flacăra

ANUL XXVII - NR. 14 (1191) - 6 APRILIE 1978

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Biblioteca județeană ...

MARE FORUM AL INTELIGENȚEI ȘI CREATIVITĂȚII TEHNICO-ȘTIINȚIFICE

În ultimele decenii intensitatea și ritmul galopant al explorărilor, febra și neastîmpărul cercetărilor, inventivitatea și pasiunea pentru descifrarea necunoscutului au depășit chiar și cele mai îndrăznețe și laborioase prezviceri ale străbunicilor și bunicilor noștri. Homo tehnicus a devenit sub ochii noștri figura dominantă și cel mai autorizat reprezentant și discipol al civilizației moderne. „Trăim într-o lume a excepționalului" — aprecia cu ani în urmă unul din marii noștri poeți. Un excepțional prezent cu precădere în domeniile creației tehnice și științifice, motorul și miezul dialectic al întregii noastre deveniri, un excepțional ce tinde să devină, și va deveni fără îndoială, un fapt al cotidianului, al orelor și minutelor noastre de fiecare zi.

În această largă desfășurare de forțe un loc de frunte revine astăzi României socialiste, cunoscută și recunoscută pe plan mondial pentru realismul și înțelepciunea politicii sale economice, pentru înaltul ritm al dezvoltării sale multilaterale, pentru intensa sa participare la competiția marilor înfăptuiri de ordin tehnic și științific.

Am fost cu toții martorii acestei ample deschideri spre progres și cunoaștere, prin marea capacitate a comuniștilor români de a transforma în fapte vocația unui întreg popor, prin ridicarea la scara realității a celor mai nobile virtuți ale socialismului. Am trăit cu toții acest timp eroic, într-o societate eliberată de exploatare și tutelă, în care masele de oameni ai muncii participă nemijlocit la conducerea și organizarea producției și unde, în mod legic, creativitatea tehnică a încetat de mult de a mai fi doar preocuparea constantă a specialistului și institutelor de profil. Prin grija permanentă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, căruia știința și tehnologia românească îi datorează actuala forță creatoare de avuție și progres economic, progresul rapid al activității de cercetare științifică și inginerie tehnologică, invențiile, inovațiile și soluțiile de perfecționare a muncii și activității de conducere reprezintă astăzi creația colectivă a sute de mii de oameni ai muncii, muncitori, tehnicieni, ingineri, cadre didactice, studenți, elevi și pionieri. O dovedește, o dată mai mult, deschiderea Expoziției na-

(Continuare în pagintle 12-13)

LIVIU TIMBUS ■

Puterea locală, puterea obștii

Este de domeniul evidenței faptul că această primăvară se dovedește a fi, prin rodnicia ei de mari idei novatoare, un anotimp al împlinirilor noastre viitoare, o etapă care marchează profund și decisiv destinul politic, economic, social și cultural al întregii națiuni și care se distinge, între altele, prin înaltul stadiu atins de continuul proces de democratizare a vieții noastre în toate domeniile.

Această convingere ne-a întărit-o marele eveniment politic intern al lunii martie, Conferința președinților consiliilor populare județene, municipale, orășenești și comunale, forum instituționalizat din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, eveniment de o excepțională importanță în vastul proces de adîncire a democrației socialiste din țara noastră, de creștere în continuare a rolului consiliilor populare în înfăptuirea politicii generale a partidului.

Timp de trei zile, într-o atmosferă intensă de lucru, participanții la Conferință au analizat cu responsabilitate și exigență comunistă modul în care au acționat și acționează consiliile populare, deputații, toți oamenii muncii, în vederea înfăptuirii politicii partidului în toate domeniile de activitate, pregătind totodată viitorul României. Viitor prefigurat de realizările prezentului și materializat, între altele, și pentru o seamă de localități, la scara machetelor care, aflate în holul Sălii Palatului, trimit cu gîndul la o altă geografie a patriei, unde diferențele dintre sat și oraș dispar și unde condițiile de viață au un numitor comun : bunăstarea tuturor celor ce muncesc. Viitor prefigurat de dezbaterea largă, democratică și curajoasă a principalelor sarcini ce stau în fața consiliilor populare, de angajamentele luate de reprezentanții gospodarilor din comunele, orașele și municipiile țării.

Ideea călăuzitoare, care s-a desprins din dezbaterile Conferinței, idee subliniată în strălucita cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu și consfințită de Rezoluția conferinței, este aceea că întreaga activitate a consiliilor populare, reușita ei, se întemeiază în mod hotărîtor pe întărirea continuă a legăturii cu masele de oameni ai muncii, pe lărgirea și perfecționarea conlucrării democratice a organelor locale ale puterii de stat cu toți membrii obștii. Această idee, adevărată coloană vertebrală a democrației noastre socialiste, marile atribuții și răspunderi cu care sînt investite consiliile populare, conferă acestora dimensiuni noi, destinate să dinamizeze toate laturile activității lor. Corespunzător creșterii rolului și lărgirii acestor atribuțiuni, Conferința a subliniat necesitatea înlăturării unor fenomene de centralism excesiv și a unor manifestări de neîncredere în capacitatea consiliilor populare. Abordînd acest important aspect, secretarul general al partidului

(Continuare în pagina 2)

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Țara Măgurei

„...Timpul amestecă urmele statuilor ocazionale. Din timp ne vin numai ansamblurile. Ele rezistă, ele fac forța și spiritul unor locuri însemnate. Ansamblul de la Tîrgu Jiu e compus din obiecte, dar ele conlucrează în cadrul ansamblului, dirijează și coordonează un întreg spațiu. O sculptură nu creează niciodată un halou de ajuns de puternic ca să oblige sentimental un mare spațiu. Un artist cu vocația ansamblului (de sculpturi — n.n.) o are și pe aceea a istoriei" (George Apostu). „Un monument, indiferent cărui spațiu îi este destinat, urban sau natural, presupune și factorul dimensiune dar, în primul rînd, el presupune un tip de energie, o mare capacitate de șoc afectiv. Aceste caracteristici esențiale — energie, dimensiuni, relație cu ansamblul pentru care e conceput — pot susține orice lucru care păstrează legătura cu tradiția" (Paul Vasilescu). „Probabil că un monument al timpurilor noastre trebuie să fie mai puțin «artă plastică» și mai mult emblemă, semn emblematic — prin relație cu istoria, cu formele caracteristice unei epoci, prin dimensiuni" (Horia Bernea). „Astăzi, după opinia mea, sculptorul trebuie să conceapă și să realizeze spații ambientale complexe, unde obiectele

(Continuare în pagina 7)

TUDOR OCTAVIAN ■

ACTUALITATEA

● Industria județului Hunedoara a intrat în cel de-al doilea trimestru al anului raportînd o producție suplimentară de peste 140 milioane de lei, materializată îndeosebi în produse solicitate în cantități mai mari de economia națională ● Puteți trece liniștiți, peste cîteva luni, prin Calafat. Puteți trece și chiar rămîne o zi, două, trei, cîte vreți. Fiindcă, printre obiectivele social-edilitare ce urmează să se realizeze în curînd aici, se află și un hotel. Tot în cursul acestui an se va mai construi o spălătorie-curățătorie chimică, ce va funcționa, cît se poate de nimerit, în cadrul cooperativei „Dunărea" ● Subtitlul „2 050 pagini de istorie", revista „Orizont" din Timișoara publică în ultimul său număr, din 30 martie, un interesant articol despre cetățile medievale din Banat. Citățm : „Existența cetăților bănățene aparține frămîntatei istorii a acestui pămînt și a oamenilor săi. Mărturie a evenimentelor prin care au trecut, ruinele lor își așteaptă valorificarea printr-o complexă cercetare științifică". Dacă am citat aceste cuvinte este pentru că, se știe, și trecutul poate fi de actualitate ● Din surse autorizate aflăm că la C.A.P. Singer, județul Mureș, lipsesc îngrășămintele azotoase. Că lipsește ar fi una dar că, lipsind, îngrășămintele cu pricina primejduiesc însămînțarea sfeclei în epoca optimă, e cu totul altceva. Și „Azomureșul" e la cîțiva pași ! ● Din Mangalia, o veste : locuitorii orașului au efectuat lucrări de gospodărire și înfrumusețare în valoare de peste trei milioane lei, dovadă că pregătirea noului sezon estival se desfășoară în cele mai bune condiții ● Marinarii de pe petrolierul „Crișana" au hotărît să realizeze prin funcționarea judicioasă a mașinii în limitele vitezei economice optime, prin alegerea celor mai scurte trasee de mare și utilizarea forței curenților favorabili, printr-o întreținere exemplară a motoarelor și instalațiilor, o economie de două mii tone combustibil greu și o sută cincizeci tone motorină, cît pentru un voiaj pînă în Golful Persic ● De curînd, în comuna Morunglav, Olt, a avut loc o întîlnire între muncitorii de la I.M.A.I.A. Bals și țăranii cooperatori. Organizarea întîlnirii a fost prilejuită de darea în folosință, în cadrul C.A.P.-ului Morunglav, a unei secții de turnătorie de coliere din aluminiu, necesare instalațiilor de irigații, realizată în cooperare cu întreprinderea din Bals ● Comuna Tălmaciu, Sibiu, s-a prezentat la prima etapă a Festivalului național „Cîntarea României" cu programe artistice totalizînd peste zece ore de spectacol. Cantitatea, aflăm, n-a prejudiciat calitatea ● După o căsnicie care a durat în jur de zece ani, Maria Botoșan din satul Cintei, județul Arad, s-a săturat de casă, de familie și de multe altele și cuprinsă de o neașteptată criză acută de bovarism a luat-o din loc, ca să-și trăiască viața. Bovarismul ca bovarismul, dar ce-i de făcut cu cei patru copii care scîncesc după ea ? ● Din Buletinul de informare pentru inventii si mărci nr. 1/1978, cîteva dintre invențiile înscrise pe cererile de brevet în luna octombrie 1977 cu destinație casnică : Scaun pliant, Dispozitiv antifurt auto cu sisteme de cifru, Instalație pentru evacuarea gunoaielor menajere din blocurile turn, Cremă si săpun de ras ● Printr-o ciudată metamorfoză terenul de fotbal din Cucerdea, județul Mureș, devine primăvara arătură, iar toamna depozit pentru sfecla de zahăr. Totul, în pofida rîvnei cu care cei 22 de fotbaliști locali încearcă să-i păstreze destinația inițială.

Un sat ca o lumină

E un sat, în Transilvania, pe dealuri,
Unde inima mea are rădăcini viguroase în pămînt
Strămoșii mei sînt macii legănîndu-se în ierburi
Și toți oamenii de acolo îmi sînt neamuri
prin sînge și prin cuvînt.

E un sat pe deal, să fie mai aproape de soare,
Mai plin de flori, mai plin de grîu și copii
E un sat în suflet ca o lumină,
Care rămîne cînd n-ai să mai fii.

MARA NICOARA ■

NEGRU VODĂ A EXISTAT !

Matematica își propune să lumineze o filă prea puțin cercetată din istoria națională.

În pagina 15

Puterea locală, puterea obștii

(Urmare din pagina 1)

sublinia că hotărîrile recentei Plenare a C.C. al P.C.R., cu privire la perfecționarea conducerii și planificării activității economico-sociale se referă în egală măsură și la activitatea consiliilor populare. Dată fiind realizarea unui sistem organizatoric corespunzător, cu legi clare referitoare la desfășurarea întregii vieți economico-sociale a orașelor și comunelor, „se impune ca o necesitate obiectivă — aprecia tovarășul Nicolae Ceaușescu — să luăm și măsurile de ordin economico-financiar, de întărire a autoconducerii și autogestiunii, pentru a da tuturor organelor economice, și deci și consiliilor populare, mijloacele necesare spre a-și putea îndeplini rolul lor în asigurarea dezvoltării economico-sociale". Autoconducerea și autofinanțarea, larga autonomie a organelor puterii de stat, care oferă acestora un cîmp vast pentru manifestarea spiritului de inițiativă, necesită ca fiecare oraș, fiecare comună, fiecare unitate teritorial-administrativă să dispună de un buget propriu de venituri și cheltuieli. În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu reliefa că autoconducerea și autogestiunea economico-financiară a fiecărei unități și localități teritorial-administrative presupune, în mod firesc, realizarea planurilor de dezvoltare pentru fiecare localitate, ca parte integrantă a planului național unic de dezvoltare economico-socială. Idee esențială a acestui proces de democratizare, care conferă noi valențe rolului consiliilor populare, perspectivă luminoasă, generatoare de optimism, capabilă să declanșeze noi energii creatoare în rîndurile maselor largi de oameni ai muncii. În acest context al marilor mutații structurale, sarcini deosebit de importante revin consiliilor populare în toate domeniile economico-sociale : dezvoltarea industrială și agricolă, sistematizarea și construcția de locuințe, desfășurarea unei fructuoase activități cultural-educative, gospodărirea localităților. Așa cum releva secretarul general al partidului și cum a stabilit Rezoluția conferinței, consiliile populare poartă întreaga răspundere pentru îndeplinirea integrală a planurilor de producție în profil teritorial în industrie, agricultură, în toate domeniile, pentru realizarea producției fizice și a producției nete, singurii indicatori care stabilesc în mod riguros și conform eticii și echității socialiste valorile nou create, precum și partea de venituri ce se cuvine fiecăruia în funcție de cantitatea și calitatea muncii depuse. Avînd în vedere acest evantai larg de răspunderi și atribuțiuni, pentru accentuarea procesului de autoconducere și autogestiune, **„este necesar, se subliniază în cuvîntare, ca întregul personal de pe teritoriul orașelor și comunelor să treacă sub răspunderea directă a consiliilor populare și să primească retribuția de la aceștea".** Implicarea în viața comunelor și a orașelor a tuturor cadrelor — profesori, agronomi, medici etc. — devine astfel obligatorie, pentru a face posibilă consacrarea totalității forțelor existente, în vederea dezvoltării localităților, a creșterii continue a standardului de viață al oamenilor muncii.

Toate aceste măsuri de sporire a autoconducerii și autogestiunii, a întăririi autonomiei consiliilor populare trebuie încadrate în sfera măsurilor adoptate de partid în spiritul hotărîrilor Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale, pentru întreaga viață economică și socială, în cadrul procesului de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale, de dezvoltare a democrației socialiste. Astfel, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că acest fapt mărește în același timp răspunderea organelor centrale și importanța planului național unic, **„aplicarea cu consecvență și îmbinarea armonioasă a principiului centralismului democratic cu principiul autonomiei, al autoconducerii și autogestiunii, astfel încît întreaga noastră activitate să se desfășoare într-o singură direcție. Să facem totul** — lansa, în continuare, o însuflețitoare chemare secretarul general al partidului — **ca întregul nostru organism de stat să funcționeze ca un mecanism uriaș, care asigură unirea eforturilor întregului popor pentru înfăptuirea neabătută a Programului elaborat de Congresul al XI-lea al partidului !"**

Dînd o înaltă apreciere ideilor și orientărilor de excepțională însemnătate teoretică și practică cuprinse în cuvîntarea rostită de secretarul general al partidului, profundă analiză a activității consiliilor populare, care a precizat căile perfecționării în continuare a activității acestora, Conferința a stabilit ca toate aceste indicații și orientări să stea la baza întregii activități a consiliilor populare. Astfel, Rezoluția adoptată de participanții la Conferință cere organelor locale ale puterii de stat să situeze, în continuare, în centrul activității lor înfăptuirea întocmai a prevederilor Programului elaborat de Congresul al XI-lea, a hotărîrilor Conferinței Naționale, asigurînd realizarea planului cincinal, a tuturor programelor pe ramuri, subramuri și produse, a planurilor de dezvoltare teritorială a județelor, orașelor și comunelor.

În cele zece, cuprinzătoare, capitole, Rezoluția stabilește sarcinile ce revin consiliilor populare în toate domeniile de activitate ale vieții economice și sociale, subliniind, în același timp, prioritățile cărora organele puterii de stat trebuie să le acorde o atenție deosebită. Reliefînd existența unui sistem organizatoric corespunzător, faptul că s-au adoptat legi clare cu privire la desfășurarea vieții orașelor și comunelor, în spiritul documentelor de partid și al indicațiilor secretarului general al partidului, Rezoluția evidențiază necesitatea luării tuturor măsurilor de ordin economico-financiar în vederea întăririi autoconducerii și autogestiunii, menționînd că, în acest scop, li se vor acorda consiliilor populare și organelor economice mijloacele necesare pentru ca acestea să-și poată îndeplini rolul lor în asigurarea dezvoltării economico-sociale a localităților. În încheierea rezoluției, participanții la Conferință asigură conducerea partidului și statului, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, că „oamenii muncii de la orașe și sate, mobilizați de consiliile populare, vor munci fără preget, cu răspundere pentru a da viață sarcinilor și măsurilor stabilite, pentru a asigura dezvoltarea economico-socială a tuturor localităților, pentru transpunerea în fapte a Programului partidului, a hotărîrilor Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale a partidului, în vederea edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism". De asemenea, participanții la Conferință au lansat o Chemare către toate consiliile populare, către toți oamenii muncii — români, maghiari, germani și de alte naționalități — pentru ca „în strînsă unitate, să-și manifeste prin fapte hotărîrea de a acționa neabătut pentru progresul și înflorirea României socialiste" și, în acest fel, să răspundă cu cinste îndemnurilor adresate de secretarul general al partidului de la înalta tribună a Conferinței președinților consiliilor populare — cea mai democratică formă de participare a maselor largi de oameni ai muncii la conducerea localităților țării —, angajîndu-se totodată să muncească neobosit pentru îndeplinirea măreților sarcini ce le stau în față.

Pe ogoare, cine nu pierde timpul, îl cîștigă

Am poposit în comuna Fundulea, unde la ora 7 și 15' în biroul primarului se dădeau ultimele directive în vederea folosirii la maximum a mîinii de lucru și a mașinilor în aceste zile. Am vizitat cîteva ferme și puncte de lucru, în care am văzut cu adevărat că nu mai este timp de vorbă, ci numai de lucru. Nu e timp de pierdut, primarul comunei, Ivașcu Spiridon, e tot timpul în mijlocul oamenilor, urmărind toate operațiile. „Aveți grijă că astăzi veți semăna 13 ha de sfeclă, pentru că este nevoie să forțăm, nu se știe cît ne va ține timpul acesta". Am aflat că 10 ha era de fapt norma unui tractor pe zi. Se erbicidează pămîntul, se fertilizează pentru semănatul culturilor din epoca I. Președintele C.A.P.-ului, Bantu Gheorghe, îmi spune: „Relele, cîte sînt, sînt numai din cauza ploilor, care au cam exagerat pe la noi. Acum încercăm să cîștigăm orice oră în folosul nostru. Se lucrează non stop la grăpat, la pregătit terenul, pentru semănat sfeclă de zahăr, în, floarea soarelui, porumb. În fiecare zi, aproape toată suflarea comunei se află pe cîmp, de dimineață, de la 6, și pînă seara". La tarlaua nr. 5 se seamănă sfeclă de zahăr pe cele 37 de ha. Cît vezi cu ochii pe cîmp sînt numai tractoare, unele la pregătit terenul, altele la semănat, altele la erbicidat. Aici se află și șeful secției de mecanizare Sărulești, care deservește C.A.P.-ul, Bădirlan Gheorghe, el urmărește bunul mers al tractoarelor. „Nu avem nici un tractor în curtea S.M.A.-ului, toate cele 47 tractoare sînt în plină campanie".

„Pe 20 aprilie este prevăzută încheierea campaniei de primăvară. Sperînd, firește, ca timpul să ne fie favorabil, vom putea reduce din întîrziere și, pînă la data stabilită, toate semințele prevăzute pentru semănat să fie puse în pămînt", îmi spune inginerul Spireanu Lucian, șeful acestei ferme. La ferma nr. 5, la locul numit Crîngul, 50 de cooperatori lucrează de zor la înlocuirea butașilor de plante medicinale, neinteresîndu-i că aș dori să îi fotografiez. Stînd de vorbă cu Stan Trandafir și cu Gavrilă Elena, șefi de echipă, aflu că aceste echipe lucrează și în cîmpul „mare" la sfecla de zahăr, la fasole, la floarea soarelui și oriunde este nevoie de ei. Mai departe, la ferma nr. 2, unde se execută semănatul sfeclei de zahăr și al inului, sînt în plină muncă cele 18 tractoare repartizate, iar cei 25 de cooperatori sînt împărțiți, care mai de care, unde este nevoia mai mare. Împreună cu factorii de conducere ai comunei, toți lucrătorii ogoarelor în clipele acestea muncesc să încheie campania de primăvară în timpul stabilit. Răspunzînd cu însuflețire chemării secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Conferința pe țară a președinților consiliilor populare de a se asigura — recuperîndu-se întîrzierile — semănatul la timp al culturilor de primăvară, toată lumea de la sate, împreună cu factorii de conducere ai comunei, a transformat duminica într-o zi record. Din primele ore ale dimineții, cei 800 de oameni din comuna Fundulea au ieșit pe ogoare, pentru a pregăti și obține semănatul cît mai repede cu putință, ca recolta anului acesta să se ridice la parametrii doriți, pentru ca hambarele noastre să fie și la toamnă neîncăpătoare.

EMANUEL TĂNJALĂ ■

Sfecla de zahăr — o primă urgență

O sursă importantă de venituri — plantele medicinale.

Cu prilejul inaugurării lucrărilor Complexului hidrotehnic Turnu Măgurele—Nicopole

ÎNTÎLNIREA DINTRE TOVARĂȘII NICOLAE CEAUȘESCU ȘI TODOR JIVKOV

La Mitingul prieteniei româno-bulgare

Tovarășului Nicolae Ceaușescu îi este înmînat Ordinul „Gheorghi Dimitrov"

Ziua de 5 aprilie 1978 a înscris un nou moment cu ample și profunde semnificații în cronica relațiilor frățești de bună vecinătate româno-bulgare: în această zi a avut loc o nouă întîlnire între tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Todor Jivkov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria, care au inaugurat, într-un cadru sărbătoresc, lucrările de edificare a Complexului hidrotehnic Turnu Măgurele-Nicopole.

Construirea în comun a acestui nou și important obiectiv economic, al doilea după Întreprinderea comună pentru producerea de mașini și utilaje grele Giurgiu-Ruse, constituie o nouă și grăitoare expresie a amplorii tot mai mari pe care o capătă colaborarea multilaterală dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria și, în primul rînd, cooperarea în domeniul economic, al producției materiale, al științei și tehnicii.

În cuvîntările rostite de conducătorii de partid și de stat ai celor două țări la Mitingul prieteniei româno-bulgare, s-a subliniat faptul că inaugurarea lucrărilor Complexului hidrotehnic Turnu Măgurele-Nicopole are o importanță și o semnificație deosebite, prin aceea că ea are loc la 100 de ani de cînd nu departe de aceste meleaguri, oștile românești au trecut Dunărea și au luptat, împreună cu voluntarii bulgari și armata rusă, împotriva jugului otoman, pentru libertatea și independența celor două state cît și pentru libertatea altor popoare din Balcani. Între popoarele român și bulgar există vechi relații de prietenie, cu adînci rădăcini în trecutul luptei comune împotriva asupritorilor, pentru dreptate socială și libertate, iar apoi, de luptă revoluționară pentru eliberarea de sub dominația exploatatorilor, pentru construcția socialismului. **Acest nou și măreț obiectiv pe care tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov l-au inaugurat la 5 aprilie 1978 va vorbi peste decenii și veacuri despre forța creatoare a oamenilor muncii din țările noastre vecine și prietene. El va valorifica resursele Dunării în interesul economic al celor două popoare, va face ca Dunărea să devină tot mai mult un fluviu al prieteniei și colaborării strînse, al solidarității româno-bulgare, exprimînd dorința și voința celor două popoare de a trăi veșnic în bună vecinătate, de a conlucra rodnic în toate domeniile pentru realizarea năzuințelor lor arzătoare, a visului lor — făurirea unei lumi socialiste, a libertății și prosperității, a demnității și fericirii omului.**

Ca urmare a realizării acestui obiectiv va intra în funcțiune o putere instalată de 800 Mw, livrîndu-se anual României și Bulgariei cîte circa două miliarde Kw/ore. Construirea Complexului hidrotehnic Turnu Măgurele-Nicopole reprezintă cel mai înalt nivel de cooperare economică dintre România și Bulgaria. Pe lîngă energie electrică, realizarea complexului va asigura rezerve importante de apă pentru irigații și, în același timp, va deschide o nouă cale de comunicație rutieră și feroviară între România și Bulgaria. La realizarea noului sistem hidroenergetic de pe Dunăre vor lucra mii și mii de oameni ai muncii români și bulgari care, edificînd acest important nod hidroenergetic și de comunicație, vor avea prilejul să se cunoască mai bine, se vor obișnui să lucreze tot mai bine împreună, iar munca lor se va constitui într-un exemplu de colaborare între toate țările socialiste, între forțele păcii și progresului. **„Fără îndoială, dragi tovarăși români și bulgari** — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită cu acest prilej — **că această colaborare, inaugurarea centralei hidrotehnice de la Turnu Măgurele-Nicopole deschid largi perspective pentru extinderea relațiilor dintre țările noastre, mult peste ceea ce s-a realizat pînă acum — ceea ce corespunde pe deplin intereselor de bunăstare și fericire ale celor două popoare".**

În cuvîntările rostite cei doi conducători de partid și de stat s-au referit pe larg și la importante probleme ale vieții internaționale, reliefînd necesitatea eforturilor perseverente pentru asigurarea securității și păcii pe continent și în întreaga lume, pentru înfăptuirea dezarmării, soluționarea pe cale pașnică a conflictelor, a extinderii relațiilor de colaborare și cooperare dintre toate statele lumii. După festivitatea de inaugurare desfășurată pe malul românesc al Dunării — unde mii și mii de locuitori au salutat cu deosebită însuflețire noua întîlnire dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov, ovaționînd pentru prietenia româno-bulgară — acest dialog de lucru efectiv a continuat pe teritoriul țării vecine. Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu împreună cu tovarășul Todor Jivkov s-au deplasat, la bordul navei prezidențiale „Mihai Viteazul", la Nicopole, unde cei doi conducători de partid și de stat, în ovațiile miilor de locuitori prezenți, au așezat simbolic, ca și la Turnu Măgurele, cele dintîi cupe de beton la temelia viitorului edificiu. O temelie trainică, ca însăși prietenia dintre cele două țări și popoare.

Întîlnirea prietenească la nivel înalt a înscris apoi alte semnificative momente: în cadrul unei solemnități desfășurate în salonul navei prezidențiale, tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost înmînat Ordinul „Gheorghi Dimitrov", conferit de Consiliul de Stat al țării vecine și prietene, cu prilejul aniversării a 60 de ani de viață și 45 de ani de activitate revoluționară, pentru merite deosebite în dezvoltarea și consolidarea prieteniei și colaborării frățești dintre cele două țări și popoare.

Desfășurate într-o atmosferă de caldă prietenie, respect, încredere și înțelegere deplină reciprocă, convorbirile dintre cei doi conducători de partid și de stat au evidențiat cu profundă satisfacție succesele obținute în dezvoltarea prieteniei și colaborării multilaterale dintre cele două partide, țări și popoare, reafirmînd hotărîrea ambelor părți de a acționa pentru adîncirea continuă a relațiilor bilaterale, în spiritul Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală din 1970 și al Declarației din 1977, pe baza marxism-leninismului și internaționalismului proletar, cu respectarea strictă a independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și întrajutorării tovărășești.

O expresie concretă a acestei hotăriri este semnarea, în cadrul acestei întîlniri la nivel înalt, a unui nou document, menit să amplifice în interesul dezvoltării reciproce, relațiile în domeniile economic și tehnico-științific: convenția privind colaborarea în construcția complexului de olefine și cooperarea în producție.

Convorbirile au prilejuit, de asemenea, un amplu schimb de păreri asupra unor probleme internaționale actuale, care a relevat hotărîrea celor două părți de a contribui activ și în viitor, alături de celelalte țări socialiste, de forțele progresiste și democratice, de toate țările lumii, la soluționarea celor mai arzătoare cerințe ale contemporaneității, la continuarea și consolidarea destinderii și transformarea ei într-un proces ireversibil și atotcuprinzător, la adoptarea de măsuri concrete pentru dezarmare, la promovarea păcii și cooperării pe continentul nostru și în întreaga lume.

Rezultatele acestor rodnice întîlniri constituie, pentru întregul nostru popor, un motiv de profundă satisfacție, ele marcînd o nouă și importantă contribuție la întărirea pe mai departe a prieteniei româno-bulgare, la adîncirea continuă a colaborării dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria, în interesul celor două popoare, al cauzei socialismului, colaborării internaționale și păcii în lume.

N. GRIGORE ■

O temelie trainică, însăși prietenia dintre cele două țări și popoare

O zi la cel mai mare furnal al țării

„De oameni ca Banu e nevoie peste tot"

Cînd intri într-un oraș așezat pe malul unui fluviu, oricare ar fi obiectivul trecerii tale pe acolo, cercetînd casele, chipurile oamenilor, ai sentimentul că nu vei înțelege nimic pe deplin dacă pînă la urmă nu ai văzut fluviul. Matca aceea care îi unește pe toți.

Acest sentiment m-a stăpînit ori de cîte ori am vizitat și Galațiul. Numai că la marginea orașului pulsează inima celui mai mare combinat siderurgic din țară. Și, asemenea Dunării, el dă oamenilor și locurilor o nouă dimensiune — dimensiunea muncii, a ingeniozității, a eroismului. Încă de la intrarea în combinat ne întîmpină cu litere clare un apel, o idee : „Fiecare din noi, un om al inițiativei, al faptei, al cinstei".

Combinatul este la capătul unei lungi linii de tramvai, dar la începutul unei ere. Un scurt popas la sediul secretarului cu propaganda de pe platforma combinatului siderurgic — Gheorghe Teodorescu. Avem sentimentul unei pregătiri spirituale înainte de a ne avînta în lumea furnalelor, a fontei incandescente, a unei munci titanice și riguros organizate.

— Tovarășe secretar, ce acoperire în fapte are acel îndemn de la intrarea în combinat ? Firește, o inițiativă vine în folosul productivității muncii și uneori chiar în folosul ușurării muncii omului.

— În această nouă cetate a oțelului, unde se află 214 organizații de partid, se muncește cu îndîrjire. Eu îi cunosc pe oameni. Munca la furnal nu e ușoară. Văd fețele oamenilor care ies din schimbul de noapte. Mulțumiți, obosiți. Și totuși mai avem răgazul să mai stăm de vorbă cu ei, să facem educație politică, să ne preocupăm chiar și de artă. Dar răspunsul la întrebarea dumneavoastră îl vor da chiar oamenii care muncesc și gîndesc, care o bună parte a vieții lor și-o petrec aici. Omul nostru dacă își pune un costum curat și ieșe seara în oraș, se întîlnește cu ai lui și tot despre combinat vorbește. Viața lor aparține combinatului și combinatul le aparține. Sînt oameni care au devenit indispensabili în combinat.

Și am aflat că pentru inginerul Ștefan Banu, care se afla la o odihnă binemeritată, au răscolit frații tot Predealul pentru a-l aduce repede înapoi, la Marele Foc. Peste tot e nevoie de tovarășul Banu. Să-l căutăm atunci pe tovarășul Banu. Alergăm cu mașina prin combinat (pasul o fi o unitate de măsură dar cam nepotrivită aici). Intrăm în patru furnale, trecem peste punți subțiri de metal, deasupra unor torente de foc — a-l striga pe Banu este o utopie — o căldură imensă, aproape insuportabilă și căreia oamenii îi fac față încărcînd tone de fontă incandescentă în cupele unor vagoane care vin, pleacă, vin mereu. În sala de comandă, unde se urmărește electronic tot ce se întîmplă în măruntaiele furnalelor, domnește o liniște al cărei sens îl înțelegi cu respect cînd ai dat buzna acolo dintr-un vifor fierbinte. Cu gesturi calme, precise, se urmărește „rețeta". Firește că tovarășul Banu nu-i nici acolo, un telefon însă ne pune pe urmele lui.

Într-o altă clădire, baricadat într-un birou împreună cu inginerul Niță Iancu, șef de secție-schimb, cu inginerul Ilie Șoit de la Facultatea de metalurgie a Institutului politehnic din București, omul nostru, Ștefan Banu, inginer, șef de secție coordonator, stă aplecat asupra unor planșe. Intrăm direct în discuție, nu-i timp.

— Trebuie să știți că anul trecut toate furnalele au lucrat peste capacitatea proiectată. Pentru un milion tone de fontă se folosesc la un furnal alte milioane de minereu, jumătăți de milion de cocs, de zgură. Secția mea are patru astfel de furnale. Recent a avut loc și la noi o premieră — s-a pus în funcțiune furnalul nr. 5 de 2 700 mc care dă 800 000 tone fontă pe an. Acestea sînt elementele care pledează pentru o tehnologie avansată, bine pusă la punct, pentru găsirea celor mai eficiente soluții care să ducă la creșterea productivității și calității muncii, pentru automatizări. De felul în care muncim noi aici depinde bunăstarea noastră. La o privire mai atentă vom observa că dacă la consumul specific de cocs se face o economie de numai 10 kilograme pe tona de fontă, pentru secția de furnale de 1 700 mc, aceasta înseamnă o economie de 40 000 tone de cocs pe an ! În felul acesta te poți gîndi la cîte pîini se înmulțesc în brațele fiecărui om. Foșnetul grîului încununează pînă și o șarjă de fier.

— Am auzit despre planurile dumneavoastră iscusite, despre realizările care v-au făcut cunoscut și iubit în combinat.

— În primul rînd trebuie să facem totul pentru a reduce cheltuielile materiale de producție. În acest sens ne preocupăm să construim la furnale niște **guri de vînt** de o durabilitate mult mai mare decît cele utilizate pînă acum. În prezent, din cauza opririlor accidentale pentru schimbarea gurilor de vînt, pierdem circa cinci mii tone de fontă într-un an pe toată secția și vreo patruzeci tone cupru electrolitic. Aceste guri de vînt sînt niște piese ce introduc aerul cald în furnal, piese care lucrează la temperaturi de circa 2 000 grade Celsius în zona de ardere. „În literatura mondială, ne spune inginerul Ilie Șoit de la Institutul politehnic, nu se cunosc încă soluții pentru o durabilitate nelimitată. Dar combinatul siderurgic, împreună cu institutul, experimentează niște guri de vînt care să dureze de vreo trei, patru ori mai mult decît cele actuale". Dar în acțiunile de inovații nu sînt prinși numai inginerii, intervine Ștefan Banu. Iată, de pildă, lăcătușul Dumitru Aldescu, împreună cu un colectiv, a introdus o modificare importantă la clapele atmosferice de la furnale care a adus mari economii de materiale și un evident spor de producție.

Vedeți cum se muncește aici. Este firesc să ne preocupăm de îmbunătățirea condițiilor de muncă în locurile cele mai fierbinți de pe platformele furnalelor unde efortul fizic este considerabil. Prin utilizarea unor materiale refractare noi, ne străduim să ridicăm la un nivel și mai înalt calitatea muncii și să ușurăm pe cît se poate munca oamenilor. Ideile se convertesc repede în fapte. Inginerul Iancu Niță, aici de față, s-a preocupat de îmbunătățirea condițiilor de funcționare a preîncălzitoarelor de aer — lucru ce a dus la o economie de 5—6 kg de cocs pe tona de fontă.

„La căptușirea oalelor de fontă, relatează inginerul acesta scund și vioi, răgușit și cam nedormit, Ștefan Banu, se utilizează cărămizi refractare. Și atunci, un colectiv din care făceau parte inginerul Buzea Oancea, subinginerul Petru Văleanu și cu mine, am executat un tratament al cărămizilor refractare prin impregnarea cu gudron de cocserie. Efectul ? A crescut durabilitatea oalelor în exploatare și am realizat o economie de nu mai puțin de două mii tone de cărămizi refractare pe an". Inginerul Ilie Șoit meditează : „În industria siderurgică nu e voie să risipești nimic. Toate cifrele în acest domeniu sînt mari, ele exprimînd coloși de minereu, mașini colosale dar și un volum de muncă uriaș. Așa că orice mică îmbunătățire duce departe". Îi privesc. Oamenii s-au strîns în acest birou pentru a studia o soluție constructivă îmbunătățită pentru furnalul nr. 5, pentru examinarea unor prototipuri îmbunătățite ale gurilor de vînt. Am aflat că studenții sînt în legătură directă cu producția, mulți realizîndu-și lucrarea de diplomă la Galați, atacînd curajos și problema gurilor de vînt.

Inginerul Ștefan Banu bate tactul și punctează : „Toate ideile izvorăsc din producție, din muncă, din consiliile oamenilor muncii. Ca inginer, cînd treci și-ți vezi oamenii transpirînd din greu, vrei să faci totul pentru a le ușura munca. Veniți la noi peste o săptămînă, la al 25-lea milion tonă de fontă de cînd a pornit pe picioarele lui Galațiul (spune „Galați" de parcă întregul combinat ar fi însuși orașul în care trăiește). Știți ce înseamnă asta ? Fiecărui locuitor al patriei noastre i-ar reveni cîte o tonă de fontă de Galați".

Îi las pe oameni aplecați asupra planșelor, sar peste linii ferate, pindesc o mașină, îmi iau rămas bun de la Gheorghe Teodorescu, prima mea bună gazdă. La ieșire, secretarul cu propaganda mă întreabă : „V-a spus tovarășul Ștefan Banu că în vederea înlocuirii unei mari cantități de gaz metan cheltuit, el are în studiu realizarea unei instalații de gazeificare a prafului de cărbune ?" Nu ! Despre dînsul nu mi-a vorbit nimic.

Plec urmărit de gîndul cuiva : „drumul lichidului incandescent este sacru și intangibil".

ADI CUSIN

Cum explică un șef de fermă producțiile record ale „uzinei" de lapte din Dulbanu

În meseria de zootehnist pantofii de bază sînt cizmele de cauciuc

„La ovine, în '77, am obținut 133 de miei la 100 de oi"

Rugat să se prezinte, șeful fermei 4 Dulbanu, aparținînd de I.A.S. Stîlpu, județul Buzău, începe, firește, cu numele și prenumele, Gabură Andrei, după care înșiruie o serie de cifre. 57 de ani, zice, din care 42 petrecuți aici, ultimii 17 în zootehnie, 900 de taurine, 4 000 de oi, o bază furajeră de 400 de hectare, 200 de păsune, 108 oameni în fermă, 14 tractoare și 40 de cai. Face o pauză, ca și cînd ne-ar permite să ne tragem răsuflarea după atîta matematică, apoi ne privește pieziș și ne lămurește cum e cu caii. Nu i-am cumpărat, adaugă, ci i-am avut tot timpul, în sensul că nu m-am luat după cei care cereau, în urmă cu ani, să-i duc la abator. I-am păstrat, și am să vă spun și de ce. Pentru că, după ploaie, nu e bine să intri pe lucernă cu remorca, tractorul e greu și calcă pămîntul. dar e nimerit să bagi căruța, iar nouă o căruță ne furajează 200 de vaci.

Pînă acum, desigur, nimic deosebit. Acolo, veți zice, niște cifre ca oricare altele, numai că situația nu stă deloc așa, din mai multe motive. Unul ar fi acela că, în 1977, o vacă de la Dulbanu, pe numele ei Dărăbanca, a dat cea mai mare producție de lapte pe țară, 13 044 de litri la fizic, cu un procent de grăsime de 4,24 și cu 564 de kilograme de unt, ceea ce vrea să însemne, la stas, după o expresie curentă în limbajul zootehniștilor, 16 120 de litri ! Al doilea motiv s-ar lega de faptul că, tot aici, nu s-a înregistrat nici o pierdere la viței în ultimii 5 ani, ceea ce-i dă dreptul lui Andrei Gabură să ne informeze, cu vorbe împrumutate din alt domeniu, dar exacte, că „mortalitatea infantilă e, la Dulbanu, zero". Ar mai fi de spus că ferma are o natalitate, la vacile de mare performanță, de sută la sută, adică 100 de viței din 100 de vaci, ispravă cu care nu se pot mîndri multe unități din țară, dar cu care se poate mîndri chiar șeful fermei de la Dulbanu, cînd ajunge cu discuția la oi. Deschide, cu palme îndeajuns de bătătorite, un caiet cu scoarțe albastre în care sînt trecute biografiile animalelor, din care citește cu voce domoală : la ovine, în '77, am obținut 133 de miei la 100 de oi. Jumătate din ele au fătat de 2 ori în 365 de zile, iar anul acesta sînt gata să fac prinsoare cu cine s-o băga la așa ceva că la 23 August voi defila cu un miel la subsuoară !

Înainte de a-i da din nou cuvîntul lui Andrei Gabură, se cade să facem o scurtă paranteză, spre a găzdui cîteva constatări proprii. Ferma de la Dulbanu nu-i nici foarte mare, nici foarte modernă. Că e bine gospodărită e lesne de dedus din cele de mai sus, dar asta nu e totul. Cele 5 grajduri ale fermei sînt, fiecare, altfel, fiind construite în ani diferiți, după planuri diferite și cu dotări diferite, deloc simandicoase. Exceptînd mulsul, mecanizarea lipsește. Gunoiul se scoate cu roaba. Paturile din grajduri sînt mici, nepermițînd trecerea prin spatele animalelor. Altfel zis, ferma ar avea motive întemeiate să fie una medie, mai ales că, multă vreme, n-a beneficiat nici măcar de asistența unui medic veterinar, dar ea e una fruntașă, firește, nu datorită amenajărilor, ci datorită oamenilor și, în primul rînd, datorită comunistului Andrei Gabură. Ce fel de om o fi Gabură ?, ne-am întrebat, după ce am parcurs ferma străbucind de curățenie. Unul ca oricare altul, ne-a răspuns chiar cel în cauză, cu diferența că nu i-a plăcut niciodată să fie ține-cal ! I-a plăcut să fie încalecăcal, adică să privească greutățile drept în ochi și să lupte pentru doborîrea lor. Ar fi putut să fie, după calificarea dată de 2 școli, normator, să umble de ici-colo și să facă pe șeful. Dar firea lui — povestește Gabură ca și cum ar fi vorba de altcineva — l-a îndemnat la muncă și la perseverență. Pus șef de fermă, a simțit că cele 7 clase elementare nu-l mai ajută și s-a apucat de liceu. L-a terminat la Ploiești, la fără frecvență, după care a luat trenul și s-a dus în Capitală, să se intereseze de facultate. Nu i-au dat voie să dea examen, spunîndu-i că e prea bătrîn, iar omul s-a întors acasă nu doar mîhnit, ci și nedumerit. Cum așa, și-a zis el, la 41 de ani, cîți avea pe atunci, un bărbat să fie socotit bătrîn ?! Neavînd ce face, s-a apucat de treabă, iar primul lucru pe care l-a schimbat au fost limbile de la ceasul deșteptător, pe care le-a tras, pe cea mare la 12, pe cea mică la 4. Le-a fixat atunci, în 1961, și fixate le-a lăsat.

Cel mai greu nu l-a fost, recunoaște, cu animalele, ci cu unii oameni, cu care a avut mult de furcă. Cînd a venit Dărăbanca din Danemarca, a dat, în primul an, 2 900 de litri de lapte ! Gabură a simțit că ceva nu e în regulă, dar l-a trebuit un oarecare timp pînă să dezlege misterul. Mulgătorul ei, unul Enache Soare, intra pe o ușă a grajdului ca să iasă pe cealaltă și să se oprească la circiumă. Mai întîi, nu l-a venit să creadă, apoi l-a luat cu vorba blîndă și cu convingerea, dar Soare n-a înțeles. L-a înlocuit cu Stan Gabură, iar rezultatele n-au întîrziat. În anul următor, producția de lapte a vacii respective a crescut la 9 675 de litri, rolul unui mulgător fiind decisiv în randamentul unui animal. El răspunde de ceea ce șeful fermei numește „pregătirea vacii", înțelegînd prin asta furajarea la timp, „ca la sugari, la ore fixe", curățirea și, mai ales, cele 3 masaje zilnice ale ugerului. Meseria asta, continuă, nu mai e simplă ca altădată. Ea a devenit o specializare, iar mulgătorii sînt supuși, periodic, unor examene riguroase. La noi, de exemplu, anul trecut a venit o comisie de la Liceul din Rîmnicu Sărat, dar băieții s-au descurcat de minune, mai ales Constantin Furtună. Pînă nu demult, cînd a sosit la Dulbanu medicul veterinar Victor Pavel, primul absolvent cu diplomă universitară dintr-o fermă în care nu lucrează — poate că amănuntul acesta merită subliniat — nici un inginer, problemele dificile ale însămînțării artificiale și ale scurtării perioadelor de lactație au fost rezolvate prin colaborarea dintre experiența lui Andrei Gabură și cunoștințele, de dată recentă, ale tehnicianului veterinar Aurica Gabură. Cele 2 nume nu seamănă întîmplător, Aurica Gabură fiind nora șefului de fermă. Am adus-o, spune Andrei Gabură, din mai multe motive, chiar dacă unii au mai strîmbat din nas, clevetind pe la colțuri. În primul rînd, pentru că am vrut să demonstrez că mentalitatea după care femeile n-au ce căuta în grajduri e greșită, toate femeile din fermă fiind, fără excepție, lucrătoare de nădejde, adesea mai bune chiar decît bărbații. Apoi, pentru că, locuind cu mine în aceeași casă, puteam s-o controlez mai bine și s-o am oricînd la îndemînă, ziua și, mai ales, noaptea, cînd mai obișnuiesc unele vaci

Schimbul de noapte
LA TÎRGOVIȘTE

Afli multe într-un schimb de noapte la Întreprinderea de utilaj petrolier Tîrgoviște.

Maistrul principal de la Turnătorie, Ion Cricon, îți ține o microlecție de ergonomie cu ochii ațintiți spre cuptor : „Ne-ar trebui muzică săltăreață, prin megafon, în unele locuri de muncă. Mai ales noaptea. Așa am citit într-un curs".

Pe funcționarul de la serviciul Export, Constantin Ionel, îl întîlnești, în orele mici ale dimineții, printre mogîldețele în umbră care încarcă vagoane la rampă : verifică dacă s-au marcat conform indicațiilor anumite lăzi. E vorba aci de respectarea scrupuloasă a contractelor, de expedieri făcute la timp, de onoarea fabricii. „Munca de birou" a acestui funcționar capătă, în noapte, noi sensuri.

Întîlnești oameni obosiți, ca fiecare spre sfîrșitul zilei — mai corect, aici: al nopții — de muncă, și ei îți spun : „Chiar dacă ne răzbate oboseala, ne abținem un pic !" Vedeți, acesta este tot secretul, marele secret al vieții . „Dacă te simți copleșit, există un remediu simplu — să te abții un pic". Mai pe românește, să fii bărbat.

Și mai afli în schimbul 3 o rețetă de viață lungă, pe care însă, din păcate, nu toți o pot pune în aplicare.

— În decurs de 16 ani, jumătate din timpul de muncă l-am petrecut în schimbul 3 — explică Ion Cricon. Am urmat o școală de maiștri, am avut și alte probleme, astfel încît am fost mai mult în tura de noapte decît în cele de zi și m-am învățat să dorm puțin. Unii se simt toropiți după 8 sau chiar 10 ore de somn, mie-mi ajung doar patru și sînt în formă. Și asta, ani la rînd. Am socotit, cu creionul în mînă, că am trăit cu patru ani mai mult decît cei care nu au lucrat cît mine în schimbul de noapte.

Nu am vrea prin aceasta să prezentăm o imagine idilică a acestui al treilea opt al muncii cotidiene. Pe la trei spre ziuă simți cum coboară moleșeala în picioare și cum, ca să-ți treacă, trebuie să ieși în curte, să strigi, să cînți, să-ți pui capul sub cișmea, să acționezi după preferințe și posibilități.

Hotărîtoare sînt însă, pînă la urmă, nu ritmurile biologice, ci voința și iscusința omului muncitor. La secția 3 Racorduri speciale pentru prăjini, atelierul de finiție, aflăm o destul de insolită confirmare a acestui adevăr elementar. (Uneori și adevărurile știute, elementare se cer repetate.) Un caiet gros, scris de mînă nedibace și liniat ca la școală, povestește istoria de zi cu zi, de noapte cu noapte a acestei secții de bază a întreprinderii tîrgoviștene. Este istoria celor trei schimburi, conduse, respectiv, de maiștrii Alexandru Tecșan, Ion Toader și Constantin Pițeș. Se înșiruie cifre, aparent fără ordine anume, ale performanțelor celor trei schimburi : 540—406—384, 518—466—374, 399—386—451 ș.a.m.d. Coloane lungi afirmă în graiul lor că schimbul mai slab își tîrăște după el slăbiciunea și ziua, și noaptea, în timp ce schimbul mai bun rămîne egal cu sine însuși, indiferent dacă afară lucește soarele sau pîlpîie constelația Lebăda. Ba chiar maiștrii Alexandru Tecșan și Ion Sanda se lansează într-un adevărat elogiu al liniștii nocturne. Aceasta, în vacarmul nocturn al secției. Ne întrebăm cum o fi ziua.

— Noaptea... ce liniște desăvîrșită... — oftează ei. Lipsește forfota de pe platoul de montaj de alături, toate acele basculări de turle, bubuitul fierului vechi răsturnat pe rampă ; noaptea se potolește și atelierul de fosfatare, iar sculăria lucrează în schimb redus ; dispar și ceea ce numim noi „relațiile" cu celelalte secții, necontenitul du-te-vino al electrocarelor. Și-ți vezi liniștit de lucru.

— Dar aprovizionarea nu șchioapătă în schimbul 3 ?

— Ea reprezintă, uneori, o problemă, dar la noi nu e specifică schimbului de noapte — arată inginerul Silvestru Scraba, șeful serviciului Plan-Dezvoltare, care reprezenta în acea noapte direcția. În interiorul uzinei, dacă ai tot ce-ți trebuie nu e prea greu să te îngrijești pentru aprovizionarea tehnico-materială a schimbului de noapte. Adevărata problemă apare cînd îți crapă ziua buzele după laminatele de la Reșița sau Hunedoara și te întrebi — sau întrebi — dacă le-a primit Romanul în timp ca să livreze în timp țevile pentru Tîrgoviște. Adevărata bătaie de cap ți-o dau, cîteodată, nu aprovizionarea schimbului 3, ci laminatele pe care nu le-au forjat în timp uzine mecanice furnizoare. Au fost cazuri cînd, de nevoie, am executat mufe direct din țeavă, fără forjare prealabilă, ceea ce a antrenat pierderi de peste 50 la sută din greutatea materialului. Cazuri, desigur, rare, dar au fost. Iată problemele reale ale aprovizionării.

Oricum, nouă cel puțin, nu ni s-a plîns nimeni în noaptea de 3 spre 4 aprilie de aprovizionarea neritmică a schimbului.

Dar absenteismul ? Cîteva sondaje — pe care însă nu avem dreptul să le absolutizăm — au învederat o prezență mulțumitoare la lucru. Un singur exemplu : doar doi absenți (nu neapărat nemotivați, aceasta s-ar fi putut lămuri doar a doua zi) la atelierul de finiție. Și tot acolo aflăm că în timpul din urmă doar la un singur schimb de noapte lucrurile s-au mai poticnit.

Se întîmplă și lucruri stranii noaptea în uzină. ... Omul care surprins de paznicul de la poarta 4, Dumitru Ristea, că lovește viguros cu piciorul în ușa magaziei SDV, se scuză senin : „Nene, iartă-mă, am lucrat în schimbul 2, dar m-am întors, că am uitat cheia de la apartament în salopetă. Ce era să fac ? Să dorm în stradă ?!" Dar cea mai aberantă istorie, în noaptea raidului nostru, este aceea a asistentei medicale principale Georgeta Ionescu. Din miile de oameni la a căror sănătate era chemată să privegheze în acea nopate, ea s-a dovedit a fi singura bolnavă. Temperatură 38,9 grade ; autodiagnostic : gripă. A fost unica „defecțiune" pe care am remarcat-o la dispensar.

Și ce am mai aflat în schimbul din noaptea de 3 spre 4 aprilie ? O mare mîndrie pentru munca fiecăruia, pentru bunul renume al fabricii, al utilajelor noastre petroliere, care, în ultimă analiză, reprezintă unica rațiune de a fi a întreprinderii. Contemplînd activitatea febrilă, de încărcare în noapte, sub cerul înstelat de primăvară, ne veneau în minte cuvintele bătrînului maistru Octavian Titianu, de la Atelierul 3, reîntors recent din Brazilia, unde a însoțit instalații de foraj T-50. Ne povestea de Mina Gerais, de orașul Presidente Prudente, de faimoasa junglă Mato Grosso, de inundațiile din Belo Horizonte și șerpii cobra care se hazardau pînă aproape de utilajele noastre. El ne evoca soarele torid — uneltele le păstra într-o găleată cu apă, altfel se încingeau de nu le mai puteai prinde în mînă. Dar, mai presus de toate, ne povestea despre mîndria lui de specialist al întreprinderii din Tîrgoviște, de mîndria lui de român și de comunist cînd în Sao Paolo s-a ridicat, pentru prima oară, turla instalației noastre, la 27 m. Iată dar din nou mîndrie.

Dar și trudă, și multă oboseală învinsă, mai ales spre ziuă cînd te gîndești că după ce ai ieșit pe poarta uzinei te mai așteaptă 30 sau 40 km pînă acasă.

Fiindcă schimbul de noapte nu începe — și nu se termină — la strung, ci cu ore înainte și după, pe Valea Dîmboviței sau a Ialomiței, și în satele din jur de Țîtu, în toate acele localități din deal și cîmpie de unde se scurge șuvoiul uman al schimbului de noapte spre Întreprinderea de utilaj petrolier Tîrgoviște. Din Voinești și Malul cu Flori, din Tătărani și Picior de Munte, din Pucioasa și Bezdead, din Nucet și Văcărești curg afluenții umani care, dinspre gara și autogara Tîrgoviște, se revarsă în noapte, pe Bulevardul Castanilor, spre fabrica dătătoare de pîine. Și tot pe acolo, în zori, înapoi. E schimbul de noapte.

LIONEL NIȚESCU
Fotografii de ELENA GHERA

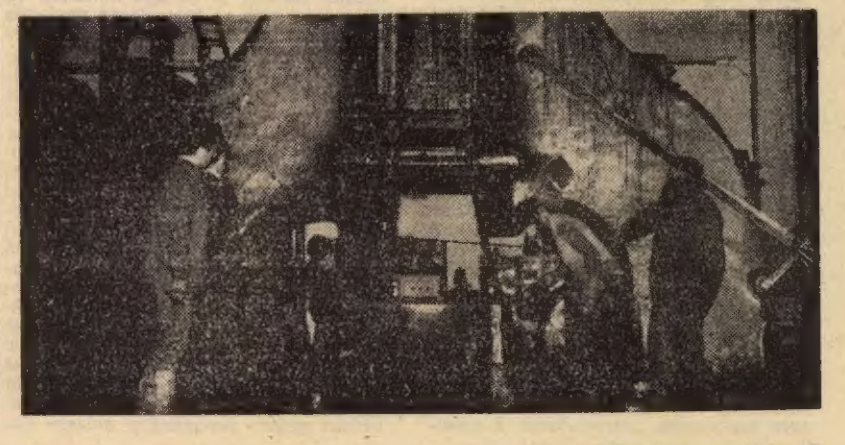

să fete. Cînd au văzut ceilalți că mă arăt mai aspru cu nora-mea decît cu ei, au fost cazuri cînd i-am tăiat zile de la plată, s-au liniștit. În sfîrșit, am luat-o lîngă mine pentru că eu cred că meseria asta de zootehnist, care trebuie practicată 24 de ore din 24 și 365 de zile din 365, că mai multe n-au decît anii bisecți, poate fi foarte bine una de famille, e chiar indicat să fie așa, iar eu n-am avut altă soluție, căci cei 2 băieți pe care-i am au devenit profesori de matematică și nu mi-a rămas decît nora. Ba nu. Nicolae Dragomir, care e operator și șef de sector la taurine, mi-e nepot, drept pentru care mai avem necazuri cu nevastă-mea, care, cînd ne mai stringem și noi, neamurile, ne la la rost, că n-avem altceva de făcut decît tot despre vaci și viței să discutăm ! Dar noi ce să vorbim, vă întreb, dacă asta e munca noastră și viața noastră ? !

Încet-încet, venind el însuși primul la grajduri și plecind ultimul, adică făcînd educație prin forța exemplului, l-a determinat pe oameni să-l urmeze. Acum, zice, fiecare știe exact ce are de îndeplinit, nu pe zile, ci pe ore și pe minute, iar roadele au început să apară, căci anul trecut am avut 7 vaci peste 10 000 de litri și 150 peste 5 000, cu media de 5 585 de litri pe vacă furajată, ferma ocupînd locul 2 pe țară, deși, după cum ați văzut, nu e ea nici cea mai nouă și nici cea mai modernă. Care sînt secretele noastre ? Păi ce secrete să fie ?! Muncă, ordine, furaj la timp, boxe de 12 metri pătrați pentru vacile de performanță, să aibă și ele unde se mișca, o tehnică în recoltarea finului pe care nu știu s-o descriu, dar finul nostru e verde și de Anul nou, ca scos din ierbar, lucrători serioși ca cei pe care i-am amintit sau ca Irina Gabor și Aurica Marin, tot femei, să nu se mai mire nimeni, și cam atît. Secretele astea, cum le ziceați, le împărtășim tuturor, căci adevărul e că n-avem nimic de ascuns. De 3 ani funcționează la Dulbanu un fel de școală pentru viitorii șefi de ferme zootehnice din județ. Tineri abia ieșiți de pe băncile facultăților, zootehniști sau veterinari, vin la Gabură să învețe să muncească și să conducă, iar Gabură știți ce face ? Nu-i bagă în birou, la căldurică, ci, timp de 3 luni, îi pune să lucreze în grajduri, la animale. Asta pentru că Gabură, din experiența lui, e convins că meseria de zootehnist se învață nu atît din cărți, cît din practică. Am avut 3 promoții, care au trecut cu bine toate probele, iar eu, după cîte 6 luni, am semnat că „tovarășul cutare poate îndeplini funcția de șef de fermă".

Comunistul Andrei Gabură, de felul său ardelean, de undeva de pe lîngă Tîrgu Mureș, e convins că, în 1978, rezultatele le vor întrece pe cele, repetăm, strălucite, de anul trecut. Fermei i-au fost alocate, prin sprijinul organelor județene, 2 milioane pentru modernizări, o parte din aceștia urmînd să fie folosiți pentru ridicarea unor umbrare. De mult trebuia să le facem, susține Andrei Gabură, dar n-am avut din ce, sînt neapărat necesare întrucît, vara, animalele stau la soare, iar cimentul încins fermentează repede laptele din ugerele vacilor. Că am început anul cu dreptul nu-i greu de demonstrat, cu cifre, căci am înregistrat, pe primul trimestru, cu 50 de litri de lapte mai mult pe vacă decît în aceeași perioadă a anului trecut. În '77, Dărăbanca s-a situat prima pe țară, dar în '78 mi-e teamă pentru ea, căci Damaschina vine din urmă și n-ar fi exclus s-o întrecă.

Părăsim ferma seara tîrziu. Șeful ei rămîne la datorie, într-un birou pe care termenul modest îl caracterizează numai pe jumătate. Multe planșe și multe grafice. Un telefon cu manivelă. Un fel de stație radio, despre care Andrei Gabură ne informează, fără să-și ascundă mulțumirea, că e dreasă de unul dintre fiii săi, de cel de la Mizil care, dacă și-ar pune în cap, „ar putea face și un televizor, așa-i de talentat la tehnică". O pereche de pantofi, lustruiți nevoie mare, stau la vedere pe un scaun. Nu prea-i port, recunoaște, în meseria noastră pantofii de bază sînt cizmele de cauciuc, cu ele te trezești și cu ele te culci, dacă ți-e gîndul la treabă.

Că lui Andrei Gabură și oamenilor de la ferma 4 Dulbanu, aparținînd de I.A.S. Stilpu, județul Buzău, le stă mereu gîndul la treabă, la muncă serioasă și responsabilă, n-o spunem noi, ci o spun rezultatele activității lor, eficientă și pilduitoare.

OVIDIU IOANIȚOAIA

S.O.S. APELE MINERALE!

De ce revenim

S-au scurs, iată, trei ani aproape pe muchie de cînd revista noastră a publicat primul grupaj de reportaje privind problema apei minerale românești. Cum însă nici astăzi statutul apei minerale nu s-a îmbunătățit radical (deși, desigur, s-au luat între timp o mulțime de măsuri demne de laudă), ne vedem nevoiți să revenim cu campania pe care am numit-o „S.O.S. — APELE MINERALE !".

Nu vom ascunde desigur faptul că noua noastră luare de opinie se poate înscrie în contextul necesității folosirii integrale a tuturor resurselor naturale pe care le posedă patria noastră, așa cum nu o dată s-a indicat de la cea mai înaltă tribună a țării. Nu este, iată, din păcate, cazul pentru apa minerală — altfel o marfă ușoară, „greu comercială" pentru unii, dar ale cărei calități socio-terapeutice întrec cu mult rentabilitatea îngustă, cea a factorului comerț. Prin alte părți ale lumii, să amintim aici numai de R.F. Germania, Japonia, unele țări africane, marea majoritate a celor arabe, un litru de apă este prețuit la bani grei, importat de prin Suedia, Norvegia sau Canada, transportat cu tancuri asemănătoare celor petroliere, finanțîndu-se astfel o industrie cu adevărat rentabilă. S-au făcut deja planuri, o știe toată lumea, pentru remorcarea aisbergurilor plutitoare, acoperite cu uriașe fîșii de plastic, pînă la locurile cele mai însetate ale pămîntului. Și asta în vreme ce în România avem o apă de calitate, la o distanță numai cît să-ntindem mîna, și încă într-o cantitate care îi poate lăsa plini de invidie pe cei mai renumiți „exportatori" de apă minerală de pe glob. Se impune deci să privim mai atent la această uriașă bogăție a țării, sursă de sănătate dar și de comerț (presupunînd că acesta ar fi mai bine organizat). Spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, încă din anul 1970, într-unul din îndemnurile privind mai buna gospodărire a apei : „Se știe că asigurarea apei, îndeosebi a celei potabile, devine o problemă de prim ordin pentru existența societății moderne. În acest sens, avem o mare răspundere față de viitorul națiunii noastre".

Iată de ce am hotărît să ne reluăm ciclul de articole dedicate problemei apelor minerale din țara noastră. Pentru început, cum se cade desigur, să revenim chiar la surse — adică la locul izvoarelor dar și la aprecierile specialiștilor în domeniu.

Izvoare de sănătate

— dacă mai e nevoie, știința poate oferi alte noi argumente

Dincolo de dietetică, dar înainte de medicație, se află apa minerală — iată un statut pe care specialiștii Institutului de medicină fizică, balneoclimatologie și recuperare medicală din București îl cunosc și îl respectă cum se cuvine, ca un lucru director pentru întreaga lor activitate. În fapt, institutul cu pricina este adevăratul for metodologic de specialitate al Ministerului Sănătății, organizînd o activitate de prospectare hidrogeologică, cercetare prin foraje, analiză fizico-chimică și biologică a apelor, cercetări clinice și experimentale de farmaco-dinamie, precum și studii terapeutice cu privire la stabilirea indicațiilor și contraindicațiilor în folosința apelor minerale din țară. Stăm de vorbă cu prof. dr. Nicolae Teleki, dr. Constantin Stoicescu, șeful laboratorului de farmaco-dinamie, dr. Vasile Hoancă, specialist în terapia apelor minerale, și dr. Gheorghe Georgescu, șeful laboratorului de studii și cercetări de medicină fizică, într-o discuție care urmează să releve, încă o dată, necesitatea folosirii mai active, în concordanță cu marea bogăție a țării, a acestei generoase surse de sănătate care este apa minerală. „Avînd în vedere atît Plenara C.C. al P.C.R., din octombrie anul trecut, în cadrul căreia s-au discutat din nou importante probleme legate de sănătatea publică — ne spunea profesorul N. Teleki — cît și apropiata Lege a ocrotirii sănătății, care cuprinde un capitol întreg cu referințe la folosința apei minerale, ca sursă inepuizabilă de bunăstare fizică, institutul nostru se străduiește să se alăture eforturilor general consemnat pe plan național, intrînd într-o nouă etapă de responsabilitate și perfecționare a muncii. Se întrevăd încă de pe acum la forurile competente o serie de acțiuni, precum crearea unui cadru organizatoric privind atît forarea, cercetarea, exploatarea, cît și comercializarea apei minerale mai bine, mai eficient, se fac deci pași importanți pe toate liniile într-o activitate căreia ne alăturăm și noi, după toate puterile noastre."

Epoca pe care o trăim, lucru prea limpede de constatat, este aproape aservită consumului excesiv de medicamente. A fost o vreme cînd medicina (cea empirică, desigur) „prescria" din belșug tratamentul cu apă minerală, rezultatele unei astfel de cure fiind, nu arareori, spectaculoase — de unde și faima de care se bucură încă un izvor sau altul. A venit apoi „epoca medicamentelor", în care medicația mai comodă, cea a pilulelor purtate în buzunare, a înlocuit prea repede generoasa farmacopee a naturii. Nu puțini sînt însă astăzi specialiștii care caută să evite pe cît posibil tratamentul medicamentos, cunoscînd prea multe despre așa-numita „agresivitate" a medicamentelor, despre toxicitate și obișnuința (vezi chiar dependența) organismului uman în fața produselor de sinteză, deci artificiale, produse de laborator. Este momentul, spun aceiași specialiști, dar și studii cît se poate de temeinice efectuate de Organizația Mondială a Sănătății, să ieșim pe cît posibil din această „epocă", să evităm excesele legate de idei deja preconcepute, dependența de medicamente, stimulante, tranchilizante și așa mai departe. Dealtfel, în cadrul politicii de supraveghere atentă a consumului medicamentos, ministerul de specialitate a hotărît apariția periodică a unei publicații numite „Farmacovigilența". În cadrul aceleiași politici se prevede, chiar dacă uneori nu suficient de accentuat, includerea apelor minerale între resursele cele mai valoroase de sănătate legate de factorii naturali, neagresivi. „În vreme ce medicamentul, spunea Vasile Hoancă, nu reprezintă decît o substituție, un paleativ ocazional, apa minerală are proprietatea de a pune în valoare însăși capacitatea proprie de apărare a organismului prin terapia de cură internă". Superioritatea curei balneare și de apă minerală este cu atît mai evidentă dacă luăm în considerare rolul ei profilactic (lucru care nu se regăsește în cazul medicamentelor), mai cu seamă în bolile cu evoluție cronică. „Este vorba aici, sublinia Constantin Stoicescu, mai ales de bolile așa-zise „de civilizație", precum bolile metabolice, diabetul, obezitatea, hiperlipomiile, hiperulicemiile, ateroscleroza, ca și de afecțiunile oamenilor vîrstnici. În toate, tratamentul are loc aproape de la sine, fără reacții secundare, reușindu-se de multe ori să se evite sau să se întîrzie considerabil boala, deci tratamentul medicamentos clasic, ca și prelungirea etapei active de viață și muncă."

Sigur, n-o să susținem aici că tratamentul balnear și cu apă minerală va putea vreodată să înlocuiască medicina în totalitate, dar o mai mare importanță, o mai mare atenție este imperios să-i fie dată, ținînd cont, între altele, și de costul cu mult redus al unui astfel de tratament, dar de mare randament în activitatea de profilaxie. Dar, trebuie subliniat, nici aici nu trebuie să aibă loc excese ! Necazul specialiștilor institutului numit este legat uneori de dorință excesivă a unor organe locale de a introduce în circuitul balnear microstațiuni și surse de apă minerală care nu prezintă deosebite calități, n-au efectuate studiile corespunzătoare, uneori nici măcar analizele fizico-chimice. Pe de altă parte, resurse excepționale nu sînt folosite în modul cel mai corespunzător, rămînînd să curgă în continuare pe apa sîmbetei. În fața acestei adevărate avalanșe de solicitări pentru cercetare și avizare (începînd cu consiliile populare comunale și încheind cu U.G.S.R.-ul și Ministerul Turismului), institutul dorește să pună de acum înainte mai multă ordine, hotărînd ca activitatea să se desfășoare pe mai multe etape, obligatorii pentru oricare nouă microstațiune sau izvor nou luate în considerație. Astfel, ca într-o piramidă de exigență așezată într-adevăr cu picioarele... pe pămînt, solicitările beneficiarilor vor fi analizate mai întîi din punct de vedere fizico-chimic, în laboratoarele institutului, dar și în cele ale altor unități specializate, apoi vor trece printr-o adevărată baterie de teste farmaco-dinamice, care stabilesc indicațiile preliminare de utilizare a apelor minerale și în final vor fi alcătuite studii complete de terapie clinică, numai pentru resursele care au reușit să treacă experimentele preliminarii. Dar, abia după aceea, în funcție de condițiile concrete existente în teren, de indicațiile terapeutice dar și de necesitatea dezvoltării pentru circuitul balnear național, se va acorda avizarea. Așa cum, dealtfel, s-a petrecut în cazul dezvoltărilor stațiunilor de la Cozia, Mangalia și altele.

Fără îndoială, ziua în care vor fi rezolvate toate problemele legate de exploatarea marii bogății de ape minerale cuprinse de subsolul românesc nu este chiar așa de aproape. Dar, cel puțin din punct de vedere medical, această zi nu se mai află astăzi atît de departe, cu atît mai mult cu cît în acest sector se vor mai lua măsuri de ordine, disciplină organizatorică, fermitate în hotărîri. Lucrurile se petrec astfel, fără nici un dubiu, în interesul cetățenilor țării, al consumatorilor acestei eterne surse de sănătate care este apa minerală.

DUMITRU GRAUR ■

De la surse, un apel la înțelegerea comerțului :

Apa curge, dar nu toată în sticle!

Județul Harghita nu este numai un monument al frumuseților carpatine, un exemplu elocvent al politicii partidului privind industrializarea socialistă. El, județul Harghita, este și deținătorul unui impresionant tezaur. Printre rădăcinile munților săi, în cămările subpămîntului, se află importante resurse de „apă vie". Peste 2 000 de izvoare de ape minerale împînzesc județul. Puține așezări unde să nu fie măcar o fîntînă cu apă minerală. Ape de toate soiurile. Alcaline și carbogazoase, de masă și ape folosite pentru băi. De la Tușnad la Borsec, de la Miercurea-Ciuc la Odorheiu Secuiesc, șiraguri de izvoare de sănătate. Numai la Sîncrăieni, spre exemplu, se află peste 200 de izvoare de ape minerale, din care, fără îndoială, își vor fi stîmpărat setea și strămoșii noștri, dacii, pentru că în aceeași localitate a fost descoperit un important și impresionant tezaur de vîrstă milenară.

Cum spuneam, multe din aceste izvoare de ape minerale se află la îndemîna locuitorilor, desigur, cele cu debite mici, pentru că cele cu debite mari se află în grija și în exploatarea întreprinderii de bere, amidon, spirt și ape minerale „Harghita" din Miercurea-Ciuc. Discutăm, la sediul acestei unități economice, cu tovarășul inginer Andrei Ioan, directorul întreprinderii, interesați să aflăm modul în care apele minerale, scoase din adîncuri, sînt valorificate corespunzător. „În județul Harghita se află 40 la sută din rezerva de ape minerale a țării. Zonele cele mai bogate sînt cele de la Sîncrăieni — Perla Harghitei, Tușnad, Borsec și, în perspectivă, Bilbor. În acest an vom livra peste 160 milioane litri de ape minerale. În prezent exploatăm la Borsec două izvoare, la Tușnad tot două izvoare, iar la Sîncrăieni trei izvoare".

Aflăm, în continuare, că, la Tușnad spre exemplu, debitul existent este folosit doar în proporție de 30 la sută. Restul se duce pe Valea Oltului, adică se risipește, se pierde pentru totdeauna. „De ce ?" întrebăm noi. „Pentru că atîta ne cere comerțul", ne răspunde cu tristețe în glas directorul întreprinderii, adăugînd apoi : „zadarnic încercăm noi să forțăm lucrurile, mai marii comerțului din județe nu pot fi convinși în nici un fel să accepte o cantitate sporită de ape minerale, deși, știm prea bine, cerințele sînt în continuă creștere și, fără îndoială, sînt mai mari decît realizările noastre determinate de contracte". Risipă de apă minerală se constată și la Sîncrăieni, unde doar 40 la sută din debitul real este folosit, restul apei urmează același curs : către albia Oltului, deși „Perla Harghitei" și-a cîștigat deja o anume reputație. Doar apa minerală de la Borsec se exploatează în totalitate. Aici, la Borsec, recent a intrat în funcțiune o nouă stație de îmbuteliere. „La Bilbor, unde există rezerve însemnate de ape minerale de foarte bună calitate, avem planificate în acest cincinal investiții în valoare de aproape 50 milioane lei, sumă ce se va materializa într-o stație de îmbuteliere cu o capacitate de 50 milioane litri de apă pe an. Resursele de apă minerală ar fi suficiente să aprovizioneze întreaga țară", ne relatează inginerul Andrei Ioan.

„Fapt îmbucurător, ne spune inginerul Ionescu, de la aceeași întreprindere, că Tehnofrig din Cluj-Napoca a omologat și fabricat instalații de îmbuteliere a apelor minerale, semn că și acestei bogății naturale a început să i se acorde, și din acest punct de vedere, atenția pe care o merită".

„În județul Covasna există aproape 600 de izvoare de ape minerale, excluzîndu-le pe cele din fîntînile cetățenilor. În prezent se exploatează izvoare la Biborțeni, Vîrghiș, Covasna, Vîlcele, Poian, Bodoc și Malnaș", ne informează tovarășa Fako Marta, geolog la Fabrica de ape minerale din Sfîntu Gheorghe. Există deci izvoare, există ape minerale din abundență, există și stații de îmbuteliere. Numai contracte, la nivelul planului, nu există ! După cum ne-a spus geologul fabricii, veteran în ce privește descoperirea surselor de ape minerale, în acest an, din cele 113 milioane litri de ape minerale planificate a se extrage, 40 de milioane de litri nu au acoperire în contracte. Față de 40 milioane de litri, deci, comerțul a rămas încă indiferent. Desigur, oamenii fabricii se zbat, circulă prin țară, fac oferte, încearcă să convingă și, credem, pînă la urmă vor reuși să contracteze și cele 40 milioane de litri de ape minerale aflate încă în suspensie.

Aflăm, în continuare, că fabrica s-a preocupat de conservarea unor resurse de ape minerale descoperite prin foraje efectuate de specialiștii Institutului de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare, cum sînt forajele de la Fortyogo, Hătuica și Catalina, din bazinul Tîrgu Secuiesc. La Fortyogo, spre exemplu, se află în curs de construcție o stație de îmbuteliere care va intra în funcțiune în anul 1980, avînd o capacitate de 30 milioane litri pe an. „Pe baza forajelor efectuate, ne relatează geologul, fabrica a realizat un plan de dezvoltare precum și propuneri pentru alte foraje. Astfel, pentru acest an ne-am propus un studiu geofizic și hidrogeologic pentru punerea în evidență a noi surse de ape minerale și determinarea perimetrului de protecție a zăcămîntului hidromineral de la Virghiș, un alt studiu, de același fel și în același scop la Poian, și unele investigații la Tîrgu Secuiesc". De la tovarășul Veress Gabor, șeful compartimentului de investiții, aflăm că pînă în anul 1985 sînt prevăzute însemnate fonduri de investiții pentru realizarea unei secții de îmbuteliere a apei minerale la Tîrgu Secuiesc, cu o capacitate anuală de 30 milioane litri, care va intra în funcțiune în 1979, o secție de îmbuteliere la Catalina, cu o capacitate anuală de 25 milioane litri, și cea de la Hătuica, de care am vorbit. „Deși debitele din unele foraje existente sînt mai mari decît gradul actual de exploatare, pentru a evita risipa apei, noi dirijăm exploatarea prin pomparea apei din sonde la nivelul necesităților, adică al planului. Ca atare, la Biborțeni se exploatează doar 50 la sută din capacitatea izvoarelor. Și încă ceva. În anul 1975 am depus la O.S.I.M., cu nr. 2481/28.III, o invenție privind transportul apei minerale în bancuri de gheață protejate cu folii de etilenă, inclusiv tehnologia de lucru atît la sursă, cît și la desfacere, la beneficiar. Încă nu am primit nici un răspuns. Subliniez că am muncit ani de zile la această invenție, cunoscînd faptul că unul din marile impedimente ale valorificării apei minerale este transportul acesteia, în sticle, de la producător la beneficiar", ne relatează inginerul Vancsa Albert, mecanicul șef al Fabricii de ape minerale. Dar, despre problemele apei minerale, atît din județul Harghita, cît și din Covasna, se pot spune încă multe. Pentru că în valorificarea acestei importante bogății naturale există încă multe piedici. Desigur, vom reveni.

R. BRĂDEANU ■

Fiecare luciu de apă să producă peşte!

Vă dăm iazul să creşteţi peşte, dar să nu vă atingeţi de mal!(?)

Cine mai crede că în iazurile Sucevei nu poate să se zbenguie crapul, că n-ar putea să se obţină producţii care să rivalizeze cu cele ale întreprinderilor cu tradiţie în piscicultură, se înşală. Au dovedit-o piscicultorii din judeţul vecin, Botoşani, care deţin la ora actuală locul întîi pe ţară în această activitate. Poate în viitor vor dovedi-o şi sucevenii ; interesul lor pentru a dezvolta şi a exploata fondul piscicol se manifestă din ce în ce mai mult. În ultimii trei ani ei şi-au dublat suprafaţa amenajată pentru piscicultură, mai ales prin investiţiile realizate în apropierea oraşului Fălticeni, unde au apărut acum trei iazuri cu o suprafaţă de peste 500 hectare, cît şi o pepinieră de reproducere a crapului. Acestor suprafeţe cu luciu de apă li se mai adaugă suprafeţele amenajate de C.A.P.-uri, şi peste 1 000 hectare amenajări agro-piscicole. În plus, inginerul Mihai Aursulesei, directorul Trustului I.A.S. Suceava, îmi spunea că au în plan extinderea păstrăvăriei de la Prisaca Dornei, amenajarea unei pepiniere de creştere a puietului de păstrăv la Rădăuţi, toate dovedind faptul că sucevenii îşi îndreaptă atenţia şi către folosirea apelor de munte. Intenţii foarte bune, dar la Suceava, la ora actuală, cînd există deja o puternică bază piscicolă, nu există o întreprindere piscicolă. Fondul piscicol al judeţului este gospodărit de întreprinderea piscicolă din Botoşani, prin cele două ferme de la Fălticeni şi de la Moara 2. Dar cum e gospodărit ?

UN TRACTOR ŞI O REMORCĂ TRANSPORTĂ 1 (UN) CRAP CU ACTE-N REGULĂ !

Însoţiţi de tovarăşul Cezar Străchinescu, activist al Uniunii Judeţene a Cooperativelor Agricole de Producţie, ne îndreptăm spre Ferma piscicolă nr. 10 Suceava şi către C.A.P. Moara. Ambele unităţi au în dotare importante fonduri piscicole. Ferma nr. 10, şef fermă — inginerul Nicolae Crainiciuc, are în exploatare piscicolă acumulările de apă amenajate de către Oficiul de îmbunătăţiri funciare şi Oficiul de gospodărire a apelor Suceava, amenajări care însumează peste 1 000 de hectare şi care au scopuri multiple : irigarea culturilor agricole, creşterea peştelui, atenuarea viiturilor, rezerve de apă industrială şi de agrement.

Inginerul Crainiciuc fluieră a pagubă pe malul lacului.

— De ce, tovarăşe inginer ? îl întreb.

— Pentru că anul trecut nu am realizat planul cu vreo 40 de tone, iar anul acesta, după cum au început treburile, o să fie cred şi mai rău. Ar trebui acum să pescuim puietul, să repopulăm cu el alte amenajări care sînt goale, dar apa e adîncă şi nu putem pescui.

— De ce nu micşoraţi nivelul apei ?

— Furnizorul care ne-a închiriat balta, Oficiul de gospodărire a apelor Suceava, nu ne dă voie. Le-am trimis adrese peste adrese, ne-au promis că o să ne permită să pescuim, dar după cum vedeţi timpul trece şi noi stăm pe malul apei şi visăm la producţii tot mai mari de peşte. Şi dacă nimeni nu va lua măsuri, o să rămînem doar cu visul. Ieri am pescuit aici, la Moara 2, cu două năvoade, şi după şase toane am prins un singur crap, unul singur. I-am făcut forme în regulă şi l-am trimis cu o remorcă şi un tractor la Ferma nr. 9 Fălticeni, că era producător.

— Aţi organizat transportul în mod special pentru el ?

— Nu, ne organizasem treaba în vederea prinderii puietului, adusesem două remorci să-l transportăm la amenajarea de la Liteni, unde nu am nici un puiet, dar apa este foarte adîncă, aproape şase metri şi peştele fuge la adînc, unde nu putem intra cu năvoadele.

— Cît puiet v-ar trebui ca să populaţi amenajările pe care le gospodăriţi ?

— Pentru întregul fond piscicol, cam 100 de tone. Să zicem că din acesta, cinci tone îl asigură ferma de la Fălticeni, în pepiniera de acolo ; să zicem că mai avem şi noi cîteva tone în amenajările populate din toamnă, dar nu acoperim nici jumătate din necesarul de puiet şi o să ne rămînă iazurile nepopulate.

— De unde vă aprovizionaţi cu puiet pînă acum ?

— Pînă în anul 1977 primeam de la întreprindere, din Botoşani. Nu cît aveam nevoie, ci cît rămînea disponibil. Pentru anul 1978 nu ni s-a mai repartizat nimic, nici de la Botoşani, nici din altă parte, şi o să ne rămînă multe bălţi fără peşte.

Şeful fermei ne arată un dosar cu multe hîrtii, cu tot felul de adrese expediate către furnizor, prin care cere încă de la 5 martie crearea condiţiilor de pescuit al puietului care trebuie să fie dirijat acum către bazinele de creştere. Furnizorul, Oficiul judeţean de gospodărire a apelor, invocînd legea, nu scade apa. De cele mai multe ori, interesele acestora nu corespund, dar în bună parte nu corespund pentru că nu există înţelegere şi conlucrare pentru a se realiza întregul scop al investiţiei, adică şi acela de pescuit. Anul trecut, ne declara şeful fermei, cînd am adus reproducătorii aici, la Moara 2, conducerea Oficiului de gospodărire a apelor, a dispus evacuarea parţială a bazinului, cu doi metri, şi au reparat sau au înlocuit dalele. Din această cauză icrele au rămas pe mal şi s-au uscat. Aşa că nu ne mirăm dacă la şase toane de năvod piscicultorii de la ferma nr. 10 au prins un singur crap de cinci kilograme şi l-au trimis cu un tractor cu remorcă la Fălticeni.

La bazinul Dragomirna, suprafaţă 100 hectare, pentru că deversorul nu a fost prevăzut cu grătare, s-au pierdut, s-au dus adică pe apa sîmbetei peste 10 tone de peşte. „Am cerut aprobare ca să se deschidă vanele de la conductele de evacuare, prevăzute cu grătare pentru reţinerea peştelui, dar nu ni s-a aprobat. Noi am încercat atunci să întindem nişte plase, să reţinem peştele, dar agentul de la „ape" a venit noaptea, le-a impus oamenilor noştri să scoată parii şi plasele, ameninţîndu-i cu amendă". La fel s-a întîmplat şi la bazinele Şerbăuţi şi Moara 2, unde sistemele de evacuare a apei nu sînt prevăzute cu grătare, sau dacă au grătare sînt rare, defecte, şi odată cu apa trece printre ele şi peştele.

O SARAMURĂ DE HÎRTII !

Cum s-ar spune cînd e vară la oficiul apelor, începe iarna la pescărie, şi în loc de conlucrare fructuoasă, de acţiuni operative, aşa cum dealtfel prevede legea, asistăm la neînţelegeri, la certuri, la un nesfîrşit dialog purtat prin hîrtii, toate dovedind că este vorba mai mult de nişte ambiţii, de o parte sau de alta, şi mai puţin de nerespectarea legii. Conducerea oficiului judeţean de gospodărire a apelor Suceava închiriază lacul pentru creşterea peştelui, dar „fără drept de folosinţă a terenului din jurul luciului de apă", după cum citim în contractul nr. 4 din 5 ianuarie 1977. Piscicultorii sucevenî, pentru că nu au aripi ca stîrcii şi nici n-au învăţat încă să pescuiască din elicopter, sînt nevoiţi să calce totuşi pe terenul din jurul luciului de apă. Şi atunci sînt amendaţi : o dată, de două ori şi chiar de trei ori într-o lună, să se înveţe minte ! Se încheie procese verbale de contravenţie, se fac multe contestaţii, se ajunge la organele superioare, se anulează amenzile, continuă duelul hîrtiilor, dar nu se unesc forţele celor chemaţi să gospodărească împreună această parte a avuţiei noastre naţionale, apele, pentru ca *„toate apele de pe cuprinsul ţării*, cităm din Legea nr. 12, *să fie folosite şi pentru piscicultură la întreaga lor capacitate"*. Noi nu pledăm aici ca unul sau altul dintre gospodarii acestor acumulări de ape să mai închidă ochii la unele prevederi legale. Pledăm, în schimb, ca legea să fie aplicată în întregul său ; să i se înţeleagă adevăratul său spirit, să nu se aplice numai pe „felia mea, pentru că de asta răspund", pentru că astfel diminuăm sensul constructiv al legii, îl vulgarizăm, şi nu se realizează nici scopul investiţiei, în cazul nostru destul de costisitoare. Dacă toţi cei chemaţi să gospodărească aceste iazuri nu vor înţelege astfel lucrurile, riscăm ca o bună parte din acumulările de apă ale Sucevei, ale fermelor piscicole, ale C.A.P.-urilor, să rămînă... sterpe sau să producă, aşa cum am văzut, cantităţi foarte mici de peşte.

STĂM ŞI ÎNTREBĂM : NE DAŢI ORI NU NE DAŢI ?

În judeţul Suceava sînt însă şi unele cooperative agricole de producţie care deţin suprafeţe importante acoperite cu luciu de apă. Bosanci, Manolea, Drăguşeni, Forăşti, Ipoteşti, Moara sînt numai cîteva. Anul trecut, am aflat, pentru popularea la capacitate a acestor iazuri au trebuit 10 tone de puiet. Nu s-a putut face rost decît de 600 kilograme ! Or, în asemenea situaţie, nu poţi pretinde să-ţi dea balta peşte. Pe de altă parte, nu totdeauna conducerile cooperativelor agricole de producţie, ocupate ce-i drept cu activităţile de bază, acordă o atenţie meritată acestor acumulări. La C.A.P. Moara, de pildă, există două iazuri, care exploatate la capacitate ar putea spori mult veniturile cooperatorilor. „Dar cu ce să le populăm ? se întreabă preşedintele Vasile Albu ; rămînem în fiecare an la cheremul altor judeţe. Stăm şi ne întrebăm : ne-or da ori nu ne-or da ? De cele mai multe ori nu ne vînd pentru că nu le ajunge nici lor. Dacă am avea o întreprindere piscicolă la noi în judeţ, care să asigure puietul necesar, să ne mai ajute cu unele îndrumări tehnice situaţia ar fi alta".

Situaţia e cam aceeaşi şi la celelalte cooperative.

Şi în multe iazuri din judeţul Suceava s-ar putea spori producţiile, populîndu-se bălţile cu crapul fitoplanctonofag care ar putea folosi vegetaţia foarte bogată a iazurilor. S-ar contribui, astfel, la economisirea furajelor, la sporirea beneficiilor. Dar această specie de crap e rară în judeţul Suceava. Ea ar trebui să stea în atenţia piscicultorilor din judeţ, mai ales a acelora de la Ferma nr. 9, unde a fost amenajată de curînd o pepinieră de reproducere de dirijată a crapului. Producerea prin mijloace proprii a puietului necesar întregului fond piscicol din judeţ, îngrijirea corespunzătoare a acestuia în bazinele de iernare şi de creştere este singura cale, după cum ne mărturiseau piscicultorii de aici, prin care toate aceste amenajări moderne (cum n-au existat în judeţul Suceava niciodată) vor putea ajunge să producă la capacitatea proiectată, singura cale care le va asigura oamenilor judeţului producţii tot mai mari de peşte.

TREI PAZNICI PE UN DIG

Dorind să aflăm evoluţia piscicultură din judeţul Suceava, ne-am adresat în final tovarăşului inginer Traian Corduban, directorul general al Direcţiei generale judeţene a agriculturii şi industriei alimentare Suceava :

— După cum aţi putut constata şi dv., în numai trei ani suprafaţa amenajată pentru piscicultură a fost dublată în judeţul Suceava. Am construit, de asemenea, unele baraje pentru preluare de viituri, pentru piscicultură şi irigaţii, vom continua să amenajăm şi alte suprafeţe, pentru că acum piscicultura face parte integrantă din programul nostru de dezvoltare a agriculturii. De asemenea, un program al Comitetului judeţean de partid, privind dezvoltarea agriculturii judeţului pînă în 1980, prevede noi măsuri, noi căi de sporire a bazei materiale a pisciculturii, a producţiilor de peşte. În 1980, va trebui să ajungem la 1 200 tone peşte, faţă de 270 tone, în 1975. Ţinînd cont de aceste realităţi, anul trecut am întocmit formele necesare înfiinţării unei întreprinderi piscicole şi în judeţul Suceava, o unitate capabilă să valorifice rentabil şi economic această minunată bază materială şi, odată cu înfiinţarea acestei întreprinderi, sperăm noi, se vor pune multe treburi la punct, inclusiv cele pe care le cunoaştem cu toţii şi pe care le-aţi întîlnit şi dv. La acumularea Moara 2, de pildă, se întîlnesc pe dig paznicii a trei unităţi : de dig şi de baraj răspunde Oficiul judeţean de gospodărire a apelor, de peştele din lac răspunde întreprinderea piscicolă, iar de apa de irigat se ocupă Oficiul de îmbunătăţiri funciare. Cînd reprezentanţii acestor unităţi se întîlnesc pe dig, în loc să conlucreze, se iau la sfadă, fiecare căutînd să se impună ca şef. Direcţia generală judeţeană a făcut o propunere : aceste ape să fie date în administrarea întreprinderii piscicole, piscicultorii fiind aceia care stau tot anul pe lac, să îngrijească peştele. Poate propunerea noastră va avea ecou, şi acesta, sperăm, fără să ştirbească cîtuşi de puţin autoritatea celorlalte unităţi socialiste. Avem, de asemenea, în intenţie să realizăm o mai strînsă colaborare cu C.A.P.-urile, care au iazuri, să ne ocupăm mai mult de unele amenajări mici, necostisitoare, pe care să le folosim deopotrivă la piscicultură cît şi la irigaţii.

Dacă aceste măsuri vor fi aplicate, atunci sucevenii vor putea spera la cantităţi mai mari de peşte, vor ajunge şi ei să aibă mult mai des o saramură din recoltă proprie.

N. GRIGORE MĂRĂŞANU ■

Ţara Măgurei

(Urmare din pag. 1)

de artă — adică lucrul sculptorului propriu-zis — să poată comunica, iar oamenii să se simtă îndemnaţi să caute aceste spaţii, să le caute liniştea, echilibrul, seninătatea spirituală" (Napoleon Tiron). „De fapt, scopul final al oricărui grup monument-ambianţă este de a rămîne întipărit în memoria spectatorului, ceea ce implică nu numai o regie subtilă a tuturor elementelor de lucru ale artistului, dar şi o cunoaştere a sufletului omenesc" (Şerban Epure).

Am citat cîteva din răspunsurile pe care le-am primit în 1973 la o anchetă despre „Funcţia de monument" pentru revista „ARTA", răspunsuri care atunci tindeau să dea un cuprins nou ideii de monumentalitate în sculptură, exprimînd cu aceasta — direct sau subînţeles — simpatia obştii artiştilor plastici, a celor cu gustul operei monumentale, în special, faţă de ansamblul de la Măgura, atunci la a treia ediţie. Acum urmează ediţia a opta şi ceea ce părea să anunţe un ansamblu de idei orgolioase, controlate numai în parte de umoarea voievodală a naturii din preajma mînăstirii Ciolanu, se împlineşte drept una din cele mai mari izbînzi ale gîndirii româneşti în sculptură în toate timpurile, operă colectivă comparabilă cu opera unor tabere de creaţie de pe alurea, dar mai ales incomparabilă, fiindcă sufiul acesta de paşnic eroism nu-l mai găsim nicăieri. Interesul cu totul aparte al locului cu sculpturi numit Măgura vine din aceea că, odată cu creşterea numărului de lucrări ce se aşază an de an aici, sporesc, se îmbogăţesc şi se nuanţează gîndurile ce pot fi trăite şi spuse întru cunoaşterea şi susţinerea faptului artistic, a ideii fundamentale. În pragul pădurilor cuminţi ale Măgurei, pe dealurile blînde stau semănate mai bine de o sută de statui, toate lucrînd la viziunea unică a unui ansamblu statuar foarte românesc. Muncind în circumstanţe în mare parte hotărîte de-acum prin tradiţie, artiştii — îndeosebi tineri, dar însoţiţi în cîteva rînduri de meşteri ai generaţiilor medii ori intrînd pe a doua tinereţe — trebuie să dea măsura înzestrării lor, în general, şi a înzestrării pentru creaţia colectivă — care e parcul naţional de sculptură — în numai o lună de zile. Fiecare primeşte un bloc de piatră, după cum îi e vrerea şi după cum aleg uneori sorţii şi de aceea forma operei este influenţată de tot : de răgazul unei luni la tăiat piatra, de prezenţa, adesea copleşitoare, a unor lucrări din ediţiile trecute, de dispoziţia grupului de prieteni ce se întîmplă laolaltă o dată în an şi, poate, o dată în viaţă. Sculpturile peste care s-a prelins vremea citorva ani s-au patinat grăbit parcă, au fost înfiate cu lacomă dragoste de natură, pămîntul dealului s-a reaşezat şi el sub greutate. E dificil de comentat calitatea fiecărei opere în parte, dat fiind că impresia e mereu alta, funcţie de toate cîte se petrec în natură şi în ansamblu. Există lucrări bune în sine, dar bune mai mult pentru spaţiul unui salon, ele trăind la Măgura un foarte stimabil anonimat. În acelaşi timp, simţul istoric, prea puţin probat de către unii artişti pînă azi, găseşte la Măgura un mare prilej de împlinire. Într-un fel, Măgura este pentru sculptorii în piatră un loc al adevărului. Unele lucrări nu mărturisesc amprenta stilistică a cutărui artist, dar cîtă forţă arată preasimpla lor înălţare sub cerul Buzăului. E de înţeles că, ajungînd în tabără, artiştii vor îndrăzni la simbol, la expresie emblematică. Cine nu cunoaşte revoluţiile sculpturii moderne ar fi îndreptăţit să gîndească senin că norocul l-a adus în vreuna din acele păduri de semne mitice, crescute din vremuri străvechi în slava unor zeităţi chtoniene. Masivitatea albă a pietrei zice prin sine de vechime, de legături puternice peste timp, silind pe căi ne-

(Continuare în pagina 8)

ANCHETĂ SOCIALĂ

Să nu ne uităm dascălii de suflet!

Nu demult, la o aniversare puțin obișnuită (și veți vedea mai jos de ce o numim astfel) — retragerea la pensie a unui eminent dascăl de matematici, care a împlinit la catedră vîrsta de 70 de ani — în aula Liceului de matematică și fizică „I.L. Caragiale" din Ploiești au răsunat emoționant cuvintele unui bărbat sexagenar, elev din prima promoție a profesorului, cea din anul 1932. „Vă dați seama — spunea acesta — vîrsta mi-e foarte apropiată de cea a dascălului pe care îl omagiem azi, profesorul de matematici Ion Th. Grigore. Și totuși anii n-au șters nimic din respectul ce i-l port acestui om. Profesorul Grigore este de fel de pe lîngă Tîrgoviște. Și eu, tot de acolo. Îl cunoștea lumea bine. Știau oamenii cu cîte eforturi l-au dat ai săi la învățătură. Ne spunea dascălul, pe atunci, că mama sa își vinduse și salba ca să-l țină în școli. Cînd o femeie își vindea salba, gestul era simbolul supremei sărăcii. Ce vreau să spun cu aceasta? Vorbind ultimul, i-am ascultat pe ceilalți elevi ai profesorului. De la mic, la mare: 47 de generații. Toți oameni respectați, mulți cunoscuți în importante domenii ale economiei acestei țări, doctori în științe matematice, cadre universitare, licențiați ai unor facultăți străine, poeți, scriitori și, ajungînd la cei tineri, laureați la diferite olimpiade de matematică. Toți au ajuns oameni. Desigur, în primul rînd, datorită faptului că s-au schimbat timpurile, că a venit o vreme a noastră, a celor nevoiași ieri, și mai ales a copiilor noștri. Datorită apoi rîvnei fiecăruia. Dar și datorită profesorului nostru de matematici, pasiunii și dragostei cu care aproape jumătate de secol a descoperit și cultivat vocații".

★

O statură mijlocie, o siluetă fragilă și o privire vioaie care contrazice vîrsta. O cameră, cea de lucru, plină cu cărți, foarte multe de matematică și fizică, o vitrină cu porțelanuri și delicate amintiri. Pe masă, lîngă un teanc de reviste din colecția „Gazeta matematică", se află un castron de pămînt plin ochi cu frînturi de creioane și gume. Profesorul îmi arată două carnete îmbrăcate în piele ale căror foi își trădează prin culoare vechimea. „Sînt carnetele mele de student: la matematică și la fizică. Le-am urmat în paralel. Știi de ce le păstrez? Nu pentru note! Privește semnăturile!" Deslușesc: Gh. Țițeica, D. Pompei, N. Coculescu, Traian Lalescu, Dan Barbilian. „Uită-te și pe acesta, de la fizico-chimice: Octav Onicescu, Gh. Longinescu, Cristian Mușceleanu... Acum ai înțeles? Sînt autografe de aur ale unor mari savanți ai țării".

Profesorul a învățat de la aceștia nu numai matematică. A învățat să iubească elevii. Să răscolească în minți și sufletele lor. Să le descopere înclinațiile, aptitudinile. „Este la fel de important să-ți dai seama că un elev are talent la un anume obiect și să muncești cu el, ca atare, dar și să-l orientezi spre alt drum, de care observi că se simte atras. Știi, lucrurile stau cam așa: nu există elevi, firește cu excepțiile de rigoare, care să nu poată învăța matematică. Totul depinde de cum o faci tu, cel care trebuie să-i înveți. Contează metoda, tactul, înțelegerea. Dar, cum îți spuneam, dacă simt că are talent la altceva, nu-l pot pregăti cu de-a sila să dea la matematică. Însă atunci cînd sînt sigur, trebuie să muncesc. Cu el, cu mine (pentru că nu este ușor) și de multe ori cu familia care, poate, îl vrea doctor sau profesor de mai știu eu ce".

N-a muncit pentru „vîrfuri", cum i s-a reproșat cîteodată, nu fără oarecare invidie. Dar cei buni s-au desprins. A încercat atunci să-l ridice și pe ceilalți. A luptat cu propriile condiții materiale, dar și cu ale copiilor. Le cunoștea familiile celor cărora le era diriginte, se apropia de părinți. „Știu foarte bine ce înseamnă să n-ai. În 1946 am venit profesor titular la liceul care m-a sărbătorit, aici, la Ploiești. În 1948 a venit reforma învățămîntului. Știi, printre altele, ce a schimbat ea? Înainte era un liceu la cîteva județe, iar apoi erau cîteva licee la fiecare județ. Poate exagerez, nu fac o statistică, ci explic un fenomen: analfabetismul". A înțeles că, practic, se descătușau niște energii. Pătrundeau în școli fiii muncitorilor și țăranilor, copii cu o pregătire precară. Era necesară o pregătire diferențiată; a pregătit clasa, dar n-a neglijat „vîrfurile", pentru că „aceste vîrfuri nu pot ieși decît dintr-un nivel ridicat al masei". Timpul a trecut și roadele acestei munci n-au întîrziat. De la prima olimpiadă națională de matematică, în 1955, și pînă în anul 1964, anul în care Ion Grigore a primit titlul de „Profesor emerit", din cele 391 de premii date pe întreaga țară la olimpiade, 23 au aparținut elevilor săi, iar mai bine de jumătate din punctajul Liceului „I.L. Caragiale", în aceeași perioadă, a fost obținut tot de ei. Pînă în 1977 elevii profesorului Ion Grigore au primit la diferite olimpiade interne 35 de premii. În 1978, fostul său elev, Scheianu Marian, care anul trecut a luat premiul doi la olimpiadă, a fost primit în lotul pentru Olimpiada internațională. Am dat această mică statistică pentru că pînă la urmă, așa cum spunea profesorul Grigore, „matematica este o știință exactă chiar și în privința rezultatelor pe care un profesor le obține cu elevii săi. În fond, aceste rezultate, nivelul ridicat al unei clase constituie măsura muncii noastre. Nu numai cît dăm aici, se poate oricînd apela la statistici, la numărul de promovați, ci mai ales calitatea acestor promoții care îți ies din mînă. Noua calitate a muncii noastre, obiectiv asupra căruia insistă secretarul general al partidului în toate domeniile, se reflectă în pregătirea viitorilor specialiști. Aici nu este doar statistică, ci și politică, și patriotism, și datorie de comunist".

Numeroasele legături pe care le-a avut și le are cu academicieni, cu străluciți reprezentanți ai școlii noastre de matematică, au fost și sînt nu doar rodul pasiunii, ci și al priceperii, al talentului, al valorii sale de matematician. Putea să intre el însuși în învățămîntul superior. A refuzat. Dintr-o adîncă înțelegere a nevoilor învățămîntului la un moment dat, din conștiința faptului că aici, la temelie, trebuie muncit mai mult, cu răspundere și cu dăruire.

Totul a plecat de la o aparent obișnuită festivitate. De la aniversarea unui dascăl. Revenim însă și spunem că ea a fost puțin obișnuită. Majoritatea argumentelor, care s-au referit la cariera de excepție a profesorului de matematici Ion Th. Grigore, au fost spuse în rîndurile de mai sus. Dar mai există un aspect, oarecum dureros. Cîți dintre noi își mai aduc aminte, nu doar în treacăt, de dascălii lor de suflet din liceu? Adică de aceia care, într-un anumit moment ai copilăriei noastre, ne-au arătat un drum, o cale. Pentru că, în ciuda realelor cîștiguri ale stării noastre de conștiință, mai există unele zone ale vieții în care ingratitudinea ne păgubește chiar pe noi. Frumoasa manifestare de la liceul ploieștean poate fi o pildă: să nu ne uităm dascălii.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Laşul nu ajunge departe

Fie și din imprudență, să ai totuși pe conștiință viața unui om trebuie să fie nespus de chinuitor. În regretul său profund, cel vinovat de o asemenea faptă are măcar un punct de sprijin moral: a greșit, este adevărat foarte grav, dar n-a dorit să se întîmple așa...

Să provoci însă din neatenție accidentarea cuiva, apoi, în loc de a încerca să faci tot ce mai este posibil pentru salvarea victimei, de a privi realitatea în față și a-ți asuma răspunderea pentru fapta comisă — așa cum cer morala și legea — să încerci în mod stupid o portiță de ieșire din această situație, dovedind lașitate, este, fără îndoială, cea mai josnică „soluție" pe care o adoptă cineva.

★

Ioan Beicuș, un tînăr șofer de 24 ani, de fel din comuna Izvoarele, satul Valea Bujorului, județul Ilfov, se angajase de numai vreo opt-nouă zile la Uzinele „Vulcan" din București. Întrucît primise permisul de circulație abia în luna decembrie 1977, șeful garajului a apreciat, pe bună dreptate, ca proaspătul șofer să nu efectueze curse prea îndepărtate, iar în deplasările sale prin Capitală pentru aprovizionare cu diverse materiale să fie însoțit întotdeauna de un delegat.

— Am fost în cîteva rînduri cu el la diverse depozite, la gară — ne spune tovarășul Petre Grasa, de la serviciul aprovizionare. Nu am avut impresia că ar fi un element indisciplinat, că ar putea să facă vreo... escapadă, cum se mai întîmplă.

S-ar cuveni să deschidem aici o paranteză. Cînd se întîmplă ca cineva să comită vreo faptă gravă, punem, de regulă, și astfel de întrebări: dar colectivul în care a lucrat cum l-a cunoscut? De ce nu l-a ajutat? etc., etc. Cît ar fi putut oare să-l cunoască colectivul de la garajul Uzinelor „Vulcan" pe I. B. în cele 8 sau 9 zile cît a lucrat acolo? Și, în definitiv, el nu lăsa impresia unui indisciplinat...

Iată însă că în ziua de sîmbătă, 4 martie, după ce s-a despărțit de Petre Grasa, pe la orele 11,30, în loc să meargă la garaj și să ataşeze peridocul la autocamion pentru transporturile de luni, I. B. pleacă cu autocamionul în comuna natală.

— Am vrut să dau și eu o fugă pînă acasă, la părinți. N-am crezut că o să mi se întîmple... — „explică", incredibil de superficial, Ioan Beicuș în fața ofițerului de la Miliția municipiului Giurgiu, unde este cercetat în stare de arest pentru săvîrșirea unor grave fapte penale.

— Dar băuturi alcoolice de ce ai consumat cînd știai că trebuie să te reîntorci la București la volanul autocamionului? — îl întreabă ofițerul.

— Am zis că două sticle de bere nu au prea mare influență... M-am întîlnit cu un prieten, Petre Sandu, tot șofer, la Întreprinderea de drumuri și poduri, secția Giurgiu, și ne-am cinstit... Apoi el a zis să-l duc pînă în oraș și acolo o să-mi dea benzină de la mașina lui, ca să-mi ajungă pînă la București.

— Și accidentul?

— Discutam cu Sandu, mă grăbeam, n-am fost atent, am observat tîrziu...

— De ce n-ai oprit?

— Cînd mi-am dat seama ce-am făcut, m-am îngrozit. Am crezut că n-o să se descopere...

„Am vrut doar să dau o fugă... am zis că două sticle n-au prea mare influență... m-am grăbit... n-am fost atent... cînd mi-am dat seama..."

Acestea sînt, în esență, „explicațiile" celui care și-a încărcat conștiința cu viața unui om, cu suferințele îndelungate a încă două persoane, accidentate grav cu același prilej, după care, dovedind lașitate, a fugit de la locul faptei, încurajat și de Petre Sandu care se afla alături de el în cabină, în speranța deșartă că va scăpa de răspundere.

Cu privire la iluzia celor care mai cred că prin lașitate pot scăpa de răspunderea pentru asemenea fapte, considerăm edificatoare relatarea despre modul în care a fost elucidat cazul de față.

Astfel, imediat ce a fost sesizată de comiterea accidentului respectiv, o echipă de cercetare de la Miliția municipiului Giurgiu s-a și deplasat la fața locului cu aparatura necesară pentru identificarea, ridicarea și conservarea urmelor și pentru identificarea și prinderea făptuitorului.

Și de data aceasta, ca și în alte împrejurări, aceste urme produse cu ocazia accidentului, supuse analizelor minuțioase cu ajutorul tehnicii criminalistice din dotare, au condus la descoperirea autovehiculului angajat în accident și, implicit, a autorului acestei fapte grave.

În cazul la care ne referim echipa de cercetare a descoperit pelicule de vopsea, cioburi rămase de la un far, urme lăsate de relieful anvelopelor pe hainele victimei și chiar un șurub ce fusese rupt în momentul impactului autovehiculului cu cărucior metalic cu care se deplasa victima pe carosabil.

Datorită măsurilor operative și competenței cu care s-a cercetat terenul, precum și sprijinului primit de la unul dintre șoferii din activul voluntar care a observat autocamionul cu nr. 21-B-3006 împotmolit în noroi la o carieră de pămînt pe drumul județean ce trece prin localitatea Oncești, descoperirea autorului a fost posibilă în numai două zile de la comiterea accidentului.

Verificările au stabilit că autovehiculul abandonat și care prezenta urme de izbire aparține Uzinelor „Vulcan" din București și astfel s-a ajuns la șoferul Ioan Beicuș, care a fost găsit în noaptea următoare în comuna Izvoarele și reținut pentru cercetări. Pedeapsa va fi după faptă, pe care lașitatea, departe de a o putea ascunde, o agravează.

MIHAI GROZAVU ■

Țara Măgurei

(Urmare din pagina 7)

știute conștiința artistului la un nou tip de angajare estetică. Crezi statuile Măgurei și abia apoi le cercetezi. Și cercetînd ansamblul și părțile cu instrumentele unei științe a frumosului bine preparată de noutățile gîndirii arhitecturale contemporane, a celei ecologice, a artei sculpturii ultimelor decenii, vom ști că Măgura oficiază una din cele mai întregi și armonioase victorii ale artei de azi. Deși artiștii prezenți în una sau mai multe ediții țin să-și treacă apăsat în biografie participarea în taberele Măgurei, e posibil ca multe lucrări să-și ostenească tăria ce păreau s-o arate la început, tot așa cum altele vor fi copleșite cu anii de faima în creștere a creatorilor lor. Acum însă, plimbîndu-ne prin felurite ceasuri ale anotimpurilor și ale simțirii prin edenul cu sculpturi, sîntem pătrunși de emoție amplă, euforică, prevestitoare de adînci tulburări ale memoriei, ca sunetul sombru al unei partide de bași. Măgura e un ansamblu al dăinuirii.

Acestea ar fi cîteva din înțelesurile ideii Măgura dar, fapt este, ele trebuie comentate odată cu problema organizatorică. Se știe că tabăra este susținută materialicește de Comitetul județean Buzău al P.C.R. și de Uniunea artiștilor plastici, că Buzăul investește în cei opt ani ai taberei toată generozitatea de care are neapărat trebuință o astfel de idee, cu mari implicații în mișcarea artistică în plan național, și că această generozitate — cu efecte foarte concrete în ce privește materialele, condițiile de lucru, viața și creația în zilele calde ale taberei — se manifestă în contextul unei viguroase afirmări în industrie și, cu industria, cu agricultura mereu mai bine orînduite, în ambițiosul program economic național. Se înțelege că organizarea unui astfel de șantier implică, pe lîngă pasiune, pe lîngă înțelegere, pe lîngă suma de înțelegeri, mai bine zis, reclamate de-o artă nouă, un apreciabil efort financiar. Iată că Buzăul, dînd celorlalte județe un minunat exemplu de felul în care trebuie pus în viață, practic, eficient, convingător și cu durată, programul de cultură și artă socialistă, așa cum e scris în programul dezvoltării multilaterale a României și cum se împlinește cu fiecare apreciere pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o face la munca oamenilor de artă, dovedește că totul se poate, că nimic nu e prea greu cînd, pentru cointeresarea afectivă a tuturor factorilor ce trebuie cointeresați într-o treabă de ani mulți, se procedează cu îndrăzneală și tact, cu prietenie și seriozitate, cu gîndul la viitor. Recent, un excepțional album ilustrînd participarea la primele șase ediții și apărut sub patronajul și cu cheltuiala celor numiți pînă aici, dă încă o nuanță minunatei îndrăzneli artistice care e Măgura.

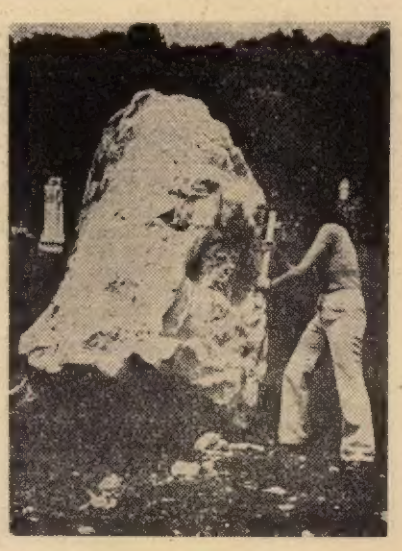

În creația vestimentară, mai frumos nu înseamnă mai scump, cum ieftin nu înseamnă mai urît

„Stimați tovarăși, știți prea bine că expresia artistică a unei epoci — stilul ei de referință — nu este consecința operelor de excepție ci, dimpotrivă, rezultanta firească a însumării artelor publice, prin excelență a operelor de artă multiplicată, care dau personalitate străzii, piețelor, interioarelor locuite etc... Între diferitele forme de artă multiplicată, un loc de primă importanță revine vestimentației.“

Ideile citate aici sînt din cuvîntul rectorului Institutului de arte plastice „Nicolae Grigorescu“, conf. univ. dr. Vasile Drăguț, cu prilejul unei mese rotunde pe tema **„Rolul creației în creșterea calității produselor vestimentare“** și dacă le transcriem chiar în felul în care au fost spuse este pentru că, stimați tovarăși, știm prea bine cu toții ce rol are vestimentația în viața noastră și, pentru că știm, ar merita să considerăm problema drept una din problemele importante ale momentului trecerii la o nouă calitate în care sîntem angajați. Drept ceea ce și este, la urma urmei. **„Reușita sau nereușita unei compoziții vestimentare influențează nu numai stările psihice dar și eficiența muncii noastre“.** Altfel spus, haina are puterea să-l facă pe om. Sigur, zicerea că nu contează sumanul, ci caracterul are înțelepciunea ei și nu combate deloc adevărul celor scrise mai înainte. Între om și haină există atîtea legături, și directe dar și subtile, încît e mai convenabil să ne referim la starea de fapt decît la proverbe. Un fapt, de exemplu, este că în cadrul institutelor de arte plastice există secții de creație vestimentară, că aceste secții trimit în fiecare an în întreprinderile de confecții din toată țara un număr de absolvenți cu o pregătire complexă, că absolvenții sînt pregătiți să creeze atît unicate, cît și prototipuri pentru producția vestimentară de serie mare slujind cea mai valoroasă idee a zilelor noastre în sfera artei multiplicate, unde dealtfel socotim și vestimentul : mai ieftin — mai frumos — mai bine din punct de vedere ergonomic.

Un fapt însă este și acela că, urmare a creșterii impetuoase a cererii și producției în confecții, în atelierele de creație ale unor întreprinderi de confecții nu se face prea bine diferența între **croitor** și **creator.** Și una și alta, meserii foarte stimabile, dar, în esență, foarte diferite.

Masa rotundă la care ne referim a beneficiat de participarea unor cadre didactice din învățămîntul superior specializate în creația vestimentară — conf. univ. dr. Adina Nanu, lector univ. Leontina Măilătescu — a specialiștilor din Centrala confecțiilor și tricotajelor București, Casa de modă M.I.U., Centrul de estetică a produselor industriei ușoare, Întreprinderile Tînăra Gardă și Tricodava, a unor ziariști din presa centrală, de la radio și televiziune, precum și a unor membri ai Asociației române de marketing. Lucru care demonstrează cu prisosință că problematica abordată aici nu e numai a învățămîntului și a producției ci — cum obișnuim adesea să zicem — a noastră, a tuturor. Există, prin urmare, creatori de vestiment cu studii superioare, industria confecțiilor prosperă și dă producție de calitate mai cu seamă atunci cînd reușește să-și asigure serviciile unor creatori de modă cu o calificare înaltă, piața este interesată de îmbrăcăminte ieftină, frumoasă, funcțională, noi toți cultivăm convingerea că bunul gust în materie de îmbrăcăminte face și un apreciabil oficiu educativ. Dar, cu toate că aceste adevăruri au devenit bun public, integrarea absolvenților secțiilor de creație vestimentară în producție rămîne încă o problemă deschisă. O anchetă realizată de chiar Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu“ printre absolvenții anilor din urmă ai secției scoate în evidență faptul că industria confecțiilor nu folosește întotdeauna la capacitatea maximă talentul și cunoștințele designerilor de vestiment, utilizîndu-i uneori la treburi care cer o calificare medie ori, pur și simplu, altă calificare. Concluzia anchetei, susținută și cu ocazia mesei rotunde, este că nu e vorba de o anume lipsă de bunăvoință. Dimpotrivă, s-ar putea spune că, începînd cu organele de conducere și încheind cu personalul atelierelor de creație din întreprinderi, toată lumea arată, din capul locului, nu doar bunăvoință față de noii veniți, dar și sesizabile sentimente colegiale. Situația se complică mai apoi în unele întreprinderi pentru că li se cer creatorilor de vestiment ori lucruri pentru care n-au competență, ori — cazul cel mai frecvent — mult sub nivelul pregătirii lor. S-ar părea că e vorba de necunoașterea tipului de pregătire realizat în cei patru ani de facultate în secția creație vestimentară, că, odată știute și apreciate cunoștințele unui designer specializat în vestiment, atelierele de creație din întreprinderi ar urma să-i pretindă efortul complex și cu efecte însemnate în ce privește calitatea produselor de serie a unor programe. Dealtfel, cu prilejul întîlnirii despre care scriem, Institutul de arte plastice a organizat o expoziție — la Sala Kalinderu — unde, la calitatea unor piese ce răspund sarcinilor didactice ale tuturor anilor de studiu, poate fi adăugată aceea a unor programe, parte puse la punct în cadrul lunilor de practică în producție în folosul și cu sprijinul întreprinderilor de confecții. Trebuie spus că programele acestea — costume de protecție peco, tehnicieni tv, lucrători la poștă, șoferi pe taximetre etc. — dovedesc o foarte acuzată înțelegere a funcțiunilor îmbrăcămintei, de protecție, frumusețea lor fiind rezultatul elocvent al funcțiunii bine exprimate. Să adăugăm că prețul de cost este inferior celui al tradiționalelor salopete. Tot aici vedem un set de vestiment pentru femei realizat la diplomă de Gerda Kneip pe motive ale îmbrăcămintei de sărbătoare șvăbești, tricotaje din bumbac prelucrînd croială și motive din Țara Oașului, rochii de mare efect — pentru tineret — din pînzeturi cu prețuri mai mici de 10 lei metrul (rochii care reactivează drapaje antice, în felul și în unele cazuri mai bine decît o fac creatorii cîtorva vestite case de mode europene). Este evident că în vestiment soluțiile simple, cu o înaltă idee de frumos, soluțiile acestea care pot să dea o altă personalitate străzii, interioarelor locuite, într-un cuvînt cotidianului, vin dintr-un studiu de durată ce presupune desen, culoare, compoziție, transpuneri în material, cunoașterea tehnologică a materialelor și utilajelor din industria confecțiilor, construcția tiparelor, istoria costumului și istoria artei universale, anatomie artistică, desen geometric-perspectivă, estetică, filosofie, pedagogie-metodică, sociologia culturii. Am notat astfel disciplinele ce concură la formarea creatorului în secția vestiment a institutelor de arte plastice.

Nu-i mai puțin adevărat — și ancheta citată o subliniază — că afirmarea absolventului acestor secții în atelierele de creație din întreprinderile de confecții și, implicit, afirmarea unei concepții de natură a proba o nouă calitate în creația vestimentară de serie mare depinde în mare măsură de propriile puteri. Doina Bursoaică, spre exemplu, deși mărturisește că la Întreprinderea de tricotaje Tînăra Gardă există și persoane care nu fac prea bine deosebirea între croitor și creator, a reușit, avînd sprijinul și al colegilor și al conducerii, realizarea a 40 de modele de tricotaje (în curs de omologare). Gabriela Caraman Coruț (Adesgo) a creat 20 de modele, a proiectat și ambalaje, consideră că își face bine meseria, dar că, precum în viață, e loc și pentru mai bine. Mirela Pondichi (Întreprinderea de confecții Craiova) nu a primit încă sarcini privind creația vestimentară și deci competența sa reală. A scris lozinci, a „realizat“, dacă ne putem exprima astfel, etichete și crede că integrarea ei în producție în calitate de „absolvent cu studii superioare“ urmează, cu înțelegerea organelor de partid din întreprindere, a conducerii și, nu în ultimul rînd, a colegilor, a deveni fapt. Doina Dănescu Gheorghiu, specialist în vestiment pentru copii la Centrala confecțiilor și tricotajelor București, consideră că face efectiv proiectare înalt calificată, participă la expoziții de modă, participă ca reprezentant al C.C.T.B. la avizări și contractări de produse finite.

Profesorul Vasile Drăguț, amintind deviza secției de creație vestimentară — să ne îmbrăcăm bine, frumos și ieftin, „fiindcă numai așa industria textilă și a confecțiilor vor putea face pașii spre calitate pe care epoca noastră îi reclamă“ — nu uită să adauge că în gîndirea multor creatori, care n-au reușit să se formeze din mers, în procesul producției și odată cu întreprinderea, **frumos** echivalează cu **scump** și **ieftin** cu **urît** — frumosul fiind astfel un fapt absolut întîmplător. În anii de stagiatură și chiar mai departe creatorul de vestiment calificat trebuie să lupte tocmai cu acest tip de gîndire.

TUDOR OCTAVIAN

Scrisoare dintr-un internat

Tractor la scară și televizor la naftalină

Pentru elevii interni ai școlii din comuna Movila Miresii, județul Brăila, soarele se desprinde greu, în fiecare dimineață, din aburii somnului, deșteptarea nefiind dată, ca prin alte părți, la o oră exactă, ci, după cum ne spune cu deplină sinceritate directoarea Stana Drăgan, între 6 și 6,30, înviorarea urmînd a fi făcută apoi prin simpla atingere, cît mai gingașă, a pleoapelor, cu vîrful degetelor înmuiate într-un strop de apă rece. După micul dejun, elevii, încolonați doi cîte doi, în formație, intră pe ulița care-i duce drept înainte către drumul mare al satului, fac la dreapta și întind pasul încă vreo jumătate de kilometru, pînă la școală. La 7,30 sînt în clasă, așteptîndu-și profesorii. Lecțiile țin pînă la 13,20 cînd, iarăși încolonați, parcurg același traseu, dar în sens invers, firește, adică șoseaua mare, stînga, ulița internatului. După masa de prînz, timp de cîteva ore își pregătesc în sălile de meditație lecțiile pentru a doua zi. Urmează masa de seară și somnul reparator. Astfel se desfășoară, în linii mari, o zi a elevilor din internatul comunei, o zi presărată cu tot felul de îndatoriri dar și de drepturi, printre care, după cum citim într-un Regulament întocmit cu grija de a nu scăpa nimic din vedere, acela „de a se bucura de tot confortul oferit de internat“. Confort care, după cum aflăm, depinde în mare măsură de elevii înșiși, de chibzuiala cu care se gospodăresc singuri — bineînțeles, sub ochiul supraveghetor al conducerii școlii — în așa fel încît viața în cămin să fie cît mai frumoasă, atmosfera să fie cît mai caldă și familială. Dealtfel, după cum ne spune directoarea școlii, ținînd cont că în internat sînt numai 42 de elevi, iar din aceștia numai 18 sînt în clasele a 9-a și a 10-a, ceilalți fiind elevi între a cincea și a opta, se înțelege că toți se cunosc între ei și se au ca frații. Datorită personalului de serviciu restrîns, de exemplu, elevii trebuie să-și împartă singuri mîncarea la cină. Bineînțeles, operația aceasta o fac elevele din clasele mai mari. Și toți au farfuriile pline în mod egal, fără părtiniri, încît bombăneli și certuri n-au fost niciodată. Un lucru bun și frumos, fără îndoială, care dă o impresie destul de exactă despre viața internatului din Movila Miresii, viața patriarhală, am zice, a unui internat cu copii în marea lor majoritate tot de la țară. Elevii, după cum ei înșiși spun, se simt bine aici, au condiții de cazare civilizate, sînt înconjurați de oameni grijulii și inimoși dintre care merită oricum să amintim pe Stela Drăgan, bucătăreasa, zisă și „mama Stela“, sau pe Ștefan Datcu, „nea Fănică“, meșter la toate, omul în seama căruia cade repararea oricărei stricăciuni de pe cuprinsul internatului, tot lui revenindu-i și obligația, în funcția de „vizitiu“ pe care o deține, de a aduce zilnic cu căruța plinea proaspătă de la brutăria satului.

Astfel stînd lucrurile în internatul din Movila Miresii, am citit cu surprindere, mărturisim, o sesizare adresată revistei de către „colectivul de eleve“ de aici: „Deși în țara noastră televizorul și radioul au încetat demult să mai fie obiecte de lux, fiind întîlnite aproape în toate casele românilor totuși pentru noi, fetele din acest internat, rămîn mai departe obiecte rare. Pe nimeni de aici nu interesează cum ne petrecem orele libere, cum ne petrecem sărbătorile. Trăim spectacolele și toate evenimentele numai din povestirile colegelor din afară“. Cuvintele acestea vin ca un duș rece peste aparențele de viață tihnită, „fără probleme“, ale acestui internat. Cu atît mai mult, desigur, cu cît faptul relatat a fost confirmat din capul locului, deși „în trepte“, directoarea Stana Drăgan spunîndu-ne că televizorul nu merge „de curînd“, apoi că nu merge de la începutul acestui an, în fine acceptînd ceea ce ne spunea o elevă, și anume că televizorul n-a funcționat, în acest an școlar, niciodată, pentru că îi lipsește o piesă pe care profesorul de fizică Constantin Dragomir n-a găsit-o încă. În timp ce televizorul stă, așadar, la naftalină, avînd pesemne o defecțiune prea gravă ca să poată fi remediată de vizitiul internatului, iată care este părerea elevilor, așa cum au așternut-o ei pe niște bucăți de hîrtie pe care, pentru îndeplinirea obligatoriei condiții a sinceității, am zis să n-o semneze: „La noi în internat nu avem cum să ne petrecem timpul liber. După ce terminăm de învățat stăm sau citim o carte. Citind mereu, e și normal că ne plictisim. Mergem cîteodată la film la Căminul cultural împreună cu tovarășa pedagogă Aluaș Lenuța, dar numai atunci cînd ne rugăm noi de dînsa ori cînd dînsa vrea să vadă acel film cu orice preț“. De citit se citește, într-adevăr, mult în internat, școala avînd un capabil și energic profesor de română, Viorel Mortu, care fiind pe deasupra și bibliotecar în comună are grijă ca elevii să citească, se vede, numai cărți bune. La Movila Miresii se citește, de exemplu, și nu contează cu ce sorți de izbîndă, „Faust“. În fine, cum arătau elevii înșiși, ei merg cîteodată și la film, duminica. Un film durează două ore însă iar duminica e mare, în restul zilei internii împărțindu-se în două categorii: norocoși și fără noroc. Cei norocoși sînt cei care au rude prin sat. Sica Moroianu și Mihai Georgeta, de exemplu, amîndouă de fel din satul Pitulați, comuna Scorțaru, așezată la 13 kilometri de Movila Miresii, merg — prima la un unchi, iar a doua la o mătușă — și stau pînă se termină „Albumul duminical“. O dată la două, la trei săptămîni, vin tații lor cu tractorul — amîndoi fiind mecanizatori — și le iau acasă. Alții se mulțumesc cu un bilet de voie care le dă dreptul, în ziua lungă a duminicii, să se plimbe încoace și încolo pe șoseaua asfaltată, să pună o scrisoare la poștă și să se întoarcă oricum la internat înainte de căderea serii, pentru că așa scrie la Regulament și pentru că, la urma urmei, prin sat mai sînt și cîini răi ce ar putea aduce într-o clipă pantalonii unei uniforme școlare în starea în care nu l-ar aduce un elev, oricît de zurbagiu ar fi, într-un an. Se întorc în internat, așadar, și seara se organizează, fără să fie trecute în nici un plan de muncă, grupuri vocale — se cîntă și „Vino, maică, să mă vezi, cît mai sînt grîiele verzi“ — ori se încing sălătărețe brîie și sîrbe de prin satele de baștină ale acestor copii care, iată, nu numai că-și doresc o „activitate culturală“, dar și-o fac ei singuri, în măsura în care pot. Televizor însă oricît ar fi de inimoși, nu-și pot face. Poate i se dă „bilet de voie“ unuia dintre ei să meargă la Brăila să caute piesa cu pricina?...

DUMITRU ELIADE

Participant la primul război mondial, **Petre Tănase Soare**, soldat în regimentul „Matei Basarab" nr. 32 Prahova, locuitor al comunei Bărcănești din județul Prahova — astăzi în vîrstă de 86 ani — își amintește cu firească mîndrie de „Ordinul de zi Nr. 49 din 1 martie 1918", primit pentru „faptele de vitejie săvîrșite pe cîmpul de onoare, în Războiul cel Mare din anul 1916—1917 în luptele de la Dobrogea — Mărășești — Muscel, arătîndu-se demn urmaș al eroilor neamului". Regimentul... „înscrie pe acest erou în **Cartea de Aur** a Corpului pentru ca

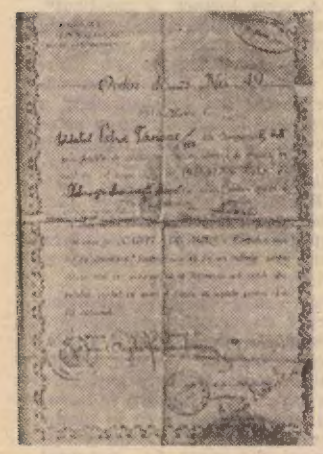

amintirea faptelor sale să fie un îndemn pentru ostașii care vor avea cinstea să servească sub cutele drapelului, purtat cu avînt și vitejie în luptele pentru idealul național". În anul 1925, soldatului Petre Tănase Soare i se conferă „Medalia «Victoria» a Marelui război pentru civilizație 1916—1920". Trimit spre publicare fotografia eroului și fotocopia ordinului de zi. **(Ioan Neagu, Ploiești)**

Mă numesc **Eustațiu Ionescu**, domiciliez în Craiova și lucrez la „Electroputere". Avem și noi niște așa-ziși sportivi care fac parte dintr-un club al uzinei, sportivi care niciodată nu au adus faimă uzinei, pe care nu-i prea vezi la muncă, ci la restaurantul „Aviccia", după cum a afirmat și ziarul local „Înainte", într-un articol. Mă rog, așta poate că nu ar fi nimic, pe mine mă necăjește însă faptul că se practică la noi un sistem de susținere a acestei echipe ce mi se pare inechitabil. Să vă explic cazul meu : am 57 ani, nu sînt microbist, admir gimnastele noastre și atît. Vă transmit alăturat o chitanță prin care casierul plătitor al retribuțiilor noastre recunoaște că, din nu știu ce dispoziții, a băgat mîna în plicul meu, reținîndu-mi suma de 6 lei. Pe tabelul susținătorilor eu unul am refuzat să semnez, m-am trezit semnat de altcineva. Nu e vorba de sumă, firește, e vorba însă de gestul în sine.

Mă numesc **Aureliu Marin**, domiciliat în București, și țin să mulțumesc redacției FLACĂRA, cît și organelor în drept, care m-au ajutat și de data asta în sensul de a obține un bilet de băi la stațiunea Felix în luna iunie 1978, tratament ce îmi este atît de necesar atît bolii de care sufăr cît și situației speciale în care mă aflu.

Ne numim **Marin Mihalache, Ilie State, Eleonora Idițoiu, Adriana Ilinca, Stelian Bontea** și **Constantin Gică**, chiriași în blocul B 11 apartamentele 39-44, etajele 9 și 10, cartierul Ostroveni, Rîmnicu Vîlcea, vă aducem la cunoștință următoarele: de cînd ne-am mutat aici nu putem beneficia de apă caldă sau rece în mod civilizat. Apă caldă nu avem deloc, iar apă rece nu avem simbăta și duminica. Am invitat I.J.C.L.-ul, ni s-a promis că se va rezolva, într-adevăr două luni — noiembrie și decembrie 1977 — ni s-a dat apă caldă, apoi din ianuarie a.c. situația a revenit ca și înainte. Avem copii mici, trebuie îmbăiați, spălați, ca să nu mai spunem de noi, părinții, care, la rîndul nostru, avem și noi nevoie de această elementară condiție de igienă care este apa.

Vă aduc la cunoștință că în municipiul Turnu Măgurele există o centrală telefonică automată și că la aceasta se găsesc cuplate centrala Combinatului de îngrășăminte chimice Turnu Măgurele, de asemenea automată, cît și o centrală B.C. a T.C.I.B. Grup șantiere Turnu Măgurele, amplasată la circa 150 metri de cea C.I.C. Turnu Măgurele, dar la egală distanță de centrala municipiului. Pînă aici nimic deosebit, decît faptul că în timp ce pentru C.I.C. Turnu Măgurele nu se percepe nici o taxă de convorbire, cu T.C.I.B. Grup șantiere se percepe taxă de „Convorbiri interurbane". Acest lucru considerăm că nu este în regulă și vă rugăm să publicați aceste rînduri pentru a se lua măsuri de normalizare a situației. (În numele unui grup de cetățeni din Tr. Măgurele, semnează **Paul Constantinescu**, încadrat la I.P.I.L.F. Tr. Măgurele)

Mă numesc **Justinian Locusteanu** și locuiesc în București, Șoseaua Pantelimon 258, bl. 47, scara 4, etaj 3, ap. 217. Scara noastră a fost dată în primire de I.C.V.L. în februarie 1977, dar antena de televiziune nu funcționează nici acuma. Avem televizoare, plătim cu regularitate abonamentele, însă nu putem vedea nici un program. Ca și alți locatari de pe scara 4, am fost și eu în nenumărate rînduri la I.C.M. 5 și la I.C.M.L., de care depinde rezolvarea acestei probleme, dar nu s-a luat absolut nici o măsură. Ne adresăm acum revistei FLACĂRA, cu gîndul că poate în felul acesta cei ce aveau datoria să execute lucrarea încă înainte de darea în folosință a apartamentelor se vor hotărî în sfîrșit să treacă la fapte, cu aceeași promptitudine cu care au încasat contravaloarea lucrării.

Noi, cei ce muncim la gara din Lugoj, aveam de toate în clădirea destinată nevoilor personalului : dormitor, sală de mese, dotări pentru sport, baie. Toate acestea le mai avem și acum și sînt și bine întreținute, spre lauda administrației, numai baia nu o mai putem folosi aproape deloc — ne scrie tovarășul **Gheoace Roland**. Instalația este în bună stare, cazan pentru încălzirea apei există, însă nu prea are ce încălzi, deoarece pe conductă nu primim apă rece decît foarte rar. Atît ne lipsește, apa. Apă rece, încolo avem de toate. Cerem oare chiar atît de mult de la edilii frumosului nostru oraș ?

Mă numesc **Dumitru D. Marin**, sînt muncitor betonist și locuiesc în comuna Uda, județul Argeș. Avînd nevoie de adeverințe privind vechimea în muncă din perioada 1956—1958, am trimis anul trecut o cerere la Arhivele Statului — București, de unde mi se face cunoscut că trebuie să mă adresez arhivelor județene respective, în cazul meu Brăila și Constanța, ceea ce am și făcut. Au trecut de atunci atîtea luni și nu am primit ca răspuns la cererile trimise decît o hîrtie prin care I.C.H. Constanța mă încunoștințează că documentele se află la I.D.M.C. Constanța, unde dealtfel mi-a și trimis cererea. Asta a fost în luna august 1977.

Drumul județean ce leagă satele Dîrvari, Radila, Coslegi și Pantazi de centrul comunal Valea Călugărească a devenit impracticabil pe porțiunea din fața Combinatului de îngrășăminte chimice. S-au format gropi foarte adînci și au fost aruncate aici grămezi de reziduuri, sfidîndu-se cele mai elementare norme ale bunului simț. Nu se poate trece decît cu cizme prin noroiul ca o mlaștină. Singurul autobuz care transportă muncitorii la uzină nu poate să mai treacă pe aici, iar altă posibilitate nu există. Deși reporterii de la Televiziune au filmat aici de două ori, totuși nu s-a luat nici o măsură. Am vrea să știm cine este vinovat de această situație, de pe urma căreia au de suferit 3 000 locuitori ai satelor amintite. (Semnează directorul Școlii generale din satul Radila, **Gheorghe Soare**).

Primim din partea **Consiliului popular al județului Botoșani :**

Ca urmare a sesizării tovarășului Rusu Dumitru, s-a efectuat un control la un număr de 5 apartamente și subsol, la blocul I 13, str. Duzilor nr. 30. Au fost constatate o serie de deficiențe referitoare la buna funcționare a alimentării cu apă și a canalizării blocului. Nota de constatare a fost distribuită factorilor de răspundere (I.J.C.M., I.G.C.L., Asociația de locatari) pentru a lua măsurile necesare în vederea remedierii deficiențelor. Termenele de remediere au fost fixate pînă la sfîrșitul lunii februarie 1978. Lucrările de remediere au fost verificate pe parcursul executării lor. La ultimul control, efectuat la data de 7 martie 1978, toate lucrările de remediere erau încheiate.

Întrucît FLACĂRA a dezbătut într-un cadru amplu problema apelor minerale de la noi din țară, vă aduc la cunoștință o situație cel puțin stranie și care trebuie, cred, să-și găsească de urgență rezolvarea. Între satele Bozeș și Băcîia, aparținătoare de comuna Geoagiu, județul Hunedoara, sînt mari izvoare de apă minerală. Aici s-au investit însemnate sume de bani trecîndu-se la captarea și valorificarea acestor izvoare. Se pare că, la ora actuală, doar Borsecul mai poate rivaliza cu apa minerală de aici și care se numește „Băcîia" — o apă de masă excelentă, extrem de căutată dar care... nu prea se găsește ! Izvoarele au ținut inițial de o întreprindere a industriei locale Orăștie, ca for tutelar. Odată însă cu desființarea acesteia, F.I.L. Orăștie devenind întreprindere republicană, aceste izvoare au fost date sub tutela Fabricii de bere — Hațeg. Deși aici s-au adus utilaje din import și specialiști pentru acordarea de asistență tehnică, se pare că cei în drept se interesează mai puțin de secția de îmbuteliere a apei minerale, unde mașinile mai mult stau decît îmbuteliază. Zilnic vin aici camioane încărcate cu sticle pentru a fi îmbuteliate, și pleacă tot așa cum au venit, adică transportînd sticlele tot goale. **(Ioan Boldor, Deva)**

Din partea U.J.C.A.P. Vîlcea :

„Referitor la scrisoarea trimisă redacției FLACĂRA de către **Vasile Gheoca** din comuna Alunu, prin care acesta solicita lot în folosință, vă comunicăm : din verificările efectuate de instructorul nostru, a reieșit că Vasile Gheoca este îndreptățit pentru a primi lot deoarece este îngrijitor de animale la C.A.P., împreună cu soția. Cu ocazia verificării și reașezării loturilor de folosință pentru anul 1978, s-a atribuit lui V.G. lot în conformitate cu prevederile statutului C.A.P.".

Venim cu rugămintea ca să ne ajutați în elucidarea unui caz de tergiversare nejustificată a aplicării unor dispoziții date de organele competente din cadrul Consiliului municipal Constanța. Despre ce este vorba ? Blocul nostru din Piața Ovidiu nr. 14, împreună cu alte blocuri vecine, formează o curte interioară, care s-a amenajat și asfaltat cu munca noastră, a locatarilor, la care numai 4 locatari nu au luat parte, grăbindu-se în schimb să își construiască garaje, fără nici un fel de autorizație. Prin planul de construcție, 35 de apartamente au ferestrele îndreptate spre amintita curte interioară, care se impune deci a fi curată și lipsită de orice fel de poluare. La cererea noastră, fostul președinte al asociației de locatari a sesizat organele în drept, iar justețea respectivei sesizări a fost constatată. Ca urmare, Consiliul popular municipal l-a invitat pe proprietarii acelor garaje ca în termen de 5 zile să le demoleze. Respectivii nu au dat curs acestei invitații, în ciuda repetatelor somații ce le-au fost comunicate, inclusiv prin afișare pe ușile apartamentelor celor vizați, în toamna anului trecut. Consecințele acestei atitudini sfidătoare le trag cei vreo 20 de copii cărora curtea le-a fost afectată prin planul de sistematizare ca spațiu de joacă, precum și cele 35 de familii nevoite să îndure toate felurile de poluare, mai ales atunci cînd curtea interioară se transformă în atelier de reparație și întreținere a automobilelor. Nedemolarea acestor garaje creează precedent, întrucît și alți 12 proprietari de mașini plănuiesc să-și construiască garaje în curtea interioară a blocurilor noastre. Insistăm pentru demolarea garajelor și dorim ca, ajutați de edilii orașului, să asfaltăm locul și să amenajăm jocuri mecanice, conform promisiunilor făcute copiilor. **(Semnează Panait Mirea, împreună cu alți 40 de locatari)**

Primim din partea **Procuraturii Generale a Republicii Socialiste România :**

În urma verificării scrisorii adresate redacției revistei **Flacăra** de către Cîsa Gheorghe din Brașov, vă comunicăm următoarele. Cele arătate în scrisoare sînt parțial întemeiate, în sensul că cercetarea penală a fost incompletă, rămînînd în cauză o serie de aspecte neelucidate, astfel că soluția de scoatere de sub urmărire penală a lui Stoia Lucian, cercetat pentru infracțiune de omor, a cărui victimă a fost soția sa, este netemeinică și nelegală. Ca urmare, Procuratura Generală a dispus infirmarea soluției, redeschiderea și reluarea urmăririi penale, dîndu-se indicații concrete asupra actelor și lucrărilor de urmărire penală ce mai trebuie efectuate, în scopul aflării adevărului și pentru a se da o soluție temeinică.

De mulți ani, din magazine lipsesc pălăriile albe pentru bărbați, scrie **I. Rusu** din Corabia, județul Olt. Sesizarea mea ar putea să le pară unora o copilărie, însă numai celor ce nu resimt lipsa acestor pălării ca noi, cei ce lucrăm în agricultură. Mi-ar place ca acei funcționari din comerț care neglijează acest aspect să aibă de umblat pe cîmp cu capul neacoperit, de dimineața pînă seara, în zilele de arșiță. Sînt sigur că ar lua pe loc măsuri ca și acest articol mărunt să apară în rafturile magazinelor. Și mai cred că pălăriile albe, cu boruri ceva mai mari, ar fi salutate cu satisfacție și de oameni ai muncii din alte domenii, nu numai din agricultură.

Din partea Întreprinderii de transporturi auto Bacău:

În legătură cu scrisoarea adresată redacției de un grup de oameni ai muncii din comuna N. Bălcescu, vă comunicăm următoarele : cu aceeași problemă tovarășii s-au adresat și Autobazei 2 din cadrul I.T.A. Bacău. Ne-am deplasat împreună la fața locului și odată cu necesitatea reală a acestei stații, solicitată de autorii scrisorii, s-a constatat și necesitatea executării unor lucrări de amenajare a stației respective constînd în : loc de refugiu și loc de întoarcere pentru autobuze, pentru a nu afecta siguranța circulației și pentru a evita pericolul de accidente. S-a luat legătura cu Consiliul popular al comunei N. Bălcescu, de unde ni s-a comunicat că în momentul de față se lucrează la amenajările susmenționate, astfel că pînă la data de 15 aprilie se va putea extinde traseul respectiv și satisface astfel favorabil propunerea respectivă. În legătură cu propunerea ca un autobuz să circule pe acest traseu din oră în oră, menționăm că prin această comună trec 36 perechi de curse, capacitatea parcului de autobuze nepermițîndu-ne suplimentarea lor. Această problemă rămîne în atenția noastră".

Poșta redacției

Viorica Constantin — București. Grupul de șantiere nr. 3 construcții-montaj va executa lucrările de combatere a fenomenului de condens la apartamentul dv. odată cu lucrările de remedieri din perioada de garanție.

Cela Poenaru — Buzău. Situația dv. locativă este în atenția forurilor în drept. Pînă se va crea posibilitatea atribuirii unui apartament vi s-a repartizat o garsonieră la căminul întreprinderii.

Enache Răducu — Sinaia. Am fost informați că ați fost reîncadrat la Întreprinderea de mecanică fină din Sinaia.

Margareta Chiuriu — comuna Breasta (județul Dolj). Vi s-a aprobat ajutorul de mamă cu mulți copii, conform decretului 197/1977.

Constantin Ștefan — comuna Tătulești (Olt). Pentru recuperarea prejudiciului vă puteți adresa, ca parte civilă, judecătoriei din Slatina unde se află dosarul pe rol.

Elena Banu — București. Sînteți pe tabelul de locuințe al pensionarilor la poziția 32, urmînd să primiți o garsonieră în cursul semestrului I—1978.

Nicolae Meila — Drobeta-Turnu Severin. Ați fost inclus pe lista de priorități a Combinatului de prelucrare a lemnului, pentru acordarea unei locuințe.

MARGA NEDELEA

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Cronică muzeologică pe malul mării

Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C..C al P.C.R. din noiembrie 1975 consemna, între altele, organizarea, la Constanța, a unui Muzeu de istorie națională. Era, în fond, o inițiativă politică izvorîtă dintr-o realitate obiectivă și oportună, nu numai fiindcă se dădea curs unui imperativ unanim exprimat de contemporaneitate, ci și fiindcă în același chip am fi întîmpinat într-o atmosferă de elevată ținută civică și patriotică, centenarul Independenței de stat a României — primul eveniment cu atîtea implicații în trecutul Dobrogei...

Așa a început episodul reorganizării recente a muzeului constănțean, care venea să întregească fericit epopeea de aproape 100 de ani de existență a uneia dintre cele mai vechi instituții de cultură și știință de pe țărmul mării.

Cînd, la 25 decembrie 1977, conducerea de partid și de stat, cetățenii milenarei Constanța, muzeografi și cadre de specialitate din oraș și invitați din întreaga țară inaugurau muzeul într-un cadru festiv — la capătul unor îndelungate eforturi materiale și spirituale — se curma, în realitate, odiseea unui trecut mai îndepărtat plin de vicisitudini...

Să depănăm retrospectiv evoluția existenței sale.

Era în toamna anului 1879 cînd entuziastul Remus Opreanu, primul prefect al județului Constanța, recent reintegrat hotarelor dintotdeauna ale românilor, a fondat la sediul prefecturii din acea vreme o interesantă și amplă colecție de antichități ; cele mărunte — dar de mai aleasă valoare artistică și intrinsecă — și-au găsit loc în camere anume amenajate în incinta sediului administrativ, cele mari, din piatră și marmură, împodobeau parcul aceleiași instituții. Intelectuali zeloși ai vremii, mînați de crezul prezenței noastre neîntrerupte la țărmul pontic — între care se impun mai apoi cu autoritate personalități ca Nicolae Bănescu, I. N. Roman, Constantin Brătescu, I. Micu ș.a. — aveau să contribuie considerabil la prezervarea, augmentarea și consolidarea instituției muzeale. În ciuda unor mari eforturi depuse atît de oameni de litere, cît și de numeroși locuitori ai orașului, lipsit de un local propriu — proiectat a fi construit prin subscripție publică — și întîmpinînd nepăsarea condamnabilă a unor funcționari iresponsabili, muzeul avea să sufere în repetate ocazii drame inimaginabile. Incendiat, mutat dintr-un imobil într-altul — și acestea improprii — expus totdeauna unor dispariții ale valorilor sale patrimoniale, care intrau în tot mai numeroase și anonime colecții particulare — iată peisajul existențial al celui mai important depozitar de istorie românească aici, între Dunărea de Jos și Marea Neagră. Și, dacă acestui sumbru cortegiu de vicisitudini îi adăugăm dramaticele cronici ale celor două conflagrații mondiale — de pe vremea cărora Constanța și locuitorii săi au avut atîtea de suferit — vom înțelege de ce inițiativa entuziaștilor patrioți de la 1879 avea să rămînă multă vreme — în ciuda protestelor vehemente ale unui mănunchi de intelectuali progresiști — o adevărată cenușăreasă, obiect al compasiunii cîtadine, victimă a liberului arbitru. Și nu ne este de mirare că Grigore Tocilescu, Vasile Pârvan, Constantin Brătescu sau Grigore Florescu, protagoniști ai științei arheologice românești, cu stagii importante de activitate rodnică în Dobrogea, își încheiau viața fără să fi găsit antichităților descoperite de ei un lăcaș demn și sigur. De la vechea prefectură la Școala normală ; de aici la primărie ; apoi în fosta berărie a Cazinoului — de unde dealtfel a și fost iarăși evacuat în timpul ultimului război pentru a face loc mașinii de război fasciste — iată un exemplu zguduitor al tristei sale existențe.

Dar această stare de lucruri nu se putea menține la nesfîrșit. Anii de după război, cu implicațiile prea bine cunoscute în istoria patriei, cu mutațiile și răsturnările fundamentale de ordin social-economic, politic și cultural, fac să se deschidă antichităților și istoriei dobrogene noi orizonturi. Perspectivele muzeologice capătă alte contururi, îmbracă noi forme ; se schimbă radical concepția istorică. În noua viziune marxist-leninistă, vestigiile trecutului, interpretate de pe pozițiile materialismului științific, găsesc deopotrivă înțelegerea atît a descendenților acelora care le-au făurit, cît și a acelora care erau chemați prin vocație să le îngrijească și să le deslușească mesajul. Acestei ambianțe regeneratoare i se circumscrie inițiativa organelor de partid și de stat dintre anii 1956—1957, de a se încredința lui Vasile Canarache misiunea dificilă de a reorganiza Muzeul de arheologie Constanța. Intreprid și pasionat organizator, zelos și neobosit căutător al antichităților, harnic și catalizator de energii, iată numai cîteva din însușirile aceluia care, la 30 decembrie 1957, secondat de cîțiva tineri colaboratori — muzeologi — și de un și mai restrins grup de nedumeriți trecători ai străzii din fața catedralei, deschidea porțile unui mare și adevărat lăcaș muzeal, într-o clădire proprie, cu largi posibilități de cercetare și cu un prim colectiv de arheologi profesioniști. Se inaugura în realitate o adevărată epocă de entuziasm și emulație muzeologică. Fiindcă, dacă în dimineața strălucind de cristalele geamurilor înghețate, aparențele înșelau opinia neavizată despre săvîrșirea unui însemnat act cultural, în realitate, cei care vegheau și înțelegeau perfect simbolul vernisajului desfășurat, aveau să-l înconjure apoi pe inimosul misionar cu recunoștință și solicitudine binemeritate și cu îndemnuri de noi fapte similare. Sarcinile ce i-au fost ulterior încredințate succesiv au fost îndeplinite exemplar. Și aceasta s-a repetat pînă cînd, în 1969, avea să-i înceteze ultima bătaie de inimă, chiar pe șantierul înfăptuirilor muzeale. Așa s-a făcut că, rînd pe rînd, Acvariul, Muzeul de artă, colecția de antichități callatiene, amenajările de la Histria și Adamclisi, parcul arheologic din inima municipiului Constanța ș.a. încheiau ciclul unor apariții muzeistice care valorificau pertinent moștenirea testimonială a românilor transdanubieni. Adeziunea publicului se ilustrează fidel în cifrele impresionante ale acelora care, an de an, vin să admire comorile trecutului nostru multimilenar, oferite astfel atît de generos cunoașterii plenare.

Interesul particular pentru antichități și general pentru istorie a căpătat în opinia civică a Constanței dimensiuni fără precedent. Cu trecerea anilor, cercetările au adăugat tematicii și problematicii pontice a muzeografiei un considerabil conținut de noutăți, de componente altădată nebănuite. Sporul de colecții arheologice înregistrat apoi timp de peste două decenii a impus cercetătorilor de la muzeu numeroase interpretări de natură să modifice în multe părți structurale viziunea istorică asupra comunei primitive, a epocii clasice greco-romane și asupra începuturilor feudalismului din Dobrogea. Și trebuie să reamintim că în vechea formulă Muzeul de arheologie înlesnea alcătuirea unei imagini în exclusivitate pentru antichități, mai exact, din paleolitic pînă în secolul X. Ceea ce urma, îndelungata perioadă a feudalismului și cu precădere epocile modernă și contemporană — ambele de un sporit interes al cunoașterii istorice — lipseau cu desăvîrșire. Nu era nici carență, nici lacună. Așa a fost conceput muzeul în 1957 — numai de arheologie.

După cum era și firesc, scurgerea timpului a dus la masive acumulări cantitative și calitative. Se impunea o reconsiderare a materialului arheologic și o continuare a firului istoric narativ întrerupt în muzeu odată cu începutul mileniului nostru. Teritoriul românesc din dreapta Dunării cu rădăcini istorice de totală aderență la spațiul etnogenetic național dispune de documente de arhivă peremptorii, care atestă prezența noastră permanentă în aceste spații, din timpuri imemoriale pînă la zi. Evul mediu, renașterea modernă și contemporaneitatea socialistă își cer drepturile și vin să se adauge maiestuos strălucitelor civilizații strămoșești.

Imobilul care domină piața Ovidiu cu o înfățișare arhitectonică de pură sorginte românească — parcă predestinat unei funcții muzeale — a fost ales drept adăpost al uneia dintre cele mai de seamă desfășurări de documente istorice din țară.

Conceput tematic într-o unitate indestructibilă, narațiunea istorică perindată prin vestigii arheologice sau documente variate de dată mai recentă, concură la reconstituirea fidelă a istoriei din această parte a țării, începînd din antichitatea îndepărtată și pînă în vremurile noastre. Colectivul de cercetători și-a concentrat efectiv eforturile pentru a reda istoria Dobrogei respectînd ansamblul unitar al contextului național, fără să i se neglijeze aspectele-i particulare, specifice. Particularul și generalul, retrospectiva și perspectiva, regionalul și naționalul, iată cîteva dintre atributele care conferă muzeului nou creat la Constanța însușirile unei instituții de mare efect educativ și didactic. El răspunde total dorinței de cunoaștere a vizitatorului prevenit sau nu, român sau străin, în general masei dornice de cultură. Într-un interval de timp scurt, oricine poate străbate istoria multimilenară a acestui colț de țară, încercat de atîtea dramatice evenimente. În cele aproape 30 de săli de elevată înfățișare se desfășoară vestigii ale civilizațiilor paleolitice și neolitice — cu preeminența culturii Hamangia ; depozite de unelte și podoabe din epoca bronzului și a fierului ; mărturii elocvente ale maturității culturale geto-dacice ; ilustre plăsmuiri în piatră și marmură ale grecilor de la Histria, Tomis și Callatis ; statui și elemente de arhitectură de epocă romană ; atestate ale vieții omenești pe acest pămînt în vremea de plămadă a românilor ; piese de metal, piatră sau ceramică, care demonstrează permanența noastră în acest spațiu ; elemente ale primelor veacuri feudale, de la bizantini și genovezi ; imagini ale voievozilor români care de-a lungul evului mediu s-au sacrificat pentru redobîndirea acestui pămînt dobrogean cotropit vremelnic de otomani ; documente ale faptelor revoluționare românești de la 1784, 1821, 1848, 1859 etc. ; panorama impresionantă a unei succesiuni de imagini care marchează Războiul de independență al României ; altele, cu referire directă la marea unire din 1918 ; un uriaș fond istoric care permite cunoașterea mișcării muncitorești și socialiste încă de la sfîrșitul secolului 19 ; un altul asemănător, care prin antiteză, opune vieții politice burghezo-moșierești, dîrza și eroica activitate a P.C.R., de la crearea sa din 1921, pînă la sfîrșitul perioadei de adîncă ilegalitate în care a fost obligat să activeze ; imagini fotografice ale unor virtuoși luptători pentru cauza clasei muncitoare și a poporului român, între care un larg spațiu îl ocupă comuniști plecați de pe aceste meleaguri ; o uriașă gamă de piese muzeistice creează ambianța dramaticelor evenimente din august 1944 ; apoi, într-o suită de săli destinate înfăptuirilor contemporane, ni se perindă în culori vii și cu exemplificări de materiale tridimensionale mărețele evenimente revoluționare conduse de P.C.R. ; preluarea puterii de către forțele populare, reforma agrară din anul 1945, proclamarea republicii la 30 decembrie 1947, constituirea partidului unic al clasei muncitoare în 1948, realizările primelor planuri cincinale, cooperativizarea totală a agriculturii în anul 1962 — cu prologul împlinirii acestui mare act, social-economic, în Dobrogea, încă din 1957 ; Congresele IX, X și XI și Conferința Națională din decembrie 1977, cu toate succesele dobîndite de poporul român din 1965 și pînă azi. Apoteoza ne apare în toată măreția sa în ultima sală a muzeului, acolo unde înfăptuirile zilelor noastre de autentică glorie se leagă indisolubil de numele aceluia care conduce destinele patriei cu demnitatea și strălucirea pe care i le conferă faptele sale eroice, partidul și poporul român : secretarul general al P.C.R., președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Se configurează astfel, într-un cadru unic, în simboluri dintre cele mai sugestive și mai concludente, drumul atît de anevoios străbătut de un popor căruia îi sînt proprii virtutea și sacrificiile strămoșilor, cutezanța și eroismul clasei muncitoare, munca harnică și dorința de pace a poporului care azi și întotdeauna în viitor este angajat hotărît pe marele șantier al construcției României socialiste. Aceasta confirmă încă o dată cuvintele rostite de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Congresul educației politice și al culturii socialiste: „Dezvoltînd recunoștința și prețuirea față de strămoși, care cu sacrificii și jertfe uriașe au apărat ființa națională a poporului, au purtat steagul luptei pentru libertate și neatîrnare, pentru dreptate națională și socială, trebuie să sădim în conștiința oamenilor sentimentul răspunderii față de moștenirea înaintașilor, al hotărîrii de a duce mai departe în noile condiții istorice făclia progresului și civilizației pe pămîntul României".

ADRIAN V. RĂDULESCU ■

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Știința și tehnica în
CÎNTAREA ROMÂNIEI

CAPACITATEA CREATOARE A POPORULUI

Mare forum al inteligenței tehnico-științifice

(Urmare din pagina 1)

ționale a creației tehnice și științifice, evenimente cu profunde semnificații în viața economică și socială a țării.

Inaugurînd Săptămîna științei și tehnicii românești, organizată și realizată sub înaltul patronaj al secretarului general al partidului, expoziția se constituie într-o prestigioasă manifestare a spiritului creator al poporului nostru, puternic stimulat de desfășurarea primei ediții a Festivalului național „Cîntarea României". Oglindind uriașul potențial al inteligenței tehnice și științifice naționale, expoziția constituie totodată o indubitabilă mărturie a forței și dinamismului societății noastre socialiste care, asigurînd condiții permanente pentru dezvoltarea și adîncirea democrației socialiste, a descătușat în proporții de masă predispoziții latente, talente virtuale, imaginația și energia creatoare a unui număr impresionant de cetățeni ai țării.

Purtînd amprenta înaltei personalități a tovarășului Nicolae Ceaușescu, aducînd din nou în atenție valoarea deosebită, determinantă a aportului secretarului general al partidului la elaborarea tezelor teoretice și soluțiilor practice privind dezvoltarea multilaterală a construcției socialiste — amplă manifestare a spiritului creator al poporului nostru materializează faptic unul dintre cele mai importante principii economice elaborate de Partidul Comunist Român, de tovarășul Nicolae Ceaușescu personal: promovarea cu prioritate a științei și progresului tehnic.

Această orientare principială, reconfirmată la ultima Conferință Națională a partidului, constituie, așa cum atestă viața, cea mai sigură garanție pentru realizarea unui nou salt calitativ în activitatea economică și socială prin însușirea celor mai înaintate cuceriri ale științei și tehnicii, a celor mai de seamă realizări ale cunoașterii umane.

Practica dezvoltării mondiale a demonstrat dealtfel că, în condițiile epocii noastre, cea mai importantă bogăție a unei națiuni este tocmai propria sa capacitate de creație, de realizare a unor tehnologii și produse la un înalt nivel de inovație științifică, cu performanțe de excepție, cu cheltuieli cît mai reduse. Tocmai de aceea dezvoltarea cunoașterii, creșterea aportului cercetării la progresul tehnico-științific capătă o însemnătate primordială, tocmai de aceea promovarea creativității maselor, a dorinței lor de a-și aduce contribuția la înfăptuirea sarcinilor incredințate de partid reprezintă o componentă de esență a progresului general.

Expoziția deschisă în complexul expozițional din Piața Scînteii găzduiește cîteva mii de produse (mașini, instalații, dispozitive, soluții tehnologice de perfecționare a muncii și producției), reprezentînd doar un eșantion al zecilor de mii de teme de cercetare rezolvate în anul 1977 de către mai bine de un milion de participanți la ampla desfășurare a creației tehnice și științifice, impulsionată de prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României". Această uriașă desfășurare de forțe, cu ample propuneri în toate compartimentele vieții sociale, născută din gîndul și fapta primului bărbat al țării, se va înscrie fără îndoială ca un moment de referință în cadrul eforturi general pentru îndeplinirea, la cele mai înalte cote ale exigenței, a sarcinilor actualului cincinal, cincinalul revoluției tehnico-științifice, al luptei pentru calitate.

La ora cînd apar aceste rînduri, cititorii noștri cunosc desigur, fie în mod direct, fie prin mijlocirea micului ecran sau a slovei tipărite, principalele compartimente și produse aflate în incinta expoziției. Considerăm totuși că marea varietate a exponatelor ne îndreptățește să revenim mereu și nu fără interes și îndreptățită emoție în acest uriaș forum al inteligenței românești.

La scara machetelor, avîntul unei industrii

Grațioasele siluete ale machetelor navelor prezentate în cadrul standului Centralei Industriale Navale Galați atrag pe lîngă cei direct interesați, specialiștii, și un numeros public. Explicația stă, pe de o parte, în spectaculosul în sine al exponatelor, iar pe de alta, în faptul că, în cea mai mare măsură, acest spectaculos reflectă impresionantul avînt al navalisticii românești. Sînt binecunoscute succesele constructorilor de nave de la Constanța, Galați, Drobeta-Turnu Severin, Giurgiu, Brăila, sînt binecunoscute, de asemenea, reușitele de concepție, creațiile inginerilor și specialiștilor de la ICEPRONAV-Galați.

Standul de care vorbim reflectă în bună parte preocupările actuale ale constructorilor de nave, prefigurînd într-un fel și un viitor nu prea îndepărtat al acestei tinere industrii a țării. Privirile ne sînt atrase dintr-un început de o nouă realizare gălățeană și anume „Pasager rapid pe pernă de aer". Vasul, conceput pentru prima oară în țara noastră, are o propulsie cu jet, folosind integral echipamente de fabricație internă și avînd cîteva noutăți tehnice absolute cum ar fi sistemul de sustentație, ventilatoarele pentru alimentarea pernei de aer, sistemul de propulsare. Dintre numeroasele avantaje amintim pescajul redus și posibilitatea de utilizare și pe rîuri și pe canale. Pentru turism, tot constructorii din Galați pregătesc o surpriză: „Pasager de croazieră pentru Mediterană", care, în ciuda denumirii, se poate folosi cu bune rezultate și pe Marea Neagră. Macheta ne înfățișează un vas cu o linie modernă, care dispune, printre altele, de piscină, sală de spectacole, restaurant și care este capabil să transporte peste cinci sute de pasageri.

Lîngă un panou care prezintă o tehnologie nouă aparținînd specialiștilor navali din Drobeta-Turnu Severin, este vorba de „Modulizarea instalațiilor din sala mașinilor", care, poate, nu spune mare lucru profanului, dar care are o eficiență economică de 300 000 de lei de navă, se află macheta unui „Vrachier de 55 000 tdw" pentru transportul maritim al minereurilor. Deși nu este tocmai o noutate, mineralierul încorporează cîteva contribuții proaspete, cum sînt concepția tehnică de turnare a elicei și două invenții brevetate, contribuții care reduc importul cu zeci de mii de lei valută.

Custodele nostru este un bărbat tînăr, matriței la secția sculărie a Șantierului naval din Galați. „La vrachierul „Blaj", de 55 000 tdw, pe care l-ați văzut adineauri, am lucrat și eu. Am lucrat apoi, cu încă doi colegi, și la machete. Și după cum vedeți, am venit să le și prezint alci, la expoziție. Dar pentru că vorbim de expoziție, am să vă mai spun că eu însumi, care sînt navalist, e drept matrițeria mi-e meseria, dar, zic eu, toți cei care contribuim la realizarea unei nave sîntem navaliști, și bine, și eu sînt impresionat de ceea ce realizăm astăzi în acest domeniu. Cine își închipuia, de pildă, să construim vreodată un petrolier ca „Independența", de 150 000 tdw, sau Platforma de foraj marin care realizează foraje pînă la 90 de metri adîncime, și ale căror machete sînt prezente alci? Și toate, în cea mai mare parte cu echipament românesc. Asta înseamnă cu mult mai mult decît ceea ce se vede, vorba ceea, cu ochiul liber. Pentru că o puternică industrie navală se bazează pe o industrie, pe o economie dezvoltată, capabilă să furnizeze echipamente moderne necesare navelor noastre."

După cum afirmam la început, spectaculosul acestui stand reprezintă, la scara machetelor, creșterea unei industrii, care în ultimul timp a cunoscut un ritm accelerat de dezvoltare și modernizare, a unei industrii care prin ridicarea continuă a performanțelor tehnice și calitative a devenit competitivă pe plan mondial.

RADU BARBU ■

O instalație cu inscripția „NOU"

Ajuns la etajul întîi al Expoziției, în spațiul rezervat industriei chimice, aveam să constat că vizitatorii sînt cu precădere atrași de acele instalații aflate în stare de funcționare. Cu atît mai mult m-am oprit în dreptul unei astfel de instalații, expusă la standul realizărilor Institutului de cercetări chimico-farmaceutice din București, cu cît, deasupra produsului intitulat „Micropilot automatizat de fermentație", se afla și inscripția „NOU". Primele relații avea să mi le ofere, prompt și amabil, unul dintre cercetătorii institutului, Eugen Marica. Dar, înainte de a le consemna, se cuvine, cu ajutorul cîtorva date și cifre, să ilustrăm avîntul cu totul și cu totul remarcabil al industriei chimice în țara noastră, aflată la ora actuală, în ceea ce privește producția chimică globală, pe locul 10 în lume.

În anul 1977, de exemplu, colectivele unităților Institutului central de chimie, reunind sub conducerea sa toate institutele și centrele de profil, au asimilat 535 de produse noi și reproiectate, a căror pondere în producția marfă a ministerului a fost de 12 la sută. În etapa 1976—1980, în cele peste 300 de obiective de investiții, vor fi aplicate 490 de tehnologii, în care ponderea cercetării și proiectării este de 86 la sută. Dintre procedeele originale elaborate în institutele de cercetări să amintim, de exemplu, procedeul de fabricare a fibrei de carbon cu calități deosebite: la greutate egală, fibrele sînt de 5 ori mai elastice decît fibrele de oțel, și de 3 ori mai rezistente. Procedeul de fabricare a acrilonitrilului din acetilenă a fost înlocuit cu un procedeu mult mai eficient, pe bază de propilenă, materie primă mai ieftină decît acetilena sau acidul cianhidric folosite înainte. Două astfel de instalații, construite la Pitești, și-au dovedit în mod clar superioritatea și eficiența economică în raport cu o instalație mai veche construită la Săvinești, pe bază de acetilenă. În aceeași ordine de idei, în evidența Ministerului Industriei Chimice figurează în prezent peste 2 600 de invenții. Numai în primul semestru al anului 1977, prin aplicarea invențiilor s-au obținut în unitățile ministerului economii calculate la aceeași valoare cu economiile obținute pe întreg anul 1976. Subliniind înalta eficiență a invențiilor și inovațiilor aplicate, să dăm cîteva exemple concrete. Aplicată la Brazi, invenția intitulată „procedeu pentru obținerea copolimerilor etilenei cu conținut mixt de diesteri ai acidului maleic sau fumaric la presiune înaltă", folosită la încleierea hîrtiei și a produselor textile, a eliminat importul produsului similar străin și a înregistrat o economie de peste 4 milioane lei. Aplicate la Craiova, două invenții, intitulate „procedeu de preparare a nitrocalcarului" și „procedeu de obținere a unui catalizator pentru conversia oxidului de carbon", au adus o economie de peste 14 milioane de lei, eliminîndu-se importul de catalizatori, sau creîndu-se condițiile propice exportării nitrocalcarului.

Dar pentru că nu ne-am propus să trecem în revistă toate realizările cercetării științifice și creației tehnice din acest domeniu, să ne reîntoarcem la „Micropilotul automatizat de fermentație", adică la relațiile oferite de cercetătorul Eugen Marica. „Destinat pilotării fermentațiilor pentru o microproducție, micropilotul de față face parte dintr-o serie de 6 instalații de acest fel. El poate fi reprodus la scară industrială și acest eveniment se va întîmpla într-un viitor destul de apropiat. Ideea realizării micropilotului a pornit din cadrul institutului nostru, mai exact spus de la inginerii Ion Nițelea și Dan Dobrescu, directorul adjunct științific, și, respectiv, șeful stației pilot din institut, și a fost materializată de cadrele universitare și studenții anilor 4 și 5 ai Facultății de automatică din București, adică prof. dr. ing. Simion Florea, decanul facultății, și inginerul Ioan Vasilescu, șeful atelierului de producție al facultății, în colaborare cu conferențiarii Mihai Tertișca, Ion Dumitrache și șeful de lucrări Gheorghe Patrulea". Acești oameni fac parte din acel uriaș detașament de specialiști, cercetători, ingineri, studenți, tehnicieni, maiștri și muncitori care, prin necontenita căutare a noului, dau frumusețe umană acestui cincinal al revoluției tehnico-științifice.

VICTOR NIȚĂ ■

Standurile celor mai tineri inventatori

Pe inelul superior al pavilionului expozițional, în dreptul standurilor care înfățișează cîteva din cele 63 753 de lucrări prezentate la prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României" de creația tehnică a pionierilor și școlarilor, avem ocazia să stăm de vorbă cu profesorul Nicolae Dincă, conducătorul cercului de radiocomunicații de la Casa centrală a pionierilor și șoimilor patriei. Dînsul ne invită în fața unui aparat numit — după cum ne e dat să citim — „receptor superheterodină cu dublă schimbare de frecvență pentru benzile ultrascurte", la realizarea căruia au colaborat, sub îndrumarea sa, pionierii bucureșteni Constantin Mitulescu și Valentin Tomșa. Nu e numai un receptor, ne informează profesorul Dincă, ci aparatul funcționează și ca emițător, dovadă fiind aceste cărți de confirmare a legăturilor pe care le-am stabilit peste mări și țări, mergînd pînă în Japonia, Brazilia sau Noua Zeelandă. Aparate de acest gen mai există în țară, dar aduse numai din import, cu bani mulți. După numeroase încercări, din care n-au lipsit momentele de eșec și de luare a lucrurilor de la capăt, noi am pus la punct un aparat cu calități, îndrăznesc să afirm, superioare echipamentelor similare existente în străinătate, un aparat mult mai ieftin, cu posibilități largi de aplicare, nu numai în radiocomunicații, ci și în meteorologie și în alte domenii.

În imediata apropiere a receptorului, zăbovim în fața unei invenții pionierești brevetate și onorate de Diploma specială a Congresului internațional de acupunctură științifică și tehnologie aplicată, desfășurat la București, în toamna trecută. Este vorba despre „dispozitivul de acupunctură pentru detecția punctelor de acupunctură, anestezie și terapie", realizat la Ploiești de cîțiva școlari sub îndrumarea profesorului Eugen Moraru și a doctorului Ioan Ghinea. Alături, ca o nouă și semnificativă dovadă a profunzimii și înțelepciunii măsurilor luate de conducerea partidului și statului, de tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, pentru o cît mai temeinică și rapidă integrare a procesului instructiv-educativ cu producția, cu cerințele vieții, admirăm un „dispozitiv de vopsit electromagnetic" pentru nave. Lucrare a unui colectiv de pionieri din Galați, Ionel Moise, Lucian și Laurențiu Marcu, Claudiu Sandu, precum și a profesorului Nicolae Sorohan, instalația, prevăzută cu un pupitru de comandă și un rezervor mobil pe pereții exteriori ai vaselor, elimină schelele, reducînd cheltuielile de forță de muncă și antrenînd importante economii. Standul pionierilor și școlarilor mai arată vizitatorului, între alte realizări remarcabile, o „combină audiostereo", datorată Casei pionierilor și șoimilor patriei din Arad (profesor Petru Jigorea), un tren pe pernă de aer confecționat la Tecuci, precum și — tulburătoare anticipație a minunatului timp pe care-l vor trăi — „proiectul urbanistic al Buzăului erei comuniste", machetă de ample proporții, cuprinzînd centrale atomice, baterii solare, trotuare rulante și așa mai departe, încheiată sub îndrumarea profesorului Dumitru Caduleneo de pionierii Elena Sburlan, Magdalena Kalo, Manon Popescu, Cosmin Radu, Adi Ailenei și Mihaela Bucur.

Parcurgînd inelul în sensul acelor de ceasornic, ajungem la standul dedicat activității de cercetare tehnico-științifică din cadrul învățămîntului liceal și profesional, rod al gîndirii creatoare a celor 11 566 de cercuri și societăți științifice și tehnice ale elevilor, numărînd în prezent, ca o materializare firească a înaltei concepții a partidului și secretarului său general de integrare a învățămîntului cu cercetarea și producția, exact 305 241 de membri, demonstrînd clar antrenarea într-o muncă productivă a unui număr fără precedent de elevi. Dealtfel, în anul de învățămînt aflat în curs, rețeaua de ateliere și laboratoare din învățămîntul liceal și profesional cuprinde peste 260 000 de locuri de muncă, iar producția industrială realizată la nivelul lor depășește suma de 715 milioane de lei. Fanteziu și strădaniile elevilor expun alci o sumedenie de produse noi, originale, al căror interes iese adesea din sfera strict didactică. Bunăoară, sub vorbele — devenite îndemn însușit de întreaga generație tînără a acestei țări — secretarului general al partidului, „Munca este valoarea supremă a societății socialiste, unicul factor al progresului ei, sursa întregii avuții naționale a poporului nostru", elevii Liceului de matematică-fizică numărul 4 din București prezintă „automatul telefonic și interfon (robot)". Aparatul răspunde la apel, înregistrează și redă mesajele telefonice, posedă un interfon cu 4 posturi, autorii lui numindu-se V. Țiță, G. Ivanov și V. Rizea. Liceul industrial numărul 2 din Roman aduce în expoziție „perforatorul pentru laminorul de țevi de 6", la încheierea căruia au luat parte elevii din anul al V-lea laminatori și din anul al IV-lea mecanici, care au ajuns la o asemenea pretențioasă lucrare nu doar prin studii și cercetări de laborator, cît printr-o activitate concretă, desfășurată nemijlocit în producție. Trecerea în revistă a standului cu realizările elevilor, participanți la ampla mișcare de masă numită „Știință, tehnică, producție", bucură mai ales prin faptul că își expun alci rezultatele inteligenței creatoare colective de muncă din învățămîntul liceal și profesional de pe tot cuprinsul țării, din toate județele, ca o probă elocventă că elevii României socialiste au, pe întreaga geografie a patriei, condiții minunate de activitate, indiferent de naționalitatea lor, de limba în care învață.

Afirmația de mai sus își găsește o deplină acoperire și în parcurgerea, în minutele următoare, a părții de expoziție care include creația tehnico-științifică a studenților, cele mai reprezentative lucrări gîndite și realizate de cele 4 700 de colective studențești, reunind în cercetare și proiectare peste 44 000 de tineri din institutele de învățămînt superior. Astfel, Institutul politehnic din Iași prezintă o noutate de deosebit interes, „profile din poliesteri armați cu fibre de sticlă pentru acoperișuri ușoare", în vreme ce unitatea omologă din Capitală se recomandă publicului vizitator cu „mașina de sudat cu ultrasunete fibre textile sintetice sau în amestec", menită, în măsura generalizării ei, să reducă substanțial importurile. „Polarografui în circuite integrate", realizat de studenții orădeni, constituie o altă noutate. Îndelung analizată și comentată de specialiști. Conservatorul din Cluj-Napoca, anume profesorul Gheorghe Țarosevici și studenții Iosif Ovidiu Marc și Stelian Chișu, etalează o invenție, „Sopranin, altin, tenorin, gravin", reprezentînd un număr sporit de etaje de rezonanță și un sistem de amplificare piezo-electrică, confecționate din deșeuri, la un preț de cost redus.

Făcînd un bilanț al standurilor rezervate, în exclusivitate, creației tehnico-științifice a pionierilor, elevilor și studenților, alături de care lucrează, cu pasiune și pricepere, cadre didactice și specialiști din toate domeniile de activitate, în ideea transferului de cunoștințe și experiență către generațiile mai tinere, se cade să subliniem nivelul tehnic ridicat al lucrărilor prezentate, gradul lor de dificultate și complexitate, urmînd cerințele celor mai moderne tehnologii. Toate acestea vin să demonstreze, o dată în plus, justețea și profundul realism al concepției partidului și statului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, de integrare a procesului instructiv-educativ cu producția. Integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția, măsură plecată din înțelepciunea și experiența de viață a secretarului general al partidului, își arată alci, pe inelul superior al pavilionului Expoziției naționale a creației științifice și tehnice, cele dintîi roade, bogate, generatoare de optimism.

ANDREI GEORGESCU ■

Despre brevetele de invenție ale Tamarei Păunescu

Apifitoterapia și jumătățile de măsură!

Medicamentele Tamarei Păunescu, marea lor majoritate brevetate, reprezintă — spre a simplifica lucrurile de la bun început — asocieri de plante cu produse apicole. Între plante ar fi de enumerat măcieșul, luminărica, orzul, cătina și altele, produsele apicole însemnînd fagure negru, miere de brad, păstură, propolis și așa mai departe, amestecate în proporții știute numai de inventatoare și transformate, cum spuneam, în medicamente cu efecte curative neobișnuite, după cum vom constata imediat.

Înclinația către revitalizarea unor principii din medicina tradițională, bazată pe calitățile profilactice sau curative ale diverselor plante, a moștenit-o Tamara Păunescu, de la mama sa. „Am fost în casă, își aduce aminte, 7 copii, dar nici unul n-a știut ce-i boala. Mama, care făcuse o școală profesională de menaj, ne trata în diferite situații cu băi de fîn și ceaiuri din plante, pe care le culegea și le prepara singură. Cel mai bun măcieș, zicea dînsa, e cel strîns în primele zile de după căderea brumei. În general, se scula cu noaptea-n cap ca să culeagă feluritele plante înainte de răsăritul soarelui, susținînd că razele ultraviolete și, mai apoi, albinele distrug substanța activă a Verbascumului, de pildă. Mai tîrziu, cînd mă făcusem deacum mărișoară și cînd tata procurase cîțiva stupi, s-a apucat să combine extractele de plante cu produse apicole, cu un asemenea amestec tratîndu-mă, pe cînd aveam 11 ani, de o rană urîtă la piciorul drept, rană care s-a închis și s-a vindecat foarte repede, nelăsînd nici o urmă".

Avînd în față asemenea pilde și legîndu-se strîns de natură, locuiește și astăzi în afara Bucureștiului, printre copaci și stupi, Tamara Păunescu a încercat să descifreze taina acelor amestecuri miraculoase, urmînd studii de farmacie și biologie, lucrînd concret, timp de 16 ani, în cercetarea farmaceutică, în laborator, procedînd la teste și experimente pe animale în clinici cu renume, la determinări științifice efectuate la Institutul de endocrinologie, la cel de control al medicamentului (experimente pe tulpină vegetală), la Institutul internațional de tehnologie și economie apicolă al Apimondiei de la Băneasa, la Facultatea de stomatologie etc. S-a bucurat în tot acest răstimp de sprijinul și colaborarea unor specialiști de prestigiu, în primul rînd a profesorilor universitari Viaceslav Harnaj, președintele Apimondiei și al Asociației crescătorilor de albine din Republica Socialistă România, și Valerian Popescu, șeful catedrei de chirurgie maxilo-facială a Facultății de stomatologie, oameni care au privit de la început cu interes și respect căutările Tamarei Păunescu, stimulîndu-le, considerîndu-le drept pași înainte pe drumul complicat al găsirii de noi mijloace terapeutice. Față de ambii, Tamara Păunescu nutrește sentimente de adîncă recunoștință, menționînd că, primul, i-a pus la dispoziție, vreme îndelungată, materia primă necesară realizării medicamentelor, iar cel de-al doilea i-a permis lucrul în clinică, mai întîi pe cîteva cazuri de tumori maxilo-faciale, după acea pe 5 cazuri de actinomicoză.

Sub titlul „Primele rezultate obținute în tratamentul actinomicozei prin produse de miere și extracte vegetale", lucrare la încheierea căreia au mai colaborat — citîm din pagina 24 a revistei „Apiacta", numărul 1/1975 — V. Popescu, I. Ghițescu, G. Velescu, I Maftei și I. Iliescu, Tamara Păunescu a comunicat Simpozionului internațional de apiterapie, Madrid, 1974, rezolvarea, parțială și integrală, a 5 cazuri din maladia respectivă stîrnind un interes deosebit. Fiind vorba, fără să intrăm în prea multe detalii, de o micoză a gingiei, de un fel de putrefacție localizată la rădăcina dintelui, boala cunoaște puține remedii clasice, obișnuitul tratament cu antibiotice, vitamine, biostimulatori etc. dînd rezultate nemulțumitoare. De regulă, tratamentul clasic durează în timp, mergînd pînă la urmărirea bolnavului vreme de cîțiva ani. Administrarea medicamentului realizat de Tamara Păunescu, mai întîi pe cele 5 cazuri amintite (C.M. de 49 de ani, N.I. de 30, O.A. de 23, G.A. de 20 și B.M. de 28), apoi pe alte 55, a condus la scurtarea pînă la 7 zile a tratamentului, consemnînd ameliorări sau vindecări spectaculoase, comunicate, după Madrid, în ședințe ale Societății române de stomatologie, ale Societății române de farmacie și ale Simpozionului internațional de apiterapie de la București, în anii 1975 și, respectiv, 1976. Medicamentul, al cărui spectru de aplicabilitate se suprapune peste cel al antibioticelor, fiind indicat în afecțiuni inflamatorii acute și cronice, specifice și nespecifice, îndeosebi în forme provocate de asociații microbiene, a fost brevetat, sub numărul 65 303, fiind botezat „Apimicocin".

Alte 3 brevete de invenție, numerele 65 422, 66 609 și 66 610, purtînd numele Tamarei Păunescu și ale doctorului Traian Hossu, se referă la un „Biostimulator al funcțiilor hematopoetice", folosit în tratarea unor insuficiențe medulare, ale anemiilor refractare, al mielopatiilor etc., prin intermediul căruia s-au vindecat jumătate din cele 50 de cazuri luate în evidență în diverse clinici, în cea a profesorului Ștefan Berceanu de la Fundeni, în cea de chirurgie maxilo-facială a profesorului Valerian Popescu, la Spitalul „Grivița" și așa mai departe, peste 30 la sută din cazuri înregistrînd ameliorări durabile, iar circa 20 la sută ameliorări tranzitorii. În esență, medicamentul reprezintă, ca toate celelalte realizate de Tamara Păunescu, un amestec de extracte vegetale și produse apicole apifitoterapeutice, de Chamomila, Gratiola, Salix, Cynosbati și Verbascum, pe de o parte, de propolis, fagure cu și fără păstură și miere, pe de alta, după rețete speciale, aflate numai la îndemîna inventatorilor.

Un alt medicament preparat de Tamara Păunescu, împreună cu farmacistul Gheorghe Velescu și cu medicul Ion Maftei, destinat, în principal, combaterii hemofiliei, dar folosit cu succes și în tratarea unor cazuri de leucemii, neoplazii maligne, hematoame intramusculare și hematroze la hemofilici, reprezintă un hemostatic, de asemenea brevetat, ei și procedeul lui de preparare (numerele 62 153/1976 și 65 589/1977). El a primit, ca și toate celelalte, avizul de necesitate al Academiei de științe medicale, pe baza concluziilor referatului întocmit de Centrul de hematologie (titularul brevetului), precum și pe temeiul celor peste 100 de cazuri tratate, cu rezultate terapeutice remarcabile.

Ar mai fi de enumerat alte cîteva brevete de invenție pornite din experiența și căutările Tamarei Păunescu și ale colaboratorilor ei, ultimul dintre ele aplicabil în tratarea tumorilor viței de vie, dar ne oprim aici, convinși că cititorul își va fi făcut de-acum o opinie, lămurit asupra subiectului. Înainte de a încheia acest reportaj, se cade însă să subliniem că, în pofida sprijinului celor citați mai devreme și a celui manifestat, îndeobște în ultima vreme, de C.N.S.T., munca și cercetările inventatoarei, aflate — în ciuda aparanțelor — abia la început, sînt în prezent confruntate cu greutăți și obstacole, pe care nu le putem trece, oricîtă bunăvoință am avea, decît în contul unui anume imobilism, nu lesne de explicat și imposibil de justificat. Firește, Tamara Păunescu n-a descoperit remediul tuturor bolilor, dar realizările ei reprezintă, n-o spunem noi, ci o dovedesc bolnavii tratați cu succes și o confirmă documentele medicale, elemente indiscutabile de progres medical românesc pe drumul apărării sănătății întregii noastre națiuni. N-am scris acest articol purtați de cine știe ce val de optimism, ba dimpotrivă, am procedat la documentarea lui înarmați cu doza necesară de scepticism. Numai că rezervele noastre au fost repede spulberate, pe baza unor argumente trainice și elocvente, argumente care — se cuvine să repetăm — au funcționat și atunci cînd medicamentele Tamarei Păunescu au primit drept de fabricație. Tristețea e că, în fapt, ele nu se fabrică ! Ceea ce mai are în prezent inventatoarea și ceea ce, dealtfel, ne-a înfățișat sub formă de plăci aplicabile pe tumori, de picături, spray-uri, supozitoare sau gumă de mestecat, a preparat de una singură, din resurse proprii și mai degrabă artizanal. S-a ajuns la o asemenea situație datorită faptului că nu mai are unde lucra, spațiul acordat pentru un timp la „Biofarm" i-a fost retras, mai ales prin obstrucțiile inginerului șef al întreprinderii, datorită faptului că i se refuză sistematic materia primă, greu de procurat pe cale particulară, în special propolisul.

Acestea fiind zise, socotim că forurile în drept, îndeosebi Ministerul Sănătății, au datoria să intervină prompt, pentru ca medicamentele amintite să se producă și să fie valorificate pe măsura rezultatelor care au justificat nu doar sprijinul de altădată, ci — mai ales — brevetarea lor !

I. OVIDIU

La Șimleu Silvaniei

Noi descoperiri medicale constituind priorități românești

Despre doctorul Ioan Pușcaș de la Șimleu Silvaniei revista noastră a scris de multe ori. Succesele lui în lupta cu ulcerul gastroduodenal sînt deja cunoscute, nu numai de miile de pacienți vindecați, dar și de către cei ce au întîrziat, atît cît au putut, recunoașterea fără rezerve a valorii unei remarcabile contribuții românești în marea luptă pe care știința medicală din toată lumea o duce în numele și în folosul omului de pretutindeni pentru a apăra unul din cele mai importante bunuri ale sale : SĂNĂTATEA. Dar, pe lîngă meritele personale ca specialist, pe lîngă neobosita sa muncă de cercetare, și remarcabilele descoperirii de pînă acum, doctorul Ioan Pușcaș mai are și meritul de a fi strîns în jurul său un grup de oameni pasionați și tineri care lucrează neîntrerupt în ceea ce se poate numi cel mai tînăr centru de cercetare din țară. Un centru de cercetare fără firmă, desigur, dar amănuntul intră de la sine în ordinea lucrurilor firești la Șimleu Silvaniei unde — se știe de mult — nici spitalul doctorului Pușcaș n-are firmă, ceea ce nu-l ascunde, în schimb, niciodată pacienților veniți din toate județele țării și chiar de peste hotare. De fapt, într-un anumit fel, întreaga muncă a doctorului Ioan Pușcaș a fost, întotdeauna, și o luptă cu ideea de firmă, care încorporează, nu o dată, nemărturisite anchiloze și inerții de gîndire. Nu facem decît să ne îndeplinim o onorantă datorie de profesie, comunicînd în această pagină cîteva dintre ultimele descoperiri științifice ale cercetătorilor de la Șimleu Silvaniei — unul din colectivele de oameni ai muncii din această țară care înseamnă conștiințe exemplare, niște mari neliniștiți ai căutărilor pasionate închinate omului și vieții. Nu înainte însă de a aminti cel puțin numele celor care fac o realitate de prestigiu românesc din acest veritabil centru de cercetări medicale, căruia statisticile și hîrtia nu i-au înregistrat încă un nume. Ei sînt : Gheorghe Buzaș, medic, Petre Contrașiu, medic, Aurel Chiu, medic, Ioan Orban, medic, Turi Zoltan, psiholog, Grigorie Țigureanu, medic, Ștefan Balaj, medic, Mircea Bălășoiu, medic, Tudoran-Vereș Ladislau, medic, Alexandru Buna, profesor, Ronai Adalbert, medic, Surany Paula, chimist, Viorel Făgărășanu, inginer.

S-a descoperit că magneziul se opune acțiunii calciului în organism și, totodată, crește eficiența Ulcosilvanilului.

S-au descoperit, de asemenea, modalități de sporire a eficienței unor teste folosite pentru stimularea secreției gastrice acide.

Noi forme de Ulcosilvanil au fost obținute și s-a verificat valoarea lor crescută în tratarea unor ulcere rezistente la alte terapii.

S-a descoperit, apoi, efectul dăunător pe care îl produc, la bolnavii de ulcer, substanțele iodate — folosite, pînă acum, curent în practica radiodiagnosticului — ca și mecanismul efectelor negative produse la unii bolnavi prin administrarea în doze uzuale a histaminei sau a calciului.

Aceleași cercetări au dus la descifrarea mecanismului intracelular care stă la baza procesului secretor de acid clorhidric, în condiții fiziologice sau patologice.

■ Implicațiile complexe ale ionilor de magneziu asupra funcțiilor diferitelor aparate, sisteme, glande endocrine și receptivități neuro-musculare sînt descrise pe larg în literatura de specialitate. Acțiunea asupra adenilciclazei, protein-kinazelor intramitocondriale AMP ciclic sau GMP ciclic dependente este profund influențată de prezența și concentrația ionilor de [illegible]. Cercetări efectuate la Șimleu Silvaniei privind efectul produs de oxidul, peroxidul și silicatul de magneziu, ca și de perfuziile cu sulfat de magneziu arată că ionii de Mg nu modifică semnificativ aciditatea gastrică bazală sau stimulată cu histamină maximală, cu insulină sau pentagastrină. Rezultatele obținute arată că Mg antagonizează efectele secretorii induse de ionii de calciu care exercită un efect direct la nivelul celulei parietale la un nivel enzimatic de transport intracelular care este antagonizat competitiv de către ionii de magneziu. Aceleași cercetări arată că administrarea orală sau injectabilă a produselor de magneziu nu modifică semnificativ secreția gastrică bazală sau stimulată. Asocierea magneziului în terapia cu inhibitori ai anhidrazei carbonice din ulcerul gastroduodenal crește, în schimb, efectul de scădere al secreției acide bazale și stimulate maximal cu histamină sau insulină.

■ Metodele actuale de stimulare a secreției gastrice acide cuprind cîteva teste care s-au încetățenit în practica medicală. Astfel, testul cu histamină cuprinde atît stimularea secreției acide cu o doză de 0,01 mg/kilocorp (testul Lambling-Bernier), cît și cu 0,04 mg/kilocorp histamină acid fosfat (testul Kay). Pornind de la cunoașterea mecanismului prin care histamina și ionii de calciu cresc secreția gastrică acidă — mecanism la cunoașterea căruia cercetările de la Șimleu Silvaniei au adus o contribuție importantă — stimularea secreției acide a fost efectuată prin asocierea celor două substanțe. Rezultatele au fost surprinzătoare ! Administrarea histaminei în doză minimală de 0,01 mg/kilocorp realizează aceeași stimulare a aciditații ca și doza de 0,04 mg/kilocorp, dacă i se asociază o fiolă de calciu intravenos. Administrarea histaminei în doză maximală de 0,04 mg/kilocorp (testul Kay) realizează o stimulare a aciditații dublă sau triplă, dacă i se asociază o fiolă de calciu.

Se apreciază că prima variantă a acestui test va putea fi folosită cu ușurință la bolnavii în vîrstă sau la cei la care histamina în doză maximală este contraindicată.

Folosirea testului histamină maximală — calciu asigură un rezultat mult mai fidel decît testul Kay în depistarea bolnavilor cu anaciditate adevărată.

■ Cercetări efectuate în același serviciu împreună cu un colectiv de cercetători de la I.C.C.F. Cluj-Napoca — Dorin Breazu, Ioan Pop, Iuliu Ciupe, Mioara Butan, Lazăr Terec — au dus la descoperirea acțiunii inhibitoare asupra secreției gastrice acide produse de două substanțe care au fost denumite una Ulcosilvanil B, iar cealaltă Ulcosilvanil E. Rezultatele de pînă acum arată o eficacitate deosebită a acestor substanțe în vindecarea ulcerelor gastroduodenale. Forma E a Ulcosilvanilului este unul din cei mai eficienți agenți terapeutici antiulceroși folosiți în ulcerele gastroduodenale rezistente la alte terapii medicamentoase, iar forma B prezintă avantaje în tratamentul unor ulcere pilioro-duodenale însoțite de insuficiențe evacuatorii gastrice.

■ În istoria medicinei iodul era folosit ca un panaceu universal, iar ca substanțe de contrast, compușii iodați joacă un rol covîrșitor în practica radiodiagnosticului. Cercetările colectivului de la Șimleu Silvaniei arată că substanțele iodate de contrast produc o creștere atît a concentrației cît și a debitului de acid clorhidric, prelungesc criza dureroasă de ulcer și împiedică sau prelungesc vindecarea ulcerelor gastroduodenale. După aceleași cercetări, efectuarea colecistografiei sau urografiei la acești bolnavi este posibilă numai după 10—14 zile de tratament cu inhibitori ai anhidrazei carbonice, sau după vindecarea nișelor, în cazul aplicării altor procedee terapeutice. Mecanismul intim prin care substanțele iodate cresc secreția gastrică acidă este produs de dublarea sau chiar triplarea histaminemiei endogene.

■ La baza concepțiilor actuale privind mecanismul producerii ulcerului duodenal stă reacția anormală a mucoasei duodenale la prezența acidului clorhidric. Nu se poate produce ulcer duodenal fără o secreție acidă crescută și continuă, prezentă atît în perioadele digestive cît și în cele interdigestive. Date din cele mai recente aduc dovezi că stimularea secreției gastrice este o funcție fiziologică a histaminei și că atît gastrina cît și insulina cresc secreția acidă numai prin intermediul histaminei. Cercetările de la Șimleu Silvaniei arată că administrarea zilnică a histaminei sau calciului în doze uzuale, o perioadă de 3—5 zile la rînd, produce o activare enzimatică prelungită, care se menține cel puțin 2—3 săptămîni, evocînd asemănarea cu o criză de ulcer. Fenomenul a fost demonstrat prin experiențe efectuate in vitro. Specialiștii presupun că descoperirea acestui proces de activare enzimatică prelungită va aduce noi explicații privind patogeneza biochimică a hipersecreției acide gastrice la bolnavii cu ulcer duodenal. Ea va contribui, în aceeași măsură, la elucidarea patogenezei unor ulcere experimentale, a ulcerelor la hiperparatiroidieni, osteoartrozici, și la copiii hipervitaminizați cu D3 sau cu un consum abuziv de calciu, explicîndu-se, totodată, apariția crizelor de ulcer în condițiile unor cure balneare, prin expunerea la raze ultraviolete etc.

■ Histamina este unul din compușii de electie presupuși deja cu mulți ani în urmă a avea rolul de mediator final comun în procesul secretor de acid clorhidric. Publicații recente atribuie, la fel, histaminei un rol fiziologic major în secreția gastrică, argumentele fiind date de mobilizarea depozitelor de histamină după administrarea pentagastrinei sau insulinei, de creșterea metabolismului histaminei după alimentație etc. Cu toate că cercetările privind mecanismul prin care histamina stimulează producerea H ionilor în celula parietală sînt numeroase, ele n-au reușit să elucideze mecanismul intracelular care stă la baza acestui proces secretor în condiții fiziologice sau patologice.

Recent, colectivul de cercetători condus de doctorul Ioan Pușcaș a reușit să descifreze acest mecanism. S-a descoperit, astfel, că histamina activează direct o enzimă din celula parietală a stomacului, responsabilă de producerea H ionilor necesari formării acidului clorhidric. Descoperirea a fost confirmată prin demonstrații efectuate atît cu enzima pură (în vitro), cît și pe enzima din hematii și din mucoasa gastrică (în vivo).

DORIN GHERGHINESCU

De ce se tergiversează extinderea aparatului de analgezie și anestezie prin electroacupunctură?

Afirmînd că, dintotdeauna, aducerea pe lume a unui copil a reprezentat unul din cele mai tulburătoare și mai nobile acte ale vieții, nu spunem nimic nou. La fel, nu descoperim nici o Americă amintind că, dincolo de respectul și emoția transmisă celor din jur, nașterea a ridicat și continuă să mai ridice feluri te probleme, să le zicem tehnice, oamenilor de specialitate, obstetricienii și ginecologii străduindu-se fără încetare să găsească metode și mijloace noi prin intermediul cărora să asigure, într-o măsură din ce în ce mai mare, nașteri fără pericole, garantînd deopotrivă viața mamei și a noului născut. Între aceste probleme, la loc de frunte s-a situat și se situează, în ciuda numerosilor pași înainte făcuți în vremea din urmă, problema durerii pe care trebuie, de cînd lumea și pămîntul, s-o suporte viitoarea mamă în timpul premergător nașterii propriu-zise, timp pe care literatura de specialitate îl numește travaliu. Ajunși aici, intrăm pe teritoriul noutăților, scopul reportajului de față fiind prezentarea a ceea ce doctorul Ecaterina Constantinescu Pescaru și tehnicianul Silvian Popescu, ambii de la Spitalul clinic de obstetrică și ginecologie „Polizu" din București, au intitulat — după cum scrie și în documentația științifică înaintată la O.S.I.M. — „Procedeu și aparat de analgezie și anestezie prin electroacupunctură".

Este vorba, lesne de înțeles, despre un aparat nou care, utilizînd principiile electroacupuncturii, se folosește în maternități, mai ales la „Polizu", dar și în alte cîteva unități similare, pentru micșorarea durerii în timpul travaliului. Modul de funcționare al aparatului este foarte simplu, iar aparatul în sine, în prima sa formă, mai degrabă artizanală, folosit pînă acum în aproximativ 2 000 de cazuri, cîntărește ceva mai puțin de 2 kilograme, fiind, desigur, ușor de transportat și de mînuit, realizat cu cunoștințele și cu posibilitățile tehnicianului Silvian Popescu.

Doctorul Ecaterina Constantinescu Pescaru, medic primar în cadrul secției de anestezie-terapie intensivă de la „Polizu", a evidențiat și comunicat principiile științifice ale metodei pentru prima dată încă în 1972, în cadrul unei lucrări la închegarea căreia au mai contribuit profesorul Dan Alessandrescu, șeful clinicii, precum și medicii Aristide Pandele și Petre Popescu. Au urmat publicarea în reviste de profil, prezentarea la Congresul internațional de anestezie și la cel de acupunctură științifică și tehnologie aplicată, ambele organizate la București, ultima manifestare, la care au luat parte peste 400 de specialiști din 27 de țări, de pe toate continentele, dînd o înaltă apreciere noutății gîndită și experimentată la „Polizu", acordînd aparatului și inventatorilor o diplomă de onoare.

Să enumerăm, pe scurt, avantajele aparatului, așa cum ne-au fost ele descrise de autorul lui. El are capacitatea de a asigura o calitate superioară a analgeziei, avînd un efect cel puțin dublu față de analgezicele uzitate în mod curent, înțelegînd prin asta morfina, pentazocina, pentranul, fentanilul și așa mai departe. Ca urmare, travaliul se scurtează considerabil, el putînd dura numai și 2 ceasuri în cazul unor nașteri primipare, față de cele 10-12 înregistrate în mod obișnuit. Sîngerarea, o altă dificultate cu care se confruntă, de regulă, obstetricienii, se reduce foarte mult, pînă la 25 de centimetri cubi de sînge, în vreme ce cantitatea de sînge pierdută în timpul unei nașteri variază între 300 și 500 de centimetri cubi. Prin folosirea aparatului, la bornele căruia pot fi conectate, la nevoie, toate gravidele din sala de travaliu, se obține o relaxare foarte bună, evitîndu-se perineotomiile. Se limitează, ca o consecință firească, numărul cezarienelor, iar recuperarea bolnavelor se realizează mai lesne, prin simpla deconectare a aparatului. Compararea datelor de laborator, în special dozarea acidului vanil-mandelic (care exprimă cel mai exact starea de stress a pacientei), a indicat superioritatea aparatului despre care scriem, demonstrînd că efectele lui asupra echilibrului somatic al gravidelor sînt mult diminuate, în raport cu cele ale analgezicelor și anestezicelor clasice.

Intuind că se află pe un drum drept, doctorul Constantinescu Pescaru, al cărei aparat a dat rezultate eficiente și spectaculoase în cîteva cazuri limită (o gravidă care nu dormise niciodată în ultimii 11 ani, o alta care prezenta intoleranță la orice fel de medicamenti etc.), a căutat și reușit să aducă unele îmbunătățiri invenției sale, cu ajutorul inginerului Eugen Sejan, punînd la punct cîteva circuite integrate și micșorînd pînă la 250 de grame greutatea aparatului, astăzi nu mai mare decît o poșetă de damă. Convingerea sa este, că, dacă nu poate fi aplicat în orice fel de intervenții, îndeobște în cezariene, aparatul și-ar justifica utilitatea în numeroase alte domenii, în lupta împotriva durerii. În reumatologie, în stomatologie, în epilepsii, în care a fost testat cu succes, în durerile post-operatorii, în cazurile în care, în interesul mamei și al copilului, nașterea — la care, să zicem, gravida se prezintă cu membranele rupte — nu poate aștepta, trebuind declanșată imediat.

Din păcate, în condițiile în care aparatul funcționează cu un randament terapeutic notabil de ani de zile și în care specialiști străini, din Italia, Israel, Bulgaria etc. și-au manifestat interesul față de el, dorind să-l aibă în dotare, extinderea și generalizarea unei metode originale și eficiente întîrzie nejustificat. La un moment dat, li s-a reproșat inventatorilor simplitatea aparatului, cerîndu-li-se să-l complice ?! Apoi, a fost schimbat titularul de brevet, întreaga acțiune desfășurîndu-se în ritm de melc, cu rezerve — datorate, se pare, tergiversărilor la nivelul Academiei de Științe Medicale — derizoriu întemeiate.

Credem că forurile în măsură, și în primul rînd C.N.S.T., a cărui atitudine față de căutarea, găsirea și promovarea noului am subliniat-o în repetate rînduri, pentru promptitudinea și seriozitatea ei, trebuie să intervină hotărît, în așa fel încît aparatul de analgezie și anestezie prin electroacupunctură, despre calitățile căruia vorbesc convingător cele peste 2 000 de cazuri în care a fost folosit, să-și afle locul cuvenit în maternități și în alte unități medicale, ca o armă eficientă în arsenalul împotriva durerii. Așteptăm punctul de vedere al celor în drept să se pronunțe și să ne lămurească.

EMIL NEGOIȚĂ ■

Matematica în sprijinul istoriei:

NEGRU VODĂ A EXISTAT!

Interlocutorul nostru, inginerul Alexandru Forje, este cercetător principal la Institutul de cercetări și modernizări energetice. În timpul liber : culegător de folclor și un pasionat adept al folosirii instrumentului matematic pentru selecționarea și interpretarea faptelor de istorie. În 1975 și 1976, împreună cu un colectiv alcătuit din colegi de breaslă și istorici a prezentat la sesiunea Comitetului român pentru istoria și filosofia științei două comunicări privind abordarea matematică a datei unificării statului feudal Țara Românească în timpul lui Negru Vodă în jurul anilor 1211—1215. Comunicările au produs, cum era de așteptat, surpriză, senzație și, evident, numeroase controverse de specialitate.

Prima noastră întrebare :

— Matematica — ne-ați demonstrat dumneavoastră, — tinde să cucerească astăzi aproape toate domeniile vieții noastre. Ea reprezintă osatura virtuală a celor mai însemnate descoperiri, dovedindu-se indispensabilă chiar în cadrul unor investigații privind filosofia, lingvistica, biologia, criminalistica sau istoria. Vă rugăm să explicați cititorilor noștri cum se pot matematiza asemenea discipline.

— Între matematică și disciplinele enumerate se pot stabili legături de valență. Toate obiectele lumii materiale sau simbolurile lor se pot număra și supune celor patru operații generale ale aritmeticii. Din acestea se deduc din aproape în aproape ecuațiile matematice cele mai complexe. Orice raționament poate fi convertit în simboluri ale logicii matematice, deci orice fenomen studiat poate fi adus în structuri matematice.

— Să rămînem în sfera cercetărilor istorice. Cum a fost elaborată ipoteza privind unificarea Țării Românești ?

— În cazul respectiv, am folosit ca metodă un ansamblu matematic pe care l-am realizat combinînd calculul de probabilitate cu o metodă matematică creată de academicianul Octav Onicescu : teoria asociației măsurii concordanțelor. Practic, s-a procedat așa : am adunat un material informativ cît mai amplu pe care l-am structurat după anumite categorii, fiecare categorie subsumînd date prin care se poate răspunde la o anumită întrebare generală prin da, nu, sau abținere. Am restrîns apoi sfera datelor, prin care, la fel, a trebuit să se răspundă prin da, nu sau abținere unei întrebări. Ajunși aici, nu ne-a mai rămas decît să punem în ecuații de probabilitate da-urile, nu-urile și abținerile și să le programăm spre rezolvare calculatorului. Soluția ecuațiilor a reprezentat în fapt răspunsul la întrebarea : a avut sau nu loc descălecatul lui Negru Vodă ? Calculatorul a răspuns da cu o probabilitate de 0,83 (1 fiind certitudinea deplină).

— Care au fost argumentele furnizate calculatorului ?

— Prima categorie s-a referit la contextul social-politic din începutul veacului al XIII-lea. Am avut în vedere în mod special Țara Bîrsei și Țara Făgărașului și ca eveniment aducerea Cavalerilor teutoni în acest colț de țară. Cea de-a doua a cuprins argumente privind structura socială și strategia de supraviețuire a poporului român pe teritoriul său. Cea de-a treia a fost constituită pe baza datelor documentare și materiale (pisanii, cărți bătrîne, cronici, inscripții) care-l atestă pe Negru Vodă în perioada anului 1215 și după. Cea de-a patra cuprinde elemente de toponimie și în mod special denumiri de localități identice în Țara Făgărașului și zona Cîmpulung Muscel. Cea de-a patra a fost alcătuită din elemente furnizate de tradiția populară prin legende, cîntece bătrînești, doine în care Negru Vodă apare poate mai mult decît oricare alt personaj al istoriei noastre naționale. În sfîrșit, ultima categorie a cuprins cronicile străine care se referă direct sau indirect la Negru Vodă, cum ar fi cronica lui Rașid sau cronica rimată a lui Philip Mousbet.

— Ce v-a îndemnat să acordați atenție în mod preferențial acestui moment istoric al poporului nostru ?

— Geneza încercărilor noastre s-a născut din sentimentul de nemulțumire pe care l-am încercat reevaluînd cercetările de istorie consacrate unor evenimente de cotitură din trecutul național al poporului nostru. Întemeierea Țării Românești, despre care noi sîntem siguri că s-a produs în timpul lui Negru Vodă, reprezintă doar una din problemele pasionante ale studiilor noastre. Oricît ar părea de ciudat, în cercetările românești descălecatul lui Negru Vodă, realitate sau legendă, a fost abordat o singură dată în mod sistematic. Este vorba de cele două lucrări ale istoricului Dimitrie Onciul „Radu Negru și originile principatului Țării Românești", publicată în 1891, și „Originile principatului Țării Românești", apărută în 1899, cea de-a doua fiind de fapt reluarea celei dintîi, cu mici modificări și adăugiri. Or, apreciem noi, argumentul unei abordări singulare este total insuficient pentru o demonstrație definitivă. De la Onciul și pînă în prezent istoricii au considerat problema închisă, citind mereu prestigiul și erudiția lui Dimitrie Onciul. E adevărat că au fost organizate discuții și dezbateri chiar în cadrul unor reviste, fenomenul descălecatului a fost pomenit în tratatele de istorie în general sub semnul dezavuării, dar atît. În nici unul din aceste cazuri nu s-a procedat la repunerea problemei în discuție la modul examinării de profunzime și sinteză. Istoria poate avea dosare clasate ? Noi credem că nu.

— Care este opinia cercetătorilor de specialitate ?

— Cum era de așteptat, comunicările noastre au produs surpriză, au fost primite cu îndoială de unii, de alții cu ostilitate, iar de alții chiar cu mult interes. De o largă solicitudine ne-am bucurat din partea Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă Comitetul Central al Partidului Comunist Român, care ne-a propus organizarea unei dezbateri în jurul ipotezelor noastre, prin publicarea acestora în revistele „Magazin istoric" și „România — File de istorie".

— Spre ce alte zone ale istoriei naționale ați îndreptat forța de investigație a calculatorului ?

— Există în cercetarea istorică chemarea pasionantă a trecutului îndepărtat, unde consemnarea materialului faptic este incertă și difuză. Un asemenea moment îl constituie retragerea aureliană din Dacia, fapt istoric ce reprezintă obiectul unei alte lucrări datorate colectivului nostru. S-a spus că retragerea administrației romane din Dacia a avut loc ca urmare a presiunii exercitate de populațiile migratoare. Toate ar fi bune și la locul lor, cu excepția faptului că în anul 271 e.n. nu au existat asemenea năvăliri pe teritoriul Daciei. Mai mult decît atît : perioada aureliană se caracterizează printr-un reviriment militar și politic. Aurelian bate și cucerește Palmyra, stat puternic din Asia centrală, mult mai îndepărtat de Roma decît bogata provincie Dacia Felix. Și atunci ? Răspunsul nu-l poate da un eveniment istoric din anul 273 și anume ofensiva carpilor, dacii liberi din sudul Moldovei de azi, care trec viguros Dunărea, silindu-l pe împăratul Aurelian să revină din Palmyra pentru a-i înfrunta. Aceste date, pe care vi le-am prezentat extrem de rezumativ, ne-au îndemnat să formulăm o nouă ipoteză, aceea a retragerii administrative romane din Dacia sub presiunea luptelor de eliberare a dacilor ocupați și cu sprijinul puternic al dacilor liberi. Ipoteza a trecut prin același filtru matematic și a fost prezentată spre dezbatere.

În naosul bisericii domnești de la Curtea de Argeș, arheologii au descoperit în 1920 mormîntul unui voievod necunoscut învesmîntat după moda cavalerilor apuseni. Autorii cercetărilor privind unificarea Țării Românești prin descălecat din Transilvania (amănunte în interviul alăturat) consideră că este vorba de rămășițele pămintești ale lui Negru Vodă. Paftaua de aur prezentată în imaginea alăturată face parte din bogata vestimentație a presupusului domnitor.

— Cum apreciază specialiștii încercarea dumneavoastră de a interpreta faptele de istorie prin solicitudinea instrumentului matematic ?

— Cei mai mulți dintre istorici nu cunosc matematică și asta îi îndeamnă pe unii să refuze cu obstinație utilizarea calculatorului în cadrul investigațiilor de specialitate. Este mai ușor să-i acuzi pe alții de diletantism, decît să-ți recunoști propriile lipsuri. Fiecare tendință de modernizare, de reevaluare a unei discipline, își are, fatalmente, partizanii și detractorii ei. Alianța dintre biologie și fizică, extinderea ingineriei în cercetarea medicală, matematizarea științelor juridice nu s-au făcut de la o zi la alta și nu fără opoziția unor atitudini conservatoare și tradiționaliste. Așa e viața. Prezența colectivului nostru cu încercarea de a rezolva la un mod inedit probleme de istorie o facem conștienți de exigența cu care trebuie să lucrăm și mi-aș permite o butadă spunînd că sîntem conștienți de faptul că pentru diletant o gugumănie este mai greu de iertat decît consacraților. Realitatea a dovedit însă că, astăzi, pregătirea polivalentă constituie o condiție a specializării. Istoricul învestit cu riguroase cunoștințe de matematică va deveni, sîntem siguri, o prezență a viitorului.

LIVIU TIMBUȘ ■

„Caminante"

Jurnal mexican (4)

Quetzalcóatl

II.

Arborele universului, spune Quetzalcóatl, are două braţe : un braţ al dragostei, un braţ al durerii. Şi înţeleg că are dreptate. Din strugurii copţi şi striviţi s-a prelins şi lumină şi sînge. Şi uneori chiar în noi există adevăruri care aparţin în acelaşi timp liniştii şi strigătului, şarpelui şi aripei : motivelor pentru care putem iubi o seară ce cade ca o pasăre cenuşie peste vîrful glacial al vulcanului Popocatépétl şi celor care ne ameninţă într-un fel sau altul. Căci între nisipul de pe plaja mărilor şi nisipul din deşert nu există decît deosebiri care depind de noi, care dispar cînd inima nu mai ştie să aleagă.

Nu ne interesează de unde vii, ci unde vrei să ajungi, îi răspund „şarpelui cu pene" tolteci. Şi înţeleg că ei se înşeală, că nu poate fi aşa. În penumbra sălii unde urmăresc tragedia antropocosmică „Quetzalcóatl", replicile de pe scenă amuţesc şi pentru cîteva clipe sînt din nou cel care colindam odinioară pădurile Făgăraşilor. Într-o asemenea zi de septembrie, cîndva, echipat cu prima mea pereche de bocanci, şi pregătit să plec la liceu, am fugit prin grădină cu intenţia să stau ascuns undeva în pădure pînă trece pericolul. Încălecînd gardul, m-am împiedicat. A fost deajuns pentru tata să mă prindă... Să faci o călătorie în Mexic, pentru a-ţi aminti o întîmplare ca asta, nu e paradoxal ? Nu e. Sînt eu, cu toată memoria mea aici şi nu se poate altfel. Şi nici nu vreau să fie vreodată altfel. Chiar ceea ce am greşit în viaţă nu mi-a schimbat părerile în această privinţă. Nu. Quetzalcóatl se înşeală (zeul din el) crezînd că e destul să cunoască scopul pe care-l urmăreşte. Dacă uităm de unde am pornit, nu vom mai şti unde vrem să ajungem. Falsificarea speranţelor a început totdeauna cu falsificarea memoriei. Moartea rîurilor cu moartea izvoarelor. Şi chiar dacă, în simbolul şarpelui cu pene, n-am vrea să dăm dreptate şarpelui, aripa n-ar putea să rămînă singură. Din cînd în cînd zborul va ceda memoriei, ne vom întoarce din cer pe pămînt, şi acolo, pe ţărîna unde am stat altădată, unde am fost fericiţi sau am sîngerat, şarpele se va tîri din nou, neştiut de nimeni, la limita unde umbra şi soarele se întîlnesc fără să se combată. Atunci Quetzalcóatl nu are nevoie decît de singurătate, pentru ca şarpele din el să se lovească de amintiri în tăcere... După aceea va izbuti să creadă că „ieri" înseamnă „azi" şi „mîine" tot „azi", că totul e mereu prezent, ca soarele în fiecare zi. Zburînd din nou, şarpele cu pene se va scălda în timp ca să le poată vorbi oamenilor despre ceea ce trebuie să-şi amintească şi despre ceea ce trebuie să spere. Clipa cînd s-a tîrît în ţărînă numai printre amintiri, fără nici o speranţă, o va păstra pentru el.

Pentru a cunoaşte Mexicul, poate că trebuie să interogăm mitologia înaintea istoriei. În acest caz, întîmplarea ne-a favorizat aducîndu-ne de la început în faţa acestui zeu ciudat şi solitar care nu ştie dacă este fruct sau sămînţă, dacă aparţine pămîntului sau cerului. De fapt, este şi fruct şi sămînţă, aparţine şi pămîntului şi cerului. E făcut din pămînt şi vrea să cucerească cerul. Are cerul în pene şi vrea să dăruiască oamenilor ceva care să-i ajute să înflorească pămîntul şi să nu mai verse sînge. El a descoperit probabil că pămîntului nu-i ajunge şarpele. Nu e destul să te tîrăşti pe ţărînă ca să existi. Şi nu e destul să ai pene pentru a zbura. Penele nu devin aripă, aripa nu devine zbor şi zborul nu va cuceri cerul dacă nu va dărui nimic pe pămînt. Şarpele îl împiedică să uite, după cum aripa îl împiedică să dispere... Cortés şi-a ars navele cu care a venit şi, din punct de vedere strategic, pentru conchistadori, ideea lui a fost utilă; ea le-a arătat spaniolilor că singura lor speranţă era să înainteze împotriva aztecilor. Dar ceea ce e de folos pentru cuceritori e greu, îndeobşte, să constituie o morală demnă de luat în considerare... Şarpele cu pene nu vrea să fie ca pasărea care coboară din zbor numai pentru a muri. El vrea să salveze de disperare ceea ce se tîrăşte ; şi, ceea ce zboară, de greşeli. Şi să dea timpului orb o idee. Anteu şi Icar în acelaşi zeu ? Da, şi totuşi ceva mai mult. Sinteză superioară a unei gîndiri care s-a văzut nevoită să obţină echilibrul în univers prin durere, prin sacrificii umane.

Căci, iată, dimineaţa se umple pe scenă de zgomotul ciomegelor care anunţă locuitorilor Tulei că doi chichimeci, capturaţi în munţi, vor fi sacrificaţi după ritual — ca de obicei la răsăritul soarelui — pentru ca sîngele lor să-i hrănească pe zei, să menţină dansul constelaţiilor şi strălucirea soarelui care beau numai sînge, şi ordinea universului care trebuie plătită prin durere. Prizonierii vor fi apucaţi de mîini şi de picioare de patru preoţi, vor fi aşezaţi pe piatra sacrificiilor, apoi, cu un cuţit de obsidian, al cincilea preot le va tăia coastele, le va smulge inima din piept şi, caldă încă, o va arăta zeilor, ca aceştia să se bucure şi să primească hrana lor preţioasă. Altfel, dacă nu vor bea sînge, zeii vor muri şi soarele va deveni un bulgăre de cenuşă...

Mă crispez. Încă n-am văzut în muzee, cunosc numai din albume, statuile acestor zei bestiali şi enigmatici, cărora le plăcea să fie împroşcaţi cu sînge cald, să troneze peste altare de cranii, să li se închine preoţi îmbrăcaţi în pielea celor jupuiţi de vii şi să asculte ţipătul răguşit al vulturilor veniţi să devoreze viscerele celor sacrificaţi, aşezate în vîrful templului pe Piatra Inimilor... Cruzimea, ca totdeauna, îmi repugnă şi totuşi nu mă pot opri să mă întreb dacă strigătele de oroare nu l-au împiedicat cumva pe Elie Faure să se apropie de arta veche mexicană, expediată cu o grabă nedreaptă în a sa „Istorie a artei". Firesc, tot cerul înstelat nu merită moartea unui om. Şi ce valoare are să cunoşti cerul, dacă nu cunoşti plugul şi nu poţi ara pămîntul ? Ce valoare are să calculezi eclipsele cu un secol înainte, dacă pentru a păstra această ordine în univers trebuie să zmulgi inima unui om şi s-o arăţi, palpitînd încă, soarelui ? Dar, pentru a înţelege, trebuie să ştim că dincolo de sîngele care mînjea templele nu era un nebun care privea Roma arzînd, ci eroarea tragică a unei civilizaţii care, fascinată de cer, nu s-a priceput să vadă limpede pe pămînt. Şi poate e bine să ne repetăm unele lucruri într-o lume înclinată uneori să dispreţuiască legendele, în loc să înveţe din ele. Deocamdată, îl aud pe Quetzalcóatl spunînd : nu, nu aceasta trebuie să fie ordinea lumii.

OCTAVIAN PALER ■

CRONICA FILMULUI

Septembrie

De la publicarea în presă a cazului relatat de Adrian Dohotaru — caz tragic al unui cuplu de tineri debusolaţi — şi pînă astăzi, cînd scenaristul şi regizorul Timotei Ursu a realizat pelicula cu titlul de mai sus, s-au scurs mai bine de zece ani. În viaţa unui tînăr realizator, zece ani înseamnă, fireşte, ceva ! Enorma răbdare şi — în acest caz — admirabila încăpăţînare a lui Timotei Ursu, care timp de zece ani a ştiut să aştepte pentru a realiza un film aşa cum l-a vrut el, fără a recurge la nici un compromis sau scheme facile, ne-au dat, iată, această veritabilă bucurie cinematografică, care se numeşte „Septembrie". Un film răscolitor şi grav, un avertisment civic şi social asupra pericolelor ce îi pasc pe unii tineri care, chiar avînd un fond sufletesc exemplar, se lasă pradă superficialităţii şi hazardului, sfîrşind în mod absurd, cumplit, tragic.

Doi tineri, aşadar, doi copii abia ieşiţi din adolescenţă, plătesc teribil încercarea lor de a trăi o zi şi o noapte în afara regulilor de convieţuire socială, de a trăi această zi şi această noapte într-o bizară aventură, rupţi, practic, de restul lumii şi ajungînd să se reîntoarcă în ea abia prin moarte. Sensurile strict educative ale filmului sînt copleşitoare, iar realizarea cinematografică este de înaltă ţinută. Cu „Septembrie", Timotei Ursu a trecut cu brio unul dintre cele mai grele examene ale unui cineast : cel al maturităţii artistice. Şi, în plus, a adus cinematografiei naţionale numele acestei formidabile fete care este elevă, Anda Onesa, şi, care, purtînd un pulover dungat şi în culori pale, traversează cele aproape două ore de proiecţie cu un firesc şi farmec aproape incredibile. Jocul acestei tinere interprete este chiar din acest deloc uşor debut, în mod evident, de valoare europeană. Sînt convins că interpretarea ei, dincolo de rolul şi reuşita strict individuale, a imprimat întregului film o căldură aparte, o frumuseţe anume ; „Septembrie" va rămîne un film de Timotei Ursu cu Anda Onesa.

În rolul partenerului, Geo Costiniu, prezenţă bine construită, discret atît cît era necesar pentru a-i permite Andei Onesa să-şi desăvîrşească partitura. Excelente apariţii, în roluri mai mult sau mai puţin episodice : Ştefan Mihăilescu-Brăila, Jean Constantin, Sanda Sticlaru şi Nicu Constantin. Curată şi elegantă, fără ostentaţie, imaginea lui Marian Stanciu. Mai puţin inspirate muzica şi coloana sonoră, mai puţin necesare anumite „flash-back"-uri — acestea din urmă fiind însă observaţii la un film care, prin întregul său, prin ineditul situaţiei, prin dramatismul său profund, prin înaltele principii etice şi morale pe care le cultivă, îl fac să se situeze printre cele mai importante reuşite ale cinematografiei româneşti contemporane din ultimii ani.

Un film care va crea, incontestabil, discuţii, care va aprinde patimi, care va stîrni la meditaţii, un film care ne poate face să fim nu doar mai buni, dar şi mai prudenţi în acelaşi timp. Un film dintre acelea de care avem, întotdeauna, nevoie.

HORIA PĂTRAŞCU ■
Fotografie de ION FRANGOPOL ■

CRONICA SPECTACOLELOR

„Le-a zis-o bine !"

Sală plină în Bucureşti : se joacă „Interviu" de Ecaterina Oproiu, în varianta scenică a artiştilor Teatrului Municipal din Ploieşti.

Regizorul Cristian Munteanu — cucerit de farmecul gazetăresc al piesei şi, ceea ce-i şi mai important, înţelegîndu-l gazetăreşte — a conceput un spectacol sub semnul realului aparent banal şi al comentariului-dezbatere. I-au ţinut bine isonul scenograful Vasile Rotaru, ilustratorul muzical Timuş Alexandrescu şi actorii cu roluri-decor, cu roluri ingrate deci : Corneliu Ciupercescu, Olga Dumitrescu, Mircea Hendrich, Mircea Cîrlig, Viorel Mereraru, Dumitru Soare. Încît atmosfera de fond a ieşit tele-pitorească, unitară şi chiar cu puteri de liant pentru scenele-interviuri ale piesei. Au acordat interviuri, străduindu-se să fie cît mai ca-n viaţă : Sibila Oarcea, care demonstrează clar cît de amară-i bărbăţia unei femei ; Liana Dan Riza, care, punînd accent pe interviul pe care îl ia ea, ţăranca, lui Dumnezeu al ploilor şi al seninului, realizează ea, actriţa, bucuria unei interpretări mai subtile şi necazul de a nu fi de toţi înţeleasă ; Lucia Ştefănescu şi Elena Albu, care, umăr la umăr, au rîs, au glumit, s-au autoironizat ca să iasă bine-dramatic, şi chiar iese, chipul unui personaj care nu intră-n scenă ; Manuela Marinescu-Codrat, care demarează greu, dar ajunge în zona dramei adevărate ; şi Eusebiu Ştefănescu, care, în rolul celui căruia nu i se ia un interviu ci un interogatoriu, opune ceva rezistenţă dar, artisticeşte, nu prea cuceritoare. Rolul din viaţă al femeii ziarist Ecaterina Oproiu l-a jucat pe scenă Silvia Năstase : partitura de femeie l-a reuşit, iar aceea de ziaristă doar parţial. Parţial, pentru că atunci cînd vroia să sublinieze o concluzie morală, cînd vroia să atragă atenţia că încă o intervievată a căzut în plasa demascatoare a iscusinţei interviului, odată se punea pe aruncat, către public, una şi aceeaşi privire profund atotştiutoare şi care, privire, o făcea să devină şi ea, prin şablonizare didacticistă, un personaj care merită un interviu.

Despre autoarea piesei, dacă ar fi numai după mine, aş fi spus că — mulţumită gradului de conştiinţă responsabilă a colectivităţii de gen căreia aparţine — este o excelentă femeie ; şi — mulţumită abilităţii profesionale cu care, folosind mijloace ale genului dramatic tocmai împotriva rigorilor genului dramatic, tocmai pentru a le cuceri, a păstrat şi valorificat, ca argumente ale unei pledoarii unitare, nenumărate fapte şi personaje dintr-acelea cu care realitatea încarcă, de-a dreptul haotic şi fără măsură, memoria gazetarilor. Dar, în sala spectacolului, au fost şi spectatoare, femei. Şi iată ce-a monologat, radioasă şi cu voce tare, una dintre dumnealor, cînd ne îndreptam, cu toţii, de ambe sexe, spre garderobă : „Bărbaţii au aplaudat slab. I-am urmărit eu ! Înseamnă că Oproiu le-a zis-o bine !" M-am bucurat pentru Ecaterina Oproiu şi m-am întristat pentru Ecaterina Oproiu : pentru că, iată tocmai o femeie n-a observat că întrebările Interviu-lui sînt adresate în primul rînd femeilor, prejudecăţilor lor de femei. Practic, nu-i altceva de făcut decît să reluăm de la replica „Le-a zis-o bine !" — adică iar şi iar de la început — pînă cînd mesajul va fi pe de-a-ntregul înţeles. Dealtfel, c-un asemenea text munca de conştientizare e chiar plăcută.

NELU IONESCU ■

FESTIVALUL NAŢIONAL „CÎNTAREA ROMÂNIEI"

O gală a filmului de amatori

În cadrul celei de-a doua ediţii a Festivalului naţional „Cîntarea României", în această etapă cu adevărat de masă, cineclubul „Constructorul" din Oradea a găzduit, recent, Gala filmului de amatori. Timp de două zile, pe parcursul a 12 ore de proiecţii, s-au vizionat peliculele celor 32 de cinecluburi, din 12 judeţe ale ţării. A fost prezent şi invitatul numărul „33", oşeanul Gheorghe Mociran, reprezentantul celui mai tînăr cineclub, înfiinţat în urmă cu două luni şi dotat cu tot ce-i trebuie. Este vorba de cineclubul întreprinderii „Integrata" din Negreşti. Ceilalţi participanţi din Vrancea, Bacău, Galaţi, Timiş, Caraş-Severin au adus pelicule a căror proiecţie nu dura mai mult de 15—20 de minute, aceasta fiind una din condiţiile de participare. Cele mai multe dintre filme au ieşit din domeniul ficţiunii, orientîndu-se spre reportaj, forma cea mai vie de exprimare pentru cineclubiile ce îşi desfăşoară activitatea în cadrul întreprinderilor de construcţii. Discuţiile purtate în sala de proiecţie, la hotel şi la masă, au avut caracterul unui adevărat colocviu. Filmele cineclubiilor din Timişoara, Oţelu Roşu, Bacău şi Oradea, au fost extrem de interesante şi bine gîndite, dînd întîlnirii o aleasă ţinută. Aceste filmuleţe (unele doar de două minute, altele de maximum cincisprezece) au demonstrat valoarea unei idei, a unei anumite maniere de filmare, a unui anumit gen de film. Iată doar cîteva exemple : „Aniversare", filmul cineclubului pionierilor din Oradea, impresionează prin prospeţime, prin sinceritatea şi delicateţea interpretării şi interpretei, fiind vorba de o fetiţă care nu-şi doreşte altceva decît să ajungă ca Nadia. Filmul cineclubului „16 Februarie" din Timişoara se intitulează „Paşii dimineţii". Este un poem la adresa muncii de noapte a tipografilor. Cineclubul din Oţelu Roşu prezintă filmul „Prima oră", un documentar reuşit, pe tema cincinalului revoluţiei tehnico-ştiinţifice. Bacăul abordează şi rezolvă, la cel mai înalt nivel, filmul reportaj-anchetă „De la înălţimea schelelor". Casa pionierilor din Cîmpulung Moldovenesc prezintă filmul color „Stejarul". Aici impresionează muzica şi montajul (alternanţa elementelor ce compun ideea filmului), imaginea şi lumina. Gala se încheie cu cele zece filme de animaţie ale lui Zenobiu Domide de la Casa de cultură din Oradea. Sînt filme pilulă, pilule satirice, care durează mai puţin de un minut.

S-au purtat, după aceea, discuţii pe marginea aspectelor de ordin tehnic, a celor de dotare. Timişorenii au lansat următoarea idee : „să asigurăm acelaşi nivel tehnic, de dotare, tuturor cineclubiilor, pentru ca apoi să ne batem pe plan artistic". Ei şi-au construit prin autodotare o masă de montaj cu dublă bandă, venind totodată cu propunerea ca toţi cei interesaţi să apeleze la ajutorul lor. Orădenii experimentează, pentru developare, posibilitatea folosirii unei benzi corex, transparentă. În această atmosferă se destăinuie, cu satisfacţie, secrete, se împărtăşesc metode de lucru. Astfel, succesele cineclubului „Unirea" din Bacău, recunoaşte Constantin Perianu, se datoresc stilului de muncă al echipei lor, care este considerată „echipa de aur" a cineamatorilor din Bacău. Secretul fiind munca în echipă, fiecăruia revenindu-i sarcini concrete : operator este Vladimir Lucavetchi, regizor, Constantin Perianu, iar de scenarii ocupîndu-se Stelian Manian şi Voicu Alexandrescu.

În continuare, regizorul Alecu Croitoru a arătat că, în momentul de faţă, cineclubul iese în afara încăperii lui, în sensul că filmele nu mai sînt cunoscute doar de cineaştii lor, ci pătrund în marea masă a spectatorilor, cele mai concrete exemple fiind peliculele cineamatorilor din Timişoara şi Piatra Neamţ, care rulează în sălile de cinematograf. Aceasta este marea cucerire a filmului de amatori, succesul lor presupunînd, bineînţeles, o audienţă cît mai largă.

ELENA GHERA ■

RUBRICA MEA

Inorogul

Editura Eminescu ne dă în **Biblioteca critică** o meritorie antologie **Dimitrie Cantemir**, interpretat de un mare număr de autori, de la contemporanii lui pînă în zilele noastre, îngrijită de Carmen Dumitrescu, cu prefață, antologie și bibliografie. Extrasele din cronicile lui Nicolae Costin, Radu Popescu și Ion Neculce sînt interesante, dar nici unul din cei trei contemporani nu și-a dat seama de adevărata lui valoare intelectuală și de măreția idealurilor sale politice. Munteanul Radu Popescu, omul lui Nicolae Alexandru Mavrocordat, care l-a precedat și i-a urmat în scaun lui Dimitrie Cantemir, l-a văzut sub prisma deformatoare a patronului său. Nicolae Costin, care a urcat cele mai înalte trepte ale ierarhiei în divanul țării în timpul celei de-a doua domnii a voievodului, îl dezaprobă că nu s-a consultat cu sfetnicii săi înainte de a se alia cu „împăratul Moscului", îl recunoaște a fi fost „om isteț, știind și carte turcească bine", dar nelăsînd a se înțelege mai mult despre vastitatea inteligenței, a culturii și a operei marelui învățat. Fostul său sfetnic de taină, Ion Neculce, cam de aceeași vîrstă cu domnul și stăpînul său, care i-a fost și unchi prin alianță, îl califică „om învățat", ne edifică asupra oscilațiilor lui de comportare în timpul celor două domnii și apoi în timpul refugiului din Rusia, dar îl preferă pe fratele mai mare, Antioh, de două ori domnitor (mai norocos), păstrîndu-i cea mai bună amintire.

Dreptatea se ivește în țară cu opinia autorizată a unui alt mare istoric, Mihail Kogălniceanu, căruia îi urmează un întreg impresionant șir de oameni de știință și de litere, în frunte cu N. Iorga, toți de acord asupra dimensiunilor omului și ale operei.

Judicios alcătuită, antologia nu epuizează, firește, toate problemele, dar nu ignoră nici una, prezentîndu-ne „portrete contemporane, în posteritate", apoi „personalitate a culturii românești", în istorie, literatură, filosofie și lingvistică. Dintre monografiștii lui Dimitrie Cantemir lipsesc numai istoricii Ion Minea și Ștefan Ciobanu, istoricul literar Giorge Pascu și filosoful Dan Bădărău.

La **Bibliografie** s-a strecurat o surprinzătoare eroare : s-au dat un număr de 13 opere, „ediții apărute în timpul vieții", deși n-au fost decît două : numitul **Divan** (Iași, 1693), în limbile română și greacă, și **Sistema religiei mahometane**, în rusește (Sant-Petersburg, 1722).

O altă curioasă eroare întîlnim în **Tabel cronologic**. Afirmația :

„Acuzați de înțelegere cu polonii, frații Velicico și Miron Costin sînt decapitați din porunca lui Constantin Cantemir".

Se știe că ei n-au fost judecați, că Velicico s-a făcut vinovat de complot, dorind să-l răstoarne pe domnitor și să-i ia locul, dar și că Miron n-a fost implicat în acel complot. Dacă ar fi fost interceptată corespondența secretă a marelui cronicar cu polonii pe care patriotul îl chema în ajutor, el ar fi fost pasibil de pedeapsa capitală ca „hiclean" (trădător) și n-ar mai fi fost ucis fără judecată.

Pentru cine s-ar arăta surprins de titlul acestor însemnări, precizez că în romanul alegoric, bestiarul **Istoria ieroglifică**, Dimitrie Cantemir și-a ales ca alter-ego inorogul, calul fabulos cu un corn în frunte sau, dacă nu mă înșel, rinocerul. În **Biblia de la București** (1688) și în **Anii de ucenicie** (1945) de Mihail Sadoveanu, inorogul este rinocerul. În **Istoria ieroglifică** se spune într-un loc, la plural : „unghele inorogului". Rinocerul este însă triunghiular, iar calul fabulos, presupun, ca și cel natural, are copita nespintecată. Spre deosebire de personajul principal din **Istoria ieroglifică**, Inorogul lui Dimitrie Cantemir n-are nici caracterul hieratic al licornului, simbolul castității, nici acela al rinocerului, animal grozav numai la vedere, dar în realitate sperios și inofensiv, dacă este lăsat în pace. Însă atît **Biblia**, cît și **Anii de ucenicie** au văzut în el un animal fioros, sau la figurat bestia din om. Rinocerul s-ar cuveni reabilitat. Nu și „rinocerita", firește !

ȘERBAN CIOCULESCU ■

INSEMNĂRI DE LECTURĂ

O poezie manifest

Tristan Tzara considera două tipuri de poezie, una manifest, care este un mijloc de expresie, cealaltă, o activitate a spiritului, apărînd sub cele mai diverse forme. Poezia lui Petre G. Gorun din volumul **Pentru dreptate se aprinse focul**, apărut la editura „Scrisul românesc" cu o prefață de Al. Piru, constituie într-adevăr un manifest, un dialog profund cu istoria și evenimentele ei. Substanța poetică a cărții aduce un mesaj cu bogate resurse, poetul rememorînd tragicele evenimente țărănești din 1907. Poetul este posesorul unei mecanici fine a versului, are o mare virtuozitate poetică subordonată detașării unor secvențe de semnificații și sentimente, participarea emotivă la faptul istoric constituind trăsătura esențială a volumului.

Petre G. Gorun este un poet care știe să compună un tablou amplu al cauzelor, izbucnirii, desfășurării și reprimării răscoalelor țărănești, creînd un colocviu dureros cu oamenii, cu viața, cu istoria. Poeziile grupate în ciclurile „La capătul răbdării", „Răscoala" și „Represiunea" evocă vizual și auditiv peisajele satului românesc de la începutul veacului nostru. Tabloul reprimării răscoalelor, solidaritatea soldaților cu țăranii, prim-planurile cu văduvele și copiii orfani constituie un veritabil scenariu politic unde meditația interogativă găsește întotdeauna răspunsuri prelungind o stare de tristețe : „Tu vei trăi... Ai viața înainte, / Dar nu uita niciclnd pe-asupritor, / Că din pămîntul țării roditor / Ne-a dăruit abia pentru morminte. / Dar moartea noastră nu va fi-n zadar, / Prin lupte, tu să ne răzbuni, copile, / Că nedreptatea are și hotar" **(Tu, fiule...)**.

Ultima secvență a cărții, **Întîlnire cu satul strămoșesc**, se constituie într-un amplu imn închinat locului natal, gliei strămoșești și oamenilor ce au durat o viață liberă, fără opreliști și convenții, o simfonie a iubirii de patrie și de datini.

Petre G. Gorun se dovedește a fi un poet matur, tonul său e grav, expresia condensată, ușor melancolică, pătrunzătoare prin căldura sentimentului patriotic.

Volumul de debut **Pentru dreptate se aprinse focul** anunță un profil poetic pe deplin format, o voce care poate căpăta rezonanțe dintre cele mai interesante.

ION DEACONESCU ■

OPINII

Și Hasdeu, Xenopol, Iorga...

Mulți probabil vor fi tresărit cînd, acum în urmă, la începutul lunii martie, academicienii Geo Bogza și Alexandru Philippide au publicat în „România literară", în două numere consecutive, articole din care se putea înțelege că reeditarea *Istoriei literaturii române*... de G. Călinescu nu mai este, în sfîrșit, blocată nici de inerții masive și obscure, nici de interese meschine diplomatic mascate în dispute pretins științifice. În locul lui *cînd* a apărut însă *cum :* înfăptuirea acestui mare act de cultură pare să fi devenit o chestiune pur tehnică.

Pur tehnică ?! Nicidecum ; această carte, așa cum s-a tipărit ea prima dată, în felul cum a văzut-o și a gîndit-o autorul însuși, este un *monument artistic*. Republicarea ei în orice altă formă înseamnă, practic, distrugerea acestui monument. Ar fi ca și cum cineva ar avea ideea absurdă de a trage o copie plană, pe hîrtie ori pe pînză, de pe zidurile Voronețului și ar susține apoi că Voronețul acesta e... Reeditată în trei sau nu știu cîte obișnuite volume, *Istoria*... lui Călinescu nu va mai fi *Istoria*... lui Călinescu, ci o carte oarecare. Cei care nu cunosc ediția princeps se vor mira atunci și nu vor înțelege de ce vreme de. iată, sînt aproape patruzeci de ani, această operă nu numai literară, ci și tipografică, imposibil de conceput altfel decît în fireasca ei zidire, a stîrnit atîtea discuții și este la fel de venerată ca și coloana brâncușiană. Efectul ar fi, apoi, extrem de grav pentru însăși personalitatea lui Călinescu, dintr-o dată și „pur tehnic" mediocrizată, așa cum în cele mai îndrăznețe visuri ale lor nici mulții dușmani pe care i-a avut n-au îndrăznit să-l ceboare.

Sînt dificultăți de ordin tehnic ? Posibil, dar cred și sper că nu de netrecut. Chiar dacă, în fond, nici nu este vorba de o reeditare, ci de o restituire, nu se retipărește, pur și simplu, o carte, se redă circuitului public o operă fundamentală din patrimoniul culturii naționale. Și, poate, cadrul cel mai potrivit — și cel mai dinamic — pentru realizarea acestui act de mare însemnătate culturală și patriotică este Festivalul național „Cîntarea României". Cadru în care ar putea fi readuse în conștiința contemporaneității și celelalte multe înfăptuiri ale cărturarilor români clasici — istorici, filosofi, literați — de atîtea ori și parcă prea sistematic reactualizați doar prin lucrări minore sau de interes secundar. Hasdeu, Xenopol, Iorga : *Istoria critică a românilor*, *Istoria Românilor din Dacia Traiană*, *Istoria Românilor*. Sînt opere fundamentale pentru definirea și pentru formarea spiritualității noastre, lăsate într-o nedreaptă uitare ce adesea primește cele mai neașteptate denumiri justificatoare : cărți „pentru uzul specialiștilor" etc. — ca și cum ideal ar fi să existe numai cărți tranchilizante și lenevitoare. „Idealul" acesta, negativ și confortabil, nu e străin nici actualității celei mai imediate. Cărțile pe cărți se sprijină, cine se teme ori se ferește de marile opere ale trecutului nu va încuraja, nu va susține, nu va promova nici marile opere ale prezentului...

Calitatea este produsul îndrăznelii ; este nevoie, și în plan cultural, de inițiative curajoase, de renunțare la sterile comodități. Este foarte bine că s-a retipărit opera completă a lui Urmuz, dar să nu uităm că opera poetului național rămîne încă doar fragmentar cunoscută. O mentalitate leneșă, ale cărei consecințe sînt însă active, a inversat prioritățile și, prin aceasta, a substituit năzuinței o mulțumire mediocră. Cine se mulțumește cu puțin, puțin are ; și dacă în plan literar există, în ciuda tuturor imperfecțiunilor, un corp totuși impresionant de reeditări, în celelalte laturi ale creației noastre spirituale, cu deosebire în domeniul istoriei și al filosofiei, avem o grea datorie față de înaintași. Nimeni, din altă parte, nu va veni să o împlinească, după cum nici a o lăsa în seama generațiilor viitoare nu este cu putință. Tocmai cunoașterea temeinică și întreagă a ceea ce a realizat spiritul creator românesc, laolaltă cu întrupările sale de azi, va asigura acestor generații acea deplină personalitate care să facă posibilă nu numai continuitatea unui efort istoric, dar și ridicarea lui pe o nouă treaptă. Datoria față de înaintași este de fapt o datorie față de prezent. Mai mult : este o necesitate imperioasă. Așadar, *Istoria*... lui Călinescu ; dar și Hasdeu, Xenopol, Iorga...

MIRCEA IORGULESCU ■

CRONICA LITERARĂ

Virgil Duda : „Cora"

În loc de «istoria unei iubiri naive», cum ne avertizează autorul în subtitlul romanului, s-ar fi putut spune mai bine «povestea unei iubiri curate, pure». Ar fi fost mai în spiritul cărții. Consecințele despărțirii, bunăoară, se dovedesc pînă la urmă prea dezastruoase pentru eroii noștri, ca să invocăm doar lipsa de experiență sau inocența fetei. **Cora** ni se pare chiar un roman polemic (nu satiric), scris cu „patos", îndreptat împotriva convențiilor care traumatizează iubirea. Autorul știe să impună de la bun început un ritm paradoxal narațiunii. Se ivesc mereu complicații care mai degrabă îi îndepărtează pe cei doi tineri unul de altul : boala mamei (care o readuce pe Cora acasă un timp), revenirea lui Bogdan Pastia (primul iubit), examenele, situația socială și mondenă a lui Bujor Niculescu. Toate acestea constituie de fapt pretexte pentru a da contur mai plin pasiunii, obligînd-o astfel să se desfășoare, să-și dezvăluie ient etapele. Ceea ce apare mai întîi instantaneu, fulgurant e supus apoi cu migală analizei. Vom descoperi în roman o foarte riguroasă raportare la timp, într-o manieră aproape clasică : «primele zile», «următoarele luni», «ultimele săptămîni». Mereu avem impresia că povestea evoluează sub semnul apropierii definitive a celor doi îndrăgostiți. Este numai o capcană, în realitate ea evoluează sub semnul tragic al despărțirii. Traseul epic parcurge ireversibil drumul de la spectacolul iubirii la drama ei. Cora și Bujor Niculescu înfring toate piedicile exterioare, dar abia cînd ajung singuri cu ei înșiși se ivesc adevăratele complicații. Armonia domestică nu pare nici ea o soluție. S-ar zice că, în final, partenerii sînt sacrificați, salvînd totuși iubirea.

În **Cora** drama iubirii se consumă ca dramă a cuplului. Nu numai că fericirea și suferințele, dragostea însăși sînt reciproce, dar nici o clipă autorul nu mizează pe mediocritatea, respectiv superioritatea unuia dintre parteneri. Romanul are ca moto cuvintele lui Stendhal : „Există mai multe suflete mari decît s-ar crede". Nici Cora și nici Bujor Niculescu nu infirmă această reflexie. Nu întîmplător ei își asumă fiecare eșecul, fără să dea vina unul pe altul. Totuși numai Cora, singură, merge pînă la capăt. Aparent o banală neînțelegere provoacă ruptura definitivă. Și pînă să ajungă aici, cauze minore declanșau nu o dată gînduri și hotăriri prăpăstioase : astfel de reacții excesive țin oarecum de mecanismul jocului erotic. Acum însă nu mai e vorba de o simplă trăire mentală, ci de ceva mult mai grav, pe viață și pe moarte. Intuiția artistică profundă a romancierului face ca eroina să sufere, chiar să se dea în spectacol, fără să fie ridicolă. Bujor Niculescu, în schimb, o preferă pe Anda, o fată frumoasă și mediocră (nu și insignifiantă). Alegerea poate să provoace nedumeriri, mai ales că explicațiile aduse nu conving. Se pare însă că, în ideea autorului, o iubire adevărată nu se poate împlini fără complicitatea nefalsificată, pură a instinctului.

Desigur, **Cora** nu este cel mai bun roman al lui Virgil Duda, însă realizează nu mai puțin o formulă epică de echilibru, cea mai adecvată subiectului ales. De astă dată reveria analitică alternează organic cu povestirea propriu-zisă. Într-un fel, se revine la atmosfera primelor cărți ale acestui autor. Virgil Duda se impune din nou ca un atent observator al mediilor și infrastructurii sociale. Îl preocupă cu deosebire uzina și provincia, de care se apropie cu interes de „specialist", dar și de interpret neconciliant. Ascensiunea lui Burghele, noul director, ca și cea a lui Bujor Niculescu, noul inginer șef, constituie un al doilea plan, deloc neglijat, al romanului. Se mai reține și alte figuri : Ovidiu Poruncea (insul cel mai lucid din carte), inginerul Nițu (inconformistul adaptabil), nedespărțiții Sebeșan și Frunzelea etc. La Virgil Duda lupta pentru putere nu ia forme agresive. Romancierul preferă să descompună cu inteligență și subtilă ironie sistemul relațiilor din uzină. Lupta de culise nu este de fapt o adevărată luptă, n-are în ea nimic „eroic". Un director iese la pensie, altul îi ia locul. Acesta, Burghele în speță, nu va „cădea", ci mai devreme sau mai tîrziu va fi promovat. La rîndul său, îl va ridica pe Bujor Niculescu. După ce l-a propulsat atît de sus, îl apără criticîndu-l cît mai sever, în timp ce de prezumtivii adversari se debarasează promovîndu-l. Totuși, autorul nu vrea să facă din Burghele un mit (deși pentru subalternii săi constituie un mit). Acest om generos și exigent, lipsit aproape de viață personală, este într-adevăr un inginer capabil, devotat profesiunii sale pînă la sacrificiu.

Vorbeam de un ritm paradoxal în acest roman. Adăugăm și preocuparea pentru simetrie : fie a cuplurilor, fie într-un sens ceva mai larg. În fond, romanul începe la fel cum se termină, adică tot cu o despărțire. Deosebirea ar fi numai de intensitate. Chiar în primul capitol al cărții, Titus o părăsește pe Anda fără prea multe reproșuri și mai ales fără să dramatizeze. Iubirea s-a sublimat în prietenie sau indiferență. În cazul celuilalt cuplu, iubirea începe printr-o prietenie, ca să evolueze pînă la urmă înspre ruptura tragică. Dragostea totală dar fragilă a Corei (am văzut) nu s-a fixat într-o legătură durabilă. De astă dată femeia este aceea care părăsește și tot ea suferă cel mai mult. Deocamdată Cora este prea tînără pentru a se resemna și prea exclusivistă în alegerea sa unică. Ea trăiește un fel de dramă a absolutului în iubire.

Cora, ultimul roman al lui Virgil Duda, în ciuda cîtorva relaxări de ritm (ne gîndim la episodul Eremciuc și prietenul său, la mare), aduce în sfera de interes a publicului larg un înzestrat prozator din generația tînără.

CORNEL MORARU ■

Ștefan Augustin Doinaș:

Tăcerea

Ce perlă-ascunde-n scoica sa tăcerea ?
Iubirea, harul, gloria, plăcerea —
pe toate, rînd pe rînd, le-am cucerit
cu-aceleași brațe, după-același rit.

Tăcerea însă este mai adîncă.
Nici luna-n cer, nici zăvorita stîncă
nu-i pot cuprinde taina pe deplin :
mereu răsună-n ele-un murmur lin.

Și numai corpul viu și-aduce-aminte,
ca un fior care se iscă-n lut,
despre tăcerea sfîntă și fierbinte
a țărmurilor dintru început.

Floarea-soarelui

Nu este-adevărat : heliotropa
nu merge după soare. Trunchiul ei
ca templul care-și poartă, sus, metopa
nerăsucit, sculptată din scîntei,
așteaptă răsăritul : confirmare
a propriului său chip...
La fel, aș vrea,
fidelă sieși, între munți și mare,
să scapere în aur fruntea mea.

Balada lui Ducipal

Ajuns la vadul mult-visat, și-abia
mai răsuflînd, el a fi vrut să bea.
Pe gît simțea, lăsat din mînă, frîul.
Bogat curgea, și plin de pește, rîul.
Uitase iarbă, zahăr și nutreț :
doar apa, răcoroasă, avea preț.
Ce fel de preț ? Cum se pleca spre îndul
precum oglinda, tresări zărindu-l
pe cel din șa, Stăpînul majestuos,
mai tînăr, dar întors cu capu-n jos.
Așa rămase : fornăind cumplit,
încins de sete, însă neclintit,
bînd — spre-a goni vedenia fatală —
doar spuma scrîșnetului pe zăbală.

Libertatea

Cînd la cotorul aripilor sale
acvila putrezește ; cînd mistreți
rîmează pe sub ramuri colosale
de fagi, cu botul, anii pădureți ;
cînd se-nfioară preajma ; și cînd sună
în gura celor duși măruntul ort ;
cînd peste munți, într-un pătrar de lună,
sticlește fața unui frate mort ;
cînd pruncii, descîntîndu-și cărăbușii
de mai, dezgroapă-n bălării un os ;
cînd colbul cald, stropit în pragul ușii,
pare-o icoană lăcrimînd pe jos ;
cînd — nevăzut de nimeni, dar de-o mie
de coame-nvăpăiat — un armăsar
gonește herghelia pe cîmpie,
și în urma lui bureți enormi răsar ;
cînd fătul scoate țipăt surd în mumă ;
cînd aerul — rănit de-un pîlc urît
de călăreți — stă-n funii, ce sugrumă,
de cînepă abia topită-n rît ; —

atunci apari tu, Libertate ! — zare
venind cu păsări albe de aprilie,
tu — spațiu în continuă visare
sub gene mătăsoase de copil ;
tu — umblet într-o vale a răcorii,
limb al posibilului, unde zei
așteaptă să le-aducă muritorii
încredințarea că-au trăit ca ei.
O, soră a luminii ! Fii stăpîna
acestor plaiuri dulci unde — mereu
hrănită de părinții mei cu mîna —
ai răscolit cu plug de foc țărîna
ce mîntuie de-alean poporul meu...

Pinul

La ce — mîndria rece a pinului de munte
și treptele de raze spre ceruri, care-l mînt ?
Stă singur, după ceasul amurgului,
să-nfrunte
superb Casiopeea, cu suliți de argint.

La miezul nopții frunza e toată-n fremătare.
Dar vai ! orgoliosul la ce s-a mai deschis,
cînd stelele strigîndu-l din ce în ce mai tare
răstoarnă perspectiva divină în abis ?

Ah ! jalnic arde pinul sub soarele integru
care-l respinge zilnic făcîndu-l tot mai greu
și-l lasă pe pămîntul înmiresmat și negru
de-a cărui înrudire s-a rușinat mereu...

Un adevărat prieten al românilor

● S-au împlinit 125 de ani de la nașterea celui mai de seamă scriitor al germanilor din Banat: Adam Müller-Guttenbrunn

Dintre figurile de seamă ale literaturii germane din Banat — de la Johann Friedel pînă la Nikolaus Schmidt, de la Johann Nepomuk Preyer pînă la Otto Alscher — Adam Muller-Guttenbrunn se detașează ca scriitor în cel mai larg sens al cuvîntului, nu numai fiindcă a cultivat în mod intens nenumărate genuri beletristice, ci și ca folclorist, critic literar și de teatru, la fel ca publicist și om de cultură. A creat o operă de dimensiuni impozante, marcată în liniile esențiale de semnele nestерse ale unei adînci preocupări sociale și implicit de o sensibilitate mereu trează pentru actualitatea cotidiană, de o hotărîtă fermitate în acțiunile pentru masele populare, pînă atunci vitregite de istorie. În concepția lui, singura justificare pentru notorietatea socială o reprezintă munca, creația. Poporului putea să-i închine imnuri — toate figurile romanelor și povestirilor sale din mediul bănățean, care mai au și azi o atracție deosebită pentru cititori, fiind sfințite și înnobilate de muncă, munca brațelor și a minții. Simpatia lui nețărmurită aparține tuturor acelora care, prin trudă și prin fapta brațelor harnice, își cîștigă pîinea. El reliefează în personajul Georg Trauttmann din „Amurgul idolilor" evenimentele cînd masele demonstrează cu ocazia alegerilor în fața parlamentului, iar inima lui bate pentru ele. El știe ce înseamnă pîinea cea de toate zilele pentru argații care nu posedă nici o palmă de pămînt și trebuie să-și cîștige prin trudă istovitoare, în timpul recoltei, hrana pentru o iarnă lungă. Scriitorul timișorean Andreas A. Lillin a atras atenția deja cu ani în urmă asupra acestei probleme-cheie din opera lui Adam Müller-Guttenbrunn, dezvăluind astfel una din cele mai de seamă rădăcini sociale ale creației scriitorului.

În acest context social ne prezintă Adam Müller-Guttenbrunn problema naționalităților. El întreprinde adevărate călătorii de documentare care-l duc de la Timișoara la Zăbrani — localitate din județul Arad, unde scriitorul s-a născut acum 125 de ani — iar jeluirile răzlețe auzite de el pînă acum se înlănțuie în chipul adevărului crud de dimensiuni nebănuite. A scris un pamflet despre „Nevoile șvăbești", dar n-a putut să nu recunoască faptul că nevoile șvabilor sînt numai o frîntură dintr-o problemă generală, care cuprindea toate naționalitățile ce au trăit în aceleași condiții statale și sociale, în primul rînd cea mai numeroasă populație și dăinuind aici de totdeauna, adică cea română. Adam Müller-Guttenbrunn și-a dat seama că numai unitatea tuturor naționalităților asigură o șansă în lupta împotriva acelei impilări. Soluția era clară : apropierea dintre germanii și românii din Banat, crearea unei rezistențe comune a acestora, care trăiau și munceau de secole în sate învecinate, de foarte multe ori vatră lîngă vatră, veghind pe aceleași diguri, pentru a-l împiedica pe dușmanul de moarte, puhoiul apelor, avînd aceleași bucurii și necazuri. El a priceput că pentru șvabii din Banat există o singură cale de a-și păstra limba și cultura, iar această cale constă, după cum va demonstra logica de fier a istoriei, în prietenia cu poporul român. Acesta a fost și mesajul politico-social în „Amurgul idolilor", în care Adam Müller-Guttenbrunn a demonstrat compatrioților săi, prin mijloace literare, că în lupta fierbinte pentru autoafirmare, această prietenie și legătură a șvabilor reprezintă singura posibilitate de a obține din partea istoriei confirmarea dreptului la o existență cu limbă și obiceiuri proprii.

Într-o împrejurare, vorbind de „Amurgul idolilor", scriitorul spunea că, prin acest roman, șvabii bănățeni ar fi intrat în istorie. Prin această operă și prietenia dintre germanii și românii din Banat a găsit un drum și un loc în istorie. Politica asupritorilor a avut aceleași consecințe pentru sorțile individuale de ambele părți. Interzicerea predării lecțiilor în limba germană la Piariștii din Timișoara în al șaselea deceniu al secolului trecut l-a obligat pe Adam Müller-Guttenbrunn să renunțe la școala medie, fiind obligat, ca și marele povestitor român Ioan Slavici, venit la Timișoara pentru a învăța aici limba germană, să-și caute o școală în alt oraș. Cîtă asemănare între soarta populațiilor română și germană pînă în ziua cînd Adam Müller-Guttenbrunn a aflat din presă despre dezvelirea festivă a unei plăci comemorative la casa părintească din Zăbrani, notînd în jurnal : „...Sași din Ardeal au fost prezenți și preotul român din Chesinț cu reprezentanții comunei ! El m-a elogiat în fața casei părintești. Acesta a fost punctul culminant al festivității. Toată stima mea pentru poporul român, care posedă suflete atît de recunoscătoare. Primesc totul ca mulțumire pentru «Amurgul idolilor»".

Acum e limpede de ce ziarul arădean „Românul" l-a sărbătorit pe Adam Müller Guttenbrunn ca pe un adevărat prieten. În noiembrie 1912 a apărut amplul articol „Un amic al nostru : Adam Müller-Guttenbrunn" pe care dr. Horia Petra-Petrescu l-a scris cînd scriitorul împlinise vîrsta de 60 de ani. Apărut postfestum — cum precizează autorul în introducere — rămîne un semn de „dragoste curată față de scriitorul german, care are simpatie față de noi, românii".

Și Lucian Blaga l-a omagiat pe Adam Müller-Guttenbrunn în primăvara anului 1923 în publicația clujeană „Patria", Blaga îl numără printre scriitorii „de seamă din Banat, care ca nimeni altul ne-a cunoscut rosturile și ne-a înfățișat în scrierile sale totdeauna într-o lumină simpatică, arătînd iubirea noastră de pămînt și de cer, stăruința noastră între obiceiurile vechi, însușirile dîrze ale sîngelui nostru, care nu arareori s-au descărcat în luptele politice ale bănățeanului". „Adam Müller-Guttenbrunn e unul din puținii scriitori străini care vorbesc bine despre noi. Ne mîngîiem cu aceea că un scriitor care a trăit între noi, cunoscîndu-ne nu numai din auzite, a găsit pentru adevăratul popor românesc un cuvînt frumos" —, astfel își încheie Lucian Blaga articolul.

Este cunoscut faptul că Adam Müller-Guttenbrunn s-a străduit din răsputeri să aducă la Raimundtheater numai forțe de prim rang. Printre ele se afla renumita actriță română Agatha Bârsescu, considerată de Müller-Guttenbrunn „prima artistă a casei". După o perioadă de studii la Viena, actrița a plecat în anul 1883 la Deutsches Theater din Berlin, obținînd, apoi, șapte ani în șir, succese răsunătoare la Burgtheater din Viena, mai ales în regia lui Adolf Wilbrandt. După un angajament de doi ani la Hamburg, s-a reîntors la Viena unde a rostit prologul la reprezentația de gală inaugurală a Raimundtheater-ului. Adam Müller-Guttenbrunn a nutrit pentru artista română înțelegere și era pentru ea un adevărat povățuitor părintesc, deși pomenește prea puțin despre asta în scrierile sale autobiografice. Cu atît mai de preț sînt „Memoriile" Agathei Bârsescu, care au apărut în anii '30 la București. Agatha Bârsescu scrie printre altele : „...Mă atrăgea și Viena unde se construise un nou teatru, Raimund-Theater al cărui director a fost scriitorul și dramaturgul Adam Müller-Guttenbrunn. El mă cunoștea și mă aprecia foarte mult, rugîndu-mă să vin și promițîndu-mi un minunat angajament. Și într-adevăr el s-a ținut de cuvînt, căci mi-a fost un foarte bun prieten și povățuitor. Aș putea spune că după Dr. Wilbrandt, directorul Müller-Guttenbrunn a fost singurul căruia i-am acordat toată stima și toată prietenia mea"

Șvabii care trăiesc azi în România socialistă văd în Adam Müller-Guttenbrunn „un simbol al legăturilor de prietenie dintre germanii și românii bănățeni"...

NIKOLAUS BERWANGER

MĂGURA

SONG

„CÎNTECELE NOASTRE VECHI AU STRĂBĂTUT MILENIILE TOCMAI PENTRU CĂ SÎNT ARTĂ AUTENTICĂ"

În seara aceea de duminică, Casa de cultură a studenților își desfășura activitatea obișnuită. La parter — dans. Gălăgie, animație. Atmosferă caracteristică meditor tinere. Străbatem în grabă parterul pentru a urca la etajul întîi, la camera numărul 11, acolo unde își are reședința grupul coral „SONG". E pauză. Membrii formației discută pe grupuri. Într-o aparentă dezordine. Vrem să pătrundem întempestiv, dar prezența noastră este de urgență reclamată șefului de grup care, cu puțină ezitare în glas și în priviri, ne acceptă totuși prezența în „laborator". Nu înainte de a ne preciza că în „laboratorul" „Song"-ului nimeni nu pătrunde. Poate are dreptate. Pe artiști e mai indicat să-i judeci pe scenă, la lumina reflectoarelor, atunci cînd ei oficiază actul artistic.

Dirijorul apasă cîteva clape ale pianului, anunțînd terminarea timpului de odihnă. În dreapta sa, un maestru de balet, care a fost chemat pentru a pune la punct mișcarea scenică la unele cîntece intrate în repertoriul permanent.

— Bianca, muncește ! Parcă ți-e gîndul alurea !

— Sorin, dacă nu termini cu vorbele, poftește afară !

— Dane, cu ce te ocupi ?

Se reia repetiția. O dată, de două ori, de nouă ori.

Pentru oricine sînt lesne de observat seriozitatea, precizia și aplombul conducătorului formației, care, avea să ne mărturisească mai tîrziu, nu face nici un fel de concesii din clipa cînd intră în camera 11, din dorința de a realiza o unitate artistică perfectă a grupului său.

Pe dirijorul formației, profesorul Ioan Luchian Mihalea, l-am întîlnit a doua zi în scopul unei discuții asupra muzicii corale în general, asupra sa și a grupului „Song", în special.

— Cine ești, de fapt, profesore ?

— Un cetățean, care numără 26 de primăveri și care n-a avut alt vis în viață decît să cînte. Dacă despre mine se spune că am cîntat din scutece, să știți că nu e o minciună. Cînt de cînd mă știu, și la bune, și la rele, vorba poetului. Din păcate, viața m-a făcut să cînt mai mult „la rele". Am fost silit să înot singur în viață de la opt ani. Și cum valurile vieții întrec de multe ori pe cele ale oceanului, să știți că nu mi-a fost ușor. De mic copil simțeam nevoia bocetului, a cîntecului trist, care socoteam eu că mă pot scoate din impas și cu care am petrecut multe nopți sub plapumă. Bocetul te ajută să traversezi momentele dificile ale vieții și face parte integrantă, alături de sîrbă, din bogăția sufletească a poporului român. Dar bocetul a rămas pentru mine doar o piesă de repertoriu, astăzi, alături de prieteni, mă simt un om fericit. De-asta veți găsi în repertoriul nostru bocetul și doina, alături de sîrba și strigăturile din Oaș. (Și pentru ca paranteza să fie mai mare, invit pe toată lumea să asculte cum bocește fetele noastre într-un moment din spectacolul Teatrului „Lucia Sturdza Bulandra" cu „Răceala" lui Marin Sorescu). Revenind la mine, menționez că am împăcat bine școala cu muzica și am cîntat în Corul radio, Corul pionierilor, al liceului și, bineînțeles, al Conservatorului.

— Alt gen de muzică n-ai încercat ?

— Am încercat, fără succes, să cînt muzică ușoară. Nu mergea. Probabil că n-am fost un talent. Sau poate că n-am avut relații. Vă rog să faceți distincție între relație și recomandare. Mi-aminteșc — și e bine s-o spun într-un interviu la „Flacăra" — că în urmă cu ani doream să fiu ascultat. Cerșeam cîteva minute pentru glasul meu. Am stat o zi întreagă la porțile Televiziunii așteptîndu-l pe Petre Magdin să mă asculte. Aceste părți neplăcute din viața mea cred că mi-au format un caracter drept și adevărat.

— Pune mîna pe inimă și spune, dragă profesore, dacă azi, cînd ai bagheta în mînă, nu procedezi la fel ?

— Dacă astfel puncți problema, atunci să vă spun că nu „cazul Magdin" mi-a lăsat gust de miere amară, ci unii dintre dascălii mei. Nu vreau să dau nume. Nu asta este esențial. Ci faptul că unii dirijori păcătuiesc amarnic față de coriști, față de copii. E adevărat, ca să conduci o formație corală este foarte greu, aproape exasperant. Dar dacă muzica e artă, iar arta presupune pasiune, atunci nimănui nu-i este permis să transforme bagheta în harapnic, și cîți dirijori buni avem...

— De fapt, ce-i „Song"-ul ?

— Un grup de tineri coriști amatori, înființat acum patru ani, care număra cinci membri și care astăzi numără 60. Majoritatea sînt studenți, dar avem și muncitori, și funcționari. Menționez faptul că oricine poate veni și este bine primit în formație, dacă e dispus să accepte rigorile muncii noastre.

— Cum se traduce acest „rigorile muncii noastre" ?

— Notați : grupul „Song" nu cîntă pentru bani și a răspuns și va răspunde oricărei invitații din orice colț al țării. A face parte din grupul „Song" înseamnă mult mai mult decît să apari pe scenă. Repetițiile noastre sînt uneori chinuitoare, dar cu rezultate demne de invidiat. Nouă ne place această viață și o cultivăm. Sîntem ca o familie. Ne petrecem împreună vacanțele la mare, la munte, împreună ne înveselim și ne întristăm după principiul „unul pentru toți și toți pentru unul". Pentru a fi în „Song" trebuie să ai microb. Îl ai — e bine, dacă nu — nu. Nu este ușor să ții pasul într-o formație ca cea a Centrului universitar București.

— De ce nu folosești bagheta cînd dirijezi ?

— Pentru că bagheta, după mine, întrerupe circuitul dirijor, corist, dirijor. Eu nu i-am iubit pe unii dintre dirijorii mei, nu pentru că aveau bagheta, ci pentru că nu aveau un stil pedagogic bine definit. Munca poate fi monotonă și plictisitoare, dacă cel ce o conduce e lipsit de inventivitate. Eu caut mereu noul din mai multe motive : să impulsionez procesul creației, să îmbogățesc repertoriul, să-i ambiționez pe coriști, să-i fac să uite de ei.

— Pentru că ai stins problema dirijoratului, și pentru că ești profesor de muzică, și pentru că toți am trecut prin școală, și pentru că toți am iubit, mai mult sau mai puțin, orele de muzică, pune din nou mîna pe inimă și spune, dragă profesore, ce părere ai despre felul cum este predată muzica astăzi ?

— Cred că acolo unde elevii vin fără dragoste la ore, de vină este profesorul și numai profesorul, care nu știe cum să le facă atractive. La orele de muzică elevul trebuie, de fapt, să se joace. Prin joc ajungi la orice. Să precizez. Am fost repartizat ca profesor de muzică în comuna Scînteia, din județul Ialomița. Eu cred că am găsit cheia potrivită, reușind să încheg un cor de toată frumusețea. Intram în clasă cu teorie mai puțină, cu mai mult simț practic, mă opream acolo unde vedeam că nu sînt ascultat și ne jucam de-a muzica. Și așa, din joacă în joacă, am ajuns la ce vă spuneam mai sus. Cea mai mare satisfacție a mea a fost cînd, în urmă cu cîteva săptămîni, revenind în comună, am constatat că munca mea nu a fost zadarnică. Am refăcut ad-hoc corul și am colindat cu el satul. Copiii nu uitaseră cîntecele învățate.

— De ce repeți ca un laitmotiv : „în muzică nu se poate minți" ?

— Pentru că vorbim despre muzică și pentru că ea face parte din artă. Orice fenomen artistic trebuie să fie adevărat. Minciuna, cînd se strecoară în artă, este aruncată peste bord. Cîntecele noastre vechi au străbătut mileniile tocmai pentru că sînt artă autentică.

— Așa cum ai mărturisit, ești un obsedat al portativului, ai avut satisfacții, alături de greutăți în viața-ți destul de tînără. Cum ai intrat la facultate ?

— O să rîdeți, am căzut cu succes.

— Și ?

— ...și m-am îndreptat spre mai vechea mea îndeletnicire de tipograf.

— Cum ? !

— În timpul vacanțelor trebuia să cîștig. V-am spus că am dus-o greu. Și am lucrat ca zețar la Întreprinderea „13 Decembrie". Cînd am văzut perspectiva unui an fără preocupare precisă, cînd gîndurile îmi cristalizaseră ideea unui cor, mi-am zis : decît chinuit într-un cor, mai bine liber între zețari. Am lucrat un an, am dat din nou examen și am terminat Conservatorul.

— Revenind la formația „Song", spune-mi, te rog, cîți studenți de la Conservator numără ?

— Nici unul.

— Nu înțeleg.

— N-am nici o vină. Acei care sînt de valoare cîntă în formații ca „Madrigal", „Gaudeamus", „Preludiu" și n-au timp. De aceea prefer un corist de la Politehnică, cu ureche muzicală perfectă și foarte proaspăt. Asta nu înseamnă că ușile „Song"-ului nu sînt deschise oricărui conservatorist... Chiar îi așteptăm...

— Îți place „Madrigalul" ?

— „Madrigalul" e o culme, un monument ! A ajuns atît de sus, încît marea mea curiozitate este legată de întrebarea : care e pasul următor ? Am mare admirație și încredere în dirijorul Marin Constantin și sînt convins că gîndurile sale privind viitorul formației „Madrigal" vor fi o lecție pentru noi toți.

— Ce părere ai despre mișcarea corală acum, la această oră ?

— Din păcate, politica corurilor nu este bine înțeleasă. Unele sînt „de eveniment". A trecut evenimentul, s-a terminat. De aceea, militez pentru o stațiune corală permanentă, cu concerte chiar și la Ateneu. Visul meu este să dăm un concert nu în sală, ci în holul Ateneului. Am cîntat o dată acolo „clandestin". Sună minunat. Și, pentru că m-ați întrebat de coruri, aș vrea să menționez și pe cel al Operetei, unde am cîntat un an de zile. Acolo se întîmplă un lucru jalnic. Oamenii sînt blazați, cîntatul a devenit un automatism, lipsa de apetit vocal e cronică.

— Mă rog, sînt observațiile fostului corist, pe care le reproduc întocmai.

— Chiar vă rog.

— Cînd am fost la repetiție, am auzit cîntece din folclorul altor popoare. După ce criterii le-ai selectat și de ce simți nevoia să le incluzi în repertoriu ?

— Nu se poate menține nivelul unui grup amator decît cu piese variate, ca ritmuri și atmosferă, aducînd, cu ele, noul. Piesele străine ridică gradul de dificultate, ceea ce-mi convine. Menționez că în repertoriul nostru preponderente sînt piesele românești, cu care deschidem și închidem orice manifestare.

— Ești receptiv la observații ?

— Primesc tot ce mi se sugerează, dar le trec prin mine. Ce nu mă convinge nu-mi însușesc.

— Cîte discuri a imprimat formația „Song" ?

— Nici unul. Cred că nu sîntem încă destul de maturi.

— Dacă ai fi directorul Casei de discuri Electrecord, ai scoate discuri cu grupul „Song" ?

— Sigur. Și nu un singur disc.

— Stop. E la mijloc o contradicție.

— Nici una. Directorul Electrecordului trebuie să fie un bun comerciant. În ce îi privește, n-ar avea griji cu tirajele.

— Indică-mi un moment emoționant din activitatea „Song"-ului.

— Sînt multe. Dar dacă trebuie unul, atunci : anul trecut, cînd am luat premiul întîi la Festivalul național „Cîntarea României". Ne-am prezentat cu patru bucăți : „Tricolorul", „Trompetele răsună", „Sîrba pe loc" și „Suita din Oaș". Am pregătit lucrările cu foarte multă seriozitate, în condițiile grele de după seism. Am repetat într-un subsol. Dar cu cîtă ambiție ! Parcă aveam aripi la fiecare repetiție ! Succesul nostru din Festivalul național „Cîntarea României" s-a datorat și faptului că am cerut membrilor corului să aibă permanent în minte ideea scumpă nouă și anume că în funcție de cîntec românul are un fel special de a se manifesta : fluieră, chiuie, plînge ori bate din picior. Aceste obiceiuri strămoșești pe care le auziți ori de cîte ori cîntăm nu sînt regizate. Și pentru că au fost sincere, neregizate, niciodată n-au venit decît atunci cînd trebuia.

— Ce știi despre studenții din formația „Song" ?

— Multe, cine nu-i bun la carte, nu-i bun nici în „Song". Prezența la repetiții nu o iau, dar situația la învățătură o știu.

— Ce părere aveți despre Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar ? Formația pe care o conduci a venit destul de tîrziu la cenaclu. De ce ?

— Nu putem sări peste această întrebare ?

— Nu văd motivul. Îți promit că voi transcrie exact fiecare cuvînt pe care îl voi spune.

— Da, dar sînteți de la Flacăra.

— Și dacă n-aș fi de la Flacăra ?

— Atunci aș spune că acest fenomen care este cenaclul, această realizare a C.C. al U.T.C. și a revistei conduse de Adrian Păunescu, a reușit să ridice muzica și poezia pe culmi de necrezut. Am participat ca spectator la multe cenacluri. Simțeam că pe scenă e și locul „Song"-ului, dar la cenaclu nu îndrăzneam să mă duc. Cînd, în cele din urmă, am făcut-o, am pășit cu stîngul. Am întîrziat 15 minute și am fost trimiși acasă. Ne-a cuprins dezolarea. Pe Adrian Păunescu, nu doar conducătorul, ci chiar sufletul cenaclului, nu-l cunoșteam dar se spunea că e un dur. Mi-am luat inima în dinți, l-am căutat, i-am explicat motivul întîrzierii și — stupoare — ne-a trimis pe scenă. Am cîntat cu succes și-am rămas definitiv alături de frămîntările și realizările Cenaclului Flacăra. Cînd își va relua activitatea sper să ne numărăm printre membrii săi de bază, avînd convingerea că vom contribui și noi la mărețul act de cultură ce ne propunem cu toții a-l înfăptui, în cadrul generos al „Cîntării României", actul de înaltă spiritualitate prin care președintele Nicolae Ceaușescu legitimează România de azi în fața viitorului, a tuturor cetățenilor ei de azi și a lumii.

DAN BÎRLĂDEANU

Teatrul liric din Constanța, două decenii de activitate pe malurile Pontului Euxin

Constanța găzduiește timp de o lună (începînd de la 15 martie a.c.) un mare festival al muzicii de operă și balet. Cum manifestarea coincide cu aniversarea a două decenii de existență a Teatrului Liric din localitate, m-am adresat tovarășului **Costică Ghinea**, directorul acestuia, pentru a ne oferi cîteva amănunte legate de eveniment.

— Ce a fost, deci, în urmă cu două decenii ?

— Mai întîi, a fost entuziasmul. Un mănunchi de tineri care activau în cadrul Casei de cultură a sindicatelor din Constanța au luat inițiativa de a pune în scenă opereta „Vînt de libertate" de Dunaevski. Acest colectiv de amatori care, mărturisesc, dădea spectacole de înaltă ținută, a intrat treptat în viața spirituală a orașului și, de aici, s-a născut ideea permanentizării lui.

— Înțeleg că există o tradiție.

— Da, a existat o tradiție. În Dobrogea și, mai ales, în orașul Constanța erau numeroase societăți culturale, cu o diversitate de manifestări, de la concertul coral și pînă la spectacolul complex de teatru. Una dintre ele l-a invitat pe marele artist George Enescu, care a acceptat cu multă plăcere să concerteze pe litoral.

— Ce a urmat după premieră ?

— Ea a fost un eveniment pentru întreg orașul. Și, de atunci, au urmat încă 3 000 de spectacole, la care au luat parte circa 3 milioane de spectatori, dintre care aproape un milion au fost străini, oaspeți ai litoralului. S-au jucat 120 de titluri, 31 fiind originale. Includerea lucrărilor românești în repertoriu nu a fost o formalitate. Opera „Regele Istros", de pildă, ține afișul de trei ani. Ilustrativ în această privință este faptul că toate lucrările românești și-au amortizat cheltuielile, lucru ce vorbește de la sine. Pentru a ajunge aici însă, am întreprins o serie de acțiuni de popularizare a valorilor muzicale originale. „Luna muzicii în fabrici și uzine", manifestare care are loc în fiecare noiembrie, deplasează centrul de greutate al activității noastre la locul de muncă al spectatorului, prilej cu care cunoaștem nevoia de artă a beneficiarilor noștri, părerea lor asupra calității.

— Ce se joacă în actuala stagiune ?

— 30 de titluri, 20 de operă și balet și 10 de operetă. Ca premiere, vom avea, alături de „Othello" de Verdi, baletul „Marea și oamenii săi" de Laurențiu Profeta și operetele „Năzdrăvanii" de Aurel Giroveanu și „Raiul" de Florin Comișel.

— Se poate vorbi de o școală lirică ?

— Da. Aici s-au format Aida Abagief, Florin Diaconescu, Ion Ivan Roncea, Ion Tugearu, Mihaela Mija și foarte mulți alții care au cîștigat numeroase premii internaționale.

De fapt, dacă e vorba de școală, putem afirma că aici, cu dirijorul Constantin Damienescu, s-au format orchestra și soliștii vocali, cu Mireille Savopol s-a format baletul, cu Boris Cobasnian și George Velea, corul.

— În aceste zile găzduiți un festival care cîștigă tot mai multe aderențe.

— „Festivalul muzicii de operă și balet" a ajuns la a IV-a ediție. De fapt, inițiatorii lui au fost spectatorii care, în cei 4 ani, au avut prilejul să urmărească 100 de spectacole, cu participarea a peste 50 de invitați din țară și străinătate.

— De același succes se bucură spectacolele dumneavoastră și în turnee ?

— Titlul de laureat al primei ediții a Festivalului național „Cîntarea României", premiile obținute de artiștii noștri la Barcelona, Montreal, Ierusalim și în alte orașe cu prilejul diferitelor concursuri sînt o mărturie concludentă.

— Ce vă propuneți pentru viitor ?

— Ca, în întrecere cu celelalte teatre surori, și la actuala ediție a festivalului să obținem un loc fruntaș. Ca director, aș dori un teatru nou, pe măsura dezvoltării orașului Constanța.

CORNEL GALBEN

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Anul Jules Verne

De mult, dintotdeauna, ziarele nu pot fi citite fără filosofie și estetică. Cui i se pare că gîndesc prea abstract, să citească un articol trimis din Roma acestor zile atît de încrîncenate de către un ziarist, nu un critic literar, nu un estetician, nu un cronicar de film, meserii fără de care însă nici el, Jacques Nobecourt, „trimisul special" al lui **Le Monde**, nu se poate exprima, nu poate transmite : „...Această afacere (răpirea lui Aldo Moro — n. mea) dezvăluie că realitatea a fost cotropită de ceea ce părea cu totul imposibil : filmele lui Elio Petri (n. mea : la noi s-a văzut „Clasa muncitoare merge în paradis", dar ar trebui adăugat aici și Francesco Rosi cu ale sale „Cadavre de lux", răpirile acelea de magistrați romani...), romanele lui Sciascia, aparțin acum acelui „așa s-a întîmplat", cum spun copiii. Romanul constituia deja simbolizarea unor moravuri politice și a unei clase, sub o formă relativ metaforică. Filmul distrugea ceea ce cuvintele păstrau din simbol. Ultima etapă : răpirea lui Aldo Moro nu s-a mai născut în imaginația lui Sciascia... Înainte de a apărea în ziar poza lui Aldo Moro, prizonier al teroriștilor — existase personajul lui, încarnat de Gian Maria Volonte (într-un film, după un roman al lui Sciascia — n. mea). Or, odată cu răpirea, ficțiunea a devenit act real, ca și cum o regulă a jocului artistic, aceea de a „face ca și cum...", ar fi fost violată. Articolul se intitulează: „Italia. Opinia publică descoperă cu stupoare că realitatea întîlnește ficțiunea imaginată de cineaști și romancieri". Întrebarea mea — de lector, deci și de estetician — este : de ce „cu stupoare" ? De ce „se descoperă cu stupoare" forța imaginarului ? De ce puterea opiniei publice e stupefiată că imaginația a luat puterea în știrile de fiece zi, ale fiecărui ziar ? Asta se petrece doar de foarte multă vreme. De ce părea „cu totul imposibil" ca ficțiunile unor artiști realiști de forța lui Rosi, Petri să se întruchipeze în real, cînd din real se născuseră ele, ca omul din țărînă ? De ce ar avea fantezia artistului un alt destin decît acela al lutului din care s-a născut ? Imaginația este aburul lutului din care venim și ne întoarcem, după ce ne-am autoolărit, văcari sau balerini, cosmonauți sau hingheri. Ziarele de pe vremea lui Sofocle — dacă ar fi existat — ne-ar fi dat mărturie că „Antigona" nu e doar himera unui cap inspirat. „Hamlet" s-a jucat și se joacă zilnic — milioane de „fapte diverse" ni-l banalizează cotidian. Și invers : un Faulkner, povestea, să zicem, a lui Mike, cel care pentru o vacă face moarte de om, poate fi confirmat(ă) în toate zicrele care n-au apărut pînă la inventarea tiparului. Stupefiant ar fi să nu descoperim în cotidiana ediție umană ceva ce nu a gîndit Shakespeare, ce nu e scris la Tolstoi, Molière, Homer și Kafka. Să mi se permită ca într-un articol de pagină externă să citez un gînd dintr-un studiu de literatură, recent apărut la noi, pe care îl pun lîngă „Citeva păreri" ale lui Caragiale, ca fervoare a bunului simț, ca putere divină a acestuia de a opera pe blestematele tărîmuri ale creației, acolo unde domnește taina perpetuei învieri a extraordinarului din banal și a banalului din unic. Lucian Raicu scrie *) : „O carte reprezintă o forță pe care nu oricînd ești în stare s-o suporți". Doar din comoditate, din neputința de a suporta forța capodoperelor pînă la ultima lor consecință — lumea își închipuie că bunul nostru Jules Verne este supremul sau chiar unicul inventator de ficțiuni realizate în titluri pe 6 coloane : „Cosmonauții s-au întors pe pămînt, sănătoși". E adevărat că niciodată nu a apărut un asemenea titlu : „Auschwitz. Opinia publică descoperă cu stupoare că realitatea întîlnește ficțiunea imaginată de Kafka". Dar Gogol, Ibsen, Flaubert, Caragiale sînt jules-vernieni într-un sens mult mai adînc și mai „stupefiant" : ei se realizează zilnic pe pămînt și nu în cer, din bovarism în bovarism, din troică în troică, din noră în noră, din oră în oră, pînă la „Ultima...", aceea paginată cu sufletul la gură : „Națiunile Unite — New York. Delegații tuturor țărilor descoperă cu stupoare că situația internațională reclamă presant întrebarea lui Shakespeare : A fi sau a nu fi".

RADU COSAȘU ■

*) Lucian Raicu : Practica scrisului și experiența lecturii.

NOTE DE DRUM DIN S.U.A.

„Kansas State University"

Orășelul Manhattan nu are o populație mai mare de 50 000 de oameni, dar 20 000 dintre ei sînt studenți. Este un oraș pitoresc și foarte îngrijit, asemănător cu orașele noastre din Transilvania. Aici funcționează una dintre cele mai importante universități, Kansas State University. Prima vizită am făcut-o la Colegiul de agricultură, unde am purtat discuții cu decanul facultății, David J. Mugler. Acesta s-a arătat deosebit de amabil și, la sfîrșitul dialogului despre procesul de instruire, mi-a oferit o serie de materiale și programe de învățămînt. La Facultatea de medicină veterinară am avut, de asemenea, convorbiri cu decanul, dr. Lee Railsback.

Studenții, mi s-a spus, au condiții de muncă și viață corespunzătoare. Laboratoarele sînt dotate conform ultimelor cerințe ale tehnicii, inclusiv cu televiziune cu circuit închis. Profesorii pot controla pe studenți prin intermediul stațiilor de radio. Fiecare etaj al clădirii facultății este destinat cîte unui an de studiu și dispune de sală de

La una din fermele Universității unde studenții de la Colegiul de agricultură realizează integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția.

curs, laboratoare, săli de studiu individual. Rectorul universității, Duane Acker, urmărește, el însuși, îndeaproape procesul integrării învățămîntului cu cercetarea și producția, stimulează acest proces și îi evaluează consecințele în sfera instruirii studenților. Dealtfel, Duane Acker s-a decis să-și stabilească domiciliul chiar în campusul universitar, „pentru a fi mai bine în miezul problemelor", cum îi place să spună. De aici își poate îndeplini mai bine atribuțiile.

Universitatea are 16 000 de studenți, din care 600 sînt studenți străini. În apropierea campusului universitar se află terenul și complexele zootehnice, distribuite pe specii de animale și dotate după ultimul cuvînt al tehnicii în acest domeniu, inclusiv cu silozuri imense avînd instalațiile necesare pentru producerea de furaje combinate. Deservirea și îngrijirea animalelor este făcută de studenți, ajutați doar de cîțiva muncitori. La două dintre grajduri se puteau constata niște anexe destul de mari. Erau sere care însă în loc de sticlă foloseau folii de plastic. Serele sînt încălzite „gratuit" de la maternitățile de scroafe. Această căldură conține anumite substanțe hrănitoare și are față de căldura obișnuită avantajul că este mai eficientă, influențînd pozitiv dezvoltarea plantelor.

Alături de un alt grajd se afla un siloz destinat depozitării cerealelor. La un alt grajd se experimentează, cu rezultate bune, un alt sistem pentru economisirea energiei electrice — folosirea energiei solare : peretele uneia dintre clădiri este format din două folii de plastic, una albă — la exterior, și alta neagră — la interior. Căldura solară este astfel reținută, încălzind suficient încăperea grajdului.

La sere, la silozuri, absolut peste tot muncesc studenții. Majoritatea lucrărilor sînt experimentale, dar cu rezultate bune pentru generalizare. „Învățămîntul — îmi spunea interlocutorul meu — trebuie să fie cu cel puțin un pas înaintea fermierului. Noi nu ne ocupăm de pregătirea teoretică numai de dragul ei, ci prin această pregătire vrem să găsim cît mai repede noi mijloace de sporire a eficienței împreună cu studenții. Singur profesorul nu poate să facă totul. Trebuie să profităm de această forță creatoare care sînt studenții. Aici putem crea rețete pe care apoi să le generalizăm".

În una din clădirile acestui centru de învățămînt se afla studioul de radioteleviziune și film al universității. Emisiunile transmise de aici au o rază de răspîndire pe aproape întreg teritoriul statului Kansas. Ne-a întîmpinat șeful acestui studio, Paul De Weese. Am discutat despre agricultură. Îl interesau România, clima, relieful, preocupările oamenilor ei. Am aflat amănunte despre programul studioului. Dispune și de o publicație lunară, cu informații din toate domeniile — muzică, teatru, sport, literatură. Emisiunile debutează zilnic, bineînțeles, cu știri și informații din agricultură...

TEODOR MARIAN ■

„Operațiunea Noe"

Americanul John Walsh, biolog și zoolog, amator, în vîrstă de 30 de ani, este considerat de revista SCIENCE et VIE „un erou al ecologiei în acțiune". Într-un interval de 15 ani — în cadrul a ceea ce a fost numită „Operațiunea Noe" — el a salvat numeroase animale amenințate de diverse cataclisme ale naturii (inundații seisme etc.), în numele Societății Internaționale pentru Protecția Animalelor. În cadrul operațiunilor de salvare, Walsh recurge în principal la două tehnici : fie capturează animalele aflate în perimetrul unor ape al căror curs este în urcare, transportîndu-le în zone sigure, fie prinde acele animale, deja luate de ape și, cu ajutorul bărcilor, le transportă în locuri uscate, pînă la retragerea puhoaielor. Dintre cazurile în care zoologul american a acționat ca un adevărat erou, revista franceză citează salvarea a 10 000 de animale în timpul instalării barajului de la Afobaka, în Surinam (cînd 1 000 de kilometri pătrați au fost acoperiți cu apă, iar o zonă de junglă de aproximativ 6 500 de kilometri pătrați a fost afectată) și alte situații similare.

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Oameni în cădere liberă

„Transamerica building" este un zgîrie-nori din San Francisco. Acest colos nu și-a cîștigat, pînă acum, o stranie celebritate, precum alte edificii, blocuri sau poduri, de la înălțimea cărora unii s-au obișnuit, pe baza unei tradiții a maximei eficacități, să se arunce, spectaculos, pentru a-și pune, în sfîrșit, punct. Totuși, de curînd, de la etajul 27 al amintitului zgîrie-nori, un țînăr și-a dat drumul în jos, nici mai mult, nici mai puțin decît prin coloana de aerisire. În plus, pe traseu, a emis țipete vesele. Viteza dînsului a atins valori remarcabile. Un calcul estimativ a relevat că îndreptîndu-se spre mezanin, volubilul sinucigaș a atins 160 de kilometri pe oră, ceea ce rămîne o viteză nu întotdeauna de invidiat chiar și pe orizontală. Ajuns la destinație, personajul nu s-a făcut țăndări, ci, printr-o șansă uluitoare, s-a ales cu unele fracturi. Ba, fără să-și piardă sîngele rece, a și exclamat cînd a fost instalat în ambulanță că a făcut un voiaj nemaipomenit — fapt recunoscut ca indiscutabil de întreaga asistență și chiar de fotoreporterii precipitați la fața locului. La spital, Jim Lewis, căci așa se numește protagonistul căderii libere, a declarat că a riscat alunecarea în stil perpendicular în urma unui pariu. Evident, dacă l-ar fi pierdut, ar fi murit. Așa, a cîștigat o mie de dolari. Mă rog. Dreptul dînsului.

O altă specie de drept aerian, pe bani simțitor mai puțini, se exploatează la sînge în atmosfera Pretoriei. Firme albe sînt de acord ca parașutiști negri să se arunce de la 2 000 de metri spre pămînt cu parașutele închise pînă la distanța considerată critică. De-abia acolo, în circumstanțele unui efect dramatic asigurat, victimele pot trage maneta și arăta privirilor diverse texte publicitare inserate în mătasea multicoloră a parașutelor. Această reclamă se bazează pe efectul surpriză și nu pe cel insinuant favorizat de o cădere lentă, adică de declanșarea parașutei imediat după saltul din avion. În cercurile de specialitate de la Pretoria se apreciază că stilul șoc dă rezultate incomparabil mai bune decît stilul clasic, deși cazurile de risc nu sînt deloc neglijabile. Cum riscul nu este decît al oamenilor sandviș care plonjează în neant și nu și al produselor pentru care se face publicitatea, se poate discuta, mai departe, confortabil, despre stilul reclamelor și perfecționarea lor în atmosfera atît de fertilă a apartheidului în care ora de cădere a unui negru se plătește cît ora de staționare la un ghișeu de bancă a unui alb...

Curajul de a fi șomer

Un tribunal din Frankfurt pe Main a judecat un caz care poate crea un precedent cu implicații greu de prevăzut. Experții apreciază că dosarul cu pricina ar putea constitui inaugurarea unei ere noi în jurisprudență, dacă se ține seama că fondul problemei are o semnificație cu adresă la întreg mecanismul social din lumea occidentală. Care sînt însă faptele ? Hans Martin, tehnician la o uzină din Frankfurt pe Main, a fost amenințat, adesea, în ultimii trei ani, cu concedierea. Hans nu a ajuns șomer, dar, sub teroarea momentului-cheie, ideea ajungerii în stradă, a căpătat proporții și s-a instalat ca o obsesie. Pe scurt, medicii care l-au consultat au declarat că Hans suferă de o nevroză tipică, urmare directă a climatului de lucru și, în conformitate cu legile, boala poate fi acceptată ca argument în justiție. Lucrurile au evoluat exact în direcția aceasta. Întreprinderea este pasibilă de plătirea unor daune substanțiale...

Ele ar putea atinge o cifră cu nenumărate zerouri la nivelul Pieței Comune. În definitiv, cei șase milioane de șomeri, cîți numără — deocamdată — piața forței de muncă neutilizate din țările respective, ar putea intra, cu psihic cu tot, în clauza daunelor pentru nevroza amintită. Dar dacă Hans — se va putea replica — nu mai poate munci, în schimb cei șase milioane de șomeri, care, în 1985, vor fi nouă milioane, pot încă munci. Pot, dar nu au unde. Dincolo de toate acestea, rămîne concludentă apariția unei boli sociale în sensul cel mai strict al cuvîntului și eventualitatea plătirii unor daune pentru sufletele măcinate de groază ale celor care nu au curajul atît de... „necesar", de a deveni șomeri.

RADU BUDEANU ■

Narita — un

Recent s-a anunțat că guvernul japonez a hotărît să amîne deschiderea noului aeroport internațional al capitalei, de la Narita, care era prevăzută pentru 30 martie. Această decizie a fost luată din cauza pagubelor importante produse la echipamentele turnului de control al aeroportului, în cursul manifestațiilor desfășurate la începutul săptămînii trecute împotriva inaugurării acestei noi porți aeriene, nedorită de locuitorii capitalei nipone și ai orașelor mici din jur.

Disputa nu este nouă, ea durează de ani de zile. Narita a devenit numele simbolic al luptei ecologice din Japonia, niciodată un conflict între progresul tehnic și ecologie neluînd asemenea proporții. La începutul anilor '60 în Japonia se preconiza dotarea capitalei cu un aeroport care să asigure primirea supersonicelor și a avioanelor de mare capacitate de mîine, putînd lua la bordul lor pînă la o mie de pasageri. În 1963 a fost luată hotărîrea construirii unui nou aeroport internațional în împrejurimile orașului Tokio, renunțîndu-se la cealaltă soluție propusă — creșterea capacității actualului aeroport internațional, Haneda. Locul viitorului aeroport a fost ales cu greutate, deoarece cîmpia Kanto, care înconjoară Tokio, nu este mare, fiind mărginită de munți la vest și sud. A fost reținut în cele din urmă un teren cultivat — Narita — la 66 kilometri de capitală. Opțiunea a declanșat o reacție ostilă din partea cultivatorilor, cărora li s-au alăturat apoi ecologii, zona fiind locuită de o populație numeroasă.

DEZARMARE—DEZVOLTARE, O RELAȚIE ESENȚIALĂ A LUMII CONTEMPORANE

Intervalul 1970—1980 a fost proclamat la O.N.U. Deceniul dezarmării. Potrivit unor rezoluții adoptate în același forum internațional, cu ani în urmă, ne aflăm în cel de-al doilea deceniu al dezvoltării. Iată deci că cele două realități, cele două imperative vitale ale epocii noastre — dezarmarea și dezvoltarea — sînt recunoscute și prezentate în plenul Națiunilor Unite ca obiective prioritare ale lumii contemporane. Obiective permanente, legate strîns de viața și viitorul omenirii și aduse cu atît mai mult în prima linie a atenției publice mondiale în momentul în care popoarele planetei speră, așteaptă de la apropiata sesiune specială a Organizației Națiunilor Unite consacrată problemelor dezarmării răspunsuri constructive, pe măsura aspirațiilor lor. Există în prezent în lume o întreagă literatură care face cunoscut impactul profund negativ, în direcții multiple, al escaladării cursei înarmărilor și creșterii cheltuielilor militare. Documente ale O.N.U. — între care se remarcă cele două rapoarte consacrate consecințelor economice și sociale ale cursei înarmărilor și efectelor sale profund dăunătoare asupra păcii și securității mondiale — prezintă răspicat concluzia clară că o securitate efectivă nu poate fi realizată astăzi prin noi înarmări. **„Omenirea a atins demult momentul în care securitatea poate fi garantată doar prin dezarmare și prin extinderea cooperării internaționale între toate statele și în toate domeniile, prin stabilirea — pe baza avantajului reciproc — a unor raporturi care să permită eliminarea actualelor surse de tensiune și de conflict și suprimarea importanței acordate forței în relațiile internaționale"**, afirmă documentul elaborat sub egida Națiunilor Unite între iulie 1976 — iulie 1977.

Două sînt aspectele grave ce se cer soluționate cu urgență și a căror alăturare exprimă relația esențială ce există între ele. Întîiul aspect îl constituie dezarmarea, și în primul rînd dezarmarea nucleară, de realizarea acesteia depinzînd dezvoltarea fiecărui popor, viața și viitorul pașnic al omenirii. O securitate autentică — aceasta este convingerea fermă a României — nu poate fi astăzi căutată decît în dezarmare, iar acest lucru trebuie înțeles de toate statele. Cel de-al doilea obiectiv fundamental al contemporaneității îl reprezintă dezvoltarea, crearea condițiilor internaționale pentru eliminarea subdezvoltării, asigurarea unui progres mai rapid al țărilor rămase în urmă, reducerea și eliminarea decalajelor economice între state.

Relația dintre aceste două imperative este prezentă de obicei în expresia sa cea mai directă, cea mai izbitoare: costul cursei înarmărilor este enorm. Cheltuielile militare mondiale din ultimii cinci ani — afirmă documentul O.N.U. — au depășit 1 800 miliarde dolari. 6 000 miliarde dolari — echivalentul produsului social global pe anul 1976 — aceasta este cifra, fabuloasă întru totul, la care se ridică bugetele militare ale tuturor statelor, de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial și pînă în 1977. Pe aceeași perioadă, uriașe probleme sociale își așteaptă rezolvarea în aproape toate țările. Toate domeniile semnificative pentru progresul economic și social — serviciile publice, asistența sanitară, învățămîntul, locuințe, protecția mediului înconjurător etc. — resimt absența resurselor investite cu atîta generozitate pentru înarmare.

Cheltuielile militare au devenit, într-adevăr, un termen de comparație în aprecierea — fie doar și cantitativă — a uriașelor resurse financiare, umane și materiale irosite pentru înarmare. Să exemplificăm: resursele consacrate cercetării medicale în lume reprezintă doar o cincime din cele rezervate cercetării și dezvoltării militare; suma cheltuită în zece ani de către Organizația Mondială a Sănătății (O.M.S.) — 83 milioane dolari — nu ar fi suficientă nici măcar pentru cumpărarea unui singur bombardier strategic modern; aproximativ 25 la sută din brațele de muncă mondiale din sectorul științific sînt angajate în ocupații legate de armată. Consecințele negative ale cursei înarmărilor, ale competiției ce se desfășoară în numele puterii de a distruge, nu sînt însă prezente doar în această sferă de referință. Experții sînt de acord în a aprecia că unele dintre principalele probleme economice din ultimii ani — inflația rapidă, dezechilibrele balanțelor comerciale, șomajul — sînt agravate de menținerea unor mari eforturi militare, chiar dacă în aceste cazuri rolul cursei înarmărilor nu poate fi relevat în termeni cantitativi. Ideea efectelor binefăcătoare ale dezarmării este, în această perspectivă, valabilă pentru toate țările, indiferent de sistemul lor economico-social, de nivelul de dezvoltare.

Există calcule gata făcute care arată, de pildă, că actualul buget militar al S.U.A. costă economia americană 1 360 000 locuri de muncă sau că numai 9 miliarde de dolari (cheltuielile militare globale pe anul 1977 sînt estimate la 400 miliarde dolari!) ar fi suficiente pentru scoaterea din ignoranță a celor 800 milioane de analfabeți existenți în prezent în lume.

Teoretic deci argumente suficiente și cu mare forță de convingere pledează pentru eliminarea războiului din viața popoarelor, pentru folosirea resurselor planetei și a cuceririlor spiritului uman în scopuri care să servească progresului omenirii, liniștii și înțelegerii între locuitorii Terrei. Iar o necesitate recunoscută și acceptată la nivelul ideii poate deveni realitate prin voință politică și bună credință, prin eforturi susținute. Este aceasta convingerea fermă a României socialiste, prezentată cu cele mai diverse prilejuri și afirmată cu forța argumentelor de tovarășul Nicolae Ceaușescu la **Plenara Comitetului Central al partidului din 22-23 martie.** Spunea secretarul general al partidului nostru în cuvîntul său: **„Uriașele cheltuieli care se fac pentru înarmări apasă tot mai greu pe umerii tuturor popoarelor, inclusiv ai popoarelor din statele dezvoltate. Iată de ce oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare constituie o necesitate vitală, atît pentru dezvoltarea economico-socială și bunăstarea fiecărei națiuni, cît și pentru asigurarea păcii și securității popoarelor, a întregii lumi".**

Relația dezarmare-dezvoltare poate deveni, în viziunea țării noastre, o direcție de acțiune vie, prin adoptarea unor măsuri practice în acest sens la viitoarea sesiune specială a O.N.U.: **înghețarea, într-o primă fază, a cheltuielilor militare, a efectivelor și armamentelor la nivelul anului 1978, sumele economisite pe această cale urmînd să fie alocate pentru dezvoltarea economico-socială și ridicarea nivelului de trai al popoarelor; reducerea treptată, cel mai tîrziu pînă în 1985, cu cel puțin 10-15 la sută față de nivelul anilor 1978 a cheltuielilor militare și a efectivelor trupelor, sumele disponibile putînd fi investite în proporție egală (50 la sută) pentru dezvoltarea economică și ridicarea nivelului de trai din fiecare țară și, respectiv, pentru țările în curs de dezvoltare cu un venit național de pînă la 500-600 dolari pe locuitor.**

Atribuind o importanță cu totul deosebită sesiunii speciale a O.N.U., consacrate dezarmării, Comitetul Politic Executiv a hotărît elaborarea unui material care să prezinte poziția partidului și statului nostru în această problemă și care să constituie baza expunerii punctului de vedere al țării noastre la sesiune. Această activitate neobosită, izvorîtă din înțelegerea în profunzime a cursului vieții internaționale, a responsabilității ce revine contemporaneității în eliminarea mijloacelor de distrugere — tot mai înfricoșătoare — din viața planetei, traduce hotărîrea partidului, a statului și a întregului popor român de a nu precupeți nimic pentru a-și aduce contribuția la dezarmare, la pacea și progresul popoarelor.

DOINA IOVĂNEL ■

MONDO UMANO ?

„Comentarii asupra tristeții și monotoniei"...

Un tip (folosim această formulă din rațiuni pe care le vom expune mai tîrziu) se consideră chemat să reevalueze istoria. Și atunci își selectează un subiect deloc inedit dar a cărui radiografie o face într-un alt sens decît pînă la el. Dacă s-o mai întîmplat pînă la întreprinderea lui? Desigur că da. Asa că pionieratul inițiativei nu în asta constă. Atunci în ce? În a reabilita. Dar nu orice fel de personaje și dintre cele care ar avea dreptul la așa ceva. Căci, iată, ca să nu mai lungim vorba, în cartea „Războiul lui Hitler" (de 926 pagini!) David Irving ajunge să afirme nici mai mult, nici mai puțin, că „Hitler nu a vrut asasinate, el nu a știut nimic despre ele". Atunci cum s-ar explica zecile, sutele, miile de ordine ale sale urmate de represalii ieșite din comun în cazuri în care partizani sau organizații progresiste luptau cu succes împotriva fascistilor? Atunci cum s-ar explica însesi planurile secrete („Barbarosa" și altele) de declanșare a conflagrației mondiale? Atunci cum s-ar explica numeroasele trimiteri pe lumea cealaltă ale unor colaboratori apropiați pentru simpla bănuială că nu ar fi fost de acord cu el? Și, desigur, există atîtea alte întrebări la fel de grave pe care, după cum ne dăm seama, Irving nu le ia în considerație.

Ca atare, replica pe care i-o dă un istoric — A.J.P. Taylor — este pe cît de scurtă, pe atît de exactă: „Ideea aceasta (a lui Irving, n.n.) este prea naivă ca să mai merite o discuție".

Și totuși lucrurile nu s-au oprit doar aici. În altă parte, altcineva, Joachim Fest, se consideră și el angajat în febra reabilitării și realizează filmul de montaj „Hitler — o carieră", lansat cu un tam-tam considerat a fi aproape fără precedent. Dorința de a se prezenta într-o manieră **obiectivă** activitatea lui Hitler a fost contestată chiar de unii intelectuali vest-germani, care subliniau — între altele — că e vorba de o situație îngrijorătoare, deoarece acest film nu face decît să mărească și mai mult confuzia în mintea tinerilor care și așa nu știu prea multe despre epoca respectivă. În sfîrșit, despre „Hitler superstar", operă rock, nu e cazul să mai vorbim. Nu le-am fi reamintit dacă, între timp, nu am fi consemnat noi forme de proliferare a apologiei desănțate, o afirmă publicația pariziană „L'Express", a lui Hitler. Astfel, ziarul „Deutsche Nachrichten" și alte publicații vădit naziste ating un tiraj total de 201 000 exemplare, iar recent, la Anvers, la o reuniune fascistă au participat 750 de persoane din Europa occidentală ce au afișat cu ostentație întreaga panoplie a simbolurilor naziste („France Presse"). În fine, în alte părți, se consideră insuficientă literatura de specialitate. A se citi: care să preamărească cea mai întunecată noapte a umanității. În atari condiții nu e deloc de prisos să spunem că lumea nu are nevoie de idoli de acest gen, ce nici măcar la naftalină nu pot fi ținuți. Lupta împotriva reactivării trebuie să fie mai fermă ca oricînd. Mai ales acum, cînd dintre lucrările „de artă" naziste, confiscate după ultima conflagrație mondială, sînt multe considerate **comentarii asupra tristeții și monotoniei războiului.** Comentariile noastre ni se par inutile.

PETRE NICOLAE ■

aeroport nedorit

Instalațiile au fost terminate în 1972, dar aeroportul a rămas nefolosit pînă în prezent din diferite motive. În cei șase ani care au trecut, clădirile Naritei, care nu au fost folosite niciodată, s-au degradat, rugina năvălind pe costisitoarele instalații. Revista franceză „Le Point" scrie că din punct de vedere financiar, aeroportul Narita „este o prăpastie". Construcția primei părți, care acoperă 550 hectare, împreună cu aerogara, clădirile administrației și o pistă de 4 000 metri au costat 230 miliarde de yeni, potrivit oficialităților, și o sumă dublă acestela, după alte estimări. De șase ani aeroportul Narita „devorează" 40 milioane de yeni pe zi în dobînzi și în cheltuieli de supraveghere. „Este un preț prea mare pentru un aeroport pe care nimeni, sau aproape nimeni, nu-l vrea" — scrie „Le Point". Nici publicul, deoarece traseul de parcurs, fără legături rapide, constituie un obstacol; nici multe companii aeriene, deoarece Narita va fi una din platformele cele mai scumpe din lume; nici viitorii funcționari, 15 000 persoane la început, un număr triplu mai tîrziu, pentru că locuințele sînt rare și la prețuri ridicate în această regiune; nici, desigur, țăranii de pe terenurile respective și mai ales ecologii.

La ora închiderii ediției, „France Presse" anunță că guvernul nipon a fixat pentru 20 mai ceremonia inaugurării aeroportului internațional Tokio-Narita, dînd asigurări că vor fi luate toate măsurile de securitate necesare (între altele, prezența permanentă a 1 500 de polițiști).

R. AVRAM ■

ȘTIINȚA PE MAPAMOND

Supergravitația, împlinirea visului lui Einstein?

Un cuvînt nou a îmbogățit în 1976 vocabularul fizicii: supergravitația. Să exprime căutarea continuă a cuvintelor o tendință de inflație a lexicului, în această epocă în care cuvintele par să se uzeze foarte repede, încît trebuie să le adaugi prefixele „super" sau „extra" pentru a le revaloriza? Cuvîntul gravitație nu este deci suficient? Sau supergravitația desemnează, într-adevăr, o forță mai puternică decît gravitația?

Cuvîntul acesta nou — scrie „SCIENCE et VIE" în unul din ultimele sale numere — definește, într-adevăr, o nouă teorie fizică, ale cărei baze au fost puse de Daniel Freedman și Peter van Nieuwenhuisen (ambii de la Universitatea de stat din New York) și Sergio Ferrara (de la Centrul de cercetări atomice din Frascati). Această teorie își propune să includă fenomenul gravitației într-o teorie unificată, materializînd astfel visul urmărit toată viața de marele Einstein. Pînă în acest moment, informează revista franceză, gravitația nu a putut fi niciodată integrată unui cadru, nici măcar teoretic, care să reunească celelalte forțe: nucleare, magnetice și electrice.

Pentru a ajunge la această îmbinare, teoreticienii citați mai sus au făcut apel la un concept nou, cel de supergravitație. Noțiunea de concept are o importanță cu totul deosebită în acest caz, pentru că, într-adevăr, orice teorie este mai întîi o construcție abstractă, care încearcă să reprezinte mai bine realitatea observată. Un exemplu ilustrativ — teoria forțelor. În cazul supergravitației este vorba de o teorie foarte complexă care încearcă să reconcilieze două teorii fizice de mare importanță. Pentru infinitul mic, atom și particule, există fizica cuantică; pentru infinitul mare — stelele și celelalte corpuri celeste — există relativitatea generală.

La începutul acestui secol, cînd mijloacele de observație și experimentare s-au dezvoltat deopotrivă, atît în domeniul astrofizicii, cît și în cel al fizicii particulelor, s-a presupus că fizica cuantică și relativitatea ar fi recuperabile nu numai în mecanica clasică, ci și în alte domenii. Din păcate nu și în cazul particulelor de mare viteză, deoarece — vorbind schematic — raporturile între particule nu este identic cu cel dintre corpurile celeste. Dificultatea o constituie gravitația, subiectul esențial al relativității generale. Imaginea clasică ce se oferă pentru a ilustra relativitatea generală era aceea a unui spațiu avînd numai două dimensiuni, ceva de genul unei membrane elastice plane. Mase de mărime diversă, aruncate pe această suprafață, produc deformări, datorită forțelor gravitaționale. Întrebarea care se pune în acest caz este dacă și celelalte forțe, de exemplu forța electrică, deformează și ele spațiul. În mod tradițional, la această întrebare se răspunde numai pe jumătate, cam în felul următor: relativitatea generală permite explicarea fenomenelor care se produc la scală mare, la acea scală la care fenomenele gravitaționale sînt observabile. La nivelul particulelor, gravitația este totuși un fenomen neglijabil. Paradoxal, dimpotrivă, la nivel astronomic, celelalte forțe au valori infime și singură gravitația poate fi luată în considerație.

Sintetizînd, se poate spune că discordia între relativitatea generală și fizica cuantică provine din faptul că, pentru prima din aceste teorii, gravitația este considerată ca o proprietate geometrică a relației spațiu — timp, în vreme ce pentru cea de-a doua, ar fi foarte practic să nu se vadă în gravitație decît o particulă în plus, **gravitonul.** Supergravitația reprezintă în această viziune o construcție teoretică a gravitonului. Rămîne de văzut în continuare cum poate fi materializat acest graviton, cum poate fi observat și dacă rezultatele experiențelor sînt în concordanță cu teoria supergravitației. Un drum nu tocmai ușor de străbătut.

Improvizații

La ora cînd vor apare aceste rînduri, probabil că vom fi aflat cu toții rezultatul meciului amical **Argentina—România**, de la Buenos Aires. În ce mă privește, un rezultat favorabil mi-ar place foarte mult și l-aș felicita pe jucători, dar există cîteva amănunte care mă fac mai pesimist. (Dee Domnul să mă-nșel !) Mai intîi acea înfringere (0—1) din fața echipei **Franța B**, rezultat care nu contează, desigur, dar nici nu poate fi trecut cu vederea dacă e vorba de firma **națională**. În general, măsurile de redresare în ce-i privește pe **tricolori** au avut loc sub forma unei ciudate mentalități. Covaci a gîndit că dacă adună la lot jucători din toate generațiile va demonstra că ziariștii n-au avut dreptate, cînd l-au acuzat că a pierdut meciul calificării noastre pentru Argentina la București, folosindu-se, nu de cei mai în formă jucători, cum era firesc, ci de cei cu care era mai prieten (cei de la **Steaua**). Motivele acestei rațiuni le vom mărturisi vreodată, dar acum nu e cazul. Meciul de la Istanbul, după cum știe toată lumea, n-a fost concludent în nici un fel din cauza terenului desfundat. Oricum, în capitala Turciei s-au remarcat cel puțin trei jucători nedreptățiți de antrenor: Răducanu, Romilă și Dobrin. La Rouen, s-a reparat și a patra greșeală, abia la pauză: a fost introdus în teren Rădulescu care de mult avea loc în națională. În sfîrșit, aflăm, la ora la care scriem aceste rînduri, că a cincea eroare e pe cale de a fi reparată: Lucescu a devenit titular pe extrema dreaptă.

Acestea ar fi unele premise. Dar, mai adăugăm noi, de ce a plecat antrenorul Covaci cu Fanici și Iordănescu, jucători care în nici un caz nu îndreptățesc selecția la ora de față, și n-a luat în locul lui Zamfir o extremă de meserie, să zicem pe Petrescu de la **Politehnica Timișoara** sau un altul care mie-mi scapă? De unde atîtea improvizații? Dobrin — extremă dreaptă, cînd la club joacă la mijloc, și anume pe partea stîngă ; de ce Hajnal pe extremă stîngă, cînd joacă și el, cînd fundaș, cînd la mijloc și foarte rar pe extremă? Există o singură bănuială pe care o am: că timpul pe care l-a avut la dispoziție Covaci pentru o privire de ansamblu asupra fotbalului nostru a fost insuficient. Dar oare așa este?

Un alt lucru care mă îngrijorează este faptul că, pentru a patra oară, juniorii noștri n-au reușit să se califice la turneul final U.E.F.A. Să fie o întîmplare oare? La drept vorbind, racilele fotbalului nostru sînt aceleași de ani de zile. Dar noi scriem, noi citim! Conducerile de pînă acum ale federației de specialitate s-au mulțumit numai cu declarații și rezultatele, după cum se vede, sînt nule. De 30 de ani cerem mini-terenuri pentru elevi în jurul școlilor și chiar al blocurilor de locuit. Nu s-a găsit nicăieri cineva în stare să asigure aceste suprafețe de joc fără de care copiii, după istovitoarele lor studii, să găsească o recreație. Citim cu stupoare că nici unele cluburi divizionare nu au terenuri de antrenament, ceea ce este inadmisibil, pregătirile făcîndu-se, ori în localități alăturate, ori pe terenuri improprii. Pe vremea cînd făceam parte din Biroul federal, la această cerință minimă și indispensabilă ni s-a răspuns că micile terenuri mănîncă spațiu, ca și cînd noi punem porumb în Balta Albă și Drumul Taberei și uităm că avem parcuri destul de spațioase unde ar încăpea și niște locuri de joacă ce ar aduce un inestimabil lot de jucători, odată cu trecerea timpului. Aud că se vor înființa 40 de licee de fotbal în toată țara. Este un lucru foarte bun, dar nu suficient. Obligativitatea ca în program să existe două ore de destindere zilnic, după studiu, la orice fel de școală, ar fi un lucru și mai bun. Studiul prelungit este foarte bun și necesar, dar fără educație fizică nu vom crește oameni în stare să ne reprezinte în toate domeniile sportului. Aș mai aminti aici și precara pregătire a antrenorilor noștri, dovedită, așa cum au scris toate ziarele, cu prilejul atestării jucătorilor. A trebuit să vină acest examen, pentru a afla incredibilul lucru că există jucători români care nu sînt în stare să șuteze pe poartă de la 35 de metri, chiar cînd aceasta e goală! Că nu sînt alergători de fond, asta știam de mult, că n-au viteză, îi mai scuteam, dar că nu știu să stopeze mingea și să șuteze, asta este inadmisibil!

EUGEN BARBU ■

Azi, la Brașov, în finala primei ediții a Cupei României

Constructorul Baia Mare, o grupare decisă să-și joace șansa din răsputeri, chiar dacă șansa ei pare, la calculul hîrtiei, cea a... buturugii mici !

Universitatea Timișoara — Constructorul Baia Mare, un meci dinainte jucat?!

Pe parchetul sălii din Brașov se va disputa astăzi finala primei ediții a Cupei României la handbal feminin, meci care va opune Universității Timișoara pe Constructorul Baia Mare. O judecată simplistă, care s-ar mărgini să pună în balanță numai „cărțile de vizită" ale celor două grupări, ar indica un favorit sigur, Timișoara, socotind că, în vreme ce Baia Mare reprezintă o echipă din divizia secundă, Universitatea a cîștigat 7 titluri de campioană a țării în ultimii 10 ani. Numai că lucrurile nu stau chiar așa, după cum vom vedea în cele ce urmează.

Constantin Lache crede că Baia Mare are prima șansă ! Să fie vorbele acestea obișnuita declarație de circumstanță ?

● TIMIȘOARA. Antrenorul Constantin Lache afișează un optimism lucid, declarînd că „meciul este deschis oricărui rezultat, iar scorul va fi strîns în... favoarea noastră !" Aflată într-un amplu proces de primenire a lotului, Universitatea va dispune, la Brașov, de numai 10 jucătoare apte de joc, „veteranelor" Popa, Luțaș, Stan și Cojocaru adăugîndu-li-se foarte tinerele Gebaură, Marincov, Kiss și Ștefanovici, foste sau actuale junioare. Constantin Lache susține că „e foarte mulțumit de randamentul jucătoarelor tinere, care au partea lor de contribuție la cele 5 victorii din tot atîtea meciuri în noul campionat, în care mulți ne prevedeau o soartă grea". Rugat să ne vorbească despre formația adversă, antrenorul Timișoarei ne-a mărturisit că, teoretic, Baia Mare are prima șansă. Argumente ? Partidele foarte bune făcute în Cupă, în urma cărora băimărencele au eliminat 3 echipe de divizia A, Rapid, Confecția și Universitatea București. Apoi, valoarea ridicată a lotului Constructorului, în care 5 titulare, Ionescu, Sasu, Hrivneak, Carban și Crundan, provin tocmai de la Universitatea Timișoara, fiind animate, firește, de dorința de a le învinge pe fostele coechipiere. „Socotind valorile individuale, e de părere Constantin Lache, adversarele noastre par în avantaj", opinie pe care n-o împărtășește căpitana echipei de pe Bega, internationala Nadire Luțaș. S-o ascultăm : „Dacă va juca Doina Cojocaru, nu vom avea probleme deosebite, iar Cupa va lua drumul Timișoarei, acolo unde-i este locul. Doresc din tot sufletul să cîștigăm. Personal, victoria m-ar bucura extraordinar și aș socoti-o o primă revanșă față de atitudinea antrenorului Constructorului, Constantin Popescu, care, răspunzînd de echipa reprezentativă aliniată la Montreal, nu m-a selecționat, deși eram în cea mai bună formă la vremea aceea. Am convingerea că, joi seara, vom intra în posesia Cupei". (Teodor Buiza)

Constantin Popescu : „partida se va decide în duelul dintre cele două portărițe".

● BAIA MARE. Antrenor — de numai un an și jumătate — la Constructorul, Constantin Popescu reprezintă un nume de referință în handbalul românesc. Coautor la cîștigarea celor 3 titluri de campion al lumii pentru handbalul nostru, 1956, 1960 (ambele în 11) și 1962, Constantin Popescu a antrenat, pînă să vină la Baia Mare, imediat după Jocurile Olimpice de la Montreal, pe Progresul și Universitatea București, cu care a reușit 6 victorii în campionatul național. A găsit la Baia Mare, după cum ne spune adversarele noastre. Joi seara, toată Baia Mare va fi, sînt convins, cu ochii la televizor, așteptînd primul mare trofeu din istoria handbalului local. Vreau să-i asigur pe suporterii noștri că nu vom precupeți nici un efort spre a le împlini visul". (Ovidiu Ioanițoaia)

Ana Gebaură, una dintre marile speranțe ale Universității. Fostă canotoare, campioană națională de junioare în 1974 și aleasă cea mai bună sportivă a județului Mehedinți, Ana Gebaură are emoții : „dacă voi juca, voi juca foarte bine, pentru echipă și pentru părinții mei care, la Orșova, se vor afla în fața televizorului. Nu cred că putem pierde, deși echipa noastră trece printr-un moment dificil, avînd prea multe jucătoare, între care și eu, foarte tinere".

Fotbal

Divizia B

RM. VÎLCEA : Chimia — Chimia Tr. Măgurele 3—0 (1—0). Pe stadionul din Zăvoi, gazdele au încercat — și izbutit — o desprindere în clasament, numai că ea s-a realizat mai greu decît s-ar putea crede, după rezultat, în fața unei garnituri care a reprezentat o plăcută surpriză, prin jocul ei ordonat și, adesea, curajos. ● Oaspeții au greșit însă în debutul partidei cînd, speriați de faima adversarului, s-au complăcut într-o apărare aglomerată, îngenuncheată repede de golul lui Cornel Nicolae, care a împins în plasă șutul lui Iordan deviat de portarul teleormănean în bară. A fost, s-o spunem, singura acțiune în care minusculul atacant vîlcean „s-a văzut", el intrînd apoi într-un prelung anonimat. Ca și Stanca, dealtfel, golgeterul seriei, cu 17 goluri, de care mingea s-a lovit ca de Dudu Georgescu, adică fără urmări ! ● La 0—1, turnenii au ieșit mai îndrăzneț la atac, dar experiența liderului a sancționat greșelile de apărare ale oaspeților, Carabageac (gol splendid, cu capul, din plonjon, tot el, șut fulgerător și imparabil) stabilind scorul final al unui meci sportiv, fără faulturi. Mai merită remarcate desele incursiuni în atac ale fundașilor vîlceni Basno, Cîncă și Iordan, adevărate „motoare" pentru echipa lor. ● Deși partida, cum spuneam, a fost plăcută și corectă, la Vîlcea s-a fluierat exagerat și inutil, deopotrivă din tribune, cît și din teren, unde clujeanul I. Cîmpeanu a prestat un arbitraj mediocru. (Ion Predoșanu)

BISTRIȚA : Gloria — C.I.L. Sighet 3—0 (0—0). După meci, desfășurat în fața unui stadion arhiplin, în ciuda transmiterii partidei la radio de către studioul din Cluj-Napoca, fostul internațional Dan Coe, antrenorul oaspeților, ne-a declarat, nu fără amărăciune, că „e mulțumit de jocul echipei, dar nu și de rezultat" ! ● Atitudine firească, la capătul unei partide în care Sighetul a evoluat bine, mai ales în prima repriză, cînd a jucat de la egal la egal cu Gloria. ● La reluare, după o suită de 5 cornere în 2 minute, Butuza a deschis scorul, profitînd de un moment de ului ală al apărării adverse, parcă ținută loculuiului. ● Gheața fiind spartă, bistrițenii și-au continuat marșul spre victorie, marcînd alte 2 goluri, Georgescu și Butuza izbutind reeditarea scorului din tur ! Numai că, de data aceasta, după spusele antrenorului lor, Alexandru Constantinescu, „mult mai greu și mai muncit". De 4 ori, mingea a lovit stîlpii porții echipei din Sighet ! Ca totdeauna, foarte bună prestația lui Ciocan care, la 37 de ani, din care 18 de fotbal, continuă să fie golgeterul seriei, cu 16 goluri. ● Curat arbitrajul suceveanului M. Abramiuc. (C. Ionescu)

MOLDOVA NOUĂ : Minerul — F.C. Baia Mare 1—0 (0—0). Meci viu disputat, echilibrat, desfășurat mai mult la centrul terenului. Oaspeții, în dorința de a pleca măcar cu un punct, s-au apărat cu înverșunare, Condruc și Sabou formînd un zid de netrecut, primul „evadînd" adesea în atac, fiind, dealtfel, și autorul unei ratări ! O altă ocazie a băimărenilor a irosit-o Radu Pamfil, asta pe fondul unei partide sportive și egale, de la care a făcut excepție ex-petroșeneanul Georgevici care, vrînd să-l atace violent pe fostul coechipier Roznai, s-a autoaccidentat, părăsind terenul pe targă !? ● Singurul gol al meciului, Nestorovici, cu capul, a însemnat și singurul șut pe poarta al gazdelor, în timp ce Baia Mare părea la cîrma partidei, foarte aproape de visul unui „egal". ● Promițătoare evoluția foarte tînărului Galcan, debutant, 17 ani, care, de pe aripa stîngă, a tras după el ofensiva grupării din Moldova Nouă. ● După meci, antrenorul Matelanu a recunoscut, cu fair-play-ul obișnuit, că „gazdele au învins pe merit", dar brașoveanul C. Ghiță, care a arbitrat corect, a fost, în minutul 91, de altă părere, consolîndu-l : „Viorele, i-a zis, cred că ai avut ghinion". (B. Teodor)

Moartea boxerului

Potrivit mărturisirilor lui Covaliu, precumpănitor, în ultimul timp, devenise gîndul de a-şi achita sarcinile stîrpirii răului. Îl preocupase cu osebire găsirea unui loc în oraşul natal, unde de mai mult timp îl aşteptau mama şi sora lui, pentru cea dintîi avînd un adevărat cult, iar pentru fiica ei o dragoste frăţească, plină de gingăşie. De cînd boxul de performanţă nu-i mai surîdea, ideea de a se stabili în oraşul copilăriei devenise o obsesie. Acolo a crescut Covaliu, în vechiul port dunărean, locuit de o lume interesantă, un port de trafic intens şi cu o dezvoltare impetuoasă în ultimii ani. Rîvnise să se întoarcă din nou în mijlocul acelui cadru pitoresc, care te întîmpină la fiecare pas şi face casă bună cu bătrînele clădiri reconditionate, purtînd peste ani pecetea vremurilor apuse, evocînd familii de potentaţi şi armatori, de slugi şi hamali, războaie mai depărtate sau mai apropiate, schelele turceşti „porto-franc" şi atîtea alte amintiri care zăceau acum în albume prăfuite sau în arhive.

Fierberea timpurilor actuale, de o virstă cu a lui, rămăsese întipărită viu pe retina-i de copil şi de adolescent. În viaţa lui de familie, cu mamă văduvă, schimbările au pătruns ca o binefacere. Cea dintîi înscriere a lui la şcoala profesională a uzinei de vagoane şi compresoare de la marginea oraşului, unde-şi găsise de îndată rostul, adaptîndu-se condiţiilor create de acel moment, i-a deschis drumul. Firea îl ajută să cîştige nu numai pe maiştri şi profesorii lui, ci pe înşişi colegii ce-l declarară, cîteva luni după aceea, un fel de monitor liber ales de către opinia generală a clasei. Atît de multe calităţi vădea fiul văduvei Rozalia Covaliu, încît nimeni nu-şi mai putea închipui vreo iniţiativă în afara acestui copil înzestrat cu o forţă fizică şi morală extrem de puternice. Seara, în dormitor, la lumina roşie a becurilor de veghe, care le păzea somnul, Covaliu povestea puştanilor tot ce pritocea mintea lui, lansîndu-i către nişte vise eroice. Deşi se pregătea pentru meseria de strungar şi dovedea certe aptitudini, undeva în intimitatea lui zămislea secreta dorinţă de a fi „poliţist". Fantezia lui fusese alimentată de cîteva cărţi la modă, citite cu lanterna sub pătură dar şi de istorii ciudate ascultate pe malurile Dunării de la vechii mateloţi şi de la căpitanii de slepuri, pe care în copilărie îi cunoscuse şi le sorbise cuvintele. Prin această zestre strînsă cu grijă în memoria lui, mereu proaspătă, dobîndise un renume printre colegi. Cum se dădea stingerea şi plantonul încheia rondul, la un semn, puştanii îşi trăgeau cuvertura sub bărbie, priveau tavanul ca pe un ecran, în timp ce vocea lui Covaliu începea să depene în linişte scene palpitante. Avea un mod de a se face ascultat care îi stabilise o distinctă reputaţie, la vîrsta cînd imaginaţia adolescenţilor e mai înaripată decît o pasăre măiastră. Covaliu povestea despre suhaturile bălţilor, despre peripeţiile din deltă ale lui Terente, despre apariţia acestui erou popular în Nedelcu-Chercea, unde băga în sperieţi pe cîrciumari, covrigari şi zarzavagii, luîndu-le într-o noapte tot rodul speculei de poştă zi, ca apoi să se aşeze în chip de călugăr la pasarela vapoarelor de pasageri pe canalul Măcinului, împărţind gologani la văduve şi cerşetori. Copiii abia îşi ţineau respiraţia, îndemnîndu-l pe narator : „Zi-i mai departe, zi-i !" Dacă se întorcea înapoi cu gîndul la acea fericită perioadă din viaţa lui, nu putea uita şi felul cum, într-o zi de iarnă, s-a schimbat cursul vieţii. Era o zi cu nămeţi mari. Întorcîndu-se de la practică, după ce urcase vadul Dunării împreună cu un grup de flăcăiaşi, se pomeniră cu toţii atacaţi din senin de o sfeahtă de golănaşi, care, nici mai mult nici mai puţin, săriră la bătaie. (În spatele unei clădiri din centru pe unde pe vremuri făcea înconjurul tramvaiul de Lacul Sărat se afla un teren cu tobogane şi două standuri cu dulciuri. Lumea denumise locul „Orăşelul copiilor".) Şleahta apăru de după un gard, se năpusti asupra grupului de ucenici şi începu confruntarea. Covaliu îşi lăsă geanta cu scule şi cu gustări ale clasei şi înaintă către cel mai solid dintre puşlamalele care-i atacaseră. Furios, lovi în neştire pînă ce-l trînti pe agresor într-un mal de zăpadă, făcîndu-i inofensiv ; cînd şi a doua puşlama încercă să-l atace şi acela se pomeni în grindina de pumni a lui Covaliu, rostogolit în acelaşi nămete de zăpadă. Deodată se auzi un strigăt care făcu să amuţească ambele tabere. El venea din partea unui bărbat înalt, bine clădit, cu o privire deschisă. „Staţi, isprăviţi cu bătaia ! Nu vă e ruşine ! Ce aveţi cu ucenicii ?" Cei mai mulţi o zbughiră. Puştii loviţi de Covaliu se ridicaseră în şezut şi-şi scuturau capetele de ameţeală, căutîndu-şi căciulile prin zăpadă. Antrenorul, căci acesta era bărbatul care oprise încăierarea, pe numele lui Rovinaru, se apropie imediat de Covaliu, îl măsură de sus pînă jos, îi întinse mîna încintat, felicitîndu-l : „Bravo, ştii să te aperi ca un cavaler ! Şi află, puştiule, că ai stofă ! Fă-mi neapărat o vizită la Box-Club. Cum te cheamă ?" „Covaliu" răspunse timid băieţandrul cu obrazul încă învăpăiat de indignarea de adineauri. „Şi de cine întreb eu acolo ?" „De Rovinaru să întrebi şi dacă nu mă găseşti la club, neapărat la sala de antrenament".

Pentru Rovinaru şi elevul lui începu una dintre cele mai îndîrjite bătălii în vederea însuşirii tehnicii. Ar fi poate exagerat să-l numim calvar, dar nici a distracţie nu prea semăna. Momentele de acalmie erau din ce în ce mai rare, antrenamentele se desfăşurau fără întrerupere cu fixarea atîtor mişcări de agilitate, alternînd cu lovituri la sac şi la punching-ball, încît sudoarea de pe Covaliu curgea cu nemiluita. Joc de picioare, fente, eschive, scăderi de nivel şi iar şi iar de la capăt. Vocea şi ochii lui Rovinaru nu-l slăbeau o clipă, iar observaţiile de asemenea. Stătea cît stătea departe de elevul său şi iar se apropia de el să-i corecteze garda, poziţia capului, a umerilor, a picioarelor, îndemnîndu-l : „Încă o dată, Nelu ! Încă o dată, nu te opri ! Să nu te opreşti o clipă. Ţi-a dat natura o forţă ca şi unei locomotive ! Nu înceta să tragi, chiar dacă nu te afli în cea mai bună poziţie. Asta va fi totdeauna atu-ul tău. Profită de el... Ai vigoare şi nu oboseşti, ceea ce este extraordinar !" Urmau cîteva momente de relaxare, după care Rovinaru îl sfătuia din nou să-şi fixeze pe cap casca de protecţie, îşi lua şi el una, îşi trăgea mănuşile de box şi studiau împreună schemele cu încetinitorul, făcînd fandări sau paşi de retragere. La capătul nesfîrşitelor ceasuri îl lăsa în cele din urmă să plece la vestiar, să intre sub jetul fierbinte, la abur şi apoi la duş, după aceea plecau împreună în oraş şi se aşezau de obicei pe „Terasa marinarilor", local de băuturi răcoritoare, instalat undeva pe faleză în văzul tuturor. Covaliu îşi recupera lichidul pierdut în timpul antrenamentelor, bînd trei halbe de citronadă cu lămîie multă, Rovinaru două sprituri slabe cu vin de soi. Se despărţeau bine dispuşi, promiţîndu-şi pentru a doua zi o nouă „galeră". Antrenorul nu uita să-i amintească ucenicului : „Zarurile au fost aruncate, nu mai putem da înapoi. La toamnă, te urc pe ring".

(Va urma)

EUGEN TEODORU ■

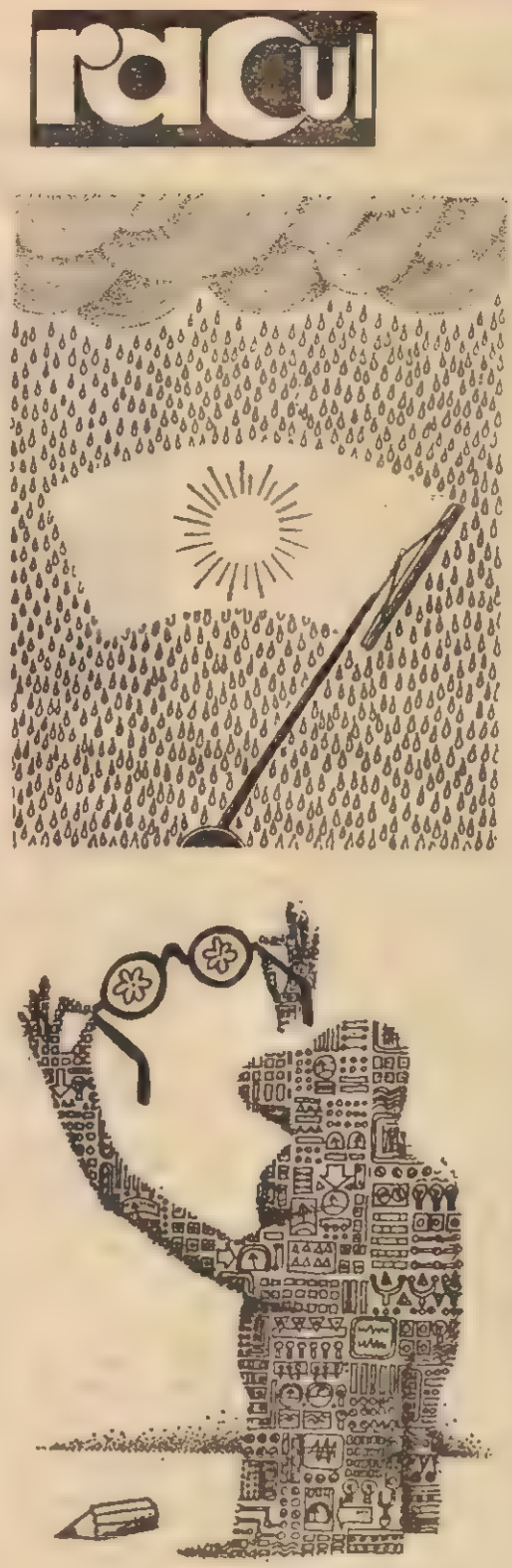

CONSTANTIN CIOSU ■

Fabula învîrtelilor

O roată
Văzîndu-şi o surată
Ajunsă
Peste noapte mai... „unsă"
(Adică-n dreapta-faţă
La o maşină mică)
Şi ştiind că avea
Aceleaşi calităţi ca ea,
O întrebă cu mirare
Ce a făcut s-ajungă aşa... „mare" ?
Cealaltă a zîmbit
Şi-a zis : M-AM... ÎNVÎRTIT !

Fabula vigilenţei

O clanţă oarecare
Clănţănea mereu cu înfocare
Pentru-a şti toată lumea ce mare importanţă
Poate avea la uşa secretă ea, o... clanţă.
Concluzia-i concisă :
Uşa secretă n-a prea stat închisă,
Iar fabula-n MORALĂ, ne spune şi nu-n treacăt:
Cînd „clanţa" clănţăneşte, recurgeţi la un „lacăt" !

LICA PAVEL ■

Spionaj şi electronică

În atmosfera de tensiune întronată în lume către sfîrşitul anilor '40, opera în Germania occidentală o organizaţie de spionaj condusă de fostul general nazist Reinhard Gehlen. Cum nu avem intenţia să ne ocupăm în aceste rînduri de istoria spionajului german, vom menţiona doar faptul că, pe la începutul anului 1953, Reinhard Gehlen era muncit de o idee pe care — gîndea el — dacă ar fi putut s-o transpună în practică, ar fi rezolvat multe din problemele şi bătaia de cap ce i-o dădeau cererile tot mai mari ale patronilor săi în ce priveşte obţinerea de informaţii din Răsărit. Ideea consta în conectarea cablurilor telefonice din Berlinul democrat la o centrală special construită în subsolul uneia din filialele organizaţiei din Berlinul occidental. Gehlen era fascinat de ideea că conectarea cablurilor subterane din Berlinul democrat ar fi trebuit realizată literalmente sub privirile patrulelor poliţiei populare est-germane, mereu prezentă de-a lungul graniţei dintre sectoarele de est şi de vest ale oraşului, atît ziua cît şi noaptea. Cu toate aceste obiecţiuni, Gehlen a decis că acţiunea merită riscul...

Curînd după aceea, el a găsit şi omul care părea potrivit pentru a i se încredinţa o asemenea sarcină. Printr-unul din colaboratorii organizaţiei ce lucra acoperit la „Departamentul Blank", Gehlen a intrat în posesia cererii de angajare în serviciile de securitate ale noului Bundeswehr a unui anume Werner Haase. Omul, în vîrstă de 38 de ani, fusese ofiţer în armata hitleristă, într-un regiment de geniu, iar după război, eliberat dintr-un lagăr britanic de prizonieri, absolvise cursurile unui institut tehnic, devenind expert în telecomunicaţii. Apreciind că Werner Haase era tocmai omul care îi trebuia pentru proiectul său, Gehlen a cerut să se facă despre el investigaţii mai amănunţite. S-a stabilit că cel în cauză servise în armată încă din anul 1936, că absolvise şcoala militară de ofiţeri la München şi că urmase, de asemenea, şcoala superioară de infanterie şi comunicaţii radio de la Doberitz. Luptase în Franţa şi în U.R.S.S. şi fusese decorat pentru isprăvile săvîrşite pe front cu „Crucea de fier" clasele I şi II precum şi cu „Crucea de aur pentru vitejie". Cu toate că era un specialist format, cu practică îndelungată în problemele de radio şi telefonie, Haase nu reuşise să găsească un post corespunzător pregătirii sale, fiind nevoit să îndeplinească slujba de funcţionar la vamă.

Gehlen s-a întîlnit personal cu Haase şi l-a supus unei examinări amănunţite. Satisfăcut de rezultat, el a dispus ca acesta să fie angajat cu un salariu de 400 DM la filiala 120-D din Berlinul occidental. Unul dintre cadrele mai vechi ale organizaţiei, maiorul Brenner, şi şeful filialei, Schuster, au primit sarcina să-l instruiască pe noul angajat cu problemele muncii de spionaj şi să-l verifice sub toate aspectele, ca măsuri prealabile punerii sale în curent cu detaliile planului secret de interceptare a cablului telefonic din Berlinul de Est. Cum ambii au trimis rapoarte bune despre Haase, în septembrie 1953, Gehlen a hotărît că sosise timpul să-i pună la treabă. El şi-a mutat noul subaltern la filiala 120-B aflată tot în Berlinul occidental şi l-a promovat în funcţia de ajutor al şefului de filială, maiorul Waller alias „Ahrend". Într-una din încăperile filialei, al cărei sediu era acoperit sub firma unei întreprinderi pentru efectuarea de instalaţii electrice, a fost construită o centrală telefonică de gabarit mic. Cablurile subterane ce plecau de la această centrală au fost aduse pe traseele telefonice existente pînă la un recipient subteran construit chiar la graniţa dintre cele două sectoare ale Berlinului, în zona aleasă pentru realizarea conexiunii. Pînă la acest stadiu lucrarea fusese realizată de cadre ale organizaţiei. Astfel, în toamna anului 1953, preparativele pentru operaţiunea ce urma să fie realizată de Haase erau terminate. Noul sistem de interceptare primise din partea specialiştilor ce lucrau în departamentul tehnic al organizaţiei Gehlen o denumire proprie şi anume „ecluză telefonică", în germană „Telephone Schleusse". Această „ecluză" urma să constea din două conexiuni realizate concomitent : un cablu ar fi urmat să unească recipientul construit în Berlinul de Vest, pe Kiefholtzstrasse, cu circuitul subteran al Berlinului democrat, trecînd pe sub apele unui canal ce străbătea locul denumit Heidenkampfgraben, iar al doilea cablu trebuia să unească instalaţiile pregătite de spionii lui Gehlen cu o porţiune a instalaţiei est-berlineze situată ceva mai departe, trecînd pe sub apele lacului Jungern, undeva pe lîngă Sakrow aproape de Potsdam, pe o porţiune de aproximativ 700 m. Se optase pentru scufundarea în apă a unui cablu impermeabil, întrucît efectuarea unor săpături în sectorul democrat al Berlinului nici nu era de închipuit.

Pentru a transporta cablul peste apă, tehnicienii din organizaţia lui Gehlen imaginaseră o soluţie ingenioasă la prima vedere ; departamentul tehnic din Stuttgart construise în acest scop cîteva vaporaşe teleghidate din acelea cu care se joacă copiii pe lacurile parcurilor. Partea scufundată a vaporaşelor respective era prevăzută cu un dispozitiv de purtat cablul, iar motorul lor era suficient de puternic pentru a trage prin apă această sarcină suplimentară. Cum spuneam însă, soluţia era ingenioasă doar la prima vedere ; cei ce o preconizaseră şi cei care o aprobaseră nu ţinuseră cont de faptul că operaţia trebuia să fie efectuată în cursul nopţii, într-un loc unde nici măcar ziua nu prea se îngrămădeau copii cu jucării.

După ce totul a fost gata, în noaptea cu ploaie şi ceaţă din 13 noiembrie 1953, Haase şi-a adunat complicii, între care şeful filialei, un expert tehnician din centrală şi asistentul acestuia din urmă, în apartamentul său din Filanderstrasse — suburbia Steglitz. Ei au discutat detaliile finale şi şi-au mai verificat o dată sculele şi materialele. Haase a fost înzestrat cu o carte de identitate falsă eliberată de poliţia din capitala Bavariei pe numele Wilhelm Heissler, tehnician de telefoane cu domiciliul în München, Maximilianstrasse nr. 4. El era îmbrăcat în haine de lucru, iar pe cap avea o şapcă de muncitor.

După terminarea verificării finale omul nostru a plecat cu o maşină în Heidenkampfgraben, a parcat lîngă o groapă rămasă de pe timpul bombardamentelor şi de acolo şi-a continuat drumul pe jos, cărînd după el un geamantan care conţinea un colac mare de sîrmă, sculele de care avea nevoie precum şi vaporaşul teleghidat. El fixase capătul cablului telefonic de vaporaş, lansase jucăria la apă şi se căznea să pună în funcţiune instalaţia de telecomandă a acesteia cînd, deodată, un automobil ieşit ca din pămînt a oprit lîngă el cu un scrîşnet de frîne.

Din automobil au sărit cîţiva oameni în uniformă, care l-au imobilizat pe Haase şi l-au luat cu ei la Potsdam. În acelaşi timp, o a doua echipă a arestat şi pe agentul care aştepta pe malul celălalt al canalului.

Încercarea simultană de a instala un al doilea cablu de-a latul lacului Jungern a fost, de asemenea, dejucată, iar agentul însărcinat cu realizarea acestei părţi a acţiunii, un anume Christopher Komarek, a fost şi el arestat. La 21 decembrie 1953 a avut loc la Curtea Supremă a R.D.G. procesul lui Werner Haase şi al complicilor săi. Procurorul a cerut pentru acuzatul principal pedeapsa cu moartea, iar preşedintele a fost şi el de părere că acesta o merită pe deplin. Curtea a hotărît totuşi să manifeste clemenţă şi să cruţe viaţa spionului : Haase a fost condamnat doar la închisoare pe viaţă. În 1958 el a fost graţiat şi expulzat.

(Va urma)

I. MOCANU ■

„SECRETUL SĂNĂTĂȚII STĂ ÎNTR-O ALIMENTAȚIE ECHILIBRATĂ"

Interlocutorul nostru, prof. dr. docent IULIAN MINCU, este născut în comuna Lucieni-Olteni, județul Dimbovița, la 21 mai 1927. Pe lîngă medicină, este licențiat în chimie (biochimie). În prezent este șeful catedrei de nutriție și boli metabolice de la I.M.F. București, director al Clinicii și Centrului de boli de nutriție și metabolism. Președinte al Societății de nutriție și boli metabolice din România, membru ales în 8 societăți medicale din străinătate. Stagii de specializare în Franța, Anglia, R.F. Germania, visiting professor la universități din S.U.A. (Boston, Washington, San Francisco), Franța (Paris), R.F.G. (München). Cercetător prodigios, pînă acum a publicat în reviste de specialitate din țară și de peste hotare peste 380 de lucrări. E autor a 17 monografii și tratate, din care menționăm ca apariții marcante ale ultimilor ani : „Tratat de dietetică" (1974), „Diabetic Micro and Macroangiopathy" (New York, 1975), „Dislipidemiile" (1976), „Diabetul zaharat" (1977). Ultimele două monografii sînt în curs de apariție și în limbile engleză și germană. Autor, în colaborare, a două importante invenții : tratamentul comelor metabolice prin soluții alcaline și sinteza aloxanului, substanță chimică folosită în laboratoare.

– Documentîndu-mă pentru această discuție și pentru alcătuirea obișnuitelor fișe bio-bibliografice, am fost surprins de numărul foarte mare de lucrări publicate de dumneavoastră. Cum specialitatea în care lucrați permite mai puțin reflecția speculativă, aș vrea să-mi destăinuiți acest secret...

– Dacă trebuie găsită o explicație dincolo de cea la îndemîna oricui – adică munca asiduă – atunci eu aș putea fi și aceea că personal am avut marea șansă de a debuta foarte de tînăr în specialitate, prin debut înțelegînd posibilitatea de a mă dedica pe deplin pregătirii și cercetării tenace. Mi s-a încredințat conducerea clinicii acum 11 ani, după ce, e drept, beneficiasem nu numai de o practică serioasă în țară, ci și de un stagiu de peste un an și jumătate de specializare în străinătate. Apoi, trebuie să spun că această clinică fusese condusă pînă atunci de un om de știință de talia profesorului Pavel, el însuși înscriindu-se în șirul unor străluciți înaintași, precum profesorii Paulescu (inventatorul nedreptățit al insulinei), Teohari, Băltăceanu, Lupu, Litarzek.

– Știu totuși că nu e vorba de o simplă preluare a unei „ștafete nevăzute", cum ar zice dramaturgul Paul Everac...

– E adevărat. Newton spune undeva că „pentru a vedea departe trebuie să te cațări pe umerii înaintașilor", dar, **A VEDEA DEPARTE,** subliniez, înseamnă în știința contemporană, atît de dinamică, **A DESCOPERI TERITORII NOI.**

– Tocmai de aceea, n-ați vrea să ne delimitați unul din aceste teritorii noi pe care medicina nutriției și bolilor metabolice și-l revendică împreună cu dumneavoastră și colectivul cu care colaborați ? Vă fac această propunere și pentru că, după cîte știu, odată cu numirea dumneavoastră ca profesor (în 1968), s-a creat la noi disciplina de patologie metabolică, punct de răscruce între vechea medicină clinică și depistarea perturbărilor metabolice care apar și se manifestă biochimic cu mult înaintea oricărui simptom clinic...

– Medicina clasică clinică era, și în multe privințe mai este încă, tributară aproape cu totul simptomului clinic. Meritul cercetării noastre este de a-și fi dat seama de insuficiența uneori a unei asemenea viziuni. Vedeți dumneavoastră, în bolile de care ne ocupăm noi, nutriționiștii, simptomul clinic apare tîrziu, uneori foarte tîrziu, cînd singurul lucru pe care-l mai poți face, uneori cu greu, este să oprești evoluția procesului morbid. Or, azi, noi putem prevedea cu mulți ani înainte, pe baza unor probe de laborator, disponibilitatea unei persoane pentru diabet de pildă.

– Înțeleg că e vorba, practic, de o nouă strategie medicală în acest domeniu...

– ...O strategie care, deși constituită, verificată prin rezultate incontestabile, nu se aplică încă pe scară largă, cu toate implicațiile pe care alimentația nerațională și lipsa de profilaxie le pot avea asupra unui procent însemnat al populației, situație dealtfel tot mai frecventă în orice societate modernă.

– N-ați vrea să numiți cîteva din aceste rezultate ?

– Iată, în anii 1969–1970, am depistat într-un cartier bucureștean, prin eforturile Clinicii și Centrului de nutriție și metabolism, 3 000 de dislipidemici (14% din populația sănătoasă între 25–65 ani). Numărul acestora s-a redus în prezent la 1 034 (după 7 ani de dispensarizare activă), accidentele de infarct au scăzut de 4 ori, iar cardiopatia ischemică nou instalată a fost de numai 35 la sută față de un lot martor. Totul s-a realizat printr-un regim alimentar diferențiat pe tip de dislipidemie. Să mai adaug un fapt deloc neglijabil : descoperirea unei dislipidemii costă statul numai 82 de lei, pe cînd vindecarea unui infarct, fără să mai luăm în seamă inerentele sechele, se ridică la peste 15 000 lei. Precum vedeți, tratamentul cel mai leftin și mai sigur, în multe afecțiuni posibile, rămîne alimentația rațională. Secretul sănătății stă, înainte de toate, într-o alimentație echilibrată, adecvată nevoilor vitale ale organismului.

Tocmai de aceea atît eu cît și colegii mei de specialitate nu putem decît să salutăm cu toată căldura clarviziunea și acuitatea cu care secretarul general al partidului și președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în marea sa grijă pentru starea de sănătate a populației a subliniat în repetate rînduri importanța contribuției disciplinei în care lucrăm. Vorbind la constituirea Consiliului sanitar superior despre necesitatea prevenirii bolilor, despre apărarea sănătății, formula și pentru domeniul nostru de activitate un imperativ fundamental : „Trebuie să ne ocupăm în acest sens și de problemele alimentației, asigurînd o alimentație rațională care să mențină sănătatea, vigoarea, forța de muncă a poporului". Același imperativ ni-l reamintea și în cuvîntarea rostită la Conferința organizației de partid a municipiului București. Sînt indicații precise, direcții pentru înfăptuirea unor acțiuni complexe de cercetare, profilaxie, terapeutică în acest domeniu. Cîte ceva s-a întreprins în acest sens, mai ales pe plan programatic. Am în vedere ampla sesiune academică de anul trecut intitulată „Alimentația rațională ca factor profilactic". Tot în această ordine de idei aș vrea să amintesc Congresul național consacrat nutriției și bolilor metabolice din 1975 și „Zilele de diabetologie", a căror ediție a IV-a se va desfășura anul acesta în luna mai la Sibiu și va avea în centrul dezbaterilor și cercetărilor tot problemele alimentației raționale în țara noastră. Din acest punct de vedere lucrurile sînt clare.

– Care din aceste lucruri clare ar trebui să primeze, după dumneavoastră, în înfăptuirea acestei strategii ?

– Două, mai ales : **PREGĂTIREA CADRELOR DE SPECIALIȘTI ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL MEDICAL SUPERIOR ȘI MEDIU ȘI O VASTĂ EDUCAȚIE SANITARĂ A POPULAȚIEI,** începînd din cei mai fragezi ani, în vederea cîștigării deprinderii de a se hrăni rațional, științific, în conformitate cu gradul de civilizație la care aspirăm în mod justificat.

– Din răspunsul dumneavoastră pricep că aceste două probleme-cheie sînt indisolubil legate.

– Întocmai !

– Și atunci ce trebuie făcut...

– Trebuie să asigurăm cadrelor noastre medicale o formație generală din care să nu lipsească pregătirea în această direcție. Alimentația rațională, dietoterapia, lipsește aproape din învățămîntul nostru medical superior. Patologia metabolică, prevenirea ei sînt numai menționate în treacăt. Specialistul în medicină generală are deci prea puține cunoștințe de acest fel și el nu este determinat nici după absolvire să compenseze aceste carențe. Există țări, ca Japonia, unde studentul frecventează cursuri de nutriție și boli metabolice nu mai puțin de 5 semestre. Îmbunătățiri trebuie aduse și în privința specializării în nutriție și boli metabolice, domeniu în care numărul de cadre este extrem de restrîns, după cum se știe. Calea de urmat nu poate fi decît aceea pentru care au pledat, chiar în cadrul rubricii dumneavoastră, trei eminenți colegi din alte discipline, profesorii Arseni, Ciobanu și Gavriliu : **accesul la secundariat al studenților imediat după absolvire.** Astfel vom putea să formăm cadre competente, capabile să asigure înfăptuirea strategiei amintite în județe, în rîndurile păturilor largi ale populației care trebuie educată pentru alimentația rațională și preîntîmpinarea bolilor metabolice, a consecințelor negative ale unei nutriții defectuoase.

Trebuie să recunoaștem, la noi se face încă puțin la nivelul colectivităților și al individului în ceea ce privește necesitatea de a învăța **cum să mîncăm, cît să mîncăm și ce să mîncăm.** Chiar dacă obiceiurile alimentare variază de la o țară la alta și nu trebuie să tragem concluzii speciale din măsurile adoptate în alte părți, nu pot să nu invoc două experiențe pline de luare-aminte. În Norvegia profilaxia în domeniul nutriției a mers pînă acolo încît alimentația rațională e promovată prin lege. Campania declanșată din 1963 în S.U.A. împotriva supraalimentației, consumului de grăsimi saturate și de produse animale, de produse zaharoase și alcool, precum și combaterea fumatului s-au soldat cu unele rezultate notabile: de la 124 de morți prin hemoragii cerebrale la 10 000 de locuitori, numărul s-a redus la 54 în 1976, iar infarctul miocardic a descrescut și el cu 2,5% pe an. La „Joslin clinic" din Boston un profesor universitar se ocupă numai cu educația sanitară, iar un articol consacrat aceleiași probleme trebuie să aibă în S.U.A. girul forului științific de specialitate. O exagerată precauție ? Nici vorbă. O educație sanitară nestiințifică, lăsată la voia întîmplării, mai ales în domeniul alimentației, poate să aibă urmări deosebit de grave. Este de aceea de datoria noastră, a tuturor medicilor, ca prin intermediul instituțiilor noastre sanitare, al școlii, al canalelor mass-media să întreprindem în această direcție înainte de toate o profilaxie, ca să-i zic așa, educațională. Prima sintagmă a cunoscutului dicton latin **„mens sana in corpore sano"** trebuie luată și în această accepțiune : **o minte sănătoasă întreține sigur și un corp sănătos !**

– Rezultatele și aprecierile în țară și peste hotare n-au întîrziat, unele venind din partea unor mari autorități ca profesorii Butterfield și Alberti (Anglia), Dérot și Canive (Franța), Cahill (S.U.A.) ș. a.

– Într-adevăr, din acest punct de vedere n-avem de ce să ne plîngem. Drept mărturie stau sutele de scrisori primite, reluarea în străinătate a unora din cercetările noastre, recenziile elogioase de care s-au bucurat multe lucrări.

– De exemplu...

– Noul tratament al comei diabetice cu insulină și soluții alcaline originale aplicat în clinica noastră. Mortalitatea a scăzut în decurs de 10 ani de la 12 la sută la 0–0,5 la sută. Rezultatele pe plan internațional sînt mult inferioare. Demonstrînd într-o carte a mea apărută la New York („Diabetic Micro and Macroangiopathy") modul de instalare a acestor grave complicații la diabet, am venit în contradicție cu unii cercetători străini (între alții cu profesorul Siperstein, S.U.A., o celebritate în materie). Datele noastre au fost confirmate ulterior și de alți cercetători. Soluțiile hiperosmolare în coma diabetică au depășit sistemul clasic de tratament, ulterior fiind adoptate și de alți specialiști de renume, între aceștia numărîndu-se, ca să nu citez decît unul singur, profesorul Alberti (Southampton – Anglia). Congresul internațional de specialitate de la Budapesta (1977) a confirmat și el rezultatele noastre.

– Din cîte știu, în terapeutică și cercetare folosiți tratamente sau substanțe de concepție proprie...

– Între acestea, brevetate în anii din urmă, aloxanul (substanță de import folosită în cercetare în colaborare cu dr. N. Mihalache) și „Soluțiile alcaline hiper-izo și hipoosmolare" (împreună cu dr. C. Ionescu-Tîrgoviște).

– Finis coronat opus, am lăsat pentru final o întrebare referitoare la personalitatea dv. științifică, la autoritatea de care vă bucurați în acest domeniu pe plan internațional, ca urmare a cunoașterii cercetărilor și lucrărilor dv. „Diabetic Micro and Macroangiopathy" este considerată „lucrare exhaustivă, indispensabilă specialistului" (J. of Gastroenterology, 1977) sau „lucrare profund și bine concepută" (Deutsche Arzblatt, 1975). „Dislipidemiile", apărută în 1976, s-a bucurat de comentarii similare, iar monografia „Diabetul zaharat" editată anul trecut beneficiază de a prefață a renumitului profesor M. Dérot, membru al Academiei Franceze (căruia i-ați fost și-i sînteți dealtfel colaborator), în care se face o apreciere ca aceasta : „sînt fericit că acum, la sfîrșit de carieră, las în urma mea succesori ca prof. Mincu care vor duce mai departe știința ce mi-a fost atît de dragă". Întrebarea mea este de fapt aceeași de la început : care este secretul obținerii unor asemenea performanțe științifice?

– Unul simplu, pe care și eu vi l-am destăinuit tot de la bun început. Totul se datorește unei munci permanente, perseverente, care urmărește zi de zi rezolvarea, pe bază de program, a unor probleme. Activitatea mea începe la 6 dimineața și se termină zilnic în jurul orei 24. Și asta de ani de zile. Viața mea științifică înseamnă cercetare și laborator, studiu, iar rezultatele ei sînt consemnate, scrise, publicate. E de datoria mea profesională, morală, să să fac acest lucru. Specialitatea în care lucrez e în continuă metamorfozare, mereu îmbogățindu-se cu date noi. De la patologia metabolică se așteaptă mult, atît la noi cît și pe alte meridiane. **PENTRU A CREA CEVA CU ADEVĂRAT DURABIL ȚI TREBUIE ÎN PRIMUL RÎND CUNOAȘTERE, ÎN AL DOILEA RÎND PASIUNE ȘI ÎN AL TREILEA RÎND, DAR NU ÎN ULTIMUL, O MARE PUTERE DE MUNCĂ PUSĂ ÎN SLUJBA UNEI IDEI SI A UNUI IDEAL, IAR IDEALUL MEU, ODATĂ CU STRĂDANIA ZILNICĂ DE A VEGHEA LA SĂNĂTATEA COMPATRIOȚILOR, ESTE DE A FACE TOT MAI CUNOSCUTĂ, DE A CONTRIBUI LA CREȘTEREA PRESTIGIULUI NAȚIONAL ȘI INTERNAȚIONAL AL MEDICINEI ROMÂNEȘTI.**

NICULAE STOIAN ■

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu – 16 17) ; cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu – 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu – 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană – 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie – 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef – 18 22 96 și interior 18 22 Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM – Departamentul Export-import presă PO Box 136–137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

ANUL VII NR. 15 (313) 13 APRILIE 1978

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE COMITETUL JUDEȚEAN ILFOV AL P.C.R.

DIN CUPRINS:

Paginile 6—7
■ Locuințele, nicio restanță !
(în aceste zile printre constructorii din trei județe)

Pag. 8
■ Leul nu este totdeauna egal cu un leu !
(concluzia la care au ajuns reporterii servind masa la cantine-restaurant din mai multe localități)

Pag. 11
■ O mînă de aur în chirurgia reparatorie
(pe viu despre performanțele colectivului condus de prof. dr. Agrippa Ionescu)

Noul nu se naște totdeauna cu aripi de oțel

Activitatea omului de știință, asimilată zecelor la rînd cu munca artizanului, a meșteșugarului comun, a cuceritorului astăzi întregii planete, inventatorul, cercetătorul, autorul creațiilor de ordin tehnic și științific a devenit omul zilei, figura dominantă a veacului, bucurîndu-se de respectul și gratitudinea contemporanilor. Amploarea fără precedent a descoperirilor științifice, transformările radicale pe care acestea, prin mijlocirea tehnicii, le determină activității productive, în cele mai neașteptate domenii ale muncii și traiului cotidian, evidențiază, de la o zi la alta, profunda pătrundere a științei în toate sferele activității umane. În acest moment crucial al istoriei mondiale, prin însuși imperativele economice și sociale ce stau la temelia orînduirii noastre socialiste, Partidul Comunist Român nu numai că deschide un front larg progresului constant al forțelor de producție, ci întemeiază întregul proces de făurire a noii societăți pe folosirea celor mai importante achiziții ale științei și tehnologiei. „Partidul — se arată în Programul P.C.R. — pornește în mod constant de la considerentul că știința constituie factorul primordial al progresului contemporan, că societatea socialistă multilateral dezvoltată și comunismul nu pot fi edificate decît pe baza celor mai înaintate cuceriri ale științei și tehnicii".

Marile înfăptuiri ale creației tehnice și științifice nu sînt însă datorate nici hazardului, nici inteligenței artificiale, ci omului, acestei structuri sensibile, cu determinări și interconexiuni secrete, care are nevoie pentru a se realiza de protecție, înțelegere și largă solicitudine. În întreaga activitate revoluționară de transformare radicală a societății, umanismul socialist presupune, arăta Marx, tocmai acțiunea de umanizare a „lumii omului", a împrejurărilor și condițiilor în care individul trăiește și acționează.

Un exemplu edificator în această privință, o emoționantă și tulburătoare pildă de generozitate și solicitudine — atribute atît de proprii umanismului societății noastre — le reprezintă uriașa demonstrație de forțe creatoare, desfășurată sub egida și în cadrul primei ediții a Festivalului național „Cîntarea României" — acțiune de masă fără precedent în istoria patriei, născută prin grija și contribuția decisivă ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, căruia știința și tehnica românească îi datorează marea ei dezvoltare, forța și celebritatea mondială. Spre deosebire de toate formele anterioare, acțiunile de stimulare a participării maselor la creația tehnică și științifică inițiată de Festivalul național „Cîntarea României" au pornit de la concepția unitară formulată de Congresul al IX-lea al partidului privind rolul științei și tehnologiei în actuala etapă de dezvoltare economico-socială a României. Acțiunea permanentă de stimulare a creației originale, depistarea în proporție de masă a predispozițiilor latente, hrănirea și încurajarea talentului virtual; rezultatele finale ale acestui uriaș efort colectiv au devenit evidente mai cu seamă cu ocazia inaugurării în întreaga țară a săptămînii științei și tehnicii românești care a deschis deopotrivă porțile Expoziției naționale a creației științifice și tehnice.

Prin aportul nemijlocit al miilor de muncitori, ingineri, tehnicieni, studenți, cadre didactice, pionieri și școlari au fost create noi tipuri de mașini-unelte cu înalt randament, utilaje și instalații, noi sisteme de automatizare, s-au produs noi înlocuitori ce substituie materiale scumpe și deficitare, au fost înfățișate noi cuceriri ale geneticii, biofizicii, biochimiei, și au fost create noi aparate și produse necesare îmbunătățirii stării de sănătate a populației. Aproximativ 2 000 de exponate întîlnite în expoziție reprezintă invenții brevetate în 1977, iar altele 2 000 sînt în curs de brevetare.

Principalele atribute ale creației științifice și tehnice naționale — ingeniozitatea, fantezia, talentul — relevate cu

(Continuare în pag. 11)

LIVIU TIMBUS ■

Să ne grăbim, e vorba de pîinea țării !
(Reportaj) din campania agricolă în Bărăgan — pag. 2)

Acum, cînd știu...

Mă-ntorc mai des spre ce a fost odată
spre lucrurile în care mi-au rămas
un gest, o respirație nerepetată,
un strigăt, o închipuire sau un pas.

Ce dor de toate cîte se-ntîmplară
acum cînd știu ce e steaua polară,
cît de departe e și neajunsă,
că n-o mai pot ascunde într-o frunză !

Și nu-i acesta joc de-a calendarul,
o răsfoire trudnică-ndărăt,
ci puntea ce-o arunc spre mine
de șclipitor, neîntinat omăt.

FLORIN COSTINESCU ■

Magazine-bijuterii

Un magazin de calitate — și înțeleg prin aceasta mai întîi un magazin cu o prezentare estetică bună, cît și cu mărfuri bine lucrate — îndeplinește pe lîngă o funcție practică firească și rolul unui excelent lăcaș de instrucție, de educație, de formare și cultivare a gusturilor cetățeanului. Iată de ce strădania comerțului nostru stimulat permanent de îndemnurile și indicațiile concrete ale conducerii de partid de a transforma fiecare spațiu comercial într-un mic univers al eleganței și bunului gust de factură modernă merită să fie apreciată cu căldura cu care trebuie întîmpinat orice act propulsator de elemente civilizatorii. Căci intrarea într-un magazin poate necesarmente să echivaleze cu pasul făcut într-o expoziție a frumosului — mereu viu, mereu înnoitor, însoțitor poate mai modest — în orice caz nu de neglijat — al muzeului care, prin definiție, are un caracter mai conservator.

Unui magazin contemporan i se cere să fie, așa cum am văzut prin locurile cele mai distinse pe care le-am cunoscut, o propoziție veșnic deschisă surprizei mai binelui — calitativ ; mai noului — ca model ; mai diversului — ca posibilitate de satisfacere a gusturilor ; mai acceptabilului — ca prețuri (sigur, după nevoile și puterea fiecăruia...).

Avem asemenea magazine ?

Avem. De la zi la zi mai multe, și aceasta este faptul pe care încerc să-l relev aici, deși îmi propun să consacru prezentele însemnări doar unui mic grup de asemenea unități comerciale — cele deschise în Piața Palatului din București — cu urmare a mai bunei valorificări a spațiilor de la parterul „Bibliotecii universitare", spații altădată folosite ca depozite.

Ideea aparține secretarului general al partidului și ea a fost formulată în 1977, cu prilejul studiilor pe teren pentru sistematizarea Capitalei. S-a considerat firesc ca, de vreme ce în mod practic toate institutele de învățămînt superior dispun în prezent de biblioteci ce concurează cu spațiile de carte ale unor mari orașe, și păstrînd — chiar și în aceste condiții — la etaj bătrînele și prestigioasele săli de lectură, jos la parter, clădirea să deschidă larg vitrine pentru publicul care străbate acest colț ultracentral al Capitalei. Un oraș fără magazine, fără vitrine care să atragă — se spune adesea și cu dreptate — nu este un oraș în sensul modern al acestui cuvînt...

Și iată că propunerea a devenit fapt : la 17 august, anul trecut, a fost tăiată panglica inaugurală la nu mai puțin de patru magazine-bijuterii. Nu magazine de bijuterii (unul singur dintre ei are aceas-

(Continuare în pag. 5)

EUGEN FLORESCU ■

O voce tînără

● Aceasta este **Violeta Ciomîrtan**, în vîrstă de 18 ani, elevă la liceul din Roman, o speranță a muzicii tinere. Înzestrată cu o voce specială, de o infinită tristețe și de o emoție plină de nădejde, ca un glas al materiei, Violeta Ciomîrtan are în repertoriul său piese de inspirație folclorică precum și cîntece pe versurile unora din marii poeți, ca Blaga și Bacovia. Credem în destinul său de autentică interpretă și o așteptăm la viitoarele întîlniri literar-artistice ale Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar.

Fotografie de
DUMITRU LUCA ■

Cerem dreptate pentru Gheorghe Trandafir

— De unde știți la ce oră s-a produs accidentul ?

— Un electrician de la Fabrica de pîine, lucra lîngă noi, m-a întrebat : cît e ora ? Eu m-am uitat la ceas și i-am răspuns : trei și zece, după-amiază. Peste două sau trei minute a căzut grinda. Pe urmă nu mai știu ce s-a mai întîmplat cu mine...

Printr-o scrisoare am fost rugați să venim noi, să reconstituim cele întîmplate : în ziua de 11 iunie 1977, Gheorghe Trandafir, 28 de ani, elev la liceul seral, căsătorit și tată a doi copii minori, dulgher la Exploatarea de gospodărire comunală și locativă Suceava, lucra cu încă un coleg, Cosma Sfichi, la garajul Fabricii de pîine din Suceava. Mai avea de decofrat un singur pop care nu cedă. La un moment dat, o grindă s-a prăbușit, el s-a retras, dar a fost prins totuși sub niște fișii de beton. A fost transportat la reanimare, medicii de la spitalul județean au făcut tot ce a fost posibil și l-au salvat. Dar, supus unor intervenții

(Continuare în pagina 14)

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

24 de ore în Bărăgan

Să ne grăbim, e vorba de pîinea țării!

Ajungem la Slobozia după un drum curat și uscat, limpezit de ultimele ploi și în care imaginea tonică a pamîntului arat și însămînțat, a tractoarelor desfășurate în formații exacte, a oamenilor așezați umăr lîngă umăr și înaintînd pas cu pas ca într-o poezie celebră, vorbea de la sine de roadele bune ale anului.

La Direcția agricolă a județului Ialomița, în lipsa tovarășului director Cristea, „plecat acum cinci minute la Drajna", cîteva informații despre situația la zi a campaniei agricole în județ ni le dă tehnicianul Gheorghe Ciobanu. Notăm că pînă la ora actuală (luni, 10 aprilie) au fost însămînțate 25 430 de hectare cu culturi din prima și a doua etapă. Cîteva exemple : la furaje au fost însămînțate 4 575 de hectare, adică mai bine de trei sferturi din producția planificată, la sfecla de zahăr : 11 000 de hectare, inul de ulei este terminat, legume aproape 2 500 de hectare, cartofii timpurii 700 de hectare, iar cei de toamnă, 50 de hectare. Firește, la apariția acestor rînduri, cifrele de mai sus nu vor mai corespunde realității, dată fiind lupta cu timpul a celor care în aceste zile își unesc zilele cu nopțile sub denumirea zi-lumină. „Se muncește cu multă ardoare întreaga zi, adaugă Gheorghe Ciobanu, se lucrează în schimburi prelungite, la lumina farurilor tractoarelor. Sîntem foarte bine aprovizionați cu piese de schimb, cu îngrășăminte chimice, semințe de calitate, iar la baza noastră de aprovizionare face „permanență" cîte un om". (Anticipăm puțin, ca să arătăm că în ceea ce privește ultima afirmație, referitor la această „permanență" de la baza de aprovizionare, ne exprimăm unele rezerve, fapt asupra căruia vom reveni cu o mică discuție înregistrată la ora 19 chiar la poarta pomenitei baze.)

„Înarmați" cu detaliile de la „centru", plecăm pe teren, nu pentru a număra „steagurile", ci pentru a vedea concret cum muncesc în aceste zile oamenii Bărăganului.

Cine nu face producție anul acesta este un nepriceput

Am avut noroc că la sediul S.M.A.-ului Grivița l-am întîlnit pe Mihai Duțu, șeful secției de mecanizare. Era trecut de ora 17 și venise din cîmp să întocmească necesarul de materiale și forță de muncă pentru a doua zi.

Îl întoarcem din nou pe cîmp să-l căutăm pe directorul S.M.A.-ului, Griviță, inginerul Milinton Trif. Discuția începe în mașină. De la început îmi atrage atenția că nu are la dispoziție mai mult de 20 de minute. Își îndeasă pălăria astupînd bronzul furat în cîteva zile cît a fost soare și strînge în palmele mari volanul mașinii.

— A plouat mult pe aici ?

— Da, dar asta nu ne-a speriat. Totdeauna m-a bucurat ploaia. Să vă spun un lucru, așa, între noi doi. Eu simt pămîntul. Am 42 de ani și de 26 de ani lucrez numai în agricultură. Cine nu face producție anul acesta este un nepriceput. Nu știu pe unde ați mai fost, ce v-au mai spus și ceilalți, dar asta vă spun eu, Mihai Duțu, cu mîna pe inimă.

— Ce înseamnă să fii șeful secției de mecanizare ?

— Cu ce să încep ?

— Cu ce vrei, numai răspunde-mi la ce te-am întrebat. Uite ajungem la Milo-șești și mai mult te-ai uitat pe cîmp, ai oprit mașina de cîteva ori și ai stat de vorbă ba cu unul, ba cu altul. Cred că timpul ăsta îl adaugi la cele 20 de minute promise.

— Eu răspund de C.A.P.-Traianul. Deservesc cam 3 700 de hectare. Muncim cu toți mecanizatorii zi-lumină. De la 6 sînt pe cîmp pînă se întunecă de-a binelea. Noaptea mai avem ceva treabă și prin atelier. Așa că ajung acasă cînd ai mei au stins televizorul. Asta ne este munca acum, în campanie. Sîntem ca o corabie care are vînt bun și trebuie să meargă mult. Nu se știe cînd va ploua din nou. Am în dotare 50 de tractoare care sînt la ora aceasta pe cîmp, 12 combine la care se fac ultimele verificări și o combină de furaje. Pînă și duminică cu 3 semănători am terminat de însămînțat 57 de hectare floarea-soarelui, iar la sfecla de zahăr cu 6 semănători am terminat o suprafață de 90 de hectare. Știți unde mă duc în fiecare zi ? Să văd lucerna. Avem o suprafață de 40 de hectare care a crescut de un lat de palmă. O frumusețe. Ploaia l-a ajutat mult. Mîine avem de terminat cele 100 de hectare de cartofi, 80 hectare au fost gata astăzi. Toți cartofii sînt aleși și transportați la cîmp. Rămîne doar să-i vedem în pămînt. Tot mîine terminăm și cele 100 de hectare de ceapă. Este o treabă migăloasă, dar ne ajută elevii care sînt în vacanță. Am terminat de însămînțat și 150 de hectare de coriandru.

— Cu floarea-soarelui cum stați ?

— Bine. Din 580 de hectare — 100 sînt însămînțate, iar 180 hectare sînt discuite și erbicidate.

— Nu e puțin ?

— Față de grafic, nu. Vineri seara le-am rămas și pe acestea.

— Ce te supără, ce te nemulțumește în aceste zile ?

— Cine ne pune bețe-n roate, înțeleg că vreți să mă-ntrebați ? Ei, dacă am avea cauciucuri la fertilizare F.6 și camere, ar fi o treabă bună. Căutăm, facem adrese, primim răspunsuri, dar cu camere și cauciucuri. Toate improvizările noastre nu prea dau rezultate. Altceva ar fi și găsirea reperelor la combina de furaj E 2.80. Deocamdată nu avem nevoie, dar sînt convins că trebuie să acționăm, să le avem, altfel vom păți ca anul trecut.

Pe inginerul Milinton Trif, directorul S.M.A.-ului Grivița, îl găsim la ferma „Tovărășia" a C.A.P.-ului Milosești. Venise la fața locului să verifice situația la pompele echipamentului de erbicidat.

— Vă cam dau bătaie de cap aceste utilaje ? Ce se întîmplă, de fapt ?

— Anul acesta, am confecționat suplimentar, ca să acoperim necesarul, echipamente pentru împrăștiat triflurexul, substanță necesară la culturile de floarea-soarelui.

Această substanță foarte volatilă trebuie introdusă în pămînt foarte repede. De aceea, am montat pompele pe grape. Dar această soluție atacă rolele de la pompele echipamentului de erbicidat. Este dificilă înlocuirea lor dar, deocamdată, altă rezolvare tehnică nu avem. Din cauza acestui lucru stagnăm cîteva ore.

— Tractoare aveți suficiente pentru această campanie ?

— Da, 198 de tractoare, 52 de grape disc, 37 de semănători pentru prășitori, 12 M.E.T.-1 200 la erbicidat, 27 grape reglabile și 5 mașini pentru plantat cartofi. Deci avem cam tot ce ne trebuie acum, în vîrful campaniei.

— Dar ce vă lipsește ?

— Ar fi piesele de schimb la mașina de împrăștiat gunoi M.I.G.-5, care de un an de zile zace în atelier, și piesele la mașina M.A.-3,5 — mașină de împrăștiat îngrășăminte chimice. Însă problema care mă frămîntă acum sînt aceste role la pompele de pulverizat.

Organizarea la fața locului

Trecuse de ora 18 cînd am ajuns la Cooperativa agricolă de producție „1 Mai" din satul Smîrna. Pe președintele Vasile Berbecel îl găsim la sediul cooperativei în fața unor planșe de mărimea mesei. După datele pe care le conține bănuim că sînt niște statistici la zi cu situația însămînțărilor din toată cooperativa. După noroiul proaspăt de pe cizme deducem că tînărul președinte a sosit la sediu cu cîteva clipe înaintea noastră.

— Sînteți de prin partea locului ?

— Sînt din sat. M-am întors aici după ce am terminat facultatea. Am 35 de ani și sînt președintele cooperativei de 8 ani.

— Ce înseamnă această perioadă de însămînțări pentru dumneavoastră ?

— Din cauza timpului nefavorabil perioada însămînțărilor s-a decalat. Trebuie să dăm lucrări de bună calitate într-un termen mult mai scurt. La noi, în aceste zile, toți cooperatorii lucrează în cîmp.

Pînă la această oră s-au terminat însămînțarea sfeclei, peste 200 de hectare, 330 hectare de floarea-soarelui, 100 de hectare de cartofi timpurii, pentru prima recoltă, iar pînă joi vom avea terminate de însămînțat peste 150 hectare de porumb.

— Ce noutăți în organizare ați introdus anul acesta ?

— Am eliminat planurile și rapoartele zilnice care ne luau mult timp. Planificarea o facem din mers. Ne întîlnim cu șeful echipei seara pe cîmp, controlăm calitatea lucrărilor și trasăm planul pentru a doua zi. Altceva ? Tractoarele nu părăsesc în această perioadă cîmpul. Alimentarea tractorului se face pe cîmp. De asemenea, mecanizatorului i se dă sămînța de la cooperativă în fiecare zi. El își asumă întreaga răspundere a calității însămînțărilor. Nu mai este necesar să folosim la fiecare utilaj un cooperator.

La sectorul legumicol am alcătuit o echipă de bătrîni care, grupată astfel, dă rezultate foarte bune. Cam acestea ar fi noutățile pe care le-am introdus anul acesta. Nu-mi doresc decît să obțin și anul acesta aceleași rezultate, iar diplomelor din vitrina pe care o vedeți să le mai adaug și altele din anul acesta.

„Misterele" unei permanențe și cîte ceva despre sfecla de zahăr de la Plevna

Se înserează. Este ora șapte și ne oprim, după cum ne propusesem, la Baza de aprovizionare tehnico-materială pentru agricultură, nr. 21, situată oarecum în spatele gării, ca să schimbăm cîteva cuvinte despre această zi de muncă cu omul de permanență de care ne vorbea cu patru ore mai devreme tehnicianul Gheorghe Ciobanu. Eram curioși să vedem care au fost solicitările bazei, cine și ce a cerut. Bineînțeles, n-am crezut o clipă că aprovizionarea se face în pripă, iar constatările de pe teren au confirmat acest lucru, aprovizionarea fiind făcută la timp, după o planificare riguroasă. Au existat însă unele lipsuri concrete, exprimate după cum s-a văzut în timpul raidului, a căror explicație bănuiam că o vom afla la bază. Însă aici am avut parte de o surpriză : la baza cu pricina nu l-am găsit decît pe Ion Avram, paznic de douăzeci de ani, care-și mai trecea singurătatea cu o cățelușă neagră și care la întrebarea noastră dacă aici e baza de aprovizionare ne-a răspuns sănătos : „baza e agricultura". Asta și căutam. Dar despre „permanență" omul nu știa chiar nimic : „au plecat cu toții la ora 16". Formăm numărul de telefon al direcției agricole cu gîndul să ne explice cineva cum stau lucrurile. Dar nici ofițerul de serviciu, inginerul Nițescu, nu știa nimic. Am căutat și alte baze împrejur, gîndindu-ne că poate vom fi greșit. Nu, nu greșisem. Însă acum nu mai înțelegeam deloc povestea cu permanența. Ce însemna de fapt această permanență ? Este necesară ? Dacă da, de ce nu există ? Și dacă nu, pentru ce ne-a pomenit tehnicianul direcției de ea ? Să fie oare pentru cine întreabă și nu pentru cine caută ? Ieșim din Slobozia îndreptîndu-ne spre Călărași, mai exact spre comuna Plevna, comună care, ni se spusese tot de la direcția agricolă a județului, este rămasă în urmă la însămînțarea sfeclei de zahăr, alături de Movila și Lehliu. Tineam cont și de faptul că acolo unde se înregistrau rămîneri în urmă, din cauza timpului nefavorabil, trebuia să se profite cît mai mult de aceste zile. Pe șosea întîlnim sumedenie de tractoare și remorci pline cu oameni. Se face ora opt și jumătate. De la Grădiștea taie șoseaua, ieșind din cîmp, trei tractoare. Le facem semn să oprească, oamenii ne privesc cu nedumerire, ne explicăm și apoi notăm la lumina farurilor : „Eu mă numesc Nicolae Cercel, iar ei doi sînt Gheorghe Necula și Marin Barbu. Toți lucrăm la S.M.A. Cuza Vodă, iar acum ne întoarcem de la discuit, de pe terenurile C.A.P. Grădiștea. Am pregătit terenul pentru floarea-soarelui, fiecare am avut cîte 17 hectare și le-am terminat. Cum de la ce oră ? De la șase dimineața ! Mai avem încă 80 de hectare și terminăm".

La Plevna, în jurul orei nouă, nu mai găsim aproape pe nimeni la sediul C.A.P. Bîjbîim prin întuneric într-un noroi gros și strigăm. Ne aude cineva. Este inginerul șef Dumitru Mărculescu, care tocmai se îndreaptă spre casă. Plecăm împreună să-l căutăm și pe președintele C.A.P., Ion Niță. „Am însămînțat 200 de hectare din 350 la floarea-soarelui și acum ne pregătim pentru porumb. La discuit avem 5 discuri, pentru că celelalte trei sînt la sfeclă. Într-adevăr la sfeclă ne-a cam întîrziat vremea rea, dar recuperăm zilele acestea, pînă apare revista dumneavoastră. Mergem cu 60 de hectare pe zi. Oamenii acum au plecat spre casă, noaptea pe întuneric e mai greu". Nu spunem că este ușor, dar ne amintim ce ne spunea președintele C.A.P. „1 Mai" din Smîrna : „Noi, dacă am rămîne în urmă, am lucra pînă noaptea tîrziu, la farurile tractoarelor și chiar la lanterne. Altă soluție nu există în această perioadă cînd fiecare zi contează". Se pare, deci, că nu întîmplător C.A.P. „1 Mai" este fruntaș în județ de atîția ani. Mai rămîne doar să învețe și altii.

Reportaj realizat de
RĂZVAN BĂRBULESCU
SORIN POSTOLACHE
Fotografii de ION PREDOȘANU

Un nou și deosebit moment în cronica relațiilor româno-americane

Vizita de stat a președintelui Nicolae Ceaușescu în Statele Unite ale Americii

Marți la amiază, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și tovarășa Elena Ceaușescu au plecat spre Statele Unite ale Americii, în vizită de stat, la invitația președintelui S.U.A., Jimmy Carter, și a doamnei Rosalynn Carter.

La plecare, pe aeroportul Otopeni, mii de oameni ai muncii din Capitală, dînd glas sentimentelor de stimă, dragoste și prețuire ale întregului nostru popor pentru secretarul general al partidului, au salutat cu căldură pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe tovarășa Elena Ceaușescu, adresînd urări de drum bun și succes deplin în noua solie de pace și colaborare internațională, cu convingerea că noua vizită va contribui la întărirea prieteniei dintre cele două țări, la promovarea idealurilor păcii și înțelegerii internaționale.

Erau prezenți tovarășii din conducerea de partid și de stat, membri și C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, conducători de instituții centrale și organizații obștești, alte persoane oficiale. Pe aeroport se afla de asemenea, Thomas W. Simons, însărcinatul cu afaceri ad-interim al S.U.A. la București, cu soția.

În drum spre Statele Unite ale Americii, avionul prezidențial cu care călătoresc președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu a făcut o escală pe aeroportul internațional Shannon din Republica Irlanda.

Miercuri la ora 1,00, ora Bucureștiului — marți, ora 18.00, ora locală pe teritoriul S.U.A. — aeronava prezidențială a aterizat pe aerodromul bazei militare „Andrews" din apropierea capitalei Statelor Unite ale Americii.

La scara avionului, președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost salutați cordial de Cyrus Vance, secretar de stat al S.U.A., și de doamna Vance, care, în numele președintelui Statelor Unite ale Americii, Jimmy Carter, și al doamnei Rosalynn Carter, au urat oaspeților români un călduros bun sosit pe teritoriul S.U.A.

La 18.30, ora locală, coloana oficială a sosit la Blair House — edificiu situat lîngă Casa Albă — care a fost rezervat reședință înalților soli ai poporului român pe durata vizitei lor de stat în Statele Unite ale Americii.

Primiri la tovarășul Nicolae Ceaușescu

Agenda primirilor la secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu — pentru săptămîna 6—13 aprilie — a fost deosebit de bogată. În acest scurt interval, delegații, personalități ale vieții politice și științifice, ambasadori au fost primiți de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, dialogurile purtate cu acest prilej definindu-se prin diversitatea și complexitatea problemelor abordate, fie că acestea s-au referit la relații bilaterale, fie că au constituit un prilej de examinare a unor probleme ale actualității internaționale.

În timpul primirii **Delegației Partidului Republican al Poporului din Turcia,** conducătorul delegației, Mustafa Üstündag, secretar general al partidului, a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un salut prietenesc din partea lui Bülent Ecevit, președinte al Partidului Republican al Poporului și prim-ministru al Republicii Turcia, împreună cu urări de noi succese poporului român pe calea propășirii patriei. Mustafa Üstündag și-a exprimat admirația față de dezvoltarea pe care o înregistrează țara noastră pe multiple planuri, sub conducerea președintelui Nicolae Ceaușescu, personalitate marcantă a vieții internaționale, și a subliniat rolul și contribuția României, a președintelui ei, la înfăptuirea politicii de apropiere, înțelegere și colaborare între toate statele lumii, indiferent de orînduirea lor socială. Mulțumind, tovarășul Nicolae Ceaușescu a transmis, la rîndul său, un salut călduros și cele mai bune urări lui Bulent Ecevit, iar poporului turc succese în dezvoltarea de sine stătătoare, prosperitate țării.

Evocîndu-se raporturile tradiționale de prietenie și bună vecinătate dintre România și Turcia, dintre Partidul Comunist Român și Partidul Republican al Poporului, în timpul convorbirii a fost exprimată dorința de a se intensifica conlucrarea dintre cele două partide, în interesul popoarelor noastre, al cauzei păcii și colaborării în Balcani și în Europa. A fost subliniată cu satisfacție dezvoltarea pozitivă a raporturilor româno-turce — în conformitate cu înțelegerile și hotărîrile convenite în timpul dialogului la nivel înalt dintre cele două țări — și s-a evidențiat faptul că există mari posibilități pentru amplificarea acestei colaborări, în domeniile politic, economic, tehnico-științific și cultural, precum și în planul vieții internaționale.

O atenție deosebită a fost acordată dezvoltării relațiilor și contactelor bilaterale și multilaterale dintre țările balcanice, promovării unor raporturi de bună vecinătate, de înțelegere și stimă reciprocă între țările din această parte a continentului, transformării Balcanilor într-o zonă a păcii și colaborării.

Schimbul de vederi a relevat totodată numeroasele probleme cu care este confruntată lumea contemporană, pledînd pentru eliminarea surselor de încordare și conflict, pentru reglementarea pe cale politică a problemelor litigioase dintre state. A fost evidențiată, în context, necesitatea soluționării pașnice a situației din Cipru.

Referirile la problema subdezvoltării, la existența decalajelor economice între state au reliefat importanța instaurării unei noi ordini economice internaționale.

Întrevederea s-a desfășurat într-o atmosferă caldă, prietenească.

Aflată în vizită în țara noastră la invitația Marii Adunări Naționale, **delegația parlamentară algeriană** condusă de Layachi Yaker, vicepreședinte al Adunării Populare Naționale a Republicii Algeriene Democratice și Populare, a fost primită, la 7 aprilie, de președintele Nicolae Ceaușescu. Întrevederea a prilejuit evocarea cu satisfacție a bunelor relații dintre România și Algeria, dintre popoarele și parlamentele celor două țări, a colaborării multilaterale româno-algeriene, care se dezvoltă ascendent, în conformitate cu înțelegerile și acordurile convenite cu prilejul dialogului la nivel înalt purtat între șefii celor două state. A fost subliniat faptul că există posibilități largi pentru extinderea raporturilor bilaterale de prietenie și cooperare, în interesul popoarelor român și algerian, al păcii și cooperării în întreaga lume.

Schimbul de vederi în probleme internaționale actuale a inclus abordarea situației din Orientul Mijlociu, îndeosebi instaurarea unei păci drepte și trainice în această zonă, subliniindu-se că întărirea păcii și colaborării în întreaga lume, reglementarea pe cale politică a diferendelor între state reprezintă o necesitate în concordanță cu aspirațiile și interesele fundamentale ale tuturor popoarelor. În acest sens, a fost exprimată dorința ca România și Algeria să conlucreze tot mai strîns pe plan internațional.

Dorința promovării unor relații strînse de colaborare și cooperare între România și Guineea Ecuatorială — în diferite domenii de activitate — a constituit axul principal al întrevederii dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și Nguema Esono Nchama, **vicepreședintele Republicii Guineea Ecuatorială,** ministru al relațiilor externe și de prietenie cu alte popoare. S-a apreciat că există posibilități largi pentru dezvoltarea unei cooperări reciproc avantajoase între România și Guineea Ecuatorială în domeniul economic, pentru intensificarea conlucrării lor în planul vieții internaționale, pentru promovarea unei politici noi de egalitate și respect între națiuni, de pace și colaborare multilaterală, pentru instaurarea unei noi ordini economice mondiale.

Desfășurată într-o atmosferă cordială, întrevederea a prilejuit și un schimb de mesaje între președintele Republicii Guineea Ecuatorială, șeful statului și guvernului popular revoluționar, Masie Nguema Biyogo Negue Ndong, președintele Nicolae Ceaușescu adresînd acestuia, la rîndul său, un cald salut și cele mai bune urări, împreună cu urările de prosperitate și bunăstare adresate poporului guineez.

Un schimb de păreri privind situația din Orientul Mijlociu, căile de reglementare a problemelor din această regiune și instaurării unei păci juste și trainice în zonă a fost prilejuit de primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a lui **Hani El Hassan, consilier politic personal al președintelui Comitetului Executiv al O.E.P., Yasser Arafat.**

Oaspetele a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un salut cordial de prietenie din partea lui Yasser Arafat, precum și cele mai bune urări de succes și prosperitate poporului român.

Mulțumind, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rugat să se transmită tovarășului Yasser Arafat salutul său prietenesc, iar poporului palestinian urări de succes pe calea înfăptuirii aspirațiilor sale legitime de libertate și independență.

În timpul discuției, s-a subliniat importanța deosebită pe care o au retragerea Israelului din teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967 și soluționarea problemei palestiniene pe baza dreptului la autodeterminare al poporului palestinian, inclusiv a dreptului său de a-și constitui un stat propriu independent. S-a reliefat cu pregnanță că problema esențială în Orientul Mijlociu este problema palestiniană, că fără soluționarea justă a acesteia nu poate fi vorba de lichidarea conflictului, de instaurarea păcii în interesul tuturor popoarelor din această zonă. A fost relevată, de asemenea, necesitatea asigurării cadrului propice pentru desfășurarea tratativelor în problemele Orientului Mijlociu — cu participarea tuturor părților interesate, inclusiv a Organizației pentru Eliberarea Palestinei, reprezentant legitim al poporului palestinian. În condițiile actuale — a fost subliniat în cadrul întrevederii — o însemnătate deosebită o are apelarea de către toate părțile aflate în conflict a recentei rezoluții a Consiliului de Securitate al O.N.U. cu privire la situația din Liban.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a asigurat conducerea O.E.P. că Partidul Comunist Român, România socialistă, poporul român vor sprijini în continuare cauza dreaptă a poporului palestinian, își vor manifesta solidaritatea cu lupta dreaptă pentru împlinirea aspirațiilor sale naționale, vor face totul și în viitor pentru instaurarea unei păci juste și trainice în Orientul Mijlociu.

Într-o atmosferă călduroasă a decurs și întrevederea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și **viceprim-ministrul guvernului egiptean,** ministrul electricității, Ahmed Sultan, care, în fruntea unei delegații economice guvernamentale din Republica Arabă Egipt, face o vizită în țara noastră.

În cadrul întrevederii s-a relevat cu deosebită satisfacție că relațiile tradiționale de prietenie și strînsă colaborare, bazate pe stimă și respect reciproc, statornicite între țările și popoarele noastre, se dezvoltă în permanență, în toate domeniile de activitate, în spiritul Declarației solemne comune, al acordurilor și înțelegerilor stabilite cu prilejul întîlnirilor și convorbirilor la nivel înalt. A fost exprimată dorința de a se diversifica în continuare raporturile bilaterale, apreciindu-se că extinderea și întărirea conlucrării economice și pe alte planuri dintre România și Egipt corespund pe deplin intereselor popoarelor român și egiptean, cauzei păcii și cooperării internaționale.

În după-amiaza zilei de 10 aprilie, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe Ross Campbell, **președintele Consiliului de Administrație al Agenției pentru energie atomică a Canadei (A.E.C.L.),** și pe James Donelly, **președintele executiv al acestei agenții.**

În timpul convorbirii, care a decurs într-o atmosferă cordială, au fost evocate bunele relații de prietenie și colaborare dintre România și Canada, care se dezvoltă continuu, în diverse domenii de activitate. A fost manifestată în acest cadru dorința de a se intensifica cooperarea științifică și tehnică româno-canadiană, inclusiv pe tărîmul folosirii energiei atomice în scopuri pașnice, în sprijinul dezvoltării economiilor celor două țări, în folosul ambelor popoare, al cauzei înțelegerii și cooperării internaționale.

În aceeași săptămînă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a mai primit pe Khor Eng Hee, care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de **ambasador extraordinar și plenipotențiar al Malayeziei în țara noastră,** pe Kerfalla Cisse, **ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Guineea,** cu prilejul prezentării scrisorilor de acreditare, pe **ambasadorul Republicii Democratice Sudan,** Sayed Sharief, în vizită de rămas bun, în legătură cu încheierea misiunii sale în țara noastră, și pe David Landau, **corespondent diplomatic al ziarului „Jerusalim Post",** căruia i-a acordat un interviu.

O activitate susținută, un interes constant față de complexele probleme ale contemporaneității și față de mutațiile ce au loc în lume, cunoaștere în profunzime a situațiilor și mobilitate în acțiune — aceste permanente coordonate ale politicii externe românești sînt confirmate aproape cotidian prin efortul neobosit al președintelui Nicolae Ceaușescu, recunoașterea valabilității unei asemenea politici constituind-o aprobarea unanimă a poporului nostru, înaltul prestigiu internațional, stima și respectul întregii lumi.

Condiția femeii la Pașcani, aceeași ca pretutindeni în țară

De cîtiva ani de zile orașul Pașcani a început să fie cunoscut întregii țări nu doar prin unica — și dealtfel vrednica — sa unitate industrială, Întreprinderea de material rulant, ci și prin cea textilă, care produce în special perdele. Astfel, s-a născut o replică de delicatețe, dată celei de forță, reprezentată de uzina tradițională a orașului, s-a realizat un prim dialog, dacă vreți, în plan social, între forța de muncă bărbătească și cea feminină. Pentru că la „perdele", cum i se spune, foarte pe scurt, noii întreprinderi textile a orașului, majoritatea muncitoarelor este alcătuită în principal din mamele, soțiile, surorile și fiicele celor care muncesc la I.M.M.R. Pașcani, dar și de femei venite din mediul rural. Desigur, aceasta a fost situația la un moment dat, pentru că, în prezent, orașul s-a îmbogățit cu noi unități industriale, iar altele, aflate în curs de construcție, vor intra în producție în următorii ani.

Pornind de la prima observație, aceea a creării unui dialog industrial între femei și bărbați, am angajat o discuție, privind problemele actuale ale celor dintîi, cu tovarășa profesoară Maria Buiuc, directoarea Cabinetului pentru activitatea ideologică și președintă a Comitetului orășenesc al femeilor din Pașcani.

— Se știe, tovarășă Maria Buiuc, că — procentual vorbind — femeile din țara noastră reprezintă, în acest moment, cu ceva mai mult decît numărul bărbaților. Care este situația în orașul dv. și ce anume decurge din această realitate ?

— Voi lua ca referință anul 1974, în care, din cei 20 650 de locuitori, 15 290 erau aptI pentru muncă, iar dintre ei 7 816 femei. Cît privește încadrarea în procesul productiv, raportul nu mai arăta la fel de bine, pentru că doar 2 038 de femei erau atunci încadrate, față de 10 123 bărbați. Am făcut această scurtă incursiune într-un trecut nu foarte îndepărtat, pentru a înlesni comparația cu prezentul. Într-adevăr, în acest interval a intrat în funcțiune, la întreaga sa capacitate și chiar cu unele dezvoltări ulterioare Întreprinderea textilă Pașcani, s-a dat în folosință Întreprinderea de prelucrare a produselor lactate, s-a lărgit gama serviciilor în cooperația meșteșugărească cît și cea a industriei locale, s-au construit noi unități de învățămînt și sănătate, pe care le amintesc deoarece ele au constituit tot atîtea posibilități de încadrare în muncă a noi și noi contingente de femei. Ceea ce s-a și petrecut. În 1977, și în condițiile creșterii numărului de locuitori ai Pașcanilor, numărul femeilor angajate a ajuns să fie mai mult decît dublu față de anul 1974.

— Ce credeți că a determinat această schimbare ?

— În primul rînd, orientarea dată de cel de-al XI-lea Congres al P.C.R., care a adoptat un Program cu un capitol distinct consacrat rolului femeilor în viața socială, în dezvoltarea multilaterală a societății noastre. Secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a vizitat de două ori, în ultimii patru ani, Pașcanii, ceea ce a influențat direct, în cadrul politicii generale de echilibrare a dezvoltării tuturor regiunilor țării, creșterea potențialului economic al orașului nostru.

— Rapiditatea cu care Pașcanii s-au integrat în fenomenul industrial național și mai ales perspectivele acestui drum, aflat încă la început, creează probleme nu numai importante dar și delicate, cum ar fi, printre altele, apariția unor noi profesii încă nepracticate pe aceste meleaguri. Pentru femeile păscănene această realitate a creat dificultăți ?

— Fără să neg unele caracteristici demonstrate de femei în muncă, de pildă : gustul pentru frumos, răbdarea, înclinația lor spre activități mai migăloase, uneori pedanteria — în sensul ei cel mai bun — pentru finisarea unui produs, simțul lor gospodăresc etc., cred că aceste calități nu le exclud nici de la alte munci, inițial considerate exclusiv masculine. Pot afirma, astfel, că la Pașcani s-a creat, în prezent, un nou detașament al clasei muncitoare, compus din femei, care dețin funcții desfășurate pe o scară foarte largă, de domenii, de la munca fizică necesitată de mașinile-unelte pînă la cea de concepție. În orașul nostru pot fi văzute femei manevrînd macarale de mare tonaj, lucrînd la mașini de așchiere, de găurit, la strunguri ori cu aparate de sudură, doctorițe, judecători, directoare sau vicepreședinte de consilii populare, președinte de tribunal etc. Evident, această gamă variată de profesii și funcții a impus nu numai o schimbare de mentalitate, în ceea ce privește capacitățile femeii, dar și o înțelegere politică a rolului ei în societate. Nu există aproape nici un document de partid, din ultimii ani, în care să nu se atragă atenția asupra acestei realități și în care să nu se indice soluții. În ceea ce ne privește, aici, pe plan local, am fost preocupate să dăm posibilități de calificare celor care doreau să-și formeze o pregătire sau să si-o perfecționeze pe cea cîștigată, cîndva. Astfel, la Întreprinderea textilă, în intervalul '76—'77 s-au calificat, la locul de muncă, aproape 1 500 de femei, la Cooperativa „Munca selectivă" alte 111, iar actualele cursuri de pregătire însumează sute de participante.

— Considerați suficiente aceste acțiuni, răspund ele integral dorințelor exprimate de concetățenele dv., în afară de cerințele obiective ale procesului industrial ?

— Nici n-am afirmat așa ceva și, pentru a vă dovedi că nu avem nimic de ascuns, am să răspund deschis : avem în oraș multe femei tinere cu o pregătire minimală și care, tocmai din această cauză, nu-și găsesc, încă, locul în producție. Sînt femei venite din mediul rural odată cu soții lor, ocupați în industrie. În plus, în comunele învecinate Pașcanilor există un disponibil de forță de muncă feminină, dar cu pregătire diversă, printre care cu 8 clase, cu prima treaptă de liceu absolvită, altele, mai puține, cu liceul completat. Cuprinderea lor în muncă, necesitate impusă de intrarea în funcțiune a noilor întreprinderi care vor avea nevoie de aproape 20 000 de cadre, dintre care o bună parte femei, impune mai ales pregătirea lor din vreme, pentru noul lor statut social. În acest sens, școlile profesionale trebuie să-și intensifice activitatea, mai ales că nici dintre femeile încadrate în prezent nu foarte multe au studiile corespunzătoare prezenței lor în întreprinderi, care folosesc utilaje dintre cele mai moderne. În mediul sătesc, deopotrivă, se simte nevoia intensificării cursurilor agro-zootehnice, pe care le-au urmat multe femei dar nu în număr suficient de mare, cum se impune și desfășurarea unei munci de lămurire mai întense, astfel încît femeile să nu abandoneze munca în cooperative, mai înainte de vîrsta pensionării, decît pentru motive foarte serioase de sănătate. Conformîndu-se Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din luna iunie 1973, organismele politice din oraș au întocmit nomenclatorul de meserii și funcțiuni, în vederea încadrării prioritare a femeilor și pentru eliberarea forței de muncă masculine. Totuși și la acest capitol sînt unele unități, cum sînt cele din cooperativa de consum, și unele C.A.P.-uri, rămase în urmă.

— Se știe că femeile îndeplinesc un volum cel puțin mai divers de activități decît bărbații, întrucît lor le revin și o serie de obligații privind căminul, creșterea copiilor, aprovizionarea cu alimente, pregătirea mesei și altele... În ce măsură sînt ele ajutate să reușească mai bine și cu un efort mai scăzut îndeplinirea îndatoririlor amintite ?

— Înainte de toate, și mă bucur că pot să o spun, indicele de natalitate înregistrează la noi cifre pozitive. Aproape 120 de femei au mai mult de 5 copii, sub 18 ani. În luna august a anului trecut natalitatea a fost de 27,4 la sută față de 25,5 la sută în 1976. Sporul natural al populației a crescut de la 17,2 la sută la 20,7 la sută. Aproape 200 de mame sînt propuse pentru a primi distincții și recompense în baza Decretului 190 1977. Aceste cifre îmbucurătoare sînt parțial umbrite de procentul înregistrat de mortalitatea infantilă, mai mare în 1977 decît în anul precedent, ceea ce impune ca atît personalul medical specializat dar, nu în mai mică măsură, însești mamele să se aplece cu mai multă grijă asupra pruncilor lor, ferindu-i de boli, adeseori fatale, cum de asemenea comisiile de femei, cu sprijinul altor factori, vor trebui să ducă o mai susținută muncă de îndrumare în rîndul familiilor tinere, în special, pentru a preîntîmpina destrămarea lor, produsă, cel mai adesori, din cauze minore, necesitiale. În ultimii 2 ani au fost înaintate justiției 30 de cereri de divorț, iar 10 mame și-au părăsit copiii, plecînd fără să lase nici o adresă, în alte locuri din țară. 113 copii proveniți din familii dezorganizate sînt găzduiți și întreținuți în casele de copii din Pașcani, iar alți cîțiva au fost repartizați în familii dispuse să-și asume responsabilitatea creșterii și educării lor. Numărul locurilor în creșe și cămine de copii a ajuns la cifra de 720 dar se simte încă nevoia măririi acestei cifre. În ceea ce privește aprovizionarea populației, femeile pretind, îndreptățit, o mai rigoroasă ritmicitate, îmbogățirea gamei de semipreparate „Gospodina", ca și înființarea unor raioane cu acest profil, în mai multe unități alimentare. Echipele de control ale oamenilor muncii, încadrate cu femei, au depistat, cu o competență exemplară, carențele aprovizionării și pe cele ale deservirii, cerînd înființarea de noi puncte alimentare, în zona gării de pildă, prelungirea unor programe, în special la unitățile de desfacere a legumelor și fructelor, astfel ca populația să se poată aproviziona cu cele necesare și în funcție de orarul de lucru. Aceste comisii au mai cerut respectarea strictă a programului de muncă la magazinul alimentar, la cofetărie, ca și reducerea duratei de inventariere la magazinul „Intercoop", din piața orașului. Inițiative prețioase, aparținînd femeilor, s-au înregistrat și în cadrul unor consfătuiri, privind mai buna gospodărire și înfrumusețare a localității. Păscănenii ducînd dorul anului 1964 cînd orașul lor fusese premiat pentru curățenie. Este adevărat că amplele lucrări de construcție, atît în sectorul industrial cît și în cel al locuințelor (s-a ajuns la 1 000 de apartamente anual), explică, în bună parte, aspectul actual al străzilor. Dar femeile au propus efectuarea unor lucrări de interes public în cvartalul „7 Noiembrie", cum sînt locurile de joacă destinate celor mici, grijă pentru înfrumusețarea balcoanelor, aranjarea unor spații verzi în jurul blocurilor, mai buna păstrare și îngrijire a fondului locativ, atenția față de aspectul casei scărilor, acțiuni care se pot efectua chiar dacă unele din principalele artere ale orașului sînt, deocamdată, la discreția mașinilor de mare tonaj, desfundate pentru introducerea de cabluri diverse și așa mai departe. În aceste condiții, considerația de care se bucură femeile în orașul nostru a înregistrat o creștere sensibilă, astfel încît prezența lor în birourile organizațiilor de bază, în diverse comisii obștești nu mai surprinde pe nimeni. Aproape 1 300 de femei fac parte din organizația de partid a orașului, iar funcția nou creată, de secretar cu problemele sociale, din cadrul comitetului orășenesc de partid, a fost încredințată unei femei. De aceea vreau să folosesc prilejul ce mi se oferă, pentru a arăta că cetățencele Pașcanilor asigură conducerea de partid, pe secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, că-și vor face un titlu de onoare de a fi la înălțimea răspunderilor ce le-au fost încredințate, slujind cu devotament politica de făurire a societății noastre noi, în care femeia este chemată să contribuie, în egală măsură cu bărbații, la schimbările tinînd înnoirea vieții tuturor.

GHEORGHE DECEMBRIU

De vorbă cu Maria Buiuc, președinta Comitetului orășenesc al femeilor Pașcani

Valia Barbu, muncitoare

Cecilia Măcrinici, medic

Georgeta Ștefănescu, președinta Judecătoriei Pașcani

Maria Mustățea, vicepreședinte al Biroului executiv al Consiliului popular

Maria Cornea, educatoare

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

Sarcinile de plan, îndeplinite zi de zi, nu doar la încheierea trimestrului!

Întreprinderea de vagoane din Drobeta — Turnu Severin și-a realizat planul la producția fizică — vagoane echivalente pe patru roți — în primul trimestru din acest an. În schimb, la producția netă s-au înregistrat niveluri necorespunzătoare, planul pe aprilie fiind preliminat — după situația la zi — a se îndeplini în proporție de circa 95 la sută. Faptul că, în prima decadă a acestei luni, din 60 de vagoane echivalente nu s-au realizat nici 33, este deja grăitor. Zilele trecute am discutat cu mai mulți factori de conducere din întreprindere despre cauzele acestei situații și căile celei mai rapide redresări. Printre altele, am notat cu satisfacție că s-au găsit, în fine, mijloace firești de comunicare și înțelegere între conducerea unității și proiectant — Filiala Institutului de proiectări și cercetări vagoane Arad — pentru a se obține documentația de execuție cu 45 de zile înainte de intrarea în producție a reperelor, ca tehnologul și compartimentele interesate să aibă timpul necesar să-și facă pe deplin și la vreme datoria. Pînă acum, obiceiul proiectantului — șef filială : ing. Vasile Pîgulea — era să dea documentația fie cu o săptămînă înainte, fie odată cu lansarea în fabricație a produsului.

Grave dereglări în relațiile de cooperare cu unii furnizori interni produc mari necazuri și pagube. Marți, 11 aprilie a.c., la întreprinderea mehedințeană, 22 de vagoane ce trebuiau de mult livrate erau imobilizate în așteptarea osiilor care ar fi trebuit să fie la Drobeta — Tr. Severin încă din martie. Furnizorii care și-au încălcat obligațiile contractuale sînt : I.M.M.R. Simeria, Întreprinderea de utilaj greu „Progresul" Brăila și I.M.M.R. Pașcani. Alte 19 vagoane sînt imobilizate și acum de lipsa boghiurilor pe care întreprinderea de osii și boghiuri Baia trebuia să le trimită din decembrie 1977.

Nouă ne vine din cooperare circa 70 la sută din valoarea produsului, spunea Grigore Marinescu, șeful biroului plan-dezvoltare. **Ei bine, de la începutul acestui an boghiurile — care acoperă cam jumătate din cele 70 de procente amintite — ne vin cu întîrziere, mai ales în etapa a treia a fiecărei luni.**

Desigur, n-ar folosi nimănui, și în primul rînd constructorilor de vagoane de la MEVA, dacă n-am spune aici că o vină pentru slabele lor rezultate o poartă chiar ei înșiși. Nu se poate susține în nici un caz c-au făcut tot ce depinde de dînșii, pentru îmbunătățirea situației de ansamblu a unității, în ce privește realizarea planului la producția netă. Este suficient dacă amintim în acest sens că întreprinderea se înscrie stăruitor cu importante depășiri ale planului de cheltuieli materiale. Dealtfel, tovarășul Gheorghe Ilcanu, președintele consiliului oamenilor muncii, a stăruit singur cu deosebire asupra rezervelor interne ale unității — atît la nivel material, cît și la cel al inteligenței tehnice și al capacităților organizatorice — de a asigura și a spori rentabilitatea întreprinderii. **Vom reduce volumul cooperărilor** — a precizat interlocutorul — **asimilînd în producție proprie unele repere care ne dau bătaie de cap. De pildă : tampoane, capete de bară, axe triunghiulare. Apoi, autodotarea ne va scăpa în curînd de un alt necaz. Vom realiza singuri, aici, la noi, capacele pentru vagoane cisternă și destinate transportului de produse pulverulente. Pînă acum, după debitarea tablei, trimiteam aceste capace la București, la „Griviția roșie" sau la „Vulcan", pentru ambutisare și tratament termic. Numai pentru transportul acesta cheltuiam cîteva milioane lei pe an. Se adăugau o seamă întreagă de alte cheltuieli și dezavantaje, deloc neglijabile.**

În afară de acestea însă este cinstit, muncitorește și gospodărește să vă spun că avem încă mari posibilități, neutilizate, de a reduce cheltuielile materiale. Asta în ciuda neîncrederii — de fapt a unei comodități și în gîndire și în faptă — chiar a unora de la noi din unitate. Amintesc doar reducerea consumului de metal pe care ne-o permit înlocuitorii. Extinderea sudurii în mediu de bioxid de carbon reduce sudura manuală cu electrozi. Anul trecut am economisit 32 tone de electrozi, doar la cîteva locuri de muncă. În acest an putem diminua consumul de electrozi cu 70 tone.

Dar dacă tot veți scrie despre noi și despre munca noastră, dați-ne prilejul ca prin intermediul revistei Flacăra să ne facem auzită vocea la forul nostru tutelar — Centrala industriei de utilaj tehnologic și material rulant — într-o chestiune importantă nu numai pentru noi și de o stringentă actualitate. Iată despre ce este vorba. Noi am calculat producția netă pe fiecare tip de vagon în parte. Rezultatul nu concordă cu cel stabilit de centrală. Or, aici nu pot interveni nici generozitatea, nici reversul ei. E vorba doar de un calcul matematic și de exactitatea lui. Dacă cei din centrală se îndoiesc de rigoarea celui făcut de noi, îi rugăm să-i verifice, nu să-l ignore. Dar să revin. Pe lîngă cele spuse înainte, o mai bună urmărire a producției este încă un lucru la îndemîna noastră, cu care ne putem ajuta singuri.

Între greutățile care vin piloon de la alții și despre care interlocutorii ne-au vorbit în detaliu și rezervele interne pentru redresarea situației, în care am remarcat o oarecare zgîrcenie la argumente, un singur lucru este clar : înainte de orice, trebuie ca fiecare membru al colectivului să pună umărul și mintea ca să determine și să grăbească această vitală redresare. Sînt și posibilități și oameni în stare s-o facă. **Pînă la sfîrșitul lui iunie, am fost anunțați, se va realiza integral planul semestrial la producția netă.**

Foarte bine și foarte necesar. Dar pentru aceasta sînt necesare eforturi cotidiene, amplificarea preocupărilor, nu în perspectivă, ci chiar acum, pentru asigurarea ritmicității — element cheie în îndeplinirea prevederilor planului.

DORIN GHERGHINESCU ■

Stăpîn al muncii sale Foto : EM. TÂNJALĂ ■

Magazine-bijuterii

(Urmare din pagina 1)

tă destinație), ci magazine ce sînt ele însele bijuterii prin întreaga lor concepție de organizare, prin buna aprovizionare, prin calitatea mărfurilor, prin cadrul general estetic, prin serviciul ireproșabil.

„Stirex" este unul dintre ele, cel care produce, poate, și cea mai bună impresie. Prin ce ? Prin faptul că mai bine ca oricînd ai simți că, intrînd înăuntru, trăiești clipa cînd te convingi de un adevăr ce nu poate să nu te emoționeze. Situată vreme îndelungată în urma altor țări în domeniul produselor de sticlă și ceramică — în ciuda unor experiențe și dovezi certe de talente autohtone — prin cele peste 20 000 de exponate permanente ale „Stirex"-ului, România se dovedește dintr-o dată o „putere" în acest domeniu. Sigur că spații de evoluție rămîn încă destule deschise înaintărilor, dar magazinul de prezentare aparținînd Ministerului Industriei Ușoare, deschis în acest perimetru, arată că cele 14 întreprinderi de sticlă și 5 de ceramică ce concurează la aprovizionarea „Stirex"-ului, folosind materii prime românești, gîndirea tehnică și puterea de creație a specialistului și muncitorului român poate învinge orice prejudecăți în materie, așezîndu-ne cu demnitate în rîndul țărilor cristalurilor și porțelanurilor.

Nu, succesul nu este deloc facil, vizitarea unor centre reprezentative pentru vechi civilizații — Palatele de iarnă și de vară ale Pekinului, Versailles-ul din vecinătatea Parisului, Topkapi-ul Istanbulului etc. — impresionînd printre altele tocmai prin valoarea artistică a realizărilor obținute în asemenea domenii. Noi, ca artiști ai cristalului și porțelanului sîntem relativ tineri, desigur. Dar tinerețea noastră în aceste domenii ni se înfățișează a fi deosebit de viguroasă vizitînd „Stirex"-ul bucureștean, de unde pleci impresionat de porțelanurile ce se remarcă printr-o veritabilă finețe, înnobilate prin decorații manuale, și ale căror modele sînt în întregime creațiile unor artiști și ale unor muncitori din Cluj-Napoca, Alba Iulia sau Curtea de Argeș. Reține atenția întreprinderea din această din urmă localitate, într-adevăr foarte tînără dar foarte ambițioasă, care și-a descoperit într-o zonă specifică olăritului muntean niște fete de o admirabilă îndemînare și răbdare în caligrafierea de motive florale sau geometrice pe suprafețe de smaluri prețioase. La rîndul lor, paisprezece întreprinderi producătoare de sticlă (cu excelente succese la Mediaș, Tomești, Pădurea Neagră — centre mai vechi — dar nu mai puțin revelatorii, la Tg. Jiu, Berca, Buzău, Avrig, Bistrița, Dorohoi etc.) adaugă cristalurile românești — mult diversificate și într-un ansamblu de forme (servicii, vaze etc.) realizate „la mînă liberă" care au devenit foarte căutate atît în țară, cît și în străinătate. Succese foarte bune se obțin prin vînzare de oglinzi venețiene, realizate la întreprinderea „Securit" din București, întreprindere care, ca și cele mai înainte amintite, răspunde îndemnului secretarului general al partidului de a folosi pe scară largă ca teme de inspirație motivele tradiționale, specifice artei românești (am văzut, în acest sens, o excelentă gamă de oglinzi, unele dintre ele intrate deja în magazine ca unicate). Dealtfel, despre succesul magazinului vorbesc și rezultatele vînzărilor : în primele patru luni de existență „Stirexul" a făcut o desfacere de peste 8 milioane lei. Letiția Negrescu, Ionica Traistă, Cornelia Cioboiu, Amelia Dragomirescu sînt cîteva dintre tinerele care deservesc cu delicatețe și promptitudine acest magazin.

În proximă vecinătate — ca nivel de dotare, aprovizionare și deservire — se află și celelalte magazine-bijuterii ale centrului de care vorbim. Unul dintre ele, magazinul „Miraj", ne înfățișează și el un salt calitativ — în domeniul industriei produselor cosmetice, al căror renume și a căror desfacere este într-o tot mai mare creștere, inclusiv pe piața europeană, cu tradiții binecunoscute de calitate. Astfel, gama de produse „Darclée", după cum confirmă tovarășa Elisabeta Vurhală, șefa „Miraj"-ului, a obținut în 1977 medalia de aur la Tîrgul internațional de la Bratislava.

Magazinul aparținînd Ministerului Industriei Chimice reunește produse de la mai multe întreprinderi („Miraj" și „Stela" — București, „Farmec" — Cluj-Napoca, „Nivea" — Brașov, „Azur" — Timișoara) produse ce impresionează, între altele, și printr-o prezentare în ambalaje care stau cu cinste alături de producțiile celor mai renumite fabrici de cosmetice din lume.

Sînt realizări de care nu poți să nu te bucuri. Fiindcă ele vin să-ți confirme că, după un număr de ani de intense și profunde acumulări cantitative, după ani de studii și progrese pe calea celei mai înalte competențe profesionale, colectivele noastre de cercetare, ca și colectivele muncitorești sînt capabile să urce în toate domeniile la nivelul ideii foarte generoase a saltului spre o calitate nouă, din toate punctele de vedere superioară...

Aprilie, lună de vîrf pe șantiere

LOCUINȚELE — NICI

La Tîrgoviște, constructorilor nu le stă carul în drum de-o ploicică !

Există o sumedenie de oameni cărora le place să exagereze, dar inginerul Mircea Burloiu nu face parte dintre ei. Dînsul e cît se poate de exact atunci cînd zice „la Tîrgoviște plouă fără întrerupere de o zi și-o noapte", ca și atunci cînd adaugă, în cunoștința de cauză a celuia care de 30 de ani construiește case, că „nu e nici o legătură între ploaia de afară și ritmul muncii pe șantierul acesta". Care șantier e plasat la o aruncătură de băț de centrul capitalei Dîmboviței, în ceea ce localnicii numesc, după o terminologie recent însușită, microraionul 4, unul din nucleele construcției de blocuri pentru locuințe din Tîrgoviște, unde Întreprinderea de construcții-montaj din județ urmează să ridice o mare parte din cele 3690 de apartamente din planul pe 1978. Care ritm e, după cum ni s-a explicat și

Înainte de a primi cheile apartamentelor, femeile acestea au de gînd să facă 150 de ore de muncă voluntară

după cum ne-am convins singuri, ajutați de imparțialitatea aparatului de fotografiat, unul al muncii intense și responsabile, care sfidează condițiile meteorologice dintre cele mai vitrege, ploaie și vînt, punînd la preț nu doar mistria, ci și respectarea integrală a angajamentelor, în conformitate cu care I.C.M.D. are de predat 440 de apartamente pe acest trimestru cu care, ne asigură inginerul Burloiu, „va fi o problemă numai în sensul că le vom pune la dispoziția proprietarilor înainte de termen". Într-o asemenea situație se găsește blocul 17 A. El are 20 de apartamente și termen de predare 30 iunie, dar șeful de lot Cristian Zolia e gata să bage mîna în foc că, judecînd după stadiul în care se află blocul în prezent, va fi gata la sfîrșitul acestei luni.

Deși, cum spuneam, plouă cu înverșunare, activitatea în jurul blocului este febrilă. Se tencuiesc balcoanele, se operează modificări la tîmplărie și pardoseli, se montează parchetul, peste tot se muncește cu îndemînare și seriozitate, nimeni nu taie frunză la ciini, iar bufetul din apropiere, pe numele lui „Carpați", e absolut gol. Despre blocul 17 A și despre bufetul de vizavi, inginerul Mircea Burloiu explică pe rînd. Blocul, zice, e pe cofraje metalice plane universale, sistem de construcție nu foarte nou, dar verificat. Cam 40 la sută din planul întreprinderii se realizează pe bază de panouri mari, care permit o execuție mai rapidă și măresc productivitatea muncii, dar la blocul acesta am folosit metoda clasică. Ca tehnologii moderne, la 17 A ar fi de semnalat înlocuirea fațadei din vinacet cu placaj și praf de piatră, precum și eliminarea tencuielilor la interior, ceea ce înseamnă că, avînd la dispoziție betoane foarte bine pregătite, am făcut zugrăvelile direct pe gladuri. Cu riscul de a vă reține o clipă mai mult în ploaie, am să vă spun că betoanele noastre sînt pe mîna comunistului Vasile Bucur, fierarbetonist care, anul trecut, la Tîrgu Mureș, a cîștigat Olimpiada pe țară a constructorilor, ceea ce vorbește de la sine despre calitatea muncii lui. Despre bufetul „Carpați", inginerul recunoaște că, la început, a cerut conducerii să-l desființeze, dar s-a convins cu timpul că temerile sale nu erau întemeiate, în sensul că „dacă prindeți picior de constructor în local pe parcursul lucrului, vă ofer pufoaica mea și ceasul pe deasupra !"

La 17 A, ca și la blocul 18 de alături, lucrează nu numai constructorii obișnuiți ai întreprinderii, prin rîvna și strădania cărora tîrgul pitic și prăfos de altădată a devenit Tîrgoviștea modernă și arătoasă de astăzi, ci și o mulțime de meseriași, zidari, dulgheri, tîmplari și așa mai departe, recrutați, în cadrul unei acțiuni mai vaste, inițiată la nivelul Comitetului județean de partid, din comunele și satele învecinate. Astfel, la blocul 18, o echipă de zidari provine din Vișinești, munca ei desfășurîndu-se, în orele documentării noastre, sub ochii exigenți ai primarului comunei, Zaharia Bordea. N-am venit să-i inspectez, zice primarul, ci să le dau o mînă de ajutor. Acum, sînt pe șantier, la blocurile din micro 4, 11 oameni din Vișinești, 7 zidari și 4 tîmplari, unii mai tineri, ca Oprea Chivu sau Nicolae Lungu, alții pensionari, ca Ion Banu și Constantin Florescu, dar toți își îndeplinesc sarcinile cum se cuvine și m-am bucurat foarte tare auzind despre ei numai lucruri bune. Aseară am dormit cu ei, la blocurile de nefamiliști, am mai schimbat cîte o vorbă, le-am mai transmis cîte unele de-acasă, așa că pot spune că se simt bine și-și văd de treabă cu conștiinciozitate.

Firește, pe acest șantier nu numai constructorii din Vișinești sau cei din Dragomirești, ultimii muncind chiar la 17 A, sub conducerea șefului de echipă Dumitru Constantin, sînt muncitori și disciplinați. Numărul meseriașilor pe brațele și pe seriozitatea cărora I.C.M.D. știe

N-ar strica mai multă atenție față de materialele depozitate împrejurul blocurilor !
Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ

că se poate baza e foarte mare, dintr-o eventuală enumerare a lucrătorilor frunțași netrebuind să lipsească, după opinia inginerului Burloiu, zidarul Vasile Chineață, tîmplarul Nicolae Stănescu, mozaicarul Nicolae Rădoi și, desigur, mulți alții, bărbați și femei deopotrivă. Cu toate astea, mai sînt aici, în micro 4, destule probleme cu respectarea disciplinei pentru că, bunăoară, zidarul Dumitru Radu și-a cam făcut un obicei din a întîrzia la lucru, iar șefii de echipă Ion Cercel și Ilie Darie au primit nu demult sancțiuni pe linie administrativă pentru superficialitate în compactarea betoanelor la structuri.

Alături, la blocul 8, la care s-a ajuns de la cota zero la etajul 8 în numai 24 de zile, ritm pe care betonistul Mihai Drăghici îl socotește „bunișor", se lucrează sus, pe acoperișul temporar, unde echipa de dulgheri condusă de Andrei Ciucă își vede de treabă ca și cum n-ar ploua peste capetele lor cu o insistență demnă de cauze mai bune. Ploaia asta, face haz de necaz șeful de echipă, e floare la ureche față de gerurile din decembrie, într-un fel ne siciie, dar cine are timp s-o bage-n seamă ? ! Avem de gînd să terminăm blocul cu cel puțin o lună înainte de termen, așa că nu ne stă nouă carul în drum de-o ploicică ! Coborîm la blocul 18, în camerele căruia, încă nearticulate, avem ocazia să întîlnim niște persoane pe care le-am numi civile. Georgeta Constantin și Dumitru Lupuca de la „Romlux", întreprindere care a primit majoritatea repartițiilor pentru blocul respectiv, se află aici spre a da o mînă de ajutor la curățenie, la introducerea materialelor, la scoaterea molozului, operațiuni simple, care nu necesită cine știe ce cunoștințe anume, în efectuarea cărora viitorii locatari s-au antrenat în timpul liber cu entuziasm, după un orar al muncii patriotice care va cuprinde, o citățm pe Georgeta Constantin, „cel puțin 150 de ore".

În rezumat, chiar dacă în jurul blocurilor materialele sînt cam împrăștiate, cimentul amenințînd să se transforme în noroi, aici, pe șantierul din microraionul 4 al Tîrgoviștei, se muncește cu pricepere și tragere de inimă, în ciuda ploii și a frigului, constructorii aflîndu-se cu lucrările, după vorbele unui om căruia nu-i plac exagerările, „în grafic, ba chiar cu importante depășiri".

Asta nu vrea să însemne că nu e loc pentru mai bine.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Cînd te bazezi prea mult pe ceea ce spun alții sau unde poate duce, uneori, conservatorismul

Și în Tîrgu Jiu se construiește pe suprafețe mari : trailerele încărcate cu cărămidă și fier-beton sau goale se încrucișează la intersecții și în porțile șantierelor, macaralele turn se profilează deasupra caselor mai vechi, în toate cele patru puncte cardinale. Acesta este însă tabloul exterior. Vizitînd locurile de muncă, tabloul construcției de locuințe se profilează și mai bine. Din păcate însă nu întotdeauna într-o lumină tocmai plăcută. Este foarte adevărat că majoritatea constructorilor gorjeni sînt oameni harnici și dotați cu simțul frumosului. Am văzut blocuri cu arhitectură plăcută, cu finisaje bune, încadrate în ansambluri care au tot ce le trebuie, mai bine zis ceea ce face cît mai comodă viața locatarilor. Am găsit în șantiere echipe de finisori care executau „la fir de plumb" șclviseala băilor și a cămărilor. Am văzut zugravi care-și interpelau inginerul astfel : cînd sosesc aparatele electrice de zugrăvit ? Adică oameni care nu stau departe de noul în materie, care din respect pentru meserie nu gîndesc că zidul de la cămară care nu se vede cînd deschizi ușa apartamentului poate rămîne nefinisat. Inginerul T. Balosin, șeful șantierului nr. 1, îmi vorbea despre faptul că termenul de predare al lucrărilor de care răspunde — 30 iunie 1978 — va fi respectat întocmai, dacă nu chiar depășit.

Cu toate acestea, atît în oraș cît și în județ, pe mai multe șantiere există lucrări întîrziate, cu termene de predare depășite încă în anul trecut. Scriptic pe trimestrul I al acestui an planul la construcția de locuințe a fost îndeplinit abia în proporție de 43 la sută.

Este vorba în primul rînd de un ritm prea lent de execuție, de lucrări prevăzute și neatacate. Alături de ritmul lent în unele locuri se simt dezordinea și risipa. Am surprins pe peliculă imaginea curții unui șantier unde se construiește un bloc cu 260 de apartamente : materiale de tot felul aruncate la întîmplare, maldăre de cărămizi sfărîmate sau îngropate în noroi. Șefa lotului, tovarășa Olimpia Coconu, recunoștea, nu însă fără părere de rău : „Fabrica ne trimite cărămizile vrac, în loc să le paleteze. Nici noi nu putem pierde timp să le luăm la mînă bucată cu bucată. Avem deci pierderi. Chiar și Pipera ne livrează uși gata finisate fără să le ambaleze : se pot zgîria pe drum sau aici la descărcare". „Zidăria portantă pe care o folosiți — am întrebat-o în continuare — reprezintă o tehnologie depășită, așa se spune, nu ?" „Foarte exact, un ritm mult prea lent față de sarcinile noastre, organizare a

Prefabricarea pereților oferă posibilitatea unei finisări chiar înainte de montarea lor

frontului de lucru defectuoasă, pierderi de materiale, doar ați văzut. Cu panouri am reduce din manopera generală mai mult de jumătate. Dar nu le avem".

Iată deci o mare problemă a constructorilor gorjeni : industrializarea este nesatisfăcătoare. Există cîteva linii tehnologice unde se produc panouri mari (panouri care, după cum se știe, pot fi prefinisate încă din faza de turnare — am surprins

O RESTANȚĂ!

La Mediaș, termenele stau în căciulă, iar șantieriștii fac „grămadă" ca la rugby

Optimiști și mîndri, constructorii spun că blocul 8 din cartierul „După zid" va fi terminat nu în trimestrul trei, cînd e programat, ci încă în acest trimestru. Vreo cîțiva adaugă, însă, că primul termen era decembrie 1977 ! Fotografii de ELENA GHERA ■

Cartierul „Vitrometan" din Mediaș nu datează de mult. Abia de la începutul anului trecut, cînd s-au pus temeliile primelor blocuri. Pînă la sfîrșitul actualului cincinal, ne spune prim-vicepreședintele Consiliului popular al municipiului, Hugo Schneider, cartierul va avea două mii cinci sute de apartamente. Tot aici se vor construi, mai notăm, o școală cu 24 de săli de clasă, grădiniță, creșă, spații comerciale la parterul blocurilor, o poștă, un cinematograf. În sfîrșit, tot ce este necesar cursului unei vieți civilizate în „Vitrometan", cartier nu mare dar bine gîndit și amplasat în această latură a orașului. Fără îndoială, mai devreme sau mai tîrziu aici va apărea și un teren sportiv deși, pînă atunci, drept este să spunem că șantieriștilor, bărbaților cărora cel mai mult le place să construiască blocuri, le sînt rezervate — chiar în timpul orelor de program — serioase antrenamente asemănătoare jocului de rugby. Vom vedea de ce.

Tehnicianul Mantsch Friedrich, șeful lotului 1 care lucrează în „Vitrometan", aparținător de Șantierul 1 al Întreprinderii județene de construcții-montaj, ne spune :

— La blocul 15, termenul inițial de predare era 30 septembrie a.c. Apoi, s-a zis, trebuie să-l terminăm mai repede, în trimestrul întîi. Pe la 15 martie, ni s-a dat un altul : sfîrșitul trimestrului trei, așa cum fusese la început. În sfîrșit, în ultimele zile din aceeași lună, martie, am primit alt termen : 30 iunie a.c. S-a creat, de ce să n-o spunem ?, un fel de derută. Noi, contînd pe primul termen pe care-l știusem, am terminat fundația blocului 15 la 30 ianuarie și apoi — pentru că o vreme n-am avut trailere să aducem panouri pentru el, iar cînd am avut trailere nu existau panouri de care aveam nevoie — ne-am concentrat la blocul 17, care la 30 decembrie anul trecut avea deja două tronsoane pregătite pentru montaj și putea fi terminat, după calculele noastre, cam la 1 mai a.c. Problema este că, fiind obligați să părăsim, ca să zic așa, blocul 17 ca să terminăm mai repede blocul 15, macaraua a fost trecută pe altă linie de rulare și n-a mai putut fi folosită la întreaga capacitate. Asta în condițiile în care, se știe, nu putem avea cîte o macara pentru fiecare bloc nou construit. Mai adaug o întrebare. Ce e mai important : să avem un bloc de 30 apartamente la 30 iunie sau unul — blocul 17 — de 70 apartamente, la 1 mai ? Diferența ar reprezenta-o casele a 40 de familii ! Și oamenii au început pur și simplu să rîdă de noi, văzînd că trebuie să lucreze după stilul „grămadă", îmbulzindu-se cînd la un bloc, cînd la altul.

— Răsturnările de termene, adaugă Aurel Dascălu, inginerul șef al Șantierului 1, se răsfrîng, bineînțeles, asupra concordanței utilajelor, pe care nu le „încărcăm" cît se cuvine, și asupra comenzilor la poligonul de prefabricate. Parcă ar fi pus cineva termenele astea în căciulă și le amestecă ! Și nu ni se explică de ce tot sînt mereu schimbate, ca să știm și noi !

— Dumneavoastră sînteți, ca inginer șef al Șantierului 1, al doilea om din Mediaș, după șeful de șantier, care se ocupă și răspunde de construcțiile de locuințe...

— Și totuși nu cunosc motivele acestor schimbări. De pildă, pe 25 martie, șeful serviciului producție al șantierului a trimis Întreprinderii de construcții-montaj Sibiu planul operativ. De acolo a venit înapoi. Chiar astăzi s-a primit o adresă ca în două zile el să fie refăcut în conformitate cu noile termene. Dar eu, termenele astea noi, nici nu le cunosc ! Și dacă ar fi de întocmit doar planul operativ, dar trebuie făcute și lucrările prevăzute în el ! Ca să nu mai adaug că pentru sorturile balastiere I.C.M.J.-ul abia acum a făcut contractul pe anul în curs. Asta vine așa, că noi alergăm de mult, că ne-apropiem de jumătatea cursei, și abia acum ni se dă startul.

La Sibiu nefiind rost să ne lămurim asupra acestor lucruri, directorul I.C.M.J.-ului fiind plecat, continuăm să adăugăm că, după simpla noastră opinie de martori de-o zi pe șantierele Mediașului, multe s-ar putea rezolva, fără îndoială, printr-o mai bună organizare internă a muncii în Șantierul 1. De pildă, aflam în același cartier „Vitrometan", la blocul 15 — de care a mai fost vorba mai sus — constructorii și-au propus, de patru săptămîni, să înalțe cîte un nivel și jumătate pe săptămînă, dar pînă acum nu au reușit să facă nici un nivel întreg ! De vină, spun constructorii, sînt cei de la poligonul de prefabricate — aparținînd tot de Șantierul 1 și aflat tot în Mediaș — care n-au asigurat panourile corespunzătoare. De asemeni, ni se spune, la blocul 1, unde structura de rezistență este montată „99 la sută", lipsesc doar cîteva panouri pentru ca lucrarea să fie încheiată, cauza fiind deopotrivă aranjarea nu prea grijulie a panourilor în depozit — ca să găsești un anumit panou trebuie să scotocești tot vrafu' — și tendința celor de la poligon — care sînt plătiți în funcție de „volumul" de beton ce-l toarnă — de a scoate panouri mari, pentru exterior, neglijîndu-le pe cele interioare, fără de care nu se poate totuși ca un bloc să fie încheiat. Or, de bună seamă, clarificarea unor asemenea situații depinde în primul rînd de Șantierul 1, nu de întreprinderea tutelară I.J.C.M. Sibiu ! Buna gospodărire și organizare mai atentă a lucrului se cuvin a fi privite, așadar, cu atît mai mult cu cît poligonul de prefabricate are o capacitate sub necesități — această situație este în curs de rezolvare — după cum aflam de la prim-vicepreședintele Consiliului popular municipal, care ne mai vorbea și despre „menținerea, de 4-5 ani încoace, a unui deficit de forță de muncă, circa 200 de oameni". Această afirmație din urmă, mărturisim, nu ne-a convins. Nu de puține ori pe șantiere oamenii muncesc cu o mînă, cu cealaltă, ca să zicem așa, fumează, după cum arată și imaginile surprinse de fotoreporter. „Deficitul" de forță de muncă amintit probabil că ar fi resimțit, apoi, mai greu, dacă oamenii șantierului n-ar fi obligați să facă „grămezi", cînd la un bloc, cînd la altul, ori dacă — în cadrul Șantierului 1 — nu și-ar face ei înșiși greutăți, după cum arătam. Un lucru, deocamdată, fiind sigur : că în „Vitrometan" se află, în construcție, 17 blocuri, că la multe dintre ele lucrul a început în februarie 1977 și că, pînă în prezent, nu s-au mutat aici decît 60 de familii. N-o fi puțin dar, probabil, fără termene „în căciulă" și fără „organizare rugbystică", adică „la grămadă", se putea mai mult...

D. ELIADE ■

În timp ce se vorbește despre un anumit „deficit de forță de muncă", buzunarele parcă sînt făcute pentru ca mîinile să se adăpostească în ele în timpul orelor de program

pe peliculă o asemenea fază) dar ele nu acoperă necesarul din șantiere : se produc aici abia 70 de metri cubi de betoane. Pentru a fi folosite totuși mai multe panouri, în anul trecut acestea au fost aduse din diferite orașe care au fabrici de prefabricate. Numai că de la Călărași pînă aici un panou transportat pe calea ferată își ridica de aproape trei ori costul său. M-am întrebat, firesc, dacă gorjenii n-ar putea avea propriul lor mijloc de producție pentru panourile din beton, mai ales că, așa cum se poate demonstra cu ușurință, ritmul lent de lucru pe unele șantiere poate fi simțitor îmbunătățit prin aplicarea tehnologiei noi. Ne-am adresat astfel unui for răspunzător de problema constructiilor și în persoana tovarășului Alexandru Mladin, vicepreședinte al Consiliului popular județean Gorj, am găsit interlocutorul potrivit.

— După cîte înțeleg, și dumneavoastră aici, la consiliul popular, sînteți de părere că în șantierele gorjene trebuie pus accentul pe industrializare. De ce nu s-a trecut din timp la acțiune ?

— Putem să ne autocriticăm pentru un soi de conservatorism, dar nu numai noi sîntem vinovați. Am avut fonduri pentru construirea unui mare poligon de prefabricate ; cei de la București ne-au spus : așteptați, punem și noi bani și facem împreună o fabrică mare. Am așteptat, a trecut anul și centrala ne-a comunicat cu seninătate : noi nu mai facem nimic, voi faceți ce vreți. Așa încît dumneavoastră ați surprins pe peliculă o hală goală care încă nu produce, iar noi sîntem în urmă cu planul de producție. Întîmplarea aceasta nefericită ne-a convins definitiv că este nevoie de inițiativă, că nu trebuie să așteptăm să tot fim dirijați. Așa încît anul acesta vom dezvolta baza noastră de prefabricate construind poligoane și piste în locuri unde sînt fronturile mari de lucru. Chiar astăzi, de pildă, am discutat cu specialiștii noștri ultimele amănunte în legătură cu o pistă care se află în construcție la Motru. În două săptămîni va produce. Mîine inginerii care pun pista în funcțiune se vor afla printre clujeni pentru a vedea la fața locului pe acești constructori care au multă experiență în domeniu. Cu investiții nu prea mari vom avea pînă la sfîrșitul anului o producție de prefabricate de cel puțin trei ori mai mare față de cea prezentă.

— Și în concluzie, se speră ca prin aceste măsuri să fie înlăturată actuala rămînere în urmă la construcția de locuințe ?

— Este o măsură esențială dar nu singura. O mai bună organizare la fiecare loc de muncă, întărirea disciplinei, eliberarea gîndirii tehnice de canoanele conservatorismului și concentrarea ei pentru găsirea celor mai eficiente și noi tehnologii sînt tot atîtea direcții esențiale unde trebuie să se facă simțit revirimentul. Sperăm din toată inima să fie așa, astfel ca la finele anului să invităm în locuințe pe ultimii dintre noii locatari planificați pentru anul 1978.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

Cîteva adevăruri de toată ziua

După cum știți, viața se petrece și se face și cu multe și din multe întîmplări și fapte mărunte, există dacă vreți și un destin cotidian, te scoli de dimineață, te grăbești la slujbă, îți faci datoria, un coleg se uită mai urît la tine, altul spune, un șef are și el ambițiile lui mărunte, în afara obligațiilor de serviciu, copilul, să zicem, rămîne singur acasă, nu-și face întotdeauna lecțiile, ai uitat geamul deschis și a început ploaia și nu ajungi la timp să-l închizi, stai la coadă la te miri ce, și uite se face seară, abia apuci cîteodată să vezi filmul pînă la sfîrșit, pui caoul pe pernă și te pregătești să visezi și nici nu bagi de seamă, cîteodată, s-a făcut dimineață și nu mai știi dacă ai visat ceva, trebuie să te grăbești, trec sărbătorile, trece și Anul nou, Doamne, zici la cîte o petrecere, ca un filosof, ce repede trece timpul ! mai e nițel și vine concediul. Și pe urmă nu mai ai timp să faci nici filosofie, și zici mai e nițel și vine pensia. Sigur, eu am grăbit poate clipele, însă pînă la urmă, dacă nu sîntem atenți, așa se petrec lucrurile și vine pensia.

Între adevărurile de toată ziua se numără și răbdarea și bucuria mărunță pentru lucrul bine făcut. Un tîmplar odată făcea o ușă, o ușă simplă, de brad, alesese cu grijă scîndurile, le fățuise, le încheiase, chibzuise cum să vină tăblițile, pusese balamalele, ușa stă bine în tocul ei, însă nu se hotăra să pună clanța fiindcă atît mai era de făcut. Tîmplarul se uita la ușă din curte, se uita la ea din casă, o închidea, o deschidea, sprînceana lui albă, căci era mai bătrîn, se ridica și se lăsa nehotărît.

— Nu-i pui clanța, zic eu. E gata.

— Nu m-am bucurat încă de ea, răspunde el, lucrul este făcut, așa este, îi lipsește doar bucuria.

Mă uit la el și nu pricep.

— Pe ușa asta vor intra oameni, vor ieși oameni, poți să intri pe o ușă pentru prima dată în viață, da poți să ieși pe ea și pentru ultima dată, am văzut mulți oameni grăbiți vînturînd ușile fără ostenire, n-au simțit că trăiesc, nici cînd le-au deschis, nici cînd le-au închis.

— Și ce poți dumneata să-i dai unei uși ca să o faci să trăiască ? întreb eu.

— Nu ușa trebuie să trăiască ci eu, zice el, nu poți dumneata ține minte nici toți tîmplarii, nici toți brutarii, nici toți sticlarii, nici toți zidarii, nu poți să-i ții minte pe toți, nu poți să-i cunoști pe toți, nici nu este nevoie, da cînd te slujești de un lucru se cuvine să spui că lucrul ăsta a fost făcut de un om, că omul acela s-a bucurat pentru munca lui și pentru lucrul lui și bucuria lui a intrat în ființa lucrului și lucrul a fost făcut bine. Înțelegi ? zice el.

— Înțeleg, răspund eu și mă gîndesc că ideea de bucurie simplă și de toată ziua poate fi o idee filosofică : să zicem că te scoli dimineața, că ai răbdare ca să vezi dacă cerul e senin, sau dacă e înnorat, ai răbdare să vezi cum poate fi el frumos și înnorat și să-ți facă plăcere să începi ziua, să te bucuri că te apuci de lucru și că vei putea spune : astăzi fac un felinar, cu felinarul ăsta va merge un om odată într-o noapte și va vedea drumul bun și lumina felinarului va fi caldă și apropiată și omenească și omul va străbate întunericul cu bine.

Să zicem că ai răbdare și te gîndești la clipă și la durata ei și la cît de repede vine timpul cînd trebuie să constați cum s-au prefirat clipele printre degete și nu mai ai cum să le stringi la un loc și aproape că nu le mai ții minte fiindcă te-ai grăbit și în cele mai multe dintre ele nu ai pus bucuria vieții, iar pe cele seci nu ți le mai aminteși.

— El, zice tîmplarul, ușa este bună, se închide bine, intri cu bucurie pe ea, ieși cu bucurie pe ea. E făcută de mine, adaugă el mulțumit, simplu și împăcat.

Nu făcuse mare lucru, e drept, însă el o făcuse bine pentru bucuria lui.

Și ușa trăia.

DINU SĂRARU ■

Ce ne arată cantinele-restaurant din mai multe localități

Leul nu este totdeauna egal cu un leu!

Mîncarea este bună, ieftină și foarte importantă pentru sănătatea noastră

Vineri, 7 aprilie, în jurul orei 11—11,30, într-una din cele 14 microcantine cîte sînt de toate în cadrul Combinatului siderurgic din Hunedoara. Mai exact spus, la Microcantina-Oțelării, așa cum foarte limpede și clar scria pe firmă.

Abordat chiar în timpul mesei, mai bine zis deranjat, dar fără să se supere, evident, Mihai Țane, oțelar, ne-a declarat următoarele : „Mîncarea este bună, ieftină și foarte importantă pentru sănătatea noastră. Oricît de bun și consistent ar fi pachetul făcut de soțiile noastre, el nu poate egala mîncarea caldă. Nu mai spun că soțiile au scăpat de una din marile griji : pachetul cu mîncare. Din partea mea, deci, ba chiar și a soției mele, numai cuvinte de mulțumire".

Revenind la cele două feluri de mîncăruri din acea zi de la Microcantina-Oțelării, am notat că se serveau grătare de cîte 100 de grame la prețul de 6,75 lei, plus garnitură de cartofi pai cu 65 de bani porția. Să menționăm că cele 100 de grame de carne erau grătarul fript, adică se pornea de la 150 de grame de carne crudă. Se mai serveau, la categoria mîncare la comandă, mămăliguță cu brînză și smîntînă, ochiuri și langoși cu brînză, la prețuri convenabile, adică sub prețul de restaurant de categoria a treia. Dar ponderea mare din desfacerea de mîncare o reprezenta, desigur, mîncarea adusă de la cantina-mamă, adică mîncarea pentru abonați și flotanți. Pentru abonați, la prețul de 4,50 lei, incluzîndu-se și pîinea, se servea o ciorbă à la grec și mîncare de cartofi cu piept de porc. Pentru abonații numai la felul doi, aceeași mîncare de cartofi cu piept de porc plus pîine costa 3 lei, o cifră care vorbește de la sine despre felul în care este gospodărit leul muncitorului hunedorean.

Amănunte în plus despre grija, priceperea și chiar talentul comercial cu care este gospodărit leul muncitorului hunedorean avea să ni le ofere, cu multă zgîrcenie la vorbă, Andrei Zuckerberger, șeful Cantinei-restaurant „Siderurgistul", o adevărată fabrică de mîncare a Hunedoarei : „Toată lumea mă întreabă cum fac, iar eu n-aș avea decît un singur răspuns, prin muncă și numai prin muncă. Ați notat situația, adică prețurile din combinat, de la microcantine, așa că nu mai revin. Aici, la sediu, la cantina mare, cum spunem noi, la prețuri variind între 8 și 12,50 lei, oferim un prînz și o cină cu o largă diversitate culinară, cuprinsă în trei meniuri de prînz, și tot atîtea meniuri de cină, plus alte 15 meniuri la alegere. Problema numărul unu o reprezintă menținerea și chiar creșterea gramajului în cadrul aceluiași preț. Față de 1977, de exemplu, gramajul la carnea de porc a crescut cu 20-30 de grame, fără ca prețul să se schimbe. Cum ? Din totalul beneficiilor realizate alocăm, lună de lună, importante sume la capitolul îmbunătățiri. De exemplu, din cele 423 de mii lei beneficii în luna februarie, am folosit pentru îmbunătățiri 274 de mii de lei. Din îndreptarul ghidului culinar orientativ, reiese că friptura, adică grătarul, poate fi gătită din 80 de grame de carne crudă, pentru prețul de 6,75. Noi îl gătim din 140-150 de grame. Și nu mă refer doar la grătar, ci la toată carnea din mîncărurile noastre. Ca să ajungem la aceste cantități, fără să înregistrăm pierderi, ne-am bătut multă vreme capul și am ajuns la concluzia că singura cale de urmat este cea a folosirii la maximum a întregii capacități de pregătire și desfacere a mîncării, atît la cantină, cît și în microcantine. În acest sens, chiar azi am adus de la creșcătoria de porci din Beregsău, județul Timiș, 10 scrofițe pentru matcă și doi vieruși cu care, pînă în 1980, vom realiza o creșcătorie de aproape 1 500 de porci. Lîngă Fabrica de oxigen, folosind căldura captată, care altfel se irosea, vom amenaja un hectar de sere și 2 hectare de solarii".

Zgîrcit la vorbă, Andrei Zuckerberger a pus capăt dialogului nostru, considerînd că și așa a vorbit prea mult. „Vom vorbi prin fapte la sfîrșitul acestui an cînd avem toate motivele să obținem același loc întîi cu care, ca să zic așa, ne-am obișnuit. Pînă atunci, mai puține vorbe și mai multă muncă".

VICTOR NIȚĂ ■

Oamenii muncii au nevoie de hrană consistentă, tocmai fiindcă sînt ai muncii

La ora actuală, potrivit unei reguli fără excepții, cantinele pot fi excelente, bune, mediocre sau submediocre, în funcție de hărnicia, priceperea, nepriceperea sau indolența unora și altora. Iar acestia sînt, de la caz la caz, responsabilul și bucătarul șef al cantinei, delegatul comitetului sindical, conducerea respectivului colectiv de oameni ai muncii și a respectivei întreprinderi comerciale de stat pentru alimentația publică. Nimeni sau nimic altceva nu poate prejudicia buna desfășurare a muncii în acest domeniu care, în primă și ultimă instanță, se legitimează printr-o singură facultate omenească : simțul gospodăresc.

...Sau ceea ce ne-a fost demonstrat pe viu și cu ocazia raidului nostru organizat prin mai multe cantine-restaurant și unități de alimentație publică din diferite orașe ale țării.

Primul nostru popas : Rafinăria Ploiești. Aici, nobila indeletnicire de restaurare a stomacurilor goale revine în principal unui responsabil cu nume de academician : Mihai Ralea. N-am avut ocazia să-l cunoaștem, era omul plecat cu treburi, dar îi trimitem pe această cale sincerele noastre felicitări. Am găsit un local strălucind de curățenie și o listă de bucate (meniul săptămînii în curs) variată și alcătuită cu talent. În ziua respectivă, abonații au putut consuma la alegere, în schimbul sumei de 6 lei : ciorbă de cartofi cu afumătură și ciolan cu fasole albă, sau supă de oase cu găluști de gris și ostropel de vită cu cartofi. Plus mușchiuleț de rigoare. Forșpais: icre tarama. desert : gogoși. În sala de mese se mai află instalată o linie de autoservire pentru cei care vor să mănînce à la carte. Excelentă idee.

Și acum lucrul cel mai important : meniul servit zilnic abonaților, în schimbul sumei de 6 lei, costă în fapt între 10 și 12 lei. Diferența este asigurată din fondurile cantinei care izbutește să realizeze, tocmai în acest scop, venituri suplimentare. Acestea sînt obținute prin mijlocirea bufetelor de incintă și prin transformarea cantinei în restaurant în orele de după-amiază. Întreprinderea mai beneficiază apoi de un teren pentru cultivarea legumelor și de o gospodărie anexă pentru creșterea porcilor (prețul de cost al unui kilogram de carne de porc : 4,50 lei !). Prin aceste măsuri perfect legale, cantina-restaurant a Rafinăriei Ploiești a putut să devină una dintre cele mai bune din întreg municipiul.

Bună (dar nu cum este aceea de la Rafinărie) este și cantina-restaurant a Întreprinderii de utilaj chimic. Aici prin grija conducerii a fost construită o clădire nouă, dotată cu toate cele trebuincioase : spațiu larg pentru sala de mese, linie de autoservire, bucătărie modernă, laborator de patiserie, depozite pentru mărfuri. Totul bine și frumos dacă aceeași conducere ar dovedi mai multă înțelegere și solicitudine față de cei care doresc să sporească veniturile suplimentare ale cantinei. Există și aici o creșcătorie de porci, dar prețul cărnii ajunge la 11 lei. Există și aici posibilități pentru transformarea temporară a cantinei în local public, sau pentru închirierea acesteia celor care vor să o folosească simbăta și duminica pentru baluri, nunți sau în alte scopuri gastronomico-distractive. Există deci suficiente căi pentru rotunjirea veniturilor, dar conducerea întreprinderii se opune categoric. Din motive de... vigilență. (Situația ne aminteste snoava cu omul care și-a amputat picioarele pentru că îl strîngeau ghetele.) Ce are una cu alta ? E atît de greu să se asigure paza intrărilor, e atît de imposibil să se blocheze ușile cu acces spre curtea întreprinderii ? Pînă una alta, sursele de venituri suplimentare se dovedesc mult mai modeste decît la cantina Rafinăriei Ploiești, meniul zilnic fiind și el, evident, mai firav.

Sub toate așteptările ni s-a înfățișat cantina-restaurant a uneia dintre cele mai mari și prestigioase unități industriale prahovene : Întreprinderea „1 Mai". Azi, ca și în urmă cu 25 de ani, cantina este mobilată cu mese lungi de speluncă, îmbîcsite de mirosuri fetide și lipsite de fețe de masă, la care abonații sînt nevoiți să mănînce, vîriți unul în altul, în condiții lamentabile de confort și igienă. Tovarășul Dumitru Cursaru, responsabilul cantinei și deopotrivă dansator în ansamblul „Chindia", ne asigură că în curînd sala de mese va fi dotată cu mobilier nou.

Mîncarea n-ar fi tocmai rea. Bucătăria asigură zilnic patru meniuri : special de 7 lei, meniu de cruțare de 7 lei și două variante mai modeste a 5 lei. Există, se pare, și unele inițiative și proiecte pentru sporirea veniturilor suplimentare dar cu totul inconsistente dacă e să le comparăm cu cele ale altor întreprinderi. Am primit de asemenea foarte puține asigurări că lucrurile se vor ameliora în viitor. Se pare că toți responsabilii acestei stări de lucruri se declară perfect mulțumiți, sau mai exact spus, total indiferenți în fața tragicului destin al acestei mari cantine muncitorești.

LIVIU MAIOR ■

Cînd vin la cantină, simt că-mi rămîn banii în buzunar

Cum rîndurile de mai jos nu pot ocoli unele calcule contabilicești, ba, dimpotrivă, mărturisim, le-am și căutat pentru a le trece aici, negru pe alb, pe hîrtie, trebuie să spunem că, deși diferențele nu sînt mari, la cantinele-restaurant ale întreprinderilor sibiene se poate mînca mai scump sau mai ieftin. La „Independența", de exemplu, și la Întreprinderea de construcții-montaj ori la Întreprinderea de rețele electrice se mănîncă, de obicei, cu 5,50 lei, în timp ce la „Steaua roșie" sau „Balanța" cu numai 5, iar la „Flamura roșie" chiar cu 4 lei și jumătate. O constatare simplă ar fi, acceptînd că la prețuri diferite se mănîncă la fel, aceea că pentru oamenii acestor întreprinderi **un leu** are o valoare mai mare ori mai mică, după cît de buni gospodari sînt cei ce lucrează în cantine. De fapt, după cum aveam să aflăm, diferența aceasta este în realitate mai mare, nefiind puține cazurile cînd, să zicem, cu 4,50 lei se mănîncă mai bine decît cu 5 sau cu 5,50. O explicație ne-a dat-o directorul adjunct al Întreprinderii comerciale de stat pentru alimentația publică, Aurel Mușat. Am aflat, astfel, că I.C.S.A.P.-ului îi revine, printre obligațiile sale, și aceea de a acorda asistență profesională calificată cantinelor-restaurant, vorba după care omul sfințește locul își păstrează valabilitatea și în subiectul care ne interesează, fiind mai presus de orice îndoială că un bucătar bun se prețuiește de minune să salte valoarea leului — a leului care măsoară prețul mîncării făcute de el — iar un bucătar nepriceput s-o coboare. Calitatea meselor servite la o cantină depinde, așadar, de calitatea oamenilor I.C.S.A.P.-ului. Mai este adevărat apoi că ea depinde și de buna colaborare dintre I.C.S.A.P. Sibiu și fiecare întreprindere în cadrul căreia funcționează o cantină-restaurant. Colaborarea aceasta înseamnă, printre altele, ne spune directorul Aurel Mușat, organizarea unor nunți. Cuvîntul, din păcate, adaugă interlocutorul nostru, a început să sperie, absolut nejustificat, pe cîte unii cărora, înrădăcinîndu-li-se atît de adînc în cap gîndul, deplin întemeiat, că nuntile nu trebuie să se transforme într-o sursă de cîștiguri nemuncite, le este greu să mai înțeleagă că nunți, oricum, oamenii fac și că este preferabil din toate punctele de vedere să le facă alături de colegii lor de muncă. I.C.S.A.P.-ul, ni se spune, asigură cu aceste prilejuri aprovizionarea cu mîncare și băutură la preț de alimentație publică, categoria a treia, nu de restaurant, beneficiul creat — și creat în felul acesta, nu prin îndemnul adresat altfel de către orchestranți fiecărui nuntaș de a-și deschide cît mai larg băierile pungii — rămînînd cantinei respective și răsfrîngîndu-se, bineînțeles, după aceea, asupra calității meselor servite acolo. Întorcîndu-ne la cifrele de bilanț ale anului trecut, beneficiile create astfel, împărțite la prețul mediu de 5 lei, ar fi putut crea posibilitatea ca toți muncitorii din Sibiu abonați la cantinele-restaurant să mănînce, timp de două săptămîni, gratuit. Zicem ar fi putut, pentru că de fapt banii obținuți astfel au fost repartizați pentru **îmbunătățirea** mesei la unele cantine. Iată de ce spuneam că valoarea leului depinde, în bună măsură, de colaborarea dintre întreprinderi și I.C.S.A.P.

În fine, se cuvine să arătăm, cum e și firesc, că ea depinde, în primul rînd, de chibzuința și simțul gospodăresc ale fiecărei întreprinderi, mai exact spus ale fiecărui comitet de cantină. Și în această privință, aflăm, unele întreprinderi mai au ce să învețe de la altele aflate chiar în același oraș. De pildă, cele care nu au gospodării-anexe, de la cele care au. Mai concret, „Libertatea" și „Drapelul roșu" de la „Independența", „Balanța", Întreprinderea de piese auto, „Steaua roșie", „Flamura roșie", acestea din urmă obținînd — prin propriile lor resurse, deci — ca prețul unui kilogram de carne de porc să fie doar 6,3 și jumătate, 4 și, respectiv, cîte 3,50 lei. Cei ce n-au gospodărie anexă cumpără, bineînțeles, carnea la prețul oficial, mai mare. Iar cei care au asemenea gospodării, se cade s-o spunem, și-au făcut din ele solide surse de aprovizionare, lucru dovedit din plin de cele 17 tone și jumătate de carne de porc obținute prin aceste mijloace, în cursul anului trecut, ce n-au făcut, iarăși, decît să **îmbunătățească** masa, acolo unde a fost cazul, alăturîndu-se celor 25 tone de carne de același fel repartizate prin I.C.S.A.P. echitabil **tuturor** cantinelor. Fără îndoială că datorită acestor „îmbunătățiri" repetate putea să ne spună inginerul proiectant de la „Independența", Beno Vasile : „Mărturisesc că nu mănînc la cantină decît de două zile, soția mea fiind plecată la Sovata. Mi se pare însă extraordinar de ieftin. N-am nici o îndoială, e tot la fel de bine ca acasă. Voi rămîne un abonat permanent al cantinei, sînt convins". Sau maistrul Aurel Toma, de la „Balanța" : „Cu ce dau pe mîncarea de dimineață, pe pachetul de la ora zece și seară, ajung cam la 20 de lei. Aici, la prînz, mănînc de 5,50 lei, de cîteva ori mai ieftin, așadar, și de cîteva ori mai bine. Cînd vin la cantină, cum să vă spun, simt că-mi rămîn banii în buzunar, că nu cheltuiesc aproape deloc".

DUMITRU ELIADE ■

Omul sfințește locul, adică și bucătăria !

Principala cantină a orașului Rîmnicu Sărat, județul Buzău, prepară zilnic peste 400 de porții, numai mese de prînz, distribuite abonaților sau consumatorilor ocazionali din mai multe unități industriale, baza răminînd — după informațiile furnizate de responsabilul Mihai Nica — lucrătorii de la Întreprinderea de garnituri de frîne și etanșare, de la cea de țigarete și de la „Partizanul". Bucătarul care răspunde de realizarea meniului se numește Marinică Dumitru, el e îmbrăcat asemenea tuturor colegilor de breaslă, dar deține în plus un stagiu de 7 ani pe litoral, cu specializare, cum zice, „în mîncăruri gustoase și ieftine", cum ar fi cele ce alcătuiesc prînzul de astăzi. Respectiv, ciorbă ucraineană sau supă cu tăiței, la alegere, soté de mărunțaie, fasole verde sau varză, ambele cu carne. Ca să fim exacți, de calitatea meniurilor mai răspunde, firește, Mihai Nica, dar nici un comitet anume, condus de tehnologul lui I.C.S. Mixt, Viorel Tatu, nu e străin de bunul mers al treburilor, pe care le controlează, periodic și vigilent, primarul orașului, Constantin Dinu.

La Rîmnicu Sărat, la cantină, un prînz costă 6,50 lei, abonații plătesc 5,50, restul revenind întreprinderilor. Ca unii care am folosit, vineri, 7 aprilie, serviciile unității, ne permitem să afirmăm că masa e consistentă și ieftină, chiar dacă suma achitată n-a presupus în ziua documentării noastre, desertul, oferit consumatorilor numai de 2 ori pe săptămînă (pînă nu demult numai o dată), sub formă de prăjituri, gogoși, mere sau ciocolată.

Bucătăria arată bine și e ținută într-o stare de deplină curățenie. Nu există nici o reclamație din partea consumatorilor, în întîmpinarea dorințelor cărora responsabilul vine nu doar cu amabilitate și solicitudine, cît și cu un simț gospodăresc remarcabil pentru tinerețea lui, nu de mult ieșit de pe băncile Școlii tehnice de alimentație publică. Lipsit de experiență, Nica s-a dovedit în schimb întreprinzător, înțelegînd prin asta că a însilozat din timp o serie de produse la prețuri mici, cartofii cu 0,45 lei, ceapa cu 2,30 etc., că a aranjat în cămări zeci de borcane cu murături, că a stabilit raporturi cu o serie de cooperative agricole de producție din zonă, pentru a asigura o aprovizionare ritmică și cu alimente proaspete. Toate aceste precauții au condus nu numai la satisfacerea cerințelor consumatorilor, ci și la înregistrarea unui important beneficiu, înscris în cadrul autofinanțării de o cantină care, pînă mai ieri, funcționa exclusiv pe baza alocării de fonduri.

Către seară, unitatea se transformă în pensiune și în cantină-restaurant specializată în mărunțaie. Micul costă aici 1,80 lei, în timp ce restaurantele din vecinătate, „Carpații" (cu autoservire) și „Prahova" (categoria I), vînd același produs cu 2,25 și, respectiv, 2,50, ceea ce explică, fie și în cîteva vorbe, afluența de public și aprecierile bune. Cu toate astea, cantina în discuție, aparținînd de I.C.S. Mixt, nu reprezintă decît o soluție temporară pentru necesitățile unui oraș în plină dezvoltare. În vară, ea urmează să se mute într-un local nou, amplasat în zona industrială, ocazie cu care numărul porțiilor de mîncare se va dubla, iar prețul, mereu în funcție de cifra abonaților, va scădea cu 50 de bani. Asta pentru că, după spusele lui Marinică Dumitru, confirmate de constatările din Rîmnicu Sărat, omul sfințește locul, adică și bucătăria unei cantine.

EMIL NEGOIȚĂ ■

Cea mai productivă forță de producție

INTELIGENȚA OAMENILOR

Inovator, de peste 20 de ani

— Ciți ani aveți, tovarășe Sabin Silivestru ?

— În 1955 eram utecist și aveam 18 ani. De atunci nu mi-am schimbat locul de muncă deși, între timp, am urmat și absolvit școala de maiștri. Sînt muncitor mecanic la atelierul de întreținere din Întreprinderea de ciorapi și mănuși Agnita, județul Sibiu. După 2 ani de muncă, deci în 1957, realizam prima mea inovație.

— La ce se referea ea ?

— La mașina de tricotat ciorapi.

— Și ce i-ați făcut ?

— Un dispozitiv care să-i prelungească viața cu cîțiva ani. De atunci am mai brevetat încă 6 inovații.

— Dar prima dv. invenție cînd ați realizat-o ?

— Este aceasta pe care o vedeți prezentată în standul Ministerului Industriei Ușoare, din cadrul Expoziției naționale de creație științifică și tehnică : mașina de tricotat mănuși în contexturi Jacard. Pentru ea, colectivul nostru a primit premiul I pe ramură și premiul III pe țară.

— Vorbiți de un colectiv ?

— Da,pentru că sîntem 4 autori : **Roth Ilans**, tehnician în serviciul tehnic, **Breckner Mihai**, muncitor mecanic, **Armean Victor**, maistru mecanic, și cu mine. Ne-am adunat împreună pentru a rezolva această problemă care a pornit de la noi, nu ca o sarcină de muncă, apropiați de aceeași pasiune pentru nou, aceeași răspundere pentru soarta producției, de relațiile de buni tovarăși și prieteni care există între noi.

— Eu zic că exemplul dumneavoastră este foarte convingător pentru a ilustra ce înseamnă, la scară individuală, transformarea cantității într-o nouă calitate.

— Nu faptul că după 6 inovații am reușit să fac o invenție demonstrează acest lucru. Acest fapt este doar un argument și o consecință.

— O consecință a cui ?

— A tuturor transformărilor calitative pe care le cunoaște societatea noastră, fiecare membru al său.

— Vreți să explicați ?

— De la o inovație banală pînă la o invenție de mare eficiență economică, distanța este mare. Ceea ce mi-am păstrat din tinerețe au fost elanul și pasiunea. Mi-am dat seama însă că, pentru a înțelege mai bine noul, trebuie mai întîi de toate să învăț. De aceea, și nu pentru diploma în sine, am urmat școala de maiștri. De aceea caut să profit la maximum de cursurile de perfecționare profesională. Am și o altă receptivitate și înțelegere față de problemele și necesitățile producției. De mult timp nu mai aștept să vină cineva la mine ca să-mi spună ce trebuie soluționat.

— Altfel zis, aveți inițiativă...

— Dar nu de dragul de a o avea, ci o inițiativă necesară producției, orientată de problemele acesteia.

— Cum le cunoașteți ?

— Desigur, ca mecanic de întreținere sînt zilnic prezent în mijlocul muncitorilor din secții și discut cu aceștia. Înainte de a realiza mașina, mănușile se făceau manual ; cu numeroase dificultăți, cu productivitate scăzută și deficiențe de calitate. Discutînd cu oamenii, aflu problemele, dar de înțeles — care sînt mai urgente, cum ar fi mai economic să le soluționăm — le înțeleg bine în ședințele de partid și de sindicat, în adunările generale din secții și întreprinderi. Acolo unde toți membrii colectivului își spun răspicat cuvîntul, dar se gîndesc și la soluții, pornind de la ideea fundamentală că ceea ce hotărîm trebuie să se înscrie în opțiunile și interesele colectivului.

— Să revenim la expoziție. Ce înseamnă pentru dv. participarea, pentru prima dată, la o manifestare de asemenea anvergură ?

— Un nou impuls pentru a face mai mult în viitor. Un impuls dat de interesul cu care a fost privită realizarea noastră de specialiști, de aprecierea pe care am primit-o prin acordarea premiilor. Dar, mai presus de toate — și o spun cu aceeași emoție pe care o aveam cu o săptămînă în urmă, cînd pentru prima dată în viața mea mă aflam în fața secretarului general al partidului — mi-a stimulat hotărîrea de a face și mai mult în viitor, atenția și grija pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le arată față de tot ceea ce realizăm noi astăzi. Noi, clasa muncitoare, și întregul popor.

VIRGIL SIMION

La Baia Mare, sporind inteligența tehnică a țării

În cadrul „Săptămînii științei și tehnicii românești", la „Expoziția națională a creației științifice și tehnice" unitățile Centralei minereurilor și metalelor neferoase Baia Mare — printre care și Institutul de cercetări și proiectări pentru minereuri și metale neferoase (I.C.P.M.M.N.) Baia Mare au obținut 17 diplome din 60 acordate pe ramura mine, petrol, metalurgie neferoasă și geologie. Două lucrări au obținut premiul I pe țară. Procedeu de decuprare a concentratelor de plumb cuproase, realizat de un colectiv, are o eficiență ce se concretizează printr-o producție suplimentară de metal de 42 mii.oane lei pe an și economii suplimentare la costuri de 27 milioane lei anual. Două studente, Maria Gabrian și Elena Gabrian, au luat celălalt premiu I pentru lucrarea Elemente de căptușeală din cauciuc pentru morile de măcinare a minereurilor, cu o eficiență de 250 000 lei pe moară. La etapa pe ramură au mai fost premiate colectivele ce au elaborat și executat instalațiile de perforare și încărcare a abatajelor de la Herja, instalațiile de perforare de la minele Nistru, Cavnic, Șuior, Baia Sprie. De o deosebită eficiență este realizarea morii pentru sfărîmarea și măcinarea autogenă elaborată de un colectiv de la I.C.P.M.M.N. Baia Mare și Flotația centrală. Au mai fost distinse lucrări care privesc obținerea cadmiului din subproduse, a stibiului din zguri, a manganului din minereuri sărace, tehnologu elaborate de specialiști de la I.C.P.M.M.N. Baia Mare în colaborare cu cadrele tehnice din unitățile productive. Dealtfel, aproape majoritatea exponatelor și procedeelor prezentate de unitățile Centralei Baia Mare sînt cu caracter de noutate atît pe plan național cît și mondial, multe dintre ele fiind brevetate. Toate aceste realizări obținute în promovarea progresului tehnic sînt determinate de extinderea colaborării cu unitățile de producție, a participării în colectivele mixte a specialiștilor din producție, cercetare și cercetare-proiectare la rezolvarea sarcinilor privind introducerea progresului tehnic. Transpuse în practică, aceste noutăți tehnice, rod al unei activități laborioase, înseamnă creșterea productivității muncii, reducerea costurilor materiale, diminuează importurile, conduc la îmbunătățirea produselor. Aplicarea lor înseamnă pe întreg județul Maramureș 66 milioane economii prin reducerea cheltuielilor de producție și 107 milioane lei spor de beneficii.

După cum spunea tovarășul Ilie Paraschiv, directorul I.C.P.M.M.N. Baia Mare și președintele Comisiei județene a inginerilor și tehnicienilor, cincinalul revoluției tehnico-științifice s-a concretizat în ramura minereuri în județul Maramureș prin creșterea cu aproape 50 la sută a productivității muncii în abataje în condițiile în care minereurile au avut cu 15—20 la sută mai puțin metal. Tot în această ramură s-a trecut în această perioadă la valorificarea metalelor din zguri metalurgice. S-ar putea da și alte exemple care să dovedească preocuparea necesită a tuturor cadrelor de specialitate din județ pentru promovarea progresului tehnic precum și a îndrumării permanente și a grijii de care s-au bucurat din partea organelor de partid județene și a comitetelor sindicale. Ca urmare a seriozității cu care s-a tratat această problemă, s-au organizat periodic analize de lucru, legate de probleme care privesc introducerea progresului tehnic în întreprinderi. Ca urmare a luptei susținute pentru calitate s-a realizat, de pildă, creșterea concentratelor miniere cu 10 procente la toate cele șase uzine de preparare din județ, cu efecte pozitive în metalurgie, unde prelucrarea unei materii mai bogate a permis creșterea calității la topire. S-a îmbunătățit și calitatea produselor din sectorul metalurgic, respectiv a barelor de cupru, a cuprului rafinat. Dar, după cum spunea tot directorul Ilie Paraschiv, progresul tehnic nu se poate obține decît printr-o muncă susținută în toate domeniile și printr-o conlucrare a mai multor factori. Încă nu se face o popularizare adecvată și din această pricină multe din noutățile acestea rămîn la cunoștința unui cerc restrîns de specialiști. Ca urmare, se creează paralelisme în activitatea de cercetare, se cheltuiesc inutil energie și bani. Catalogagele de produse care au fost la expoziție ar fi bine să fie multiplicate și difuzate la toate întreprinderile de profil. Acest moment de virf înregistrat în creația tehnică și științifică românească ar trebui să declanșeze noi inițiative în toate domeniile, inclusiv în acela al difuzării și popularizării rezultatelor de prestigiu. E nevoie de o mai bună propagandă a noutăților tehnice din țară și de peste hotare, care ar arăta exact locul în care ne aflăm și ce mai avem de făcut. Festivalul național „Cîntarea României" este un cadru deosebit de propice pentru stimularea activității de cercetare științifică și tehnică, cadru pe care muncitorii, tehnicienii, inginerii din județul Maramureș îl folosesc cu prisosință și cu rezultate remarcabile. Nu dintr-un spirit de emulație în sine, ci cu convingerea că, prin munca lor, sporesc inteligența tehnică și științifică a țării și contribuie la înălțarea României pe culmi tot mai înalte de civilizație și progres.

GEORGE MAREȘ

Orașele noastre se vor învecina cu lanuri de grîu și cu livezi, nu cu mări de hîrtii

INCREST, institut situat prin rezultatele excepționale ale oamenilor săi în avangarda cercetării științifice românești, aduce în Pavilionul expozițional de la Casa Scinteii, în această imensă vitrină a gîndirii tehnice originale, imaginea la zi — cu certitudinile, cu multiplele ei posibilități de evaluare și de valorificare — a unei idei ce-și caută de mai mulți ani rezolvarea, nu numai la noi ci prin mai toate colțurile pămîntului, căci viața de azi a lumii, așa cum apare ea în marile centre urbane, e un vulcan nestins și neobosit care aruncă în dreapta și-n stînga metale, hîrtie, lemn, resturi alimentare, făcînd din colectarea și depozitarea acestora o permanentă obsesie a municipalităților. **INCREST**, prin „Instalația pentru valorificarea deșeurilor menajere" concepută în cadrul programului „Noi surse de energie", vrea însă mai mult. Nu numai colectare și depozitare, așadar, ci și **valorificare**. Pentru ca vizitatorii expoziției să sesizeze mai bine performanțele „modulului de incinerare a deșeurilor menajere", pe un panou aflat chiar în mijlocul pavilionului central cercetătorii de la **INCREST** au așezat simplu și ca la școală, pe două coloane față în față — și bine au făcut, credem — calitățile instalației românești alături de cele ale instalațiilor propuse nouă, spre cumpărare, de diverse firme străine. Lipsa oricărui complex de inferioritate, fericita inspirație și siguranța în abordarea unui domeniu nou, pentru noi, în a cărui cercetare, se știe, alte țări au acumulat o experiență și o tradiție, ne îndeamnă să acceptăm toți termenii tehnici de rigoare și să notăm că instalația românească **INCREST** produce căldura pentru termoficare prin preluarea a circa 60 la sută din căldura conținută în deșeurile incinerate, neutilizînd combustibil lichid, în timp ce instalații aparținînd unor alte firme folosesc un asemenea combustibil, energia calorică preluată din masa deșeurilor situîndu-se sub 25 la sută. Astfel, instalația românească economisește circa 2 100 tone combustibil convențional pe an, celelalte funcționînd, după cum arătam mai sus, fără nici un fel de economie de această natură. Instalația concepută și pusă la punct de către oamenii **INCREST-ului** se mai distinge, de asemeni, prin posibilitățile ei de recuperare a fierului din deșeuri și de a valorifica cenușile rezultate din arderi, prin costul ei mai mic, aproximativ de 35 milioane lei, în raport cu alte instalații (care ar necesita investiții în jur de 100 de milioane), prin suprafața mai mică de pămînt pe care o ocupă, de numai 0,6 hectare, spre deosebire de altele, care se întind pe o suprafață dublă, și, se cuvine să amintim, prin asigurarea unei depline protecții a mediului ambiant, funcționînd cu sisteme simple, realizate în țară, de epurare a gazelor rezultate din teribilul rug pe care ar arde gunoaiele unui oraș.

Inginerul Radu Polizu, șef de secție la **INCREST**, unul dintre autorii acestei instalații brevetate ca invenție în 1977 și aparținînd, de bună seamă, unui colectiv mai larg de cercetători, ne spune că, ținînd să vadă care ar fi consecințele economice — cele sociale, ba chiar psihologice, trebuie și ele subînțelese — ale funcționării a 23 de asemenea instalații în țară, în preajma orașelor mai mari, el și colegii lui au ajuns la concluzia — înscrisă dealtfel și pe un panou în cadrul expoziției — că s-ar economisi astfel, **într-un an**, 49 000 tone combustibil convențional, s-ar produce aproximativ 140 mii de metri cubi de cărămizi reprezentînd necesarul a circa zece mii de apartamente și s-ar recupera totodată — aflăm și nu ne ascundem uimirea — aproximativ 40 000 (patruzeci de mii) de tone de fier care ar urma să fie preluat de către industria metalurgică. Se înlocuiește, în același timp, sistemul actual de depozitare semicontrolată a deșeurilor, care constituie o sursă de poluare în preajma orașelor. Tot pe această cale se evită cheltuieli suplimentare de zeci de milioane de lei din partea serviciilor de salubritate, precum și scoaterea din circuitul agricol a unei întinderi de pămînt de aproximativ 600 de hectare. Două instalații de felul celei descrise — una, cu titlu experimental, funcționează deja în apropierea Întreprinderii „23 August" din Capitală — vor fi construite la Iași și în București pînă în 1980. După cum aflăm însă au fost primite comenzi și din partea orașelor Constanța, Brăila, Galați, Brașov, Tîrgu Mureș și Ploiești. Instalația românească a stîrnit, dealtfel, un viu interes și în rîndul posibililor parteneri externi, ca urmare, desigur, cum ne spune dr. ing. Emil Dulgheriu, director științific la **INCREST**, a înregistrării acestei invenții, deocamdată, în 13 țări. „Acest interes se explică — adăuga inginerul Radu Polizu — prin faptul că, am curajul să afirm, va fi prima instalație de acest gen care își va acoperi cheltuielile de producție. Prin produsele rezultate — căldură, metale, materiale de construcții — o unitate recuperatoare de acest profil nu numai că își acoperă cheltuielile — și nu obligă municipalitatea la impunerea unor taxe suplimentare — dar obține chiar beneficii. Ea este, în adevăratul înțeles al cuvîntului, o unitate **productivă**". Pentru noi, transcrierea acestor cuvinte nu e o dovadă de curaj, ci o simplă datorie pe care ne-o îndeplinim cu speranța — o speranță dată de certitudini, după cum am văzut — că grație unei valoroase idei românești orașele noastre sau ale lumii se vor învecina cu lanuri de grîu și cu livezi, nu cu mări de hîrtii, că vor fi mai frumoase, astfel, mai calde și prietenoase fiindcă vor fi, cu siguranță, mai curate.

DUMITRU CONSTANTINESCU

Mașină pentru controlul mecanizat, cu ultrasunete, al cuzineților, prezentată în cadrul expoziției de către Institutul național pentru creație tehnică și științifică. Mașina a fost realizată prin activitate de microproducție.

O mînă de aur în chirurgia reparatorie

Nu rareori, noi, ziariștii, ne plîngem că, doar cu mari insistențe, reușim să obținem un spațiu de timp, pentru interviuri cu personalitățile pe care vrem să le prezentăm cititorilor și poate că acest fapt este privit doar ca un element de „culoare", folosit de reporter, ori drept un subterfugiu la care apelează cel căruia ne adresăm. Nu intenționez să pledez acum această cauză, dar în cazul profesorului doctor Agrippa Ionescu, pe care l-am solicitat îndelung, a trebuit să accept o condiție, fără de care celebrul chirurg român nu a vrut să admită întîlnirea. Pe scurt, profesorul Agrippa Ionescu mi-a cerut ca, mai înainte de a sta de vorbă, să particip la vizita zilnică pe care întreg corpul medical al spitalului clinic o face la paturile bolnavilor. Explicația sa ulterioară aproape că nu mai era necesară, deoarece am realizat că luînd contact direct cu suferința umană, în ipostazele sale cele mai dramatice, în care se înfățișează în acest așezămînt spitalicesc, poate mai acut decît în altele, oferă o primă idee despre utilitatea și specificul muncii desfășurate aici de un personal calificat, atașat profesiei și devotat pacienților. Urgențe sosite în chiar cursul nopții precedente (vizita începe la 7,30 dimineața), accidente, cu striviri de mîini, mai ales, oameni mușcați de cîini, un altul distrus fizic din tălpi și pînă la cap, de un obuz, datînd de cine știe cînd, și din care nefericitul a vrut să-și facă un mai, fără să bănuiască explozia care a urmat, oameni cu arsuri pe o suprafață mai mică sau mai mare a corpului, degete smulse și așa mai departe. În saloane, o casuistică foarte diversă care nu exclude nici o parte a organismului omenesc și care a impus intervenții la cap, pe față, pe trunchi...

Parcurgînd saloanele acestui spital, de o curățenie exemplară, dar a cărui capacitate e totuși suprasolicitată, am trăit un timp supradimensionat de durerea umană și un altul, rapid, trăit de medicii care corectează natura, uneori atît de crudă, alteori neglijența cu urmările ei tragice, neprevăzutul. Oamenii stau în pat goi, ori umblă astfel că în infern sau paradis fără ca acest fapt să fie șocant ori măcar impudic, pentru că nu pot suporta nici un veșmînt. El este doar un fapt necesar, absolut necesar. Durerii îi stă în față speranța, pentru că toți cei veniți aici speră puternic în supraviețuire. În vindecare și de aceea medicii, cum spuneam, trăiesc un timp rapid, media spitalizării fiind, în prezent, pentru arși de 15 zile, față de peste 200, acum 20 de ani. Anatomia se prezintă și ea într-o nuditate tragică: ca într-un fantastic tratat de chirurgie, dar mai presus de toate impresionează ochii oamenilor. Mai frumoși ca oriunde, spun totul despre bolnav, includ în privirea lor întreaga frumusețe a vieții, a încrederii și nădejdii, chiar și în acele cazuri în care plăgile ori bandajele acoperă chipul întreg al bolnavului, lăsîndu-i libere doar aceste ferestre de speranță. N-am auzit un geamăt, n-a ajuns pînă la noi un strigăt de durere, nu am înregistrat o vorbă colțuroasă, ci numai calm și cuvinte încrezătoare. Am văzut o femeie arsă de la abdomen în jos și operată. Zîmbea ca și toți ceilalți deși poate încetase o dată cu producerea accidentului, de a mai fi femeie pe tot restul vieții, zîmbea pentru că știa că acasă o așteaptă copilul viu și nevătămat, pe care unul din acești doctori în halatele albe ale modestiei îl adusese pe lume în chiar ziua nefericită, printr-o operație cezariană care, cu ani în urmă, nu se efectua, pruncul fiind sacrificat. Ochii aceștia vorbeau, dincolo de durere, dincolo de materie, despre inefabilul vieții amenințate ieri, sovăitoare acum, între durere și speranță, alegînd-o vehement pe cea din urmă. Abia într-un astfel de spital te gîndești, profund, la ce înseamnă un deget, un „simplu" deget din cele 10 cu care ne-a înzestrat evoluția speciei, iar mîna capătă dimensiuni nebănuite, cosmice.

Cu acest bagaj de sentimente puternice deși nelămurite pînă la îndoială, am început convorbirea cu profesorul doctor Agrippa Ionescu, după ce, la terminarea vizitei, îi convocase pe toți la parter pentru a oferi sînge muncitorului Ion Voinea, din Jilava, pînă tovarășii săi de muncă îi vor aduce restul necesar, de la alți donatori.

— Tovarășe profesor, înainte de orice, vă rog să-mi dați un pahar foarte mare de apă.

Profesorul Agrippa Ionescu surîde în fața slăbiciunii mele, cu același surîs pe care îl așteaptă, zilnic, și-l primesc, de 20 de ani, pacienții trecuți prin acest spital. Sună și primesc apa.

— Cîtă piele are un om ?

— În medie 20 000 cm pătrați. De ce ?

— Știam că se stabilise un raport al arsurilor pe piele dincolo de care intervenea neființa...

— Tratatele, mai vechi, apreciau că arsurile care au cuprins peste 15—20 la sută din suprafața corpului sînt fatale.

Profesor doctor Agrippa Ionescu, creator de școală medicală, dincolo de sala de operație

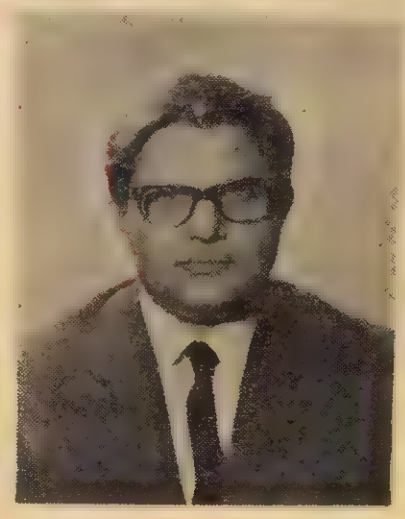

Un centimetru pătrat de plagă granulară (lipsă de piele arsă) echivalează cu 3 grame de proteină pierdută zilnic, iar moartea în arsuri se explică prin brusca eliminare a lichidului din organism (înțelegînd prin lichid nu numai apa, ci și serurile, sîngele, plasma și așa mai departe). Noi am depășit, cu mult, cifrele citate, stabilite pe criteriile obținute în stare de război, cînd numărul celor arși este foarte mare. Cred că principala schimbare, care edifică rezultatele școlii românești în materie, și-a avut izvorul în felul de a privi aceste leziuni. Adică ne-am explicat mecanismul patologic al fenomenului și nu am tratat arsurile ca pe o boală a pielii, ci ca pe una a organismului, avînd grijă să anticipăm instalarea unor stări nocive, atît în ceea ce privește infecțiile frecvente cît și comportamentul unor organe vitale : inimă, rinichi etc. Am avut de luptat cu conservatorismul local și universal pe mai multe planuri. În arsuri, de pildă, am apelat nu la plasmă ci direct la sînge, cu rezultate întotdeauna pozitive, în ciuda celor care ne mai combat și azi. Lucrăm după o schemă proprie, deși ideile, care o fundamentează pot fi întîlnite pretutindeni. Originalitatea românească rezidă, printre altele, și în folosirea anesteziei generale și încă în multe tehnici și procedee. Noi am legat traumatismele de urgență direct cu chirurgia reparatorie. În clinica noastră, ele sînt apreciate drept „urgențe amînate active", de foarte multe ori operațiile tăcîndu-se în doi timpi cu variabile intervale între ele. Tot pentru a „conserva" am introdus și practica inciziei de decompresiune, acele tăieturi ale pielii în locurile accidentate, pe care noi, posibil primii în lume, le-am făcut de la început și nu „la nevoie" cum se practicau și se mai practică în general. Pentru noi au un caracter profilactic în vederea evitării complicațiilor ce survin, de regulă. Pot afirma, fără ezitare, că în această clinică, totul s-a învățat de la început, pentru că, în 1958 cînd a luat ființă spitalul, lumea se afla încă sub apăsarea războiului rece, informațiile nu circulau și nu aveam de unde să aflăm unele noutăți. Le-am creat singuri, pur și simplu, ajungînd să impunem chirurgia reparatorie drept o specialitate independentă în cadrul chirurgiei generale și al medicinei, dacă vreți. Chirurgia plastică se practica și în secțiile de ortopedie, în clinica de chirurgie maxilo-facială, în chirurgia infantilă etc., iar chirurgia plastică, cu mari personalități afirmate în acest domeniu, se limita totuși la domeniul chirurgiei cosmetice. Noi apreciem, în prezent, că efectuăm o chirurgie reconstructivă și că aceasta va fi chirurgia viitorului. Ținînd seama de cele citeva etape, prin care a trecut chirurgia și în care preocuparea sa principală era de a elimina organul lezat, în minimum de timp, adăugînd aparițiа anesteziei și a reanimării, cu toate strălucitele performanțe obținute în aceste condiții afirm cu tărie că, în curînd, fără a preciza ce înseamnă asta în timp, chirurgul va trece, din ce în ce mai mult, de la exereză la fiziopatologie, astfel ca tratamentele să se facă cu reabilitarea pacientului, atît sub aspect fizic, cît și psihic. În acest domeniu se înregistrează, mai de mult, o modificare de optică, dar solicitînd mult mai intens progresele biologiei ca și pe cele ale medicinei generale trebuie să ajungem să stabilim cauzele bolilor, patogenia celulară și să recurgem la tratament mai înainte ca omul să se fi îmbolnăvit. Chirurgia reparatorie a făcut cîțiva pași mari, dar nu suficienți în această direcție. În prezent, sîntem preocupați de chirurgia reconstructivă ca și de tratamentul sechelelor incapacitante și invalidante, consecutive accidentelor și activăm nu ca niște individualități ci ca o veritabilă școală de chirurgie plastică autohtonă. Trebuie spus că greutăților începuturilor le-am putut face față, în primul rînd, grație sprijinului permanent primit din partea organelor superioare de partid și a organelor de conducere sanitară din Capitală și din cadrul Ministerului Sănătății, care au înțeles valoarea socială a activității noastre. Așteptăm, în continuare, realizarea noului spital de chirurgie reparatorie, aflat în stadiu de proiect, acțiune întreruptă temporar de seismul de anul trecut.

— O cifră privind volumul activităților clinicii ar fi binevenită.

— Vă dau relații pe întreaga perioadă a ultimelor două decenii. 36 353 bolnavi internați ; 145 189 de cazuri asistate prin camera de gardă, dintre care aproape 20 000 s-au și spitalizat ; 371 760 consultații și tratamente și aproape 102 000 intervenții chirurgicale. Toate aceste cazuri au necesitat : 23 200 anestezii generale, peste 20 de mii de litri de sînge perfuzat, aproape un milion de analize de laborator, circa 210 mii radiografii și radioscopii și peste 30 de mii de examene histopatologice. Mortalitatea generală a fost de 5,5 la sută în primii ani și a scăzut, treptat, pînă la 2,6 la sută, în 1977.

— Din cazurile văzute azi cele mai numeroase s-au datorat arsurilor și zdrobirii mîinilor. Comentați această stare de fapt, vă rog.

— Din 1958 s-au îngrijit 12 068 arsuri, în afara zecilor de mii de tratamente ambulatorii. Mortalitatea s-a menținut în jurul a 12 procente, cu excepția ultimilor doi ani cînd a scăzut la 9 la sută. Numărul traumatismelor a fost mai mic cu cîteva mii, deși, ca solicitare, s-au dublat aproape, de la 497, în 1961, la 942 în 1977. Dintre toate, 75 la sută au afectat mîna. De aici și canalizarea eforturilor noastre pentru tratarea arsurilor și a mîinilor vătămate, ambele fiind bine studiate și rezolvate, așa cum s-a arătat în referatele prezentate recent, cu prilejul celei de-a 20-a aniversări a creării spitalului nostru, de către colegii Nicolae Chiotan și Florin Isac, pe care vă rog să-i abordați, deoarece vă vor spune lucruri extrem de interesante.

— A decide, în profesia dv., mi se pare momentul cel mai tulburător. Știu că ați primit cazuri disperate, în care alții hotăriseră amputarea unui membru, mînă sau picior. Pot să vă dau și un caz concret, care vă privește personal : fetița unui șofer, pe nume Micu, căreia în opoziție cu alții, ați stabilit să nu i se amputeze piciorul deși venise cam tîrziu la clinica dv. Vă amintiți ?

— Nu-mi amintesc numele pacienților, pe acesta întîmplător, da, însă cazurile nu le uit. Decizia este, pentru mine, un act întru totul responsabil, rodul mai precis spus al unor cunoștințe teoretice și al experienței acumulate, în timp, pe mii de cazuri. Nu poate fi altfel. Întreaga noastră profesie stă sub semnul deciziei, de care depinde viitorul definitiv al pacientului, pentru că, în medicina chirurgicală nu se poate reveni asupra unei hotăriri. Fetiței amintite îi căzuse o greutate pe picior și i-l zdrobise. Ținînd seama de vîrsta ei fragedă am încercat, cu succes, să i-l salvăm. Asemenea situații apar frecvent...

— Poate un alt caz de decizie, fie și cel dintîi important, pe care l-ați rezolvat pozitiv vă atrage mai mult ?

— Cu 19 ani în urmă, am fost pus în situația de a decide într-un traumatism grav, cu decolări mari de tegument. Era un om pe care un mijloc de transport îl tîrîse o distanță pe caldarîm și ne fusese adus jupuit de viu și cu fracturi, cu mase mușchiulare distruse, plin de noroi. Nu l-am amputat, în divergență de opinie cu șeful spitalului, care mi-a spus că-l voi omori. Am avut încredere și am încercat. Operația a durat 12 ore. Am încercat, e un fel de a mă exprima. Știam că operația nu va da greș. De atunci, mii de oameni au scăpat de amputare, datorită acelui caz prin care s-au demonstrat posibilitățile chirurgiei reparatorii.

— Că un om, între viață și moarte, poate rezista 12 ore pe masa de operație, mi se pare mai explicabil decît că un medic muncește 12 ore neîntrerupt, alături de colaboratorii săi, fără să cadă din picioare.

— Vă referiți la confortul doctorului ? În chirurgie nu intră în discuție. Medicul stringe din dinți, uită de tot, chiar de unele necesități firești, se vindecă, temporar, de sciatică, dacă o are, de dureri de cap, de grijile familiale, de masă și de propria-i viață. În acele momente, care pot deveni ore, el nu știe și nu vede altceva decît că trebuie să reușească să salveze o viață care-i pîlpîie sub simțuri. De aici ne tragem puterea.

— Cum să-mi explic acele priviri minunate, din ochii unor oameni aproape zdrobiți fixîe ?

— Prin capacitatea lor de a colabora cu noi. Și aceasta, la rîndul ei, se explică prin alți cîțiva factori. Pot spune că, în general, lucrăm pe oameni sănătoși, în sensul că sînt apți de muncă, dar care suferă și de anumite alte afecțiuni de care trebuie să ținem (și vă asigur că o facem) seama. Colaborarea pacientului cu cel care-l tratează este de dorit permanent, cu toate că nu întotdeauna așa stau lucrurile. Aici, în clinică, omul rănit își dă seama în ce stare ajunge la noi, își vede leziunile, știe cum s-au petrecut faptele și, mai ales, constată modul atent în care este primit, bunăvoința și grija care i se arată de la început, fiindcă i se explică ce avem de gînd să facem pentru a-i salva viața, mîna, brațul, piciorul și că pentru a reuși el trebuie să colaboreze cu noi. Uneori, cea mai mică nerespectare a indicațiilor medicale poate compromite totul. De aceea sînt ascultători și stau mult timp în poziții incomode, suportă tratamentele, sînt alături de noi. Ar fi multe de spus despre psihologia arsului dar nu cred că este locul s-o facem.

— Se poate conchide că vă bucurați de condiții optime în îndeplinirea misiunii dv. inalte ?

— În bună parte. Deci, încă insuficient. Ne mișcăm, să zicem, cu trăsura, dar am dori un avion. Dispunem, acum, pentru a da un exemplu oarecare, de 4 băi și două săli de dușuri, în loc de două băi cîte avea vechiul spital. Este mai mult, deci, dar încă prea puțin față de nevoi. Sînt imperios necesare instrumente de microchirurgie. Sîntem incluși, de trei ani, în Planul de stat cu un nou spital (acum dispunem de 151 de paturi, dintre care 31 instalate după seism, încă insuficiente). Am lansat ideea unei „bănci de țesuturi" la care să putem apela oricînd. N-a avut ecoul dorit. Ne vom strădui, în continuare, să convingem. Ca reușite, pot aminti crearea unei baze de învățămînt cu cursuri de 2, 3 și 10 luni, în care s-au pregătit numeroși chirurgi a căror muncă, la diferite spitale, a orientat mai bine decît în trecut masa de chirurgi generali, asupra problemelor de chirurgie plastică. Colectivul nostru a efectuat peste 300 de lucrări și monografii, în care sînt consemnate și numeroase contributii personale privind tehnici operatorii, metode noi de tratament și reanimare în arsuri, inventarea unor aparate și instrumente chirurgicale. Încă o greutate, pe care n-aș vrea s-o uit : medicii anesteziști și reanimatori fac o gardă la trei zile neavînd dreptul să fie obosiți, nervoși sau nemulțumiți, fiind doar patru la număr și avînd de răspuns, cum ați și constatat mai de dimineață, la cîteva intervenții simultane.

— Referindu-vă la cele două decenii de activitate, ați putea formula o concluzie cuprinzătoare ?

— Dacă 20 de ani înseamnă mult sau puțin, nu pot să știu, tocmai în cazul de față. Gîndesc, totuși, că ei reprezintă prea mult pentru cît am realizat și mult prea puțin pentru cît am fi dorit să facem.

Mă doare că anumite strădanii și intenții nu s-au împlinit, că unele eforturi nu și-au aflat finalitatea într-o perioadă în care puteam da mai mult, mulțumindu-ne cu puțin.

EMANUEL VALERIU ■

Pe urmele unei invenții cu brevet de-acum trei ani

Ideea e pornită, dar se poate cîștiga încă mult timp

— *Așadar, o fabrică de case!*

— Întocmai. Casele ies, din fabrica noastră, așa cum ies pe banda de montaj autoturismele.

Tehnicianul Ioan Burlacu, secretarul comitetului de partid de la întreprinderea de construcții industriale și montaj-Brașov, adaugă:

— Ideea aceasta, a prefabricatelor spațiale, a pornit de la dificultățile pe care le întîmpinam în organizările de șantier. Precum se știe, trebuia să ridicăm mai întîi barăcile pentru muncitorii noștri. Or, barăcile astea erau grele, erau costisitoare.

— *Și-atunci?*

— Cum spun, a fost o idee. Pînă la procedeul și instalația de realizare a camerelor prefabricate, care au făcut și obiectul unei invenții brevetate în 1975 — ea a fost brevetată și în străinătate, în R.F.G. de exemplu — a fost bineînțeles un drum lung. Invenția nu aparține unui om ci unui colectiv din care amintesc pe tovarășul inginer Emil Moldovan, directorul întreprinderii noastre, și pe inginerul proiectant Ioan Borș.

— Procedeul românesc ICIM de construcții cu prefabricate spațiale, ne spunea inginerul Ioan Borș, constă în asamblarea clădirilor pentru locuințe din unități constructive mari, din camere, ca să zic așa, gata făcute. Acest procedeu asigură un înalt grad de industrializare a lucrărilor față de mijloacele îndeobște folosite, și are în mod cert unele avantaje: livrarea la montaj a elementelor spațiale echipate cu instalațiile necesare și complet finisate, reducerea manoperei, transferarea lucrărilor, în proporție cam de 80 la sută, în fabrică, reducerea duratelor de execuție.

— *V-aș ruga să le luăm pe rînd, ca să înțeleagă toată lumea despre ce este vorba. Spuneați „camere gata făcute". Înțeleg că față de procedeul „cărți de joc" — să zicem așa — din panouri prefabricate, dumneavoastră înălțați un bloc din „cuburi"...*

— Exact. Camerele sînt lucrate în întregime în fabrică, și sînt livrate șantierelor cu instalațiile electrice și sanitare, cu uși, cu ferestre, mă rog cu absolut tot ce trebuie. Mergînd mai departe aș zice că ele ar putea fi și mobilate, dar asta o lăsăm, bineînțeles, pe seama gustului fiecărui locatar. Ați reținut că după montaj nu mai sînt necesare nici un fel de lucrări de finisare. După montaj, adică după realizarea unor îmbinări foarte trainice, pe orizontală și pe verticală, pe parcursul cărora blocul crește, cum ați spus, din „cuburi", nu mai sînt necesare decît operațiile de racordare a instalațiilor și locatarii pot deja să treacă pragul noilor locuințe.

— *Să însemne, ceea ce spuneți, că vom avea apartamente șablon, turnate după aceeași măsură a mașinii de făcut case?*

— Asta nu, în nici un caz. Instalațiile noastre sînt reglabile pentru mărimi diferite. Tehnologia nu este înghețată, deci.

— *Să ne întoarcem la avantajele și la eficiența economică a procedeului. Vorbeați despre reducerea duratelor de execuție...*

— Aproximativ, cu o treime. Dacă un bloc obișnuit, să zicem, e ridicat în șase luni, nouă ne trebuie două luni ca să-l terminăm. Dealtfel, la noi, aici, la Brașov, montajul unui bloc P+4 de 20 de apartamente durează patru zile. Pe fundații pregătite deja, se înțelege. Începem marți și terminăm vineri, de obicei. Avem, în cartierul Steagul Roșu, 800 de apartamente în lucru în acest fel, plus 500 de garsoniere în alte cartiere ale Brașovului. Micșorarea duratelor de execuție duce la eficiență economică prin scurtarea perioadei de circulație a fondurilor, acestea circulînd, de bună seamă, cu o viteză mai mare. Vă închipuiți ce înseamnă să dai în folosință un hotel, să zicem, cu cîteva luni mai devreme!

— *Alte avantaje ale acestui procedeu?*

— Ele provin din transformarea activității de construcții într-o veritabilă, deplină industrie. Condițiile de lucru, în fabrică, sînt desigur mai bune decît pe un șantier, și se poate lucra, în plin, din toamnă pînă în primăvară. Aminteam, dealtfel, că 80 la sută din totalul lucrărilor de construcții sînt transferate în întreprindere, aici fiind, se-nțelege, condiții mai bune de mecanizare a operațiilor, ceea ce și duce, în final, la dublarea productivității muncii față de nivelul atins în domeniul construcțiilor. Ar mai fi de reținut eliminarea risipelor de material — știți ce se întîmplă pe cîte un șantier! — și creșterea calității lucrărilor. Îmi iau răspunderea să afirm că toate aceste avantaje — am uitat să spun că, după procedeul nostru, construcțiile n-ar mai chema atîția oameni necalificați — ar putea duce la economii de sute-de milioane de lei, asigurînd, totodată, un număr mai mare de locuințe, o creștere a confortului și a rezistenței acestora.

— *Ați vorbit despre rezistență. Este un lucru care, bineînțeles, interesează.*

— Sub conducerea profesorului Constantin Avram de la Institutul politehnic Timișoara s-au întreprins, între anii 1970–1977, cercetări temeinice privind rezistența și stabilitatea prefabricatelor spațiale, comportamentul lor — putem zice — excepțional la eforturi și încărcări. Pe de altă parte, profesorul Mihai Ifrim de la Institutul de construcții din București, renumit seismolog, a opinat că sistemul nostru constructiv este superior celor utilizate în prezent din punctul de vedere al siguranței și comportării clădirilor la cutremure. Procedeul ICIM are neîndoielnice calități antiseismice, fiind comparabil — fără nici o rezervă — cu sistemul american de construcții „Shelley". Instalația noastră de „fabricat case" este competitivă și se aliniază, dealtfel, din punctul de vedere al parametrilor tehnico-economici, „vîrfurilor", celor mai bune soluții, în acest domeniu, aflate în lume. Nu pentru alte motive decît cele de mai sus, bineînțeles, s-au primit o serie de cereri de ofertă din țările lumii a treia, cu programe naționale de construcții de locuințe. Instalația noastră a fost prezentată, în 1976, la Tîrgul internațional de la Hanovra, unde expuneau producători de tehnologii de construcții din mai multe colțuri ale lumii. Acolo s-au pus bazele unor colaborări pe terțe piețe cu firme de prestigiu din Franța, Japonia, R.F.G.

— *În țară ce-ar fi de făcut?*

— Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini să ia în studiu producerea utilajelor pentru „fabricile de case". Aici, la Brașov, la ICIM, avem o fabrică de 1 000 de apartamente pe an. Proiectul s-a avizat în februarie 1977 și în august același an produceam deja primele apartamente. Noi îi zicem fabrică experimentală, deși capitolul experimentărilor a fost încheiat. Am invitat beneficiari potențiali: ministere, consilii populare. Oaspeții și-au exprimat dorința de a avea astfel de fabrici.

— *Cine a hotărît să și aibă, cît se poate de repede, o asemenea fabrică?*

— Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții este titularul unei investiții pentru un combinat de 3 000 de locuințe finisate pe an. E pornită, s-ar zice, ideea. Dar se poate cîștiga încă mult timp...

Important este să nu se mai piardă, am adăuga.

E. DUMITRU

O casă „gata făcută"

O scrisoare

Despre doctorul Ioan Pușcaș am avut prilejul să scriem de mai multe ori, foarte mulți cititori îl cunosc, unii beneficiind de descoperirile lui în domeniul vindecării ulcerelor gastroduodenale. Chiar și la recenta Sesiune științifică a Academiei de Științe Medicale, care a avut loc de curînd, am putut constata că se bucură de un binemeritat prestigiu științific, prestigiu cucerit printr-o dăruire totală în munca sa de cercetare, de descoperire a unor noi posibilități de vindecare a maladiei ulceroase. Prezentarea, în cadrul unei reuniuni, a actualei sesiuni științifice, a aspectelor radiologice ale acestor vindecări a constituit partea cea mai interesantă a comunicării acestui conducător de tînără școală de la Șimleu Silvaniei, titular de brevet al unuia dintre cele mai eficiente medicamente antiulceroase.

Dar nu despre meritele doctorului Ioan Pușcaș dorim să vorbim noi acum, ci despre frumusețea cîtorva rînduri care ne-au căzut în mînă, rînduri ale unei scrisori care, într-un mod deschis și sincer, semnate de un nume de prestigiu, academicianul Ștefan Milcu, vin să recunoască, fără nici un fel de umbră, valoarea descoperirilor doctorului Ioan Pușcaș. Redăm mai jos această succintă scrisoare datată la 1 august 1977:

„Am citit cu un deosebit interes extrasele lucrărilor dv. și memoriul de titluri și lucrări și am fost impresionat din multe puncte de vedere. Ați reușit să aduceți o contribuție de fond la patogenia unor afecțiuni atît de răspîndite, adoptînd perspectiva biochimică, caracteristică medicinei moderne. Demonstrarea rolului anhidrazei carbonice în patologia mucoasei gastroduodenale, a rolului calciului carbonic în secreția gastrică și al altor substanțe folosite, precum și descoperirea capacității curative a substanței acetazolamida, sînt demonstrative și convingătoare din acest punct de vedere.

Ați adus o strălucită dovadă a posibilității cercetării științifice în clinică, problemă care în chip paradoxal a fost contestată în ultimii ani. V-ați înscris astfel pe linia marilor înaintași clinicieni-oameni de știință, capabili să folosească, servind în același timp bolnavul, procesul morbid ca o experiență spontană a naturii.

N-am fost deloc surprins de aprecierea unanimă ce ați primit-o în forurile de specialitate din străinătate și de perspectivele ce le-ați deschis pentru o gastroenterologie științifică în concepție biochimică la nivel molecular".

Am ținut să publicăm aceste rînduri, pentru că, nouă, poate și altora care se mai întîlnesc cu invidia și egoismul, cu „punerea de-a curmezișul" în calea unor idei novatoare, a unor valoroase descoperiri, ni se pare că o atitudine pilduitoare de recunoaștere deschisă, de apreciere și încurajare sinceră a meritelor cuiva, indiferent de titlul științific pe care îl poartă, este un act care pune în lumină frumusețe interioară, poziție profund științifică și, fiind vorba de cauza științei naționale, patriotism. Este un fapt, asupra căruia, credem, merită să medităm.

Noul nu se naște totdeauna cu aripi de oțel

(Urmare din pagina 1)

acest prilej au demonstrat odată mai mult că toate acestea reprezintă elemente de esență ale spiritualității românești. S-a evidențiat de asemenea uriașul potențial creator al maselor de oameni ai muncii, precum și necesitatea stimulării și încurajării permanente a inițiativei personale, a tuturor ideilor ce se recomandă prin originalitate, noutate, curaj. Spuneam spre începutul acestor rînduri că omul de știință și-a cucerit un loc de prestigiu în cadrul vieții contemporane. Dar drumul spre glorie nu este întotdeauna presărat cu roze. Ignoranța și incompetența mai ocupă încă destule locuri confortabile și ele mai pot întîrzia, frîna sau compromite afirmarea noului. S-a întîmplat nu o dată, din păcate, ca invenții și descoperiri valoroase să se încurce în hățișurile birocrației, să întîmpine opoziția, violentă sau mascată, a unor pretinși deținători de adevăr absolut. Noul nu se naște totdeauna cu cioc și aripi de oțel pentru a frînge stavilele inerției. Promovarea adevărului și a face să triumfe tot ceea ce înseamnă sau poate să însemne ideea valorii reprezintă o datorie permanentă, indisolubil legată de principiile de etică și echitate socialistă promovate de partidul nostru.

E adevărat, uneori se ride de entuziasmul „neprofesional" al celor care se încumetă de a întinde o mînă de ajutor semenului handicapat de greutăți. Dar de ce să ridem de ceea ce este frumos și nobil și adevărat, de ce să persiflăm omenia, solicitudinea și confreria, în loc să amendăm, cum e firesc, indolența, egoismul și indiferența, acești voalați agenți patogeni ai inerției și recesiunii intelectuale. De curînd, foarte de curînd, au intrat în atenția forurilor științifice realizările cercetătorului N. Ioneseu-Dimbovița despre care „Flacăra" a scris în urmă cu doi ani! Au trecut, așadar, doi ani pentru ca ipotezele de lucru ale acestui neobosit cercetător în domeniul oncologiei să atragă în sfîrșit atenția cercurilor medicale. În epoca noastră factorul timp capătă o semnificație deosebita reprezentînd o sursă și o condiție ale întregii dezvoltări. Nimeni nu poate avea astăzi timp de așteptat și timp de pierdut. Cu atît mai mult în cadrul marii competiții tehnico-științifice, unde scurtarea duratei ideie-aplicare reprezintă un imperativ inexorabil. Referindu-se la însemnătatea științei în condițiile dezvoltării țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu a precizat: „A subaprecia, în aceste condiții, rolul științei, a nu depune eforturi susținute pentru stăpînirea marilor ei cuceriri, a nu te strădui să mergi în ritm cu progresul științei secolului nostru înseamnă a te condamna cu bună știință la stagnare și înapoiere, cu repercusiuni serioase asupra dezvoltării societății pentru o lungă perioadă de timp. Aceasta aduce daune intereselor poporului, dezvoltării națiunii, asigurării independenței și suveranității naționale, înfloririi patriei". Din aceste adevăruri și principii promovate consecvent de partidul nostru, de secretarul său general, am desprins nobila datorie de a prezenta și susține, prin forța slovei tipărite, activitatea de excepție a unor inventatori și cercetători mai puțin apreciați și recunoscuți în mod oficial, desconsiderați sau ridiculizați la vremea respectivă. Am făcut-o dintr-un pios respect pentru munca lor entuziastă, pentru pasiunea, dăruirea și spiritul lor de jertfă, pentru ideile lor novatoare și originale, apreciindu-le realizările ca simple ipoteze de lucru și invitînd forurile în drept la o omenească cercetare a cazurilor prezentate. Ne-am luat îndrăzneala — mobilizați de marile și permanentele îndemnuri ale partidului și pătrunși de înțelegerea că promovarea noului este o luptă — de a publica chiar unele cazuri mai dificile și nu de puține ori balanța timpului — acest drastic și lucid judecător al valorilor autentice — a justificat îndrăzneala, nu prudența celor care au subestimat sau au îngrădit zborul ideilor generoase. Recunoașterea meritelor științifice în general sau a unor realizări de excepție datorate medicilor Vasile Boicu, Petre Vancea, Osipov Sinești, Nicolae Ștefan Chișiu, Ioan Florin Dumitrescu, nu s-a dobîndit lesne, dar este azi un fapt împlinit. Nenumărate obstacole ale inerției au trebuit să suporte și reevaluarea marilor realizări ale savantului severinean Ștefan Odobleja, sau finalizarea unor invenții valoroase datorate inginerilor Dinu Moraru, Gh. Teodorescu, Stefan Avram dar, aduse în fața opiniei publice, lucrurile oricît au fost de dificile au pornit spre realizare.

Am scris și vom mai scrie despre asemenea oameni, alăturînd modesta noastră contribuție marelui și permanentului efort pentru promovarea inteligenței tehnice și științifice naționale, o vom face, considerînd, ca și pînă acum, că nimeni nu are dreptul să respingă în față o idee nouă, ci că e dator să o supună cu răbdare judecății nepărtinitoare. Ceea ce este valoros va izbîndi mai devreme sau mai tîrziu, după cum timpul va scoate din competiție eroarea, falsul sau impostura.

Prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României" a relevat uriașul potențial creator al maselor de oameni ai muncii. El a evidențiat plenar marile resurse ale creației de masă, importanța hotărîtoare a factorului uman în cercetarea științifică și inovarea tehnică, activități care depind nemijlocit de oameni, de nivelul pregătirii lor, de pasiunea, dăruirea și îndrăzneala cu care se dedică unor asemenea preocupări.

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

MOLDOVA NOUĂ

DUNĂREA CURGE, ORAȘUL CREȘTE

La Moldova Nouă sosesc mai multe vapoare decît vizitatori. Orașul e închis între munți și Dunăre și, pînă mai anii trecuți, lipsea o șosea trainică, asfaltată, care să șerpuiască spre Oravița, Reșița, Timișoara, tăind văl sălbatice și brîie înalte. Semețe — ar spune, repetîndu-se, poeții mici și muritori. Din singura gară a orașului — cea de pe Dunăre — văd trențele ajungînd toate ceilalți: sînt apă, cîmpie, deal, munte, cer. Totul, aci, se înghesuie pe aproape 145 de kilometri, cărora topografii le spun patrați, termen absolut impropriu acestui spațiu, uriaș tobogan. Ca să lămuiesc de la bun început această entitate administrativ-teritorială : orașul se compune din Moldova Nouă, Moldova Veche, Măcești și Moldovița, împrăștiate cu prostie istorieî în Clisură, în defileu. Trăiesc aici, de secole greu de numărat, românii, urmașii dacilor ziditori al Mudavei, de unde lesne se citește etimonul ; alături și impreună cu nația dintîi locuiesc sîrbii ; cețeni în total, azi — 16 000 ; ieri — 2 000 ; mîine — municipiu. În înaltele trepte ale deveniri, ale sporului.

Intru în orașul nou de lîngă Moldova Veche și am sentimentul mîndru că mă aflu într-un cartier de mare urbe ; în preajma orașului din străvechea cetate mă încintă serie primăriei, din care se înalță, ca ledera pe ziduri mucede, două lămpi de mineri, lămpi urînțe, de sticlă și oțel, prin care mă salută zambilele, garoafele și bujorii. Prin aer plutește mireasma florilor și izul șoizului de pește din năvoade, iar pe mal, în orașul viu ca din somn, oamenii les la plimbare cu fala costumului duminical și a pantofului scîrțîind. Bărbați și femei, prunci și moși, multe, multe cărucioare, multi pantaloni scurți, multe automobile, multă lumină. Mă copleșește o „știre" : pînă în 1963, nimeni nu visa apartament la bloc sau curent electric, asfalt sau „Dacia", șantier sau uzină, deși furnale daco-romane — demonstrează arheologii — s-au dezvelit încă înaintea minelor de acum.

Nu mai miră pe nimeni că acum 50 de ani p-aci era un singur medic, de 32 de ori mai puțin decît astăzi, că recent s-a inaugurat un spital cu 300 de paturi, cuplat cu o policlinică, că numărul apartamentelor este de 2 700 plus 1 200 de locuri în cămine tineri-lor, că 150 de dascăli „prepară", în școli, licee, creșe și grădinițe, viitorul celor cinci mii de suflete și brațe ale vutorului, că bibliotecile au aproape o sută de mii de cărți, că există cinema-tografe, case de cultură și terenuri de sport și de agrement. Dacă în trei trecute cincinale investițiile abia s-au apropiat de incredibilul miliard, numai în răstimpul 1976—1980, banii cheltuiți la Moldova Nouă încep într-un vapor : 2,3 miliarde lei ! Și iar pentru perioada 1981—1985 va fi nevoie de trei vapoare pentru tezaurul de șase miliarde ! Pentru cel care a încercat să numere, bucată cu bucată, numai o mie de lei, sumele cu pricina sufocă închipuirea, dar nu și ambiția moldovenilor bosneci de a construi alte sute de apartamente, alte cămine de burlaci, un nou port industrial, cu secție de filtrare a concentratelor, o carieră de banatite, o nouă uzină de preparare a minereurilor numite cîndva sărace, dar atît de bogate în acest sfîrșit de veac...

Să reamintim locurile nu chiar atît de-un odinioară nu tocmai îndepărtat, să refac drumul pe Dunăre și să-mi închipui, bunăoară, o călătorie cu visata mașină a timpului ? !

Nu, nu e necesar — zic oamenii — noi știm totul, așa cum a fost, așa cum va fi, fiindcă Totul e al nostru, noi îl plămădim...

Primarul

Gheorghe Damian, primarul orașului cu atîtea suburbii, nu este mare de stat, ci mare de suflet și cumsecădenie. Este un om bun ca pîinea caldă — asta o spun toți cei care îl cunosc și îl sfătuiesc cu „foroc bun"-ul minerilor, meserie prin care Gheorghe Damian nu a coborît în tainele vieții și ale muncii, ci, suindu-le, a ajuns la limanul împlinirilor. La cei 54 de ani ai săi, o viață de om, a căror numărătoare fîrcească a început la Moldova Nouă, într-o căsuță cu șapte copii și doi cai de căruțașie și aducători de pîine neagră sau mălai, primarul, primar în toți acești zece ani care „au zguduit Clisura", a întinerit ca vița de vie din butucul sănătos și greu i se găsește vreun fir alb în părul-i negru ca tăciunele și bogat ca pădurea copilării sale îngîndurate ; despre Gheorghe Damian pot nota că, asemenea unui elev premiant, știe totul pe de rost, dar pe dinăuntru și nu pe dinafară, știe locurile, potecile, urcușul, oamenii, știe anii și izbînzile, cîte au fost și cîte vor veni. „Sînt un om fericit — mi se destăinuie, mirat și dumnealui, deși are toate motivele să se mîndrească, nu fiindcă e bănățean de viță veche sau bufan de mai încoace, ca și cei de la Sasca, Cărbunari sau Știnăpari, nume ce trec prin inimă. Am trei băieți și, deocamdată, patru nepoți, cu 14 mai puțin decît avea tata... Am fost plecat cîțiva ani la Caransebeș, apoi la Demirești, la mină, dac-ați auzit. Am intrat în adînc la 13 ani, cu tata ; în mină cobor ori de cîte ori mă obosește lumina și mi-e dor de roca pură... Poate de aceea port ochelari, că mă necăjesc tot felul de hîrțoage".

Pornim la o plimbare pe fală, apoi prin orașul nou, prin orașul vechi, prin Valea Șoimăgului, mai mult deîndată decît umblată. De aceea vedem firul gros al Dunării, lat de două mii de metri ; cetatea Golumbățului, cu legenda Elenei cea frumoasă, a intrat în picla fumurie a inserării. „M-am tot întrebat de ce or fi plecat moldovenii prin toată țara, la lucru — continuă primarul. Poate Dunărea. În vecinică nemișcare, i-o fi indemnînd la drum, tot așa cum ea îi atrăgea îndărăt... Știi, tinere, cît de simplu e răspunsul ?!... Plecau fiindcă n-aveau unde munci. Ți-o fi părînd curios, dar moldovenii noștri nu sînt cine știe ce pescari, iar de carnea de pește sau de iore s-au cam săturat... După pită, da, după hrana vieții plecau moldovenii..."

El însuși plecat de cîțiva ani cu aceleași rosturi, Gheorghe Damian are de ce să fie mîndru cu cei, deocamdată, patru nepoți care îi poartă numele și cu orașul care crește asemenea lor și, adesea, chiar mai repede, că voinicii din poveste. Îi întreb pe primar dacă mi a avut emoții vorbind la tribuna Conferinței președinților consiliilor populare : „Am avut, cum să n-am, fiindcă, acolo, în plen, dădeam raportul asupra realizărilor noastre... Ca să nu mă pierd cu firea, recunosc nu prea am ridicat ochii de pe text... Mult mai importante decît emoțiile mele sînt sarcinile pe care ni le-a încredințat tovarășul Nicolae Ceaușescu în magistrala sa Expunere ; așa că m-am întors acasă cu multe învățăminte și îndemnuri, hotărît să nu punem punct ritmurilor de dezvoltare ale Moldovei Noi".

Nu de la primar aflu că în 1972 orașul a ciștigat locul al treilea, că în 1976 a primit mențiune pe țară pentru bună gospodărire și înfrumusețare, că florile și serele, biocurile și străzile, uzinele și portul, Dunărea și cuprul...

Cuprul !

Cuprul ! — de aci, de fapt, a început noua istorie a acestor meleaguri, a munților încremeniți. Subsolul nu mai ascunde bogățile ; au trecut întîi geologii, care au scormonit mărunțaiele pămîntului și au hotărît ca în 1965 să se deschidă (istoricii spun : să se redeschidă !) minele de cupru, de banatite, zăcămintele cu conținut redus, însă atît de diversificat ; alături de cupru : pirită, fier, magnetită, aerolu, molibden, argint. Am intrat într-o dimineață în uzina care nu a făcut nici un stop din '65. Ca la furnale — „foc continuu" ! Șef al schimbului era inginerul Adalbert Waum, care mi-a explicat pe îndelete nesofisticatul proces de măcinare a pietrei și de înnămolire, pentru ca fîrbele din rocă să se înnoade și să se separe, să se spele și să se adune în căzi uriașe. O mulțime de mori ști, cu palcte ude și greble de metal, dau imensei hale senzația copleșitoare a unui plămîn, a unui buhai ascuns ; „spuma închidului uricioe e tocmai metalul" — mă lămurește inginerul. În uzină e zgomot, piatra scrîșnește, mașinile o aschiază nemiloc, o macină. Ies zilnic din gurile ude 20 de tone de metal, între care și fierul prins ca părul măciucă de tamburii magnetizați. Cine ar fi crezut că bolovanii banali la vedere pot dărui asemenea tării ?!

Aceasta e uzina veche ; mai sus se înalță una nouă, care o va întrece de șase ori pe cea veche, fără însă ca numărul personalului muncitor să crească în același ritm. Cînd, la 1 iulie 1979, se vor „mesteca" primele stinci, își vor fi făcut de mult rodajul utilaje de carieră deschisă în foalele muntelui : excavatoare cu cupe de opt metri cubi, autobasculante de o sută de tone, al căror prototip te înfioară, numai roțile fiind cît omul cel înalt. Banatitele — iată vocația epocală a Moldovei Noi și a celei Vechi. Pe lîngă toate cele amintite, merită a fi reținută și perspectiva unei uzine metalurgice, care să prelucreze și ea minereul să livrează pe căi costisitoare concentratele de cupru și alte metale din zona munților purtători de bogății. Ambiții multe, între care și descopertarea recordului de steril : un milion de tone pe lună !

Aflu toate acestea de la un bărbat tînăr, Constantin Ioncelescu ; are 43 de ani de viață și 20 de ani de mină. Din '62 muncește la Moldova Nouă, adică din faza de prospecțiuni. Uzina de cupru a crescut sub ochii lui, iar minele Florimunda, Vărad și Centrală s-au adîncit împreună cu orizontul. Intrucît 95 la sută din producția industrială a orașului se datorează întreprinderii miniere, e firesc faptul că totul pornește de la cupru, că majoritatea locuitorilor sînt oameni ai muncii la I.M.M.N., că 1 500 vor fi încă încadrați pînă la 1982, că școlile și liceele pregătesc întruna schimbul de mîine. Mi se mai pare firesc părul alb al directorului general, Constantin Ioncelescu, care, visînd să facă drumuri și poduri la suprafața pămîntului, a ajuns inginer al adîncurilor, lui datorîndu-i-se, între altele, cîteva invenții și rațional-zări menite : „Săparea rocii în umul put de aer" (nu în doi ani, ci în nouă luni !), „Perfecționarea metodelor de exploatare în subteran prin umplerea golurilor cu surparea acoperișului" (productivitatea muncii crescînd de trei-patru ori !).

Prin comisia inginerilor și tehnicienilor s-au prezentat alte cîteva propriități : încadrarea în norme și reducerea cheltuielilor de materiale pentru realizarea indicatorului producție netă, măsuri tehnico-organizatorice pentru trecerea din semestrul doi la săptămîna redusă de muncă, recuperarea tuturor minereiurilor din rocile seoase din mine, scăderea pierderilor din steril la uzina de preparare. În legătură cu molibdenul, revin pentru a consemna o premieră a industriei românești : a intrat în funcțiune cea dintîi instalație de recuperare a acestui prețios metal din la fel de prețiosul cupru !

Pur și simplu : ghinion !

N-am putut să cobor în mina Florimunda sau Centrală — cum i-or fi zicînd localnicii — fiindcă era duminică, adică o duminică de revizie, alte duminici fiind în haine de lucru. În acea zi, Ilie Țăranu, șef de echipă, Ion Bengescu maistru, alt Ion Bengescu, mecanic, și alți mecanici, Severian Vasilaș, Bogdan Draghicevici, s-au pus să verifice toate mașinăriile și ungherele minei. Știu numai că mina aceea ajunge pînă la 250 de metri și, ca toate minele din lume, nu are ferestre sau iarbă. E o mină dură, de piatră, tostă cît e, mină prin care nimeni nu umblă descult, mină prin care nimeni nu tușește, lipsind silicul dătător de silicoză. „Nu s-a înregistrat în minele noastre nici un fel de boală profesională" — zice directorul Ioncelescu. Întreb : „Personal, de ce boală suferiți ?" Răspuns : „De cea a grijilor. Leul și grija — deci miliarde !... Vă spun-o în timplare cu rocile noastre nu chiar cuminți : la mina Florimunda s-au declanșat mari mișcări de stîncă. Fără victime, fiindcă sîntem pregătiți în orice secundă pentru mișcări tectonice, surpări... Toate abatajele erau blocate, totul părea definitiv compromis... Omul a învins : în schimburi de două ore, s-a muncit eroic, îndrăcit, peste puterile bănuite ; într-o jumătate de zi, vagonetele au reînceput să care la suprafață truda perforatoarelor... Să scrieți de aceste perforatoare, să citească proiectanții și constructorii : am avea nevoie de tipuri de 15 metri, nu de cinci, ca acum... Nu mai avem timp de pierdut, iar nouă uzină acus-acus se va pune pe măcinat, flămîndă..."

Am avut mare ghinion că nu i-am cunoscut personal pe minerii de care mi-a vorbit cu atîta bucurie secretarul comitetului de partid de la I.M.M.N., Gheorghe Benga ; Constantin Cioabă, Ion Timofte, Constantin Goancă, Vladimir Olteanu, Mihai Lehorschi, Viorel Negru, Radoliub Simovici, Gheorghe Ivan, Ion Cîrpanu. Așadar, mi-a vorbit de el, despre minerii de piatră, Gheorghe Benga, născut și el pe Valea Bosneagului, cu marea dorință de a rămîne în această meserie măcar 31 de ani, cît a muncit bătrînul său tată, nu la o mină de cupru, ci la una de antracit, la Baia Nouă, atunci cînd Moldova Nouă părea atît de veche și uitată la miazăzi. Minereul — rudă, minerul — rudar, mina — rudărie — frumos grăiesc boșnegii.

„Cînd va șuiera trenul..."

...prin gara Moldova Nouă pot socoti cu adevărat că mi-am făcut datoria" — consideră primarul Gheorghe Damian. Într-adevăr, calea ferată a fost visul visurilor celor din Clisură. Publicistii Milan Jovanovici și Cedomir Cionca mi-au vorbit de anii copilăriei lor, de drumurile lungi peste Locva sau Piatra Albă, pe cărări de pădure nicicînd uitate, cînd să ajungă la primul oraș — și ce oraș era atunci Oravița, cu cîteva prăvălioare și birturi amărîte. De la cei doi condeieri am aflat multe istorii scrise și nescrise despre Dunărea cea mare și unori năvăvașă. Cum ar spune Sadoveanu, moldovean din alt colț de țară, plictisul de odinioară însemna că nu se întîmpla nimic, doar Dunărea, drum fără pulbere...

Drept să zic, deci recunosc, dorind să merg la Moldova Nouă, am consultat mersul trenurilor, căutînd stația de cale ferată. „Caută în Mersul autobuzelor" — m-a îndemnat cineva. Și, sosind la destinație ca și la plecare, am văzut Autobaza și cîtiva din cei 232 de șoferi pe care îi conduce Jarco Radovancovici, „șeful", 225 de milioane de transport, 56 de autobuze, 42 de curse zilnice, din care 32 au ca beneficiar I.M.M.N-ul. Aici, la Autobaza gospodărită ca o curte de oameni iubitori de frumos și curățenie, în ultimii 12 ani nu s-a înregistrat nici o desfacere s contracteleor de muncă, fapt absolut îmbucurător într-o întreprindere... cu călători. Consemnînd cîteva nume de șoferi mi s-a atras atenția că toți au certificate de naștere eliberate în Clisură : Dumitru Oprea, Alexandru Strimbeiu, Ilie Giuricici, Ioan Stiglbauer...

Vorbind despre oamenii statornici, aici, la capătul reportajului nostru, nu uit dorința primarului de a înregistra entuziasmul de care dau dovadă Elisabeta Stoia, vicepreședinte al Consiliului popular orășenesc, Constantin Șima, directorul Școlii generale nr. 1, Veronica Popescu, președinta Comitetului orășenesc al femeilor, Eugen Sup, directorul Casei de cultură, cîțiva dintre cetățenii în număr de 16 000 ai Clisurii și Văii Bosneagului, acolo unde sufiă Coșava și primăvara pare veșnică.

Moldova Nouă, Moldova Veche, Măcești, Moldovița — mine de cupru și de oameni !

TEODOR BULZA ■

ANCHETĂ SOCIALĂ

Strada Școlilor, nr. 11 — Comisia „Destine"

O femeie mărunță și uscată, îmbătrînită înainte de vreme. Cu grijile acestea ale ei, nu pare de fi avut vreodată timpul să privească cum, nu știm cînd, în seara căreia punem aiitea întîmplări minunate și-atitea bucurii fără nume. N-a fost niciodată frumoasă, oamenii printre care s-a trezit pe lume aveau alte griji decît frumusețea, s-a mărtat devreme, ca toate fetele din cartier, a avut repede copii, pentru care și ea și omul ei au trebuit să muncească din greu cu brațele. Fetele sînt acum măritate ; băieții, nesupravegheați, copiilărind cam de capul lor, s-au ales răi. Cei mare, dună ce ani de zile s-a ocupat de furtișaguri și a fost luat la ochi de toată lumea. Iată-l azi implicat într-o spargere. Fiind major, știe că urmează a da socoteală în fața lezii și de șase luni dispare fără urmă. Cel mic, Vasile, vine pe urmele celui mare. Are 11 ani și e printre codași clasei a V-a la Școala generală nr. 21 din Brăila. Are doi prieteni de-o vîrstă, și-au furat credință, au spart un chiosc cu dulciuri și s-au ascuns cu prada în baltă. Au dormit. cîteva săptămîni bune din iarna asta grea care a fost, în sălcii, ca sălbaticii. Iesind în cimp, cu gînd să treacă Dunărea și să se întoarcă acasă cumva, au simțit că-l la dracu de frig și și-au dat foc hainelor ca să se încălzească la fumul lor. Ajunși acasă, au dormit cîteva zile într-un pod, ieșind numai noaptea, la furat pîine. Vasilică ajunge, împreună cu prietenii lui, la Centrul de primire a minorilor de pe strada Școlilor nr. 11. Cîndva, pe-aici vor fi fost niște școli, dar azi, strada e numai una din cele mai liniștite în toată Brăila. Cînd vreunul din minorii aduși aici pentru un timp, pînă ce comisia județeană pentru ocrotirea unor categorii de copii-probleme hotărăște ce să facă cu ei, fiecăruia, reușește să sară gardul înalt cu cîmd să fugă, dar mai ales să facă rost de tutun, se trezește deodată pe o stradă atît de pustie, de curată și de pe altă lume parcă, încît îi vine să urce gardul înapoi. Dar să nu fugă, copiii stau mai mult în pîjama. În cămin e cald, mîncarea e bogată și bună, seta centrului și îngrijitorii sînt oameni, așa că nimeni n-ar avea motive să vrea s-o steargă și să bată balta, prin frig. Numai că cei mai mulți copii au viciul fumatului. I-au luat de la alții de seama lor și, cel mai adesea, de la părinți. Mama lui Vasile T., mărunță și neajutorată, speră că centrul să-i salveze băiatul. Întîmplarea face ca în ziua de 8 aprilie, dimineața, cînd are loc internarea lui Vasilică, să vină în vizită, ca și cînd ar sosi să-și vadă părinții, un băiat pe nume Florin Matei. Acum este elev la Grupul școlar Codlea, în clasa a 9-a, anul II în profesia de lăcătuș mecanic. E în vacanță, stă la părinți — mama e muncitoare la o întreprindere de confecții, tata la combinatul chimic — dar vine și pe la centru, ca să mai stea de vorbă cu tovarășa Eugenia Nițâ, șefa centrului, cu membrii comisiei, care vor fi fiind pe aici și mai ales, cu puștii internați de curînd. Florin e un adolescent cu privirea dreaptă și inteligentă, are palme mari și bătătorite de muncă, nu se sfiește să vorbească despre trecutul lui, care, ca toți cei ajunși aici, un trecut de care a luptat să scape și a și reușit. „Eram cam vagabond, zice. I-am necăjit mult pe-ai mei. Vreau să știe că acum sînt băiat bun. Vin în toate vacanțele la centru ca să văd cine mai e prin cămin, să stau de vorbă cu copiii, să-i învăț lucruri cuminți. Vreau să-i ajut pe cei care m-au ajutat la rîndul lor pe mine". Tovarășa Eugenia Nițâ îmi arată o scrisoare primită de curînd de la un grup de elevi ai Grupului școlar din Zădăreni, semnată de Sandel Periaru, Fănel Muscă, Octavian Moldoveanu, Mihai Toader, Gheorghe Burlacu și, fireste, Florin Matei. Băieții îi scriu cu unul prieten sau ca unei mame care mai e rostul lor. Scoala pe care o fac are caracter de reeducare. Din faptele lor se vede că școala își face datoria. „Cei mai mult s-au ocupat de mine și m-au îndemnat să am încredere în viitor dirigintele Constantin Nițu, educatorul Ioan Milea și maistrul Iancu Tache. Aș vrea să le mulțumesc". Florin s-a maturizat devreme. Își judecă sever evolutia, spune limpede unde a greșit și cum din inconștiență putea să-și strice toată viața, privește critic pe cei din jur. Apreciază că din clasa lui, de 16 băieți, pe poate avea deplină încredere în 11. A stat în Centrul de primire a minorilor 5 luni. Fiindcă a inspirat în scurtă vreme încredere, Comisia județeană a decis ca pînă la înscrierea lui la grupul școlar, să urmeze cursurile zilnice ale unei școli brălrene. În tot acest timp a fost un model pentru ceilalți copii și se poate spune că unii dintre ei au revenit la gînduri bune ascultînd de exemplul lui Florin. Băiatul a fost chemat, cu ocazia alegerilor de deputați, să ajute la amenajarea unui centru de votare, știe cine e Margareta Kraus, are opinii clare despre felul în care e gospodărită Codlea și, în general, are o voință de a-și exprima opinia care-i face cinste, pe profesorilor de la grupul școlar deopotrivă.

Am vrut să scriem despre Centrul de primire a minorilor din Brăila deoarece Comisia județeană pentru ocrotirea unor categorii de minori, al cărei președinte e tovarășul Alexandru Turcan, secretar al Comitetului executiv al consiliului popular județean Brăila, e una dintre cele mai active și mai eficiente din țară. Copii-problemă, cum se știe, există. Prin fața comisiei trec anual sapte sau opt sute de dosare, cecă ce înseamnă în fapt, șapte sau opt sute de destine omenești. Aici, aceste destine sînt cunoscute și reorientate. Să ne fie deci îngăduit să vorbim de schimbarea destinului, fiindcă de asta chiar e vorba. Multi preferă să vorbească în șoaptă de întîmplarea cutărui ori cutăgui copil, ajuns, din fel de fel de vini — dintre care ale lor, de copii, sînt cele mai mici și, adesea, venind din toacă — dar în fata comisiei, compusă din juristi, medici, lucrători în militie, profesori, oameni cu funcții politice în județ, părinti cu pilda unor copii bine îndrumati în viată trebuie să pui problema deschis, cu voce tare și curaj. Dacă multi părinti, nevenindu-le să creadă că fii și fiicele lor au deprinderi rele încearcă si aici, cînd lucrurile trebuie evident puse într-un făgas nou, să se mintă, avem, în schimb, exemplul unor copii care, ca Florin Matei, dînd dient cu viata, ajung la o maturizare timpurie și vin să zică treburiloe pe nume.

Tovarășul Octavian Ulmer, șeful oficiului de asistentă socială în cadrul Directiei pentru probleme de muncă si ocrotire socială socotește, de acord cu Alexandru Turcan, că problema cea mai dificilă e aceea a copiilor provenind din familii dezorganizate. „E important ca lucrurile să fie luate din prină, fiindcă adesea unii părinti pot fi convinsi să exercite o supraveghere mai atentă a copiilor. Sînt si situatii, ce le pildă a copiilor Sicleî Cirip, cînd comisia face apel la opinia publică. Sotul Stelei Cirip a decedat iar mama, de 26 de ani, locuind în cartierul Viziru 3, bloc 42, își lasă fiii în voia soartei. De profesie tehnician agronom, femeia trebuie achitată să se încadreze în muncă, să revină la o viată echilibrată, responsabilă. Noi nu putem totusi să vorbim prea mult de categorii de copii fiindcă, precum în cazul lui Vasilică T. si a prietenilor lui, a copiilor Stelei Cirip, a acestui Nicolae care, stă acum în fata noastră cu privirea în pămînt si care urmează să devină major chiar acum, cînd e internat pentru lămurirea circumstantelor unei spargeri în centru, ne ocupăm de niste oameni în parte. Cei trei minori din clasa a V-a fac parte din categoria copiilor corupti de cei din jur, cu tendinta de a-i corupe si pe altii. dar trebuie să luăm o hotărîre pentru fiecare. Dealtfel, ne-am încrijit să avem în Brăila o școală pentru copiii cu deficiențe (recuperabili) la care am adăugat anul acesta si trei clase de fete, avem Case de copii scolari. Casă de copii prescolari, Leagăn de copii. Comisia fiecînd repartizările, după situatie, în toate. Vreau să arăt astfel că statul nostru pune activitatea de ocrotire a unor categorii de minori cu toată seriozitatea si că rezultatele aint pe măsură. Cînd facem analiza anual an, nu discutăm statistic, ci cu nume ; cum stăm în cutare caz, cum evoluează fetita aceea pentru care am recomandat supravegherea deosebită din partea mamei. cu ce întreprindere din oras să luăm contact ca să-i dea mamei un program mai usor, pînă ce va reusi să aibă un control eficient asupra băiatului ei. care s-a obisnuit să fugă de la scoală si să vagabondeze. Cum se poate vedea, nu e vorba doar de activitatea noastră, deoarece ca să ajungem la niste rezultate convingătoare trebuie să fim sprijiniti într-un chip anume de profesori. de părinti. de vecinii familiilor dezorganizate. de colectivele de muncă ale unor întreprinderi, practic, de toată societatea. Cred că în toate orasele noastre, unde există astfel de centre de primire si orientare a minorilor-problemă, activitatea lor se cuvine mai bine cunoscută. astfel ca să primim informatii mai multe si la timpul oportun".

O. TUDOR ■

Războiul orgoliilor sau incredibila poveste a unui robinet

„Mă numesc Gică Cristina, din satul Greci, comuna Mateești, județul Vîlcea și sînt elevă în clasa a IV-a, comandantă a grupei nr. 1 de pionieri". Așa începe scrisoarea unei fetițe de 10 ani, adresată revistei noastre în prag de vacanță. Pînă aici totul este normal, dar o cam îngrijorează o anumită situație, nu este indiferentă, ca alți copii de vîrsta ei, față de cele întîmplate în jur. Cu personalitate și am putea spune chiar cu conștiință civică adaugă : „Vă scriu în numele colegilor mei de la școală din cauză că nu avem apă de băut la școală. Tovarășa învățătoare a noastră și cu părinții noștri au construit o conductă de apă și robinetul din curtea școlii stă în sec. Tovarășii de la conducerea comunei, cum este tovarășul primar din Mateești, vin și ceartă pe tovarășa noastră că a vrut să ne aducă și nouă apă în școală cu banii părinților noștri, ca să nu mai venim în fiecare zi cu sticle cu apă în ghiozdane că așa a zis tovarășa Aurora că a dat ordin tovarășu ministru, astfel vărsîndu-se apa peste caiete și cărți în ghiozdane".

De la bun început trebuie spus că o asemenea stare de lucruri nu este bine să fie trecută cu vederea nici măcar de oamenii mari. Ea reclamă, deci, sprijinul adulților, în primul rînd al primăriei, al școlii, al părinților, și nu un sprijin oarecare, ci unul concret. Pentru noi e mai puțin important dacă apelul comandantei grupei de pionieri nr. 1 este o faptă conștientă, o primă hotărîre independentă a copilului care este Cristina sau a învățat-o cineva. Îngrijorarea autoarei scrisorii a fost stîrnită de faptul că : „Primarul nu vrea să ne dea apă cu toate că banii i-au cheltuit tatăl meu cu ceilalți părinți ai colegilor mei, iar apa este dusă pe o altă conductă la ginerele primarului, care este profesor". Chiar dacă la prima vedere starea descrisă pare neînsemnată, robinetul este un lucru atît de simplu și apa atît de necesară, încît zburdalnicii copii neavînd vreo fîntînă îi cer apă tovarășei învățătoare. Sînt toate astea în scrisoare. Sînt și stîngăcii, dar și o încredere puternică în posibilitatea găsirii unei soluții : „Noi, pionierii, copiii de la grădiniță, vă rugăm să ne ajutați să avem apă la robinetul nostru și să nu mai răbdăm de sete".

Ce s-a întîmplat, de fapt ? Primarul Victor Tudorică își aduce aminte că în vara trecută 15 oameni în toată firea, printre care și patru intelectuali, au hotărît să capteze un izvor de apă. Și primarul și-a dat avizul mai ales pentru că de pe urma inițiativei aveau de cîștigat și copiii de la școala generală și de la grădiniță, oamenii au strîns banii să aibă cu ce cumpăra cimentul — aprobat și el la 0,18 lei kilogramul — țeava și alte materiale trebuincioase. Prin iulie au săpat, uniți, două puțuri și un bazin de retenție de peste 5 000 de litri. Puțin timp după săparea puțului, cînd să treacă mai departe, lucrurile s-au împotmolit. S-a iscat o adevărată ceartă, privind traseul pe care urma să-l străbată conducta. Mihai Nițoi, în curtea căruia se află izvorul, le-a spus: „Mă fraților, lăsați-o mai ușor, este apă pentru toată lumea". Dar ei continuau să se certe de parcă ar fi dat peste o comoară. S-au împărțit în două tabere. De-o parte Dumitru, Pavel și Aurică Diaconu, adică trei frați, și vecinii, de cealaltă Ion Marin și vecinii. Fiecare parte și-a zis : „De ce să treacă conducta pe la ceilalți, cînd poate să treacă pe la noi ?!" Primii, nici una, nici două, au săpat șanțuri pe unde le-a trăznit lor, au cumpărat 2 600 kg ciment aprobat de primărie pentru o faptă obștească și l-au depozitat în curtea profesorului Dumitru Diaconu, care întîmplător este ginerele primarului. Ceilalți, între care se află și inginerul Ion Marin, n-au stat nici ei cu mîinile în sîn. Inginerul, șef de fermă, are două fîntîni în curte, dar și-a zis că merită să se bată, măcar pentru orgoliul lui și pentru școală, și pentru grădiniță, pentru realizarea înțelegerii inițiale puse acum în cauză de inițiativa particulară a lui Diaconu. Și astfel s-au tras două conducte, ajungînd fiecare cu izvorul lui și cu conducta lui. Una prin grădinile oamenilor, cealaltă pe cîmpul cooperativei agricole, nici una legală, și totuși în pofida faptului că facilitățile în procurarea materialului avuseseră în vedere interesul comun, obștesc, apa n-a curs decît spre curțile fraților Diaconu, la școală și grădiniță conducta a rămas, după expresia micuței cetățence, în sec. Și asta fiindcă ginerele primarului se temea să nu rămînă fără apă, să nu-i scadă debitul. Din septembrie cearta s-a întețit. Au reușit să înverșbească tot satul. Curg reclamații, amenințări, procese, chiar bătăi în regulă, iar apa continuă să curgă doar în interes personal. La școală nici picătură de apă. Parcă oamenii aceștia n-ar trăi și ei între oameni. Greu de explicat cum se face că sînt lăsați în pace. Dar uite că sînt lăsați ! Spinoasa problemă a mers pe la cîteva ziare, de unde a venit înapoi la județ spre rezolvare. Tovarășul Ștefan Babu, secretar al Comitetului executiv al Consiliului popular județean, ne-a declarat că : „Ne-am dat seama că ambelor părți și chiar primăriei le lipsește cea mai elementară răspundere civică. Dorința noastră și a obștii este ca localitatea să beneficieze în totalitate de o sursă centralizată de apă. După o analiză minuțioasă specialiștii noștri și-au spus cuvîntul : altitudinea celor două surse existente, la care se va adăuga încă o sursă deja prospectată, precum și capacitatea izvoarelor permit acest lucru". Mai aflăm că proiectul întocmit prevede că în prima etapă vor fi alimentate cu apă grădinița, școala și 30 de familii, cu prioritate cele care au inițiat alimentarea cu apă și au contribuit cu sume bănești. Urmează ca în etapa a doua, după captarea noii surse prospectate de specialiști, să se rezolve problema alimentării cu apă a întregului sat. Intervenție bună, doar că tovarășul Babu ne zice în continuare : „Din 3 martie proiectul stă la Mateești și a fost înregistrat abia cu nr. 360 din 20 martie. Se tergiversează lucrările. Biroul executiv al Consiliului popular comunal, nu numai că nu discută deschis situația, dar n-a prezentat nici un interes". Într-adevăr, pînă la data deplasării noastre la fața locului n-au cerut nici măcar autorizație pentru traversarea drumului județean și a distanței pe aliniamentul drumului județean. „Totul se putea termina de acum o lună și jumătate — concluzionează secretarul Consiliului popular județean — dar primarului Victor Tudorică îi este pare-mi-se mai drag ginerele decît satul".

Drept și cinstit este ca apa să ajungă la toată lumea. Urcînd pe dealul Măgura Grecilor, la izvoare, s-a strîns multă lume, s-au aruncat dintr-o tabără spre cealaltă multe vorbe urîte. Noi n-am căutat un vinovat. Era și greu. „Cine să aibă dreptate ?" — l-am întrebat pe țăranul cooperator Ion Rujan, deputat în circumscripția nr. 7, și îmi zice : „Nu știu. Dacă n-am fost de la început la tocmeală nu pot ști. Singur ing. Marin s-a arătat în stare să depășească stările conflictuale și acum este un bun aliat pentru mobilizarea oamenilor la săpatul șanțurilor. Ar fi bine să se potolească și ceilalți că doar sînt oameni cu cap. Dumitru Diaconu și Vasile Gică sînt profesori, iar Gheorghe Diaconu este învățător. Nu de alta, dar ei ar trebui să facă educație altora".

Și uite așa apa nu ajunge la școală din cauza unor ambiții mărunte. Se știe că binecunoscuta expresie „a da în mintea copiilor" adresată unor maturi înseamnă ceva nu prea plăcut. În cazul de față, putem zice, în speranța că nu supărăm pe nimeni, că bine ar fi dacă oamenii din Greci și Mateești ar înțelege că între atîtea păreri, judecata Cristinei e cea mai matură. Astăzi cînd copiilor de vîrstă preșcolară și școlară din țara noastră li se creează minunate condiții pentru a se instrui, pentru a se juca, pentru a visa, Cristina și colegii săi „rabdă de sete" și așteaptă ca adulții să pricapă ce poate stîrni în mintea copiilor acest nefiresc război al orgoliilor.

ION PREDOȘANU ■

P.S.: La plecarea din satul Greci ne-am exprimat dorința de a fi ținuți la curent cu înfăptuirea măsurilor decise la județ. Am aflat astfel că proiectul, întocmit de un colectiv condus de ing. Alex. Jianu, a fost scos în sfîrșit de la naftalină, că s-a și montat conducta de 2 toli pe o portiune din traseul spre școală. Dovadă că lucrurile pot găsi soluția normală. Important este însă să se acționeze energic, mare lucru nu-i de făcut, există tot ce trebuie, pentru ca în răgazul oferit de vacanța elevilor, robinetul din curtea școlii să intre în funcțiune. Poate că în acest efort prof. D. Diaconu și ing. Ion Marin, prieteni pînă mai ieri, își vor strînge mîna din nou și vor da dreptate și apă copiilor. Cît privește alte concluzii ce pot fi desprinse din atitudinea primăriei în această cauză, nici ele nu sînt de neglijat.

I. P. ■

Recurs la dosarul prea devreme închis al unui accident de muncă

Cerem dreptate pentru Gheorghe Trandafir

(Urmare din pagina 1)

chirurgicale repetate, urmînd să suporte și altele, accidentul l-a produs lui Gheorghe Trandafir o infirmitate permanentă destul de gravă. Și, după cum ne mărturisea el, poate nu se adresa revistei Flacăra și nici altor organe, dar modul în care au evoluat faptele l-au obligat să facă acest lucru.

— De ce a căzut grinda aceea ? îl întreb.

— Fierul de armătură a fost subdimensionat și lucrarea a devenit astfel de slabă calitate, periculoasă. Este adevărat, fiecare dintre noi sîntem obligați să realizăm lucrări de calitate, dar de introducerea în lucrare a materialelor prevăzute în deviz, de dimensiunile acestora, trebuie să răspundă, cred, șeful de echipă, de punct de lucru, șeful de lucrare.

— Unde era în ziua aceea șeful de echipă ?

— Noi aveam doi șefi de echipă : Ion Brășcan figura ca șef, dar semna numai, pentru că nu prea știa să se împună. În realitate conducea Ioan Stanciuc. În ziua aceea, șefii de echipă erau amîndoi la o lucrare particulară, la Ițcani, cu încă patru oameni.

A doua zi, în camera de reanimare, s-a întîmplat un fapt reprobabil : amintindu-și că Gheorghe Trandafir nu are instructajul de protecție a muncii făcut de șase luni, Ioan Stanciuc, adevăratul șef de echipă, a venit la el, la spital, și l-a implorat pe Trandafir să semneze fișa :

— Stanciuc stătea lîngă pat și-mi striga în ureche : „semnează, Ghiță, că ne bagi în pușcărie pe toți ! Semnează că sîntem cu toții aici să-ți dăm sînge !" Eu n-am putut să semnez, nu vedeam bine și am început să plîng. Pe scară, a venit din nou Stanciuc, s-a așezat în genunchi lîngă patul meu, avea chiar lacrimi în ochi, și mi-a pus pixul în mînă, să semnez. Am vrut să semnez cu mîna dreaptă, dar el, zice, „nu cu aia Ghiță că e ruptă ! semnează cu stînga". Am tras niște linii, șase linii pentru șase luni, și mi-a zis că a vorbit cu medicii și că or să lucreze ei și pentru mine. Pe urmă a plecat...

— Dar sînge au donat, nu ?

— N-a donat nici unul. Am avut nevoie de 18 flacoane de sînge, au venit alți oameni de la întreprindere, în frunte cu maistrul meu, Radu Pînzaru, un coleg de-al soției, și ei au donat ; apoi au mai donat tata, cumnatul și surorile mele de la Pitești, în contul spitalului din Suceava. Am auzit că printre cei nouă oameni de la întreprindere a fost și unul, Băjenaru, șef de echipă la zugravi, o mînă de om de numai 45 kilograme. Colegul meu, Mihai Olaru, de 116 kilograme, nu m-a ajutat cu un dram de sînge și, cînd am aflat asta, m-a durut mult. În fond, știu și eu că nu e vorba de o obligație, dar de la un coleg cred că puteam să sper la atît...

Sigur că nu e vorba de nici o obligație scrisă, ci de una nescrisă, o lege a omeniei noastre de veacuri, a curajului de a sări în ajutorul unui coleg, de a salva un om, fapte pe care în societatea noastră le întîlnim atît de des, despre care chiar și noi am scris în nenumărate rînduri în paginile acestei reviste.

— De ce nu v-a interesat cu nimic soarta colegului dv. după ce l-ați vizitat la spital să vă semneze fișa ? Îl întreb pe șeful de echipă Ioan Stanciuc.

— Eu n-am fost la spital, la Trandafir ; și apoi, singele meu nici nu e bun. Celorlalți le-am spus să se ducă, dar nu s-au dus. Ce vină am eu ?

La fel își motivează tăcerea și cel de al doilea șef de echipă, Ion Brășcan, depășit, se vede, de orice știință sau putere de a conduce. Sentimentul de solidaritate al acestor colegi de echipă lipsește, tocmai pentru că el nu a fost cultivat de către cei care aveau obligația să o facă. A fost cultivată în schimb pasiunea pentru băutură, făcîndu-se din aceasta o adevărată virtute, cei doi șefi de echipă deținînd recordul în materie, după cum aveam să aflăm ; s-au practicat neconstea, sustragerile de la program, dovadă că în ziua producerii accidentului cei doi șefi de echipă, cu alți patru oameni, se aflau la o lucrare particulară, deși figurează pontați de întreprindere. Așa că acum, oricît ar nega, oricît ar trage ei de mineca prea scurtă a omeniei, lașitatea lor rămîne tot cu coatele goale.

Am cerut conducerii unității, director Vladimir Niga, să ni se prezinte fișa de protecție a muncii a lui Gheorghe Trandafir și a celorlalți oameni din echipă. După șapte ore, aveam să primim un răspuns lamentabil, lipsit de cea mai elementară responsabilitate : „e inculată undeva; la un punct de lucru". Să mergem și să desculem, am cerut noi. „Păi, nu, că e furată", intervine șeful de echipă Ioan Stanciuc.

— Și numai fișa lui Trandafir a fost sustrasă ? întreb din nou.

— Da, numai a lui și vreo două ciocane. Pentru atîta lucru nu era să anunțăm Miliția, ne-a răspuns Stanciuc.

Desigur că nu mai e cazul să insistăm și credem că organele de cercetare penală vor fi în măsură să afle adevărul pînă la capăt, în acest caz. Dealtfel, șeful de echipă Ioan Stanciuc, plin de sine, și de bani probabil, nu se sfiește să-i facă lui Trandafir, acestui tînăr infirm acum, o propunere de-a dreptul umilitoare : „Ce vrei, domn'le, dacă ai nevoie de ceva bani, spune și nu te mai lupta atîta ; uite, îți dau eu trei sau patru mii de lei și să terminăm povestea" ; propunere pe care Stanciuc o face cu noi toți de față.

Dar chiar dacă este umilit încă o dată, Gheorghe Trandafir nu dorește mîile șefului său de echipă, cîștigate am văzut cum, ci, dacă ar mai dori ceva cu adevărat, atunci, sîntem siguri, nu și-ar dori decît sănătate și integritatea fizică dinaintea accidentului. Ceea ce „dorește" legea însă este ca toți acei vinovați de încălcarea ei, prin ignoranță sau prin bună știință, să fie trași la răspundere, pentru ca asemenea fapte să nu se mai întîmple, atîta timp cît posibilități de preîntîmpinare a lor există. Cu atît mai mult se impune aceasta la Exploatarea de gospodărire comunală și locativă Suceava, cu cît directorul acestei unități, inginerul Vladimir Niga, ni se plîngea că îndură multe necazuri din partea unor lucrători, a unor șefi de echipe „care în loc să educe oameni, să-i antreneze la muncă, să întărească disciplina, să-i controleze, aceștia pleacă cu echipă cu tot la băut, ori la unele lucrări particulare, din chiar timpul de lucru, pentru care sînt plătiți de unitate. Și noi nu putem să-i controlăm pe toți, pentru că avem aproape 1 400 de puncte de lucru". Dar, credem noi, aceste fapte nu trebuie numai constatate, ci și înlăturate, iar pentru aceasta conducerea unității s-a arătat cam neputincioasă, cel puțin deocamdată.

La data documentării noastre, după 234 zile de boală, de intervenții chirurgicale, Comisia județeană de pensii, prin Decizia 1280 din 18 martie 1978, îl pensionase pe Gheorghe Trandafir cu gradul doi de invaliditate, dar, culmea !, nu pentru accident în muncă, ci în afara muncii, deși, prin adresa nr. 6215 din 8 septembrie 1977 a Inspectoratului teritorial de stat pentru protecția muncii Suceava, se face cunoscut, citățm, „accidentul suferit de dv. în ziua de 11.07.1977, în conformitate cu H.C.M. nr. 2 896 din 1966, este accident de muncă".

— Decizia dată de comisia de pensionare este eronată și nedreaptă, ne declară inginerul Silviu Orezeanu, inspector șef al Inspectoratului pentru protecție a muncii Suceava, care ne-a însoțit pe tot parcursul anchetei noastre ; comisia de pensionare nu a avut procesul verbal de producere a accidentului, pentru că încă de la început, nici una dintre conducerile celor două întreprinderi, E.G.C.L. și fosta întreprindere de industrie locală, acum Întreprinderea de panificație, nu vroiau să se înregistreze cu accidentul. Motivele le cunoașteți cu toții : legea protecției muncii, care apără viața oamenilor, este foarte severă cu neglijența sau nepăsarea acelora care nu o respectă întocmai. Or, aceste conduceri fugeau de răspundere. Noi am trimis un inspector să ancheteze cazul la fața locului și am stabilit să se înregistreze cu accidentul **fosta întreprindere de industrie locală.** Pentru că nu a existat între ele un protocol care să stabilească responsabilități.

De ce ? Doar accidentul s-a produs din cauza execuției defectuoase a lucrării și nu din cauza lipsei unei hîrtii, chiar dacă aceasta urma să se numească protocol. O grindă turnată prost putea oricînd să cadă, să producă pagube materiale și umane și mai mari. La aceste întrebări n-am mai căpătat răspuns... Diferite persoane ne spuneau că **fosta întreprindere** (sublinierile ne aparțin) de industrie locală și așa urma să treacă la alt minister...

Deocamdată, pe noi ne-a interesat mai mult de ce Gheorghe Trandafir nu este pensionat pentru accident în muncă, de ce i se face o mare nedreptate, de ce este umilit de oameni fără inimă și de ce continuă acești oameni să-l poarte pe drumuri, cînd el, deocamdată, nu poate să meargă și poartă corset de ghips pentru a-și repara coloana vertebrală.

— De la unitatea la care am lucrat, ne spunea el, sînt trimis la inspectoratul muncii, de la inspectorat la „panificație", iar de aici sînt trimis să caut procesul verbal de producere a accidentului la Arhivele statului. Or, eu nu pot să merg, vedeți și dv. Ba, un „domn" de la „panificație", Ovidiu Popescu, mi-a zis că dacă mai vin la dînsul, o să mă oblige să plătesc și pagubele pricinuite prin surparea garajului. Pentru asta v-am rugat să veniți la Suceava, să vedeți și dv. dacă am vreo vină. Eu, zău, îmi caut una, dar n-o găsesc...

Pe piață a apărut de cîteva luni de zile un nou joc pentru copiii ce doresc să se inițieze în chimie, joc ce a alertat mai ales pustimea de 12—13 ani — cei din clasa VII-a, cu alte cuvinte, clasă în care se începe această materie — jocul fiind de fapt un minilaborator de chimie, cu ceva bază materială și unele substante deosebit de frumos prezentate, îmbiindu-i pe pasionați să încerce singuri experientele învătate la școală. Numele jocului, scris în două limbi : „Der junge chemiken" și „Iunii himic", adică în germană și rusă. Prețul jocului este de 270 lei. Primind acești bani de ziua lui, fiul meu a cumpărat acest joc mult rîvnit, dar odată ajuns acasă, bucuria și nerăbdarea i-au fost înlocuite de necaz și lacrimi : caietul prospect este scris în limba germană și desi se promit 300 de experiente, neexistind nici o formulă chimică, nu se poate utiliza nimic, nici unul din familie necunoscînd această limbă. Așa că jocul stă frumos în colțul lui și copilul se roagă de cine vine în casă, doar-doar i-o traduce si lui cele... 143 de pagini ale prospectului ! Am scris aceste rînduri în speranța că măcar alti copii, cumpărînd același joc, vor avea plăcuta surpriză — de fapt obligatia elementară a celor care au pus jocul în vînzare — să găsească în interiorul lui și prospectul tradus în limba română. **(Micaela Petrușanu**, București)

Cu ocazia construirii hotelului „Continental" din Sibiu, în perioada 1974-1976, Consiliul popular al municipiului mi-a solicitat consimțămîntul pentru acceptarea drumului de acces necesar Întreprinderii de construcții montaj Sibiu în vederea construirii hotelului, angajîndu-se totodată ca la terminarea lucrărilor să refacă situația existentă înainte de începerea acestei construcții. Cu toate că termenul de 15 mai 1977, acordat de consiliul întreprinderii respective pentru refacerea lucrării a trecut de mult, cu toate că am revenit cu mai multe cereri, situația a rămas neschimbată. Astfel, gardul metalic și postamentul de beton de la stradă continuă să fie deteriorate pe o lungime de 7 metri, drumul de acces nu a fost umplut cu pămînt pentru a fi adus la forma inițială, iar cînd plouă noi înotăm prin noroi, pe locul respectiv continuă să zacă resturi metalice, traverse, stîlpi etc., etc. Cu regret trebuie să constat că după atingerea scopului, instituția în cauză nu își respectă obligațiile asumate, cu toate insistențele mele. **(Lisbeth Hertzberg**, strada Someșului nr. 11, Sibiu)

Din partea Comitetului orășenesc de partid Băilești, județul Dolj :

„La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Constantin Ciocoană**, prin care acesta sesizează că Ștefan Gonța, șeful Secției de drumuri și poduri Băilești, comite abuzuri și acumulări ilicite de bunuri, din cercetările efectuate au rezultat următoarele : s-a constatat că Ștefan Gonța încerca să-și creeze într-adevăr venituri pe căi ilicite. De asemenea s-a mai constatat că făcea împrumuturi pe bază de dobîndă de 150 la 1000 de lei. Cazul a fost soluționat de procuratura locală... aplicîndu-i-se o amendă administrativă în baza articolului 8 din decretul 115/1977. În plus, lui S.G. i s-a confiscat suma de 2700 lei ce a fost însușită prin dobînda încasată. De asemenea pentru faptele arătate mai sus, în luna aprilie a.c. el va fi pus în discuția organizației de bază".

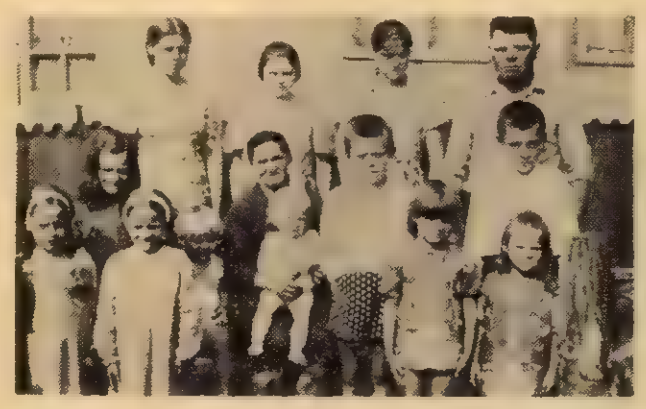

Nu numai de 8 martie, ci în fiecare zi se cuvine să aducem un cald omagiu mamelor. Vă trimit o imagine care reprezintă numeroasa familie a mamei eroine din satul Nichiteni, comuna Cotușca, județul Botoșani, pe nume ANICA HANCIUC. Ea lucrează la ferma vegetală a C.A.P. Nichiteni, iar soțul, Petru Hanciuc, la ferma zootehnică. După cum se observă din fotografie, au 9 fete și 3 băieți. Din cei 12 copii, pe nume — în ordinea virstei : Sofica, Lucica, Viorica, Mircea, Vasile, Adela, Angela, Aglaia, Aurica, Vasilica, Florica și Daniel — 9 sînt elevi. **(Prof. Constantin Grădinaru**, Nichiteni, Botoșani)

Mă numesc **Petru Maier** și domiciliez în Timișoara, strada Circumvalațiunii nr. 47, etajul 9, apartamentul 37 și sînt încadrat la Întreprinderea pentru prelucrare a lemnului din Timișoara. Vă rog să primiți multumiri pentru sprijinul și demersurile făcute în vederea rezolvării situației mele locative. Rog ca aceste multumiri să fie transmise, prin publicarea în revista FLACĂRA, în același timp organelor de partid și de stat, cît și conducerii I.P.L. din Timișoara.

Casa de cultură a municipiului Sighetu Marmației, prin Universitatea cultural-științifică locală, a găsit o nouă formă de răspîndire a culturii în rîndul maselor prin organizarea așa-numitelor „almanahuri culturale", formă asemănătoare brigăzilor științifice și care s-a dovedit eficientă scopului urmărit. Formațiile „almanahurilor culturale" sighetene, compuse din oameni de cultură — profesori, ingineri agronomi, medici etc. — care tratează diferite probleme de specialitate legate de culturalizarea maselor, secondate de brigăzi artistice, sînt tot mai așteptate de țărănimea satelor noastre. Spre exemplificare, în comuna Sarasău, în fața unui numeros public, medicul emerit dr. Victor Pop a vorbit despre tezaurul de aur descoperit, întîmplător, de un cioban în 1870 în această comună. Profesorul Petre Lenghel-Izanu, în comunicarea prezentată, a relevat o altă descoperire arheologică, depozitul de bronzuri din comuna Bîrsana, din 1935. Cei amintiți au scos în evidență importanta acestor descoperiri arheologice — și a altora asemănătoare de pe teritoriul județului — care atestă vechimea și continuitatea poporului român pe aceste meleaguri. În continuare profesorul V. Grigoriu a atras atenția asupra protecției naturii, dînd prețioase îndrumări țăranilor în sensul de a ocroti pădurile, precum și unele plante și animale rare, pe cale de dispariție. La sfîrșit formația artistică a Căminului cultural local a prezentat publicului un reușit program artistic. **(Petre Bîrsean**u, Sighetu Marmației)

Vă scriem în numele locatarilor celor 5 blocuri A, B, C, D și E, din strada Ștefan cel Mare 136, Sibiu. Din anul 1969 de cînd s-a construit primul bloc în acest cvartal și pînă în prezent, nu s-a rezolvat problema apei reci și calde, deși asociația noastră a sesizat în repetate rînduri forurile superioare din Sibiu, cît și Regionala C.F. Sibiu. Blocurile sînt considerate a fi locuințe de serviciu, iar proprietar nu știe nimeni cine este, întrucît nimeni nu vrea să-și asume responsabilitatea rezolvării problemelor ce se ivesc. **(Scrisoarea este semnată de președintele asociației de locatari, precum și de alte 12 persoane.)**

Mă numesc **Aurel Tomescu**, domiciliez în Craiova, strada Silozului, bloc H, 6, apartamentul 3. Blocul a fost dat în folosință acum un an și jumătate. În contractul încheiat cu C.E.C.-ul și Oficiul pentru construirea locuințelor s-a prevăzut și suma de 370 lei pentru fiecare apartament, reprezentînd contribuția la instalarea antenei colective. Desi a trecut însă atîta timp, antena în cauză nu a fost instalată. Prezentîndu-mă la OJCVL și solicitînd restituirea sumei respective, mi s-a spus că restituirea sumei nu se poate face decît în baza unei hotăriri judecătorești. Formularea mi se pare cam bizară, asta însemnînd timp pierdut prin tribunale, înmulțirea dosarelor în judecătorii etc. Nu e vorba că ar fi o sumă mare, dar nu cumva a devenit o practică acest procedeu pentru a se ajunge la prescripția sumei, așa cum s-a întîmplat cu locatarii altor blocuri care au plătit suma acum cîtiva ani ?

Locuim în partea de nord a Piteștiului, aproape de linia ferată spre Curtea de Argeș, ne scriu **Olaru Floarea** și alți locatari din blocurile B2, C3, D1, L2. Odihna ne este tulburată de semnalele sonore emise de locomotive, însă nu de trenurile principale care circulă între orașele amintite, ci de garniturile aparținînd unor întreprinderi din zonă, cum ar fi Combinatul de industrializare a lemnului, Fabrica de bere, BJATM etc. Spre deosebire de mecanicii de locomotivă ai C.F.R.-ului, care cunosc și respectă normele în vigoare privind intensitatea și frecventa semnalelor sonore, cei care conduc locomotivele aparținînd întreprinderilor din zonă își fac o permanentă distracție din folosirea sirenelor, ziua și noaptea. Nu știm cum ar putea fi oprită această bătaie de joc față de noi, oameni ai muncii care locuim în acest cartier, din partea unor mecanici lipsiți de obraz ce nu ne lasă să ne odihnim, uneori nopți întregi, ca să nu mai vorbim de vacarmul făcut de ei ziua. De aceea ne adresăm revistei **Flacăra**, în speranța că în felul acesta se va auzi și semnalul nostru acolo unde trebuie.

În urmă cu 2 ani, Asociația de locatari ai complexului de blocuri de pe Bd. 1 Mai nr. 138—142 a cerut trimiterea unui instalator de la ICRAL Pajura pentru montarea garniturilor (omise de constructor) la robinetele de siguranță existente la cele șapte scări ale acestor blocuri. ICRAL Pajura a răspuns prompt la această solicitare, numai că în loc să monteze garniturile instalatorul a preferat să elimine robinetele. Ca urmare, de cîte ori trebuie făcută vreo reparație la instalația de apă a vreunui apartament se închide apa rece și caldă la toate cele trei blocuri, lucru nu tocmai simplu, cu atît mai mult cu cît închiderea apei implică și golirea instalației, și obținerea unei aprobări de la Grupul de termoficare cu sediul pe Calea Griviței, la vreo 2 kilometri distanță. De atunci locatarii tot cer, iar ICRAL Pajura tot amînă reinstalarea robinetelor în chestiune, a căror necesitate nimeni nu o contestă. (Semnează, în numele locatarilor, **Atanasiu Florea**.)

Poate că pe vremuri Blajul nu resimțea lipsa unei florării, însă acum, cînd majoritatea populației orașului locuiește în blocuri, faptul devine din ce în ce mai neplăcut. Acesta ar fi unul dintre necazurile fetelor și băieților din Blaj, cărora le cade greu de cîte ori sînt nevoiți să primească ori să ofere flori de plastic. Alt necaz al nostru, al tinerilor, este lipsa unui strand. De aceea aș sugera Comitetului orășenesc al U.T.C. să inițieze deschiderea unui șantier de muncă patriotică pentru amenajarea unui strand, eventual pe terenul nefolosit din parcul Avram Iancu. **(George Dan)**

Iată cum arată o stradă — dacă se poate numi astfel — din satul Tătărani, comuna Bărcănești, județul Prahova, la numai 5 kilometri de capitala acestuia, municipiul Ploiești. Mai mult, ea face legătura între 2 artere principale : șoseaua DN1—E15 și șoseaua de centură București—Brașov. Să fie oare numai ploile de vină...? ! **(Mihai Carol**, Bărcănești, Prahova)

Vă facem cunoscut prin aceste rînduri că în comuna Pogoanele, din județul Buzău, există, pînă mai acum cîțiva ani, cîte o stație de autobuz, atît la intrare cît și la ieșirea din comună. Aceste stații s-au desființat, rămînînd una singură în centru. Pentru noi, cei care locuim la marginile comunei, ne este foarte greu să ne deplasăm pînă la stație, distanta fiind mare, aproape 3 kilometri ; dacă venim de la Buzău, de pildă, cu familia, sîntem nevoiți să ne rugăm de șofer — ba uneori să-i strecurăm cîțiva lei în buzunar — ca să oprească, să nu ne mai ducă pînă în centru. (Semnează **Ion Gheorghe**, **Maria Barbu**, **Aurelia** și **Stana Tudor.**)

Mă numesc **Eugen S. Ioan**, am domiciliat în București pe strada Toporași nr. 1—7, sectorul 5, scara 2, parter, pînă acum niște luni de zile, actualmente domiciliînd în blocul 38 de pe strada Radu Boiangiu nr. 8. La fostul domiciliu am avut postul telefonic cu nr. 85 73 79, pe care l-am desființat, cum era și firesc, odată cu mutarea mea de acolo, făcînd și cerere de mutare a postului la noul domiciliu. Prin adresa din 9 decembrie 1977, mi se comunică, după cum puteți constata întrucît anexez actul, că postul de telefon pe care l-am avut a fost **desființat**, și nici măcar — cel puțin pentru o perioadă de timp — nu mi se va instala alt post la noua adresă. Ciudățenia nu e însă asta, ci alta : deși postul meu este desființat, mie îmi vine în continuare înștiințare de plată lunară — vă anexez și două dintre acestea. Cu alte cuvinte, continuu să plătesc pentru un post care... nu există !

Mă numesc **Paul Daniel** și locuiesc în București, strada Apostol Mărgărit nr. 18, sectorul 4. Mă adresez din nou dumneavoastră cu rugămintea de a-mi acorda în continuare sprijin prin revista „Flacăra". În noiembrie 1977 v-am adresat o scrisoare prin care vă relatam necazurile nenumărate pe care le avem de suportat atît familia mea, cît și celelalte familii care locuiesc la adresa de mai sus, din cauza zgomotelor și trepidațiilor puternice produse de utilajele unității cooperativei „TEHNOMETALICA". Ca urmare a acestei sesizări, revista „Flacăra", făcînd demersurile necesare pe lîngă forurile în drept, a publicat în nr. 10 din martie a.c. răspunsul Consiliului popular al sectorului 4 care, după constatările făcute, a somat amintita cooperativă să execute „fundații independente la utilajele ce produc zgomot și trepidații, conform normativelor tehnice în vigoare", nerespectarea somației **„atrăgînd după sine retragerea autorizației de funcționare a unității respective"**. Deși a trecut de atunci mai mult de o lună, țin să vă aduc la cunoștință că această cooperativă nu a luat absolut nici o măsură pentru remedierea situației.

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Trec cetățenii pe o stradă din Slobozia ce poartă numele unui mare poet român, trec și elevi, și citesc. Și se întreabă — pe bună dreptate — cum se numea cu adevărat bardul din Mircești? Edilii orașului ar putea da un răspuns exact, cu o condiție însă : să deschidă un manual de literatură română. Nu e prea greu. Și e necesar. **(Octavian Stoia**, Slobozia)

Poșta redacției

■ **Nicolae Goraneanu** — Arad. Înscrierea în carnetul de muncă a unor perioade de activitate ce se încadrează la pensie în grupele I și II de muncă pentru situațiile anterioare aplicării ordinului 59/1969 al Ministerului Muncii și Ministerului Sănătății se face în baza dovezilor legale eliberate de unitatea unde s-a desfășurat activitatea, iar din acestea să rezulte că munca a fost prestată în una din funcțiile sau meseriile prevăzute în decretul 292/1959, precum și faptul că s-a lucrat permanent în acele condiții.

■ **Angelia Georgescu** — **București.** Dosarul privind moartea soțului dv. a fost preluat de Procuratura municipiului București, care va continua urmărirea penală în cauză și de la care veți primi un răspuns.

■ **Grup de locatari din Timișoara** — bd. Cetății bl. 62. S-au luat măsuri ca Grupul nr. 1 de construcții să remedieze defecțiunile semnalate pînă la data de 1.05.78.

■ **Ioan Borlea** — Oradea, **Georgeta Dan** — Iași, **Dumitru Tănăsie** — comuna Lalosu (Vilcea), **Mihai Passa** — București. La redacție puteți veni (conform orarului publicat în pagina de față) cînd aveți posibilitate.

■ **Maria Giurgica** — comuna Alexandru Ioan Cuza (Iași). Conflictul pe care îl aveți cu vecinul, dacă nu puteți ajunge la o înțelegere, îl puteți soluționa adresîndu-vă instanțelor de judecată.

■ **Roza Iancu** — București. S-a hotărît de către forurile în drept ca primul post vacant prin pensionare cu data de 1 mai a.c. la creșa I.C.T.B. să fie ocupat de dv.

■ **Ioana Marin** — comuna Brînceni (Teleorman). Am studiat cazul dv. Nu puteți beneficia de cumulul celor 2 pensii (de urmaș și de limită de virstă).

■ **Ecaterina Barbu** — Rîmnicu Vilcea. Ne-ați trimis o scrisoare ilizibilă. Reveniți.

■ **Florin Dumitrescu** — București. Am fost informați că organul colectiv de conducere al I.T.T.A. v-a atribuit un apartament de 2 camere din cota de apartamente fond de stat a întreprinderii.

MARGA NEDELEA ■

„Caminante"

Jurnal mexican (5)

Quetzalcóatl

III

Tatle creştea alături de Quetzalcóatl, ca şi cum ar fi fost fiul lui. Un copil tăcut şi închis în sine care a ajuns aproape bărbat tot punînd întrebări şi căutînd răspunsuri. „Este necesar un pămînt plin de durere ?, întreabă Tatle. Această suferinţă care loveşte ca o săgeată, este necesară, señor ? Urcă această durere precum mirosul de copal şi îl îmbată pe zei ? De ce, señor, de ce ?"... Presimt că acest „de ce, señor, de ce ?" mă va urmări şi că umbra lui Tatle se va insinua mereu de-acum înainte în solilocviile mele mexicane transformîndu-le pe nesimţite în dialoguri interioare...

— Povesteşte-mi, Tatle, totul de la început. Vreau să înţeleg.

— Ce să înţelegi, señor ?

— De ce s-a vărsat atîta sînge, Tatle.

— Dar Quetzalcóatl a fost împotriva sîngelui, señor. El nu primea decît ofrande de fructe şi flori.

— Ştiu, Tatle, dar ceilalţi zei erau mînjiţi de sînge tot timpul. Şi stelele la fel. Şi soarele era aburit de sînge. Povesteşte-mi totul, vreau să înţeleg.

— Pot, señor, să-ţi povestesc. Dar nu pot să te fac să înţelegi deoarece eu însumi nu înţeleg de ce-ar trebui ca moartea să fie condiţia vieţii.

— Tu erai un copil, Tatle, cînd Quetzalcóatl a plecat din Tula pe mare şi a ajuns stea. Şi totuşi ai văzut multe. Ai văzut cum s-au ridicat piramidele, cum s-au făcut statuile zeilor şi pietrele de sacrificii.

— Am văzut, señor. Şi-am auzit cum toată lumea în jurul meu nu vorbea decît despre asta. Că porumbul nu creşte şi săgeţile nu ajung la ţintă fără suferinţă. Că stelelor şi soarelui trebuie să li se dea să bea sînge. Şi că ordinea lumii nu poate fi obţinută decît prin durere şi moarte. Că universul trebuie hrănit cu sînge pentru a-l amîna sfîrşitul. Altfel, stelele nu vor mai aluneca pe cer şi soarele nu va mai străluci. Altfel, zeii vor muri. Acesta să fie preţul, señor ?

— Nu, Tatle, nu acesta trebuie să fie preţul. Quetzalcóatl însuşi a spus-o.

— Li se oferea zeilor sînge cum li s-ar fi oferit flori, señor.

— Se zice că la o singură sărbătoare, la consacrarea marelui templu din Tenochtitlan au fost ucişi 20 000 de mixteci prizonieri, iar sîngele curgea în valuri. Şi că în lupte scopul nu era de a omorî adversarii, ci de a-i lua prizonieri pentru a fi sacrificaţi.

— Au existat, señor, războaie care s-au făcut numai din nevoia de a găsi victime. Cînd războinicul lua un prizonier, plîngea cu el şi-l numea „fiul meu". Şi, înainte de a fi sacrificaţi, prizonierii, ţinuţi în cuşti de lemn, erau îngrijiţi, li se vindecau rănile, ca ofranda să fie bine primită. Ei nu erau ucişi cu ură şi cu dispreţ, dar de ce, señor, trebuiau să fie stropite stelele cu sînge ca să se menţină la locul lor ? De ce trebuia ca fructele să crească amestecate cu sînge ? De ce, señor, de ce ? De ce trebuia plătit prin atîţia morţi ceea ce numai viaţa poate obţine ?

— Nu ştiu, Tatle, nu ştiu. Şi nici Quetzalcóatl n-a putut răspunde întrebărilor tale. Ştiu numai, ca oricine, că nici stelele, nici porumbul n-au nevoie de asta.

— Atunci cine, señor ?

— Poate, zeii, Tatle. Ceilalţi zei în afară de Quetzalcóatl. Sub picioarele statuilor lor se află o mlaştină de sînge, Tatle. Tu ar trebui să ştii. Cu toate că mai eşti un copil, ai trăit atunci şi le-ai văzut pe toate.

— Am văzut, señor. Am văzut cum războinicii urcau uneori ei înşişi să moară pe piatra sacrificiilor. Am văzut cum în cinstea lui Xipe Totec, zeul Vegetaţiei, cei sacrificaţi erau omoriţi cu săgeţi pentru ca sîngele lor să curgă încet în pămînt, înroşindu-l şi invocînd ploaia. Am văzut cum în cinstea lui Tlóloc, zeul Ploii, erau sacrificaţi copii; în timp ce se îndreptau spre moarte, ei trebuiau să plîngă ; lacrimile lor erau de-acum ploaie... Un cîntec vechi zice că florile şi cîntecele vor dura tot atît cît şi piramidele. Cine a avut dreptate, señor ? Cei care o spus aceste vorbe sau cei care au mînjit piramidele şi templele de sînge ? Cine, señor ? Şi cine sînt aceşti zei care nu vor altă hrană ? Care nu se ating nici de fructe, nici de flori, ofrandele pe care le cerea Quetzalcóatl ? De ce soarele e înfăţişat în calendarul aztec cu limba scoasă în semn că aşteaptă să-şi potolească mînia lui arsură cu sîngele celor sacrificaţi ? De ce trebuiau ucişi copii, señor ? Moartea e un şacal flămînd care ne dă tîrcoale, dar de ce, señor, să o ajutăm şi noi ? Stelele nu lunecă în dansul lor pe cer dacă oamenii sînt fericiţi ? Şi săgeţile şi păsările nu mai zboară ? Trebuie să le pună suferinţa în mişcare ? Trebuie să fie întins un om pe piatra sacrificiilor, ca să privim liniştiţi cum se face dimineaţă şi seară ? Să i se deschidă pieptul cu un cuţit de obsidian, să i se zmulgă inima şi să fie arătată zeilor ? De ce s-au întîmplat toate acestea, señor ? Era mai bine ca omul să nu fi ridicat privirea spre cer ? Era mai bine să nu fi întîlnit deasupra lui cerul înstelat, ci tavanul unei grote ?

— În privinţa asta nu putem avea îndoieli, Tatle. Trebuia să ieşim din grote, să ne cioplim statuile şi să ne rostim cîntecele. Şi nu aveam de ales între tavanul unei grote şi cerul înstelat, ci între soarele care coace porumbul şi soarele împroşcat de sînge.

— Zeii cruzi ne ameninţă, señor, zeii şi soarele crud ca un şacal.

— Nu, Tatle, cerul e gol. Zeii, dacă au existat cîndva, au murit.

— Atunci treptele piramidelor, señor, unde duc treptele piramidelor ?

— Nicăieri, Tatle, nicăieri şi tocmai de aceea oriunde. Depinde de noi unde ajungem în vîrful lor.

— Atunci să nu mai întreb nimic, señor ?

— Ba nu, Tatle, întreabă. Să mă ajuţi să înţeleg de unde vine floarea care se deschide mirositoare şi sîngerie între frunzele nopalului.

— Quetzalcóatl îmi spunea că am ajuns aproape bărbat tot punînd întrebări.

OCTAVIAN PALER ■

Liviu Glodeanu Despre muzică

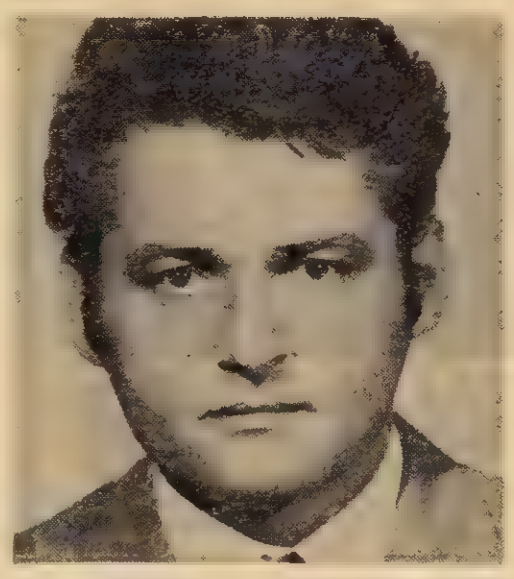

Nu cu multă vreme în urmă, îmi alesesem cu Liviu Glodeanu un loc mai retras în foaierul Ateneului Român, convorbeam despre muzică, urma să ne reîntîlnim pentru a realiza un interviu, care, dealtfel, chiar începuse. Începuse pentru a nu se mai sfîrşi niciodată pentru că zilele compozitorului Liviu Glodeanu care băteau cu pumnii în poarta celor patruzeci de ani ce se cuvenea să-i împlinească s-au făcut în dimineaţa zilei de 31 martie, o grămadă de pămînt. Consemnăm convorbirea începută cu acest tînăr şi talentat compozitor al muzicii noastre româneşti, cu acest om de o fără de seamăn modestie.

LIVIU GLODEANU s-a născut la 6 august 1938 în comuna Dîrja — Cluj. Şi-a făcut studiile la Conservatorul din Cluj-Napoca între anii 1955—1957 şi la Conservatorul din Bucureşti între 1957—1961. A fost profesor de muzică la Şcoala de arte din Bucureşti, cercetător la Institutul de folclor, instructor la Direcţia muzicii din Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste, secretar muzical al Filarmonicii „George Enescu". Articolele sale despre muzică, concertele lecţie, conferinţele, emisiunile radiofonice, lucrări de valoare ca opera „Zamolxe" sau „Baletul Ulisse", numeroasele piese de muzică vocal-simfonică, de muzică simfonică şi de film, sonatele, concertele pentru orchestră, pentru flaut, vioară şi pian, diferitele piese orchestrale şi de muzică de cameră i-au adus Premiul Academiei R.S.R. în 1973 şi premiul I — la Festivalul naţional „Cîntarea României". Liviu Glodeanu rămîne un nume de referinţă în muzica tînără românească.

— Liviu Glodeanu, deşi atît de tînăr, v-aţi mai luat pe umeri şi răspunderea pentru „Zamolxe", operă care v-a fost prezentată în premieră acum cîţiva ani la Cluj-Napoca şi care v-a adus şi premiul Academiei Republicii Socialiste România. Aflînd că un tînăr scrie o operă, fără voie îl priveşti mai atent.

— „Zamolxe" rămîne în suita lucrărilor mele o piesă de referinţă, în primul rînd pentru problematica strict muzicală pe care am abordat-o aici, deşi acest gen, din păcate, nu l-am mai reluat.

— De ce? Este vorba despre o experienţă consumată?

— Nu cred. Spectacolul muzical, ca atare, oferă largi posibilităţi de exprimare, îl găsesc chiar un gen pasionant, ideile mele nu s-au epuizat, ca dovadă prezenţa în creaţia mea a multor lucrări în care folosesc soliţti sau coruri. O operă se scrie în timp (uneori ani) şi necesită o prealabilă elaborare dramaturgică şi mai ales dobîndirea unui crez în fundamentul literar.

— Ce l-ar asigura unei opere româneşti contemporane viabilitatea unui Faust, a unei opere de mare tradiţie şi circulaţie ?

— Bineînţeles — valoarea! Dar fără îndoială şi modul în care este prezentată, formele diverse de a o impune conştiinţei publicului.

— Or fi avut strămoşii noştri forme de organizare mai eficiente decît acum ?

— Da, hotărît, da ! Pe de o parte, opera, ca instituţie, se găsea în centrul interesului cultural, pe de altă parte, nu exista diversitatea de preocupări a omului contemporan. Avem mari cîntăreţi de valoare internaţională. Dar unele spectacole de valoare au loc în două, trei reluări după care efort şi cheltuială sînt uitate definitiv.

— Ce a însemnat pentru dumneavoastră muzica de film şi muzica de scenă ? Sînt filme care ne urmăresc multă vreme chiar prin fondul lor muzical. Ca să ne amintim, în ceea ce vă priveşte, măcar de filmul „Pintea".

— Da, o experienţă interesantă, prin încercarea de a-mi adapta imaginaţia şi mijloacele de expresie cerinţelor celei de a şaptea arte, în care nu eu sînt factorul de decizie, cerîndu-mi-se un efort de adaptare. Dar satisfacţii sînt.

— Între celelalte genuri, muzica simfonică nu pare deloc a fi o Cenuşăreasă. Deşi pretinde o cultivare răbdătoare, dacă nu o iniţiere.

— Dacă opera este un caz singular, muzica simfonică îşi găseşte mult mai uşor făgaşul spre public, în ciuda faptului că este considerată a fi un gen mai elevat. Ţinînd cont de diferenţa specifică, muzica simfonică, alături de o carte de poezie, alături de un spectacol de teatru sau de un film, se menţine ca o constantă în cadrul preocupărilor culturale ale omului contemporan faţă de care opera a rămas un fel de muzeu.

— Care ar fi contribuţia compozitorilor noştri conştienţi de rolul muzicii lor în circuitul de valori spirituale ?

— Consider că niciodată în România n-a existat o şcoală componistică atît de diversă, cu personalităţi distincte, de valoare internaţională, ca aceea pe care o avem acum. Generaţiile pot fi privite pe criterii de vîrstă dar preocupările de mesaj, de limbaj sau de esenţă muzicală constituie liantul ce le adună într-o singură şcoală. Compozitori încă tineri sînt mari maeştri : Aurel Stroe, Tiberiu Olah sau Mihai Moldovan. Pe urmele lor vin compozitori a căror potenţialitate este dovedită de pe acum. Creatori aproape necunoscuţi publicului larg ca Horia Raţiu ori Şerban Nichifor, de curînd laureaţi ai unor concursuri internaţionale de prestigiu, constituie un exemplu la îndemînă pentru a ilustra spiritul de emulaţie al celei mai tinere generaţii.

— Consideraţi generaţia în care vă aflaţi (cea dintre 30 şi 40 de ani) pe deplin afirmată ?

— Avem vîrsta la care încă mai putem aspira la viitoare lucrări cu adevărat definitorii. Sînt sigur că un cuvînt important de spus mai au şi Vasile Spătărelu, şi Sabin Pautza ori Octav Nemescu, Corneliu Cezar, ale căror lucrări s-au impus în repertoriul multor formaţii româneşti, bucurîndu-se şi de un prestigios succes în străinătate. Prezenţa muzicii noastre tot mai evidentă în festivalurile internaţionale atestă prospeţimea şcolii româneşti. Noi privim cu seriozitate experimentul, sîntem atenţi la particularităţile unor elemente de limbaj şi expresie. Chiar disparate, ca emoţionalitate şi ambianţă sonoră lucrările noastre respiră însă acelaşi climat de spiritualitate care conferă vigoare muzicii româneşti.

— Pe plan naţional, muzica românească este cunoscută şi apreciată la modul real ? Văd abonaţi ai Filarmonicii care întîrzie premeditat la prima piesă din program care, adeseori, înseamnă o primă audiţie românească.

— Drumul către nou este adeseori sinuos. Dar nu întotdeauna deficienţa este a muzicii pe care omul n-a ascultat-o venind direct la partea a doua. Spectatorul obişnuit nu refuză piesa românească, ci adeseori arta ultimului secol. Publicul de muzică nu este atît de însetat de cunoaşterea muzicii la zi, cum este bunăoară captivat de ultima carte sau de ultimul film. Pentru ascultătorul avizat şi de bună-credinţă, muzica actuală şi-a cîştigat, cred, aderenţa.

— Aţi trăit acele clipe cînd „torturat" să zicem, de succes să vă ascundeţi urmărit de mulţimea solicitînd autografe ?

— Autograful este cerut de obicei vedetei. Autografe dau mai ales soliştii, interpreţii, dirijorii, răsfăţaţii publicului. Compozitorul este omul din umbră, din spatele sunetelor, copleşit de emoţie într-un şcaun din sală, nevoit să-şi aplaude propria lucrare. Dar n-aţi vrea să continuăm altă dată ?

ADI CUSIN ■

Un „lăcaş de muze" în care se simte românește, chiar dacă replicile se rostesc în germană

Stagiunea 1977—1978 are trumoase repere ale calităţii deşi am parcurs doar două treimi din ea. Cea dintîi premieră, „Meşterul Iacob şi copiii săi" — după romanul lui Guţtenbrunn — se petrecea într-un timp al unor mari prefaceri, cu înfruntări pe planul claselor sociale avînd grave repercusiuni asupra destinelor individuale. Rolurile făurite de dramaturgul actor sînt generoase. O astfel de partitură l-a revenit tinerei actriţe Adele Radin, capabilă de un joc modern, cu pronunţat apel la inteligenţă, zgîrcit în efecte exterioare. Remarcabile sînt, la partenerul ei, Peter Schuch, minuţia cu care îşi lucrează fiecare apariţie, rezervele bogate în nuanţe pe care le deţine în creionarea celor peste 100 de roluri, cîte a semnat în anii dăruiţi scenei. Portrete memorabile pentru investiţia de gîndire creatoare au realizat Irmgard Schati, Julius Vollmer, Ildico Zamfirescu. Horst Strasser a depăşit tentaţiile unui rol trasat în culori categoric negative, umanizîndu-şi personajul, aducîndu-i circumstanţe atenuante logice, credibile.

Margot Göttlinger a fost una dintre actriţele de mare capacitate ale acestei scene — un om de teatru complex, pedagog desăvîrşit. O revedem, pe afişul teatrului, ca regizor, cu o montare de succes, „Matthias Thill".

A] doilea spectacol-eveniment : „Caseta" de Carl Sternheim, este pus în scenă de Peter Förster, conducătorul secţiei de actorie a Institutului de teatru din Leipzig, venit la Timişoara „plin de curiozitate şi de bucuria de a munci". „Caseta" este o satiră dură, incisivă, a unui mod de a vedea lumea, rostul omului, sentimentele : numai prin filtrul banului. În piesă nu există roluri nesoluţionate sau doar parţial izbutite. Vom începe cu savurosul cvartet care precede momentele importante ale acţiunii, ca o adevărată perdea muzicală de un umor subtil. Irmgard Schati — multilaterala, minunata actriţă a trupei — face parcă abstracţie de toate rolurile de pînă acum, destule, memorabile, şi intră în joc cu prospeţime şi bucurie. Adele Radin este o cochetă „raţională" ; Monica Baialici, o adolescentă în care se îmbină, ciudat, naivităţi şi entuziasme specifice vîrstei, cu renunţări şi lăsităţi de om învins, aflat la capătul unui şir de încercări. Franz Faulhaber — cu siguranţă, surpriza spectacolului — acuză, încă o dată, netemeinicia prejudecăţilor pe care le avem privind „tipul" căruia i se circumscrie cîte un actor...

Din patru premiere, două notabile ; urmează, peste cîteva zile, „Flul cel mare" de Al. Vampilov, realizat de Gerhard Neubauer (R. D. Germană), autorul celui mai reuşit spectacol al stagiunii trecute, „Frumoasa Elena" de Peter Hacks. Va fi a 162-a premieră a teatrului, scenă de prestigiu a României socialiste, existînd şi dezvoltîndu-se sub semnul deplinei egalităţi a tuturor fiilor ei, indiferent de naţionalitate, al accesului larg la cultură, devenit, în anii noştri, nu numai un drept firesc al fiecăruia, ci o obligaţie, susţinută prin mii de instituţii multiple şi bine individualizate. Una dintre ele este Teatrul german de stat Timişoara...

ILDICO ACHIMESCU ■

Josef Jochum, Adela Radin, Johanna Brunner, Monica Baialici şi Irmgard Schati în spectacolul cu piesa „Caseta" de Carl Sternheim

RUBRICA MEA

Ideea de patrie la Barbu Delavrancea

Volumul de **Discursuri**, apărut în colecția **Arcade**, la Editura Minerva, București, 1977, „antologie, postfață și bibliografie de Constantin Călin", confirmă pe deplin judecata critică a lui Titu Maiorescu, care a văzut în Barbu Delavrancea pe cel mai de seamă orator al timpului său. Cine ne-ar putea însă spune în ce direcție a excelat talentul oratoric al scriitorului ? În aceea a discursului parlamentar, a pledoariilor, sau înaintea marelui public ?

Antologia ne dă, pe lîngă discursuri și interpelări parlamentare, cele două mai vestite pledoarii în fața Curții cu jurați, în procesul Caion și în acela al arhitectului I. N. Socolescu, discursul de recepție la Academia Română, cu tema **Din estetica poeziei populare**, rostit în ședință solemnă, la 22 mai 1913, precum și fragmente dintr-o cuvîntare către tineret, despre **Patrie și patriotism**, dar nu și discursuri ale tribunului din perioada neutralității (1914—1916), cînd înflăcăratul autor a susținut cu nespusă energie alăturarea de Tripla Înțelegere, pentru împlinirea idealului nostru național. Atunci l-am auzit singura dată, ca adolescent ; păstrez încă imaginea învolburată a încărunțitului scriitor, al cărui verb tunător ridica auditoriul, care l-ar fi urmat oriunde.

Marele patriot se întreba în fața publicului de la **Tinerimea Română**, cu ocazia zilei Unirii, în 1915, „ce e Patria, ce e patriotismul" ?

Nimeni n-a dat un răspuns mai elocvent la aceste întrebări, evocînd momente din copilăria și din tinerețea sa, văzîndu-se cînd copil, cînd tînăr student, audiindu-l pe Ernest Renan la Sorbona, cu treizeci de ani în urmă. Genialul istoric al religiilor a pus accentul pe limbă. Să urmăm însă prezentarea acelui neuitat moment :

„Parcă-l văz. Ras și plin în obraji, c-o bărbie răsfrîntă peste guler. Iluminat de un suris de bunătate și de îndoială. În ultimă analiză el se oprește la limbă. Limba hotărăște despre patrie și naționalitate. Unul d-ar rămînea dintr-o patrie zdrobită care să-i vorbească limba, și patria va exista".

Delavrancea nu era de aceeași părere, cu privire la primatul limbii :

„Neapărat este expresia fundamentală și externă a Patriei, dar nu e Patria. Pentru ca să fie o patrie, trebuie să fie mai, întîi religia strămoșilor, sfînta cuminecătură a sufletelor, calda adorațiune a acelor cari au fost și nu mai sunt decît țărînă și oase. Aceasta este partea determinantă și hotăritoare a Patriei".

Delavrancea săvîrșea transferul misticii religioase într-una laică, recomandînd cultul Patriei, cu adorarea înaintașilor. Natura sentimentului patriotic era la el de ordin afectiv și pasional, iar nu rațional, ci cu rădăcinile în instinct :

„Patria și patriotismul sunt în primul rînd de domeniul instinctului. Sunt unii cari se încearcă să aducă patria și patriotismul în cercul noțiunilor conștiente și raționate, dar dedesubtul analizei lor stă instinctul de patrie și patriotism. Ei studiază unele manifestări, unele efecte, și cred că au studiat cauza însăși. Legătura dintre efect și cauză e stabilită în toate, dar în afară de om. Sufletul omului nu se prinde cu lupa și cu microscopul".

Adevărul este că patriotismul aparține și domeniului subconștientului, ca un dat somatic și ereditar, în funcție de un șir de **n** generații, dar este în primul rînd un act de voință și de rațiune, al neofitului, din care, firește, nu excludem sentimentul, ba chiar îi dăm întîietatea, mai ales cînd temperamentul patriotului e dominat de afect. Fiu de clăcaș împroprietărit în 1864, Delavrancea a știut să definească magistral componența sentimentului patriotic. Dar ce este definiția, decît o lucrare a inteligenței ?

Marele patriot a încetat din viață la Iași, la sfîrșitul lunii aprilie 1918, curînd după publicarea clauzelor sălbatice ale tratatului de la București, prin care țara noastră pierdea munții și Dobrogea, urmînd a fi aservită economicește învingătorului (din fericire vremelnic) pe timp de cincizeci de ani. La înmormîntarea lui, tînărul profesor I. Petrovici își încheia astfel inspirata cuvîntare, vrednică de marele orator :

„Dormi, suflet amărît și nemîngîiat ! Odihnește-te în pămîntul acestei Moldove, ospitalieră a tuturor suferinților. Culcă-te cu fața către răsărit, să vezi numai florile care răsar din văi, nu și zăbranicul care se lasă peste munți ! Aducă-ți vînturile numai sunetul lanțurilor care cad, nu și al cătușelor care se prind! Visează ceia ce n-ai putut vedea și uită aceia ce ai văzut!"

Întregirea României în hotarele ei firești, desăvîrșită la 1 decembrie 1918, nu avusese un alt campion de talia lui Delavrancea.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

OPINII

Responsabilitatea lecturii

Starea literaturii la un moment dat nu depinde numai de cei care scriu, ci — într-o bună măsură — și de cei care citesc. Poate că ne vine mai ușor să evaluăm contribuția scriitorului, opera în speță : creația este individuală, lectura anonimă. În plus, știm prea bine, public omogen nu există : unii „suferă" că înțeleg prea mult, alții că înțeleg prea puțin sau nimic. Nu credem în mitul cititorului vehement — fie el snob sau dimpotrivă, agramat și inculț. Punctul de vedere al criticii în această privință trebuie să fie cît se poate de ferm : toate operele merită să fie citite — în principiu. Cum timpul fizic nu permite așa ceva, o selecție se cuvine totdeauna făcută. Mai știm însă că aici, pe terenul lecturii neprofesionalizate, decide nu atît criteriul valoric (destul de vag, atunci cînd e vorba de opere actuale), ci mai mult criteriul afinității de gust și mentalitate. Există fără îndoială o complicitate profundă, ea însăși inefabilă, între cititor și operă. Și tocmai fiindcă a crescut încrederea în cititor, se așteaptă azi tot mai mult de la el.

Astfel că la nivelul circuitului de consum, lectura (firește, fragmentară) lărgește contextul creației. Teoreticienii susțin că opera literară nici nu există propriu-zis decît în actul lecturii. Și tot lectura permite trecerea de la dialogul individual la dialogul social în artă. E pregătit însă cititorul pentru un asemenea dialog ? Lectura e mai conservatoare decît creația. Bănuim totuși că ea-l smulge pe cititor din hotarul propriilor limite. De ce să nu recunoaștem în fond că o operă care ne place mai degrabă ne incită să ne imaginăm pe noi înșine, decît ne comunică ceva anume. Citim cărți și pentru a ne informa sau instrui, adică pentru a reține eventual de acolo idei și destine exemplare. Dar mai devreme sau mai tîrziu acestea toate se uită. Lectura refăce în sens invers etapele creației : ea descifrează și clarifică. O lectură bună trezește spiritul. Cititorul caută în operă viața și sentimentul vieții se dovedește mai puternic, pînă la urmă, decît orice pretinsă implicare în iluzia artistică. Un lucru ne apare acum și mai evident : scriitorul scrie opera, cititorul o trăiește.

Așadar consecințele lecturii, în planul vieții, nu sînt mai puțin demne de interes decît cele care vin, direct sau indirect, în sprijinul creației. Spuneam că cititorul caută în operă viața, adevărul. Găsește însă, poate fără să-și dea seama întotdeauna, ceva mai prețios : un mod de expresie (desigur, ceva ce se află dincolo de cuvinte și maniere, pe care poate încă nu e pregătit să le guste) Chiar dacă mai vedem și cititori maimuțărind limbajul livresc, noi contăm totuși pe o influență mai durabilă a cărții asupra oamenilor. Un mare scriitor spunea nu demult că nu urmărește altceva, prin scrisul său, decît să-i facă pe oameni contemporani cu epoca în care trăiesc. Asemenea cuvinte nu pot să nu trezească ecou în constiintele noastre.

Poate că uneori operele sînt mai mult seducătoare decît adevărate. E dreptul cititorului să le conteste sau să aleagă din ele ceea ce-i convine. Important e că astăzi cartea de literatură nu mai lasă pe nimeni indiferent (cu condiția să fie citită). Și dacă experimentul poetic mai trezește citeodată perplexitate și neîncredere, proza contemporană își are adepții ei neobosiți. Am remarcat nu o dată că cititorul obișnuit se regăsește cu plăcere și orgoliu în dezbaterea problematică a romanului actual. Dealtfel, romanul și reportajul modelează în cel mai înalt grad spiritele semenilor noștri. Se înțelege că un cititor receptiv nu iese nepregătit în întîmpinarea literaturii. Responsabilitatea sporită pe care o implică astăzi lectura presupune, în afară de exigența față de ce se scrie, și exigența cititorului față de sine cu rîvul de a gîndi fără prejudecăți tot ce întîlnește în jurul său și pînă la consecințele ultime.

CORNEL MORARU ■

Capșa necunoscută

O recentă emisiune TV, în cadrul rubricii „Bucureștiul necunoscut", programul II, ne-a adus, în redacția lui Ion Pietraru și cu participarea distinsului publicist și om de cultură Leon Kalustian, printr-un film de finețe și poezie, imaginea, reală ca și în paginile lui Paul Morand sau în gravura și acuarela de epocă, dar într-o viziune modernă, într-o lectură „la zi", a Capșei de altădată, cafeneaua scriitorilor, a artiștilor, majuscula arhitectonică a Bucureștiului artelor, filă vie a istoriei culturii noastre. Cel ce ne-a evocat-o — Leon Kalustian — a făcut-o cu o mare forță de sugestie, rezultată dintr-o priză directă cu epoca și cu locul, cu acea „lume a Capșei" ce însemna, într-adevăr, o lume, adică mai mult decît suma profilurilor unor personaje, o lume pe care n-o putea învia, chemînd-o de după cortina timpului ca să-și depună culorile pe peretele cafenelei, decît cronicarul, în înțelesul de martor atent și de contemporan implicat al ei. Cu vervă, dar și cu un tulburător lirism, cu sugestive suspensii, cu punctări prompte, cu emoție, cu inteligență, cu tact, cu discreție, cu o justă intuiție a dimensiunilor, circumscrise exact la ceea ce, exact, a însemnat această lume (și acesta e primul fapt pe care vrem să-l subliniem și să-l salutăm), evocatorul i-a așezat în fața noastră, la mesele Capșei, pe Rebreanu, pe Minulescu, pe Ion Barbu, pe Tudor Vianu, pe Cezar și pe Camil Petrescu, pe mulți alții, definindu-i pe fiecare, prin grifonări succinte, definind, de fapt, lumea lor, între personaje existînd o secretă relație, nu relația unor umbre desenate pe același perete al timpului, ci relația unui spirit. Să-i spunem „spiritul Capșei" ? L. Kalustian n-a riscat formula, ea, evident, ar fi fost forțată, dar (și acesta este al doilea fapt pe care vrem să-l subliniem și să-l salutăm) ne-a oferit exemplul unei lumi care, peste adversitățile zilei, consumînd aceste adversități, între aperitiv și cafea, rămînea, cu adevărat, o lume, o breaslă nobilă, solidară în marile ei idealuri, un model de etică și de climat. Al treilea fapt pe care vrem să-l subliniem și să-l salutăm este modestia evocatorului, care, vorbind despre alții, vorbește chiar despre alții, nu despre sine (cum am văzut, vai, în atîtea alte emisiuni zise „de evocare", de evocare a altora, dar devenite, printr-o subtilă glisare de planuri, de autoevocare, de autoelogiu !), ceea ce, venind de la un om care este el însuși un personaj, un personaj-document al Capșei de altădată, ne-a mișcat în chip deosebit. Autor de cărți de memorialistică și publicistică de mare succes („Facsimile" și „Conspirații sub cer deschis", apărute în ultimii doi ani), L. K., vrîndu-se cronicar, nu se trădează, nu ne trădează. O emisiune frumoasă, pe care am vrea s-o mai vedem, reprogramată și pe canalul I, o emisiune care să aibă, adică, o audiență mai mare decît de la Capșa pînă-n Chitila. Merită !

ILIE PURCARU ■

Semnal

La Editura Eminescu, în populara și prestigioasa colecție Biblioteca pentru toți, a apărut volumul lui Adrian Păunescu, **Poezii de pînă azi**. Cartea este o amplă selecție din creația acestui poet, și ordonarea poeziilor altfel decît atunci cînd au apărut în volum fixează mai exact coordonatele liricii sale. Volumul va fi lansat în zilele următoare în librăriile din Satu Mare și Timișoara.

La Editura Univers a apărut un volum remarcabil : **Înțelegînd zăpada**, o antologie a poeților canadieni de limbă engleză. Traducerea, prefața, prezentările și antologarea aparțin lui Virgil Teodorescu și Petronelei Negoșanu. Autorii antologiei răspund astfel la întrebarea dacă există o poezie canadiană originală: „Oricît ar fi de internaționalistă sau de cosmopolită, privirea din afară va discerne elementele specifice, pe care le articulează organic teritoriul vast în care s-a ivit, conferindu-i o indubitabilă identitate". Poemele cuprinse în această carte atestă afirmația de mai sus. De la Charles Roberts (1860—1943) pînă la Dennis Lee (n. 1939), Milton Acorn (n. 1940) G Wendolyn MacEwen (n. 1941), Pierre Coupey (n. 1942), Nelson Bell (n. 1942), Louis Cormier (n. 1948), poeții care sînt prezenți în volumul **Înțelegînd zăpada** tratează într-un mod propriu în creațiile lor o istorie a evoluției poeziei a frămîntărilor epocii în care au trăit. Citind admirabilele lor poezii ne dăm seama că aducerea lor la cunoștința noastră este un act firesc, necesar, de familiarizare cu o lirică bogată în semnificații, interesată profund de problemele omului. Totodată, **Înțelegînd zăpada** ne atrage încă o dată atenția că actul artistic nu este numai apanajul unora, ci că aria culturală a lumii este cu mult mai vastă decît cele cîteva centre pe care le enumerăm de obicei.

CRONICA LITERARĂ

Nikolaus Berwanger : Singur cu mine

Nikolaus Berwanger este un nume cunoscut cititorilor revistei noastre, care i-a publicat în repetate rînduri articole și poezii, contribuind la afirmarea acestui scriitor de expresie germană. Volumul său de versuri **Singur cu mine** (Editura „Facla", 1968 — tradus în limba română cu multă îngrijire de Anton Palfi — nu face nici o reverență pentru a cîștiga bunăvoința cititorului. Cartea aceasta lipsită de adjective povățuiește uneori aidoma unui manual de morală și comportare în societate. Autorul știe că aparține secolului XX și caută să-i surprindă atît grandoarea cît și aberațiile. El se adresează semenilor săi direct, pe un ton familiar, și nici o clipă nu se lasă asediat de iluzii. Nikolaus Berwanger nu ascunde nimic din ceea ce înseamnă confruntare dură în realitate și se face ecoul ei. În dialogul său cu istoria autorul este rînd pe rînd minios și tandru, împăcat cu cele din jur sau certînd și judecînd cu asprime pe oameni și pe el însuși, neacceptînd nici o degradare a condiției umane. Lirica sa e simplă, de o expresie modernă, care șochează, îl pune în stare de alertă pe cititor. Dar Nikolaus Berwanger nu scutură canoanele poeticii tradiționale de dragul de a obține aplauze pentru neconformismul său. El are o încredere deplină în cuvînt pe care îl socotește nu numai un mijloc de comunicare ci îl transformă într-un mijloc de a acționa asupra realității, de a o modifica după dorință. Da, el își proclamă orgolios neîncrederea într-o anumită poezie tradițională („detest siropoasele romanțe / despre cerul azuriu lună și stele") și preferă să fie uneori prozaic decît să verse șiroale de lacrimi ca poeții romantici cînd își pierd iubita („Eu nu vreau niciodată / să mă înec în lacrimi / și nici cu vălcăreli / nu vreau să mă îndop"). În poemele sale se strecoară nu de puține ori vorbe din limbajul obișnuit, care, la prima vedere, nu ar avea ce căuta în domeniul poeziei. Dar toată această nepăsare față de canoane lirice consacrate exprimă adeziunea la o poezie vitală, fără complexe în fața vieții, abordată cu optimism și curaj, în care înfrîngerile sînt îndurate cu bărbăție : „zece inimi sănătoase aș vrea să-mi bată-n piept / zece inimi sănătoase în fiecare zi / zece mîini neobosite aș vrea să am / zece mîini neobosite în fiecare zi". Chiar dacă în cîteva rînduri poetul nu acceptă anumite consecințe ale traiului modern — ca de pildă îndepărtarea de natură — el nu resimte civilizația actuală ca o povară, ca o ambianță în care lucrurile confecționate de om se răzvrătesc împotriva acestuia și îi terorizează, ci dimpotrivă, ca un cadru ospitalier care te întîmpină cu o atmosferă reconfortantă și îți creează posibilitatea să te împlinești. De aceea autorul nu imaginează ținuturi străine, inaccesibile nouă, unde se petrec fapte senzaționale care să ne uluiască. El nu prezintă lumea înconjurătoare aranjată ca pentru un spectacol, astfel încît să smulgă strigăte de admirație datorită frumusetii tablourilor înfățișate. Nimic nu pare mai uluitor pentru acest poet decît cotidianul care ne înconjoară și prin care ne poartă ca un ghid experimentat, semnalîndu-ne atît locurile primejdioase cît și scenele ce trebuie contemplate în extaz. Nikolaus Berwanger este și un talentat gazetar și nu poate să sacrifice concretețea realității cunoscute în favoarea unor invenții poetice, ineficiente ca acțiune în plan social. Spațiul și timpul din poezia sa ne aparțin și nouă. Poemele sale se citesc cu febrilitatea cu care se parcurg coloanele unui ziar deoarece ne aduc vești despre probleme ce ne privesc nemijlocit și ne pot influența existența în mod hotărîtor. Autorul se îngrijește ca tot ceea ce spune să fie în primul rînd interesant, să captiveze pe cititor și totodată să fie credibil. Deseori el adoptă neimișcarea unui justițiar dornic să stabilească pentru totdeauna armonia pe planetă și de aceea izbucnește pe un ton vehement, brechtian, împotriva a tot ceea ce amenință omul. Violența sa verbală se declanșează în special contra războiului : „mă pronunț / împotriva pistoalelor / mitralierelor / și tunurilor / mi-e groază de / tancuri / rachete / și reactoare..." Aceeași mînie nu cruță nici pe cei care s-au înstrăinat de patria lor : „ți-ai părăsit patria / ușor și fără remușcări / te-ai gîndit poate că / pretutindeni găsești oameni fără patrie / trăiesc oameni / care-ți ascultă cu răbdare povestea / pling sincer cu tine / și-și pun umărul la greu / ce mare eroare / o singură patrie / poate avea omul." Alte versuri sînt mai molcome, ca de pildă cele care celebrează plaiurile bănățene, unde șvabii, împreună cu românii, cu toți cei ce trăiesc pe meleagurile noastre, contribuie la edificarea unei vieți mai bune : „doar acasă e acasă / ținuit chiar în colțișorul uitat /.../ nimic nu cedez / nici măcar un căuș din țărîna bănățeană / pentru nimic din lumea largă / n-aș da." Poetul scrie despre dragoste fără idealizarea partenerilor, fără gesturi romantice, cu un adînc respect față de acest sentiment care devine cu atît mai tulburător, cu cît este mai obișnuit, mai omenesc. În general, Nikolaus Berwanger încearcă, aidoma altor poeți — nu întotdeauna cu succes — să reabiliteze banalul, aparentul insignifiant. El ne atrage atenția că fiecare din acțiunile noastre, din vorbele rostite și gesturile pe care le facem au o importanță ce nu ni se va dezvălui poate decît mai tîrziu, dar laolaltă înseamnă însăși viața. Din aceeași pricină el enumeră cu o plăcere neascunsă obiecte din preatmă, ca și cum fiecare din ele are o istorie ce merită spusă și memorată pentru viitor, fiind un semn al timpului nostru Iată o istorie adîncă spusă în cuvinte puține și pornind de la o intimolare mărunță, anodină : „privesc / cum vecinul meu / pune jucăriile copiilor / la locul lor / în dulapuri / sub dulapuri / sub paturi / după paturi / numai / mașini / avioane / tractoare / tancuri / tancuri / basculante / mitraliere / macarale / vapoare / pistoale / elicoptere / chiar și un tren / teleghidat / deodată / îmi amintesc / de mingea mea de cîrpă / și-mi dau seama / cît de-adînc adevărată / copilăria noastră a fost."

Poezia lui Nikolaus Berwanger are în literatura română de azi un teritoriu deja definit, un teritoriu care merită să fie cunoscut.

A. GEORGE ■

Nina Cassian :

Trei cintece de copii

CURAT

Ghiocelul e-o albină albă,
neveninoasă — ați observat ?
Ghiocelul e-o albină răcoroasă.
Trebuie găsit un loc
în sufletul vechi, mohorît,
ca să i se poată face
injecția de inocență.
Numaidecît.

DESCINTEC

Cum se scrie
o poezie ?
O poezie
cu pălărie,
o poezie
cu veșnicie
sau cea de toate zilele ?
(Dă-mi-o, Doamne, mie).

ZVON

Cît timp sticletele zice :
„Cîrpiți ! Cîrpiți !",
ochii ursului rămîn toropiți.
Rămîne în birlog, știind
că nu va fi minune afară
decît cînd sticletele,
renunțînd la falsul argint,
va intona auriu : „Simț a vară !"
Deci, în această fabulă, vedetele
Sînt ursul și sticletele.

Mara Nicoară

Ca o dulce lumină

Dacă semeni grîu, apar holde de grîu aurii,
Dacă semeni cîmpii, apar verzi și bogate cîmpii.
Bunătatea și cinstea din tine
Le transmiți mai departe-n copii.
Dacă fiecare crește în inima sa
O dulce lumină, patria,
Ca un car de foc o să străbată veșnicia
Și o să triumfe prin secole România !

Infernul albastru

De ce, de secole, copiii florilor albe
fac tot flori albe,
Lupii fac tot lupi în păduri,
Băloasele vaci fată băloase vaci,
Iar pasărea galbenă de acum cinci mii de ani
Cîntă în dimineața asta pe geamul meu ?
Dar eu, eu care cu cei doi lei necesari pentru
a supraviețui
Cumpăr un trandafir,
Eu cu infernul albastru din mine,
Eu cu mintea ca o diabolică mașină,
Armăsar biciuit de o maimuță roșie,
Eu care cred uneori că sînt raiuri minunate
în camerele casei mele,
Eu, mai mult pasăre decît înger,
Eu ce lanț de animale ciudate continui.
Cine și-a vărsat în mine infernul albastru,
raiurile dulci ?

Lumea ca o sferă de apă

Sufletul meu este un pește de aur,
Ideile stau în el ca tone de peștișori.
Cînd mă plimb pe pajiștile înflorite ale
bibliotecii
Cu ochii, cu gura, înghit orice idee mare sau mică,
Urechile mele sînt niște mări verzi,
pîlnii rotitoare,
Muzica pătrunde în ele ca un pește roșu,
Palmele mele, trupul meu, sînt lacome după
obiectele, ființele lumii,
Printre care înot și timpul se ondulează în jur
Lumea este o sferă de apă, și lucrurile
emit idei scînteietoare,
Pentru cine știe să primească.

Vă propunem un nume:

SILVIAN SIMION

Cînd la poșta redacției vine zilnic un număr dezarmant de scrisori în care versul autentic este căutat ca firul de aur în munți de balast, cînd la ușa noastră bat zilnic cei care cred că au tot dreptul să-ți ceară cu o siguranță demnă de invidiat răspunsul pe loc și, în orice caz, favorabil, cînd timizi de la care nu se poate înțelege bine de ce au venit și care așteaptă și ei un răspuns la ceea ce ei au scris cu credință iar verdictul trebuie compus în așa fel pentru ca ei să mai poată rămîne în viață, un tînăr cu aerul cel mai normal din lume, care îți spune firesc „bună dimineața, mă numesc **Silvian Simion**, am adus niște versuri, dacă veți găsi că merită osteneala unui răspuns...", este o apariție reconfortantă și dătătoare de nădejdi. Ne-au atras imediat atenția tonul înalt al poeziei sale, asociațiile, uneori de o surprinzătoare prospețime, convertite într-o metaforă ce atestă nu numai talentul nativ ci și travaliu artistic probabil îndelungat și atent. Silvian Simion are 27 de ani, s-a născut „la margine de București", astăzi cartierul Titan, a absolvit Facultatea de filologie și lucrează ca traducător la I.S.P.I.F.

A. C.

Zidit în întrebări

Mai putrezește-o toamnă-n mine cu frunzele subțiri stindarde
Încărunțesc zeii prin ceruri și ploile sînt tot mai reci
Mulată în nesomn mireasma înmugurește în departe
Ning icre calde-n fundul mării timpul mai smulge din poteci

Cade în simțuri ca o lene acest amurg tîrziu al verii
Pălește lin lumina-n ceruri ca în ajun de bătălii
String pași uitați de bolerine așa cum string căldura jderii
Din fumul fostelor litanii închipui siluete vii.

Cearcăn

În ochi întunecat își arde dorința ploilor iubite
Un cerc de aer îți sărută genele blînde tremurate
Dac-aș putea să destram taina ce zace-n lacrimile tale
Ar fumega și-n noi lumina care ne spală de păcate

Tu plîngi eu plec iar între trupuri asurzitoarele tăceri
Ești marea rece-n care urlă neprăbușit întîiul astru
Nici nu știam purtat de valu-ți cum galbenul e obsedant
Cînd clopote de alge-și surpă inevitabilul albastru.

Grigoraș Dinicu: „Memorii"

Ziua de 30 august dimineața, la ora 8. Cineva sună. Mă cobor și întreb : cine sună ?

— Eu, Grigore. Deschide.

Era Gică Ștefănescu, celistul nostru.

— Nenea Grigore s-a sculat ?

— Da, Georgică, vino aci (maestrul răspunsese).

— Nene Grigore, nemții au declarat război Angliei și Franței.

— Cum ? Nu se poate ! De unde știi ?

— S-a anunțat la radio.

— Parcă nu-mi vine a crede că Germania a făcut o așa mare prostie. E imposibil ! Nu înțeleg nimic. Dar să lăsăm asta o clipă. Te rog, du-te și anunță pe băieții noștri că am să vă comunic ceva foarte important.

Fără nici o introducere, Grigoraș Dinicu spuse băieților :

— Fratilor, avem 246 de dolari pe seară pentru a rămîne în America. Ce facem ? Rămînem să continuăm contractul sau nu ?

Această veste ului pe toți băieții. Clipa următoare lumină chipurile acelea speriate, fără viagă, sau știu eu cum. Era vorba de aproximativ vreo 25 de dolari pe zi. Era ceva, nu este așa, cititorule ? Fiindcă un dolar era atunci în țară 340—380 lei și, înmulțind, ar fi fost ceva, 8 500 lei pe seară (eu am înmulțit cu 340 un dolar).

— Să rămînem, maestre, dar ce facem cu familiile, cu copiii noștri ?

— Dar, maestre, eu sînt militar. Acum, ce situație am eu, dacă voi rămîne aici ?

Maestrul însă urmă discuția și spuse :

— Băieți, gîndiți-vă, și la ora 12 fix doresc răspunsul vostru. Țineți cont că eu voi fi al majorității.

Rămăsesem singuri. Eu devenisem nervos. Creierul nu mai putea să raționeze normal, fiindcă instantaneu, după plecarea băieților, gîndurile mele alergară spre România, spre București. „Cărărule, cărărule, drum ce duci spre București, drum ca tine altul nu e". Ce-o fi făcînd mama ? Dar Țănțica ? Dar cei mai dragi mie pe lume, Jenică și soția mea ? Pe ei, acolo, i-o fi cuprins dorul de noi ? Și fără să știu cînd și de ce, m-am trezit plîngînd și printre suspine spusei :

— Tăticule, dar ai noștri de acasă, îi vom mai vedea noi ?

— Ascultă, să știi că eu am spus-o băieților : sînt pentru majoritate și cu asta am terminat.

Cînd am ieșit pe hol, s-au auzit primele note ale unei game. Grigoraș Dinicu, chiar în acele momente, găsește ca întotdeauna refugiu, mîngîiere, liniște sufletească în mult iubita, sincera și pururea curata „vioara sa", cu care Grigoraș Dinicu a știut să vorbească, s-o îndrăgească, întocmai ca pe cea mai dulce clipă de iubire.

Cum și în ce fel, nu știu, dar m-am trezit din visarea mea la **Times Square**, cu ziarul **Universul** în mînă, citind pe limba mea noutăți de 8 zile întîrziere, despre ce este acasă.

Chiar și ziarul nostru făcea aluzii despre un eventual război, gîndindu-se la poziția ce ar trebui s-o ia România în cazul cînd războiul totuși va izbucni.

După ce mai citii cîteva **„Întîmplări din Capitală"**, gîndurile se apropiară parcă și mai mult de București, de România. Distanța mi se părea mică acum, cînd citeam **Universul**, iar gîndurile și voința mea erau clare : doream din suflet să ajungem acasă cît mai curînd posibil. Pe loc îmi adusei aminte că la ora 12 aveam să lămurim plecarea noastră spre țară.

Privind ceasornicul, văzui că este 11 și jumătate, deci tocmai bine să o pornesc spre casă. Ajunsei punctual și văzui în ochii lui Grigoraș Dinicu o strălucire de mulțumire cînd, privindu-și ceasornicul, văzu că sînt aproape exact (mai lipsea un minut pînă la 12 fix). Dintre ceilalți băieți nu venise încă nici unul și tocmai vroiam să încep să vorbesc, cînd Grigoraș Dinicu îmi spuse (parcă îmi citea gîndurile) :

— Da, și eu sînt decis acum, să mergem acasă. Ce, eu am trăit pînă acuma numai cu strămătatea ? Ce, nu am avut destule succese în București ? Ce-mi trebuie Paris și America ? Prefer să fiu în țară și la bine, și la rău.

Rînd pe rînd au apărut toți băieții din orchestră. Cu glasul hotărît, tata le spuse răspicat :

— Eu cu băiatul plec acasă. Norocul vine și te caută, nu te duci tu să-l găsești.

Și adresîndu-se lui Costică :

— Mergi să bem o sticlă la barul nostru ?

— Haidem, unchiule, că tare grea este atmosfera aici. Ne mai răcorim.

Ajunși la barul unde mîncam noi din cînd în cînd, găsirăm acolo pe Vasile Budișteanu în fața unei halbe. Grigoraș Dinicu repetă :

— Băieți, am spus și repet, faceți fiecare ce vreți. Sînteți în America, țara tuturor libertăților, parcă așa se spune ? Deci eu nu pot să vă spun decît că plec acasă cu băiatul.

Seara, la local, a venit consulul Popovici și ne-a cerut pașapoartele pentru a ne da vizele necesare pentru ieșirea din S.U.A. și de tranzit prin Europa.

Ziua de 31 august a fost numai forfotă. Fiecare mai avea de cumpărat ceva, de notat o adresă sau de luat un adio de la un amic, o cunoștință etc.

Cîți din vizitatorii restaurantului nostru ne-au înțeles sentimentele acelei seri de despărțire ? Cîți știau, de pildă, că valsul **Steaua polară** al lui Waldteufel, pe care l-am cîntat de nenumărate ori, avea o semnificație aparte pentru noi ? Poezia era următoarea :

Asta-i cea din urmă seară
Ce-ți mai cînt pe la fereastră,
Cea din urmă serenadă
Cea din urmă floare albastră.

Deci, cea din urmă seară cînd noi mai cîntam la pavilionul României, unde Grigoraș Dinicu fusese supranumit **„Prima pasăre cîntătoare a României"** (ca aluzie la felul cum Grigoraș Dinicu cînta **Ciocîrlia**).

Pe la 11 și jumătate din noapte, cînd ciocneam paharele de adio cu prietenii americani care lucrau în restaurant, un megafon anunță : Atenție, atenție, peste cîteva clipe vom difuza o știre senzațională de mare importanță !

Și iată că radioul anunță laconic : Anglia și Franța au declarat război Germaniei hitleriste.

(Va urma)

Caii de Sîmbăta

În Țara Făgărașului, la herghelia de la Sîmbăta de Jos, oamenii își numesc pasiunea bucurie, iar munca pe care o fac — datorie înțeleasă și bine dusă la capăt. Dragostea de a crește cai s-a născut din înțeleapta gîndire de a continua la fel de statornic ceea ce moșii și strămoșii lor au făcut de mai bine de două sute de ani încoace.

În dimineața în care ajungeam aici știam doar că herghelia are cai frumoși ce merită a fi văzuți. Cai văzuți doar în fugarele imagini ale filmelor istorice ori cunoscuți din povestirile celor ce trecuseră pe aici. Și, cînd i-am mărturisit doctorului veterinar Gheorghe Bica, șeful herghheliei, intenția mea de a scrie despre cai, acesta a zîmbit și mi-a răspuns : „Poate despre oamenii care cresc cai. Că asta, ca să spun așa, e o artă cu metode. Dacă vreți s-o vedeți, haideți cu mine să-i cunoașteți pe oamenii care de dimineața pînă seara muncesc așa, pentru că le place munca și fi musai să stați de vorbă cu ei".

Și „musai" a fost să aflu că pe un petic de pămînt de vreo șase sute de hectare, la poalele Munților Făgăraș de unde izvorăște rece apa Sîmbăta, înțili de toate despre oameni trebuie scris. Sînt șaizeci și șase toți. Oameni simpli, care îngrijesc caii așa cum alții îngrijesc pămîntul de la care își știu trebuincioasă hrana. Sînt aici de mulți ani și au rămas credincioși unei vechi tradiții : aceea de a crește cai din rasa lipițan.

Teodor Munteanu, șeful secției dresaj, zice că are 65 de ani cu bătaie scurtă pe 66. Și n-ai crede, și nu i-ai da anii uitîndu-te la omul robust peste fața căruia vremea abia a început să scrie mărunt. „De 43 de ani, de cînd am apucat să intru la muncă, m-am ținut vrednic de a crește cai. Ca să lucri bine trebuie să te simtă că ai ceva anume pentru ei. Și să-i grijești cu stăruință. Știți cum sînt ei ? Ca niște bibelouri de cristal de le vezi prin vitrine. Și așa cum îi ții, așa îi ai. Dacă nu sînt toate făcute bine și la timp, dacă nu li-e ieslea plină ori e aerul prea rece în grajduri, odată îți simți cum tremură și te privesc de parcă te mustră, și dau din cap și fornăie nelinișteți. Acuma eu, ca să vă răspund la întrebare, pot spune că de cînd sînt aici mi-au trecut peste cinci mii de cai prin mînă și așa bine i-am știut pe toți că tare greu mi-a fost cînd le venea vremea să-i trimitem în alte părți. Numa' să-i vedeți cum ies din grajduri și trec pe rînd spre țarc, mîndri ca niște cai de rasă ce se află".

Și a scos Teodor Munteanu împreună cu alți tovarăși ai săi cîțiva armăsari din grajduri. I-am văzut la ora de antrenament în țarc, la trap și la galop, struniți de oameni care de ani de zile au învățat singuri că munca pe care o fac e asemenea unei arte aparte. Oameni și cai. Oameni tăcuți, de la care greu smulgi cîteva vorbe. Oameni care vorbesc mai mult în gînd, mîngîind cu ochii dintr-o rotire și cerul și iarba dată-n colț și pasul falnic al cailor gata să se aștearnă în galop. Oameni care se cheamă Victor Toporaș, Virgil Tănase, Liviu Mîndrea, Dumitru Tîrgis, Ion Ilarie și alții. Cu toții sînt statornici și chiar dacă unii au început să-și schimbe meseria s-au întors în scurt timp și primul drum le-a fost la grajduri să vadă dacă nu cumva, în lipsa lor, s-a întîmplat vreun necaz.

Aici, la Sîmbăta, și la celelalte trei secții de la Ucea de Jos, Beclean și Arini cresc în fiecare an cinci sute cincizeci de cai. În ultima vreme, herghelia a avut numai produși încadrați la clasa Record. Ceea ce conform cu standardele de clasificare republicane înseamnă categoria cea mai bună.

Mai înseamnă aceasta și muncă. Muncă grea, migăloasă dar cu mari satisfacții. Pentru că rasa cailor lipițani spre deosebire de altele oferă posibilitatea de a-i putea folosi în diverse concursuri de trap ori galop, la munci agricole sau la reprezentații de dresaj. Pentru pregătirea lor, oamenii de la herghelie au alcătuit un program complet de creștere și dresare. Program bine gîndit, rod al unei tradiții îndelungate și al unei bune experiențe. De la șase luni, de cînd sînt înțărcați, minjii trec în secțiile de creștere de la Ucea de Jos și Beclean unde, după un anumit timp, încep să fie dresați. Toată această perioadă nu este altceva decît pregătirea pentru probele de calificare.

„Așa cum îi înveți pe copii să meargă și să vorbească, tot așa și cu minjii, ne spunea Gheorghe Bica. Îi luăm încet,cătinel-cătinel, că ei sînt neștiutori. Îi învățăm treptat cu harnașamentele, îi probăm la tracțiune iar în final, ca să-i prevăzute în standarde. În 1977 am obținut numai cai din cei mai buni : 96% în clasa Record și 4% Elită. Livrăm anual pentru alte herghelii din țară care vor să-și amelioreze rasele și în același timp onorăm și comenzile din străinătate. În total, 100 de cai în vîrstă de trei-patru ani. Multe dintre țările solicitante au o veche tradiție în creșterea calului. Caută mai ales lipițanul nostru pentru că, zic ei, aici e una din cele mai bune herghelii din Europa iar caii sînt bine ținuți".

Aveam să vedem și noi că într-adevăr caii de la Sîmbăta sînt bine îngrijiți. Grajdurile largi și curate cu rezervele pentru cai sub o permanentă observație miros a fîn, fîn proaspăt. Din oră în oră îngrijitorii controlează dacă totul este în ordine iar cînd la „Maternitate" evenimentele își schimbă cursul obișnuit se strîng cu toții lîngă mînzul nou născut să-l vadă cît e de voinic. Ultimii trei născuți : Conversano XXII-'78, Tulipan X-'78 și Neapolitano XXI-'78 aveau la ora cînd i-am văzut vîrsta de o zi și jumătate. Ion Bobeș, șeful secției iepe-mame, este aici de 25 de ani și are grijă ca mînjii plăpînzi, abia născuți, să aibă cele mai bune condiții. În cele șase grajduri toate lucrările de curățire, pansaj, adăpare și aprovizionare cu furaje se fac manual. „Am păstrat totul așa ca la început — ne spunea Victor Toporaș — dar asta nu înseamnă că ne-am învechit. Spre deosebire de alte animale, calul cere numai omul lîngă el. Noi îi spălăm, îi țesălăm și-i adăpăm. Dacă nu le faci placul odată se încontrează și bat din copite. Ne cunosc pe fiecare după voce și miros. Și nu ne suferă să venim nici cu miros de tutun nici de băutură. Sînt cai de rasă, cu pretenții. Dar nouă ne sînt dragi și de aceea facem totul pentru ei".

Vorbe ca acestea ne-au spus și ceilalți îngrijitori cu care am stat de vorbă. De la toți am înțeles că munca lor aparent atît de simplă este o muncă aparte, care cere, înainte de toate, omenie. O zi întreagă i-am văzut muncind și vorbind despre cai. Cai pe care îi supun mai mult cu forța glasului decît cu cea a mîinilor ori a bițiului. Oameni din Țara Făgărașului ce dintr-o veche și nestrămutată tradiție cresc și iubesc caii. Oameni simpli din mîna cărora ies cei mai buni cai din rasa lipițan, din ale căror vorbe puține am înțeles că la Sîmbăta de Jos, înainte de toate, despre oameni trebuie scris.

MARIA COANTĂ ■

RACUL

RIDENDO

Vești

Foarte curios tip este acest Ciprian Prăștie (dacă numele vi se pare cumva neverosimil, nu aveți decît să deschideți cartea de telefoane, doamne, ce spectacol de neimaginat este lectura acestei cărți, nu e zi să n-o răsfoiesc). Cum vă spuneam, acest tip cu numele de Ciprian Prăștie este colegul nostru de birou. În fiecare dimineață, cînd deschide ușa, Ciprian ne dă o veste.

— Fraților, ați auzit ce-a pățit mama lui Trancă de la magazie ? Se duce în Piața Amzei să cumpere niște urdă de la țărani. Cumpără urda și dispare. O caută cu miliția, o caută cu salvarea, cu pompierii. O descoperă după două zile — unde ? În riul Dîmbovița. Moartă ? Nu, vie. Ce s-a întîmplat ? mă veți întreba. (De obicei, noi nu-i puneam niciodată întrebări lui Ciprian, își punea el singur.) Mergînd pe stradă respectiva mamă a căzut într-o gură de canal, fără însă a păți nimic. În răstimpul de care v-am spus, ea a orbecăit prin subteranele Bucureștiului, căutînd o ieșire. Ce părere aveți despre acest subiect mai ceva decît în „Misterele Parisului" ?

Veștile lui Ciprian ne puneau pe gînduri circa cinci minute. Pînă cînd ne dumiream dacă este vorba de o întîmplare verosimilă sau de o ficțiune.

Altă dată Ciprian ne anunța :

— Copii, ați citit ultimul **Paris Match** ? Ați văzut ce chestie îngrozitoare ne așteaptă ? Un tînăr savant în vîrstă de 16 ani din Groenlanda a descoperit cu mijloace personale un bolid cosmic de 1 000 de ori mai mare decît Pămîntul care se îndreaptă spre noi. Se pare că în următoarele luni ne va da un șut.

Noi tăceam, dar Ciprian venea cu o altă veste catastrofală că au dispărut toate focile de la Polul Nord, că nu mai există decît 2 139 lei în toată Africa, că există posibilitatea ca petrolul din fundul mărilor să izbucnească în valurile oceanului și să le vopsească în negru ; că e posibil ca unul dintre sateliții lui Venus să o ia razna prin Cosmos, cu Venus după el, zăpăcind echilibrul sistemului solar. Ciprian reușea întotdeauna să introducă groaza în noi. Nu în toți deodată, ci în fiecare pe rînd. Venea spre urechea cuiva și semăna un bob de spaimă, o picătură de groază.

— Ce e cu tine, tu nu arăți deloc bine în ultimele două luni, nu-mi place cum arată ochii tăi, ce e cu pata asta pe obraz, de cînd ai negul ăsta sub ureche, vezi ce faci cu familia, tu nu o mai duci mult.

Ciprian Prăștie se schimbase în ultimul timp : nu ne mai aducea o veste proastă în fiecare dimineață. Ne aducea o veste proastă la fiecare oră. Abia ridicam nasul din hîrtii ca să respirăm și el ne lovea în moalele capului cu prăbușirea unei planete, sau cu fractura de tibie a unei soacre. Viața noastră, precum și munca noastră nu erau prea lesnicioase în aceste condiții. Ieri s-a întîmplat următoarea situație : la ora 10, mi-am desfăcut pachețelul cu mîncare și am depus pe birou două sandvișuri cu icre negre după care am ieșit din birou. Cînd m-am întors, îmi lipsea unul dintre sandvișuri. Nu a fost nevoie să întreb nimic, Ciprian a recunoscut că nu s-a putut abține și l-a mîncat. În clipa următoare am urlat ca un dement :

— Nenorocitule, tocmai acum mi-a telefonat nevasta să nu cumva să mănînc aceste icre ! Sînt contaminate de holeră. Sînt deja pînă acum 98 836 de victime.

Ciprian a căzut leșinat. L-am trezit cu numeroase palme peste față. Recunosc cu rușine că una dintre palme i-am aplicat-o cu satisfacție. Am citit acest sentiment și pe chipul altor colegi. Cînd și-a revenit, Ciprian mi-a spus :

— Dragă, te rog ca pe viitor să mă ocrotești. Sînt suferind.

ION BĂIEȘU ■

Semiploconul

După ploconul pur și simplu, ploconul grosolan, agresiv, a văzut lumina zilei și semiploconul. Ploconul în sensul lui clasic devenise suspect, nu mai prezenta încredere. Semiploconul a apărut tocmai din necesitatea de a uni interesul cu sentimentele cele mai curate. Să piară gisca, să vină sensibilitatea, respectul tandru și științific.

Nici nu-ți dai seama dacă e plocon sau o respectuoasă apreciere, dacă e gîscă sau admirație sinceră, calup de Kent sau riguroasă apreciere, damigeană de Odobești sau fecioreinică adorație. Totul se petrecea dincolo de bine și de rău. Ceea ce înainte era grosolan și agresiv, acum a devenit abur și ninsoare.

Am văzut cu ochii mei cum o damigeană de Odobești echivala cu o decorație.

— Dragă, îmi mărturisea un cunoscut, a fost așa de drăguț că mi-a dat voie să lipsesc o săptămînă de la birou, încît nu puteam, aș fi fost un măgar dacă veneam cu mîna goală. I-am dat o damigeană de Odobești, dar merita, de fapt, mult mai mult.

Spre deosebire de plocon pur și simplu, banalul, vulgarul plocon, semiploconul vine din adîncurile sufletului, din zguduitoare procese de conștiință. Semiploconul e o poliță pe care o plătești față de propria-ți conștiință.

— N-aș fi om dacă nu i-aș face cadou un casetofon.

Un abur de inefabilă poezie înconjoară aceste melancolice matrapazlicuri. Se sfiește și cel care dă ploconul și cel care-l primește. Cum o să dea el plocon un calup de Kent unui om de mare sensibilitate ? Dacă cumva-l jignește ? Pînă la urmă lucrurile se rezolvă. Unul dă ploconul cu omenească modestie și celălalt îl primește cu demnitate.

Semiploconul e încercarea de a da vechiului plocon, binecunoscut, un aer de rigoare științifică și nimb poetic.

Și în asemenea împrejurări grele, simțim parcă nostalgia vechilor plocoane și nevoia de a spune tuturor acestor escroci mai interiorizați :

— Înapoi la gîște, înapoi la curcani.

TEODOR MAZILU ■

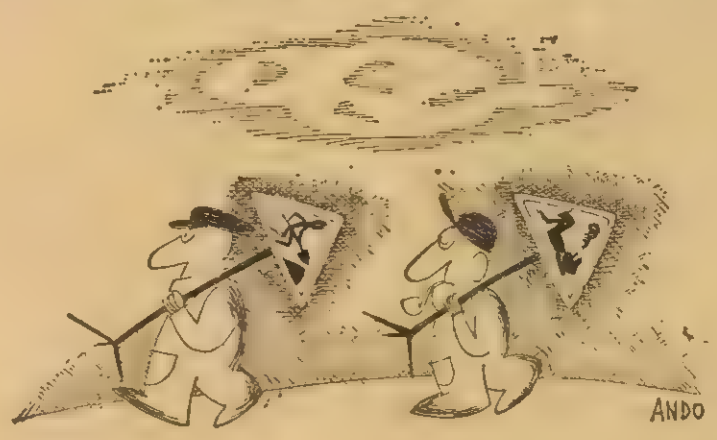

Factor esențial de promovare a cooperării între popoare

Cunoașterea reciprocă

Forța ce caracterizează acțiunea politică a partidului și statului nostru, personalitatea inconfundabilă a acestei politici, izvorăsc, mai ales, din clarviziunea cu care obiective de mare rezonanță sînt proiectate de pe teritoriul dezideratelor în cel al faptelor însesi. Modalitățile de a face să trăiască idei — politice, economice sau sociale — pot fi, desigur, diverse. Mobilul care le însufletește este însă mereu același : omul, neîntreruptul lui devenire, dezvoltarea multilaterală a personalității umane, făurirea unei lumi mai drepte și mai bune. Acea „societate de națiuni egale, de oameni egali", la care s-a referit, nu o dată, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Într-un asemenea cadru, **Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea legăturilor de prietenie, a colaborării și schimburilor cu alte țări în domeniul culturii, educației, științei și informațiilor** dezvoltă într-un program distinct o serie de idei și acțiuni prezente în mod constant în sfera relațiilor internaționale ale țării noastre. Un program legat de țelul suprem al politicii revoluționare a Partidului Comunist Român : afirmarea și dezvoltarea unor noi principii privind relațiile dintre oameni, a unor principii noi în legăturile dintre state. Treptele acestui complex edificiu incluzînd în mod necesar evaluarea riguroasă a mutațiilor tot mai rapide ce au loc în epocă, a naturii acestor schimbări, identificarea noilor cerințe ale progresului lumii în care trăim, prefigurarea unor răspunsuri viabile, trasarea unor căi de acțiune concretă în întîmpinarea cerințelor celor mai stringente ale umanității. Etape obligatorii cu atît mai mult într-o lume ce se definește, din zi în zi, prin interdependențe crescînde.

Atenția deosebită pe care Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. o acordă extinderii și îmbunătățirii continue a relațiilor și schimburilor internaționale în domeniile culturii, educației, științei și informațiilor pornește de la sublinierea esențială că **„Mai mult decît oricînd, în condițiile dezvoltării lumii contemporane, adîncirea cunoașterii reciproce și apropierea crescîndă între popoare sînt chemate să joace un rol esențial în promovarea înțelegerii și cooperării internaționale, în edificarea unei lumi mai drepte și mai bune"**. În concepția partidului și statului nostru, fiecare țară — mare sau mică — este vital interesată să ia parte la circuitul mondial al valorilor materiale și spirituale. Participarea la acest circuit pornește, desigur, în primul rînd de la dorința de **cunoaștere**. Cunoaștere de către poporul nostru a realizărilor celorlalte popoare, a contribuției acestora la patrimoniul spiritual al umanității, și cunoaștere de către celelalte popoare a valorilor civilizației românești, a istoriei noastre naționale și a activității prezentului. Material, o asemenea dorință se concretizează prin **cooperare**. Promovarea schimburilor și contactelor cultural-științifice internaționale reprezintă o constantă distinctă în ansamblul politicii partidului și statului nostru. Natura acestei direcții de acțiune politică : amplificarea cooperării și schimburilor culturale între statele lumii pe baza principiilor egalității în drepturi, respectării independenței și suveranității internaționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. Este un fapt demonstrat de practica politicii noastre această largă cooperare cu toate statele lumii, indiferent de sistemul lor politic sau social. Reflexul direct al unei asemenea principiale politici îl reprezintă **ridicarea raporturilor de prietenie și colaborare între popoare la noi dimensiuni, sporirea încrederii reciproce și a înțelegerii**. Cu consecințe directe, pozitive, asupra climatului general de pace și conlucrare între popoarele lumii.

Măsurile cuprinse în recenta hotărîre a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. — ce se înscriu în cadrul orientărilor generale ale politicii partidului și statului nostru și în spiritul înțelegerii internaționale, al Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa — sînt definite tocmai de preocuparea de a ridica pe o treaptă superioară relațiile și schimburile culturale ale țării noastre cu străinătatea. Va fi constituit în acest sens și își va începe în curînd activitatea **„Centrul național pentru promovarea prieteniei și colaborării cu alte popoare" (C.N.P.C.)**. Sarcini deosebite în cadrul schimbului de idei și contactelor între oamenii de creație revin Consiliului Culturii și Educației Socialiste, uniunilor și asociațiilor de creație, Ministerului Educației și Învățămîntului, Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, academiilor de știință, ministerelor și institutiilor centrale. Pentru informarea mai cuprinzătoare a opiniei publice din străinătate asupra vieții politice, economice și social-culturale românești și asupra acțiunilor de politică externă ale României, Agenția română de presă, Agerpres a început editarea publicației săptămînale „Actualitatea românească", în limbi de circulație internațională, iar săptămînalul de politică externă „Lumea" are, de asemenea, de cîteva săptămîni o ediție specială, în limbi străine. Acțiuni specifice vor avea loc și pe linie sindicală, de tineret și alte organizații de masă și obștești : schimburi de delegații, organizarea în țară sau peste hotare a unor reuniuni, schimburi de reviste și tipărituri. În cunoașterea nemijlocită a realităților, în contactul direct între oameni, o contribuție specială revine Ministerului Turismului și organizațiilor de resort. De asemenea, posibilitățile oferite de creșterea schimburilor comerciale și a cooperării economice cu străinătatea vor trebui să fie mai amplu folosite de către ministere, centrale și unități economice pentru adîncirea cunoașterii reciproce și întărirea prieteniei între popoare. Este vorba deci de intensificarea schimburilor și colaborărilor, în domeniul presei, televiziunii și filmului, de legături între universități, institutii de cercetări ori institutii culturale, de creșterea numărului de contacte între oamenii de știință, cultură și artă, ziariști, de diversificarea întîlnirilor dintre tineri, de călătorii turistice și documentare.

Enunțarea acestor aspecte directe, imediate, legate de politica României socialiste în domeniile culturii, educației, științei și tehnicii, relevă în același timp caracterul profund umanist al concepției ce o inspiră, caracter sintetizat în cuvinte fără echivoc, de o emoționantă angajare, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu : **„În esență noi, comuniștii, ne propunem, de fapt, să venim — dacă se poate spune astfel — în sprijinul naturii, care a sintetizat în om forma superioară de organizare a materiei, acționînd prin toate mijloacele pentru stimularea însușirilor celor mai nobile ale acestuia, pentru dezvoltarea sensibilității sale, a dorinței și voinței de autodepășire, pentru amplificarea continuă a cunoașterii sale, pentru împlinirea visurilor sale cele mai cutezătoare de progres, dreptate și fericire"**.

DOINA IOVANEL ■

Monstrul negru

● **„PARIS MATCH" DESPRE CONSECINȚELE TRAGICE ALE EȘUĂRII PETROLIERULUI „AMOCO CADIZ"**

În Atlantic, pe una dintre cele mai frumoase plaje ale lumii, întinderea de păcură este imensă : mai mult de 1 000 kilometri pătrați, adică mai mult de două ori suprafața departamentului Sena. Dusă de curenții de vînt și de valuri din insula Ouessant pînă în Bretania, mareea neagră a amenințat cu ruina sute șau chiar mii de familii de pescari, murdărind iremediabil încîntătoarele plaje la care orășenii viscază în cursul lungilor ierni.

★

Istoria lui „Amoco Cadiz" : un dezastru în plus după cele datorate petrolierelor : „Torrey Canyon", „Olympic Bravery" și „Boehlen". „Amoco Cadiz", vas construit în Spania, aparținînd armatorilor americani, comandat de către un căpitan italian și navigînd sub pavilion liberian, dubla coasta insulei Ouessant, cînd, datorită unei avarii neînsemnate, cîrma nu a mai răspuns comenzilor. Nu demult echipajul ar fi putut repara avaria sau s-ar fi putut folosi de cele două elice, dar astăzi tancurile petroliere pot fi comparate cu niște balene avînd mușchi mai puțini decît un peștișor. Astfel, un petrolier de 500 000 tone este propulsat de un motor de 80 000 cai-putere și, dacă socotim un cal-putere pentru zece tone, am putea spune că este același lucru ca și cum un autobuz parizian ar fi prevăzut cu un motor de motocicletă !

În timp ce valuri de petrol curg în torente din cuvele distruse și buletinele meteo anunță o nouă furtună! Furtuna se înteteșe, două cabluri cedează și „Amoco Cadiz" își termină cursa pe stîncile de la Portsall, în mijlocul strigătelor de disperare ale marinarilor.

Unul dintre marinarii italieni povestește : „Am aruncat o barcă dar ea s-a sfărîmat de stînci. Nu ne-a mai rămas altceva de făcut decît să ne rugăm, așteptînd ajutoarele. Nu ne puteam servi nici măcar de radio, de teamă ca o scînteie să nu facă să explodeze nava".

Dimineața de vineri. Între Saint Mathieu și Plouguerneau toți locuitorii au aflat deja. Aerul saturat de vapori de petrol anunță ruina pentru hotelierii, pescarii și crescătorii de stridii de pe coastă. Atmosfera este din ce în ce mai apăsătoare. Într-un hotel din Wrac'h doi clienți au telefonat deja anunțînd că nu vor reveni acasă de Paști. În regiunea Portsall aproape 2 000 de persoane riscă să-și piardă slujba. Va urma o perioadă de 10 ani, așa cum s-a întîmplat după dezastrul lui „Torrey Canyon", în care totul va fi sfîrșit pentru acești oameni. În zona atinsă de dezastru, toată fauna marină este în pericol ; începînd de la plancton la pești, de la crustacee la scoici, ciclul de reproducere și chiar posibilitățile de hrănire sînt compromise. Apare clar, astfel, riscul dispariției pentru specii întregi.

Și din nou se văd bietele păsări cu aripile aținînd, pline de păcură ! În 1967, la Sept Iles, 90 la sută din coloniile de pinguini au pierit, iar coloniile rămase nu și-au regăsit niciodată prosperitatea. La Cotès-du-Nord ele sînt în număr mai mic, în schimb există la Ouessant, arhipelagul care adăpostește și ultimele foci din Franța.

„Amoco Cadiz" poate fi numit o catastrofă națională. Din recipientele lui au curs 80 000 de tone de păcură, mai mult cu 20 000 decît din „Torrey Canyon".

Pascuale Bardari, comandantul vasului, a fost găsit culpabil de delict de poluare, pus sub control judiciar și obligat să nu părăsească Brestul. Bardari este pasibil de pedeapsa cu închisoarea și de o amendă de 100 000 franci. Căpitanul remorcherului „Pacific" este socotit complice și urmărit ca atare, ca și pentru nedare de asistență unei persoane în pericol. Singurul lucru bun : echipajul a fost salvat de către elicopterele marinei, care l-au pescuit pe marinari unul cîte unul.

Fotografia a fost luată după ce giganticul petrolier „Amoco Cadiz", eșuat pe stîncile de la Men Gouiven, s-a desfăcut în două din cauza repetatelor lovituri date de furtună și a mareei. În cuvele aflate pe puntea bătută de valuri nu au mai rămas decît cîteva mii de tone de petrol din cele 230 000 transportate de vas. Restul petrolului a poluat 200 km de coastă

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Plancton și suflet

Mai întîi, surioară scumpă, muriră pisicile. Nimeni nu știa de ce îi murea pisica. A fost primul semn al bolii, pe care nimeni nu l-a prieput. Pe urmă, pe mare, au început să plutească peștii cu burta în sus. Pescarii îi culegeau cu mîna și îi mîncau, căci peștii păreau proaspeți. Peștii, draga mea dragă, erau otrăviți. Pescarii înghițeau mercur. Peștii conțineau mercur. Apele mării erau otrăvite cu mercur. Mercurul venea din deșeurile industriale ale uzinei de chimicale „Chisso Chemical Corporation", deversate în apa Mării Shiranui, la Minamata, în Japonia. Zece ani marea a fost intoxicată și au murit 234 de oameni, de maladia asta, a Minamatei, a mercurului înghițit odată cu peștele, odată cu apa. De alți zece ani uzinei i s-a interzis să-și mai verse deșeurile în mare, năvoade uriașe au închis locul ca peștii cei mai contaminați să nu mai poată ieși de acolo, dar lumea se gîndește că valurile de fund, curenții, să nu ducă totuși, mai departe, otravă. Fiindcă și azi găsești bolnavi, departe de locul crimei, la 40—50 km pe uscat, la 15—20 km în larg, pe insulele din jurul Minamatei. Peste 1 000 km² de mare sînt și azi contaminați. Vreo 600 de tone de mercur s-au fixat cu timpul în planctonul din care se hrănesc peștii. Pentru specialiști, iubită surioară a tuturor surioarelor care plîng la „Prietenii mei, elefanții", nu există soluție la acest cerc infernal : peștii mănîncă mercur, oamenii mănîncă pești, deci oamenii mănîncă pește otrăvit, mănîncă și mor sau nu. 1 300 de oameni sînt depistați ca suferînzi de boala Minamatei. Se admite că 10 000 de persoane ar fi atinse, susceptibilizate adică, — eu, unul, îți jur că nu-ți voi mai spune vreodată, nici în glumă, că ești susceptibilă. Cuvîntul ăsta, care, între noi, te scoate din sărite de mor de rîs, — acolo denumește oameni care și-au pierdut simțul tactil, odată cu îngustarea cîmpului vizual și blocarea mușchilor dorsali. Sînt pescari de peste 45 de ani, vîrsta noastră, care nu mai au putere să tragă năvoadele. Un altul, la 70 de ani, are trei băieți — oameni la 40 de ani, handicapați fizic din adolescență, ovînd la rîndul lor copii debili mintal. Boala Minamatei coboară din tată în fiu, din plancton în plancton, din pește în pește, pînă în adîncul oceanului. Nimeni nu cunoaște exact întinderea demografică a maladiei. Nimeni nu știe exact cîți sînt susceptibilizați. Începută misterios, prin moartea pisicilor, boala continuă a fi misterioasă în dezvoltarea ei, și știi de ce ? Îți voi spune, cu condiția să deschizi ochii, să-ți scoți capul de sub pernă. Află că la baza acestei boli nu stă numai mercurul. Ci o boală a bolilor — frica. Primilor pescari care au simțit și au văzut, în urmă cu două decenii, că ceva nu e în ordine, le-a fost o frică îngrozitoare să anunțe ce se întîmplă în natură. De ce le-a fost frică ? Să nu se compromită pescuitul, să nu se afle că vînd pește otrăvit. Ar fi sărăcit. Ar fi pierit. Ei au tăcut. Au apărut bolnavi și ei au tăcut. Dacă aveai un bolnav în familie, fata nu ți se mai mărita. Îngropau morții noaptea — și tăceau. Nimeni nu a cutezat, ani de zile, să dea informații, nicicum să protesteze, din frică pentru existența lor de pescari — pînă cînd tot existența l-a silit, săraca, să vorbească, medicația costîndu-i enorm, lunar, pe cei mulți și nedepistați. Lipsa de informații venită din frică — să nu știm vreodată, cum zicea bunică-mea, de boala asta a secolului nostru, mult mai gravă chiar decît panica, numită de Seneca cea mai rea dintre boli. Tăcerea din frică e mai rea ca panica, surioară, ea poate polua fiecare suflet și sufletul fiecăruia — cum spun basmele japoneze și filmele indiene — e un ocean mai adînc ca oceanul, cu fauna, flora, cu planctonul din care se hrănesc balenele inteligenței noastre... Mă asculți ? Eu știu că nu există cutie de rezonanță mai bună ca aceea a pernei sub care-ți ascunzi tu capul.

RADU COSAȘU ■

Note de drum din S.U.A.

Popas în Ithaca

Ithaca — un orăşel din statul New York — m-a aşteptat cu o ploaie de toamnă tirzie, însoţită mai apoi de lapoviţă şi de ninsoare. La aeroport m-au întîmpinat reprezentantul Departamentului Educaţiei al statului New York, Lee Traver, pe care-l cunoscusem cu două luni în urmă cînd ne vizitase ţara, şi profesorul W. E. Drake de la Universitatea Cornell. Profesorul ne-a invitat acasă la el, unde am început captivantul dialog pe teme profesionale, care avea să continue în zilele următoare.

Situată în partea de sud a lacului Cayuga, înconjurată de dealuri stîncoase, Ithaca beneficiază de un peisaj de o rară frumuseţe.

M-au atras multe locuri în orăşelul acesta. Pentru cîteva clipe am intrat în Clinton, cel mai elegant dintre primele hoteluri ale Ithacăi, a cărui construcţie a fost terminată în 1831. În urmă cu aproape un secol şi jumătate, hotelul era punct de oprire pentru diligenţe şi era cunoscut drept cel mai elegant local public de la vest de New York. Recent a fost restaurat de către Societatea de istorie „Dewih". Am reţinut de asemenea amănunte despre firma Ithacagun, fondată în 1880 de familia Smith şi cunoscută pentru înalta calitate în producerea de arme tradiţionale sportive. Produsele acestei firme au fost minuite, între alţii, de celebrităţi ca Teddy Roosevelt, John Philips, Sousa, Dwight D. Eisenhower şi generalul George Marshall.

Şi glorii sportive ca Jack Dempsey, Stan Musial sau Hank Aaron s-au prezentat în concursuri cu armele ce purtau marca firmei.

ŢINUTUL TOMPKINS

Frumuseţea Ithacăi este sporită de ţinutul Tompkins, întins în preajma lacului Cayuga. El are o suprafaţă de 475 mile patrate iar altitudinea la care este situat variază de la 381 la 2 000 picioare deasupra nivelului mării.

Sînt locuri în cuprinsul cărora circulă multe şi nenumărate legende. Oraş sau sat, aproape fiecare aşezare are propria legendă. Una dintre ele, referindu-se la fapte de mult petrecute, mi s-a părut ca o prevestire a exploziei publicitare din zilele noastre....

Într-o zi de vară călduroasă din anul 1879, se zice, un grup de muncitori care lucrau la amenajarea unui drum din apropierea cascadei Taughannacu au descoperit trupul unui uriaş înalt de 7 picioare, pietrificat, cu mîinile încrucişate pe şoldul drept, cu piciorul sting deasupra celui drept şi ambele strînse înspre piept. În jurul gîtului crescuseră rădăcinile unui copac din apropiere. În scurt timp, sute de curioşi s-au adunat la locul descoperirii. Faima gigantului Taughannock s-a răspîndit în întreaga regiune iar arheologii au proclamat în mod solemn importanţa excepţională a descoperirii. John Thompson, proprietarul pămîntului şi al hotelului din apropiere, a mărturisit însă că el a „plămădit" acest gigant dintr-un amestec de ouă, sînge de viţă, oţel şi ciment, pur şi simplu pentru a atrage atenţia asupra „bazei sale turistice". Ulterior, „făptura" uriaşă a fost îndepărtată, după ce a slujit scopului realizatorului ei. Rămăşiţele au fost îngropate într-o grădină de lîngă localitatea Trumansburg.

DIALOGURI LA CORNELL UNIVERSITY

În imediata apropiere a Ithacăi se află renumita Universitate Cornell — Cornell University Ithaca — un adevărat oraş aşezat într-o zonă deosebit de pitorească, aproape de lacul Cayuga. Fondatorii — Ezra Cornell şi Andrew Dicson White — scriau încă în 1865 : „Am vrea să înfiinţăm o universitate, unde să aibă posibilitatea să studieze oricine şi orice". De la înfiinţare aici au avut dreptul să înveţe şi fetele. Instituţia dispune acum de aproximativ 400 de clădiri în care locuiesc şi studiază aproape 20 000 de studenţi din toate statele S.U.A. şi din alte 80 de ţări ale lumii. Am fost informat că Universitatea are facultăţi particulare (60% din numărul studenţilor) şi facultăţi subvenţionate de stat (40%).

Îmi închipui — zic gazdei mele, Keith Kennedy, decanul Colegiului de agricultură — că taxele sînt destul de mari şi că nu oricine îşi permite să urmeze învăţămîntul superior.

Îmi zîmbeşte cu subînţeles : „Nu se poate spune că taxele sînt mici"... Cum poate cineva să obţină o bursă ? După ce criterii ? „Nu este deloc simplu, continuă decanul, al cărui răspuns îl retranscriu cu acelaşi interes. Studentul completează un formular prin care cere bursă, argumentează de ce şi menţionează veniturile părinţilor. Cheltuielile pentru un student înscris la o facultate particulară se ridică la circa 7 200 dolari pe an (taxă şcolară, casă şi masă). Indiferent de situaţia materială a studentului, la cererea lui de a primi bursă, facultatea face următorul calcul : 3 000 de dolari trebuie să fie daţi de părinţi, 700 dolari să fie cîştigaţi de student în timpul vacanţei de vară (muncind ca vînzător, cheiner, om de serviciu la hoteluri etc.), 1 000 dolari trebuie să fie împrumutaţi de la bancă, 500 dolari vor fi cîştigaţi de studenţi prin munca depusă de ei în timpul anului şcolar. A mai rămas, aşadar, o diferenţă de 2 000 dolari, care ar intra în discuţie pentru a fi aprobaţi ca bursă. Cheltuielile pentru un student de la o facultate de stat se ridică, în medie, la 3 000 dolari pe an. Recapitulînd ce am spus mai înainte, facem următorul calcul : 5 000 — 3 000 — 700 — 1 000 dolari. Mai rămîn 300. Pentru aceştia se acordă bursă".

La Cornell University Ithaca am putut urmări cum se desfăşoară practica studenţilor. Atît ei cît şi profesorii lor se consacră în egală măsură studiului teoretic şi practicii efective în producţie.

Remarcînd acest aspect şi informîndu-mi interlocutorii că şi în România se pune un deosebit accent pe îmbinarea învăţămîntului teoretic cu practica, profesorul William E. Drake m-a întrerupt :

— Cunosc măsurile luate în ţara dumneavoastră, mai ales în ultimii ani, în acest domeniu. Nu se poate altfel. Eu cred că profesorul trebuie să-şi împartă foarte judicios timpul de lucru între studiu şi practică. Altfel înseamnă că nu e un om întreg. Programul activităţii mele este împărţit cam aşa : 50 la sută din timp predau studenţilor, 20 la sută mă ocup de cercetare şi 30 la sută de probleme de „extention", adică, îngăduiţi-mi precizarea, de generalizarea a tot ce e nou.

Curios, îi solicit profesorului să-mi vorbească şi despre alte preocupări ale sale.

— Mă deplasez în diferite centre, îndeosebi la şcoli. Am întîlniri cu profesorii, cu fermierii, ţin prelegeri despre problemele actuale ale agriculturii ţării şi lumii, răspund la anumite întrebări. Discutăm şi învăţăm unii de la alţii.

Din numeroasele tipărituri realizate de Universitate mi-a reţinut atenţia şi Calendarul Universităţii, tipărit de Asociaţia studenţilor împreună cu magazinul campusului universitar. Este un volum în care sînt însemnate, pentru fiecare zi a anului, cele mai importante evenimente şi date, alte informaţii cu privire la activităţile, organizaţiile şi serviciile puse la dispoziţia studenţilor. El este folosit ca o sursă de informare, de-a lungul întregului an universitar, privind : meciuri de baschet, fotbal, hochei, înot, conferinţe cu teme diferite (arhitectură, artă, urbanism, ştiinţe sociale, ecologie etc.), spectacole de teatru, muzică, dans, expoziţii.

TEODOR MARIAN

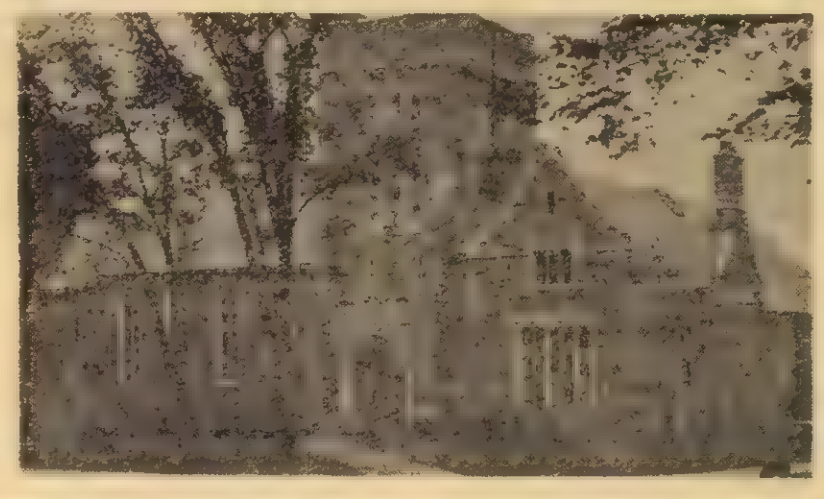

MONDO UMANO ?

„E pericoloso"

Vinerea trecută, telelimprimatoarele, radioul, televiziunea sau mari cotidiane se refereau — toate pe largi spaţii — la scrisoarea unor importante personalităţi politice italiene prin care apelau la popor să-şi întărească vigilenţa în apărarea instituţiilor Italiei, în curmarea strategiei terorismului devenită tot mai vizibilă şi, din păcate, mai destructivă. Aproape concomitent, parcă pentru a sublinia şi mai pregnant dimensiunea şi actualitatea acestui patetic apel, la Genova, membrii „Brigăzilor roşii" au săvîrşit un nou şi înfiorător atentat ale cărui circumstanţe şi victimă se cunosc. La ora cînd scriem aceste rînduri, deşi în răpirea lui Aldo Moro n-au intervenit elemente noi, ne vom referi mai pe larg la această strategie a terorismului din Italia ce-l atestă — se va vedea — caracterul nociv şi intenţia clară de a măcina instituţiile italiene, de a institui domnia fricii şi obsesiei vendetei dacă — doamne fereşte ! — acel om, cît de simplu ar fi el, ajunge în dezacord în vreun fel sau este chiar nevinovat) cu protagoniştii terorismului ca instituţie.

Faptul a fost demascat în mod constant de însăşi presa italiană : atît cea comunistă, socialistă, cît şi de cea de centru. Astfel, în iulie anul trecut, săptămînalul „L'Espresso" scria, între altele, că „numai în 1976 (în Italia — n.n.) au fost rechiziţionate peste 11 000 pistoale, puşti şi mitraliere şi aproape 3 000 de bombe artizanale de diferite tipuri, plus cîteva zeci de puşti-mitralieră... Cei care cer arme nu mai sînt numai delincvenţii comuni, care comit furturi în bănci. Sînt, în număr tot mai mare, grupuri teroriste care fac din lupta armată crezul lor ; mai sînt şi persoane izolate". Dincolo de aceste constatări importante revista citată arată că „întrebarea care apare spontan este una singură : de unde vin aceste arme ? Este, oare, atît de uşor să ţi le procuri ?" „Sosesc de pretutindeni, prin toate canalele posibile, atît internaţionale, cît şi interne" — declară funcţionarii poliţiei italiene şi ofiţerii carabinieri care subliniază că „să ajungi la cei care conduc «la persoana întîi» marele trafic este dificil". Dar dincolo de această piaţă clandestină a armelor, de avantajele materiale fabuloase ce le aduce celor ce-o practică, o atare piaţă are adesea vădite implicaţii politice majore. Cu armele respective se practică odioasa crimă politică şi se aplică amintita strategie a terorismului.

Tot o publicaţie italiană — „I Giorni" — abordînd începuturile acelor „killeri" (termen întrebuinţat prima oară de presa italiană în primăvara anului 1909 cînd, într-o toaletă din piaţa Garibaldi din Palermo, a fost găsit ucis un politist italian venit în Sicilia să descopere rădăcinile organizaţiei mafiote Mano nera), scria că, azi, cîmpurile de acţiune ale acestora sînt vaste şi au devenit o adevărată modă. Ei au ajuns chiar să se organizeze, să-şi unească forţele şi, în spatele unei ideologii — adesea contrafăcută — să propage crima şi teroarea drept mijloace de a se ajunge la aşa-zisele lor idealuri (! ?). Dincolo de severitatea statisticilor (care vorbesc, de pildă, de 700 000 de delicte de orice gen, în 1950, şi de peste 2 milioane, în 1976, de atacuri armate în bănci, de răpiri, sechestrări, de crime politice) există însă o întrebare şi mai severă : cum e posibil ? Şi tot presa italiană arată că nu prin autoturisme blindate, gărzi personale, lăcăte şi siguranţe sofisticate se va ajunge la combaterea terorismului, ci printr-o strategie eficientă, generalizată şi fermă.

PETRE NICOLAE

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAŢIEI

A concepe . . , sau a coase ?

Nu ştiu dacă industria de automobile se poate compara, ca putere de obsesie şi mijloace financiare, cu cea vestimentară (în special feminină) dar este cert că însemnările produse de un Cadillac decapotabil sau o eşarfă semnată Saint Laurent, Calvin Klein sau Cardin se aseamănă şi provoacă apetituri la fel de necontrolate, ceea ce rămîne în avantajul producătorilor. Moda are culise industriale în care spaimele şi speranţele sînt reglate, ca şi în cazul producţiei de automobile, de cerere şi ofertă. Nu este un secret că un model de pantof, de bluză extrem de simplă sau rochie extrem de sofisticată, se lansează după o acerbă luptă secretă în care proiectul a fost cu strădşnicie ascuns de echipele adverse şi, apoi, produs în serii debordante după ce clientela a fost învăţată, printr-o reclamă subtilă, să-l viseze şi să-l dorească din tot sufletul. Cum marile capricii se împlinesc cu sacrificii, preţurile au o alură corespunzătoare. O rochie oarecare semnată însă de un modist celebru ajunge să coste o mie de dolari. Un model de serie scurtă cinci mii şi aşa mai departe pînă la scorul stupefiant al unicatului...

Iată însă că de curînd o creatoare de modele britanică, Cecilia Lewis, s-a hotărît să arunce mănuşa mastodonţilor industriei vestimentare. Dînsa a lansat pe piaţă rochii, şi bluze, şi pantaloni, şi eşarfe şi cordoane, şi altele asemenea sub formă de prefabricate. Onorata clientelă îşi cumpără visul sub formă de „mecano", se duce acasă şi pe bază de schiţă coase între ele părţile componente. Rezultă un minunat model la fel de minunat ca şi cele de o mie de dolari cu diferenţa că poate fi achiziţionat la un nivel apetisant : între 30 şi 50 de dolari.

La Paris, Roma şi Chicago noul val a produs frisoane.

Se apreciază că o importantă parte a clientelei mondene îşi va acorda — cu o discreţie de înţeles — cîteva ore de croitorie la domiciliu pentru a economisi de douăzeci de ori costul supremei eleganţe. Lovitura a venit atît de năprasnic încît cîteva case de modă italiene au şi lansat, cu grabă şi furie, cîteva sloganuri din care rezultă că un adevărat model, un model pur, este rezultatul direct al artei de a coase şi nu atît de a concepe o „linie" cum se crede îndeobşte...

Viaţa ca-n filme...

Gustav Svensson şi-a cîştigat, în urmă cu zece ani, o oarecare celebritate. Împreună cu alţi vreo 40 de colegi de generaţie, băieţi şi fete, a jucat atunci într-un film, care nu s-a dorit cu orice preţ dur, dar a reuşit să fie sensibil mai mult. După prezentarea peliculei la Stockholm, Gustav a devenit pentru spectatori „Stoffe", teribilul Stoffe, adolescentul care intră în tinereţe beat şi înfuriat, cu o poftă nebună să spargă toate porţelanurile de pe pămînt, din dorinţa de a nu muri de plictiseală. Stoffe a devenit simbolul unei generaţii despre care se vorbeşte mult şi pentru care se face puţin, personajul cheie al unei drame tipic suedeze sau tipic italiene sau tipic olandeze, nu are nici o importanţă. Gustav Svensson, alcoolic la 17 ani, traficant de mărunţişuri şi şef de bandă, şi-a jucat în film viaţa fără trac şi fără factiţii lăsînd pentru arhivă un film document pentru deceniul trecut. Anii s-au scurs şi atmosfera vieţii în gang s-a schimbat. De cînd tinerilor nu li se mai permite consumarea băuturilor tari şi chiar a berii în anumite localuri, fuga în neant se realizează cu mijloace perfecţionate şi tînăra generaţie îşi macină viitorul în stilul, devenit de-abia acum banal, al consumului de droguri. Stoffe şi ai lui au trecut, de la coniac la heroină şi de la bere la haşiş. Suedia care pînă nu demult părea să se mîntuie în afara „modei albe" s-a văzut tîrîtă pe acelaşi tobogan pustiitor şi amar. Cîtva timp Stoffe a ţinut sus, inconştient şi bătăios, drapelul pierderii de speranţă. De curînd a murit complet demontat de excesul de stupefiante. Alţi 30 din faimoasa distribuţie a filmului au urmat acelaşi drum. Generaţia Stoffe şi-a executat cîntecul de lebădă la scenă deschisă devenind, vrînd-nevrînd, un subiect care acum umple de surescitare pilcuri de sociologi, medici şi poliţişti.

În faţa curentului cu meandre tot mai ample şi contaminării tineretului suedez de ravagiul drogurilor, ministrul afacerilor sociale, Rune Gustavsson, a declarat că „se impune cu stringenţă o acţiune internaţională concertată pentru a pune capăt reţelelor clandestine care prin inundarea pieţei occidentale cu stupefiante pun sub semnul întrebării şansa unui întreg tineret de a fi el însuşi". La Stockholm va avea chiar loc, la începutul lunii iulie, o conferinţă ministerială axată pe această temă. Desigur iniţiativa este constructivă. Rămîne că drumul de la efect la cauză să fie parcurs integral, căci altfel viaţa ca-n filme va continua cu o distribuţie nouă deşi în acelaşi gang...

RADU BUDEANU

Provincia iese în față

Cîteva rezultate care ne impun ne arată că tendința de a centraliza la București în toate ramurile de sport pe cei mai buni ne-a făcut mari deservicii de un timp îndelungat. Duminică, **H. C. Minaur** — Baia Mare a cîștigat **Cupa României**, învingînd cu 26—24 pe **Steaua**. Dacă socotim că din această formație lipsea și Mironiuc, proaspăt transferat la învinși, dacă ne aducem aminte că Birtalan a plecat tot de la Baia Mare, avem imaginea unui handbal care se naște în puncte depărtate de București, ale cărui roade sunt culese în Capitală, ca și în fotbal, ca și în hochei, ca și în baschet, ca și în alte sporturi. O alergătoare eminentă, Natalia Mărășescu, s-a format la Craiova. O înotătoare care bate recorduri după recorduri, Irinel Pănulescu, e din Ploiești, dacă țin bine minte.

Ce vreau să spun de fapt ? Iată, Gabriel Sandu a fost scos de **Dinamo** din lot. Era un fotbalist bun și acum nu va mai fi nimic. Dumitrache, de la același club, a plecat **la Jiul**, unde arată că este încă un jucător de bună calitate. La Brașov, Teașcă, cu niște necunoscuți și cu o echipă care nu numără la ora asta decît 12 jucători valizi, se află în plutonul fruntaș numai după șase luni de muncă, aducînd pe **Steagul Roșu** din starea de retrogradare acolo unde multe formații ar vrea să se afle. Să fie provincia un loc mai puțin tentant, unde posibilitatea de a greși e mai redusă ? Nu ar trebui să absolutizăm, dar ceva adevărat există. Dacă băgăm bine de seamă, anul acesta, în fotbal, tot o echipă de provincie — mă gîndesc la **A.S.A. Tg. Mureș** — a dominat campionatul. Să fie de vină aerul Bucureștiului sau circiumile mai numeroase că unele cluburi cu firmă mare abia se regăsesc și că, dacă n-ar exista sentimentul iertării, ele ar fi silite să renunțe la o jumătate din loturile, și așa destul de numeroase și pline de nume cu stalf? Rezultatele în fotbal se cunosc : zero tăiat în patru ! Să sperăm că noua conducere instaurată la Ministerul Sporturilor va eradica cu severitate racilele vechi din acest domeniu. Afară cu chiulangiii, cu bișnițarii, cu gargaragiii, cu **vrăjitorii** și cu conducătorii de club care se poartă cu vedetele răsuflate cum te-ai purta cu niște ologi. Fotbalul românesc n-are nevoie de ratați, de mincinoși !

Să ne întoarcem încă o dată la rugbyștii noștri care, alături de handbaliști, atleți, jucători de tenis și tenis de masă, de alți sportivi de performanță, cinstesc sportul românesc. I-am văzut pe Giulești, duminică, în fața unui adversar care, desigur, nu le punea probleme, Cehoslovacia nefiind Franța. Dar cîtă dăruire, cîtă forță de luptă, ce seriozitate la fiecare balon pe care-l scoteau din grămadă ! Aveam în față un XV în formare, o echipă schimbată pe jumătate, cu elemente tinere. Dar ce calități arătau și cei mai virstnici, și cei care veneau. În rugby-ul românesc important este amatorismul pur care-l însuflețește de la naștere lui pe aceste tărîmuri, dragostea de sport a celor ce l-au slujit și-l slujesc încă. Pe rugbyști nu trebuie să-i momească nimeni cu nici o promisiune, nu trebuie „mobilizați", nu cer să li se țină discursuri, nu cer să fie rugați, ei, pur și simplu, știu ceea ce doresc și ceea ce trebuie să facă, și fac! Campioni europeni anul trecut, vicecampioni anul acesta, probabil, una din cele **șase mari puteri** în domeniul acestui sport în lume, iată cartea de vizită a unor mari sportivi pe care publicul îi răsplătește foarte puțin. Tribunele de la Giulești erau pe jumătate pline. Dar nu merită oare, acești admirabili luptători pentru culorile patriei, mai multe articole în presa noastră care se extaziază la cea mai mică fentă a lui Cutărescu care, duminica viitoare, ratează cît în șapte ani și rîde sfidător că ne-a tras chiulul ? Nu merită oare un Motrescu, un Vasile, un Marin, un Paraschiv, un Dumitru, un Murariu, un M. Ionescu, un Dărăban, un Ortelecan mai multe ode decît, să zicem, controversații Dumitru, Iordănescu, Zamfir, Dudu Georgescu chiar, și alții, atît de capricioși, atît de lasă-mă să te las cînd n-au chef de fotbal ?

EUGEN BARBU ■

P.S. Aș nedreptăți pe handbaliști, care ne-au arătat, tot duminică după-masă, că nu s-a sfîrșit cu acest sport în ce ne privește și că avem încă jucători ca un Palko, ca un N. Voinea, și chiar Birtalan, Stîngă, Drăgăniță și Voina, ca să nu mai vorbesc de Gațu, în stare să ridice tribunele în picioare. Finala dintre **Minaur** și **Steaua** a fost un meci de zile mari. Felicitări !

Cap la cap în lupta pentru un loc în A

GLORIA BUZĂU

F.C.M. GALAȚI

● **Oricît ar fi de riscante anticipările în fotbal, chiar periculoase pe teritoriul fotbalului nostru pe care lucrurile se schimbă de la o zi la alta, cu o ușurință demnă de cauze mult mai bune, îndrăznim să afirmăm că una din viitoarele divizionare A se va numi Gloria Buzău sau F.C.M. Galați, angajate în prezent într-o luptă acerbă în fruntea seriei I-II a diviziei secunde. După 23 de etape le desparte un singur punct, restul competitoarelor părînd să aibă, după calculul hîrtiei, șanse reduse de a le ajunge din urmă și, eventual, întrece. Începînd astăzi prezentarea principalelor candidate la promovare din toate seriile diviziei B, l-am invitat la cuvînt pe antrenorii animatoarelor primei serii, foștii internaționali Ion Ionescu și Gheorghe Constantin, nume familiare iubitorilor fotbalului românesc.** ●

„Privesc înainte cu încredere"

— E greu, Ion Ionescu, să fii lider de la începutul campionatului?

— Trebuie să ai nervii tari, pentru că fiecare adversar, pe terenul lui sau la Buzău, joacă împotriva primei clasate cu maximum de ambiție. Asta presupune muncă serioasă de la etapă la etapă, perseverență și echilibru, mai ales în condițiile în care am abordat returul fără doi dintre titularii de bază, fundașul central Petrache și atacantul Negoescu.

— Ce s-a întîmplat ?

— Primul s-a îmbolnăvit de hepatită, iar cel de-al doilea a fost, în iarnă, operat de menisc. Intervenția, realizată de doctorul Dumitru Tomescu cu prieperea-i obișnuită, a reușit, Negoescu a revenit, iar jocul său e din ce în ce mai bun.

— La urma urmei, Gloria nu e o echipă prea cunoscută publicului larg, de aceea te-aș ruga să treci în revistă piesele ei de bază.

— Îmi place să cred că tăria echipei constă mai mult în omogenitatea ei decît în renumele unor jucători, deși nu ducem lipsă nici de fotbaliști foarte buni, cu vechi state de serviciu, uniți trecuți chiar prin ciurul și dîrmonul diviziei A, ca Toma, Oprișan, Negoescu. Excelent joacă în acest sezon vîrful de atac Stan și aripa stîngă Radu Gheorghe, în vreme ce apărarea, care a primit numai 13 goluri pînă acum, cele mai puține din toată divizia B, e dirijată cu înțelepciune de „centralul" Nicolae, componeat al lotului olimpic. După cum vezi, n-avem o echipă chiar anonimă !

— Dar Galații recuperează și au ajuns la un singur punct !

— Fiecare își joacă, nu-i așa ?, șansa lui ! Nu vreau să mă arăt optimist, dar privesc înainte cu încredere. S-ar zice că programul ne avantajează, aducîndu-i la Buzău, între alții, pe gălățeni pentru un meci care s-ar putea să decidă promovarea. Apoi, sper ca un oarecare ghinion să ne părăsească și Buzăul, gruparea cu suporteri minunați, capabili să străbată toată Moldova spre a cînta „faceți loc, faceți loc, Gloria-i pe primul loc", să joace la anul în prima divizie.

— Care ghinion ?

— Cel de la Vaslui, bunăoară, cînd am pierdut un punct în ultimul minut, gazdele egalînd din penalty, duminică în care, la Constanța, F.C.M. a cîștigat printr-un gol marcat exact în același minut !

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

„Echipa a început să capete personalitate"

— Gheorghe Constantin, dacă-ți aduci aminte, cînd ai venit la Galați, în vara trecută, mi-ai declarat că intenționezi să construiești aici o echipă care să nu mai facă naveta între primele litere ale alfabetului fotbalistic. Ești mulțumit de ce ai realizat pînă acum ?

— Da, fără falsă modestie. Am găsit o echipă obosită, care nu prea știa să stea în teren. Acum, după 2 victorii consecutive obținute în deplasare, la Săvinești și Constanța, îndrăznesc să afirm că echipa a început să capete personalitate. Disciplina jucătorilor s-a îmbunătățit, s-a conturat o concepție de joc cu o largă gamă de exprimare, am ajuns la păstrarea unui ritm constant pe toată durata unei partide, a crescut simțitor spectaculozitatea acțiunilor, s-a perfecționat dinamica posturilor și altele. Din păcate, cuiul lui Pepelea, valabil pentru tot fotbalul românesc, mai rămîne înfipt și la Galați, tehnica jucătorilor fiind încă deficitară, din care cauză atacanții mei ratează adesea din situații favorabile.

— Cu toate astea, Oblemenco e golgeterul seriei ! Apropo, care e randamentul jucătorilor mai virstnici ai formației ? Mă refer, firește, la Oblemenco, Deselnicu, Stoicescu și așa mai departe.

— Sînt, în general, mulțumit de contribuția lor, mai ales de eficacitatea lui Oblemenco, care a înscris pînă acum 15 goluri. Sper în recuperarea cît mai rapidă a lui Stoicescu, accidentat la Piatra Neamț, în partida cu Relonul, înlocuit acasă cu mina în ghips. După opinia mea, dispun de un lot acceptabil și, chiar dacă am unele rezerve față de prestația echipei, nu totdeauna la nivelul numelor care o alcătuiesc, cred că vom avea un cuvînt greu de spus în desemnarea cîștigătoarei seriei.

— Mai clar. Va cîștiga F.C.M. seria sau nu ?

— Sigur, dorim din toată inima să promovăm, pentru noi și pentru miile de suporteri care ne înconjoară cu simpatie și încredere, dar nu vrem să promovăm oricum, ci numai printr-un fotbal modern, de calitate superioară. Jucătorii, cei cu experiență și cei foarte tineri, juniorii Vlad, Majaru sau Moțoc, sînt conștienți că lupta va fi aspră și că promovarea s-ar putea hotărî chiar în ultima etapă. Pe dorința lor de a depune toate eforturile și pe responsabilitatea lor, care mi se pare în creștere, se bazează optimismul meu. Dar, oricît ai insista, un răspuns ferm nu vei primi de la mine !

TELEMAC SIRIOPOL ■

Fotbal

DIVIZIA B

BUCUREȘTI : Metalul—Chimia Rm. Vîlcea 1—0 (0—0). Victorie meritată a gazdelor, chiar dacă obținută tocmai în minutul 90, deci cu oarecare șansă. Dar nu trebuie să scăpăm din vedere dominarea netă a jucătorilor bucureșteni, care au asaltat pe perioade de pînă la zece minute încontinuu poarta lui Roșca, uneori cu fundașii centrali postați pe linia careului mare advers. Astfel, în cîteva rînduri șansa l-a ferit pe portarul oaspeților de golul care plutea în aer — și să reținem că acest lucru s-a petrecut din partea unei echipe destul de modeste valoric, în plus lipsită de doi titulari. ● Acestea fiind zise iată că nu prea mai rămîn motive de scuză pentru liderul seriei, echipa vîlceană evoluînd la București departe de pretențiile așteptate, precum o formație modestă, jucînd după cum dicta adversarul, cu ochii la timp și încrămădită în careul propriu, de unde aoărătorii degajau rareori cu adresă și mai întotdeauna cît mai puternic. În rest, cîteva artificii de loc ale lui Savu, dribllngul de cît de derutant pe atît de fără măsură al lui Carabageac, insistența nesusținută a lui Cornel Nicolae — cu alte cuvinte acțiuni individuale, pe fondul unei defensive oarbe, echipa vîlceană acceptînd dominarea netă a unei formații fără veleități, excentînd desigur lupta pentru evitarea retrogradării. ● Metalul, deci, s-a mai peticit cu alte două puncte în clasament, dar echipei îi lipsesc astăzi tinerii talentați care i-au adus bunul renume, fiind mai mult un amestec de improvizație și lipsă de maturitate, cu jucători vioi, dar care nu prea știu decît să încrămădească mingea în careul advers. ● Atmosfera a fost întregită de un stadion arhiplin, așa cum n-am apucat să vedem pînă acum pe Metalul (surprinzător de puțini, însă, suporterii vîlceni, la un meci disputat la 150 km de casă !), spectatorii îndurînd o vreme urîtă și un vînt tăios pentru mult prea puțin fotbal. ● A arbitrat cam orea nesigur Gh. Ispas (Constanța), între altele el refuzînd gazdelor un penalty destul de limpede, petrecut cu numai cîteva minute înainte de gol. **(Dumitru Graur)**

TG. JIU : Panduril—F.C.M. Giurgiu 1—1 (0—0). S-ar părea că există o oarecare legătură între încercările gazdelor de a menține echipa în divizia secundă și vizarea programelor editate cu ocazia jocurilor pe teren propriu ! Realizate prin străduința gazetarului D. Albulescu, programele servesc la Tîrgu Jiu drept... bilete de intrare la meci și costă nici mai mult nici mai puțin decît 10 lei ! ! Asta cu condiția să poarte ștampila asociației. Dacă n-o poartă, bucățile de hîrtie, fireste nelnșeriate și deci necontabilizate, reprezintă ceea ce sînt ! ● Cît despre meciul în sine, el a fost presărat cu execuții tehnice aflate la limita dintre penibil și incredibil, cu ratări uriașe și senine, cu lufturi spectaculoase, „remarcîndu-se" în această privință localnicii Pițurcă și Rădoi, care n-au reușit să înscrie nici din poziții în care mingea mai-mai c-ar fi intrat singură-n poartă ! ● Giurgiu n-a strălucit defel, dar s-a ales cu un punct, meritat după desfășurarea partidei, și s-ar fi putut alege chiar cu două, dacă arbitrul n-ar fi acordat cu ușurință o lovitură de la 11 metri pentru Panduril ● Un cuvînt de laudă pentru entuziastul public din Tg. Jiu, care n-a obosit în a-și susține echipa favorită, ale cărei șanse de supraviețuire par serios compromise. ● Slab arbitrajul timișoreanului R. Schwell. **(Ion Predoșanu)**

CLUJ-NAPOCA: Universitatea — C.F.R. 0—0. Judecînd după tribunele arhipline, după copacii din jurul stadionului încărcați pînă la ultima creangă și după mulțe de oameni rămași fără mult rîvnitul bilet de intrare, s-ar fi zis, duminică dimineața, că tot orașul de pe Someș s-a îndreptat spre „Municipal", spre a urmări derbiul local. Unul din marii pasionați ai „șepcilor roșii", doctorul Mihai Iubu, ne-a declarat după meci că nu-și aduce aminte să fi văzut vreodată atîta public pe un stadion clujean! ● Din păcate, partida, desfășurată sub semnul mizei, nu s-a ridicat la niveiul așteptărilor. C.F.R. a dominat, arătîndu-se o garnitură mai matură și mai omogenă, dar „U" s-a apărat, exact, Lăzăreanu descurcîndu-se foarte bine în cîteva situații critice. Antrenorul Petre Moldoveanu („U") a părut mulțumit de rezultat, deși „mijlocul terenului n-a funcționat mai deloc, iar jucătorii n-au prea respectat sarcinile de joc". Nu știm ce-a gîndit, în minutul 91, antrenorul Ștefan Onisie, care ne-a refuzat orice declarație! ● Corect arbitrajul bucureșteanului C. Bărbulescu. **(Gheorghe Amuza)**

H. C. Minaur Baia Mare — cîștigătoarea Cupei României la handbal

H. C. Minaur Baia Mare sau mica buturugă care a răsturnat, în finala Cupei României, deopotrivă calculele specialiștilor în handbal și carul mare al Stelei, campioana de cluburi a Europei ! Echipă a entuziasmului și eforturilor locale, „Minaur" trebuie să rămînă exact ceea ce este, ca și Universitatea Timișoara, dealtfel, cealaltă cîștigătoare a Cupei, adică o grupare a tinereții și perseverenței, nicidecum o furnizoare de jucători cu nume (vezi cazul Mironiuc) pentru formațiile „cu firmă" din București.

Spionaj și electronică

Planul lui Gehlen de a construi o „ecluză" pentru interceptarea convorbirilor telefonice din Berlinul democrat avea cîteva fisuri, între care cea mai serioasă era aceea că, la data executării sale, el era cunoscut organelor R.D.G. pe căi despre care nu este locul și nici cazul să vorbim aici. Dar Reinhard Gehlen se trăgea, după mamă, dintr-o familie flamandă a cărei deviză era „Laet vaeren nyt", adică, „Nu te lăsa niciodată", fiind deci un individ perseverent. Aceasta reiese cu prisosință și din faptul că, foarte curînd după eșecul suferit, s-a îmbarcat într-o nouă aventură electronică în care i-a atras și pe patronii săi.

Noua schemă pentru interceptarea convorbirilor telefonice din Berlinul de Est era mult mai complexă și cerea mult mai multe eforturi decît dirijarea unui vaporaș-jucărie pe apele unui lac. Planul prevedea construirea unui tunel ce urma să străbată cîteva sute de metri din sectorul de vest al Berlinului pînă la un punct important de joncțiune al unui circuit telefonic situat în cartierul Glienicke în Berlinul de Est, în imediata apropiere a liniei de demarcație. Tehnicienii de la Pullach (N.N. — sediul central „Organizația Gehlen"), lucraseră timp îndelungat aplecați asupra diagramelor instalațiilor de telefoane existente în Berlin pînă către sfîrșitul războiului. Ei stabiliseră că majoritatea circuitelor blindate ce asigurașeră comunicațiile telefonice dintre diversele comandamente centrale militare rămăseseră intacte și fuseseră adaptate nevoilor Republicii Democrate Germane. Joncțiunea de la Glienicke ținea tocmai de această instalație.

Controlul general al acțiunii a revenit serviciului tehnic al „Organizației Gehlen". Lucrările de excavație efectuate la Rudow au fost justificate ca fiind legate de extinderea instalațiilor subterane ale stației radar. Tunelul pleca de la această stație și se prelungea pe o distanță de aproximativ 600 metri trecînd pe sub rețeaua de sîrmă ghimpată ce marca granița dintre cele două sectoare. Cantitățile de pămînt excavat care depășeau pe cele normale erau împachetate la subsolul clădirii ce adăpostea stația în lăzi mari de lemn care serviseră la transportul aparaturii electronice necesare, chipurile, modernizării instalațiilor radar. Aceste lăzi erau scoase de camioane ca ambalaje goale din curtea imobilului. Tunelul, a cărui construcție a durat trei luni, prezenta o structură solidă și se afla la circa 8 metri sub nivelul străzii. Pereții interiori erau constituiți din tuburi de fontă turnată cu diametrul de 2,30 m. Aceste tuburi fuseseră aduse pe șantier și introduse în săpături tot sub pretextul construirii unor instalații aferente stației de radar. Gangul ducea spre trei camere mari, asigurate fiecare cu uși de oțel acționate electronic. Una din aceste camere adăpostea instalația de aer condiționat, alta instalațiile de ascultare, iar cea mai mare panoul de comandă al „centralei". Aprovizionarea cu energie electrică era asigurată de instalația ce alimenta instalația de radar însă tunelul avea și un generator propriu capabil să furnizeze în mod autonom energie și căldură. Complexul era, de asemenea, prevăzut cu două zone fortificate ce constau din baricade construite cu saci de nisip și rețele de sîrmă ghimpată. Cei ce lucrau în tunel fuseseră preveniți că în cazul în care vor fi surprinși vor trebui, eventual, să lupte la adăpostul acestor baricade, pentru a cîștiga timpul necesar distrugerii instalației și retragerii în interiorul clădirii de sub care pornea tunelul. Sub aparate fuseseră instalate încărcături explozive destinate să arunce totul în aer într-o asemenea eventualitate.

Tunelul a funcționat vreo nouă luni iar deservirea instalațiilor sale a fost asigurată de specialiști în telecomunicații, cît și de oamenii organizației lui Gehlen cunoscători ai limbii ruse. Aparate speciale de amplificare menținеau calitatea impulsurilor pentru a preveni suspiciunile specialiștilor organului de telecomunicații al R.D.G. ce întreținea circuitele interceptate. Grupurile de preselectare dirijau concomitent 432 convorbiri la magnetofoanele ce le înregistrau automat pe benzi.

Pe parcurs au apărut și unele incidente care au provocat momente de panică în tunel. Astfel, odată, unul din cei ce lucrau în interior a auzit zgomotul unui compresor chiar deasupra sa. Lucrurile se petreceau în porțiunea aflată sub teritoriul Berlinului de Est și toată lumea a fost convinsă că descoperirea instalației era iminentă. Postul de observație instalat în clădirea stației radar i-a liniștit însă pe cei aflați în dispozitiv : zgomotele proveneau de la o echipă de muncitori ce săpau un șanț de canalizare de-a lungul zidului cimitirului Rudow cam la opt metri de axul tunelului. În timpul iernii din 1955/1956, spionii au intrat iarăși în panică. După o ninsoare puternică, s-a constatat că, în ciuda celor opt metri de pămînt izolator ce despărțeau tunelul de nivelul străzii, căldura degajată de acesta fusese suficient de puternică pentru a topi zăpada căzută. Și astfel, exact pe traseul tunelului, a apărut o cărare care indica fără greș amplasarea sa. Instalația de încălzire a trebuit să fie oprită cîteva săptămîni, timp în care cei din interior au lucrat îmbrăcați cu paltoanele încălzindu-și mîinile la niște radiatoare mici electrice. Un sistem de răcire a fost instalat pe tavanul tunelului, astfel încît straturile de pămînt de deasupra au înghețat. O nouă ninsoare căzută la scurt timp a acoperit pîrtia formată.

Informațiile obținute pe această cale, în ciuda timpului care s-a scurs precum și în ciuda faptului că doi dintre protagoniștii acestei isprăvi și-au scris memoriile, sînt clasificate și astăzi drept „strict secrete" iar acest fapt este de natură să intrige dacă ținem cont de faptul că au fost înregistrate, prelucrate și trimise centralei, pentru analiză și exploatare, sute de convorbiri.

La 26 aprilie 1956 dimineața ofițeri ai organelor de securitate sovietice și o formație a poliției populare din R.D.G. au pătruns cu forța în tunel printr-o spărtură făcută de ei la capătul dinspre Glienicke al construcției. Instalațiile de alarmă au funcționat prompt și astfel tunelul a putut fi părăsit la vreme. Un aparat pentru făcut cafea expres mai fierbea încă liniștit, uitat în pripă de către proprietarul său...

Descoperirea tunelului a fost pe larg folosită de către autoritățile sovietice și cele ale R.D.G. în acțiunea de demascare a acțiunilor spionajului capitalist și a metodelor sale. Zeci de ziariști și sute de turiști au putut vizita instalația dezafectată. Organele sovietice interesate au publicat o broșură intitulată „Prinși asupra faptului" în care erau demascați Gehlen și complicii săi. Apoi totul a căzut în uitare. Se părea că povestea s-a sfîrșit aici...

În februarie 1970 însă, la Moscova a fost dat publicității un decret al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. prin care se conferea unui englez numit George Blake, Ordinul „Lenin". Decretul preciza că „tovarășul Blake adusese timp de mulți ani, în condiții periculoase, serviciii eminente și dejucase operațiile Serviciului secret britanic și ale altor organizații ostile Uniunii Sovietice și celorlalte țări socialiste". Povestea lui George Blake este prea lungă pentru a fi redată aici. Ne vom mulțumi doar să consemnăm interviul acordat ziarului „Izvestia" cu prilejul decorării sale, în care Blake a dezvăluit că, în anul 1955, găsindu-se la Berlin în postul de locțiitor al șefului secției operațiilor tehnice a „Intelligence Service", a avut cunoștință și a zădărnicit una dintre cele mai mari acțiuni de spionaj încercată în ultimii 20 de ani de către serviciile occidentale. Blake a precizat că se referă la operația „Gold", numele de cod al acțiunii de construire a tunelului de la Berlin. Reamintind că multe din materialele folosite la dotarea tunelului erau de proveniență britanică, ne mulțumim să presupunem că abia în 1970 patronii s-au lămurit pe deplin de ce în ultimele săptămîni de funcționare a tunelului, abonații sovietici și est-germani ai rețelei interceptate au adoptat o comportare ce putea fi caracterizată prin termenul de „tăcere telefonică". Nu numai că numărul convorbirilor scădea pe zi ce trecea, dar conversațiile erau purtate de o asemenea manieră încît lăsau impresia că abonații știau că sînt ascultați.

Dezvăluirile lui Blake au provocat, desigur, o avalanșă de analize și evaluări. Șefii lui Gehlen au fost fără îndoială curioși să cunoască, măcar după 14 ani, cît material de „intoxicare" le-a fost strecurat pe această cale.

(Va urma)

I. MOCANU

Moartea boxerului

Într-adevăr, așa cum prevăzuse maică-sa, golgota sportului de performanță se ridică în fața lui Ion Covaliu, abruptă. Competițiile pugilistice la care era chemat îl expuneau la extrem de multe solicitări fizice și morale. Întregul urcuș era plătit cu sîroaie de sudoare. Începură afirmările și pe plan internațional, el fu selecționat de echipa de juniori a țării ; jucă peste granițe, în Grecia, în Turcia, în Iugoslavia, palmaresul se îmbogăți cu tot mai multe victorii. De pretutindeni avea însă grijă să-i trimită maică-sii ilustrate multicolore, cu peisajele cele mai încîntătoare ale orașelor pe unde repurta victorii, vechi domuri, catedrale ilustre, piețe, temple, lacuri scăldate de soare, bulevarde lungi, arcuri de triumf, obeliscuri, toate soscau pe adresa mamei și fiecare scriitură a băiatului vădea strădania lui de a demonstra Rozaliei Covaliu că fiul ei a atins o culme în boxul european amator. Campionatul național de juniori la categoria sa îl cîștigase din primul foc. Aproape că nici n-a avut adversar. Ambițios și tenace aplica celor cu care se confrunta în ring lovituri necrutătoare. Covaliu urca treaptă după treaptă în atenția generală și amatorii de box din țara noastră îl considerau o vedetă în ierarhia pugilistică românești. Cîțiva reporteri sprinteni la condei îl „declaraseră „fenomenalul băiat de la Brăila" și-i prevestiseră ascensiunea.

Caruselul amintirilor se mișca însă întruna, precum un disc ferestruit în dreptul unei scene de neuitat. În chenarul acela revăzu Covaliu Viena la un meci internațional unde fusese inclus pe lista favoriților să se bată cu un semigreu, Walter Kraus. Semigreul român avea pe atunci o cotă de uriașă apreciere pe arena europeană și de aceea întîlnirea era așteptată cu nerăbdare de austrieci. Se puseseră pariuri mari pe Walter Kraus. Numai că tot în vremea aceea, Ion Covaliu nu prea putea fi ușor intimidat, deși găsi o Vienă fierbînd în sucul unei publicități spumoase. Încă de la aerogara marii capitale de pe Dunăre megafoanele anunțau din timp în timp meciul de box ce avea să se desfășoare pe arena din incinta Kultur-Haus-ului vienez. Panourile luminoase făceau cunoscut același eveniment sportiv și subliniau calitățile vedetelor de primă mărime ce evoluau la întîlnire, în ordinea importanței lor. Numele lui Covaliu se afla printre cele citate, afișele răsăreau la fiece pas dezvăluind boxerului român aspectele mașinii publicitare care fusese pusă în mișcare spre a atrage cît mai mulți spectatori, mai ales că biletele fuseseră puse în vînzare la prețuri piperate. Spre a face și mai atractivă reclama, pe unele afișe mai mici ca dimensiuni, ce împînzeau standurile de ziare, se imprimaseră biletele de meci la scară mare, făcîndu-se mențiunea că prin intermediul acelui petic de hîrtie pot fi văzuți în după amiaza zilei de mîine, în carne și oase, magnificii ringului european. Grelii și semigreii cei mai reputați, de la Clark pînă la Kuznetov, de la Beno Claudio, la Covaliu, temutul rival al lui Kraus. Acest bombardament vizual îl obosise în jumătatea de oră ce o petrecuse în turismul federației de box austriece. Mașina aluneca pe marile bulevarde ducîndu-i în viteză pe el și coechipierii săi către hotel. Delegatul organizatorilor care-i întîmpinase la aeroport vorbea cu un debit foarte ridicat, amintindu-i de pasionații din orașul lui dunărean. Austriacul i se adresa în special lui, aruncîndu-i din cînd în cînd priviri cam îngrijorate, căci acum, văzîndu-l în realitate, se gîndea la șansele lui Kraus și, probabil, nu-i convenea conformația sportivului român. Meciul propriu-zis l-a rezolvat ușor, învingîndu-și adversarul fără dificultate, nelăsîndu-i nici o speranță. Chiar din prima repriză s-a angajat într-o mi-

traliere a plexului și a bărbiei care erau foarte slabe și Covaliu le-a atacat continuu. Kraus era un tip rezistent și ducea la tăvăleală, dar dacă îl aflai punctele vulnerabile îl aveai în mînă ca pe o păpușă dezarticulată. Ca să nu-i dezamăgească publicul Covaliu a fost indulgent. I-a mai plimbat puțin pe austriac, i-a oferit două gîrzi deschise ca să puncteze dar conditia fizică si alonja românului au funcționat impecabil și atunci cînd repriza a doua s-a apropiat de sfîrșit, meciul era jucat. Oficialii i-au acordat în unanimitate victoria : Sala Kultur-Haus-ului l-a ovaționat pe Covaliu, iar adversarul i-a întins mîna, ca într-o idilică confruntare de la începutul boxului amator. Surpriza n-a constituit-o meciul propriu-zis, ci faptul că, după ce si-a făcut dus, s-a îmbrăcat și a pornit spre ieșire, în poarta arenei l-a întîmpinat o doamnă măruntică, bătrînă, vorbind o românească cu accent străin și rugîndu-i să o asculte, fiindcă are să-i spună ceva extrem de important. Binevoitor, Covaliu s-a supus cu respect și a aflat că doamna era o grecoaică din Brăila, o veche colegă a maică-sii, că au copilărit pe bulevardul Carol și că, aflînd că el este fiul fostei sale prietene, nu s-a putut abține să nu vină tocmai aci să-l vadă. „Semeni mult cu mama dumitale, văzîndu-ți figura în ziare și la televizor, mi-am amintit de ea. Te rog să-i transmiți că eu trăiesc și că fiul meu este...» tăcu o clipă, după care rosti... Walter Kraus... Spune-i că eu m-am căsătorit de tînără cu un vaporean austriac și fiul meu este boxerul cu care te-ai bătut astăzi. Încă nu-i pregătit suficient să reziste la o întîlnire de acest nivel, este și mai tînăr cu cîțiva ani decît dumneata".

Caruselul se învîrti mai departe și scoase din umbră bătălia pentru Centura de aur, unde din nou talentul boxerului brăilean a făcut senzație și a fost considerat unul din primii cinci mari boxeri ai anului una mie nouă sute saizeci și...

(Va urma)

EUGEN TEODORU

Dar revizorii ce-au făcut ?

Să lucrezi 22 de ani, fără întrerupere, în aceeași unitate, din care ultimii 12 în funcție de gestionar nu înseamnă ceva ieșit din comun.

Surprinzător este altceva : să te trezești cu un asemenea om, căruia în 22 de ani nu i s-a reproșat nici măcar însușirea unui capăt de ață, că, deodată, i s-a descoperit o delapidare de peste 100 000 lei ! Tocmai o asemenea „enigmă" pune pe gînduri, ridică multe semne de întrebare : cum a fost posibil ? Chiar așa, deodată ?

Și dacă speța de mai jos ar fi „unicat" poate că nu i-am da atîta atenție...

Așadar, Ion Bărdiță a lucrat, consecutiv, la Cooperativa „Muncă și artă" București, unitatea de croitorie nr. 32, bd. Republicii 140, din anul 1955, în ultimii 12 ani, **grație aprecierii și încrederii factorilor de răspundere**, îndeplinind funcția de gestionar.

Este de la sine înțeles, dar există și norme legale precise în această privință — a se vedea Legea nr. 22 din 1969, cu privire la angajarea gestionarilor și constituirea garanțiilor... — că **promovarea și menținerea** într-o asemenea funcție se întemeiază **pe cunoașterea** temeinică a celui în cauză, **înainte** de a fi investit și **pe tot parcursul** activității sale.

Nu știm în ce măsură sînt convinși factorii responsabili de la Cooperativa „Muncă și artă" din București de respectarea strictă a criteriului **„cunoaștere permanentă a gestionarilor sub raportul capacității și al corectitudinii"**, dar cert este un lucru : în cazul de care ne ocupăm în rîndurile de față o asemenea obligație a fost complet ignorată.

Altfel, cum ar putea fi explicată nesesizarea la timpul potrivit — după cum relevă cercetările făcute de miliție, cam de prin anul 1974 — a ilegalităților pe care începuse să le comită Ion Bărdiță, în dorința sa meschină de căpătuială ?

— Procedeul infracționist folosit de Ion Bărdiță — ne relatează maiorul Dumitru Păduraru de la Circumscripția de miliție nr. 5, care a efectuat cercetările — este atît de simplu, încît dacă organele de revizie și-ar fi făcut datoria ar fi putut să descopere ilegalitățile de la unitatea respectivă încă de la început, cînd prejudiciul era destul de mic și **posibil de recuperat**.

Ce fel de revizie este aceea, dacă nu stabilește că între numărul bonurilor de comandă și, respectiv, al chitanțelor în baza cărora s-a primit avansul de 30—40%, pe de o parte, și numărul chitanțelor de achitare a comenzilor pe de altă parte, era o disproporție flagrantă ?

Este adevărat că, în practică, de la emiterea comenzii și pînă la executare trece o perioadă de timp, că între numărul comenzilor și al achitărilor există întotdeauna o diferență, dar cărela trebuie să-i corespundă numărul costumelor aflate în lucru. Or, această situație este ușor de verificat și constituie o atribuție elementară a organului de revizie.

Mai există posibilitatea și obligația pentru cei care fac revizii, să verifice, prin sondaj, dacă gestionarul a emis chitanțele în mod corect, dacă între exemplarul atașat la bonul de comandă și cel de la client există vreo diferență valorică

Cu ocazia cercetărilor au fost audiați numeroși martori, foști clienți ai unității respective de croitorie, între care Elena-Dobriță Răducanu, Aurelian Predescu, Valentin Vaclea, Nicolae Mitru, Gheorghe Oros, Manolache Tatu și alții care, la ridicarea comenzilor și achitarea restului de plată (sume între 500 și 1 278 lei), nu au mai primit chitanțe.

În această constă, de fapt, aproape toată „ingeniozitatea" celui care în decurs de trei ani de zile a păgubit avutul obștesc cu peste 100 000 lei : **însușîndu sumele primite la achitare fără să mai emită chitanțe.**

Cum să se descurce bieții revizori în probleme atît de complicate din punct de vedere contabil create de un gestionar cu... patru **clase ?**

Este adevărat că, uneori, Ion Bărdiță aducea la sediul unității unele costume vechi (?!) pe care agăța bonuri de comandă, prezentîndu-le la control, ca fiind, chipurile, noi, deși ar fi putut constata orice novice că erau deja uzate, prin anumite părți, dar ar însemna să pretindem prea mult celor însărcinați anume cu astfel de atribuțiuni.

Opinia publică are dreptul să pună întrebarea, anticipată dealtfel de ofițerul care a efectuat cercetarea : oare, dacă revizorii de gestiuni și-ar fi îndeplinit cu strictețe atribuțiunile cu care sînt investiți și pentru care sînt retribuiți, acelea de a verifica exact, cu competență și conștiinciozitate, care este la un moment dat situația reală a gestiunii controlate, ar mai putea elementele incorecte să se înfrupte din averea colectivității ?

MIHAI GROZAVU

„Pentru un artist cel mai grav lucru e să mintă"

Dem Rădulescu s-a născut la Rîmnicu Vîlcea în anul 1931. Este conferențiar universitar la I.A.T.C. Joacă în prezent pe scenele Teatrului Național „I. L. Caragiale", „Ion Vasilescu", „Lucia Sturdza-Bulandra", „Constantin Tănase" din București. A interpretat roluri în numeroase piese: **Nevestele vesele din Windsor** — W. Shakespeare, **O noapte furtunoasă** — I. L. Caragiale, **O femeie cu bani** — G. B. Shaw, **Peripețiile bravului soldat Șveik** — adaptare după romanul lui Hasek, **Să nu-ți faci prăvălie cu scară** — Eugen Barbu etc. A fost prezent în 25 de filme românești: **Neamul Șoimăreștilor, Explozia**, serialul B.D. — regia Mircea Drăgan; **Un surîs în plină vară, Astă seară dansăm în familie, Eu, tu și Ovidiu** — regia Geo Saizescu, **Veronica** — regia Elisabeta Bostan, **Comedie fantastică** — Ion Popescu-Gopo etc.

— Sînt tare curios să aud cum sună prima întrebare.

— Nici n-o mai pun, trecem direct la celelalte întrebări. De pildă, m-ar interesa să aflu dacă și în copilărie se rîdea de dumneavoastră.

— Nu s-a rîs de mine niciodată decît atunci cînd am vrut eu. Da, în copilărie îmi plăcea să fac giumbușlucuri. La grădiniță educatoarea Puica se amuza îndelung de ele. Tatăl meu, muncitorul Marin Rădulescu, era un om de un umor nemaipomenit. Însă de recitat am recitat în fața publicului destul de tîrziu.

— Ce înțelegeți printr-un om cu un umor nemaipomenit?

— Avea niște răspunsuri spontane extraordinare. Colegii săi de muncă apreciau mult acest lucru. Dar, așa cum îți spuneam, preocupări artistice n-am avut de la început. Mai mult mă interesa sportul iar campionul Gheorghe Lungu îmi prevedea o carieră în box. N-a fost să fie așa. Am coborît din ring după ce la școală am scris o piesă în care am și jucat. Am dat examen la teatru timorat, cu pioșenie și modestie aș putea zice. În comisie era și marele nostru actor Gh. Storin. S-a întîmplat că am intrat.

— De unde vă vine aceea poreclă piscicolă?

— Am venit odată la școală cu un pachețel de mîncare în care se afla un biban prăjit. Însă te rog să nu faci publice ce ți-am spus.

— Fiți fără grijă!... Dar spuneți-mi, actorul de comedie are o situație specială?

— Dă. Dovadă că atunci cînd se pomenesc, de pildă, în interviuri, actori, se omit aproape întotdeauna cei de comedie. Total greșit. Faptul că rizi pe scenă de un actor nu înseamnă că acela e un pária al societății. Și **Nora** și **Bolnavul închipuit** sînt interpretări. N-au nici o legătură cu valoarea morală, cetățenească a actorului respectiv. Odată, un mare actor, Dăncinescu, după ce l-a interpretat pe Jago, cînd s-a întors în cabină, cabiniera l-a scuipat. A fost cel mai mare omagiu care i s-a adus. Dăncinescu jucase atît de bine încît femeia confundase omul cu rolul. Dacă joc un personaj negativ, de care se rîde în hohote, nu înseamnă că eu sînt un om de nimic.

— Am văzut deseori că atunci cînd treceți pe stradă, unii oameni vă arată că v-au recunoscut. Ce sentiment încercați atunci?

— De teamă. Mi-e teamă că mă confundă. Cînd mă vede omul imediat și rîde. Mă trage chiar de haine. El mă știe în niște roluri și crede că mă și cunoaște. Dar eu n-am nici o legătură cu ele. Actorul e ca firul de la telefon care aduce voceа. Dar arta are o influență fantastică. Asta nu înțeleg uneori confrații mei. Nu vreau să o fac pe moralizatorul, dar unii mu-și dau seama ce sarcină deosebită au. Noi sîntem un fel de etalon. După cum spunea cineva, sîntem copiii de duminică ai societății. Apărem în fața a sute de oameni. Ai o datorie măcar față de tine. Să respecți ce a aplaudat publicul. Cînd Tony Bulandra purta anumite haine, tot Bucureștiul se îmbrăca la fel. George Vraca lua trăsura deși nu avea decît cîteva zeci de metri pînă la Național. Dar el dorea să arate că artistul nu e oricine. Teatrul sîntem noi. Cu toții îl facem, nu cutare sau cutare, care nu-și dă seama că nu ar putea exista fără colaboratori. Cariericiștii nu pricep ce mare favoare le face statul socialist acordîndu-le un angajament. Aici se vede grija față de om, de actor, care nu trebuie să lupte pentru bucata sa de pîine ca în alte părți unde artistul moare de foame dacă nu i se oferă să joace undeva. Noi nu trebuie să adoptăm postura unor privilegiați, a unor răsfățați care își pot permite orice. Trebuie să fim conștienți de menirea noastră în această lume și în această epocă. Să nu uităm nici o clipă că noi călcăm pe urmele glorioase ale lui Iancu Petrescu, Brezeanu, Aristizza Romanescu, Constantin Nottara, Liciu, Aristide Demetriad, Nicolae Bălțățeanu.

— Vă ascult de cîteva minute și nu vă mai recunosc. Sînteți, recunosc, o surpriză plăcută pentru mine. Interpretați de cele mai multe ori eroi superficiali, de care se rîde iar dumneavoastră sînteți de fapt grav și vă înfierbîntați pentru cauze importante ale culturii noastre.

— Nu ești primul care mă confundă. Dar să revenim. Din pricină că nu există un respect adînc pentru trecut, pentru toate realizările prezentului, tinerețul are uneori o tendință carieristă. Să ajungă aici, în București, cît mai repede, să facă și figurație numai să nu se ducă în provincie, unde e nevoie de el și unde are șanse mai mari să fie remarcat, și unde poate contribui hotărîtor la ridicarea unor noi centre de cultură.

— După terminarea facultății dumneavoastră v-ați dus în provincie?

— Nu. Am fost șef de promoție. Pe atunci era obiceiul — din păcate abandonat — ca absolventul cu notele cele mai mari din promoție să rămînă automat în Capitală.

— Sînteți invidios?

— Prin forța lucrurilor teatrul e o artă colectivă. O valoare nu exclude o altă valoare. Dimpotrivă, o stimulează. Ce a însemnat **O scrisoare pierdută** cu acea trupă de aur din care făceau parte Giugaru, Birlic, Marcel Anghelescu, Beligan? Un adevărat regal! M-am bucurat de fiecare dată cînd am avut șansa să joc lîngă mari actori. În **O femeie cu bani** de Shaw cu Carmen Stănescu. Cu Eugenia Popovici în **Să nu-ți faci prăvălie cu scară** de Eugen Barbu etc. Sau la revistă întîlnirea cu Nicu Constantin și Cristina Stamate, într-un spectacol de succes, **Salutări de la Vasile**. Să pismuiesc pe cineva? Ar însemna să infirm ceea ce propovăduiesc, ca profesor, de 23 de ani. Actorul în teatru e ca o carte în bibliotecă. Nu toate se citesc într-o zi. Teatrul are nevoie de o varietate de titluri. Pledez în orice moment pentru modestie. Sonia Cluceru, una dintre actrițele noastre mari, a așteptat 20 de ani pînă s-a impus.

— Apropo de modestie. Știu părerea dumneavoastră despre unele din cronicile teatrale care susțin că v-ați plafonat.

— Le socotesc niște injurii. Nu e vorba de o luptă de opinii. Nu m-am plafonat și n-am să mă plafonez.

— Dar de ce acceptați să apăreți uneori în scheciuri de un nivel destul de modest?

— Avem nevoie de ele. Le mai și tricz acum. Apar mai rar. Dar nu pot nici măcar gîndi ca mama — aflată în provincie — să deschidă televizorul și să nu mă vadă.

— Ce vă deranjează în teatrul românesc?

— Limba care se vorbește. Uneori mi-e și greu s-o recunosc. Se vorbește cîteodată în preajma noastră într-o limbă infectă, pe care îți-e și rușine s-o asculți. E o vorbire de gang, departe de literatura clasicilor. Nu pledez pentru o prețiozitate în exprimare, dar o limbă pierdută înseamnă subjugare națională. N-ai cuvîntul, nu poți să gîndești. Din păcate, și în teatru se strecoară astfel de exprimări neîngrijite, chipurile pentru caracterizarea personajelor. Nu se face astfel nici o caracterizare, ci e o uniformizare într-o sărăcie lingvistică. De pe scenă, ca și în veacul trecut, se poate apăra limba literară românească. Ea trebuie apărată, dacă vrem să fim cineva, ca hotarele țării.

— Credeți în forța de convingere a teatrului?

— Altfel cum? Cum spuneau înaintașii — mereu trebuie să ne întoarcem la el — teatrul e o școală de moravuri. De ce vine lumea la teatru? Doar poate citi piesa și acasă. El vrea însă să vadă un punct de vedere asupra unui text, care e o problemă de existență. De aceea nu trebuie să facem experimente de dragul experimentului. Nu avem nevoie de mascaționerie și mistificare. Trebuie să rămîi fidel operei însă să-i descoperi virtuțile făcînd apel la nivelul de înțelegere al contemporanilor. Ar fi ridicol cineva dacă în această vreme în care zburăm în cosmos ar prezenta fantoma din Hamlet ca și cum ar crede în ea și nu ca pe o întrebare ivită din cugetul neliniștit al eroului. De aceea sînt în dezacord cu cei care își permit în numele nu știu căror legi ale modernismului să falsifice texte, să le silească după cum vor ei, fata, de pildă, **Trei surori** de Cehov. Cum trebuie să vorbească o piesă ca aceasta azi? Ce să desprindă din ea generațiile tinere? Piesa aceasta nu poate fi înțeleasă decît pornind de la atitudinea noastră de azi față de muncă. De unde provine drama surorilor? Din inactivitate, din lîncezeală. Își plîmbă de colo, colo durerea fără a munci.

— Înțeleg că vă gîndiți că abordarea oricărui text dramatic nu poate începe decît de la o cunoaștere temeinică a realității în care trăiești.

— Da. Dar cît de bine cunosc unii scenariști sau dramaturgi realitatea dacă în piesele lor nu se scoală unul la cinci dimineața ca să se ducă la slujbă? De unde mănîncă oamenii ăștia? Cine sînt ei? Ce vor ei? Iată întrebări la care nu se prea răspunde nici în teatrul românesc și-nici în cinematografia noastră. Socialismul nu înseamnă a pune o firmă la graniță în locul alteia. Dacă eu în filmele mele prezint o burghezie trogloditică, nenorocită, care se prăbușea de la sine, nu mai era nevoie de lupta poporului. Mă revoltă întotdeauna cînd realitatea e falsificată, cînd sînt evitate conflictele adevărate, care să vorbească și să emoționeze nu numai pe cei de azi, ci și pe urmașii noștri. Cînd vorbim despre epoca noastră arătăm numai oameni buni, fără nici o pată. Dar cum au ajuns ei să fie așa nu e un proces prea simplu. Societatea, socialismul care militează pentru un om nou l-au făcut așa. Spectatorul nu crede în bunătatea apriorică. Mici mincinoși fac o minciună mare. Dacă arătăm o fabrică nu e nevoie să o umplem de ghirlande și de oameni care numai rid. Pentru că publicul îți vine din fabrică și știe ce e munca și nu te crede. În **Casa de la miezul nopții** e prezentată locuința unui pilot. Dar parcă e locuința unui milionar. Oamenii nu trebuie mințiți. Trebuie să punem degetul pe rană, să arătăm ce mai avem de făcut azi, să ne arătăm greșelile — și ce vrem să facem pentru a le îndrepta. De-abia atunci spectatorul te crede și merge cu tine.

— Ce înțelegeți prin libertate?

— Libertatea este a ști să-ți împlinești dorințele tale în cele ale colectivului. Să-ți înăbuși orice tendințe egoiste și să faci cu generozitate loc dorințelor generale. Punctul de vedere colectiv este libertatea. Iar pentru un artist, cînd este o expresie a poporului său înseamnă că se bucură de cea mai mare libertate.

— Dar prin democrație?

— Democrația se referă la noi toți, nu numai la unii. Este evident efortul continuu pe care îl face conducerea partidului nostru pentru lărgirea democrației. Una din recentele măsuri în legătură cu sesizările oamenilor muncii și cu rezolvarea lor, e o pildă a grijei noastre de a fi într-adevăr egali în drepturi. Unii ne învață că adevărata democrație și libertate ar fi pe alte meleaguri. Dar n-am nevoie de libertatea de a alerga după o slujbă, pe care pot să n-o aflu. Au unii poate mai mult ce să mănînce, deși nu cred. Sau să se îmbrace. Ei se spală cu săpun Lux și eu cu săpun Pitic. Dar ce te faci cu erotomania și cu cocainomania care bîntuie acolo? Sau cu criminalitatea?

— Prin ce e importantă epoca noastră?

— Prin faptul că redă omului demnitatea lui. Eă nu trebuie știrbită cu nimic. Atîta vreme cît omul are o conștiință trebuie să-și păstreze demnitatea. Omul are dreptul să stea neîncovoiat și cu privirea ațintită în sus, liberă și cutezătoare. Noi, cei care construim socialismul; asta dorim. Marele român care se află în fruntea noastră asta dorește.

— Ce credeți că face socialismul pentru a stimula și a satisface setea de cultură a oamenilor?

— Poți să faci fabrici, întreprinderi, ca și în alte părți. Poți să-ți ridici nivelul de trai. Dar în socialism o grijă specială se acordă preocupărilor spirituale. Congresul educației politice și al culturii socialiste a fost un prilej de a se lua hotăriri importante pentru destinul culturii noastre. „Cîntarea României" a declanșat energii pe care numai le bănuiam. Încă o dată s-a confirmat cît de dotat este acest popor. Mulți dintre cei depistați cu ocazia acestui festival bat la porțile artei consacrate. Cine e Nadia Comăneci dacă nu un produs de calitate al acestui regim care a lărgit mișcarea sportivă, i-a dat o amploare fără precedent? Și care a permis ca în orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej să apară un astfel de miracol? Dacă Gheorghe Dinică nu lua parte la o mișcare de amatori nu era azi un mare actor. Dacă n-ar fi fost condițiile care au fost create la noi poate că fiul muncitorului Rădulescu nu ajungea actor. Statul nostru socialist acordă fiecăruia șansa de a se împlini potrivit vocației sale. Nu toți cei care cîntă la o casă de cultură vor ajunge un Herlea. Dar e suficient că există posibilitatea ca în eventualitatea în care ar apărea un artist valoarea acesta să nu se piardă. Iar ceilalți care rămîn anonimi au și ei șansa de a se forma, de a se cultiva, de a înțelege mai bine actul artistic.

— De unde provine forța comicului?

— Arta e șoc, nu helesteu tropical, cu ape moleome și stătute. Iar comicul cred că are o forță de pătrundere colosală deoarece nimănui nu-i convine să rîzi de el.

— Uneori însă la comediile noastre bazul n-are substanță.

— Ar trebui mai multă înțelegere pentru umor. Pentru care noi, românii, sîntem extraordinar de înzestrați. Nu prea mai avem autori de comedie. Baranga, Mazilu, Băieșu, Solomon și cam atît. Umorul se scrie greu. Și dacă, așa cum spuneai, nu are substanță, substanță socială, nu rămîne nimic de pe urma lui. Nu-ți mai aduci aminte de ceea ce ai rîs cu gura pînă la urechi. E gratuit joc de cuvinte. Și prin urmare minciună. Pentru un artist cel mai grav lucru e să mintă. Știți ce spunea Nottara pe patul de moarte?

— Nu.

— Că regretă că moare. Și că i-a mințit pe oameni. A murit pe scenă de atîtea ori și de-abia acum știe ce înseamnă asta...

— Un tînăr actor înzestrat pentru comedie?

— Mircea Diaconu.

— Radu Gheorghe nu?

— E o promisiune.

— Nu vi se pare că jucați prea mult? Nu mă îngrijorează faptul că ați putea obosi, dar mă întreb dacă acest lucru nu dăunează jocului dumneavoastră.

— Eu cînd joc mă bucur mai mult ca spectatorii. Numai așa e posibil să joci atît de mult.

— Ce părere aveți: nu cumva rîsul a devenit o vină pe o planetă amenințată să se disloce în orice clipă?

— Nici pomeneală. Rîsul atacă racilele. Ne ajută să uităm durerile. Să devenim mai optimiști. Dar să nu uităm că rîsul atacă pe om. Și de aici e vorba: să mori de rîs. Învățați, oameni, să rîdeți. Dați suport moral rîsului. Aș vrea să apuc ziua aceea în care de pe tot cuprinsul țării, de pe toată întinderea planetei, va răsuna un imens hohot de rîs. Și nu uitați că atunci cînd rîdeți, eu plîng. Poate de bucurie. Iar acum ai de gînd să-mi pui odată ultima întrebare?

— Nu există o ultimă întrebare.

GEORGE ARION

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: publicistică social-politică (L. Tîmbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17); cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06); scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86), redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box 136—137, telex: 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

Președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Jimmy Carter la întîlnirea din aprilie 1978, după semnarea uneia dintre cele mai curate file din cartea păcii acestei planete

„Trebuie să vă declar că întîlnirea și convorbirile cu președintele Carter au fost deschise, fructuoase. Am stabilit nu numai relații de colaborare între țările noastre, dar, aș spune, și relații prietenești — care se vor reflecta, fără îndoială, în colaborarea româno-americană. Îmi exprim speranța că aceste convorbiri și înțelegeri vor deschide noi perspective colaborării dintre România și Statele Unite, în interesul celor două țări, al cauzei colaborării și păcii internaționale."

NICOLAE CEAUȘESCU

„Se cuvine să arăt că, în ultimii zece ani, relațiile de prietenie dintre Statele Unite și România s-au dezvoltat și s-au îmbunătățit rapid spre satisfacția și în avantajul popoarelor noastre. În ultimii zece ani, comerțul dintre cele două țări ale noastre s-a multiplicat de peste zece ori. Și, ca urmare a relațiilor care se dezvoltă rapid în etapa actuală, noi așteptăm ca volumul comerțului să crească de peste două ori în următorii trei ani.

Este, de asemenea, de mare folos pentru mine, ca președinte, să am prilejul de a mă consulta cu un conducător național și internațional de talia oaspetelui nostru de astăzi. Influența sa pe arena internațională, ca lider al României, este excepțională."

JIMMY CARTER

flacăra

20 APRILIE 1978

Din cuprins

- Pe Crișul Repede, un oraș grăbit
- La orizont, marea I
- Între două trenuri e destul de greu să-ți faci ca lumea meseria pentru care te-ai pregătit 6 ani
- Un experiment valoros pentru știința românească : Nicolae Ionescu-Dîmbovița

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Statele Unite ale Americii

O nouă săptămînă de muncă a președintelui României, în folosul patriei sale și al omenirii

marți, 11 aprilie

— La orele 12.45, de la aeroportul Otopeni, pe care sînt prezenți mii de bucureșteni, pentru a ura un călduros drum bun și succes în această nouă solie de o importanță deosebită pentru întărirea colaborării între popoare, a cauzei păcii și securității internaționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, împreună cu persoanele oficiale care-i însoțesc, pleacă spre S.U.A.

miercuri, 12 aprilie

— La ora 1.00 — ora Bucureștiului —, aeronava prezidențială aterizează pe teritoriul S.U.A. Înalții oaspeți români sînt conduși la Blair House, reședința rezervată pe durata vizitei de stat la Washington.

— În dimineața zilei de 12 — ora 10,25, ora locală — ora 17,25, ora Bucureștiului, limuzina în care se află președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu părăsește Blair House, îndreptîndu-se spre Casa Albă. La Casa Albă, în întîmpinarea oaspeților vin președintele Jimmy Carter și doamna Rosalynn Carter. Președintele S.U.A. îl salută cu căldură pe președintele Nicolae Ceaușescu, urîndu-i bun venit. Președintele Republicii Socialiste România își exprimă satisfacția de a-l întîlni pe președintele american; doamna Rosalynn Carter salută cu cordialitate pe tovarășa Elena Ceaușescu. Garda militară prezintă onorul. În timp ce răsună acordurile imnurilor naționale, se aud douăzeci și unu salve de artilerie în semn de salut. Cei doi președinți rostesc scurte alocuțiuni subliniate de cei prezenți cu puternice aplauze. Președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu sînt conduși de președintele Jimmy Carter și de doamna Rosalynn Carter spre Salonul albastru. Pe scara exterioară a balconului de sud al Casei Albe, înalții oaspeți și gazdele salută mulțimea, răspund cu cordialitate manifestărilor de prietenie ce li se adresează. După un scurt dialog în Salonul albastru, cei doi șefi de stat se îndreaptă spre cabinetul de lucru al președintelui S.U.A., „Oval Office", unde încep convorbirile oficiale.

— În cursul vizitei la Casa Albă are loc un schimb de volume între președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Jimmy Carter. Președintele Carter oferă tovarășului Nicolae Ceaușescu volumul „Why not the best ?" („De ce nu cel mai bun ?"), publicat în timpul campaniei electorale, și un volum cuprinzînd un set de fotografii realizate din satelit, între care și imaginea reliefului României. La rîndul său, tovarășul Nicolae Ceaușescu oferă președintelui american douăsprezece volume din colecția de opere „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate" traduse în limba engleză, precum și un album de artă românească.

— La sediul Departamentului de Stat al S.U.A., secretarul de stat Cyrus Vance oferă un dejun în onoarea președintelui Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu. Înainte de începerea dejunului, secretarul de stat, Cyrus Vance, îl invită pe președintele Nicolae Ceaușescu să viziteze expoziția românească deschisă în clădirea Departamentului de Stat. Dejunul a prilejuit un schimb de opinii în legătură cu unele probleme ale vieții internaționale actuale. A fost exprimată hotărîrea celor două țări de a întări conlucrarea pe arena mondială, pentru soluționarea problemelor complexe ce confruntă omenirea, în interesul păcii, securității și colaborării între națiuni. În aceeași zi, în onoarea tovarășei Elena Ceaușescu, doamna Vance, soția secretarului de stat al S.U.A., oferă un dejun la Casa-muzeu de la Woodlawn-Plantation, componentă a complexului din pitoreasca localitate Mount Vernon, ce a servit drept reședință primului președinte al Statelor Unite, George Washington.

— După-amiază, primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu a primarului capitalei S.U.A., Walter Washington, cu soția. Cu acest prilej, la Blair House tovarășului Nicolae Ceaușescu îi este remisă în mod solemn cheia orașului Washington, simbol al prețuirii de care se bucură neobosita activitate politică a președintelui României, consacrată bunăstării și progresului țării, cauzei păcii și înțelegerii în lume, expresie a sentimentelor prietenești pe care populația capitalei S.U.A., poporul acestei țări le nutrește față de poporul român.

— În aceeași zi, tovarășul Nicolae Ceaușescu acordă la Blair House un interviu Barbarei Walters, comentatoare a postului american de televiziune A.B.C.

— Tot în ziua de 12 aprilie sînt primiți la președintele Nicolae Ceaușescu: Michael Blumenthal, ministrul finanțelor al S.U.A.; dr. Sidney Hartman, ministrul ad-interim al comerțului S.U.A.; Robert Bergland, ministrul agriculturii S.U.A.

— Seara, în onoarea președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, președintele Jimmy Carter și doamna Rosalynn Carter oferă un dineu oficial la Casa Albă. În timpul dineului, desfășurat într-o ambianță de caldă cordialitate, cei doi președinți rostesc toasturi. După terminarea dineului, desfășurat în marea sală de recepții „East Room", este prezentat un program artistic.

joi, 13 aprilie

— În cadrul micului dejun, președintele Nicolae Ceaușescu s-a întîlnit la Blair House cu membri ai Senatului american: Alan Cranston, adjunctul liderului majorității democrate din Senat, democrat de California, Ted Stevens, adjunctul liderului minorității, republican de Alaska, Edward Kennedy, democrat de Massachusetts, Adlai Stevenson, democrat de Illinois, Abraham Ribicoff, democrat de Connecticut, Harrison Williams, democrat de New Jersey, și Jacob Javits, republican de New York. Tot joi, președintele României l-a primit pe Henry Jackson, senator democrat de Washington, președintele Comitetului pentru energie și resurse naturale al Senatului S.U.A.

— La Casa Albă are loc, joi dimineața, o întîlnire între președinții Nicolae Ceaușescu și Jimmy Carter. Cu acest prilej, într-o atmosferă de cordialitate, înțelegere și stimă reciprocă, este purtat un dialog asupra perspectivei dezvoltării viitoare a colaborării bilaterale, precum și asupra unor probleme de interes comun ale vieții internaționale.

— Se încheie, la Casa Albă, convorbirile oficiale între președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și președintele Statelor Unite ale Americii, Jimmy Carter. Cei doi șefi de stat relevă necesitatea continuării dialogului la nivel înalt, subliniind rolul său determinant în amplificarea și aprofundarea bunelor raporturi româno-americane, contribuția lui la instaurarea unui climat de încredere, securitate și colaborare în lume.

— După încheierea convorbirilor oficiale, cei doi șefi de stat semnează, joi la amiază, la Casa Albă, într-un cadru solemn, **Declarația comună a președintelui Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și a președintelui Statelor Unite ale Americii, Jimmy Carter.** Declarația constituie un document care deschide perspective rodnice pentru extinderea și adîncirea în continuare a raporturilor româno-americane.

— La dejunul oferit în onoarea sa de conducerea Clubului național al presei din Washington — unde erau prezenți peste 200 de ziariști americani și corespondenți ai presei străine acreditați la Washington — tovarășul Nicolae Ceaușescu face o amplă declarație, vorbind despre realitățile României socialiste, reafirmînd principiile politicii internaționale a partidului și statului nostru.

— În salonul de recepții al Muzeului național de istorie și tehnologie din Washington, doamna Rosalynn Carter oferă un dejun în onoarea tovarășei Elena Ceaușescu. În timpul acestui dejun, doamna Rosalynn Carter, specialiști ai Muzeului elogiază activitatea științifică a tovarășei Elena Ceaușescu, contribuția sa la dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare între oamenii de știință de pe toate meridianele. După dejun sînt vizitate cîteva dintre sălile muzeului.

— După-amiază, președintele Nicolae Ceaușescu primește la reședința sa oficială din Washington pe directorul general al Fondului Monetar Internațional (F.M.I.), dr. Hendrick Johannes Witteveen; președintele companiei „Occidental Petroleum", A. Hammer, și președintele companiei „Island Creek", A. Gore, precum și pe președintele companiei „Coca-Cola", J. P. Austin.

— La Blair House, tovarășa Elena Ceaușescu primește pe profesorul Emanuel Merdinger, reprezentant al Consiliului de conducere al Academiei de științe a statului Illinois, cu soția. Profesorul american îi înmînează tovarășei Elena Ceaușescu Diploma de Membru de Onoare al Academiei de științe a statului Illinois, prima distincție de acest fel acordată unei personalități de peste hotare.

— Joi seara, la sediul Ambasadei țării noastre din Washington, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu se întîlnesc cu un grup format din peste 250 de reprezentanți ai comunității românești din Statele Unite ale Americii, de cetățeni americani de origine română. Are loc un dialog însuflețit, numeroși reprezentanți ai cetățenilor de origine română exprimînd admirația lor față de personalitatea președintelui Nicolae Ceaușescu, față de realizările României socialiste, dorința de a contribui la dezvoltarea cooperării româno-americane. Luînd cuvîntul, tovarășul Nicolae Ceaușescu prezintă realitățile românești, principiile politicii interne și externe a României, se referă la rezultatele fructuoase ale recentelor convorbiri cu președintele Carter. **„V-aș dori să purtați întotdeauna în inimă, cu dragoste, poporul din rîndul căruia ați pornit, să fiți cetățeni ai țării unde trăiți, iubind și țara în care trăiți, dar și țara de unde ați pornit, să constituiți o punte de legătură, a unei prietenii trainice, indestructibile, între cele două țări și popoare"** — a spus președintele Nicolae Ceaușescu.

— Înainte de a părăsi Washingtonul, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, s-a întîlnit cu membri ai Comitetului pentru relații internaționale al Camerei Reprezentanților.

vineri, 14 aprilie

— Ora 10 — ora locală, ora 18 — ora Bucureștiului, avionul special pus la dispoziție președintelui Nicolae Ceaușescu aterizează pe aeroportul Lovell, din apropierea orașului Chattanooga, statul Tennessee. Oficialități ale statului Tennessee și ale orașului fac o primire călduroasă înalților oaspeți români. Primul obiectiv al vizitei în această localitate, spre care se îndreaptă coloana oficială, este Centrala atomoelectrică Sequoyah, obiectiv ce se înscrie printre realizările tehnologice de primă calitate ale S.U.A. Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu sînt invitați să cunoască cele mai importante secții ale prestigioasei întreprinderi. Apoi, înalții oaspeți vizitează uzina „Combustion Engineering", care furnizează produse, echipamente și servicii pentru producerea și prelucrarea energiei și combustibililor, metalelor, produselor chimice și petrochimice etc. Vineri după-amiază (ora 23 — ora Bucureștiului), președintele României, persoanele oficiale care îl însoțesc au părăsit Chattanooga, plecînd spre Dallas.

— Pe aeroportul din Dallas, distinșilor soli ai poporului român li se rezervă o primire sărbătorească. Primul obiectiv al vizitei, marea și moderna uzină specializată în fabricarea de aparatură de calcul „Texas Instruments". Într-un auditorium are loc o prezentare a principalelor produse ale uzinei, menționîndu-se că ea întreține legături comerciale cu România. Sînt vizitate apoi secțiile de fabricație.

— În după-amiaza aceleiași zile, la primăria orașului Dallas are loc o recepție oferită în onoarea președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, la care au participat peste 600 de persoane. Cu prilejul recepției, tovarășul Nicolae Ceaușescu rostește o scurtă alocuțiune, exprimînd impresiile despre vizita la Dallas, speranța că în urma acestei vizite relațiile dintre întreprinderile și oamenii de afaceri din acest oraș și întreprinderile românești vor cunoaște în viitor o dezvoltare ascendentă.

— Seara, Camera de Comerț din Texas oferă un dineu de lucru, în cadrul căruia reprezentanții cercurilor de afaceri din Dallas fac referiri la dezvoltarea colaborării și cooperării între firmele și companiile texane și firmele românești, la amplificarea, în general, a relațiilor economice româno-americane. În cuvîntul său, președintele Nicolae Ceaușescu remarcă necesitatea adoptării unor forme noi de cooperare, a intensificării cooperării economice dintre cele două țări.

sîmbătă, 15 aprilie

— La ora 9,15 (ora 17,15 — ora Bucureștiului), avionul special aterizează pe aeroportul internațional Hobby din apropierea orașului Houston. Ca pretutindeni pe traseul vizitei, și aici înalții oaspeți sînt primiți într-o atmosferă sărbătorească de oficiali ai statului Texas și municipalității din Houston, de alte persoane oficiale civile și militare. În aplauzele asistenței, primarul orașului îi înmînează tovarășului Nicolae Ceaușescu diploma de cetățean de onoare al statului Texas. Apoi, coloana oficială de limuzine se îndreaptă spre centrul spațial „Lyndon B. Johnson" al N.A.S.A. (Administrația Națională pentru problemele aeronauticii și cercetarea spațiului cosmic). Aici, distinșii oaspeți sînt întîmpinați de dr. Sigurd D. Sjoberg, director adjunct al N.A.S.A., și de cunoscutul cosmonaut John W. Young, care le adresează calde cuvinte de bun sosit. Sînt vizitate cele mai importante complexe ale centrului spațial. Tovarășului Nicolae Ceaușescu îi este înmînată o plachetă în rama căreia sînt cuprinse o imagine în culori a Pămîntului, fotografiat de cosmonauții de pe nava „Apollo 17" și o emblemă purtată de aceștia pe costumele lor, însoțite de inscripția: „Excelenței sale, Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, cu ocazia vizitei la Centrul spațial Lyndon B. Johnson, 15 aprilie 1978".

— În onoarea președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, primarul orașului Houston și doamna Jim McConn, precum și Comitetul pentru relații externe, Camera de Comerț din Houston, Asociația din Houston pentru comerț mondial și Institutul de educație internațională oferă un dejun la Clubul River Oaks Country. În cursul dejunului, desfășurat într-o atmosferă cordială, prietencască, președintele Nicolae Ceaușescu și primarul orașului, Jim McConn, rostesc toasturi. Simbătă la amiază, tot la Clubul River Oaks Country, primarul orașului Houston și doamna Jim McConn oferă o recepție.

— În după-amiaza zilei, președintele României, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu și celelalte persoane oficiale care-l însoțesc, vizitează una din marile unități ale companiei americane „Cameron Iron Works" din Houston, specializată în producția de țevi prin extruziune. Oaspeților le sînt prezentate întreprinderea, procesul de producție. În încheierea vizitei, președintele Nicolae Ceaușescu mulțumește călduros pentru primirea făcută, exprimîndu-și încrederea că în viitor se va stabili o bună colaborare între compania texană și întreprinderi românești din acest domeniu.

— După vizita la „Cameron Iron Works", tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, persoanele oficiale care-i însoțesc părăsesc Houstonul, sosind, în după-amiaza zilei de simbătă, la New Orleans, cel mai mare dintre orașele statului Louisiana, mare port la vărsarea fluviului Mississippi, în Golful Mexicului. Pe aeroportul internațional împodobit sărbătorește, numeroase personalități oficiale au venit în întîmpinarea oaspeților români. Moon Landrieu, primarul orașului, înmînează tovarășului Nicolae Ceaușescu diploma de cetățean de onoare al New Orleans-ului. După această ceremonie, coloana de mașini se îndreaptă spre hotelul Royal Orleans, reședință a înalților oaspeți în timpul acestei etape a vizitei de stat.

— La Clubul „Plimsoll", din New Orleans, o recepție în onoarea tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu este oferită de Moon Landrieu și soția sa. În continuare, înalții oaspeți participă la un dineu oferit de primarul orașului New Orleans, de soția sa și de Centrul internațional al comerțului din statul Louisiana. În cadrul dineului, Basil Rusovich jr., președintele Centrului internațional al comerțului, face o prezentare a biografiei președintelui României, a bogatei sale activități, desfășurată pentru prosperitatea poporului român, pentru cauza păcii și progresului întregii omeniri. Primarul orașului New Orleans rostește un toast călduros, oferind tovarășului Nicolae Ceaușescu cheia orașului. Un cordial cuvînt de salut și din partea lui Michael Molony, președintele Consiliului directorilor portului New Orleans. Răspunzînd acestor toasturi, președintele Nicolae Ceaușescu face referiri la politica internațională a României, la dorința acesteia de a lărgi colaborarea pe multiple planuri cu toate popoarele lumii, exprimîndu-și speranța că în cadrul viitoarelor contacte de cooperare româno-americane firmele din New Orleans, din statul Louisiana vor ocupa un loc deosebit.

duminică, 16 aprilie

— În dimineața zilei, tovarășul Nicolae Ceaușescu este oaspetele petroliștilor de pe platformele situate de-a lungul coastei statului Louisiana, în Golful Mexic. Pe parcursul vizitei, înaltul oaspete român este însoțit de Hugh J. Kelley, președintele director general al Companiei pentru explorări și dezvoltări oceanice, cu sediul la New Orleans, împreună cu soția. După o oră de zbor, elicopterul aterizează pe platforma de foraj „Ocean Queen" („Regina oceanului"), de tip semisubmersibil, obiectiv ce se înscrie ca performanță pe locul trei în rîndul tehnologiilor pentru platforme de explorare submarină de petrol și gaze. Muncitorii și specialiștii care participă la lucrările de explorări în Golful Mexic fac președintelui României o primire călduroasă adresîndu-i cuvinte de bun sosit la locul lor de muncă, manifestîndu-și satisfacția de a primi vizita conducătorului unei țări cu vechi tradiții în explorarea și exploatarea petrolului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu se întreține

(Continuare în pagina 4)

Sinteza reportajului vizitei realizată de DOINA IOVANEL ■

Istoria va consemna astfel:

- un mare succes politic
- un moment de puternic impuls în continua ctitorire a cooperării şi prieteniei româno-americane
- o remarcabilă contribuţie în străduinţa popoarelor lumii de înseninare a climatului internaţional

În cuvîntul de bun venit rostit de președintele Statelor Unite ale Americii, Jimmy Carter, la Casa Albă, în dimineața zilei de miercuri, 12 aprilie, au fost exprimate, într-un chip deosebit de cordial, o seamă din gîndurile și simțămintele cele mai alese cu care, prin președintele său, poporul american cinstește prezența la Washington a președintelui României, Nicolae Ceaușescu : **„În această dimineață, poporul Statelor Unite este onorat să aibă ca oaspete al nostru un mare conducător al unei mari țări — președintele Ceaușescu, care a sosit aici din România împreună cu doamna Elena Ceaușescu. Pentru mine personal este o mare plăcere să le adresez urarea de bun venit din partea întregii noastre națiuni. Aceasta este cea de-a patra vizită a președintelui Ceaușescu în Statele Unite, iar predecesorii mei și-au făcut o onoare din a vizita România. Se cuvine să arăt că, în ultimii zece ani, relațiile de prietenie dintre Statele Unite și România s-au dezvoltat și s-au îmbunătățit rapid spre satisfacția și în avantajul popoarelor noastre.**

Subliniind în cuvîntul său importanța pe care o acordă vizitei precum și satisfacția pentru posibilitatea de a continua — în cadrul convorbirilor cu președintele Jimmy Carter — dialogul la nivel înalt româno-american, dialog aflat la baza creșterii continue pe care au cunoscut-o în ultimii ani relațiile româno-americane, în plan economic, științific, cultural, cît și pe arena internațională, președintele Nicolae Ceaușescu a spus : **„...Sperăm că în cursul convorbirilor vom identifica noi posibilități ca și în următorii ani această colaborare să cunoască progrese tot mai simțitoare, ceea ce corespunde pe deplin intereselor celor două țări și popoare, cauzei păcii și colaborării internaționale."**

Acestea fiind convingerile care au deschis dialogul celor doi președinți, se înțelege că desfășurarea lui le-a confirmat justețea, calitatea de a fi exemplu în arena politică a lumii. Convorbirile oficiale începute în chiar ziua întîlnirii dintre președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Jimmy Carter au constituit încă o dată prilejul de a fi apreciată excepționala personalitate a șefului de stat român. Președintele Jimmy Carter a dat o înaltă prețuire meritelor președintelui Nicolae Ceaușescu la întărirea conlucrării dintre două țări în rezolvarea problemelor mari ale lumii contemporane, la dezvoltarea relațiilor româno-americane. A fost, de asemenea, evidențiat rolul cu totul prestigios al președintelui Nicolae Ceaușescu la crearea unui climat de pace în lume, de bună înțelegere, în toate planurile vieții sociale și politice, între națiuni. Cei doi președinți au abordat, în cadrul acestui fructuos dialog, discuția căilor de soluționare a problemelor deosebit de complexe care confruntă în prezent omenirea. S-a relevat astfel interesul amîndurora țări în rezolvarea pe calea tratativelor a diferendelor și a conflictelor existente pe glob, generatoare, mai departe, de noi diferende și conflicte. Dealtfel, discuțiile au nuanțat și adîncit pozițiile politice ale celor două națiuni, avîndu-se în vedere permanent adevărul atît de sfînt popoarelor că lumea e a tuturor, că pacea planetei e asigurată numai atunci cînd toate popoarele participă prin cuvînt egal și deopotrivă de respectat la masa tratativelor.

Președintele României, atît în cuvîntul rostit la întîlnirea cu președintele Jimmy Carter cît și pe parcursul convorbirilor la nivel înalt, a pus în prim plan faptul că poporul român dorește colaborarea reciproc avantajoasă și activă în toate domeniile, cu toate popoarele, indiferent de sistem și orînduire socială, indiferent de mărimea teritoriilor locuite de aceste popoare, de multimea populației, de opiniile politice ale conducătorilor, dacă această colaborare se realizează pornind de la respectul independenței și suveranității, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța, de la ideea necesității unei noi ordini economice internaționale.

Convorbirile oficiale au avut în vedere o seamă de probleme deosebite ale arenei politice mondiale între care și conflictul din Orientul Mijlociu. În cadrul lor s-a efectuat un rodnic schimb de opinii cu privire la căile de soluționare a acestui conflict, relevîndu-se necesitatea de a nu se precupeți nici un efort pentru a se ajunge la o pace justă și trainică în regiune. E de remarcat că la dineul oferit în onorarea președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu de președintele Jimmy Carter și doamna Rosalynn Carter în cursul aceleiași zile, în toasturile rostite de cei doi președinți, toate problemele discutate — și care au făcut ulterior obiectul Declarației Comune — au fost tratate cu aceeași gravitate, fapt ce vorbește în mod foarte elocvent de însemnătatea pe care cei doi președinți o acordă întîlnirii lor.

Convorbirile oficiale, încheiate joi, 13 aprilie, în aceeași atmosferă prietenească, de stimă reciprocă și înțelegere, pe fondul unui schimb de vederi foarte constructiv în ce privește dezvoltarea relațiilor româno-americane și conlucrarea pentru înfăptuirea nobilului obiectiv al păcii mondiale, au avut ca moment de vîrf actul solemn al semnării Declarației Comune.

Acest cuprinzător document exprimă hotărîrea celor doi președinți de a lua în continuare măsuri pentru extinderea relațiilor și cooperării bilaterale, pentru edificarea securității și dezvoltării cooperării în Europa, întărirea păcii și securității internaționale, găsirea de soluții problemelor multiple care confruntă omenirea.

Un capitol important al Declarației se referă la relațiile româno-americane. Se exprimă hotărîrea comună a semnatarilor de a continua întîlnirile la nivelul cel mai înalt și consultările la alte niveluri, de a promova și facilita extinderea comerțului și a cooperării economice între cele două țări, ținîndu-se seama de statutul prezent al României ca țară în curs de dezvoltare, și de a promova schimburile culturale și științifice. Se prevăd și alte măsuri vizînd la amplificarea relațiilor bilaterale.

O atenție deosebită se acordă problemelor internaționale, procesului destinderii în Europa și în întreaga lume, hotărîrii comune a celor doi președinți de a acționa pentru a se asigura tuturor țărilor, mari sau mici, posibilitatea de a contribui la soluționarea problemelor mondiale complexe pe bază de egalitate. Se reafirmă, de asemenea, hotărîrea comună de a acționa pentru adoptarea unei largi game de măsuri de dezarmare, precum și pentru instaurarea unei ordini economice internaționale mai juste și echitabile, care să promoveze dezvoltarea economică accelerată a țărilor în curs de dezvoltare, de a intensifica dialogul și cooperarea între toate țările, îndreptate spre soluționarea problemelor economice majore, pe baza principiilor egalității, echității și avantajului reciproc.

Declarația Comună ca și întreaga vizită a președintelui Nicolae Ceaușescu în Statele Unite ale Americii se înscriu astfel, prin amploarea problemelor abordate, nu numai ca o nouă piatră de hotar în desfășurarea relațiilor româno-americane — cărora le deschid noi și rodnice perspective — ci și ca o contribuție prețioasă la cauza păcii și colaborării internaționale.

Acum, după încheierea vizitei, cînd toate momentele acestui nou itinerar prezidențial — urmărit cu un interes susținut, cu mîndrie legitimă și satisfacție deplină de opinia noastră publică, de toți oamenii muncii din țara noastră — au ca numitor comun caracterul intens de lucru, cînd dinamismul și activitatea neobosită ale președintelui Nicolae Ceaușescu și-au aflat o admirabilă expresie în excepționala densitate a contactelor și întîlnirilor avute, cînd pretutindeni — la Washington, Chattanooga sau Dallas, Houston, New Orleans sau New York — prezența înalților oaspeți români a fost marcată de calde și sincere manifestări de simpatie și interes, de însemnele omagiului adus șefului statului român, tovarășei Elena Ceaușescu, imaginea de ansamblu este clară și deplină : **un bilanț remarcabil, atît în ceea ce privește perspectivele ce se deschid relațiilor bilaterale, cît și în planul relațiilor internaționale.** Convorbirile cu un număr considerabil de exponenți ai cercurilor economice, industriale și financiare, vizitele într-o serie de state și la obiective economice extrem de diverse au contribuit la identificarea unor noi și largi posibilități pentru amplificarea continuă a colaborării economice dintre România și Statele Unite, o importanță deosebită prezentînd-o în acest sens orientarea cu precădere spre forme noi de colaborare, de felul acțiunilor de cooperare în producție, societăți mixte sau cooperare pe terțe piețe. Întîlnirile cu reprezentanții comunității românești din S.U.A., pătrunse, firesc, de o puternică vibrație emoțională, alte întîlniri privind apropierea umană, schimburile de valori spirituale au dimensionat pe noi coordonate dorința reciproc împărtășită de intensificare a relațiilor și schimburilor de această natură.

Evoluția ascendentă ce se prefigurează pentru relațiile româno-americane în urma dialogului la nivel înalt Ceaușescu-Carter — dincolo de posibila analiză și apreciere a conținutului său — este exprimată în modul cel mai convingător și concret de dorința celor doi șefi de stat de a continua acest dialog, la toate nivelurile, de a căuta noi căi și posibilități pentru amplificarea relațiilor noastre.

Este momentul, și de această dată, să reafirmăm adeziunea noastră profundă la politica partidului și statului nostru, recunoscută și apreciată pe toate meridianele globului pentru principialitatea și îndrăzneala ei, să fim mîndri pentru felul strălucit în care președintele țării servește interesele poporului nostru, purtîndu-i mesajele de prietenie și pace, bună înțelegere și progres către toate popoarele, deopotrivă, aducînd România la cotele cele mai înalte ale prestigiului și stimei în rîndul națiunilor lumii.

TUDOR OCTAVIAN

Dincolo de concepţiile politice şi filosofice, de orînduirea socială,

PACEA PENTRU TOŢI

Interes faţă de politica României exprimat de senatori americani

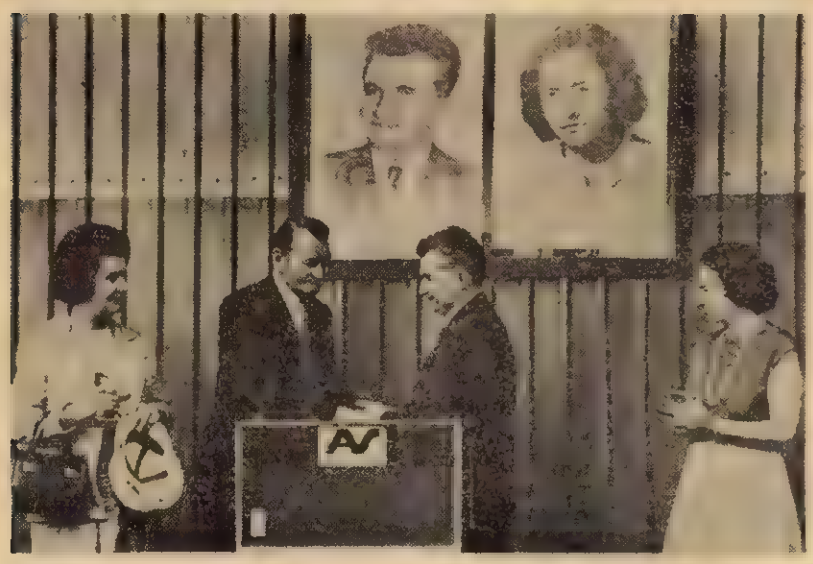

În timpul vizitei, la uzinele „Cameron Iron Works" din Houston

În timpul dejunului oferit la Clubul naţional al presei din Washington tovarăşul Nicolae Ceauşescu prezintă succint stadiul relaţiilor româno-americane, răspunde la întrebările ziariştilor

Prin glasul preşedintelui ei, România se pronunţă pentru extinderea cooperării

„Noi dorim o cooperare care să contribuie la realizarea unei ordini economice noi, care să promoveze lichidarea subdezvoltării şi a stării de sărăcie în care se mai află circa două treimi din omenire. Aceasta ar deschide posibilităţi foarte mari pentru progresul economic mondial, pentru stabilitatea economică internaţională şi ar fi avantajoasă, fără îndoială, şi pentru firmele dumneavoastră, ca dealtfel pentru toată lumea".

Din toastul rostit la dineul de lucru oferit de Camera de Comerţ din Texas

„În vizita noastră am ajuns la bune înţelegeri între România şi Statele Unite. Dealtfel, în ultimii ciţiva ani aceste relaţii s-au dezvoltat foarte puternic. Împreună cu preşedintele Carter am căzut de acord să extindem în viitorii ani această colaborare, să încurajăm formele noi de cooperare dintre firmele româneşti şi americane, inclusiv crearea de societăţi mixte".

Din toastul rostit cu prilejul recepţiei şi dineului oferit de primarul oraşului Houston

„În acest cadru, am dori ca, dezvoltînd colaborarea cu firmele americane, cu Statele Unite, să dezvoltăm, totodată, o colaborare tot mai strînsă cu firmele din oraşul şi statul dumneavoastră, cu statul Louisiana, pe principii reciproc avantajoase şi care, realmente, să servească creşterii relaţiilor economice, ştiinţifice, culturale, schimbului de persoane, să ducă la o apropiere şi la o mai bună cunoaştere între popoarele român şi american, la o politică de pace pe plan internaţional".

Din toastul rostit cu prilejul dineului oferit de primarul oraşului New Orleans

O nouă săptămînă de muncă a preşedintelui României, în folosul patriei sale şi al omenirii

(Urmare din pagina 2)

cu Hugh J. Kelley, cu ceilalţi specialişti americani asupra problemelor principale pe care le ridică construcţia şi utilizarea în mod eficient a platformelor de foraj marin pentru explorări. La sfîrşitul vizitei, cei 29 de muncitori aflaţi pe platformă, în schimbul de lucru, îl salută cu căldură pe preşedintele României, rugîndu-l să transmită un salut colegilor lor, petroliştii români de pe platforma de foraj marin din apele Mării Negre. În răspunsurile date presei şi radioteleviziunii din New Orleans, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a arătat că scopul vizitei sale la platforma de foraj marin a fost acela de a cunoaşte nemijlocit tehnologia şi experienţa existente în S.U.A. în acest domeniu, de a putea face o comparaţie cu parametrii funcţionali ai platformei româneşti „Gloria" şi de a identifica posibilităţi şi forme concrete de colaborare cu firmele americane.

După amiaza, preşedintele Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, persoanele oficiale care-l însoţesc sosesc la New York, ultima etapă americană a itinerarului prezidenţial. Întîmpinat pe aeroportul „J.F. Kennedy" cu emoţionante manifestări de prietenie şi stimă, avionul special, pus la dispoziţia şefului statului român de Casa Albă, opreşte la ora 17 — ora locală — în perimetrul rezervat primirilor oficiale. Un mare grup de tineri, membri ai organizaţiei americane „Ambasadorii prieteniei" care ne-au vizitat în cîteva rînduri ţara — numeroşi newyorkezi fac o caldă şi spontană manifestare de prietenie distinşilor oaspeţi. De la aeroport, după 30 de minute de mers, coloana oficială de maşini, escortată de motociclişti, opreşte în faţa intrării principale a hotelului „Waldorf Astoria", unde se află reşedinţa şefului statului român pe perioada vizitei sale la New York.

luni, 17 aprilie

— În cursul dimineţii tovarăşul Nicolae Ceauşescu primeşte la „Waldorf Astoria" pe reprezentanţi ai cercurilor de afaceri legate de Federaţia asociaţiilor evreieşti din S.U.A. — Frank Lautnberg, preşedinte şi director executiv al companiei „Automatic Data Processing", Lawrence Tisch, preşedintele consiliului corporaţiei „Loew's", Henry A. Rosenberg jr., preşedintele consiliului şi director executiv al corporaţiei „Crown Central Petroleum", Maynard Wishner, preşedinte al companiei „Walter Heller and Co.", Philip E. Hoffman, preşedintele comitetului executiv al firmei „U.S. Realty", Stephen Peck, partener al firmei „Weiss, Peck and Greer", Jerold Hoffberger, preşedinte al corporaţiei „Carling National Breweries Inc.", Kenneth Lipper, partener al firmei „Salomon Brothers", şi Alfred Moses, vicepreşedintele Comitetului american evreiesc; Klutznik Philip, preşedintele Congresului Mondial Evreiesc; Edward Koch, primarul oraşului New York; Milton Rosenthal, preşedintele companiei „Engelhard Minerals and Chemicals" şi al părţii americane în Consiliul economic româno-american; Gabriel Hauge, preşedintele firmei „Manufacturers Hanover Trust"; Arthur Schneier, preşedintele Comitetului de sprijin al României în acţiunea contra urmărilor inundaţiilor şi cutremurului. Tot în cursul dimineţii de luni, 17 aprilie, tovarăşa Elena Ceauşescu se întîlneşte, la hotelul „Waldorf Astoria", cu Frieda Rosenthal, soţia preşedintelui părţii americane în Consiliul economic româno-american. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu se întîlneşte în cadrul micului dejun, la hotelul „Waldorf Astoria" din New York cu David Rockefeller, preşedintele băncii „Chase Manhattan".

— La amiază, preşedintele Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, şi tovarăşa Elena Ceauşescu participă la o recepţie şi un dejun oferite în onoarea lor de Consiliul Economic american-român şi Asociaţia de politică externă din New York, la hotelul „Waldorf Astoria". În timpul recepţiei şi dejunului, preşedintele Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu se întreţin într-o atmosferă cordială cu reprezentanţi ai vieţii politice şi economice din New York. Se rostesc toasturi.

— Un alt moment al zilei: vizita făcută luni la amiază de tovarăşa Elena Ceauşescu la Muzeul Metropolitan din New York.

— În după-amiaza zilei de 17 aprilie, tovarăşul Nicolae Ceauşescu primeşte la reşedinţa ce i-a fost rezervată în New York pe Harry Morgan, preşedintele fundaţiei „Friendship Ambasadors", şi pe soţia acestuia; pe William Norris, preşedintele Corporaţiei „Control Data", însoţit de Schmidt Robert, prim vicepreşedinte, Henry Varchbridge, vicepreşedinte, şi Mode Wesley, director general al companiei; pe John O. Logan, preşedintele Consiliului directorial al companiei americane „Universal Oil Product", însoţit de J. Crawford şi J.F. Pittas, din conducerea companiei. În aceeaşi după-amiază, un grup de reprezentanţi ai comunităţii cetăţenilor americani de origine română cer să fie primiţi din nou de către preşedintele României, pentru a prezenta poziţia comunităţii faţă de acţiunile calomnioase, cu caracter iredentist întreprinse împotriva României de o serie de elemente horthyste aflate în S.U.A. Cetăţenii americani de origine română au declarat că consideră de datoria lor să respingă cu hotărîre şi să ia atitudine fermă faţă de aceste atacuri calomnioase, cu caracter profund denigrator. Şi-au exprimat cele mai calde aprecieri la adresa politicii promovate de statul român de egalitate deplină în drepturi între toţi cetăţenii României, fără deosebire de naţionalitate.

— Luni seara a luat sfîrşit vizita de stat a preşedintelui Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, şi a tovarăşei Elena Ceauşescu în Statele Unite ale Americii.

— Ora 18.40, ora locală. Avionul prezidenţial decolează de pe aeroportul internaţional „J.F. Kennedy", îndreptîndu-se spre patrie. În momentul părăsirii teritoriului S.U.A., între preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi Jimmy Carter are loc un schimb de telegrame în care se relevă contribuţia acestei vizite la dezvoltarea relaţiilor româno-americane şi dorinţa ca bunele relaţii personale stabilite cu acest prilej să fie continuate.

marţi, 18 aprilie

— În dimineaţa acestei zile, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, preşedintele Republicii Socialiste România, şi tovarăşa Elena Ceauşescu, care au efectuat o vizită de stat în Statele Unite ale Americii, la invitaţia preşedintelui S.U.A., Jimmy Carter, şi a doamnei Rosalynn Carter, revin în Capitală. Pe aeroportul Otopeni, mii de bucureşteni fac o entuziastă primire înaltilor soli ai poporului român, exprimînd sentimentele de satisfacţie ale întregului nostru popor faţă de rezultatele remarcabile ale vizitei şefului statului român în S.U.A., faţă de această nouă şi valoroasă contribuţie adusă la dezvoltarea relaţiilor de prietenie şi conlucrare dintre România şi S.U.A., la afirmarea spiritului păcii, colaborării şi înţelegerii internaţionale.

ţările lumii trebuie să fie unite de un ţel comun:

ŞI PROGRESUL FIECĂREIA

În mijlocul petroliștilor de pe platforma de foraj din Golful Mexic

La Centrul spațial N.A.S.A.

Imagine din timpul vizitei la Centrala atomoelectrică Sequoyah

Extinderea relațiilor economice româno-americane, un lucru profitabil pentru ambele părți

„Se cuvine să arăt că, în ultimii zece ani, relațiile de prietenie dintre Statele Unite și România s-au dezvoltat și s-au îmbunătățit rapid spre satisfacția și în avantajul popoarelor noastre. În ultimii zece ani, comerțul dintre cele două țări ale noastre s-a multiplicat de peste zece ori. Și, ca urmare a relațiilor care se dezvoltă rapid în etapa actuală, noi așteptăm ca volumul comerțului să crească de peste două ori în următorii trei ani".

JIMMY CARTER

„Mulțumesc președintelui Nicolae Ceaușescu pentru faptul că a acceptat să viziteze platforma noastră petrolieră marină, mai ales că, după cîte cunosc, și România dorește să dezvolte forajul marin. Aceasta poate însemna începutul unei bune colaborări în domeniul petrolului și în alte domenii".

BASIL RUSOVICH jr., președintele Centrului internațional al comerțului

„Atît România, cît și statul nostru și orașul nostru, au lucruri comune — noi avem fluviul Mississippi, iar dumneavoastră aveți Dunărea, și ambele noastre state fac ca produsele realizate de oamenii noștri să călătorească pe aceste căi spre toate colțurile lumii... Sperăm că în viitor vom asista la o creștere mult mai importantă a importurilor de mărfuri din România. Dorim ca vizita dumneavoastră să marcheze începutul unor relații economice profitabile atît pentru România, cît și pentru orașul New Orleans și, în general, pentru țara noastră".

MICHAEL MOLONY, președintele Consiliului directorilor portului New Orleans

„În Texas și Houston producem petrol și gaze naturale, lemn. Sîntem convinși că putem dezvolta o bună și amplă colaborare economică cu țara dumneavoastră. Sîntem foarte onorați de vizita dumneavoastră".

JIM McCONN, primarul orașului Houston

În încheierea vizitei, la plecarea din New York o nouă manifestare călduroasă de stimă pentru soții României socialiste

O capacitate unică

Există, azi, în lume, o cantitate imensă de angoasă,
angoasă îmbogățită,
precum uraniumul îmbogățit de atîtea ori în
scopuri militare. Există, simultan, o cantitate
imensă de speranță, speranță sărăcită,
așa precum și uraniumul poate fi sărăcit
în diverse scopuri. În chimia lumii, apare —
la analiză — multă ură care se combină cu ceva
pace, cu ceva demagogie, cu cîteva pepite de
luciditate, cu trinitrotoluen, napalm și urlete de
nevinovați uciși în baruri, autobuze, stadioane și
beciuri. A avea curajul de a spune deschis
că aceste analize nu-s o sănătate, că lumea
nu mai poate trăi așa — legată în blocuri militare
la cap și la picioare, cu teamă în suflet —
a nu-ți ascunde dezamăgirile de om cînd atîția
ar vrea să te vadă aliniat într-un cor
optimist și euforic, a refuza conformismul
lenei diplomaticești, a fi tenace și revoluționar, într-o
lume de lasă-mă să te las, a sta noaote de
noapte cu oameni care pînă mai ieri nu s-au putut
privi în ochi și convingîndu-i să înceapă prin a se
privi în ochi pentru a descoperi în taina de acolo
calea unor tratative deloc secrete, a fi rațional
cînd, sărită din balamale, piesa se declară, cu mîndrie,
absurdă, a fi patetic cînd prea mulți predică
salvarea în cinism, a nu bagateliza
angoasele, a nu exacerba speranțele pînă la idilă,
a le străbate demn, cu tact, cu filosofie naturală, fără
de lașitate în fața contradicțiilor, socotindu-le umane,
așa cum și situația internațională e umană,
adică implicînd destinul fiecărui individ, ușa
fiecărei țări, libertatea fiecărei mori —
pentru toate acestea îți trebuie un suflu de
dramaturg, o răbdare de țăran, o liniște
de muncitor fierar. Politica externă a României
are un asemenea suflu, un asemenea suflet,
acea capacitate unică de a lega lesne vorba
bună, cum spunea deunăzi un fost fermier din
țara lui Sandburg, cel care susținea că poezia
nu e niciodată acolo unde se zice ci doar în epopeea
unei mîini întinse altui om, rupînd cercul infernal
în care plînsul se leagă direct de cruzime.

RADU COSAȘU

„Salutăm în persoana președintelui Ceaușescu pe exponentul unei politici active de colaborare și prietenie"

Pe întreg parcursul vizitei, bogate și semnificative manifestații de stimă și prețuire pentru solii României, elogii la adresa personalității președintelui nostru

Primarul capitalei S.U.A. înmînează simbolica cheie a orașului.

Ultimele zile au evidențiat cu vigoare, o dată mai mult, uriașul prestigiu de care se bucură pe toate continentele președintele Nicolae Ceaușescu, politica externă promovată de partidul și de statul nostru.

Cu sentimente de bucurie și de legitimă mîndrie au luat cunoștință cetățenii patriei noastre de nenumăratele elogii și dovezi de simpatie și prețuire adresate tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu pe tot parcursul vizitei în Statele Unite ale Americii. Personalități politice de prim rang au cinstit în persoana președintelui României pe omul care — în cuvintele președintelui Jimmy Carter — „nu numai că a asigurat un uriaș progres al României, dar și-a cucerit un rol de lider în întreaga comunitate internațională, ceea ce este remarcabil".

Oameni politici americani care s-au întîlnit cu președintele Ceaușescu și-au exprimat admirația față de „capacitatea sa de a cuprinde într-o viziune unitară și constructivă problemele vieții internaționale, de a privi atît spre Est, cît și spre Vest, spre Nord, ca și spre Sud, oferind un strălucit exemplu în rîndul liderilor de frunte ai politicii mondiale" ; ei au elogiat „omul politic care a reușit, dincolo de diferențele de ideologie și de interese specifice, să afirme și să promoveze efectiv un spirit nou, constructiv, de înțelegere și respect reciproc în relațiile dintre state".

Manifestările de simpatie nu s-au limitat nici pe departe la cadrul oficial al vizitei. Ele au căpătat o elocventă expresie și în primirea făcută înalților oaspeți de către americanii simpli la Washington, ca și la Chattanooga și Dallas, Houston, New Orleans și New York. Cinstind pe solii poporului român, pe omul Ceaușescu, ei salutau pe conducătorul politic de al cărui nume sînt legate în conștiința opiniei publice uriașele realizări ale României socialiste, lupta ei consecventă pentru pace și colaborare internațională, locul pe care-l ocupă azi în concertul națiunilor.

Președintele României omagiat prin titlul de „Cetățean de Onoare" al statului Texas

Tovarășei Elena Ceaușescu i s-a înmînat Diploma de Membru de Onoare al Academiei de științe a statului Illinois

Moment emoționant, la întîlnirea cu cetățeni americani de origine română

Un călduros bun sosit la Houston

„Salutăm în persoana președintelui Ceaușescu pe exponentul unei politici active de colaborare și prietenie cu toate națiunile lumii, pe omul politic care a reușit, dincolo de diferențele de ideologie și de interese specifice, să afirme și să promoveze efectiv un spirit nou, constructiv, de înțelegere și respect reciproc în relațiile dintre state."

CLEMENT ZABLOCKI, președintele Comitetului pentru relații internaționale al Camerei Reprezentanților

„În cele cîteva vizite pe care le-am făcut în România, unde am avut onoarea să fiu primit de președintele Nicolae Ceaușescu, am avut prilejul să constat nemijlocit capacitatea sa de a cuprinde într-o viziune unitară și constructivă problemele vieții internaționale, de a privi atît spre Est, cît și spre Vest, spre Nord, ca și spre Sud, oferind un strălucit exemplu în rîndul liderilor de frunte ai politicii mondiale".

CHARLES VANICK, președintele Subcomitetului pentru comerț al Camerei Reprezentanților

Profesorul EMANUEL MERDINGER, reprezentant al Consiliului de conducere al Academiei de științe a statului Illinois, adresîndu-se tovarășei Elena Ceaușescu :

„Decernarea acestei distincții, prima, dealtfel, acordată de Academia de științe din Illinois unei personalități de peste hotare, reprezintă expresia recunoașterii de către membrii Consiliului de conducere a contribuției dumneavoastră deosebite la dezvoltarea cercetării științifice în domeniul chimiei... Primiți, stimată doamnă academician, titlul onorific conferit de Academia de științe a statului Illinois ca pe o recunoaștere atît a meritelor științei românești pe care o reprezentați, cît și a prestigiului internațional de care țara dumneavoastră se bucură în prezent, pentru politica sa independentă, pentru contribuția activă la promovarea păcii în lume".

„Apreciem cu toții marile merite ale președintelui Nicolae Ceaușescu în lupta pe care o duce pentru pacea lumii, pentru colaborarea și înțelegerea dintre popoare. După ce am citit biografia sa, îl respect și mai mult și îl compar cu marile personalități care au existat în istorie de-a lungul veacurilor. Făcînd această comparație, mă gîndesc îndeosebi, la activitatea sa ca lider politic".

BASIL RUSOVICH jr., președintele Centrului internațional al comerțului din statul Louisiana

„Președintele României este un om cu vederi largi, un om de știință și sîntem foarte bucuroși să-l avem în mijlocul nostru".

MOON LANDRIEU, primarul orașului New Orleans

Ce oare l-a făcut pe Jimmy Carter, conducătorul uneia din marile puteri ale lumii, să spună despre România că e o țară măreață și despre președintele Nicolae Ceaușescu că este un mare lider?

„Poporul Statelor Unite este onorat să aibă ca oaspete al nostru un mare conducător al unei mari țări — președintele Ceaușescu, care a sosit aici din România împreună cu doamna Elena Ceaușescu".

„Este, de asemenea, de mare folos pentru mine, ca președinte, să am prilejul de a mă consulta cu un conducător național și internațional de talia oaspetelui nostru de astăzi. Influența sa pe arena internațională, ca lider al României, este excepțională. Ca urmare a pozițiilor ferme ale președintelui său și a independenței sale, România este în măsură să reprezinte o punte între națiuni cu puncte de vedere și interese profund divergente și între conducători cărora, în alte împrejurări, le-ar fi fost dificil să negocieze unul cu celălalt".

„Cred că este corect să subliniez că, în calitate de conducător al măreței sale țări, el nu numai că a asigurat un uriaș progres al României, dar și-a cucerit un rol de lider în întreaga comunitate internațională, ceea ce este remarcabil".

„El s-a dedicat conceptului potrivit căruia o națiune trebuie să fie suverană, integritatea sa teritorială trebuie să fie apărată, poporul său trebuie să fie independent și, în ciuda acestui angajament total față de demnitatea propriei sale națiuni, trebuie construite punți nu numai spre alte țări cu aceeași filosofie, ci și între țări care întîmpină dificultăți în comunicare din cauza organizațiilor politice și economice din țările respective".

„El a fost unul dintre primii conducători, cred, care au văzut avantajele — economice, politice și militare — ale destinderii și el a fost un remarcabil promotor în încercarea de a reduce asperitățile dintre țările din Tratatul de la Varșovia și țările din N.A.T.O. El dispune de capacitatea unică de a stabili lesne legături cu conducătorii altor națiuni, indiferent de angajamentele lor politice ori de orientare, de trecut ori de istorie, ori de convingeri în legătură cu statutul prezent sau viitor al țărilor lor".

„Ca reprezentant al țărilor în curs de dezvoltare ale lumii, el a fost în măsură să fie un purtător de cuvînt foarte competent și foarte eficient, prezentînd națiunilor industrializate ale lumii modul în care noi putem promova relații reciproce mai lesne și mai eficient cu un grup de țări care adesea nu sînt bine organizate sau nu sînt dispuse să se așeze la masa tratativelor și să negocieze cu calm modalitățile de atenuare a marilor disparități în privința avantajelor economice".

„El este conducătorul uneia din puținele țări est-europene care este membră a „grupului celor 77", care, în prezent, cuprinde circa 95 țări și cred că aceasta arată orizonturile largi ale viziunii și angajamentului său în a acționa pentru reducerea acestor decalaje la care m-am referit".

„România a fost una dintre țările care au contribuit mult la desfășurarea Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, la care noi ne referim aici cel mai des sub numele de acordul de la Helsinki. Și la Belgrad — la care președintele Ceaușescu s-a referit în această dimineață ca la o dezamăgire — el a depus eforturi pentru a încerca să se progreseze către realizări mult mai substanțiale, care vor putea fi înfăptuite la viitoarea întîlnire programată să se desfășoare la Madrid".

„Noi credem, de asemenea, într-un țel comun pe care președintele Ceaușescu l-a susținut cu tărie și public — în principiul dezarmării mondiale bazat pe acorduri reciproc avantajoase și pe o perspectivă sporită de pace".

„Ne bucurăm că sîntem împreună cu el. El știe să dea sfaturi bune. El este un om care în trecut a suferit foarte mult în închisori, a fost torturat, dar, ca urmare a curajului său și a încrederii sale în viitorul patriei sale, el a adus remarcabile înfăptuiri poporului care are încredere în el".

Aceste aprecieri îi aparțin lui Jimmy Carter, președintele unei țări a cărei suprafață este de aproape 40 de ori mai mare decît a României și a cărei populație, de 10 ori mai mare decît a țării noastre.

Sînt toate acestea argumente care confirmă strălucit adevărul rostit nu o dată și urmat neabătut de marele bărbat al României:

„Mărimea unui popor nu constă numai în teritoriu și în număr, ci, în primul rînd, în capacitatea sa de a crea, de a contribui la dezvoltarea științei și culturii. Poporul grec, de pildă, nu a fost niciodată prea mare din punct de vedere numeric, dar a fost foarte mare prin contribuția sa la dezvoltarea civilizației umane. Este timpul ca, în loc de a se cheltui uriașe mijloace pentru înarmare, în loc ca descoperirile științei să fie puse în slujba distrugerii, toate acestea să fie consacrate progresului, libertății și bunăstării omului. Să ne întrecem nu în producerea de armamente moderne, ci în lupta pentru lichidarea subdezvoltării, a mizeriei, pentru ridicarea nivelului material și cultural al fiecărui popor. Istoria va aprecia tocmai pe aceia care luptă pentru progres, pentru civilizație, pentru pace."

Vasile Bucur, cel mai bun fierar betonist din țară

„Odată începută o treabă, nu mai există altă soluție decît terminarea ei"

Nepunînd la socoteală rudele din comuna Mănești, vecinii de palier și foștii colegi de la seral, e aproape sigur că fierarul betonist Vasile Bucur ar fi rămas cunoscut numai în rîndul tovarășilor de muncă de la întreprinderea de construcții și montaj din Tîrgoviște. Dar s-a întîmplat ca, anul trecut, Vasile Bucur să ia, într-o seară, trenul pînă la Tîrgu Mureș ca un meseriaș oarecare și să se întoarcă de acolo, așteotat în gară de cîtiva apropiați, ca cel dintîi fierar betonist al țării, cîștigător al Olimpiadei pe țară a tinerilor constructori, pentru ca lucrurile să se schimbe și numele său să fie pronunțat cu mai mult respect, pe toate șantierele patriei.

Despre evenimentul acela își aduce aminte ca și cum ar fi fost trăit de un altul. Zice că învingătorul a obținut punctajul maxim la întrebări și că a terminat în numai 2 ceasuri și un sfert cele 4 grinzi de acoperiș pentru care regulamentul permitea 4 ore. Mai adaugă că examenul a fost riguros, dar nu cine știe ce complicat pentru un fierar destoinic, cu carte și experiență, că toți cei 40 de concurenți erau bine pregătiți, numai că, fiind nevoie de un cîștigător, s-a nimerit să fie el acela, poate și pentru că, spre deosebire de colegul din județul Mureș, principalul contracandidat, a avut norocul ca ultima întrebare, în fața căreia ajunseseră cu punctaj egal, să se refere la tipurile de oțeluri speciale folosite în construcții, la betoanele precomprimate. Firește, încheie, tîrgoviștenul a dat mai multe amănunte, întrucît asemenea oțeluri se fabricau și se fabrică în orașul lui.

Cum lăsam să se înțeleagă la începutul acestei relatări, Vasile Bucur s-a născut în comuna Mănești, în familia unui meseriaș. A terminat la fața locului 7 clase elementare, după care, citind în ziar adresa unei școli profesionale din Săcele, și-a făcut bagajele și dus a fost. A rămas la Săcele vreme de 3 ani, timp în care a învățat cum devine treaba cu fierăria și a scris, săptămînal, o scrisoare acasă, terminată mereu, cum își aduce aminte cu oarecare nostalgie, cu vorbele „eu sînt bine, ceea ce vă doresc și dumneavoastră". După obținerea calificării a fost repartizat pe un șantier din Craiova, după care, tot dorind să se tragă mai către casă, a lucrat la Brașov și Doicești. E convins că pentru meseria sa momentul de răscruce l-a marcat întîlnirea, la Brașov, cu maistrul Mihai Harapu, un bărbat de vreo 50 de ani, care i-a ținut loc și de meșter și de tată, de la care a învățat o sumedenie de lucruri bune, punctualitate, seriozitate, dorință de a se întrece pe sine, precum și unul în plus, pe care ar fi tentat să-l numească „respectul față de beton". Asta în sensul în care fierarul betonist de azi, departe de potcovăria sau forja de altădată, prelucrează fierul care se introduce în beton, între îndeminarea și promptitudinea lui și darea în folosință, la timp și fără reproșuri, a construcției existînd un raport direct. Îi mai datorează bătrînului Harapu alte cîteva lecții de profesionalism, „atîtea cîte să faci cu ele o carte de 500 de pagini", precum și o serie de exemple concrete, pe care fie că le-a primit făți-și, fie că le-a furat cu coada ochiului le-a aplicat mai tîrziu, cînd a venit timpul ca el, Vasile Bucur, să-i învețe pe alții. Între acestea, „lucrul cel mai ușor e acela pe care știi să-l faci bine", „să crezi că stăpînești meseria cînd vei ajunge să execuți singur o lucrare, fără ajutorul nimănui", „să nu te intereseze dacă afară plouă sau e ger, ci să te intereseze numai termenul de predare" etc. etc.

După ce, pe șantierele enumerate, Vasile Bucur a stat pe unde a apucat, mereu burlac și uneori navetist, odată ajuns la Tîrgoviște, în 1971, a simțit că a închis un cerc și că a venit timpul să-și rînduiască viața pentru totdeauna. A cerut să intre în partidul comuniștilor și, ca un om serios, muncitor și modest ce a fost și este, a trăit bucuria de a primi carnetul roșu. S-a însurat, după care, la scurt timp, familia Bucur s-a mutat la bloc, într-un apartament cu 3 camere din microraionul 6. După ce și-a așezat biografia cît de cît, s-a hotărît să dea curs unui vis mai vechi și s-a înscris la liceu. Era de-acum tată, primul băiat se născuse, al doilea se afla, cum se zice, pe drum, serviciul îl ținea departe de carte 10, uneori chiar 12 ceasuri pe zi, toată povestea cu liceul părea o ambiție fără acoperire, știut fiind că pentru a-l termina, mai ales după o lungă întrerupere, nu e suficient să dai bună seara și să iei loc în bancă, ci mai trebuie să și studiezi, dar Vasile Bucur a găsit resurse și energie pentru toate. Pentru a obține diploma de bacalaureat a fost nevoie, cum face haz de necaz, să citească toate manualele și să slăbească 8 kilograme. Ani în șir s-a culcat numai spre a se trezi, dar nu s-a plîns defel, nici pe șantier și nici la școală, văzîndu-și de treburi cu seriozitate și conștiinciozitate, convins că nici un efort nu e prea mare spre a răsplăti încrederea oamenilor din jur și a societății, fără ajutorul căreia, nu încape nici o îndoială, ar fi rămas la Mănești, în rînd cu ceilalți. Crede că numai matematica i-a dat unele bătăi de cap, dar pînă la urmă s-a descurcat, poate și pentru că — îl citățm — odată începută o treabă, nu mai există altă soluție decît terminarea ei!

În prezent, sufrageria familiei Bucur, situată în blocul 23 B, găzduiește 2 diplome, îngrijit înrămate. Cea de liceu și cea de maistru constructor, funcție pe care capul familiei o îndeplinește de la 1 ianuarie. E mulțumit de ea pentru că e mulțumit de oamenii cu care lucrează cot la cot în ceea ce numește „una din cele mai nobile meserii, silința de a zidi case cît mai trainice și mai frumoase". Lucrează acum la blocurile H, cu 10 nivele și 2 scări, e nevoie, la o singură clădire, de vreo 170 de tone de beton, pe care se străduiește să le dea, cu fier cu tot, firește, înainte de termen. „Am glisat 5 etaje, ne informează, stăm la limita dintre bine și foarte bine, iar băieții pe care-i vedeți în jur, Florea Costache, Gheorghe Bivol și Dumitru Vlad, sînt lucrători minunați, pe care te poți baza la orice oră din săptămînă, săptămîna constructorului începînd luni ca să se termine luni".

Pe cei 3 de mai sus, ca și pe alții, dealtfel, i-a învățat meserie zdravănă și completă fierarul betonist Vasile Bucur, un comunist de numai 29 de ani, al cărui nume e rostit astăzi cu respect nu doar la Tîrgoviște, ci pe toate șantierele de construcții ale țării.

EMIL NEGOIȚĂ ■

Maistrul Tiberiu Tenczel din Vlăhița contrazice scepticismul unor specialiști

„Nu mi-am zis nici o clipă că eu singur am s-o fac. M-am gîndit la băieții din echipa mea"

Fără să intrăm în amănunte tehnice, cutia cu role a unui laminor de sîrmă, mai exact spus a unei linii dintr-un laminor, nu este o simplă piesă, ci un ansamblu de piese, deși, ca mărime, cutia nu depășește, să zicem, o franzelă obișnuită. Numai că prețul acestei franzele metalice în greutate totală de aproximativ 7 kilograme, ceea ce nu înseamnă cine știe ce, se ridică pînă la aproximativ 8 000 de lei, iar dacă ar fi fost adusă din import, așa cum s-a procedat pînă acum, prețul ar fi fost, desigur, mult mai mare. Dar, revenind la istoria cutiei cu role, o adevărată bijuterie mecanică, se cuvine să mai spunem că încă de anul trecut, cam de prin august, laminoriștii hunedoreni priveau cu îngrijorare la respectivul ansamblu care, ca uzură, se apropia de punctul final, drept pentru care reprezentanții serviciului piese de schimb au început să se intereseze cine anume din țară s-ar încumeta să reproducă o astfel de jucărioară. Au bătut, cu documentația în mînă, pe la porțile cîtorva întreprinderi, unele dintre ele chiar întreprinderi de mecanică fină, dar mai mulți specialiști, după ce au studiat documentația, au cam ridicat din umeri. Cotele tehnice erau, într-adevăr, descurajante. Și totuși, în luna februarie a acestui an, Întreprinderea metalurgică din Vlăhița a livrat Combinatului siderurgic din Hunedoara primele 10 cutii cu role. Supuse exploatării, cutiile au dat rezultate foarte bune. În luna aprilie, alte 20 de cutii vor lua drumul laminoarelor de sîrmă din Hunedoara, iar pînă la sfîrșitul acestui an vor fi livrate Hunedoarei aproape 700 de astfel de cutii. Pînă acum, să zicem, nimic deosebit, numai că metalurgiștii de la Vlăhița nu sînt specialiști într-ale mecanicii fine. Pînă să răspundem la întrebarea cine anume și-a asumat răspunderea, și chiar a dus-o cu bine pînă la capăt, de a confecționa cutiile cu role, ansamblu extrem de important într-o linie de laminor de sîrmă, să mai notăm că nespecializata întreprindere din Vlăhița mai livrează Hunedoarei și alte dificile piese de schimb: supape de gaz pentru bateriile cocseriei, închizători hidraulici pentru gaze, tot la cocserie, precum și niște ventile metalice speciale a căror tehnologie este în curs de elaborare.

„Autorul cutiilor cu role este maistrul sculer, matrițer în metal, Tiberiu Tenczel, șeful atelierului sculărie. Într-un concurs de meserie, a cărui temă ar fi executarea unei matrițe pentru piese de înaltă dificultate, prietenul meu, fostul meu coleg de școală profesională, maistrul Tiberiu Tenczel, s-ar clasa, fără îndoială, printre primii din țară. Confecționată și exploatată cu rezultate foarte bune, cutia cu role a maistrului Tenczel a fost o adevărată surpriză pentru Hunedoara. Ea a fost o surpriză chiar și pentru mine, care sînt inginerul șef al întreprinderii și care îl cunosc, zic eu, îndeaproape pe Tenczel. Nu am crezut că Tenczel, studiind o documentație, demontînd ansamblul în părțile lui componente, ar avea curajul să spună că el poate face piesa respectivă. Nici măcar trimisul Hunedoarei, Robert Nagy, un avea prea multă speranță. Făcuse, cum zicea el, doar o încercare. Și după aproape trei luni, Tenczel și echipa sa au terminat prima cutie cu role. Băieții s-au zbătut, știu bine, foarte mult. Dar cînd și cum și cine poate să facă un lucru bun, chiar greu, fără să se zbată, fără să-și pună în joc toată priceperea, tot timpul liber, toată ambiția lui de meseriaș?"

Acestor cuvinte și aprecieri exprimate de inginerul Vilmoș Batò, să adăugăm și spusele maistrului Tiberiu Tenczel: „Este, recunosc cu plăcere, piesa cea mai dificilă pe care am realizat-o de-a lungul celor 26 de ani de meserie. Unde am învățat meseria? La școala profesională de-aici, din Vlăhița, și de la tatăl meu, care tot sculer matrițer în metal a fost. Acum e la pensie. Despre cutia cu role, ce să spun? Cînd l-am auzit pe omul acela de la Hunedoara că nimeni nu poate confecționa piesa, m-am ambiționat. Nu mi-am zis nici o clipă că eu singur am s-o fac. M-am gîndit la băieții din echipa mea. Adică m-am gîndit la Endre Tamaș, Ioan Simo, Bela Bara, Mihaly Lőrincz, Ignancz Török și Francisc Banadek. M-am mai gîndit și la cei mai tineri, cum ar fi strungarul Vituș Andraș, care acum doi ani a cîștigat la Reșița locul întîi pe țară la meseria lui. De ce au zis alții, specialiștii, că nu o pot face? Pentru că, așa cred eu, că nu i-am întrebat, mai întîi și-ntîi au văzut că nu pot face matrițele. Și eu mi-am dat seama că nu pot face matrițele, dar eu de la bun început nu m-am gîndit la matrițe, ci la prelucrarea prin așchiere a unui oțel de arc, un oțel foarte dur. Am văzut că nu am scule speciale pentru executarea unor operații tehnologice, cum ar fi executarea unor găuri de peste 200 de milimetri în lungul riglelor, două găuri prin care, în procesul producției, la laminoare, curg uleiul și apa. Pentru o astfel de operație, sfătuindu-ne noi toți la un loc, am făcut un burghiu special. E-adevărat că din partea proiectanților am fost ajutați de inginerul Emeric Bartha, iar la diferite alte operații a intervenit și inginerul șef, Vilmoș Batò, dar principalul merit este al colectivului nostru care, pe lîngă principala sa activitate, de confecționare a matrițelor pentru turnătorie și sculărie, am făcut și aceste cutii prin care încărcăm la maxima lor capacitate instalațiile, realizăm importante beneficii și creștem productivitatea muncii întregului atelier. Asta înseamnă că n-a fost la mijloc numai ambiția noastră de meseriași, ci și gîndul nostru de-a ne gospodări mai bine fondurile fixe, de a realiza o producție marfă sporită față de anul trecut. Dacă laminoriștii hunedoreni ne-au trimis vreo scrisoare de mulțumire? După cîte știu, deocamdată nu. Și nici nu cred că au de gînd să o facă atîta vreme cît ne bat toată ziua la cap că nu le trimitem destule cutii cu role. Dar să nu aibă nici o grijă, cîte am zis că facem, atîtea o să facem și le vom trimite conform planificării".

Fără să tragem neapărat o concluzie, dealtfel nici nu ne-am propus așa ceva, cam atît, deocamdată, despre acești oameni care, trebuie să o recunoaștem, trăiesc frumos, plin și din plin, într-un oraș numit Vlăhița. Cam atît deci despre acești oameni care, dincolo de frămîntări, îndoieli, momente cînd totul părea să eșueze (au fost și astfel de momente, desigur), au trăit pînă la urmă satisfacția de a-și dovedi, prin cutia cu role, înalta lor pregătire profesională. Cam atît deci, pentru a treia oară, despre acești oameni care, bineînțeles, nu se vor opri aici, motiv pentru care, sîntem convinși, vom reveni într-un oraș numit Vlăhița.

VICTOR NIȚĂ ■

ÎN AGRICULTURĂ, O SĂPTĂMÎNĂ DECISIVĂ

Timp de două zile, în cîteva sate din județul Olt, Brebeni și Coteana de exemplu, și din cele aflate mai spre Dunăre, în sud, de la Balș la Caracal și de la Caracal mai jos, către Corabia, am urmărit, ca să zicem așa, drumul tractoarelor, un alt fel de a numi organizarea muncilor agricole în această campanie de primăvară în care este sigur nu doar că lucrurile nu se pot desfășura oricum ci și că, dînd mașinilor agricole de lucru în plin pentru folosirea oricărei ore prielnice, acestea trebuie întrebuințate și dirijate, fără îndoială, cu *inteligență*, cu acea capacitate ce aparține numai bunilor specialiști de a analiza o situație dată, de a o interpreta, putem zice, de a hotărî pe loc unde, pe ce suprafață de pămînt și ce anume lucrare trebuie întreprinsă. În mod hotărîtor succesul acestei campanii agricole depinde acum, mai mult decît în alți ani, de *competența* celor de specialitate, a inginerilor. Și vom vedea de ce.

Ora 17. O boltă joasă și tuciurie de nori cerne o ploaie mărunță ca mătasea, am zice, dacă vremea n-ar fi atît de indecisă încît nici nu știi bine dacă plouă ori aerul e împînzit de un fel de ceață. Acum se poate lucra, dar nu se poate ști dacă peste o oră sau două pămîntul nu se va înmuia ori dacă n-o să toarne o ploaie zdravănă încît mîine să nu mai poată intra nimeni pe cîmp. De aceea inginerul Gheorghe Diculescu, directorul S.M.A.-ului Brebeni, se află aici, lîngă mecanizatori. Nu ca să-i țină să nu plece acasă, fiindcă ei, după cum spun Constantin Bărbulică, Nicolae Nacu, Virgil Ciobanu nici nu se gîndeau să dea bir cu fugiții în fața unui strop de umezeală, ci să hotărască împreună cu ei să treacă neîntîrziat la însămînțatul porumbului. „Rămîneri în urmă avem la floarea-soarelui și la porumb. Și asta, din cauza ierbicidărilor care, dacă ar fi s-o luăm ca la carte, întîrzie cîteva zile însămînțările. Am însămînțat pînă acum doar 80 de hectare de floarea-soarelui și, cu toate că ierbicidările le-am făcut pe alte patru sute de hectare, nu sîntem mulțumiți. Astea patru sute puteau fi și ele însămînțate, dacă veneam să semănăm imediat după ierbicidare. La porumb însă, pe majoritatea celor 2 400 de hectare pe care le avem în plan va trebui să procedăm așa, nu mai avem încotro, nu mai putem să așteptăm". La Brebeni, așadar, tractoarele lucrează în plin, în două schimburi, de la ora 6 la ora 22, se poate spune că nu se pierde nici măcar o singură oră de muncă — văzusem mai înainte, la prînz, cum în timp ce primărița Maria Nacu întindea masa pentru mecanizatori, președintele C.A.P.-ului, inginerul Preda Toma și Gheorghe Negreș, inginerul șef al Intercoop-ului, se suiseră la volan și lucraseră o bună bucată de teren — totul fiind gîndit în așa fel încît nu numai ca motoarele tractoarelor să huruie toată ziua ci și ca lucrul lor să fie cu maximum de folos, chiar cu prețul de a fi schimbată, citeodată, „cartea" agronomiei...

La zeci de kilometri spre sud, pe șoseaua care cobora spre Corabia, a doua zi, pe la ora 14, l-am întîlnit pe Gheorghe Tracă, mecanizator la S.M.A. Dejești. Surprinși de a-l fi întîlnit tocmai aici, la vreo sută și ceva de kilometri de locul pe unde ar fi trebuit să muncească — Dejeștii fiind mai spre nordul județului — l-am întrebat de rostul acelui drum pe care-l făcuse de-a lungul județului cărînd și plugul după el, iar omul — care tocmai oprise tractorul pe dreapta pe un tăpșan și-și întinsese pe-o bucată de ziar cîte ceva de-ale mîncării — ne-a spus că fusese trimis la S.M.A. Vișina ca să-i ajute să-și termine lucrările. „Noi, adaugă el, am terminat de arat din toamnă..."

O jumătate de oră mai tîrziu vorbeam cu inginerul șef al Consiliului intercooperatist Vișina care ne confirma că, într-adevăr, C.A.P.-urilor aparținătoare le-au rămas de arat 2 500 de hectare, restanță ce se încearcă acum a fi recuperată prin ajutorul pe care-l dau mai multe S.M.A.-uri din nordul și centrul județului. Ajutorul acesta se ridică — ni se spune — la 115 tractoare, venite de la Dejești, Alunișu, Recea, Vîlcele, Curtișoara și Brebeni. Foarte sigur pe sine, inginerul șef ne mai spune că toate cele 115 tractoare pentru arat au sosit și se arată contrariat, desigur, de vestea — noi credeam bună — că peste vreun sfert de oră va mai apare totuși unul. În fine, de la același interlocutor, care ar vrea să ne vorbească numai despre starea nefavorabilă a timpului, mai înțelegem totuși, treptat, că multe dintre tractoarele venite aici să ajute în primul rînd la arat stau prin curțile C.A.P.-urilor — neputînd intra să are în plin fiindcă pămîntul e moale — în loc să fie dirijate încotro pămîntul totuși poate fi lucrat, în comuna Brastavățu, de exemplu, pentru a încheia măcar acolo, mai repede, însămînțările. Și cu toate acestea, pe poarta S.M.A.-ului intră un număr impresionant de „inspecții" și „controale" despre a căror eficiență ne putem face o impresie justă, credem, atît din felul cum S.M.A.-ul Vișina știe să-și organizeze lucrul cît și din faptul că Centrul de reparații al Trustului județean S.M.A. — aflat în aceeași curte — tinde să devină neîncăpător și să se umple din gard în gard de tractoarele aduse aici spre a fi reparate. Maistrul Alexandru Văduva, de exemplu, ne spunea cu deplină sinceritate că reparația unui tractor trebuie să dureze aici cam 15 zile. Trebuie, dar ea durează cam o lună, motivul fiind lipsa unor piese de schimb, „Acum două zile, adăuga maistrul, am primit telefon de la baza de aprovizionare județeană să stăm liniștiți că au piese, în sfîrșit, și că ni le vor aduce ei. Aprovizionarea se face marțea și vinerea, și iată, azi e vineri și încă n-au sosit. Dacă ne duceam noi să le luăm, ieri sau alaltăieri, acum eram cu adevărat liniștiți". Dar piesele lipsă, aflăm, nu sînt singura cauză pentru care stau zeci de tractoare în bătătura Centrului de reparații, ci și lipsa uleiului „405", fără de care nu pot fi făcute probele și verificările necesare. Frumoase, reparate, curățate, ba chiar și vopsite proaspăt, tractoarele acestea așteaptă, probabil, să vină campania de vară sau de toamnă, în timp ce altele, cum spuneam, sînt deplasate din *nord* ca abia acum, în pragul lunii mai, să are. Noi nu punem la îndoială că în *sud* există suprafețe mai mari ce trebuie lucrate dar în același timp nu putem uita că în funcție tocmai de aceste diferențe s-a procedat și la echiparea echitabilă și dotarea corespunzătoare a S.M.A.-urilor astfel încît mijloace materiale, mecanice există pretutindeni suficiente. Deosebirile apar totuși și sînt mai reale și profunde, atunci cînd sînt create de oamenii înșiși, inclusiv atunci cînd în loc să fie rezolvate, problemele sînt numai inspectate. Așa cum am văzut la S.M.A. Vișina și la Centrul de reparații al Trustului județean S.M.A. Sau pe teritoriul C.A.P.-ului Dobrosloveni, între Balș și Caracal. Aici, lîngă pădurea Potopin, lucra de unul singur mecanizatorul Constantin Stănculeț. Pregătea, cu combinatorul, un teren de zece hectare ce urma a fi însămînțat cu sfeclă. Timp de două ore, mai spre dimineață, ne spune el, au fost aici în control inginerii Grigorescu și Uciu, de la C.A.P. Dobrosloveni. Am întrebat, mărturisim, ce indicație mai importantă i s-a dat în aceste două ore și omul, coborît de pe namila lui de tractor A 1 800 A, ne-a spus-o, cum s-ar zice, pe-a dreaptă : „Mi-a zis tovarășul inginer Uciu că să fiu atent că o să treacă pe aici tovarășul director general Ciuciu, de la județ". Două ore pentru așa ceva, oricum, pare cam mult, singura explicație fiind că pădurea, cum am zis, era aproape și că iarba o împînzise ca un covor. Nu putem, de aceea, să nu ne aducem iarăși aminte de oamenii pe care-i văzusem cu o zi înainte la Brebeni, cînd activistul de partid Constantin Onilă, primărița Maria Nacu, Preda Toma, președintele C.A.P.-ului ori directorul S.M.A.-ului, inginer Gheorghe Diculescu, formau cu adevărat sufletul acestei campanii agricole în acel sat, gîndind calea cea mai dreaptă, către recoltele viitoare, în funcție de starea pămîntului, sărind chiar — dacă altfel nu se mai putea — peste vreuna din operațiile pe care le presupune însămînțatul. Și permițîndu-și în același timp să trimită douăzeci de tractoare Intercoop-ului Vișina pentru ca să-și termine și cei de acolo baremi ce mai au de arat !

DUMITRU ELIADE ■

„O ZI DE NEUITAT" ȘI ALTE CÎTEVA ARGUMENTE PE ACEEAȘI MĂSURĂ

„În urma vizitei și a schimbului de experiență la C.A.P. Girbovi, președinte Eroul Muncii Socialiste Dobra Marcel, noi, activiștii U.N.C.A.P. și secretarii comisiilor organizatorice din cele 39 județe ale țării, am rămas profund impresionați de rezultatele obținute de această „perlă" cooperatistă a Bărăganului. Ne dorim ca, întorși acasă, să facem din fiecare cooperativă din județ un alt C.A.P. Girbovi". (Din Cartea de Onoare a Cooperativei agricole de producție „Victoria Socialismului", comuna Girbovi — Ilfov).

În fapt, rezultatele C.A.P.-ului din comuna aflată la numai 15 kilometri de orașul Urziceni ar însemna înșiruirea pe cîteva zeci de rînduri a numeroaselor premii și locuri de frunte cîștigate de-a lungul anilor de cooperatorii din Girbovi, între care, la locul cel mai de cinste desigur, titlul de unitate distinsă cu ordinul Erou al Muncii Socialiste (în 1975), două medalii de aur „Secera și ciocanul", medalia „Meritul agricol" clasa I (în 1976) și așa mai departe, locuri fruntașe și premii în întrecerea pe județ, dar și în cea republicană. Ca să ne referim numai la cea din urmă, este suficient să amintim că Girboviul a fost primul pe țară, doi ani consecutiv, în activitatea de creștere și îngrășare a porcilor, în alți doi ani a obținut locul al doilea pentru producțiile de grîu, iar trei ani consecutivi s-a clasat de fiecare dată pe locul 3 pentru producțiile de porumb. În 1976, an record pentru Girbovi, C.A.P.-ul a obținut în medie 7 510 kg la hectarul însămînțat cu porumb, și asta pe o suprafață de 1 800 de hectare, în condiții de neirigare, iar la grîu (pe 800 ha, în aceleași condiții), 6 021 kg/ha, producții nemaiîntîlnite încă pe locurile numite.

Comună de peste șapte mii de suflete, Girboviul este reprezentat în C.A.P. de numai 1 350 dintre ele, restul muncind la fabrica de cărămizi, la cea de zahăr sau la „ferite", în Urziceni. Nu-i mai puțin adevărat, aici amintind despre mecanizarea lucrărilor, că oamenii nu adună decît rareori peste 150 de norme pe an, acordul global dînd putință muncii mai temeinice, plătită aproape dublu față de nivelul obișnuit prin alte părți. Așa se face că, la Girbovi, oamenii de la munca cîmpului cîștigă în medie aproape 12 000 lei pe an, cei de la legumicultură mai bine de 17 000, în activitățile anexe peste 25 000, iar în zootehnie cam tot atît — subliniind aici însă, pentru că e cazul, munca mai dificilă, mai complexă și mai aspră a celor numiți la urmă.

Avizați încă de cu seară de mai mulți cetățeni ai comunei, precum Nicu Năstase și Petre Dinu, care au avut grijă să ne comunice cea mai bună oră la care-l puteam prinde pe președintele Dobra C. Marcel, n-am avut vreme să auzim de două ori cîntatul cocoșilor deoarece am sosit la numai 15 minute după cinci la sediul C.A.P.-ului.

Funcția pe care o îndeplinește de peste 16 ani nu l-a schimbat prea mult pe Dobra C. Marcel, în gîndirea sănătoasă, în obiceiurile sale rămînînd un om al pămîntului. Îi place să spună că „agricultura este marfă expusă la soare". Și atunci, cînd soarele apare, vara spre exemplu, încă de pe la ora 4, mai poate fi permis cuiva să vină la serviciu de la opt ?! De dimineață și pînă spre seară („mă retrag cam pe la ora 18", zice) nu are răbdare să stea o clipă locului, fugind ba la cîmp, ba la ferma zootehnică, ba la lotul experimental și demonstrativ (70 de hectare pe care se încearcă diferite combinații de doze de ierbicide, îngrășăminte, timp de semănat etc. pentru tot felul de culturi), ba prin comună, la locul diferitelor lucrări. Din banii C.A.P.-ului s-au construit la Girbovi o creșă și o grădiniță, s-a introdus apa potabilă în conducte, se face aprovizionarea de iarnă cu combustibil, se ajută chiar și aprovizionarea cooperativei de consum. Motivul este cît se poate de simplu : „Dacă oamenii au de toate, cît mai aproape de casă, atunci au mai mult timp de muncă !" Țăranii pe care i-am cunoscut în acea dimineață, fie c-a fost vorba de vicepreședintele Gh. Ionită, de Iordan Olteanu, inginer șef, de Dumitru Maxim, secretar de partid și șef de garaj, de Dumitru Năstase, priceputul gospodar al magaziei de cereale, sau de cooperatorii Vasile Alexandru, Mincu Gheorghe, Petcu Aneta, Mihai Marilena și Lupă Ioana, cu toții au aflat în numai cîteva minute programul de lucru pe dimineața respectivă, trecînd de urgență la îndeplinirea lui. Iacob Marin, Ignat Georgeta, Tudor Eminescu și Cretu Ilie au avut de rezolvat diverse probleme personale — ba o adeverință pentru angajare la o fabrică din Urziceni, ba un loc de muncă preschimbat în concordanță cu pensionarea de sănătate, ba ceva lămuriri în legătură cu dreptul de folosință a lotului personal. Președintele Dobra i-a ascultat pe toți cu răbdare, și a hotărît pe loc măsurile necesare: pe Iacob l-a trimis la lacul cu pește, dîndu-i în grijă o mie de rațe și gîște, pe Tudor la ferma de ovine, ca mulgător, iar familiei Cretu i-a promis că se va ocupa C.A.P.-ul de construcția unei case noi, pe care capul familiei o va plăti, conform obiceiului, în rate ce se pot eșalona, în raport cu posibilitățile, pe perioada de 10—12 ani.

Pe medicul veterinar Ion Poiană l-am găsit chiar la locul unde trebuia să se afle, adică la ferma zootehnică, al cărei șef este. Cu Poiană s-a întîmplat o poveste frumoasă. Acum cîțiva ani, președintele Dobra a fost chemat la Urziceni și pus față în față cu un om avînd o dublă calitate: cea de medic veterinar, dar și cea de fotbalist. Marcel Dobra nici n-a vrut să audă de așa ceva la început. „Eu am nevoie de oameni muncitori, a zis pe loc, nu de fotbaliști !" Astăzi însă doctorul Poiană este unul dintre cei mai muncitori și mai prețuiți oameni din cooperativă, rămînînd în același timp jucător și antrenor al echipei „Unirea"-Girbovi, fruntașă a campionatului județean. Ferma zootehnică este una dintre cele mai bune ale C.A.P.-ului, locul întîi pe țară în anii 1973 și 1974, livrînd anual la fondul central de stat peste 7 500 de porci și 10 000 de „grăsuni", adică purcei, într-o unitate organizată pe sistem industrial. Volumul total de carne care urmează să fie livrat de C.A.P. Girbovi anul acesta este 1 400 de tone, urmînd a se ridica, înspre anul 1980, la peste 2 000 de tone, adică 200 de vagoane de carne, fără a mai pomeni de contractele individuale ale comunei.

Aruncăm ochii prin cartea de onoare a C.A.P.-ului. Este o „carte" aparte, pe care o poți răsfoi ca pe un roman. Oamenii au înscris aici atît momentele festive, cît și pe cele dramatice, înscrise ca într-un adevărat jurnal de bord. Iată ce găsim, bineînțeles pe sărite: „În zilele de 5, 6 și 9 aprilie 1975 asupra comunei Girbovi, asupra culturilor ce aparțin C.A.P.-ului, s-au abătut furtuni puternice, intensitatea vîntului ajungînd pînă la 110 km pe oră" ; „Astăzi, 12 iunie 1975, la C.A.P. Girbovi a fost organizată vizita a 212 contabili șefi din județ și a altor organe direct conducătoare": „Pe 3 iulie 1975, la ora 23, orașul Urziceni a fost inundat, apa reușind să atingă prin unele părți ale orașului înălțimea de peste doi metri. De la Girbovi a plecat o brigadă, cu oameni avînd dorința de a ajuta ce'or sinistrați": „O zi de neuitat" (vizita delegațiilor U.J.C.A.P. din cele 39 de județe) — 15 iunie 1976 ; „Astăzi, 4 martie 1977, în cursul nopții, s-a înregistrat cel mai puternic cutremur din cîte am cunoscut noi, cei din Girbovi. Primul care a ajuns la C.A.P., dînd imediat ajutor pentru asigurarea animalelor și alte intervenții urgente, a fost președintele Dobra Marcel"; „O zi grea pentru agricultura noastră, pentru hrana cooperatorilor și a animalelor. Pe 25 mai 1977 a venit o ploaie torențială cu vînt, după aceea cu grindină, care a compromis 2 500 ha cu diferite culturi" ; „În 7 iulie am primit vizita delegației mongole, care a avut cuvinte frumoase pentru activitatea C.A.P.-ului Girbovi"; „Culturile legumicole, în mod deosebit tomatele de vară și toamnă, kapia, ardei gras, gogoșarii, au fost lovite de bruma puternică din noaptea de 23 septembrie 1977, care a produs pagube de peste un milion și jumătate de lei". Etc., etc...

În ziua aceea frumoasă, cînd încheiam reportajul de față, oamenii care se mai aflau la sediul C.A.P.-ului „Victoria socialismului", din comuna Ilfoveană Girbovi, s-au grăbit să deschidă televizorul. Pe calea undelor soseau imagini de la Conferința pe țară a președinților consiliilor populare, eveniment de o deosebită importanță în viața politică, economică și socială a patriei socialiste.

DUMITRU GRAUR ■
Fotografia autorului

Dimineața Eroului Muncii Socialiste Marcel C. Dobra începe de obicei la ora 5, în cazul că soarele nu răsare mai devreme !

Nu se poate, nu e bine, dar rezultatele sînt remarcabile!

Doi apicultori sighișoreni recoltează de la fiecare stup cîte 100 kg miere, I.C.A. apreciază produsul drept depășit și nerentabil...

Doi frați gemeni, Eugen și Pavel Mezei, amîndoi sighișoreni și pasionați apicultori, au pus la punct un procedeu original pentru încălzirea stupilor în timpul anotimpului rece. Știrea ne-a fost comunicată nu de către inventatori, ci de către un sincer admirator al acestora, medicul epidemiolog Marin Nicolae, care a ținut să ne asigure că, între paranteze, este diabetic, nu consumă miere și că deci intervenția este de natură pur sentimentală. Ulterior am avut prilejul să stăm de vorbă și cu tovarășul Eugen Mezei și, totodată, să aflăm unele amănunte despre performanțele stupilor „calzi", grație unui articol publicat de ziarul județean „Steaua roșie". Metoda ar permite, susțin cei care cunosc metoda celor doi apicultori, de a se obține aproximativ 100 kilograme miere de la fiecare cuib de albine. Iată cîteva amănunte :

Instalația fraților Pavel și Eugen Mezei, la realizarea căreia și-a dat concursul și fiul celui de-al doilea, inginerul Levente Mezei, se compune din niște rezistențe electrice montate în stupi și legate de un aparat cu sistem de reglare termostatică a temperaturii. În felul acesta, în condiții de frig scăzut, stupii păstrează în interior o temperatură constantă de 4—5 grade. Acest lucru permite albinelor o hibernare liniștită, un consum redus de miere (circa 50% din mierea de rezervă rămîne neatinsă), împiedicînd, totodată, îmbătrînirea precoce a stupului, obligat în condiții de frig la o perpetuă agitație. Introducerea caloriferului la domiciliul albinelor se mai recomandă, susțin autorii, și prin alte avantaje : zborul de curățenie al albinelor are loc încă din luna ianuarie și în luna martie se pot extrage cîte 4—5 kilograme de miere, iar în aprilie insectele „încălzite" încep deja recoltarea, în vreme ce suratele lor „reci" se mai află încă în plină iernare, solicitînd pentru supraviețuire stimulente dulci, sirop, zahăr etc.

Autorii ne mai informează că după depunerea la O.S.I.M. a cererii pentru brevetarea invenției (28 iulie 1976 cu numărul de înregistrare 87 135) au încheiat un contract de colaborare cu Institutul de cercetări pentru apicultură din București. Anul următor, în mărtie, I.C.A. trimite un delegat pentru a constata rezultatele obținute de Eugen Mezei (la data respectivă a avut loc extragerea mierii din cei 126 de stupi aflați în localitatea Salocna). Dar lucrurile s-au oprit aici.

În cadrul aceluiași contract de colaborare, apicultorul E. Mezei a instalat la București, în curtea Combinatului apicol de la Băneasa, un termostat cu șase rezistențe pentru încălzirea experimentală a unui număr de șase stupi. În noiembrie 1977, cînd unul dintre coautorii invenției, Pavel Mezei, s-a prezentat la combinat, pentru a verifica desfășurarea experimentului, a constatat cu stupoare că termostatul montat a fost descompletat. Cu toate acestea, frații Eugen și Pavel Mezei s-au oferit să refacă instalația și totodată să monteze rezistențe electrice pentru alți 120 de stupi în vederea continuării cercetărilor, dar I.C.A. a tergiversat mereu concretizarea proiectului, contractul de colaborare rămînînd o hîrtie fără valoare.

Ce ar însemna pentru economia țării extinderea procedeului de încălzire a cuiburilor de albine ? Iată argumentele fraților Mezei : considerînd că în țară există aproximativ un milion de stupi și că din totalul acestora ar putea beneficia de căldură artificială 25—30 la sută (restul fiind situați în teritorii improprii instalării termostatelor electrice) s-ar putea colecta suplimentar, anual, o cantitate de 1 000 tone miere. Avînd în vedere că un kilogram de miere se vinde la prețul de 20 de lei ar rezulta un venit suplimentar de 26 milioane lei, realizat numai din economia de hrană de iarnă. La toate acestea s-ar adăuga economiile realizate prin faptul că 250 000 de stupi n-ar mai avea nevoie de stimulente (sirop de zahăr) pentru depășirea anotimpului rece.

De ce refuză I.C.A. o ofertă atît de ispititoare ?

La această întrebare ne-a răspuns inginerul Elisei Tarța, cercetător științific al Institutului de cercetări pentru apicultură.

„Legat de procedeul tovarășilor Mezei vă precizăm că nu poate fi vorba despre o invenție sau inovație întrucît în țară există sisteme mult mai perfecționate de încălzire electrică a stupilor iar în străinătate se fabrică pentru stupi instalații complexe de încălzire. De exemplu, în S.U.A. se găsesc de vînzare încălzitoare cu umidificatoare, termostate de control, dispozitive de reglaj și termometre exterioare sistemului care se vînd la prețuri accesibile și pentru care revistele de apicultură, ca bunăoară „Gleanings in Bee Culture", fac reclamă. În alte țări, cum ar fi R.D.G. și R.F.G., încălzirea electrică a stupilor izolați sau a celor conteinerizați (dispuși în pavilioane mobile) se practică de două-trei decenii. Articole despre încălzirea electrică a stupilor au apărut în limba română încă din 1975 în volumul „Apicultura în zone cu clima rece" care cuprinde lucrările simpozionului internațional desfășurat la Helsinki în Finlanda în 1974. Anul trecut, în Buletinul de informare și documentare apicolă, editat de Asociația crescătorilor de albine din Republica Socialistă România și redactat în institutul nostru, a apărut un articol tradus dintr-o revistă din Ungaria, articol în care autorul — utilizînd încălzirea electrică a familiilor de albine încă din 1960 — prezintă experiența sa în acest domeniu. Procedeul propus de Eugen Mezei, Pavel Mezei și Levente Mezei prezintă o seamă de inconveniente dintre care cele mai importante sînt :

1. Încălzirea electrică a stupilor în perioadele reci ale anului nu asigură în complex condițiile de microclimat obligatorii care să răspundă biologiei și fiziologiei ghemului de iernare : temperatură, umiditate, schimb de gaze.

2. Procedeul în sine de încălzire este depășit din punct de vedere tehnic, pentru că principiul reglării convenționale a temperaturii prin folosirea unei benzi bimetalice ca senzor termic utilizat de cei trei apicultori s-a dovedit impropriu și a fost înlocuit de multă vreme. Soluțiile mai noi de termostatare cuprind în sistem capsule cu eter sau alcool și termistori. Reglarea temperaturii într-o incintă se face astăzi printr-o componentă electronică integrată foarte sensibilă prevăzută cu un triac. Aceasta asigură un comportament corespunzător corectării unei abateri termice foarte mici (denumit comportament analog), sistemul în funcțiune tinzînd permanent să reducă la valoarea zero orice abatere de la program.

3. Instalația propusă de apicultorii în cauză nu corespunde nici din punct de vedere al normelor de tehnică a securității și protecției muncii întrucît tensiunea pe circuite este de 220 V deci există pericolul de electrocutare".

În continuare, inginerul Elisei Tarța susține că testarea instalației fraților Mezei nu a dus la rezultatele scontate și că, totodată, inventatorii s-au angajat să opereze modificări tabloului de distribuție a instalației pentru ca tensiunea curentului să nu prezinte pericol de electrocutare. Se mai afirmă apoi că Eugen Mezei a condiționat colaborarea cu I.C.A. de încadrarea sa ca apicultor cu jumătate de normă la stupina sa personală, cerere care a fost onorată de către I.C.A., urmînd să se perfecteze formele de încadrare, dar ulterior E. Mezei a cerut anularea acestei cereri. În continuare se mai arată negru pe alb următoarele :

„Legat de afirmația descompletării sistemului de termostatare vă informăm că într-adevăr o persoană neidentificată a sustras termocuplul instalației în timpul testării ei în stupina Liceului apicol Băneasa. Această piesă simplă — o carcasă și un arc bimetalic — construită de Levente Mezei nu reprezintă o valoare mai mare de cîteva zeci de lei. Am propus tovarășilor Eugen Mezei și Pavel Mezei o modalitate de-a recupera paguba dar cei doi au refuzat afirmînd că pentru Levente Mezei este foarte simplu să confecționeze un alt termocuplu.

Argumentele medicului epidemiolog Marin Nicolae în sprijinul aplicării metodei nu au nici un temei real. Primăvara, după extracție tov. Mezei administrează sirop de zahăr familiilor de albine în doză de 250 g/zi, fapt constatat de un student care a efectuat la noi practica productivă și care la 23—24 martie 1977 a vizitat stupina apicultorului, amplasată în satul Salocna, comuna Ghindari, jud. Mureș. Despre ce economie mai poate fi vorba după extracția din stupi a unor cantități mici de miere impură rezultată din siropul de zahăr administrat în toamna anului anterior ?"

★

De curînd am vorbit din nou cu Eugen Mezei care m-a asigurat că la sfîrșitul lunii martie a recoltat 448 de kilograme de miere reziduală (neconsumată de albine în timpul iernii). La acest ritual de primăvară au asistat și medicul Nicolae Marin și tovarășul Gheorghe Gligor, președintele Filialei crescătorilor de albine din Sighișoara, care au ținut să confirme aceste rezultate. Am mai fost informați că inginerul Levente Mezei a realizat un transformator pentru reducerea curentului din instalație de la 220 V la 40 V.

Acestea sînt faptele pe care o îndreptățită îndatorire civică și profesională ne obligă să le încredințăm tiparului. Care va fi destinul instalației concepute de frații Mezei ? Este mai bine să o etichetăm drept depășită și nerentabilă așa cum procedează inginerul Tarța ? Este preferabil să ne delectăm imaginația răsfoind revistele de specialitate din străinătate ? Este mai judicios să lăsăm totul baltă și să așteptăm de la I.C.A. soluții mai moderne ?

Deocamdată știm un singur lucru : frații Mezei obțin an de an cîte 100 kilograme miere de la fiecare stup, cifră cu adevărat record !

LIVIU TIMBUS ■

Acupunctură la Herculane

În ziua de 3 decembrie 1973, la Policlinica stațiunii Herculane a fost adusă în stare gravă, cu pierderea totală a cunoștinței, doctorița V.D. din județul Brașov. În urma nașterii, V.D. prezenta o hemipareză spastică post partum, adică o paralizie pe partea stîngă a corpului. După trei zile de tratament acupunctic, pacienta se plimba singură prin curtea policlinicii, realiza o extensie a antebrațului și se putea ridica pe vîrfurile picioarelor, ba chiar putea să și stea în această poziție de echilibru. După alte 15 zile V.D. a fost redată familiei și activității profesionale.

M.C., din Galați, ajunsese să ia cîte 12-14 comprimate antialgice pe zi, pentru a scăpa de durerile unei îndelungate migrene După numai 2 ședințe de acupunctură, durerile au dispărut ca prin farmec, iar comprimatele au fost, evident, abandonate.

E H., tot din Galați, venise cu o pareză facială Asimetrie a feței, deficiențe mari de masticație cu pierderea lichidelor din gură. După un tratament de 5 ședințe, asimetria abia că se mai vedea, iar masticația era mulțumitoare.

După numai 3 ședințe de acupunctură, N.C., în vîrstă de 46 de ani, și B.V., de 34 de ani, au scăpat de durerile profunde ale unei discopatii lombare acute.

Dintr-o listă de cîteva mii de cazuri am ales doar cîteva. Și poate că nu pe cele mai reprezentative. De ce ? Pentru că interlocutorul nostru, tînărul medic Tiberiu Răibuleț, a considerat că putem pune punct acestui prim moment al dialogului.

În vîrstă de numai 32 de ani, absolvent al I.M.F.-Tîrgu Mureș, autor al unei cărți în curs de apariție la Editura „Facla" („Acupunctura, mijloc de recuperare funcțională") despre care am notat că nu este numai o carte despre acupunctură, literatură destul de slab reprezentată la noi, ci și o dezbatere, prezentare și o propunere, cu exemple concrete, pentru integrarea acupuncturii în contextul general al mijloacelor de recuperare funcțională, medicul Tiberiu Răibuleț ne-a enumerat principalele afecțiuni pe care le-a tratat în cadrul cabinetului de acupunctură înființat acum doi ani, dar care, practic, de peste cinci ani și-a început activitatea, adică odată cu venirea în Herculane a medicului Tiberiu Răibuleț. Iată-le : *cefalee, discopatie lombară*, diverse forme de *nevralgie* (intercostală, Arnold, cervico-brahială, de radial) *epicordilita* (tennis albow) și *afecțiuni hepato-biliare* (dischinezia biliară hipo și hipertonă).

După cum se vede, un cîmp destul de larg de investigație și intervenție pentru acupunctura de la Herculane. Dintre toate aceste afecțiuni, Tiberiu Răibuleț ne-a mărturisit că două sînt cele care răspund cel mai bine la tratamentul acupunctic : cefaleea și afecțiunile reumatismale ale aparatului locomotor.

„Cum îmi explic eu aceste realizări ? Iată o întrebare la care nu e chiar așa de simplu de răspuns, întrucît sînt o sumedenie de factori pe care trebuie să-i amintesc. În primul rînd aș aminti pregătirea temeinică pe care mi-au asigurat-o prof. N. N. Gheorghiu, alături de doctorii Florin Dumitrescu, Ion Dragomirescu și Ionescu-Tîrgoviște. În al doilea rînd aș aminti mediul de la Herculane. Și cînd spun mediu mă refer atît la ambianța profesional-colegială, dar mai ales la condițiile specifice de climă din această stațiune, climă foarte încărcată din punct de vedere electric, adică puternic ionizată, atît în ceea ce privește apa termală, cît și aerul din împrejurimi. O astfel de climă este foarte prielnică acupuncturii. De ce ? Pentru că, de exemplu, ultimele cercetări electrodermale au arătat că punctul de acupunctură este o „fereastră" electrică a organismului, facilitînd schimbul între mediul electric intern și extern. Aerul și baia zilnică termosulfuroase oferă un mediu puternic ionizat care facilitează acest schimb, mai ales după ce unele puncte de acupunctură au fost activate în cadrul unei ședințe acupunctice. Îi mai datorez stațiunii și numărul mare de pacienți pe care mi i-a pus la dispoziție, prilej pentru a dispune de o masivă casuistică."

S-ar putea crede, în final, că meritul tînărului medic Tiberiu Răibuleț nu este altul decît acela că a venit într-o stațiune ca Herculane, stațiune care i-a oferit tot ceea ce trebuia pentru a aplica cu deosebite succese cunoștințele sale într-ale acupuncturii. Din modestie, desigur, interlocutorul nostru nu a amintit doi factori pe care noi îi considerăm la fel de importanți, munca și talentul.

ION POP ARON ■

Ion Presăcan, ţăran cooperator din Mîndra Sibiului, e bucuros de oaspeţi

Expresia cea mai adevărată a democraţiei este dreptul pe care şi-l cîştigă oamenii de-a trăi bine!

De cînd îl ştim, ardeleanului i-a plăcut să se fotografieze în faţa casei, la poartă, cu familia îmbrăcată în haine de sărbătoare şi cu mîna în şold. Este poza documentară a fiecărei generaţii de gospodari. S-ar părea că „mîna-n şold" este un gest, mai mult, o atitudine, asociată neapărat cu mulţumirea, cu satisfacţia că ai realizat ceva în viaţă.

În imaginile alăturate am surprins cîteva momente din familia lui Ion Presăcan, brigadier al C.A.P.-ului din comuna Loamneş, judeţul Sibiu. Îl las să dea el însuşi explicaţiile.

Pînă toamna trecută, toţi oamenii din Mîndra, satul în care locuiesc, luam apa de la izvorul de lîngă casa noastră. Acum fiecare familie şi-a tras apă, pe conductă, pînă-n casă. Doar doi, trei vecini mai scoatem vitele la adăpat afară, mai mult ca să facă mişcare.

După ce-am adus apa în bucătărie, m-am gîndit să fac şi o baie. Baia la noi la ţară este mai necesară ca la oraş. Te duci în grajd, miroşi. Vii de la cîmp, eşti plin de praf. La-nceput făceam baie la cîteva zile. Acum facem aproape-n fiecare zi.

Toate cîte le-avem le-am obţinut prin muncă. Şi eu şi nevastă-mea, Aniţa, ne sculăm la patru jumătate şi ne culcăm după zece, şi tot simţim că-i mică ziua. Lucrăm la cooperativă dar creştem şi acasă porci şi două vaci : una are şi viţel. Anul trecut am livrat statului mai mult de 5 000 litri de lapte şi aproape 200 kg. carne de porc.

Fata cea mare, Rodica, după ce va termina şcoala, va fi asistentă medicală la noi în sat. Cu ea s-ajută maică-sa în gospodărie. Cea mică, Dorina, e mai iute. Chiar şi la minie. Cînd îi vreo notă de care nu e mulţumită, nu mai am pace cu ea. Dar am lămurit lucrurile din capul locului : profesorul e stăpîn. Şi-şi dă nota pe care-o meriţi. E tare ambiţioasă. Vrea să se facă medic. Acu mi-a intrat şi mie în cap. Să vedeţi , la un concurs „Cine ştie cîştigă" (pe scenă la căminul cultural), lua biletul, îl citea şi şi răspundea. Nici n-apuca s-ajungă la masă, unde putea să se gîndească. Eu aveam emoţii, nu ea. Simţeam că de n-ar şti, am să roşesc.

Mă-ntreabă unii dacă-mi voi lua maşină? Nu ştiu, să văd. Că vezi, mă gîndeam eu oare acum douăzeci de ani, că voi veni seara de la cîmp, că voi face baie şi că vom sta seara la televizor să văd tot ce se-ntîmplă-n lumea asta?

Fotoreportaj de ELENA GHERA

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Pe Crișul Repede, un oraș grăbit

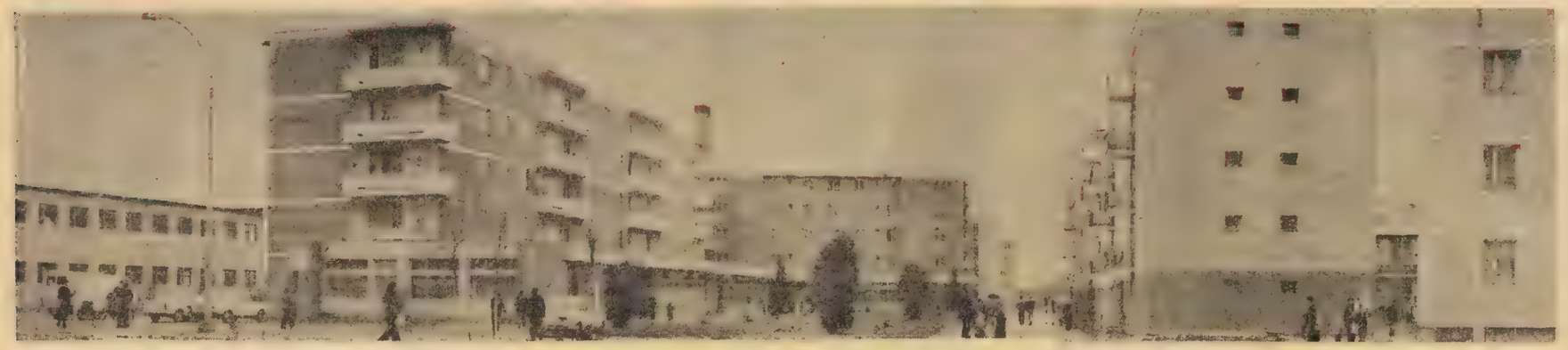

Acum cîțiva ani, o foarte tînără învățătoare din localitatea Pădurea Neagră, care face parte din orașul Aleșd, s-a adresat înlăcrimată unui ziar central cu o scrisoare care a făcut vîlvă la vremea ei. Ce să fac ? — întreba ea, în esență. Iată-mă aruncată, la 20 de ani, într-un colț pierdut de țară ; ca să văd un film trebuie să merg pe jos 16 km ; n-am alături de mine un băiat de vîrsta mea cu care să schimb o vorbă, și chiar dacă ar fi, n-aș putea face zece pași cu el pe Strada Mare fără ca să-mi iasă vorbe. Aci fiecare cunoaște pe fiecare. Dar eu ?

Scrisoarea fetei i-o fi pus în oarecare încurcătură pe redactori, care i-au răspuns că lucrurile nu stau chiar așa, deși, în fond, lucrurile chiar așa stăteau. Răspunsul adevărat nu putea fi decît mult mai cuprinzător, și el a fost dat după aceea : „Trebuie să ridicăm Aleșdul, toată această zonă a Crișului Repede !"

Pînă în anii din urmă singurele mijloace de transport mai acătării din partea locului erau birja lui moș Hermann și o bicicletă împărțită între trei medici, care, în cazuri extraurgente, acordau asistență „cu bițiclul". Doctorul Gheorghe Fényes, care la repartizare, în 1963, își găsise cameră cu încălzire canadiană pe Bisericii 7, contempla albastrul cerului prin crăpăturile tavanului, iar noaptea — bolta înstelată. Gîndea : „La urma urmei, am ales o meserie, nu un oraș." Iar profesoara Olimpia Ivanciuc spunea : „Cînd am fost repartizată la Aleșd, am căutat în Dicționarul enciclopedic român la litera A, ca să aflu cite ceva despre acest oraș ; apoi, aici s-a construit unul din cele mai mari combinate industriale din Europa".

„Aici, pe malul Crișului, se întindeau lanuri de grîu și de porumb". (Simpronia Mîtrea)

Aleșd, care ocupă împreună cu localitățile subordonate incredibila suprafață de 200 km pătrați, nici la ultimul recensămînt n-a trecut ștacheta celor 10 000 locuitori, oprindu-se la cifra de 9 514. Aceasta spre marea neplăcere a unor mici funcționari locali, care își vedeau astfel spulberate, cel puțin pînă la viitorul recensămînt, șansele de promovare în încadrările administrative, odată cu orașul lor. „Măcar de-am fi avut 10 002 — ofta unul din ei — multe s-ar fi schimbat !" Și totuși, cîte nu s-au schimbat...

DINSPRE ZECE HOTARE SPRE MUNTELE DE PIATRĂ

La o aruncătură de băț de oraș se află satul Subpiatră. Rareori un nume a fost atît de fericit ales. Satul, orașul însuși se află la poalele unui munte de piatră — cel mai bun și mai dur calcar din țară, prețioasă materie primă care, laolaltă cu marna de la apropiata Fișca, și-a găsit valorificarea în anii socialismului. Pe șoseaua E 15, la intrarea în oraș, te întîmpină noua emblemă a Aleșdului : un cuptor cu coș, semnificînd combinatul pentru lianți și azbociment. Adevărată fortăreață a cimentului, cu aproape două milioane de tone producție anuală în 1978 și cu perspectivă de dublare în 1980, cînd va deveni poate cel mai mare producător din Europa, combinatul a propulsat Aleșdul și zona înconjurătoare pe orbita secolului XX, ba chiar XXI. Navetiști pe 17 rute, din cătune izolate ale Apusenilor, din Piatra Craiului și chiar din sate ale județelor Cluj și Sălaj se scurg zilnic spre muntele de calcar, spre uriașele cuptoare ale Aleșdului, spre industria dătătoare de ciment, dar și de pîine. Cu adevărat spre Zece Hotare (există și un sat prin apropiere cu acest nume grăitor) își exercită orașul forța sa de iradiere.

Printre cimentiștii de aici se găsesc, probabil, recordmenii naționali ai navetei. Ne povestea un șofer că iarna, cînd ninge virtos, autobuzul cu muncitori din Cerișa-Sălaj trebuie să ia drum ocolit prin Ip. Pentru a intra pe poarta combinatului la 18.30 (se lucrează aici în două schimburi, în formula 12 cu 24) oamenii pleacă de acasă la amiază.

— De fapt, la 12 fix se string la stația autobuzului, dar din gospodărie pleacă mai devreme, că unii mai au de mers prin pădure cale de 5 sau 10 km.

După care urmează deci vreo șase ore cu autobuzul și 12 ore în schimb. La înapoiere, la fel. Dar nimeni nu se plînge, fiindcă toți știu că industria le aduce bunăstare. Sînt oameni obișnuiți cu munca; prin partea locului, pînă și fetele puneau mîna pe plug ! Într-un cîntec de mireasă, tînăra își cerea astfel **ierăciunea** de la părinți : „Frunză veardi dă bujor / Plînje-me taică cu dor / Că ț-am fost ca un fecior. / Pă boi știam să pun jugu / Și să bag în brazdă plugu. / Și cînd mi-am pus peani-n păr / V-am fost dă mult ajutor. / Dragă soră și drag frati / Io mărg dă la voi dăparti / Că mi-o cîntat cucu rău / Și n-am loc în satu mieu. / Mi-o cîntat cucu-n zăvoi / Să fiu diparti dă voi." (Comunicat nouă de profesoara Viorica Rus).

Industria socialistă a înnoit însă din temelii viața aspră a oamenilor de pe Crișul Repede, români, maghiari, slovaci. (În paranteză fie zis unul din cei mai buni poeți de limbă română în cenaclul liceului din Aleșd se cheamă Hovanetz, un slovac.)

Ar fi desigur injust să afirmăm că economia orașului se sprijină doar pe lucru de înaltă calificare pe care trebuia s-o furnizeze liceul.

Chiar și unii proaspeți ingineri veniți pentru stagiatură nu se arătau din calea fără de încîntați („Să ne îngropăm la Aleșd ?") și numărau săptămînile, zilele care-l despărțeau de clipa fericită a plecării. Alții, și mai grăbiți, implorau de la bun început „negația", pentru a se putea prezenta în alt post. Un absolvent al Politehnicii care — după cum observa cel care ne-a povestit întîmplarea — „considera drept o rușine a sorții faptul că a nimerit la Aleșd, și era convins că țara întreagă începe în Drumul Taberei și se termină în Balta Albă", a intrat la directorul combinatului cu șapca pe cap și mîna în buzunar, reclamînd faimoasa negație.

— Am 24 de ani și... — a început el.

— Nu 24, ci 17 — l-a retezat directorul.

— Cum 17 ? !

— 24 minus cei șapte ani de acasă.

Revirimentul la copiii de țărani speriați de praf și la tinerii ingineri speriați de izolare nu s-a produs nici simplu, nici dintr-o dată.

Mai întîi și întîi a dispărut ideea cu praful. Combinatul din Aleșd a devenit azi probabil cel mai curat combinat de ciment din țară. Recent, un director general venit în inspecție de la București a observat din depărtare, din goana mașinii, că din coșuri nu se mai revarsă obișnuiții nori albi, care acopereau totul în jur ca într-o pîclă deasă. S-a dat jos din „Dacie" alarmat, exclamînd : „Ce fac ăștia, au înnebunit, au oprit combinatul ?" Probabil calcula în gînd tristele consecințe pentru planul centralei ale presupusei stopări de la Aleșd. Cînd a intrat pe poarta fabricii și-a dat seama cît de neîntemeiate îi fusesără temerile și că se poate produce ciment și fără praf.

— Cum ? — l-am întrebat pe directorul combinatului, inginerul Gheorghe Bulinschi.

— Mulți își închipuie că secretul constă doar în folosirea electrofiltrelor. De fapt, acesta este numai jumătate din adevăr, taina se ascunde în om. Noi, practic, nu mai avem praf — mai exact l-am redus considerabil, dar în curînd vom soluționa definitiv problema — deși acum filtrele sînt **mai uzate** decît acum doi, trei ani, cînd praf era destul. Așadăr, nu despre electrofiltre este vorba, ci despre oameni. Ca ele să funcționeze perfect trebuie ca și cocătorul să stăpînească pe deplin cuptorul, iar tehnicienii de la electrofiltre să fie bine pregătiți profesional, să păstreze tot timpul o strînsă legătură cu celelalte compartimente. Or, la noi s-au pus oamenii la punct. Vă dați seama ce reprezintă praful care scăpa pe coșurile combinatului ? Cel puțin 300 t de materie primă irosite în vînt în fiecare zi, adică încărcătura unui tren de marfă sau a unei coloane de autocamioane, praf așternut pe case, pe cîmp, peste tot. Iar acum...

Ca să fim pe deplin convinși că „s-au pus oamenii la punct" directorul ne-a făcut o experiență sui-generis. Din curtea combinatului a semnalizat cu brațele să se închidă pentru cinci minute electrofiltrele. Dintr-o dată, cerul s-a învăluit într-o nebuloasă albă, care însă, la un nou semn al directorului, după reintrarea în funcțiune a aparatelor, a dispărut.

PE MAREA MAGISTRALĂ A CIMENTULUI ROMÂNESC : CEI CARE VIN ȘI CEI CARE PLEACĂ

Firește, nu reducerea considerabilă a prafului explică singură revirimentul de care am vorbit. Lucrurile sînt mult mai profunde. Tinerii, fie ei viitori absolvenți ai liceului sau inși deja practicanți, au înțeles că nu vor lucra aici într-o fabrică oarecare, ci în una din citadelele cincinalului revoluției tehnico-științifice, cu tot ce aceasta presupune pentru posibilitățile lor de calificare, de promovare și — nu-i nici un rău în asta — de confort.

— În viitor automatizarea va atinge aici la noi cote nebănuite — ne spune, nu fără mîndrie, maistrul mecanic cimentist Șerban Crișan Samoilă, secretarul comitetului de partid. Vom avea televiziune cu circuit închis și un calculator electronic de proces pentru conducerea procesului de producție, iar la liniile de 3 000 t/24 h fluxul tehnologic va fi automatizat în proporție de 80 la sută. Aceste linii ne înscriu printre primele țări din lumie care folosesc cuptoare de o capacitate atît de mare pentru producerea clincherului. Cimentiștii noștri își vor face în mare măsură treaba de la tablourile de comandă, rămînînd ca o mînă de oameni să asigure întreținerea și să repare eventualele defecțiuni.

Despre acest viitor atît de apropiat al cimentului de Aleșd, dar și despre un trecut de luptă și jertfe le-a povestit elevilor de la liceul industrial cuptorarul Aurel Popuțe. Pentru acest fost brigadier de la Bumbești-Livezeni și Salva-Vișeu drumul cimentului a început în 1950, la fabrica de la Cernavoda, apoi a continuat la Medgidia, Bicaz Tîrgu Jiu, cu popasuri la Cîmpulung și Fieni, pentru a se încheia aici, pe malurile Crișului Repede. Cuptorarul a pășit cu capul sus pe marea magistrală a cimentului românesc.

Cît despre copiii de la liceul din Aleșd, această magistrală va fi începput la Fieni, unde au făcut nu demult o excursie pentru a se familiariza cu utilajul ultramodern pe care-l vor mînui ei înșiși la Aleșd. Costel Lazea, din anul V, a văzut la Fieni, în camerele de comandă, operatori cu cravată și cămașă albă.

SPITAL DE CLASA A TREIA, PREOCUPĂRI DE CLASA ÎNTÎI

„Orașul se grăbește spre mîine" sună titlul filmului închinat Aleșdului de cineclubul local. Se grăbește pe feluritе căi, nu numai pe acelea ale cimentului, ale calculatoarelor de proces și ale televiziunii industriale. Fiindcă, la urma urmei, nu numai complexitatea utilajelor folosite măsoară incandescența căutărilor. Poate tocmai la Aleșd, într-un spital, conform scriptelor, de categoria a treia, se vor fi făcut noi pași în bătălia pentru tratarea teribilei afecțiuni care este piatra la rinichi, prin mijloacele medicinei interne și nu ale chirurgiei. Acesta este și punctul de plecare al cercetărilor asidue întreprinse în ultimii ani de medicul specialist de boli interne Gheorghe Fényes.

— De ce ani de zile — se întreabă el — tratăm ulcerul prin medicamente și nu recurgem „la cuțit" decît, ca să spun așa, în disperare de cauză, în timp ce în multe cazuri bolnavul de calculoză este de la bun început condiționat să accepte operația ? Dealtminteri, însăși urologia este o specialitate aproape exclusiv chirurgicală. Eu cred că trebuie să ajungem ca și calculoza renală s-o rezolvăm doar în mod excepțional prin bisturiu. Există la noi în țară preocupări și rezultate în această privință. Și noi am elaborat o metodă a noastră.

Desigur, nimeni nu pretinde că la Aleșd s-ar fi rezolvat pe deplin ceea ce nu au realizat căutările febrile din întreaga lume, dar faptul că s-a trecut de faza simplelor speculații e dovedit de „Certificatul de inventator nr. 67 264 acordat autorilor doctor Gheorghe Fényes, farmacist Gheorghe Mermeze, doctor Iuliu Andrassy și chimist Béla Arany pentru un medicament pentru tratarea afecțiunilor reno-urinare". Titular : Spitalul orășenesc Aleșd, căruia i s-a acordat „Brevetul de invenție 67 264 din 7 02 1978 pentru tratamentul litiazei ce apare în urina alcalină (fosfați, carbonați)". Asocierea ingredientelor „prezintă noutate și conduce la progres tehnic" se arată în argumentarea Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci.

Și la Aleșd nase inventii. În fotografie : doctorul Gheorghe Fényes

Noul medicament trebuie, firește, să treacă proba focului, să fie testat conform regulamentelor în vigoare, urmînd o complicată filieră de experimentare — sperăm nu exagerat de lungă. Chiar în cazul cel mai bun sînt vizate doar **unele** tipuri de calculoză ; trebuie încă studiată problema recidivelor, urmînd ca și acest medicament să fie privit în contextul celorlalte arme aflate azi în panoplia urologilor. Cercetarea în sine, rod al unor preocupări intense de mai mulți ani, dovedește însă că știință adevărată, căutări înnoitoare se pot realiza nu numai în tihna clinicilor universitare, a laboratoarelor din marile orașe, ci și în spitale modeste ca acel din Aleșd, atunci cînd există pasiune.

— Vă rog să mă credeți — spune doctorul Fényes — că nu mi-ar fi fost defel greu să plec din Aleșd, dacă aș fi vrut ; am avut oferte, posibilități, dar n-am făcut-o. M-am legat de oameni, de munca mea, aici mă voi strădui să arăt ce pot. Mă frămîntă încă multe idei științifice. Aș dori, de pildă, să realizez fonocardiograma subiectivă. Pînă în prezent nu există un limbaj universal admis, perfect obiectiv, pentru a descrie ceea ce medicul aude cu stetoscopul. Eu sesizez, de exemplu, un suflu protosistolic descrescendo însoțit de o dublare a zgomotului al doilea cu o componentă aortică mai îndepărtată. Dar cuvintele nu descriu suficient de fin și de exact procesul. Lucrez în prezent tocmai la elaborarea unui limbaj **grafic** pentru materializarea observațiilor cardiologului. Ar rezulta o codificare a zgomotelor cardiace, un fel de S.O.S. internațional, înțeles de toată lumea. La fel cum medicul care lucrează cu aparat, cu electrocardiograful, obține o electrocardiogramă obiectivă, cu limbajul meu s-ar evidenția fonocardiograma subiectivă.

Ciment fără praf. Se poate.

EPILOGUL NU A FOST CONVENȚIONAL

Nu-i putem părăsi pe oamenii în halate albe din Aleșd fără a aminti că în acest spital s-a desfășurat pe tăcute una din cele mai dramatice bătălii împotriva morții despre care ne-a fost dat să auzim.

...O Salvare de la Oradea gonea spre satul Pusta, comuna Bulz, transportînd o fată de 18 ani. Caz disperat : poliserozită T.B.C. ; fata era, mai simplu spus, plină de puroi. Avea 1,80 m și cîntărea 35 kg ! Pe drum, a survenit moartea clinică și mașina a debarcat cadavrul la Aleșd. La **morga** spitalului, un medic și-a dat seama că, de fapt, moarta... nu murise de-a binelea. Și trei zile și trei nopți el s-a luptat cu moartea și a învins.

Povestea are un epilog care refuză să se supună canoanelor : în loc să-l felicite și să-l îndrăgească mai mult, logodnica doctorului, venită să-l viziteze din alt oraș, l-a părăsit, lăsîndu-i pe masă un bilet. „Dacă acum, cînd nu sîntem căsătoriți, te porți așa și lipsești de lîngă mine trei zile și trei nopți, mă întreb ce se va întîmpla după căsătorie. Adio."

Mai există și un al doilea epilog, la fel de neconvențional. După trei luni se prezintă la spital, cu trei pești și cinci ouă, tatăl vitreg al fetei, pe nume Fazecaș, pentru a informa că „moarta" s-a făcut frumoasă ca în povești, că poartă coc și părul lung și că, în vorbele lui, „crapă de sănătate". „Cînd am auzit aceste cuvinte — își amintește doctorul — n-am știut de parcă aș fi căpătat Premiul Nobel. Cît despre pești și ouă, nu le-am luat ; nici bătrînul nu a insistat : oare atît valorează viața unui om ? În schimb, mi-a dăruit un tulnic".

Acestea sînt, așadar, zilele Aleșdului. Nu toate merg pe roate, și asta pentru că nicăieri lucrurile nu se rezolvă deodată, cît ai bate din palme.

— Lipsesc în Aleșd un centru sistematizat, hotel, autogară, club, dezvoltarea culturală și urbanistică urmînd abia acum să-și alinieze pasul cu creșterea economică din ultimii ani — recunoaște, cel dintîi, primarul Teodor Vandici. Desigur, vom aborda pe parcurs toate aceste probleme. O unitate industrială cu mină de lucru predominant feminină este prevăzută pentru viitorul program de dezvoltare, se va construi curînd Clubul Cimentiștilor, vor fi date în folosință baia și strandul cu apă termală, vom face și alte lucruri frumoase.

Lipsurile actuale trebuie deci judecate doar în contextul uimitoarei dezvoltări a Aleșdului din ultimii ani : de la 180 milioane lei producție globală în 1970 la aproape un miliard în 1977 și la circa două miliarde în viitorul cincinal. Orașul, cu adevărat, se grăbește. Birjei lui moș Hermann l-a luat locul un avion cu reacție.

LIONEL NIȚESCU ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

Pentru cuptorarul Aurel Popuțe (stînga) drumul cimentului a început în 1950, la Cernavoda, apoi l-a dus la mai toate fabricile de ciment din țară, pentru a se încheia aci, pe malul Crișului Repede, la noul combinat. El a pășit cu capul sus pe marea magistrală a cimentului românesc

„Cînd am fost repartizată la Aleșd, am căutat în Dicționarul enciclopedic român la litera A, ca să aflu cite ceva despre acest oraș ; apoi, aici s-a construit unul din cele mai mari combinate industriale din Europa"

Olimpiadele elevilor

Competiția inteligențelor tinere

Între 7 și 13 aprilie s-a desfășurat faza pe țară a concursurilor pe obiecte ale elevilor de liceu. Intrate în bunele tradiții ale învățămîntului nostru, aceste **olimpiade** — cum și sînt numite, dealtfel, atît de către elevi cît și de către profesori — dau, de fiecare dată, prilej celor mai buni școlari să-și valorifice înzestrarea și perseverența, după cum permit depistarea celor mai competitive valori în formare ale inteligenței românești. Desfășurate prin grija deosebită a Ministerului Educației și Învățămîntului și a C.C. al U.T.C. — ca și a societăților de științe la unele materii — olimpiadele au ilustrat în acest an un nivel mai ridicat al capacității de sinteză, de efort creator independent al elevilor.

Ediția din acest an a olimpiadelor din domeniul filologiei a reunit la Arad, într-un program comun de activități, 646 de elevi, cîștigători ai etapelor județene, dintre care 424 la concursul de limbă și literatură română „Mihai Eminescu", 145 la concursul de limbă și literatură maghiară și 77 la concursul de limbă și literatură germană. Se cuvine să remarcăm în mod special Liceul „Dobrogeanu-Gherea" din Ploiești, al cărui TOȚI reprezentanți au încheiat întrecerea ca laureați ai concursului de limba și literatura română.

Concursurile de științe sociale — istorie, economie politică, filosofie — au reunit 927 de elevi, dintre care 139 au obținut între 16 și 20 de puncte, rezultate pentru care au fost distinși cu premii și mențiuni. Cum, dincolo de notele obținute de elevi, aceste concursuri pun în evidență și pasiunea profesorilor, este firesc să remarcăm amănuntul semnificativ că, la economie politică, anul acesta, ca și anul trecut, elevii profesoarei Rodica Surgeanu de la Liceul de filologie-istorie Timișoara au obținut locuri de frunte : doi dintre ei locul întîi, unul locul al doilea, iar altul mențiune. Dintre aceștia, elevei Ana Buitaș i s-au decernat și anul trecut și anul acesta atît premiul întîi al M.E.I. cît și premiul catedrei de economie politică din cadrul A.S.E.

Concursul de matematică a fost găzduit de municipiul Galați. Cum, nu demult, în paginile revistei, am discutat cîteva din cauzele care au făcut ca, în anii trecuți, rezultatele noastre la Olimpiada Internațională de matematică să înregistreze o curbă coboritoare, și cum în acest an marea întrecere se va desfășura chiar în țara noastră, am adresat cîteva întrebări academicianului profesor dr. docent Gheorghe Mihoc, președintele Comitetului de organizare pentru O.I.

— Tovarășe academician, ce impresie v-a făcut nivelul concurenților în acest an față de anii precedenți ?

— Impresia generală este una foarte bună. Aș dori să rețineți că selecția lotului — de 36 de elevi pe care-i vom pregăti în vederea alegerii, apoi, a celor opt reprezentanți ai țării — a fost făcută cu mai multă grijă, pentru folosirea tuturor șanselor noastre la confruntarea internațională. Barajul a fost organizat, de această dată, în două etape, prima însemnînd zece probleme, iar a doua patru.

— Cum vă explicați faptul că un elev care a fost selectat în acest lot, — e vorba de Marius Cavachi din Constanța — a obținut, totuși, la faza pe țară decît nouă puncte ?

— Noi desfășurăm concursul intern pe clase, pe cînd O.I. are o programă comună, din care lipsește, în general, materia ultimelor noastre clase de liceu. Cazul pe care l-ați amintit nu ilustrează decît grija pe care am avut-o ca nici unul din cele mai valoroase elemente care ne-ar putea reprezenta țara să nu fie lipsit de șansa participării.

— Doriți să remarcați în mod deosebit vreun participant la această întrecere a tinerilor captivați de știința care a fost și pasiunea vieții dumneavoastră ?

— Îmi face plăcere să amintesc numele elevului Victor Nistor din București, care a intrunit la baraj cel mai mare punctaj (141 de puncte — n.n.) și pe al lui Bogdan Cătalin Enescu din Buzău, clasat al doilea. Mi-ați cerut nume de elevi și v-am răspuns bucuros. Nu trebuie să uitați însă că, în spatele succeselor copiilor, stau, în mare măsură, munca și pasiunea dascălilor. Noi avem excelenți profesori de matematică. Se disting cu deosebire cîțiva dintre cei mai tineri, ei înșiși foști olimpici la vremea lor. Tocmai dintre aceștia am selectat un grup căruia îi vom încredința, în acest an, pregătirea lotului.

Spațiul nu ne permite să trecem în revistă detaliat concursul desfășurat și la alte obiecte. Am reținut însă cîteva aprecieri generale formulate de tovarășul Gheorghe Apostol, director adjunct la **Direcția științe sociale, activități educative și sportive din M.E.I. : „La toate obiectele de concurs s-a înregistrat un simțitor pas înainte față de anii anteriori. Mulți elevi i-au uimit și i-au emoționat de-a dreptul pe examinatori prin calitatea pregătirii, prin rigoare științifică, putere de sinteză și sensibilitate. O mai bună organizare a concursurilor a înlăturat orice neîncredere în veridicitatea punctajului. La sfîrșit s-au prelucrat cu participanții greșelile frecvente. S-au conturat, de asemenea, concluzii utile pentru îmbunătățirea activității viitoare, legate de insuficiențele unor manuale ori de scăderi în munca profesorilor. Nota dominantă a concursurilor din acest an a fost optimismul. Gazdele au făcut totul pentru ca participanții să păstreze o amintire deosebită acestui moment al pregătirii lor pentru viață".

„Aceasta cred că este cheia modernizării predării matematicii"

De zece ani, în județul Neamț, un profesor de matematică și un grup de învățători pasionați încearcă — obținînd rezultate uimitoare — să modernizeze predarea matematicii, începînd chiar din clasa întîi. De curînd, la Liceul „Petru Rareș" din Piatra Neamț, am fost oaspetele prof. Dumitru Roșca, inițiatorul acestui experiment.

— Cu ce ați început ?

— Cu observarea disponibilităților de gîndire ale copiilor din clasele I—VIII, încă de pe vremea primilor mei zece ani de învățămînt. Din păcate, și azi, mulți profesori sînt mulțumiți dacă, din clasa a patra, elevii le vin doar cu deprinderi de calcul. Dar calculul se face mecanic în școala primară. Or, asta poate diminua pentru toată viața tendința lui **de ce ?** Elementele despre mulțimi și relații favorizează clădirea noțiunilor matematice pe baze solide. Azi se știe că, prelucrate la nivelul de înțelegere al copiilor, acestea sînt accesibile și la preșcolari. O verificare a acestui adevăr a realizat-o și în orașul nostru, printr-un experiment, profesorul Gheorghe Iftimie. Copilul înțelege multe adevăruri matematice, cu condiția să nu le luăm otova din cursurile universitare, în haina de prezentare pe care o au acolo, fără să le pregătim una specifică particularităților psihologice ale școlarului. Sigur că o încărcare rapidă cu prea mulți termeni matematici nu e fericită, dar nici teama de terminologie nu este justificată. Un prim experiment l-am făcut cu fiul meu, în clasa întîi și mai ales într-a treia. Desigur, întîi îi explicam un lucru, apoi, cînd înțelegea de ce-i vorba, îi dădeam și o denumire. Și de ce să-i dau alta decît cea științifică, cu care tot avea să se întîlnească mai tîrziu ? Mergea mai bine decît mă așteptam, dar exemplul lui nu putea fi concludent. I-am spus să-și cheme încă vreo cinci prieteni la această „distracție", să văd dacă ei pot înțelege lucruri de clase mai mari. Toți înțelegeau la fel. Era anul școlar 1967/68. Am făcut un cerc de matematică — vreo 15 elevi din clasa a treia. Tot anul le-am transmis cunoștințe pe care le făceam cu cercul elevilor clasei a noua. Ritmul de asimilare era mai rapid la cei mari, dar adîncimea cunoștințelor — cu exercițiu mai mult — era aceeași. Se **exprimau la fel.** În vară, s-a ținut la noi o conferință pe țară a profesorilor de matematică. Am solicitat 30 de minute pentru un „divertisment" și am ținut o lecție demonstrativă cu grupul celor 15. A fost un „scandal". Copiii dovedeau stăpînirea unor procese de gîndire incredibile pentru asistență. Unul din profesori, după lecție, a spus că e lipsă de respect față de ei să le prezint un „spectacol" în locul unei activități serioase. Refuza să creadă ce văzuse, întrucît, așa cum zicea, cu asemenea cunoștințe lucrează elevii din ultimii ani și se încurcă, uneori, studenții. Noroc că în sală erau și foști colegi de-ai mei de facultate, care mă știau neînzestrat pentru farse. În toamnă, la un colocviu internațional desfășurat la București, am prezentat conținutul experimentului pe cele două grupuri. Puneam specialiștilor o problemă nouă : să încercăm să formăm pe exemple nenumerice — de la clasa întîi — noțiuni foarte generale, care să permită, apoi, derularea logică a matematicii școlare, de aici cunoștințele tradiționale de matematică decurgînd ca niște cazuri particulare. Acum, eu sînt convins că se poate, și că **aceasta e cheia modernizării predării matematicii.**

— Ce a urmat ?

— Extinderea experimentului, pe care mai mulți învățători l-au desfășurat cu dăruire, în afara orelor obișnuite. Rezultatele admirabile obținute de ei îmi demonstrau în sfîrșit că un asemenea mod de a preda nu ține nici de anumiți copii și nici de un anumit profesor, iar prelucrarea pedagogică a noțiunilor de către învățători era superioară. Un fapt deosebit : receptivitatea și plăcerea copiilor erau mult sporite la lecțiile acestea față de cele obișnuite.

— Cum ați organizat activitatea ?

— Înainte de toate a trebuit să constat lipsa oricărei bibliografii realiste pentru învățători. Apoi, descopeream foarte multe lucruri confuze în matematica claselor primare. Sistemul de pregătire a învățătorilor a fost chinuitor pentru mine. L-am realizat și a dat rezultate foarte bune ; n-aș sfătui însă pe nimeni să mai facă asta singur... O dată la două săptămîni pregăteam o lecție model a unuia dintre învățători, la care asistau toți. După aceea, explicam ce urmează să facem în următoarele două săptămîni. Urma o oră de întrebări și discuții, iar la sfîrșit primeau expunerea dactilografiată. Azi nu mai fac expuneri. Planurile lecțiilor model de atunci însă au rămas ca ghid. E, cum s-a dovedit, cea mai realistă formă de pregătire a învățătorilor.

Orientîndu-se după asemenea modele, unii au reușit, **fără altă pregătire,** să desfășoare o activitate excepțională la clasă, să țină lecții admirabile în care, datorită unei superioare prelucrări pedagogice a datelor-model, prin filtrul personalității lor didactice, datorită măiestriei lor pedagogice, nici nu mai recunoșteam substratul planurilor de la care porniseră.

— Cum reacționează elevii, învățătorii, părinții la această noutate ?

— Cea mai încurajatoare reacție a fost — de la început — pentru noi, a elevilor. Marea lor receptivitate la noi și capacitatea reală de a asimila noțiunile — expuse de un om care nu uită o clipă ce vîrstă au cei din fața lui, ce particularități psihologice presupune acea vîrstă — acestea, mai ales, ne-au făcut să perseverăm. Mult mai puțin încurajator au răspuns la început învățătorii. Este adevărat că ei erau primii cărora li se cerea ceva în plus : un efort de pregătire și unul, deloc neglijabil, de înfrîngere a unor deprinderi proprii învechite, de depășire a conformismului în gîndire datorat, printre altele, și șabloanelor cu care ei înșiși, din clasele primare, au învățat matematică și au trecut încet, pe nesimțite, dar metodic pe lîngă șansa de a-și exersa mobilitatea, elasticitatea gîndirii. În ce-i privește pe părinți, aceștia au reacționat la început cu uimire și neascunsă împotrivire. Deprinși cu gîndul că în clasele mici își pot ajuta ușor copiii la învățătură, erau derutați de faptul că din clasa întîi, deja, ei nu se mai simțeau în stare de aceasta.

După atîtea experiențe reușite, azi, și învățători și părinți gîndesc altfel. Tot mai mulți învățători doresc să predea matematica în felul propus de noi ; tot mai mulți părinți sînt dezamăgiți că nu beneficiază și copiii lor de acest lucru.

— Ce satisfacții deosebite v-a prilejuit experimentul ?

— Despre unele am și vorbit. Reușita experimentului este normal să ne bucure, mai ales cînd rezultate excepționale, aș zice chiar emoționante, sînt obținute de învățători anonimi, din sate pe care mulți inspectori școlari le cunosc doar după hartă. Din mai multe exemple pe care le am la îndemînă, amintesc doar școala din **Dumbrava Roșie,** unde învățătoarea Maria Lungu lucrează de patru ani cu elevi acum în clasa a patra, într-o încăpere amenajată, din lipsă de spațiu, în podul școlii. În acel pod se confirmă, în mod fericit, nu numai valabilitatea ideii de modernizare a învățămîntului lumii, ci și inegalabila valoare a monedei de aur sufletesc pe care învățătorii acestei lumi o investesc cu o tulburătoare generozitate în șansele de prosperitate și pace ale oamenirii, în istoria viitoare, cu care ei, acești învățători de atîtea ori anonimi, se întîlnesc în fiecare zi, privind în ochii copiilor.

★

Credem că asemenea experimente și mai ales concluziile desprinse cu ajutorul lor merită atenția Ministerului Educației și Învățămîntului — principalul organism interesat și primul lor responsabil de soarta învățămîntului românesc, de la asigurarea bazei materiale, pînă la organizarea și modernizarea acestuia în concordanță cu cerințele ritmului de dezvoltare al lumii în care trăim și — atît pe cît este posibil — chiar și al celei în care vor trăi copiii noștri, preșcolarii și elevii de azi. Nu ne poate convinge nimeni că un experiment care durează de zece ani trebuie continuat, eventual, alți zece pînă se vor încălzi inspectorii de resort ai ministerului la flacăra pasiunii unui profesor din Piatra Neamț.

Este, evident, necesară o dezbatere aprofundată pe această temă, care să se încheie cu valorificarea rezultatelor noului experiment. Rîndurile de mai sus le considerăm începutul unei asemenea dezbateri, așa încît, coloanele revistei rămîn deschise oricăror opinii utile.

Un parc pentru copii, în care încă nu se joacă nimeni

Un tînăr inginer din Timișoara — Mihai Nagel — se preocupă din 1974 de realizarea unei idei originale, a cărei aplicare ieftină ar putea aduce foloase remarcabile. Este vorba de proiectul pe care autorul l-a numit PARCUL SPORTIV AL FIZICII ȘI MATEMATICII. Pe scurt, unele parcuri pentru copii ar putea fi amenajate special pentru ca jocurile să-i familiarizeze pe cei mici și pe tineri, de foarte timpuriu, cu elemente naturale care le-ar conduce, firesc, raționamentele spontane spre redescoperirea adevărurilor fundamentale pe care se bazează în prezent fizica și matematica. Unui copil care s-ar juca într-un asemenea mediu — gîndit și calculat de cei mari cu rigoare, dar și cu fantezie și sensibilitate — i-ar fi ușurată asimilarea cunoștințelor în școală. Timpul de învățare a materiei obișnuite de fizică și matematică poate fi scurtat simțitor și cu asemenea mijloace, iar Mihai Nagel continuă de ani de zile calculele lui, prin care un noian de noțiuni abstracte, un mare volum de teorie, din manualele nu tocmai ușor de învățat, să fie apropiate sugestiv și atractiv de tineri, prin înseși înclinațiile și divertismentele vîrstei. Numai că, deși, de cîțiva ani buni, ideea și proiectul inginerului timișorean se bucură de atenția binevoitoare a mai multor oameni competenți pe care i-a consultat, nimeni nu se grăbește încă să le valorifice. La această valorificare pot și este firesc să contribuie factori din diverse domenii, printre care, oricum, cei din învățămînt și cei care răspund de amenajările social-culturale, de înfrumusețarea și gospodărirea localităților ar trebui să fie cei mai interesați. Desigur, orice lucru nou poate să surprindă, să fie întîmpinat ici-colo cu neîncredere, dar **parcurile sportive ale fizicii și matematicii** — despre care cîteva publicații din țară au și vorbit deja — constituie o idee întîmpinată cu nefirească și stăruitoare indiferență. Mulți i-au apreciat proiectul lui M.N., dar nimeni nu l-a folosit. La 3 martie 1975, de pildă, într-un răspuns cu nr. 14216 și semnat de inspectorul principal Iunian Chelu de la **Direcția învățămîntului preșcolar și general obligatoriu** din M.E.I., lui M.N. i se spunea că propunerea lui de a se construi un astfel de parc „a fost adusă la cunoștința Inspectoratului școlar al județului Timiș, unde vă rugăm să vă adresați pentru stabilirea condițiilor de amănunt. Ideea este interesantă și realizabilă dacă dumneavoastră, inițiatorul, o veți sprijini efectiv". Pînă acum însă un singur lucru n-a lipsit : tocmai sprijinul inițiatorului, care ar fi încîntat să-l poată acorda oricînd și oricui. De partea cealaltă, parcul continuă să existe doar în proiectul inginerului Mihai Nagel.

Pagină realizată de
DORIN GHERGHINESCU

RUBRICA MEA

Pornind de la cîteva amintiri

Știați că Găeștii au fost, pînă la punerea în aplicare a tratatului de la Adrianopole, semnat în 1829, capitala județului Vlașca ? Atunci, prin desființarea și evacuarea raialelor, i-a luat locul Giurgiul.

Cînd, la 1 septembrie 1924, am fost numit profesor titular de limba franceză la gimnaziul de băieți din Găești, comuna abia depășea cifra de 5 000 de locuitori, inclusiv batalionul de jandarmi și sus-zisa școală, cu puțini elevi din localitate și mai mulți din împrejurimi, la care se înscriau însă și copii de țărani din județele limitrofe : Argeș, Muscel și Vlașca. În 1931, **Dicționarul enciclopedic ilustrat Cartea Românească** îi atribuia comunei urbane 6 500 de locuitori, preciza că este „stație c.f. între Titu și Galați" **(sic)** și menționa : „are 1 liceu de băieți". Într-adevăr, gimnaziul fusese transformat în liceu, dar în urma crizei economice mondiale din același moment, școala a redevenit, din măsuri de economie, gimnaziu, chiar în același an.

Cifra populației este astăzi împătrită față de cea de acum cincizeci și mai bine de ani, cînd am devenit, după vorba lui Ion Barbu, dimpreună cu prietenul meu, Vladimir Streinu, „găeștinari". În trecut, tîrgușorul era reputat numai prin tutunul său, socotit cel mai bun din țară, sub mențiunea „tutun de Găești". Astăzi, ne spune excelentul **Mic dicționar enciclopedic** din 1972, are „uzină de piese de schimb și reparații de utilaj chimic, fabrici de prelucrare a tutunului, de panificație și de frigidere", și este un centru pomicol. Nu mai vorbim de numărul și diversitatea școlilor de învățămînt primar și mediu.

Ca și alte centre urbane în plină înflorire, Găeștii și-au făcut de curînd o monografie : **Găești, mărturii de-a lungul anilor**, de Em. V. Dumitrescu și prof. Gh. Stroiescu, cu colectivul de coordonare Șendroiu Nicolae, Constantin Mihai și Marin Avramescu și cu îngrijirea lucrării de prof. T. Ancuța și defunctul profesor Florea Radu.

Coperta, în culori, ne prezintă documentul din 1498, cînd Găeștii au fost prima oară menționați sub acest nume, Radu cel Mare, fiul lui Vlad Călugărul, întărește gălețile domnești de grîu și orz, ale Găeștilor, mînăstirii Rîncăciovului. Așadar, peste douăzeci de ani, orașul care va crește mereu, cu alte noi cartiere, uzine și școli, își va serba semimileniul. Salut de pe acum evenimentul și îmi exprim părerea de rău că nu-l voi putea sărbători cu elevii, fiii, nepoții și strănepoții foștilor mei elevi, din anii 1924—1933. Eram tînăr pe atunci și înfruntam cu umor noroaiele și prăfăraia ce ce succedau ritmic, inițiind pe nevîrstnicii mei școlari în fonetica limbii franceze, iar pe cei mai mari în evoluția școlilor literare, de la clasicism la parnasianism. Mă văd explicîndu-le acestora bisemia cuvîntului, în celebra apostrofă a lui Don Diègue către fiul său :

— Rodrigue, as-tu du **coeur** ? în care **inima** e sediul curajului, al bărbăției.

Da, Rodrig e curajos și-i spune prezumțiosului său rival, Don Gormas, care-l păimuise tatăl și are aerul că-l disprețuiește pe tînăr, că pentru firile alese (aux âmes bien nées), valoarea nu așteaptă numărul anilor. I-o spune și i-o dovedește, ucigîndu-l în duel. Iar frumoasa fiică a defunctului, Chimène, cu tot doliul ei, îi mărturisește printr-o litotă (două negații, cu valoare de afirmație) că-l iubește mereu („je ne te hais point"). Astea și altele îi învățam pe elevii mei, iar cel mai bun dintre ei, Gheorghe C. Ion, universitar clujean, astăzi probabil pensionar, a publicat nu demult în Franța un studiu foarte interesant în legătură cu poezia lui Paul Valéry.

Autorii monografiei ilustrează textul lor cu imagini din tîrgușorul de altădată și orașul industrial de astăzi și nu trec peste zestrea culturală a Găeștilor, cu „cunoscuții animatori și îndrumători ai tinerilor scriitori : Mihail Ilovici, Em. Dumitrescu, N. Untărescu, M. Ionescu-Romanați și alții. „Li se adaugă Ion Cruceană și regretatul profesor Aurel Iordache, poet și epigramist de talent.

Orașul se mai mîndrește cu „cea mai mare descoperire (...) a Casei de cultură din orașul Găești", cu „neîntrecutul maestru al naiului, Gheorghe Zamfir".

Trecutul revoluționar al Găeștilor începe cu mișcarea lui Tudor, cînd au fost arestați, printre alții, serdarul Pană Olănescu și moșneanul Radu Chiriță, continuă cu tributul de jertfe din 1907 și apoi cu lagărul de la Tîrgu Jiu, ca să se încheie cu fostul meu elev, prof. Ion Stancu, „erou al luptei antifasciste", căzut în luptele pentru eliberarea Cehoslovaciei. Viitorul se cimentează astfel cu sîngele luptătorilor.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

INSEMNĂRI DE LECTURĂ

Aventura de a trăi viața altora

Autor al unor studii istorice și juridice de întindere („Descifrarea unei istorii necunoscute", 2 vol., în colaborare cu Ion Rusu Șirianu), dar și al unor romane de factură polițistă („Revelion 214", „Piratii în acțiune"), cu exercițiul construcțiilor monografice ample și docte, dar și al prozei cu nerv, cu „suspense", cu intrigă strînsă, cu gustul senzaționalului, Ion Bodunescu îmbină toate aceste calități, adică tot ceea ce știe, tot ceea ce a cucerit sau și-a însușit, în recenta sa carte, care e un jurnal de excursie" : „Călătorie în marea Antilă", carte interesantă, frumoasă, proaspătă, eliberată de multe din servituțile, din clișeele cu care, vai !, ne-a cam obișnuit acest gen, atît de prolific în ultima vreme. În 135 de pagini aflăm cam tot ce trebuie să aflăm despre Cuba, ni se oferă, atent selectate, elemente definitorii sau revelante de geografie, economie, etnografie, artă, civilizație, istorie (remarcabilă, la acest capitol, îndeminarea autorului de a învia, epic, momente-cheie ale istoriei, în special ale revoluției cubaneze, secvențe care vădesc un real talent de evocator). Dar, spre deosebire de alții, Ion Bodunescu, rîvnind să compună o imagine de ansamblu a fascinantelor locuri pe care le-a străbătut nu se pierde în date, în fapte, ca într-un muzeu Grévin în care autorul îndeplinește doar rolul de cicerone (cazul atîtor cărți de călătorie !), nu creează, cu alte cuvinte, doar o impresie formală de viață, ci trăiește nemijlocit această viață, implicîndu-se el, devenind personaj al el. Monografistul e dublat, cum spuneam, de autorul prozelor cu „suspense", ultimul dominînd și tehnica, și modul de apropiere a realității. O mai veche observație-recomandare a lui Marin Preda („ceea ce poate să intereseze, în zilele noastre, într-o călătorie, este dacă ai pățit ceva") își găsește, în sfîrșit, adeptul. Autorul „pățește" destule, trăiește o furtună deasupra Atlanticului, dă piept cu ciclonul „Lola", are de-a face, ca pescar amator, cu „preafrumosul Rubia", peștele răpitor al Caraibilor, și, ca „bărbat cu ochi albaștri", cu asalturile unei tinere îndience de pe aeroportul din Montreal. Dar „pățania", ca „subiect de un etern omenesc", cum zice Preda, înseamnă, de fapt, dincolo de pitorescul sau de insolitul unor situații, aventura de a trăi viața altora, de a încerca să-i surprinzi mișcările intime, de a da la o parte cărțile, coșcovelile de pe ziduri, inerția clișeelor, de a epura din memorie o întreagă încărcătură (fiindcă despre „marea Antilă" s-a scris, cum se știe, mult !), astfel încît senzația să se purifice de paraziți, să devină robustă, astfel încît recepția să se elibereze, ca să poți străbate mirifica, eroica și frumoasa Cubă, aflată astăzi în plină și pasionată edificare socialistă, cu inocența unui proaspăt călător. Ion Bodunescu reușește acest lucru, cartea lui fiind, dincolo de interesul informației, o carte de cel mai acut interes uman. Ultimul ei capitol, „Bătrînul și viața", scris în satul San Francisco de Paolo de lîngă Havana, în care și-a petrecut o parte a vieții Ernest Hemingway, e, poate, cel mai tulburător, țesînd portretul lui „Don Ernest" nu numai din cărțile lui, nu numai din judecățile criticilor sau ale prietenilor, ci și din amintirile unor simpli pescari, amintiri ce, adiționate altor argumente, de ordin mai mult sentimental, îl duc pe autor la convingerea, puțin bizară, totuși ispititoare, că bătrînul pescar ce a servit drept model eroului celebrei povestiri „Bătrînul și marea" ar fi fost însuși Hemingway.

ILIE PURCARU ■

Cap limpede

Din apariții la Editura Univers : **In Izmir** de Samim Kocagoz este un roman politic inspirat din realitățile Turciei contemporane. După cum afirmă traducătorul și prefațatorul cărții, Valeriu Veliman, romanul însumează „atitudini civice manifestate într-o societate aflată într-unul din momentele de criză ale evoluției sale istorice". ● **Frumoasa moarte** se intitulează cartea lui Sreten Asanović - (născut în 1931, într-un sat lîngă Titograd, în Muntenegru). Schițele și povestirile cuprinse în acest volum (transpuse în limba română și cu o prefață de Florica Ștefan și Ion Brad) familiarizează pe cititorul român cu universul unui scriitor talentat, „creatorul unei atmosfere dense de poezie" ● Tot un volum de schițe și povestiri este și **Puterea necuratului** a scriitorului bulgar Elin Pelin. Iată ce afirma Maxim Gorki despre acest povestitor : „Un asemnea talent ar constitui o mîndrie pentru literatura oricărei țări de pe glob". Traducerea volumului este semnată de Mihaela Deșliu și Valentin Deșliu ● Un nou roman de Gheorghi Vladimov, **Trei minute de tăcere**, a văzut lumina tiparului în limba română (traducerea Alexandru Stark). Inspirat din viața marinarilor, romanul face o pledoarie pentru solidaritate și înțelegere umană, cele trei minute de tăcere (timpul în care toate navele din lume ascultă la fiecare oră eventualele semnale S.O.S.) căpătînd semnificația unui simbol tulburător.

Din nou consemnăm lucruri bune despre revistele studențești din Iași, Opinia studențească și Dialog. În Opinia studențească nr. 1/1978 se publică un interesant eseu al lui D. N. Zaharia intitulat Teluric și astral în Luceafărul. Deși nu în întregime o interpretare originală și cu unele stîngăcii de redactare, acest articol analizează temeinic, seducător pe alocuri, într-un stil plăcut, capodopera lui Eminescu, proiectînd-o în permanență pe fundalul vast al creației marelui poet. Extrem de incitant este nr. 62/martie 1978 al revistei Dialog, consacrat „semnificațiilor ludice în civilizația contemporană". Eseurile, recenziile, cronicile din acest număr conturează imaginea unei reviste de ținută, care abordează într-un spirit tinerese, dezinvolt, însă nu superficial, problemele culturale de mare importanță. ● Numărul 49-50-51 ianuarie-martie 1978 al Revistei noastre, publicație a elevilor Liceului „Unirea" din Focșani, cuprinde un dialog cu Gerda Barbilian, soția matematicianului și poetului Dan Barbilian (Ion Barbu). Interviul oferă aspecte inedite din viața și activitatea celui care e socotit, în ultimele opt veacuri, „al doilea mare matematician și mare poet al lumii". ● Revista Ateneu (martie 1978) publică fragmente din interviuri luate de The Paris Review (anii 1959—1961) scriitorilor Henry Miller, Ezra Pound, Ernest Hemingway. Citîm din dialogul cu Ezra Pound : „ cultura europeană trebuie să supraviețuiască, cele mai valoroase dintre trăsăturile sale trebuie să supraviețuiască laolaltă cu celelalte culturi, indiferent de universalitate". ● Prima pagină a revistei Astra prezintă o descoperire arheologică de mare însemnătate. În urma cercetărilor întreprinse la Moeciul de Sus s-au găsit urmele unei vechi așezări dacice. Pe un vas de cult antropomorf descoperit acolo se află gravat chipul unei tinere femei care a trăit cu mai bine de două mii de ani în urmă. În același revistă se publică rezultatele unui sondaj efectuat la Centrul de librării Brașov. Din anchetă se desprinde că printre cărțile care au fost mult căutate de cititori în ultima vreme se numără Trei dinți din față — Marin Sorescu, Cora — Virgil Duda, Mapa cenușie — Haralamb Zincă, Timpul trăirii, timpul mărturisirii — Eugen Simion etc. Între cărțile greu vandabile, după aceeași anchetă : Repere — Marin Mincu, Lui Ovidiu — N. Lascu.

La Editura Minerva din București a apărut în colecția Biblioteca pentru toți volumul Poezii de pînă azi. **Autor — Adrian Păunescu. Prefața — Eugen Barbu. Postfața — Șerban Cioculescu. Tirajul cărții — 151 130 exemplare. Prețul unui volum — 5 lei. Lansarea cărții va avea loc simbătă, 22 aprilie, orele 17 la Filarmonica de stat din Satu Mare și duminică, 23 aprilie, în județul Satu Mare. Pentru ca marți, 25 aprilie, orele 18, la Clubul C.F.R. din Timișoara și miercuri, 26 aprilie, aceeași oră, la Casa de cultură a sindicatelor din Lugoj lansarea volumului să aibă loc tot în prezența autorului.**

CRONICA LITERARĂ

Ion Caraion:
„Lacrimi perpendiculare"

Lacrimi perpendiculare, volum retrospectiv, cuprinde trei decenii din poezia lui Ion Caraion și firește mai multe vîrste poetice. Nu vom încerca neapărat să le delimităm. Important e că de la **Panopticum**, placheta cu care a debutat, și pînă la ultimul ciclu reprodus aici, **Deasupra deasuprelor**, poetul rămîne mereu un spirit treaz, într-o nedomolită stare de veghe (și se pare că a avut parte mai mult de nopți decît de zile), încercînd cu disperare să nu se mintă în nici un fel și reușind mai întotdeauna, chiar cînd puțin obosit își pune pentru o clipă masca — sublimă în fond — a scamatorului de cuvinte. Bilanțul căutărilor sale e grav fără echivoc : „Eu am ajuns pînă în țînutul de unde / nu se mai crede și nu se mai speră". Și, totuși, asemenea pete sumbre (multe în poezia lui Ion Caraion) umplu un gol, o singurătate, dau viață neantului. O astfel de poezie nu ni se mai pare deprimantă. Versul, chiar izolat, incită spiritul, trezește. Este deci tot o formă de magie, care însă nu ne aruncă în captivitatea nici unei alte seducții, dimpotrivă, ne face să vedem lumea cu alți ochi, mai puri. O magie care spulberă vraja de pe lucruri, amorțeala simțurilor și toropeala spiritului. Poezia lui Ion Caraion nu este voluptuoasă. De aceea poetul preferă să ne invite la o „sărbătoare neagră" și nu la un festin de duminică.

Să revenim totuși la **Panopticum** (1943). Un debut atît de curat și tiranic, în felul său, întîlnim rar la noi. Ne vine greu să despărțim aici poezia de nonconformismul civic. E totuși altceva decît la poeții avangardei, adică nu o simplă cochetărie în răspăr cu formele sacre ale culturii. Ion Caraion intră furtunos în literatură, cu o conștiință rebelă. Nu e doar conștiința lui, ci a unei întregi generații : „antipoezia" vine și dintr-o solidaritate de grup, de echipă. Ne aflăm aproape la antipod față de ce va deveni în timp lirica lui Ion Caraion : jurnalul unui singuratic. Deocamdată, poemele sale aduc arome tari și vorbesc aluziv de niște frumuseți teribile, clandestine, care n-au nimic comun cu „înțelepciunile veacului prost". Nu atît nota depoetizantă a versurilor ne izbește azi cînd le recitim, ci forța lor de șoc. Cine are vocația acțiunii o are și pe cea a comunicării. Parcă citim versurile unui om obligat să-și ia de fiecare dată, pentru vecie, rămas bun de la lucruri și prieteni. Fiecare poem e un răgaz de o clipă smuls morții. Inteligența, prin ironie, maschează întrucîtva tragismul, dar mai mult în aparență. O astfel de poezie e destin, nu libertate, cuvintele vin singure ca un blestem : „Noi sîntem nebunii care vor muri / pe marginea dintre noapte și zi". Menirea poetului e să desfidă totul, pînă și „bucuria postumă". Lumea aceea era un infern (războiul, cancerul) și cine trăiește în infern se simte într-un fel sau altul condamnat și culpabil. Poetul însuși motivează : „Ar fi ridicol să te poți gîndi la altceva decît la război".

Și, totuși, de abia în **Cîntece negre** — 1947 (opuse „cîntecelor blînde"), poetul compune primul său poem de expresie directă politică : „Poeți ! Voi trebuie să agitați lumea. / Voi existați odată cu tot ceea ce există. Voi nu v-ați născut pentru întuneric..."

Cum am mai spus, Ion Caraion nu este poetul care să se schimbe de la un volum la altul. Dar fiecare ciclu aduce cîte ceva nou. **Omul profilat pe cer** (1945) — un moment de înseninare și reculegere față de ororile trecutului. Montajul suprarealist de imagini alternează cu evocarea confesivă, dramatică. Acum se naște sentimentul de a fi la marginea vieții, adică de a trăi intens, pînă la epuizare, o bucurie sau o tristețe. Ion Caraion, cu mici excepții, va scrie de aici înainte o poezie a stărilor de limită. În sfîrșit, o altă obsesie își face intrarea : „rana din carne". Cîteva tablouri epice („Mahalale", „Periferii" sau „Cartierul din fotografie") recompun imaginea halucinantă a unei lumi răvășite (odinioară iadul războiului, acum „Bîlciul păcii), cu accente viguroase de senzualism suav. În schimb, **Lucrurile de dimineață** vrea să fie un poem al regenerării morale : „Ne-am falsificat viața ca o introducere în filozofie / și nu rămîne decît un singur lucru interesant : / să părăsim odăile, pentru a deveni oameni..."

Într-un poem intitulat **Clasicism**, Ion Caraion, promitea că se va întoarce la clasici. Lucru vizibil deja încă în vastul ciclu **Eseu** (1966). Versurile acestea răzbună o lungă tăcere, deși poetul le imprimă aceeași mișcare iute, bruscă retezată și febrilă. Într-o atmosferă mai limpezită, cu imagini nu așa violente, timpul trece lenes printre oameni, marcînd vremuri de geneză calmă. Poetul are acum primele certitudini : „Socialismul e zîmbet", iar „Omul e un document al universului".

Ce-i drept, **Anamorfoze (I-X)** semnalează o criză a limbajului, un fel de teamă sisifică de absurd, de haosul cuvintelor, care parcă se depărtează tot mai mult de lucruri, așa cum „grîul se depărtează de pîine". Dar se află cu adevărat Ion Caraion într-un impas ? Credem că nu. Cine a trecut prin cele patru cercuri ale singurătății (dragostea, muzica, neliniștea și credința) și le-a învins, adică le-a umplut cu imagini, cuvinte și versuri, uneori surprinzător de somptuoase, acela cu siguranță mai are încă foarte multe de spus.

CORNEL MORARU ■

Ori eu, ori tu, ori el, ori noi!

Muzică și text : VALENTIN NENICI
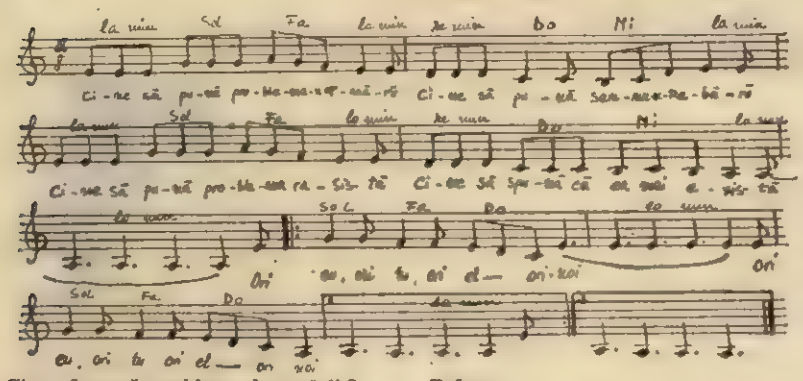
Cine să pună problema înarmării ?
Cine să pună semnu-ntrebării ?
Cine să pună problema rasistă ?
Cine să spună că ea mai există ?

Refren :

Ori eu, ori tu, ori el, ori noi!
Ori eu, ori tu, ori el, ori noi!
Și eu, și tu, și el și noi!
Și eu, și tu, și el și noi!

Cine să scoată rodul din glie ?
Cine să scoată vinul din vie ?
Cine să scoată din mină cărbune ?
Cine să facă pace în lume ?

Refren :

Ori eu, ori tu, ori el, ori noi !
Ori eu, ori tu, ori el, ori noi !
Și eu, și tu, și el și noi !
Și eu, și tu, și el și noi !

Cine să pună mîna pe armă,
Dac-o să sune semnalul de-alarmă ?
Cine-s aceia ce vor muri,
Dacă țara-o va cere-ntr-o zi?

Refren :

Ori eu, ori tu, ori el, ori noi !
Ori eu, ori tu, ori el, ori noi !
Și eu, și tu, și el și noi !
Și eu, și tu, și el și noi !

Ora de naștere a muzicii

Sunt ore de uimire și de extaz cînd peste valurile de piatră ale Carpaților sufletul nu poate aștepta decît cîntecul. Și sunt ore de uimire și de extaz cînd peste marmura liniștită a mărilor sufletul nu poate aștepta decît cîntecul. Cu graiul amar de pulberea muzicii noastre ușoare înălțată în vîrtejuri înecăcioase la Brașov și Mamaia contemplam acum vreo zece ani marea și munții fără să știu că sunt eu însumi cuprins în marele ceas de naștere a muzicii. Fără vaniloase sforțări, însuși aerul patriei prindea ființă în univers și începea să cînte imediat ce reușea să li se-așeze pe gura celor mai tineri. Am în minte „Flacăra folk '73", trei băieți care găsiseră versuri de Goga rostogolite din Ardeal, peste munți, în Oituz, și făceau cîntînd sub Carpații Moldovei să întinerească plîngînd de mîndrie veteranii războiului de întregire a patriei sau să se umple cu stele bolțile Mausoleului de la Mărășești. Am în minte de atunci încoace multe voci tinere. Și mai ales vocea „Opiniei folk". Pregătindu-se să fie stăpîni peste ape (cu o singură excepție membrii formației sînt studenți la Hidrotehnică în Iași), cei care în 1976 își contopeau numele sub cel al formației își nasc cîntecul din esențele apei așa cum „Flacăra folk" și-l năștea din esențele munților. De la liniște pînă la învolburare, de la rouă pînă la lumină, de la abur pînă la cristal — iată dimensiunile sub care capătă contur piatra triunghiulară a unei creații viguroase în ciuda vîrstei fragede a celor care-o fac : Valentin Nenici (chitară, voce), Dinu Ștefan (chitară, mandolină, muzicuță, voce), Uță Marian (percuție), Corneliu Giurcănaș (vioară, voce), Ionel Hamza (chitară, voce). Și Margareta Mihăilescu, născută sub o stea mai norocoasă a afirmării decît toți, ca o lumină selenară revărsată peste poemele de iarbă ale lui Whitman și stejarii din Moldova.

Deși îi ascult pe toți de la nașterea formației și muzicii lor, de vreo doi ani încoace, nimic nu-mi poate spulbera din fața ochilor și din auz mirajul. Cîntecele lui Valentin, ale lui Ștefan și ale Margaretei. Vocile tuturor. Clopoțeii și zîmbetul de marmură stîrnit de Uță. Întrebări grave venind cu siguranță din maturizarea timpurie care înseamnă în orice conștiință tînără răsăritul celui de al treilea mileniu în care vom trăi. Întrebări salvate de la trîmbițare, și reîncărcate de omenie în clipa cînd umbra frunții trece peste inimă ademenind-o către muzică tocmai prin răcoarea veșniciei. Cîte ? „Pentru ce atîtea-ntrebări ?" Și, vorba cîntecului lor, dar și răspunsul lor, al „Opiniei folk". Deocamdată vreo treizeci de cîntece pe care, dacă ar fi să fie tipărite, cine nu le-ar purta pretutindeni cu sine bucuros că sub aripa adevărată a muzicii încă cinci tineri au înflorit ? „România, țara mea de vulturi / Și de-azur înalt de Voroneț !" Ei, toți cinci, terminînd facultatea, vor îndrepta nu numai apele ci și cîntecul către sufletul nostru însetat. Nu e o profeție ci o certitudine pe care o ai în fața tuturor celor care citesc alfabetul cu litere albe în care trăiesc două mii de ani de folclor românesc.

ION CHIRIAC ■

Nu avem nici o îndoială, la frumusețea cîntecului nostru popular au contribuit și nunțile

— Care e unul, care e altul ?

— Eu sînt Ștefan. Cel cu cetera. Iar fratele meu Ion cîntă la zongora.

— Zongora ?

— Un fel de chitară. Altădată se făcea dintr-un lemn scobit și avea trei corzi.

— De unde sînteți, Ion Petreuș ?

— De pe Valea Izei, dintr-o așezare numită Glod. Ai noștri au fost dintotdeauna țărani, tăietori de lemne... Bunicul, Ion Petreuș, s-a născut în pădure și i s-a spus și Codrea. Tata a fost tîmplar. Într-o zi și-a făcut o vioară și s-a apucat să cînte la ea. După ce cînta, o agăța în grindă. Cu ochii la ea am crescut noi.

— Sper că vă mai uitați și la altceva. Dar cum ați ajuns pe scenă ?

— Am urmat Școala populară de artă. Am fost mai întîi instrumentiști la vioară într-un ansamblu. Apoi, la un festival, am apărut ca haiduci într-o operetă și am fost trecuți la secția de folclor ca soliști.

— Nu prea văd legătura dintre haiducie și activitatea de solist. Dar cum arată din punct de vedere folcloric zona din care ați venit ?

— La noi se păstrează multe obiceiuri și tradiții. Sînt conservate și portul și alte lucruri din vechime. Se păstrează jocul de duminică. Flăcăii se duc mai întîi acasă la muzicanți și-i tocmesc. De acolo pînă la șura unde se joacă sau la cămin se merge cu tot alaiul pe uliță și se cîntă. Toba răsună peste sat. Fetele, bătrînii, copiii își pun portul de sărbătoare. Între timp, alaiul a ajuns la locul unde se joacă. Primul joc e unul fecioresc, pînă se adună fetele. Apoi, prin șoapte, prin semne, băieții le invită la joc.

— Invitația nu e făcută direct ?

— Nu.

— Și nu se produc încurcături ? Nu te poți trezi jucînd cu altcineva ?

— Ba da, dar pînă la urmă se lămuresc ei

— Ce se joacă pe la voi ?

— Jurelul, învîrtita, răchițeaua, rața, sîrba...

— Ce cîntece aveți în repertoriu ?

— Lasă-mă pe mine, Ioane, să mai răspund și eu. Cîntăm de obicei cîntece de dragoste și petrecere : **Cine scutură roua, Pe ulița mîndrei mele, Asta o hore mîndră, Așa beu oamenii buni, Măi pretine, eu și tu, Dragă mi-i veselia, Dusu-m-am la mîndra-n șopru, Mîndrulioară, mîndrulioară...**

— Ați înregistrat multe dintre ele ?

— Am imprimat opt discuri și o casetă la Electrecord.

— Turnee ?

— Numeroase. Cu ansamblul „Maramureșul". În țară și peste hotare. Belgia, Bulgaria, Iugoslavia, Olanda, Sudan, Egipt, U.R.S.S.

— Ați cunoscut și folclorul acestor țări. Care v-a impresionat cel mai mult ?

— Cel al sîrbilor. Prin varietate melodică și ritmică.

— Dar cum vi s-a părut folclorul nostru în comparație cu cel al altor popoare ?

— Credem că folclorul nostru este unul dintre cele mai bogate din lume. Și mai avem șansa ca el să fie un fenomen viu, variat, complex, și nu unul consumat.

— Ștefan Petreuș, mai apar azi la noi cîntece populare ?

— Cum să nu ? Nu știu pînă cînd, dar mai apar. Și mai sînt încă multe din cele vechi care nu sînt știute de toată lumea. Totul e să le cauți.

— Care vă sînt preferințele în muzica populară de azi ?

— Sofia Vicoveanca, foarte autentică. Ne plac Maria Ciobanu, Achim Nica — regele doinelor. Avem un deosebit respect față de regina cîntecelor ciobănești, Lucreția Ciobanu. Ca și pentru Ion Dolănescu, cel mai bun cîntăreț al Olteniei. De asemenea, pentru Irina Loghin și Benone Sinulescu.

— Unde locuiți ?

— La Baia Mare.

— Și sînteți încadrați undeva ?

— Da. La Clubul centralei minelor.

— Atunci mai puteți fi socotiți niște reprezentanți autentici ai cîntecului popular ? Nu v-ați înstrăinat de el ? Nu cred că e suficient ca, de pildă, Ștefan să țină vioara și arcușul ca lăutarii, ca el să fie un autentic reprezentant al folclorului.

— Fratele meu ține vioara cum crede el de cuviință. Iar dacă locuiam la sat tot atîta am fi făcut și tot așa am fi fost. Dealtfel, noi ținem legătura cu satul în permanență.

— Cum ? Prin telefon ?

— Nicidecum. Sîntem prezenți la viața satului maramureșean mai mult decît se crede. De noi e nevoie în numeroase ocazii. Nimeni nu trebuie să se teamă că ne-am pierde autenticitatea.

— Și totuși cum se pierde ea ?

— Noi credem că un cîntec popular nu are ce căuta pus pe note. Ci trebuie cîntat cît mai simplu și mai curat după ureche, așa cum l-ai auzit și așa cum s-a păstrat din generație în generație. Cel care culege o melodie este inevitabil să scape ceva. Interpretul care o ia de la culegător va pierde și el ceva din frumusețea cîntecului respectiv, îl va desfigura. Trebuie să crești odată cu folclorul, nu să te apropii de el ca de ceva străin, necunoscut. Îl falsifici. De aceea am fost fericiți cînd în revista **Flacăra** reputatul om de cultură Harl Brauner s-a pronunțat deschis împotriva poluării folclorului.

— Cum mai poate pierde din autenticitate interpretul ?

— Prin cultivarea într-un anume fel a vocii. Cîntărețul începe să imite pe interpreții de muzică clasică. Nici nu va ajunge la performanțele lor și încetează totodată să fie un reprezentant al folclorului. De asemenea, pur și simplu ne scot din sărite tot felul de cîntece așa-zis populare, de o veselie forțată, de un optimism contrafăcut și care vor, chipurile, să cînte viața noastră nouă. Dar viața noastră nouă o cîntă cel mai bine însuși poporul și nu niște oameni care poate că n-au mai fost prin sate de ani de zile și care compun tot soiul de texte și melodii despre o realitate necunoscută lor. Nu fac nimic altceva decît să falsifice folclorul nostru nou.

— Dacă lucrurile stau uneori așa, aveți dreptate, Ion Petreuș, și în folclor se aduc înnoiri, nu-i așa ?

— Da. Dar e vorba de stilul de interpretare. Care diferă de la unul la altul. În timp ce linia melodică nu trebuie alterată. Nu trebuie contaminat un cîntec maramureșean de unul dintr-o altă zonă a țării.

— Se cîștigă bine la nunți ?

— Se cîștigă. Dar e și obositor.

— Nu vă dăunează stilului de interpretare ?

— De ce ? Acolo s-au format toți marii interpreți populari. Acolo înveți și tehnică și înveți tot soiul de cîntece. Nu avem nici o îndoială, la frumusețea cîntecului nostru popular au contribuit și nunțile.

— Ce rol au în viața folclorului televizorul și radioul ?

— Pe de o parte, aduc un serviciu imens folclorului, îi fac o propagandă extraordinară. Dar, din păcate, îl și uniformizează. Și pentru că a venit vorba de televiziune, trebuie să spunem cu regret că ultimele emisiuni cu **Floarea din grădină** au început să scadă din valoare. Noi știm cîntăreți mult mai buni decît aceia care sînt prezentați la această emisiune și care nu ajung să fie cunoscuți.

— Vă pricepeți mai bine decît mine. Dar, spuneți-mi, faceți parte dintr-o generație de cîntăreți excepționali, nu aveți impresia că după ea n-o să mai urmeze nimeni ?

— Ar fi păcat să fie așa.

GEORGE ARION ■
Fotografie de SANDU MENDREA ■

„Colocviul teatral '78“ — un simbol al muncii, vieții și artei comune a poporului român și a naționalităților conlocuitoare

În perioada 15-23 aprilie orașul Sf. Gheorghe este gazda **„Colocviului teatral '78“**, manifestare despre care am solicitat cîteva amănunte tovarășului **Sylvester Lajos**, directorul Teatrului maghiar din localitate.

— Așa cum se subliniază și în Caietul program, în Foaia volantă, editate cu acest prilej, prima manifestare de acest gen din țară este parte integrantă a suitei de acțiuni politico-educative ce se desfășoară sub generoasele însemne ale celei de-a doua ediții a Festivalului național „Cîntarea României“. Menit să ilustreze munca și lupta înfrățite, fără deosebire de naționalitate, pentru înfăptuirea societății socialiste multilateral dezvoltate, colocviul urmărește impulsionarea activității teatrale a naționalităților conlocuitoare, a dramaturgiei contemporane, reflectînd efortul de edificare a noii societăți, pentru activizarea prezentării pieselor românești pe scenele teatrale în limbile naționalităților conlocuitoare și a dramaturgiei naționalităților conlocuitoare în teatrele românești.

— Vă rog să arătați cititorilor noștri ce teatre sînt prezente la Sf. Gheorghe, ce spectacole credeți că s-au impus atenției în mod deosebit.

— La colocviu participă 11 teatre de limbă română, maghiară, germană și idiș din București, Cluj-Napoca, Timișoara, Tg. Mureș, Oradea, Arad, Satu Mare, Odorheiu Secuiesc și Sf. Gheorghe. Cel mai mare interval de activitate teatrală continuă din viața spirituală a orașului cuprinde 16 piese, din care vreo 5 sînt premiere. Ținînd seama de critică, au fost așteptate cu interes spectacolele cu „Matca“ de Marin Sorescu (secția maghiară a Teatrului de stat Oradea), „Florile unui geambaș“ (Teatrul maghiar de stat Cluj-Napoca) și „Bocet vesel...“ (secția maghiară a Teatrului de stat Tg. Mureș), ambele de Sütö András, „Piatră la rinichi“ de Paul Everac (secția maghiară a Teatrului de Nord Satu Mare), „Meșterul Iakob și copiii săi“ de Hans Kehrer (Teatrul german de stat Timișoara) și am fi nedrepți dacă am spune că nu le-am așteptat cu aceeași nerăbdare și pe celelalte.

— Premiera absolută a piesei dramaturgului covăsnean Veress Dániel — „În vîrtej“ — prezentată în seara inaugurală de teatrul pe care îl conduceți, a fost, după cîte mi-am dat seama, foarte bine primită de public și de juriu. Ce influență credeți că va avea colocviul în promovarea de către teatrele participante (și nu numai de ele) a dramaturgiei contemporane?

— „În vîrtej“ a fost scrisă special pentru această manifestare și cred că autorul, evidențiind pe plan ideatic și etic o situație limită, extinzînd și aducînd la rang de interes general criza de conștiință și de gîndire a lui Kemény Zsigmond, luptător pentru libertate în revoluția de la 1848, ilustrează, prin forța exemplului, rădăcinile istorice ale soartei comune a românilor și a naționalităților conlocuitoare de pe acest teritoriu. Cît privește dramaturgia contemporană, teatrele naționalităților au datoria de a include în repertoriul lor piesele cele mai bune. Din păcate, uneori, ce se traduce din română sau în română nu reprezintă valorile certe. În ultima vreme, bunăoară, nu s-a mai tradus nici o piesă de Sütö András, dramaturg foarte apreciat.

— Ce preconizați în această situație?

— Aș dori foarte mult ca Editura Kriterion sau oricare alta să scoată o antologie cu cele mai bune piese participante la colocviu, publicate în limba în care au fost scrise, dar cu textul spectacolului. Ar fi, cred, o carte de succes, care ar da un impuls creației originale, precum și scenografilor.

— Colocviul are un caracter de lucru. Ce ne puteți spune despre dezbaterile acestei manifestări?

— În ultimele două zile va fi analizată situația actuală a dramaturgiei și artei teatrale a naționalităților conlocuitoare, dezvoltarea acestei arte și perspectivele ei (în cadrul colocviului pe tema „Teatrul în slujba luptei comune a oamenilor muncii din România, fără deosebire de naționalitate, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate“), dar cei interesați au avut posibilitatea să participe și la două consfătuiri, în cadrul cărora au dialogat cu oameni de teatru, dramaturgi, critici, cu reprezentanții cotidianelor, ai presei literare și artistice. De fapt, juriul constituit cu acest prilej va analiza întreaga activitate și va hotărî decernarea mai multor premii.

— Cîteva cuvinte despre gazde, despre Teatrul maghiar din Sf. Gheorghe...

— ...Sîntem bucuroși că am fost noi inițiatorii acestei manifestări și că ni s-a acordat tot sprijinul de către conducerea județeană de partid și de către toți ceilalți factori. La sfîrșitul lunii august vom împlini 30 de ani de activitate, timp în care am prezentat mai mult de 10 mii de spectacole, la care au participat peste 3 milioane de spectatori. Am fost apreciați atît în țară, cît și în străinătate, unii specialiști din țările prin care am trecut susținînd (să nu mi-o luați ca lipsă de modestie) că ar trebui să fim singurul teatru maghiar din lume care să aibă dreptul să joace piesele lui Tamási Áron.

CORNEL GALBEN ■

Omul concret

Nu cred, firesc, decît în omul-om,
în omul viu și-n lupta lui concretă
cu tot ce-i rău în noi și pe planetă,
cu timpul biciuit de metronom.

Tentații sînt, dar n-am să cred decît
în omul viu, în omul care știe
cît doare de frumos o bucurie
și cît frumos mai pierdem pe urît.

Nu cred decît în crezul meu intact,
în bucuria cutremurătoare
și-n frumusețea faptei care doare,
nu în frumosul vorbelor, abstract.

Nu cred în omenia cu proteză
cînd ultă omul viu în paranteză.

CONSTANTIN AVRAM ■

Din nou despre cîmpie

Să ne-așezăm în partea dreaptă-a pîinii,
Curați la chip, nedușmăniți defel,
Să mai vorbim din nou despre cîmpie,
Să mai cinstim din vinul cu inel.

Vă înțeleg mai bine, dragii mei,
Prin viață treceți tot cu sfiiciune,
Arați pămîntul, semănați și puneți
Din cînd în cînd la stele cîte-un nume.

Parcă pe umeri țineți căi de vînt,
Așa de mult miroase-a faguri moi
Și-a grîne dulci, rodind sub legămînt
Iubirea ce-o păstrează pentru voi.

Să ne-așezăm peste genunchi ștergare
Păstrate cu credință-n lăzi de zestre,
Să mai vorbim din nou despre cîmpie
Și despre cai uitați între căpestre.

FLOREA BURTAN ■

Cîntecul ca o credință în destinul neamului românesc

Unii socotesc Maramureșul un ținut fabulos, în care atunci cînd pătrunzi te întîmpină la orice pas miracole. În obiceiuri, în veșminte, în cîntece, în construcția caselor. Și de aceea se pregătesc să-l cunoască așa cum ai vizita un muzeu, neînțelegînd că, de fapt, pretutindeni pe aceste meleaguri pulsează viața și nimic nu e încremenit, destinat doar contemplării. Iar viața în Maramureș a însemnat și înseamnă un permanent dialog cu istoria și o consemnare a acestui dialog în obiceiuri, în veșminte, în cîntece, în construcția caselor. Care sînt înnobilate de fierbintele patriotism al locuitorilor de aici și capătă ca urmare o măreție fără margini.

Iată, de pildă, corul bărbătesc din Finteuș. Cîntecele interpretate de această formație au grandoare, însuflețesc asistența. Spectatorii, la un moment dat, devin și ei părtași la săvîrșirea actului artistic, alăturîndu-și glasurile celor ale coriștilor. Pentru că acest cor nu are numai un repertoriu bogat și divers, dar cîntă piese muzicale tulburătoare pentru oricine din această țară, legate de evenimente importante pentru fiecare dintre noi. Nimic spectaculos în existența acestui cor. A fost înființat în urmă cu 60 de ani și are în prezent 70 de membri: cooperatori, muncitori. Sub îndrumarea primului său dirijor, Nistor Dragoș, corul a susținut între anii 1917 și 1946 numeroase spectacole și a obținut în 1936 locul III pe județ la un concurs organizat la Satu Mare. Al doilea dirijor al corului, Gheorghe Pop, a fost prezent cu formația sa și la concursuri pe țară. Între anii 1954 și 1974 formația a fost condusă de un țăran, care chiar dacă nu a reușit s-o promoveze pe un loc fruntaș, a izbutit totuși s-o împiedice să se risipească. Astăzi, în fruntea corului se află Valentin Băințan care are o activitate în acest domeniu de 24 de ani. Director al bibliotecii județene din Baia Mare, el străbate de 2—3 ori pe săptămînă 25 de kilometri (dintre care 7 pe jos) numai pentru a fi prezent la repetiții. Care se țin cu regularitate și la care frecvența e urmărită cu strășnicie. Sub conducerea lui Valentin Băințan formația din Finteuș a repurtat cel mai mare succes la finala pe țară a ediției I a Festivalului național „Cîntarea României“ ocupînd locul II. Succesul se explică prin pasiunea cu care membrii corului se pregătesc, prin menținerea unei activități permanente, prin susținerea a două spectacole lunar. Ascultîndu-i pe Adrian Barbul, Grigore Munteanu, Viorel Șerban, Gh. Mărieș, Dionisie Barbu, Ion Sadoveanu, Victor Zamfirescu și pe ceilalți membri ai formației, înțelegi că pentru ei cîntecul nu înseamnă o activitate oarecare, de trecere a timpului, ci un mijloc de a se manifesta spiritual. Atunci cînd apar îmbrăcați într-un port asemănător cu cel al dacilor și pornesc să cînte este imposibil să rămîi indiferent, să nu te emoționeze gîndul că ei transmit, așa cum au făcut-o generații înaintea lor, cele mai scumpe năzuințe ale poporului român. Repertoriul cuprinde nestemate ale cîntecului coral românesc: **Marșul lui Tudor, Tropotele răsună, Deșteaptă-te române, Hora Unirii, Marșul Independenței, Doina lui Lucaciu** (din timpul Memorandumului), **Treceți batalioane, Românul în veci nu piere, Pe-al nostru steag**. Gavriil Musicescu, Ciprian Porumbescu, D. Kiriac, Ion Vidu, Gh. Dima sînt compozitorii preferați. Nu lipsesc nici colindele, baladele, doinele de cătănie, horele de călătorie, precum și cîntecele de petrecere. Dar, așa cum spuneam, cele mai impresionante piese din repertoriu rămîn cele patriotice. De fapt, atunci cînd le intonează, membrii formației nu par să cînte ca pentru o reprezentație, ci par să comunice pe această cale credința lor, credința neclintită în destinul neamului românesc, în puterea lui de a ieși biruitor din încercările istoriei.

GEORGE MAREȘ ■

George Țărnea

Fotografiile

Cuprinși de-o ciudată uitare
fugim din copii la-ntîmplare.

Și-abia de mai pot să ne-ajungă
vești blinde pe calea prea lungă.

Fugim și fugim și ne este
prea somn să mai știm vreo poveste.

Străini ne privesc din albume
copiii aceluiași nume.

Noi sîntem, ei sînt doar în poze
iluzia stării pe roze.

Noi sîntem, ei speră să fie
intacta candorii stafie.

Invitație la somn

Șarpele cu clopoței
are zece nepoței
într-un coș
sau într-o cușcă,
nu-l treziți din somn
că mușcă.

Mîngîiați-l doar
cu gîndul
cînd la somn
vă vine rîndul.

Circul

Două bețe
patru ace
ruginite
— n-are-a face —
și prelată
îngălată,
vine circul înc-odată !

Sub tavan
trapez cu sfoară
sar atleții într-o doară
fără frică
fără plasă
nici de suflet nu le pasă.

Jos în stal
pestriță lume
cît de cît
mai sînt și glume.

Leii trec prin foc
de-a dura
încă nedeprinși
cu ura.

Clovni suavi
boiți pe față
pling discret
la suprafață.

Elefantul
cel mai mare
ține soarele-n spinare.

Balada primului sărut

Pe drumul fără începuturi
al migratoarelor culori
învață să vineze fluturi
copiii păzitori de flori.

Dar vine-o zi neprihănită,
o zi cu miezul incolor
cînd fermecați de-o stea rănită
copiii uită grija lor.

Și-ncep din florile uitate
să se reverse amintiri
prinzînd copiii pe-nnoptate
în jocul primelor iubiri.

Ciutec de menestrel

Prințul somnului de noapte
și prințesa fără nume
string la curtea lor astrală
fel de fel de vești minune.

Cînd se face frig prea tare
dinspre curtea lor dau veste
și răstoarnă-n vetre oarbe
o scînteie de poveste.

Așadar veniți aproape
cînd în cer și-n jur e iarnă
curtea cu povești nespuse
peste noi zăpezi să cearnă.

Grigoraș Dinicu: Memorii

Transcrise de fiul său, Grigore Dinicu

Înapoierea în patrie a orchestrei lui Grigoraș Dinicu după izbucnirea războiului (1939) nu a fost lipsită de peripeții. Chiar de la plecare, statutul lăutarilor noștri s-a schimbat, fiecare turist străin fiind etichetat ca dușman. Traversarea Oceanului Atlantic a însemnat o veritabilă aventură, deoarece torpiloarele germane au început să controleze imensitatea apelor. Muzicanții români au fost asadar martorii torpilării unui tanc petrolier. Gîndul tuturor era să ajungă teferi pe pămîntul bătrînei Europe. Se născuse o solidaritate umană de-a dreptul înălțătoare.

VIOREL COSMA

Plecarea spre Europa

2 septembrie 1939. Pe la 11 dimineața, împreună cu Grigoraș Dinicu, după ce ne făcurăm ultimele preparative de voiaj, ne-am dus la Frankie. Nu era nimeni, numai Frankie ștergea de zor paharele. Era obosit și ne spuse un „bună dimineața" sec și fără nici o nuanță. Grigoraș Dinicu îi spuse lui Frankie în limba germană (Frankie înțelegea bine) :

— Azi plecăm, Frankie. Dacă s-a întîmplat vreodată ca eu, sau vreun băiat din orchestra mea, să te fi supărat, te rog să ne scuzi și să nu porți vreo amintire urîtă despre noi.

Frankie nu spuse nimic, ci, luînd o sticlă de coniac *Martel*, umplu trei pahare și veni cu ele la masa noastră. Ciocni cu noi și-i spuse lui Grigoraș Dinicu pe englezește : O.K. Mister Dinico.

În colțul unei gene apăru o lacrimă și Frankie plecă din nou spre treburile sale de fiecare zi.

În fine, începură să apară băieții unul cîte unul, fiecare îmbrăcat de voiaj. După ce am mîncat, Grigoraș Dinicu spuse :

— La ora 2 și jumătate, vă rog să aveți bagajele în fața casei fiindcă va trece mașina să ia geamantanele de la fiecare. Apoi vom pleca cu toții în port să ne îmbarcăm.

După ce am aranjat bagajele și le-am văzut ridicate cu macaraua vaporului, apoi depozitate la locul lor, de-abia atunci am fost convins că în adevăr mergem acasă.

Mai aveam vreo jumătate de oră, cînd cineva strigă prin cornetul acustic de pe vapor :

— Toți românii care pleacă să urce și să vină pe vapor, fiindcă se face revizia pașapoartelor.

Fiecare dintre noi ne-am luat adio de la prieteni și cunoscuți și ne-am grăbit să urcăm pe vapor.

Cînd am pus piciorul pe puntea vasului, am întors capul privind la cei rămași pe uscat și în minte îmi veni întrebarea : Voi mai veni vreodată în America ?

Ajunși pe vapor, ni se indică sala sau careul ofițerilor. Ajunși aici, ni s-a cerut pașaportul, ni s-a controlat fotografia și ni s-a indicat să rămînem în acea sală.

Am auzit o voce spunînd cuiva : Klos (închide-i).

Și iată-ne acum închiși, ca pușcăriașii, sau ca știu eu cum. Nimeni dintre noi nu a spus o vorbă, ci, calmi, cei mai mulți și-au aprins țigări și au încercat să găsească loc la ferestre spre a privi la cei rămași pe uscat. După vreo 20 de minute, sirena vaporului a anunțat ridicarea ancorelor.

Am încercat să văd Statuia Libertății, însă a fost imposibil, fiindcă cei de la ferestre nu mai priveau afară, ci cu ochii triști încercau să descopere la cineva un gest de bunăvoință. Eu m-am apropiat de Grigoraș Dinicu și, strîngîndu-i mîna cu afecțiune, i-am spus :

— Tătucule, mulțumesc.

Nu mi-a răspuns nimic și nici cel puțin nu m-a privit ci, puțin cam repezit, și-a aprins o nouă țigară.

După vreo oră de mers, a venit căpitanul vaporului și a întrebat cine vorbește englezește și Jean Filipescu a răspuns :

— Da, eu știu.

— Fiți vă rog amabil și cereți scuze tuturor în numele meu personal, dar a trebuit să execut un ordin. Și începu să-i citească.

Iată-ne din nou liberi, fiecare interesîndu-se unde îi este cabina. După ce ne-am instalat foarte comod și ne-am scos diferite obiecte și cărți de citit, iată că sweterul (chelnerul) anunță masa de seară. Cînd am ajuns în sala de mese, văzui foarte multe mese goale (neocupate) și începurăm să discutăm din nou evenimentele zilei. Ba la un grup de tineri americani sportivi (o echipă de rugby) era pe masă un geamantan și nu mică ne-a fost surpriza cînd, la un moment dat, am deslușit o muzică. Atunci m-am lămurit că acel „geamantan" era un aparat de radio portativ.

Am întîrziat la masă cam pînă la vreo nouă și jumătate și poate am mai fi stat să punem țara la cale, dacă nu venea cineva să ne anunțe că la clasa I, în sala de cinematograf, rulează un film.

Însă o surpriză plăcută ne-a pus pe gînduri : privind pe luciul oceanului, văzurăm proiectate lumini foarte puternice. Uitîndu-ne peste balustradă ca să vedem de unde provine lumina, văzurăm vreo 20—30 de mateloți care lucrau de zor la vopsirea exterioară a vaporului. Se luaseră precauțiuni pentru evitarea unei eventuale torpilări.

Să mai mergem la cinematograf sau nu ? Și iată-ne pe toți la sfat pe coverta de la clasa a III-a. Cu toții doream să ajungem la Paris. Ne făceam fel de fel de socoteli și de programe pentru Paris. Grigoraș Dinicu dorea să treacă pe la celebrul magazin și lutier „*Mocotel*". Eu doream să merg la Louvre...

După vreo 3 zile de mers pe un ocean care semăna mai curînd cu o autostradă decît cu o imensă întindere de apă, pe la vreo 8 seara un zvon ne anunță că vom schimba ruta, fiindcă s-a interceptat un semnal S.O.S. Ce să spun, din clipa aceea puse pe mine stăpînire dorința de a-i vedea pe Hitler și pe Mussolini zdrobiți, deoarece eram sigur că numai lor li se datora aceasta.

Să fi fost vreo 11 din noapte cînd sirena vaporului anunță ceva. Curioși, ieșirăm să vedem ce s-a întîmplat, dar în fața ochilor noștri se prezenta următorul tablou : la o distanță de aproximativ 100 de metri, o cisternă petrolieră făcută unghi cu laturile în sus, iar la prora vasului un individ cu șapcă în cap și cu mînile rezemate, ședea îndobitocit privind la cele două bărci pline cu mateloți, care făceau semne de bucurie cu mîna spre vaporul nostru. Din apa oceanului apăru un submarin german, deschise turela și pe puntea sa se aliniară vreo 10—12 soldați.

Tunul ce era pe bordul său se îndreptă spre tancul petrolier, care nu mai era în stare de plutire.

Una din bărci se apropie de tanc și cu mare greutate căpitanul tancului se despărți de vasul ce îl condusese poate pentru prima dată.

Elicele vaporului nostru se puseră în mișcare, cînd o lovitură de tun mă înfioră. Privind într-acolo, văzui sute de bucățele din vapor împrăștiindu-se în apa limpede a oceanului.

Pe vapor domnea o atmosferă de sărbătoare pentru acei mateloți ai tancului salvați de la moarte. Fiecare avea ceva de dat : ba țigări, ba o sticlă cu bere, ba unii cereau autografe (mai cu seamă americanii), alții le dădeau bani pentru a-i fotografia etc. Începurăm să discutăm despre soarta războiului. Cum putuseră germanii să opereze în Atlantic, la o așa mare distanță de bazele lor de aprovizionare, după numai cîteva zile de război ?

(Va urma)

Poetul

Ca vuietul pădurii el vine între oameni,
Cîntarea lui înaltă și-o pîrgule pe buze,
Apoi o risipește sălbatic printre semeni,
Legînd la ochi izvoare cu ape călăuze.

Iată-l pornit cu flăcări prin artere,
Ca să zidească sufletele-n slavă
Și trece-n zbor grăbit, fără zăbavă
Iar ochiul și-l afundă printre sfere.

Fug cai lui de abur după-o stea,
Să-ncercuie năvalnica-i lumină,
Apoi, cînd obosit de tinerețea-i grea
Îngenunchează-un gînd și prinde rădăcină.

ANA-MARIA VOINEA

Imn pentru Mihai Viteazul

Cînd se pohtise domnul Mihai în tron înalt,
Adus de peste murmur de Olt și din bănie
Pădurile de veacuri s-au mai voit c-un salt
Spre plai și spre această de astăzi România.

Mihai avea un vultur în cap și un destin
Rotund, înfipt în creier cu munții deodată,
Ieșiți din Marea Tracă în alt adînc senin,
Mihai avea o țară în cap, neatîrnată.

Și sieși o-nchinase și sufletului său
În fiecare clipă de dor, pe la icoane
De sfînt trecut, de datini, de bine și de rău,
Pe la altare sparte de vifore dușmane.

Că ne-a fost dat din leagăn, prin zilele la rînd,
Norocul și durerea alături să ne fie,
Zîmbeam a bucurie văzînd că pruncii rîd,
Dar mai ales în lacrimi zîmbeam a bucurie.

Și stăruisè țara sub munți de-ntîietăți.
Adîncă, în osmoză cu geții fără moarte,
Opriți în lut și-n oase de vremuri și cetăți
De care nici o noapte de zid nu ne desparte.

Prin iarba ce-i respiră și codrul încrengat,
Trecu Mihai spre slava acestui neam, afară,
Mihai avea un vultur în cap și l-a zburat,
Rotund, către această de astăzi Primă Vară.

Înalță-se în glorii azi Marele Mihai
Pe-această sfîntă vatră de glie strămoșească
Și capul său, cu trupul, să-i fie cap de plai
Cu vulturi, care-n juru-i în veci să se rotească !

CONSTANTIN OLTEANU

Comuna Răsmirești din județul Teleorman se află la o distanță de 20 kilometri față de reședința județului, orașul Alexandria. Deși distanța este mică, noi, cei de aici, nu putem face navetă în Alexandria și nici să ne deplasăm în interes de serviciu, datorită unei porțiuni de drum de cinci kilometri dintre Răsmirești și satul Siliștea care e stricată, avînd pe unele porțiuni gropi adînci de un metru. Din pricina asta autobuzele nu pot pătrunde pînă în comună. Din păcate, nimeni nu ia nici o măsură pentru repararea drumului, ei continuă să se degradeze în continuare, iar noi, localnicii, circulăm cu ce avem ocazia, întotdeauna însă în condiții deosebit de grele. **(Prof. Tudor Safta,** Răsmiresti, Teleorman)

Sîntem familia Lungu, din comuna Scorțeni, județul Prahova. Avem o fetiță de 10 ani — Lungu Mirela-Ana — care înecă de la naștere a avut condodistrofie cu despicătură de boltă palatină, operată la vîrsta de doi ani. Am încercat cu ea nenumărate tratamente, am fost la mai mulți medici, încercînd să remediem măcar ceva din lipsa de auz și vorbire a fetiței. Totul a fost zadarnic, pînă cînd am aflat de existența doctorului Mihai Iubu din Cluj-Napoca. Am apucat să facem un singur tratament la acest om, urmînd a fi reprogramați, dar, iată, aflăm cu stupoare că nu se mai poate ! Nimeni nu-și poate imagina ce simte un părinte, care-și aude vorbind copilul la... zece ani: „Mama, fata aude!" La televizor începuse să privească de la distanță, fără a-și mai apropia urechea de acesta. Ni se rupe sufletul, nu mai știm pe unde să mergem pentru a interveni ca dr. Mihai Iubu să-și poată trata în continuare pacienții, să ne vindece fetița pe deplin. Răspunsurile primite se bat cap în cap, „e pensionat, așadar nu mai are dreptul să lucreze" ; „dr. Mihai Iubu **nu dorește** să mai lucreze", iar lui i se spune că : „Nu există spațiu necesar suficient pentru a-și continua tratamentele". Sîntem alături de alți mulți părinți ai unor suferinzi, vă rugăm să ne ajutați în fierbinteа noastră dorință de a ne vedea fiii, rudele sau părinții, oameni sănătoși. **(Elena Lungu)**

Mă numesc **Cecilia Cioară**, domiciliez în București, strada Minotaurului nr. 76, sectorul 6. Am sesizat revistei FLACĂRA starea precară în care se găsește locuința mea, avariată, și în urma acestei intervenții. La 30 decembrie 1977 s-a deplasat la locuința mea un anume tovarăș Musica, din partea ICRAL-ului. După o cercetare sumară, dînsul s-a retras repede spre ușă, afirmîndu-mi că, într-adevăr, casa este nelocuibilă. La numai 10 zile de la acest lucru, am primit o adresă în care mi se răspunde însă altceva și anume că locuința se poate repara și este folosibilă în continuare.

Din partea Comitetului județean Caraș-Severin al P.C.R. :

„Cu privire la scrisoarea primită la redacția revistei FLACĂRA din partea cetățeanului **Ioan Juică** din satul Ohaba Mitnic (prin care acesta aducea o serie de acuzații primarului comunei — **N. B.**), vă anunțăm că în urma cercetărilor făcute rezultă că abaterile au fost săvîrșite în 1976 și 1977, ele corespunzînd adevărului. Comitetul județean de partid a analizat aceste neajunsuri din activitatea tovarășului președinte Grigore Domăncanțu, iar în luna decembrie 1977 acesta a fost sancționat cu vot de blam. În plenara Comitetului comunal de partid din martie a.c., în care s-a analizat activitatea comitetului de la alegerile anterioare, au fost scoase în evidență din nou neajunsurile manifestate de tovarășul G. D., care s-a angajat să lichideze în totalitate aceste lipsuri și să acționeze cu răspundere pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor care îi revin".

Mă numesc **Vărzaru Elena** și locuiesc în Tg. Jiu, bd. 1 Mai, bl. 365 D, scara II, et. I, ap. 13. Rugîndu-vă să-mi acordați sprijinul revistei FLACĂRA, redau mai jos tot ceea ce cunosc despre „dispariția" fiului meu Iulian, în care organele de miliție, anunțate la timp nu au făcut încă lumină. Mergînd în oraș la data de 13 noiembrie 1977, fiul meu s-a întîlnit cu doi colegi de liceu care l-au convins să încerce împreună să se angajeze la Șantierul naval Constanța. Unul din cei doi s-a întors la Tg. Jiu

Un grup de 40 elevi și eleve din clasele X—XII ale Liceului industrial de construcții „Arany János" din orașul Salonta, județul Bihor, au făcut de curînd o frumoasă și practică excursie de studii la locurile istorice din Moldova. Vă trimit spre publicare o fotografie realizată pe parcursul acestei excursii de neuitat, lîngă zidurile mănăstirii Moldovița din județul Suceava. **(Nicolae Tokacek,** Salonta)

după o săptămînă, iar celălalt după două săptămîni, spunîndu-mi că Iulian este angajat la Șantierul naval Constanța, cum au declarat și la miliție. Cu toate intervențiile și investigațiile făcute de noi și de organele de miliție, pînă în prezent nu am izbutit să aflăm dacă Iulian mai trăiește sau ce s-a întîmplat cu el.

Mă numesc **Ecaterina Roșca,** domiciliez în București, bulevardul I. G. Duca nr. 10—22, scara IV, apartamentul 164, sectorul 8. De mai bine de un an avem un zgomot infernal în apartament produs de hidrofoare, atît ziua cît și noaptea mai ales, cînd după 8 ore de muncă venim acasă și nu ne putem odihni nici două ore pe noapte. Vibrează pereții, geamurile și arcurile de la somiere, pur și simplu nu poți sta cu capul pe pernă, iar cînd plecăm dimineața la serviciu sîntem amețiți de nesomn. Administrația blocului a dat nenumărate telefoane și a trimis adrese la I.C.A.B. — Direcția exploatării apei, Splaiul Independenței 235, în sfîrșit, după o lună de zile a venit o echipă, a schimbat cîteva piese, o săptămînă ne-am putut și noi odihni în pace, așa cum trebuie, ca apoi zgomotul să înceapă din nou... ba chiar mai rău ca înainte.

Am 62 ani, sînt pensionar și locuiesc în Bacău, strada Aleea Russo nr. 27, blocul C.3/2. În numele locatarilor acestui bloc vreau să arăt că aerul din preajma blocului este puternic poluat de funinginea produsă de către Fabrica „Letea" Bacău, aflată la circa 150 metri de noi. Adusă cu vagoneți, depozitată prin descărcare, ea fiind foarte uscată — nestropită cu apă — este imediat spulberată de cel mai mic curent de aer, ridicată la înălțime, noi trezindu-ne cu ea în balcoane, sau pătrunzîndu-ne în casă, fiind foarte fină și strecurîndu-se chiar prin ramele ferestrelor închise. Este vorba aici de sănătatea noastră și de încălcarea dispozițiilor legale împotriva poluării de orice fel. Socotim că prin niște elementare măsuri — stropirea cu apă, o depozitare făcută mai cu grijă etc. — putem scăpa și noi de acest necaz într-adevăr... picat din cer. **(Semnează Mircea Tomiță, împreună cu încă alți 10 locatari ai blocului)**

Din partea Comitetului pentru problemele consiliilor populare :

„Urmare scrisorii cititoarei **Constanța Negrea,** care solicită sprijin în rezolvarea unei operațiuni de stare civilă, vă facem cunoscut că s-au luat măsuri corespunzătoare, astfel că în ziua de 28 martie a.c. numita a fost invitată la Oficiul de stare civilă al Consiliului popular al sectorului 5 — București și i s-a înmînat un nou certificat de naștere cu datele de stare civilă conform rectificării actului de naștere dispusă prin sentința civilă nr. 4535/1977 a Judecătoriei sectorului 5".

Într-o regiune plină de farmec, situată la circa 100 kilometri de Capitală și la 40 de Ploiești, se află o comună — Poșești — din județul Prahova, care, pe lîngă multe alte frumuseți, posedă și o serie de izvoare cu ape minerale, de o rară eficacitate terapeutică dar încă nevalorificate în mod corespunzător. După concluziile Institutului de balneologie și fizioterapie, aceste izvoare minerale conțin : a). ape sulfuroase calcice, sodice, magneziene și bicarbonatate, cu un debit total de circa 15 000 litri/24 ore, utilizabile atît pentru cure interne cît și externe, și b) ape clorosulfatate, sodice, calcice și ușor iodurate, cu un debit de circa 20 000 litri/24 ore. Firește că prin captare și forare aceste debite pot fi mărite. Din aceleași concluzii rezultă că apele de aici pot fi folosite într-o gamă diversă de boli, pentru tratarea acestora : boli ale aparatului locomotor, ale oaselor, mușchilor și tendoanelor, ale sistemului nervos periferic, boli ginecologice, sechele ale proceselor inflamatorii etc. Cred că autoritățile locale trebuie să ia cele mai eficiente măsuri deoarece, cu modeste mijloace financiare comunale și județene, prin munca voluntară a cetățenilor de aici, s-ar putea demara lucrările de strictă și imediată necesitate : amenajarea plajei, construirea de bazine reci, instalarea unui cazan pentru încălzire s-ar putea lua de la sondele petrolifere din localitate care și așa se pierde nefolosit ! — etc. **(Ing. Gheorghe** Cine, Poșești Prahova)

Din partea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare :

„În legătură cu scrisoarea adresată revistei de către un grup de mecanizatori de la S.M.A. Cenei, secția Checea, județul Timiș, care se plîngeau de neacordarea unor drepturi bănești ce li se cuveneau, vă informăm că în urma intervenției efectuate mecanicii agricoli în cauză au primit suma de 95 000 lei ca retribuție suplimentară, peste cei 50 000 lei primiți în cursul anului trecut. Considerăm că în felul acesta litigiul a fost rezolvat".

În literatura noastră de popularizare au apărut în ultimii ani o serie de cărți și broșuri prin care fiecare cetățean este ajutat să-și rezolve singur o serie de probleme gospodărești, cum ar fi : grădinăritul, cultivarea florilor, îngrijirea animalelor de casă, probleme de mecanică, tehnică, instalații sanitare ale locuințelor etc. Doresc să fac o propunere în acest sens : din proprie experiență știu că una dintre cele mai grele probleme de care se izbește un gospodar este aceea a gletuirii, zugrăvitului și vopsitului gospodăriei, în care, de cele mai multe ori, ești nevoit să apelezi la oameni mai mult sau mai puțin „specialiști", care pretind sume destul de mari în schimbul efectuării unor operații complicate numai în aparență. Propun deci editarea unei cărți în care să putem afla date elementare despre combinarea tencuielii, amestecul culorilor, prepararea grundului, spălarea pereților cu soluție de săpun etc. **(Constantin Niță,** Constanța).

Mă numesc **Petre Budică,** locuiesc în comuna Valea Mare din județul Vîlcea. Împreună cu mai mulți cetățeni, aflîndu-mă la aprozarul din piața orașului Drăgășani, am fost martorul stupefiat al unei întîmplări oribile : înaintea mea, tovarășul Constantin Glăvan — strada Rahova, bloc B. 11, apartament 11, Drăgășani — împreună cu soția observă că tasul cîntarului era încărcat evident în mod intenționat cu pămînt umed, bine lipit. Cere condica de reclamații, i se răspunde urît, și atunci se duce într-o cabină telefonică pentru a anunța organele de control. Peste el vin responsabilul unității, Lămboiu, încă un om, Voinescu am aflat că se numește, și încep să-l lovească cu pumnii, apoi îl tîrăsc sub ochii îngroziți ai mulțimii, îl rup hainele și vor să-l care cu forța într-o magazie din dosul unității. Din păcate, și spre surprinderea noastră, un tovarăș milițian, solicitat să intervină, a făcut-o, dar, inexplicabil, de partea huliganilor și nu a victimei. Dacă nu am fi sărit noi, cei peste 100 de cetățeni, cine știe cum ar fi ieșit Glăvan — muncitor la Fabrica de talpă Drăgășani, tată a doi copii — din această magazie ! Este de netolerat o asemenea atitudine a unor lucrători din comerț. Alăturat vă trimit și o listă a unor martori pe care îi cunosc, plus toți cei care au semnat pînă la urmă în condica de sugestii, relatînd cu indignare cele petrecute în această piață în ziua de 18 martie a.c. !

Mă numesc **Gheorghe Rodica** și locuiesc în București, sector 4, str. Gura Ialomiței 18, bl. PC 12, scara B, et. II, ap. 15. Acest apartament l-am cumpărat la licitație, achitînd suma de 132 500 lei. După cumpărare, am primit prin Asociația de locatari adresa ICVL-ului nr. 3589 din 18.04.75, destinată fostului proprietar, Nica Florica, privind prețul apartamentului, scăzut la 129 795 lei, în urma neefectuării unor lucrări prevăzute în contract. Toți proprietarii din bloc au beneficiat de această reducere, în afară de mine. La ICVL mi s-a spus că, apartamentul fiind achitat integral, singura în măsură a-mi rezolva cererea este sucursala C.E.C. care a organizat licitația. Din păcate C.E.C.-ul nu-i de aceeași părere, și uite așa, de 2 ani, mă tot plimb de la ICVL la C.E.C. și de la C.E.C. la ICVL. Cineva însă tot va trebui să mă repună în drepturi, după legе : ori să mi se restituie banii achitați în plus, ori să mi se execute și lucrările respective, prevăzute în contract și plătite de mine.

Locuiesc în Bd. Păcii nr. 35, bl. 4, scara VI, ap. 241, proprietate personală, ne scrie **Dinulescu Alexandru.** Toți cei ce locuim în acest bloc așteptăm de cînd ne-am mutat, adică din decembrie 1976, să fim racordați la rețeaua de telefonie, deoarece constructorul a uitat pur și simplu să lase în fundația blocului un orificiu prin care să pătrundă cablu telefonic. Același constructor a lăsat netencuite în afară scările VI—IX, cu explicația că sumele respective din deviz au fost cheltuite (pe ce oare ? !), iar noi să așteptăm pînă la noi ordine... Mai avem necazuri și cu antenele colective și ca urmare balcoanele sînt pline cu antene de toate felurile, urîțind clădirea. Cam multe reduceri de calitate tolerează ICVL, în vreme ce noi am plătit avansul și achităm ratele fără nici o reducere.

Primim din partea Comitetului județean Ialomița al P.C.R.:

„Din cele semnalate de cititorul dv. **Dinu Nicolae,** se confirmă că directorul I.A.S. Andrășești, Mitrache Ilie, folosește în multe cazuri autoturismul întreprinderii pentru transportarea sa și a altor tovarăși din conducerea unității de la Andrășești la Slobozia, unde locuiește. Faptul este cunoscut și aprobat de direcția trustului I.A.S., deoarece soția tovarășului director Mitrache Ilie este inginer la DGAIA Ialomița, iar copiii elevi la școala din Slobozia. De menționat că autoturismul este folosit în campania agricolă de vîrf, cînd este necesară prezența sa în jurul orei 5 dimineața în cadrul întreprinderii. În celelalte perioade a folosit și trenul, pentru care are abonament de călătorie. De asemenea, e adevărat că pentru apartamentul ce-l ocupă în incinta I.A.S. plătește o chirie de 75 lei lunar în loc de 143, motivînd că ocupă o singură cameră, restul spațiului e folosit de unitate pentru cazarea unor delegați care vin să ajute în campania agricolă. La data verificării scrisorii s-au găsit un număr de 26 păsări pe care tov. director le crește în curtea apartamentului cu gozuri de grîu și porumb cumpărate de la baza de recepție Andrășești, de unde are documente oficiale (chitanțe de plată). Nu s-a stabilit că paznicul Oprea Constantin în cea mai mare parte a timpului se ocupă de locuința tovarășului director. Este adevărat că uneori, dimineața și seara, dă hrană și apă la păsări, operație ce durează cîteva minute. Nu se confirmă că paznicul Oprea Constantin a sustras furaje din unitate. În legătură cu afirmația că s-au sustras baloți de sîrmă, arătăm că este vorba de o plasă de sîrmă în lungime de 15 m. care este uzată și nu mai poate fi folosită. Se confirmă că tov Mitrache ia masa la cantină și că în unele cazuri cumpără și alimente, cum ar fi carne, apă minerală, bere etc. Din statele de plată pe ultimele 6 luni rezultă că plătește lunar sume între 182 și 411 lei. O masă la cantină costă între 5 și 7 lei, și apreciem că tov. director plătește masa și alimentele cumpărate de la cantină. Afirmația că achită numai șume de 50—60 lei lunar nu corespunde adevărului.

Pentru remedierea unor deficiențe constatate, au fost luate următoarele măsuri : s-a interzis tovarășului Mitrache Ilie să mai folosească autoturismul pentru transportarea sa și a altor persoane din I.A.S., decît numai în situația cînd este chemat de organele județene în interesul serviciului ; i s-a impus să plătească contravaloarea transportului cu autoturismul pe distanța Andrășești — Slobozia pe ultimele 6 luni ; i s-a impus să plătească diferența de chirie pentru apartamentul ce-l deține, retroactiv pe o perioadă de un an".

Poșta redacției

Mircea Pușcașelu — Rădăuți. UJCM Suceava ne-a informat că ați primit drepturile bănești ce vi se cuveneau de la Cooperativa „Libertatea".

Florea Neațu — București. Îndeplinind condițiile prevăzute de Decretul 68/1976 vi s-a soluționat favorabil cererea de stabilire a domiciliului în municipiul București.

Alexandru Iacob — Giurgiu. Ați fost repartizat contabil la cantina de ajutor de pe lîngă Consiliul popular municipal.

Georgeta Raicu — Pașcani. Ni s-a comunicat că s-au luat măsuri de încadrare a dv la Întreprinderea de țesături subțiri tip in din localitate.

Ion Purcea — Padina (Buzău). S-a dispus întocmirea formelor legale pentru a fi pus în drepturi pe toată perioada de incapacitate temporară de muncă.

Ion Caloian — Tecuci. Cererea dv. de instalare a unui post telefonic, așa cum am fost anunțați, va fi rezolvată în luna iulie a.c.

Doina Maghet — Caransebeș. Cunoscîndu-se situația dv. locativă, ați fost inclusă pe lista de priorități a întreprinderii la nr. 1, urmînd ca în cursul acestui an (trimestrul III sau IV) să primiți o locuință corespunzătoare.

Andrei Dumitru, Constantin — București. Grupul de șantiere nr. 1 are obiective deosebite de realizat în cursul acestui an, interesele producției necesită menținerea forței de muncă. De aceea nu vi s-a aprobat transferul, lucru pe care credem că l-ați înțeles și dv.

Vasile Lepăduș — Alba Iulia. Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Alba ne-a informat că vi s-a trimis pensia pe lunile noiembrie și decembrie 1977.

Ana Pașalica — comuna Cîlieni (Olt). **Mihail Lazarec** — Piatra Neamț. **Gertrude Marcu** — Brad. Cînd timpul vă permite, treceți pe la redacție. Vă așteptăm.

MARGA NEDELEA

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Între două trenuri e destul de greu să-ți faci ca lumea meseria pentru care te-ai pregătit timp de 6 ani

Am fost două zile navetist pe linia București—Slobozia. Și chiar mai departe, în unele comune ale județului Ialomița. M-am sculat la patru dimineața (stau pe Giurgiului) și cu ceva noroc am prins acceleratul 837 de la 5,47. Motăiam fără experiență pentru că e și aici un dichis. Ceilalți însă, navetiști formați, dormeau profund, fără efort, în pozițiile cele mai diverse, practica yoga dovedindu-se pentru mulți un bun cîștigat. Aproape de 7,30 am ajuns la Slobozia. „Metropola" Bărăganului este, vorba reportajelor avîntate, numai sticlă și beton. Și se mai construiește. Industria, firește, pe măsură. De aici tot felul de probleme, care țin de aspirații, de dezvoltare. Cineva afirma că Slobozia este, deocamdată, a navetiștilor. Din ce în ce mai puțini, ni se răspunde de la „Județ". Foarte mulți se stabilesc aici, alții vor s-o facă și în curînd vor avea toate condițiile. Asta în oraș. Dar în comune ? Acolo unde există foarte bune condiții ? Ce fac specialiștii repartizați în județul Ialomița ? De pildă, medicii. Medicii pentru că, să batem în lemn, de ei poți avea nevoie chiar și cînd ți-e lumea mai dragă sau somnul mai dulce. Deci am făcut naveta și mai departe de Slobozia, să pricepem cum se descurcă medicii și cu naveta, și cu meseria, și cu viața personală, cum îmbină ei în chip armonios toate cîte trebuie să le facă un om într-o zi, o săptămînă, un an, dar n-avem curajul să spunem o viață pentru că mai sînt concursuri, mai sînt și altele (firește, legate de mersul vieții personale), care schimbă într-o zi ulița satului cu luciul treptelor unei policlinici sau spital din Capitală sau dintr-un mare oraș.

Comuna Grivița are trei sate și numără peste opt mii de suflete. Din discuția cu primarul aflăm că în schema dispensarului figurează cinci medici, însă momentan găsești doar unul. „Vă mărturisesc sincer, ne spune primarul, în acest prim trimestru al anului m-am văzut cu fiecare om al comunei de cel puțin zece ori. Chiar și cu preșcolarii. Doar cu medicii, nu ! Cu o singură excepție, doctorul de la Traianu. Mă rog, sînt și condiții obiective, cazul generalistei de la Grivița, care se află în concediu de naștere, dar, în general, comuna prea rămîne fără medici ! De la 1 ianuarie această este retribuiți de spitalul județean și nu de noi. Ei bine, din toamnă, de cînd se aflase de treaba asta, s-a întețit și navetă. Și nu spun o noutate, dar naveta unui medic dereglează întreaga asistență sanitară a satelor". Tovarășul primar ne informează, în continuare, că la dispensar există bune condiții de locuit, că anul acesta la Grivița vor fi date în folosință două blocuri cu 32 de apartamente, iar la anul, de asemenea, încă 32 de apartamente. După cum, tot în 1978, satul Smirna va beneficia, și el, de un bloculeț cu 6 apartamente. Firește, cu tot confortul, apă, încălzire centrală și cîte și mai cîte. La cantina S.M.A. se mănîncă bine, aprovizionarea comunei este bună, există și 14 secții ale cooperației pentru prestări servicii. Să tot stai. Dar cine stă ? La dispensar o găsim pe Magdalena Lungoci, stomatolog. A primit repartiția în 1973 și face naveta din cartierul Berceni-București în comuna Grivița — județul Ialomița tot de atunci.

— Singură ?

— Cam așa. O colegă, tot stomatolog, a fost detașată la policlinica din Slobozia, iar două sînt plecate : în concediu de naștere generalista și la pregătire pentru concurs cealaltă. În cei cinci ani de cînd sînt aici, numai așa s-a întîmplat, eu am tot rămas, iar alții s-au perindat.

— Naveta cînd o faceți ?

— De două-trei ori pe săptămînă, uneori, o dată. În București, v-am spus, stau în Berceni, trenul e la șase fără un sfert, iar seara ajung acasă la șapte și jumătate. E un coșmar ! Vă închipuiți, mai des nu pot și n-are nici un rost. Nu mai înțeleg nimic din viață.

— Îmi închipui și într-adevăr n-are rost. Oricum, e o performanță că reușiți s-o faceți și de două ori pe săptămînă, tren, mașină... Spuneți-mi, aici unde locuiți ?

— În camera generalistei. Mai erau niște camere deasupra, pe care însă le-au luat niște tovarăși de la un trust de construcții sau așa ceva, în orice caz nu mai sînt ale noastre

— De la 1 ianuarie sînteți retribuiți, adică vă tutelează, spitalul județean...

— Da. Și în felul acesta, pentru orice nimic trebuie să mergi pînă la Slobozia.

În satul Traianu, medicul generalist are perioade cînd primește pacienți din toată comuna. Cel puțin așa ne spunea primarul. Ajungem la dispensar Curățenie lună. Proaspăt văruit. Victor Constantin, generalistul, ialomițean prin naștere, are 29 de ani, e venit aici din 1974, s-a căsătorit de un an, iar soția este profesoară de matematică la București. Ultimul revelion l-au făcut împreună în camera sa de la dispensar. O cameră mică, îngrijită și cu o ambianță care ține de moral : televizor cumpărat în rate, un radio de pe timpul bunicului, marca Löwe, afișe cu tigri, cățel și o formație bărboasă „pop".

— De cîte ori plecați să vă vedeți familia ?

— O dată, poate de două ori pe lună. Vine și soția cînd se descurcă mai bine cu timpul. La mine plecarea depinde de mai multe lucruri...

— Adică ?

— În primul rînd de sănătatea oamenilor. Este principalul fapt care-mi dirijează programul, ca să spun așa. Nu este vorba doar de perioadele în care trebuie făcute vaccinările sau în care apare cîte o gripă. Ci de sănătatea satului, a fiecărui om în parte, lucru pe care îl mai și simți pe lîngă controalele obișnuite. Și mai depinde și de colegii mei din comună : cînd sînt ei, pot să plec și a doua oară într-o lună. Dar...

— ...dar nu prea sînt.

— Adevărul e că, mereu pe drumuri, nu faci nimic ca lumea. Oamenii au nevoie de tine fără să țină seama de program și nu din vina lor : n-au de unde să știe cînd se îmbolnăvesc. Există un program prins pe ușă, dar l-am pus pentru că trebuie să fie. Însă urgențele le-am desființat : sînt tot timpul aici, știe omul de unde să mă ia, vine, îmi bate în ușă sau în geam și totul e în regulă. Un dispensar nu e un magazin.

— Nu vă plictisiți singur ?

— N-am timp. Programul e pînă la opt seara. Dar pacienții nu vin grupați foc cu foc, ca la mitralieră. Și apoi, trebuie să citesc mereu cîte ceva de specialitate, să nu rămîn doar la anii de facultate.

— Cum vă gospodăriți ? Văd că străluce ște de curățenie.

— E dispensar, ce naiba ! Trebuie să strălucească. Condițiile sînt cum ți le faci. Noi văruim de două ori pe săptămînă din cauza unei mașini care scoate fum. N-avem încă mobilier de ajuns pentru că n-am reușit să pun mîna pe niște canapele, au fost alții mai iuți de mînă, dar o s-o rezolvăm și pe asta cu mijloace locale. Dacă vom depinde din nou de primărie, ne vom descurca mai bine. Ne cunoaștem necazurile, știm de ce avem nevoie și nu mai batem drumul pînă la Slobozia pentru te miri ce.

— Vă pun o întrebare absolut originală : care e satisfacția dumneavoastră cea mai mare ?

— Există un singur criteriu de apreciere a muncii noastre, l-am mai amintit : starea de sănătate a oamenilor. Iar cînd copiii sînt veseli și sătenii vin spunîndu-mi simplu, ca la țară, că lor le e bine, „să fiți dumneavoastră sănătos", și statisticile sînt pe măsură.

Comuna Scînteia, cu două sate, cel de reședință și Iazu, are 5 500 de locuitori. Pentru ei există un generalist și un pediatru, aici se află o casă a specialistului cu patru apartamente, la dispensar sînt două garsoniere pentru medici, comuna este bine aprovizionată, avînd și un complex de taurine dezvoltat. Medicii însă fac naveta săptămînal și chiar mai des. Ceea ce surprinde neplăcut, în primul rînd, nu este această navetă, de care, desigur, vom vorbi mai jos, ci o anumită atmosferă, o anumită tensiune existentă în relațiile dintre primărie și medicul șef al dispensarului, doctorița Finlanda Dragomirescu „Generalista noastră, ne spune primarul Cristea Sîrbu, pleacă vinerea la prînz, vine duminica dimineața, cînd își rezolvă treburi curente, și nu dă consultații nici s-o pici cu ceară, se duce destul de des la Slobozia, nu știm cu ce treburi, în timp ce președintele C.A.P. Iazu ne spune mereu, tovarășu', vă dau eu mașină, numai trimiteți doctorița și pe la noi. Ce să vă mai spun, din cauza stilului de muncă al doctoriței Dragomirescu ne-au plecat pînă acum numeroase cadre medicale medii. Le-a raportat, le-a făcut referate, și așa căutăm mereu asistente. Pentru că vorbeam de navetă, dacă doctorița pediatru pleacă și ea la sfîrșitul săptămînii, sîmbăta sau duminica seara, cînd avem nevoie de un medic, oprim o mașină pe drum sau chemăm mașina C.A.P.-ului și plecăm la Slobozia".

La dispensar o găsim doar pe doctorița Dragomirescu.

— Pediatrul Luminița Alecu e pe teren, ne spune dînsa.

— Dumneavoastră cînd plecați la București ?

— Vineri seara. Sîmbăta am zi liberă deoarece vin duminica.

— Există reclamații; o spune și primarul, că duminica nu consultați nici în ruptul capului.

— Nu-i adevărat, oricine are nevoie de mine e consultat.

— Și ce fac oamenii sîmbăta și duminica seara, cînd se întîmplă să aibă nevoie de medic ?

— Asigurăm gărzile prin cadre medii..

— Cîte cadre medii aveți ?

— Azi e numai unul, asistenta de la pediatrie, însă schema e mai bogată.

— Cînd ați făcut ultima zi de teren? Uitați, am citit pe ușă că joi trebuia să fiți la Iazu. Ați fost ?

— Nu.

— Știți ceva de reclamațiile oamenilor apropo de serviciul medical din comună ?

— Eu lucrez după program, cînd am o urgență trec și de aceste ore. Fac naveta pentru că am și eu greutăți familiale. Dar, să știți, nu mă surprinde atitudinea primarului. Discuțiile și întreaga atmosferă sînt ceva mai vechi.

Și doctorița F.D. îmi explică, cu lux de amănunte, că dînsa nu înghite indisciplina cadrelor medii, că lumea o cunoaște foarte bine de 12 ani de cînd este aici, că însuși primarul este navetist și că totul a pornit de la referatul pe care l-a făcut pentru a fi mutată o asistentă care nu se ținea de treabă.

Ajunși în acest punct, am fost nevoiți să luăm iar drumul Sloboziei și să întreprindem o mică anchetă. La Comitetul județean P.C.R., Ion Nanu, șeful secției cadre, ne confirmă faptul că primarul din Scînteia este navetist. „Se mutase cu familia la Scînteia, dar soția a revenit la Slobozia și tovarășul Cristea Sîrbu face naveta. Dar situația va fi rezolvată". La Spitalul județean, în lipsa directorului Direcției sanitare a județului, stăm de vorbă cu secretarul comitetului de partid, medicul Andrei Radu. „Atmosfera încordată de la Scînteia se datorează în primul rînd doctoriței Dragomirescu. Este lipsită de tact, se ține de tot felul de reclamații, este greu de suportat. Au plecat din comună multe cadre sanitare medii și chiar medici. L-a reclamat și pe primar și nu știu pe cine ar mai putea s-o facă! Uitați, vă arăt rapoartele pe care le-a făcut dînsa, multe dintre ele dovedindu-se, în urma cercetărilor noastre, neîntemeiate Pe de altă parte, priviți referatele și procesele verbale întocmite de medicii noștri inspectori după diverse vizite de control. Mai mult, din cauza nervilor și felului de a fi al doctoriței, aceștia evită să se mai ducă în controale și trebuie să căutăm mereu pe cineva care să se încumete s-o facă". Dumitru Răceanu, medic șef al Policlinicii Slobozia, care răspunde și de teritoriu, afirma următoarele : „Medicul F.D. a fost anul trecut sancționată pentru nerespectarea indicatorilor de plan, conform Legii 57 54. Există, de asemenea, și procesele verbale din registrul de îndrumare și control al forurilor metodologice, care spun foarte multe despre activitatea doctoriței. De pildă, uitați ce este menționat într-un asemenea proces verbal, unul semnat de directorul adjunct al Direcției sanitare județene, dr. Ion Mitrea : „program de activitate neîntocmit potrivit prevederilor legale, deși i s-a mai atras atenția, urgențele din timpul nopții neafișate, lipsa unui program cu zilele libere ale cadrelor sanitare medii etc. (Proces verbal nr. 620 30 XI 1976)". Dr. Dumitru Ghica, medic inspector : „Dr. F.D. este foarte dificilă, reclamă tot timpul și vine foarte des în spital. Te întrebi cînd își mai face treaba la dispensar!" Reținem în urma acestei sumare anchete că divergențele sînt mai vechi. Au existat desigur și cazuri de indisciplină care trebuiau sancționate de medicul Finlanda Dragomirescu, dar de aici pînă la a dezorganiza un dispensar întreg e cam mult. Lăsînd la o parte faptul că, neglijînd cu totul bîrna din ochii săi, doctorița cu pricina riscă să-și piardă creditul în fața oamenilor. Pe de altă parte, firește, normală nu este nici situația primarului, care face naveta. Iar din această dispută pierde, în primul rînd, comuna. Dar să revenim la subiectul nostru. Fără prea multe vorbe, în cele două comune schema este mult mai bogată, însă locuitorii se descurcă de regulă cu doi-trei specialiști. De retribuit, îi retribuie spitalul județean, iar oamenii caută mașini la șosea ca să ajungă la spital, la Slobozia. Așa cum afirma medicul din Traianu, cu naveta asta îndrigită nu faci nici meserie și nu le împaci nici pe ale tale. Iar dacă pentru obște ultimele contează mai puțin, profesiunea de medic, făcută cu pasiune și responsabilitate, rămîne esențială. Este vorba, la urma urmei, de elementara obligație de a înapoia oamenilor ceea ce ei au investit în timp în specializarea ta. Dar între două trenuri, două autobuze I.T.A. și alte două ale I.T.B.-ului e greu să te ții de profesiunea pentru care te-ai pregătit vreme de șase ani.

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

Din nou despre „centura vieții"

Accidentul la care mă refer s-a întîmplat pe șoseaua Constanța — Tulcea la km. 281, el reprezentînd un caz tipic de pierdere a controlului mașinii din pricina excesului de emotivitate și a fricii, în pofida unor condiții bune de circulație. Depășită de autoturismul 1-TL-2 282, Dacia 1 300 — 2-CT-336 condusă de F. D. nu se mai menține pe direcția inițială de mers. Ea intră cu roțile din dreapta pe acostament, șoferul se sperie, trage cu putere volanul spre stînga și mașina ajunge pe marginea de pămînt a sensului contrar de mers. Din nou o sperietură și pilotul virează brusc spre dreapta. De data aceasta autoturismul nu mai „suportă" „maltratarea" volanului și se răstoarnă lateral pe șosea. Pînă aici nimic deosebit ; nu e nici primul și nici ultimul caz de acest gen. În nenumărate accidente de acest fel, pasagerii scapă doar cu cîteva zgîrieturi, cu condiția ca deformările autovehiculului să nu fie prea pronunțate, să nu se deschidă vreo ușă și să nu se spargă parbrizul prin care să fie ejectați șoferul sau pasagerii. În cazul nostru, accidentul s-ar fi soldat cu consecințe minime dacă și soția șoferului, ocupantă a locului din dreapta, ar fi purtat centura de siguranță, așa cum a procedat soțul. Rostogolirea autoturismului a provocat însă deschiderea portierei din partea dreaptă a mașinii, iar G.D. a fost proiectată pe asfaltul șoselei, decedînd pe loc. Pilotul F.D., ajutat de centură, și micuța L.D., aflată pe bancheta din spate, nu au suferit nici cea mai mică zgîrietură.

De ce șoferul nu a insistat ca soția să-și prindă centura de siguranță, nu știm. E greu de înțeles de ce atîtea și atîtea accidente în care centura de siguranță se dovedește literalmente miraculoasă, salvînd nenumărate vieți, nu reușesc să convingă un număr încă remarcabil de posesori de autoturisme să-și echipeze autovehiculele cu centuri de siguranță și tot cam atîția șoferi și pasageri care se deplasează cu mașini dotate cu asemenea dispozitive, să le poarte în timpul mersului. Apropo de micuța pasageră de pe fotoliul din spate ! Numai printr-o întîmplare fericită nu a fost și ea ejectată din mașină. Soluția pentru a preveni asemenea cazuri : echiparea autoturismelor cu centuri speciale pentru copii, dispozitive care se produc de circa un an în țara noastră.

În sfîrșit, ultima problemă care se ridică în legătură cu acest caz, și anume modul cum trebuie să se comporte în circulație cei care sînt depășiți. Ce-i drept, uneori distanța laterală între mașina dublată și cea care depășește este relativ redusă, punînd în dificultate pe cel depășit. Alteori, „mastodontul" care dublează în viteză provoacă realmente o rafală puternică, care se resimte de la volanul mașinii depășite. Asta nu înseamnă că cel dublat nu trebuie să-și păstreze sîngele rece, că trebuie să se înspăimînte și să ajungă pe acostamentul — de cele mai multe ori denivelat sau noroios — al șoselei, care determină în 90 la sută din cazuri pierderea controlului volanului. Oricum, șoferii foarte emotivi, care se sperie din nimica toată, nu sînt buni de piloți, mai ales în actualele condiții de trafic, care devin din zi în zi tot mai dificile și pretind în consecință o pregătire tot mai bună a oamenilor de la volan.

Colonel VICTOR BEDA ■

Într-o viață de om, învățătorul Costache Buraga a agonisit, la Dăneștii Vasluiului, un muzeu sătesc de o bogăție uluitoare

După lungi ocoluri ale șoselei modernizate printre dealuri, în apropierea satului Dănești, intrăm pe drum de țară pietruit și înclinația pantelor pe care le urcăm cere răbdarea vitezei întîi. Curînd după ce intrăm în sat, îl întîlnim pe Constantin P. Tăbăcaru, care ne îndrumă spre casa învățătorului pensionar Costache Buraga. Au fost colegi de bancă în școala primară, ne spune bătrînul septuagenar. Sătenii s-au obișnuit ca fostul învățător să fie tot mai des căutat în ultima vreme. „Apoi aveți ce vedea acolo, nu vă spun eu, că și așa, ați ajuns. Să nu vă mirați de singurătatea lui, lăsați-l să vă povestească. E bucuros de oaspeți, că, de cînd i s-a prăpădit soția, stă singur de tot, numai cu lucrurile pe care le-a adunat o viață întreagă să facă un muzeu al satului. Îl arată copiilor de școală și oricui îi trece pragul. Are atîtea acolo, că nici n-o să vă vină să credeți..." În ograda largă, apăsată de absența gospodinei, plecată printre umbre, găsim un bătrîn cu barbă frumoasă, aproape albă, cu ochi scormonitori și doar într-o cămașă subțire, cu mînecile suflecate pentru treburile casei. Capriciosul început de aprilie face să fie încă destul de frig, dar gospodarul nu pare să ia în seamă asta. Aveam să aflăm, dealtfel, că omul a trăit toată viața fără foc, uimindu-și consătenii iarna cu băile lui de zăpadă. Agilitatea mișcărilor bătrînului — într-adevăr bucuros de oaspeți — este cu totul ieșită din comun. Înainte de toate, are ceva de spus unor profesori din sat care-l mai ajută la aranjarea „muzeului". Stînjenit că n-are ce face, dar trebuie să ne lase oleacă singuri, o tunde la fugă pe uliță, cu o elasticitate felină, ce comprimă parcă un uriaș hohot de rîs tineresc, adresat obișnuinței noastre de a socoti că un om la șaptezeci de ani nu este, la urma-urmei, decît un biet bătrîn. Nici nu ne-am dat seama că, de fapt, nu se duce doar în vecini, ci undeva, cine știe unde, în sat, iar după zece minute nici nu știm încotro a luat-o. Gospodăriile sînt singure, oamenii sînt la muncă, iar copiii la școală. Ușa a rămas deschisă de perete. Într-un fel de antreu, pe un cartonaș alb, cîteva cuvinte sînt scrise cu un ușor tremur de emoție: *„Omule ! Ești rugat să pășești cu evlavie în casa pe care au sfințit-o dragostea, sufletul și căldura inimii și truda mîinilor Eugeniei Buraga"*. Casei i-a fost adăugat, se vede, acest vestibul care a cuprins și un prun, lăsat în voia lui să treacă prin acoperișul ce l-a încorporat. După o vreme, Costache Buraga se întoarce tot în fugă. Se oprește cu o respirație incredibil de calmă — parcă ar fi făcut doar cîțiva pași — se scuză încă o dată și intrăm în casă. E o casă veche, cumpărată de tatăl său, una din puținele case de bîrne care au mai rămas prin împrejurimi și ne spune că intenționează să facă vizibil, de sub tencuială, în exterior, un colț al construcției.

Un volum uriaș de material, adunat și conservat cu grijă, e rezultatul căutărilor de o viață întreagă ale acestui cărturar robit pasiunii pentru istoria poporului român. Arheologie, etnografie, lingvistică, tot ce stă legat de trecutul și specificul vieții pe aceste meleaguri, o imensitate de obiecte și documente de inestimabilă valoare înconjoară încăperea în care tronează bibliioteca, încărcată, la rîndul ei, de rarități și de comori. În afara majorității tipăriturilor, tot ce se află aici a fost adunat de pe o rază de circa douăzeci de kilometri în jurul Dăneștilor. Casa a fost compartimentată într-o mulțime de încăperi și de culoare al căror pereți nu sînt altceva decît vitrine sau suporturi pentru exponatele însoțite de explicații. Expoziția începe cu mărturii din paleoliticul inferior, căruia i se asociază — *surpriză a surprizelor ! — un hominid*, găsit la cel mult trei mii de metri de vatra satului, cu vreo patruzeci de ani în urmă. „Pe teritoriul țării noastre, nu știu să se mai fi descoperit altul — spune Costache Buraga —, iar acesta cred că e cel mai complet de pe glob: *aproape întregul schelet*". Neoliticul este și el din belșug reprezentat. *Numai numărul uneltelor de piatră cioplită pe care le-a adunat trece de 50 000*, precizează interlocutorul. Majoritatea materialului este ambalat în colete ordonate cu minuție. Sînt prezente eșantioane de lemn fosil, căruia gazda îi atribuie o vechime de multe milioane de ani, dar și exponate de ceramică aparținînd culturii CRIȘ — lut frămîntat cu pleavă de grîu și ornamentat cu unghia — sau culturii CUCUTENI, obiecte de cult, apoi multe obiecte de gospodărie țărănească, o întreagă scară în timp, spre epoca de azi, a vieții și civilizației din aceste locuri. În afară de tot ce se găsește în casă, ne spune Costache Buraga, „mai am prin păduri, adăpostite bine, multe materiale". *Ierbarul regiunii Dănești*, așa cum îl numește cel care l-a adunat, se află și el, în ordine, riguros clasat. Graiul localnicilor a fost cercetat temeinic, în evoluția sa, surprinzătoare și importante concluzii lingvistice fiind bazate pe descifrarea unor fapte de limbă.

Materialul documentar, uriaș atît prin volum cît și prin diversitate, stă la temelia mai multor lucrări pe care învățătorul din Dănești se grăbește să le finiseze. De curînd a apărut sub semnătura lui și a Eugeniei Buraga volumul „Dăinuiri dănestene", constituind, așa cum ne spunea C.B., abia o parte a unei vaste lucrări. Cartea impresionează prin bogăția și diversitatea informației, prin căldura prezentării, ca și printr-o altă însușire aproape incredibilă: întregul tom — cu conținut documentar și științific ! — se înfățișează în „haină" de proză ritmată.

Costache Buraga nu s-a ocupat însă numai de arheologie și lingvistică. Printre altele, pretinde și se mîndrește că ar fi inventat o mașină de scris cu însușiri deosebite, care permite redactarea în ritmul vorbirii. Dintr-o viață întreagă trăită în cultul istoriei strămoșilor și destul de izolat de contemporani, între cărțile lui, Costache Buraga a păstrat un scepticism destul de rigid, la care l-au obligat realități și oameni de altădată. Autor, după cîte spune, și al altei invenții de-a dreptul tulburătoare, el a tot ezitat să valorifice atît tezaurele lui documentare, cît și inteligența sa tehnică. Abia în ultimii ani, atenția acordată de organele județene de partid și de stat, sprijinul primit din partea Comitetului județean de cultură și educație socialistă l-au redat încrederea și setea de activitate științifică. „Tot ce am adunat vreau să rămînă într-un muzeu al satului, pe care îl și pun la punct în această casă, ne-a spus el. Sînt fericit că dascăli tineri din Dănești mă înțeleg, mă prețuiesc și mă ajută. Întreaga rearanjare a muzeului o fac cu ajutorul profesorilor Elena Blăniță, Gabriela Coman și Ionel Coman. Cu o jumătate de secol în urmă, cînd m-am dedicat acestei pasiuni, nu prea era cine să înțeleagă asta într-un sat, iar cît despre stăpînire, ce să mai zic: ori te socotea suspect, ori te declara nebun. Dealtfel, lipsa de înțelegere s-a manifestat așa mai mult decît ar fi fost de așteptat. Acum cred că pot să scot în lume tot ce-am adunat, pot să public prelucrarea multora din aceste materiale și rezultatul cercetărilor de decenii în plan lingvistic, după cum doresc să dau poporului meu și tinerilor tehnicieni de azi cîteva invenții pe care să-i las să le aprecieze singuri, folosindu-le. Că doar n-o să mi le laud eu. Pool ! ? !"

G. DORIN

Gara din Oradea, înainte de sistematizare

(Urmare din pagina 21)

arată gara. O singură explicație scurtă și concretă: în trimestrul IV, intrăm și noi în sistematizare. Revenind la modul în care asigurăm călătoria pe calea ferată, trebuie spus că toți cei care conducem și răspundem de activitatea gării nu admitem nici un rabat. Sîntem categorici în lansarea și urmărirea dispozițiilor. Propun să mergem, chiar acum, la instructajul cu ceferiștii care intră în tură la ora 19.

Afară plouă mărunt. În sală se găsesc 39 de persoane. Sînt îmbrăcate în uniformă și fiecare își ține chipiul pe genunchi. Unul dintre ceferiști are cizmele lustruite foc. M-am trezit uitîndu-mă la încălțămintea tuturor. Sînt intrigată că nici unul nu are noroi pe pantofi. Se face prezența, lipsesc patru care sosesc în primele 3 minute. Impresionant e ritmul în care decurge totul. Începe sondajul fulger la alcooloscop. Pentru asigurarea obiectivității maxime sondajul se face în felul următor: acarul nr. 2 de la postul 3, acarul nr. 3 de la postul 6, magazinerul de la mesagerie, portarul ș.a.m.d. Se comunică problemele zilei.

— Iată deci stilul nostru de muncă, spune Ștefan Derban. Nici o indicație „în general", totul cît se poate de concret și clar, deci organizare și disciplină.

— Încă o întrebare: care sînt nemulțumirile călătorilor?

— Ele sînt, în general, de două feluri, apropo de așteptarea la bilete și de întîrzierea trenurilor. Eu îi înțeleg, toți sîntem în criză de timp și... Dar oamenii vin totuși în ultimul moment. În orele de vîrf sînt deschise patru case. Casierele sînt bine pregătite. Sînt absolvente de liceu și ale unei școli comerciale de 6 luni. În legătură cu întîrzierile, nu știu cum se pot rezolva, mai ales cele care nu depind de noi. La acest capitol, totdeauna ALTUL ESTE VINOVAT. Trenul vine cu întîrziere și pleacă ↘ tren întîrziat. Acceleratul Timișoara-Baia Mare întîrzie mult și destul de des. În acest caz cred că există o cauză remediabilă, nefiind vorba de un tren internațional. Cred că sînt cauze, organizatorice, care decurg din problemele de calificare și de educare ale personalului.

Gara — o carte de vizită a orașului

Există pe zidurile purtînd patina vremii ale gării din Satu Mare o placă destinată să ateste vechimea primei linii de cale ferată inaugurată pe aceste meleaguri. Satu Mare—Carei, anul 1871. Sînt, cu alte cuvinte, exact 107 ani de istorie feroviară în perimetrul sătmărean. Sosim cu cursa locală 4347, o cursă liniștită după vorbele conductorului Ion Resler, tocmai pentru ca să o deosebească într-un fel de altele, cum ar fi 4339, cursă de noapte, cu plecarea din Oradea la 23 00 spre Valea lui Mihai, sau 4343, spre Sanislău, în care, e totuși cîtva timp de atunci, existau călători care se obișnuiseră, ca la coborîrea din vagon, să strîngă și frîna de mînă, potrivind trenul și stîrnind indignarea celorlalți pasageri. „Ș-apoi, mai zice Ion Resler, acum ne-am învățat și sîntem cu ochii pe călătorii cu abonamente de Șimion, fiindcă acolo, cînd ajunge trenul și n-are oprire, sînt unii cărora le cam place să tragă semnalul de alarmă !" Ajungînd deci la timp, așa cum desigur îi stă bine unui tren de parcurs scurt, în gara Satu Mare luăm legătura cu Valentin Monastirschi, șeful coordonator al stației, de 30 de ani la fața locului și, din 1966, șeful stației, de la care aflăm mai întîi că Satu Mare posedă o gară medie ca trafic (a doua însă în cadrul Regionalei C. F. Cluj), avînd între 470 și 500 de vagoane de marfă în tranzit cu manevră sau cu operațiuni complete de încărcare-descărcare, dar și aproximativ 30 000 de călători în 24 de ore. De la, la sau prin Satu Mare trec zilnic 25 de perechi de trenuri de călători (între care un rapid, două accelerate și două personale de lung parcurs, plus un accelerat de vară, restul fiind ocupat de cursele locale), accentul punîndu-se pe trenurile pe rute scurte, întesate de navetiști spre sau de la locul de muncă. Cele mai aglomerate sînt traseele Carei—Sanislău, Apa—Soini și Halmeu, cu mii de oameni porniți la muncă sau spre casă, într-un flux cu totul respectabil. Nu-i mai puțin adevărat, spunea șeful stației, că unii călători nu prea înțeleg esențialul activității de transport pe calea ferată, distrugînd sau atentînd la o zestre colectivă care nu există, în fapt, decît pentru a fi pusă, zi de zi și noapte de noapte, la dispoziția lor. Altfel, în așteptarea acceleratului nr. 423, care se rotește de la București la Baia Mare, trecînd prin Timișoara, Oradea și Satu Mare (întîrziere 273 de minute pe ceas, în ziua de 15 aprilie !?), avem suficient timp pentru a-l întreba pe Valentin Monastirschi despre necazurile sale legate de activitatea zilnică a gării. Pe primul plan, aflăm, s-ar situa problema sistematizării stației, acțiune de care s-ar lega mărirea capacității, crearea unor culoare subterane pentru peroane dar, mai ales, trecerea la sistemul centralizat electrodinamic, cel care asigură un control automat, modern și eficient al căii ferate. „Nu avem pînă acum decît inculetori cu chei și bloc electric manual, adică lucrurile au rămas ca pe vremea acarului Păun, care primea comanda, încuia parcursul cu cheia, ducea cheia la revizorul de ace care o punea la panou, raporta impiegatului de mișcare care, după ce mai verifică și el încă o dată, dădea comanda de intrare a trenului în gară. La fel se petrec, de fapt, și acum lucrurile, durînd cam 14 minute pentru fiecare astfel de manevră, repetată identic la ieșirea trenului din gară... Sistemul centralizat electrodinamic face același lucru în numai douăzeci de secunde !"

Reținem inexistența unei grupe tehnice corespunzător dotate, care să asigure salubrizarea necesară vagoanelor de călători, deocamdată curățenia reducîndu-se la folosința, adeseori formală, a măturii și a găleții cu apă. Am intrat pentru scurtă vreme și în restaurantul-autoservire al gării, cel care vindea de circa 700 000 de lei pe lună în „profilul" pe alcool dar care astăzi, servind mîncare și bere (numai cu mîncare !), a depășit această cifră. Mîncarea, altfel preparată bine și destul de diversă, se gătește la aragaz cu butelie și la sobă cu lemne. Dincolo de toate acestea, dar cu deplin respect față de ceea ce au realizat pînă acum edilii frumosului municipiu sătmărean, ne vedem nevoiți să le reamintim acestora că gara reprezintă întotdeauna poarta de intrare a orașului, sau prima impresie cu alte cuvinte. La Satu Mare, această impresie nu e de natură să mulțumească !

DUMITRU GEORGE

De doi ani, nici o reclamație !

Duminică ploua torențial la Tîrgu Mureș. În gară, cîteva persoane așteptau trenul de la Războieni de 17,54, care anunța 11 minute întîrziere. Aveam să aflu de la Kiss Adalbert, lucrător la biroul de informații și bagaje de mînă, că această întîrziere se datorează faptului că sînt restricții pe linie din cauza unor lucrări de construcție. Kiss Adalbert lucrează de 19 ani la stația C.F.R. din Tîrgu Mureș iar de 16 ani lucrează la informații și la bagaje de mînă. Cunoaște pe de rost toate sosirile, toate plecările, comunică la timp toate întîrzierile, numerele de telefon de la toate hotelurile, locurile libere, străzile din oraș, autobuzele și ceva din cursele I.T.A.

— Cîte trenuri au trecut astăzi pe aici ?

— Păi să le numărăm. 12 trenuri — dar numai cele care vin de la Războieni au avut întîrziere. Cel de dimineață de la ora 9,37, vreo 7 minute, iar cel de acum 11 minute.

— E cam puțină lume pe peroane...

— E duminică și apoi nu avem restaurant, să mai poată omul sta la o bere. Este unul peste drum. Aici avem un chiosc de răcoritoare, dar nu-i cunosc programul. Nici birou de informații n-avem. Am tot spus asta la ședințe, s-a notat, s-a aprobat, dar nici că s-a făcut un ghiseu !

Pe șeful stației de coordonare din Tîrgu Mureș, Ilie Bârsan, îl găsim la birou. Îl întrebăm dacă nu ar fi normal să existe un birou de informații în gară.

— Parcă numai acest birou ne lipsește ? Nu avem nici măcar instalată o hartă a orașului. Mulți care vin ne întreabă încotro e centrul orașului. S-a discutat de multe ori că ar fi nimerit să se monteze și cîteva casete pentru bagaje. De asemenea, visez de multă vreme să dotăm casele de bilete cu automate de emitere a tichetelor de călătorie și mașini de tipărit și aditionat sume la casele de bilete.

— Din normativul de exploatare tehnică cunosc că peroanele trebuie să aibă între axele a 2 linii o distanță de circa 6 metri ?

— Da. La noi peroanele sînt, de fapt, niște trotuare. Distanța este cam de un metru și jumătate, maximum 2 metri. Este foarte dificil să treacă doi oameni cu bagajele în mînă în același timp pe peron. Mai sînt și cărucioarele de marfă care blochează circulația.

— Cîte linii sînt în gară ?

— Pentru traficul călător 4 linii, iar 3 linii pentru marfă. Dintre acestea, una este ocupată de un grup tehnic de salubrizare. Practic nu o folosim deloc. Dacă am avea niște perii de curățat și spălat vagoane am cîștiga și timp, am cîștiga și spațiu, iar calitatea lucrării ar fi mult mai bună. Dar pînă atunci nu putem renunța la cîrpa de șters praful și geamurile. Dar cu toate aceste lipsuri căutăm să satisfacem publicul călător. Ca o dovadă a celor ce vă spun este că, în condica de sugestii, afirmată la vedere și la îndemîna oricui, de doi ani nu s-a consemnat nici o reclamație, dar nici o sugestie !

SORIN POSTOLACHE

Pornind de la un interviu al lui Covaci

După **„gloriosul"** turneu din Franța și Argentina, antrenorul **național**ei, Piști Covaci manifestă un optimism care mă pune pe gînduri. Din textul interviului acordat redactorului șef al ziarului de specialitate, respiră o veselie care, dacă ar fi contagioasă, am muri toți de rîs. Ce afirmă acest încîntător interlocutor, sosit, tot atît de proaspăt de cum a plecat, de peste mări și țări : că la Rouen și la Buenos Aires l-ar fi **descoperit** pe Răducanu și că, de fapt, pînă la ora aceasta, cu toate cele două înfrîngeri pe care nu le ia în seamă, el se poate baza pe 10 jucători în meciul cu Bulgaria. Care ar fi aceia ? Ricanul, Cheran, Sătmăreanu, Mehedințu, Ștefănescu, Vigu, Romilă, Bölöni, Iordănescu, Rădulescu. După cum se vede, nici un înaintaș (dacă nu cumva antrenorul îl bănuie pe Iordănescu că ar fi încă un înaintaș). De unde o să găsească el pe acești înaintași încă n-am aflat, dar lucrurile pot fi ghicite : au intrat în vederile sale Balaci, Zamfir, Radu II, Marcu, Crișan, Fazekaș și chiar Dudu Georgescu. Deci, după cum se vede, marfă este, slavă Domnului !

Așadar, s-așteptăm liniștiți meciul cu Bulgaria, pentru că lucrurile stau cum nu se poate mai bine. Întrebat dacă testele pe care le-au executat fotbaliștii noștri înainte de meciul de la Rouen au fost potrivite, domnia-sa a emis un aforism pe care noi îl reproducem în toată strălucirea sa : **„Cine rezistă, avansează, cine nu face față, cedează locul altora"**. Aferim !

De ce a fost **folositoare** înfrîngerea din meciul cu **Franța B** ni se servește o explicație pe cît se poate de plină de bun-simț : în acest meci antrenorul și-a dat seama că Mehedințu e mai bun la jocul de cap decît Ștefănescu. Tot aci a fost titularizat Aurică Rădulescu pe care presa îl tot cere de vreo doi-trei ani și iată că minunea s-a produs ! Rouen va rămîne în amintirea noastră ca o piatră de hotar în cariera acestui talentat jucător. Trăiască Rouen-ul, trăiască Piști Covaci, trăiască Aurică Rădulescu, trăiască ziariștii, trăiască echipa Argentinei, trăiască Franța B, trăiască mamele care și-au pierdut laptele alăptînd în tribune cînd l-au văzut pe Dudu Georgescu, trăiască țînțărașii care au facilitat victoria gazdelor, să trăiască toată lumea, numai noi să nu murim !

Din același interviu aflăm că la Dumitru s-a renunțat pînă cînd acestuia îi se va face dor de echipa națională. Să sperăm că îi se va face și echipei naționale dor de Dumitru...

Cît privește întreruperea campionatului pe un termen atît de îndelungat, drăguțul de Piști Covaci ne asigură că la preluarea echipei naționale nu și-a dat seama cît de învechit era procesul de antrenament la cluburi și ce obiceiuri dăunătoare adînc înrădăcinate, la toate eșaloanele competiționale ale fotbaliștilor, existau. Și pentru că fericiții care au trecut Oceanul au văzut fotbalul sud-american fără să-i coste vreun leu, au asistat la două meciuri de fotbal care l-au impresionat și chiar șocat prin tehnica, fentele și combinațiile jucătorilor de acolo, domnia-sa a hotărît că această deplasare a fost bine venită. Noi credem că mai există o posibilitate : să fi cumpărat un film de televiziune cu meciuri din campionatul sud-american pe care l-am fi văzut cu toții și-am fi zis : Bogdaproste !

Întrebarea cheie a lui Aurel Neagu sună : **Pe cînd și fotbalul nostru cu asemenea veleități ?** Răspunsul lui Piști Covaci : **„Aceasta va fi un proces mai îndelung pe care va trebui să-l începem urgent"**.

Probabil că Piști Covaci a și uitat că funcționează la echipa națională de aproape trei ani ! Ce înseamnă termenul urgent la domnia-sa, rămîne un mister profund, pe care numai viitorul ni-l va elucida.

EUGEN BARBU ■

În divizia B, cu trei Cupe ale campionilor europeni cu tot !

De curînd s-a tras cortina peste a 29-a ediție a campionatului masculin de volei și a 28-a a celui feminin. Turneele finale nu au mai produs nici o surpriză, nici o modificare față de clasamentele stabilite în jocurile desfășurate în cele două tururi. La feminin, Dinamo a jucat practic fără adversară, fiind învinsă de Farul și Penicilina abia în turneul final, cînd ar fi putut pierde toate jocurile dar nu titlul, singurele surprize numindu-se clasarea debutantei Chimpex pe locul 4 și retrogradarea celor două echipe bucureștene Voința și I.E.F.S. — viitoarele profesoare de educație fizică rămînînd deci repetente. S-a ajuns astfel ca Bucureștiul să fie reprezentat, la fete, în Divizia A, doar de două echipe — Dinamo și Rapid, cu mențiunea că echipa feroviară (ani de zile prezentă în lupta pentru titlu, de 7 ori campioană a țării) s-a clasat de astă dată abia pe locul al nouălea, fiind și ea foarte aproape de retrogradare. În campionatul masculin, tot două surprize, dintre care una de cele mai mari proporții : Steaua devine campioană întrerupînd o supremație dinamovistă de mai mulți ani la rînd, ca o răsplată a muncii asidue a antrenorului Aurel Drăgan, apoi căderea Rapidului în divizia secundă, formația care multă vreme a fost adevăratul etalon al voleiului românesc. Echipa în care au evoluat, de-a lungul anilor, jucători intrați în legendă, precum Plocon, Ponova, Răducanu, Crivăț, Drăgan, Pavel și alții, ca și antrenorul emerit Gică Petrescu, de șapte ori finalistă a Cupei campionilor europeni, pe care a cîștigat-o de trei ori (intrînd definitiv în posesia ei), de 11 ori campioană a României, echipa care a izbutit să atragă într-o finală memorabilă, disputată în Sala Expoziției în anul 1966, peste 12 000 de spectatori la un meci de volei și așa mai departe (superlativele nu lipsesc din palmaresul Rapidului), va juca începînd din sezonul viitor în divizia B !

În fapt, campionatele recent încheiate au subliniat încă o dată carențele deosebit de grave în care se zbate de cîțiva ani de zile voleiul românesc. Se poate vorbi aici, cu referințe numai la ultima ediție, despre lipsa de regularitate a competiției, slaba pregătire a majorității echipelor, penuria de cadre pricepute, dar și de cursuri de pregătire pentru antrenorii tineri, fluctuația nepermis de mare a tehnicienilor, practicarea unor arbitraje părtinitoare (în special în sălile din Tulcea, Brăila, Craiova și Suceava) și mai ales despre înregistrarea unor rezultate, să le spunem surprinzătoare, care au dus în cele din urmă la salvarea în extremis a unor formații fără valoare, precum Maratex Baia Mare, C.S.M. Suceava sau Universitatea Cluj-Napoca. Pentru a lua un singur exemplu, să amintim de meciul Rapidului cu echipa din Suceava (campionatul masculin), cînd un anume Tr. Căldare, medic stomatolog dar și antrenor, și-a permis să „roage" pe jucătorii rapidiști să piardă măcar un set-două în favoarea C.S.M.-ului ! Rapidul a cîștigat ușor primul set, intrînd apoi într-o degringoladă totală, jucătorii evoluînd penibil și acuzîndu-se reciproc de luare de mită ! În aceste condiții, C.S.M. Suceava a cîștigat pînă la urmă în Giulești, un pas foarte important pentru salvarea de la retrogradare. La meciul următor al C.S.M.-ului, disputat pe teren propriu împotriva echipei Tractorul (locul 4 în clasamentul final, dar 1—3 la Suceava !), arbitrul a fost înștiințat de conducerea echipei oaspete de faptul că o serie de jucători brașoveni au primit sume de bani pentru a fi ușurată victoria gazdelor !? Cum federația, chiar pusă față în față cu aceste evidențe, nu s-a grăbit să ia vreo măsură, președintele de atunci al C.N.E.F.S.-ului, Marin Dragnea, a ordonat o anchetă misterioasă, încheiată fără vreun comunicat oficial, ba chiar cu returnarea banilor la Suceava, care, zice-se, ar fi fost imprumutați pentru cumpărarea unor mere !! La feminin, au intrigat și răzintrigat rezultatele echipei băimărene Maratex, care a învins Rapidul la Baia Mare (după un meci cu „cintec"), dar și pe Știința Bacău, locul 5 în clasamentul final, chiar pe terenul acesteia ! Altfel, într-o bună zi a fost nevoie să se suspende sala clubului Electra din București, acolo încingîndu-se o bătaie ca-n filme, dar nici măcar acest lucru n-a fost în stare să scoată federația de specialitate din pasivitatea ei proverbială.

Revenind la echipa masculină a Rapidului, rușinos coborîtă în divizia secundă, să remarcăm că aici se simte lipsa acută a jucătorilor de valoare, ca și dezinteresul pentru creșterea tinerilor, carențe ce se petrec de ani de zile, ieșind în evidență cu atît mai pregnant la ultimul campionat. Jucători indisciplinați umblînd după interese mărunte, un antrenor (Nicolae Meadu) nu atît de slab pregătit profesional, cît de neputincios în a pune ordine și disciplină în echipă — iată alte cauze care au dus, sub ochii pasivi ai federației, la prima participare a echipei în a doua divizie a țării, după aproape trei decenii de volei în Giulești. Nu-l mai puțin adevărat că secretarul federației de volei, Rodica Șiclovan, are „pe cap" o serie de probleme pe care le consideră (o știe toată lumea voleiului) mai importante decît orice — aici numind rapoartele care descriu o situație trandafirie a sportului în speță, includerea propriei fiice în lotul național, ca și în clasamentul primelor zece jucătoare ale țării pe anul 1977 (în care a ocupat locul 5 !), apoi perfectarea unor turnee care nu aduc nimic în plus pregătirii loturilor naționale și așa mai departe, adică lucruri care au făcut ca o serie de antrenori prieteni (precum Dorin Jitaru, Doina Ivănescu, Gică Petrescu, Nicolae Sotir sau Nicolae Roibescu) să refuze cu fermitate primirea postului de antrenor al echipei naționale ! Pentru ca Ioana Șiclovan să intre din nou în lotul reprezentativ, secretarul federației a dictat o măsură fără precedent în sportul nostru, anume limitarea selecționării pe criteriu de virstă, pînă la 24 de ani și nimic mai mult, motiv pentru care o serie de jucătoare de frunte s-au trezit în afara lotului !?! Dar, nici măcar componența loturilor naționale n-a fost pînă acum comunicată oficial, iar asta se întîmplă în anul apropiatelor campionate mondiale, care pot decide și calificarea la J.O. din 1980 ! O știre de ultim moment, sosită pe telexurile Agerpresului, ne informează că, de fapt, „o altă absență este cea a României, locul 5 la ultimele C.M. feminine, care a permis Italiei, clasată pe locul 11, să se recalifice pentru turneul final din U.R.S.S." ! Cu alte cuvinte, echipa noastră a fost retrasă din competiție, lucru pe care îl aflăm din telexul France-Presse-ului, în vreme ce federația tace, poate și de frica întrebării : *de ce, pe ce motiv această retragere ?!?*

De la juniori, întorcîndu-ne la baza de masă a sportului cu mingea peste plasă, nu se ridică mai nimic. În Capitală, jumătate din fostele terenuri de volei s-au transformat, cu timpul, în terenuri de tenis cu plată, o activitate desigur mai rentabilă și deloc de disprețuit, dar oare se mai miră cineva că voleiul bucureștean se află într-o scădere vizibilă, campionatul recent încheiat trimițînd nu mai puțin de trei echipe în eșalonul secund ?! Să ne mai mire că nu mai există nici campionat de promoție la fete în București, darămite campionat pe sectoare ? Și alte asemenea lucruri, care atestă o muncă superficială, plină de neajunsuri, într-o activitate care este departe de a satisface dorințele (încă) zecilor de mii de iubitori ai voleiului din țară, dar care se înscrie perfect în curba mereu descendentă a acestui sport pe care, sînt cîțiva ani buni de atunci, îl dominam cu autoritate. Cu alte cuvinte — o spunem chiar cu riscul de a ne repeta — ceva trebuie să se schimbe în voleiul românesc. Cu cît mai repede, cu atît mai bine...

DUMITRU GRAUR ■

România învinge Spania la rugby: 74—3

Luptînd cu o ambiție remarcabilă, echipa de rugby a României a izbutit, duminică dimineață, pe stadionul Giulești, o victorie categorică în fața reprezentativei Spaniei, pe care a întrecut-o cu 74—3, cea mai mare diferență de scor înregistrată vreodată între cele două garnituri. Imaginea alăturată, surprinsă cu abilitate de fotoreporterul AUREL NEAGU, înfățișează o grămadă deschisă, constituind atît o dovadă concludentă că românii au jucat, pînă în ultimul minut, cu o voință exemplară, cît și o convingătoare piedoarie pentru bărbăția și frumusețea rubyului.

Fotbal

SATU MARE: Olimpia—Steaua 2—2 (1—0). Echipa bucureșteană a vrut, desigur, mult victoria, care ar fi propulsat-o în fruntea clasamentului, dar importantele absențe din efectivul de jucători (Sameș, Zamfir și Fl. Marin — accidentați, Stoica și Ion Ion — suspendați pe o etapă, Troi — ieșit din formă, acceptînd că aceasta ar fi existat cîndva!), ca și accentuata lipsă de dispoziție a lui Dumitru, au împiedicat-o să-și realizeze speranțele, Steaua fiind dominată net atît ca joc, cît și ca dăruire fizică, de formația locală. Sintetizînd, am spune că vreo două faze au fost exemplare pentru caracterul luptei ce s-a dus pe terenul din Satu Mare: atunci cînd balonul a luat înălțime, doi jucători sătmăreni s-au repezit spre el, ciocnindu-se involuntar, din elan, în vreme ce fotbaliștii bucureșteni se uitau, stupefiați în fața acestei dăruiri totale, a ambiției de a fi primii la minge! ● Olimpia a reușit totuși și mai mult fotbal decît adversara sa, a cărei evoluție începe să se depărteze din ce în ce mai mult de prestigiul de care se bucură numele echipei în fotbalul românesc. Victoria formației locale a devenit astfel indiscutabilă, obținută prin trei goluri fără repros, dar la un scor care nu reprezintă superioritatea sa de ansamblu în meciul de duminică, un meci pe care l-a dominat de la un capăt la altul. ● Au marcat Șabou, Helvei și Both pentru Olimpia, Iordănescu (alături de Vigu, jucătorul stelist cel mai ambițios) și Dumitru pentru Steaua, ultimul dintr-o lovitură liberă, adică una dintre puținele sale reușite din acest meci! ● A arbitrat foarte bine C. Ghiță (Brașov), ajutat la linie de Fl. Logofătu și I. Hönig — ambii din Arad. **(Dumitru Graur).**

PITEȘTI: F.C. Argeș—Politehnica Timișoara 2—1 (1—0). În prima repriză argeșenii se aruncă în atac cu multă ambiție și dăruire, dar înaintașii din Pitești se dovedesc a fi lipsiți de imaginație, astfel că frecventele curse ale lui Bărbulescu și Doru Nicolae se termină cu centrări înalte, pe care Păltinișan le respinge cu ușurință. În ciuda acestei dominări, studenții au mai multe ocazii, contraatacurile inițiate de Dembrovschi și Petrescu băgînd în cîteva rînduri groaza în portarul Speriatu. Se joacă un fotbal mediocru, cu destule greșeli de tehnică și de tactică, însuși golul înscris de Radu II, după o jumătate de oră de joc steril, fiind urmarea unei greșeli de apărare: la centrarea lui Bărbulescu, fundașii timișoreni își concentrează atenția spre Dobrin și îl uită liber pe „nouarul" piteștean. ● Repriza secundă este mai vioaie, fazele de atac sînt mai dese, în special cele inițiate de gazde, însă, împotriva cursului jocului, Politehnica egalează prin Dembrovschi, care reia splendid o centrare de la Petrescu. „Egalul" nu ține mult pentru că, în același minut, o nouă greșeală de apărare a studenților permite modificarea scorului în favoarea echipei din Pitești. ● A arbitrat bine Otto Anderco, ajutat de I. Taar (ambii din Satu Mare) și V. Catană (Carei). **(Răzvan Bărbulescu).**

Ce ziceți, tovarășe Arjoca ?

Cu o întîrziere pentru care ne cerem scuze, publicăm astăzi rezultatele obținute de patinatorii noștri la campionatele mondiale de juniori, desfășurate la sfîrșitul lunii trecute în localitatea franceză Mégève, informație care, ca din întîmplare, a scăpat rubricii de specialitate a ziarului „Sportul" ! Le-or mai fi scăpat și altele tovarășilor de la „Sportul", dar a trece cu vederea, din nebăgare de seamă sau din alteceva, o participare românească la un campionat mondial constituie o performanță demnă de respect și de invidie profesională. Dar să revenim. În proba masculină de patinaj artistic, Alexandru Anghel a ocupat locul 16 din 18 participanți, în vreme ce colega sa Mariana Chițu s-a clasat a 25-a din 27 de concurenți !!

Cu alte cuvinte, patinajul nostru artistic continuă să se prezinte necorespunzător, rămînînd mereu în coada ierarhiei internaționale. Ciudat e că un asemenea lucru se petrece în pofida declarațiilor sforăitoare ale secretarului federal Grigore Arjoca, autor — în chiar această pagină — al memorabilelor cuvinte „față de anii trecuți ne aflăm în progres cu organizarea, cu baza materială și cu rezultatele". S-ar zice că e mai greu pe gheață decît în birou !

Spionaj și electronică

Majoritatea cazurilor de folosire a mijloacelor electronice care ajung în coloanele presei o constituie cele din domeniul spionajului privat pe care îl practică, unul împotriva altuia, marile grupuri industriale și financiare sau acțiunile escrocilor mai mari sau mai mici, în căutare de materiale compromițătoare, utile șantajării unor imprudenți ce nu respectă regulile jocului în vigoare în lumea capitalistă. Iată un exemplu de asemenea factură :

Odată, vicepreședintele unei importante companii americane de asigurare, a decis să-și controleze cabinetul de lucru. El era convins că acolo nu există microfoane, dar întrucît toți marii patroni din branșa lui făceau asemenea controale, omul nostru a considerat că nu poate rămîne în afara acestei preocupări fără să abdice de la prestigiul de care se bucura compania sa în lumea finanțelor. Specialistul în electronică adus de la Washington a descoperit însă, fără prea mari eforturi, că biroul omului de afaceri de care ne ocupăm era controlat de un microfon ascuns într-un ceas electric de valoare pe care i-l dăruise un prieten și care stătea, de peste doi ani, chiar pe masa sa de lucru. „Prietenul", care conducea o companie mai mică de asigurări, făcuse desigur avere folosind cunoștințele căpătate pe această cale despre operațiile de bursă întreprinse de marea sa concurentă care opera pe piață cu multe milioane de dolari și care prin fiecare mișcare a ei influența sensibil bursa de valori.

Furia cu totul de înțeles a marelui om de afaceri a fost temperată de intervenția specialistului în probleme de spionaj electronic, care l-a sfătuit ca, în loc să facă scandal, să încerce să plătească „prietenului" său cu aceeași monedă lipsa sa de loialitate. Și astfel, timp de 3 luni, vicepreședintele nostru a simulat că poartă zeci de convorbiri în cadrul cărora îi „instruia" pe agenții săi de schimb să întreprindă anumite acțiuni care erau de fapt exact contrariul a ceea ce plănuia în realitate și care se discuta într-o altă încăpere. Pentru a suna convingător, operațiile simulate erau concepute și discutate cu seriozitatea cerută de operațiile adevărate. „Bossul" își sfătuia oamenii să procedeze cu multă discreție atunci cînd vor cumpăra mii de acțiuni ale unei anumite companii, pentru a nu determina urcarea prețului acestora. De fapt, agenții de schimb procedau tocmai invers, adică vindeau cantități mari din acțiunile pe care aveau chipurile instrucțiuni să le cumpere, provocînd la scurtă vreme o scădere generală a prețurilor. S-a stabilit repede că „prietenul" mușcase din momeală, întrucît a fost ruinat în mai puțin de o lună. Totuși jocul a mai continuat alte două luni pentru ca, în cazul în care ar mai fi fost și alții amestecați în acțiunea de spionaj electronic, să tragă și aceștia consecințe similare.

Un exemplu mai puțin cunoscut al efectelor ce le poate avea în societatea capitalistă folosirea, nu numai în scopuri politice dar și în scopuri de șantaj, a mijloacelor de ascultare electronice, este și următorul :

Italianul Giorgio Marino Fabbri, jumătate avocat, jumătate aventurier, și-a început cariera de spion electronic în anul 1970 prin ascultarea secretă a circuitelor telefonice ale lui signor Ennio Chitante, director la Oficiul autostrăzilor din Italia. După nouă luni, Fabbri acumulase un material de șantaj de primă calitate constînd din benzile pe care erau înregistrate discuțiile dintre cel spionat și diverși miniștri și deputați ai partidelor coaliției guvernamentale. Aceste discuții se refereau la favorizarea unor anumite întreprinderi de lucrări publice, bineînțeles în schimbul unor comisioane confidențiale substanțiale. În posesia acestui material, Fabbri, care s-a ascuns de circumstanță în spatele pseudonimului *Pontedera*, i-a scris lui Chitante oferindu-i benzile înregistrate în schimbul sumei de 400 milioane lire italiene (N.N. — 100 lire italiene valorau cam 2,30 lei la cursul turistic).

Sigur pe relațiile și influența sa, Chitante s-a destăinuit procurorului Curții de Apel, Carmelo Spagnuolo, apoi unuia din șefii poliției. Dirijat de cei doi, Chitante a acceptat, în cele din urmă, să se prezinte la o întîlnire cu cel ce își spunea Pontedera. El a avut însă surpriza să găsească la locul întîlnirii un judecător de instrucție care nu numai că l-a arestat, dar a cerut parlamentului autorizația ca, odată cu Chitante, să pună sub urmărire încă două persoane cu înalte funcții administrative.

Efectuînd cercetări susținute, un alt judecător de instrucție, anume Luciano Infelisi, a reușit să stabilească pe autorul majorității acțiunilor de instalare a aparatelor de ascultare în persoana unui anume Tom Ponzi, detectiv particular de o greutate respectabilă (la propriu), 115 kg, tare pe convingerile sale fasciste precum și pe averea și tahtul său luxos, ancorat la Portofino. Judele instructor asistat de o puternică echipă a poliției s-a grăbit să-i percheziționeze domiciliul și birourile pe care le-a și închis imediat. Măsura nu l-a deranjat însă prea tare pe Ponzi, „Documentele" pe care a reușit să le stringă — a lăsat el să se înțeleagă — erau la loc sigur. Și pentru a face și mai complicate lucrurile, care nu erau nici așa deloc simple, detectivul de 115 kg a lăsat să-i scape „în treacăt" numele citorva înalți funcționari ai poliției italiene care se ocupau și ei în timpul liber cu spionarea puternicilor zilei folosind mijloace electronice.

„Afacerea" începuse să ardă degetele anchetatorilor, mai ales după ce unul din cei divulgați de Ponzi, fostul brigadier de poliție Alessandro Michaeli, a dispărut de la domiciliu ca urmare a faptului că fusese convocat pentru cercetări. Pînă la urmă, a devenit necesar ca, la loc înalt, să se dea dispozițiile necesare pentru ca toate elementele acestui scandal, care amenința să implice atîta „lume bună", să fie înăbușite și scoase din circulație. Odată cu această operație s-au destrămat și visele de îmbogățire rapidă ale șantajistului amator Giorgio Marino Fabbri care a grăbit prin inițiativele sale dezvăluirea întregii afaceri și căruia i s-au confiscat fără menajamente cele 52 benzi de magnetofon pe care spera să obțină 400 milioane de lire.

(Va urma)

I. MOCANU

racul

„Un bărbat bun la toate"

Ce înseamnă pentru întreprindere un „bărbat bun la toate" ? Veți vedea la o examinare riguroasă că un „bărbat bun la toate" nu face nimic în folosul întreprinderii, un asemenea post nici nu există pe schemă. Vina nu-i atît a slugărniciei lui, cît a celor care-i asigură toate condițiile materiale și spirituale ca să și-o manifeste. El este eliberat de sarcini pentru a fi cînd dădacă, cînd ospătar, cînd sărmăluțe în foi de viță, cînd confident sentimental, după cum împrejurările o cer.

Din funcționar de stat s-a transformat în valet particular. Își va face un titlu de glorie din punctualitatea cu care va servi cafeaua cu zahărul separat, din disciplina de fier pe care o va introduce în materie de gustări. El nu se va ocupa de evidența contabilă, lasă asta pe seama subalternilor — căci are și el subalterni lui — el își va dedica întreaga energie, cultură, avînt romantic, devotament, flacără, putere de sacrificiu, pregătirii unor sărmăluțe în foi de viță, apreciate de șefii ierarhici la justa lor valoare.

El nu se va ocupa de lucrările la zi, de treburile pentru care cîștigă o lefușoară dolofană, asta i se pare prea puțin pentru un bărbat care și-a luat examenul de stat, el, care cere mai mult de la viață, își va folosi toate darurile culturii și experienței pentru a fi o doică exemplară, o bunicuță aproape, va schimba scutecele țîncilor tovarășilor, cu mult spirit de discernămînt, fără să se lase influențat în nici un fel. El știe că șefii, apreciindu-l, cu simț de răspundere, calitățile de doică, de ospătar, îl vor avansa pe linie profesională. El se ocupă și de viața personală a unor șefi, îi mîngîie, îi îmbărbătează, dacă acești bărbați valoroși nu sînt suficient strînși în brațe de frivolele, blondele și nestatornicele dactilografe. În asemenea clipe grele el își oferă bunele servicii, încearcă să obțină ori mai multă pasiune, ori mai multă slugărnicie. E întotdeauna bine dispus, înarmat, burdușit, ghiftuit cu anecdote și observații pline de haz, obligația lui de serviciu nu e să muncească, ci să-i facă pe șefii imediat ierarhici să mai rîdă din cînd în cînd. Chiar cînd îi moare cineva din familie, el are la dispoziție o anecdotă foarte nostimă. El e, în același timp, ibric și doică, butelie și codoș, duhovnic și cameră cu intrare separată, bufon și sărmăluțe în foi de viță, ospătar și manta de vreme rea, mașină la scară și vin de Odobești, totul, absolut totul. Prin slugărnicia lui a atins un absolut apropiat numai poeziei. Dacă nu mi-ar fi scîrbă de el, l-aș admira ca pe un răsărit de soare.

TEODOR MAZILU

Către Direcțiunea depanare T.V.

Știu că veți face basedow numero 8, dar asta e realitatea ce bănuiesc : nevastă-mea este un robot ! Justific : în fiecare dimineață se scoală la 6 fix, face focul, pune ceaiul pe plită, scoală copiii, îi spală, îi piaptănă, spală dinți cu forța, unge pîini cu unt și alte unguente, le dă să mănînce, verifică ghiozdane, pupă, pleznește, îi scoate pe ușă să meargă la școală să învețe carte. Îmi pune mie cafea, face foc la baie, apă caldă, cămașă curată, ciorapi, vine și îndrăznește să mă prindă de umeri, **hai, sus, băiatule, e ?**, eu demult sînt treaz ca naiba că face zgomot în bucătărie cu vasele casnice, ăsta e somn, e curată alienare individuală ! Apoi, duduie pe scări să prindă autobuz ! După ce vine acasă, cu sacoșe pline, rupe brațe zice ea, iesus maria, zic eu, dar ești femeie voinică, oftează, curăță legume, fructe, spanac, vin copiii, gălăgie, insuportabil, trec în camera mea, mă întind să nu aud, ea pupat unul nota 9, pleznit celălalt nota 4, pus 9 și 4 la masă, pocnit 9 pentru geam spart, le curăță masa, le ajută la lecții, nu vorbește nimic, se ține de șale cînd calcă. Seara la televizor adoarme la film cînd e mai palpitant... este lipsită de sentimente fiindcă de vreo 10 ani n-am auzit nici un cuvînt de dragoste de la ea. De aceea rog trimiteți om, specialist, demontăm, să vedem cum face asta zi de zi, de 10 ani, fiindcă e ceva necurat la mijloc cu rezistența ei...

Amedeu Potolitu cu respect
pt. conf. C. UDREA

ANDO

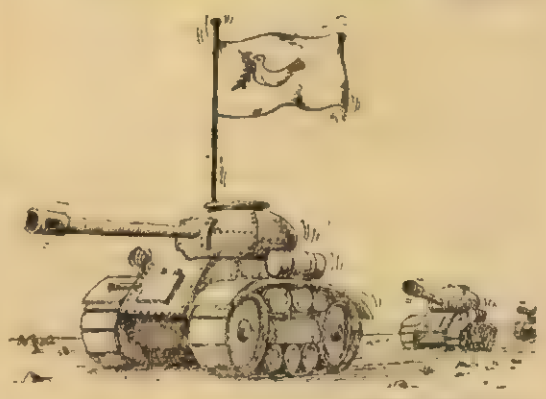

ANTON DRAGOȘ

Moartea boxerului

Paralel cu pregătirile din sălile de antrenament, Covaliu începu să obțină succese și pe linia lui profesională. Fusese repartizat la un serviciu judiciar și se ocupa de cîtăva vreme cu prinderea contrabandei de valută și trafic de mărfuri interzise în circuit. Beneficiu de faptul că învățase cîteva limbi și se putea descurca ceva mai bine cu bișnițarii ce foiau prin holurile unor hoteluri. Deși golanii îi cunoșteau figura, se trezeau cu el față în față și nu mai puteau nici măcar clipi văzîndu-i statura robustă și mai avea obiceiul să pice exact pe față, cum se spune, îi înșfăca de braț prinzîndu-i ca într-o menghină, încît infractorii se îndreptau fără murmur și șovăire spre mașina echipajului, staționată în stradă.

Una din reușitele urmăriri ale lui Covaliu a fost asupra unei tinere fără ocupație, care toată seara făcuse ochi dulci unui virstnic turist venit din Occident și care consumase o jumătate de sticlă de whisky și-și vîntura portofelul pentru ca ochii de culoarea mierii ai „domnișoarei", care stătuse toată seara cu o singură cafeluță sub nas, să se deschidă și mai tare. Cînd l-a văzut amețit de-a binelea, „domnișoara" s-a instalat pur și simplu la masa lui, a început să-l gidile cu vorbe măgulitoare, zicîndu-i că de mult n-a mai avut ocazia să stea la masă cu un domn atît de distins și că i-ar face o nespusă plăcere să-l însoțească la cameră. Urechea lui Covaliu prinse acest dialog „profesional", înregistrînd cuvînt cu cuvînt discuția și și-a dat seama că pușcoaica se pregătește să dea o lovitură de grație comisionerului străin. Covaliu surprinse și privirile complice ale „prietenului" fetei, intrat ca din întîmplare în braserie și care urmărea cu o atenție încordată scena ce se petrecea la masa bătrînului crai. Comisionerul îi făcea la rîndul lui complimente fetei pentru frumusețea și claritatea limbii engleze ce o vorbea. În ancorarea ei, comandă la bufet un platou de gustări și o sticlă de vin negru, cîteva pachete de țigări Kent. Cresus se dezlănțuise. Mai apăru la masă și un lăutar stilat, cu părul cănit și-i cîntă la ureche o romanță de demult. Cheful se încinsese. A doua mișcare fu aceea că fata, peste jumătate de oră, invocă o subită migrenă și ceru străinului să facă plata și să urce în hotel. Oarecum surprins de graba cu care fata îi cerea ieșirea din restaurant, bătrînul achită nota, o luă pe puștoaică de braț și se îndreptă spre lift. Covaliu apucă în direcția lor, știind sigur că în același lift, în afara fetei care manevra ascensorul, va apărea sigur și complicele domnișoarei. Covaliu făcu pe indiferentul dar se așeză cu fața spre oglindă spre a urmări mișcările celor doi. Bătrînul era afumat, fata întinse mîna spre buzunarul de la spate al comisionerului, Covaliu o lăsă să scoată portofelul și în clipa cînd mîinile celor doi tineri s-u întîlnit spre a face să dispară mica poșetă, Covaliu strigă : „Stop !" Liftiera se întoarse brusc, fără să înțeleagă prea bine ce se întîmplă; Covaliu strigă în limba germană „poliția". Acum înțelese, în sfîrșit, și comisionerul neamț că fusese victima unor hoți de buzunare care nici pe departe nu fuseseră politicoși cu el, așa cum păreau la început. Cu toate încercările celor doi infractori de a se opune și de a tăgădui manevra, Covaliu ajunse cu ei în hol unde îi rugă, pe liftieră și pe străin, să depună cîte o declarație, iar pe cei doi îi predă echipajului cu mențiunea să nu vorbească între ei, ci să-i rețină în camere separate, el urmînd să-i ajungă din urmă puțin mai tîrziu.

Pentru modul cum știa să se descurce în problemele judiciare primise felicitări. Vocația ce-i crease iluzii în copilărie i se întorcea în ființă, o redescoperea. Întîlnirea cu meseria îi fu de bun augur, ea compensa într-un fel decepția întîlnirilor pugilistice care pierduseră tot mai mult din strălucire și din forță. Iar în ultimul sezon a fost de-a dreptul urmărit de ghinion. Reechilibrarea se producea lent dar sigur. Într-o discuție cu maestrul Rour, acesta îi întări încrederea în hotărîrea pe care o luase și chiar îl îndemnă stînd cu el de vorbă să-și umple viața cu activitatea și satisfacțiile profesiunii, pentru care demonstrase reale calități.

În memorie îi reveni dimineața aceea înnourată, cînd, urcînd scările circumscripției unde-și făcea ucenicia la serviciul judiciar, se auzi strigat din capul scării :

— Bună dimineața, campionule, și felicitări ! Mi-a plăcut cum te-ai descurcat ieri. Să știi că avem și astăzi „o escapadă", ni s-a telefonat despre spargerea unui magazin apicol. Pornim îndată, vino în biroul meu.

— Imediat, tovarășe căpitan. Vocea celui cu care vorbise Covaliu era a însuși căpitanului Plaur, un brunet înalt, mlădios la corp, cu niște priviri albastre și totuși pătrunzătoare și cu o veșnică ironie în dialogul cu clienții judiciarului.

Peste o jumătate de oră, mașina îi ducea spre o gară exterioară a Bucureștiului, unde se bănuia a fi ascunși spărgătorii magazinului apicol.

(Va urma)

EUGEN TEODORU

„Ca să cerem, trebuie mai întîi să dăm"

Nicolae Lazăr lucrează ca reglor în cadrul atelierului de palete din secția de turbine a Întreprinderii de mașini grele București, îndeplinind totodată funcția de secretar al organizației de bază P.C.R. pe atelier. Absolvent, de dată recentă, al Școlii interjudețene de partid, Nicolae Lazăr este membru în Consiliul oamenilor muncii din I.M.G.B., precum și în Biroul executiv al Consiliului Național al Oamenilor Muncii.

— Tovarășe Lazăr, n-am de ce să vă ascund că, pregătindu-mă pentru această convorbire, am încercat să adun unele date despre dumneavoastră. Așa se obișnuiește și așa am procedat, numai că n-am aflat mare lucru. Cu cîteva generalități, de genul „om cumsecade, muncitor exemplar, soț corect" și așa mai departe, nu se face, desigur, primăvară. De aceea, v-aș ruga să vă prezentați singur. De unde veniți, încotro mergeți ?

— M-am născut în comuna Tărtășești din Ilfov, la 24 noiembrie 1938, într-o familie cu 3 copii, în care o oarecare bunăstare, adică pîine și încălțări, a durat pînă la moartea prematură a tatii. Aveam numai 16 ani, urmam la București o școală profesională ce se numea, nu m-am dumirit niciodată de ce, 6 Metal, pe Viilor, către Belu, cînd am primit știre că s-a prăpădit tata. M-am dus la țară și l-am îngropat, apoi m-am întors în Capitală și mi-am văzut de treburi. În 1955 am terminat școala, după multe privațiuni și cu pretul rămînerii pe bătătură a celorlalți frați, am ieșit frezor, m-au repartizat la „Steaua roșie", pe lîngă Filaret, iar de la 1 octombrie 1969 sînt aici, la I.M.G.B., de unde sper să ies la pensie.

— Ce înțelegeți prin multe privațiuni ?

— Greutățile vieții din anii de refacere de după război, suportate de toată lumea dar, mai ales, de un biet ucenic ca mine. Mi-aduc aminte că, în primul an de profesională, am stat o scurtă perioadă cu chirie, pe Pieptănari. Peste costul camerei, gazda îmi impusese să sparg lemne pentru foc. Am spart și iar am spart pînă într-o zi cînd, făcînd calculul cam cîte lemne cărăm din pivniță cu cosul și cam cît intra în sobele casei, mi-am dat seama că nu-i în regulă. Ce se întîmpla ? Spărgeam buturugi pentru aproape toată strada, iar gazda încasa banii ! Scîrbit, m-am mutat la căminul întreprinderii, un fel de hală cu paturi suprapuse, în care dormeam vreo 50 de inși. Vara nu prea se băga nimeni să facă ordine, dar iarna situația se schimba. Lucrătorii mai vechi primeau paturile de sus, de la căldură, din imediata apropiere a sobelor, în vreme ce preaspeții calificați și, mai ales, ucenicii dîrdîiau lîngă uși și ferestre. O iarnă întreagă dacă ne scoteam de 3 ori hainele de lucru în timpul nopții ! Am dus-o, asadar, destul de greu. Le vorbesc despre timpurile acelea băieților mei și, mai ales, celui mare, care a împlinit recent 11 ani, le povestesc colegilor mai tineri din atelier, pentru că apreciez că e bine să se știe și să se cunoască, să nu creadă copiii de azi că traiul părinților lor a fost la fel de fericit și de îmbelșugat ca al lor.

— Ce le mai povestiți ?

— Cum ne încolonam, după orele de producție, în spatele unui steag roșu și cum porneam, intonînd cîntece patriotice, să dăm o mînă de ajutor pe diferitele șantiere ale orașului. În vremea aceea, am învățat meserie și o sumedenie de alte lucruri bune, de care nu m-am mai despărțit și pe care, cu timpul, le-am consolidat.

— Anume ?

— Respectul față de muncă și față de vîrstă. Mîndria de a aparține clasei muncitoare.

— Cum adică respectul față de vîrstă ?

— Exact așa. Ajunsesem lucrător și locuiam în cămin alături de un strungar cu cîțiva ani mai mare, Marin Grecu. Dînsul a fost și a rămas pentru mine nea Marin, deși anii au trecut peste amîndoi și eu însumi am copii. Pe atunci, cîțiva ani în plus de meserie însemnau mare lucru și determinau un respect deosebit. Din păcate, respectul ăsta s-a cam împuținat și sînt destui cei care, ucenici sau abia ieșiți lucrători, trec pe lîngă un muncitor vechi cu șapca pe cap, fudulii nevoie mare ! Nu zic eu că au acestia un fond rău, nici vorbă de așa ceva, dar nu prea se găsește nimeni să le deschidă ochi și mintea. Noi credem că, dacă le-am dat un acoperiș și o mîncare caldă la cantină, chit că și masa ar putea fi, la I.M.G.B. vorbind, mai consistentă, am făcut totul pentru ei. N-am făcut. Majoritatea ucenicilor vin de la țară, unde au norme de respect bine stabilite, îi chemăm la oraș, unde nu mai e nici nenea, unde nu mai e nici nasul, unde nu mai e nici cutare al lui cutare, ci unde funcționează legi pe care ei nu le pot înțelege și asimila dintr-o dată. Există, desigur, și un alt aspect, acela că tinerețul trebuie să știe că pentru fericirea lui de azi alții s-au sacrificat și n-au dezbrăcat șalopeta zile și nopți în șir, dar nu-i în regulă nici să ne lamentăm, cum mai procedează unii, că n-avem un tineret bun. Eu cred, cu mintea mea de muncitor nu școlit din cale-afară, că tineretul nostru e minunat, demn să continue cele mai frumoase aspirații ale generației care a suferit pentru ca țara să ajungă unde a ajuns. Ceea ce, înapoi iarăși moneda, nu-l scuteste de unele critici.

— La ce vă gîndiți ?

— Să zicem la căminele de nefamiliști. Întreprinderea noastră are 4 asemenea cămine, moderne și confortabile, construite în Berceni, în imediata apropiere a uzinei. Cu cîte 3 paturi în cameră, cu apă caldă, cu televizor, cu tot ce-ți dorește inima. Le-am vizitat de mai multe ori și nu prea mi-a plăcut ce-am văzut. Unul nu bate un cui, unul nu spală un geam, dar majoritatea au reproșuri și pretenții. Unora li se pare căminul un drept, dar nu se întreabă ce au făcut ei însiși ca să-l merite. Departe de mine gîndul de a generaliza, dar mai sînt unii tineri — sigur nu spun că sînt și din cei mai puțin tineri — care cred că totul li se cuvine și că societatea le e mereu datoare. Lucrurile stau exact invers. Ca să cerem, trebuie mai întîi să dăm.

— Concret, în sectorul în care lucrați a existat vreun caz de acest fel ?

— Mai multe, deși partea cea mai frumoasă a meseriei mele o constituie oamenii alături de care muncesc. Unii mai vechi, cu care am montat primele mașini ale atelierului, Aurică Sava, Nicolae Blaga, Ilie Năstase, ei au mai rămas că 6 am fost cu toții, alții mai noi, ca Ilie Virgil, Simoiu, Marin Cheran, Octavian Olteanu, George Stoian, la formarea cărora aș putea susține că am contribuit și eu. Oameni de nădejde, comuniști pe seriozitatea și priceperea cărora întreprinderea se poate baza la orice oră din zi și din noapte. Am fost, cum spuneam, 6 frezori în 1969, azi atelierul numără aproape 300 de lucrători, ei fiind pe cale de a deveni, în scurt timp, o secție de sine stătătoare.

— Nu mi-ați răspuns la întrebare.

— Ajung și-acolo, la cazul lui Costică Trandafir, primul care îmi vine în minte. A intrat în atelier în urmă cu cîțiva ani, abia ieșit din profesională. Bine pregătit, nu prea se ținea de treabă, ajungea la uzină pe la prînz și părea mai interesat de dans decît de muncă. Am încercat în fel și chip să-l aducem pe calea cea dreaptă, mai cu blîndețea, mai cu sancțiunea, dar n-a mers în nici un chip ! O vreme l-a luat în primire maistrul Petru Găinar, cel mai vechi meseriaș în palete din I.M.G.B., călit la școala de foc a Reșiței. Nimic. Cînd Trandafir a plecat la armată, am respirat ușurați, dar ne-a făcut figura și, după terminarea stagiului militar, s-a întors în atelier ! Cei mai mulți au fost de părere să-l refuzăm, dar intervenea, pe de-o parte, dreptul lui de a se prezenta la vechiul loc de muncă și, pe de alta, ambiția unora dintre noi, muncitori și comuniști cu experiență, de a mai încerca. L-am reprimit și bine am făcut. În prezent sîntem mîndri de el, muncește cu conștiinciozitate și învață, convins că un lucrător care se mulțumește cu ce a apucat din profesională riscă să piardă trenul, nemaiputînd face față modernizării și diversificării tehnologiilor.

— Tovarășe Lazăr, cred că se simte nevoia unei precizări. Ziceați mai devreme că ați terminat o școală de frezori, dar știu că, de fapt, lucrați ca reglor, categoria 6 cu 3, cea mai înaltă încadrare. Cum se împacă una cu cealaltă ?

— Se împacă, de ce să nu se împace ? ! Reglez mașinile de frezat, fac cîteva palete, apoi dau mașina pe mîna unui ucrător și-l las să cootinue. Pentru treaba asta am fost la specializare, în două rînduri, în Franța și tot pentru ea am de gînd, chiar în toamnă, să mă înscriu la liceu cînd, cum spuneam, fără carte nu se mai poate.

— E vorba, cred, de palete pentru rotoarele turbinelor. E adevărat ?

— Da. La I.M.G.B., întreprindere a cărei biografie oglindește fidel mersul impetuos al industriei românești, se produc în prezent turbine pentru termocentrale într-o gamă care începe la 6 megawați și se termină la 330, adică la o dată și jumătate puterea instalată de la Bicaz ! Împreună cu generatorul, turbina de 330 costă cîteva sute de milioane de lei și reprezintă cel mai complex utilaj tehnologic realizat integral în țară. Ei bine, în atelierul nostru se confecționează paletele necesare turbinelor, accesorii care cîntăresc între 300 de grame și 12 kilograme.

— E o treabă grea ? E o treabă ușoară ?

— Știți ce zicea bătrînul Hudac, tatăl actorului, primul meu maistru, de la care am deprins multe lucruri bune încă de la „Steaua roșie" ?

— Fireste că știu, dar n-ar strica să mai repetați !

— Că lucrul cel mai simplu e acela pe care poți să-l faci bine fără ajutorul nimănui. Paleta e un produs de mare tehnicitate necesitînd vreo 30 de operații, debitare, frezare, ajustare, racordare, rectificare, șlefuire și altele, pe care trebuie să le execuți cu precizie de ceasornicar. O piesă ținută în mașină o secundă mai mult devine rebut. O piesă în care ai intrat un milimetru mai adînc nu e altceva. Sigur, la început nu-l floare la ureche, dar pe măsură ce mîna și ochiul se obișnuiesc, nu mai e greu. Sau nu mi se pare mie. Altfel zis, la I.M.G.B., confecționarea paletelor e o meserie bine stăpînită și o meserie de familie.

— Nu înțeleg.

— Cînd întocmim diferite liste cu oamenii atelierului, folosim în mod curent ghilimelele, pentru că avem 2 Trușcă, Dana și Jan, 2 Gilmeanu, Anișoara și Constantin, 2 Ștefănescu, Elena și Radu, 2 Grigorescu, Constanța și Ion, 2 Cheran, Aurica și Marin, tineri care s-au cunoscut la locul de muncă și care au hotărît, după îndelungi chibzuieli, să facă împreună, dimineața și la prînz, drumul de acasă la muncă și retur. E drept, nici n-au mult de mers, căci mai toți au primit apartamente în Berceni, la o aruncătură de băț. Dacă tot am ajuns aici, e bine să spun, în calitate de membru în Consiliul oamenilor muncii pe întreprindere, că I.M.G.B. s-a bucurat de deplină înțelegere din partea forurilor în drept în ceea ce privește satisfacerea cererilor de locuințe din fondul de stat. Anul trecut, unitatea noastră a primit 400 de apartamente, aproape jumătate din cîte s-au dat în folosință la nivelul întregului sector. Cu toate astea, mai sînt încă destule cereri neonorate, întîrzierile datorîndu-se unor cauze obiective, pe care oamenii le-au înțeles și aprobat. Societatea noastră socialistă, în cadrul căreia oamenii muncii sînt proprietari, producători și beneficiari, a făcut și face pentru cetățean mai mult decît oricare societate, punînd binele comun mai presus de orice. Dar ea nu poate să rezolve toate problemele dintr-o dată, căci nimic nu pică din cer și nimic nu se schimbă cît ai bate din palme.

— Spuneați că biografia uzinei în care lucrați e o oglindă fidelă a progresului industriei românești. În ce fel ?

— În 1963, la întemeierea sa ca unitate metalurgică, întreprinderea acoperea abia 15 hectare. În prezent, cînd ea funcționează în sfera construcției de mașini grele, deținînd un rol dintre cele mai importante în asigurarea utilajelor și agregatelor termoenergetice, chimice și pentru fabricile de ciment, se întinde pe 146 de hectare. Transformarea întreprinderii în ceea ce reprezintă astăzi și, mai ales, în ceea ce va reprezenta la sfîrșitul actualului cincinal, cînd producția va deveni de 3 ori mai mare decît cea realizată în 1975, se datorează intuiției și clarviziunii secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cel dintîi bărbat al țării a indicat direcțiile și căile de extindere a întreprinderii, oferind totodată, cu ocazia fructuoaselor și repetatelor sale vizite de lucru la I.M.G.B., indicații prețioase pentru dezvoltarea și orientarea fluxurilor de fabricație în diferite secții, la mecano-sudură, la turbine, în altamatoare, în celelalte sectoare. Recent, mai exact la 17 februarie, colectivul nostru l-a avut din nou în mijlocul său pe cel mai iubit fiu al poporului, care a ținut o amplă cuvîntare în adunarea generală a oamenilor muncii. Tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a lăudat pentru unele lucruri și ne-a criticat aspru pentru altele, insistînd asupra faptului că, deși am depășit planul producției globale, n-am realizat producția fizică. Comuniștii din I.M.G.B., toți oamenii muncii din întreprindere, au înțeles exact sensurile criticii făcute de secretarul general al partidului și și-au propus să se mobilizeze și mai mult pentru ca, prin extinderea actualelor capacități și prin îmbunătățirea eficienței economice, uzina să înregistreze pași înainte tot mai apăsați, pe măsura sarcinilor și a perspectivelor din actualul cincinal.

— Tovarășe Lazăr, în altă ordine de idei, întorcîndu-ne la atelierul de palete, să fie oare totul roz între pereții lui, de la 1 ianuarie la 31 decembrie ?

— Uneori lucrurile merg mai bine, alteori mai prost. Cînd merg prost și stă în puterea noastră să le îndreptăm, punem umăr lîngă umăr și ne facem datoria. Cînd ele ne depășesc, mergem cu problemele în consiliul oamenilor muncii și le dezbatem fățiș, muncitorește.

— De pildă ?

— Din vina diverșilor furnizori, aprovizionarea atelierului scîrțîie uneori. Sigur că și furnizorii au necazurile lor, dar cu promisiuni nu se poate face planul ! Există mari întîrzieri îndeobște în livrarea oțelurilor speciale, pe care oamenii din atelier le așteaptă adesea cu brațele încrucișate, citind și răscitind „Sportul"!

— Vina diverșilor furnizori, parcă e cam vag !

— Aș putea zice întreprinderea „23 August", dar nu e singura. Chestiunea decalajelor în aprovizionare a fost analizată în consiliul oamenilor muncii, s-au întocmit planuri concrete de măsuri, s-a luat legătura cu colaboratorii, dar încă nu s-a ajuns, după părerea mea, la cea mai bună soluție, ritmicitatea sosirii oțelurilor suferind în continuare.

— Am terminat. Voi merge la redacție și voi bate la mașină convorbirea purtată. Dac-ar fi să vă solicit un titlu pentru întreaga noastră discuție, ce ați avea în vedere ?

— Noua calitate a producției trebuie să înceapă de la cei care fac și pun în funcțiune mașinile și utilajele. Adică de la oameni.

— Mulțumesc. E frumos, dar e prea lung. Cred că am altul mai bun.

OVIDIU IOANIȚOAIA

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcoru, L. Nițescu — 16 17) ; cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-Import presă, PO Box 136—137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 705

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Trăiască fiii muncii!

Sărbătorim întîiul de mai însufleţiţi de bucuria parcurgerii uneia dintre cele mai rodnice, mai adînc transformatoare perioade din istoria patriei noastre, în care faptele noastre de muncă ne măsoară timpul. Un timp eroic, în care întregul nostru popor este angajat plenar, cu toate forţele şi capacităţile sale creatoare, în ampla activitate de înfăptuire în viaţă a istoricelor hotărîri ale Congresului al XI-lea şi ale Conferinţei Naţionale, a obiectivelor ridicării pe o treaptă nouă, superioară, a societăţii noastre româneşti.

Pe fundalul acestui unanim şi uriaş efort, oamenii muncii de pe întregul cuprins al României socialiste — în care munca îşi este sieşi stăpînă — întîmpină această zi de tradiţie a solidarităţii muncitoreşti, străduindu-se să adauge în cronica eforturilor lor noi fapte, realizări tot mai mari, pe care le raportează, cu deosebită mîndrie, conducerii partidului, secretarului său general, tovarăşului Nicolae Ceauşescu : aflasem, cu o săptămînă în urmă, că minerii de la Lupoaia au extras ultimele cantităţi de cărbune înscrise în planul primelor patru luni ale anului şi vor obţine, pînă la sfîrşitul lunii aprilie, o cantitate de lignit cu care se pot produce, în termocentrale, 50 de milioane kilowaţi-ore energie electrică. În altă parte de ţară, în bazinul carbonifer al Baraoltului, alţi mineri animaţi de aceeaşi dorinţă, de a se depăşi pe ei înşişi, întîmpină ziua aceasta, o *muncii*, cu o producţie suplimentară de 18 500 tone cărbune. La o întreprindere din Filiaşi a fost fabricat transformatorul electric cu numărul 60 000 şi, datorită calităţii lor, aceste produse sînt exportate în peste 15 ţări din Europa, Asia, Africa şi America. În aceste zile, am fost martorul unor vaste acţiuni patriotice, organizate de Consiliul popular al Capitalei, la care au participat, aveam să aflăm, peste 280 000 de oameni ai muncii din întreprinderi şi instituţii, elevi şi studenţi, care au efectuat peste 850 000 ore de muncă patriotică. Tot în acest prag de 1 Mai s-au împlinit zece ani de la intrarea în producţie a primului furnal de 1700 mc. de la Galaţi, şi tot acolo aveam să ne notăm o imagine sugestivă a dezvoltării impetuoase a industriei noastre în această perioadă a ultimilor zece ani, cea mai rodnică şi mai adînc transformatoare din istoria României : în acest an, la Galaţi, se va produce de cinci ori mai multă fontă decît se producea în România anului 1960.

Sînt fapte, din noianul de fapte de muncă, dobîndite de colectivele de oameni ai muncii sub conducerea organelor şi organizaţiilor de partid, închinate zilei de 1 Mai. Dar în bilanţul acestui 1 Mai, ca o adevărată forţă de combustie a acestor eforturi se înscriu şi alte fapte : prin lărgirea sferei de atribuţii a consiliilor oamenilor muncii, prin cuprinderea în aceste organe de conducere colectivă a unui număr mult mai mare de muncitori, specialişti chemaţi la activitatea de decizie, chemaţi să hotărască asupra destinelor unităţilor economice în care sînt deopotrivă proprietari şi producători, s-a realizat o adîncire fără precedent a democraţiei muncitoreşti. În acest cadru nou, al lărgirii democraţiei socialiste, s-a adîncit autoconducerea muncitorească şi autogestionarea întreprinderilor ca şi a unităţilor

(Continuare în pagina 2)

N. GRIGORE MARAŞANU

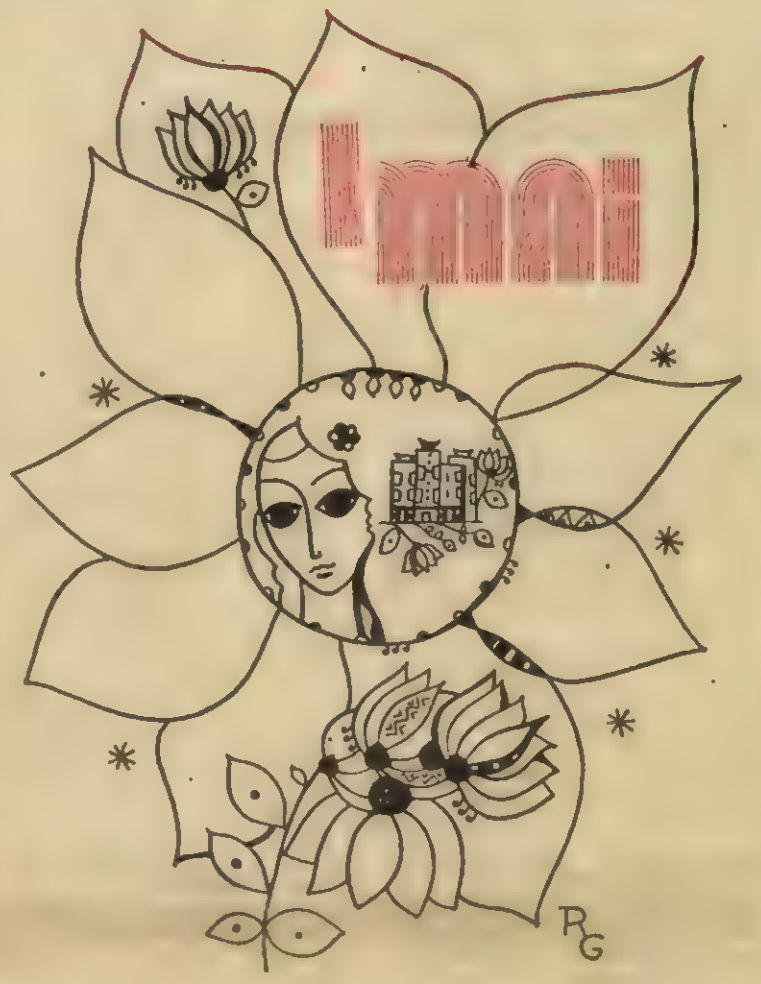

Poemă la 1 Mai

Un cînt acestor braţe tari,
acestor inimi îndrăzneţe
de muncitori şi cărturari,
un imn arzînd în mii de feţe,

Maiestuos vibrînd sub cer
ca pasărea de foc plutească
ei, steagu-acestei primăveri,
dor mîndru, faţă românească !

Puternic timp suind alteI
spre deveniri în marea vreme,
un imn — cunună de eroi
ca piscul soarelui în steme,

Ca floarea colorînd înalt
un fruct care visînd se naşte
un imn : asalt după asalt
spre a-nţelege şi-a cunoaşte,

Un cînt al nostru — al tuturor,
făuritorii de istorii,
un imn mereu răscolitor,
azur de comuniste glorii !

E-un cînt, acesta, de pămînt,
de soare dăruind lumină,
un imn al ţării, legămînt
spre cei ce mîine or să vină !

Sus inimile I steaguri vii
la marea lumii sărbătoare :
imn de izbînzi şi bucurii
şi de nădejdi renăscătoare !

RADU CARNECI

Să fie Maramureşul bogat şi mîndru, pe cîtă omenie şi iubire de ţară şi partid poartă lumea lui!

● Interviu cu tovarăşul Gheorghe Pop, prim-secretar al Comitetului judeţean Maramureş al P.C.R.

— Stimate tovarăşe prim-secretar, vă propun să evocaţi, la începutul acestui interviu, primii dumneavoastră ani în munca de activist de partid.

— Era în toamna lui 1946, cînd au venit la mine acasă, în satul Mogoşeşti, pe Someş — sat de ţărani săraci aflat cam la vreo douăzeci de kilometri de Baia Mare — doi tovarăşi de la judeţeana de partid, care mi-au spus că mi s-a încredinţat sarcina de secretar al Frontului Plugarilor în plasa Somcuţa — aşa se zicea pe atunci — şi că, fiind timpuri grele, trebuie să fiu pregătit pentru ce-i mai greu. Le-am răspuns că voi merge acolo unde îmi cere partidul şi chiar aşa a şi fost.

— Ce se întîmpla în Somcuţa în anii aceia ?

— Vedeţi, noi obişnuim o seamă de paralele cu situaţia economică din trecut, îndeobşte cu aceea din anul 1938. Ei bine, în Maramureş, în cîteva domenii, nu sînt posibile nici un fel de comparaţii. E aproape de neconceput o comparaţie între situaţia agriculturii de azi, în judeţ, cu a agriculturii în 1938, şi, mai tîrziu, cu aceea din 1945, deoarece munca plugarului era pe cît de chinuită, pe atît de săracă în rod. Maramureşul era înţesat de groft şi baroni, care stăpîneau puţinul pămînt bun pentru agricultură, iar ţăranii — în cele cîteva sate unde se putea vorbi de ţărănime ocupată cu muncile cîmpului — numai pămîntul pietros, sărăcăcios. Ţara Maramureşului era dacă nu cea mai săracă regiune a României, oricum între cele mai oropsite. Existau cîteva fabricuţe de cherestea şi, ca ocupaţie industrială, mineritul. Se ştie că între anii 1940—1944, sub odiosul Dictat de la Viena, fondul forestier a fost pur şi simplu jefuit. Munţii întregi au fost devastaţi. Mare parte a populaţiei — fiind vorba de o zonă unde 40 la sută din teren e ocupat de pădure — se îndeletnicea cu munca în pădure. În anul 1948, abia 13,6 la sută din locuitorii judeţului trăiau în mediu urban, dar şi despre aceştia ar fi exagerat să zicem că erau oraşeni. Erau, aşa, un fel de ţărani de la oraş. Mulţi plecau în căutare de lucru în ţară, mai cu seamă în Banat şi Moldova. În Maramureş, oamenii erau şi foarte nevoiaşi şi împilaţi. Ţară frumoasă, cu oameni mîndri şi săraci ! Neavînd decît o casă, unde să se adune după drumurile pe care le bătea căutînd de muncă şi purtînd mai multe mii de ani de istorie pe umeri, maramureşeanul s-a ales om dîrz, cinstit, de cuvînt, foarte unit şi cu un dor mare de libertate şi dreptate socială. Maramureşeanul zice : „Să fii mare, nu-i mirare. Să fii om, e lucru mare !"

— Cum poate fi caracterizată astăzi situaţia economică a judeţului Maramureş ?

— În 1977, producţia noastră industrială a fost de peste 14 miliarde lei. Economia judeţului este echilibrată, pe primul loc fiind metalurgia neferoaselor (inclusiv extracţia), pe locul următor construcţia de maşini şi utilaje pentru industria minerităului, cu aproape 19 la sută ponderc, apoi exploatarea şi prelucrarea lemnului, industria uşoară şi agricultura. Fiecare domeniu în parte merită a fi discutat, deoarece putem vedea astfel cum, datorită politicii economice foarte armonioase a partidului şi a statului, cu anul 1965, mai ales, Maramureşul arată cu adevărat de ce sînt în stare oamenii lui şi ce viaţă vor să trăiască. Vorbeam mai înainte de procentul pe care-l reprezenta în 1948 populaţia de la oraşe. În 1977, trăiesc de-acum la oraş 48,7 la sută din cetăţenii judeţului, iar cifra aceasta va trece curînd de 50 la sută, pentru că, pînă în 1980, localităţile Somcuţa Mare, Seini, Ulmeni şi Ocna Şugătag se vor chema oraşe. Ele au atins, de-acum, felul de viaţă care le îndreptăţeşte să primească numele de oraş.

(Continuare în pag. 12—13)

Interviu realizat de TUDOR OCTAVIAN

Din cuprins

- Starea de creaţie, starea de eficienţă şi împlinire a muncii
- Ip şi Treznea — un monument din memorie
- Experiment : şcoală fără note
- „Eu fac naveta !"
- Pledoarie pentru o cenuşăreasă : psihoterapia

Şi dumneata poţi fi omul-lumină!

Între imaginile care, în poezie, fixează — după opinia mea — cu o foarte mare exactitate raportul dintre tipul de fiinţă capabilă să se ridice deasupra materiei din care este alcătuită, şi fiinţa cealaltă, redusă la rolul de simplă devoratoare a bunurilor şi valorilor întîlnite prin preajmă, îmi place să aşez o expresie gorkiană de o maximă concentrare în profundul ei adevăr.

„Nebunia celor îndrăzneţi / Face-nţelepciunea ostei vieţi..." spunea, curajos şi aparent paradoxal, în concluziile unei povestiri cu sens de fabulă scriitorul ale cărui imagini erau stoarse din adevărurile adesea amare ale vieţii pe care o trăise.

Se întîlnesc, în legenda lui, un şoim cu un şarpe. O zburătoare cu o aripă cam frîntă, trăind drama incapacităţii fizice de a mai putea săgeta văzduhul, cu o tiritoare toropită într-o stare de somnolenţă, satisfăcută de lumina soarelui care cădea, caldă şi din belşug, pe pîntecele ei de reptilă bine hrănită... Dialogul dintre cele două fiinţe (de fapt duelul dintre două modalităţi de a aborda, sub aspect moral, problemele vieţii umane) are la bază nedumerirea şarpelui. Ce vede el, şoimul, de acolo, de sus ? De acolo unde sînt atîtea pericole de a cădea şi a-ţi frînge gîtul ? De ce vrea el să se tot înalţe prin văzduh şi să cuprindă spaţii, cînd totul este atît de sigur şi de bine cînd te tîrăşti pe jos, prin mlaştini sau tufişuri ?

Încercînd el însuşi să se lanseze de pe o stîncă într-un „zbor" mititel, şarpele se alege cu puţinii săi creieri clătinaţi şi decretează aspiraţia spre depăşirea condiţiilor date drept cea mai stupidă... nebunie. O nebunie împotriva căreia el, tiritorul, va fi un luptător vehement, aşezîndu-se la pîndă gata să prindă de picior pe oricare dintre cutezătorii spre „altceva"...

Sigur, avem de-a face aici cu o fabulă. Dar cu o fabulă ale cărei tipologii şi ale cărei concluzii mi se par teribil de actuale. Actuale întrucît — chiar şi într-o societate ca a noastră, a cărui principală caracteristică o constituie descătuşarea energiilor membrilor ei, punerea curajoasă în valoare a capacităţilor lor creatoare — mentalitatea tiritoarei, gata să se opună „din principiu" zborului, mai continuă, pe ici-pe colo, să existe.

Un prim motiv al acestei (pentru cei mai mulţi) ilogice prezenţe ţine de legile firii : dacă pînă la o anumită vîrstă mintea ta şi sufletul tău n-au deprins plăcerea zborului, este foarte greu să-ţi răsară aripi mai tîrziu. Mai sînt însă şi alte

(Continuare în pagina 2)

EUGEN FLORESCU

La 1 Mai, semănatul încheiat!

În Cîmpia Banatului, Francisc Rick face două norme pe zi

Ieri, cînd se crăpa de ziuă, farurile tractoarelor de pe pămînturile Sinandreiului conduse de mecanizatorii Traian Roman, Iosif Stumpilich, Alexandru Mihăilescu și Octavian Graure, ardeau încă în zarea lăptoasă a cîmpiei timișene. Le-au stins acolo, în tarlalele dinspre Hodoni, cei din schimbul unu, adică Gheorghe Biban, Constantin Chelmu și Gheorghe Mihăilescu care, pînă să se urce bine soarele pe cer, au și terminat semănatul ultimelor 30 hectare, cît mai rămăseseră din suprafața destinată în această primăvară culturii porumbului. Așa avea să fie ieri în multe zone din mănoasa Cîmpie a Banatului, fie că numim aici unitățile din Orțișoara, Seceani, Gotlob, Lovrin, Cărpiniș, ori cele aflate înspre malurile Mureșului, în zona Aradului, cooperativele agricole din Horea, Siria, Sintana și Peregul Mic, unde finalizarea semănatului porumbului a fost generată de o amplă mobilizare de forțe și întreținută de efortul fără răgaz al oamenilor de a recupera evidentele rămîneri în urmă pricinuite de starea vremii. Și dacă în această primăvară ploile — cu statornicita lor încăpățînare — au înmuiat în dese rînduri pămînturile dornice să primească mirabila sămînță, ele nu au avut puterea să tulbure prea mult liniștea gospodarilor ogoarelor bănățene. Cu un plus de precizie și chiar de subtilitate în organizarea muncii pe tarlale, ei au izbutit, aproape pretutindeni, să contracareze evoluția condițiilor meteo, foarte departe de ceea ce se cheamă timp ideal pentru desfășurarea lucrărilor actualei campanii, perioadă densă și febrilă, hotărîtoare pentru soarta recoltei din acest an. La Dracșina, în raza stațiunii pentru mecanizarea agriculturii din Sacoșul Turcesc, județul Timiș, ori în perimetrele vegetale ale întreprinderii agricole de stat Pecica, județul Arad — după ce mai bine de 13 zile inginerii Nicolae Stănescu și respectiv Ioan Tîrlea îi învățaseră practic pe oameni să țină permanent cerul sub observație și să atace rapid cu formațiile de tractoare și semănători atunci cînd frontul ploilor slăbea, după 13 zile și tot atîtea nopți de neodihnă, se raporta lapidar prin stația de radio „operativelor" forurilor de resort — finalizarea semănatului.

Există aici, în cîmpia sud-vestică a țării, în această primăvară în care puține zile s-au nimerit să fie albe, fără pic de ploaie și de vînt, o strategie a muncii spornice, fără odihnă, o strategie a competenței oamenilor pusă în slujba comandamentului esențial al campaniei — încheierea grabnică a semănatului porumbului. Ce poate fi mai convingător în această idee decît exemplul mecanizatorului Francisc Rick, care zilnic realizează la semănat 22 hectare, fără de numai 11 stabilite în grafic. Cum ? vă veți întreba. „Totul e să începi lucrul cînd se ivesc zorile și să-l închei cînd se întunecă" — răspunde nu numai Francisc Rick, dar chiar și primarii comunelor Lovrin, Lenauheim și Seleuș, Petre Milităroiu, Ioan Bota și Ioan Trut, care împreună cu mecanicii de la atelierele S.M.A. și țăranii cooperatori atestați lucrează pe tractoare nu numai atunci cînd mecanizatorii servesc cele trei mese calde în cîmp. Este foarte adevărat. În același timp, că pe traseul înfierbîntat al actualei campanii agricole în cele două județe la care ne referim, Arad și Timiș, nu s-a reușit încă totul să se recupereze din restanțe, ele trenind încă în zonele dinspre Utinis, Socodor, Bethausen, Găvojdia, Făget, Boldur și Lugoj, dar — așa cum ne asigurau aseară Petre Glăvan, directorul general al forului de resort Arad și respectiv Zoltan Naghi, directorul general adjunct la Direcția agricolă a județului Timiș — măsurile suplimentare adoptate operativ de comandamentele județene și locale privind organizarea în aceste zone a unor acțiuni de întrajutorare cu mijloace mecanice, prelungirea duratei de semănat de la 10 ore pînă la 15 ore zilnic, respectarea calității lucrărilor, vor crea posibilitatea ca în această săptămînă, printr-un efort susținut, semănatul porumbului să fie încheiat.

Starea de necesitate a porumbului înseamnă acum, aici, în Cîmpia Banatului, hotărîrea oamenilor, acțiunea lor simultană pentru a pregăti, așa cum se cuvine, cîntecul de mîine al rodniciei.

GEORGE DINU

Brăila promite un an al porumbului!

Miercuri, 26 aprilie, cooperativele agricole de producție din județul Brăila au raportat încheierea însămînțării porumbului, iar astăzi, joi, 27 aprilie, același lucru îl vor face mecanizatorii, inginerii și tehnicienii din întreprinderile agricole de stat. Știrile sînt certe, ni le-a confirmat tovarășul inginer Emil Bălăuță, directorul Direcției agricole județene. Așadar, aici, acum, de-a stînga și de-a dreapta fluviului, pe 120 222 hectare (62 100 hectare în C.A.P. și 58 122 hectare în I.A.S.) s-a pus punct actului final al asprei solemnități a încorporării în sol a porumbului. Germenii din care, peste puțin timp, se vor înălța lăncile „plantei rege" — expresie ce se dovedește de la zi la zi a nu mai fi o simplă metaforă — au fost tezaurizați sub brazde. La Brăila, principala etapă a campaniei de primăvară s-a sfîrșit. Greul a trecut, greul vine. 1978 este taxat a fi aici, în județ, un an al porumbului. Vestea au adus-o ploile care au căzut în cantități de peste 100 litri pe metru pătrat, chiar în nefasta, dar tradițională „pungă secetoasă" (cursul acesteia începe dincolo de Făurei, trece Dunărea în Dobrogea, pentru ca să revină și să se rotunjească în jurul Însurăților). Aceleași ploi care au prelungit nefiresc actuala campanie a porumbului. Fiindcă primăvara începuse frumos, aproape idilic. Tractoarele presărau vîntul cu decibelii motoarelor, iar pămîntul cu semințele din semănători. În județ se terminaseră cu bine însămînțatul inului pentru ulei (pe 2 000 hectare), plantatul cartofilor timpurii (pe 500 hectare), semănatul lucernei (pe 3 300 hectare), al plantelor medicinale (pe 1 460 hectare) ; se terminaseră culturile semincere de mazăre, ceapă și butașii de sfeclă de zahăr, în vii se încheiaseră tăierile pe întreaga suprafață, iar terenul fusese pregătit pe 2 000 hectare pentru floareasoarelui și se fertilizaseră cu îngrășăminte chimice peste 50 000 hectare din cele destinate porumbului. Sub soare pămîntul părea amabil și afabil și peste tot se primenea cu semințele primăverii. (Adevărul este că în unele locuri aparținînd C.A.P.-urilor Romanu, Viziru și Valea Cinepii, nu se adunaseră încă toate resturile vegetale ale trecutei recolte.) Acestea se petreceau în primele zile ale lui aprilie. Se spera ca în 2—3 zile să fie terminată însămînțarea sfeclei de zahăr și a celorlalte culturi din epoca întîi, la jumătatea celei de-a doua decade a lunii să se încheie însămînțarea florii-soarelui și, concomitent, să se treacă cu toate forțele la pregătirea terenului pentru însămînțatul porumbului.

Atunci au început ploile. Cînd le doreai mai puțin. În unele locuri, indicate ar fi fost pentru lucru amfibiile, nicidecum tractoarele. Bineînțeles că nu se putea lucra. Vechile planificări au fost date peste cap. Comandamentele județean și comunale pentru agricultură au fost nevoite să reorganizeze întregul dispozitiv, timpul, care pînă atunci se măsura în săptămîni și zile bune pentru lucru în cîmp, a început să fie măsurat în ore și minute. Mulți și-au readus aminte că ziua are 86 400 secunde, nici una nu trebuia pierdută. Și nu s-a pierdut. S-au organizat schimburi prelungite de lucru, s-a organizat schimbul doi. Mecanicii din atelierele S.M.A.-ului, motopompiștii de la irigații, toți cei care știau să conducă au trecut pe tractoare. Ceea ce înainte era oarecum o modă (semănătorile S.P.C. 8 adaptate din S.P.C. 6) în acele zile a devenit metodă. În nopțile favorabile se pregătea terenul. Nu mult, ci atît cît să se asigure front de lucru semănătorilor pentru două zile. Dacă s-ar fi pregătit pentru mai multe, ploile care căpătaseră frecvență de metronom ar fi bătătorit pămîntul, operația ar fi trebuit reluată. Comuniștii au făcut o mobilizare de forțe nemaipomenită. N-am scris niciodată, despre falsul eroism, provenit din naivitate ori din dificultăți scornite. Destule nopți și zile am petrecut în această campanie pe cîmp, printre mecanizatori. Dar nu mă sfiesc să afirm că ceea ce am văzut în unele locuri eroism se cheamă. Veritabil test de aptitudini și atitudini au fost ploile din această primăvară pentru oamenii bărăganului brăilean. Multă vreme îmi va stărui pe retină imaginea femeilor din comuna Unirea care, muiate pînă la piele, lîngă semănători, așteptau să conteneacă ploaia. Le-am întrebat de ce nu se duc acasă, tot nu vor putea lucra imediat „după". M-au lăsat fără replică :

— Nu ne jucăm cu porumbul nostru.

Notez aici numele a zece tractoriști pe care într-o noapte i-am găsit tăind șoselele de lumină în bezna solelor și lucrînd pămîntul la Tudor Vladimirescu și Scorțaru Vechi : Ganea Stan, Mindroiu Niță, Dumitru Albert, Zainea Ion, Radu Șișu, Tătăruș Ion, Tudor Neculai, Dache Ion, Buzea Bogdan, Zmeu Ștefan. Iar gestul lui Doagă Gheorghe, șeful secției nr. 5 de mecanizare, de la S.M.A. „1 Mai", care le alunga frigul din oase, cu ceaiul din uriașul său termos, l-aș fi vrut repetat la infinit și pe toate ogoarele Brăilei. Am văzut dîrzenia cu care cooperatorii din Însurăței, nevoiți în ultima clipă să „întoarcă" cîteva sute de hectare cultivate în toamnă cu grîu, au lucrat pentru ca în numai cîteva zile să le reînsămînțeze cu porumb. Am văzut frumoase gesturi de întrajutorare. C.A.P.-urile Brăila, Romanu, Chiscani, Valea Cinepii, Unirea, Ianca, Plopu, Oprișenești, Ciineni și Drogu care au terminat semănatul porumbului încă de duminică au întins o frățească mînă altora rămase în urmă.

În Insula Mare a Brăilei, dincolo de sălcii, 650 de tractoare și 210 semănători n-au avut în aceste zile și nopți nici o clipă de răgaz. Cine s-a remarcat în mod deosebit ? I-am întrebat pe ing. Ion Vlad, directorul general al întreprinderii. „Tehnicianul Gheorghe Stroe (ferma Băndoiu), ing. Radu Pavel (ferma Plopu), ing. Teodor Ganea (ferma Lupoiu). Dintre mecanizatori, s-au remarcat... toți, fără deosebire. Lor le datorăm faptul că în această primăvară, în condiții dificile în Insulă s-au însămînțat 30 000 hectare cu porumb".

Și tot lor, aș adăuga, le datorăm și faptul că din nou, în acest an, aici, soarele va răsări și va apune în porumb. Peste tot, în Insulă, dar și pe terasa din stînga fluviului, specialiștii m-au asigurat că porumbul a fost încorporat tuturor regulilor agrotehnice și că tocmai datorită rezervelor de apă create de ploi Brăila promite un an al porumbului.

MIRCEA BUNEA

Și dumneata poți fi omul-lumină !

(Urmare din pagina 1)

cauze, și nu puține, deși la fel de putrede sub aspect moral. Niște interese meschine — financiare sau de intimitate — niște orgolii stupide, o anumită dezabuzare, rezultat al unei prea îndelungi staționări într-un post, frica de a-ți lua și tu o răspundere (căci orice element al noului presupune și o asumare de risc) fac din unii niște biete ființe tîrîtoare. Și astfel, transformarea treptată într-o mai mică sau mai mare reptilă (dacă nu devii conștient de acest fapt și nu iei măsuri ferme cu tine însuți) devine ceva de la sine înțeles. Te obișnuiești cu statul la soare și-ți vine — tot așa de... firesc — să muști imediat pe cineva — după opinia ta — începe să biziie prin preajmă cu cine știe ce inițiative în fața cărora și tu ar trebui să miști (măcar) un deget.

Or, o idee nouă este un zbor, o deplasare...

Ce să mai vorbim de o invenție, de o descoperire ! Sau de întrebarea dacă — ceea ce se face în domeniul tău — este într-adevăr totul bun sau nu ? Sau, dacă nu ar putea fi ceva și mai bun ?

Șarpele din fabula lui Gorki nu privea nici cerul (ce ar fi însemnat să vadă cît e de sus ?), nici adîncurile văilor dintre munți (l-ar fi apucat, pur și simplu, amețeala !). Nu era mai simplu să-și privească doar propria coadă, să se bucure de fericirea statului pe loc, să guste din plăcerea stagnării ?

E firesc, deci, de ce șarpelui din fabulă, șoimul i se părea de-a dreptul un nebun.

„Un scrintit !" — iată caracterizarea pe care, printr-o explicabilă similitudine, un oarecare cutărică i-o dă vreunui tovarăș al său care — vezi, doamne — are prostul obicei de a-și lăsa capul să producă idei sau să formuleze, cel puțin, niște întrebări. „Ce e asta ?, se simte deranjat cutărică (mai ales dacă are o funcțioară, acolo, și el) și negăsind un mijloc mai rapid de a scăpa de individul care-i inoportunează letargia îl aruncă pe respectivul (ce ciudată similitudine, iarăși cu șarpele din fabulă !) în... tagma dezechilibraților mintali. „Dacă ar fi un om sănătos, și-ar vedea de treburile lui..." (parcă am citit undeva de curînd aceste vorbe ?), lansează o caracterizare tovarășul Cutărică cel deranjat. Și uite-așa (unele exemple s-au publicat, tot recent, în prezenta revistă), „nebunul" venit cu ideea, dacă are nenorocul să-l întîlnească în drum pe respectivul, simte, pleznindu-l peste obraji, epiderma rece, reptilească, a refuzului.

Foarte interesant : totul făcut sub imperativul nevoii de înțelepciune..., de seriozitate..., și sub tonul care rezultă din așezarea pe primul plan a... intereselor majore !

Desigur, sînt și destui nebuni adevărați pe lume. Locul lor este în ospiciu și ei ajung să se trateze acolo. Nu despre ei vorbim, căci calificativul pe care-l primea șoimul lui Gorki nu era rezultatul unui consult medical, ci încercarea de înfundare a unui mod de gîndire.

Vorbind despre așa-zisa nebunie a celor ce cu îndrăzneală se luptă să sporească suma de valori (deci de înțelepciune) a acestei vieți ne gîndim la faptul că, în epoca actuală, omenirea nu numai că nu mai este în fața antediluviană a reacției șarpelui care incolăcește ideile noi, dar a trecut de mult într-o fază cu mult superioară, aceea a provocării acestor idei. Exemplele cele mai bune din întreaga lume și de la noi, deoltfel, arată străduința de a-l convinge pe fiecare om că el este capabil să fie autorul unor idei valoroase. Mai mult : nici nu se mai așteaptă ca noutățile să vine de la sine. Ele sînt planificate. Chiar cu termene. Iar dacă nu apar, s-au găsit metode de a li pur și simplu stoarse. În orice caz, nimic, azi, în lume, nu se mai refuză, oricît de mică ar fi sugestia cuiva pentru rezolvarea uneia sau a alteia dintre probleme și indiferent dacă o soluție este utilizabilă imediat sau nu.

...Undeva, într-o țară, m-a impresionat existența în autobuze a unor afișe pe care erau reprezentate niște becuri aprinse ce semănau cu niște capete de oameni. „Și dumneata, indica un deget, spre cel ce privea afișul, și dumneata ai o minte care poate produce idei. Pune-le în valoare !"

O atitudine profund umană. Contemporană. Profund progresistă. Un îndemn care dă omului pofta de zbor a șoimului din fabulă.

Să facem, deci, rost de acele nuiele cu care, acolo unde mai e cazul, se cere pleznit peste coadă incolăcitorul șarpe al stagnării.

Trăiască fiii muncii !

(Urmare din pag. 1)

teriorial administrative, ridicîndu-se astfel nivelul răspunderii fiecărui colectiv, fiecărui om al muncii față de buna gospodărire a avutului obștesc, față de îndeplinirea planului de producție, pentru ca orice activitate să devină astfel eficientă, scopul final al fiecărei activități fiind realizarea de beneficii și participarea oamenilor muncii la aceste beneficii. Se afirmă, astfel, tot mai mult, o nouă concepție față de muncă, o concepție revoluționară menită să ducă la transformarea cantității într-o nouă calitate știut fiind că toate aceste transformări se oglindesc într-un mod pozitiv asupra nivelului de trai al poporului. Ajunși aici, ne amintim că în bilanțul acestui 1 Mai se înscrie un fapt de largi și profunde semnificații : majorarea retribuțiilor la aproape toate categoriile de oameni ai muncii, realizîndu-se astfel creșterea mai accelerată a gradului de civilizație și bunăstare a întregului popor — țel și rațiune supremă ale întregii politici a Partidului Comunist Român. Multe colective de oameni ai muncii vor putea raporta cu ocazia acestui **întîi mai** înfăptuirea uneia dintre măsurile fără precedent în istoria noastră : trecerea, conform hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului, la reducerea treptată a săptămînii de lucru, măsură care a cuprins un mare număr de oameni ai muncii și, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Cuvîntarea rostită la Conferința Națională a femeilor, măsura a cuprins mai ales un mare număr de femei.

Toate aceste remarcabile realizări pe care le dobîndim prin efortul tuturor oamenilor muncii — bărbați și femei români, maghiari, germani și de alte naționalități, tineri și virstnici — strîns uniți în jurul partidului, al secretarului său general, atestă cu putere justețea politicii interne și externe a partidului nostru comunist, capacitatea sa de mobilizare a maselor, capacitatea sa de a conduce cu fermitate și competență întreaga activitate de construcție socialistă, de ridicare pe noi trepte de civilizație și progres a patriei noastre.

În lumina fierbinte a acestui început de mai, cînd oamenii muncii se întrec să înscrie în cartea patriei noi izbînzi, cînd inimile oamenilor de pretutindeni sînt chemate să se apropie mai mult unele de altele, ne revin în memorie, ca o adevărată urare a primăverii, a primăverilor pentru oameni, cuvintele entuziaste ale poetului, pe care sîntem îndemnați să le *rostim și noi :* „Trăiască fiii muncii, din fabrici și din brazde".

Este urarea pe care și-o face Sieși o țară întreagă, o țară a muncii și a dreptății, o țară a luminii și a libertății !

Forumul național al femeilor — la ceasul în care ideile trec în viață

Eveniment politic de largă însemnătate și de bogate semnificații, relevantă expresie a democrației socialiste în acțiune, înaltul forum al mișcării de femei din România — conferința națională a tovarășelor noastre de muncă și viață —, și-a desfășurat lucrările sub semnul marilor idei cuprinse în cuvîntarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. A fost — ca toate marile dialoguri ale celui dintîi fiu al neamului cu neamul său, cu categoriile cele mai largi ale poporului — una din acele cuvîntări care, prin densitatea de diamant a ideilor, prin profunzimea lor, prin cuprinderea largă și nuanțată a unei problematici complexe, prin perspectivele deschise, se înscriu în acel memorabil corpus de documente prin care o țară și un popor își legitimează, în timp, ființa istorică, principiile prin care își definesc devenirea, aspirațiile ce le leagă de viitor. A fost, în același timp, ca toate marile dialoguri cu țara ale secretarului general al partidului, una din acele cuvîntări care, prin ceea ce am numi vibrația lor umană, căldura lor, înalta grijă, decurgînd din poziția programatică a partidului față de om, față de interesele, nevoile, năzuințele lui, au făcut ca inimile milioanelor de femei din această țară, alături de toate inimile care bat pentru țară, să fie una, să bată la fel, în unisonul dragostei și recunoștinței față de cel care cîrmuiește munca, viața, destinul națiunii noastre socialiste.

A fost un emoționant omagiu adus femeii muncitoare a acestei țări. Un omagiu rostit cu căldura pe care — așa cum cîrmaciul destinului național ne învață — i-o datorăm. Căldura este cea care crecază viața. Căldura e cea care smălțuiește cu flori cîmpiile noastre. Căldura urcă sevele în orengi, căldura face să înflorească și cuvîntul, cuvîntul pe care buzele noastre îl datorează femeii, tovarășei noastre de muncă și viață, al cărei rol în societatea românească de azi — așa cum sublinia secretarul general al partidului — se afirmă tot mai pregnant în toate domeniile de activitate, în creația materială și spirituală, în răspunderile obștești și, în același timp, în răspunderile umane, în creșterea și formarea generațiilor tinere, în consolidarea familiei, în promovarea și apărarea valorilor etice ce alcătuiesc codul nostru de viață, mîndria și demnitatea noastră, în răspunderile pentru ceea ce, cu o fericită și edificatoare expresie, tovarășul Nicolae Ceaușescu numea **„asigurarea tinereții poporului, a însuși viitorului tînăr al națiunii noastre socialiste"**. În România acestor ani — ani al căror focar de idee și faptă a fost Congresul al XI-lea al partidului, declanșatorul unui nou avînt revoluționar al energiilor creatoare ale poporului — femeile ocupă, în producția industrială, o pondere de aproape 40 la sută, iar în unele ramuri, cum e industria ușoară, de circa 80 la sută, ele dețin o poziție dintre cele mai importante în producția agricolă, unde reprezintă peste 58 la sută din populația activă, ele se afirmă major, cu preponderență pondere în totalul forței de muncă, în multiple alte domenii, ca învățămîntul, cultura, rețeaua sanitară, comerțul și serviciile publice, ele îndeplinesc importante mandate obștești, misiuni de înaltă răspundere pe toate treptele organizării sociale, în conducerea unităților economice, a instituțiilor de diverse profiluri, în aparatul de partid și de stat. E, în toate acestea, reflectarea uneia din cele mai mari,

mai nobile cuceriri ale socialismului în România — consemnată ca atare în Programul partidului — însemnînd asigurarea deplină, asigurarea în fapt, nu prin simple declarații de intenții, a egalității în drepturi a femeilor, crearea tuturor condițiilor pentru fructificarea și afirmarea energiilor lor în cîmpul întreg al creației românești. E, în același timp, o dovadă, o inestimabilă mărturie, țesută din milioane de fapte, spre care cifrele de mai sus trimit doar o sugestie, a pasiunii cu care femeile României de azi participă la eforturile eroice ale poporului pentru înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale a partidului, pentru trecerea la o nouă calitate în întreaga activitate economică și socială, pentru înflorirea continuă a țării, pentru înflorirea continuă a vieții noastre.

„Iată de ce — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — **doresc ca, de la înalta tribună a acestui forum democratic al femeilor, felicitînd întregul nostru popor pentru tot ceea ce a realizat, să adresez în mod deosebit, în numele conducerii partidului și a statului, precum și al meu personal, milioanelor de femei din țara noastră, — muncitoare, țărănci, intelectuale, românce, maghiare, germane și de alte naționalități, tinere și vîrstnice — cele mai calde felicitări pentru minunatele lor realizări în toate domeniile de activitate, precum și urări fierbinți de noi și noi succese în măreața operă de ridicare a României pe culmi tot mai înalte de progres, civilizație și bunăstare, în întărirea independenței și suveranității patriei !"**

În condițiile înaltului dinamism care caracterizează, în acest ceas istoric, evoluția societății noastre pe toate planurile, în condițiile regîndirii, ale reevaluării calitative a întregii noastre activități, a tuturor valorilor și etaloanelor de referință, pentru adecvarea lor cît mai grabnică la marile exigențe ale timpului, ale lumii contemporane, devine — a arătat secretarul general al partidului — mai mult decît necesară, devine obligatorie perfecționarea continuă a cadrului de participare a femeilor la viața economico-socială, perfecționarea mijloacelor de sporire a acestei participări, a eficienței ei. O atenție hotărîtă a fost acordată, în acest sens, în cuvîntarea secretarului general, asupra unor îndatoriri, încă restante, în folosirea deplină, eficientă, în toate compartimentele vieții noastre, a uriașului rezervor de forță de muncă și de creație pe care îl reprezintă femeile, spiritul lor gospodăresc, de ordine și de disciplină, devotamentul lor în slujirea patriei, a socialismului, priceperea, competența lor, probate în atîtea prilejuri, afirmate în atîtea fapte de preț. Se impune, în același timp — fapt pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a accentuat, în cuvîntare cu o deosebită tărie — promovarea mai hotărîtă a femeilor în munci de răspundere, în toate forurile puterii politice și de stat, în partid, în guvern, în ministere, în economie și în cultură, în organizațiile de masă și obștești.

Puternica impresie produsă asupra delegatelor la Conferință — asupra tuturor femeilor țării, a tuturor inimilor care bat pentru țară — de cuvintele secretarului general al partidului, constituite într-un magistral sistem de idei, cu eficiență practică deopotrivă imediată și de durată, luminînd noi și generoase perspective asupra muncii și vieții femeii în România, s-a exprimat printr-o vibrantă manifestare de stimă, de dragoste și recunoștință față de partid, față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, promotorul afirmării femeii în societatea noastră, al ocrotirii mamei, a copilului, a familiei, al creării unor condiții de trai menite să ridice mereu demnitatea omului. Însești măsurile enunțate în cuvîntare pentru ușurarea muncii și a vieții femeilor, pentru despovărarea lor de multe din greutățile ce încă le mai apasă umerii, s-au constituit ca o nouă, prețioasă dovadă a consecvenței acestei politici, promovate și dirijate sub veghea trează a cîrmaciului destinelor noastre.

O aleasă prețuire, un unanim, cald și impresionant sentiment de dragoste, de respect, de mulțumire pentru aportul de mare preț înscris în conceperea și traducerea în realitate a măsurilor stabilite de conducerea partidului în vederea creșterii continue a rolului femeii în societatea noastră, pentru sprijinul și pentru îndrumările pe care le acordă mișcării de femei, au fost exprimate față de tovarășa Elena Ceaușescu, eminentă personalitate a vieții politico-sociale și științifice, înalt exemplu, pentru toate femeile, de muncă și de existență închinate patriei, poporului, idealurilor socialismului și păcii în lume.

Desfășurată sub aceste auspicii, Conferința națională a femeilor s-a înscris ca un moment important, ca un eveniment politic cu rezonanțe ample, reliefînd, odată cu succesele unei vaste și rodnice activități, direcțiile viitoare de muncă într-un domeniu de vitală însemnătate pentru ascensiunea patriei, a civilizației noastre socialiste. Îndemnul și chemarea adresate femeilor de tovarășul Nicolae Ceaușescu — **îndemnul și chemarea de a-și consacra toate forțele înfăptuirii mărețului Program al partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și a comunismului în România** — vor rodi în noi și încărcate de semnificație fapte închinate țării.

Am auzit, din sala conferinței, cum, prin buzele femeilor ei, vorbește Țara, maica noastră Țara. Femininul acestui cuvînt ne duce cu gîndul la maicele noastre, cele din capul vremii, care au tors la opaiț firul de aur al gîndului, al simțirii, al graiului nostru, l-au răsucit, l-au ales, l-au țesut, pînă ce ne-au dăruit brocartul sfînt și strălucitor al Țării de azi, al neamului nostru de azi. Sîntem fiii acelor maici, ale căror daruri de vrednicie și duh au trecut în noi. Ai acelor maici pe care, azi, le omagiem prin urmașele lor, la fel de vrednice, care muncesc cu neostenească alături de noi, care ne cresc copiii, care ne duc mai departe neamul, care-i fac tinerețea, care-i fac viitorul. Și cărora — încă o dată — le-am adresat, în aceste zile, acel cuvînt ce, după Țară și după Mamă, e cel mai scump mărțișor pe care poate să-l dăruie, în transparențele ei de luceafăr, limba română : Mulțumesc.

I. OLTEANU

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În ziua de 25 aprilie, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, s-au desfășurat lucrările Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Comitetul Politic Executiv a examinat, dezbătut și aprobat o serie de rapoarte și propuneri privind importantele aspecte ale vieții noastre economico-sociale. Pornind de la realitatea imediată — creșterea gradului de mecanizare a muncii în toate sectoarele economiei naționale, urmare firească a amplului proces de industrializare a țării, avînd drept consecință dezvoltarea și diversificarea parcului de mașini, utilaje și instalații, deci și sarcini tot mai complexe în fața unităților însărcinate cu activitatea de reparații — Comitetul Politic Executiv a examinat și aprobat raportul și propunerile cu privire la îmbunătățirea organizării executării reparațiilor capitale ale mașinilor, utilajelor și instalațiilor, raportul în legătură cu rezultatele analizei de reglementare a stocurilor de materiale existente la 1 ianuarie 1978, un raport privind situația protecției muncii în anul 1977, stabilind o serie de măsuri și sarcini concrete pentru îmbunătățirea în continuare a activității în aceste domenii.

Comitetul Politic Executiv a examinat, de asemenea, modul în care sînt aplicate prevederile Legii privind controlul provenienței unor bunuri ale persoanelor fizice care nu au fost dobîndite în mod licit. S-a stabilit intensificarea activității pentru prevenirea îmbogățirii unor persoane prin mijloace ilicite, pentru aplicarea cu fermitate a legilor statului, a principiilor eticii și echității socialiste.

În cursul aceleiași ședințe, tovarășul Nicolae Ceaușescu a informat despre întîlnirea și convorbirile avute cu tovarășul Todor Jivkov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria, cu prilejul inaugurării lucrărilor de construcție a Complexului hidrotehnic Turnu Măgurele — Nicopole.

Comitetul Politic Executiv a dat o înaltă apreciere rezultatelor noului dialog româno-bulgar la nivel înalt, care se înscrie ca un moment de seamă în evoluția ascendentă a relațiilor bilaterale, marcînd o contribuție de mare importanță la întărirea solidarității frățești și a conlucrării multilaterale dintre țările, partidele și popoarele noastre, în interesul edificării socialismului în România și Bulgaria, al cauzei generale a socialismului și păcii în lume.

În continuarea ședinței, tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat o informare cu privire la vizita de stat întreprinsă împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu în Statele Unite ale Americii, la invitația președintelui Jimmy Carter și a doamnei Rosalynn Carter.

Comitetul Politic Executiv și-a exprimat profunda satisfacție față de rezultatele deosebit de rodnice ale acestei vizite, apreciind-o ca un mare succes politic, ca un eveniment de cea mai mare însemnătate, cu profunde consecințe pe planul raporturilor bilaterale și de amplă rezonanță în sfera vieții internaționale. Subliniind caracterul intens de lucru și orizontul larg al convorbirilor oficiale dintre președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Jimmy Carter, Comitetul Politic Executiv consideră că dialogul la cel mai înalt nivel româno-american deschide noi perspective colaborării dintre România și S.U.A., în interesul celor două țări, al cauzei cooperării și păcii internaționale.

Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii

În dimineața zilei de 25 aprilie a.c. s-au deschis în Capitală, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Consiliului Național al Oamenilor Muncii, lucrările plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost întîmpinat, la sosirea în sală, cu deosebită căldură și însuflețire de participanții la lucrările plenarei.

La propunerea Biroului Executiv — a cărui ședință s-a desfășurat în aceeași zi — plenara a aprobat în unanimitate următoarea ordine de zi :

1. — Raportul cu privire la desfășurarea adunărilor generale ale oamenilor muncii, care au avut loc în perioada ianuarie—februarie 1978, și modul în care au fost aplicate hotărîrile adoptate de Consiliul Național al Oamenilor Muncii din octombrie 1977 ; cu privire la activitatea politică și cultural-educativă de masă desfășurată de consiliile oamenilor muncii pentru îndeplinirea sarcinilor din planul național, cu privire la angajamentele de depășire a planului pe anul 1978 ;

2. — Raport privind analiza pe bază de bilanț a rezultatelor economico-financiare obținute în anul 1977 și în trimestrul I al anului 1978 :

3. — Cu privire la îmbunătățirea Legii retribuirii după cantitatea și calitatea muncii :

4. — Proiectul Legii cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat ;

5. — Unele probleme organizatorice.

Plenara a adoptat măsuri privind îmbunătățirea organizării consiliilor de conducere ale ministerelor și altor organe centrale de stat.

N. R. Întrucît la ora închiderii ediției lucrările Plenarei se desfășoară încă, asupra acestui important eveniment vom reveni în numărul viitor al revistei.

Starea de creaţie, starea

1978. „Vă promit să rămîn în continuare alături de uzină, de oamenii ei. Cu fapta şi cu gîndul".

„Am ajuns în cea mai înaltă cinste muncitorească nu pentru că mă numesc Vasile Iscru şi nici pentru că am fost condamnat la moarte, ci pentru că am muncit toată viaţa cu ambiţie şi seriozitate, acceptînd toate expresiile limbii române, mai puţin pe cea care zice nu pot !"

După 40 de ani de serviciu în cadrul aceleiaşi unităţi, comunistul Vasile Iscru, Erou al Muncii Socialiste, a ieşit la pensie şi, după un obicei pe cale de a deveni tradiţie, tovarăşii de muncă de la Întreprinderea „23 August" din Capitală l-au sărbătorit, zilele trecute, cu respect, cu discursuri şi cu flori. Tulburătoare prin esenţa şi prin semnificaţiile ei, de preţuire a muncii în preajma zilei de 1 Mai, Ziua Muncii, festivitatea la care ne-a fost dat, recent, să fim martori şi care a serbat, totodată, pe fruntaşii în producţie ai anului 1977, a adus în faţa microfonului, mai degrabă emoţionaţi decît sobri, bărbaţi şi femei din toate generaţiile, unii mai vîrstnici, alături de care, cu decenii în urmă, Vasile Iscru a făcut pionierat în moderna uzină de astăzi, alţii mai tineri, pe care Vasile Iscru i-a învăţat nu doar legile meseriei, ci şi pe acelea ale cinstei şi devotamentului, subliniind cu toţii — inclusiv prim-secretarul Comitetului de partid al sectorului 3, Vasile Carolică — importanta contribuţie a aceluia care, timp de aproape 30 de ani a îndeplinit cu succes funcţia de mecanic şef al întreprinderii socotită, pe bună dreptate, mecanicul şef al industriei româneşti.

Rememorînd, se cade să spunem că biografia lui Vasile Iscru poartă însemnele unei întregi generaţii. S-a născut la 16 aprilie 1918, în satul Racoţi, de lîngă Tismana, într-o familie cu 11 guri la masă şi cu puţine mijloace de a le hrăni. Silit de împrejurări, a pornit devreme la drum, spre a-şi face un rost şi a cîştiga o bucată de pîine. S-a înscris la o şcoală de arte şi meserii, la Baia de Aramă, devenind repede cel mai bun elev al clasei, distingîndu-se „prin talentul de a repara orice". Numai că, rămînînd pe neaşteptate orfan de amîndoi părinţii, s-a trezit în imposibilitatea de a mai achita piperatele taxe de şcolarizare, o cheltă publică instituită de colegi şi de părinţii acestora salvîndu-l de la exmatriculare.

■

„Părăsesc uzina cu fruntea sus, cu conştiinţa că mi-am făcut datoria pînă la capăt. Uzina a fost mereu prima mea casă şi în toate împrejurările, fără excepţie, am pus interesele ei mai presus de cele ale mele sau ale familiei. Uneori, recunosc, am ridicat tonul sau am semnat sancţiuni drastice, dar fiecare acţiune a mea a urmărit mersul înainte al producţiei, întărirea prestigiului întreprinderii. Dacă unitatea noastră a ajuns astăzi cunoscută prin produsele ei nu doar în ţară, ci în întreaga lume, asta se datorează, cred eu, mai puţin nouă, celor 3 Eroi ai Muncii Socialiste care muncim aici, Buruc, Antonache şi Iscru, cît străduinţei întregului colectiv de oameni destoinici şi perseverenţi, de minunaţi comunişti. Am convingerea că sînt în uzină asemenea nouă zeci şi sute de lucrători de nădejde, care fac cinste întreprinderii şi industriei româneşti" (din cuvîntul lui Vasile Iscru la festivitatea amintită).

■

S-a întîmplat, însă, ca în anii aceia nesiguri, cînd stafia şomajului bătea la porţile multor fabrici şi uzine, diploma de meseriaş să nu-i slujească lui Vasile Iscru cine ştie ce. Ca să se poată întreţine, a cărat cu spatele şi a secerat cu ziua. Apoi, cu numai 7 lei pe zi şi locuind în condiţii care semănau mai mult a lagăr, barăci nesfîrşite înconjurate cu sîrmă ghimpată, s-a angajat pe şantierul unei uzine pe care Malaxa o construia la Tohanu Vechi, de unde s-a întors repede acasă, la 2 mai 1938 — în urmă cu 40 de ani fără cîteva zile — devenind muncitor al întreprinderii ce poartă astăzi numele de „23 August". Viaţa plină de privaţiuni, munca de salahor dintr-o fabrică intrată sub călcîiul trustului german „Rogifer" şi pusă să producă obuze de tun, lungile perioade de şomaj, în general, atmosfera de nesiguranţă şi derută din anii premergători războiului l-au îndreptat pe tînărul Vasile Iscru către mişcarea comunistă, în curajul şi ideile căreia a distins sensul destinului său, găsind, totodată, reazem moral şi lumină. Mobilizat în 1941, a făcut, mai întîi pe front, apoi în rîndul ostaşilor şi ofiţerilor diviziei a IX-a infanterie, încartiruită pe malul mării, propagandă comunistă şi a împrăştiat manifeste antihitleriste, devenind unul din inamicii căutaţi de poliţia antonesciană. Ba, mai mult, mareşalul a pus pe capul lui Vasile Iscru un premiu de 100 000 de lei ! Hărţuit, ascunzîndu-se ici şi colo, mîncînd rădăcini şi peşte crud, căutînd un ultim refugiu în deltă, Vasile Iscru va cădea pînă la urmă şi — după schingiuiri barbare şi un simulacru de proces — va fi condamnat la moarte. Fără drept de recurs. Numai că ceasul istoriei bătuse pentru duşmanii dinăuntru şi dinafară ai poporului român, ziua de 23 August 1944, care l-a găsit pe Vasile Iscru în detenţie, în aşteptarea plutonului de execuţie, însemnînd eliberarea unei ţări de sub jugul fascist şi eliberarea unui patriot din închisoare.

■

„Nu vreau să par modest şi să zic că n-am făcut mare lucru pentru uzină. Am făcut. Pe fiecare o sută de metri pătraţi se poate vedea o contribuţie, cît de mică, a bătrînului Iscru. Dar uzina a făcut şi mai multe pentru mine. Mi-a oferit satisfacţii nenumărate, clipe de bucurie, la fiecare dare în funcţiune, la fiecare produs nou. Mi-a dat personalitate. M-a ajutat, prin forţa colectivului ei, să mă perfecţionez, să învăţ. M-a făcut cunoscut. Titlul de Erou al Muncii Socialiste, pe care l-am primit în cea mai fericită zi a vieţii mele din mîna tovarăşului Nicolae Ceauşescu, aparţine în egală măsură uzinei, oamenilor ei. Astăzi, cînd ies la pensie, plec liniştit, căci am convingerea că las uzina, locul meu de muncă pe care l-am servit aceşti ani cu abnegaţie, pe mîini bune".

■

După atîtea întîmplări, omul care văzuse moartea cu ochii larg deschişi ar fi avut, poate, dreptul la un răgaz pentru refacere. Dar Vasile Iscru a dovedit atunci, o dată în plus, că aluatul din care e alcătuit nu-i cel al bărbaţilor de rînd. S-a înrolat din nou, a luat parte la luptele pentru eliberarea Budapestei şi a ajuns cu trupele române pînă în Munţii Tatra. Revenit la Bucureşti, în 19 aprilie 1945, n-a stat nici o zi acasă, ci s-a întors imediat la uzină, împins parcă de un resort tainic. A găsit o uzină distrusă de război, cu oamenii istoviţi, dezorientaţi şi trişti. S-a apucat de lucru, reuşind nu numai să-şi îndeplinească exemplar sarcinile primite, ci şi, alături de ceilalţi comunişti ai unităţii, să-i mobilizeze pe lucrătorii din jur la o muncă titanică, desfăşurată nu după orar, ci după necesităţi, la reconstrucţia uzinei. Muncind cît doi, dormind şi mîncînd pe apucate, văzîndu-şi soţia mai mult la locul de muncă, la staţia termică, decît acasă, făcînd educaţie politică prin forţa exemplului, Vasile Iscru va urca, asemenea altor colegi de generaţie, mai ales după ce mijloacele de producţie vor intra în proprietatea clasei muncitoare, prin actul naţionalizării de la 11 iunie 1948, treptele ierarhiei profesionale una după alta, fiind numit maistru la centrala de cazane şi turbine, şef de secţie şi — de la 1 ianuarie 1953 — mecanicul şef al întreprinderii, funcţie pe care l-au ajuns din urmă, recent, anii de pensionare.

Crescînd el însuşi odată cu uzina a fost, firesc, martor şi participant la devenirea ei, la dezvoltarea fără precedent a unei întreprinderi a cărei biografie reprezintă o dovadă grăitoare a progresului impetuos al industriei româneşti, întreprindere care se găseşte astăzi angajată cu toate forţele în bătălia pentru o calitate superioară. În acest cadru, comunistul Vasile Iscru şi-a adus partea sa de contribuţie, recunoscută şi stimată, la închegarea primului tractor fabricat în ţară, la construcţia forjei, la a complicatelor strunguri livrate la Bals, la montarea locomotivelor de mare putere, mereu harnic şi mereu neobosit, prezent pretutindeni în uzină. Drept răsplată, comunistă şi muncitorească, la 21 septembrie 1971, cu prilejul împlinirii a 50 de ani de la întemeierea întreprinderii în care a trăit şi muncit o viaţă de om, Vasile Iscru a fost distins cu titlul de Erou al Muncii Socialiste „pentru merite deosebite în întreaga activitate desfăşurată în anii construcţiei socialiste a ţării şi pentru contribuţia personală adusă la dezvoltarea uzinei constructoare de maşini «23 August»".

■

„Poate că în onorurile pe care le-am primit a existat şi un merit al meu. Dar în toate, ca şi în această emoţionantă manifestare, dealtfel, am distins, în primul rînd, semnul de respect acordat muncii în societatea noastră. Am ajuns în cea mai înaltă cinste muncitorească nu pentru că mă numesc Vasile Iscru şi nici pentru că am fost condamnat la moarte, ci pentru că am muncit toată viaţa cu ambiţie şi seriozitate, acceptînd toate expresiile limbii române, mai puţin pe cea care zice nu pot ! Vă promit să rămîn în continuare alături de uzină, de oamenii ei. Cu fapta şi cu gîndul".

■

Sănătate, Vasile Iscru !

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

1947. Maistru la centrala de cazane şi turbine, în mijlocul colectivului, harnic şi neobosit

1956. Vasile Iscru este mecanicul şef al „mecanicului şef" al industriei noastre

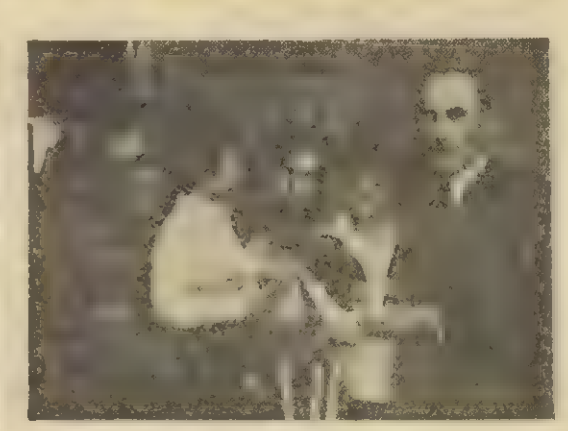

1975. Alături de soţie, de cele două fete, de nepoţei. „Am avut totdeauna un cămin fericit".

de eficienţă şi împlinire a muncii

La Călan, despre o flacără care nu se vede din tren

„Chiar dacă ne-am propus să trecem în revistă asimilarea unor noi tehnologii şi, implicit, a unor noi produse, eu aş vorbi, mai întîi şi-ntîi, despre oameni".

Mărturisesc că autorul acestor cuvinte, inginerul Iosif Iacob, şeful serviciului tehnic al întreprinderii „Victoria" din Călan, a dat, ca să zic aşa, tonul acestui reportaj. Mirat oarecum că un reporter îşi mai face drum nu numai şi numai spre Hunedoara, aflată la doar cîţiva kilometri de Călan, ci şi înspre „oraşul trandafirilor de noapte", cum este numit, metaforic, Călanul, din cauza nestinselor flăcări ce ard zi şi noapte deasupra semicocsăriei, luminînd de-a lungul a cîtorva zeci de kilometri întreaga vale a Streiului, inginerul Iosif Iacob a continuat: „Ştiu că vă surprinde, să zicem, dorinţa mea ca să vorbim mai întîi despre oameni şi nu despre utilaje, pe acestea din urmă eu cunoscîndu-le mai în amănunţime, că doar sînt inginer şi şef al serviciului tehnic, dar, ca să îmi sprijin ideea, am să vă spun să scrieţi despre oamenii unui atelier."

Aveam să notez, pe scurt, că istoria destul de scurtă a atelierului de fabricare a cilindrilor de laminoare a început în anul 1974, cînd au demarat lucrările de investiţie, iar în toamna anului 1975 au fost turnaţi primii doi cilindri care, din cauza cochilei, fabricată la Călan, la turnătoria nr. 1, nu erau buni. Cum s-ar spune, un debut cu stîngul. O nouă cochilă, perfect centrată, şi al treilea cilindru, plus următoarele cinci, trimise la Reşiţa, au depăşit toate aşteptările, devansînd în durabilitate şi ca timp de funcţionare cilindrii aduşi altădată din import. Chiar dacă e vorba de un produs fabricat pentru prima dată la noi în ţară şi chiar dacă respectivul produs a ajuns să fie mai bun decît cele aduse din import, adică din ţări cu o recunoscută tradiţie în acest domeniu, s-ar zice că nu e nimic deosebit, totuşi. Subscriem, deocamdată, la o astfel de opinie, dar în urmă cu doi ani şi ceva, exact în momentele grele ale atelierului, cînd cei doi cilindri rebutaţi stăteau, parcă vinovaţi, drept în mijlocul halei, inginerul Florea Ciobanu, şeful atelierului, era supărat că noului atelier, unde urma să se realizeze nişte piese extrem de complicate, i-au fost repartizaţi doar cîţiva muncitori de mare meserie, restul, oameni de categoria întîi sau cel mult a doua, ca încadrare profesională. Ei bine, această mînă de oameni cu înaltă pregătire, cum sînt topitorii, turnătorii formatori şi lăcătuşii electricieni ca Ioan Munteanu, Ioan Nemeş, Sabin Dan, Constantin Pîrvulet, Adrian Szabo, Nicolae Pînzaru, Constantin Pîrvu, Miron Ciripău şi Dan Ardeleanu, au reuşit, împreună cu subinginerii Goian Levi şi Rudolf Schikel şi inginerul Florea Ciobanu, să alcătuiască un adevărat colectiv, oameni care an de an s-au autodepăşit, cilindrii fabricaţi aici, la Călan, pentru laminarea benzilor la cald, sau la rece, sau pentru laminarea de tablă groasă, adică cilindri cu crustă indefinită, cum sînt catalogaţi tehnic, au întrunit numeroase adeziuni din partea beneficiarilor, laminoarele din Galaţi şi laminoarele de ţevi din Roman, deşi loc pentru mai bine este. Concret, cilindrii, după o anume perioadă de exploatare, se mai rup sau se exfoliază. Defect de fabricaţie sau de exploatare? S-a stabilit că este vorba despre comportarea structurii moleculare a cilindrului în tratamentul termic, şi nu despre o subduritate, indicator pe care fabricaţia l-a atins şi l-a respectat întocmai. Altfel spus, un dialog susţinut între beneficiar şi furnizor, o urmărire exactă şi amănunţită a comportării în exploatare a cilindrilor buni şi a celor care cedează vor înlătura şi acest neajuns, nu lipsit de importanţă, întrucît la ora actuală producţia de cilindri nu-şi poate permite, dată fiind cererea tot mai mare, să lucreze cu pierderi planificate, deşi ele se încadrează în procentajul admis.

„Tot oamenii, oamenii noştri, aveţi să afirme inginerul Florea Ciobanu, sînt argumentul şi nădejdea noastră. De exemplu, Adrian Szabo, şef de echipă la topitorie, a realizat un nou amestec de vopsele refractare, o emulsie prin care a îmbunătăţit tehnologia aplicată pînă acum. Oamenii, vreau să spun, nu se rezumă doar să fabrice cilindri, ci simt nevoia să intervină, să propună îmbunătăţirea soluţiilor. Altfel spus, sînt obişnuiţi să şi gîndească, nu doar să execute. Un alt exemplu: se pierdea mult timp cu curăţirea cochilelor în care se turnau cilindrii. Un colectiv din care au făcut parte subinginerul Goian Levi, Dan Ardeleanu, Constantin Pîrvu şi Ioan Munteanu, au realizat un dispozitiv de curăţire mecanică a cochilelor. Tot aici, la noi, a fost realizat şi aplicat, pentru prima dată, amestecul pe bază de cromit, un amestec refractar cu proprietăţi mai bune decît cel indicat în tehnologie. Această recunoscută aplicativitate tehnică şi creativitate a muncitorilor de la atelierul nostru i-a determinat pe autorii unei invenţii, inginerii Virgil Pop şi Dumitru Mitroi, din cadrul I.C.E.M.-ului, să le încredinţeze fabricaţia şi tratamentul termic al cilindrilor de tip adamit. Acum doi ani, recunosc, mă plîngeam că nu am meseriaşi de mare clasă. Acum, trebuie să o recunosc, am un colectiv aşa cum îşi doreşte oricare inginer, un colectiv care, vrînd să dezvolte capacitatea de producţie la gropile de turnare, s-a apucat el însuşi, prin muncă patriotică, să facă o groapă. O groapă adîncă de 9 metri, pentru turnarea verticală a cilindrilor conform tehnologiei şi normelor de protecţia muncii, nu poate fi realizată oricum şi de către oricine. Dar nu s-au lăsat. Cer, prin mine, o nouă groapă de turnare. Cer, tot prin mine, ca atelierul să fie dotat cu strunguri pentru prelucrarea cilindrilor, pentru că au înţeles un lucru foarte important, adică o prelucrare, la eboşă, aici, în atelier, ar duce la creşterea valorii producţiei-marfă. Mai mult, prin prelucrarea de către noi a cilindrilor, am asigura o calitate, zicem noi, sporită a cilindrului. Au propus, ca nişte adevăraţi specialişti, scurtarea duratei de elaborare a şarjelor de fontă în aliaj prin înlocuirea încălzirii inductive actuale, ceea ce, prin punerea în funcţie a unui melanjor, precum şi prin îmbunătăţirea tehnologiei de debitare, ar duce, în final, la importante economii de energie electrică.

Aspectele relatate mă îndeamnă să revin la spusele inginerului Iosif Iacob: „Fără oameni, fără curiozitatea lor profesională, fără receptivitatea lor, fără eforturile lor, nu s-ar putea face nimic, oricît de moderne ar fi instalaţiile, utilajele, oricît de bine ar fi pus la punct procesul tehnologic". Atelierul de cilindri pentru laminoare din Călan este, în acest sens, un argument.

VICTOR NIŢA

Zece meşteri mari

La Exploatarea minieră Herja, una dintre cele mai vechi mine ale Maramureşului, zece oameni destepţi, plini de imaginaţie şi aşi în meseriile lor, au realizat o lucrare unică în ţară, în acest greu şi important domeniu al mineritului, lucrare intitulată: „Automatizarea rampei de puţ la orizontul minus 3". Cei zece muncitori specialişti fac parte dintr-un mic atelier de automatizări — şi au fost alcşi din aproximativ 200 de electronişti, lăcătuşi, electromecanici, electricieni şi strungari ai Herjei.

„Ne-am propus, ne spune maistrul principal Nicolae Dancoş, şeful atelierului, automatizarea integrală a transportului în puţ, începînd de la rampa acestuia şi mergînd spre maşina de extracţie. Ei bine, această lucrare este primul pas. Totul în condiţiile în care, în ţară, rampele sînt doar mecanizate. Proiectul ca atare a fost conceput de oamenii atelierului nostru sub directa coordonare a directorului, care a fost şi iniţiatorul, cel care a lansat ideea, şi a inginerului şef".

De unde se pleacă? De la un sistem învechit, de la comenzi manuale, care pot fi, citeodată, mai nesigure sau mai încete, un om are o zi mai proastă, se gîndeşte la ale lui, altul este mai rapid, mai istet, şi iată, că în drumul său spre suprafaţă minereul, producţia zilnică, depinde în mare măsură de cele omeneşti. În sistemul manual circulă 350—400 de vagoneţi pe schimb, dar la suprafaţă n-ajung toţi, rămîn pe schimbul următor cam 150 şi totul se dereglează, se pierde timp, se pierd bani.

„În noul sistem, cel automatizat, explică Nicolae Dancoş, de la abataje, vagoneţii trec prin această instalaţie complet automatizată, fiind selectaţi, apoi ajung la vasul de extracţie într-un timp optim, cu o viteză constantă".

Cei zece oameni au trăit în această jumătate de an experienţa noului, de dimineaţa pînă seara, ca o familie, au muncit mult, enorm de mult, dar nu eroic, pentru că nu este eroism să lucrezi cu pasiune, să gîndeşti, să cauţi soluţii. Pupitrul de comandă şi panoul de forţă seamănă cu pupitrele de comandă ale hidrocentralelor, ale furnalelor moderne, sînt curate, lucrate îngrijit. Cîteva cifre: 80 de conductori la instalaţia hidraulică, 10 000 de legături electrice în panou. „Nu cifrele în sine contează aici, ci faptul că s-a lucrat numai cu echipament românesc, pe care, e drept, l-am căutat în toată ţara. Dificilă a fost toată lucrarea pentru că e vorba de un unicat. Eu am 26 de ani şi n-am mai lucrat asa ceva. Care a fost partea mea? Am realizat împreună cu Marius Bălan, fireşte după scheme, toată partea de forţă". Cel care ne spunea acest lucru se numeşte nici mai mult nici mai puţin decît Ioan Pop 28! „Cînd am venit la Herja, eram al 28-lea. Acum sîntem 50 de Ioan Pop. Dar nu ne deranjează, ba chiar ne simţim bine". „Ştiţi, ne mărturiseşte electronistul Arpad Szekey, am avut şi momente mai grele, de oboseală, de nemulţumire, provocată de vreo nereuşită. Practic lucrarea am uitat-o acum, ne gîndim deja la altceva, dar sucurs această sufletească de care vorbesc a rămas.

Există unele prejudecăţi, potrivit cărora în fruntea unei hidrocentrale, a unui combinat siderurgic, a unei exploatări miniere, adică în fruntea unei întreprinderi în care viaţa este mai dură, mai aspră, trebuie să se afle un om pe măsură. „Fireşte, locurile te mai schimbă, greutăţile te marchează, nu mai zîmbeşti oricînd, uiţi să mai fii amabil după două nopţi nedormite, iar lumea crede că eşti cel mai al dracului om de pe pămînt". Mărturisirea aceasta ne-o făcea Liviu Pop, directorul exploatării, un bărbat cu vocea domoală şi cu o privire blajină de carte de poveşti, pe biroul căruia întîlneşti fotografia lui Eminescu şi despre care am aflat cu totul întîmplător, discutînd ba una, ba alta, că în tinereţe, pe cînd era student la Institutul de mine şi petrol din Bucureşti, a cîntat vreme de cinci ani în „Madrigalul" lui Marin Constantin. „Am fost, se pare, un bun bariton, dar între artă şi mină, vedeţi, am ales-o pe ultima. Cît despre munca mea de azi, ce să vă spun? Vorbesc rezultatele: locul doi pe centrală, anul trecut. Şi pentru că vreţi să scrieţi despre lucrarea băieţilor de la automatizări, vă rog să mă credeţi că acestia merită toate felicitările. Mina, minele noastre au nevoie de aceste automatizări. Sînt cunoscute, dealtfel, sarcinile de partid în acest sens, grija deosebită pe care secretarul general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, o poartă minerilor, modul apropiat în care se interesează de rezultatele noastre. Lucrarea de care vorbeam ne dovedeşte că inteligenţa tehnică a colectivului nostru de la automatizări, dăruirea şi ambiţia cu care muncitorii de aici au lucrat de la înfiinţarea atelierului ne arată că vom reuşi şi în lucrări mai mari. A fost un început, dar sînt sigur că veţi auzi din ce în ce mai des de noutăţile tehnice de la Herja. Le vom realiza, nu numai din ambiţie, dar şi din necesitate.

MIRCEA RAICIU

Ţară în mai

Pămînt mănos cu timple-
ingîndurate
în visul greu de grîne şi sudoare
sub mersul aspru-al celor ce-l
ararâ,
în luna mai, prietenos, tresare.
Nu-s adieri: se răsfoiesc istorii;
Cu ochi deschişi izvoarele clipesc
în riuri. Se mai uită visătorii
din veac peste pămînturi cum
rodesc
nădejdile-ngropate cu o moarte
cînd sîngele nunti grăbit, a
ploaie,
căzînd cu faţa-n brazdă ca-ntr-o
carte
însăminţînd în zodii o văpaie.
Adîncă-n oameni harta ţării
trează
Răsare peste veacuri curcubee
Oracularul Arc ce ne veghează
şi care-n veşnicie va să steie.
Pămînt mănos, dînd floare-n
primăvară
din sanctuare de eroi pe care
Noian de lupte-n veac le
semănară
să lumineze ţara din izvoare...

EUGEN EVU

Rămîne tînăr

S-a dus şi vara zgomotoasă –
Nu regreta că ea te lasă:

Cine priveşte cu-ntristare
în urmă, tinereţea-i moare.

Doar cel ce cată nou-ntr-una,
rămîne tînăr totdeauna.

HORVATH IMRE
în româneşte de DIM. RACHICI

Gînd

tînjesc cu toate fibrele firii
după tot ce mîine va fi
întotdeauna sînt prezent
unde treaba merge mai greu
povestesc numai despre frumos
ce a fost groaznic în viaţa mea
am uitat de mult
tînjesc cu toate fibrele firii
după tot ce e bun şi sincer
în această lume nemărginită
citeodată
vreau să-mi ies din fire
nu tînjesc niciodată
după tristeţe
şi totuşi aş vrea să aflu
ce s-a întîmplat ieri
ce va fi mîine
singur să aflu
şi niciodată nu vreau
să rumeg
ce alţii îmi mestecă.

NIKOLAUS BERWANGER
în româneşte de ANTON PALFI

Un experiment: școala fără note

Așadar, învățământ fără note. Pe cel pe care o asemenea ipoteză l-ar surprinde îi rugăm să ia cunoștință despre următoarele experimente, pe cît de surprinzătoare pentru neinițiați, pe atît de întristătoare, într-un anume sens : cît de fragilă poate fi, uneori, aprecierea omului de la catedră, în ciuda bunei-credințe și a profesionalismului de care nu avem nici un drept să ne îndoim !

— Acum cîtva timp — ne spune Vasile Ștefănescu, profesor de matematică și cercetător principal la Institutul de cercetări pedagogice și psihologice — împreună cu un docimolog, adică un specialist în acel domeniu al științei care studiază sistemele de notare și comportarea examinatorilor și a celor examinați, am cercetat sute de lucrări de matematică de la examenul de bacalaureat din București, Galați, Brașov, Cluj-Napoca și alte orașe. După o analiză amănunțită am constatat diferențe mergînd pînă la **patru puncte** în notarea lucrărilor considerate de noi a fi de exact același nivel. Mai mult, a reieșit că, de fapt, fiecare oraș se conducea după un alt barem față de lucrările de valoare nulă : la București ele erau notate cu 2, în timp ce la Galați primeau zero etc. Dar nu acesta este aspectul cel mai frapant, cel mai semnificativ. Am observat că unii profesori apreciau mai mult raționamentul și mai puțin calculul, în timp ce pe alții îi interesa doar rezultatul corect. Atunci l-am pus întrebarea docimologului : ce s-ar întîmpla dacă produsele mai multor fabrici de becuri din țară, cu utilaj identic, ar fi categorisite precum lucrările de bacalaureat ? Becul de București să spunem, ar fi socotit excelent, iar cel de Tîrgoviște doar bunicel, dacă nu, cine știe, respins. Firește, am exagerat puțin lucrurile, doar pentru a sublinia necesitatea unui sistem național unic de evaluare a randamentului școlar.

„Experiențe amuzante și deprimante în același timp"

Evident, cei doi specialiști nu au făcut nici o descoperire. Instabilitatea, subiectivismul în aprecieri al profesorilor, de cele mai multe ori inconștient, sînt binecunoscute pedagogilor, ele au fost puse în evidență de studii și investigații serioase, întreprinse de specialiști de faimă internațională. Zeci de exemple grăitoare se dau, de pildă, în Manualul de docimologie al lui Gilbert de Landsheere, profesor la Universitatea din Liège, și în „Cercetarea în pedagogie" de Emile Planchard, profesor la Universitatea din Coîmbra, ambele apărute în traducere românească în prestigioasa colecție „Pedagogia secolului XX".

Cîteva sute de studenți din primul an universitar au fost invitați să trateze una din următoarele două teme : „Cine trebuie să frecventeze universitatea ?", „Începînd din ce moment adolescentul trebuie să fie tratat ca adult ?" Ele au fost apreciate de circa 45 de examinatori, care au lucrat în mod independent la domiciliu. Rezultatul : din 300 de lucrări 101 au fost grupate în toate cele nouă categorii posibile ; nici o lucrare nu a avut mai puțin de cinci clasări diferite !

Un alt exemplu, și mai izbitor, se referă la un ansamblu de discipline. Șase examinatori au notat separat examenele de bacalaureat. Rezultatele : 50% din lucrările de fizică au fost **respinse** de unii examinatori, **admise** de alții, 38% la matematică, 47% la engleză, 70% la compunerea franceză și 81% la filozofie au avut aceeași soartă. Cu alte cuvinte, la franceză de pildă, **70%** din lucrări au fost admise de unii examinatori, respinse de alții.

Un examinator este el măcar egal cu sine însuși ? Nu. Astfel, 14 istorici au fost invitați să noteze pentru a **doua oară** 15 compuneri pe care le citiseră prima dată cu 12—19 luni înainte. S-a suprimat orice urmă a corecturilor anterioare. Profesorii erau rugați nu numai să acorde puncte, ci să indice și reușita globală sau eșecul. În 92 cazuri din 210 verdictul a fost **diferit de la o dată la alta !** Rezultate atît de slabe se datoresc lipsei de directive riguroase care să precizeze aspectele ce trebuie luate în considerație de către cei care dau notele.

La Universitatea din Toronto, o lucrare a fost în întregime și intenționat copiată de un student slab după tema făcută de unul din cei mai buni studenți. Acesta din urmă a obținut 80/100, iar celălalt 39/100, fără ca profesorul să fi sesizat frauda.

„Experiențe amuzante și deprimante în același timp, care aruncă o lumină vie asupra surprinzătoarei subiectivități a examenelor tradiționale" — comentează un pedagog studiul devenit clasic realizat pe această temă de un grup de psihologi francezi.

Mai sus nu am făcut decît să spicuim din zeci, sute de exemple, unele atît de incredibile încît au iz de anecdotă. (Un școlar dintr-o țară a Benelux-ului a luat nota 4 pe o lucrare în care rezuma un recent discurs al ministrului economiei asupra stării economice a țării respective...)

„Și școala este tot o fabrică". Dar cum îi evaluăm randamentul ?

Evaluarea randamentului școlar — problemă mult mai largă decît aceea de la care am pornit, adică de la sistemul de notare — suscită azi discuții aprinse nu

numai în rîndurile pedagogilor. Motivul este evident. „În fond, problema discutată — observă profesorul Planchard — se înrudește cu o problemă de producție industrială. Și școala este tot o fabrică, fără ca această expresie să implice nici cea mai mică desconsiderare față de munca depusă aci. Este vorba de un produs uman, și tehnica de producție trebuie să fie deci adaptată la natura materiei prime și a obiectivului urmărit".

Evaluarea nu se reduce la notare. Ea reprezintă premisa esențială a perfecționării întregii acțiuni de instruire și educare a elevilor, furnizînd informațiile necesare pentru optimizările ce se impun.

Nu trebuie dedus din exemplele date mai sus că în momentul de față s-ar contura o tendință generală, pe plan mondial sau la noi, de a se renunța cu totul la clasicele note. Ele nu trebuie însă fetișizate, considerate drept unice sau, în orice caz și în toate condițiile, drept cele mai bune forme de evaluare a randamentului școlar. Se tinde însă spre elaborarea unor tehnici tot mai precise de evaluare, care să limiteze la maximum subiectivismul profesorilor și, în același timp, să caracterizeze cît mai complet progresul sau regresul elevului respectiv. În acest context cuprinzător și notele își găsesc locul lor. Problema este extrem de complexă, fapt atestat și de existența de dată relativ recentă a nu mai puțin de trei discipline înrudite : în afară de sus-amintita **docimologie, decimastica,** tehnica examenelor, și **doxologia,** care studiază sistematic rolul pe care-l joacă aprecierea în învățămîntul școlar. Articolul de față atinge însă un subiect mult mai limitat, și anume unele rezultate recente obținute la Institutul de cercetări pedagogice și psihologice pe linia evaluării randamentului școlar. Interlocutorii noștri : Valentina Filipescu, șef de laborator, Ecaterina Csengeri și Vasile Ștefănescu, cercetători principali, precum și Vasile Molan, inspector principal de specialitate în Ministerul Educației și Învățămîntului. Ei subliniază :

— Nu există nici un sistem de învățămînt care să nu-și pună, în momentul de față, problema unor astfel de evaluări, care vizează eficiența formidabilei investiții pe care o reprezintă formarea și pregătirea forței de muncă prin rețeaua de învățămînt. Cu atît mai mult într-un stat ca al nostru, care nu mai cunoaște învățămîntul elitar, în care pentru milioane de copii, de tineri s-au deschis larg porțile culturii și educației, și în care problema calității în toate sectoarele vieții economice și sociale se află pe primul plan. Este un proces continuu. „Considerînd că am realizat un cadru organizatoric stabil și de lungă durată — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu trebuie să uităm însă nici un moment că învățămîntul, poate mai mult decît alte domenii, este un proces revoluționar, care trebuie să țină seama de rapiditatea cu care se dezvoltă știința, cunoașterea umană în general. De aceea avem marea răspundere față de știința românească, față de viitoarele cadre, să facem totul pentru a asigura permanent, an de an, zi de zi, dacă se poate spune astfel, nivelul științific corespunzător întregului nostru învățămînt".

Ura ! A dispărut catalogul !

— Ce arie de cuprindere au noile tehnici de evaluare a randamentului școlar în curs de experimentare și definitivare la institutul dv. ?

— Învățămîntul obligatoriu de zece ani, cu unele extinderi în anii terminali de liceu.

— În ce constă noutatea ?

— Să începem cu ciclul primar. În scopul îmbunătățirii sistemului de apreciere a dezvoltării psihice și a progreselor la învățătură în clasa întîi, se experimentează **„școala fără note"** în cîte două școli în fiecare județ și în municipiul București, așadar în 80 de școli concomitent, avîndu-se în vedere două variante. Prima prevede acordarea doar a unei singure note pe trimestru la fiecare obiect, un fel de medie, dacă vreți. În a doua alternativă, copiii nu primesc nici o notă în tot cursul anului. La sfîrșit se alcătuiește însă o caracterizare amănunțită a fiecărui copil, în care se descrie și evoluția psihică — pe care vechile note nu o puteau cuprinde — sub efectul învățării. În acest scop, catalogul a fost înlocuit printr-un caiet de observații, considerat și el act oficial, ca și vechiul catalog. Or, după părerea noastră, un asemenea caiet înregistrează mult mai fidel decît o simplă înșiruire de note progresele și lacunele elevului.

— Dar cum privesc copiii faptul că nu li se mai dau note ? Se bucură, se întristează ?

— Copilul de clasa întîi nici nu înțelegea prea bine semnificația acestora. Am întîlnit copii care se bucurau cînd căpătau note, orice fel de note, chiar dacă erau sub 5 ! Pentru ei principalul era nota în sine. Pentru alții, justificarea notei reprezenta o mare problemă. O fetiță de la școala nr. 57 din București ne spunea că e fericită că nu mai capătă note. În vechiul sistem — pe care l-a apucat la începutul anului — a luat un 9 și tot drumul pînă acasă se gîndea cum să explice părinților de ce a luat 9 și nu 10.

— Faptul că elevul nu se mai află sub controlul notelor nu constituie însă și un dezavantaj ?

— Dimpotrivă, pentru copil îndepărtarea notei ca obiectiv imediat, ca scop în sine, poate fi foarte folositoare. V-ați pus întrebarea de ce preșcolarii sînt, de regulă, atît de creatori, de volubili și cînd intră în clasa întîi unii devin tăcuți, se închid în ei, pun mai puține întrebări ? Cauzele sînt multiple, dar în multe situații credem că este răspunzător și sistemul tradițional de notare. Elevul emotiv care, dintr-un motiv sau altul, primește o notă mică, se închide în el. Noul sistem elimină deci și acest neajuns, asigurînd totodată, cum am arătat mai înainte, și descrierea mai completă, mai adecvată a nivelului școlar atins.

S-ar părea, din cele de mai sus, că experimentul de care vorbim s-a desfășurat perfect lin, ceva cam în genul încercării unor noi instalații de laborator. De fapt, lucrurile s-au petrecut altfel. „Am întîmpinat obiecții atît din partea unor părinți cît și a unor învățători pentru care **școala înseamnă neapărat notă"**, ne spuneau cei patru pedagogi. În prezent însă dificultățile sînt depășite. Mai mult, alături de organe ale Ministerului Educației și Învățămîntului, inspectorate școlare județene etc., sute de învățători participă activ, făcînd, concomitent, propuneri și valoroase sugestii.

Iată cîteva observații ale învățătorilor :

Covasna : Părinții, nemaiputînd lua cunoștință de notele copiilor, mențin o legătură mai strînsă cu școala. Elevii înșiși nu mai învață pentru note, manifestă mai multă inițiativă. Și învățătorii se simt obligați să acumuleze mai multe date de observație privind manifestările elevilor în timpul lecției. Pentru ei e mai greu fără note...

Galați, școlile nr. 11 și 21 : S-au creat relații mai bune cu familiile ; părinții nu mai vin să se plîngă de ce copilul lui a luat 4 sau 7, ei discută probleme de fond. La consultații și în convorbirile cu părinții aceștia pot afla, pe baza caietelor de observație, aspectele **calitative** ale muncii copilului lor, nu cele cantitative.

Dar pentru copii ? Nota — în afara dezavantajelor arătate mai sus — putea reprezenta, pentru cei harnici, un stimulent. Inventivitatea corpului didactic găsește însă și aici răspuns. Astfel, la o școală din Galați fostele note au fost înlocuite cu medalioane. Elevul care a învățat perfect litera V primește un medalion cu o veveriță ; „specialistul" în G este gratificat cu un medalion în formă de ghiocel, pe care-l poartă mîndru pe piept. Tot acolo se practică și un sistem sui-generis. Periodic, copii își aleg **stinguri** de pe o masă fundițe de diferite culori, în funcție de felul cum ei înșiși își apreciază progresele la învățătură.

O cercetare românească în premieră mondială

Un alt experiment realizat de același colectiv de la Institutul de cercetări pedagogice și psihologice vizează elaborarea unor bareme minime obligatorii de cunoștințe și deprinderi la întregul ciclu primar, cu scopul de a se evalua în mod unitar și obiectiv, pe toată țara, rezultatele la învățătură, de a se putea face o comparație mai obiectivă între învățători și între școli, de a se aprecia în ce măsură s-a realizat programa școlară și de a contura, pe această bază, propuneri și sugestii de îmbunătățire. Precizăm că țara noastră, cel puțin după cunoștința specialiștilor cu care ne-am întreținut, este pentru moment **singura din lume** în care se elaborează asemenea bareme. Ele s-au alcătuit pe discipline și pe ani de studiu și, în esență, se verifică prin teste.

Aplicarea lor va fi obligatorie pentru școlarii cu situație incertă ; ele vor decide, în ultimă analiză și cu maximă obiectivitate, promovarea în clasa următoare. Cum remarca în glumă un cercetător : „Baremul nostru spune : barem atît trebuie să știi ca să treci". (Evident, apropierea lingvistică este fortuită.)

Dar importanța acestor bareme, cu grijă elaborate și printr-un mare volum de muncă, nu se reduce nici pe departe la atît. Ele nu oferă numai criterii unitare și obiective pentru toată țara pentru promovare, ci în plus : 1. — dau posibilitatea directorilor de școală și inspectorilor să verifice felul în care învățătorul a lucrat cu clasa și dacă nu cumva acesta a fost judecat doar după procentul (uneori artificial) de promovați ; 2. — capătă o funcție de reglare a muncii cadrelor didactice în cursul anului de învățămînt, orientîndu-le pe ce trebuie să „pedaleze" ; 3. — oferă criterii mai științifice forurilor de decizie în vederea perfecționării continue a programei școlare.

Pentru gimnaziu, o bancă de un fel deosebit : banca de întrebări

— Dar dincolo de pragul celor patru clase primare, ce cercetări se întreprind pentru o mai justă și mai obiectivă evaluare a randamentului școlar ?

— Desigur, și la gimnaziu, adică pentru clasele V-VIII, apare necesar — în esență, din aceleași considerente ca mai sus — un sistem național de evaluare atît pentru aprecierea cadrelor didactice și a elevilor, cît și pentru perfecționarea procesului de învățămînt. S-au făcut progrese și în această direcție, elaborîndu-se la unele discipline, din păcate nu încă la toate, bateri de teste de cunoștințe și deprinderi intelectuale.

— În ce constau ?

— La biologie, bunăoară, pentru clasele V și VI se cer „răspunsuri construite", adică nu simple răspunsuri, ci să se completeze un desen incomplet, să se găsească un criteriu comun mai multor vietuitoare etc. La bateriile de teste pentru clasa a VIII-a se dau, la fiecare întrebare, cinci răspunsuri la alegere, din care trebuie ales unul. Sînt sute de așa-numite itemuri, adică sarcini de lucru : întrebări, probleme, cerințe de clasificare, de a completa un desen etc. Ele se pot lesne combina de către profesor, după necesități. Greul a fost făcut ; însăși această bancă de întrebări. În prezent ele se află în stadiu de testare pe un eșantion reprezentativ de elevi, la română, maghiară, rusă, matematică, chimie, geografie și biologie.

Trebuie subliniat că „itemurile" nu fac apel la memorie, ci la latura **formativă,** la puterea de discernămînt (cele cinci întrebări sînt foarte asemănătoare între ele !), la imaginație, la gîndirea creatoare, la capacitatea de muncă independentă, la legătura dintre teorie și practică. Unele jau chiar forma jocurilor de perspicacitate, se aseamănă formal cu rebusuri, probleme de șah, de matematici distractive, cu așa-numitele probleme cu mai multe soluții. Cîteva au un caracter interdisciplinar. Astfel, un „item" pentru clasa a VIII-a dă elevului o schiță de oraș, poziția unui rîu, vînturile dominante etc. și îi cere să amplaseze un anumit combinat chimic. Evident, răspunsul reclamă îmbinarea cunoștințelor de geografie, chimie și biologie.

— Trebuie spus că la noi unii profesori contestă eficiența întrebărilor cu răspunsuri la alegere, afirmînd că efortul cerut ar fi prea elementar : în fond — spun ei — elevului i se cere doar să recunoască răspunsul corect, care e tipărit, se află în fața lui.

— Și ?

— Am contraargumenta cu un singur exemplu. La școala din Panduri unde am testat aceste „răspunsuri la alegere" un elev a respirat ușurat cînd a completat foaia, exclamînd : **„În viața mea au am gîndit atît !"** Reacția se poate fi explicată prin aceea că acele teste îl scoteau din șablon.

Fiind vorba de cercetări în curs, este prea devreme pentru a trage concluzii definitive. Merită însă evidențiate de pe acum rodnicia și însemnătatea eforturilor pedagogilor noștri — unele din ele cu prioritate mondială — pentru continua perfecționare a evaluării randamentului școlar. Să conchidem cu aceste admirabile cuvinte, de un tonic dar măsurat optimism, pe care Gilbert de Landsheere le pune în fruntea Manualului său de docimologie :

„Multe cadre didactice sînt încă neîncrezătoare în teste și în alte procedee care au ambiția de a cuantifica natura omenească, și dealtfel nu fără motiv, căci în ultimele decenii au trecut prin boala lor de tinerețe. Și, cum acei care le-au folosit nu au știut totdeauna să compenseze lipsurile metodelor printr-o judecată foarte modernă și o înțelegere adîncă a situațiilor de ansamblu, s-au comis destule greșeli. Dar dacă prudența rămîne necesară, dacă spiritul critic și simțul clinic nu-și vor pierde toate drepturile, nu trebuie ignorate progresele enorme realizate ; destul de multe comportamente umane se pot măsura acum în mod satisfăcător... A trecut momentul controversei dintre psihometricieni și cei care practică pedagogia. Primii trebuie să-și umanizeze cifrele, ceilalți să introducă mai multă rigoare în procedeele lor ; ambii trebuie să-și unească și să-și armonizeze eforturile pentru ca elevul și colectivitatea să profite în cea mai mare măsură".

LIONEL NIȚESCU

Problema pe care vreau să v-o semnalez poate părea măruntă, într-un fel, dar pe mine mă revoltă: sînt abonat la revista FLACĂRA încă din trimestrul I al anului 1977. Abonamentul, respectiv revista, l-am primit mai mult sau mai puțin regulat, dar în anul 1978 situația a devenit, repet, revoltătoare. Domiciliez în Cluj-Napoca pe strada Unirii nr. 4 și sînt abonatul revistei în anul în curs cu chitanța nr. 0977656 din 3 decembrie 1977. În cursul lunii februarie a.c. nu am primit un număr al revistei; am fost la oficiul poștal din cartierul Gheorghieni, am sesizat verbal acest lucru, cei de acolo mi-au promis că pe viitor acest lucru nu se va mai repeta. Numărul din 30 martie nu l-am primit însă; de data asta am depus o sesizare scrisă și, din nou, mi s-a promis că nu se va mai repeta. Iată însă că nu am primit nici numărul din 6 aprilie; tovarășa de la sesizări mi-a spus că **redacția nu a trimis suficiente numere (?!? — N.R.)**, dar să aștept liniștit că voi primi revista duminică 9 aprilie. Astăzi, cînd vă scriu, este duminică 9 aprilie, este ora 20 și nu am primit nici o revistă. Este revoltător să fii abonat la o publicație pe care nu o poți însă obține, difuzarea ei fiind lăsată la discreția bunului plac al factorului poștal! Pentru că, firește, n-am „înghițit" explicația absolut eronată a tovarășei de la sesizări, oricine știind prea bine că **difuzarea** unei reviste nu are absolut nici o legătură cu redacția care o editează! **(Ioan Mărgineanu, Cluj-Napoca).**

Mă numesc **Ion Nicolae**, locuiesc în strada Barajul Dunării nr. 12, scara A, apartamentul 28, sectorul 5, București. Am cumpărat de la magazinul „Hermes" de pe strada Șepcari o haină de damă din fiș căptușită cu petice de blană. Periind această căptușeală, m-am pomenit că îi cad peticele. Am reclamat necazul cu pricina la magazinul în cauză, o tovarășă vînzătoare Măriuca a vorbit la telefon cu meșterul din Oradea care a lucrat-o, apoi mi-a indicat să trimit haina la adresa: Horvatt Iosif, strada Lungă 24, Oradea. Așa am și făcut. Acestea s-au întîmplat la începutul lunii octombrie 1977. Am așteptat pînă în ianuarie a.c., dar degeaba. De la același magazin, am reușit să obțin legătura telefonică cu tovarășul Horvatt, acesta afirmînd acum că nu el e cel vinovat, ci magazinul „Hermes", și uite-așa au început să mă plimbe de la unul la altul. M-am adresat atunci revistei FLACĂRA, care mi-a publicat sesizarea în numărul din 9 martie. Am sperat că astfel cel în drept îmi vor rezolva necazul, sau îmi vor returna banii, costul hainei fiind de 2 057 lei. Spre surprinderea mea, cei de la magazinul cu pricina nici nu mai vor să audă acum de așa ceva, ultima lor replică fiind: „du-te să-ți rezolve cei de la FLACĂRA!" Dumneavoastră ce părere aveți?!

N.R. — Pînă a ne da noi o părere, supunem scrisoarea cititorului nostru atenției forului tutelar al magazinului „Hermes" din Capitală: este cel mai în drept de a analiza activitatea unor lucrători din comerț!

Din partea Ministerului de Interne — Inspectoratul județean Sălaj:

„În numărul 10 al revistei FLACĂRA a apărut articolul **Cînd constați o abatere, intervii, nu aștepți pînă află județul**", care se referă la unele abateri și încălcări ale legii comise de profesorul Ilie Muste, fost director la școala ajutătoare specială din orașul Șimleu Silvaniei. Reporterul consemnează aici și părerea profesorului Gavril Pop despre abaterile comise de Muste Ilie, din care rezultă că numitul era prieten la cataramă și cu fostul șef al miliției orașului. Informăm redacția revistei că lt. col. Mladin Dumitru a fost șeful miliției orașului Șimleu Silvaniei în perioada 1.01.1971—30.04.1975, perioadă în care la miliția Șimleu nu s-a înregistrat nici o reclamație sau sesizare la adresa fostului director M. I. Este adevărat că soția ofițerului lucra la această școală în calitate de educatoare și erau cunoscuți, uneori se și vizitau. După schimbarea ofițerului din funcție, s-au constatat abuzuri în sarcina lui M. I. și, drept urmare, s-a încheiat dosar de cercetare penală pentru comiterea infracțiunii de abuz în serviciu contra intereselor obștești, dosar înaintat Procuraturii locale Șimleu Silvaniei. Am desprins concluzii din articolul apărut în FLACĂRA și vom face tot ce depinde de noi ca în viitor organele noastre să fie mai exigente și mai combative pentru prevenirea și descoperirea la timp a unor asemenea fenomene".

N.R. Apreciind operativitatea și intransigența Inspectoratului județean al Ministerului de Interne, așteptăm în continuare un răspuns și din partea celorlalte foruri județene datoare în temeiul Legii cu privire la activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii de a analiza temeinic, de-a lua măsurile ce se impun și a ne comunica în termen.

Mă numesc **Viorel Lemnaru** și domiciliez în municipiul Focșani, cartierul Focșani-Sud, și doresc să vă relatez unele aspecte demne de luat în seamă și de analizat de către cei în drept. În apropierea cartierului nostru se află Combinatul de prelucrare a lemnului care tutelează și Fabrica de plăci fibro-lemnoase P.F.L. Această fabrică ne creează mari neplăceri în ceea ce privește poluarea aerului, împrăștiind pe o rază considerabilă talaș, impurități, dar mai ales praf și puf de lemn, acesta din urmă fiind foarte dăunător sănătății. Pămîntul, mașinile, balcoanele sînt acoperite cu acest produs extrem de fin, nu putem aerisi încăperile, plutește prin aer sub forma fulgilor de zăpadă, îl aspirăm vrînd, nevrînd; pentru autentificarea celor scrise vă trimit un plic conținînd un eșantion al acestui produs nedorit. Despre situația aceasta s-a mai scris, pînă acum însă nu s-au luat nici un fel de măsuri.

Din partea I.T.B.:

„Urmare scrisorii adresate revistei FLACĂRA de către **Nicolae Hocighian**, prin care sesiza că șoferul de pe unul din autobuzele liniei 102, turul 15, a refuzat să la călători de la capătul liniei, vă comunicăm următoarele: din cercetările noastre a rezultat că cele menționate în scrisoare se confirmă. În consecință, șoferul Dumitru Bebereschi a fost sancționat cu diminuarea retribuției cu 5% și pierderea sporului de acord global. Concomitent cu aceasta, i s-a făcut o severă mustrare, conducerea punîndu-i în vedere că la o eventuală nouă abatere, sancțiunea va fi mult mai aspră. Totodată cazul a fost prelucrat cu întreg personalul de bord al liniei 102".

Mă numesc **H. Koffler** și sînt un bătrîn, tînăr pensionar — din octombrie 1977 — care a lucrat vreme îndelungată în comerț, avînd chiar funcții de răspundere. Simt nevoia să vă scriu deoarece situația de fapt, care continuă să mă necăjească, și pe care în decursul anilor am sesizat-o, din păcate fără prea mult succes, este cea a esteticii vitrinelor magazinelor: se cheltuiesc anual sume importante, se pune în valoare fantezia unor colective de pictori și decoratori etc. Apar panouri, eșarfe, fluturi, vignete, care ne imbie la cumpărături anunțîndu-ne, de pildă: PRIMĂVARA 1978, sau, mai simplu probabil din motive de economie, PRIMĂVARA. Va urma, firește, VARA 1978, TOAMNA 1978 ș.a.m.d. Această „reclamă" — de multe ori devenind ridicolă, modelele expuse fiind uneori de mult depășite — se practică cu o exasperantă încăpățînare. Oare nu s-ar găsi metode mai eficiente, texte mai lucide și mai atrăgătoare?

Minerii din Petrila aduc calde mulțumiri medicului VASILE BOICI pentru invenția sa remarcabilă în tratarea cu Boicil Forte. Satisfacția lor este cu atît mai mare datorită inițiativei medicului specialist dr. **Gheorghe Drăghici** de la Spitalul orășenesc din Petrila de a-i trata pe mineri chiar aici, în localitate. În acest scop a fost înființat un compartiment de reumatologie compus din 6 saloane care cuprind 30 de paturi. Cei o sută de mineri care au fost deja tratați cu Boicil Forte aduc numai cuvinte de laudă acestui produs, cît și colectivului medical din Petrila care îl aplică cu real succes. (În numele unui grup de mineri, scrisoarea e semnată de **Constantin Băduță, mașinist la Preparația cărbunelui Petrila**)

Pe data de 3.11.1977 mi-am cumpărat de la magazinul „Moldova" din Iași un robot de bucătărie — import din R.D.G. — care costă 1 875 lei. După cîteva luni de folosire, la una din piesele importante, platoul care transmite energia motorului pentru circa jumătate din componentele robotului, s-a produs o defecțiune. Am dus piesa considerată defectă la atelierul din strada Cuza Vodă, indicat pe certificatul de garanție; aici, prima surpriză: acest atelier este specializat în mașini de scris! Am fost îndreptat spre atelierul din Șoseaua Națională. Aici s-a constatat că defecțiunea era minoră: curelele de transmisie din cauciuc se dilataseră. Dar atelierul nu avea astfel de curele. A urmat un șir incredibil de drumuri, telefoane, adrese — degeaba. Îmi permit și eu să întreb: certificatul de garanție e doar un petic de hîrtie fără valoare, care nu angajează răspunderea nimănui? **(Minel Marcu, Iași)**

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare:

„La scrisoarea adresată redacției FLACĂRA de către tovarășii **Florian Birsan** și **Mihai Giurițan**, prin care se solicita modificarea profilului Liceului agroindustrial Făgăraș, vă comunicăm următoarele: profilul liceului a fost stabilit în funcție de necesarul de muncitori calificați de care au nevoie unitățile pentru mecanizarea agriculturii din județ; în funcție de meseriile în care se pregătesc elevii — agronom-mecanizator și mecanic agricol — școala a fost dotată cu baza materială corespunzătoare (cabinete, laboratoare, ateliere, mașini agricole etc.); introducerea unor profiluri noi, începînd cu anul școlar 1978/1979, nu se justifică și, în plus, școala nu dispune de baza didactico-materială și de cadrele necesare; în măsura în care organele agricole județene vor considera necesar și vor solicita din timp și alte profiluri pentru Liceul agroindustrial Făgăraș, acestea se vor analiza urmînd a fi luate măsurile potrivite; elevii din liceu care doresc să se pregătească pentru agricultură și în alte meserii se pot înscrie la concurs pentru clasa a XI-a la alte licee agroindustriale cum ar fi: Budila, județul Brașov, Sibiu și Dumbrăveni, județul Sibiu, și altele".

Mă numesc **Ioan Munteau**, domiciliez în Deva, cartierul Micro 15, blocul 22, scara A, apartamentul 44. M-am mutat în apartamentul acesta la 1 decembrie 1975, spațiu locativ pe care l-am cumpărat prin intermediul O.J.C.V.L. din cadrul Consiliului popular al județului Hunedoara. Apartamentul este situat la nivelul 10 într-un bloc turn. Atunci cînd plouă, sau pe timp răcoros, zidurile se umezesc și apoi se produce mucegăire. Imediat după ce m-am mutat aici am adus la cunoștință acest caz oficiului cu care am contractat locuința, am primit asigurări că se va lua legătura cu constructorul, respectiv Șantierul nr. 1 din cadrul T.C.H. Pînă astăzi nu s-a făcut însă nimic, și deocamdată rămînem numai cu copiile unor procese verbale încheiate cu cei în drept — din care vă trimitem unul, datat 17 ianuarie 1977! — și în care ni se promite, în scris, că defecțiunile de construcție vor fi înlăturate.

Din partea I.T.A. Ialomița:

„Urmare scrisorii adresate redacției de către **Anghel Vlădoi**, domiciliat în comuna Ștefan Vodă, vă comunicăm: cele relatate în scrisoare sînt reale. A.V. a primit o negație din partea conducerii Autobazei Călărași și în baza acestui act s-a încadrat la o altă întreprindere. Întrucît la autobază nu s-a ținut o evidență precisă a negațiilor eliberate, s-a ajuns la situația ca tovarășului A.V. să i se întocmească dosar pentru imputarea cheltuielilor de școlarizare — 4 900 + 132 lei cheltuieli de judecată. În urma cercetărilor întreprinse de noi, am constatat că tov. Anghel Vlădoi nu are nici o obligație față de întreprinderea noastră, datorită negației eliberate; conducerea I.T.A. Ialomița a dispus astfel să se sisteze urmărirea debitului și restituirea sumei de bani care i s-a reținut pînă în prezent. Vă rugăm să primiți asigurările noastre că situația creată în cazul tovarășului A.V. nu caracterizează activitatea colectivului nostru".

Mă numesc **Martinian Potorac**, sînt pensionar și locuiesc în București, str. G-ral Budișteanu nr. 14; în luna ianuarie 1978 am cumpărat o pereche de ghete, produs de I.T.I. Străduința Suceava. După 20 de încălțări, la una din ghete a apărut o defecțiune. Pe data de 10 februarie am trimis ghetele prin poștă la fabrica producătoare, să analizeze defecțiunea, și, dacă am dreptate, să-mi trimită altă pereche. După numai 15 zile am primit o pereche nouă. Încerc să aduc pe această cale mulțumirile mele celor de la fabrica respectivă: nu mărimea sumei contează, cred, în acest caz, ci gestul în sine.

I.T.A. Brașov — Autobaza Făgăraș:

„Referitor la sesizarea celor 3 uteciști de la Întreprinderea de utilaj chimic Făgăraș, apărută în revista FLACĂRA, privind întîrzierea cu 2 ore a plecării în excursia organizată pe traseul Făgăraș-Sinaia, vă informăm: întîrzierea produsă se datorează în primul rînd autobazei, care nu a reușit să remedieze suficient de repede defecțiunea apărută cu circa 30 de minute înainte de ora plecării, fapt pentru care electricianul de serviciu din schimbul II, Ioan Pumnea, a fost sancționat prin diminuarea retribuției pe luna martie a.c. cu 10%, iar impiegatul de mișcare Valer Tatomir, din autogară, cu aceeași sancțiune, fiindcă a vorbit cu totală lipsă de interes față de solicitările publicului călător, lovind totodată în prestigiul întreprinderii. Sancțiunile au fost pronunțate de colectivul de conducere al unității..."

După o comunicare primită — la a doua cerere — în martie a.c., de la Editura didactică și pedagogică, recenzarea manuscriselor pentru manualele școlare prezentate la concursul 1976—1977 s-a încheiat la 10 decembrie 1977. Fiind participant la concursul pentru abecedar și neprimind rezultatul nici după 4 luni de la încheierea recenziilor, solicit pe această cale comunicarea rezultatului de către cei în drept. **(Inv. Ion D. Ungureanu**, Piața Avram Iancu 18, Arad)

Din partea Procuraturii județene Galați:

„Referitor la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Dorin Ojog** din comuna Umbrărești, prin care arată că se tergiversează rezolvarea cauzei penale privind pe Mărășescu Vasile, care a comis infracțiunea de vătămare corporală, în urma verificărilor efectuate vă comunicăm: postul de miliție din comuna Umbrărești a fost sesizat prin plîngere prealabilă de Dorin Ojog, că în seara zilei de 24 octombrie 1977 Mărășescu Vasile și Mărășescu Marian l-au lovit cu o secure producîndu-i o invaliditate permanentă de 5%. S-au efectuat cercetări și lucrătorii de la postul de miliție, la data de 5 februarie 1978, au înaintat dosarul propunînd punerea în mișcare a acțiunii penale și trimiterea în judecată a învinuiților. Procuratura locală Tecuci și-a însușit propunerile și prin rechizitoriul nr. 151/B 1978 din 28 februarie a.c. s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale și trimiterea în judecată a inculpatului Mărășescu Vasile, reținîndu-se în sarcina sa infracțiunea de vătămare corporală. În ceea ce privește pe Mărășescu Marian, s-a dispus, prin același rechizitoriu, scoaterea lui de sub urmărire penală, întrucît nu a rezultat comiterea faptei de către acesta, conform articolului 11 pct. 1 și articolului 10 lit. a din Codul procedurii penale".

Mă numesc **Patriciu Săbăduș**, locuiesc în Oradea, strada Iosif Vulcan nr. 2, și revin la scrisoarea mea publicată la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră" din numărul 46/1977 al revistei. Dispoziția de a nu se achita pensiile pe bază de procură legalizată la Notariatul de stat creează o serie de greutăți pensionarilor, care sînt nevoiți să se deplaseze la diferite stațiuni pentru tratamente, sau să se deplaseze la copii, rude etc. Această dispoziție înseamnă, practic, reținerea la domiciliu a pensionarului în ziua planificată, obligat fiind să aștepte factorul poștal de dimineața pînă seara. Nedumerirea mea e cu atît mai mare cu cît articolul 57 din Legea nr. 3/1977 privind pensiile de asigurări sociale de stat nu abrogă dreptul pensionarilor și nici al notariatelor de stat de a legaliza voința acestora de a împuternici o altă persoană de încredere să încaseze pensia respectivă, în cazurile menționate mai sus. Propun atenției celor în drept de a analiza cazul în speță, așteptînd cu încredere o rezolvare satisfăcătoare.

În luna viitoare se împlinește anul de cînd în revista FLACĂRA a apărut o sesizare a noastră referitor la transformarea unui fost camping în maidan de gunoi în orașul Eforie-Sud. După apariția sesizării s-au luat ceva măsuri, de ochii lumii, apoi însă lucrurile au fost lăsate baltă și, spre rușinea noastră a localnicilor, în acest loc din marginea orașului, grămada de moloz, gunoaie și tinichele se înalță iarăși, dovedindu-se o lipsă evidentă de igienă și respect pentru cetățenii străzii Dr. Cantacuzino, sau față de turiștii străini, tentați oricînd să fotografieze maldărul de gunoaie zăcînd undeva într-una dintre cele mai frumoase stațiuni ale litoralului. Oare alegîndu-i urbei noastre să fii uitat că au fost alese tocmai pentru condiția de a fi adevărați și buni gospodari? **(Scrisoarea e semnată de 9 cetățeni)**

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Poșta redacției

■ **Domnica Chitic** — comuna Lunca (Botoșani). În Decretul nr. 190/9.7.1977 este prevăzut ca recompensele să se acorde mamelor cărora li se conferă ordinele „Mamă Eroină", „Gloria Maternă", precum și „Medalia Maternității" după data intrării în vigoare a decretului, adică 1 iulie 1977. Dv. vi s-au acordat ordinele înainte de intrarea în vigoare a decretului.

■ **Ion Șerb** — București. La împlinirea vîrstei de 60 de ani, în cazul în care aveți o vechime în muncă de 30 de ani, veți putea solicita acordarea pensiei pentru munca depusă și limită de vîrstă, luîndu-se ca bază de calcul a pensiei media retribuțiilor tarifare lunare din 5 ani lucrați consecutiv, la alegere, din ultimii 10 ani de activitate.

■ **Maria Burduja** — Roman. În anul 1969 ați primit o butelie de gaze lichefiate, pe care ați înstrăinat-o în urmă cu 3 ani.

■ **Constanța Burcea** — București. S-a aprobat primirea fiicei dv. la Grădinița nr. 225.

■ **Dumitra Ștefan** — Bîrla (Argeș). În urma cercetărilor făcute, Biroul permanent al U.N.C.A.P. v-a aprobat dreptul la pensie de membră cooperatoare, începînd cu 1 ianuarie 1978.

■ **Mihai Bărbieru** — Drobeta-Turnu Severin. Sînteți înscris primul pe tabelul de urgențe pentru repartizarea unei locuințe.

■ **Ionel Asafiei** — Bacău. Din scrisoarea pe care ne-ați trimis-o nu reiese clar ceea ce doriți. Reveniți.

■ **Ion Papuc** — Tulcea. Doctorului Corneliu Birsan îi puteți scrie pe adresa: Sebiș, str. Zarandului nr. 7, județul Arad.

MARGA NEDELEA

Ne îngrijim de ei cu mîinile și sufletele noastre

Ne aflăm la o casă a copilului, mai nou se numește leagăn și este normal fiindcă aceste ființe fragile abandonate într-un fel sau altul de către părinții lor au nevoie de un leagăn în care să învețe să trăiască, unii chiar să se odihnească după efortul acestei învățături, să învețe să cunoască lumea și să rîdă. Și cînd au început să rîdă — spun medicii pediatri — este primul semn al ieșirii spre lume, pînă la ieșirea totală sînt încă multe de împlinit, un semn al regăsirii ca ființă ce aspiră. La ce aspiră ? Deocamdată tot la zîmbet; în rest au cu prisosință ceea ce este necesar dezvoltării. Statul cheltuiește pentru fiecare asemenea copil, de la zero la trei ani, cam 60 de lei pe zi, în condiții obișnuite, exceptînd deci cazurile cînd este nevoie de medicamente sau spitalizare. Ne aflăm la leagănul de la Cîmpulung și asemenea așezăminte există în toate orașele țării. Este cazul să amintim un fapt deosebit de semnificativ : pînă în ceasul de început al revoluției socialiste în țara noastră, noi aveam, pe întreg cuprinsul țării, doar trei leagăne pentru copii, în București, Sibiu și Craiova. Și toate trei își datorau existența donațiilor unor persoane particulare. Leagănul din București se numea Sfînta Ecaterina sau cam așa ceva, adică totul era la mina unei mile creștinești și drumul copilului îngrijit aici purta amprenta acesteia.

Este, de asemenea, cazul să amintim că astăzi copilul îngrijit în primii trei ani la leagăn este preluat la o casă pentru preșcolari și apoi la cea de școlari sub aceeași obîăduire generoasă. Am spus deja că el au cu prisosință tot ceea ce este necesar, dar este puțin spus. Îngrijirea este excepțională. Leagănul din Cîmpulung este de fapt o vilă mare situată într-un încîntător cadru natural. Încăperile sînt mari, pline de soare și aer curat. Curățenia este un atribut general, totul este alb sau pastelat, de la tavan la așternut, sau de la pijamaua cu floricele la rochița tricotată în volănașe. Micuții stau în colectivități de 7—8, nu mai mult, au obiecte personale, biberonul Doinei, termometrul Cristinei, plăpumioara lui Matei. La bucătărie se afișează zilnic liste cu meniurile ce trebuie pregătite pentru fiecare în parte, după apetit, după nevoile virstei și totdeauna după prescripțiile pediatrului. Și în jurul lor femei blînde, răbdătoare, și iubitoare ca adevăratele mame. Îi spală, le mîngîie obrajii, îi îmbracă, îi culcă, le țin mîinile cînd fac primii pași și îi învață reguli de igienă corporală odată cu un cîntec. „Cine vine aici — spune inimoasa directoare, doctorița pediatru Elisabeta Moisescu — îndrăgește imediat aceste ființe și nu mai pleacă. Deși este greu, totul trebuie făcut de mîna noastră, uneori sosesc aici și copii distrofici, știți, acei copii nedoriți și care atunci cînd se află în pîntecele mamelor, acestea fac lucruri nepermise pentru a nu-l aduce pe lume. Asemenea copii se nasc sub greutate, au metabolismul deranjat. Ne luptăm să-i facem oameni și în marea majoritate a cazurilor reușim. Neinternați în așezămintele noastre, 80 la sută dintre copiii problemă medicală mor. Un contabil vizitîndu-ne ne-a spus : „aveți aici o fabrică de copii", nu l-am răspuns nimic atunci, el fiind unul dintre acei oameni care ne aprobă fonduri, dar noi aici n-avem nimic comun cu o fabrică, sîntem un simplu leagăn și cînd ne îngrijim de micuții noștri nu avem la îndemînă cine știe ce ajutoare mecanizate, ci mîinile și sufletele noastre".

Cine sînt de fapt părinții, să-i numim totuși așa, ai acestor copii care-și găsesc rostul și îngrijirea în așezămintele statului ? Nu vom face vreun proces de intenție cuiva, nu vom da nume reale respectînd o regulă dinainte instituită, dar vom povesti totuși cîteva fapte. O fetiță pe nume Maria a fost adusă la leagăn cînd era de cîteva săptămîni : slabă, în scutece murdare, mama care o ținea în brațe mirosea a băutură, „Dumneata ești mama, dar cine este tatăl copilului ?" „Dacă aș ști... ? !" Fetița a crescut mare, a început să vorbească și să umble. Mama aceea a trecut după un an și ceva pe la leagăn, a văzut-o și a declarat că o ia acasă. „E mai frumoasă decît cei pe care îi am acasă". „Poate că nu ți-o dăm, spui că nu lucrezi nicăieri, n-ai soț, cum o s-o crești ?" „Crește eo, acum e mare, dacă vreți vă aduc pe cel mic de șase luni, e băiat, vorbesc eu la comisie și vin cu el".

Aceasta este deci o categorie de mame ; comisia de ocrotiri sociale constatînd în asemenea familii că părintele sau părinții nu muncesc, că baza economică necesară dezvoltării copilului nu este asigurată, intervin și îl internează pe acesta la leagăn. Apoi categoria aceea cînd ele, așa-zisele mame, nu-și doresc deloc copilul. Am amintit deja, dar iată și un exemplu : într-o fotografie de format mic un prunc cu aspect bolnăvicios. „Este cel care a strigat la dumneavoastră nene și a zîmbit cînd l-ați mîngîiat pe păr, a zîmbit — spune o asistentă. S-a născut prematur în urma unui avort provocat. A stat multă vreme în spital, apoi a fost adus la noi. Mama care a vrut să-l curme viața a suportat rigorile legii. Sperăm ca el să n-o afle niciodată".

Și ceva chiar despre copiii care au stat la leagăn. Pe unul îl cheamă Turturică, o fi avînd și prenume, dar nimeni nu și-l amintește. Îl știu toți pe Turturică fiindcă el, deși se află acum la o școală profesională din Corabia, vine destul de des pe la Cîmpulung, sărută mîna bucătăresei, tovarășei directoare, se joacă cu micuții în curte la soare. De fapt cu frățiorii lui fiindcă aici este casa lui, aici sînt mamele lui. „Octavian Ungurea — povestește directoarea — a venit la mine. E un flăcău în toată regula. Mi-a zis : nu mă mai cunoașteți ? Dumneavoastră și cu surorile de aici m-ați crescut. Am învățat o meserie, sînt calificat, vreau să muncesc pentru acest leagăn, mă primiți ?"

...Asta e tot. Copiii cărora li se răpește de la cea mai fragedă virstă dreptul la bucurie și fericire îl regăsesc datorită atenției sublime a unui părinte unic ce se îngrijește de întreaga țară.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

P.S. La plecare am vizitat o nouă secție a leagănului de copii din Cîmpulung. S-au investit niște sume mari dar din păcate cei care le-au folosit în materiale și manoperă n-au pus în ceea ce fac toată dragostea și grija de care este nevoie în orice meserie și de care ar fi fost neapărată nevoie în cazul acestei construcții, dotă fiind destinația ei. Constructorul, Trustul de construcții Argeș, șantierul nr. 6 Cîmpulung, a părăsit lucrarea lăsînd în urmă cîteva defecțiuni ; am văzut colorifere care curg, uși care nu se închid bine, tencuieli deja crăpate, în subsol pătrunde apa. Și ceea ce este foarte grav, uscătorul — o instalație complexă — nu funcționează. Poate că într-adevăr este vorba și de o greșeală de proiect cum încearcă constructorul să se ploseze vina în fața demersurilor, numeroase, făcute de către leagăn. Clădirea nouă este încă în termenul de garanție, așa încît orice motivare este chiar un simplu motiv. Clădirea trebuie grabnic repusă în folosință la toți parametrii ei și credem că în fața acestei probleme primăria orașului nu poate să rămînă indiferentă.

Hoțul avea autoturism personal, poftă de petreceri, dar nu și... chef de muncă

Este ușor de imaginat cîtă amărăciune simte o gospodină care, intrînd într-o dimineață în bucătărie să pregătească ceaiul ori cafeaua cu lapte pentru copiii care trebuie să plece la școală, pentru toți ai casei, dealtfel, care urmează să se îndrepte spre locurile lor de muncă, constată cu stupoare, aproape nevenindu-i să creadă, că i-a dispărut butelia de aragaz.

Ușor de imaginat, dar adevărata dimensiune a indignării și a implicațiilor, mai ales de moment, ale unei asemenea fapte nu o poate cunoaște decît cel în cauză...

În municipiul Arad și comuna Pecica asemenea „surprize" luaseră de la o vreme amploare. Dispăreau din casele oamenilor și alte obiecte, dar mai ales butelii de aragaz.

Căutările sînt, ce-i drept, uneori mai anevoioase, dar nu lipsite de succes, mai cu seamă cînd sprijinul cetățenilor este prompt și substanțial.

Așa s-au petrecut lucrurile și în cazurile mai sus-menționate.

Frecvența furturilor de butelii și alte obiecte a determinat conducerea Miliției județului Arad să analizeze profund situația ivită în localitățile respective. Însărcinînd ofițeri cu experiență din serviciul judiciar să se ocupe intens de aceste aspecte.

După studierea atentă a cazurilor înregistrate s-a ajuns la următoarele concluzii : 1. autorii acționau de la un timp aproape seară cu seară; deci nu puteau fi decît din localitățile respective sau din apropiere ; 2. deplasările de la locul infracțiunii erau făcute cu mijloace de transport auto, deoarece din cercetări rezulta că în fiecare noapte cînd se comiteau furturi, victimele sau alți cetățeni semnalaseră prezența în apropiere a unui autovehicul (auziseră zgomot de motor).

Concluziile respective erau motivate și de faptul că, atît la Pecica, precum și în municipiul Arad mai existau indivizi care, cu toate insistențele factorilor responsabili refuzau sistematic să se încadreze în activități utile.

În Pecica un astfel de grup era format din Tica Ion, Horvath Alexandru, Covaci Ion, Varga Alexandru, Iancu Ion, Gopare Ludovic și alții, toți fără ocupație, dar văzuți frecvent în localuri publice unde cheltuiau sume mari de bani. În anturajul acestora se afla și Rosztaș Ladislau, de asemenea, cu antecedente penale, dar care lucra ca șofer pe o autoedilitară a I.J.G.C.L. Arad, cu care apărea deseori în comuna Pecica, pe timp de noapte.

În municipiul Arad atenția organelor de miliție era îndreptată asupra unor indivizi din aceeași categorie ca : Motan Ion, Butar Ioan, Boț Ioan, Marton Iuliu-Ștefan și Baba Gheorghe, toți liberați din penitenciare în vara anului 1977, neîncadrați în muncă, ultimul fiind și proprietarul unui autoturism „Dacia 1300", cu care făcea dese deplasări împreună cu ceilalți membri ai grupului, organizînd chefuri costisitoare, atît în oraș cît și în alte localități.

Despre suspicțiunile pe care le aveau în legătură cu elementele respective, lucrătorii de miliție au discutat cu membrii grupelor de sprijin ale miliției și cu numeroși alți cetățeni din localitățile în care se comiseseră furturi pe timp de noapte, indicîndu-le să sesizeze apariția acestora, să le supravegheze cu atenție comportarea, preocupările, mobilizîndu-i să rețină orice amănunt care ar putea contribui la demascarea făptașilor. Ca urmare, într-una din seri, cîțiva cetățeni din comuna Zădăreni au observat prezența numiților Motan, Marton și Butar în gara din localitate. În noaptea respectivă în comuna Zădăreni au fost furate trei butelii de aragaz. Păgubașii, sesizîndu-se la timp, au alarmat și vecinii și au pornit în căutarea hoților. Cei care îi observaseră pe cei trei bănuiți scara în gară potrivit semnalmentelor date de lucrătorii miliției au anunțat imediat subofițerii postului din localitate. Astfel, după numai cîteva ore este reținut Marton Iuliu-Ștefan, care nu-și justifica prezența în gara Zădăreni și care fusese văzut împreună cu ceilalți doi bănuiți și înaintea comiterii furturilor.

Acesta recunoaște că a furat buteliile împreună cu Motan și Boț, pe care le ascunseseră într-o glugă de coceni, în așteptarea lui Baba Gheorghe, care urma să vină cu autoturismul personal pentru a-i transporta, atît pe ei cît și prada. Datorită faptului că păgubașii, precum și alți cetățeni, au pornit în urmărirea lor, s-au împrăștiat pentru a nu fi prinși, iar Baba Gheorghe nu a mai putut ajunge la locul de întîlnire. Într-adevăr, buteliile furate au fost găsite la locul indicat de Marton.

În urma arestării întregului grup și a complicilor a rezultat că autorul moral și activ al furturilor de butelii comise de grupul respectiv a fost Baba Gheorghe, care i-a îndemnat pe ceilalți să săvîrșească asemenea fapte, el oferindu-se să-i transporte cu autoturismul în localitatea vizată și să plaseze buteliile furate la diversi chilipirgii.

Aproape concomitent a fost prins și grupul de infractori care a săvîrșit furturi în comuna Pecica.

De curînd cetățenii din localitățile respective au avut satisfacția de a participa la dezbaterea publică a faptelor antisociale comise de infractorii amintiți, înfierîndu-le cu indignare asemenea mentalități retrograde.

MIHAI GROZAVU ■

De ce simplu dacă se poate și complicat!?

Trebuie să recunoaștem că o serie de formalități necesare obținerii unor drepturi ale cetățenilor s-au ușurat considerabil în ultimul timp. Spre deosebire de acum 5—6 ani, de pildă, un schimb de locuință se face mult mai lesne. Exemplele se pot înmulți desigur. Și totuși sîntem încă tributari unui noian de acte, sîntem tributari pierderii de timp, sîntem tributari inutilului. De multe ori un drept al omului consfințit prin acte normative se obține atît de greu de parcă ar fi o favoare ce i-o face funcționarul „X" sau „Y". Ca să nu mai vorbim de funcționarul „Z". De la șeful oficiului de stare civilă al sectorului 5, Roșca Florica, aflăm ce acte sînt necesare pentru ca o mamă să încaseze mia de lei cuvenită începînd cu a treia naștere. Sînt necesare următoarele acte : copie după certificatul de căsătorie sau alte acte asemănătoare (declarație de recunoaștere a copilului, de pildă), copie după certificatul de naștere al mamei, copie după certificatele de naștere ale celorlalți copii, copie după actele de identitate, completarea unui formular tip. Formularul tip că veni vorba nu se găsește la oficiul stării civile de mai multă vreme așa că te duci mata la un centru de copiat acte din apropiere, suporți nervii funcționarei Cosma Florica, stai la coadă chiar și un ceas și chiar și în stradă, plătești 4,50 lei și apoi iei din nou calea oficiului de stare civilă.

Tovarășa Roșca Florica ne expune traseul : „Se face un dosar pe care-l trimitem la oficiul de pensii și asigurări sociale a municipiului. De acolo este repartizat tovarășilor care se ocupă de sectorul 5. După circa 2 luni, dacă nu cumva 3, dînșii ne trimit un tabel cu acela aprobați și îi trimitem la casierie să ridice banii".

— Tovarășă Roșca Florica, din cîte știm la ieșirea din maternitate mama primește un certificat constatator de naștere pe care scrie al cîtelea copil a născut femeia în cauză. Cu acest certificat cetățeana se duce la consiliul popular pe raza căruia s-a născut copilul și obține certificatul de naștere. Ce-ar fi dacă certificatul constatator de naștere eliberat ar fi dus întîi la oficiul de stare civilă, pe teritoriul unde locuiesc părinții — loc de unde se obține mia de lei — ca să nu mai trebuiască să faci atîtea copii după certificatele de naștere ale copiilor deja născuți.

— Ar fi bine, chiar foarte bine.

— De ce nu se procedează așa ?

— Cu deplină sinceritate și răspundere vă spun că această chestiune mă depășește.

Al doilea caz întîlnit tot la consiliul popular al sectorului 5. Cetățeanul V. P. (îi respectăm dorința de a nu-i apare numele în revistă) vrea să înfieze un copil al fratelui său. El, cel care vrea să înfieze, are doar o fată care azi, mîine, se va mărita, pe cînd fratele său are 6. Ce, ne spune, îmi strică un băiețel de trei ani ? Îi asigurăm că nu-i strică și împreună consultăm cearșaful de acte ce-i sînt necesare înfierii. Aproape că nici nu-ți vine să crezi ! Actele necesare se grupează în trei secțiuni : ale celui care înfiază, ale celui care îi este deocamdată părinte și ale copilului. În total vreo 14 acte. De pildă, atît cel care înfiază cît și părintele dau o declarație autentificată de notariat că sînt de acord cu faptul înfierii. Dar una pentru amîndoi n-ar fi suficientă ? Apoi pentru înfietor este necesar și cazierul judiciar a cărui obținere durează cel puțin o lună. Îi întrebăm pe tovarășul Bogos, șeful oficiului de resort, ce se întîmplă dacă acela care vrea să înfieze are cazier, a fost condamnat pentru delapidare. Ne răspunde că se judecă de la caz la caz. Se face deci o anchetă socială așa încît oportunitatea obținerii cazierului — mai ales între frați — pare ușor inutilă. Și tovarășul Bogos ne spune că înfiatul, drept al omului, ca să nu mai vorbim despre frumoasa lui încărcătură morală, durează mult, extraordinar de mult, dar că dinsul execută niște dispoziții.

Ni se pare că în aceste două cazuri succint înfățișate ar fi complet greșit să ne referim doar la timpul pierdut de cetățean. Firește, și acest lucru contează. Ne gîndim în ce măsură omul de rînd este convins că se află față-n față cu un drept și nicidecum cu o favoare.

În finalul acestei scurte pledoarii pentru respectarea strictă a drepturilor omului vom mai spune că anunțurile care te învață cum să obții un drept sînt citeodată concepute confuz. Iată unul copiat cuvînt cu cuvînt, ne cerem scuze pentru o gramatică care nu ne aparține, de la același sector al Capitalei, 5 :

Autorizație de construcție
SE OBȚINE ÎN DOUĂ ETAPE-FAZE

I. Certificatul de regim și aliniere — aviz principiu

Este actul prin care se stabilesc condițiile în care se poate executa construcția solicitată. Pentru unele lucrări mici — amenajări, magazii, vestibul ETC. — se poate elibera autorizație de construcție fără certificat de regim și aliniere. Actele necesare :

1. Cerere tip semnată de proprietar
2. Actul de proprietate COPIE LEGALIZATĂ
3. Certificat circa financiară — sau copie autorizație de construcție.

Este necesar numai dacă din actul de proprietate nu rezultă dacă imobilul a fost executat înainte de aprilie 1952.

4. Schița imobilului cu situația existentă și cu indicarea construcției solicitate cu linii sau culoare diferită (sublinierea ne aparține — n.n.) de restul planului. Se poate întocmi de proprietar.

II AUTORIZAȚIA DE CONSTRUIRE

Se solicită după obținerea certificatului de regim și aliniere în baza următoarei documentații :

1. Cerere tip semnată de proprietar (de ce, ne întrebăm, proprietarul face altă cerere ?)

2. Descrierea construcției în dublu exemplar — destinație, necesitatea, materiale, sistem constructiv, respectarea normelor ETC. (ce destinație are să zicem un vestibul sau o magazie ? Care norme ?)

3. Evaluare — în dublu exemplar. Cost pe bază de indici. Evaluarea poate fi menționată în descrierea construcției (Foarte bine, dar de ce nu este trecută acolo și se mai inventează o nouă și inutilă rubrică ?)

4. Pe hîrtie ozalid — plan situație scara 1/200, secțiunea orizontală scara 1/50—1/100, secțiunea verticală — transversală scara 1/50—1/100, fațada 1/50—1/100

5. Dosar cu șină

NOTĂ

Documentația necesară pentru autorizație poate fi întocmită de o unitate de proiectare de stat sau cooperatistă. Documentația pentru autorizație de construcție (același act deci — n.n.) **poate fi întocmită în familie de arhitect, inginer constructor, tehnician constructor, rude de gradul I și II. Se va dovedi gradul de rudenie și diploma. Sau în întreprinderi sub forma de ajutor tovărășesc.**

Iată deci cît de simplu este totul ! Ne întrebăm dincolo de acest limbaj tehnicist, mult deasupra nivelului mediu de înțelegere a unor asemenea chestiuni, de ce documentația poate fi întocmită de arhitecți, ingineri sau tehnicieni constructori rude de gradul I sau II ? Pentru obiectivitate ? Oare cine ține mai mult cu un om ? Un frate sau unul străin ? Partea cu întreprinderea și ajutorul tovărășesc n-am priceput-o. Cum se va dovedi că a fost vorba de ajutor tovărășesc ? Cîte și ce acte doveditoare trebuie pentru ajutorul tovărășesc practicat în întreprinderi ? Concluzia acestei scurte anchete nu poate fi decît una singură : drumul omului spre dreptul său poate deveni și mai limpede și mai scurt !

EUGEN SECELEANU ■

Oamenii în alb refuză bariera lui NU SE POATE

■ În Bihor, o amplă acțiune de depistare a factorilor de risc în cardiopatia ischemică a cuprins peste 105 000 de subiecți și s-a încheiat în numai zece luni ■ ■ Cadrele medii sanitare pot fi utilizate cu succes în astfel de acțiuni ■ ■ ■ Dacă vrei să faci un lucru bun și mai ales nou, nu aștepți modele ■ ■ ■ ■ Direcțiile sanitare județene pot desfășura, mai degrabă decît institutele de cercetări, investigații de asemenea amploare

Este un lucru deja cunoscut că bolile cardiovasculare dețin supremația între cauzele mortalității generale. De aici derivă, firesc, atenția tot mai mare pe care medicina o acordă cercetării acestor afecțiuni și luptei pentru prevenirea și combaterea lor. În cadrul unor asemenea preocupări ale oamenilor în alb din țara noastră, ca dealtfel din întreaga lume, o amplă acțiune de depistare a factorilor de risc în cardiopatia ischemică s-a încheiat cu succes, anul trecut, în județul Bihor. Inițiatorul și sufletul acțiunii, coordonatorul, **creierul** ei pasionat și neobosit : dr. Eugen Pop, directorul adjunct al Direcției sanitare județene. Iată „vina" pentru care l-am întrerupt din treburile sale, ca să-i adresez cîteva întrebări, la care a răspuns cu afabilitate, deși abia ieșise din a doua ședință pe ziua aceea. Desigur, din respect pentru un asemenea ritm de lucru, dar și grație faptului că interlocutorul nu se lasă rugat ca să vorbească despre ceea ce-i pasionează, am intrat aproape direct în dialogul de mai jos.

— Tovarășe director adjunct, ce v-a condus la declanșarea acțiunii de care vorbim ?

— Rigorile profesiei. Frecvența crescută și pericolul acestor afecțiuni în societatea modernă. Cunoașterea morbidității datorate bolilor cardiovasculare este, pentru noi, un reper, un instrument de lucru necesar, pentru că ne-am propus să găsim forme eficiente de organizare în sistem a asistenței sanitare, ținînd seamă de stadiul în care se află fiecare pacient.

— Cîți subiecți a cuprins investigația ?

— În afara a cinci mii de sportivi legitimați, peste o sută de mii de cetățeni între 18 și 62 de ani.

— Cînd a început acțiunea ?

— Declanșarea efectivă a depistării a avut loc la 20 august 1976, și s-a terminat în zece luni. Pentru mine, însă, dacă vă interesează, ea a început în 1960, cînd — fiind director al spitalului din Beiuș — am încercat să măsor tensiunea arterială la 85 000 de locuitori din zonă. De atunci am tot perfecționat ideea, am întors-o pe toate fețele, pînă s-au conturat precis modalitățile concrete de lucru care să permită o acțiune de asemenea anvergură.

— Ați fost sigur de reușită ?

— Absolut sigur. Deși mulți confrați, din alte județe și din institute de cercetare, erau cu desăvîrșire sceptici. Un universitar, pe care dealtfel îl stimez foarte mult și a cărui părere eram bucuros s-o aflu, mi-a spus pur și simplu : „Dumneata ești naiv..." Unora le mai pare și acum **un miracol**, ca să folosesc o expresie care nu este a mea.

— Cîți lucrători sanitari au fost antrenați ?

— În total, vreo 500. Aș vrea însă să rețineți că, din aceștia, doar 65 au fost medici generaliști și alți specialiști. Unul din lucrurile cele mai importante pe care le-am demonstrat noi este că acțiuni de asemenea amploare putem întreprinde, cu foarte bune rezultate, bazîndu-ne pe cadrele medii. Pînă acum domina părerea — de care mulți încă nu se desprind — că așa ceva nu se poate, că n-ar garanta decît eșecul.

— În cîte puncte s-a desfășurat depistarea ?

— Am cuprins populația municipiului Oradea, pe cea a orașelor Doctor Petru Groza, Vașcău și Nucet, dar și două comune de șes : Sălard și Diosig, și alte două din zona de deal și munte: Ceica și Criștior. Baza de depistare a constituit-o dispensarul de medicină generală. În 40 de asemenea puncte s-a lucrat concomitent, pe lîngă activitatea obișnuită a unităților respective.

— Ce a însemnat pregătirea unei astfel de acțiuni ?

— Mai întîi a trebuit să punem la punct o întreagă metodologie, care a cuprins, pînă la urmă, 15 note metodologice, însumînd peste 200 de pagini. Era nevoie de un sistem codificat de circulație a informațiilor. L-am realizat. Apoi, era important ca întregul personal medical ce urma să ia parte la acțiune să fie convins de utilitatea ei, să nu se îndoiască de reușită. A mai fost nevoie ca la fiecare punct de lucru să detașăm 1—2 cadre medii special instruite. În acest scop am pregătit anume 200 de oameni printr-un curs teoretic. O atenție deosebită am acordat pregătirii celor ce urmau să execute operații mai dificile, cum ar fi, de pildă, citirea electrocardiogramelor. Un amănunt admirabil și semnificativ : în toată această uriașă muncă nu s-a produs nici o greșeală.

— Cîte laboratoare ați folosit ?

— Un singur laborator, dar acela a lucrat șnur numai pentru asta, cîte trei sute de analize pe zi. S-a lucrat ca pe bandă. Un cadru mediu a efectuat zilnic, constant și eficient, o sută de probe, față de maximum șaizeci cîte se fac în mod obișnuit.

— În ce fază ați început prelucrarea electronică a datelor ?

— Încă de pe la începutul anului trecut am declanșat introducerea în calculator a fișei de depistare a fiecărui cetățean. Pe de o parte, elaboram programe de evaluare statistică epidemiologică, pe de altă parte, se scoteau de la fișierul electronic liste nominale cu cetățenii purtători ai unor factori de risc, pentru a fi trimise dispensarelor.

— Care este utilitatea datelor furnizate de calculator ?

— De fapt, fructificarea lor — din punctul de vedere al pacienților — începe abia la dispensar. Am elaborat o metodologie pentru stabilirea posibilităților de luare în evidență, diagnostic și dispensarizare. După scoaterea tabulogramelor statistice de la calculator, un colectiv studiază fiecare factor de risc în parte. Transformăm tabulogramele în grafice. Fiecare factor de risc va avea, astfel, un bogat dosar de studiu.

— Ce ghid ați avut pentru toată activitatea aceasta ?

— Nu e nici un secret : n-am avut modele. Nu mi se pare însă nici un lucru extraordinar cel pe care l-am făcut noi. Nu-mi plac vorbele mari, dar conștiința profesională și încrederea în oameni sînt, în societatea noastră, articulații vitale ale omenescului, la care ar trebui să ne gîndim mai mult.

— Cum veți folosi uriașul material de date rezultat din întreaga acțiune ?

— Am inițiat, pe această bază, mai multe studii care să răspundă problemelor actuale ale asistenței sanitare. La maternitate, de pildă, se cercetează influența factorilor de risc aterogeni asupra sarcinii, a nașterii și a copilului. Fișa utilizată conține 480 de parametri.

Alte cîteva studii au început, de asemenea, și se desfășoară bine, iar pentru declanșarea unora încheiem, în prezent, pregătirea necesară. Avem ce lucra, avem și cu cine. Materialul faptic, ca și entuziasmul, și pasiunea și competența oamenilor nu ne lipsesc.

— La ce scară considerați posibile și utile, în viitor, investigații de genul celei desfășurate în județul dumneavoastră ?

— La noi în județ acțiunea va continua. Anul acesta, în toate celelalte orașe se vor face depistări, după sistemul deja folosit. După această experiență, sînt convins că în orice zonă a țării, unde este oportună și necesară o asemenea investigație, se poate face la scară de masă. N-avem temeiuri să ne împiedicăm de mitul armatelor de specialiști. Cadrele medii, îndrumate bine și mai ales apreciate cum se cuvine, la nivelul real al posibilităților lor reale intelectuale și profesionale, ascund, nefolosită încă, o uriașă rezervă umană și, aș zice chiar tehnică, în acest sens. Asemenea depistări cred că pot fi întreprinse de către direcțiile sanitare județene mai degrabă chiar decît de institutele de cercetări, întrucît, firesc, la direcții se îmbină toate posibilitățile de dirijare și impulsionare.

— Ce dificultăți ați întîmpinat ?

— Au fost și din astea, dar nu la așa ceva vreau și cred că mai trebuie să ne gîndim acum.

— Cine și ce v-a ajutat ?

— Începînd cu Comitetul județean de partid și Comitetul executiv al Consiliului popular județean, toți factorii care ne puteau da o mînă de ajutor au făcut-o. În ce privește direcția noastră, întreg personalul a lucrat, efectiv, atît cît a fost necesar, în această acțiune. Doresc să rețineți în mod deosebit însă că dăruirea și conștiinciozitatea maximă a cadrelor sanitare cu care am desfășurat întreaga acțiune au dat elementul esențial ce ne-a asigurat acest succes, care, așa cum vă spuneam, unora le pare și acum de necrezut. Pe mine mă bucură enorm, nu numai datorită utilității sociale, lucrul făcut, dar și pentru că am demonstrat, împotriva unor inerții păgubitoare, că activități de asemenea importanță și amploare pot fi întreprinse, cu deplin succes, folosind cu încredere cadrele medii.

DORIN GHERGHINESCU ■

CRONICA ȘOSELEI

Cu mașină de împrumut

Nu exagerez cu nimic cînd afirm că hoții sînt literalmente „invitați" uneori să se urce la volanul mașin lor și să plece cu ele unde le poftește inima.

Sînt invitați de naivi, de grăbiți, de uituci, de distrați etc. Așa s-a întîmplat și în cazul lui I. G. din comuna Sirineasa, județul Vîlcea, posesor al unui autoturism Dacia 1 300. Sosit acasă în jurul orelor 22,00, s-a așezat la masă pentru a cina cu familia. Mașina a lăsat-o ca de obicei în fața casei, nu însă pe partea carosabilă, ci în mod foarte corect în afara șoselei, ferită de pericol de a fi lovită de vreun alt autovehicul și de a constitui ea însăși pentru alții un obstacol. Pînă aici toate regulile de circulație și de prudență au fost respectate. Ferită de coliziune, dar nu și de a fi furată, deoarece a fost lăsată cu cheile în contact și cu ușile deschise.

Amatori de aventuri rutiere nocturne, atît cu mașinile lor, cît și cu autoturismele altora din păcate se mai găsesc. Cei drept nu prea mulți, dar totuși mai sînt. Chiar și în mediul rural. În cazul de față amatorul care venea de la bufet nu locuia decît la cîteva case distanță de posesorul autoturismului în chestiune. Intenționa să se ducă acasă și să se culce, deoarece era cam „obosit" în urma celor doi litri de vin care îi consumase după țoluri de „tărie" care constituiseră aperitivul.

Prin curtea S.M.A.-ului unde lucra ca motopompist și pe ulițele satului, pasionat de volan, învățase el așa de unul singur să struncească tractoare, camioane și chiar autoturisme, ce-i drept nu din cele nervoase, ci mașini de teren mai puțin pretențioase cu diletanții.

Deși ca prin ceață, eroul nostru a reușit totuși să distingă autoturismul și mai ales cheile din contact. Dacă cheile sînt în bord, înseamnă că ușa e deschisă, și-a zis el. Halal pleașcă. Ocazia oferită pe tavă de a conduce o mașină cu performanțele Daciei parcă l-a făcut să-și mai revină din starea de ebrietate pronunțată în care se afla. În cîteva secunde era deja pe drumul județean Lădești—Slăvitești și nu peste puțin timp intra pe D.N. 64 cu direcția spre Rm. Vîlcea. Acul vitezometrului urca vijelios 80, 100, 120 km/h. Excesul de viteză a autoturismului a trezit atenția unui echipaj al miliției care i-a făcut semnal de oprire. Bineînțeles că nu avea nici un motiv să dea curs semnalului făcut. Dimpotrivă, a apăsat mai tare pe accelerație. Șoferul unui autobuz depășit de „eroul nostru", a declarat ulterior că autoturismul gonea cu viteză nebunească, atingînd cu roțile ba acostamentul din stînga, ba cel din dreapta. Noroc că la ora respectivă șoseaua era goală ! Pornit în urmărirea „autoturismului infractor", echipajul miliției l-a găsit la circa 3 km de la locul unde i se făcuse semnal de oprire, „proptit" într-o plută ce se afla în partea stîngă a sensului de mers, la circa 5 m de marginea șoselei. Ajuns la locul accidentului, lucrătorii de miliție au găsit de fapt rămășițele mașinii 1-VL-2295. I.B., autorul isprăvii care a străpuns parbrizul cu capul în clipa impactului, a decedat pe loc. Acul vitezometrului de la bordul mașinii făcute țăndări indica 130 km/h, iar buletinul de analiza sîngelui efectuată ulterior arăta o pronunțată stare de ebrietate : 1,85‰ alcool în sînge.

Cunoscînd că I.B. exagerează uneori cu băutura, că e predispus să se urce la volanul autovehiculelor și să conducă fără a poseda permis, punînd în pericol viața lui și a celor din jur, colectivul de muncă, conducerea unității respective putea preveni acest deznodămînt tragic, putea să-l ajute pe tînărul I. B. să-și realizeze visul folosind posibilitățile legale de pregătire în domeniul conducerii auto pe care le are fiecare unitate.

Să cunoaștem mai bine oamenii și să-i ajutăm la timp, iată o concluzie care se impune o dată în plus și din analiza acestui caz.

Colonel VICTOR BEDA ■

Rodul pămîntului. Fotografie de A. MIHAILOPOL ■

Pledoarie pentru o cenușăreasă: psihoterapia

Rîsul ca tratament

Un bărbat de 48—50 de ani, vînjos, serios, care la viața lui a dat numeroase pilde de curaj, intră în cabinetul medical susținut de doi asistenți. Cade literalmente din picioare, manifestă slăbiciune, ameteli, tulburări de echilibru, nu se poate deplasa nesprijinit nici măcar un metru. După o lungă discuție cu medicul, iese pe picioarele lui. Boala lui fusese adevărată — omul nu putea umbla — numai că ea avea o cauză psihică : teama nemărturisită, monstruos exacerbată în retortele subconștientului, de bătrînețe și de beteșugurile ei.

Un țăran cooperator este internat cu îngrozitoare crize de sufocare nocturne, care, culmea, continuă cu aceeași intensitate și regularitate și pe patul de spital, fără a putea fi oprite. I se fac sumedenie de analize, inclusiv teste cutanate, radiografii, radioscopii — nimic, nici un indiciu. În afară de unul, aparent minor : sora de noapte informează că țăranul are un somn neliniștit. Ce o fi visînd ? Și așa, medicul, cu destulă greutate, înarmat fiind cu o considerabilă doză de răbdare, află o stranie istorie : cum, cu vreo doi ani în urmă, țăranul condusese la gară doi armășari, pentru a fi îmbarcați într-un vagon de marfă și cum, deodată, animalele s-au încăierat. Se pare că a fost un spectacol teribil, care s-a întipărit în conștiința lui și care, după multă vreme, a pricinuit suferința organică. Descoperirea cauzei a dus la o rapidă vindecare. N-au fost cai verzi pe pereți...

Poate cazurile de mai sus vor părea insolite, nesemnificative. Dar cît de frecvent se întîlnesc falși cardiaci, de perfectă bună-credință și cu simptome patologice reale : palpitații, dureri în regiunea inimii, ameteli, stări de anxietate. Ei iau la rînd cabinetele de cardiologie, colindă „din electrocardiograf în electrocardiograf", purtînd nelipsita valijoară cu electrocardiograme (normale !) și înghit cantități industriale de medicamente, autoadministrate, care rămîn fără efect deoarece ei nu suferă de nimic organic. Preferă pilulele investigării serioase, cu ajutorul medicului, a cauzelor psihice care riscă — dacă nu sînt abordate frontal — să-i transforme în infirmi sociali.

Cazuri de o diversitate infinit mai mare decît o sugerează exemplele noastre sînt sau pot fi soluționate doar prin intervenția psihoterapeutului, în care se întruchipează una din tendințele majore ale medicinei contemporane.

„Într-o lume invadată de medicamente, de tehnică, psihoterapia își regăsește adevăratul ei rol"

— Tovarășe doctor Sergiu Diacicov, sînteți șeful Laboratorului de sănătate mintală de la Spitalul „Gheorghe Marinescu" și dv., tovarășe Bogdan Lucaciu, lucrați ca psiholog al Institutului de neurologie și psihiatrie în acest laborator bucureștean care acordă zilnic, ambulator, sute de consultații, este cel mai mare din țară și, totodată, unicul nostru centru metodologic cu profil de psihoterapie. Ce este, în fond, psihoterapia ?

— Știința relațiilor interumane, folosită de medic în scopuri curative. Să ne lămurim însă, mai întîi, asupra unor noțiuni pe care mulți le confundă. În timp ce **neurologia** se ocupă de bolile sistemului nervos cu substrat organic, lezional, iar **psihiatria** tratează exclusiv bolile psihice fără un asemenea substrat — cunoscut sau identificat ca atare cu actualele mijloace de investigație — **psihoterapia** consideră corpul uman în ansamblu, indiferent de organul lezat, are deci un spectru de aplicație mult mai larg. Practic, ar trebui să constituie o componentă obligatorie, într-o măsură mai mare sau mai mică, a oricărui tratament medical, inclusiv în cazul traumatismelor fizice.

— Unii echivalează psihoterapia cu psihanaliza.

— Fals. E drept, psihanaliza, la vremea ei, a adus multe idei noi, fertile, atît în înțelegerea bolnavului, cît și pe planul tehnicilor folosite. Dar există o deosebire esențială între fundamentul teoretico-ideologic — părăsit azi chiar și de unii din cei mai zeloși adepți ai ei — și aspectele tehnice valoroase pe care le-a introdus. Dealtfel, în treacăt fie zis, psihanaliza a fost cel mai violent criticată de cei care nu au practicat-o niciodată și care o cunoșteau numai din cărți. Dar, încă o dată, nu despre psihanaliză va fi vorba în convorbirea noastră. Medicina se află, în momentul de față, la o cotitură, ea trebuie să depășească limitele pe care singură și le-a impus ca urmare a unei excesive tehnicizări, uitînd, citeodată, că trebuie să considere nu numai organul, ci omul în întregul lui, cu partea sa cea mai importantă, psihicul. La începuturile ei, tocmai datorită nivelului scăzut de cunoștințe privind diferitele afecțiuni, medicina tocmai așa a procedat. Fiind astfel mai aproape de psihoterapie și repurtînd nu puține succese pe această bază. Și medicina populară a folosit și mai folosește și azi, inconștient, asemenea tehnici. Fără a generaliza și schematiza, trebuie însă să recunoaștem — dacă nu ca regulă absolută, cel puțin ca tendință — că azi se stabilesc relații mai curînd între pacient și tehnică, decît între pacient și terapeut, și în acest sens se poate vorbi despre o oarecare dezumanizare a medicinei. Toți, inclusiv doctorii, cer analize și medicamente. Desigur, nu ideea în sine trebuie criticată, ci excesul : nici nu a apucat pacientul să intre pe ușă și să spună ce-l doare, că medicul i-a și înmînat rețeta, și ambii sînt mulțumiți !

— Deci, adresîndu-se psihicului, psihoterapia are și această virtute că exclude abuzul de medicamente, adevărat flagel al societății contemporane.

— Este doar un aspect, nu lipsit însă de importanță. Cîți știu că arhibanalul antinevralgic conține cofeină cam cît o cești cu de cafea neagră ? Cunosc personal zeci de persoane care încep ziua cu un antinevralgic, apoi continuă cu ciclobarbital, care-i „turtește", apoi, ca să-și revină, iau din nou antinevralgic și tot așa, zile, săptămîni, și luni la rînd, pînă ajung la noi, prăbușiți. Sau un alt fapt : s-a stabilit că aproximativ 80 la sută din medicamentele utilizate acum 50 de ani erau inutile — și aceasta în cazul cel mai bun, căci multe, pur și simplu, dăunau. Mă întreb cît la sută din medicamentele privite azi cu încredere oarbă vor trece proba timpului peste cinci, zece sau 20 de ani. Firește, nu mă refer la antibiotice, la insulină și la alte cîteva, poate de ordinul zecilor, intrate în fondul de aur al umanității, ci la puzderia de așazise medicamente-minune, la modă azi, uitate mîine. Or, tocmai într-o lume invadată de medicamente, de tehnică, psihoterapia își găsește, mai exact își regăsește, adevăratul rol, ea fiind inversul tehnicizării și despersonalizării tratamentului. În foarte multe cazuri, ea oferă nu o alternativă, ci **singura** cale de succes în actul terapeutic.

Să surprindem, în continuare, cîteva aspecte ale psihoterapiei în acțiune.

„O casă divizată" — nu numai în Shakespeare

— Tovarășe colonel doctor Gheorghe Gâitan, ca șef al secției de neuropsihiatrie a Spitalului Militar Central, ca autor de lucrări, ca practician sînteți un promotor al psihoterapiei. Ce arie de cuprindere credeți că ar trebui să aibă ?

— O eroare fundamentală, din nefericire foarte răspîndită, ar putea fi rezumată plastic în propoziționea : „Psihoterapia este pentru bolnavii mintali grav !" Lucrurile stau exact invers : tocmai la nebuni, mai exact la psihotici, ai nevoie neapărată de medicamente, psihoterapia jucînd un rol secundar. Dar nu nebunii, nu psihozele, nu delirul constituie problema nr. 1 a patologiei mentale în țara noastră. Din acest punct de vedere, sîntem o societate sănătoasă. Ceea ce însă constituie și la noi o problemă sînt tulburările de adaptare psihologică la viața trepidantă, industrializată și tehnicizată — condiție obligatorie a progresului. Însăși transplantarea la oraș a omului de la țară implică, aproape cu necesitate, șocuri psihologice repetate, cumulate — picătura care face să se reverse paharul — chiar dacă nu sînt receptate ca atare în mod conștient. Apoi se nasc tot felul de conflicte intrapersonale și interpersonale. Eu, ca individ, mă găsesc adesea în conflict cu mine însumi, sînt — cum spunea Shakespeare — o casă divizată. Intervin și tensiuni conflictuale mai mult sau mai puțin inconștiente, care grevează comportamentul social : sînt ambițios, dar... nu mă tîn curelele, afișez amabilitate, cînd în realitate sînt agresiv și ostil etc., etc. De aci, ulcer, hipertensiune și cîte și mai cîte. Se ridică însă problema : **cine îi tratează pe acești bolnavi și cu ce mijloace ?** Psihiatrul este mult prea presat de masa bolnavilor **să**, nevrotici și psihotici ; dealtfel, o multitudine de pacienți nici nu ajung la el, pur și simplu îi refuză asistența.

— Este vorba de lipsă de cultură, de prejudecăți ?

— Tocmai la oamenii cultivați reținerea este cea mai mare ! Se întîmplă un lucru curios. În sistemul nostru de valori, al unei societăți tot mai tehnicizate, însuși conceptul de boală psihică apare rușinos, alterînd imaginea de sine a omului modern, care trăiește și se afirmă prin psihic și nu prin bicepși. Bolnavul de ficat nu se simte devalorizat în ochii săi și ai altora, dimpotrivă, este compătimit. În timp ce un deficit psihic e considerat a fi un handicap social major. Cunosc oameni care au făcut infarct cardiac, refuzînd să admită, pînă în ultimul moment, cauzalitatea psihică : ea ar fi dăunat, credeau ei, poziției lor de conducere. Vascularul este, adesea, competitiv, energic, el respinge ideea unei structuri psihologice dificile, vrea cu orice preț să reușească, se crede de fier, dar nu e ! Îl ocolește pe psihiatru ori, în cel mai bun caz, îi cere hapuri de dormit. Exemplele pot fi multiplicate la infinit, însă în final psihoterapia rămîne scurtcircuitată.

— Un cerc vicios. Pe de o parte, e rău că oamenii nu se duc la psihiatru decît în cazuri extreme. Pe de altă parte, se știe că la noi există o acută, nejustificată lipsă de psihiatri. În marile policlinici — doar acolo mai ai șansa să întîlnești și cîte un psihiatru — ei trebuie să acorde 50, chiar 80 consultații zilnic — cifrele ne-au fost relatate de un distins psihiatru bucureștean — văzîndu-se obligat, în criză de timp și împotriva propriei voințe, să prescrie și el eternele pastile. Atunci cine să se ocupe de psihoterapie ?

— Aici e nodul problemei: **nu e posibil și nu e normal ca doar psihiatrii să facă psihoterapie, ea trebuie să fie învățată de toți medicii, evident în forme adecvate fiecărei specialități, și practicată în paralel cu tehnicile proprii specialității respective.** Din păcate, și în mod inexplicabil, în facultățile noastre de medicină nu se predă nici un curs de psihologie medicală — exceptînd cîteva informații cu totul tangențiale la cursul de psihiatrie, care însă are un obiect bine delimitat: bolile psihice. Or, nu despre ele este vorba. Ele rămîn, oricum, apanajul psihiatrului. Nimeni, dar absolut nimeni nu-l învață pe viitorul generalist cum să se comporte din punct de vedere psihologic nu cu bolnavul psihic, ci cu bolnavul în general ! De regulă, se merge pe două extreme, la fel de dăunătoare. Prima : „De problemele psihologice să se ocupe psihiatrul !" A doua : „Psihoterapia e la îndemîna oricui, nu comportă o tehnicitate deosebită, toți o putem practica, românul e născut psiholog" ! Se uită însă că e vorba de tehnici precise, pe care nu are rost să le redescoperim și să le reinventăm.

10 pacienți într-o ședință

— La ce tehnici v-ați referit, tovarășe colonel Gâitan ?

— Nu la acelea psihanalitice clasice, ci la altele mai simple și de durată mai scurtă, dar eficace. Cea mai simplă : **însăși convorbirea cu pacientul,** dusă nu la întîmplare („Ce te doare ?"), ci urmărind scopuri psihoterapeutice. Aș putea cita sute de cazuri din experiența mea în care elementul curativ hotărîtor, chiar dacă nu totdeauna unicul, s-a dovedit a fi cuvîntul, factorul psihologic de influențare bazat pe intuirea specificului personal și situațional. O precizare : marea artă a psihoterapeutului nu constă în a da sugestii, ci în restructurarea poziției bolnavului, ajutîndu-l să se lămurească singur și să găsească soluții mai sănătoase la problemele sale relaționale. Aș menționa de asemenea și psihoterapia pe care ți-o aplici singur, așa-numitul **training autogen.** Principiul este relativ simplu. Poporul spune, de pildă : „A înlemnit de spaimă !" făcînd astfel legătura între factorul psihic și ecoul fizic. Dar de ce să nu procedăm invers ? Relaxîndu-ne mușchii după anumite tehnici, nu neapărat yoghine, se pot obține efecte psihice uneori spectaculoase. În fine, m-aș referi la **tehnicile psihoterapeutice de grup.** Ele sînt nu numai mai practice, economisind timp și bani, dar de multe ori sînt mult mai eficiente.

Ascultîndu-l pe doctorul Gâitan, revăd sălița de la subsolul Laboratorului de sănătate mintală de la Spitalul „Gheorghe Marinescu" : o încăpere modest mobilată, confortabilă, cu fotolii, glastră cu flori și magnetofon, care te duce cu gîndul la salonașul unei vile de munte sau la o cochetă cafenea ...fără cafea.

— În această sală strîngem cam zece pacienți într-o ședință — ne spune doctorul Diacicov. Ei stau comod pe scaune și pe fotolii. Terapeutul nu poartă halat alb, ca pentru a sublinia că este egal cu ei. Apoi încep discuțiile libere, moderate cu discreție de medic. Problemele țîșnesc singure. Citeodată apar tensiuni teribile, dar ele se liniștesc curînd. Oamenii se descarcă, învață să-și privească într-o nouă lumină problemele personale, aparent insolubile. Chiar și un dezastru sentimental, povestit aci, se reduce la proporțiile reale. Odată, o economistă a explicat grupului din ce s-a declanșat șocul psihic care a făcut-o neom. Unul din cei prezenți a început să rîdă cu hohote. Nu din răutate : rîsul reprezenta pentru el, ca și pentru ceilalți, o ușurare, o defulare, și a făcut mai mult pentru însănătoșirea pacientei decît un sac de pilule.

Desigur, o asemenea relatare telegrafică riscă să ducă la idei greșite asupra complexității reale a psihoterapiei de grup. De reținut doar că „rentează".

Pe urmele marilor noștri medici înaintași

Am cerut și părerea unor interniști : profesorul doctor docent Ervant Seropian, medicul șef al Clinicii medicale II a Spitalului regional C.F.R. din București, și doctorul Ioan Bradu Iamandescu, de la Centrul de alergologie. Ei ne-au înfățișat o listă lungă de afecțiuni — de la urticarii, umflături, mîncărimi, ulcer, gastrită și diskinezie biliară la bolile coronariene și ale aparatului respirator, asim bronșic, rinite etc. etc. care au la bază și o cauză psihică. Nu totdeauna această din urmă acționează izolat, dar ea poate deține ponderea hotărîtoare, soluția de bază oferind-o deci doar psihoterapia.

— Pînă și hepatita — precizează doctorul Iamandescu, unul din puținii interniști dacă nu unicul, cu studii complete de psihologie — poate avea și un substrat psihic favorizant. De ce în aceeași familie, supusă unor condiții identice de igienă și de posibilă infectare, doar **unul** din membri face o hepatită — mă refer la aceea de tip A, în care virusul pătrunde pe cale bucală — și ceilalți nu ? Cercetări recente au pus în evidență rolul stressului, al factorilor psihici. Nu întîmplător se spune în popor : „De atîta supărare a dat în gălbinare".

— În experiența noastră — conchide profesorul Seropian — psihoterapia dă rezultate deosebit de încurajatoare. Abordarea în paralel a psihicului și a fiziculul, deci abordarea psihosomatică a bolnavului, o consider obligatorie. Dealtfel, tocmai așa au procedat marii noștri medici : Nanu Muscel, Iuliu Hațieganu, Nicolae Lupu, Bazil Teodorescu, Octavian Fodor, Aurel Moga și cîți alții și tot așa procedează azi urmașii lor. Cînd medicul se interesează și de problemele de viață ale bolnavului, de necazurile sale, nu numai de vezica sa biliară sau de junghiul din ficat, în acel moment poate și trebuie să înceapă actul psihoterapeutic, care presupune, în primul rînd, o foarte fină evaluare a particularităților psihice ale bolnavului, a tipului său de personalitate care-l face mai vulnerabil la boală.

Nu figurează în scripte...

Interlocutorii noștri nu s-au mulțumit să exalte virtuțile psihoterapiei, ci au formulat și propuneri concrete. Deși unele inceputuri s-au făcut, între care mai sus-amintitul Laborator de sănătate mintală, creat din inițiativa profesorului doctor docent Vasile Predescu, precum și formațiile similare recent înființate în cadrul Spitalului Militar Central și al Spitalului pentru studenți din București, mai rămîn încă multe, multe de făcut. În afară de necesitatea imperioasă de a se preda viitorilor medici noțiuni de psihoterapie, iată și alte sugestii :

- Psihoterapia să figureze și în cursurile de reciclare medicală.
- Să se înființeze mai multe laboratoare de sănătate mintală, cu sarcini și pe linia psihoterapiei. Planuri pe hîrtie există, dar, dintr-un motiv sau altul, multe din ele nu au depășit acest stadiu.
- În acele clinici medicale de altă specialitate, unde există și preocupări de psihoterapie, să poată fi încadrați psihologi care să-i ajute pe medici la alcătuirea fișelor, la studiul mai științific al aspectelor psihologice ale bolilor, la cuantificarea datelor de observație și la însuși procesul psihoterapeutic.
- Să se creeze în cadrul Societății de științe medicale o secție de psihoterapie, care s-o oficializeze, să-i dea un statut și tehnici unitare de lucru. În adevăr, această disciplină care incorporează una din tendințele majore ale medicinei contemporane, la noi, ca să spunem așa, nu figurează în scripte. Mulți medici care o practică din pasiune și „pe cont propriu", sînt astfel rupți de numeroasele conferințe, congrese și manifestări științifice internaționale cu această tematică, înscrisă la loc de cinste și pe agenda Organizației Mondiale a Sănătății. Există la noi asociații sau grupuri recunoscute de acupunctură, yoga, homeopatie, parapsihologie etc. și e bine că s-a creat astfel cadrul unor dezbateri libere, creatoare, solid fundamentate științific asupra unor subiecte mai puțin cunoscute. Se pare însă — sperăm, nu pentru multă vreme — că psihoterapiei i s-a rezervat rolul de cenușăreasă.

LIONEL NIȚESCU

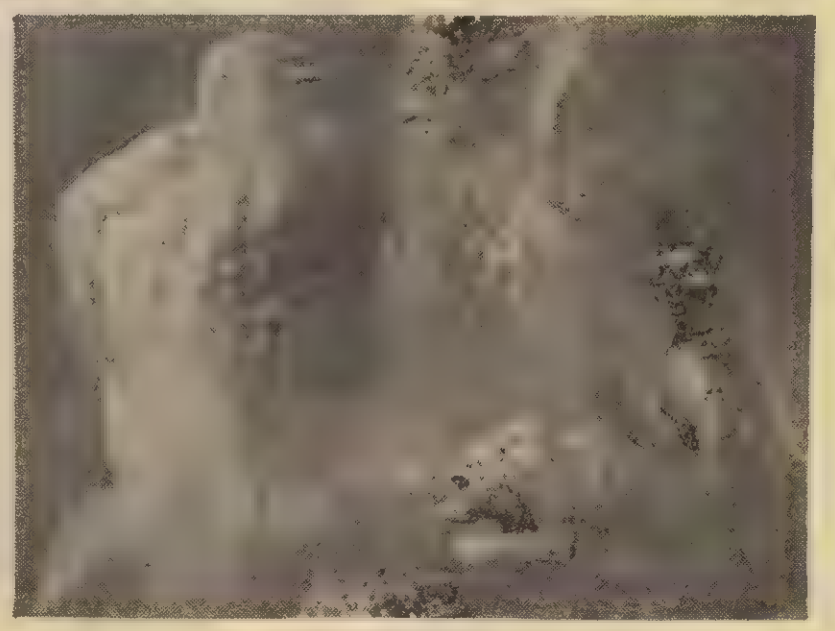

SABIN BALAȘA : Detaliu

Pentru tehnica medicală — un titular unic de brevete

„Așteptăm ideile, nu pentru a le pune în dosar, ci pentru a le da viață"

Endoprotează, pipete automate, dispozitiv de magnetoterapie, dispozitiv pentru anestezia și valvă respiratorie

Nu sînt puține cazurile în care un inventator și-a lăsat o întreagă viață într-o invenție ! Alteori nu-ți ajunge o viață să străbați necunoscutul pe care îl cercetezi. Mi-am dat seama mai bine de aceasta vizitînd standul cercetării medicale, din cadrul Expoziției naționale a creației științifice și tehnice, organizată în cadrul Festivalului național „Cîntarea României". Au fost expuse aici peste 70 de aparate care constituie tot atîtea invenții, realizate de medici, ingineri, alți specialiști din domeniul vieții medicale românești, din instituții de învățămînt superior. Trec de la un aparat la altul, împreună cu tovarășul inginer Florea Ceaușescu, directorul Stației de verificare și întreținere a aparaturii medicale București, și aflu că foarte multe dintre aceste aparate, invenții de valoare, care pînă nu demult trebuiau să aștepte ani de zile ca să fie aplicate în practică, vor parcurge acum un drum mult mai scurt pînă la valorificarea lor, vor fi urmărite îndeaproape, realizate și repartizate unităților medicale unde sînt așteptate cu foarte mare interes.

— Cum se va petrece acest fapt, tovarășe director ? întreb.

— Din dorința de a rezolva cît mai unitar, cît mai eficient problema invențiilor și inovațiilor în domeniul aparaturii medicale, conducerea Ministerului Sănătății a analizat situația existentă, a văzut că sînt invenții care așteaptă să fie aplicate în practică de ani de zile, altele care deja prezentau o uzură morală avansată, și atunci a desemnat, ca **titular unic de brevet** al invențiilor și inovațiilor, Stația de verificare și întreținere a aparaturii medicale. La noi în țară e o treabă unică în felul ei, e o treabă foarte bună, pentru că, de acum înainte, toate invențiile și inovațiile vor fi aplicate într-un timp mult mai scurt în practică, vor fi proiectate și dirijate către producția de serie. Pentru rezolvarea acestei hotărîri, noi am înființat mai întîi un colectiv, format din subingineri, ingineri, fizicieni, o să mai facă parte din el muncitori și tehnicieni, proiectanți, cadre tinere, dornice de afirmare în valorificarea gîndirii tehnice românești, în domeniul aparaturii medicale și instrumentarului medical.

Colectivul, aveam să aflăm, este condus de inginerul Ion Chesa, specialist cu o îndelungată experiență, inventator ca și directorul SVIAM-ului, inginer Florea Ceaușescu, cu mulți alți muncitori, tehnicieni, ingineri din cadrul unității, cum sînt inginerii Mihai Tudorache și Werner Mateescu, tehnicianul principal Ion Șuță ale căror invenții sînt de mult aplicate în practică. Dar ca să te ocupi de valorificarea creației altora, așa cum se ocupă acest tînăr colectiv acum, să le popularizezi succesele, să le aplici în interesul general, trebuie, credem noi, să dispui și de un dram de generozitate, de o anume capacitate de a înțelege binele. Tinerii și mai virstnicii de la SVIAM, dovedesc că înțeleg aceasta : au întocmit studii, au mers la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, la Academia de Științe Medicale, au mers în județe și au inventariat invenție cu invenție, inovație cu inovație, aproape 350 în total, numai în ultimii opt ani, au stabilit ordine de prioritate, reținînd pentru prima etapă de realizare 114 invenții, au asigurat spații prin reorganizarea unor formații de lucru. Directorul unității, inginerul Florea Ceaușescu, ne spunea că numai de la Spitalul Colentina au fost preluate 30 de invenții și inovații, de la Spitalul Coltea — zece, de la Institutul oncologic București — alte zece, printre care și „biotermoanalizorul", invenție a doctorului Ion Mogoș, un aparat deosebit, folosit nu numai în medicină, la diagnosticarea precoce a cancerului ci și în industrie, agricultură și chiar zootehnie, unde pot fi depistate mult mai de timpuriu unele maladii. A fost preluat, de asemenea, „aparatul electronic multifunctional" al doctorului Dinu Florea de la Spitalul orășenesc Cîmpina, cum și „dispozitivul pentru magnetoterapie" realizat, în fază de serie, de către inginerii V. Abrudan și G. Lucaci din Timișoara ; aparatul de analize spectrofotometric de serie mare, autor doctor Oswald Hörer ; lentilele fototerapice", autor inginerul I. Perel, și altele.

— Sînteți pregătiți să realizați practic aceste invenții ? îl întreb pe inginerul principal Ion Chesa, șeful colectivului de valorificare a tehnicii originale din domeniul aparaturii medicale.

— La început eram, desigur, total nepregătiți, prea bine nu sîntem nici acum ca să aplicăm invenția la cel mult un an de la brevetare, cum spune legea, dar în ultima ședință a Consiliului oamenilor muncii, s-a propus și am hotărît ca toate acele invenții și inovații de complexitate mai mică, să fie realizate de noi, în formațiile de lucru existente, cu utilajele și aparatura existente la ora actuală. Pe parcurs conducerea ministerului ne va dota credem cu mașini și utilaje corespunzătoare și vom putea să realizăm, astfel, la noi în unitate, o mare parte din aceste invenții. Desigur, să realizezi toate invențiile, se cere o aparatură și utilaje foarte complicate, diverse, așa încît niciodată nu vom putea să realizăm totul la noi. Dar pentru acele invenții, inovații care cer o astfel de tehnicitate, am contactat conducerile unor institute de specialitate, ale unor întreprinderi, cu care vom colabora : aparatul inventat de doctorul Ion Mogoș, de pildă, biotermoanalizorul. Îl vom realiza la Institutul de cercetări și proiectări electronice din București. Tot aici vom realiza și aparatul pentru cantificarea reacțiilor de fixare a complementului, al doctorului Gh. Gancevici, de la Institutul de seruri și vaccinuri București, cît și instalația de ultramicroanaliză automată de serie mare, autor doctor Oswald Hörer de la Institutul de virusologie. Această activitate este în fază de perfectare de contract și e subvenționată de Consiliul Național de Știință și Tehnologie. Colaborăm, de asemenea, pe bază de contract, subvenționați de Academia de Științe Medicale, cu Institutul de cercetări electronice, pentru realizarea aparatului „audioprotest", autori, profesor doctor Dorin Hociotă, profesor doctor inginer Vasile Căruneanu și colaboratori ; pentru realizarea „hemoglobinometrului" electronic, un aparat foarte solicitat de rețeaua de laboratoare pentru analize medicale, autor W. Mateescu și inginer Ioan Turcu. Colaborăm foarte bine cu Întreprinderea „Industria tehnică medicală", unde realizăm la ora actuală pipetele mecanice semiautomate pentru pipetări de volum fix, autor, doctor Constantin Dan, de la Spitalul de boli infecțioase „Dr. Victor Babeș", și tot aici vom realiza elementele metalice de implant și osteosinteză din aliaje de tip stelit.

Urmare acestei activități, ne dezvoltă această idee tovarășul Stelian Ștefănescu Bănescu, secretarul de partid și președinte al Consiliului oamenilor muncii, vom reduce substantial importul la o serie de aparate, materii și materiale, vom începe să colaborăm cu „Romconsultul", pentru valorificarea unor licențe de invenții în străinătate, vom dezvolta cu alte cuvinte exportul de inteligență tehnică, așa cum ne indica de atîtea ori secretarul nostru general tovarășul Nicolae Ceaușescu. Sîntem în măsură să ofertăm de pe acum unele aparate medicale, ca neurostimulator, aparat pentru respirație artificială, aparat pentru anestezie, portabil, premiat cu medalia de aur la unul din saloanele de invenții din Viena, instalație pentru determinarea tensiunii plantare, cunoscut deja în lume, și altele.

Ne-am dat seama că sarcina acestor oameni de la Stația de verificare și întreținere a aparaturii medicale din București nu este deloc ușoară, știu și ei că nu e ușoară, dar am constatat, totodată, hotărîrea lor nestrămutată de a se achita de această înaltă îndatorire patriotică, cetățenească, politică, de a valorifica gîndirea de vîrf a creației tehnice românești în acest domeniu, o parte din fondul nostru de gîndire și de inteligență. Ei știu, desigur, mai bine decît noi, că astăzi medicina nu se mai poate face numai cu ochiul, cu degetele, cu urechea. Să ne gîndim ce ar fi însemnat o operație fără anestezie, ce s-ar fi făcut lumea fără seringă sau termometru ! Ei știu că valorificarea creației tehnice originale, în condițiile de avînt ale cincinalului revoluției tehnico-științifice, contribuie la îmbunătățirea stării de sănătate a poporului. Și, poate, pentru aceasta nu știu de multe ori ce-i odihna !

N. GRIGORE MARAȘANU

Cine se aseamănă, se adună și inventează!

Invențiile și inovațiile pe care ne propunem să vi le prezentăm reprezintă proprietatea intelectuală a unui larg colectiv de specialiști, dar a unei grupări profesionale sui-generis constituite, prin forța pasiunii și a comuniunii de idei.

Liantul acestei confrerii spirituale și profesionale este o mai veche cunoștință a cititorilor noștri, inginerul Alexandru Forje, cercetător la ICEMENERG și, totodată, pasionat folclorist și adept al investigațiilor istorice prin instrumentele calculului matematic. Despre această din urmă pasiune, consacrată descifrării unor taine ale trecutului național, am scris de curînd, relatarea noastră bucurindu-se de o largă audiență în rîndul specialiștilor. De data aceasta, Alexandru Forje ne propune o incursiune mai apropiată de profilul meseriei sale. Este vorba de lupta pentru descifrarea necunoscutului într-un domeniu de mare actualitate : energetica.

— În materie de energie, ne spune interlocutorul nostru, lumea a ajuns într-un moment al adevărului. Sursele de energie sînt finite, iar sfîrșitul imanent al unora poate fi estimat încă de pe acum. Problema este de a găsi noi mijloace pentru producerea de energie, noi surse de combustibili, și mai cu seamă de a închide de urgență robinetele risipei. Risipa de energie este enormă. Cauzele : comoditatea, indolența lăcomia, rutina. Acest valoros capital al Terrei se irosește mai cu seamă acolo unde energia se produce sau se încorporează în diverse bunuri materiale. Un pahar de plastic, o foaie de hîrtie conțin și ele un strop de energie cheltuită. Chiar și poluarea reprezintă o risipă de energie, deoarece este vorba de arderea incompletă a unor substanțe energetice. Activitatea colectivului nostru gravitează în jurul unui deziderat comun : fructificarea fiecărui strop de energie virtuală.

— Cum a luat naștere această fabrică de idei ?

— Colectivul nostru s-a sudat treptat în cadrul unor contacte de ordin profesional. Ne-am întîlnit pe terenul unor idei comune. Prieteniile făurite prin muncă sînt cele mai trainice. Am făcut concediu împreună, am lucrat în colaborare la rezolvarea unor teme de cercetare. Din colectivul nostru fac parte cercetători bucureșteni și brașoveni. De la ICEMENERG : ing. Ion M. Ionescu, dr. ing. Florin Predan, ing. Ion Bongdan, fizicianul Vasile Stratulat, ing. Ion Demetru, ing. Iulia Forje, ing. Radu Iovăraș. De la Brașov : prof. dr. Giuseppe Munteanu, prof. dr. Constantin Iliescu, conf. dr. Ilie Gavrilă. De la I.S.P.E., ing. Dragoș Stănculescu Ghigheanu, iar de la I.G.M.B., ing. Dumitru Pascu. Invențiile și inovațiile realizate în colaborare sau în paralel fac parte dintr-un plan comun de acțiune, prezentat și tutelat de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie. Ideea comună în jurul căreia se grupează întreaga activitate este aceea de a obține pînă în 1985, prin larga utilizare a invențiilor și inovațiilor realizate, a **unei eficiențe economice echivalentă cu un miliard dolari S.U.A.**

— În ce stadiu se află invențiile și inovațiile la care vă referiți ?

— Cele mai multe au fost brevetate, reprezintă un bun cîștigat, au fost aplicate deci în producție de către unele întreprinderi din țară. Din păcate ele sînt încă insuficient cunoscute pe plan național. Există, cu alte cuvinte, numeroși alți virtuali beneficiari. Dar mai bine să le spunem cîteva pe nume.

Sînt doi ani de cînd conf. dr. Ilie Gavrilă de la Universitatea din Brașov a pus la punct o metodă, brevetată ulterior ca invenție, prin care se dublează viața acumulatorilor. Este vorba de tratarea acestora cu ultrasunete, tratament care are ca efect o încărcare mai bună a plăcilor de acumulator. Acestea sînt realizate, după cîte se știe, din plumb, metal deficitar pe plan mondial. Recuperarea lui prin retopire și reprelucrare înseamnă un substanțial consum de energie. Prelungirea vieții unui acumulator (care astăzi durează în medie doi ani) înseamnă — avînd în vedere uriașa expansiune a zeului-automobil — realizarea unor impresionante economii. La nivelul țării noastre, apreciază colectivul de specialiști, minimum 10 000 tone plumb pe an și o economie de combustibil convențional de 150 000 tone. Din păcate pînă astăzi, beneficiarii direcți ai invenției se pot număra pe degetele de la o mînă...

Ni s-a vorbit în continuare de invenția datorată unui grup de cercetători brașoveni conduși de profesorul universitar Constantin Iliescu : procedeu de tăiere a metalelor fără abraziune. La ora actuală pentru a tăia o bară metalică de 200 milimetri (un exemplu între altele) este nevoie de discuri abrazive (aduse din import). Metoda propusă și experimentată cu succes de cercetătorii români se recomandă prin performanțe de excepție dacă avem în vedere înlocuirea completă a discurilor abrazive și reducerea timpului de tăiere de la o oră la o fracțiune de secundă. Nu vom intra în amănunte. Instalația care izbutește o tăiere atît de rapidă procedează la fel ca luptătorul de karate : își concentrează energia pe o secțiune foarte redusă.

Procedeul a fost preluat de către Întreprinderea „Hidromecanica" și de către Întreprinderea de autocamioane „Steagul roșu", amîndouă din Brașov. Rezultatele s-au dovedit notabile dar din motive care depășesc puterea noastră de înțelegere, instalația (care poate fi confecționată fără mari dificultăți) cucerește anevoie interesul specialiștilor.

Printr-o altă invenție, înscrisă în planul de acțiune al colectivului de cercetători de la ICEMENERG și de la Universitatea din Brașov se propune utilizarea deșeurilor rezultate în industria carboniferă prin spălarea huilei. Este vorba de banalele prese-turte-filtru care conțin prețioase elemente combustibile și care la ora actuală sînt depozitate în grămezi uriașe în incinta unor terenuri care ar putea avea altă destinație (evacuarea unei tone de deșeuri costă în prezent 15 lei). În amestec cu șisturi bituminoase — și în cadrul unei instalații de concepție originală — aceste banale și incomode cantități de deșeuri ar putea înlocui aproximativ un milion de tone combustibil convențional. Și asta cu atît mai mult cu cît munții de deșeuri cresc an de an cu aproximativ 800 000 tone.

Șisturile bituminoase (combustibili inferiori ce conțin steril în proporție de 90%) reprezintă de asemenea materia primă necesară unei alte instalații realizate de către același colectiv de cercetători. Gazeificarea acestei materii prime — deci extragerea și valorificarea substanțelor volatile pe care le conține — ar însemna un mare aport în balanța energetică a țării. Avantajele pot fi demonstrate prin instalația existentă, remarcabilă prin originalitatea soluțiilor, prin marea ei eficiență. Și încă un lucru deosebit de important : reziduurile rezultate prin gazeificare, reprezintă o excelentă materie primă pentru fabricarea șamotelor.

Realizările neobositului și entuziasmului grup de cercetare au mai dus la identificarea unui nou procedeu de sudare a pieselor metalice de mari dimensiuni, a unei noi reutilizări raționale a oțelurilor în centralele electrice, a unei mai judicioase folosiri a instalațiilor de elaborare și tratare a oțelurilor. Lista mai cuprinde și alte titluri de invenții și inovații, dar ne vom opri deocamdată aici. Aici, deoarece în fața unui asemenea volum de muncă calificată, de masivă și eficientă investiție de inteligență sîntem îndreptățiți să ne punem una și aceiași întrebare : de ce nu se acordă mai mult interes acestor realizări de prestigiu, de ce atît de multă timiditate în adoptarea și introducerea lor în practica de producție curentă ?

— Realizările ce compun planul nostru de acțiune sînt încă insuficient cunoscute. Ele s-au născut prin colaborarea unor activi și entuziaști amici de idei. Adoptarea unei invenții înseamnă o problemă în plus, un efort suplimentar pentru însul care își dorește o viață tihnită, rezervată în exclusivitate problemelor personale. În marea lor majoritate invențiile și inovațiile noastre au fost realizate în afara obligațiilor de serviciu și deci nu sînt însoțite de hîrtii oficiale. Dar ele totuși există ! De aceia ne-am adresat „Flăcării", revistă de mare audiență. Eficiența realizărilor noastre poate fi probată oricînd, dar prin solicitudinea publicației dv. dorim ca utilizarea lor în cadrul producției curente să se facă cu o oră mai devreme.

LIVIU MAIOR

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

VIAȚA PE DEALURILE DURA

ÎNTR-UN LOC UNDE SE FACE INDUSTRIE AGRICOLĂ

● Cauza mărului sub un cer cu miros de cleștar

Dintre toate porțile Maramureșului, înălțate și azi ca în vechime, să-i arate străinului cu ce gînduri se cuvine să intre el într-o gospodărie și în niște suflete de gospodari și, mai ales, ce soi de oameni are să cunoască dincolo de înaltele și preamininatele lor cioplituri, cea mai frumoasă este poarta livezilor de meri așezate pe dealurile numite Dura, de la marginea Băii Mo.e și anume la marginea pe unde vin drumurile din Satu Mare. După cîteva zile rele, în care s-a cernut, prin ploaie, și ceva ninsoare tîrzie, iată merii dînd în floare pe una dintre cele mai mari livezi din țară și poate de pe continent. Pe un dîmb, între loturi de pomi pitici, stau o seamă de construcții noi, cu o arhitectură foarte cultivată, colorate în alb și roz, fapt care face ca pe alb-rozul florilor de măr culoarea acestora să aibă ceva ireal. Munții Maramureșului sînt, primăvara îndeosebi, pămîntul acela miraculos unde totul nu-i decît verde de iarbă grasă și cer cu miros de cleștare. Și, iată, cînd te întrebi dacă poate exista o minune mai mare a naturii, apar livezile cu parfumurile lor împărătești.

Mosia e a Stațiunii de cercetări și producție pomicolă Baia Mare, cea dintîi care a văzut la noi ideea industriei agricole, cu toate binefacerile ce țin de-o industrie și, în același timp, cu îndatoririle impuse de industrie oamenilor ei. Inginerul horticol Andrei Lazăr, directorul de azi al stațiunii și omul care, practic, a rostit, în urmă cu douăzeci de ani, cuvîntul ce avea să dea un rost bun cîtorva sute de hectare de pămînt sărac, s-a remarcat încă la Pe-tin — Satu Mare, la Casa agronomului, unde, pe 14 hectare de sol aluvionar, sol foarte bun, dealtfel, a plantat primele loturi de meri intensivi. Asta înseamnă că reușise atunci, pe un pămînt, ce-i drept, mai îndreptățit să ceară arătură pentru grîu, o producție de 20 t/ha, într-o meserie în care, în anii cei mai buni, se obțineau maximum 5 t merse la ha. Avînd rezultate bune și cîștigînd oarecare faimă, tînărul inginer a primit un apartament, ca să se stabilească la Satu Mare și să continue ceea ce începuse. Numai că faima, cum se știe, vine și cu neprevăzutul, astfel că într-o zi a fost urcat într-o mașină și adus, ca să-și spună părerea de specialist, pe dealurile sărăcăcioase din vecinătatea orașului, pe atunci, Baia Mare.

— Tovarășul Iosif Uzlar, povesteste inginerul Andrei Lazăr, m-a întrebat dacă-mi place dealurile astea. Pe dealuri creșteau arini și mult pîrnîrig, se vedea că solul e sărac în humus, în fosfor și potasiu, excesiv de umiditate făcea ca și pe cuntă apa să fie mustească sub picioare. Am răspuns că nu-mi place deloc, dar că prin muncă și știință chiar și cel mai prost pămînt tot produce ceva. Dacă nu se putea pune porumb, de pildă, cu merii face oricum să se încerce. Foarte bine, a zis tovarășul Uzlar, vino aici și aplică tot ce-ai spus că știi. Pune livezi de meri. E o sarcină de partid !

Inițial, au fost luate în discuție 100 ha. Cu Andrei Lazăr mai lucrau șapte sau opt oameni, din care Aurel Tulcan, Vasile Lucaci, Vasile Chira, Ludovic Poci, Mihai Hoza, tehnician horticol, și Anton Pop, inginer și astăzi inginer-șef al stațiunii — adică aproape toți — au rămas și rămîn. S-a procedat mai întîi la cunoașterea foarte amănunțită fizico-chimică a solului, convenind că trebuiau mari lucrări de drenare a excesului de umiditate, că trebuia rezolvată problema aciditătii solului și că, în general, era nevoie de multă muncă pentru speranța de a face dintr-un pămînt sărac, unul mediocru.

— Acum, spune Andrei Lazăr, întreaga muncă în stațiune are la bază un mod original de a considera agricultura, mod la care am ajuns ținînd cont de sarcina de pantă primită și de condițiile locale. Agricultura, zicem noi, este acea ramură a economiei naționale care are ca obiectiv transformarea energiei solare în energie calorică-comestibilă, cu un consum minim de energie produsă în afară. Este ramura unde, cu cît ieși mai mult, prin urmare, cu cît produci mai mult, cu atît poți produce, în anul următor, mai mult, fără a epuiza mijloacele fixe de bază : pămîntul, lumina și căldura soarelui, sămînta. Toată problema este să te anuci de treabă ca într-o industrie, fiindcă, socotind cu luciditate întreaga serie de munci și răspunderi dintr-un agricol, vezi că, de fant, faci un fel de industrie, care ar merita să se cheme agricolă. Oricare muncitor de-al nostru, care are toate motivele să se numească motomecanizator, fiindcă are și o pregătire teoretică și practică modernă și complexă, știe să explice bine ce rost au cele peste 40 de treceri printre șirurile de pomi într-un an, între o recoltă și alta. Cînd faci producție intensivă și superintensivă, controlezi mersul producției tot atît de atent și de aplicat ca mersul lucrurilor într-o uzină. Soluția pentru punerea în fapt a felului nostru de a concepe agricultura era una singură : crearea unui institut complet integrat, unde cercetarea să se facă pe baza unei baze productive, unde să putem face, concomitent, proiectare tehnologică și să oferim asistență tehnică odată cu livrarea proiectelor de plantații. În chip firesc, am ajuns să construim și ateliere pentru autodotări, unde — dat fiind că știm cel mai bine cum e solul aici și de ce utilaje e trebuință — construim utilaje și prototipuri pentru munca în pomicultură. În special pentru pregătirea terenului : pluguri de desfundare, furci hidraulice pentru ridicarea bolovanilor, pluguri cîrtiță pentru drenaj și altele.

Cum spuneam, stațiunea are la ora actuală peste 700 ha plantații pomicole, împărțite în cinci ferme — din care 400 ha pentru culturi intensive și superintensive de meri, cea mai mare parte, dar și peri, prun, cireși, căpșuni, coacăze. 300 ha sînt pepiniere cu o producție de-a dreptul impresionantă. Anul trecut creșteau în pepinieră 400 000 pomi. Anul acesta s-a ajuns la 700 000. Tot anul trecut au fost livrați altor plantații 1,5 milioane stoloni de căpșuni, urmînd ca în decursul acestui an să ia drumul plantațiilor de căpșuni 9 milioane stoloni. Scriem cifrele nu atît pentru aceea că ele l-ar interesa pe cititor, ci pentru a arăta ce eficiență au avut, în timpul, totuși, scurt de la hotărîrea lor, măsurile Plenarei C.C. al P.C.R. privind reconsiderarea pomiculturii agricole în zonele de munte și necooperativizate.

— Politica statului nostru, subliniază Andrei Lazăr, se vădește și în agricultură, foarte echilibrată și cu rezultate convingătoare. Livezile noastre dau acum, în medie, 20 t/ha mere, față de cele 40 t/ha obținute în livezi din Italia și Franța. Numai că noi valorificăm terenuri pe care nu se poate face agricultura grîului sau a porumbului, sau ei — mesteacănul mai îl prost și neurmînd o lungă de-stat a pămînturilor — plantează livezi pe cel mai bogat sol. Eu îndrăznesc să afirm că performanța o obținem, de fapt noi. Dacă vorbesc de cele patruzeci ani în urmă cu douăzeci de ani, trebuia să spun că în ciuda calităților alabe a solului condițiile climatice sînt foarte potrivite culturilor de meri. Condiții asemănătoare au și plantațiile de la Someșu, Căpelnic, Sighetu Marmației, adică 900 mm precipitații pe an, lucru care-i place mărului, și o climă blîndă iarna. Că e o climă bună pentru livezi o dovedește și faptul că la noi castanul comestibil crește spontan. Vom avea curînd și plantații de castani și anume castani pitici, care să permită o recoltare ușoară. Dealtfel, am pus la punct și plantații de meri pitici, un fel de naiști cu meri, dacă vrem să ne exprimăm mai frumos. Merii acestia dau rod în anul al doilea — cam 5 kg pe pom — și merg la densități de pînă la 10 000 pomi la ha. Gîndiți-vă că plantațiile clasice aveau cam 150—200 pomi la ha, cu rod în al șaptelea ori al optulea an, cele intensive 400 -800 pomi/ha și rod în al treilea sau al patrulea an. Plantațiile superintensive au mărit densitatea la 2 500 pomi/ha. E logic că, sporind densitatea, trebuie să descreaască înălțimea pomului. Tin minte ce merit îsi făceau cu niște ani în urmă unii horticultori ardăleni celebri pe-atunci din faptul că obțineau soiuri de meri cu trunchi solid și ramuri puternice. M-am întrebat și eu ca Moromete, cîtindu-le cărțile : dar, bine, frate, noi mîncăm crengi sau mere ? Și din asta teoria agriculturii pe care am tinut-o ceva mai înainte, teorie care poate să pară naiv de simplă, dar pe care eu, ca un producător industrial ce vreau să fiu, o socotesc în concordanță perfectă cu mersul interesului public : maximum de eficiență cu un minimum de consum de energie. Eu nu susțin doar cauza mărului — deși e alimentul care poate fi consumat proaspăt 12 luni pe an din 12 — ci anume mod de a concepe agricultura și viața la tară. Că e vorba de un mod anume îl arată și felul cum tratăm problemele sociale, problemele oamenilor muncii și aici, la slujbă, și acasă. Nu e un secret că, aplicînd de la început acordul global, la stațiune se cîștigă bine. De fapt, oamenii cîștigă pentru că muncesc bine. Am asigurat o remarcabilă stabilitate a cadrelor. Vrem ca oamenii să se pensioneze la stațiune ca specialiști pomicoli. Prima idee, deci, specializarea cadrelor. A doua, condițiile de viață, știind că mare parte din timp personalul trebuie să muncească din zori și pînă seara. Avem un cămin muncitoresc, în care oamenii au un trai foarte civilizat — nu ca acasă, fîndcă ar fi putin, zicem noi, ci mai bine ca acasă în multe privințe. Avem o cantină care dă trei mese pe zi cu numai 12 lei, asigurăm de două ori pe săptămînă transportul gratuit în localitățile de unde vine fiecare. Cu cele spuse pînă acum, cu multe altele, care nu încap în cîteva file de articol reușim să raportăm, în fiecare an, o producție cu 125—140 la sută mai mare ca precedenta, anticipînd că vom atinge prin 1983 cantitatea de 10 000 tone anual mere pentru consum în stare proaspătă, producție pe care planurile de dezvoltare a agriculturii județului o așteaptă abia la sfîrșitul celuilalt cincinal.

● Aici o știe oricine: laboratorul nostru e cîmpul

Dobrogean prin naștere, om înv.ățat deci cu soarele puternic și turismul internațional, Ispas Popa, secretarul științific al stațiunii, nu bănuia nici o clipă că remarcă sa de la „pomicultură" nu va tine seama de aceste considerente. Să nu înțelegem greșit, nu era vorba neapărat de bronzul natal, pentru că odată ce ai ales meseria cercetării, de ani și ani de zile, ești neobosit, dar, vedeți, pămînturile Dobrogei sînt renumite prin bogăția lor în roade și, fireste, sperante. Însă comisia de repartiții s-a orientat bine, pomicultura e pomicultură, și, în consecință, tînărul absolvent al institutului agronomic de pe malurile Dîmbovitei a luat drumul „staramareșului. A întîlnit în „zonă" oameni deosebit de harnici și pricepuți, dar, mai ales, o verigă intermediară de aplicare devenind astfel inutilă. De aici rezultă cheltuieli mult mai mici, iar datele științifice sînt mai concludente datorită suprafețelor mari pe care se experimentează. „Directia principală de cercetare, o spune cercetătorul Ispas Popa, constă în stabilirea soiurilor și a portaltoilurilor celor mai potrivite pentru zonă, precum și stabilirea tehnologiilor de cultură. Toate acestea se referă la următoarele specii : măr, păr, vișin, cătșun și arbusti fructiferi". În acest punct al discuției aflăm că o cale de ameliorare a mărului, o cale care, după rezultate, nouă ni s-a părut foarte spectaculoasă, este **selectia clonală.** Chestiune care pentru nespecialiști devine oarecum obscură. „Nu-i deloc complicat, continuă interlocutorul nostru de bidă, din mii de clone de Ionathan extindem în producție două clone care au o rezistență sporită la boli, calități gustative superioare și care dau o producție mare. Deci, din foarte multi indivizi, tes înmulțiți, în urma diferiți riguros controlate a valorii biologice a materialului săditor, numai aceia care sînt foarte buni. Această selectie durează 3—4 ani și nu face parte din cercetarea fundamentală, ci din cea aplicativă, „rapidă". Desigur, cercetarea rapidă, dar nu și cornută. Toț ore lungi pe cîmp, tot noroaie și cizme de cauciuc sau arșită și răbdare, uneori, eșecuri și nemulțumiri. În 1972, cercetătorii stațiunii și-au propus să stabilească sortimentul la prun în zonă. Muncă asidună și mult optimism vreme de trei ani, pentru ca în 1975 materialul să le ioace festa și să se înbolnăvească. În aceste momente cale de milioc nu există, trebuie luat totul de la început, păstrîndu-se. fireste, ceea ce era bun din vechea experiență.

Și anul acesta le-a adus împlinirea. Aflăm astfel si noi că cele mai reusite soiuri de prun, rezistente si tolerante la viroze, sînt, prin aceste părți : Stanley și Anna Spath, adevăr strîns legăt, printre altele, și de viitorul horincel pe inteligurile Maramureșului. Dar despre activitatea de cercetare de la stațiunea băimăreană se poț spune foarte multe lucruri. Și despre căpșuni și despre peri și mai ales despre castani. Castanii comestibili, desigur. Despre aceste fructe se pedrept neglijate, în ciuda calităților lor nutritive și gustative deosebite, secretarul stiințific ne-a povestit destule lucruri interesante, dar spațiul ne obligă să reținem esențialul, care constituie o noutate în privința acestei culturi, să anume faptul că aici, după multi ani de muncă a fost găsită cea mai bună metodă de înmulțire a castanului comestibil, **înmulțirea prin altoire,** care a asigurat prinderi de peste 90 la sută, rezultat extraordinar ce oferă posibilitatea de a se pune la dispoziția zonelor favorabile aproximativ 5 000 de pomi altoiți.

Numai întîmplarea a făcut să discutăm despre activitatea de cercetare cu secretarul stiințific al stațiunii. Lucrul acesta îl puteam realiza cu oricare dintre cei șase cercetători ce fac parte din acest colectiv (lăsînd la o parte faptul că cercetare fac și directorul și inginerul șef), dar ni s-a părut că, într-un fel, experiența grupului de tineri cercetători, avînd o medie de vîrstă de 28 de ani, este, într-un fel, aceeași. Și cînd spunem experiență, ne gîndim la acea șansă de care vorbeam la început, la dăruirea și pasiunea cu care au smuls pămîntului îndărătnic ceea ce mulți de prin partea locului nu sperau, la contribuția lor egală în ceea ce privește faima unei firme.

Vasile Chira, tractorist, este din satul Săsar, unde și locuiește cu soția și cei doi copii ai săi. Lucrează la stațiune din 1970, de cînd avea 24 de ani.

— Și care e munca dumitale aici, tovarășe Chira ?

— Păi care să fie, primăvara începem cu stropirile la pomi, apoi fertilizarea solului cu îngrășăminte chimice sau organice (o mai facem și toamna sau iarna cînd e posibil, anul trecut, de exemplu, am făcut-o), urmează arăturile de primăvară și discuirile, iar toamna, la cules.

— La cules se pare că el cel mai bine, pentru că se numără bobocii...

— E adevărat, dar altfel, că boboci am numărat si în februarie anul acesta. Să vezi cum e : toamna culegem roadele, dar o facem după un sistem propriu, adică folosind o furcă pentru boxă, realizată la atelierul nostru. Boxa este o ladă în care încap 350 kilograme de fructe si cu furca aceasta putem aceste două boxe în loc de una. Acestia sînt primii boboci, iar în februarie, cum v-am spus, vin si cellalti, ventilate noastre pentru munca de peste an.

— Și cît cîștigi dumneata de pildă ?

— Sîntem plătiti în acord global si cu cît depășim mai mult cantitatea si dăm o calitate mai bună avem si un beneficiu mai mare. Nu-i drept ?

— E drept, dar tot nu mi-ai spus cît cîștigi !

— În lunile de iarnă, cînd lucrăm la fertilizarea cu gunoi, cîștig 2 500 de lei, iar vara, lună de vîrf, 3 800 de lei.

— Și e bine ?

— Păi e bine, nu ti-am spus, că în februarie am numărat bobocii...

— Și cum a fost ?

— Ți spun doar cifra : 26 000 de lei beneficiu ! Ce zici ?

— Ce să mai zic ! Și ce faci cu banii ?

— O să-mi iau o mașină de la oltcni, cînd o să le fac, un OLTCIT. Încolo, am de toate, casă făcută de zece ani, mobilă, televizor, așa cum se vede în reclamele de la C.E.C. La 32 de ani, sănătate îmi trebuie, să pot munci, că celelalte, vezi bine, vin singure.

— Eu mă numesc Lucaciu Ioan dot.

— ?!

— Da, ce te miri, că mai e unul în stațiune, care a fost mai repede ca mine la anzalare și are si doi copii, iar cu n-am.

— Se spune despre dumneata că esti cel mai bun pomicultor din țară. Chiar așa e ?

— Sigur că e, dacă am cîstigat concursul pe țară, ediția 14, anul trecut, la casa agronomului din Bucuresti !

— Și cum a fost la concurs ?

— Erau 18 județe si eu am fost cap de serie, ca Năstase la tenis. La cele zece întrebări am stirpe punctajul cel mai mare. La oral m-a întrebat cum se administrează îngrășămintele chimice în livezile clasice, cum adică, fac eu, asezînd cîteva amănunte, uite așa, nu-mi-legi sau nu știi ? Știu, am sărit ca ars, că mi-am dat seama că e o încuietoare pentru mine si atunci m-am pornit cu tot ce stiam. Din 350 de puncte toate, am obtinut 340, iar al doilea a avut 250. E limpede ?

— E ! Dar, la spune, dumneata, de unde esti ?

— Ei vezi, asta asteptam să mă întrebi de la început, cum ai făcut si cu Chira. Sînt tot din satul Săsar si prieni dintă am fost agricultor, apoi am lucrat un an în mină.

— Si pomicultura unde ai învătat-o ?

— Aici. Sînt mereu cursuri de calificare, de specializare. Interes să ai. Eu am avut, că-mi place meseria. Cursuri mai mici se tin si atunci cînd atacăm o lucrare mare. Pentru că, de exemplu, în fiecare an se schimbă si tehnicile : iată, anul trecut a fost o tăiere de formare si fructificare, iar anul acesta doar de fructificare, dar mai adînci, am intrat si în lemn de 2—3 ani. Că să obtinem o calitate mai bună (stii de ce nu ultuiesc eu ? nu ! păi vorbesc așa usor de o calitate mai bună aici, unde, vreme în urmă, nu putea creste nimic !), deci, o calitate mai bună, intervenim si pe ramurile mai subtiri. Să nu le lăsăm să rodească prea mult, ci să lasă mărul frumos, Goldenul de pildă, lăsată rod prea mult si trebuie intervenit prin tăiere în primul rînd si iese calitate, iar la Ionathan, prin tăiere înlăturăm boala făinoasă.

— Dumneata ce beneficiu ai obtinut ?

— 16 600. Si sătenîm gratificatia. Dar eu nu vreau OLTCIT ca Chira. Bo! vreau să-mi fac o baie cu cadă si dus, să am si eu baie, cînd vin de la cîmp cu noroiul pe mine sau cu praf. Si apoi, mai strîng cîte ceva, îmi însor un nepot, si-l aduc la mine cu nevasta, să aibă cine ne îngrijî la bătrînete, că e greu fără copii.

O. TUDOR
RĂZVAN BĂRBULESCU

Să fie Maramureșul bogat și mîndru, pe cîtă omenie și iubire de țară și partid poartă lumea lui!

(Urmare din pag. 1)

Baia Mare, care a trecut de 100 000 locuitori, nu avea după războiul decît 18 000 locuitori. Sighetu Marmației tinde să ajungă la 50 000 locuitori. Industria forestieră cedează locul doi construcțiilor de mașini, într-adevăr, dar ce, la rîndu-i, s-a dezvoltat în chip cu totul semnificativ. Combinatul de prelucrarea lemnului din Sighetu Marmației e și mare, și modern. E drept că mulți din muncitorii care au venit să se angajeze la mașinile lui mai poartă și azi, cînd au devenit muncitori calificați, în toată legea, opinci, însă cu opincile astea e o poveste. Sînt încălțări durabile, comode, convenabile drumurilor la munte. Foarte mulți oameni fac naveta. Mersul în bocanci pe munte e un lucru cam neprotrivit. Apoi, se știe, tradiția la noi e foarte puternică. Maramureșeanul își făcea în casă opincile, cioarecii, sumanul, tot ce-i era de trebuință la îmbrăcat. Acum îi este mai lesne să cumpere confectii de la orașe ori de la magazinul sătesc, dar la cele frumoase din portul tradițional și cu acestea, la cele comode nu renunță. Metalurgia și extracția minieră rămîn, pe mai departe, baza industrială a județului. Mulți nostri sînt încă bogați în metale, iar cercetarea geologică nu se va încheia prea curînd. Avem o seamă de investiții importante în industrie, între care, în cadrul întreprinderii mecanice de mașini și utilaj minier, patru fabrici noi. E pentru noi o problemă de onoare să punem în fapt indicația secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceausescu, ca întreprinderile românești de utilaj minier să poată face dotarea modernă a minei, astfel ca mina să poată fi predată pentru exploatare întocmai ca un apartament „la cheie".

— Rămîn, cu toate acestea, mulți oameni ocupați cu muncile pămîntului.

— Într-un fel, da. Cerealele — noi nu avem cum să ne comparăm cu județele Bărăganului — nu au o pondere însemnată. Suprafețele agricole utilizate vin sînt, nu prea mari. Le cultivăm însă științific și obținem recolte mai mari. Unde am obținut succese concludente însă e în zootehnie și pomicultură. Există în Maramureș o știință foarte prețioasă a creșterii vitelor. Rasa numită „Brună de Maramureș", robustă și cu o bună adaptabilitate la mediu, e una din rasele de bază în dezvoltarea sectorului taurine în țara noastră. Avem un program foarte ambițios în sensul valorificării, spre folosul întregii țări, a experienței crescătorilor de vite din Maramureș, iar Stațiunea de cercetări zootehnice are o seamă de preocupări privind ameliorarea unor rase deme de a fi urmate și de către datinașii ei. Pe cît posibil, în toată legea, opinci, însă cu opincile astea e o poveste. Sînt încălțări durabile, comode, convenabile drumurilor la munte. Foarte mulți oameni fac naveta. Mersul în bocanci pe munte e un lucru cam neprotrivit. Apoi, se știe, tradiția la noi e foarte puternică. Maramureșeanul își făcea în casă opincile, cioarecii, sumanul, tot ce-i era de trebuință la îmbrăcat. Acum îi este mai lesne să cumpere confectii de la orașe ori de la magazinul sătesc, dar la cele frumoase din portul tradițional și cu acestea, la cele comode nu renunță. Metalurgia și extracția minieră rămîn, pe mai departe, baza industrială a județului. Mulți nostri sînt încă bogați în metale, iar cercetarea geologică nu se va încheia prea curînd. Avem o seamă de investiții importante în industrie, între care, în cadrul întreprinderii mecanice de mașini și utilaj minier, patru fabrici noi. E pentru noi o problemă de onoare să punem în fapt indicația secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceausescu, ca întreprinderile românești de utilaj minier să poată face dotarea modernă a minei, astfel ca mina să poată fi predată pentru exploatare întocmai ca un apartament „la cheie".

— Rămîn, cu toate acestea, mulți oameni ocupați cu muncile pămîntului.

— Într-un fel, da. Cerealele — noi nu avem cum să ne comparăm cu județele Bărăganului — nu au o pondere însemnată. Suprafețele agricole utilizate vin sînt, nu prea mari. Le cultivăm însă științific și obținem recolte mai mari. Unde am obținut succese concludente însă e în zootehnie și pomicultură. Există în Maramureș o știință foarte prețioasă a creșterii vitelor. Rasa numită „Brună de Maramureș", robustă și cu o bună adaptabilitate la mediu, e una din rasele de bază în dezvoltarea sectorului taurine în țara noastră. Avem un program foarte ambițios în sensul valorificării, spre folosul întregii țări, a experienței crescătorilor de vite din Maramureș, iar Stațiunea de cercetări zootehnice are o seamă de preocupări privind ameliorarea unor rase deme de a fi urmate și de către datinașii ei. Pe cît posibil, în toată legea, opinci, însă cu opincile astea e o poveste. Sînt încălțări durabile, comode, convenabile drumurilor la munte. Foarte mulți oameni fac naveta. Mersul în bocanci pe munte e un lucru cam neprotrivit. Apoi, se știe, tradiția la noi e foarte puternică. Maramureșeanul își făcea în casă opincile, cioarecii, sumanul, tot ce-i era de trebuință la îmbrăcat. Acum îi este mai lesne să cumpere confectii de la orașe ori de la magazinul sătesc, dar la cele frumoase din portul tradițional și cu acestea, la cele comode nu renunță. Metalurgia și extracția minieră rămîn, pe mai departe, baza industrială a județului. Mulți nostri sînt încă bogați în metale, iar cercetarea geologică nu se va încheia prea curînd. Avem o seamă de investiții importante în industrie, între care, în cadrul întreprinderii mecanice de mașini și utilaj minier, patru fabrici noi. E pentru noi o problemă de onoare să punem în fapt indicația secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae

— vedem că Țara Maramureșului tinde spre complexitate și armonie. Și nu numai în planul vieții materiale, ci și în acela al vieții spirituale.

— Mulți zic Maramureș și văd în fața ochilor un paradis turistic. Pînă acum dumneavoastră ați v-ați referit deloc la situația turistică a județului.

— Poate că sîntem subiectivi, dar și noi considerăm că Maramureșul e una dintre cele mai minunate regiuni ale României. Din păcate, nu am dezvoltat baza turistică pe măsura frumusetilor locului. Am considerat că trebuie să ne gîndim mai întîi la îmbunătățirea substanțială a vieții oamenilor de aici. Dealtfel, am procedat tot așa în felul de a gîndi al localnicilor. Țăranul din Maramureș, deși îi sînt dragi excursiile, își face mai întîi casă frumoasă și trainică și mai apoi se hotărăște să-și cumpere mașină mică. Trebuie să invocăm și alci tradiția. Atît în ce priveste situația locuintei rurale, cît și a portului și a obiceiurilor. Un fierbinte îndemn de a duce mai departe aceste comori ale spiritualității maramureșene ni l-a dat tovarășul Nicolae Ceausescu în cuvîntarea rostită în orașul Vișeu, cu prilejul vizitei de lucru în județ, în anul 1974, ne-a recomandat „să păstrăm portul strămoșesc, obiceiurile strămoșești și de a merge într-o strînsă împletire cu ceea ce este nou, bazîndu-ne pe tradiții, pe ceea ce au făcut strămoșii noștri în trecut, pentru că numai așa vom construi o societate socialistă puternică". Tovarășul Nicolae Ceausescu ne-a mai spus : „Vă doresc să nu uitati niciodată aceasta". Multe stau în puterea omului să uite, dar trecutul, mai ales un trecut ca al Maramureșului, întemeiat pe răbdare, înțelepciune istorică și eroism, e viu și nu se uită niciodată. Structura satului, a vetrei, a gospodăriei — toate dovedesc voința stabilității și a continuității. Localități ca Borșa, Preluca, Șișești, Șurdești, Boiul Mare, Costeni, Vișeul de Jos, Săhăștea de Sus sînt exemple de structură adaptată condițiilor geografice și care la în considerație necesitatea apărării impotriva atacurilor dinafară. Localități și locuințe ridicate ca să dureze sute de ani, să reziste și timpului și vicisitudinilor istorici.

Avem în vedere și dezvoltarea turismului, mai ales că Maramureșul are ce arăta. Urmează a se deschide curînd, prin pasul Prislop, o cale spre Moldova și Transilvania. Borșa și izvoare sînt stațiuni montane binecunoscute, altele urmează a deveni : Ignis, Mogoșa, Gutîi, Tibles.

— Zice un cintec : Maramureș, țară veche, ce oameni fără pereche. Mai fi-va este să spunem : Maramureș, țară străveche. În orice discuție despre cultura materială și spirituală a Maramureșului pare ne e mai la îndemînă să zicem străvechi în loc de vechi. La ce gînditi dumneavoastră cînd rostiți acest cuvînt ?

— Vom sărbători curînd 2050 de ani de la cucerirea primului stat dac centralizat și independent. Cînd spun străvechi eu mă gîndesc la veacurile, nenumărate, trăite de dacii dinaintea lui Burebista pe aceste meleaguri, mă gîndesc la vremea lui Burebista, la veacurile trăite de urmașii dacilor liberi, în pofida cotropirilor, pe pămîntul Maramureșului. O vatră românească, unde vestigiile trecutului ies la iveală aproape la tot pasul. Cercetările arheologice efectuate pe teritoriul județului constituie o puternică mărturie a caracterului unitar al vieții materiale a geto-dacilor din cuprinsul statului lui Burebista. Să citățm numai descoperirile de la Mireșu Mare — Tulghes, Sighetu Marmației — Jucad, Rozavlea, Oarța de Sus și Onești. Materialul arheologic descoperit aici demonstrează că toate comunitățile dacice au participat la actiunile întreprinse de marele rege pentru consolidarea statului său. Mai apoi, studiul asupra vastului material arheologic existent demonstrează că în perioada cuprinsă între secolele IV—XII, în această zonă a țării, obștea sătească, iar apoi sfîrșitul perioadei uniunile de obști au constituit o puternică forță social-economică prestatală, pentru apărarea tradițiilor strămoșești, pentru asigurarea continuității. Existența puternicului voievodat al dragoșeștilor și bogdănești-lor din perioada de început a celui de al doilea mileniu al erei noastre a fost rezultatul logic al dezvoltării continue a societății românești. Cercetările actuale și viitoare trebuie să pună accentul, în chip firesc, pe studiul momentelor de eroism ale istoriei naționale, în vecinătate de la începutul celui de al doilea mileniu, pentru păstrarea ființei naționale, a tradițiilor de viață social-economică și organizare statală, în fața acțiunilor expansioniste întreprinse îndeosebi de feudalitatea maghiară după secolul al XI-lea. Mănăstirea Peri, Mănăstirea Șantierele arheologice deschise acum adue și vor aduce încă dovezi noi în lunga serie de dovezi strînse pînă în prezent de istoricii noștri la ideea continuității. Dealtfel, **străvechiul,** genial spiritual purtat prin mileni, poate fi urmărit și în limbă, și în obiceiuri, și în folclor — în toată viața maramureșeanului. La formele tradiționale de cinstire a celor venite din strămoși — Hora la Prislop, Festivalul de datini și obiceiuri laice de iarnă de la Sighetu Marmației, Tîrgul de la Hoteni, obicei care cinsteste pe primul gospodar ieșit la arat, Festivalul de cîntece și dansuri populare de la Stoicani, Izvoare și Stejaru, Simbra ollor de la Bogdan Vodă — s-au adăugat, în ultimii ani, îndeosebi cu prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României", noi forme de valorificare a spiritualității regiunii. Încurajăm, de aceea, creația muzicală, plastică, literară care își propune să evoce trecutul eroic al Maramureșului, vrem să facem din tot teritoriul județului un vast muzeu, care să vorbească generațiilor actuale și viitoare, cu puterea adevărului istoric, de întreg trecutul de luptă al oamenilor de aici, de tot ce, venind din adîncul mileniilor, îi ajută să fie puternici și încrezători în viitorul comunist al patriei. Ne stă în puteri să facem din Maramureș un pămînt al bucuriei de a trăi, al dragostei între oameni, indiferent de naționalitate. O spunem cu mîna pe inimă : în Maramureș, românii și ungurii trăiesc în bună înțelegere, frățește. Între anii 1940 și 1944, în timpul odiosului Dictat de la Viena, regimul horthyst nu a făcut nimic, dar absolut nimic spre binele maghiarilor din Maramureș. Omul muncitor ungur a împărtit aceeași sărăcie cu românul. Astăzi, cu mintea cea bună a clasei muncitoare, românii și maghiarii și celelalte minorități împart frățește răspunderile și roadele unei munci cinstite. Maramureșul trezește în om, dacă e de omenie, o dragoste de glie sfîntă, iar dragostea aceasta îl apropie, îl înfrățește pe toți fiii locului și la bucurie și la greu.

— Dumneavoastră, tovarășe prim-secretar ați vorbit în mai multe rînduri de dragostea pentru Țara Maramureșului. Dragostea pentru moșie naște în om sentimentul și dorința mari. Cu ce gînd vedeți viitorul județului acestuia în care v-ați născut și în care muncîți ?

— Să fie Maramureșul bogat și mîndru, pe cît omenie și iubire de țară și partid poartă lumea lui, acesta vrem cu totii. Noi ne-am bucurat dintotdeauna de ajutorul conducerii de partid și de stat. În 1934, fiind secretar al partidului și avînd răspunderi directe pentru județul nostru, tovarășul Nicolae Ceausescu a venit printre noi să cunoască profund realitatea economică și socială. De atunci, a venit aproape în fiecare an, cu diferite prilejuri. Am putea spune că tot maramureșeanul îi cunoaște de aproape gîndura și înțelegerea adînc omenească. Vrem să asigurăm și pe această cale conducerea partidului, vrem să-i spunem tovarășului secretar general al partidului personal că dăm toată puterea noastră de muncă pentru prosperitatea Maramureșului străvechi, pentru binele întregii țări. Anul trecut am îndeplinit planul, avem motive să spunem că vom lucra spornic și pe mai departe. Hărnicia oamenilor și încrederea lor în partid sînt temeiul convingerilor ce le avem într-un viitor de pace și bunăstare. Maramureșenii vor trăi din ce în ce mai frumos, viața le va fi mereu mai bogată în fapte și multumire și pentru că așa va fi, nu vor îngădui nimănui, niciodată să vorbească de rău România și pe români. Astfel gîndim, astfel, limpede și apăsat, o spunem.

Argument

Scriam odată sau numai reflectam, uitînd să trec de pe ciorna memoriei pe hîrtie, că, ori de cîte ori din anonimatul topografic sau informațional se ridică impunător o colectivitate umană, distingîndu-se printr-o operă culturală anume, știu că acolo trebuie să fie la mijloc cel puțin un animator, adică un om de suflet și de vocație, dăruit pînă la jertfă acelei creații colective, capabil să unească în jurul lui voințe și aspirații, să ajute la punerea în valoare deplină a unor înclinații personale în domenii care, adesea, nu constituie ocupația predilectă a respectivilor înși. Fenomenul poate fi întîlnit în orice activitate, dar dacă în profesia curentă a oamenilor intervin mulți alți factori în afirmarea lui, cînd este vorba de ceea ce în limbaj modern se cheamă hobby, îndeosebi în domeniul cultural, existența unui animator e o condiție sine qua non. Nu e de conceput, de pildă, „Madrigalul" fără marele lui cîntor și permanent călăuzitor care este dirijorul Marin Constantin.

Dacă în viața culturală a țării noastre, chiar în condițiile vitrege de odinioară, animatorii nu ne-au lipsit, numărul și activitatea lor au fost într-o creștere sensibilă, îndeosebi în ultimele trei decenii, odată cu întemeierea amplei mișcări artistice a amatorilor. Mulți dintre oamenii de creație de astăzi îi datorează acestei mișcări începuturile afirmării, primii lor pași fiind îndrumați de sufletiști care, neprecupețindu-și nimic din prețuirea și devotamentul lor, continuă să rămînă departe de publicitate și glorie. Am ținut să subliniez și această latură a mișcării noastre artistice pentru că fără un asemenea climat generos nu ar fi posibilă permanenta înnoire a creației cu talente viguroase, venind din adîncurile nesecate ale ființei poporului. Un animator, de aceea, e și un „căutător de comori", atît de sugestiv definit metaforic de cel ce a fost el însuși un sufletist al începuturilor multor talente, poetul Mihu Dragomir :

Colindă veşti din mîine peste tot,
cu-o tinereţe multiseculară.
Căci ori şi cîte cîntece ar fi, nu pot
să-ncapă astăzi tot ce cîntă-o ţară.
Şi sub polara carului meu mic,
la ceasul, cît un veac, de cîntători,
mă simt mereu acelaşi ucenic
urmînd căutătorul de comori.

Aici, de unde cîntece ţîşnesc
mă las pătruns de cruditatea de lumină,
cu gestul cel mai simplu şi firesc
al celui care, ca să bea izvorul, se înclină.

Tocmai acest tumult de cîntec numit generic „Cîntarea României" face ca azi, mai mult ca oricînd, această pleiadă a animatorilor să fie tot mai bogată și mai strălucită, fiindcă se simte și mai stringent nevoia sincronizării, unirii tuturor acestor glasuri cîte au căpătat forță, putere de sunet și răsunet datorită acestei grandioase cutii de rezonanță care este festivalul muncii și creației, parte a epopeii noastre naționale. Nu izolat numai, în locuri unde printr-o mare voință și înțelegere consecventă, care să înceapă lucrurile, dar să le și ducă la capăt, să le imprime o viață lungă. Nu apariții meteorice, oricît ar fi de mare strălucirea lor de-o clipă, ci creații de durată, contribuind la instaurarea unui climat stimulator din generație în generație. Avem astăzi coruri, echipe de teatru sau de dansuri, care, unind uneori într-o aceeași structură pe părinți, bunici și nepoți, datează de peste 100 de ani. E, dacă vreți, cristalizat aici însuși sensul vital al folclorului nostru, acel „izvor pururea reîntineritor al poeziei populare", cum îl numea Eminescu. Festivalul național „Cîntarea României" ridică la rangul de politică a culturii întregului popor o asemenea experiență, face din ea o metodă revoluționară nu numai de receptare a actului cultural-artistic, ci și de creare a lui. În aceasta și rezidă noua misiune a animatorului cultural : el nu este numai un difuzor, un popularizator, ci în același timp omul care știe să-i atragă pe cei mai dotați membri ai unei colectivități, potrivit cu înclinația și opțiunea lor, la realizarea unor opere, adesea modeste, dar extrem de importante mai ales pentru gradul de cultură și civilizație al acelei colectivități. E, desigur, grea misiunea maestrului care într-o instituție de învățămînt artistic trebuie să-i ajute pe discipolii săi a pătrunde secretele măiestriei, dar nu e deloc ușor ca, lucrînd după orele de muncă, s-o faci pe o tînără muncitoare dintr-un simplu cor de voci egale să distingă pragul care diferențiază două note muzicale apropiate. Uriașă și complexă e munca magistrului, dar deloc ușoară, și mai ales simplă, strădania animatorului — dascăl într-o comună, uneori el însuși nefiind un specialist cu diplomă în domeniul respectiv. Dealtfel, unde se învață cum să organizezi și să îndrumi o brigadă artistică de agitație, un montaj literar-muzical sau un grup folk ? Aici partitura însăși lipsește și trebuie s-o creezi tu însuți, adică sufletistul care într-o după-amiază sau într-o seară ai strîns un grup de băieți și fete și le-ai propus să înjghebați o formație artistică de cutare gen. În afară de faptul că respectiva inițiativă a fost înscrisă și într-un plan de muncă, nu dispui de nici un alt reper.

Acești sufletiști ai tuturor începuturilor: Animatorii

Poate că asemenea dificultăți, unele dintre ele surmontabile, în măsură de a fi depășite, ar trebui avute mai mult în vedere de către factorii organizatori ai activității culturale de masă și aceste două probleme vitale — animatorii și repertoriul — și-ar fi găsit o mai bună soluționare în viitor. În ce ne privește, prin serialul pe care vi-l propunem cu titlul de mai sus, intenționat tautologic — explicativ, dorim să aducem în prim-plan, prin cîteva conture, figurile unor bravi oameni de suflet, unii dintre ei adevărați maeștri, care în diverse colțuri de țară și în colectivități de asemenea diverse ca profesie, vîrstă, pregătire culturală, au știut de-a lungul anilor și cu precădere în ultimul timp să creeze adevărate vetre de cultură și artă, conferind în mod real Festivalului național „Cîntarea României" acea finalitate superioară pe care secretarul general al partidului a întrezărit-o inițiind această mișcare spirituală fără precedent, epocală. Chiar dacă opțiunile noastre vor viza cu precădere pe animatorii mișcării artistice de amatori, nu vom putea ocoli o seamă de personalități care chiar în condițiile artei profesioniste au impus colective și stiluri creatoare de o largă audiență, uneori depășind hotarele țării, impunîndu-se ca valori perene, de dimensiuni universale.

Ca unul care din prima zi a declanșării acestei mișcări revoluționare și unitare a noii noastre culturi, născute sub emblema încă o dată înnobilată a „Cîntării României", n-am încetat o clipă să-mi acord verbul la amplele lungimi de undă și la tonul înalt al acestei multilaterale creații de frumos, nu fac decît să aduc un modest omagiu și relief publicistic unor oameni care prin strădaniile lor neistovite, prin talentul, tactul și tenacitatea lor sporesc zestrea de frumusețe și sensibilitate pe suflet de locuitor. Acum, cînd ediția a II-a a Festivalului național „Cîntarea României" marchează acele îmbunătățiri hotărîte, ca amploare și calitate, pe care partidul comuniștilor, secretarul său general le-au cerut, este o datorie și a noastră, a publiciștilor, a cronicarilor credincioși acestei mișcări, să încercăm a-i releva laturile ei cele mai durabile și mai pline de noblețe spirituală. Și nimic nu e mai durabil și mai demn de stimă ca înșiși principalii oameni care dau viață acestei idei — animatorii.

NICULAE STOIAN ■

Ce mai faci pictore Dan Hatmanu ? Încerc să fiu un bun fiu al Iașului. Altceva ?

Om aplecat cu precădere spre munca de șevalet și spre inovații, Dan Hatmanu a încercat să ocolească abil curiozitatea reporterului, abătînd discuția de la culori și pensule.

— N-am să vorbesc despre pictură cu toate că asta așteptați probabil, pentru că încerc să fac și altceva, mai precis să mă integrez și în alte chipuri în ceea ce se petrece în jurul meu. Iașul se reconstruiește, după cum oricine poate băga de seamă. Acest fenomen a căpătat proporții nebănuite, pentru că, pe lîngă suplimentarea masivă a fondului de locuințe și pe lîngă industrie, orașul meu, lovit de seismul din 1977, a trebuit să renunțe definitiv la tot ceea ce era vechi și să se decidă la o ruptură sentimentală în favoarea urbanismului actual, reamintindu-și, în fine, că este totuși cel de-al doilea oraș al țării. Acest adevăr este tratat diferit. Pentru artiștii plastici ei oferă o ultimă ocazie de a fixa în linii și culori, pentru posteritate, această atmosferă dulce deși (sau poate tocmai de aceea) patriarhală, astfel încît generațiile viitoare să poată medita comparînd. Orașul nostru se aliniază, de fapt, forței sale industriale, mult avansată față de urbanismul cetății. Mă veți întreba cum mi s-a relevat noua situație și am să vă răspund. Cutremurul m-a aflat la București cu tot cortegiul său nefast de care încercăm să ne desprindem și reușim s-o facem. Tulburarea care m-a cuprins atunci s-a atenuat prin reîntîlnirea pe care o aminasem vreme de 15 ani, cu satul natal, Scobinți. Acolo, într-o casă ca cea în care copilărisem alături de părinții mei, învățători, și de fratele meu, mi-am găsit resursele cele mai viguroase ale trezirii la o realitate pe care, poate, o ignorasem, ori de care mă îndepărtasem. Sentimentul perenității dar și cel al datoriei față de această zbuciumată existență s-a tradus în realizarea unui ciclu de pînze în care am înfățișat viața satului meu, cu casele lui cu străzile sale și cu oamenii săi. O poftă de muncă proaspătă ca un șipot de munte m-a învăluit și, iată, o parte a rezultatelor. Îmi dau seama că înregistrați o secretă satisfacție văzînd că ajungem totuși, la pictură. Nu vreau să vă stric buna dispoziție, și voi continua convins fiind că ați înțeles perfect amplitudinea respirației mele artistice, aflîndu-i substratul. Mai nou mi se pare însă altceva. M-am simțit dator față de oamenii din Scobinți cu ceva mai mult și atunci am inițiat, cu un entuziasm de care nu mă știam capabil, realizarea unei fresce, pe unul din pereții exteriori ai sediului cooperativei agricole de producție. Lucrarea este gata, dar modul în care a fost realizată mi se pare pilduitor și reconfortant. Toți copiii din sat m-au ajutat. Și oameni mai în vîrstă, dar în special copiii în frunte cu fostul meu elev de la Iași, actual profesor de desen, Mihai Stoica. Mi-am turnat în această frescă, de circa 8 m pe 5 m sufletul și mi-am topit în ea sentimentul apartenenței mele la brazda care mi-a hrănit strămoșii și m-a crescut. A fost darul meu, în acele clipe de reculegere, pentru concetățenii din Scobinți.

— *Pictore Hatmanu vă revăd cu aproape un an și jumătate în urmă în sălile de la Dalles unde aduceați pentru noi bucureștenii și cei care ne străbat orașul chintesența producției dv. artistice, selecționată la un nod de drumuri, pe a cărei piatră indicatoare era înscrisă cifra unei jumătăți de secol de viață. Vă revăd, deci, în strălucire și îngîndurare, confruntîndu-vă cu dv. înșivă și cu publicul și parcă sînt de-atunci cu mult mai mulți ani, ca și cum ați fi depășit nu doar un prag de existență ci cu mult mai mult, aceasta din pricina vitezei cu care v-ați îndreptat spre Orizont.*

— Expoziția de atunci circulă și acum prin țară. În prezent se află la Oradea. Ultima oară m-am reîntîlnit cu ea la Sibiu. Nu doar din această cauză o privesc de la distanță... ci pentru că, mai ales, o consider o etapă. Acum sînt frămîntat de idei cărora le-aș spune fără teamă dinamice. Cînd retrospectiva va reveni la Iași intenționez să organizez o discuție cu publicul larg, cu concetățenii mei și cu specialiștii, după care o voi zăvorî cu lacătele inimii. Dar pînă atunci am atitea de făcut. Orașul este încă sărac în opere de artă, în monumente care să marcheze actualitatea stimulatoare și sufocantă, totodată. Vreau ca arta să ajungă și la cei care se cred neinițiați ori au rețineri de a accede la ea. Întrucît nu se pot face două feluri de artă, pentru tot atîtea (sau mai multe categorii de oameni) sînt convins că itinerarul cel mai sigur este ridicarea publicului la înțelegerea artei și nu concesia. În acest spirit, dublat de afecțiunea mea pentru Iași, s-au născut aceste lucrări de grafică spațială. Vă arăt un mic ciclu, al mîinilor inspirate din Cîntare omului a meșterului Arghezi. Le văd amplasate în ambianța noului oraș, definindu-se prin ei și definindu-l. Am lucrat cu studenții mei, chiar cu cei din primul an, cu copii necunoscuți, pe care i-am angrenat într-o activitate profitabilă pentru toți. Expoziția poate fi văzută în aceste zile, în sala „Victoria", din Iași, sub denumirea de „Design stradal-proiecte". Semnăturile următorilor studenți Irina Barabas, Grigore Bejenaru, Luiza Birt, Adela Coman, Merișor Dominte, Eugen Dornescu, Monica Paiu, Angela Pitariu, Pușa Pislaru și Nicolae Suciu s-ar putea să intre încă de la o vîrstă fragedă în conștiința orașului nostru odată cu realizarea unora dintre lucrările gîndite azi de ei. Studenții au lucrat pe teme date exagerînd voit unele elemente, chiar portretul, cu tocmai astfel să se poată înscrie în psihologia vîrstelor fragede, apelînd la umor, dar cu evitarea caricaturalului, menținîndu-se în perimetrul sentimentelor și al sensibilității, pe care au încercat să-l îmbogățească cu un sens filosofic, ca o rază. Deși manierele sînt diferite, am constata că stau bine la un loc, împreună. Sîntem preocupați de găsirea de noi forme, supradimensionate, ceea ce duce la senzuri neașteptate pentru privitor, gîndind perseverent nu numai un decor citadin în sine ci mai mult decît atît; folosim pentru obținerea rezultatelor scontate surse de lumină, motoare care să acționeze construcțiile noastre (idee pe care ne-au transmis-o chiar muncitorii de la Întreprinderea mecanică locală cu care colaborăm în cadrul unui cenaclu ce și-ar merita o publicitate mai largă). Experimente am și stabilit în cîteva puncte ale orașului, mai la vale de Palatul Culturii, la biserica Lipoveanca, precum și în alte locuri. Deși n-am putut evita pictura, vreau să cred că v-am convins de propria mea convingere și anume aceea că pictorul nu face doar atît (deși uneori este foarte mult), trebuind să se înscrie, chiar ca practician, în forumul poeziei, în cel al muzicii, al celorlalte arte, dincolo de orice alte argumente, surori bune.

Pictorul Dan Hatmanu alături de membri ai Cooperativei agricole de producție din Scobinți și de elevii care l-au ajutat la realizarea frescei, îndată după terminarea acesteia

— *Resortul dv. actual pare să fi depășit emoția evocată la începutul confesiunii pe care o consemnez. Mă înșel cumva ?*

— Este adevărat și nu văd de ce n-aș completa cele deja spuse. Gîndurile și întreprinderile mele au pornit de la niște directive politice și, prin urmare sociale, care mi-au îngăduit să văd orașul crescînd și obligîndu-mă la o colaborare care mă onorează ca artist. Nu peste mult timp veți vedea realizate aceste planșe care reprezintă halele Întreprinderii mecanice „Nicolina", rozeta aceasta cinetică, curcubeele de culoare destinate panourilor reprezentate de ferestre, îi veți privi, sper cu satisfacție artistică pe acești Prometei ai zilelor desenați deocamdată pe proiect, ca o serie din cele 40 de lucrări realizate în cadrul școlii ori altele datorate artiștilor amatori din uzine. Toate aceste evenimente la care m-am referit pot fi considerate ca angajate și ele exprimă un fapt pe care mă bucur că pot să-l fac public : în viața culturală a Iașului pictura și-a găsit un mediu prielnic.

— *Cum să ne încheiem întîlnirea ?*

— Cu începutul ; încerc să fiu un bun fiu al Iașului. Ce altceva mi-aș putea dori ?

EMIL LEONARD ■

L-am întrebat unde lucrează și mi-a răspuns:

„Eu fac naveta!"

Din tren, la Titu, cobori pe un fel de bulevard scurt atît cît trebuie gării impuneau să fie de lung, și lat cu adevărat cît o apă mare. Navetiștii, dimineața, îl măsoară în lățime și dispar prin ușile gării ca albinele într-un fagure. Ies, firește, pe partea cealaltă a clădirii și se împart neîntîrziat în cel puțin două direcții pe care mulțimea șiroiește neîncetat, cu cei mai grăbiți în frunte, medicii la stînga, spre spital și policlinică, inginerii în dreapta, către Întreprinderea de aparataj electric și „Avicola", urmați de profesorii celor două licee și-ai celor trei școli generale. Orașul, încerca să ne explice scurt și cuprinzător, Nica Cristache, secretarul comitetului orășenesc U.T.C., exportă muncă fizică și importă materie cenușie, lucru vădit de trenurile de pe la orele 4-5 cu care de la Titu la București pleacă vreo două mii de muncitori, și de trenurile de 7 sau 8 cu care sosesc de la București cîteva sute de ingineri, profesori, medici. Dacă mai punem la socoteală și alte două cifre pe care le aflăm de la același interlocutor, și anume că Titu are o populație de aproximativ zece mii de locuitori și că, în același timp, în întreprinderile și instituțiile sale lucrează circa 14 000 de oameni, mare parte dintre aceștia venind de prin satele din jur, Ghergani, Conțești, Lunguleț, Potlogi, Corbii Mari, Costești e lesne de înțeles că fără navetiști orașul n-ar putea trăi.

Eldorado era la 50 km de București

— Asta e adevărat, subliniia Nicolae Ion, secretar adjunct al comitetului orășenesc de partid. Fără navetiști, ne-ar veni greu. Dar și cu navetiști — cu unii dintre ei — ne-a fost greu, și ne mai este și acum. Mulți vin aici să-și facă meseria, atîta tot. Dar nu se leagă de locul acesta, de oameni.

— Economic, navetismul e păgubitor? Vă-ntreb pentru că, aflam, la Întreprinderea de aparataj, pe primul trimestru al acestui an s-au înregistrat aproape 8 500 ore întîrzieri. Iar cei ce întîrzie sînt, bineînțeles, navetiștii.

— Anul trecut, efectele navetismului au dus, la această întreprindere, la pierderi ce se cifrează cam la 6 milioane lei! Și încă e bine acum, față de ce-a fost.

— Ce-a fost?

— Întreprinderea a luat ființă în 1972. La început veneau din București aproape 800 de oameni. Și buni, dar și șmecheri, iertat să-mi fie cuvîntul.

— Dacă explicați despre ce-i vorba, vi se iartă.

— Mulți dintre aceștia au intrat, ca mușteie, la sculărie. Știți, acolo era mai bănos. Se cîștigau retribuții de șapte mii și chiar peste! Ajunsese Titu un fel de Eldorado, cum să vă spun, dar nu unul ca-n filme, ci mai comod pentru că la el se putea ajunge simplu, cu trenul. Cînd am pus piciorul în prag, cei mai mulți dintre „căutătorii de comori" au plecat. Lăsaseră aici, însă, lucrări neterminate. Dar Bucureștiul e și el mic cît un sat atunci cînd știi unde să-l găsești pe om, așa că, pe scurt, le-am imputat toate acele lucrări a căror nerealizare se ridica la vreo trei milioane.

— Și-ați recuperat paguba?

— Păi dacă au venit înapoi ca să-și termine lucrările, sigur că da! Cam asta e povestea. Ar mai fi, de fapt, ceva de adăugat. Aici, cum am spus, se făcuse o întreprindere nouă. Ehei, cîți au dobîndit la noi trepte și categorii, cîți au devenit aici maiștri, să fie sănătoși! În orice caz, acolo, la București, pe unde lucrau, le-ar fi fost mult mai greu să obțină toate aceste avantaje ale meseriei. Au venit aici ca să-și obțină mai repede aceste trepte și categorii, și-au plecat apoi de unde au venit. Noi ne-am fi bucurat să rămînă, bineînțeles. Deși, oricum, chiar și fără ei, întreprinderea a intrat pe un făgaș bun. În 1976, de pildă, încă mai avea vreo două sute de milioane credite restante, imobilizări. În anul trecut s-au obținut 176 milioane beneficii, din care 13 peste plan. Patru, din acestea, au revenit oamenilor, cum e drept. Îmi aduc aminte de un inginer. Cînd a fost greu, a fugit la centrală. Cînd a văzut ce beneficii se iau, a vrut să vină înapoi. Dar n-am mai vrut noi. În privința navetiștilor, poziția noastră a fost clară. Celor ce au vrut să se stabilească la noi le-am dat case. Nu cred să existe măcar un specialist, fie el inginer, medic, profesor care să fi cerut și să nu i se fi dat. Dar celorlalți, care ne-au căutat doar pentru bani sau pentru cine știe ce alte interese personale, a trebuit să le răspundem cu demnitatea care nu înseamnă la Titu mai puțin decît prin alte locuri.

Tînăr inginer, caută parteneri bridge

— Laurențiu Moldovan?

— Da.

— Navetist?

— Navetist, București. Din 1976, de cînd am terminat facultatea.

— Casă, copii, familie?

— Stau la părinți, pe bulevardul Ho Și Min. Căsătorit, fără copii.

— Prieteni în Titu?

— Nu prea.

— Și-n tren, cum trece timpul?

— Joc, cu prietenii mei, inginerii Lucian Ciachir și Iosif Pulpea, bridge. E un joc permis.

— Nu stați la Titu pentru că n-aveți cu cine juca, poate.

— Ba nu, cam o zi pe săptămînă rămîn aici, pînă seara pe la opt. Avem un prieten, inginerul Gabriel Păpușoiu, care locuiește la căminul de nefamiliști. Rămînem și jucăm cu el.

— Cîte ore, din cele 24 ale zilei, vă ia naveta?

— 14, de cînd plec de acasă, pînă ajung acasă. Mai trebuie să și mănînc, să mă spăl. Dorm șase ore. Uneori, recunosc, mă simt cam obosit. Iar timp de-o carte nu mai rămîne.

— Dar de ce vă ia 14 ore naveta? Stați, cum spuneați, destul de aproape de Gara de Nord. Și nici întreprinderea nu e departe de gara din Titu.

— De fapt locuiesc cu soția în Balta Albă, într-o garsonieră cu chirie.

— Am înțeles că stați cu părinții... Și-i scumpă chiria?

— Să nu mai vorbim...

— Cum vreți. Dar știți că aici, la Titu, vi s-ar putea da locuință?

— M-am înscris de curînd la apartament proprietate personală în București.

— Trebuie să aveți un motiv puternic pentru care nu vă despărțiți de București, deși din Gara de Nord la Titu se face o oră, deci cam tot ați cît pînă în Balta Albă.

— Visul meu e să ajung la I.O.R.

— Dînd prioritate cărților de joc decît cărților de învățătură?

Răspunsul, firește, contează în primul rînd pentru inginerul Laurențiu Moldovan, așa că nu am ținut să-l aflăm pe loc. El ar mai conta, se înțelege, și pentru Întreprinderea de aparataj electric Titu, al cărei director, inginerul Costea Andrei, de asemenea, e navetist „o dată pe săptămînă".

Dacă, la Gura Șuții, copiii sub un an ar putea vorbi!

Dr. Adela Teodoru, directoarea Spitalului din Titu:

— În oraș, la spital, la sanepid, la policlinică lucrează vreo 25 de medici. La circumscripții, la dispensare — noi coordonăm un teritoriu cu aproximativ optzeci de mii de oameni — mai sînt încă vreo 50.

— Cîți sînt navetiști?

— În Titu avem doar doi localnici. Mai adăugăm pe Carmen Hera, medic de întreprindere la „Avicola" și la Întreprinderea de aparataj pe Rodica Dimitriu, care a primit apartament și rămîne trei zile pe săptămînă aici. Printre medicii de circumscripții, de asemenea, cei mai mulți sînt navetiști.

— O întrebare grea: calitativ, asistența sanitară a celor optzeci de mii de oameni este la înălțimea numărului de medici?

— Să știți că, spre deosebire de ceea ce se crede la nivel de județ, la Direcția sanitară, aici naveta nu se face în detrimentul serviciului, ci al timpului liber și al sănătății oamenilor.

— Nu știu ce se crede la nivel de județ, dar văd că și dumneavoastră sînteți de acord că naveta se face în detrimentul serviciului. Cum ar putea un medic să-și facă bine meseria dacă el însuși e obosit sau bolnav? Cam cîte sancțiuni și penalizări ați dat în acest an?

— Zeci! Pentru plecări fără învoire. Aici nu se întîrzie, să știți. Dar se pleacă, uneori, cu o oră sau două mai devreme.

— Pînă și unele femei de serviciu sînt navetiste...

— Avem și cazuri din acestea. Dobre Elena, de exemplu.

— Tovarășă directoare, înțeleg că navetismul unora dintre oamenii dumneavoastră este justificat. Ei au case, familii, și desigur că le este imposibil să mai ia viața de la început. Deși, în măsura în care, cum spuneați, pleacă mai devreme ori vin obosiți și își descarcă nervii pe pacienți, navetismul lor riscă să nu mai găsească bunăvoință și înțelegere. De fapt nu despre ei vorbim în primul rînd, ci despre cei al căror navetism nu se justifică prin nimic. Există oameni care, avînd familie în București, să zicem, fac naveta. Dar există și unii care-și întemeiază o familie în București tocmai pentru a-și legaliza navetismul. E cazul multora dintre asistentele dumneavoastră.

— Sînt, într-adevăr, și unii care fac naveta la București fără să fie, de fel, din oraș. Maria Constantinescu, medic la Gura Șuții, de exemplu, și soțul său Dan Constantinescu, stomatolog în comuna Produlești. Ei merg zilnic la București, iar comunele în care lucrează nu sînt nici la zece kilometri una de alta. Și ea este de fel din Conteștl, de lîngă Titu. Acolo, la părinții ei au lăsat, din cîte știu, un copil mic. De ce or fi mergînd zilnic la București, nu-mi dau seama. Cert este că noi le-am pus la dispoziție și locuință, la dispensarul din Gura Șuții, dar văd că pînă acum n-au acceptat. Important însă este că naveta lor a dus la rezultate slabe în aceste circumscripții. Noi, de exemplu, în ședințele de C.O.M. facem analiza deceselor copiilor sub un an, și din aceste analize s-a constatat că Gura Șuții stă, în privința mortalității infantile, între toate cele 14 circumscripții ale noastre, cel mai slab. Anul trecut au existat la Gura Șuții cinci cazuri în care e problematic să susținem că doctorița a făcut tot ceea ce depindea de ea. A fost sancționată, bineînțeles, și dacă va continua așa, se vor lua probabil și alte măsuri. Pe șotul ei, de asemenea, l-am sancționat pentru neîndeplinirea planului profilactic la stomatologie. A întocmit fișele, situațiile, pur și simplu din birou... Navetismul unora într-adevăr trebuie să ne dea de gîndit.

Țăranii vin la „castel", adică la dispensar

La dispensarul din Poiana, comună aflată mai jos de Titu, înspre marginea de sud a județului, stau și așteaptă într-un hol, cuminți, fără să-și spună nici o vorbă, vreo zece săteni, bărbați și femei. Judecînd după vîrstele pe care le arată, se cunosc de prea mulți ani de ani pentru a mai transforma așteptarea prelungită din această dimineață într-un prilej de a afla lucruri hotărîtoare unul despre altul, și dacă avem în vedere privirile încărcate de suferință înțelegem că le lipsește cu desăvîrșire, la urma urmei, chefui de-a o mai face. Doctorița e aici?, întrebăm. E pe-aci, nu știm pe unde se bagă, ne răspunde cineva. Într-adevăr, în cabinetul ei, doctorița Angela Diaconescu nu este. O găsim într-o încăpere apropiată, stînd la taclale cu asistenta sa, anii celor două — însumați — nedepășind, cu siguranță, vîrsta celui mai bătrîn dintre cei ce așteaptă dacă nu ajutorul de-a scăpa mai repede de vreo boală cel puțin politețea față de-o virstă. Angela Diaconescu, ne spune, are 36 de ani, la început a lucrat la Lucieni, lîngă Tîrgoviște, de unde făcea naveta cu mașina și trenul, iar la Poiana de unde merge acasă, zilnic, doar cu mașina, este doar de 4 ani, deși naveta rămîne oricum grea și obositoare, fiindcă de cînd doctorița din Poiana pleacă de la ea de acasă, din Drumul Taberei, și pînă se întoarce înapoi, trec exact douăsprezece ore. Acasă sînt grijile unei gospodării și ale unei familii alcătuite din doi copii mici, de 6 și 4 ani, și un soț tot medic, dar mai norocos, fiindcă lucrează chiar în București, fiind, dealtfel, cum spune soția sa, un bun chirurg. Cu înțelegerea, așadar, omenească ce se cuvine unei asemenea situații, avem surprinderea să constatăm că tonul discuției se înnourează tocmai acolo unde ne așteptam mai puțin, și anume în latura activității profesionale a doctoriței navetiste și a comportării sale cu oamenii satului, fiind limpede că, dacă doctoriței Diaconescu îi este imposibil — și nici nu se cuvine — să-și schimbe cine știe cum viața pe care a apucat să și-o croiască într-un anume fel, în același timp poienarii n-au nici o vină de a avea un medic care după ce e navetist mai e și comod, după cum arătam mai sus și după cum vom arăta și mai jos, imediat. De pildă, îmi spunea, doctorița Diaconescu, „nefiind spital în comună n-ai cui să lași problemele nerezolvate", dîndu-ne a înțelege că, astfel, prin același argument, că nu e spital la Poiana, problemele se și rezolvă, de bună seamă, toate, între ora venirii și plecării sale, deși afirmația e pur teoretică fiindcă viața este continuă, în comună, nu pornește și nu se oprește după programul doctoriței, și la urma urmei nici nu este nevoie să fii medic pentru a ști că bolile se agravează noaptea. Dar comoditatea de care aminteam, vădită chiar și în modul de a vorbi al doctoriței Angela Diaconescu, după cum am arătat, apare negru pe alb înscrisă și în registrul de control al dispensarului — notăm: „sterilizarea se face la Poupinel, dar acesta nu are termometru de un an de zile" și ne întrebăm: atunci cum se mai face sterilizarea? — după cum și, mai aflăm, din faptul că, avînd doctorița bunăvoință să facă tuturor elevilor școlii un vaccin și venind după aceea timpul să le „citească" rezultatele, a preferat să cheme la dispensar zeci de copii cu profesorii după ei, cînd parcă mult mai simplu era să se încumete să călătorească pe jumătatea de kilometru care desparte dispensarul de școală. Altfel prea seamănă dispensarul a „castel" la care vin „țăranii". În orice caz, din vorbă-n vorbă cu unul din țăranii aceștia, Ion Focaru pe nume, am găsit un gînd frumos și drept pentru ca sate precum Poiana să ajungă să aibă medici localnici: „Eu am fost îngrijitor la zootehnie. Într-o seară, pe la 9, m-a lovit o vacă, cu cornul, în ochi. Dacă nu era Lucrețiia Brîncuși, asistenta, în sat, nu știu cum aș fi ajuns la ora 11 la Spitalul Colțea în București, unde am și fost operat imediat. Aș fi rămas nenorocit pe toată viața. De doctorița Diaconescu eu aș zice că-i drept să stea aici, în Poiana, dar fiindcă o fi avînd și ea familie, copii, necazuri, mă gîndesc cum s-o scoatem la capăt ca să fie și ea împăcată și noi. Uite, din cîte știu, o fată de la noi din sat. Elena, fata lui Marin Mitroi, a terminat anul trecut medicina și a fost repartizată nu știu în ce comună, înspre Alexandria. De ce să nu vină ea aici, că poate face naveta pe-acolo pe unde e! Dacă fata asta ar veni aici, noi am fi mulțumiți sufletește că am avea, la orice oră, cui să ne adresăm cu vreun necaz. Să facă schimb între ele, doctorițele, asta bineînțeles și dacă doctorița Diaconescu e de acord. Și de ce să nu fie, că ea tot navetistă ar rămîne, așa cum e și acum, iar dacă o fi să se ducă vreodată, prin concurs, la București, n-are nici o importanță dacă o să plece din Poiana ori din altă comună. Nu? Poate că o să trebuiască să facem noi o cerere, comuna, ca să n-o lăsăm pe fata lui Mitroi să se zbată să vină singură încoace, ci s-o ajutăm, că doar ar fi spre folosul nostru".

Sisif și moștenirea de lîngă parcul Chindiei

De cînd a venit, în toamna anului trecut, la Școala generală din Poienița — sat aparținător de comuna Poiana — Alexandru Gheorghe l-a convins pe toți că este un învățător bun, iar ca om unul dintre cei mai cumsecade și cuminți care au intrat vreodată în sat, așa mic de statură și sfielnic ca o fată nedusă la horă, cum arată. Un singur lucru n-au înțeles oamenii, și anume de ce tot vine și pleacă. În fiecare zi, tînărul învățător tocmai la Tîrgoviște, deși locul nașterii, declarat de el însuși, este comuna Ghergani, aflată la vreo 12 kilometri de Poienița. De ce n-o fi stînd el aici, la noi, s-au întrebat oamenii, sau de ce n-o fi făcînd el naveta la Ghergani, că oricum e aproape și mai bine decît în casa părinților nu poate fi nicăieri. Azi așa, mîine așa, pînă la urmă misterul s-a lămurit și bărbații au rîs în hohote, unii, alții au clătinat doar din cap, parcă nedumeriți încă și nehotărîți să creadă că în gîndurile învățătorului ar fi o rînduială dreaptă și firească, iar femeile, cele mai în vîrstă, și-au transmis vestea una alteia prin fața porților cu privirile piezișe și cu mîna la gură. Într-un cuvînt, Alexandru Gheorghe, băiat bun și învățător conștiincios a intrat, la cei 21 de ani ai săi, în „gura satului".

Merge la Tîrgoviște, aflăm, la gazda la care a stat și în timpul liceului pedagogic. Motivul pentru care ia în picioare atîta amar de drum este că, fiind prezent acolo zilnic la datorie, speră să rămînă stăpîn — după ce gazda, o femeie în vîrstă de 75 de ani, nu va mai fi în viață — pe cel puțin un etaj dintr-o casă cu trei etaje aflată pe lîngă parcul Chindiei, ce s-ar putea evalua la o sumă pe care tînărul învățător ezită să o spună. După ce am văzut ce obiectiv și-a propus el, deocamdată, în viață, să vedem cum încearcă să-l realizeze.

Cum ne spune singur, se scoală în fiecare dimineață la 5. La ora 6 are trenul cu care sosește la 7 fără 10 la Titu. De aici, din gară, urmează o scurtă cursă de doi kilometri pe care învățătorul îi parcurge pe jos, bineînțeles, pînă la soseaua mare unde de obicei are noroc (dar nu întotdeauna) să fie luat de o mașină de ocazie astfel încît la Lunguleț ajunge pe la 7 și jumătate. De aici iarăși întinde pasul, vreme de vreo jumătate de oră și cale de vreo patru kilometri, pînă în Poienița, la școală. Cum sosește, transpirat și prăfuit, intră la clasă — lecțiile încep la 8 — și-și exercită nobila meserie. E adevărat că uneori mai întîrzie de la ore, dar asta se întîmplă foarte rar, fiindcă e, de felul lui, sprinten, la mers, iar șoferii C.A.P.-ului îl mai ajută și ei cînd pot, luîndu-l cu mașinile de la Lunguleț pînă la capătul uliței care dă spre școală. La plecare nu mai parcurge acest drum în zig-zag, avînd la ora 12 și un sfert rată care-l duce pînă la Titu-Gară. Cît timp cîștigă însă mergînd cu mașina, pierde prin faptul că trenul de legătură spre Tîrgoviște pleacă abia la orele 13. Alexandru Gheorghe avînd astfel posibilitatea de a măsura în lung și în lat peronul acela mare cît un bulevard, adevărat „Corso" în Titu. La două și un sfert ajunge în Tîrgoviște și se deschide un nou și însemnat capitol al zilei de muncă, alergăturile după cumpărături. În casa fostei și actualei gazde, el fiind răspunzător cu „piața". De culcat se culcă devreme, nu-i vorbă, ca a doua zi să fie odihnit și s-o poată lua de la capăt, ca un autentic Sisif de Dîmbovița în căutare de mostenire. Sigur, e firesc ca un tînăr de 21 de ani, cu o meserie, să vrea să aibă o casă a lui, să-și poată întemeia o familie. Dar calea aleasă de Alexandru Gheorghe e tristă...

DUMITRU ELIADE

„Caminante"

Jurnal mexican (7)

Quetzalcóatl (și arta)

II.

Nu e numai atît. Și mă întreb la acest miez de noapte în ce măsură au judecăm arta mexicană după prejudecăți ; dealtfel, formă de cunoaștere care bîntuie în lumea modernă, încurajată de o nerăbdare ce confundă uneori viteza cu profunzimea și-și închipuie că e deajuns să circuli pe autostrăzi pentru a ajunge într-o zi acolo unde alții au ajuns într-o viață. Cine are timp pentru legende cînd mașinile din spate claxonează să nu te oprești din cursă ? Chiar dacă aceste legende te vor ajuta să nu intri în categoria celor ce cred, de pildă, că piramidele de la Teotihuacan pun probleme de alpinism, nu probleme de filosofie... Zeli ciudați, care ies poate chiar acum din muzee și vor cutreiera străzile din Ciudad de Mexico pînă dimineața, au fost însă generoși cu noi. Ne-au îngăduit să străbatem drumul pornind de la mitologie la istorie.

Rolul șarpelui în mitologia acestor popoare este imens. În calendarul aztec, un șarpe face înconjurul motivului central. Bastonul de foc care asigură victoria zeului Huitzilopochtli este un șarpe. Marea care înconjoară pămîntul este și ea un șarpe. Ploaia care cade. Arborele care înflorește. Brațul care se ridică. Negustorii azteci nu porneau la drum fără să se asigure că ziua plecării purta semnul șarpelui. Masca lui Tláloc, zeul Ploii, este formată din șerpi, iar un imn care cîntă fecunditatea pămîntului compară înflorirea tandră a porumbului cu transformarea unui șarpe de foc într-un șarpe cu pene prețioase. Să ne mirăm că unele statui au capetele înlocuite de doi șerpi îngemănați ?

Mulți s-au uitat cu rezerve la aceste statui. Sînt înfricoșătoare, se spune. Și așa este. Dar asta înseamnă a le judeca după criteriul cu care judecăm arta greacă. Și de ce să căutăm chipul senin al lui Apolo acolo unde artiștii au vrut să spună altceva ? Dacă vom veni cu „măsura greacă" în fața lor, nu vom înțelege nimic din aceste statui. Cu gîndul la frumoasa Afrodita vom privi îngroziți „zeița cu fustă de șerpi". Și în aceeași clipă vom pierde orice șansă de a mai pricepe ceva. Nu numai tentația exotismului e periculoasă într-o țară ca Mexicul, ci și tentația de a judeca prin comparație ceea ce nu e de comparat, repetînd într-un fel greșeala spaniolilor veniți cu Cortés. Călugări cu experiența Inchiziției și a rugurilor, aventurieri care nu erau slabi de înger se înfiorau în fața statuilor înfățișînd zei impulsivi pe care nici un sacrificiu nu-i impresiona și pentru care sîngele însemna fecunditate și prețul vieții. Noi care n-am incendiat Tenochtitlanul avem și mai multe motive să ne înfiorăm. Dar în fața „zeiței cu fusta de șerpi" nu e vorba de a aproba sau nu o mitologie sîngeroasă, ci de a descifra limbajul sculptorilor, universul lor. Din păcate, oamenii s-au confruntat cu cerul nu numai pentru a fi Michelangelo sau Fidias, ci și pentru a săvîrși erori tragice. Nu numai pentru a așeza un surîs pe chipul zeilor, ci și pentru a le pune în mînă un cuțit de obsidian.

Gînduri care, totuși, mă aduc iar lîngă umbra lui Tatle. De ce dacă omul a văzut soarele trebuia să omoare ? Și ce i-am putea răspunde acestui Hamlet aproape copil, care în loc de haine de print poartă veșmintele toltecilor, care-și tîrăște piciorul și povestește despre Quetzalcóatl ?

— Trebuia, Tatle, să cioplim statui.

— Dar nu trebuia, señor, să facem statui zeilor care nu vroiau decît să ne omoare. Trebuia să-i lăsăm fără trup. Noi singuri am născocit-o pe Omacihuatl, cea dintîi zeiță. Ea a dat naștere unui cuțit de obsidian care, căzînd în cîmpie, a dat naștere la 1 600 de zei. Și care a fost recunoștința lor, señor ? Ne-au dus în fața butucului de jasp și ne-au șoptit că stelele rămîn la locul lor numai aburite de sînge.

— Dar singur ai spus, Tatle, că în spatele lor ne aflam noi. Nu putem arunca vina pe ceea ce am născocit singuri.

— Poate, señor, poate ai dreptate. Sau poate că trebuia să umplem cu ceva singurătatea din jurul nostru. Dar nu cu sînge.

— Și Quetzalcóatl era zeu.

— O, el era altceva, señor. Quetzalcóatl le vorbea toltecilor despre iubire și soare și se împotrivea sîngelui. El cunoștea dragostea și durerea ca un om, deși era zeu. Și se contopea cu timpul în ciuda faptului că era muritor.

— Vorbești despre șarpele cu pene ca despre ceva care înseamnă în același timp amintire și speranță, Tatle.

— Întocmai, señor. El e ceea ce ne amintim și totodată ceea ce așteptăm. Ceea ce am fost și ceea ce vom fi. Am trăit între amintirea lui și așteptare, cum trăim între naștere și moarte. În acest timp arborii se înalță, soarele arde dogorînd pămîntul și ne rugăm să plouă din cerul fierbinte.

— Spui vorbe ciudate, Tatle.

— De ce sînt ciudate, señor ? Quetzalcóatl nu era un zeu obișnuit. El a fost totdeauna împotriva cruzimii. Și mai e ceva.

— Ce anume, Tatle ?

— Al uitat, señor, că șarpele cu pene, Quetzalcóatl, era și zeul artei ?

— Atunci, să privim statuile, Tatle. Așa înfricoșătoare cum sînt. Quetzalcóatl ți-a spus că tinerețea ta numește lucruri pe care el nu îndrăznea să le gîndească. Dar, dacă am înțeles bine, tu nu vrei să accepți că a suferi, a gîndi și a iubi sînt toate același lucru.

— Nu vreau, señor. Și nici să mă tem de întrebări.

— Statuile șiroiesc ziua de soare, cum altădată au șiroit de sînge. Ele au ochii orbi, Tatle, nu văd lumina, nici pe noi. Și nici nu ne aud. N-au auzit nici țipetele vulturilor coborîți ca o săgeată pe Piatra Inimilor, n-au auzit nici suspinele victimelor, nici dansul celor strînși în jurul piramidei care salutau strălucirea soarelui plătită cu sînge. Ele nu ne aud nici ce spunem acum, Tatle. Putem vorbi orice, dar tu repetă-ți întrebarea chiar dacă zeii n-o aud : de ce, señor, de ce ?

— Quetzalcóatl a auzit-o.

— Dar nu ți-a putut răspunde.

— Atunci, la cine se află răspunsul, señor ?

OCTAVIAN PALER

CRONICA SPECTACOLELOR

Marginalia pe un afiș

Teatrul Mic : un colectiv și, mai ales, un director cu ambiții declarat mari și chiar în curs de realizare ; regăsirea clasicilor e, fără îndoială, o cale înțeleaptă spre înălțimi.

Cehov : dramaturgul care a relevat că viața cotidiană a oamenilor banali cuprinde adevărate și numeroase lovituri de teatru, că ea este încărcată de micro-conflicte cumplit de măcinătoare.

Unchiul Vania : piesă în care este replica aceea celebră : „La om totul trebuie să fie frumos ; și fața și îmbrăcămintea și sufletul și gîndurile" (aproape la fel de celebră și incomodă ca shakespeariana „A fi sau a nu fi") ; piesa în care doctorul Cehov, cu bisturiul ironiei și anesteziculi tandreței, face vivisecția cadavrului viu al vieții meschine, trăite înghesuit între idealuri mari și atitudini mici.

Distribuția : un set complet de copleșitoare personalități actoricești care îl silesc pe omuleții spectator la încordate curse de urmărire a lor : ce spun, cum spun, cît spun chiar atunci cînd n-au replică de cuvinte, cînd ascultă vorbele altora, cînd tac ; toate îl captează, ar vrea să le vadă concomitent pe toate și, pînă la urmă, e ajutat să se vadă tocmai pe sine — oarecarele, banalul, neînsemnatul — la dimensiuni de uriaș.

Jean Lorin Florescu : pe temelia unei interpretări monolitice își intonează ultima sa replică — „Domnilor, trebuie să lucrăm !" — în așa fel încît face legătura cu realitatea contemporană : un fel de „Atenție, Serebreakovi — adică oameni care te pun să muncești în locul lor și pentru aureola lor — mai există !"

Rodica Tapalagă : Elena Andreevna este o personificare, frumoasă și pernicioasă, a lenei, iar actrița îi dă personajului nu numai frumusețea chipului său ci și o ambiguitate care o face și mai seducătoare : pînă la urmă însă tot misterul ăsta se dovedește a fi o ciudată strădanie, o neîntreruptă acțiune pentru a ține ascunsă, mascată, neputința de acțiune, boala rușinoasă a inerției.

Leopoldina Bălănuță : într-un rol de fată urîtă, face pe mulți din sală să suspine: „Hei, dac-aș fi fost eu Mihail Lvovici Astrov, aș fi știut să-i văd frumusețea, aș fi știut pe cine să aleg !" ; are un fel foarte personal de a juca permanent *sub* tensiune, o tensiune interioară care ar putea fi măsurată în unități — multe ! — de dramatism și inteligență păcat că în partea întîi a spectacolului plastica mișcărilor sale e frumoasă dar prea afișată, prea de balerină și, din pricina asta, într-un dezacord, de nuanță, cu firescul jocului celorlalți.

Olga Tudorache : c-un accent pus pe un singur cuvînt dintr-acelea puține ale rolului său, cu cîteva gesturi foarte precise și cu ținută, aș spune cu foarte multă ținută, a creat un portret categoric și cu putere de pătrundere în memoria spectatorilor.

Octavian Cotescu : dintre toți actorii distribuției „s-a reinventat" — potrivit concepției, interesante, a regizorului — în cea mai mare măsură ; mă îndoiesc că spectacolul va rămîne în întregime „de referință", însă această interpretare dată unchiului Vania, ca personaj, am credința că va rămîne.

Octavian Cotescu și Ion Marinescu, adică doi creatori

Ion Marinescu : campion al firescului, într-un spectacol în care-s angajate mari forțe actoricești, într-un spectacol în care toată lumea dă o luptă acerbă ca să fie totul ca-n viață, ca să fie totul cît mai firesc.

Nicolae Ifrim : foarte „acasă" nu numai în rol, ci și acolo, în atmosfera dificilă, exigentă, a înălțimilor.

Tatiana Iekel : compoziție de mîgală, academism și farmec.

Andi Ștefănescu : doar trece prin scenă, dar tot pune, concret, umărul la crearea imponderabilului ironic al spectacolului.

Ioana August Sturdza și arh. **Virgil Luscov :** au desenat — cu mînă sigură și abilitate — haine și un decor (prin care lemnul este tratat așa cum i se cuvine, adică artisticește respectuos) care, neflind obsedate, încărcate de pitorescul rusesc, contribuie la crearea unei lumi în primul rînd de oameni și abia pe urmă de oameni din Rusia sfîrșitului de veac 19. Interesant, cu toate că, și din pricina asta, spectacolul are personaje individuale puternice, dar nu prea are personajul colectiv numit atmosferă : poate e rău sau poate ne-am desprins de-o prejudecată, și-atunci e bine.

Laurențiu Azimioară : regizor tînăr dar care a știut ce vrea și-a știut pe cine să-și aleagă ; a pus accente pe firesc, luciditate și ironie (un mic cusur concret : privirea Soniei de-a lungul mîinii doctorului Astrov îndreptată spre sticla de vodcă e glumă de desene animate și n-are a face cu umorul cehovian) ; a evitat specificul rusesc, relevîndu-l pe cel general-psihologic-uman ; străduindu-se să-l respecte pe Cehov, s-a respectat pe sine. E bine cînd, de la început, poarta artei este deschisă nu numai cu cheile talentului, profesionalismului și muncii, ci și cu acelea ale inteligenței și moralei.

NELU IONESCU

CRONICA PLASTICA

Octavian Olariu (sculptură)
Grigore Vasile (pictură)

La Simeza, **Octavian Olariu** prezintă, în amîndouă sălile, monoxile. Acestea sînt construcții multiarticulate, deduse, ar trebui să zicem, dintr-un singur lemn fiecare, crescînd în spațiu precum crengile de copac, dar cu măsura unei arte foarte subtile, pline de surpriză. E un chip de a cinetiza materialul, plecînd de la uneie ingeniozități ale meșteșugului țărănesc al lemnului. Se înțelege că, odată desfăcute, sculpturile lui Octavian Olariu pot fi așezate după voie și toi după voie retrase în trunchiul care le-a născut. Artistul are posibilitatea să arate, cu monoxilele aduse în expoziție, un spectacol pe ceas. El poate să tulbure frumos cel mai pretențios public montînd și demontînd în fața lui construcții cu sămînță de infinit. Odată cunoscut principiul, vedem că plăcerea noastră are unele cauze adînci și care sînt ale artisticului. Lemnul e un material cald, cu un ce uman în făptura lui. Proporțiile și structura oricărei secțiuni de trunchi vorbesc omului sensibil de minunata orînduire a lucrurilor în natură. Sculptorul adevărat umblă să vadă în bucata de lemn statuia. Creația propriu-zisă — invenția — e într-un fel foarte cordial sub controlul materialului. Un exemplu de nobilă vasalitate. Octavian Olariu procedează, înainte de a trece la multimea de operațiuni strict tehnice, din care multe cer o abilitate excepțională, întocmai unui arhitect : desenează ideea sculpturii, studiul articulațiilor necesitînd nu numai un înalt har speculativ, dar și talent. Pînă la un punct, e aici munca unui sculptor-arhitect. Cu vremea, cu anii, de fapt, simțindu-se stăpîn pe metodă, artistul ia în seamă rotundul, construcțiile sale spațiale sînt mai puțin ademenitoare — ca idee de joc — dar tind să exprime mai sigur ființa monumentală a oricărui lemn de copac bătrîn. Expoziția de la Simeza, cuprinzînd, practic, tot ce a gîndit Octavian Olariu din momentul în care a intuit miracolul unor sculpturi transformabile în ciuda ispititoarei sale originalități, cheamă într-un chip familiar publicul. Avem sentimentul că toate aceste obiecte trebuiau să fie create de cineva, că sculpturile și-au ales artistul. Faptul se explică prin aceea că Octavian Olariu și-a trăit copilăria și adolescența într-o regiune unde arta ciopliturii e vie. Cu simțurile, el se află încă între ai lui. Cîteva din aceste lucrări sînt lucrate în sat și oamenii locului, fără să-și pună problema dacă sînt sau nu artă, dacă e vorba de abstract ori figurativ, au avut comentarii pline de aleasă înțelepciune. Ei au judecat vigoarea ciopliturii, proporția părților, eleganța desfășurării în spațiu, adică profesionalitatea — semn că legăturile cu lucrul ieșit din mîinile lor de țărani erau convingător exprimate. Expoziția lui Octavian Olariu așază numele artistului între primele nume ale generațiilor medii.

OCTAVIAN OLARIU : Monoxil

La Galeriile de artă ale municipiului București, pictorul **Grigore Vasile** selectează, din lucrul ultimilor ani, o serie de picturi și desene în tuș. Arta lui Grigore Vasile, echilibrată, mărturisind un gust sigur al elementului emblematic, de o picturalitate exemplară, ar putea fi prilejul pentru o discuție asupra ideii de direcție plastică. Artistul, exersînd mult înaintea unor motive tradiționale ale picturii de șevalet postimpresioniste, ajunge la cîteva soluții și interesante și capabile să atragă atenția tinerilor. El știe acum să construiască repede și sugestiv mari suprafețe, direct în culoare, astfel că tabloul se impune ca soluția definitivă a unei probleme de pictură : cum să figurezi un motiv, astfel ca obiectele să-și spună cu mare claritate forma și, în același timp, să n-ai pe pînză decît urme de pensulă ori cuții sigure, simple, viguroase, șocante ca niște mostre de scriitură orientală în macrofotografii. Tabloul e astfel foarte curat, negrul are adesea franchețea din selecția de tușuri care însoțește pictura, albul, oranjul, roșul fac un efect decorativ remarcabil. Grigore Vasile își „semnează" opera cu un tuș inconfundabil. El este unul dintre artiștii care au ajuns relativ repede la un răspuns pentru problema vesnic deschisă a re-prezentării celor vizibile, răspuns cu un anume grad de originalitate și care e în toate privințele stimulativ. Lucrul la tablou e o reală plăcere, opera ratată are și ea destulă energie, destulă marcă — încît e mai util pentru înțelegerea operei să considerăm și fiecare imagine, în parte, dar și procesul. Astfel privind chestiunea, procesul picturii lui Grigore Vasile e mai nuanțat modern și românesc decît multe din elementele constitutive. Sigur, tablourile au prea multe merite ca să nu ne bucurăm cunoscîndu-le, dar dacă manifestări de calitatea acesteia ar merge la o organizare mai complexă, cu o susținere teoretică mai bogată, am ști mai bine să prețuim schimbarea, faptul artistic nou, mersul întreg al unei opere.

O. TUDOR

RUBRICA MEA

Cine este autorul Nibelungilor?

Cine a fost autorul epopeii eroice a germanilor, **Cîntecul Nibelungilor (Nibelungenlied)**? Așa o numește, pe drept cuvînt, venerabilul meu profesor de la Liceul Traian din Turnu Severin, dr. Virgil Tempeanu, care s-a ocupat de o viață întreagă de ea și ne-a dat o magistrală tălmăcire, în proză ritmată, așa cum ne spune, în prefața la noua ediție românească a capodoperei medievale (versiune după textul epopeii medievale germane, Editura Minerva, București, 1977). Ca multe alte mari opere literare ale evului mediu, și ca și catedralele aceleiași epoci, această epopee ne-a ajuns nesemnată și poate ispiti pe cercetători să încerce ipoteze asupra paternității ei, dacă nu sînt de acord cu principiul lui Spionza: **hypotheses non fingo** (nu făuresc ipoteze).

Înainte de a divulga cititorilor noștri această ipoteză, voi lămuri ce este proza ritmată de care s-a folosit talentatul tălmăcitor. Sînt de fapt, în marea lor majoritate, versuri albe, de cîte șapte și șase silabe, pe care le vom despărți, în citatul nostru ilustrativ, prin cîte o liniuță oblică:

„Vești rele-acum sosiră / în a lui Gunther țară, / prin soli trimiși în grabă / de neamici cu fală, / având pecetluite / cărți de război la dinții. / Atunci cînd le citiră, / se turburară foarte / și curtea și curtenii".

(Episodul al doilea, Cum luptă Siegfried cu saxonii, începutul)

Sînt versuri iambice de cîte șapte silabe, cu rima feminină (adică cu accentul tonic pe penultima silabă: „Veștí-rélе-acúm sosíră".

Și acum să vedem care este ipoteza profesorului nostru. După d-sa, autorul foarte probabil al epopeii ar fi celebrul Walther von der Vogelweide, cel mai de seamă „Minnesänger" (cîntăreț de dragoste) al literaturii germane medievale. Autorul s-ar fi născut în anul 1170 în Austria. Argumentele sînt următoarele, în ordinea de mai jos:

1) Poetul era austriac, în Austria a învățat să cînte și să-i zică (a cînta liric — și a povesti epic, „singen und sagen"). Tot în Austria este leagănul epopeii.

2) A trăit în epoca în care a fost făurită epopeea (1170—1230).

3) E dovedit că a trăit în Austria, la Wartburg, Viena și la Passau, pe lîngă episcopul Wolfger, întruchipîndu-l în episcopul Pilgrim din acel oraș.

4) A trăit la Curtea Babenbergilor din Viena, numind-o „den vonniglichen Hof" — curtea deliciilor.

5) A fost cavaler sărac și vagant, ca și cîntărețul cavaler Volker din epopee.

6) În figura margrafului Rüdeger din **Nibelungenlied** ar fi travestit pe protectorul lui și al poeților din acea vreme, ducele Hermann.

7) La curtea lui Atila e același spirit de toleranță ca acela din momentul veacului de mijloc, al creației epopeii.

8) Poet politic, Walther luptă și în epopee pentru ideea imperială. În dușmănia dintre Kriemhilde și Hagen, indică dezbinările momentului și urmările lor catastrofale.

9) În **Nibelungi** ca și în opera lui, strălucește ideea universalismului medieval.

10) În epică, întocmai ca și în lirică, Walther cultivă tipicul în elementul individual.

Tălmăcitorul nu crede în gratuitatea epopeii, ci în caracterul ei militant, „în slujba societății feudale", așadar „urmărea un țel, un «serviciu», era oarecum o poezie socială".

Cîntecul Nibelungilor, așadar, ar exprima idealul social și politic, național și universal, al unui mare poet liric, care ar fi dat și cea mai de seamă epopee a neamului său.

Am redat cam schematic argumentația solid sprijinită istoric și pe temeiuri filologice.

Nearogîndu-ne nici o competență în această materie, ne mulțumim să expunem ingenioasa ipoteză a fostului nostru profesor, fruct, desigur, al unei cercetări atente și al unor prelungite meditații.

Ne-am putea pune însă întrebarea de ce poetul care a lăsat o operă de atribuție certă, nu și-a revendicat, în cazul că a fost într-adevăr autorul **Nibelungilor**, paternitatea capodoperei sale? Numai dacă ar fi avut un îndoit rol de compilator și stilizator, modestia sa ni s-ar părea explicabilă. Dacă însă **Nibelungii** sînt opera unui singur și genial autor, putea acesta, ca poet rînd pe rînd, de curte și vagant, să nu se laude cu ceea ce făcuse mai bun? Anonimatul voluntar al lui Walther von der Vogelweide rămîne o ipoteză tulburătoare, asupra căreia nu s-ar putea pronunța hotărîtor decît medieviștii germani și de alte naționalități. Ne-am propus numai să relevăm, odată cu impecabila tălmăcire, atît de interesanta ipoteză a autorului ei.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

CRONICA LITERARĂ

Mircea Ciobanu: „Istorii" (II)

Cu acest al doilea volum, **Istorii** — romanul lui Mircea Ciobanu — își precizează mai bine structura sa de cadru. Romancierul se afirmă într-adevăr ca un pictor extraordinar de moravuri și medii sociale. Totuși el nu creează în sens balzacian și nu ne vom aștepta nici de aici înainte la o determinare prea riguroasă, în roman, a ideilor și a oamenilor în funcție de poziția lor în lume. Registrul povestirii e mai mult psihologic, halucinant. Nu vorbesc faptele, întîmplările, ci mai mult Cronicarul — acesta din urmă un artist de mare rafinament. Autorul propune în primul rînd noi convenții despre realitate, pe care apoi le umple cu material epic, inventat de el sau doar colportat de tradiție. Povestiri propriu-zise sînt numai legendele de extracție populară, care circulau de exemplu pe vremea secetei, destul de febrile și acestea, dar oricum produsul unei isterii colective. Ceea ce lipsește, firește deliberat, «istoriilor» lui Mircea Ciobanu credem a fi tocmai sentimentul istoriei. Mai important decît mediul social la care sîntem mereu tentați să raportăm personajele (mahalaua negustorească, pînă la un punct) se dovedește locul povestirii, al istorisirii: camera lui Gheorghe Palada, unde el se retrage într-o noapte de veghe, după ce-și alungase brutal oaspeții de la ultimul festin al Puterii, poate și al vieții sale — ospățul de Anul nou. La fel procedase și Logofeteasa, izgonindu-l, la modul biblic, cu biciul pe neînfrînații petrecăreți din crișma fiului său, căzut într-o totală uitare de sine. În această cameră aproape ostilă, cea mai bătrînă din toată casa (nu fusese niciodată renovată), zace „marele Palada", bolnav de singurătate și moarte, răsfoind visător documente de familie și scrisori, rememorîndu-și tot trecutul, pentru a constata că de fapt nu-l aparținuse niciodată nimic, nici casa, nici copiii, nici Maria, nici măcar întîmplările pe care le-a provocat. E limpede că nu perioada anilor '20 sau '40 conturează cel mai mult în roman, ci timpul acestui febril al istorisirii (care vrea să fie și o ieșire din timp totodată). Este singura noapte în care eroul nostru se întîlnește cu sine însuși, pînă acum absorbit doar de spectacolul puterii. Ar vrea ca pentru ultima dată să nu-l învingă somnul, să vegheze pînă la ziuă pentru a lua ultima hotărîre, să se rupă de toate iluziile care l-au înlănțuit pînă acum. Nu va reuși. Revine de cîteva ori în text parabola generalului care a văzut încă înaintea bătăliei moartea, parabolă spusă de „domnul Mavrichi". Acesta o și pune în practică, spre nemulțumirea lui Gheorghe Palada, pe atunci încă puternic, stăpîn pe alții și pe sine. Întregul roman pare marcat de starea de criză și agonie a lui Gheorghe Palada. Din carte lipsesc cu desăvîrșire tinerii. Vrem să spunem că și atunci cînd apar sînt bolnavi ca Dina sau apatici ca Maria. Numai într-o lume de bătrîni și de oameni singuratici putem descoperi negustori lipsiți de orice reflex social, ca Iancu Dudescu ori Martin Cunț (acesta aflat mereu la discreția intermediarului Soche). Nimic din vigoarea tipologică a parvenitului clasic nu se vede la aceștia. Să nu mai vorbim de iubirea (tot „agonică") a lui Palada însuși pentru Maria, într-o vară la Mostiștea, în primii ani de căsnicie, iubire de care își amintește mereu cu rușine, ca de o slăbiciune de neiertat. Pentru ca să o învingă atunci a pus zidarii să dărîme cula Glogovenilor, capodoperă de arhitectură autohtonă (sadism estetic!). Chiar meșterul zidar pare un ins ciudat, bolnav de frumusețe și vrea să transforme dezastrul în sărbătoare. Demolînd clădirea, parcă reface în sens invers etapele zidirii ei, prăbușindu-se cu fiecare bucată de zid doborîtă tot mai mult în neant. Intervenția Cronicarului, marcată și de stil, este aici totală. Dintre personaje, Logofeteasa are cele mai sigure reflexe sociale, ea o trezește la viață pe Maria, după căsătoria eșuată cu Martin Cunț. Mooșă sublimă, are și ea totuși cîteva momente de reverie, cînd rostește adevărate poeme despre iubire și procreație, dar le ea parabola și ritualul sînt tot acțiuni, gesturi primordiale care o apropie de oameni, de lucruri, într-un cuvînt de realitate. Ea veghează oarecum la regenerarea morală și fizică a acestei lumi bolnave și decrepite.

Așadar **Istorii** este romanul lui Gheorghe Palada. Bănuim însă că relația povestitorului cu personajele sale este mult mai complicată, dusă aproape de paradox, la limita gîndirii artistice. Este deci o relație de program estetic nu doar de viață. Scontăm firește pe existența unui povestitor privilegiat și a unui personaj privilegiat, care dau culoare și unitate acestui amplu roman de viziune ciclică și fragmentară. De aceea spațiul și timpul istorisirii condiționează în sens creator, demiurgic, și hotărîtor în ultimă instanță, mediile reconstituite și nu mai puțin timpul epic: un trecut de-a dreptul fabulos mai mult dramatic decît pitoresc, proiectat parcă în afara timpului. Aceasta nu-i împiedică pe romancier să creeze destule episoade memorabile, de un epic curat, obiectiv. Important e că eroii n-au viață „extrapersonală". Cînd se dezvăluie prea cinic în fața altora, devin ridicoli ca Anghel Filipescu.

Autorul face eforturi considerabile pentru a stăpîni mecanismul povestirii. A descoperit însă și un filon epic mai puțin explorat. Toată dificultatea constă în a-l pune de acord cu rafinamentul scriiturii și compoziția extrem de ingenioasă. Primele două volume din **Istorii** ne dau speranța unei împliniri de excepție a lui Mircea Ciobanu în contextul prozei noastre contemporane.

CORNEL MORARU ■

ÎNSEMNĂRI DE LECTURĂ

Semnele unei înnoiri

Personajele din proza de actualitate trebuie să fie, oare, cu totul diferite de cele care apar în proza scrisă pe alte teme sau reflectînd alte epoci? Iată o întrebare la care răspunsul pare foarte simplu, ținînd seama de faptul că lumea din jurul nostru s-a schimbat și continuă să se schimbe și că literatura care o înfățișează nu poate să ignore această schimbare. Oamenii de azi poartă alte veșminte, învață alte profesii și au alte idei decît cei de ieri. Deci — gîndim noi, încheind sumarul raționament — este inevitabil ca și personajele, care îi reprezintă pe acești oameni în planul ficțiunii, să fie altele decît pînă acum.

Dacă nu judecăm însă după aparențe și luăm, dimpotrivă, în considerare datele esențiale ale existenței umane, ajungem, inevitabil, la o altă concluzie. În fond, ce deosebire poate exista între îndrăgostitul din vremea lui Ovidiu și îndrăgostitul de azi? Că primul își exprima pasiunea în lungi tirade, iar cel de-al doilea preferă să-și ascundă sentimentalismul și să zîmbească ironic? Sau că acum două mii de ani exista obiceiul ca femeii iubite să i se aducă drept trofeu sabia smulsă dușmanului în luptă, în timp ce noi dăm în dar un buchet de flori, și acela cumpărat de la magazin și nu cules de pe cîmp? Dincolo de asemenea deosebiri, sentimentul, în esența lui, a rămas același. Toate nuanțele dragostei, de la jocul inocent la patimă și de la tandrețe la gelozie, au fost descrise încă din antichitate și reeditează, cu o răbdare infinită, ori de cîte ori un nou cuplu, din miliardele de cupluri care se perindă pe pămînt, face primii pași în configurarea unei comuniuni. La fel de rezistente la timp sînt, de fapt, toate tipurile de evenimente psihice care fulmină sau desfigurează ființa umană, de la bucuria creației la spaima de moarte, de la sentimentul de realizare prin solidaritate cu semenii la nevoia de singurătate.

Înțelegem, prin urmare, că datoria unui prozator care se inspiră din imediata realitate este să înfățișeze cum se manifestă în condiții specifice tocmai aceste trăsături esențiale și permanente ale condiției umane. Dacă nu se întîmplă întotdeauna așa este pentru că mulți autori atrași de actualitate consideră că sensul actualității îl constituie exclusiv noutățile de ultimă oră. Din cauza aceasta ei eludează trăirile cele mai profunde în favoarea înregistrării unor „semnalmente" care să demonstroze necontenit că eroul este, într-adevăr, contemporan cu noi. În viziunea unor asemenea autori, salopeta albastră purtată de constructorul de pe șantier sau argoul folosit cu mai mult sau mai puțin umor de studenți — ca în recenta carte a lui Eugen Zehan — reprezintă suficiente date de identitate. Personajele lor sînt, astfel, unilateralizate; ca să nu mai vorbim despre faptul că, din cauza unui optimism superficial înțeles, sînt lăsate deoparte toate acele stări sufletești care — pentru a ne exprima ca personajele lui Ion Băieșu — „nu cadrează".

Acestui schematism i se opune azi — deși abia schițat — un mod nou și inedit de a concepe personajele din proza de actualitate. Semnalul a fost dat cu cîțiva ani în urmă de romanul lui Platon Pardău, **Ore de dimineață**, în care se luau în discuție probleme de maxim interes ale vremii noastre, dar, în același timp, erau revelate trăsăturile omului dintotdeauna. Există, în fond, un necesar raport dialectic între constante și circumstanțe, între ceea ce știm și ceea ce inaugurăm. Mutațiile impresionante care se produc în conștiințe nu se produc în afara structurii îndelung verificate de timp a naturii umane. Acest raport este înțeles cu tot mai multă claritate de generația tînără, care cuprinde deja nume cunoscute, de la Dana Dumitriu, Maria Luiza Cristescu, Ioana Orlea și pînă la Marius Tupan, Radu Felix, Vasile Sălăjan și mulți alții. Datorită lor există toate șansele ca în cel mai scurt timp proza de actualitate să-și anexeze noi valori.

ALEX. ȘTEFANESCU ■

Cineva mai tînăr

Aflat la prima sa carte, tînărul poet vîlcean Felix Sima iese surprinzător din rînduri, cu cel puțin un pas, ni se pare nouă, înaintea celor din generația sa. Placheta sa de versuri „Cineva mai tînăr", cu care a cucerit premiul pentru debut al Editurii Albatros, carte cu file puține, prea scurtă pentru pofta de poezie pe care ne-a incitat-o, e, credem, un eveniment al poeziei tinere, divulgînd un spirit și o formulă extrem de profunde și extrem de originale. Vom spune chiar, fără să ezităm la cuvinte, că ne aflăm în fața unui poet de excepție, care s-a căutat pe sine și s-a găsit.

O impetuoasă febră a cunoașterii, o aspră și robustă tensiune cerebrală, colorate cu surdina unui lirism grav, controlat, conformat unei viziuni și unei metode, din nevoia de a descifra și compune o sintaxă artistică personală, care să ordoneze viguros înțelesurile și tumultul exploziv interior, fac din Felix Sima un poet neliniștit, străbătut violent de toate ardențele vîrstei, de toate convulsiile, de toate căutările ei, dar, în același timp, obținînd, reușind să obțină cristalizarea acestora într-un plan armonic, într-o imagine coerentă, într-un univers rotund și revelator. Este imaginea sau universul unei vîrste, cea a adolescenței, sfîșiată de două porniri polare. Prima, centripetă, e voluptatea, o voluptate devorantă, o stare de fugă perpetuă spre centrul de foc al copilăriei, spre copilărie ca stare pură, cealaltă, o pornire centrifugă, este vocația maturizării, care-l devorează la rîndu-i pe tînăr, expulzîndu-l, în chip fatal, din copilărie. Dualitatea sfîșie, fiindcă ceva nespus de prețios se pierde, iar această neliniște premergătoare pierderii, fervoarea cu care o trăiește cel în cauză, prevestind de asemenea pierderea, apoi anxietatea care urmează, sînt surprinse de un condei dintre cele mai avizate, cu o penită extrem de fină, căruia nu-i scapă nimic din proprille subtilități: „mai mulți copii mergeau prin flori / le vizitau ca la muzeu / acest băiat stringea culori / această fată nu sînt eu / afară-i așteptau părinții / și parcă-aveau ceva de spus / le tremurau în gură dinții / copilul meu este mai sus / mai mulți copii mergeau prin flori / ca fluturii stringeau mătase / acest băiat stringea culori / această fată mă uitase / aveau topoare de argint / cu coadă lungă și sculptată / copii noștri nu ne mint / copii noștri ne zic tată / și se înțeapă în stamine / îi se deschide apoi ușa / privesc la ei — privesc la mine / o fată și-a pierdut păpușa / mai mulți copii mergeau prin flori / le-au vizitat și-au coborît / acest băiat a strins culori / cu greu l-am mai recunoscut". Sîntem într-o stare a vieții în care basmele sînt încă vii, în care idolile sînt personaje, ele sînt „un domn suav", „frumosu prinț", „regina nefericită", „mireasa cerului probabil", „femeia boabelor de rouă" (antologică această bucată, în care „femeia născută din bombe de rouă" e spectrul, venit nu din trecut, ci din viitor, al iubirii pierdute înainte de-a fi găsită), sîntem într-o stare a vieții dintre cele mai pure, dar totodată dintre cele mai tulburi, sîntem în marginea copilăriei, adică a inocenței edenice, din care adolescentul, tînjind, nu se poate desprinde, deși vocația bărbatului s-a organizat devorant în structura lui. Surprinderea acestei stări îi conferă poeziei lui Felix Sima o noutate psihologică. Cea literară i-o asigură scriitura în relief, nu în suprafață, un simț fundamental al cuvîntului, al nuanței, o subsumare elaborată a ornamentului liniilor de forță ale trăirii, o distilare superioară a trăirilor, adică a neliniștilor sau a ardențelor, în cifrul figurărilor delicate, al jocului aerian de reflexe, efectul fiecărei piese în parte fiind pictural, decorativ, dar, în suită, ele transcriind un geamăt surd, ca un efect serial de muzică. Credem că în poezia tînără românească s-a impus, începînd de azi, o contribuție: Felix Sima.

ION PURCARU ■

Ip și Treznea — un monument din memorie

În frumosul parc din centrul comunei Ip, jocurile unei copilării fericite — Fotografii de ION PREDOȘANU

Urcăm dealul tînjirimului conduși de un localnic, un bărbat în toamna vieții cu priviri stinse și obraji cerniți de vreme. Ne însoțesc și doi copii, un băiat și o fetiță, neastîmpărați și pusi pe șotii, pe care bătrînul îi ogorește cu o vorbă grea și aspră și la nevoie și cu vîrful unei nuieluse. În jurul nostru primăvara se răsfață într-un soare orbitor, într-o exultantă sete de viață, năvalnică și proaspătă printre crucile măcinate de vreme, în florile de prun, în horbota crengilor de merișori, în gîlceava vrăbiilor și în zborul bondarilor aurii. Azi ca întotdeauna, viața și moartea se înfrățesc în dialectica lor eternă.

Mormîntul comun al celor peste o sută de martiri ai neamului se află chiar în mijlocul cimitirului, înconjurat de un gard simplu din plasă de sîrmă și străjuit de o cruce de piatră. Însoțitorul nostru îl împodobește cu flori și crengi de brad, apoi se retrage cîțiva pași pentru a rosti în șoaptă, după datina pămîntului, o rugă spre odihna și iertarea celor dispăruți. Dar tocmai atunci, Mărioara și Ionaș își reiau zbenguiala. Iritat peste măsură, bunicul îi apucă de mîini și-i scutură zdravăn. Copiii înmărmuresc cîteva clipe, dar își reiau de îndată vigoarea și neastîmpărul. Bătrînul îmi întîlnește privirile și pe fața lui trudită se itește un firicel de zîmbet. „Numai cei care au trăit atunci știu ce a fost și cum a fost". Și-i lasă în voia lor. E prea multă viață în hîrjoana lor dulce, e prea multă candoare în jocul lor nevinovat, e prea devreme pentru a aduce în șuieretele lor senine înțelesurile grave ale faptelor petrecute în acest colț de țară în urmă cu patru decenii.

Genocidul de la Ip, una dintre cele mai cutremurătoare crime împotriva umanității săvîrșită în anii opresiunii și teroarei horthyste, rămîne de neînțeles chiar pentru omul judecății mature de azi, pentru toți cei care caută logică și sensuri în cele mai abiecte și reprobabile manifestări ale spetei umane. De atunci, din septembrie 1940, au trecut aproape patru decenii. S-au născut Mărioara și Ionaș și părinții acestora, două generații de cetățeni ai Ipului și ai țării, crescute în înaltele principii ale umanismului socialist, sub soarele libertății și justiției sociale, înfrățite în muncă și idealuri, într-o țară în care victoria socialismului asigură depline drepturi și libertăți, deopotrivă egale, tuturor cetățenilor țării, indiferent de naționalitate. Două noi generații care și aici, în străvechea vatră a Sălajului, au deprins din înțelepciunea vieții noile atribute ale binelui și răului, ale dreptății și injustiției, o altă cauză a faptelor ce pot înălța sau frînge condiția umană.

Și totuși, teribilele zile și nopți din toamna anului 1940 au existat. O dovedesc nenumăratele documente ale timpului, mărturiile puținilor supraviețuitori, mormintele de la Ip și Treznea sub lespedea cărora zac rămășițele pămîntești ale celor peste 200 de victime ale barbariei horthyste, bărbați și femei, bătrîni și copii, uciși cu o bestialitate și un cinism de care amintesc doar ororile Inchiziției sau camerele de tortură ale Gestapoului.

Cine sînt deci și prin ce fapte cutremurătoare se fac vinovați acești călăi ai omenirii care se încumetă astăzi să vorbească în numele dreptății și justiției internaționale? Să ne întoarcem pe firul timpului în zilele și nopțile tragice ale începutului de septembrie 1940.

După cum se știe, prin odiosul Dictat de la Viena, realizat sub presiunile și amenințările Germaniei și Italiei fasciste, se instituie o nouă reglementare teritorială prin care se răpește României Ardealul de nord, teritoriu locuit de o populație de 2,6 milioane locuitori, din care majoritatea români. La scurtă vreme după încheierea tragicului arbitraj, trupele horthyste își fac intrarea „triumfală" în teritoriul cedat, inaugurînd din prima zi șirul atrocităților și asasinatelor în masă, exterminarea populației românești fiind dealtminteri pregătită și anticipată printr-o intensă propagandă fascistă, întreținută de cercurile reacționare și revizioniste ale burgheziei și moșierimii maghiare. Iată, de pildă, aceste cîteva rînduri apărute la 15 aprilie 1932 în ziarul budapestan „Pesti Hirlap": „Dacă noi ungurii vom recupera țara (Transilvania — n.n.) naționalitățile vor trebui să se acomodeze și se vor acomoda chiar în primele ore. Nu vom mai repeta slăbiciunile de altădată, daco-românii vor trebui să dispară de pe teritoriu"... „Vom ucide pe orice valah ce se va afla în calea noastră... Vom incendia satele valahe... Vom otrăvi fîntînile și atunci nu va mai exista în Transilvania decît o singură naționalitate, cea maghiară".

Ororile comise pe teritoriul Ardealului cotropit culminează cu exterminarea în masă a populației românești și evreiești din comunele sălăjene Ip și Treznea. Aici vrednicii discipoli ai nazismului, asasinii horthyști, depășesc prin cruzime și demență chiar și metodele bestiale utilizate de hitleriști la Oradour și Lidice.

La Ip planul de exterminare a fost pregătit de către baronul Farago Ștefan și învățătorul Uyhely Adalbert cu concursul unei companii de honvezi condusă de locotenentul Vaszvari Zoltan. Aceștia au ucis în noaptea de 13 spre 14 septembrie 157 de țărani, printre care femei gravide, bătrîni, copii în leagăn. Iată cutremurătoarele mărturii ale unuia dintre puținii supraviețuitori, tehnicianul Gavril Butcovan, în prezent încadrat la Întreprinderea pentru industrializarea laptelui din Șimleu Silvaniei:

— În 1940 aveam 15 ani și făceam parte dintr-o familie numeroasă alcătuită din zece membri: tata, mama, patru fete și patru băieți. În noaptea din 13 septembrie, cum e obiceiul la țară, ne-am culcat cu toții devreme. După miezul nopții în comună au început să răsune focuri de armă automată. Ne-am trezit cu toții și am alergat la geam. Atunci am văzut că strada e plină de soldați. Am mai văzut apoi cum unii intră în curtea unui vecin. Au răsunat împușcături și a doua zi am aflat că horthyștii au ucis acolo patru persoane, adică pe toți cei pe care i-au găsit în casă. Apoi o trupă de soldați a intrat într-o altă curte vecină și au început să bată tare la ușă. Le-a deschis, buimacă de somn, o femeie pe care au împușcat-o de îndată, acolo pe prispă. Atunci ne-am strîns îngroziți în jurul tatii, care ne-a spus să stăm liniștiți că merge să vorbească afară cu soldații. Dar n-a mai apucat, săracul, deoarece aproape imediat ne-am pomenit în casă cu trei militari. Am zărit de asemenea, prin ușa rămasă deschisă, că în curte așteaptă alți soldați horthyști. Apoi tata a fost somat să predea „armele ascunse". Tata le-a spus că n-are arme ascunse și că nici nu a fost încorporat în armata română, deoarece este invalid de război. Atunci l-au îmbrîncit în curte și am auzit de îndată focuri de armă. Apoi m-au luat pe mine și m-au scos pe prispa casei. De aici, la lumina felinarelor ce le țineau horthyștii, l-am zărit pe tata prăbușit în mijlocul ogrăzii cu hainele pline de sînge. M-am oprit lîngă tata și am așteptat. Am auzit răpăit de armă automată, am simțit pe la urechi suieratul gloanțelor și atunci de groază m-am aruncat pe burtă lîngă tata. Asasinii m-au crezut mort și m-au lăsat o vreme în pace. Nemișcat, cu bărbia sprijinită în prundul curții și cu ochii întredeschiși, am putut să urmăresc și restul grozăviilor. Horthyștii au scos-o apoi pe sora mea cea mai mare, au tras în ea, rănind-o la picior și, constatînd că nu e moartă, i-au sfîrtecat pieptul cu gloanțe dum-dum. A sosit apoi rîndul unui frate de 11 ani care, încercînd să fugă spre grădină, a fost ucis pe la spate. Pe urmă bandele de asasini au tîrît în prîdvor un alt frate, în vîrstă de 8 ani, pe care l-au împușcat pe prispa casei. Apoi au scos-o pe mama, care ținea în brațe pe sora mea de un an. I-au strigat: „lasă copilul, scroafă bătrînă, ți-l crestem noi". I-au smuls copilul din brațe și l-au dus în casă în leagăn. Apoi au tras în mama, dar ca prin minune gloanțele nu au nimerit-o. Mama s-a lăsat pe burtă într-o baltă de sînge lîngă sora mea cea mare. Criminalii s-au apropiat de ea pentru a constata dacă mai trăiește și, văzînd-o plină de sînge, au crezut-o moartă. Din casă a izbucnit apoi, strigînd-o pe mama, sora mea de 5 ani. Au tras în ea și copila a căzut fără viață lîngă mine. De îndată, criminalii s-au apropiat cu felinarele de noi. Unul dintre nemernici a strigat: „băiatul trăiește" și în secundele următoare a răsunat o nouă salvă de armă automată. Dar și de data aceasta — așa se vede că mi-a fost scris — am scăpat cu viață. Gloanțele s-au înfipt în pămînt la cîțiva centimetri de capul meu. „Mai trăiește oare cineva?" a strigat atunci unul dintre horthyști. „Să vedem în casă", a răspuns altul. În prima odaie au dat de copilul din leagăn, cel pe care numai cu cîteva minute în urmă îl ținuse mama în brațe. Bestiile l-au împușcat mortal acolo în leagăn! Apoi au trecut în curtile vecine pentru a continua măcelul, împușcînd oameni nevinovați și lipsiți de apărare. Dintr-o familie de zece inși, am mai rămas patru: un frate și o soră care s-au ascuns într-o odaie din spatele casei, scăpînd astfel din ghearele banditilor, mama și cu mine. Mama s-a stins cu ani în urmă, fratele este medic veterinar la Iași, iar sora mea e măritată în localitatea Vălenii de Lăpuș".

Aveam pe atunci 32 de ani — ne mărturisește un alt locuitor al comunei, cooperatorul Csepei Balint. Fărădelegile comise de bandele lui Horthy au umplut de groază și de indignare pe toți locuitorii comunei, români și maghiari. Aceste crime ingrozitoare au fost puse la cale, așa cum s-a dovedit, de baronul Farago și alții de teapa lui, reprezentanți ai clasei exploatatoare, cu scopul de a-i învrăjbi pe maghiari și români, unul împotriva altuia. Nici noi, maghiarii, nu am fost, dealtfel, ocoliți de teroarea horthyștilor și nu sînt deloc puțini cei care au cunoscut lagărele și temnițele în vremea aceea. Și atunci ca întotdeauna, sămînța vrajbei a fost aruncată de cei care n-aveau interes să fim uniți, adică de aceia care se îmbogățeau pe spinarea noastră, a românilor și maghiarilor.

Aceeași dezlănțuire demențială a cunoscut și o altă localitate rurală din Sălaj, comuna românească Treznea, unde bandele horthyste au exterminat în plină zi, cu o barbarie greu de imaginat, 66 de locuitori, bărbați și femei, copii și bătrîni și au maltratat cu o cruzime greu de imaginat alți 195. Pogromul de la Treznea a fost reconstituit clipă cu clipă de patru cercetători din Zalău, profesorii Valentin Dărăban, Grigore Pop, Ioan Lupa Crișan și pensionarul Ioan Opriș, supraviețuitor al carnajului din 9 septembrie. Prezenți la fața locului ne-am mai notat mărturiile unor martori oculari, între care Vasile Pușcaș (tatăl celebrului medic Ioan Pușcaș). Am mai beneficiat de informațiile deosebit de prețioase furnizate de un pasionat și erudit colecționar de documente istorice, colonelul Ilie Pușcaș, din cadrul Inspectoratului județean de miliție. E locul să amintim totodată aci că ziarul județean „Năzuința" a publicat două ample relatări consacrate atrocităților comise de horthyști la Ip și Treznea, documente pe care le-am folosit de asemenea la redactarea prezentului articol.

Groaznicul asasinat colectiv din Treznea a cunoscut și el o pregătire prealabilă. Aceasta s-a realizat în casa doctorului Kaizer din Zalău de către baronul Bay din Treznea și căpeteniile trupelor de ocupație. Acestora li s-au mai alăturat cîteva elemente declasate locale între care Palagy Francisc, Reinl Francisc și alții.

Pentru declanșarea masacrului, călăii au folosit un pretext ridicol, acela că fiica preotului Costea din Treznea ar fi tras din turnul bisericii în trupele de ocupație. Pentru a se dovedi în fața comisiei militare de anchetă autenticitatea motivelor, asasinii au îmbrăcat-o pe fiica evreului Bercovits în haine orășenești (deoarece fiica preotului a găsit adăpost și protecție la o familie de maghiari din comună) și au executat-o lîngă biserică. Victima a fost prezentată drept fata preotului Costea, (fiica acestuia trăiește și azi la Brașov).

Și aici, ca și în comuna Ip, ororile comise depășesc puterea de înțelegere a omului de azi. Iată cîteva exemple. Nicolae Brumar a fost luat de acasă și, împreună cu soția și cele două fiice ale sale au fost împușcați lîngă o căpiță de fîn și apoi sfîrtecați cu baionetele. Preotul Traian Costea a fost ucis în timp ce cobora din podul casei sale, căreia i se dăduse foc. Învățătorii Aurelia, gravidă în luna a opta, și Lazăr Cosma au fost împușcați în cimp la podul dintre Agrij și Bodia. Vasile Mărgărus a fost ridicat de acasă, străpuns cu baioneta în mai multe părți ale corpului și apoi împușcat în cap cu gloanțe dum-dum.

„E greu de crezut că în plin secol XX s-au putut întîmpla asemenea crime împotriva umanității, dragă Toadere — îi scrie evreul Berkovits Mendel din S.U.A. lui T. Bîrjac din Zalău, str. Republicii nr. 56. Dar totul așa a fost. Dacă voi vă gîndiți să faceți un monument în memoria martirilor din 9 septembrie 1940, scrieți-mi, doresc să contribui. Și eu am acolo 6 morți: tata, mama, copii, nepoți... Nu vă uit niciodată prietenii mei treznenI, oameni de omenie, cu care am trăit și la bine și la rău".

Acestea sînt faptele.

Cine sînt și unde se află făptașii acestor incredibile monstruozități? O parte dintre ei și-au primit pedeapsa meritată, dar nu puțini, beneficiind de tutela trupelor naziste și horthyste, au părăsit granițele țării, aciuindu-se în Occident, unde au izbutit să găsească protecția și mijloacele de subzistență ale cercurilor ultrareacționare. Transformați peste noapte în cetățeni „pașnici" — inofensivi și anonimi o bucată de vreme — acești cavaleri ai morții s-au încumetat de curînd să pășească din nou în arena politică a lumii, trudindu-se să prejudicieze prin toate mijloacele climatul politic internațional. În realitate, cei ce desfășoară această propagandă denigratoare — a arătat de curînd tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu sînt alții decît responsabilii asasinatelor comise în Ardeal în perioada dominației horthyste, cei care au trimis în lagărele de concentrare peste 200 000 de oameni, români, evrei, și chiar maghiari cu vederi democratice. Izbutind să fugă din țară, ei încearcă acum să promoveze din nou politica sovină iredentistă, care a provocat în trecut atît de multe suferințe oamenilor muncii din Transilvania.

Doi dintre puținii supraviețuitori: Vasile Pușcaș din Treznea, și Gavril Butcovan din Ip (dreapta)

Într-o epocă în care istoria consemnează cea mai amplă și constantă luptă pentru dreptate socială, solidaritate, pentru abolirea absolutismului și lichidarea discriminării naționale și rasiale, reprezentanți ai politicii sovine și iredentiste se străduiesc să atragă atenția opiniei publice mondiale prin solicitudinea mincinoși, samavolniciei și învrăjbirii naționale. Cu asemenea arme dezgropate din arsenalul ruginit al neofascismului, jalnicii discipoli ai propagandei iredentiste își închipuie că vor izbuti să zdruncine frăția și unitatea naționalităților conlocuitoare din România, deziderateie comune ale românilor și maghiarilor, lupta și jertfa lor comună pen-

tru instaurarea unei lumi drepte, pentru binele patriei socialiste.

Cruzimea, calomnia și sămînța vrajbei sînt armele neputinței și ale disperării. Istoria nu se repetă, iar cînd totuși o face, spunea Marx, ea naște caricaturi.

Vom încheia evocarea noastră consacrată dramaticelor zile ale toamnei anului 1940 printr-o recentă, și atît de emoționantă pildă de umanism și frăție, și atît de proprie poporului nostru pentru care libertatea, democrația plenară, egalitatea în drepturi pentru toți cetățenii, ratiunea și omenia reprezintă legile sfinte ale traiului zilnic. Este vorba de un memoriu

„Noi, locuitorii comunei Ip, județul Sălaj, români, maghiari și slovaci, adînc mișcați de actul terorist din 14 septembrie 1940, cînd au fost împușcați de horthyști cei 157 români din satul Ip, fără nici un motiv, ne adresăm conducerii centrale de partid cu rugămintea de a aproba ridicarea în memoria celor masacrați a unui monument în centrul satului Ip. Considerăm că prin aceasta vom aduce un omagiu celor dispăruți care au murit datorită politicii fasciste promovată de cercurile reacționare horthyste, care au avut în frunte pe baronul Farago, care își avea conacul în acest sat și urmărea în permanență învrăjbirea dintre populația română și maghiară. Sîntem convinși că aceasta este o acțiune umanitară, de înfierare a actelor samavolnice și că va constitui fără îndoială un puternic mijloc de educație patriotică.

Asigurăm conducerea centrală de partid că noi, locuitorii comunei Ip, români, maghiari și slovaci sîntem înfrățiți pentru totdeauna și sîntem hotărîți să muncim împreună pentru prosperitatea patriei socialiste, sub înțeleapta conducere a Partidului Comunist Român".

Urmează în original semnăturile a 157 de cetățeni ai comunei, români, maghiari și slovaci.

În luna martie 1945 a avut loc reinstalarea administrației române în cele 11 județe în partea de nord a Transilvaniei răpite prin Dictatul de la Viena. Cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare sub conducerea Partidului Comunist Român și intrarea ireversibilă a României în evul său socialist au marcat deopotrivă și rezolvarea pe baze rationale și umanitare a problemei naționale, o parte componentă, inseparabilă, a politicii de edificare a noii orînduiri în România. S-a pus capăt pentru totdeauna oricăror inegalități de ordin social și național, a fost asigurată deplina egalitate în drepturi a tuturor cetățenilor țării, fără deosebire de naționalitate.

Grija permanentă a partidului și statului nostru pentru repartizarea judicioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării a adus și județului Sălaj zeci de mii de noi locuri de muncă, pîrghie de esență în rezolvarea concretă a problemei naționale. Niciodată pînă astăzi sălăjenii, români, maghiari și de alte naționalități n-au avut la ei acasă atît de mari posibilități și șanse de afirmare. Dezvoltarea economică a județului într-un ritm accelerat le-a oferit în ultimul deceniu 23 400 noi locuri de muncă și le-a însuflat posibilitățile de opțiune pentru profesii noi, necunoscute pe aceste meleaguri. Adolescenții de acum un deceniu, români sau maghiari, de la orașe și sate, sînt astăzi ingineri, tehnicieni, maiștri, strungari, lăcătuși, turnători, oțelari, trefilatori, emailatori, filatoare, constructori, mecanizatori, profesori, medici etc. Nu puțini alții se pregătesc în prezent să devină laminatori, operatori chimiști, să îmbrățișeze alte zeci de profesiuni noi pe care le vor cere cele aproximativ 50 de noi obiective economice ce se vor edifica în județ în acest cincinal.

În comuna Ip, care cuprinde astăzi 4 700 de locuitori români și maghiari, funcționează o școală de 10 ani cu secții în limba română și maghiară, 2 școli de 8 ani cu secții în limba română și maghiară și 2 școli de 4 ani cu secții în limba română și slovacă. Numărul total al cadrelor didactice este de 60, din care 30 de naționalitate română și 30 de naționalitate maghiară.

Înfrățirea sutelor de parcele izolate într-un singur mare ogor a oferit și aici, ca-n toate satele și comunele patriei posibilitatea convertirii științei în practica zilnică și obținerea unor bogate recolte în cadrul celor două cooperative agricole de producție. Creșterea gradului de bunăstare și civilizație poate fi prezentată sumar prin graiul sever și concludent al cifrelor. În ultimii ani în comună au fost ridicate 1 600 de case noi (aproape toți gospodarii Ip-ului locuiesc în case noi). Prin rețeaua comercială au fost vîndute 410 televizoare, 650 aparate de radio, 110 frigidere, iar 35 dintre săteni merg la oraș cu mașină proprietate personală. La Ip funcționează un dispensar medical cu trei cabinete de specialitate (pediatrie, medicină generală și stomatologie), iar rețeaua comercială cuprinde un restaurant, o alimentară, o cofetărie, o frizerie, o librărie și un magazin de textile.

De nerecunoscut a devenit și comuna Treznea, ambele așezări dobîndind în fiecare zi, asemenea localităților din această parte a țării și din toată țara, prin munca unită și rodnică a locuitorilor lor, — noi atribute ale civilizației și bunăstării. Fiindcă, dincolo de limba maternă, oamenii locului, ca toți fiii României, vorbesc în graiul limpede și expresiv al muncii în folosul patriei și al lor înșile.

Aducerea aminte a unor vremuri apuse, a unor triste fapte petrecute odinioară, constituie pentru virstnici ca și pentru tinerii celor două sate prilej nu doar de pios omagiu, ci temeiul unui îndemn la întărirea și păstrarea bunului de preț pe care l-au dobîndit prin politica dreaptă a partidului nostru comunist — unirea în cuget și în faptă, în dragostea pentru pămîntul românesc al cărui fii sînt.

LIVIU TIMBUS ■

Festivalul studențesc de muzică și poezie

Primăvara baladelor

În organizarea **Consiliului U.A.S.C.** din Universitatea din București și în cadrul amplei manifestări CÎNTAREA ROMÂNIEI, urmărindu-se valorificarea potențialului artistic studențesc de creație și interpretare, s-a desfășurat în Aula Universității cel mai important și mai așteptat festival anual al muzicii folk, treaptă de control înaintea unui alt eveniment de mare anvergură, Festivalul de muzică folk „CÎNTECELE TINERETII" organizat de C.C. al U.T.C. **A cincea ediție a Primăverii** a urcat la rampă „recolta" ultimilor doi ani studențești, din care trebuiau desemnați cei ce continuau o listă prestigioasă de laureați": **Doru Stănculescu, Valeriu Sterian** (1973), **Mircea Vintilă** și **Dan Chebac** ('74), **Evandro Rossetti** și **Promusica** ('75), **Adrian Ausch** și **Mircea Rodolan** ('76). O sarcină nobilă și dificilă pentru cei 38 de concurenți, din 7 centre universitare, o sarcină mai ușoară **pentru juriu** datorită faptului că aproape jumătate dintre concurenți nu s-au înscris, destul de vizibil, în lupta pentru premii. Mă refer mai întîi la acest aspect (nedorit dar, real), din mai multe motive. Cele două seri de concurs **au părut lungi** tocmai prin **diluția calității.** Nu voi reproșa acest lucru organizatorilor; am considerat totdeauna acest festival ca **un moment de lucru,** în care se învață, în care se cîlește și se clarifică personalitatea. Și organizatorii au „dat" o masă rotundă concurenților, o întîlnire cu juriul și o **selecție** în care (și la care) s-a muncit mult, cîntîndu-se multe piese și alegîndu-se doar două. Apoi, să nu uităm că aproape 75% dintre concurenți sînt studenți în anul I și II, relativ tineri deci, și de ce să nu amintim, cam în același procent, studiază în profil... tehnic. Festivalul ar fi cîștigat în valoare dacă selecția ar fi urmărit **o diversificare mai largă** (și mai profundă) **a tematicii** prezentate, înclinînd spre alegerea celor mai „lucrate" cîntece din repertoriul fiecăruia, **aducîndu-se totodată pe scenă și viața studențească,** așa cum este ea, superbă, cu bune și cu rele. A lipsit cîntecul de dragoste (total!), aproape că nu au existat cîntece cu tentă umoristică sau ironică, nici măcar o dată nu s-a pomenit cuvîntul „student" sau „chiul" sau „jubire", de parcă n-ar fi fost festival... studențesc. Selecția a riscat de asemenea ca multe cîntece patriotice să „intre" fără a fi pe deplin finisate sau realizate, dintr-o dorință excesivă de angajare. Să fim bine înțeleși, **festivalul a fost politic** și au fost excelente cîntece politice, drept pentru care juriul a și acordat un ex-aequo la această categorie. În plus, poate mi s-a părut mie, selecția a optat deseori pentru poezia consacrată (fapt lăudabil, dar transpunerea cere talent și responsabilitate și pregătire și nu „iese" la oricine), fugind de textul autorului student, uneori mai puțin poetic, dar „simțit" folk. Dar, cum spunea un concurent, acest lucru nu se întîmplă numai la P.B. ci și la t.v...

Odată acestea spuse, sînt multe altele bune de spus. **Festivalul a confirmat larga**

Marius Teodor, Gabriela Dobru (sus), Elena Lepădatu, Eugenia Chiorean, Romeo Dragomir (jos)

circulație a muzicii folk și apariția unor noi centre studențești folk (Pitești, Constanța, Bacău și cu rezultate deosebite, Galați). Folkul studențesc a crescut, au apărut „virfuri" individuale de personalitate, precum și grupuri foarte bine lucrate. S-au relevat foarte frumoase voci folk (cele trei laureate, Cristina Benyö și Monica Chifor), tehnică instrumentală adecvată și în cîteva cazuri, o fuziune absolut remarcabilă între muzică, text și interpretare: Pămîntul nostru, Bradule, Lumină albă, Gînduri de pe cîmpul de luptă, Pămîntul acesta, Inima noastră etc.

În aceste condiții juriul condus de compozitorul **Laurențiu Profeta** s-a „bătut" strașnic de cinstit și democratic și a reușit un **palmares** care a mulțumit publicul și care, sînt sigur, va fi reconfirmat în timp. Față de acest palmares ar putea obiecta doar grupul bucureștean **Interludiu,** considerat cel mai „ne-folk" grup și poate că totuși, cel mai interesant, aflat pe un drum care duce spre... corală. Și au mai fost aproape de „top" **Viorel Simionescu** și constănțenii grupului **Euxin.** Spre celălalt capăt, adică pentru **Marele premiu,** au luptat cu mari șanse primii patru clasați; diferențe de un vot au stabilit „căderea" OPINIEI și a lui **Vasile Ioan,** care și-au luat apoi și meritatele premii pentru cele mai bune lucrări angajate. Cum muzica grupurilor a fost apropiată (stilul... Iași, început și lansat de Flacăra Folk cu ani în urmă), doar cîteva cuvinte despre candidații soliști. **VASILE IOAN,** dur și totuși cald, caustic uneori și totdeauna profund, cîntă apăsat și „rău" texte directe, fără floricele, chiar fără poezie. Are multe de spus, le și spune bărbătește pe scenă, spontan, cu forță, minuind cu excelentă profesionalitate vocea și chitara, **unelte de lucru,** nu de visare (vezi și cea de a doua lucrare prezentată „Cintec pentru brigada artistică"). **MIHAI POCORSKI,** mai cald, interpret de atmosferă, fără dulcegării însă și cu surprize posibile, este interpretul cu folk fluid, pe versuri frumoase, dar nu ale lui, cu voce plăcută și bună tehnică de chitară, cu posibilități pe care va trebui să le împlinească, obligat de calitățile native și de... Marele premiu. Atîta doar...

Radioul și **televiziunea** au „tras" aproape totul și cred că la Clubul T din 6 mai (Betty Mondanos) se va ulta toată suflarea folk din țara noastră. Să ne gîndim atunci și la organizatori, la **Adriana Stoichițoiu,** la **Ani Lazăr,** la toți cei din echipele de protocol și organizare, studenți și ei pe apucate, într-o **săptămînă de primăvară folk,** ale cărei roade se vor coace cu siguranță, mai încolo, dacă vom ști fiecare, și în special interpreții muzicii tinere, **să muncim mai mult.**

AUREL GHERGHEL
și EMANUEL TÂNJALĂ ■

De la PREȘEDINTELE JURIULUI — **între ultimul cîntec al Galei și recitalul grupului SFINX:**

Este tonică și reconfortantă această Primăvară a baladelor. Din fotoliul juriului am aplaudat aproape la unison cu publicul tînăr și în același timp, pe acești tineri care apar (te întrebi, cum?), ilustrînd o dată mai mult vorba veche după care românul s-a născut poet (citește muzicant). Chiar atunci cînd constați, cu o anumită amărăciune, că unii tineri par complet lipsiți de sprijin și îndrumare profesională (o spun și autocritic, deoarece această îndrumare revine muzicienilor avizați, școliți), chiar atunci cînd constați că tinerețea lor sună disonant pe o muzică veche, minoră (în ambele sensuri), ajungîndu-se uneori la o anumită monotonie, chiar și atunci nu poți nega talentul, sensibilitatea lor și faptul minunat de a fi îndrăgostiți de muzică și poezie.

Dar, spre bucuria mea, ediția aceasta a adus semne de înoire, de învingere a șabloanelor, iar cei premiați pot fi felicitați tocmai pentru faptul că nu s-au mulțumit cu formule, ci, au făcut demonstrația fanteziei lor creatoare, unii chiar la modul superior, rafinat (aș cita doar Pămîntul nostru).

Un sincer bravo organizatorilor și o revedere așteptată cu interes în viitorul festival „CÎNTECELE TINERETII".

LAURENȚIU PROFETA ■

O voce din Harghita

Árpád Domokos are 18 ani și este elev în anul III al Liceului industrial din Miercurea-Ciuc. Deși apare frecvent alături de cîntăreața folk Maria Nagy, el nu este numai un bun chitarist de acompaniament, ci se dovedește a fi un cîntăreț complet, avînd compoziții proprii cu texte în limba maternă, limba maghiară, cît și în limba română din creația poetică actuală. Compoziția sa preferată și de succes: „Oltenii lui Tudor".

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Fotbal — asociații

Meciul de fotbal dintre cele mai puternice echipe ale lumii — actuala campioană mondială, R.F. Germania, și fosta campioană mondială Brazilia — s-a disputat, zilele trecute, în mijlocul unui interes cum nu se poate mai inalt și mai adinc. Numeroși oameni politici vest-germani, în frunte cu președintele Walter Scheel, au asistat la această intilnire, socotită „eveniment de pagina I" ; deputații brazilieni au lăsat orice alte preocupări pentru a urmări partida. Cu o zi inainte, sau două, unul dintre ei ceruse demiterea antrenorului Coutinho, în urma eșecului de la Paris (0—1, cu echipa ambițioasă, dar nu grozavă a Franței). Nu mai trebuie relatat pe larg cum a privit Coutinho partida... Ca să fim exacți, conciși, Coutinho își juca — nici mai mult, nici mai puțin — destinul. Meciul era, dealtfel, amical, fără miză, cum se spune. Miza s-a dovedit însă enormă. În modul cel mai amical — s-a pus în discuție intiietatea mondială în fotbal-asociație. Din această miză, nemărturisită, dar copleșitoare, au decurs o tensiune extraordinară și un joc prost.

Caracteristicile meciului (rezultatul pur sportiv este prea binecunoscut : 1—0 pentru Brazilia) credem că interesează pe toți cei care obișnuiesc să citească atent, foarte atent, paginile externe ale ziarelor nesportive : în primul rind, cele mai puternice echipe de pe glob nu s-au înțeles, adică jocul uneia nu s-a potrivit cu jocul celeilalte și dialogul — acel dialog necesar nu numai la teatru între personaje chiar opuse, dar și în fotbal între doi adversari cu aceeași mentalitate în luptă — nu s-a legat, lipsind de logică acțiunea de pe teren. Se vorbeau două limbaje atit de diferite incit nu s-a putut asigura nici măcar acea clocnire dramatică numită, indeobște, conflict. În ce au constat aceste limbaje care, în neconvergența lor, au dat naștere unui spectacol straniu și mai intii de toate plicticos ? Plătind parcă tribut acelui teatru absurd care a făcut ravagii în secolul nostru, cele mai puternice echipe de fotbal-asociație ale lumii au lucrat cu o incăpăținare extremă la despersonalizarea lor, hotărite fiecare să-și însușească personalitatea celeilalte, ca și cum această „metafizică" — și nu marcarea golurilor — ar fi fericirea unui joc de fotbal. Fiecare a renunțat la trăsăturile proprii pentru a dovedi că posedă trăsăturile rivalului. Brazilia a renunțat la sistemul ei de pase care permitea o maximă fantezie și veselie a jocului și individului, la atacul supranumeric care-i asigura intotdeauna inscrierea unui număr de goluri superior celor primite, țelul oricărui sistem fotbalistic. Ea a uimit prin folosirea — chiar judicioasă ! — a pressing-ului, a marcajului strict, pină la duritățI cinice, incredibile pentru cei care au adorat cindva jocul brazilian. Brazilia nu mai e Brazilia, ci o foarte bună echipă europeană — cum au dovedit-o, ulterior, cu englezii — ceea ce e foarte mult, dar e altceva... La rindul lor, vest-germanii au abandonat jocul lor „tare", plin de vigoare și geniu organizatoric, sacrificindu-l unui joc mărunt, de pase meschine și obosite, care-și visa modelul în tehnica braziliană, deloc potrivită temperamentului lor serios și aplicat. Aceste nepotriviri au mărit caracterul dizgrațios al intilnirii. Trebuie să subliniem că în urmă cu cinci ani cele două echipe s-au mai întilnit într-un meci, cu același rezultat sportiv, cu exact aceleași trăsături psihologice, oferind același spectacol posac și tern, criticat de toată lumea largă și mică a fotbalului-asociație care ar fi vrut să vadă în jocul marilor echipe un, mă înțelegi, exemplu... Dar cele mai puternice echipe ale lumii se pare că n-au fost zguduite de aceste critici ale „iubitorilor sportului cu balonul rotund" (minunată expresie !), ele au continuat să-și vadă de interesele lor înguste și personale, „ceea ce este de prost-augur pentru viitorul fotbalului", vorba unui ziarist luxemburghez, care, cit o fi el de mic, Luxemburgul, pe hartă, știe ce spune... Pe scurt — realizarea majoră a acestui meci cum nu se poate mai amical a fost demonstrarea că azi fotbalul nu mai are haz. Fotbalul, azi, e mohorît, sever, incruntat și neferice ca toate crizele pe care le străbate omenirea.

Fotbalul — expresie, și el, a omului și a dramelor sale ? Dar dacă aici e tot hazul, atit cit mai este, ai problemei ?

RADU COSAȘU ■

Accesul neîngrădit al tuturor popoarelor la cuceririle științei și tehnicii

Trăim o epocă în care revoluția tehnico-științifică inregistrează o dezvoltare nemaiintilnită. Adevăr incontestabil, dar nu general, deoarece în actuala structură a contemporaneității efectele științei nu sînt pretutindeni aceleași. În modul cel mai tranșant, cuceririle științei, tot ce a ajuns să descifreze și să stăpinească spiritul uman în acest plan, poate servi, deopotrivă, sau cel puțin în măsură egală, atit pentru binele, cit și impotriva intereselor umanității. „Omul de știință contemporan nu poate fi un ucenic vrăjitor care pierde controlul propriei născociri minunate — scrie un reputat om de cultură român —, ci maestru care să știe să dirijeze, într-o simfonie a civilizației viitoare, a destinului noului mileniu, suma izbinzilor geniului uman, să găsească neintirziat căile de armonizare între valorile științei și cele politice, să facă din universalitatea revoluției științifico-tehnice un mod de realizare deplină a omului, a umanității și reumanizării ei".

Dincolo de această delimitare, care ține de natura actului științific, de finalitatea sa, se mai impune însă una : o serie de descoperiri și cuceriri științifice au o arie foarte ingustă de răspîndire, fac obiectul unei politici de monopol, sînt considerate chiar secrete intangibile. Or, așa cum sintetiza într-o formulare de mare adevăr și concizie tovarășul Nicolae Ceaușescu, **„prin insăși natura ei, știința este guvernată de principii generoase, umaniste ; ea trebuie să-și propună ca țel suprem ridicarea condiției de viață materiale, sociale și spirituale a intregii umanități."** Implicațiile revoluției tehnico-științifice în epoca noastră, ale „furtunoasei revoluții tehnico-științifice" — cum o numește secretarul general al partidului — sînt multiple și complexe. Niciodată pînă acum în istoria omenirii nu s-a vorbit despre știință ca despre o forță de producție atit de importantă pentru dezvoltarea economico-socială. Ca despre un element esențial al organizării moderne, raționale a societății. Ca despre un factor care să constituie în asemenea măsură cheia bunăstării și fericirii omului, dar care, prin antiteză, să reprezinte un atit de uriaș pericol pentru civilizația lumii, prin deturnarea rezultatelor cercetării în scopuri distructive. Tabloul intrețesut de aceste două cursuri opuse este extrem de mozaicat, cu elemente în totală dezarmonie. În lume se investesc anual pentru cercetare aproximativ 65 miliarde dolari. Din acest total, țărilor în curs de dezvoltare din Asia, Africa și America Latină le revin numai 3 miliarde dolari. 90 la sută din cercetarea științifică și tehnologică ce se desfășoară în lume are loc în țările industrializate ; 86 la sută din totalul oamenilor de știință lucrează în aceste țări. Din totalul celor 3,5 milioane de brevete în diverse domenii științifico-tehnice existente în lume în 1972 — arată experții U.N.C.T.A.D. — numai 6 la sută, adică 20 de mii au fost create în țările în curs de dezvoltare. Și, în fine, un alt fapt, la fel de semnificativ, cercetările efectuate în domeniul militar în șase țări dezvoltate absorb de zece ori mai multe forțe științifice și tehnologice decît intregul disponibil din acest domeniu al tuturor țărilor în curs de dezvoltare. Acestea, se știe, alcătuiesc majoritatea omenirii.

Analizind în mod științific relația între știință și dezvoltare, înțelegind limpede că decalajele economice între țări reflectă în mare măsură decalajele tehnico-științifice existente și că cerința asigurării accesului larg liber de orice bariere și discriminări al tuturor națiunilor la cuceririle revoluției **tehnico-științifice trebuie să fie dublată de efortul intens pentru dezvoltarea unui potențial științific propriu, România socialistă acționează în mod consecvent pentru transpunerea în viață a acestor direcții esențiale.** Marea atenție acordată activității de cercetare în toate domeniile de activitate reprezintă o constantă a politicii partidului și statului nostru. Atenția acordată activității de cooperare cu celelalte popoare pe tărîm științific și tehnologic se constituie de asemenea într-un punct de referință. Aceste preocupări sistematice, de durată, cu o perspectivă amplă, sînt concretizate în acțiuni pe măsura forței gîndului, într-o dialectică intrepătrundere. Actualul plan cincinal — parte integrantă a programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră — a fost elaborat și se desfășoară sub semnul revoluției tehnico-științifice, al afirmării cu putere a celor mai noi cuceriri ale cunoașterii umane în toate ramurile economiei. În domeniul activității internaționale, România a promovat și dezvoltă pe larg legăturile directe dintre organizații de cercetări științifico-tehnice din țara noastră și organizații similare din alte țări. Astfel, pentru perioada 1976—1980 au fost perfecționate peste 300 de acțiuni de cooperare pe bază de contract. România dezvoltă dealtfel relații de colaborare bilaterală științifică și tehnică cu peste 30 de țări în curs de dezvoltare și este prezentă în sectoarele de activitate științifică o 40 de organizații internaționale cu caracter guvernamental și neguvernamental.

Încă din anul 1970, la sesiunea jubiliară a Adunării Generale a O.N.U., țara noastră a propus inscrierea pe ordinea de zi a punctului intitulat **„Rolul științei și tehnologiei moderne în dezvoltarea națiunilor".** Această inițiativă a fost înscrisă în documentul final al sesiunii extraordinare a O.N.U. din septembrie 1975, pentru ca, anul trecut, propunerea României de a se organiza o reuniune mondială pe această temă să fie sprijinită de peste 30 de state membre ale O.N.U. Însemnătatea și oportunitatea organizării unei asemenea reuniuni este probată în modul cel mai elocvent de **hotărirea de a se convoca în anul 1979, în cadrul ultimei sesiuni a Adunării Generale, „Conferința Națiunilor Unite pentru știință și tehnologie în slujba dezvoltării".** În concepția țării noastre, viitoarea conferință mondială pentru știință și tehnologie nu poate fi privită ca o simplă tribună de schimburi de experiență între specialiști, de simple informări privind stadiul dezvoltării științei și tehnologiei într-o țară sau alta. Reuniunea va trebui să se constituie într-un larg for de dezbatere a metodelor de acțiune și de stabilire a măsurilor adecvate — la nivel național, regional și mondial, pentru dezvoltarea potențialului tehnic al țărilor mai puțin dezvoltate, în vederea rezolvării problemelor subdezvoltării, asigurînd cadrul și mijloacele necesare desfășurării cooperării internaționale pe baze echitabile. Modalitățile acestei cooperări urmează să fie, desigur, în afara acelor incidențe care ar afecta în vreun fel suveranitatea sau dreptul de decizie independentă ale vreunui stat.

Politica de a acționa permanent pentru o pace trainică izvorăște din însăși ființa poporului nostru. Vastul program de dezvoltare în care sîntem angajați solicită eforturi intense, mobilizează mari resurse, cere dăruire oamenilor și, mai ales, cere pace lumii. Între valorile civilizației umane ce se afirmă plenar în cadrul acestui efort constructiv, știința, accesul la cuceririle geniului uman reprezintă pe fundalul aspirațiilor proiecția tot mai puternică a unei lumi noi, întemeiate în mod neclintit pe pace și pe respectul demnității fiecărui popor, reprezintă datoria noastră față de lumea viitorului.

DOINA IOVĂNEL

Muncitorii italieni spun „Nu !" violenței și terorismului. Fotografia surprinde unul dintre momentele în care oameni ai muncii italieni, din numeroase întreprinderi industriale ale țării, au suspendat lucrul pentru a organiza manifestări spontane, adunări și dezbateri în cursul cărora au condamnat cu indignare actele de terorism

BLOC NOTES

Datorii... Îndatoriri...

În lumea economică sînt probleme care sînt tratate cu o frecvență uimitoare, cu lux de amănunte, care lasă rece totuși necunoscătorii și mai ales neinteresații. Cotele acțiunilor diferitelor societăți, evoluția parităților monetare, piața materiilor prime se înscriu în rîndul unor asemenea subiecte. Cum totul este schimbător și pe acest tărîm — în funcție de alternanța perioadelor de creștere — tot mai rare — și a celor de recesiune — tot mai dese — ochiul avizat al analiștilor începe să se îndrepte și în unghere pînă nu demult cu totul și cu totul ignorate sau uitate. Iată, spre exemplu, datoriile externe ale statelor în curs de dezvoltare. Deși dosarul în sine este vechi și cunoscut, strategi ai economiei capitaliste apreciau că maladia cu pricina trebuie să se vindece numai și numai pe seama contractanților — a se citi țări recent independente, sau cu independență cucerită cu decenii în urmă, însă furnizoare de materii prime. O schemă susținută și apărată cu un interes vădit. Lucrurile au evoluat și, de mai mulți ani, inclusiv printre economiștii occidentali, a început să cîștige teren necesitatea unei schimbări radicale și în domeniul activităților economice internaționale, al comerțului. E un domeniu major al vieții contemporane în care sînt legi nescrise și în care — vrei, nu vrei — te simți implicat.

Schimburile de valori materiale se dezvoltă și diversifică, cunosc direcții și domenii tot mai vaste, angrenînd practic intreaga lume. Aici apar ungherele mai luminate — sau întunecate — ale problemei. Unii, în virtutea unor privilegii, și-au tot rotunjit profiturile. Alții, mai săraci, au tras ponoasele. Unii, cei bogați, au acumulat beneficii — desigur legale — pe cînd alții datorii. Potrivit unor estimări, suma totală a datoriilor țărilor în curs de dezvoltare ar fi de 210 miliarde dolari ; potrivit altora, ea s-ar apropia de 300 miliarde dolari. Numai dobînzile scadente anual la aceste debite se ridică la 20 miliarde dolari. Sînt sume impresionante care în condițiile actualei conjuncturi economice mondiale, în cazul multor țări, par de neplătit. Pentru unii observatori, actuala criză economică cu implicații internaționale ar putea fi soluționată și prin reducerea datoriilor sau amînarea lor, ceea ce ar crea, după opinia lor, premise de lansare a unor mari comenzi provenind din țările în curs de dezvoltare către țările industriale. Consecințele ? Posibilități de folosire a capacităților de producție neutilizate, iar pe plan social noi locuri de muncă pentru armata apăsătoare a șomerilor. Ar fi desigur o „soluție". Însă cît de durabilă și justă ? S-ar debloca cîteva canale, în rest...

O adevărată reglementare nu poate interveni decît în măsura în care au loc transformări de structură în acest domeniu, în care, așa cum spuneam, sînt interesate, au drepturi și îndatoriri toate statele. Este vorba de instaurarea în practică a principiilor decurgînd din noua ordine economică internațională. Orice alte încercări nu fac decît să prelungească o situație de natură să contribuie la adîncirea decalajelor, să perpetueze împărțirea anacronică a lumii în bogați și săraci. La o analiză mai atentă ni se înfățișează aceeași marfă, potrivit acelorași reguli, în alt ambalaj, chiar dacă e ceva mai poleit...

Dar oamenii acestor vremuri, mai conștienți de cursul istoriei, de mutațiile ce au loc, revendică cu totul altceva, o **lume** mai justă și mai dreaptă și în **lumea** zeului Mercur, cu atît mai mult cu cît ceasul „negustorilor de mărgele din sticlă și alte mărfuri sclipitoare" a sunat...

I. TIMOFTE ■

Un drept al omului: locul de muncă

Dar ei nu-l găsesc

La începutul lunii aprilie, Direcția de statistică a C.E.E. anunța că în țările Pieței comune erau înregistrați 6,04 milioane șomeri. Cifra reprezintă procental 5,7 la sută din totalul populației apte de muncă. Publicații din aceste țări subliniază tot mai frecvent implicațiile profunde ale creșterii șomajului, fenomen de esență aparținînd crizei sistemului capitalist în ansamblul său. Astfel, ziarul „La Libre Belgique" semnala de curînd că reducerea locurilor de muncă se extinde, devenind cronică, și în mediul rural. Un element în plus care demonstrează gravitatea problemei șomajului în țările industrializate, încă un argument al faptului că repercusiunile crizei și efectele sale asupra pieței muncii se resimt într-o măsură sensibilă în toate straturile sociale. La rîndul său, într-un articol intitulat „Generația inutilă", ziarul „Morning Star" notează că, anul acesta, 900 000 de tineri vest-germani — cu 50 000 mai mult decît în anul 1977 — vor încheia școala pentru a căuta un loc de muncă sau o instruire superioară. În condițiile în care, însă, există 300 000 de șomeri sub 25 de ani — continuă ziarul — tinerii acceptă ceea ce li se oferă, devenind adesea „muncă ieftină", adică primind ocupații respinse de alții și salarii modeste, renunțînd deci la proiectele de calificare superioară.

Sînt însă și tineri, iar numărul acestora este de ordinul sutelor de mii, care reacționează în alt mod la situația dificilă cu care sînt confruntați, organizînd acțiuni de protest, demonstrînd sau participînd la manifestații în care revendică dreptul la muncă și instruire.

Existența, în țările lumii capitaliste,

a 17 000 000 șomeri constituie o nerespectare a drepturilor omului — aprecia recent cancelarul federal al Austriei, într-un interviu acordat ziarului francez „Le Figaro". „Noi nu sîntem capabili să menținem deplina ocupare a forței de muncă", spunea Bruno Kreisky.

Și, publicația „Giorni" atrage atenția asupra unui alt aspect legat de asigurarea unui loc de muncă. „Lipsa de ocupație a intelectualilor atinge un punct dramatic: a găsi ceva de lucru pentru această masă de tineri — consemnează revista italiană — apare în prezent ca deosebit de problematic".

Din presa străină

Goana după smaralde

Ieșind din mină, Joaquim i-a arătat cu mîndrie colegului său prada: două bucăți de piatră verzui — smaralde. Era prima lui „descoperire", după mai multe săptămîni de căutări într-o hrubă, la 25 metri sub pămînt. Un negustor i-a plătit apoi bani gheață pe ele, sub privirile invidioase ale celorlalți „garimpeiros" (căutători de pietre prețioase). Sărbătorirea evenimentului a avut loc într-o cîrciumă obscură, în care o sticlă de bere costă de două ori mai mult decît în localurile de lux din marile orașe.

Mina de smaralde Carnaiba, din nord-vestul statului brazilian Bahia, situată la 500 kilometri distanță de capitala statului Salvador, este considerată cea mai mare mină de acest gen din lume, cu toate că pietrele de aici nu sînt de cea mai bună calitate. Din zăcămîntul de smaralde, întins pe o suprafață de 7 500 hectare, provine și cel mai mare smarald găsit vreodată, care cîntărește 7,6 kilograme.

Spiritul de aventură al celor pe care societatea i-a eliminat din rîndurile ei și-a pus amprenta asupra atmosferei care domnește în așezarea „minieră" situată la peste 700 metri altitudine, unde nu există nici un medic și unde canalizarea nu este cunoscută.

Bărbații caută aici cu înfrigurare, în condițiile cele mai primitive și periculoase, miraculoasa „piatră verde". În baza unei licențe, fiecare își sapă propria mină în solul pe care a luat naștere așezarea. Oficial, orice căutător de smaralde își poate vinde liber pietrele găsite. Dar zvonuri cărora trebuie să le dăm crezare afirmă că în mină s-a creat deja un fel de mafie, care controlează comercializarea pietrelor. Rarii străini care reușesc să ajungă la mină pot achiziționa smaralde șlefuite, în funcție de calitate, la prețul de 60 pînă la 300 de dolari caratul, dar negustorii locali plătesc în cel mai bun caz numai jumătate din preț.

Se estimează că la Carnaiba trăiesc vreo 5 000 de oameni, dar cifre precise nu există. Nimeni n-ar putea spune cam ce cantități de smaralde se găsesc în pîntecele muntelui, deoarece, din cauza metodelor de exploatare care sînt la nivelul evului mediu, nici o prospecțiune nu este posibilă. Anual se scot din mină smaralde în valoare totală de peste 500 000 de dolari.

Neîncrederea domnește în atmosfera așezării, în care bărbații formează marea majoritate. Cînd se ivesc neînțelegeri, oamenii apelează cu multă ușurință la cuțit. În ultimul timp, au început să se facă auzite focuri de armă, iar cînd poliția a efectuat o descindere a descoperit un adevărat arsenal. Dacă cineva dispare, nimeni nu se întreabă ce i s-a întîmplat. Cele mai cumplite acte de violență pot avea drept mobil lipsa de bani pentru băutură sau răfuiala pentru vreo femeie.

Pînă acum, nimeni n-a reușit să plece definitiv din mină, chiar dacă a cîștigat ceva bani. Cu banii, oamenii pleacă la Salvador sau chiar la Rio de Janeiro, îi cheltuiesc acolo, apoi se întorc, în vechea speranță că munții le vor dărui marea comoară.

Pe singura cale de acces din lumea civilizată spre mină, care, din cauza nenumăratelor accidente produse este supranumită „șoseaua morții", nu circulă nici un mijloc de transport în comun. Uneori, la mină vin părinții tinerilor sau alteori și fetele care au fost furate sau ademenite de „garimpeiros" și silite să se prostitueze în orășelul smaraldelor. Tradiția le refuză acestor fete orice șansă de întoarcere. Ele rămîn la marginea societății, asemenea bărbaților care caută cu disperare în adîncurile muntelui marea comoară pe care, probabil, n-o vor descoperi niciodată...

Paris — Londra, în patru ore?

Tunelul de sub Canalul Mînecii din nou în actualitate

Ideea construirii unui tunel pe sub Canalul Mînecii prin care s-ar fi pus capăt izolării Angliei de continent, a apărut, în anul 1802, și aparține inginerului francez Albert Mathieu. La 23 ianuarie 1875 a fost semnată prima convenție franco-britanică pentru construirea unui astfel de tunel. După aproape un secol, în 1971, a fost semnat un nou acord ce prevedea realizarea practică a legăturii pe sub mare între Anglia și Franța. Locul de plecare a construcției era prevăzut într-o zonă situată între localitățile Folkestone și Ashford, de pe țărmul sudic al Angliei. După o traversare de 37 km, pe sub mare acesta urma să atingă țărmul francez, la Sangatte. În 1973, guvernul britanic anunța că tunelul „prezintă interes național", pentru ca în ianuarie 1975 construcția lui să fie abandonată ca urmare a înrăutățirii situației economice a partenerilor ce și-au propus să o înfăptuiască. Lucrările începute în 1973 s au păstrat într-o stare corespunzătoare. La locul construcției se află încă, bine protejată, o instalație de foraj de 750 tone, capabilă să foreze șase metri de tunel pe oră. Se pare că această instalație își va putea continua în viitorii ani activitatea, deoarece, după cum anunța cotidianul britanic „Times", companiile feroviare britanice și franceze intenționează să reia activitatea. Cele două companii studiază, în prezent, un proiect simplificat de tunel pe sub Canalul Mînecii și, ca atare, mult mai economic decît cel avut în vedere anterior. Proiectul urmează să fie înaintat anul acesta guvernelor englez și francez.

Tunelul va avea, conform cotidianului citat, o singură cale ferată al cărei sens de circulație va fi schimbat din oră în oră, fapt ce ar permite circulația zilnică între cele două țări a 120 de trenuri. Vechiul proiect prevedea săparea a trei galerii, situate la 30 metri una de alta, fiecare cu un diametru de 6,58 metri, dintre care două pentru transportul feroviar și una pentru serviciul de întreținere. Soluția forajului continuu a fost, se pare, preferată aceleia a depunerii unui așa-zis „tub", cu un diametru care să permită instalarea unei linii ferate pe fundul Canalului Mînecii. Costul noului proiect a fost estimat la circa 500 milioane lire sterline (aproape 4,3 miliarde franci), adică de circa patru ori mai puțin decît proiectul abandonat la începutul anului 1975.

Guvernul britanic ar fi dispus să redeschidă acest vechi dosar, asigurînd acoperirea unei părți a cheltuielilor, relatează ziarul citat, dacă C.E.E. va susține, la rîndul său, noul proiect, suportînd, totodată, o parte mai substanțială din suma necesară. În acest context, poate fi remarcată recenta aprobare de către C.E.E. a propunerii privind crearea în principiu a unui fond de investiții pentru dezvoltarea transporturilor între țările vest-europene.

Dacă Parisul, Londra și Piața comună își vor da anul viitor consimțămîntul pentru trecerea la realizarea noului proiect, lucrările ar putea începe în 1980, iar primele trenuri ar putea circula, în acest caz, prin el, în 1985, precizează „Times". Călătoria Paris — Londra ar dura patru ore dintre care 40 de minute pentru străbaterea tunelului.

Importanța înfăptuirii acestui proiect constă în asigurarea unei legături mai rapide și mai eficiente între Marea Britanie și continent, reducînd, totodată aglomerările în ce privește traficul de mărfuri pe această rută. Numărul mare de coliziuni maritime în Canalul Mînecii (circa 60 pe an) și investițiile mari necesare asigurării transportului aerian și pe apă sînt alte argumente care pledează în favoarea construirii tunelului. Realizarea lui ar permite, de asemenea, crearea de noi locuri de muncă, ar încuraja investițiile și, în consecință, ar permite dezvoltarea industrială a sud-estului Angliei.

TUDOR PRELIPCEANU ■

MONDO UMANO ?

„Inodor, incolor și insipid"

S-a vorbit mai întîi de Cinecitta, mai precis de criza acută ce se instalase în aceste faimoase studiouri. La puțin timp după asta s-a spus același lucru și despre nu mai puțin faimoasele studiouri de la Hollywood. Cînd, în urmă cu două săptămîni, a avut loc atît de așteptata înmînare a premiilor Oscar, seara „istorică" a beneficiat de un ceremonial de o simplitate desăvîrșită. Cauza ? Ceremonia respectivă a fost adesea taxată ca fiind de prost gust și o modalitate de autosatisfacție. Cu toate acestea, după corecturile impuse îndeosebi de eșecul comercial de anul trecut (apreciază „France Presse") seara „istorică" a fost urmărită (în S.U.A.) de un număr record de telespectatori: 70 de milioane, adică 68 la sută din totalul acestora. Succes ? Dacă da, pentru cine : pentru actori, pentru rolurile lor ? pentru producători ? pentru realizatori ?

Totuși pe acest fundal de oarecare efervescență Annie Coppermann și Patrick Lamm vorbesc, în „Les Echos", despre criza cinematografiei franceze. Articolul lui Lamm începe tranșant, afirmația fiind susținută de statistici incontestabile : „Cinematograful francez își pierde clienții. În douăzeci de ani — din 1957 pînă în 1977 — numărul spectatorilor a scăzut de la 411 milioane la 188 milioane". Cei în cauză arată că la situația respectivă s-a ajuns din cauza televiziunii — „un exploatator exagerat", cum o califică purtătorul de cuvînt al distribuitorilor de filme. „În afara cîtorva succese răzlețe („Cousin, cousine" în S.U.A., Alain Delon în Japonia, filmele cu Charlot în India care, toate, au atins 420 de milioane de spectatori !), filmele franceze nu realizează decît 25 la sută din încasări la export".

Sînt abordate numeroase aspecte ale acestei alarmante stări de lucruri. Astfel, despre finanțarea unui film se arată că „a devenit o operațiune extrem de periculoasă, bazată pe anticiparea încasărilor". Apoi că cel mai bun mod de a atrage capitalurile spre cinematografie este de a avea concursul unei „stele" întrucît o asemenea prezență pe generic filmului determină implicit amploarea angajamentelor distribuitorilor și, de aici, volumul creditelor bancare. Dar, evident, „stelele" costă mult: astfel, Louis de Funès cere de regulă 4—5 milioane franci, așa încît filmul „este grevat de datorii încă înaintea realizării lui, iar amortizarea cere un asemenea succes încît, cu toată contribuția marii vedete, acesta rămîne problematic". Cinematografia franceză, conchide Lamm, este în criză și arată iarăși cauzele : „televiziunea, cu concurența ei, dar și statul care a impus o împărțire aberantă a încasărilor și a reglementat prețul locurilor astfel încît toate sălile s-au aliniat la prețuri mari. Dar, cu toată criza, se trăiește încă bine la cinematografia franceză. Nu numai dl. Funès, ci și «pornocrații» care fac filme ce costă 300 000 franci"...

Mult mai nuanțată este analiza făcută de Annie Coppermann pentru care, „în goană după profituri mari, se lansează pe piață «produse» ce nu mai au ca obiectiv stimularea reflecției sau visării, ci să dea cît mai mult posibil și cît mai repede. Bineînțeles, cu prețul totalei despersonalizări a autorului..." Mai concret, după cum afirmă un realizator ca Alain Resnais, de exemplu, astăzi n-ar mai putea fi făcut filmul „Hiroshima, dragostea mea". Realizatorii și producătorii preferînd facilul, „s-a ajuns la acest cinema de consum inodor, incolor și insipid care nu mai găsește nici un ecou în afara frontierelor și de care, în final, s-a săturat și publicul francez..." Și, mai departe, „căci dacă cinematografia își pierde publicul, nu se întîmplă oare aceasta pentru că ea este foarte adesea total străină de adevăratele lui preocupări ?"

Fireste, sînt citate marile reușite de ieri dar și elemente încurajatoare de azi : preocupări de a aborda mari teme culturale și probleme contemporane reale. Dar ele sînt puse în ecuație cu un răspuns bazat pe discernămînt și analiză lucidă a ceea ce se numește „pseudocerere manipulată de structuri devenite incontrolabile". Cu alte cuvinte (ale lui André Bazin), așa încît această „artă industrială să nu sfîrșească prin a se contopi trup și suflet cu profiturile industriei".

PETRE NICOLAE ■

La Deva, Bela Karolyi pornește din nou la drum

Intr-o altă primăvară, acum zece ani, Bela Karolyi poposise împreună cu soția într-un orășel de pe malul Casinului. Încrezător în ideea sa că viitorul gimnasticii aparține copiilor, cutreiera școli și grădinițe cu ochiul său scrutător, în căutarea micuțelor grațioase, apte și dornice să facă gimnastică. La fel și acum, după exact zece ani, tot tinăr și cu multă experiență acumulată în acest timp, l-am găsit împreună cu Marta, soția sa, dar lor li s-a alăturat micuța Andreea, ajunsă la vîrsta de cinci ani, și maestrul de balet Geza Pojar. Cu toții s-au stabilit la Deva, încă din 15 aprilie, și locuiesc în apropierea sălii de gimnastică a Liceului de construcții din localitate. La numai o săptămînă i-am văzut la lucru în sala special amenajată a sporturilor din Deva. Era aproape ora 11. Se anunțase o selecție la care urmau să participe cele mai mici eleve ale școlilor generale nr. 1 și 2. Zeci de fetițe, însoțite, firesc, de învățători, dar și de cîțiva părinți, au păsit cu sfială și cu emoție, poate pentru intîia oară, pe parchetul sălii de sport. Au urmat prima alinieri, apoi „proba" eliminatorie, examinarea constituției fizice, bine cîntărită din priviri de Bela și Marta, selecționeri cu perspicacitate recunoscută. Cele care au trecut cu bine examenul au continuat testele privind alergarea de viteză, mersul în echilibru la bîrnă, pentru curaj, mișcările de coordonare, tracțiunea în brațe și exercițiul din poziția atîrnat, pentru verificarea forței abdominale. S-au mai încercat elemente acrobatice foarte simple, pentru verificarea îndemînării. Printre fetițele din clasa întîi s-au amestecat repede Gabi Gheorghiu, Emilia Eberle, Marilena Vlădărău, Simona Noja și Viorica Guito, primele trei, de acum, gimnaste cunoscute, iar ultimele două, deși numai de nouă ani și jumătate, gimnaste de perspectivă, totuși, cunoscute doar în lumea specialiștilor. Să precizăm că numele notate pînă acum fac parte din nucleul de bază al lotului olimpic, acestuia urmînd să i se alăture viitoarele talente ce vor proveni și din alte centre din țară. Altfel spus, locul de pregătire al lotului olimpic de perspectivă a devenit orașul Deva, în vreme ce lotul de senioare se va pregăti mai departe la București. După antrenamentul de dimineață, cele cinci gimnaste și-au însoțit profesorii la selecție și s-au gîndit să le dea o mînă de ajutor, supraveghind micuțele candidate la glorie în proba de la bara fixă unde le ajutau să urce, încurajîndu-le, de parcă ar fi fost propriile lor păpuși. Deodată Gabi Gheorghiu a țîșnit spre profesorul său să-i spună că Liliana Tibeanu a reușit zece tracțiuni. Nu cred, i-a răspuns profesorul, vreau să văd chiar eu. A venit spre Liliana, i-a spus că nu crede că ea ar fi reușit să se ridice în brațe de 10 ori, iar fetița a mai reușit, spre necazul ei, doar opt tracțiuni, în timp ce lui Bela îi sclipeau ochii de bucurie și vorbea mai mult pentru sine : „Corect, are control fetița, bine, foarte bine, bravo, Liliana". Oare va mai repeta Bela Karolyi, într-un viitor concurs, cine știe unde, aceleași cuvinte pentru micuța și necunoscuta, deocamdată, Liliana ? O altă atracție a fost apariția unei micuțe blonde, puțin mai răsărită decît o păpușă, care, la întrebarea Martei, — cum te cheamă, fetițo ? — a reușit să-și aducă aminte ambele nume, acestea fiind Ioana Beldeanu. După ce ne-a surprins cu mersul ei lejer și sigur pe bîrnă, a mai spus că are trei ani și jumătate dar, după chiar afirmația ei, „sînt bună pentru gimnastică".

Din experiența ultimelor zile, soții Karolyi ne-au mărturisit că în medie, la 25 de fetițe examinate, selecționează 5—6. Am mai aflat că aici, la Deva, din inițiativa Ministerului Educației și Învățămîntului, a Federației de gimnastică și cu sprijinul total al organelor locale, ia ființă un nou centru al gimnasticii de performanță. Va fi una din cele mai reușite forme existente în țară, atît ca organizare, cît și ca bază materială. Așa cum se profilează acum, tinde să le depășească pe toate. Fără îndoială, soții Karolyi știu prea bine că îi așteaptă o muncă grea, dar ei sînt pregătiți, chiar și sufletește, să ducă cu bine pînă la capăt, așa cum au mai făcut-o de altfel ori pînă acum. Cît despre sprijinul organelor locale, acestea, și în primul rînd CJEFS-ul, le acordă tot sprijinul și fac din acest sprijin o chestiune de orgoliu și prestigiu. Din toamnă se va înființa o școală specializată în gimnastică și atletism, o școală care va reuni toți școlarii selecționați din județul Hunedoara. În cîteva luni vor beneficia de o modernă și cochetă sală de gimnastică, lungă de 50 de metri și lată de 21, dotată cu anexele corespunzătoare : vestiare, cabinete de refacere medicală, saună, cabinete pentru antrenor, magazie de materiale și grup sanitar. În apropierea școlii există deja un cămin modernizat cu o capacitate de 200 de locuri, o cantină care poate servi tot efectivul școlii, atît pentru elevii căminului, internîștii, cît și pentru copiii din Deva, semiinternîști, de unde se vede că s-a pornit o treabă serioasă, bine gîndită, bine organizată, asigurîndu-se absolut toate condițiile pentru învățătură, masă, odihnă, antrenament și rezultatele de performanță, sperăm noi, nu vor întîrzia să apară. La 1 septembrie vor păși pragul școlii peste 250 de copii, aleși din amplа activitate de selecție ce se desfășoară în aceste zile și va continua în cămine, grădinițe și școli. De exemplu, joi, 20 aprilie, au trecut prin filtrul selecției 80 de copii din căminele din Deva, iar vineri, în două reprize, la orele 11 și 15, au fost testate 120 de eleve. Simbătă a venit rîndul căminelor cu copii care nu au participat, din diferite motive, la prima selecție. Luni a venit rîndul grădinițelor, cu peste 200 de fetițe. Procesul de selecție continuă în orașele Hunedoara, Orăștie, Hațeg, Brad, în Valea Jiului și chiar în comunele mai mari din județ. Activitatea de selecție primară va fi continuată în timpul vacanței de vară, în tabere de sport special organizate. Cei selecționați acum vor fi împărțiți în serii de cîte 40—50 de copii, și pe o durată de 20 de zile vor fi inițiați în tainele gimnasticii sportive și de performanță, în vederea selecției definitive pentru organizarea claselor primare din cadrul școlii specializate în gimnastică și atletism.

Gîndul mărturisit al lui Bela Karolyi este acela de a intra în doi-trei ani cu gimnastele din Deva în circuitul național și apoi, de ce nu, chiar și mai departe. El, care cu ani în urmă nota în jurnalul său : „Sînt convins că în gimnastică viitorul este al copiilor", ne spune și care sînt motivele acestei afirmații 6 „Cum ar putea fi altfel ? Copilul înțelege cel mai ușor. Este intuitiv și prinde totul imediat. Copilul are mai mult timp la dispoziție. Copilul are mai mult curaj". După cum se vede, Bela are aceeași mare încredere în copii și lor li se dedică, la fel de pasionat, acum, aici, la Deva, unde, ca martori oculari, am consemnat aceste gînduri și acest reportaj.

ION PREDOȘANU ■
Fotografia autorului

Marta și Bela Karolyi, doi selecționeri cu perspicacitate recunoscută

Flori și felicitări pentru luptătorii noștri de greco-romane, întorși de la campionatele Europei cu 4 medalii de aur, 2 de argint și 2 de bronz ! Urcînd pe podium 8 din cei 10 sportivi deplasați la Oslo, reprezentativa României s-a clasat pe locul I pe națiuni, întrecînd selecționatele a 21 de țări. **Fotografie de Aurel NEAGU** ■

Fotbal

DIVIZIA A

BUCUREȘTI : Steaua — Sportul studențesc 3—1 (0—1). Prima parte a meciului a scos în evidență mai bună așezare în teren a Sportului studențesc, siguranța sa, uneori impresionantă, în pase, în demarcări și în marcajul în apărare — totul, deci tontă această evoluție, transformîndu-se în impresia unui calm colectiv și a unei încrederi absolute în forțele proprii. Steaua însă s-a grăbit, ca mai întotdeauna în ultima vreme, a arătat mari „găuri" în sistemul defensiv dar și în faza de construcție a jocului, în care Dumitru a, forțat mai mult decît îi permite capacitatea fizică, iar ceilalți jucători s-au mulțumit să-l privească ● După pauză însă, jocul s-a transformat radical, după părerea noastră din trei motive: 1. enorma gafă a lui Răducanu (care rămîne înainte de toate o greșeală tehnică, de apreciere a înălțimii balonului, la fel de gravă ca un luft de fundaș în careul propriu), moment de care a știut să profite cu abilitate Dumitru, egalînd; 2. schimbările petrecute în linia defensivă a studenților (la accidentarea lui Manea), care au dereglat sistemul de apărare, tocmai în momentele cînd devenise tot mai solicitat; 3. avîntul ofensiv al Stelei, din ce în ce mai tranșant, mai greu de oprit, acum desfășurat sub impulsurile mult mai disciplinaților (în joc) Dumitru și Iordănescu, cei doi jucători care aveau să-și pună amprenta decisivă asupra rezultatului, într-un moment de excepție (min. 87). ● Steaua, ca să spunem lucrurilor pe nume, nu este formația în fața căreia să poți rezista grupîndu-te în apărare, chiar și pentru numai 45 de minute, mai ales desfășurate în arena din Ghencea ! Asta a fost o eroare tactică gravă, după părerea noastră, n-a putut să piece de la conducerea tehnică a „Sportului". Cîtă vreme jucătorii din Regie s-au menținut în jumătatea adversă de teren, impunîndu-și cu exactitate jocul de pase, șansa victoriei le-a aparținut — mai cu seamă după golul înscris de Chihaia. Atunci cînd însă studenții s-au retras în defensivă, atunci cînd Răducescu n-a mai izbutit să tragă după el toată echipa spre atac Steaua a început să joace din ce în ce mai bine, disciplinat și cu ambiție mult sporită față de alte meciuri din această primăvară, reușind o dominare netă și o victorie logică, care ar fi putut fi obținută la un scor și mai concludent. A fost dealtfel suficientă o neatenție de-o clipă a lui O. Ionescu (numai o secundă dintr-un marcaj impecabil timp de 45 de minute!), pentru ca Iordănescu să primească o minge perfectă, magistral executată de Dumitru, și să înscrie al doilea gol în poarta nefericitului Răducanu. ● Una peste alta, meciul a avut momente frumoase, a rămas în limitele sportivității, în ciuda celor cîteva cartonașe galbene și s-a încheiat cu victoria meritată a grupării care a dominat întreaga repriză a doua. ● A arbitrat uneori inegal, dar bine, C. Dinulescu, ajutat de C. Jurja și V. Roșu — toți din București **(Dumitru Graur).**

PLOIEȘTI: Petrolul — Corvinul Hunedoara 0—0. Intîmplarea face ca echipa Dinamo să devină arbitrul luptei pentru evitarea retrogradării, întîlnind, în trei etape consecutive, pe F.C. Constanța, Petrolul și F.C. Bihor, după înfrîngerea de la Tîrgoviște. ● Duminică, la Ploiești, tribunele ni s-au părut marcate de rezultatul (cunoscut la acea oră) dintre constănțeni și dinamoviști, au amuțit pur și simplu, renunțînd a-și mai încuraja idolii ca altădată, așa că petroliștii, nesuținiți de public, au abordat întîlnirea fără elan și fără hotărîre. Ba am putea zice, chiar cu teamă. Deocamdată iubitorii fotbalului prahovean se bucură doar de buna comportare a divizionarei B Metalul Plopeni, echină în care își pun mari speranțe în eventualitatea promovării ei în „A". ● Meciul a fost o frumoasă și dramatică încleștare, în urma căreia se așteptа, parcă, un răspuns la dilema „a rămîne sau a nu rămîne!" De fapt, pentru ploieșteni toate cele 25 de meciuri de pînă acum au făcut parte dintr-o campanie prelungită, care se pare că i-a obosit într-atît încît echipei i-a pierit luciditatea în momentele finalizării. Asediul la poarta adversarilor, cum a fost — pe bună dreptate — supranumit meciul cu Hunedoara, s-a dovedit fără urmări, tocmai datorită incredibilelor ratări din situații în care omul cu mingea gîndea probabil : „acum, ori niciodată"... ● La Corvinul, s-a văzut o apropiere de „stilul Lucescu", adică echipa s-a arătat a fi harnică și egală cu ea însăși 90 de minute, calmă și echilibrată, apărarea la care s-a supus cu bună știință nefiind nici un moment disperată. Despre hunedoreni, observatorul federal Ion Marinescu spunea că „elevii tînărului antrenor Remus Vlad s-au apărat corect, cu un efort admirabil, iar Gălan și Merlă, cei doi fundași centrali, alături de portarul Bologan, au jucat practic fără greșeală". ● Cu toată mîza mare a întrecerii, remarcăm jocul curat al amblor echipe (n-a faultat nici măcar aurigul Miculescu!), precum și arbitrajul foarte bun al tîrgmureșeanului I. Rus (bine ajutat de concitadinii A. Szilaghi și F. Keresteș), aflat la al 100-lea meci la centru, în prima divizie. **(Ion Predoșanu)**

TÎRGOVIȘTE: C.S. — F.C.M. Reșița 1—0 (0—0), după un meci urît, în care fazele de fotbal au fost puține, dar în care au abundat faulturile, simulările și... greșelile de arbitraj ! ● Reșița, în jocul căreia s-ar putea vorbi de o oarecare înviorare și, în orice caz, de o ambiție fără margini, pașul de care se agață orice înecat, n-a evoluat rău și, deși dominată, ar fi meritat — după rîvna cu care s-a apărat — un meci egal. Dar arbitrul craiovean V. Ciocîlteu a fost de altă părere, ținînd parte vdravăn gazdelor După ce, la începutul partidei, el a oferit cadou tîrgoviștenilor un penalty, ratat de Furnică, și-a făcut datoria pînă la capăt, validînd, cu 8 minute înainte de fluierul final, un gol fraudulos înscris de fundașul Ene, cu capul, în fața prelungătoare, portarul reșițean Windt fusese clar obstrucționat ! ● În rest, Tîrgoviște a dominat teritorial, dar ofensiva gazdelor n-a avut nici sarea și nici piperul din ultimele partide disputate pe teren propriu, tactic, jocul fiind purtat sub semnul superiorității oaspeților, mai voluntari și mai calmi. ● Lamentabil, cu contribuție directă la stabilirea rezultatului, arbitrajul lui V. Ciocîlteu, ajutat de V. Grigorescu și V. Gheorghe, cu toții din Craiova. **(Gheorghe Amuza).**

Luptînd cap la cap pentru un loc sub soarele primei divizii

Două echipe de facturi diferite, Baia Mare cu un lot mai experimentat și mai valoros, Universitatea avînd de partea ei argumentul tinereții și al dorinței de afirmare, ocupă în ordine primele locuri ale seriei a III-a a diviziei secunde, anunțînd pentru duminică, pe terenul celei dintîi, un derby de zile mari, care poate hotărî soarta promovării. După calculele hîrtiei, gazdele dețin prima șansă, dar de cîte ori buturuga mică n-a răsturnat carul mare ? Partida va fi televizată.

Spionaj și electronică

Pe la începutul anilor '60 dincolo de Ocean folosirea mijloacelor electronice părea să fi atins culmea. Vreo 22 firme și companii mai mari sau mai mici se concentraseră asupra producției aparaturii electronice de ascultare pentru beneficiarii particulari, mai ales pentru detectivii angajați să protejeze secretele unor mari întreprinderi industriale. Publicația „BUSINESS WEEK" aprecia că acești particulari cumpără microfoane și emițătoare în valoare de patru milioane de dolari pe an. Numai într-o singură lună din anul 1965 au fost vîndute în orașul Los Angeles 250 de emițătoare miniaturizate.

Către sfîrșitul deceniului, epidemia ascultării secrete a convorbirilor s-a extins și asupra Europei occidentale, astfel încît în R.F.G. s-au vîndut într-un singur an particularilor 20 000 de microfoane miniaturizate prevăzute cu emițătoare.

Cu timpul, folosirea de către particulari a mijloacelor electronice de ascultare și înregistrare secretă a convorbirilor a mai scăzut din intensitate, mai ales în legătură cu faptul că, în majoritatea cazurilor, justiția refuză să ia în considerație probele obținute pe această cale. Un anumit rol au jucat în același sens și unele încercări timide de a împiedica prin lege vînzarea și folosirea unor asemenea ustensile. Din vreme în vreme, mai apare în presă cîte un articol de senzație privind folosirea mijloacelor electronice de ascultare. Un asemenea reportaj se referea cu cîțiva ani în urmă la starețul unei mînăstiri din Bavaria care instalase aparate de ascultare în chiliile călugărițelor de sub conducerea ei.

Apariția unor legi ce tind să limiteze practica ascultării și înregistrării secrete a convorbirilor pot crea impresia falsă că aceste metode au fost practic abandonate în Occident. Evenimentele dovedesc însă contrariul și anume faptul că negoțul cu aparatura electronică de ascultare și înregistrare a devenit internațional, iar operațiile au ceva din clandestinitatea și amploarea traficului de stupefiante. Furnizorii își schimbă adresele mai des decît lenjeria, firmele apar și dispar ca iepurii din joben-ul unui scamator. Firmele noi au aceiași proprietari vechi și vînd aceeași marfă bine cunoscută și de încredere, recomandată călduros de pliante și broșuri, executate la cea mai înaltă ținută grafică. Imediat ce unele firme devin prea compromise emblema comercială este schimbată din nou.

Metodele de contrabandă se dovedesc necesare deoarece nu toate guvernele sînt dispuse să admită în limitele granițelor naționale asemenea marfă. Unul din punctele importante de distribuire a aparaturii electronice de ascultare secretă în Europa părea să fie, în ultima vreme, portul olandez Rotterdam. Mărfurile destinate diferitelor state europene părăseau Olanda în portbagajele unora din automobilele zecilor de mii de turiști ce vizitau anual țara lalelelor. Într-un singur sfîrșit de săptămînă din aprilie 1970, sezonul lalelelor, vameșii de la punctul de frontieră Elten au sesizat un automobil vest german cu număr de Düsseldorf care a trecut granița în ambele sensuri de optsprezece ori. De fiecare dată cînd trecea în R.F.G. el era încărcat cu rădăcini de lalele. Un examen superficial a descoperit că în fiecare rădăcină de floare era camuflat un microfon-emițător.

Traficul de aparatură electronică pentru ascultat convorbirile spre Marea Britanie are loc tot pe căi ocolite folosind diferite puncte de sprijin. Pe ambalajele aparaturii figurează mențiunea „piese de rezervă radio". „Ce putem face ?" — a exclamat neputincios un vameș englez. „Dacă marfa este compusă într-adevăr din piese radio noi nu putem decît să le numărăm eventual dar nu sîntem experți în electronică pentru a ne da seama la ce pot folosi. Un circuit imprimat arată întotdeauna la fel cu celelalte". În Anglia materialul electronic destinat acțiunilor de spionaj este plasat amatorilor de mai multe firme între care cea mai prosperă părea a fi „Allen International", o firmă foarte puțin cunoscută marelui public. O știau mai bine agențiile de pază, firmele de detectivi particulari, diversele servicii de informații și de poliție. Era normal să fie așa, dacă avem în vedere faptul că această instituție se specializase în comerțul de echipament electronic „special", adică microfoane și aparate de foto miniaturizate cu performanțe deosebite. Directorul firmei era un „om de meserie". El se numea Lee Tracey, lucrase în trecut în serviciul de informații al aviației britanice și socotea comerțul cu care se ocupa nu numai normal dar și moral. Unul din argumentele sale în legătură cu acest punct de vedere era acela că, de cînd polițiștii britanici au început să înregistreze pe bandă de magnetofon conversațiile lor cu publicul, reclamațiile unor indivizi privind comportarea abuzivă a unora din sus-zișii polițiști s-au împuținat considerabil. Dar aparatele pe care le vindea Mr. Tracey erau mult prea complicate pentru a servi doar unor simple înregistrări ale convorbirilor purtate de polițiști pe căile publice. În prăvălia sa putea fi cumpărat, de pildă, o instalație electronică ce permitea luarea de imagini fotografice în timpul nopții fie sub clar de lună, fie în condițiile lipsei totale a lunii. O variantă a acestei instalații era și așa-numitul „combativiewer", un fel de lunetă mare ce putea să fie fixată pe țeava unei arme. Era vorba, de fapt, de un amplificator electronic de lumină, prin care se putea ținti pe întuneric asupra unui obiectiv, în condiții tot atît de bune ca și ziua. Tot printre aparatele sale optice, Mr. Tracey propunea clienților o piesă de care era deosebit de mîndru și pe care o numea „Super Nod". Grație unui teleobiectiv de 600 mm cu deschiderea f/1,8 și a sistemului de amplificare electronică a luminii ce-i era adaptat, aparatul permitea reperarea unui om la o distanță de 2 km în condițiile nopților cu lună și la 1 700 m în nopțile luminate doar pe stele. Numai că acest „Super Nod" costa în jurul a 10 000 dolari S.U.A. „Allen International" oferea și o altă ustensilă despre care afirma că ar fi fost cel mai mic aparat de fotografiat din lume. Acest model de miniaturizare se prezenta sub forma unui cilindru lung de 170 mm, cu un diametru de 16 mm, ceva mai mare decît un stilou. Patronul recunoștea că lipsa unor obiective corespunzătoare împiedică întrebuințarea aparatului respectiv la valoarea performanțelor ce se așteptau de la el, dar își asigura clientela că specialiștii lucrează de zor la înlăturarea acestui inconvenient.

Conștient de faptul că în majoritatea cazurilor nu este suficient să vezi dar trebuie să și auzi Mr. Tracey oferea, de asemenea, clienților săi o adevărată panoplie de mijloace electronice miniaturizate de ascultare. Aceste aparate erau suficient de sensibile pentru a capta și a transmite aproape înregistrare pînă și șoapte rostite la cîțiva metri distanță. Una din piesele de rezistență ale colecției din galantarele firmei „Allen International" era microfonul zis „cu cavitate pneumatică". Instalat într-un locaș ascuns în interiorul unui perete, al unei uși sau al unei cutii, microfonul respectiv folosea rezonanța mediului înconjurător ca pe un amplificator natural. Aparatul era, de asemenea, capabil să separe zgomotele și să facă audibil un sunet structurat, ca de exemplu vocea umană, chiar în cazurile în care acest sunet era acoperit de un zgomot de fond superior în intensitate care l-ar fi făcut de neperceput auzului nostru. În pofida afirmațiilor patronilor, aparatura sofisticată pusă în vînzare de firma „Allen International" nu servea luptei împotriva serviciilor de spionaj. Atît aceste servicii cît și adversarele lor, serviciile de contrainformații, obișnuiesc să se dotese prin surse proprii cu asemenea aparatură. Echipamentul oferit de firma citată devenea, în unele cazuri, un mijloc de supraveghere a ghișeelor marilor bănci și al marilor magazine sau și mai banal încă, o posibilitate de a proba infidelitatea unui consort rătăcit pe căile adulterului. De cele mai multe ori însă mărfurile lui Mr. Tracey deveneau un auxiliar al spionilor tocmiți de marile firme industriale pentru a fura secretele concurenților lor.

I. MOCANU ■

(Va urma)

Moartea boxerului

...Tăcură un timp. Apoi în parbrizul mașinii se văzu de departe clădirea Gării de Est, Arcadele afumate, cenușii ale vechii ei arhitecturi care de mult făceau obiectul ilustratelor din București de altădată.

Căpitanul Plaur aprecia că e cazul să oprească micul turism și să-l parcheze între blocuri. Atît șoferul cît și ofițerii erau îmbrăcați civili.

Căpitanul Plaur și sublocotenentul Covaliu coborîră, pe urmă lungiră pașii către marele portal al stației C.F.R. Era o oră de aglomerație, o oră a dimineților cu trafic intens. Pătrunseră în hol. Un subofițer din miliția de transporturi șopti celor doi următori că „suspecții" și-au suit bagajele în trenul de Oltenița, care pleca peste 10 minute, iar unul dintre ei se afla în fața ghișeului și cumpăra bilete. Prin urmare, planul era foarte simplu. Subofițerul de la miliția căi ferate trebuia să-l țină sub observație pe cel care cumpăra bilete, iar ofițerii să pătrundă în tren, căutîndu-și locul lîngă ceilalți infractori, care, se pare, ocupaseră un compartiment de clasa I dintre cele existente în trenurile de pe liniile locale, mototolit și prăfuit, cu geamurile rareori scoase la lumină. Plaur și Covaliu se așezară unul în dreptul geamului, celălalt — în dreptul ușii, făcură un tur de orizont asupra bagajelor, se lămuriră că sînt destul de voluminoase și căpitanul simulă că vrea să îndepărteze una din valize și s-o pună în plasa de vizavi. Deodată, un tînăr cu o mustață în formă de potcoavă se ridică să-i oprească manevra, rugindu-l să nu-i clintească bagajul.

Cu logica și calmul care-l caracterizau, căpitanul spuse aproape șoptit :

— Nu vedeți că se dezechilibrează ? Vreți să ne cadă în cap sau peste picioare ? Eu încerc să vă fac un bine și dumneavoastră...

Tînărul roși, scrîșnind din dinți și nu-și dădu seama că în felul acesta se autodemascase ca „proprietar" al valizei. Ceilalți doi încercară să lase pe culoar, dar Covaliu le tăie drumul și le zîmbi mînzește.

— Ce-ar fi să stați pe loc pînă vine și prietenul dv. cu biletele ?

— Adică ce vreți să spuneți, tovarășe ?

— Că vrem să vă scutim de un transport ilegal de mărfuri și valori care nu vă aparțin. Nimic altceva.

— Vreți să insinuați cum că noi...

— Cum că voi, așa și pe dincolo ? Nu înțeleg, zise căpitanul Plaur. Nu vă mirați. Da, tocmai voi ați umblat astă-noapte ca motanii și ați dat cu botul prin borcanele apicolei de pe Polonă. Și, nu de alta, dar stricați reputația acelui magazin tradițional, unde odinioară a fost primul sediu al crescătorilor de albine din România.

— Sau poate băieții vor să se inițieze în tainele meseriei de apicultor și e cazul să apreciem strădania lor, intră în vorbă Covaliu. De la roșcata de odinioară, obrajii lor pălîră brusc și indivizii își dădură seama că n-au voie să mai facă absolut nici o mișcare și că cei doi, așa-zișii pasageri, nu erau decît milițieni. Căpitanul Plaur îi înștiință că n-au voie să se clintească pînă cînd nu sosește și „prietenul". Peste alte trei minute, ușa se deschise și căzu în capcană și cel de-al patrulea hoț. Din spate îl escorta neobservat subofițerul de la miliția TF. Plin de dezinvoltură, ultimul intrat în compartiment anunță că mai sînt cinci minute și trenul pornește. Văzîndu-i încremeniți pe bancă sub privirile de oțel ale lui Plaur și cele întunecate ale lui Covaliu, înțelese că și el căzuse în aceeași ambuscadă.

— Luați-vă bagajele și urmați-ne, rosti cu hotărîre căpitanul Plaur, indicînd calea pe care o aveau de urmat. Pentru voi trenul nu mai pornește în direcția obișnuită. Să gustăm împreună din mierea unui interogatoriu pe cinste. Din clipa asta sînteți arestați și vă interzic să vorbiți între voi. Clar ?

Alte „escapade" bucureștene se adăugau la cronica scrisă în dosarul judiciarului, iar Covaliu stringea simpatia colegilor și calificativele bune și foarte bune date de superiori.

Se împrietenește frățește cu Liviu Mateescu, „altă comoară" a judiciariștilor din centrală, un bărbat roșcovan, îndesat și puternic, cu o minte mobilă și o privire hazoasă. Era un bonom, își însușise vocabularul mediului în care acționa și dispunea de un limbaj atît de pitoresc, încît atunci cînd Covaliu stătea de vorbă cu el se distra de minune, dar se instruia în mod secret, luînd exemplul acestui specialist care știa totdeauna de unde să apuce lanțul slăbiciunilor infracționale. Liviu Mateescu era și un excelent istoric al propriilor întîmplări sau ale colegilor de breaslă. Nu pierdea nici o ocazie să spună cum și în ce fel un judiciarist vestit din orice colț al țării a soluționat cutare sau cutare caz. Și se pomenea istorisind, de exemplu, despre Fane Munteanu, un fel de „șerif" lucid, dintr-un port dunărean. Într-una din nopțile de pomină ale activității lui, o grupare de infractori, pilotată isteț către bucătăriile — mai ales ale vechilor mahalale, unde lumea neglija să închidă ușile în timpul nopții — operase nestingherită. Cînd Fane luă cunoștință despre loviturile date în diverse puncte ale orașului, aduse la miliție către ziuă trei foști pușcăriași, îi interogă pe rînd, puse să fie întrebate concubinele la ce oră le-au sosit bărbații din oraș, nici una n-a știut să fixeze cu precizie ora, iar acel „modus operandi" la care se referise Fane, pentru a desluși incalificabila afacere a dat peste cap urzeala pungașilor de aragazuri. Cînd se făcu ora 10, în arest se afla pletora complicilor, și aragazurile strînse din trei ascunzători, în hol. La sediul miliției a fost un adevărat pelerinaj, iar „șerifu" primi răsplata bucuriei păgubașilor, care nu știau cum să-i mulțumească.

EUGEN TEODORU ■

(Va urma)

„L-ați văzut cumva pe Zdreanță ?"

Sîmbătă și duminică (22—23 aprilie 1978) la Timișoara, în cadrul natural oferit de „Pădurea verde", a avut loc o interesantă expoziție internațională canină — CACIB '78 — organizată de de Asociația chinologică română și Uniunea kinologică iugoslavă. 1 111 participanți din 11 țări, cuprinzînd aproape toate rasele cunoscute de Federația Canină internațională, au putut fi urmăriți de cei peste 25 000 de spectatori, care au făcut neîncăpătoare suprafața de 24 de hectare pe care a fost organizată expoziția. În ciuda faptului că este cea mai tînără membră a F.C.I., România își face simțită tot mai mult prezența, pe plan internațional, determinîndu-i pe colegii iugoslavi să afirme că, la ora actuală, chinologii români constituie „un competitor serios" în acest domeniu, aceștia referindu-se la dezvoltarea acestor preocupări în țara noastră pe toate planurile : chinologice, tehnico-chinologice și a modului de organizare. Din dorința de a demonstra necesitatea selecției riguroase, ce se poate face numai prin expoziții, este vorba de selecționarea cîinilor în mod rațional, coordonarea reproducerii și excluderea modului haotic de selecție, prin care rase de valoare s-au degenerat, Asociația chinologică română a făcut mult mai mult decît unele țări cu o chinologie avansată, să notăm astfel cîteva surprize de la această expoziție : introducerea sistemului de arbitraj sonor, numărul mare de spectatori, inițiativa „cîinele și copilul", în care spectatorii au admirat demonstrația celor 154 de perechi copil-cîine într-un interesant concurs, precum și prezențele românești cu unele rase mai puțin cunoscute : dalmațian, setter irlandez, cocker spaniol, ciobănesc german. Remarcăm în încheiere splendida demonstrație de dresură oferită de chinologii iugoslavi.

GEORGE BOIERU ■
Fotografii : OVIDIU CORDUNEANU ■

„Orice sondaj în timp, în istoria noastră, descoperă, ca o certitudine, continuitatea"

● Acad. Virgil Vătășianu s-a născut la 21 martie 1902 la Sibiu. A făcut studii de istoria artei la Cluj, Praga și Viena, și de drept la București. Carieră universitară la Cluj-Napoca. Doctor în istoria artei (Viena, 1927), iar docent din 1961. A obținut Premiul de Stat (1962) și Premiul Herder (1972). Timp de 10 ani a fost secretar la Academia di Romania din Roma. A publicat peste 100 de lucrări științifice și zece cărți între care : Istoria artei feudale din Țările Române (1959), Istoria artei europene (vol. I, 1967 ; vol. II, 1972), Tratatul de metodică a cercetării în istoria artei (1974) și Pictura murală din nordul Moldovei (1974).

— Chiar 20 de ani ați lucrat la **Istoria artei feudale din Țările Române** ?

— Da, 20 de ani și încă mai lucrez la ea. Pregătesc o reeditare pentru a elimina cîteva inadvertențe...

— Inadvertențe ?

— Vă mirați ? Noi vehiculăm o imensă cantitate de informații. În mod normal, ar trebui să le verificăm pe toate la fața locului, să citim toate documentele în original, în limba în care sînt scrise ele. Dar, uneori, sîntem nevoiți, din diferite motive, să le preluăm din alte surse.

— Asta presupune un efort cu totul deosebit...

— Mi s-a spus adesea că muncesc mult. Eu susțin că nu. Pentru că tot ceea ce fac, fac din plăcere. Omul de știință care lucrează cu simțul că este obligat s-o facă, acela mai întîi nu e om de știință ! Omul de știință e acela care lucrează din pasiune.

— Nu pot fi și pasiuni... efemere ?

— Cînd eram tînăr student la Viena, prin anii 1921—1922, au apărut cuvintele încrucișate. Era începutul acestei categorii de ghicitori. M-a pasionat... o săptămînă. Pe urmă mi-am zis : ce rost are să-mi bat capu' să rezolv șarade pe care cel ce le-a făcut le știe ? Nu e mai amuzant să rezolv șarade în specialitatea mea, evident, pe care încă nu le-a rezolvat nimeni ? Și iată ce fac : încerc să rezolv probleme încă nerezolvate !

— Din ce ați rezolvat pînă azi, ce iubiți mai mult ?

— Fără nici o îndoială **Istoria artei feudale din Țările Române.** E în cea mai mare măsură rezultatul contribuției mele personale. Adică, nu e o carte de compilație...

— Se scriu și cărți de compilație ?

— Cele mai multe, cred, sînt cărți de compilație. Am scris și eu, de pildă, **Istoria artei europene.** Am scris-o la solicitarea ministerului. Înființîndu-se cu ani în urmă o catedră de specializare în istoria artelor la Universitatea din Cluj-Napoca, se ivise și necesitatea unui curs. În limba română nu aveam un curs corespunzător. Fiecare își avea neajunsurile lui. Meritul meu — dacă e un merit ! — este legat de alegerea ce am făcut-o, expunerea și selecția materialului. Altfel formulat e o lucrare în care n-am „strecurat" decît foarte puține probleme de opinie personală. Firește, cercetările originale îmi aduc satisfacții incomparabile...

— Care e prima urgență în **istoria artei românești** ?

— Să se publice un repertoriu al tuturor monumentelor de pe teritoriul României. Eu am încercat asta în **Istoria artei feudale din Țările Române** și posed peste 25 000 de fișe. E o condiție obligatorie pentru a putea elabora lucrări cu adevărat științifice...

— Sînteți printre primii români care au primit Premiul Herder...

— Mai înainte primisem **Premiul de stat.** A-nsemnat un moment de referință în viața mea. Mi-a adus un contact mai strîns cu edițiile, mi-a deschis perspective noi. **Premiul Herder** mi-a deschis noi porți în lume. Am călătorit mult și am cercetat multe biblioteci. Primul lucru a fost să clarific chestiunea **Codicelui din Lorsch.**

— Adică, ce probleme erau în jurul acestui Codice ?

— În '65 s-a organizat la Aachen **Expoziția Carol cel Mare.** A fost adus acolo și... reînregit pentru cîteva zile, Codicele din Lorsch. Mi s-a spus că va trebui să colaborez și eu cu un articol, cu un studiu la publicarea acestui codice. Am spus că nu pot să-mi asum o astfel de responsabilitate, motivînd că nu m-am ocupat niciodată în mod deosebit de arta carolingiană. Nici chiar datarea codicelui, așa cum era propusă, nu mă convingea...

— De ce ?

— De 100 de ani, foarte mulți savanți s-au ocupat de cercetarea grupului manuscriselor Ada. Eu le spuneam studenților la curs că acest codice e considerat în grupul Ada ca ultimul din serie, ceea ce ar corespunde aproximativ anului 810. Asta e însă părerea specialiștilor. Cînd am ajuns la Aachen, atunci, în anul 1965, ca să duc partea din Codicele din Lorsch aflată în țara noastră, la Alba Iulia, a-nceput să mă persecute ideea aceasta a datării codicelui. Am răsfoit din nou materialul, ilustrațiile codicelui și ale celorlalte manuscrise Ada și n-am ajuns la nici o idee. A venit însă vara și m-am dus la mare. Și cum se-ntîmplă cîteodată — mi s-au mai întîmplat asemenea momente fericite ! — stînd cu capul la umbră, întins pe nisip, mi-a revenit în minte problema codicelului și a grupului Ada. Și mi-am zis : ce-ar fi să inversez complet cronologia ? Să pun Codicele din Lorsch la început și pe celelalte să le consider ca o derivare ! Adică, acest codice a fost prototipul pe care ceilalți nu l-au înțeles decît treptat. Și am găsit că ideea aceasta ar merge. Abia am așteptat apoi să mă reîntorc la Cluj ca s-o verific. Am constatat că principial e corect, ar merge așa, dar sînt totuși anumite inconveniente. Am revenit. Am experimentat-o apoi o dată, de două ori, de 5 ori și m-am decis s-o public. Era pe deplin verificată, restabilind prin aceasta un adevăr științific...

— Cum era studențimea la începutul de veac, la Viena ?

— Romantică. Încă nu se stinseseră ecourile veacului trecut. Era încă puternic spiritul eminescian, pe străzi îl mai revedeam parcă pe Slavici. Dar nu trăiam numai din amintiri. La cîțiva ani după Unire era încă destul de puternică spiritualitatea românească.

— Ați fost vreodată — cercetător și în această lume mirifică ?

— Eu zic că asta am făcut-o toată viața. Și o mai fac și azi...

— S-au vînturat și ieri și din păcate se mai vîntură și azi pe aiurea niște idei străini relative la istoria poporului nostru, la imigrarea poporului român pe teritoriul pe care trăiește azi...

— Sincer vorbind, problema și mai ales scopurile pe care le urmăresc cei ce ne mistifică istoria mi se pare **naive, lipsite de sens,** neputînd să fie calificate de la bun început altfel decît drept **anacronice** în totală contradicție cu poziția științifică.

— Cred că e momentul să discutăm și despre arheologie...

— Sarcina arheologilor de a descoperi, între altele, și dovezi concrete despre permanența noastră pe teritoriul României, nu e deloc ușoară, fiindcă ceea ce s-a păstrat din secolele IV—X pe teritoriul Patriei sînt urmele unor culturi materiale relativ uniforme și modeste. Toate popoarele ce au trecut pe aici și nu au fost „nomade" în sensul strict al cuvîntului, s-au mulțumit cu locuințele în bordeie. Asemenea locuințe nu dezvăluie însă particularitățile etnice specifice, după cum nici produsele de utilitate practică, ca de pildă ceramica uzuală, necesară, indispensabilă. Ceramica derivată din cea a culturii antice, înregistrînd însă o continuă degradare se întîlnește de-a lungul veacurilor nu numai pe teritoriul țării noastre, ci pînă departe, în Moravia. Se poate oare pretinde atunci că cei ce au produs-o și au folosit-o au fost toți de origine latină sau elenă ?

— În acest context apar însă și forme ceramice deosebite, etichetate ca... sarmatice, slave, avare ș.a.m.d.

— Da. Și atunci se poate afirma că asemenea forme nu au fost preluate ocazional de la unii la alții și că acolo unde apare un ciob considerat drept „cuman" sau „peceneg", tot contextul aparține și el neapărat acestora ? Nu a existat o circulație a formelor, apreciate eventual pentru anumite avantaje practice ? Foarte adeseori servesc pentru etichetarea etnică a unui ansamblu arheologic obiecte din categoria podoabelor (inele, brățări, cercei, inele de bucle, fibule, coliere, aplici etc.) sau a armelor. Oare nu s-a făcut niciodată comerț, respectiv troc, cu podoabe ? Nu s-a întîmplat ca ele să fi fost luate ca pradă și să apară apoi într-un context arheologic impropriu ? Nu se poate ca obiecte ceramice, podoabe neprețioase (ca cele din sticlă), arme simple cum sînt de pildă săgețile, fiind vorba de mărfuri ce necesită resurse tehnice relativ modeste să fi fost produse și de un meșteșugar călător, eventual chiar de un imitator localnic mai dibaci ?

— Sînt deci destule... „capcane" !

— Evident. Conștienți însă de aceste „capcane", arheologii studiază și azi și anumite oglindiri ale formelor de conviețuire socială, de pildă și în cimitire, înregistrînd nu numai calitatea de morminte **„păgîne"** și **„creștine"**, ci și particularități ce ar putea destăinui dacă e vorba de grupări ale mormintelor după criterii familiale sau tribale.

— Și atunci cum apreciați aceste ciudate și stranii interpretări la care ne referim ?

— După părerea mea, **continuitatea dezvoltării poporului român pe aceste meleaguri e indiscutabilă,** oricît s-ar discuta în contradictoriu argumentele arheologice, căci, gîndiți-vă : avem știri documentare originale sau transcrieri și referiri numeroase despre așezarea cîtorva familii de mineri străini la Rodna, Baia Mare, despre „hospites", oaspeți invitați și înzestrați cu privilegii la Rodna, Bistrița, Dej, Cluj, fără să mai vorbesc despre colonizarea masivă a sașilor pe așa-zisul „pămînt regesc", sau a secuilor în actuala secuime. Despre mișcările ocazionale ale acestor populații, care au avut loc în veacurile XII—XIII, fie că e vorba de unități mici, fie despre altele cu componență mai numeroasă, dispunem iarăși de informații scrise. Și culmea ! Numai despre pretinsa imigrare a valahilor, cea mai „extinsă", cea mai „cuprinzătoare", cea care a „împînzit" literalmente întreaga țară, trecînd prin Maramureș pînă în Moldova — și în raport cu care toate celelalte colonizări și imigrări lunte la un loc au fost doar evenimente minore ! — nu se păstrează nici cea mai obscură aluzie, nici cea mai mică urmă. Și nu există nici o singură referire ulterioară ! Au venit oare acești imigranți cu învoiala regală, fără să se refere totuși vreodată la patenta, la autorizația respectivă, cum au făcut-o de nenumărate ori toți ceilalți imigrați ? Sau au venit fără voia regală, și totuși nu s-a găsit nimeni să protesteze ? Nu s-a intentat nici un proces (și se păstrează altfel mii de documente procesuale !) împotriva acestor imigrați indezirabili ? Sau au intrat cu forța, cu arma în mînă ? Cum e posibil atunci că nici o cronică n-a înregistrat această „năvală" cumplită, mai cumplită decît a... tătarilor, care au venit și s-au dus, în timp ce valahii au pătruns și au rămas ?

— Totul e mai mult decît clar, limpede...

— Mai există și alte variante posibile, identice însă în **absurditatea lor !**

— Ce vă mai spun azi anii trăiți la Roma ?

— Roma a fost pentru mine un mare laborator. Vara mă-ntorceam acasă, în țară, făceam cercetări pe teren, studiam materialul documentar ce-l aveam. Pe vremea aceea nu dispuneam în țară decît de o Istorie a artei românești, cea a lui Iorga-Balș. Iorga pusese accentul pe cititori și nu pe meșteșugul artistic. N-aveam un fir roșu care să-mi arate evoluția morfologiei artistice în arta românească. Ca să-mi creez această țesătură în care să pot încadra pe urmă o cercetare locală a unui monument izolat, a trebuit să-ncerc eu să găsesc firul roșu. A fost preocuparea mea de ani de zile, chiar de decenii ! Și unul din rezultate a fost **Istoria artei feudale din Țările Române,** vol. I, pe care am publicat-o în 1959. Și am satisfacția că această carte a fost un stimulent pentru cercetările ulterioare, chiar dacă unele lucruri au fost infirmate. Azi, cînd timpul îmi îngăduie mai multe răgazuri, mă gîndesc așa cum vă spuneam, la o nouă ediție în care să cuprind ce s-a descoperit între timp, să aduc rectificările de rigoare și să dezvolt ipotezele care s-au confirmat.

— Dar anii de la catedră ?

— Am avut această bucurie abia în ultima perioadă a activității mele. Pot spune însă că am participat cu tot sufletul la pregătirea a 8 serii de studenți, fiind în același timp părtaș la numeroase cercetări întreprinse în țara noastră în istoria artelor. În anii despărțirii de catedră, am trăit o satisfacție deosebită. La insistența studenților am ținut și în semestrul II un curs de metodică a cercetării în istoria artelor. Eforturile mele au trezit un oarecare interes și chiar un sacrificiu din partea studenților. Eu țineam cu ei un curs care de fapt nu era programat în nici un orar. A fost o despărțire care mi-a lăsat sentimentul că eforturile pe care le-am depus eu, cîndva poate solitar, au fost îmbrățișate de mulți tineri și vor fi continuate...

— Acum, la 76 ani, care sînt preocupările dumneavoastră ?

— Editura unui lexicon de artă germană din Leipzig și Berlin m-a rugat să dau o mînă de ajutor la editarea celui de-al IV-lea volum. În primele două au apărut o serie de articole privind problemele de artă din România, care au fost găsite nesatisfăcătoare. Evident, asta mi-a tulburat ritmul lucrărilor mele, dar trebuie să o fac, considerînd că ar fi păcat să las să apară anumite insuficiențe în documentarea enciclopediei în legătură cu România. Am publicat un tratat de cercetare, de metodica cercetării Istoriei artei și un album despre picturile moldovenești din veacul al XV-lea și al XVI-lea, destinat unui cerc foarte larg de iubitori ai artei... În ultimul timp am elaborat și am prezentat două studii la Academie : unul privind datarea Mănăstirii Voditța și altul referitor la Biserica Sf. Nicolae din Băilești. În prezent se elaborează Tratatul de Istoria a Romaniei. Eu am fost solicitat să redactez capitolele de Istoria artei. De asemenea am fost solicitat să scriu o lucrare de largă informare intitulată **„Kunstdenkmaler in Rumänien"** (Monumente de artă din România).

— Ce vă reproșați ?

— V-am spus : faptul că am preluat și informații pe care nu le-am urmărit la fața locului. E adevărat, am citat sursele de informație, dar, evident, ar fi trebuit să fiu mult mai mult pe teren.

— Ce v-a adus arheologia ?

— Destule confirmări și noi perspective pentru ipotezele făcute. La cercetările arheologice de la Dinogeția, de pildă, am avut norocul să găsesc un bordei al unui negustor în care erau 32 de oale intacte. La Suceava, am descoperit fundația de piatră a unei biserici de lemn care mi-a permis apoi reconstituirea unui plan de biserică de lemn din veacul al XVI-lea, lucru destul de rar...

— Dumneavoastră ce vă spun cititorilie din Moldova ?

— Ele poartă o pecete unică. Sînt un gen de artă fără echivalent pe plan mondial. Sînt uimitoare ca realizare tehnică și mesaj emotiv. Tratarea coloristică, nu plastică, e de asemenea uimitoare, iar fațadele intră într-o armonie cu totul particulară cu anotimpurile.

— Dar monumentele Clujului ?

— Eu mi-am spus recent părerea și în ziarul „Făclia" : Clujul a fost sărac în monumente, dar în ultimul timp s-a îmbogățit. Și nu oricum. **Statuia lui Mihai Viteazul,** creație a lui Marius Butunoiu, e o reușită deplină și din punct de vedere artistic și urbanistic și educativ. Aceeași impresie mi-a creat-o și compoziția calmă, monumentală a **Școlii Ardelene,** opera lui Romul Ladea și **statuia Baba Novac,** a lui Virgil Fulicea, cu volume geometrice ferme, dar cu trăsături profund umane. În schimb, e nefericit amplasat **monumentul Horea, Cloșca și Crișan.** Și nu din vina autorului, ci probabil a edililor clujeni.

— Ați luptat mult pentru dezvoltarea unei puternice Școli românești de Istoria artelor...

— A fost una din marile dorințe ale vieții mele și-mi pare rău că nu s-a realizat așa cum am insistat întotdeauna : ca specializarea să nu se facă în școlile de artă, acolo unde învață artiștii, deoarece atmosfera de acolo nu e prielnică cercetării științifice riguroase. Artiștilor li se cer inspirație, independență în gîndire, fantezie creatoare, iar omului de știință fantezie analitică, descriptivă. Altfel, omul de știință e împins, ca și artistul, să creeze o serie de concepții, de idei, să lanseze idei, care nu au o fundamentare științifică serioasă. Istoria artei, după părerea mea, trebuie făcută la Universitate, într-o atmosferă de concepție riguros științifică, analitică, cu responsabilitate pentru fiecare afirmație, pentru fiecare constatare...

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : publicistică social-politică (L Timbus I Purcaru, L Nițescu — 16 17) ; cultură, știință, învățămînt, sport (T Octavian, N. Ionescu — 16 19 16 06) , scrisori, anchete cetățenești (M Nedelea, E Seceleanu — 16 18, 17 87) , fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) : cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotonă — 17 82, 16 21), secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) , redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22 Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box 136—137 telex : 1 12 26, București str 13 Decembrie nr 3

Redactor șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41305

flacăra

Sub semnul unității poporului în jurul partidului, al secretarului său general

SĂRBĂTOAREA MUNCII

Om în primăvară

Dintre toate ce le ai,
Din ce ești și ce erai,
Cînd cu-un luciu de alai,
Sufletul de trup ți-l tai
Și-l faci cîntec, și-l faci rai,
Cînd lumina paște cai,
Doar un drept să vrei să ai
Să iubești în luna mai.

Nici să simți și nici să zbori
Cum te naști și cum și mori,
Ci cu ochi tremurători
Să te uiți din rouă-n zori
Cum din ceri nemuritori
Cad cîntînd, la ursitori,
Dulcile privighetori.

Da, cu gîndul duce-vom
Grija marelui atom,
Urmări-vom, stringe-vom
Și dovadă și simptom,
Visul nu ne va fi somn
Și tinji-vom, plînge-vom
După dorul de-a fi om...
Cînd sînt frunzele în pom
Pe pămînt să fie om
Și prin țări să fie om,
Și pe mări să fie om,
Și în mai să fie om,
Și în om să fie om.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Singurul nostru drum

Istoria nu merge înapoi, oricît s-ar strădui unii să-i abată cursul firesc. Socialismul, instaurat pe o bună parte din cuprinsul planetei, nu poate fi înfrînt și el va triumfa pe întreg globul, deoarece nu e un simplu rol jucat pe scenă, ci e vorba de o uriașă transformare a societății. El e o forță progresistă, constituie speranța popoarelor de a ajunge nu numai la o viață bună, dar și demnă și fericită. Orice tentativă de a denigra această forță este sortită eșecului. Zadarnic se încearcă, de pildă, de unele grupuri de emigranți să se acrediteze ideea că în România socialistă naționalitățile conlocuitoare

(Continuare în pagina 14)

FRANYO ZOLTAN ■

PATRIA ÎN MAI

Vîntul acesta de mai, vîntul acesta răscolitor și cald, cu gust de Mediterană legănată de magnolii, cu moliciuni verzi de Atlantic, cu dulceață de omăt nordic, topit, cu mireasmă crudă de grîu și de flori de zarzăr, boarea aceasta de lumină și de putere care adie, dinspre toate zările, către noi, care adie de-aici, de la noi, către toate zările, ne-a făcut, în ziua de Armindeni, ale cărei semnificații se păstrează atît de vechi și de atît de vii în sufletul muncitor al românilor, să privim primăvara ca pe un minunat, regenerator fenomen al lumii, aliniind trandafirii noștri, roșii ca și speranța, pe sfoara latitudinilor, a fusurilor orare, într-un răsărit continuu de flori caste, îmbrățișînd planeta.

„În Mai, cînd rozele-nfloresc"...

De 1 Mai, cu brațele încărcate de flori, țara a celebrat anotimpul muncii, simbol al regenerării vieții, a celebrat, aliniind trandafirii de la Dunăre și Carpați pe sfoara latitudinilor și a meridianelor, frăția fiilor muncii de pretutindeni, sub zodia — tot mai înaltă pe cerul lumii — a libertății, a păcii și a progresului, zodie sub care noi, cei de aici, ne-am așezat cu temeinicie, ale cărei puternice ritmuri trec și prin noi, a cărei nobilă, vitală respirație o propulsăm adesea.

La București, orașul grădinilor, un mare și tînăr parc, o noutate a peisajului Capitalei, într-o țară a noutății peisajului și a vieții, s-a transformat, de Armindeni, într-un sediu al bucuriei obștești, al mîndriei obștești, al exprimării spontane, fierbinți, pasionate a sentimentelor ce însuflețesc un întreg popor, în acest ceas sărbătoresc al primăverii, al muncii, în acest ceas istoric al devenirii noastre. Un întreg popor, în frunte cu muncitorii săi, aliniind în aceeași fierbinte bătaie de inimă oameni de toate profesiile de toate vîrstele, români, maghiari, germani, de alte naționalități, deveniți o singură ființă cu vatra lor, constituiți în marele bloc de granit al națiunii noastre socialiste, a salu-

(Continuare în pagina 3)

I. OLTEANU ■

2 mai pe Stadionul „Republicii" din Capitală

30 000 de inimi tinere au cîntat — la unison cu toată tinerimea țării:

Trăiască-n veșnicie cîntecul țării noastre!

Trăiască Partidul! Trăiască Romînia!

ANCHETA NOASTRĂ

Fitoterapia — un dosar deschis

Un cercetător entuziast în domeniul medicamentelor pe bază de plante, profesor doctor docent, un om care și-a închinat viața fitoterapiei — deci „tratamentului bolilor cu plante proaspete sau uscate, sau cu extracte naturale obținute din acestea" — ne-a povestit următoarea întîmplare :

— Acum cîțiva ani mă aflam într-o vizită de studii în străinătate. Într-o discuție cu specialiștii de la o fabrică de medicamente de mare reputație mi-a fost lăudat noul lor produs, extrem de eficace în combaterea unei boli cu mare răspîndire : hipertensiunea arterială. Cunoșteam și eu produsul și știam că reprezenta pentru acea întreprindere o afacere strălucită, că se exporta în toată lumea. Ceea ce ignoram însă și, spre stupefacția mea, am descoperit doar a-

(Continuare în pagina 10)

LIONEL NIȚESCU ■

Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii

A produce mai bine, mai ieftin, la un nivel tehnic și calitativ mai ridicat

Problemele dezbătute la ultima Plenară a Consiliului Național al Oamenilor Muncii, desfășurată sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Consiliului Național al Oamenilor Muncii, continuă să se afle în atenția opiniei publice din țara noastră. În adevăr, în cuvîntarea rostită la plenară de tovarășul Nicolae Ceaușescu ne regăsim, oglindite pregnant, propriile gînduri și aspirații, în ea sînt indicate fără ocolișuri greutățile, nu puține, pe care le avem de înfruntat ca și hotărîrea de a înfăptui integral Programului partidului adoptat la cel de-al XI-lea congres, însuflețitoarele perspective.

Avem cu toții conștiința clară că ne aflăm într-un moment de cotitură, determinat de crearea noului cadru organizatoric de participare la conducere a maselor de oameni ai muncii, fără deosebire de naționalitate. În prezent, toate eforturile sînt îndreptate spre înfăptuirea în viață a hotărîrilor Plenarei Comitetului Central din primăvara acestui an cu privire la perfecționarea planificării și conducerii întregii activități economico-sociale. Aceste măsuri, temeinic dezbătute și la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii, urmăresc să așeze pe o nouă bază conducerea unităților economico-sociale, punînd la temelia acesteia principiul autoconducerii și autogestiunii. Cum trebuie însă înțelese în mod just aceste măsuri ? Ele se înfăptuiesc — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu — „în cadrul conducerii pe baza planului național unic, în spiritul principiilor centralismului democratic, care presupune atît autoconducere și autogestiune, cît și obligativitatea pentru toate unitățile, pentru toți oamenii muncii, pentru toți cetățenii patriei de a îndeplini întocmai prevederile planului unic, ale legilor, ale hotărîrilor de partid și de stat".

Într-o perspectivă apropiată, aceste măsuri, ca și altele ce se vor lua pe parcurs, au în vedere atingerea unui obiectiv istoric : depășirea de către România încă în cincinalul următor a stadiului de țară în curs de dezvoltare, ridicarea la nivelul unei țări cu o dezvoltare economico-socială medie. Pe fundalul luptei generale împotriva subdezvoltării — una din problemele-cheie ale lumii contemporane — partidul și statul nostru oferă un exemplu viu al marxismului-leninismului în acțiune, al aplicării creatoare a ideilor sale înnoitoare, revoluționare, la realitățile, la condițiile concrete ale țării noastre.

Măsurile dezbătute în Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii trebuie să ducă — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — „la perfecționarea întregii noastre activități, la ridicarea nivelului calitativ al muncii tuturor colectivelor, la sporirea răspunderii organelor colective, de la ministere pînă la întreprinderi, la fiecare unitate, astfel încît zi și noapte, dacă se poate spune așa, aceste organisme, colectivele de oameni ai muncii să nu aibă decît o singură preocupare : să producă mai bine, mai ieftin, la un nivel tehnic și calitativ mai ridicat, să sporească venitul național, să obțină o eficiență maximă a producției." Prevederile proiectului de lege cu privire la organizarea activității și conducerea unităților economice, care vor deveni nu peste mult timp lege, creează în acest sens cadrul adecvat pe plan organizatoric, economic și financiar, împreună cu cadrul democratic colectiv de conducere. Se are în vedere faptul esențial că autoconducerea și autogestiunea presupun creșterea răspunderii fiecărui colectiv de oameni ai muncii în îndeplinirea răspunderilor față de el însuși, față de societate ! Este singura cale pentru creșterea continuă și accelerată a avuției naționale, pentru înfăptuirea cît mai grabnică a Programului elaborat de Congresul al XI-lea al partidului.

A doua problemă dezbătută pe larg la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii și aflată în strînsă corelație cu cea prezentată anterior s-a referit la îmbunătățirea legii retribuirii muncii după cantitate și calitate. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat principalele îmbunătățiri și a adus o serie de precizări importante. În primul rînd, se realizează prin viitoarea lege o mai bună ierarhizare a ramurilor, se stabilește un mai bun raport între trepte și categorii, se creează diferențieri mai judicioase, în cadrul fiecărei ramuri, între retribuția cea mai mică și retribuția cea mai mare. Sînt, de asemenea, prevăzute măsuri cu privire la participarea la beneficii, se fac noi precizări cu privire la acord și la felul cum trebuie să se realizeze acordul global. „Considerăm, deci, — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în plenară — că noile măsuri și prevederi din lege așază pe o bază mai bună sistemul nostru de retribuire, care ține seama de dezvoltarea economiei noastre naționale și asigură creșterea retribuției reale a oamenilor muncii, stimulează activitatea și preocuparea pentru ridicarea nivelului profesional al tuturor celor ce muncesc."

Trebuie subliniat că aplicarea fermă de către partidul nostru a principiului retribuției după cantitatea și calitatea muncii, după locul în procesul de producție, păstrîndu-se raportul echitabil stabilit de la 1 la 5 și jumătate, pînă la 6, între retribuția minimă și cea maximă, plasează România printre puținele țări din lume, chiar socialiste, care au realizat acest raport.

Spuneam mai sus că depășirea într-un termen istoricește scurt de către țara noastră a stadiului de țară în curs de dezvoltare și ridicarea ei pe o treaptă superioară capătă un nou relief în condițiile în care numeroase alte state de pe glob duc această luptă cu rezultate schimbătoare. În același context mai larg al vieții internaționale actuale, umbrite de numeroase fenomene de criză, trebuie judecat și un alt fapt, relevat cu vigoare de către tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenară : orînduirea noastră s-a dovedit în stare să asigure menținerea sub control a prețurilor, desigur acționînd acolo unde este necesar pentru a aduce corecturile și îmbunătățirile ce se impun, pornind de la principiile economice ale autogestiunii și autoconducerii, ale rentabilității fiecărei activități, acționînd pentru reducerea continuă a cheltuielilor materiale, pentru creșterea productivității muncii.

Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu au evidențiat o dată mai mult democratismul profund al orînduirii noastre socialiste, sentimentul **participării** fiecăruia dintre noi, cu tot ce are el mai bun, la viața cetății, a statului, la făurirea viitorului comunist.

Gînd de prețuire
Gînd de recunoștință

În aceste zile, la Comitetul Central al partidului, pe adresa tovarășului Nicolae Ceaușescu, au continuat să sosească scrisori și telegrame de recunoștință și mulțumire, în urma recentului Decret prezidențial privind majorarea pensiilor membrilor de partid cu stagiu din ilegalitate. Am în față o parte a acestor scrisori publicate în presa centrală. Pe mulți dintre semnatarii lor i-am cunoscut personal, în zile fericite ale vieții mele cînd le-am transcris întocmai vorbele spre folosul conștiinței publice. Parcurg rîndurile vibrînd de caldă emoție și elanurile care le însuflețesc îmi sînt cunoscute. „Vă rog să ne credeți, scrie un grup de vechi militanți ai partidului, că nu partea materială a acestei hotărîri ne-a emoționat profund, ci umanismul pe care-l îmbracă ea, atenția constantă față de aprecierea luptei noastre revoluționare, plină de sacrificii, privată adesea de libertate, pusă în slujba înaltelor idealuri ale socialismului și comunismului."

Binefăcătoare-i memoria morală a unui popor : în împrejurarea benefică pentru țară cînd, unit în jurul partidului, poporul muncitor construiește o nouă calitate a vieții și ridică România la înălțimea aspirațiilor ei, iată, țara dă unul dintre exemplele memoriei sale morale și-și îndreaptă gîndul de prețuire către rădăcinile ce-i nutresc prezentul .Cheminău-ne la atîtea asalturi ale timpului viitor, prin recentul Decret prezidențial, pe care l-a inspirat, secretarul general al partidului ne oferă totodată perspectiva efortului nostru și asigurarea că România se va nutri întotdeauna, programatic, din munca sa și din rădăcinile sale adînci încălzite de spiritul și realitatea timpurilor noi.

„Noua creștere a pensiilor, citesc într-o altă telegramă, este încă o dovadă a faptului că în orînduirea noastră socialistă prețuirea activității oamenilor muncii nu încetează odată cu reducerea capacității de muncă și că omul rămîne întotdeauna bunul cel mai de preț al societății". Sînt cuvinte care transcriu realist o situație de fapt : starea de permanență a țării se numește OMENIA. Secretarul general al partidului indică astfel în modul cel mai explicit temelia pe care se ridică azi la noi democrația și libertatea.

Notez noi adrese și pe hîrtie se compune harta tuturor județelor țării. Și această cuprindere în spațiu exprimă prin ea însăși amploarea semnificațiilor recentului Decret. Transcriu noi nume și descopăr forța ce animă vitalitatea acestei țări : unitatea indestructibilă a tuturor celor ce de-a lungul veacurilor au apărat hotarele și au făcut să rodească pămîntul acestui spațiu recunoscut în lume, sub numele de România : români, maghiari, germani și alte naționalități.

Și îmi reține atenția această emoționantă scrisoare : „Ca vechi militanți ai mișcării comuniste și muncitorești care v-am cunoscut și am luptat alături de dumneavoastră și de tovarășa Elena Ceaușescu, în anii grei ai ilegalității, în cadrul organizației din fostul sector 3 — albastru, care ne-am dedicat întreaga viață cauzei socialismului sîntem fericiți să vedem cum toate năzuințele noastre s-au transformat în realitate și România, sub conducerea dumneavoastră, iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, devine pe zi ce trece tot mai puternică și înfloritoare, tot mai prețuită și stimată pe toate meridianele lumii. Remarcabilele succese în dezvoltarea economico-financiară în actualul cincinal au creat condiții pentru majorarea stanțială a retribuției tuturor oamenilor muncii, a pensiilor și a celorlalte venituri ale populației, iar noile măsuri economico-sociale, creează posibilitatea obținerii de noi venituri pentru oameni muncii. Vă mulțumim din toată inima, stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, pentru atenția și considerația pe care le acordați cu toate ocaziile vechilor militanți ai mișcării muncitorești și democratice din țara noastră".

Tulburător acest omagiu adus prezentului tocmai de cei ce l-au visat și n-au pregetat în lupta pentru întruparea lui aievea, tulburătoare și adînci în sensuri sînt angajamentele care încheie mai toate scrisorile ca și aceasta, semnată de membrii de partid cu stagiu din ilegalitate din sectorul 6 : „Vă asigurăm pe dumneavoastră, mult iubite conducător, asigurăm partidul nostru, întregul popor că membrii de partid cu stagiu din ilegalitate vor face totul ca împreună cu toți oamenii muncii să ne aducem în continuare contribuția, după puterea și capacitatea noastră, la traducerea în viață a hotărîrilor Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale a partidului."

Aleasă și fertilă-i societatea care ocrotește senectutea. Adînc și limpede-i gîndul despre rostul ei în lume.

NICOLAE CRISTACHE ■

Galați — zile fierbinți

Fotografie de A. MIHAILOPOL ■

SĂRBĂTORIREA ZILEI DE 1 MAI

(Urmare din pagina 1)

tat prezența, la marea sărbătoare a muncii, a omului care, în fruntea partidului și a țării, numește, cu numele său, o epocă, epoca celor mai mari, mai grandioase victorii din întreaga istorie a acestui neam. Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat, la sărbătoarea muncii, în mijlocul celor ce făuresc valorile muncii, ale noii și redutabilei noastre civilizații a muncii, a conferit acestei dimineți de Armindeni acea solară aură a bucuriei, care nimbează chipul întregii țări, cînd țara se întîlnește cu cel mai bun, cu cel mai ales dintre fiii ei. A fost — ca toate întîlnirile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu fiii muncii, cu fiii țării — o înflăcărată demonstrație a dragostei poporului față de partid, față de conducătorul său, o înflăcărată, străbătută de înalte semnificații, demonstrație a unității de ideal, simțire și faptă a tuturor fiilor acestui pămînt, unitate care, aici, la noi, a devenit, în acești ultimi ani, elementul motor al dezvoltării civilizației, al dezvoltării societății noastre socialiste, pus în mișcare de toți membrii săi, cu iradiere egală a împlinirilor pentru toți membrii săi. Raportînd, în fața secretarului general al partidului, a președintelui țării, despre victoriile muncii, despre victoriile noastre pe toate planurile, un întreg popor s-a angajat, din nou, în această zi, la pasiune, la îndrăzneală, la eroism, la neobosească și nesovăire în munca și lupta pentru traducerea exemplară în fapt a hotărîrilor de însemnătate istorică ale Congresului al XI-lea al partidului, ale Conferinței Naționale, devenite platforma națională de existență a României și a românilor, în acest moment decisiv al înaintării noastre spre viitor. Legîndu-se, cu devotament patriotic și comunist, cu răspundere civică, cu conștiința exactă a eforturilor ce li se cer, să urmeze neabătut indicațiile secretarului general al partidului, punîndu-și munca sub semnul acelei noi calități, la care victoriile noastre și însușirile de talent, vrednicie și dăruire demonstrate prin ele ne dau dreptul să aspirăm, să ne-o însușim, să facem din ea o mîndrie a ființei noastre și o inedită putere a ei, milioanele de oameni ai muncii din România socialistă s-au legat să urmeze, cu toate faptele lor, acea politică ce, aici, la noi, cu deosebire în anii din urmă, și-a revărsat din plin roadele peste țară, peste viețile fiecăruia dintre noi. Este politica Partidului Comunist Român, politica sa internă, generatoare de energii naționale de nevisat altădată, fructificate în cuceriri de răsunet, desenînd locul nostru nou pe harta spirituală a lumii, este politica sa externă, politică prin care ideile ce dau sens existenței noastre, ideile păcii, ale securității și dezarmării, ale colaborării bazate pe respect reciproc, ale egalității în drepturi între toate popoarele, ale independenței, suveranității și libertății, ideile unei ordini universale noi, ideile unei lumi mai bune, își croiesc un drum tot mai larg, impunînd, în conștiința contemporană, numele nostru, numele unor oameni ce, proclamînd asemenea idei, le urmează, înainte de toți, ei înșiși. Este politica unui partid care, pentru prima oară în istoria noastră, a înțeles cine sîntem, a înțeles ce vrem, și, înțelegîndu-ne ființa, înțelegîndu-ne aspirațiile, și-a propus să le servească de pe platformă nouă, întemeiată pe idealurile socialismului și comunismului.

O fericită coincidență face ca, la noi, la români, ziua a doua de după Armindeni să fie ea însăși o sărbătoare, ziua tinerilor, fapt care, prin semnificațiile ei, se leagă, din nou, de primăvară, de semnificațiile ei, care înseamnă regenerare, înnoire, tumult vital, tinerețe a firii și tinerețe a vieții. O fericită, semnificativă, profund grăitoare coincidență istorică mai face ca în această lună, luna exuberanței florale, a strălucirii plenare a primăverii, a tinereții patriei, între Ziua Muncii, a Tinereții și Victoriei să celebrăm, odată cu Munca, cu Tinerețea și cu Victoria, Partidul. Celebrăm, la 8 Mai, Ziua Partidului, celebrăm forța care, aici, la noi, a deschis Muncii, Tinereții și Victoriei porțile împlinirii, le-a decis locul, le-a decis rostul, le-a decis marșul triumfal spre viitor. Celebrăm, la 8 Mai, 57 de ani de la apariția, pentru prima oară în existența noastră atît de zbuciumată, petrecută mereu „sub vremi", a unei forțe capabile să se ridice deasupra vremilor, să-și asume istoria pentru sine și s-o modifice pentru popor, întemeind-o pe interesele, vrerile și aspirațiile națiunii, pe Muncă, pe Tinerețe și pe Victorie, pe Dreptate și Libertate, pe Omenie și pe Om.

Forța aceasta ne-a dus, la capătul unor lupte eroice, în care jertfele au fost [illegible] se, în care n[illegible]ărirea celor ce s-au [illegible] fost [illegible]n[illegible], la marea Victorie, [illegible] prin insurecție, des[illegible]ită în [illegible] luptelor împotriva fascismului, victorie care, trecută în calendare la 9 mai, e trecută, cu roșu, de două ori, marcînd ridicarea la luptă pentru independență și demnitate, în două răscruci de istorie și de veac, a unuia și aceluiași brav popor, decis să-și apere libertatea cu prețul sîngelui, decis să nu sufere nici un jug, oricum s-ar numi acest jug și oricine ar încerca să i-l impună. Forța aceasta ne-a dus, de-a lungul celei mai dense etape a trecerii românilor prin istorie, la încoronarea domniei Muncii, prin detronarea definitivă a exploatării, prin așezarea omului muncitor în scaunul puterii, prin așezarea lui și a faptei lui ca simbol și ca emblemă a ceea ce sîntem, a ceea ce vrem să fim. Forța aceasta ne-a dus, sub noua istorie a domniei Muncii, al cărei pisc de incandescență a ideilor și a faptei a fost Congresul al XI-lea al partidului, la România de azi, țară a Tinereții, a noului, a efervescenței muncii și a creației, a vitalității ofensive pe toate planurile, a renașterii și înnobilării tuturor darurilor și harurilor acestui popor, într-un climat de primăvăratică regenerare continuă a vieții, a relațiilor sociale, într-un timp deschis, prielnic hărniciei și cinstei, prielnic afirmării libere a valorilor, prielnic democrației reale, ale cărei binefăcătoare efecte se amplifică și se adîncesc mereu în întreaga viață economico-socială a patriei. Cu marile sale succese ale economiei, înscrise cu mîndrie de întregul popor în raportul muncitoresc al lui Armindeni prezentat în fața partidului, a secretarului său general, cu succesele dobîndite pe toate planurile creației sale materiale, spirituale, de nouă cultură, de nouă civilizație, România, în acest mai 1978, e angajată în marșul spre viitor cu o pasiune, cu o nesovăire, cu o încredere mai fierbinți decît oricînd. Se poate spune — o vedem cu ochii, o simțim cu viața noastră întreagă — că toate punctele fundamentale ale Programului partidului, toate previziunile sale esențiale se împlinesc, că toate promisiunile și angajamentele asumate în fața poporului sînt strălucit onorate, că, peste sacrificii și greutăți, peste eforturi și încordări adesea eroice, adesea excepționale, ziua noastră de mîine se profilează sub aura celei mai mari demnități pe care a cunoscut-o vreodată acest pămînt, configurînd un timp al patriei de o indicibilă măreție. Barometrul societății noastre indică statornic, de mai mulți ani, întîlnirea cu acest timp. Urcăm spre el, ca și firul de grîu de sub fereastra noastră care capătă, primăverile, o energie netărmurită, zvîcnind în sus pe o invizibilă verticală, alergînd spre marea întîlnire cu cuptorul de roade al anotimpurilor maturității.

Raportînd, de Armindeni, partidului, secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, mersul bun al primăverii noastre sociale, al acestui tumultuos anotimp al muncii și al creației, în al cărui pămînt fertil am îngropat și creștem sămînța de aur a viitorului, am raportat — cu bucurie și cu mîndrie, dar și cu conștiința deplină a eforturilor ce ne așteaptă — că sîntem gata să primim acest viitor, că sîntem gata, mai ales, să facem totul pentru el.

2 mai, pe Stadionul „Republicii" din Capitală

Amfiteatru tînăr al iubirii de patrie, partid și popor

Este greu de închipuit un cadru mai fastuos, mai plin de culoare, tinerețe și simțire patriotică în afara celui din stadionul Republicii în dimineața zilei de 2 Mai, zi transformată în important eveniment al tineretului român, acolo unde aproape 30 000 de tineri au sărbătorit laolaltă **ziua lor**, prilej pentru exprimarea celor mai înalte sentimente ale iubirii de patrie, încrederea în viitorul care le aparține, dorința de pace, stimă și respect față de Partidul Comunist Român și față de cel mai iubit fiu al poporului, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Devenită prin tradiție Ziua tineretului din România, 2 Mai a constituit și de această dată o adevărată sărbătoare a tinerei generații, un nou prilej de afirmare plenară a profundului său devotament față de partid, patrie și popor, de exprimare a hotărîrii sale nestrămutate de a-și dedica toate puterile luptei pentru înflorirea României, pentru triumful socialismului și comunismului. În acest an sărbătoarea tinereții a fost marcată printr-o amplă manifestare cultural-sportivă, la care au luat parte muncitori, intelectuali, studenți, pionieri și școlari ai patriei. Au fost de față tovarășii Emil Bobu, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., Ion Dincă, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului municipal București al P.C.R., Emil Drăgănescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., președinte al C.N.E.F.S., membri ai secretariatului C.C. al U.T.C. și ai Biroului Consiliului național al organizației pionierilor. În deschiderea manifestării, tovarășul Ion Traian Stefănescu, prim-secretar al C.C. al U.T.C., ministru pentru problemele tineretului, a subliniat în cuvîntul său semnificația majoră a Zilei tineretului — eveniment care ilustrează pregnant grija deosebită a partidului și statului nostru, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu, față de generația tînără a patriei, care, împreună cu întregul popor, înfăptuiește neabătut hotărîrile Congresului al XI-lea și ale Conferinței naționale ale partidului, orientările și indicațiile secretarului general al partidului. Primul secretar al C.C. al U.T.C. a menționat că odată cu efortul de a contribui, în mai mare măsură, la înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, tînăra generație a patriei noastre, educată în spiritul solidarității internaționale, își aduce o contribuție de seamă la întărirea continuă a unității de acțiune a forțelor progresiste și democratice ale tineretului de pretutindeni în lupta împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, rasismului și apartheidului, pentru cauza destinderii, progresului și păcii, pentru o lume mai bună și mai dreaptă.

Participanții la manifestare au adoptat apoi, într-o atmosferă de puternic entuziasm, textul unei telegrame adresate Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu, în care se spune: **„În acest moment sărbătoresc, tînăra generație din patria noastră, puternic însuflețită de mărețele obiective ale Programului Partidului Comunist Român, trăind sentimente de adîncă recunoștință față de popor și partid, față de dumneavoastră personal, mult iubite și mult stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, urmîndu-vă minunatul exemplu de muncă neobosită și pasiune revoluționară, se angajează cu întreaga răspundere, cu tot elanul tineresc să facă totul, sub conducerea partidului, pentru creșterea continuă a contribuției sale în opera istorică de edificare a socialismului și comunismului pe pămîntul scump al patriei — Republica Socialistă România".**

N-a fost oare semnificativ pentru tinerețea participanților la manifestarea cultural-sportivă, cît și pentru interesul deosebit al la fel de tinerilor spectatori faptul că nimeni, nici unul din cei peste 30 000, nu s-a speriat de ploaia de primăvară, venită ca un ropot să umezească fețe și zîmbete școlărești, adolescente? Sigur că organizatorii n-o prevăzuseră în program, sigur că mai bine ar fi fost să fie tot timpul soare — dar iată că evenimentul neprevăzut n-a speriat pe nimeni, manifestarea desfășurîndu-se exact, fără sincope, într-o înlănțuire de crescendo spre un final de excepție. Un crainic inspirat (Ion Ghițulescu), care a știut să accentueze atunci cînd a trebuit momentele-cheie ale manifestării și nu mai puțin de treizeci de mii de suflete tinere, care au vibrat și au dăruit generoase aplauze atît sportivilor amatori, cît și artiștilor ce au onorat scena spectacolului — iată elemente importante ale unei manifestări care a avut atît simplitate, cît și măreție, înscriindu-se ca una dintre cele mai reușite din cîte am văzut. Chiar de la început, pe cel mai înalt catarg a fost înălțat drapelul patriei, iar întreg stadionul a intonat într-un singur glas, Imnul de Stat al țării, imn de slavă și mîndrie față de patria eternă. Drapele purpurii și tricolore împodobeau festiv bătrîna arenă din Dealul Spirii, fluturînd mîndru în vîntul de dimineață. Deasupra laturilor ce domină uriașul amfiteatru de beton se desfășurau larg lozincile **„Trăiască Partidul Comunist Român, în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu!", „Trăiască scumpa noastră patrie, Republica Socialistă România!"**, iar pe frontispiciul tribunei centrale, între alte drapele, se înălța portretul secretarului general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, cel mai iubit fiu al poporului nostru, spre care se îndreaptă gîndurile de prețuire și dragoste fierbinte ale întregului tineret al țării. La fel de simbolic, după acordurile cîntecului „Pui de lei" s-a intrat în atmosfera specifică marilor întreceri sportive. Sportul — componentă de bază a educației pentru muncă și viață a tineretului nostru — este prezent la festivitatea prilejuită de sărbătorirea Zilei tineretului, în primul rînd, prin evoluția participanților la finalele pe țară ale „Crosului tineretului", competiție de amploare inițiată de C.C. al U.T.C., aflată acum la a XI-a ediție. Crosul, una dintre probele favorite ale sportivilor înscriși în marea întrecere națională „Daciada", competiție organizată la inițiativa personală a secretarului general al partidului, a atras la actuala ediție aproape trei milioane de participanți din toate colțurile țării. La startul de pe Stadionul Republicii au fost prezenți însă numai 80 de concurenți la fiecare categorie, campionii județelor și ai municipiului București, ca și sportivii clasați pe locurile secunde în întrecerile preliminare. Spectatorii au urmărit cu sufletul la gură cele zece curse de alergări, încurajînd și susținîndu-i pe toți participanții, fără excepție, întregind o atmosferă de concurs precum n-am mai văzut de foarte mulți ani pe Stadionul Republicii, mai cu seamă la o întrecere atletică.

După finalele sportive, pe stadion își fac apariția tinerii în uniforme albastre, reprezentînd detașamentele de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei. Urmează deci alte finale pe țară, ale complexului aplicativ „Pentru apărarea patriei", la care au luat parte 12 echipe selecționate județene, formate fiecare din cîte trei băieți și fete. Anual, participă la importanta activitate de pregătire pentru apărarea patriei aproximativ 1 300 000 de tineri, incluși într-o parte integrantă a procesului educațional al tinerii generații. Tinerii prezenți la finalele din Dealul Spirii au făcut o demonstrație de vigoare și îndemînare, dovedind, în același timp, o bună pregătire de specialitate. Concursul, deosebit de gustat de public, a desemnat drept cîștigători reprezentații municipiului București (la fete) și ai județului Sibiu (la băieți), pentru ciclul II de pregătire, și pe cei ai județului Harghita (fete) și Suceava (băieți), pentru al III-lea.

Manifestarea sportivă a fost completată de alte cîteva secvențe de frumusețe, grație și vigoare — prin demonstrațiile gimnaștilor de la I.E.F.S. (cunoscutul, de acum, „torent acrobatic"), ale echipei de gimnastică ritmică modernă a Liceului „Vasile Alecsandri" din Iași, ale cluburilor sportive școlare și ale unor licee din București. Mișcări grațioase, costume fermecătoare, îmbinarea exercițiilor fizice cu muzica și minuirea diferitelor obiecte specifice, eleganță, frumusețe — iată cîteva argumente suficient de convingătoare pentru a dovedi armonia întregului ansamblu, care a încîntat întreaga asistență. Apoi, o nouă probă atletică, o spectaculoasă ștafetă alergată pe 4 X 3 X 2 X 100 metri, cu participarea unor cluburi fruntașe precum C.A.U., Dinamo, Steaua etc. Pe pista sau gazonul Stadionului Republicii s-au mai desfășurat și cîteva minunate jocuri distractiv-sportive, o cursă de 200 metri și una ciclistă.

Aproape fără să simțim s-a făcut trecerea spre programul cultural al manifestării. În ritmuri amețitoare, în arenă pătrund zeci și zeci de dansatori îmbrăcați în costume populare românești și ale naționalităților conlocuitoare. Protagoniști — interpreți, ansambluri și echipe laureate ale Festivalului național „Cîntarea României". Iau parte formațiile reunite ale Ansamblului artistic al C.C. al U.T.C., Ansamblul „Doina" al Comitetului municipal București al U.T.C., Ansamblul „Doina" al studenților și Ansamblul „Românașul" de la Casa centrală a pionierilor și șoimilor patriei. Să nu uităm să remarcăm prezența captivantă a Fanfarei reprezentative a armatei, în care arta interpretativă se împletește admirabil cu precizia mișcării. Măreața sărbătoare a tineretului a avut, prin Cenaclul „Flacăra", un epilog care a ridicat atmosfera la cele mai înalte tensiuni emoționale și cote artistice, un fierbinte mesaj patriotic al muzicii tinere și al poeziei revoluționare adresat de către tînăra generație conducerii partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu.

DUMITRU GEORGE

„Să lăudăm pe omul bun,
Și drept și demn, care se bate
Să dea poporului român
Lumină, Luptă, Libertate!"

Stadionul Republicii, uriaș amfiteatru de 30 000 de oameni, care a găzduit a 302-a ședință a cenaclului, prilejuită de Ziua tineretului

Din nou într-o componență dintre cele mai bune, Cenaclul „Flacăra" al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, a folosit din plin prilejul minunat oferit de cadrul sărbătoresc amintit pentru a organiza o nouă ședință (a 302-a), chiar pe stadionul Republicii, în fața celui mai numeros public tînăr pe care l-a avut vreodată, cifrat de această dată la peste 30 000 de spectatori! Am asistat pînă acum de multe ori la ședințele obișnuite ale Cenaclului „Flacăra", și cînd spunem obișnuite nu ne gîndim la o mie, două de spectatori — ci la cîteva mii, uneori aproape zece, dar ceea ce ne-a fost dat să vedem în ziua de marți, 2 Mai, a întrecut orice așteptare. Săli uriașe, săli înțesate de un public tînăr dornic de muzică și poezie bună, dornic să-și exprime bucuria de a trăi liber și stăpîn pe soarta sa, iată momente care nu mai sînt de mult lucruri neobișnuite pentru Cenaclul „Flacăra" al Tineretului Revoluționar; un **stadion** întreg însă, cu cîteva zeci de mii de oameni reuniți la unison, telegrafiind „**Trăiască tinii muncii din fabrici și din brazde. Trăiască demnitatea, partidul, omenia. / Trăiască-n sonalitate cîntecul țării noastre. Trăiască libertatea! Trăiască România!**" — într-adevăr o pre[illegible] totodată o mare [illegible] membrilor cenaclului și a celui care îl conduce de cînd l-a întemeiat, de aproape cinci ani de zile, poetul Adrian Păunescu. În fapt, nu numai refrenul de mai sus, ci încă o mulțime au fost reluate de întreaga asistență, într-un spectacol care s-a dovedit a fi o adevărată apoteoză a manifestării de muzică și poezie numite. Fie că a fost vorba despre tradiția și continuitatea istorică a poporului nostru („Inscripție pe opiatră de hotar", de Geo Dumitrescu sau „Cuvîntul lui Roată către Divan", cîntat de Valeriu Penișoară), despre perenitatea și demnitatea apărării graiului strămoșesc („Limba noastră", pe versuri de Alexe Mateevici), fie despre adîncul simțămînt patriotic (poezia „Patria", de Ioan Alexandru, recitată de Mihail Stan), sau de dorința de libertate și de pace („Vînare de vînt", „Pur și simplu"), ca și altor asemenea teme apropiate vîrstei tineretului revoluționar din România de azi — toate acestea au fost evocate prin muzică și poezie, iar spectatorii au reacționat exact așa cum era de așteptat, dăruind torente de aplauze spre mijlocul stadionului.

O prezență admirabilă, răsplătită, de asemenea, pe cît a meritat, a constituit-o grupul vocal „Song", al Centrului universitar București, condus de profesorul Ion Luchian Mihalea. Un grup de virtuoși ai cîntecului coral, „Song" reușește să cînte pur și simplu, dar este o joacă minunată și cît se poate de serioasă. Studenții conduși de la fel de tînărul profesor Mihalea au susținut un program bogat, compus din opt piese, într-un adevărat tur geografic: un madrigal francez, o piesă germană, una din folkul american, cîntecul rus „Kalinka", cel spaniol „La Bamba" și trei piese inspirate din cîntecele noastre populare, pe numele lor „Iac-așa", „Șapte văi și-o vale adîncă" și „Cine iubește și lasă", ultimele două din repertoriul neuitatei Maria Tănase. Dar, dacă spectatorii au admirat măiestria grupului „Song" în mai multe limbi ale pămîntului, la fel de încîntați s-au dovedit ei atunci cînd i-au ascultat, alături de membrii deja consacrați ai cenaclului, pe cîțiva tineri de reale calități, veniți la București din mai multe colțuri ale țării, fapt care dovedește deplin larga deschidere a porților cenaclului către tot ce-i mai bun în materie de muzică tînără, posibilitatea reală a fiecărui tînăr talentat din România, fie el din Moldova, Ardeal sau Muntenia, de a [illegible] într-o zi parte din selectul grup [illegible] membrilor manifestării în speță. Ne vom referi aici, în primul rînd, la Maria Nagy și Árpád Domokos din Harghita. Ei au cîntat „Fericire de împrumut", „Cîntec de țară" (reținem, între altele, versurile: „Și așa, precum secui urmau pe Mihai Viteazul, / Pentru libertatea țării ne urmăm și noi Viteazul"), ambele de poetul Adrian Păunescu, „Vine moțu' pe cărare" (cîntec popular din Abrud) „Olteniî lui Tudor", pe versuri de George Coșbuc, și un cîntec popular maghiar, „Nem szereten én ababot". Apoi, tînăra Monica Chifor din Brașov, cu „Pur și simplu" de Adrian Păunescu (refren memorabil: „Pace dă la floare pînă la rod, / Celor ce vor fi, celor ce sînt, / Pace, pace-n cel mai simplu mod, / Pur și simplu pace pe pămînt!"), grupul „Cetatea" din Satu Mare (Gheorghe Malner, Mariana Sarba și Doina Pop) și Nicolae Moranciuc și Adrian Duțu, ambii din Oradea, cu „Truda comună", de Adrian Păunescu. Valeriu Penișoară, din Huși, este deja un nume. N-au lipsit desigur (cum ar fi putut să lipsească?) nici consacrații Mircea Vintilă („Pe pămînt avem de toate" — unul dintre primele cîntece ale ședinței, moment în care soarele a izbutit să străpungă perdeaua de nori, încălzind la propriu întregul stadion! —, apoi „Lordul John", „Mielul", „Proverbe" și „Bade Ioane"), Doru Stănculescu și Sorin Minghiat („Fără petale",

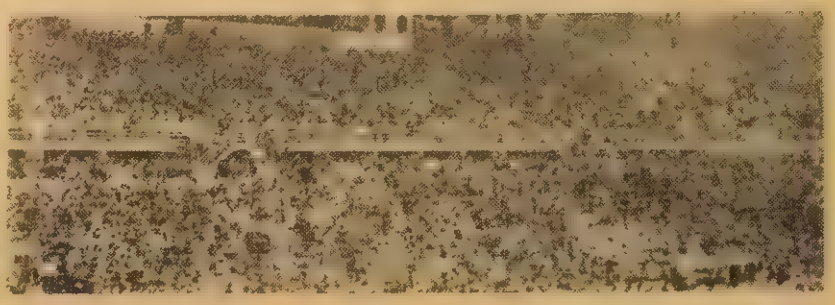

Maria Nagy din Miercurea Ciuc

Victor Socaciu din Brașov, Adrian Duțu din Oradea și Adrian Ivanițchi din Sighișoara

Fotografii de:
GH. AMUZA
A. MIHAILOPOL
ION PREDOȘANU

„Cîntec pentru apele țării"), Victor Socaciu („Oltul", „Dona, Dona"), Valeriu Sterian („Aminture cu haiduci", „Cîntec de oameni") și chiar Evandro Rossetti („Cosma Răcoare", „Vado via" și „Cîntec pentru România"). Mircea Bodolan, Adrian Ivanițchi și Florian Pittiș au cîntat, împreună cu toți ceilalți membri ai cenaclului, la fel de cunoscutele piese „Vînare de vînt", „Omul pădurii", „Ploaia care va veni" și, bineînțeles, „Trăiască România" — reluat în finalul manifestării, din nou cu o participare aproape imposibil de descris în cuvinte și încheiat cu versurile „Trăiască Ceaușescu, partidul și poporul, / Trăiască România, Trăiască tricolorul!".

Programat pentru numai 20 de minute, recitalul susținut de membrii Cenaclului „Flacăra" al Tineretului Revoluționar nu s-a putut totuși încadra în timpul proiectat, manifestarea prelungindu-se, la insistențele tinerilor spectatori, pe mai bine de trei ore de spectacol. A fost desigur o reușită deplină, desfășurată în fața a cîtorva zeci de mii de oameni, în marea lor majoritate tineri sau foarte tineri, o nouă dovadă a faptului că tineretul de azi din România este un mare iubitor al muzicii tinere și al poeziei revoluționare, în concordanță cu aspirațiile lui de progres spre o viață tot mai bună. Desfășurată în chiar spiritul democratic, al libertății de opinie și de creș artistic la care ne îndeamnă însuși secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a 302-a ședință a Cenaclului „Flacăra" s-a dovedit a fi un real moment de vîrf în activitatea sa, unul dintre cele mai reușite spectacole la care am asistat vreodată. Martori sînt de această dată, iată, peste 30 000 de oameni...

DUMITRU GRAUR

Valeriu Penișoară din Huși

Grupul Cetatea din Satu Mare, adică Gheorghe Malner, Mariana Sarba și Doina Pop

Monica Chifor din Brașov

O permanență numită Mircea Vintilă

CONDIȚIA NAȚIONALITĂȚILOR ÎN ROMÂNIA?

Czégé, Maghiar, Szabo

După spusele profesorului Ilie Duvlea, decan al Facultății de agronomie din Timișoara, situația ar fi următoarea: „În mod paradoxal, doar aparent paradoxal, studenții noștri de la cursurile fără frecvență se prezintă la examen mai bine pregătiți decît cei de la cursurile de zi". Cu alte cuvinte, chiar dacă cei din urmă au mai mult timp de studiu la dispoziție, esențial pentru pregătirea unui examen rămîne, alături desigur și de studiul propriu-zis al materiei, nemijlocitul contact cu producția, cu problemele de zi cu zi ale cîmpului, ale zootehniei, ale pomiculturii și viticulturii, ale agriculturii în general. Cu îngăduința dînsului, privim cîteva note din catalogul anului IV „f.f.". *Alexandru Czégé:* Legumicultură — 9, Pomicultură, Viticultură — 7, Genetică — 7, Producerea și păstrarea furajelor — 8, Zootehnie — 9, Istorie — 8; *Teodor Maghiar:* Genetică — 7, Furaje — 8, Zootehnie — 10, Istorie — 8; *Emeric Szabo:* Pomicultură, Viticultură — 9, Genetică — 7, Furaje — 9, Zootehnie — 9, Istorie — 8. Medii anuale pe anul precedent: Czégé — 8,62, Maghiar — 8,25, Szabo — 8,12...

Notele, pentru a respecta adevărul, nu sînt dintre cele mai excepționale, sînt numai foarte bune! Dar cine sînt acești trei: oameni, cum au ajuns studenți (chiar și la fără frecvență) la o facultate de specialitate din Timișoara, ce trebuie văzut „dincolo" de un 7 la pomicultură sau un 10 la zootehnie?! Să-l ascultăm din nou pe profesorul Duvlea: „Anul trecut am făcut, împreună cu studenții anului IV la zi, o excursie în județul Bihor, trecînd pe la Valea lui Mihai, Mădăraș și Salonta. Ce-am văzut acolo, deși cunoșteam o serie de lucruri din auzite, a întrecut orice așteptare. Mîinile de gospodari ai celor care conduc unitățile agricole vizitate, rînduiala și curățenia locurilor, producțiile deosebite și așa mai departe, totul mi s-a părut exemplar, de o deosebită prestanță, cum rar se întîlnește chiar în județul nostru, Timiș, pentru ca să fiu sincer. Vă spun drept, dacă s-ar putea, n-aș refuza să mă duc inginer șef la oricare dintre aceste unități!"

UN C.A.P. ZOO-AGRO, DAR MAI CU SEAMĂ INDUSTRIAL!

„Adeverință: Consiliul de conducere al C.A.P. Salonta adeverește că tov. Czege Alexandru lucrează la C.A.P. și îndeplinește funcția de președinte. Drept pentru care am eliberat prezenta, pentru a-i servi la Institutul agronomic Timișoara, Facultatea de agronomie". Născut chiar în Salonta, din părinți țărani, Alexandru Czégé a absolvit în 1952 Școala medie tehnică agricolă, iar în 1960 a devenit președinte de C.A.P. Rezultatele erau însă foarte slabe, pe măsura nepriceperii președinților anteriori, care nu izbutiseră altceva decît să divizeze colectivul în grupuri și grupulețe de interese diferite și muncă pe aceeași măsură. Czégé a pus însă repede ordine, gîndind atent fiecare hotărîre, cu obiectivitate și principialitate, aprecierile individuale le-a făcut numai după cantitatea de sudoare căzută chiar pe locul de muncă al fiecărui lucrător maghiar sau român, a promovat cu curaj în conducerea unității oameni tineri, ambițioși, care voiau cu tot dinadinsul să meargă lucrurile mai bine, a înțeles disciplină și spirit de muncă exemplare. Astăzi, C.A.P.-ul este cea mai importantă unitate economică a orașului Salonta, posedînd o „avere" de 147 de milioane de lei în proprietate obștească. Realizează o producție globală anuală de aproape 100 de milioane (62 la sută în sectorul zootehnic, 28 la sută în cel vegetal, restul în activități anexe), cifră despre care se speră să fie depășită chiar în cursul acestui an. Profilul C.A.P.-ului este deci zoo-agro-industrial, dar va trebui să remarcăm că întreaga unitate cooperatistă este organizată într-un adevărat sistem industrial, foarte asemănător unei întreprinderi. Numai 36,4 la sută din terenul arabil de la Salonta este format din sol foarte bun, apoi nici clima nu este dintre cele mai favorabile, condițiile generale dezvoltării agriculturii fiind greu comparabile cu cele din Banat sau Bărăgan. Dar, cu toate acestea, începînd din 1975 C.A.P.-ul produce peste 5 000 kg la hectarul însămînțat cu grîu (medie 6 120 în anul trecut) și 4 600 kg/ha la porumb, ultima producție recoltată de pe nu mai puțin de 1 800 hectare, prelînd anual la fondul de stat peste 30 000 de tone cereale și aproximativ 20 000 tone de plante tehnice și legume. Sectorul zootehnic numără 3 500 bovine (între care 1 400 vaci și junince), un rulaj anual de 70 000 de capete de ovine, peste 180 000 de găini; anul trecut producțiile respective au înregistrat cifre record: 4 401 litri pe cap de vacă furajată, 7,9 kg lînă de oaie, 265 ouă de fiecare găină. Alexandru Czégé a avut ideea împărțirii celor aproape zece mii de hectare aflate în patrimoniul cooperativei în mai multe secții și sectoare, fiecare cu personalitate și gestiune aparte. La mături, avînd materia primă recoltată de pe terenurile cele mai slabe, de regulă sărături, se produc anual între 500 și 700 de mii de bucăți, într-un plan de peste 50 de milioane lei, axat în proporție de 80 la sută pe export (Austria, Italia etc.). Paradoxal, „cultura măturilor" devine, prin prelucrare, cultura cu eficiența economică cea mai mare. Aici lucrează timp de 9 luni din 12 pe an mai bine de 120 de persoane, oameni ai muncii, la fel dealtfel ca aceia din construcții, din zootehnie și încă alții, care beneficiază de o retribuție permanentă timp de cel puțin 300 de zile pe an, situație perfect asemănătoare cu cea din unitățile industriale. Prin valorificare la fondul central de stat (valoarea producției marfă este de aproape 80 de milioane lei), C.A.P.-ul realizează integral retribuția muncii, își permite să aloce anual 32 la sută (în loc de 18 la sută, cît este obișnuit, deci aproape dublu!) pentru fondul de dezvoltare al cooperativei, opt la sută merge la fondul de pensii, iar vreo 600 000 de lei pe an reprezintă sporuri de vechime și concedii plătite pentru cooperatori... Cîștigul mediu pentru fiecare lucrător al C.A.P.-ului s-a calculat la 23 600 lei pe an, dar în sectorul zootehnic se cîștigă în jur de 2 500 lei pe lună, ca să nu mai vorbim de fruntașii Ștefan Szabo (care a muls peste o sută de mii de litri de lapte în 1977) sau ciobanul Gheorghe Maior, care au ridicat exact 42 300 și respectiv 44 000 lei anul trecut! Există în perimetrul C.A.P.-ului bihorean 1 500 de motoare electrice de diferite dimensiuni ca și 4 stații de transformare a energiei electrice, între care una de 1 000 kW și trei de 500 kW. Să nu uităm să trecem la... inventar moara de amestecat nutrețuri combinate, cele opt hectare de sere, lucrările de desecări și irigații în valoare de 10 milioane pe 1977 (există deja 2 000 ha irigate în pămîntul cooperativei) și așa mai departe, argumente în stare să ateste o activitate extraordinară, fluentă și extrem de eficientă, așezată pe bazele unei adevărate unități de tip industrial.

În fața unui examen, chiar dacă te numești Emeric Szabo, Alexandru Czégé sau Teodor Maghiar și ești Erou al Muncii Socialiste, emoțiile sînt aceleași cu ale unui student de numai 20 de ani.

Președintele acestui C.A.P., Alexandru Czégé, începuse prin anii '60 cursurile facultății prin corespondență dar destul de curînd, după cum spune, „m-am luat cu munca și n-am mai avut destulă vreme pentru citit". În 1974 s-a anunțat în ziare reluarea cursurilor de fără frecvență și s-a hotărît să-și încerce puterile, intrînd cu o medie „nu prea grozavă", doar 7,49 și ceva, dar pentru dînsul nu notele sau diploma erau lucruri de necesitate, ci cunoștințele, noile cuceriri ale științei agrare, aflate mînă în mînă cu ambiția de autoperfecționare, de aprofundare a meseriei și de lărgire a orizontului. Între timp a absolvit trei ani și a făcut cerere pentru acordarea dreptului de a susține examenele ultimului an „în devans", cum zice, și deci nu peste multă vreme se va alătura și pe hîrtie, nu numai în fapt, celor 13 specialiști cu studii superioare aflați acum în cadrul C.A.P.-ului. Între timp s-au mai petrecut însă o mulțime de lucruri de notat: s-au acordat două titluri de Erou al Muncii Socialiste pentru C.A.P., avînd în vedere producțiile fruntașe din 1974 și 1975, alăturate celor patru înalte distincții, de 3 ori „Ordinul Muncii" clasa I și o dată „Ordinul Agricol" clasa I, iar tot în 1974

La fiecare mie de comuniști din România, unul este din Combinatul chimic „Nitramonia" Făgăraș

— Tovarășe Corneliu Custurea, lucrați aici, la Combinatul „Nitramonia", de 11 ani și sînteți secretar al comitetului de partid. Ce știți precis despre acest combinat, despre oamenii săi, ce ați aflat, și cele aflate au devenit convingeri?

— Combinatul nostru a însemnat pionieratul industriei chimice românești. Practic, aici s-au pus bazele mai multor tinere combinate chimice din țară.

— V-am ruga să fiți concret!

— Este vorba de industria de îngrășăminte chimice, de fibre și fire sintetice, de produse macromoleculare. Dar mai important, așa cel puțin mi se pare mie, este faptul că acest combinat a însemnat o veritabilă și serioasă pepinieră de cadre pentru chimia noastră.

— Vă referiți la cadre de conducere?

— Firește și la acestea. De pildă, actualul ministru al industriei chimice, tovarășul Florescu, a fost directorul general al Combinatului „Nitramonia" din Făgăraș. Dar tot atît de bine pot afirma că aici s-a format o mare parte a personalului muncitor dintr-o serie de mari sau mai mici combinate chimice ale țării. Cred că unii vor citi și cu plăcere și cu nostalgie aceste rînduri despre tinerețea lor romantică și revoluționară. Despre satisfacțiile profesionale și sufletești pe care le-au avut.

— Să nu ne grăbim, să așteptăm ca acest interviu să apară. Dar dacă ei au avut aici atîtea satisfacții, de ce au plecat?

— Nu vă supărați, dar întrebarea dumneavoastră echivalează cu: tovule, ai un copil, ce ți-a trebuit al doilea sau al treilea? Vedeți, lăsînd gluma la o parte, aici, la noi, se produc cirea 80 la sută din produsele unicate ale industriei chimice românești. Dar nu producem oameni care să nu înțeleagă faptul că trăiesc în România, chiar dacă temporar sau definitiv pe buletinul lor de identitate la adresă figurează cuvîntul Făgăraș.

— Desigur, lucrurile sînt acum clare. Vreau să vă întreb altceva. Banal dar adevărat pentru acest oraș se poate acredita ca valabilă expresia „Toate drumurile duc la combinat". Combinatul este esența vieții de aici, este rațiunea sa de existență. Chiar și întreprinderea vecină și prietenă s-a născut după combinat, urmîndu-i plină de fidelitate viața și istoria. Dar pentru județul Brașov ce înseamnă existența Combinatului „Nitramonia"?

— Răspunsul la această întrebare nu este chiar ușor. În primul rînd facem parte dintr-un județ puternic industrializat. În al doilea rînd cifrele absolute par mici.

— Dacă nu cumva și sînt.

— În anul 1977, producția combinatului reprezenta 2,7—3 la sută din cea a județului. Anul acesta participarea noastră la angajamentul ce și l-au asumat oamenii muncii din județ înseamnă 8 la sută. Oricît vi s-ar părea de ciudat este aici un raport clar între cantitate și calitate.

— Ciudat nu mi se pare, dar v-aș ruga să exemplificați.

— Practic, în fiecare cincinal combinatul și-a dublat capacitatea. V-am spus că 80 la sută sînt produse unicat pentru industria chimică românească. Deci cifrele au o încărcătură calitativă extraordinar de importantă. Colectivul nostru de muncă a știut să se mobilizeze exemplar spre a realiza, cu un înalt grad de conștientizare, angajamentul asumat cu ocazia vizitei de lucru a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

— Nu de puține ori, și în acest fel mă și autocritic, expresia „mobilizare exemplară" nu are acoperire în fapte. Mă refer la cuvîntul scris, la ușurința, citeodată, cu care noi, ziariștii, o folosim. Deci: ce a însemnat mobilizarea exemplară de care ați pomenit?

— Am făcut tot ceea ce am promis. Și am promis lucruri importante, lucruri care la vremea aceea nu se făceau. Știam că ne așteaptă greul, neprevăzutul, dar mai știam că la noi se petrece un fapt deosebit de emoționant. La fiecare mie de comuniști din țară, unul dintre ei lucrează acum la Combinatul „Nitramonia" din Făgăraș.

— Se știe că munca din acest combinat nu este una dintre cele simple, dar cu ochiul liber se pot vedea destul de multe femei. Pot face ele față de fiecare dată, sau fac față cu îngăduința binevoitoare a bărbaților?

— Prin intrarea în funcțiune a unor secții noi, prin modernizarea celor existente numărul femeilor a crescut în mod necesar. Ar mai fi un motiv de ordin sentimental. În Făgăraș, și cred că nu numai aici, femeia își urmează bărbatul nu numai la promenadă, ci și la locul de muncă. Și apoi nu am fost niciodată de acord cu optica aceea potrivit căreia femeia trebuie să se ocupe de sectoarele auxiliare și de cele legate de controlul calității. Efortul pe care-l face femeia nu trebuie să-i distrugă feminitatea și nici nu trebuie s-o umilească. În conformitate cu nomenclatorul de meserii accesibile femeilor s-ar ajunge în combinatul nostru la o ponderе de 18,58 la sută femei. Însă prin măsurile luate de comitetul oamenilor muncii s-a putut atinge ponderea de 36,55 la sută.

— Două întrebări. Soția dumneavoastră unde lucrează? În ce proporție sînt reprezentate femeile în comitetul oamenilor muncii?

— A, e simplu. Soția mea, Minodora, lucrează în combinat. În comitetul oamenilor muncii sînt prezente în proporție de 30—40 la sută. Mulțumit?

— Dar în rîndul membrilor de partid?

— 26 la sută.

— În oraș există, o știu, vechi localnic fiind, un club „Femina". Ați fost vreodată pe acolo? Ce se discută pe acolo?

— Am fost invitat de cîteva ori. Se discută despre copii și frumusețe.

— Și cînd aceste atribute lipsesc, ce se întîmplă?

— Credeam că v-am spus. Se discută!

— Fiindcă veni vorba de femei și fiindcă ați făcut o glumă, după opinia noastră remarcabilă, mi-aș permite ca gîndindu-mă la vechea afirmație „nestatornicie este numele tău, femeie!" să vorbim despre fluctuația cadrelor.

— Factori naturali: plecări la armată și la pensie. Sosirea noilor absolvenți. Se mai poate vorbi de o fluctuație internă, aceea legată de punerea în funcțiune a noilor instalații. Aici avem un principiu: „Instalațiile noi trebuie puse în funcțiune de oameni buni și vechi". Fluctuație artificială nu avem pentru simplul și bunul motiv că ajutăm omul și să obțină locuința și să-și încadreze nevasta, și îl ajutăm cînd naturalele fenomene ale vieții nu-l

IATĂ TREI EXEMPLE CARE VORBESC DE LA SINE

„Aici erau numai dune și nisipuri spulberate, precizează Emeric Szabo. Azi, după ce le-am învins, numai la export trimitem peste 4 500 de tone fructe în livrări recoltă"...

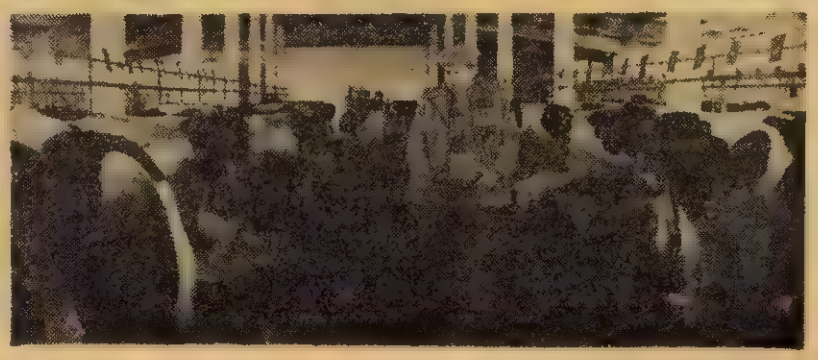

„La Zootehnie, susține Alexandru Czégé, desigur că am avut și eu destule de spus!"

Alexandru Czégé a devenit, la rîndul său, Erou al Muncii Socialiste. Președintele nu este un om deosebit de volubil, lasă mai cu seamă faptele să vorbească pentru dînsul, iar facultatea a înțeles-o de la început mai mult ca o motivație pentru a citi mai mult, deloc ca un scop în sine. Are un singur copil, o fată care acum este în anul al doilea tot la o facultate de agronomie, dar la Cluj-Napoca, iar cînd vorbim despre note scoate cuminte din buzunar un carnet cu coperte albastre un carnet simplu de student. La ultima sesiune a obținut 10 la Filozofie, 10 la Practică (e normal, nu ?!) și 7 la Botanică — sînt și unele materii la care s-a descurcat mai greu, dar desigur despre zootehnie sau producerea furajelor, chiar despre sectorul vegetal are singur multe de spus. Iucruri evidente din însăși activitatea cooperativei pe care o conduce de peste 17 ani ! Mărturisește că nu-i place să lipsească de acasă, cînd are examen se scoală dimineața la 4, pleacă la 5, la 8 e la Timișoara, susține examenul și apoi se întoarce imediat la Salonta pentru ca după-masa să muncească pînă spre seară, făcînd să nu-i fie simțită deloc lipsa, nici măcar o singură zi.

„CHIAR DACĂ AVEM AGRICULTURA ÎN SÎNGE, DE ȘCOALĂ TOT ESTE NEVOIE !"

În vreme ce noi admiram impresionanta „întreprindere agricolă" din Salonta, colega noastră Elena Ghera vizita C.A.P.-ul din comuna Mădăraș, aflat la numai trei kilometri distanță. Aici există o cooperativă mai mică (numai 3 200 hectare), dar cu rezultate la fel de bune. Producția globală anuală depășește 60 milioane de lei (din nou cu accent pe zootehnie — 60 la sută din producție). La Mădăraș se pot număra 1 500 taurine, 5 000 de oi, 1 200 000 de pui pentru carne, cu precizarea că în anul 1980 cifra va crește la 4 milioane ! De asemenea, 6 hectare de sere, ateliere de fierărie, tîmplărie, rotărie, mecanică și așa mai departe, într-o avere obștească de 50 de milioane de lei. Președintele C.A.P.-ului, Teodor Maghiar, nu-i un om lesne de prins, așa cum avea să se convingă colega noastră.

— Tovarășe Maghiar, văd că sînteți pe picior de plecare, dar aș vrea totuși să stau de vorbă cu dumneavoastră. Ce propuneți ?

— Propun să mă însoțiți, mergem pe la oameni.

— Îmi pare rău că am pierdut ședința...

— Care ?

— Ședința de împărțire a sarcinilor, pe care ați ținut-o de dimineață...

— Ședințe de felul acesta facem o dată pe săptămînă ; zilnic facem doar realizarea sarcinilor. Și tot zilnic trec pe la fiecare sector, dau îndrumări : așa că n-ați pierdut nimic. Ați cîștigat ! De fapt, pe dumneavoastră nu v-au plictisit de-acum ședințele ? Pe noi, chiar ne încurcă... Sarcinile se împart săptămînal, pe om, și fiecare știe cum să-și organizeze munca, fiecare e *specialist* în ceea ce face. Sîntem bătrîni și avem' destulă experiență.

— Cît de „bătrîni" sînteți ?

— Din 'patrușnouă.

— De cînd sînteți președinte ? De cînd Erou al Muncii Socialiste ?

— Președinte sînt de la înființare, iar „Erou" din 1961. Dar Cooperativa agricolă de producție Mădăraș deține acest titlu din 1955, cînd am fost fruntași pe țară la producția de sfeclă, obținînd atunci, în 1955, pe pămînt neirigat, 63 000 kilograme sfeclă la hectar. Așa că nu trebuie să vă mire că le-am spus oamenilor „specialiști", fiindcă într-adevăr la Mădăraș cooperatorii au aflat secretul recoltelor bune și foarte bune. Și acum, haideți să mergem.

Peste drum de sediu, lîngă o șheretă unde se vindea salată verde, se vindeau și pui. Aici, președintele ne spune : „Și pui și salata sînt producție proprie. De la sere culegem zilnic 1 500 căpățîni de salată, asta deocamdată, pînă apar rosile, varza și ardeii ; iar despre pui, anul trecut am livrat 1 500 tone de carne la stat. Ceea ce înseamnă bani buni !

— Cît cîștigă un om de-al dumneavoastră ?

— Cîștigul mediu al unui cooperator este de 22 000 lei pe an, iar al unui zootehnist 32 000.

Intrăm în centrala termică : șapte cazane uriașe încălzesc 40 de vagoane de apă, destinate climatizării serelor. Aici, brigadierul Vasile Hașiș este anunțat să mai aducă salată la chioșc. Trecem apoi într-un atelier de bobinaj — o raritate la un C.A.P. ! — unde-l întîlnim pe Alexandru Naghi, care lucrează aici de 15 ani, întreținînd cele 400 de motoare ale complexului avicol și ale secțiilor aferente. De aici mergem la animale. În anul 1976 sectorul zootehnic de la Mădăras a obținut locul al doilea pe țară pentru producția de lapte. Președintele se adresează mulgătorului Ioan Sipos, un alt „bătrîn specialist" al cooperativei :

— Nea Ioane, ia zi-mi ceva de „fetele" dumitale, să audă și dînsa.

— Ce să zic ? Le cresc ca la carte. Vedeți, au și fișe personale. Astea două — „Mamaia" și „Nana" — sînt de-o seamă, născute în '74. Prima a dat anul trecut 4 573 litri de lapte, cealaltă 4 724.

Ieșim și facem un lung ocol prin comună. Majoritatea caselor, aflăm, sînt reconstruite din temelii. Mădărasul era un sat sărac, cu multe case acoperite cu paie, dar astăzi comuna este dintre cele frumoase, în care se vede mîna gospodarilor pricepuți.

— Cine vă face casele pe aici ? întrebăm.

— Înainte venea un pensionar din Salonta, zidar de meserie ; acum avem noi zidarii noștri calificați, dulgheri și chiar instalatori. Dacă mergeți dincolo de școală, veți vedea una dintre echipe lucrînd la ridicarea unui bloc. Va cuprinde mai multe apartamente, la parter și la etaj, și este planificat să fie gata în luna iulie.

— Tovarășe Maghiar — vrem noi să-l luăm prin surprindere — ce v-a venit să vă înscrieți la facultatea de agronomie ?

— Eu știu ? Timpurile, poate. E greu să mai faci față astăzi fără cele mai înalte cunoștințe. Noi, cum v-am spus, ne mîndrim că avem deja „agricultura în sînge", dar asta tot nu mai este suficient ! Fără școală, vreau să spun adică fără cea mai înaltă școală, facultatea de exemplu, nu se mai poate merge înainte. Iar a merge înainte a fost și este mereu țelul nostru.

CUM UN PĂMÎNT PĂCĂTOS POATE DEVENI FERMA „NISIPUL DE AUR"...

De la Salonta la Valea lui Mihai sînt peste o sută de kilometri, dar pămîntul din punct de vedere al fertilității nu se schimbă prea mult în bine. Peste 2 500 de hectare din custodia I.A.S.-ului de aici sînt situate pe nisipuri zburătoare. Pe vremuri, înainte de venirea directorului Emeric Szabo, aceste „pămînturi" erau destinate culturilor de cereale, în special secară. Dar nu se obțineau decît 500—600 kg la hectar, față de aproape 2 500 pe alte terenuri, să le spunem normale. Astăzi, cînd oamenii au răsturnat dunele de nisip formate de sute de ani, au nivelat pămîntul pentru a face loc tractoarelor, pe o mie de hectare se produc mere (ionatane în special), pe 200 piersici, iar alte cîteva zeci sînt destinate vițel-de-vie. A fost nevoie, e adevărat, de „mutarea" a peste un milion și jumătate de metri cubi de pămînt — un „pămînt" alb la culoare, nisip în cea mai mare parte de vreme ce conține 87 la sută cuarț ! Și totuși, de pe aceste terenuri a livrat I.A.S.-ul aproape 10 000 de tone de fructe la fondul de stat în 1977 ! Valoarea producției globale atinge 142 de milioane de lei, dar să reținem că la 1 000 lei investiții de la stat, I.A.S.-ul nu cheltuiește decît 880—900 lei, restul devenind beneficiu net al întreprinderii, adică în jur de cinci milioane pe an. Există aici 19 ferme, foarte bine specializate, și 5 sectoare de deservire. La cereale, pe terenuri medii, se fac 4 000—4 100 kg la hectarul cu grîu și 5 500—6 200 kg la porumb hibrid, adică o lucrare mai migăloasă, dar și mai rentabilă. Unitatea livrează în jur de 4 000 litri lapte de vacă în medie pe an, 500 tone carne bovine, 90 tone de lînă „Merinos transilvănean", 3 000 tone semințe porumb hibrid, vinde anual circa 600 de tineret bovin pentru reproducție și 2 500 animale pentru prăsilă, ca și 3 000 capete porcine. I.A.S.-ul are deci un profil mixt, dar să reținem că orientarea producției sale este mai cu seamă spre activitățile cele mai rentabile, întrucît un animal de prăsilă este cu 50 la sută mai valoros decît unul obișnuit, pentru carne, iar un kilogram de semințe porumb hibrid de circa două ori-două ori și jumătate decît cel pentru mălai. La fel cu oaia de prăsilă, la fel cu sectorul pomicol, activități în cadrul cărora cel în jur de o mie de „muncitori agricoli", cum le spunea directorul Szabo, români și maghiari laolaltă, înfrățiți în muncă și în stăruitoarea lor dorință spre mai bine, depun cele mai stăruitoare eforturi. În 1972, I.A.S. Valea lui Mihai a fost decorat cu Ordinul Muncii clasa I.

Emeric Szabo este de loc din Sălard și nu-i este rușine să spună că „tatăl meu a fost slugă la moșier, dar a avut grijă să ne bată pe toți, cîți copii eram, ca să facem măcar șapte clase !" A fost șef de fermă la Tămășeu, dar în 1952, cînd a absolvit școala medie agricolă și a devenit unul dintre cei mai „învățați" oameni ai satului, i s-a propus să treacă director la I.A.S., la Valea lui Mihai. Nu prea i-a surîs ideea la început, dar iată că astăzi s-au împlinit mai bine de 25 de ani de cînd se luptă cu pămînturile din aceste locuri. Nu-i mai puțin adevărat că între timp, așa cum am amintit și la Alexandru Czégé, și la Teodor Maghiar, s-au mai întîmplat o serie de lucruri, a devenit Erou al Muncii Socialiste, este deputat în Marea Adunare Națională și vicepreședinte al Comisiei pentru agricultură, silvicultură și gospodărire a apelor... La 52 de ani, pe care-i împlinește în iunie, are desigur în spate o viață de muncă, nu lipsită de satisfacții, într-o meserie pe care, susține, ar asocia-o cu... mecanica fină ! „Agricultura, zice, nu-i inginerie generală ; în ea trebuie să cunoști toate dedesubturile, toate chichițele meseriei". Cu școala absolvită, și cu priceperea dobîndită de-a lungul anilor poate s-ar fi putut descurca și pe viitor, la cei 25 de ani ai săi, ca director, numai că zice : „Funcția de director nu există numai pentru că e creată de societate, ci pentru că acolo trebuie să lucreze omul care are cel mai bun răspuns într-o anumită problemă, care poate să soluționeze, să rezolve indecizia celorlalți. La noi, deciziile au dealtfel întotdeauna caracter tehnic — altfel nu se poate !". Este pe deplin conștient că altfel nu se poate, că „viața merge înainte și nici o forță, nici măcar vechimea nu poate să mențină prestigiul tău ca director, dacă nu ții pasul cu evoluția tehnicii dintr-un anumit sector, fie el și cel al agriculturii !". Așa a ajuns la facultatea din Timișoara, în același an cu mai tinerii Czégé și Maghiar, toți trei cetățeni români din Bihor, toți trei fruntași în muncă și cu rezultate excepționale dar încă nemulțumiți de ei și de ceea ce au făcut pînă acum. „În general, mai spunea, nu-mi place să trăiesc fără un program. De cum mă scol, pînă adorm, trebuie să am ceva stabilit. De obicei mă culc pe la zece seara și mă trezesc foarte de dimineață, pe la trei-trei și jumătate. Atunci am luat obiceiul să citesc. Iar acum, de cînd cu facultatea, tot atunci învăț pentru examene".

Emeric Szabo are numai un șapte la Genetică (așa cum au și ceilalți doi), pe care o consideră „la fel ca Anatomia pentru medicină, adică baza !", iar la Legumicultură nu s-a prezentat : „S-a întîmplat ca examenul să se țină tocmai în „Ziua recoltei" și am fost la Pitești, unde am luat dealtfel cuvîntul" ; despre nota de 9 la Pomicultură și Viticultură vorbesc suficient recoltele obținute pe nisipurile zburătoare, numite azi Ferma „Nisipul de aur" (de unde se exportă anual peste 4 500 de tone de fructe), la fel și despre notele mari de la Zootehnie și Producerea furajelor. Cu o medie generală de peste opt, a cerut permisiunea să se prezinte la examenele ultimului an. Nu peste mult, I.A.S.-ul din Valea lui Mihai va avea un director licențiat, pe lîngă faptul că încă de pe acum are chiar directorul pe care-l merită !

★

Aceasta este povestea adevărată a celor trei studenți mai vîrstnici ai ultimului an al Facultății de agronomie din Timișoara, trei conducători ai unor unități agricole dintre cele de frunte, trei Eroi ai Muncii Socialiste, trei cetățeni români de naționalitate maghiară, trei viitori ingineri agronomi. Poveste scrisă desigur și pentru alții...

DUMITRU GRAUR ■

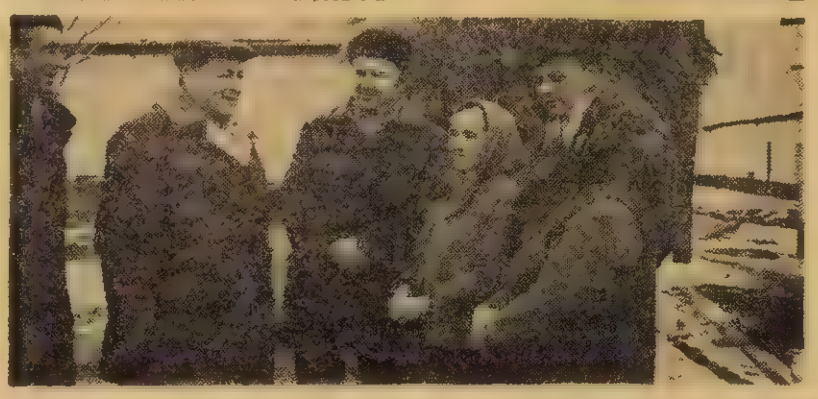

„Mergem pe la oameni", zice Teodor Maghiar — și dealtfel chiar așa se întîmplă.

---

ocolesc. Are omul un necaz, noi, comitetul de partid, comitetul oamenilor muncii, conducerea îi stăm alături.

— Ce raporturi aveți dumneavoastră cu tovarășul director al combinatului, inginerul Teodor Șuteu ?

— Este o întrebare la modă.

— S-ar putea să fie, dar vă rog să-mi răspundeți !

— Raporturile noastre sînt concretizate în rezultatele din producție. Atît timp cît acestea sînt bune — și sînt — raporturile noastre sînt subordonate țelului final al colectivului. Sîntem amîndoi oameni politici care aplică principiile partidului din care facem parte — Partidul Comunist Român.

— Cît de important este faptul că sînteți și secretar al comitetului de partid și inginer ?

— Ca să fiu scurt, pot spune că mă ajută să iau hotăriri în cunoștință de cauză.

— Mai scurt puteți formula acest răspuns ?

— Mai scurt nu pot, dar mai nuanțat da. Mă ferește de soluții în necunoștință de cauză.

— Vă puteți imagina orașul Făgăraș fără existența combinatului ?

— Firește. Ar fi rămas la nivelul unui tîrg din anul 1955.

— Sînt făgărășean prin naștere și sînteți făgărășean prin adopțiune. Ce admirați cel mai mult la personalul muncitor din Combinatul „Nitramonia" ?

— Sînt serioși și buni gospodari. Sînt tenace. Orgoliul și mîndria locală îi determină să rezolve sarcinile în bune condiții. De multe ori am impresia că nici unul nu uită că orașul lor este în centrul țării.

EUGEN SECELEANU ■

În revista FLACĂRA din 6 aprilie a.c. a apărut articolul „Negru Vodă a existat ?" Acest articol mi-a amintit de existența unei cetăți existente pe teritoriul satului Breaza de Făgăraș, județul Brașov, atribuită de localnici lui Negru Vodă ; ei au găsit în preajma cetății monede dacice care se află în prezent la Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România. Din informații am înțeles că nu s-au făcut săpături arheologice la această cetate pentru a aduce noi date privind existența dacilor pe aceste meleaguri, cît și a voievodului Negru Vodă. Menționez că această cetate este așezată pe unul din frumoasele trasee turistice de pătrundere în munții Făgărașului, respectiv spre cabana Urlea și Lacul Urlea. Eventualele săpături arheologice, posibilele noi descoperiri ar stîrni interesul istoricilor cît și al turiștilor ce străbat această zonă neasemuit de frumoasă a patriei noastre. **(Gheorghe Ostăcioaia, București)**

Din partea Consiliului popular al municipiului București :

„Referitor la articolul „**Meditații, dar mai ales lecții usturătoare pentru naivii de ocazie**", publicat în revista FLACĂRA din 23 februarie a.c., vă comunicăm următoarele : urmare cercetărilor efectuate, s-a procedat la recalcularea impunerii pe anul 1977 și la impunerea pe anul 1978, conform prevederilor Decretului 153/1934, a veniturilor realizate din meditații, vînzări de conspecte, analize dactilografiate etc., de către numitul GEORGESCU EUGEN RADU domiciliat în strada Berzei nr. 48, apartament 2, sector 7; totodată, pentru nedeclararea în vederea impunerii a exercitării activității sus-menționate, G.R. a fost sancționat conform prevederilor H.C.M. 66/1972".

Din partea Consiliului popular al sectorului 4 :

„Ca urmare a scrisorii cititoarei **Niculina Albu**, domiciliată în strada Florilor nr. 21, prin care a solicitat rezolvarea situației locative, vă comunicăm următoarele : cererea sa a fost aprobată și i s-a întocmit înștiințare pentru spațiul de la aceeași adresă, rămas disponibil prin plecarea familiei Pîrvulescu".

Vă scriu aceste rînduri în numele locatarilor și al copiilor acestora din blocul Y.2, scara 3, strada M. Eminescu din municipiul Turnu Măgurele. De la darea în folosință a acestui bloc, instalația sanitară a fost montată necorespunzător de către constructor, fapt ce a făcut ca subsolul blocului să fie în permanență inundat de reziduuri menajere care se scurg din instalație, fenomen ce face ca în permanență să existe aici un grav focar de infecție, un permanent și insuportabil miros atrăgînd muște și tîntari etc. Am făcut demersuri la E.G.C.L. Turnu Măgurele, care nu ne-a dat nici un ajutor, specificînd că nu întreprinderea în cauză răspunde de această stare de lucruri ci acel care au construit blocul respectiv. Am făcut demersuri și în acest sens, nimeni însă nu ne dă o mînă de ajutor pentru a se lichida neajunsurile arătate mai sus și care afectează sănătatea celor ce locuim aici. **(Scrisoarea este semnată de 10 locatari)**

Din partea Direcției Generale Comerciale, I.C.L. Alimentara sectorul 5 :

„Referitor la sesizarea apărută în revista FLACĂRA din 30 martie a.c., prin care se semnalau o serie de deficiențe în funcționarea centrului tip C.V.A. din cadrul Complexului Berceni Sud I, vă comunicăm următoarele : scara improvizată din lăzi de lemn a fost înlocuită cu alta construită din cărămidă și ciment. Totodată, se execută lucrări de extindere a spațiului de depozitare prin amenajarea unui tarc. Cu ocazia analizării muncii făcute în cadrul grupei sindicale de la această unitate, au fost criticate aspectele prezentate de dumneavoastră și s-a indicat lucrătorilor să utilizeze întreg timpul afectat funcționării centrului, atît pentru achizițiile de la populație, cît și pentru stivuirea, sortarea ambalajului, atunci cînd centrul este blocat".

Consultînd listele de lectură suplimentară pentru elevii din ciclul gimnazial — iar constatarea își menține în bună parte valabilitatea și în cazul învățămîntului liceal — se poate lesne ajunge la concluzia că acestea sînt judicios întocmite, adresîndu-se, cu oarecare excepții, unor scrieri reprezentative din patrimoniul literaturii naționale și universale. Dificultățile încep din momentul în care solicitînd anumite lucrări de la biblioteci, sau instituții similare din sistemul așezămintelor culturale, ești tratat în unele situații cu... refuz. Și aceasta nu fiindcă bibliotecarii n-ar voi să-și sporească numărul cititorilor sau cel al cărților difuzate. Deși nu mi-am propus să realizez o veritabilă investigație, stabilind de cînd datează ultimele ediții ale unor lucrări precum „Apus de soare" de Dulavrancea ; „La Medelenî" de Teodoreanu ; „Setea" de Titus Popovici sau „Bătrînul și marea" de Hemingway — spre a ne referi doar la unele recomandări pentru elevii clasei a VIII-a — este cert că astfel de cărți se procură cu neîngăduite și surprinzător de multe greutăți. Cred că în atenția forurilor în drept ar trebui să stea permanent această problemă, pentru că atît tirajele cît și ritmicitatea în care apar lucrări esențiale și de strictă necesitate elevilor nu sînt încă planificate în mod corespunzător. **(Prof. Alexandru Bârsescu, Reșița)**

În urmă cu cîțiva ani, în microraionul nostru, strada Lăcrămioarelor, din cartierul Gheorgheni — Micro IV — Cluj-Napoca, a fost dat în folosință un complex comercial botezat „Diana". Acesta pune la dispoziția populației mărfuri alimentare. Înainte de intrarea în funcțiune a sa, complexul promitea a avea o măcelărie sau o unitate tip gospodina, spre surprinderea noastră ne-am trezit însă cu o cofetărie ; ne-am zis, e bună și asta... Propunerea noastră ar fi următoarea, și venim în acest fel și în întîmpinarea părerilor ziarului local „Făclia", care a criticat spațiul extrem de mare în care funcționează cofetăria, de fapt fosta cofetărie, acum transformată în... bufet : întrucît la o distanță de numai 300 metri funcționează Școala generală nr. 16, cu peste 2 000 de elevi. Pe lîngă actualul bufet „Becas" s-a înființat un fel de cantină-restaurant, cu cîteva mese, unde servesc masa un număr foarte mic de elevi, dar care în schimb au ce vedea... ! Propunem ca cei în drept să analizeze posibilitatea ca actualul bufet să fie transformat fie într-o unitate gospodina, fie într-o adevărată cantină-restaurant pentru copii. **(Gavril Hădărău, Cluj-Napoca)**

Au trecut peste 3 luni de zile de la apariția scrisorii mele în FLACĂRA — numărul din 5.01.1978 — și constat cu înfrigurare că nici acum organele în drept nu vor să elucideze dacă hotărîrea nr. 2 814 din 19.07.1976, luată de Judecătoria sectorului 6 în cazul sesizat de subsemnatul, aparține ea oare ei cu realitatea socialistă, sau îngăduie unor indivizi să-și însușească anumite sume de bani fără prestare de muncă. Cazul se referă la pretențiile satisfăcute locatarului Anton Ursu de a fi despăgubit cu suma de 4 000 lei pentru trecerea unor țevi de calorifer prin apartamentul său, deși expertiza întreprinsă **de însăși judecătoria respectivă** a stabilit că repunerea apartamentului în starea inițială nu putea costa mai mult de 1 100 lei. Sînt convins că această hotărîre a nedreptățit 5 oameni cinstiți și a părtinit pe unul pe considerentul că este de profesiune jurist. În acest sens revin, rugîndu-vă a publica rîndurile de mai sus. **(Sandu Tănase, strada Mihai Vodă nr. 13, București)**

Sîntem un grup de locatari de la etajele 8, 9 și 10 ale blocului Suceava 7, scara C, din municipiul Botoșani. Locuim în acest bloc din luna mai 1977 și am beneficiat de apă caldă de 2 sau 3 ori pe săptămînă pînă în octombrie anul trecut. De atunci nu avem apă caldă la etajele superioare, deși am sesizat în nenumărate rînduri Asociația de locatari nr. 20, de care aparținem, și personalul centralei care deservește blocul nostru. În aceeași situație sînt și vecinii noștri de la scările A, B și D. **(Scrisoarea este semnată de un număr de 9 locatari)**

Din aprilie 1973 — zi în care în Galați s-au deschis porțile marelui magazin universal MODERN — la etajul patru al edificiului funcționează o braserie. Tot de atunci **nu funcționează** liftul afectat acestei braserii, mai exact există doar casa liftului, acesta din urmă, nemontat fiind, este acum descompletat. Noi, cele 20 de lucrătoare ale braseriei, am încercat în mai multe rînduri, prin șefa noastră de unitate, am așteptat soluționarea, dar degeaba. Transportăm lăzile cu sticle în brațe, apoi, obosind, sîntem nevoite să le tîrîm pe trepte, multe se sparg etc. Poate că prin publicarea acestor rînduri, conducerea I.C.S.A.P.-Galați va binevoi să ne dea o mînă de ajutor. **(Semnează Adriana Vasiliu, împreună cu două colege de la braseria magazinului MODERN din Galați)**

Noi, locatarii celor 10 case ce alcătuiesc străduța Paris din centrul Ploieștiului, sîntem, de mai bine de un deceniu, victimele intensei poluări fonice produse de vehiculele I.T.P. Pentru că pe această străduță, nu mai lungă de 80 m, oprește zilnic vreo 500 autobuze, avîndu-și aici capul de linie 3 trasee urbane, 4 trasee interurbane și 7 sau 8 în convenție. După aceste cifre credem că nu mai trebuie adăugat nimic pentru ca oricine să-și poată lesne imagina ce vacarm și ce aer irespirabil avem pe stradă și în case. Din anul 1969 tot trimitem plîngeri forurilor de resort, fără a primi alt răspuns (atunci cînd primim vreunul !) decît că... problema se va rezolva. Uneori se fixează și termene, bunăoară, trimestrul I al anului 1977. Se mai întîmplă ca I.T.P., sau alte foruri locale competente să preconizeze și cum se va rezolva problema străzii Paris, pentru ca apoi tot ei să ne răspundă că respectivele soluții nu sînt realizabile din diferite motive, de pildă că ar fi neprofitabile. Ne întrebăm totuși pînă cînd... ?! **(Semnează Gheorghe Coltofeanu și alți 12 locuitori ai străzii Paris din Ploiești)**

În ziua de 22 aprilie 1978 a avut loc un eveniment deosebit în viața și activitatea oamenilor muncii de la Fabrica de materiale refractare din Dej — Turda, care a constat în sărbătorirea tuturor celor care au împlinit 25 de ani de muncă neîntreruptă în fabrica noastră, virstă pe care au împlinit-o un număr de 57 de oameni ai muncii. La festivitate au participat cei sărbătoriți, împreună cu familiile, precum și invitați din partea Comitetului municipal de partid precum și din partea forului tutelar, C.L.M.R. Turda. Pentru activitatea îndelungată în aceeași unitate, Comitetul sindical a înmînat în mod simbolic cîte o cupă din cristal celor cu vechimea cea mai mare — respectiv Rudolf Heim și Maria Marchievici — precum și cele mai tinere în fabrică, tovarășa Valeria Mureșan. Tuturor veteranilor li s-a înmînat și cîte o plachetă simbolică marcînd 25 de ani de muncă neîntreruptă în această fabrică. **(Scrisoarea este semnată de către directorul întreprinderii, secretarii P.C.R. și U.T.C., precum și de președintele comitetului sindical)**

Deși locuiesc în Drobeta-Turnu Severin, aș vrea să sesizez un aspect de pe litoral, și anume din Eforie Nord, ne scrie tovarășul **I. Gâban.** Este vorba de niște instalații defecte, sau poate de mentalități defectuoase ale unora, nu am de unde să știu. Am constatat doar următoarele.

Cam în fiecare zi după prînz, apele mării din dreptul plajei Belona, pe o distanță de 4—5 km se umplu cu gunoaie în cantități atît de mare, încît baia devine imposibilă. Nu mai găsești un metru pătrat de apă în care să nu plutească fulgi de pasăre, mucuri de țigară, ouăle de crapă și de oaie și alte „sortimente" la fel de dezgustătoare. Poate că provin de la bucătăria vreunui restaurant, nu știu ce să cred, dar știu că se impun măsuri urgente pentru ca măcar începînd cu sezonul estival care se apropie, plaja Belona, una dintre cele mai frumoase plaje de pe litoralul Mării Negre, să fie scutită de acest neajuns.

Din partea Comitetului de partid al sectorului 6 al municipiului București :

Cazul tovarășului **Ștefan Alexandru** a fost cercetat de către noi, iar solicitările făcute au fost rezolvate favorabil. Petiționarului i s-a aprobat cumpărarea unui apartament, proprietate personală. În prezent este mutat în locuința nou cumpărată. De asemenea, începînd cu data de 3.III.1978 tovarășul Ștefan Alexandru a primit decizia de inginer stagiar anul II de activitate.

Înainte v-am trimis o scrisoare cu rugămintea de a se interveni la M.E.F.M.C. pentru ca acesta să preia pădurea Grosarea, proprietate a I.A.S. Drăgășani numai cu numele, unde, subliniam, se fură ca în codru și se braconează la căprioare. Vă trimit acum două adrese — primite din partea întreprinderii agricole de stat Drăgășani și Inspectoratului silvic județean Vîlcea — care se bat cap în cap. Una infirmă cele sesizate de mine, cealaltă le confirmă. Organele silvice confirmă de pildă braconajul ; însăși soția mea a găsit picioare — copite — de căprioară. În rest însă nu s-a luat nici o măsură. **(Mircea Zăvoianu, Prundeni — Vîlcea).**

Mă numesc **Vetalci Dan** și locuiesc în Constanța, str. Prelungirea Liliacului nr. 4, bl. C 1, et. I, ap. 7. Vă scriu aceste rînduri în speranța că astfel voi reuși, în sfîrșit, să-mi recapăt cei 200 lei dați ca aconto pentru o comandă de jaluzele numitului Buzaș Imre. În schimbul banilor, am primit nota de comandă nr. 4 din 9.06.1976 pe a cărei ștampilă se poate citi : „Confecții jaluzele Aut. nr. 61976 Buzaș Imre Comuna Săcuieni 105 jud. Cluj". De jaluzele nu mai am nevoie deoarece între timp mi-am făcut altele.

Mă numesc **Gheorghe Surugiu**, locuiesc, cu domiciliul flotant, în orașul Bicaz, cartierul Dodeni, bl. B 4, scara E, ap. 2, și cu domiciliul stabil în orașul Pitești, str. Oituz, cartierul Războieni, bl. C 9, scara D, ap. 11. Din data de 14 septembrie 1977 am început să întocmesc actele pentru schimbul de locuință cu tovarășa Teodora Coțescu, o bătrînă fără sprijin în virstă de 60 de ani. Eu lucrînd la I.M.I.A. București de aproape 10 ani, am obținut un apartament prin spațiul locativ, în Pitești. Fiind transferat la cererea mea cu serviciul la Fabrica de ciment Tașca, am început să facem dosarul pentru schimb de locuință, Pitești — Piatra Neamț, de unde sînt eu de loc. După ce organele de conducere de la Spațiul locativ Piatra Neamț s-au consultat cu cele din Pitești, am obținut aprobarea de la Piatra Neamț, după care am fost trimis la Pitești. Menționăm că din data de 14.09.1977 forurile locale pitestene ne amînă continuu, personal fiindu-mi foarte greu să fac această navetă Piatra Neamț-Pitești, cale de sute de km, cu o bătrînă de 60 de ani. După aceste amînări, tovarășii de la I.J.G.C.L. Argeș ne-au spus că nu se aprobă nimic, că se aglomerează orașul și că acestea sînt legile. Nedumerirea mea este următoarea : firește că nu vreau să încalc legile, dar cum este posibilă aglomerarea orașului din moment ce eu plec din Pitești cu 3 persoane, iar bătrîna vine singură în oraș. Am fost chemați în Pitești în data de 15 ianuarie a.c. la o comisie. I s-a promis bătrînei, care nu are alt sprijin decît pe fratele ei din Pitești, că în timp de 2 săptămîni cazul se va rezolva. Dar iată că pînă astăzi, 11 aprilie a.c., cînd vă scriu, nu s-a rezolvat nimic.

Vă scriem în numele cetățenilor din satul Medișa, comuna Viile, județul Satu Mare. Drumul de piatră care leagă satul nostru de centrul comunal s-a stricat pe o porțiune de circa 3 km. Ca urmare, au fost sistate cursele autobuzului care circula între Medișa și Satu Mare. Cei 70 de navetiști, abonați la acest autobuz și lucrînd în Satu Mare, trebuie să facă astfel zilnic și pe jos 6 km dus, 6 km întors. Ne-am adresat în mai multe rînduri autorităților locale. Nu s-a rezolvat nimic. Vă rugăm să publicați aceste rînduri, în speranța că toți cei în drept vor găsi de cuviință să ne ajute. **(Scrisoarea e semnată de 22 de cetățeni din localitate)**

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Poșta redacției

● **Mihai Gavrileseu** — Timișoara. Consiliul oamenilor muncii a hotărît să vă atribuie din cota întreprinderii prima locuință care se va obține din redistribuiri.

● **Vasile Goran** — Ploiești. Fratele dumneavoastră a fost încadrat la Trustul de construcții montaj Prahova, șantierul Cimpina.

● **Dumitru Deculescu** — Brăila. Vi s-a aprobat transferul de către conducerea I.J.G.C.L. Brăila, cu data de 3.04.78.

● **Nastasia Schneider** — Deva. Prin hotărîre judecătorească, soțul dumneavoastră a obținut reintegrarea în postul avut la Șantierul drumuri și poduri din Deva.

● **Mihai Cristea** — Gruiu, Ilfov. Am fost informați că vi s-a acordat un ajutor din partea C.A.P.

● **Ileana Mache** — București. Ținîndu-se seama de starea sănătății dumneavoastră, ați fost încadrată la Oficiul P.T.T.R. București 72, în apropiere de domiciliu.

● **Nicolae Străuț** — Gura Barza, Hunedoara. Direcția sanitară județeană a dispus ca mama dumneavoastră să fie transportată de două ori pe săptămînă la Timișoara pentru efectuarea tratamentului.

● **Eugenia Manda** — București. Scrisoarea dumneavoastră a fost îndrumată forului competent pentru analiză și soluționare, for de la care așteptăm răspuns.

● **Dumitru Ciornei** — Pîrtești de Sus, Cacica, Suceava. În data de 11.05.1977 vi s-a trimis un răspuns de către Procuratura Generală la memoriul dumneavoastră.

● **Ion Manea** — Mănești, Prahova. Reveniți cu o scrisoare mai clară.

MARGA NEDELEA

„Practica studenților trebuie să se efectueze în condiții cît mai apropiate de cele pe care le vor găsi la primul loc de muncă"

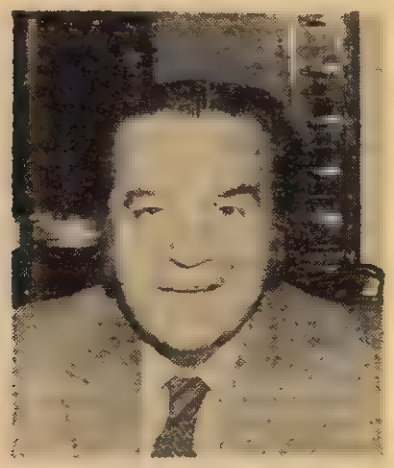

Victor Corol, născut în 1915, la Cernăuți ; absolvent al Facultății de medicină din Iași, promoția 1941 ; fost director adjunct științific al Institutului de ocrotire a mamei și copilului (1953—1958), fost director al Direcției sanitare a municipiului București (1969—1972) și consilier al Organizației Mondiale a Sănătății în Congo-Brazzaville, ca șef al unui proiect național de sănătate publică (1972—1975) ; din 1975, șeful disciplinei de medicină socială din cadrul Catedrei de medicină a muncii și igienă din I.M.F. București ; autor a 260 de lucrări științifice, tipărite în țară și în străinătate, a 7 cărți și manuale, ultima apariție, „Conducerea spitalului", Editura Medicală, datînd din 1976 și fiind realizată împreună cu M. Andronescu; Medic emerit, distins cu ordine și medalii, între care Ordinul Muncii clasa a III-a și Steaua Republicii clasa a IV-a.

— Tovarășe profesor, să nu mi-o luați, vă rog, în nume de rău, dar cred că, în linii mari, cititorii noștri știu ce anume se ocupă disciplina pe care o conduceți. Simplificînd, medicina socială întregește investigațiile referitoare la determinismul sănătății și al bolilor cu elemente culese, după chiar numele ei, din zona socialului. Obiceiuri, tradiție, venituri, condiții de locuit, de alimentație și așa mai departe. E exact ?

— În linii mari, da.

— Nu-mi rămîne decît să vă cer scuze și să vă ascult.

— Disciplina de care mă ocup, întemeiată la noi cu mulți ani în urmă, lărgește și adîncește aria de acțiune a medicinei tradiționale, determinînd contextul psiho-social care facilitează apariția și intervenția agenților cauzali, microorganisme, substanțe chimice etc., ai uneia sau alteia dintre maladii. După programă, ea se îndeletnicește cu studiul stării de sănătate a populației și cu elaborarea sistemelor și a măsurilor de satisfacere a cerințelor sanitare ale acesteia.

— Care sînt instrumentele ei ?

— 32 de ore de curs și tot atîtea de lucrări practice, un buget de timp pe care îmi permit să-l consider redus. Exceptînd noțiunile de biostatistică, predate la nivelul anului al II-lea, restul cursului este destinat studenților din anii mari, V stomatologie și VI pediatrie și generală. Mai trebuie adăugate cursurile de perfecționare postuniversitare.

— Aș fi curios să știu de ce socotiți că bugetul de timp pe care-l aveți la dispoziție e mic, dar îmi reprim această curiozitate, pentru moment. Vă întreb, tovarășe profesor, altceva. Ce spun indicii cu care lucrați în mod curent, cei demografic, cei ai mortalității generale, cei ai mortalității infantile, ceilalți, despre starea de sănătate a poporului nostru în acest moment ?

— El demonstrează că starea de sănătate a populației României socialiste este bună și în permanentă ameliorare. Am să vă reținatenția cu cîteva exemplificări. Incidența tuberculozei a scăzut după 1950 de 7 ori. Mortalitatea generală și cea pe categorii de vîrstă este, de asemenea, în scădere pronunțată. La grupa de vîrstă 0—14 ani, de pildă, ea s-a redus de 8 ori, cea precoce, calculată în prima săptămînă după naștere, atingînd cifre competitive pe plan mondial, 7 decese la o mie de născuți vii. Din păcate, mortalitatea post-neo-natală, cu date culese în intervalul dintre o lună și un an, deși s-a micșorat considerabil în ultima vreme, rămîne încă mare cu 20 de pierderi la o mie de născuți vii. Această grupă trage în jos indicele general al mortalității infantile, arătînd totodată că aici, în sectorul respectiv, trebuie concentrate eforturile spre o viitoare posibilă și necesară scădere.

— Anume ?

— E lesne de dedus că produsul biologic prezintă calități excelente și că, dată fiind mortalitatea minimă din primele săptămîni de după naștere, îngrijirile acordate în maternități mamei și copilului sînt la nivelul cel mai înalt. Lucru firesc într-o societate ca a noastră, în care binele omului este cel dintîi scop al colectivității, în care întreaga țară, mediul urban și rural deopotrivă, a fost dotată, prin grija permanentă a partidului și statului, cu o rețea de maternități și case de nastere bine puse la punct cu personal specializat și aparatură. Numai că lucrurile se complică după ieșirea mamei și a nou-născutului din unitatea sanitară respectivă. Intervin greșeli de alimentație, de igienă, lipsuri de educație sanitară. La prima vedere, s-ar părea că nu e nici o filosofie să speli un copil, să-l înfeși, să-l hrănești, dar statisticile noastre probează că — deși condițiile stricte de viață sînt mai bune decît oricînd — se comit destule erori tocmai în aceste privințe. De aceea, personal, apreciez că trebuie să depunem toate eforturile în această direcție, dînd o mai mare atenție unei categorii a personalului sanitar pe care am cam neglijat-o în ultimul timp, surorii de ocrotire. Nu intenționez să-l degrevez pe medic de răspunderile sale, numai că, în condițiile unei circumscripții rurale, de exemplu, rolul surorii de ocrotire trebuie să crească pe linia supravegherii copilului mic și a îndrumării mamei. La noi, lucrurile se prezintă de regulă altfel. Importanța surorii de ocrotire este minimalizată și se așteaptă totul de la medic. Acesta nu se poate descurca din motive obiective, mai ales în primii ani de meserie.

— Cum adică nu se poate descurca ?!

— Fie pentru că, prins între o serie întreagă de obligații, nu are timpul necesar la dispoziție, fie pentru că nu știe.

— Pentru că nu știe ? Nu vi se pare că e cam mult spus ?

— Nu. Iată că, fără voia noastră, am ajuns cu discuția la bugetul redus de timp de mai devreme și, implicit, la ceea ce consider una din deficiențele fundamentale ale învățămîntului superior medical.

— Nu știu unde am ajuns, dar vă invit să faceți precizările de rigoare.

— După părerea mea, în cadrul unui sistem de învățămînt judicios gîndit și în continuă perfecționare, prin grija organelor de resort și, mai ales, prin înțelepciunea și clarviziunea tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a intuit necesitatea integrării învățămîntului cu practica și producția, oferind acestui proces date teoretice și concrete de importanță istorică, mai rămîn unele lucruri de îmbunătățit. Mă gîndesc, înainte de toate, la faptul că îl pregătim pe viitorul medic prea puțin pentru ceea ce îl așteaptă la primul său loc de muncă, la dispensarul rural sau la cel de întreprindere. Firește, pe linia prețioaselor indicații ale celui dintîi bărbat al țării, s-a făcut un pas înainte, în sensul că studenții medicinești urmează practica în spitale și policlinici. Dar nici una din aceste unități, cu aparatură dintre cele mai moderne, cu posibilități de diagnostic exact, cu cazuri specializate, nu conține decît puține din datele cu care viitorul medic se va confrunta după repartiție. El va întîlni la primul său loc de muncă, cel mai adesea un dispensar rural, cu totul altă cazuistică decît cea parcursă în spitale și policlinici, o cazuistică mai banală, mai simplă, dar pentru care el n-a fost pregătit ! Ce se întîmplă atunci ? Proaspătul medic se sperie, căci nu mai are în dreapta nici laboratorul de analize și nici sfatul unui confrate mai experimentat, își face socoteala că dacă va greși, va fi tras la răspundere, drept pentru care trimite bolnavul către eșalonul superior, de regulă la spitalul județean. Acolo se adună bolnavi și mai puțini bolnavi din tot județul, medicii se trezesc asaltați din toate părțile, iar calitatea serviciilor medicale scade, din cauza unei solicitări pe cît de mari, pe atît de nejustificate. Insist. Peste 80 la sută, după statistici ferme, din cazurile de îmbolnăviri ce se prezintă la dispensarul rural sînt banale, indigestii, gripe cu temperaturi mari, maladii ale aparatului respirator, dar se întîmplă cel mai adesea ca ele să-l prindă pe picior greșit pe tînărul absolvent, tocmai pentru că el n-a făcut în timpul celor 6 ani de facultate o practică în condiții cît mai apropiate de cele în care îi e dat să muncească imediat după obținerea diplomei.

— Dacă înțeleg și nu cred că sînt prea multe motive să nu înțeleg, pledați pentru o practică a studenților medicinești în dispensare rurale, în dispensare de întreprinderi. Foarte bine, părerea dumneavoastră, dreptul dumneavoastră de a o susține. Dar, din cîte cunosc, între anii V și VI de facultate, în vacanță, e programată o asemenea practică timp de o lună, studenții fiind la dispoziția direcțiilor sanitare județene. Cum rămîne cu ea ?

— Acest stagiu reprezintă mai degrabă o formalitate. Mai întîi că majoritatea studenților cer — și primesc — dreptul de a-l efectua în județele de baștină, de unde obțin niște atestate de complezență. Apoi, el este precoce, căci abia în anul al VI-lea studentul capătă noțiuni detaliate de boli infecțioase, de dermato-venerice, de obstetrică-ginecologie. Cum să facă el practică după anul al V-lea într-o maternitate cînd n-are încă suficiente cunoștințe despre, să zicem, îngrijirea unei gravide ?! În plus, practica nu e controlată sistematic, de cadre universitare, nici nu e condusă pedagogic, căci studenții sînt dați în primirea medicilor de la fața locului care, să nu ne ascundem după deget, au obligațiile lor de serviciu curente, privindu-i pe stagiari ca pe o bătaie de cap suplimentară.

— Ce propuneți, tovarășe profesor Corol ?

— Efectuarea practicii la sfîrșitul anului al VI-lea, sub un control oficializat, în care să fie antrenate cadrele medicale universitare. Ar trebui înființate, după opinia mea, în fiecare județ, cîteva dispensare, rurale sau de întreprindere, model, dotate cu medici cu înclinații pedagogice și experiență îndelungată, de la care absolvenții să aibă de învățat în condiții cît mai apropiate de cele pe care le vor găsi la primul lor loc de muncă. În prezent, în facultate, la disciplina pe care o conduc, depunem unele eforturi în această direcție, căutînd să imaginăm cu studenții atmosfera și problematica unui dispensar rural, dar toată povestea aceasta rămîne, firește, un simulacru. Realitatea din teren este, din păcate, greu de reprodus, poate chiar imposibil. Am să încerc unele apropieri. Iată, viitorii inginer fac practică în uzine, adică exact acolo unde vor lucra după terminarea studiilor, în vreme ce mediciniștii fac practică în spitale, dar după absolvire vor lucra în dispensare rurale sau de întreprindere ! Nu cred că e soluția cea mai nimerită.

— Tovarășe profesor, se află în dezbatere publică Proiectul Legii sanitare. Este forma democratică obișnuită în România socialistă de a invita pe toți oamenii muncii să-și dea cu părerea, e lege, sanitară sau de altă natură, fiind la noi rodul gîndirii colectivității. Ca medic, ce părere aveți despre proiectul în discuție ?

— El aduce multe clarificări, înscriindu-se ca un cadru al activității sanitare mai sănătos, mai suplu, mai democratic. Mi se pare de deosebită importanță faptul că sănătatea populației nu rămîne numai în însărcinarea și competența ministerului de resort, ci sînt chemate în realizarea acestui scop nobil foruri diverse, organisme de stat, social-obștești, în ultimă instanță, toți cetățenii țării. Este o schimbare fericită de optică, o concepție revoluționară, la originea cărora se află maturitatea gîndirii și neoboseala acțiunii de fiecare zi a secretarului general al partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, al cărui cabinet de lucru este țara și al cărui scop în viață este binele poporului. Consider, de asemenea, că individualizarea care se acordă în Proiect direcțiilor sanitare județene este un pas înainte, ele ieșind din structura spitalelor și devenind organe tehnice de specialitate ale administrațiilor locale.

— Ce ați fi dorit să găsiți în proiect și n-ați găsit ?

— Proiectul mi se dezvăluie complet, nu despre asta este vorba. El nu poate intra în detalii. Altceva aș dori.

— La dispoziția dumneavoastră.

— Reintrarea în drepturi a specialității de sănătate publică.

— Nu înțeleg !

— Astăzi, pentru a deveni specialist în sănătate publică trebuie să dobîndești mai întîi o altă specialitate ! Să fii, de pildă, specialist în oftalmologie. Pînă acum vreo 10 ani, formam și noi, ca toată lumea, dealtfel, specialiști în domeniul respectiv, după cursuri de 3 ani. Un an de teorie, doi ani de practică. Apoi s-a renunțat și, în prezent, totul se rezolvă — sau mai bine zis se crede că se rezolvă — prin intermediul unor instruiri, a căror durată se limitează la o lună. E extrem de puțin. Dealtfel, chiar cei care le urmează solicită, nu de azi și nu de ieri, ci de mai multă vreme, prelungirea duratei acestor perfecționări.

— Un moment. Cine urmează asemenea instruiri ? La ce ajută ele ?

— Cadrele din conducerea unităților sanitare. Inspectorii direcțiilor județene. Lucrători ai ministerului. Alții. La ce ajută ? În forma actuală, mai la nimic !

— Poate că m-am exprimat greșit. În ce scop ar fi nevoie de specialitatea de sănătate publică ?

— Pentru conducerea științifică a unităților sanitare. Pentru aprofundarea noțiunilor de planificare, de analiză de sistem, de cercetări operaționale, de evaluare, de economie sanitară, de control, de teoria deciziei, de întocmire a bugetului și așa mai departe. La urma urmei, un spital e o unitate economică, are gestiune, preț de cost, alocație bugetară, cîte și mai cîte, aspecte care țin mai puțin de medicină și mai mult de economie. E adevărat că statul alocă sume imense pentru sănătate, iată, bugetul actual e de vreo 20 de ori mai mare decît cel din 1950, dar nu trebuie să ne fie indiferent cum se cheltuiesc acești bani. Se pune tot mai mult în economie problema autogestiunii, de ce nu s-ar pune și în unitățile sanitare ? Nu pentru obținerea de economii, ci pentru utilizarea mai rațională a sumelor încredințate. Toate acestea, ca și multe altele, se învață, dar nu într-o lună și nici în 3, de aceea cred că trebuie să ne revizuim concepția referitoare la specialitatea de sănătate publică.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Uzina vie a plantelor poate și trebuie să facă mai mult pentru uzina vie a omului

FITOTERAPIA — un dosar deschis

(Urmare din pag. 1)

colo era faptul că planta de bază o aduceau **chiar din România :** importau 500 000 kg pe an ! Cînd am aflat, în plus, cu cît vindeau ei medicamentul și cît ne plăteau pentru plantă — trebuie să admit că nu ne înșelau, raportul uzual în asemenea situații fiind de regulă cam de 10 la 1, dacă nu mai mult — am avut un șoc. Poate reacția mea nu a fost cea mai firească, dar așa s-au petrecut lucrurile. Întors în țară, m-am pus pe lucru și împreună cu un colaborator — un student ! — am stabilit și brevetat un procedeu de extragere a alcaloidului respectiv. În prezent, procedeul se utilizează industrial pe platforma de extracție de pe lîngă Întreprinderea de antibiotice Iași.

Întîmplarea apare pilduitoare sub cel puțin două aspecte : pe de o parte, ilustrează pregnant, odată mai mult, eficiența medicală și chiar economică a fitoterapiei în lumea acestui sfîrșit de secol hiperindustrializat, aflat sub semnul chimiei de sinteză, al „medicamentelor de laborator" ; pe de altă parte, ea măsoară, și prin mijlocirea acestui exemplu sugestiv alături de atîtea altele, saltul realizat în țara noastră în valorificarea superioară a plantelor medicinale. Și totuși există încă la noi în domeniul fitoterapiei multe probleme deschise.

REEVALUĂRI INTERNAȚIONALE

Dar mai întîi să trasăm cadrul general, răspunzînd la întrebarea : care este rolul, ponderea fitoterapiei în medicina contemporană ? Ea se înscrie într-o nobilă, multimilenară tradiție, pe care o duce mai departe și o rafinează cu mijloacele tehnice ale secolului. Se știe că folosirea plantelor în scopul eliminării durerii, pentru diverse tratamente este tot atît de veche ca și omenirea însăși.

Să facem însă un salt în timp. Cu toată dezvoltarea impetuoasă din ultimele decenii a industriei de sinteză, asistăm azi la o reconsiderare, care se accentuează de la an la an, a remediului vegetal. Cu ocazia Congresului farmaceutic internațional de la Paris în 1976 s-au prezentat statistici americane și franceze care arătau că **40 la sută din specialitățile farmaceutice moderne derivă din produși naturali.**

În Statele Unite în urma unor asidue cercetări s-a întreprins studierea a nu mai puțin de **7 000** plante pentru evidențierea unor posibile acțiuni antitumorale și sînt în curs de explorare pe această linie circa 400 specii active. S-au elaborat și tehnologii pentru prepararea de noi medicamente din plante împotriva leucemiei. În Republica Federală Germania, pentru a nu mai pomeni țările din Asia, se desfășoară cercetări intense pentru elucidarea bazelor științifice ale utilizării unor plante descoperite din timpuri imemoriale de către medicina populară. Să amintim doar, cu titlu de curiozitate, că Rauwolfia, denumită și „iarba nebunilor", se folosea de milenii în India și în alte țări deoarece s-au observat efectele ei tranchilizante. Dar abia în anii din urmă s-au izolat constituenții și s-au elucidat mecanismele de acțiune, umila „iarbă a nebunilor" punînd astfel bazele dezvoltării în cascadă a medicamentelor psihotrope, care au revoluționat neurologia și psihiatria contemporane.

PREPARATE ANTITUMORALE

Așadar, asistăm la o reevaluare, poate chiar la o revenire la fitoterapie, fără, bineînțeles, a se neglija sau a se minimaliza importanța celorlalte arme din arsenalul medicinei moderne.

— De unde, totuși, acest nou interes ? — l-am întrebat pe profesorul doctor docent Ioan Ciulei, șeful catedrei de farmacognozie și membru în Comisia de valorificare a plantelor medicinale și aromatice din Republica Socialistă România.

— Într-o anumită măsură, atenția sporită acordată fitoterapiei trebuie pusă în legătură cu intensele cercetări desfășurate în întreaga lume pentru combaterea cancerului. În acest scop, în afara tratamentelor prin raze, pe cale chirurgicală, prin imunoterapie, oncologii folosesc substanțele antitumorale, citostaticele. Cele de origine naturală au avantajul de a fi, în general, mai bine adaptate organismului uman. Nu putem face abstracție de o realitate fundamentală : prin însăși evoluția sa de sute și sute de milioane de ani omul este mai bine adaptat substanțelor naturale. Produsele de sinteză — în multe cazuri de neînlocuit în terapia contemporană — sînt însă, uneori, mai toxice și dau efecte secundare nedorite. Printre citostaticele naturale cercetate azi aș aminti alcaloizii din Vinca rosea — pentru boala lui Hodgkin, leucemii, cancer mamar, esofagian etc. — aș menționa de asemenea citostaticele din plante inferioare, așa-numitele antibiotice antitumorale, precum mitomicinele, actinomicinele, în fine, derivații cafeinici cu acțiunea alkylantă, care intervin în prima fază a diviziunii celulare. Nici aceste citostatice nu sînt lipsite de inconveniente : nu sînt suficient de elective, trebuie prescrise în doze mari, aproplate, uneori, de limita toxicității ; creează obișnuință, și cu timpul își pot pierde eficacitatea. Dar, după cum s-a subliniat recent, numai un procentaj infim — **1 la sută !** — din plantele existente pe mapamond au fost testate pînă acum pentru posibile efecte antitumorale. Tocmai aceasta explică interesul crescînd în Statele Unite și în alte țări pentru a se persevera și pe acest drum. Se impun deci testarea de noi substanțe citostatice din plante, studierea experienței medicinei populare în combaterea cancerului, găsirea de substanțe naturale cu alt mecanism de acțiune decît cel cunoscut la citostaticele existente. Iată, deci, un domeniu cu vaste posibilități pentru fitoterapie și în zilele noastre. Și nu e singurul.

CEAIUL BUNICII : NU-L DISPREȚUIȚI !

Desigur, aceste posibilități și perspective trebuie judecate echilibrat și într-un context mai larg. Profesorul doctor docent Valentin Stroescu, șeful catedrei de farmacologie de la Facultatea de medicină generală, București, subliniază :

— Nu avem dreptul, în 1978, să ignorăm sau să trecem pe un plan secundar epocalele cuceriri unele de dată recentă, ale chimiei de sinteză. Chimistul poate realiza în laborator practic orice fel de structură, inclusiv principii active din plante, mucegaiuri etc. Un exemplu binecunoscut : singură penicilina G, cristalină, cea obișnuită, este naturală, dar s-a realizat o gamă foarte largă de peniciline semisintetice. Chimistul desface „bucățile" active, le combină, le grefează, obține tot felul de derivați, el pune la dispoziția medicului o sumedenie de noi substanțe pentru a le testa eficiența și toxicitatea. Totodată, chimia de sinteză ușurează previziunea științifică și ne permite să mergem pe căi nebătute de Maica Natură. Dar acesta nu este decît o jumătate de adevăr. Fiindcă există azi oameni-cheie ale patologiei umane din care fitoterapia nu a putut fi clintită. În combaterea insuficienței cardiace nimeni și nimic nu au putut înlocui uzina vie reprezentată de umilele digitale. S-au încercat și în anii din urmă tot felul de manipulări de laborator, dar zadarnic : produșii de origine vegetală au rămas suverani în acest domeniu. Chimia de sinteză, deși s-a străduit, nu a putut realiza nimic mai bun nici decît beladona — prin atropina pe care o conține — antispasticul principal al medicinei, nimic mai eficient, în anumite cazuri, decît opiul — respectiv morfina — care continuă să dețină primul loc printre analgezice. Interesant de amintit și cazul chininei : în ultimele două-trei decenii au apărut tulpine rezistente la antimalaricele de sinteză, așa încît se conturează o revenire la bătrîna chinină. Inutil să mai amintesc de penicilina naturală, dar oare știați însă că o ciupercă, banala secară cornută, prin ergotamina pe care o conține, este azi principalul antimigrenos cunoscut ?

Un alt argument — din păcate, adesea ignorat de omul de pe stradă, dar de maximă importanță în societatea contemporană — pledează cu putere în favoarea fitoterapiei. Profesorul Stroescu ilustrează cu exemplul tranchilizantelor.

— Cînd acestea au apărut pe piață s-a spus că ele nu deprimă performanțele psihomotorii, nu „năucesc", doar liniștesc, spre deosebire de clasicele bromuri și barbiturice. Concluzia a fost însă trasă pripit, mai ales pe studiul animalelor de laborator. Curînd însă s-a constatat, cînd s-au efectuat probe de finețe, de atenție etc. la om, că tranchilizantele deprimă aceste performanțe, și că sub influența medicamentului conducătorul auto, de pildă, își pierde din puterea de concentrare, devine mai **indiferent.** Milioane de oameni iau Diazepam, dar mă îndoiesc că toți consumatorii au reținut prescripția : „Nu se recomandă ambulator la șoferi și în alte profesiuni care impun concentrarea intensă și prelungită a funcțiilor psihice". Sau iată ce se scrie în „Agenda medicală" despre Napoton : „Nu se indică la șoferi și dispeceri în timpul lucrului". Dar azi, într-un sens sau altul, toți sîntem niște dispeceri. Înțeleg prin aceasta că din ce în ce mai puțin facem muncă brută, „dăm cu sapa". În schimb lucrăm tot mai mult cu capul, ni se cere la tot pasul o atenție concentrată. Desigur, tranchilizantele sînt utile oamenilor bolnavi, pe ei îi „coboară" la normal, dar pe noi ceilalți, care nu sîntem decît obosiți sau enervați, ne „deprimă", fără să ne dăm seama. De aci, pericolul de accidente și multe alte consecințe, uneori dezastruoase pentru sănătatea noastră, întrucît au efect cumulativ. Iată o mare problemă a vieții moderne.

— Soluția ?

— Consumați cu încredere ceaiul sedativ! Conține rădăcină de valeriană. Adevărat, cu o acțiune mai slabă, dar acesta este meritul ei principal : liniștește fără a deprima performanțele psihomotorii. Valeriana bunicii...

Și fiindcă veni vorba de ceaiuri, să evocăm și cîteva cercetări foarte recente întreprinse la Facultatea de farmacie din București în cadrul integrării cercetare-învățămînt-producție. Autori : profesori și studenți.

Ceaiuri sub formă de Nescafe (termen folosit aci doar în mod convențional, pentru a desemna preparate sub formă de praf solubil). Este o linie de cercetare foarte modernă. Avantaje : dispar frunzele, cu microbi și murdărie, iar calitatea este mult mai bine controlată, fără ca să fie cîtuși de puțin alterate calitățile naturale.

Din banalul ciulin, faimosul ciulin al Bărăganului, s-a realizat un preparat antihepatotoxic, care dă aceleași rezultate ca un medicament de import „Legalon".

În fine, o noutate care va interesa pe cititoare : cosmetice românești pe bază de alge, „Alginat".

În mod voit am ales exemple de natură foarte diferită — începînd cu tratamentul cancerului și terminînd cu un cosmetic — tocmai pentru a sublinia actualitatea și diversitatea fitoterapiei.

ÎN ACTUALITATE

— S-a realizat mult la noi în ultimii ani — subliniază profesorul doctor docent Ioan Ciulei și profesorul doctor Ionică Apostol, șeful catedrei de botanică farmaceutică de la Facultatea de farmacie, București. În afara creării unei baze materiale de colectare și de producție, trebuie menționată alcătuirea Programului de cercetare și valorificare a plantelor medicinale și aromatice din țara noastră pentru 1976—1980 și 1985. Este pentru prima oară că dispunem de un program atît de vast, de amănunțit, care deschide noi perspective. De asemenea, merită relevată activitatea Comisiei de coordonare a cercetării și valorificării plantelor medicinale și aromatice, îndrumată pe plan științific de Academia de Științe Medicale. Nu este mai puțin adevărat — arată interlocutorii noștri de la Facultatea de farmacie — că rămîn încă destule probleme deschise, a căror soluționare va accelera însăși înfăptuirea programului de care vorbeam înainte. Iată cîteva :

● „Nu avem un institut de plante medicinale, după cum există în marea majoritate a țărilor europene. Acest institut ar dispune de aparatura necesară (comisia susmenționată nu este, bineînțeles, astfel înzestrată) și ar putea impulsiona cercetările și activitățile productive, în prezent dispersate. În adevăr, „Plafar" depinde de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare ; fabricarea medicamentelor, deci inclusiv a celor pe bază vegetală, este îndrumată de Ministerul Industriei Chimice ; se fac cercetări în facultăți de profil; un număr de specialiști acționează la Institutul pentru controlul medicamentului și cercetări farmaceutice, dar viziunea globală, unitară asupra fitoterapiei — susținută de o bază materială adecvată — lipsește.

● Ne aflăm încă într-un anumit impas, după părerea noastră. Dispunem în țară de multă materie primă pentru fitoterapie, datorită condițiilor climatice și de sol favorabile, totuși un procent încă nesatisfăcător se **prelucrează,** căpătînd forma unor produse finite sau semifinite, măcar în forma primară a valorificării ca extracte terapeutice (concentrate). Captalanul, bunăoară, denumit și brusturele dulce sau rădăcina ciumei, s-ar putea valorifica sub formă de extract, care posedă proprietăți mult superioare papaverinei, una din substanțele cele mai larg folosite în terapeutică. Este doar un exemplu printre altele. Rămîne încă neîndeplinită sarcina generală de a limita la maximum exportul de materie primă.

● Mai mult curaj în folosirea în practică a gîndirii românești originale ! Specialiști români au pus la punct tehnici de recunoscută valoare, consacrate și pe plan internațional. Se știe, de pildă, că metoda elaborată de profesorul Dimitrie Constantinescu privind utilizarea celulei vegetale ca reactiv biologic în controlul medicamentelor — un reactiv mult mai ieftin decît cobaii și alte animale de experiență și care, în același timp, permite repetarea lesnicioasă a testărilor — a primit prestigiosul premiu Foulon al Academiei de Științe din Paris. Ea este utilizată la noi pentru diverse testări, dar nu la nivelul cerințelor și potențialităților ei reale. Poate că înființarea institutului, propusă mai sus, ar rezolva și asemenea probleme. Dar există și alte situații : brevete care nu se folosesc ! Un singur exemplu. După recoltarea roșiilor rămîn pe cîmp uriașe cantități de deșeuri de plantă. Ele conțin tomatină, care ar putea constitui materia primă pentru semisinteza hormonilor steroizi, aflați la baza unor medicamente cu mare căutare : cortizonul, progesteronul testosteronul etc. La cooperativele agricole de producție aceste plante, după recoltare, devin deșeuri, deși, într-un anume sens, s-ar putea spune că ele conțin aur. Există un brevet al Facultății de farmacie din București cesionat „Biofarm"-ului, dar, după cîte știm, nu s-a făcut nimic pentru valorificarea lui.

● În unele țări europene s-au înființat clinici fitoterapice. Ar fi util de studiat și această experiență.

● Nu există specialist mai calificat în domeniul fitoterapiei decît farmacistul. Contrar părerilor unor așa-ziși specialiști, în facultățile de farmacie se asigură o pregătire temeinică și în acest domeniu. Problema este însă alta. Ce se întîmplă cu tînărul absolvent după repartizarea în producție ? Vinde numai medicamente sau are posibilitatea să desfășoare și alte activități ? Nu absolutizăm, nu afirmăm că farmacistul ar fi echivalat cu un lucrător din comerț, dar această parte a muncii îi răpește majoritatea timpului. În domeniul fitoterapiei farmacistul ar trebui să facă o prospectare a populației în mijlocul căreia își duce munca, să studieze experiența populară, plantele locale, să organizeze loturi experimentale. (Un mic început s-a făcut la Budu, în județul Mureș în colaborare cu oficiul farmaceutic local). Să nu se uite că aceeași plantă la Giurgiu sau la Suceava poate avea proprietăți terapeutice diferite, avînd în cedere deosebirile de sol, climaterice etc. În practică, mulți, foarte mulți tineri farmaciști, din cauza dificultăților obiective la care ne-am referit mai înainte, rămîn „pierduți" pentru fitoterapie. Și apoi, ni se pare irațional ca facultățile de farmacie să nu aibă posibilitatea să repartizeze farmaciști în unitățile de prelucrare a plantelor medicinale. Ei ar trebui să fie prezenți și acolo, de la preluarea plantelor la produsul finit. Sînt calificați profesional, au depus muncă în cadrul integrării și pe linia fitoterapiei. De ce facultatea să nu-i poată repartiza în aceste sectoare **direct productive** și de hotărîtoare importanță pentru viitorul fitoterapiei românești ?"

Nu există răspunsuri simple, soluții de-a gata la problemele ridicate mai sus și care, dealtfel, nu au nici pe departe caracter exhaustiv. Coloanele revistei stau la dispoziția cititorilor pentru alte sugestii, pentru noi puncte de vedere. Dosarul fitoterapiei românești rămîne deschis.

MOTORUL FĂRĂ VILBROCHEN AL INGINERULUI TIMIȘOREAN IOSIF ROSIU

În 11 martie a.c., ora 12,00, sub numărul 93473, OSIM-ul înregistra invenția „Motor termic în doi timpi cu cilindri rotativi și alimentare cu compresor". Autorul — inginerul pensionar Iosif P. Roșiu, din Timișoara, om care, la 66 ani, zicînd „încă o victorie dintr-asta și mă dau bătut" — vrea să argumenteze că de prin 1931, cînd devenea șofer amator, îl obsedează plămînul secolului vitezei : motorul. Născut în satul devenit celebru în cultura noastră, Lancrăm, deci consătean al lui Lucian Blaga, inginerul inventator și-a pus de multă vreme întrebarea fundamentală : de ce să se obțină întîi „mișcare liniară, cînd rostul propriu-zis al motorului este acela de a furniza **numai** mișcare rotativă ? ! Evident, chestiunea în cauză se aseamănă întrucîtva cu perpetuum-ul mobile, o fata morgana a construcțiilor de mașini ; numai și numai de aceea, pînă mai ieri (și, poate pînă mai... mîine), motorul creat de imaginația inginerului Roșiu era etichetat drept utopie, altfel spus — curată nebunie ! Nu e rostul acestui articol de a demonstra temeinicia invenției cu nr. 93473, ci dorim să relevăm însemnătatea perseverenței unui om conștient de greutățile, chiar de riscul descoperirii.

Într-un cuvînt, ce a adus nou motorul inginerului Roșiu ? Pentru a ne putea „înțelege" (e vorba și de cititorii nespecialiști), e nevoie să amintim aici motorul Wankel, inventat în 1957, care a reușit să transforme energia termică în energie mecanică folosind numai mișcarea rotativă (cum ? ! construind un piston de formă specială !). Era o adevărată revoluție tehnică, minus „păcatele" : fabricația foarte complicată, dificilă ; nu se poate adapta la motorul diesel ; nu s-a rezolvat sistemul de aprindere ; exclude ideea de reparație capitală, adică după .100 000 kilometri își așteaptă „obștescul sfîrșit". Ce face, așadar, inginerul Roșiu ? În 1968 se bucură de recunoașterea de către OSIM ca invenție a unui motor rotativ, apărut aproape concomitent și în S.U.A. Date fiind toleranțele de fabricație, de ordinul zecimilor de milimetru care încă nu puteau fi realizate, omul a rămas cu un număr de înregistrare și cu îndemnul „mai trimiteți". Și a trimis ! „E absurd să învîrți pistonul și cilindru" — i se răspundea aproape invariabil, pe mulți autori de referate, ing. Roșiu bănuindu-i și de prea puțin stimulativa lipsă de onestitate. Noutate, totuși, nu era un ac într-un car cu fîn, ci simplitatea dezarmantă total opusă sofisticatului motor Wankel. Și pentru prima oară în construcția unui motor românesc, energia termică este transformată direct în energie mecanică, folosind numai mișcarea rotativă ! Pe baza experienței centenare a motorului, inginerul din Lancrăm a renunțat, ca și Wankel, la vilbrochen, însă a modificat montajul pieselor, respectînd, firește, ciclul termotehnic și utilizînd, **altfel**, știutele cilindru, piston, bielă, carburator. Diferit de Wankel în concepție și construcție, noul motor se poate adapta și la motorul diesel ! Consumul de combustibil este mai redus cu 10%, iar greutatea motorului este pe jumătate. Fericit, inginerul Roșiu zicea că i-ar fi drag să zboare cu un elicopter ce-i încearcă motorul, cu un automobil, cu o motocicletă sau chiar cu o șalupă.

Produs artizanal, motorul cu nr. 1 (după ce alte patru s-au poticnit, fie în hîrtii, fie în neputința dotărilor) dă semne zdravene de viață la întreprinderea „Spumotim" din Timișoara. Aflînd de preocupările ing. P. Roșiu, organele locale de partid și de stat au manifestat mult interes și bunăvoință, zilele acestea fiind așteptați și cîțiva experți ai C.N.S.T.-ului. De asemenea, conducerea întreprinderii Tehnometal (director — inginer Cornel Dobreanu) a aprobat cu promptitudine trecerea la fabricația a două prototipuri zero, de 75 și, respectiv, 150 CP.

Acum, cînd visul fostului șofer de prin 1931 a devenit aproape realitate, eroul reportajului nostru, obosit de vîrstă motiva cuvintele „încă o victorie dintr-asta...", prin aceea că i-a fost necesară o jumătate de secol ca să învingă, iar anilor vieții sale nu-i mai pot fi adăugați alți cincizeci pentru atîtea și atîtea alte idei născute pe planșeta imaginației sale neliniștite. Iată numai cîteva : ambarcațiune care nu produce valuri, recuperarea energiei calorice de la instalații, multe soluții de perfecționare a automobilului, proiect de iluminat public, chiar dacă unele dintre ele par utopii, cinste fiului Lancrămului care nu face simplă poezie din lumea atît de concretă a secolului atît de grăbit.

Așadar : să dezlegăm cu atenție tainele viselor inginerului Iosif P. Roșiu, inventator de frumuseți necesare.

TEODOR BULZA

Nicolae Ionescu-Dîmboviţa, la această oră

După valorosul experiment din 14 aprilie 1978, susținut de inginerul chimist Nicolae Ionescu-Dîmbovița, asupra valabilității seroreacției sale de diagnostic, în urma rezultatelor obținute la această nouă probă, cunoscute-de marele public dintr-un comunicat oficial apărut în presă, opinia publică din țara noastră a manifestat un interes deosebit pentru aplicabilitatea practică a seroreacției „Dîmbovița", cît și pentru experimentarea metodei sale de terapie a cancerului : am primit la redacție, în acest răstimp, zeci de persoane, am primit sute de telefoane și scrisori din toate colțurile țării, unele ne solicită sprijin dar în cele mai multe, diferite colective de oameni ai muncii fac propuneri, vin cu sugestii privind crearea, organizarea unui cadru adecvat, în care cercetătorul român Nicolae Ionescu-Dîmbovița să-și poată continua cercetările, să-și poată aplica în practică descoperirile sale. Sînt, între acestea, numeroase și emoționante oferte individuale și colective de a contribui în toate formele la susținerea, la succesul deplin al valoroasei descoperiri. Gesturile acestor oameni, ale acestor colective de oameni ai muncii sînt emoționante și desprindem din ele o puternică și profundă stare de solidaritate umană, caracteristică dintotdeauna poporului nostru. Ele pot constitui, în același timp, un puternic imbold în activitatea fiecărui cercetător care luptă împotriva acestei necruțătoare, deocamdată, boli. Este umărul pe care cei mulți vor, din proprie inițiativă, să-l pună la această treabă !

Oamenii, cei suferinzi mai ales, vor să beneficieze de efectul terapic al metodei fitofiziohipertermice, își manifestă această dorință cu nerăbdare, o nerăbdare care ni se pare pe cît de firească, pe atît de îndreptățită, de legitimă chiar.

Dorim să aducem la cunoștința marelui public interesat că, urmare importanței, a aprecierii de care s-a bucurat în rîndul populației descoperirea aparținînd inginerului chimist N. Ionescu-Dîmbovița, organele centrale de partid și de stat, sub a căror atenție și îndrumare evoluează verificarea metodelor și aplicarea lor practică, întreprind tot ceea ce omenește este posibil, pentru ca ele să poată fi folosite cît mai repede în folosul celor suferinzi. În acest sens, în prezent, se desfășoară o activitate intensă, pentru asigurarea condițiilor adecvate, în care omul de știință român să-și poată continua cercetările, care să permită trecerea la o nouă etapă de verifcare și a metodei de tratament fitofiziohipertermică.

Dorim însă, în același timp, să aducem la cunoștința cititorilor noștri, a tuturor acelora care sînt deosebit de interesați, că toate aceste pregătiri, experimentarea riguroasă și cu atenția necesară, care trebuie acordată unor astfel de descoperiri, mai cer timp. Un timp nu îndelungat, ci absolut necesar, un timp în care, îi rugăm pe cititorii noștri, să aștepte cu aceeași încredere, cu care s-a așteptat pînă acum, în reușita acestei deosebite acțiuni. Aceasta cu atît mai mult, cu cît cele întreprinse, cele ce se întreprind de la o zi la alta, ne îndreptățesc să facem afirmația că, așa cum mai spuneam, nimic din ceea ce este posibil nu se va lăsa neîncercat pentru verificarea în continuare a descoperirilor inginerului chimist N. Ionescu-Dîmbovița, pentru aplicarea urgentă în practică a ceea ce se verifică, pentru trecerea grabnică la tratarea bolnavilor. În ce ne privește, asigurăm cititorii noștri că, așa cum am făcut-o și pînă acum, îi vom ține în continuare la curent cu tot ce se întreprinde în acest sens.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

O scrisoare, o opinie

Apreciez întru totul acțiunile revistei dumneavoastră pentru a promova noul în știință precum și în alte activități sociale. În acest context consider ca binevenită și acțiunea pentru a facilita experimentarea și introducerea în practică a seroreacției de diagnostic a cancerului, descoperită de ing. N. Ionescu-Dîmbovița. Am făcut parte dintr-una din comisiile care au verificat rezultatele demonstrației de diagnostic și, așa cum am afirmat-o de mai multe ori, cred că descoperirea este importantă și dacă își va dovedi specificitatea în toate condițiile patologice ridicate de practica clinică, seroreacția N. Ionescu-Dîmbovița devine o mare descoperire.

Cu responsabilitatea pe care mi-o dă experiența mea proprie și cunoscînd istoria multor descoperiri în biologie și medicină, cred însă că atunci cînd ne aflăm în preajma unui asemenea eveniment într-un domeniu care zdruncină psihologia și comportamentul maselor mari de oameni, este bine să avem tot tactul, prudența și, să nu uităm, *modestia* pentru a introduce noutatea descoperită. Există unele consecințe cu repercusiuni grave în starea psihică a bolnavilor noștri și a familiilor lor. În acest sens am datoria să fac următoarea precizare :

În dialogul pe care l-ați avut cu ing. N. Ionescu-Dîmbovița (Flacăra nr. 16/ 20.IV.1978, pag. 13) asupra bolnavului hemofilic la care seroreacția a dat un rezultat fals pozitiv de cancer, la întrebarea dumneavoastră, ing. N. Ionescu-Dîmbovița a afirmat repetînd că hemofilia este o stare precanceroasă și că bolnavul testat a murit între timp de cancer. De la publicarea dialogului dumneavoastră, bolnavii de hemofilie pe care îi am internați în clinică au intrat într-o stare gravă de agitație, dealtfel ca și alți bolnavi considerați de ing. Ionescu-Dîmbovița în stări de precancer.

Cu scopul de a liniști bolnavii și familiile lor, afirm cu toată răspunderea, pe baza experienței proprii în clinica noastră după urmărirea sistematică timp de 20 de ani a peste 400 de cazuri de hemofilie și pe baza confruntării cu experiența și literatura universală, că *hemofilia nu este o boală precanceroasă*. Precizez în plus că bolnavul testat este binecunoscut și urmărit de noi din 1965, trăiește și își vede în continuare de treburile lui, în limitele în care îi permite această boală. Acest fapt a fost controlat dealtfel de organele Ministerului Sănătății și este regretabil că tov. ing. Ionescu-Dîmbovița deține o informație eronată privind viața unui om.

Mă abțin de la alte reflexiuni asupra efectelor pentru bolnavii cu afecțiuni maligne referitor la metodele de tratament propuse de ing. Ionescu-Dîmbovița. Semnalez însă cu îngrijorare tulburarea care a cuprins masa de bolnavi și familiile lor în așteptarea acestei metode, asupra căreia pînă în prezent — după cunoștința mea — nu s-a făcut nici un experiment științific oficial. Îmi fac datoria să consiliez bolnavii și familiile lor ca pînă atunci să se urmeze metodele verificate de tratament, care cu toată imperfecțiunea lor, așa cum arată statisticile mondiale, pot să vindece mai mult de 50% din bolnavii canceroși iar într-un alt procentaj să ducă la remisiuni lungi compatibile cu o viață aproape normală. Amintesc în acest sens rezultatele obținute în boala Hodgkin, de care mă ocup.

Închei această scrisoare, pe care vă rog s-o publicați cît mai repede în revista dumneavoastră, așa cum ați publicat și alte interviuri ale subsemnatului, inclusiv cel din ultimul număr în care îmi exprim totala apreciere asupra seroreacției ing. N. Ionescu-Dîmbovița, de la care noi, medicii și bolnavii, așteptăm cu încredere foarte mult. Să rămînem însă în limitele rigurozității și al deontologiei științifice, avînd în vedere în primul rînd starea specială biologică și psihologică a bolnavilor noștri.

Cu deosebită considerație,
ȘT. BERCEANU

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Pe șantierul Complexului hidrotehnic Turnu Măgurele — Nicopole

ÎNCEPUT DE EPOPEE

Fotografii de ELENA GHERA

Pe Dunăre-n jos, aproape de Turnu Măgurele, se construiește un uriaș complex hidrotehnic, complexul Turnu Măgurele—Nicopole, operă a prieteniei româno-bulgare, complex compus din două hidrocentrale, puse-n mișcare de apele fluviului zăgăzuit prin două baraje-uriașe, drenat și dresat prin două ecluze, îmblînzit și devenit oglindă de lac. Un lac intins pe 280 de kilometri, adică a zecea parte din trunchiul marelui fluviu al continentului, adică un sfert din kilometrii de apă care scaldă pămînturile țării noastre. Cu lacuri de acumulare al Porților de Fier I (150 de kilometri lungime), cu lacul de acumulare al Porților de Fier II (190 de kilometri), jumătate din Dunărea românească devine lac. Lac-rezervor de noi bogății și de noi miracole, lac-energie, lac-lumină, schimbînd regimul solar al unei întregi geografii, ca și cum astrul zilei ar consimți să rămînă pe cer și noptile. Nu-i o metaforă, noul complex hidrotehnic — doar el ! — va îmbogăți cele două popoare cu un flux de lumină și energie de cite 2 miliarde kilowați-oră anual. De două ori mai mult decît trumite pe firele înalților tensiuni prima mare cetate a energiei ridicată pe Dunăre. Sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier I. Sper a se ajunge la cele 2 miliarde de noi kilowați-oră, obligatiile de efort, de gîndire, de eroism, de avînt creator, de racordare a noului la sistemul de energii al oamenilor, al miilor și miilor de constructori români și bulgari, tezaurizează, transpuse în cifre, valori de o inumbrată bogăție, indicînd un tumult constructiv de o amploare și o intensitate unice. Constructorii români vor ridica, spun proiectele, 335 kilometri de diguri, vor turna, numai în nodul energetic, 1,2 milioane de metri cubi de betoane, vor monta peste 35 000 de tone de utilaje și instalații complexe. Va rezulta nu numai un nou echilibru al geografiei locurilor, dar și un nou echilibru, un nou relief, un nou dinamism sau o nouă intimitate a vieții lor, prin bruscarea — sau așezarea în alte dimensiuni — a unor raporturi tradiționale cu lumea și timpul, prin inedite orizonturi ale civilizației. Turnu Măgurele, Corabia, Calafat, Bzovi, vechi porturi de cimpie, și, odată cu ele, o șeamă de sate pe lîngă care Dunărea, cîndva, trecea cu nepăsarea unui tir oceanic pe lîngă un tărîm necunoscut, vor înflori într-un alt decor, cu tumultuoase ritmuri de viață, legîndu-se de respirația nouă a fluviului și a cetăților de beton și oțel de pe malul lui. Se vor amenaja, spun arcolegi proiecte, construcții portuare de anvergură, se vor elibera importante rezerve de apă pentru irigarea cîmpiilor, va cunoaște o nouă intensitate navigația fluvială, se vor construi o șosea și o cale ferată se vor înființa noi și mai sprintene legături între cele două țări.

Aceasta e lucrarea, una din cele mai spectaculoase de pe apele lumii, inaugurată la 5 aprilie a.c. în prezența conducătorilor celor două țări, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov. Un prodigios monument al tehnicii veacului, reprezentînd, după cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvintarea rostită cu prilejul inaugurării, „cel mai înalt nivel de cooperare economică dintre România și Bulgaria din toate timpurile". Legînd, printr-o magnifică punte a energiei, cele două popoare socialiste, după ce, sufletește, această punte se construise demult.

Ce s-a întîmplat pe acest șantier-monument al tehnicii într-un timp ce cuprinde abia o felie de anotimp, abia o respirație din strămilenara viață a fluviului, abia cîteva frunze de calendar scuturate în unde ? Primii constructori au descins aici la 1 martie De atunci și pînă la inaugurarea construcției a trecut abia cu ceva peste o lună. De la inaugurare și pînă azi, mai puțin de o lună. Ce s-a putut deci înscrie — din monumentala durată a marii cetăți a luminii — în efemerul acestor puține zile ?

Drum prin ostroave, drum de nouă întemeiere

Aparent — și chiar și dincolo de aparent — nu s-a schimbat nimic. Oricum, de departe — și chiar și de aproape — schimbările nu se văd. Trebuie să ajungi, ca să le observi, foarte aproape, străbătînd, pentru asta, un superb peisaj acvatic, de o splendoare arhaică, un rai al naturii neatinse, rămasă sau aparută aici parcă dintr-o altă eră. Un rest dintr-o Batrînă, străină civilizație a naturii, conservată parcă în chip special, anume ca să degaje — cînd atingi șantierul — șocul neprevăzutului.

Din șoseaua Tr. Măgurele—Zimnicea, de undeva, din comuna Seaca, o luăm spre dreapta, părăsind asfaltul, aburcînd pe coama unui dig. Un dig care protejează cîmpia de revărsările Dunării, lung șarpe de pămînt înșirînd mîn oceanul verde al arborilor spre pădurea de plopi, sălcii și stufărișuri ce acoperă zarea fluviului. E dimineață, e o lumină castă, liniștitoare, o legănată și abia perceptibilă mișcare a ierburilor șterge buza digului, plopii din zare sînt imobili, de-a dreapta și de-a stînga noastră, în monom, ca niște șiruri sprintene de cocori, înoată pe cerul cîmpului verde secerători mecanice, cu coasa ascunsă sub aripi. Coasa șuieră prin secară, mai încolo se văd, în urma secerătorilor, niște copii zbenguindu-se în apa verde cu plăcerea cu care se scaldă delfinii în mare, mai încolo, printr-o niște stîrvuri lemnoase carbonizate, vestigii din niște codri străvechi, pe care focul nu le-a putut consuma, noi umezeala acidă a bălții care, cîndva, devora pe-aici totul, se plimbă un cocostîrc. Tablou edenic, calm, parcă anume creat, parcă anume pictîndu-se pe retină cu emulsiile-i duler de culori de apă, ca să degaje și mai intens șocul neprevăzutului, al schimbărilor.

Prima schimbare, pe care ochiul vizitatorului nededat cu aceste locuri nu o înregistrează, schimbare în aparență minoră, periferică șantierului, dar de vitală însemnătate pentru destinul lui, este chiar drumul pe care înaintăm. Acest drum este drum doar de cîteva săptămîni. A fost doar un dig, un șarpe de lut cu solzi de iarbă, cîndva, trecea cu nepăsarea unui tir oceanic pe lîngă un tărîm necunoscut, vor înflori într-un alt decor, cu tumultuoase ritmuri de viață, legîndu-se de respirația nouă a fluviului și a cetăților de beton și oțel de pe malul lui. Se vor amenaja, spun arcolegi proiecte, construcții portuare de anvergură, se vor elibera importante rezerve de apă pentru irigarea cîmpiilor, va cunoaște o nouă intensitate navigația fluvială, se vor construi o șosea și o cale ferată se vor înființa noi și mai sprintene legături între cele două țări.

Aceasta e lucrarea, una din cele mai spectaculoase de pe apele lumii, inaugurată la 5 aprilie a.c. în prezența conducătorilor celor două țări, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov. Un prodigios monument al tehnicii veacului, reprezentînd, după cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvintarea rostită cu prilejul inaugurării, „cel mai înalt nivel de cooperare economică dintre România și Bulgaria din toate timpurile". Legînd, printr-o magnifică punte a energiei, cele două popoare socialiste, după ce, sufletește, această punte se construise demult.

Ce s-a întîmplat pe acest șantier-monument al tehnicii într-un timp ce cuprinde abia o felie de anotimp, abia o respirație din strămilenara viață a fluviului, abia cîteva frunze de calendar scuturate în unde ? Primii constructori au descins aici la 1 martie De atunci și pînă la inaugurarea construcției a trecut abia cu ceva peste o lună. De la inaugurare

efortul oamenilor care l-au încordat, care-l țin încordat. Oamenii, constructorii, au operat această încordare, calculabilă teoretic, printr-o încordare a brațelor, a eforturilor, ce, practic, nu se poate calcula. A fost foarte greu, fiindcă s-a muncit nu numai într-o competiție contracronometru cu timpul, sub presiunea unor termene foarte strînse, ci și într-o luptă cu vitregiile timpului. Adică a plouat în toate zilele și nopțile construcției, ploaie-potop, adică oamenii au muncit prin torente de apă ce-i dărîmau, ce-i făceau una cu noroiul. Dacă lupta ar fi fost o înfruntare fizică, om contra om, adică un epuizant campionat de lupte pe un ring lung de 9 kilometri, fără pauze sau cu pauze sumare, fără reprize, adică dintr-o repriză într-alta, fără duminici, uneori fără nopți, dacă lupta ar fi fost pur și simplu sportivă, performanțele de rezistență s-ar fi putut calcula mai ușor, s-ar fi putut obține, astfel, un vag echivalent

al efortului cheltuit de oameni, astfel ca drumul să fie gata la timp. Și a fost.

Acești oameni, creatorii drumului, sînt niște constructori, adică niște oameni o-bișnuiți, adică niște oameni deosebiți, care și-au făcut din încercările supreme un mod permanent de viață, iar din luptă o profesie. Ei se pot numi Constantin Dorcioman, maistru constructor, bărbat în puterea vîrstei și a experienței, cu școala — de fapt, universitatea — șantierelor hidroenergetice de pe Olt și Lotru, la care Lotru drumurile s-au scobit prin stînci, ceea ce, zice el, a fost și n-a fost mai greu ca aici, prin clisa moale, mișcătoare, scufundătoare. Ei se pot numi Florin Doncea, tînăr subinginer, încă la începutul drumurilor prin clisă, prin profesie și prin viață, dar și el cu experiența Oltului, adus de pe Olt — sau de Olt — la Dunăre, la confluența unde suvoiul unei prime experiențe se varsă în albia unor noi, infinit mai mari bătălii eroice. Ei se pot numi Constantin Gidoiu, buldozerist, ei se pot numi Florea Udrea sau Marin Smărăndescu, comandanți de screpere, ce alături de alte cîteva zeci de mașini, au trudit la construcția drumului, prin ploile grele, muncind „zi lumină", adică în schimburi de cîte 12 ore, de ai „ziua lumină" n-avea lumină decît vreo șapte-opt ceasuri. În rest fiind luminată cu reflectoare și felinare. Ei au fost, la construcția drumului, cîteva zeci, ei sînt acum, pe întreg șantierul, cîteva sute, ei vor fi, peste puțin, cu mîlle. Spre dispărea, o vor hăcui ferăstraiele, cele două platforme se vor uni, apoi, de la o zi la alta, înțelegînd zeci și zeci de hectare de plopi și sălcii, ele se vor extinde. Hectarele defrișate se numără, de pe acum, cu zecile, la 1 martie, cînd au descins aici primii constructori, tot locul era numai pădure, o jungla verde de arbori și bălți. Arborii au fost doborîți, cărați cu bărcile și cu camioanele, bălțile au fost secate cu motopompele, au început excavațiile, apoi betonările, montîndu-se între timp și o stație de betoane, astfel încît, pînă la ora de față, volumul pămîntului ce s-a mișcat din loc, săpat, transportat, tasat, terasat, compactat, adică volumul așa-ziselor „umpluturi", depășește 100 000 de metri cubi.

Pe platforma zisă „tehnologică", unde s-a instalat comandamentul central al constructiei, intrăm cu mașina pe o largă pistă de beton, înconjurată, pe un orizont care se confundă cu Dunărea și cu cerul, de arătura adîncă, în plină desfășurare, în plină larmă de metal încins, a mașinilor de tot felul, de toate formele, de toate mărimile, buldozere, mai numite și „buldotancuri", uriașe autoscrepere, excavatoare, tractoare pe șenile cu lamă de buldozere, autocamioane „Dac", autoîncărcătoare, dumnezeu mai știe cîte altele, scurmînd pămîntul într-un nor de praf. După o primăvară cu ploi, o primăvară cu praf. Pămîntul nisipos se ridică în valuri la cea mai infimă adiere, aerul saturat de nisip e greu, îl tragi pe nări ca

Ei au venit de departe, din munți, coborînd pe ape, cu un fel de plută...

În plină pădure masivă, suav înfrunzită pe țărmul fluviului, două incinte, ca două uriașe ferestre ale clădirii de arbori, două mari platforme de lucru, una numită „de organizare", alta numită „tehnologică", despărțite printr-o fisie de plopi, ea însăși cît o pădure, zidită compact de cîteva sute de metri. În curînd, această fisie va

pe tabac, oamenii au ochii roși, siluetele lor plutesc într-un halo alb-fumuriu, ca într-o nebuloasă, o autocisternă cu apă patrulează continuu, din zori pînă seara, de-a lungul căilor de acces, stropindu-le ca să risipească ceața de colb, dar totul rămîne în ceață, nebulos, indistinct, e greu să vezi prea limpede ce se întîmplă, ce se vrea, încotro se merge. Evident, se știe bine ce se vrea, adică toate eforturile, în clipa de față, sînt îndreptate spre ridicarea platformelor la cota neinundabilă, adică spre trasarea șelfeurilor în sus, acolo unde viitura de primăvară a Dunării (ce încă n-a venit, dar e pe-aproape) nu va putea să ajungă, nu va putea să amenințe. Pe platformele devenite reduite, reduite bine fortificate, bastioane între pădurile îngenite și apele reprimate sub ele, se descnează locurile viitoarelor mari obiective industriale, ce se vor ataca simultan, sau cu un pas în urmă obiectivelor sociale, a coloniei

muncitorești, a școlilor, creselor, grădinițelor de copii, cantinelor etc. Primele barăci, deocamdată, sînt ocupate de birourile constructorilor deocamdată. sînt dusi, serile, cu autobuzele, la Tr. Măgurele, unde li s-au pus la dispoziție apartamente în blocuri, ori în alte localități, în satele zonei, de unde multi au venit aici.

Ing. Gheorghe Savu, șeful șantierului, e plecat. S-a reintors, cu un grup de constructori, pe șantierul hidrocentralei de la Slatina de unde-a venit aici, și unde în clipa de față, cu o mare desfășurare de forțe și cu un mare frison al inimilor, se pregătește o clădă mare, o clădă unică : devierea Oltului. Trebuie să fie acolo, fiindcă o astfel de clipă nu se poate înfăptui fără știința lui (el a condus acest șantier, el îi știe toate secretele) și, desigur, fără participarea sa afectivă, fără mîndria lui în fața apogeului unei opere la zămislirea căreia a trudit atîtea zile, atîtea nopți.

„Nucleul de bază", cum se zice, al constructorilor de la Tr. Măgurele îl constituie cei veniți de pe șantierele Oltului. Alții au în urmă și alte rîuri, tînărul inginer Gh. Andrei, șeful lotului de mecanizare, a venit, zice, „cu pluta, de sus, din munți", adică din munții Lotrului, de pe care a coborît, odată cu rîul, în apa Oltului, și de aici la Dunăre. Soția, tot inginer, lucrează încă la Slatina, e și ea, ca și el, teribil de ocupată, se văd rar, și atunci cînd se văd n-o fac nici la Slatina, nici la Tr. Măgurele, ci în Stilpeni

Oameni și păsări, oameni-păsări, privind pămîntul din unghiul păsărilor

Ei, acești vechi constructori, sînt, spuneam, o familie, o mare familie. Amintirea șantierelor pe care au lucrat împreună e prea fierbinte, cu întreaga ei epopee de bărbăție și de fraternitate, pentru ca oamenii să se mai poată despărți în familii mai mici, cu capi de familie, în familiute sau neamuri. E mai simplu și mai util să se păstreze vechea și nobila solidaritate a luptelor cot la cot de pe Olt, de pe Lotru sau de pe Someș, să se certe tovărășește, deschis, cînd ceva nu merge, să se laude la fel de sincer, cînd lucrurile se dreg, și, între timp, să-și sporească rîndurile, să adopte în familia lor alți membri, pe care să-i integreze, pe care să-i facă asemeni lor. Cei veniți pentru prima oară pe un șantier hidroenergetic sînt, la ceasul de față, de trei ori mai mulți ca „veteranii", sînt, în covîrșitoare majoritate, oameni de-ai locului, din Tr. Măgurele sau din satele zonei. Unii se integrează rigorilor unui șantier hidroenergetic — și încă, în cazul de față, ale unuia din cele mai mari, mai complexe, din cîte a văzut vreodată vreo apă a lumii ! — din prima clipă, cu pasiune, cu conștiință, cu dăruire, cu vocație. Adică vocația astа, s-ar spune, era în ei, altfel nu se explică de ce un om ca Marian Dimitrache, maistru mecanic, și-a cerut, de la I.T.A.—Tr. Măgurele, unde lucra de vreo două decenii, transferul, ca să vină aici, în sălbăticia ostroavelor, abandonînd un post de conducere, o situație la care aș junsese prin meritul unei prețuite munci, ca s-o ia, aici, de la început. De ce a făcut-o ? Pentru că, zice el, „tovarășul Nicolae Ceaușescu, la 5 aprilie, la inaugurare, a spus că acest mare obiectiv va vorbi, peste decenii și veacuri, despre forța creatoare a nemenilor". Astfel că el, Marian Dimitrache, vechi comunist, s-a decis ca, după două decenii de muncă la I.T.A., muncă, desigur, cu satisfacțiile ei, dar pentru ei intrată de-acum în reflex, în rutina obișnuinței, să facă, în următoarele două decenii, adică pînă la vîrsta pensiei, și creație. Sotii Gabriela și Liviu Dordea, amîndoi foarte tineri, amîndoi ingineri hidroenergeticieni, colegi de facultate la București, apoi colegi de muncă la Combinatul chimic din Tr. Măgurele, secția ape (secție unde, totuși, lucrau „în branșă", avînd de-a face și cu energia, și cu apa !), au venit aici, ca și mesterul Dimitrache, printre primii, ca să-și facă „mai lîngă sursă" profesia, ca să-și împlinească, de fapt, o vocație. Subinginerul energetic Pelaghia Preda, fată tînără, cu studiile absolvite în toamnă, a renunțat, din aceleași motive, la București, la liniștitul sau, oricum, mai liniștitul șcaun din biroul tehnic al Trustului de construcții Ilfov, ca să facă aici, prin ploi, prin colb, prin sălbăticie, o meserie ce, mai mult ca o meserie, rămîne totuși o vocație. Pelaghia Preda e din Saiele, o comună de la vreo 30 și ceva de kilometri. Tot din Saiele e și screperistul Ion Stroie, venit aici de la T.C.I.F.-Ialomița. Are în sat o nevastă și o fetită de trei ani, pe care, lucrînd în Ialomița, nu le vedea prea des. De aici, serile, autobuzul șantierului îl duce acasă. De aici, serile, seri la rînd, autobuzul a plecat fără el, tînărul screperist fiind prins pînă peste cap cu treburi.

Screperele răstoarnă pămîntul, buldotancurile cu bot de buldog sau de tanc îl iau, uruind, în piept, șantierul e plină bătălie, aerul fierbe, dar cînd și cînd, în cîte o pauză sau o sincopă de liniște, se aude, în crinaul de ploaie ce desparte cele două platforme, cum cîntă păsările. Cînd pădurea aceasta nu va mai fi, unde se vor duce păsările ? Vor rămîne totuși aici, zic constructorii, în incinta unei hidrocentrale care va fi, deocotrivă, o cetate de ziduri și de oțeiuri, dar și un cuantic parc. Îi credem, fiindcă ei, acești oameni, cunosc bine păsările, sînt chiar rude cu ele, care nu li s-a spus că sînt și ei niște păsări, niște migratoare păsări, niște febrili sau niște neliniștiți ai plecărilor spre mereu alte zări, asemenea păsărilor ?

Aici, pe marele șantier al Dunării, unde ridică pămîntul mai sus de Dunăre, la cote neinundabile, la cotele stăpînirii depline a omului, își desființează opozita pămînt-cer, ei trag reliefurile în sus, fără să aibă timp — căci sînt teribil de ocupați, de prinși în marea lor bătălie ! — ca să observe că de acolo, din înălțimea văzduhului, din unghiul păsărilor, acest pămînt românesc, sfîntit de ei și de munca lor, arată, de pe acum, din ce în ce mai frumos.

ILIE PURCARU

Horia și Iancu

Durerea răbdării încă mai doare

Umbra lui Horia :
— Iancule mare, bravule tare !
O răscruce cutează printre alte răscruci,
hohotind printre mormintele părăsite de cruci.
N-au preț banii de trecere,
eu n-am putut să aduc în Albac o zi de petrecere,
adevărul nostru mai tare-i ca piatra
de Detunata,
și iubirea de țară
am purtat-o din tată-n fiu
ca pe-o sfîntă povară,
doar ea ne-a ținut mințile în viață,
și-o mincam odată cu pita amară,
îndulcindu-ne graiul și credința
în fiecare dimineață.
ea ne-a luminat legămîntul
făcut de strămoși cu pămîntul
în care oasele noastre se odihnesc
așteptînd ziua preschimbării lor în trîmbițe,
biruința.

Unicul dor al vieții mele

Avram Iancu :
— Noi am trecut neaplecați prin istorii,
nu ne-am dorit deșarte glorii,
nu ne-am înveninat sufletele urînd alte neamuri,
dar nici nu ne vom supune să fim prinși
în străine hamuri,
libertatea este buna noastră străbună,
adevărul nostru în lume răsună, răsună,
inima lui Horia în pieptul meu bate,
să luptăm, seceta de porți s-o spulberăm,
unicul dor al vieții mele
este să-mi văd națiunea fericită,
scăpată de jug,
pentru care, după puteri am lucrat,
singele meu doar în bobul de grîu
poate fi spulberat.

RADU SELEJAN

Din nou despre „cine nu deschide ochii...”

Ca într-un vis chinuitor, fostul director al I.L.L. Gorj — Paul Puțineiu — își privește în fiecare dimineață cu jind autoturismul personal și nu se poate împăca cu gîndul că nu mai are dreptul să-l folosească. Le citva timp, eleganta sa „Dacie 1300” stă sigilată în așteptarea unei hotărîri judecătorești...

Firește, nu este deloc plăcut „să pui sare pe rana cuiva” dar sperăm ca pățania fostului director, a fostului inginer-șef — Iurii Dedyszyn, a fostului contabil-șef — Silvia Ardeleanu de la I.I.L. Gorj să constituie atît un învățămînt aspru pentru ei, cît și un avertisment pentru alții, predispuși la situații similare. Dacă ar desprinde de aici concluziile necesare, ar fi și spre binele lor și în folosul colectivității...

.....Cu totul altă era situația dacă ar fi fost luată în considerație prima constatare a organelor Inspecției teritoriale de control și revizie, care numai la o lună de zile după numirea lui **Constantin Trăistaru** în funcția de șef al depozitului produse finite și a lui **Nicolae Fetăniță** în cea de șef al secției producție la I.I.L. Gorj, au găsit atît un plus în gestiune în valoare de 36 000 lei, cît și o serie de nereguli în documentele de livrare — relatează locotenent-colonel Ion Vancea de la formațiunea cercetări penale a Miliției județului Gorj. S-a propus atunci conducerii întreprinderii ca Trăistaru să fie schimbat imediat din funcție, deoarece, dacă numai într-o lună de zile săvîrșise ilegalități destul de îndrăznețe era de așteptat că, lăsat în același loc, va continua „să vire mîna pînă la cot”, dar propunerea n-a fost luată în seamă.

Și ceea ce s-a petrecut în continuare a confirmat temerea organelor de control. Rareori mi s-a întîmplat, în îndelungata mea activitate să cunosc indivizi atît de lacomi, care într-un timp foarte scurt să creeze un prejudiciu atît de mare...”.

Și astfel aveam să aflăm că, rămînînd mai departe în funcțiile deținute, C. Trăistaru și N. Fetăniță nu numai că n-au încercat să infirme prima impresie, ba, dimpotrivă, au organizat și desfășurat o afacere frauduloasă de mari proporții. Procedeul infracțional n-a fost atît de original și ingenios pe cît de îndrăzneț. Nu-i vorbă, faptul că conducerea întreprinderii „nu le-a cîntîi nici un fir de păr” după constatarea neregulilor amintite a constituit o adevărată încurajare a infractorilor.

Înțelegîndu-se amîndoi să nu respecte procesul tehnologic de fabricare a brînzeturilor în scopul creării plusurilor, plusuri pe care să le valorifice prin intermediul unor complici din rîndul gestionarilor de la magazinele alimentare, Trăistaru și Fetăniță au început să-și facă tot mai mulți complici, stabilind pentru fiecare cota-parte din valoarea produselor sustrase, „partea leului”, adică 50% din total, revenindu-i, bineînțeles lui Trăistaru, care era inițiatorul afacerii.

La un moment dat însă pofta lui de bani l-a îndemnat să găsească încă un procedeu prin care să realizeze venituri fabuloase pe seama creării plusurilor de brînză : confirmarea fictivă a unor contracte încheiate de către posesorii de oi sau a cantităților pe care urmau să le predea la întreprindere unii achizitori de la cooperativele de consum.

Numai lui Grigore Dubreu, achizitor la Cooperativa de consum Tg. Jiu, de pildă i-a fost confirmată cantitatea de 3 500 kg brînză, contravaloarea împărțind-o astfel între ei.

Goana după cîștiguri ilegale pusese într-atîta stăpînire pe indivizii respectivi, că de la un timp nici nu mai țineau seamă dacă și-au „creat” atîtea plusuri cît livrau pe bază de acte fictive și valorificau în interes personal.

Nu-i vorbă, și ceilalți, dar mai ales Trăistaru se obișnuiseră destul de repede să tranșeze pe picior mare, el și soția care, de la numirea lui în funcția respectivă, nici n-a mai vrut să audă de serviciu. Oricum n-ar mai fi avut timp, din cauza deselor excursii cu taximetrul de la Tg. Jiu la București, a frecventelor petreceri prelungite la cele mai arătoase localuri, ca și a altor plăceri costisitoare pe care și le satisfăceau ca niște nababi...

Cît privește directorul, contabilul-șef, inginerul-șef, să „vadă” sau să „audă” ei ceva în legătură cu practicile și cu modul de viață al lui Traistaru, Fetăniță și al altor indivizi din subordine care se înfruptau din avutul obștesc ? Nici vorbă să se preocupe de așa ceva.

Numai că, în timp ce miliția ia cunoștință de amintita constatare a organului de control și revizie, de refuzul directorului de a-i schimba pe cei doi din funcții și încep verificările de rigoare, iată că și în conducerea întreprinderii are loc o schimbare : forul tutelar numește un nou contabil șef, Ioan Roșu — care îndeplinindu-și atribuțiile cu priceperea și conștiinciozitatea necesare, constată că între stocul scriptic și cel faptic de la depozitul de brînză este o diferență colosală — 45 000 kg (? !).

Organelor de miliție și altor organe de specialitate le revine sarcina să stabilească cu exactitate procedeele folosite de infractori, amploarea faptelor ilegale, vinovăția fiecărui infractor, prejudiciul total.

Revizia de fond făcută de cadre competente din Centrala industrializării laptelui, coroborată cu probele administrate de miliție, constînd în recunoașterile a zeci și zeci de producători care și-au lichidat în mod fictiv contractele prin intermediul celor de la I.I.L. Gorj, în stabilirea indubitabilă a falsurilor din documentele de livrare etc., a constatat că prejudiciul total produs **în numai 6 luni de zile** de grupul de infractori în frunte cu Trăistaru și Fetăniță, în dauna avutului obștesc, este de **800 000 lei (? !)**.

În numai șase luni, o pagubă atît de mare ? Într-adevăr, pare de necrezut. Dar, din păcate, acesta este unoori prețul lipsei de răspundere de care dau dovadă acei oameni din conducerea întreprinderilor, cărora nu le pasă **cui** încredințează avutul obștesc și **cum** este asigurată apărarea acestuia.

Infractorii și-au primit, nimic de zis, pedeapsa meritată : Constantin Trăistaru — 17 ani închisoare, Nicolae Fetăniță — 12 ani închisoare, ceilalți 17 coautori pedepse în raport de vinovăție, cea mai mică fiind de 3 ani închisoare.

Dar consecințele n-au fost tocmai ușoare nici pentru conducerea I.I.L. Gorj : pe lîngă schimbarea din funcții, a fostului director, a contabilului-șef și a inginerului-șef, aceștia sînt obligați, potrivit legii să contribuie, și încă substanțial, cu bunurile proprii, la recuperarea prejudiciului cauzat avutului obștesc, pentru că, așa cum spune proverbul, „Cine nu deschide ochii, deschide punga” !.

MIHAI GROZAVU

Oameni duri în Casa sufletelor curate

„Sîntem un grup de copii de la Casa de copii școlari nr. 2 Arad. Noi, frații mai mari, vă scriem despre necazurile noastre și ale fraților mai mici. Am mai spus și altora S-au instalat aici tirania, bătaia și injurăturile. Noi am vrut să plecăm, să fugim undeva, chiar la București, dar... Am suferit cît am putut. Fratele nostru, Mișa, a fost bătut cu asprime de pedagogul nostru, la ora mesei de seară, în prezența noastră, a celor mai mari și mai mici, pînă cînd am început să plîngem. După aceasta, el a zăcut trei zile în infirmerie, unde s-a constatat că nu este bătut, după care a fost internat la Spitalul de copii mai multe zile”.

Aflăm că asemenea acte s-au mai repetat. Într-o casă de copii fără părinți, într-o casă în care dragostea și căldura sufletească sînt înlocuite de relațiile aspre și dure, sufletele fragile sînt puse în stare de alertă și pîndă, terorizate de o veșnică teamă de a nu greși, speriați sau mai curînd dispuși să-și ascundă sentimentele propriii vîrstei înaintînd către adolescență, maturizîndu-se fără copilărie.

Revista noastră a mai scris despre climatul sănătos și propice dezvoltării armonioase a tuturor celor care, prin grija statului, cresc, se pregătesc pentru viitor în casele de copii, înconjurați de afecțiune, de înțelegere, case la care revin cu nostalgie ca tehnicieni, muncitori de înaltă calificare, medici, ingineri, conducători de instituții, oameni ai societății noastre, pe deplin realizați. Tocmai de aceea, iată-ne la Arad, căutînd o adresă, căutînd adevărul unei triste și inexplicabile abateri de la regulă.

Tovarășul Inescu Nichifor, inspector general în Ministerul Educației și Învățămîntului, ne pune la dispoziție pagini edificatoare dintr-o plîngere asemănătoare celei de mai sus : „La Casa de copii școlari, strada Eugen Potter nr. 15—17, tovarășul educator Mircea Popețiu l-a bătut, lovindu-l brutal pe un coleg de-al nostru, Mișa Boncolo, pentru simplul motiv că nu a vrut să spună cine este șeful său de grupă. Oare nu a știut sau însuși felul de a fi al educatorului l-a determinat să tacă ? În fața întregului efectiv al casei, care se afla la cină, tovarășul Mircea Popețiu l-a maltratat pe Mișa. A doua zi dimineața, Boncolo s-a simțit foarte rău. În speranța că situația lui Boncolo se va ameliora, acesta a fost internat în infirmeria casei pînă cînd a trebuit să fie chemată Salvarea. Oare acestea au fost cele mai potrivite măsuri care s-au putut lua de către tovarășa asistentă ?”

Am fi putut să nu luăm în considerare scrisorile, care nu sînt semnate. Dar copiii sînt copii, și se tem. Ele vin să ateste o stare de lucruri întristătoare. Deși ținuți cu strictețe după orele de curs în sălile de meditație ale școlii, ortografia zdruncinată a elevilor care se pling arată că acolo nu meditează în primul rînd pedagogii : „Stimate tovarășe Gogu (descifrăm într-o scrisoare adresată tovarășului Gheorghe Gogu, inspectorul general al Inspectoratului școlar Arad) vă rog să veniț la cămin să vedeț ce se petrece aici cu copii cum îi bate educatorii Popăț și Horga 3 sunt în infirmerie bătuț de ei, îi lovește și cade jos atunci cu picioarele nu caută unde lovește, aiște educatori care în loc să ne învețe ne bate mai rău așa cum au fost bătuț frații mei dacă suntem aici toți suntem ca frați dar vă rog să luați măsuri... dacă urgentați îi găsiți pe frați în infirmerie,” și iscălește **„un elev ocular”**.

N-am venit să facem o pledoarie sentimentală, dar ne interesează relațiile care s-au instăpînit totuși într-o instituție de stat. Aflăm că „înaintea cazului Boncolo, pedagogul Al. Horga a bătut alți copii încercînd să arate că elevii mai mari (asistații casei) îi maltratează pe cei mici, ajungînd la concluzia că în Arad, Casa de copii reprezintă un „pericol social”. Elevii Petru Suciu și Lucian Serghevici, internați și ei în infirmerie, nu sînt străini de cîudatele metode pedagogice din casa lor. Din declarația lui Petru Suciu : „Tovarășul Horga ne-a bătut peste cap și la palmă cu cuda de la mătură și ne-a băgat în infirmerie”. Din declarația lui Lucian Serghevici : „Tovarășul Horga m-a bătut cu o bită, m-a băgat în infirmerie unde m-au ținut patru zile”. Cine este învinuit de toate acestea ? Elevul din clasa a opta, Iulian Munteanu, șef de dormitor.

Printre multe alte plîngeri, găsim, foarte ciudat, și o scrisoare „montaj” iscălită de 87 de elevi care arată că toată lumea se simte bine, că unii „se consideră persecutați”, că unii nu se încadrează în disciplină. „Dacă ne pedepsesc (așa cum am văzut — n.n.) înseamnă că doresc să devenim oameni de nădejde” și am fi „adînc nemulțumiți dacă tovarășii părinți ai noștri, care ne cresc, pentru un caz izolat să fie sancționați”.

Să vedem cum au contribuit înșiși pedagogii Mircea Popețiu și Al. Horga la instaurarea unui climat propice învățătu-

rii, încrederii în oameni, aici, la Casa de copii nr. 2 din Arad. Mircea Popețiu, cu o vechime de 28 de ani în învățămînt, vrînd „să facă ordine”, l-a tras „doar o palmă” neascultătorului Mișa Boncolo. Pentru pedagog, „copiii sînt instabili și răzbunători”. „Personal, spune el, nu sînt pentru folosirea metodelor tari și regret foarte mult că m-am lăsat **provocat** de cîțiva elevi indisciplinați. Trebuie să precizez că sînt la primul caz și am tras învățămintele necesare”. Privim cu luare aminte la acest mod de a înțelege lucrurile, cînd un pedagog a cărui vechime reclamă o anumită experiență, în plin fluxul muncii (adică al educației) se lasă „provocat” și cade pradă „slăbiciunilor”. Lui Al. Horga, pedagog cu o vechime de 29 de ani în învățămînt ca urmare a faptului că l-a bătut pe Lucian Serghevici și Petru Suciu i s-a inminat o sancțiune pur și nesimțită din partea directorului. Și Al. Horga are o părere destul de proastă despre copii : „Dacă îi întrebi despre o problemă, din cinci în cinci minute spun altceva și mint cu multă seninătate că au ei au făcut și nu știu nimic”.

Pe un coridor, instalat la o masă, stă elevul de serviciu, Marinel Burtic, în etate de 9 ani, de înălțimea cîtorva creioane puse cap la cap. De la 12 la 7 el păzește acolo bunul mers al lucrurilor. Pedagogul Mircea Guleș, foarte binevoitor, dar răspunzînd la întrebările noastre cu destule ezitări, ne conduce în sălile de clasă, în bucătărie, în dormitoare. Descuie un lacăt cu lanț sever. Deschidem ușile dormitoarelor. În dormitorul nr. 8, pe un pat, ridicînd pe rînd cîțiva pușori aurii de gîscă, dintr-o cutie de carton, șeful de dormitor, elevul din clasa a opta, singuraticul Iulian Munteanu. „De ce i-ai cumpărat ?” „Păi, ca să-l cresc”, „Pe tine cine te-a crescut ?” „Nu știu. De la vîrsta de trei ani am fost la preșcolari iar de la opt ani sînt aici”. Ca toți ceilalți elevi ai casei, învață la Școala generală nr. 1. „La pui numai cu umblu ! Dacă îi iei în mînă prea mult, slăbesc”. Alături, un acvariu. În geam — hrană pentru pui, rîme, porumb pisat, hrană pentru pești. În alt geam, răsaduri de căpșuni, fasole, lăcrămioare. „Cu Serghevici și Suciu ești prieten ?” „Nu prea sînt prieten cu nimeni. De citit nu citesc pentru că mă plictisește. Mă interesează doar cum cresc toate astea pe care le am eu aici. Vreau să văd cum evoluează”. Pare o personalitate. Dar cine știe aici că Munteanu e singur într-o numeroasă colectivitate ?

Vizităm cîteva clase. Facem cunoștință cu învățătoarele Margareta Rusu și Lucia Bicu, detașate aici abia de două zile în locul celor doi pedagogi. Sîntem informați că, în urma cercetărilor efectuate, la propunerea Comitetului județean de partid, Mircea Popețiu și Al. Horga au primit aspre sancțiuni fiind transferați disciplinar pentru folosirea unor metode antipedagogice, conform art. 209 lit. „d” din Statutul personalului didactic. Sancțiuni binemeritate, dar venite după o inexplicabilă tolerare a unei situații de multă vreme critice. Stăm de vorbă cu infirmiera Irina Cioranu. „Pot eu să spun ceva dacă nu am văzut nimic ? Copiii nu prezentau urme de violență. Eu i-am internat și le-am dat îngrijirile necesare.” Atît. Mai aflăm că tovarășul director Ștefan Ponta ține foarte mult la curățenie. Și expresia acestei curățenii o dau pentru dumneaiul bocancii lustruiți și șnururile legate corect.

Tovarășa directoare a Școlii generale nr. 1, Elena Grămescu îi cunoaște bine pe toți elevii. Ține la ei, crede cu adîncă și neclintită convingere că din copiii aceștia vor ieși oameni adevărați și folositori societății. Bunătatea, spiritul de echitate, spune tovarășa directoare, se cultivă cu perseverență și grijă. Asupra acestor calități ar trebui să veghieze pedagogii. „De ziua lui, Ioan Vîncze a venit și m-a servit cu o bomboană. I-am făcut cadou un album pe care și-l dorea mult. Nestiind unde să-l țină, îl păstra sub saltea. Nu-l mai are. Un echilibru al dreptății se ține și cu o bună rînduială gospodărească. Școala a organizat primirea unor copii în zilele de duminică în familiile colegilor din oraș. Căminul refuză să-i mai lase în vizită”. „Ce să caute acolo, se spune. Pentru ca să fie trași de limbă ?” Deci ceva de povestit tot au ! Din declarațiile copiilor aflăm că în bibliotecă pedagogii beau bere. Timpul afectat pauzelor dintre mechtații, aerului liber și sănătos este neîrosc de scurt. Oare de ce ? „Nu ai se dau chitarele să nu le stricăm, jocurile, să nu le pierdem, duminica nu primim costumele să nu le puternici prin grija moștenită, umană și responsabilă a oamenilor cărora le sînt încredințați.

Copiii de sub acel acoperămînt de pe strada Eugen Potter din Arad, sînt acolo pentru că statul are grijă de ei. A gîndi că „acolo nu-i plouă, nu-i ninge” și că prin aceasta treaba noastră s-a terminat, nu e o atitudine de pedagog. Ei trebuie să devină oameni integri, echilibrați, puternici, prin grija neostenită, umană și responsabilă a oamenilor cărora le sînt încredințați.

Măsurile luate de către Comitetul județean de partid, de către Inspectoratul școlar și de către Procuratura județeană vin să dovedească temeinicia sesizărilor primite de la Casa de copii nr. 2.

ADI CUSIN

Singurul nostru drum

(Urmare din pagina 1)

nu se bucură de drepturi. Este o minciună sfruntată, o grosolană încercare de a slăbi coeziunea poporului român și de a înșela opinia publică mondială. De fapt, în România această problemă a naționalităților nu există, fiind rezolvată în spiritul marxism-leninismului. Constituția țării, Congresele IX, X și XI au consfințit această egalitate în drepturi și datorii a tuturor cetățenilor țării noastre. Cea mai bună dovadă o constituie unitatea strînsă a poporului român în jurul conducerii de partid și de stat. Nu e vorba numai de loialitate, ci de o unitate politică, indestructibilă, care exprimă voința întregii națiuni de a-și făuri laolaltă — români, maghiari, germani, sîrbi etc. — un destin comun, irepetabil și original printre celelalte destine ale popoarelor lumii. Un drum mai bun, mai fericit, mai avantajos decît drumul pe care ne aflăm nu poate să existe. Eu știu ce vorbesc deoarece, la 91 de ani, pot pretinde că am aflat ce înseamnă istoria, confruntîndu-mă cu ea de nenumărate ori, încercînd în repetate rînduri să deslușesc semnificațiile evenimentelor la care participam sau de care auzeam că s-au întîmplat Nu e vorba de un orgoliu nejustificat din partea mea, ci de o realitate pe care nimeni nu o poate nega, de o experiență a mea de viață pe care nimeni nu mi-o poate pune la îndoială. De aceea am dreptul să susțin că niciodată în România lucrurile n-au mers mai bine decît acuma. Și aș mai întreba : unde altundeva în lume oameni de toate naționalitățile trăiesc într-o asemenea armonie și omonie ? Că dacă mai sînt greutăți — și sînt, și e meritul conducerii noastre că nu le ascunde — ele decurg din condiția noastră de țară în curs de dezvoltare, care a moștenit o înapoiere economică grea și trebuie acum să facă pași mari pentru a ajunge din urmă țările avansate. Unora nu le convine acest lucru și tocmai de aceea defăimează tentativa noastră de a ne desprinde de servituțile provocate de subdezvoltare. Aceste servituți nu pot fi înfrînte decît într-o unitate deplină și de aceea ei încearcă — ce e drept, zadarnic — dezbinarea noastră. Glasurile răuvoitoare care ne imputează : norod nu vor reuși însă s?. ne slăbească încrederea unora în alții, să ne abată din drumul pe care-l urmăm. Cei care și-au părăsit patria, și de aiurea ne dau lecții de modul în care trebuie să trăim, au pierdut contactul cu realitatea, pur și simplu delirează. Iar cei care le încurajează propaganda dușmănoasă ar trebui să-și vadă mai curînd de propriile lor probleme, printre care și aceea a naționalităților, încă nerezolvată la ei în spiritul unui adevărat umanism. În mod cu totul magistral, în spiritul umanismului, cu cuvinte pe care le-aș fi folosit și eu, a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în cursul istoricei vizite în S.U.A., că toate aceste acțiuni sînt rău intenționate, au ca scop dorința de a tulbura opera noastră de construcție. Da, avem încă greutăți. Dar știm să le rezolvăm și nu e nevoie să vină alții să ne învețe. Pentru aceasta construim socialismul pe teritoriul țării noastre, România,

„A făcut minunea fiindcă era pe pămîntul lui"

București, 26 aprilie, 1978, anunță în presa cotidiană : „Eroul colonel veteran Pătrășcoiu Nicolae din București, strada General Florescu 21, împlinește astăzi 88 de ani. Nemuritoare au rămas faptele sale de vitejie, în fruntea ostașilor gorjeni, la 14 octombrie 1916, care au hotărît victoria de la Jiu. Istoricii războiului Unității naționale, în frunte cu Nicolae Iorga și Constantin Giurescu, comunicatele militare, presa aliaților, i-au menționat eroismul legendar. Ordinele Mihai Viteazul, Virtutea Militară Poloneză, Sfintul Vladimir Rus, Marele cavaler al Legiunii de Onoare a Franței, sînt răsplata eroului care la Jiu a scris una dintre cele mai frumoase pagini de istorie. Urmașii eroilor de la Jiu îi adresează un călduros omagiu de admirație, dorindu-i sănătate și viață lungă".

Valea Jiului, 10—12 octombrie 1916. În defileu pe un front de 40 de kilometri o divizie română făcea față unui grup de divizii inamice — divizioane de cavalerie, de mitraliere, de artilerie, tunuri de calibru mare și tragere lungă, ultimele din tehnica cea mai bună, batalioane de infanterie, de cicliști, adică o armată superioară ca număr de oameni, dotată cu armament modern și capabilă de deplasări rapide. Existau zone ale frontului unde un soldat român se afla pur și simplu în fața a 20—30 de inamici. Într-un flanc al frontului se afla o companie de soldați comandată de locotenentul Toma Ioniță ; aveau în față o divizie de cavalerie, două batalioane de infanterie, un batalion de mitraliere și întreagă această trupă inamică era susținută de focul masivei artilerii. În ceea ce-l privește pe locotenentul român n-avea sprijin nici măcar de tun, pe întreg frontul erau vreo 40, tunuri vechi unele scoase de prin forturi, făceau mult fum în timpul tragerii și astfel erau ușor descoperite și reduse la tăcere de către inamic. Ba existau în multe formații de luptă românești, în punctul unde era Toma și în alte locuri, soldați care nu aveau puști și singura lor armă o constituia lopata pentru săpat tranșee.

O luptă inegală și cu toate acestea inamicul nu putea înainta așa cum ar fi voit. În fața superiorității numerice, comandantul companiei a 16-a și alții ca el a fost astfel silit să dea ordin de retragere, spre munte. Dealtfel, asemenea ordine fuseseră primite chiar de la comandamentul diviziei. Cu un asemenea ordin compania a 7-a din același regiment 18, s-a retras spre crestele munților și tot prinr-un ordin superior coborîse apoi spre defileu, în celălalt capăt al său, unde inamicul făcuse un cap de pod în dreptul localității Tetila.

Valea Jiului, 14 octombrie 1916. Pe malul stîng al Jiului, în apropiere de moara Rebedea se află compania a 7-a, condusă de foarte tînărului sublocotenent Nicolae Pătrășcoiu. Are 160 de oameni, toți gorjeni, cîțiva chiar de prin partea locului, din comunele apropiate, unele fiind — gîndesc ei și nu greșesc — ocupate de inamic. Chiar comandantul, Pătrășcoiu, este din apropiatul sat Arsuri, aflat un pic mai în munte de la comuna Simbotin, ale cărei ulițe se disting prin binoclu. Singurii de pe alte meleaguri ale țării, cei doi transilvăneni, sublocotenenții Ovidiu Vodă și Sebastian Stanciu. În fapt și ei cunosc aceste locuri : cu doi în urmă, elevi la liceul din Blaj, însuflețiți de ideile de unitate națională, tînjind ca tot românul transilvănean la unitatea națională au inițiat una dintre acele îndrăznețe acțiuni de protest și de solidaritate : cei doi au coborît drapelul străin de pe acoperișul liceului și au abordat tricolorul românesc. Urmăriți apoi de poliția imperială au fost nevoiți să caute adăpost la frații lor din Oltenia, trecînd munții prin trecătoarea Jiului. Acum luptau alături de frații lor olteni pentru apărarea și eliberarea pămîntului patriei.

Mai este în companie și sublocotenentul Ion Vîlcu, și soldatul gornist Florian Draica, și plutonierul major Grigore Păsărin, și sergenții Grigore Mirută și Gheorghe Pîrvuțoiu și încă mulți alții, ale căror nume aveau să devină cunoscute în cartea istoriei pentru faptele lor vitejești.

Iată-i deci pe toți cum văd sub privirl desfășurarea impresionantă de forță a inamicului. Artileria acestuia domină trecătoarea și oamenii simt neputința surdă de a nu putea riposta. Comandantul companiei prin ocularele binoclului vede cum pe dealul dinspre Simbotin soldații inamici întind cabluri telefonice. „E limpede, vor instala aici posturi de observație pentru piesele lor de artilerie — își spune — și astfel vor domina tot defileul". Urmărește exploziile proiectilelor, direcția de tragere și de sosire și socotește după întîrzierea detunăturii cam unde pot fi tunurile inamice. „Deci cam la 10 kilometri, acolo, după coama Simbotinului, în satul Arsuri Puterea de foc este copleșitoare, în curînd va bate și locul nostru. Decît o moarte în retragere mai bine una în atac, să cucerim prin luptă tunurile". Și compania pornește în lunca Jiului, oamenii se folosesc de palele cețil de octombrie și trec neobservați rîul. Pe mal îi întîmpină mitralierele, se răspîndesc ; sublocotenentul Vîlcu cu o parte din soldați angajează lupta și acoperă pe ceilalți care împreună cu comandantul se reped pe pantele dealului. Cunosc fiecare petic de pămînt și la început înaintarea se face prin locuri ferite. Unde întîlnesc posturi și fire telefonice le distrug. Urcușul se face într-un ritm din ce în ce mai rapid. Apar patrule și posturi inamice. Luptele sînt scurte, crîncene, din mers. Oameni care cad, alții care rămîn, angajați sub focul mitralierelor ; grupul de români se subțiază. În Arsuri, unde speră să găsească tunurile inamice, intră doar doi inși, sublocotenentul și gornistul. Nu mai au timp să aștepte pe ceilalți, așteptarea înseamnă pierderea luptei, avantajul surprizei, poate chiar pierderea vieții. „Gornist, sună atacul !" ordonă sublocotenentul Pătrășcoiu. Gornistul se uită în jur nu vede pentru cine să sune atacul dar pricepe : suflă cu toată puterea și în răstimpuri trage cu carabina. Soldații inamici sînt speriați auzind goarna română de atac chiar în mijlocul satului unde erau cantonați, adică la 10 kilometri de front. Fug, aruncă armele, ridică batiste albe în semn de predare. Cei doi trag mereu, (așa cum sînt singuri nu pot lua prizonieri), goarna continuă să sune, debandada sporește în rîndurile vrăjmașilor. Comandantul și gornistul înaintează mai departe și în mijlocul satului după cotitura unei uliți văd chesoanele grele cu tunuri trase de cai. Rezemați de colțul unei case de lemn ochesc caii, doboară cîțiva și convoiul este blocat în mijlocul drumului. Artileriștii care încercaseră să salveze tunurile de la atacul armatei române, fug spre pîriul Bisericii și spre pîriul Cartirul.

Apar din urmă și ceilalți luptători români și comandantul face un scurt apel: sînt 16 soldați. În fața lor 8 tunuri mari de 105 mm, adică două baterii complete ale regimntului 21 bavarez. Și mii de proiectile. Pot fi folosite chiar împotriva celor care le-au fabricat. Dar cine să tragă cu tunurile, întrebă comandantul știind deja că oamenii săi sînt doar infanteriști. Soldatul Constantin Procopie raportează : „Am făcut stagiul de doi ani la artilerie". Îl ajută ceilalți să întoarcă un tun și să-l pună în poziție de tragere spre o poziție inamică la Schela și cînd încarcă primul obuz zice : „Le aduserăți pentru noi ? Luați-le înapoi".

Sublocotenentul găsește un răgaz și aleargă la casa părintească. E goală, ba nu într-o cameră o centrală telefonică, taie firele. Mai zăbovește cu privirea, caută o carte și se întoarce la tunuri. Noaptea îi surprinde pe cei 16 lîngă prețioasa lor captură așteptîndu-l pe gornistul Draica, trimis după încetarea luptei la regiment, după ajutoare. În inimi se strecoară neliniștea, dacă nu vin ai noștri pînă dimineață bavarezii își vor da seama de adevăr, că sîntem puțini și că i-am luat prin surprindere și fiind un regiment întreg își vor lua tunurile înapoi. Se gîndesc la tunuri și nu la viața lor fiindcă acestea reprezintă acum, în situația grea în care se află armata română din defileu, o adevărată minune. Comandantul se hotărăște să se ducă el la regiment să raporteze comandantului Jipa și pleacă împreună cu Mirută și Pîrvuțoiu. Se strecoară în noapte printre rîndurile inamicilor izgoniți din Arsuri, cu unii se angajează în luptă, pe alții îi înșală vorbind în limba germană.

Arsuri, 15 octombrie 1916. Povestește chiar eroul de atunci : „Se făcuse ziua și era soare. Vedeam pînă hăt departe. M-am urcat într-un păr înalt de lîngă tunuri și de acolo am comandat tunurile la care mai aveam cîțiva servanți aduși de la regiment. Restul trupei avea să sosească mai tîrziu. Pînă atunci cu tunurile și cei vreo 20 de oameni trebuia să ne menținem pe poziție. Am văzut spre Nord de Horzu și Rugi trupe inamice ce se retrăgeau în coloane. Am comandat foc. Apoi am îndreptat cîteva tunuri și spre Vama Veche unde vedeam trupe retrăgîndu-se. Inamicul, fugit din sat, nu era însă prea departe. A deschis foc cu mitralierele. Nu vedeam bine unde se află așa încît l-am trimis pe locotenentul Nicolae Comșa la mine acasă, i-am spus unde să caute o scară, să se urce pe acoperiș și de acolo să-mi semnalizeze poziția bavarezilor. Așa că îi pot ataca cu foc direct. Fug. Asta îmi permite să bombardez șoselele, în special șoseaua strategică Schela—Buliga, între Vama Veche și Poiana lui Mihai Viteazul. Apoi sosesc restul de oameni, destui pentru a lichida orice rezistență inamică și pe acest versant ce cobora la Jiu. Cînd totul se liniștește găsesc singurul suflet de om rămas în sat, pe moș Gheorghe al Tomii. El îmi mulțumește cu lacrimi, eu la fel.

În seara zilei de 15 a X-a predau cu chitanță, din ordinul brigăzii, cele 8 obuziere cu chesoanele lor și 2 căruțe de telefoane locotenent-colonelului Petrolanu Scarlat, comandantul regimentului 21 artilerie".

După această victorie, sublocotenentul Pătrășcoiu este înaintat în grad, devine căpitan și este propus pentru decorare. Fapta de arme este într-adevăr de o copleșitoare însemnătate. Se vorbește despre ea nu numai pe front. „The Times History" : „Comandantul Companiei a 7-a Reg. 18 Gorj, înaintînd în fruntea unității sale spre satul Arsuri, gonește pe inamic și capturează 2 baterii de obuziere bavareze, pe care le întoarce imediat contra inamicului făcînd aliaților noștri servicii excelente."

Le mystère roumain de Charles Stienon : „ ... sublocotenentul Pătrășcoiu antrenîndu-și compania a 7-a ia satul Arsuri la baionetă și pironește pe servanții a 2 baterii de 105 mm pe care le întoarce și le servește excelent. Pentru români era un ajutor pe cît de nesperat, pe atît de important, fiindcă ei nu aveau în total pe tot frontul decît 36 piese de artilerie".

Nicolae Iorga în „Neamul Românesc", octombrie 1916 : „Sublocotenentul cu cei cîțiva oameni ai lui a luat 2 baterii de obuziere de 105 mm la Jiu și a început a împroșca din ele pe dușman. A făcut minunea fiindcă era pe pămîntul lui".

(Extrasele sînt din cartea „Bătălia de la Jiu", publicată în martie 1937.).

20 noiembrie 1916. La Cartierul General Românesc printr-un decret regal i se conferă sublocotenentului Pătrășcoiu V. Nicolae cea mai înaltă distincție militară, Ordinul militar Mihai Viteazul. Tînărul comandant de companie nu se poate însă bucura : cu cîteva zile mai înainte, în timpul unei lupte istovitoare, este luat prizonier. Își amintește eroul : „La ora 14 nu mai eram în viață decît eu, sublocotenentul Vîlcu și 12 soldați. Nu mai aveam cartușe. Văzînd că nu mai tragem au aruncat o grenadă. Am luat-o în mînă, m-am ridicat și am aruncat-o îndărăt... Am fost luați prizonieri ; pe mine, comandantul inamic m-a împins cu baioneta, și m-a dus în pozițiile sale. Mi-a arătat tehnica de luptă, mitraliere, tunuri, puști de tot felul, și pe soldații bine îmbrăcați și hrăniți. „Ce ai crezut că faci tu cu neîncălțații tăi ?" — m-a întrebat ofițerul neamț. „Noi nu luptăm să cotropim, să jefuim, să omorîm. Noi ne apărăm pămîntul". Translatorul, mi-a spus „nu traduc asta fiindcă te omoară pe loc". Am ridicat din umeri, atunci îmi era indiferent dacă mai trăiesc sau nu. Mai tîrziu cînd am fost dus în lagăr în Germania, m-am gîndit că trebuie să evadez și să mă întorc la luptă. Am făcut-o și am fost prins. Am fost amenințat cu împușcarea dacă evadez din nou. Mi-am găsit un tovarăș, pe sublocotenentul Mititelu Constantin și am evadat a doua oară împreună cu el. Am fost prinși tocmai la granița cu Elveția. N-am pățit nimic fiindcă după puțin timp s-a încheiat armistițiul și am fost eliberați.

Cîțiva ani mai tîrziu, cînd pacea s-a instaurat pe deplin, am primit înalte distincții și din partea aliaților noștri din primul război mondial. Pentru fapta mea de la Jiu am primit și un însemnat premiu în bani".

Arsuri—Schela, octombrie 1962. „Subsemnații locuitori, oameni bătrîni din satul Arsuri, comuna Schela, raionul Tg. Jiu, regiunea Oltenia, adeverim prin prezenta că tov. Pătrășcoiu V. Nicolae, în luptele de la Jiu la 14 octombrie 1916, fiind sublocotenent de rezervă, a capturat cu compania sa, 2 baterii de artilerie germană, pe care le-a întors împotriva inamicului precum și mult material de război.

Pentru această vitejie Statul i-a acordat un premiu în bani. Cu acest premiu și cu fondul strîns prin liste de subscripție publică lansate în țară de dînsul, a ridicat din temelie, după primul război mondial, școala primară din satul nostru, iar locuitorii au ajutat după puteri la construirea ei.

În același timp a ridicat și un monument al eroilor din satul Arsuri, căzuți pe cîmpul de luptă în 1916—1918, alături de școală.

Îi dăm această adeverință pentru a-l servi la trebuință și rugăm Sfatul Popular Schela să legalizeze semnăturile noastre."

Semnăturile sînt legalizate.

București, 29 aprilie 1978. În redacție : scriem aceste rînduri despre unul dintre acei adevărați bărbați ce fac cinste neamului românesc. Îi dorim și noi, colonelului veteran Nicolae Pătrășcoiu, acum la cei 88 de ani ai săi, viață lungă și fericire !

VICTOR CONSTANTINESCU ■

„Caminante"

Jurnal mexican (8)

Quetzalcóatl

(şi pasărea Phoenix)

Din ce mă gîndesc mai mult îmi dau seama că Olimpul grec nu ne poate oferi un exemplu atît de complex ca acest, aparent barbar, Quetzalcóatl care cunoaşte în aceeaşi măsură preţul pămîntului şi al cerului. El aduce cerul pe pămînt şi-l transformă în speranţă. Şi urcă ţărîna în cer şi o transformă în memorie. Deoarece ajuns stea, Quetzalcóatl nu va putea rămîne veşnic printre stele şi nu întîmplător legenda vorbeşte despre reîntoarcerea sa. El a cunoscut pămîntul şi are nostalgia lui. Va dori să revină printre oameni, să lasă din singurătate. Cum se întîmplă şi cu noi. Iubim, iar iubirea nu ne lasă singuri. Nu spunea oare Quetzalcóatl că unul din cele două braţe ale universului este luminat de dragoste ?

Penele şarpelui înaripat au miros de ierburi. Căci acest zeu care a rătăcit pe mare şi pe cer nu ignoră valoarea rădăcinilor. El ştie de unde începe dragostea şi ce valoare are ea. Că fără dragoste pămîntul e gol, sterp, iar cerul inutil. Nici o amintire nu e posibilă şi nici o speranţă într-o lume pe care nu o iubim. Această dragoste a creat piramidele şi umple timpul. Ea e cea care înalţă în singurătate un sens. Ea cultivă pămîntul, se revoltă împotriva morţii şi umple cerul cu speranţele ei. Iar cînd se întoarce spre trecut are un obraz cotropit de melancolie.

Dealtfel, Quetzalcóatl nu ne-ar tulbura dacă nu ne-ar vorbi despre lucrun care ne interesează personal. El nu este un zeu de arhivă. Şi nu se află înlăuntrul lucrurilor ca un principiu, ci în inimo cu care ne apropiem de lucruri. Important este ce prevalează din el în noi. Aripa sau şarpele. Aripa care zboară sau şarpele care se tîrăşte prin amintiri. Şarpele care nu trebuie să se împotrivească speranţei, dacă nu vrea să transforme ţărîna în lanţ. Sau aripa care nu trebuie să se împotrivească memoriei, dacă nu vrea să facă din zbor o greşeală. Pascal ne comparo cu o trestie gînditoare şi nu ştiu dacă această comparaţie trebuie să ne măgulească sau, dimpotrivă, să ne aducă aminte că uneori trestia nu şi-a arătat decît virtutea de a se îndoi după vînt. În schimb, şarpele cu pene, dincolo de paradoxul său, uneşte cerul cu pămîntul, fidelitatea şi zborul. Dacă zeiţa înţelepciunii la greci stringe într-o mînă lancea şi în cealaltă scutul. Quetzalcóatl poate să rămînă cu mîinile goale. Echilibrul se află în el însuşi, în penele care combat şarpele tiranilor şi în şarpele care opreşte pasărea să uite. Şi tocmai de aceea Quetzalcóatl îl putea învăţa pe tolteci, în acelaşi timp, să lucreze pămîntul, să spere şi să deteste sîngele. El ne arată cu o mînă durerea, dar cu cealaltă ne călăuzeşte spre dragoste. Lîngă el durerea nu va fi niciodată stăpînă. Întotdeauna vom avea împotriva ei ceea ce ne oferă dragostea. Cum întotdeauna împotriva regretelor vom avea speranţa. Tolteci au reuşit să spună prin şarpele lor înaripat ceea ce grecii atît de subtili au spus cu multe ocoluri.

Dar adevărata dragoste a lui Quetzalcóatl este pămîntul, nu cerul. Şarpele are nevoie de pene pentru a nu se tîri orb în ţărînă. Pentru a înţelege ceea ce trebuie să simtă atingînd pămîntul. Penele îl ajută nu să se rătăcească de pămînt, ci să zboare împotriva pămîntului, ci să-l cunoască în plenitudinea lui. Absolutul, cum ar spune filosofii, şi care aici, în mitologia vechiului Mexic are un nume de zeu ce-şi neagă divinitatea şi se revendică om. Căci omul este ceea ce biruie în acest zeu. Şi omul este şi scopul său. Filosofia a pierdut, poate, în acel început de secol al XVI-lea cînd spaniolii au coborît pe coasta Mexicului prilejul unei meditaţii utile. Acea parte a gîndirii europene care a făcut adesea din metafizică un deşert ar fi cîştigat din simbolul lui Quetzalcóatl un limbaj care i-a lipsit totdeauna. Din păcate am ştiut numai să aducem porumbul şi aurul din Mexic şi să lăsăm vegetaţia tropicală să continue pe ruine opera conchistadorilor. De ce-am deplînge numai arderea bibliotecii d n Alexandria şi n-am deplînge cu aceeaşi melancolie ceea ce s-a pierdut sub sabia şi crucea spaniolilor lui Cortés ? Ciudat, Quetzalcóatl s-a reîntors, dar, confundat cu Cortés, s-a reîntors pentru a distruge ceea ce a clădit. Şarpele înaripat a revenit pentru a-şi arde penele în incendii, tîrîndu-se apoi pe ruinele vechilor temple. Dar această vină nu aparţine aztecilor.

În această noapte, în camera unui hotel din Ciudad de Mexico, mă gîndesc la Quetzalcóatl şi la Tatle, copilul care a crescut lîngă el (căci de zei s-au apropiat totdeauna mai mult copiii decît poeţii), ca la nişte personaje adevărate, de la care pot afla mai mult decît din ghidurile după care întotdeauna am refuzat să-mi călăuzesc călătoriile. Dacă fiecare ţară are un mit fundamental, acesta e mitul fundamental al Mexicului ; şi am simţit nevoia să întîrzii între ecourile lui, probabil tocmai din pricina senzaţiei că abia acum, prin legendă, am sosit de fapt în Mexic ; nu numai pe un aeroport, nu numai într-un oraş... Am fost la un spectacol oare ? Sau vîntul nopţii a plăsmuit pentru noi o legendă ? Mă cuic ştiind că sînt departe de limitele ei. Mai ales că şarpele cu pene face toate experienţele noastre omeneşti. Îşi aminteşte, speră, pleacă şi se reîntoarce Cunoaşte şi suferinţa, pentru că nimic nu-i este străin. Şi tocmai pentru că nimic nu-i este străin, nimic nu-i este indiferent. Cînd ne vorbeşte despre dragoste, ochii lui lucesc plini de dragoste. Cînd se opune sîngelui, pe chipul lui se citeşte oroarea. Şi cînd înaintează se apropie de moarte.

Dar o moarte care nu putea fi altfel decît prin foc. Ca şi moartea păsării Phoenix. Deoarece cenuşa va păstra sămînţele luminii din care zeul va renaşte. Şi-mi spun că acei oameni care plăteau orice durere şi prin sîngele sacrificiilor ordinea universului au ajuns prin Quetzalcóatl la sfîrşitul istoriei şi totodată la începutul ei.

Ce şi în legenda păsării Phoenix, din cenuşa zeului apare principiul creaţiei. Nu se va naşte un nou zeu, ci o ţară. Mexicul, unde ruinele şi legendele ne arată cele două braţe ale universului. Şi unde mîine vom vedea piramidele de la Teotihuacan.

OCTAVIAN PALER ■

CRONICA FILMULUI

Aurel Vlaicu

Există subiecte dragi, există erol deosebit de dragi, asupra cărora actul artistic poate coborî cu sfios respect, dar neapărat cu autentică pasiune. Un astfel de EROU în memoria poporului nostru este acest uimitor persona) — intrat de acum în legendă, într-o dramatică şi totuşi luminoasă legendă — Aurel Vlaicu.

Filmul lui Mircea Drăgan, realizat după un scenariu de Eugenia Busuioceanu, uluieşte ; adică — te înterzire... ! Este absolut surprinzător, este inexplicabil cum un caz, aşa cum e cel al lui Aurel Vlaicu, poate fi tratat cu o asemenea distanţare, cu o astfel de răceală, într-o manieră corectă dar atît de inexpresivă ! Pentru că acest film, deşi beneficiind de înerpretarea unui extrem de talentat actor din cea mai tînără generaţie, Gabriel Oseciuc, de imaginea reuşită a lui George Cristea, de contribuţia substanţială — prin decoruri şi costume — a lui Mihai Beciu şi, respectiv, Neli Metrola Grigoriu, nu reuşeşte a fi altceva decît o simplă ilustrare colorată.

Şi asta cu atît mai mult cu cît apar, rînd pe rînd, cunoscute personaje de epocă — interpretate de actori mai mult sau mai puţin cunoscuţi, aleşi mai ales după mai mult sau mai puţină asemănare cu personajele reale — cu cît o parte din filmări sînt făcute în străinătate (? ! — în acest caz ? !), cu cît încă din generic sînteţi anunţaţi că vom urmări evoluţia unor aparate de zbor executate în ateliere de specialitate etc. etc.

Este uimitor, repet, cu cîtă răceală s-au aplecat

realizatorii acestui film asupra cazului Aurel Vlaicu. Timp de o oră şi jumătate — cu inima strînsă fiind, pentru că nu se poate să nu-l iubeşti pe acest minunat şi unic Aurel Vlaicu (admirabilă compoziţia lui Oseciuc !) — priveşti o ilustrare colorată realizată curat, aş zice aproape cu eleganţă uneori — dar total lipsită de sevă, total lipsită de dramatism — exceptînd poate, doar, cîteva momente realizate de Toma Dimitriu.

Este greu, este foarte greu de apreciat, în ce anume constă eroarea acestui film, sau cît credit se pot da unor rare momente de calitate. În nici un caz aceste aspecte nu pot fi analizate în spaţiul afectat acestei cronici ; ceea ce este însă absolut evident, şi reacţia publicului dovedeşte acest lucru, este faptul că pelicula care rulează astăzi pe ecranele noastre nu este filmul „AUREL VLAICU" pe care l-am aşteptat cu toţii.

HORIA PĂTRAŞCU ■

O bună emisiune de folclor muzical pe micul ecran

„Dar cum puteam, ochi avînd, să nu văz, văzînd să nu iau aminte, luînd aminte să nu ascamăn, asemănînd să nu judec binele şi să nu pohtesc a-l face arătat compatrioţilor miei ? !..." Sînt auritele cuvinte ale marelui cărturar Dinicu Golescu, aşternute pe hîrtie cu un veac şi jumătate în urmă în a sa „Însemnare a călătoriei mele". Mi-au venit în minte privind o emisiune pe micul ecran. De atunci a trecut oarecare vreme. Mi-aş fi dorit ca, frunzărind diferitele publicaţii să găsesc emisiunea dacă nu lăudată, cel puţin pomenită de cei care, lăsînd la o parte preocupările ştiinţifice personale, să-şi fi dat seama că e de datoria lor să o facă. Nimeni — în afara omniprezentului Doru Popovici — nu a găsit de cuviinţă să sublinieze aportul emisiunii realizate de Marioara Murărescu sub titlul „Tezaur folcloric" din ziua de 9 martie 1978 (ora 20) pe programul TV 1. Sau poate specialiştilor, cronicarilor le-a scăpat emisiunea din vedere, avînd alte treburi, ceea ce, departe de a fi o scuză, constituie o acuză...

Din cele făgăduite, Marioara Murărescu arăta că restul noii emisiuni este „să prezinte valorile noastre tradiţionale şi evoluţia lor în contemporaneitate". Necunoscînd-o, mă întrebam cu justificată curiozitate dar şi cu un dram de neîncredere, cum oare va arăta ceea ce realizatoarea îşi propusese. Neîncrederea mea se sprijinea pe faptul că, „ochi avînd", privind cele înfăţişate la emisiunile folclorice ale micului ecran, de prea multe ori nu numai dezamăgitoare mi-au fost, dar chiar de gust amar lăsătoare.

Sîntem sătui de convenţionale bombasticisme, de preasforăitoare fraze stereotip-apologetice ce azi — e timpul — se doresc a fi înlocuite. Date uitării. Căci, în loc de a aduce binefacere, ele nu au dovedit decît ambalajul de hîrtie poleită al unei găunoase materii cenuşii, nepricepere totală a fenomenelor socio-culturale ce se petrec zi de zi sub ochii noştri. A prezenta un aşa-zis „cîntec de viaţă nouă", scornit în nu ştiu ce penibilă împrejurare, cu „versuri" ieşite din efortul unui ins netratat, alăturate unei preaţopăitoare născociri melodice, ce nu are nimic comun cu sobrietatea de simţire a poporului nostru, departe de a sluji cauza sacră a cîntecului popular românesc, înseamnă a-l aduce batjocură.

Prima emisiune „Tezaur folcloric" iese din obişnuit pentru că pune o seamă de probleme ce reprezintă aspecte inedite ale folclorului, aspecte şi transformări petrecute sub ochii noştri. M M. aduce patru sau cinci cîntăreţe profesioniste, bine cunoscute, cu netăgăduite calităţi vocale şi interpretative.

Cîntăreţele au fost impresionate de aceeaşi poezie scrisă de cunoscuta poetă transilvană Emilia Iercoşanu.

Din proprie iniţiativă — ni se arată — fiecare din ele (venind din cele mai depărtate regiuni) au ales una dintre cele mai reprezentative şi frumoase melodii din repertoriul lor la care să adopte textul Emiliei. Poezia însă nu corespundea întru totul metricei populare, poeta permiţîndu-şi uneori licenţe poetice care au dus la spargerea schemelor metrice populare prin sporirea numărului de silabe.

Preluînd poezia, toate cîntăreţele n-au preluat decît versurile în metrica populară, eliminînd pe cele care contravin legilor nescrise ale folclorului tradiţional.

În felul acesta a fost posibilă o îngemănare perfectă între melodie şi text (viers + vers), păstrîndu-se puritatea inspiraţiei melodice care nu a fost violentată în nici un fel.

Mai mult. Interprete şi creatoare în aceeaşi vreme, cîntăreţele au simţit nevoia de a împămînteni versurile preluate integrîndu-le stilului local. În acest scop au adăugat alte versuri împrumutate din tezaurul regiunii lor sau şi-au creat chiar ele versuri potrivite meleagurilor lor.

Urmînd această cale ele nu au făcut decît să dea ascultare — în mod instinctiv — regulilor nescrise sub care s-a transmis din negură de vremi, pe calea tradiţiei orale, cîntecul nostru popular.

Aceste constatări ne fac să înţelegem puterea cu care se manifestă tradiţia — buna tradiţie — în slujba adoptării mijloacelor moderne de difuzare în masă.

HARI BRAUNER ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Vorba lui Satin: „Mie mi-a plăcut !"

Într-un spaţiu cît îi trebuie să încapă unei orchestre simfonice mari, 17 oameni, deci cam toţi atîţia cîte compartimente are atare orchestră, îşi spun fiecare păsul, se întrerup unul pe altul, se comentează unul pe altul, rîd unul de altul, se plîng unul pe altul, se sfătuie unul pe altul, se încurajează unul pe altul. Fiecare are nu tendinţe, ci zvicniri să fie solist, dar imediat e contrapunctat de altul. Cînd Luca începe să cînte, Vaska Pepel îl ţistuieşte. Cînd Baronul vrea să rîdă de Tătar şi rugile sale, Satin aproape îi ordonă să-l lase în pace şi-apoi rîde de el însuşi (Astăzi sînt bun... dracu' ştie de ce !...), adică se autocontrapunctează. Şi tot aşa. Dacă, folosind analogia, socotim rolul unui personaj ca fiind o melodie — adică o succesiune monofonică expresivă de sunete, cu un anumit sens, cu anume raporturi de înălţime, durată şi intensitate, cu o structură închegată — şi dacă însuşi personajul îl socotim o voce — adică una din melodiile unei ţesături muzicale — atunci înţelegem mai lesne că, scrlind *Azilul de noapte*, Maxim Gorki s-a dovedit un mare cunoscător, un maestru al ştiinţei contrapunctului, adică al combinării contrapunctice a vocilor-personaje, a melodiilor-roluri.

Pe scena *Teatrului de Nord din Satu Mare, Secţia maghiară, regizorul Kovács Perenc* — cu insistenţă şi consecvenţă — a pus accentul, în montarea sa, pe contrapunct. Şi-aşa, concomitent, cînd Vaska şi Vasilisa cam fac amor, Anna moare ; cînd Nastia are picioruI sting încălţat, îşi ţine pantoful de la dreptul sub braţ ; şi tot ea, înainte de a pleca la lucru, să spunem, pe teren, îşi face o prea curată şi frumos dramatică rugăciune; şi altele, şi altele, în marea lor majoritate fericit găsite. O a doua notă personală a acestui spectacol este veselia, vitalitatea, puterea (fizică) — trăsături intrucîtva surprinzătoare la personajele care-i poartă, adică niste oameni cam bolnavi, cam nemîncaţi, cam bătuţi de soartă, cum sînt cei din azil. Nu-i mai puţin adevărat încă că, aşa, publicul este făcut continuu fericit (se rîde şi se aplaudă spontan şi des, ceea ce n-a izbutit sau n-a păţit spectacolul regizat de Liviu Ciulei) şi finalul grav este — tot contrapunctic — temeinic pregătit, chiar şocant pregătit.

Actorii merită a fi aplaudaţi toţi. E adevărat, cîţiva n-au fost la înălţimea pretenţiilor rolurilor, dar evit citarea concretă fiindcă e vorba de nuanţe, fiindcă a existat multă dăruire, fiindcă pentru o trupă relativ mică, ceea ce s-a făcut este foarte mult deasupra onorabilului.

Scenografia a semnat-o Kemény Árpad. Decorul este impresionant şi te bucură cînd descoperi că şi prin el s-a răspuns concepţiei certe, stăpîne pe sine a întregului spectacol : beciului azilului i s-a prelungit — pe verticală ! — peretele-fundal, dîndu-i-se — acestei gropi a zbuciumului şi nefericirii omeneşti — o măreţie de monument antic, de altar cenuşiu însă înălţător. Cu alte cuvinte, tot un contrapunct.

NELU IONESCU ■

RUBRICA MEA

Pe urmele lui Creangă

Învățăcelul : — Magistre, citit-ați **Pe urmele lui Ion Creangă** de profesorul universitar Petru Rezuș ?

Eudoxiu : — Da, și-mi închipui, după cum mă întrebi, că l-ai citit cartea. Cum ți-a plăcut ?

Înv. : — Grozav, magistre. Credeam că-l citesc pe Creangă însuși. Nu sînteți de aceeași părere ?

Eud. : — Depinde. Dacă e vorba de un scris **à la manière de...**

Înv. : — Iertați-mă, magistre, dar nu știu la ce vă referiți.

Eud. : — Drăguțule, doi francezi, cu cîteva decenii în urmă, au inițiat acest gen : al pastișei după micii și marii maeștri. Cam ce au făcut și la noi Caragiale în **Moftul român**, cu versurile lui Macedonski și prozele lui Vlahuță, apoi Topîrceanu, cu ale lui **Parodii originale**. Uneori au haz, alteori ba.

Înv. : — Care va să zică, dacă am lua **Pe urmele lui Creangă** ca niște pastișe, n-ați fi contra.

Eud. : — M-ai înțeles. Autorul s-a străduit să continue la persoana întîia, în limba lui Creangă, incomparabilele **Amintiri din copilărie** și să le ducă pînă în pragul ceasului morții, adică în ziua de 31 decembrie 1889. Nimic de zis. Și-a asimilat limba lui Creangă, genul său paremiologic, a mers „pe urmele lui" și ne-a dat o carte plăcută la citire, dar neconvingătoare. Parcă altfel și-ar fi dus Creangă amintirile pînă la capăt. În orice caz, cărții îi lipsește acest imponderabil : scînteia geniului.

Înv. : — Magistre, credeți în genialitatea lui Creangă ?

Eud. : — Fără îndoială : pe lîngă geniul provinciei sale, a fost înzestrat cu unul propriu, al expresiei artistice și al unei sintaxe, al cărei secret este și rămîne impenetrabil, oricît s-ar sili noua stilistică matematică să-i dea de hac.

Înv. : — Găsit-ați și greșeli ?

Eud. : — Prea puține. Iată, în expresia : „calcă a popă", autorul crede a fi surprins o anume călcătură cu ifos, legănată, dar în realitate sintagma, din vremea cînd preotul era cărturarul satului, însemna, pentru a elogia pe tinerii învățăcei, că promit, că vor face carieră, că vor ajunge departe.

Și una singură gramaticală, pe care Creangă n-ar fi comis-o.

Înv. : — Care ?

Eud. : — În vorba : eu voi **tace** (în loc de **tăcea**) chitic" ! El n-ar fi spus, ca în zilele noastre, nici „mi-ar **place**". Își cunoștea limba ca nimeni altul !

Înv. : — Și altele ?

Eud. : — Găsesc că autorul a făcut un mare abuz de paremiologie : **vorba ceea** (de aproape o sută de ori), **vorba tatii, vorba mamii, vorba mea, vorba unei babe, vorba românului, vorba țăranului, vorba săracului, vorba unui prost, vorba unui diacon, vorba lui Isaia Duhu, vorba lui Gitlan, vorba lui moș Haralambie, vorba lui moș Terinte Barb' Iată, vorba veche, vorba pățitului,** și chiar **vorba rimei** ! Și încă nu le-am înșirat pe toate, cele mai multe rimate, unele mai cunoscute, altele mai puțin.

Înv : — Cum apreciați sinceritatea povestitorului, intrat în pielea lui Creangă ?

Eud. : — E apreciabilă, dar despre „pedepsia" (epilepsia) lui, nu ne spune nimic substitutul genialului humulestean. Poate dacă profesorul ar fi fost medic, nu s-ar fi dat îndărăt de la acest capitol dureros al vieții lui Creangă. În schimb, a respectat legenda mîncăului pantagruelic și ne-a dat o listă de bucate dintre cele mai bogate, se-nțelege, din arta culinară moldovenească.

Înv. : — O ultimă întrebare : ce ziceți de bogata **Bibliografie selectivă** de la sfîrșitul cărții ?

Eud. : — Ce să zic ? Ai spus-o : e impresionantă, mai ales prin finalul de **Izvoare folclorice orale inedite**, începînd cu Rădăuți, 1931—1935 și sfîrșind cu București, 1949—1975, după ce autorul a cules și la Humulești și la Iași, tot ce era de cules. Patruzeci și cinci de ani de pregătire (bașca scrisul !), e ceva! O viață de om...

ȘERBAN CIOCULESCU

Un om între cărți

În primul rînd zărești cărțile : în rafturi și dulapuri de-a lungul pereților, pe jos, pe scaune, pe mese, pe fotolii, sute, mii de volume, cu scoarțe jerpelite sau fastuoase, uneori așezate cu grijă, alteori risipite claie peste grămadă, într-o devălmășie lipsită în aparență de orice logică, strînse parcă în această cameră uriașă ca într-o arcă menită să salveze de la cine știe ce nenorocire cîte un exemplar din milioanele de tomuri ale lumii. Cărți în limba română și în limba persană, în limba maghiară și în limba italiană, în limbile rusă, engleză, franceză, germană, chineză, greacă..., adunate aici cu un adînc respect pentru orice literatură, cu sentimentul democrației culturilor și mărturisind aspirația spre universalitate a proprietarului. Ziare în teancuri sau împrăștiate ca după un capriciu de neînțeles. Manuscrise, coli albe de hîrtie, bucăți de hîrtie mototolite pe care zărești cîte o însemnare scrisă în grabă sau cîte un număr de telefon. Plicul cu fotografii. Pe pereți sînt atîrnate desene ale unor celebrități culturale. Apoi, într-un ungher, ascuns între cărți, de parcă ar fi el însuși un raft, deslușești un pat minuscul. Pe pat se află vreo douăzeci de volume, dintre care unele deschise la o anumită pagină : un volum de poezii de Romulus Vulpescu, două volume **Polnische Poesie des 20. Jahrhunderts**, Dan Deșliu — **Cetatea de pe ace**r, Nicolae Ioana — **Viața după o zi**, Dinu Flămînd — **Apeiron**, Adrian Păunescu — **Poezii de pînă azi** și alte volume ale căror titluri nu le poți citi, fiind ascunse de cutele plapumei, o scrisoare de la Uniunea scriitorilor desfăcută cu nervozitate, un număr din **România literară**, un altul din **Tribuna**... Și de-abia la urmă îți dai seama că pe cele trei perne de diverse mărimi odihnește un cap, refugiat parcă aici în urma asediului tutor acestor cărți care îl impresoară și pe care totuși le domină cu autoritate cunoscînd locul fiecăreia dintre ele și a căror mișcare o dirijează numai el. Restul trupului nu se vede de sub plapumă. Uneori, două mîini nefirești, de subțiri, ca două lujere ce amenință să se risipească, apar și fulgeră în lumină, indicînd o carte care să fie adusă mai aproape sau apucînd un creion și notînd cine știe ce gînd. La picioare, un telefon de culoare neagră. În dreapta, pe un scaun, o farfurioară cu brînză și o linguriță. Două perechi de ochelari. La cap, o lampă și medicamente. Omul acesta lucrează aproape toată ziua, cu excepția a 5-6 ore cînd doarme. Bibliografia operelor sale numără 80 de cărți. În curînd îi va apărea o antologie a poeților români în limba maghiară — 17 000 de versuri, o alta în limba germană — 15 000 de versuri. În limba germană i se vor publica și tălmăciri din Ady Endre, poetul căruia i-a închis ochii atunci cînd a murit. De asemenea, o altă antologie din lirica latină medievală, franceză, provensală, spaniolă, engleză... Omul însă n-are pic de odihnă. Corectează spalturi, caută noi echivalențe, traduce noi poezii, trecînd cărțile care îl înconjoară dintr-o limbă în alta cu speranța că oamenii se vor cunoaște mai bine și se vor iubi mai mult astfel. De o lună de zile universul său s-a esențializat la maximum, reducîndu-se la spațiul unei biblioteci pe care reușește s-o transforme prin muncă și gîndire într-o vastă lume. La 91 de ani Franyó Zoltan, autorul a 2 500 de articole împotriva lui Hitler, publicistul ardent, militantul socialist, traducătorul incomparabil, umanistul, ne învață prin propria sa viață ce înseamnă să-ți dărui munca în folosul semenilor tăi, pentru apropierea lor, pentru ca pe această planetă popoarele să nu se urască ci să-și admire valorile.

A. GEORGE

Cap limpede

O masivă antologie din creația cenaclurilor literare de pe cuprinsul a 5 județe din vestul țării a apărut nu demult la Editura **Facla**. Intitulată **Atelier al cercurilor literare** ea are 416 pagini și un tiraj de 9 090 de exemplare. Trebuie să spunem că, din nefericire, nimic nu justifică o asemenea generozitate. În condițiile în care poeți consacrați, de o valoare incontestabilă, publică volume care nu ating un asemenea tiraj, inițiativa Editurii **Facla** de a propulsa niște condeie de o înzestrare incertă și necunoscute în marea lor majoritate publicului larg ni se pare total deplasată. Dealtfel, această antologie se află în întregime sub semnul risipei. În primul rînd spațiul tipografic este irosit cu o seninătate ce dă de gîndit, în cuprinsul cărții întîlnindu-se fără nici o rațiune mari spații albe. Apoi, în ceea ce privește selecția lucrărilor publicate ea nu s-a făcut deloc cu o mare intransigență. Foarte multe din poeziile, prozele publicate sînt lipsite de valoare estetică, stîngace, naive, mimînd fără succes creații cunoscute. Volumul acesta care costă 17,50 lei și care cu siguranță că nu va fi cumpărat decît de puțini, în cel mai bun caz ca o curiozitate, conține numeroase lucrări de un haz involuntar. Iată de pildă „înduioșătoarea" proză intitulată **Mama** și semnată Gh. I. Negrea : „Cine ar putea socoti cîți pași face mama pentru copiii ei ? Ziua și noaptea. Într-o viață întreagă de om, femeia care aduce pe lume oameni face fiecare pas pentru fericirea și bucuria copiilor.

Cîte mame își leagănă noaptea copiii pe brațe ? Cîte mame își sacrifică ceasurile nopții la căpătîiul copilului atins de aripa bolii ? Cîte se ridică în capul oaselor pentru a admira cu ochii umezi de lacrimile bucuriei zîmbetele din somn ale copiilor ? Cîte mame pășesc în noapte spre leagănul copiilor pentru a le alina fierbințeala frunții și a le pune pe trupuri scutece curate ? Cîte mame ?" Într-adevăr, cîte ? La fel de „profundă" este și bucata **Poștașul** : „Copii, voi ați văzut vreodată un poștaș ? Exact : un nenea cu șapcă și geantă, ce aleargă toată ziua prin oraș. Că îl cunoașteți, m-am lămurit, după cum ați gîngurit". Autorul, Dorel Sibii, mai gîngurește cîteva rînduri și ajunge la concluzia că : „Orice copil dacă învață bine, și nu se face de rușine, poate ajunge poștaș, chiar la el în oraș", ceea ce este, trebuie să recunoaștem, mai mult decît lăudabil, deoarece copilul respectiv nu mai trebuie să se despartă de părinți și de localitatea natală pentru a îmbrățișa meseria îndrăgită.

Versurile din antologie sînt în general discursive, fără vibrație, reci, pline de locuri comune. Mai izbutite sînt creațiile cenaclurilor din Timișoara printre care se găsesc producții lirice demne de interesul cititorului. Cît despre paginile de umor ele sînt total nesemnificative, iar ancheta despre necesitatea cenaclului nu are nici ea darul de a înviora acest amalgam de lucrări din care foarte multe au văzut în mod inexplicabil lumina tiparului.

În încheiere semnalăm un fapt cu totul și cu totul reprobabil : Iolanda Balazs (cenaclul literar „Pavel Dan" din Timișoara) este prezentă în **Atelierul cenaclurilor literare** cu poezia **De dragoste :** „Ce-a fost n-a fost ; / Trecutul meu adoarme în neștire. / Nici aerul, nici noi n-avem nimic de spus / Cine-a învins și cine-a fost supus / nu știm nici noi / nici firul de trifoi. / Ce s-a-ntîmplat, nu s-a-ntîmplat ; / ce-am blestemat n-am blestemat / și-a fost păcat ce-am binecuvîntat. / Ce înțeleg, nu înțeleg ; / M-am rupt în două și-am rămas întreagă". Cu excepția cîtorva cuvinte, această poezie nu este altceva decît frumosul poem **Ce-a fost n-a fost** al poetului Tiberiu Utan, publicat în 1968, în volumul **Clipe**. E o faptă rușinoasă comisă de tînăra autoare, o faptă pe care, sperăm, cenaclul respectiv o va analiza cu toată asprimea. ● Apropo de împrumuturile din creația altora : de ce vă aduce aminte titlul cărții lui Ioan Iancu și Martin Schnellbach, **Noroi și stele ?** Nu cumva de poemul lui Adrian Păunescu, **Pămîntul deocamdată ?** : „Pe pămînt avem de toate / Și mai bune și mai rele / Bune, rele / Și-nchisori și libertate / Și-a putea și nu se poate / Și noroi și stele".

CRONICA LITERARĂ

Niculae Stoian:

Fondul principal de sentimente

Într-un poem mai vechi Niculae Stoian mărturisea că are „toate sentimentele în afară". Ajunsese deja la o viziune proprie asupra sentimentelor și nu mai puțin asupra poeziei, care (parafrazîndu-l chiar pe poet) vrea să fie un cîntec al tuturor. „Fondul principal de sentimente" traduce, în sens și mai **acut** programatic, același lucru. Nu cuvintele îl obsedează pe poet, ci energia care vine de dincolo de ele. Sentimentele parcă s-au substanțializat. Cuvintele însele se dislocă printr-un efort aproape carnal (care este deci și al poetului) din ființa senzorială a Patriei : „Răsad purtînd pe rădăcini pămînt / Ce gîlgîie de sevele latente, / Cu sînge-mi smulg eu fiece cuvînt / Din fondul principal de sentimente". Poemul acesta, care dă și titlul volumului, promitea la început un ton cît mai obiectiv, o aspirație la starea de anonimat. Intenția mobilizatoare îl implică însă mai direct decît ne-am aștepta noi pe artist. Vrînd să transmită cît mai exact ceea ce simte, el se exprimă cu patosul simplității. Va solemniza întotdeauna cu prudență și mai ales în poemele strict ocazionale, cuprinse cele mai multe în ciclul **Focul continuu.** Dar peste tot poetul se consideră un „entuziast incendiar de viață" sau, într-o altă poezie, „vizionar, soldat în front, rapsod". Astfel de intervenții (fără să fie simple confesiuni) abundă în poezia lui Niculae Stoian și nu întîmplător am pornit de la ele. Poetul ore măsura exactă a ceea ce face și își alege ca sursă de inspirație, nu odată, propriul său cîntec. El a optat deschis pentru o idee și nu se sfiește să-și declare energic, ori de cîte ori se ivește ocazia, profesiunea de credință revoluționară. I se pare firesc să nu scrie învățător despre lucruri trăite, nu doar contemplate. Poezia sa este o bătălie neîntreruptă, fără nici o clipă de răgaz. Agenda de lucru a poetului se confundă cu însuși calendarul de luptă al istoriei. Un poem se intitulează nu întîmplător **Calendar de luptă 1977.** Conștiința îi dictează că nimic din ceea ce merită sărbătorit (ca în ciclul **Istoria cu învățătură**) sau consemnat pentru eternitate (ciclul **Viteză omenie românească**) nu trebuie lăsat în uitare. O bună parte din lirica lui Niculae Stoian e „jurnalistică" în sensul cel mai propriu al cuvîntului, ca expresie a condiției concrete, de zi cu zi, a artistului luptător.

O modificare vizibilă de accent, chiar de registru liric se observă în poemele despre sat și copilărie. De astă dată opțiunile poetului se armonizează deplin cu temperamentul. Cel mai curat scris ni se pare poemul **Amintire de iarnă.** Imaginea globală a copilăriei este recompusă admirabil din succesiunea momentelor senzoriale și epice : „Dar carnea-mi mușcă gerurile-acelea, / Cînd la fîntînă, într-o dimineață, / Pe toarta ciuturii-mi rămase pielea, / Smulgîndu-mi-o arsura ei de ghiață. // Și pieptu-mi bat traienele prin care / abia-mi urneam, orbit de vifor, drumul, / Cu crosnia de lemne în spinare, / Să ademenim și-n coșul nostru fumul". Și mai filtrat apare sentimentul copilăriei în **Seniniș,** ca într-o revărsare fantomatică de alb, aproape fără nici un alt detaliu plastic limitativ. Poetul realizează un desen discret, în tonuri tandre și duios lirice. Poezia în totalitate fixează o stare de suflet : „Cît ține sufletul, un seniniș, / Ca luciul revărsărilor de opă / Pe vatra unui dogorînd prundiș / Cînd piatra chiar, de sete arsă, crapă. // Un seniniș — miraculos ocean / Prin care adînc în oameni se străvede / Lumina izvorînd artezian, / Ca floarea primăverii — ntr-o livadă".

Întîlnirea cu continentul negru îi inspiră lui Niculae Stoian, reportajul liric **Africa, o yé !** Ne-am aștepta ca spectacolul de aici să-l subjuge total pe poet. Dimpotrivă, el rămîne același contemplator lucid deși entuziast pe care-l știm, purtînd în suflet patria de-acasă : „Sper însă c-un orgoliu să rămîn : / De-a fi făcut o clipă neuitată / Din faptul că pe-acolo un român / Cu țara lui cu tot trecu odată". Vocația de luptător nu se dezminte nici acum și unele poeme vizează de-a dreptul evenimente politice curente. Undeva este evocat Amilcar Cabral, altundeva se adresează „tinerilor revoluționari africani". Am putea spune că subiectul reportajului este revoluția nu Africa. Totuși peisajul african îi sugerează cîteva priveliști sentimentale, cu accentul mai mult pe vitalitatea lor, decît pe exuberanța exotică. Poetul aduce un echilibru, o acuratețe în acest vălmășeag de forme și culori, pe care bănuim că le-a întîlnit. „Orașele — abia — înfruntă al ierbii — asediu verde / Ades prin caldorîmuri țîșnind, torent gigantic, / Și-ntr-un tunel de ramuri boltite stins se pierde / Șoseaua care duce din Brazza spre Atlantic". Mai presus de orice însă, cele mai bune piese ale ciclului reușesc să ne transmită o stare de spirit : „De aceea cînd în seară vin amintiri avane / Se aprinde al nostru singe iar inima ne e / Tam-tam ce lung răsună din brusse și savane / O-o-o-! privéliști din Africa, o-yé !"

Fondul principal de sentimente este volumul reprezentativ al unui cîntoreț patetic al erei noastre comuniste.

CORNEL MORARU

Ion Bănuță:

ÎN PERMANENȚA OASELOR

M-am dus să mă văd în vechiul
Fluviu
să mă aflu pe mine însumi
să văd Universul.
Era o noapte de frig
și fluviul se pierdea în gheață.

În zori m-a văzut Soarele.
Fluviul s-a rupt din glezne
și apa a început să curgă
fierbinte, fierbinte, fierbinte.

M-am aruncat tot și cu totul
în jocul de fier din apa de foc
și-am întregit Fluviul de nouă ori, —
de-a lungul
de-a latul
și de-a înaltul
sfîntindu-l
cu sîngele meu
cu sufletul meu.

Numai oasele mi-au rămas
închegate
în dimensiunile mele
în dimensiunile lumii
în umbra mea nesfîrșită
în Soarele meu.

Numai oasele mi-au rămas
închegate.
Acum au mii de ani. Au mii
de ani
în acești brazi, în acești mesteceni
în acești cerbi cu stea bună-n
frunte.

Numai oasele mele au rămas.
Singur le-am scos la mal
și le-am unit cu pămîntul
cu acest Pămînt omenesc
răstignindu-le, în El, de-a
pururi.

ÎN LACRIMĂ DE PRIMĂVARĂ

Bate cucu-n cer de Mai
cade umbra în susai, —
se descîntă de mălai.

Vin privighetori din Sud
bat în lacrimi din aud
și trec dudele în dud.

Florile se string în cîmp, —
stă trecutul greu și strîmb
în veșmîntul năsărîmb,

Surd mi-arunc papucii-n cer, —
îmi văd tălpile de fier
și uit Iarna-temnicer.

Nikolaus Berwanger:

SCRISOAREA UNEI MAME

n-ai putut să vii deci
păcat băiatul mamei
noi ne pregătisem
am tăiat cocoșul
trei chile carne curată
am făcut o supă bună cu tăiței
așa cum îți place ție
băiatul mamei
și tata
el s-a bucurat atît
să vadă copilul
cum îi merge
știe deja să spună vreo poezie
tata a cumpărat un iepuraș alb
i-a promis doar
și tu știi cum e tata
cînd și-a dat odată cuvîntul
băiatul mamei
cum îi merge soției tale edith
salut-o frumos din partea noastră
și spune-i
că ne-am bucura mult
dacă v-ar însoți o dată
și mașina voastră nouă
băiatul mamei
aveți grijă să nu pățiți nimic
se povestesc atîtea
încît te-apucă groaza
acum cîteva săptămîni abia
s-a izbit de un pom
camaradul tău richard
cel care stă în arad
slavă domnului nu s-a întîmplat
nimic
băiatul mamei
dar seppi ol lui reiter a pățit-o
desigur ai aflat deja
șoferul a fost beat
sărmanul
ce poți să faci
oamenii mor
și nea konrad traut
doarme în țărînă
poate îți aduci aminte
băiatul mamei
acum un an cînd a plecat
ți-am scris despre el
nici n-a ajuns la prea mare
bătrînețe
de chirvai l-am poftit la masă
acasă e doar acasă
a spus el întruna
oamenii spun
că ar fi fost ars
acolo înmormîntează numai cenușa
orașul în care a trăit
ar fi enorm de mare
și ei trebuie să fie zgîrciți
cu locurile pentru somnul de veci
băiatul mamei
mare a fost înmormîntarea
lui nea matz
bătrînul fierar șchiop
din strada crucii
cînd a cîntat muzica
au plîns toți
singura lui fată
băiatul mamei
cea care a plecat acum cinci ani
n-a venit
a fost înștiințată
la telefon au vorbit cu ea
și nea matz
a strigat-o numai pe ea
cînd și-a închis ochii
pentru totdeauna
casa lui e acum goală
și în cea a nanei anna
care acum șase săptămîni
a murit de cancer
nu-i țipenie de om
băiatul mamei
mă duc în fiecare zi să ud florile
florile n-au nici o vină
că au rămas deodat' fără stăpîn
și nero al ei
cu care te-ai jucat cu drag
cînd mai erai student
a crăpat
exact o lună după înmormîntarea ei
l-a găsit tata în grădină
a săpat o groapă adîncă sub nuc
cred că anul ăsta n-aduce fructe
băiatul mamei
mai întîi pomii n-au putut da
în flori
căci primăvara n-a vrut să vină
și cînd în sfîrșit au înflorit
iacă și iarna iarăși în prag
vecina ta de bancă
din școala primară
băiatul mamei
îți amintești tu desigur de lore
a născut zilele trecute gemeni
doi flăcăi zdraveni
în satul nostru
de-aproape cincizeci de ani
n-a mai născut vreo muiere gemeni
băiatul mamei
tata și cu mine ne-am înțeles
să refacem mormîntul nostru
eu vreau numai să-l îngrădesc
de dragul florilor
tu știi cît îmi plac mie florile
dar tata
vrea să-l acopere cu plăci de beton
el spune
că nimeni nu va mai fi
să ude florile de pe mormîntul
nostru
atît pentru azi

băiatul mamei
rămîneți cu toții sănătoși
aproape că aș fi uitat
tatăl tău a împlinit duminică
șaptezeci de ani
de-aceea ne-am pregătit
de-aceea am așteptat atîta
băiatul mamei

Traducere : Anton Palfi

Grigoraș Dinicu: Memorii

Transcrise de fiul său, Grigore Dinicu

● Înapoierea orchestrei lui Grigoraș Dinicu de la Expoziția universală din New York (1939) în patrie nu a fost scutită de surprize chiar pe transatlantic. Oameni cinstiți, lăutarii noștri au crezut că toată lumea este la fel. Întîmplarea nepreväzută, a cărei victimă a căzut țambalistul Mitică Mutu, a demonstrat încă o dată spiritul de solidaritate și de dăruire al românilor. Așadar, un concert de muzică populară pe coverta unui vapor ! Numai George Enescu avea să repete acest gest, banii adunați fiind donați Crucii roșii internaționale.

VIOREL COSMA ■

Un concert cu „cîntec"

Tocmai voiam să mergem să ne culcăm după o seară la barul transatlanticului cînd, țambalistul Mitică Mutu interveni cu propunerea :

— Păi, bine maestre, adineauri plătiși d-ta. acum băiatul d-tale și eu să nu plătesc un rînd ? Asta este omenie ?

În fața „argumentului" său și spre buna dispoziție a noastră, acceptarăm propunerea lui Mitică Mutu. Abia comandă 4 vermuturi și, în clipa cînd băgă mîna în buzunar să plătească (banii agoniși prin munca sa îi avea în buzunarul de la spate la pantaloni) rămase uluit. Dar ce s-a întîmplat ? Mitică Mutu se făcu alb la față și se rezemă de peretele barului. După o clipă (noi nici nu am avut timp să vedem bine scena aceasta) începu să se caute febril prin toate buzunarele. Negăsind nimic, se tînui bietul om :

— Banii mei, munca mea ! Și teși din bar în fugă.

Eu mă luai după el și-l prinsei împreună cu Cristache Stănescu (al lui Petrica Zmeu, violrist, care a cîntat în orchestra lui Fănică Luca și a decedat în anul 1947 într-un accident nenorocit de avion), tocmai cînd încerca să sară în ocean. Îl potolirăm cu foarte mare greutate și cu zeci de argumente.

A doua zi reclamarăm cazul căpitanului vasului, dîndu-i seria banilor lui Mitică Mutu (se știe că în S.U.A. este un obicei, poate foarte bun, ca cetățenii să-și noteze seria banilor, iar nenea Mitică Mutu îl adoptase, ca și noi toți ceilalți). Ne făcu promisiuni foarte sincere că, în cel mult 24 de ore, se vor găsi banii, rugîndu-ne să nu spunem nimănui.

Pînă a doua zi, nenea Mitică era ca pe tăciuni. Nu-și găsea locul și nici nu a mîncat nimic. Cînd ne-am prezentat căpitanului, René, tînăra belgiancă care ne servea de tîlmaci, Mitică Mutu și cu mine, acesta ne spuse cu oarecare tristețe :

— Nimeni pe vapor nu a schimbat bancnote cu seriile date de dv.

Deci escrocul care le furase se dovedea și precaut. Ce să facem ? Atunci inventiva René propuse căpitanului să ne dea voie să organizăm un concert pe vapor, iar suma ce se va strînge, să i-o dăm lui Mitică Mutu. Dacă se va strînge mai mult, suma să fie transferată pentru Crucea roșie internațională. Zis și făcut. Comandantul a acceptat-o fără nici o ezitare. Dar ca să vină pasagerii, trebuia făcută oarecare reclamă și tînăra belgiancă, René, propuse reclama în felul următor : doi muzicanți vor cînta pe coverta de la clasa a III-a, doi pe coverta de la clasa a II-a și doi pe coverta de la clasa I, în timp ce cîte unul se va plimba cu cîte o placardă prin toate clasele vaporului anunțînd concertul de binefacere după-amiază la ora 16,30. Toți băieții am fost de acord și iată pe Costică cu Gică cîntînd de zor la clasa a III-a, pe Titi (Anță Coardă, poreclă căpătată în copilărie din cauza limbuției sale), Constantinescu (care a fost violonist prin orchestra lui Fănică Luca) și Cristache Stănescu la clasa a II-a, iar la clasa I pe nea Fănică și Grigoraș Dinicu.

Cînd noi ceilalți trei, adică Mitică Moldoveanu — pianist în orchestra lui Fănică Luca — eu și Costică Luca (nepot al naistului) am luat placardele și am făcut nițică promenadă cu ele, lumea începuse să ceară și bilete, bucurîndu-se nespus aflînd că totul va fi benevol și nimic taxat.

La ora 4 d.a. toată coverta era aglomerată pînă la refuz. Nu mai rămăsese loc decît podiumul destinat orchestrei. În fine apar 4 mateloți cu țambalul lui Budișteanu, alți 4 cu țambalul lui Mitică Mutu și alți 8 cu un pian.

Cu ce să începem acum ? Grigoraș Dinicu se consultă cu Fănică Luca. Acesta îi spuse :

— Păi, cu ce să începem ? Hai spune tu, ăla „micu" (cînd sounea așa, Fănică Luca mi se adresa mie, făcînd un gest cu mîna în sus, arătîndu-mi înălțimea, de un metru și 82 cm).

— Sîntem pe vapor american deci ce s-ar întîmpla dacă vom începe cu Imnul american ?

Grigoraș Dinicu nu a mai așteptat ● altă idee, ci spuse :

— Băieți, Imnul american.

Cum aș putea să așternu aci pe hîrtie, prin cuvinte, ce a fost cînd am încheiat de cîntat Imnul american ? Pur și simplu o manifestație unică. Cred că dacă un alt vapor naviga la vreo 2—3 mile depărtare de noi ar fi auzit aplauzele și strigătele de admirație, de bravo.

Dar, hai să ne facem programul. Cine vine la rînd ? Grigoraș Dinicu, să cînte Fănică. Deodată René ieși din mulțime și făcu semn de tăcere. Lumea se execută. Ce a spus în limba americană, nu știu, dar am auzit de cîteva ori pronunțîndu-se „țambal" și o văzurăm arătîndu-l pe Mitică Mutu. Cînd a terminat ce-a avut de spus și lumea încă aplauda, belgianca se apropie și îi spuse lui Grigoraș Dinicu în limba franceză :

— Maestre, să cînte și domnul Mitica (cu A la urmă — Mitica) ceva.

— Bună idee, se exprimă Grigoraș Dinicu și îi făcu semn colegului de la țambal zicîndu-i : Mitică, trage-i ceva, că banii încep să-ți vină iarăși în buzunar.

Zîmbind, Mitică Mutu începu să cînte de parcă era la examen. A cîntat apoi Fănică Luca și ultimul, Grigoraș Dinicu. Rezultatul practic iată-l cititorule : 894 de dolari, și lui Mitică Mutu i se furaseră numai 340.

Căpitanul vasului (el fusese acela ce a primit darurile călătorilor) i-a dat lui Mitică Mutu 400 de dolari, însă acesta nu a primit nici în ruptul capului nici o centimă mai mult decît suma ce o pierduse el sau i se furase. Majoritatea din noi erau convinși că acești bani i-au fost furați De cine ? Nici azi nu se știe. Hoțul c-un păcat și păgubașul cu o mie.

(Va urma)

Ancheta noastră la C.F.R.

Ce ne spun cîteva direcții care se ocupă de confortul călătorilor

Înarmat cu faptele consemnate de cîțiva colegi, în reportajele publicate săptămîna trecută în „Flacăra", am luat drumul Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor cu dorința de a găsi răspunsuri pentru cît mai multe dintre întrebările pe care, împreună cu călătorii, și le-au pus reporterii. Începutul l-am făcut, în condiții de solicitudine exemplară, care aveau să constituie, peste tot pe unde am umblat, o regulă generală, la Direcția mișcare, comercială, în compania directorului **Dumitru Cojan.** Reportajele amintite au suscitat mult interes, fapt îmbucurător pentru reporterul pornit pe urmele unor articole mai ales cînd acestea, respectînd obiectivitatea necesară profesiei noastre, conțineau numeroase critici. Primele notări : pe lîngă direcția amintită urma să iau contact și cu cea a tracțiunii de vagoane, cu cea de linii și instalații și cu Romvared-ul, pentru problemele de aprovizionare a vagoanelor de dormit, a vagoanlor restaurant și a bufetelor și, dacă s-ar fi putut (dar nu s-a putut...) și cu cele cîteva regionale, în număr de 7. Rețineți că fiecare regională are, la rîndul său, trei ramuri de activitate identice, adică : mișcare-comercial, tracțiune-vagoane și linii și instalații. Numai Romvared-ul poate răspunde... solitar pentru tot ceea ce înseamnă servicii la vagoanele de dormit, la restaurante și bufete. Admițînd că trenurile întîrzie din diferite motive ca și pentru remedierea acestei stări de fapte, toate cele trei sectoare trebuie să-și coreleze perfect eforturile, acceptînd că unii călători lasă procurarea biletului pentru ultima clipă deși s-ar putea asigura cu 10 zile mai devreme — (în acele orașe unde există birouri de voiaj, adăugăm noi, întrucît gările nu vînd cu anticipație legitimațiile respective), informații furnizate cu amabilitate de tovarășul Dumitru Cojan, am reținut și partea autocritică a opiniilor sale.

— Ceea ce au scris colegii dumneavoastră, nu avem nici un motiv să ne îndoim, reprezintă realități. Înseamnă că acele casierii se deschid cu întîrziere, că diagramele nu sînt aduse la timp și astfel se explică aglomerările, îndreptățitele reproșuri ale călătorilor. Un singur funcționar delăsător nemulțumește cel puțin 30 de persoane, cîte intră într-un vagon obișnuit și ne pune în fața a tot altfel de reclamații posibile, aspect care mi se pare foarte important. În ceea ce ne privește, sîntem permanent preocupați de îndreptarea situației.

Sună și cere să vină tovarășul **Ștefan Florea,** șeful biroului circulație-trafic-călători, cu dovezile concrete și constat că, pentru zilele următoare și pînă după 1-2 mai, s-au suplimentat trenuri, s-au adăugat de la 2 pînă la 5-6 vagoane, unor garnituri mai aleș în și din direcțiile orașelor Moldovei, pentru stațiunile de pe Valea Prahovei etc. Acestea sînt perioadele „clasice", de solicitare ca și vacanțele elevilor și studenților, unele sărbători și așa mai departe. Se lucrează cu cîteva zile avans, dar îmi dau seama că, din această cauză, călătorii nu vor mai avea la dispoziție cele 10 zile de care beneficiază, în mod obișnuit pentru a-și procura din casele de legitimațiile și că, pînă se vor comunica ziarelor noutățile și acestea le vor înregistra tiparului, alte zile vor trece... C.F.R.-ul se află deci în situația pasagerului nu îndeajuns de preventor ! Sondajele se fac prin agențiile de voiaj, care sînt consultate cînd începe să crească volumul solicitărilor de bilete. Cu publicul nu se lucrează direct, dar ni se sugerează s-o facem noi... Întocmirea propunerea tovarășilor din cadrul Direcției mișcare-comercial...

Întîrzierea semnalată de colega noastră Maria Coantă (trenul rapid „Transilvania" în ziua de 13 aprilie) stîrnește mare vîlvă, dar un simplu telefon direct la Ploiești și o discuție cu șeful regulatorului de circulație, tov. Mândoiu, sfîrșește cu concluzia că existau condiții ca întîrzierea să nu se producă. Se dau indicații precise și eficace de cercetare, în continuare, de prelucrare a cauzelor, de stabilire a responsabilităților și de raportare la Direcție a măsurilor luate. Perfect ! Dar dacă „Flacăra" n-ar fi menționat acest fapt ? Dacă un redactor n-ar fi mers pe urmele materialului publicat acum o săptămînă, ce s-ar fi întîmplat ? Convorbirea Cojan-Mândoiu ar mai fi avut loc ? Se pare că nu... Nu vrem să scoatem în evidență un posibil merit al redacției ci cu totul altceva și anume că astfel de nerespectări ale orarului se produc fără o explicație automată, fără măsuri de evitare a altora posibile. Cu alte cuvinte, că se așteaptă prea mult de la centru, ideile cu care tovarășul director Dumitru Cojan nu este de acord apreciind că fiecare regională trebuie să-și asume răspunderi precise. Trebuie recunoscut că, în materie de transport, pe calea ferată, în special, dat fiind numărul mare de persoane dintr-un tren, responsabilitatea siguranței traficului este preponderentă, ceea ce nu înseamnă însă o rigiditate absolută, care să excludă orice inițiativă. Îi întreb pe interlocutorul meu de ce a întîrziat trenul nr. 423, la 15 aprilie, vreme de 273 de minute și aflu că pe linie se produsese un „eveniment", care a ținut-o blocată peste 6 ore. Trenul a fost îndrumat pe o altă rută, despre care urma să treacă, însă nimeni nu s-a gîndit să-i anunțe și pe călători nici în tren, nici prin gări, astfel ca îndelunga și inutila lor așteptare ori brusca și neplăcuta surpriză de a se trezi în altă localitate decît cea dorită, să fie măcar atenuate, dacă nu chiar anihilate.

— A fost o lipsă a regionalei respective. Călătorii puteau și trebuiau să fie anunțați. O astfel de măsură nu se așteaptă de la minister.

Subscriu la părerea tovarășului Dumitru Cojan și poate că opinia sa se va transforma în realitate la primele ocazii pe care nu le-am dori de acest gen.

CĂLDURA ÎN DIVERSELE EI IPOSTAZE SAU O INEXPLICABILĂ REÎNTOARCERE LA VREMEA BUNICII

— De ce, tovarășe director **Ion Călugărescu,** uneori nu poți suporta căldura din vagoane, alteori îngheți de frig ?

— Aș putea invoca economia dar sînt de părere că aceasta nu se face pe seama pasagerilor, așa că am să arăt adevărul. Dispozițiile noastre sînt ca sub plus 10 grade Celsius să se dea căldură. Din neglijența celor care efectuează reviziile de vagoane ca și din pricina unor accidente tehnice imprevizibile, produse în traseu, nu se respectă regulamentul. Un vagon are 11 motorașe care reglează temperatura. Dacă unul s-a blocat... suferim de căldură ori de frig. Mi s-a întîmplat și mie, așa că știu ! Ca inginer, cred că actualele instalații sînt prea complicate și fragile, în același timp. Dacă ar fi să amintesc doar despre termometrele cu mercur, cîte 50 de fiecare vagon, folosite în prezent pentru stabilirea contactului electric, în vederea obținerii temperaturii dorite, ar fi suficient ca să mă înțelegeți. Dacă mercurul se blochează, nu se mai poate dirija căldura. La vagoanele de tip suburban, care nu se bucură de popularitate printre călători, nu există această problemă deoarece procedeul este mai simplu. Studiem trecerea de la sistemul automatizat la cel manual, ca și pe acela al realizării unui procedeu prin care paletele, ce dirijează aerul cald sau rece, să se blocheze la un punct intermediar și nu la extreme. Dificultatea constă în aceea că normele internaționale pretind automatizarea sistemelor de încălzire. Or, garniturile noastre circulă și peste hotare... Viața unui vagon este estimată la 40 de ani. Noutățile sînt greu de introdus, în aceste condiții. Dacă aș ști că pregătirile pentru sezonul rece încep la 10 mai, în fiecare an, aș înțelege mai exact cît de greu se rezolvă unele probleme. Deocamdată, experimentăm un microîntrerupător manual, pe un lot de 10 vagoane. Să vedem ce rezultate vom avea. Pe de altă parte, tot prescripțiile internaționale cer ca vagoanele de dormit să aibă un sistem de încălzire propriu pentru situația, destul de obișnuită, că sînt scoase de la garnitură și trase pe linii moarte, pentru un timp oarecare (trupe de teatru în deplasare, echipe sportive etc.). La fel și pentru vagoanele restaurant. Deci, se recurge, încă, la cărbune.

Și la această direcție — tracțiune și vagoane — contactul cu publicul se face tot numai prin intermediul personalului... C.F.R. Conductorii, însoțitorii de vagoane etc., transmit (o fac într-adevăr ?) observațiile pasagerilor în așa-numitele „rapoarte de evenimente". Organele de control, efectuează în mod obligatoriu, 8 ieșiri pe lună, în trasee. Dar tovarășul director **Ion Călugărescu** este nevoit să recunoască, se simte nevoia colaborării cu călătorii.

— Sprijinul cetățenilor ne este absolut necesar. Pe unele trasee, cum sînt cele spre Cluj-Napoca, Constanța, Baia Mare nu avem nimic de reproșat călătorilor. Sînt civilizați. Dar spre Roșiori de Vede, Oltenița, Suceava, pentru a da numai cîteva exemple, vagoanele revin devastate, se fură oglinzile, ilustratele color, canapelele sînt smulse și aruncate pe fereastră, perdelei folosesc la fixarea geamurilor, plușul de pe bănci este sfîșiat. Cît despre o altă observație a colegilor dumneavoastră privind rezervarea suspectă a unor compartimente, facem cunoscut tuturor că, în afara unuia singur, din primul vagon dinspre locomotivă, au trebuie blocat, de către conductor, nici un altul. Sigur, dacă pe traseu urmează să se urce un grup organizat (turiști, actori, sportivi etc.), care și-au făcut rezervațiile legale, atunci sîntem obligați să le asigurăm locurile. Dar asta numai în trenurile rapide și accelerate, deci nu la personale. Cine procedează altfel comite o abatere de la regulament și călătorii ne pot sesiza pentru a lua măsuri disciplinare împotriva celor vinovați. Mai rapid, ei se pot adresa șefului de tren, cel cu geanta roșie, care trebuie să ia, pe loc, măsurile de rigoare.

Concluzia discuțiilor cu cei doi directori numiți (au mai fost solicitați și alți funcționari pentru lămuriri suplimentare, de amănunt) a fost aceea a utilității unor observații critice, aduse fie de presă, fie de pasageri, poziția CFR-ului fiind aceea ca dorințele călătorilor să se analizeze cu atenție, cu solicitudine, în vederea rezolvării lor, și de combatere a indiferenței ca și a tuturor încălcărilor regulamentelor în vigoare, de către personalul călător feroviar. La rîndul nostru ne-am îngăduit să adăugăm sugestia ca traficul feroviar să țină seama, în primul rînd, de nevoile cetățenilor, chiar și de dorințele lor, în măsura în care acestea se dovedesc raționale. Dar, pentru o reușită, se impune ca cineva, cît mai mulți dacă se poate, să cunoască nemijlocit, părerea călătorilor.

Preferați restaurantul pe roate oricărui alt restaurant de pe Pămînt !

Acesta ar trebui să fie îndemnul meu, după discuția avută cu directorul ROMVARED-ului, tovarășul Gheorghe Popa (și cu subalternii săi). Pot oare s-o fac fără o strîngere de inimă ? Dacă aș crede în „Meniu"-ul frumos tipărit în alb și roșu, purtînd data de 13—14 aprilie anul curent, al vagonului restaurant din trenul rapid nr. 35/36 în care apar 8 (opt) specialități la capitolul „Bufet rece", 4 (patru) feluri de pește, 14 (patrusprezece) minuturi, 11 (unsprezece) garnituri, 11 (unsprezece) salate, 6 (șase) supe, ciorbe și borșuri, 23 de mîncăruri calde, 3 (trei) dulciuri de bucătărie, 3 (trei) deserturi-fructe, 12 (douăsprezece) băuturi și 4 (patru) băuturi calde, și pe o listă suplimentară un meniu dietetic, altul nedietetic, un al treilea... compus și cîteva feluri „a la carte" aș face-o cu entuziasm. Dar, pe de o parte, aceste meniuri tipărite nu se găsesc în vagoanele restaurant și, pe de altă parte, din cele 99 de feluri prezente pe faimosul meniu (un total care n-a ținut seama de supe și deserturi etc. el le-a înglobat ca pe tot atîtea posibilități) doar 54 aveau prețuri, prin urmare doar acestea existau în realitate, cel puțin în ziua de 13 aprilie, la Rapidul nr. 35. Nu înțeleg de ce colega mea n-a putut găsi decît „tradiționala ciorbiță țărănească", „escalopul cu ciuperci" și cum de a rezistat tentației de a gusta o saramură de pește ori un pește prăjit (7,10 lei și 8,40 lei), ori un ficat de pui prăjit, cu ciuperci (17,20 lei) sau un steck de porc cu ciuperci, cartofi și ouă (18 lei), pentru că la supe, ciorbe și borșuri nu avea de ales decît între ciorbă țărănească de pui și ciorbă a la greque, tot de pui, sau să fi comandat à la carte ficățel de pasăre (nu de pui, firește !) cu ciuperci ori... alt escalop de porc cu ciuperci ?

Serios.. scrîind, cred că a departaja felurile de mîncare după garnitura care le însoțește, nu pare tocmai serios ori convingător, chiar dacă și alte restaurante folosesc același sistem. În tren, după părerea mea de călător umblat, sînt suficiente cîteva feluri deosebite clar cum, de pildă, ar fi preparatele din carne de vacă, porc, pasăre, pescărie, cărora să li se adauge garniturile cerute de consumator, cu diferențele normale de prețuri și care pot apărea la capitolul garniturilor. Nu văd cum ar fi posibil ca într-o bucătărie atît de mică, cu sertii de depozitare limitate, se pot pregăti zeci de feluri, diferite, ca într-un mare restaurant de pe pămînt ? Nimeni nu poate emite o astfel de pretenție, mai ales că în tren o masă se consumă în cîteva minute, traficul de consumatori fiind foarte mare. Minuturile pot fi mai variate, dar nu la orele obișnuite ale prînzului ori cinei, ci pe restul duratei de mers. De asemenea, la vagoanele de dormit, trebuie să ne limităm la apă minerală, pepsi, Ci-co (nu întotdeauna), bere (prin bunăvoința „clandestină a însoțitorului), la un Nescafé dimineața și nu la ceai, cafea turcească ori chiar lapte, fără a putea consuma un sandviș cu cașcaval, salam de Sibiu, șuncă, file sau ori ce alte produse nealterabile. Pentru toate aceste observații și încă pentru altele, ca absența săpunurilor minuscule din cabinele de dormit, pentru inexistența ori insuficienta aprovizionare cu șervețele sau hîrtie igienică, a acelorași vagoane cu paturi, aveam să solicit opinia tovarășului director al ROMVARED-ului, Gheorghe Popa ca și pe cea a unor colaboratori apropiați. Din nou surpriză ! Vagoanele restaurant sînt excelent aprovizionate, la magazia Romvared-ului săpunul este un produs excedentar (peste 2 300 kg azi 24 IV 78 !), hîrtia igienică prisosește (tot în depozit). Din nou vina se împarte între însoțitori și călători. Părere pe care n-o pot împărtăși global. Și atunci încep întrebările. Odată cu ele, explicații cu mai mult miez.

— De ce restaurantele din gări nu sînt subordonate C.F.R.-ului ci Consiliilor populare din localitățile respective și cum credeți că ar fi mai bine ?

— Pînă prin 1962—1963 a fost cum spuneți : restaurantele din gări ne aparțineau. Ce a determinat schimbarea, nu știu. Nu lucram aici. Părerea mea este că cel puțin pentru gările terminus : Timișoara, Arad, Oradea, Constanța, București etc. ca și pentru altele mari cu Brașovul, Craiova, Galați etc. ar trebui să dispunem de restaurante proprii, deoarece, în acest caz, am putea răspunde cu mult mai bine sarcinilor de servire a călătorilor, făcîndu-ne singuri aprovizionarea, dirijînd-o după specificul propriu consumului în gări și la vagoanele restaurant ca și la cele cu paturi, am avea posibilitatea împrospătării alimentelor pe parcurs și am obține totul la prețuri mai convenabile, fără a plăti, ca orice consumator, aspect deosebit de important deoarece ni se cere să avem eficiență economică tot mai sporită. Pentru noi, trenul se schimbă de la o stație la alta, devine un tren nou. La București pleacă într-un fel. De la Buzău este un altul. De la Pașcani la fel, pentru că se poate consuma totul sau o parte din tot, pînă la una din aceste stații. Dacă brigada de servire a vagonului mi se descompletează, s-a îmbolnăvit bucătarul, ori un ospătar, anunț prima stație și-i înlocuiesc. Așa, plec fără el, uneori. Mă înțelegeți ? De ce n-am propus formula ? Păi, am propus-o, era cît pe ce să se aprobe, dar niște termene fiind depășite, așteptăm încă. Ministerul nostru, cel al turismului, și al comerțului interior au căzut de acord. Poate la începutul lui 1979 să trecem la noua formă. Studiul e gata și a fost înaintat.

...Mă gîndesc că așteaptă și călătorii. Aflu, între timp, că Sanepidul interzice vînzarea unor produse, la vagoanele de dormit, din cauza perisabilității lor după un termen scurt, dar mă întreb de ce nu se recurge la alte alimente, cu o durată mai stabilă ? Aflu că pompierii nu permit să se gătească la butelii de aragaz, dar nu înțeleg de ce pe plitele electrice nu fierbe apa pentru ceai și cafele turcești ci doar pentru Nescafé ? Să fie prețul de 5,80 lei, al unei cești de Nescafé, explicația ? De ce nu se folosesc termosuri mari în care, ca în avioane, cafeaua să fie pregătită dinainte, în restaurantul gărilor ? Pentru că aceste unități nu aparțin C.F.R.-ului ? De ce nu se pot preambala sandvișuri cu doar pișcoții nesătioși și foarte vechi ? Dar ciocolata, de ce a dispărut ? Însoțitorii de vagoane pretind că trebuie s-o ia cu ei acasă, dacă n-au vîndut-o și nu le convine. Directorul afirmă că nu este adevărat. Mi se mai spune că hîrtia igienică dispare, de regulă, la Peris. De ce nu se pune la locul ei, după această stație ? Ori de ce nu se urmărește descoperirea „misterului" că doar se știe în ce anume constă el ? Nu cumva de la Peris hîrtia reapare în următoarea garnitură pornită din București și, de fapt, același sul circulă pe toate trenurile, iar restul cantităților ia drumul unor locuințe particulare ori pe cel al magazinelor din Peris, București etc. ? Cu săpunul, povestea este chiar veselă : Romvaredul are nevoie de săpunuri de cîte 10 grame, dar fabrica din Galați, cu numele mitologicului Apolo, nu poate face decît bucăți de 20 de grame ! N-are matrițe ! Auziți ? N-are matrițe ! Unde ? La Galați unde se fac vapoare și se produce oțel ! Și nici interes ! Temă de meditație : un kilogram de săpun costă 28 de lei. Cît costă 10 grame ? Întrebare pentru economiștii de la Romvared. Un tovarăș, care participă la discuție spune, plin de năduf : **„Nici la unele hoteluri nu se găsește totdeauna săpun. Mie mi s-a întîmplat la „Astoria" din Arad. Dar nimeni nu reclamă !". Păcat !** Dar cu o astfel de mentalitate, greu se pot îndrepta erorile de acest gen. Care mi se par mai curînd niște șicane decît probleme. O dificultate : frigiderele nu funcționează și au fost transformate în răcitoare cu gheață. Dar de asta se ocupă altă direcție, pe unde trecusem fără să știu. Nu m-am mai întors... Discuția s-a lansat și s-a relaxat. Încep vișele... **Dacă aș avea restaurantele din gări ar putea servi ciorbele și supele gata preparate, chiar pe trasee. Aș introduce multe noutăți, chiar la vagoanele de dormit. Dacă am avea linii de garare și aprovizionare proprii în gări, măcar la București, cum are poșta, aș aproviziona mai bine, cu calm, vagoanele. Așa în cel mult 10 minute încarcă totul ; navete cu băuturi, altele cu carne și pîine, transpiră iarna ca și vara, iar după 15 minute trebuie să fie sterilizători, calmi și curați, în fața clientului".**

Sînt tentat să fac un test pe viu. În curînd, pleacă Rapidul „Unirea", spre Iași. Ne repezim pe peron. Garnitura tocmai „a tras". Electrocarele Romvared-ului, supraîncărcate, alături. Cinci oameni manipulează, presați, lăzi, navete, saci, pachete. Mi-e jenă să-i întrerup. Număr 15 blocuri de gheață, peste 20 de navete de sticle de bere, altele cu apă minerală, cu salată verde, cu chifle. Cum îl cheamă pe șef ? Alexandru Moldoveanu, strigă cineva și un om în vîrstă, cu mînecile hainei bleumarin sufleca, ridică privirea spre noi. Pe frunte îi curge sudoarea. Și-o șterge, cu un gest reflex, cu dosul palmei. Apoi continuă încărcarea. Ceilalți îl ajută. O smucitură scurtă și ospătarul Ion Todea (i-am strigat să-și spună numele) deschide, febril, cealaltă ușă a vagonului făcîndu-mi semn să sar. Trenul o luase din loc. Pe peron, două electrocare vidate ca de un aspirator nevăzut (echivalent cu 5 perechi de brațe bine exersate) stăteau inerte. În locul colegilor mei de reportaj aș fi acceptat orice meniu. Ceea ce nu înseamnă că ei, călătorii, n-au dreptate...

EMANUEL VALERIU

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Confesiune de antifascist

Nu credeam să învăț o uri vreodată. Nu credeam
să învăț o uri vreodată. Nu credeam să învăț o uri
vreodată. Și nici nu am învățat, în pofida atîtor cărți
care predică uri fastuoase, bogate, culte, crunte. Alb,
nu m-am gîndit niciodată că negrul acesta mi-ar fi
dușman. Ateu, nu am simțit vreodată necesitatea
să umilesc un credincios. Român, în 1950, la Oradea,
soldat, am jurat pe steagul patriei mele, s-o apăr
cu prețul vieții, nu mai mult, și niciodată, nici un comandant
de-al meu nu m-a învățat cum să năvălesc în casele
altor străini pentru a le lua pîinea fiindcă n-ar fi
români ca mine. Comunist, fără cultura ilegalității, am
trăit în multe seminarii, am studiat multe bibliografii
dar cel mai drag curs de marxism a fost acela în care
propagandistul ne-a povestit două ore cum și-a convins
temnicerul să treacă la leninism, în 1943, ținîndu-i
prelegerile prin ușa bine zăvorită. Mic-burghez, fără avere,
apoi proletar, am dus ura față de capital pînă la
nu chiar utopica priveliște a unei lumi în care marele
fabricant și stăpîn să stea lîngă mine, la strung, să învețe
cum se asudă și se muncește într-o uzină fără de capital
Evreu, mi-am pierdut multe ore din viață explicînd anti-
semiților că nu mie ci lor trebuie să le fie rușine că
sînt ceea ce sînt. Scriitor, mi-am privit cu înțelegere,
poate prea mare, autocenzura necesară și cu dispreț
pe acela căruia nu-i puteam șopti : o, cititorule, frate al meu.
Cum mulți ou cultura insuficientă, așa am eu ura.
O știu. Noapte de noapte mi-o spun, și dimineața,
uitîndu-mă în oglindă, cînd mă rad cu crema Butterfly,
mă suspectez, infirm, de duioșie și de neputință,
de umanism nevolnic și apostolat nătîng.
Atunci, ca și cum pămătufuf ar trezi din adînc o balenă
— proveniță din încrucișarea speranței, mîndriei și groazei —
îmi spun că nimic din ura-mi precisă, turbată, fără
de nuanță și utopie împotriva lui Hitler și a hitlerismului,
nu s-a clintit. E rece, întreagă, necoruptă de dubii,
explicații, duplicități, măști și haz apolitic. Inconfundabilă
— ea mă salvează de la toate confuziile și concesiile mitei
nedemne. Luminoasă, vitală, puțină cît este, cît pata
unei tumori — ea mă exprimă total, cum punctele cardinale,
după prima lecție, îți organizează ființa. Antifascismul
e nordul, sudul, estul și vestul privirii mele în oglindă.
Eroare, iubito, că omul după 33 de ani scapă — cum
scriam, vesel, cîndva. La 33 de ani după Victorie — gîndul
că nu eu i-am dat otrava, în buncăr, nu mă părăsește
și nu are motive a mă părăsi, în megalomana mea disperare.
Mulți s-au născut în acea zi, își țin copiii de mînă,
îl învață la Zoo ce-i o girafă și se uită mefienti la
istoriile acelea în care Hitler apare ca o exagerare,
ca balaurii pentru copii. Ferice de ei ! Ci ferice de noi
— cel care știm a descoperi insuficiența fericirii
neobsedate de acel strigăt sfînt și ateu : MOARTE FASCISMULUI !

RADU COSAȘU ■

Imperativul dezarmării

Arsenalul moral

Un zbor în care performanța tehnică este legată de performanța distructivă

În fața unei probleme cruciale, a unei opțiuni fundamentale, decisive — PACEA — lumea contemporană înregistrează acum prezența a doi poli, opuși, într-o permanentă și deschisă confruntare. Pe de o parte dezvoltarea unui ARSENAL MORAL, reprezentat de voința unanimă a popoarelor, a forțelor democratice, care proclamă necesitatea dezarmării, impunerea păcii ca o condiție sine qua non a existenței demne a planetei ; pe de alta, ARSENALUL FIZIC al armelor de tot felul, ce crește și amenință, ce crește și se justifică prin așa-zisul „echilibru necesar".

Datele pe care le folosim în pagină de față oferă cîteva linii de contur ale acestei confruntări la care trebuie să participe toți oamenii, de acea parte a baricadei care înseamnă voință de pace, de echitate, care înseamnă un hotărît **„Război — războiului !"**

„Este o greșeală de neiertat să se creeze popoarelor iluzia că se poate trăi în liniște și securitate, în timp ce în lume se acumulează noi și noi arsenale de arme nimicitoare, sau să se încrucișeze brațele într-o atitudine fatalistă, pe baza concepției că războiul atomic este inevitabil. Trebuie combătute cu cea mai mare hotărîre psihoza groazei față de inevitabilitatea războiului, spiritul defetist ce se propagă sub diferite forme ! Viața a demonstrat în modul cel mai evident că nu există forță sau armament în lume în stare să înfrîngă voința de luptă a unui popor hotărît să-și apere libertatea și independența. Evenimentele internaționale, creșterea voinței popoarelor și a conștiinței lor atestă cu vigoare că stă mai mult ca oricînd în puterea popoarelor, acționînd unite, să realizeze dezarmarea, să impună excluderea războiului din viața omenirii și să asigure pacea pe planeta noastră." Acum, în preajma deschiderii sesiunii speciale a Națiunilor Unite consacrată dezarmării, aceste cuvinte rostite de Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele României, capătă valoarea unui adevărat program de acțiune, adevărat program de acțiune, extinzînd voința de pace a unei țări socialiste, lucidității politică a unui șef de stat și aspirația fierbinte a poporului nostru de a se trece acum, pînă nu este prea tîrziu, de la vorbe la fapte.

Pînă nu este prea tîrziu, pentru că date desprinse dintr-o eventuală fișă a arsenalului fizic militar conțin în ele pericolul, absurdul și iraționalitatea unei lumi ce se perfecționează pentru a se distruge. Este necesar să fie prezentate deschis pericolele continuării cursei înarmărilor și să se împrăștie iluziile că o pace și securitate durabile pot coexista cu uriașele acumulări de mijloace de distrugere. Să lăsăm, deci, să vorbească faptele.

Un NU hotărît armelor și războiului spus de numeroșii participanți la o demonstrație desfășurată recent la Amsterdam

Șantierul secolului

Traverse metalice se înșiruie de-a lungul a mii de kilometri de taiga, croind drum vieții

Linia de cale ferată Baikal—Amur — cunoscută mai ales sub inițialele B.A.M. — reprezintă pentru U.R.S.S. „Șantierul secolului", „Drumul curajului" sau „Ruta prieteniei". Iar aceste aprecieri nu sînt desprinse doar din limbajul gazetelor.

B.A.M., care urmează să intre integral în exploatare în 1983, va avea în final o curgere metalică de 3 200 de kilometri, din orașul Taișet (Siberia de est) pînă la Oceanul Pacific. Prin construirea magistralei Baikal—Amur, importante resurse naturale vor fi aduse în circuitul economic al țării. A devenit astfel posibilă exploatarea celui mai mare zăcămînt de cărbune cocsificabil din lume și a importantelor resurse minerale din Iakuția de sud. Sugestive sînt pentru ceea ce va însemna în viitor „umanizarea" acestei întinse regiune sovietice care este Siberia orientală următoarele date : azi, Siberia dă 30 la sută din producția unională de țiței și cărbune, 14 la sută din producția de gaze, 30 la sută din producția de cherestea și a șasea parte din producția de energie electrică. Pe cei peste 1 100 de kilometri care au fost parcurși pînă în prezent trenurile pot deja circula transportînd, mai ales, materiale de construcție. Șinele se pierd departe în taiga, dar pînă la plecarea primului tren din centrul Siberiei spre Oceanul Pacific mai rămîn încă cinci ani...

Dificultăților create de terenul foarte accidentat li se adaugă cele de ordin climatic. B.A.M.-ul traversează o regiune de taiga cu ierni extrem de geroase, în care termometrul poate cobori chiar sub —60 grade, în timp ce vara aduce o căldură asemănătoare celei din zonele subtropicale. Gradul de mecanizare a lucrărilor este, tocmai de aceea, mare, de aproximativ 80—90 la sută. Iar pentru lucrători au fost create modele speciale de haine de lucru, cele de iarnă avînd uneori un sistem special de încălzire electrică

Pe șantier, alături de echipament sovietic, pot fi întîlnite excavatoare japoneze, camioane vest-germane și buldozere americane.

Fizionomia magnificei construcții este sugerată în această etapă de fizionomia traseului realizat pînă în prezent : au fost străpunse tuneluri însumînd aproximativ 30 de kilometri, a fost încheiată construcția a 140 de poduri, au fost înălțate 200 de gări. Nu lipsesc, desigur, dintr-o asemenea „biografie", nici elementele de marcă. Astfel, la kilometrul 631 a fost străpuns un tunel a cărui lungime depășește 15 km., fiind, potrivit aprecierii specialiștilor, unul dintre cele mai lungi tuneluri cunoscute pînă în prezent. După cum, așezarea Zveozdnii reprezintă prima localitate apărută pe această rută, cu trei ani în urmă. Aici a fost construită, dealtfel, și o stație releu „Orbita", de televiziune prin Cosmos. În mijlocul taigalei și-au făcut apariția și primele blocuri, imobile cu mai multe etaje chiar, o școală ce poate primi 400 de copii, un gimnaziu, o sală de spectacole, magazine alimentare. Numărul orașelor noi și al centrelor muncitorești înscrise pe hartă în zona pe unde va trece B.A.M.-ul este de peste 60.

O problemă principală o reprezintă, desigur, cea a mîinii de lucru. Aproximativ 100 000 de persoane lucrează în permanență pe B.A.M. În pofida condițiilor dificile de muncă și viață, nu lipsesc candidații, mai ales printre tineri, care consideră participarea lor la această operă de importanță națională o adevărată școală a curajului.

Investiție impresionantă din punct de vedere financiar și uman, construirea magistralei feroviare Baikal-Amur deschide perspective remarcabile dezvoltării unei regiuni al cărei subsol este extraordinar de bogat, conferindu-i un loc distinct în circuitul economic al țării.

D. I. ■

Paradoxurile supercivilizației

SPERANȚE DINCOLO DE VIRGULĂ...

Faptul că florinul olandez și francul francez s-au introdus, iar lira italiană s-a retras din „International money market", s-ar putea să aibă o importanță. Spre deosebire de corifeii speculațiilor monetare eu rămîn indiferent dacă anumiți bani se vînd mai scump într-un anumit moment ce tocmai urmează altuia în care același bani se puteau cumpăra mai ieftin. Nu același lucrîi se poate spune despre un domn, precum John Hellev, care, în calitatea lui de vicepreședinte al unei bănci de calibru mediu, trebuie să înțeleagă rapid și exact diferențele subtile care se nasc dintr-un rulaj zilnic de o sută de milioane de dolari. Atîția bani transformați în yeni și, apoi, în franci elvețieni pot produce, la rîndul lor, alți bani — să spunem, mărci vest-germane. Sau invers. Se poate adică pierde masiv sau cîștiga masiv, în funcție de cotele — în permanentă mișcare — ale valorii unor devize față de altele. Evident, marile șanse sau marile neșanse sînt direct proporționale cu volumul capitalului rulat. Un cetățean oarecare, avînd cinci dolari în buzunar, oricît talent financiar ar avea este greu de presupus că, prin tranzacții inspirate, va reuși să prindă momentul critic al lirei italiene și să se îmbogățească din jocul aților al virgulelor...

Și, totuși, o modă cu semnificații psihologice dintre cele mai derutante își croiește loc, ca o obsesie, în rîndurile publicului occidental amețit de valorile, în permanent menuet, ale diverselor devize. Se speculează cu monede într-un ritm care pe naivi îi determină să creadă că fericirea se apucă de azi pe mîine și se bagă definitiv în buzunar, iar pe experți și pe agenții de bursă îi amuză la nebunie. Contractele pentru vînzarea și cumpărarea banilor, contracte medii (pentru un volum de schimb de pînă la 5 000 de dolari) au crescut de la 21 000 în 1976 la 185 700 în prezent. Au apărut, adică, un noian de bancheri firavi, care — spre deosebire de bancherii populari, cei cu un capital exclusiv „de buzunar" — își permit toate riscurile în numele marii lovituri pe care nu o vor da niciodată întrucît uită un adevăr esențial : meciul financiar al vieții lor se desfășoară într-un ring aflat după tăbliță virgulă a oricărei devize...

O COMPANIE PE CAP DE... LOCUITOR

Să ne menținem în tema cu meandre dulci-amare a misterelor care miros a bani.

Pei cei 159 de kilometri pătrați ai săi, Liechtenstein a reușit o performanță recunoscută, fără complexe și fără disimulări : aici se află paradisul fiscal al lumii occidentale. Peste 25 000 de companii și-au înființat, aici, rădăcinile pentru mai mult sau mai puțin timp, în funcție de jocul pieței. Cei 24 500 de locuitori ai principatului știu bine de ce firme celebre sau apărute din neant se concurează cu tenacitate pentru a-și găsi un loc sub soarele acestui minuscul principat : niciăieri în lume nu se manifestă cu atîta ardoare o politică de impozite de un altruism mai exagerat. Rechinii finanțelor nu au de plătit decît un procent față de capital și alte 4 pentru beneficii care, în general, se calculează cu o jovială „modestie". Așadar, toate ar fi mers ca pe roate, dacă oficialitățile din principat, ușor enervate de aroganța tot mai manifestă a marilor și micilor companii, nu s-ar fi pus pe treabă pentru a ajunge, la capătul unui studiu amănunțit, la concluzia că numărul firmelor fantomă riscă să egaleze pe cel al stabilimentelor în carne și oase. Cu alte cuvinte, amabilitatea locală a stîrnit pofta noilor veniți de a se strecura, încercînd să scape pînă și de acel clasic biet procent...

Capitalul ce revenea absolut teoretic fiecărui locuitor, prin mijlocirea sumelor vehiculate de firmele străine, s-a dovedit prea mare pentru atît de puțini beneficiari... Rechinii, cu simțul dezvoltat al pericolului, își caută acum, cu precauție și discreție, un alt vad cu conștiința că, totuși, s-au dus frumoasele zile...

Locuitorilor nu le vor mai reveni peste 120 000 de franci elvețieni pe an și nici cîte o companie și jumătate, ceea ce nu va schimba, cu o centimă, realitatea nivelului lor de trai...

RADU BUDEANU ■

contra arsenalului fizic

● Cîte 45 milioane de dolari s-au cheltuit pe oră în 1977 pentru înarmări. Experții au calculat că anul trecut s-au cheltuit în scopuri distructive, în lumea întreagă, nu mai puțin decît 400 miliarde de dolari.

● Ce reprezintă această fantastică sumă ? Există calcule care spun : cu sumele cheltuite pentru înarmări în 1975 (sume mult inferioare cifrei din 1977 !) s-ar fi putut construi 50 milioane de locuințe sau 1 000 de orașe pentru cîte 200 000 de locuitori !

● Cheltuielile militare depășesc de 1 000 de ori bugetul O.N.U. pentru dezvoltare...

● Potențialul distructiv al armamentului depozitat în Europa depășește de peste 100 000 de ori pe cel al bombei atomice lansate în 1945 asupra Hiroșimei. Cu cantitatea de trinitrotoluen calculată pe persoană, fiecare locuitor al Europei are „șansa" de a fi ucis de 72 000 de ori.

● Puterea distructivă a unei arme nucleare se poate întinde pe 300 km patrați. O armă biologică este capabilă să afecteze iremediabil 100 000 kmp și să ucidă 60 milioane persoane.

● În ultimii 30 de ani, cîteva principale state producătoare de armament au dezvoltat și au procurat la un loc peste 70 tipuri diferite de aparate de intercepție, de luptă și de atac și de două ori mai multe variante ale acestor tipuri.

● În cursul celui de-al doilea război mondial, producerea unui bombardier necesita 170 ore-om, timp de 2—3 ani ; astăzi sînt consumate 4 000 ore-om, timp de 7-10 ani.

● La prețurile din 1974 costul unui avion de bombardament echivala cu 35 000 tone de grîu sau 65 000 tone de porumb.

Competiția înarmărilor capătă din ce în ce mai mult o dimensiune calitativă decît una cantitativă, fiecare nouă generație de arme fiind mai complexă și mai distrugătoare decît cea pe care o înlocuiește. Un exemplu : rachetele de croazieră cu rază lungă de acțiune, aflate în dezvoltare, sînt de fapt mici avioane fără pilot, ușor manevrabile, ce pot zbura la joasă altitudine. Ele pot fi echipate cu focoase atît nucleare cît și convenționale. Precizia cu care ating ținta este de cîțiva metri. Itinerarul programat, înscris în creierul electronic al rachetei, poate fi cuprins între cîteva zeci de kilometri și 2 500 km, sau chiar mai mult. Este mică și ușor de mascat. Poate fi stocată chiar și într-un simplu garaj.

În anii '70 în întreaga lume s-au răspîndit odată cu programele nucleare civile, cunoștințele tehnice și materialul fisionabil necesar pentru programele militare, atrage atenția Raportul secretarului general al O.N.U., prezentat la cea de-a XXXII-a sesiune a Adunării Generale. În 1975, 19 state posedau centrale atomo-electrice în stare de funcționare, iar anuarul S.I.P.R.I. pe 1976 arăta că alte 10 state le vor avea pînă în 1980. Reactori experimentali funcționează în prezent în peste 50 de state. În aceste condiții, singurele bariere în calea proliferării armelor nucleare pe orizontală sînt de ordin politic — obligațiile asumate prin Tratatul de neproliferare, bunul simț al guvernelor și exemplul ce va fi dat în anii ce vin de țările posesoare de arme nucleare prin acordul lor de a-și reduce propriile arsenale nucleare.

În fața unui asemenea tablou, adoptarea și punerea în aplicare a unor măsuri hotărîte în domeniul dezarmării, și în special al dezarmării nucleare, conducînd în cele din urmă la o dezarmare generală și completă, a devenit imperioasă. Preocuparea publică, reală și generală, în legătură cu pericolele cursei înarmărilor poate reprezenta una din cele mai importante căi pe care ar putea fi dirijate eforturile spre dezarmare, problemele înarmării și dezarmării angajînd însăși supraviețuirea omenirii, viitorul civilizației pe planeta Terra.

DOINA IOVANEL ■

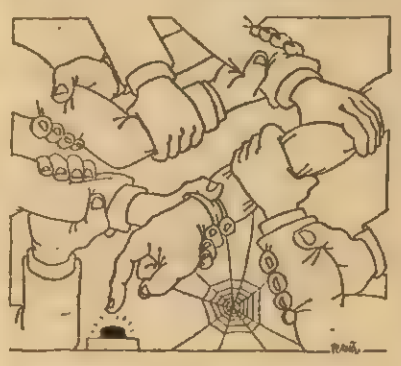

Omenirea refuză să trăiască sub amenințarea unui război nimicitor

Două imagini care vorbesc mai mult decît toate vorbele despre imensa bogăție și sărăcia extremă prezente în același timp în Namibia : de aici se exportă cea mai mare cantitate de blănuri de caracul din lume și tot aici lucrătorii agricoli de culoare au uneori un adăpost mai prost decît cel al vitelor...

MONDO UMANO ?

Dicționar ?

Între atîtea dicționare — utile, bogate în informații și sensuri, foarte documentate — există unul pe care-l putem aprecia în același fel numai că punctul de plecare și destinația termenilor sînt mai aparte. Căci, ce se poate citi în acest dicționar nuclear ?

A.B.C. înseamnă arme atomice, bacteriologice — biologice — și chimice ; A.B.M. se traduce prin rachetă anti-rachetă ; A.A.M. este racheta aer-aer ; A.S.M. este racheta aer-sol ; B.B.R. sînt inițialele avionului de bombardament ; D.D.G. înseamnă rachetă teleghidată de tipul **Destroyer** ; F.O.B.S. este Tractional Orbital Bombardament Sistem — adică bomba orbitală ; G.M. reprezintă Guided Missile — racheta teleghidată iar G.W. — Guided Weapon — armă teleghidată ; I.C.B.M. nu este altceva decît Intercontinental Ballistic Missile — cu alte cuvinte, racheta balistică intercontinentală ; I.R.B.M. reprezintă inițialele de la Intermediate — Range Ballistic Missile — rachetă balistică cu rază medie de acțiune ; K.T. este kilotona, adică echivalentul a 1 000 tone trinitrotoluen, substanță ce se găsește, și ea, codificată astfel — T.N.T., în dicționarul nuclear. Dar să continuăm.

M.R.V. — adică Multiple Reentry Vehicle rachetă cu focoase multiple (cît de multiple ? 7—8—9—10 care, desprinse din „mamă", pot ajunge în diferite capitale din diferite state latino-americane, de pildă, provocînd mari stricăciuni). M.I.R.V. înseamnă ca mai sus numai că, ea, racheta, este teleghidată independent ; M.R.B.M. înseamnă Medium — Range Ballistic Missile adică rachetă balistică cu rază medie de acțiune ; M.T. este treapta superioară a K.T. — adică megatona — ceea ce înseamnă un milion tone T.N.T. ; R.L. este Rocket Launcher, lansator de rachete ;

S.A.C.E.U.R. sînt inițialele de la Supreme Allied Commander Europe — Comandamentul Aliat Suprem al Tratatului Nord-Atlantic (N.A.T.O.) pentru Europa ; S.H.A.P.E. este Supreme Headquarters Allied Powers in Europe altfel zis Cartierul Suprem al Puterilor Aliate în Europa ; S.L.M.B. sînt inițialele de la Submarine — Launched Ballistic Missile, adică rachetă balistică lansată de pe submarin.

Cum se vede, din selecția noastră lipsește bomba cu neutroni — N.B. ; lipsesc alte noi avioane capabile să transporte încărcături nucleare ; lipsesc sateliții ce funcționează pe bază de energie nucleară și ale căror erori pot avea consecințe dintre cele mai nefaste ; lipsesc alte arme despre care nu se știu prea multe lucruri, „top-secretul" funcționînd, totuși, eficient ; lipsesc proiecte cu destinație nucleară certă dar codificate sub nume atît de ingenue sau exotice ca „Amazonia", „Sahara", „Himalaya", „Caledonia", „Cavalerul Teuton" și altele ce nu le știm în momentul de față și care, aproape sigur, urmăresc distrugeri, distrugeri și iar distrugeri incalculabile.

Mai lipsesc rememorările foarte necesare în asemenea cazuri precum cazul Hiroshima, cazul Nagasaki cu tot ceea ce au însemnat ele rău, foarte rău pentru această lume ; lipsesc, apoi, amenințările care chiar au fost proferate : în situația nu prea îndepărtată a Vietnamului, de pildă.

Și, mai ales, lipsesc inițiativele — concrete și clare, lucide și responsabile însoțite de argumente indeniabile pentru ca aceste stări de lucruri și de spirit ale amenințării să dispară. Atunci, dicționarul respectiv ar putea fi mai util, ilustrînd ceea ce a existat și a fost lichidat. N-ar deveni propria-i victimă ci propria-i sursă de existență acceptabilă. E mult, dar ar fi atît de frumos și adevărat...

PETRE NICOLAE ■

Corespondență din Paris de la Viorel Cosma

Politempia structurală românească în confruntare cu publicul francez

La sfîrșitul anului trecut, dirijorul și compozitorul Mihai Brediceanu a prezentat în sala-atelier a Teatrului Național **I. L. Caragiale** din București un spectacol experimental muzical-coregrafic bazat pe ideea politempiei structurale dirijate de calculatorul electronic (brevetat în 1970 în S.U.A. și România). Acest ingenios aparat — denumit de inventatorul nostru, **Polimetronom** — reușește, ca pe baza impulsurilor transmise interpreților prin unde radiofonice să regleze combinațiile de tempi diferiți, suprapuși simultan, impunîndu-le tuturor tempo-ul fundamental, unic. În felul acesta, un joc popular se poate suprapune peste o doină și ambele pe tema unui colind, grupele de interpreți (muzicieni și dansatori) fiind dirijate simultan de polimetronom — dinainte programat de compozitor — în mișcarea de ansamblu.

Alegîndu-și un repertoriu de mare diversitate stilistică, apelînd la colaborarea unor creatori americani și români, compozitorul Mihai Brediceanu a realizat un mănunchi de piese muzicale în forme, genuri și limbaje diferite, pe care l-a supus recent unei confruntări artistice îndrăznețe cu publicul francez. Astfel, în cadrul celei de-a patra ediții a Festivalului **Printemps musical de Paris**, ansamblul de cîntăreți, instrumentiști și dansatori români, alcătuit din valoroși soliști ai Operei Române, ai Filarmonicii **George Enescu**, ai Radioteleviziunii Române etc., a susținut două spectacole de real succes în sala mare a Centrului **Georges Pompidou**. Regia lui George Rafael a asigurat un cadru funcțional deosebit de inspirat, reprezentația desfășurîndu-se „non-stop" cu un moment de surpriză (contactul direct cu cea mai complexă lucrare din program), dar și cu o gradație tensională ce a ținut permanent încordată atenția auditoriului.

Un cuvînt introductiv cald al directorului artistic al Festivalului **Printemps musical de Paris**, criticul muzical Antoine Goléa, a deschis spectacolul politempiei structurale românești, după care corpul de balet — în frunte cu Maria Cumbari, Natalia Treistaru și Zoltan Balint —, corul și formația instrumentală au abordat lucrarea centrală a întregii reprezentații : **A Different Drummer** (Un alt toboșar) de Mihai Brediceanu. Versurile finale ale poetului american Henry David Thoreau (1817—1862), impecabil ritmate și recitate de actorul I. Pintea, au sunat ca un mesaj de înaltă semnificație umanistă : „Fiecare om este liber să-și poarte pașii după muzica pe care o aude / oricum ar fi ea măsurată și oricît de departe s-ar afla".

Mihai Brediceanu a urmărit să traverseze cu ajutorul muzicii semnate de Howard Boatwright, Earle George, Marius Popp și cu trei piese personale, întreaga literatură muzicală de la creația populară pînă la cea gregoriană și bizantină, de la muzica vocală, corală și instrumentală pînă la cea camerală și orchestrală, de la formele clasice pînă la jazz, de la gîndirea tonală pînă la cea leitonală, atonală și serială. Trebuie să o spunem deschis că autorul politempiei structurale a reușit să convingă chiar și pe cei mai sceptici tradiționaliști că teoria sa are viabilitate creatoare practică, iar mănunchiul de soliști — din care am reținut pe violonistul Avy Abramovici, pianistul Nicolae Licaret, clarinetistul Ștefan Korody, soprana Steliana Cazaban, organistul-pianist Marius Popp, flautistul Virgil Frincu, percuționiștii Nicolae Albulescu și Eugen Gondi — a oferit momente de excepțională emoție artistică. S-a aplaudat la scenă deschisă nu numai măiestria interpretativă a colectivului românesc, ci și ideea îndrăzneață a lui Mihai Brediceanu. „Încă o prioritate a inteligenței românești" — a ținut să accentueze Antoine Goléa.

Am dori să subliniem în chip special inventiva coregrafie a maestrului clujean Alexandru Schneider la **Piesa de jazz** și **A Different Drummer**, poetica și sugestiva montare în stil clasic a maestrului Amatto Checiulescu la **Studiu în stil românesc**, precum și reușita coregrafie a Verei Proca-Ciortea la **Dublul joc pentru pian, ansamblu de coarde și percuție** (o suprapunere a dansurilor populare **Hodoroaga** și **Ardeleana**). Costumele de o sobră eleganță (mai ales cele românești, inspirate din maramele și iile populare) au completat cadrul național al spectacolului.

Este greu de precizat acum (înainte de a afla ecourile specialiștilor prezenți) valoarea experimentului artistic românesc. Toți au confirmat însă originalitatea și perspectivele ideii politempiei structurale, dorința de colaborare cu lucrări muzicale menite să impună acest principiu îndrăznet al muzicii contemporane. Revista **Muzica**, nr. 3/1978 a publicat un amplu studiu al compozitorului Dinu Petrescu, el însuși autor de piese în politempi, care oferă întregul suport teoretic al acestei descoperiri românești. De asemenea, în programul de sală de la Paris s-au prezentat pe larg principiile lui Mihai Brediceanu care au stîrnit realmente o vie efervescență în capitala Franței. Un spectacol de răsunet al gîndirii și artei contemporane românești — iată ce a însemnat prezența noastră la recentul Festival internațional **Printemps musical de Paris**.

Ciudate lucruri

Chiar în aceste pagini în care public rîndurile de față am avut surpriza să citesc cîteva lucruri incredibile : a dispărut gustul performanței și a crescut tentația de a trișa. Conducători de club, chiar sportivi, preferă recordului, învingerii inerției, „aranjamentele" și încă ce aranjamente ! Sporturi pe care le bănuiam pe veci „pure", „necoruptibile", tocmai pentru că nu angajau cine știe ce ambiții, iată-le infestate de morbul **„vînzărilor"** și **„cumpărărilor"**. Nu mai departe, ieri trecută se scria aici că și voleiul a ajuns la măsluiri ! Pe cînd o săritură cu oráțina mistificată ? Pe cînd **cumpărarea** de **cronometreuri** sau de **starteri**, numai pentru o secundă în plus sau un centimetru ceva mai sus decît este posibil ? Corupția poate atinge tirul și vom depista curînd și pe cei care găurește țintele ca la armată pe vremuri pentru a nu se rămîne în consemn. S-ar putea merge și mai departe : trișarea pe sub apă, la polo sau chiar la **„cîteva bazine"** de înot. Dacă merge la cai pe hipodrom, și-au spus drukării, de ce n-ar merge și în baschet și în gimnastică. Doamne ferește ! Și în trasul cu arcul...

Așadar, ceva grav se petrece în sportul nostru. Cineva, și nu e vorba numai de o persoană, o categorie de indivizi a început să creadă că totul se poate. Citesc cu stupoare că și la șah, în cinstita și buna competiție **„Cîntarea României"**, au fost introduși profesioniști ca să cîștige pentru nu știu ce județ, titlul de cel mai bun. Dar asta e odios cu totul ! La un cros, de asemenea, s-a constatat că cineva care nu era numai un trăpaș de ocazie, s-a înfipt în fruntea bucatelor numai ca să sporească panașul unui oarecare teritoriu, și asta în pofida unor oameni care mai înainte de toate muncesc și pe urmă vin pe stadion sau în săli, numai pentru a se destinde. Lucrul este de nepermis ! Măsurile, zic eu de o blîndețe intolerabilă, în cazurile semnalate, trebuie aduse la pontența maximă ; adică la cercetări penale și la excluderea din orice activitate sportivă, **pe viață** a celor ce se mînjesc în felul acesta și fură unor oameni, care fac de plăcere sport, satisfacția de a cîștiga onest cu mijloacele cele mai modeste. Cît despre cei care **„organizează"** aceste rezultate trucate, ei sunt pasibili de pedeapsă, după părerea noastră pentru că înșelătoria în orice domeniu poate să fie răsplătită la fel cu cele mai mici găinării pentru care legea are penalizările ei. De ce nu am termina odată pentru totdeauna cu niște șmecheri care au infestat mai întîi fotbalul și acum vor să facă din întreaga noastră mișcare sportivă un fel de **mis-mas** general ? Cine ne oprește să-i luăm de gît pe acești corupători și să-i aruncăm în temniță ? Întreb...

Citesc tot în pagina aceasta că la federația de volei se petrec în continuare, lucruri mai dihai ca în fotbal. Este mereu amintită de cîțiva ani o **tovarășă**, Rodica Șiclovan. Ea are o fliță pentru care face totul călcînd orice norme etice. De ani de zile ziarele se ocupă de domnia sa (vezi matrapazlîcurile în legătură cu pierderile de meciuri ale echipei **Penicilina Iași**) și nu am auzit să se fi reușit să fie trimisă la cratiță !

De curînd CNEFS-ul are o nouă conducere. Nu cred că putem să-i cerem ca într-un atît de scurt timp să ia toate măsurile potrivite, dar cu putină energie lucrurile ar putea fi corectate din mers. Iată, obținem strălucite succese în rugby, în gimnastică în atletism, în tenis de masă și chiar de cîmp, în domeniul luptelor unde am devenit aproape imbatabili. Crede cineva că dacă în aceste domenii s-ar fi trișat am pe fi podiumul învingătorilor ? Pe urmă, cum stăm cu morala comunistă pe care am cam uitat-o, mai ales în domeniul sportiv ? Arbitrii de fotbal care s-au murdărît și mai arbitrează încă, asta-i prea de tot ! Am suspendat fotbaliști care au trecut prin arestul și pe arbitrii îi menajăm ? Cu ce drept și cu ce scuză ? Legea dacă e severă, e bună pentru toți. Mie mi se pare însă că începutul trebuie făcut cu cei mai responsabili, cu cei care din pasiune sau calcul sacrifică orice pentru a cîștiga. Astfel de coroane de lauri ofiliți nu ne trebuie și cine se mîndrește cu ele trebuie să le rumege !

Promitem ca de la această tribună să nu mai cruțăm pe nimeni, indiferent cine ar fi, și ce rang ar deține. E vremea ca presa să-și facă cu adevărat datoria, cu orice risc, din orice parte ar veni el. Și noi nu ne dăm în lături de la așa ceva, ca să se știe...

EUGEN BARBU ■

Fotbal, divizia B

PAȘCANI : C.F.R.—Gloria Buzău 0—2 (0—1). După modul în care a debutat partida, presiune a ceferiștilor la poarta lui Cristian și bară a lui Apostol în minutul 24, se părea că Buzăul va cunoaște prima înfrîngere în retur. După o jumătate de oră raportul de forțe s-a echilibrat, iar contaatacurile liderului au întors soarta partidei, hotărînd un învingător merituos. ● Primul gol a fost înscris de Stan, cu cîteva secunde înainte de pauză, după o superbă acțiune personală, la care ex-ieșeanul Dinu, fundașul central al grupării gazdă, a privit ca din tribună ! ● La reluare, Gloria n-a slăbit ritmul, ajutată de cursele derutante ale lui Radu Gheorghe, dar și de replica palidă a ceferiștilor, găsiți într-o duminică proastă. Marea lor speranță, Mihalcea II, prezentat de programul meciului drept „eroul unor evenimente sportive păscănene", a jucat la limita dintre foarte prost și lamentabil. ● Scorul final a fost stabilit de căpitanul echipei buzoiene, fundașul Nicolae care a reluat sub bară o lovitură scăpată înainte de portarul ceferist Ciorcilă, mereu nesigur în intervenții. De partea ocaliltă. Cristian a făcut o partidă remarcabilă, salvîndu-și echipa din cîteva situații critice ● După meci, același public care a scandat, la început, „luptă, luptă, C.F.R., să lăsăm Buzău-n B", l-a aplaudat pe oaspeți pentru jocul lor sigur și spectaculos, irezistibil pe contraatac, unde Stan și Negoescu au fost adesea de neoprit. ● Arbitrul bucureștean N. Georgescu are meritul de a fi curmat la timp și cu hotărîre pornirile spre violență ale ambelor formații, fluierînd corect și autoritar. *(Andrei Georgescu).*

BUCUREȘTI : Autobuzul—Progresul Vulcan 2—1 (1—1). Programată pe un stadion prea mic pentru un meci așa de disputat, partida s-a încheiat cu victoria — de nimeni contestată — a gazdelor. Jucătorii de la Autobuzul au atacat din chiar startul partidei, reușind deschiderea scorului în min. 4, prin *Niță*. ● În continuare se părea că arbitrul bucureștean Max Popescu va scăpa jocul din mînă. În primul sfert de oră ai partidei spectatorii asistînd la o adevărată „corrida", căreia i-a căzut victimă coordonatorul de joc al Progresului Vulcan, Popa, accidentat și înlocuit cu Turbatu. După două cartonașe galbene acordate cu întîrziere (Mateescu și Marica), jocul se liniștește și, spre surprinderea suporterilor echipei gazdă, cei care domină și construiesc atac după atac sînt jucătorii oaspeți. Firesc, survine egalarea (înscrie Cristea, la o fază electrizantă în careu, după ce tot trimisese mingea în bară), acest gol făcîndu-i pe elevii antrenorului Baboie să „stingă motoarele", cu gîndul la un rezultat egal. ● Și după pauză oaspeții evoluează la fel de monoton, atacînd rar și fără nerv, acțiunile lor fiind cu regularitate stopate de apărarea adversă. Fără să strălucească și mai puțin inspirați decît la începutul jocului, dar la fel de insistenți, jucătorii antrenați de E. Samureanu înscriu în ultimul sfert de oră, prin Sultănoiu, obținînd o izbîndă meritată. ● În încheiere nu trebuie trecută cu vederea slaba organizare de care a beneficiat această partidă, capacitatea stadionului din str. Prașilei fiind sub nivelul interesului de care s-a bucurat meciul. De asemenea, trebuie subliniată slaba prestație a arbitrului de centru. *(Corneliu Catană).*

BAIA MARE : F. C. — „U" Cluj-Napoca 1—0 (1—0). Victorie meritată a liderului (acum detașat în clasament) seriei a III-a. ● Băimărenii alcătuiesc la ora actuală o formație destul de matură în care forța ofensivă decurge, paradoxal poate, din jocul foarte bun și foarte ingenios tactic al... apărătorilor, în frunte desigur cu Șabou și Condruc. Și astfel, deși după părerea noastră echipa lui Viorel Mateianu n-a reușit duminică, în fața ochilor unei țări întregi, un meci în deplină concordanță cu posibilitățile sale actuale, totuși superioritatea sa a fost evidentă și prea puțin edificatoare pe tabela de marcaj. ● În acest sens va trebui însă să remarcăm „contribuția" portarului clujean Lăzăreanu, unul din atît de numeroșii jucători nevăzuți-necunoscuți care populează fotbalul nostru fără a fi băgați în seamă de antrenorii primei divizii sau de selecționeri. Lăzăreanu a scos mingi-gol, dovedind o mobilitate și o abilitate de invidiat pentru mulți portari avînd în vitrina de trofee cîteva tricouri ale echipei naționale !

● Studenții clujeni au jucat frumos, elegant așa cum le șade bine după tradiție, dar ei n-au încă maturitatea necesară primei divizii. Jocul a fost însă interesant, presărat cu multe faze frumoase — cu alte cuvinte perfect asemănător meciurilor de „A", cu slăbiciunile și virtuțile unui astfel de meci. În mod sigur, despre Universitatea vom mai auzi, iar pe F. C. Baia Mare o vom vedea la toamnă în prima divizie... ● A arbitrat foarte bine N. Rainea (Bîrlad), în formă pentru finala europeană pe care o va conduce în curînd. *(Dumitru Grecu).*

Ancheta noastră printre tehnicieni

Cine va juca la toamnă în divizia secundă?

Mai mult gîfîind decît sprintînd, campionatul nostru se apropie de ultima linie dreaptă, suscitînd un interes în creștere și invitînd la fel de fel de calcule, cu privire la desemnarea echipei campioane, precum și a ultimelor trei clasate care, după cum se știe, vor evolua din toamnă în divizia secundă. Deocamdată lupta pentru evitarea retrogradării — care ne interesează astăzi — antrenează mai bine de jumătate din grupările primei divizii, anunțînd un final fierbinte, de la care se așteaptă un plus de dramatism și un plus de culoare într-un campionat care n-a strălucit nici prin nivel tehnic și nici prin regularitate. Înainte de a invita la cuvînt pe reprezentanții cluburilor din partea inferioară a clasamentului, iată cum se prezintă subsolul ierarhiei campionatului nostru, trecînd în dreptul fiecărei echipe numărul de puncte, starea golaverajului și repartiția meciurilor care îi mai rămîn de susținut, acasă și în deplasare.

9. F.C. Constanța	27p,	—3,	3a, 4d ;
10. F.C. Olimpia	27p,	—4,	3a, 4d ;
11. C.S. Tîrgoviște	27p,	—5,	4a, 3d ;
12. S.C. Bacău	27p,	—9,	3a, 4d ;
13. Dinamo	26p,	+3,	4a, 3d ;
14. F.C. Bihor	26p,	—11,	4a, 3d ;
15. F.C. Petrolul	25p,	—1,	3a, 4d ;
16. F.C. Corvinul	25p,	—9,	4a, 3d ;
17. Poli Iași	22p,	—2,	4a, 3d ;
18. F.C.M. Reșița	19p,	—17,	3a, 4d.

Lăsîndu-i pe amatorii de calcule să interpreteze clasamentul de mai sus, cu doza de subiectivism tipică oricărui suporter, să ascultăm opiniile celor direct implicați, rugați să răspundă la două întrebări :

1. Credeți că echipa dv. va scăpa de retrogradare ?

2. Cine va juca la toamnă în divizia secundă ?

Iată răspunsurile primite, înfățișate în ordinea inversă a clasamentului :

18. ION MOTROC, antrenor principal :
1. Teoretic, Reșița mai are șanse, dar practic e foarte greu de obținut maximum de puncte în ultimele partide. Meciul pierdut cu Argeșul a însemnat spulberarea ultimei noastre șanse normale, dar avem datoria să jucăm restul de șansă care ne-a mai rămas pînă în minutul 90 al etapei din 15 iunie ;
2. Petrolul, Politehnica Iași și Reșița, dacă nu se va întîmpla nimic extraordinar.

17. LEONIDA ANTOHI, antrenor principal :
1. De. Vom încerca să luăm puncte la Ploiești și Bacău, puncte pe care le vom adăuga celor 8 pe care le vom cîștiga acasă ;
2. Cu siguranță, Reșița. Probabil, Petrolul. A treia e mai greu de precizat. Iașul nu va retrograda cu condiția ca toate meciurile care au mai rămas să se joace corect, cinstit, fără „ajutoare" mai mult sau mai puțin dezinteresate.

16. ILIE SAVU, antrenor principal :
1. Sper. Obținînd toate punctele de acasă, vom face 33. Cred că se va retrograda cu 33, probabil la golaveraj, dar ne vom bate cu toate forțele spre a mai cîștiga un punct afară, la Iași sau Satu Mare ;
2. Reșița mi se pare definitiv condamnată. Iașul are, de asemenea, o situație foarte grea. Cea de a treia se va alege dintre Petrolul, Constanța, Satu Mare, Bacău, Dinamo și, firește, Corvinul. Nici campionii nu sînt scutiți de emoții, ei au două meciuri acasă foarte dificile, cu Steaua și Timișoara, 3 puncte pierdute aici și Dinamo e în horă !

15. VALENTIN STANESCU, antrenor principal :
1. Cred că scăpăm. Dacă băteam Corvinul, eram sigur, dar acum ?! Sînt optimist pentru că sper să luăm măcar un punct în deplasare. Dacă a luat Constanța de la Dinamo, de ce n-am lua și noi de la Tîrgoviște ? Sau de la Arad ? Cine știe de unde va sări iepurele ? ;
2. Sigure sînt Reșița și Iașul. După aceea nu mai știu.

14. HORIA COSMA, președintele clubului :
1. Da. Vor fi suficiente 34 de puncte. La care vom ajunge în urma celor 4 victorii, cel puțin, pe care le vom obține la Oradea ;
2. Reșița, Politehnica și Petrolul. Satu Mare și Bacăul vor avea emoții și n-ar fi exclus ca una dintre ele să termine pe locul 16.

13. CONSTANTIN PETREA, șeful secției de fotbal :
1. Fără discuție. Deși echipa trece printr-un impas, ne-am propus încheierea campionatului pe locurile 5—6. Este vorba, la Dinamo, de o primenire a generațiilor și de luarea unor măsuri disciplinare. Sandu Gabriel și Dobrău, care se impunea de mai multă vreme. Apoi, au fost accidentările și suspendările pentru 3 cartonașe sau nervozitate ;
2. Reșița, Politehnica și Petrolul. Ultima, după zestrea săracă de puncte, dar și după valoarea modestă a echipei.

12. NICOLAE VĂTAFU, antrenor secund :
1. Avem toate motivele să credem că nu vom retrograda, deși nu stăm bine nici la golaveraj, nici la programare. Vom cîștiga cele 3 meciuri de la Bacău și, cu 33 de puncte, în cazul cel mai rău, vom scăpa. Dacă vom reuși un punct la Ploiești sau Constanța, nu vom mai avea nici o emoție ;
2. Reșița, Iașul și Hunedoara, înaintea Ploieștiului. Eventual, Bihorul, care joacă slab acasă, ar putea fi amenințat mai serios.

11. NICOLAE PROCA, antrenor principal :
1. Da. Doar mai avem 4 partide acasă !
2. Reșița e cu amîndouă picioarele în B, pentru celelalte locuri se joacă.

10. TEODOR CURPAȘ, președintele clubului :
1. Sigur. Ultimul meci, cel cu Corvinul de la Satu Mare, s-ar putea să fie hotărîtor. Logic e să-l cîștigăm ;
2. Reșița, Iașul și Petrolul. Personal, regret retrogradarea echipei ploieștene, dar nu prea văd cum s-ar putea salva.

9. ION ROBU, președintele clubului :
1. 95 la sută nu vom cădea din divizie. Victoria obținută în fața campionilor a fost pentru noi un adevărat balon de oxigen ;
2. Nu mă pot pronunța. Reșița are, desigur, șanse minime, dar ea pare să nu fi renunțat la luptă, așa că e imposibil de precizat cine va ocupa locurile 16 și 17, pe care vor și speră să le evite vreo 5—6 echipe.

Acestea fiind zise, cel care își propune să comenteze răspunsurile de mai sus nu are o sarcină din cale-afară de grea. Nimeni nu vrea să se împace cu gîndul retrogradării, toată lumea face calcule și toată lumea speră, chiar dacă — iertate fie-ne vorbele ce urmează — uneori speranțele țin mai degrabă de domeniul fanteziei decît de cel al lucidității, al analizei realiste a șanselor. Ne gîndim, în primul rînd, la Reșița, pe care o vedem, în ciuda unor posibilități teoretice, definitiv ieșită din cursă, deși ea a marcat o ușoară revenire de formă în retur, obținînd 9 puncte, cu unul mai puțin decît în toată prima jumătate a campionatului. Ne bucură însă, pe noi, ca și pe toți iubitorii fotbalului, cuvintele antrenorului Motroc, care ne dau nădejdea că, dacă va pierde legătura cu plutonul, Reșița își va apăra șansele cu corectitudine și demnitate, cinstit și sportiv. Au fost cazuri, nu în ani prea îndepărtați, cînd grupări ajunse în situații similare au jucat rol de „judecători" ai luptei pentru retrogradare, oferind puncte și porțile de scăpare unor colege, luptînd pe viață și pe moarte cu altele, sub ochii îngăduitori ai federației. Sperăm, asemenea tînărului antrenor ieșean Antohi, că nu vom asista în această primăvară la nici un meci de bunăvoință și că finalul campionatului se va desfășura într-o atmosferă de puritate și fair-play.

În rest, după cum se poate deduce din parcurgerea răspunsurilor primite, cei intervievați sînt de acord că Reșița a pierdut trenul, foarte puține șanse de salvare fiind trecute în dreptul Politehnicii Iași. Numele Petrolului apare foarte des în decursul anchetei, pînă și optimismul bătrînului „lup de mare" care e Valentin Stănescu afișîndu-se moderat, cu rezerve. Doar antrenorul secund al Bacăului, fostul fotbalist Vătafu, crede în steaua formației din Ploiești, indicînd Hunedoara ca pe o a treia prezumtivă retrogradată !

Ca totdeauna, cititorul va fi având socotelile sale, ținînd în egală măsură de matematică și de atașamentul față de una sau alta dintre grupări. Pînă la înfirmarea lor, ele vor fi — cu siguranță — cele mai exacte, aceasta fiind una din laturile care fac deliciul de început fără sfîrșit al jocului numit fotbal. Părerea noastră e că abia ultima etapă va decide și că, în mod normal, echipele clasate în prezent pe locurile retrogradării vor avea cei mai mult de furcă.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Spionaj și electronică

Într-o vreme care nu lăsa încă să se întrevadă amploarea pe care o va căpăta folosirea mijloacelor electronice în activitatea de spionaj, psihanalistul Freud, un om în genere străin de aceste preocupări, a scris aceste cuvinte profetice : „Cei ce au ochi pentru a vedea, și urechi pentru a auzi vor constata repede că muritorii nu pot ascunde nimic". Citată într-o carte franceză referitoare la războiul dintre serviciile secrete fraza lui Freud mi s-a părut definitorie pentru stările de lucruri actuale și ne-am luat libertatea să o reproducem aici.

Căci statele moderne și-au multiplicat în prezent de mii și mii de ori capacitatea de percepție a ochilor și urechilor de care se servesc pentru a se studia reciproc Acești ochi și aceste urechi sînt instrumentele moderne de detecție, infinit mai cuprinzătoare și mai precise decît simțurile umane.

Pentru moment se pare că recordul sensibilității îl deține magnetometrul, un aparat destinat măsurării variațiilor cîmpului magnetic, indiferent de mărimea lor. Aceste variații, sau mai bine zise perturbări, pot fi produse de cauze diverse între care de apariția la locul fenomenului a unor obiecte ce înglobează o cantitate de metale așa-zise magnetice, fierul, nichelul și cobaltul. Asemenea obiecte conținînd cantități sensibile de metal pot fi, de exemplu, un submarin în imersiune, un siloz adăpostind o rachetă balistică intercontinentală sau o platformă plutitoare pentru extragerea petrolului din fundul mării. Perturbații ale cîmpului magnetic pot fi provocate și de o explozie sau de existența unei linii de curent de înaltă tensiune. Cele enumerate mai sus ilustrează, sperăm destul de bine, folosul imens pe care îl pot aduce magnetometrele activității de investigații desfășurată la scară planetară de către marile servicii de informații. Precizia acestor aparate a devenit atît de mare, încît nu le scapă aproape nimic, orice obiect cît de cît important, este reperat fie că se află la 1 000 m sub apă, fie că se află la 200 m sub pămînt. Datele înregistrate de magnetometre în cursul misiunilor de observare terestră umplu mii de kilometri de bandă, iar informațiile extrase ca urmare a analizării lor sînt fixate pe fișe perforate și introduse în ordinatoare care compară, evaluează și exploatează această bogată recoltă de materiale.

Utilitatea magnetometrului este cu atît mai nimitoare cu cît fizica teoretică n-a izbutit să lămurească pînă în prezent ce este magnetismul. Se apreciază, în general, dar nu există încă nici o certitudine în această privință, că magnetismul constă într-un fel de efect datorat sarcinilor electrice aflate în mișcare. Ceea ce este cert este faptul că pămîntul este înconjurat de o „magnetosferă" ale cărei perturbații, fie ele cît de mici, pot fi detectate.

În timpul ultimului război mondial se luau măsuri speciale de protecție împotriva unor arme construite pe baza efectelor magnetice ; de pildă, vapoarele erau special echipate pentru a evita atragerea către ele a minelor magnetice. Sensibilitatea instrumentelo măsurătoare magnetică de astăzi este însă prea pentru a le mai putea înșela cu mijloacele folosite atunci.

Alături de magnetometre, între aparatele folosite pentru spionajul electronic trebuie citate seismografele Construite inițial pentru detectarea cutremurelor de pămînt, ele sînt astăzi folosite mai ales pentru detectarea exploziilor nucleare.

În ce privește detectarea lansărilor de rachete ea este pe deplin posibilă cu ajutorul aparaturii radar. Sînt utilizate în acest scop atît aparatele radar obișnuite, cu rază scurtă de acțiune, dar plasate în puncte de eficacitate optimă, cît și radaruri care funcționează prin reflectarea de unde, montate pe sateliți. Există în momentul de față, plasați pe diferite orbite, sateliți artificiali ai pămîntului care nu sînt revendicați de nici una din marile puteri. Sînt sateliți dotați cu aparatură radar, cu magnetometre, cu detectoare de raze infraroșii, cu aparatură foto, cu receptoare radio, ș.a.m.d Alături de alți sateliți oficial recunoscuți de proprietarii lor, dar acoperiți cu frunza de viță a observațiilor meteorologice, geologice etc. și alături de alte posturi de supraveghere electrică fixe sau mobile, răspîndite pe suprafața întregii planete, acești spioni electronici anonimi sînt ochii și urechile marilor servicii de spionaj contemporane.

I. MOCANU ■

(Va urma)

Moartea boxerului

Repartizarea lui Covaliu în serviciul miliției brăilene s-a efectuat, așa cum era și firesc, cu o oarecare solemnitate. Boxerul avea merite incontestabile față de orașul de obîrșie, iar entuziasmul lucrătorilor l-a impresionat din prima clipă. În cabinetul comandantului s-a prezentat sublocotenentul, cum scrie la carte, în ținută cu diagonală și mănuși, și-a rostit numele și a înmînat ordinul pe baza căruia fusese mutat. Colonelul Ionescu Constantin era numai zîmbete, i-a întins mîna, l-a invitat să la loc, prezentîndu-i și pe șeful serviciului, sub ordinele căruia intra.

— Munca de aici nu se deosebește de cea din Capitală, i-a spus colonelul, dar să știi că există un specific anume, de care va trebui să ții seamă și poate că pe acesta îl ai în sînge, dacă stăm să ne gîndim bine, fiindcă ai văzut lumina zilei aici, la noi și tot aici ai crescut.

— Tovarășe colonel, colțurile toate și cu ochii închiși le recunosc. Eu n-am pierdut contactul cu ai mei. Ori de cîte ori am avut o zi sau mai multe libere zburam încoace.

— Dacă într-adevăr te leagă atîtea amintiri de oamenii și locurile de la noi, înseamnă că îndeplinirea sarcinilor va fi mult ușurată. Noi ne-am gîndit să-ți oferim un sector central, dar care să cuprindă în același timp și o parte din cheiul Dunării.

Pe urmă, discuția a alunecat, în mod inerent, către box. Îl avea în față, de fapt, pe fostul campion la categoria semigrea, retras onorabil din competiții și fixat acum în profesiune cu toate rădăcinile. Putea vorbi detașat despre epoca lui de glorie, dar Ionescu nu bănuia că atingînd acea problemă sensibilă îl cam jena pe interlocutor și, atunci, Covaliu, prudent, încercă o ușoară eschivă, vorbind doar despre pronostic urile lui, privitoare la echipa brăileană în competițiile ulterioare.

— Și ce o să faci cu trofeele, le depui la club, aici ?

— O parte le-am lăsat la clubul bucureștean, iar cele de la juniorat o să le depun în vitrinele de la Brăila.

— Peste mult timp ?

— Nu pres cred că va dura decît pînă le despachetez și le transport acolo. Voi reține asupra mea numai autografele primite de la cei mai valoroși boxeri ai lumii din deceniul '60-'70'. Aceasta-i comoara mea și o voi lăsa moștenire copiilor...

— Bună idee, concluse colonelul și se ridică de pe scaun, lăsînd să se înțeleagă că discuția luase sfîrșit.

Contactul cu sectorul, recunoașterea, porțiune cu porțiune, stradă cu stradă, casă cu casă, s-a făcut într-un timp relativ scurt. Cînd s-a aflat că aria de competență a sublocotenentului Covaliu se întindea în cartierul central către Dunăre și că el a și luat în primire serviciul, curioșii au început să răsară pe stradă și să-l ovaționeze ca într-un drum triumfal. Într-adevăr, această apariție constituia un eveniment ieșit din comun. Copiii și tineretul erau cei mai fericiți, iar virstnicii se așteptau ca reputația marelui campion să vestejească orice tentativă la răufăcătorii care ar fi vrut să acționeze în zonă. Din primele zile se statornici un sentiment de siguranță : urma doar ca fostul boxer să confirme și să-l justifice.

Covaliu își fixă drept obligatorie identificarea indivizilor aflați în diverse ipostaze de parazitism, căci nici cartierul pe care-l luase în primire nu se putea făli că îi lipsește cu desăvîrșire acest gen de specimene. Ba, dimpotrivă,· subiectiv vorbind, era complet nemulțumit de cei aproape zece tineri — șase băieți și patru fete fără ocupație și, mai ales, fără dorința de a se apuca de muncă. În fugarele întrevederi ce le-a avut cu ei a reușit de fapt prea mare lucru. A eșuat, de pildă, și în cazul Norei Panaitescu, o mică cochetă, peste măsură de elegantă, nejustificînd de cheltuitoare, prinsă în hățișul combinațiilor nocturne de la barul „Rubin", ca și Alfred Pora, fiul fostului profesor de desen Constantin Pora, care i-a lăsat băiatului, potrivit unor principii libertine, dreptul să se orienteze în viață după „propria busolă", iar băiatul n-a făcut altceva decît să capoteze în brațele unor barbugii și indivizi fără contur moral, certați cu legea, legînd școala la gard. Între timp, făcînd-o pe filosoful în circiumi, i s-a mai deschis și pofta să cîștige bani nemunciți din tranzacții obscure, pînă a ajuns să fie condamnat în trei rînduri cu amenzile prevăzute de legile în ființă și să stea închis de două ori. Dar distinsul fiu de profesor nu s-a învățat totuși minte, a continuat să dea cu nasul prin holurile hotelurilor unde-și căuta victimele să le fraterească, vînzîndu-le țigări străine pe sub mînă, cumpărate la prețuri derizorii de la marinarii străini care, întîmplător, treceau prin dreptul casei lui, urcînd strada din port către oraș. Ce-i drept, aria de lucru i s-a cam restrîns. Acum umblă ca un lup singuratic, oamenii îl evită sistematic, iar fetele, pînă nu de mult îndrăgoștite de el, nu-l mai pot suferi deși altfel e băiat „frumos" și are o gură bogată. Le-a „vrăjit", cum zic șmecherii, în chip și fel, iar pe unele le-a tapat pur și simplu de bani, mințindu-le că le restituie sumele datorate a doua zi. Bineînțeles că naivele n-au mai văzut nici o lețcaie îndărăt și s-au făcut de ocară în fața părinților. De frica și de urîtul lui unele n-au mai ieșit în oraș. Fratele uneia din domnișoarele ademenite de păgubitorul donjuan l-a căutat ce l-a căutat și l-a întîlnit pe stradă, trăgîndu-l la răspundere, la care domnul „olé", cu un cinism specific pușlamalei fără scrupule, i-a ripostat :

— Dacă e fraieră, domnule, nu trebuie să răspundem noi. Ține-o ascunsă și n-o mai lăsa să umble în lume.

EUGEN TEODORU ■

Evoluții

Confrați de viețuire, doi maimuțoi odată
Deliberau pe tema de mult timp abordată
Pe unde-ar fi mai bine ei viața să-și petreacă
Să ia pămîntul reazem, ori tot pe vechea cracă ?

Am mai cunoaște lumea și multe lucruri noi
Își susțin părerea unul din maimuțoi
Mai sigur este pomul — luă cel-lalt cuvîntul
Căci plin e de primejdii și neștiut pămîntul

Avînd ei fiecare destule argumente
Mai mult — precum se vede — decît suficiente
Se despărțiră frații pe drumu-i fiecare
Alese unul pomul, iar cel-lalt o cărare.

Și vremuri de atuncea au curs nenumărate
Căci în milenii drumul acesta se socoate
Primul trecîndu-și viața sărind din pom în pom
Al doilea pe cărarea ce-avea să-l facă om.

Iar dup-o lungă vreme — așa a fost să fie —
Se întîlniră frații într-o... menajerie,
În roluri diferite ; privitul, privitorul
E tot maimuța primul. Al doilea... autorul !

Morala se impune după a mea părere
Nu orice coborîre înseamnă o cădere
De unde este simplu — prieapă fiecare —
Nu orice ascensiune înseamnă o-nălțare !

ARCADIE CHIRȘBAUM ■

Titi face declarații...

Vreau să subliniez cu modestie, de la bun început, că un interviu cu Titi — amestec suav de Don Juan și filodormă — e foarte greu de obținut. În ciuda părerii comune, deși liber profesionist, Titi este extrem de ocupat. Trîndăvia implică obligații dintre cele mai diverse, nici nu știe cum s-o scoată la capăt.

Am să încerc să descriu cu exactitate întîlnirea mea cu Titi. De-abia la ora 12 dimineața, celebrul, valorosul, capriciosul Titi, inutilul și divinul Titi, se dovedise capabil de a face declarații presei. Inactivitatea îndelungată îi dăduse o anume noblețe, avea de toate, și un zîmbet tragic, și cearcăne la ochi. Respectîndu-i valoarea și paloarea, mi-am luat riscul unei discuții „corp la corp".

— Iertați-mă, stimate Titi, dar cu ce vă ocupați ?

Această întrebare, pe care eu o credeam, în naivitatea mea, sarcastică, îl făcu să zîmbească.

— Eu nu mă ocup cu nimic.

— Și din ce trăiți ?

— Tot din nimic. Cîndva am fost și eu încadrat în cîmpul muncii, și mă sculam la cinci dimineața, aveam părerile mele, mă simțeam foarte bine, mai ales fizic. Însă acum, de cînd nu fac absolut nimic, sînt surmenat, n-am vitamine, n-am proteine.

— Iertați-mă, dumneavoastră sînteți cunoscut pentru energia pe care o depuneți, n-ați putea să ne dați o imagine exactă a unei zile din viața dumneavoastră ?

— Am să încerc. Viața unui om care nu face nimic, dar absolut nimic, e mai grea decît cea a celor care trag la galere. Știu, o să-mi spuneți, da' de ce ?... Cine nu face nimic, are o viață sufletească foarte bogată.

— Și ce înțelegeți dumneavoastră prin sufletească ?

— Pentru mine viața sufletească, spre deosebire de ceea ce cred poeții și scriitorii, e un mod de a-mi petrece viața cît mai plăcut. Sufăr în amor ? Îmi înec suferința în alcool. Cineva nu mă apreciază ? Indignat, mănînc și tac.

— Și nu vă crapă obrazul de rușine ? Iertați-mi expresia, este prea frustă.

În mod ciudat, această întrebare îl răvăși. Îl biciui, și parcă o adiere de rațiune îi lumină cearcănele ilicite.

— Să-mi crape obrazul de rușine ? Eu n-aș vrea ? Dar nu pot să-mi permit luxul ăsta.

TEODOR MAZILU ■

Salonul de umor — ediția a II-a

Recent la Tîrgu Mureș a avut loc în cadrul Festivalului național „Cîntarea României" a doua ediție a salonului național de umor — expoziție organizată de Uniunea Tineretului Comunist, Uniunea artiștilor plastici din județul Mureș, cenaclul tineretului Apollo și revistele „Vatra" și „Új-Elet". Gazda acestei expoziții a fost holul noului teatru din localitate unde și-au dat întîlnire peste 45 de artiști ai genului afișînd peste 120 de lucrări. Dacă s-ar fi expus tot ceea ce s-a trimis pentru această expoziție și holul teatrului ar fi fost încăpător — demonstrînd încă o dată marele interes al caricaturiștilor pentru această întîlnire care de la început, prin condiția de participare, s-a anunțat ca fiind o expoziție de caricaturi fără cuvinte. În cuvîntul de deschidere criticul de artă **Horia Horșia**, a subliniat faptul că această expoziție prin ideile majore abordate, prin genurile și tehnicile artistice de execuție, nu se înscrie ca o manifestare muzeistică — caricatura nefiind făcută ocazional, ci puternic ancorată în realitate. Este foarte bine — a arătat în continuare criticul de artă — că un cenaclu de tineret a cîștigat încrederea în rîndul artiștilor de acest gen, demonstrînd marea lor participare, fiind o trambulină de lansare a tinerelor talente.

Legat de această idee a grijii față de tinerele talente, profesorul **Dénes Molnar**, inițiatorul saloanelor de umor de aici, ne spunea că anul acesta, ediția a II-a a expoziției reprezintă de fapt anul confirmării salonului de umor de la Tîrgu Mureș. „Desigur mă gîndesc de pe acum ca la viitoarea ediție să lărgim posibilitățile de participare a tinerilor, să introducem în expoziție afișul umoristic, benzi desenate și obiecte umoristice".

Premiile acordate la această expoziție au fost : premiul comitetului U.T.C. — județul Mureș lui **Timotei Nădăsan** ; premiul cenaclului Apollo lui **Dorin Damaschin**, premiul U.A.P. — județul Mureș lui **Dénes Molnár** și **Crăiță Mîndru-Vasile**, iar premiul pentru debut **Irinei Dascălu**. Premiul revistei „Flacăra" a fost acordat caricaturiștilor : **Rudolf Schmühle, Pavel Botezatu** și **Ady Iozsef**, premiul ziarului „Scînteia tineretului" lui **Aurel Ștefan Alexandrescu** și **Szabó Zoltan**, premiul gazetei „Munca" și „Munkaerlet" lui **Nicolae Mocanu** și **Ștefan Boroș**, premiul gazetei Ifyúmunkás" lui **Mircea Bițică**. Revenind la debut aș vrea să subliniez faptul că la această expoziție au debutat cu succes 3 tineri acestia fiind : Mircea Gheorghe, Ady Iosef și Szabó Zoltan. Vizitînd acest salon de umor ne punem din nou întrebarea : pe cînd o astfel de manifestare și în Capitală ?

SORIN POSTOLACHE ■

VASILE CRAIȚA-MÎNDRA ■

„O conștiință trează înseamnă să fii atent mereu să descoperi noul"

Scriitorul Vladimir Ciocov s-a născut la 27 ianuarie 1920 în Saravale — Timiș.

Bibliografie selectivă : **Poezii** (1953), **Versuri alese** (1956), **Mine e sărbătoare** (1957), **Bucurii** (1960), **Sub cerul clar** (1962), **Prin frunze în bătaia vîntului** (1966), **Drumeții lirice** (1968), **În pas cu sine însuși** (1970), **Chemările luminii** (1973), **Neliniști albe** (1974). În limba română i-au apărut volumele **Poezii** (1964) și **Poemele candorii** (1972).

— Cine sînteți pentru dumneavoastră, Vladimir Ciocov ?

— Un om născut într-un sat din Cîmpia Banatului. Tatăl meu, țăran harnic care se scula la trei dimineața și ieșea la cîmp mai devreme decît alții, om sănătos, de fier cum se spune, a murit, ne-a lăsat pe neașteptate la 38 de ani. Am rămas numai cu mama și cu fratele meu mai mic. Deși nu am avut o stare materială proastă, neaparținînd celor săraci, totuși, prin moartea tatălui, totul s-a schimbat în rău, așa că nu am avut o copilărie frumoasă, fără griji, dimpotrivă, am cunoscut destule greutăți și nevoi. Am învățat de atunci să fiu modest, să mă alătur întotdeauna celor mai lipsiți, mai umiliți, mai suferinzi. De aceea nu-mi plac nici azi aroganții, cei ce umblă cu nasul pe sus, cei plini de sine.

— Cu școala cum v-ați descurcat ?

— Am învățat patru clase primare la școala confesională sîrbă din comuna natală. Saravale — Timiș, avînd ca învățător un om bun, care ne lăsa de multe ori singuri, plecînd după diverse treburi. De obicei mă lăsa în locul lui să țin ordine și să-i ascult pe ceilalți. Aceasta îmi plăcea nespus de mult — mă vedeam atunci aproape un învățător, ceea ce am și devenit mai tîrziu trecînd prin Gimnaziul mixt din Sînnicolau Mare, unde am învățat trei clase. Și aici am fost un copil sîrguincios. După ora șapte eram deja la poarta școlii așteptînd să se deschidă. Mi-au plăcut școala și învățătura întotdeauna. Profesorii m-au iubit. Nu-i pot uita niciodată pe Smaranda și Laza Rusovan, pe directorul Bucurescu, pe profesoara Munteanu (Girleanu), pe matematicianul Tapoș ș.a. Am continuat să învăț la Timișoara la Școala normală. Ca tînăr învățător am lucrat cu inimă și dăruire în mai multe comune din Banat. Am adunat multe impresii care au devenit mai tîrziu poezie.

— Sînteți mulțumit de biografia dumneavoastră ?

— Am motive ca în general să fiu mulțumit. Nu aș schimba cu nimeni în lume. Nu mi-am dorit nici glorii, nici onoruri. Prețuiesc mult simplitatea

— V-ați propus deliberat ca la 16 ani să scrieți prima poezie ? Ce v-a determinat să scrieți chiar la vîrsta aceea ?

— Frumusețea naturii, singurătatea și liniștea nopții.

— Totuși, de ce ați început să scrieți ?

— Am fost un timid. Dădeam mai puțin decît puteam da. Scrisul a devenit un soi de revanșă. Suprema satisfacție am cunoscut-o în creație.

— Sînteți fericit că scrieți așa cum scrieți sau v-ați dori să scrieți altfel ?

— N-aș putea să spun exact. Scriu așa cum îmi vine. Nu scriu azi cum am scris ieri, nici mîine nu vol scrie așa cum scriu azi. Nu pot suferi monotonia și pietrificarea într-o anumită formă dată.

— De cînd nu v-ați făcut un examen de conștiință ?

— Examenul de conștiință mi-l fac permanent. Nu vreau să trec niciodată peste greșelile mele.

— Niciodată ?

— Probabil că am obiceiuri de care nu m-am debarasat și nu-mi dau seama. Dar cu voia mea n-am făcut niciodată vreun rău.

— Ce relații aveți cu realitatea imediată ?

— Realitatea imediată, ca și realitatea în general, le am mereu în vedere, fiind în permanent contact cu ele. Cum s-ar zice, mă aflu într-o permanentă documentare, pe stradă, în tramvai, la fabrică ori în sat cînd mă duc, ba chiar și în concediu, colind locurile, stau de vorbă cu oamenii ca să adun materie primă pentru poezia viitoare.

— Ați scris odată așa : „Eu viețuiesc în veacul cînd timpul se grăbește". Dar poezia pe care o scrieți nu pare deloc a unui om grăbit.

— Aveți dreptate. Ideea pe care ați amintit-o este ideea principală din poezia **Profilul timpului** care se referă la ritmul din cale-afară de viu, trepidant, al epocii noastre, în care se petrec lucruri de necrezut, aproape minuni, în care un an înseamnă un veac în privința realizărilor tehnicii, ale științei, a schimbărilor revoluționare a salturilor în general. Cît privește poezia mea, deși am scris mai mult de zece cărți, n-am socotit nici o clipă că m-am grăbit. Sau, cum spunea marele poet Arghezi : mă grăbesc încet. Scriu relativ încet, de multe ori cu trudă și transpir, cum se zice, deasupra versurilor : revin, șterg și refac de la început în această credință că rezidă și succesul multor poezii inspirate din viață, trăite și simțite. Părerile că se pot scrie poezii bune așa, dintr-o dată, mi se par nefondate, nereale. Desigur că o poezie neinspirată, neautentică, oricît ar fi ea lucrată, cizelată, rămîne tot nepoezie, versificație goală pur și simplu.

— Sînt într-un totul de acord. Mai ales că nu e cazul dumneavoastră care sînteți cunoscut ca un bun poet de azi din România, cel mai cunoscut dintre scriitorii de naționalitate sîrbă de la noi.

— A ocupa un loc de frunte în societate, în literatură este un lucru frumos și mare. Este ceea ce-și dorește, la ce rîvnește fiecare. Mă simt bine pe acest loc și deși nu sînt din fire așa cum am mai spus, orgolios, mai că-mi vine citeodată să zbor. Dar mă rețin.

— Nu faceți deloc rău.

— Sînt totuși mîndru că am realizat ceva — că nu mai sînt un anonim, că visele mele de pe băncile școlii sînt realitate. În același timp sînt însă conștient că nu-i ușor să-ți menții un loc cîștigat. Sînt destui care și-l doresc și luptă să-l ocupe. Garanția menținerii lui este munca fără preget, autodepășirea și dragostea și dăruirea pentru artă, pentru poezie, fără de care nu pot trăi.

— Vă rog să-mi enumerați cîțiva dintre reprezentanții literaturii sîrbe de la noi.

— Sînt mai vîrstnicii Raikov Svetomir, Laza Ilici, Neboișa Popovici, Jiva Popovici sau mai tinerii Gioca și Draga Mirtanici, Ivo Muncian, Iovan Ciolacovici, Cedromir Milenovici.

— Scrieți în limba sîrbă dar trăiți, de cînd v-ați născut, în România. Ce înseamnă acest lucru pentru dumneavoastră, pentru ceilalți scriitori de limba sîrbă ?

— Înseamnă înainte de toate a fi un cetățean cu drepturi și îndatoriri egale și depline cu cele ale tuturor cetățenilor acestei țări. Înseamnă a scrie pentru națiunea socialistă a României. A fi un bun patriot și a te dărui cu totul cauzei înalte de construire a socialismului și comunismului pe meleagurile noastre.

— Și totuși, unii desființează această realitate, și de peste hotare, fără a cunoaște faptele în adevărul lor, născocesc tot felul de „basme" în legătură cu situația naționalităților conlocuitoare de la noi.

— Sînt niște minciuni spuse de ei. Problemele pe care le tot abordează diverse posturi sau ziare străine, despre pretinsa lipsă de libertate a naționalităților, despre faptul că nu și-ar putea exercita toate drepturile sînt propagandă deșănțată, au ca scop, fluturînd aceste neadevăruri, de a crea o atmosferă de neîncredere, de nesiguranță. Sînt chiar încercări de a învrăjbi, de a semăna discordia între naționalitățile conlocuitoare și ceilalți cetățeni ai patriei. Ba chiar de a atenta la bunele relații care există între țările socialiste vecine. Din fericire, poporul român — români, maghiari, germani, evrei, sîrbi — are o unitate ce nu poate fi deloc zdruncinată.

— Vorbiți-mi, vă rog, despre relațiile dintre scriitorii români și cei din Iugoslavia.

— E știut faptul că relațiile româno-iugoslave, de bună vecinătate și prietenie se dezvoltă între două popoare care n-au avut niciodată vreun conflict, n-au avut nimic de împărțit ci doar au luptat prin veacuri pentru libertate împotriva agresorilor străini. Aceste relații cunosc și astăzi o tot mai mare dezvoltare în toate domeniile, începînd cu cel economic, tehnic, științific, de construire comună a obiectivelor mari, cum este marea hidrocentrală Porțile de Fier I, cum va fi hidrocentrala Porțile de Fier II. Aceste relații sînt, așa cum s-a subliniat în repetate rînduri la întîlnirile dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito, un model de colaborare sinceră și prietenească între două popoare, două popoare socialiste care își făuresc o soartă mai bună

— Acesta este un cadru deosebit de propice pentru relații bune cu scriitorii din Iugoslavia.

— Într-adevăr. Se colaborează mult, se fac traduceri, au loc vizite reciproce. Dar, în același timp, cred că s-ar putea face mult mai mult. De exemplu, în privința traducerilor.

— Totuși, în limba română se află traduse opere de Nușici, Vasko Popa, Miodrag Pavlovič Ivo Andrič...

— E adevărat. Însă e regretabil faptul că nu sînt traduși pînă acum cei mai mari poeți ai acestor două popoare : Eminescu, cel mai mare poet al nostru, și Petar Petrovici Njegoș, cel mai mare poet sîrb și iugoslav. Ar fi timpul să traducem mult mai mult.

— Dumneavoastră ce intenții aveți în acest sens ?

— Am tradus cele mai frumoase poezii ale lui Arghezi pentru prima oară în sîrbo-croată. Volumul — bilingv — va apărea în curînd la Editura „Facla".

— Care credeți că sînt faptele semnificative ale istoriei pe care o trăim ?

— Trăim într-o epocă nemaipomenită. Cînd eram tînăr doream să răstorn o lume întreagă. Într-o mare parte a globului ea a fost răsturnată. Sînt mîndru că am contribuit și eu, cu scrisul meu, cu întreaga mea activitate la evenimentele mari ale epocii noastre. Aș dori însă ca și revoluția tehnico-științifică la care asistăm să contribuie în mai mare măsură la binele omului și mai puțin, mai bine-zis deloc, la încercarea de a-l distruge.

— Cum explicați coexistența unor fapte sublime în existența omului contemporan cu altele atroce ?

— Creațiile în domeniul științei, al tehnicii, călătoriile cosmice, creațiile în domeniul artei sînt umbrite de multe rele și mizerii, de pete, de atrocitățile cele mai crude, de asasinate, de răpiri, de ucideri în masă, de ură și dispreț pentru om. Cum să le explici oare ? E într-adevăr greu. De secole vrem un om mai bun și mai fără metehne, dar el este încă departe de perfecțiune. Planeta noastră și omenirea înaintează mai anevoie în privința afirmării calităților morale decît știința și tehnica. Vorba lui Esenin : „Și cu-acest soare leneș / Planeta se-ncălzește greu".

— Ce credeți că a adus socialismul nou în viața poporului nostru ?

— Cînd aud pe unii vorbind de rău socialismul și realitatea din țara noastră aș vrea să le amintesc de ceea ce a fost și ce este acuma, să le spun că fără socialism acest popor al **Mioriței** ar trăi încă în beznă și sărăcie, că nu s-ar fi pomenit să fie la conducerea țării, de la președintele ei pînă la ultima comună oameni truditori, că lumina școlii și a cărții ar fi rămas numai o dorință pentru cei mai mulți, că nu s-ar fi ridicat aceste fabrici și întreprinderi, orașe întregi care stau mărturie convingătoare a epocii măreție în care trăim. Aceasta se datorează în primul rînd marelui nostru partid al comuniștilor și conducătorului său îndrăzneț și iscusit, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care întruchipează tot ce este mai înalt și mai bun în acest popor, fiind o garanție pentru viitorul nostru.

— Se pare că sînteți adeptul unei poezii bine ancorate în realitate, al unei poezii pline de vitalism, socială.

— Nu-mi place să teoretizez. Poezie socială înseamnă să fii și să scrii pentru cei mulți, să scrii despre năzuințele și gîndurile și sentimentele lor, despre lupta pentru o viață mai bună și mai dreaptă.. Dacă ești alături de ei, dacă te-ai dăruit idealului măreț de construire a socialismului și comunismului, te declari cu fermitate adept al acestei poezii.

— Care dintre scriitorii noștri de azi vă solicită interesul ?

— Îi cunosc bine aproape pe toți. Mă bucură succesul fiecăruia dintre confrații mai vîrstnici sau mai tineri. M-ai pus însă în încurcătură. Pe cine să citez ? Lista celor mai buni este lungă. Totuși, nu pot să nu-i pomenesc pe cei mai cunoscuți : Marin Preda și Eugen Barbu ca prozatori ; pe Eugen Jebeleanu, Mihai Beniuc, Nichita Stănescu, Adrian Păunescu ca poeți.

— Cum trebuie să fie azi scriitorul ?

— O conștiință trează a poporului.

— Conformismul poate face casă bună cu o astfel de conștiință ?

— În nici un caz. O conștiință trează înseamnă să fii atent mereu să descoperi noul. Să fii dinamic. Să nu lași lucrurile să stea pe loc, să se pietrifice. Să stimulezi efervescența creatoare. Să combați tot ce este înapoiat, perimat, ce și-a trăit traiul. Și mai înseamnă a tine sus steagul adevărului fără să dai dovadă de lașitate nici un moment.

— Prin ce credeți că se poate revanșa omul pentru condiția sa vremelnică ?

— Nimic nu mă doare mai mult decît faptul că timpul trece, zboară așa de nemilos, că viața este atît de scurtă, efemeră, iar omul o frunză, cum ar zice poetul, care se rupe fără zgomot. De trei ori cîte douăzeci — atîta. Sau, ceva mai mult. Și totul se închele Porți cîteva paltoane pînă la ponosire și te duci. Ce să faci ? Cum să te răzbuni ? Cum să te pui bine cu „marea trecere" ? Este o singură posibilitate : să lucrezi, să durezi ceva ca să rămînă, să dăinuiască. Cît ? Nu se știe. Pînă în urmă și monumentele pier. Dar să durăm monumente.

— Aveți vreo șansă ?

— Cîndva, pe-o placă, va rămîne scris și numele meu, cum dealtfel se scrie numele tuturor muritorilor pe o piatră. Că va fi scris pe un monument de piatră sau de bronz nu are importanță. Undeva va fi scris și numele meu.

GEORGE ARION

FLACĂRA Redacția București Piața Scînteii 1 căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341 Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (I. Timbus 1 Purcaru I. Nițescu — 16 17) ; cultură știință învățămînt sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19 16 06), scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Secelcanu — 16 18 17 87), fotoreportaj (15 95) documentare (16 23) cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86), redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22 Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box 136–137 telex 1 12 26 București str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI. 2 LEI

41 05

flacăra

21 MAI 1978

Partidul

Eu vă spun că Partidul Comunist
Este şi el un om
Ca toţi oamenii.

Priviţi-i
Frumoşi ca nişte prometei
Cu frunţile luminînd ca farurile
Ei au răsturnat stîncile istoriei
Schimbînd din temelie lumea
Întregul veac trăgîndu-l la edec.
De la ei avem credinţa
Că primăvara intră-n dreptul său
Şi-i vom vedea pe coastele
universului
În mii de stele aprinzînd lumini.

Eu vă spun că Partidul sîntem noi
Nişte oameni obişnuiţi
Ca toţi oamenii.

ŞTEFAN DUMITRESCU ■

Partidul — forţa înnoitoare a societăţii noastre

Pentru întreaga suflare a României, Partidul Comunist Român reprezintă astăzi autoritatea supremă, forţa socială cea mai înaintată, tezaurul muncii colective, trup din trupul clasei muncitoare, al ţărănimii şi intelectualităţii poporului nostru. Pentru întîia oară în istoria milenară a acestor pămînturi, îndrumările-cheie ale unui partid de guvernămînt au devenit propriile noastre opţiuni, aspiraţiile, crezul şi virtuţile unei întregi naţiuni, pentru prima oară un partid reprezintă — aşa cum a arătat secretarul său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu — „nucleul în jurul căruia gravitează întreaga societate şi de la care radiază energia şi lumina ce pun în mişcare şi asigură funcţionarea întregului angrenaj al orînduirii socialiste."

Născut din gîndul şi fapta poporului nostru, partidul comuniştilor români reprezintă continuarea şi desăvîrşirea triumfală a luptei seculare pentru libertate socială şi naţională, pentru progres material şi spiritual, pentru echitate în raporturile sociale, pentru dobîndirea unei poziţii demne în viaţa internaţională. După 57 de ani de la întemeierea sa prin votul unanim al socialiştilor români întruniţi în Congres la 8 mai 1921 — Partidul Comunist Român se prezintă mai puternic ca oricînd, înconjurat de dragostea şi preţuirea întregii naţiuni, admirat şi stimat pe tot globul pentru înţelepciunea politicii sale interne şi internaţionale. Reprezentînd forţa şi conştiinţa României, stegarul luptei pentru prosperitate, civilizaţie şi demnitate umană, Partidul Comunist Român sintetizează astăzi, prin întreaga sa activitate teoretică şi practică, marea zestre de valori acumulată de veacuri de poporul român : opţiunea lui pentru un climat de pace şi progres, înţelepciunea, hărnicia şi înaltul său patriotism, omenia, stima şi respectul pentru fiinţa şi crezul altor popoare, ospitalitatea şi voinţa de întrajutorare, de colaborare cu toţi vecinii lui direcţi, cu toate popoarele lumii.

Din scurgerea acestor ani, atenţia noastră se îndreaptă astăzi cu precădere asupra ultimei perioade. Acordăm această prioritate nu îndemnaţi de prospeţimea memoriei sau din consideremte de ordin afectiv, ci datorită marilor semnificaţii pe care le-au avut în destinul colectiv al poporului nostru Congresele al IX-lea, al X-lea şi al XI-lea ale partidului. Am fost cu toţii, sub conducerea Partidului Comunist Român, creatorii şi beneficiarii celui mai pasionant şi mai fertil capitol al istoriei naţionale, cu totul remarcabil prin dinamismul şi orogresul multilateral, prin ritmul accelerat de dezvoltare social-politică, economică şi culturală a ţării. Am trăit cu toţii anii deplinei drepţăţi, ai echităţii şi democraţiei plenare, ai unei perioade de reînnoire istorică, de redimensionare a prezentului, de prospectare lucidă şi realistă a ceea ce va însemna pentru România viitorului o istorie făurită conştient prin armele ştiinţei şi raţiunii. Sînt anii care aduc în atenţia noastră a tuturor valoarea deosebită, determinantă a aportului

(Continuare în pag. 3)

LIVIU MAIOR ■

„Noi avem izvoare nesecate care, dacă bei din ele, te întăresc, îţi dau noi puteri de viaţă, îţi stimulează forţa creatoare."

NICOLAE CEAUŞESCU

În acest număr : reportaje de la două tradiţionale serbări folclorice : Şimbra oilor din Ţara Oaşului şi Sărbătoarea de primăvară a junilor braşoveni.

Odă eroilor

la 1877

Frumoşi sînteţi în aura de timp
Şi înfrăţiţi cu steaua fără moarte,
voi aţi urcat al patriei Olimp
Străluminînd-o unei mîndre soarte.

Viteji sînteţi ! şi, iată vă zăresc
la Dunăre trecînd cu bărbăţie,
'nălţînd acolo steagul românesc,
purtînd în voi un munte şi-o cîmpie.

De neînvins ! o, căpitani vestiţi
şi voi, oşteni, sub crincene redute,
prin ceaţa vremii ca un vis plutiţi,
răzbind prin văile de sînge ude.

Erau cu voi alăturea, cumplit
lovind păgînii, cei de la Rovine
şi cei de la Neajlov s-au năucit,
şi de la Podul 'Nalt şuvoiul vine

La Grivita cea cruntă, la Smîrdan,
şi singele vărsîndu-şi iar şi iară
învinseraţi la Plevna pe duşman,
vitejilor, dezrobitori de ţară !

Frumoşi sînteţi ! şi chipul vi-l adun
din depărtări cu ierbile pălite,
din clopote, din amuţitul tun,
vin crucile cu numele ivite.

Viteji mereu şi tineri ca un vis
— jur-împrejur o taină de putere —
e Duhul vostru-n duhul nostru scris
şi arde-nalt şi arderea ne-o cere.

Frumoşi sînteţi în miezu-acestui timp
— în ochii mei curg chipurile voastre —
şi luminînd al patriei Olimp
de veghe, aici, neatîrnării noastre !

RADU CÂRNECI ■

O învăţătoare pentru şapte copii !

Singeru de Pădure reprezintă în fapt o înjghebare nu prea mare de case, 145 de numere cu totul, sau de „fumuri", după socoteala mai veche, toate strînse laolaltă împrejurul unui piriu care nu capătă probabil nume, adică personalitate, decît în primăverile mai ploioase, cînd devine torent şi se revarsă, stricînd toată rînduiala drumurilor. Satul este însă înecat de verdeaţă, cu mici acoperişuri roşii risipite într-o mare verde şi o coadă prăfuită care trece dealul, cale de mai mulţi kilometri pînă la panglica de asfalt care leagă Reghinul de Tg. Mureş. În fiecare dimineaţă vreo 30 de şcolari iau drumul în piept pînă la şcoala generală cea mai apropiată, în Dumbrăvioara sau în comuna de reşedinţă Ernei. Este însă vorba despre copiii mai mari, cei din ciclul V-VIII, pentru că pentru ceilalţi şoimi şi elevi din sat, de la grădiniţă şi din clasele primare, aici s-a construit o clădire nu prea spaţioasă, dar tocmai bună pentru a cuprinde cam 50 de copii între 3 şi 10 ani, români şi maghiari laolaltă, chiar dacă pentru cei din urmă există desigur o clasă separată, cu predare exclusivă în limba maternă. Ce rol poate avea aici o asemenea şcoală, cu numai două învăţătoare (una pentru clasa maghiară, una pentru cea de română) şi o educatoare la „secţia" grădiniţă, pentru numai 50 de copii, dintre care 25 sînt abia la grădiniţă, care e mobilul pentru care Anna Vinczi, Maria Timpa şi Ileana Berekméri fac zi de zi, în fiecare dimineaţă, un drum nu chiar aşa de uşor pînă la aceste locuri de muncă, înfiinţate dealtfel numai datorită aprobărilor speciale primite din partea Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului ? Şi totuşi, şcoala din Singeru de Pădure este departe de a fi o unitate de învăţămînt foarte aparte, o mare excepţie de la prevederile Decretului 278 (care reglementează numărul de elevi pentru înfiinţarea unei clase, respectiv a unei şcoli),

(Continuare în pag. 13)

DUMITRU GRAUR ■

Rodnic dialog cu oamenii muncii din unități reprezentative ale industriei constructoare de mașini

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut vineri, 5 mai, un fertil și util dialog de lucru cu muncitorii și specialiștii Întreprinderii de utilaj chimic „Grivița Roșie", Întreprinderii de mașini-unelte și agregate și întreprinderii „23 August". Ca ori de cîte ori se află în mijlocul oamenilor muncii, și de această dată, în aceste reprezentative unități ale industriei noastre constructoare de mașini, cu sarcini deosebite în actualul cincinal, secretarul general al partidului a abordat aspecte esențiale ale vieții și muncii acestor colective. Convorbirile ce-au avut loc au oferit totodată colectivelor de oameni ai muncii cadrul dorit pentru a-și manifesta înalta prețuire și dragoste față de președintele României.

În timpul întîlnirilor au fost discutate probleme centrale ale actualei etape de dezvoltare economică, și anume : realizarea exemplară a investițiilor, înfăptuirea programului de utilare tehnologică, utilizarea deplină a capacităților de producție, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, domeniu principal în care trebuie să se asigure trecerea de la acumularea cantitativă la o nouă calitate, superioară.

Pentru primele patru luni ale acestui an, Întreprinderea de utilaj chimic „Grivița Roșie", prima dintre unitățile înscrise pe agenda acestei vizite de lucru, și-a realizat obligațiile de plan la toți indicatorii. Cu îndreptățită mîndrie, reprezentanții oamenilor muncii de aici raportează tovarășului Nicolae Ceaușescu că în efortul susținut depus în vederea îndeplinirii angajamentelor asumate, un rol fundamental l-au avut respectarea și traducerea în fapte a indicațiilor primite cu prilejul ultimei vizite întreprinse în această uzină de prim rang în opera de industrializare socialistă. Respectînd recomandările făcute de secretarul general al partidului cu prilejul vizitelor precedente, Întreprinderea „Grivița Roșie" este astăzi o puternică unitate producătoare de utilaje chimice și pentru rafinării, realizînd instalații de mare complexitate atît pentru economia națională, cît și pentru export. Instalațiile de rafinării petroliere, schimbătoarele de căldură, subansamblele pentru uzinele chimice, cazanele de mare capacitate cu aburi, toate aceste produse ca și altele la fel de necesare dezvoltării economiei românești sînt rezultatul introducerii și folosirii unor procedee moderne de fabricație, neaplicate pînă acum în țară, rodul gîndirii tehnice a colectivului de oameni ai muncii, al extinderii autodotării, al intensificării cercetării științifice uzinale. Soluțiile adoptate într-o serie de probleme complexe privind dotarea întreprinderii și punerea în practică a unor tehnologii și metode eficiente de lucru, soluții la care s-a ajuns prin forțele proprii ale întreprinderii, sînt arătate tovarășului Nicolae Ceaușescu cu justificată mîndrie. Între acestea este presa grea de 1 600 de tone de ambutisat „funduri" de reactoare chimice — realizată de colectivul Întreprinderii „Grivița Roșie" la indicația președintelui României — prin care se asigură economii importante de materiale și manoperă.

În halele de producție ale Întreprinderii de mașini-unelte și agregate, tovarășul Nicolae Ceaușescu stă de vorbă cu muncitorii, care-și exprimă gratitudinea pentru noua vizită a secretarului general al partidului în întreprinderea lor, pentru veniturile pe care le obțin, pentru faptul că au posibilitatea să lucreze într-o uzină atît de modernă, angajîndu-se de a onora în mod exemplar sarcinile de plan și obligațiile asumate în întrecerea socialistă. Întreprinderea de mașini-unelte și agregate este cea mai mare unitate de acest fel din țară. Preocuparea actuală a colectivului de muncitori, ingineri și tehnicieni de aici o constituie adîncirea cercetării în domeniul diversificării producției de mașini-unelte și utilizarea mai largă a comenzilor programatice și numerice care asigură produselor o automatizare sporită. În incinta întreprinderii se află de asemenea centrala industrială și Institutul de cercetări și proiectări specializat în astfel de utilaje. Această coexistență este menită să asigure aplicarea în practică a sarcinilor trasate de secretarul general al partidului privind sporirea continuă a ponderii produselor de înaltă tehnicitate în ansamblul industriei noastre constructoare de mașini-unelte și agregate. În acest context, în hala de montaj i se prezintă președintelui țării cîteva din mașinile-unelte introduse în fabricație care se disting prin performanțe ridicate, competitive cu cele mai moderne utilaje de acest fel cunoscute în lume. Tovarășul Nicolae Ceaușescu se oprește în fața acestora, cere explicații asupra caracteristicilor tehnice ale mașinilor, discută cu specialiștii, dă o înaltă apreciere capacității inginerilor și proiectanților de a crea performanțe tehnice superioare care să țină pasul cu realizările cele mai semnificative pe plan mondial, face recomandări privind necesitatea extinderii elementelor tipizate în construcția de mașini-unelte, cere să se folosească cu pricepere experiența pozitivă însușită de-a lungul anilor de acest harnic colectiv pentru a realiza mașini-unelte și agregate cît mai multe și în conformitate cu obiectivele trasate de partid pentru această etapă de dezvoltare a României.

Întreprinderea „23 August", una din marile citadele ale tehnicii și tehnologiei românești. „Trebuie să ne aliniem, a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, la normele internaționale de calitate și durabilitate, să ridicăm performanțele tuturor produselor uzinei pentru a fi din ce în ce mai competitive pe piața externă. S-au făcut lucruri bune pentru care felicit întregul colectiv, a arătat secretarul general al partidului, dar uzina este o uzină de avangardă, cu un colectiv bun de muncitori, tehnicieni și ingineri, ceea ce impune să se acționeze cu toate forțele pentru creșterea generală a tehnicității, pentru asimilarea mai rapidă în fabricație a produselor prevăzute în plan, pentru sporirea întregii activități. În cincinalul revoluției tehnico-științifice, a mai spus secretarul general al partidului, întregul accent trebuie să se pună în mai mare măsură pe concepția proprie, pe îmbunătățirea tehnicii și tehnologiilor de fabricație, pe realizarea de produse cu un înalt grad de complexitate". Pornind de la orientările și programele elaborate la indicația secretarului general al partidului au fost prezentate tovarășului Nicolae Ceaușescu machetele și planurile viitoarelor extinderi și dezvoltări ale uzinei, care prevăd construirea a noi capacități pentru fabricarea de motoare de diferite tipuri și puteri, precum și a unor sectoare de producție, legate de sarcinile sporite ce revin colectivului în asimilarea în fabricație a unor utilaje și agregate solicitate atît de economia națională, cît și la export.

Discuția a cuprins o problemă de mare însemnătate pentru activitatea de viitor a uzinei, problemă expusă de secretarul general al partidului în 1976, cu prilejul ultimei vizite : dezvoltarea și diversificarea producției în acest cincinal. Răspunsul specialiștilor a fost dat la modul concret ; ei au arătat că în cincinalul 1976—1980 vor fi asimilate în producție 17 tipuri de noi locomotive. Dintre acestea, în ultimii doi ani au fost realizate 7 tipuri, cum sînt locomotiva Diesel electrică de 1 500 CP, locomotiva Diesel hidraulică de 2 400 CP ; s-a trecut de asemenea la elaborarea fabricației de motoare de 360-800 CP ce vor echipa basculantele grele, autoscreperele, greiferele și buldozerele de mare capacitate, necesare marilor șantiere de construcții ale țării. În acest cincinal, uzina bucureșteană va trebui să realizeze 9 tipuri de motoare solicitate de diverse ramuri ale economiei naționale. Tot în acest cincinal vor fi asimilate în fabricație utilajele tehnologice necesare industriei chimice și metalurgice. 80 la sută din întreaga gamă sortimentală o vor reprezenta în acest cincinal produsele noi și reproiectate.

Pe întreg traseul vizitei de lucru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost întîmpinat cu manifestări de încredere și de cuvenită mulțumire arătate de oamenii muncii ca semn de înaltă prețuire pentru condițiile de viață și muncă de care beneficiază clasa muncitoare din România prin politica științifică a partidului, prin grija permanentă și atentă a secretarului general al partidului față de bunăstarea generală a întregului popor. Unite în această caldă manifestare de dragoste și stimă, colectivele de oameni ai muncii s-au angajat să facă totul, tot ce stă în puterea minții și a brațelor lor, pentru înfăptuirea exemplară a sarcinilor ce le revin în cadrul actualului plan cincinal al revoluției tehnico-științifice, pentru ca împreună, strîns uniți în jurul partidului, muncitorii României, cei ce muncesc cu brațul sau cu mintea să urce țara pe culmile progresului, prefigurați în mărețul program adoptat de Congresul al XI-lea al partidului.

NICOLAE CRISTACHE ■

TIBCO '78 și Salonul internațional al chimiei

Prezenți în circuitul mondial de valori

Ziarele de vineri, 5 mai, publică pe prima pagină fotografii și reportaje despre prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu la deschiderea oficială a Tîrgului internațional de primăvară — TIBCO '78 și a Salonului internațional al chimiei. Președintele țării taie cu foarfeca panglica inaugurală, asistat de tovarășa Elena Ceaușescu, de ceilalți membri ai conducerii partidului și statului. Este unul din faptele concrete ale acestei luni și ale acestui timp și din semnificațiile lui desprindem forța unor concluzii mai generale privind adevărul faptei și al duratei noastre.

Această dublă manifestare economico-comercială internațională, prin profilul său larg, ca și prin participarea reprezentativă și prestigioasă, este în măsură să ofere o imagine concretă a felului în care țara noastră înțelege să contribuie la circuitul mondial al valorilor, la mai buna cunoaștere între națiuni, la stimularea și extinderea schimburilor și cooperării economice între state, reprezintă o manifestare a prieteniei și colaborării între popoare. Prezența președintelui României la deschiderea oficială a acestei manifestări internaționale constituie tocmai o convingătoare dovadă a interesului și grijii permanente și deosebite a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru continua dezvoltare a relațiilor economice internaționale ale României, pentru întărirea colaborării țării noastre cu toate statele lumii.

Și dacă o societate se exprimă prin valorile ei ieșite din comun, înălțimea acestei exprimări o dau valorile înseși dar și interesul pe care ele îl stîrnesc în rîndurile celorlalte țări, prețuirea pe care acestea o acordă în diferite forme și care formă este mai grăitoare decît aceea a dezvoltării cooperării și colaborării în diverse planuri ? Interesul real față de progresele înregistrate de România socialistă în dezvoltarea și modernizarea continuă a industriei sale îl demonstrează

atît numărul mare de țări și de firme reprezentate la actualele ediții cît și numărul mare al firmelor de elită, producătoare de bunuri chimicale și de consum, înaltul nivel tehnic și calitatea ridicată a exponatelor, ceea ce creează cadrul optim unor fructuoase contacte, schimburi de idei și experiență, încheieri de tranzacții.

Valorile românești sînt reprezentate de 23 de întreprinderi de comerț exterior care înfățișează pe o suprafață de aproximativ 14 500 mp, în cinci pavilioane, cît și pe platforme exterioare, produse realizate în peste o sută de centrale industriale, uzine și fabrici. Personal, tovarășul Nicolae Ceaușescu constată în timpul vizitei în diferite pavilioane ale industriei românești potențialul mereu în creștere al industriei, al gîndirii tehnicienilor și creatorilor români, calitatea și competitivitatea tot mai evidente ale produselor realizate de unitățile industriei noastre socialiste, posibilitățile sporite pe care le are acum România de a lărgi și intensifica participarea ei la diviziunea internațională a muncii, la circuitul de valori materiale. Gama impresionantă a tipurilor de mașini și instalații, a sortimentelor de produse chimice, de larg consum și alimentare expuse la ediția din această primăvară a tîrgului ilustrează maturitatea economiei naționale, mobilitatea sporită a structurilor ei de a se adapta cerințelor progresului tehnic, de a asimila cu promptitudine gîndirea înaintată, cuceririle științei moderne, capacitatea ei în creștere de a răspunde exigențelor mereu în creștere ale cumpărătorilor interni și de peste hotare, marile ei posibilități de a participa la schimbul de valori al planetei.

Vizita în pavilioanele ce prezintă creațiile industriei noastre a dobîndit, în același timp, atributele unui amplu și fertil dialog de lucru, secretarul general al partidului formulînd și cu acest prilej indicații și recomandări prețioase pentru diversificarea continuă a produselor de înaltă tehnicitate, pentru ridicarea neîncetată a performanțelor tehnice și calitative.

Dorința de cooperare cu România este reprezentată și exprimată de peste 500 de firme din 27 de țări ale lumii, în timp ce un număr mare de alte firme de pe toate continentele își anunță prezența pentru tratative și încheieri de contracte. Pe parcursul vizitării pavilioanelor țărilor străine, în convorbirile purtate într-un spirit de constructivă colaborare cu conducătorii pavilioanelor și firmelor expozante, în discuțiile avute cu șefii misiunilor diplomatice ale țărilor participante, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a exprimat convingerea că această dublă manifestare economico-comercială internațională, prin profilul ei larg, va fi în măsură să conducă la identificarea și punerea în valoare a unor noi și importante posibilități de extindere și diversificare a schimburilor comerciale, de stimulare a cooperării pe multiple planuri, în folosul și avantajul reciproc, al progresului fiecărei țări, al cauzei colaborării și păcii în lume.

C. NICOLAE

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Marți, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, s-au desfășurat lucrările ședinței Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Comitetul Politic Executiv a analizat și aprobat proiectul general de execuție a Canalului Dunăre-Marea Neagră, adoptînd soluțiile optime care asigură o înaltă eficiență economică și o funcționalitate complexă acestei vaste construcții, de cea mai mare importanță pentru dezvoltarea economiei noastre naționale.

De asemenea, Comitetul Politic Executiv a aprobat principalii indicatori tehnico-economici și măsurile de realizare a obiectivului de investiții „Sistemul hidroenergetic și de navigație **Porțile de Fier II**", în conformitate cu prevederile acordului dintre Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Republicii Socialiste Federative Iugoslavia privind condițiile extinderii colaborării pentru utilizarea potențialului hidroenergetic al Dunării.

În continuarea ședinței, Comitetul Politic Executiv a examinat și aprobat propunerile privind majorarea tarifelor pentru transportul de călători pe calea ferată, cu nave fluviale și aeronave în vederea trecerii pe principii economice a activității în aceste domenii, precum și propunerile de majorare a tarifelor pentru transportul în comun urban de călători, în unele localități ale țării, ținînd seama de faptul că actualele tarife au rămas neschimbate încă din anul 1954. Trasînd sarcina de a se acționa pentru îmbunătățirea în continuare a condițiilor de transport în comun al populației, Comitetul Politic Executiv a indicat ca majorările de tarife să fie discutate în prealabil în mod public cu colective de oameni ai muncii. În cadrul ședinței au fost examinate și aprobate, totodată, propunerile de majorare, de către organizațiile cooperatiste, a tarifelor unor servicii prestate populației și a prețurilor de deviz pentru lucrări de prestări în construcții, instalații și reparații pentru populație, tarife și prețuri datînd de peste 20 de ani. S-a hotărît ca tarifele pentru servicii și prestări de lucrări să fie diferențiate în funcție de calitatea acestora. Comitetul Politic Executiv a aprobat, de asemenea, propunerile de majorare a prețurilor cu amănuntul la unele bunuri de consum provenite din import — cafea, măsline, piper și arahide — ca urmare a sporirii substanțiale, în ultima vreme, a prețurilor acestor produse pe piața mondială.

Măsurile adoptate corespund „Programului privind evoluția prețurilor cu amănuntul și a tarifelor pentru serviciile prestate populației în perioada 1977—1980" aprobat de Conferința Națională a Partidului Comunist Român din decembrie 1977 și prevederile actualului plan cincinal.

Comitetul Politic Executiv a examinat și aprobat poziția României cu privire la sesiunea specială a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite consacrată dezarmării, ale cărei lucrări vor începe la 23 mai 1978. Comitetul Politic Executiv a apreciat că trecerea la reducerea înarmărilor constituie o necesitate imperioasă a lumii de astăzi, dezarmarea fiind unul din obiectivele cardinale ale vieții internaționale contemporane care interesează în mod vital toate națiunile, fără excepție.

Înfăptuirea dezarmării generale și complete, în primul rînd a dezarmării nucleare, este înscrisă ca obiectiv esențial în documentele Congreselor Partidului Comunist Român, în Programul partidului, ocupă un loc însemnat în gîndirea politică și acțiunile internaționale ale țării noastre, ale secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în convorbirile și documentele semnate cu ocazia vizitelor și întîlnirilor la nivel înalt.

Comitetul Politic Executiv a dat o deosebită apreciere inițiativei tovarășului Nicolae Ceaușescu pe baza căreia a fost prezentată, în 1975, la O.N.U., propunerea de convocare a unei sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, subliniind, totodată, că sesiunea specială a Organizației Națiunilor Unite constituie cel mai reprezentativ și mai adecvat for mondial pentru o dezbatere aprofundată care să ducă la adoptarea unor documente de substanță, clare și angajante, menite să deschidă o perspectivă nouă în abordarea problematicii dezarmării, să determine progrese reale în direcția deazrmării.

Comitetul Politic Executiv a aprobat propunerile concrete pe care delegația României le va prezenta la sesiunea O.N.U., în spiritul liniilor directoare stabilite de Congresul al XI-lea și Conferința Națională, pentru trecerea la măsuri practice de reducere a cheltuielilor militare, a forțelor armate și armamentelor, de destindere militară în vederea sporirii încrederii și securității internaționale, a întăririi păcii în lume.

Comitetul Politic Executiv a soluționat, de asemenea, probleme curente ale activității de partid și de stat interne și internaționale.

Partidul — forța înnoitoare a societății noastre

(urmare din pag. 1)

tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea și aplicarea strategiei și tacticii partidului nostru. Realismul și discernămîntul științific cu care au fost abordate problemele cruciale ale dezvoltării sociale, temeinicia opțiunilor, cutezanța soluțiilor preconizate, principialitatea revoluționară, spiritul creator, receptivitatea la nou și înaltul umanism al politicii partidului au relevat zi de zi contribuția și rolul decisiv ale secretarului general al partidului nostru, omul care simbolizează atît de puternic crezul, înțelepciunea și vigoarea întregului nostru partid.

În aceste zile, vibranta retrospectivă a trecutului național și marile comandamente ale viitorului se impun deopotrivă inimii și cugetului nostru. În asemenea momente solemne ne este cu atît mai evidentă legătura organică indisolubilă dintre trecutul, prezentul și viitorul patriei socialiste. Aniversarea a 57 de ani de la crearea partidului are loc în condițiile în care poporul român se află angajat în înfăptuirea obiectivelor stabilite de Programul partidului, de hotărîrile Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale. Trăim cu toții orele fierbinți ale unei istorii grăbite în care visele, fantezia și inaripările romantice se îngemănează cu simțul preciziei și al rigorii matematice. Avem de înfăptuit proiecte vaste care implică dezvoltarea puternică a forțelor de producție, prin intensificarea industrializării socialiste, prin modernizarea agriculturii, prin aplicarea la scara întregii economii a cuceririlor revoluției tehnico-științifice, prin convertirea acumulărilor cantitative într-o nouă calitate, prin fructificarea deplină a uriașului potențial uman și material de care dispunem. În fața noastră se conturează cu limpezime imaginea României de mîine, a unei țări cu o dezvoltare medie, apropiată din punct de vedere economic de cele mai dezvoltate state ale lumii, o țară cu un grad superior de bunăstare și civilizație pentru toți membrii societății.

De 8 Mai, ziua creării sale, partidul comuniștilor români se înfățișează în ochii întregii lumi mai puternic și mai unit ca oricînd. Cimentarea coeziunii societății noastre, a frăției dintre toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, reprezintă una din meritele fundamentale ale partidului nostru. De la constituirea sa și pînă în prezent, Partidul Comunist Român a militat neabătut pentru înlăturarea oricăror discriminări naționale, pentru lichidarea oricăror surse de șovinism și de vrajbă națională, pentru asigurarea în modul cel mai deplin a egalității în drepturi pentru toți fiii țării, fără deosebire de naționalitate. Un factor decisiv în această privință a fost și rămîne repartizarea judicioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, condiție de esență pentru realizarea unei egalități economice reale pentru toți membrii societății, pentru creșterea generală a nivelului de trai și civilizație al poporului pe întregul teritoriu.

Întrupat din lupta, munca și jertfa poporului nostru, Partidul Comunist Român își păstrează forța și veșnica lui tinerețe prin legătura nemijlocită și constantă cu masele populare, prin institutionalizarea muncii și conducerii colective la toate nivelurile, prin împletirea organică a activității sale cu cea a colectivelor de oameni ai muncii, prin permanenta adîncire a democrației socialiste. Tînăr ca și anotimpul tinereții în care a fost creat rămîne partidul nostru și prin grija acordată structurii sale, prin creșterea numerică și calitativă a rîndurilor sale, prin continua îmbunătățire a stilului și metodelor de muncă, prin atenția expresă pentru ridicarea nivelului de pregătire politică și ideologică a comuniștilor, competenței lor profesionale, formării lor ca militanți politici, ca oameni cu un profil moral pe măsura exigențelor societății noastre.

Momentul aniversar ne prilejuiește deopotrivă o largă și emoționantă retrospectivă a activității desfășurate de partidul nostru, de marele om de partid și de stat, cîrmaciul destinului național și una dintre cele mai proeminente personalități ale vieții internaționale — tovarășul Nicolae Ceaușescu — în domeniul relațiilor externe. La ora actuală, țara noastră se numără printre cele mai active forțe ale contemporaneității, înconjurată cu admirație, prețuire și îndreptățită speranță pentru înțelepciune, justețea și promptitudinea politicii sale interne și internaționale, pentru marea sa contribuție la edificarea pe planeta noastră a unei lumi mai bune și mai drepte.

Păși în cel de al 58-lea an al vieții sale, partidul nostru este mai puternic și mai viguros ca oricînd, cu o tinerețe veșnică ce-și trage seva din gîndurile, aspirațiile și faptele poporului din mijlocul căruia s-a născut, din concepția științifică ce-l călăuzește, din rațiunea și profundul său umanism, din munca, abnegația și puterea de sacrificiu pe care le închină României socialiste, demnității, libertății și fericirii omului societății noastre.

„Unde, în țară, n-au plecat oameni ridicați lîngă flăcările noastre?!"

Douăzeci de ani să ții focul nestins în cuptoare și, cu chipul luminat de biruință, să treci printre oamenii orașului cu fruntea sus, ca unul care și-a făcut datoria. Aceasta este mîndria tuturor celor de pe platforma oțelăriei numărul 2 din Hunedoara, numită, mai pe scurt, OSM-2, sau oțelăria nouă, deși această nouă oțelărie împlinește exact 20 de ani. În ceea ce mă privește, eu, Gheorghe Nistor, am venit aici, pe platformă, abia acum 10 ani și sînt ceea ce se numește un oțelar tînăr. Muncesc, învăț și scriu poezii. În urmă cu cîteva luni, tot în revista „Flacăra", am mai publicat un reportaj despre trei dintre tovarășii mei de muncă. Iată de ce i-am auzit spunînd că bine ar fi dacă aș mai scrie un reportaj despre ei. N-am stat mult pe gînduri și am așternut pe hîrtie faptele și cuvintele lor. Fapte și cuvinte care sînt, în aceeași măsură, și ale mele.

Am găsit de cuviință că ar fi bine să încep prin a-l ruga pe maistrul principal Ștefan Tripșa, Erou al Muncii Socialiste, să-și aducă aminte clipele de început de-acum 20 de ani. L-am căutat la cabina sa, la capătul platformei, cabină pe-al cărei perete stau scrise două cugetări. Noi toți le știm pe de rost: „A gîndi economic înseamnă a trăi!" și „Sortiment 100% înseamnă maturitate, competență și progres".

— Oțelăria numărul 2, spune Ștefan Tripșa, a pornit în 1968. La 5 mai aveam să văd prima șarjă de oțel și pe oameni îmbrățișîndu-se. Închid ochii și îi revăd, oameni îmbrățișîndu-se printre flăcări. Se construiseră atunci cele mai mari cuptoare din țară, cuptoare de 200 de tone. Cum a pornit, e greu de spus în doar cîteva cuvinte. Patria avea nevoie de oțel mai mult ca oricînd pentru toate ramurile industriei, o industrie care abia pornea la drum. Nu voi uita niciodată nopțile albe, sudoarea, grija ca fiecare lucru să fie bine făcut, nu de mîntuială. Era Oțelăria noastră, proprietatea noastră, locul nostru de muncă, arma noastră pentru lupta pe care voiam să o dăm, să arătăm întregii țări că sîntem bărbați, bărbați adevărați. Iată, au trecut 20 de ani și Oțelăria, fără să ne lăudăm prea mult, a ajuns să fie un exemplu pentru toate celelalte oțelării din țară. De aici, ca de la o mare universitate, au plecat înspre Galați și Tîrgoviște oameni pricepuți.

— Aș vrea să numești, meștere Tripșa, una din satisfacțiile de neuitat trăite aici, pe platformă.

— Timp de 4 zile și 4 nopți, la rînd, cu ani în urmă noi, o mină de oameni, am stat aici, pe platformă, la sudarea vetrei cuptorului numărul 1. Dormeam cîte rînd, care pe unde apucam, iar cînd ne trezeam, o luam de la capăt. Era un experiment, o invenție de-a mea, și trebuia neapărat să o verificăm. Reparam vatra cuptorului la cald. După 4 zile la ora 12,00 a început încărcarea. Mașina de șarjare aseza cu grijă fiecare troacă cu fier pe vatră. Simțeam respirația cuptorului cu toată ființa noastră. Nu ne păsa de oboseală, de praf, de transpirație, de căldură, de flăcări. Așteptam cu înfrigurare clipa elaborării, cînd aveam să ne convingem de rezultatul unei munci încordate. La ora 0,45, cînd șarja era evacuată, am controlat de mai multe ori vatra, metru cu metru. Rezultatul întrecea toate așteptările. Nu știu cum și cine a adus cîteva sticle de bere. Pentru prima dată vedeam așa ceva în oțelărie. Era o liniște extraordinară. Parcă și-acum o aud, adică aud cum bătea inima în pieptul fiecăruia dintre noi. Experimentul s-a extins, apoi, la toate cuptoarele. Am făcut vetre și la alte cuptoare din țară, apoi chiar și în străinătate. A fost invenția mea, dar meritul nu a fost numai al meu. Un ajutor deosebit l-am primit atunci din partea a doi meșteri mai în vîrstă, Iosif Iancău și Ion Ciocea. De la ei am învățat, cu adevărat, meseria asta, cea mai frumoasă din lume. Cum de mi-a venit în cap invenția? Simplu. Cînd faci un lucru din pasiune, ideea nouă vine de la sine. Cum am devenit Erou al Muncii Socialiste? Invenția a fost, sigur că da, o șansă, dar marea șansă a fost că am crescut într-un colectiv bine închegat, iar un colectiv bun e ca pămîntul roditor. Am avut deci șansa ca printre oamenii acelui colectiv, cu care s-a pornit Oțelăria noastră să mă număr și eu.

L-am căutat, în continuare, pe maistrul principal Victor Petroiescu. L-am căutat cîteva zile la rînd. Cînd îl întîlneam, mă tot amîna. Dealtfel, ocupat este el întotdeauna. „Lasă, îmi zicea, acum nu am timp. Uite și tu cîte am de făcut". Toți oamenii, cum au un pic de timp liber, cînd oțelul clocotește în cuptor, sub supravegherea aparatelor de măsură, se ocupă de înfrumusețarea Oțelăriei. Cu toții vor să fie ca nouă, ca atunci, la început. Se vopsesc macaralele, grilajele, balustradele, se șterge praful, se mătură platforma, liniile de rulare, cabinele. Apar lozinci și pancarte noi, peste tot e o larmă de mașini și oameni. Într-una din zile m-a oprit nea Ariton Bucur, topitor șef la cuptorul numărul 5, unul dintre cei mai vechi oameni din oțelărie. „Să fi văzut tu, mai Nistore, oțelăria acum 15 ani, să zicem. Nu cred că îți mai arden să stai pe aici. (Înghit în sec, puțin cam supărat, dar îi las pe nea Ariton să-și continue ideea, adică spusa.) Pe atunci se muncea, nu glumă. Și azi se muncește, nu zic ba, dar altfel. Eram 5 oameni la cuptor și trăgeam pe rupte. Totul se făcea manual. Uneltele de bază erau lopata, ranga, barosul, mătura și roaba. Reparația, ajustarea, materialele totul se făcea manual. Acum mașina de șarjare face aproape totul. De mașină de ajustare, nici vorbă. Acuma, fără ea, nici nu se concepe întreținerea cuptorului. Mînați de greutățile muncii, oamenii au descoperit noi metode de lucru, au inventat mereu cîte ceva. De exemplu, plugul de făcut curat în fața cuptorului, buncărele de dolomită pentru praguri, pickahmerul cu aer pentru demolarea șticului, apoi fiatul pe șenile, care face aproape toată munca de sub cuptor. Acuma totul tinde să devină automat, iar în viitor oțelarii trebuie să vină la lucru doar cu rigla de calcul. Mă bucur, măi Nistore, mă bucur din plin că am ajuns să văd Oțelăria așa cum ne-am dorit-o, modernă și eficientă".

Pornit în căutarea maistrului Victor Petroiescu, i-am întrebat și pe alții, ce anume simt ei la aniversarea celor 20 de ani, ce vor să se știe despre ei. Dacă aș transcrie tot ce mi-au spus tovarășii mei de muncă Cornel Ardeleanu, Constantin Colaciu, Paul Orelt, Ionel Prodan, Mircea Ungureanu, Barbu Enache, Ion Closcă, Vasile Bombă, Marin Găină, subinginerii Tisăliță, Onciu, aș ajunge la un reportaj uriaș, o adevărată carte a gîndurilor. „Ce treabă ai tu cu maistrul Petroiescu?" — m-a întrebat inginerul Mihai Chețan. Mihai Chețan a fost mai întîi lăcătuș, aici, la oțelărie, apoi a făcut liceul la seral, de unde s-a dus mai apoi la facultate, la București. De peste 10 ani s-a reîntors printre noi. Acum e șef de schimb pe oțelărie. Într-una din duminici, deși era ziua sa liberă, a stat 8 ore pe bolta încinsă a cuptorului pentru înlăturarea unei avarii. Îl întîlnesc, în sfîrșit pe maistrul Victor Petroiescu, adică, în sfîrșit, are timp și pentru mine.

— Sînteți, tovarășe Petroiescu, secretarul comitetului nostru de partid, dar sînteți și maistru principal la blocul 2 cuptoare. Prin ce se exprimă înalta dăruire muncitorească a acestui harnic colectiv?

— Prin tot ce a făcut și face, zi de zi, de 20 de ani încoace, prin perfecționarea metodelor de lucru cu oțelul și prin aducerea acestei Oțelării la un nivel competitiv, ca rezultate, cu alte oțelării din lume, chiar cele mai avansate. În cei 20 de ani, prin pricepere, hărnicie, dăruire colectivul a dat țării peste 40 milioane tone de oțel, producție care nici măcar nu putea fi imaginată în trecut.

— Vorbim despre aniversare, dar să vorbim și despre nivelul de trai al muncitorilor din Hunedoara.

— La pornirea oțelăriei, mulți loculau la periferia orașului, în cartierele Stufit și Bataga. Gospodăriile din aceste cartiere, care au dispărut acum 10 ani, erau improvizate. Se trăia foarte greu acolo. În vremea aceea, problema locuințelor era destul de grea la Hunedoara. Astăzi, toți muncitorii noștri, dar absolut toți, au casă, proprietate personală sau apartament dat de stat. Pe locul unde erau Bataga și Stufitul au fost plantate grădini cu pomi fructiferi. În concluzie, mai mult oțel înseamnă un ridicat nivel de trai, civilizație, bunăstare.

— Care este mîndria cea mai de seamă a acestui colectiv pe care dumneavoastră îl cunoașteți încă de pe cînd se închega?

Cea mai de seamă mîndrie a noastră: munca de zi cu zi și rezultatele obținute. Dar aș mai adăuga ceva. Aici, pe platforma oțelăriei care își sărbătorește 20 de ani de la prima șarjă, au crescut oameni de-o foarte mare valoare în domeniul siderurgiei. L-aș aminti, ca să nu plec prea departe, pe actualul director al combinatului, inginerul Sabin Faur, care a fost șeful oțelăriei. De ce să nu-l amintesc și pe primul șef de secție, inginerul Gheorghe Rădulescu, astăzi director la Întreprinderea de aluminiu din Slatina... Tot șef al secției a fost și inginerul Mircea Penescu, azi director tehnic al combinatului nostru. Aici, pe platformă, lîngă umărul lui Tripșa, a muncit și Alexandru Stoica, astăzi oțelar și Erou al Muncii Socialiste la Galați. Tot de aici s-a ridicat și inginerul Dan Constantin, șef de secție la Oțelăria electrică din Tîrgoviște. Dar unde în țară, n-au plecat oamenii ridicați lîngă flăcările noastre?! L-am invitat la o mică discuție și pe inginerul Alexandru Dragotă, șeful secției. A fost cel mai concis: Foamea de oțel a țării se astîmpără prin munca noastră de zi cu zi. Știm foarte bine acest lucru. Țara poate fi sigură că noi, oțelarii Hunedoarei, ne vom achita și în continuare de această importantă sarcină. Cam atît. Nistore, că nu prea am timp, vezi și tu cîte trebuie la o aniversare.

GHEORGHE NISTOR

Corneliu Patraș, pomicultorul a trei județe

În 1959, în ziua de 11 octombrie, și-o amintește și acum, a coborît pe peronul gării Focșanilor și-a mers drept la sediul I.A.S.-ului la care fusese repartizat, ca absolvent al Facultății de horticultură din București. Avea I.A.S.-ul, pe atunci, o livadă de 96 de hectare, peri și caiși dar mai ales meri, a căror producție trebuia să umbli cam mult printre pomi s-o descoperi fiindcă nu se ridica la mai mult de două ori trei tone la un hectar. Inginerul Corneliu Patraș găsea la Focșani oameni a căror opinie, fără să fie ei niște specialiști, se și formase, potrivit convingerii — mai generale pe atunci — că în Vrancea nu horticultura ci numai viticultura poate găsi loc pricinic, datorită curenților reci de aer care bîntuie pe-aici. Din această cauză, spuneau ei, pomii înfloresc frumos și promițător dar nu leagă după aceea rod. Poezia livezii albe din marginea Focșanilor se încheiase, într-adevăr, cîțiva ani la rînd, în proza amară a rezultatelor slabe.

„Am pus la punct ce aveam, zice acum inginerul Corneliu Patraș, și m-am îngrijit de extinderea livezii pînă la 347 de hectare, cîte are azi". Nu merii erau de vină, nici curenții de aer, nici pămîntul. Îngrijită, livada a ajuns la producții de 18—20 de tone la un hectar și chiar mai mult decît atît, pe unele suprafețe, astfel încît de trei ori ferma a fost declarată fruntașă pe țară și tot de trei ori I.A.S.-ului Focșani i s-a atribuit, pentru producția de fructe, deci pentru rezultatele strălucite obținute de ferma nr. 2, Ordinul Muncii clasa I. Dealtfel, ferma condusă de inginerul Patraș a început să fie cunoscută nu numai pentru producțiile mari ci și pentru rentabilitatea sa, la mia de lei venituri banii cheltuiți fiind, în fiecare an, mai puțini.

— Și șef cum spuneți că ați ajuns? Nu erați „șef" conducînd ferma nr. 2?

— Ei, mi-a răspuns Corneliu Patraș, acum, ca să zic așa, sînt un șef mai mare. Dar, lăsînd gluma la o parte, trebuie să vă spun că nu altfel, îmi închipui, decît pe urma bunelor rezultate pe care le-am obținut aici — nu eu; noi toți, vedeți bine — ferma nr. 2 a I.A.S.-ului Focșani a devenit, nu demult, Stațiunea de cercetare și producție pomicolă Vrancea. La fosta fermă pe care o aveam în grijă pînă acum, s-au adăugat ferma de la Dragosloveni, pepiniera de la Hanu Conachi, din județul Galați, și încă o pepinieră, aflată tot aici, la Focșani. Cu totul, avem acum 537 hectare de livadă și 90 de hectare pepiniere. Stațiunea noastră are sarcina de a îndruma și răspunde de pomicultura din trei județe, Vrancea, Galați și Brăila, din sectoarele de stat, cooperatist și particular.

— Era mai ușoară viața înainte, orice-ați zice!

— Nu zic nici eu că nu era mai ușoară dar acum, fiind mai grea — și avînd norocul să mă ocup de ce mi-a plăcut mie mai mult dintre lucrurile lumii, pomicultura — este și mai frumoasă. Trebuie să vă spun însă că și ajutoarele sînt mai multe, fiindcă înainte, la fermă, doar trei oameni eram stabili, eu, tehnicianul Nicolae Olaru și economistul Constantin Liciu, restul erau sezonieri. Acum, la stațiune, lucrează 28 cu totul, dintre care vreo patru, deocamdată, la cercetare.

— Că veni vorba: ce-am putea afla despre lucrul — nu neapărat rezultatele — cercetătorilor de-aici? Vă-ntreb așa, puțin neîncrezător, pentru că, spuneți, stațiunea a fost înființată nu demult.

— Ar fi să mint, și mie nu-mi place să mint, că, deși fără vreo venerabilă experiență, am fi ajuns la rezultate excepționale. Fiindcă eu aș vrea tare mult ca rezultatele noastre să poată fi numite astfel. De-aceea vă spun: colectivul nostru e abia în formare. Mai avem încă posturi vacante și, n-ar trebui să mire pe nimeni, nici măcar nu ne grăbim să avem schema completă. În privința aceasta, dealtfel, am primit aprobarea și înțelegerea deplină a organelor județene de partid, care mi-au lăsat mînă liberă să-mi caut singur oamenii. Și am ales dintre tineri absolvenți de facultate pe cei ce, m-am interesat și am ajuns să mă conving, își iubesc meseria, iubesc merii, și perii, și caișii, și vișinii, așa cum își iubesc lucrul lor cei care scriu cărți ori cei care îi vindecă pe oameni de boli, în sfîrșit toți cei care muncesc cu plăcere și cu bucurie pe lumea asta. Dar colegii mei sînt tineri, cum am zis, abia au venit.

— Înțeleg, nu pot să notez nimic despre munca de cercetare... Dar despre vișini?

— Nu e nici un secret că la noi vișinul rodește la ora actuală foarte slab, că dă abia vreo șapte-opt sute de kilograme la hectar. Tendința e de a-l face să producă 10—15 tone. Printre obiectivele stațiunii noastre intră, de aceea, și selecționarea unor soiuri valoroase de vișini din zona Vrancei. Întîmplător, de problema aceasta m-am ocupat și mai înainte, ca șef de fermă și cunosc, vă rog să mă credeți, vișinii din Dumbrăveni, Cîmpineanca, Urecheștii sau Panciu așa cum știu culoarea ochilor mei. Afirm, de aceea, că există aici, în Vrancea, un vișin a cărui putere de rodire se ridică la zece tone pe un hectar, că este foarte rezistent la boli, deci nu necesită atîtea tratamente chimice cît se aplică în mod obișnuit și că, vișinele acestea fiind foarte dulci, în procesul de industrializare a lor se cere zahăr cam cu jumătate, am calculat, mai puțin decît în industrializarea altor soiuri. Adaug amănuntul foarte important — fiindcă, oricît am face noi agronomie modernă, nu trebuie să uităm că trebuie să ne păstrăm cît mai aproape de mersul firesc al lucrurilor, acela pe care-l dă însăși natura — adaug așadar că soiul acesta de vișin poate fi recoltat mecanic iar nu, așa cum se procedează prin alte țări și chiar la noi, prin unele locuri, prin tratare chimică. În fine, trebuie să mai arăt, soiul acesta e verificat, se înmulțește în Vrancea și s-au trimis puieți aproape tuturor stațiunilor din țară, pentru a studia comportamentul în alte zone climatice și a hotărî asupra extinderii lui.

Stațiunea de la Focșani, înființată prin Decretul prezidențial nr. 32 din 1 martie 1977, cuprinde, după cum se vede din chiar denumirea sa, obligația unei îmbinări trainice între munca de cercetare și cea de „producție pomicolă". În privința aceasta, aflăm, în cursul anului trecut ea s-a situat, prin producția de 18 tone fructe la hectar, pe locul al treilea în țară, după Voinești și Fălticeni, în ceea ce privește beneficiul rezultat clasîndu-se totodată pe locul fruntaș. Ea asigură piețele în primul rînd ale celor trei județe, Vrancea, Galați, Brăila și exportă pînă în Italia, Olanda, Franța. Cercetare, așadar, și producție. Dar mai este ceva.

În „Volga" inginerului Corneliu Patraș, un miros înțepător, de substanță chimică, răzbate dinspre o pată cafenie, întinsă pe bancheta din spate. Asta ce e?, întreb. Asta, zice el, mai în glumă mai în serios, este o altă sarcină a stațiunii noastre, asistența tehnică pe care trebuie s-o acordăm pomicultorilor. Alaltăieri am fost în comuna Reghiu, la un țăran, Ion Dînconu, vechi pomicultor, care m-a rugat să-i dau un sfat și să-l ajut cum pot, fiindcă livada lui, mică, de vreo sută de pomi, a fost cuprinsă de mușchi și de licheni. Eu zic că s-a întîmplat necazul pentru că pomii sînt chiar în coasta unei păduri. I-am dus omului niște substanțe, să-și stropească pomii, și-o sticlă s-a vărsat. Mulți apelează la noi, au aflat din ziarul „Milcovul" că pot să ni se adreseze cu asemenea probleme stațiunii și, bineînțeles, îi ajutăm. Asta e.

În 1958 cînd, tînăr absolvent de facultate, venise aici, la Focșani și se hotărîse să arate mai vîrstnicilor săi colegi că o livadă despre care toți spuneau că e nerentabilă poate deveni cu timpul cea mai rentabilă din țară, inginerul Corneliu Patraș a cunoscut o fată, Dida, care avea să fie soția sa. Ei bine, și odată, la o întîlnire, își amintește, neavînd chiar în ziua aceea bani ca s-o invite la o cofetărie, a scos din buzunarul hainei un măr frumos, roșu, ionatan, și l-a întins.

Viața lui, toată, a rămas cuprinsă în gestul acela tandru.

DUMITRU ELIADE

Participarea la beneficii

Constantin Georgescu, secretarul comitetului de partid al Întreprinderii de utilaje și piese de schimb din București, numită mai pe scurt I.U.P.S., a ținut să precizeze încă de la bun început că recentele măsuri privind participarea la beneficii a tuturor oamenilor muncii, în raport cu contribuția directă adusă la creșterea fondului de beneficii, au fost primite cu un deosebit interes, declanșînd, după chiar expresia sa, două dintre cele mai importante pîrghii ale procesului de producție : cointeresarea și gîndirea tehnică a întregului colectiv și a fiecărui muncitor în parte. „Prin aceste măsuri, a continuat interlocutorul nostru, care vin să se adaugă perfect la extinderea acordului global, s-a creat cadrul ideal pentru manifestarea mai deplină a unei relații destul de simple : muncim mai bine, trăim mai bine, gîndim mai mult, cîștigăm mai mult. Nu este vorba deci de o suplimentare a efortului fizic, ci de un efort de gîndire tehnică prin care să reducem cheltuielile materiale, să creștem productivitatea muncii, să îmbunătățim calitatea produselor. La timpul potrivit, colectivul nostru a făcut dovada capacității sale de gîndire tehnică. O va face și acum".

La ce anume se referea Constantin Georgescu ?

Aflată în vecinătatea a trei colosi, această fiind Institutul politehnic, Semănătoarea și Întreprinderea de confecții și tricotaje, I.U.P.S.-ul, ca o unitate ceva mai mică, n-a avut, ca să zicem așa, o viață tocmai ușoară. Altfel spus, nu de puține ori s-a vînturat părerea ca I.U.P.S.-ul să-și restrîngă activitatea, ba chiar să se transforme într-un fel de ateliere anexă ale IREMOAS-ului, de exemplu. „Dacă s-ar fi întîmplat așa ceva, ni s-a destăinuit maistrul Ion Nanu, președintele comitetului sindicatului pe întreprindere, eu, om în toată firea, aș fi plîns de ciudă. Pentru mine și pentru mulți alții, această întreprindere înseamnă totul, chiar viața mea, fără nici o exagerare. Am intrat pe poarta ei, ca ucenic, exact în anul naționalizării. Am crescut odată cu întreprinderea. Dacă am fi trecut sub altă firmă, s-ar fi zis despre noi că n-am fost în stare să-i apărăm numele și tradiția. Singura noastră șansă era aceea de a produce utilaje și instalații care, prin unicitatea lor, să ne dea dreptul de a rămîne în continuare sub chiar numele nostru. Producem astăzi aceste utilaje și instalații.

Amintindu-și acele momente, Constantin Georgescu afirmase deci că, la timpul potrivit, muncitorii I.U.P.S.-ului au făcut dovada pregătirii, a conduitei lor tehnice și profesionale. „Ne-am propus să fabricăm noi înșine, prin gîndirea noastră, ca proiect, concepție și execuție, utilaje și instalații necesare industriei de prelucrare a lemnului și industriei cimentului, liniu complet automatizate, competitive atît pe plan intern, cît și extern, unde exportăm în 14 țări".

Așadar, cum se va alcătui fondul de participare la beneficii într-o astfel de întreprindere cu un astfel de colectiv, sau, cu alte cuvinte, care sînt măsurile concrete pentru creșterea substanțială a fondului de participare la beneficii ?

Apelînd nu doar la cifre, așa cum ne-am fi așteptat, Florin Dafin, directorul comercial al întreprinderii, ne-a declarat că anul trecut I.U.P.S.-ul a înregistrat un beneficiu suplimentar de 5 milioane lei. „Putea fi chiar și mai mare, a continuat Florin Dafin, dacă cheltuielile neproductive nu erau și ele destul de mari. Dacă ne uităm pe cotele care alcătuiesc fondul de participare la beneficii, reducerea cheltuielilor de materiale asigură o cotă de pînă la 25 la sută. Este deci procentul cel mai mare, iar noi în această direcție trebuie să acționăm. Asigurînd o reducere substanțială a cheltuielilor, vom observa, tot dintr-o analiză simplă a fondului de beneficii, că avem toate șansele de a obține și cealaltă cotă, cea care decurge din depășirea planului la producția fizică, inclusiv cea netă. Merg mai departe și spun că beneficiul de anul trecut putea fi mai mare dacă s-ar fi asigurat o aprovizionare ritmică a fiecărui loc de muncă, sau dacă furnizorii ne-ar fi oferit tabla și profilurile de laminate la dimensiunile solicitate de noi. Am punctat deci greutățile ivite atît în organizarea producției, cît și în relațiile noastre cu furnizorii, greutăți care au afectat creșterea productivității muncii prin efectuarea unor operații tehnologice de ajustare a materiei prime, sau prin nefolosirea la maxima lor capacitate a mașinilor. Analiza de anul trecut, pentru pregătirea producției din acest an, a căutat să înlăture astfel de pierderi. Deși ne aflăm încă la început de drum, adică roadele nu s-au arătat întru totul, putem raporta realizarea unui beneficiu suplimentar în primul trimestru al anului în valoare de 1,5 milioane lei, cifră care, după calculele noastre, în actualul trimestru se va mări, astfel încît la sfîrșitul acestui an să putem înregistra un substanțial fond de participare la beneficii".

● La I.U.P.S. București, deocamdată, 150 de propuneri și soluții pentru a face munca mai spornică

Inginerul Gheorghe Breslașu, șeful biroului de proiectare-documentare, avea să concretizeze și mai mult spusele de pînă acum ale interlocutorilor noștri. „După analiza producției de anul trecut, principalele sectoare în care ne-am propus să acționăm sînt cel al reducerii consumurilor de metal și cel al creșterii productivității muncii. Am mobilizat în acest sens o adevărată armată de muncitori specialiști, maiștri, tehnicieni și ingineri și am revăzut peste 70 la sută din tehnologiile aplicate la produsele de ponderе. Acțiunea nu s-a terminat, ea este în continuă desfășurare, iar recentele măsuri de participare a oamenilor muncii la beneficiile întreprinderii vor stimula și mai mult această căutare a noului, a îmbunătățirii procesului tehnologic, a perfecționării produsului nostru. Într-un răstimp extrem de scurt, aproape 150 de oameni au venit cu o sumedenie de propuneri, unele vizînd reducerea cheltuielilor materiale, altele creșterea productivității muncii. La mașina dublă de profilat panouri pentru mobilă, numită tehnic MDP-12, maistrul Leontin Boca a propus și a executat o roată din textolit, roată care înainte se făcea din bronz. S-ar părea că nu e cine știe ce mare izbîndă, dar, menținîndu-se, ba chiar perfecționîndu-se parametrii tehnici și funcționali, MDP-12 costă mai puțin. Maistrul Ilie Ganea a confecționat o serie de scule și dispozitive de înaltă tehnicitate. Cu un astfel de dispozitiv sînt executate, de exemplu, trei repere într-o singură operație tehnologică, de unde se subînțelege că a crescut productivitatea muncii. Prin îmbunătățirile propuse și duse pînă la îndeplinire, Constantin Cucu realizează la breîncălzitoarele de ciment, utilaj exportat în 14 țări ale lumii, o economie totală de 60 de tone de metal. Florian Baicea a conceput o nouă metodă pentru croirea unor cilindri din alamă. La instalațiile numite aschietoare pentru tocătura de lemn și mori pentru mărunțirea lemnului au fost aduse îmbunătățiri și perfecționări care au redus greutatea acestora, au mărit parametrii de funcționare și au redus consumul de energie electrică. La oțelărie, subsemnatul și inginerii Simion Veliciu, Constantin Nedelescu și maistrul Alexandru Nicolae am pus la punct un nou sistem de turnare a pieselor de oțel, mai exact sous a plăcilor răcitor grătar și traverse pentru industria cimentului, în coji cu nisip peliculizat. Piesele ies netede, exact la dimensiunile necesare, astfel încît s-a redus mult, aproape total, prelucrarea lor după turnare. Înregistrăm, și în acest caz, o creștere a productivității muncii și o economie de metal. Sînt doar cîteva din cele aproape două sute de perfecționări tehnologice pe care le-au gîndit, le-au propus și le-au executat muncitorii noștri. Rezultatele aplicării lor vor apărea în decursul acestui al doilea trimestru cînd vom depăși, desigur, beneficiul realizat în primul trimestru al anului".

Acestea sînt, așadar, cîteva din argumentele care l-au îndreptățit pe Constantin Georgescu, secretarul comitetului de partid, să afirme că muncitorii I.U.P.S.-ului au făcut dovada capacității lor de gîndire tehnică și o vor face și acum, stimulați de recentele măsuri privind participarea la fondul de beneficii al întreprinderii lor.

VICTOR NIȚĂ

Ilie Ganea

Leontin Boca

Florian Baicea

Acea luptă continuă cu timpul, cînd minutele pot salva o viață

— Într-o zi, pe la șapte dimineața, „traficul" nostru primește un apel urgent de la Tăndărei, din partea spitalului. Eu, cum aud ceva de Ialomița, tresar, pentru că sînt de fel din Călărași. Ei bine, Tăndăreiul ne solicita ajutorul : aveau un accidentat care trebuia transportat cît mai repede la „urgența" din Capitală...

— Cît durează pregătirile pentru decolare ?

— Treizeci de minute, dar după o experiență de ani, poți reduce jumătatea de oră la douăzeci de minute. Contează foarte mult. L-am asigurat pe chirurgul care ne chemase că pot să fac drumul pînă acolo și înapoi, la București, în 40 de minute. În sfîrșit, ajung. Era vorba de un muncitor care lucra la rețele electrice, și în cel mult două ore trebuia să fie pe masa de operație. Chirurgul Socoteanu care stătea la capul accidentatului îi vorbea întruna să vadă dacă intră în comă. Omul pierdea sînge, zbătîndu-se între viață și moarte. Încercam să mă concentrez cît mai bine la parcurs, deși eram impresionat. Am ajuns la timp. După trei luni, aflîndu-mă prin zona Tăndăreiului, m-am întîlnit cu omul acela care nu știu cum să-mi mulțumească. Însă faptul că trăia, că se simțea bine, ținea locul oricărei mulțumiri. (Matache Russe, pilot-comandant de bord)

La Băneasa, „la umbra" aeroportului mare, „de linie", unde iarba este mai înaltă și mai deasă, observi încă de pe șoseaua ce duce spre Ploiești, niște mogîldețe în formă de avion pe trupul cărora se află cunoscuta emblemă a salvării, o cruce roșie. Este flota Aviasanului, una din ramurile aviației utilitare. Este o instituție ai cărei oameni își desfășoară activitatea sub semnul anonimatului, deși performanțele lor sînt strîns legate de performanțele medicilor de la urgență, mai limpede, de salvarea vieților omenești, vieți aflate într-o dramatică luptă pentru supraviețuire.

— Cum ați ajuns în aviația utilitară, tovarășe Cicoș ?

— Cum am ajuns, de fapt, în aviație ! E o poveste. Pe scurt : absolut întîmplător. Mi-era frică de zborul cu avionul, dar am văzut într-o zi un film care mă impresionase pînă la lacrimi. Și știți ce-am făcut atunci ? L-am mai văzut o dată. Apoi am jurat să port toată viața mustață, cum avea actorul acela care îmi plăcuse, și să fiu pilot de vînătoare. Mustață am, pilot am fost și sînt încă. Mai exact, instructor, iar în Aviasan am 18 ani vechime.

— Dumneavoastră aveți o situație mai ciudată : de fel sînteți oltean, figurați pe schema detașamentului Aviasan din Cluj-Napoca, aveți familie la Tîrgu Mureș și de muncit, munciți la București. Cum se explică toate aceștea ?

— Am lucrat peste tot, și la Cluj-Napoca și la Tîrgu Mureș, era cît pe aci să lucrez și la Constanța, însă treaba asta mi-a scăpat, și acum sînt la București. Mai mult am stat la Tîrgu Mureș. Încolo fiecare drum înseamnă o poveste prea lungă.

— Ce înseamnă cei 18 ani de Aviasan ?

— Vreo 8 000 ore de zbor, și, desigur, mii de vieți salvate. Nu-i lipsă de modestie, ci măsura muncii noastre. Bineînțeles, să nu exagerăm, cînd spunem vieți salvate, spunem vieți posibil de salvat. Dar în ceea ce ne privește pe noi, piloții de la Aviasan, facem tot posibilul ca bolnavul să aibă cît mai multe șanse.

— Ce calități în plus i se cer unui pilot de la aviața sanitară ?

— Să cunoască navigație și, în plus, foarte bine, geografia țării. Să cunoști fiecare comună, să știi cum să aterizezi, ce posibilități de decolare ai, să faci adevărate minuni cînd vremea este imposibilă, pentru că bolnavul nu trebuie să aibă parte de șocuri. Prin minuni înțeleg că experiența și dibăcia pilotului, în asemenea cazuri, contează foarte mult.

— Ce caz v-a rămas în minte și azi ?

— Două mai mici, ca să zic așa. Odată veneam de la Tîrgu Mureș la București cu un bolnav. La aterizare mă trezesc că nu-mi iese o roată. Legătura radio nu mergea. Era prin 1957 și nu eram atît de ca azi. Pe aeroport, cei de jos îmi semnalizau să nu cobor că nu ieșise o roată. Mersi, știam și eu, dar nu puteam să mă învîrt la infinit, cu bolnavul care începea să intre în panică. Și am aterizat foarte bine așa, pe o roată, iar pagubele aparatului au fost neînsemnate. Bolnavul, Argint îl chema, Argint și nu mai știu cum, s-a făcut bine și cînd m-a văzut mi-a spus : „Știam eu că nu e bai cu matale !" Era un fel de a mulțumi.

— Și al doilea caz mic ?

— Simplu : am stat cinci ore în aer, cu bolnavul în spate, pentru că plafonul norilor era prea jos. Am zburat peste munți să caut o trecere, de la Valea Oltului pînă la Brețcu, unde am și găsit-o pînă la urmă.

— Acum sînteți instructor. Ce înseamnă asta, ce calități presupune să ai ?

— Multă experiență, spirit de observație, rapiditate în intervenții și multă obiectivitate. Și, mai nou, m-am reprofilat pe elicoptere.

Camera piloților este un fel de sală de așteptare a piloților. Fiecare își rezolvă treburi curente și... așteaptă misiunea. Ilie Adrian este tînăr în zbor, n-are decît 200 de ore și azi e „de program pînă la prînz". Ieri însă a avut o zi mai grea, cu neprevăzut. „A trebuit să ducem medicamentele în deltă și să aducem niște probe. Cît despre aviație, trebuie să vă spun că la mine este o chestiune de tradiție : tata a lucrat ca mecanic de bord 36 de ani".

Printre cei prezenți, și două fete. Mariana Timariu are 6 ani „în zbor", a făcut planorism, este de doi ani în Aviasan, este căsătorită (soțul e controlor de trafic aerian la Otopeni) și face parte, împreună cu colega ei, Viorica Nuță, din prima promoție de fete pilot din România.

— Singură pe avion ați fost ?

— Nu. Deocamdată și eu și Mariana sîntem doar copiloți. După ce le învățăm pe toate și facem și 300 de ore de zbor ajungem și piloți.

— Cum a fost prima zi la Aviasan ?

— Este dureros cînd vezi că un om se chinuiește. Am încercat senzația neputinței : să vrei să ajuți și să n-o poți face. Am înțeles încă de la acel prim zbor că noi avem alte mijloace să-i ajutăm. Acea luptă continuă cu timpul, cînd minutele pot salva o viață.

Atunci cînd stăteam de vorbă cu pilotul Russe Matache, a trecut pe lîngă noi un omuleț care aruncă o vorbă : „numai cu piloții vorbiți, tovarășu', parcă noi, mecanicii, am fi ai nimănui și de umplutură !" La sfîrșit, e drept, la sfîrșit, l-am căutat și l-am găsit : „Am aruncat și eu o vorbă acolo, dar să știți că așa e !" Se numește Iuliu Buryan. E un ardelean mic la stat, dar cum îmi spuseseră și ceilalți, foarte bun mecanic. „Ce poate să spună un mecanic după 27 de ani de meserie ? Dar ce nu poate ! Eu răspund, vorbesc în numele mecanicilor acum, deci, răspund de starea aeronavei pînă la întoarcerea din misiune. În 27 de ani n-am avut nici o reclamație din punct de vedere profesional. Pilotul pleacă să salveze o viață, eu răspund pentru amîndoi. V-am spus vorbele acelea, ca să știe lumea că și noi muncim cu aceeași pasiune și răspundere. Că și pe noi ne interesează soarta bolnavilor transportați pe care, cîteodată, îi ducem atent, cu brațele noastre pînă la mașină. Avem și noi oameni, mecanici, foarte vechi aici și foarte buni, și, ziceam eu, că și despre ei merită să se știe.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Ce ar trebui să știe gospodarii piețelor din Ploiești:

Cumpărătorii nu trăiesc doar în centrul orașului

Un univers agitat, plin de culori, sunete și mirosuri. Am putea spune parfumuri, fiindcă sînt în jur și multe flori dar usturoiul verde sublimează totul și te face să gîndești la o felie de brînză proaspătă pe care nici nu trebuie să o cauți mult fiindcă există și ea, din belșug, acolo unde o știi de obicei, adică la raionul specializat. Sîntem, fireste, într-o piață.

Unii spun că o piață arată deosebit toamna cînd toate roadele pămîntului sînt mai bogate și culorile acestora sînt bine coapte în cuptorul de aur al soarelui, dar vizitînd marea piață a Ploieștiului, despre ea este vorba, te întrebi ce cusur are ea acum în primăvară cînd totul în jur respiră a prospetime, cînd belșugul are sensuri cît se poate de concrete? Nici unul! Și cu toate că nu ne ocupăm de aspectele, să le spunem estetice, trebuie totuși să mai adăugăm ceva și anume că o piață plăcută oferă vizitatorului un sentiment tonic. Îl îndeamnă să fie bine dispus. Coca cc se și întîmpla în această dimineață de duminică cu majoritatea cumpărătorilor aflați acolo. Și în atari condiții o anchetă despre aprovizionarea și funcționarea unei piețe decurge cît se poate de normal, liniștit adică.

Te întîmpină la intrare un mercurial unde sînt afișate prețurile produselor: pe trei categorii. În mod firesc prețurile sînt repetate la majoritatea tonetelor și este bine că există aceste diferențieri care stimulează producătorul să desfacă mărfurile cele mai bune. Spațiul dotat cu tonete deschise este ocupat de către producători individuali. Există firește și tonete ale unor C.A.P.-uri dar, uneori, acestea nu reușesc să-și asigure cea mai îmbietoare prezentare. Am luat două cazuri pentru comparație. Dobra Andronof desfăcea produse din grădina proprie: salată verde, ceapă și usturoi și într-un spațiu de vreo doi metri făcuse pînă la ora 8 a dimineții o vînzare de cîteva sute de lei. Alături, la doi pași, Floarea Stan care reprezenta C.A.P.-ul Pucheni, într-un spațiu mult mai mare și cu mult mai multe mărfuri, vînduse în aceeași perioadă doar cîteva legături de ceapă. Explicația? În primul caz mărfurile erau la vedere și bine spălate, pe cînd produsele C.A.P.-ului ședeau în lăzi așa cum au fost scoase din brazdă. Este un aspect al lipsei de interes și inițiativă pe care l-am întîlnit și în alte cazuri, fapt care pînă la urmă afectează nu doar cîștigul producătorului, ci și buna aprovizionare a cumpărătorilor. Multe C.A.P.-uri au repartizate spații comerciale în piețele mai noi ale orașului, adică mai la îndemîna cumpărătorilor, dar, într-o inexplicabilă inerție, preferă să desfacă aici în centru — și am văzut cum — unii delegați dovedind un interes doar pe jumătate, adică duc mărfuri la oraș și cam atît fiindcă unde și cum trebuie vîndute rămîne la voia întîmplării.

Dincolo de acest neajuns, piața, cum spuneam, este bine aprovizionată. Și o spun în primul rînd cumpărătorii. Familia lăcătușului Ion Răducanu locuiește chiar lîngă piață; din balconul apartamentului acesteia am prins pe peliculă imaginea tonetelor încărcate.

— Vă place piața noastră?, întreabă gospodina. Este totdeauna așa, găsim de toate și toate mărfurile sînt proaspete. Cu o sută de lei am cumpărat carne, brînză și legume, și cîteva flori. Voi găti pentru două zile și sîntem 6 la masă. Mărfurile alimentare le cumpărăm din hală. Ați vizitat-o?

Firește, marea piață a orașului înseamnă în primul rînd celebra hală încăpătoare și bine garnisită. De la peste pînă la carne proaspătă de pui și de la gemul de mere pînă la sucul de ananas. Vînzătorii expun în tonete curate, sînt politicoși — dealtfel ei știu că hala este aproape zilnic vizitată de reprezentanți ai vieții publice. Recent aici s-au demarat lucrări de modernizare și îmbogățire a sistemului frigorific, astfel că în curînd se vor putea păstra în pivnițele sale mărfuri congelate. Fiind bine organizată în hală vînzarea este mare. „Peste un milion de lei în cea mai slabă zi" — ne comunică Marin Constantinescu, director adjunct al I.C.S.-ului, și nu are deloc aerul că vrea să se laude. „Intri aici — declară Mariana Cristinescu, macaragiu la uzina „1 Mai" — și cumperi mai mult decît ți-ai propus. Adică vezi lucruri de care poate ai uitat și ți le reamintești acum. Uitați-vă, am două sacoșe pline".

Am întîlnit însă și cumpărători nemulțumiți. Victor Negoescu o suplinea în această zi pe soția sa. „Am luat carne, ardei gras, pîine, salată, roșii, zarzavat de supă, ridichi și cîteva flori. Am găsit de toate, nu zic nu. Numai că eu stau în cartierul Nord, blocul 116, și de acolo pînă aici e putin drum". „Și eu stau tot în Nord — spune Ene Aurelia, operatoare la rafinăria Brazi. Vin aici și mă aprovizionez pentru mai multe zile. Este destul de greu așa încît folosesc duminicile cînd am mai mult timp și pot să mi-l pierd prin autobuze". Cumnatul lăcătușului Ion Răducanu aflat în vizită la familia de care am amintit mărturisește că înainte de a urca aici scările a fost în piață și în hală. „Stau într-un cartier nou, Vest, cam 30 000 de oameni. Și acolo piața este cam mică și ocolită de producători".

N-a fost intenția noastră să adunăm multe asemenea mărturisiri: problema unei aprovizionări preferențiale fiind și aici la Ploiești destul de bine cunoscută de către cei care gospodăresc orașul. Am dorit, în schimb, să aflăm ce măsuri au fost luate sau vor fi curînd inițiate. Așa încît întîlnindu-l în piața mare a orașului chiar pe secretarul consiliului popular, tovarășul Dan Alexandru Dogaru, am abordat firește aspectele aprovizionării preferențiale. Adică nefirească concentrare în centru și neglijarea piețelor din cartiere. O cauză cunoscută de noi și... recunoscută de primărie ar fi aceea că unele C.A.P.-uri nu-și respectă obligațiile. Care sînt acestea? Ploieștori, Păulești, Tîrgșor și Strejnic. Adică, culmea, tocmai unități din comunele aflate în subordonarea primăriei. „Vom realiza o piață pentru producători cu boxe, canalizare, mă rog tot ce trebuie, în cel mai nou cartier al orașului, adică la Malul Roșu". „Dar în cartierele apropiate la fel de noi, Nord și Vest, ce se preconizează pentru aprovizionarea normală a piețelor"? „Trebuie îmbunătățite actualele dotări. Mă refer la organizare. Treceți pe la noi peste o lună, două".

O lună sau două? Oricum este o promisiune pe care transcrind-o aici socotim că o află și locuitorii din cartierele noi ale orașului și deci poate fi trecută pe agenda de urgențe a primăriei orașului.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

...Eu, Ghiță Han, maestru în arta culinară și general pe frontul alimentației publice

Gheorghe (Ghiță) Han e maestru în arta culinară. În anul 1974 devenea chiar cel mai tînăr maestru al acestei arte în toată țara, după un concurs de două săptămîni la Parc Hotel, în Capitală, concurs unde, după spusa lui, primul se clasa un bucătar de la Athenée Palace. „Acum, vă dați și dumneavoastră seama ce mirare a ieșit. Vine, adică, un maramureșean ca mine, de care nu auzise nimeni și, tată-l în față, înfipt spre locul întîi. Trecînd vreo patru ani și mai învățînd eu cîte ceva despre viață, îmi zic că locul acela al doilea seamănă, dacă-l privești de la distanță cuvenită și cu un dram de minte în plus, cu locul cîștigătorului".

Viața lui Ghiță Han, cel mai bun bucătar din Baia Mare și din județ, cuprinde, chiar și pînă la acești 33 de ani tineri ai lui, o seamă de întîmplări și minuni care merită a fi povestite. O minune, de exemplu, este aceea că astăzi își completează studiile și este elev în anul al IV-lea fără frecventă la Liceul pentru alimentație publică din Cluj-Napoca, fapt care nu l-a împiedicat să fie profesor de tehnologia produselor culinare la Liceul pentru alimentație publică din Baia Mare. Directorul de odinioară, de la școala profesională comercială, Nicolae Ene, îi e din nou director la liceu, profesoara Alice Cîmpeanu, pentru care are mare stimă și de la care a învățat multe și, mai ales, mîndria acestei meserii, îi e, după 20 de ani, iarăși profesoară. Nu trebuie să fim foarte intrigați. Lucrurile de pînă acum ne arată că lumea bucătarilor este destul de mică, iar lumea marilor meșteri ai bucătăriei mică de tot. Oamenii învață unii de la alții, sînt, pe rînd, profesori și elevi, uneori și deodată, devin artiști din ambiție, aproape din necaz că oamenii, deși mănîncă zilnic de trei ori, cei puțin, și țin la masă bună nu cinstesc cum ar fi nevoie nobila îndeletnicire. „Eu, zice Ghiță Han, am ajuns să știu un minimum de 2 000 de rețete din bucătăria internațională și 5 000 din cea autohtonă pornind de la o vorbă rostită de mama. Eram elev la școala profesională, urmam cursuri serioase de tăiat ceapa și altele la fel, toccam fel de fel de manuale, învățam o meserie tot atît de bună ca altele, dar mama suferea și mă întărîta: „cum să fii tu, băiatule, șocăiță (bucătăreasă), ca babele?" La școală mergeam purtînd pe cap un clop negru și visam să fiu chelner și să umblu cu distincție printre mese. Ceva mai tîrziu, ca să demonstrez mamei și tatei ce fel de șocăiță pot să fiu eu, am făcut, la restaurantul „Dunărea", din Baia Mare, unde tocmai fusesem încadrat, o vitrină cu bucate împărătești, arătoase ca pentru un festin, însă la prețuri pentru prînzul oamenilor muncii. Părinții s-au uitat mult și în tăcere la vitrină, au citit numele meu scris mare să se vadă, și au cugetat: „Păi, astea nu-s de mîncat. Tu le-ai festit cu cruța, Ghiță, că-s prea frumoase!" Azi, gîndindu-mă la ai mei, mă întreb: de ce copiii nu se-ndeamnă spre școlile profesionale și licee alimentare? Cred că orientarea spre meserie e un proces încă defectuos. Nu știu ce-și închipuie oamenii că sînt bucătarii cei buni, dar eu știu că trebuie să fii tobă de carte!

În biblioteca personală a lui Ghiță Han se găsesc pe puțin o sută de cărți de specialitate, în mai multe limbi. Tînărul maestru are bune cunoștințe de nutriție și alimentație rațională, cunoaște la nuanță specificul bucătăriilor regionale, știe chimie și fizică, nu trece o zi fără să ia cartea în mînă și să poarte o discuție cu un confrate din domeniu. Știe să țină contabilitatea unui complex de restaurante ca un contabil, e preocupat de psihologia cumpărătorului, are opinii bine susținute de argumente în probleme de structura pieței, nivel de trai, politică economică. Nu e, se înțelege, un Pico dela Mirandola, dar în această profesiune complexă și plină de răspunderi mari e un om de cuvîntul căruia e cuminte să îți seamă. „În alimentația publică, spune Ghiță Han, se petrece acum un proces de improspătare a rețetarului general după norme noi, raționale, proces la care participă sau ar trebui să participe toți bucătarii. Eu, de pildă, am sarcina de a studia și raționaliza 40 de sortimente. Asta înseamnă că propun soluții pentru înlăturarea rîntașurilor prăjite, a excesului de grăsimi, a excesului de pîine în tocături, pentru vitaminizarea alimentației publice. Părerea mea este că actualmente se petrec schimbări mari în sistemul alimentației publice, numai că ele vor fi simțite bine de populație ceva mai tîrziu. Noul rețetar, de care ne slujim, de cîtăva vreme e bun, chiar foarte bun. Numai că șefii bucătăriilor, înțelegînd uneori rău tradiția ori cedînd la ideile unuia și altuia, nu renunță la cele vechi. Bucătăria românească e dintre cele mai alese din lume cînd e făcută cu știință și respect pentru sănătatea cetățeanului. Pe frontul acesta, al sănătății publice, susțin că e un adevărat atentat la sănătate cînd servești, zile de-a rîndul, mîncăruri cu ceapă prăjită și nu înăbușită. Bucătarul șef trebuie să fie ca un general, aspru și cinstit cu oamenii lui. Aici, la restaurantul „București" din Baia Mare, coordonez munca a 32 de persoane. Țin la curățenie și fiindcă țin dau primul exemplu. Aceasta e regula muncii mele: exemplul personal și onoarea. Discut cu omul, vreau să fiu eu însumi convins că pleacă după aceste discuții convins de ce are de făcut, nu fac referate pentru sancțiuni. Știu că ierarhia adevărată e aceea pe care o dă prestigiul. În fiecare zi, la ora zece, organizăm careu cu personalul. Explicăm noutățile în meniu, pledăm pentru cutare ori cutare preparat, pentru cele care sînt mai sănătoase și mai hrănitoare. Cine nu cunoaște un fel de mîncare, gustă din el ca să știe ce recomandă. Aveam cîndva un șef care, atunci cînd cineva gresea, striga: te dau la Izvoare! Ca și cum munca la stațiunea Izvoare era o pedeapsă, ca și cum prin muncă îl pedepsești pe om. Dacă noi, cei din bucătărie, nu avem o concepție, o conduită a lucrului, dacă nu ne considerăm în permanență pe frontul sănătății publice, atunci e mai bine să schimbăm meseria".

Ghiță Han este un om nu prea înalt, vorbește cu o cordialitate reținută, știe să-și asculte interlocutorii și are, în toate, ținuta unui universitar în branșă. E o persoană ocupată, îndeplinește funcții de anume răspundere pe linie politică și socială în alimentația publică bămărceană, îl cunoaște personal multă lume, iar cine nu, îl știe pe renume. A umblat ceva prin Europa, socoate că dotările marilor noastre restaurante și complexe alimentare sînt bune și cei mai adesea renumite, dar că editurile nu scot destule cărți de utilitate generală. Citează, ca pildă de cum nu trebuie făcută o carte, cele două volume de „Bucătărie românească" apărute în urmă cu vreo trei ani la Editura Medicală, o tipăritură la 80 de lei, unde în loc de lucruri utile artei bucătarului și operei de educare a cetățeanului pentru o alimentație rațională, apăreau procesele verbale ale nu știu căror întruniri protocolare și o sumedenie de rețete de care bine ar fi să nu se slujească nimeni. Ghiță Han merge adesea prin magazine și descoperă că industria noastră ușoară vine încă prea încet în întîmpinarea nevoilor bucătăriilor moderne. Dacă s-ar ține seama de sugestia maeștrilor bucătari cu experiență, industria ar putea să elaboreze un program de producție pentru aparate și scule, astfel ca munca în bucătărie să fie mai ușoară și mai spornică și gîndul bucătarului la creație. Fiindcă un om care stăpînește mai multe mii de rețete și darul de a alcătui sute de altele noi, are cel puțin dreptul să se cheme artist.

MIHAI NICA ■

O mie de izvoare de sănătate curg către oameni

La începutul lunii martie a.c. la Covasna s-a organizat, din inițiativa Consiliului popular județean, o dezbatere cu toți factorii de resort — de pe plan local și central — avînd următoarele obiective: ● trecerea în revistă a rezultatelor „la zi" legate de cercetarea zăcămintelor de ape minerale și de bioxid de carbon ale stațiunii; ● prezentarea situației resurselor existente; ● gospodărirea rațională a acestora de către toți beneficiarii; ● analiza ritmului de înfăptuire a programului de cercetare a factorilor terapeutici naturali din subsolul Covasnei, a documentației de omologare a rezervelor și întocmirea proiectului unic de exploatare a zăcămintelor.

Așadar, într-o perioadă în care „Stațiunea celor 1 000 de izvoare de sănătate" cunoaște o dezvoltare fără precedent, cînd se lucrează intens la fundamentarea prevederilor viitorului cincinal, s-a inițiat o acțiune menită să aducă la un numitor comun preocupările legate de valorificarea științifică, rațională și eficientă a apelor minerale și a bioxidului de carbon — materii prime de bază ale laboratoarelor de însănătoșire din Covasna, ale unei activități economice aflate în plină expansiune în localitatea din Arcul Carpaților — turismul balnear.

Am reținut din cadrul dezbaterilor, conduse de tovarășul Constantin Stanca, vicepreședinte al Consiliului popular județean, acele elemente care sînt în măsură să dea o orientare de perspectivă preocupărilor din domeniul supus analizei, apte a fi luate în considerare la soluționarea problemelor de profil și din celelalte stațiuni balneare din țară. Dezbaterile de la Covasna au anticipat, fapt pozitiv, simpozionul național ce se va ține la toamna acestui an privind folosirea apelor minerale în scopuri terapeutice.

Geolog ARTEMIU PRICĂJAN, de la Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei, Inspectoratul geologic de stat (autorul cărții „Apele minerale și termale din România"): La Covasna se află unul din cele mai mari zăcăminte de ape minerale carbogazoase din țară. Datorită compoziției chimice foarte variate a acestora, la care se adaugă emanațiile de bioxid de carbon, apele minerale din stațiune au o deosebită valoare balneologică și industrială. Analiza noastră trebuie să vizeze pe de-o parte **fondul mineral existent,** care trebuie să satisfacă beneficiarii actuali — și să precizăm că în nici o altă stațiune din țară nu avem un număr atît de mare de titulari de investiții — iar pe de altă parte, **fondul mineral de perspectivă.** Măsurile pe care le vom adopta trebuie să conducă la exploatarea integrală a debitelor actuale în tratamentul balnear, precum și la secția de îmbuteliere a CO_2 și a apei minerale. Nu mai trebuie să îngăduim nici o risipă, să nu mai dăm „gaze la coș" — cum obișnuim să spunem noi specialiștii. În acest sens, este necesar să elaborăm **instrucțiuni de exploatare,** instrucțiuni a căror aplicare să elimine pierderile masive de bioxid de carbon, care se înregistrează în prezent la Covasna, risipă care nu este îngăduită nici în condițiile în care cercetările efectuate au evidențiat existența în stațiune a unor cantități importante de CO_2. Problema risipei și a necesității instrucțiunilor de exploatare este deplin valabilă și în cazul apelor minerale. Pentru a acorda acestora importanța cuvenită, în legea care se pregătește pentru **apele minerale** ele sînt denumite **„substanță minerală terapeutică".**

În Covasna au existat un număr mare de sonde — peste 40 dacă punem la socoteală și puțurile de dimensiuni mari. Paralel cu cercetarea trebuie să asigurăm și o protecție corespunzătoare a acestora, elaborînd un **program de protecție a zăcămintelor.** Altfel, se poate ajunge ușor la degradarea surselor, aceasta chiar și printr-o cercetare prea mare, nerațională a lor. De exemplu, la Buziaș, de la o concentrație a bioxidului de carbon de 2 g/litru s-a ajuns, datorită unor forări neraționale, la 1—1,2 g/l CO_2. A fost necesar să luăm măsuri imediate și să cimentăm sondele ce nu aveau perspectiva de a fi folosite ajungînd astfel ca în prezent concentrația de CO_2 în apa minerală să fie chiar superioară celei inițiale, de 3 g/litru. Situația de la Covasna trebuie să ne pună și ea pe gînduri. Înființarea în urmă cu mai bine de 3 ani de zile a postului de hidrogeolog la OJT a permis urmărirea sistematică a evoluției zăcămintelor, cimentarea a aproape unei treimi din sondele necorespunzătoare. Și în continuare, cred că OJT-ul va trebui să fie acela care să asigure coordonarea exploatării rționale a factorilor terapeutici naturali, dat fiind că este beneficiarul cu ponderea cea mai mare. Iată de ce **sondele nefolosite trebuie grabnic cimentate**; să acționăm corespunzător atît în ce privește sondele în exploatare, cît și în cazul sondelor de urmărire, de cercetare. Instrucțiunile de exploatare ce se vor elabora sub îndrumarea ministerului nostru și a Ministerului Sănătății, înainte chiar de a avea rezultatele finale privind resursele subsolului Covasnei, trebuie să cuprindă două capitole distincte: apele minerale și bioxidul de carbon.

Ing. IULIAN BARBU — Institutul de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare (I.S.P.I.F.): Cercetarea sistematică a zăcămîntului hidrominral și de CO_2 de la Covasna nu a început decît în ultimii ani. Aceasta a făcut ca investițiile să devanseze momentul în care avem o imagine clară, sintetică, asupra zăcămintelor, producîndu-se și o serie de încurcături. Bunăoară, la amplasarea primului hotel balnear, „Covasna", geologii nu au fost consultați, ceea ce a dus, poate, la afectarea unor surse importante de CO_2. Iată pentru ce, viitoarele investiții trebuie să aibă la bază rezultatele cercetărilor ce le întreprindem și care urmăresc rezolvarea integrală a zăcămîntului. Pînă se încheie aceste cercetări, problema principală o constituie **asanarea zăcămîntului,** pentru a evita compromiterea lui. Din cele 40 de foraje executate, 8 efectiv au dispărut, în exploatare sînt 6, iar 13 au fost, într-un timp mai mult sau mai puțin utili, cimentate. **Celelalte foraje trebuie să se refacă,** urmînd ca, ulterior, să se asigure captarea lor. Importanța adoptării unor hotărîri corespunzătoare este susținută și de faptul că 2—3 foraje au fost găsite pline cu cărămizi și mocirlă, iar pe 4 foraje s-au amplasat... construcții (!?!). Beneficiarii forajelor nu s-au preocupat de exploatarea rațională a surselor. O evoluție sinuoasă cunoaște și exploatarea surselor de CO_2.

Pentru **a orienta cercetările în funcție de cererea reală existentă,** avînd în vedere desigur și perspectiva, titularii de investiții, **beneficiarii** trebuie să ne **precizeze exact cantitatea și calitatea apelor minerale de care au nevoie,** medicii să ne spună cu precizie care sînt bolile ce urmează a fi tratate. Să se decanteze cu claritate pretențiile astfel ca să putem asigura mersul înainte al investițiilor. Totodată, trebuie să delimităm cele două noțiuni: de **rezervă** și de **sursă** și să evităm situația de-a se mai face forări fără avizul Inspectoratului geologic.

ARTEMIU PRICĂJAN: Ceea ce trebuie să urmărim în mod deosebit în viitor este ca **sondele de cercetare să treacă direct la exploatare,** economisind astfel fonduri, protejînd zăcămîntul de ape minerale.

VIZI IULIU, președintele Consiliului popular orășenesc: În ce privește vechile foraje, sîntem puși în fața unor fapte împlinite. Trebuie să stabilim exact: Ce avem? Cît avem? Ce calități terapeutice au apele minerale de la Covasna? De asemenea, este necesar **să asigurăm o colaborare unitară în exploatarea resurselor, folosirea rațională a acestora.** Nu trebuie să uităm nici un moment că dezvoltarea stațiunii Covasna este de-acum o problemă de interes național, ea urmînd a fi rezolvată deci la nivelul acestor exigențe.

ALA VRÎNCEANU, Ministerul Turismului: Doresc, în primul rînd, să mulțumesc forurilor județene pentru sprijinul acordat în dezvoltarea bazei materiale a turismului la Covasna, aceasta încă din momentul în care nu existau încă soluțiile de sistematizare a stațiunii, însă cererea pentru turismul balnear era foarte mare, ceea ce a făcut ca cercetările să meargă în paralel cu investițiile. Avînd în vedere investițiile noastre prezente și viitoare propunem: ● **Concentrarea forțelor de cercetare,** pentru a avea într-un timp cît mai scurt cunoștințele necesare asupra zăcămintelor; ● **Realizarea imediată a instrucțiunilor provizorii de exploatare,** menite să ne ajute a evita greșelile.

ARTEMIU PRICĂJAN: Ascultînd pe potențialii titulari de investiții constatăm că intențiile — număr de locuri prevăzute a se realiza în următorii ani la Covasna — sînt mari. Iată de ce trebuie să precizăm că nu avem încă evaluate în totalitate rezervele de ape minerale și de CO_2 ale Covasnei. Or, a discuta perspectiva fără a cunoaște exact aceste rezerve, consider că este o greșeală.

Dr. MARIANA FLORIAN — Institutul de medicină fizică, balneoclimatologie și recuperare medicală (I.M.F.B.R.M.): Nu trebuie să uităm, nici un moment, că investițiile balneare au ca principal scop îngrijirea și recuperarea medicală a bolnavilor. **Covasna s-a impus și trebuie să se impună ca una din cele mai importante stațiuni din țara noastră în tratarea bolilor cardiovasculare,** boli care, după cum este cunoscut, se situează pe locul I în lume ca indice de îmbolnăviri și pe locul II ca indice de mortalitate. Cererea pentru tratarea acestor afecțiuni este foarte mare, iar posibilitățile de tratare cu factori naturali de cură, foarte modeste. Iată pentru ce stațiunea trebuie dezvoltată prioritar pe acest profil. Aceasta cu atît mai mult, cu cît, la Covasna se găsesc emanații naturale de CO_2, **mofetele,** care, așa cum rezultă din studiile noastre coronariene **se situează pe primul loc ca efecte,** băile cu ape minerale, deși au și ele un rol bine definit se situează pe un plan secundar. Cu alte cuvinte, în tratarea bolilor cardiovasculare trebuie să ne bazăm pe mofetele naturale, care au o umiditate foarte scăzută, sînt uscate și convin cel mai bine din punct de vedere medical.

DR. BENEDEK GEZA, directorul Spitalului de cardiologie Covasna: Într-adevăr, practica ne demonstrează că accentul trebuie să-l punem pe mofete, problema apelor minerale necesare pentru băi, fiind, în general, rezolvată. Iată pentru ce, trebuie să se încerce asigurarea unui CO_2 natural și pentru noul Complex sanatorial al U.G.S.R. care va fi în curînd dat în folosință. Importanța mofetelor rezidă și din faptul că ele influențează sensibil **aeroionizația** — un alt factor terapeutic deosebit de important al stațiunii. Revenind la apele minerale, se cuvine să reliefăm că cercetările, „forajele" trebuie să aibă în vedere găsirea unor surse de ape minerale pe care să le indicăm în cura internă, asigurînd astfel echilibrul electrolitic la bolnavi. Pentru că, așa cum rezultă din investigațiile specialiștilor, oamenilor vîrstnici nu le lipsesc vitaminele, ci sărurile, substanțele minerale. Or, în prezent la Covasna nu prea putem indica bolnavilor surse de ape minerale pentru cura internă, corespunzătoare din punct de vedere al compoziției chimice. Iată o problemă care, alături de asigurarea CO_2-ului natural, uscat, direct din sursă, trebuie să stea în atenția programului de cercetare.

HERMAN ROSNER

Complexul sanatorial al U.G.S.R., recent dat în folosință

Reținеți o adresă: Boghiș în Sălaj

Nu departe de Șimleu Silvaniei se află o stațiune apărută timid ca atare pe hărțile turistice, dar care are toate datele pentru a-și conjuga numele alături de altele, celebre de-acum. Este vorba de băile termale Boghiș, aflate pe drumul național Șimleu — Cluceа — Cluj-Napoca.

Actul de naștere a fost emis acum circa șapte ani, cînd, din întîmplare, localnicii au descoperit, făcînd felurite foraje, apa termală. La început nu i s-a dat nici o importanță în ciuda faptului că efectele tămăduitoare își reclamau din ce în ce mai pregnant prezența. Și apa curgea, curgea, curgea...

Un om întreprinzător a captat-o într-un robinet punînd astfel, fără voia sa, primul semn al viitoarelor băi. Localnicii veneau, se spălau, se minunau de binefacerile apei și mergeau mai departe. Apoi, a apărut un bazin, un mic bazin, care nu mai putea fi ignorat. Consiliul popular din Nușfalău, în fața acestei situații, a trecut de urgență la construirea primului pavilion al viitoarei stațiuni. Și așa, tiriș-grăpiș, apele termale de la Boghiș au început să fie cunoscute. Au apărut ghereте cu fel de fel de „minunății" de-ale mîncării. În scurtă vreme tot ce se făcuse la Boghiș se dovedi neîncăpător. Se cerea, se simțea nevoia trecerii de la faza interesului local, la cea următoare.

Acest lucru s-a întîmplat în 1977 cînd, preluată fiind de O.J.T. Sălaj, stațiunea a început să se extindă. Astăzi, Boghișul este neîncăpător atît în sezonul cald, cît și în cel rece, în ciuda faptului că s-au făcut serioase investiții.

— Care sînt caracteristicile apei termale de la dumneavoastră? — l-am întrebat pe șeful stațiunii, tovarășul Alexandru Racz.

— Apele noastre, ne declară interlocutorul, au aceleași proprietăți ca și cele de la Băile Felix, fiind însă ceva mai bogate în parafină. De cînd am început să le captăm în mod organizat, am constatat că au o temperatură constantă: 42 grade la izvor, 40,5 grade în vane și bazinul acoperit și 39 grade în cele descoperite. Datorită acestei constante noi nu mai sîntem nevoiți să răcim apele ca la Băile Felix. Deci apele noastre în bazin își mențin aceleași proprietăți ca la izvor. La ora actuală apa o obținem prin două guri de foraj curgînd cu 22 litri pe secundă. Debitul apei poate fi mărit, deoarece forajul principal funcționează gituit.

Stațiunea e acum într-o forfotă continuă. Se spală, se curăță peste tot. Sînt ultimele lucrări care marchează trecerea de la sezonul rece la cel cald, ceea ce înseamnă că în loc de 26 încadrați permanent, stațiunea va avea pentru cîteva luni 58 de oameni. În timpul verii Boghișul dispune de două vane, un bazin dreptunghiular acoperit (20/8 metri), 2 bazine rotunde descoperite, (de 25 și 50 metri diametrul) și încă unul mic (10/5 metri). Accasta înseamnă foarte mult dacă ținem cont de faptul că în bazin nu este permis unui pacient să stea mai mult de jumătate de oră. Timpul ședерii însă este stabilit, bineînțeles, de un medic aflat în permanență în stațiune.

La Boghiș pot veni reumatici, cei cu afecțiuni ale aparatului locomotor sau cu afecțiuni ginecologice. Se poate veni cu diagnosticul de acasă, dar diagnosticele pot fi obținute și de la medicul stațiunii. Alte mijloace de tratament: împachetări cu parafină și dușuri subacvatice.

Notăm un lucru relevant. Au început să vină oameni de peste hotare: Japonia, Turcia, Bulgaria, Franța.

Faima stațiunii s-a răspîndit atît de repede încît mulți bolnavi ce frecventau Băile Felix au venit acum aici, la Boghiș. Au fost cazuri de vindecare fulger; o bătrînă din Baia Mare, venită în cîrje, a plecat după tratament pe picioare. Aparent acest lucru este lipsit de senzațional, dar cazul a însemnat pentru toți cei ce lucrează acolo întărirea convingerii că în viitor Boghișul se va bucura de încrederea pe care o merită și va figura pe lista stațiunilor termale cu faimă pentru că apa, calitatea ei, impune acest lucru.

DAN BÎRLĂDEANU

Mă numesc **Maria Mitescu** și domiciliez în Galați, strada Tineretului II nr. 9. În data de 27.08.1976 am cumpărat, nu fără sacrificii financiare, un frigider marca „Minsk" — seria 122769, bon nr. 35538/10. Timp de circa trei luni de la cumpărare nu l-am folosit, iar după ce l-am pus în funcțiune s-a produs o defecțiune. Am fost, pe rînd, la cooperativa „Avîntul" din Galați, la Direcția comercială, am fost purtată de colo-colo, m-au plimbat de la o instituție la alta, au fost de cîteva ori la mine acasă făcînd diverse reparații, frigiderul a refuzat însă să funcționeze. Văzînd că povestea se lungește la infinit, m-am deplasat cu o sesizare scrisă la București, la UCECOM — alți bani, alte zile pierdute — în urma cărela am primit în aprilie 1978 răspunsul pe care vi-l anexez : „Referindu-ne la sesizarea dv., ...vă facem cunoscut că s-au dat dispoziții conducerii cooperativei „Avîntul" să înlocuiască frigiderului dv. termostatul defect. Față de această situație, considerăm sesizarea soluționată favorabil"... Și, iarăși, nici pînă astăzi, cînd vă scriu — nimic ! Mă întreb dacă frigiderul a fost pus în vînzare cu defecțiuni de fabricație, organele în drept nu trebuiau să facă reclamații în acest sens la furnizor ? Dacă nu, înseamnă că cei care au venit la mine, la fața locului, făcînd diverse reparații degeaba, ori sînt lipsiți de competență profesională, ori așteaptă cine știe ce atenții. Cert este că se apropie luna august, frigiderul va ieși din perioada de garanție, iar eu mă... răcesc numai cu promisiuni.

Mă numesc **Cornel Rigard**, sînt tehnician proiectant la întreprinderea 1 MAI din Ploiești. Trăind efervescența marilor realizări, proiectate în cadrul planurilor cincinale, planul de electrificare a țării, studierea amănunțită a terenului agricol, forestier sau productiv, orice proiect se face ținîndu-se seama de planul topografic al terenului, folosind în acest scop tabele trigonometrice. Pentru aceasta ne sînt necesare tabele trigonometrice de valori naturale din 10" în 10", pentru eliminarea interpolărilor. Această carte a fost editată în 1923, iar cea mai recentă ediție datează din 1950, fiind editată de Ministerul Energiei Electrice ; care carte, la ora actuală, nu se mai găsește decît în cîteva exemplare. Specific că în stadiul actual de dezvoltare, nu toți proiectanții își pot procura minicalculatoare, care, evident, ușurează munca de calcul. De aceea propun prin intermediul acestor rînduri Editurii Tehnice să reediteze tabele trigonometrice ; o primă ediție de 200 000 exemplare, tipărită pe hîrtie de calitate, pentru ca volumul să poată fi cît mai mult păstrat, cred, se impune. În asentimentul meu se află și colegii mei, precum și — sînt convins — zeci de mii de ingineri proiectanți, elevi și profesori.

În cadrul ediției a II-a a Festivalului național „Cîntarea României", în cadrul Institutului de proiectare căi ferate din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor s-a deschis o expoziție de pictură și sculptură a colegului nostru, **Victor Dinculescu**, proiectant principal, membru al Uniunii artiștilor plastici amatori din București. Spre exemplificare, vă trimitem fotografia sculpturii intitulate „Burebista", pe care

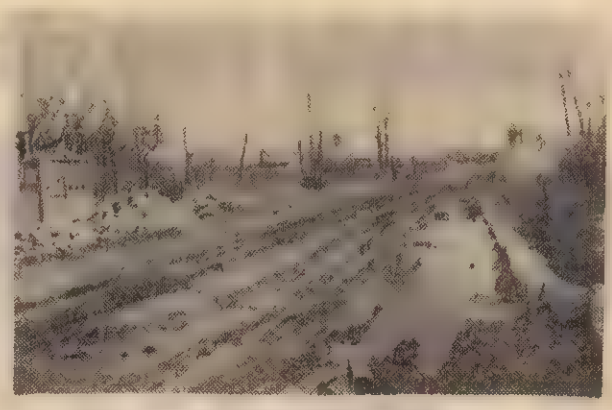

Vă trimit o fotografie în care se poate vedea cu ușurință cum arată strada Acordului cu o parte — strada Proletarului și capăt — strada 16 Februarie, spre Autobaza transport călători de la autogara „GRIVIȚA", șoseaua Chitila, sectorul 8, București. Nu credem că această imagine poate provoca mîndria celor în drept din conducerea sectorului 8 ! **(Ion Finică**, București).

---

vă rugăm să o publicați alături de felicitările noastre calde pentru minunatul mod în care colegul nostru își petrece timpul liber, pentru calitatea lucrărilor expuse și pentru tinerețea pe care o dovedește acum, în preajma ieșirii sale la pensie. **(Mariana Roman**, proiectant IPCF)

Primim din partea Comitetului județean Brașov al P.C.R. :

„Privind scrisoarea adresată revistei FLACĂRA din partea unui grup de părinți ai unor elevi de la Liceul industrial nr. 2 din Brașov, vă comunicăm următoarele : 29 de profesori de la Liceul industrial nr. 2 au primit sume de bani conform statutului de plată al C.A.P. Purcăreni, în valoare de 28 856 lei... 14 profesori au primit cantități de cartofi și bani nejustificați prin acte contabile... S-au luat următoarele măsuri : s-a dispus restituirea integrală de către cele 29 cadre didactice a sumelor de bani primite și virarea acestora în contul școlii spre a fi redistribuite elevilor, în valoare totală de 28 856 lei. Comitetul municipal de partid Brașov va lua măsuri statutare împotriva directorului, directorului adjunct și a altor cadre ale liceului care s-au făcut vinovate".

Mă numesc **Dina Toia** și locuiesc în orașul Cavnic, strada 1 Mai nr. 7, județul Maramureș. Mă adresez redacției FLACĂRA cu rugămintea de a publica aceste rînduri, în scopul rezolvării unei probleme : în luna iulie 1977 am făcut o comandă de 2 tablouri — pictură în ulei — la „PLASTY ARTA" din București, sectorul II, strada Ripiceni nr. 41, plătind și un avans de 500 lei, comandă ce trebuia onorată în cursul lunii noiembrie 1977. În schimbul celor două tablouri însă am primit cartea poștală pe care v-o anexez, prin care mi se comunica terminarea lucrării și faptul că picturile mi se vor livra în perioada 8—20 decembrie, urmînd a plăti diferența. Iată că nici pînă la sfîrșitul lui martie aceste tablouri nu au sosit. Am cerut printr-o scrisoare să mi se restituie dacă nu lucrările, cel puțin suma de 500 lei, dar nu am primit nici un răspuns.

Am avut ulcer gastric, sufeream de dureri îngrozitoare de mai mulți ani — astăzi am vîrsta de 70 de ani — și doresc să mulțumesc pe această cale, prin intermediul revistei FLACĂRA, doctorului Ioan Pușcaș din Șimleu Silvaniei, în spitalul unde lucrează fiind internat cu rană deschisă și tratat de dînsul personal, atît eu cît și mai mulți bolnavi, eu fiind însă unul dintre cei mai vîrstnici și mai grav bolnavi. Am descoperit aici un colectiv minunat, sub conducerea doctorului Ioan Pușcaș, vreau să le mulțumesc tuturor acestor oameni care m-au scăpat de operație, la vîrsta mea, și mai ales doctorului Pușcaș, celui căruia îi datorez faptul că nu mai am nici o durere și care m-a asigurat, conform indoscopiei făcute, că rana mi s-a închis. **(Vasile Ianovici**, satul Pârhăuța, comuna Godirești, județul Suceava — 5839)

Din partea direcției județene P.T.T.R. Galați :

„În legătură cu scrisoarea tovarășului Vasile Giușcă din Galați, strada Republicii nr. 144, blocul C, apartamentul 1, adresată revistei și trimisă nouă spre rezolvare, vă comunicăm : V.G. figurează înregistrat în evidențele DJPTc Galați cu cerere de instalare de post telefonic din octombrie 1974. Analizîndu-se condițiile tehnice la adresă și avînd în vedere vechimea cererii, s-au creat posibilitățile pentru instalarea postului telefonic solicitat. La data de 28 aprilie a.c. Vasile G. a achitat taxele, atribuindu-i-se numărul de apel 1 77 63, urmînd ca în cursul lunii mai să se execute lucrarea".

Am în orașul Sinaia o mătușă, pe nume **Radu Parascheva**, domiciliată în bd. Carpați 59. Această femeie a lucrat în calitate de îngrijitoare în cadrul Spitalului orășenesc Sinaia pînă la data de 15.05.1974 cînd a fost pensionată de boală cu decizia 29047/16. 05. 1974, eliberată de Oficiul de asigurări sociale și pensii Cîmpina. Internată în cîteva rînduri în Spitalul județean Ploiești și cel din Cîmpina, a fost pensionată cu gradul II. Dînsa și-a primit pensia pînă în luna mai a anului 1977, iar de atunci și pînă în prezent nu a mai primit nimic. A făcut unele demersuri organelor locale dar fără nici un rezultat. Mai mult, deși din luna mai 1977 nu mai grimește pensia, în 6 august 1977 Consiliul popular al județului Prahova, Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, îi trimite acasă o adresă cu nr. 29047, prin care îi face cunoscut că începînd din luna august 1977 pensia de asigurări sociale se majorează de la 618 la 705 lei...?! Dînsa e o femeie simplă, neajutorată, singurul ei copil aflîndu-se acum în armată, satisfăcîndu-și stagiul militar. Avînd în vedere că prin publicarea acestor rînduri s-ar putea ca cineva să o ajute, mai menționez că dînsa este născută la 23 octombrie 1926 în comuna Ocina, raionul Cîmpina. **(Elena Ioan**, București, strada Sirenelor 15/2, sector 6, București)

Pentru înlăturarea unor aspecte și lucruri cît se poate de urîte de pe strada Avram Iancu (Moșnei) din Mediaș, județul Sibiu, am trimis organelor în drept și competente memoriile alăturate pentru a ne înțelege și a proceda la rezolvarea celor arătate. Cu regret, nu ni s-a dat nici un răspuns — deși ziarul local a sesizat același lucru în numărul din 16 martie a.c. Este vorba de birtul ce funcționează, din păcate, sub firma „GLORIA", din cadrul complexului de pe strada Avram Iancu din Mediaș. Înființată cu circa 7 ani în urmă, spre nemulțumirea cetățenilor din zonă și situat la numai 150 metri de Școala generală nr. 2, această circiumă oferă zilnic, și mai ales seara, un spectacol degradant : oameni aduși în ultimul hal de ebrietate cărora li se servesc băuturi în continuare, care își fac necesitățile în plină stradă, care se leagă de femei, care produc bătăi și scandaluri de pomină — și asta în fața turiștilor ; sub scările ce urcă la raioanele de încălțăminte, farmacie și confecții, este un adevărat depozit de gunoaie și sticle ; între 20 și 26 iunie 1977, de pildă, organele de miliție au fost nevoite să ridice cu mașina o mulțime de persoane căzute în plină stradă din pricina bătăilor și alcoolului consumat ; după ce se lasă seara, om în toată firea nu îndrăznești să te duci pînă la autoservire, să-ți faci cumpărături — darămite femeile sau copiii ! După orele 24 diverși derbedei vin și-ți bat cu pumnii în poartă și geamuri, cerînd băuturi, confundîndu-ți locuința cu circiuma etc., etc. Credem cu toată convingerea că se impune de cea mai mare urgență transformarea spațiului afectat acestui birt ordinar, într-o unitate cu alt profil : frizerie, coafor, cofetărie, debit de ziare și reviste etc. **(Scrisoarea este semnată de un număr de peste 60 de cetățeni)**

Din partea I.T.A. Bacău ;

„La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către un grup de călători din satul Ilieși, comuna Racova, prin care aceștia semnalează anumite abateri ale conducătorului auto **Ioan Prăjescu**, de la autocoloana Buhuși, vă comunicăm : se confirmă faptul că acesta încasa bani pentru bilete de călătorie fără a da biletele respective ; pentru această abatere a fost sancționat cu retragerea unei trepte de retribuție pe timp de o lună... De asemenea rezultă că șoferul avea obiceiul de a parca autobuzul la domiciliul său, lăsînd pasagerii să meargă pe jos pînă la stația de autobuz ; pentru această abatere a fost sancționat contravențional conf. H.C.M. nr. 2507/69 cu amendă 50 lei și despăgubiri civile 205 lei... Pentru toate aceste abateri, cît și pentru atitudine necuviincioasă față de publicul călător, conducerea I.T.A. a dispus să fie trecut conducător auto la transport marfă și diminuarea retribuției cu 10% pe timp de 3 luni..."

Mă numesc **Gavril Alexa**, domiciliez în Zalău, județul Sălaj, bd. Mihai Viteazul nr. 65, bloc D 1, ap. 11, sînt pensionar, și țin să vă spun că nu am reușit să intru în posesia numerelor 13, 14, 15 pe care le-am plătit cu chitanța nr. 693 041 emisă de Oficiul 2 Zalău la data de 13.II.1976 pe care nu le-am primit pînă în prezent. Vă mai comunic că nu sînt la primul caz cînd nu primesc revista, în 16 decembrie 1977 mi-am făcut abonament pe trimestrul I 1978 și am tot așteptat să primesc revista, dar poștașul m-a tot aminat. Am sesizat Direcția județeană de poștă, care a cercetat cazul și m-a asigurat că voi primi numerele din urmă, pe urmă mi s-a spus să le plătesc, că mi se vor aduce de la vînzarea liberă, dar nici măcar așa nu s-a făcut nimic. Vă rog să luați în considerare că în aceeași situație se află mai mulți cetățeni.

N.R. — Regretăm cele ce se petrec în distribuirea publicațiilor în orașul dumneavoastră, vă publicăm rîndurile trimise în speranța că cei în drept vor lua măsurile ce se cuvin.

În orașul Șimleu Silvaniei mișcarea voleibalistică din țară este urmărită cu interes deosebit de un număr foarte mare de iubitori ai voleiului, lucru cu care puține orașe de aceeași mărime se pot mîndri. Interesul este datorat și faptului că în acest oraș există o echipă de volei, „Silvania", înființată cu mulți ani în urmă, care activează în divizia națională B. Urmărim cu viu interes orice întrecere de volei și ceea ce se scrie pe marginea partidelor disputate sau, în general, despre viața voleibalistică a țării. Deși nu ne pretindem „specialiști în materie", și cunoscători a tot ceea ce face și nu face Federația Română de Volei, am rămas neplăcut surprinși de virulența unor opinii exprimate tot în această revistă pe margi-

nea activității mai sus pomenitei federații și îndeosebi a tovarășei Rodica Șiclovan. Nu împărtășim opiniile po trivit cărora toate insuccesele din domeniul voleiului românesc s-ar datora tovarășei Rodica Șiclovan. Se uită că activitatea din acest domeniu al sportului este și ea condusă de un colectiv pe seama căruia trebuie puse împlinirile și neîmplinirile din ultimii ani. De asemenea, cînd s-au obținut succese chiar pe plan internațional la conducerea federației se află tot tovarășa Rodica Șiclovan, ale cărei merite au fost elogiate în aceeași măsură.

Nu credem că de atunci și pînă azi dînsa și-ar fi pierdut competența, mai degrabă credem că a acumulat o mai bogată experiență în activitatea pe care o desfășoară. Că în munca federației, deci implicit și a dînsei, există aspecte critica bile este evident, dar de aici și pînă a-i imputa orice competență credem nu numai că este prea mult, dar este și greșit. Căile novatoare, un suflu nou chiar în munca federației credem că nu lipsesc cu desăvîrșire, cum s-ar părea din unele articole. Ne-o dovedește și prezența în actualul lot național masculin de volei a unui număr mare de tineri capabili să revitalizeze voleiul românesc. Am văzut-o jucînd și pe fiica tovarășei Șiclovan în echipa națională. Părerea noastră, nu numai a noastră, este că fără a fi cea mai bună ișt motivează prezența în lot prin calități voleibalistice și nu de altă natură. Chiar de nu ar fi așa, sîntem de părere că selecționarea n-a făcut-o tovarășa Șiclovan, ci un colectiv de specialiști. Nu ne îndoim că dacă ar juca fiica tovarășei Șiclovan chiar atît de rău, nici dînsa n-ar fi acceptat selecționarea, ci dimpotrivă. Convingerea noastră este că orice opinie, propunere sau sugestie trebuie să fie și obiectivă, lipsită de maliție. Imputăm opinilor apărute în unele articole pe marginea voleiului românesc tocmai faptul că pun toate neajunsurile pe seama unui om care și-a dovedit ani de-a rîndul competența, spiritul de inițiativă, hărnicia, precum și dorința de mai bine în voleiul românesc. Că există neajunsuri în volei o știm cu toții, cei care-i iubim. Oare numai tovarășa Șiclovan este vinovată pentru ele ? Și noi dorim ca voleiul românesc să înregistreze succese, dar considerăm că nu-l putem ajuta decît prin propuneri realiste, constructive, novatoare și concrete. **(Un grup de iubitori ai voleiului din Șimleu)**

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Poșta redacției

■ **Năstase Cojocaru** — București. Cererea dumneavoastră privind schimbarea domiciliului în București a fost avizată favorabil. Urmează acum confirmările forurilor competente ; răspunsul îl veți primi la întreprinderea unde lucrați.

■ **Ștefan Bonea** — Satu Mare. S-a dispus conducerii spitalului județean să se efectueze de către cadrele de specialitate ale spitalului un consult medical soției dumneavoastră pentru stabilirea tratamentului necesar.

■ **Rusalin Toltiș** — Bouțar (Caraș-Severin). Sînteți în evidența Ministerului Muncii pentru obținerea, contracost, a unui autoturism „Trabant Hycomat" din cota ce se va primi în acest an.

■ **Alexandru Curici** — Timișoara. Sînteți pe lista de priorități pe anul 1978 la poziția I pentru a primi un apartament cu 2 camere.

Petre Măceșeanu — comuna Urzicuța (Dolj) ; **Vasile Gerea** — Medgidia ; **Aurelian Voiculeț** — Focșani ; **Stroe Ion** — București. Vă așteptăm la redacție, rugîndu-vă să aduceți cu dumneavoastră și un memoriu scris în acest sens.

■ **Costin Ștefan** — Baia Mare ; **Radu Fibi** — Ogrezeni (Ilfov) ; **Florea Burlan** — București. Adresați-vă organelor de justiție.

■ **Ștefan Trușcă** — Giurgiu. Scrisoarea dumneavoastră se află la Comisia centrală de pensii din cadrul Ministerului Muncii de unde veți primi un răspuns.

MARGA NEDELEA ■

Fabrica și pădurea ca amfiteatru

— Bine, facem integrare și-i luăm pe studenți în fabrică, la proiectare, dar în ce calitate, de copiști sau de gînditori ?

Cam în acești termeni se exprimau față de decanul Facultății de tehnologia construcțiilor de mașini a Universității din Brașov „factorii de decizie" de la Întreprinderea de autocamioane. Dilema nu avea nimic simbolic, ea se referea, prozaic, la funcțiile existente în secția de proiectări mașini-agregate a uzinei și pe care, într-un anumit sens, studenții trebuiau să le dubleze. Acolo lucrau desenatori, copiști, tehnicieni proiectanți, ingineri proiectanți, ingineri proiectanți principali și, în fine, o mină de ingineri principali de concepție. Aceștia din urmă erau denumiți, mai în glumă, mai în serios, **gînditorii**, nu pentru că ar fi deținut un monopol — în proiectare toți trebuie să gîndească, și încă la un înalt nivel tehnic — ci fiindcă de la ei se așteptau, în primul rînd, marile idei înnoitoare. Iar cînd, cu trei, patru ani în urmă, întreaga Catedră de mașini-unelte a Facultății de tehnologia construcțiilor de mașini s-a mutat, cu arme și bagaje, la Întreprinderea de autocamioane, integrîndu-se în secția de proiectări — la vremea aceea, prima asemenea experiență de acest gen din țară — s-a ridicat legitima întrebare cu care am început articolul și care ne-a fost reprodusă de către decanul facultății, conferențiarul doctor inginer Gheorghe Secară. De atunci lucrurile au evoluat, s-a acumulat o nouă și bogată experiență, universitarii brașoveni au, din nou, multe de spus și de împărtășit.

— Integrarea desfășurată cu deplin succes pe platforma Întreprinderii de autocamioane — ne informează prorectorul, profesorul emerit doctor inginer Victor Hoffmann — va fi dezvoltată și amplificată la o altă întreprindere, la „Tractorul", într-o formă poate unică în țară. Se află în construcție acolo un pavilion comun pentru Catedra de utilaj tehnologic a Facultății de tehnologia construcțiilor de mașini, pentru filiala Institutului de cercetări și proiectări sectoare calde a Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini și pentru serviciul de proiectări de utilaj tehnologic de la „Tractorul". Așadar, vor funcționa laboratoare comune pentru uzină, facultate și institut, ateliere de proiectări comune, precum și întreaga noastră bază didactică pentru anii IV și V, la profilul respectiv.

— În această adevărată clinică tehnică a sectoarelor calde — precizează rectorul, profesorul doctor inginer Dudiță Florea — studenții vor dispune de cele mai moderne condiții de instruire și de practică în specializările Utilaj și tehnologia sudării, Utilaj tehnologic și Turnătorie. Să nu uităm că „Tractorul" însuși a reprezentat o adevărată școală pentru industria românească. Și acum noi, școala, universitatea, ne mutăm la „Tractorul" !

Viitorii ingineri învață zi de zi, pe platforma Întreprinderii de autocamioane, cît de complicat poate fi cel mai mic reper. Pînă și un simplu șurub ei îl privesc azi cu alți ochi : oare nu ar trebui protejat contra oxidării ?

● Copiști și gînditori :

e nevoie și de unii, și de alții

— Dar ce e nou la Întreprinderea de autocamioane — l-am întrebat pe conferențiarul doctor inginer Gheorghe Secară — cum s-a rezolvat dilema „copiști sau gînditori" ?

— Desigur, nimeni nu pretinde că toți studenții care lucrează acolo integrat : un proiectant, un student, un proiectant, un student ș.a.m.d., s-ar afla, ca să mă exprim astfel, pe post de gînditor. Unii da, alții nu. Dar nu aceasta este problema, studentul copist de azi va deveni gînditorul de mîine. Important este însă faptul că am realizat noi pași în integrare. Dealtfel, să recunoaștem că noi înșine, cadrele didactice, a trebuit să depunem eforturi suplimentare, să ne legăm și mai strîns de practică, adaptîndu-ne la tot soiul de normative și familiarizîndu-ne cu baza de scule, dispozitive și verificatoare a întreprinderii, cu arhiva ei de proiecte. Aceasta ne-a implantat ferm în realitățile producției și a dat un nou impuls muncii didactice și integrării. Un aspect recent : în ultima vreme, proiectele de diplomă ale studenților sînt conduse de specialiști din secția de proiectări mașini-agregate a întreprinderii, cadre universitare asociate.

A apărut astfel o problemă nouă, interesantă, pe care însăși practica a sugerat-o.

— Un sistem de integrare ca acela practicat de noi la Întreprinderea „autocamioane — subliniază interlocutorul nostru — ar putea reduce din durata perioadei de stagiatură ! În adevăr, studenții din anii IV și V lucrează efectiv în proiectare timp de doi ani alături de specialiștii fabricii, specificul acestei activități obligîndu-i să pătrundă în intimitatea mai tuturor compartimentelor uzinei. Atunci, de ce ar mai fi nevoie pentru ei, după absolvire, de încă trei ani de stagiatură ? Poate numai un an ar fi suficient. Credem că ar trebui studiată și această idee, măcar ca bază de discuție.

Începînd cu acest an, în urma restructurării planurilor de învățămînt — 18 ore de curs și laborator, 18 ore de proiectare pe săptămînă — s-a accentuat caracterul de continuitate în activitatea de integrare a Catedrei de mașini-unelte. S-au format echipe de proiectare din cîte doi studenți. Practic, studentul Ionescu, să zicem, lucrează ca proiectant luni, marți și miercuri, iar joi, vineri și simbătă locul lui este preluat de studentul Popescu. Se asigură astfel o mai bună continuitate și ritmicitate, cei doi studenți, echipa, reprezentînd pentru întreprindere echivalentul unui proiectant cu normă întreagă, pe care știe că poate conta.

Un alt element de noutate : în prezent, proiectele de sfîrșit de an ale studenților sînt discutate și acceptate de către consiliul tehnic al secției de proiectări a întreprinderii.

Urmările acestui nou stil de lucru sînt binefăcătoare pentru gîndirea tehnică a viitorului inginer ; uneori, ele se materializează pe căi subtile, în amănunte de finețe.

— Pînă acum trei sau patru ani — observă inginerul Secară — un șurub, bunăoară, reprezenta pentru student o banalitate, căreia, în ansamblul proiectului, nu-i acorda atenție. Acum însă el se gîndește **cum** să fie executat șurubul, dacă să fie acoperit galvanic ca protecție contra oxidării etc. De asemenea, se preocupă ca agregatul proiectat de el să poată fi montat și demontat ușor, are în vedere interschimbabilitatea elementelor componente, complexitatea lanțurilor cinematice etc. Studentul știe azi că fabrica vrea soluții simple, stabile și de aceea el se întreabă nu dacă proiectul său a ieșit „frumos", academic, ci dacă va fi acceptat de consiliul tehnic.

În prezent, se află în faza de proiectare integrarea și a Catedrei de tehnologia construcțiilor de mașini cu serviciile tehnologice ale Întreprinderii de autocamioane. Într-un pavilion nou, unitar, pe profil de tehnologia construcțiilor de mașini, vor lucra alături ingineri proiectanți de echipamente tehnologice, studenți și cadre didactice. Evident, și întreprinderea va avea de cîștigat, prin folosirea în scopuri productive a potențialului științific al catedrei și a forței de muncă a studenților. Totodată, se va realiza o nouă bază de cercetare comună catedrei și întreprinderii, din care ambele vor trage foloase.

● Studenții studiază, plantează,

gospodăresc și apără pădurea

Dacă, în multe privințe, pentru studenții cu specialități tehnice amfiteatrul academic cedează locul uzinei, pentru viitorii silvicultori amfiteatrul a fost și rămîne pădurea.

— Meseria noastră — observă, nu fără o undă de emoție, decanul Facultății de silvicultură, conferențiarul inginer Marin Marcu, doctor în științe — poartă o pecete proprie, noi practicăm o inginerie tehnico-biologică. La noi se studiază matematică, fizică, chimie, rezistența materialelor, construcții, utilaje, amenajări de drumuri etc., dar se lucrează cu materia vie, nu cu fier și beton. Alte meserii încep cu metalul și sfîrșesc cu utilizarea calculatorului electronic ; noi sfîrșim tot acolo, dar începem cu studiul celulei vegetale. Iată de ce amfiteatrul nostru este pădurea ! Așa a fost în trecut, așa este și azi. Ceea ce nu înseamnă că în ultimii doi, trei ani nu au intervenit schimbări majore în integrarea învățămînt cercetare-producție și la facultatea noastră. Însuși faptul că sîntem singurii din țară cu acest profil ne-a obligat să inovăm.

— În ce direcții ?

— Studenții și cadre didactice au preluat 4 200 ha de păduri la poalele Postăvarului, pe care le gospodărește. Condițiile de studiu sînt ideale, găsim aci aproape toate etajele de vegetație din România, un adevărat mozaic de păduri, de la insule de vegetație stepică și copaci de Bărăgan la păduri de deal — stejari, goruni, fagi — la cele de munte, la rășinoase, urcînd pînă în golul subalpin. De la 500 m la 2 300 m altitudine, un imens laborator natural, amfiteatrul studenților de la Facultatea de silvicultură ! În afara varietății naturale a vegetației, ei se confruntă aci, poate mai mult decît în oricare alt loc din țară, cu polifuncționalitatea pădurii. Se pun, în jurul Brașovului, probleme deosebite pe planul economiei silvice, dar și al protecției mediului înconjurător prin plantări forestiere — din păcate, frumosul nostru oraș nu e lipsit de poluanți industriali, pe care-i revarsă cu nedorită dărnicie fabrica de ciment „Temelia" și Întreprinderea de cărămizi refractare și azbociment „Răsăritul". Iar faptul că Brașovul rămîne capitala turismului montan din țara noastră, implică și el răspunderi speciale.

În cadrul integrării, Facultatea de silvicultură desfășoară o multilaterală activitate, studenții, sub îndrumarea cadrelor didactice, fiind chemați să-și releve însușirile științifice și practice de gospodari ai uriașei avuții naționale care este pădurea.

La Noua ei dispun de un parchet de exploatare tip poligon de instruire practică, în regim de producție, cu toate utilajele necesare : funiculare de ultimul tip, tractoare, ferăstraie etc.

Platforma de preindustrializare a lemnului exploatată de Facultatea de silvicultură se află la Dirste ; aci ajunge materialul lemnos de sus din munte, unde tot studenții au plantat și îngrijit pădurea **lor**.

În fine, studenții gospodăresc un vast fond de vînătoare, de 26 000 ha, în bazinele Doftana Ardeleană, Valea Gîrcinului și Sinpetru-Lempeș. Aci prinde viață un vast plan de amenajări cinegetice : poteci de acces, poteci de vînat, hrănitori, păstrăvării și o fazanerie, toate prezentînd și interes pur științific, în afară de cel economic. Fazanerie, de pildă, constituie un experiment. Păsările cresc în tarcuri, ouăle sînt depuse la incubator, iar puii — lansați în zonă, dar aspectul științific este următorul : merge sau nu fazanul în Țara Bîrsei ? Este vorba, cu alte cuvinte, de o încercare de colonizare. Judecînd după rezultatele obținute pînă acum, răspunsul pare a fi pozitiv : merge ! Astfel s-a realizat, de către studenți și cadre didactice, primul microcombinat pentru cultura fazanului în Țara Bîrsei.

„Amfiteatrul" studenților silvicultori cuprinde și un întins perimetru pentru amenajarea complexă a bazinelor hidrografice torențiale, un proiect de mare complexitate fiind executat în colectiv de către cadre didactice, studenți și ingineri proiectanți silvici pe Valea Tigăilor, în amonte de lacul de acumulare Săcele. S-au construit aci practic toate tipurile de baraje pentru corectarea torenților, lucrările vizînd, în final, ridicarea gradului de puritate a apei necesare orașului de la poalele Tîmpei. În aceste studii complexe au participat circa 15 cadre didactice și 30 de studenți, iar execuția barajelor, începută anul trecut, se află în plină desfășurare.

— În prezent — explică inginerul Marin Marcu — în cadrul activității de integrare ne extindem în întreg bazinul hidrografic al Tîrlungului, între masivele Ciucaș și Piatra Mare. Este o sarcină de răspundere, încredințată facultății de consiliul popular județean și de Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții. Se au în vedere amenajarea complexă, protecția solului, combaterea eroziunii, aprovizionarea cu apă curată a Brașovului, prevenirea colmatării lacului. Ridicările topografice le-au executat studenții din anii I și II, în timp ce proiectarea a revenit anilor mari, firește, sub îndrumarea cadrelor didactice.

● Salvați Tîmpa !

În planul de integrare al facultății mai figurează un obiectiv care stă mult la inimă brașovenilor, fie ei silvicultori sau simpli cetățeni.

— Este un fapt dureros, căruia însă trebuie să-i spunem pe nume — continuă interlocutorul nostru. Tîmpa se află în situația de a fi în mod iremediabil devastată ! Unii turiști se comportă, iertați-mi expresia, ca niște vandali. După construirea telecabinei și a restaurantului din vîrf, circulația s-a intensificat considerabil, ceea ce nu e rău, în măsura însă în care s-ar desfășura controlat, civilizat. Or, ce vedem ? Vegetația tînără piere, solul se erodează, grohotișul este dus la vale. Tîmpa întreagă începe să capete un aer dezolant. Unii turiști preferă scurtăturile, calcă în picioare vegetația, nu manifestă suficient simț civic. În fața acestei situații, nici facultatea noastră, nici alte foruri nu au stat cu mîinile încrucișate. În cadrul integrării s-au elaborat un proiect complex de amenajare anticrozională și peisagistică a Tîmpei, precum și alte proiecte similare privind zonele Warte și Cetățuia. Ele sînt în curs de aplicare, cu participarea studenților și cadrelor didactice.

Această imagine a unei întregi facultăți angajate într-o vastă acțiune pentru ridicarea orașului și a împrejurimilor sale, domesticind torenții, îmbunătățind aprovizionarea cu apă — problemă majoră pe plan mondial a urbanismului contemporan — în fine, strădania spre încadrarea armonioasă a orașului în mediul natural — din nou, una din marile probleme ale vieții moderne — ilustrează noile dimensiuni ale integrării învățămînt-cercetare-producție în universitatea brașoveană. Fiindcă, în fond, această integrare implică, în primul rînd, o reală și puternică ancorare a tuturor, de la copiști la gînditori, în treburile cetății.

LIONEL NIȚESCU
Fotografii de ION PREDOȘANU

„Colina Universității", străjuită de culmi împădurite, reprezintă pentru studenții Facultății de silvicultură și de industrializarea lemnului din Brașov cadrul cel mai propice pentru studiu, muncă practică și meditație în fascinantul domeniu al ingineriei tehnico-biologice

„Inginerul glaucomului"
sau pledoarie pentru o viitoare disciplină:

MEDICINA MATEMATICĂ

— Așadar, ajungînd la Iași, într-o clinică de oftalmologie, sau, mă rog, pentru a fi foarte precis, la un Spital clinic de adulți, cu o secție oftalmologică de 90 de paturi, întîlnesc același nume, celebru la București și în multe alte locuri din lume: Petre Vancea...

— Recunosc, nu a existat prea multă imaginație onomastică în familie și port, dealtfel ca și fiul meu, numele tatălui, despre care ați afirmat, și nu vă pot contrazice, că este foarte familiar cercurilor medicale naționale și internaționale, specializate în bolile de ochi.

— Cum s-a produs desprinderea dv. din nimbul de autoritate paternă?

— Mă deranja mentalitatea, aproape generală și atunci ca și azi, potrivit căreia profesorul trebuie să știe totul cel mai bine și așa mai departe, în conformitate cu statul de funcțiuni. Onoare excepțiilor care gîndesc altfel! Situația generală s-a aplicat și în cazul particular, ceea ce mi-a dat o stare de insatisfacție, deoarece, permanent, trebuia să fiu al doilea, cel puțin, adică în urma maestrului meu. La o întîlnire a discipolilor cu profesorul, cînd acesta ne întreba ce anume ne preocupă, ce planuri avem, i-am răspuns că studiez factorul KV din ecuația lui Friedelvald, ceea ce a stîrnit mirarea multă a tatălui meu, marcînd, simultan, momentul desprinderii de suverba și greaua sa autoritate. Am gîndit și m-am convins că viitorul medicinei, ca și al oricărei alte științe, se interferează cu matematicile. Cei care încă nu pot ori nu vor să recunoască acest adevăr vor rămîne în urmă, vor îmbătrîni de tineri. Chiar faptul că, pe vremea studenției mele, viitorii doctori în medicină se recrutau dintre latiniști iar astăzi dintre „realiști" confirmă spusele mele. O cercetare științifică angajată pe căile matematicii înseamnă un randament maxim, cu un efort minim. În prezent, drumul medicinei spre sanctuarul cifrelor este încă nedefrișat, cu toate că algebra, calculul integral, geometria diferențială, deprinse în licee, pot constitui un bun prag de lansare pentru orice doctor. Mă doare cînd aud spunîndu-se despre discipolii lui Hipocrat că dintre toate operațiile aritmetice ei cunosc doar... adunarea.

— Medicina și matematica, într-adevăr o foarte tentantă asociere, dar sper nu numai atît, și bănuiesc că expresia „hobby" v-ar scandaliza. Mai bănuiesc că între optică, considerată ca domeniu al fizicii, și matematică orice relație este posibilă. Mai departe nu îndrăznesc să avansez. Mă veți ajuta dv. ?

— Voi porni tocmai de la ceea ce afirmați că puteți înțelege. De la probleme medicale de optică, adică de la strabism, unul din domeniile în care maestrul și profesorul meu, dr. Petre Vancea, și-a cîștigat o reputație solidă. Abaterea strabică, adică privirea crucișă, cum i se spune în vocabularul obișnuit, se poate stabili în grade. „Corectura" este, în mod logic, tot o problemă de matematică, uzînd de același element de măsură : gradul. În 1967, tratînd această boală, mi-am asigurat accesul la un calculator și am corectat strabismul unui pacient din luna aprilie și pînă la 1 mai, operînd pe baza indicațiilor obținute prin matematică. Dar nu numai atît. Și presiunile fac parte tot din elementele fizico-matematice, ele pot fi cuantificate, ca să nu mai pomenesc despre dioptrii, despre lentile, mulțumindu-mă să afirm că, în optică, 80% din datele necesare diagnosticelor și tratamentelor pot fi cuantificate matematic. Avem, prin urmare, posibilitatea de a le pune în ecuație și de a le rezolva. Spunînd optică geometrică, nu mai surprinzi azi pe

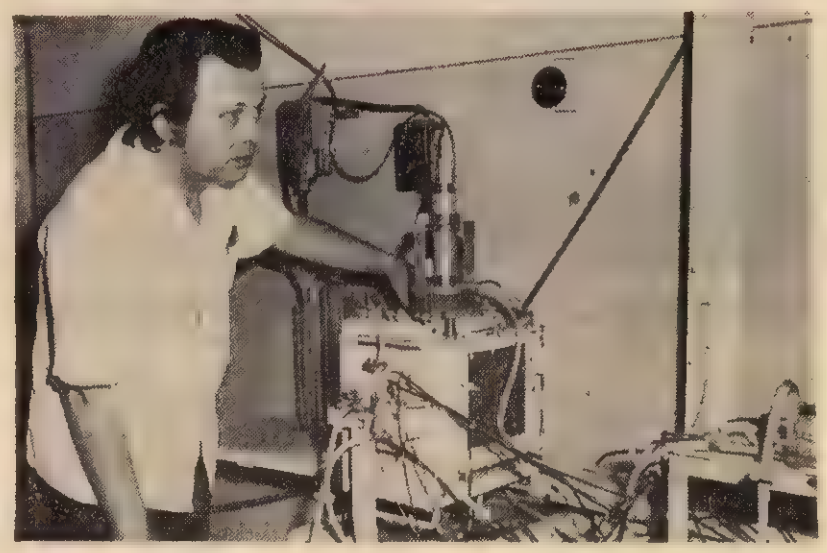

nimeni. Dar și alte domenii ale oftalmologiei pot și trebuie să recurgă la matematică chiar dacă traseul de urmat apare, inițial, mai complicat, lăsînd impresia falsă că reprezintă o artă, că sînt, practic, nemăsurabile. Acestor sceptici am să le atrag atenția asupra faptului că creierul uman răspunde, din ce în ce mai greu, la solicitarea uriașului volum informațional și că necesitatea cunoașterii, în amănunt, a fiecărui fenomen a dus omenirea la inventarea și folosirea unor procedee care să sporească forța de pătrundere a vederii (de pildă întrebuințarea microscoapelor electronice în scopul măririi capacității de investigare). Exemplele pot continua, concluzia este însă mai importantă: creierul trebuie ajutat să gîndească mai bine, mai profund, mai eficace și o cale importantă de atingere a acestui scop este eliberarea lui de o serie de operațiuni care să fie repartizate calculatoarelor. În economie, procedeul a devenit frecvent, economiștii încredințează gestiunile mașinilor automatizate. În medicină continuăm să învățăm pe dinafară, fundamentînd totul pe memorie, încă din faza examenului de admitere, în detrimentul altor calități, desigur mai productive decît capacitatea de a reține cît mai multe amănunte. În ultimii 4 ani, tinerii care candidează la medicină și politehnică, deși nu sînt dotați foarte diferit, la nivel de generație, sînt tot mai departajați de note. În 1974, la Iași, se reușea la medicină cu 7,50 iar în 1977 cu 8,50 : la politehnică, în anul care a trecut, unele secții au rămas fără studenți, deoarece unii candidați nici cu 5,50 nu au reușit! De ce? Pentru că la politehnică criteriul este logica, iar la noi, memoria. Cine „tocește" cartea, reproducînd, eventual, și erorile de tipar, poate conta pe 10...

— Să revenim la matematica... medicală ori la medicina... matematică, nu știu care termen vă atrage mai mult... Sînteți un inițiator?

— N-aș putea și nici n-aș vrea să răspund direct. Colegii îmi spun „inginerul glaucomului" și porecla nu mă deranjează. Sînt profund convins, la nivel intelectual, și puternic sprijinit de practică, în ceea ce privește faptul că numeroase, foarte numeroase fenomene de observație clinică pot și trebuie să fie tratate prin procedee matematice de interpolare a datelor, prin stabilirea a ceea ce numim „funcții de variație"; acestea îți pot descoperi o zonă nebănuită pentru investigații, verificată clinic ulterior și în mod suplimentar, dar întregul proces de cunoaștere se derulează pe trasee mult mai scurte și mai rapide prin matematică. Cunoscuta poveste a planetei descoperite în vîrful creionului se aplică și la medicină, chiar în practica curentă.

— Pledoaria dv. înfocată incită interesul celui care vă ascultă pentru o exemplificare practică.

— Voi reveni, atunci, la operația strabismului în care intervenția chirurgului se face pe mușchii globului ocular deplasați pe o distanță oarecare. Noi practicăm o tehnică scoasă de sub imperiul simțurilor subiective și trecută în planul obiectiv-științific, deplasînd mușchiul respectiv cu cantitatea necesară și dorită și cu garanția că așa va rămîne, acționînd nu pe un țesut elastic ci pe un tendon care este inert. Pentru a nu mă limita la intuiție și dorind să calibrez acest procedeu, am operat 30 de cazuri, notînd deviațiile, și cu cît anume am lungit mușchiul tendonului. Am trecut totul pe o abscisă (grafică) și am măsurat cu compasul (uneltă matematică) amplitudinea actului chirurgical, obținînd un nor de puncte pe care l-am calculat și am găsit ecuația de regresiune. Din acea clipă am știut, exact, ce trebuie să fac de atunci înainte. Toți cei cărora le-am comunicat procedeul îl folosesc cu același succes ca și mine și în interesul pacienților.

— Cu scuzele de rigoare, am să revin, încă o dată, la ilustrul dv. tată, spunînd că printre cele care i se datorează se numără și eradicarea, în țara noastră, a trahomului, una dintre principalele cauze ale orbirii omului cu ani în urmă. Dumneavoastră, pentru a nu rămîne „al doilea", cum ați afirmat că nu ați dorit-o de tînăr, căror maladii ale ochiului le-ați încredințat puterea de muncă și capacitatea profesională, diferențîndu-vă printre colegi ?

— Glaucomul reprezintă obiectul principal de studiu căruia m-am dedicat cu precădere. Nu, nu este o boală tipică bătrînești. De fapt, eu susțin că nici măcar nu este o singură boală, ci mai multe. Un sindrom, prin urmare, mai frecvent la vîrstele înaintate, fără a exclude existența sa congenitală. După 40 de ani, suferă de glaucom 2% din populație, ceea ce atestă caracterul social al glaucomului și „furia" cu care m-am abătut asupra lui. Pînă de curînd, pentru țările civilizate, în rîndul cărora se numără și România, glaucomul era principala cauză a orbirii, tocmai din greșita înțelegere a bolii cît și ca urmare a unui tratament destinat doar opririi înaintării sale și nu vindecării. Se considera că 3/4 din cazuri erau incurabile. De șapte ani demonstrăm lumii întregi, aici la Iași, că glaucomul este vindecabil... vindecîndu-l !

— Punctați, vă rog, elementele de susținere a teoriei dv. privind această boală.

— Totul a pornit de la o primă lucrare de măsurare a tensiunii intraoculare, adică de la factorul KV din ecuația lui Friedelvald, care a marcat descătușarea mea de sub autoritatea profesorului meu. Mi-am dat seama că aparatura prin care se stabilește tensiunea intraoculară nu este exactă, medicii neputînd să observe acest adevăr. Teza mea de doctorat a avut ca subiect bazele calibrației tonometrice; nu vi se pare o temă de fizică? Așa a și fost. La Paris, în 1968, am susținut o lucrare privind reacția ochiului în timpul tonometriei, ascultată și nu prea de colegi, dar comentată de profesorul Hans Goimann, din Berna, considerat părintele glaucomatologiei, fapt care a atras, imediat, atenția tuturor asupra medicului venit din România. A urmat invitația profesorului Jules François, din Gand, Belgia, președintele Consiliului mondial de oftalmologie, de a lucra un an în clinica sa, timp în care am elucidat, în colaborare și cu doctorul Vandeckerkhove, problemele adevăratei presiuni intraoculare, publicînd, toți trei, o carte. De ce am amintit aceste lucruri? Pentru că și ele au fost fundamentate pe matematizări, care mi-au permis să elaborez, pentru prima oară în lume, o modalitate de determinare pentru fiecare caz, a valorii presiunii intraoculare maxime, pe care o poate suporta un om, după operație. Astfel știu la ce terapeutică să apelez pentru fiecare bolnav spre a opri ascensiunea maladiei. Din 1970 aplicăm metoda în cadrul cercului științific studențesc și, după 6 ani de verificări, am publicat la Congresul european de oftalmologie de la Hamburg rezultatele cercetării, împreună cu dr. Lucia Pinciu, la acea dată studentă.

— Ce posibilitate nouă oferă metoda dv. ?

— Este o ecuație de toată frumusețea, care include, ca date de calcul, presiunea în artera umerală, gradul de lezare a nervului optic, întinderea cîmpului vizual, un coeficient de echilibru nutrițional local (determinat statistic pe normali, și considerată ca o funcție derivată, întocmai ca în matematică) și care permite să stabilim presiunea oculară normativă, adică cea pe care bolnavul o poate suporta.

EMANUEL VALERIU ■

Cenușa — materie primă

Aceasta este ideea, demonstrată dealtfel, care stă la baza cărții „Cenușa de termocentrală în construcții" a conferențiarului doctor inginer Lazăr Nicolescu, volum apărut, într-un tiraj substanțial, la Editura „Ceres". De la început subliniem faptul că, dincolo de caracterul său pur științific, cartea degajă o evidentă undă de optimism, mai ales acum, cînd în condițiile pericolului de epuizare a resurselor de materii prime, în lume apare necesitatea creării unor tehnici noi, necesitatea elaborării unor tehnologii care să determine schimbări radicale în metodele de producție industrială, să facă posibilă utilizarea cît mai completă a resurselor secundare, creșterea gradului de recirculare și folosire succesivă a resurselor, prin adoptarea — așa cum se subliniază în prefața semnată de Mircea Georgescu — a așa-ziselor „tehnologii fără deșeuri".

Întregul material al cărții, deosebit de valoros, este structurat în patru capitole. În cel dintîi, în care sînt examinate proprietățile cenușilor de termocentrală, cu precădere a celor din țară, se demonstrează că aceste deșeuri industriale, care încă populează haldele dezolante din preajma termocentralelor, sînt de fapt materiale de construcție foarte valoroase, cu multiple utilizări.

Al doilea capitol evidențiază experiența existentă în numeroase țări, privind folosirea cenușilor la fabricarea cimenturilor, posibilități care, în viitor, vor putea fi valorificate și la noi. Autorul prezintă aici rezultatele proprilor cercetări, despre care și noi am mai pomenit în revistă, cercetări obținute pe cimenturi experimentale, produse cu cenuși de la marile termocentrale din România.

Ceea ce se evidențiază în capitolul al treilea este posibilitatea largă de utilizare a cenușilor la confecționarea betoanelor cu implicații favorabile atît asupra calității betonului, cît și cu consecința reducerii consumului de ciment cu 15—35 la sută, ceea ce în final înseamnă o reducere substanțială de consum de energie.

În ultimul capitol al cărții, autorul Lazăr Nicolescu recomandă, în urma unei îndelungate cercetări de laborator, a unor aplicații practice, folosirea cenușilor de termocentrală la construcția rambleelor, a digurilor și barajelor de pămînt, ca umpluturi la construcții, la ameliorarea pămînturilor și agregatelor naturale, la substraturi drenante, straturi rutiere de bază și de fundație, la căptușirea canalelor de irigații, pentru impermeabilizare, la barajele din beton etc.

Cartea „Cenușa de termocentrală în construcții" se adresează, astfel, constructorilor, cadrelor din cercetare, proiectare și execuție, precum și celor din industria materialelor de construcții ; se adresează, de asemenea, studenților facultăților cu profil de construcții și cadrelor didactice din aceste facultăți. Bogăția materialului — desene, scheme, clasificări, diagrame difractometrice cu raze X, fotografii microscopice — dovedește gradul profund al cercetării, vastele cunoștințe puse la dispoziția celor interesați, poate constitui un impuls pentru cei ce activează în domeniul construcțiilor și al materialelor de construcție.

Semnificativ este și faptul că în această perioadă, a apariției cărții, Institutul central de cercetare, proiectare și directivare în construcții se preocupă de elaborarea unor norme privind introducerea în tehnologiile curente a betonului cu ciment și cenușă de termocentrală, norme la a căror elaborare autorul cărții, conferențiarul doctor inginer Lazăr Nicolescu, și-a adus o însemnată contribuție.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Casele solare — o „utopie a viitorului" în plin prezent

Iată un volum de mărimea cărții de telefoane a Capitalei și tipărit cu aceeași literă. Se cheamă „Solar Energy" și cuprinde bibliografic cercetările în domeniul energiei solare pînă în martie 1976. Volumul, editat de „U. S. Energy Research and Development Administration" este, în toate privințele, impresionant și arată ce presantă a devenit în lume chestiunea obținerii de energie ieftină și indestulătoare din preaplinul soarelui. Trebuie precizat că studiile acestea provin, în covîrșitoare majoritate, din ultimul deceniu, din ultimii ani. S-a întîmplat ceva în problema resurselor energetice în ultimii ani și știm foarte bine ce. Cu două, trei decenii în urmă oamenii preocupați de captarea energiei soarelui puteau să pară mai mult poeți decît ingineri. Drept urmare, mulți ajung să descopere acum, ceea ce s-a știut, practic, dintotdeauna și anume că razele soarelui pot face, în anume condiții, munca petrolului și a cărbunelui.

La recenta Expoziție națională a creației științifice și tehnice, unul din premiile I a revenit INCERC-ului pentru cele două tipuri de Case solare prezentate, case, dealtfel, construite și testate la Cîmpina, prima în 1976, a doua în 1977. Ca urmare a rezultatelor obținute, s-a trecut la pregătirea unui adevărat program de acțiuni, program în care realizarea la stațiunea Saturn, chiar în acest sezon, a unei stații pilot pentru prepararea apei calde într-un grup de trei hoteluri trebuie să ofere dovada cea mai convingătoare asupra foloaselor ideii. Trebuie spus că ideea de a încălzi apa la soare și a o înmagazina fierbinte pentru ceasurile de umbră și noapte e lesne de pus în fapt. Deși cum spuneam la începutul acestui articol, studiile în direcția găsirii celor mai eficiente metode și mijloace de a înmagazina căldura solară și a o distribui mai apoi după trebuințe se înmulțesc, unele metode, la îndemîna tuturor, rămîn, în fapt, fundamentale. Că lucrurile stau astfel, o probează, între altele, și întîmplarea că o inovație prezentată și aplicată cu destulă timiditate în urmă cu 24 de ani de către inginerul Iuliu Vrancea și tehnicianul Francisc Lucaci în atelierele I.T.B. o regăsim acum, îmbunătățită, dar în esență aceeași, la INCERC.

Să spunem lucrurilor pe nume: nu e vorba, în nici un caz, de împrumut de inteligență, de felul acela de împrumut pieziș ce se mai obișnuiește în lumea oamenilor preocupați de nou. Inginerul Iuliu Vrancea, acum la pensie, e primul care ține să-i felicite pe mai tinerii săi colegi de breaslă de la INCERC pentru înțelepciunea de a se fi oprit la soluția cea mai simplă și cea mai eficientă din cîte se pot întrevedea. Vizitind Expoziția de la marele Pavilion, din preajma Casei Scînteii, el a întîrziat plin de nostalgie la standul premiat al INCERC-ului, meditînd, firește, la mersul timpului și deopotrivă la faptul că inovația sa, cu nimic mai prejos, s-a născut prematur. În urmă cu 24 de ani „Cazanul solar" al inginerului Iuliu Vrancea era doar o ingenioasă curiozitate. Tehnic, problema stă astfel: într-o cutie de cîțiva metri pătrați, între un geam și o tablă vopsită negru se montează un număr de țevi sau, mai bine zis, o țeavă cu multe coturi. Apa care intră rece printr-un capăt al țevii iese, în zile cu soare tare, fierbinte pînă la 70°C prin celălalt capăt. În cutia cu tablă neagră și geam se conteză pe efectul de seră. Pentru a fi înmagazinată într-un rezervor e luat în seamă efectul de termosifon. „Cazanul solar" al inginerului Iuliu Vrancea asigura atunci, în zilele cu soare, apa caldă pentru un grup social. În 7 februarie 1957, Ministerul Construcțiilor dispunea aplicarea inovației la 20 șantiere de construcții, socotindu-se o economie de lemne de 5 tone la fiecare „Cazan solar". Că acțiunea n-a fost dusă pînă la capăt, nu trebuie să ne mire. Nimeni nu-și făcea pe vremea aceea griji din economisirea combustibilului. Preocupările inginerului Iuliu Vrancea erau cît se poate de interesante, dar aveau cusurul de a nu fi oportune.

După două decenii, asemenea preocupări devin și interesante și oportune. Casele solare, proiectate la INCERC de un „colectiv pentru utilizarea energiei solare" în cadrul laboratorului de instalații (inginerii Frimu Tomșa, Teodor Teretean, Dan Constantinescu și Dan Ghițescu) și construite la Cîmpina sînt de două feluri. C.S. 1 este o locuință individuală încălzită cu energie solară (sistem pasiv — cu aer cald). Are 3 camere și o suprafață utilă de 67 mp. Elementul care asigură încălzirea și stochează energia solară este un zid de beton de 44 cm. grosime, vopsit negru și dublat în exterior (pentru același efect de seră) cu geamuri. Prin asigurarea unei izolații termice mai bune, coeficientul volumetric al pierderilor de căldură este de 3 ori mai mic decît în locuințele obișnuite. Se estimează o reducere cu 50 la sută a consumului de combustibil pe întreg anul (sistemul fiind complementat cu încălzire electrică pentru zilele neînsorite). Cum se petrec toate într-o astfel de casă — iarna și vara — e mai greu de zis în cîteva cuvinte. Cert este că soarele își face bine rolul și îngăduie o substanțială economie de energie la combustibilii tradiționali. Al doilea tip de casă solară (C.S.2), parter și etaj e în sistem activ (cu corpuri de încălzire-radiatoare). Captarea energiei solare se face prin captatoare plane tip INCERC, cu o suprafață de 78 mp., iar stocarea apei calde are loc într-un rezervor cu 10 mc agent termin (antigel). Există și aici o încălzire complementară electrică. Se estimează un consum de energie redus cu 60 la sută (15 000 kW/h). La Saturn, specialiștii INCERC-ului pun la punct acum stația pilot pentru încălzirea în sezon a apei calde la hotelurile Alfa, Beta și Gama. Panourile captatoare se montează pe un parcaj auto. Apa e circulată prin centrala termică existentă. Suprafața captatoare de 1 200 mp asigură stocarea a 60 mc apă caldă la temperatura medie de 50°C. Asta înseamnă că 70 la sută din apa caldă necesară în sezon e preparată cu stația pilot. Se estimează o economie anuală de 100 tone motorină. Socotind într-un viitor apropiat economia la întreg litoralul, vom înțelege lesne ce bun e soarele la nevoie și ce risipă s-a întîmplat pînă acum, la noi și în toată lumea. Am lăsat la urmă încă un produs al INCERC-ului. Se numește „Instalație pentru producerea apei calde menajere", e destinată locuințelor individuale tradiționale, se compune dintr-o suprafață captatoare de 2 mp. a fost experimentată cu excelente rezultate în 1977 și urmează a intra în producția de serie printr-o colaborare cu Întreprinderea „Electrometal" din Timișoara. Instalația, care în faza de prototip costă cîteva mii de lei, poate fi îmbunătățită astfel ca să fie la îndemîna oricărui gospodar dispus să aibă confort și o însemnată economie în casă. 50 000 de astfel de instalații — care ar urma să fie în funcțiune prin anii '85 — aduc țării o economie de combustibil convențional de 10 000 tone. Dacă privim cu atenție lucrul inginerilor de la INCERC, vom observa că el nu se deosebește, în părțile importante, de acela al inginerului pensionar Iuliu Vrancea, omul care a vrut „să care soarele cu banița în casă" într-o vreme cînd ideea avea haz numai în basmul lui Creangă. Să-i cinstim, deci, pionieratul și să primim, cu înțelepciunea și speranța la care criza energiei ne obligă, noutățile oferite de INCERC.

O. TUDOR

Cinci rochii la kilogram, adică noua aventură a viermelui de mătase

O singură larvă de Bombix mori (viermele de mătase) poate urzi un fir cu o lungime de peste un kilometru. Lăsat să devină fluture (deci scutit de a face baie de-ambrăcatelea în apă clocotită) el poate depune pînă la 600 de ouă. Șaptezeci și cinci de fluturi, lăsați în voia lor, sînt capabili, cu alte cuvinte, de a produce 45 000 de ouă (aproximativ 300 de grame) deci 45 000 de noi viermi de mătase care, toți la un loc, pot urzi un fir ce depășește de cîteva ori distanța de la pămînt la lună, lungimea ecuatorului etc., etc. (Cînd vom mai scrie despre viermii de mătase vom folosi comparații mai inspirate.)

Viermele de mătase este originar din China de unde a fost răpit cu secole în urmă de doi călugări dominicani, a fost adus în Europa și așa mai departe. Țesăturile din mătase au constituit toată vremea un articol de lux ce se recomandă prin rezistență, luciu, finețe etc., etc.

Despre originea, aventurile, amorurile și calitățile urzelii produsă de acest silențios animal domestic, amatorii pot găsi date suficiente în orice lucrare de sericicultură populară sau chiar în enciclopediile universale. Ceea ce se știe mai puțin, chiar foarte puțin, este faptul că la ora actuală — după o rapidă și dramatică recesiune — sericicultura — este pe cale de a înregistra o adevărată revoluție, mulțumită geneticii și inovațiilor de ordin tehnologic, și că în această privință specialiștilor români le revin merite de excepție. Dar să începem cu începutul.

Pentru țesăturile din fibre naturale (lînă, bumbac, mătase) explozia petrochimiei și, odată cu aceasta, variata și torențiala revărsare a produselor din fibre și fire sintetice au constituit o adevărată lovitură de trăsnet. Dar dacă producția de lînă și bumbac a fost treptat repusă în drepturi, cea de mătase naturală a fost condamnată literalmente la dispariție. Explicația este simplă: sericicultura, îndeletnicire care reclamă minuție, răbdare și, deopotrivă, bugetul de timp al micii gospodării rurale, cucerește cu greu interesul agricultorului actual, deprins în ultimele decenii să realizeze recolte mari și cîștiguri substanțiale prin mijlocirea mecanizării și chimizării, a noilor metode și tehnologii impuse de știința agricolă modernă. Cine să mai aibă timp pentru sărmanul Bombix mori, sensibil, capricios și care își duce viața și meseria în ritmul său ancestral? Cine să-i culeagă frunze de dud, să-l ferească de frig și arșiță, să-i suporte și să-i menajeze cele cinci vîrste și patru somnuri ale perioadei larvare?

Într-o asemenea situație nu e de mirare că sericicultura a fost abandonată în țări cu o veche tradiție în acest domeniu, că în Europa, de pildă, viermele de mătase se mai crește în creșteri intensive doar în România, Uniunea Sovietică și Bulgaria. (Și asta în ciuda faptului că, pe plan mondial, cererea de fir de mătase se dovedește în continuă creștere.)

Pentru a-și recuceri faima pierdută — au căzut de acord specialiștii — sericicultura trebuie să devină (așa cum s-a întîmplat mai devreme cu zootehnia, avicultura sau apicultura) o meserie industrializată, în cadrul căreia omida de Bombix mori să se nască, să fie alimentată și să producă în sistem dirijat, după vrerea omului și necesitățile momentului.

Rezultate promițătoare au fost deja obținute în cîteva țări ale lumii, dar România este pînă la ora actuală singura în care producția sericicolă a fost concepută după principii industriale și organizată într-un sistem unitar ce cuprinde toate județele patriei. Performanțele și meritele aparțin unui grup de specialiști (geneticieni, biologi, chimiști, ingineri) ai Stațiunii centrale de producție și cercetări pentru sericicultură, condusă de un vechi specialist în materie, inginerul Ion Logofeti. În această oază de verdeață, liniște și aer curat — așezată între Aeroportul Băneasa și Institutul meteorologic din București — au fost gîndite și perfectate toate principiile și metodele practice pentru revigorarea și potențarea industriei sericicole. Iată cîteva amănunte.

S-a procedat în primul rînd la împărțirea întregului teritoriu al țării în zone sericicole. Zona Craiova, de exemplu, cuprinde județele Mehedinți, Gorj, Olt, Vîlcea și Dolj. În fiecare din aceste subdiviziuni teritoriale au fost înființate ferme pentru creșterea larvelor de vîrste tinere, ferme pentru producerea gogoșilor (deci pentru creșterea larvelor adulte), ferme pentru realizarea materialului săditor (soiuri pitice de dud, stejar și ricin cu producții intensive), și ferme pentru producția de ouă de viermi de mătase. Toate acestea mai au obligația de a încheia contracte ferme cu producători particulari, cu diverse unități agricole, cu școli, asociații de profil etc.

Noul modus vivendi al omidei de Bombix mori (prin care a fost pusă la index o întreagă și multimilenară tradiție) obligă viermele de mătase să-și schimbe în scurta sa viață de cîteva ori domiciliul. El se naște într-un loc, moare în cocioiugul său de mătase la o altă adresă și devine fluture de prăsilă la o nouă reședință. Producerea de ouă, **ingogoșarea** și **infiuturarea** (termenii ne-au făcut și pe noi să zîmbim, dar alții, mai puțin ilari, nu există deocamdată, ne-au declarat sericicultorii) se desfășoară deci în unități de profil distincte și e normal să fie așa din moment ce orice producție industrială reclamă specializarea strictă a fiecărui compartiment cuprins în procesul tehnologic general. Ouăle de pildă se obțin doar în cîteva unități din țară și după criterii și procedee genetice extrem de complicate. Am reținut numai strictul necesar: se pleacă de la încrucișarea unor superelite din care se realizează mai multe linii de hibrizi simpli. Aceștia, prin încrucișare, produc polihibrizi cu însușiri superioare raselor parentale și care, în sfîrșit, se distribuie fermelor profilate pentru creșterea larvelor tinere. Aici ouăle de polihibrizi sînt introduse în incubatoare (instalații concepute și construite tot de către cercetătorii stațiunii din București) unde beneficiază de condiții de microclimat specifice, ce împiedică eclozionarea spontană.

Și tot cercetătorilor bucureșteni le revine meritul realizării unor linii automatizate pentru creșterea și hrănirea larvelor tinere. Este vorba de instalații prevăzute cu șiruri de casete suprapuse (un fel de building-uri sericicole) unde mecanisme dirijate electronic transportă, toacă și repartizează hrana prescrisă în funcție de creșterea stadială a larvelor. În aceste apartamente colective viermelui nu-i mai rămîne, cu alte cuvinte, decît îndatorirea de a mînca la ore fixe și în condiții de igienă perfectă, iar apoi de a muri cu glorie în cămașa lui urzită din fir de mătase.

Pentru larvele adulte a fost imaginat și realizat un alt sistem: creșterea lor direct pe lăstari, ceea ce a însemnat realizarea unei serioase economii de spațiu (1,5 metri pătrați în loc de 4 metri pătrați) precum și reducerea sensibilă a brațelor de muncă.

Toate acestea reprezintă realizări și inovații de ultimă oră. Simple la prima vedere, ele marchează în fapt începutul unei adevărate revoluții în sericicultură. Creșterea viermelui de mătase în creșteri industrializate, reprezintă o noutate pe plan mondial. E adevărat, prima demonstrație de anvergură va avea loc anul acesta, dar rezultatele estimative ne îndeamnă să fim optimiști. Specialiștii stațiunii ne asigură că există toate șansele pentru a se produce anul acesta aproximativ o mie de kilograme de sămînță industrială. Vom înțelege ușor amploarea și avantajele unei asemenea producții avînd în vedere că dintr-un singur kilogram de ouă se pot naște circa un milion și cinci sute de mii de larve. Sau tot atîția furnizori ai firului de mătase. Dintr-un singur kilogram de gogoși, industria prelucrătoare obține 300 g de fire de mătase, adică foarte mult dacă socotim că pentru o rochie obișnuită (nici mini, nici maxi) este nevoie de numai 200 de grame de țesătură. Sau altminteri spus, cinci rochii la kilogram...

Pus la treabă după metodele noi ale sericiculturii, vechiul nostru prieten de casă, tăcutul și capriciosul Bombix mori, va fi obligat să producă pînă în 1993 nu mai puțin de 37 000 de tone de gogoși de mătase, adică echivalentul producției de lînă la ora respectivă în țara noastră.

LIVIU TIMBUS

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

FOCȘANI, PORTRETUL ORAȘULUI ÎN TINEREȚE

În puține orașe românești s-a construit, într-un răstimp atît de scurt, atît de mult. Mai exact, în puține se poate vedea, într-o atît de amplă, de panoramică, de adîncă, de pregnantă, de decisivă desfidere a imaginii vechiului tîrg, ce înseamnă a construi, ce înseamnă a dezvolta. Cu numai zece ani în urmă, în 1968, Focșanii aveau 32 000 de locuitori. Acum au aproape dublu : aproape 60 000. Între 1944 și 1968, pe teritoriul actual al județului Vrancea, deci inclusiv, nu exclusiv în frumosul oraș de pe Milcov, s-au construit, spun statisticile, 624 de apartamente în blocuri. Din 1968, doar în Focșani s-au construit mai bine de 10 000, iar actualul plan cincinal prevede — doar în Focșani — alte mai bine de 10 000.

Între noile cartiere și esplanade de blocuri, legate ca verigile unui lanț, articulate ca o șiră vertebrală a orașului — aleătuind așa-numita „Platformă Focșani-Sud" — sînt uzinele. Noile, marile, modernele uzine și fabrici ale Focșanilor, unele din cele mai noi, mai mari, mai moderne ale acestei țări. Doar în acest cincinal ele oferă tinerei clase muncitoare a Vrancei aproximativ 10 000 de noi locuri de muncă.

Alinind astfel de cifre, sau, și mai bine, traducîndu-le în piatră, lăsînd deci piatra să se constituie singură — conform planurilor de dezvoltare a orașului-reședință al Vrancei — în cadrul arhitectonic al zilei de azi și de mîine, am putea spune că ne aflăm într-un nou oraș. Un oraș care nu mai întreține relații cu celălalt, cu cel vechi, cu cel de acum un deceniu, decît prin mijlocirea documentului de arhivă (cînd celălalt, cel de-acum un deceniu, a și devenit, prin rapida încărunțire a imaginii sale, arhivă !) și a citorva străzi cu căsuțe bătrîne, pierdute printre arbori bătrîni, la porți cu soneri-clopoțel de mult stricate, ce nu mai deșteaptă, cînd îți apeși, nici un ecou. Pentru cel care n-au uitat farmecul de odinioară al orașului, Focșanii de astăzi apar altfel, ca o fotografie veche pusă în altă ramă. Noua condiție a cetății — oraș în plină explozie economică, demografică, arhitectonică — a făcut să se ivească, peste noapte, cîteva contradicții presante : vechiul Focșani s-a trezit dintr-odată prea mic, prea strîmt, prea izolat. Rămas vechea a fost înlocuită, dar și nouă rămîne să trebuiască schimbată în curînd. S-a construit un centru civic cum puține orașe din țară au, o bijuterie arhitectonică, un superb parc de piatră lucrat cu grație, cu prospețimea, cu armonia, cu spontaneitatea savantă ale unui pare natural, ale unei capodopere a naturii, o răscrucea de edificii moderne, prelund în jocuri bogate de linii, ca o deschidere somptuoasă de crengi, blîndul cer al Moldovei, devenit deodată mai larg, mai înalt. O răscrucea de edificii moderne, logodind zările Munteniei și Moldovei, aici, lîngă apa Milcovului, într-o fericită imagine a reunirii românilor sub semnul nouilui. Dar acest centru, la ora de față, este încă în lucru, este încă în plină extindere, încă se mai lucrează la frumusețea lui, la biografia lui. S-a construit, în Focșani-Sud, lîngă marea platformă industrială, un întins cartier de blocuri (peste 8 000 de apartamente), dar în alte și alte zone, precum cea a Parcului, a Independenței, a Turdei etc., s-au profilat și se profilează altele. Peste 2 500 de noi apartamente conturează doar zestrea acestui an. Inutil să mai precizăm cît de preocupați sînt edilii de rezolvarea unor multiple probleme gospodărești, sociale etc., unele grele, soluționabile însă, toate, în viitor, prin dezvoltarea progresivă și explozivă a unui oraș care, la ceasul de față, e în plină și incandescentă stare de asalt a noului, deschis încă surprizelor de proporții.

Ne-am oprit, în cele ce urmează, la faptul, pe care-l notam și mai sus, că orașul s-a trezit, dintr-odată, prea mic, prea strîmt, prea izolat, cel puțin în raport cu noile ritmuri de muncă, de creație, de existență, de devenire, decise de marea industrie și de marea construcție arhitectonic-edilitară ce-a însoțit-o. Focșanii sînt un oraș bătrîn (unii istorici susțin că sub vatra lui ar fi vatra așezării daco-romane Tiassum), Focșanii sînt un oraș încărcat de istorie, e mai bine să nu-i calci străzile, noile străzi așternute peste glodul istoric al vechilor ulițe, decît să profanezi, fie și numai prin ignoranță, un nume străvechi sau o amintire străveche. Pe aici a trecut și Mihai Viteazul, aici a fost staroste de Putna Miron Costin, aici, la cadențele Horei Unirii, tresare, din veac, tot cugetul, se limpezește și se cristalizează în bun național simțăminte care, cîndva, au făcut istorie. Focșanii sînt un spațiu de istorie și de cultură, o rezervație a spiritului românesc în cel puțin cîteva din manifestările lui majore. Pe Strada Mare (actuala Stradă a Unirii) încă se vede casa lui Duiliu Zamfirescu, lîngă ea și casa, acum grădiniță de copii, în care a trăit Tănase Scatiu. În Focșani s-au născut marele arhitect Ion Mincu, marele actor Petre Liciu, marele condeier al mîhnirii și bucuriei omenești Ion Pillat și Leon Kalustian. E mai bine, într-adevăr, să nu calci asfaltul Focșanilor, turnat peste vechiul colb istoric al tîrgului, decît să profanezi, fie și numai prin necunoaștere, un nume sau o amintire. Ce trebuie să reții, păstrînd-o în interior-cuteriică rezervă, este sentimentul Focșanilor, acel sentiment de ocrotire gratuită, și deci perfect inutilă, a unui peisaj din care, cîndva, emanaseră niște lumini. Important era, deci cîndva, ca, purtînd acest sentiment, să știi că Focșanii l' ai să pleci. Așa au plecat de acolo și Duiliu Zamfirescu, și Ion Mincu, și Petre Liciu, și Leon Kalustian, așa au rămas multă vreme acolo (în aceeași stare) uliție, case, noroade, cîrciumi, mirese de coloniale, de abator, de ziduri amestecate cu pleavă, miros nostalgic de viață veche, de lagună a liniștii, de oază suspendată în afară de timp, sucombînd lent prin inadecvare la timp. Toate acestea cu o doză de mîhnire, cu foarte mult regret și mîndrie, cu un regret care se cheamă melancolie, cu o mîndrie ulcerată pînă la ofensă, cu o nepuțință care era sinonimă cu fatalitatea, cu un lirism care însemna poezie bună, bibloteci bune, vin bun, cafea bună, cu umor subțire și cu tandru care ducea la persiflare, la anecdotă, la epigramă. Toate acestea compun sentimentul Focșanilor, al Focșanilor de odinioară.

Orice ar face, omul pornit spre hotarul Milcovului nu se poate despinde ușor din mrejele unui astfel de sentiment. E un sentiment cultural, sau, poate, o prejudecată. Oricum, puține orașe te înzestrează. La plecare, cu o asemenea imagine, care operează asupra ta necontenit, puține orașe te îmbie la o asemenea confruntare retrospectivă, puține orașe te invită să te certi, mental sau la fața locului, cu propria lor imagine, pe care chiar ele ți-au dăruit-o cîndva. Și aceasta, pentru că orașul de astăzi e atît de departe de cel pe care l-am știut — l-am știut abia cu un deceniu în urmă ! — încît te întrebi dacă nu cumva, printr-o eroare de unghi, ești, totuși, într-un alt loc, nu în Focșani.

Centrul motor al orașului, prefață și explicația avîntului său, a cronicii sale contemporane, este marea platformă industrială, masiva centură de combinate, uzine și fabrici, echipate modern, care-l îmbrățișează, încercuindu-l strîns și deschizîndu-l, în același timp, spre toate zările. În 1968, industria focșeneană consemna, ca unitate mai importantă, doar Fabrica de mobilă a Combinatului de prelucrare a lemnului. În cincinalul trecut, această industrie și-a anexat, în cadrul aceluiași combinat, o fabrică de plăci fibrolemnoase (tip PAF), dar și o serie de ramuri noi, precum construcțiile de mașini și prelucrările metalice, pivotul fiind o mare întreprindere de utilaje specifice, stanțe, mașini și scule ajutătoare, destinată a deveni unul din „mecanicii șefi" ai branșei și, evident, ai platformei industriale a orașului de pe Milcov. În prezent, întreprinderea se extinde cu o secție de electromecanică hidraulică, grație căreia producția ei globală va spori, ca valoare, de mai bine de două ori. În incinta aceleiași întreprinderi se va mai construi, în acest cincinal, un institut de proiectări pentru industria construcțiilor de mașini. Pe aceeași platformă funcționează, începînd de anul trecut, o filatură de lînă pieptănată, o întreprindere de tricotaje (care livrează, anual, cam două milioane de bucăți de tricoturi), o întreprindere de prelucrare a maselor plastice. Pe aceeași platformă se află în plină construcție, la ceasul de față, o întreprindere de vase emailate, o întreprindere metalurgică (ce va produce profile mici și mijlocii), pe aceeași platformă se vor adăuga, în curînd, o întreprindere electromecanică, o nouă filatură de fire (de tip bumbac cardat), cum și alte industrii pe secții industriale noi. N-am notat, în aceeași zestre industrială a orașului de pe Milcov, întreprinderea de confecții unde muncesc vreo 3 600 de femei, livrînd peste 80 la sută din producție peste hotare), întreprinderea Exportvin, Fabrica de utilaje și piese de schimb pentru industria chimică.

Prin ele, prin aceste mari și moderne industrii, Focșanii au devenit nu numai un oraș al ritmurilor febrile ale prezentului, dar, mai ales, un oraș ce muncește, creează, visează, trăiește, respiră de-a dreptul în viitor, înlănțuindu-și deci altfel timpii, înfăptuindu-și deci altfel sinteza vieții, legîndu-și deci istoria nu mîop, de ieri pînă ieri, cum făcea mai ieri, ci direct de ziua de mîine. La ce a dus o astfel de răsturnare de unghi — într-un loc unde, pînă mai ieri, era obiceiul să-ți arunci ochii doar în trecut, de preferință în cel mai îndepărtat, în cît mai departe de azi, în cît mai dincolo de ieri, în cît mai adînc în istorie, în cît mai spre marginea timpului — e lesne de bănuit. A trebuit ca, ici-colo, în proporții de masă chiar, să fie clintite din loc paseismul, inerția, melancolia veche a stagnării, împăcarea cu sine, adică cu firea strîmtă a locului, ca să se facă loc unui altfel de spirit, noului spirit impus de dezvoltarea industrială, de dezvoltarea noii civilizații a capitalei Vrancei.

Figura centrală, purtătoare a noului spirit, este muncitorul specialist, legat de apariția marilor obiective industriale, este tehnicianul, maistrul, inginerul, cercetătorul științific, edilul și arhitectul de înaltă calificare, constructorul cu veche experiență, veniți să creeze și să conducă nucleele unei munci și ale unei creații care, de la-nceput, prin amploarea, complexitatea, meritatea lor, se înscriu la nivelul celor mai noi cuceriri ale științei, tehnicii și civilizației veacului. O bună parte din ei nu sînt vrînceni, au venit aici din alte părți, aducînd experiența centrelor cu mai veche tradiție a dezvoltării, autoritatea unei pregătiri și a unei experiențe validate de practică și fiind, deci, în chip natural, investiți cu răspunderi în plus. Orașul i-a adoptat, cu firescul, cu graba, cu dragostea chiar cu care-i adoptă pe toți cei ce sînt porniți spre tine. Așa este inginerul Liviu Livescu, unul din autorii aceiei prestigioase invenții a industriei românești care se cheamă freza multiaschietoare „Romascon", întreprinderea din aici, mare platformă industrială a Țării Vrancei, de către un fiu ce nu e al Țării Vrancei, adică nu e prin naștere, dar care și-a dăruit pasiunea, imaginația și eforturile acestei „țări", devenite acum a lui. Așa este arhitectul Teodor Moscovici, aici din 1968, pe atunci cel dintîi, adică unicul arhitect cu care județul nou înființat pornea la drum (acum sînt 12), semnatar al acelui superb proiect, zămislit cu imaginație, cu dragoste și cu trudă, care, tradus în piatră, înseamnă centrul de azi al Focșanilor. Așa este doctorul în biologie Carol Nagler, directorul Muzeului de științele naturii din Focșani, nume știut din publicații științifice de prestigiu, din țară și de peste hotare, laureat al premiului „Emil Racoviță" al Academiei Republicii Socialiste România, veniți, ca și alți specialiști, să contribuie la crearea unui nou climat intelectual în această parte a țării. Lor, acestor specialiști, vrînceni prin adopțiune și prin dragostea lor, mărturisită adeș prin fapte, pentru aceste locuri, li se cuvine, zic focșenenii, un cald cuvînt de apreciere. Pentru entuziasmul cu care, în multe împrejurări, au bravat lipsa de condiții, au bravat greutățile începutului. Pentru generozitatea cu care au renunțat la un cadru consolidat al profesiei lor, al vieții lor, acceptînd s-o ia de la capăt, cu bucuria pionieratului.

Lîngă ei — și mai mulți decît ei — sînt, în prezent, cei ai locului, mobilizați la activitate creatoare de noul cadru economic și social al orașului, promovați în răspunderi însemnate prin însuși procesul accelerat al dezvoltării industriei, culturii, civilizației. Un Gheorghe Epure, maistru la întreprinderea de disprezive, stanțe, matrițe și scule ajutătoare, născut în Vrancea, plecat apoi la Galați, într-o vreme cînd Vrancea încă nu se clintise spre noul industrial, s-a reintors aici, preluînd în răspundere un sector important al noii uzine, luînd-o, deci, de la început, cu bucuria de a face ceva pentru „casa lui", pentru Vrancea lui. Tot de la Galați, unde lucrase la Șantierul naval (ca șef al secției mecanic-sef) și la Întreprinderea de prefabricate din beton (ca inginer șef adjunct) — a intors inginerul Mihai Vlăsceanu, actualul director al întreprinderii, în prezent în construcție, de vase emailate. Mihai Vlăsceanu este fiul unui țăran din Slobozia-Ciorăști, sat vrîncean, știți-vă, în vîrstă de 80 de ani, trăiește și azi în sat, în satul pierdut printre niște dealuri, de unde, cel puțin o dată pe săptămînă, la drumul Focșanilor, adică vine aici, pe șantier, ca să vadă cum merge fabrica lui Mihai, neștiind să-i dea acestuia rînd cronic că e este cazul (și crede des !), chiar și sfaturi în materie de organizare și de conducere. „Ai grijă, Mai ! îi zice bătrînul, ai grijă ce faci, vezi să nu ți-o ia inainte cojanii" (adică nevricarii aici, mare parte din alte construcții vecine celeia la care lucrează Mihai). E aici, desigur, un anume orgoliu, un orgoliu falnic, un orgoliu de o spată teribilă, orgoliul omului care, întrînd în tagma sau cinul nouilui,nu vrea să dea de rușine atîtora, veniți de-a lungul, dreptul de a intra înaintea lui în miracol, adică în acea tagmă sau cin al nouilui, dreptul de a-l conduce înaintea lui... Cei tineri, inclusiv cei ai locului, rîd de un astfel de orgoliu, ce, azi, nu le spune prea mult.

În noul cartier „Focșani-Sud", cel de 6 000 de apartamente, Mihai Vlăsceanu și soția lui, Valerica, desenatoare tehnică principală la Oficiul județean de îmbunătățiri funciare și proiectări de construcții pentru agricultură, locuiesc în același bloc cu muncitori, maiștri și ingineri veniți din Galați, din Brăila, de la Bacău, de cine mai știe de unde. Locatarii noilor blocuri ale Focșanilor (adică majoritatea orășenilor !) s-au constituit într-o familie urbană care are, de-acum, istoria ei, tradițiile ei. În care s-au adus însușiri, particularități, culori, accente, turnate toate într-o calitate nouă. Toți sînt focșeneni, chiar dacă vin de pe Dunăre sau de pe Prut. Toți s-au legat de acest oraș, și unii de alții, prin intermediul uzinelor și al celorlalte construcții, cu niște legături de rudenie. Cel mai bine exprimă această stare de spirit copiii. Se joacă toți laolaltă, în solarițe și grădinițele destinate lor, reproducînd în jocuri, cu o fantezie la fel de mireață, creația de alături a părinților.

Portretul Focșanilor — al bătrînului tîrg — în nouă sa tinerețe, trumpe ca o năvalnică primăvară peste un mult prea cărunt timp istoric, se desenează deci, mai departe, în viitor.

ILIE PURCARU ■

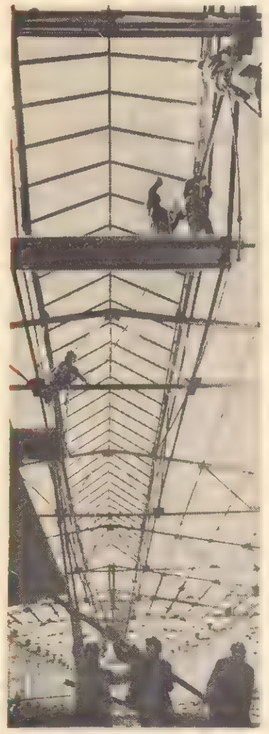

Fotografii de ELENA GHERA ■

O ÎNVĂȚĂTOARE PENTRU ȘAPTE COPII!

(urmare din pag. 1)

deși la drept vorbind, satul în sine nu este deloc unul foarte în ochii lumii, ba dimpotrivă, el se află destul de izolat. În fapt, numai pe întinderea județului Mureș există astăzi 18 unități școlare cu efective de sub șapte elevi, între care Ghindari-Ceia și Neaua-Sinaimion contin 6 copii de școală, iar Sînpaul-Dîleu Nou și Gălești-Adriana Mic numai 5, toate aceste unități numite mai sus fiind în fapt clase unice, cu elevi de la 6 la 10 ani, și cu predare în limba maghiară, limbă maternă. O școală pentru numai cinci, sase elevi ? „De ce nu ? !, ne răspunde între altii Stefan Benja, inspector general adjunct în cadrul Inspectoratului școlar județean. De obicei la aceste unități este încadrat un singur cadru didactic, un învățător, dar de asemenea trebuie să retineti că tot în cursul anului școlar în care ne găsim au fost aprobate, în alte zece școli, un număr de posturi, peste prevederile Decretului nr. 157, pentru predare simultană, prin detasare, în diferite cătune. La clasele mașhiare, de exemplu : 3 posturi pentru 63 de elevi la Fărăgău-Torcița, 6 posturi la 114 elevi la Gălești, 12 posturi la 314 elevi la Miercurea Niraj, 3 posturi la Suseni. La începutul anului au fost aprobate alte 138 de clase de a „V-a". În 80 de unități școlare, avînd efective sub prevederile Decretului 278, adică de minimum 25 elevi pe clasă. Exemplele sînt prea multe pentru a putea fi înșiruite de dumneavoastră. Retineti numai că există la ora actuală peste 150 de școli în situația amintită în județul nostru, în cîclul primar cît și în cel gimnazial. În egală măsură pentru elevi români și pentru elevi maghiari. Toti trebuie, la urma urmei, să învete, ca un imperativ al politicii interne a partidului nostru, toți fiii acestei țări, indiferent de naționalitate sau de cît de izolată se află localitatea în care locuiesc !"

Între primele lucruri pe care le-am văzut de cum am intrat în școala din Singeru de Pădure s-a aflat desigur tabla. Cu cretă albă, învățătoarea Maria Timpa scrisese scolo trei propozitiuni simple, dar edifice în continut : 1) Filimon Sîrbu a fost împușcat de fasciști; 2) El, fiind dus la moarte, a cîntat „Internationala" ; 3) Înainte de a muri, a strigat : „Trăiască România liberă !". Desigur, am intrat chiar în timpul lecției de română. Fiind însă o clasă combinată, cu elevi din a „I-a" pînă în a „IV-a" la un loc, în timp ce copiii mai mari au de rezolvat exercitii sau probleme de matematică, cei mai mici citesc cu voce tare sau răscund la exercitii de istoria patriei. Nu se desprinzea unii pe altii ? Totusi nu, mai întîi pentru că învătătoarea a asezat astfel „clasa" încît în rîndul de la geam stau copiii dintr-a „I-a" cu cei din a „III-a", iar pe rîndul de lîngă sobă cei din a „II-a" cu cei din a „IV-a", apoi pentru că la o astfel de „clasă", care cuprinde patru clase la un loc, metoda pedagogică a învătării este cea „simultană", adică perfect adaptată conditiilor de fapt. Ne spunea învătătoarea Maria Timpa, care e și directoarea unității în fata celor două subordonate ale sale : „Noi am avut întotdeauna rezultate foarte bune prin munca simultană. Copiii învată repede că munca individuală e bază, învată să se concentreze si să lucreze singuri, fără să astepte ajutor din partea nostră si fără să se deranjeze unii pe altii. Sigur că foarte important este să îi se controleze munca efectuată, copiii să stie cît au făcut bine si cît nu, să nu aibă niciodată impresia că si-au bătut capul degeaba". Alături, învătătoarea Anna Vinczi are o oră de română, matematică, citire — toate la un loc, pentru numai sase elevi cît contine „clasa" de maghiară. O încăpere mică, cu numai sase bănci, cîte una pentru fiecare elev, dar atît de mare în aspiratia deschiderii către lume, către universul fără hotar al cunoașterii. Catalogul, altfel frumos scris, perfect alcătuit, contine numai următoarele nume : Enikő Kardas, Vilma Szász, Ferenc Szövérfi si Sandor Szekely (ultimul absent în ziua respectivă, toti în clasa I). Gyöngyvér Csiszér (clasa a III-a), Andras Kardas si Mária Fülöp (clasa a IV-a), deci nu mai există nici un elev în clasa a II-a, si asta pentru că Ianos Ujfalvi a plecat din sat nu demult, părintii mutîndu-se în altă parte. Învătătoarea Anna Vinczi îi regretă mult plecarea, mai cu seamă pentru că Ianos era unul dintre cei mai buni elevi ai „clasei", avînd note de 9 pe linie. Atunci cînd nu avea chiar 10. Între cei rămasi, cele mai bune note le are micuta Enikő — 9 si 10 la limba română, 9 si 8 la maghiară, 9 la matematică, 8 la activitătî practice, 10 la purtare si la sport. Anna este o învătătoare foarte tînără, a absolvit în 1974 Liceul pedagogic din Odorheiu Secuiesc, un an a predat la Satul Nou si de anul trecut a venit la Singeru de Pădure. Îi place meseria, s-a certat putin cu părintii pentru că nu a revenit la Crăiesti, linia Tîrnăveni, acolo unde s-a născut si unde se află casa natală, preferînd o muncă frumoasă dar nu chiar dintre cele mai usoare, preferînd să rămînă de picioarele ei, desi are numai 23 de ani si ceva posturi de functionare s-ar mai fi putut găsi oriunde la oras. „Dar, spune, dacă statul si partidul nostru fac atîtea eforturi pentru educarea tinerei generatii, crednd asemenea scoli în toate colturile tării, pentru copiii maghiari, români sau germani, dacă si pentru numai o mînă de copii se asigură functionarea unei unităti scolare ca a noastră, mai se pot numi eforturi deosebite cele legate de participarea noastră, ca învătători, la procesul de învătămînt ? Avem, cu alte cuvinte, una dintre sarcinile cele mai frumoase, cu atît mai mult cu cît si felul activitătii noastre de zi cu zi este într-un fel deosebit, mai putin obisnuit".

În aceeasi zi, copiii mai mari de la grădiniță, soimi ai patriei, au intrat în cele două clase, trecînd practic dintr-o cameră în alta, curiosi să vadă cu cîteva luni mai devreme cum va fi la scoală. Maria Timpa si Anna Vinczi i-au primit zîmbitoare, i-au lăsat cîteva minute să asiste la lectii si i-au întrebat la sfîrsit dacă le-a plăcut si dacă vor veni bucuroși la toamnă în clasa I. Grădinita din Singeru de Pădure cuprinde 25 de copii, maghiari si români laolaltă, cu predare în cîntece din cele mai frumoase. Acestia copii au alcătuit, desigur cu ajutorul educatoarei Ileana Berekméri, un album de fotografii numit „Frumusetile patriei". În care au strîns ilustrate cu imagini din București, Tg. Mures, Eforie, Galati, Iasi, Oradea si asa mai departe. Profitînd oarecum de emotia pe care o pricinuiesc prin neobisnuita noastră prezentă în timpul orelor de scoală, le-am ruzat pe cele două învătătoare să dea un extemporal-fulger, la care copiii urmau să răspundă la trei întrebări simple, pe măsura vîrstei lor. Întrebări despre scoala în care învată, despre ce-si doresc să ajungă în viată. Selectînd, tată ce lucruri cu adevărat frumoase, de esentă pentru întreaga activitate a scolii, am aflat : „Ne place scoala noastră pentru că în ea învătăm lucruri frumoase si care ne vor folosi mai tîrziu" : „Eu as dori să ajung în viată o învătătoare" (Mirela Pop, 9 ani) ; „Îmi place scoala pentru că e frumoasă si pentru că aici învăt să scriu si să citesc" (Gyöngyvér Csiszér, 8 ani) ; „Scoala ne place pentru că nu trebuie să mergem la oras pentru ea si pentru că acolo învătăm tot si tovarăsa învătătoare ne ajută la lectii" (Violeta Vale, 8 ani) : „Mie îmi place scoala noastră pentru că sînt copii multi si pentru că învătăm. De acees o iubesc mult pe tovarăsa învătătoare" (Ioan Borobasi, 7 ani)...

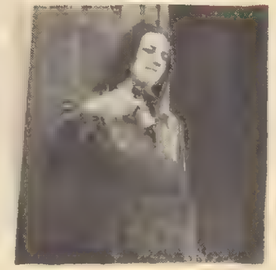

Anna Vinczi, învățătoarea „clasei" de maghiară, cu numai 7 copii

În ceea ce priveste meseria pe care o aleg, cu mintea lor de acum copiii, am retinut că Andreasi Levente si Borobasi Ioan vor să se facă soferi, Szövérfi Ferenc mecanic, Simion Lucian militian, Violeta Vale doctoriță, Maria Aronka Fülöp confeză, Liliana Vale croitoreasă lar sora ei, Adriana, educatoare. Andras Kardas vrea să muncească pe un santier, în timp ce Gyöngyvér Csiszér îsi doreste să ajungă nici mai mult, nici mai puțin decît... vînzător de înghetată ! Dincolo de toate aceste afirmatii, care fac desigur frumusetea vîrstei, copiii de la Singeru de Pădure nu pot decît să semene perfect cu copiii din oricare colțisor al tării, fie ei români, maghiari, germani sau de alte nationalități, aceleasi aspiratii spre o viată mai bună, aceleasi conditii de lărgire a orizontului cunoașterii, aceeasi recunostință pentru grija părintească a statului, a presedintelui tării. Ca să spunem lucrurilor pe nume, desi izolat oarecum de centrele urbane mai apropiate, Singeru de Pădure are o scoală care, fie ea si foarte mică, nu-i apropie deloc deosebită de alte unități scolare ale tării, asa cum si copiii care o frecventează, maghiari si români laolaltă dar si pe clase separate, sînt la fel de reprezentativi pentru atestarea eforturi general al cunoașterii din tara noastră, pentru grija față de oamenii de mîine. Învătînd în limba maternă, limba maghiară sau română, aflînd în fiecare zi noi cunostințe, copiii din Singeru de Pădure vor fi la absolvirea micii lor scoli la fel de pregătiti pentru a continua studiile ca în oricare altă scoală, la fel de avizi de cunoastere, de sporire a gradului de cultură. Altfel, drumul a fost frumos încă la satul înecat în verdeață, dar la Singeru de Pădure n-am găsit decît o scoală ca altele altele în România de azi, desigur mult mai mică, dar perfect asemănătoare celorlalte. Se poate numi acest lucru ceva neobisnuit ? ! Desigur că nu, desigur că altfel nu gîndi numai acel oameni cărora le lipseste nu numai posibilitatea cercetării la fata locului, simtul realității lucrurilor, cît si umana capacitate de a rosi atunci cînd profetează minciuni sau rostesc fraze întoarse de-a-ndoaselea. Oricine ar avea dorința de a stabili însusi adevărul, oricine ar veni la fata locului (adică în cîteva mii de astfel de locuri în România) pentru a constata realitatea, s-ar putea convinge extrem de usor de felul în care la noi, astăzi, copiii maghiari si copiii români învată si se pregătesc pentru viată, tubese tara si partidul, se joacă împreună, își cîndesc sperante de viitor împreună. Chiar si atunci cînd localitatea, fie ea sat de numai 500 de locuitori, n-are mai multi de cîteva zeci de copii de dat la scoală...

Ora de română, matematică, citire pentru Enikő Kardas, Gyöngyvér Csiszér și ceilalți...

La „clasa" de română, Maria Timpa află că Violeta Vale vrea să se facă doctoriță.

Fotografii de VASILE MĂNECAN ■

Sîmbra oilor — o străveche sărbătoare în Ţara Oaşului

De ani şi ani de zile, îmi tot propuseseu, stimulat de ceea ce auzisem şi incitat de oameni de prin partea locului, să merg în Oaş, la sărbătoarea, de mult tradiţională, a Sîmbrei oilor. În atare circumstanţe, curiozitatea şi fantezia, oricui, pot construi, ele însele, un edificiu, de închipuire, pe care realitatea să nu-l depăşească. Mai cu seamă că, în zona Branului, asistasem la „măsurarea laptelui", obicei răspîndit şi prin alte părţi ale ţării, pe unde păşunile subcarpatice ori cele montane de-a bineleа, au fost şi au rămas, din vremuri imemoriale, vetre de neam şi de bogăţie, de încantaţii spirituale, de nobile frumuseţi naturale. Dar Simbra oilor, obiceiul sfînt al oşenilor, cu îndepărtata sa chemare, cu bogatul său conţinut folcloric, cu incomparabila sa notorietate, cîştigată în timp, mi-a provocat, de la început, o astfel de emoţie încît am devenit nerăbdător şi n-am mai aşteptat ziua anume a bucuriei muncii şi primăverii, mergînd acolo, la Huta-Certeze, sub geană de pădure de fagi, sub ocrotire muntoasă, la 850 de metri, cu o zi mai înainte, astfel ca noaptea să teasă, vrăjit o punte nevăzută, din fire prelungi, toarse din lîna bogată a mioarelor, trecute prin vreme în legendă şi vis, între ieri, azi şi mîine.

Locul ales stă sub binecuvîntarea naturii : o vale măreaţă, o căldare mai bine zis, căptuşită cu un covor verde, acordat în ton cu frunzele copacilor, crude ca însăşi primăvara aceasta întîrziată prin acele meleaguri în care cireşii, prunii şi merii de-abia şi-au deschis genele de floare, tezaur, de prospeţime nebănuită pentru noi, cei de la cîmpie, care am culeş lalelele, lăcrămioarele, narcisele...

Un han durat din piatră şi din lemn înfrăţeşte aceste bogăţii ale zonei în linii tradiţionale şi comodităţi moderne. Îl străjuie un cireş imens, de peste 100 de ani, cu coroană falnică de stejar, cu podoabă de aripi mărunte şi albe, izvor al fructelor care vor veni. E liniştе. O liniştе de catedrală prăznuită de cer şi pămînt. Vigoare şi gingăşie, măreţie şi prospeţime, echilibru de frumuseţe desăvîrşită, armonii în verde şi alb, cupolă de azur mediteranean. Acesta este locul, poate acelaşi ca acum 500 ori 1000 sau poate mai mulţi ani, în care oierii şi-au sărbătorit primăverile, un loc statornic de unde n-au plecat niciodată oşenii şi unde se întorc, an de an, oficiind ritualul muncii şi al veseliei, al muncii şi al înfrăţirii, al muncii şi al bucuriei de a munci, al libertăţii de a se contopi cu natura. Plecînd dincolo de culmi, soarele dezvăluie cuşmele tuturor dealurilor pînă departe, în fruntea Gutinului, voinică şi tainică, întocmai sufletelor oşeneşti.

Duminică, 7 mai, prima duminică a lunii, aleasă de ţăran pentru a da semnalul unui nou praznic de muncă, ni se înfăţişează cu un cer de plumb şi cu o cernere de ţîre uşoare şi prelungi de ploaie. Decorul din ajun stă totuşi în plină lumină, într-o lumină egală, care scoate în

evidenţă detaliile, mai iscusit decît o făcuse simbăta soarele suveran. Marea scenă, pe care se vor întrece în măiestrite cîntece şi jocuri oşenii neaoşi ca şi ţăranii maghiari şi germani, de prin alte sate, este pregătită : ţarcul unde vor fi mulse oile străluceşte de albul crud al crengilor de fag cojite, sub marginea pădurii : la respectuoasă distanţă, se-nşiruie magazinele improvizate pentru o zi, dar pline ca pentru cîteva luni. Obiceiul acesta al pămîntului adună aici, an de an, zeci de mii de oameni. Şi iată-i începînd să apară : de prin văi, ca nişte sorcove multicolore ce par să răsară din pămînt şi să crească întocmai voinicilor din poveşti : mai întîi cloburile sau basmalele înflorate, apoi „tulpina trupului", cojoc invadat de ciucuri şi mărgele şi „rădăcina" albă a fustelor tivite cu negru ori a largilor pantaloni de asemenea albi, cu ondulări de vals. Fiecare om este o floare ! Şi încet, încet, din toate direcţiile, din văi ori de pe creste, aceste flori vivante produc o polenizare rapidă, prezenţa lor născînd, ca prin farmec, alte răzlеţe flori care se rînduiesc în răzoare şi ronduri, în alei şi parcuri. Femeile îşi lasă desaga de pe umeri, întind imaculate pînze albe şi aşază pe ele, cu ploşenie, bucatele pregătite acasă. Sînt pîinî încă aburinde, colaci sculptaţi în aluatul ars ca o ceramică, prăjituri de tot soiul, cîrnaţi şi fripturi, renumitele sarmale cu păsat, numite „boace", sticlele cu ţuică arzătoare, a cărei tărie se măsoară nu în grade ci în „focuri", aş zice de mitralieră fiindcă ajung pînă pe la 60 ! Întreaga vale devine o grădină învîrtuită, mirifică şi imposibil de descris, tot astfel cum un mozaic imens nu poate fi descris piatră cu piatră: ci acceptat în totalitatea sa. Nimeni nu se grăbeşte. Pregătirile se fac pe îndelete, deşi cu gesturi cunoscute. Trecînd printre aceste pîlcuri de oameni-flori, începi să prinzi cuvintele unei limbi de o mare originalitate şi savoare. Fustele scurte şi înfoiate se cheamă „pîndileu", stergarele — „stergători", ulciorului i se zice „oi", copilului — „cocon", farfuriei — „blid", pălăriei — „ciop", cana de pămînt ars este aici „ulcior". O luptă a îndemînării gospodăreşti şi artistice se înfiripă încetul cu încetul şi greu te poţi decide între afumăturile şi brînzeturile felurite, între prăjituri şi „lacrima de Turţ" ori pălincă, şi „tipuriturile" (strigături) rămase din moşi-strămoşi şi mereu înnoite de urmaşi, cu care îşi însoţesc oşenii cîntecele şi dansurile : „Io atita-oi ţipuri / Sub grumazul ceterii / Pîn' s-a rumpe arcu-n trei. / Nici atunci nu m-oi opri !"

Şi s-au ţinut de cuvînt ! De 11 ani de zile, marea sărbătoare a Sîmbrei oilor a prilejuit tot atîtea spectacole fastuoase, cu participarea unor formaţii şi ansambluri celebre în ţară şi peste hotare, cu laureaţi ai Festivalului naţional „Cîntarea

Aceşti sufletişti ai tuturor începuturilor: animatorii

Melodia care-o prinzi cu drag

Orele amiezii la Şcoala generală nr. 1 din Răzvad, o comună situată la cîţiva kilometri de Tîrgovişte. S-ar crede că, după o dimineaţă cu imperitabile probleme de matematică şi fizică, cu stufoase formule chimice sau labirintice analize gramaticale, o dulce toropeală a pus stăpînire pe copii în aşteptarea clopoţelului final. Şi totuşi, un freamăt de voci limpezi şi rotunde răzbate dintr-o clasă, în perfectă consonanţă cu versurile intonate :

Ah, ce bucurie
E-ntr-o poezie,
Pe o melodie
Care-o prinzi cu drag.

Deschidem uşa clasei şi în faţa noastră avem parcă un tablou bruegelian, cu copilaşi care deşi stau frumos în bănci sînt dăruiţi cu totul unui joc inefabil cu sunetele. Tumultul melodic este cînd înţelit, cînd domolit de mîna fluidizată a dirijorului, în persoana căruia recunoaştem pe profesoara de muzică Lidia Ciocan, absolventă de cîţiva ani a Conservatorului din Bucureşti. Melodia, ca şi versurile dealtfel aparţin unui maestru al compoziţiei, cu o rară intuiţie a universului şi psihologiei copiilor. E vorba de Alexandru Pascanu, compozitor preferat al acestui cor, întrucît anul trecut, cu un „Cîntecel vesel" al acestuia, corul de copii în stil cameral al acestei şcoli din Răzvad a luat premiul I pe ţară la Secţia elevi a Festivalului naţional „Cîntarea României". Am fost martorul şi cronicarul acestei mari revelaţii artistice oferite de formaţia corală creată într-un timp scurt de profesoara Lidia Ciocan. Un juriu de muzicieni, în fruntea căruia se afla un maestru al dirijatului coral, D. D. Botez, nu numai că nu se zgîrcise la note, dar, ştiind cît de greu se poate forma un instrument ca acela cu care cîntase desăvîrşit foarte tînăra muziciană, nu-şi putea reţine nici elogiile. Corul avea să-şi confirme la cîteva luni valoarea în cadrul emisiunii televizate „Antena vă aparţine", cînd o ţară întreagă a avut bucuria să le asculte melodia ca „o lumină într-o zi senină" la a cărei şlefuire mi-a fost dat să asist în urmă cu cîteva săptămîni.

Totul era într-adevăr un joc, în care nu ştiai cine cu cine se joacă, zîmbetele cui înfloresc mai viu din această bucurie a cîntecului : ale dirijorului sau ale copiilor ? Fapt rar întîlnit la asemenea repetiţii, copiii îşi bat tactul cu mîna dreaptă căci zice profesoara : „cu măsurica, să intre ritmul". Pe nesimţite copiii sînt iniţiaţi într-o adevărată alchimie a sunetului de parcă ai fi la celebrul „Madrigal". Dacă l-ar pune să traducă în formule matematice aceste divizări sau amplificări, aceste fracţiuni ale fiecărui sunet emis, desigur că le-ar trebui multă ştiinţă ca să rezolve o asemenea problemă, mai ales în condiţiile cînd mulţi dintre coriştі sînt încă în ciclul primar şi în plus începători, ei luînd locul celor cu care s-a cîştigat anul trecut marele premiu.

De la molipsitorul cîntec al lui Al. Paşcanu se trece la o melodie care reprezintă prelucrarea unui colind loic maramureşean, şi pentru cîteva minute ne transpunem în lumea plină de lumini şi voioşie a sărbătorilor de iarnă pe ulîţa unui sat din nordul ţării. Profesoara ştie să le sugereze foarte plastic o asemenea trăire, deprinzînd fiecare parte a corului să-şi armonizeze cît mai nuanţat intervenţiile. Părţii a doua i se spune că e numai „ecoul" părţii întîi, care la rîndul ei este convinsă că : „Numai noi cîntăm acolo, ei sînt cu cîteva părţi mai în urmă, vin pe urmele noastre, abia se aud".

Urmează un cîntec patriotic, „Ţara mea de cremene", plin de sinceritate şi de forţă expresivă căci dirijorul are grijă să le atragă atenţia : „Cîntăm tare, frumos, dar nu ţipăm". Ştiind că de pe acum copiii au căpătat şi o anumită înţelegere a artei de a cînta, profesoara le cere „să simtă ritmul interior al Poeziei", ceea ce se şi face simţit cu uimitoarea lor pricepere de a intona exact, de a fraza cursiv, de a da culoare fiecărei secvenţe sonore. Sînt minute nu numai de cîntare pînă la uitare de sine, ci şi de încîntare generală. Cum îşi bat tactul cu mîinile, parcă ar fi nişte ciocîrlii al căror zbor ce le susţine în înălţimi e însuşi cîntecul.

Nu m-ar mira deloc ca după asemenea ore de cînt, lucrurile să meargă întocmai ca în amintitul cîntec al lui Al. Paşcanu :

Atunci, să vezi,
Geografia, geometria,
Parcă merg acum pe roate.

Şi, chiar dacă această presupunere nu s-ar conforma întru totul sînt convins că şcoala şi copilăria în tovărăşia cîntecului, aşa cum ştie să-l însufle profesoara Lidia Ciocan în sufletul copiilor, devin mult mai frumoase, mai de neuitat. Premii ca acela cîştigat anul trecut, la care aceşti coriştі de-o şchioapă din Răzvad vor să adauge altele în ediţia actuală şi cele viitoare ale Festivalului naţional „Cîntarea României", nu vin decît să facă larg cunoscută ambianţa plină de farmec şi armonie în care trăiesc ei şi învaţă în această comună dintr-o veche vatră de ţară a neamului românesc. Performanţa rară pe care o realizează profesoara lor în acest permanent joc cu cîntecul, cel mai frumos din cîte poate fascina copilăria, este însă rezultatul unei munci extrem de tenace a tinerei muziciene ale cărei studii temeinice s-au săvîrşit la Liceul de muzică din Ploieşti, la Facultatea de muzică din Braşov şi apoi la Conservatorul bucureştean. Colegii de studenţie de la Braşov şi-o amintesc, desigur, şi ca interpretă a cîntecului popular, ipostază în care apare şi azi cînd zice cu multă măiestrie baladele bătrîneşti. Este, de asemenea, o talentată violoncelistă şi nu ezită să cînte sub bagheta unor mai experimentaţi maeştri în corul „Cîntarea României" al sindicatului învăţămîntului din Tîrgovişte.

Tot timpul preocupată de cuceririle cele mai recente ale artei cîntatului coral şi ale muzicii în genere, Lidia Ciocan a realizat într-un timp record, cu o mînă de copilaşi dintr-un sat, un cor după părerea noastră reprezentativ pentru însăşi mişcarea corală din România, mişcare aflată în prezent într-o perioadă de mare avînt. Virtuţile muzicale, temeinica şi multilaterala pregătire de specialitate, tactul pedagogic, extraordinara capacitate de a şti să formeze şi să conducă un cor, să închege cu eleganţă şi rigoare un colectiv sînt calităţi care fac din Lidia Ciocan un nume de viitor al acestui domeniu al artei româneşti. Deşi ne face plăcere să ştim că la şcoala din Răzvad cîntul coral va fi în continuare la el acasă, bagheta tinerei muziciene poate da tonuri şi mai înalte.

NICULAE STOIAN ■

României", cu fanfare ale unor mari uzine.

Desigur, momentul cel mai emoționant a fost acela al tradiției : predarea oilor ciobanilor, mulsul și măsurarea laptelui. Am văzut multe mîini, de la cele ale oțelarului pînă la cele ale pianistului, dar nici una nu se poate asemui cu mîna mulgătorului de oi, aceeași care poartă și coasa, care apasă coarnele plugului, care taie copacul, mîngîie cașul și cresterul „coconilor". O astfel de mînă închide în cutele degetelor (adeseori retezate cîte două-trei) evenimente istorice, galbenul lucitor al palmelor este oglindă a timpului și a vieții ; fiecare deget, al unei astfel de mîini, înfățișează un multiplu monument, cu bogate semnificații, întinse de la fertilizarea ogoarelor pînă la cele mai nobile idealuri ale poporului nostru : neatîrnarea și libertatea. De aceea, desigur, miile de mașini strecurate pe sub ramuri, ori pe pajiștile din vale, sînt venite nu numai din țara noastră ci și de peste hotare, de dincolo de oceane, într-atît de tulburător și de istoric este evenimentul la care asistă zeci de mii de oameni. A început mulsul ; 10 mîini, ca cele timid dar cu dragoste descrise, string laptele oilor golașe acum după tuns, iar păcurarul, staroste peste toată suflarea în această zi, încheie învoielile, ține măsura laptelui pe un răboj, cum îi zicem noi, „martore păcurăresc", cum îi zic oșenii, cu încrustături enigmatice pentru neofit, fiecare însemnînd, cu precizie, o anume cantitate, semne care dăinuiesc de secole, de pe vremea străbunilor geto-daci ai acestor oameni născuți și crescuți sub zodia mîndriei de a fi români și oșeni. După muncă, bărbații sînt chemați la masă de către soții, dar din belșugul bucatelor aduse sînt poftiți să se înfrupte toți cei de față. Ferească-te domnul să stergi cumva, fie și pe furiș, gura sticlei cu pălincă înainte de a o duce la gură ! Mai ferească-te domnul să nu alegi ceva din masa bogată așternută pe „ștergători" deasupra ierbii de mătase !

La „stînă" sînt poftit să beau și să mănînc de către cel mai bătrîn cioban : Podag Gheorghe. Alături, tovarășul Ioan Foriș, primul secretar al județului Satu Mare, stă de vorbă cu un alt oșean. „Și eu is bătrîn, îl aud spunîndu-i, dar as vrea să trăiesc o sută de ani de-aci'nainte, că nicicînd nu ne-a fost așa de bine, cum ni-i de vreo 3—4". Spectacolul artistic s-a terminat. Oamenii și-au întins bucatele pe iarbă, unii au aprins focurile, în locuri ferite, copiii bat mingile ori mănîncă înghețată, turiștii își cumpără clopuri și ceramică de Vama, alții fotografiază sau filmează, înregistrează pe bandă cîntece și tipuriturl. O liniște pastorală învăluie căldarea uriașă a Huței-Certeze, ocrotind căldura pogorîtă în suflete, bucuria unei sărbători vibrînd puternic și tainic de dincolo de timp, pentru azi și pentru mîine, frumusețl niciodată stinse.

MANOLE CĂRȚAN ■

Fotografii de A. MIHAILOPOL ■

La Giurgiu, o lecție de patriotism în imagini

„Cucerirea independenței, plătită cu sînge de ostașii și dorobanții români în redutele de la Plevna și Griviția, a deschis calea unor împliniri ale idealurilor de libertate și progres ale poporului român".

NICOLAE CEAUȘESCU
(cuvinte scrise pe o tapiserie la intrarea în muzeu).

În dimineața zilei de 9 Mai, în care, an de an, sărbătorim istoricul act al proclamării independenței de stat a României și victoria asupra fascismului, ne-a fost dat să parcurgem, cu sfioasă emoție și cu sute de vizitatori alături, Muzeul luptei pentru independența poporului român de la Giurgiu. Aflat la aproape un an de la inaugurare, noul lăcaș de educație patriotică înfățișează, într-o firească paralelă, istoria amplă și bogată în pilde a meleagurilor ilfovene, pe care strămoșii noștri au ridicat nu o dată ziduri de netrecut în calea năvălitorilor, și cele mai de seamă momente ale luptei pentru independență a întregului popor român.

Găzduit în 23 de săli, muzeul se deschide cu mărturii ale unei civilizații străvechi, cu unelte de silex de acum peste un milion de ani, acoperă întreaga istorie a neamului românesc, prezent la nordul Dunării în permanență din timpuri aproape fără memorie, se încheie cu cîteva săli dedicate prezentului, cînd un dublu jubileu — 2050 de ani de la constituirea statului dac al lui Burebista și 60 de la proclamarea Unirii Transilvaniei cu România de către Marea Adunare Națională de la Alba Iulia — vine să dea noi sensuri actului solemn al Independenței.

Mai multe spații expoziționale sînt dedicate războiului din 1877, acelei încleștări pe viață și pe moarte la capătul căreia românii, după ce vor fi plătit cu viața și cu sîngele lor fiecare bucată de pămînt smulsă dușmanului la Griviția, la Plevna, la Smirdan, și-au cîștigat dreptul la neatîrnare. Un drept străvechi consfințit cu arma în mînă, după o luptă care a fost — și a rămas — o cauză a întregului popor. Între alte documente, uniforme, piese de armament, stampe, drapele, am distins un mulaj după partea inferioară a statuii din București a patriotului Constantin A. Rosetti surprinzînd clipa istorică în care Mihail Kogălniceanu a anunțat parlamentul țării : „Sîntem independenți, sîntem națiune de sine stătătoare... Nu am nici cea mai mică îndoială și frică de a declara, în fața reprezentanței naționale, că noi sîntem o națiune liberă și independentă". Alături, două manechine, unul reprezentînd silueta unui infanterist, celălalt pe aceea a unui roșior. O vitrină cu trofee, conținînd o pereche de pistoale capturate la Plevna de la un ofițer otoman, cîteva steaguri turcești plecate în fața eroismului fără seamăn al românilor, patru puști recuperate din epava monitorului „Duba Seifi", scufundat de salupa torpilor „Rîndunica" în rada portului Brăila, o panoplie cu arme aflate în dotarea armatei noastre, elemente de uniformă militară, cartușiere, chipie, epoleți și pinteni, obiecte peste care timpul și-a pus pecetea, îngălbenindu-le și împuținîndu-le, dar spre care vizitatorii, foarte numeroși și foarte tineri, privesc cu respect și evlavie. Unul din panouri demonstrează convingător că independența românilor, visul dintotdeauna al locuitorilor acestor pămînturi, a fost o cauză în care s-a simțit angajată, nu cu vorbe, ci cu fapte concrete, întreaga națiune. Astfel, se subliniază că, pentru sprijinirea frontului, s-au primit subscripții și donații din toate colțurile țării, sume de bani cu care s-ar fi putut cumpăra 50 000 de puști, în vreme ce pentru aprovizionare, pentru medicamente și pentru alimente fondurile strînse de la cetățeni s-au apropiat de 10 milioane.

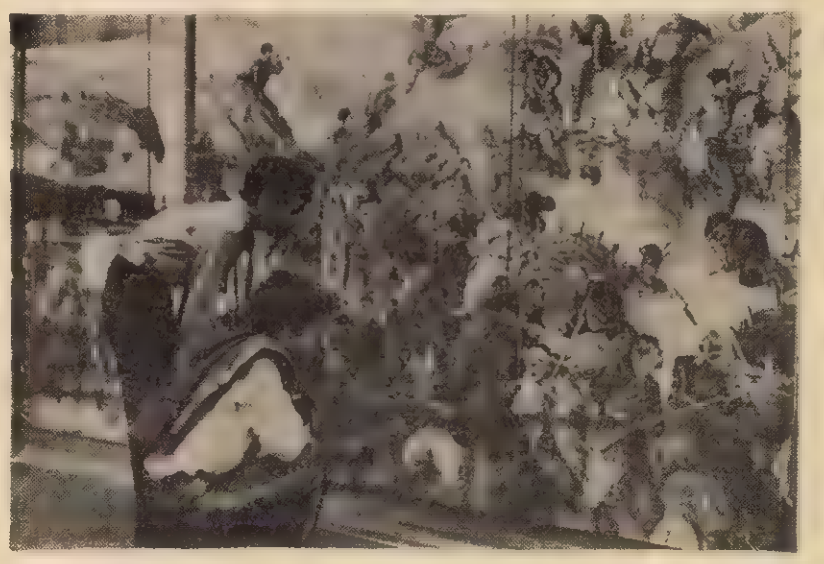

Pe unul din pereți, reproducerea mărită a unei stampe de epocă înfățișînd momentul în care căpitanul Nicolae Valter Măcăcineanu înfige tricolorul românesc pe reduta de la Griviția

Fotografii de Elena GHERA ■

O jumătate de perete este acoperită de o reproducere color, executată cu măiestrie, după „Atacul de la Smîrdan" al pictorului Nicolae Grigorescu. Vizavi, cîteva măriri după stampe de epocă, înfățișîndu-l, între altele, pe căpitanul Nicolae Valter Măcăcineanu, comandantul batalionului 1 din Regimentul 8 linie, în clipa cînd pune tricolorul în buza redutei Griviția. Hărți ale operațiunilor militare, machete. Tabele cu ostași propuși pentru decorare cu „Virtutea Militară", români simpli, țărani sau meseriași în firea cărora n-a stat — și nu stă — să fie agresivi și să cotropească, dar în firea cărora a stat — și stă — să-și apere cu dîrzenie și neînfricare țara, pămîntul și copiii, să nu se predea. Sergentul Nicolae Brezoi din comuna mehedințeană Peri, vecinul său de district Ion Enea, gornist din Ilovăț, soldatul Petre Tomescu din Breznița, alți eroi pe care istoria i-a consemnat sau pe care i-a omis, cîțiva din cei peste 10 000 de români care au fost trecuți, după terminarea războiului, la capitolul „pierderi, morți, și răniți". Luptători fără egal în apărarea gliei străbune, fotografiați în sălile muzeului, alături de recunoașterile — venite din întreaga lume — la adresa vitejiei și a bărbăției lor. Citim pe un panou, cu îndreptățită mîndrie patriotică, un extras din „Memorial diplomatique" care spune că „în numeroase lupte care au inundat cu sînge vecinătățile Plevnei românii s-au condus cu un eroism cărula Europa întreagă îi aduce omagiu", iar alături că „dacă rușii vor reuși să ia Plevna, ei vor datora o parte, nu mică, a izbînzii lor, cooperării aliaților lor români" („Times").

Vizitarea muzeului a durat aproape cinci ceasuri, nepunînd la socoteală Aleea Eroilor, cu cele 23 de busturi aparținînd unor luptători căzuți în timpul războiului pentru cucerirea independenței, pe care am străbătut-o fără a zăbovi în fața chipurilor cioplite în piatră și în eternitate ale căpitanului Nicolae Valter Măcăcineanu, ale maiorului Gheorghe Sontu, căzut la Griviția, ale maiorului Constantin Ene ale celorlalți, între care cel al sergentului Filip Iliescu, giurgiuvean după locul nașterii.

Altfel vorbind, au fost cinci ceasuri de patriotism în imagini o lecție cu profunde semnificații civice și cu puternice imbolduri, spre a înfăptui, cu neostenit devotament politica internă și externă a partidului nostru comunist, cel care a dus la încununarea deplină îndelungata luptă a poporului român pentru libertate și independență.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Cenaclul Flacăra

al Tineretului Revoluționar

Cronica (303)

În ziua de 3 mai la redacția revistei Flacăra *a avut loc o ședință de lucru a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista* Flacăra, *cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu. La această ședință a participat și tovarășul Nicolae Croitoru, secretar cu propaganda al C.C. al U.T.C. Cu prilejul acestei întîlniri au fost discutate probleme organizatorice, legate de ridicarea pe o nouă treaptă a activității cenaclului. S-a evidențiat că primirea unor noi membri în cenaclu are tocmai o astfel de menire și s-a remarcat că aceștia au toate șansele de a deveni nume de prestigiu ale muzicii tinere. S-a subliniat de asemenea necesitatea ca membrii mai vechi ai cenaclului să se preocupe mai stăruitor de înnoirea repertoriului lor precum și datoria care le revine de a ajuta pe noii veniți în cenaclu. Deosebit de utilă, ca și celelalte ședințe de lucru devenite o obișnuință în activitatea cenaclului, întîlnirea din 3 mai a fixat mai exact coordonatele în care se vor desfășura acțiunile cenaclului.*

Cronica (304)

Sîmbătă, 6 mai, pe ruinele cetății Sucidava, lîngă Corabia, în fața a mii și mii de oameni din 34 de comune din județul Olt a avut loc o nouă întîmplare literar-artistică a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar. Sub soarele acestei primăveri și într-o ambianță cu adînci semnificații istorice Victor Socaciu, Doru Stănculescu, Mircea Vintilă și poetul Adrian Păunescu au susținut un impresionant spectacol de poezie și muzică. Au fost interpretate o parte din cele mai reprezentative piese ale cenaclului. Ele au fost primite cu entuziasm de participanți care au ținut să nu fie simpli spectatori ci au dorit să contribuie și ei la înfăptuirea actului artistic, alăturîndu-se nu de puține ori interpreților. În concluzie, o întîmplare literar-artistică reușită, care demonstrează că melodiile și poeziile din cenaclu nu mai sînt elementele unui simplu spectacol care menține atenția spectatorilor doar atît timp cît sînt interpretate ci au pătruns deja în conștiința oamenilor de pe cuprinsul acestei țări, care le recunosc și în care se recunosc, deoarece vorbesc despre dragostea de țară, despre venerația față de strămoși, despre luptă, libertate și fericire.

Prima din sălile dedicate, la Giurgiu, războiului de independență

„Caminante"

Jurnal mexican (9)

Fascinația arheologiei

I.

Mergem la Teotihuacan. Acolo unde se află celebrele Piramida Soarelui și Piramida Lunei.

Dar, trecînd prin oraș, zărim mai intîi clădirea unei bănci în formă de piramidă. În fond, ce-au vrut să sugereze arhitecții ? Soliditatea ? Faptul că banii vor învinge timpul ? Că ei reprezintă singura mitologie posibilă azi ? Sau pur și simplu acasta nu e decît unul din multele exemple în care cerem legendelor o heraldică iluzorie ? Cum s a întîmplat în atîtea metropole cărora neoclasicismul le-a dat cîndva iluzii eline. Din fericire, Parthenonul avea un spațiu impropriu înlăuntru, templul fiind făcut pentru a fi privit din afară, altfel cine știe în ce piață modernă l-am fi văzut stingherit de mașini. Și din fericire, Ciudad de Mexico știe să-și poarte excesele. Așa cum știe să amestece orgoliul și modestia.

Trecem apoi printr-un peisaj cu arbori de piper și mulți cactuși, prin sate ale căror imagini se suprapun, fără să rețin prea multe detalii. Ziduri albe, mult alb, un alb secetos, nisipos, care se prelinge pînă la urmă în tot, în liniște, în oblecte, în gesturi. Clădiri scunde, cactuși și iarăși ziduri. Mereu albe și joase, mereu aceeași mică piață centrală, mereu aceleași străzi pline de praf și de soare Sau mi se pare că sînt aceleași, deoarece le străbatem prea repede, privirea n-are vreme să se odihnească, iar dimineața de septembrie ne lartă această superficialitate, copleșindu-ne cu lumina ei care convertește totul într-o impresie aridă și ambiguă de singurătate populată. Și trecem mai departe cu mașina. Ne vom întoarce pe o altă rută și nu vom revedea niciodată aceste sate fără nume prin care sîntem niște străini grăbiți spre Piramida Soarelui. Am observat demult că turismul caută într-o țară cu predilecție **muzeul**, în vreme ce adesea viața îi rămîne necunoscută. Plătim și noi azi tribut acestui stil, care nu e, poate, al nostru, ci al veacului în care trăim. Au trecut timpurile ereziilor romantice, acum timpul „costă", agenților de voiaj te asigură că poți cunoaște Veneția sau Parisul într-o singură zi, sau chiar în cîteva ore dacă ești grăbit. ghizii s-au specializat, spun numai banalitățile de rigoare, pentru o privi Gioconda sînt necesare trei minute, iar pentru Tițian ajunge durata unei cantonete... Și există o rețetă aproape sigură de a risipi șansa unei călătorii, o rețetă dealtfel la modă și foarte simplă. E deajuns să te înarmezi cu cîteva ghiduri turistice, să cauți numai ceea ce îți recomandă ele și eventual să-ți împrumuți părerile din ele (cînd există), să afli anul cînd a fost ridicată o piramidă, eventual numărul treptelor, înălțimea, volumul... și după ce ai confruntat realitatea cu ceea ce scrie în ghid și ai constatat că autorii au fost scrupuloși, n-au uitat nimic, totul e adevărat, piramida e la locul ei, sub un cer metalic poate, ca în această dimineață de septembrie, să pleci liniștit, mulțumit că ți-ai îmbogățit palmaresul cu încă un drum și gata să cucerești mai departe performanțe măsurate în kilometri, făcînd din locurile comune axiome și din exclamații judecăți estetice pînă cînd ghidurile vor fi mai bine agrementate și cu sugestii despre ceea ce trebuie să simțim... Și la urma urmei, dacă e nevoie, vom găsi și justificări. De ce ni s-a spus povestea Ceciliei Metella, frumoasa romană găsită în ruinele de pe Via Appia, care părea intactă, în sarcofagul ei, dar în clipa ridicării capacului s-a destrămat într-o pulbere fină ? Nu cumva pentru a ni se atrage atenția că efortul de a vedea obrazul enigmelor este oricum inutil ? Dar, dacă ar fi adevărat că tot ce atingem are soarta frumoasei Cecilia Metella, de ce să ne mai tirim melancoliile prin hoteluri ?

Șoferul claxonează și niște copii se dau la o parte. Ce griji, ce visuri, ce speranțe există în aceste sate despre care noi nu vom ști niciodată nimic ? În schimb, vom cunoaște și noi, ca și alții, dimensiunile exacte ale piramidelor, numărul treptelor pe care, peste cîteva minute, vom sui. Ne vom fotografia, vom cumpăra probabil o mică amintire, un fleac, și poate vom avea noroc și nu ne vom aduce aminte tocmai atunci că adevărul civilizației aztece a fost dezvăluit lumii nu de cineva care a cutreierat aceste locuri, ci de un savant aproape orb, închis în camera lui unde scria pe un noctograf, un fel de tăbliță cu fire de alamă ce îndrumau mina și cu hîrtie de carbon așezată sub fire. Prescott. Vreme de mai bine de trei veacuri după Cortés, nici un călător n-a cernut ca acest solitar pulberea istoriei risipită de vînt peste treptele piramidelor de la Teotihuacan.

Să mă mir ? Bănuiesc că un drum la Troia poate fi la fel de bine fabulos sau zadarnic. Ce-ar mai reprezenta, fără Homer, acel pinten stîncos care domină cîmpia arsă de soare unde, cum scrie Oscar Wilde, dormitează șopîrla ca un obiect verzui, iar bufnița și-a clădit cuibul în palatul lui Priam ? Ruinele ar rămîne mute, într-o singurătate unde vîntul nu desleagă nici o taină și pe care n-o poate însufleți decît ceea ce aducem cu noi, deoarece e destul, probabil, să ne spunem în gînd versurile „Iliadei" pentru ca dintr-odată cîmpia goală să se umple de umbre și Ahile să-și ridice armele în lumină. Troia este, desigur, un dar al „Iliadei" mai mult decît al arheologiei. Și, poate, exemplul cel mai bun că uneori pentru a descoperi lumea nu trebuie să ne așezăm în fotoliul unui avion, ci pe scaunul unei biblioteci. N-aș sfătui pe nimeni să meargă acolo dacă nu e convins că Homer n-a mințit. După cum n-aș sfătui pe nimeni să încerce să deslege sensul labirintului grec colindînd cu ghidul în mînă coridoarele întortochiate, dezgropate de arheologi și violate de soare unde abia dacă imaginația noastră și încăpățînarea legendei mai izbutesc să readucă pentru o clipă fantoma Minotaurului și să reziste unei întrebări decepționate : acesta să fie celebrul labirint ? Nu. el nu e acolo. Labirintul există în noi sau nicăieri. Căci el e o taină unde, în ciuda aparențelor, logica simplifică la maximum, reducînd totul la două drumuri : unul spre moarte, spre locul „unde ne așteaptă Minotaurul, și altul spre dragoste, încotro ne călăuzește firul Ariadnei. De fapt, primul există numai pentru a ne arăta întreaga importanță a celui de-al doilea.

Și de fapt nu neg călătoriile, ci numai vanitatea care n-a înțeles niciodată de ce unii oameni și-au scris cărțile pe noctograf.

OCTAVIAN FALER ■

„Am tras cîteva lozuri cîștigătoare pentru cinematografia română !"

● De vorbă cu ION BUCHERU, directorul Casei de filme nr. 1

Rezumăm, pentru început, producția anului care s-a scurs : 6 filme realizate așadar în 1977, dintre care 5 au și văzut lumina ecranului, ultimul „DOCTORUL POENARU" (ecranizare după Paul Georgescu, de Dinu Tănase, tînărul care semnează dealtfel și regia), urmînd a fi prezentat publicului peste cîteva zile. Cele 5 sînt, în ordine : „BUZDUGANUL CU TREI PECEȚI" (două serii, scenariul Eugen Mandric, regia Constantin Vaeni) ; „IARNA BOBOCILOR" (scenariul Petre Săleudeanu, regia Mircea Moldovan) ; „REGĂSIRE" (scenariul Anca Arion, Gh. Robu și Dorel Dorian, regia Traian Roman) ; „EDIȚIE SPECIALĂ" (scenariul Mircea Daniellue, Beno Meirovici, regia Mircea Daniellue) și „RIUL CARE URCĂ MUNȚELE" (scenariul Ladislau Tarco, Gh. Bejanu, regia Cristiana Nicolae)

— Pentru a fi în cunoștință de cauză împreună cu cititorii noștri — virtuali spectatori ai filmelor prezentate — să încercăm să ne referim numai la cele cinci ; spuneți-mi, după părerea dumneavoastră, care sînt cele mai importante, cele mai izbutite ?

— **„BUZDUGANUL..."**, atît pentru ceea ce a reprezentat el în planul realizărilor și intențiilor, precum și prin faptul că demonstrează **un alt mod** de a face film istoric, față de cel cu care ne obișnuisem pînă acum. Apoi **„EDIȚIE SPECIALĂ"**, un film desigur discutabil din anumite puncte de vedere, dar care are forța, are puterea de a stîrni lupta de opinii. În momentul apariției pe ecrane, **„DOCTORUL POENARU"**, sînt convins, se va alinia acestor prime două filme pe care le consider cele mai valoroase.

— Ați avut vreun rateu în cursul anului trecut ?

— Nu cred. Și vreau să menționați că nu mă dezic nici de celelalte trei filme pe care le-am pomenit la început. Adică nu s-a mai repetat eșecul avut, mai de mult, cu „SERENADĂ PENTRU ETAJUL 12"... Vreau să spun cu alte cuvinte că, în anul care a trecut, în cadrul Casei de filme nr. 1, am tras cîteva lozuri cîștigătoare pentru cinematografia română.

— În perspectivă ?

— Sînt pregătite pentru premieră două filme : **„AVARIA"**, realizat de Ștefan Traian Roman după un scenariu de Dorel Dorian ; un film de actualitate reprezentînd lupta unui colectiv pentru înlăturarea gravelor urmări ale unui accident industrial. Dincolo de faptul în sine, filmul este gîndit ca o metaforă, apropo de munca noastră de zi cu zi, de dezvoltarea noastră, de diversele aspecte incluse în noțiunile de sacrificiu și curaj. Un alt film este **„ÎNAINTE DE TĂCERE"** ; scenariul și regia Alexa Visarion, o adaptare liberă după „În vreme de război" de I.L. Caragiale. Sînt convins că acesta este unul dintre cele mai interesante filme produse la noi în ultimii ani. Am curajul să afirm că va fi chiar o veritabilă surpriză !... Mai aveni în lucru : **„GUSTUL SĂ CULOAREA FERICIRII"** (scenariul îi aparține lui Gh. Munole, inginer de meserie, care își povestește într-un fel propria viață, iar regia Feliciei Cernătanu, pînă nu demult regizoare de film documentar la Sahia ; filmul prilejuiește primul rol important acestui extrem de interesant actor care se numește Mitică Popescu), apoi **„MELODII, MELODII"** (un „musical" scris și regizat de Francisc Munteanu, cu Margareta Pîslaru, în care compozitorul Temistocle Popa aduce circa 12 melodii noi, sperăm, cîteva, să devină șlagăre), **„ECATERINA TEODOROIU"** (scenariul Constantin Chiriță și Mihai Opriș, regia Dinu Cocea) și, în sfîrșit, **„COMUNA DIN SCĂENI"** (scenariul Florian Avramescu și Nicolae Dragoș, regia Savel Stiopul — un film ambițios și deloc ușor despre primele manifestări practice ale socialismului utopic la noi în țară).

— Este posibilă, există o „concurență" între casele noastre de filme ?

— Este **absolut necesară** ! Fiecare casă trebuie să aibă o personalitate, un profil propriu. Ambiția fiecăruia dintre noi, bazată pe criteriul diversificării subiectelor, nu poate fi așezată decît pe interesul suprem : valoarea, calitatea filmelor produse. În sensul calității trebuie înțeleasă și „concurența" dintre casele de filme, formarea acelui profil propriu.

— Care ar fi profilul Casei de filme nr. 1 ?

— Vedeți, personal am anumite preferințe pentru anumiți creatori · susțin, mai ales, tinerii. În general, la noi există, să zicem, trei categorii de autori. Una e acel detașament de oameni cu care „mergi la sigur", adică orice le-ai da, ceva va ieși pînă la urmă. Alta e cea de mijloc, cea care îți dă cea mai mare bătaie de cap ; din ea fac parte oameni care sînt convinși că valorează mai mult decît în realitate, de aici tot felul de pretenții, intransigențe fără a fi cazul, mofturi sau certuri inutile etc. O a treia este cea a celor mai puțin cunoscuți și din aceasta fac parte tinerii, asistenții de regie, mă rog — anonimii. Eu prefer să lucrez — atît cît mi se permite, firește — cu aceștia din urmă. Casa noastră de filme își face un punct de onoare din faptul că a fost cea care a lansat regizori ca Danielluc, Tatos, Dinu Tănase care va veni în curînd, cu alte cîteva nume, nu numai noi, dar și foarte promițătoare.

— Spuneți mi, în cursul anului trecut, cîte scenarii au fost discutate în cadrul Casei de filme nr. 1 ?

— Peste 100 proiecte de film aflate în diferite faze din care, în mod cert, cel puțin 30 de scenarii literare.

— Iar în acest an ?

— Pînă acum, la început de mai, cel puțin 30 de proiecte, din care circa 20 scenarii.

— Vă interesează filmul de mult timp, tovarășe Bucheru ?

— De prin anii 1960—1962. Din 1970 însă, de cînd am început să lucrez la TV., m-am ocupat direct cu producția de filme artistice (scurtmetraje, seriale etc.). De opt ani, așadar, **ca producător.**

— E ușor ? E greu ?

— E pasionant. Și greu. Pentru că fluxul de producție al unui film, de pildă, este destul de complicat. Ești nevoit să intervii în mai toate etapele, și ele nu sînt puține.

— Și e bine ?

— Nu se poate altfel. Dacă la o editură, de pildă, a intervenit ritmic într-un manuscris ar reprezenta o cîndățenie — în film lucrurile sînt mult mai complicate, filmul angrenînd un colectiv imens și, a nu se uita, consumînd sume însemnate. De aceea este necesar ca premisele de la care se pornește să fie limpezite permanent, pe parcurs. Asta nu înseamnă că nu facem tot posibilul — cel puțin în cadrul casei noastre — de a respecta personalitatea fiecărui creator în parte. Mă doare de pildă faptul — și vă rog să consemnați acest lucru — că un om atît de talentat cum e Danielluc, datorită unor incidente ivite pe acest „parcurs", se spală acum pe mîini de scenariul filmului „EDIȚIE SPECIALĂ", deși este coautorul acestui scenariu...

— Pentru că doriți, am consemnat. Care sînt etapele fluxului de care aminteați ?

— De obicei, un nou proiect de film vine mai întîi la mine, este și firesc dealtfel ca autorul să se adreseze de la început celui cu drept de decizie. Dacă e ceva aberant, moare încă de aici, din această fază. Dacă există însă un procent cît de mic pentru ca povestea să se definitiveze, se discută în cadrul casei noastre de filme. După care are loc o altă discuție finală, tot în cadrul casei, la care asistă și autorul și **producătorul-delegat**, cel care de acum înainte va însoți permanent realizarea peliculei în cauză. Revenind la exemplul cu edițurile : la film, încă de aici, din această fază, se elucidează toate problemele ridicate de text.

— Ar fi deci o a doua fază...

— Exact. Urmează atașarea la text a unui regizor — de aici, decupajul regizoral al viitorului film. Se discută apoi acest decupaj și, dacă e cazul, se aprobă de către Consiliul casei de filme, consiliu format de oameni din afară. Decupajul odată aprobat, trece apoi prin lectura ACIN, cea care avizează textul. Urmează lectura în Consiliul Culturii și Educației Socialiste, pînă la cel mai înalt nivel. Acesta dă intrarea în producție.

— Sau respinge.

— ...sau respinge. Urmează vizionările la două, apoi la patru benzi, organizate de conducerea consiliului precum și de membrii casei. În caz de avizare favorabilă, mai rămîne numai realizarea copiei standard. Din acest moment, pelicula trece la „România-Film", instituția care se ocupă cu programarea, difuzarea etc.

— Am numărat aproximativ 9 sau 10 etape distincte. Nu e mult ?

— Chestiunea este discutabilă, firește că se pot aduce simplificări, îmbunătățiri etc. Deocamdată însă, Casa de filme nr. 1 a realizat acele reușite de care am pomenit, și pe care, la timpul cuvenit, le-ați semnalat și dumneavoastră, presa de specialitate...

— ...în acest fel !

— Exact.

— Vă mulțumesc.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Sărbătoarea junilor și a primăverii

Obicei străbun, născut pe vechile meleaguri românești care sînt Scheii Brașovului, — **Junii** reprezintă, după cum atestă un document vechi de 250 de ani, „o rînduială din bătrîni". Numiți de marele nostru poet Mihai Eminescu „juni semeți cu surle-n frunte", junii poartă și azi nume sonore izvorîte din istoria neamului

În fiecare primăvară, în prima duminică a lunii mai, călăreți în frumoase costume specifice, Junii brașoveni, din Schei și din Brașovul vechi, păstrători de datini strămoșești, pornesc cu alaiul din Piața Unirii împărțiți în grupuri, străbat orașul, apoi intră pe Poarta Schei și o iau spre Pietrele lui Solomon. Aici cele șapte grupuri de juni, adică juniî Tineri juniî Bătrîni, Curcanii, Dorobanții, Brașovechenii, Albiorii și Roșiorii, se-nving în horă și aruncă buzduganul, în fruntea fiecărei grupe fiind vătaful, armașul mare, armașul mic și stegarul. Duminică, cel care a aruncat mai sus buzduganul a fost Gheorghe Gal, președintele Roșiorilor, un om respectat, înțelept, priceput și bun ca un tată, după cum ne-a spus Roland Schultz, și el roșior.

Pînă seara tîrziu, scheleni și brașovecheni, adică locuitorii Scheiului și ai Brașovului vechi, români de veche obîrșie și de fericită permanență, au sărbătorit prin cîntec și joc venirea primăverii, manifestare care s-a transformat în sărbătoarea tuturor participanților, veniți în număr mare din toate colțurile țării.

ION PREDOȘANU ■

RUBRICA MEA

Longevitatea poeților

Pînă în pragul întîiului război mondial, un asemenea titlu ar fi părut o tristă ironie. Poeții mureau tineri. În primul deceniu al secolului nostru dispăruse Ștefan Petică la 27 de ani (1877—1904), iar Iuliu Cezar Săvescu la 37 (1866—1903). În veacul precedent, Vasile Cârlova se stingea la 22 de ani (1809—1831), Alexandru Hrisoverghi la 37 de ani (1800—1837), Alexandru Depărățeanu la 30 de ani (1835—1865), Alexandru Sihleanu la 23 de ani (1834—1857), Mihai Eminescu la 39 de ani (1850—1889), Veronica Micle la aceeași vîrstă, iar dușmanul lui, Dimitrie Petrino, la moartea cărula i-a închinat un generos necrolog, la 32 de ani (1846—1878).

N-am mare încredere în statistici, de cînd am auzit vorba lui Disraeli : Sînt trei trepte ale minciunii, în ordine ascendentă, și anume minciuna simplă, sperjurul și statistica. Am încercat totuși una, pe propriu risc, la lectura antologiei : **Poeți de la Semănătorul**, ediție de Petru Homoceanul, cu un cuvînt înainte de Al. Piru, în Editura Minerva, București, 1978. Din cei 63 de poeți și poete, nu s-au găsit datele nașterii și morții lui Ion Birseanul și Aurel Seca, nici data morții poeților Enric Furtună, Vasile Lascăr, I. C. Leandru și Eug. Ștefănescu-Est, nici aceea a nașterii lui Andrei Popovici-Bănățeanu. Așadar, scăzînd din cifra de 63, pe cei 7 incerți în privința vîrstei atinse, rămîn 56, iar media generală de vîrstă a acestora este de 62 (șaizeci și doi) de ani. Cine ar fi crezut ?

Au murit între 20 și 30 de ani trei poeți, între 31 și 40, 8, între 41 și 50, 7, între 51 și 60, 8, între 61 și 70, 10, între 71 și 80, 11, între 81 și 90, 9, iar Ștefan Baboreșcu, artist al poporului, a murit în al 91-lea an al vieții (31 august 1880 — 4 ianuarie 1971). Lazăr Iliescu a decedat înainte de a împlinit 90 de ani.

De mirare este însă că numărul celor care au trăit între 51 și 60 de ani este egal cu acela al scriitorilor decedați între vîrsta de 31 și 40 de ani. Mai neașteptat de mare e cifra scriitorilor morți de la vîrsta de 61 de ani în sus, în total 30, față de numai 26 care au decedat între 23 și 60 de ani !

Nu știu cum ar putea explica un genetician acest fenomen de longevitate, considerînd că cel mai tînăr decedat a fost Traian Anghelovici, la 25 iulie 1907, în vîrstă de 23 de ani. Au murit la 27 de ani Adrian Forgaci (1878—1905), ca și Oreste (Georgescu) (1891—1918).

Sociologului, economistului și medicului nu le-ar fi însă greu să găsească apriat cauzele progresului de natură demografică, în ciuda poluării aerului și a impactului nervos contemporan. Ne-ar face plăcere să ne lumineze specialiștii.

Notoriu economist, Lazăr Iliescu nu și-a strîns în volum poeziile originale, așa cum a făcut pentru excelentele tălmăciri din baudelairienele **Fleurs du Mal** (lipsește această referință în antologie).

Și fiindcă a venit vorba de cei mai adesea tălmăciți dintre poeții străini, nu ne putem explica faptul că antologia dă în fruntea poeziilor lui Ștefan Baboreșcu, **Unei trecătoare**, care nu-i decît traducerea celebrului sonet al aceluiași Baudelaire, **A une passante**. Această elementară identificare nu a fost depistată în antologie !

Poetul C. Sp. Hasnaș (1888—1919) a fost și criticul literar al **Flacării** lui C. Banu (ceea ce nu ne spune nota biobibliografică). În primul dintre **Sonete**, ultima terțină ne dă un exemplu interesant de perifrază :

„În lanul blond de grîu, de-aș întîlni-o / Pe fata-n păr de aur îmbrăcat / Ce sfîntă-ar fi **desăvîrșirea firii** !"

Tălmăcirea perifrazei e de prisos !

ȘERBAN CIOCULESCU ■

CRONICA LITERARĂ

Dana Dumitriu: „Duminica mironosițelor"

Duminica mironosițelor este un bun roman care face o pledoarie pentru trăirea cu frenezie a vieții, fără nici o teamă în fața evenimentelor el, socotite ca o modalitate de împlinire umană, oricît de însemnifiante ar fi ele. Bazată pe o intrigă polițistă, cartea Danei Dumitriu devine pasionantă nu atît prin revelațiile spectaculoase ale anchetei întreprinse de maiorul George Anghel Stănescu, anchetă provocată de moartea în condiții enigmatice a doctorului Alexandru Iotan, cît prin ceea ce cititorul află din introspecțiile personajelor. Cei mai mulți dintre eroi, ca dealtfel și în celelalte două cărți de proză ale Danei Dumitriu, **Migrații** și **Masa zarafului**, își interzic porcă să trăiască dintr-o inexplicabilă frică de tumultul existenței. De pildă, Sofia Antim, bunica lui Iotan, și Dora Iotan, soția acestuia, se ascund după paravanul muncii științifice pe care o duc în institut, își construiesc o lume artificială, de seră, în care convenționalitatea înlocuiește freamătul vieții caută adăpostul oferit de principiile generale, valabile oriunde și oricînd, substituite concretului palpabil. Existența lor se desfășoară prin **reducere**, prin eliminarea faptelor ce le-ar putea contraria o anumită normă, printr-o inacceptare a oricărei intrusiuni din partea realului care nu poate fi încadrat în anumite tipare absolut rigide. Una dintre eroine declară : „Îmi e de ajuns **zvonul** vieții care ajunge la mine prin George." (p. 44) și atitudinea ei reprezintă o aceeași opțiune de destin cu a altor personaje din carte care, din lașitate, din comoditate sau fragilitate nu se confruntă direct cu realitatea ci apelează la intermediari, la ambasadori care poartă de colo-colo vești și totodată trăiesc și în numele celor paralizați de frica de existență. Drama lui Alexandru Iotan este determinată de mediul familial înăbușitor care caută să-l transforme într-un robot programat pentru cercetare științifică fără a mai vedea nimic din ce este în jur. Dar eroul încearcă, după cum reiese din însemnările sale, să spargă zidurile protectoare înălțate de familie și care nu-l permit să cunoască nemijlocit viața. El rîvnește „...să se mențină ca om de știință la nivel strict **uman**", simțindu-se responsabil de tot ceea ce se petrece în preajma lui, dorind să transforme și să fie transformat de realitate. Declarațiile sale sînt semnificative : „Eu încerc să relativizez ce vei absolutizat." — p. 139 ; „Eu sînt medic al intimității, a ceea ce are mai personal omul, și nu al unei boli abstracte". Existența lui Alexandru Iotan este o luptă pentru cucerirea dreptului de a fi un om întreg, pe care munca să nu-l dezumanizeze devenind un scop în sine, să nu-l îndepărteze de oameni, ci, dimpotrivă, să-l apropie și mai mult de ei pentru a le fi folositor : „El era un om sensibil, extraordinar de sensibil, îmbina o inteligență științifică remarcabilă cu o viața sufletească intensă." (p. 171). Doctorul Iotan nu oderă la o lume în care „fiecare stă în cripta lui și-și inventează viața" — p. 281 — desfigurînd-o de fapt, silind-o să se supună unor precepte aprioriee, și-și caută în abordarea cu luciditate și curaj a vieții nu numai salvarea sa, dar și pe cea a familiei. Atunci cînd se aruncă în pumnalul celui care îi amenință eroul nu dovedește nicidecum teamă de existență sau dezgust ci dimpotrivă face un act de bărbăție, demonstrînd soției sale că viața trebuie trăită acceptînd și înfrîngerile, nu căutînd numai victoria, că nu trebuie să te ferești din calea întîmplărilor ci să ți le asumi cu orice risc pentru a-ți dovedi că le poți domina. **Duminica mironosițelor** constituie o invitație de a nu repeta destinul unora dintre personajele cărții care, viețuind în izolare, printre obiecte vechi, învesmîntate cu hainele altor epoci, își închipuie în mod iluzoriu că timpul a rămas pe loc, că nimic nu se schimbă și nu se va schimba, mințindu-se că sînt puternice tocmai pentru că sînt ferite de cunoașterea realității. Autoarea persiflează pe reprezentanții acestei lumi încremenite, osificate, care execută meconic un ritual ce nu mai înseamnă viață, ci existența șterasă, meschină, departe de clocotul istoriei, condamnate să-și facă lungi introspecții, în căutarea unor evenimente capabile să le ateste trecerea lor prin lume, monologagele lor nefiind decît o încercare disperată de a-și camufla vidul interior. Totuși, Dana Dumitriu nu este excesiv de moralizatoare, nu este tezistă, își lasă eroii să se justifice, să se disculpe sau să se învinovățească, alteori le descrie pe un ton neutru opțiunile, pentru ca simpatia cititorului față de opțiunea lui Alexandru Iotan, aceea de a se debarasa de o existență mediocră în care întîmplările sînt îmblînzite și nu mai au forța de a modifica destine, să vină nu ca un lucru impus de scriitoare. Romanul demonstrează o excelentă cunoaștere a tehnicilor din proza modernă, citită cu un ochi atent, de critic literar, dar el nu mai are acel aer vădit livresc din cărțile anterioare ale Danei Dumitriu. Universul din **Duminica mironosițelor** este mai larg, în expansiune, mai plin de viață, mai plin de energii și poate însemna un adio spus pentru totdeauna de autoare descrierii unor lumi sufocante, cu o problematică minoră. În orice caz, pentru Dana Dumitriu cartea reprezintă un mare pas înainte și dacă romanul ar fi fost scris cu mai multă vibrație ar fi devenit o scriere excepțională.

GEORGE ARION ■

OPINII

Spiritul tînăr în poezie

După 1970 au apărut și continuă să apară atît de mulți poeți demni de interes încît simpla lor enumerare ar putea acoperi spațiul rezervat acestui articol. De aceea nu-i voi lua în discuție decît pe cei care reprezintă cel mai energic spiritul generației.

Fiindcă un spirit al acestei generații **există**, chiar dacă mulți critici o consideră o sumă de valori eterogene și chiar dacă marele public încă nici n-a înregistrat-o. În ce constă ? Înainte de a schița un răspuns, să facem un mic excurs genealogic.

Detașamentul de poeți de la 1960, avînd rolul și, deci, și caracteristicile unui „spărgător de gheață", și-a unit eforturile într-o singură direcție și a reușit să disloce blocurile masive de poncife care acoperiseră ideea diafană de lirism. Pentru a face să se pulverizeze atitudinile lozincarde, ei au aruncat în aer însăși structura propoziției, obținînd o pulbere diamantină de cuvinte. Nu întîmplător stilurile lor ar putea fi mai degrabă definite prin categoriile gramaticale predominante decît prin structuri. La Nichita Stănescu, de exemplu, s-ar putea vorbi de jocul imprevizibil al verbelor, constituind jerbe strălucitoare de gîndire pură, la Ioan Alexandru — despre o sălbatică vegetație de adjective, la Ion Gheorghe — despre aglomerări mari, „megalitice", de substantive.

Conform obișnuitei dialectici a succesiunii generațiilor, tinerii poeți apăruți în deceniul opt redescoperă cu încîntare propoziția, adică vechiul și totuși mereu noul discurs liric, apropiat prin logica sa internă de fluența vorbirii libere.

Nicolae Labiș-ul acestei generații — beneficiind însă, strict estetic vorbind, de condiții mult mai confortabile decît predecesorul său — este, fără îndoială, Mircea Dinescu, extrem de simpatic prin aerul său de copil teribil, prin eroismul său cochet, prin bravada sa de Charlot care, avînd drept unică armă desuetul baston al poeziei, lese în plin cimp să înfrunte uruitorul secol douăzeci. Această atitudine, cu toată franchețea ei, are, desigur, ceva teatral — minulescian — poate și pentru că monologul liric „răsună" prea clar, ca o probă de dicție. Însă în ultimul timp poetul a adăugat o notă gravă scrisului său — este vorba de un fel de „parabole civice" — care, în măsura în care nu degenerează în simplă satiră, poate contrabalansa la timp o anumită înclinație spre „efect", spre „poză".

Un alt tip de discurs, galant, voluptuos, de o „delicateță infinită", cultivă Emil Brumaru, care celebrează, după cum se știe, viața domestică într-un mod atît de ademenitor încît pînă și cel mai înrăit lup de mare s-ar lăsa convins, citindu-i versuri, să se întoarcă acasă, în liniștea tulburată doar de torsul pisicii lenește și tic-tac-ul ceasornicului. Deoarece ultimele sale poeme prezintă o oarecare incoerență suprarealistă, rămîne de văzut cum va evolua de acum înainte.

Dinu Flămînd — care este și un critic cultivat temeinic, în manieră ardelenească — are fraza elegant complicată, ca o vignetă. Principala sa obsesie, mărturisită sau nemărturisită, este de a scrie o poezie foarte densă, de a realiza o adevărată țesătură de idei și aluzii livrești, de a nu folosi nici un cuvînt dintr-un simplu capriciu. Această „seriozitate" îl condamnă la o anumită lipsă de popularitate care însă, după cît se pare, nu-l neliniștește.

Printre „ultimii romantici" se numără Mihai Ursachi și Dan Verona. Mihai Ursachi este adeptul tiradelor ceremonioase, de o solemnitate stingace, și pare descins din Iașii altor vremuri, asupra cărora s-a cernut uitarea, ca o ploaie de flori de tei. El poate fi numit un „poet al majusculelor" pe care le caligrafiază cu o mînă nesigură, visătoare. La rîndul său, Dan Verona exploatează contrastul plin de efect dintre o ținută de visător cu pelerina fluturîndu-i pe umeri și modernul peisaj citadin. Un demon al „sotiei" îi străbate — ca la Bulgakov — versurile nu rostite, ci „murmurate".

Considerat un poet prin excelență „al orașului", Mircea Florin Șandru este, de fapt, un poet al adolescenței, al înfrigurării. Al unei înfrigurări însă folosite cu metodă, ca un combustibil extrem de prețios pentru realizarea zborurilor lirice. Fraza ampiă, maiestuoasă a lui Mircea Florin Șandru reverberează mult timp în amintirea cititorului după încheierea lecturii. Aceeași tehnică a menținerii frisonului este proprie și Carolinei Ilica, ale cărei confesiuni de „pădureancă" au o subtilitate aproape perversă în sugerarea erotismului, în reinterpretarea vechiului motiv popular „du-te-ncolo / vino-ncoace, / lasă-mă / și nu-mi da pace".

Ar mai putea fi enumerate, cum spuneam, multe alte nume care n-ar face decît să întărească certitudinea că există o nouă generație și că această generație are, dacă nu programul, măcar „misiunea" ei, înțeleasă și asumată. Ea redescoperă poezia, în sensul poate cam vechi și cam simplu, dar atît de adevărat al cuvîntului.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

INSEMNĂRI DE LECTURĂ

Victor Iancu, un călător

Rod al contactului mai îndelungat cu realitățile italiene, această carte vădește în primul rînd disponibilitatea sufletească pe care autorul o arată față de o lume contradictorie și derutantă, dar și efortul acestuia de a argumenta nedezmințita încredere în viitor a unui popor cu un înalt simț al valorilor perene. Este acesta un aspect ce se impune observatorului dornic să pătrundă sensul și semnificația evenimentelor. Ca și realitatea asupra căreia se apleacă, stilul cărții, de fapt formula ei este una deschisă, deosebit de mobilă. Călătoria pașnică, al cărei profit să fie descrierea unei Italii monumentale, adesea devitalizate, nu intră în vederile autorului. Chiar atunci cînd se conturează asemenea promisiuni ele sînt părăsite aproape fără excepție în favoarea unor largi excursuri în realitatea vie, palpabilă, în lumea mișcărilor sociale italiene, a desfășurărilor de forțe pe o scenă continuă animată. Atitudinea nu este a unui obișnuit călător pe meleaguri străine și de aceea cartea nici nu este una de note de călătorie în felul celor mai multe care consacră de regulă acest gen de literatură.

Victor Iancu este un fin cunoscător al realităților italiene. Ceea ce aflăm din cartea lui nu sînt numai „impresii generate de impactul cu o realitate contradictorie" ci și mai ales ceea ce reține, așa cum el însuși mărturisește „dintr-un **studiu** îndelungat și atent, animat de dorința de a înțelege, a compara, a trage concluzii".

Este îndeobște cunoscut că românii, călători predestinați, înțeleg călătoria ca un prilej de a-și spori înțelegerea lumii și a descoperi noi orizonturi geografice și morale pentru a pune mai bine în lumină adevăratele și marile noastre resurse de umanitate, de spiritualitate românească, fără vana ambiție de a stabili ierarhii. De la călătorii din veacurile trecute și pînă la cei de azi acest fapt este atestat de cele mai bune cărți din literatura românească de călătorii.

În privința însemnărilor despre Italia realizate prin vreme, situația nu este alta. Un maramureșean, Artemie Anderco Homorodeanu, trasa, acum peste 100 de ani, în jurnalul său publicat postum de N. Iorga, o linie nedezmințită pînă azi de atitudinea călătorului român confruntat cu peisajul italian, cu umanitatea sa specifică. Trăitor în același Torino al lui V. Iancu, ca tînăr student medicinist însă, A. Anderco a lăsat pagini remarcabile prin prospețimea observației și nu mai puțin prin căldura cu care raportează peisajul și tipurile umane ale Maramureșului la realitățile Italiei de la 1870. Este posibil ca această scurtă trimitere să evidențieze odată mai mult nota particulară pe care o realizează această „Italie posibilă" în șirul totuși nu prea bogat al cărților consacrate peninsulei.

Capitole remarcabile sub aspectul acuității observației socio-politice, adevărate mici monografii ale peisajului politic italian sînt cele care se intitulează „Mitologie politică" și „Strategia tensiunii". Un peisaj, cum spune autorul, „variat, multicolor, cu coline și piscuri, cu arbori bătrîni și umbroși dar și cu tufișuri sau vegetație de tundră". „Strategia tensiunii" dar și altele dintre procesele și mecanismele societății italiene își găsesc în Victor Iancu un diagnostician lucid și avizat al realităților dintr-o țară care privește spre viitor cu încredere. O încredere pe care o dă tuturor responsabilitatea cu care forțele înaintate ale societății italiene sînt decise să-și asume administrarea eficientă și constructivă a țării.

„Știind că Pisa nu mai e în declin (întreaga Toscană are o administrație comunistă — socialistă), îmi vine să cred că Turnul nu va continua să se încline" — iată o ipoteză într-adevăr poetică și umană pe care autorul acestei cărți o avansează în spiritul aceleiași necesare și tonice încrederi în viitor.

ION IGNA ■

Teodor Bulza:

● Se naşte un prozator în persoana harnicului şi extrem de dotatului gazetar tînăr Teodor Bulza din Timişoara. Citiţi acest prim fragment pe care el îl face public prin revista noastră şi nutriţi, împreună cu noi, speranţa că vă veţi îmbogăţi sufleteşte în ziua (pe care o dorim cît mai apropiată) cînd Editura Facla din Timişoara vă va pune în contact cu un nou romancier român. Reţineţi încă de azi numele lui : Teodor Bulza.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Roşie ca vişina

Fragment din romanul „Iulie", în pregătire la Editura Facla

De cîteva zile ningea fără oprire, cu fulgi mari şi deşi, mai mult decît în oricare din lunile noiembrie ale anilor trecuţi, zăpada depăşind jumătatea de metru obişnuită pentru iernile cele mai grele.

În ultima zi de marţi — cînd la Semlac se ţin pieţele şi rămîn acasă doar bătrînii şi copiii neumblători —, au cutezat să dea piept vremii aspre şi troienelor numai cîţiva bărbaţi, şi ei nu să vîndă sau să cumpere ceva, ci fiindcă era marţi, iar piaţa trebuia să aibă loc, nu care cumva să se strice rînduielile satului. Trei sănii, trase lîngă plopii de pe „locul pieţii", abia se vedeau prin ceaţa fulguită. Cai, cu pături groase, albe, pe spinare, au prins culoarea zăpezii, scuturînd neputincioşi din zăbalele cu gust de leşie. Pustietate. Nici cei de la primărie nu aveau veşti de transmis, aşa cum făceau la fiecare piaţă, cînd, cu toba cîrpită cu aţă de fuior, atîrnată de o curea roasă, şi cu o condică veche sub braţ, apărea Todor Băbău, care îşi făcea loc între oameni şi se urca într-o căruţă, de unde începea : Se aduce la cunoştinţă... De vreo cincizeci de ani cu toba şi condica, Todor Băbău a umplut multe caiete cu aduceri la cunoştinţă şi a schimbat mulţi primari şi notari care le-au dictat şi le-au iscălit. După primul război, prin '20—'22 — nici Todor Băbău nu mai ţine minte —, „dobaşul" a fost chiar primar, pentru cîteva luni numai. Nu prea s-a priceput să conducă satul. Avea atunci două rosturi : de primar şi de toboşar. Primele veşti pe care l-a adus în piaţă au fost : primăria caută un toboşar şi casa cu nr. 141 este de vînzare. Casa lui, la marginea satului. Dorea s-o vîndă şi să se mute mai în centru, aşa cum îi stătea bine unui primar. Alt toboşar nu s-a găsit şi nici cumpărător pentru casa cu nr. 141. Iar Todor Băbău a fost înlocuit de un primar care stătea la uliţa mare.

În ziua de piaţă a acestui noiembrie atît de neobişnuit, Todor Băbău a venit, totuşi, în grupul oamenilor adunaţi în mijlocul satului. Fără tobă şi condică, nu prea l-au luat în seamă. Bătrînul s-a apropiat de ei şi le-a spus :

— He-he, cam grăbită iarna asta... Apoi, ca orice bătrîn care caută în memorie întîmplări dinainte cît de cît asemănătoare, mîndru că numai el le poate găsi şi controla, adăugă :

— Mai rău ca-n '902...

Auzindu-l, Ţuper, care stătea cu Popianu şi Istin lîngă baraca evreului bomboner din Arad, acum rămas acasă, întrebă :

— Noa, şi cum era, dobaşule, în '902 ? !... C-om fi proşti să credem că mai ţii minte ce iarnă-o fost atuncea !

— În '902, Şofronie, m-am liberat de la cătane. Tot în noiemvrie. De la Arad am venit pe Mureş, că nu era tren nici pînă la Pecica. D-aia ţin minte cum o fost în '902... Şi n-am putut face nici un pas pe hotar...

Ţuper rise, luîndu-l în batjocură :

— Trebuia să aştepţi primăvara... Îl îmboldi pe Popianu, ca după o glumă izbutită.

Provocat, Băbău continuă, pe acelaşi ton liniştit :

— La Arad, dac-am văzut cum stă vremea, m-am dus în Micălaca, lîngă Mureş, şi m-am vorbit cu ţiganii, să-mi facă o plută. Că apa nu era îngheţată şi nici sloiuri nu veneau. Pe plută am ajuns la Semlac, în Cutina... Mi-or degerat picioarele... Sufla vîntu ca turbat. Ca să nu se lase mai prejos, Băbău spuse în ciudă :

— Dacă erai în locul meu, aşteptai să se pună tren pînă la Semlac ! La Paştele cailor...

Se auzi rîsul zgomotos al lui Ceampaş, la care s-au alăturat şi ceilalţi din jurul lui : Duleu, Barbura, Deliman, Craveţ şi Bozianu. Un alt grup, mai numeros, fie că nu a auzit sfada celor doi, fie că nu a vrut s-o ia în seamă, rămînînd la fel de nepăsător. Erau acolo Nica Uspăţ, Pistriţu, Sfordon, Arcadie şi Florea.

Fără să ştie de glumă, plin de mîndrie, Ţuper îl înjură atît de urît pe bătrîn, încît era cu neputinţă ca oasele răposatei sale mame să nu se zvircolească zdrăngănind în mormîntul vechi. De necaz, Băbău scuipă spre cel cu vorbele spurcate. Uitînd de toboşar, Ţuper, pus de-acum pe ceartă, îl luă la rînd pe Ceampaş, care îndrăznise să rîdă pe seama lui.

Ceampaş făcu un pas înainte. Cumpăni : Ţuper abia aşteaptă o nouă încăierare cu el. De ce nu ?

— Hai, ocoşule !... Sau te temi ? !... Hai, Roşie ca vişina... — îzbucni Ţuper, amintindu-le celor de faţă o întîmplare mai veche, de la o serată dinainte de ultimul război.

Vara, seratele nu se ţineau în sală, ci în parcul de lîngă primărie şi biserică. Pe afiş, Coşa a scris cu litere mari : „Duminecă sara ! SERATĂ. Vine DOLAŞ ! Cîntă Moalăru şi pruncii. La 7". Pînă s-au adunat oamenii, s-a lăsat întunericul. Au fost aprinse felinarele, dar mai multă lumină venea de la lună, plină şi curată în seara aceea de vară.

Ceampaş venise cu fiică-sa, pe care o lăsase în seama băieţilor, iar el, după ce bău cu prietenii cîte o halbă rece de bere, dansă întîi cu nevasta lui Ţuper, apoi cu cea a lui Popianu, cu Aneta, o femeie frumuşică, cu ochi mici şi rotunzi ca două mărgele, pe care o îndrăgise în tinereţe. Era mai în vîrstă decît ei cu cinci sau şase ani şi se măritase, nevoită să ajute casa cu mulţi copii a părinţilor ei. Ceampaş nu s-a supărat. Nici nu făcuse armata. Fata îl luase de bărbat pe Popianu, un fecior trecut, rîşinos, care avea doar mamă, o femeie rea şi leneşă, bocindu-şi toată ziua bărbatul dispărut în primul război.

Ţuper nu dansa niciodată. Pe Sida, nevastă-sa, o uitase şi acum pe o lăviţă. El se aşezase lîngă muzicanţi, cu două halbe la picioare, distrîndu-se pe seama dansatorilor, cărora le striga, cu o voce care întrecea puterea instrumentelor, un acordeon, o vioară şi un contrabas, tot felul de vorbe deocheate. Îi văzu pe Ceampaş dansînd cu nevasta prietenului său şi, fără voie, îl supără mai mult pe Popianu, glumind :

— Uită la Ceampaş ce nealcoş se ţine cu drăguţa... Că ce n-o putut în tinereţe, poate dă Domnu acuma, că-i întuneric... Ho-ho-hoco, ai grijă Anetă...

Ceampaş scrîşni din dinţi. Nu era prima oară că Ţuper vorbea aşa. Nevastă-sa murise de tînără, la cîteva luni de la naşterea fetei. Slăbise mult de tot şi n-a putut să se mai ridice din pat. A înţărcat fata şi a murit. Ceampaş nu s-a mai însurat. Şi-a crescut fata singur, cu mare dragoste. Pe cît era de trist sufleteşte, pe atît îl ştiau oamenii de vesel, veşnic pus pe glume. Înalt, cu braţe puternice şi umeri laţi, bine făcut la chip, pornise în viaţă cu multe speranţe, multe năruite odată cu moartea nevestei. Merita să lupte pentru fată. După 15 ani, ieşise la serată, cu ea : acasă, fluierînd şi fredonînd Roşie ca vişina şi un vals, o învăţase să danseze. Îi cumpărase rochie nouă şi o sticlă cu parfum. Pantofi i-au rămas de la mamă. Fata semăna cu mama şi Ceampaş s-a bucurat. Îşi puse şi el pantalonii de sărbătoare şi o cămaşă curată, să fie în rînd cu lumea.

Ţuper se apropie de Moalăru, care cînta la acordeon, şi îi şopti :

— Cîntă Roşie ca vişina... Şi cu gura...

Muzicantul încercă să protesteze :

— Şofronie, l-am mai cîntat... Poate vrei altceva...

— Poate vrei tu să-ţi sparg acordeonul ! — îl ameninţă, scurt, Ţuper.

Moalăru întonă un acord, care pentru fiii săi, doi băieţi de 15 şi 16 ani, însemna începerea melodiei şi, vădit amărît, şopti :

— Vişina... Doi, şi...

Cu o voce răguşită, mai degrabă rostind cuvintele decît cîntîndu-le, acordeonistul începu. Recunoscînd Vişina, dansatorii se opriră şi exclamară :

— Iară Vişina... Resemnaţi, continuară să danseze şi începură şi ei să cînte :

Gură cum mîndruţa are
Nu-i găseşti asemănare
Roşie ca vişina
Săruta-ţi-aş guriţa

Ţuper ştia de mult că lui Ceampaş nu prea îi place să audă acest cîntec, pe care îl îndrăgise nevastă-sa ; pe patul de moarte, femeia i-a cerut s-o îngroape cu muzică şi să i se cînte şi Roşie ca vişina. Aşa a şi făcut, numai că mulţi au făcut haz de necaz : nu prea era o melodie de înmormîntare. La birtul lui Dolaş, cînd voia cineva să-l supere pe Ceampaş, amintea Roşie ca vişina, la care omul ieşea, roşu de furie, şi nu mai apărea în sat nici marţea la piaţă.

Se simţea bine cu Aneta. Nu au mai vorbit de multă vreme. Iar de dansat, n-au dansat de 15 ani.

— Muşcă-i vişina, Ceampaş ! — strigă Ţuper. Pentru a îngroşa gluma, acesta luă contrabasul din mîinile lui Păvăluţ, fiul cel mai mare al Moalărului, smulgînd corzile groase care, eliberate dintre degete, zdrăngăneau ca o tipsie ruginită bătută cu un par.

Dansatorii începură să fie nemulţumiţi, să vocifereze. Nici serata asta nu se va sfîrşi fără scandal. Unii, apropiindu-se de locul orchestrei, făceau totuşi haz de Ţuper. Ceampaş se străduia să pară nepăsător, continuînd dansul. Îi făcuse cu ochiul şi fetei, să rămînă cu ceilalţi tineri în mijloc. Moalăru cînta tot Roşie ca vişina, iar Ţuper, în extaz, smulse o coardă din contrabasul răguşit şi sîrma spiralată, aspră ca un arc slobozit, îi bîciui peste mîna cu care strîngea gîtul gros al instrumentului. Înfierbîntat, nu simţi imediat durerea rănii şi ceru guristului, îmboldindu-l cu genunchiul în spate, să cînte mai departe. Curînd, cei care făcură cerc în jurul orchestrei îşi ocupară locurile de pe bănci, între bătrîni şi copii, alţii se aşezară în iarbă. Bărbaţii şi feciorii făcură rînd la tejgheaua lui Dolaş, care nu mai avea chef să-i servească, vrînd să-l vadă pe Ţuper, aşa că îşi lăsă nevasta, bombănind, să se ocupe, ca şi altă dată, de clienţii setoşi. Cel mai nepăsător părea Popianu, uşor ameţit de băutură, acum stînd cu Istin şi Lăpuşcă, primarul, aflat în control la serată.

U-iu-iu şi tra-la-la
Sara cînd treci uliţa...

Moalăru se apropie, pentru a patra sau a cincea oară de sfîrşitul cîntecului, umflînd, cu o mişcare largă, burduful acordeonului şi apăsînd bumbul mic, deasupra basilor, care gonea serul.

— Gata, Şofronie — îl rugă acordeonistul. Bem o halbă şi-o luăm de la capăt. Mi-a tare asudat, Şofronie...

— Acuma ! — ţipă celălalt. Nu mă fă cu fras ! Binece... O să cînt io !

Prinse de acordeon şi începu să tragă de el. Moalăru se împotrivi la început, însă renunţă şi desfăcu curelele. Ţuper se aşeză pe scaun şi cu dreapta apăsă clapele, cu stînga smucind burduful.

— Cîntă şi tu, mulă ! — se răsti la Didu, care, năucit, ultase vioara strînsă sub bărbie.

Mai mult ţipînd, cu o voce spartă, Ţuper începu să cînte Roşie ca vişina. Se auziră imediat risetele celor de la serată, risete care, într-un cor vesel, puternic, acoperiră sunetele dezarticulate ale acordeonului neputincios în braţele aceluia. De necaz, Moalăru bău repede, fără să mai stea la rînd, o halbă cu bere, după care, mai îndrăzneţ, se îndreptă spre Ţuper şi îi trase un pumn puternic în nas.

Moalăru îl înjură, privindu-l cu ură. Era un om liniştit, cumsecade, care, la serate şi nunţi, văzuse multe încăierări, dar nu se băga niciodată între bătăuşi. Învăţase singur să cînte la acordeonul cumpărat la Arad pe banii dobîndiţi după ce vînduse un porc bun de tăiat. Şi pe băieţi tot el i-a învăţat să cînte, vrînd să facă o orchestră. Moalăru şi pruncii, să fie şi în satul lor muzicanţi. Crezînd că Ţuper s-a trezit din nebunie, văzînd că nimeni nu-i dă o mînă de ajutor, Moalăru îi întinse braţul, cu celălalt sprijinindu-i spatele. Îi spuse, calm, cu părere de rău chiar :

— Dacă nu te alini, Şofronie...

Cu nasul strivit de lovitură, dintr-o nară curgîndu-i firul roşu al singelui, Ţuper se ridică şi întinse acordeonul spre muzicant, care, luîndu-l în braţe, atent la curele, se trezi cu un genunchi în pîntec, îndoindu-se, icnind de durerea care îi răscolea toată fiinţa. Ţuper îl smulse acordeonul din mîinile lipsite de vlagă şi, cu un gest scurt, îi lovi cu pumnul încleştat sub bărbie. Se auzi un trosnet sec de oase frecate.

Luînd vioara, Ţuper privi trufaş spre oamenii înmărmuriţi în mulţenie şi neputinţă. Frecă arcuşul de corzile subţiri. Lemnul vibră la cîteva scîrţîituri care mai mult pe Ţuper îl scoaseră din sărite decît pe ceilalţi. Se urcă pe un scaun şi îşi plimbă ochii, căutînd ceva. Tresări, luminat de o descoperire ; ţipă :

— Ceampaş !...

Cel chemat răspunse :

— Ce-i, Şofronie ?

— Hai aici, sărăntocule ! Treci la joc...

Ceampaş lăsă paharul cu bere şi, dorind să ia asupra lui disputa cu Ţuper, îl provocă :

— Ba ! Cînt io şi joci tu !...

Se apropie de el şi îi luă vioara din mînă. Ca un cunoscător, o aşeză sub bărbie şi, dregîndu-şi vocea printr-un tuşit scurt, repetat, frecînd uşor arcuşul, într-un acompaniament abia auzit, porni să cînte tot Roşie ca vişina. Nu ştia nici el tainele viorii. Avea vocea plăcută, plină, apăsînd fiecare silabă :

Gură cum mîndruţa are
Nu-i găseşti asemănare...

Ţuper rămase năuc. Se întoarse în jur, căutînd o salvare. I-au trebuit doar cîteva clipe :

— Cine joacă cu mine ? Mi-am găsit ţigan... Chipul i se lumină : ridică de pe pămînt o bîrtie îngălbenită şi o scuipă. Se apropie de Ceampaş şi i-o lipi pe frunte.

— Cine joacă cu mine ? — repetă întrebarea. Sidooo !... Nu ! De tine m-am săturat acasă...

Ochii îi luceau ca două lumini îndepărtate în nopţile întunecoase, stredelind privirile zăpăcite ale femeilor. Ar fi luat-o pe Drăghina. N-o mai găsea nicicum ; o fi plecat acasă — socoti. Zări fata lui Ceampaş. Păşi spre ea şi o trase de mînă :

— Haida, că asta-i cîntarea de mort a lu mă-ta !

Fata se împotrivi, ruşinoasă, speriată ; bărbatul îşi încolăci braţele în jurul ei şi începu să ţopăie, nepriceput.

— Mai tare, mă, mutule ! — urlă, înfierbîntat şi de trupul firav, curat ca lacrima, pe care îl pîngărea prin strînsoarea-i neobrăzată, prin gîfîitul bolnav.

Ceampaş plîngea ; vocea îi tremura, blîndă, sughiţată. Cîntecul nevestei sale. Toţi se aşteptau să sară la bătaie. Înfrînt, umilit, sfîrşi cîntecul în lacrimi, bocindu-şi parcă nevasta moartă. Puse cu grijă vioara pe scaun şi se îndreptă spre Ţuper. Horcăind din străfunduri, îl scuipă drept între ochi. Îi descolăci braţele din jurul fetei, pe care o luă de mînă şi porni spre casă.

Se reîntîlniră la piaţă, după două săptămîni.

— Noi mai avem o vorbă... Hai, ocoşag de pui beteag, că de cînd te-aştept — auzi Ceampaş provocarea lui Ţuper. Îşi scoase căciula din cap, zăpada căzînd, lipindu-se de stratul gros care acoperise pămîntul. Todor Băbău se apropie de el şi îi încurajă :

— Să am anii tăi, nu m-aş lăsa păgubaş... Eşti mai tare ca el... Bate-l !

Zărindu-l, Ţuper spuse :

— Dacă vreţi, mă bat cu amîndoi.. Numa că mă tem că rămîne satu fără dobaş...

— O să te bată Ceampaş...

Cei doi îşi dezbrăcară cojoacele şi, fără să scoată o vorbă, cu pumnii strînşi şi coatele îndoite, înaintau, unul spre celălalt. Ceilalţi făcură cerc în jurul lor, aşteptînd bătaia. Şi lui Ceampaş şi lui Ţuper le era frică. Tremurau şi de încordarea muşchilor şi de teamă. Amîndoi erau puternici, sănătoşi, cam de aceeaşi statură. Doar că Ţuper avea faţa rotundă şi nasul mai mare, pe frunte atîrnîndu-i întotdeauna un cîrlionţ rebel, pe care îl îndrepta printr-o săltare a capului devenită obişnuinţă inutilă. Începură să se învîrtă în cercul tot mai strîmtorat. Ochii le sclipeau a ură nemărginită, a dorinţă de răzbunare. Era clar pentru toţi că cei doi trebuiau să se bată, să se descarce. Aşteptaseră atîţia ani clipa răzbunării.

De-atîta învîrtit, Ceampaş şi Ţuper bătuciseră zăpada cu paşii mici, apăsaţi. Florea le urmări privirile, ochii, mîinile, obrajii ; tresări văzînd : cei doi tremurau de frică. Nu se vor bate — îşi zise. Tocmai atunci, Ceampaş se împiedică — şi lui, şi celuilalt, gîndurile le zburau aiurea, retrăind serata de demult — şi căzu în zăpadă. Era cît p-aci ca Ţuper să-i sară în ajutor, să-l ridice, dacă Popianu nu striga de pe margine, trezindu-i, asmuţindu-l :

— Pe el, Şofronie ! Arde-l !

Ceampaş se răsuci şi, cu umerii lipiţi de zăpadă, ridică picioarele în pieptul adversarului. Surprins de tăria loviturii, omul căzu pe spate. Ceampaş sări spre el, cuicindu-se deasupra, călare. Ţuper îl răsturnă ; îşi încolăci braţele, unul în jurul celuilalt, şi începură să se rostogolească, într-o parte şi-n alta, ca un tăvălug împins alene cu piciorul. Li se auzeau gîfîiturile, icnirile ; păreau că sînt mulţumiţi cu îmbrăţişările trintei, bătaia aminînd-o.

Florea nu-l cunoştea. Bănuia că poartă o veche duşmănie şi că marţea aceasta fără piaţă e o zi bună pentru răfuiala aceea. Abia aştepta să întrebe care e pricina încăierării.

Cei doi începură să dea semne de oboseală, iar cei din cerc erau nemulţumiţi şi plictisiţi. Todor Băbău, care stătuse pînă atunci între Barbura şi Deliman, păşi spre bătăuşi şi aşteptă cîteva clipe. Ţuper era deasupra. Cînd Ceampaş îi luă locul, bătrînul se apropie de Ţuper şi, aplecîndu-se, strînse cu toată puterea nasul acestuia. Omul răcni ca înjunghiat. Todor Băbău nu se mulţumi cu atît : îl mai strînse o dată, după care, horcăind, îşi pregăti scuipatul demult visat şi îl azvîrli în faţa tăvălită a lui Ţuper. Se ridică, sprijinindu-se de Ceampaş, pe care, înainte de a se îndepărta, îl bătu pe umăr, mulţumindu-i din priviri. Fără nici o vorbă, Todor Băbău părăsi piaţa şi, cu paşi mărunţi, îndoit de bătrîneţe, se îndreptă spre primărie.

Florea îşi înfundă căciula peste urechi şi porni spre casă. Rămas o vreme pe gînduri, Sofronie o luă pe urma lui, grăbindu-se să-l ajungă. Zăpada acoperise cărarea bătucită de cei veniţi la piaţă şi omul căuta urmele proaspete. Auzi sfornăiturile cailor de la sănile uitate lîngă plopi şi, cînd ajunse în dreptul lui Florea, socoti :

— Că le picau picioarele dacă veneau pe jos...

Doi se ceartă, al treilea cîștigă, dar primul are o evidentă dreptate

Iată cazul care face obiectul anchetei noastre. Pentru că avem motive serioase să ne îndoim de obiectivitatea conducerii Spitalului Mănăstirea Dealu din Tîrgoviște, nu vom indica autorul scrisorii. Ni se scrie că în ianuarie 1978 a ieșit la pensie lenjereasa Ivanciu Aurica de la spitalul mai sus-amintit. Pentru postul devenit vacant s-au înregistrat cereri din partea lui Ileana Savu, Elena Opincă și Moraru Alexandrina — toate trei lucrînd și pînă atunci în unitate, dar cu calificări inferioare. Ce se întîmplă, cum se procedează într-o asemenea situație la spitalul din Tîrgoviște ? Iată ce ne spune tovarășul Constantin Milescu, director adjunct al spitalului : „Pentru că erau trei candidate am hotărît, conform legii, să organizăm un concurs pentru ocuparea postului de lenjereasă". O primă observație : nu este conform legii ca pentru ocuparea unui asemenea post să se organizeze ditamai concursul. Este o chestiune oarecum facultativă. Conducerea unității are dreptul să numească pe cineva în acest post, normal cu respectarea legii. Dar de ce s-a procedat așa ? Ne-o spune tot tovarășul Constantin Milescu : „Pentru a nu crea discuții, pentru a nu se spune că am avantajat pe cutare sau pe cutare". Lipsa accastă de decizie a unui organ creat prin natura sa să decidă aparo cel puțin stranie. Nimeni nu are nimic împotriva concursurilor dar nu credem că este cazul să organizăm concursuri pentru postul de paznic, să zic m, și porțile obiectivelor economice să rămînă nepăzite. Chiar așa, serioși fiind, organizăm concurs pentru un post de lenjereasă ? Dar la timpul potrivit vom dovedi cu chiar afirmațiile conducerii spitalului că „n-a fost propriu-zis un concurs ci așa, o verificare". De ce discuții se temeau tovarășii din conducerea spitalului? De unele care puteau avea cu adevărat loc, deci de unele cu temeluri reale. Deci erau condiții prielnice comiterii unui act de favoritism, a unui nou act de favoritism. Dar să nu anticipăm.

Se stabilește ca acest concurs să aibă loc la cooperativa „Sîrguința" din Tîrgoviște. Asta în condițiile în care în întreprindere există o comisie avînd și sarcini de acest gen. De ce adică un loc neutru? Credem că am răspuns — pentru a nu se crea discuții.

Conform actelor ce le deținem, rezultă că în urma examinării celor trei concurente Ileana Savu, Elena Opincă și Alexandrina Moraru, conducerea cooperativei „Sîrguința" din Tîrgoviște, prin adresa nr. 176 din 24 ianuarie 1978 comunică următoarele rezultate : 1) Opincă Elena, media 7 ; 2) Savu Ileana, 6,50 ; 3) Moraru Alexandrina, 6. Deci Elena Opincă, conform legii de care face atîta caz conducerea spitalului, trebuie încadrată pe postul de lenjereasă. Este cîștigătoarea concursului. Dar încadrarea nu s-a produs nici pînă azi și, o spunem cu tot regretul, nu credem că va mai avea loc vreodată. Ce s-a întîmplat ? Din nou relatează pentru dumneavoastră tovarășul Constantin Milescu : „A treia a renunțat la orice pretenții, dar celelalte două au început să se reclame la diverse foruri și s-a decis anularea concursului". Interesantă, ca să ne folosim de un eufemism, rămîne afirmația directorului adjunct al spitalului potrivit căreia cele două concurente au început să se reclame una pe alta. De ce adică Elena Opincă, de drept cîștigătoarea concursului, s-o reclame pe Ileana Savu care n-a luat concursul ? Elena Opincă a reclamat faptul că nu i se dă postul, că este frustrată de un drept al ei, un drept pe care competența profesională, hărnicia și corectitudinea (acestea sînt aprecieri ale conducerii spitalului) le garantează cu prisosință. La directorul adjunct al Direcției sanitare a județului Dîmbovița, tovarășul Dobîndă, Elena Opincă găsește cuvenita înțelegere, dar nu și la directorul adjunct al spitalului, care se îndîrjește să nu aplice dispozițiile.

Ce s-a întîmplat mai departe ? Se decide anularea concursului și se programează altul. Pe bună dreptate, Elena Opincă nu se prezintă. Cum Moraru Alexandrina a renunțat, la concurs se prezintă doar Ileana Savu. Singură fiind, concursul nu poate avea loc. Savu mai obține un concurs dar situația se repetă — Opincă nu se prezintă, concursul nu are loc. În fine, Savu este examinată de comisia de la locul de muncă și aceasta decide că nu întrunește condițiile pentru postul de lenjereasă. Ai crede că totul s-a rezolvat, că aceea care a cîștigat concursul ocupă postul. Dar nu. Conducerea spitalului ține neapărat să intre într-o eventuală antologie a nedreptății — angajează pe postul de lenjereasă pe Lucia Antonescu. Întrebăm pe tovarășul Milescu :

— Tovarășe director adjunct, s-a ivit deci Lucia Antonescu. Celelalte două, Savu și Opincă, mai cereau postul ?

— Da, desigur.

— Atunci de ce n-ați organizat un concurs fiind vorba de trei concurente pe un singur post ?

— N-am organizat pentru că tovarășa Antonescu are școală profesională de croitorie și totul este clar.

— Celelalte două au școală de specialitate ?

— Au, dar fiind vorba de școli făcute pe la universități populare, nu au nici o valoare.

— Deși ne îndoim serios de cele afirmate de dumneavoastră vă întrebăm altceva : dacă Savu și Opincă nu au școală sau cea avută nu este valabilă de ce le-ați trimis inițial la concurs ?

— Așa gîndeam pe atunci că este corect.

Ce aflăm din răsfoirea dosarelor lui Savu și Opincă ?

Savu urmează, în anul 1977, nu de puține ori în timpul serviciului, cursurile Universității populare din Tîrgoviște secția croitorie. De ce în 1977 ? Pentru că se știa de apropiata pensionare a lui Ivanciu Aurica.

Dosarul lui Opincă atestă că ea a urmat cu mulți ani în urmă cursurile cercului de croitorie organizat de comitetul sindical al Schelei Berca. Durata cursului ? 18 luni.

Ambele sînt apreciate pozitiv de către conducerea spitalului. Concluzia noastră întărită și cu acte este următoarea : concursul a fost organizat pentru Ileana Savu. Cum aceasta nu i-a fost favorabil, s-a făcut tot ce s-a putut pentru a ocupa postul. Pe de altă parte, culoarea ochilor Elenei Opincă nu place și nu a fost încadrată pe post deși a cîștigat concursul. În situația că nu s-a putut satisface dorința lui Savu, s-a apelat la a treia. Conducerea spitalului ne spune cu un soi de veselie cinică, că atunci cînd doi se ceartă al treilea cîștigă. Așa este în principiu, dar, în cazul de față, primul a avut dreptate și iată îi dăm și numele : ELENA OPINCĂ. Aceste fapte care nesocotesc dreptul omului muncitor, făcînd să triumfe interese meschine, trebuie blamate, iar Direcția sanitară a județului Dîmbovița este datoare să ia măsurile ce se cuvin împotriva celor vinovați !

EUGEN SECELEANU

„Binevoitorii" cu gînduri viclene și-au găsit... nașii

Cui nu i se întîmplă ca, aflîndu-se într-o localitate pe care o cunoaște mai puțin, să apeleze la bunăvoința cuiva pentru a-i orienta în direcția adresei căutate ? Cazurile sînt pe cît de frecvente, pe atît de firești...

Să fie oare, nevoie de prudență în astfel de împrejurări ? Ar fi absurd, firește, să bănuim pe orice necunoscut de gînduri ascunse, dar după cum se spune, „prevederea este mama înțelepciunii".

Aceasta, pentru că, uneori, se ivesc, din păcate și binevoitori între ghilimele, cum obișnuim să-i consemnăm pe cei care se dovedesc a fi, în realitate, escroci sau tîlhari... veritabili.

Personajul principal al istorisirii ce urmează — Petre Comisaru, croitor din Slatina — ca orice om de bună-credință, nu s-a îndoit nici o clipă că are de-a face cu doi tineri amabili, atunci cînd, apucîndu-i înserarea pe străzile Craiovei, unde venise după unele cumpărături, s-a adresat acestora să-i arate doar cum se ajunge la gară, iar ei s-au oferit să-l și însoțească, pentru că... tot aveau drum în direcția aceea.

— Nu sînteți din partea locului ? — s-a interesat unul dintre tineri, după ce a făcut un schimb de priviri cu celălalt.

— Nu. Și nici n-am prea umblat prin orașul acesta. Atît doar de la gară pînă în centru. Însă acum, colindînd pe mai multe străzi, m-am rătăcit — a răspuns sincer slătineanul, fără să-și dea seama că amănuntele furnizate de el erau așteptate cu interes ascuns de către cei doi însoțitori.

— Deci, cunoașteți prea puțin orașul — au mai întrebat ei, aparent inutil.

— Păi, dacă îl cunoșteam mai întrebam ?

— Bine, atunci, haideți pe aici... Ajungem mai repede decît prin centru — i-au propus cei doi binevoitori de ocazie.

Abia cînd a ajuns într-o zonă unde numai de gară nu putea fi vorba (lîngă Parcul Poporului — n.a.) și unde absența altor cetățeni prin împrejurimi dădea de gîndit, omul a înțeles că fusese condus într-o altă direcție. Pînă să se dezmeticească însă, s-a pomenit somat să nu scoată o vorbă și să se lase căutat în fiecare buzunar.

— Cum ? Numai atîți bani ți-au rămas ? I-au luat la rost necunoscuții.

Ca să fie cît mai „convingători" unul a folosit imediat pumnul.

— N-am bani, hoților ! — a izbucnit victima, folosind intenționat un ton ridicat, în speranța că este auzit de cineva care ar putea să-i vină în ajutor. S-a ales doar cu o nouă lovitură și n-a mai încercat să strige, înțelegînd că ar fi fost inutil și periculos.

— Oh, stai așa, că tot am găsit ceva — rînjește cu satisfacție cel care întorcea buzunarele pe dos. Va să zică ai 8 000 lei pe acest libret C.E.C. Ei, vei scoate pentru noi 7 900. O sută ți-o lăsăm. Mergem chiar acum la agenție. Mai este încă deschis. Dacă îndrăznești să ne denunți, uite ce te așteaptă — și cel care vorbise amenințător i-a apropiat de priviri lama unui cuțit.

Și încadrat între cei doi binevoitori, Petre Comisaru s-a îndreptat în direcția indicată, simțind cum teama de pericol împletită cu regretul pentru imprudența de care dăduse dovadă, îl chinuiau într-un mod straniu. Mintea continua să caute cu febrilitate o soluție salvatoare, în timp ce însoțitorii îi amenințau cu consecințe grave, în cazul că nu le va respecta cu strictețe pretențiile și modul în care avea să procedeze la agenție.

— Noi vom sta în apropiere ca niște... amici, pînă ce completezi foaia de restituire și ți se fac operațiunile la ghiseu. Banii îi luăm afară. Să nu cumva...

Spre ghinionul victimei, la ora aceea în agenție nu mai era decît funcționara de la ghiseu și șeful acesteia, ceea ce, după aprecierea infractorilor era în favoarea lor. În cazul că ar fi fost alte persoane de față — socoteau ei — riscul ar fi fost mai mare, Petre Comisaru putînd să ceară ajutor.

Totul se desfășura conform planului stabilit de infractori, sub privirile lor iscoditoare, dar, parcă mult prea încet față de cum ar fi dorit. Știau însă că pentru o asemenea sumă se impun verificări corespunzătoare și nu se impacientau. Dar, deodată, spre marea lor surprindere, cei doi indivizi se trezesc închizînd intrarea agenției cu un echipaj al miliției.

Un subofițer în uniformă (plut. maj. Nicolae Alexandru) pătrunde imediat în hol și după un schimb fulgerător de priviri cu funcționara — Victorina Prunaru — și cu șeful agenției — Ion Popescu — se îndreaptă spre cei doi și-i somează să ridice mîinile. Îi percheziționează sumar, ridicîndu-le cuticele — în timp ce Petre Comisaru răsuflă usurat ca trezit dintr-un coșmar înfiorător. Apoi, toți trei sînt aduși la sediul Miliției municipiului Craiova.

Căpitanul Nicolae Dragomirescu care i-a cercetat pe cei doi infractori — **Vasilică Bărbulescu și Ion Berceanu — ambii fără ocupație**, a stabilit că primul mai săvîrșise **8 tîlhării**. Și acest deznodămînt, grație faptului că Petre Comisaru a avut inspirația ca în momentul cînd s-a prezentat la ghiseu cu foaia de restituire să scrie pe aceasta : „Sînt amenințat. Vă rog anunțați miliția. Procedați cu multă atenție !" La rîndul său, Victorina Prunaru s-a orientat cît se poate de bine într-o asemenea împrejurare dificilă, astfel că adresîndu-se cu voce tare „șefule, te rog verifică soldul acestui libret și în registru", i-a atras acestuia atenția asupra apelului scris pe foaia de restituire, lăsînd în schimb, impresia pentru cei din hol, că o anumită întîrziere este inevitabilă. Transmiterea imediată a mesajului și deplasarea operativă a echipajului miliției au făcut, de asemenea, posibilă eșuarea planului celor doi infractori.

Și astfel cei doi „binevoitori" cu gînduri viclene și-au găsit... nașii, ceea ce nu înseamnă că în împrejurări similare putem renunța la prudență.

MIHAI GROZAVU

Fotografie : de A. MIHAILOPOL

Reportaj pe meridianele Asiei

R. P. Chineză

Sian — istorie și prezent

Situat mai spre interiorul „subcontinentului chinez", Sianul, al cărui nume înseamnă „Pacea de apus" era, pînă acum cîțiva ani, relativ rar vizitat de călătorul străin venit în China. Acesta prefera să vadă cu precădere Pekinul, Șanhaiul, Nankinul sau Cantonul. Dar, treptat, echilibrul a fost restabilit și acum orice itinerar judicios de cunoaștere a marii țări prietene nu mai poate lăsa la o parte cel mai mare centru urban și industrial din nord-vestul R.P. Chineze.

Însuși trecutul orașului, înfipt adînc în timp și care a adus impresionante realizări materiale și spirituale, marcînd profund și durabil civilizația chineză, ar putea incita la o descindere mai lungă și metodică în Sian și împrejurimile lui. La cîțiva kilometri est de oraș, în localitatea Panfio, a fost dezgropată, în 1955, o așezare neolitică din perioada matriarhatului. Descoperirea este unică prin abundența de materiale oferite arheologilor pentru studiul lungii epoci plasată cu aproximație între anii 50 000—6 000 î.e.n. Concluziile săpăturilor au confirmat idei mai vechi care desemnau valea Fluviului Galben ca centrul de apariție a formațiunilor statale chineze.

Din secolul al XI-lea î.e.n. pînă în secolul al X-lea e.n. Sianul a fost capitala a nu mai puțin de unsprezece dinastii și epoca aceasta de mare efervescență politică și intelectuală este strîns legată de numele lui. În epoca Thang, 618—907, orașul a ajuns la apogeul prosperității și renumelui, în el trăind și cîteva mii de străini — negustori, studenți, călugări cu diverse misiuni — veniți din toată Asia. Aceștia au fost cei care au făcut cunoscută cultura chineză în țările lor de origine, aducînd, în schimb, un mare număr de idei și cunoștințe elaborate pe Gange, în vechea Mesopotamie, în Tibet, Orientul Apropiat etc.

Și astăzi, dealtfel, este vizibilă configurația topografică medievală a fostei capitale. Porțiuni din zidurile de incintă, cîteva porți de acces, două vestite pagode din secolul al VII-lea, Turnul clopotului ridicat în veacul al XIV-lea se integrează armonios și natural în fizionomia actuală a orașului, modernă și funcțională, adecvată necesităților vieții a două milioane și jumătate de oameni, cîți numără acest oraș numit altădată Ciang-an. Cifra reprezintă un salt cantitativ spectaculos dacă menționăm că în anul eliberării, 1949, Sianul abia număra 400 000 de locuitori. Intensa și sistematica industrializare socialistă din ultimele aproape trei decenii a conferit istoricei așezări o dimensiune economică națională justificată de implantarea a peste o mie de unități productive moderne cu profil siderurgic, construcții mecanice, aparatură electrică, materiale de construcții, articole textile, produse chimice etc.

Venit în vizită în centrul administrativ al provinciei Sânsi, amabilele noastre gazde mi-au oferit posibilitatea să cunosc direct munca diurnă a sutelor de sianezilor într-o binecunoscută fabrică locală: cea de elemente izolatoare de porțelan pentru liniile electrice de înaltă tensiune.

Un membru al conducerii unității ne-a furnizat datele ei definitorii: înființată în 1953, fabrica are unsprezece ateliere și un laborator care ocupă împreună o suprafață productivă de 3 000 m.p. Școlile tehnice locale au format pe toți cei aproape 2 500 de muncitori, cadre medii și superioare care contribuie la extinderea sistemului energetic național cu peste 700 000 de articole. Pătrunzînd în ateliere, ne-am încredințat direct de înalta calificare profesională a muncitorilor și de adecvata înzestrare tehnică a atelierelor. Faptul este oglindit și de lista țărilor de export, care cuprinde deja 20 de nume.

Conform unui sistem practicat la scară națională, fabrica vizitată construiește din fondurile proprii — pentru necesitățile personalului său — un spital, o școală generală și o grădiniță. Sumele necesare concretizării acestor inițiative sociale au provenit din beneficiile rezultate din numeroase inovații aplicate în permanență în producție, inovații care au condus direct la creșterea productivității muncii, la sporirea ponderii autoutilării cu mașini și utilaje, la o mai bună utilizare a fondurilor repartizate pentru investiții.

În scurtul dar elocventul nostru contact cu preocupările acestui colectiv, urmărind atenția muncitorilor care dirijau prepararea caolinului sau procesele de coacere și testare a produselor finite, ni s-a dezvăluit izvorul acelei nobleți a muncii și acțiunii creatoare care se adaugă zi de zi nobleții istorice a Sianului.

ILIE VASILE ■

Opinia publică din România, alături de cercurile cele mai largi ale opiniei publice mondiale, a luat cunoștință cu profundă indignare de agresiunea dezlănțuită de unități militare ale regimului rasist din Africa de Sud asupra teritoriului Republicii Populare Angola, stat independent și suveran. În zorii zilei de 4 mai, formațiuni ale aviației militare și unități aeroportate sud-africane au bombardat masiv orașul Cassinga, situat la 250 kilometri de granița cu Namibia, provocînd moartea a 600 de persoane din rîndul populației civile, în special bătrîni, femei și copii. În Declarația dată publicității de Agenția română de presă, Agerpres, se subliniază că acest act constituie o nouă expresie a politicii de sfidare și încălcare brutală a normelor și principiilor de drept internațional, a hotărîrilor adoptate de Organizația Națiunilor Unite cu privire la Africa australă și o continuare insolentă a acțiunilor provocatoare împotriva unor state africane independente.

Condamnînd cu toată fermitatea actele agresive ale rasiștilor sud-africani îndreptate împotriva Republicii Populare Angola, guvernul și poporul român cer ca R.S.A. să pună capăt imediat oricăror acte de intervenție armată împotriva statelor africane, să respecte independența și suveranitatea acestora, să înceteze ocuparea ilegală a Namibiei, pentru ca poporul namibian să poată trăi liber și demn, în conformitate cu aspirațiile sale legitime.

Ville proteste stîrnite în lumea întreagă față de acest act, contrar intereselor păcii și securității în regiunea Africii australe, au prilejuit, în același timp, reafirmarea sentimentelor de solidaritate cu poporul angolez în lupta împotriva provocărilor și agresiunii regimului de la Pretoria, hotărîrea de a sprijini în continuare poporul Namibiei și organizația sa legitimă, S.W.A.P.O., pînă la victoria deplină împotriva dominației străine, pentru eliberarea națională și independență.

R. P. D. Coreeană

Muntele Speranței

„Furtuna cumplită căzu aproape ca un trăsnet", spune o veche legendă coreeană. „Valuri uriașe prinseră să se zbuciume nebune, înălțîndu-se de parcă s-ar fi repezit să-nghită cerul negru. Cînd ridicate pe creasta unui talaz, încît bieților pescari li se părea că vor sparge bolta cerească cu creștetul, cînd pe brazde în abis, de parcă marea s-ar fi crăpat ca să le înghită, barcile cîrpite în pripă de soarta bietilor dezmoșteniți. Soarta pescarilor pare pecetluită", își depănă legenda firul. „Dar, deodată, deasupra lor, continuă legenda, printre norii plumburii, parcă, se auzi un glas de fată, limpede și cristalin ca un clopoțel de argint: „Luați-o spre muntele Yi. El este Muntele Speranței. Luați-o într-acolo și veți fi salvați..."

Pescarii coreeni sînt oameni dîrji, neînfricați, obișnuiți să lupte cu vitregia naturii. Nici furtunile cele mai puternice nu-i înspăimîntă, deoarece au o deosebită încredere în forțele lor. Ei știu să țină piept urgiei mării, ca, în cele din urmă, să o înfrîngă. Știu să-și croiască drum spre țărmul salvator simbolizat pe Muntele Speranței. Pe lîngă țăria lor, la acești pescari te impresionează în mod plăcut hărnicia de care fac dovadă. Peștiul este o activitate cu vechi tradiții pentru coreeni, fapt ilustrat de poziția geografică a țării, înconjurată din trei părți de mare, în componența ei intrînd un număr însemnat de insule și de cursuri de apă. Condițiile de viață și de muncă ale pescarilor coreeni s-au schimbat radical de la eliberarea țării, în 1945, de sub ocupația japoneză. În prezent, ca urmare a dezvoltării industriei navale, ca și inexistentă în trecut, pescarilor, atît de la Marea de Est cît și de la cea de Vest, care scaldă țărmurile R.P.D. Coreene, li s-au pus la dispoziție ambarcațiuni moderne, bine utilate: traulere, pescadoare, cargouri, nave-ateliere pentru asigurarea asistenței tehnice în larg, realizate după proiecte coreene la șantierele navale ce au luat ființă la Tcheungdjin, Wonsan, Chonchin, Sinpo. Lor li se adaugă adevărate „nave-uzine" de peste 10 000 tone pentru prelucrarea peștelui și cargouri frigorifice de mare tonaj. Ca urmare a creării și dezvoltării flotei maritime de pescuit, cantitatea de pește recoltată a cunoscut o puternică creștere în ultimul timp. Astfel, recolta de produse marine se ridică, la ora actuală, la două milioane tone, urmînd ca în viitorii cîțiva ani să sporească la 5 milioane tone. Se pescuiesc cu predilecție heringi, scrumbii, somoni, toni, sepii. Concomitent cu dezvoltarea pescuitului, o atenție tot mai mare se acordă conservării bogățiilor pe care le conțin apele R.P.D. Coreene. Astfel, pescuitul marin se desfășoară conform ultimelor prevederi ale științei. În apele interioare au fost, pe de altă parte, create numeroase crescătorii de pești.

Pescarii coreeni au demonstrat, în ultimii ani, că pe lîngă vajnici marinari pot să fie și buni... cultivatori. De-a lungul coastelor R.P.D. Coreene, în zonele cu apă mai puțin adîncă, au luat naștere ferme pentru cultivarea unor variate soiuri de alge, între care predomină laminariile, scoici și stridii. O astfel de fermă cu o productivitate ridicată este cea de la Boupo de pe litoralul Mării de Vest. Rezultate frumoase au obținut și fermele de la Ongdjin, Pyeunghwa, Koumipo. Peștii și diversele produse marine recoltate sînt fie congelate în marile uzine frigorifice, fie prelucrate de fabricile de conserve, asigurîndu-se, astfel, cantități însemnate de produse pentru consumul intern și pentru export.

În pofida confruntării de multe ori dură cu marea, pentru pescarii coreeni, obișnuiți să o înfrunte din tată în fiu, ea rămîne marea lor dragoste ce-i cheamă zi de zi spre zările îndepărtate pentru a le oferi ca răsplată pentru curajul lor principala ei zestre — peștele.

TUDOR PRELIPCEANU ■

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Rușca și „Hispano-Suiza"

Mie mi se pare foarte frumos ceea ce a făcut guvernul francez printr-un decret din 14 aprilie 1978, apărut în „Jurnalul oficial": un număr de automobile vechi, de epocă, epoca de la începutul secolului 20, au fost consacrate ca monumente istorice, trecute, deci, în patrimoniul național. 432 de mașini, din acelea care azi ne fac să ridem blînd la cinema, desuete, anacronice, cad sub incidența acestui decret care dă un blazon de noblețe acelor „Hispano-Suiza", „Bugatti", „Alfa-Romeo" și „Rolls"-uri, asimilîndu-le cu Notre-Dame, cu marile păduri de stejari, cu cerbii cei mîndri și de neatins, ca tablourile Luvrului. Atîtea critici îndreptățite, atîtea blesteme abracadabrante, atîtea vorbe excesive s-au rostit la sfîrșitul acesta de secol 20 împotriva automobilului încît ocrotirea primelor sale exemplare de rasă poate apărea ca deplasată, inutilă sau chiar stupidă. Mica mea experiență îmi șoptește însă că ideea are farmecul și nostimada ei. (Pun în paranteză necesitatea ei economică: o faimoasă colecție Schlumpf din Mulhouse, aflată în pragul licitației, riscînd a lua drumul străinătății, e astfel apărată de stat.)

Pot spune că, în toamna trecută, am dus această idee — călătorind cu un prieten minunat — mai departe decît guvernul francez. Pofticios de viață pînă la extravaganță, extrăgînd plăcere din orice nor, din orice fleac, din orice ciorap alb și pahar de vin negru, prietenul acesta mirobolant, om al lui Horațiu, al Traviatei și al lui Baudelaire, cunoscător pînă la țesătură a fiecărei hronici de la 1600, combinînd fastuos Miron Costin cu Alfred de Vigny, matein în toate cadențele gîndului și veșmintelor sale, mi-a intrat pe ușă și m-a anunțat că ne așteaptă morile de vînt. Era o toamnă de lebădă în paradis. Mașina lui strălucea ca un vers pornasian. Mașina lui era o Dacie neagră 1300. Am străbătut Moldova, de la Focșani la Voroneț, cîntînd, cîtind, scandînd, eram pe cai mari, pe cocostîrci veseli, ne uitam la lume ca Napoleon aflat pe piramide. Mai era frumos că prietenul vorbea foarte natural cu obiectele: ele erau ființe cu ochi, nas și urechi care se împăcau lesne cu el. Cheile veneau imediat ce erau chemate, limba de pantofi îl asculta, mașina îi răspundea la fiecare îndemn și el îi mulțumea personal, trecînd-o prin toate vîrstele, de la fetiță la mama mare. Și trecînd noi din Moldova dincolo, la Bistrița, spre Maramu, am celebrat acest pasaj prin schița aceea divină a lui Sadoveanu, „Din Moldova". Am „cîntat"-o împreună, pe două voci, știam pe dinafară drumul acela, la vremea culesului de vie, spre hulpea din Valea Morii, s-o pușcăm cu grăbire, că ne minca toate toloșcanele, hulpea din Valea Morii că alta nu putea fi... Și atunci — în dragostea noastră destrăbălată — ne-a venit din senin ideea de a numi mașina, care mergea foarte bine la deal, Rușca, precum minunat se numea iapa lui Moș Virlan din Sadoveanu. „Di, Rușcă!" — îi spuse omul, mașinii sale, și așa îi rămase numele Daciei, Rușca, tot înhămînd-o și deshămînd-o, de-a lungul atîtor drumuri, de la Săpința pînă la București, trecînd prin Boița.

Noi am făcut din mașină mai mult decît un monument istoric. Noi i-am dat nume, am făcut din ea o ființă dragă, într-un dulce și anacronic antropomorfism, la o oră cînd atîția se feresc de umanism ca de o mașină veche, rablagită și rușinoasă cu care nu mai poți apărea în lume. La atîta antropofagie prin jungla lumii, a vedea și a iubi omul în toate cele, e o încăpățînare îndurerată și nobilă al cărei echivalent nu-i de găsit decît în cruda întrebare a centaurului rănit, aflat în agonie: dar cu calul ce-ați avut?

RADU COSAȘU ■

ASASINAREA LUI ALDO MORO

● Înainte de a începe filmul evenimentelor în cazul Aldo Moro ne întrebăm — și noi — ce s-ar mai putea spune despre o poveste al cărei sfîrșit, din păcate tragic, este cunoscut ? Sau ce s-ar mai putea adăuga în plus despre criza unei societăți în care, cum s-a văzut, terorismul seamănă doliu, durere și neliniște, în care cu toate amplele eforturi depuse nu s-a putut curma o crimă și anihila o organizație ce-și zice „Brigăzile roșii" ? Nu-i mai puțin adevărat, șantajul acesteia s-a soldat cu un eșec recunoscut, dar parcă mult mai bine ar fi fost ca lucrurile să nu fi ajuns la acest stadiu, la acest șoc pe care Italia îl simte din plin.

În egală măsură, pe plan internațional, opinia publică a fost consternată, emoționată și indignată de acest act terorist, criminal.

Dînd expresie indignării și revoltei cu care opinia publică din țara noastră a luat cunoștință de trista veste a acestui asasinat mișrav, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a adresat telegrame președintelui Italiei, Giovanni Leone, cît și președintelui Partidului Comunist Italian, Luigi Longo, și secretarului general al acestui partid, Enrico Berlinguer :

„Dezaprobînd cu toată forța acest act criminal, ne exprimăm solidaritatea cu poporul prieten italian, precum și încrederea că el va ști să respingă acțiunile teroriste, să asigure dezvoltarea democratică, independentă a țării, apărarea drepturilor și libertăților constituționale, întărirea liniștii și climatului necesar activității sale pe calea progresului și bunăstării" — se spune în telegrama adresată președintelui Republicii Italiene. **„Dezaprobînd acest act terorist criminal, reafirm deplina solidaritate a Partidului Comunist Român, a întregului popor român cu Partidul Comunist Italian și poporul italian, în lupta pentru salvgardarea ordinii constituționale, pentru apărarea și întărirea democrației, pentru dezvoltarea Italiei pe calea independenței și progresului"** se afirmă în telegrama adresată tovarășilor Luigi Longo și Enrico Berlinguer.

Acum, însă, înainte de a face loc comentariilor să facem loc faptelor, fapte a căror înlănțuire ilustrează acțiunea premeditată de a șubrezi o realizare politică în Italia de azi, la a cărei reușită contribuția unui om politic de talia lui Aldo Moro a fost certă, eficientă și unanim recunoscută de toate marile partide politice italiene, de prestigioase personalități ale vieții politice internaționale.

● Filmul evenimentelor

Marți, 9 mai. Nimic nu pare să prevestească furtuna. În cursul dimineții marile agenții de presă se referă, mai mult sau mai puțin, la : politica externă australiană, vizita lui W. Mondale la Wellington, reuniunea Biroului Internaționalei Socialiste (Dakar), vizita lui Guiringaud la Madrid sau la alte știri cu caracter de fapt divers. Mai mult, o mai amplă recapitulare a France Presse poartă titlul „Moro — o nouă speranță". Spre sfîrșitul dimineții, France Presse anunță că între orele 11 și 17 g.m.t. va transmite sinteze asupra următoarelor probleme : Afacerea Moro — evoluția situației (500 cuvinte), vizita ministrului de externe francez în Spania, Consiliul agricol al C.E.E. și Orientul Apropiat.

La ora 13.07 France Presse anunță că un cadavru a fost descoperit într-o mașină parcată în centrul Romei. Nu se cunoaște identitatea victimei. Șase minute mai tîrziu un flash ce poartă nr. 203 anunță că „Aldo Moro este mort potrivit funcționarilor de la poliție". De acum încolo știrile în acest sens capătă caracterul **urgent**. Se confirmă oficial identitatea cadavrului, se dau amănunte despre locul în care el a fost găsit, se transmite biografia marelui dispărut, apar primele declarații oficiale, se comunică primele reacții ale omului simplu, ale muncitorilor și cetățenilor Italiei atît de încordați în cele 55 de zile care au trecut de la 16 martie.

● Un nou și zguduitor act de acuzare la dosarul terorismului

● Să ne întoarcem, deci, în timp

16 martie s.c. Roma. La ora 9, Aldo Moro părăsește locuința sa situată în cartierul Trionfale, în nordul Romei și ia loc pe banchetă din spate a automobilului său Fiat 130, albastru. Alături de șofer, un polițist, se găsește un gardian. Într-o mașină Alfa Romeo de escortă iau loc trei polițiști însărcinați cu apărarea președintelui Partidului Democrat Creștin. La circa 800 de metri de domiciliul său, un Fiat — break alb se oprește brusc la o intretăiere de străzi obligînd șoferul lui Aldo Moro să procedeze la fel. Alfa-Romeo lovește vehiculul în care se găsește Aldo Moro. Imediat, doi indivizi mascați încep să fugă. Se aud rafale de pistol mitralieră ce omoară pe loc patru din cei cinci polițiști. Al cincilea grav rănit decedează la spital. Mai mulți indivizi îmbrăcați în uniforme asemănătoare celei a armatei (italiene) a aerului constring pe Aldo Moro să urce într-o puternică mașină ce demarează imediat.

Aflînd știrea, toți italienii sînt înmărmuriți. Răpirea este revendicată de organizația autointitulată „Brigăzile roșii" (BR). În aceeași seară, guvernul democrat-creștin condus de Giulio Andreotti este investit : 569 de voturi din 630. Majoritatea este formată — pentru prima dată după 30 de ani ! — de partidele democrat-creștin, comunist, socialist, social-democrat și republican ! Aldo Moro a fost unul din principalii artizani ai acestei formule.

17 martie. Consiliul de război al secretarilor generali ai celor cinci partide ale majorității se reunește pentru a stabili măsuri extraordinare de securitate excluzîndu-se orice legislație de excepție.

18 martie. Primul comunicat însoțit de fotografia lui Aldo Moro — prin care „BR" revendică răpirea lui.

20 martie. La Torino se reia procesul celor 15 lideri ai „BR" între care se află Renato Curcio, fondatorul lor, în 1970.

24 martie. Atentat la Torino — al „BR" — împotriva fostului primar democrat-creștin al orașului, Giovanni Picco, care este rănit la picioare.

25 martie. Al doilea comunicat al „BR" care anunță că Moro „va fi judecat de un tribunal al poporului".

29 martie. Al treilea comunicat este însoțit de o scrisoare manuscris a lui Moro care (sub presiunea „BR") sugerează să fie schimbat cu deținuții de la Torino.

30 martie. Orice negociere este total refuzată de conducerea democrat-creștină. Atitudinea este aprobată de toate partidele membre ale majorității.

2 aprilie. Papa Paul al VI-lea adresează un apel răpitorilor pentru eliberarea lui Moro.

4 aprilie. Dezbaterea din Parlament confirmă refuzul oricărei negocieri. Al 4-lea comunicat al „BR" și o nouă scrisoare a lui Moro.

7 aprilie. Eleonora Moro, soția liderului D.C., adresează o scrisoare „BR", prin care cere eliberarea lui Aldo din motive umanitare.

La Genova un nou atentat al „BR". Victimă : președintele Asociației industriașilor, Felice Schiavetti, rănit la picioare.

8 aprilie. Scrisoarea lui Aldo Moro adresată soției despre care autoritățile nu comunică nimic.

10 aprilie. Al 5-lea comunicat al „BR" ce conține „mărturisirile" făcute de Moro în cursul „procesului" său.

15 aprilie. Al 6-lea comunicat anunță că „procesul" este încheiat și că Aldo Moro este „condamnat la moarte".

18 aprilie. Un document semnat de „BR" arată că Moro „a fost executat prin sinucidere" iar cadavrul lui se află pe fundul lacului Ducesa, în munții Rieti, la 100 kilometri de Roma. Cercetările ample nu dau nici un rezultat.

20 aprilie. Al 7-lea comunicat al „BR" anunță că Moro trăiește. Se lansează un ultimatum ca guvernul să accepte pînă la 22, ora 14, să negocieze eliberarea lui Moro. Comunicatul din 18 este calificat drept fals.

22 aprilie. Kurt Waldheim și Papa Paul al VI-lea cer „BR" să-l elibereze pe Moro.

24 aprilie. Al 8-lea comunicat care, în schimbul eliberării lui Moro, cere grațierea a 13 teroriști încarcerați. Guvernul reafirmă refuzul de a negocia și precizează : „Exigențele teroriștilor sînt inacceptabile întrucît sînt emise împotriva libertății tuturor și împotriva ordinii juridice a republicii".

29 aprilie. O nouă scrisoare autograf a lui Aldo Moro. „BR" revendică un atentat îndreptat împotriva unui responsabil al Fiat. Alte nouă scrisori ale lui Moro parvin unor importante personalități politice italiene : șeful statului, premierul, președinții celor două camere.

30 aprilie. Șantajul „brigăzilor" continuă. Un nou ultimatum al „BR" ce amenință cu executarea (la 1 mai) a lui Moro dacă schimbul de prizonieri nu are loc.

2 mai. Arestarea unui membru prezumtiv al „BR".

3 mai. Liderii socialiști preconizează o inițiativă în vederea salvării lui Moro. P.D.C. se opune oricărei negocieri și are în vedere „măsuri de generozitate și clemență" dacă răpitorii eliberează sănătos ostaticul lor. Guvernul, în interesul apărării instituțiilor democratice, reafirmă refuzul de a negocia și nu întrevede „nici o derogare de la legile statului".

4 mai. „BR" revendică două atentate comise la Genova și Milano. P.C.I. reafirmă necesitatea unei atitudini ferme.

5 mai. Un anonim, vorbind englezește și dîndu-se drept membru al „BR" anunță unui ziar din Roma că Moro a fost executat.

Comunicatul nr. 9 semnat „BR", difuzat simultan în patru mari orașe italiene, anunță că Moro a fost executat.

6 mai. Se anunță reunirea pentru marți a Consiliului național al P.D.C. În zori, poliția declanșează o vastă operațiune la Roma și în împrejurimi. Mai multe persoane sînt arestate.

7 mai. Într-o „scrisoare de adio" Aldo Moro scrie soției sale : „Dragă Norina, Mi-au spus că mă vor omori curînd. Te îmbrățișez pentru ultima dată. Îmbrățișează copiii!".

9 mai. Ora 12,30. Un telefon anonim anunță că pe Via Caetani există o mașină în care s-au plasat bombe. Poliția descinde și într-un Renault 4, parcat pe strada amintită, pe banchetă din spate, învelit în mai multe cuverturi, este descoperit cadavrul lui Aldo Moro. Cîteva ore mai tîrziu specialiștii declară că în regiunea inimii lui Moro au fost trase 11 (11) focuri de pistol automat. Există și o veche rană, de la răpire.

La auzul veștii, întreaga Italie este șocată. Cîteva momente mai tîrziu steagurile P.C.I. și P.D.C. sînt coborîte în bernă. Pretutindeni, în țară, au loc mitinguri de protest, greve. Mai răspicat ca oricînd se spune **nu terorismului !, nu șantajului !**

În Roma, ca și în capitalele altor țări, se consemnează primele ecouri. Enrico Berlinguer, secretar general al P.C.I. : **„Un mare conducător democrat a căzut, asasinat de o organizație de teroriști criminali. Republica pierde pe unul dintre cei mai mari oameni de stat, una dintre personalitățile cu cea mai mare pondere în istoria cocentă a țării".** Giovanni Leone, președintele Italiei : **„Aldo Moro a fost ucis fără milă, într-un mod bestial. Sălbaticii nu au dat curs apelului ce le-a fost lansat de întreaga omenire privind salvarea vieții lui Aldo Moro". „Această crimă ne consternează, ne tulbură, dar ca nu va putea niciodată să ne învingă... Fiecare italian știe că nu va putea să rămînă inactiv în lupta angajată între teroriști și stat, indiferent de părerea sa în legătură cu regimul politic al țării".** Benigno Zaccagnini, secretarul politic al Partidului Democrat-Creștin : **„Asasinatul a fost comis". „Tot ceea ce s-a întreprins pentru salvarea vieții lui Moro a fost în zadar".**

Grupaj realizat de ANDREI IONESCU

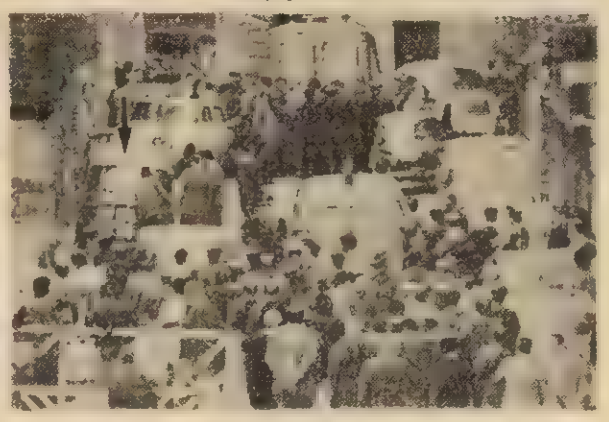

La 9 mai, pe Via Caetani, momente zguduitoare

Știința pe mapamond

Să învățăm dormind ?! (I)

A învăța astăzi mai mult decît ieri, iată o problemă a fiecăruia dintre noi !

Pentru majoritatea oamenilor a învăța înseamnă o frunte încruntată, aplecată asupra unei cărți, în liniștea unui cabinet de lucru... Desigur există personaje de film sau roman, ca James Bond sau OSS 117, supereroi, dar ei au corespondenți și în realitate, oameni ce vorbesc fără nici un accent șapte sau opt limbi, nedeosebindu-se cu nimic de cetățenii de baștină ai acestor țări ! Oameni care cunosc pe dinafară mai mult de o mie de pagini din coduri pe care le folosesc curent... ! Pentru a forma însă astfel de oameni este necesar un timp îndelungat, pe care astăzi nu-l avem la dispoziție. Soluția salvatoare, în fapt o adevărată revoluție, ar fi numită : **HIPNOPEDIE**, acea metodă de învățare care utilizează particularitățile unei faze a somnului, și anume somnul paradoxal, pentru a înregistra mai bine și mai repede decît în stare de veghe, diverse cunoștințe, limbi străine, formule matematice, texte etc.

Folosind această metodă, o cercetătoare sovietică, dr. Galina Pusto-Garona a învățat limba engleză... **în 28 de zile**, o comisie stabilind că limba vorbită de doctoriță, ca și cunoștințele sale, erau egale cu cele care se învățau **într-un an**, în oricare universitate.

La originea acestei minunate posibilități stă mecanismul somnului care nu este, așa cum se credea pînă prin 1930, o lungă perioadă de inconștiență. Din contră, el are faze în timpul cărora cel adormit este sensibil la sugestie, ce alternează cu faze de somn profund, de repaus total. Deci, fazelor de somn profund le succed fazele de somn paradoxal, denumit și hipnoidal, faze ce permit înregistrarea de către subiect a sugestiei. Toată problema constă în sesizarea momentului în care cel adormit trece de la somnul profund la somnul paradoxal, moment în care i se dă, i se citește, ceea ce are de învățat. Metoda cea mai bună de detectare a acestui moment o constituie utilizarea unui electroencefalograf, dar, din păcate, o asemenea aparatură nu poate fi folosită decît într-un laborator, fiind deci accesibilă numai unui număr extrem de redus de studenți.

Încercînd să depășească această dificultate, cercetătorii au constatat că în prima fază a somnului percepția auditivă persistă încă, urechile luînd locul ochilor. Acestei faze îi urmează imediat somnul profund care nu este favorabil percepției și care trebuie respectat în totalitate, el fiind somnul reparator, indispensabil omului. Apoi se instalează faza cea mai interesantă în timpul căreia, după cum arată psihofiziologii, toate teritoriile scoarței cerebrale au tendința de a intra într-o intercomunicație inexistentă în alte momente ale activității nocturne sau diurne. Această fază este cuprinsă între orele 2,30 și 3 dimineața, pedagogul dispunînd acum de o zonă extrem de favorabilă pentru memorizare și asocieri auditive. Ultima parte a somnului face tranziția între starea de repaus și starea de veghe, în această ultimă parte a somnului, numită trezire progresivă, **HIPNOPEDIA** putînd interveni pentru ultima dată.

Toate aceste constatări au permis deja sute de experiențe cu rezultate pozitive, atît în laboratoare cît și în școli și au dat posibilitatea cercetătorilor să înlocuiască electroencefalograful cu un simplu cronometru care în funcție de ora de culcare declanșează un magnetofon în cele trei momente cheie ale somnului : al adormirii, mijlocul nopții și momentul dinaintea trezirii.

Instabilitate

Curios lucru : ce uşor se fac declaraţiile şi ce greu se respectă ! Miercurea trecută am văzut echipa naţională la lucru. Nu a fost un meci frumos, dar faptul că ne-am calificat în finala Cupei Balcanice repară nitel din firma, şi aşa destul de deteriorată a fotbalului nostru. Aveam nevoie de această victorie şi jucătorii care au contribuit la ea merită toate felicitările, în special cei care au arătat că au fost nedreptăţiţi de atita vreme : mă gîndesc la Ştefănescu şi la Balaci, ţinuţi pe banca de rezerve atita vreme din motive absolut misterioase. Cei doi craioveni au fost de fapt sarea şi piperul acelui meci anost de pe **23 August**. S-a mai produs un fapt de-a dreptul senzaţional : în teren lipseau Cheran, Sătmăreanu, Dudu Georgescu, adică **nu mai juca nici un dinamovist !** Desigur rănirea lui Cheran e cu totul regretabilă pentru că el a fost în ultimii ani o piesă de bază a **naţionalei** noastre şi nu putem renunţa la el atit de uşor cum am făcut cu alţii, dar criteriul formei trebuie respectat cu orice preţ de aici înainte dacă vrem să fim serioşi.

Ceea ce m-a nedumerit a fost însă absenţa lui Aurică Rădulescu din formaţie. Antrenorul Covaci a declarat că Argentina a avut măcar meritul de a-l redescoperi pe Răducanu şi mai ales de a-l pune în valoare pe Rădulescu. Şi-atunci, cum rămîne cu aceste frumoase cuvinte ? Nu spun că Dumitru nu a jucat bine, cît a jucat ; nu spun că Bölöni nu-i un jucător de clasă ; uar parcă Iordănescu, pe centru, unde a mai jucat, în locul lui Radu II ar fi fost o soluţie mult mai fericită. E o realitate că avem mijlocaşi excelenţi şi încă în număr mare, pentru că, iată, lipseau şi Romilă, şi aş mai zice eu, şi Simionaş, şi Beldeanu, şi Donose care au loc încă de pe acum în naţională şi se mai iveşte la orizont, cum am văzut duminică, bătrînul Dembrowski, plus Iovănescu de la F.C. Argeş care nici ei nu sunt de dispreţuit. Aşadar, marfă există din belşug, numai ochi să ai !

Vorbind de meciul cu echipa **Bulgariei** trebuie spus că el nu a arătat încă nici o clarificare în concepţia de joc a echipei noastre naţionale. Nu ştim cu cine şi ce o să jucăm cu **Espagnol** şi cu puternica echipă a U.R.S.S., dar de data aceasta şovăielile şi facerea **naţionalei** după ureche nu mai e permisă ! După părerea mea, un mare cîştig este apariţia în postul de stoper măturător, şi aş zice, clarvăzător a acestui Ştefănescu care face de doi ani partide strălucite la echipa sa, şi după cum se vede şi la **naţională**, cînd e lăsat să joace. Desigur că eclipsa de formă a lui Sătmăreanu va fi trecătoare şi că dublarea craioveanului cu dinamovistul se impune de la sine, cînd va fi cazul. Despre Mehedinţu nu mă pot încă pronunţa, cum nu ştiu ce să zic despre reapariţia lui Sameş între **tricolori**, după ce, multă vreme, nu mi-a plăcut, dar care, în ultimele sale apariţii la **naţională** şi la echipă arăta destul de bine. Oricum pentru duminică, nici Sameş şi nici Sătmăreanu nu pot prezenta garanţii. Punctele slabe ale naţionalei, miercuri, au fost Crişan (introdus inexplicabil, după ce nu jucase atita vreme la club din cauza lipsei de formă) Radu II şi Marcu, ultimul jucător cînd apucă o zi bună poate fi extraordinar, dar el nu joacă de obicei într-un meci, mai mult de 20 de minute efectiv, şi-atunci ? Zamfir nu este încă restabilit, deci de ce nu Petrescu care, duminică, a jucat excelent la Timişoara ? Pentru postul de centru înaintaş, rămîn la ideea că Iordănescu e cea mai fericită soluţie pentru a putea să jucăm şi cu Bölöni, şi cu Dumitru, şi, mai ales, cu Aurică Rădulescu de care **unsprezecele** nostru reprezentativ nu se poate lipsi mai ales la această oră.

Cam atit despre concepţia echipei naţionale căreia Covaci demult îi datorează o gîndire tactică, pe care n-o întrezărim încă. Să aşteptăm deci cele două „amicale" pentru a ne lămuri cu toţii.

★

În campionat **Poli-Timişoara** a adunat 50 000 de oameni în tribună. Repriza oferită de TV nu a fost „mare", dar cu destul fotbal pentru a vorbi despre Dembrowski şi Petrescu care au strălucit în faţa unei echipe care e umbra celei de acum doi ani ! Dacă mai adăugăm şi **„exasperările"** lui Iordache care pentru a doua oară îşi lasă echipa în zece oameni, numai pentru că nu suportă ideea că mai şi greşeşte, şi încă cum, jucător căruia ar trebui să i se dea un mai lung concediu de odihnă pentru că are nervii sdruncinaţi. Rămîn la părerea că Iordache putea fi un mare portar ; poate boala de care a suferit şi cine ştie ce alte cauze îl fac acum aproape irecuperabil. Dealtfel nici Moraru nu arată ca un portar al unei echipe campioane. Poate cineva va găsi pe undeva pe un al treilea... Ştiţi ce vreau să zic. **Poli-Timişoara** pare a fi în stare să ia şi campionatul, dar asta nu-mi spune că în Cupele europene va face mai mult decît celelalte reprezentante ale noastre din alţi ani. **Argeşul**, după un declin ciudat, a revenit în primul pluton şi ameninţă şi el cu titlul. Mă doare capul cînd mă gîndesc că **Sportul** e şi el candidat la titlu suprem, deşi echipa aceasta a jucat aproape bine în tot sezonul ultim. Ce timpuri...

EUGEN BARBU ■

„Cursa Păcii"

● Corespondenţă din Berlin

La ora la care vă transmit, 21,30 local, 22,30 acasă la noi, la Bucureşti, deşi noaptea a coborît peste oraş, Berlinul pavoazat de sărbătoare continuă să strălucească ca în plină zi. Este firesc, întrucît astăzi locuitorii, ca şi oaspeţii săi, au sărbătorit împreună 33 de ani de la victoria finală împotriva fascismului. În decorul splendid oferit de oraşul acesta cu adevărat frumos, cu străzi largi, cu clădiri elegante, aerat şi strălucind de curăţenie, curăţenie la care contribuţia municipalităţii este minimă în comparaţie cu aportul fiecărui locuitor, mîine, 10 mai 1978, la orele 18 local, se va da startul în cea de-a 31-a ediţie a Cursei internaţionale a păcii, printr-un prolog contracronometru care se va desfăşura pe Karl Marx Alee, pe o distanţă de 7 kilometri. Actuala ediţie a acestei competiţii de primă importanţă în lumea ciclismului, veritabil campionat mondial neoficial de ciclism şoseu pentru amatori, reuneşte la startul ei 15 reprezentative naţionale şi anume (ordinea stabilită de organizatori) : Polonia, Belgia, Ungaria, Cehoslovacia, Bulgaria, Italia, Anglia, Finlanda, Iugoslavia, R.D. Germană, România, Cuba, Uniunea Sovietică, Olanda şi Franţa. Echipa României, una dintre puţinele reprezentative naţionale care au înscris în palmaresul lor participarea la toate ediţiile acestei mari competiţii, a sosit la Berlin în 8 mai a.c., fiind prima delegaţie străină dintre participantele de anul acesta care s-a prezentat la „startul întrecerii". Faptul a declanşat un important şi favorabil ecou în programele de presă şi televiziune germane. Delegaţia prezintă următoarea componenţă : echipa — Vasile Teodor, Mircea Romaşcanu, Nicolae Savu, Valentin Ilie, Costel Cîrje (toţi de la Dinamo) şi Costică Bonciu (de la Steaua). Echipa este asistată de un grup de specialişti format din Vasile Selejan, antrenor, Dumitru Lascu, mecanic, şi Mircea Razuş, medic. Delegaţia este condusă de profesor Traian Dinuţ, secretar al Federaţiei Române de Ciclism.

De la sosirea pe aeroport, delegaţia a fost întîmpinată cu entuziasm, fapt explicabil prin comportarea de pînă acum a echipelor noastre la această competiţie. În plus, Vasile Teodor a fost anul trecut steaua etapei Berlin pe care, după cum ştiţi, a cîştigat-o într-o manieră de mare campion. În interviul solicitat de către redactorii de la „Neues Dentschland", chiar pe aeroport, sportivii noştri, în maniera lor obişnuită de modestie, şi-au exprimat dorinţa de a face totul pentru o comportare meritorie. În pofida oboselii inerente drumului, la cîteva ore după sosire, sportivii au efectuat un prim antrenament de acomodare pe distanţa de 50 kilometri. Astfel că activitatea specifică marilor competiţii a început şi se desfăşoară normal. Nota de seriozitate cu care sportivii noştri abordează competiţia reprezintă o promisiune bună întrucît anul acesta traseul dintre Berlin, Praga şi Varsovia va număra 1 893 kilometri, pe care caravana îi va acoperi în 13 reprize (un prolog şi 12 etape, din care 4 etape de peste 170 kilometri). În acest timp vor fi doar 2 zile de odihnă, luni 15 mai la Gera, în R.D.G., şi simbătă 20 mai la Hradek-Kralove, în Cehoslovacia. Desigur că ar mai fi multe de spus despre competiţie, participanţi, cadrul desfăşurării şi, bineînţeles, despre echipa noastră. Preferăm însă să ne rezervăm pentru corespondenţele viitoare, cînd vă vom putea transmite şi rezultate între care sperăm să vă putem informa şi despre succese româneşti.

MIRCEA RAZUŞ ■

Ce şanse au boxerii noştri la mondialele de la Belgrad ?

— Tovarăşe profesor Cristea Petroşeneanu, în cei zece ani de cînd îndepliniţi funcţia de secretar al Federaţiei Române de Box aţi fost nu puţine cazurile în care cei care semnează aceste rînduri a criticat vehement activitatea pugilistică şi, implicit, persoana secretarului federal. Astăzi însă fără să considere că a greşit mai demult, el se adresează celei mai autorizate oficialităţi a F.R.B., între altele fie spus, giurgiuvean ca şi el, cu rugămintea de a preciza care sînt şansele boxului nostru la campionatele mondiale de la Belgrad. Înainte de toate, aş dori să explicaţi ce înţelegeţi prin formularea „ultimul deceniu a fost cel mai productiv din istoria boxului românesc amator" ? Care e temeiul acestor vorbe ?

— Între campionatele europene de la Lucerna şi cele de la Roma s-au scurs exact zece ani. La Lucerna, în 1957, Gheorghe Negrea a cucerit primul titlu de campion continental pentru boxul nostru amator. A fost nevoie să treacă un deceniu pentru ca, la Roma, în 1967, Nicolae Giju să repete isprava. În schimb, în perioada 1968—1978, boxul românesc a izbutit multe performanţe de răsunet internaţional, între care, ca să rămînem pe terenul comparaţiilor stricte, şapte titluri de campion al Europei, patru la Bucureşti, două la Belgrad şi unul la Katowice. În plus, ţara noastră a intrat, tot în această perioadă, în circuitul marilor competiţii, organizînd două campionate europene, unul de seniori şi unul de tineret, inflinţînd „Centura de Aur", competiţie inclusă în calendarul internaţional, cu şapte ediţii susţinute pînă acum, pregătindu-se să găzduiască, în toamna anului viitor, campionatele mondiale de juniori.

— Corect. Între atîtea campionate şi campionate, vă rog să vă opriţi asupra mondialelor de la Belgrad, ale căror finale urmează să se ţină la 20 mai. Ce obiectiv şi-a propus federaţia pentru Belgrad ?

— Trei medalii.

— Le veţi obţine ?

— Greu de spus, în condiţiile în care, în capitala Iugoslaviei sînt aşteptaţi să sosească o sută de sportivi mai mult decît la prima ediţie a mondialelor, organizată în 1974, la Havana. După calculele hîrtiei, vor urca în ringul mondialelor cîte zece boxeri mai mult, la fiecare categorie, decît la Olimpiada de la Montreal, cînd, după cum se ştie, reprezentanţii ţărilor africane s-au retras din concurs. Aceştia, ugandezii, kenienii, tanzanienii, alţii, pot furniza mari surprize, datorate în primul rînd unor calităţi native de excepţie, unei mobilităţi extraordinare, unei viteze de execuţie neobişnuite. Din păcate, n-am avut la îndemînă nici o posibilitate de a-i studia, ei n-au venit decît în Europa în ultimul timp, afirmaţie valabilă pentru tot boxul continental. În schimb, prin intervenţia C.N.E.F.S., care ne-a pus la dispoziţie un videorecording şi cîteva filme, pugiliştii şi antrenorii lotului nostru au putut studia şi analiza finalele campionatelor Uniunii Sovietice, meciul de box S.U.A.—Cuba şi meciurile turneului „Cordoba Cardin" din ţara lui Stevenson.

— Mi-e teamă că vorbim mai mult „despre alţii decît despre boxerii noştri. Cine sînt ei, tovarăşe Petroşeneanu ?

— Am deplasat o garnitură foarte tînără, cu o medie de vîrstă cu aproape patru ani mai mică decît a lotului prezentat la Montreal. Şapte dintre sportivii de la Belgrad, Constantin Marcel, Viorel Ioana, Florian Livadaru, Ion Vladimir, Ion Miron, Valentin Silaghi şi Ion Cernat sînt debutanţi în marile competiţii, numai Faredin Ibraim, Simion Cuţov, Dinu Teodor şi Costică Chiracu avînd în palmares una sau mai multe participări la europene sau la alte întreceri de anvergură.

— Cam mulţi debutanţi pentru o luptă atît de aspră ! Nu credeţi ?

— Aş vrea să subliniez că tendinţa de întinerire a loturilor pare să fie generală, pe plan mondial. Poate e şi firesc să fie aşa, căci pentru tot boxul amator mondialele de la Belgrad sînt numai o etapă pe drumul spre Olimpiada din 1980. Noi nu facem excepţie de la regulă, dar e bine de ştiut că, în unele cazuri, am procedat la nominalizările pentru Iugoslavia siliţi de împrejurări.

— Anume ?

— Nu sînt adeptul opiniei că boxul românesc traversează o perioadă săracă în talente, ci cred că e vorba mai degrabă despre o schimbare de generaţii. Ca nume, sîntem mai puţin cunoscuţi, numărul vedetelor s-a împuţinat, i-am pierdut în ultima vreme, din motive de vîrstă, pe Gruiescu, pe Pometcu, pe Cuţov cel mare, pe Năstac, pe Tirilă, pe Dafinoiu, pe alţii, dar nu mergem la Belgrad numai pentru a face act de prezenţă sau pentru a cîştiga experienţă. Firesc, urmărim să acumulăm şi experienţă, dar în primul rînd urmărim să cîştigăm nişte medalii.

— Am impresia că nu toată lumea boxului nostru împărtăşeşte acest punct de vedere.

— A primat, cum spuneam, argumentul virstei, în perspectiva Moscovei, care rămîne obiectivul nostru principal. Între cei care puteau pleca şi cei care au plecat la Belgrad au fost meciuri totdeauna foarte strînse, chiar dacă vedetele au cîştigat. A fost preferat Silaghi, de pildă, pentru că are douăzeci de ani, fiind cu opt ani mai tînăr decît Tirilă. La valori apropiate, am ales tinereţea. Debutanţii de astăzi vor atinge parametrii sportivi maximi, inclusiv virsta, în 1980, la Jocurile Olimpice.

— Aţi fost schimbaţi şi antrenorii, maestrul Ion Popa fiind chemat la cîrma lotului în ultimul moment !

— Antrenorul Titi Dumitrescu a fost oprit de medici, pentru o afecţiune cardiacă, iar Ion Popa a apărut ceva mai tîrziu pentru că, pentru o perioadă, el a condus nişte cursuri de pregătire destinate perfecţionării tehnicienilor mexicani.

— Concret, tovarăşe profesor, cine sînt cei trei de la care federaţia aşteaptă o medalie ?

— Şanse mai mari sau mai mici deţin toţi reprezentanţii noştri, mai ales că, repet, se semnalează o împrospătare a tuturor garniturilor înscrise la Belgrad. Americanii au făcut în ultimele şase luni o sumedenie de meciuri pregătitoare, cu noi, cu polonezii, cu sovieticii, cu cubanezii, cu iugoslavii, cu alţii, rodind patruzeci de boxeri. Ei bine, am trimis la mondiale cinci sportivi cu totul şi cu totul noi, care n-au apărut în nici una din partidele de verificare. În aceste condiţii, cînd numele necunoscute abundă, consider că şansele pugiliştilor noştri cresc. Ca să fiu sincer, cele mai mari speranţe sînt legate de evoluţiile lui Cuţov, Dinu, Ibraim, Vladimir şi Chiracu. De la ultimul aşteptăm o confirmare pe măsura încrederii ce i s-a acordat, ştiut fiind faptul că, la europenele de la Halle, el a fost oprit de medic în chiar cursul primei gale, pentru rănire. La categoria sa sînt înscrişi cei mai puţini participanţi, accesul lui Chiracu către o medalie putînd fi astfel mai simplu. Piesa de bază rămîne Simion Cuţov, trecut la uşoară.

— Dacă ar fi să judecăm după figura pe care a făcut-o multiplul nostru campion la Halle, cînd a ieşit din primul meci, nu s-ar zice că...

— Părerea mea e să-l judecăm după victoriile detaşate de la Turneul pe categorii de greutate şi de la „Centură", cînd l-a surclasat pe vicecampionul olimpic Aldama. Simion s-a cramponat multă vreme de semiuşoară, iar eşecul de la Halle a confirmat că el nu mai putea la şaizeci de kilograme, de aceea a şi urcat. Dealtfel, puţini dintre marii campioni au rămas atîta vreme, adică şase ani, în limitele categoriei care l-a consacrat. Ribakov, Limasov, bulgarul Andreikovski, Clu En Zo, alţii, apar astăzi la greutăţi superioare, asemenea lui Simion Cuţov. Pasul spre uşoară trebuia, poate, făcut mai demult, dar nici acum nu-i tîrziu. Am convingerea că Simion va ajunge cel puţin în finală. El, ca şi coechipierii săi, s-a pregătit cu toată seriozitatea la Snagov, acoperind un volum de muncă superior celui dinaintea Montrealului. S-a lucrat efectiv cinci ore pe zi, în regim de trei antrenamente, conduse de un adevărat stat major, alcătuit de Ion Popa, Iosif Mihalik, Constantin Anton, Nicolae Negrea şi Nicolae Linca, practicieni şi teoreticieni de renume în boxul mondial.

— Ce alte finale mai preconizaţi ?

— La muscă, de pildă, îl văd pe Ibraim luptînd pentru un loc pe podium, poate pentru cel mai înalt, alături de cubanezul Ramirez şi sovieticul Mihailov. La semigrea, iugoslavul Vujkovici pare să aibă prima şansă, mai ales că boxează în faţa publicului său. Preconizez o finală Cuţov-Lvov sau Aldama la uşoară şi una Stevenson-Visoţki la grea. Dar astea sînt, firesc, numai pronosticuri, unele se vor adeveri, altele nu, ceea ce ne rămîne în prezent e să ţinem pumnii strînşi pentru pugiliştii noştri care, doresc să asigur pe iubitorii boxului, vor face tot ceea ce le stă în putinţă pentru gloria sportului românesc.

— Este exact ceea ce facem, tovarăşe profesor Petroşeneanu. Ţinem pumnii strînşi pentru boxerii noştri. Poate că şi asta va ajuta la ceva.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Fotbal

BUCUREŞTI : Dinamo — F. C. Bihor 2—0 (0—0). E desigur suficient să arătăm că duminică, în afara portarului Ştefan, Dinamo n-a mai prezentat pe lista rezervelor decît pe Bădilaş, Manea şi Manu, ultimii doi juniori, pentru a dovedi criza de efectiv pe care o întîmpină astăzi clubul din Şos. Ştefan cel Mare. Dincolo însă de această criză, desigur cu totul neobişnuită pentru întreaga istorie de 30 de ani a clubului dinamovist, la fel de evidentă este criza de formă prin care trece echipa lui Ion Nunweiller. Dinamo, practic, nu mai sperie azi pe nimeni — lucru care a apărut limpede şi în meciul cu F.C. Bihor, echipă altfel aflată la loc sigur în plutonul mediocrităţii. ● Orădenii n-au jucat nici ei cine ştie ce, în afara portarului Albu şi a lui Naom, puţini jucători izbutind să ne convingă că n-au încălţat ghetele numai pentru că antrenorul Reinhardt le comandase s-o facă. Cu alte cuvinte meciul a fost foarte slab. Dinamo zbătîndu-se pe loc, iar bihorenii (cu un „plus" la Kun şi Florescu) mai mult plictisindu-se în teren, aşteptînd fluierul final ca pe o dezlegare. În tribune de asemenea multă liniştе, întreruptă doar de sonoritatea tranzistoarelor, sau de exclamaţiile prelungite de golurile încasate de Steaua la Timişoara, în timp ce pe gazon din cînd în cînd se remarca „centralul" Ghigea, uneori în mare contratimp faţă de spiritul jocului. ● Golul lui Dudu Georgescu, marcat cu numai patru minute înainte de final, a venit tocmai la timp pentru a simboliza că, de fapt, Dinamo a cucerit două preţioase puncte în lupta pentru... evitarea retrogradării ! A fost singurul moment important dintr-o partidă de un slab, foarte slab nivel. ● A arbitrat tot atît de slab, băcăuanul Al. Ghigea, ajutat de T. Andrei şi S. Burlacu (D. Grecu).

● **Precizare :** în ancheta noastră de fotbal din numărul trecut, dintr-o neînţelegere telefonică, declaraţia unela din persoanele din cadrul clubului F. C. Bihor, Dumitru Dragomir, a fost atribuită preşedintelui clubului respectiv, Horia Cosma.

Spionaj și electronică

Războiul modern dus cu mijloace racheto-nucleare rămîne totuși strîns legat de folosirea ordinatoarelor, singurele în măsură să calculeze în timp real traiectoriile ce trebuie imprimate proiectilelor balistice și să declanșeze cu promptitudine sistemele de punere în funcțiune a armelor moderne de atac și apărare. De aceea, spionii care se osteneau în trecut să ajungă la casele de fier ale statelor majore sau măcar la coșurile cu hîrtii, în care se mai rătăceau citeodată ciornele sau copiile planurilor strategice și tactice, au în prezent sarcina de a pătrunde în locurile unde se găsesc ordinatoarele folosite de adversar, pentru a copia sau pentru a sabota memoria acestora. Rezultatele unei anchete întreprinse de o comisie a O.N.U. precum și de un grup de senatori americani în frunte cu fostul vicepreședinte al S.U.A., Hubert Humphrey, au demonstrat că este relativ simplu să copiezi memoria unui ordinator dacă îți asiguri complicitatea unuia din programatorii săi. În legătură cu aceasta mai trebuie reținut și faptul că informația nu se diminuează și nu dispare prin insușirea ei în parte sau în totalitate. După copiere, memoria unui ordinator continuă să se afle întreagă în circuitele acestuia iar furtul rămîne insesizabil. Aceasta facilitează considerabil îndeplinirea uneia din condițiile de bază ale activității informative, și anume, aceea că sustragerea materialelor secrete trebuie să rămînă nedescoperită cel puțin pînă cînd aceste materiale au fost exploatate pe deplin. În consecință, în planurile acțiunilor de spionaj desfășurate împotriva ordinatoarelor sînt mai simplu de introdus elementele necesare pentru ca — în cazul că scurgerea de informații va fi totuși sesizată — faptul să apară ca un efect al întîmplării sau al lipsei de atenție a celor ce lucrează în obiective.

Introducerea unui singur spion într-o centrală de calculatoare ce studiază, de exemplu, timpul real al traiectoriei proiectilelor balistice are o eficiență mai mare decît activitatea unor rețele întregi în alte obiective. Un asemenea agent, dotat cu un mijloc de înregistrare special, poate să reproducă pe benzi magnetice sau pe cristale conținutul memoriei tuturor ordinatoarelor folosite în centrală. Cîteva minute sînt suficiente pentru a copia cele aproximativ 50 de milioane de semne pe care le conține o bandă magnetică „de memorie". Odată această operație realizată, spionul va preda șefilor săi una sau mai multe minicasete cu benzi, ușor de ascuns și de transportat peste granită.

În cazul în care măsurile de securitate sînt deosebit de riguroase și nu permit înregistrarea și mai ales scoaterea în afara clădirii a minicasetelor, agentului îi rămîne posibilitatea de a sabota mașina, respectiv de a include în „memoria" ei o acțiune care să o scoată din uz sau să o distrugă total atunci cînd va fi programată să-și rezolve sarcinile. Procesul de distrugere poate fi realizat, de exemplu, provocînd descărcarea în interiorul ordinatorului a unui condensator minuscul, dar suficient de puternic pentru a nimici circuitele esențiale ale mașinii. Există și mijloace mai puțin violente de a distruge memoria mașinilor de calcul. Un funcționar civil concediat acum cîțiva ani de la Pentagon a introdus o alterare aparent neînsemnată în programul ordinatorului la care lucrase, drept rezultat, atunci cînd numele funcționarului a dispărut de pe statul de plată, mașina s-a „sinucis" ștergîndu-și singură toate benzile de memorie.

Ordinatoarele nu sînt doar o pradă rîvnită de serviciile de informații; ele au devenit, de asemenea, instrumente importante folosite chiar în activitatea informativă. Agenția națională de securitate — N.S.A. — din Statele Unite utilizează o întreagă gamă de calculatoare. În subsolul clădirii ocupate de această instituție este adăpostit și lucrează un mare ordinator construit de compania I.B.M. cu concursul științific al institutului „Remington Rand". Despre acest calculator botezat Whirlwind („Vîrtejul") se afirmă că poate desface orice cod sau cifru. Drept dovadă se citează cîteva din performantele sale devenite publice care au avut drept rezultat descifrarea codurilor unor țări occidentale mai mici. Cu toate acestea, specialiștii în materie socotesc afirmația cel puțin exagerată, dovedind că există coduri ce nu pot fi descifrate de ordinatoare. Un alt calculator folosit de N.S.A., destinat prelucrării datelor obținute de la centrele de supraveghere împrăștiate pe întregul glob poartă numele de „Texa". Agenția centrală de informații a S.U.A. — C.I.A. — folosește și ea un ordinator prevăzut cu o mare capacitate de înmagazinare a datelor, reprezentînd o adevărată bibliotecă electronică. Cadrele C.I.A. au botezat acest ordinator „Walnut" adică „Nuca".

Se pare că primul serviciu de informații în Europa occidentală care a recurs la un ordinator a fost cel al R.F. Germania. Către sfîrșitul anilor '50 serviciul în cauză a instalat în sediul său central din localitatea Pullach un calculator a cărui principală atribuție este de a fi un depozit (bancă) de informații. Mașina în cauză este dotată cu o cartotecă electronică și un sistem de prelucrare care ușurează considerabil procesul de clasare și analiză a datelor, făcînd trimiteri ori de cîte ori este nevoie la materialele similare obținute anterior și realizînd, la cerere, compararea celor noi cu cele vechi.

Mai recent, a fost dotat cu un ordinator, construit tot de către I.B.M., și Serviciul de informații al Marii Britanii „Secret Intelligence Service". Despre acest ordinator se afirmă că poate realiza 100 000 de operații pe secundă. În anul 1969 a fost instalat la sediul central al Serviciului de informații Francez — S.D.E.C.E. — un ordinator „Univac" 9 400 („Univac" este una din marile companii constructoare de ordinatoare din S.U.A.) care concentrează și analizează informațiile primite de la cele 40 de filiale externe ale acestui organ.

Dotarea cu calculatoare electronice a principalelor servicii de informații este chemată, fără îndoială, să răspundă cerinței folosirii unor metode cît mai științifice, cît mai obiective, în evaluarea și exploatarea informațiilor obținute. Folosirea ordinatorului în activitatea informativă este impusă însă și de faptul că această activitate a fost extinsă considerabil asupra sectoarelor tehnico-științifice realizîndu-se, în bună parte, cu ajutorul unor mijloace ultramoderne, noi sisteme de criptanaliză și multe altele. Materialele obținute prin asemenea mijloace nu pot fi interpretate și exploatate fără ajutorul ordinatorului și al oamenilor de știință. Acesta este și motivul pentru care spionii vremii noastre — a căror importanță nu a fost deloc diminuată de apariția aparaturii electronice — trebuie să corespundă unor exigențe neîntîlnite în trecut. Puține lucruri pot fi atît de lipsite de romantism ca noua creație a spionajului contemporan, agentul cifrelor capabil să înțeleagă și să vorbească limbajul matematic necesar intrării în legătură cu ordinatoarele. Activitatea acestui agent este tot atît de monotonă ca și lucrul la o bandă de montaj într-o mare uzină: lar informațiile sale par tot atît de anoste ca numerele de telefon. Și totuși acest agent al cifrelor aparține noii elite a infractorilor și reprezintă, pentru mariile companii capitaliste, o amenințare mai mare decît cea a autorilor de loviturl spectaculoase împotriva băncilor sau vehiculelor ce transportă bani și obiecte de valoare, un pericol mai real decît cel reprezentat de falsificatori perfecți. Un asemenea agent este capabil să ruineze, printr-o singură acțiune, o mare societate sau să aducă daune ireparabile economiei și apărării naționale.

I. MOCANU

(Va urma)

Moartea boxerului

Soarele dimineții se cățărase peste cataroge, unghiind cu lumină peisajul și clopotnițele bisericii grecești care briau ca niște potire cu gura-n jos. Începeau să se insinueze prin aer primele unde de tei. Copacii erau atît de înfrunziți încît nu li se mai vedeau crengile, ci numai tulpinile. Covaliu se îndreptă către culcușurile frumoșilor „indiferenți" ai sectorului pe care-l obîrduia. Prima adresă : casa domnișoarei Panaitescu. Covaliu sună lung și abia într-un tîrziu, auzi pe coridorul care ducea spre intrare pași ușori de fetișcană. Ușa se deschise, o cheie se răsuci în broască, un zăvor trase, și în cadrul ușii apăru o făptură de vreo 18 ani, cu părul vîlvoi, cu ochii umflați de somn, cu o cămașă de noapte albă, prea lungă, care-i acoperea picioarele pînă la glezne.

— Pe cine căutați ?, întrebă ea cu o voce gîjîită, specifică femeilor care pierd nopțile și fumează mult. Soarele plutea triumfător pe cer și o orbea.

— Pe dumneavoastră. Iertați-mă că v-am deranjat.

— Pe mine ?! În ce chestiune. Dar nu vă cunosc și, ca să fiu sinceră, nici n-aș prea ține să vă cunosc. A !... A !... făcu ea dezmeticindu-se în sfîrșit, clipind repede din pleoapele despovărate de genele artificiale. Nu cumva sînteți boxerul ?

— Eu sînt, nu v-ați înșelat, și aș vrea cu tot dinadinsul să am o discuție cu dv., spuse Covaliu, și făcu o jumătate de pas către intrare, în timp ce ea nici măcar nu se clintl.

— Bănuiesc eu în ce chestiune, dar aflați că la mine e mult deranj și mai bine mă îmbrac și ieșim undeva.

— Nu, dudule, e prea de dimineață ; n-are rost să purtăm această discuție în văzul lumii. Dacă nu se poate aici, vă invit la camera sectoristului.

Descumpănită, fata înghebă un scurt rationament și, în cele din urmă se gîndi că ofițerul are dreptate.

— Fie ! Poftiți după mine.

Domnișoara Panaitescu călca apăsat dovedind că e nemulțumește total această vizită și o inoportunează, dar că n-are încotro și o acceptă mai mult de nevoie. După ce defilară prin fața mai multor uși coșcovite, printr-un coridor nemăturat de multă vreme și presărat, ici-colo, cu gropi care marcau dusumele putrezite, ajunseră, în sfîrșit, în dreptul unei uși deschise de perete, prin cadrul căreia se vedea o cameră înspăimîntător de răvășită. În colțul dinspre fereastră o toaletă plină cu tot felul de cutii, cutiuțe, perii-perluțe, spray-uri de diferite nuanțe și mărci și, undeva, lîngă oglindă, o sticlă mare de parfum „Rochas". Toaleta arăta ca masa de machiaj a unui teatru de provincie. Două sertare deschise lăsau să se vadă interiorul lor. Coliere, mărgele de metal, de chihlimbar, de material plastic, brățări, inele, clipsuri și lănțișoare de proastă calitate.

— V-am spus că e dezordine, se scuză domnișoara Panaitescu, frîngîndu-și mîinile a deznădejde.

— Pot să iau loc ?

— Păi nu spuneam eu ? !, zise cu vocea ei de alto gîjîit.

— Dacă ai cunoștință despre toate acestea, de ce te lași în continuare tentată să pierzi timpul în lenevie și într-o viață compromițătoare.

— Fiindcă nu știu să fac altceva, fiindcă sînt o femeie frumoasă și bărbații aleargă după mine. Sînt un caz patologic. Puteți să mă închideți, dar eu nu mă schimb.

— Mi se pare că ai și un copil pe care l-ai părăsit fără nici un fel de scrupul și ți-l îngrijește bunica dinspre tată. Să nu crezi că am venit doar să-ți fac morală, am spus-o și înainte.

— Vă rog să nu mă amenințați !, spuse ea cu o voce ceva mai coborîtă decît mai devreme.

— Nu face speculații. Eu n-am venit să fac un duel aforistic cu dumneata, să știi că nu-mi arde de glumă. Te vei prezenta chiar mîine dimineață, cu actele dumitale de studii, buletin de identitate și certificatul de naștere la serviciul personal al cooperativei „Sportul". Vei începe o școală de calificare. Și pentru că n-ai aflat poate prea multe lucruri despre mine, să știi că sînt din născare foarte încăpățînat.

— Mă obligați la această cooperativă, și să nu-mi caut singură serviciu ?

— Da, pentru că ori de cîte ori ți s-au oferit o muncă și o retribuție, te-ai dus cîteva zile la lucru și pe urmă ai dispărut. Cu mine însă se schimbă chestiunea.

— Mi-ar fi plăcut să lucrez ca receptioneră de hotel, ca translator la O.J.T. sau, în orice caz, undeva într-o muncă mai ușoară.

— Pentru asta ar fi trebuit să învețl carte. Studiile dumitale s-au terminat în clasa a 8-a, așa că vezi...

— Bine, tovarășe locotenent, bine. Dar cel puțin diseară pot să ies să-mi iau rămas bun de la prieteni.

— Prieteni, nu „clienți", să fim înțeleși ! Și, oricum, în următoarele ore te-aș sfătui să faci puțină curățenie în locul unde trăiești.

EUGEN TEODORU

(Va urma)

Intransigența în sos de vin

Sînt indivizi, e drept puțini la număr, care și-au făcut din intransigență, din principii și foc sacru, un mod de a se aproviziona în cele mai rentabile și mai gustoase condiții. Principii dintre cele mai austere se transformă în damigene cu vin de Odobești. Flacăra sacră a indignării pe deplin îndreptățite ia chipul suav și trecător al mușchiului de vacă. La capătul unor observații implacabile, științifice, se distinge limpede silueta unui calup de Kent.

O veche cunoștință a avut amabilitatea să-mi explice taina bunei sale aprovizionări, taină care mă obseda, atît din sinceritate, cît și din ipocrizie. A făcut-o, spre gloria lui și a rudelor apropiate, cu modestie și cu un fascinant spirit de discernămînt. Mi-am dat seama atunci — mai bine mai tîrziu decît niciodată — că în fiecare curcan pe care îl oferea, cînd liric, cînd sarcastic, musafirilor, se află o parte din sufletul său, din sfinta lui nemulțumire.

Eu mi-am luat aerul mediocrității și l-am întrebat brutal :

— Cum vă aprovizionați ?

— O să vi se pară ciudat, o să mă socotiți un nebun, un romantic, eu n-am nevoie de sacoșă, de plasă, eu n-am nevoie de bani, poate o să vi se pară bizar, dar eu nici acum nu știu cum arată o hîrtie de 25 de lei, în general banii. Pentru o bună aprovizionare, caracterul meu de bronz, repulsia pe care mi-o stîrnesc anumite abateri îmi sînt absolut suficiente.

— Și cum procedați ?

— Foarte simplu. Mă indignez. Sînt cuprins, realmente, de o sfîntă mînie. Cînd văd că frigiderul e gol, exigența mea crește, lipsurile mi se par mai evidente, privesc cu maximă intoleranță tot ce nu corespunde. Pentru mine, controlul e ceva sfînt, poate chiar singurul lucru sfînt pe care-l am în viață, inclusiv soția, dar și o metodă de a mă aproviziona. Demasc anumite lipsuri, căci lipsuri sînt întotdeauna, și pe urmă, cu conștiința împăcată, le trec cu vederea, și în schimbul acestei intransigențe și acestei toleranțe înțelepte, care se leagă de încrederea mea în om și în progres, primesc tot ce-mi trebuie — de la friptură de iepure pînă la ridichi de lună. Mi-am dat seama din experiență că cu cît sînt mai intransigent, cu cît bat mai tare cu pumnul în masă și mă scîrbește delăsarea, cu atît mă întorc acasă cu absolut tot ce-mi trebuie. Eu am reușit să stabilesc un raport exact între principialitate și nevoile casei. Seculara, suava și bine-intenționata mea soție știe să mă avertizeze din timp. „Nu vezi că nu mai avem nimic în frigider ? Du-te și tu în control, critică ! Controlează ! Demască ! Și întoarce-te cu ce-ți spun eu. Neapărat ciuperci. Sînt și greșeli, sînt și produse citrice, și abateri — și mușchi de vacă, sînt de toate". Și ceea ce-mi place la soția mea, poate că și de-ala o iubesc, e faptul că ea, așa subțirică și plăpîndă cum este, își dă seama de raportul dintre intransigență și o bună aprovizionare. Critică, fii intransigent, principial și întoarce-te cu tot ce ne trebuie în casă.

M-a uluit mărturisirea lui ultimă :

— Eu n-am nevoie de sacoșă, eu am principii.

TEODOR MAZILU

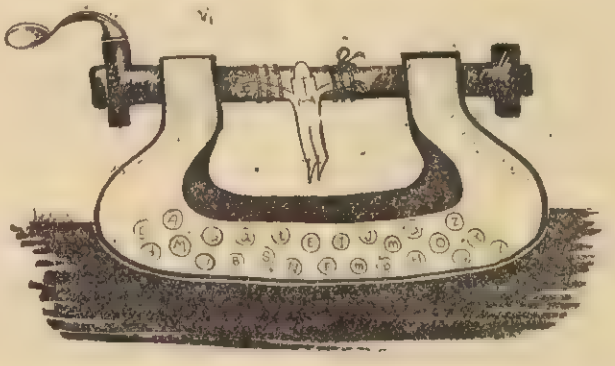

SORIN POSTOLACHE

Din expoziția de caricaturi — Tîrgu Mureș 1978

Aşa cum ne-a arătat Meşterul Manole, cu sacrificii se naşte frumuseţea

● **Arhitectul Nicolae Porumbescu Vaida s-a născut în 1919, la Bucureşti. În 1947, tot la Bucureşti, obţine diploma de arhitect. Doi ani munceşte la realizarea unor mari expoziţii cu caracter politic. Prima lucrare : hotelul principal şi sistematizarea Poenii Braşov. Apoi : Circul de stat (1960) ; contribuţie la sistematizarea oraşului Bucureşti (1954–1958) ; contribuţie la proiectarea Băltii Albe (1964) ; iar după 1964, contribuie la sistematizarea Sucevei şi şase lucrări de autor : casele de cultură de la Suceava, Baia Mare, Satu Mare şi sediile administrativ-politice de la Botoşani, Suceava, Satu Mare. La Iaşi, în Institutul Politehnic, muncă pedagogică : conferenţiar, prodecan al Facultăţii de construcţii, şef al secţiei de arhitectură. În prezent lucrează la extinderea, pentru a da dimensiuni de mesaj-sinteză al unei experienţe de viaţă, studiului publicat, intitulat „Problemele specificului naţional românesc în arhitectură". Ordinul Muncii clasa a III-a, Steaua Republicii clasa a V-a, Ordinul 23 August clasa a IV-a, precum şi alte distincţii. Vicepreşedinte al Uniunii arhitecţilor din Republica Socialistă România.**

— Că sînteţi arhitect o dovedeşte, de vreo cîteva zeci de ani, o diplomă şi alte acte ; că sînteţi realmente un creator, o dovedesc înfăptuirile dumneavoastră. Cum aţi defini totuşi arhitectura ?

— Arhitectura prin excelenţă e un act demiurgic însă a avut şi are marea şansă de a fi o creaţie anonimă. Ea reprezintă, în fond, o sublimare a unei realităţi sociale, la un moment dat, prin care societatea îşi trăieşte necesităţile dar şi transmite viitorului aspiraţiile sale. Şi, prin asta, personalitatea se poate manifesta dar integrată în actul efortului colosal al întregii societăţi. Demiurg înseamnă tentaţia de a da bucurii şi lumină oamenilor, de a asigura dreptul fundamental la arhitectură al fiinţei umane. Iar acest drept la arhitectură este identic cu dreptul păsărilor de a cuceri cerul, dreptul peştilor de aş asigura acelaşi adecvat spaţiu comportamental specific după cum omul şi-a cucerit propriul spaţiu, ajutat de natură dar şi împotriva ei.

— Despre căsnicia dumneavoastră se vorbeşte ca despre o legendă frumoasă de dragoste, muncă, şi fericită şansă a consensului concret. Îmi îngădui prea mult dacă vă cer să-mi scoateţi din suflet ceva sentimente — concluzii despre această construcţie cu Maria Porumbescu, tot arhitectă şi tot profesoară de arhitecţi, aici de faţă. Sau e vorba doar de un zvon ?

— Ce aţi formulat ca zvon e o fericită realitate. Ne-am regăsit prin muncă, legaţi de o suprafaţă de lemn de doi metri pătraţi — planşeta — legaţi de munca în faţa hîrtiilor albe pe care le înnegream cu grafit, în căutări pline de fervoare, de îndoieli, de incertitudini, de neputinţe, de eşecuri, însă, uneori de mari bucurii.

— Creatori mari, creatori autentici, creatori originali au rămas în istoria civilizaţiei, fireşte, prin operele lor, dar şi prin bătăliile lor pentru nerenunţarea la sine. Aţi dus bătălii cu alţii ? Aţi dus bătălii cu dumneavoastră ? Vorbiţi-mi, cu date concrete, despre cea mai dureroasă înfrîngere şi apoi despre cel mai educător de fericire succes. Dacă se poate, exemple, şi dintr-o luptă cu alţii şi dintr-o luptă cu sine.

— Ce-am făcut a fost o luptă continuă cu mine însumi. Şi aceasta porneşte din copilărie. Am trăit în mahalalele Bucureştiului, în străzi mai mult sau mai puţin pavate — de pildă, acea Sîrbească nr. 3 cu o bătătură plină de noroi — şi care au constituit universul copilăriei mele. Am intrat în arhitecturi mereu cu umilinţa nevoii cererilor unor certificate de paupertate. Şi această arhitectură, a clădirilor oficiale, la antipod cu universul copilăriei, a constituit o obsesie şi o umilire constantă a demnităţii mele de copil. Dar tocmai această umilire m-a îndirjit să pot s-ajung s-ajut ca norodul să iasă din viaţa oamenilor. Pentru asta trebuia să pun în loc ceva. Ceva greu de ajuns, greu de asimilat, de discernut : ce-i valoare şi ce nu-i? Căutări, uneori în van : unde poate fi găsită formula care să aducă mulţi, cît mai mulţi copii ca mine în situaţia de a nu fi umiliţi de arhitectură. Cultură greu de făcut în condiţiile unei vieţi aspre dar şi fiind ajutat de nişte părinţi dîrji, care, analfabeţi cum erau, luptau ca ai lor copii să înveţe carte. Am mai avut şi norocul contactului, chiar din copilărie, cu meseria : îi datorez enorm meşterului tîmplar din fundul curţii, unde-mi petreceam, în atelierul lui, ore în şir, fermecat de croiala pe care o dădea lemnului brut ; nea Neculai. Aşa am învăţat meseria de tîmplar. Trec repede peste ani, şi chiar peste anii de facultate, şi ţin să mă opresc la prima mea lucrare : Poiana Braşov. Acolo m-am întîlnit din nou cu meseria prin meşterii Guzbed baci, Holzinger baci, şi nea Anton, toţi dulgheri genialî. Am învăţat de la ei ceea ce înseamnă lucrul bine făcut. Pe de altă parte n-aş putea spune că am fost crucit nici de luptele, în cadrul profesiei, cu alţii. Acele lupte cu unii oameni din cadrul unor foruri de decizie cu vederi înguste, conformiste şi care arborau politica partidului, dar dacă m-aş fi conformat lor, aş fi deservit chiar această politică. Realizarea clădirii Circului de stat a fost una din cele mai mari bătălii pe care le-am dus. Întrebarea pusă m-a obligat să-mi amintesc, cu durere şi jenă, de unii dintre confraţii mei din conducerea de pe-atunci a Institutului de proiectare Bucureşti care mi-au dat aviz negativ la soluţiile circului. Intervenţia hotărîtă a forurilor de partid a fost decisivă şi de mare înţelegere, angajîndu-ne hotărît într-un efort pentru acel moment extrem de mare, dificil şi de îndrăzneală. Alt exemplu : prin '60, a trebuit să fac chiar nişte falsuri ca să pot primi viza soluţiilor la Balta Albă, pentru că modul de gîndire canonic al unora de care depindea avizarea era o stîncă imposibil de mişcat, sau, mai degrabă, un perete de pîslă în care, încercînd să-l pătrunzi, te afundai. Concret se cereau distanţe între blocuri de 30 metri, indiferent de conjuncturi, de situaţii, de posibilităţi. De trei ori mi s-a dat proiectul înapoi, pentru că nu respectam aceste distanţe. Am schimbat cotele cu cele pe care le doreau. Însă numai pe hîrtie. După terminarea ansamblului, s-a făcut ca tocmai avizatorul să fie cu mine în Balta Albă şi i-am cerut părerea. S-a declarat satisfăcut. I-am spus că, dacă ar avea curiozitatea să măsoare, nu va găsi nicăieri distanţe de 30 metri, ci mult mai mici. Erau, de asemenea, obligaţi să lucrăm în densităţi cu 2 800 metri pătraţi locuibili pe hectar. Schiţele noastre demonstrau o posibilitate de peste 5 000. Răspunsul era : „Imposibil !" Şi atunci am schimbat cifrele. Iar viitorul a dovedit că nici aşa cum propusesem terenul tot nu era folosit în suficientă măsură. Tot în contextul acestei întrebări e locul să spun că am plecat din Bucureşti, cerînd cel mai îndepărtat colţ de ţară unde era nevoie de arhitectură. Şi am avut fericirea să întîlnesc oameni minunaţi, cărora le datorăm infinit de multă recunoştinţă. De acolo s-a născut întîmplarea lucrărilor pe latitudinea 47 : Suceava, Botoşani, Baia Mare, Satu Mare. De Bucureşti am fost legat prin toată tinereţea mea, prin munca mea de început, de ucenicie în meserie, prin o abnegaţie totală de 15 ani dată muncii de sistematizare a Capitalei noastre.

— Dacă aţi fi criticul-cronicar al propriilor lucrări, cu anume ce cuvinte, cu anume ce adjective v-aţi lăuda sau incondela ?

— Am lucrat pentru o arhitectură contemporană românească, m-am străduit să-mi formez un mod de gîndire, să asimilez sensibilitatea, trăirea lirică a poporului meu. A face o apreciere asupra calităţii poate fi şi o îndrăzneală, şi un orgoliu, dar ceea ce-i important este să îndrăzneşti să o faci, sigur cu riscul greşelii, dar cu gîndul bun că aceea ce-ai făcut poate fi perfectat de tine sau de alţii. Şi în arhitectură timpul condensează şi decantează, trebuie să te supui deci, cu îndrăzneală, judecăţii lui.

— Manole-meşterul şi-a zidit nevasta. Dumneavoastră aţi făcut-o meşteră, colaboratoare. Manole-meşterul a făcut sacrificii pentru meşteşugul şi harul şi rostul lui profesional ; dumneavoastră ?

— Ne înscriem, dacă sîntem cinstiţi cu noi înşine, în conduita meşterului. Sacrificiul de sine, dăruirea totală este condiţie esenţială a realizării trăirii arhitecturii. Fiecare din noi lasă o părticică din el — şi trebuie să lase ! — în constructiile, în planurile, în tot ceea ce face. De fapt, aceasta este condiţia umană : numai că în arhitectură, ea, prin forţa lucrurilor apare evidentă. Un sacrificiu concret ? Am stat în Poiana Braşov în 1953, opt luni fără să cobor, cu o pereche de pantaloni şi cîteva cămăşi. Erau ferfeniţă cînd am coborît. E vorba de Poiana de atunci, adică un munte gol. Dar acest „sacrificiu" a fost o fericire pentru întreaga echipă. Alt exemplu : am plecat din Bucureşti, renunţînd la prieteni, la munca considerabilă depusă în institutele Bucureştiului timp de 15 ani, ca să ne ducem acolo unde alţii nu vroiau. Însă şi acesta a fost cel mai frumos sacrificiu şi înseamnă cea mai frumoasă perioadă din viaţa noastră.

— O întrebare pentru profesorul care sînteţi : ce adevăr de trei-patru rînduri socotiţi că aveţi datoria să-i rostiţi, să-i faceţi public ?

— Şcoala e făcută nu pentru profesori, ci pentru elevi, pentru ucenici. Sînt un coleg mai mare, care are o viteză de rezolvare a problemelor mai rapidă decît ei. Datoria lor este să ajungă, prin noi, mai buni decît noi.

— Şi aceeaşi întrebare pentru cetăţeanul comunist care sînteţi : deci, ce adevăr de trei-patru rînduri socotiţi că aveţi datoria să-i rostiţi, să-i faceţi public ?

— Sînt ostaş angajat în armata comuniştilor şi lupt în măsura puterilor, încercînd constant să mă depăşesc, să fiu în primul rînd, acolo unde este mai greu. Doresc puţin pentru mine şi infinit de mult pentru semenii mei, astfel se va răsfrînge în sufletul meu o avere considerabilă. Autodepăşirea şi necesitatea de a deveni mereu tînăr. Nu va fi canonic niciodată acela care va fi tînăr. Nu-i afirmaţia mea ci a lui Corbusier. Şi el a fost tot comunist.

— O întrebare pentru omul contemporan care sînteţi : epoca aceasta e comodă sau incomodă pentru un creator ? Îi dă posibilităţi ? Îi dă responsabilităţi ? Am pornit de la criteriul comodităţile pentru că am întîlnit arhitecţi nu creatori ci funcţionari, deci arhitecţi nefericiţi. Vă îndemn să vă judecaţi epoca pentru că am credinţa că stă în puterea noastră s-o perfecţionăm sau s-o stricăm. S-o desenăm urît sau frumos. Epoca, timpul, pot fi concepute şi ca obiecte ale creaţiei umane, nu ?

— Trăim într-o etapă de transformări fundamentale ale omenirii. Declarăm de la tribuna ţării noastre că energia socială se consumă în multe părţi în mod absurd, nu spre fericirea oamenilor, ci împotriva ei. În aceste condiţii, dreptul la arhitectură în majoritatea societăţilor contemporane este împiedicat să se exercite. Trăim într-o etapă în care interdependenţa este legea fundamentală a dezvoltării. Dar noi dorim ca energia socială să fie pusă cu adevărat şi în totalitate în slujba fericirii oamenilor. Lupta se dă deschis şi dur în acest context general, pentru ca dreptul la arhitectură să se poată exercita. Calea nu este uşoară, a trăi contemporan e o obligaţie, dar a ne manifesta, în cadrul umanităţii, cu ceea ce este cel mai profund adevăr al poporului nostru, este datoria, deci necesitatea luptei de a fi noi înşine, de a ne afirma personalitatea. În contextul vieţii contemporane căreia îi aparţinem, specificitatea nu este o problemă de conjunctură, ci o nevoie imperioasă de a nu intra într-o entropie generală, spirituală, care înseamnă moartea. Încercările mele în acest sens, trebuie să recunosc, cel puţin la început au fost primite cu surîsuri binevoitoare şi de multe ori au fost prilej de altercaţiuni. Încrederea mi-au dat-o unii, confraţi mai vîrstnici, şi mai tineri, dar de cele mai multe ori mi-au dat-o oamenii muncii cu care lucram alături şi la care simţeam bucuria reală a rezultatelor muncii lor, am găsit-o la oamenii muncii care făceau uneori aprecieri uluitoare, pentru că se regăseau, în alt plan, în condiţii surprinzătoare, pe ei înşişi. Mă mîndresc că alienarea omului de produsul muncii sale nu a constituit o problemă pentru oamenii cu care am lucrat împreună pe schelă, la construcţiile, nu ale mele, ci ale noastre. Mă mîndresc, fiindcă nu a constituit şi nu constituie la noi o problemă, cînd atît de frecvent această problemă există în lume.

— Cînd sînt obosit de comodităţile vieţii în bloc dau o raită prin Muzeul satului. Viitorul casei de ţară românească, cu ceardac şi cu celelalte farmece, va fi tot blocul urban ?

— Tinereţea mea, cu clipele cele mai frumoase, mi le-am petrecut la ţară. Limba arhitectului nu se poate forma decît în climatul acesta, dar gîndirea noastră trebuie să fie a timpului şi a viitorului. Ea, limba arhitectului, îşi are formele ei de exprimare, dar, ca suport al posibilităţilor manifestărilor ei, trebuie să rămînă limba noastră maternă. Bartok, muzicianul, vorbeşte de întoarceri la izvoare tocmai în sensul de a găsi filoanele comune ale umanităţii. În arhitectura noastră populară sînt prezente aceste filoane, în plus încărcate cu poezie, cu lirism stăpînit, cald şi învăluitor, care face comunicarea posibilă dar posibilă şi trăirea lirică cea mai intensă.

— De ce odată cu o construcţie nu se proiectează şi natura din jurul ei ? O grădiniţă, o plantaţie nu pot fi socotite la fel de necesare ca burlanele şi depozitele de gunoi ?

— Absurdă poziţie pentru că locuinţa trebuie extinsă în mediul ambiant şi cuvîntul de locuire trebuie să fie însuşit ca metodă de gîndire obligatorie şi care trece dincolo de zidurile casei înglobînd pămîntul şi cerul în universul intim al casei, al interiorului ei ! Spaţiul ambiental trebuie să fie preocuparea de bază a arhitecţilor dar, din nenorocire, ea nu reprezintă încă o metodă curentă. Se realizează obiecte în sine, implantate în noţiuni generale, vidate de conţinut, cum este formularea „spaţii verzi", şi prin însăşi această exprimare se lipseşte locuinţa de legătura ei firească. În general sîntem dominaţi de noţiuni abstracte, golite de conţinut, cu caracter statistic, de bilanţ teritorial, ca şi cum treaba arhitecţilor s-ar putea confunda cu aceea a contabililor.

— Care-s şansele arhitectonice ale Iaşului, şansele personalităţii lui, judecate azi, la ora discuţiei noastre, din punctul de vedere al noilor sale zidiri ? Dar, vă rog, nu o apreciere amabilă, pentru că răspunsul îi vor citi cetăţenii sentimentali ai Iaşului, dar şi aceiaşi cetăţeni ai secolului, deci incomod de lucizi.

— S-au făcut destule greşeli, mai ales în domeniul sistematizării, unele ireparabile : Piaţa Unirii, Podul Roş, implantarea cartierelor ca obiecte în sine, cartiere care vor fi greu să fie reunite pentru a se realiza totalitatea urbană a unui oraş mare. Această greşeală nu aparţine numai Iaşilor, dar aici ea va fi mult îndreptată prin amplasarea complexului industrial de utilaj greu care împreună cu operaţiile de sistematizare categorică care se şi execută în momentul de faţă, îi vor reda toate şansele oraşului să devină ceea ce trebuie să însemne în rîndul oraşelor mari ale ţării noastre. Iaşul a fost păgubit de arhitecţi care au făcut arhitectură din orgoliu, nu din necesitate. Am vizitat acum 20 de ani acest oraş al cărui cetăţean am devenit şi mi-am dat de atunci seama de posibilităţile imense care puteau fi valorificate şi care n-au fost descifrate aproape de loc, de acei care au lucrat la reproiectarea acestui oraş pe dealuri dar în care nu se simte tocmai că eşti într-un oraş pe dealuri.

—Trăim într-o ţară în care din construcţie s-a făcut un rost naţional, sînteţi unul dintre constructorii noştri de frunte, ce reacţii vă provoacă informaţiile despre fapte de violenţă şi distrugere, a oamenilor şi a caselor oamenilor, informaţii care ne sosesc din întristător de multe colţuri ale lumii

— Am luptat noi, arhitecţii, de cînd ne ştim, împotriva războaielor nejuste ; ne declarăm, noi, arhitecţii, oroarea faţă de consumul de energie umană contemporană privind înarmarea, care absoarbe potenţialul cel mai bun al omenirii şi care ar putea fi canalizat în ceea ce am dori cu cea mai mare ardoare să fie dirijat, adică spre adevăratele nevoi umane. Să ne imaginăm că în locul unui cuirasat de mic tonaj se poate realiza un oraş de 30 000 de oameni, asigurînd pînă şi tacîmurile fiecărui locuitor.

NELU IONESCU ■

FLACĂRA Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nitescu – 16 17) ; cultură, ştiinţă, învăţămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu – 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetăţeneşti (M. Nedelea, E. Seceleanu – 16 18, 17 87), fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administraţie (17 78 82 şi interior 17 83) ; secretariat de redacţie (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană – 17 82, 16 21) secretar responsabil de redacţie (Nicolae Arsenie – 17 63 16 şi interior 17 86), redactor şef – 18 22 96 şi interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM – Departamentul Export-import presă, PO Box 136–137 telex : 1 12 26 Bucureşti str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI : 2 LEI

41 205

O nouă pagină de referință în istoria a două țări, cu semnificații majore în viața planetei: întîlnirea tovarășilor Nicolae Ceaușescu și Hua Kuo-fen

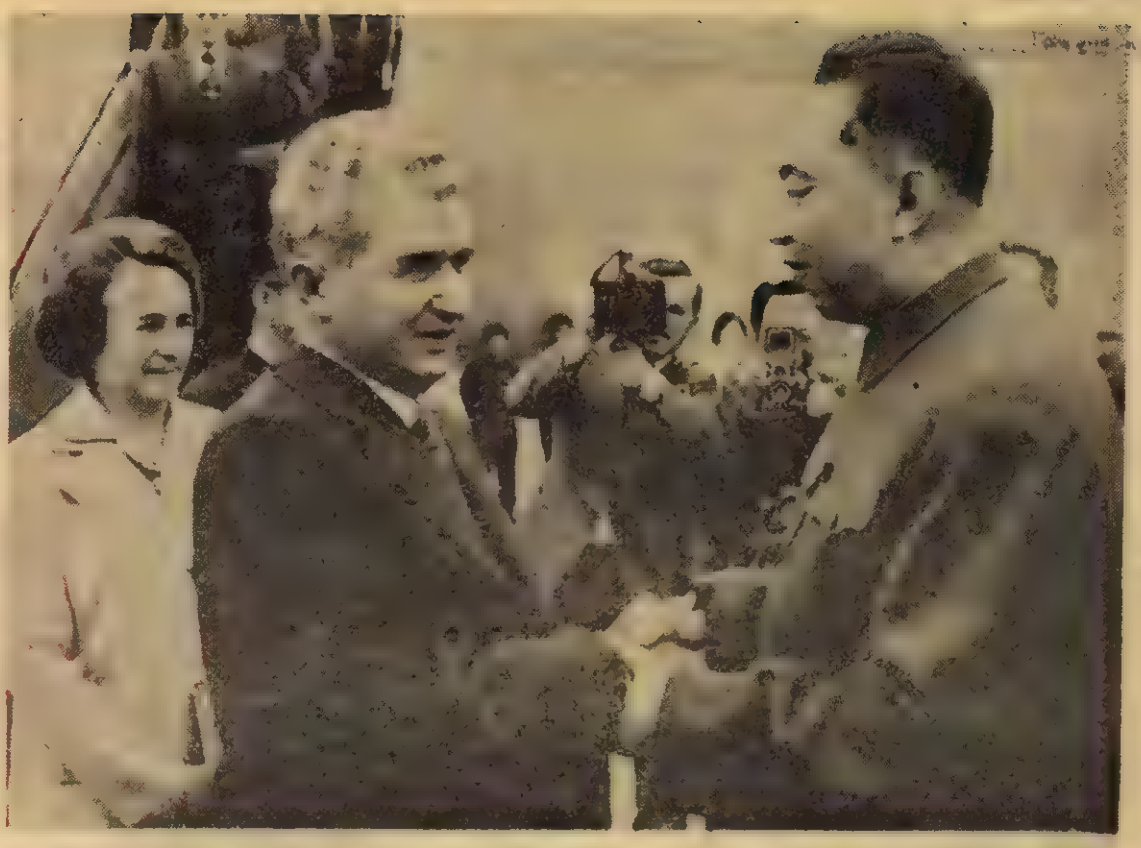

Popoarele român și chinez, prieteni și tovarăși apropiați în lupta pentru dezvoltarea și progresul fiecăruia, pentru cauza generală a socialismului, pentru pace și colaborare în lume

flacăra

10 MAI 1978

În acest număr:

- **Se naște — decisă de om — o capodoperă a naturii patriei**
- **„În afară de meseria de scriitor, cea de editor este singura care mă pasionează"** *(o convorbire cu scriitorul Marin Preda)*
- **Contemporani cu un clasic: Alexandru Philippide** *(invitație la lectura unui tulburător poem)*

Marele popor al Chinei, de 900 vizita președintelui României,

Călduroase manifestări de stimă și prietenie, pe marile bulevarde ale capitalei chineze, la sosirea distinșilor soli ai României

Despre această vizită tovarășul Hua Kuo-fen a afirmat:

„va face în mod sigur ca prietenia chino-română să ajungă pe o nouă culme"

Emoționant omagiu din partea celor mai tinere prezențe la spectacolul de gală

Înaintea banchetului din seara de 15 mai, oferit în onoarea tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu

Dimineața zilei de 15 mai 1978. Pe aeroportul internațional Pekin, pavoazat cu drapelele de stat ale Republicii Socialiste România și Republicii Populare Chineze, domnește — ca pretutindeni în capitala chineză — o atmosferă vibrantă, sărbătorească. Este așteptat aici tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, care face o nouă vizită oficială de prietenie în această țară, la invitația tovarășului Hua Kuo-fen, președintele C.C. al P.C. Chinez, premierul Consiliului de Stat al R.P. Chineze. Președintele României este însoțit în această vizită de tovarășa Elena Ceaușescu, de tovarășii Cornel Burtică, Dumitru Popescu, Ștefan Andrei, Vasile Mușat și Vasile Pungan.

Primindu-l pe tovarășul Nicolae Ceaușescu într-o revărsare de intensă bucurie, cu multă căldură și profundă prietenie, ca pe un oaspete stimat, ca pe cel mai de seamă sol al poporului frate român, locuitorii Pekinului au transformat acest prilej într-o grandioasă sărbătoare populară.

Principalele momente ale ceremoniei sosirii sînt transmise în direct la posturile de radio și televiziune chineze.

În aclamațiile entuziaste ale mulțimii, care agită steguițele celor două țări și mii de buchete de flori, într-o atmosferă de puternică însuflețire, tovarășul Hua Kuo-fen adresează înalților oaspeți români un călduros cuvînt de bun venit pe pămîntul Chinei populare. Cei doi conducători de partid și de stat se salută reciproc, își string mîinile îndelung.

Primele momente sînt impresionante: trecerea în revistă a companiei de onoare formată din unități de infanterie, marină și aviație, lungul culoar format de oameni ai muncii și membri ai miliției populare, de numeroși tineri și tinere ce cîntă și dansează, aclamațiile mulțimii care scandează îndelung, în limbile română și chineză „Bun venit" oferă imaginea sugestivă a acestei vibrații de prietenie sinceră și călduroasă ce condensează în sine sentimentele de stimă și prețuire față de conducătorul partidului și statului nostru, față de poporul român, constructor al socialismului. Numeroase orchestre, fanfare, mii și mii de evantaie, eșarfe, buchete de flori confecționate pentru sărbătoare din materiale strălucitor colorate, la care se adaugă pitorescul și tradiționalul dragon, reprezentat în variate exemplare, sub forma unor dansatori în măiestre costume naționale, întregesc acest prim moment cu care fac cunoștință solii poporului român la sosirea în orașul Pekin.

Coloana oficială de mașini intră în Pekin pe bulevardul principal, care se întinde pe o lungime de 12 kilometri. Imensa populație aflată pe întregul bulevard — apreciată, de gazde, la cîteva sute de mii de persoane — îi conferă acestuia o semnificație emoționantă, de traseu al prieteniei româno-chineze. Este o animație, o însuflețire, o atmosferă așa cum cunoaște Pekinul numai cu prilejul unor sărbători de seamă. Difuzoarele transmit muzică populară românească și chineză.

Un alt moment grandios: la intrarea coloanei oficiale în Piața Tien An-Men, transformată într-o uriașă scenă în aer liber, pe care evoluează sute de ansambluri artistice de dansuri populare chinezești, în ritmul susținut de muzica nenumăratelor formații orchestrale. O tumultuoasă mare de mătase, culori, optimism și entuziasm, iată cum ar putea fi descrisă în cîteva cuvinte imaginea pieței în clipele cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți oaspeți români, conduși de tovarășul Hua Kuo-fen și de celelalte persoane oficiale chineze străbat mulțimea. Se ovaționează puternic pentru trainica prietenie româno-chineză, pentru continua dezvoltare a relațiilor de colaborare și solidaritate dintre partidele, popoarele și statele noastre.

Astfel a debutat vizita la Pekin a înaltei solii de prietenie, pace și colaborare a poporului român pe pămîntul marii țări socialiste și prietene — Republica Populară Chineză.

În aceeași atmosferă festivă, vibrantă, cu aceleași sentimente de intensă bucurie și prietenie a fost întîmpinat tovarășul Nicolae Ceaușescu, în dimineața zilei de 16 mai, de muncitorii de la Întreprinderea de țesături din Pekin. Cu căldură și prietenie, cu manifestări sărbătorești, l-au întîmpinat, de asemenea, pe președintele Republicii Socialiste România și mii de ostași din Divizia nr. 5 de tancuri, întîlnirea cu secretarul general al P.C.R. fiind salutată ca un eveniment deosebit. Seara, 18 000 de spectatori, în marea sală a sporturilor din Pekin, s-au ridicat în picioare, aplaudînd furtunos intrarea tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, care au asistat aici la un grandios spectacol de gală artistic-sportiv. Momente din primele zile ale vizitei, cu adevărat emoționante, exprimînd într-o sinceritate și solemnitate copleșitoare, prețuirea pentru România, pentru președintele ei, pentru prietenia și conlucrarea multilaterală dintre popoarele noastre.

de milioane, salută cu entuziasm tovarăşul Nicolae Ceauşescu

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu primit cu deosebită căldură de colectivul întreprinderii de ţesături din Pekin

In cadrul vizitei la Divizia nr. 6 de tancuri, tovarăşului Nicolae Ceauşescu îi este prezentată tehnica de luptă din dotarea unităţii

La spectacolul de gală artistic-sportiv organizat în onoarea înalţilor oaspeţi români

În prima zi a noii vizite la Pekin, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a spus:

„Doresc să-mi exprim din nou convingerea că vizita şi convorbirile pe care le vom avea vor intensifica prietenia, colaborarea şi solidaritatea dintre partidele, ţările şi popoarele noastre"

Dialog rodnic, perspective ample dezvoltării şi mai puternice a relaţiilor tradiţionale româno-chineze

Într-un spirit de caldă prietenie şi înţelegere tovărăşească — specifică relaţiilor de strînsă colaborare dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Comunist Chinez, dintre Republica Socialistă România şi Republica Populară Chineză — luni, 15 mai, au început la Palatul Adunării Reprezentanţilor Populari a R. P. Chineze convorbirile dintre tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Hua Kuo-fen. Continuată în ziua următoare, întrevederea la nivel înalt româno-chineză a prilejuit un schimb de informaţii şi păreri între cele două părţi în legătură cu dezvoltarea construcţiei socialiste în ţările noastre, cu evoluţia relaţiilor de prietenie şi colaborare dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Comunist Chinez, dintre cele două ţări şi popoare, precum şi în legătură cu situaţia internaţională, cu principalele probleme ale vieţii politice mondiale, ale luptei popoarelor pentru progres, socialism şi pace.

A fost subliniată cu satisfacţie dezvoltarea continuă a raporturilor de solidaritate şi a colaborării între cele două partide, ţări şi popoare şi au fost exprimate dorinţa şi hotărîrea de a se găsi, în cadrul actualei vizite, noi şi variate posibilităţi de extindere a colaborării în toate domeniile, astfel încît noile convorbiri la nivel înalt româno-chineze să marcheze o etapă nouă, superioară în cronica relaţiilor noastre, în interesul accelerării progresului celor două ţări, al cauzei păcii, socialismului şi înţelegerii internaţionale.

Iată ce scrie presa chineză

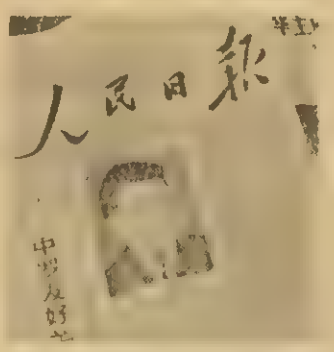

● „Poporul chinez este deosebit de fericit să exprime cele mai calde urări de bun sosit solului poporului român", „conducător iubit, eminent al partidului şi statului", care „timp de decenii şi-a consacrat toată înţelepciunea şi energia cauzei eliberării şi construcţiei socialiste în România şi a adus contribuţii excepţionale la independenţa şi prosperitatea ţării". (Jenminjibao)

● „De la vizita din 1971 în China a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, relaţiile chino-române, întemeiate pe principiile marxism-leninismului şi internaţionalismului proletar, au cunoscut o puternică dezvoltare. Contactele prieteneşti dintre cele două ţări au crescut constant". (Agenţia China Nouă)

● „Prietenia dintre poporul chinez şi poporul român va fi întotdeauna durabilă şi vie ca brazii de pe munţii Kunlun şi Carpaţi şi eternă ca apele fluviului Iantzi şi ale Dunării". (Jenminjibao)

VIZITA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN R. P. CHINEZĂ

Întîlnire cu tovarășul Ie Cien-in

În numele Comitetului Permanent al Adunării Naționale a Reprezentanților Populari, tovarășul Ie Cien-in, președintele Comitetului, a adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu un călduros bun venit, subliniind că noua sa vizită în China va conduce la dezvoltarea și mai puternică a relațiilor dintre cele două partide, țări și popoare.

Vizite ale tovarășei Elena Ceaușescu

În dimineața zilei de 16 mai, tovarășa Elena Ceaușescu a vizitat Institutul de chimie de pe lîngă Academia de științe a Chinei. Directorul institutului, prof. Li Ta-kan, după ce, adresînd urări de bun venit, a exprimat satisfacția și onoarea de a primi vizita înaltului sol al poporului român — remarcabil om de știință, cu o activitate binecunoscută și apreciată în China — a prezentat obiectivele și temele de cercetare ale institutului pe care-l conduce.

Mulțumind pentru primirea deosebit de călduroasă — expresie a prețuirii de care se bucură poporul român în China — tovarășa Elena Ceaușescu a reliefat apoi contribuția pe care oamenii de știință, intelectualii din cele două țări o pot aduce la dezvoltarea relațiilor de prietenie și solidaritate dintre partidele și popoarele noastre.

Primirea tovarășei Den In-ceao

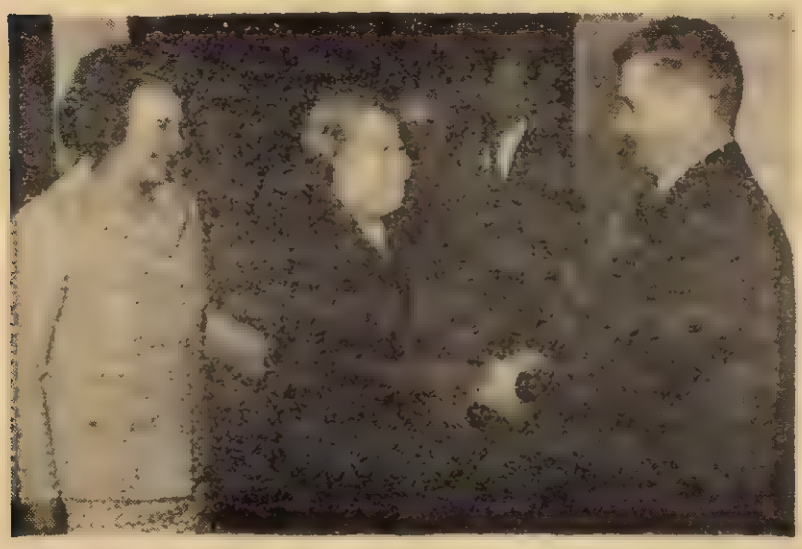

La reședința din Pekin, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au primit vizita tovarășei Den In-ceao, vicepreședinte al Comitetului Permanent al Adunării Naționale a Reprezentanților Populari, soția fostului premier Ciu En-lai.

În aceeași zi, tovarășa Elena Ceaușescu a vizitat expoziția de artizanat deschisă de curînd la Pekin, expoziție ce reunește exponate reprezentative pentru talentul și măiestria artizanilor din toate regiunile Chinei.

Convorbiri oficiale între președintele Nicolae Ceaușescu și Șahinșahul Iranului, Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr

În drum spre Republica Populară Chineză, cu prilejul escalei la Teheran, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu s-au întîlnit în seara zilei de duminică, 14 mai, cu Șahinșahul Iranului, Mohammad Reza Pahlavi și împărăteasa Farah Pahlavi. În aceeași seară, la Palatul Niavaran, au avut loc convorbiri între președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și Maiestatea Sa Imperială, Șahinșahul Iranului, Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr.

Convorbirile au prilejuit examinarea stadiului relațiilor dintre România și Iran, exprimîndu-se satisfacția deosebită pentru dezvoltarea multilaterală a raporturilor de conlucrare între cele două state, atît pe plan bilateral, cît și în planul vieții internaționale. Abordarea perspectivei relațiilor de colaborare economică și de altă natură în domenii de interes comun a prilejuit manifestarea hotăririi celor doi șefi de stat de a acționa pentru aprofundarea și extinderea colaborării româno-iraniene, în conformitate cu înțelegerile stabilite în timpul precedentelor dialoguri la nivel înalt, cu convingerea că aceasta servește cauzei progresului și dezvoltării celor două popoare și țări, păcii și securității în lume.

În timpul convorbirilor, desfășurate într-o atmosferă cordială, prietenească, a avut loc de asemenea un schimb de vederi în probleme internaționale actuale, subliniindu-se dorința celor două țări de a conlucra la soluționarea problemelor complexe care confruntă omenirea, îndeosebi dezarmarea și lichidarea subdezvoltării, de a contribui la promovarea principiilor noi în relațiile dintre state, a unor raporturi de egalitate și respect între națiuni, a unei noi ordini economice internaționale, a politicii de pace și înțelegere în lume.

★

Duminică seara, la Palatul Niavaran, în cadrul întrevederii pe care tovarășa Elena Ceaușescu a avut-o cu împărăteasa Farah Pahlavi, a avut loc o convorbire, care s-a desfășurat într-o ambianță cordială.

Expoziția de carte și mijloace de informare și educare a oamenilor muncii

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a altor tovarăși din conducerea de partid și de stat, sîmbătă, 13 mai, a avut loc inaugurarea „Expoziției de carte și mijloace de informare și educare a oamenilor muncii".

Organizată în sala „Dalles" din Capitală expoziția constituie un rodnic bilanț al literaturii și artei românești contemporane a cărei înflorire se manifestă în spiritul hotărîrilor adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971, ale Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale partidului, ale Congresului educației politice și al culturii socialiste. Ea exprimă înalta prețuire acordată activității spirituale din țara noastră, continua preocupare pentru afirmarea plenară a capacității creatoare a poporului român. Citeva cifre sînt grăitoare pentru realizările obținute de producția noastră editorială : în perioada 1976—1977 editurile de stat ne-au oferit 7 505 titluri într-un tiraj de peste 160 de milioane de exemplare, volume publicate în limba română și în limbile naționalităților conlocuitoare. Cele 4 500 de titluri expuse în standurile expoziției sînt o selecție reprezentativă din aparițiile de cărți din primii doi ani ai cincinalului. Un loc central este consacrat literaturii social-politice, mijloc important de educare a maselor muncitoare în spiritul eticii și echității socialiste, al patriotismului revoluționar, de formare a omului nou, constructor al orînduirii socialiste. În această perioadă au fost tipărite 718 titluri de literatură social-politică în aproape 15 000 000 exemplare.

Cele 57 de volume cuprinzînd biografii și selecții din vasta operă a tovarășului Nicolae Ceaușescu — ce au apărut pînă acum în 25 de țări — prezente în expoziție sînt o dovadă concludentă a marelui interes de care se bucură pe întreg cuprinsul planetei viața, activitatea și gîndirea președintelui țării și o recunoaștere a contribuției sale la rezolvarea problemelor majore ale contemporaneității.

În expoziție se află și lucrarea secretarului general al partidului „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate", volumele XIII și XIV în limbile română, maghiară și germană, precum și volumele XI—XII în limbi de circulație internațională, apărute în această perioadă.

De asemenea, sînt prezentate și cărți de istorie care ilustrează pe baza celor mai noi cercetări și descoperiri momente semnificative ale istoriei României.

Un loc important îl ocupă cartea beletristică originală care în această perioadă a cunoscut tiraje impresionante — 1 317 titluri în peste 23 milioane de exemplare. Volumele de versuri, proză, critică și istorie literară sînt o dovadă a sprijinului de care se bucură la noi creația originală și totodată ilustrează și preocuparea editurilor noastre de a valorifica moștenirea culturală.

După cum informează editorii, în anii 1976—1977 au fost tipărite în limbile naționalităților conlocuitoare — maghiară, germană, sîrbo-croată, ucraineană, idiș 1 063 titluri în peste 8 milioane exemplare, ceea ce este o expresie a drepturilor de care se bucură toți cetățenii țării, indiferent de naționalitate.

De un interes deosebit se bucură și standurile cu noutăți ale cercetării românești în știință și tehnică — 1 347 lucrări de profil care au văzut lumina tiparului în 23 milioane de exemplare, cu cărți pentru copii și tineret, cu albume într-o prezentare grafică ireproșabilă sau cu cărți traduse în limba română — peste 750 de traduceri din literatura universală într-un tiraj de peste 27 milioane exemplare etc.

Expoziția evidențiază și contribuția presei și radioteleviziunii la unirea eforturilor națiunii noastre socialiste în opera de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate. Se arată că la noi sînt tipărite anual sute de ziare în tiraje de milioane și milioane de exemplare — dintre acestea, publicațiile naționalităților conlocuitoare numără 52 de titluri în 770 000 exemplare. Radiodifuziunea și televiziunea — la rîndul lor importante mijloace de informare și educare — au aproximativ cîte 3,1 milioane abonați.

Expoziția marchează și alte aspecte ale activității culturale de la noi. Panourile indică faptul că în 1977 au fost realizate 23 filme artistice de lung metraj, 8 filme pentru televiziune, 323 filme documentare-științifice, utilitare și de protecție a muncii și 34 filme de desen animat. Din iulie 1976 pînă în decembrie 1977 au fost puse în scenă 417 spectacole în premieră, din care 201 cu piese române contemporane, 79 premiere absolute și 89 în limbile naționalităților conlocuitoare.

O secțiune deosebită a expoziției este consacrată fenomenului grandios pe care îl reprezintă Festivalul național „Cîntarea României", amplă manifestare care a demonstrat marile resurse creatoare de care dispune poporul nostru și care a contribuit decisiv la valorificarea lor.

Expoziția — prin afișe, panouri, fotografii etc. — dovedește totodată că în acești ani activitatea culturală care s-a desfășurat la noi a însemnat o contribuție majoră la patrimoniul culturii naționale și universale.

GALERIA PERSONALITĂȚILOR MUNCII

Maistrul Alexandru Ionescu, un om căruia într-o orchestră i s-ar spune vioara-ntîi

— Tot timpul m-am gîndit să revin acasă dar cine bănuia măcar că pe locurile unde s-a construit uzina, altădată pășunul pentru vite și teren agricol, muncit pe timpuri și de părinții mei, se va face o fabrică ? Așa că după 28 de ani de peregrinări, în 1968, la 1 Mai chiar, am devenit, din nou, localnic, pentru că Bobinești, unde mi-am făcut casa și unde am copilărit, este la numai 6 km de Balș. Am fost al 17-lea angajat al uzinei ! Sînt, deci, și vechi și nou în comună, pentru că, primind o sumă importantă de bani pentru o invenție aplicată la „Electroputere" Craiova, mi-am făcut o locuință nouă și zdravănă, că am avut de crescut trei copii. Munca mea a fost aceeași peste tot, dar I.O.B.-ul mi-a luat drumurile din pictoare, că tare mă osteniseră. Oamenii cum să se uite la mine ? Cum mă uit și eu la ei... Aaaa, că sînt „doar" maistru ? Păi Gimnaziul industrial, din Balș, a fost, cred eu, cel mai bun din România ! Prin mîna mea au trecut mulți ingineri stagiari, unii au ajuns directori generali în ministere, alții ingineri șefi la mari întreprinderi și cînd mai vin prin Balș mă caută și vorbim ca pe vremuri, că tot eu am rămas mai în vîrstă... Cum să vă explic ? Oamenii pe care-i conduci au un fel al lor de-a se prefăce indiferenți, dar ei te încearcă de fapt, vor să le arăți ce știi. Dar necazuri n-am avut, că meseria îl pune pe oricine la respect. Eu n-aștept, cînd unul sau altul dă de necaz, să rîd de el ori să glumesc măcar. Trag halatul pe mine, merg cu el la fața locului și pun mîna, ajut, rezolv. Vreau să-i învăț ceva, nu să-i pun la punct. Mi se pare mai util.

Deoarece oamenii îl solicitau prea des, amînăm discuția pentru seara zilei. Pînă atunci, am aflat însă multe, foarte multe despre îmbunătățirile aduse de maistrul Alexandru Ionescu unor secțoare productive ale I.O.B.-ului. Nimeni nu le știe numărul, cert e că probează cu atît numeroase, dar inginerul Nicolae Ionescu, directorul întreprinderii, este de părere că actuala configurație a secției de reparații mecanice și autoutilări reprezintă un corolar al muncii maistrului Alexandru Ionescu, care aici la Întreprinderea de osii și boghiuri din Balș este șef de secție.

— Să vă explic de ce. Am început, ceea ce avea să devină actiunea de autoutilare, cu o linie, în plin cimp, cu o automacara, citeva cîocane și aparate de sudură. Apoi, ne-am schimbat dintr-un atelier într-altul, cîrpindu-ne cum am putut mai bine. Maistrul Ionescu a fost sufletul, dar și prieprerea, iar în 1974, cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat Balșul și i-am arătat prima încercare a unei instalații complexe de tehnologie pentru călirea bandajelor de la roțile monobloc, operație care mărea rezistența și durata de exploatare a acestor piese, secretarul general al partidului ne-a dat aripi, încurajîndu-ne să perseverăm, sfătuindu-ne cum am putea reuși pe deplin. Ei bine, acest cuptor, proiectat de specialiști, a fost executat, montat și îmbunătățit, aici, la Balș, maistrul Alexandru Ionescu fiind ceea ce în orchestrele simfonice se numește vioara întîia. Asta se cheamă, mai modern vorbind, îngînerie tehnologică. Secția condusă de maistrul Alexandru Ionescu dă, în prezent, o producție de 60 milioane lei anual. Stați de vorbă cu el și despre aceste reușite.

Numai că afatul directorului I.O.B. nu-i chiar atît de simplu de urmat.

M-am revăzut cu maistrul Ionescu, i-am pus întrebări cît m-am priceput de meșteșugite, dar n-am obținut decît prea puțin... față de așteptări și față de renumele interlocutorului. Pentru că lui totul i se părea foarte simplu, atît de simplu încît, vorbind mai mult cu mîinile și folosind orice obiect aflat pe masă : pachetul de țigări, cel cu chibrituri, scrumiere, tocul ochelarilor mei, bucățele de hîrtie etc., le transforma în cubilouri, în blocuri de oțel, în vagoneți de linie îngustă și așa mai departe. Cel mai bine se simțea cînd îmi lua pixul din mînă și schița un profil, un ax și alte asemenea elemente, printre care se învîrte toată ziua, de o viață. N-aș spune că nu era preocupat de eficiența rezolvărilor sale, invenții sau inovații, dar mai curînd neinformat precis asupra lor dinoarece, cum mi-a și spus, de altfel, ceea ce-l interesa, în primul rînd, era să schițeze o soluție imperfectă ori s-o perfecționeze pe alta atunci cînd simțea că e necesar. Nu o dată s-a exprimat în sensul **„proiectanții nu prevăzuseră"** sau **„în proiect era greșit"** ori **„greșit"**. Și atunci i-am cerut să-mi spună ce-l un om ca el, pe un inovator, iar tovarășul Alexandru Ionescu, mi-a replicat că este autodidact, că n-a învățat definiții, dar crede că **„nu numai înzestrarea cu care s-a născut el, așa, un orgoliu, o ambiție, de a descurca încîlcelile. Cînd mă impotmolesc, apelam și la alții cu știință teoretică, să-mi facă niște calcule de rezistență a materialelor, să lucrăm cu mașini grele, nu cu jucării și mi le făceau. Ideea poate n-o aveau, dar aveau bunăvoință. Cel mai bine discutăm problemele astea în consiliul tehnico-științific al uzinei, din care fac și eu parte. Probleme sînt destule, că dacă ar fi să zic cum zic alții : ce mare scofală ați făcut cînd tehnologia este din import ?, am să le răspund că am făcut, pentru că tehnologia începe de la debitare, dar pînă în punctul ăsta ce ne facem ?"**.

N-am putut să aflu cîte inovații i se datorează, dar am remarcat că, prin orice hală sau atelier treceam, puteam întîlni ideile maistrului transpuse în fapt. El a mai adăugat doar atît, ca o justificare, nu lipsită de mîndrie : **„Cînd voi pleca de aici, vreau să știu că am lăsat ceva în urma mea. Asta le spun și inginerilor tineri să facă"**.

Am luat din nou drumul uzinei, mediu în care maistrul se simțea mai destins și, în fața unei instalații, ne-am oprit. Era una din creațiile sale. Îi ascult explicațiile.

— **Proiectantul nu prevăzuse nimic pentru găurirea la interior a roților, după forjare. Rămînea o încărcătură care trebuia debavurată, ca să poată merge piesa la șablaj și prelucrări mecanice. Operațiile se făceau manual, cu un pistol cu daltă...**

N-are nici un rost să descriu un șiatom, mai ales că a fost schimbat, folosindu-se ideile maistrului Alexandru Ionescu, care a imaginat și realizat un procedeu cu acționare cu aer (**„avem destul în uzină"**), și un jghiab de alimentare, pe care roțile înaintează organizat, munca omului fiind mult ușurată. La șablaj, un alt dispozitiv de încărcare, tot pneumatic, cu o bandă transportoare ; la scoaterea de la șablaj aud din nou **„proiectanții nu prevăzuse nimic"** și înțeleg că va urma o altă rezolvare ingenioasă ; în hala strungurilor carusel, pentru prelucrat roți, o altă „găselniță" a acestui neastîmpărat gînditor, în ale tehnicii ; la alezat, alte realități decît cele indicate de proiect, pentru echilibrarea statică ; la „ruperea" maselotelor de lingouri, funcționează o presă ieșită tot din imaginația maistrului Alexandru Ionescu și care își face treaba ca și cum ar fi vorba despre crengi uscate, nu de oțel (înainte se tăiau cu un fierăstrău circular, pierdere de timp, efort suplimentar, neajunsuri) ; tot o presă se folosește și la ruperea blumurilor, folosindu-se oxigazul, dar în cantități cu mult mai mici decît prin procedeul inițial. La acest punct de lucru, stărui ceva mai mult, deoarece îmi închipui că punerea la punct a noului sistem a cerut un timp îndelungat. Răspunsul : **„a ținut, să zic așa, cam 2—3 luni"**. Economistul întreprinderii, cercetează dosarul respectiv, și-mi dă amănunte privind eficiența acestui singur dispozitiv : 636 378 lei adunați din diferențele „mici" de la oxigen — 3,30 în loc de 12,90, reducere consum de la 1,83 mc de tăietură pe vechiul procedeu, la 0,47 mc pe cel nou, — economie de materiale, economie de... etc. La sistemul de manipulare a roților, economiile depășesc 350 000 de lei.

Cred că nu mai sînt necesare și alte cifre. Îl abordez încă o dată pe tovarășul Alexandru Ionescu și-l întreb dacă pot să-l laud în „Flacăra" pentru cele văzute.

— Să ne lăudați pe toți că n-am muncit de unul singur. În unele probleme fără colaborarea cu inginerul Schiopu nu ajungeam departe. În altele, dacă nu era directorul Ionescu, rămîneam pe loc. În ceea ce mă privește, nu vă grăbiți, că mai am cîțiva ani pînă la pensie și încă atîtea de făcut.

MANOLE CARȚAN

Despre o fabrică de fabrici sau despre noile valențe ale solidarității muncitorești

Ilie Gheorghe este și el unul dintre acei numeroși ilfoveni din preajma Bucureștiului care, în urmă cu zece ani și mai bine, s-au lăsat de grădinărit și s-a îndreptat spre Capitală, cu scopul declarat de a „construi industrie" după ce, firește, va fi învățat o meserie. Și care întreprindere era mai renumită, și, mai ales, mai aproape de Ileana, comuna sa natală, decît „Republica"? Și, după un stagiu de ciîva ani la renumita uzină, tată-l pe Ilie Gheorghe sau Gheorghe Ilie (faptul nu mai are importanță, de vreme ce, acasă, lumea tot Marin îl strigă) îndreptîndu-se, din motive personale, dar cu un „pașaport de lăcătuș crescut la Republica", spre Întreprinderea de cabluri și materiale electroizolante, fabrică ce se întinde pe aproximativ 80 de hectare, tot cam prin zona „Cățelu". Mă întreba lumea, povestește el, ce m-a apucat să mă duc acolo, la sirme, chestie care mă cam pusese pe gînduri la început, cînd nu prea știam nici eu bine cum stau lucrurile la ICME. Dar, după cîtăva vreme, m-am liniștit și l-am liniștit și pe alții. Nu mi-a fost greu, de pildă, să le explic, să pricepă și ei.. că le-ar veni greu să aibă telefon la domiciliu, să le ajungă lumina și la etajul zece, unde stau ei, de cînd s-au mutat la bloc, sau, că tot ce este cablu de energie, cablu pentru nave, sau cablu de semnalizare toate se fac aici, la ICME.

Dar, ceea ce este mai important pentru Ilie Gheorghe este faptul că aici, la întreprinderea din „Cățelu", el a venit direct la „Autoutilare". O spune cu mîndrie, cu mîndria celui care „construiește industrie", după cum mărturisea „în tinerețea lui", deși acum n-are decît 31 de ani, „vîrsta aceea, despre care dumneavoastră scrieți că este a tuturor posibilităților".

— Și ce înseamnă totuși să fii la Autoutilare, scris cu a mare, cum vrei dumneata?

— Ar trebui, în primul rînd, să vă spun ce înseamnă autoutilarea ICME-ului.

— Fie și așa.

— Despre istoria ei, despre primii ei ani, ar fi mai bine să vă vorbească maistrul Gavrilă, venit aici de aproape treizeci de ani. Eu am să vă spun altceva, care să vă dovedească că atelierul nostru este o mică fabrică, unicat în felul ei. Pentru că acum sînt muncitor în toată puterea cuvîntului, gîndesc că ceea ce facem noi se cheamă, de fapt, solidaritate muncitorească. Sună cam prețios? Să vă explic. În ținutul Năsăudului, chiar în capitala județului, despre care eu știu că și-a făcut industria cam tot de atîta vreme de cînd am învățat eu lăcătușerie, se înalță o fabrică cu profilul întreprinderii noastre. Firește, pentru că economia țării are nevoie de ea. Ei bine, pentru ca cei din Bistrița să cumpere toate utilajele din străinătate — la noi neexistînd o asemenea fabrică și să fie, nici n-ar renta — treaba asta ar costa mult. După cum ne indicamă secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne putem folosi foarte bine inteligența noastră ca să chibzuim banii țării. De aici a plecat totul. Cine să facă aceste utilaje, dacă nu noi, care avem și vechime și pricepere? Astfel că, pînă la sfîrșitul anului, Autoutilarea noastră trebuie să construiască patru mașini de înfuniat pentru Bistrița. Se cheamă deci că noi sîntem și tata și mama întreprinderii din orașul amintit. Nu se cheamă asta solidaritate?

Stînd mai apoi de vorbă cu proiectanții și cu oameni de la execuție, toți facînd parte din atelierul de autoutilare al ICME-ului, mi s-a spus că denumirea de mașină de înfuniat n-ar trebui să stîrnească zîmbete, fie și pentru simplul motiv că asemenea mașini, care presupun o proiectare complexă, au o valoare foarte mare. Astfel, și o comparație pe înțelesul tuturor nu este nepotrivită. În vreme ce un strung costă în jur de o sută de mii de lei, o mașină orizontală de impregnat hîrtie, utilaj executat tot aici, la autoutilare, costă în jur de șapte milioane lei. Ce este important de reținut este faptul că, în perioada actualului cincinal, aproximativ 72 la sută din utilajele necesare acestui domeniu al industriei se execută în țară, majoritatea aici la ICME. Procentaj ridicat dacă ținem seama că în cincinalul trecut cam același procentaj reprezenta utilajele cumpărate din străinătate.

— Diferența de procentaj, ne explică maistrul Ștefan Gavrilă, omul „recomandat" de Ilie Gheorghe, se numește, de fapt, asimilare. Asimilarea unor noi produse, adică executarea unor utilaje scumpe pe piața mondială cu propriile noastre puteri, cu mintea noastră.

— Se spune că sînteți unul dintre cei mai vechi muncitori ai uneia dintre primele secții de autoutilare din țară.

— Așa și este. Adică sîntem printre cele mai vechi autoutilări din industria noastră socialistă, iar eu lucrez aici din 1959.

— Și ce făceați la început?

— Nu mese, scaune sau bancuri de lucru, cum făceau și mai fac unii. Aici s-au realizat primele extrudere din țară. Primele cabluri de energie au fost făcute cu utilaje construite de autoutilarea noastră. Priviți fotografiile acestea: primele băi de cositorire realizate la ICME, în urmă cu mulți ani și, apoi, utilajele de ultimă oră, deși au și ele ceva vechime, mașinile de înfuniat.

— Acum la ce lucrați?

— La mașinile de impregnat orizontale. Sînt primele două realizate integral în țară. Asta înseamnă cam 7 milioanele lei valută economie.

— De cînd lucrați la ele?

— De aproape trei ani, incluzînd și proiectarea. Unii cred că ar fi mult. Aparent. Pentru că noi n-am așteptat să se finalizeze tot proiectul și am atacat lucrarea pe subansamble. Altfel, proiectul dura cam un an și jumătate, venea pregătirea execuției plus tehnologia, se adunau, una peste alta la vreo patru ani. Iar dacă ne realiza proiectul un institut de profil, ne costa și mulți mai mult. Și am uitat să vă spun că montajul întregii instalații îl realizăm tot noi, autoutilarea. Pentru că maistrul Gavrilă amintise, de proiectare, ne-am interesat de ceea ce se află nou pe planșetele proiectanților de la autoutilare. „Deocamdată, trei utilaje de mare capacitate, ne spune inginerul Nicolae Enache, la sfîrșitul lunii aprilie plecînd spre execuție o mașină de încercat la uscat". „Dar, intervine Dumitru Penciu, secretarul organizației de bază de la autoutilare, să nu uităm că planul de execuție al atelierului, în acest an, ridică foarte mult cota, aș zice eu, cota valorii întregului nostru colectiv".

Anul trecut, Întreprinderea de cabluri și materiale electroizolante întîmpina rele dificultăți cu planul. Iată că anul acesta, ca urmare a unei mai bune organizări, lucrurile s-au îndreptat și un important indicator, productivitatea, s-a mărit simțitor.

RĂZVAN BĂRBULESCU

În aceste zile, starea normală în agricultură — starea de veghe neîntreruptă

● Furtunile și ploile din ultimul timp au produs pagube recuperabile mai ales datorită eforturilor oamenilor, promptitudinii cu care au răspuns chemării organizațiilor de partid.

● A fost efectuată în timp util prima prașilă la sfecla-de-zahăr.

● Dăunătorii — inamicul numărul unu în această primăvară. Pericolul a fost înlăturat. Spre deosebire de anul trecut, aprovizionarea cu insecticide și erbicide a funcționat ireproșabil.

● Timpul rece afectează în principal pomicultura. Pînă în prezent pagubele sînt neînsemnate.

● În aceste zile, campania se concentrează în legumicultură; au fost plantate roșiile; se lucrează la plantatul ardeilor, al vinetelor și tutunului. Se anunță recoltă bogată.

● A început prășitul mecanic la porumb; cînd apar aceste constatări, a început și prășitul florii soarelui.

● Pentru circa 15—20 de zile, mobilizarea generală a mecanizatorilor, a tuturor lucrătorilor din agricultură; de promptitudinea intervenției lor depind calitatea și cantitatea producției din acest an.

● În rîndul specialiștilor domnește optimismul.

Acestea sînt constatările raidului efectuat de noi, luni, 15 mai, în cooperativele agricole de producție din Sinești, Hagierști, Movilița și Roșiori (Ilfov). Redăm în continuare discuția purtată la ferma nr. 8 I.A.S. Afumați, cu ing. Aurel Florotu, șeful fermei.

— Care sînt culturile de bază ale fermei?

— Porumbul, floarea-soarelui, grîul, orzul.

— La grîu și orz mai aveți de lucru?

— Orzul a dat în spic. Zilele acestea vom avea spic și la grîu. Ultima ploaie a prins foarte bine. Așteptăm căldură: atît. Vom avea o producție bună.

— Porumbul e mic. Cum îl apreciați în raport cu starea ideală în care ar trebui să se prezinte și în raport cu anii trecuți?

— Din toate punctele de vedere, creșterea este normală. După prima erbicidare, erbicidarea premergentă, cultura este curată.

— Ce înseamnă ierbicidare premergentă?

— Erbicidarea pe care o facem seminței înainte de însămînțare. Porumbul se află acum în perioada optimă pentru erbicidarea a doua. În stadiul de vegetație cînd el crește de la patru la opt foi îl putem erbicida fără nici un pericol. Acum executăm cea de-a doua erbicidare.

— Spuneați că este curat.

— Foarte curat. Mă refer la felul cum arată el în mod obișnuit după numai o singură erbicidare. Concomitent cu erbicidarea, după cum puteți observa, procedăm și la fertilizarea solului.

— Urmează, în continuare, prașila manuală?

— Conform tehnologiei pe care o adoptăm în acest an, prașila manuală se reduce la cazuri de strictă necesitate. Prașila manuală se execută numai în cooperativele de producție. Lucrările în ferme sînt complet mecanizate.

— Și dacă plouă?

— Oricît ar ploua, porumbul nu e amenințat. Curat cum se află și erbicidat, o ploaie nu ne-ar afecta decît pe noi, lucrătorii din agricultură. Ne-ar reduce timpul de intervenție. În aceste zile, starea normală în agricultură, după cum se știe, este starea de veghe neîntreruptă. Stăm cu ochii pe culturi; toate forțele sînt mobilizate...

— Cît de mobilizate?

— Atît cît am putut-o face: putem interveni și termina totul în cîteva ore.

— Care ar fi timpul ideal în continuare?

— Să fie cald și în fiecare săptămînă să plouă măcar o singură dată.

— Și floarea-soarelui?

— Peste așteptările noastre. Am și început prașila mecanică; am întrerupt-o din cauza ploii.

— Astăzi nu plouă și totuși nu se lucrează.

— Dimineață, pămîntul era moale. Cum ar fi acuma, am putea intra cu mașinile; pentru cîteva ore de lucru nu riscăm totuși. De mîine dimineață începînd nu mai este nici un fel de risc: putem relua.

— La floarea-soarelui de ce nu erbicidați?

— Erbicidele pe care le avem și care există în general sînt dăunătoare florii soarelui.

— Ce se întîmplă cu dăunătorii?

— Ca în nici un an, în această primăvară am fost pur și simplu invadați de rățuști și de omizile sîrmoase, niște omizi negre foarte periculoase; într-o singură noapte sînt capabile să distrugă o întreagă cultură. A trebuit să tratăm de mai multe ori, ca niciodată. După ploaie au dispărut, pericolul rămîne totuși.

— Cine sînt mecanizatorii?

— Localnici; din comuna Movilița; niște băieți minunați, inimoși, săritori și harnici. Întrajutorarea cu cooperativele de producție locale este un fapt curent și beneficiari sîntem deopotrivă, pe rînd, la nevoie.

— Furtuna de la începutul lunii a produs multă îngrijorare...

— Și nouă multă bătaie de cap. Au fost solarii care de-a dreptul au zburat. În după-amiaza și în noaptea care a urmat n-a dormit nimeni. Rezultatul: pagubele s-au redus la polietilena care s-a deteriorat; răsadurile au fost toate salvate; culturile sînt după cum le vedeți, adică excelente.

— Cum vedeți anul agricol 1978?

— Un specialist n-are dreptul moral de a-l vedea decît într-un singur fel, adică foarte bun.

NICOLAE CRISTACHE

OLIMPIADELE ȘCOLARE

În prima jumătate a lunii aprilie, Bucureștiul și alte opt mari centre urbane din țară au găzduit finalele olimpiadelor școlare, concursuri desfășurate sub egida Ministerului Educației și Învățămîntului, a Comitetului Central al U.T.C., precum și a diferitelor societăți științifice. Actuala ediție a reunit încă din faza locală zeci de mii de elevi, finalele bucurîndu-se de participarea a 3 600 de tineri. Astfel, afirmăm dintr-un început, anticipînd, într-un fel, o parte din concluzii, actuala ediție a constituit, cel puțin în ceea ce privește participarea, un adevărat succes față de edițiile precedente. Cît despre celelalte concluzii (firește, nu ne propunem să epuizăm numărul lor), sperăm ca ele să reiasă din rîndurile acestui reportaj ce încearcă să surprindă opinii și păreri ale premianților, precum și ale profesorilor care i-au pregătit sau care au făcut parte din comisii, un sondaj la patru discipline : matematică, fizică, istorie și chimie.

ÎN „CANTONAMENTUL" DIN CITADELA FIZICII ROMÂNEȘTI

În splendidul „orășel" al fizicienilor — am numit platforma Măgurele, de lîngă București — loturile lărgite ale elevilor care se pregătesc pentru olimpiadele internaționale de matematică și fizică coexistă pașnic într-un „cantonament" prelungit. Primul interlocutor este directorul liceului de matematică și fizică din această platformă, Sandu Marin, care a făcut parte și din comisia centrală a olimpiadei de matematică. „O spun cu multă bucurie încă de la început, afirmă dînsul, olimpiada din acest an a marcat față de cea din 1977 un important pas înainte în ceea ce privește calitatea. Cît despre nivelul de pregătire al concurenților pot afirma, ținînd seama și de discuțiile pe care le-am avut și cu celelalte cadre didactice, că toți elevii au manifestat o pregătire care le-ar da dreptul să intre la facultate chiar și acum".

Călin Bogdan Enescu este elev în clasa a XI-a a Liceului de matematică și fizică „B.P. Hașdeu" din Buzău și a cîștigat premiul I oferit de Ministerul Educației și Învățămîntului.

— Am înțeles că ai participat și la olimpiada de anul trecut. Cum ți s-a părut ediția din acest an față de cea din 1977 ?

— Anul acesta problemele au fost mai complicate, mai apropiate de tipul celor care se dau la olimpiadele internaționale. La finala din 1977 m-a încurcat, ca și pe alții dealtfel, analiza și bineînțeles că acum am pus accentul tocmai pe analiză.

— Ești selecționat și în lotul pentru olimpiada internațională de matematică, motiv pentru care te afli la Măgurele în pregătire și nu la Buzău. Cum a fost selecția pentru lot ?

— S-au dat două baraje, de fapt două probe. Prima a fost deosebit de drastică. Se dăduseră nouă probleme în patru ore și jumătate. Nu știu dacă le-a făcut cineva într-un timp atît de scurt ! A doua probă sau baraj s-a apropiat de normal și astfel s-a putut închega lotul. Dacă rămîn în echipă, îmi îmbogățesc experiența „internațională", pentru că am participat și anul trecut la Belgrad, unde am luat premiul III.

Victor Nistor, elev în clasa a X-a a Liceului de matematică și fizică nr. 1 din București, participă la olimpiade încă din clasa a V-a și a colecționat pînă acum trei premii întîi.

— Poți să-mi spui foarte scurt părerea ta despre actuala olimpiadă ?

— A fost frumoasă.

— Ei, nici chiar așa de scurt.

— Problemele au ieșit din tipicul anilor anteriori. De fapt, este o linie ascendentă vizibilă de la o olimpiadă la alta.

— Ai spus că a fost frumos. Cum adică, se poate vorbi, de plidă, despre creație la matematică, mai ales într-un timp limitat al unei probe ?

— Bineînțeles. Este vorba de probleme la care poți găsi soluții ingenioase. Număr mic de pagini, dar mult raționament. Altfel spus, pagini întregi de calcul reduse la cîteva propoziții care nu cuprind nici un egal, nici un minus, nici un plus etc.

Andraș Nemethy este un băiat zdravăn și tăcut, care a venit tocmai de la Sighișoara, unde este elev în clasa a XII-a la Liceul industrial nr. 2, după ce la Timișoara a cîștigat premiul special U.T.C.

— Nu mi s-a părut prea dificilă olimpiada din acest an. Este însă adevărat că m-am pregătit foarte bine la analiză. Am găsit și niște cărți mai rare, cursuri universitare : Siretchi, Miron Nicolescu sau Introducerea în combinatorică a lui Tomescu. Nu știu de ce se găsesc atît de greu, cînd ele ar trebui să fie la îndemîna oricui se interesează de matematică.

Ileana Paraschiv, elevă în clasa a XIII-a a Liceului de matematică și fizică nr. 4, cîștigătoare a premiului special U.T.C., ne spune următoarele : „Nu m-am pregătit în mod special pentru olimpiadă pentru că sînt în ultimul an și firește mă așteaptă concursul de admitere la facultate. Astfel că olimpiada a fost un bun prilej pentru a-mi verifica stadiul de pregătire la matematică".

În același cadru, oferit de Liceul de matematică și fizică de pe platforma Măgurele m-am întîlnit și cu unii dintre cîștigătorii de la olimpiada de fizică, concurs despre care profesoara Adriana Teodoru, avea, de asemenea, numai cuvinte de laudă. „În ultimii zece ani, ne spunea dînsa, dificultatea acestor concursuri a crescut foarte mult și bineînțeles că și pregătirea elevilor a fost pe măsură. Rezultatele reflectă totodată, drumul bun pe care se află învățămîntul nostru în acest domeniu. Dacă în urmă cu ani li se cerea concurenților să răspundă unor adevărate teste de memorie, unii ajungînd să scrie perfect aproape niște tratate teoretice, cam din 1970 încoace s-a pus din ce în ce mai mult accentul pe capacitatea de gîndire și creativitate a elevilor. În plus, anul acesta s-a constatat un progres și în minuirea probelor de laborator care, înainte, făceau pur și simplu ravagii, răsturnînd rezultatele de la probele teoretice. Anul acesta însă, le-au consolidat. Aș vrea să mai adaug referitor la această ediție, desfășurată la Timișoara, că ajutorul facultăților a fost deosebit de concret și consistent. Cadrele didactice universitare au făcut propuneri de subiecte și teme de laborator, s-au întîlnit cu elevii după prima zi de concurs și au discutat cu ei problemele date, soluțiile lor, au corectat lucrări, au asigurat baza materială a probelor de laborator pentru lucrările desfășurate simultan. Astfel că este pentru prima dată cînd cadrele didactice universitare au fost implicate direct și pe mai multe planuri în olimpiadă. Este un bun cîștigat și rezultatele s-au văzut : lucrări de un foarte bun nivel calitativ".

Să vedem acum care a fost părerea unora dintre concurenți, elevi aflați, de asemenea, în stagiul de pregătire pentru olimpiada internațională.

Tudor Toma, de la Liceul „Nicolae Bălcescu" din București (premiul I la clasele a XII-a) se arăta din capul locului impresionat de obiectivitatea juriului și de subiectele interesante și frumoase, „pentru băieți deștepți", care stimulau capacitatea de gîndire a concurentului.

— Ce înseamnă un subiect „frumos" în fizică ?

— Un subiect dificil care îți dă o mare satisfacție după rezolvare. De exemplu, lucrarea de laborator privind determinarea indicelui de refracție cu ajutorul imaginii formate printr-o lentilă convergentă, permitea o mare varietate de soluții.

Francisc Heuberger, elev în clasa a XII-a a Liceului industrial de construcții de mașini nr. 10 din Arad, premiul I la concursul pentru liceele industriale, mărturisea că în ciuda unei concurențe restrînse (trei participanți) s-a simțit bine și s-a bucurat că și-a transformat mențiunea de anul trecut într-un premiu I, fapt pentru care, desigur, trebuie felicitat și profesorul său de fizică Hans Breier prezent și la concurs, la Timișoara. Mai puțin bucuros s-a arătat **Ioan Zsako** de la Liceul de științe ale naturii din Cluj-Napoca (cl. a X-a) căruia i s-a părut că proba de laborator „nu presupunea nici un fel de inventivitate, măsurătorile fiind baza". L-a consolat însă premiul oferit de ziarul Banatechi Novine, precum și selecționarea în lotul pentru internaționale.

Ultimul interlocutor a fost **Alexandru Dumitru** din clasa a XIII-a a liceului ce ne găzduia convorbirea, care a cîștigat anul acesta al doilea premiu I, care a obținut la două olimpiade internaționale două premii trei, care a primit, după olimpiadă, numeroase scrisori din țară cuprinzînd întrebări de genul „cum se reușește în viață ?" sau „cum ai reușit să înveți atît de mult la fizică, că eu nu pot ?" și, în sfîrșit, care a ratat selecția pentru internaționale din cauza timpului prea scurt.

— Chiar, cum crezi că se reușește în viață ?

— De unde să știu eu ? Cum se cîștigă o olimpiadă ? E cu totul altceva : cu ceva talent, pasiune pentru fizică și, desigur, foarte multă muncă. Există, pe lîngă programa școlară, foarte mult material bibliografic : reviste, cărți de specialitate. Dacă lucrezi mult apar destul de puține probleme noi. Acest lucru explică probabil și premiul pe care l-am luat anul acesta.

ELEVII DIN ALBA IULIA ȘI-AU OMAGIAT ORAȘUL OBȚINÎND CELE MAI MULTE PREMII

Cea de-a doua ediție a Olimpiadei naționale de istorie s-a desfășurat anul acesta într-un alt oraș în care istoria „îți vorbește la fiecare pas, cu fiecare zid, cu fiecare piatră", orașul în care Mihai Vodă-Viteazul a înfăptuit visul de veacuri al românilor : Unirea într-o singură țară. (Amintim că ediția întîi a olimpiadei naționale de istorie s-a ținut anul trecut în fosta Cetate de scaun a Moldovei, la Suceava). De fapt, se poate spune că acest concurs a fost mai mult decît ceea ce implică noțiunea propriu-zisă, aceea de întrecere. A fost o adevărată sărbătoare, organizatorii (instituțiile amintite la începutul reportajului) fiind sprijiniți cu multă însuflețire de gazde, de organele de partid locale, astfel încît, prin strădania colectivă, Olimpiada națională de istorie a căpătat și semnificația unui omagiu adus trecutului nostru glorios.

În același timp concursul a prilejuit elevilor din județul Alba obținerea unui adevărat succes, acestia cîștigînd trei premii întîi (două oferite de M.E.I. și unul de Institutul de istorie „N. Iorga").

Am rugat-o pe profesoara de istorie Constanța Ivancu, de la Liceul „Horia, Cloșca și Crișan" din Alba Iulia, care „povestește" istoria țării de peste trei decenii, să ne spună care este părerea dînsei despre această ediție a olimpiadei. „Prima concluzie, și cea mai importantă, îmi pare a fi aceea că elevii îndrăgesc istoria patriei. Că o studiază cu multă pasiune, că o privesc nu doar ca pe un obiect de studiu, ci, dacă vreți, ca pe o problemă de conștiință. Este în egală măsură și meritul profesorilor care i-au pregătit, care au știut să le sădească această dragoste în suflet. În ceea ce privește concursul propriu-zis, acesta s-a bazat pe lucrări de sinteză care presupuneau și multe cunoștințe, dar și o abordare sintetică, o capacitate de generalizare a faptelor istoriei. Aici s-au întîlnit și unele neajunsuri. Nu toți copiii au o capacitate dezvoltată de sinteză. Au fost destui cei care s-au pierdut în amănunte, neglijînd privirea de ansamblu. Istoria nu se învață numai din manualele școlare. Priviți cabinetul nostru de istorie, avem un material didactic foarte variat, documente, cărți de valoare, memorii, fotografii. Este adevărat că însuși orașul este un adevărat tezaur istoric, dar mă întreb, care colț din această țară nu păstrează urme ale istoriei noastre ?!"

Iată că Sanflora Macavei a venit de la liceul cu profil pedagogic „Horea, Cloșca și Crișan" din Abrud.

— Este prima olimpiadă la care am participat, ne mărturisește **Sanflora Macavei**, și vă spun sincer că deși istoria îmi plăcea ca obiect de studiu, o adevărată pasiune pentru ea am făcut ceva mai tîrziu, iar rezultatul este acest premiu I. Profesorul nostru de istorie, care este și directorul școlii, Victor Mesaroș, are foarte multe reviste și cărți de istorie pe care este bucuros să ni le pună la dispoziție. M-au impresionat foarte mult, de asemenea, cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu, care spunea, odată, următoarele cuvinte : „Oare cum s-ar simți un popor care nu și-ar cunoaște istoria și nu ar cinsti această istorie ? Nu ar fi ca un copil care nu-și cunoaște părinții și se simte străin în lume ?" Există atîta adevăr, atîta dragoste de țară, de strămoși în aceste cuvinte încît le socotesc de căpătîi pentru fiecare conștiință a acestei țări. Concursul a fost bine organizat, iar subiectele bine alese. Într-adevăr, fără o privire sintetică asupra evenimentelor istoriei, fără să știi să tragi concluzii asupra unei perioade, nu se poate studia istoria.

Cristian Radu, din clasa a XII-a a Liceului „Horea, Cloșca și Crișan" din Alba Iulia, deținătoarea premiului I al Institutului de istorie „N. Iorga" îmi mărturisește că, într-un fel, a crescut într-un adevărat cult pentru istorie, deoarece atît tatăl, cît și mama ei i-au istorisit încă de cînd era mică foarte multe lucruri despre daci și romani.

— Cum ți-ai gîndit subiectul tău : „Unitate și independență de la epopeea lui Mihai-Vodă Viteazul pînă la marea unire de la 1918" ?

— Am încercat să mă transpun în situația fiecărui personaj, să gîndesc ca ei în acele împrejurări, ținînd seama de toate datele conștiinței lor.

Corina Dobești, este cea mai mică dintre cele trei premiante, fiind deabia în clasa a IX-a a liceului din Alba Iulia.

— Spune-mi Corina, ce a însemnat pentru tine această participare la olimpiada de istorie ?

— Foarte mult. Am citit cărți privind istoria României pe care nu le cunosteam, am întîlnit documente care m-au impresionat, iar timpul acesta de pregătire a fost pentru mine un fel de timp al istoriei, de înțelegere a ei.

PLOIEȘTIUL — RESTUL ȚĂRII : 5—5

Liceul industrial de chimie din Ploiești, orașul în care s-a ținut faza finală a olimpiadei de chimie a cîștigat nici mai mult, nici mai puțin de 11 premii (dintre care două premii întîi), dînd lotului pentru olimpiada internațională jumătate din numărul său, adică 5 elevi. Deoarece asupra acestui liceu ne-am propus să revenim cu un reportaj mai amplu, îl lăsăm pe profesorul Ștefan Ilie (profesorul celor doi cîștigători ai locului întîi, Adrian Panaite și Gheorghe Bătrînescu) să ne ofere cheia acestui succes.

„Este vorba de fapt de o pregătire complexă, desfășurată în timp, atît în perioada anului școlar, cît și în vacanțele mari în tabere organizate în diferite colțuri ale țării, tabere în care elevii noștri fac și chimie, dar se și recreează. În afară de acest lucru, elevii participă la activitatea de cercetare a unor mari întreprinderi sau institute de cercetare, cum sînt Combinatul petrochimic Brazi și Institutul de cercetări petrochimice. Încolo ce să vă mai spun, pasiune și multă muncă".

În loc de concluzii, am rugat-o pe Julieta Iancu, inspector general la Ministerul Educației și Învățămîntului, să ne spună cîteva cuvinte despre organizarea și rezultatele actualei ediții a olimpiadei. „Prin conținutul și rezultatele obținute, concursurile din acest an au marcat o îmbunătățire substanțială față de anii anteriori, reflectîndu-se astfel progresele înregistrate de învățămîntul românesc așezat pe baze noi, revoluționare. Elevii au manifestat un interes mult mai larg pentru aprofundarea disciplinelor de învățămînt, ceea ce a creat disponibilități sporite de selecție și afirmare. La disciplinele privind științele exacte s-a remarcat o creștere a capacității de analiză și sinteză, folosirea unor soluții originale, precum și aplicarea în practică a cunoștințelor. Aceste rezultate sînt și o urmare a măsurilor luate și a eforturilor depuse de minister, de U.T.C., de inspectoratele școlare, de societățile științifice pentru o temeinică pregătire a elevilor și rezultatul acestor eforturi, credem noi, au fost încununate de succes".

RĂZVAN BARBULESCU

Din partea Comitetului cetățenesc al circumscripției electorale II din cadrul sectorului 3:

„Cartea **„CHIRURGUL"** de dr. docent **Tiberiu Ghițescu**, lansată de Editura științifică și enciclopedică, și care se adresează atit specialiștilor cît și marelui public, este căutată cu mult interes. Din păcate însă cartea fiind editată într-un tiraj redus, s-a epuizat încă din primele zile ale apariției. Întrucit tematica acestei cărți este de cel mai larg interes, cum am mai spus, vă rugăm la rîndul nostru a sprijini reeditarea lucrării. Vă mai facem totodată cunoscut că lucrarea „CHIRURGUL" fiind văzută întîmplător de un medic englez care ne-a vizitat țara, și căruia i-a fost tradusă parțial, și-a exprimat regretul că nu o poate citi în limba engleză. După cum se arată în revista FLACĂRA nr. 5/1978 în articolul „Mesajul științific al unui mare chirurg", cartea „CHIRURGUL" aduce o contribuție într-un domeniu medical mai puțin abordat, fiind comparabilă doar cu 2 sau 3 lucrări similare din străinătate. Reeditarea ei, asadar, precum și eventuala sa traducere într-o limbă de circulație internațională, se impun, credem, de la sine. **(Semnează președintele, secretarul precum și un număr de 13 cetățeni)**

Consiliul popular al orașului Eforie :

„Referitor la scrisoarea apărută în revista FLACĂRA din 27 aprilie a.c., prin care **un GRUP de cetățeni din Eforie Sud** semnala menținerea unor grămezi de moloz pe un teren viran din strada Dr. Cantacuzino, vă informăm că au fost luate măsurile de curățire integrală a acestuia. De asemenea, terenul în cauză a fost dat cetățenilor din vecinătate pentru a-l cultiva cu zarzavat. Vă mulțumim pentru sprijinul acordat".

Sîntem 32 de locuitori cu apartamente proprietate personală în blocul din strada Victoriei nr. 87, Pitești, Argeș, și vă aducem la cunoștință următoarele : de la darea în folosință a blocului nostru, deci din 1968 și pînă în 1971/72 am funcționat cu punct termic propriu instalat la subsolul clădirii, avînd căldură suficientă. În anul 1972 am fost racordați la hotelul „Muntenia", din apropiere, ce se construise între timp. De atunci suferim din pricina lipsei de căldură, au fost zile cînd afară erau minus 20 de grade, iar în apartamentele noastre 12 grade. Punctul termic de la „Muntenia" ne răspunde că pe ei nu-i interesează, să ne adresăm I.J.G.C.L.-ului. I.J.G.C.L.-ul ne amină de la o zi la alta, în schimb nu ne eliberează încăperea de la subsol unde a funcționat propriul nostru punct termic, pe care ea nu apare ca proprietar — este vorba de I.J.G.C.L. Pitești, situat pe strada Victoriei nr. 105, la care noi am reclamat de mai multe ori, fără a primi însă nici un rezultat. (Scrisoarea este semnată de **Mihai Petrică**, președintele asociației de 7 catari, **precum și de un număr de 9 membri.)**

Mă numesc **Tudor Marcu**, domiciliez în București, sector 6, strada Dr. Marinescu nr. 1, telefon 31 07 80. Am cumpărat anul trecut un aparat de tricotat manual, de uz casnic, tip RECORD, produs de cooperativa „Metalurgia" din Cluj-Napoca, strada B.N. Antal nr. 53. De la bun început nu ne-am putut folosi de acest aparat din cauza a două piese ale căror cirlige trebuiau să se întrepătrundă — fiind disproporționate, păreau a proveni de la două aparate deosebite, astfel că nu se puteau folosi. Am telefonat, conform indicațiilor din prospect, președintelui cooperativei clujene, care mi-a spus foarte binevoitor să trimit aparatul la dînșii, pentru a primi un altul în stare de funcționare. Am făcut așa cum mi s-a spus, am trimis aparatul prin poștă încă din noiembrie 1977, dar nici pînă astăzi nu am mai aflat nimic de soarta lui și de posibilitatea de a reintra în posesia banilor pe care i-am cheltuit în acest scop.

Sîntem **Margareta Bălan, Toma Carol Bălan** și **Francisca Marieta Bălan** din Brașov, strada Poarta Schei 37 și vrem să vă aducem la cunoștință următoarele : numitul **Nicolae Anastasie Pistol** din Brașov, strada Coșbuc nr. 1, contravenind și încălcind grav normele privind construcțiile de locuințe și depășind prevederile autorizației, a realizat un acoperiș mansardat peste acoperișul casei noastre cu circa 1 metru, supunînd-o astfel unei premature uzuri. Clădirea noastră este declarată monument istoric prin actul 2520/23 mai 1965 — H.C.M. 1100/1965. Autoritățile locale ne-au dat dreptate, făptașul fiind publicat în ziarul local ca recalcitrant care încalcă legile ; printr-o adresă, nr. 41445/28.IX. 1976, ne comunică sistarea lucrărilor ; de asemenea Direcția monumentelor istorice ne comunică dispunerea sistării lucrărilor executate de Pistol ; ziarul „Drumul nou" din 15 iunie 1977 critică faptele acestuia — toate cele de mai sus vi le trimitem în anexă. Și totuși, clădirea se înalță continuu sub privirile oblăduitoare ale autorităților locale, care deși au emis decizia 568/28 iulie 1977 de demolarea părții de acoperiș, nu a întreprins nimic pînă în prezent privind executarea ei.

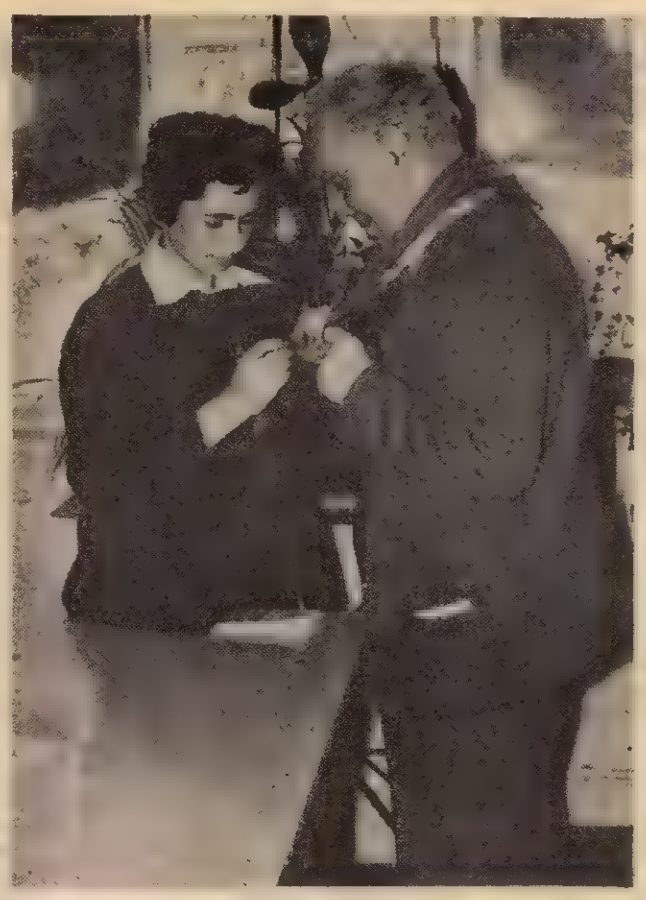

Al doilea mare eveniment al Organizației Mondiale a Sănătății — Ziua sănătății — care anul acesta a avut ca temă „Atenție la hipertensiunea arterială", va fi ziua dedicată „Ocrotirii naturii și mediului ambiant" programată pentru 5 iunie. În întîmpinarea acestui eveniment se înscrie o interesantă și originală acțiune desfășurată la Cluj-Napoca, în paralel cu „Săptămîna științei și tehnicii românești". Este vorba de „Săptămîna de luptă pentru ocrotirea naturii și a mediului înconjurător", inițiată de cadrele didactice ale Școlii generale nr. 14 și desfășurată în colaborare și cu sprijinul Consiliului municipal al pionierilor, Comisiei județene de Cruce Roșie etc. Între obiectivele urmărite menționăm : informarea activă a maselor de elevi despre interacțiunile și interrelațiile dintre mediul înconjurător și sănătatea lor ; introducerea tineretului în tainele ocrotirii mediului înconjurător; difuzarea în rîndul elevilor a peste 2 000 materiale și broșuri legate de ocrotirea naturii ; întîlniri cu oameni de știință, comunicări, referate etc. În cadrul acestor întîlniri, vă trimit o fotografie reproducînd un moment emoționant : elevul **Radu Racoviță** — strănepotul savantului român Emil Racoviță — înmînează acad. prof. **Eugen Pora** cravata de „pionier de onoare", după încheierea dialogului despre ocrotirea naturii și mediului înconjurător. **(Dr. Emil Florea,** Cluj-Napoca)

Din partea Consiliului popular al județului Ilfov :

„Referitor la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Niculae V. Andrei** din comuna Cioplani, prin care acesta sesizează că nu i s-a definitivat încadrarea la I.J.G.C.L. Ilfov, secția Buftea, vă comunicăm : la biroul plan, retribuire, personal-învățămînt din cadrul I.J.G.C.L. Ilfov, se află contractul de încadrare al tovarășului N.A. pe funcția de inginer proiectant — anul I de activitate — cu numărul 39 din 22 februarie 1978, încadrarea fiind valabilă cu data de 24 februarie 1978... Se constată că la data de 7 martie a.c., cînd s-a făcut sesizarea acestuia către revistă, nu erau perfectate formele de încadrare a sa, care s-au întocmit cu efect retroactiv de la data menționată mai sus".

Miliția municipiului Timișoara — Biroul pază și ordine :

„Privind sesizarea făcută revistei FLACĂRA de către **Elena Barba** din Timișoara, bd. Leontin Sălăjan nr. 69 : din conținutul acesteia reiese că numitul **Gheorghe Bugariu**, de la adresa de mai sus, vine în repetate rînduri în stare vădită de ebrietate, maltratîndu-și familia, provocînd scandal și conturbînd liniștea locatarilor. În urma verificărilor făcute s-a stabilit că cele sesizate sînt reale. De asemenea s-a stabilit că soția lui B.G.; Maria, a solicitat ca soțul ei să fie internat într-o unitate sanitară pentru a i se acorda ajutorul de specialitate. Ca urmare, numitul Gheorghe Bugariu a fost internat la Spitalul de neuropsihiatrie din localitatea Jebel, unde se află în prezent sub tratament".

Mă numesc **Viorel N. Boeru** și domiciliez în Cîmpina, strada M. Eminescu nr. 8, apartamentul 6. De la darea în folosință a acestui bloc, proprietate de stat, în anul 1971, din cauza construcției greșite a sistemului de canalizare — țeava interioară fiind mai mare în diametru decît cea exterioară — avem de suferit, toți locatarii de la parter, de repetate inundații ; numai în acest an, apartamentul în care locuiesc a fost inundat de trei ori. Această situație a fost adusă la cunoștință în numeroase rînduri Întreprinderii de gospodărire locală Cîmpina, la ultima ședință de alegere a noului comitet de bloc a asistat și un delegat din partea dîniilor care ne-au promis că situația se va rezolva, asta a fost în decembrie anul trecut, situația nu s-a schimbat însă cu nimic. Menționez că o lucrare asemănătoare — de remediere a instalației de canalizare exterioară — s-a executat cu trei ani în urmă la un bloc vecin, deci cei de la I.G.C. sînt în deplină cunoștință de cauză.

Din partea U.J.C.A.P. Brașov:

„La scrisorile adresate revistei FLACĂRA prin care diverși cetățeni criticau activitatea lui **Ion Aldulea**, director la Stațiunea centrală de cercetare pentru cultivarea pajiștilor din localitatea Măgurele — Brașov, vă comunicăm că numai anumite probleme corespund realității. Precizăm că în data de 27 martie a.c., în ședința Secretariatului Comitetului județean de partid, s-a analizat pe larg activitatea lui Ion Aldulea, hotărîndu-se totodată să fie pus în discuția adunării generale a organizației de bază și scos din funcția de director, deoarece s-a constatat că tovarășul a manifestat o serie de lipsuri în conducerea și organizarea muncii, în relațiile cu subalternii săi din unitatea respectivă... De asemenea, au mai fost sancționați și scoși din funcție și din unitate dr. **Mircea Marian** și ing. **Teodor Marușcă**, care au manifestat o serie de lipsuri în activitatea lor. În prezent, datorită măsurilor luate de organele de partid și de stat, în unitatea respectivă s-a îmbunătățit climatul de muncă, existînd preocupare pentru îndeplinirea sarcinilor care le stau în față".

Am fost foarte bucuros cînd, după îndelungi căutări, aflîndu-mă într-o deplasare în municipiul Birlad, am găsit o hotă absorbantă pentru aragaz, pe care am cumpărat-o imediat. Posed certificat de garanție al I.I.S. — METALICA Oradea pentru hota absorbantă FAV 60, produs nr. 1487, cu parafa CTC din 15 august 1973, precum și prospectul respectiv prin care sînt asigurat că hota purifică aerul viciat din bucătărie în timpul gătitului prin reținerea de către cele două filtre a vaporilor de apă, particulelor solide și a unor gaze ce rezultă atunci, asigurînd un aer curat în întregul apartament. În același prospect se precizează însă că „nu se acordă garanții pentru încărcătura cu cărbune activ". Adică, cum ?! Poate că din pricina asta, hota pe care am cumpărat-o și am instalat-o imediat în bucătărie, conform instrucțiunilor, are un efect absolut NUL ! Ventilatorul și becul funcționează, aspectul ei este foarte atrăgător — vecinii mi-au admirat-o! — dar eu am, ca și înainte, toate mirosurile de mîncare în apartament, ca să nu mai spun în bucătărie. Aș fi foarte bucuros dacă vreun reprezentant al I.I.S. METALICA — Oradea, trecînd prin București, mi-ar face o vizită : l-aș ține în bucătărie cît timp îi prepar o friptură, s-ar convinge poate „pe viu" de calitatea piesei livrate, în acest scop, îmi declin numele și adresa : **inginer G. Nicolescu, Aleea Pajura nr. 1, bloc 30, scara A, apartamentul 2 — sectorul 5, București.**

Mă numesc **Doina Sbârcea**, locuiesc în Cluj-Napoca. În ziua de 13 aprilie a.c. — să mai zică cineva că nu e zi cu noroc ! — am poposit în Tg. Jiu împreună cu soțul, fiica și o nepoțică, intenționînd să vizităm celebrele sculpturi și monumente aflate aici, să vedem minunatele, nemuritoarele opere ale lui Brâncuși. Din păcate, sensul acestor rînduri este altul, pentru că ne-a întristat, ne-au indurerat metodele, manierele cu care am fost întîmpinați de cei datori să ne asigure o cazare cît de cît civilizată. La orele 14, soțul a aflat că la hotelul GORJUL nu putem fi cazați, întreg hotelul fiind rezervat pentru participanții la campionatul de baschet, fiind îndrumați la hotelul CARPAȚI, unde am închiriat camera nr. 23, cu chitanța nr. 5129. Am fost nevoiți să acceptăm această cameră, cu numai trei paturi, într-un hotel de categoria a III-a. Am găsit aici o murdărie de nedescris — asta la 7 ore după încheierea chitanței de acceptare ! — un veritabil depozit de sticle goale, din unele ieșind damf de băutură proaspăt folosită, mucuri de țigări pe jos și în scrumierele pline ochi ; lenjeria patului de culoare gri, folosită, așa cum o lăsaseră pasagerii dinaintea noastră, prosoapele de asemenea folosite etc. Abia dimineață am putut aduce la cunoștința directorului aceste lucruri, cerînd să ni se schimbe măcar lenjeria, atît el cît și recepționera de serviciu ne-au răspuns cu impertinență, că „adică ce vreți de la un hotel de-a III-a ?! Să vă schimbăm paturile ?" Cu chiu, cu vai ni s-au dat un cearșaf pentru trei paturi, trei cearșafuri de plapumă și 1 față de pernă... și acestea rupte, abia ne-am putut acoperi. Regret nespus că tovarășii de la hotelul CARPAȚI ne-au stricat toată plăcerea acestei excursii, că a fost nevoie de întreg talentul soțului meu pentru a ne descreți măcar puțin fruntile, la plecare, că oameni sosiți în acest frumos municipiu, pentru a-i admira minunatele valori artistice, se lovesc de indiferență și neglijența unor lucrători din comerț, destinați a fi aici tocmai pentru a-i ajuta pe cei în trecere să se simtă dacă nu „ca acasă", măcar în condiții demne de igienă și odihnă.

Din partea Întreprinderii de utilaj petrolier „U.P.E.T." — Tîrgoviște :

„Referitor la scrisoarea tovarășului **Alexandru Mărgărit**, lăcătuș în cadrul întreprinderii noastre, adresată revistei FLACĂRA, vă facem cunoscut : 1) Tovarășul A.M. a solicitat spațiu din fondul locativ de stat, dar cererea nu i-a putut fi satisfăcută, el avînd proprietate personală în comuna Viforîța, județul Dîmbovița, pentru care plătește impozitele respective. 2) Trecerea în fondul statului a apartamentului proprietate personală, pe care l-a contractat în 1977, nu este posibilă, avînd în vedere că din luna august 1977 au început să i se rețină rate din împrumutul făcut la CEC. 3) Avînd în vedere greutățile materiale pe care le are, întreprinderea i-a venit în ajutor prin rezolvarea cererii de încadrare a soției sale în întreprindere. În urma acestei încadrări, tovarășul A.M. s-a declarat mulțumit, avînd acum posibilitatea de a locui în condițiuni foarte bune și de asemeni a-și onora obligațiile pe care le are atît față de stat, cît și față de familie".

Din partea Liceului economic și de drept administrativ nr. 1 — Iași :

„Vă comunicăm că tovarășul Victor Rotaru, om al muncii din serviciul liceului nostru, care s-a adresat revistei FLACĂRA în legătură cu acordarea de locuință, a primit un apartament de 2 camere în cartierul Tătărași, începînd cu data de 15.03. 1978. Adresa lui actuală este : str. Vasile Lupu nr. 124, bl. A 1, scara A, etaj 1, ap. 4 ; numărul de contract este 15645/1978."

Poșta redacției

● **Ion Drăgulin** — Tîrgoviște. Alocația de stat pentru copii este un drept ce se acordă la cerere. Potrivit Decretului 246/1977 aceste drepturi se acordă numai de la data stabilirii lor, deci nu se pot acorda retroactiv. Dv., dacă nu ați solicitat la timp drepturile la alocație, acestea vi se pot acorda, începînd cu luna următoare celei în care au fost stabilite pe baza actelor depuse și a cererii.

● **Maria Hossu** — Tîrgu Mureș. Ați fost ajutată să vă înscrieți prin OFM la un curs de calificare postliceală de 6 luni, organizat în cadrul Fabricii de mătase din municipiul Sighișoara, pentru noua fabrică de mătase din Tîrgu Mureș.

● **Victor Marinescu** — București. Membrii caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor pot efectua activități obștești în cadrul caselor, activități care, în prezent, este necesar să fie extinse.

● **Mihai Manase** — Sighișoara. COM de la Complexul C.F.R. analizînd situația dv. locativă a hotărît ca în cursul acestui an să vă atribuie o locuință.

● **Liliana Popescu** — Pitești. Vi s-a creat posibilitatea de către forurile locale să vă înscrieți la concurs pentru ocuparea unui post de contabil în cadrul Întreprinderii de autoturisme Pitești.

● **Niculina Milescu** — București și **Eufrosina Cristea** — comuna Belciugatele (Ilfov). Problemele în care ne-ați solicitat fără strict de organele de miliție, unde vă sfătuim să vă adresați.

● **Silvia Toma** — Brașov. Doctorului Vasile Boici îi puteți scrie la Centrul metodologic de recuperare-terapie Boicil, bd. Victoriei nr. 40, Timișoara.

MARGA NEDELEA ■

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10–13 iar luni, marți și miercuri între orele 10–17.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

La Brăila, piscicultura nu înseamnă vînătoare și nici pescuit sportiv, ea devine tot mai mult industrie

În 1973, spre sfîrșitul anului, a început în județul Brăila, în cadrul Complexului hidroameliorativ Nămoloasa — Măxineni — Racoviță, amplasarea celei mai mari crescătorii piscicole din țară: 22 bazine de creștere a puietului, 8 bazine pentru iernat, 17 bazine de reproducere, 3 bazine de depozitare a peștelui, 5 bazine pentru prematurare, 48 bazine pentru maturarea reproducătorilor, în total o suprafață de 2 000 hectare. Mai mult decît toate amenajările piscicole ale întreprinderii la un loc! Producția scontată, conform parametrilor proiectați, este de 4 milioane kilograme crap anual! Industrie! Hrana va fi cărată spre bazine pe 17 kilometri de cale ferată îngustă. Va fi nevoie de doi mecanici de locomotivă. Lungimea digurilor, puse cap la cap, însumează peste 200 kilometri, cît distanța dintre Brăila — București. Amenajarea trebuia să intre în funcțiune, în totalitate, la 31 decembrie 1976. N-a intrat nici în prezent și vom vedea mai încolo de ce. Anul trecut, în martie, s-au populat cîteva bazine. Urmare, întreprinderea nu și-a realizat planul, în 1977, cu 600 tone pește.

— Anul acesta și-l va realiza? îl întreb pe Aurelian Șișu, inginer șef al întreprinderii, unul dintre cei mai buni piscicultori pe care i-am întîlnit noi pînă acum, cunoscut în toată lumea pescarilor, din Delta Dunării și pînă sus, la Suceava.

— Nu știu cum să vă spun; ne cunoaștem de nițică vreme și nu vreau să vă mint. Eu cred că nu-l facem. La ora actuală, din 1 200 hectare, am populat cam 700 hectare cu 180 tone puiet. Trei eleștee nu-s date încă în funcțiune și nu vor produce nici anul acesta. N-am stat prea bine nici cu puietul, avem și acum un deficit de 100 tone, am căutat peste tot în țară, dar n-am găsit să cumpărăm. Crescătoria asta e un colos și înghite mult puiet. Știți ce facem acum? Pescuim puiet de caras din Dunăre și populăm cu el bazinele; cît o fi.

— Bine, dar...

— Știu, vreți să spuneți că e un pește neproductiv, inferior crapului. Așa este. Dar decît nimic, e mai bine așa.

Eleșteele aici, la Măxineni, au suprafețe întinse, la vînturi se produc valuri mari care sapă digurile, le erodează, le rup. În perioada de probă s-au rupt trei diguri. E adevărat, nu numai din cauza vîntului ci, așa cum ne declara șeful șantierului, inginerul Constantin Teodoru, de la Trustul de construcții pentru îmbunătățiri funciare Galați, digurile s-au rupt și pentru că instalațiile de alimentare și evacuare au fost prevăzute cu tuburi din beton simplu, care în timpul exploatării de probă s-au spart, n-au rezistat la coloana de 4—6 metri de pămînt. Cine trebuia să prevadă aceasta? Constructorul ne spune că era obligația proiectantului, I.S.P.I.F. București, Secția Galați, care n-a ținut cont nici de natura terenului, un teren făinos care la ploaie și la valuri curge pur și simplu, și care trebuia dalat măcar la taluze. După ruperea digurilor a apărut nevoia suplimentării devizului cu zece milioane lei și s-au dalat taluzele expuse vînturilor de nord. Dar în zona aceasta vînturile bat din toate părțile și au apărut alte pericole: eroziuni puternice în bazinul decantor care se dalează în întregime. La punctul Corbul Nou, la crescătorie, echipa lui Gheorghe Popoiu lucrează cu vreo 7 oameni la dalarea taluzelor. Alți vreo 100 de oameni lucrează pe alte taluze, la bazinul decantor, la cele trei eleștee care încă nu sînt date în funcțiune.

— Cînd trebuia să fie gata lucrările? Îl întreb pe șeful de echipă.

— Mi se pare că la 1 Mai.

— 1 Mai, anul trecut?

— Aaa, bine, ăsta e al doilea sau al treilea termen!

Constantin Dumitru, mecanic (pescăria se face acum și cu mecanici), îmi atrage atenția că „drenorul ăsta nu e la cotă și, vedeți, nu se scurge apa". Iar dacă nu se scurge apa în întregime, înseamnă că în eleștee rămîn oaze cu zeci de tone de pește pe care n-ai cum să-l scoți, decît dacă evacuezi apa cu motopompele, aceasta înseamnă cheltuială în plus, chin, iar investiția nu-și atinge scopul. Trebuie, de asemenea, să se revizuiască întreg sistemul de dalare, deoarece digurile sînt încă netasate și dalarea taluzelor se face prost, rămînînd pericolul de eroziune al digurilor.

— Nu știu ce să zic, ne mărturisește inginerul șef Aurelian Șișu, dar, zău, T.C.I.F.-ul n-a prea luat în serios lucrarea asta; au crezut poate că o predau unor oameni care nu știu ce e aia pescărie. Din cauza întîrzierilor, a remedierilor, a aminărilor, noi nu ne vom face planul. Și nu e deloc ușor.

La rîndul său, șeful șantierului, inginerul Constantin Teodoru, ne declara: „Am făcut și greșeli, e adevărat; am îngropat, de pildă, tuburi nerostuite ca lumea, apa a început să țîșnească prin tub, și, ca să remediem aceste lipsuri ale noastre, a trebuit să facem adevărate minuni. Termenul de dare în folosință este, adevărat, mult depășit, dar sîntem hotărîți să nu plecăm de pe șantier pînă nu vom lăsa totul în regulă. Această lucrare este amenajarea piscicolă pilot în țară și nu o putem neglija".

Vorbele șefului de șantier nu prea mai au nici strălucire și nici acoperire. Minunile sînt aplaudate cînd, într-adevăr, prin riscul lor se realizează ceva deosebit, nu cînd îți repari propriile neglijențe. Pe timpul și cheltuiala cui s-au făcut toate aceste remedieri, aminări de termene, suplimentări de fonduri? Pe socoteala statului, pe socoteala întreprinderii piscicole care nu și-a realizat planul cu 600 tone de pește, al cărui plan e primejduit de nerealizări și anul acesta, pe socoteala noastră, a tuturor.

Dublîndu-și capacitatea cu această modernă amenajare de la Măxineni, Întreprinderea piscicolă Brăila are nevoie acum de oameni, cadre care să exploateze la parametrii proiectați, nu oricum, această mare investiție.

Se prevăd 130 de persoane (piscicultori, ingineri, tehnicieni, economiști, muncitori necalificați, manipulanți etc.), iar în prezent sînt școlarizați doar 32 de oameni și conduc crescătoria doar doi ingineri, din care unul e stagiar. În aceste condiții, oricît s-ar strădui acești doi tineri ingineri, dealtfel înimoși, dornici de a face treabă, investiția nu ar putea, credem, produce în bune condițiuni la parametrii proiectați. Centrala peștelui, ne spunea inginerul șef, Aurelian Șișu, trebuie să respecte documentația, studiul tehnico-economic și să ne aprobe numărul de piscicultori prevăzut pentru buna exploatare a investiției.

Știm și noi că pescăria nu se face, nici măcar la Brăila, pe asfalt. Știm că la ora actuală, pentru pescăria brăileană se „joacă o carte mare" ca să iasă din anonimatul în care a intrat, zic unii, de la îndiguirea Insulei Mari a Brăilei. Dar mai știm că la Brăila, la Galați, la Buzău chiar, mai sînt unii ingineri piscicoli care, iată, măcar acum s-ar putea întoarce la vechea lor dragoste, la meseria pentru care s-au pregătit în facultate. Îl întreb pe inginerul Mihai Oprea, șef de fermă, cum îi e somnul, știind că au de realizat 2 000 kg crap la ha luciu de apă.

— Dorm cu ghionturi.

— Și ce trebuie întreprins ca să vă liniștiți somnul?

— La nivel de întreprindere, trebuie să se organizeze un curs serios și să mai calificăm măcar vreo 30 de oameni. Să mai aducem și cîțiva ingineri cu experiență și să asigurăm exploatarea cît mai eficientă a acestei mari investiții, cea mai mare și cea mai modernă amenajare piscicolă din țară. E o treabă de mare răspundere care nu ne privește numai pe noi, întreprindere, ci și pe tovarășii din centrală. Și aș vrea să mai ridic o problemă care se impune: noi în general pescuim toamna. Și toamna aici, în capătul ăsta de Bărăgan, plouă mult, pămîntul se desfundă, iar noi tragem cu cîte două tractoare de o remorcă încărcată cu pește. Cade în sarcina proiectantului să mai caute niște resurse și să ne facă drumuri de acces; și, de asemenea, să revizuiască întreg sistemul de evacuare a apei, deoarece apa nu se evacuează în totalitate gravitațional, așa cum se prevede în proiect.

Este adevărat, la Brăila, piscicultura nu înseamnă vînătoare, nici pescuit sportiv. Ea devine, trebuie să devină, tot mai mult industrie. Dar pînă a se situa pe această treaptă, cei răspunzători de destinele pisciculturii mai au cîteva lucruri esențiale de făcut. Despre cele mai multe am vorbit și noi în această anchetă.

N. GRIGORE MARAȘANU

Cînd funcționarii se răfuiesc între ei cu cererile oamenilor muncii

Mare lucru să te poți numi pe lumea asta inspector, cu deosebire atunci cînd, de ți s-ar cere actele mai pe îndelete, n-ai putea să dovedești vreo calificare ci numai să-nvîrți pe sub nasul celui atît de curios o simplă diplomă de absolvire, în urmă cu vreo cincisprezece ani, a unui liceu teoretic. Într-o asemenea situație aflîndu-se și Petre Giotoiu, numai ei poate ști cîte coroane de flori multicolore ar fi pus în mișcare pe axul de diamant al sufletului său bacalaureat într-o zi de pe la sfîrșitul anului 1976, cînd a fost primit să lucreze la Consiliul popular al municipiului Tîrgu Jiu ca inspector, și încă nu orice fel de inspector, ci unul care urma să se ocupe de probleme de spațiu locativ. Viitorul tînărului de 32 de ani se deschidea atunci ca o parașută mătăsoasă și dulce la pipăit, cu ajutorul căreia putea să planeze liniștit printre oameni poate chiar pînă cînd piciorul i-ar fi atins linia de atingere a anului de pensionare. Dar parașuta asta avea un ghimpe, iar ghimpele cu pricina s-a nimerit să fie chiar colegul mai vîrstnic al celui ce, proaspăt protăpit pe scaunul primăriei, privind pleziș la reverele hainei pentru a-ndepărta la vreme cu cîte-un bobîrnac energic scamele, primea pe cetățenii intrați în birou pentru a explica — puțini — că vor să schimbe, iar cei mai mulți că — neavînd deloc — vor locuință. Astfel, în scurtă vreme junele inspector constată că șirul petenților se-ndreaptă mai puțin către el și mai mult către Grigore Frățulescu, celălalt inspector cu care împărțea încăperea. Faptul l s-o fi părut jignitor, pe bună dreptate, și-a încercat să găsească o lămurire. Să fi fost vîrsta, de peste 50 de ani, a celuilalt și credința unora că anii mai mulți sînt și o garanție de seriozitate? Să fi fost, apoi, amănuntul că inspectorul Grigore Frățulescu lucra de mai mult timp la primărie și deci era mai cunoscut? Ori vecinul de birou lua mită?

Ultima explicație, demnă de luat în vedere, s-a înfipărit în mintea tînărului inspector ca un cui adus scos de pe o vatră încinsă. Mai încolo, cînd au apărut și unele confirmări ale cumplitei bănuieli, cuiul s-a adîncit și mai mult și Giotoiu a pus mîna pe creion și pe hîrtie și-a dat de veste miliției. Foarte repede, cu încunoștințarea forurilor de conducere ale județului, s-a pornit ancheta. Primăria orașului a aflat, cum s-ar zice, ultima — ceea ce, omenește judecînd lucrurile, n-a fost deloc plăcut — cu toate că în desfășurarea anchetei în primul rînd Consiliul popular avea să-și dea, bineînțeles, concursul. Din această întorsătură a lucrurilor și din dovedirea, treptată, a vinovăției inspectorului Grigore Frățulescu, Petre Giotoiu a înțeles însă, se vede, că și-a creat un statut propriu care-i dădea dreptul să facă mai mult ce credea el de cuviință decît ceea ce atribuțiile de serviciu îl obligau. S-a înșelat însă, după cum ar fi putut să bage și el de seamă foarte bine pe 6 aprilie același an, 1977, cînd este sancționat cu avertisment „pentru faptul că a comentat ordinele primite și a manifestat o atitudine ireverențioasă față de sarcinile trasate de conducerea unității". Ca martor apărător de dreptate Giotoiu suferă, firește, din cauza acestei sancțiuni, dar nu înțelege că suferințele și le provoacă singur. În același fel procedează dealtfel și la încheierea procesului Frățulescu, pe 19 august 1977, cînd aduce în fața instanței trei cereri aparținînd unor cetățeni din Tîrgu Jiu care cereau casă, și arată că petițiile — deși fuseseră primite cu vreun an în urmă — nu fuseseră înregistrate de către Frățulescu tocmai cu gîndul vinovat de a-i face pe oameni să dispere în așteptare și să-i determine să cotrobăiască prin pungă după niscaiva parale. Spre surprinderea și totala derută a vajnicului cetățean care se hotărîse să dea ajutor în felul acesta justiției, chiar în aceeași zi i se desface contractul de muncă. Pentru faptul că a depus mărturie, zice și astăzi Giotoiu. Nu pentru aceasta, afirmă conducerea Consiliului popular, ci pentru faptul că fostul inspector „a sustras și nu a prezentat la registratura Consiliului popular, și ca atare la rezoluția conducerii, cererile oamenilor muncii: a lui Nicolae Pistol, conducător auto, prin care solicita repartizarea unui apartament; a Valentinei Cucu, încadrată la Creșa nr. 4, prin care solicita locuință; a lui Alexandru Popovici, prin care solicita schimb de locuință". În referatul Comitetului executiv al Consiliului popular, care a stat la baza deciziei de desfacere a contractului de muncă, se mai arată: „Cererile au fost reținute cu rea credință, cu intenția de a se folosi de ele, așa cum a și procedat de fapt la data de 19 august 1977, cînd le-a prezentat justiției în calitate de martor, fără știrea Comitetului executiv căruia îi erau adresate în persoana președintelui Consiliului popular".

Cum era de așteptat, Petre Giotoiu contestă decizia aceasta și acționează Consiliul popular în judecată. La Tîrgu Jiu pierde însă, și făcînd cerere de strămutare a procesului, pierde și la Tribunalul județean Argeș. Problema, s-ar zice, e clasică în justiție. Unul spune **da**, altul spune **nu**. Mai corect, amîndouă părțile susțin același lucru, făcîndu-se răspunzătoare una pe alta **de aceeași vină**. Petre Giotoiu afirmă că Grigore Frățulescu a reținut cererile, iar Consiliul popular, cum am văzut, îl acuză pe primul de aceeași faptă. Întrucît căi de soluționare juridică definitivă mai există încă, în ceea ce ne privește ne vom rezuma la discutarea unui singur și cel mai important — după părerea noastră — aspect al problemei. Nu punem la îndoială, de aceea, că Petre Giotoiu spune adevărul atunci cînd susține că el a intrat în posesia cererilor cu pricina în februarie 1977, deși o dată zice că le-a găsit prin mapele lui Grigore Frățulescu, iar altă dată, tot el zice că le-a găsit în coșul de gunoi de lîngă biroul acestuia. Așa stînd lucrurile, rezultă că Grigore Frățulescu a ținut sub obroc aceste cereri din vara lui 1976 pînă în februarie 1977, cînd le-a luat Petre Giotoiu pentru a le mai ține și el la rîndu-i vreo jumătate de an — din februarie pînă în august 1977 — cînd le-a prezentat ca probă în instanță împotriva lui Grigore Frățulescu, care, în ciuda numelui său, încercînd să fie frate cu oricine dar numai pe bani, a fost condamnat la trei ani închisoare, pedeapsa fiind grațiată conform decretului 115/1977 și urmînd a fi executată prin muncă, potrivit prevederilor decretului 218/1977. (A fost mutat însă într-un post unde nu va mai avea prilejul să ia mită și, dealtfel, însăși rămînerea sa în aparatul Consiliului popular se află sub semnul întrebării, după cum ne spunea tovarășul Nicolae Iacobescu, primarul orașului.)

Iată, așadar, cum trei cereri semnate de trei locuitori ai orașului Tîrgu Jiu, prin care ei solicitau sprijin în rezolvarea problemei locuinței, nici măcar într-una mai puțin importantă, au ajuns să fie la un moment dat — cam lung acest „moment" care s-a întins pe un an — un mijloc de răfuială și de hotărîre a „supremației" într-un „birou". Pe scurt: cearta de funcționari, pe spezele cîtorva cetățeni care așteptau, ne putem închipui, cu sufletul la gură, din zi în zi, un răspuns. Pentru vina lui, cum arătam, Grigore Frățulescu și-a primit pedeapsa. Petre Giotoiu n-am înțeles însă nici astăzi, după cum ne-am convins vorbind cu el, că s-a făcut vinovat, ca **martor**, cît și cel care era **acuzat**, reclamanții adevărați — deși nu s-au manifestat ca atare — fiind de fapt cetățenii cărora cei doi „inspectori" le-au adus prejudicii.

Acum, din cît ne spunea Marin Volințiru, jurisconsult al Consiliului popular municipal, Petre Giotoiu lucrează la Combinatul minier Oltenia, pe platforma Rovinari, și se ocupă tot de probleme de spațiu locativ. Poate că nu se mai numește inspector dar asta n-are nici o importanță. Deși, mai știi? După unii e mare lucru să te poți numi pe lumea asta inspector, să fii bacalaureat de liceu teoretic, să porți cămăși albe și să ai program de birou. Mintea îți joacă atunci pe metru patrat un fel de călușe îndrăcit al ideilor cu care trebuie să fii foarte atent căci altfel — după cum arătam mai sus — își dau singure cu bîta peste picioare...

DUMITRU ELIADE

Călătorie în lumea de mîine via Cluj-Napoca

— Al IV-lea Simpozion „Informatică și conducere" —

„Matematică trebuie să știe toată lumea, nu numai precupețele și specialiștii", obișnuia să spună Grigore Moisil. Și a tot repetat-o pînă ce cuvintele lui s-au întipărit adînc în conștiința noastră. Ele au devenit aforism, deoarece ilustrau pregnant, într-o formă glumeață, o realitate fundamentală, o mutație survenită în societatea contemporană. Dar în acest sfîrșit de veac s-a mai descoperit că „universul în care trăim nu mai este un univers mecanic (Newton) și nici măcar un univers de lumină (Einstein), ci un univers de comunicare", la temelia căruia stă **informația**. Cei ce o studiază sub multiplele ei aspecte sînt informaticienii. Iată de ce aforismul lui Moisil poate fi astfel completat de viața noastră cea de toate zilele : „Informatică trebuie să știe toată lumea". Afirmație care poate șochează, dar apare justificată și de cel de-al IV-lea Simpozion de informatică și conducere și de expoziția EXPRODINF '78, desfășurate în zilele de 10—13 mai la Cluj-Napoca sub egida Laboratorului județean de informatică, a Consiliului județean al sindicatelor și a Comisiei județene a inginerilor și tehnicienilor, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României", ediția a II-a. Peste 1 500 participanți din toată țara, de profil foarte divers : profesori doctori docenți, universitari, matematicieni, economiști, electroniști, medici, directori de centre de calcul, oameni din producție și elevi. Uimește și varietatea preocupărilor.

Este un semn al vremii faptul că un colectiv de cercetători este compus din Mircea Tostogan, economist la I.A.S. Acățari, Mureș, Ioan Rus, matematician la Centrul teritorial de calcul electronic Tîrgu Mureș, Ileana Ursu, de la Academia „Ștefan Gheorghiu", Pavel Hurduban, de la Stația de mașini agricole Nocrich, Sibiu, Dumitru Bizu, de la Liceul agricol Tîrgu Mureș și Dan C. Stegăroiu, lector la Facultatea de științe economice din Cluj-Napoca. Ei au făcut comunicări privind „măsurarea" stilului de muncă ! Una din lucrări (Rus, Ursu, Stegăroiu, Bizu) frapează prin însuși titlul ei : „Programarea pe sistemul Felix-C 256 a metodologiei de măsurare a stilurilor de muncă ale cadrelor de conducere din întreprinderile socialiste". Așadar, stilul de muncă poate fi apreciat, cuantificat, și cu ajutorul calculatorului electronic.

După ce discuți cu un tînăr analist de sisteme de la Centrul teritorial de calcul electronic Cluj-Napoca, Ioan Nagy, afli, la despărțire, că este inginer electrotehnician, matematician și economist, avînd terminate toate studiile de specialitate respective, și fiind deci titularul a trei diplome universitare. Iar el se recomandă : „Informatician". Nu este un caz singular, pentru simplul motiv că informatica însăși este o știință de frontieră, care ignoră bariere rigide.

ESOP, MISTRAL ȘI SOCRATE LA RECICLARE

Dar ce este informatica, la urma urmei ? Să reproducem această definiție — pentru cei, sperăm, puțini, pe care încă nu o știu — după marele matematician francez André Lichnerowicz: „Este cazul, cred eu, să luăm acest cuvînt în sensul cel mai larg, făcîndu-l să acopere un complex de «priceperi»: prelucrarea informației și, fără îndoială, automatica, de asemenea analiza sistemelor și modelarea, programarea matematică, teoria controlului și metodele statisticii. Întreg acest ansamblu îl voi boteza convențional informatică, pentru că acest tot este omogen, izvorăște din aceleași demersuri intelectuale, își găsește o bună parte din eficacitatea sa, reală sau presupusă, în folosirea calculatoarelor și pune probleme prin implicațiile sale sociale".

În această lume a informaticii, după cum am avut surpriza s-o aflăm la simpozion, în afara termenilor de strictă specialitate pe care doar cei inițiați sînt chemați să-i înțeleagă și să-i mînuiască, trebuie să acceptăm și faptul că ESOP nu mai are nimic comun cu fabulele, ci doar cu un anumit sistem pentru prelucrarea datelor statistice operative și curente ; că MISTRAL s-a strămutat din Provența natală pe meleagurile noastre în chip de sistem de documentare automată, iar SOCRATE este nevoit, la cumpăna veacului, să implementeze lucrări de gestiune a materialelor. Îndeletniciri prozaice, dar utile, botezate de informaticienii ingenioși după inițialele programelor respective. Și totuși această lume a informaticii este departe de a fi prozaică, inaccesibilă artelor, după cum o vădește, între altele, și prezența la simpozion a matematicianului Răzvan Andonie, de la Centrul de calcul electronic al Centralei industriale de autocamioane-tractoare Brașov, a lui Adrian Marian, absolvent al secției de design a Institutului de arte plastice „Ion Andreescu" din Cluj-Napoca, și a muzicologului Pavel Pușcaș — toți în jur de 25 de ani. Ei au prezentat modele vizual-sonore, create cu ajutorul calculatorului pe baza unor subtile corespondențe, cu grijă studiate și împletind în mod original îndrăzneala artistică și rigoarea matematică. Modelele lor au produs senzație : ele nu sînt simple jocuri ale gîndirii, își pot găsi interesante și variate aplicații în proiectarea și desfacerea unor bunuri de larg consum, precum și în educația școlară și în alte domenii. Valoarea lor o atestă și numeroasele premii obținute de creatori la diverse reuniuni din țară și de peste hotare, precum și aprecierile unor eminenți oameni de cultură.

În fine, însuși faptul că sub același acoperiș, ca să spunem astfel, în cadrul aceluiași simpozion de informatică, a funcționat o întreagă secțiune „a elevilor", patronată de sectorul de pregătire a cadrelor din Institutul central de informatică și Liceul de informatică din Cluj-Napoca, apare și el ca un semn al vremii. Între alții, doi elevi și-au spus părerile privind introducerea prelucrării automate a datelor de la Întreprinderea de produse zaharoase-Feleacul, folosind metoda analizei diagnostic.

„SĂ NE ÎNTÎLNIM, SĂ NE CUNOAȘTEM, SĂ NE CORELĂM EFORTURILE"

— Tovarășe doctor Vasile Peteanu, sînteți printre cei mai calificați pentru a comenta acest simpozion, în calitatea dv. de gazdă, de președinte al Laboratorului județean de informatică și de director al Centrului teritorial de calcul electronic Cluj-Napoca.

— De fapt, există o anumită anomalie. Informaticienii din țara noastră nu au un cadru constituit, o asociație a lor sau o societate, măcar o simplă revistă în care să facă schimb de experiență, de idei. Or, întîlniri ca aceea la care asistați și dv. aduc mult folos. Pînă se va crea un cadru, am luat noi inițiativa, pe plan local, pentru asemenea manifestări mai largi. Ne găsim la al IV-lea simpozion ! Vedeți dv., calculatoarele electronice sînt dispersate în țară — lucru absolut normal. Dar în absența unor canale de comunicare stabile, a unei reviste etc. se poate întîmpla ca o aplicație oarecare pentru întreprinderi — necesitînd adesea o mare cheltuială de energie și chiar de forță creatoare — să fie proiectată în paralel în zece puncte din țară.

— Dar Institutul central de informatică ? Oare nu el este forul care are și menirea de a asigura schimbul de experiență permanent, de a servi drept „liant" ?

— Desigur. Dar, pe de o parte, nu toate centrele de calcul și, în general vorbind, nu toți cercetătorii trimit la Biblioteca națională de programe rezultatele muncii lor, iar pe de altă parte lucrările aflate în fază de proiectare nu-și găsesc locul în Biblioteca națională. Deci, pentru moment, pînă ce vom avea un cadru mai adecvat etc. singura soluție este să ne întîlnim, să ne cunoaștem, să ne corelăm eforturile în simpozioane ca acesta. Este singura manifestare cu participare de masă care reunește informaticieni și cadre de conducere din întreprinderi din toată țara. Iată cifrele : în 1975 — 600 participanți, în 1976 — 1 200, în 1977 — 1 200 la Cluj-Napoca, și 500 la Satu Mare, în partea a doua a simpozionului. În fine în 1978 : 1 500 la Cluj-Napoca și, în partea a doua, la Oradea, circa 800.

— Care sînt problemele abordate cu prioritate în această primă parte a simpozionului ?

— Fără îndoială, cele cu un caracter economic. Ne preocupăm intens de transpunerea în practică a indicațiilor conducerii superioare de partid privind intensificarea procesului de integrare a sistemelor de conducere cu mijloacele de prelucrare automată a datelor. Sute de comunicări sînt axate pe probleme de stringentă actualitate economică. Și în județul nostru s-a acumulat o anumită experiență. Astfel, la cele două mari întreprinderi clujene, „Unirea" și „Tehnofrig", s-au proiectat sisteme informatice complexe, care și-au dovedit eficiența. O altă problemă importantă, discutată amplu în cadrul simpozionului, o constituie teletransmisia și teleprelucrarea datelor. Terminale de calculator se adaptează la firul telefonic obișnuit — există și tipuri românești : Telerom TT și DAF — și, odată cu ele, informatica pătrunde pînă în cele mai îndepărtate birouri, pînă în secțiile de producție, permițînd și lucrul în regim conversațional : maistrul sau inginerul întreabă, calculatorul răspunde ! Sînt probleme de mare actualitate, pe care le-am expus schematizat la extrem, cu scopul însă de a evidenția unul din centrele de atenție ale simpozionului.

Despre „continuarea" de la Oradea (informatica în slujba medicinei) vom vorbi într-un număr viitor. Pentru moment, rămînem la Cluj-Napoca. Nu a stat în intenția noastră de a prezenta o imagine de ansamblu a comunicărilor sau de a le ierarhiza. Ne mulțumim doar să amintim cîteva din ele, în ideea de a reliefa pătrunderea masivă a informaticii — măcar pe planul preocupărilor de cercetare, dacă nu totdeauna și în aspectele ei foarte concrete — în cele mai diverse domenii.

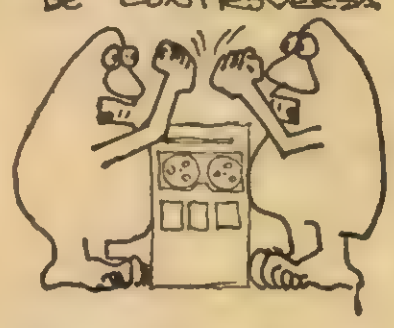

Ilustrațiile sînt extrase din volumul „DISPLAY INFORMATIC", editat cu prilejul Simpozionului de informatică de către Consiliul județean al sindicatelor Cluj, Comisia județeană a inginerilor și tehnicienilor, Laboratorul județean de informatică, Studioul de radioteleviziune Cluj. Motoul : „Conducere — informatică — decizie — creativitate".

DE LA „REZMIN" LA PERLA APUSENILOR, O TRĂSĂTURĂ DE UNIRE : INFORMATICA

Aplicația „Rezmin", prezentată de specialiști ai Centrului teritorial de calcul electronic Baia Mare, calculează rezervele geologice din punct de vedere calitativ și din punct de vedere cantitativ pe zăcăminte, filoane, orizonturi, panouri grupate pe sorturi de mineralizație, categorii de rezervă, grade de pregătire și grupe de clasificare.

La Centrul informațional și de calcul al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, în cadrul sistemului de conducere pentru ramura zootehniei, au fost elaborate o serie de subsisteme pentru conducerea selecției taurinelor, ovinelor, porcinelor și păsărilor „de rase grele". Pachetele de programe elaborate răspund caracterului științific al procesului de selecție, oferă posibilitatea stocării și prelucrării unui volum foarte mare de date, asigurînd fundamentarea procesului de decizie. Se urmărește controlul producției și al reproducției, testarea animalelor după performanțele proprii și ale descendenților.

Specialiști ai Institutului de cercetare și proiectare Cluj-Napoca au prezentat aplicația SUAPA, care permite să se cunoască : repartiția teritorială a surselor de apă luate în evidență, cu principalele lor caracteristici ; debitele minime, medii, maxime, captate și disponibile pe orizonturi teritoriale ; repartiția debitelor în funcție de felul sursei și calitatea apei ; zonele teritoriale insuficient studiate și asupra cărora, în funcție de perspectivele de dezvoltare a rețelei de localități, va trebui să se îndrepte atenția în etapa următoare.

Lucrarea unor informaticieni de la Institutul de cercetări și proiectări electrotehnice din București evocă în chip ciudat și neașteptat un eteric personaj shakespearian, ARIEL. Acest Ariel al veacului nostru nu este însă un spiriduș șăgalnic și plin de poezie, ci se îndeletnicește cu regăsirea automată a titlurilor de cărți, articolelor de revistă și altor categorii de documente de bibliotecă, în conformitate cu anumite criterii tematice, sub forma cuvintelor-cheie.

O lucrare întocmită la Institutul de cercetări și proiectări de automatizări București și la Centrul de calcul al Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini are ca scop acreditarea ideii de a se proiecta o rețea națională condusă cu ajutorul calculatoarelor pentru supravegherea continuă și avertizarea asupra concentrațiilor periculoase de elemente dăunătoare din aer. Această rețea, în cooperare cu Institutul național de meteorologie, ar contribui la prevenirea poluării și la menținerea calității aerului.

Un reprezentant al Întreprinderii cinematografice a județului Cluj pledează pentru un sistem informațional al planificării și analizei activității cinematografice. (Din păcate, gîndim noi, informatica este neputincioasă să asigure și producerea unui număr mai mare de filme românești de înaltă ținută artistică. Oricum, pînă atunci, este utilă, pe plan economic, ceea ce nu e puțin lucru, și raționalizarea propusă de sistemul informațional în discuție.)

În fine, tot pentru a releva ubicuitatea informaticii, vom aminti și de colaborarea dintre un inginer de la Centrul teritorial de calcul electronic Cluj-Napoca și un specialist în domeniul turismului. Obiectul de studiu : stațiunea balneoclimaterică Moneasa, Arad. Această localitate, „Perla Apusenilor", va cunoaște în următorii ani o dezvoltare fără precedent. În acest context a fost întreprinsă o amplă investigație sociologică : a fost chestionat un eșantion reprezentativ reprezentînd mai mult de 10 la sută din oamenii muncii veniți în stațiune în ultimii trei ani, iar informațiile culese au fost prelucrate electronic ; pe această bază au fost întocmite schițe adecvate privind dezvoltarea în perspectivă, pe toate planurile, a stațiunii.

Însăși această alternare de subiecte — de la minerit și selecția taurinelor la viitorul „Perlei Apusenilor" — toate studiate și interpretate electronic, vădește de ce, într-un anume sens, azi „informatică trebuie să știe toată lumea". Iar dacă nu s-o știe, cel puțin s-o iubească și s-o accepte ca o realitate statornică a lumii de azi și de mîine.

LIONEL NIȚESCU ■

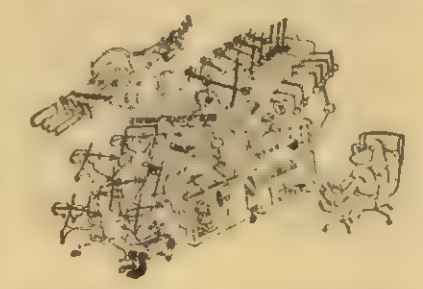

Domeniu în plină afirmare:

MEDICINA NUCLEARĂ

În ultimii ani, vocabularul oamenilor de diferite specialități s-a îmbogățit cu noțiuni noi, noțiuni pînă nu demult imposibil de asociat dar care, foarte repede, au trecut în limbajul curent, fără să mai stîrnească mirarea cuiva, generațiile mai tinere preluîndu-le ca pe ceva obișnuit : lingvistica-matematică, psihologia-cibernetică, medicina nucleară și altele. Chiar dacă sceptici-lor și conservatorilor li s-a părut cam ciudat fenomenul, fiecare din proaspetele ramuri științifice născute din combinarea altora tradiționale, și-a cîștigat dreptul la viață, depășind ceea ce s-a putut crede, la un moment dat, că reprezintă doar o modă ori o tentativă sortită eșecului.

Medicina nucleară face parte din această categorie, astfel încît, mergînd la **Institutul de endocrinologie** și căutîndu-l pe cunoscutul și recunoscutul cercetător dr. **Leonard Dumitriu,** specializat în țară și peste hotare în noua disciplină, a trebuit să consemnez răspunsul său fără dreptul de a mă mai mira : „Specialitatea ? Doctor de medicină nucleară." Este drept că, la intrarea în pavilionul rezervat acestei noi ramuri medicale, trecusem un prag real de 30—40 cm înălțime, plasat sub un cadru metalic, de o grosime apreciabilă, al cărui secret aveam să-l descopăr la plecare, văzînd desenată, pe un panou de sticlă, o siluetă umană și două becuri, unul verde și altul roșu, al căror rost este să marcheze gradul posibil de iradiere a celui care-și petrece un timp oarecare în spațiile destinate medicinei nucleare. Cu toate acestea, personalul secției este ori vrea să pară indiferent în fața severului avertizor. Atenția oricărui vizitator este puternic captată nu numai de conștiința locului unde se află dar și de elemente concrete, vizuale, de pildă, de pavimentul acărilor și al pardoselii culoarelor, pe care le străbate,colorate în negru și galben. Mă aștept să văd oameni echipați în costume de cosmonauți, plutind la o înălțime de cel puțin cîțiva centimetri față de sol, astfel încît, întîlnindu-l în cabinetul său pe cercetătorul principal **dr. Leonard Dumitriu** îmbrăcat cu o cămașă roz, cu cravata ușor desfăcută la gît, stînd la un birou obișnuit (chiar și calculatorul de pe masa sa nu mai mi se părea o prezență bizară), m-am simțit deconectat, ba chiar încrezător, ca în oricare așezămînt spitalicesc în care pătrunzi altfel decît în calitate de pacient... Medicina nucleară a început să aibă o istorie, adică un trecut (pe plan mondial fixat în deceniul al cincilea al secolului, pe plan național, cîțiva ani mai tîrziu), un prezent clar și un viitor mai greu de precizat dar, de pe acum, încărcat de presupuneri dintre cele mai încurajatoare dacă nu chiar exaltante. Desigur, pentru noi cel puțin, aspectul cel mai important se leagă de starea acestei tinere ramuri în România și, în special, în cadrul **Institutului de endocrinologie,** mai cu seamă că includerea ei ca practică, într-un spital, s-a datorat academicianului Ștefan Milcu, directorul institutului. Disciplina, în sine, este strîns legată de evoluția aparaturii de specialitate și a derivat, în mod evident, din ceea ce, tradițional, se numea radiologie. Medicina nucleară reprezintă o interferență sau o acordare, dacă vreți, a ceea ce fizica și tehnica modernă au pus la dispoziția științei pentru sănătatea omului. O încercare de reprezentare grafică a noii specialități ar profila un triunghi, ale cărui laturi sînt **aparatura, radiofarmaceuticele (radioizotopii) și omul.** Noutățile pe care medicina nucleară le-a adus se includ în cîteva direcții, poate tradiționale pentru oricare altă ramură a medicinei, dar cu o pondere absolut mai pregnantă : posibilități de cercetare privind precizarea diagnosticului, forme noi de tratamente și, așa cum ne asigură dr. Leonard Dumitriu, foarte multe speranțe. Mi se pare deosebit de frumos, dacă nu chiar nobil, ca un om, muncind într-un mediu agresiv, să vorbească despre speranțe, stînd într-o cămașă roz și desfăcut lejer la cravată, adică expus și fără teamă. **„Desigur, toi ceea ce este radiație reprezintă un pericol (ca principiu), dar aici forța nucleară este folosită în scopuri nobile, iar noi nu mai sîntem atît de tineri și neinformați pentru a ne speria",** îmi spune acest om deloc vorbăreț, deloc dispus să se laude, înapt ori, mai curînd, neinteresat de interviuri ci aplicat spre studiu. Aflu, astfel, că expunerea copiilor la raze radioactive este contraindicată și că trebuie să se facă numai cu recomandare medicală bine documentată, în special zona gîtului și a capului și că, întocmai ca și abuzul de medicamente, recurgerea la tratamentul cu raze poate fi mai curînd dăunătoare. **„În Statele Unite ale Americii, cu ani în urmă, s-a constatat că sursa cancerului tiroidei a fost tocmai expunerea copiilor la raze. În același timp,** continuă dr. Leonard Dumitriu, **neoplasmul recurge la terapia radiațiilor, dar în doze mici care sînt, pe cît se pare, stimulatoare. Afirmații foarte certe în acest sens sînt încă pîndite de risc".**

M am întrebat dacă medicina nucleară reprezintă o revoluție pentru știința respectivă, dar interlocutorii care mi-au răspuns au fost de părere că mai aproape de realitate ar fi aprecierea potrivit căreia această ramură poate fi definită ca ceva nou, ceva care completează, în mod eficace, alte discipline mai vechi ale medicinei, dar care dispune, totodată, de propriile sale posibilități de investigație și tratament. Ca de obicei, cînd se ivește o noutate, se înregistrează un aflux de public în direcția respectivă, în cazul de față către speranță. Doctorul L. Dumitriu apreciază că pacienții sînt îndrumați, în mod tot mai frecvent, de colegi spre cabinetele de medicină nucleară (astfel de cabinete există în București ca și în alte cîteva mari centre din țară, deși nu toate dispun de posibilitățile și dotările unității **Institutului de endocrinologie,** fără discuție cea mai puternică) fiind convinși de eficiența acestora. Comparația care mi se oferă este edificatoare : toată lumea este convinsă de utilitatea folosirii automobilului, dar nu oricine știe cum anume funcționează un motor ! **„La noi în institut există o mare încredere în noua disciplină,** continuă dr. L. Dumitriu, **și trebuie s-o spun, odată cu aceasta apare și primejdia de abuz, pentru că, față de vechile metode, de cele devenite tradiționale, cele noi sînt mult mai rapide dar includ și un cuantum de nocivitate pe care nu toți medicii îl iau în calcul. Pe de altă parte, medicina nucleară este de departe cea mai scumpă, mai ales pentru statul nostru care și-a asumat întreaga responsabilitate a sănătății publice, cum este și firesc pentru un stat socialist. Aceasta nu înseamnă însă că, cel puțin în medicina nucleară, s-a conturat, din partea ministerului de resort, o politică anume, realizările de care dispunem fiind mai ales rodul unei înțelegeri și sprijin din partea Centrului național de energie nucleară ca și al muncii de pionierat desfășurată de unii savanți, cum a fost Horia Hulubei, cu vederi largi. Mă întrebați ce dăm noi medicinei clasice ? Două elemente deja cunoscute : diagnostic și tratament, dar ambele foarte noi, specifice. De pildă, la endocrinologie, unde s-au făcut începuturile pentru că însăși medicina nucleară a debutat cu glanda tiroidă, din cauza iodului radioactiv, dăm soluții extrem de eficace în depistarea cancerului tiroidian și tratament la fel de eficace. În primul rînd, s-a obținut o sporire deosebită a capacității de vizualizare a acestei glande ca și a celei paratiroide, a glandelor suprarenale. De la metoda oarbă, adică de la palpare, s-a trecut la fotografie, la localizarea exactă a zonei lezate. În plus, se poate studia funcționalitatea acestor glande, ceea ce constituie un ghid de mare precizie pentru alegerea și aplicarea tratamentelor. De aici rezultă și niște consecințe economice foarte importante, întrucît durata de spitalizare se reduce cu mult, oamenii fiind redați totodată proceselor productive mai devreme decît atunci cînd se recurge la tratamentele „clasice". De foarte multe ori, aplicînd tratamentul cu radioizotopi se elimină intervenția chirurgicală. Statistic se poate demonstra că, aproape fără excepție, cancerul tiroidei este vindecat, dacă se aplică la timp și în mod corect. Este, dacă vreți, un aspect nu lipsit de importanță, deoarece afirmația mea înseamnă profilaxie".**

Într-una din sălile de operație, **dr. Niculae Cernăianu** a terminat o intervenție și se pregătește să redevină... un om obișnuit, dar și un „martor" al afirmațiilor, după opinia mea, destul de rezervate ale medicului **Leonard Dumitriu.**

— Medicina nucleară ne-a ridicat foarte mult calificarea profesională, deoarece datorită ei am avut, practic pentru prima oară, un control obiectiv și permanent asupra acțiunii noastre de chirurgi. Comparația care-mi este cea mai dragă este aceea cu piloții de vînătoare, care-și caută singuri adversarii, fără să-i vadă, fără să fie proveniți, situație egală și pentru cei mai experimentați ca și pentru novici. Tot timpul viteza trebuie să fie foarte mare. Timpii foarte zgîriți. Acum sîntem conduși de la sol de un radar care nu greșește : medicina nucleară, care ne indică precis ținta, dușmanul, boala. De aceea, la noi, cancerul de tiroidă (iodocaptant) a devenit o boală vindecabilă în timp util, și, îndrăznesc să afirm chiar și mai mult decît atît : sîntem eficaci și în cazurile apariției unor metastaze pulmonare, deoarece cancerul endocrino-dependent nu se supune integral legilor oncologiei clasice.

Am vizitat diversele instalații : camera de dozări, scintilografui, calculatorul medical (cel mai mare din țară), am văzut instalația de ultrasunete, care acționează corelat cu scintilografui de diagnostic, am văzut pacienți și am vorbit cu unii dintre ei. Prima observație, care mi s-a impus, a fost aceea, ulterior confirmată și de medici, că această unitate realizează o excelentă colaborare cu bolnavii aflați în tratament, pe baza unei sincerități absolute : diagnosticul le este comunicat de îndată ce a fost stabilit, chiar dacă boala se cheamă cancer. **Mentalitatea celor aflați în tratament se schimbă complet în clipa cînd își cunosc diagnosticul și șansele pe care le au,** îmi spune **dr. N. Cernăianu. Deși nu sînt foarte tînăr, n-am văzut încă, în acest spital, un pacient bine operat și tratat de cancer tiroidian, murind. Nu prea demult, deși corect operați, din punct de vedere chirurgical, șansa de viață era minimă.**

În privința cercetărilor și izbînzilor originale, aparținînd colectivului de la Institutul de endocrinologie, mi s-au precizat doar două (deși în programul celui **de-al III-lea Congres național de endocrinologie** din octombrie 1976, ținut la București, am întîlnit mult mai multe lucrări interesante : **sintetizarea unui radiofarmaceutic pentru vizualizarea glandelor suprarenale (premieră europeană), obținut în colaborare cu cercetătorii de la Centrul de chimie organică din cadrul ICECHIM, și o tehnică de tratament a cancerului tiroidian cu doze mari de radio-iod, care asigură recuperarea bolnavului într-un timp scurt, tehnică bine apreciată și peste hotare de unde sosesc numeroși pacienți pentru a beneficia de ea.**

Aparatura utilizată (în camera de scintilație instalația respectivă avea circa 100 de mii de repere !), problematica foarte diversă, implicațiile altor științe ca fizica, în principal, și matematica, cer medicului nucleor o pregătire specială, care — în momentul de față — se obține prin cursuri de cîteva luni de calificare organizate în cadrul Comitetului de stat pentru energia nucleară, dar care credem că se impune a fi inclusă în programul învățămîntului superior, măcar într-unul din anii de studiu ai facultății respective, deoarece instalațiile tehnice, oricît de moderne vor fi, nu pot înlocui pregătirea medicului. Deși acest articol s-a limitat la o vizită în cadrul **Institutului de endocrinologie,** apare evident că medicina nucleară este implicată astăzi într-o serie întreagă de alte specialități, cu foarte puține excepții (practic cazuistica fiind nelimitată iar metodele specifice acut competitive cu tot arsenalul cunoscut în materie de analize). Poate de aceea, la despărțire, **dr. Leonard Dumitriu** mi-a spus, oarecum dezamăgit : **„Regret că n-am putut să vă furnizez un titlu senzațional de revistă, dar munca noastră este o treabă foarte serioasă, de mare profesionalitate".**

EMANUEL VALERIU ■

Oul lui Columb era un... ac de seringă

Inhalatorul stațiunii balneoclimaterice Slănic Moldova a fost construit cu peste o jumătate de veac în urmă, imediat după începerea acțiunii de sistematizare. Prin 1929, a fost dotat cu aparate de inhalat Popper, foarte moderne la ora aceea, dar care pe parcurs s-au dovedit a fi fragile, mari înghițitoare de bani, datorită în primul rînd componentelor de sticlă, ce se sparg foarte ușor și, totodată, cer o manoperă specializată la fabricare. Un calcul sumar indică un consum anual de „sticlărie" echivalent cu 30 000 lei. La acest inconvenient se adaugă altele de natură tehnică : jiglerele pentru inhalații nu sînt confecționate la parametrii corespunzători, unghiul de înclinare nefiind perfect, uneori cu deplasare laterală ; brațul de legătură al celor două duze fiind tot din sticlă se rupe ușor ; orificiile duzelor sînt de cele mai multe ori prea largi, particulele pulverizate fiind astfel prea mari ; duzele se înfundă ; pulverizarea nu este de calitate.

Cu toate acestea, ele funcționează și azi, făcînd notă discordantă cu aparatura ultramodernă a celor 5 baze de tratament. Puteau fi înlocuite cu aparatură de ultimă oră, dar aceasta nu era realizabilă decît prin import, valoarea setului variind între 283520—807690 lei valută, în funcție de cele 3 modele puse la dispoziție de partenerii externi. Poate că unii s-ar fi grăbit să le cumpere, însă dr. **GHEORGHE MUNTEANU,** medicul șef al Policlinicii balneare, a fost de altă părere. Cu răbdarea ce îl caracterizează, el a urmărit timp de 13 ani, exact cît s-a scurs de la venirea sa în stațiune, toate capriciile acestui aparat și pînă la urmă a dovedit că îl cunoaște atît de bine, încît îl poate înlocui cu un altul, conceput și construit de el.

Aparatul de inhalații universale, creația medicului specialist Munteanu, funcționează pe același principiu ca al celor actuale, soluțiile constructive și parametrii funcționali fiind însă net superioare. În primul rînd, materialele folosite la confecționare sînt inoxidabile, ceea ce face practic nelimitată viața aparatului, prin creșterea rezistenței la manipulare și evitarea coroziunii de la apa minerală. Apoi, modul de îmbinare a elementelor componente permite înlocuirea ușoară, aparatul putînd fi spălat și curățat în fiecare zi. În plus, folosirea unei duze cu un capăt foarte efilat, capilar, cu posibilitatea de îmbogățire cu aer a fluxului de pulverizare, oferă condiții de reglare a intensității de pulverizare, ceea ce duce la utilizarea aparatului atît la inhalații, cît și la aerosoli, lucru ce nu se putea realiza cu vechiul aparat.

De fapt, noutatea primă a aparatului conceput de doctorul Munteanu constă tocmai în duză, care nu este altceva decît un... ac de seringă. Nu un ac nou, ci unul uzat, tăiat la o anumită distanță de bază. Aruncate pînă în urmă cu cîteva luni, acele uzate se dovedesc deosebit de utile, deoarece, avînd deja cele mai fine orificii care se fac la ora actuală, pot fi alese după dimensiunea acestora, în funcție de gradul de pulverizare dorit. Cînd nu mai corespund, se înlocuiesc cu altele, fără nici o pierdere.

Dar noutăți la aparatul de inhalații universale sînt mult mai multe. Amintim, mai întîi, că pulverizarea apei minerale este mult mai fină (picăturile pulverizate lovesc pentru a doua oară pereții vasului) și, deci, pacientul o poate inhala mai ușor. Pentru comparație, merită inserată experiența făcută de autor în această privință. Astfel, timp de 15 secunde (în două rînduri) s-a măsurat viteza de sedimentare a particulelor aerosolizate într-un cilindru gradat de un litru, atît la aparatele vechi, cît și la noul aparat, precum și la un alt aparat de aerosoli cu ultrasunet, adus din import. Timpul de sedimentare a vaporilor a fost de 14—16 minute la vechiul aparat, de 18—21 minute la cel din import (electronizat, folosind cristale de cuarț etc.) și de 20—21 minute la noul aparat. Deci, realizarea doctorului Munteanu este net superioară aparatelor Popper și de aceeași valoare cu ultimele creații mondiale. De notat însă că aparatul românesc are o construcție simplă, pe cînd cel străin una sofisticată, cu destule inconveniente, între care și procurarea elementelor de schimb.

Pretindu-se foarte bine la tratamentul cu ape minerale, noul aparat nu utilizează energia electrică, iar apa caldă nu mai trebuie recirculată, deoarece autorul a conceput și un sistem care asigură încălzirea soluției ce urmează a fi pulverizată. În rezervor se pot introduce, astfel, soluțiile medicamentoase și apa minerală la temperatura optimă necesară (34—37° C). Economiile realizate sînt de 192 mc apă caldă pe zi și 81 650 lei pe an. Dacă adăugăm și economiile realizate cu retribuirea personalului, care se reduce simțitor, într-un an se obțin 147 406 lei beneficii, în loc de 30 000 lei pierderi. Notînd că la construirea noului aparat (care poate fi realizat pe plan local) se cheltuiesc doar 5 000 lei, valoarea celor 30 de aparate necesare ar fi amortizată într-un singur an. O soluție, deci, care ar putea fi folosită de toate stațiunile balneoclimaterice din țară.

Iată motivul pentru care atragem atenția asupra ei, în speranța că toți cei interesați vor reacționa cu promptitudine, realizîndu-se astfel însemnate economii valutare. **Aparatul de inhalații universale,** conceput de dr. Gheorghe Munteanu, funcționează cu bune rezultate (este și mai estetic, nu creează repulsii pacienților) de trei luni în stațiunea Slănic Moldova și în curînd, într-o primă etapă, i se vor alătura alte 20. Este o realizare care merită toată atenția.

CORNEL GALBEN ■

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

SE NAȘTE — DECISĂ DE OM — O CAPODOPERĂ A NATURII PATRIEI

Pe șantierul Canalului Dunăre — Marea Neagră

Pe șantierul Canalului Dunăre-Marea Neagră — cel mai mare dintre șantierele României de azi — sînt de excavat, spun proiectele, peste 3 milioane de metri cubi de pămînt. Adică, vreo cîteva Ceahlăuri. Adică, vreo cîteva munți, culcați sub liniile dulci ale orizonturilor Dobrogei, vor trebui elimtiți din somn, cîniți din loc, vor trebui desfăcuți din coerența de eră a rocilor, apoi puși în mișcare, bucată cu bucată, spre alte zări, ca într-o repetiție generală a unei orogeneze ce, evident, n-o să mai aibă loc. În locul lor, pe întreg acest spațiu, adică pe spațiul dintre Mare și Dunăre, tăind transversal Dobrogea, va fi Canalul.

În sistemul de ape al României, unul din cele mai bogate și mai armonice dintre cîte se știu pe planeta noastră, sistem a cărui bază geometrică este Dunărea, a cărui cutie de rezonanță e marea, a cărui sursă sau castel de zămislire, pierdut cu turnurile în nori fabuloși, sînt Carpații, Canalul va fi cel mai tînăr riu, de fapt un riu uriaș, un fluviu, un întins bulevard de apă purtînd pe spinarea lui cohorte de nave. Deci va fi, ca mișcare a vieții pe undele lui și pe țărmul lui, riul cel mai uman, deci va fi, ca produs uman, riul cel mai obedient la porunca omului, supus în întregime omului, toate mișcările, toate secretele, toate energiile lui fiind decise de om, fiind în mîna omului.

Aceasta este lucrarea, cea mai spectaculoasă lucrare hidrotehnică din țară și una dintre cele mai interesante ale lumii. Iar opera finită va fi — trecînd peste rostul ei economic — un prodigios monument de civilizație, de nouă civilizație a naturii în România, într-o vreme cînd omul nu numai că poate supune natura, dar poate lucra asemenea ei. Poate — mai exact spus — să creeze el însuși natură, incluzînd-o deplin în tiparele sentimentelor lui despre ea, ale vrerilor lui despre ea, și construind-o astfel încît ea să se recunoască pe sine în chiar gestul lui. Un gest care-l servește desăvîrșit și pe el, omul, dar și natura. Un gest prin care fauna, flora și cerul Dobrogei se vor schimba, se vor colora altfel, vor fremăta altfel, umanizarea geografiei, deci și a microclimei, închegînd o altfel de intimitate a locurilor, dificil de definit la ceasul de față, dar foarte necesară. O intimitate căreia omul, de pe acum, îi poartă, nerăbdător, nostalgia.

Cum se construiește acest Canal, această nouă apă, această nouă natură a României ?

ÎNTR-O COLOANĂ DE BLINDATE, CĂUTÎND O LOPATĂ

Pămîntul care trebuie excavat e alcătuit, ni se spune, din straturi de calcar, de nisip și de loess, amestecate haotic, de parcă natura, cînd le-a lucrat, a ezitat între mai multe proiecte, abandonîndu-le pe rînd, sau poate ratindu-le, cu perseverența tantalică, dar oarbă, a sobolului care, ridicînd cu umerii musculoși, le lasă izbeliști în chiar pragul ajungerii lor la lumină. Aceasta înseamnă, pentru constructori, schimbarea „din mers", în funcție de structurile diferite, neomogene, ale pămîntului, de duritățile cu diferite valori ale rocilor, a instrumentelor muncii, a tehnologiilor ei. Aceasta înseamnă, practic, că fiecare metru care se sapă, reprezintă o problemă, că mîaleri nu se repetă aceleași soluții, că munca, pe acest șantier, are un nepreväzut pe care îl-nlînești în alte părți. Fiindcă — e de prisos s-o mai spunem — un canal, ca și o zbor aeriană de înaltă tensiune, sau ca și zborul unui avion, își alege traseul cel mai scurt, traseul optim, indiferent la accidentele reliefului, care nu pot decide, necum deturna proiectul inițial, reprezentînd soluția economică cea mai bună.

Deci problema problemelor, la această uriașă construcție, tine, la ora de față, de tehnică, mai precis spus, de mobilitatea ei, de capacitatea ei de cuprindere și de stăpînire, într-un sistem unitar de lucru, a diversității materialului supus prelucrării, a acestui pămînt anarhic, în care calcarul, nisipul și loessul se logodesc absurd, în absurda logodnă intervenind, ca partener în plus, mai capricios decît toți, mai imprevizibil ca toți, și apa freatică, dușmanul numărul unu al constructorilor de pretutindeni. Aici, mai dușman ca oriunde, el își face intrarea în fața constructorilor pe parcursul întregii lucrări, în toate zilele și nopțile ei. La construcția unei case, a unei fabrici, a unei hidrocentrale, la orice construcție, în afara unui canal, apa freatică, odată fundațiile înălțate, rămîne numai o amintire, un fior umed al începuturilor, înfrigurînd doar amintirile. Aici, ea va fi pretutindeni, pînă se va săpa ultimul metru cub din cele 3 milioane.

Deci problema problemelor, la ora de față, este tehnica și cei ce o stăpînesc. O tehnică — ni se spune — cu o gamă a utilajelor, mecanismelor și tehnologiilor extrem de largă, de variată, de complexă, de inedită, o tehnică foarte modernă, pregnant specializată, solicitînd cunoștințele oamenilor, solicitîndu-le efortul de adaptare, deci de gîndire, deci de inteligență, la un mod ce echivalează, chiar pentru meșteri vechi și experimentați, cu un mare și permanent examen.

Cel ce ne spune aceste lucruri este inginerul Iacent Toringhibel, directorul întreprinderii de utilaj greu pentru construcții, una din marile întreprinderi anume ale acici, pe platforma Canalului, pentru nevoile șantierului, adică pentru mecanizarea lucrărilor lui. Proporția mecanizării, la ceasul de față : peste 95 la sută. Proporția utilajelor noi, de concepție inedită, cu performanțe tehnice inedite, a căror carieră românească — și nu numai românească — se inaugurează pe acest șantier : la fel de mare. Adică, pe lîngă clasicele (deși nu vechi !) excavatoare electrice mari, cu capacități între 3 și 8 metri cubi, se pot vedea (mai exact, au putut fi văzute, testarea acestora aici făcîndu-se, în prezent ele fiind așteptate să se întoarcă în lungi coloane) excavatoare de 8-10 metri cubi, operă a constructorilor de la „Progresul"-Brăila. Mai pot fi văzute, pe lîngă clasice „Belaz"-uri sau autobasculante românești de 16 tone, autobasculante, tot românești, de 50 de tone, premiere ale Brașovului, și cîte testate aici, experimentate aici, pe șantierul Canalului, pe acest gigantic „poligon de încercare" ce, după opinia interlocutorului nostru, „își merită banii" fie și numai pentru acest motiv, adică pentru serviciile ce le aduce, ca poligon, industriei românești a utilajelor de construcții. În curînd, pămîntul va fi transportat și cu ajutorul benzilor, uriașe eșarfe ce vor înfășura șantierul, desfășurîndu-l de fapt spre toate zările, ducînd mase de calcare, nisipuri și loessuri, scoase din albia marelui bulevard de apă, acolo unde este nevoie de ele, adică la construcțiile viitoarelor porturi.

În timp ce inginerul Iacent Toringhibel, vechi constructor, om cu școala Hunedoarei și a Porților de la Giurgeni-Vadu Oii, ne oferă această sumară prelegere tehnică, o vibrație a pereților biroului său, ca un scurt cutremur, ne mută, instantaneu, privirile spre fereastră. Trece un camion. Trece, de fapt, o uzină pe roți, de proporții cum n-am mai văzut. Este o autobasculantă de 120 de tone, avînd, în fiecare dintre roți, motoare, avînd, pe roți, o uriașă cădire de fier, grecoaie dar elegantă ca o navă astrală, avînd, deasupra întregului edificiu, un om, la volanul lui. Sîntem tentați să facem o fotografie, dar nu un oarecare instantaneu, fiindcă instantaneul ar strivi, ar aplatiza imaginea, ci o fotografie cu niște regie, care să impună, chiar și în pagina de revistă, ceea ce obiectul însuși, în primul rînd, îți impune, adică ceea ce-a treia dimensiune. Neagră, constructorul clasic a dispărut. Pe șantierul Canalului Dunăre-Marea Neagră, această operă a maturității tehnice a românilor, a modernității creației românești în acest cincinal al revoluției tehnico-științifice, constructorul este omul de pe excavatorul de mare capacitate, de pe uriașele basculante, de pe încărcătoare și buldotancuri cu performanțe înalte, de pe viitoarele benzi transportoare. El este comandantul redutabilei coloane de blindate care decide succesul bătăliei pentru Canal. El este omul celei mai înalte calificări, calificare care, desigur, nu se cucerește ușor, ci cu aspre tatuări de inițiere, nelăsînd să se filtreze ușor nerăbdarea sau graba printre parametrii noilor tehnologii, ale noiter discipline tehnice, dar o calificare care, odată atinsă, face din cel care-o poartă un campion al profesiei sau al branșei lui. Altfel spus, cel ce vine să lucreze pe șantierul Canalului Dunăre-Marea Neagră are șansa de a deveni, în cel mai scurt timp, un meșter, un veritabil meșter, grație tehnicii cu care se confruntă și grație modului în care este scolarizat, grație metodelor moderne (din care nu lipsește filmul, cum și alte mijloace audio-vizuale) cu care i se predau cunoștințele necesare.

I-am cunoscut, pe șantierul Canalului, pe mulți din acești constructori, fiecare din ei un specialist, dubiat, evident, de un pasionat, un pasionat al noului, un pasionat al muncii pe care o face, pasiune născută dintr-o înaltă conștiință, conștiința însemnătății gestului lui pentru țară, pentru prezentul și viitorul construcției românești. Ei, foarte mulți dintre ei, sînt tineri, lucrînd în cadrul Șantierului național al tineretului. Ei au venit din toată țara, mulți dintre ei nu din marginile, ci din însuși centrul de foc al construcției românești, de pe culmile ei, ca să urce, alci, trepte în plus, spre o culme nouă. Ei au venit de pe șantierul Sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier I, ei au venit de la Rovinari, ei au venit, în număr mare, de alci, din Dobrogea, unde construiserâ mari fabrici și combinate, mari edificii portuare, mari sisteme de irigații, sau acel monument de pe Dunăre care e Podul de la Giurgeni-Vadu Oii. Un astfel de om este șoferul Ion Cabău, un tînăr de vreo 30 și ceva de ani, stăpîn al volanului unui „Belaz", adică al unei autobasculante de 27 de tone. Un schimb, la volan, lucrează el, apoi predă volanul șoferi sale, șoferiță pe aceiași „Belaz". Își împart munca, astfel, șase zile din săptămînă, doar într-a șaptea nu-și mai împart eforturile, ci le despart. Într-a șaptea, ea trebuie să gătească (gătește pentru toată săptămîna). el trebuie să curețe mașina (tot pentru toată săptămîna), lunea o ia de la-nceput. Victoria Cabău nu-i singura femeie care lucrează pe șantierul Canalului, sînt multe altele, nevestele și fiice ale constructorilor, devenite alci, grație școlilor de calificare, bobinatoare, strungărițe, electricieni, conducătoare de foreze, mecanici pe utilaje simple, dar și pe utilaje complexe, dacă puterile le ajută și dacă ambiția le ridică acolo. Elena Opriș este excavatoristă, conduce un excavator de 2,5 m.c., e vestită pentru munca de calitate, de „mare finețe", nu se spune, pe care o săvîrșește de la începutul lucrărilor. Spațiul nu ne îngăduie să-i cităm pe toți frunțașii marelui șantier, pe toți pasionații muncii, ei, de fapt, nici n-au prea fost citați pînă acum, n-a fost timp pentru asta, adică pentru citări pe ordine de zi, fiindcă într-o astfel de gigantică bătălie cum e construcția noii albii a Dunării către Mare nu prea e timp de ordine de zi, nu e timp de numit pasiunea, cînd totul se sprijină pe pasiune. Pe pesiune și, cînd e cazul, pe eroism. Un fapt, dintre multe. La un excavator electric de 8 metri cubi a apărut, nu demult, o defecțiune, defecțiunea amenința cu întreruperea muncii, ceea ce ar fi însemnat, la fiecare 24 de ore de stagnare a utilajului, că 10 000 de metri cubi de pămînt n-ar mai fi fost săpați. Șeful de echipă Ionită Gheorghe, împreună cu maistrul Costică Botea, cu electricianul Nicolae Biriș, cu inginerul Gheorghe Ivașcu, au muncit, fără pauză, vreo treizeci de ore, adică mai mult de o zi și o noapte, sudînd, vîrîți în niște cheseane, în poziții istovitoare, adică întinși pe burtă, și fiind extrași din acele chesoane doar atunci cînd brațele amorțeau, cînd ochii îi se împăienjeneau, cînd singele își înceteau circulația. Atunci erau extrași din chesoane, frecționați zdravăn, și, cînd obrajii începeau să li se colorcze, cînd ochii îi se limpezeau, întrau la loc, în acele chesoane în care sudau întinși pe burtă.

DESCOPERIM LOPATA, CA PE O ALTFEL DE EMBLEMĂ A PASIUNII

Străbătînd șantierul, descoperim totuși și o lopată !

Evenimentul are loc la una din cele șase așa-numite „fabrici" ale constructorilor. Aceste „fabrici" sînt niște colonii, de fapt niște microorașe, compuse din moderne pavilioane, fiecare pavilion fiind împărțit în apartamente de două camere, cu bucătărie, cu dușuri, cu lumină electrică, cu încălzire centrală, cu rețea de canalizare, cu apă rece și caldă. Taberele au cluburi, au dispensare, au cantine cu autoservire, au mici bazaruri, au alei înfrigurite, despărțind zone verzi, încărcate de flori și arbori decorativi. Iar pentru ingrijirea zonelor verzi este nevoie și de lopeți.

În tabăra în care poposim, la ceasul înalt al amiezii de mai, e liniște. Marile mișcări epice, zgomotele, tumultul șantierului se petrec undeva, departe, în niște culise ale pămîntului sau subpămîntului. Aici, în primul plan al scenei, în fața unui pavilion, un om în salopetă, înarmat cu o lopată, plantează flori. Va merge la lucru în schimbul al doilea, sau poate că a venit din schimb acum, și, fiindcă nu se simte obosit, fiindcă e primăvară, fiindcă e cald și senin, a ieșit în fața pavilionului să planteze flori. Face gingașa operație cu gesturi cuminți și tandre, ca și cum nu cu aceleași mîini ar fi opinit în manetele unui excavator sau ar fi învirtit, cu efortul întregii ființe, volanul greu ca o piatră de moară al unei basculante-colos de nu mai știu cîte tone.

Oameni veniți din toată țara încep să se simtă, aici, acasă. Munca lor e acum alci, deci casa lor e acum alci. Pînă cînd vor pleca — poate, cu primul vapor ce va sulera din sirenă pe apa Canalului Dunăre-Marea Neagră — ei vor face totul pentru ca locul acesta, în panoramele-i largi ca și în detaliu, în uriașa construcție pe care-o întemeiază cu mari eforturi, cu risipă de pasiune, de eroism, de inteligență, ca și în firul de trandafir pe care-l înfig delicat în pămînt, să poarte — pentru cei care vor veni — urmele trecerii lor.

De curînd, pe șantier s-a celebrat prima nuntă. Mirele e inginerul Marius Prisecaru, fost muncitor, fost constructor pe marile șantiere ale Moldovei, absolvent al Politehnicii din Iași, promoția 1976, unicul din promoția lui repartizat alci. S-a însurat cu doctorița Veronica Stoian, șefa dispensarului unei tabere. Li s-au făcut cadou, la nuntă, buchete de flori. Din primele flori răsărite în tabără.

Noua natură a Dobrogei — operă a omului — s-a și ivit.

ILIE PURCARU ■

Coloana de blindate a șantierului — la lucru ! Fotografii de ELENA GHERA ■

Mergi, iubite cetitorule, și vezi muzeele artei și arhitecturii țărănești din Maramureș!

...Doi români tăcuți și de treabă, trecuți de cincizeci de ani, înalți și ciolănoși, ostenesc de cîteva zile, cu graba aceea încetată dar, pînă la urmă, uimitor de harnică a oamenilor de la munte, să taie cu joagărul, pe lung, niște blăni groase dintr-un lemn de șapte, opt metri lungime. E o după amiază întunecată, cu cerul coborît, apăsat de ploi reci. Au desprins, de-acum, cîteva felii și, în iarba deasă, mustind de apă, lemnul pare să lumineze moale. O lumină tihnită poartă, de asemenea, cămășile bătrînești ale meșteșugarilor și nădragii lor largi de cînepă. Fierul hîrșîie fără grabă. Blănile de copac sînt pentru restaurarea pereților unor case maramureșene strînse de pe tot întinsul județului și aduse ca să fie montate și reparate aici, pe platou.

Să privim puțin în jur. Vedem mai multe gospodării țărănești. Toate dau o impresie de putere și sănătate. Casele n-au mulțime de camere, dar cum stau bine înfipte în mijlocul ogrăzii, cu iarba în jur întreținută ca un gazon, arată încăpătoare și primitoare. Sînt lucrate în întregime din lemn. Chiar și cuiele sînt de lemn. Acoperișul de șindrilă are panta abruptă. Gardurile sînt împletite, mai toate, din nuiele. Platoul e la intrarea în Sighetu Marmației, cum vii pe șosea dinspre sud. Pe o mică înălțime, stă semeț o biserică, de lemn și ea, o minunăție de stil și sunet. Intrăm în curți prin porțile mari, cu broderia lor de cioplituri, și citim, pe pragul de sus al ușii casei anul facerii. Într-un loc scrie 1690, în altul 1730. Gospodarii au însemnat alături și anul pe stil vechi, adică cel ce măsoară mai bine de șapte milenii de la începutul începuturilor. Deocamdată, au fost strămutate douăzeci de case. În limbaj muzeistic li se zice unități. În scurtă vreme, numărul unităților va ajunge la șaizeci. Sînt casele cele mai mîndre ale Maramureșului, care să spună de vechime, de continuitatea ființei românești, de forța creatoare a poporului. Mergi printre casele astea, răsfirate pe înălțime. Sighetu Marmației pare să fie tare departe, ferestrele mici și oarbe au cevă neliniștitor, așezarea, trănicia, echilibrul locuințelor te găsesc curînd cu un soi de împăcare, de încredere de care parcă nu mai aveai cunoștință. Cîți prunci, ce frumusețe de coconi și cocoane se vor fi născut sub bunătatea și pacea acestor acoperișuri. După Muzeul satului din Capitală, vom avea, foarte curînd, în nordul Maramureșului, o rezervație de arhitectură țărănească, un al doilea muzeu al satului cum nu există multe în lume. Noi știm că muzeele sînt instituții unde sînt expuse și păstrate cu grijă științifică bunuri patrimoniale. Ideea de a face muzee de etnografie și de arhitectură țărănească în Maramureș pare puțin exagerată, știind că partea asta de țară a fost binecuvîntată cu darul de-a fi artă pînă și în natura ei, nu numai în lucrul oamenilor. Făcînd, zilele trecute, drumul peste munțele Gutîi și ieșind la șosea dreaptă, am văzut cum își scoteau maramureșenii, cu sărbătorile primăverii, cergile și lucrurile de zestre ale fecioarelor la aer și la vre. De-atîta frumusețe și bogăție aproape că-mi era sufletul greu. Muzeul etnografic de la Sighetu Marmației nu e atît o instituție, chiar dacă numai în anul 1977 a fost vizitat de peste 11 000 de turiști de-ai noștri și străini, cît o sublimă ambiție. Istoria Muzeului Maramureșului seamănă, în ce privește drama, cu istoria țării. În 1873, cînd a fost înființat, avea profil arheologic și de istorie naturală. El venea ca o încununare a eforturilor Asociației pentru cultura poporului român în Maramureș (1860) și-i era sortit să fie de mai multe ori risipit. A pierdut colecțiile în niște împrejurări și astăzi neclare. E reînființat în 1926, prin strădania profesorului Gheorghe Vornicu, dar în timpul Dictaturii de la Viena pierde din nou toate colecțiile, cele de țesături și cultură materială țărănească fiind de o valoare inestimabilă. Francisc Nistor aude peste timp glasul înaintașilor lui întru idee și redeschide muzeul în 1957. E atît de plin de podoabă Maramureșul că nici cel mai rău război nu-l poate secătui. Se știe că în perioada 1940—1944 asta s-a urmărit : distrugerea unui tezaur și, cu asta, oprimarea spiritului.

Mihai Dăncuș, directorul de azi și omul care, continuînd voința lui Francisc Nistor, a pus în mișcare ideea rezervației de arhitectură are în tot ce spune și întreprinde o patimă de patriot pașoptist. Organele locale de partid și de stat au încurajat și susținut materializarea înfăptuirea rezervației de arhitectură țărănească. Nu e deloc simplu să strămuți atîtea construcții vechi și falnice, lemn cu lemn, mai cu seamă că maramureșeanului tocmai strămutarea nu-i place. El are gustul lucrului cu durată, el ținteșle la stabilitate și continuitate. Mihai Dăncuș și toți cei care s-au alăturat gîndului său, oameni care au muncit luni de zile fără gînd simbriei, care au cărat lemnul greu al caselor și l-au îmbinat iarăși trainic, pentru alte cîteva secole, au ținut mai presus de toate nevoia de a pune în drumul școlarului și al călătorului, al omului venit cu inimă deschisă la apa Izei și a Marei, monumentele continuității neamului. Un istoric de artă german observa că la meșterii lemnului din România, nu numai obiectele au căpătat, prin cultivarea neîntreruptă a formei, un minunat rost estetic, dar — fapt care nu se întîmplă la popoarele migratoare — și sculele care au lucrat aceste obiecte.

Îl însoțesc pe Mihai Dăncuș în Muzeul etnografic, convorbim de simbolica desenului porții maramureșene, de înțelesul motivelor geometrice în țesătura covorului, de stabilitatea unor motive, păstrate aproape intacte de la traco-geți și, mai afund, de la indo-europeni. Mergem, apoi, pe platoul rezervației de arhitectură și-i întîlnim pe cei doi tăietori de lemne. Un operator de film ar avea prilejul miraculos să coboare, pur și simplu, în secolele XVI—XVII. Cămașa și gatia bărbătească sînt aceleași de acum poate trei, poate treizeci de veacuri. Cam același port îl au daco-geții pe Columna lui Traian. Oamenii au în mișcări siguranță, putere, răbdare. El stau bine cu timpul, ei se înțeleg bine cu vesnicia. Mihai Dăncuș spune că țăranii care urcă să vadă casele strămutate pe platou, le cercetează construcția cu un interes profesional. Mulți își construiesc și astăzi casele și porțile întocmai ca-n cea mai veche vechime. Faptele de cultură materială au în Maramureș, mai bine ca oriunde, calitatea de a fi documente vii. Nici un act, indiferent cine și cum îl scrie, indiferent de mileniul din care vine nu poate să spună mai limpede ființa unică a neamului de români împlîntată adînc aici. Tipurile de locuiri primitive, naturale, create de populația autohtonă au evoluat în mod firesc și neforțat, în ciuda tuturor vicisitudinilor. Demonstrația acestei evoluții poate fi făcută fără efortul pe care atîtea nații îl fac de a umple prin idei deduse niște mari pete albe. Partea rezervată locuinței și practicării diferitelor tehnici agricole are în dicționare terminologie latină. În județ, riturile agrare au un patos arhaic tulburător. În port, căciula, cioarecii, sumanul sînt elemente de substrat geto-dacic care au rămas intacte. În toate categoriile de artă maramureșeană apare motivul străvechi al pomului vieții, simbolizînd viața fără de moarte și rodnicia nesfîrșită, sublima continuitate și înfrățirea prin humă și rod cu natura.

Ce vroiam eu prin acest articol, e să te rog, iubite cetitoriule, cum frumos zic cronicarii, să porți lîngă inimă Maramureșul, să ai în tine Maramureșul așa cum ai gîndul mamei și al tatălui. Iar ca să-l ai mai harnic, să mergi în nord, înspre Sighetu Marmației cu speranța cu care se apropie muncitorul însetat de izvorul cu apă rece.

TUDOR OCTAVIAN ■

O FIICĂ ÎȘI CUNOAȘTE MAMA DUPĂ 40 DE ANI!

Orice s-ar spune, clipa de maximă încordare a unui asemenea eveniment este greu de redat în cuvinte...

Pleci pentru cîteva zile din mijlocul familiei și abia aștepți reîntoarcerea. O mamă își lasă dimineața odorul la creșă, iar după un ceas, două arde de nerăbdare să-l revadă. Cineva n-ar mai primit vești de la cei dragi de o lună și parcă a trecut o veșnicie...

Dar să nu știi, să nu vezi, să nu auzi timp de 40 de ani dacă, unde și cum trăiește propriul tău fiu ? Să apună de 14 600 de ori soarele și să apară tot de atîtea ori zorile, iar tu să nu-i simți răsuflarea copilului, să nu-i veghezi visele, să nu-i cunoști bucuriile și necazurile ? Trebuie să fie îngrozitor !

Să afli la numai cîțiva anișori, spre surprinderea ta de copil, că, de fapt, mama care te crește cu atîta bunătate, nu este totuși cea care ți-a dat viață, îți pare de necrezut. Să ți se dea de înțeles că mama pe care n-o cunoști, s-ar putea să fie în viață este de-a dreptul uluitor. Să fii obsedat de un asemenea gînd timp de aproape 40 de ani înseamnă un adevărat calvar.

Mama care te-a crescut a aminat cît a putut clipa adevărului dar într-o zi, mîngîindu-ți fruntea și obrajii ți-a spus cu duioșie : „Da, draga mea, așa este, dar tu nu trebuie să fii supărată pentru că nu se știe ce s-o fi întîmplat cu ea... O fi avut vreun necaz... Altfel... Iar noi te iubim și te vom îngriji pînă vei fi mare, mare... A fost război. S-au petrecut multe. Poate că te-a căutat acolo unde te-a lăsat cînd aveai trei luni. Dar n-a mai găsit leagănul... S-au împrăștiat și copiii și hîrtiile unde erau trecuți. N-a mai rămas nimic acolo în timpul bombardamentului... A fost prăpăd mare pe capul oamenilor... De acolo te-am luat noi cînd ne-au plecat feciorii pe front..."

Și astfel, două ființe atît de apropiate — fiică și mamă — și totuși atît de brutal despărțite în împrejurări vitrege, au tot sperat, timp de 40 de ani...

În ianuarie 1978, Florica Surcel din comuna Seaca de Pădure, județul Dolj, mistuită de dor, chinuită de regrete pentru prejudecățile din tinerețe, se hotărăște să rupă zăgazul frămîntărilor nedestăinuite pînă atunci : așterne pe hîrtie cuvinte răscolitoare despre cele întîmplate cu 40 de ani în urmă... și se adresează ziarului „Scînteia" cu rugămintea și încrederea că va fi ajutată să-și caute fiica. „...Nu pentru că aș avea nevoie de ajutor — ținea ea să precizeze — deoarece am tot ce-mi trebuie, în afară de liniștea sufletească..."

În scrisoare se indica doar atît : „Se numea Viorica. Am lăsat-o la leagănul din Craiova, cînd avea aproape trei luni. Am fost după război acolo, dar leagănul nu mai exista..."

După 40 de ani și cu date atît de sumare se putea spera într-o reușită ?

În condițiile în care solicitudinea, umanismul, responsabilitatea, operativitatea și competența în soluționarea doleanțelor cetățenilor constituie o preocupare majoră a societății, un principiu de muncă cultivat de documente de partid și ridicat la rang de îndatorire legală — realitate a dezvoltării democrației noastre socialiste — nimic din ceea ce este omenește posibil nu poate fi irealizabil.

Astfel scrisoarea Floricăi Surcel fiind trimisă la Inspectoratul General al Miliției — Direcția evidenței populației, un întreg angrenaj, oameni-evidențe-verificări-comunicări — este pus în mișcare.

Scrisoarea ajunge la Miliția județului Dolj, cu indicația de a fi căutate în arhivele locale evidențele fostului leagăn de copii din Craiova.

Zeci și zeci de dosare îngălbenite, descompletate, deteriorate de-a lungul anilor sînt răsfoite cu atenție dar și cu emoție. Poate că fiia căutată a rămas. Poate undeva alături de numele „Viorica" înregistrat în 1938 se vor găsi însemnări cu privire la drumurile fetiței, atunci cînd a început războiul și a fost evacuat leagănul, poate cîteva cuvinte despre eventualii înfietori.

În sfîrșit, cîteva nume de țărani din nordul Gorjului, care înfiaseră copii de la leagănul respectiv printre care și o fetiță Viorica. Era însă ea cea căutată ? Greu de presupus numai după cele consemnate acolo, dar se ivise o speranță. Scrisoarea Floricăi Surcel, însoțită acum și de un referat cu privire la verificările făcute la Craiova este trimisă la Miliția județului Gorj. Alți oameni iau cunoștință de înduioșătoarea poveste a femeii din Seaca de Pădure și încearcă să apropie clipa mult dorită, chiar și numai prin trimiterea imediată a scrisorii către locurile unde trebuie să se efectueze verificări. Așa ajunge mesajul respectiv și în comuna Aninoasa, la bătrîna Bălașa Dăianu în vîrstă de 81 de ani.

„...Ooo-! Bine că am trăit, maică, să apuc și ziua aceasta — i-a mărturisit femeia subofițerului de la post — că tare mult a mai dorit și Viorica noastră s-o cunoască. A știut de mică tot și i-a fost dor... A aflat de la alți copii... Am încercat noi s-o găsim pe maică-sa, dar n-am putut... A rămas a noastră... Și noi am iubit-o, iar ea s-a purtat frumos... Acum e la casa ei, la oraș. Dar să știți că tot bună a rămas, nu m-a uitat. Că eu am ținut la ea... Mi s-a lipit de suflet... Mi-a fost dragă întotdeauna și ea a simțit de mică, dar de mamă-sa care a născut-o tot i-a fost dor..."

Și spusele bătrînei din Aninoasa aveau să se confirme cîteva zile mai tîrziu, cînd Viorica, acum de 40 de ani, soție și mamă, de profesie infirmieră la un spital din Tg. Jiu, fiind invitată la sediul Miliției județului Gorj să-și cunoască mama care i-a dat viață, a ținut ca la marea ei bucurie să fie prezentă și cea care a crescut-o ca o adevărată mamă, de cînd avea doar cîțiva anișori.

MIHAI GROZAVU ■

Un sfat — repetat — pentru posesorii portocalei!

O recomandare deosebit de actuală, acum, în pragul sezonului de circulație intensă : „nu vă aventurați la drumuri lungi, obositoare, imediat după ce intrați în posesia permisului de conducere și nu supraîncărcați mașinile dv. cu pasageri, care vă distrag cu discuțiile lor atenția de la pilotarea mașinii și fac conducerea autoturismului dv. mai dificilă".

Revin asupra acestui sfat din două motive : primul pentru că în fiecare zi sute de începători măresc familia automobiliștilor și în al doilea rînd pentru că în ultima perioadă aproape că nu există zi în care să nu se înregistreze 2—3 accidente deosebit de grave provocate de proaspeții șoferi.

Bineînțeles, începătorii pot replica : cum vom deveni mai îndemînatici și mai rezistenți la drumuri lungi, dacă nu ne recomandați să ne antrenăm ? Problema se pune nu ca începătorii să nu facă cît mai mulți kilometri pentru a căpăta deprinderile necesare conducerii autovehiculului, ci a realiza antrenamentul gradat, începînd cu călătorii scurte care nu pun probleme dificile de pilotaj și nu suprasolicită organismul șoferului.

Realitatea demonstrează că în foarte multe cazuri dreptul de a conduce mașina este obținut cu cîteva luni înainte de a intra în posesia automobilului. A considera această perioadă așa cum fac unii cu „vechime" în conducere este o mare eroare.

Intervin și alți factori care agravează situația. Mulți dintre cei care au obținut permisul cu cîteva luni în urmă — dar care nu au condus deloc — țin să braveze, să demonstreze extraordinara lor „chemare" pentru pilotaj, ușurința cu care au deprins conducerea auto (o activitate care se realizează în condiții de siguranță abia după 60 000—80 000 km rulați) și pentru a-și etala cunoștințele și priceperea le trebuie desigur și „martori" : pasageri ocazionali, rude, prieteni care se găsesc cu ușurință. O altă circumstanță agravantă : în loc să sfătuie la prudență, aceștia sporoviînd fără încetare, măresc vacarmul din mașină, pun întrebări, spun bancuri, laudă calitățile începătorului care luptă cu disperare, din răsputeri pentru a face față pe două fronturi : al atenției la ce se discută și al atenției la circulație. O asemenea performanță este greu realizabilă deseori chiar și pentru un pilot cu experiență. Începătorul însă „capotează" pierzind mai devreme sau mai tîrziu controlul mașinii. În asemenea circumstanțe au provocat evenimente rutiere zeci de începători. Numai unul din cele 143 accidente de acest gen întîmplat în primele 4 luni ale anului 1978 cred că este concludent : I.S. din Pitești a primit permisul roz în octombrie 1977, iar în posesia autoturismului a intrat în martie 1978. Subinginer, familiarizat cu probleme tehnice, avea condiții să realizeze mai ușor ca alți începători rigorile conducerii automobilului și ale circulației.

A parcurs 3 600 km cu mașina sa nou-nouță și perioada de formare a deprinderilor părea că decurge normal, dar și I.S., la fel ca alți confrați în ale volanului, a apreciat că poate deja să treacă la o fază mai „complexă" de pilotare. Cu mașina plină de pasageri a ales ce-i drept traseul pe un drum din județul Vîlcea mai puțin circulat, dar cu destule locuri periculoase, adevărate capcane, mai cu seamă pentru începători. La km 18+350 între Galicea și Olanu, exact din cauzele arătate la începutul articolului, a pierdut controlul mașinii. Părăsind asfaltul șoselei, I.S. a rulat mai întîi o porțiune prin șanțul șoselei, a „perforat" un gard de lemn, a șters doar (mare noroc !) un stîlp de susținere a rețelei electrice, după care a lovit un copil dintr-un grup care se juca în jurul unei fîntîni aflate la circa 4 m de acostamentul drumului, și s-a oprit în final în capătul unui podeț de beton, care face legătura între șoseaua județeană și curtea unui cetățean.

Întîmplarea doar a făcut ca victima să nu fie lovită în plin și nici să nu fie proiectată pe o suprafață dură, ci pe pămîntul afînat al șanțului șoselei. Astfel băiețelul lovit s-a ales doar cu o luxație a piciorului.

Ușor putem să ne dăm seama că accidentul se putea solda cu moartea tuturor ocupanților și cu mai multe victime din rîndul copiilor.

Ar fi de dorit ca din spaima trasă de I.S. să învețe nu numai el, ci și zecile de mii de posesori ai „portocalei" ce vor inunda în această vară șoselele țării.

Colonel VICTOR BEDA ■

De duminică Sergiu Celibidache se află din nou în România. Personalitate proeminentă a muzicii contemporane, marele dirijor va susține o nouă serie de concerte la București, la pupitrul orchestrei Filarmonicii „George Enescu". De luni au și început repetițiile care se desfășoară într-o veritabilă atmosferă de lucru, semn al unei înalte conștiințe profesionale, al unui respect deosebit pentru public.

Acum, la închiderea ediției, vă anunțăm că în numărul nostru viitor vom publica un interviu acordat revistei „Flacăra" de acest strălucit reprezentant al muzicii contemporane.

Fotografie de EMANUEL TĂNJALĂ ■

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

(Cronica 305, 306, 307)

Vineri, 12 mai, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, a susținut cea de-a 305-a întîmplare literar-artistică în orașul Alba Iulia în, frumoasa sală a Casei de cultură, în fața a aproximativ 800 de participanți. Membrii cenaclului au cîntat și recitat timp de 4 ore țîrzii, într-una din memorabilele lor întîlniri cu publicul din acest oraș. De notat că alături de interpreții cunoscuți la reușita spectacolului au contribuit și cîțiva din noii membri ai cenaclului. Au fost prezenți cu cîntecele semnificative din repertoriul lor Evandro Rossetti **(Cozma Răcoare, Cîntec pentru România, Vado via)**, Doru Stănculescu **(Cîntec între apele țării, Cum se naște un mit)**, Victor Socaciu **(Sub scutul amurgului** — acompaniat la contrabas de Doru Stănculescu !, **Un punct de vedere, Dona, Dona)**, Valeriu Sterian **(Cîntec de oameni, Antirăzboinică, Om bun)**, Adrian Ivanitchi — **(Vînare de vînt, Ploaia care va veni, Omul pădurii)**. În contextul creat de acești străluciți reprezentanți ai muzicii tinere de la noi au evoluat remarcabil și Grupul Cetatea, Maria Nagy și Domokos Arpad. Pe parcursul spectacolului poetul Adrian Păunescu a recitat din creația sa. În finalul acestei întîmplări literar-artistice atît interpreții cît și publicul din sală au cîntat împreună **Trăiască România !**

Cea de-a 306-a întîmplare literar-artistică a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar s-a desfășurat în cadrul „Zilelor culturii blăjene" care a coincis cu împlinirea a 130 de ani de la revoluția burghezo-democratică din 1848. Pe Cîmpia Libertății din Blaj — martoră a atîtor evenimente cu profunde semnificații în glorioasa istorie a poporului român — peste 11 000 de oameni de toate vîrstele au dorit să fie prezenți, în ciuda ploii persistente, la o nouă întîlnire cu membrii cenaclului Flacăra în ziua de 14 mai, între orele 12—15. Cei care au îndurat ploaia sub covorul multicolor de umbrele au fost răsplătiți cu un spectacol de o înaltă ținută artistică. Iar interpreții au fost la rîndul lor recompensați cu aplauze care atunci cînd erau produse săreau stropi de apă. Pentru a fi în ton cu ambianța, primul cîntec interpretat de Adrian Ivanitchi a fost **Ploaia care va veni.** Au urmat Doru Stănculescu **(Cîntec între apele țării)**, din nou Adrian Ivanitchi cu antrenantul **Omul pădurii**, Victor Socaciu **(Dona, Dona)**, Domokos Arpad **(Cîntec de țară)**, Monica Chifor **(Pur și simplu)**, Maria Nagy **(Fericire de împrumut)**. Grupul Cetatea cu **Limba noastră**, Nicolae Moranciu și Adrian Dutu **(Sens)**. Ca și la alte manifestări ale cenaclului Flacăra spectatorii și interpreții nu s-au despărțit înainte de a cînta împreună **Trăiască România !**

Continuîndu-și turneul în județul Alba, luni, 15 mai, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar a susținut un spectacol de sunet și lumină în cetatea Alba Iulia în prezența a peste 15 000 de oameni care au transformat zidurile vechii cetăți în ziduri de oameni. Desi cu un număr restrîns de membri ai cenaclului, manifestarea a fost susținută de public, transformînd această seară într-un superb spectacol de primăvară. Membrii prezenți au interpretat, suplinind lipsa celorlalți componenți, din repertoriul cunoscut al acestui cenaclu. Adrian Ivanițchi **(Omul pădurii)** împreună cu Victor Socaciu, iar publicul devenind ad-hoc interpret continuînd cu **Trăiască România, Trăiască tricolorul.** Mai noii membri ai cenaclului au depășit debutul susținînd în forță repertoriile lor : Grupul Cetatea din Satu Mare **(Limba noastră. A venit bădița seara)**, au urmat Nicolae Moranciu și Adrian Dutu **(Sens, „Cîntecul Ianculuî", Trudă comună)**, Maria Naghi **(Fericire de împrumut, Vine moțul pe cărare)**, Arpad Domokos **(Cîntec de țară, Oltenii lui Tudor)**, apoi împreună au interpretat cîntecul popular maghiar **Nem szereten én ababot.** O voce caldă venită din Brașov, Monica Chifor **(Pur și simplu)** urmată de recitalurile lui Adrian Ivanitchi **(Vînare de vînt, Mielul**, reluat de sală, **Pămîntul deocamdată, Broasca țestoasă, Ploaia care va veni, Florile dalbe)**, Victor Socaciu **(Sub scutul amurgului, Un punct de vedere, Oltul, Dona, Dona, Cîntecul bufonului, Om bun, Cîntec de oameni).** Întregul grup folk prezent a interpretat apoi **La mulți ani cu sănătate !** În timpul spectacolului poetul Adrian Păunescu a recitat din cele mai cunoscute poezii ale sale pe fondul melodiilor bine cunoscute din manifestările cenaclului Flacăra. După un spectacol care a durat trei ore publicul împreună cu membrii cenaclului încheie această manifestare prin **Trăiască România, Trăiască tricolorul !**

GHEORGHE AMUZA ■

Virtuțile și servituțile unei gale

Nici Woodstock, nici insula White. Ci tradiționala **Gală a muzicii tinere.** Deci, se înțelege, a întregii noastre muzici tinere. Corespunde această titulatură realității ? Răspunsul, acum, după cele trei zile de concerte de la Palatul Sporturilor și Culturii poate fi parțial afirmativ dacă ne referim exclusiv la muzica pop deși, și aici, absența unor formații de marcă (de pildă a **Savoy**-lor care-și vor sărbători în trei concerte festive, la Sala Palatului, pe 20 și 21 mai, 10 ani de existență fructuoasă și care așteaptă să le apară un al doilea L.P.) ca și prezența dealtfel nesemnificativă a altora au făcut ca un spectator prezent, de exemplu, la toate cele șase concerte să nu-și poată face o imagine de ansamblu selectivă asupra potențialului nostru în materie de gen la ora actuală. În schimb, la folk, lipsa resimțită de public a multora dintre corifeii genului — ne referim la Tudor Gheorghe, Mircea Florian, Doru Stănculescu, Marcela Saftiuc și alții, deși unii dintre ei anunțați pe afișe — a atîrnat greu în balanță. Dar, oricum, prezența sau absența de pe scena sălii polivalente a unei formații sau a alteia, a unui cîntăreț folk sau a altuia, ține în primul rînd de niște condiții subiective pe care organizatorii n-au avut cum le controla.

În primul rînd reproșăm organizatorilor slaba, aproape inexistenta capacitate de selecție, lipsa spiritului critic care trebuie să guverneze o întreprindere artistică atît de importantă. La gală a cîntat cine a vrut și cine n-a vrut. De aici caracterul aleatoriu al programului, cu dese schimbări de la o oră la alta, de la o zi la alta, cu improvizații și cu — repetăm — prezența total nesemnificativă a unor formații slabe profesional și artistic care nu aveau ce căuta într-o gală. Din cauza lor formațiile într-adevăr bune au trebuit să-și sacrifice programele, iar unii cîntăreți folk să fie opriți a-și continua programul fixat, așa cum i s-a întîmplat lui Valeriu Sterian.

Apoi prezentarea fără personalitate și fără fermitate, cu multe improvizații și expresii nefericite, care în unele cazuri mai mult a iritat decît să informeze publicul, generînd de cîteva ori incidente nedorite Ileana Lucaciu nu s-a putut deloc impune publicului. Ne place emisiunea ei TV cu selecții comice din filme, îi admirăm adesea verbul incisiv sub un pseudonim notoriu, dar în calitate de prezentatoare pop și folk credem că popularitatea ei n-a avut deloc de cîștigat. Dimpotrivă.

Care sînt meritele majore ale acestei gale? Mai întîi faptul că ea a propus apariția împreună a cîtorva dintre cele mai bune formații românești, prilejuind publicului avizat ascultarea lor comparativă. După părerea noastră **Sfinx** este și rămîne grupul nr. 1 în acest gen. Talentul lui Dan Andrei Aldea se răsfrînge nu numai asupra sunetului chitarei sale, ci are efecte binefăcătoare asupra sound-ului general al formației pe care o conduce

F.F.N.-ul, formația noastră cu două **L.P.**-uri distincte nu s-a prezentat la înălțimea renumelui și valorii sale reale, cu mult peste apariția aproape episodică în gală.

O formație care anunță de pe acum că are un cuvînt greu de spus în muzica noastră tînără este **Progresiv-TM** într-o formulă destul de recent refăcută cu Hary Coradini, Liviu Tudan, Ladislau Herdina, Florin Ochescu și Cristian Ion.

Ar fi multe de spus despre evoluția celorlalte formații și despre prezența folkiștilor. Dar cum cele mai multe dintre restul formațiilor — și au fost atîtea — nu au arătat mai nimic peste pasiunea de-a dreptul grosolană a unor formule și maniere din pop-ul și rock-ul mondial, redate cu mijloace nu din cele mai rafinate (regretabilă ni se pare a fi atașarea forțată aici a unor versuri de circulație) ne mulțumim să salutăm prezența reconfortantă a grupului **Semnal M** din Cluj-Napoca condus de Iuliu Merca, să semnalăm evoluția promițătoare a altor trei grupuri, **Metropol** — excelent ritmic, **Basorelief** — cu elemente progresive, și **Columna** — cu mult pitoresc și antren, și să sugerăm grupurilor **Azur C, Azur R, Compact, Redivivus** și altele, rămase datoare publicului.

Folkul a fost în această gală, într-un fel, ruda săracă a pop-ului. Cantautorii prezenți — Mircea Vintilă, Valeriu Sterian, Mircea Baniciu, Nicu Alifantis, Evandro Rossetti, Mircea Bodolan, Adrian Antonescu și Adina Dimitriu au cîntat în stilul lor cunoscut, dar au cîntat puțin, așa ca un divertisment între recitalurile a două formații. Foarte puțini au apărut cu ceva nou, iar debutul unor grupuri folk ca **Interludiu** și **ABC**, demonstrează că între atîtea formații de acest gen apărute ca ciupercile, puține sînt cele care pot aspira spre adevărata muzică, dincolo, cu mult dincolo, de cele două-trei acorduri la chitară.

N. SPIREA ■

Ion Pacea — Sala mică a palatului

Mai totdeauna opera e proba cea mai autentică în exprimarea adevărului. Albastrul lui Pacea este prima dovadă materială că artistul își corelează respirația cu cea a mării în fiecare vară, din esența căreia își extrage albul barăcilor plutitoare, purtătoare de schele, cît și roșul profund atît de necesar unui povestitor profesionist. Este adevărat că, privind petele de galben, ți se face sete chiar dacă te afli pe tăpșanul de alge pe care te odihnești inhalînd aerul sărat. Briza e senzorială și această senzualitate se simte la Pacea. Auzim chiar și zgomotul talazurilor cu spuma lor albă pe coamă, din care se resfiră prințesa-sirenă, cea iubitoare de împărați scafandri ce orînduiesc diguri albe. Avînd prin excelență mandatul respirațiilor largi, domol în aparență, Pacea cel harnic ne dezvăluie o secvență din ciclul său : marea ! Foarte tonică.

A. MIHAILOPOL ■

Jurnal mexican (10)

Fascinația arheologiei

II.

Nimeni nu mai construiește azi piramide. Dar cel puțin ar trebui să le înțelegem bine pe cele care există. Să ne amintim în fața lor că nu durăm o veșnicie, dar că viața ne e dată nu pentru a o risipi. Oare nu pentru a ne spune asta au fost ridicate aceste ciudate enigme de piatră? De fapt, piramidele etalează în plin soare unicul lor adevăr încă viu. Din păcate nu ne dăm seama întotdeauna că ele ne întîmpină, întocmai ca bătrînii lui Rembrandt, în singurul mod în care ne pot fi de folos. În tăcere. Căci probabil nu învățăm decît ceea ce eram pregătiți să învățăm. Altfel n-ar exista atîtea lecții inutile.

Pe platoul unde ne oprim, la Teotihuacan, la cincizeci de kilometri distanță de Ciudad de Mexico, piramidele nu sînt însă păzite, ca în Egipt, de sfincși, ci de vulcani. Vulcani stinși, dormitînd la soare. Lipsește și deșertul. Lipsește și sunetul uscat, insinuant al nisipului lovind buzele încleștate ale Sfinxului. O iarbă prozaică, mărunță acoperă ruinele încă nedezgropate și munții din jur. Și cerul e altfel decît la Ghizeh unde, ars de flacăra funebră a deșertului, aproape nu se mai vede la amiază. Aici e aproape negru în lumină din pricina altitudinii. Un cer confidențial, pe care mitul se înghină cu istoria.

Chestiuni de decor? Natura însăși a suferit parcă influența lui Descartes și caută peste tot legături logice. La poalele Acropolei, chiparoșii au aerul unor statui tragice și însorite, pe Capitoliu pinii par corupți de amintirea lui Vergiliu, iar lîngă deșert palmierii au învățat de la sfincși elocința ciudată a tăcerii. Și nu-mi imaginez cu ce-ar înlocui un regizor genial acești vulcani stinși care păzesc Piramida Soarelui și Piramida Lunei. Încep să înțeleg că decorul diferit nu face decît să exprime fidel o altă filosofie.

Pietrele celor două piramide n-au o vechime mai mare decît a Coloseumului din Roma. În comparație cu necropolele faraonilor, ele sînt mai tinere cu aproape trei milenii. Dar vechimea exactă încetează de a mai fi un criteriu cînd pietrele capătă o vîrstă care le dă dreptul să depună mărturie, iar această mărturie neagă profețiile care ne anunță că tot ce atingem devine nisip. Și totuși, impresiile grăbite nu rezistă tentației de a superficial comparația cu piramidele egiptene pe bază de aritmetică, fără să-și dea seama că astfel reduc piramida la forma ei. Se fac calcule că în Piramida Soarelui sînt peste un milion de metri cubi de piatră, că prin dimensiuni ea se situează între a doua și a treia piramidă de la Ghizeh, dar ce rost are să punem piramidele pe cîntar pentru a stabili ierarhii? Ierarhii care, oricum, sînt lipsite de sens într-un domeniu atît de spinos cum e cel al speranței. O piramidă, înainte de a fi o sumă de cifre, e un punct de vedere în morală. Și, mai mult decît atît, e o victorie în morală a încrederii în ceea ce durează. Probabil, numai pentru a suporta mai ușor măreția ei am vorbit mai mult decît era necesar de iluzia ei. Adevărul e că o iluzie pe un șoclu de un milion de metri cubi de piatră nu mai poate fi nesocotită. Ea dovedește cel puțin un lucru. Că există în fața noastră, după atîta vreme, deși toți profeții zădărniciei s-au întors în nisip.

Aici la Teotihuacan lipsește nu numai deșertul din jurul piramidei lui Keops. Lipsește și deșertul dinlăuntrul ei. Un munte de granit pentru a apăra un sarcofag gol, iată ce ne fascinează și ne descumpănește la Ghizeh. Pe cînd aici, nu există sarcofage goale. Nu există obsesia morții. Piramida Soarelui și Piramida Lunei n-aveau rol de necropolă. Ele sînt constituite din patru platforme suprapuse, în trepte, pe care altădată, la ceremonii, urcau preoții și pe care urcă acum turiștii. Din acest moment, dacă e nevoie să le comparăm mai departe cu piramidele egiptene, ar trebui s-o facem pentru a arăta că e mult mai important ceea ce le desparte, decît ceea ce le apropie. La apropie geometria. Și le desparte filosofia din care s-au născut. Vechii egipteni clădeau piramide pentru a le fi de folos dincolo de moarte, în timp ce piramidele din fața noastră au fost ridicate de constructori pentru a le fi de folos pe lumea aceasta. Ele sînt mai puțin abisale, dar, să recunoaștem, mai realiste. Nu rîvneau să facă legătura cu o lume ulterioară, ci să obțină ceva aici. Recolte și o înmînare a morții; amîndouă, din păcate, plătite pe piatra sacrificiilor. Surîsul metafizic al Sfinxului n-ar fi la locul lui aici unde omul a crezut că apropie cerul de pămînt.

Pe urmă, la Teotihuacan lipsește punctul din vîrful piramidei. Punctul ideal spre care tinde toată masa de granit în necropolele faraonilor, locul unde efortul muntelui de piatră se transformă în idee și fără care piramidele egiptene ar rămîne fără scopul și fără victoria lor. E clipa pentru care s-a pregătit geometria piramidei și spre care tind toate liniile ei. Așa cum în ființa Giocondei totul tinde parcă spre surîsul ei care începe din liniștea mîinilor, din ținută și înflorește deodată pe buze ca o victorie a enigmei; sau cum chiparoșii înflăcărați ai lui Van Gogh își ating scopul în steaua pe care olandezul a pictat-o mereu în vîrful lor. Oare faptul că Piramida Soarelui se termină cu o platformă trebuie explicat numai prin necesități de ritual? Dacă piramidele egiptene ar deveni absurde în absența deșertului, cele de la Teotihuacan ar deveni absurde în absența cerului. Aici cerul nu e un simplu element de peisaj. Într-un fel, el face parte din piramidă. Ca și treptele, care, da, ele sînt aici scopul piramidei. Un milion de metri cubi de piatră susțin treptele care-i dau celui ce urcă senzația unui zbor în picioare.

Cenușa s-a răcit în craterele vulcanilor și dacă m-aș uita atent în jur aș descoperi, probabil, eternele șopîrle care dorm în toată lumea pe ruinele calde, în locurile unde nu le mai amenință nimic. Soarele arde ca înaintea idilă arheologică în care insectele zeilor s-au învățat, poate, cu urletele casetofoanelor și cu explicațiile stereotipe ale ghizilor. Și e, poate, firesc să se deștepte în noi ambiții sau nostalgii de alpiniști care ne împing să uităm, urcînd aceste trepte, că ele nu duc nicăieri altundeva decît în ceea ce există în noi. Încă puțin și soarele dogoritor amnistiază toate melancoliile și culpabilitățile.

OCTAVIAN PALER ■

■ VITRINA ARTELOR

EXPOZIȚII

Letiția Bucur, Șerban Epure, Iulian Teodorescu

Mulți plasticieni reușesc să dureze o relație foarte confortabilă cu publicul și, adesea, cu partea cea mai bine preparată estetic a criticii chiar, dînd serii de lucrări care, în fapt, vădesc un singur talent întreg și anume talentul de mediator al unor probleme complexe ale imaginii sau formei. Într-un fel, făcînd oficiul de vulgarizare, de convenabilă difuzare a soluțiilor — act mai degrabă editorial decît direct creator — acești plasticieni reușesc să fie tratați un timp cu verbul cel mai frumos. Confuzia nu e întru totul păguboasă deoarece, în cuprinderea ei, au de cîștigat atît marele public cît și opera ce provoacă manierismele. Numeroși discipoli ai lui Matisse, de pildă, pregătesc, orice s-ar zice, foarte sigur terenul pentru esența metodei magistrului. Se mai întîmplă ceva : pe fondul atîtor plăcute erori se consolidează, aproape pe neobservate, calitatea, noutatea unor „recalcitranți", a unor tineri ce nu iubesc deloc siguranța climatului de *școală artistică*. Mergînd pe drum nebătut, ei se bucură, desigur, de toate greutățile și izbînzile cercetării solitare. La *Hanul cu Tei*, într-una din noile săli deschise nu demult acolo, și anume în sala din strada Doamnei, expun pictură și ceramică trei artiști, a căror operă are un apreciabil înțeles original. LETIȚIA BUCUR a ajuns la pictura de șevalet relativ tîrziu, după o stimabilă carieră de grafician. Șansa, care se însoțește, uneori, și cu cei rezervați, nu numai cu persoanele foarte hotărîte, i-a adus în cale lecția artei lui Catargi, a acestui uriaș meșter-pictor-gînditor, de a cărui sublimă personalitate nu luăm îndeajuns aminte. Spun lecția și nu metoda — care dă, firește, alt efect. Lecția lui Catargi nu are niciodată, asupra celor ce-o ascultă, apăsarea didacticii tezaur. Academia lui e una dintre cele mai libere. Aici se deprinde, mai presus de știința culorii și a desenului, morala vieții de artist. Letiția Bucur, pictînd predilect cochilii de viețăi tropicale — deci, naturi statice modeste, neîmbelșugate, austere — face din desen concluzia unui foarte simțit cartezianism. Smaltul gingaș și roz-verzui al cochiliei e o trufașă ademenire pentru pictor. Muncind hain, săptămîni de-a rîndul la un tablou de mici dimensiuni, muncind cezannian, am putea spune, Letiția Bucur reușește să dea un halou plin de enigmă acestor pînze și cartoane. Enigmă cu atît mai intensă cu cît meditația la motiv stă în legile celui mai inocent figurativ. ȘERBAN EPURE e un artist cunoscut deși, la drept vorbind, lupta sa de a face din matematică un instrument al sensibilității de pictor nu e înțeleasă destul. Dacă expoziția din anii trecuți, de la Simeza și, cu ea, activitatea de peste un deceniu a lui Șerban Epure pentru concilierea unor treburi ale algebrei și ale geometriei cu treburile fundamentale ale creației de șevalet arătau un mod al imaginii plastice inovator, sobru și plin de caracter, acum vedem o sumă de peisaje rurale și naturi moarte lucrate „după natură", dar exprimînd logica extrem de personală a preocupărilor sale de căpătîi. Meritul mare al acestui pictor e că, spre deosebire de artiștii interesați de arta obținută cu ajutorul ordinatoarelor, face din demersul matematic numai temeiul înzestrării tactile. Suprafețele colorate de el au valorile tactile și de mișcare atît de dragi lui Berenson. Poate că nu-i de prisos să spunem că formația științifică a artistului e solidă, că el a fost în cea mai jună tinerețe un reputat specialist în electronică și că, prin urmare, exercițiul în direcția unei picturi de construcție, legitimată matematic e captivant.

Ceramica prezentată de IULIAN TEODORESCU stă bine în expoziție, împreună cu pînzele celor doi. Cele cîteva piese aduse aici, avînd prestația pură a cristalelor, fără a fi susținute de altă știință, afară de aceea a ceramicii decorative propriu-zise, arată un pasionat al formelor originare. Desenul simplu și senin al unui vas mărturisește subtilitatea concepției sale mai mult decît ar face-o întreaga expoziție a altcuiva.

TUDOR OCTAVIAN ■

CRONICA FILMULUI

Pentru patrie

În urmă cu cîteva luni de zile la TV s-a prezentat un serial intitulat *„Eroi au fost, eroi sînt încă"*, serial închinat aniversării Independenței de stat a României, realizare de proporții al cărei merit se datora mai multor autori. Păstrînd datele și distribuția acestui serial și beneficiind, de asemenea, de concursul substanțial al Forțelor noastre armate, avem astăzi, iată, pe marele ecran filmul lui Sergiu Nicolaescu „PENTRU PATRIE" — două serii, realizate în color, rememorîndu-ne, după mai bine de 100 de ani, teribila încleștare de forțe și, mai ales, înaltul patriotism, înaltul spirit de sacrificiu de care a dat dovadă ostașul român — omul simplu al unei Românii, pe atunci, oprimate — împotriva celor ce îi periclitau însăși existența națională, însăși firea sa de om muncitor, primitor, pașnic, îndrăgostit de viață și omenie.

Efortul pe care îl impune o astfel de producție, este, desigur, impresionant, cu atît mai mult cu cît Sergiu Nicolaescu a preferat să aleagă calea spectaculosului vizual — calea epopeii — și nu analiza fenomenului dintr-un unghi restrîns, al cîtorva eroi sau politicieni ai vremii. Din acest punct de vedere, „PENTRU PATRIE" este rodul unei munci, fără îndoială, de amploare : mii de figuranți, mii de costume, mii de arme, zeci de locuri de filmare, mișcări de trupe desfășurate pe spații imense, canonade interminabile, o distribuție incluzînd, practic o bună parte din *floarea* actoricească a cinematografiei române contemporane ; secvențe de front realizate magnific (din nou, acei extraordinari cascadori pe care-i avem, și pe care-i avem, în foarte mare măsură, datorită tot lui Sergiu Nicolaescu). Într-o astfel de „bătălie" — căci „PENTRU PATRIE" este o veritabilă *bătălie cinematografică*, evident cîștigată de către regizor ! — era și firesc să se strecoare erori, nu atît erori de ordin artistic sau spectacular (pentru că filmul este virtual spectaculos, deși poate puțin prea lung, obosind parcă spre sfîrșit, de unde și nevoia simțită de Sergiu Nicolaescu de a abuza la un moment dat de filmările în relanti), cît din punct de vedere al veridicității (nici o armată din lume, de pildă, nu-și va trimite trupele pe un pod plutitor, cîntînd și *în pas de marș !*). Erorile acestea însă nu reușesc să umbrească grandoarea expoziției filmice, nu ne împiedică să urmărim un patetic eveniment al trecutului patriei din unghiul de vedere al omului contemporan.

Dramaturgic, filmul nu reușește să creeze personalități. Adevărata, principala personalitate în film — ca și în istorie, în cazul Războiului pentru Independență — rămîne masa, poporul.

Excepționale, absolut excepționale, decorurile și costumele semnate de Dodu Bălășoiu, Maria Cîjculaș, Hortensia Georgescu, impresionantă (pentru a cîta oară ?!) coloana sonoră realizată de A. Salamanian. Foarte bună muzica lui Tiberiu Olah.

„PENTRU PATRIE" vine și își găsește locul de drept în cadrul epopeii cinematografice naționale. Cu el, și în acest amplu cadru, Războiul pentru Independență își află o primă și pretențioasă reprezentare pe marele ecran (pelicula mută, realizată între cele două războaie de un grup de entuziaști și păstrată în Arhiva națională de filme, neîntrînd, evident, în această competiție).

HORIA PATRAȘCU ■

CRONICA TV

Un reporter de duminică

Emisiunea se intitulează **Instantanee** și poate fi urmărită pe micul ecran în cadrul **Albumului duminical**. De peste 10 ani, un om — a cărui voce caldă a devenit familiară în toate căminele noastre — este realizatorul acestei emisiuni. Fie că s-a chemat **Reporterii Magazinului duminical**, sau al emisiunii **Zig-Zag**, sau **Drumuri europene**, ori acum **Instantanee**, emisiunea respectivă constituie cel mai lung și statornic serial de reportaj duminical din istoria televiziunii noastre. Din 1966, realizatorul emisiunii, convins că între noi există și oameni și fapte neobișnuite și că acești oameni și aceste fapte se cer a fi făcute cunoscute spre a ne însufleți cu exemplul lor, de peste 10 ani deci, realizatorul colindă țara, ba chiar și Europa în căutarea „senzaționalului" cotidian, căutînd oameni, locuri, case, scormonind arhive cu o răbdare și cu o „încăpățînare" pe care i-o dau conștiința profesiunii sale de ziarist angajat.

Un țăran autodidact de lîngă Tîrgoviște, autor a 5 brevete, preocupat de structura materiei, vine cu traista-n băț la Institutul de fizică atomică ; un fizician își depășește un moment grav din viață devenind — din paralitic — yoghin, invitat să conferențieze în India și S.U.A. ; o mamă își revede după 30 de ani copilul și reîntîlnirea lor e emoționantă, unică, filmată cineverité ; cine știe astăzi ce a devenit Marin Lungu, copilul-erou din al doilea război, decorat cu trei ordine militare ?; „omul de sub nori" este singurul din Europa care se urcă pe orice construcție și repară orice avarie; figura doctorului Ioan Pușcaș din Șimleu Silvaniei este adusă pe micul ecran în cvadruplă ipostază : nu numai ca om de știință, ci și ca cetățean, patriot, om ; un inginer timișorean devine doctor în construcția de viori și în descifrarea marilor tehnici Stradivarius, Amati, Guarnieri ; la primatul românesc în știință ilustrat de un Coandă sau Vuia a contribuit și Mircea Zorileanu, autor de literatură aviatică înainte de Saint-Exupery ; apoi colecționarii, reabilitînd **hobby**-ul, o a doua specializare ținînd de natura civilizației ; apoi **Drumuri europene**, autorul filmînd singur locuri, case, oameni (de exemplu, toate casele unde a locuit Bălcescu la Paris sau toate sălile unde a cîntat și predat Dinu Lipatti) amintind despre prezența noastră spirituală în Europa, pe urmele unor Mihai Viteazul, Eminescu, Blaga, Iorga, Pârvan, Brâncuși și alții... Acești oameni și aceste fapte compun galeria. Ultima oară l-am văzut pe micul ecran pe „Omul care aduce rîsul", comicul muzical Grigor Grigorescu felicitat de Chaplin și de Pierre Etaix. Undeva în spate, abia întrezărit pe ecran, era el, realizatorul. Reporterul de duminică. Aristide Buhoiu.

Privind o emisiune de-a sa ne regăsim mai buni, mai frumoși, mai entuziaști. Ne regăsim oameni.

NICOLAE SPIRESCU ■

Convorbire cu scriitorul Marin Preda, directorul Editurii „Cartea Românească"

În afară de meseria de scriitor, cea de editor este singura care mă pasionează

— Conduceți de opt ani Editura „Cartea Românească". Ce ați descoperit în acest timp ca editor ?

— Am avut revelația că, în afară de meseria de scriitor, cea de editor este singura care mă pasionează. Apoi am făcut descoperirea că cel puțin în proză, dacă nu și în poezie, au sporit calitatea și cantitatea producției medii.

— Ce înseamnă asta pentru o cultură ?

— Cu cît media este mai ridicată, cu atît se cîștigă un mai mare număr de pasionați ai fenomenului literar și forța creatoare în cultură a unui popor atinge înălțimi sublime. În secolul trecut media noastră a fost mai scăzută decît în prima jumătate a secolului XX, cu toate că în acel timp au apărut giganți, ca Eminescu, Caragiale și Creangă. Nu e de mirare dacă considerăm secolul XIX drept secol al debutului nostru literar de anvergură modernă și universală. O literatură poate debuta astfel cu genii. În secolul următor însă media noastră a crescut spectaculos și în același timp am dat giganți ai prozei, poeziei și criticii ca Sadoveanu, Arghezi, Rebreanu, Bacovia, Blaga și Ion Barbu, iar în critică pe E. Lovinescu și G. Călinescu și alte mari personalități creatoare pe lîngă o medie numeroasă și de calitate. Această sporire a mediei de calitate o observăm și în deceniile 7-8 odată cu sporirea considerabilă a numărului cititorilor. Editurile noastre se confruntă astăzi cu necesitatea unei mai mari cote de hîrtie, care a sporit și ea de la an la an. O carte pentru care librarul cerea acum zece ani un tiraj, la ora actuală cere trei-patru tiraje. Acest fenomen se poate depista și în presa literară în care critici reputați se ocupă de noi scriitori, necunoscuți pînă acum, sau care abia acum își dau măsura întreagă a talentului lor. E-și firesc ! Debutantul de acum douăzeci de ani a acumulat experiență de viață și experiență în scrisul său. După părerea mea, cele cîteva reviste literare din Capitală ale Uniunii scriitorilor sînt insuficiente ca număr ca să poată pune publicul în contact într-un mod mai puțin expeditiv cu producția literară a scriitorilor și criticilor.

— Care ar fi profilul Editurii „Cartea Românească" ?

— Prin decret de lege, profilul nostru se limitează la publicarea literaturii contemporane și — pentru rentabilizarea editurii — cîteva traduceri. Anul acesta vom tipări totuși, conform indicațiilor C.C.E.S., și un Eminescu și un Sadoveanu, într-un tiraj total de 400 000 exemplare.

— Totuși, prin ce se distinge editura ?

— O nuanță ar fi organigrama noastră : la producție egală cu a altor edituri, „Cartea Românească" trage din greu cu șase redactori în timp ce alții au și de trei ori mai mulți. Nu înseamnă că normele cu care lucrează alte edituri sînt mici ; s-a calculat bine timpul necesar pentru lectură și avizarea unei cărți. Doar ale noastre sînt prea mari. Vreau să spun că Editura „Cartea Românească" a ajuns într-o situație specială : noi am început cu șase redactori. Era suficient pentru început. Dar apoi, treptat, de la an la an, numărul scriitorilor care au dorit să publice la „Cartea Românească" a devenit mai mare, iar organigrama a rămas neschimbată. Sperăm însă că acest aspect al activității noastre să fie totuși rezolvat, pentru a nu fi silîți să micșorăm planurile editoriale.

— Încerc eu să definesc profilul editurii pe care o conduceți. „Cartea Românească" se distinge prin valoarea cărților publicate, prin aspectul grafic deosebit al lor, și prin promptitudinea în apariție.

— Colectivul nostru se va bucura auzind aceste aprecieri. Știm, în același timp, că au apărut cărți, în special de poezie, mai slabe, datorită tocmai faptului că sîntem atît de aglomerați.

— Numai datorită acestui fapt ?

— Lectura unei cărți cere o astfel de normare pentru ca în conștiința redactorului, datorită unei sarcini prea mari de lucru, să nu se producă la un moment dat un fel de saturare de lectură, datorată suprasolicitării, și să lase să scape și lucrări care, citite mai pe îndelete, puteau fi îmbunătățite. E o muncă de calitate, pe care cantitatea excesivă o tulbură.

— Cu ce sentiment luați în mînă manuscrisul unei cărți ?

— Am un dublu sentiment : de cititor vechi și pasionat de literatură, cînd citesc uitînd că sînt scriitor și editor și un sentiment de bucurie : noi o vom publica, noi sîntem adesea cei în măsură să convingem autorul s-o facă și mai bună. Aici cititorul se poate mira. Cum, un scriitor nu e suveran pe cartea lui ? Se poate cineva amesteca în creația sa ? Nu este creația intangibilă ? Aș vrea să vă dau două exemple, unul din secolul trecut : Stendhal prezintă editorului său manuscrisul romanului **La Chartreuse de Parme**. Acesta o citește și îi spune : „Bună carte, dar prea lungă". „E un defect al cărții această lungime ?" întrebă autorul. „Nu, zice editorul, e un defect al meu, mă costă prea mult tipărirea. Trebuie s-o reduceți cu o sută de pagini". Și autorul a trebuit să facă un efort și să „stoarcă" din opera sa încă o sută. Al doilea exemplu : marele scriitor american Faulkner prezintă editorului său romanul **Sanctuarul**. „Formidabilă carte, zice acesta după lectură, dar dacă o tipăresc așa cum e, pe lîngă că pierd cîteva zeci de mii de dolari, intrăm amîndoi la pușcărie". Și i-a pus-o în brațe s-o refacă. Apoi cartea modificată substanțial a apărut și a avut marele succes pe care-l știm. Ca editor și, vai de mine, nu ca scriitor, ofer posesorilor de manuscrise spre meditație, aceste două exemple, care, cum se zice, se pot înmulți... În acest sens trebuie să spun că avem redactori într-adevăr calificați, care știu să spună scriitorului exact acele lucruri pe care el, în elanul creației, le ignoră sau nu le stăpînește bine. Tocmai din această pricină editura noastră nu a ajuns la nici un conflict cu nici un scriitor bun, sau, dacă s-a întîmplat cu unul, a fost o neînțelegere.

— Care sînt numele redactorilor editurii ?

— Cornel Popescu, redactor șef, Georgeta Dimisianu, Magdalena Popescu, Florin Mugur, Mircea Ciobanu și Sorin Mărculescu, ei înșiși, aceștia patru, scriitori apreciați.

— Cum arată, după dumneavoastră, un editor ideal ?

— Dacă ar exista un astfel de editor, ar trebui ca pe lîngă pasiunea pentru literatură, pasiune care pentru un editor burghez nu e neapărat necesară, deoarece pentru asta are directori literari, ar trebui deci să aibă și prețuirea de a feri pe scriitor să afle dificultățile care apar în munca editorială, inerente oricărei unități productive. Pentru că un manuscris odată intrat într-o editură antrenează după el necesitatea promptă a spațiului grafic (toți autorii doresc să apară cît mai repede), a unei hîrtii de calitate și a unui fond nescriptic (drepturi de autor) cît mai bine chivernisit.

— De un prestigiu binemeritat se bucură cărțile de critică literară pe care le publicați.

— Am pornit de la ideea că în urma tipăririi unor cărți de critică se naște în cititor o vie curiozitate de a urmări fenomenul literar.

— Ce impresie aveți : se citește mult la noi ?

— Am trecut prin multe țări. Dar rareori mi-a fost dat să văd acea febrilitate din librăriile noastre atunci cînd apare o nouă carte a unui scriitor bun.

— Cum ați proceda în cazul în care un adversar literar de-al dumneavoastră ar veni să publice un volum la „Cartea Românească" ?

— Încă de la început am operat cu principiul net de a despărți pe scriitorul care sînt, de editor. „Cartea Românească" este o editură a Uniunii scriitorilor și nici un scriitor din nici o grupare literară nu va putea spune că a fost respins de director sau de redactorii editurii din pricina apartenenței sale la o grupare literară.

— V-aș ruga, în încheiere, să răspundeți cititorilor care ne întreabă — de astă dată întrebarea se adresează autorului Delirului — cînd o să apară al doilea volum al acestui roman ?

— Cu **Delirul** volumul II mi s-a întîmplat să am o surpriză. În sensul că în timp ce terminam volumul I eram foarte sigur că după consumarea evenimentului apariției sale, adică după o lună, două, voi începe să lucrez al doilea volum, gîndit împreună cu primul. Dar un coleg de-al dumitale, Ion Pătrașcu, mi-a povestit o întîmplare care a avut asupra mea o forță de șoc atît de mare încît după cîteva luni am început să scriu un alt roman decît **Delirul** și care mi-a răscolit alte zone foarte ascunse ale experienței mele de viață ; cred că anul acesta va fi terminat. E un roman de mari dimensiuni. Abia după aceea voi începe **Delirul** volumul II.

— Bineînțeles că nu-mi desconspirați subiectul romanului pe care îl scrieți.

— Desigur, ar fi prematur.

GEORGE ARION

RUBRICA MEA

Calități și defecte

Sub titlul **Proverbele lumii despre calități și defecte**, în colecția **Cogito**, la Editura Albatros, a apărut recent, în îngrijirea lui Mircea M. Duduleanu, cu o introducere, o bibliografie și un indice de aceleași, o masivă carte, în-16°, de XIX + 522 pagini.

Ce vreți mai mult ?

Mai este totuși ceva : punerea în ordine alfabetică de bătaie, la **Cuprins**, a calităților și defectelor, în **tandem**, fiecare virtute cu antonimul ei : bunătate, blîndețe-rău, răutate ; altruism, devotament-egoism, exceptînd punctele XXVII-XXXI, privitoare exclusiv la defecte și vicii : lingușire, invidie, calomnie, beție, joc de noroc.

Nota originală a culegerii este introducerea, pe lîngă proverbul românesc, sau uneori în afara lui, a unor proverbe similare sau specifice altor neamuri, din lumea arabă, China, India, Franța, Italia, Anglia, Germania, Spania, U.R.S.S.

Li se adaugă savante citate din literaturile clasice vechi (latină și greacă), cu mențiunea exactă : autorul, opera (pagina sau versul).

Metoda este bună : unii cititori, cu certe aptitudini culturale, pot să se aleagă nu numai cu un proverb sau cu un aforism substantial, dar să fie și stimulați de a recurge personal la opera citată și să o citească integral.

As fi dorit ca aceeași să fi fost metoda bibliografică a îngrijitorului ediției cu privire la numeroși autori moderni, ale căror citate, pentru unii necunoscute, au fost trecute la rînd cu proverbele, fără mențiunea paternității.

Astfel citîm „proverbul" cu nr. 2930 :

„Ceea ce ne trebuie pentru a învinge e îndrăzneala, mereu îndrăzneala, totdeauna îndrăzneala !"

Ni se dă și textul francez întreg, dar pe care-l reproducem redus în vorbirea curentă la finalul, în impresionanta gradație :

„...de l'audace, encore de l'audace, toujours de l'audace".

Defectul acestei metode este că, acest „proverb", la rubrica **„...Și alte proverbe despre curaj"**, poate fi luat și în aplicațiile lui cele rele : și criminalului îi trebuie îndrăzneală, mereu îndrăzneală și totdeauna îndrăzneală.

Formula a fost însă a lui Danton, la 2 septembrie 1792, și a dus la mobilizarea generală și la înfrîngerea invadatorilor străini.

La nr. 3827, aflăm originea antică (Hesiod, **Munci și zile**) a vorbii, răspîndite de aproape două secole încoace, de un personaj al lui Beaumarchais :

„Calomniați, calomniați, pînă la urmă tot rămîne ceva".

Așadar, calomnia, oricît de mincinoasă ar fi, tot izbutește să se facă, măcar în parte, crezută.

În dicționul elin, se adaugă după îndemnul **calomniați**, adverbul **cu îndrăzneală**.

Ca și mai sus, combaterea viciilor cu exemplul virtuților poate servi, prin ricoseu, și ca o lecție primejdioasă de viață pentru cei nărăviți în rele.

La rubrica **Teamă** am găsit dicționul francez, în versiune românească :

„Cine nu are **inimă**, să aibă picioare".

Aici cuvîntul în original, **coeur**, nu trebuia tradus literal, cu **inimă**, ci cu **curaj**, ca în celebra întrebare din **Cid**-ul lui Corneille, a tatălui, Don Diègue, către fiul său :

„Rodrigue, as-tu du **coeur** ?" (Rodrig, ai **curaj**, sau **esti curajos ?**)

Greșit e plasat acest „proverb" la tema **moderație** :

„Nu mi-e mare paharul, dar beau din paharul meu".

Vorba este a poetului Alfred de Musset, un vajnic băutor, care n-a vrut să se laude cu abstinența, ci să-și revendice, pe plan literar, originalitatea (cum că nu „bea" dintr-o cupă mare, străină, ci din paharul său cel mic). Criticul Émile Faguet a interpretat cu sagacitate malițioasă versul, arătînd că Musset, la debutul lui strălucit, băuse din... paharul lui Byron (din care au mai băut și unii din romanticii noștri, și chiar simbolistul Macedonski).

„Proverbul" :

„Adevăr dincoace de Pirinei, greșeală dincolo" e o vorbă a lui Pascal, de fapt o parafrazare mai concisă a unei observații a lui Montaigne, nu despre **adevăr** în sine, ci despre relativitatea noțiunii de **justiție**, variabilă de la o țară la alta.

La o nouă ediție a utilei cărți sînt de părere să se restituie modernilor paternitatea cugetărilor lor, date de editor ca proverbe.

ȘERBAN CIOCULESCU

CRONICA LITERARĂ

Lirică feminină

Poate că această formulă e prea vagă. Oricum, ea nu vrea să constituie o etichetă, cum uneori se obișnuiește. Ne-am propus doar să semnalăm cîteva prezențe notabile din lirica feminină de azi. Ne-am oprit la cele trei poete, fiindcă, mai mult sau mai puțin întîmplător, cărțile lor ultime stau sub semnul raportării la Timp.

Volumul Doinei Sterescu se intitulează **Vînătoare de timp**. Stările extreme ale poetei sînt visul și insomnia. Epifaniile timpului (clepsidra, nisipul, succesiunea dramatică a vîrstelor etc.) produc mai mult neliniști decît uimire. Le transcrie însă într-un registru lucid. O imagine de coșmar este aceea de a înota în nisipuri (**Femeia nisipurilor**). Alteori poeta formulează insolit «gustul Timpului» sau «simbure de timp». Nu mai puțin „exersarea privirii în Timp" are ca efect interiorizarea absolută. Totul se petrece de acum în încăperile sufletului sau ale ochiului : un univers redus la dimensiunile retinei. Nu lipsește nici elanul de autocunoaștere : „Cu mine în hotarul de noapte mai există / un înger, singuratic ca setea de putere // Să mă-nțeleg, sub sticla curbată strîmb, cubistă, / mă mișc înspre ființa-mi ca înspre o avere". Abia în **Epilog** apare imaginea mitologică a temporalității : „felina fiară — timp". A triumfa asupra timpului înseamnă a stăpîni în cele din urmă devenirea, înlocuind obsesia morții cu dorul de puritate și de trăire intensă, dezmărginită : „Viața se străduiește, neîncetat, / să te desăvîrșească. // Pînă atunci, / Acum și întotdeauna ; / hăitașul iubirii / nu va fi fericit. // Pînă atunci, / Aici și oriunde : / Să nu întorci spatele răsăritului. // Abia atunci veți rosti, triumfînd : Am fost părtaș / la împrejmuirea flarei Timp !" Extenuată parcă de propriile-i fantasme, poeta visează totuși la ieșirea totală din „vreme", la un eden atemporal : „Pe cîmpul mării fug Delfini ! / Olimpieni fără Olimp, / atemporali în miez de timp. / Edenul lor e fără spini".

O poetă remarcabilă ni s-a părut Greta Tartler în **Hore** (1977). Foarte unitar, volumul dezvoltă tema Columnei și a înălțării. Columna este «mlezul veșnic». Fiecare inel (cerc) al ei reprezintă o treaptă spre desăvîrșire pe axa lumii și a timpului : „Columna, scara netedă din stihuri / pe care le suim încăpătoare : / desăvîrșire, contemplare, trudă, / pace, lucrare veșnică, — nălțare". De o distincție severă, versurile nu trădează nimic din trăirile tulburi, interioare. Chipul poetei pare luminat numai din afară. Ea nu transcrie deloc impresii sau senzații, ci aspiră la contopirea extatică cu macrocosmosul : „Să poți vedea, să guști, să te-nfiori, / mireasma lucrului cînd te cuprinde / din cinci poteci, spre Unul să coborî..." Firește poeta are la îndemînă cîteva dintre simbolurile folclorice fundamentale. De aceea imaginile din poeme sînt mai degrabă embleme ale veșniciei. «Horele» Gretei Tartler propun, în ce au mai izbutit, o interesantă mitologie poetică folclorizantă, susținută de un registru liric solemn, cu inflexiuni extatice și mai ales imnice : „Vrednici sînt cei străbătători de drum / pînă la capătul ramurilor : ca să poată / a se întinde asupra rădăcinii / care le-a fost în seamă dată, / vrednici sînt cei care au putut să-și vadă / sub ei făptura, neumbrită casă, / trecînd dansînd în alt inel, privind / atît de clar, încît e luminoasă".

În **Amiaza**, volumul Ioanei Diaconescu, cea mai puternică este impresia de alb : un alb ireal, care firește nu este culoare, ci lumina însăși — dînd o paloare devitalizantă lucrurilor. Poeta evocă „brațele fosforescente", „fîntînile de argint", lumina albă „a ierburilor cerești", „rîurile albe", „lacrima albă", „lacul de sare". Lumea întreagă pare așezată într-o vitrină de sticlă. Turnul medieval are și el ziduri străvezii, iar vegetalul pare tot o formă a luminii. Trupul însuși se transubstanțiază în lumină : „ce strălucire, aproape un marș triumfal ! / Eu aud urale și iată strălucitoarea lumină / Intrînd în cetate pe fantasticul cal".

Dar poezia Ioanei Diaconescu este făcută mai ales din contraste, bunăoară din limpezime și durere, din transparență și melancolie : „Soartă a mea, cumplită-nșelînare, / Chinuitoare limpezimi, / Îndurerate transparențe..."

De obicei însă poemul este un cîntec suav, tandru, tulburat numai de efemeritatea clipei. Gesturile sau amintirile au contur delicat. Apar ca în vis sau ca surprinse tremurînd în strălucirea oglinzii. A intra în lume ca în oglindă e aspirația tainică a poetei. Orice impuls de cunoaștere, oricît de intens și drapat cu oricîte imagini, se împlinește într-un zbor de vis alb, care uneori pietrifică.

CORNEL MORARU

Contemporani cu un clasic: Alexandru Philippide

Obișnuința omoară multe dintre cele frumoase. Intrarea neobișnuitului în obișnuit agasează prospețimea de care e atîta nevoie în fiecare dimineață a lumii. Strivită de ochi în fiecare clipă, „corola de minuni a lumii" poate părea numeroșilor sceptici un produs derivat din material sintetic. Ultimii ani de viață și de operă ai lui Tudor Arghezi s-au petrecut într-o atmosferă cu mult mai puțin emoționată decît ultimele ore de viață ale lui Nicolae Labiș. Ne obișnuisem cu Tudor Arghezi, era al nostru, era uriaș, dar ni se părea la îndemînă să-i pronunțăm numele și, eventual, să trecem prin dreptul casei lui. Lupta cu obișnuitul se cuvine a fi, după opinia mea, una dintre misiile artei și poate că de aceea mulți artiști adevărați fac totul pentru a nu-și plictisi contemporanii. Căci departe de a fi o acuzație, ideea că o prezență, oricît de mare, repetată prea des plictisește, este constatarea tristă a unei realități profund umane. Trist și în același timp îmbucurător pentru că ne dezvăluie natura mereu doritoare de prospețime a omului.

Avem privilegiul de a fi contemporani cu unul dintre numele strălucite ale culturii române dintotdeauna, cel mai mare poet român în viață, Alexandru Philippide. Dar într-o asemenea măsură a înțeles Alexandru Philippide legea tainică a raportului cu publicul și cu antumitatea, încît ieșirile sale în public nu mai sînt demult o îndeletnicire serială, ci au aerul unic și inconfundabil pe care numai descoperirea unor postume ale unui mare poet și-l poate da. A apărut de curînd în „România literară" un poem de-o extraordinară frumusețe, „Omagiu unei umbre", de Alexandru Philippide. Un poem de o adîncime infinită, realizat ca de obicei de acest mare poet în construcție răbdătoare, cu dulci retorisme capcană, o autobiografie de care se va sluji acum și-n veac cercetătorul literar pentru a spune cine era Alexandru Philippide. Dar poate noi nu sîntem în stare să ne reculegem într-o asemenea măsură încît să înțelegem că Alexandru Philippide e viu, scrie, e undeva aici, lîngă noi, și în spațiu și în timp. Și ieșirea lui în lume c-un poem ar trebui sărbătorită mai frumos, mai încordat, mai solemn. În cazul lui Alexandru Philippide nu acționează ca termen prim al stării noastre de amorțeală prezența sa prea vie, ci capacitatea noastră prea mică de a ne bucura de eveniment. Poate că s-ar fi cuvenit ca în ziua sau în zilele mergătoare după ziua în care a apărut „Omagiu unei umbre" al lui Alexandru Philippide în „România literară", adică la mijlocul lui mai 1978, tinerii profesori de literatură entuziaști sau bătrînii dascăli să citească elevilor la ore, în școli, acea poezie. Poate că în acest fel s-ar fi spart încă o parte din monotonia vieții sub aceleași stele, de la începutul lumii și pînă astăzi. Ne facem o datorie culturală elementară de contemporani și compatrioți ai acestui desăvîrșit poet al cărui har divin a știut să se retragă și să se cultive pe sine însuși într-o prospețime și adîncime, ne facem o cinste din a reproduce în gazeta noastră întregul poem publicat de Alexandru Philippide în urmă cu o săptămînă.

Poet luminos, poet al adîncimilor și al sterpei învinse a aurului, poet înconjurat de „monștri ai enigmei", primește cuvintele noastre ploaie și bucuria aproape bolnavă în mîndria ei că-ți sîntem contemporani.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Alexandru Philippide

Omagiu unei umbre

„Les monstres de l'énigme
erraient autour de Thèbe"
VICTOR HUGO

Pe-aceste locuri pline de basm și de eres
S-a-nfiripat de mult, pe-o lină coastă,
O așezare, satul Milies.

Născut aici, în țara cu mituri titanide,
Strămoș al meu, Dimitrie Philippide,
Călugărit de tînăr, tu monahalul strai
Îl îmbrăcaseși ca să poți mai bine
Străbate prin atîtea țări străine
Pe care-n gînd le și cutreierai.
Religios n-aș crede că erai.
Avid de adevăr și-nvățătură,
Tu ai pornit, în vremuri de-avînt și
aventură,

Pribeag prin Europa și te-ai dus
Spre vechi așezăminte din apus,
La Padova-n Italia, și-apoi
În vechea capitală a timpurilor noi,
Parisul prins pe-atuncea în viltoare
De Revoluția triumfătoare.
Ai petrecut acolo ani luminoși și grei,
Chiar și cumplitul nouăzeci și trei,
Și-n mijlocul acelei mari minii
Legînd solide, lungi prietenii.

Întors acasă, ai mai stat vreun an
Și iarăși ai plecat, c'un băietan,
Nepotul tău de frate și străbunicul meu,
Să te-nsoțească-n drumul pe care-l știai greu,
Fugind cu el de groaznica prigoană
Iscată de-o putere barbară și dușmană,
Urgie peste Grecia sărmană.

De data asta, ai făcut popas
Mai sus de Dunăre și ai rămas
Pe pașnicele plaiuri moldovenești, atras
De oameni și de locuri care aveau să-ți fie
A doua patrie pe veșnicie.

Cum bine-a spus un strănepot ce-a fost
Tot învățat ca tine, de-o mare potrivire
Cu tine și la minte și la fire,
Te-ai alipit de țara ce-ți dete adăpost
Și-n scris întîia oară zicîndu-i România
Și dîndu-i clar, tu cel dintîi în lume,
Firescul și cuprinzătoru-i nume,
I-ai răsplătit din plin mărinimia.
Ai arătat temeinic că țara asta toată
E-ntreagă Dacia de altădată,
Din codrii Bucovinei pîn'la mare
Și între cele două mari ape curgătoare,
De la apus și de la răsărit,
Pămînt de multă vreme sorocit
Românilor din zare pînă-n zare,
Din largul șes panonic pîn-la tărîmul scit.

Tu Grecul ai rostit atunci aceste
Hotare românești, așa cum peste
Mai mult de-o jumătate de veac, în urma ta,
Adînc poetul **Doinei** în vers le va-ncrusta.

În două cărți pe care cu trudă le-ai compus
Aceste adevăruri române tu le-ai spus,
Apoi luînd iar drumul spre apus

Ai poposit la Lipsca, de carte vechi focar,
Și le-ai predat cu grijă la tipar.

Vei fi aflat tu oare pe-acolo de-un titan,
Dar pașnic ca și tine și bun european,
Vestitul de la Weimar om deplin,
Poetic suflet nordic și minte de elin ?

Cînd ai pornit spre casă, ai vrut să te oprești
Din nou pe locurile românești
De care trainic viața te legase.
Nepotu-n vremea asta se-nsurase
Cu-o fată de răzăș din Nicorești.
Această străbunică, de viță țărănească,
Și-a învățat copiii să vorbească
Cea mai curată limbă românească,
Pe care-apoi toți cei din neamul meu
S-au întrecut cu rîvnă s-o cinstească :
Tradiție-n familie, mereu.
Tu ai legat, obscură străbunică,
O punte strălucită și voinică
Între Siret și riul tesalian Peneu,
Din getica Moldovă în Grecia antică.
De tine nu se știe nimic. Și numai eu
Mulțumitor te port în gîndul meu.

Iar tu, strămoșule, în Iași numit
Ca profesor la școala domnească, ai vorbit
Acolo despre Herschel și despre Heraclit,
Apropiind, în strînsă legătură,
Cu curiozitate și măsură,
Astronomia nouă de vechea-nvățătură,
Și mai nutrind, în visurile tale,
Proiectul unei limbi universale.

Apoi, bătrîn, strămoșule pribeag,
N-ai mai lăsat pămîntu-acesta drag,
N-ai mai pornit în vreo călătorie
Și te-ai întors către călugărie
Fiind de-acuma cuviosul cel
Numit de toți monahul Daniel.
Cu grija de ceaslov și de psaltire,
Te-ai stins, egumen într-o mînăstire
Din Basarabia, de lîngă Prut,
În anul treize' și doi al veacului trecut.

Te-ai fi mirat în viață, tu spirit strict și clar,
S-auzi vrun ghicitor vizionar
Spunînd că un îndepărtat vlăstar
Ieșit din riguroasa ta vechime
Se va-ngriji de ritmuri și de rime
Și te va face-n vremea lui tîrzie
Să te ivești, din nou, în poezie,
În versuri ce cultivă trecutul și-l învie...
(Iluzie a celui de-astăzi ? Fie !)
Să-ți spun adio, Umbră ? Sau mai bine
Să te păstrez, strămoșule, în mine,
Să mă întorn spre vechi gîndiri eline,
Să fiu acolo ca și-aici acasă,
Să mă-nvelesc în ceața luminoasă
A miturilor sacre pe care nu le curmă
Nici vechii monștri și nici monștrii noi,
S-ajungem pe-ndelete amîndoi
Pîn'la originile fără urmă,
De unde toți pornirăm, pe rînd, odinioară...
— Și-apoi, la unda zisă neguroasă,
(Simțindu-mă și-acolo tot acasă)
Trăi-vei tu în mine-a doua oară
Cînd mă voi pierde-n marea morții turmă ?

Iluzie și-aceasta ? Cea din urmă !

aprilie-mai, 1978

Nu-ncălzește soarele niciunde ca la tine acasă!

Singur la părinți, cu un tată tehnician veterinar și o mamă fruntașă în meseria de mănușăreasă, doi oameni muncitori și așezați la locul lor, Octavian Iancea n-a avut multă vreme cum să simtă viața însăși, ferit fiind cu prea mare atenție de lupta cu greutățile, dar și de zbaterea zilnică pentru o bucată de pîine. Ce-i lipsea lui Octavian Iancea? Băiatul a crescut înalt cît plopul, oprindu-se la numai doi centimetri de doi metri, iar în spate s-a lățit că parcă abia mai putea să intre pe ușă. Și acum își aduce aminte de prînzurile gătite de mama, pe care le înfuleca din parc-ar fi fost Fomilă, mai cu seamă că sportul i-a fost întotdeauna foarte aproape, sporindu-i considerabil pofta de mîncare și implicit gabaritul. Elev nu prea grozav la învățătură, dar totuși absolvent al liceului, apoi student la Facultatea de educație fizică din Timișoara, Iancea își ocupa majoritatea restului timpului jucînd baschet (are 1,98 m, nu ?!) la Școala sportivă, apoi la Universitatea Timișoara, în divizia A. A făcut parte, ca un tînăr talentat ce era, din Lotul național de juniori, apoi din cel de tineret al țării. Ce-i lipsea lui Octavian Iancea? A absolvit facultatea și a primit post de profesor într-o comună din județul Alba, la Scărișoara, însă iar s-au găsit oameni care l-au ajutat, pentru că a reușit să obțină clasica „negație" și un post de suplinitor la numai 15 km de casă, la Săcălaz, unde făcea naveta. Juca acum baschet la Voința, echipă care făcea mari eforturi pentru a promova în prima divizie, dar — mărturisește astăzi — avea într-însul o mare dorință ascunsă, o nebunie copilărească și o sete de aventură, desigur gratuită. Fiind în loturile republicane de care am amintit, avusese ocazia să plece în Iugoslavia, Polonia, Cehoslovacia, Ungaria, R.D.G. — dar speranța sa nemărturisită era alta, era poate singurul lucru ce i se părea că-i lipsește. Timpurile moderne au schimbat demult vechiul dicton „Vezi Napoli, e poi muori!". Pentru Octavian Iancea, ca și pentru mulți alți zăpăciți din lumea largă, el s-a transformat în „Vezi New Yorkul, fie ce-o fi!" Ce-i lipsea lui Iancea? Aproape nimic. Dar dorința de aventură, această nebunie de adolescent răsfățat de viață l-au împins spre a-și părăsi fraudulos țara, alergînd după o himeră ce s-a întîmplat să se numească, în cazul lui, New York — taina cea mare, visul ascuns al copilăriei, aventura vieții sale.

„Îmi făcusem pașaport cu viză de turist pentru R.D.G. La Bratislava mi-am părăsit însă colegii de excursie, mi-am lăsat toate bagajele la hotel și am pornit spre Viena, ca și cum acest lucru ar fi fost cel mai simplu din lume. De unde aș fi putut ști atunci ce mă așteptă? Era deja toamnă. M-am prezentat imediat la poliție și, pentru că vorbeam niței germana, am încercat să explic drumul pe care apucasem de doar cîteva ore. M-au dus imediat în lagărul de la Dreikirchen, erau acolo într-adevăr trei biserici, dar și un lagăr pentru emigranți, separat prin gard de sîrmă, barieră și post de control la poarta de „restul lumii". Clădirea avea trei etaje, la ultimul stăteau cei mai proaspeți dintre cei fugiți, cu interdicția de a coborî măcar în curte pe timp de două săptămîni, cît dura carantina. Mi-au făcut din nou fotografii din față și din profil, mi-au luat interogatorii, amprente... Locuiam într-o cameră în care se aflau 18 paturi, în mijloc două mese de lemn, ne aculam în fiecare dimineață obligatoriu de la ora șase, după care n-aveam altceva de făcut decît să așteptăm, așteptam și ne plictiseam, cei de acolo nu discutau decît despre cum izbutiseră să fugă din țară și cam înspre ce locuri aveau de gînd să se îndrepte, și din cînd în cînd se mai isca chiar și cîte o bătaie, oamenii devenind parcă tot mai nervoși din cauza așteptării și a nesiguranței. De două ori pe zi coboram în sala de mese, laolaltă cu transfugii mai vechi, apoi ne spălam singuri „efectele", două tacîmuri, o farfurie din tablă și o cană, și urcam înapoi în dormitor, plictisindu-ne în continuare. Am stat împreună cu tot felul de oameni, mi-aduc aminte de doi soți din Iași care lăsaseră trei copii acasă, apoi doi țigani din Reșița care fuseseră condamnați pentru furturi și acum nu-i mai primea nici o altă țară, ca și alte asemenea specimene despre care azi, cu mintea de acum, gîndesc că nu erau decît oameni fără nici un rost, în vădită derută. M-a impresionat foarte tare că acolo se formaseră de fapt două grupuri: cei care *fugiseră* din țară peste frontieră se credeau, mai breji și ne disprețuiau parcă pe noi ceilalți, cei *rămași* ilegal dincolo de ea! În carantină nimeni nu avea voie să scrie scrisori, dealtfel nici n-ar fi avut cum să le expedieze în lipsa oricărui contact cu lumea de afară — dar în schimb toți aveau destul timp pentru planuri, vorbind despre Australia sau America la fel de ușor ca, de exemplu, nu demult, despre Lugoj sau Sighișoara. Nu-i mai puțin adevărat că erau și o mulțime de oameni care nu știau nici măcar încotro s-o apuce, completînd acte pentru emigrare în America, Australia și Canada, toate deodată, fără să cunoască mare lucru despre nici una dintre ele. Pe culoar exista un chioșc de țigări, cine avea bani putea să-și cumpere, cine nu aștepta ratia săptămînală — un pachet de „Austria 3" gratis, țigări dintre cele mai proaste și mai ieftine".

După cele două săptămîni Iancea a fost transferat în alt dormitor, aflat în așa-zisul „frei" lagăr, lagărul „liber", primind o legitimație și „dreptul la lucru" în cadrul localității, asta în cazul în care ar fi izbutit să găsească un astfel de loc de muncă. În lagăr exista, e drept, un fel de centru de plasare la care oamenii făceau coadă de la 6 dimineața pînă spre seară, dar cel mai adesea în van. Iancea, fiind însă mai arătos la vedere — 1,98 m și aproape 100 kg — a fost preferat de localnici pentru unele munci de-ale casei, la caratul cărbunilor, cărămizilor, gunoiului din curte, a fost primit și într-o turnătorie, pentru curățatul formelor, dar după numai două ore n-a mai rezistat și a plecat, a lucrat la o tîmplărie la ambalaje, lăcuit și transportat materiale, în fine, la un siloz unde căra saci cu spatele timp de 10 ore pe zi, exceptînd ora de masă, o muncă atît de grea încît pînă și pe el era pe cale să-l doboare, dacă n-ar fi primit între timp viza de intrare în Statele Unite, pe care dealtfel o aștepta de mai bine de patru luni de zile. Aici este cazul să precizăm că, de fapt, accesul într-o țară capitalistă nu se poate face, pentru transfugi, decît exclusiv prin intermediul unei societăți specializate în materie, acele așa-zise societăți umanitare, luptînd pentru drepturile omului. În cazul lui Iancea, fiind vorba de Statele Unite, el a trebuit să ia contact cu International Rescue Committee, care a „garantat" pentru el în fața statului american, a plătit transportul, a încheiat un contract în care se stipula asigurarea unui loc de muncă, frecventarea unei școli pentru învățarea limbii, un loc de locuit și, în caz de nevoie, ceva ajutor financiar. Pare frumos, pare bine intenționat — dar ați văzut mulți oameni din societatea capitalistă în stare să facă asemenea cadouri dezinteresate? De reținut că, în cazul transfugilor, contactarea unei asemenea societăți este obligatorie, chiar dacă cel în speță posedă ceva bani, chiar dacă el are rude care i-ar putea plăti datoriile și transportul... Nu, nu este vorba de un cadou dezinteresat — este mai mult un fel de împrumut ce trebuie returnat obligatoriu în timp de doi ani, sau, dacă e cazul, la plecarea într-o altă țară.

„Așteptasem mai bine de patru luni, cu multe zile și nopți goale, în care tensiunea ajunsese la maximum, dar acum mi se părea că-mi voi atinge visul cu mîna. Am zburat cu avionul de la Viena la Zürich, apoi Geneva și în fine New York, un avion plin cu transfugi închiriat special de I.R.C. În buzunar aveam acum un pașaport cu viză de rezident temporar, pentru doi ani, care-mi acorda și dreptul la muncă. Aveam numai 23 de ani și știți cum se spune, la vîrsta asta ți se pare că tot ce zboară se mănîncă. Am ajuns în seara zilei de 28 ianuarie, cu un autobuz am fost duși pînă în centru, tocmai se aprindeau luminile New Yorkului, creînd o mare de lumini și de reclame multicolore, într-o vijîială de mașini ultraelegante și de sirene răsunînd la toate colțurile. Eram fascinat, mi se părea chiar mai frumos decît visasem, mi se părea de-a dreptul formidabil! Eram în fine față în față cu AMERICA! Grupul emigranților a fost cazat la un hotel din Manhattan, la „Latham" pe strada 43, un hotel de mîna a treia în cel mai bun caz, cu trei-patru paturi într-o cameră, la prețul de 7—8 dolari patul pe noapte. Cîtă vreme locuiai aici datoriile față de I.R.C. creșteau, alăturîndu-se celor de pe urma taxelor de pașaport și viză, costului biletului de avion și așa mai departe, vreo 400 de dolari pe puțin, în cazul că reușeai să te pui repede pe picioare. Eu îi scrisesem însă unui fost prieten, timișorean ca și mine, ba chiar vecin de casă, gard în gard, care-mi răspunsese că nici să nu mă gîndesc să merg în altă parte, să vin la el că mă va ajuta să găsesc ceva de lucru. Cînd am ajuns la Romică Tufan acasă, că așa îl chema, am văzut că de fapt nici el nu avea serviciu de vreo cinci luni de zile, în timp ce soția lui, care fusese în țară profesoară de română, lucra acum la un salon, ca manichiuristă..." Cei doi au început curînd să umble împreună după locuri de muncă. În ziare existau desigur destule anunțuri, dar ce muncă de om calificat ar fi putut să facă Iancea, iar apoi celelalte anunțuri erau numai servicii dintre cele mai proaste, de muncitori necalificați sau în meserii periculoase, precum, își aduce aminte Iancea, gardă de noapte (neînarmată) primprejurul băncilor sau al fabricilor. Într-o zi s-a prezentat la o sucursală vest-germană de mașini-unelte. Oamenii l-au întrebat dacă a mai lucrat în branșă. În disperare, Iancea a mințit că da, spera să se descurce în fața unui strung mai bine decît în fața exigenților examinatori, dar aceștia și-au dat repede seama cu ce fel de om stau de vorbă și i-au spus să revină peste cîteva luni. Spălător de vase în restaurant a refuzat să fie, de asemenea la încărcat-descărcat lăzi și saci, fiindu-i suficientă experiența din Austria. După vreo lună, angajat de un cinstit dar prevăzător cetățean american, care luase hotărîrea să-și repare casa, izbutește să cîștige primii bani. După numai cîteva zile, Romică pleacă în Arizona, lăsîndu-l singur. Celelalte cunoștințe din lagăr se împrăștiaseră și ele. Umblă haihui prin tot New Yorkul, singur, abia bîiguind cîteva cuvinte în engleză, cu buzunarele goale și burta la fel. Descoperă între timp că New Yorkul nu-i făcut numai din lumini frumos colorate și începe să se satură privind la vitrinele încărcate dar atît de intangibile pentru el. Închiriază o cameră în Queens, unul din cartierele cele mai murdare și mai rău famate ale New Yorkului, o cameră de nici 3 pe 3, cu numai un pat de fier, o masă, două scaune și un dulap vechi, pentru care trebuie să plătească 60 de dolari pe lună. Începe să se teamă. Îi place mult Statuia Libertății, dar nimic nu pare să-i mai poată scoate îndoiala care i s-a strecurat în suflet. O fabrică producătoare de ceva rulmenți și lanțuri îl angajează, bineînțeles tot ca muncitor necalificat, într-o secție din care făceau parte numai muncitori străini, turci, greci, mexicani la un loc, acolo căra bidoane, drugi de fier, curăța, ștergea, mătura, totul pentru nici 50 de dolari pe săptămînă — iar el avea de plătit chiria, mîncarea și de strîns bani pentru a achita datoria la I.R.C.

„La începutul lunii martie am aflat, la o agenție de plasat muncitori străini, despre un loc de muncă la o benzinărie în statul New Jersey, lîngă Trenton, cam la 150 de kilometri de New York, pe care de-acum nu-l mai consideram orașul viselor mele. Învățasem între timp că pe cererile de angajare, care conțineau în afara datelor obișnuite (legate de identitate, înălțime, greutate, culoarea... pielii) și o rubrică în care erai întrebat dacă ești dispus să accepți orice fel de muncă, trebuia să scrii apăsat DA, dacă doreai să ai într-adevăr o șansă. Apoi, întîlnisem și destui cetățeni americani care nu aveau nici ei nimic de făcut, unii primind ce-i drept ajutor de șomaj, cam 50—70 de dolari pe săptămînă, ceea ce desigur în S.U.A. e chiar foarte puțin. Am acceptat deci imediat, mă gîndeam că serviciul la o stație de benzină se învață aproape pe loc, și chiar așa a și fost, numai că trebuia să muncesc numai de noapte, de la 22 la 8 dimineața, zece ore la rînd în șase din cele șapte zile ale săptămînii, cu... o noapte liberă, cea de miercuri spre joi. Ceea ce făceam eu, făceau și muncitorii americani, numai că ei lucrau doar ziua și dealtfel primeau cam cu 70—80 la sută mai mult! Și totuși mi se părea că dădusem peste un post dintre cele mai bune la îndemîna muncitorilor emigranți, pentru că simțeam invidia celorlalți. Prieteni n-am prea izbutit să-mi fac, doar un mexican și un alt român erau singurele ființe cunoștințe mai apropiate. Dacă te apucai să stai de vorbă cu un american, primele întrebări erau întotdeauna „unde lucrezi?, cît cîștigi?, cîți bani ai în bancă?" Cu restricții mari de tot, la care nu mă crezusem niciodată în stare, izbutisem să agonisesc o brumă de dolari la bancă, dar suma nu putea reprezenta nici pe departe un argument convingător pentru o prietenie... trainică. Într-o bună zi am întîlnit un ofițer care luptase în Vietnam, un om gheboșat și marcat pe viață de anii petrecuți departe de casă, în război, care m-a întrebat de unde vin. Din România, l-am răspuns. Și atunci de ce ai venit aici?, s-a mirat, iar eu pur și simplu că n-am mai știut ce să-i răspund, era dealtfel prima dată cînd cineva mă întreba apăsat ceva despre destinul meu. De atunci am început să mă întreb și eu, aproape în fiecare noapte, cînd așteptam să răsară din șoseaua pustie vreun automobil și, eventual, un bacșiș de cîțiva cenți." Face totuși o ultimă încercare disperată, intră în sala de antrenament a unei echipe universitare de baschet. În sportul american, și cu atît mai mult în baschet, nu-i însă deloc ușor de pătruns dacă ești străin. Nu-și amintește dealtfel de mai mult de 3—4 nume de jucători străini activînd în S.U.A., indiferent de sportul practicat, mai puțin fotbalul, desigur! Cei de acolo îl privesc cu suspiciune, nu-i prea interesează fostele sale prezențe în loturile de perspectivă ale țării și nici faptul de a fi evoluat aproape o lună de zile în prima ligă austriacă, ei îl pun să joace și nu par prea încîntați la sfîrșit, dar îi propun să încerce, să mai vină la antrenamente și apoi, dacă o putea trece testul de atestarea ca jucător, poate va fi luat mai aproape de echipă. Așa ceva era însă imposibil pentru Iancea, cum ar fi putut el să se antreneze cîte 5—6 ore pe zi, în două ședințe, cînd noapte de noapte turna benzină în rezervoare timp de 10 ore și cum ar fi putut susține un asemenea efort fără o hrană corespunzătoare?! În aprilie stația de benzină se desființează, întrucît proprietarul nu mai putea face față concurenței. Iancea rămîne iarăși pe drumuri — dar între timp se hotărîse: se va întoarce în țară, chiar cu orice risc!

„Nu prea aveam eu cum să știu acolo, în New Jersey, care erau ultimele hotărîri ale statului nostru cu privire la emigranți, dar eram decis să mă întorc oricum, pentru că nu mai rezistam. Părinții îmi scriau mereu, mama mă implora pe pagini întregi udate cu lacrimi să înțeleg că numai dacă mi-am pierdut mințile aș putea continua să aduc rușine familiei, iar tata săracul, sperînd că măcar acum mi-o fi venit mintea la cap, după cele pățimite printre străini, îmi zicea, n-o să-l uit niciodată, măi băiatule, nu te-nălzește soarele niciunde ca la tine acasă! Mi-am plătit datoriile la I.R.C., cu 300 de dolari am cumpărat un bilet de avion pînă la Viena, iar acolo m-am prezentat la ambasada noastră, crezînd c-o să fiu certat tare pentru toată nebunia, pentru stupida greșeală ce-o făcusem. Cei de acolo m-au primit însă foarte bine, nici nu mă așteptam, mi-au spus că nu sînt singurul care hotărăsc să mă întorc și că nu trebuie să-mi fie frică de nimic." Tot acolo i s-a cumpărat și bilet de tren pînă la Timișoara, încît în 7 mai era înapoi acasă, cu numai o sacoșă pe umăr și cam aceleași haine cu care plecase nouă luni mai devreme, s-a dat jos din tren, de parcă venise de la un meci în provincie, și tot așa și-a reluat în scurt timp și viața, încercînd să uite și să-i facă și pe ceilalți dimprejurul său să uite de pata așezată chiar de el pe viața ce-i aparține. În toamnă a primit deja un alt post în învățămînt, acum are ore la un liceu industrial din Arad și din cînd în cînd, parcă din ce în ce mai rar, își aduce aminte că a văzut America și New Yorkul. O nebunie care, cum zice astăzi, l-a costat totuși prea mult. La o lună după ce se întorsese în țară i-a murit tatăl, dar bietul om a părut împăcat cu gîndul, mulțumit că fiul său i-a ascultat pînă în cele din urmă sfatul și a înțeles că, vorba lui, niciunde soarele nu încălzește așa de bine ca la tine acasă...

DUMITRU GRAUR

Reportaj pe meridianele Asiei

R. S. Vietnam

Mai mult decît un simbol

Cărămida dintîi a străvechii civilizații vietnameze — iată o fericită expresie care, lansată demult, de nu se mai știe cine — avea să devină un adevăr fundamental al realităților țării vertebrată de lanțul munților Truong Son și de nădejde cumpănită de cele două mari delte. Iar astăzi, chiar dacă oul primordial al bobului de orez nu mai poate și n-ar mai putea circumscrie întregul univers al unei națiuni și al unei țări angajate pe calea dezvoltării moderne, impetuoase, sub semnul socialismului, planta ce e hrana cea de toate zilele a locuitorilor acestor pămînturi se constituie într-un veritabil simbol al marilor virtuți ale unui harnic și înzestrat și curajos popor. Orezul — spun istoricii Vietnamului — a fost din timpurile cele mai vechi un trainic și indisolubil liant al colectivității vietnameze. Migăloasa, trudnica, subtila și existențiala îndeletnicire a rizicultorii — observă comentatorii — a făcut ca toate energiile și resursele, toate posibilitățile și capacitățile oamenilor acestor meleaguri de aluviuni și ape să se înmănuncheze într-o atotcuprinzătoare confluență de fluviu uman ce-și urmează drumul, de neabătut, spre o viață mereu mai bună, în condiții naturale și imprejurări istorice de atîtea ori atît de vitrege.

Căci pe pămîntul Vietnamului orezul a crescut și a dat bob rodnic întotdeauna. Bătălia orezului, vietnamezii n-au pierdut-o niciodată, nici împotriva secetei sau a înundațiilor, nici împotriva cotropitorilor veniți din afară. În neîntreruptă, pașnica și rodnica bătălie a orezului, i-am cunoscut pe oamenii Vietnamului pretutindeni pe teritoriul țării : în larg desfășuratele delte ale Mekongului și Fluviului Roșu, în nenumăratele caroiaje perfect orizontale ale orezăriilor din zonele de cîmpie, pe teraselе ce ordonează geometric reliefuri hîrsute ale ținuturilor de munte...

Un vast și rodnic efort, de totdeauna și de fiecare zi. Ce înseamnă aceasta, bunăoară, în zona Mekongului ? Un zid înalt de zece metri, gros de doi metri, care ar încinge pămîntul pe la Ecuator, adică masa de pămînt și de piatră însumînd 800 de milioane de metri cubi pe care cei 10 milioane de locuitori ai deltei urmează să o pună în mișcare, pînă în 1980, pentru a stăvili înundațiile, pentru a drena pămînturile acoperite de apă, pentru a iriga orezăriile în sezonul secetos și a spori la două sau trei recoltele anuale...

Și tot pe binecuvîntatul teren ursit orezului, într-o cooperativă rizicolă înfrățită cu o unitate agricolă aflată la peste 10 000 km depărtare, în România, aveam să cunosc oameni însuflețiți de cele mai calde gînduri și sentimente față de poporul și țara noastră, oameni care, dincolo de întinsele distanțe geografice, îi simt pe agricultorii din marea Cîmpie Română, lucrînd pe același ogor. Ai prieteniei.

CORNELIU VLAD ■

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Fenomene noi în criza tauromahică

De vreo 35 de ani — susțin specialiștii — se constată existența unui dezechilibru profund între tauri și oameni, în luptele din arenele coridelor. E adevărat că preocupări mai presante — un război, de pildă, mondial între oameni, apoi grija obsedantă de a inventa arme și mai ucigașe, urmată de grija de a nu te omori cu aceste arme ci doar de a echilibra arsenalele — nu au permis umanității să dea toată atenția dezechilibrului, crizei instalate în lumea tauromahică. Rău a făcut, căci și aici, și în această criză, apar fenomene proprii luptei dintre nou și vechi, ceea ce este cît se poate de bine și de interesant. Criza se manifestă, de mult și pe scurt, astfel : toreadorul a devenit tot mai puternic avînd de înfruntat tauri din ce în ce mai neputincioși. Firește că o asemenea situație a fost și este întristătoare și nu contribuie de loc la gloria omului, precum scria un critic tauromahic de certă valoare : „această slăbiciune a animalelor desfigura rușinos o luptă inventată de om, pentru om". Așa pusă problema — în lumina dramatică a ciocnirii dintre rușine și egoism — merită să consemnăm care ar fi cauzele pentru care taurii au devenit tot mai nevolnici, punînd omul în penibila situație de a-i ucide fără a întîmpina o serioasă rezistență, fără riscul de a fi ucis el, omul, care, după alți specialiști, ar suna dealtfel foarte mîndru.

O cauză ar fi febra aftoasă.

O alta ar fi regimul alimentar.

După expertul George Dubos, tendința contemporană a taurilor, o dată intrați în arenă, de a nu se ține pe picioare, gata-gata să cadă umili și detestabili în genunchi, se explică printr-un exces de selecție artificială în herghelîile specializate, ceea ce le-ar fi afectat rezistența, fenomen cunoscut și din istoria unor case regale, a unor familii aristocratice unde o consanguitate prea bine calculată a dus la apariția unor specimene de infanți impotenți și chiar biegi.

Dar indiferent cărei cauze am înclina să-i dăm crezare, în anul 1978 fix — cel puțin la feria din Sevilla — a avut loc o modificare în acest dezechilibru. Și anume : conform aceluiași critic tauromahic, „în anul acesta au apărut tauri care se țineau mult mai bine pe picioare". Am putea fi mulțumiți, mai puțin îngrijorați de destinul coridelor, dacă această modificare n-ar fi purtat în adîncul ei propria contradicție : în loc să se arunce în luptă, fiind mai puternici și mai puțin biegi, taurii scurmau cu copitele lor solul nisipos al arenei, neinițiind nici un atac. Pentru toți cunoscătorii, acest ciudat, acest extrem de ciudat semn a fost un indiciu cum nu se poate mai elementar și mai grav al refuzului lor de a se mai război cu omul, de a-i lovi sau de a se apăra, de a ucide sau de a fi ucis. Taurul a început să refuze să moară — așa au citit specialiștii în acele semne abracadabrante de pe nisip. Și au rămas perplecși. Să fi pătruns pînă și în tauri, oricît de elementar, oricît de firav, acel dezgust de a muri care pentru mulți filozofi ar fi o trăsătură distinctă a vieții în secolul 20 ? Același critic citat nu ezită să scrie că prin asemenea semne, prin acest rudiment al „obiecției de conștiință" în lumea animalieră, „orice coridă devine ca meciul de box din Luminile orașului" — minunea aceea în care Chaplin face pe dracul în patru ca să nu lovească dar mai ales să nu fie pălit.

Apariția chaplinismului, a dezgustului de violență absurdă și inumană, fie și în viața taurului — ființă socotită de atîția drept monstruoasă, fără de minte, puțină la simțire — mi se pare una din cele mai poetice, politice, năzdrăvane, într-un cuvînt : bogziene, idei care a tresărit în acești ani de pace grea pe pămînt și n-aș ezita să recomand sutelor și sutelor de comisii și subcomisii și sub-subcomitete care studiază viitorul dezarmărilor să se plece asupra straniilor semne lăsate de copitele taurilor în nisipul coridelor, încercînd să dezlege aceste hieroglife care închid în ele, obscur, teama, rușinea și patima de a trăi.

RADU COSAȘU ■

R. P. Chineză

Modernizare — un obiectiv însuflețitor

Tîrgul de la Canton este, în aceste zile, un loc de mare atracție. Oameni de afaceri, vizitatori din multe zone ale lumii iau contact cu cele mai importante și mai noi produse ale economiei chineze destinate exportului. Expresie a avîntului cunoscut în anii de după eliberare, industria prezintă : mașini-unelte cu program, utilaje pentru industria textilă, grafică și chimică, diferite tipuri de tractoare, între care se impun atenției cele destinate însămînțării orezului. Produsele expuse acoperă peste 50 000 metri pătrați.

Fabrica de aparate de radio din Nanking se prezintă cu exponate de înaltă tehnicitate. Între acestea aparatul de radio „Pandra" (Ursul) — în peste 10 variante — este solicitat în peste 40 de țări ale lumii. Experiența constructorilor de aici a căpătat noi dimensiuni odată cu înzestrarea întreprinderii cu o tehnică modernă. Televizoarele pentru emisiunile color — adevărate bijuterii, cu o imagine tulburător de expresivă — se bucură de înalte aprecieri. În cronica acestui obiectiv economic sînt înscrise realizări de prestigiu : aparatură electronică pentru industria petrolieră, ca și pentru cercetările geologice și meteorologice. Hărnicia acestui colectiv este materializată și în contribuția la realizarea stației și aparaturii pentru cercetarea spațiului cosmic.

Fiecare tip de aparat de radio, televizor, calculator etc. se impune nu doar prin înaltele performanțe acustice și vizuale cît și printr-o elevată formă. Experiența acestui harnic colectiv a fost împărtășită unor delegați din peste 80 de țări ale lumii. Măiestria și cutezanța muncitorului chinez sînt în plin mers pe verticala celor mai înalți parametri ai calității.

Cu inegalabila artă a muncitorului chinez am făcut cunoștință și la Fabrica de porțelan din Ciangsa. Emulsia rezultată din combinația caolinului cu diferite substanțe minerale parcurge un drum de sute de metri, printr-un sistem de conducte. Din roata acționată mecanic, produsul trece prin zeci de mîini, fiecare adăugîndu-i un plus de gingășie și frumusețe. Peisajul din zonă, tradițiile reprezintă surse de inspirație pentru artizanii acestei tehnici.

...Ogoarele din jurul orașelor Pekin Șanhai, Hancea, Canton afișează în aceste zile o ținută de mare gală. Orezul, grîul, rapița... grădinile de legume se înfățișează privirilor într-un tablou mirific.

Măiestria țăranului chinez în sporirea rodniciei pămîntului pare inegalabilă. Cît de mult e prețuit pămîntul și apa ne-am convins vizitînd complexul de irigații Suosan din provincia Hunan. Grandioasa lucrare, care acoperă o regiune deluroasă pe o suprafață de 2 500 kilometri pătrați. Semnalul angajării acestei zone, a cărei structură geologică parcă e formată din zgură roșie, a fost dat în iulie 1965. Sub îndrumarea tovarășului Hua Kuo-fen, peste 100 000 de țărani au început lupta pentru supunerea naturii. Printr-un efort demn de admirație, parte din apa rîului Lien shui a fost deviată într-un imens lac de acumulare. Două canale principale de aducțiune lungi de 240 kilometri și o rețea de 26 canale apeduct și 252 kilometri canale ramificații cu un debit total de peste 2 700 metri cubi se îndreaptă spre sute de cabine. Prezentîndu-se sub forma unor amfiteatre, fiecare cabină poartă azi pe umeri plantații de orez, grîu, mei. Grădinile de zarzavat și citrice, piersicii, merele și perele par suspendate, proiectîndu-se în razele soarelui un spectacol feeric.

Directorul zonei de irigații, Cen I-hua prezintă sintetic roadele acestei revoluții în cultura pămîntului : suprafața de pe care se scoate două recolte de orez a crescut de la 25 la 95 la sută. Producția de cereale a crescut de la 190 000 la 475 000 tone. Din apa lacului de acumulare și canalele de irigații se scot anual în medie 20 000 tone de pește. Și tot din apa trecută printr-un sistem de 10 microcentrale primesc lumina electrică. Cei peste 600 000 de locuitori care trăiesc în zona complexului de irigații duc azi o viață demnă, fericită.

Complexul de irigații Sansan reprezintă o imagine vie despre ceea ce numim adesea : agricultură modernă, socialistă.

colonel CONSTANTIN ZAMFIR ■

Știința pe mapamond

Să învățăm dormind ?! (II)

Cu cîțiva ani în urmă, un profesor dintr-un liceu parizian a încercat o ciudată experiență a cărei relatare seamănă cu o poveste. După terminarea orei de istorie despre crearea Romei, profesorul închide cartea. Mai mulți elevi se miră — îi se pare foarte curioasă senzația că au învățat deja o bună parte din curs ! Profesorul lor, domnul Genovay, a pus la punct, cu ajutorul unui psihotehnician, un text de 75 secunde cuprinzînd esențialul cursului ce-l preda : date, citate și cîteva fapte esențiale legate de evenimentele acestei perioade istorice. Acest text a fost înregistrat pe un magnetofon special realizat, cuplat cu un aparat vorbitor plasat la urechile unor elevi aleși pentru a participa la această experiență. Elevilor li s-a spus că aparatul, difuzînd muzică la slabă densitate, îi va ajuta să adoarmă... Într-adevăr, odată cu venirea serii, aparatul a început să difuzeze muzică, dar, la un moment dat, după ce elevii au adormit, aparatul a început să „șoptească" rezumatul cursului de a doua zi. La orele 3, spre dimineață, magnetofonul a difuzat din nou rezumatul cursului și, în sfîrșit, la ora 6, a „repetat" lecția. În momentul cînd s-au deșteptat, elevii, deși nu erau conștienți de asta, ascultaseră de trei ori rezumatul cursului, fiind deja sensibilizați. Dar nu numai atît : ei au fost astfel pregătiți nu numai să înțeleagă cursul, dar chiar să și-l rețină. Rezultatele au fost edificatoare : la întrebările scrise puse de profesor, elevii ce suportaseră această experiență au dat cu 63% răspunsuri mai exacte decît cele date de către grupa-martor formată din elevi de același nivel !

Încurajat de aceste rezultate, același profesor s-a decis să încerce o experiență și mai revelatoare, asupra unei grupe de elevi mediocri, alegînd, pentru grupa-martor, elevii cei mai strălucîți din clasă. Stupoare ! La ascultare, elevii care au fost supuși experienței și care, repetăm, aveau cele mai proaste rezultate la învățătură, au obținut note cu 15% și 20% mai mari decît cele obținute de elevii cei buni din grupa-martor.

★

Cu toată noua amploare pe care cercetătorii vor să o dea hipnopediei, ea este încă în Occident, ca și în vechiul Orient, apanajul cîtorva privilegiați, iar aplicațiile practice sînt, deocamdată, rezervate cîtorva grupuri restrînse. Materialul necesar pentru punerea în practică a metodei nu există „pe piață", și nici nu se poate adapta pe considerente ușor de înțeles : nu se punea problema utilizării unui om-repetitor ! În Franța cercetătorii care se preocupă de hipnopedie nu beneficiază de nici un ajutor, de nici o subvenție. În schimb, în S.U.A. și în U.R.S.S., laboratoare întregi lucrează pe această problemă, iar rezultatele sînt pe măsura posibilităților oferite.

Anul acesta la Paris se va ține Congresul mondial de hipnopedie. Se pare că vedeta acestui an va fi franceza, întrucît cercetătorii francezi au pus la punct un aparat special adaptat ce va permite **tuturor** să utilizeze fantasticele posibilități ale acestei metode de învățare. Aparatul ar fi posibil să fie pus pe piață chiar în acest an. S-ar putea deci, ca în noul an școlar, să avem o nouă imagine a claselor : cei mai buni elevi dormind în timpul orelor de curs, sub privegherea profesorilor lor... !

Dreptul la pace, dreptul la viață — un drept fundamental, suprem al tuturor popoarelor

Pînă la 23 mai 1978 au mai rămas doar cîteva zile. Această dată reprezintă pentru contemporaneitate și, prin posibilele ei rezultate, pentru memoria umanității un eveniment fără precedent: începe, sub egida Națiunilor Unite, o sesiune specială consacrată dezarmării.

Dezbaterea problemelor complexe ale păcii mondiale în cel mai reprezentativ forum al planetei este recunoscută astfel ca un obiectiv cardinal al vieții internaționale, care interesează vital toate națiunile lumii. Este pentru umanitate un moment de opțiune gravă și responsabilă, de speranță, un moment care se poate împlini numai prin apelul la faptă, la măsuri concrete, care să îndepărteze și apoi să elimine războiul, acest coșmar ce amenință existența popoarelor.

Felul în care România socialistă privește în permanență problemele dezarmării, responsabilitatea și consecvența ce caracterizează politica țării noastre, activitatea **președintelui** Nicolae Ceaușescu capătă acum, în preajma deschiderii sesiunii speciale, o strălucită sintetizare într-un document cum este **„Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind poziția României în problemele dezarmării și, în primul rînd, ale dezarmării nucleare"**, recent dezbătută și aprobată de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. Efectuînd o profundă analiză a realităților internaționale, a principalelor procese politice, economice și sociale care au loc pe plan mondial, **documentul evidențiază cu pregnanță imperativul încetării cursei înarmărilor, al elaborării și aplicării neîntîrziate a unor măsuri eficiente de dezarmare.**

Trăim într-o lume în care se produc noi și ample mutații în favoarea forțelor păcii, democrației și progresului social, în care se afirmă tot mai puternic dorința popoarelor de a-și organiza viața potrivit propriei voințe, de a se dezvolta liber și independent. Trăim într-o lume în care se ascut contradicțiile internaționale, se intensifică lupta pentru o nouă împărțire a lumii, a zonelor de influență. Trasînd tabloul complex al acestor tendințe contradictorii prezente pe arena mondială, **Partidul Comunist Român, guvernul României socialiste consideră că trecerea la măsuri concrete de dezarmare constituie o parte inseparabilă a procesului de îmbunătățire a relațiilor politice pe plan mondial, de creștere a încrederii între state, de consolidare a destinderii internaționale.**

Într-o lume în care relațiile dintre toate țările s-ar întemeia cu consecvență pe principiile independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, integrității teritoriale, avantajului reciproc, nerecurgerii la folosirea forței sau la amenințarea cu forța, cursa înarmărilor ar fi un nonsens, s-ar autoelimina din activitatea statelor. Atît timp însă cît mai există relații de dominație, asuprire și exploatare, cît mai există grave decalaje de dezvoltare între state, cît sînt încă prezente în diverse puncte ale planetei focare de tensiune, limitarea înarmărilor, aducerea în prim-planul vieții internaționale a problemei dezarmării, în primul rînd a celei nucleare, constituie o sarcină primordială a contemporaneității.

Pentru că acumularea fără precedent a forței distructive pe suprafața Terrei în condițiile unor dificultăți de dezvoltare, de existență, cu care se confruntă omenirea reprezintă o uriașă risipă, o imensă frustrare a popoarelor, creează noi relații de dependență, favorizează extinderea unor fenomene sociale precum violența, criminalitatea, terorismul. În planul de ansamblu al vieții internaționale, demențiala competiție a distrugerii generează o stare de neîncredere și suspiciune între state, frînează procesele pozitive de înțelegere între popoare, de dezvoltare a colaborării. În numele stabilirii unui fals echilibru — un echilibru al forței și al terorii — este obturată calea firească a reducerii potențialelor militare, a edificării unui echilibru real, prin reducerea continuă a armamentelor, realizată sub un control adecvat, riguros. Sînt toate acestea elemente ale demonstrației conținute în documentul C.C. al P.C.R., pe care se sprijină ansamblul de propuneri concrete ale României ce vor fi aduse în fața înaltului forum al O.N.U.

„Istoria, generațiile de azi și de mîine vor judeca activitatea fiecărui guvern, a fiecărui stat, a fiecărui conducător politic nu după vorbe sau declarații de principii, ci după criteriul faptelor, după acțiunea concretă, după aportul real la cauza dezarmării". În acest spațiu de referință al faptelor, poziția României s-a concretizat consecvent, prin propuneri realiste, imperativul dezarmării însuși, în primul rînd al dezarmării nucleare, fiind înscris ca obiectiv esențial în documentele Congreselor P.C.R., în Programul partidului, în gîndirea politică și întreaga activitate internațională ale tovarășului Nicolae Ceaușescu. În 1975, din inițiativa președintelui nostru a fost elaborat și prezentat la Națiunile Unite documentul **„Poziția României în problemele dezarmării, în primul rînd ale dezarmării nucleare și în instaurarea unei păci trainice în lume"**, în care era inclusă propunerea convocării unei sesiuni speciale a O.N.U., pe problemele dezarmării, propunere pentru a cărei transpunere în practică țara noastră a conlucrat strîns cu alte state.

Fără îndoială, această problemă se află de multă vreme în atenția forumului internațional, însă rezultatele obținute pînă în prezent nu sînt de natură să ofere concluzii optimiste, nefiind depășită încă faza angajamentelor formale, a declarațiilor de intenții. De aceea, se impune acum ca, în cadrul larg și reprezentativ al O.N.U., să se facă simțită participarea activă a tuturor statelor, să se facă auzit glasul hotărît al popoarelor. Pentru ca sesiunea specială în problemele dezarmării să inaugureze calea unui proces efectiv de dezarmare, Partidul Comunist Român și Guvernul Republicii Socialiste România consideră că trebuie avute în vedere și convenite consensuri asupra unei serii de măsuri între care: **„înghețarea" cheltuielilor militare, a efectivelor militare și armamentelor la nivelul anului 1978 și trecerea la reducerea treptată a acestora; asumarea de către toate statele a angajamentului ferm de a nu mai amplasa noi trupe și armamente pe teritoriul altor state; reducerea treptată a activității blocurilor militare, ca măsură tranzitorie spre desființarea lor concomitentă; realizarea dezangajării militare la frontierele dintre state; aplicarea integrală și generalizarea la scara tuturor continentelor a unor măsuri privitoare la dezarmare înscrise în Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa.**

Măsurile concrete propuse de România au în vedere și modalitățile de transpunere în practică, controlul ce trebuie înfăptuit prin Organizația Națiunilor Unite, convenit cu acordul tuturor statelor interesate, posesoare sau neposesoare de arme nucleare. Partidul Comunist Român și guvernul României socialiste împărtășesc ideea constituirii în cadrul O.N.U., sub directa autoritate a Adunării Generale, a unui **Organism internațional pentru dezarmare.**

Toată această argumentație strînsă, lucidă, prezentă în Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind poziția României în problemele dezarmării și în primul rînd, ale dezarmării nucleare, argumentație completată de un set de propuneri de o inestimabilă valoare practică, reprezintă în fapt un apel puternic pe care poporul român, partidul său comunist îl adresează umanității în acest moment decisiv de care se leagă speranțele de pace, șansele civilizației. **„Depinde în primul rînd și în mod decisiv** — subliniază documentul C.C. al P.C.R. — **de popoare, de acțiunea lor viguroasă și convergentă ca spectrul unui cataclism nuclear să fie pentru totdeauna înlăturat, ca societatea umană să înainteze spre o lume fără arme și fără războaie, o lume a păcii și conlucrării pașnice".**

DOINA IOVANEL ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

● „Încotro ?"

Într-un liceu din Milano un profesor de istorie, Giani Morlatti, a luat inițiativa să testeze reacțiile elevilor față de subiectul numărul unu al actualității italiene : terorismul. Formularul tip pe care l-a împărțit la cîteva clase cuprindea 12 întrebări cît se poate de simple, urmînd ca răspunsurile respective să contureze, fără ambiguități, portretul terorismului peninsular, așa cum îl recepționează tînăra generație. Faptul că profesorul Morlatti a avut o asemenea curiozitate se înscrie în ordinea firească a lucrurilor. Toată lumea în Italia discută, pe bază de probe arhiabundente, problema violenței, fie că ea se încadrează în capitole nuanțat distincte precum terorism, furtișag mărunt, gangsterism de tip Capone sau contrabandă.

Cert este că liceenii milanezi (și probabil că nu numai ei riscă o asemenea atitudine) au răspuns la sondaj într-o unanimitate spontană că violența este un proces normal, ceva intrat în comun. În fața stupefacției corpului profesoral, elevii au argumentat, decișI și fără complexe, că violența se vinde și se cumpără ca orice marfă și se practică pe scară largă ca o meserie. Ei au dat detalii care nu ar mira pe nici un sociolog : violența, ca întruchipare a atletismului ofensiv, se difuzează, cu farmec, la televiziune, în cinematografe, în presă și în standurile librăriilor. Din fragedă pruncie și pînă la maturitate pistolul în cingătoare și huruitul pneurilor de mașină pornită repede reprezintă imaginea cea mai familiară în Italia ultimelor două decenii. „Dacă virstnicii, au replicat liceenii, ar avea ceva împotriva violenței, atunci nu l s-ar face publicitate iar răufăcătorii ar fi pedepsiți cum se cuvine".

Dincolo de simplificarea copilărească a chestiunii, esența dilemei rămîne valabilă. Întrucît media de vîrstă a celor care au dat acest răspuns nu a depășit 14 ani, doi gazetari de la „Corriere della Sera" s-au decis să coreleze, în sistem comunitar, optica tinerei generații față de cel mai semnificativ spectru al actualității, ajutîndu-se de răspunsuri asemănătoare deținute de alți profesori la Hamburg și Marsilia. Cartea se va numi, după merit, „Încotro ?"

● Războaie și păci

În foarte numeroasele reuniuni ale partenerilor Comunității economice vest-europene, fie axate pe probleme globale, fie extrem de specializate, s-a reușit conturarea unui consens devenit, cu anii, tradițional : dosarul Pieței Comune se poate aborda, dar nu și soluționa cu aceeași cordialitate. În consecință, elementele spinoase se transformă, între două întîlniri, în ceva și mai rău — să le spunem războaie — iar pacea care urmează devine un amabil armistițiu. Au existat astfel războaie ale ouălor și, pentru evitarea unor retrospective metafizice, ale găinilor. S-au mai declanșat un război al vinului, altul al lactatelor și, pe un front mai lung, care a vizat implicarea colegilor niponi, al textilelor.

Aceste „războaie" cu păcile aferente sînt marcate de pitorești întîmplări, care nu au nimic bucolic, dar se preferă o tratare de acest gen. Spre exemplu, de curînd, sute de agricultori bretoni au oprit cu pieptul — cum se spune — un convoi de autocamioane care importau în Franța carne din alte țări comunitare. Tot de curînd, cîteva sute de vase pescărești au închis portul capitalei daneze, legîndu-și cabluri între ele, ca o expresie a nemulțumirii pescarilor față de politica piscicolă a guvernului de la Copenhaga. Asemenea incidente probează, fără drept de apel, că cel puțin într-un sector — agricultura — au s-a putut găsi un „menu" comunitar care să-i satisfacă, în egală măsură, pe toți cei 9 romeseni. Francezii preferă vinul propriu și italienii de asemenea. Olandezilor le place laptele olandez, britanicilor, carnea britanică, belgienilor propria brînză etc. Aceasta cu atît mai mult cu cît practica a demonstrat că un menu comunitar pe mese luate separat costă mai mult. S-ar părea că aici se află nodul gordian și anume că import-exportul privit global contrazice instinctul de conservare al producătorilor luați per capita. O asemenea poziție nu incriminează „autostrăzile colaborării", cum denumesc cercurile comunitare căile comerțului reciproc, ci... procentele adăugate cu toptanul la masa cea de toate zilele și pe care îl achită nu marile firme agricole, ci tot agricultorii și aceasta în numele unui armistițiu care nu este al lor ca și războaiele ouălor, găinilor, vinului...

RADU BUDEANU ■

MONDO UMANO

„Distracția" lui Niarchos jr.

Abia luase sfîrșit vacanța de iarnă a elevilor. În acea zi, Atena era, totuși, plină de vilegiaturiști. Pe aeroport domnea o agitație aproape neobișnuită. Lumea, atît de pestriță, avea cel mai mic numitor comun febrilitatea imortalizării pe peliculă a prezenței în acest atît de celebru oraș cu atît de multele și faimoasele monumente. Pe o stradă, alături de numeroși turiști, mulți dintre autohtoni treceau nepăsători pe lîngă acel somptuos building ce adăpostea birourile armatorului Stavros Niarchos. Într-una din încăperi, la cei 69 de ani, își surprindea încă mulți colaboratori prin prezența sa atît de matinală. Cu toate că nu era singura dată cînd proceda astfel. În dimineața respectivă, ochii săi albaștri, apoși, îi erau înroșiți. Bărbia îi tremura insistent atunci cînd nu stringea cu forță între dinți portțigaretul său de jad în care punea o țigară pe care avea curajul, plăcerea și răbdarea să și-o facă singur. Cu o seară înainte își permisese o nouă escapadă (a cîta oară?) pentru că în pofida vîrstei amintite și a celor 5 căsătorii (și a atîtor evenimente furtunoase ce-l caracterizaseră) se simțea singur dar capabil încă să reziste tentațiilor și valurilor vieții.

Dar tot în dimineața respectivă, liniștea aceea în care Stavros fuma a fost brusc spartă de prezența unei secretare ce-i ruga să ridice telefonul. Era chemat de la Londra pentru o comunicare importantă și urgentă. În fracțiunile de secundă ce au precedat ridicarea telefonului bătrînul lup de mare s-a gîndit, evident, la afacerile sale — poate vreun mare vas a pățit ceva, poate compania de asigurări „Lloyd's" are vreo știre deosebită, poate vreun armator concurent dorește un pact și cîte altele. Numai pe mezinul său — Costantino, 15 ani — nu i-a dat prin gînd să-l aibă în vedere. (Costantino este al patrulea copil al lui Stavros cu Eugenia Livanos — a treia soție a armatorului). Ceilalți sînt: Philippe, 24 de ani, Spyros, 22 ani, Maria Isabella, 18 ani. Lor li se adaugă și sora vitregă Elena (mamă — Charlotte Ford, prima soție a lui Stavros).

Cum se întîmplă adesea, Costantino, ca mezin, a beneficiat de un tratament special, de condiții excepționale de pregătire pentru a prelua, cîndva, cîrma acelei mari nave al cărei proprietar este încă tatăl său. Așa că fiulețul cel mic a fost trimis la studii la severul și vestitul colegiu Gordonstoun. Acolo, Costantino primea anual din vistieria tatălui exact trei sute mii de lire, ceea ce înseamnă cam mult. Sau chiar excesiv de mult. Așa se face că tînărul colegian tot aruncînd banii în stînga și în dreapta, uitînd să se mai dedice și învățăturii, lucru pentru care, în fond, se afla acolo, a ajuns și la hașiș. Mai întîi a încercat, apoi a cumpărat en gros și a oferit și altora. Însă, cum spuneam, la Gordonstoun, severitatea și disciplina primează, iar cum Costantino Niarchos a fost prins în flagrant delict, a fost exmatriculat imediat. N-au contat, în luarea deciziei, nici piperata sumă ce-o plătea „papa" ca taxă, nici criza în care se zbate colegiul amintit, nici puterea financiară a lui Stavros Niarchos.

Aceasta era deci știrea importantă ce i se comunica în acea dimineață bătrînului nostru armator și la auzul căreia a tresărit ușor. Pe urmă, după cîteva momente de tăcere, a ordonat să i se trimită avionul special pentru a-l readuce la Atena pe Costantino. Cu sau fără hașiș? Dar nu știm dacă asta-i întrebarea.

PETRE NICOLAE ■

În concluzie...

Penibila evoluție de miercuri a tricolorilor, în amicalul cu Espanol, conjugată cu întîmplarea de duminică, cînd trebuie recunoscut că unsprezecele nostru a avut ceva mai multă ambiție, și asta datorită adversarului prestigios, precum și calitatea jocului din meciul cu Bulgaria, meci cîștigat, dar cum? nu ne lasă nici o speranță în ce privește **știința fotbalistică** a lui Covaci.

Dar să fim mai expliciți. De ce îl acuzam pe Covaci? Și de ce nu mai avem răbdare, cum n-am avut răbdare și cu alții? Pentru că trei ani trecuți, fără nici un fel de progres, sunt trei ani pierduți definitiv! La instalarea domniei sale la cîrma națională am sperat că el va veni cu idei noi, cu o concepție de joc, cu un ochi exersat care să aleagă din masa de jucători pe cei mai buni. Îi recomandam atunci antrenorului Covaci cîteva lucruri pe care ar fi trebuit să le știe de pe cînd juca el însuși fotbal și anume că: fotbalul se construiește la cluburi și nu la **națională**; că ritmicitatea campionatului asigură forma jucătorilor; că avînd în vedere perioada care ne aștepta pe atunci (și anume calificarea pentru Argentina) necesita alcătuirea unei echipe tinere, de perspectivă, pentru ca în cazul unei nereușite (ceea ce s-a și întîmplat) să ne alegem măcar cu un lot tînăr.

Greutăți obiective pe care le-a avut de întîmpinat Covaci; inconstanța de formă a jucătorilor și neseriozitatea lor; lipsa de autoritate a antrenorilor care sunt înlocuiți, la cererea jucătorilor, cînd antrenorii sunt foarte exigenți (vezi cazul Teașcă — **Craiova**); scoaterea din forma, din cauza întreruperii campionatului a majorității jucătorilor de la echipele noastre (măsură cu care Covaci și-a făcut harakiri).

Conducerea federației de fotbal — în noua ei alcătuire — a crezut că renunțarea la lunați pînă și a antrenorilor era măsura revoluționară care ne va trimite direct la Buenos Aires, sau ne va face să cîștigăm **Olimpiada** și **Campionatul european** viitor. A mai crezut — și a afirmat-o de curînd — că jucătorii fug de la **națională** din cauza unor ziariști. Dar, pentru Dumnezeu, acești ziariști nu fac parte din comisia de selecție și nu obligă pe nimeni să țină seama de sugestiile pe care le fac! În ce mă privește, de cînd e Covaci la cîrma națională, eu l-l-am recomandat pe Vigu și pe Zamfir de la **Steaua** și, mai recent, pe Rădulescu, de la **Sportul Studențesc** (care în ultimele două meciuri m-a dezamăgit puțin, deși e un jucător care, dezbărat de cărarea mingii și făcînd cuplu, să zicem, cu Dudu Georgescu, cum s-a văzut duminică, ar putea să dea mai mult). I-am mai recomandat lui Covaci pe Răducanu care, și legat la ochi, n-ar fi primit 6 goluri în meciul cu **Iugoslavia** de la București, cum a primit Moraru. Asta nu înseamnă că-l scutesc pe Răducanu de critică și că nu-l socotesc vinovat de primirea golului din meciul cu U.R.S.S. (deși, apărînd două aitele extraordinar, goluri gata făcute, și-a răscumpărat oarecum păcatele). Covaci vrea să spună că i-am virit pe gît jucători care nu au ce căuta în națională, de pildă Dobrin sau Lucescu, dar oare erau ei mai buni decît Doru Nicolae și Radu II duminică? Le reamintesc onorabililor mei colegi de suferință că am fost unul dintre susținătorii, de multă vreme, ai lui Ștefănescu care, de doi ani și mai bine, ca și Rădulescu, sînt cei mai în formă jucători ai Campionatului nostru. Afirm aici, ca să se știe, că de la Apolzan n-am avut un apărător de talia acestui Ștefănescu, jucător de mare tehnică, finețe și viziune în teren. Fără semnalările presei, Covaci ar fi jucat cu Sătmărceanu II care, în puținele minute de duminică, a arătat cît de rudimentar este și de lipsit de orizont.

Aș mai vrea să scriu aici că în ce mă privește nu eu i-am recomandat lui Covaci pe fundașul Zamfir care are multă bunăvoință, dar n-arată a jucător de fotbal, cum nu seamănă eu cu Papa! Nu eu i-am recomandat lui Covaci pe Doru Nicolae și pe Radu II, oameni pe care orice antrenor cu bun simț nu l-ar fi introdus în teren, la apariția **unsprezecelui** sovietic care avea un gabarit ce nu lăsa nici o speranță micuților înaintași de la F.C. Argeș. O să mi se răspundă că și Petrescu, pe care eu îl recomand, de asemenea, e la fel de mic ca statură, dar Covaci îl avea la început pe banca rezervelor pe Marcu și chiar pe Dudu Georgescu, cu care putea să intre în teren.

În concluzie, ce-aș putea să spun despre Covaci? Ceea ce a agonisit pînă acum la **națională** noastră nu constituie decît un bilanț pasiv. Dacă vrem să mai pierdem și alte meciuri, și alți ani, cu interviuri pe la gazete și pe la radio în care afirmăm că **Doru Nicolae este un al doilea Bindea al României** și alte prăpăstii, e bine ca chiar de mîine să ne gîndim la un antrenor mai autoritar și, mai ales, realist, pentru că timpul nu mai așteaptă!

S-auzim de bine!

EUGEN BARBU

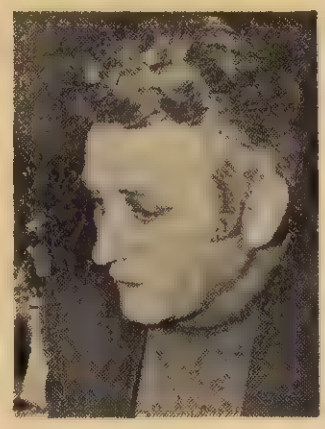

„Argeșul va lupta din răsputeri pe ambele fronturi"

— Florin Halagian, pari sincer mirat că ți-am cerut acest interviu. Nu e cazul să mă justific, dar am s-o fac, mai puțin pentru dumneata și mai mult pentru cititori. La ora de față ești, cu sau fără voia dumitale, cel mai bine cotat antrenor divizionar. Te recomandă locul secund al Argeșului din campionat, calificarea în sferturile „Cupei României", cei 6 jucători piteșteni chemați în diversele loturi reprezentative. Poți fi, desigur, și părere contrarii, dar dacă despre munca unui antrenor trebuie să vorbească rezultatele, atunci despre a dumitale chiar vorbesc, fără putință de tăgadă. Așa că îți propun să discutăm cu cărțile pe față și să spui, clar și răspicat, ce șanse are Piteștiul în această primăvară?

— Piteștiul se bate și pentru campionat și pentru Cupă.

— Nu acesta-i răspunsul pe care-l așteptam!

— În ceea ce privește titlul, avem șanse egale cu Timișoara și cu Steaua. Adică trei cu trei, trei meciuri acasă, trei în deplasare, după un program care pare bun, dar care nu prea e. Toate adversarele noastre din deplasare, în ordine Constanța, Dinamo și Bihorul, au o nevoie acută de puncte, pentru a se îndepărta de zona retrogradării. În consecință, ne așteaptă partide grele, dar sîntem decîși să facem totul pentru a cîștiga al doilea titlu de campioană a țării, după cel din 1972. Referitor la Cupă, e imposibil de făcut vreun pronostic. Ceea ce e sigur e că Argeșul va lupta din răsputeri pe ambele fronturi, acordînd campionatului și Cupei aceeași atenție.

— Argeșul e una din cele mai tinere echipe ale diviziei A, de aceea isprăvile ei din acest sezon surprind în mod plăcut. Cînd a început construcția formației? Este ea de-acum încheiată?

— În 1975, după ce m-am întors de la Baia Mare...

— Un moment. Ce-ai căutat la Baia Mare? Ai plecat din Pitești pentru a te întoarce după un an. De ce?

— Sincer să fiu, n-am plecat eu, ci am fost dat afară! Cu întrebarea asta ai ajuns, intenționat sau nu, treaba dumitale, la una din lipsurile fundamentale ale activității noastre fotbalistice. La instabilitatea antrenorilor, la condiția lor de frunze bătute de vînt. O să zici că federația a făcut ceva obligînd cluburile la contracte cu antrenorii. E adevărat, dar cine ține cont de aceste contracte? Cînd am fost destituit în 1973, în sezonul următor cîștigării titlului, aveam contract cu Argeșul pe încă un an! M-am plîns la federație de nerespectarea contractului, dar nimeni n-a avut cum să mă ajute. Asemenea cazuri au fost și sînt cîte vrei.

— Revino. Cînd te-ai întors de la Baia Mare...

— Am găsit un lot subțiat, din care plecaseră o sumedenie de titulari: Pigulea, Prepurgel, Jercan, Roșu, Frățilă și alții. Din echipa campioană rămăseseră numai Dobrin, Olteanu și Ivan. Ne-am apucat atunci de reclădirea unei garnituri și ne-am îndreptat privirea către cei mai talentați juniori ai Piteștiului, crescuți cu pricepere și migală de Leonte Ianovschi. Așa au apărut în echipă, pe rînd sau deodată, Speriatu și Cristian, Stancu și Cîrstea, Chivescu și Bărbulescu, Ancuță și Radu II. Băieți dotați, fără excepție, muncitori și harnici. Reconstrucția n-a fost, firește, o treabă simplă și nici una de rezolvat cît ai bate din palme. Ne-am ajutat, în primul rînd, noi pe noi înșine, dar ne-a ajutat tot orașul. Publicul care a intuit că echipa trece printr-o perioadă mai grea. Baza materială de excepție, cu instalație de oxigenare, cu saună, cu sală de forță. Organele locale care au înțeles că pentru a primeni generațiile e nevoie de timp și de răbdare. Anul trecut, de exemplu, cînd Argeșul s-a zbătut spre coada clasamentului, nimeni nu ne-a arătat cu degetul și nimeni nu ne-a cerut demisiile. Cu timpul, pe măsură ce minjii au început să se omogenizeze și să accepte jocul lui Dobrin și al celorlalți, între care Iovănescu abia venise, refuzat fiind de Steaua și Constanța, rezultatele n-au întîrziat, iar Argeșul a ajuns unde a ajuns, adică în prima linie a fotbalului nostru.

— Ce spuneai de Iovănescu?

— L-am luat noi cînd nimeni nu mai vrea să-l ia și cînd toți îl dădeau de colo pînă dincolo. Fire mai dificilă, dar jucător de clasă, cu două picioare și minte limpede. El deține un rol important în strategia echipei și cred că ar putea oricînd intra în vederile selecționerilor.

— După Speriatu, Zamfir, Doru Nicolae și Radu II, Iovănescu ar fi al cincilea piteștean în lotul național lărgit! Nu ți se pare prea mult? Apoi, sincer vorbind, crezi că toți cei de mai sus merită să joace în echipa reprezentativă?

— Nu cred că s-a greșit în convocarea lor.

— Da, e și ăsta un punct de vedere În altă ordine de idei, ce se întîmplă cu Cristian? Dar cu Dobrin?

— Pe Cristian am fost nevoiți să-l scoatem din formație. De fapt, nu l-am scos noi, ci s-a scos singur. Cristian s-a îngîmfat și asta se plătește. Cît despre Dobrin, el are o întindere de ligamente la genunchi care a recidivat joia trecută, în amicalul de la Vîlcea. Se află în refacere și va juca. Dobrin rămîne una din piesele noastre de bază.

— Am să te întreb ceva care bănuiesc că nu-ți va face prea mare plăcere, dar rostul acestui interviu e să lămurească unele lucruri. E adevărat că ai fost și ești concesiv cu Dobrin? Unii zic că ai rămas antrenor la F. C. Argeș pentru că ai știut să închizi ochii la toanele lui Dobrin. Da au ba?

— Vorbe de clacă. S-au creat în jurul lui Dobrin multe legende, dar puține din cele ce s-au spus și se spun despre el sînt adevărate. Personal, nu mi s-a părut niciodată un jucător dificil sau greu de înțeles. I-am respectat personalitatea de mare jucător, iar el a răspuns totdeauna încrederii, mobilizîndu-se exemplar în momentele grele. Dacă a jucat uneori slab, n-a făcut-o niciodată în meciurile cheie.

— Dacă ar fi să fie, ce echipă națională ar alcătui antrenorul Florin Halagian?

— Nu-i asta treaba mea. Fotbalul românesc nu duce lipsă de sfătuitori.

— Dar de ce duce el lipsă?

— De răbdarea de care vorbeam mai devreme.

— Cu sau fără limite?

— Îți mulțumesc mult că m-ai invitat pentru acest interviu.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Fotbal

Divizia B

BUCUREȘTI: Progresul Vulcan — Chimia Rm. Vîlcea 3—1 (1—1). Victorie meritată a bucureștenilor, care face și mai interesantă lupta pentru promovare din seria a II-a a diviziei secunde. Practic cu același lot de jucători, dar cu tinerii Cîrstea, Popa și chiar Iliescu (care a lipsit însă duminică, fiind suspendat o etapă) în mare progres, Progresul a crescut foarte mult în mai puțin de un sezon, ajungînd să aspire cu destulă îndreptățire la revenirea în prima divizie. ● De partea cealaltă, echipa vîlceană a arătat că are cîțiva jucători care cunosc destul jocul (bine au evoluat de această dată Savu și Stan Gabriel), reușind chiar în lipsa lui Carabageac, suspendat într-un mod destul de curios, să țină frumos balonul la mijlocul terenului. Linia de înaintare vîlceană a jucat însă slab, apoi apărarea a gafat surprinzător în cîteva rînduri, primind două goluri în tot atîtea minute, la faze identice speculate prompt de Tevi. ● Pentru un meci de B, jocul a fost mulțumitor din punct de vedere calitativ, dar trebuie să remarcăm aici totodată spiritul sportiv al său, practic cu doar una sau două excepții în 90 de minute. Un incident s-a produs totuși, la un moment dat jucătorii oaspeți au arătat arbitrului de centru o sticlă de Ci-co pătrunsă în teren, susținînd că ea a fost aruncată din tribună. De la clubul Progresul am aflat că sticla ar fi aparținut unui fotoreporter aflat în spatele porții, care și-o adusese spre a-și potoli setea!! ● Celelalte goluri au fost marcate de Telespan, pentru oaspeți (cu numai un minut înainte de golurile lui Tevi, ca un moment care avea parcă să trezească echipa bucureșteană din apatie!) și de Apostol, în finalul meciului, gol care avea să consfințească victoria clară a Progresului. ● A arbitrat bine piteșteanul I. Chilibar. **(Dumitru Grecu)**

DINAMO XXX

O suită de diverse și atractive întreceri sportive (din care prezentăm aici o imagine) au încheiat duminică, pe stadionul din șoseaua Ștefan cel Mare, manifestările consacrate sărbătoririi a 3 decenii de activitate a unuia din cele mai puternice și mai populare cluburi din țara noastră, Dinamo București. Înființat la 14 mai 1948, clubul Dinamo a cunoscut o permanentă dezvoltare și întărire — cuprinde în prezent 21 de secții pe ramuri de sport cu peste 1600 de sportivi — contribuind în decursul anilor la sporirea prestigiului internațional al sportului românesc. Pentru talentul și seriozitatea sportivilor dinamoviști, pentru priceperea și pasiunea antrenorilor lor, ca și pentru excelentele condiții avute mereu la dispoziție, stau mărturie 47 de medalii cucerite la Jocurile Olimpice, 147 dobîndite la campionatele mondiale, 201 obținute la campionatele europene, 397 de titluri balcanice, o sumedenie de alte distincții.

Cu ocazia celei de a 30-a aniversări, dorim clubului Dinamo noi și noi succese, spre gloria membrilor săi și a sportului românesc.

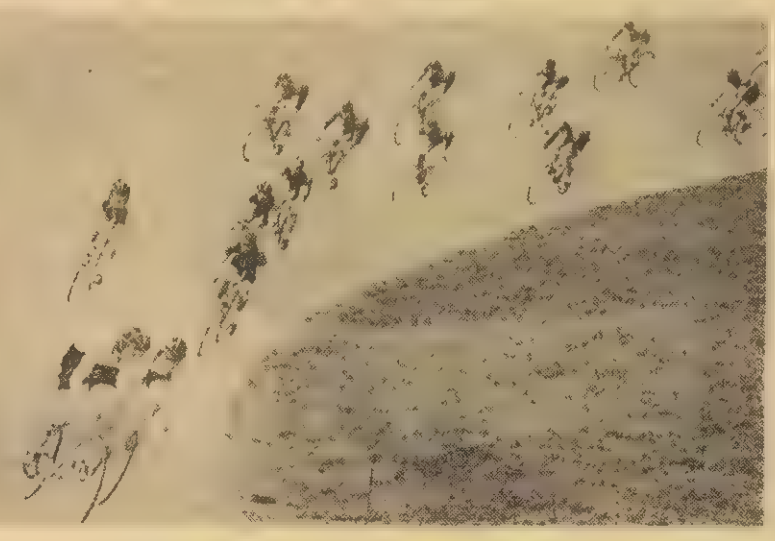

Spionaj și electronică

Obiectivul primar al agentului modern este ordinatorul însuși, principiile sale de construcție și funcționare. Importanța elementului dur al complexului informativ, al părții „hardware" poate fi dedusă cu ușurință din faptul că uriașa companie „International Business Machines" — I.B.M. — cel mai mare fabricant de calculatoare din lumea capitalistă, cu o rețea mondială de distribuție și întreținere, a realizat în anul 1971 o cifră de afaceri mai mare decît venitul unor țări ca Finlanda sau Portugalia.

Din punct de vedere al stocării datelor, ordinatoarele realizează performanțe pe care mintea oamenilor nu este adaptată să le realizeze. O mașină de calculat poate reține o cantitate de informații care, puse pe hîrtie în termeni obișnuiți ar ocupa un volum echivalent cu acela a 40—50 de mii de dicționare mari. Ea poate să redea oricare din aceste informații, la cerere aproape instantaneu. O asemenea cantitate de date, mereu în creștere, precum și informațiile referitoare la noile procese de producție și invenții depozitate și ele adesea tot în memoria ordinatoarelor tentează pe spionii profesioniști moderni, specialiști în cifre și în metodele de „spargere" a calculatoarelor.

Ar fi o greșeală să se considere că orice linie terminală a unui calculator este sigură. Un studiu pentru realizarea unei asemenea linii terminale „sigure" a fost realizat, nu demult, de către organele I.B.M. Rezultatele, prezentate în așa fel încît să satisfacă pretențiile de absolută securitate ale organelor administrației de stat, arătau foarte promițătoare. Pentagonul a fost dotat experimental cu această linie „sigură" legată la ordinatorul central folosit chiar la I.B.M. și protejat împotriva oricărei tentative de jefuire de o serie de chei, coduri și încuietori electronice. După 24 de ore, specialiștii militari au trimis la firmă planul confidențial al I.B.M. pe următorii șapte ani, tocmai pentru a dovedi că aceste bariere de siguranță fuseseră eludate cu ajutorul liniei terminale.

Altă dată, studenți de la „Massachusetts Institute of Technology" au interceptat informații provenind de la ordinatoarele care înmagazinau datele cele mai secrete ale Comandamentului aviației strategice a S.U.A. Ei au realizat această performanță în timpul unui exercițiu practic inclus în programul de învățămînt, fără a avea acces la vreuna din liniile terminale ale ordinatoarelor respective.

Slăbiciunile sistemelor de protecție ale mașinilor de calculat sînt recunoscute chiar de constructorii acestora. Problema se rezumă la faptul că principiile construcției și programului unui ordinator pot fi descifrate cu ajutorul unui alt ordinator. Codurile și parolele de securitate pot reprezenta o infinitate de variații ale temei date dar numărul acestor variații, oricît ar fi de mare, rămîne totuși limitat. Două litere ale alfabetului pot forma doar patru variații : AA — AB — BA și BB. Dacă ne vom servi de trei litere ale alfabetului vom obține 27 asemenea variații. Atunci cînd un cod poate utiliza toate literele în combinație cu cele zece cifre, variațiile ajung la cifre astronomice ; cu toate acestea, șirul rămîne limitat. Variațiile calculabile ale unui cod în care — să presupunem — patru litere sînt urmate de cinci cifre pot ajunge la sute de milioane, iar epuizarea lor ar necesita o muncă de mulți ani/om. Această muncă poate fi convertită însă în calcule reprezentînd doar cîteva zile/ordinator, iar faptul că pentru a învinge un ordinator este necesar un alt ordinator nu reprezintă o consolare prea mare.

Obținerea unor fragmente ale programului ordinatorului, sau a unor bucăți de bandă magnetică conținînd asemenea fragmente nu este din cale afară de dificilă. Salariul unui programator este destul de mic iar unii nu ezită să vîndă, pentru una sau cîteva sute de dolari, informații fără valoare pentru ei, dar însemnînd daune de milioane de dolari pentru cei prejudiciați. De regulă, programatorul nu trebuie să aibă acces la înregistrările sau materialele aflate în grija altora, dar în practică această interdicție nu este respectată aproape niciodată. Dealtfel, nu numai programatorii devin obiectul tentativelor de corupție ale spionilor. O operație pe scară mare, avînd drept obiect jefuirea unui ordinator, poate începe și de la exploatarea unei operatoare care nu cunoaște importanța cifrelor și textelor cu care lucrează. O asemenea operatoare poate indica, de exemplu, lungimea cuvintelor sau grupelor de cifre care servesc drept parolă pentru punerea în funcție a ordinatorului. Odată această parolă identificată, orice femeie de serviciu din interiorul clădirii poate, sub îndrumarea unui analist din exterior, să smulgă ordinatorului secretele sale.

Proliferarea rapidă a infracțiunilor împotriva ordinatoarelor preocupă în cel mai înalt grad pe conducătorii marilor firme capitaliste. „Numai cîțiva indivizi dintr-o națiune — afirma unul din aceștia — se pretează să facă spionaj în favoarea unor puteri străine. Probabil că nici nu există suficiente secrete de stat realmente importante care să dea de lucru acestor cîțiva spioni. Industria are însă dușmani mulți, iar numărul spionilor ce acționează în acest domeniu este foarte mare. Introducerea mijloacelor de apărare electronică poate opri din acțiune pe spionii mărunți sau pe amatori. Dar secretele înmagazinate în memoria ordinatoarelor au devenit atît de importante încît se consideră că sustragerea lor merită toate riscurile și ostenelile. Această tentație a determinat o creștere a numărului și eficienței organizațiilor de spioni profesioniști care dispun de resursele necesare pentru a se lansa într-o asemenea aventură".

Aceste temeri, exprimate din ce în ce mai des, au determinat stabilirea și aplicarea unor măsuri de securitate anume concepute pentru a proteja ordinatoarele. Multe din mașinile de calculat sînt instalate în prezent în încăperi cu pereți de sticlă transparentă, astfel încît operatorii să poată fi supravegheați în permanență. Acolo unde n-au fost construite asemenea camere, paznicii circulă continuu chiar printre instalații. Dar majoritatea acestei asistențe contrainformatoare nu cunoaște despre ce are și ce nu are dreptul să facă un operator în timpul serviciului. Mulți din șefii de întreprinderi continuă să conceapă protecția ordinatoarelor în termenii securității realizate prin încuietori speciale, case de fier, legitimații speciale de acces etc. Acești șefi de întreprindere nu-și dau seama de faptul că sustragerea de informații dintr-o mașină de calculat nu necesită o pregătire prea înaltă și că operația este extrem de simplă atîta vreme cît sistemul de securitate nu este inclus chiar în programul ordinatorului.

(Va urma)

I. MOCANU

Moartea boxerului

— Alfred Pora, nu merit eu să mă saluți ? Nu vrei să mă învrednicești cu cîteva vorbe ?

— Iertați-mă, mă grăbesc, mi-am fixat rînd la frizerie și omu' nu mă așteaptă mai mult de ora zece. Ca atare, aș dori să amînăm discuția. Adineauri mi-a și telefonat Panaitească să mă prevină că urmez eu pe lista dumneavoastră. O fi adevărat ? Numai eu am rămas ? Luați-vă de alții, mai breji ca mine și vă datorez recunoștință. Și Pora dădu să plece, dar Covaliu îl opri.

— Nu te depărta amice că nu ai spor. Te conduc, dară e nevoie și la frizerie, mi-am adus acum aminte că nici eu nu m-am bărbierit pe ziua de astăzi. Hai să luăm loc pe două scaune alăturate și să vorbim ncolo în liniște despre meciul de cupă de duminică, de pildă. Ce vrei discuție mai plăcută ?

— O fi, dar pe mine nu mă interesează fotbalul.

— Las' pe mine, Alfred, găsim noi alt subiect care să ne convină la amîndoi, zise Covaliu, după care o apucă în sensul de mers al lui Pora, iar acesta încercă, fără rezultat, să se descotorosească de ofițer. Și-l încercă regretul că nu putea invoca nici un pretext ca să dispară. Întoarse fața către Covaliu întrebîndu-l :

— La ce vă folosește că vă țineți scai de mine ?

— Să capăt cîteva informații din partea dumitale, ca apoi să-ți pot lămuri creditorii asupra datei cînd le vei achita datoriile sau măcar vei amortiza o parte din ele. De la un timp ne-au căpiat bătînd drumurile la noi și nu sîntem în stare să le dăm răspunsul. Iată care-s încurcăturile în care ne-ai virît, tinere. Unii ne iau cu asalt și pe stradă, gîndindu-se că miliția ar fi în măsură să rezolve litigiul și să te oblige să le restitui banii. Ca și cînd am fi un oficiu bancar. Vezi ce confuzii provoci în mintea oamenilor pe care i-ai tras pe sfoară ? În fața acestei situații spune și dumneata cum să procedăm.

Alfred Pora pletosul, dezamăgit la culme de eșecul înregistrat în acest început de zi, răsuflă cu obidă, stăpînindu-se să nu profereze vreo insultă la adresa miliției. Era foarte limpede în acest moment pentru el, că acest ofițer dîrz, cu ochii vii o să-i cîntărească fiecare vorbuliță și o s-o întoarcă pe toate fețele. Era mai bine să aștepte să vadă unde va ajunge omul în albastru.

Pora se frămînta în sinea lui întrebîndu-se cine l-a turnat cu înșelăciunea, fiindcă ăsta nu l-a oprit de florile mărului ; îl are cu ceva la mînă, nu se expune să-l ia la întrebări pe stradă, nitam-nisam. În mintea înfierbîntată se gîndi întîi la Craiu, apoi la Petropol, ori chiar la colegul lui taică-su, Stavrache. „Dar ăsta putea să-i spună „babacului", nu să mă toarne direct la albaștri. O altă variantă ar fi că însuși „babacul",sătul de cîți îi vin pe cap, i-a trimis și el la miliție. Acum e acum, să văd cum ies din vrie ?"

— Domnule sublocotenent, vă propun ceva, așa omenește ; lăsați-mă o jumătate de zi să iau legătura cu tata. A plecat de răsalaltăieri în județ, la o casă de cultură să întocmească niște schițe de decoruri, iar cînd se întoarce îi povestesc ; totul se aranjează cu bine și vă promit că nu vă mai dau de lucru. Aveți cuvîntul meu. Pora tăcu. Îi trecuseră fierbințelile cu toate că un vînt curat răcorea străzile și legăna copacii cu frunză proaspătă, susurînd ca o respirație calmă. Alfred își scoase batista din buzunarul de la spate al pantalonilor largi cu manșete, foarte strînși pe coapse. Începu să i se citească pe față neliniștea, în timp ce Covaliu îl ține sub focul privirilor sale încordate, cu gîndul foarte vădit să-i smulgă mărturisiri mai ample în acest moment de descumpănire. Într-adevăr, în dosarul ce se întocmise de către judiciar ăstui domnișor fără căpătîi, existau cîteva reclamații de înșelăciune ca și practicarea ilicită a jocurilor de noroc pe sume mari, chiar și pe valută, cu indivizi dubioși din pleava societății. De pe la vecinii lui taică-su, mai auzise că atunci cînd Costică Pora, profesorul, compromis de zăpăceala fiului, pleacă în prospectări să mai agonisească cîte ceva, pe lîngă pensia din care se înfruptă trîntorul, în casa aceea se întîmplă lucruri de-a dreptul scandaloase.

Sublocotenentul reluă ofensiva începută, schimbînd doar tactica.

— Fredi, aș face încercarea care mi-o propui, adică să amînăm chemarea celor ești rocați de tine la miliție să ți-i punem în față. Să zicem că accept. Ce garanție am eu că te prezinți la sediu, fără carte poștală și fără invitație. Dacă se întîmplă minunea asta, promit să-ți ușurez situația numai în avantajul tău ; încercăm să despăgubim pe cei de la care ai împrumutat bani și după aceea stabilim problema încadrării în serviciu. Ce zici, facem ordine în prezentul și viitorul tău ?

— Știi bine că n-am ce garanție să vă dau.

— Să zicem totuși că facem apel la tatăl tău, îl găsim noi pe unde o fi și vă prezentați împreună mîine. E nevoie să fie neapărat de față, să vadă, în sfîrșit, ce înseamnă liberul arbitru în alegerea drumului în viață, la copii ca dumneata.

— Păi ce, mai sînt eu copil ? întrebă nedumerit Fredi.

— Pentru profesorul Pora ai rămas un copil nepermis de răzgîiat, care pe măsură ce a crescut a devenit primejdios și pentru cei din afara familiei. Ascultă-mă pe mine, n-ai fost suficient ținut în frîu și ai ajuns la concluzia că totul îți se cuvine : traiul bun, banii, viața ușoară.

— Vă rog, scutiți-mă, și iar își șterse fruntea cu batista jilavă, pe care n-o mai scoase de la spate, ci din buzunarul giacăi. În ochii lui Fredi începură să licărească primele semne ale fricii ; simțea în jurul piciorului lațul întins de propriile fapte, iar Covaliu edifica asupra cazului i le pusese toate pe tapet, nemailăsîndu-i decît o singură alternativă. Ori achită banii scoși de la oameni prin escrocherie, ori înfundă pușcăria.

— Voi veni cu tata, mă prezint cu el la dumneavoastră, se dădu bătut Fredi Pora. Dați-i telefon la Zebil, la casa de cultură. Diseară poate fi aici.

— Ce fel de om ești tu, Fredi ?! Răspunderile tale pecuniare tot pe umerii lui să apese ? Și împăcarea datornicilor tot el s-o facă ?!

Cu un cinism demn de speța lui escrocul confirmă :

— Ce să fac, așa este. Dumnealui m-a crescut, zice că mă iubește, n-are decît să plătească !

— Ce raționamente altruiste, zise indignat Covaliu.

— Fiți pe pace, lui i-ar părea bine să fie ultima datorie care o achită de pe urma mea. L-am stors destul.

— Va fi ultima oară, te asigur, zise răspicat sublocotenentul Covaliu. De asta mă ocup personal. Cu voia sau fără voia ta. Acum du-te și te tunde. Ne vedem mîine.

Covaliu nici nu-și dădu seama cînd pușlamaua se strecură după colț și se făcu nevăzut.

(Va urma)

EUGEN TEODORU

Memoriile lui Grigoraș Dinicu

transcrise de fiul său, Grigore Dinicu

Plecarea spre țară

După vreo 3 zile de ședere la Paris, unde criza alimentară începea să fie simțită chiar la cele mai luxoase restaurante, ne-am îmbarcat în Gare du Lyon pentru București, pe la ora 12 ziua. La gară am fost însoțiți de Gheorghe Cocoș, un muzicant bucureștean. Era plecat din țară de aproape 30 de ani. Veniseră apoi Nliță și Colea Codolban (primul, cel mai virtuoz țambalagiu pe care l-am cunoscut, cînta studii de pian și piese de concert încît rămîneai în extaz auzîndu-l, iar Colea, fratele său, un desăvîrșit pianist clasic, care acum aud că face turnee de concerte prin America de Nord și Sud), de Ghiță Botez (fratele lui Titi Botez, cîntărețul nostru de la compania Cărăbuș, care avea în Paris un restaurant românesc prin Cartierul Latin) și de alți cîțiva prieteni ce ni-i făcusem în 1937.

Pentru a povesti de drumul parcurs pînă la Mondane (Italia), nu mi-ar fi greu, dar a fost un drum făcut nu cu trenul, ci în carul cu boi. În plus de aceasta, am făcut multe schimbări de tren și, personal, am întîmpinat prea multe dificultăți, pentru a le mai descrie.

Alergătura după țambalul lui Budișteanu la fiecare oprire, pentru a-l da jos din vagonul de marfă și a-l transporta în alt vagon de marfă, m-a enervat prea mult. Sincer să fiu, îmi este silă de nenorocitul de război care a fost și ne-a procurat atîtea și atîtea nepăcări !

Ajunși pe teritoriul italian, am găsit la fel unele stări de fapt, cu care noi de-acuma ne acomodasem. În schimb, în loc de soldați care să-și dea aere de eroi, am găsit ostași îndrăgostiți de muzică, capabili să-și uite pușca, spre a-și păstra acordeonul sau chitara.

În tren pînă la Veneția, ba nu, pînă la Milano, am auzit cele mai frumoase cîntece populare italiene, cu cel mai autentic acompaniament. Soldații italieni din „Mio fratell" nu ne-au scos, mai cu seamă că Grigoraș Dinicu își luase și el vioara și începu, acompaniat de Costică Dinicu, Gicu Ștefănescu și Vasile Budișteanu, care cînta și la violă, să execute o serie întreagă de romanțe de-ale lui Tosti.

La ușa compartimentului nostru era pelerinaj, iar cînd Grigoraș Dinicu încetă, un „braviso maestro" izbucni. Soldații italieni, fără să le cerem, începură atunci să ne aducă fiecare cîte ceva de mîncat, spunîndu-ne : Mangiare, mangiare, frateli romeno.

Ajunși la Milano pe la 7 seara, ne-am interesat la ce oră avem tren. Ni se răspunse precis : tren direct București este la ora 2 noaptea.

După ce ne-am lăsat bagajele la o magazie specială pentru călătorii în tranzit, Grigoraș Dinicu ne-a invitat pe toți la restaurant. Aci, după ce am mîncat fiecare cîte un „osobuco a la milanez", Grigoraș Dinicu a dorit să bea și o sticlă de Chianti și cum pe masă erau pahare mai mari, începurăm să ne consultăm, cum s-o spune pe italienește la un pahar mai mic. Unul dintre noi spuse :

— Maestre, nu ai vorbit cu el franțuzește pînă acum ? Cere-i pe franțuzește și cu asta, basta.

Însă cînd chelnerul trecu pe lîngă noi, numai că auzim pe Grigoraș Dinicu spunîndu-i :

— Prego, un picolo paharino — făcîndu-i semn la paharul după masă, însă arătînd cu arătătorul și degetul mare dimensiunile.

Noi începurăm să rîdem cu poftă, însă Grigoraș Dinicu păstra o mutră serioasă pînă ce chelnărul sosi cu „picolo paharini" pentru noi toți. Atunci Grigoraș Dinicu începu să ne privească pe toți spunîndu-ne :

— Ei, vedeți ? Am nimerit-o.

Mulți ani după această amuzantă întîmplare, cînd Grigoraș Dinicu cerea la un prilej oarecare un pahar mic, eu îi aduceam aminte „picolo paharino".

Restul nopții l-am petrecut pe peronul gării, fiindcă doream să fim cu toții împreună cînd trenul avea să tragă la peron. Pe la 1 și 20 din noapte, cînd nimeni nu avea voie să intre pe peron (noi eram acolo) sosi și trenul. Încă nu oprise bine, cînd eu sării (piciorul scrintit începuse să nu mă mai doară așa rău) în vagonul pe care scria Roma — Veneția — Milano — Trieste — Ljubljana — Timișoara — București. Ajunși la compartimentele Ibere de la clasa a II-a, închiserăm ușa pe dinăuntru și așteptai pe băieți să-mi dea bagajele să le așez în plasele destinate pentru cuferele mici.

Exact la 2 și 30 dimineața trenul porni de aci. Pînă la București am călătorit normal, mai cu seamă pe teritoriul iugoslaviei, fiindcă trenului i se atașă și un vagon restaurant. Aci în adevăr ne-am potolit foamea.

Cît am stat la Paris și am traversat Franța și Italia, cu foamea am dus-o destul de greu.

Dar iată-ne ajunși la frontiera românească pe la 5 după-masă, după 4 zile de mers cu trenul. Cum ne-am exprimat bucuria, nu pot scrie, fiindcă nu găsesc cuvintele, însă atîta mai țin minte că trenul porni spre Timișoara — București și noi încă mai cîntam șefilor autorităților de la frontieră.

Ajunși la Timișoara, am coborît și am cumpărat mezeluri, vin și pîine, iar pe la vreo 12 noaptea, tuturora ni se făcu din nou foame. Grigoraș Dinicu ne opri, spunîndu-ne :

— Băieți, mîine este iarăși zi și nu uitați că ne așteaptă familiile cu bunătăți pe fiecare. Ajunge ! Ce e mult nu e bun !

Resemnîndu-ne, ne-am culcat cum am putut fiecare. Dimineața cînd ne-am sculat, prin fața vagonului nostru nu se mai putea trece, fiindcă multă lume se uita la noi ca la urs. Fiecare dorea să știe ce este în America, în Franța, în Italia și noi, calmi, în timp ce le răspundeam ajunserăm — în sfîrșit — în Gara de Nord.

(Va urma)

„Totdeauna să faci bine!"

Profesorul universitar Nicolae Dragomir s-a născut la 29 iulie 1916, în comuna Armeniș, județul Caraș-Severin. Studiile liceale le-a făcut la Caransebeș, iar cele universitare la București. Între anii 1952—1976 a ocupat funcțiile de director adjunct, prodecan și decan al Institutului de medicină generală din Timișoara. Între anii 1957—1960 a fost secretar al organizației de partid a Institutului de medicină din Timișoara. Decorat cu Ordinul Muncii clasa a doua. Profesor universitar emerit. A publicat 20 de lucrări științifice și 4 monografii.

— Stimate tovarășe profesor, am pătruns în cabinetul dumneavoastră cu emoția caracteristică poate numai unui student în preajma examenelor. Ajutați-mă să-mi învinge această primă emoție: dați-mi cîteva date legate de viața dumneavoastră.

— Sînt o modestă piesă la marele agregat al societății noi care se făurește în țara românească. Toată viața am căutat, în limitele posibilităților mele, să slujesc țara și partidul, să contribui cu toate puterile la înfăptuirea dezideratului de secole al poporului nostru: înfăptuirea unei Românii puternice și independente. Cît despre viața mea... Mă trag dintr-o familie simplă, tata a fost acar, iar mama țărancă, fără nici un fel de carte.

— De unde sînteți?

— Din comuna Armeniș, județul Caraș-Severin, comună de care mă leagă cele mai frumoase amintiri, amintirile copilăriei, cu necazurile și cu bucuriile, cu pățaniile cele mai năstrușnice, cu visurile cele mai fantastice.

— Cred că nu aveți prea multe motive să fiți nemulțumit de visurile dumneavoastră, de vreme ce ați reușit să învingeți toate greutățile și să deveniți ceea ce sînteți: titularul catedrei de farmacologie a Institutului de medicină din Timișoara.

— În copilărie, aspirațiile mele erau cu totul altele. Mi-am îndreptat pașii însă spre medicină indignat de starea țăranului, din dorința de a mă întoarce în sat, pentru a-i alina durerile.

— V-ați ținut de cuvînt?

— În 1941, după ce mi-am luat teza de doctorat, am plecat la Slatina Criș, sat aflat la 7 kilometri de comuna natală, unde am practicat medicina. Lucram fără răgaz. Acolo mi-am dat marele meu examen de viață, acolo am realizat ce mare nevoie de asistență medicală era la sate. Așa cum simțeam încă din facultate, aveam o chemare lăuntrică pentru medicină, chemare transformată în sîrguință, fapt care mi-a dat posibilitatea să soluționez cazuri grele, care pe atunci se rezolvau numai în spital.

— Ați avut și eșecuri?

— Nu am avut nici un eșec. Asta datorită dascălilor mei, care m-au învățat că în medicină nu îți este permis să ataci o partitură necunoscută.

— Tovarășe profesor, ne-a furat discuția și iată-vă deja medic en titre. Am trecut prea repede, cred, peste o bună parte din viața dumneavoastră. Poate nu e drept, chiar dacă ați făcut acest lucru deliberat, nedezmințindu-vă modestia caracteristică. Deci, vă rog, dați timpul înapoi.

— Am fost trimis la școală la șase ani, nu dintr-un capriciu părintesc, ci pentru că ființa mea reclama acest lucru. Acum, după atîta amar de vreme, îmi dau seama că dacă nu întîlneam un dascăl ca FLOREA BĂCILĂ poate alta mi-ar fi fost soarta. Acest nume vă rog să-l scrieți cu litere mari, deoarece de la el am căpătat noțiuni clare despre ceea ce înseamnă munca, dragostea de patrie, cinstea și iubirea de carte. Eram premiant în toți anii. Aveam nota 1, nota maximă în acea vreme. Tot el, dascălul meu, FLOREA BĂCILĂ, mi-a dirijat și cititul, transformîndu-l într-o patimă pe care o am și astăzi. Mi-a făcut un program riguros, dozîndu-mi patosul în raport cu creșterea bagajului de cunoștințe, punîndu-mi căpăstru ori de cîte ori vedea că citesc ceea ce socotea el că depășește posibilitățile mele de înțelegere.

— Liceul cum l-ați încheiat?

— Greu. Nu aveam bani pentru rechizite, ca să nu mai vorbesc de banii pentru procurarea cărților. Liceul l-am început și l-am terminat la Caransebeș. Zeii mi-au fost favorabili. Am cunoscut profesori aplecați cu dragoste asupra elevilor, ceea ce a avut asupra mea o fantastică înrîurire. Și aici am fost premiant. M-a pasionat latina, care mi-a fundamentat eșafodajul culturii mele de mai tîrziu.

— Facultatea ați făcut-o, cred, la Cluj.

— Nu.

— De ce?

— Totdeauna am avut dispreț față de cei care făceau dintr-o simplă așezare administrativă o problemă de viață. „Eu sînt din Banat, eu sînt din Oltenia sau eu sînt din Maramureș!" Acest lucru, cred, se poate spune numai în glumă la un pahar cu bere. Dar, pentru că pe vremea aceea se făcea mult caz de regionalisme, am ținut ca eu, Nicolae Dragomir, bănățean din punct de vedere administrativ, să mă duc la București, pentru a demonstra falsitatea unui punct de vedere. Am făcut războiul și vreau să afirm că pe front eram cu toții ostași români. Acolo nu se murea „pe regiuni administrative". Deci gîndurile mele de odinioară și-au dovedit temeinicia.

— Spuneți-mi cîte ceva despre studenția dumneavoastră.

— Au fost anii cei mai frumoși. Contactul cu patul bolnavului mă fascina. Atunci cred că s-a produs marea cotitură din viața mea, devenind dintr-un provincial timid, un om lucid, stăpîn pe gîndurile sale.

— Apoi?

— Apoi a izbucnit războiul, cu toate necazurile lui, la terminarea căruia am venit la Institutul de medicină din Timișoara ca asistent la catedra de fiziologie, apoi la cea de farmacologie, unde sînt și astăzi. Din 1954 am devenit titularul acesteia.

— Tovarășe profesor Dragomir, timp de 24 de ani, în afara muncii de la catedră, ați avut sarcini dintre cele mai grele: ați devenit, pe rînd, director adjunct, prodecan și decan. A fost greu?

— Curioasă întrebare. Sigur că a fost greu, chiar foarte greu. Astăzi, cînd privesc în urmă și cînd văd cum arată institutul, cînd știu că în acești ani am dat țării circa 4 000 de medici, am un sentiment de justificată mulțumire. Greutățile au trecut, multe au intrat în anecdotă, dar faptele au rămas. Or, tocmai despre asta e vorba, despre fapte.

— Dintre medicii care au terminat facultatea la Timișoara, mulți au depășit anonimatul, transformîndu-și numele în renume. V-aș ruga, tovarășe profesor, să vă opriți la doi dintre aceștia: Vasile Boicu și Ioan Pușcaș, astăzi personalități de seamă ale medicinei românești.

— S-o luăm organizat: Boicu, cu al său celebru „Boicil", e o bătălie cîștigată. Medicamentul se fabrică pe scară industrială și acolo unde se aplică cu pricepere și discernămînt, dă rezultate spectaculoase. Principiu, dealtfel, valabil pentru orice medicament. Zilele trecute tocmai am încheiat o cercetare științifică asupra medicamentului său. Am demonstrat că substanța este analgezică, antispastică pe musculatura striatică și netedă. Lucrarea am înaintat-o Centralei industriale de medicamente din București pentru o monografie în limbi străine. De doctorul Pușcaș m-am simțit legat încă din primul an de studenție. Dealtfel, eu l-am condus, în 1971, teza de doctorat. Are o minte foarte ageră. Cercetarea pentru el este un scop în viață, dovedind o remarcabilă putere de concentrare și un veritabil spirit revoluționar în abordarea problemelor asupra cărora se apleacă. La început i-a fost greu. Asta este soarta noului. Din cauza inerentelor eșecuri ale începutului, noul este privit cu neîncredere. Am certitudinea că Pușcaș nu și-a spus încă ultimul cuvînt. Trebuie să așteptăm încă multe lucrări excepționale. Ioan Pușcaș este un nume cîștigător, eu merg pe el, iar dacă atunci cînd va deveni o celebritate mondială va aminti de faptul că și-a făcut studiile la Timișoara, voi fi mulțumit că la formarea sa mi-am adus o umilă contribuție.

— După cum știți, revista Flacăra duce o susținută campanie pentru valorificarea plantelor medicinale — această bogăție naturală a țării românești. Ce părere are șeful catedrei de farmacologie despre spinoasa, dar pasionanta problemă a plantelor medicinale?

— Nu poate fi vorba de o părere, ci de o realitate ignorată încă, în ciuda faptului că plantele medicinale se vînd ici-colo, în niște magazine de specialitate. Dealtfel, revista dumneavoastră a publicat pagini întregi pe această temă, în care și-au spus cuvîntul nume foarte competente. Să mai fac precizarea că jumătate din medicamentele pe care le fabricăm au la bază extracte de origine naturală?! E nevoie să mai amintesc faptul că reacțiile de respingere ale organismului sînt rare, atunci cînd i se administrează produse naturale, în timp ce după cele sintetice reacțiile sînt frecvente și, de multe ori, cu urmări grave? Medicina populară e un cîmp de cercetare vast pe care noi, oamenii de știință, avem obligația să-l studiem sub toate aspectele. Revenind la plantele medicinale, trebuie să subliniez că folosirea lor nerațională duce de cele mai multe ori la automedicație în exces, situație și ea dăunătoare organismului. Cum în medicină nu există boli, ci bolnavi, este necesar ca și aceste plante să fie administrate pe bază de indicații medicale.

— Este un punct de vedere interesant care, cred, că va da de gîndit celor care folosesc plantele medicinale la voia întîmplării.

— Medicamentul, fie extras din plante, fie sintetic, nu are puteri supranaturale. Cel ce la mereu antinevralgice, pentru că îl doare capul, nu le poate lua la infinit. Este obligatoriu să-l vadă un specialist. Căci medicamentele depind de doză, de dozaj, iar dozajul îl prescrie numai medicul. Penicilina — minunata noastră penicilină — administrată după ureche, dă cazuri mortale. Asta nu o spun eu, ci statisticile mondiale.

— Dați-mi definiția medicamentului.

— După mine, cea mai bună definiție o dă recentul proiect al Legii sanitare: „medicamentul este orice substanță sau amestec de substanțe".

— Au trecut aproape două ore de cînd sîntem împreună. Pentru mine, cei care stau în fața biroului dumneavoastră, ceva nu este clar. Vă rog să mă lămuriți: la început, îmi spuneați că ați mers la medicină din dorința de a fi alături de bolnavi, pentru că prea multe ați văzut în copilărie, și prea mare era revolta dumneavoastră împotriva nedreptăților sociale care se făceau țăranilor. De ce — iată deci întrebarea — v-ați dedicat totuși unei ramuri a medicinei care, prin natura ei, vă ține legat de laborator?

— De-a lungul discuției m-ați întrebat de cîteva ori dacă am ceva a-mi reproșa. De fapt, nu am de mărturisit acel ceva care să coloreze discuția — pentru că ce poate fi mai atractiv pentru un student, decît să afle unele năzbîtii ale profesorului care azi, cu halat alb, îl privește din spatele lentilelor ochelarilor cu severitate? N-am ce spune în plus. Tinerețea mea a însemnat muncă, luptă pentru acumularea cunoștințelor și luptă pentru existență. Dar dacă vreți să scrieți un adevăr intim, ei bine, scrieți că atunci cînd am trecut la catedra de farmacologie, am făcut-o cu inima îndoită. Acum n-aș mai face-o. Dar atunci, era la început și trebuia să răspund unui comandament. Să fie clar; *farmacologia* are un rol preponderent în medicina modernă. Pe parcurs m-a cîștigat și am practicat-o cu pasiune și dăruire.

— Ați publicat mult?

— Nu. Am scos doar cîteva cărți. Am sub tipar acum „Medicamentul, remediu și otravă" — o lucrare de largă informare despre nașterea medicamentului, destinul său în organism și societate. Acolo doresc să demonstrez că medicamentul este supus aceleiași vicisitudini ca și moda. Vedeți, există și medici care administrează medicamente despre care nu știu nimic unor bolnavi despre care știu prea puțin. Cînd voi avea mai mult timp liber, îmi voi organiza gîndurile și notițele și voi trimite tiparului tot ceea ce am acumulat în acești ani dăruiți medicinei românești. Nu vreau să-mi găsesc o scuză, dar am avut de îndeplinit foarte multe sarcini politice și administrative. Sînt membru de partid din anul 1947 și niciodată nu m-am eschivat de la sarcinile primite.

— Ce a însemnat pentru dumneavoastră studentul?

— Totul. Prietenul, colegul meu viitor, tînărul față de care mă simțeam cel mai obligat în raport cu sarcina ce mi-o asumasem de a-i îndruma pașii. N-am fost niciodată adeptul sancțiunilor radicale. La timpul său, cunoșteam pe toți studenții din institut cu bucuriile și mai ales cu necazurile lor. Niciodată nu am apreciat un student în funcție de arborele său genealogic. L-am judecat pe el, față de el și față de faptele sale.

— Tovarășe profesor Dragomir, ne apropiem de finalul discuției. Pentru a treia oară vă văd ochii umezi... Dacă nu ați fi recidivat, poate nu v-aș fi întrebat de ce, dar aș fi plecat de la dumneavoastră cu regretul de a nu o fi făcut. De ce?

— Nu poate fi vorba de vreo indiscreție, dar cu sau fără voia dumneavoastră, o rană a fost deschisă. Aici, în acest institut, mi-am lăsat tinerețea; aici, în acest institut, am fost primit în rîndurile partidului. Aici, în acest institut, mi-am petrecut, în laborator, cele mai frumoase nopți. Totul din dorința de a răspunde menirii mele de profesor universitar și sarcinilor pe care mi le-am asumat atunci cînd am devenit membru de partid. Acum, clădirea aceasta — Institutul de medicină din Timișoara — e tînără, înfloritoare, bine ancorată în realitățile științei românești, iar eu, fiul de țăran din Armeniș, puțin obosit, dar fericit de ceea ce las în urmă, mă pregătesc să părăsesc acest univers, lăsînd locul altora, așa cum alții mi l-au lăsat mie. Atunci cînd voi ieși la pensie, voi pleca cu capul sus, deoarece socot că am fost un iubitor de oameni și am respectat cu sfințenie vorbele dascălului din clasele primare: „totdeauna să faci bine!". Cînd am intrat în această clădire Institutul de medicină era în perioada copilăriei, iar eu un tînăr plin de ambiții și de idei. Acum, cînd se apropie momentul despărțirii, institutul e în plină tinerețe, iar eu nu mai sînt de mult tînăr. Oricît am fi de medici, oricît am cunoaște acest adevăr biologic, tinerețea fără bătrînețe este doar o poveste.

DAN BIRLADEANU ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17); reportaj (Nicolae Cristache — 16 06); cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06); scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87); fotoreportaj (1595); documentare (16 23); cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86); redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă. PO Box 136—137 telex: 1 12 26 București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41 05

Rezultate rodnice la încheierea vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu în R. P. Chineză

„Doresc să menționez cu multă satisfacție că vizita în China și convorbirile avute cu președintele Hua Kuo-fen și cu alți conducători chinezi au deschis noi perspective dezvoltării relațiilor dintre partidele și popoarele noastre".

Un sentiment de adîncă satisfacție față de rezultatele vizitei în R.P.D. Coreeană, ale noului dialog prietenesc dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Kim Ir Sen

„Deși de data aceasta vizita noastră în Coreea este scurtă, ea ne-a prilejuit cunoașterea preocupărilor și muncii entuziaste a poporului frate coreean în construcția socialismului. Vom duce cu noi amintiri de neuitat, vom purta mereu în inimă căldura sentimentelor de prietenie cu care ne-a înconjurat tot timpul poporul coreean. La rîndul nostru, vă asigurăm de prietenia profundă și solidaritatea de neclintit a poporului român".

Înalții soli ai României au sosit pe pămîntul Vietnamului eroic

„Avem convingerea profundă că vizita pe care o efectuăm în țara dumneavoastră, convorbirile cu tovarășii din conducerea de partid și de stat a Republicii Socialiste Vietnam vor contribui la dezvoltarea și adîncirea prieteniei frățești dintre cele două partide și popoare ale noastre și, totodată, vor sluji cauza generală a socialismului, păcii și colaborării între națiuni".

flacăra
MAI 1978
SOCIALISTĂ

CENACLUL FLACĂRA
AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR
LA BUCUREȘTI

● Simbătă, 3 iunie 1978, orele 20, la Palatul sporturilor și culturii — Sala Polivalentă din București — Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizează

O NOAPTE DE VARĂ CU TINERETUL BUCUREȘTEAN

● Biletele se vor distribui la casele Teatrului Național începînd cu data de vineri, 26 mai, orele 10.

Vizita în China —

Laborioasa activitate desfășurată și cu acest prilej de președintele țării noastre un nou și important moment în întărirea prieteniei

La „Tîrgul produselor pentru export — China" din Canton, manifestare de prestigiu în viața economică internațională, o imagine concludentă a activității creatoare a poporului chinez

La întreprinderea de țesături din Hangiou — „capitala mătăsii chinezești" — înalții oaspeți români admiră frumusețea, calitatea și originalitatea țesăturilor de brocart, mătăsuri și satin produse aici

Calde manifestări de dragoste și prietenie pe aeroportul din Hangiou

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu în mijlocul cercetătorilor de la Institutul de fizică de pe lîngă Academia de științe a Chinei. Înalții oaspeți sînt invitați să cunoască îndeaproape preocupările oamenilor de știință chinezi

Cel puțin două sînt direcțiile principale de acțiune ale politicii externe românești care își află o convingătoare concretizare și o confirmare strălucită în desfășurarea și rezultatele vizitei oficiale de prietenie pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a făcut-o între 15 și 20 mai în Republica Populară Chineză, urmare a invitației tovarășului Hua Kuo-fen, președintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, premierul Consiliului de Stat al R.P. Chineze. Prima dintre aceste direcții, avînd o formulare generală, dar cu referire permanentă la actualitatea imediată, este dată de faptul că România se înfățișează lumii ca un stat socialist însuflețit de hotărîrea de a face totul pentru mersul înainte al societății, ca un stat dornic de pace și colaborare, decis să-și aducă din plin contribuția la cauza colaborării și păcii în lume. Cea de-a doua direcție este legată de faptul că, în activitatea sa internațională, țara noastră pune pe primul plan dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare cu toate țările socialiste, întărirea unității și solidarității lor. Într-un asemenea cadru, actuala vizită întreprinsă de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Republica Populară Chineză se înscrie ca o etapă nouă, firească, în dezvoltarea multilaterală a relațiilor dintre țările noastre. Dar această nouă întîlnire la nivel înalt româno-chineză nu reprezintă doar o nouă pagină la cronica relațiilor dintre două țări socialiste, interesate în adîncirea prieteniei și dezvoltarea colaborării dintre ele. Rezultatelor rodnice cu care s-a încheiat această vizită li se mai adaugă, credem, o dimensiune — esențială pentru viitorul relațiilor de prietenie și conlucrare tovărășească dintre cele două partide și popoare. Este vorba de spiritul în care s-a desfășurat vizita înaltei solii a poporului român pe aceste coordonate ale continentului asiatic, este vorba de atmosfera pretutindeni sărbătorească și sincer vibrantă, de emoționantele probe de căldură prietenească și prețuire aleasă manifestate peste tot, de mii și sute de mii de locuitori ai Republicii Populare Chineze. La fiecare întîlnire — cu locuitori ai capitalei chineze, orașul Pekin, sau din provinciile Kuan Tuang și Gențiang, la Canton sau Hangiou, în vizitele la unități industriale și agricole, institute de știință, așezăminte de cultură sau unități militare, Divizia nr. 6 de tancuri — oaspeților români li s-a rezervat o primire deosebit de aleasă, prezentată în relatările presei ca fiind proprie numai acelor evenimente sărbătorești. Însuși președintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, tovarășul Hua Kuo-fen, sublinia aceasta, prin cuvintele rostite la toastul oferit în onoarea sa de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu : „Vizita de prietenie pe care o întreprinde în țara noastră prietenul nostru apropiat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, constituie pentru prietenia chino-română momente de mare sărbătoare".

Ce semnifică acest important moment pe care l-a constituit vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în R.P. Chineză, a tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat poate fi desprins înainte de toate din declarațiile făcute la încheierea vizitei : „Sîntem convinși că vizita și înțelegerile la care am ajuns vor marca un nou moment important în cronica prieteniei româno-chineze, vor da un nou și puternic impuls colaborării dintre partidele și țările noastre, în interesul celor două popoare, al cauzei socialismului, înscriindu-se, totodată, ca o contribuție la lupta forțelor înaintate ale lumii de azi pentru progres, colaborare și pace", sintetiza tovarășul Nicolae Ceaușescu. La rîndul său, tovarășul Hua Kuo-fen sublinia : „Această vizită a contribuit și mai mult la dezvoltarea prieteniei revoluționare și a unității de luptă dintre cele două partide, țări și popoare ale Chinei și României și va avea semnificații profunde pentru relațiile de prietenie și colaborare dintre țările noastre, pentru lupta comună a celor două popoare ale noastre și pentru evoluția situației internaționale".

La caracterul fructuos al noii întîlniri româno-chineze, în mod incontestabil, o semnificație politică deosebită au avut convorbirile oficiale dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Hua Kuo-fen. În cadrul acestor convorbiri, desfășurate într-o atmosferă de caldă prietenie, nu s-a făcut doar o trecere în revistă a stadiului pe care l-au atins relațiile dintre țările noastre, ci s-a procedat la o analiză cuprinzătoare a perspectivelor dezvoltării acestor relații — pe plan politic, economic, tehnico-științific și cultural. Dorința comună de a promova în continuare, pe o treaptă superioară, raporturile de colaborare pe multiple planuri, există largi posibilități în acest sens și-au găsit concretizarea în Acordul între România și China privind colaborarea economică și tehnică pe termen lung, în celelalte documente semnate — Convenția între cele două țări privind înființarea reciprocă de consulate generale și Planul de aplicare a Acordului de colaborare culturală între România și China pe anii 1978—1979. În timpul convorbirilor a fost evidențiată dorința amîndurora de a intensifica schimburile interumane — delegații pe linie de partid și de stat, vizite reciproce ale organizațiilor obștești, sporirea contactelor între specialiști, între instituții de știință și cercetare, cultură și artă, între cetățenii celor două țări — fapt ce reflectă în modul cel mai pregnant calitatea pe care au atins-o în acest moment relațiile dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză, încrederea și interesul de care se bucură construcția socialistă în fiecare stat, politica promovată de partidele comuniste din cele două țări. Argumente reale, directe pentru însuflețirea acestei afirmații sînt dealtfel exprimate cît se poate de clar de cunoașterea directă de către înalții reprezentanți ai poporului român a unor aspecte nemijlocite din viața și munca poporului chinez, eforturile susținute ale harnicilor locuitori ai Chinei pentru transpunerea în viață a hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C. Chinez privind transformarea Chinei, pînă la sfîrșitul secolului, într-un stat socialist modern puternic și înfloritor, ca și dovezile de cunoaștere și apreciere a realizărilor poporului și partidului nostru, a politicii internaționale a României socialiste.**

Țări socialiste și prietene, România și China sînt preocupate, în același timp, de un cerc larg de probleme ale vieții internaționale, care evoluează tot mai complex. Era firesc, deci, ca acestor probleme să li se acorde o importanță deosebită în timpul convorbirilor oficiale. S-a evidențiat faptul că, mai mult decît oricînd, este necesar ca relațiile între toate statele lumii să se bazeze pe respectarea strictă a independenței și suveranității naționale, a egalității în drepturi între toate statele, a excluderii for-

remarcabil bilanţ

marchează, potrivit aprecierilor conducătorilor de partid şi de stat ai celor două ţări, şi extinderea conlucrării româno-chineze

Are loc, în Sala de sud a Palatului Adunării Naţionale a Reprezentanţilor Populari a R. P. Chineze, semnarea unor importante documente privind dezvoltarea relaţiilor şi colaborării prieteneşti dintre cele două ţări

Convorbiri rodnice, documente importante pentru adîncirea cooperării

„Sintem convinşi că vizita, şi înţelegerile la care am ajuns vor marca un nou moment important în cronica prieteniei româno-chineze, vor da un nou şi puternic impuls colaborării dintre partidele şi ţările noastre, în interesul celor două popoare, al cauzei socialismului, înscriindu-se, totodată, ca o contribuţie la lupta forţelor înaintate ale lumii de azi pentru progres, colaborare şi pace".

NICOLAE CEAUŞESCU

„Această vizită a contribuit şi mai mult la dezvoltarea prieteniei revoluţionare şi a unităţii de luptă dintre cele două partide, ţări şi popoare ale Chinei şi României şi va avea semnificaţii profunde pentru relaţiile de prietenie şi colaborare dintre ţările noastre, pentru lupta comună a celor două popoare ale noastre şi pentru evoluţia situaţiei internaţionale".

HUA KUO-FEN

ţei şi ameninţării cu folosirea ei, a înlăturării oricărui amestec în treburile interne, principii care se afirmă cu tot mai mare vigoare pe plan internaţional. A fost reafirmată în acest cadru hotărîrea ambelor părţi de a acţiona pe mai departe pentru lichidarea politicii imperialiste, colonialiste şi neocolonialiste, a oricăror forme de dominaţie şi dictat, a politicii rasiste şi de apartheid, cele două ţări reafirmîndu-şi totodată voinţa de a adînci conlucrarea în soluţionarea problemelor care confruntă omenirea, sprijinind şi fiind solidare cu toate forţele progresiste, democrate, antiimperialiste, cu toate popoarele care luptă pentru transformări revoluţionare, sociale şi naţionale, pentru o lume mai dreaptă şi mai bună.

Pe parcursul vizitei, s-a apreciat şi subliniat cu mai multe prilejuri că amplificarea relaţiilor româno-chineze, a colaborării prieteneşti dintre partidele şi statele noastre corespunde şi serveşte intereselor celor două popoare, cauzei generale a socialismului şi păcii, că legăturile trainice dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Comunist Chinez, dintre Republica Socialistă România şi Republica Populară Chineză vor cunoaşte o nouă dezvoltare în urma vizitei tovarăşului Nicolae Ceauşescu pe pămîntul chinez, a convorbirilor cu tovarăşul Hua Kuo-fen. Această perspectivă, devenită acum certitudine, posibilitatea continuării la Bucureşti a dialogului sincer şi tovărăşesc început la Pekin, se constituie ca o contribuţie de mare valoare la progresul popoarelor român şi chinez, la cauza generală a socialismului, păcii şi conlucrării în lume, primind adeziunea deplină şi responsabilă a maselor largi de oameni ai muncii din întreaga noastră ţară.

Mii de oameni ai muncii din oraşul Canton îşi exprimă satisfacţia de a primi în oraşul lor pe conducătorul iubit al României socialiste a cărui prodigioasă activitate internaţională este bine cunoscută pe aceste meleaguri

În după-amiaza zilei de 19 mai, conducătorul statului şi partidului nostru s-a întîlnit cu reprezentanţii presei şi radioteleviziunii din Pekin şi cu corespondenţii străini acreditaţi în capitala R.P. Chineze

ROMÂNIA-COREEA, PRIETENIE

Noua întîlnire dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Kim Ir Sen, şi profundă afecţiune reciprocă, a înscris, prin rezultatele sale de strînsă prietenie şi colaborare

În oraşul-erou al Coreei prietene, cîntec sărbătoresc de bucurie, la întîlnirea cu cel mai iubit fiu al poporului frate român :

„Bun venit, bun venit preşedintelui Ceauşescu, prietenul apropiat şi drag al poporului nostru, al cărui drum e calea prieteniei ce leagă Phenianul de Bucureşti. Este departe peste continent, dar întotdeauna o ţară apropiată sufletului nostru. Să cîntăm cîntecul prieteniei. Au venit prietenii pe pămîntul nostru înfloritor."

Într-o atmosferă sărbătorească, populaţia Phenianului a făcut o strălucită primire soliilor poporului român

ȘI COLABORARE FRĂȚEASCĂ

desfășurată în ambianța unor impresionante manifestări de sinceră deosebit de bogate, încă un moment strălucit în cronica relațiilor tradiționale multilaterală dintre cele două popoare.

Cea de a doua etapă a înaltei solii de prietenie și colaborare a României socialiste pe meridianele Asiei — vizita în R.P.D. Coreeană, la invitația tovarășului Kim Ir Sen, secretar general al Comitetului Central al Partidului Muncii din Coreea, președintele Republicii Populare Democrate Coreene — se așează sub semnul unei emoționante sărbători prin care poporul coreean și-a exprimat cu profundă sinceritate și vibrantă căldură prietenia față de poporul român, înalta stimă și prețuire pentru conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, prieten drag și apropiat, cum l-a numit tovarășul Kim Ir Sen.

Timp de trei zile — între 20—23 mai, cît s-a desfășurat vizita — am urmărit cu interes deosebit, cu emoționantă participare relatările posturilor de radio și televiziune, amplele reportaje publicate cotidian de ziarele centrale, fiind, pe această cale, martorii remarcabilelor manifestări de aleasă bucurie și caldă ospitalitate cu care poporul coreean a întîmpinat pretutindeni pe înalții soli ai prieteniei poporului român.

Sînt vii încă în impresiile noastre imagini de la primirea făcută pe aeroportul Sun An din Phenian, inundat de flori și cîntec, însuflețit de prezența a mii de oameni ai muncii, tineri, studenți, membri ai miliției populare. Sînt de neuitat scene desprinse din desfășurarea marelui miting al oamenilor muncii coreeni, organizat pe stadionul „Moranbon" din capitala coreeană în cinstea delegației de partid și de stat a țării noastre. În atmosfera sărbătorească prezentă, în uralele entuziaste și aplauzele celor peste 120 000 de participanți la miting, tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost înmînat în acest cadru titlul de cetățean de onoare al orașului-erou Phenian. Cu același prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Kim Ir Sen au rostit însuflețitoare cuvîntări.

Este greu de definit în cuvinte grandoarea acestei impresionante manifestări populare. Imaginile fotografice alăturate surprind doar cîteva din extrem de sugestivele momente ale vizitei, explozia de bucurie și sărbătoare, prețuirea față de politica partidului și statului nostru, recunoștința profundă față de sprijinul și solidaritatea activă a României socialiste față de aspirația vitală a întregului popor coreean — reunificarea pașnică și democratică a țării.

Moment de referință major în cadrul vizitei, convorbirile oficiale dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Kim Ir Sen — caracterizate printr-o atmosferă de caldă prietenie, stimă și înțelegere reciprocă — au prilejuit o informare reciprocă despre desfășurarea construcției socialiste în cele două țări, examinarea problemelor privind amplificarea și întărirea continuă a relațiilor de prietenie și colaborare, a solidarității militante dintre cele două partide, guverne și popoare, schimbul de vederi asupra unor probleme internaționale de interes comun. În timpul convorbirilor a fost exprimată satisfacția deplină pentru rezultatele la care s-a ajuns pînă în prezent și s-a subliniat faptul că promovarea pe multiple planuri a relațiilor româno-coreene servește construcției socialiste din cele două țări, este în interesul cauzei socialismului și păcii în întreaga lume.

Acum, la încheierea vizitei, se poate spune că noua întîlnire româno-coreeană la nivelul cel mai înalt a fost deosebit de rodnică, a înscris încă un moment strălucit în analele dezvoltării prieteniei frățești și colaborării multilaterale dintre cele două popoare. Dimensiunile noi, etapa superioară în promovarea relațiilor noastre marcată de dialogul la nivel înalt româno-coreean desfășurat recent sînt reflectate cu elocvență de **Declarația comună privind aprofundarea prieteniei, solidarității și dezvoltarea colaborării frățești dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Coreea, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Democrată Coreeană.** Au fost semnate, de asemenea, Protocolul între Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul R.P.D. Coreene privind schimbul de mărfuri și plățile pe anul 1979 și Acordul între cele două țări privind colaborarea în domeniul turismului. A fost, totodată, adoptat și dat publicității un comunicat în care sînt consemnate rezultatele vizitei oficiale de prietenie a delegației de partid și de stat a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în R.P.D. Coreeană.

Importanța covîrșitoare a întîlnirilor și convorbirilor directe între factori politici investiți cu cea mai mare răspundere pentru viitorul relațiilor bilaterale își găsește și de această dată o strălucită confirmare în vizita înaltei solii a poporului român pe pămîntul unei țări socialiste prietene. Cînd două țări așează cu consecvență la baza relațiilor cu toate statele respectarea principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, integrității teritoriale și inviolabilității frontierelor, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, cînd se pronunță pentru dreptul fiecărui popor de a-și alege liber calea dezvoltării sociale, de a participa pe bază de egalitate la examinarea și soluționarea problemelor internaționale, cînd acționează cu consecvență pentru colaborare, pace și înțelegere între toate popoarele lumii evoluția relațiilor dintre aceste țări nu poate să se desfășoare altfel decît ascendent, spre binele popoarelor din aceste țări, pentru binele întregii umanități. Este acesta spiritul în care se dezvoltă legăturile dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Democrată Coreeană, un spirit exemplar pentru două țări unite în aceleași idealuri de muncă și luptă pentru împlinirea aspirațiilor de libertate, independență, progres, colaborare și pace ale popoarelor.

În cea de a treia zi a vizitei, la Ian Fung, a continuat într-o ambianță de caldă cordialitate dialogul la nivel înalt inaugurat în capitala R.P.D. Coreene

Semnarea documentelor oficiale

Vibrantă sărbătoare a prieteniei

Întruniţi la un grandios miting, pe stadionul „Moranbon", într-o impresionantă revărsare de flori, de cîntece, de bucurie, 120 000 de locuitori ai capitalei Republicii Populare Democrate Coreene au adus un fierbinte omagiu prieteniei dintre ţările şi popoarele noastre, şi-au exprimat alese sentimente de dragoste, stimă şi preţuire pentru preşedintele României, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Cincizeci de mii de tineri au evocat, într-un uriaş spectacol cultural sportiv, pagini memorabile din glorioasa istorie a celor două popoare, străbătută ca un fir roşu de lupta pentru libertate, unitate şi independenţă naţională, pentru victoria cauzei socialismului şi comunismului.

O expresie grăitoare a dragostei şi preţuirii pe care poporul coreean le nutreşte faţă de poporul nostru, faţă de tovarăşul Nicolae Ceauşescu

şi solidarităţii româno-coreene

Mări şi oceane
ne despart
Dar întotdeauna
inimile noastre
Împreună bat

(Din „Cîntecul prieteniei româno-coreene", compus special pentru a sărbători marele eveniment al vizitei preşedintelui Republicii Socialiste România în Republica Populară Democrată Coreeană).

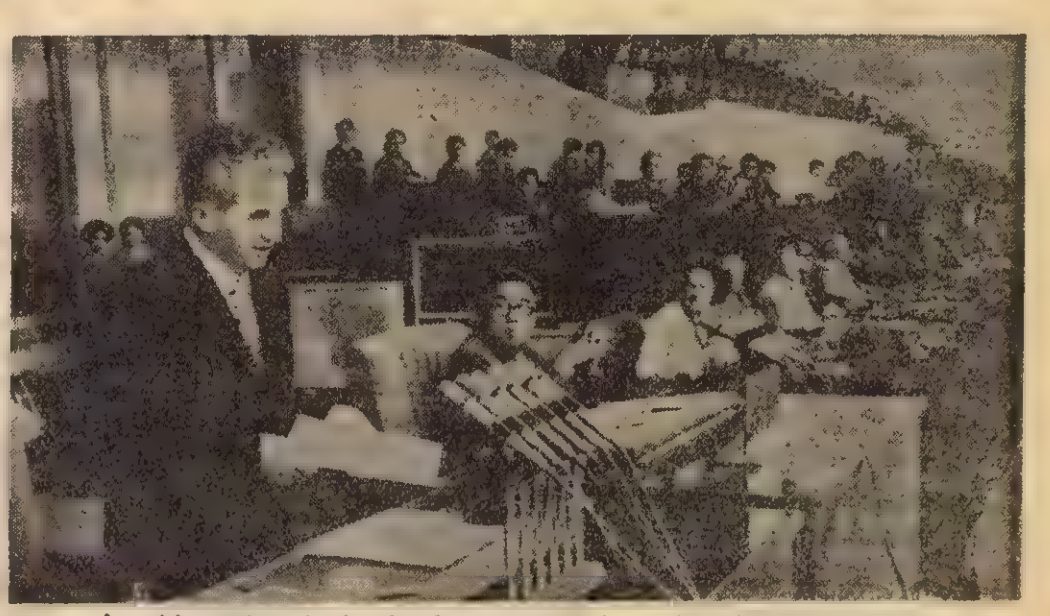

În uralele entuziaste şi aplauzele celor peste 120 000 de participanţi la mitingul prieteniei româno-coreene, la cuvîntul tovarăşul Nicolae Ceauşescu

„Vizita tovarăşului Nicolae Ceauşescu în ţara noastră, care se desfăşoară sub auspiciile caldei ospitalităţi a poporului coreean, demonstrează trăinicia prieteniei şi solidarităţii dintre partidele, ţările şi popoarele noastre"

KIM IR SEN

„Sîntem convinşi că această vizită se va înscrie ca un nou şi important moment în cronica minunatelor relaţii de prietenie româno-coreeană, a solidarităţii şi colaborării multilaterale dintre partidele şi popoarele noastre"

NICOLAE CEAUŞESCU

Înaltă cinstire, supremă omagiu aduse preşedintelui României, „iubitul conducător, tovarăşul Nicolae Ceauşescu"

Poporul Vietnamului eroic salută cu bucurie şi dragoste frăţească înalta solie a poporului român

Cea de-a treia etapă a misiunii de prietenie a secretarului general al partidului nostru s-a transformat din primul moment, asemenea celor precedente, într-o vibrantă manifestare de prietenie şi stimă, de fierbinte omagiu pentru România, pentru tovarăşul Nicolae Ceauşescu. De-a lungul unui traseu sărbătoresc, într-o nesfîrşită revărsare de bucurie şi entuziasm, mii şi mii de locuitori ai oraşului Hanoi au salutat cu deosebită bucurie şi satisfacţie pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu, pe ceilalţi oaspeţi români, a căror vizită marchează un nou şi important moment în cronica bunelor relaţii de solidaritate şi colaborare dintre ţările şi popoarele noastre.

„Sîntem foarte bucuroşi să avem în mijlocul nostru pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu, tovarăşa Elena Ceauşescu, împreună cu ceilalţi tovarăşi din delegaţie, marii soli ai unui popor care construieşte cu succes societatea socialistă multilateral dezvoltată, fraţi şi tovarăşi apropiaţi, mesageri ai sentimentelor de caldă prietenie şi solidaritate militantă ale clasei muncitoare şi poporului român"
LE DUAN

Intîlnire prietenească cu preşedintele Republicii Socialiste Vietnam, Ton Duc Thang

Moment solemn la sosirea în oraşul Hanoi : tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Le Duan trec în revistă garda de onoare

Calde manifestări de stimă şi preţuire faţă de solii poporului român

Bucureștiul de azi, Bucureștiul de mîine

Proiectul „Podul Grant"

O mică socoteală arată că municipiul București, Capitala țării, este format, ca să spunem așa — luînd în considerare numărul locuitorilor, între altele — din opt orașe, și încă dintre cele mai mari, de peste 200 000 de locuitori, cîte sectoare există în fapt. Fiecare dintre ele, separat dar făcînd totodată parte dintr-un tot unitar, are planul său edilitar-gospodăresc pe care îl pune în aplicare chiar în momentul de față, ca și un plan de perspectivă mai lungă, avînd „bătaie" pînă aproape de finele cincinalului următor. Luînd ca exemplu sectorul 8 al Capitalei, unde ne-am documentat de curînd, să reținem în primul rînd că transformările ce se vor petrece în următorii ani aici sînt dintre cele cu adevărat remarcabile, incluse de la sine în programul general de creștere a nivelului de trai și de civilizație ale oamenilor muncii bucureșteni. De relevat că tot lanțul modernizărilor de străzi și bulevarde făcînd parte din acest perimetru este strîns legat de planul edilitar al sectorului, în care se vor construi numai pînă la sfîrșitul actualului cincinal aproape 6 500 de apartamente. Iată ce ne spunea în acest sens tovarășul Ion Oprina, prim-vicepreședinte al Consiliului popular : „Începînd cu bulevardele Nicolae Titulescu și 1 Mai, apoi străzile Dreaptă și Turda, toată zona este cuprinsă în planul de sistematizare și modernizare, aprobat de conducerea partidului. În frontul de construcții, avînd termen anul viitor, aflat deja în stare avansată, se ridică peste 30 de blocuri în perimetrul amintit, avînd un total de 3 187 apartamente, dintre care 1 984 sînt proprietate personală. Pe strada Dreaptă, care va fi lărgită corespunzător pentru a face față traficului intens dinspre bulevardul Titulescu spre Gara de Nord, se construiesc 600 de apartamente. De asemenea, bulevardul N. Titulescu va fi modernizat complet, prezentînd atît partea carosabilă în cele mai bune condiții, cît și „mobilarea" exterioară, prin blocuri de pînă la zece niveluri, în mare parte unicate, în concordanță cu cele mai moderne lucrări în domeniu. De la strada dr. Felix pînă în Piața Victoriei, pe același bulevard, nu intrăm deocamdată, întrucît în această zonă se prevede construirea „piciorului de pod" pentru viitorul pasaj rutier din Piața Victoriei, a cărui construcție va începe peste cîțiva ani. Pe bulevardul Banu Manta, de la primărie spre bd. 1 Mai, se ridică aproximativ 1 200 de apartamente, iar pe bulevardul 1 Mai se continuă modernizarea, pe ambele sensuri ale arterei, pînă în zona „Poștă-Caraiman". În perspectiva cincinalului următor avem în vedere modernizarea Căii Griviței, de la Calea Victoriei la Gară, a străzii Buzești și a străzii Turda, ca și zona dimprejurul Podului Grant, astăzi un punct cu adevărat nevralgic în sistematizarea întregului perimetru. Este desigur dificil astăzi să avansăm cifre, chiar parțiale, dar în mod sigur modernizările amintite vor aduce cu ele construirea cîtorva mii de alte apartamente, în construcții noi, în cadrul unor cartiere al căror grad de confort și civilizație vor fi de cel mai înalt nivel".

Merită, dragi cititori, să insistăm mai mult asupra sistematizărilor din zona Podului Grant, amintite alci parțial de prim-vicepreședintele Ion Oprina. Astăzi o rută ce amenință să devină în curînd practic necirculabilă, Podul Grant și împrejurimile, va deveni în cîțiva ani una din căile de acces cele mai frecventate, o extrem de ușoară și rapidă legătură între Arcul de Triumf (prin bulevardul Miciurin) și zona Cringași — Militari, o adevărată autostradă est—vest trecînd peste snopul de linii de cale ferată și pe lîngă stadionul Giulești, avînd cîte trei benzi de circulație pe fiecare sens și, în plus, opt bucle de preluare a autovehiculelor care intră sau ies de pe arteră, schimbîndu-și sensul de mers fără a influența cîtuși de puțin fluența traficului principal. Lucrările, despre care se știe că vor debuta nu peste mult timp, vor afecta circa 250 de locuințe în zona noului Pod Grant, dar trebuie reținut că artera de circulație va trece peste actuala stradă Turda, va tăia o parte din străzile Cluj, Chișcani și parcul „România muncitoare", pînă la joncțiunea cu bulevardul Miciurin, în zona numită „depozitul șantiar". De jur-împrejurul ei se preconizează construirea a peste 1 200 de apartamente, într-un cartier nou, care astăzi nici măcar nu se profilează. Pe macheta care am admirat-o, pentru a lua un singur indiciu privind scara construcției, actualul Pod Grant pare pur și simplu o jucărie de copii. „Este o lucrare mare, implicînd importante investiții, pe care sperăm totuși să o terminăm pînă la sfîrșitul actualului cincinal — ne precizează tovarășul Ion Oprina. Astfel, odată cu încheierea ei, odată cu darea în folosință și a noului pasaj denivelat peste calea ferată de la Chitila spre Dragomirești, care va închide linia de centură rutieră a Capitalei, preluînd aproape tot traficul greu desfășurat astăzi pe Calea Griviței, descongestionînd pasajele de la Podul Constanța și Podul Grant, odată cu încheierea celorlalte lucrări de sistematizare și modernizare din sector, pe care le-am amintit mai înainte, noi vom putea spune că am reușit să ne apropiem considerabil de imperativul edilitar-gospodăresc de astăzi, de crearea unui lanț de cartiere moderne și confortabile, legate între ele numai prin căi de acces largi, pe deplin adaptate cerințelor. Așa încît, vă rog să mă credeți, cu fiecare an sectorul nostru devine altul, tot mai frumos, la fel cu toate celelalte șapte ale Capitalei !"

DUMITRU GRECU

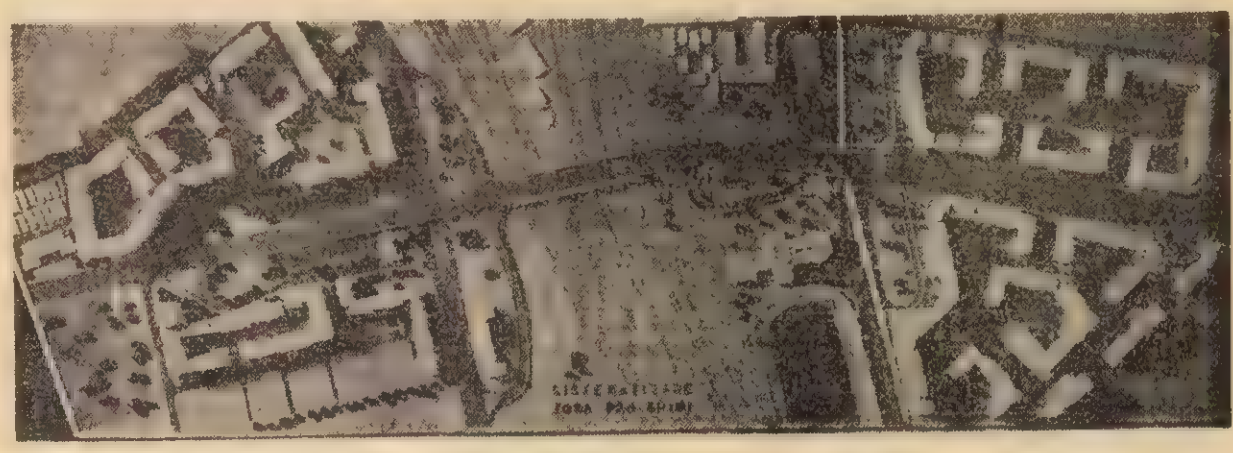

Un port nu e un depozit, ci o uzină cu foc continuu

Un port în care vin și pleacă vapoare, în care se încarcă și se descarcă vapoare, seamănă cu o lume. N-am crezut însă că în această lume a portului docuri din Galați ordinea și disciplina nu sînt la ele acasă, iar interesul pentru calitatea prestației lipsește cu desăvîrșire. Mărfurile — de la cîrlige de rufe pînă la luminări ornamentale și de aici pînă la piese de 100 tone bucata — sînt aduse parcă de ape : munți de laminate stau sub cerul liber și ruginesc, conteinerele stau risipite prin tot portul, geamuri sparte, saci cu ciment și cu îngrășăminte chimice rupți, dezordine și risipă !

— Vinovați sînt cei cu investițiile, zice șeful portului, inginerul T. Gurău, pe care îl așteptăm, cam de o oră și jumătate, să coboare de pe un vas maritim ; apoi, refuză să ne furnizeze vreun răspuns referitor la această stare de lucruri. Motivul, după șeful portului, constă în faptul că e simbătă după amiază, deci în afara programului, deși un conducător de unitate n-ar trebui să lucreze după ceas, ci după nevoile unității pe care o conduce, și aceasta cu atît mai mult în portul docuri din Galați, unde se lucrează zi și noapte. Dar inginerul T. Gurău bate cu degetul în cadranul ceasului său, se urcă în mașină și pleacă. Noi ne continuăm totuși ancheta, însoțiți fiind de tovarășul Carol Patrichi, director comercial al Întreprinderii de navigație fluvială NAVROM Galați. Reținem că într-adevăr, în ultimii ani, traficul maritim și fluvial s-a dezvoltat mult, că volumul mărfurilor manipulate în port a crescut, fapt pentru care, într-un viitor apropiat, portul își va mări capacitatea, va fi dotat cu mașini și utilaje moderne, cu magazii noi etc. Dar pînă la investiții se cere, credem noi, o gospodărire mai bună, mai eficientă a capacității portuare, prin descărcarea mărfurilor pe contracte, așa cum dealtfel se face în alte porturi din țară, prin stivuirea lor ordonată, prin expedierea lor către beneficiari în bună stare și în timp util. Aici, constatăm, mărfurile se descarcă și se depozitează cum vin la mînă, adică la grămadă.

În fața noastră, cîțiva oameni din echipa condusă de operatorul Ștefan Dobrotă transportă o mare cantitate de țeavă inox în condiții contraindicate de tehnologia de manipulare : alți muncitori din aceeași echipă adună de pe jos cărămida refractară din doi paleți și o rolă cu bandă dinam care au căzut din cîrligul macaralei, de la o înălțime apreciabilă și bineînțeles s-au degradat.

— Cum de-au scăpat din macara ? îl întreb pe șeful de echipă, Iorgu Iacob.

— În momentul în care a virat macaraua, s-au răsturnat paleții.

— Cauza ?

— Comandă de „vira" greșită.

— Cine a dat comanda ?

— Omul de la decoțat.

— Cum se numește omul de la decoțat ?

— E un băiat de-al nostru, Ion Brăilescu.

Este doar un singur exemplu care ne-a ieșit în cale. Dar astfel de neglijențe în manipularea mărfurilor, neglijențe destul de păgubitoare pentru economie, se întîmplă, aflăm, destul de des. În parte ele se pun pe pregătirea necorespunzătoare a unor operatori, asimilați maiștrilor într-o uzină, pe lipsa lor de responsabilitate în muncă, pe lipsa controlului și a îndrumării îndeaproape a oamenilor. Aflăm însă că mulți dintre operatorii de la manipulare sînt tentați, ca dealtfel și conducerea portului, să realizeze cît mai multă cantitate în dauna calității prestațiilor. Nu demult, tot din cauza manipulării necorespunzătoare, au fost sparte nu mai puțin de 72 de lăzi cu geamuri, geamuri care, deși sparte, continuă să ocupe spațiul aici de peste un an de zile. O situație similară s-a întîmplat cu tabla cositorită, cu țeava inox, degradată acum.

— Dar alteori mărfurile întîrzie să ajungă la beneficiari, acolo unde sînt așteptate cu sufletul la gură, acolo unde trebuie să asigure continuarea proceselor de producție, ne declară tovarășa Rodica Tîgănuș, responsabil birou import, și pentru că unii operatori refuză să încarce mărfurile indicate de noi, conform urgențelor de expediere și în condițiile indicate, condiții care vin să păstreze integritatea cantitativă a mărfurilor.

Motivul, aflăm, este același, goana după cantitate, după mărfuri care se manipulează cît mai ușor, dar care să asigure un tonaj bun. Într-un limbaj al portului aceasta înseamnă pasarea... problemelor mai dificile, mai grele, în brațele altora. Dar aceasta mai înseamnă, în ultimă instanță, inechitate și indisciplină, indisciplină care uneori se manifestă și sub alte aspecte : într-un schimb de noapte, cîțiva docheri din echipa condusă de operatorul Petre Stan au fost găsiți, în urma unui control, dormind în frunte cu operatorul, în timp ce mărfurile așteptau să fie descărcate din nave, în timp ce alte vapoare așteptau în ancoră să fie descărcate. Alți lucrători ai portului, navetiști fiind, vin obosiți la muncă, alții vin în stare de ebrietate, și cum nimeni nu-i controlează sînt expuși la cele mai grave accidente : în ultimele trei luni, în portul docuri Galați s-au înregistrat trei accidente de muncă prin nerespectarea normelor de protecție a muncii, prin lipsa controlului asupra modului în care sînt respectate aceste norme. Tovarășul procuror Vasile Ghimpău, de la procuratura județeană Galați, secția maritimă și fluvială, ne spunea că accidentele s-au produs din cauza nerespectării, în principal, a normelor de protecție a muncii de către conducătorii locurilor de muncă, din cauza lipsei controlului, dar mai ales a unei stări de indisciplină manifestată sub mai multe aspecte, despre care în parte am vorbit. La starea de indisciplină, pe care pînă acum conducerea portului s-a arătat neputincioasă de a o înlătura (probabil aceasta este și cauza pentru care șeful portului a refuzat de la început să ne dea vreo explicație asupra acestei stări de fapte), se adaugă un sistem de organizare necorespunzător situației actuale, de avînt, a activității portuare. Forța de muncă este fărîmițată în foarte multe echipe, cu foarte mulți șefi (la circa 500 de docheri sînt 35 șefi de echipe, aproape 100 de operatori maiștri de manipulări și de expediție și vreo 60 de lucrători comerciali, adică gestionari), echipele sînt dotate cu unele utilaje care, atunci cînd echipa nu lucrează nu funcționează nici utilajele, fapt care duce la folosirea lor sub capacitate, la un indice redus de utilizare, la situația în care și așa multe din ele nu funcționează :

— Una din macaralele noastre, ne spunea tovarășul inginer Mircea Blănaru, șef port adjunct, a stat timp de 2 (doi) ani în reparații capitale la Șantierul naval din Brăila și nu a fost reparată pînă nu a fost dată la „Reflector". Anul acesta, din 13 macarale de cheu, 4 sînt în reparații și parcă văd că o să întîmpinăm aceleași greutăți. Colaborarea cu alte uzine este greoaie, alergăm mult și fără folos.

La stația de încărcare a acumulatorilor și reparații electrostivuitoare, aveam să aflăm că din cele 12 electrostivuitoare funcționează doar 6, adică jumătate.

— Din ce cauză nu funcționează ? îl întrebăm pe electricianul Ion Benea.

— Păi, două au axul melcat rupt, iar alte patru nu au roți.

— Și cît va mai dura pînă vor funcționa ?

— După mine încă vreo două luni.

E drept că nu totdeauna mărfurile nu ajung la timp la destinație din vina portului, ci uneori din lipsă de vagoane, pentru că cefereul nu pune la timp și în număr suficient vagoane la dispoziția conducerii portului, iar alteori chiar din lipsa de interes a beneficiarilor : o mare cantitate de oțel cu bulb, de pildă, folosit la construcția navelor de către Șantierul naval Galați, a fost adus din afară încă de la începutul anului, dar n-a fost ridicat din port nici la această oră, deși beneficiarul, șantierul, stă gard în gard cu portul ; stă și îl roade rugina în port, la o aruncătură de praștie de șantier.

— Dacă am avea o navetă de vreo 5—6 vagoane, în cinci zile l-am putea transporta în șantier și ni s-ar degaja o suprafață de peste 3 000 mp, ne spune Teodor Buicliu, șeful sectorului expediție, un tînăr cu destulă experiență, se vede, în activitatea portuară. Anul trecut a trebuit să intervină chiar organele miliției pentru ca unele întreprinderi, printre care și Șantierul naval Galați, să-și ridice marfa din port.

La fel se întîmplă, constatăm, și cu alte mărfuri : cu turbocompresoarele contractate de Combinatul petrochimic Teleajen, cu un strung carusel contractat de Întreprinderea de mașini unelte și agregate București și altele.

În asemenea situații, cînd mărfurile stau și ocupă pogoane întregi de suprafață portuară, oricît ar fi devenit de neîncăpător portul din Galați, acest motiv nu poate fi invocat la tot pasul, nu poate să acopere lipsa de organizare a conducerii portului. Un port nu este un depozit oarecare, nu este nici măcar un depozit în care mărfurile să aștepte expedierea cu anii, să le roadă rugina indiferenței și a lipsei de răspundere față de interesele economiei noastre naționale. Un port este, conform scopului său, un fel de uzină cu foc continuu, în care mărfurile trebuie să se încarce și descarce în timp optim, pentru a ajunge în procesul de producție în bună stare, păstrîndu-și toate caracteristicile lor calitative și cantitative.

— Pentru ca portul nostru să funcționeze astfel, ne spunea în final tovarășul Carol Patrichi, director comercial al întreprinderii, vom trece de îndată la o sectorizare a lui, pe zone de depozitare și tipuri de mărfuri. Locurile de depozitare vor fi stabilite dinainte, în funcție de destinația mărfurilor, de felul mărfurilor, și vom reuși, credem noi, să înlăturăm aspectul acesta de dezordine, manipulările suplimentare cu implicații negative în eficiența activității portuare.

Toți conducătorii procesului de producție din port vor fi supuși unui sistem de testare a cunoștințelor, începînd cu șeful portului și terminînd cu șeful de echipă, și vor rămîne în posturile respective, de conducere, numai cei care vor dovedi suficiente cunoștințe profesionale. Vom lua toate aceste măsuri, la nevoie și altele, pentru a realiza un deziderat mai vechi al portului din Galați, acela de a transforma cantitatea într-o nouă calitate, așa cum, dealtfel, ni se indică în mod expres în documentele de partid.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

O „școală de viță" și profesorii ei

În amiaza toridă de mai, în liniștea mare, încărcată de aurul somnifer al cerurilor vrâncene revărsate peste piepturile de lut ale dealurilor ce respiră calm sub povara podgoriilor, stau de vorbă cu Maria Davidoiu, șefa fermei nr. 4 a C.A.P. Timboești. Stăm de vorbă despre strugurii ce vor veni, despre vinul ce va veni, despre vinul cel răcoros pe care-l vom bea la toamnă. Discuția se poartă în vie, unde ferma nr. 4 are vreo 200 din cele 800 de hectare timboiștene producătoare de struguri și vin. Boarea leneșă, prevestind amurgul, care pilpiie, joasă, la firul ierbii, ridică parcă de pe acum, din pământul bine lucrat de soare și bine lucrat de om, tării și arome (ispite !) din recolta ce va veni. Va fi o recoltă bună, spune inginerița Maria. Va fi, zice ea, „o recoltă sigură", depășind la hectar vagonul de struguri. Ce înseamnă o „recoltă sigură" ? Nimic altceva decît o recoltă sigură, cea decisă de om, cea stabilită în planurile producției. Toate recoltele acestor podgorii, de mai mulți ani, sînt sigure, depășind planurile, depășind vagonul. În 1968, pentru producțiile mari de struguri, C.A.P.-ul din Timboești a cucerit locul al III-lea pe țară. În 1969, locul I. În 1973, Ordinul Muncii clasa I. În 1976, cele 800 de hectare au dat cîte un vagon și jumătate de struguri. Toate recoltele, pe-aici, de ani și ani, sînt sigure, nelăsînd loc niciodată surprizei, cu toate surprizele sau fluctuațiile vremii. În 1976, „an rău" pentru viile Vrancei, cînd producția de struguri pe județ a fost de numai 5 800 kg la hectar, cei din Timboești au scos din nou, la hectar, vagonul. Ferma Mariei, de pe toate cele 200 de hectare, a dat cîte 13 300 kg de struguri. Cu un an înainte, dăduse cîte 16 000. Au fost întrecute chiar și case mai mari, ce case ?, veritabile palate, cu vechi și strălucite blazoane ale viei și vinului, precum Cotești sau Odobești, de pe aceleași dealuri vrâncene. Tabloul C.A.P.-ului, un tablou în care domină albastrul, un albastru pregnant, ca și zeama chimică împroșcată de frunza viei, e completat de o „școală de viță", în care anul acesta se altoiesc vreo 5 milioane de fire de diferite soiuri. Toată comuna de podgoreni lucrează la altoirea acestor 5 milioane, cu grijă, cu nedormire, cu respirația suspendată de viața gingașă a fiecăruia dintre fire, fiecare din ele însemnînd o promisiune de avuție. Se pricep oamenii din Timboești să facă „școală de viță" ?, întreb. Că se pricep, mi se răspunde, o dovedesc aceste fire, care nu-s cîteva, ci milioane. O mai dovedește, dacă vreți, și un alt fapt, anume că 15 cooperatori de-ai locului, de vreo doi ani, lucrează în Libia, trimiși acolo de statul român, în cadrul unui acord de cooperare, ca să întemeieze viticultură. Cu corzi și portaltoiuri italiene, cu mîini de țărani vrînceni. Au plecat după ei și nevestele, care-i ajută, căci pe-aici și femeile, toate femeile, se pricep la altoiuri. Au dobîndit, se pare, în acele îndepărtate locuri, unde vacile au cocoașe și se numesc cămile, unde soarele face din umbră o pată de foc de 50 de grade, rezultate care, în întrecere cu altoitori din alte țări, îi așază pe primul loc, rezultate de aleasă originalitate, ceea ce a făcut ca produsele vegetale țesute din mîinile lor să capete, pe lîngă numele cunoscut internațional, un adjectiv românesc.

Dar dovada priceperii și a hărniciei oamenilor, cea mai mare dovadă, rămîne aici, pregnantă în toamnele care umplu colinele cu albastru, pregnantă, de fapt, tot anul, în crama cooperatistă în care duhul pădurii de struguri geme închis în antale falnice.

Nu-mi este greu să reconstitui, ajutat de ingineriță Maria, istoria acestor recolte, adică a strugurilor de Timboiești. E o istorie a lucrării pămîntului, a tehnologiilor aplicate strict, a pasiunii și vredniciei oamenilor, încitate, stimulate și dirijate după reguli severe, care țin de exigențele sau severitatea muncii în vie, este deci, înainte de toate, o istorie a oamenilor, o istorie în care omul oferă, odată cu strugurele, adică cu opera sau produsul finit, ceva din persoana și din identitatea sa, ceva din istoria sa, ca și artistul : îngroparea corzilor de către niște persoane cu nume proprii (Ion, Dumitru, Maria), desfundarea, tăierea corzilor (operație începută devreme, începută încă din toamnă, continuată în ferestrele iernii, isprăvită în prag de aprilie), adoptarea butucilor de vie în echipă, deci în familie (toate echipele lucrînd în acord global, gospodărindu-și deci treburile ca niște familii), punerea lor sub veghea unor cîini (cu nume proprii), apoi stropitul, care se execută mecanic (deci o narațiune !), apoi prășitul (și el mecanic, ca și aratul și discuitul), apoi supravegherea coacerii (deci o narațiune cosmică !), apoi culesul făcut cît mai de timpuriu, cu 60—70 la sută din struguri depozitați în lăzi înainte de a cădea prima brumă. Deci totul, cu alte cuvinte, e o istorie a oamenilor, strict personală, legată, desigur, de o istorie a pămîntului și a vremii, de o istorie cosmică. Deci totul, la urma urmei, este ca omul să facă din istoria fabricării strugurelui propria lui istorie, adică să facă sau să nu facă febră în funcție de oscilațiile regimului termic al planetei, adică să sufere de insolație odată cu frunzele viței pîrjolite de soare, adică să rabde reumatisme odată cu boabele înghețate de brumă, adică, simțind toate acestea direct cu inima, cu pulsul fierbinte și alarmat al sîngelui, să intervină prompt, în chiar istoria cosmică, nu schimbînd-o, fiindcă asta nu e posibil, dar schimbînd ce trebuie schimbat în munca lui, în gestul lui. Adică să fie nu sub vremi, ci deasupra lor, intervenind în istoria vremii cu istoria lui, a muncii lui.

În C.A.P.-ul din Timboiești sînt cam 1 400 de brațe de muncă active. Pe scripte, evident, sînt mai multe, dar pe aceste 1 400 se poate conta. Chiar dacă vîrsta celor care le poartă trece, ca medie, de 50 de ani, tinerii locului, cei mai mulți, fiind plecați la oraș, în industrie sau la școli. În hala „școlii de viță" pot fi văzuți, la muncă, și oameni între 70 și 80 de ani. Unul din ei, Dumitru Țigănuș, are 83 de ani. Anul trecut, printr-o istorie personală, suprapusă vădit peste cea a timpului, el a dovedit că poate realiza 378 de zile de muncă în cele 365 ale calendarului. Cu el, cu oameni ca Andrei Ponea, Victor Tocmelea, Sterea Mihăiceanu, Ioana Munteanu, Tanța Ciocea și cu toți ceilalți, adică pînă la 1 400, C.A.P.-ul din Timboiești scoate recolte de struguri (și nu doar de struguri, ci și de porumb, de grîu, de lapte de oaie) care întrec case mari, firme mari, care întrec sau trec peste capriciile anotimpurilor, peste fluctuațiile sau meandrele mersului vremii, impunînd istoria unei expediții umane neașteptate în mersul ei, în drumul ei, cu ambiția de a face agricultură-pomicultură-viticultură productivă, rentabilă și, vorba ingineriței Maria, „sigură".

În C.A.P. lucrează și cîțiva specialiști, nu mulți. E inginerul agronom Valentina Dobre, șefa fermei nr. 2, e inginerul zootehnist Viorel Călistru, e inginerul agronom Ion Davidoiu, soțul Mariei și președintele C.A.P.-ului, și este ea, Maria, șefa fermei cu cele mai mari producții. Nici unul nu e de-al locului, dar toți s-au integrat istoriei lui, vieții lui. Adică, venind aici, au ieșit din regimul abstract al specialistului, al omului „bun oriunde", care poate lucra oriunde, care, deci, n-are de ce să se implice, care trebuie să „păstreze distanța", acea distanță abstractă, rece, sprijinită pe-o diplomă care, pînă la proba faptelor, adică a roadelor muncii, rămîne totuși doar o abstracțiune. Adică, venind aici, ei au intrat în regimul narațiunii, al povestirii cosmice sau umane, în care s-au socotit, alături de cei ai locului, eroi, personaje adînc implicate unei istorii concrete, ba, poate, cu răspunderi de implicare mai mari, avînd în vedere răspunderile lor — mai mari — în calitate de specialiști și conducători.

Inginerul Ion Davidoiu, președintele C.A.P.-ului, e de fel din Pucioasa, nu e fiu de țăran, ci de muncitor, ca și Maria, care e fiică de muncitor din Prahova. Ion a absolvit Agronomia la București, în 1963, cu nota 9, fiind repartizat ca inginer principal aici, în inima țării de vii a Vrancei. Trei ani mai tîrziu, Maria, soția lui, absolvea și ea (cu nota 10) aceeași Agronomie și, firesc, își urma soțul, devenit între timp inginerul șef al cooperativei. În 1968, obștea cooperatorilor îl alegea pe Ion președinte. Cam tot pe-atunci, Maria devenea șefă de fermă. Făcînd și agricultură practică, dar și teoretică, adică mai și gîndind, mai și scriind despre ce făcea, inclusiv despre niște experiențe cu revelantă valoare de noutate, Ion a fost ales, acum cîțiva ani, membru corespondent al Academiei de științe agricole. Maria, fiind ocupată nu numai cu ferma (cea mai mare a C.A.P.-ului, cu o producție în valoare de 7 milioane de lei, deci o fermă, ea singură, cam cît un C.A.P.), dar și cu nașterea și cu creșterea unei fetițe, acum în vîrstă de 5 ani, și-a amînat proiectele științifice, zicînd că „mai are timp". Are, desigur, la cei 35 de ani ai ei. (Ion are 39). Între timp, de la niște podgorii bătrîne, moștenite de la bătrîni (cînd Ion a venit aici, hectarele cu viță nobilă ale C.A.P.-ului erau doar vreo 30, restul fiind doar butuci slab roditori, cu viță hibridă, producătoare de zaibăr sau „moartea gîtului"), s-a ajuns la sutele de hectare de plantații moderne, cu soiuri alese, cu producții adesea record. Între timp, școala de viță (care în 1963 altoia doar vreo 200 000 și ceva de fire) a ajuns la cele 5 milioane, devenind, și ca specializare a podgorenilor, o „școală", trimițîndu-și profesorii cu sumane și cu căciuli în arzătorul deșert al Libiei, ca să facă și acolo niște școli. Între timp, succesele tinerilor specialiști din Timboiești atrag atenția, Ion și Maria primesc diferite oferte, sînt invitați să lucreze la Direcția agricolă județeană, la Institutul de cercetări din Valea Călugărească, dar ei răspund construindu-și aici, la Timboiești, adică într-un loc ce nici măcar nu le este vatra natală, o casă a lor, adică un simbol al așezării, al definitivei lor așezări, al definitivei lor implicări în viața satului. A unui sat pentru care au făcut foarte multe, dar de la care au și primit, zic ei, foarte multe, inclusiv, sau în primul rînd, căldura unei adopțiuni, ceea ce, într-o Vrance atît de rebarbativă cîndva la „cojani", adică la „venetici", la „străini", nu e puțin. Sigur, nimic nu trebuie idealizat. Între „ei" și „ceilalți" dialogul nu s-a purtat totdeauna într-o reciprocă răsfrîngere de drăgăstoase surîsuri. Și nici n-avea cum să se poarte așa, fiindcă o poveste de muncă, adică o aspră narațiune a luptei cu timpul și cu pămîntul, pentru supunerea timpului și a pămîntului, n-are nimic dintr-o dulce poveste de dragoste. Important este însă că ei nu sînt „ei", ca o entitate aparte, închisă în sine (Maria, soția lui Ion, nefiind scutită, din partea acestuia, nici de critici, nici de amenzi, pentru reale, sau uneori bănuite doar de președinte, nereguli de muncă, dintr-un scrupul sau un exces de scrupul pe care ea, desigur, le-a înțeles), așa cum ceilalți nu sînt „ceilalți". Ei și ceilalți, adică toți împreună, au făcut, în acești ani, un C.A.P. prosper, o comună prosperă, cu sute de case-vile, cu peste 100 de autoturisme particulare.

O las pe Maria Davidoiu în vie, împreună cu un grup de țărani, urmărind cu atenție, cu aceeași atenție, risipită egal pe toate fețele, mișcarea gingașă a vieții plantelor, mișcarea secretă a creșterii lor, din care crește mai bîncle tuturor oamenilor.

ILIE PURCARU

Ing. Maria Davidoiu și colaboratorii ei urmăresc cu atenție, sub înfloririle lunii mai, mișcarea secretă a vieții plantelor

S-a întîmplat în Mediterana

● Reportajul unui naufragiu

Mă aflu la bordul navei „Timișoara", acostată de curînd la una din danele portului Galați. Secundul navei, Nicolae Dragomir, e un sibian vesel, încercat de valurile vieții ca și de-ale mării, care mă îndeamnă să intru în cabina lui, nu mai înainte însă de a striga după un marinar să pună iute de o cafea. Știe pentru ce îi vizitez și îmi citează din jurnalul de bord :

„Era vineri, 7 aprilie 1978, ora 18 și 30 de minute. Navigam pe Mediterana, la travers Cap de Fier, cam la 5 mile Nord, în drum spre patrie. Nelu Ploscan, șef timonier, era la timonă. La un moment dat, și el și Gheorghe Ionescu, ofițer marinar 3, zăresc un fel de barcă în valuri, la o distanță cam de trei cabluri, în prova tribord, apărea și dispărea !"

— Credeam că e un butuc, zice Gh. Ionescu, de față, dar mai pe urmă mi-am dat seama că e un fel de barcă sau plută, din care un om face semne disperate cu mîna.

— Ce-ați hotărît ? îl întreb pe secund.

— Am comandat „stop mașina !" și am dat semnalul de „om la apă !". La treaba asta, fiecare membru al echipajului trece imediat la postul său dinainte stabilit. Mașina s-a redus și am manevrat nava în [redacted] fel încît să ne apropiem fără riscuri de plută, în care de acum știam că sînt oameni, dar nu știam cîți.

— Cum era marea ?

— Mediterana era fenomenală ! Să nu zic vorbă mare, dar eu personal n-am mai văzut-o atît de otrăvită. Furtuna atinsese gradul 10 pe scara Beaufosta. Valurile atingeau 8—9 metri ! Nava se înclina în unghi de 40—45 de grade, iar valurile acopereau puntea și oamenii. Un val din acela e ca o mitralieră. Se urcă pe navă de la pupa sau de la prova, se lovește de umerii ăștia de metal și lovește la rîndul său în toate părțile. Dacă atunci nu te ții bine, te trezești în copaie, cum zicem noi. Eu, sincer să fiu, oameni mai salvasem de pe mare, dar în condițiile astea nu. În 1966 am salvat un pescar în Marea Chinei, care plutea de 7 zile; în 1969, un pescar japonez din Okinava și altul tailandez, în strîmtoarea Malaca, între Malayezia și Sumatra ; în 1974 am salvat 6 pakistanezi, un bunic și 5 nepoți, din Oceanul Indian, Golful Bengal. Cînd vezi un om pe mare, în pericol, nu știu ce naiba se petrece [redacted] tine, că nu poți să treci pe lîngă el fără să-i întinzi o mînă de ajutor, să faci totul pentru salvarea lui, indiferent care sînt condițiile în care navighezi. Te obligă, e adevărat, și legile, mai ales convențiile internaționale, iar atunci cînd vezi un om că stă gata să-l înghită marea nu te mai gîndești la lege. De data asta ne-am apropiat de plută și am încercat de două ori să-i recuperăm. N-am putut din cauza valurilor. Dar băieții noștri parcă uitaseră de ei, vroiau cu orice preț să-i salveze pe naufragiați. Știți, în momente din astea, îți frige inima cîte un gînd, anume că poți fi tu în locul lor. Atunci, unul dintre noi a avut ideea să aruncăm bandula cu ajutorul pistolului : avem în dotare un pistol, cu capsă și rachetă, cu care, pe timp de furtună, poți arunca bandula pînă la 200 metri. Am pușcat bandula, unul dintre naufragiați a prins-o și i-am apropiat de vapor. Erau 6 oameni, dintre care unul singur, comandantul aveam să aflăm, se mai putea mișca. Le-am aruncat o saulă cu care să se lege de mijloc și să-i ridicăm pe punte. N-au putut să se lege și ne-am dat seama că dacă unul dintre noi nu coboară pe plută, se pierd. Îmi venea greu să numesc un om...

— Și atunci ?

— Atunci, așa cum se întîmplă de atîtea ori în astfel de situații limită, s-a ivit un voluntar : ofițerul mecanic 3, Constantin Moraru, un băiat din Constanța, de numai 24 de ani, dar plin de omenie și de curaj. A venit la mine și zice: „Tovarășe căpitan, dați-mi voie să cobor pe plută, să-i leg eu cu saula și să-i luăm la bord. Altfel se îneacă !" I-am dat voie, dar numai după ce am luat toate măsurile de siguranță, să nu-mi pierd omul. L-am legat de mijloc cu o sauă, l-am coborît pe plută, Costică al nostru l-a legat pe toți 6 de mijloc și i-am tras la bord. Erau italieni.

— Îi puteați considera de acum salvați ?

— Într-un fel numai, pentru că cinci dintre ei abia mai respirau. Comandantul nostru, al vasului, Teodor Calman, și asistentul medical al navei, Mircea Guran, au hotărît să le acordăm primul ajutor : doi cîte doi, oamenii noștri luau cîte un naufragiat, îl duceau la baie, la cabină, „doctorul" îi lua tensiunea, iar ceilalți băieți îi fricționau, pentru că erau amorțiți de frig. Unul dintre ei, mai în vîrstă, șeful mecanic, delira. „Doctorul" pe-a

Lentila frontală

● De la cantitate — la o nouă calitate ●

Lentila frontală a microscopului de cercetare MC 5 are un diametru foarte mic: 0,8 mm. Microscopul lucrează cu un complex de 125 repere optice și este o realizare tehnică excepțională. În parametrii săi el este competitiv cu produsele unor firme de renume ale întreprinderi din pe alurea. Dacă lentila frontală nu e perfectă, toate erorile ei sînt amplificate de celelalte. De fapt, lucrurile stau la fel cu oricare din părțile lanțului optic. Să ne întoarcem la procesul de producție. Înseamnă că oamenii trebuie să muncească fără greșeală, că greșelile unuia pot afecta opera unui întreg colectiv. Industria optică, în general, dar mai cu seamă aceea preocupată să intre în elita pieței mondiale trebuie să fie dotată cu cele mai moderne mașini. Întreprinderea optică română I.O.R. 2 ființează de abia doi-trei ani, este dotată excepțional și dacă în unele privințe ține piept oricărei concurențe, în toate celelalte o va face în cel mai scurt timp. O industrie, cum s-ar zice, bine lansată, de care, destul de curios, se scrie încă puțin. S-ar putea crede că la prelucrarea lentilei aceleia de 0,8 mm diametrul osîndește cea mai sofisticată mașină a întreprinderii. Deși e greu s-o credem, ea e fabricată manual în atelierul de prelucrări optice, în secția care se cheamă chiar așa: specialități manuale. Lentila frontală cere meseria și dragostea milnii omului, cu atît mai mult cu cît pretinde absolutul. Cum absolutul în lumea noastră e numai relativ, se admite și aici o eroare și anume una de trei sutimi de micron! Iată-l, de acolo, pe cîtiva din oamenii sutimilor de micron: Constantin Pavelescu, Ion Giolea, Valeria Olteanu. Nu ne este îngăduit să conchidem că munca lor e mai prețioasă decît a colegilor, deși, mai mult decît în alte părți, finețea aceasta extremă implică talent. Într-o piramidă muchiile, baza, cuprinsul ei material și vîrful au aceeași importanță. Vîrful nu e mai stimabil decît baza, dar are norocul de a fi cel care arată înălțimea. Lentila frontală, despre care e vorba, slujește la realizarea „obiectivului de 100 de ori". Pînă nu de mult, „obiectivul de 100 de ori" se importa și se monta doar la microscoapele de cercetare. Inginerul Mircea Dumitrescu, șeful secției montaj, lucrează de 17 ani la I.O.R. Discuțiile despre rentabilitate îl pasionează, îl fac să pună ardoare în demonstrație. „Adus din import, spune Mircea Dumitrescu, obiectivul acesta greu de aproape 100 g ne costa mai multe mii de lei. Faptul că am pus la punct fabricarea lui la I.O.R. 2 este semnificativ. De cîte ori se vorbește de prețul de cost al produselor noastre eu mă gîndesc că la unele kilogramul de metal tinde la cîteva mii ori zeci de mii lei, iar la altele prețul a rămas neschimbat de mai mulți ani. Lupta pentru o nouă calitate aici se dă la costul kilogramului de metal prelucrat". Însoțindu-l în secție, fac observația că aparatele de proiecție pentru film de 35 mm, fabricate pentru piața internă, au o înfățișare greoaie și par să consume nejustificat de mult metal. Mă lămurește că lucrurile stau într-adevăr așa. Cu mici modificări sînt produse după proiectul aflat în lucru cu 17 ani în urmă, pe cînd deveneau ei muncitor în industria optică. Aici, în secția montaj, munca întregii întreprinderi ajunge „producție netă". Uneori, în secție au loc niște discuții pline de paradox. S-a întîmplat să fiu de față la una. Șapte sau opt oameni conversau agitat, trecînd din mînă în mînă, cu vădită grijă, o seamă de plăci metalice de un negru mat, foarte fin. Cineva însemnase pe plăcile acestea cu creionul dermatograf cîteva mici neglijențe de prelucrare. Plăcile ar fi urmat să intre la montaj dar, iată aceste excepții de la un finisaj impecabil cum se pretinde, au fost trimise în secții, la retuș. Șeful de echipă Dumitru Constantinescu, de 40 de ani în industria optică, mă lămurește, făcînd puțin haz de necaz, că în ultima vreme, indeosebi, greu e să-i faci pe-ai tăi să fie mai puțin exigenți. „Practic, spune Dumitru Constantinescu, se știe cine a lucrat fiecare reper. Dacă ceva nu-i în regulă, vorbim direct cu omul respectiv, îi arătăm ce greșeală a făcut și cum ar sta greșeala aceasta într-un ansamblu de piese născute fără cusur. Muncesc de o viață în optică, dar atîta ambiție la calitate ca acum am mai întîlnit. Pînă nu demult, nimeni, dar știți, nimeni nu s-ar fi sesizat că, de exemplu, se văd cîtiva pori în vopseaua unui reper. Acum, iată, pentru astfel de gîngășii facem ședință operativă. N-am avut nici o obiecțiune de la partenerii externi și oamenii de aceea au intrat la idei: ca nu cumva să se întîmple".

Spuneam mai înainte că deși există toate motivele ca I.O.R. 2 să fie o industrie foarte cunoscută, știm prea puține lucruri despre munca de aici. În materie de microscoape clasică se trece la fabricarea microscoapelor de laborator MC 6 și MC 7 pe licență autohtonă. În lumea nu prea mare a opticienilor se cunoaște faptul că românii au proiectanți de elită. Despre inginerul Liviu Iliescu, șeful atelierului de proiectare la I.O.R. 1 se vorbește în termeni superlativi. El e „tatăl" microscoapelor de toate tipurile. Cît despre ultimele tipuri intrate în producție, acestea sînt ele însele niște mici uzine. Ar mai merita să se știe că firme celebre, precum cele germane, al căror nume a fost dintotdeauna o garanție a calității, produc mare parte din obiectivele unor renumite aparate fotografice la I.O.R. 2. Un tip de colaborare foarte convenabil și, dealtfel, frecvent astăzi în industriile de mare performanță tehnică. În secția obiective foto, condusă de maistrul Marin Popa, lucrează cîteva sute de tineri, din care fetele fac majoritatea. Un obiectiv foto are în jur de 200 de repere. Trebuie precizat că secția maistrului Marin Popa nu se îndeletnicește numai cu montajul, ci produce efectiv cele cîteva mii de repere ale obiectivelor în lucru. Procesul de producție fiind de tipul bandă rulantă, fiecare om devine controlorul de calitate al muncii colegului de la masa vecină. „Fetele, spune maistrul Popa, au urmat școala profesională ori s-au calificat la locul de muncă. E nevoie de unele deprinderi subtile, e nevoie de anume talent natural și din cauza asta abia unul din doi oameni reușește să rămînă la fabricația unor repere miniaturale și la montaj. Părerea mea este că tineretul nostru este excepțional dotat pentru tehnica de vîrf. El este înzestrat cu multă curiozitate, este extrem de preocupat să-și perfecționeze munca. Trebuie să avem curajul și responsabilitatea să le spunem că sînt într-adevăr foarte pricepuți. Să nu așteptăm să le-o spună numai alții. Am avut adeseori prilejul să remarc nu numai satisfacția unor parteneri străini, dar în cîteva situații, chiar uimirea lor. Un exemplu: lentilele de ochelari ale unei firme europene de renume sînt „made in Romania". După ce firma aceasta a încheiat contractul cu noi și am început să livrăm marfa, ne-am trezit că solicită să primim niște oameni de-ai lor la specializare. Lentilele noastre, adică, erau mai bune".

Teodor Corețki, maistru principal și secretar de partid al organizației de bază din secția mecanică 3, crede că secțiile mai ale I.O.R.-ului și anume acestea din Bulevardul Sulea nici nu au nevoie să fie prea bine cunoscute. Sînt mult prea tinere. În 1974 aici era o livadă cu vișini. S-a făcut ceva caz la tăierea livezii. Ar fi normal să se știe că în clădirea ridicată pe locul acela, unul din cele mai tinere colective muncitorești din Capitală execută o serie de produse de cea mai înaltă tehnicitate. „Secretul, spune maistrul Corețki, stă în operativitate. La început, întreprinderea a fost organizată ca toate celelalte deși cerințele erau diferite. În cîteva luni am reorganizat munca pe familii de aparate: microscopie pură, tehnică cinematografică, aparatură medicală. Astfel că tinerii au avut posibilitatea unei specializări rapide. În același timp, productivitatea a făcut un salt remarcabil. Tot practica ne-a obligat să alcătuim echipe tehnologice operative. Orice modificare în tehnologie necesita mai înainte o săptămînă, două și un vraf de hîrtii. Echipele tehnologice formate din cei mai pricepuți oameni de-ai noștri — Radu Alexandru, Petre Ștefan, Emil Vasileșteanu, ing. Gheorghe Crăciun — iau hotărîri a căror aplicare durează ore sau, cel mult, zile. A trebuit să procedăm cu tinerii într-un fel nou. Pentru muncile dificile angajasem un număr de meseriași cu categorii superioare. Dar ei nu prea fîceau față. Deprinderea de a lucra piese mici și miniaturale o cîștigi de tînăr ori n-o cîștigi niciodată. Am îndrăznit să punem la încercare ambiția și conștiința unor băieți și fete abia ieșiți din școli profesionale și cu ei am reușit. Specificul muncii la noi este că nu-ți dai seama dacă o piesă e rebutată decît la montaj, cînd vezi că ansamblul nu funcționează. Cheia problemei asta era: să cultivăm conștiința tinerei generații de muncitori specialiști. Ion Popa și Ioniță Marin, de exemplu, au ajuns să execute turbina UNIT-ului dentar după ce și-au încercat puterea și experiența cu ea destul meseriași vîrstnici".

Tot despre tinerii întreprinderii fiind vorba, maistrul Mihai Turcescu, secretarul comitetului P.C.R. din I.O.R. 2 observă că 43 la sută din totalul membrilor de partid sînt femei. „Mulți mai cred că femeile caută neapărat munci comode, zice maistrul Mihai Turcescu. Adevărul este că fetele noastre muncesc alături de băieți la mașini, că solicită chiar lucrul la mașină știind că sînt bine retribuite. Media retribuției lunare a tinerelor este de 2 200 lei".

Inginerul Corneliu Mitrescu, șeful secției prelucrări optice, tînăr sau, mai bine zis, de ajuns de tînăr ca să facă din pasiune cauza tuturor lucrurilor, socotește că obiectul muncii ajunge, mai hotărît decît în alte industrii, să orienteze și să sporească dragostea pentru meserie. Geometria sublimă a lentilelor și prismelor, forma subtilă a reperelor unui microscop sau obiectiv fotografic, frumusețea inteligentă a produselor de mecanică fină — toate influențează gîndirea muncitorului, conștiința lui, toate îl îndeamnă să prețuiască și să caute prețuirea colectivului. „Optica, zice Corneliu Mitrescu, e una din acele profesiuni unde nu te-ajunge niciodată pliticseala. Cei care s-au plictisit, au plecat în scurt timp. Cei care au lucrat un timp la noi, rămîn o viață".

O. TUDOR ■

Neodihna unui cărturar

În definitiv, de ce oare acest om își face loc să-și vadă de nepoți sau să se plimbe cu alți pensionari prin parcuri sau să depene în tihnă amintiri cu prietenii nu-și găsește deloc astîmpărul și trăiește în continuare într-o agitație permanentă cu toate că existența sa îi este scutită de griji materiale? Ce se poate oare desprinde deci o înaltă pildă din faptul că Șerban Cioculescu, unul dintre cei mai mari critici și istorici literari ai noștri, la peste 75 de ani, nu pregetă să rămînă contemporan cu noi, să se intereseze de evenimentul literar ca și de cel istoric și să ia o atitudine, să-și exprime fără ezitare opiniile, uneori în caracteristica sa manieră ironică? Se scoală deobicei la jurul orei cinci dimineața, după un somn care nu depășește niciodată șase ore și se apucă de scris, ca un ritual obligatoriu pe care trebuie să-l execute la începutul zilei, ca o garanție că și celelalte întîmplări diurne se vor desfășura tot sub semnul creației. În cămera sa de lucru, devenită neîncăpă-

toare datorită blîndajelor de cărți, cele mai multe dintre ele enciclopedii sau dicționare de dimensiuni ce impun respect, își elaborează rubricile pentru Flacăra, România literară, Luceafărul, scrie articole pentru alte publicații, prefețe sau diverse lucrări ce-i solicită interesul, totdeauna predate la timp. Pe cînd alții nu sînt în stare din comoditate să însăileze o pagină, pierzîndu-și fără rost vremea, Șerban Cioculescu, în fiecare săptămînă, acoperă zeci de pagini cu un scris îngrijit, cu puține ștersături și acesta un elogiu adus echilibrului, ordinii și limpezimii ce trebuie să domnească în lume. Autorul Vieții lui Caragiale nu acceptă dezordinea în gîndire, în exprimare, în existență în general și de aceea reacționează prompt, cu sarcasm chiar, ori de cîte ori cineva atentează la valorile pe care le-a venerat viața întreagă. Uneori, dragostea sa pentru armonie și inteligibil devine nedreaptă, ca atunci cînd admonstează poeți cunoscuți învinovățindu-i că-și umbresc înțelesul poeziilor. Este politicos cu toți oamenii, indiferent de vîrsta și pregătirea lor și are întotdeauna răbdare să-l asculte fără a face caz de prestigiul său. Cea mai mare desfătare o trăiește marele cărturar atunci cînd, spre orele 16, ajunge la Biblioteca Academiei. Ar putea citi și acasă dar ca un împătimit de cărți ce este dorește să aibă în jurul său cel mai grandios univers constituit din volume al țării, pe care îl cunoaște așa cum puțini îl știu, în memoria sa fabuloasă ajungînd să rămînă depozitate pînă și cotele unor tomuri, ca numerele de telefon ale unor prieteni pe care îi poți suna oricînd fără să mai consulți agenda. Aici este Șerban Cioculescu în domeniul său, aici își trăiește spectacolul său cel mai măreț, răsfoind cărți și manuscrise și notînd pe fișe date și evenimente, pasaje din documente, ca un școlar silitor care n-a aflat pînă acum nimic și care, obținînd favoarea de a pătrunde într-un sanctuar al culturii, se instruiește cu febrilitate din teama ca nu cumva să nu i se retragă privilegiul. Ar trebui ca orice tînăr să aibă îngăduința să-l contemple măcar cîteva minute pe acest om în vîrstă, firav de parcă ar fi el însuși o filă desprinsă dintr-o carte, să-l vadă cît de atent citește iluminat de o bucurie a muncii care îl face mai puternic decît îl arată înfățișarea. Nimic nu-l obligă să fie prezent aproape zilnic la această bibliotecă și totuși indiferent de anotimp îl zărești trecînd pe sub copacii uriași din curte, ca un comandant de oști dornic să-și inspecteze trupele. Pentru ca, după cîteva ore, să-l vezi cum se îndreaptă din nou spre casă, unde îl așteaptă alte ore de studiu, absorbit de masa de oameni grăbiți de pe stradă, la fel de necunoscuți și de simplu ca și ei.

GEORGE MAREȘ ■

---

spus că e grav. Avea temperatură mare și tensiune foarte scăzută. După un tratament serios, a fost readus la viață. Cînd a început să vorbească, ne-a mărturisit că se află la al treilea naufragiu.

Asta e marea! Te lasă să te apropii de țărm, să rămîi o lună sau două între cei mai dragi ai tăi, să-ți încălzească sufletul, ca apoi să-ți pătrundă din nou în suflet, să-ți are pieptul pe dinăuntru, și, asemenea unei morgane sau unei baladere, să te cheme tot mai departe în larguri. Și cînd te-a prins acolo, în mijlocul apelor, acolo unde marea se ridică asemenea unui arbore uriaș, caracatița ei albastră te ia în brațe și te fascinează și deopotrivă te înspăimîntă. Doar păsările îți mai aduc aminte că nu ești singur, zborul lor solitar și cutezător și cîntecul spus în zbor, pentru că nu au o ramură pe care să-și odihnească aripa.

— După ce am salvat oamenii, continuă să ne relateze secundul Nicolae Dragomir, am intrat la adăpost în rada portului Annaba, din Alger, de unde am plecat în zori, cînd marea s-a mai potolit.

— Cine erau acești oameni?

— Marinari de pe cargoul „Emanuela C" care plecase din portul Marina de Carrara, din Sardinia, încărcat cu saci de făină de marmură, și naviga spre Alger. Nefericiții s-au înecat aproape la mal. Trei dintre cei salvați erau frați, iar unul — comandantul navei, Luigi Scotto. Am aflat că în totalitate erau 5 frați, iar ceilalți doi erau tot comandanți de nave. I-am ajutat să ia legătura cu tatăl lor, armatorul, care avea domiciliul ca și ei în portul Torre del Greco, în Golful Napoli. Cînd a aflat, se înțelege că nu l-a mai interesat nava, ci feciorii. Am luat legătura cu comandamentul nostru din țară și i-am dus bătrînului feciorii acasă...

— În ce împrejurări s-au scufundat?

— Am înțeles din cele relatate de comandantul navei, Luigi Scotto, că la plecare meteorologul de serviciu aviza o mare favorabilă navigației. Dar știți cum se mai întîmplă cu meteorologii! Pe coasta Algeriei marea turbase! Echipajul de pe „Emanuela C" a fost prins în furtună, cu vas cu tot, și a încercat să se retragă la adăpost, la Capul Bugarone. În timpul acesta, un val de travers a lovit nava, nava s-a înclinat puternic, marfa s-a deplasat și nava nu și-a mai revenit. Un al doilea val smulge bocaporții, niște capace din blăni de lemn de la hambarul navei, apa pătrunde în hambare și astfel începe să se scufunde! Comandantul a dispus atunci abandonarea navei și lansarea semnalului S.O.S. Mi-a spus că n-au mai avut timp să lanseze barca de salvare și au sărit direct în apă, reușind să se salveze cu pluta pneumatică automată. Din momentul naufragiului și pînă i-am recuperat noi, s-au răsturnat de două ori. S-a pierdut astfel toată dotarea plutei: alimente, mijloace de semnalizare a sinistrului etc. Un membru al echipajului s-a pierdut. Era bucătarul. Altul, după două ore de naufragiu, a făcut stop cardiac și i-au luat valurile de pe plută. Reușiseră totuși să se salveze 6 oameni și asta nu era deloc puțin.

— Unde i-ați lăsat?

— Au cerut să-i ducem în portul Augusta, în Sicilia, pe coasta de Est. Era în drumul nostru. Acolo au venit frații și tatăl celor trei și i-au primit. Noi ne-am întors bucuroși spre patrie.

Probabil că n-ar mai trebui spuse mai multe cuvinte. Probabil că unii vor spune că marinarii noștri nu și-au făcut decît datoria, așa cum spun dealtfel și ei, că n-au făcut decît să respecte prevederile convențiilor internaționale de ocrotire a vieții umane pe mare. Așa o fi. Dar noi vrem să mai reliefăm un fapt: acela că, înainte de orice convenție, așa cum s-a dovedit de atîtea ori, aceste norme de înaltă ținută morală și înaltă omenie stau sădite adînc în conștiința marinarilor noștri români, ele, aceste calități morale și sufletești, sînt expresie elocventă a umanismului nostru socialist. Și nu e dată cei salvați, cei cărora li s-a întins o mînă la nevoie au fost profund mișcați de curajul și cutezanța românilor care navighează pe mările și oceanele lumii. Și cine știe, unora, poate, aceste momente le rămîn ca puncte de referință în întreaga lor existență.

N. GRIGORE ■

Proiectul „Homo"

Discuția dintre cei doi specialiști părea să aibă loc în anul 2087 sau în vreun roman de Stanislaw Lem, în acea „o mie și una de nopți" a literaturii științifico-fantastice, cum a fost denumită „Ciberiada", în lumea faimosului Trurl, constructorul mașinii cibernetice gânditoare, care l-a dus pe inventator până la marginile posibilului și dincolo.

Așadar, după ce conferențiarul a expus un foarte interesant model matematic de diagnostic medical, i s-a pus o întrebare, care în esență se reducea cam la aceasta :

— Dumneata vorbești despre un bolnav sau despre o rafinărie ?

Nici întrebarea nu era răutăcioasă și nici vorbitorul nu căutase să inducă în eroare pe cineva : era normal ca lui, matematician la Institutul de petrol și gaze din Ploiești, să-i fie mai familiară distilarea fracționată tradusă în ecuații matematice, decît, să spunem, atacurile ischemice tranzitorii în accidentele vasculare cerebrale. Dar tocmai prezența sa la al II-lea Simpozion de informatică medicală de la Oradea, în zilele 15—17 mai, alături de alți numeroși matematicieni, medici, informaticieni, ingineri din toată țara care s-au străduit să găsească un limbaj comun, evidența pregnant mutațiile de concepție, noua simbioză dintre științe, interferențele subtile aflate la însăși temelia informaticii medicale. Simbolic apărea și faptul că șase ingineri și matematicieni de la Centrul teritorial de calcul electronic Arad au vorbit în fața medicilor despre „Un sistem de diagnosticare și tratament aplicat în medicină, Proiectul «HOMO»". Dar să ilustrăm fertilitatea modului de abordare cibernetică a problematicii medicale dezvoltînd mai departe exemplul cu care am început reportajul.

O rafinărie, un bolnav, o rafinărie

— Tovarășe Virgil Enătescu, sînteți doctor în științe medicale, un entuziast adept al informaticii medicale din rîndurile generației mai tinere, autor a zeci de lucrări situate la confluența medicinii, matematicii și tehnicii, apreciate în țară și peste hotare. V-aș ruga să comentați sensul discuției — pe care tot dv. mi-ați relatat-o — cu matematicianul din Ploiești. E totuși straniu : omul nu este o instalație de cracare catalitică, iar electromotorul nu poate spune „33". Ce au ei în comun pe planul diagnosticului ?

— Diagnostic înseamnă, de fapt, recunoaștere și clasificare, în vederea luării unei decizii, și ca atare nu are un specific pur medical. Există și un diagnostic al operelor de artă ! Mai simplu, automobiliștii știu foarte bine că la un autoservice bine utilat se află o secție de diagnosticare a defecțiunilor tehnice și ea funcționează în paralel cu cea de reparații. În tehnică, noua știință a fiabilității — fără ajutorul căreia nici rachetele cosmice și nici o altă instalație de mare complexitate nu ar funcționa la cei mai înalți parametri de siguranță — se ocupă și de probleme de diagnostic. Or, modelarea matematică abstractă, cu care operează fiabilitatea, poate duce la modele mult mai generale decît cel inițial, preluat din tehnică.

— De fapt este însuși drumul urmat de cibernetică.

— Într-adevăr ea a plecat de la modele concrete : electronice, fiziologice, neurofiziologice etc., ajungînd în final la modele abstracte comune de reglare. Iată de ce, la simpozionul nostru, vedeta este cibernetica. Conferențiarul la care v-ați referit a studiat posibile defecțiuni într-un sistem tehnic și apoi a elaborat modelul general al unui diagnostic cu probabilități, interesînd și medicina. Eu, ca medic, deși nu-l cunoșteam pe vorbitor, am sesizat că raționamentul său izvora din tehnică, întrucît modul în care prelua parametrii și în care stabilea ponderile probabilistice se depărta de ceea ce întîlnim în practica noastră. În plus, la el nu apărea intuiția, care joacă un mare rol în actul medical. Ceea ce nu înseamnă că modelul său general de diagnostic nu este valid, fără însă a exclude alte modele posibile. Această cale de cercetare o consider foarte rodnică.

— Problema s-a pus cu acuitate și la primul Simpozion de informatică medicală, din anul trecut, la Satu Mare, la organizarea căruia ați adus o importantă contribuție. Discuțiile asupra acestui pasionant subiect aci, la Oradea, reprezintă deci continuarea celor de anul trecut.

— Am spus-o atunci și o repet : ce ce ne-au ajutat informatica și cibernetica în diagnostic? În primul rînd, ne-au obligat să ne gîndim că punem un diagnostic și să analizăm însuși procesul nostru logic de diagnostic. Pînă la automatică, pînă la calculatorul electronic, prea puțin ne interesa care este „algoritmul", drumul logic urmat pentru fixarea unui diagnostic. Odată cu încercarea de transpunere pe calculator, pentru prima dată medicul a fost pus în fața tulburătoarei întrebări : „Cum gîndesc ?" Iată un cîștig care nu trebuie subapreciat. Dar, cum se întîmplă totdeauna în situații de noutate științifică, apar și exagerări, care depind de felul în care gîndește o persoană sau alta. Noi însă nu vorbim niciodată de diagnostic automat în sensul înlocuirii medicului — acest „amănunt" este clar, net, cert — ci în sensul colaborării cu medicul în diagnostic, la fel cum microscopul „colaborează" în amplificarea capacității optice sau cum aparatul Roentgen potențează observarea prin vizualizare, prin transparență. Că orice altă tehnică, informatica și cibernetica trebuie să-l ajute pe medic, eliberîndu-l de acele operațiuni rutiniere care pot fi preluate de calculator. Dar nu aceasta din urmă pune diagnosticul, ci utilizatorul calculatorului, tot așa cum nu se poate vorbi de un diagnostic microscopic, ci de unul pus de specialistul care a privit prin microscop.

Pe cînd diagnosticul de sănătate ?

— Așadar, în ce domenii considerați promițător diagnosticul automat cu ajutorul calculatorului ?

— În specialitățile bine parametrizate, în care se oferă mărimi de laborator precise. Să luăm, de pildă, analiza rapidă și completă a unei electrocardiograme. În diagnosticul automat sînt implementate pe calculator 35 000 modele posibile de electrocardiograme ! Cred că există o șansă foarte mică să se întîlnească un model mult diferit de cele 35 000. Aici, în adevăr, calculatorul ajută. Îmi dă el diagnosticul sau îmi face structurarea pe secțiuni radiologice a întregului corp — element formidabil pentru diagnosticul tumorilor cerebrale sau alte asemenea diagnostice. Așadar : calculatorul ca instrument ! Iar dacă vrem să privim ceva mai departe, să nu uităm că medicina comportă o foarte mare doză de empirism. Se pomenește adesea de intuiție, și pe drept cuvînt. Aceasta nu trebuie însă să ne sperie sau să impună restricții în aplicarea metodelor automate. Orice diagnostic intuitiv, oricît de reușit ar fi, nu poate fi luat în considerare, nici măcar de autorul lui, pînă cînd nu este confirmat de un raționament logic, formalizat verbal, supus deci, cel puțin pînă într-un anumit punct, matematizării.

— Ce rezultate s-au obținut la noi în această privință ?

— Aș cita ca exemplu realizarea doctorului Adrian Restian, de la spitalul „Tractorul" Brașov, și a matematicianului Paul Iacob, autorii uneia din primele metode de diagostic automat de urgență din medicina românească.

— Dar să revenim la relația fiabilitate-medicină.

— Să amintesc că doctorul docent Constantin Bălăceanu a elaborat un model al fiabilității rețelelor neuronale — comunicat la Congresul de cibernetică de la Namur, Belgia — precum și un model al îmbătrînirii celulare. Eu însumi, acum cîțiva ani, citind cartea academicianului Gheorghe Mihoc și colaboratorii, „Modele matematice ale fiabilității", am constatat cu oarecare uimire dar și cu satisfacție comunitatea unor preocupări pe planul abstract matematic, deși cu sînt psihiatru, iar ei matematicieni.

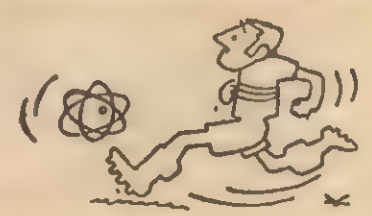

— Ce „inspirații" v-a dat teoria fiabilității ?

— Mă gîndesc la „diagnosticul de sănătate" pe subsisteme — locomotor, cardiovascular etc. — și pe întreg sistemul corpului omenesc. Nu vi se pare ciudat că în medicină nu avem, de regulă, decît ceea ce am putea numi diagnosticul de pană, adică de boală? Iar unui pacient sănătos îi spunem : „Analiza aceasta e normală", sau, mai general : „Ești sănătos", dar ne oprim aici. Niciodată nu ne hazardăm în a preciza cam cît timp de aici încolo va fi sănătos ! Cred că ar fi util și un așa-numit diagnostic de siguranță, care ar da indicii prețioase atît pacientului cît și medicului pentru anumite controale suplimentare la un anumit moment viitor. Aici începe așa-zisul diagnostic de risc, care se apropie mult de diagnosticul de fiabilitate din tehnică.

Iată dar cum se poate evolua pe surprinzătoarea traiectorie în buclă : rafinărie — om — rafinărie.

Informatica medicală poate contribui la prevenirea orbirii !

Evident, liniile de cercetare conturate în convorbirea cu doctorul Virgil Enătescu nu dau decît o palidă imagine asupra multitudinii de probleme aflate în atenția simpozionului de la Oradea, organizat de Laboratorul interdisciplinar de informatică Cluj-Napoca, Direcția județeană sanitară Bihor, Uniunea Societăților de Științe Medicale — filiala Oradea, Școala interjudețeană de partid și Centrul teritorial de calcul electronic Oradea, sub patronajul comitetelor județean Bihor și municipal Oradea ale P.C.R. Vom aminti doar de cîteva din problemele discutate.

Dacă despre investigarea de masă, cu ajutorul calculatorului electronic, a factorilor de risc de cardiopatie ischemică în județul Bihor revista noastră a mai avut prilejul să scrie recent, simpozionul ne-a oferit date despre o nouă acțiune de acest gen, unică în lume, se pare, prin proporțiile sale de masă într-o populație compactă : depistarea diabetului chimic în rîndurile a peste 100 000 cetățeni.

— Această boală insidioasă — explică doctorul Eugen Pop, directorul adjunct al Direcției sanitare Bihor — este inaparentă clinic în faza inițială. Bolnavii se simt obosiți, au modificări discrete de ritm cardiac, neurastenie. Cel mai adesea, bolnavul este obez. Marele pericol rezidă în faptul că el se consideră sănătos. Uneori, medicul însuși trece ușor peste modificările discrete produse de boală. Or, încă în această fază, pe retină apar modificări cu valoare de depistare, de avertisment, vizibile în cunoscutul examen „fund de ochi".

— Și cum procedați practic ? Doar nu se pot consulta o sută de mii de pacienți virtuali !

— Din banca de date în care se află înscrisă această mare masă de cetățeni din Oradea și din șapte localități urbane și rurale din județ au fost selecționați prin calculatorul electronic cetățenii cu glicemie la limita superioară a normalului. Așa mers acum la 110 mg/100 ml sînge (sub 120 e normal), dar intenționăm să coborîm la 100 și chiar la 90 mg/100 ml sînge, dacă persoana respectivă este obezâ. Folosim în acest scop fișierul electronic deja întocmit pentru studierea în masă a factorilor de risc coronarian. Calculatorul electronic elaborează automat și fișele pentru datele relevante în acest nou studiu epidemiologic. Astfel identificați, suspecții de diabet chimic sînt comunicați, prin fișe, policlinicilor teritoriale, care încep examinarea fundului de ochi, a gradului de alterare a vaselor și retinei. Întreaga acțiune e coordonată de un colectiv al secției de oftalmologie a Spitalului județean Oradea condus de doctorul Norbert Segal.

— Care este semnificația acestei acțiuni, desfășurate cu ajutorul calculatorului electronic ?

— Pînă acum asistența medicală avea un caracter mai mult pasiv decît activ. Nu ne referim la colectivitățile din marile întreprinderi, unde medicina activă este prezentă pe diferite căi, ci la masa populației, care descoperă se adresează tardiv medicului — în cazul de față, cînd omul nu mai vede bine, cînd apar tulburări neurologice sau chiar coma diabetică, situații în care șansele de vindecare sînt reduse. Pe calea pe care ne-am angajat noi se trece și în cazul diabetului chimic cu modificări oculare la o medicină activă. Putem astfel, în unele cazuri, să prevenim orbirea !

Sînt în curs și alte acțiuni de acest gen, tot cu ajutorul calculatorului electronic, tot cu un caracter de masă și de noutate. Astfel un amplu studiu condus de doctorul Mihai Erdei și colaboratorii, de la Maternitatea Oradea, vizează influența factorilor de risc aterogeni asupra sarcinii, asupra mamei și copilului pînă la cinci ani. Din nou, medicina activă !

Un punct de vedere informațional asupra medicinii este susținut de doctorul Adrian Restian, de la spitalul „Tractorul" Brașov, autorul primei cărți de patologie informațională din lume, apărută la „Dacia", Cluj-Napoca, în 1977.

— Fiindcă ne aflăm la un simpozion de informatică medicală, ne simțim obligați, cumva, să vă întrebăm cum vedeți relația medic-calculator, domeniu în care dv. ați adus multe lucruri noi în țara noastră.

— Un medic ajutat de calculator reprezintă cu mult mai mult decît un medic fără calculator. De cînd Laennec a introdus stetoscopul în medicină, în 1816, toate aparatele ulterioare au adus un plus de informații, desigur foarte utile. Azi medicul se vede însă năpădit de ele, tocmai datorită abundenței lor. Pînă azi nici unul din sumedenia de aparate medicale nu a prelucrat informațiile, numai le-a furnizat. Calculatorul electronic este primul care prelucrează superior informația. În timp ce polul informațional a crescut enorm, polul decizional a rămas singur : capul medicului. Faptul că azi el se poate baza și pe calculator înseamnă un uriaș progres.

„Dacă se introduce în calculator o prostie, va ieși tot o prostie". Să introducem, deci, idei inteligente !

Îndrăzneala unor idei, caracterul novator, vioiciunea discuțiilor în cadrul simpozionului de la Oradea nu trebuie să ne creeze un fals sentiment de automulțumire. „În România informatica medicală se află abia la început", sublinia academicianul Ștefan Milcu la o masă rotundă. Bineînțeles, într-un sens mai larg, se poate afirma că pe plan mondial această nouă disciplină se află abia la început, dar se pare că la noi, după cum au lăsat să se înțeleagă unii participanți la simpozion, aceste activități se desfășoară destul de dezlînat, mai mult pe bază de entuziasm local și, pe alocuri, într-o relativă obscuritate. Ni s-a relatat că în 1977, la primul simpozion de informatică medicală, în cadrul căruia cele peste o sută de comunicări prezentate învederau acel entuziasm local la care ne-am referit mai înainte, reprezentantul Institutului central de informatică a recunoscut că acel for diriguitor și centralizator nici nu era informat de asemenea preocupări și că își propune să le stimuleze abia de aci înainte. Iar foarte recent, într-un județ în care există buni specialiști pe tărîmul informaticii medicale și în care s-au născut și lucrări de pionierat, Direcția sanitară județeană, întrebată fiind de un for de la București dacă în raza ei de acțiune există preocupări și specialiști în acest domeniu, a răspuns scurt și cuprinzător : Nu ! Oricum, apare promițător faptul că de curînd Centrul de calcul și statistică sanitară al Ministerului Sănătății a primit sarcina de coordonare a activității de informatică medicală din țară.

Un alt aspect ne-a fost relevat de economistul Teodor Neagu, de la Direcția sanitară Bihor, coautor al unor interesante comunicări cu privire la costul comparativ al medicației în secțiile de chirurgie și la perspectivele evidenței mecanizate a forței de lucru în sectorul sanitar.

— Relativ puțini economiști se interesează de promovarea în economia sanitară a unor noi metodologii bazate pe cuceririle informaticii și aliniate cu acelea care și-au demonstrat eficacitatea în industrie și în transporturi. Chiar la simpozionul de față, dintre cele peste 150 lucrări prezentate, doar vreo cinci abordează probleme concrete de economie sanitară, a căror însemnătate nu e necesar s-o mai subliniem. Să citez în acest context și pe economistul englez Golstan Iago, care afirma că „dacă cheltuielile pentru sănătate vor continua să crească în același ritm, în anul 2000 jumătate din populația Marii Britanii va fi ocupată cu îngrijirea celeilalte jumătăți".

Semnificativ apare și faptul — adăugăm noi — că, după cîte știm, interlocutorul nostru este singurul doctorand din țară în domeniul economiei sanitare. Or, tocmai în acest sector informatica, utilizarea calculatoarelor în gestiunea spitalelor și altor unități sanitare pot da rezultate economice apreciabile într-un termen relativ scurt. În fond, pentru un informatician gestiunea unui mare spital nu pune probleme fundamental diferite de acelea privind „informatizarea" gestiunii unei fabrici de nasturi sau a unui combinat siderurgic.

— Pachetul de programe „Sigma", elaborat de Centrul teritorial de calcul electronic Cluj-Napoca, poate fi folosit cu succes și pentru gestiunea unităților sanitare — sugera, la simpozion, inginerul Constantin Mustață, secretar al Comisiei județene a inginerilor și tehnicienilor Cluj.

Știm că la spitalele județene Constanța și Brașov, de pildă, s-au făcut pași înainte în introducerea informaticii în sectoarele administrativ, contabil și cel sanitar propriu-zis, că s-au inițiat de către Ministerul Sănătății cercetări în colaborare cu institute de specialitate și centre de calcul din județe pentru elaborarea de modele și pachete de programe și că „nu pornim de la zero" — după cum declara, la o masă rotundă, profesorul doctor docent Petru Mureșan, directorul Centrului de calcul și statistică sanitară al Ministerului Sănătății — dar, cum s-a arătat la simpozion, trebuie acționat mai hotărît pentru afirmarea informaticii medicale în țara noastră.

Firește, nici în economia sanitară, nici în domeniile mai sofisticate și mai inedite ale modelării matematice a fenomenelor vieții nu trebuie absolutizate nici mașina electronică, nici aparatul matematic utilizat. Profesorul doctor docent Marin Voiculescu, președintele Uniunii Societăților de Științe Medicale din Republica Socialistă România, cita cuvintele unui cunoscut savant francez : „Să nu ne închipuim că un prost administrator de spital împreună cu un calculator electronic ar putea duce la un rezultat bun. Dacă se introduce în calculator o prostie, va ieși tot o prostie, dar, fiind trecută printr-un computer care costă scump, s-ar putea ca ea să fie înnobilată și să nu mai fie contestată".

Butada poate fi extinsă la întreaga informatică medicală, fără a umbri meritele actuale și importanța ei viitoare. „De un singur lucru nu dispun nici cele mai puternice ordinatoare din lume — a declarat odată reprezentantul celei mai mari firme de calculatoare din lume — și anume imaginația !" Însușire care, din fericire, nu lipsește participanților la cel de-al II-lea Simpozion de informatică medicală angajați și pe mai departe în ceea ce am putea denumi, într-un sens larg, cel mai înalt proiect al cibernetici secolului XX : Proiectul „HOMO".

LIONEL NIȚESCU

Flacăra revine: CE S-A ÎNTÎMPLAT CU ACESTE IDEI?

În nr. 23 (939) din 2 VI 1973, Flacăra a prezentat activitatea, deosebit de interesantă și eficientă, a medicului Traian Crăciun, din Cluj-Napoca, unul dintre puținii (la acea oră) practicieni ai acupuncturii în orașul de pe Someș și în țară. Se înțelegea, din scrisorile pacienților reproduse în coloanele revistei noastre, că metoda folosită de dr. Traian Crăciun, specializat în China și Coreea, cu prilejul unor călătorii de studiu în aceste țări, necesită o mai mare atenție din partea forurilor medicale locale, bolnavii solicitînd, în mod frecvent, aplicarea acupuncturii și a tratamentelor practicate de medicul numit. Într-un post-scriptum, cititorii erau încunoștințați de înființarea, în cadrul rețelei medicale orășenești Cluj-Napoca, a unui cabinet în care dr. Traian Crăciun să-și poată desfășura activitatea, spre binele oamenilor care i se adresau.

Am descins la Cluj-Napoca zilele trecute dorind să văd în ce stadiu se mai află acel cabinet, dar — cu toate insistențele mele — nu l-am putut descoperi. În această situație m-am adresat, telefonic, **dr. Aurelian Mazilu, directorul direcției sănitare a județului,** pretextînd dureri în regiunea lombară și pe traiectul nervului sciatic și rugîndu-l să-mi indice un tratament corespunzător, eficace. Spre plăcuta mea surpriză, amabilul medic m-a sfătuit să merg la dr. Traian Crăciun, care lucrează la clinica nr. 4, la Spitalul C.F.R., pentru acupunctură. Cît despre cabinetul pe care-l căutam, aveam să aflu, în continuare, că nu mai există, deoarece specialistul respectiv a fost... integrat, adică... ei bine, tocmai acest adică am încercat să-l lămuresc în orele următoare. Pînă atunci, am să mai notez că **dr. Aurelian Mazilu** m-a asigurat că-mi va da recomandarea necesară pentru a fi primit și îngrijit de dr. T. Crăciun care, deși n-ar trebui să se mai ocupe de acupunctură, sarcinile sale fiind altele, în cadrul așezămîntului spitalicesc amintit, mă va consulta și trata după metodele sale, care sînt foarte eficiente, mai ales în cazuri cronice, în care procedeele medicale obișnuite nu mai dădeau rezultate. Mulțumindu-i și acum, ca și la telefon **dr. A. Mazilu,** pentru bunăvoința sa, am pornit pe un traseu ce avea să se dovedească un labirint al nelămuririlor.

Știe toată suflarea omenească ce anume este integrarea, mai ales în medicină unde, de cînd lumea, probabil, doctorii (consultînd și tratînd) sînt integrați cvasi-automat. În cazul nostru, dr. T. Crăciun a primit, la 23 III 1973, din partea **Direcției sanitare a județului Cluj,** o comunicare cu nr. 3331, al cărei obiect era trecerea sa (citiți „integrare") de la 1 aprilie a.c. la **Direcția regională C.F.R.,** în vederea plății cu ora, care înceta, la aceeași dată, la fostul cabinet de acupunctură. Cu alte cuvinte, această simplă și concisă notă echivala cu lichidarea cabinetului înființat, acum cinci ani, și pe care venisem să-l caut. În locul lui funcționează acum un cabinet de fizioterapie obișnuit. Prin urmare, o metodă nouă a fost înlocuită cu una tradițională (iertați-mi paradoxul, întrucît, știți foarte bine, stimați cititori, că **acupunctura are o vechime milenară** și a fost „redescoperită" de lumea modernă). La noul său loc de muncă, dr. T. Crăciun practică medicina internă, iar la consultațiile plătite, după sistemul „cu ora", nu poate face nimnie deoarece nu dispune de un cabinet și ar trebui să se ocupe de pacienți la domiciliul acestora.

Un cabinet de acupunctură pe drept lăudat

Observațiile, pe care le supun atenției opiniei publice, ca și forurilor medicale din Cluj-Napoca, au fost aprig accentuate de ceea ce aveam să constat, în mai puțin de 30 de minute, cît m-am aflat în cabinetul de medicină internă, unde muncește dr. T. Crăciun.

Cineva ciocăne discret la ușă. Este o pacientă ? Nu, soția unui bolnav care a căzut, astă iarnă, pe alunecuș și a rămas anchilozat, din cauza durerilor. Medicii nu știu ce să-i mai facă. Femeia venise cu o recomandare din partea dr. Vlad, de la **Direcția sanitară** județeană (?!) adică tocmai de la cei care desființaseră, prin „integrare" cabinetul de acupunctură ! Cam ceea ce constatasem și singur în convorbirea telefonică cu **dr. A. Mazilu** (pe care am relatat-o pe scurt).

Ceva mai tîrziu, apare o mamă tînără cu fiul său „Laici" (diminutiv de la Ludovic), copil în vîrstă de 9 ani, însoțiți de **medicul neurolog Dan Muschievici, de la Clinica de neuropsihiatrie infantilă, din Cluj-Napoca.** „Laici" este din Baia Mare și a suferit de un traumatism la naștere iar, ca urmare, mîna dreaptă și laba piciorului drept i-au fost grav lezate, copilul ține brațul respectiv în poziție de „port-drapel", adică îndoit de la cot spre piept, merge greu și dezechilibrat, iar degetele mîinii sînt strînse ghem. El privește spre dr. Crăciun cu un sentiment compus, vizibil, din teamă și speranță. A mai fost aici de 2—3 ori și știe că vor urma niște înțepături, mai dureroase poate la anii săi, dar mai știe că, încă după primele ședințe, a putut coborî brațul (ca toți ceilalți copii), că a putut merge direct către un punct dorit și mai știe că mama sa a avut ochii scăldați în lacrimi de bucurie, cînd l-a văzut îndrăznind să înfrunte boala veche. Dr. Crăciun vorbește și românește și ungurește (ca la școală) cu „Laici", îi explică ce va urma. Între timp, **dr. Muschievici** îmi dă cîteva relații despre caz : „Laici" a fost purtat prin mai multe **spitale,** tratat chirurgical, ortopedic, balneologic, neurologic, dar fără rezultate. Ceea ce s-a petrecut, după primele ședințe de acupunctură, este, după expresia **dr. Muschievici, „extraordinar". „Ca neurologi, simțim lipsa acestui gen de tratament** și regretăm că din cauza penuriei **de specialiști, tehnicieni** și cabinete nu **putem folosi metoda acupuncturii în mult mai multe situații decît în prezent. La indicația profesorului meu, conf. dr. Octavian Pavel, m-am adresat dr. Traian Crăciun la care am găsit înțelegerea necesară pentru acest caz care ne interesează în cel mai înalt grad".**

„Laici" s-a cuminți, probabil pentru că cele cîteva ace, foarte fine, au fost înfipte în locurile știute de dr. Crăciun și acum este atent la semnalizările sonore ale unui aparat conectat la rețeaua electrică de către medic. Nu înțeleg încă prea multe, dar profit pentru a răsfoi teancul de scrisori aflate pe masa din cabinet. Două, din cele citite cu îngăduința gazdei, sînt de-a dreptul impresionante : cea a lui **Zoltan Kovacs, din Tg. Mureș** care, după o perioadă de concediu medical de 7 luni, cînd nu mai credea că are vreo speranță, a fost vindecat **„ca prin minune"** de către dr. Crăciun ca și **Stelian Dascălu, din Pitești,** suferind de spondilită anchilopoetică, pensionat de 10 ani de zile, din [illegible] boli și [illegible] scrie, printre altele : „... **Și acum, după 10 luni, mă simt excelent deși atunci cînd am venit la dumneavoastră am avut nevoie de însoțitor. Nu vreau să vă flatez, dar ceea ce ați făcut dv. pot considera ca un miracol..."**

În prezența unor astfel de fapte (am ales absolut la întîmplare cîteva) mă simt tentat să-l întreb pe dr. Traian Crăciun ce crede despre acupunctură, despre limitele ori posibilitățile acesteia.

— Nu este un panaceu universal, dar în anumite maladii, se obțin rezultate extrem de pozitive, în timp ce în altele nu. Astfel, pentru spondiloză, cu toate tulburările pe care le dă, în migrene, în cefaleele cronice, hernie de disc, nevralgii trigeminale, paralizii faciale recente aplic, fără nici un dubiu, acupunctura. Rezultate încurajatoare, dar asupra cărora nu vreau încă să dau un răspuns absolut, am obținut în tratamentul ulcerului, în dischineziile biliare și în alte maladii în care folosesc acupunctura și string material pe baza căruia să pot trage concluzii certe. Experimente, cred eu, interesante am făcut în stomatologie, cu fostul student clujean, Alexandru Csiki, acum medic la Rișnov, a cărui lucrare de diplomă s-a bazat pe folosirea aparatului realizat de mine, împreună cu tovarășul Iuliu Berindean, de la Institutul de tehnică de calcul din Cluj-Napoca. Este, așa l-am denumit noi, aparatul „Locastim", pentru a se înțelege funcțiile sale : locator de puncte și stimulator pentru electropunctură, dar care poate fi folosit și în anestezii, ceea ce a făcut stomatologul A. Csiki pe 70 de cazuri, cu succes. Am mai „împrumutat", „Locastim"-ul și pentru unele intervenții în chirurgia mică și sînt convins că folosirea sa poate fi extinsă și în cea mare. De ce nu este brevetat ? Și din vina mea, pentru că nu am insistat, mai ales după ce a fost prezentat și în Cluj-Napoca și la București, cu prilejul expozițiilor din cadrul Festivalului național „Cîntarea României", dar și pentru că o ingineră de la O.S.I.M., care l-a văzut, a spus că se va ocupa de formalități. Dealtfel, actualul unicat pe care-l folosesc cînd am prilejul, și care are unele calități în plus față de aparatele similare străine, cunoscute de mine, (de pildă 5 canale și posibilitatea de a modula impulsurile după dorință), va primi o replică mai modernă întrucît mi-am propus, cu același colaborator, electronistul Iuliu Berindean, să pun la punct un nou tip, pe bază de circuite integrate, ceea ce va face ca dimensiunile actualului „Locastim" să scadă foarte mult ca și greutatea sa.

Iată cum, în acești ultimi ani, dr. Traian Crăciu, deși neîncurajat, a perseverat în cercetare și, după cele 3 tipuri de aparate, este pe punctul de a-i crea pe al patrulea. Mă întreb însă de ce preocupările sale, destinate alinării durerilor omenești, preocupări încununate pînă acum de un net succes, continuă să nu intereseze forurile competente ? Vom primi poate un răspuns autorizat ? Sau vom găsi, la următoarea vizită la Cluj-Napoca, un nou cabinet de acupunctură?

EMANUEL VALERIU

Magnetul miraculos pentru sănătate

— Ce se întreprinde la ora actuală pentru valorificarea și aplicarea în practică a „MAGNETOTERAPIEI" ?

La această întrebare am căutat răspuns la Stația de valorificare și întreținere a aparaturii medicale, titular de brevet pentru marea majoritate a invențiilor și inovațiilor cu aplicabilitate în domeniul medicinii. Tovarășul inginer Florea Ceaușescu, directorul unității, ne-a spus :

— Pentru această invenție, de care revista „Flacăra" s-a ocupat în mai multe rînduri, titular de brevet este Fabrica de ferite din Urziceni. Cu toate acestea, noi i-am ajutat în valorificarea acestei prețioase invenții : am luat legătura cu autorii brevetului de invenție, inginerul Cornel Abrudan și Gheorghe Lucaci, pentru a definitiva soluția de fabricare a dispozitivului de magnetoterapie. Am cerut, de asemenea, conducerii fabricii să realizeze un lot de 30 dispozitive, pe care le-am repartizat la un număr de 20 de unități medico-sanitare pentru experimentarea clinică și practică a acestui dispozitiv. La ora actuală, împreună cu colaboratorii mei, inginerul Ioan Chesa și inginera Cristina Petrescu, adunăm aceste referate cu concluzii. Sîntem în posesia, deocamdată, a șase asemenea referate : de la Centrul metodologic de reumatologie, Centrul de hematologie din București, de la Spitalul clinic P.T.T., Dispensarul medical 20 Timișoara, Centrul de protecție și igienă a muncii de la Ministerul Industriei Chimice și urmează să primim și celelalte referate cu concluzii.

— Ce rezultă din aceste referate ?

— Toate referatele primite pînă acum sînt favorabile, toate scot în evidență faptul că există bolnavi la care efectele tratamentului sînt de-a dreptul spectaculoase, vindecările au survenit rapid. Sînt, de asemenea, cazuri la care s-au obținut ameliorări, și sînt și cazuri de bolnavi la care nu s-au obținut rezultate concludente, dar nici efecte negative. În plus, s-a putut constata că dacă acest tratament, cu ajutorul dispozitivului, se aplică în paralel cu un tratament medicamentos, efectele acestuia din urmă sînt potențate.

— Ce impun a se întreprinde în viitor rezultatele de pînă acum ?

— Rezultatele finale ale experimentării acestui lot de dispozitive vor fi centralizate și supuse de noi direcțiilor de specialitate din Ministerul Sănătății care vor hotărî modul de aplicare a acestui tratament în viitor. Oricum, rezultatele de pînă acum, bune și foarte bune, ne îndreptățesc să credem că populația țării noastre va beneficia în curînd de un nou și eficient tratament împotriva afecțiunilor reumatismale, digestive, împotriva nevrozelor.

Discul de fricțiune care n-a trecut toate hopurile

Un telefon la Brașov, o convorbire scurtă cu ing. Vasile Pisiaru, inventatorul noului disc de fricțiune pentru tractoare, despre care am scris în nr. 12, din acest an, al revistei noastre.

— De-atunci nu știu să se mai fi întîmplat ceva special, în afara indiferenței tovarășilor de la I.G.F.R. Rîmnicu Sărat. Doresc să dau totuși un răspuns afirmațiilor tovarășului inginer Popa, de la Rîmnicu Sărat, care ori n-a înțeles cele afirmate de mine, ori n-a vrut să arate că a înțeles. Întreprinderea „Tractorul" Brașov a confecționat matrițele pentru demonstrație și încercări, dar producția de serie trebuie făcută la Rîmnicu Sărat. Documentația tehnică le-a fost furnizată de brașoveni, care livrează numai suportul-disc metalic, la cererea I.G.F.R. Pe vechiul procedeu practicat încă la Rîmnicu Sărat se realizează o producție de 240 ferodouri nu discuri, respectiv cu 60 de presări la cald (intră 4 ferodouri la o presare), ferodouri ce urmează să fie prelucrate și nituite pe 120 suporți-disc metalici. Pe noul procedeu, tot într-un schimb, se realizează același număr de 240 ferodouri, fixate direct pe 120 suporți-disc metalici în numai 30 de presări la cald (8 ferodouri fixate pe 4 suporți la o presare (30×8=240) realizîndu-se astfel 120 de discuri de fricțiune presate, fără nituri). Îl întreb pe tov. ing. Popa : nici în astfel de condiții, nu e cazul să tratăm serios chestiunea ?

La Brașov, am vorbit cu tovarășa Augusta Moldovan, șefa cabinetului tehnic al Întreprinderii de tractoare, care ne-a spus :

— Bineînțeles că, după apariția articolului din „Flacăra" au avut loc discuții precipitate, cum se întîmplă în astfel de ocazii. Întreprinderea noastră a organizat o întîlnire la Rîmnicu Sărat, deoarece delegatul venit de acolo a ridicat unele pretenții nu prea întemeiate, după părerea noastră. Chiar azi sau mîine, vineri, vom merge și noi acolo. Inginerul Popa, cu care ați vorbit cu prilejul precedentului articol, nu mai răspunde de serviciul tehnic. Cred că pe luni v-am putea da mai multe amănunte. Deocamdată, conducerea centrală noastră, prin tovarășul ing. Vasile Sechel, directorul general, sprijină invenția fostului nostru coleg, ing. Pisiaru. Cei de la Rîmnicul Sărat nu vor să respecte toleranța indicată de noi, adică o parte a ferodoului iese mai groasă, zicînd că nu pot obține decît grosimea generală a piesei și nu pe ambele părți. Intervin în construcția ferodoului niște raze mai mari care nu le convin și, ultima obiecție este aceea privind rectificarea pe care acum o facem noi dar se care se impune s-o preia întreprinderea din Rîmnicu Sărat, mai ales că au primit recent o mașină adecvată pentru astfel de operații. În delegația noastră am inclus și un tehnolog tocmai pentru a veni încă o dată în sprijinul colegilor moldoveni, dacă va fi nevoie. Sperăm ca foarte curînd să producem în serie noul tip de ferodouri.

Mildiograful cîndva premiat de Academie

Pe dr. Constantin Rafailă l-am găsit, ca și rîndul trecut, printre vrafurile sale de cărți, aparate, probe de laborator etc.

— Ce ecou a avut articolul dv. ? Să fiu sincer: nici unul, aici unde lucrez. Pastișînd titlul unei piese de teatru pot zice că în jurul meu n-a fost decît tăcere! Cum să interpretez acest fapt? Știu și eu? După 15 ani de zile, poate că unii oameni au fost jenați să afle că nu s-a valorificat o invenție premiată de Academie. În schimb, zilele trecute, am fost chemat la Direcția tehnică din cadrul Centralei pentru legume și fructe unde am prezentat ambele formule ale mildiografului, graficele realizate la Cotești și am răspuns multor întrebări de specialitate. Cred că aceasta a însemnat începutul unei acțiuni foarte pozitive, mai ales că am fost întrebat și despre soiul de viță de vie realizat împreună cu un colectiv, despre care „Flacăra" a scris destul de recent, soi care nu se stropește împotriva manei.

La direcția amintită de dr. Rafailă l-am abordat pe dr. ing. Șerban Popa, care conduce acest sector de muncă.

— Lucrarea semnalată în coloanele revistei „Flacăra" ne-a preocupat, l-am chemat aici pe inventator, am discutat amănunțit despre aparatele create de el și am botărît punerea în fabricație de serie a mildiografului și generalizarea folosirii sale la culturile de viță de vie. Totodată, ne preocupă stabilirea condițiilor de fabricare a lui ca și extinderea folosirii sale, deoarece ne-am convins că aria sa de utilitate este mai largă. Vă vom ține la curent, dacă veți considera necesar, cu desfășurarea acestei acțiuni căreia îi întrevedem bune rezultate. De asemenea, am solicitat Stațiunii viticole experimentale de la Odobești probe de vin din recoltele realizate în diferiți ani la vița rezistentă la mană, pentru a putea decide ce vom face în continuare cu acest experiment. Vom vorbi, cît de curînd și despre acest aspect.

1848 — preludiu eroic al viitorului stat modern și unitar românesc

Incadrîndu-se fenomenului general european, revoluția română a atras atenția asupra poporului de la Dunăre și Carpați care, afirmîndu-se cu o civilizație străveche și unitară, își căuta în perioada formării statelor naționale, căile de propășire, întregire și neatîrnare. Lupta revoluționară a animat poporul român în întregul său ; i-a clarificat obiectivele și i-a dezvăluit resursele.

Proclamînd idealurile unității și neatîrnării, ideologia revoluționară română s-a încadrat totodată celor mai progresiste țeluri ale revoluției europene în ansamblul ei. Afirmarea dreptului la o liberă dezvoltare economică, modernizarea statului, proclamarea libertăților publice erau obiective corespunzătoare epocii care, ca pretutindeni, se cereau a fi realizate.

Pe teritoriul locuit de poporul român (Moldova, Țara Românească și Transilvania) deși era sub dominația a trei imperii — otoman, habsburgic și țarist — națiunea română a acționat unitar. Aproape întreg teritoriul pe care ea îl locuia a fost cuprins în 1848, acel an al „primăverii popoarelor", în flăcările revoluției. În acest sens putem vorbi despre o revoluție română de la 1848.

Reflectînd specificul și necesitățile primordiale ale românilor, evenimentele revoluționare din țările române au fost, totodată, și componente ale procesului general european, reprezentînd o contribuție proprie a poporului român dată acelui ax crucial pentru destinele continentului. Integrarea revoluției române în contextul european al epocii era dealtfel și convingerea revoluționarilor români de la 1848. Într-o cuvîntare ținută în orașul Focșani, un conducător local al revoluției a cerut compatrioților săi să dovedească „în fața luminatei Europe că tot se mai păstrează în noi o scînteie de roman".

Începutul revoluției pașoptiste în țările române l-a făcut Moldova, unde la sfîrșitul lunii martie 1848 au avut loc la Iași adunări publice de protest împotriva cîrmuirii principelui Mihail Sturdza. Tot atunci a fost alcătuită și o petiție-proclamație care cuprindea un întreg evantai de revendicări menite să ducă la modificări de structură în societate. Sturdza a procedat însă la reprimarea brutală a mișcării, arestînd și expulzînd fruntașii revoluționari. În luna iunie, trupele țariste și-au făcut apariția în Moldova pentru a împiedica orice reizbucnire a luptei revoluționare. Cu toate acestea, pe plan local, lupta s-a desfășurat mai departe, țărănimea dezvăluindu-și forța ei revoluționară. În unele locuri, tineri intelectuali revoluționari au organizat sătenii în cete înarmate. Starea de efervescență a întregului principat avea să ducă — în ciuda prezenței trupelor țariste — în anul 1849, la înlăturarea principelui Sturdza, puterea suzerană (Imperiul otoman) și puterea protectoare (Imperiul țarist) trebuind amîndouă să accepte această cerință.

La Țara Românească revoluția a izbucnit la 9/21 iunie 1848 în localitatea Islaz, din Oltenia (vestul principatului) propagîndu-se apoi în restul țării. La 11/23 iunie, sub presiunea maselor revoluționare, domnitorul Gh. Bibescu a semnat programul revoluționar de la Islaz, intitulat „Constituție" și a sancționat alcătuirea unui cabinet ministerial revoluționar. Două zile mai tîrziu, Bibescu a abdicat, plecînd din țară, iar puterea politică a fost preluată de un guvern provizoriu care a deținut-o timp de trei luni. La 19 iunie/1 iulie și apoi la 29-30 iunie / 11-12 iulie au avut loc acțiuni contrarevoluționare, care au putut însă fi zdrobite cu ușurință, guvernul provizoriu beneficiind de sprijinul maselor. A fost stăvilită și o încercare unilaterală de imixtiune a imperiului otoman. Guvernul provizoriu a reușit să impună comisarului special trimis de sultan recunoașterea noii stări de lucruri din Țara Românească. Regimul revoluționar a instituit drapelul tricolor (roșu, galben, albastru), a abolit rangurile nobiliare, a desființat pedeapsa cu bătaia, a eliberat robii țigani și a instituit libertatea cuvîntului și a scrisului. Programul revoluției muntean prevedea și reforme cu un caracter revoluționar mai avansat, printre care desființarea relațiilor feudale în agricultură și împroprietărirea țăranilor. Dar sub presiunea diplomației Rusiei țariste, guvernul otoman a hotărît să treacă la reprimarea revoluției. Armata otomană s-a îndreptat spre București. Mii de oameni cu piepturile goale au ieșit înaintea armatei invadatoare, iar unitatea de pompieri din București și un regiment de linie au opus otomanilor o rezistență eroică. Din pricina marii inegalități a forțelor, rezistența a fost însă sortită eșecului, mai ales că armata țaristă s-a alăturat celei otomane. Fruntașii revoluționari au fost arestați și apoi exilați. Regimul revoluționar din Țara Românească și-a încetat, așadar, existența sub loviturile unei duble intervenții militare contrarevoluționare, iar țara a fost supusă (începînd de la 13/25 septembrie 1848) ocupației străine timp de aproape trei ani.

În Transilvania evenimentele revoluționare s-au desfășurat timp de peste un an de zile. Aici revoluționarii români au avut de înfruntat nu numai regimul absolutist habsburgic, ci și conducerea revoluției maghiare, care n-a înțeles, decît atunci cînd era prea tîrziu, necesitatea recunoașterii națiunii române și a drepturilor ei. În adunările de la Blaj din 18/30 aprilie și 2—3/14—15 mai 1848, la ultima participînd 40 000 de români, a fost dezvăluită întreaga forță a maselor revoluționare românești. Petiția națională adoptată la Blaj de marea adunare populară cuprindea revendicări privind eliberarea socială și națională, stipulații care indicau tendințele spre realizarea statului unitar român (cerîndu-se, între altele, desființarea vămii dintre Transilvania, Moldova și Țara Românească). Respingînd „uniunea" forțată a Transilvaniei cu Ungaria, adoptată de dieta din Cluj — în care populația majoritară românească nu fusese reprezentată decît de doi deputați — adunarea națională de la Blaj cerea respectarea individualității țării, iar masele adunate strigau entuziast parcă într-un glas: „Noi vrem să ne unim cu Țara !", adică cu celelalte țări române de peste Carpați, cu care să întregească strămoșescul teritoriu al românilor.

★

Revoluția română a fost astfel înfrîntă în toate cele trei țări prin intervenție represivă externă. Nicăieri forțele retrograde interne n-au reușit ele singure să înfrîngă avîntul revoluționar al poporului.

Dar reprimarea revoluției n-a putut stăvili un proces de fapt ireversibil. Sub loviturile baionetelor și gloanțelor străine au murit doar oamenii, nu și cauza revoluției. Revoluția a dezvăluit poporului român propria sa forță, iar în deceniile următoare programul ei revoluționar a fost în bună măsură realizat : prin constituirea statului român modern. Formarea României, prin unirea Moldovei și a Țării Românești (1859), reformele importante care au urmat acestui act istoric, apoi cucerirea independenței de stat prin războiul din 1877 și desăvîrșirea unității statale a națiunii prin unirea Transilvaniei cu România în 1918, au fost în fapt consecințe inevitabile ale revoluției de la 1848-1849, concretizări ale marilor idealuri ale revoluționarilor de acum 130 de ani. Revoluția de la 1848 a marcat, așadar, începerea procesului de constituire și afirmare a românilor ca națiune și a fost prologul constituirii României moderne.

DAN BERINDEI ■

A fi

Să fii la Cluj în vară, să ți se facă dor
sub cerul ca o lacrimă fierbinte
lăsînd peste atîtea lucruri sfinte
balsamul lui atotcuprinzător.

Dinspre Feleac să curgă lumina preacurată
și să te-mbeți de aer ca de un vin prea bun.
Să simți, în înserare, cum prinde să răzbată
din nemurire pulsul pămîntului străbun.

Să știi că ești acolo și-acolo vei rămîne,
că fiecare vorbă e abur din psaltiri
încremenit în piatră, în arbori, în zidiri, —
voalul de puritate al nației române.

Pămîntul să-și înceapă cuprinderea lui lină
și morții să se facă mai vii decît cîndva,
Iancu Avram, alături, îngîndurat să-ți stea
ca un gorun iradiind lumină.

Apoi, în neclintirea acelui spațiu sfînt,
să fii ca o monadă vibrînd pînă în zori
și coborînd în taină ca într-un vechi mormînt
să-nveți încă o dată cum trebuie să mori.

MIRCEA MICU ■

FRATELIA — noi descoperiri arheologice

Pentru a afla ce înseamnă Fratelia în seria descoperirilor arheologice din Banat am stat de vorbă cu tovarășul Florin Medeleț, directorul Muzeului „Banatului" din Timișoara, care ne-a declarat : „Cea mai nouă descoperire de amploare făcută de Muzeul „Banatului" constituie necropola și așezarea nord tracică de la Fratelia, cartier al Timișoarei, care se datează în a doua jumătate a mileniului 2 î.e.n., vreme în care societatea din țara noastră se afla încă în epoca bronzului și în zorii epocii fierului.

Viața Frateliei a început în anul 1976, și nu s-a constituit ca o suprafață de șantier arheologic, cîmp deschis cercetărilor minuțioase. Aici întîmplarea a făcut ca în urma unor excavări mai adînci, făcute în vederea implantării unor piloni pentru o viitoare platformă industrială a orașului, să se scoată la suprafață un vas din argilă. Din mînă în mînă, uluind și impresionînd pe cei care-l purtau fără a fi avertizați științific despre valoarea lui istorică, ci doar cu un sentiment puternic al lucrului deosebit, vasul a ajuns pe masa arheologului Florin Medeleț. De aici începe etapa cercetărilor arheologice, științifice ale Fratelii, cercetare ce și-a desfășurat viața în paralel cu șantierul industrial, arheologii, neprecupețind nici un ceas, nici o zi. Aici timpul însemnînd noi bogății redate istoriei, noi argumente de neprețuit ce nu trebuiau să moară în pămîntul ce urma a fi betonat, încorsetat în crusta implacabilă a betonului...

„Aici în Fratelia, ne spune directorul muzeului, prin săpăturile de salvare din 1976 au fost cercetate peste 200 de morminte (cifra exactă pe care o știm astăzi ar fi 212 de morminte) ale unei necropole plane de incinerație, necropolă care prin numărul mormintelor este una din cele mai mari de acest fel pentru această epocă din zona de sud-est a Europei. Cred că se poate lua în considerare ca un element de definire a nivelului de viață atins de tribul căruia i-a aparținut acest cimitir, varietatea și numărul pieselor din inventarul funerar al fiecărui mormînt. Mai bine de jumătate din morminte au în inventar mai mult de 3 vase din lut, unele avînd cîte 7—8 vase de forme și dimensiuni diferite, bogat ornamentate cu incizii sau canelări, toată această ornamentică fiind subordonată credințelor uranо-solare ale populației epocii. Aș spune că diversitatea pieselor ceramice care sînt însoțite de podoabe sau arme din bronz reflectă modul de trai cotidian al grupului uman respectiv. Prezența vaselor duble care pot fi, eventual, solnițe, îți ipoteza nu este atît de fantastică dacă ne gîndim că sarea era una din bogățiile ce a fost comercializată pe mari întinderi geografice încă din acea vreme) prezența gastroanelor, a cănilor și cănițelor, a cazelor și strachinilor indică nu numai diversitatea alimentației acestor oameni, ci sugerează o viață complexă, caracteristică mai cu seamă populației sedentare ce se îndeletnicește mai ales cu agricultura sau cu creșterea vitelor, dar de asemenea cu meșteșugurile, și nu numai cu cele domestice sau casnice. E de estimat faptul că aproximativ 700 de vase vor fi restaurate din necropolă, fapt care ne face să remarcăm munca olarilor vremii — fiind o producție ceramică foarte mare ! Pe urmă sînt de amintit obiectele din bronz — vorbesc de cei ce transformau metalul în unealtă sau podoabă, meșteșuguri deja specializate, care presupun o tehnică a meșterilor anume pregătiți, nu a fiecărui om al tribului. Dealtfel la numai 2 km de așezarea și necropola de la Fratelia a fost descoperit, în urmă cu 4 ani, un mic depozit de obiecte din bronz, important nu pentru cantitatea de obiecte din el, ci prin semnificația lor. Obiectele sînt : o nicovală, un ciocan și o daltă și aparțineau unui meșter ce trăia în epoca în care și așezarea și necropola existau și care se îndeletnicea cu confecționarea vaselor și podoabelor din bronz pe care știa să le ornamenteze în tehnica «au repousée».

Revenind la cercetările de la Fratelia nu trebuie să uităm că nu este singura necropolă de acest fel de pe teritoriul Banatului. Amintim astfel necropolele cercetate, după cum ne spune Florin Medeleț, de la Cruceni și Bobda, precum și alte necropole cunoscute dar încă necercetate, cum ar fi cele de la Parța — Timiș, Caransebeș — „Balta-Sărată" sau Moravița. „De asemenea, adaugă arheologul Florin Medeleț, este semnificativă descoperirea făcută de profesorul Marius Moga în urmă cu 20 de ani, într-un alt cartier al Timișoarei, la „Pădurea Verde", a unui sanctuar de cult care datează din aceeași epocă, adică din a 2-a jumătate a mileniului II î.e.n.".

Pentru prima dată a fost surprins la Fratelia și cercetată arheologic așezarea de care aparținea necropola. Nu existau pînă acum așezări, cercetate pentru epoca acestor cîmpuri de urne, iar așezarea de la Fratelia completează fericit știrile despre viața de acum 2 milenii. Știm astfel că puținătatea armelor din necropolă își are un corespondent în structura așezării care este nefortificată, risipită pe o întindere destul de mare, fără ca prin aceasta să fie vorba de o populație pau-

Casele erau dispuse fără un plan regulat și erau locuințe semiadîncite în pămînt, iar suprastructura acestor case era din lemn, sau din stuf. Astfel, aici, la Fratelia, s-au găsit urmele stîlpilor ce susțineau acoperișurile caselor.

„Pe lîngă cele peste 200 de morminte amintite s-au cercetat și 20 locuințe, precum și conținutul unei gropi rituale ce mărginea [redacted] vest necropola, și care pare să indice că teritoriul firesc al necropolei era marcat

din loc în loc de astfel de gropi. Lipsa fortificației așezării, precum și lipsa totală a armelor în necropolă, ca și durata îndelungată în timp a acestei necropole, ce îmbrățișează aproape 200 de ani în epocă, poate să indice că zona centrală a Banatului nu era amenințată, în acea epocă. Era protejată, și n-ar fi exclus ca, ipotetic, să ne gîndim la o uniune tribală puternică care controla un teritoriu vast".

În intervalul celor aproape doi ani de la prima descoperire de la Fratelia s-a reușit să se restaureze inventarul a aproximativ 50 de morminte, urmînd ca în viitorii 2—3 ani să se continue minuțioasa muncă de reconstituire a inventarului necropolei.

Văd vasele curățate de pămînt, cu întreg inventarul alături. Oase incinerate, vase mici etc. legate în săculețe din pînză. Totul este impresionant ! Vasele sînt foarte bine conservate de forme și mărimi diferite, cu incrustații în lutul ceramicii abia perceptibil. Trebuie luat în mînă aproape și privit cu atenție, urmărind șerpuirea desenului... Dar într-o cameră alăturată alte zeci de vase își așteaptă rîndul. Acum nu sînt decît mormane de pămînt transplantat aici la Muzeul „Banatului". Ce ascunde în miezul lui ? Ce se mai poate descoperi ? Poate germenii unei noi culturi. Fratelia... Arheologul și restauratorul vor avea mult de lucru... „Dealtfel, reporterul revenind aici va avea prilejul să consemneze și descoperiri arheologice neînfăptuite încă, dar care-și așteaptă arheologul pe pămîntul bogat în vestigii istorice al Banatului" ne adaugă tovarășul Florin Medeleț. Și pentru că amintim de pămîntul bogat în vestigii istorice al Banatului nu trebuie să uităm descoperirile de la Remetea Mare, unde au fost aflate vestigiile unei așezări din prima vîrstă a fierului. Aici a fost amplasată și o necropolă datînd din sec. III-II î.e.n., de incinerație, prima cercetată arheologic pe cuprinsul Banatului, cu un bogat inventar de podoabe din fier, bronz și argint, de unelte, arme și vase ceramice.

Adăugînd această necropolă la descoperirile arheologice mai vechi, toate dacice, ne putem reprezenta societatea care a generat în veacul I î.e.n. primul stat centralizat independent al lui Burebista.

CORNELIA DJIGOLA ■

Mă num sc Constandache Alexandru ei loculesc în Galați, strada Trotuș nr. 12. Acum 5—6 ani strada noastră arăta normal, era pavată, existau scurgeri, trotuare, într-un cuvînt arăta ca orice stradă civilizată pe care puteai să mergi fără riscul de a te murdări pe pantofi, de a umbla prin apă etc. Din momentul în care Întreprinderea mecanică navală Galați, învecinată cu strada, a început să se extindă, lucru care nu face decît să ne bucure, numai că mașinile au transformat strada într-o veritabilă baltă cu noroi; cînd plouă, apa — nemaivind unde se scurge — ajunge pînă în pragu' caselor, plecarea copiilor la școală, grădiniță, chiar și plecarea noastră la serviciu a devenit o adevărată problemă. Am intervenit la factorii în drept, am primit doar răspunsuri în doi peri. Se spune că zona va fi demolată în 1980, dar și pînă atunci trebuie să trăim în mod civilizat, așa că dorim ca cei care au stricat să repare măcar atît cît apa să nu mai bălătească.

O foarte avansată surditate, precum și agravarea altor vechi afecțiuni — litiază renală, hipertensiune arterială, necontenite dureri precordiale etc. — aveau să mă transforme, cît pe ce, într-un om inapt de muncă, un cetățean inutil la 44 de ani. Cînd totul părea ireversibil am avut marea șansă de a întîlni niște oameni cu halate albe, cu adevărat minunați care, pe rînd, de la o unitate spitalicească la alta, m-au operat, m-au tratat și m-au îngrijit cu desăvîrșită răbdare, competență și probitate profesională, oameni care m-au ajutat să-mi recapăt încrederea și capacitatea de muncă: prof. univ. dr. Dorin Hociotă, dr. Traian Ataman și asistenta medicală Laura Lambrache de la Spitalul central O.R.L., dr. Stelian Persu și sora medicală Mariana Georgescu de la Spitalul Panduri; asistentul universitar dr. Nicolae Cringulescu și sora medicală Ana Contes de la Spitalul Colțea, medicul cardiolog Corneliu Coserțu și asistenta Ada Teodor de la Policlinica Drumul Taberei și doctorița Elena Pavel de la circumscripția 207 de care aparțin. Tuturor acestor oameni, deosebit de probi și de umani, doresc să le mulțumesc pe această cale, urîndu-le din toată inima mulți ani cu aceeași mare putere de muncă. (Prof. **Mihai Derdeus**, București)

Mă numesc **Fănel Pîrvulescu** și locuiesc în satul Burila Mică, comuna Gogoșu, județul Mehedinți. În septembrie anul trecut mi s-a instalat la domiciliu un post telefonic, la cerere. Pînă aici toate bune. Necazul e însă la plata abonamentului lunar, în sumă de 90 lei, față de alți abonați care plătesc 60 lei, fiind din același sat. Menționez că legătura o am, ca și ceilalți săteni, la centrala telefonică de la centrul de comună Gogoșu. Am făcut o întîmpinare și la Direcția județeană PTTR dar n-am primit nici un răspuns.

Din partea Regionalei C.F. București, Divizia de vagoane:

„Ca urmare a articolului „Prin geamurile personalului 4005 ar putea fi urmărită o eventuală eclipsă de soare" apărut în nr. 16/1978 al revistei în care se arătau neajunsurile privind starea de curățenie a culoarelor și geamurilor, precum și întîrzierea trenului, vă informăm că s-a cercetat cazul, rezultînd că sesizarea este justă. Această stare s-a datorat unor lipsuri și greutăți în activitatea de exploatare. În ce privește starea curățeniei, datorită unor lucrări de sistematizare ce se execută în complexul stației București Basarab, temporar nu putem spăla mecanic la exterior vagoanele turnuor trenurilor. Această stare ne-a determinat să organizăm curățirea manuală a vagoanelor, cu care ocazie se execută și unele lucrări de reparație. Aspectul sesizat a fost înlăturat la trenul 4005. Totodată vă informăm că pentru abaterile stabilite în sarcina personalului la pregătirea trenului 4005, acesta a fost sancționat potrivit prevederilor statutului disciplinar al personalului din transporturi".

Mă numesc **Ion Ciocan**, sînt lector la Facultatea de istorie și filosofie a Universității din București și vă aduc la cunoștință următoarele: mă aflu printre cei care, în urma unor eforturi însumînd ani de muncă și meditație, mi-am susținut doctoratul — la 17 iunie 1975. Prin adresa nr. 12317 din 12 iunie 1976, serviciul de resort de la Universitatea din București mă informa precum că „prin hotărîrea nr. 490 din 7 iunie 1976, Comisia superioară de diplomă din M.E.I. a confirmat titlul de doctor în pedagogie tovarășului Ciocan Ion". De atunci și pînă astăzi drumurile mele au fost foarte dese la universitate și M.E.I. — nu am primit însă atestatul oficial. Din informațiile obținute de la universitate, procesul de eliberare a diplomelor de doctor a stagnat de circa 3—4 ani, în aceeași situație cu subsemnatul fiind mulți alți cetățeni români — care au susținut doctoratul la Universitatea din București în diverse specialități. Nedumerirea mea este aceea: în situația de față unde trebuie să mai intervenim pentru a obține un drept confirmat?

Din partea Centrului universitar Timișoara, Cenaclul literar „PAVEL DAN":

„Rubrica intitulată „Cap limpede" (FLACĂRA, 4 mai 1978) semnalează plagiatul comis de **Iolanda Balasz**, autoare cuprinsă în antologia „Atelier literar" (apărută sub auspiciile Editurii „Facla") în cadrul grupajului consacrat cenaclului „Pavel Dan". Menționăm că persoana respectivă nu este membră a cenaclului „Pavel Dan" și nici nu a participat la vreo ședință a acestuia, fiindu-ne, practic, necunoscută. Credem că este vorba de o eroare a editurii, care se prelungește și în prezentarea făcută cenaclului".

Comitetul de bloc al asociației locatarilor din Timișoara, Intrarea Pandurilor nr. 2, vă scriem aceste rînduri în speranța că se vor pune capăt gravelor neregului care există la blocul nostru. Am făcut nenumărate adrese la forurile locale, la T.C.M.T. și O.J.T.C.V.L., au apărut articole în ziarul local „Drapelul Roșu", am fost în audiențe, au venit mai multe comisii care ne-au dat dreptate, și totuși nu am reușit să ieșim din impas. Vă prezentăm numai cîteva deficiențe de construcție și finisare, pentru care am cerut schimbarea confortului de la 1 la confort 2: lipsește spălătoria; lipsește faianța de 5 mp pentru fiecare apartament; lipsește una baterie la vană; lipsește instalația de telefon; lipsește instalația de gaze la bucătărie, instalația RTv; nu există cămară de alimente; vana nu este izolată etc., etc. Ultima comisie ne-a lăsat să înțelegem că va trebui să acționăm în judecată T.C.M.T. și O.J.T.C.V.L. — ne întrebăm: de ce?! Cine le dă dreptul acestora să abuzeze de banii și de timpul nostru? Pentru că cineva nu și-a făcut datoria sau a dat niște dispoziții greșite? (Scrisoarea este semnată de **Olimpia Popuția**, președintele comitetului de bloc).

Din partea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare:

„Cu privire la scrisoarea trimisă revistei FLACĂRA prin care trei membri de partid au sesizat că directorul și șeful de serviciu Dumitru Tiugan de la Baza de aprovizionare nr. 16 Craiova au săvîrșit o serie de abateri și abuzuri în activitatea ce o desfășoară, vă comunicăm: în luna august 1977 un număr de 6 oameni ai muncii s-au adresat printr-o scrisoare conducerii ministerului prin care au sesizat o parte din problemele cuprinse și în scrisoarea adresată dumneavoastră. Potrivit dispozițiilor date de tovarășul ministru, problemele sesizate au fost cercetate de un colectiv format din lucrători ai Direcției generale de aprovizionare și desfacere din M.A.I.A. care au confirmat că cea mai mare parte din problemele sesizate se confirmă; ca urmare, directorul unității a fost sancționat cu reducerea retribuției pe timp de trei luni cu 10%, iar **Dumitru Tiugan** a fost scos din funcția de șef de serviciu și trecut într-o altă muncă. Totodată au fost sancționați un număr de 17 oameni ai muncii din cadrul bazei, prejudiciile aduse unității fiind imputate celor vinovați. Aceleași probleme au mai fost cercetate în luna martie a.c. de doi delegați din partea M.A.I.A. și doi din partea Consiliului Central de Control Muncitoresc al Activității Economice și Sociale Dolj, care au constatat că majoritatea problemelor sesizate se confirmă; ca urmare, **Gheorghe Stănescu** a fost înlocuit din funcția de director. Cu privire la abuzurile și abaterile săvîrșite de **Dumitru Tiugan** urmează să fie adoptate măsuri ale Comitetului județean Dolj al P.C.R. (**Răspunsul este semnat de către tovarășul Ion Stancia, adjunct al ministrului**).

Din partea Procuraturii județului Galați:

„La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Niculina Ciurea** din Galați, prin care arată că se tergiversează rezolvarea dosarului privind decesul soțului său Ciurea Vasile — care la 25 ianuarie a.c. a fost accidentat mortal de un tramvai, vă facem cunoscut: cauza privind pe Nicolae Olaru, vatman la E.T.O. Galați nu a fost rezolvată întrucît cercetările erau incomplete și Procuratura locală Galați a dispus completarea și refacerea urmăririi penale. În afară de aceasta, Niculina Ciurea a depus la unitatea locală de procuratură un memoriu prin care a solicitat efectuarea unor probatorii care, fiind necesare rezolvării cauzei, s-a dispus administrarea lor. Dosarul a fost rezolvat prin rechizitoriul nr. 423/B/1978 al Procuraturii locale Galați la data de 29 aprilie 1978, inculpatul Olaru Nicolae fiind trimis în judecată, reținîndu-se în sarcina sa comiterea infracțiunii de ucidere din culpă prevăzută și pedepsită de art. 178 alin. 2 din Codul Penal".

Mă numesc **Marcel Veleanu** și locuiesc în comuna Giurgița județul Dolj și vă aduc la cunoștință următoarele: sînt abonat la revista FLACĂRA din anul 1964. Pe anul 1978 am făcut abonament cu chitanța 0950081 emisă de Oficiul PTTR Giurgița. În luna ianuarie am primit abonamentul normal — deși am primit revista cu o întîrziere de 3—4 zile, dar nu mi-au lipsit din numere. Începînd cu luna februarie însă, în afară de întîrzierile obișnuite, lipsesc din numere, iar aceste lipsuri s-au mărit foarte mult în ultima perioadă, de exemplu: nr. 8 din februarie a.c., nr. 14 și 16 din aprilie. Menționez că am avut discuții pe această temă atît cu tovarășul diriginte al postei cît și cu agentul poștal, iar răspunsul a fost acela că **nu se trimit de la redacție!** Aș dori să aflu care este ad vărul?!

N.R. — Adevărul, tovarășe Veleanu, este acela că difuzarea publicației FLACĂRA nu cade în sarcina redacției revistei, astfel că răspunsul primit de dv. este eronat. Pentru deplina dv. edificare, așteptăm la rîndul nostru răspunsul Oficiului poștal Giurgița pe care îl vom publica imediat ce ne va fi transmis.

Din partea Ministerului Educației și Învățămîntului:

„Urmare scrisorii primite de la redacția FLACĂRA, vă comunicăm că tovarășilor **Ion Suciu, Pavel Suciu, Simion Ungureș și Constantin Popița**, elevi în clasa a XII-a învățămînt seral la Liceul industrial nr. 1 din Cluj-Napoca în baza dispoziției Ministerului Energiei Electrice nr 23436 din 30.01.78, în mod excepțional li s-a anulat exmatriculareа, au fost reprimiți la cursuri și li s-a încheiat situația școlară pe primele două trimestre. Precizăm că tovarășa profesoară Sonia Marina, diriginta a clasei, conform indicațiilor conducerii liceului, a luat în considerare doar motivările eliberate de serviciul „Personal organizare, învățămînt" din întreprinderea respectivă pentru reținerea la lucru peste orele de program, și nu pe cele eliberate de maiștri sau șefii de echipă".

Au trecut mai mult de trei ani de cînd datorită construcției necorespunzătoare a terasei imobilului în care locuiesc — proprietate de stat — în apartamentul pe care îl ocup, de cîte ori plouă, infiltrații abundente pătrund în rețeaua electrică existînd pericol de scurtcircuit. Odată chiar acest scurtcircuit s-a produs și numai datorită faptului că mă aflam acasă a putut fi evitat un incendiu de proporții. Toate insistențele mele directe sau în scris adresate ICRAL-Giulești au rămas fără nici un rezultat practic, pericolul de incendiu și distrugere a imobilului continuînd să rămînă. Dată fiind lipsa de receptivitate a ICRAL-Giulești, am fost nevoit ca în luna mai 1977 să mă adresez C.P.M.B., iar în august același an și M.I. — Grupa de pompieri a municipiului București. După cum puteți vedea din răspunsurile pe care vi le anexez în copie, ambele aceste instituții confirmă cele sesizate de mine, recomandînd ICRAL-Giulești să ia măsuri urgente de remediere a defecțiunilor. Cu toate acestea, pînă astăzi situația nu s-a schimbat cu nimic. (Paul Bardău, București, sectorul 7, strada Segarcea nr. 2—4, bloc A 14, scara 2, etaj IV, apartament 28, cartierul Drumul Taberei).

Din partea Consiliului Național al Apelor:

„La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de un grup de pescari sportivi, cu privire la calitatea apei rîului Siret în perioada de iarnă, vă comunicăm următoarele: în perioada în care se referă sesizarea, într-adevăr situația calității apelor s-a prezentat necorespunzător, datorită debitelor scăzute ca urmare a unei secete prelungite; la aceasta a mai contribuit și temperatura foarte scăzută ce a condus la formarea unui pod de gheață pe o perioadă mai îndelungată față de anii anteriori. Apariția de pești morți s-a datorat în mare măsură lipsei de oxigen ca urmare a acestui pod de gheață. Unitățile din amonte de orașul Pașcani posedă spații și instalații de epurare a apelor uzuale provenite din procesele tehnologice ce sînt exploatate corespunzător. Au fost și situații cînd din neglijența unor tovarăși care au responsabilități pe linia întreținerii și exploatării instalațiilor de epurare s-au evacuat ape uzate insuficient epurate, pentru care au suportat prevederile HCM nr. 2496/1969. Pentru evitarea de situații asemănătoare celor semnalate s-au inițiat o serie de măsuri și s-au intensificat controalele la unitățile impurificatoare din amonte, în scopul de a se păstra calitatea corespunzătoare dezvoltării faunei și florei din rîu".

În august 1977 am contractat un apartament cu 3 camere în Bd. Păcii, care avea termen de predare — altfel nici nu-l contractam! — pe 31 martie 1978. Blocul este departe de a fi dat în folosință anul acesta, aflîndu-se cu construcția abia la etajul 1, iar eu avînd 11 nivele: blocul H, Bd. Păcii 170. În contract sînt trecute obligațiile pe care le am eu odată cu încheierea contractului și mai scrie că rata la casă se reține odată cu primirea apartamentului, adică la 31 martie 1978. În afara faptului că eu nu am primit apartamentul la termenul contractat — și nu vă mai spun ce mare nevoie de casă am — acum mai sînt obligat să plătesc rata la un apartament pe care de fapt nu l-am primit și nici nu-l voi primi prea curînd. Pe lîngă rata de CEC de 592 lei acum mi se reține și rata la casă plus chiria pe care o plătesc unde locuiesc în prezent. Am fost de nenumărate ori la I.C.V.L. sector 7 pentru primirea unui act adițional pe care să-l prezint la locul de muncă în scopul de a-mi opri rata, dar de fiecare dată sînt amînată. Poate că prin publicarea acestor rînduri, cei în drept vor găsi de cuviință să mă ajute să pot plăti cele cuvenite corespunzător situației de fapt. (Emilia Șerban, intrarea Frasinului nr. 27A, sector 7, București)

Din partea Inspectoratului școlar al județului Prahova:

„La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Alexandru Ștefan** din Ploiești, prin care reclamă comportarea directorului Școlii generale nr. 6 din localitate, vă facem cunoscut: din cercetările făcute s-a constatat că într-adevăr, ca urmare a unui act de indisciplină, constînd în urcarea pe copertine de la intrarea în școală, elevul **Daniel Ștefan**, de la Școala generală nr. 6 Ploiești, a fost admonestat și luat de urechi de către directorul școlii. Scena s-a petrecut în fața unor elevi și a unor cadre didactice din școală. Avînd în vedere atitudinea nepedagogică a tovarășului director **Vasile Sorohan**, acesta a fost sancționat cu „avertisment".

În Cluj-Napoca există un restaurant ce poartă numele de Someșul. M-am hotărît să petrec o seară aici. M-am așezat la o masă, într-o sală cu un fum ce puteai să-l tai cu dalta. Orchestra cînta la o intensitate năucitoare, într-o limbă pe care cei trei membri o socoteau a fi engleza, rareori mai dînd-o și pe românește și făcîndu-te să auzi — într-un pretențios și de prost gust joc de lumini — versuri ca următoarele: „Hai mîndro la Dealu' Spirii / Să te-nvăț tabla-nmulțirii / Cît fac unu și cu doi / Și noi amîndoi"...?!? Dacă aveți ocazia să treceți pe aici, evitați să pătrundeți în acest local cu pretenții, dar care a devenit, nici mai mult, nici mai puțin, decît o crîșmă ordinară. (Semnează **ing. Gheorghe Florea**, Cluj-Napoca)

Am aflat cu uimire că pentru a-și înscrie dobînda anuală pe un libret CEC, orice cetățean din comuna Cicănești, județul Argeș, este obligat să se deplaseze în comuna Corbeni, în loc să facă această operație în orașul Curtea de Argeș, așa cum se făcea pînă în prezent. Cred că această măsură nu face decît să aducă grave deservicii CEC-ului. Aceasta, pentru că nici un cetățean din comuna noastră nu are drum prin comuna Corbeni, în vreme ce zilnic merg la Curtea de Argeș mai multe sute de cetățeni care lucrează în acest oraș, foarte mulți dintre ei fiind depunători CEC. Potrivit însă actualei dispoziții, cei ce beneficiază de serviciile CEC-ului trebuie să facă și drumul de la Curtea de Argeș la Corbeni — 36 km dus-întors! Pentru completarea imaginei, mai precizez că între comuna Cicănești și orașul Curtea de Argeș există 14 curse auto zilnic, în timp ce între Cicănești și Corbeni nu există și nu va exista niciodată vreo cursă, neexistînd nici o justificare pentru aceasta. (**Prof. Gheorghe I. Ungureanu**, Cicănești — Argeș)

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Poșta redacției

■ **Georgeta Ionescu** — Constanța. Alocația de stat pentru copii se acordă soțului. Poate încasa acest drept mama minorilor în cazul cînd părinții sînt divorțați. În situația dv., pînă la pronunțarea definitivă, tatăl minorilor urmează să încaseze alocația și, dacă nu v-o remite cu regularitate, îl puteți acționa la comisia de judecată pentru pretenții bănești.

■ **Marieta Scripcaru** — Botoșani. Am fost informați că vi s-au achitat toate drepturile bănești cuvenite pentru concediul de maternitate. De asemenea, sînteți în evidența Consiliului popular municipal pentru a vă repartiza o butelie de aragaz din cota trimestrului II pe 1978.

■ **Gheorghe Bălăceanu** — București. Figurați la poziția 1/3 cămere pe lista secției în care lucrați, pentru anul 1978.

■ **Constantin Popa** — Făgăraș. Aveți dreptate. Nu a fost.

■ **Aurică Mihai** — Cîmpina. Fiind o hotărîre definitivă, singura soluție legală este de a vă prezenta la examen pentru obținerea unui nou permis de conducere, plătind taxa de 1 000 lei.

■ **Lucia Panait** — Sinaia. Sînteți înscrisă pe locul 2 pe tabelul de priorități.

■ **Virginia Mocuța** — Brăila. S-a dispus I.J.G.C.L. remedierea de urgență a imobilului în care locuiți.

■ **Aurica Dușmanu** — Constanța. Din scrisoarea pe care ați trimis-o redacției nu reiese clar ce doriți.

MARGA NEDELEA

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

La Botoșani, după trei decenii

La naționalizare, în iunie 1948, industria județului Botoșani număra doar 4 (patru) întreprinderi care treceau în administrare muncitorească. Între ele, două mori, una la Botoșani, alta la Dorohoi, „întreprinderi-simbol" (cum scria o gazetă a vremii) pentru județul „eminamente agricol" de la răscrucea podișului sucevean cu câmpia Moldovei. Erau, într-adevăr, în epocă, niște „întreprinderi-simbol". Botoșanii, în epocă, te primeau cu un miros pătrunzător de pâine, aici aglomerându-se, aduse cu carele sau cu trenurile (mai puțin cu trenurile, rețeaua liniilor de fier principale ale Moldovei ocolind orașul), singurele averi și arome ale ținutului. Mulțe de care cu grâu se prefăceau atunci în făină, și, în văzduhul fierbinte de lunile, peste târgul adormit și plat, părea că se ridică, intangibilă și ireală, o pâine, care se rumenea undeva, sus, lîngă acare. (La incendiul unei mori mai vechi, în anii dinaintea războiului, sărăcimea, chemată să salveze depozitul de grâu, cărase, zile și nopți în șir, nesfârșite poveri de boabe carbonizate. Nu se mai văzuse niciodată atîta grâu în Botoșani, și nici atîta pâine neagră ca smoala în mahalale, dar praznicul n-a ținut decît o săptămînă. „Dac-ar mai arde vreo moară, să se deschidă brutării și la noi în mahala !", s-a zis pe-alci multă vreme...). Cîmpia își vărsa aici prisosul ca într-o groapă fără fund. Peste oraș pluteau aburii grîului și aburii pîinii, închipuind secolo, sus, o brutărie imaginară, singura de unde pîinea se putea cumpăra pe nimic.

În acel iunie 1948 mai trecea în administrare muncitorească și un mic atelier de reparații — actuala întreprindere I.M.A.I.A. — cu douăzeci de lucrători, din care patru încă ucenici. Ea nu era o „întreprindere-simbol", nesimbolizînd nimic. Un coleg de la ziarul „Clopotul"— Botoșani (celebrul „Clopotul", vechiul ziar comunist, care anul acesta își celebrează 45 de ani de la apariție) descoperea recent, în arhiva I.M.A.I.A.-ei, o fotografie de epocă, cu cei douăzeci, bătrîni și tineri, stînd în fața unui fel de șopron, adică a „întreprinderii" pe care o luau în stăpînire muncitorească. Unii din ei, cei mai bătrîni, au trecut în neființă, alții, ca Neculai Vladovici, Petru Romaniuc, Constantin Petrescu, s-au pensionat, alții, ca Mihai Iacov sau Adolf Righei, încă muncesc, încă mai sînt aici, într-o întreprindere care nu mai păstrează din vechea-i imagine decît o fotografie, un petic înghețenit de carton, gata să se destrame, un instrument fragil, totuși încă durabil, al memoriei, uscat ca și un document, dar mai viu decît el, unică punte între trecut și prezent, pretext, pentru tinerii de atunci, azi cărunți, de confruntare, de rectificare a unor dimensiuni, de popas istoric. Cît s-au schimbat, pe-alci, lucrurile, cît s-au schimbat și simbolurile, în acești treizeci de ani ! Răsfoind, azi, în lumina amintirilor, caietul de bord al întreprinderii, al dezvoltării ei, încolonînd cifrele transformărilor, ale producției, ale succeselor, ești tentat să pui, lîngă fiecare din ele, cîte un semn de exclamare, ca un superlativ. Dar cîte semne de exclamare sînt admisibile, într-o istorie de numai trei decenii ? În 1958, la 10 ani de la naționalizare, fostul atelier, reconstruit din temelii, specializat în reparații de motoare, începea să producă piese de schimb, primele piese de schimb pentru utilaje agricole. După alți 10 ani, în 1968, în exploziva inaugurare de rîmuri noi a industriei românești, decisă de Congresul al IX-lea al partidului, I.M.A.I.A. începea să fabrice utilaje complexe destinate mecanizării agriculturii și a zootehniei. După alți 10 ani, în 1978, I.M.A.I.A., una din cele mai mari, mai moderne întreprinderi ale branșei, veritabilă cîtadelă a noului, cu o muncitorime de înalt nivel profesional (din rîndul căreia s-au recrutat numeroase cadre, alcătuind nucleele noilor întreprinderi ivite pe platforma industrială a Botoșanilor), produce 32 de tipuri de utilaje pentru agricultură și zootehnie și peste 300 de repere de piese de schimb.

Nimic din ce-a fost, nimic din imaginea oferită de vechea fotografie, nu se mai vede azi. Azi se vede o mare uzină, concepută modern, echipată modern, o arhitectură a noului, o catedră a noului, oferind, prin istoria acestor trei decenii, o prelegere esențializată, apăsat simbolică, despre destinul industriei la români, despre capacitatea unui popor, în frunte cu muncitorii săi, sub lumina marilor planuri ale partidului, de a-și întemeia, organiza și conduce o mare civilizație deschisă spre viitor.

● Rampa de lansare: industria

Rememorez istoria I.M.A.I.A.-ei, împreună cu cîțiva dintre martorii ei direcți, într-una din cele mai noi incinte ale uzinei, un mare atelier de forjă, inaugurat în anii trecuți. Doar el, acest atelier, ar putea îngloba, mi se spune, în spațiul lui, vreo zece ateliere precum cel din fotografia de acum trei decenii. Și totuși, ceea ce reperul istoric pune sub semnul gigantismului este, de fapt, în geografia de azi a industriei Botoșanilor, doar un pisc dintr-un lanț de piscuri, nu cel mai impunător, covîrșit de multe alte înălțimeri.

Străbat marea platformă industrială a municipiului, inaugurată la începutul trecutului cincinal, prin întreprinderea de utilaje și piese de schimb. Prin ea, prin această platformă, orașul și-a spart carapacea lui seculară, dezvoltîndu-se, exploziv și puternic, dincolo de fruntariile vechi, înghițind spații vaste, umplîndu-le cu arhitecturi somptuoase, într-o mișcare de planuri, pe orizontală și verticală, care reacrie fundamental o privelițte, fixîndu-i inedite coordonate. Din nou, reperul istoric (Botoșanii sînt un oraș-muzeu, un oraș-monument al istoriei, nicicînd, în nici o împrejurare, nu pot ignora în vreun fel reperul vechimii, alei omul, de cînd se știe, a respirat istorie, s-a hrănit cu istorie, a mîncat-o pe pîine, uneori fără) pune o binevenită pedală imaginației, cristalizînd efecte de o strălucire aparte. Vechiul tîrg de la cumpăna podișului sucevean cu șesul moldav, atestat ca „tîrg" în 1439, deci cu o întreagă istorie rustică înainte, vestit iarmaroc al țării de sus, cu mulțimea-i pestriță mereu în mișcare, mereu umflîndu-se cu alte și alte valuri de negustori, mișiți și meșteșugari, mereu revărsîndu-se peste maluri, s-a modificat, și el, îndestul în timp, lățindu-și harta, dar într-o curgere lenegă, lentă, bălțoasă, orizontală, înghițind spații noi prin așiuntarea, ca o amoebă. Așa, cîndva, a înghițit satul străvechi al Popăuților, cu strălucita cîtitorie a lui Ștefan cel Mare, dar, pentru asta, i-au trebuit niște secole. Acum, într-un răstimp doar de ani și sezoane, deci numai într-o secundă istorică din cărunta sa virstă, orașul s-a desfășurat, în cuprinderea și în înălțime, pe spații de cîteva ori mai mari decît înglobaserâ secolele, platforma industrială, de pildă bătînd cu o latură în coasta satului Cătămărăști, cu alta în poarta cetății, cu piscurile spre ceruri pe care vechile cîtitorii nu le-au atins.

În cincinalul trecut, județului Botoșani i-au fost alocate, spre dezvoltare, 4,1 miliarde lei. În cincinalul trecut, s-au pus în funcțiune 9 mari întreprinderi industriale. În cincinalul pe care-l străbatem, Botoșanilor le-a fost alocată, spre dezvoltare, o sumă de două ori și jumătate mai mare : 10,2 miliarde lei. În cincinalul pe care-l străbatem, numărul noilor întreprinderi industriale este aproape triplu : 22. Pe platforma industrială a orașului-reședință, aceste cifre, traduse în piatră, fac din piatră o masivă centură a civilizației noului, încercuind vechiul tîrg și, în același timp, deschizîndu-l spre toate zările, legîndu-l de respirația timpului și a țării, la unisonul dezvoltării accelerate a tuturor zonelor patriei. S-au construit, numai în ultimul deceniu, întreprinderea de utilaj și piese de schimb pentru industria ușoară, întreprinderea „Electrocontact", întreprinderea de organe de asamblare, întreprinderea de izolatori electrici de joasă tensiune, întreprinderea de suruburi, Fabrica de nutreț praf, Fabrica de nutrețuri, Fabrica de mobilă, au intrat în producție noi capacități la uzinele textile „Moldova" (unul din primele mari edificii industriale ale socialismului, ridicate în anii de după naționalizare), la întreprinderea de confecții, la întreprinderea mecanică etc., sînt în plină construcție noi uzine și fabrici, precum întreprinderea pentru articole tehnice din cauciuc, întreprinderea „Integrata" și altele. O cifră-corolar, semnificativă, deopotrivă, pentru ritmurile de dezvoltare, pentru noua economie, cu și pentru noua dimensiune umană, pentru noua calitate a vieții, derivînd din noua calitate — muncitorească — a Botoșanilor : pînă la sfîrșitul actualului cincinal, forța muncitorească a locurilor.

● În iunie 1948, la naționalizare: 4 (patru) întreprinderi, între care două mori ● În actualul cincinal : 22 de noi întreprinderi ● O opinie a lui Nicolae Iorga și un oraș în care orologiile se reviziesc, făcînd ziua mai largă și anul mai lung.

forță tînără și dinamică, aflată în plin proces de expansiune, va primi 20 000 de noi locuri de muncă. 20 000 de noi destine muncitorești, adunate într-un singur șuvoi, îngroșind tumultul de energie, de forță, de vitalitate și de creație, cel care, de trei decenii încoace, din an în an mai puternic, fertilizează orașul, dînd sunet nou și plin orologiilor vieții sale.

Timpul, la Botoșani, bate astăzi altfel, ornicul lui și-a împins acele, în acești ani, cu niște șferturi de cadran înainte, făcînd ca ziua să fie mai largă, adică mai cuprinzătoare, și anul mai lung, adică mai intens. Valoarea unei zile, în Botoșanii anului 1978, înseamnă, în procente, față de anul 1971, luat ca an etalon sau an-referință, 405 în investiții, comparativ cu 100, 267 în industrie, comparativ cu aceeași sută. La ce răspunde, în viața orașului, această revizuire a orologiilor, pentru a le împinge acele mai departe ? Cum trăiește, în noul timp, acest oraș, acest sfîrșit de vechi, de străvechi oraș, acest tîrg ce, cîndva, într-un „cîndva" ce-a însemnat niște veacuri, s-a mișcat în acești ritm, după mecanica de ceasornicărie prăfuită a turnurilor bătrîne, înverzite de mușchi ?

● Se așteaptă un mare artist

Botoșenean ca și Em. Nesciu ca și Enescu, ca și Luchian, ca și Băncilă sau Antipa, Nicolae Iorga, istoricul ce-a chemat la scaunul dreptății sale neamuri, țări, evuri, răscrucl ale timpului, județindu-le aprig, pe toate, s-a oprit și asupra orașului-reședință a unuia din cele mai frumoase ținuturi ale acestei țări, pedepsindu-l, în „Istoria românilor în chipuri și icoane", cu cuvintele :

„Așezat într-un loc oarecare, departe de apa cea mare a Prutului, într-un ținut care n-avea altă bogăție decît a vitelor, ce găseau pășune înaltă și grasă, de povîrnișurile dealurilor de lut ce se întrolocă aici, satul Botoșanilor nu făcea să se prevadă prin nimic un viitor mare".

Într-o monografie a Botoșanilor, Artur Gorovei, distins literat și folclorist, preocupat și de istoria socială, împărtășea opinia lui Iorga, vorbind despre așezarea Botoșanilor „într-un loc așa de puțin prielnic pentru un oraș și chiar pentru un sat".

Cît a fost vina locului, în destinul prea timp, al unui tîrg pe care, în 1938, într-un amplu studiu, revista „Sociologie românească" a lui D. Gusti îl numea, chiar în titlu, „un oraș în declin", închizîndu-l — fiindcă însesi datele epocii obligau la asta — orice deschidere de orizonturi ?

Locul, totuși, făcuse istorie, ca răscruce a marilor drumuri sau „șleahuri" ale Moldovei, unind podișul cu șesul, unind nordul cu sudul, estul cu vestul, un intens trafic de mărfuri alobozindu-și pe-alci culoriile, o întreagă și amplă mișcare de oameni și semințiii tinîndu-l treaz și apoxindu-i taima. Vechiul tîrg de lîngă cîtitoria din Popăuți (după unele documente, cărți și pomenească) a lui Ștefan cel Mare, denumit apoi și „Tîrgul Doamnei", fiind dăruit de către domnie Elenei Despot Doamna, soția lui Petru Rareș, va fi fost, în epocile lui de glorie, la fel de puternic ca multe alte ale centrului Europei, fiindcă prosperitatea Moldovei atrăkea lume, dînd siguranță călătorilor pe aceste drumuri răsărîtene, îmbîndu-i să facă popas sau chiar să prindă aici rădăcină. Era, cum stă scris într-un uric al lui Petru Schiopul, „cel mai vechi tîrmaroc în Moldova", vestit pentru tîrgul lui de prodase, în special pentru cai, aduși din creșcătoriile de pe branștele domnești, dar și pentru vite, blănuri, lemn, miere, vinuri, făină, mortle locului fiind prețuite pînă departe peste hotare, ca unele care mădinau grîul din stepa Jiliei, socotit cel mai bun din lume. Un tîrg în care locuia doamna țării, faimoasă în epocă pentru știința și harul ei (scria, cu mîna ei, frumoase scrisori în slavonă, limba diplomatică a vremii, către sultanul Suleiman), un tîrg pe care doamna l-a înzestrat cu mari cîtitorii de piatră, cu organizare orășenească, în frunte cu un soltuz și 12 pîrgari, nu putea fi decît un centru ales, covîrșind în mîndrie, poate că și în prosperitate, centre mai vechi sau mai noi ale țării, și nu numai ale acestei țări. Dar veacul de glorie s-a surpat, ca și un pod frînt sub talazuri, sub năpraznice loviri, năvăliri, războaie, sub blestemul nu al unui loc, ci al unui timp, astfel că veacul al XX lea, după alte veacuri de vegetare în mîl istorie, găsea „Tîrgul Doamnei" ca un „oraș în declin", deconindu-și istoria, trînd sau murind într-un ev vetust, bizar, perimat. De aici și pînă la cîtitoria lui Ștefan, adormită sub colînjdiile ei pe coasta sărcă a Popăuților, era o distanță mai mare, infinit mai mare decît de la prima așezare păstorească de pe apele Moldovei la Roma lui August. Ce anume ar fi putut să scurteze distanța dintre cele două așezări, ce forță ar fi putut să aproție și să confunde, în semnificații majore, cele două capete ale istoriei, știind timpul să bată din nou, cu o și mai sporită vigoare ?

În cincinalul trecut, adică între anii 1971 și 1975, puterea socialismului, puterea muncitorească, a ridicat în județ și în orașul de reședință, o dată cu noile fabrici, aproape 6 000 de apartamente. În actualul cincinal, cîfra este mai mult decît dublă : aproape 14 000 de apartamente. În anii „orașului în declin", Botoșanii aveau (potrivit recensămîntului din 1930) 32 107 locuitori. În prezent, numărul lor e dublu : peste 63 000. Vor fi și mai mulți o dată cu cuprinderea celor 20 000 de noi locuri de muncă.

● Civilități moldave

Participant, acum 30 de ani, la actul naționalizării, cînd cele patru întreprinderi ale județului (din care jumătate, adică două, erau morile Botoșanilor și Dorohoiului) treceau sub conducerea muncitorilor, Toader Pasaluc, muncitor al Întreprinderii de morărit și panificație, își amintește că moara din Botoșani, în care lucra, dădea, pe zi, 8 tone de făină. Astăzi dă 83. Astăzi, întreprinderea de morărit și panificație mai prepară, pe lîngă pîine, 120 de sortimente de așa-numite „specialități", într-o cantitate ce se ridică la 8,6 tone pe zi. (În 1968 : 2 tone). Azi, la 30 de ani de la naționalizare, Botoșanii simt un centru al industriei alimentare cuprinzînd întreprinderi precum cea de industrializare a sfeclei de zahăr de la Bucecea (3 kg. din zahărul pe care-l consumăm, anual fiecare din noi, vine de-alci, de la Bucecea), o mare întreprindere de legume și fructe, o mare întreprindere de industrializare a laptelui (care livrează zilnic 40 de sortimente de brînzeturi, unt, lapte praf, produse proaspete), o întreprindere de industrializare a cărnii, cu o producție anuală de 5 000 de tone de carne și 400 de tone de preparate din carne. Prin darea în funcțiune a noului abator de la Botoșani, acum în construcție, se va produce și livra către piață de 5 ori mai multă carne.

Se mănîncă bine la Botoșani, se și bea bine (vița de vie urcă pînă alci, sub soarele rece de miazănoapte), dar nu excesiv, acești moldoveni de la miazănoapte, de la sfîrșitul latitudinii grîului și a strugurilor, dovedindu-se, totuși, niște meridionali, neființd deci niște gurmanzi, ci doar amatori de mîncare bună, neiubînd ameteala violentă a vinului, ci doar aroma și gustul lui. (Drept care, spune legenda, confirmată și de unii istorici, Bucebiștia, prigon.torul viilor și al băutorilor, a dat dispensă de cultivare perpetuă a viței numai acestor daci de la nord). Se mănîncă bine la Botoșani, pîinea albă și rumenă este azi o realitate, este artăzi pe toate mesele.

Pe bulevardele noi, înecate în profuzjunea de flori a acestui sfîrșit de mai, în noile parcuri, în piețele străjuite monumentai de blocurile cu multe etaje, se joacă copii frumoși, sănătoși, cu fețe suave, cu ochi luminoși, ca din Tonitza, se plimbă, serile, îndrăgostiții, se plimbă, îndreptîndu-se spre teatru, spre cinema, spre sala de concerti sau de expoziții, spre muzeu sau spre bibliotecă, muncitori care, abia cu o oră sau două mai înainte, au schimbat salopeta diurnă cu costumul de gală, muncitori care, pe fețele pînă mai adîncatori concentrate asupra unei mașini sau a unei planșe tehnice, poartă, acum, un gînds calm, sau amuzat, sau nobil, a reflexiunii, cu care mergi la întîlnirea cu bucuriile artei.

Ei toți, acești noi sau mai vechi locuitori ai orașului, muncitori sau de alte profesii, creatori de noui civilizații și beneficiari direcți ai roadelor ei, fac astăzi din bunurile materiale, ca și din cele spirituale — ultimele, pe-alci, cu o circulație veche, dar cu un caracter intimfamiliat de schimb de vizite, pe orbita unui cerc de intelectuali — o legitate a vieții, o legitate a ei, un adaos firesc al ei, necunoscut pînă mai ieri.

La Botoșani, orașul aflat în plină expansiune industrială, arhitectonică, edilitară, de civilizație, de confort, de viață spirituală, istoria, după cîte se vede, are încă multe de spus, într-un loc redevenit prielnic ei, într-un timp — pentru prima oară — devenit prielnic omului.

I. OLTEANU ■

„Spre ajungerea respectivului scop (refacerea fabricilor din Zlatna — n.n.) am socotit a fi unul dintre cele mai puternice : ca oamenilor din părțile acestea, care numai din producția metalelor trăiesc, să li se deschidă prilejul de a veni iarăși în ocupațiile lor de mai înainte și de a-și putea cîștiga hrana de toate zilele (...) Umblă o mulțime de bande și de lotri prin care ținutul acesta de mare însemnătate pentru țara și națiunea română se va preface o pustietate teribilă..."

(29/17 decembrie 1848. Din raportul comisarilor I. Angelu, I. Pișoșu, P. Dobra, către Comitetul Național [illegible] din Sibiu.)

Joi, către prînz, în Munții Apuseni

Din mașină, Arieșul se vede tulbure, năvalnic și alb. Alb e din pricina zăpezilor care se topesc pe Biharia. Pe malul îngust — o femeie. Poartă pe cap o broboadă neagră și fusta groasă, tot neagră, îi acoperă cioarecii pînă la glezne. Stă aplecată deasupra apei și în lucrul pe care-l face nu se grăbește. Adună apă într-un căuș și rezultatul îl răstoarnă într-o găleată. Apoi urcă încovoiată către casa din deal. Cărarea șerpuitoare fese din penumbră în lumina amiezii și sule dîncolo de casă spre dealul numit „Dealul cu melcl". Melcii sînt pietrificați. O inscripție indică vîrsta melcilor : 70 000 000 ani. Femeia n-are vîrstă. A ajuns în pragul casei. Așază căușul peste căldare și pe amîndouă le lasă în fața ușii.

Șoseaua urmează cursul Arieșului, pe lîngă stînci întunecoase, prin văi luminoase din leagănul munților și o altă femeie traversează șoseaua, fusta lungă, pasul adînc sub povara desagilor de pe umeri, broboada cu două cute în dreptul tîmplelor ; și bătrînul înalt cu spatele drept și mîinile întinse în față, una peste alta, și amîndouă pe capătul bastonului ; și, pe aceeași bancă, băiatul în costum de elev ascultînd încovoiat, cu mîinile în poală, spusele omului ; și crucea brațelor ținînd coarnele plugului, undeva pe deal ; și petele mișcătoare de alb și roșu prin poiana verde : vitele, ugerele întinse sub greutatea laptelui, copiii de lîngă casa de deasupra Arieșului, temeliile de piatră, înalte, și, deasupra, fereastra din lemn nou, cum sînt toate ferestrele și toate casele moților, de jos, de lîngă Arieș pînă departe în munte pe zeci de kilometri, răzlețite și ascunse între pîlcuri de arbori ; și monumentul din Săliciu cu bolovani de piatră aleși dintre bolovanii aruncați de moți în invadatorii horthyști și leagănul în care era adormit Iancu ; și briciul cu care se rădea Iancu ; și fluierul lui Iancu, și paloșul lui Iancu, și Iancu în casa lui Iancu, la 48 de ani, înainte de a muri, chipul bătît ca și vesta și haina deschisă în buzunarele căreia Iancu își ascunde mîinile ; și copiii ca toți copiii care înainte de a afla bine ce-i mama și ce-i tatăl, află că sînt urmașii lui Iancu, adică neînfrînți ; și de atîta istorie și cu atîta istorie, prezentul unde-ar mai încape ? Și prima macara din istoria moților, în orașul Cîmpeni, ca un cioc de pelican peste zidurile noi și înalte ; și fabrica de mobilă, mobilă sculptată ; și haldele din temelia noii istorii care începe la Roșia Poieni și în Arieș, înainte de Cîmpeni, grătarul unde se stringeau lemnele din plutăritul sălbatic și bărbații, cu mîile, ca să capete de lucru cîtiva...

★

— Tovarășe primar, care este evenimentul de cea mai mare însemnătate pentru viața oamenilor din Abrud ?

— Faptul că tot omul are unde lucra

— Și următorul ?

— Faptul că avem acum peste o sută de ingineri în oraș. După revoluția lui Iancu, țara moților se depopulează. Moțul pleacă să caute de lucru. Trăiește în cinstire pe unde apucă să rămîie și înapoi nu se mai întoarce. N-are unde. Pămîntul e de fertilitate cinci sau șase ; după categoria asta urmează stînca... Și dacă moțul nu se mai întoarce, altul străin nu s-a pomenit să rîvnească la locurile noastre. De aceea spuneam că următorul fapt care ne bucură sînt cei o sută de ingineri care sînt ai noștri : moțul de-acuma are unde se întoarce și se întoarce.

— Cum e moțul ?

— Cinstit, harnic, trăiește în respect-captăm apa și s-o aducem în oraș. Și încă vreo 30 de milioane le-am primit pentru drumuri ; moțul bătea munții cu piciorul ; două care dacă s-ar fi întîlnit n-ar fi avut pe unde trece. La lucru, la Roșia Poieni, cale de 24 km, pînă de puțin timp, moțul mergea și se întorcea pe jos. La fel mergeau și învățătorii prin sate și copiii din sate care învățau la oraș. Cei mai de seamă lucru era că aveau unde merge și de unde veni și acest lucru de seamă a rămas și acum cel mai bun lucru pe care-l avem și orice s-ar mai face și vom face foarte multe nimic nu va întrece și toate se vor întoarce la faptul că tot omul are unde lucra.

★

Pe șoseaua care duce de la Cîmpeni la Bistra, doi activiști discută :

— Am cunoscut acum cîțiva ani pe unul din părțile astea ; ultima oară lucra la direcția agricolă din Cluj-Napoca. Zicea c-ar dori să se întoarcă...

— Bolnav de inimă ?

— Asta n-o mai știu. Ținea mult să vadă drumul ăsta asfaltat. Dar bolnav de inimă nu știu că ar fi fost. Cît timp voi trăi, spunea, nu mă las pînă ce nu voi obține asfaltarea acestui drum, ca moțul să nu se mai simtă izolat dacă ar vrea să revină și să rămînă în locurile astea. Ultima oară l-am văzut la Cluj-Napoca ; nu mai știu dacă o fi tot acolo.

— A murit. Chiar în Bistra a murit. L-a apucat durerea pe șosea. Venise cu mașina. A coborît și după ce-a coborît a murit.

★

— Sînteți învățătoare în „Avram Iancu" ?

— De 25 de ani. Mă numesc Elena Pogan. După ce-am terminat facultatea la Cluj-Napoca m-am întors și n-am mai plecat. Vă rog să mă iertați, trebuie să cînt.

Elena Pogan conduce corul de tulnice care, în această amiază, repetă în curtea casei memoriale Avram Iancu. Aici s-a născut în 1824 revoluționarul ardelean. Casei alcătuită atunci din două camere i s-au adăugat după o sută de ani de la nașterea lui încă două aripi. În 1972, la o sută de ani de la moartea sa, s-au plantat în curte brazi și acum, în aceste întregiri, locul respiră întreagă veșniela munților. Elena Pogan terminâ de cîntat și spune : „N-am mai plecat fiindcă aici se nasc și cresc cei mai minunați copii din cîți există. Da, nu există copii mai minunați ca moții mei. De cînd se naște, moțul se pregătește pentru călătoria lui prin lume. Și se pregătește pentru această călătorie învățînd foarte bine cine este. Horea, Cloșca, Iancu sînt frații lui mai mari. Avram Iancu a învățat într-o școală particulară care avea două clase Fără să crească populația și cu copii mai puțini, așezarea noastră are astăzi două localuri de școli generale, patru localuri pentru școli de patru clase și 25 din dascălii moți s-au reîntors în satul natal și după ei se reîntorc și alți foști copii care au învățat meserii folositoare industriilor care apar la noi. Fiindcă moțul atîta vrea : să aibă unde lucra, după veacuri de șerbie.

— Credeam că în acești munți televiziunea n-are cum ajunge

— Prin unde reflectate, de la Pătînaș, lîngă Sibiu... Roșia Poieni și industria cuprului și tot ce va însemna cuprul pentru țară începînd cu anul 1982 dau vieții moțului înălțimea la care a aspirat. La Abrud și la Cîmpeni vor fi construite întreprinderi textile și alături de bărbat, femeia își găsește rostul ei propriu.

★

— Vă rog, i-am spus lui Ștefan David, să numiți doi mineri, doi bărbați moți, doi oameni care să fi urcat acești ani din urmă nu numai în vîrstă și a căror viață să dea ea însăși înălțime anilor care au trecut și îndrăznelii de a fi moț, și primarul din Abrud i-a numit pe Moise Vădan și Dumitru Cioara și apoi l-am rugat pe Ștefan David să-mi spună de ce i-a numit tocmai pe aceștia și Ștefan David a spus :

— Vă rog să notați că Abrudul este cel mai vechi oraș din România. Și după ce-am notat, primarul a adăugat : Este cel mai vechi oraș și dacă aurul care a fost scos din părțile astea ar fi rămas la noi cu el am fi ridicat tot orașul numai în aur, inclusiv drumurile. În aur, orașul ar fi arătat desigur altfel. Și poate astfel de orașe or exista în lume, nu neapărat construite în aur, ci foarte bogate și foarte frumoase, moțul s-a împodobit mai ales pe dinăuntru și după ce s-a împodobit pe dinăuntru a așteptat ; a așteptat în felul în care s-a priceput, trudind din greu și conservînd singurul lucru de preț care-l rămăsese : tradiția și spiritul acestor cuvinte frumoase spuse de Iancu : „Prețențiile ne sînt sfinte pe cît de sfîntă e dreptatea, noi românii sîntem gata a le apăra cu orice preț". Și dreptatea a venit. La adunarea populară de la Baia de Arieș, secretarul general al partidului a spus că de-acum înainte, după deschiderea exploatării de la Roșia Poieni, în Apuseni va fi atîta muncă încît tot moțul va putea reveni pe lîngă casă. Și moți sînt în toată țara, mineri și ingineri, și medici, și profesori, și oameni de știință... Sigur, în oraș mai sînt multe de făcut. Și pînea ar putea fi mai bună, avem și noi birocrații noștri moți, și condițiile de locuit ar putea fi mai altfel, dar toate cîte le-avem de îndeplinit le cunoaștem și nouă ne va fi mai ușor decît orașelor de care vorbeam flîndcă, gîndesc eu, mai ușor e să-ți împodobești orașul cînd oamenii sînt gata împodobiți pe dinăuntru. Oamenii de pe aici știu a munci, și știu ce înseamnă disciplina și respectul legii și dacă l-am numit pe Moise Vădan și Dumitru Cioara am făcut-o pentru că sînt mineri din tată în fiu, iar dacă l-am numit numai pe el, am făcut-o flîndcă mi-aș cerut numai doi, cînd v-aș fi putut da brigăzi întregi.

NICOLAE CRISTACHE ■

Vom fi martorii medicinei computerizate, dar elementul de esență al meseriei noastre rămîne dragostea de oameni

— Bolile cardiovasculare reprezintă în întreaga lume greul tribut pe care omenirea este nevoită să-l plătească astăzi unei civilizații galopante. Pe plan mondial din totalul deceselor 51 la sută sînt consecința acestui cumplit flagel. Cancerul, accidentele rutiere, chiar războaiele, toate la un loc, nu provoacă atît de multe victime. Care este situația în România ?

— În comparație cu unele țări ale Occidentului, situația din țara noastră este mai puțin alarmantă, dar mortalitatea cauzată de maladiile cardiovasculare a crescut considerabil în ultimele decenii. Sedentarismul, intemperanța, viața agitată, abuzurile alimentare, țigara pe care tocmai o fumați și cafeaua pe care tocmai am băut-o au în această privință un cuvînt greu de spus. Din fericire statul nostru a întreprins măsuri profilactice și curative de o mare amploare vizînd aceste îmbolnăviri. Clădirea în care ne găsim, expresie a acestei preocupări, este nu numai cea mai mare clinică de boli cardiovasculare din România, ci una dintre cele mai mari și mai moderne din Europa. Ea a fost creată prin grija și aportul nemijlocit și decisiv al secretarului general al partidului nostru. Activ și prompt ca întotdeauna în luarea unor hotărîri vitale, cunoscînd în mod nemijlocit dialectica vieții, analizînd cu luciditate și profunzime aspectele multiple și complexe ale fenomenului social — tovarășul Nicolae Ceaușescu a hotărît realizarea și înzestrarea unui asemenea centru spitalicesc pentru a preîntîmpina îngrijorătoarea extindere a cardiopatiilor, fenomen mondial provocat și susținut de civilizația modernă. Bolile cardiovasculare, termen generic care include boala hipertensivă, coronaropatiile, bolile valvulare, congenitale, patologia vaselor periferice etc., invalidează astăzi mai ales populația tînără și activă, creînd un număr mare de dependenți sociali.

— Trăim cu toții în admirația marilor cuceriri ale civilizației științifice, ale tehnicii mondiale care a făcut progrese uluitoare. Dar azi, tocmai de aceea și mai mult ca oricînd medicul este dator să-și reamintească în permanență preceptele umanitare ale profesiunii. „Civilizația tehnică trebuie să devină o slujitoare, nu o zeiță", spunea Duhamel. Să-i alăturăm cu alte cuvinte civilizația morală — ea domnia inimii. În această ordine de idei aș dori să remarc un fapt puțin semnificativ la prima vedere. Clinica de boli cardiovasculare de la Fundeni te întîmpină cu intrarea principală larg deschisă, accesibilă pentru toată lumea, deopotrivă, deci, bolnavilor, personalului sanitar și publicului vizitator. Este vorba de un elementar gest de curtoazie profesională sau poate, mai mult, de o dovadă a respectului și deferenței față de toți cei care-i solicită serviciile. Țin să notez acest lucru, deoarece, din păcate, în multe unități medicale s-a dispus cu de la sine putere închiderea sau blocarea porții principale, bolnavii și vizitatorii fiind obligați să întreprindă călătorii umilitoare prin ușă dosnice, de-a lungul unor curți înțesate de lăzi și paturi dezmembrate, prin subsoluri sordide și culoare întunecoase. „Flacăra" deailtfel a semnalat aceste manifestări penibile în cadrul unei anchete.

— Spitalul, clinica trebuie să aibă, după opinia noastră, un caracter deschis. Omul vine la noi nu de plăcere, ci împovărat de temeri, suferință și incertitudini. De ce să-i amărîm sufletul și cu orgolii inutile, cînd prima îndatorire este aceea de a-i dovedi de la bun început respect, înțelegere, omenie, nemăsurată răbdare și solicitudine. Aceste atribute indispensabile profesiunii noastre au fost observate și esențializate sub formă de precepte de foarte multă vreme. L-ați citat pe Duhamel. Eu îl voi aminti pe Hipocrate al cărui nucleu central al jurămîntului îl constituie tocmai stipularea obligației de devotament față de bolnavi, iar arta și meșteșugul medicului trebuie să izvorască din inimă. Îmi amintesc de articolul publicat de revista dumneavoastră. Ați pomenit, mi se pare, și despre unele condiții necorespunzătoare în care se destășoară uneori spitalizarea, despre claustrarea bolnavului, despre faptul că odată internat, pacientul devine un „bun" al unității sanitare, izolat de rude și prieteni, de colegii de serviciu. De acord, dar nu fără unele rezerve. Pe vremea cînd lucram în clinica de boli cardiovasculare din Tîrgu Mureș, am hotărît ca vizitarea bolnavilor de către cei din afară să se poată face zilnic. Ne-am pomenit cu un adevărat asalt de vizitatori care au adus serioase prejudicii nu numai activității de ocrotire sanitară, ci în primul rînd bolnavilor. Nu toți musafirii știu să respecte normele de igienă, și mai cu seamă nu toți apreciază cu tact și răspundere civică măsura unor asemenea acte de largă înțelegere și compasiune pentru cei în suferință. N-am renunțat totuși la idee. Ne gîndim, de asemenea, la extinderea radioficării pentru pregătirea vizitatorilor precum și utilizarea televiziunii cu circuit închis, astfel încît pacientul să poată comunica în orice clipă cu cel din afară. Deocamdată un asemenea sistem de legătură în clinica noastră din Fundeni pe calea undelor funcționează între sălile de operație și laboratorul de biochimie. În concepția noastră, umanizarea spitalului reprezintă o necesitate și o preocupare permanentă.

● Prof. dr. docent Ioan Pop D. Popa s-a născut în 1927 la Oradea și a urmat Facultatea de medicină din Cluj-Napoca, absolvind cu diplomă de merit. A lucrat 14 ani la Clinica de chirurgie nr. 1 din Cluj-Napoca și apoi 12 ani la Clinica de chirurgie nr. 2 din Tîrgu Mureș, iar din 1974 este șeful Clinicii de boli cardiovasculare din București. A publicat singur sau în colaborare peste 260 de lucrări științifice și 3 monografii. În cercurile medicale din întreaga lume este apreciat drept unul dintre marii specialiști în chirurgia inimii și vaselor — în același timp întemeietor de școală.

A participat ca reprezentant al țării noastre la numeroase congrese medicale internaționale. A făcut schimburi de experiență și perfecționare la Moscova (1963), Paris (1968), la Houston, Portland și New York (1970–1971). Este membru al unor societăți științifice și academii

— Chirurgia cordului este de dată relativ recentă, iar dumneavoastră vă numărați printre pionierii acestei dificile practici chirurgicale...

— Să nu lezăm memoria unor înaintași celebri. Prima operație pe inimă a fost făcută în 1953 de către profesorul Hortolomei. Intervenții chirurgicale pe cord închis au mai fost efectuate ulterior de Voinea Marinescu, Burghele, Sedlacek și alții. În 1964, Voinea Marinescu realizează prima operație pe cord deschis în Fundeni. Am preluat ștafeta abia în 1973 în Tîrgu Mureș, continuînd-o acum aci.

— Mă așteptam la un asemenea răspuns, de aceea mi-am pregătit încă de acasă o contrareplică. Am fost avertizat de către cei care vă cunosc de riscul unei discuții privind strict activitatea dumneavoastră. Vă rog să ne permiteți să vă considerăm totuși un pionier al domeniului și asta deoarece chirurgia cordului a devenit o practică curentă abia după înființarea clinicii pe care o conduceți, și în cadrul căreia ați efectuat cele mai numeroase și dificile intervenții chirurgicale. Apreciem tocmai de aceea că vasta experiență de care vă bucurați vă conferă și privilegiul de a spulbera scepticismul marelui public, al miilor de pacienți virtuali care și astăzi continuă să privească îngroziți și neîncrezători terapia chirurgicală a bolilor cardiovasculare.

— Cred că ne apropiem de momentul de esență al discuțiilor noastre. Mă refer la specificul meseriei noastre și la modul în care aceasta este considerată. Chirurgia cardiovasculară, specialitate nouă, s-a desprins asemenea celorlalte discipline (ortopedia, ginecologia, urologia, oftalmologia, O.R.L.) din marea familie a chirurgiei generale. Ea nu se bucură de o tradiție prea îndelungată și de aici scepticismul marelui public. De fapt, pînă de curînd, chirurgi celebri au considerat cordul inabordabil. O somitate medicală, Jean Louis Fost, afirma de pildă în 1936 că inima este un organ simbolic al vieții care trebuie să rămînă „tabu" pentru specialitatea chirurgicală. Atît doar că astăzi, într-un deceniu, știința medicală poate înregistra mai multe progrese decît altădată într-un secol, ca urmare a colaborării cu biologia, chimia, electronica, imunologia etc. Astăzi se poate afirma fără rezerve că majoritatea covîrșitoare a bolilor cardiovasculare sînt soluționabile chirurgical fie paleativ, fie radical. Și asta mai cu seamă datorită faptului că tratamentul conservator are indicațiile și limitele lui bine stabilite. În concepția veche, clasică, limita extremă se extindea pînă la epuizarea gamei de droguri cu efect simptomatic. Potrivit concepției actuale este inadmisibil ca un cardiac ce poate beneficia de actul operator să nu folosească la timp această șansă. Or, din păcate, afecțiunile cardiace sînt trimise spre rezolvare în stadiul în care hipertensiunea pulmonară este mare, cînd în unele boli congenitale există șunturi egalizate sau inversate, cînd arteritele prezintă gangrene digitale, cînd virsta pacientului și starea miocardului nu mai oferă șansele optime pentru o intervenție chirurgicală.

— Ce alte argumente puteți aduce în sprijinul acestei idei ?

— Practica operatorie desfășurată la Fundeni și la clinica de specialitate din Tîrgu Mureș atestă deopotrivă necesitatea, oportunitatea și eficiența actului terapeutic chirurgical. În clinica noastră de la Fundeni au fost efectuate în ultimii 2 ani și jumătate aproximativ 4 300 de operații, mortalitatea fiind mai scăzută decît în unele unități de chirurgie generală. Iată cîteva exemple pe ani. În 1976 au fost operați 1 456 de bolnavi, mortalitatea globală fiind de 3,63 la sută. În 1977 au fost operați 1 750 de bolnavi, mortalitatea globală fiind de 3,8 la sută. În primul trimestru al anului 1978 s-au efectuat 737 operații cu mortalitate globală de 3,4 la sută. Din aceste operații 100 au fost pe cord deschis. Paleta operatorie cuprinde operațiile pe cord deschis despre care am pomenit prin folosirea inimii și plămînului artificial, închideri de sept atrial sau ventricular, operații de stenoze ale arterei pulmonare, de implantări anormale de vene pulmonare în inimă, trilogii, tetralogii și pentalogii Fallot. S-au efectuat înlocuiri valvulare utilizîndu-se valve artificiale unice sau multiple și operații de by-pass aorto-coronarian (realizarea unei legături între aortă și coronara bolnavă, corectîndu-se astfel lipsa de irigare a mușchiului inimii cu sînge oxigenat). De menționat că, pînă nu demult, pentru asemenea operații bolnavii trebuiau să se adreseze străinătății unde costurile variază ca preț între 3 000 și 12 000 dolari, depinzînd de operație și durata spitalizării.

— Ați realizat singur sau în colaborare peste 260 de lucrări și comunicări științifice, majoritatea publicate. Între acestea : „Inima, patologie și tratament chirurgical", carte de căpătîi pentru actualii și viitorii chirurgi ai cordului. La pagina 51 o fotografie prezintă „cord-pulmonul", C.P.-4, un aparat complex, capabil de a prelua în operațiile pe cord deschis funcțiile inimii și plămînilor. L-ați realizat în 1956 împreună cu un grup de colaboratori, ingineri și tehnicieni, aparatul reprezentînd la data respectivă o noutate pe plan mondial. Care mai este soarta lui ?

— Probabil că zace dezmembrat în vreo magazie a clinicilor din Cluj-Napoca. Am cheltuit ani buni din tinerețe pentru realizarea lui, dar din motive independente de voința noastră, în loc să vindem noi aparate de acest gen, s-a preferat importul.

— Am adus vorba despre inima și plămînul artificial pentru a vă incita la o discuție privind invențiile și inovațiile de ordin medical. După părerea noastră potențialul creator al specialiștilor noștri este insuficient folosit, există încă numeroase idei generoase, descoperiri și realizări notabile care nu pot răzbate spre lumină din pricina birocrației, indolenței și relei credințe de care se fac vinovați unii reprezentanți ai unor instituții medicale.

— Cunosc preocuparea revistei „Flacăra" pentru promovarea creației științifice originale și o apreciez drept notabilă. Personal, consider că fiecare idee trebuie să fie respectată, cercetată și, dacă este cazul, aplicată. În domeniul cercetării medicale se simte nevoia unei instituții specializate care să se ocupe în exclusivitate de verificarea unor ipoteze de lucru, de promovarea sau scoaterea din competiție a unor invenții și descoperiri prezentate de diverse persoane. Un asemenea serviciu de specialitate — dotat cu laboratoare, specialiști, aparatură, animale de experiență — ar putea da imediat cîștig de cauză inițiativelor valoroase. Din o sută de propuneri una poate fi genială, invenția și descoperirea respectivă pot justifica timpul pierdut și banii cheltuiți cu celelalte nouăzeci și nouă. Numai în felul acesta vom putea promova creația autentică, scurtînd drumul ce leagă ideea de înfăptuirea ei practică, numai astfel vom putea înfrînge inerția și conservatorismul unora. Ați scris despre doi creatori de aparate medicale din cadrul spitalului Fundeni : medicii Maria Lorena Scrobohaci și Păușescu. Amîndoi — au declarat-o singuri — s-au bucurat aici de înțelegerea și sprijinul necesar. Am acordat de asemenea mult credit ipotezei de diagnostic prezentată de cercetătorul Ionescu-Dimbovița și susținută cu fervoare de „Flacăra". O testare a metodei sale prin examen de laborator, sistem dublu-orb, a avut loc aici la Fundeni. Dar pentru a-și demonstra public și în mod oficial descoperirea, Ionescu-Dimbovița a fost nevoit să aștepte, după afirmația sa, 20 de ani ! Or, în condițiile vieții științifice actuale, ale derulării ei tumultuoase, aceasta înseamnă enorm, inadmisibil de mult. Aș mai dori să prezint un vechi deziderat al Comisiei pentru aparatură, medicament și substanțe perfuzabile, al cărei președinte, din întîmplare, sînt. Apreciind ajutorul pe care l-am primit pînă în prezent din partea Stației de verificare și întreținere a aparaturii medicale, socotesc deosebit de oportună transformarea acesteia într-o secție de concepție, de prototipuri — dotată cu toate utilajele trebuincioase — și unde un personal calificat ar putea să realizeze în mod practic propunerile de invenții și inovații.

— Sînteți, înțelegem noi, și pentru o riguroasă selectare a personalului de specialitate, medici și personal mediu sanitar, prin încurajarea aptitudinilor naturale și hrănirea talentului virtual. Apreciați că acest proces de triere și depistare a cadrelor valoroase trebuie să înceapă încă din anii studiilor medii și universitare ?

— Întrezăresc, cred, ținta întrebării dumneavoastră și am să vă răspund, propunîndu-vă un scurt popas în anii studenției mele. M-am înscris la Facultatea de medicină din Cluj în 1946, deci la numai un an după sfîrșitul ultimului război mondial. Viața era încă grea, traiul zilnic sugrumat de privațiuni. Banii erau puțini și pentru noi studenții viața mondenă aproape inaccesibilă. Dar tinerețea e oricum frumoasă. Și apoi, știu eu poate lipsa televizorului, a magnetofonului, a ispitelor vieții tehnicizate lăsa mai mult timp discuțiilor pasionante, lecturii, spectacolelor de teatru și operă etc. Duc cu mine pînă astăzi imaginea marilor mei dascăli : profesorii Iuliu Hațieganu, Alexandru Pop, Victor Papilian, I. G. Russu, Rubin Popa, Goia și Nana. Exista pe vremea aceea și la Cluj ca în toate centrele universitare un fel de patriotism local în sensul bun al cuvîntului. Existau multă pasiune profesională, altruism și spirit de echipă. Profesorii își notau viitorii colaboratori încă de pe băncile facultății, reținîndu-i la catedrele lor și totul concura spre o atmosferă de emulație colectivă, la ridicarea prestigiului școlii medicale respective. E adevărat, istoria nu se repetă. Stricta compartimentare și tehnicizare a disciplinelor medicale și apariția unor noi specialități a dus la fragmentarea acestor largi colective profesionale. Dar reînființarea școlilor medicale este posibilă, iar importanța și bunele lor tradiții au fost subliniate chiar de către tovarășul Nicolae Ceaușescu.

— Considerați că e comparație între tineretul studios de atunci și cel de azi ar fi în defavoarea acestuia din urmă ?

— Generația tînără de azi este mai „tînără" decît tineretul din vremea studenției mele. Dealtfel aceasta este situația mondială. Noi cei de atunci trecuți și prin război îmbătrînearn mai devreme. Tinerii de azi par mai copilăroși la prima vedere. Aluatul este însă același. Depinde cum se maturizează. Tineretul de azi este mai direct, mai puțin protocolar. Nu se impacă de loc cu morga și aerul academic al profesorului de altădată. Este nevoie să intrăm în sfera preocupărilor lor, să le cultivăm afectivitatea interioară găsind aceleași lungimi de undă care se acordează cu preocupările lor. Noi eram mai modești în pretenții și manifestări, ei sînt mai emancipați, societatea a evoluat, mijloacele de informare sînt altele. Studentul de azi e mai pretențios, îți cere informații de ultimă oră, îți cere să te plasezi în actualitate. Contrapartea exploatează orice lacună profesională a educatorului. Învățămîntul reclamă apoi multă practică și nu administrarea de comprimate noționale. Revenind însă la problema școlilor medicale, îndrăznesc să afirm că în domeniul terapeuticii chirurgicale a bolilor cardiovasculare există la ora actuală două școli constituite : cea de la București și cea din Tîrgu Mureș. În amîndouă se resimte aerul sănătos al activității colective, al spiritului de echipă. Medicii cu experiență participă în activitatea operatorie ca prim-operatori sau ajutoare, în frunte cu profesorul. Ne-am străduit să educăm în același climat și personalul mediu sanitar, să încetățenim ideea că facem parte dintr-o unitate sanitară de vîrf, în „topul" piramidei medicale.

— Ați fost vizitat de numeroase personalități ale chirurgiei cardiace mondiale, ale căror aprecieri pozitive sînt înscrise în cartea de aur a clinicii. Considerați utile aceste schimburi ?

— Într-adevăr am fost vizitat de numeroși profesori și șefi de școală de chirurgie cardiovasculară, colegi și amici cu care în schimburile de opinii, și în activitatea operatorie desfășurată în comun, am realizat profituri bilaterale. Osmoza în medicină și în știință este necesară ca și în natură. Sînt pentru aceste schimburi de oameni de știință care deschid noi orizonturi, și de care beneficiază în ultimă instanță bolnavul.

— Perspective ?

— Prin grija deosebită a partidului nostru, bolnavii de inimă au în prezent o casă a lor. Clinica de la Fundeni este, spuneam, printre cele mai mari din Europa. Este prevăzută extinderea ei, iar în curînd, ca urmare a lucrărilor edilitare ale Capitalei, o vom înconjura cu o bază de verdeață, o adevărată baie de oxigen pentru cei sosiți să-și tămăduiască suferința. Vom beneficia, de asemenea, de noi și moderne aparate pentru explorări funcționale, pentru cură și tratament. Sînt sigur că vom ajunge să fim și martorii unei medicine computerizate, dar în cadrul meseriei noastre elementele de esență sînt și vor rămîne : omenia, solicitudinea, dragostea de oameni. Îmi vin în minte cuvintele prof. Gh. Marinescu care spunea că cea mai mare fericire este să faci bine țării și poporului din care faci parte. Să o facem deci cu știință și conștiință.

LIVIU TIMBUS ■

„Dac-ar fi s-o iau de la capăt, n-aș alege alt drum"

● Ioan Corneanu; născut la 1 ianuarie 1936 în comuna Craidorolț, județul Satu Mare; membru de partid din anul 1956; absolvent al Facultății de istorie din cadrul Academiei „Ștefan Gheorghiu", fără frecvență, promoția 1973; doctorand, aflat în faza finalizării tezei, intitulată „Activitatea organului județean Satu Mare al P.C.R. pentru înfăptuirea transformărilor democratice în perioada 1944—1948, până la făurirea partidului unic al clasei muncitoare"; prim-secretar al Comitetului orășenesc de partid Carei, primar al orașului.

— Tovarășe Corneanu, firește că am intrat în biroul dumneavoastră după ce am parcurs orașul în lung și-n lat. E o așezare mîndră, e un oraș frumos. Aș vrea să vă întreb altceva. E o localitate bătrînă, e localitate tînără?

— Și una și alta. Poate că nu bătrînă, ci veche. Prima ei atestare documentară datează din 1320, ceea ce vrea să însemne că e vorba despre o vatră străbună de formare a poporului și limbii române. Istoria n-a fost totdeauna blîndă și mărinimoasă cu această cetate de margine de țară, dar din toate încercările ea a ieșit mereu mai puternică. S-a consolidat necontenit. S-a dezvoltat. A înflorit. Înflorește. Cînd zic că e un oraș tînăr, mă gîndesc la cei peste zece mii de elevi ai Careiului, la zarva lor, la bucuriile lor. Mă plimb uneori pe străzi și-mi vine să mă opresc în dreptul fiecărula și să-l mîngîi.

— Cred că știu ce doriți să spuneți. Ați avut o copilărie grea, foarte grea. Ce-ar fi s-o povestiți, pe scurt, cititorilor noștri și, implicit, copiilor din Carei?

— Am fost acasă nouă copii. Am rămas șapte. Analfabet, abia a învățat pînă spre sfîrșitul vieții să se semneze, tata n-a avut pînă la reforma agrară din '45 nici un petic de pămînt. Muncea cu ziua, pe unde apuca. Copiii mai mari, Vasile, Alexandru și Ioan, l-au urmat devreme la seceră. La cinci ani, cunoșteam bine doar două lucruri, să număr pînă la zece și să țin secera. Pînă în '49 cînd am intrat la o școală profesională, la Satu Mare, nu cred că m-am săturat vreodată. Ca să avem ceva în stomac și să ne mințim foamea, mîncam adesea mărcș și borșeu, un fel de linte. La haine, eu, al treilea născut, parcă am avut mai mult noroc, căci opincile și cămășile fraților mai mari ajungeau pînă la mine cît de cît bune de purtat. Mai rău a fost de Petru și de Aurel, cei mici, cărora nu le rămîneau, de regulă, decît niște trențe. Tata dacă n-a știut carte, a știut în schimb să discearnă în viață și să aleagă binele de rău, dreptul de strîmb. În '45 a intrat în partidul comuniștilor, iar noi, toți cei șapte copii, l-am urmat.

— Ceva pare să fie în neregulă. Din cîte am aflat, ați început școala elementară în Moldova, mai exact în comuna Măzănești, nu departe de Suceava. Cum s-a întîmplat că un ardelean get-beget, cum vă recomandați, a buchisit primele litere tocmai de cealaltă parte a munților?

— În 1940, după arbitrarul Dictat de la Viena, din cauza prigoanei dezlănțuite de autoritățile horthyste, tata a fost silit să-și caute adăpost dincolo de munți, iar familia lui a fost expulzată. De fapt, ei nu făcuse nici un fel de politică, dar se născuse român și gîndea ca un român, ceea ce însemna o crimă pentru invadatori. Automat, orice român era pentru ei o lichea, un dușman. Pe tata l-au luat la ochi pentru că protestase la moartea unui cumnat, ucis prin bătaie, cu frînghia udă la tălpi. Îi pregăteau și lui o soartă asemănătoare, dar bătrînul a simțit primejdia și a fugit, într-o noapte. Pe noi ne-au expulzat, drept pentru care, pînă în toamna lui '45, am umblat prin Moldova și prin Banat. Mama a mai născut în anii aceia două fete, dar amîndouă au murit, din cauza condițiilor grele. În toamna lui '45, ne-am întors, dar casa părintească fusese dărîmată de jandarmii lui Horthy. Tata a zidit o cameră cît o chilie, pentru mama și pentru frații mai mici, iar noi, cei care eram de-acum bărbați, chit că eu abia împlinisem nouă ani, am dormit o iarnă întreagă într-un grajd. Așa se face că am început școala în Moldova.

— Ați intrat apoi, din cîte am înțeles, la o școală profesională de turnătorie de fontă, la Satu Mare. Ce-a urmat?

— Sper că n-ați bătut drumul pînă la Carei ca să discutăm numai despre viața mea!

— Trecem în curînd la altceva, dar vă rog să continuați.

— Am terminat profesionala și am fost repartizat la Brașov. La „Steagul roșu". După cum era obiceiul pe atunci, școala ne-a plătit biletele de tren, dar noi n-am știut că trebuie să le păstrăm pentru decontare. Le-am aruncat. Firește, ni s-a oprit costul lor din primul salar, dar cu amintirea asta vreau să spun cît de puține informații aveam noi despre viață. Oricum, barăcile de la „Steagul roșu", care ne blagosloviseră în oraș cu porecla de cotețari, i s-au părut adolescentului care eram un palat față de grajdul de acasă. N-ați apucat anii aceia. Tata murise, Vasile lucra ca brigadier la Bumbești-Livezeni, iar eu o țineam de luni pînă luni cu marmeladă pe pîine, ca să pot trimite cîțiva lei la Craidorolț. Atunci, în '52, am intrat în U.T.M., patru ani mai tîrziu, pe cînd îmi satisfăceam stagiul militar, am devenit candidat de partid. Apropierea de mișcarea comunistă, către care conduceau în mod logic toate drumurile și exemplele vieții mele, mi-a schimbat radical tot destinul, mi-a îndrumat pașii, mi-a limpezit mintea. Mie și unei întregi generații. Noi cei de atunci, Vasile Hotcă, Ioan Medrea, Dumitru Chira, Ioan Ileș, Gheorghe Sasu, Gheorghe Mastan, cellalți, alcătuiam unul din primele detașamente muncitorești, am devenit și am rămas soldați credincioși ai partidului. Îi știu pe toți, am luptat și am îmbătrînit împreună, unul e șef de secție la turnătorie, altul lucrează în turism, fiecare cu viața și cu răspunderile sale, tinerețea noastră n-a fost scutită de ezitări sau de greșeli, dar nici unul n-a dezamăgit.

— Vorbind despre dumneavoastră, unul din cei amintiți mai devreme zicea că, pe timpul U.T.M.-ului, ați fost activist în toate raioanele fostei regiuni Maramureș. E adevărat? Evocați o întîmplare din anii aceia.

— E adevărat. Purtam zi și noapte o geantă din care nu lipseau, bineînțeles, periuța de dinți, ceapa, slănina și bluza de pijama. Mergeam de la Baia Mare la Vișeu, de pildă, cu niște autobuze căpcăunoase, făcînd și o zi întreagă pe drum. Asta cînd luam un motor, cînd găseam vreo ocazie, căci cei mai adesea umblam pe picioarele noastre. Să nu mă înțelegeți greșit. Astea nu sînt amintirile lui Ioan Corneanu, ci amintirile unei întregi generații de activiști. Cînd primeai cîteva zile o bucurie pe care n-o înțelegea decît repartizarea unei pufoaice! Credi că am fost pentru prima oară cu adevărat fericit în viața mea cînd mi s-a dat o bicicletă. La sedii, dormeam pe unde apucam. Pe mese. Direct pe dușumea. Desigur, n-a fost ușor dar, dac-ar fi s-o iau de la capăt, n-aș alege alt drum. Astăzi, cînd mi-e dat să mai văd pe cîte unii cum nu poate fără automobil și cum strîmbă din nas că mașina care-l deservește întîrzie cîteva minute, îmi vine să-i iau deoparte și să-i spun toate cele ce v-am spus.

— În aceeași ordine de idei, primarul orașului Carei are și dînsul la dispoziție o mașină. Nu-l așa?

— Are, dar o folosește numai cînd e neapărată nevoie. De acasă la primărie, primarul n-a mers niciodată cu mașina și nici nu va merge. Asta ca să dau primul exemplu venit în minte.

— Cu sau fără voia noastră, am ajuns cu vorba la orașul al cărui prim gospodar sînteți. Ce reprezintă el pentru România?

— Vă gîndiți la o definiție?!

— Luați-o cum vreți.

— Am mai spus cîteva cuvinte despre Carei. Orașul mai înseamnă ultima brazdă de pămînt românesc eliberată în timpul ultimului război, la 25 octombrie 1944, cînd soldații și ofițerii români l-au alungat pe cotropitori dincolo de granițele țării. Monumentul ostașului român, opera sculptorului Vida Geza, domină prin măreție geografia Careiului, simbolizînd eroismul și puterea de sacrificiu a fiilor acestui popor. Ce mai înseamnă așezarea noastră pentru România? Un oraș în plină dezvoltare socialistă în care trăiesc și muncesc împreună, români, maghiari și cetățeni de alte naționalități, harnici și întreprinzători, o localitate care nu mai amintește decît pe ici-pe colo de ceea ce era ea, un biet tîrg pitic și prăfos, în urmă cu cîteva decenii.

— Venind aici, am adunat, firește, unele date despre Carei. Am reținut că, de pildă, în 1950, lucrau în industria orașului numai vreo șase sute de oameni. În același an, producția industrială reprezenta abia nouă la sută din puterea economică a localității. Care e situația la ora de față?

— Careiul a trăit și trăiește mutații de ordinul miracolului. Politica înțeleaptă a partidului și statului nostru de dezvoltare a forțelor de producție pe toată suprafața țării, în mod egal în jurul Capitalei, să zicem, și la noi, într-un capăt de țară, și-a arătat și își arată roadele cu fiecare zi. Careiul produce în prezent două miliarde de lei. La sfîrșitul cincinalului în curs, producția industrială a orașului va atinge trei miliarde, de mai bine de trei sute de ori mai mare decît în anul la care vă refereați. Mai exact, de trei sute douăzeci de ori mai mare! Respectînd adevărul, se cade să spun că la transformarea socialistă a localității noastre a contribuit, cu prezența sa, cu sfaturile și indicațiile sale, secretarul general al partidului. Cel dintîi bărbat al țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a vizitat în repetate rînduri Careiul, oferindu-ne de fiecare dată sugestii prețioase, de maximă importanță pentru destinul orașului. Pe baza unor analize detaliate, secretarul general al partidului a hotărît nu doar construirea la Carei a unor obiective industriale, ci și amplasarea acestora, eșalonarea dezvoltării lor. Astfel, ca urmare a vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu din 1969, au apărut pe harta orașului o întreprindere de construcții pentru transportoare, recipienți și remorci de mare tonaj, o fabrică de mobilă, o filatură, o întreprindere de fermentare a tutunului, alte unități. Ele au schimbat nu numai raportul dintre industrie și agricultură, ci și fața orașului. Nu exista, în 1960, nici un metru de asfalt. Azi e peste tot. Nu era apă. Azi avem o uzină modernă, care va pompa la sfîrșitul anului peste trei sute de litri de apă pe secundă. Nu era canalizare. S-a făcut. Lucrăm la definitivarea proiectului noului spital cu patru sute de paturi. Avem o policlinică nouă, utilată cu toate cele necesare. Construim trei bazine pentru punerea în valoare a calităților terapeutice ale apelor minerale. Orașul care altădată deținea o presă de ulei și o moară cu valțuri exportă în prezent de sute de milioane de lei valută.

— Tovarășe Corneanu, să mergă care la Carei toate ca pe roate?

— N-a zis nimeni așa ceva. Sînt unele poticneli în domeniul realizării investițiilor. Atît la fabrica de instalații și utilaj minier, cît și la cea de conserve din legume, apar unele restanțe. Firește, scuzele nu lipsesc, ba că n-au sosit utilajele la timp, ba că ritmicitatea e necorespunzătoare, ba că e albă, ba că e neagră, am luat în considerație și factorii obiectivi dar, înainte de toate, am luat toate măsurile ca întîrzierile să fie recuperate. Această operație e în curs. Intervine însă, un aspect criticat nu o dată de secretarul general al partidului, anume modul greoi, birocratic chiar, în care centralele industriale și ministerele țin legătura cu unitățile din teritoriu. Pentru orice fleac e nevoie de o aprobare de la București. Pentru orice aprobare e nevoie de deplasarea unui delegat la centru. Nu zic că specialiștii din centrale și ministere nu vin la Carei, vin mai des decît altădată, dar vin ca să noteze și, eventual, să-și dea cu părerea. După ce notează merg la București să informeze și, de la caz la caz, să rezolve! Iată un exemplu concret. De multă vreme, de prin '71, ne zbatem să convingem că trebuie construită la Carei o fabrică pentru punerea în valoare a puzderiilor de in și cînepă. Am făcut propunerea, a fost dezbătută și aprobată, s-a hotărît construirea unei întreprinderi de plăci aglomerate pentru exploatarea puzderiilor dar, practic, ce s-a întreprins în toți acești ani? Mai nimic. A fost nevoie să ridic problema la Conferința Națională a partidului, în decembrie trecut, pentru ca lucrurile să intre pe făgaș normal. În prezent se lucrează la proiect, dar ritmul ar trebui grăbit.

— După statistici, locuitorii români ai Careiului reprezintă cincizeci și nouă la sută din totalul populației orașului. Restul îl constituie maghiarii, evreii, șvabii, secuii, ba chiar și un italian, Vasile Alberto, lucrător la căile ferate. Ce e specific, tovarășe primar, conviețuirii dintre ei?

— Ca peste tot în România socialistă, problema națională a fost definitiv rezolvată și la Carei. Mai bine-zis o asemenea problemă nu există. Toți locuitorii orașului, români, maghiari, de alte naționalități, trăiesc și muncesc într-o frăție și într-o armonie fără fisuri. Ei vorbesc limbi diferite, nu mai spun că românii știu maghiara și maghiarii româna, dar dețin același limbaj al muncii, al bunăstării, al fericirii. Cînd am amintit mai devreme ce s-a construit la Carei, m-am referit la înlesniri sociale puse la dispoziția tuturor cetățenilor așezării, indiferent de naționalitatea lor. Construim anul acesta cinci sute de apartamente, care se vor adăuga celor patru mii cinci sute ridicate după 1960. În ele se vor muta, după necesități, deopotrivă români și maghiari. Există în oraș mai multe clase cu limba de predare maghiară. Dealtfel, ca să mă întorc în timp, chiar istoria, cu excepția tristei perioade de dominație horthystă, a zămislit și consolidat frăția de muncă și viață a românilor și maghiarilor. Au trecut prin Carei, cu urme spirituale mai mult sau mai puțin trainice, atît Simion Bărnuțiu sau Ioan Buteanu, revoluționarul de la 1848, cît și Ady Endre sau Margit Kafka, scriitori renumiți de limbă maghiară. În sprijinul egalității și democrației care guvernează întreaga viață socială din România de astăzi, aș putea face o listă de oameni din Carei, de comuniști, care nu sînt de naționalitate română și care dețin, ca urmare a meritelor și seriozității lor, funcții de răspundere în aparatul de partid și de stat. Andrei Bekö, de exemplu, este secretarul cu probleme de propagandă al Comitetului orășenesc de partid. Ștefan Naghi conduce cooperația meșteșugărească din oraș. Anton Neuhoff e director la mobilă, Dezideriu Farago, la unitatea de prestări de servicii către populație. Gheorghe Tzenter, la cea de reparații auto și așa mai departe. Mai sînt unii, nu la noi, ci mai departe, care din motive meschine bat cîmpii și bat toba pe marginea așa-zisei lipse de drepturi a populației maghiare. Mîncînd sfruntate. I. n-vit, nu pe inspiratorii acestor defăimări, fiindcă am spus ce suferințe ne-au adus aceștia, ci pe cei care, din necunoaștere, le dau uneori crezare, la Carei, să se convingă, mergînd pe străzi, stînd de vorbă cu oamenii, cu locuitorii maghiari în primul rînd, că realitatea e alta și că nimic altceva nu-și doresc cetățenii Careiului decît să fie pace și sănătate.

— Tovarășe Ioan Corneanu, ce nu v-a plăcut niciodată în viață?

— Să pun etichetă pe fruntea unui om. Să-l judec după dosar, fără să-l văd cu ochii mei.

— Vorbiți mereu despre locuitorii orașului. Știu că ați făcut multe pentru ei, înțeleg că-i iubiți. E firesc, sînt tovarășii dumneavoastră de muncă, vecinii dumneavoastră. În încheiere aș dori să vă întreb altceva. V-ați simțit vreodată vinovat față de ei?

— Au fost cazuri cînd am luat hotăriri bune, dar am rămas datori în urmărirea lor. Nu demult, am adunat cetățenii de pe cîteva străzi, Nicolae Iorga, Curuților și Albinei, promițîndu-le că, în măsura în care vor aduna ei o parte din fondurile necesare, le vom pune la dispoziție materiale pentru prelungirea conductei de canalizare. Oamenii au strîns banii, dar primăria n-a reușit să se țină de cuvînt. Le-am explicat, ei au înțeles, de fapt întreaga acțiune ar fi urmat să aibă loc într-un termen devansat, dar în sinea mea am rămas mihnit.

ANDREI GEORGESCU ■

Transportul în comun — o cauză

— După cum se știe, reunit în ședință la 5 mai, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a trasat sarcina de a se acționa cu și mai multă vigoare pentru îmbunătățirea condițiilor de transport în comun al populației, indicînd ca majorarea tarifelor pentru transportul urban de călători în unele localități, între care și Capitala, să fie discutată în prealabil în colectivele de oameni ai muncii. Este o nouă manifestare plenară a democrației noastre, o nouă dovadă că populația țării deține o importantă putere de decizie. În spiritul hotăririi amintite, plenara Comitetului de partid al municipiului București a analizat și dezbătut pe larg diferitele aspecte ale transportului în comun în Capitală, adoptînd un amplu program de măsuri în scopul îmbunătățirii calitative a întregii activități în acest important sector al serviciilor publice. Am vrea să aflăm de la dumneavoastră, tovarășe director general al I.T.B., Dumitru Stoian, care au fost rațiunile care au condus spre mărirea tarifelor ?

— Situația financiară a întreprinderii. Din 1962, I.T.B.-ul nu reușește să-și acopere cheltuielile, încasările realizate din vînzarea biletelor și a abonamentelor reprezentînd nici jumătate din nevoi. Mai exact, reprezentînd abia 45 la sută. Altfel zis, unitatea noastră a fost și este nerentabilă, ea apelînd la ajutorul statului, nevoit să acorde anual importante subvenții de la buget. An de an tot mai consistente, subvențiile date de stat depășesc în prezent 850 de milioane de lei. Am mai spus-o și o repet. Se ajunsese în situația în care fiecare kilometru parcurs de un mijloc de transport în comun se însoțea de o pierdere planificată, I.T.B.-ul cîștigînd de pe urma oricărui tramvai sau autobuz tras pe dreapta dintr-un motiv sau altul. Trebuia intervenit, iar conducerea superioară de partid și de stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, personal, au sesizat dificultățile prin care trece întreprinderea noastră, recomandînd majorarea tarifelor și indicînd, cum spuneați, stabilirea acestora prin dezbatere și discuție publică.

— Aminteați că întreprinderea este nerentabilă. Din ce motive, tovarășe director general ?

— Înainte de toate datorită faptului că tarifele de bază pe I.T.B. nu s-au modificat din 1948, interval în care, după cum bine se știe, retribuțiile oamenilor muncii din țara noastră au cunoscut substanțiale și repetate creșteri. Iată, de pildă, că în răstimpul ultimilor 25 de ani retribuția a sporit pe ansamblul Capitalei, în medie, de 5,4 ori, în vreme ce la nivelul I.T.B.-ului această creștere a fost mai mare, de 7 ori. La unele categorii, chiar mai mare. Valoarea fondurile fixe a crescut și ea necontenit, de 2,1 ori la tramvaie și de 36 de ori la vehicule pe pneuri. Dezvoltîndu-se de la an la an, rețeaua transportului în comun s-a triplat în ultimele 3 decenii, după cum s-a triplat și numărul de călători transportați, astăzi întreprinderea noastră asigurînd între 4,1 și 4,5 milioane de călătorii în 24 de ore, statisticile demonstrînd că peste 1,2 milioane de locuitori ai Capitalei beneficiază, zilnic, de serviciile transportului în comun. Dacă tarifele au rămas neschimbate la noi, lucru care nu s-a întîmplat nicăieri în lume, prețurile la materii prime, la combustibili, în energie electrică, la diverse piese de schimb, s-au mărit mereu pe piața mondială și, implicit, pe piața noastră, transformînd I.T.B.-ul într-o unitate nerentabilă, lucrînd cu pierderi planificate.

— Ziceați că rețeaua transportului în comun s-a dezvoltat mereu. Cum s-a întîmplat acest lucru, concret, în 1977 ?

— S-au înființat în cursul anului trecut 5 linii noi, 115 R, 114 R, R 1, 125 precum și o navetă între „23 August" și Piața Muncii pentru deservirea personalului muncitor de pe una din marile platforme industriale ale municipiului. Alte 7 trasee s-au modificat. Pe 45 de linii, după sondaje ferme și după părerile cetățenilor, a sporit capacitatea de transport. Toate aceste acțiuni au continuat și continuă, atenția noastră principală fiind îndreptată spre asigurarea celei mai bune ritmicități a transportului în comun în orele de vîrf, între 7,30—9,00 și 18,00—20,30. Credem că, din acest punct de vedere, am înregistrat unele succese, dar mai avem multe de făcut pînă la a rezolva integral doleanțele, cu totul îndreptățite, ale cetățenilor, mai ales ale celora care încep lucrul în schimbul de după-amiază cînd, tocmai din cauza nedecalării programului, apar unele neajunsuri. Din păcate, fără să încerc să trag spuza pe turta întreprinderii, anumite cauze obiective îngreunează pe alocuri fluența transportului în comun.

— Anume ?

— De la bun început vreau să spun că, prin comparație cu perioada similară a anului trecut, numărul reclamațiilor înaintate pe adresa Direcției generale I.T.B. s-a redus la jumătate, dar multe necazuri și reclamații provin din acele zone ale orașului în care se construiește și se sistematizează. Sînt atacate lucrări de amploare în preajma Oborului unde, după cum se știe, se efectuează lucrări pentru realizarea unui pasaj denivelat. N-am avut altă soluție decît să abatem traseele transportului în comun. Pe măsură ce șantierele de sistematizare se vor extinde și în alte zone ale orașului, la Piața Muncii, la Podul Grant, în alte părți, nu e exclus ca circulația pe I.T.B. să se îngreuneze în perimetrele respective, deși noi, ca și toate celelalte organisme cu responsabilități în domeniu, vom lua toate măsurile necesare ca lucrurile să decurgă în condiții cît mai bune. Vom fi ajutați în această direcție de transpunerea în viață, cît de curînd, chiar în decursul acestui an, a cîtorva din măsurile adoptate de recenta plenară a Comitetului municipal de partid. Mă gîndesc, între altele, la completarea liniei de centură, prin sistematizarea Șoselei Fundeni, prin lărgirea Căii Vitan —Bîrzești și așa mai departe, pentru trecerea tranzitului pe rute ocolitoare, prin evitarea perimetrului central. Alte dificultăți provin din faptul că nu toate întreprinderile au respectat indicațiile primăriei de decalare a orei de începere. Am să dau un exemplu pozitiv, dar lămuritor. Dacă unitățile de pe platforma „23 August" n-ar fi respectat indicațiile amintite, I.T.B.-ul ar fi trebuit să mobilizeze pentru transportul la timp al tuturor lucrătorilor de pe platformă 600 de vehicule în aceeași oră, adică peste 20 la sută din parcul circulant la virful de dimineață ! Scoaterea mijloacelor de transport din marile cartiere reprezintă pentru noi o altă problemă încă nerezolvată, mai ales că transportul în comun circulă în prezent cu 4 000 de vehicule obligate să se strecoare printre alte 250 de mii, cărora trebuie să le adăugăm pe cele aproximativ 35 de mii aflate, zilnic, în tranzit prin Capitală. În primele ceasuri ale dimineții ies, numai din Titan, 120 000 de oameni în răstimp foarte scurt. Pentru satisfacerea acestui flux, am concentrat și concentrăm un număr suficient de vehicule, 440 pe Bulevardul Șuțea, în ambele sensuri, pe oră, dar pentru a duce către centru acest număr mare de călători nu avem în dispoziție decît două artere, străzile Dudești și Dristor, ambele cu cîte o singură bandă de circulație pe sens. În plus, multe alte străzi ale orașului sînt subdimensionate, prevăzute cu doar treceri de pietoni și abundent semaforizate, ceea ce face ca viteza de deplasare a mijloacelor I.T.B. să scadă foarte mult.

— Cît de mult ?

— Un exemplu. Între Piața Romană și Piața Unirii, pe 2,2 kilometri funcționează 8 semafoare și există 13 treceri de pietoni. Frecvența mijloacelor I.T.B. atinge 280 de vehicule pe oră și sens, dar viteza de deplasare nu depășește 9 kilometri pe oră. Pe tronsonul Piața Unirii — Podul Izvor, ea e și mai mică, în jur de 7,5 kilometri pe oră.

— Tovarășe Dumitru Stoian, anumite dificultăți ale transportului în comun sînt create din interiorul întreprinderii pe care o conduceți. E o părere, e un adevăr ?

— E un adevăr. Se circulă uneori necorespunzător, dar pentru a se circula cum se circulă, mii și mii de itebiști, înțelegînd prin asta și personalul de conducere, se scoală la 4 dimineața și se culcă la 1 noaptea. Desigur, sînt încă destule lipsuri la nivel de unitate. Se absentează încă fără motiv. Se întîrzie la autobaze și depouri, deci se întîrzie pe trasee. Se stă la taclale la cap de linie, lipsă pe care o vom remedia imediat, prin generalizarea ceasurilor de pontaj montate la cap de linie. Reparațiile se fac uneori de mîntuială, se demontează un autobuz, de pildă, și se ține în atelier pentru defecțiuni minore, care ar putea fi remediate din mers. Înregistrăm încă multe evenimente de circulație, chiar dacă numărul acestora e în scădere, cu 20 la sută față de perioada similară a anului trecut. Totuși, 30 la sută din totalul evenimentelor petrecute pe raza Capitalei se produc din vina personalului nostru. Pentru toate acestea, ca și pentru altele, am fost criticați aspru în plenara Comitetului municipal de partid, precum și în cursul dezbaterilor în care oamenii muncii au fost invitați să-și spună cuvîntul asupra majorării tarifelor. Aș dori să spun că și pînă acum conducerea întreprinderii a fost drastică față de actele de indisciplină.

— În ce sens ?

— Anul trecut, în condițiile în care fluctuația personalului nostru a atins cote apreciabile au fost sancționați peste 8 000 de lucrători. Din cauza deficitului de personal am fost nevoiți să introducem autotaxarea pe 19 linii, această operație fiind în curs de extindere. N-a existat o preocupare permanentă pentru atragerea și calificarea unui personal stabil, atitudine care se

În spiritul democrației noastre, o responsabilă

Menite să contribuie la îmbunătățirea în continuare a transportului în comun, la trecerea pe principii economice a activității și în acest important sector de servire publică, măsurile adoptate recent de Comitetul Politic Executiv privind majorarea tarifelor pentru transportul în comun, tarife neschimbate de peste treizeci de ani, au fost discutate, zilele trecute, în colectivele de oameni ai muncii din Capitală. Prezenți la trei întreprinderi bucureștene, reporterii noștri au surprins cîteva aspecte de la dezbaterea noilor tarife, precum și a programului de măsuri adoptate de plenara Comitetului municipal de partid București, vizînd îmbunătățirea continuă a transportului în comun, asigurarea eficienței acestei activități, dezbateri în cadrul cărora oamenii muncii au dat o înaltă apreciere măsurilor stabilite de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. și au făcut, în același timp, numeroase propuneri în legătură cu mai buna organizare a muncii întreprinderii de transport București.

Întreprinderea de articole de sticlă

Vineri, 19 mai, la Întreprinderea de articole de sticlă din București, participînd la dezbaterile oamenilor muncii privind noile tarife ale transportului în comun în Capitală.

Într-un scurt rezumat al discuțiilor ce au avut loc cu o zi mai înainte, în cadrul altor secții, Dumitru Culiță, președintele comitetului sindicatului pe întreprindere, avea să ne declare că dezbaterile au prilejuit nu doar o cunoaștere, de către muncitori, a problemelor cu care se confruntă marea familie a lucrătorilor de la transportul în comun, ci și afirmarea conștiinței civice și muncitorești a tuturor celor care au participat la discuții. „Pusi față în față, a continuat Dumitru Culiță, cu cifrele care ilustrează avîntul impetuos al transportului în comun în București de-a lungul ultimilor 30 de ani, apreciind eforturile statului de a mări parcul circulant de vehicule, numărul traseelor, precum și modernizarea mijloacelor de transport, vorbitorii au relevat justețea măsurilor privind așezarea activității I.T.B. pe baze economice. Vasile Rădulescu, muncitor specialist la turnul de amestec, de exemplu, a ținut să facă o corelație între cele două etape ale majorării tarifelor în transportul comun și etapa, încheiată, a majorărilor de retribuții din acest cincinal, majorare care, după cum se știe, va cunoaște încă o etapă, cea din 1980. În acest sens, toți cei prezenți și-au exprimat acordul lor pentru aplicarea primei etape a majorării tarifelor transportului în comun. Am înregistrat, în timpul dezbaterilor, o propunere exprimată nu doar de un singur om, sau într-un singur colectiv, ci în mai multe secții, propunere care, aplicată, ar duce la economisirea sau folosirea mai eficientă a carburanților. Aici, la capătul bulevardului Ion Șulea, se află garajul mașinilor 65, 111, 102 și 42. Dintre acestea, primele două își au traseul chiar pe bulevardul Ion Șulea. De foarte multe ori, aceste mașini, cînd se retrag spre garaj, vin goale. Ar fi bine, au spus mai mulți vorbitori, ca mașinile respective să nu se mai retragă goale, ci cu călători, așa cum fac tramvaiele 19, 27 și 30, care se retrag la depoul Dudești. Și celelalte două mașini, 102 și 42, cînd pleacă din garaj, ca să se înscrie pe traseu, pleacă tot goale, deși, pînă la traseul lor ar putea lua călători".

Participînd la adunarea personalului TESA, cu care, la Întreprinderea de articole de sticlă se încheiau dezbaterile privind noile tarife ale transportului în comun, aveam să notez încă o dată această propunere, ea fiind, chiar și la prima vedere, îndreptățită. Au subscris, prin cuvîntul lor, la transmiterea sugestiei către conducerea I.T.B.-ului, inginerele Anica Oprea, Cossette Zgreabănu, Maria Grozavu, Eugen Oprea și alții. O altă propunere, venită mai ales din partea femeilor, a fost aceea ca, în dreptul marilor întreprinderi, stațiile autobuzelor, ale troleibuzelor și ale tramvaielor să fie în imediată apropiere, nu la distanțe de aproape 100 de metri una de alta, astfel încît, în aceeași direcție, să poată fi luat primul mijloc de transport care se ivește.

„Sînt bucureștean, a mărturisit, cu ai zicem așa, inginerul Ion Boian, și cunosc, vreau să spun că am fost martor la desvoltarea transportului în comun în București. Mai sînt, fără îndoială, multe lucruri de făcut pentru îmbunătățirea acestui transport care nu este doar o problemă a I.T.B.-ului, ci a noastră, a tuturor, care beneficiem de serviciile sale. M-a surprins în mod deosebit faptul că statul, în ultimii trei ani, a subvenționat I.T.B.-ul cu o sumă de aproape 2,5 miliarde lei. Să recunoaștem că tarifele, aceleași de acum 30 de ani, nu mai corespund nici pe departe posibilităților de acoperire a investițiilor făcute de către stat pentru modernizarea și dezvoltarea transportului. Într-un cuvînt e de datoria noastră, de oameni ai muncii, de locuitori ai celui mai mare oraș al țării, să contribuim în interesul nostru, la înlăturarea acestor pierderi, creînd astfel posibilități sporite de îmbunătățirea activității în acest sector de care beneficiem cu toții".

Am transcris cu exactitate spusele inginerului Ion Boian, pentru a sublinia nu doar cadrul larg democratic al dezbaterilor oamenilor muncii de la I.A.S.B., ci și înalta lor capacitate de gîndire muncitorească politică și civică.

VICTOR NIȚĂ

IREMOAS

Este ora 15. Abia ieșiți din schimb, oamenii, adunați în sala clubului IREMOAS, ascultă cu atenție referatul prezentat de inginerul șef al întreprinderii, Aurel Străulea. Cea ce aud acum au putut citi, dealtfel, în presa de dimineață, unde au fost prezentate cîteva date statistice privind situația actuală a transportului în comun în Capitală, care atestă necesitatea introducerii unor noi tarife pentru diminuarea și, în perspectivă, pentru eliminarea pierderilor mari înregistrate în acest domeniu. Așadar : „tarifele de bază ale transportului public din București au rămas neschimbate de 30 de ani"; „în prezent încasările realizate nu acoperă decît 45 la sută din cheltuielile necesare funcționării transportului în comun"...

Primul care se înscrie la cuvînt, Alexandra Rosculeț, arată că după opinia lui este binevenită propunerea ca majorarea să se facă în etape, corespunzătoare creșterii retribuțiilor în acest cincinal. „Apoi, mai adaugă el, pe lîngă faptul că majorarea corespunde unor cerințe obiective, noi trebuie să fim convinși că banii realizați astfel vor îmbunătăți munca I.T.B.-ului, astfel încît să putem călători în condiții mai bune, fie la muncă, fie spre casele noastre. Propun să fie reînființate liniile care să traverseze orașul fără multe întreruperi și mai propun ca toți, absolut toți cei ce călătoresc cu mașinile I.T.B.-ului să plătească, să scoată abonament, fiindcă abonamentul, cum am văzut, nici nu prevede o creștere prea mare de tarif. Cred că e corect ceea ce spun, fiindcă toți trăim, doar, dintr-o retribuție, fie că sînt muncitor la „23 August", la IREMOAS, sau în altă unitate".

„I.T.B.-ul, arată apoi inginerul șef Aurel Străulea, ar fi bine să studieze posibilitatea de a reînființa cursele mai lungi, cu care să ajungi de exemplu din Pantelimon pînă în platforma industrială Militari, la noi, fără să treci de două-trei ori dintr-o mașină în alta".

Ion Burlacu : „De cînd am intrat eu în producție cred că retribuția mi-a crescut de vreo zece ori. Iar prețul biletelor, cum s-a zis, și pe dreptate, a rămas același. Am aflat că statul, care nu e altcineva decît noi, suportă un mare deficit pentru a acoperi cheltuielile I.T.B.-ului De aceea cred că majorarea nu face altceva decît ca relația dintre călător și I.T.B. să fie mai directă. I.T.B.-ul se va simți astfel mai direct răspunzător de obligațiile pe care le are față de noi, călătorii, și de aceea cred că lucrurile vor merge mai bine decît pînă acum".

Constantin Pruteanu : „Eu zic că e necesar să se ia măsuri mai energice și în ceea ce-i privește pe cei care suferă de amnezie cînd e vorba de bilete : am auzit că sînt încă destui de numeroși. Ei înșeală nu numai I.T.B.-ul, ci și pe noi. De aceea mai spun că ei vor trebui să plătească să-i usture. Dar să nu-i lăsăm numai pe I.T.B.-iști să se lupte cu ei..."

a tuturor

impunea cu atît mai mult cu cît practica a demonstrat că majoritatea actelor de indisciplină comise la I.T.B. s-au datorat tocmai flotanților. Și din acest punct de vedere, perspectivele sînt oarecum liniștitoare. Pentru anul viitor, întreprinderea va primi 700 de apartamente, anexă la contractul de muncă. Se vor adăuga 800 de locuințe din fondul de stat și alte peste 1 000 proprietate personală. Totodată, doresc să amintesc că, recent, s-a aflat în unitatea noastră un colectiv al Consiliului central de control muncitoresc al activității economice și sociale care, pe lîngă criticile îndreptățite, ne-a dat indicații de mare ajutor în domeniul autogestiunii, ne-a înlesnit unele contacte pentru promovarea pieselor de schimb, problemă aflată încă în curs de rezolvare.

— Ne puteți da un exemplu de ce s-a însemnat acest ajutor?

— Am introdus — și vom generaliza — autogestiunea pe fiecare autobuz, în sensul că un conducător de autovehicul trebuie să semneze fișa de reparații, autobuzul devenind astfel un fel de carte de vizită pentru omul de la volan. Pînă au demult, șoferul nu răspundea de calitatea reparațiilor. Din păcate, pentru a le efectua, nu am avut totdeauna la dispoziție piesele de schimb necesare. Ne-a bucurat foarte mult faptul că unitățile furnizoare de piese de schimb, „Autobuzul" în special, și-au luat angajamentul în fața opiniei publice să răspundă cu promptitudine solicitărilor noastre. I.P.A. Sibiu, „Steagul roșu" Brașov și alte cîteva întreprinderi au încă restanțe față de I.T.B.

— Tovarășe director general, vă rugăm să reveniți la problema tarifelor ce urmează să se aplice de la 1 iunie. Ele sînt cunoscute, se află în dezbaterea colectivelor de oameni ai muncii. Așteptăm de la dumneavoastră cîteva scurte comentarii.

— La tramvaie, de exemplu, tariful de 0,85 lei prevăzut pentru prima etapă va fi unic, fără nici o diferență de clasă. La autobuze, cu excepția liniilor cu caracter preorășenesc, cetățeanul va plăti 1,25 lei pentru orice fel de cursă, normală sau rapidă. Pentru traseele cu caracter preorășenesc, 203 R, de pildă, se mențin tarifele maxime actuale care devin unice, valabile pe orice distanță a liniei respective. În cazul concret, 1,50 lei. Doresc să remarc că — pentru prima oară — elevii, studenții și militarii în termen, cu o pondere deosebită în economia transportului în comun, vor plăti mai puțin, abonamentele lunare cu călătorii nelimitate puse la dispoziția lor de la 1 iunie fiind cu 50 la sută mai ieftine. Este și aceasta o dovadă a grijii pe care partidul și statul nostru o acordă, în general, tineretului, căruia îi face, și din punct de vedere al costului pe I.T.B., importante înlesniri. De asemenea, vreau să subliniez că sistemul de abonamente prevede economii substanțiale pentru bugetul cetățenilor, 20 la sută în medie, 60 la sută în cazul elevilor, studenților și militarilor în termen.

— Din cîte cunoaștem, numeroși muncitori au făcut vizavi de activitatea întreprinderii pe care o conduceți numeroase observații. Au înaintat o sumedenie de propuneri, de sugestii. N-au lipsit, firește, nici criticile. Cum au fost ele primite? Ce ecou au trezit la nivelul conducerii I.T.B.?

— Ne-a bucurat și ne bucură faptul că locuitorii Capitalei au înțeles exact sensul majorării tarifelor pe transportul în comun. După cum se știe, plenara Comitetului municipal de partid București a propus colectivelor de oameni ai muncii ca acoperirea cheltuielilor întreprinderii noastre să se facă nu dintr-odată, ci eșalonat, în două etape. Prima etapă corespunde creșterii retribuției tuturor oamenilor muncii, care se încheie la 1 iunie 1978, cea de a doua, următoarei creșteri a retribuției, care se va încheia în 1980. În prima etapă, statul va continua să subvenționeze activitatea I.T.B. din buget cu 300 de milioane pe an pînă în 1980, în condițiile în care noi va trebui să reducem, prin soluții proprii, anual, volumul actual al cheltuielilor cu 200 milioane de lei. În acest scop, în condițiile în care dotările din acest an vor facilita activitatea pe I.T.B., intrînd în dezuzare 30 de tramvaie silențioase și 250 de autobuze, vom studia cu amănunțime și responsabilitate toate propunerile venite din partea colectivelor întreprinderilor bucureștene, le vom aplica nemijlocit în activitatea noastră. Tot așa îi asigur pe cetățenii Capitalei, pe toți cei care beneficiază de serviciile transportului în comun, că vom depune eforturi și străduințe înzecite pentru ca ei să circule mai repede și mai bine, în condiții cît mai civilizate. Dealtfel, în acest scop, s-a instituit un comandament la nivel de primărie, sub conducerea prim-vicepreședintelui, care reunește, în ideea îmbunătățirii transportului în comun, toate unitățile cu răspunderi în domeniu. Încrederea pe care ne-a acordat-o și ne-o acordă conducerea partidului, primăria, oamenii muncii, ne onorează, dar ne și obligă. În primul rînd, ne obligă.

OVIDIU IOANIȚOAIA

dezbatere cetățenească

Șerban Caloinescu: Propun înființarea unor grupe muncitorești, cu funcție de control, la capăt de linii. Să existe, un control obștesc al I.T.B.-ului. Obiectivitatea ar fi, astfel, deplină. Aș mai avea o propunere privind prelungirea unui traseu. Mașina 74 barat care pleacă din platforma Militari merge pînă în Piața Kogălniceanu. Mie mi s-ar părea mai nimerit ca mașina 74 barat să sulе pînă la Universitate și apoi s-o ia la dreapta spre Piața Unirii, de unde s-ar putea întoarce înapoi pe cheiul Dîmboviței".

Dezbaterea a durat o oră încheiată. Vorbind despre I.T.B. n-au uitat să vorbească despre ei înșiși, adică despre călători. În cuvinte deschise, fără fereală, probînd o matură înțelegere civică a problemelor supuse lor spre dezbatere.

D. ELIADE

Semănătoarea

Secția a IV-a, sculărie, la cumpăna dintre schimburile unu și doi. Soarele care arde la ceas de prînz încălzește aerul imensei hale. De cîteva minute mașinile și-au oprit zumzetul, iar atenția celor peste patru sute de muncitori este concentrată spre un mic podium montat ad-hoc între două freze. Oamenii „sculăriei" — creierul tehnic al întreprinderii unde se realizează complexele S.D.V.-uri pentru mașinile construite la „Semănătoarea" — dezbat propunerile privind majorarea tarifelor la transportul în comun. „Este firească și binevenită această măsură și am să mă explic, ia cuvîntul modelierul Dumitru Mușat. Este firească pentru că, știm cu toții, de mai bine de treizeci de ani plătim tramvaiul doar 30 de bani, iar retribuțiile noastre au sporit de cîteva ori, astfel încît putem spune că transportul este aproape gratuit. Este binevenită pentru că, iată, este absolut necesar ca I.T.B.-ul să-și îmbunătățească activitatea, și, de asemenea, ca circulația în unele puncte din Capitală să se desfășoare normal. Cunoaștem că, de pildă, acum se lucrează la pasajul Colentina sau că „mai aproape de noi", podul Grant va fi lărgit. Se vor îmbunătăți cîteva trasee, se vor face numeroase lucrări pentru desfășurarea unei mai bune circulații. Toate acestea, consider eu, nu se pot realiza numai de către stat, fără sprijinul nostru, după cum I.T.B.-ul nu-și va desfășura activitatea în condiții mai bune, dacă nu-și va sprijini această activitate pe baze financiare noi, normale, ca orice întreprindere productivă". Vorbitorii au subliniat, în continuare, justețea acestor măsuri relevînd, totodată, răspunderea ce revine întreprinderii de transport pentru ameliorarea activității sale.

Dezbaterile continuă pe același ton și la același nivel responsabil, muncitorii de la sculărie arătîndu-se în unanimitate de acord cu majorarea prevăzută în etapa I, și făcînd în același timp numeroase observații și propuneri privind munca tovarășilor lor de la întreprinderea de transport. „Este foarte înțeleaptă această măsură, arăta controlorul Ion Mincă, pentru că diferența dintre veniturile noastre și banii pe care îi cheltuiam pe transport este enormă și în acest mod nu se mai poate continua". Notăm pe scurt și alte cîteva sugestii și propuneri făcute cu acest prilej: Ion Stancu, frezor: „Să se reintroducă acele bilete prin corespondență". Nicolae Varbiu, matrițer: „Mai multă disciplină în ceea ce privește parcursul 113, iar tramvaiul 14 să ne transporte și la ora 23,30, cînd ieșim din schimbul doi, iar dacă tot se anunță lucrărilor ce se efectuează la metrou, lucrul acesta este imposibil, cred că se poate găsi o soluție adecvată". Ilie Iancu, frezor: „O legătură ceva mai bună între „Semănătoarea" și cartierul Drumul Taberei". Alexandru Făgăș, controlor: „O mai bună corelare a programelor I.T.B. cu cel ai marilor întreprinderi, mai ales la intrarea și ieșirea din schimbul II". Adunarea muncitorilor de la „sculărie", la care am luat parte, este una dintre cele 27 de adunări ținute în această perioadă la importanta întreprindere bucureșteană, adunare în care, ca peste tot în aceste zile, oamenii muncii din Capitală și-au manifestat aderțiunea pentru înțeleapta hotărîre a Comitetului Politic Executiv, dezbătînd în același timp, cu simț de răspundere, îmbunătățirea transportului în comun în calitate de beneficiari dar și prin prisma solidarității muncitorești care vizează eficiența economică a unei întreprinderi a cărei activitate ne privește pe fiecare.

MIRCEA RAICIU

Alimentație publică și cerințele consumatorului

La Cluj-Napoca și „din mers" se mănîncă excelent!

...întrebare pe care și-o pune oricine trăiește ori vizitează un oraș și pe care, cu luni în urmă ne-am pus-o pentru București, repetînd-o acum în orașul de pe Someș.

Descinzînd în gara principală de la Cluj-Napoca, mi-am dat seama că restaurantul de aici, aparținînd de Întreprinderea comercială de stat a alimentației publice (care răspunde de întregul comerț stradal) are un program judicios întocmit pentru că ține seama de o realitate prezentă, dealtfel, în oricare altă gară din lume: ora sosirii primului tren și cea de plecare a celui ultim. Prin urmare, între aceste ore se poate mînca ceva în acest restaurant, folosind „linia de autoservire". O întrebare mi-a stăruit însă fără a-i găsi răspunsul: cînd acel ultim tren întîrzie, programul restaurantului se prelungește automat? Din informațiile culese se pare că nu. Prin urmare, deși bine gîndit, orarul de funcționare rămîne tot unul fix cu toate neajunsurile lui. Am amintit acest amănunt pentru că în cealaltă gară clujeană, denumită „Nouă", destinată curselor locale, navetiștilor, prin urmare, se poate servi ceva de mîncare permanent, 24 de ore din 24, idee ce ni se pare absolut excelentă pentru un loc atît de animat. În total, am numărat în prima gară 9 puncte de desfacere a unor produse alimentare, chiar pe peron, iar în imediata vecinătate, alte cîteva unități, cum este de pildă restaurantul „Simplon", o rotiserie, o cofetărie deschisă de la orele 6 dimineața și unde nu se răsfește nimeni la tine dacă nu un simplu ceai. În general, ambele gări oferă o gamă variată de produse, de la mîncăruri preparate, la sandvișuri și minuturi, fără a fi excluse dulciurile, băuturile răcoritoare, tot felul de preparate de patiserie, mult deosebite de cele pe care comerțul alimentar din Capitală ori din alte orașe le pune la dispoziția cetățenilor grăbiți. Voi numi cîteva dintre acestea, deoarece le-am întîlnit și prin alte locuri din centrul orașului ori din incinta întreprinderilor industriale ca și la unele bufete din institute și facultăți: langoși, plăcinte cu ceapă, cu brînză, cu ciuperci, cu varză, cu carne.

În acea zi, orașul stătea sub un cer de plumb, din cînd în cînd ploua. Era o zi foarte rece deși trecusem de jumătatea lunii mai, astfel că n-am putut admira noile tipuri de tonete și nici n-am înregistrat cozi și nervi la aceste unități. Cu atît mai mult, mi s-a părut nerezolvată problema aprovizionării mărfurilor. Lăzile și navetele, în special cele destinate băuturilor răcoritoare zac, ca și la București, în stradă, chiar dacă sînt stivuite de-a lungul pereților altor magazine ori case. Interesant mi s-a părut sistemul de a amplasa tonetele în imediata vecinătate a unor unități mai mari, care dispun de bucătării proprii. Acestea pot aproviziona permanent tonetele cu produse proaspete și calde, fără ca strada să sufere de pe urma mirosurilor. Și încă ceva: grăbit ori nu, în fața unor vitrine frumoase, abundente, omul mai face cîte o concesie și intră în prăvălie. Pierdere de timp, veți spune, poate, unii dintre dumneavoastră. Nicidecum, deoarece, cel puțin unitățile din centrul orașului, oferă posibilitatea de a servi direct, în picioare cu alte cuvinte, ori stînd la mese. Nu știu cum s-ar putea explica de ce la Cluj-Napoca — spre deosebire de alte localități — aparatele Espresso, pentru cafele, funcționează permanent, astfel încît cetățeanul aflat în orașul de pe Someș poate primi, la prețuri convenabile, fie o cafea mică, fie una mare, după dorință. Am cunoscut și o cofetărie (atras chiar de toneta din fața vitrinei acesteia) în care am fost întrebat ce soi de casă doresc: de tei, de mentă, mușețel etc., unitatea respectivă fiind „specializată" în ceaiuri (pe lîngă produse de cofetărie).

Cu toate acestea, unii clujeni consultați în privința posibilităților de a lua o masă rapidă, „în picioare" eventual, apreciau că la București se vînd crenvurști în piine iar în orașul lor nu. Poate erau amatori de astfel de produse, dar la Cluj-Napoca am gustat un alt soi de cîrnăciori celebrii „csabay" tot fierți și am aflat că zilnic se desfac și se consumă prin unitățile comerțului stradal circa 500 kg de „csabay". Cred că merită a fi consemnate cîteva noutăți, față de alte orașe, în privința comerțului stradal clujean. Cea mai importantă cred că este continuarea acestui gen ori prelungirea lui în magazine alimentare mici, care pun la dispoziția călătorului grăbit sandvișuri cu șuncă, brînză, diferite gustări calde sau reci (chifteluțe, mititei, cîrnați, chiar și fripturi), pachete cu gustări la prețuri accesibile — de la 3 la 6 lei și care conțin un cîrnat ori o jumătate, 1 pateu, o chifteluță, un ou fiert, puțină verdeață și pîine; în strada Napoca și-a făcut un bun renume bufetul în care, cu 3 lei, poți primi diferite gustări, tot astfel cum în str. Petru Groza un alt local profilat îți spune prin firmă despre ce poate fi vorba: „Aperitiv", lîngă Operă „Polar bar"-ul prezintă variate feluri de înghețate, cofetăria „Silvia", din str. 30 Decembrie prepară patiserie dietetică frumos prezentată în vitrine și cam 60 de feluri de prăjituri, cafea și ceaiuri medicinale, care pot fi solicitate însă și primite în majoritatea unităților în care se servește micul dejun. Tot la „noutăți", evident pentru cei care nu cunosc obiceiurile orașului, trebuie consemnată una ce mi s-a părut o dovadă de civilizație și de înțelegere inteligentă a comerțului: faptul că în unele unități se poate comanda o jumătate de porție — adică o sarma în loc de două, o jumătate de porție de varză à la Cluj și așa mai departe — plătindu-se bineînțeles 50% din preț, dar fără ca ospătarul să te fulgere cu priviri jignitoare ca pe un milog și fără a se face o dublă risipă, cum am văzut prin alte multe locaturi unde farfuriile clienților rămîneau încărcate și neconsumate mergînd la iaca cu gunoi a restaurantului, plătite, evident, integral. Sigur, se impune ca și consumatorul să știe cît anume să comande pentru a-și potoli foamea.

În încheierea acestui destul de larg traseu, (care a inclus și cîteva incinte de întreprinderi unde se oferă muncitorilor pachete combinate, langoșuri, patiserie, băuturi nealcoolice etc.) am poposit, la un ceai de mușețel, alături de Gheorghe Durgheru și Ioan Ivașcu, director adjunct la I.C.S.A.P. Cluj-Napoca și, respectiv șef al biroului comercial, pe care nu-i putusem „prinde" la birourile lor întrucît, așa cum mi-au declarat colegii lor, stau foarte mult pe teren. Părerea lor este că încă mai poate fi îmbunătățit și diversificat comerțul stradal în orașul lor. „Clujeanul este foarte pretențios, mi-a spus Gheorghe Durgheru, și noi pe el trebuie să-l satisfacem mai întîi pentru că alături de el trăim. De aceea ne sfătuim cu consumatorii prin diferite căi de investigare a dorințelor lor: studiul cererii cumpărătorului de consum, aflat în toate unitățile noastre, chestionare distribuite la toate expozițiile alimentare organizate tot în ideea sondajului public (pînă acum am avut 68 de asemenea expoziții, iar pînă la sfîrșitul anului am planificat 185) și prin condica de sugestii. Așa am reușit să impunem la consum unele produse mai puțin obișnuite pentru ardeleni cum este peștele, pe care-l desfacem acum în cantități importante, la fel cu preparatele din legume, paste făinoase, orez, arpacaș, griș, ciuperci înlocuind în parte carnea de porc care predomina copios meniu-ul obișnuit al omului din Cluj-Napoca. Din această cauză am fost nevoiți și sîntem în continuare să reprofilăm unele bufete în funcție de schimbarea produselor puse în vînzare. O primă etapă s-a încheiat în 1976. Acum o reluăm."

Ioan Ivașcu completează: „Noi am inclus și magazinele „Gospodina" în sistem, adică oferim și prin aceste unități posibilitatea luării unei gustări gata preparate. Astfel, „în vitrinele reci" avem, în cutii de plastic, tot felul de salate în porții (boeuf, italiană, cu cîrnați și zarzavaturi, salată de legume etc.) și mîncare la pachete, ca și preparate de casă din carne — tobă, caltaboși, un cîrnat vînătoresc în genul celui oltenesc, dar cu mai puțin usturoi și așa mai departe — fapt care permite o rapidă aprovizionare, „din mers" cum ați spus, a cetățeanului presat de timp. Mai puțin ne-am referit la dulciuri deși și acestea se desfac prin multe unități și sînt foarte solicitate, iar acum, odată cu venirea timpului călduros, vor intra în cantități mari în consum băuturile răcoritoare și nectarurile de fructe. În noile tonete, dintre care s-au introdus 50 de bucăți, am prevăzut și vitrine de prezentare a preparatelor care se găsesc în comerțul stradal. Ora de deschidere a celor mai multe unități de acest fel este 6 dimineața. Dintre cele peste 100 de puncte ale comerțului stradal, cele mai numeroase sînt amplasate în zonele din centru, evident cele mai aglomerate".

EMIL LEONARD

„Caminante"

Jurnal mexican (11)

Fascinația arheologiei

III.

E și acesta un mod de a ne răzbuna împotriva enigmelor. Să nu ne mai pese de ele. Și să tratăm o piramidă, cînd ne obosește cu tainele ei, ca pe orice povîrniș de munte. Cîtă vreme reușim. Apoi, pietrele roșiatice, de tuf vulcanic, ne constring prin mutenia lor să ne punem singuri întrebările lui Prescott. Cine au fost constructorii acestor piramide ? Olmecii, a căror istorie se pierde în legendă ? Toltecii, despre care cam tot ce știm nu se bizuie pe date sigure ? Și ce s-a întîmplat cu populația de constructori ? Orașul sacru Teotihuacan era de-acum o imensă ruină în timpul imperiului aztec și reprezenta o enigmă pentru azteci ca și pentru noi.

Cineva invocă poveștile cu extratereștri pe care le-am mai auzit, au fost puse de unii să justifice și piramidele din Valea Nilului. E la modă, se pare, să punem pe seama unor ființe din alte planete ceea ce nu pricepem în fața vestigiilor altor timpuri, renunțînd să mai căutăm pe obrazul tatuat de nisip al Sfinxului propria noastră istorie, ipoteză care m-a agasat totdeauna și care, dincolo de problema științifică, ridică o problemă morală. Sîntem oare atît de obosiți de scepticism încît nu mai credem în omul a îndrăznit uneori imposibilul ? Nu credem că oameni ca noi au fost în stare să ridice piramide ? Ni se pare absurd ca ei să pună atîta trudă în slujba unei iluzii care nu l-a salvat totuși de la moarte ? Chiar n-am înțeles de ce omul a suportat singurătatea, nici o pustiului, nici a frigului și de ce nu s-a resemnat cu ideea că timpul curge ireparabil, cum spune Vergiliu ? Dar dacă Michelangelo și-ar fi pus în practică visul de a sculpta munții, am fi crezut că tot extratereștrii au făcut asta ? M-am plictisit să aud aceste teorii care nu țin numai de science-fiction, ci și de o filosofie umilă. Mîine, poimîine vom auzi că Don Quijote n-a fost altceva decît un extraterestru. Un om normal n-ar bate drumurile să lupte cu morile de vînt ! „Cum și de ce au fost ridicate piramidele ?" întreabă partizanii extratereștrilor. Ca și cum moartea și viața n-ar fi motive suficiente... De la tatăl meu, căruia îi plăcea să planteze pomi fructiferi și ar fi vrut să umple munții cu ei, am învățat că există multe moduri de a contesta moartea, dar toate ne cer să credem în ceva care să rămînă după noi. Altfel, ce rost ar mai avea să vorbim despre ceea ce durează ? Să ne tîrîm ca șerpii și să lăsăm cerul în pace. Să uităm că piramidele sînt rezultatul unui efort omenesc. Că omul a știut să străbată distanța de la teamă la măreție, chiar dacă uneori această măreție este aparent inutilă. Că piramidele le-am construit noi. Noi care n-am putut să dăm dreptate nisipului... Renunțați la orgoliu, ni se spune, și hotărîți-vă pentru umilința că piramidele nu sînt opera unor oameni ca voi. Ele sînt urmele unor ființe ciudate. De ce încercați să înțelegeți ? E destul că nu mai știți să admirați aceste piramide și că sînteți străini de lecția lor. E destul că nu vă mai gîndiți la ceea ce au comun Icar și un asemenea munte de piatră în trepte. De fapt, e tot un fel de zbor și aici. Un act de nesupunere la condiția șerpilor. Destinul șerpilor e să se tîrîie în țărînă, să se culce pe pietrele calde, în vreme ce omul a ridicat privirea și a vrut să conteste în toate modurile reptila. Unul din aceste moduri este piramida. Dar de ce încercați să înțelegeți ? Cine mai are vreme să rîvnească imposibilul, să privească stelele și să creadă în logica acestor pietre ?... Prea seamănă aceste teorii cu unele lucruri din viața de toate zilele ca să nu fie suspecte... Atunci să declarăm că și Gioconda, din moment ce nu-i înțelegem surîsul enigmatic, este opera extratereștrilor. Și Capela Sixtină. Și Parthenonul. Tot ce nu mai avem noi răbdare să întreprindem. Să declarăm că și măslinii au fost plantați de extratereștri ; și palmierii din deșert ; și fîntînile din singurătatea unor podișuri aride au fost săpate tot de ei. Noi am venit mai tîrziu să ne mirăm, să punem foc, să lăsăm nisipul și iarba să acopere piramidele, să mutilăm surîsul Sfinxului, să golim sarcofagele. Am venit mai tîrziu să cucerim Tenochtitlanul, să-l ardem din temelii, să aruncăm manuscrisele în foc, să trecem ca Cortés pe lîngă Teotihuacan fără să știm că aici, cîndva, cu cincisprezece secole înaintea noastră extratereștrii au ridicat niște piramide bizare, să lăsăm iarba să desăvîrșească indiferența noastră și să ne uităm nedumeriți la acești munți de piatră după ce arheologii i-au dezgropat din pămînt. Noi am venit numai să ne fotografiem aici, lîngă operele extratereștrilor, să umblăm prin soare și să ne spunem că nu, oamenii n-au luptat niciodată împotriva morții, aceste pietre n-au nici o legătură cu speranțele noastre, ne putem duce liniștiți să ne cumpărăm suveniruri, întocmai spatele piramidelor, murmurul lor ciudat nu ne aparține... Ale noastre sînt numai trenurile care aleargă, avioanele care gîfîie, mașinile care vin și pleacă, deoarece aproape orice călător sosit în Ciudad de Mexico se simte dator să facă o plimbare la piramidele de la Teotihuacan, ale noastre sînt casetofoanele care urlă în urechile zeilor de piatră, aparatele de fotografiat care țăcăne ca să ne aducă aminte că am fost aici, ale noastre sînt amuletele, calendarele aztece care se vînd prin prăvăliioarele proliferate în jurul acestor piramide, ca pretutindeni unde există asemenea monumente celebre. Ale noastre sînt ușurința cu care trecem peste gîndul că pentru a înțelege piramidele trebuie să le merităm, liniștea cu care cumpărăm o cărțulie-ghid, ca s-o citim în tihnă, acasă, să știm ce-am văzut... Și totuși, să nu ni se explice că aceasta e o problemă de science-fiction. La mijloc e ceva mult mai important decît un adevăr științific și decît jocul fanteziei. E datoria de a trage toate concluziile necesare din faptul că aceste piramide sînt ale noastre, ale celor care am vărsat sînge pe pietrele sacrificiilor, dar am sădit și palmieri și flori pe pămîntul acesta despre care toată lumea ne spune că se vede din cosmos ca o lacrimă albastră. În definitiv, justificarea cea mai înaltă a arheologiei e să găsească în pămînt nu atît dovezi pentru un timp pierdut, cît un adevăr pentru cel care sapă. Demult nu mai am nici o îndoială că Odiseea a fost scrisă pentru sfîrșitul ei.

OCTAVIAN PALER ■

CRONICA FILMULUI

„Doctorul Poenaru"

Realizat după romanul lui Paul Georgescu cu același titlu (Premiul Uniunii scriitorilor din Republica Socialistă România, pe 1977), filmul tînărului Dinu Tănase — care, deși format la școala operatorie, semnează aici scenariul și regia — se înscrie printre succesele cinematografice ale ultimilor ani, alături de cele ale lui Danielius, Pița, Tatos, Vaeni, Timotei Ursu ș.a.

După „Trei zile și trei nopți", film în care Dinu Tănase fusese în același timp operator și regizor, aici, în „Doctorul Poenaru", el părăsește camera în favoarea lui Mihai Popescu (imagine care, ea însăși, merită un capitol aparte !), realizînd un film adevărat și sobru, film greu în cel mai deplin și bun înțeles al cuvîntului, un film impresionant nu numai prin impecabila dirijare a unor actori de excepție, dar și surprinzător, tulburător de veridic, impresionant în performanță — căci e o performanță cea care o realizează aici Dinu Tănase — în reconstituirea unei epoci : cea dintre cele două războaie mondiale, epocă dură, marcată permanent de violența primei încleștări mondiale, dar și de cealaltă violență, nu mai puțin atroce, a „junglei politice" caracteristică regimului burghezo-moșieresc. Și notăm cu satisfacție, tot aici — adică în realizarea atmosferei, climatului epocii la care ne referim — numele lui Florin Gabrea (decoruri), Ileana Mirea (costume) și Adrian Enescu (muzica filmului).

Destinul sinuos al eroului — acest intransigent doctor Poenaru, acest minunat om dăruit meseriei, cinstei și dragostei de oameni, pînă la a deveni, în final, un personaj alăturat deschis mișcării muncitorești — este redat magistral de către Victor Rebengiuc, un actor care nu încetează să ne uluiască la fiecare nouă apariție a sa pe ecran (și să ne amintim doar mai recentele roluri din „Buzduganul cu trei peceți" sau „Profetul, aurul și ardelenii", pentru a le compara cu acesta din „Doctorul Poenaru" ! Este uimitoare aria interpretativă a acestui om, capacitatea sa de a compune personaje radical deosebite, structural altfel, fără a apela cine știe cît la machiaj, compoziție etc. ș.).

Beneficiind de o partitură mult mai restrînsă și, din scenariu chiar, neavînd niște date substanțiale, Ștefan Iordache (admirabilul interpret din „Ediție Specială", pe care l-am aplaudat atunci), aici, în „Doctorul Poenaru", este mai puțin convingător și mai ales dezavantajat — în special în cea de-a doua parte a filmului — de un machiaj cam grosier, și de un tic facial impus probabil în lipsă de alte date personale ; oricum, rămîne același Ștefan Iordache pe care îl iubim, așa cum numai un foarte bun și serios actor de film poate fi iubit.

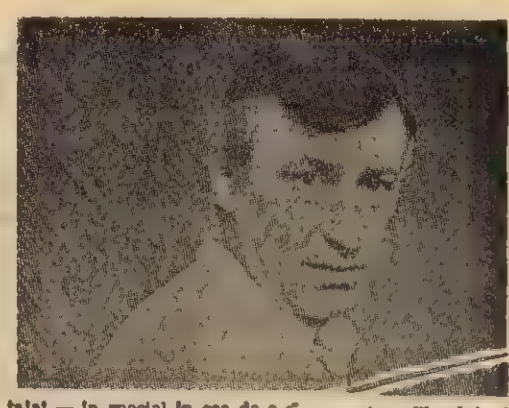

Într-un rol episodic, George Dinică te încremenește în scaun, făcîndu-te să regreți că, din cine știe ce motive (care unul dintre acestea nu e cel datorat unor regizori care îl distribuie numai într-un anumit gen de roluri, cu predilecție acelea de „smecher dur" ? ș.), nu i s-a oferit încă un rol pe măsura marelui său talent. Timp de numai cîteva minute — atît cît apare Dinică în „Doctorul Poenaru" — ai senzația că ecranul își pierde contururile, că în fața ta evoluează un personaj în stare pură, și nu un interpret obosit, somit noaptea la filmare între două repetiții la teatru.

Pentru a reveni la regie : există cîteva secvențe în acest film, zguduitoare : cea în care Poenaru în contact cu realitatea spitalului în care va lucra ; treieriș ; sau petrecerea de Crăciun, aceasta din urmă fiind, cred, o secvență antologică. Dinu Tănase dovedește încă o dată că, la fiecare nou film pe care îl face, și mai ales la vîrsta pe care o are, nu se menține la o anumită temperatură artistică, ci și aduce un plus de maturitate, de seriozitate profesională. „Doctorul Poenaru" este reprezentativ în acest sens.

HORIA PĂTRAȘCU ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Dialogul criticilor

Bacău, 11-14 mai. Colocviul republican al criticilor de teatru (ediția a V-a) : un spectacol al criticii și al autocriticii, al analizei lucide și intuitiva profunde, dar în prea mică măsură și al hotărîrilor de eficiență.

Critica. Pentru că există prejudecata că „genul" nu prea are audiență la public, criticii de teatru nu i se acordă destul spațiu tipografic. Relele care decurg din această atitudine a unor conducători de publicații sînt evidente : cronica de teatru nefiind constantă își pierde forța orientativă și nu are destule puteri ca să formeze publicul și chiar și pe cronicari (prof. Vicu Mîndra) ; cronica de teatru e dată adeseori pe mîna și condeiul unor oameni care, departe de a fi specialiști, deservesc și jignesc teatrul chiar cu greșeli de gramatică (Stelian Vasilescu) ; cronica de teatru, mai ales în publicațiile centrale, este extrem de unilaterală, ea privind doar spectacolele teatrelor bucureștene și ignorînd pe acelea, multe de reală valoare, a spectacolelor din întreaga țară (prof. Ileana Berlogea) ; lipsesc articolele de sinteză și sînt păgubitor și îngrijorător de puține cărți de teatru (Zeno Fodor) ; condiția cronicii de teatru afectează și condiția cronicarului de teatru, care trăiește, uneori, dureroasa surpriză-lovitură de teatru de a constata că nespecialiștii în ale teatrului i-au modificat aprecierile ori formulările (Miruna Ionescu) ; lipsesc sintezele critice și deci față de amploarea și calitatea fenomenului teatral românesc, acestea sînt așteptate pînă și de specialiștii din străinătate (Natalia Stancu).

Autocritica. E adevărat — s-a recunoscut cu onestitate — forța de fascinație a articolului de critică teatrală depinde de însăși criticii de teatru, de personalitatea scrisului lor, de felul în care se pricep să scrie un articol-eveniment publicistic ; e adevărat, în multe cronici se vede o fugă de concreteță ; e adevărat, se analizează pe larg piesa și se cam expediază considerațiile despre spectacol ; e adevărat, subiectivismul cronicarilor nu-i întotdeauna destul de reprimat ; e adevărat, critica de teatru nu-i continuu și peste tot activă, ci numai constatatoare ; e adevărat, la unele publicații, mai ales la cele în care cronica e făcută de nechemați ciudat chemați, este demascată tocmai lipsa unei concepții despre critica de teatru.

Soluțiile. La Bacău, totodată cu lucrările Colocviului criticilor, s-a desfășurat și Gala națională a recitalurilor dramatice (ediția a VI-a), la care au participat 52 de actori (cronica spectacolului galei și a unor recitaluri va apărea în numerele următoare ale revistei). Și totuși, puteai să numeri pe degetele de la o singură mînă cîți actori au participat la Colocviul criticilor. Să ai larg deschise porțile democrației concrete și să nu faci critica criticilor : ce moment conflictual, ce moment dramatic, ce răsturnare de roluri au fost ratate ! Pentru că, iată, actrița Irina Petrescu, care a participat la spectacolul Colocviului criticilor, a rostit, spontan, în cursul dezbaterilor, poate cea mai esențială și cea mai nemiloasă replică la adresa muncii și plîngerilor criticilor, cam așa ceva : „Ei asta-i, cum să nu intre, cum să nu-și găsească loc un articol de critică, dacă e de calitate !" Ce atridică tragedie ieșea din Colocviul criticilor dacă participau activ și ceilalți 50 de actori veniți din întreaga țară, bașca forțele actoricești locale !

În ceea ce ne privește, declarăm această cronică scrisoare deschisă, invitînd la meditații și răspunsuri, ori, mai bine, la atitudini-răspunsuri. Pentru că n-ar fi drept și-ar fi păgubitor — pentru cultura noastră ! — ca dezbaterile și adevărurile Colocviului republican al criticilor de teatru să răsune doar ca un monolog. Pe de altă parte, colegilor de rubrică de critică de teatru, ne îngăduim ca, în lupta pentru cuadrați de pagină tipografică, să le propunem soluția revistei „Flacăra" : redescoperirea conciziei exprimării. O treabușoară deloc comodă, însă o soluție și chiar demnă, eficientă și corespunzătoare baremurilor de răbdare ale cititorului-spectator contemporan.

NELU IONESCU ■

CRONICA DISCULUI

Omagiu lui Fănică Luca

Iată un disc de excepție ! Nu prin calitatea tehnică a înregistrării, nu neapărat mai bună decît a altor discuri Electrecord din ultima vreme. Ci prin „subiectul" său, căci privind doar prima față a discului mapei sîntem informați că discul STM-EPE 01394 aparține marii serii, de-acum tradiționale, Comori folclorice românești și, în cadrul acesteia, seriei mai mici care a ajuns și ea la al patrulea număr : Un virtuoz al naiului, Radu Simion. Cum pe Radu Simion îl cunoaștem într-adevăr ca pe unul dintre specialiștii acestui instrument și cum era de așteptat ca cel de-al IV-lea volum să continue seria succeselor sale personale interpretative, comunicîndu-ne încă o parte din vastul său repertoriu, nu mică ne-a fost mirarea cînd am citit pe fața a doua a discului, ceea ce, credem noi, ar fi trebuit poate să stea pe frontispiciul mapei : Omagiu lui Fănică Luca. Adică, pe acest disc, Radu Simion, interpret, acompaniat de Orchestra de muzică populară a Electrecordului, dirijată de el însuși, reia, omagiindu-și maestrul, profesorul, al cărui discipol apropiat a fost, cîteva dintre piesele cărora marele artist și pedagog Fănică Luca le-a redat, în interpretarea sa, fie la nai, fie cu vocea, nemurirea.

Discul conține astfel cîteva cîntece populare foarte cunoscute, cum sînt „La Ciolpani la Crucea-naltă", „Mă însurai, luai nevastă", „Drag îmi e să fiu pe lume" și altele, două melodii lirice de dragoste ori „de ascultare", „Neică ce dragoste avem" și „Leana mea", precum și două sîrbe atribuite cu certitudine lui Fănică Luca. În special în melodiile lente, cantabile, de mare respirație, după cum remarcă și Tiberiu Alexandru în prezentarea discului, se regăsește în interpretarea elevului favorit, maniera de a cînta a magistrului, arderea și tensiunea cu care Fănică Luca își apropia cîntecele dragi inimii sale.

Discul acesta este remarcabil ! O fotografie ni-l înfățișează pe Fănică Luca împreună cu Radu Simion, cîntînd la nai. Fost profesor titular al catedrei de nai de la Liceul de muzică nr. 1 din București, Fănică Luca are marele merit, în afara interpretărilor sale, de a fi format o întreagă pleiadă de tineri interpreți la nai : Damian Luca, Constantin Dobre, Radu Simion, Damian Cîrlănaru, Nicolae Pîrvu, Gheorghe Zamfir și alții. Unul dintre ei, iată, ne oferă acest disc surpriză, ca expresie a omagiului pentru dascălul său, la împlinirea a 10 ani de cînd acesta nu mai e printre noi.

Ascultîndu-l pe Radu Simion, îl „reascultăm" pe marele Fănică Luca, cel care l-a uimit, se zice, cu naiul său vrăjit pe americani la Expoziția internațională din 1939. Un gest de restituire firesc și emoționant. Un simbol.

NICOLAE SPIRESCU ■

Sergiu Celibidache: „Aici, printre români, am început să mă caut pe mine în alții. Și aici se află legăturile mele spirituale"

— Sergiu Celibidache are o biografie exemplară ?

— Detest să vorbesc și să se vorbească despre mine.

— Atunci nu riscați să deveniți nostalgic ?

— Depinde de ce

— Amintindu-vă de copilărie.

— Pot să-mi amintesc foarte bine fără a deveni nostalgic. Am avut o copilărie fericită. Dar n-aș mai vrea să redevin ce-am fost.

— Nici măcar adolescent ?

— Nici măcar. Mă aflu acum într-o altă sferă armonioasă în care am putut să cresc, să izbutesc în viață.

— Cum ați descoperit muzica ? Ați fost de la început — cum se spune de obicei în astfel de cazuri — o natură muzicală ?

— Descoperit e mult zis. De mic îmi plăcea să ascult cîte o fanfară... Sau să cînt la pian. Dacă mă gîndesc bine parcă dintotdeauna m-am ocupat de muzică. Din păcate am avut profesori foarte proști

— Asta v-a ambiționat să-i întreceți în pregătire ?

— N-aș spune așa. Dar ce am învățat în adolescență — armonia, contrapunctul — am învățat ca autodidact.

— Atmosfera din familie era favorabilă aptitudinilor dumneavoastră ?

— Nimeni nu se gîndea la o formație profesională. Am fost o dezamăgire pentru toată familia în momentul în care m-am decis să plec în străinătate să studiez muzica.

— La cîte instrumente cîntați astăzi ?

— La nici unul.

— Dar la dirijorat cum ați ajuns ?

— Din nevoia de a trăi. Un profesor, Heinz Tiessen, m-a îndemnat în 1945 să mă prezint la un concurs pe care niciodată nu credeam să-l cîștig și totuși l-am cîștigat.

— Nu v-a sfătuit rău. E o cale care v-a adus glorie. Însă faptul că nu cîntați la nici un instrument nu este un handicap ?

— Dimpotrivă. Eu cunosc instrumentele cum le cunosc puțini, le știu toate secretele. E mai bine să apreciezi sunetul în afara oricărui proces de producție, în afara realizării lui.

— Rolul dirijorului a scăzut în cazul orchestrelor de azi ?

— Nu. Dirijorul este un factor de unificare a elementelor divergente și prin natura lor incoerente care alcătuiesc un ansamblu simfonic.

— Sînteți atît de lapidar în răspunsuri încît va trebui, cred, să-mi consum întrebările de la mai multe interviuri. Iată încă una dintre ele : ați ales dirijoratul din nevoia dumneavoastră de pace, de armonie pe care vreți s-o instaurați în cadrul — fie el și restrîns — al unei orchestre ?

— Încă o dată nu. Asta este valabil pentru oricare dirijor. Trebuie să existe un factor de împotrivire la tendințele divergente.

— Ce înțelegeți printr-o conștiință artistică ?

— Nimic.

— Spăsit vă întreb altceva : ați citit DOCTOR FAUSTUS ?

— Da.

— În sfîrșit un da. Mă grăbesc să-l

— Dar mi s-a părut că acolo e vorba de o înțelegere superficială a problemelor muzicii. Deși pleacă de la cazul lui Schönberg. Romanul este izbutit literar. Însă nu cred într-un muzician ca Adrian Leverkühn, eroul lui Thomas Mann, care a izbutit doar prin voință. Nu e de ajuns să vrei să creezi și gata, lucrurile să meargă strună. Eu nu cred în progresul în artă. Desăvîrșitul nu poate să evolueze. El este o transcendere a oricărei condiții și ca urmare e în afara funcției evolutive.

— Arta te poate izola de semeni ? Poate fi mulțumit un artist că doar un grup restrîns oficiază actul artistic ?

— Din contră. Arta este făcută de om pentru om. Esența supremă a artei este libertatea. Cu toate că pleacă de la un hedonism al senzațiilor, în final este vorba de o transcendere a lor. În literatura europeană primul care a spus-o a fost Schiller.

— Și totuși, pe eroul lui Mann muzica l-a însingurat.

— Atunci ce te mai îndreptățește să numești artă ceea ce făcea el ? În artă poți să comunici cu celălalt. Trebuie să te regăsești în semenul de lîngă tine. Cad barierele aparente și temporare, condiționate, dintre oameni. Prin natura lucrurilor sîntem separați. Arta ne apropie. Sau măcar încearcă.

— Arta este un lux ? Sau are consecințe sociale ?

— Nu. Cum poate să fie o nevoie socială un lux ? De libertate avem cu toții nevoie. Iar dacă arta are consecințe sociale ? Nu, arta nu are consecințe sociale. Arta este o consecință socială.

— Nu este o vinovăție să asculți Mozart în timp ce pe planetă se mai moare de foame ?

— Se mai moare de foame tocmai pentru că nu se ascultă Mozart.

— Cum poate pătrunde arta în sfere cît mai largi ?

— Pătrunzînd.

— Bine... Însă în ce valori credeți : în cele tradiționale sau în cele contemporane ?

— Nici în unele, nici în altele. Ci în cele trăite. Asta nu înseamnă că valorile tradiționale nu pot fi trăite. Dar nu sînt trăite pentru că eu cred în ele. Eu cred în ele pentru că le pot trăi.

— Remare spiritul dumneavoastră paradoxal. Însă ce raport vedeți între național și universal ?

— Văzut din plan național universalul este copleșitor. Văzut însă din plan universal naționalul e totul.

— Muzica de azi este într-un impas sau e numai o perioadă de căutări ?

— Astăzi nu există muzică. Doar ici, pe colo, mostre de folclor agățate de capitalul afectiv al fiecăruia. În creația contemporană s-a ajuns la penibila confundare între expresie și conținut. Adică între semnificat și semnificant.

— Într-adevăr, muzica de azi cunoaște o perioadă de căutări febrile. Nu e oare o consecință a frămîntărilor omului modern ?

— Nu știu dacă muzica de azi îi oglindește frămîntările. Dar știu că reflectă golul amenințător cu care se întîlnește omul la fiecare pas.

— Vă simțiți bine într-un univers într-o continuă mecanizare, automatizare ?

— Mulțumesc de întrebare, mă simt foarte rău.

— Natura vă mai spune ceva ?

— Cred că-mi spune tot. Dar nu știu cît înțeleg eu.

— Folclorul mai poate juca un rol în lumea de azi ?

— Un rol extraordinar. Și noi, românii, trebuie să fim mulțumiți. Avem un folclor excepțional. El este fotografia complexității noastre sufletești. În ultimă analiză e o priveliște asupra grădinii pe care în parte o stăpînim. E capitalul nostru de mare preț.

— Ce credeți : folclorul e pe cale de dispariție într-o lume tot mai mult guvernată de tehnică ?

— Fără discuție. O dovedește ceea ce se întîmplă în civilizațiile occidentale. Tehnica secătuiește sursele creației populare. La noi încă nu e cazul să ne alarmăm și sper ca toți cei de care depinde alimentarea noastră sufletească să-și dea seama de bogăția pămîntului românesc.

— Dar cum vedeți raportul dintre folclor și creația cultă ?

— Ideal e să nu te tai de la rădăcină. Orice viață socială îndreptată spre forța pămîntului capătă însuflețire ca să poată dura. Cunoașterea adîncă a folclorului — și nu a prefabricatelor lui — nu poate decît să aducă prospețime, vitalitate.

— În anii pe care i-ați trăit care a fost cea mai importantă descoperire pe care ați făcut-o în legătură cu dumneavoastră ?

— O formă specială de conștiință. Pe care mi-e imposibil s-o definesc. Este forma de conștiință care nu lucrează în alternanță sau succesivitate ci în simultaneitate. În conștiința mea coexistă în același moment fapte care au fost cu fapte care or să vină. Pentru mine întregul nu e o sumă aritmetică a detaliilor ci o relație permanentă între întreg și detaliu.

— Eu, avînd o conștiință succesivă, voi înțelege în timp ce mi-ați spus acum. Și care îmi aduce aminte de o povestire a lui Borges, EL ALEPH, în care eroul vedea în același timp atît trecutul cît și prezentul și viitorul.

— Stimez pe acest autor dar nu cunosc povestirea.

— S-o luăm metodic. Vă interesează timpul trecut ?

— În chip limitat. Mă cufund cu mai multă plăcere în prezent. Pentru mine însă nu există, așa cum îți spuneam mai înainte, o demarcație netă între cele trei timpuri.

— Vă nemulțumește ceva din timpul prezent ?

— Personal n-aș zice că mă nemulțumește ceva. Și tot ce fac nu o fac dintr-o nemulțumire. Însă citeodată pun mîna pe un lucru esențial și caut să umplu niște goluri.

— Nu sînteți nemulțumit. Totuși, lumea contemporană nu are înfățișarea raiului.

— E adevărat. Trecem prin lucruri îngrozitoare. Dar nu e vina mea.

— Nici n-am zis asta. Însă ca artist ce faceți dumneavoastră ca aceste lucruri să nu mai existe ?

— Eu sînt artist numai în funcție de ceilalți. Și de făcut facem cîte ceva cu toții. Apelul meu e acesta : limitați suferința celorlalți !

— Care dintre relele de azi vă supără cel mai mult ?

— Sînt atîtea încît îmi vine greu să aleg pe cele mai groaznice. Cred că egoismul este cel mai cumplit lucru. Din el derivă ignoranța și tot ce mi se pare negativ în om. Toți se gîndesc că au dreptate așa că nici nu mai știi cine o are de fapt. Iar cea mai teribilă formă de ignoranță este cea referitoare la tine însuți. Istoria umanității ar fi fost scutită de multe pagini sîngeroase dacă oamenii s-ar fi cunoscut pe ei înșiși.

— Să trecem acum — respectînd succesivitatea — la timpul viitor. Cum îl vedeți ?

— Cum îl vezi și matale : prost.

— Eu sînt mai optimist.

— Te credeam mai realist... În fine, spune-mi cînd s-a mai întîmplat în istoria omenirii ca toată lumea să se înarmeze și să nu se întîmple ceva ? Nu există încă principiul moral care să stabilească în mod clar că cel mai tare are dreptate. Criteriile după care s-au condus oamenii de atîtea ori n-au fost nicidecum de natură morală. De aici atîta suferință în istoria asta a noastră, a oamenilor.

— Dar despre istoria noastră, a românilor, ce spuneți ?

— Sîntem și noi, românii, o națiune care ne-am cîștigat dreptul istoric de a supraviețui în timp și de a dovedi că sîntem un popor de mare talent. Am venit la noi în țară cu gîndul de a arăta că și la noi se poate face o muzică de calitate. Țin și eu ca România să ocupe un alt loc în lumea contemporană. Poziția noastră geografică, departe de marile centre unde s-a făcut muzică în profunzime, nu ne-a înlesnit o evoluție naturală. Avem sînge latin, o afectivitate bogată, dorință de comunicare. Am trăit într-un veșnic orizont agresiv. Toate acestea ne-au conturat mult mai clar specificul românesc, ne-au dat o originalitate sui-generis, care nu vine de nicăieri dar care își are sursa în sufletul poporului.

— Ce v-a întristat cel mai mult din istoria noastră ?

— Din istoria noastră ?... Faptul că datorită factorilor pe care îi știm cu toții n-am reușit să luăm de la început pasul firesc al creșterii naturale, ca alte popoare europene.

— Există un moment luminos în existența dumneavoastră care să vă aducă liniștea sufletească rememorîndu-l ?

— Muzica este cel mai direct și concis exercițiu care îmi revelă de fiecare dată amploarea noțiunii acestela magice de liniște.

— Sînteți, de obicei, în relațiile cu oamenii, persiflant.

— Ți se pare. E maniera mea de a arăta ce mă nemulțumește, că un anumit lucru nu merge bine. Dar niciodată, cu nici un chip, nu am vreo intenție jignitoare.

— V-ați mai creat și o faimă de dirijor dificil, care dă multă bătaie de cap orchestrelor cu care pregătește un concert.

— Da ? Ei bine, ai văzut cu cîtă dragoste m-au întîmpinat membrii orchestrei Filarmonicii „George Enescu" — în frunte cu prietenul meu Ion Voicu — la aeroport. I-ai văzut la repetiții — chiar dacă îi mai mustruluiesc — cu ce sfințenie mă ascultă. Nici unul n-ar vrea să nu fie acolo

— Celebritatea este o povară ?

— Într-un anumit sens poate că da. Dar eu nu mă consider celebru. Lumea da. Eu cred că sînt unul dintre cei care își face datoria față de ceilalți, motiv pentru care nu pot să ai gustul celebrității. Dacă asta dă naștere la celebritate nu e vina mea.

— Socotiți că aveți o datorie față de România ?

— Vreau să contribui, după puterile mele, la ridicarea ei din punct de vedere muzical pe o treaptă pe care o merită din plin. O socotesc ca pe o datorie pe care o am față de poporul meu. Aici, printre români, am început să mă caut pe mine în alții. Și aici se află legăturile mele spirituale.

— Ce doriți contemporanilor dumneavoastră ?

— Să se gîndească în primul rînd la ceilalți. Dar mai e o cale lungă pînă atunci.

GEORGE ARION ■

Fotografii de EMANUEL TANJALA ■

Nicolae Dragoș

Vom veșnici în tainice oglinzi

Ți-aduc acest blestem ca o coroană
visată de un ochi fără egal
și bat în pieptul vieții cu dojană
rîvnind un sunet simplu, de cristal

nimic din ce se trece nu se moare
în brațe moleșite de candori
copacii pier sub viscole'n picioare
jertfe de-azur se leagănă-n culori

o veche noapte, palidă-n conture
irepetabil măsurîndu-și luna
se va porni prin vremuri să ne fure
acum și-n veci de veci, întotdeauna

e-atîta drum tihnit rotundul umăr
ce două ceruri și-a supus pe veci
și-s stele asfințite fără număr
sub mîngîierile ce le petreci

e-atîta ceață-n pleoapele răsfrînte
în ascunzișul unor amintiri
ce-mi par c-au început din zori să
cînte

minunea-n care leneș te răsfiri
și lacrimi două, născocite-n munți
sfidînd calcarul în triumfuri albe
sînt sînii blînzi ; orgolios înfrunți
trecutul ce se-adună-n dans cu
salbe

minunea mea, ivită dintre brazi
ziditi pieziș în templu de păgîn
cum urci pe scocul vremii și cum
cad

cum sclav mă știi și cum mă știu
stăpîn

cîtă uitare, cît învins trecut
s-a troienit pe drumul ce l-am dus
pe-o margine de apă și de lut
spre-aceste zori născute-ntr-un
apus

așteaptă șoapta, rourată calm
miracol dintr-o pasăre supusă
născută pe un strigăt plîns în psalm
ce te cuprinde-n șoapte de meduză

trăim o viață roasă de contraste
izvor ce-și află malul cenzurat
în ale cărui cutezanțe caste
valuri și taine limpede se-abat

trăim un trup ce-și află drumu-n
doi

neliniștiți și stranii albatroși
întemnițați cu zborul lor în noi
prin clipe să se-nalțe mai frumoși

minunea mea, tu pitoresc vulcan
visînd legende, luminînd iluzii
dezmormîntînd zăpezi dintr-un alt
an

sub jerba celor mai tîrzii confuzii

nimic din ce se trece nu se moare
clipa e fulger neînvins de spații
visează veșnic roua la izvoare
în rod rotund s-adune constelații

vom veșnici în tainice oglinzi
narcisiac iubindu-ne trecutul
și ascultînd cum ne-ntrerupt colînzi
să-i smulgi uitării neuitat tributul
ce l-a pierdut prin veac priviri
scutul

ca să ne afle ochii suferinzi.

Act

Ce-ntîmplări, ce-ntîmplări
se petrec pe pămînt
vine omul cu ochii în zări
cu glasul în șoapte sau cînt

cine-o fi ? cine-o fi ? cu mirare
cresc întrebări ca și cum
dezlegate-s prin întrebare
semne de ceață, semne de fum

glasul omului lin urcă, lin
peste drumul privirii mai sus
și cînd ochiul se-adună-n deplin
omul cu cîntecul trece-n apus

ce-ntîmplări, ce-ntîmplări
se petrec pe pămînt
vine un om adunînd depărtări
și urcă să apună-ntr-un cînt.

Declarație de vinovăție

Ce singur și ce liniștit veneam
cu trenul prin cîmpia nesfîrșită
pîndind cum curg culorile spre
geam

cum riu-n depărtare se agită

era o fugă-n ierburi și în flori
ca-n anii tineri, anii de demult
pe care vreme nu e să-i măsori
și să-i mai urci în zvăpăiat tumult

era o fugă-n aer, ne-nțeleasă
de liniștea ce-n suflet picotea
și nu visam că drumul către casă
încărunțit o să-l împart cu Ea.

banal semnal de tren... înfrînte roți
uitînd o clipă ritmul monoton
ce ne cuprinde-n calmul lui pe
toți...

o gară de cîmpie... un canton...

grăbită pe peron, sub o basma
strigînd cu cer spre palida-mi
privire

Ea parcă tinerețea-mi aștepta
întîia și demulta mea iubire

era același mersul... ochii verzi
veneau spre-ai mei ca valurile
ierbii

prin care sufletul adînc ți-l pierzi
cum spre izvor pădurea-și pierde
cerbii

doi putrezi ochi, mirare țărănească
au însoțit-o lung de pe peron
ce clipă grea ! cum trenul să
pornească

prin viața mea cu mersu-i
monoton ?

ce singur și ce liniștit veneam
cu trenul prin cîmpia nesfîrșită
pîndind cum curg culorile spre
geam

cum vremea-n depărtare se agită

era același mersul, numai că
purtat de mînă, grijuliu și tandru
pe coridor cuminte lunecă
blondul căpșor al unui băiețandru

o tresărire parcă-a fost să văd sub
gene

cînd față-n față, în compartiment,
o așteptam pe nume să mă cheme
să nu-i rămînă chipul de ciment

o tresărire doar ? sau nici atît ?
cîtă putere zace în uitare !...
vechi mîngîieri, pe umeri și pe gît
o adunau ca soarele pe zare

și cîte vorbe i-aș fi spus și-acum
deși la tîmple-au nins cumplit
zăpezi

dar cum să-ntorci viețile din drum
adolescent, prin ele să te pierzi ?

pe nume am strigat-o, fără glas
cum pe o umbră-a serii, temător
din tot ce-a fost ce gest va fi
rămas

în cerul din priviri, umbrit sub nor ?

nici un cuvînt n-am izbutit să spun
copilul doar l-am mîngîiat puțin
...a fost demult, prin ani, într-un
cătun

un tînăr prea bătrîn și prea străin

în nesfîrșita drumului cîmpie
ca din greșeală-n treacăt, la
plecare

am mîngîiat-o — simplă
întîmplare —

cu tristă umbră de vinovăție

...și-am coborît, pierzîndu-mă-n
cîmpie

fără ca ea să vadă și să știe.

Grigoraș Dinicu: Memorii

● Transcrise de fiul său Grigore Dinicu

● „Aventura" peste Ocean din 1939 a luat sfîrșit. Formația lui Grigoraș Dinicu a poposit din nou în mijlocul familiei și al admiratorilor. Fotografiile din colecția virtuozului violonist ne dezvăluie un veritabil ritual ce se săvîrșea la fiecare reintoarcere de peste hotare, la Gara de Nord : flori, lume multă, lăutari cu instrumentele la ei, cîntînd și dansînd ! De data aceasta, o liniște apăsătoare anunța atmosfera tristă a Bucureștilor sub zodia celui de al doilea război mondial. De acum înainte, tonul vesel și optimist al Memoriilor se schimbă. Pentru maestrul arcușului românesc începe deceniul suferințelor fizice.

Viorel Cosma

Revederea plaiurilor natale

Cînd primele case ale gării Chitila se vedeau din tren, începurăm să ne căutăm loc la ferestrele vagonului privind nerăbdători spre București. Luciul liniilor îmi dădea senzația plăcută a unei lozinci scrise, care exprima tocmai simțămintele mele : „Ajuns acasă". Se vedeau peroanele Gării de Nord, înțesate de lume care ne flutura batiste albe, urîndu-ne „bun sosit".

După un lung șuierat al locomotivei, în fine trenul stopă. Fiecare căutam din ochi pe cei dragi ai familiei noastre. Atunci auzii pe Grigoraș Dinicu spunîndu-mi :

— Rămîi în vagon și ai grijă de bagaje. Tu ai să le dai la fiecare.

Ce era să fac ? Rămas singur, ieșii la geam și începui, în timpul cînd dădeam bagajele băieților, să glumesc și să schimb cuvinte cu cei pe care, cînd eram pe vapor, credeam că nu am să-i mai văd.

Cînd terminai de coborît bagajele, simții pe cineva în spatele meu. Întorcîndu-mă, văzui pe soția mea cu fiul meu în brațe. Dar ce să nu mă pierd în dulcegării, de moment, îi spusei :

— Bine ai venit. Ține tu servieta mea și dă-mi mie băiatul.

Privii cu dragoste la amîndoi și, neputîndu-mă stăpîni, galeș sărutai pe copil, ca și pe soția mea. În clipa aceea, în adevăr mă simțeam „acasă".

Coborînd din tren, în locul unei adevărate bucurii, văzui pe cei mai mulți dezolați. Explicația o găsii în întrebarea unui prieten mai bun de gură :

— Bine mă, cine v-a pus să veniți tocmai acum, cînd războiul poate începe din clipă în clipă ?

— Ia lasă, măi frate, zăpăceala cu războiul. Cred că lucrurile se vor liniști foarte curînd.

— Cum foarte curînd ? Eu cred că de-abia au început pregătirile. Știi, frate Grigore, că se fac concentrări masive ? Să nu te surprindă că la noi, în timpul lipsei voastre, s-au schimbat multe de tot. Dar ce să-ți spun eu ? Ai să te convingi singur de realitate.

Iureșul întrebărilor și urărilor de bun venit ale cunoștințelor ce erau prezente mă făcu să uit de toate cele spuse de bunul meu prieten sosit să mă întîmpine la gară.

În fine, ajunși acasă la locuința noastră din Parcul Domenilor toate se lămuriră ca prin farmec cînd, așezîndu-mă la masa pregătită cu un prînz ales, compus din diferite gustări ca aperitive și din celebrele sarmale, gătite de mama mea, găsii lîngă farfurie un bilet verde. Desfăcîndu-l, nu-mi venea crede ochilor. Îmi venise ordin de concentrare. Deci, executarea ! Aș fi dorit sincer în acel moment să fiu un eseșin sau chiar căldul lui Hitler, fiindcă știam sigur că numai lui îi datoram acest ordin de concentrare.

Dar să lăsăm pe cei cu ordinele de concentrare să și le execute și să urmărim iarăși pe Grigoraș Dinicu.

Stăpînii de la „Continental" nu-și mai făcură apariția pe peron cu flori și sărutări ca ale lui Iuda și nici cumătrul I.B. nu spăruse. Am înțeles imediat gîndurile patronilor : Nu ne vom prezenta la sosire la gară să-i oferim angajament la noi, fiindcă probabil va avea pretenții prea mari, că de, se-ntoarce din America. Mai bine îi vom aștepta pe el să vină să ceară un angajament, fiindcă nu avem nimic de pierdut, Continentalul merge și fără muzică, eventual.

Așa probabil gîndiseră cei ce conduceau pe timpul acela acest restaurant. Mulți îl credeau pe Grigoraș Dinicu coproprie- [illegible] teresat materialicește în această firmă.

Dar bucuria revederii și sosirii noastre acasă era mai puțin plăcută, fiindcă ordinul meu de concentrare îl pusese pe gînduri pe Grigoraș Dinicu. Prietenul său bun, Alexandru Orzărescu, îl încuraja cu șprițul în mînă, spunîndu-i :

— Noroc, Grigoriță ! Să nu ai nici o grijă. Îi vei aranja tu pe băiat. Nu te necăji.

Pe la 6 după-amiază își făcu apariția Ionel Bitta, împreună cu lăutarul preferat al lui Grigoraș Dinicu — Gore Ionescu.

Atunci, după ce Ionel Bitta se scuză într-un fel sau altul că nu a putut veni la gară, începură să se depene amintirile, în timp ce Gore Ionescu îi zicea cu foc de dor și inimă albastră.

Bucuria și cheful ținură pînă aproape de miezul nopții într-o atmosferă plină de farmec pentru cei din familie, prin povestirile ce le spuneam despre minunățiile Americii văzute de noi la Expoziția.

(Va urma)

RUBRICA MEA

Pietrele dacilor vorbesc

Da, pietrele dacilor i-au vorbit eminentului arheolog american, Paul MacKendrick, „profesor la catedra de filologie antică de la Universitatea din Wisconsin" (după Postfața prof. dr. docent Dumitru Tudor la cartea cu titlul omonim, apărută recent în Editura Științifică și Enciclopedică, în traducerea lui Horia Florian Popescu). Profesorul ne-a vizitat țara „în vara anului trecut", cum se spune în Prefață, a învățat românește, a asistat în două rînduri la săpăturile prof. D. M. Pippidi la Histria, a convenit cu acad. Constantin Daicoviciu și cu fiul său Hadrian, cu prof. Dumitru Tudor, cu dr. Adrian Rădulescu și dr. Mihai Bucovala, care i-au „dezvăluit bogățiile Muzeului arheologic din Constanța" și l-au condus să vadă Tropaeum Trajani de la Adamclisi, a purtat discuții cu dr. Petre Alexandrescu și soția sa și cu dr. Mihai Gramatopol. După cum spune atît de frumos și de just, „în domeniul arheologiei clasice nu există bariere ideologice". Așa este. Aș adăuga : nici în acela al științelor exacte și al artelor frumoase.

Profesorului i-a plăcut îndeosebi „frumusețea ceramicii neolitice expusă la Constanța și la București", apoi satul Hăbășești, reconstruit datorită prof. Vladimir Dumitrescu, precum și Sarmizegetusa Dacica, „cetatea și locul sfînt al lui Decebal din creierii munților", care i-a apărut ca „una din cele mai impresionante așezări pe care le-am văzut acum".

Toate aceste pietre au vorbit nu numai omului de știință, ca mărturie a vechimii și continuității poporului nostru pe aceste meleaguri, dar și poetului neștiut de sine însuși, pentru poezia măreață a ruinelor și vestigiilor deshumate de școala noastră arheologică, atît de activă în ultimele decenii. N-aș vrea să păstrez pentru mine parfumul liric al acestei cărți de știință, riguros documentată, atît pe teren, cît printr-o bogată bibliografie în limbile străine și într-a noastră pe care a învățat-o cu prilejul anchetelor sale arheologice și epigrafice.

De aceea, fie-mi îngăduit să reproduc o jumătate de pagină remarcabilă prin talentul descriptiv al autorului ei :

„Nucleul Daciei de pe colinele din Carpații sudici (fig. 7), unde și-a transferat capitala Burebista, este dăruit cu unul din cele mai fermecătoare decoruri naturale din Europa. Acropola de la Costești, situată la 561 m deasupra nivelului mării domină spre nord valea Grădiștei și spre sud (foto 36) o panoramă egalată doar de pantele mai dulci din Berner Oberland (în prim-planul fotografiei 36 se văd livezi de pruni, din care se fabrică deliciosul rachiu de prune, numit țuică). Aici se face țuica cea mai gustoasă din România. În spate se găsesc dealurile cu niște turle înverzite, asemănătoare pajiștilor din Alpi, unde vara pasc oile. La mijlocul distanței se observă pădurile de conifere și de stejari, care pe timpul lui Burebista furnizau materialul lemnos pentru întărirea zidurilor ce apărau cetățile sale. Iar pe linia orizontului se profilează munți mai înalți, care au pînă la 1 800 m altitudine, munți în care Decebal și-a pus, în zadar, toată nădejdea, căci ei n-au fost în stare să-i apere cuibul său de vulturi de ținutul teribil al legiunilor lui Traian".

Iată unde se poate ascunde poezia : într-o carte de solidă știință arheologică, menită să și popularizeze în țara autorului, cunoștințele sale despre mărturia vestigiilor istorice de pe la noi, din cea mai adîncă vechime. Datoria mea a fost s-o depistez și s-o împărtășesc cititorilor noștri, mai ales acelora care n-au avut ocazia să vadă cu ochii lor frumusețea locurilor scumpe nouă tuturor, matcă sfîntă a permanenței române pe tot rotundul așezărilor dacice și al colonizărilor romane.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

O carte fără gen literar, o carte, totuși, bună : Enigmatic, pămîntul

Există o seamă de scrieri față de care critica ține o prea distinsă rezervă. Am citit, în lunile din urmă, două cărți pasionante : **Marile canioane** — un jurnal al celor cîțiva ani trăiți în Statele Unite ale Americii de cărturarul și criticul de artă Dan Grigorescu — și **Enigmatic, pămîntul** — memorialul unor aventuroase drumuri în timp și spațiu ale tînărului profesor de matematici din Craiova, Alexandru Mironov. Dacă opera sobră și cu mult belșug de idei a profesorului Dan Grigorescu are destulă cuprindere ca să nu ostenească la interesul, excesiv de compartimentat, al comentatorilor fenomenului literar, lucrul întru litere al subtilului dascăl de științe exacte trebuie susținut și arătat cititorului cu toată simpatia. Alexandru Mironov a fost trimis de statul nostru să predea algebră și geometrie înaltă la Liceul Omar Ibu Abdelaziz din Maroc. În cei trei ani, cît a durat ambasada lui culturală prin străinătăți, în vacanțele școlare, Mironov a umblat cîteva zeci de țări ale planetei, dar nu oricum, ci pe urmele cărții lui Erich von Däniken „Amintiri despre viitor". Cartea lui Däniken a avut, cam nemeritat, norocul unor ediții de sute de mii de exemplare, în toate limbile de circulație și, de prin anii '70, și în limba română. În loc să-și cheltuiască agoniseala pe bunuri și ușurințe, profesorul și-a risipit toți banii muncii sale luminate pe drumurile lungi și solitare ale celui care cearcă încă o dată, cu ochii și inteligența, chipul lumii, fie el cunoscut, fie nestiut. Alexandru Mironov a călătorit din dragoste pentru enigmele cărții lui Däniken și s-a așezat apoi la scris din respect pentru rațiune. După ce a văzut, după ce a cercetat, cu temeiul unor întinse lecturi în domeniu, o seamă de monumente pline de miracol ale Europei, Africii și ale celor două Americi, el a redactat un tom de mărime medie și l-a publicat la Editura Scrisul Românesc din Craiova. Cartea se numește **Enigmatic, pămîntul** și ne pune la încercare, cu remarcabil folos, logica. Sigur, toate aceste compuneri pe tema vizitelor din depărtări galactice ne farmecă și abia de îngăduim oamenilor savanți să ne pună la punct cu știința lor. Atins, mai mult ca oricare, de patima inexplicabilului, tînărul matematician face obositoare pelerinaje la Tassili, la piramidele Egiptului, în Liban, în Mexic, prin cetățile celeste ale Anzilor și ajunge, cu fiecare drum, mai aproape de ideea că nenumăratele minuni și enigme ale bulgărelui acesta de humă, care e pămîntul, trebuie să fie sigur semnul unor meserii și priceperi omenești pierdute prin mileni, că tot ce astăzi ne dă frisoane de plăcută spaimă și ne împinge la curiozități neortodoxe este numai și numai lucrul lui homo sapiens. Pămîntul e frumos, spune Alexandru Mironov, fiindcă este așa cum îl știm și cum nu-l știm încă. Și o spune cel mai adesea, ca un scriitor, cu o frază curată, foarte simțită unde abia de încape un dram de „literatură", de adaos sub apăsarea prozei de nuvelă și roman. Îndrăznesc să afirm că jurnalul lui Alexandru Mironov slujește mai bine inteligența cititorului de proză decît mare parte din cărțile-ficțiune artistică ale anului editorial 1977. Sigur, pe moșia de hîrtie tipărită în cursul unui an de secțiile de proză literară ale editurilor, în seducătoarea străducire a piriților de tot soiul, luciul grăuntelui de aur veritabil e răbdător și în înțelegere cu timpul, dar cînd o carte de reportaj și deschisă spovedire ne este, deodată, prieten, s-o prețuim pentru că a apărut. Flaubert sau poate alt apostol, al realului a zis să nu sacrificăm niciodată adevărul de dragul unei vorbe de spirit. Dacă nu face pasiune pentru metaforă și cuvînt subțire, Alexandru Mironov urmărește însă cu ardoare adevărul. De aici încolo orice carte are un loc stimabil, indiferent de ce gen fine.

TUDOR OCTAVIAN ■

Cap limpede

Din cărțile apărute la Editura „Univers" : ***Neînfrînții*** se intitulează o nouă scriere a lui William Faulkner transpusă în limba română de Virgil Ștefănescu-Drăgănești. Iată cum sună o prezentare a scriitorului făcută de Malcom Cowley și tipărită pe coperta cărții : „Faulkner are tot timpul în minte o imagine ideală a locurilor și oamenilor, așa cum ar trebui să fie... Și atît locurile cît și oamenii nu sînt doar reprezentări fizice, ci și morale — căci întotdeauna fundalul cărților sale ne oferă un sens al principiilor morale și un simțămînt de jignire îndurerată în fața încălcării sau chiar și numai a nesocotirii lor... Și scriitorul se întoarce spre trecut unde nădăjduiește să găsească modelul, prototipul legendar care să-i lumineze lumea de azi și să-i confere demnitate". ● În colecția ***Eseuri*** a aceleiași edituri — colecție care a publicat pînă acum texte remarcabile — a apărut și o culegere din articolele de critică literară ale lui Anatole France. Cuvîntul înainte și traducerea aparțin lui Alexandru George care susține că „Paginile lui (Anatole France, n.n.) de critică reprezintă cel puțin unul din marile momente ale confruntării unei conștiințe voit libere, fie ea și limitată, cu o literatură chemată astfel de cele mai multe ori la o nouă viață. Ni se pare, în final, că felul în care autorul ***Vieții literare*** a uzat de drepturile „subiectivismului" înseamnă tocmai o atenuare a ceea ce ar fi în el exclusiv și cuprinde un destul de explicit apel la „ordine" în lumea spiritului, fără nesocotirea drepturilor libertății, caracteristice în cel mai profund sens al cuvîntului spiritului critic". ● Într-o altă colecție a editurii a fost tipărită lucrarea *Figuri* a lui Gérard Genette, un important critic structuralist, despre care Roland Barthes spunea : „Studiile lui Gérard Genette reprezintă „o cercetare totodată critică (înrudită cu critica literară), teoretică (militînd pentru o teorie a literaturii, obiect atît de neglijat în Franța), practică (aplicată la anumite opere), epistemologică (propunînd, datorită textului, o nouă dialectică a particularului și a generalului) și pedagogică (îndemnînd la înnoirea literaturii și oferind mijloace apropiate acestei înnoiri)". Selecția, traducerea și prefața sînt semnate de Angela Ion și Irina Mavrodin. ● ***Vineri sau limburile Pacificului*** — iată un roman apărut în colecția *Globus* care va stîrni cu siguranță interesul cititorilor, fiind vorba de o replică în timp la cartea lui Daniel Defoe — *Robinson Crusoe*. După cum se afirmă în prezentarea de pe coperta romanului tradus de Ileana Vulpescu și cu o prefață de Micaela Slăvescu — „Romanul lui Tournier nu e un roman cu tezâ. Nici un roman cu personaje, de vreme ce nu există decît un singur personaj. Nici un roman de analiză interioară, Robinson fiind foarte puțin interiorizat. Ci un uimitor roman de aventuri comice, ca și un roman de transformări cosmice." ● La Editura „Minerva", în prestigioasa colecție Biblioteca pentru toți, a fost publicat un volum de ***Versuri alese*** din creația marelui poet polonez Adam Mickiewicz. Antologia, prefața și tabelul cronologic sînt alcătuite de Nicolae Mareș. ● La aceeași editură și în aceeași colecție a văzut lumina tiparului și un volum din literatura piilor roșii — *Cîntecul bizonului* — antologie, traducere și prefață, indice de Dan Grigorescu : „Istoria spirituală a piilor roșii, din vastele întinderi dintre Rio Grande și deșerturile înghețate de pe țărmul Oceanului Arctic, constituie — de fapt — o descoperire care datează de la sfîrșitul secolului trecut. Dar abia în ultimele cîteva decenii cercetările au dobîndit un caracter mai sistematic și — risipind nimbul romantic care ascundea trăsăturile esențiale ale unor popoare cu personalitate distinctă — au relevat valori artistice de o surprinzătoare forță a expresiei și, în același timp, de mare delicatețe a sentimentului liric. Creațiile literare cuprinse în acest volum (unele dintre ele apărute pentru întîia oară în lume) desenează una dintre cele mai originale viziuni a lumii și oamenilor, așa cum se înfățișează privirilor unor poeți deprinși să trăiască într-o comuniune permanentă cu natura, să participe la înnoirile ei necontenite."

CRONICA LITERARĂ

Cezar Ivănescu: „Rod IV"

Ultimul volum al lui Cezar Ivănescu reproduce aproape integral volumul anterior : **Rod III**. Maniera ne este deja cunoscută. O mai folosise și înainte. Se conturează totuși un nou ciclu : **Terra Paterna**. Dar la Cezar Ivănescu nimic nu mai poate fi inedit în chip absolut. Poemele cu acest titlu nu se deosebesc prea mult de celelalte. Ultimul dintre ele, care închide și volumul, surprinde oarecum prin accente de o covîrșitoare tristețe autumnală. Inutil poate să mai amintim că cel mai frumos poem despre țară e tot un **Jeu d'amour** : „M-a prins dorul de Moldova / Sfînta ceea-n violet / I-ați sfințit trupul și vorba / Morților, voi secret. // Nu-l mai plîngeți pe acela / Care veșnic singur nu-i — / Plîngeți-l pe cel ce n-are / Soarta și Moldova lui".

Cezar Ivănescu are faimă de „baladist și șansonetist oral". Desigur, aceasta e prima impresie și cea mai puternică. La acest poet cîntecul este mai mult obsesie, provenind se pare din unicitatea sentimentului. Prin repetiție titlurile îndeosebi afectează convenția și monotonia. În realitate, tocmai acest procedeu sparge orice convenție. Impresia ultimă e un efect de profunzime și spontaneitate. Cezar Ivănescu redescoperă vigoarea de expresie a poeziei arhaice, dar propriu-zis nu pe calea cuvîntului, deși cultivă uneori sintagma rară, folclorică ori sonoritățile biblice. Concizia verbală traduce de obicei concizia sentimentului. Folclorismul corespunde aceleiași aspirații la concizie. Exclusiva preocupare pentru ritual mistifică nu o dată poezia. La Cezar Ivănescu poemul crește organic din durere sau trăire, ca rod al vieții și morții. La un moment dat poetul își impune singur să povestească numai ce este adevărat : caută urma maicei sale, dar nu întîlnește decît moartea care luase chiar înfățișarea sa (**Pe malul Senei**). Descifrăm aici o profesiune de credință. Tentația acestui Orfeu modern este cîntecul și moartea. El însuși se mistuie de vraja propriului său cîntec.

Poate exagerăm, dar așa zisele balade sînt de fapt niște concepte de baladă. Poetul cultivă cu mult rafinament acest gen. Mai extinse par cele două poeme din prima parte a volumului : **Cantilena** și **Procesiunea soarelui**. Primul prin tehnica refrenului este mai muzical. Poetul îmbină un rit de nuntă cu un rit de moarte, mimînd inflexiuni de bocet. În al doilea, chitara poetului simbolizează cîntecul cast, rodul morții : „Căci nu-i ascezâ ca iubirea / Nici moarte mai adîncă, vai / Și-ndură trupul primenirea / Timpului veșnic fără strai. / Dar rostuit îmi stă ca moara / Destinul. Asta mi-l averea : / Mă duce ca-n sicriu chitara / Spre tine, moarte, ca tăcerea". Invocarea soarelui în final aduce a delir. Lumina este vinovată, numai întunericul e pur.

Moartea baladinului Kitinam amintește de Orfeul eminescian, cu un gust însă mai paradoxal pentru neantul acvatic. Din nou lumina e asociată morții : „Ce te-ai sculat azi în zori, Kitinam ? // Chitara lui și-a luat, Kitinam, / Și a lungit-o în val, Kitinam, / Ca-ntr-un sicriu s-a culcat Kitinam. / Mut vei rămîne de-acum, Kitinam !".

Nu-i lipsește lui Cezar Ivănescu nici înclinația reflexivă purificatoare. Mai ales în cele două poeme ciclice intitulate **Agamemnon**, poetul modifică vizibil registrul liric. Cîntecul devine cugetare. Poemul nu mai este călătorie, drum spre moarte, ci fixație meditativă, uneori halucinantă, asupra morții revelate : „I nu e peren gustul cărnii / nici inima nu e atît de / glorioasă cît credeam : se / domolește fără motiv ; vorbim / apoi de o moarte fizică oh ca / și cum ar exista..." Mai încolo Agamemnon își dorește patetic moartea pentru a fi salvat de cenușiul vieții și rona timpului. Nostalgii mediteraneene răzbat la suprafața poemului. În timp ce în Ovidiu ne întîmpină sentimentul exilului. Un Orfeu exilat ne pare poetul. Aceeași temă domină și în **La apa Baaadului (Lamentația finală a pribeagului)**. Imaginația tulbure a poetului e încărcată de ape grele și ispite fierbinți. Baaad-ul e poate infernul, iar „fluviul cel funebru" — Styxul. Dar dorința de purificare prin cîntec e mai puternică.

Erotica lui Cezar Ivănescu mai păstrează un anume farmec carnal. În orice «jeu d'amour» ritmul și cîntecul spiritualizează. În vis plăcerea e suavă. În **Aubadă** iubirea ni se revelează ca un sentiment cast, duminical : „Alba mea soție / Soare tămîiet / Doar din șapte-n șapte / Zile te mai văd...". Curios, moartea iubitei întreține gnoza. E ca o transfigurare. Poetul invocă însă și sîngele, demonul vital. Pînă la urmă obsesia se transformă în incantație : „Soră-a singiurilor mele / Soră a suspinelor / Blîndă consîngeană morții / Semn venustic, alchimie / Ținînd tînăr aurul / Singe, tu, uimirea gurii / Domnului ca taurul !" Alteori iubita e comparată cu moartea și „raiul ocult". Iubirea carnală e suferință și vrajă în același timp : „Pe drum te-ai dus nimic grăind, / Cu sînii speriați, fierbinți. / Și în pădure-ai rupt vrăjind / Trei foi de mătrăgună-n dinți, / Și tu, Marie, tu, / De dragoste m-ai vrăjitu...". De fapt, dragostea adevărată e mută, fără cuvinte. Încă un argument pentru concizie și tăcere.

Poezia lui Cezar Ivănescu este un dialog continuu. Fiecare vers pare să fie o replică la alt vers sau numai ecou, refren. Nu știm cît anume se identifică poetul cu „baladinul Kitinam". Mai apar și alte nume în poeme. Subiectul baladelor este chiar cîntecul, nu altceva. Dar un cîntec ce ne cutremură ființa. Poate că nu întîmplător poetul inversează valorile și sensurile diurne, dintre care învertirea luminii surprinde cel mai mult. Își fac loc și alte ambiguități : eros-moarte, iubită-mamă, nuntă-înmormîntare... Fără de acestea poezia nici n-ar putea supraviețui. Lirica lui Cezar Ivănescu e marcată deja de anumite forme fixe. Și-a găsit cu alte cuvinte structurile (cele mai productive). Nu acest fapt e totuși esențial. Un poem bun, oricum, rămîne inepuizabil și imprevizibil. Ceea ce dă nota de mare originalitate a poeziei lui Cezar Ivănescu este, credem, prezența puternică a poetului în poem. El deci nu mai este doar autorul, ci personajul (unic de fapt) al creației sale.

CORNEL MORARU ■

Centenarul „Gintei latine"

Anul acesta se aniversează împlinirea a 100 de ani de cînd, la Montpellier, s-a decernat lui Vasile Alecsandri premiul întîi pentru oda sa „Ginta latină".

Concursul instituit este astfel anunțat în ziarul „Resboiul", nr. 228 din 8 martie 1878 : „În marțea Pascelor din 1878, Societatea limbelor romane va decerne la Montpellier, în ședință solemnă a celui de-al doilea său concurs trienal, o cupă mare simbolică de argint ca premiu autorului celei mai bune poesie pe tema următoare : **Cîntul latinului, sau altfel zis Cîntul gintei latine.** Pentru acest premiu — care este oferit de Escelența sa d. A. de Quintana y Combes, president al Jocurilor florali ale limbei catalane de la Barcelona, 1874 — (...), toate limbele latine sunt admise la concurs".

Poezia „care nu trebuie să fie prea lungă, să se considere ca un fel de cînt de ginte putînd, grație a numeroase traducțiuni pe același ritm, să devină un cînt comun tuturor populilor care vorbesc astăzi un idiom derivat din vechia limbă a Romei (...). Manuscriptele poesiei **Cîntul latinului** pot chiar fi însoțite de notațiunea musicale a unei arie potrivită cu vorbele. E neapărat ca manuscriptele să fie adresate înainte de 25 aprilie 1878, către secretarul Societății (à Monsieur le Sécrétaire de la Société des langues romanes, à Montpellier). Manuscriptul va purta o epigrafă, care va fi copiată și pe un plic sigilat care să conțină sus numele și adresa autorului. Poesiile trămise cată să fie inedite. Societatea își rezervă dreptul de a face să se traducă în toate limbele romane **Cîntul latinului** care va fi premiat, și de a modifica sau chiar schimba notațiunea musicale a ariei (...). Manuscriptele trămise nu se vor mai restitui, ci vor fi depuse în arhivele Societățel, care va avea dreptul de a le publica odată cu bucata premiată și toate acelea care i se vor părea că merită de a fi publicate".

Aflînd astfel din presa vremii, Alecsandri, inspirat, a trimis la concurs poezia **Cîntul gintei latine**, nu „cu sperare — declara el — de a cîștiga premiul, dar cu simpla idee de a trimite un specimen de limbă românească, spre a se constata încă o dată rudirea noastră cu toate ramurile gintei latine".

La concurs, printre cele 550 de poezii venite din toate țările latine, s-a prezentat și una al cărei autor era viitorul laureat al Premiului Nobel din 1904, poetul Frédéric Mistral, președintele „Societății pentru studiul limbilor romanice", înființată în 1869, cu scopul de a promova o conștiință mai vie a comunității popoarelor de limbă latină.

Intuind valoarea poeziei lui Alecsandri, Charles de Tourtoulon convinge pe Mistral să-și retragă poezia din concurs și, după examinarea poeziilor primite, însuși Mistral — membru în juriul de premiere, din care făcea parte și dr. Mihail Obedenaru, ca reprezentant al românilor — solicită acordarea premiului lui Alecsandri, pentru poezia ce întrunea toate condițiile concursului. Drept urmare, în mai 1878, Alecsandri primește, la Mircești, telegrama : „Juriul, compus din Mistral, Tourtoulon, Quintana, Obedenaru și Ascoli, vă decerne, în unanimitate, premiul pentru cîntul latin. Vă așteptăm. (ss) Roqueferrier".

Pentru motive de sănătate, Alecsandri nu a răspuns invitației și, la 9 mai 1878, îi scrie lui Mistral mulțumindu-i, adăugînd : „Veți fi, sunt sigur, mai impresionat aflînd că România a tresărît de bucurie văzînd că surorile ei latine îi trimit, sub forma unui succes literar, manifestarea nepreținută a simpatiei lor".

Tradusă de Mistral în franceză și transpusă pe muzică de compozitorul Marchetti din Roma, la 22 mai 1878, poezia a fost cîntată la Montpellier, cu mult succes, în prezența a circa 60 000 de auditori.

La acest strălucit succes, o contribuție importantă a avut dr. M. Obedenaru care, de la 17 aprilie 1877, era reprezentantul agenției noastre diplomatice din Roma. În semn de recunoștință, din Mircești, la 6 iunie 1878, Alecsandri, printre altele, îi scrie : „Întorcîndu-mă de la București, am găsit scrisoarea d-voastră împreună cu două esemplare din traducerea Cîntului latin și cu musica compusă de celebrul maestro Marchetti. Mă grăbesc a vă răspunde spre a vă mulțumi din toată inima pentru tot ce ați făcut în favoarea mea, înlesnind succesul poesiei mele în sînul Juriului de la Montpellier și ocupîndu-vă în grabă cu compunerea musicei ce avea a fi adoptată pe strofele Cîntului latin. Concursul inteligent și patriotic adus de d-voastră a avut un resultat fericit. Broșura ce ați publicat cu traducerea poesiei și cu note esplicative, a servit a lumina pe d-nii membri asupra prosodiei limbei noastre și astfel versurile mele au eșit din undă..."

Într-adevăr, pe lîngă traducerea în franceză și în limba provensală, poezia a mai fost tradusă în italiană, latină, polonă, ebraică, germană și maghiară.

Premierea a avut un larg ecou în țară iar în seara zilei de 3 iunie 1878 Alecsandri a fost sărbătorit în sala Teatrului Național din București.

După festivitatea de la Montpellier, la 8 iunie 1878, baronul Charles de Tourtoulon, președintele juriului de premiere, a trimis lui Alecsandri o scrisoare în care-i face cunoscut că a fost „fericit de a fi încoronat un mare poet și un membru al bravei națiuni române, care-i inspiră atîta simpatie", referindu-se desigur la cîștigarea independenței de stat a României, recent consfințită prin Congresul de la Berlin.

La invitația făcută de a veni la Montpellier, Alecsandri a răspuns abia în mai 1882, cînd a participat la „Jocurile florale", organizate de poeții provensali — **Les Félibres** — sub patronajul lui Mistral, în orașele Forcalquier și Gap.

Cu această ocazie a fost publicat un volum care, printre altele, cuprinde un catren al lui Alecsandri, **Hora Unirii**, tradusă în provensală de François Vidal și o parte din poema lui Mistral — **Mirèio** (Mireille) — tradusă în română de poetul ieșean Anton Naum, pentru care a primit premiul „Pana de aur" la concursul organizat la Forcalquier.

După încheierea festivităților, Alecsandri trece prin Avignon, unde a fost primit cu toate onorurile, și se oprește la Maillane, comuna natală a lui Mistral, care-l însoțea și care i-a înmînat cupa obținută la concurs.

Vasile Alecsandri și cupa oferită de juriul concursului acum o sută de ani

Astăzi frumoasa cupă, donată Academiei Române în 1932 de Marie Bogdan, fiica poetului, se păstrează la Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România.

Prestigiosul trofeu prezintă, în basorelief, legenda lui Romulus și Remus, deasupra căruia se află o dedicație în limba provensală și aforismul latin **Surge laeo — „ridică-te la lumină" !**

Așa a obținut, acum 100 de ani, victoria la Montpellier, bardul nostru național, considerat de Hasdeu „reprezentantul cel mai puternic, cel mai complet, al gîndirii și simțirii românești", al cărui Cîntec al gintei latine a fost executat în România, poate pentru prima oară, în septembrie 1889, la Ploiești, în ședința de închidere a Congresului Național al Studenților din România la care, fapt semnificativ, delegații studenților transilvăneni au fost purtați în triumf.

Cu ocazia aniversării centenarului primei ediții a concursului inițiat de Societatea „Félibrige", anul acesta, între 9 și 16 mai, la Avignon a avut loc o manifestare cultural-artistică în cadrul căreia s-a organizat și un concurs internațional de poezie, la care s-au trimis poeme scrise în limba latină sau într-una din limbile romanice.

Așa după cum s-a mai anunțat, Marele premiu al latinității a fost decernat poetului român Teodor Balș pentru poemul **Căderea Sarmizegetusei.**

CONSTANTIN SIMIONESCU

Dialog cu dr. Eva Behring (R.D.G.)

„Literatura română este extraordinară"

Doamna dr. Eva Behring, o eminentă românistă și romanistă, cercetătoare la Institutul de literatură al Academiei de științe din Berlin, unul din cei mai distinși cunoscători și popularizatori ai literaturii noastre în străinătate, s-a născut la 28 iunie 1936 la Stettin. A studiat la Schwerin și apoi la București unde s-a specializat în literatura română. A obținut titlul de doctor în filologie cu o teză despre **Problemele metaforei în poezia lui Mihai Eminescu**, susținută la Academia de Științe din Berlin sub conducerea acad. prof. univ. dr. doc. Werner Bahner, unul dintre cei mai reputați româniști și romaniști contemporani.

Ulterior, în calitate de cercetător științific principal la Institutul de istorie literară al Academiei din Berlin a publicat traduceri în limba germană din prozatori români. A publicat mai ales studii de istorie literară, prefețe, eseuri, cronici și articole dedicate unor probleme de istorie literară română. Un mare număr dintre acestea se ocupă de iluminismul și romantismul românesc, de proza și poezia românească contemporană. Evoluția criticii literare românești în secolul trecut și direcțiile ideologice stabilite de Titu Maiorescu și C. Dobrogeanu-Gherea au constituit de asemenea un obiect predilect în cercetările sale. Doamna dr. Eva Behring este autoarea articolelor despre literatura română publicată în masivul volum **Lexikon der Weltliteratur. (V.O.B. Bibliographischer Institut, Leipzig).** Dacă adăugăm la toate acestea faptul că doamna dr. Eva Behring este preocupată în mod deosebit de pătrunderea literaturii noastre în țara sa, că a inițiat și a sprijinit cu entuziasm și competență științifică numeroase inițiative editoriale dedicate autorilor români de azi, meritele sale față de cultura română ne vor fi și mai clare.

— Ce anume credeți că a provocat și menține pasiunea dv. pentru literatura română ?

— Înainte de toate specificul ei. Este o literatură extraordinară, în care am sentimentul că niciodată n-o să izbutesc să o stăpînesc pe deplin deși, iată, mă ocup sistematic de ea, de mai bine de douăzeci de ani. Această specificitate îi conferă o personalitate distinctă, foarte puternică, între diversele literaturi europene. Ca și pictura sau sculptura românească, literatura română este foarte specifică, foarte autohtonă, foarte intim legată de personalitatea etnică și istorică românească. Îndrăznesc să spun că acest caracter foarte etnic al literaturii române este incomparabil mai puternic decît al literaturii germane, de exemplu, unde apar în mod curent dezbateri abstracte pe teme de mare generalitate sau, mai nou, aspecte de viață modernă care, de fapt, pot fi localizate oriunde. Fiind foarte autohtonă, literatura română este în același timp extrem de rafinată, de subtilă. Este totodată o literatură plină de putere de seducție și de o foarte largă accesibilitate. Este o literatură luminoasă. Chiar atunci cînd se apropie de teme foarte grave, ea sugerează o seninătate remarcabilă, ușor de sesizat. Este, cu alte cuvinte, solară, plină de vitalitate, optimistă în fond. Pentru noi, cei ce privim lucrurile din afara ei, asadar din perspectiva unei anumite distanțări, lucrul acesta este foarte evident. Fiind foarte adînc înrădăcinată în realitățile autohtone, literatura română este însă permanent sincronică cu evoluțiile semnificative ale spiritualității europene. Umanismul feudal, iluminismul, romantismul, simbolismul, curentele avangardiste considerate în perspectivă europeană nu pot fi înțelese pe deplin fără importanta contribuție românească. Bineînțeles, toate aceste lucruri care acum mi se par foarte evidente, nu mi-au fost de la început la fel de clare. Îmi amintesc că la începutul studiilor mele de romanistică trăiam cu impresia absurdă că literatura română este un fel de prelungire, de imitație a literaturii franceze. Ce eroare ! Pe timpul acela știam franțuzește dar nu știam românește și nu știam mai nimic despre literatura română. I-am descoperit însă treptat valorile și am rămas credincioasă acestor valori. Socotesc că este misiunea mea să contribui la răspîndirea acestor valori. Cei pe care îi ajut, după puterile mele, să le descopere au, de asemenea, sentimentul unei mari revelații. În legătură cu acest sentiment v-aș putea povesti multe. Am să mă mărginesc la o singură întîmplare. Imediat după ce a apărut traducerea germană a romanului **Răscoala** de Liviu Rebreanu m-am grăbit să-l prezint marelui romanist și teoretician literar Werner Krauss, o personalitate de excepție a romanisticii și culturii germane. Toți romaniștii germani au o profundă stimă față de opera și personalitatea profesorului Krauss, iar noi, cei mai tineri, îl venerăm pur și simplu. I-am prezentat cu emoție traducerea **Răscoalei.** La cîteva zile după ce profesorul Krauss a terminat lectura cărții a ținut să-mi mărturisească personal că un roman ca **Răscoala** vine nu numai de la un autor de geniu, ci și dintr-o foarte mare tradiție literară. A adăugat de asemenea că-i pare rău că nu se mai poate dedica sistematic limbii și literaturii române. Sentimentul că descoperi o lume extraordinară, pe cît de nebănuită, pe atît de fascinantă nu l-am trăit însă în contact cu literatura română numai eu sau profesorul Krauss. Orice lector german are, după părerea mea, un astfel de sentiment. Originalitatea puternică a literaturii române, originalitate pe care o intuiești imediat și o trăiești, dar pe care este foarte dificil s-o explici sistematic este sursa unui astfel de sentiment. Vedeți deci că pasiunea mea are motive foarte puternice.

— M-ar interesa să aflu cum vi se pare proza românească și în mod deosebit proza românească de azi.

— O mare diversitate tematică și o remarcabilă varietate a modalităților epice. Dacă de la aceste considerații generale aș trece însă la niște aspecte mai concrete cred că nu greșesc afirmînd că multe opere reprezentative pentru dezvoltarea actuală a prozei românești se disting prin modul cum este stăpînită materia istorică și printr-o mare bucuria a experienței stilistico-lingvistice. Personal, dau o foarte înaltă apreciere unor opere ca **Principele** de Eugen Barbu, **Delirul** de Marin Preda sau **Culorile singelui.** Cînd am scris despre **Culorile singelui**, pe care, după cum știți, l-am recomandat cu deosebită căldură, am ținut să subliniez în mod deosebit dificultățile traducerii lui adecvate. Dificultatea aceasta vine din faptul că prozatorii români în general acordă o atenție cu totul specială formei lingvistice, efectelor realizate prin utilizarea resurselor expresive ale unor foarte variate sectoare ale limbii române. Această înclinare ține de însesi tradițiile prozei românești și ale literaturii române, în general, care a făcut apel în tot cursul evoluției sale la aspectele populare ale limbii, la limba vorbită, la cele mai variate forme ale oralității. O asemenea situație duce însă la dificultăți excepționale, greu de imaginat pentru marele public, în ceea ce privește traducerea adecvată a operelor literare românești.

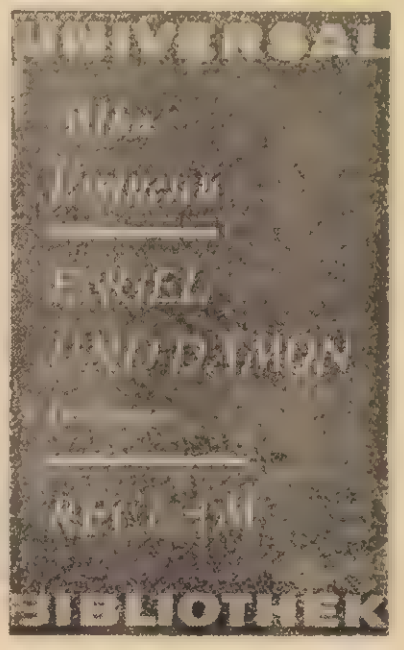

— Să vorbim atunci despre poezia română contemporană !

— O fac cu plăcere pentru că tocmai acum am în pregătire o mare antologie a poeziei românești. Este o lucrare masivă și extrem de dificilă care mă solicită mult. Am selectat în ea douăzeci de poeți pe care i-am socotit reprezentativi pentru dezvoltarea liricii românești de la origini pînă în prezent. Sînt prezenți în antologie, între alții, Alecsandri, Eminescu, Coșbuc, Macedonski, Goga, Pillat, Ion Barbu, Bacovia, Blaga, Arghezi, Philippide. Vă puteți închipui ce problemă ridică realizarea unei astfel de lucrări. Am apelat la cei mai buni traducători pe care îi avem. Urmăresc cu multă emoție mersul lucrării pentru că lirica, mai mult decît oricare alt domeniu al literaturii române, pune probleme extrem de dificile cînd e vorba de traducere. Este o lirică de mari tradiții și de o superlativă ținută artistică. Aceste tradiții sînt admirabil continuate în literatura română de azi. În poezie, mai mult decît în proză, se distinge foarte clar puternicul sufle autohton de care a fost și este dominată literatura română. Ținută filosofică, capacitatea de a problematiza marile întrebări ale omenirii de azi, originalitatea viziunii asupra realității, forța exprimării sînt doar cîteva din atributele generale ale liricii române de azi.

MIHAIL DIACONESCU

Omenirea nu mai poate întîrzia în adoptarea unor măsuri concrete de dezarmare

Prima sesiune specială a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite consacrată dezarmării și-a început lucrările la New York, marți, 23 mai. Convocarea ei este rezultatul eforturilor comunității internaționale profund îngrijorate de intensificarea fără precedent a cursei înarmărilor și de ineficiența negocierilor de dezarmare.

După cum se cunoaște, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, în anul 1975 a fost elaborat și prezentat la O.N.U. documentul **„Poziția României în problemele dezarmării, în primul rînd ale dezarmării nucleare și în instaurarea unei păci trainice în lume"**, cuprinzînd propunerea de convocare a unei sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării. Decizia de organizare a sesiunii speciale a fost adoptată de Adunarea generală în anul 1976, ca urmare a acțiunii a numeroase state nealiniate, în curs de dezvoltare, între care și România.

Pentru elaborarea măsurilor organizatorice și a proiectelor de documente, Adunarea generală a hotărît crearea unui Comitet pregătitor format din 54 state, inclusiv România. În anii 1977 și 1978, Comitetul pregătitor a lucrat în cadrul a cinci reuniuni și a elaborat patru proiecte de documente, încorporate într-un singur act final : Introducerea, Declarația de principii, Programul de măsuri și acțiune, Mecanismele de negociere. Deși s-au purtat negocieri intense, au fost prezentate zeci de propuneri și proiecte de lucru, documentele elaborate nu reflectă un consens general al statelor în ceea ce privește abordarea problemelor dezarmării. Numeroasele paranteze cu care sînt presărate proiectele subliniază deosebiri esențiale de vederi în aspectele de substanță : necesitatea și prioritatea înfăptuirii dezarmării nucleare ; acordarea de garanții de securitate țărilor neposesoare de armament nuclear ; accesul nelimitat la tehnologia nucleară pașnică ; reducerea substanțială a forțelor armate și armamentelor și a bugetelor militare ; retragerea trupelor de pe teritoriul altor state ; lichidarea bazelor militare străine ; desființarea blocurilor militare.

România consideră că prima sesiune dedicată dezarmării prezintă o semnificație deosebită. În colaborare strînsă cu țările în curs de dezvoltare, nealiniate, mici și mijlocii, țara noastră a relevat faptul că sesiunea aceasta are menirea de a redresa situația nesatisfăcătoare care s-a creat în tratativele de dezarmare, de a înlocui conceptul controlului și limitării armamentelor cu acela al dezarmării reale, pentru a îndrepta negocierile asupra soluționării problemelor majore, cu prioritate ale dezarmării nucleare, în condiții de participare pe bază de egalitate a tuturor statelor.

România a acționat și acționează pentru ca sesiunea specială a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite să adopte documente de substanță, clare, precise și angajante, care să deschidă o perspectivă nouă în abordarea problematicii dezarmării, să stabilească recomandări menite să determine progrese reale în direcția dezarmării.

Acum, cînd a fost declanșat marele eveniment, este imperios necesar să se depună toate eforturile astfel ca sesiunea specială să se desfășoare într-un spirit de lucru, manifestîndu-se receptivitate și respect reciproc, evitîndu-se dezbaterile sterile, polemicile inutile și concentrîndu-se toate străduințele spre ajungerea la concluzii general acceptabile.

Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind poziția României în problemele dezarmării și, în primul rînd, ale dezarmării nucleare atestă interesul și răspunderea deosebite cu care partidul și statul nostru abordează problematica dezarmării. Această hotărîre, analiza profund științifică și propunerile de substanță, originale, pe care le conține reflectă spiritul de responsabilitate față de destinele păcii și securității internaționale și constituie un mandat ferm, atotcuprinzător pentru activitatea delegației române care participă la sesiunea specială.

Pentru ca sesiunea specială a Adunării generale să constituie un real succes, să deschidă calea unui proces efectiv de dezarmare, România consideră că ar trebui avute în vedere și convenite consensuri asupra unor măsuri de acest gen.

În mod firesc, se apreciază că procesul dezarmării ar trebui să înceapă cu o măsură efectivă de reducere a cursei înarmărilor și anume „înghețarea" cheltuielilor militare la nivelul anului 1978 și trecerea la reducerea lor treptată, începînd cu anul financiar 1979, astfel încît, pînă în anul 1985, aceste cheltuieli să se diminueze cu cel puțin 10—15 la sută față de anul 1978. O măsură care face pereche cu reducerea bugetelor militare este „înghețarea" efectivelor militare și armamentelor la nivelul anului 1978 și apoi reducerea lor treptată. Asumarea de către toate statele a angajamentului de a nu mai amplasa noi trupe și armamente pe teritoriul altor state ar fi de natură a întări curentul de destindere și încredere între națiuni. Semnificații deosebite, cu potențe înalte de influențare pozitivă a vieții internaționale, au și celelalte măsuri propuse de țara noastră : reducerea treptată a activității blocurilor militare, ca măsură tranzitorie spre desființarea lor concomitentă ; realizarea dezangajării militare la frontierele dintre state ; aplicarea integrală și generalizarea la scara tuturor continentelor a unor măsuri militare înscrise în Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa ; încetarea cursei înarmărilor nucleare și crearea condițiilor trecerii la dezarmarea nucleară ; încetarea producției, eliminarea și interzicerea oricăror arme de exterminare în masă ; creșterea rolului și răspunderii O.N.U. în înfăptuirea dezarmării ; măsuri de control pentru realizarea dezarmării ; constituirea unui organism internațional pentru dezarmare ; îmbunătățirea și completarea cadrului instituțional și a instrumentelor de care dispune O.N.U. pentru rezolvarea diferendelor dintre state.

Hotărîrea Comitetului Central al P.C.R., care a fost difuzată la O.N.U. ca document oficial al Adunării Generale, constituie o nouă și prețioasă contribuție a României socialiste la soluționarea uneia dintre cele mai urgente probleme care se află în fața omenirii — dezarmarea.

ALEXANDRU COROIANU

ANTON DRAGOȘ

MONDO UMANO ?

Scandalul pavilioanelor de complezență

Acum, cînd a luat sfîrșit aventura petrolierului „Amoco Cadiz", iar pe coasta bretonă se fac simțite marile ei urmări, presa internațională vorbește din nou despre scandalul pavilioanelor de complezență. Și o face pe bună dreptate întrucît, după cum scria publicația vest-germană „Die Weltwoche", la ora actuală circa 450 de petroliere circulă la adăpostul acestei firme punînd serios în pericol securitatea circulației pe mările lumii și a coastelor. Așa cum s-a dovedit, răspunzători pentru cel mai mare accident de acest gen de la celebra catastrofă a lui „Torrey Canion" (din martie 1967) sînt : un petrolier cu pavilion liberian, un comandant italian, o societate multinațională americană — „Standard Oil Company" — și un remorcher vest-german. Victima — se știe — a fost coasta franceză. Dar toată această enumerare este incompletă pentru a argumenta caracterul neangajant al pavilioanelor de complezență : „Amoco Cadiz" a fost construit pe un șantier spaniol, era asigurat la vestita companie britanică de asigurări „Lloyd's" și transporta petrol din Orientul Mijlociu pentru compania olandeză „Royal Dutch Shell". De prisos să mai spunem că armatorul și proprietarul încărcăturii erau asigurați, așa încît în urma catastrofei au fost despăgubiți. Numai nava era asigurată pentru 12 milioane dolari. În schimb locuitorii bretoni nu au fost despăgubiți !

Așa se face deci că de la începuturile pavilioanelor de complezență s-au înregistrat peste 60 de asemenea catastrofe cu tot cortegiul de consecințe asupra faunei și florei marine, a celei de pe coastă ș.a. În atare circumstanțe este pe deplin justificată opinia revistei „Le Nouvel Observateur" care, despre eșuarea lui „Amoco Cadiz", scria răspicat că reprezintă „o crimă pur și simplu". Totuși, afacerile pavilioanelor de complezență prosperă în continuare iar „Le Monde Diplomatique" vorbește chiar că, în pofida scandalului declanșat de procedeu, nimic nu pare să sugereze că se va schimba ceva. Și aceasta întrucît există o serie de state (Liberia, Panama, Singapore, Cipru, Bermude, Bahamas, Costa Rica) specializate în a acorda pavilioane de complezență, ele devenind autentice „paradise fiscale". Mai precis ele permit ca proprietarii și constructorii navei să fie persoane de alte naționalități ce au nevoie de formalități minime la înregistrarea lor. Apoi impozitul pe venit e foarte mic sau chiar evitat. Taxele sînt mici chiar la tonaj mare iar, de regulă, echipajul e format din marinari de mai multe naționalități cărora, în aceste condiții, li se oferă o remunerație insignifiantă. În plus, condițiile de viață pe atare nave sînt de-a dreptul umilitoare. Se știe, de pildă, că în martie 1978 cînd „Flautis", sub pavilion cipriot, s-a împotmolit în portul Séte, cei nouă marinari ai săi nu părăsiseră bordul nici măcar o zi de exact trei ani !

Așa pare și mai clar de ce numărul accidentelor navelor sub pavilion de complezență este — firește — foarte ridicat. Vicii de construcție, nerespectarea regulilor de securitate sau erori omenești — iată cauzele inerente sistemului de complezență, în spatele căruia se află setea de bani, de cît mai multe profituri și avantaje.

PETRE NICOLAE

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Încă un om

N-aș vrea să încheiem această lună din Anul Animalului — poate nu s-a observat îndeajuns, dar 1978 nu e doar Anul Schubert, Anul Jules Verne, ci a fost consacrat și An al drepturilor animaliere la ceva mai multă hrană, la o protecție cît de cît mare și la, oricît de abstractă ar fi această noțiune, o anume fericire — fără să luăm în considerație ceea ce s-a întîmplat în prima ei zi, chiar de 1 Mai : atunci, un om, un japonez, Naomi Uemura, nu mai vîrstnic de 37 de ani, a ajuns singur, tras doar de cîini, la Polul Nord. Ar fi al șaselea pămîntean care a ajuns astfel la Pol, cu mijloace strict terestre. Omul a pornit-o frumos, la 5 martie, din Canada, de pe insula nord-vestică Ellesmere și în 57 de zile a străbătut cele 500 de mile care despart insula de banchiza pe care se află marcată una dintre cele mai prestigioase convenții ale lumii — la fel de abstractă ca noțiunea mai susamintită — numită Polul Nord. Pentru o bună informare, să precizăm că omul acesta nu e la prima sa ispravă în aceste domenii pe care nu avem altfel a le caracteriza decît cu vorbele filosofului care în fața acestor spații infinite și pustii, a tăcerii lor, zicea că se înfiorează. Uemura a urcat singur pe Kilimanjaro, singur pe Aconcaqua, singur pe pluță a coborît Amazonul și în '75, tot singur, doar cu cîini, a străbătut în sanie, Groenlanda pînă în Alaska, 7 500 de mile. În drumușorul ăsta, Uemura a ajuns la capăt mai mult mort decît viu, căci a trebuit — pe lîngă atîtea și atîtea dificultăți inimaginabile pentru noi, sedentarii — să-și mai jertfească și o bună parte din haine și încălțări, pentru a confecționa din pielea lor, mici — cum dracu să le spunem ? — botoșei pentru labele cîinilor, rănite și înghețate de miliardele de ace ale zăpezii. N-aș vrea să se creadă că-l cînt pe Uemura din demagogie antisedentară sau din invidie. Eu, unul, pînă și la Chitila mă gîndesc și mă răzgîndesc de zece ori dacă să plec sau nu. Ca poetul Charles Baudelaire, zic și eu că urăsc mișcarea ce deplasează liniile. Recunosc că mulți semeni din jur mă ajută și mă întăresc în această convingere nu prea exaltantă. După cum, dacă m-ar ține curelele și încălțările și alte lucrușoare din piele, primul meu drum n-ar fi la Polul Nord, nici în ruptul capului. Ca să fiu franc, în acest domeniu, al aventurilor umane, încîin spre calmul democratic, generos și sarcastic al unui pașnic englez, un londonez cu numele de Schwartz, care, în 1939, întrebat de un vecin de palier ce părere are despre faptul că în acea zi a început războiul, a dat acest răspuns : „Probabil că le place..." Cu atît mai logic cred că un om nu străbate un drum pînă la pol fără să-i facă plăcere, înainte de toate. Nimeni nu mă va convinge că Uemura a fost luat între baionete, să urce în sanie și să se tîrască pînă la pol. Toate caznele acelea infernale care pentru a fi înfruntate îți trebuie „un curaj confundabil cu inconștiența", zic chibiții competenți, toate furtunile, toate singurătățile, toate nopțile acelea de spaimă și urît, toate ghețurile — zile întregi Uemura a plătit pe o asemenea „placă" rece de o sută de picioare — toți ursii care veneau și nu veneau pe urmele lui — unul a venit noaptea și l-a răsturnat cortul, după care a mîncat aproape toată hrana cîinilor și a fost necesar ca a doua zi omul să omoare ursul cu cîteva focuri de carabină, — toate grozăviile, toate vorbele spuse și nespuse în fraze mult mai bolborosite decît această retorică a mea, de om care nu știe mai mult de colțul străzilor sale, toată aventura asta nu mai puțin cosmică a cuceririi unui pol nu poate fi concepută fără o imensă plăcere, pe măsura chinului și orgoliului lui, și asta a fost dintotdeauna salvarea omului : în voluptatea vieții există ceva mai puternic decît toate nenorocirile îndurate. Din acest punct de vedere, ceea ce m-a frapat în toată povestea lui Uemura a fost mica, infima întîrziere provocată în itinerarul său de o cățea care a născut pe acest drum șase cățel, luați și ridicați la cer cu un avion, pe o viscolniță grea, după manevre complicate. A ține seamă de șase vieți, ca și de una singură, a respecta o respirație, o privire — o, Doamne, cîte naivități sub condei, în viforniță lumii — a fi naiv pînă la capătul umanismului, pînă la polul umanismului, e poate suprema noastră aventură pe această imensă banchiză de gheață.

RADU COSAȘU

„Povestea vorbei" pe Valea Bistrei

Întru confirmarea faimei sale de neostenit catalizator al artei amatoare, Comitetul pentru cultură și educație socialistă al județului Caraș-Severin, împreună cu Centrul județean de îndrumare a creației artistice de masă, a avut strălucita inițiativă de a organiza un Festival interjudețean de teatru nescris și folcloric, numit sugestiv „Povestea vorbei" (19, 20, 21 mai a.c.), și desfășurat într-un spațiu parcă anume făcut pentru dăinuirea culturii noastre populare — Valea Bistrei, prin satele ei curat bănățene și curat românești: Glimboca, Bouțari, Zăvoi și Măru. Sigur, dintr-un asemenea prim festival al genului, nu putea lipsi — și nici nu a lipsit — celebrul moș Constantin Iugan cu celebrul său teatru din Șanț (Bistrița-Năsăud), primul în vîrstă de 83 de ani, celălalt, de 66, deci amîndoi înțelepți, așa cum nu se dovedea a fi întrutotul bătrînul care își împarte averea, cum, chiar cu literă mică, se intitulează spectacolul fără manuscris. Zicea moș Constantin Iugan reporterului curios să-i afle pricina vitalității lui și a teatrului pe care îl face: „D-poi cum ? ! Ar fi bine dacă găsești o comoară s-o îngropi la loc și să nu mai știe nime' de ea ? L... Așa-i că n-ar fi frumos ? !". Cum răspunsul era artă evidentă, rămîne doar să adăugăm că țăranii-artiști din Șanț — și îndeosebi țărăncile-artiste, precum Reghina Olaru, Octavia Mezei, Sabina Constantin și Anisia Potiuș — au jucat cu atîta naturalețe, detașare și atît de firesc, încît sălii i se părea că satul s-a mutat pe scenă iar scena în sat, dispărînd, așadar, orice idee de fals și... poluare. Se știe, actorii (totuși !) își spun pe numele mic, așa cum se întîmplă acolo în Șanț, nume pitorești, ca vorba lor fără seamăn: Ion, Ironim, Solovăstru, Arpad și, evident, Constantin, al lui Iugan, bătrînul care, cunoscîndu-l, prin '35 pe Dimitrie Gusti, a ajuns să vadă și Poiana Mărului cum îl întîmpină în altă primăvară. Din Holodul bihorean, festivalul a fost onorat de trupa de amatori condusă de țărăncuța Lucreția Solomie, „baba cîmpului", cum i se zice, spectacolele fiind „Dracul era chiar vecina" și „Cine poartă vina ?", sensul lor fiind unul moralizator, cu un iz didacticist. Au fost înscenate întîmplări autentice, pățanii, rostite în fascinantul grai ardelenesc, prieput și savurat și de bănățenii care au asaltat sălile festivalului „Povestea vorbei". Citiți cu atenție numele interpreților din satul Holod, creatori de teatru frumos: Lucreția Solomie, Floare Solomie, Gheorghe Solomie, Ana Solomie, Nicolae Solomie, Floare Junc și Pătru Junc. Din Maramureș au „descălecat" în Valea Bistrei artiști-țărani sau țărani-artiști fără pereche, cum se cîntă; arta făurită de ei poartă un nume simbolic din istoria gravă a Ardealului: Moisei. Depășind, cîtva, caracterul de teatru nescris, dar rămînînd în conceptul de teatru folcloric, formația din Valea Ștejarului (com. Vadul Izei) a reușit să evoce episodul trist al unor atrocități tot fără pereche: „Deasupra Moiseiului / Să coboară noapte grea / Fără lună fără ste' / Noapte grea și suflă vînt / Cu lacrămi pînă-n pămînt / Că nu-i noaptea ca noaptea / Că-i mai neagră ca moartea"... „Munții s-or cutremurat / Soarele-o-ncercănat / și în sînje s-o-mbrăcat / O, Moisei, Moisei, / Tăt ești pară și scintei", pentru ca finalul să închidă tragedia această absolut optimistă: „O, Moisei, Moisei, Moisei / N-or muri bărbații tăi / Cît o fi român-român / Pă pămîntul lui stăpîn". Doi oameni înimoși stau în fruntea țăranilor din Valea Ștejarului: Ion Ardeleanu Prunc, directorul Casei de cultură din Sighet, și Ioan Naghi, director de școală și de cămin cultural în satul din Valea aceea, unde, cum zicea Petru Munteanu, pînă prin '77 teatrul a ajuns numai prin radio și televizor; așa zicea Petru Munteanu, prieput la toate, de la teatru la horincă, de la făcut injecții la foalele potcovarului, iar cioplitorul în lemn Petru Godja merită a fi văzut și în viața de toate zilele, nu numai pe scenă, ultima îndeletnicire părîndu-i-se, totuși, vrednică de sărbători. Formația de teatru popular din satul gazdă, Măru, și ea laureată a Festivalului național „Cîntarea României", a închipuit pe scenă o marțe a vaselor, obicei al locurilor, îndemnînd femeile la hărnicie și satirizînd lenea și sfurisenia unor soacre. Piesa este plină de dinamism, de culoare locală, de farmec, izbînzi datorate fiecărui interpret, dar mai ales animatorilor, soții Talida și Simion Micu, țărani din Măru. Ca să fie veridică pînă la capăt, piesa a avut între „interpreți" și cîțiva prunci, care, de emoția debutului, n-au ațipit nici la ora tîrzie (23 !) a urcării pe scenă. Alături de țărani, directorul întreprinderii „Oțelul Roșu", ing. Antonică Dijmărescu, recunoștea printre actori și mulți muncitori navetiști, oțelari, iubitori și ei de frumosul sfîrșitului de săptămînă.

În rest, această — pînă acum — unică manifestare comună a teatrului nescris și folcloric a avut, în completare, o gală de filme realizate de membrii cineclubului „Semenicul" și „Oțelul Roșu", o întîlnire cu condeieri țărani din județul Caraș-Severin, o paradă a participanților la „Povestea vorbei" (pe străzile satului Măru) și multă ospitalitate din partea celor care, la propriu, i-au găzduit pe invitați (Holodul la Glimboca, Șanțul la Bouțari, Valea Ștejarului la Zăvoi); în plus, duminică dimineață, în saloanele hotelului „Scorilor" de la Poiana Mărului, s-a înjghebat un nou spectacol comun, care, clar ca lumina zilei, a dovedit că teatrul se naște din nou, altfel, dar cu aceeași spontaneitate și entuziasm. „Această primă ediție a festivalului — ne mărturisea tovarășul Eugen Someșan, președintele Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă, — ne-a convins că merită să continuăm și să întregim, numeric și calitativ, manifestările viitoare. Revitalizînd acest gen artistic, dovedim, totodată, complexitatea și varietatea Festivalului național „Cîntarea României". La aceste sentimente de deplină satisfacție ale organizatorilor, este vrednic de menționat că, invitat la festival, președintele Comitetului pentru cultură și educație socialistă al județului Arad, tovarășul Liviu Berzovan, a hotărît ca, la manifestarea din toamnă a scriitorilor țărani din întreaga țară (ediția a doua), să nu lipsească de pe afiș piese... nescrise și folclorice, fiindcă textele respective înseamnă, categorie, o anumită literatură dramatică.

Iată cum, fără prea multă zarvă publicitară, în Valea Bistrei s-a creat artă autentică prin creatorii de frumos și de bucurii care sînt amatorii scenei și profesioniștii culturii noastre populare din Măru, Șanț, Holod și Valea Ștejarului, toți oameni fără pereche.

TEODOR BULZA

Valea Bistrei — spațiu al dăinuirii culturii noastre populare — îi primește pe artiștii țărani.

Marțea vaselor a prilejuit debutul unui interpret de 3 anișori

Fotografii de Ion PREDOȘANU

COLECTIVITATEA, PLENUL ETICII ȘI ECHITĂȚII

Și-a pus mulțumită cerceii de aur și nu s-a întrebat din ce bani i-a dăruit fiul care nu lucra

Cu aproape 2 ani în urmă, o mamă, puternic șocată de nesăbuința săvîrșită de fiul său, Nicolae Cocheci, se prezenta din proprie inițiativă la sediul Miliției județului Gorj.

— „Vai, dar vă dați seama în ce situație ne aflăm ? Eu și soțul meu ocupăm funcții onorabile. Ce-o să spună lumea cînd o să audă ? Cum o să ne privească vecinii, cunoștințele ? Nu ne-am așteptat ca el să ne facă una ca asta. Anturajul l-a adus aici. Pe noi nu ne-a mai ascultat. Faceți dumneavoastră tot ce puteți. Poate reușiți să-l îndreptați...

— Firește, vom face tot ceea ce este posibil, ceea ce intră în competența noastră — i-a răspuns ei femeii. Dar, hotărîtor pentru îndreptarea fiului dumneavoastră rămîne preocuparea părinților de a-l readuce pe drumul cel bun. Mai cu seamă într-o casă în care mama este **educatoare** iar tatăl **profesor**. Băiatul are toate șansele să se îndrepte. Depinde, așadar, în primul rînd de dumneavoastră...

Era de așteptat ca cei doi părinți să împletească armonios sentimentele filiale cu metodele pedagogice, să-și consacre întreaga putere de muncă și experiență profesională pentru realizarea scopului dorit...

— Am aflat că băiatul dumneavoastră nu mai lucrează la „Autoservice", unde am intervenit să fie încadrat — s-a interesat după cîtva timp ofițerul.

— Da, tocmai voiam să venim, să vă cerem sprijinul. Poate îl găsiți undeva. Nu știm unde a plecat...

Și a fost găsit de miliție pornit într-o aventură periculoasă. Readus acasă, părinții au promis că se vor ocupa mai mult de el.

Altădată a fost surprins de miliție practicînd jocuri de noroc interzise. Părinții au suportat amenda și iar au promis...

A fost chemat în cîteva rînduri la miliție și sfătuit să se încadreze undeva, i s-au făcut din nou recomandări, dar tînărul N. C., trecut între timp de 18 ani, a preferat să mai aștepte, să se mai gîndească...

Și era văzut așteptînd și filosofînd — fie-ne iertat că folosim această expresie la modul ironic — ore în șir prin localuri publice lîngă paharele de coniac. Cît de îngrijorat era oare tatăl de cazul fiului său ? Într-o zi, ofițerul, care cunoștea mai îndeaproape necazul familiei respective, l-a întîlnit în oraș. S-a îndreptat spre el cu gîndul să-l întrebe despre băiat, să se mai sfătuiască, eventual... Cînd s-a apropiat a salutat și a așteptat răspunsul cuvenit. Dar, spre surprinderea ofițerului, acesta nici măcar nu l-a observat.

Dealtfel, abia atunci și-a dat seama că tatăl cu pricina era turmentat. „Nu este de mirare... și-a zis ofițerul. Ce exemplu poate fi pentru băiat..."

Cum era de prevăzut, viața parazitară a tînărului N.C. avea să-l împingă spre fapte și mai grave. Plimbările prin diferite localități și numeroase ore petrecute în restaurante cereau bani, tot mai mulți bani. N.C. a început să comită furturi. În anturajul altor elemente infractoare, ca Nicolae Popovici și Ion Păsărin, a colindat cîteva județe, prin care au săvîrșit spargeri de magazine.

— Unde este băiatul dumneavoastră ? — se interesau cei de la miliție, așa cum solicitase și mama tînărului respectiv.

— Nu știu. Chiar aveam de gînd să venim... Poate aflați...

Și iată că după cîteva săptămîni de aventură, tînărul C. revine singur acasă. L-au întrebat oare părinții pe unde a umblat ? De unde a avut bani ? Că doar transportul, cazarea, masa — ca să nu mai vorbim de distracții — nu i le oferea nimeni pe gratis. Nu știm exact cum au reacționat soții C. la reîntoarcerea fiului rătăcitor. Ne permitem să deducem, însă că nu s-au alarmat. Odorul mamei nu numai că a făcut pe mieluțelul și a cerut scuze pentru că a plecat fără să spună, dar a venit și cu... cîteva cadouri de valoare: un ceas, cercei și altele. Momentul era prea emoționant ca să-i pună întrebarea: „De unde, fiule, aceste obiecte, atîta timp cît tu nu lucrezi nicăieri?" Fiul a spus atît: „am făcut rost de ceva pentru matale, mamă; dumneaei a răspuns „mersi" și fiecare și-a văzut mai departe de ale lui.

Numai că surpriza cea mare, și amară în același timp, n-a întîrziat să vină. După cîteva zile, soții C. se văd nevoiți să accepte o percheziție domiciliară. Cîțiva lucrători de miliție dintr-un județ în care cei trei aventurieri își lăsaseră amprentele digitale pe rafturile magazinelor din care furaseră ceasuri, bijuterii și alte obiecte, aveau asupra lor, atît mandat de efectuarea percheziției, cît și o fișă cu amprentele tînărului C.

— Vă rog să mă scuzați — s-a adresat unul dintre ofițeri femeii împovărate de rușinea pe care i-o pricinuise din nou fiul — dar trebuie să predați și ceasul de la mîna dumneavoastră! De asemenea, și cerceii. Poftiți și citiți procesul verbal pe care l-am întocmit la locul spargerii. Fac parte din obiectele furate...

MIHAI GROZAVU

Ancheta noastră despre

Comerțul cu flori

• Citățm dintr-o „Notă privind producția și valorificarea florilor", elaborată de Consiliul pentru coordonarea și îndrumarea activității de aprovizionare și prestare de servicii către populație și aprobată în ședința Biroului Executiv al Guvernului în decembrie 1977 : „Din punct de vedere organizatoric, atît activitatea de producere, cît și cea de valorificare nu este coordonată unitar. Din studii preliminare, se apreciază că pînă în anul 1980 desfacerea medie pe locuitor (timp de un an va ajunge la aproximativ 50 de lei, adică practic la dublarea desfacerii înregistrate în momentul de față. Se impun, în aceste condiții, următoarele măsuri : organizarea și sporirea producției de flori destinate nevoilor interne, cît și pentru export, prin asigurarea bazei tehnico-materiale necesare ; organizarea corespunzătoare a rețelei comerciale de vînzare a florilor ; asigurarea unui cadru organizatoric corespunzător de conducere unitară a producției de flori, pe total țară". Aceste măsuri, după cum vom vedea, se impun și astăzi, cu stringență chiar. Anul trecut, producția totală de flori tăiate a țării a atins cifra de 107 milioane fire (circa 75 la sută garoafe, 6 la sută trandafiri, 5,8 la sută frezia etc.) și, respectiv, 768 000 ghivece cu flori. De la Direcția generală comercială a Capitalei am aflat că numai în București s-au vîndut anul trecut 12,1 milioane fire flori tăiate și 326 700 ghivece, dar că în 1980 această desfacere va trebui să ajungă la 14,2 milioane fire și 420 000 ghivece. Oricum, după calculele anticipate, pînă la sfîrșitul cincinalului producția fizică destinată pieței interne va fi cu 75 la sută mai mare decît cea a anului 1977 !

Cu toate acestea, dificultățile în aprovizionarea Capitalei, ca și a altor orașe și municipii din țară, sînt evidente, cultura florilor (deși una dintre cele mai rentabile) rămînînd destul de mult în urma dezvoltării pe care o cunosc celelalte culturi agricole. De această evidență au știut din păcate să profite o mulțime de cetățeni în căutare de profituri ușoare, care s-au aciuțit într-o adevărată „tagmă" a comercianților, ce stăpînește astăzi o importantă parte a pieței interne de flori. Citățm, pentru edificare, dintr-o altă notă, pusă la dispoziție de tovarășul Stelian Voiculescu, director general adjunct în cadrul Direcției generale comerciale a Consiliului popular al municipiului București : „Pentru a se impune prețul, în vederea eliminării unor speculații din partea comerțului particular, să se analizeze posibilitatea ca să se asigure prețuri de mercurial, intensificîndu-se totodată controlul, pentru ca ele să fie respectate". Intenții cu adevărat bune — dar s-a reușit oare să fie ele puse în practică ? Iată întrebarea de bază, la care încearcă să răspundă ancheta de față.

Cînd mijeau zorii, Niculina Alexandru avea 25 de ani și un coș uriaș de flori, cel mai frumos din toată Piața Cosbuc, pe care se pregătea să-l transporte în fața Spitalului „23 August", în Pantelimon. Are fața îmbujorată de aerul tare al dimineții și de efortul pe care-l face strîngînd la piept un snop uriaș de flori, cumpărate proaspăt de undeva de la colțul străzii, departe de ochii celorlalte femei din piață, care așteaptă încă de cu seară apariția producătorilor, a țăranilor vînzînd flori „en gros". Se simte bucuroasă și asta i se vede cu ușurință din ochi, dar nu atît prin întîmplarea ca tocmai în ziua precedentă, de cînd sosise la piață, să împlinească 25 de ani, ci mai cu seamă pentru că în față are o zi ce se va arăta desigur chiar foarte bogată. Bogată nu atît în întîmplări (va rămîne de la 6 dimineața pînă spre seară numai la locul ei, cel din fața spitalului), cît în bani... Niculina are cinci copii acasă și un soț care nu se prea omoară cu munca. A băgat mai bine de 1 500 lei în flori în noaptea respectivă, între care 800 de lei numai pentru două sute de fire de bujori. Profesia Niculinei este cea de florăreasă. Posedă o autorizație care-i dă dreptul să practice activitatea de comerț. Felul acestei activități : comerțul cu flori naturale.

Sînt mai bine de 300 de posesoare de astfel de autorizații în București (față de doar circa 50 de unități de stat pe profil), între care aproximativ un sfert vînd în Piața Unirii. Restul își au stabilite locurile prin diverse părți ale orașului, pe la colțuri sau intersecții, în puncte fierbinți sau vaduri comerciale cum ar fi în jurul Universității, la Cișmigiu, piețele Romană și Obor, pe Dorobanți colț cu Ilie Pintilie și așa mai departe. Fiind vorba de o meserie dintre cele incluse în categoria „liber profesioniști", supusă impozitului pe venituri, circumscripțiile financiare ale celor opt sectoare bucureștene au stabilit un impozit forfetar trimestrial de 500 lei. Anual unei florărese i se percepe deci un impozit de două mii de lei, dar, după spusele lui Vasile Negut, șeful Circumscripției financiare a sectorului 4 (care arondează și Piața Unirii), în unele cazuri impunerea se reanalizează, în funcție desigur de venitul efectiv realizat, ajungîndu-se uneori pînă la aproape 30 000 lei impozit anual, corespunzător unui venit net de 45 000—50 000 lei. Dar, tot tovarășul Vasile Negut mărturisea că personalul circumscripției nu are decît posibilități reduse de depistare a vînzărilor zilnice și deci a venitului real. Oricum, din cele circa 80 de florărese avînd autorizație de funcționare la tarabele din Piața Unirii, sau la alte piețe din sectorul respectiv, numai cei mult 30 suferă de pe urma modificărilor la impozitul forfetar. Acestea fiind precizate, ne-am hotărît să investigăm și noi, după posibilitățile noastre desigur reduse, chiar dacă nu doar pentru a da o mînă de ajutor celor de la circumscripțiile financiare.

Pentru asta a fost mai întîi nevoie să facem un drum nocturn pînă în Piața Cosbuc din cartierul Rahova, acolo unde Niculina Alexandru, Vasilica Matei, Leana Cîrna, Nicolae Elena, Leana lu' Macău și alte asemenea cetățene ale Bucureștiului cumpără între orele 12 și 6 de noapte florile ce vor fi vîndute a doua zi de dimineață în tot orașul. Aici, într-un spațiu de nici o sută de metri pătrați, la lumina foarte timidă a două tuburi de neon fixate în perete, mai mult pe întuneric și pe pipăite, vreo sută de florărese stau și așteaptă marfa, unele-a venite încă de pe la ora 9 seara, gata să-și încarce naparnițele cu flori de toate felurile, aduse pînă aici de ceilalți participanți la acest comerț, producătorii de flori. Împreună cu colegul Sorin Postolache ne-nvîrtim un timp ca vodă prin lobodă prin această adunătură pestriță și cu buzunarele doldora, vorbind într-un limbaj ce adesea ne cam scapă, facem cîteva fotografii și culegem cîteva declarații fățiș tăioase, intrigate de prezența noastră la fața locului, neașteptați și nepoftiți la acest tîrg ce se vrea a fi un Covent Garden românesc, fără a reuși în fapt să fie decît un pretext, un paravan pentru afaceri veroase și o sursă de îmbogățire dintre cele mai rentabile. Este însă nevoie de o precizare. Privite la suprafață, lucrurile desfășurate în comerțul de flori au o acoperire legală aparent inexpugnabilă, autorizațiile citate acoperind în fapt o mulțime de ilegalități și afaceri pe sub mînă, care la prima vedere au scăpat pînă acum atît organelor miliției, cît și celor Consiliului popular municipal și circumscripțiilor financiare. De la producătorii autorizați — cum ar fi Alexe Gheorghe (avînd 0,20 ha proprietate în Lunca Văcărești și Taunus personal, cu care transportă garoafe în Piața Cosbuc, încadrat la C.A.P. Popești-Leordeni), Nicu Zidaru din Ștefănești-Argeș (de meserie mecanic auto, proprietar al unui Opel tip Olimpia, care vinde „floarea miresei"), Iordan Florea din comuna 30 Decembrie, Vasilica Auraru din Comana, Florea Gheorghe din Buftea, Biei Chirița de pe Văcărești sau Petrache Ion din Dumitrana, ca și încă mulți alții — deci de la producători florărese cumpără coșuri întregi de marfă de sezon, la prețuri oricum rentabile pentru a fi justificată meseria de „comercianți de flori". Cînd apare un astfel de producător, florărese se precipită asupra-i, țăranul aruncă un preț și așteaptă să i se propună altul, banii fosnesc în întuneric, în fine tranzacția se încheie și sutele mototolite trec în buzunarele „angrosiștilor". Există însă și alți. În Piața Cosbuc, o netă stratificare a florărese lor, unele cumpără mai repede și uneori chiar pe sub mînă (adică dincolo de cadrul cît de cît organizat al pieței, aflată sub supravegherea mai mult pilcti-sită a unui anume Mihai Șerbănescu, vînzător de bilete la poartă), altele rămîn cu coșul gol și după o noapte întreagă de așteptare — care după cum îi e norocul, repeziciunea gurii sau puterile buzunarului. Spre dimineață tîrgul se încheie, florărese le încarcă taxiuri cu flori, își strîng fustele și se urcă și ele lîngă șoferi, cu destinația Piața Unirii sau spre celelalte locuri de vînzare. În piață, pentru numai cîțiva lei închiriază o tarabă și uneori o umbrelă de soare, locurile sînt ca și rezervate celor mai cunoscute dintre ele, și de cum răsare soarele începe vînzarea. Încep de fapt specula. Zilele trecute, fiind și o oarecare zi de onomastică, am urmărit cu stupoare escaladarea prețurilor în comerțul cu flori, în piețele Unirii, Obor sau în alte zone ale orașului. Preturi-unicat, de parcă întreaga activitate ar fi dirijată de oameni aflați în afara perimetrului vizual, alergînd de la un punct la altul pentru a stabili nivelul de vînzare la această adevărată bursă a florilor. Avînd avantajul de a cunoaște încă de cu noapte prețul inițial de vînzare al mărfii, o marfă atît de rentabilă desigur în zilele noastre, la lumina zilei am constatat — dealtfel cu ușurință ! — că prețul respectiv se dubla, se multiplica, uneori se tripla, ajungînd la cifre de-a dreptul astronomice în buzunarele comercianților. Spre exemplu, ca să nu fie doar vorbe goale tot ce-am spus pînă aici : de la prețul de 0,25—0,35 lei firul de margarete în piață, la tarabe ei s-a ridicat la 3—3,50 firul ; de la 3,50—4 lei, bujorul a ajuns la 7 și 8 lei ; de la 1 leu snopul de zece fire de „floarea miresei" s-a ajuns la 20 lei !! ; de la 0,50—0,60 lei, narcisele s-au vîndut cu 1 leu și 1,50 lei firul ; „garofițele" au crescut ca preț de vînzare de la 0,50 lei pînă la 5—6 lei... Garoafe n-am întîlnit deloc la vînzare în Piața Cosbuc, dar spre surprinderea noastră în Piața Unirii, ca și în alte părți, am văzut vînzîndu-se garoafe superbe, de obicei la prețul de 7—8 lei firul !

În Piața Unirii există și trei florării, să le spunem „oficiale". Două aparțin Întreprinderii horticole „1 Mai" și una este o reprezentanță a Întreprinderii „Codlea". Ion Gidea, responsabilul la „Florăria Unirii", vînduse simbăta trecută 6 200 de gladiole și 1 000 de garoafe, ultimele la prețul de 4 și 3 lei firul. În magazin nu se mai vindeau în cursul după-amiezii decît gladiole (6 lei), garoafe nu mai existau decît în camera alăturată, acolo unde se confecționau coroane, jerbe și lumînări împodobite pentru nunți, acolo unde ochiul cumpărătorilor nu putea pătrunde. Magazinul „Codlea", din același perimetru, vinde de aproape un milion de lei pe lună — în vreme ce una dintre cele mai mari unități ale „horticolei", cea din Piața Romană, nu atinge decît rareori cifra de 500 000 lei încasări din vînzările lunare. La Piața Romană, responsabilul Ion Cojocaru nu ne-a putut prezenta duminică spre prînz decît încăperi și magazii absolut goale — deși primise în ultimele două zile 7 200 de garoafe, 2 000 de gladiole, 1 275 crizanteme, 200 cale, 130 anturum și 100 gerbera. Majoritatea dintre ele s-au vîndut la prețul de 6 lei, mai puțin anturum (15 lei) și garoafele — 4 și 2 lei. „Zilele acestea, ne spunea dînsul, și dacă am fi avut de cinci ori, de zece ori pe atît — abia dacă am fi putut face față vînzării !". Să fie atunci comerțul cu flori naturale un rău totuși necesar, avînd în vedere cererea uriașă a Capitalei în fața acestei mărfi purtătoare de frumos ? Răspunsul este numai pe jumătate afirmativ, iar unitatea „Codlea" din Piața Unirii stă mărturie pentru aceasta, întrucît, cum am văzut, ea prezintă mai mult rafturi goale dar și un plan de vînzări care atinge aproape milionul de lei lunar. Este limpede, nu-i prea greu de cumpărat, ca intermediar în vînzare, încă de dimineață uriașe snopuri de garoafe (care, cum am văzut, nu s-au găsit aproape deloc în Piața Cosbuc), decît 100—300 de fire chiar de la florărie, pentru a fi revîndute mai tîrziu în piață, la prețul dublat !! Tocmai de aceea am spus că Piața Cosbuc rămîne totodată un paravan, o scuzire aruncată în ochii eventualilor curioși care, la drept vorbind, sînt foarte puțini în sectorul respectiv.

Dacă facem o cît de mică socoteală vom vedea că o florăreasă care vinde 200 de bujori, 100 de garoafe, 150 de narcise, apoi albăstrele, margarete și așa mai departe are un venit net de minimum o mie de lei pe zi — din care am avut grijă să scădem prețul de cumpărare al mărfii, perisabilitățile, transportul și taxele de piață. Mai rămîne impozitul fiscal — în medie, după constatările noastre, 8 000 de lei pe an, dar rămîne totodată un cîștig de-a dreptul fabulos, chiar dacă zilele de excepție sînt totuși mai puține în cursul unui an decît ne ține calendarul. Dar, dacă sînt 40—50 de asemenea zile — și sînt ! — fără a mai pune la socoteală zilele obișnuite, cu numai 400—500 lei încasări, faceți dumneavoastră calculul mai departe și spuneți dacă ajungeți la aceleași concluzii cu cei de la circumscripția financiară care, zice-se, n-au destule mijloace de depistare...

Să dispară florăresele din București ? Este departe de noi gîndul de a susține o asemenea idee, numai că după părerea noastră întreaga activitate a comerțului cu flori este prea mult lăsată la voia întîmplării, la mîna speculanților și a traficanților de flori sustrase din diferite puncte din prejurul Capitalei, cum ar fi serele de exemplu. În piață, pentru vînzătorii de cartofi, ceapă sau brînză se fixează întotdeauna un preț maximal, după sezon și după mercurial — în vreme ce în comerțul cu flori nu există decît prețuri stabilite de comercianți, de florărese și de cei care se învîrt în jurul lor, după cît de avidă este „piața" desfacerii. Nu demult în Piața Unirii a fost descoperit, mai mult printr-o întîmplare, un anume Mircea Colonișteanu, responsabil la magazinul de flori din Piața Dorobanți, aparținînd C.A.P.-ului Otopeni. Mircea Colonișteanu tocmai descărca o mașină plină cu garoafe. Marfa o primeau Florica Colonișteanu, soție, și Elena Costache, soacră și florăreasă. Soțul Elenei Costache, binecunoscută în Piața Unirii, n-are nici o altă ocupație în afară de cea de bețiv. Soții Colonișteanu au apartament proprietate personală, au vîndut un Ford Taunus și și-au cumpărat o Dacia 1300. Ceilalți copii ai Elenei Costache, pe nume Vasile, Costel, Ștefan, Nicolae, Marian, Laura și Elena, au aproape toți mașini proprietate personală, ca și frumoase corpuri de casă pe strada Oteșani, cumpărate tot pe bani buni. Și exemple de felul acesta se pot găsi cu duiumul, în cazul că organe în drept și-ar da silința să le găsească.

Dar dacă dispar florăresele, flori au să mai fie ? Să vedem ce ne spune tovarășul Dorin Popescu, contabil șef al Întreprinderii horticole „1 Mai". „În baza noastră de producție nu avem decît circa 9 hectare, împărțite în mai multe sere împrejurul Bucureștiului. Planul nostru de producție se cifrează la circa 30 de milioane anual, dar cel de desfacere la 80 de milioane. Pentru restul sîntem obligați să contractăm cu diverse C.A.P.-uri și I.A.S.-uri, între care îndeosebi cu I.A.S. Dealul Mare, din Urlați (Prahova). La etapa actuală, pentru a face față, am avea nevoie de circa 25 de hectare de sere — iar în plan nu avem alocate decît alte 9. Pentru a concura cu succes piața de flori, pentru a impune cu alte cuvinte prețul nostru și comerțului liber profesionist, ar trebui să producem de circa 10 ori mai mult !". Zilele trecute „horticola" a scos spre vînzare peste 100 000 de garoafe și 30 000 de gladiole. Și, totuși, prețurile au urcat în Piața Unirii sau aiurea la 8 lei firul de garoafă, adică dublul prețului din comerțul de stat. Este cît de cît normală o asemenea stare de lucruri ? Este cît de cît justificată specula ce se petrece sub ochii consiliului popular și ai organelor fiscale, pur și simplu hoția pe care pitorețtile noastre florărese o fac la adresa cetățenilor care, cum-necum, vor să cumpere o floare ?! Chiar nu se poate pune mai multă ordine și mai mult control asupra activității de comerț cu flori și a bursei florilor în București ? Noi credem că tuturor acestor întrebări trebuie să li se găsească răspuns și mai credem că pînă și comerțul cu flori poate fi îndreptat spre o cale legală, prin preluarea integrală a lui de către direcțiile comerciale ale consiliilor populare. Se spune pe alocuri că, astăzi, comerțul practicat de florărese reprezintă una dintre ultimele tradiții ale pieței românești, îmbogățind... peisajul local și acordînd o notă de folclor orașului ! Să nu dispară această tradiție, să îmbrăcăm fete frumoase în minunatele noastre costume populare și să le risipim prin tot orașul, sub controlul și în organizarea unităților de stat. Să se purceadă la încheierea unor contracte ferme cu unitățile producătoare, ca și cu țăranii producători de flori. Să dispară numai specula, hoția, afacerile pe sub mînă, murdăria care se petrece astăzi sub frumosul paravan al comerțului (liber) cu flori. De obicei, în jurul unei florărese, mai exact în spatele ei, trăiesc liniștiți alți cinci, șase șmecheri fără nici o ocupație. Sursa de îmbogățire este într-adevăr foarte generoasă ! Iată deci ce se ascunde cîteodată sub minunata meserie a comerțului cu flori, frumoasele și delicatele flori, nepreținutele comori naturale de frumusețe, pe care le iubim desigur cu toții...

DUMITRU GRAUR

„Cine mai ia florile miresii ?"
TUDOR ARGHEZI

Interviul nostru cu prim-vicepreședintele F.R.F.:

„În fotbalul nostru s-a discutat mai mult decît s-a făcut"

— Tovarășe Nicolae Irimie, de luni dețineți funcția de prim-vicepreședinte al Federației Române de Fotbal. E de datoria noastră să vă felicităm pentru această alegere și e de datoria dumneavoastră să ne răspundeți la cîteva întrebări. Să zicem că prima ar fi cine anume sînteți ?

— Născut la Abrud, am 40 de ani. N-am jucat mult fotbal, dar am jucat, fiind legitimat, între altele, la Universitatea Cluj-Napoca, la juniori și, cîteva meciuri, la seniori. Legăturile mele cu fotbalul sînt mai vechi de 1 martie 1978, dată la care am intrat efectiv în federație, ca secretar. Timp de 7 ani, cît am fost președinte al Consiliului Uniunii Asociației Studenților Comuniști din centrul universitar București, m-am ocupat și de sport, deci și de fotbal. Apoi, între anii 1972 și 1975, am îndeplinit funcția de președinte al clubului Sportul studențesc.

— După cum se știe, la 22 mai a avut loc, la București, plenara Comitetului federal. Ce a discutat ea, la ce concluzii a ajuns ?

— S-a discutat pe marginea unui raport al Biroului federal privind activitatea desfășurată de F.R.F., de comisiile județene, de cluburi și de secții de fotbal din întreg teritoriul pentru îndeplinirea sarcinilor ce revin acestor organisme din hotărîrile de partid și de stat. Raportul a analizat, critic și autocritic, cauzele care au dus la rămînerea în urmă a fotbalului, trasînd sarcinile imediate și de perspectivă pentru îmbunătățirea activității fotbalistice din țara noastră. Au fost stabilite, în principal, măsuri care vizează perspectiva acestei discipline sportive.

— Anume ?

— S-o luăm pe puncte ?.

— Firește. Punctul unu ?

— S-au perfectat înființarea, organizarea și funcționarea a 12 cluburi școlare de performanță pe lîngă licee și școli generale. Unul dintre ele există, de fapt, la Bacău. Unități similare se vor întemeia, din toamnă, în județele Constanța, Hunedoara, Argeș, Timiș, Brașov, Dolj, Sibiu, Bihor, Arad, precum și la București, unde vor funcționa două asemenea cluburi. Ele își vor desfășura activitatea în regim de internat, cu baze sportive proprii, cu un program de învățămînt care să ofere, pe lîngă pregătirea pe specialități, specialități industriale în primul rînd, posibilități de perfecționare fotbalistică. Dincolo de investiții, federația va asigura importante subvenții pentru alimentație, echipament, dotări materiale și așa mai departe, la această acțiune fiind chemate să contribuie și cluburile mari, care vor patrona unitățile școlare respective. Cele 12 cluburi școlare nu reprezintă, în concepția F.R.F., decît un punct de plecare într-o acțiune mai vastă care prevede apariția unor asemenea unități, într-un viitor apropiat, în toate județele țării.

— Cum vor deveni tinerii fotbaliști talentați elevi ai acestor cluburi ?

— Prin examen, proba practică de aptitudini fotbalistice fiind eliminatorie.

— Punctul doi.

— Se vor institui două campionate naționale pentru elevi, pe grupe de vîrstă. Ele vor fi deschise tuturor elevilor între 8 și 18 ani, legitimați sau nu, cu excepția celor cuprinși în campionatul divizionar. Grupa cea mai mică, 8—12 ani, își va încheia întrecerile pe plan local. Celelalte, 13—14, 15—16 și, respectiv, 17—18 ani, vor merge prin faze intermediare, școală, localitate, județ etc, pînă la finale pe țară. Punctul trei se leagă de întemeierea, din toamnă, a două centre proprii de juniori, organizate tot pe grupe de vîrstă, către care vor fi orientați tinerii fotbaliști de excepție, indiferent de domiciliul lor.

— Evident că ele vor funcționa tot pe principiul internatului. Dar unde anume ? Pe lîngă ce școli ?

— La București și Brașov. Primul pe lîngă Liceul industrial „Electroaparataj", celălalt pe lîngă Grupul școlar profesional „Steagul roșu". Urmărind să întărim fotbalul nostru de la baza piramidei, nu avem de gînd să scoatem numai jucători de valoare superioară celor care evoluează în prezent, ci și cetățeni, oameni pregătiți pentru viață. De aceea, în cele două centre, ca și în cluburile amintite, elevii vor juca fotbal, dar nu vor neglija învățătura.

— Înainte de a ajunge la punctul patru, dacă ei există, am dori să aflăm altceva. În ultima săptămînă, am observat că ziarul „Sportul" n-a mai publicat, conform obiceiului, numele arbitrilor delegați a doua zi la meciurile din diviziile A și B. Am aflat că federația n-a trimis spre publicare lista cavalerilor fluierului. De ce, tovarășe Irimie ?

— Pentru a elimina orice suspiciune și, nu în ultimul rînd, pentru a-i proteja pe arbitri de eventualele intervenții din partea uneia sau a alteia dintre echipe.

— Credeți dumneavoastră că se fac asemenea intervenții ? De cînd lucrați în cadrul federației, vi s-a întîmplat așa ceva ?

— Personal, nu mi s-a întîmplat. De altfel, din activitatea de la „Sportul studențesc" am fost apreciat, cred, pentru corectitudine și intransigență. Cu mine n-au încercat, dar se zice să se mai încearcă pe ici, pe colo. Nu deținem dovezi palpabile dar, spre a preîntîmpina unele neplăceri, am hotărît în colectiv ca pînă la sfîrșitul campionatului să nu mai dăm publicității numele arbitrilor. Mai mult, delegările vor fi întocmite de o comisie restrînsă, formată din 3 membri. Ele vor fi comunicate direct arbitrilor în cauză, renunțîndu-se la înștiințările prin intermediul consiliilor județene. E bine de știut că, în general, arbitrajul ridică probleme deosebite la nivelul diviziilor B și C. Sigur, și la divizia A, oamenii se interesează de anumite probleme, e și firesc s-o facă, dar în limite normale. Părerea mea e că pe marginea arbitrajelor circulă multe vorbe exagerate.

— Am zice că, în general, în fotbalul nostru circulă prea multe vorbe exagerate.

— Cu siguranță că se discută mai mult decît se face. Cel puțin pînă acum.

— În 22 mai s-a stabilit componența Biroului federal, precum și cea a Comitetului federal. Multe nume noi, tovarășe prim-vicepreședinte ?

— Nu. Credem că ambele organisme au o alcătuire echilibrată, reunind persoane de meserii și vîrste diferite, dar legate între ele prin pasiunea pentru fotbal și prin dorința ca el să devină mai bun, competitiv pe plan mondial. Astfel, în Biroul federal, alături de președintele F.R.F., Anghel Paraschiv, mai apar 3 persoane din activul federației, o serie de antrenori cu experiență, Teașcă, Oană și Angelo Niculescu, cîțiva foști și actuali fotbaliști de performanță, Lupescu, Lucescu și Vigu. În rîndul membrilor Comitetului federal, am plăcerea să salut prezența scriitorilor Eugen Barbu și Adrian Păunescu care contribuie, prin scrisul lor, la acțiunea de redresare a fotbalului românesc.

— Atacăm punctul patru ?

— Firește. Plenara a hotărît să se acorde o mai mare atenție pregătirii cadrelor de antrenori din rîndul foștilor jucători divizionari prin înființarea unui curs anual, cu 25 de elevi. Organizarea lui revine federației, ajutată de Centrul de perfecționare a cadrelor de pe lîngă C.N.E.F.S. și I.E.F.S. Totodată, pentru reîmprospătarea cunoștințelor antrenorilor mai vechi se vor desfășura, periodic, cursuri de reciclare și de atestare a categoriei de clasificare.

— Din cîte știm, plenara a adoptat o hotărîre în virtutea căreia, din toamnă, antrenorii principali ai formațiilor din prima divizie vor fi retribuiți direct de F.R.F. E adevărat ? Ce s-a urmărit prin această măsură ?

— Așa e. Antrenorii principali din A și din B vor fi, din campionatul viitor, repartizați de Biroul federal și, primii, retribuiți din fondurile federației. Prin luarea acestei decizii, urmărim să creăm mai multă stabilitate tehnicienilor din fotbalul românesc, scoțîndu-i de sub arbitrariul unuia sau altuia dintre cluburi. Pînă acum au existat contracte, dar cîte dintre ele s-au respectat ?

— Puține, dar asta e altă poveste. Problema repartizării antrenorilor la echipele divizionare ni se pare o noutate. Adică, Zalăul vrea să-l aducă pe antrenorul cutare, iar F.R.F. se opune ?!

— Dacă va fi cazul, se va opune. Cluburile vor face opțiuni, iar F.R.F. va decide asupra alegerii.

— Tovarășe prim-vicepreședinte, o ultimă chestiune. Ce s-a discutat și ce s-a hotărît cu privire la sistemul competițional ?

— La nivelul primelor divizii va rămîne la fel pentru sezonul competițional 1978—1979. În ceea ce privește divizia C, pornind de la ideea și de la necesitatea de a asigura o bază de masă fotbalului de performanță, s-a propus ca ea să fie reorganizată din toamnă, pe principiul serliior județene. În plenară, au fost și alte opinii, arătîndu-se că există unele județe care nu au capacitatea de a organiza competiții puternice. Problema e încă în discuție, urmînd să se ia o decizie în săptămînile următoare.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

● Se vor înființa 12 cluburi școlare de performanță ● La București și Brașov, centre naționale de juniori ● Finale pe țară la nivelul școlilor generale și al liceelor ● Antrenorii din diviziile A și B, repartizați și, primii, retribuiți de federație.

DIVIZIA A

BUCUREȘTI : Dinamo — F.C. Argeș 1—0 (0—0). Prima înfrîngere a piteștenilor după patru victorii consecutive, dar o înfrîngere meritată după aspectul jocului, chiar dacă golul lui Dudu Georgescu a avut la bază o poziție de ofsaid, limpede după părerea noastră, contestabilă după cea a altor martori oculari, oricum nesesizată de tușierul T. Moisescu. ● Argeșenii s-au temut prea mult de meciul cu Dinamo, și încercînd să practice un joc defensiv la îndemîna echipei, a tigerilor componenți care o alcătuiesc astăzi : „înghețarea" balonului. Dacă ar fi fost într-una din zilele sale bune (acum trecute !), Dinamo ar fi putut administra un scor sever echipei lui Iovănescu, care n-a avut cursaju să spere în șansa ei, atacînd echipa campioană chiar pe terenul ei. ● În altă ordine de idei, chiar dacă piteștenilor le surid încă tricourile de campioni, trebuie să spunem că între F.C. Argeș '78 și F.C. Argeș de acum cinci ani (echipa lui Barbu, Jercan, M. Popescu, Radu I, ...Dobrin și cellalți), cînd Pitești-ul a cîștigat primul titlu, este o foarte mare diferență, așa cum și între Dinamo de astăzi și cel de ieri distanța nu este mai mică. Clubul din Șoseaua Ștefan cel Mare și-a păstrat intactă astăzi doar... galeria, care cîntă cu aceeași pasiune pentru culorile dinamoviste. Cuvinte prea bune nu avem nici pentru oamenii de ordine de pe stadionul Dinamo (devenit iarăși neîncăpător pentru importanța partidei), care n-au izbutit să facă față asaltului peste gard a cîtorva sute de spectatori, rămași pe dinafară... ● De la oaspeți mai bine au jucat Toma, Radu II și Stancu, în timp ce la Dinamo, care pare totuși în creștere de formă acum, spre sfîrșitul campionatului, au plăcut doar Tătnar, Dobrău și, parțial, Dudu Georgescu. ● Spre finalul meciului, cînd oaspeții s-au hotărît totuși să atace mai consistent poarta lui Eftimescu, de prea multe ori a greșit cellalt tușier, focșeneanul P. Silvestru, care l-a oprit nemotivat din cîteva acțiuni. „Centralul" Sever Drăgulici (Drobeta-Tr. Severin) în general s-a descurcat, arbitrînd modest dar corect. **(Dumitru Graur)**

ARAD : U.T.A. — Steaua București 1—2 (1—0). Arădenii au primit cum se cuvine echipa antrenată de conjudețeanul Ion Emerich Jenei — cel care, după propriile aduceri aminte, a jucat fotbal și cu mîngi de cîrpă cu ocazia faimoaselor meciuri dintre echipele cartierelor arădene, meciuri disputate pe Găiana (un fel de Maracana mai mică) · Meciul de duminică a fost, după cum spunea presa locală, un moment aniversar, a 60-a întîlnire dintre cele două echipe, o manifestare a tradiționalei prietenii dintre cele două cluburi. În prima repriză, deși nu s-a jucat deloc dur, Vigu și Leac au primit cartonașe galbene, iar Coraș a înscris cu capul un gol superb. Fotbalul jucat pînă la pauză, tipăit de nerv, părea o stare în care toată lumea este mulțumită. Rezervîndu-se pentru telespectatori, după pauză, Steaua, care este după cum a dovedit-o în repetate rînduri, o echipă contradictorie nu numai de la o etapă la alta, dar și de la o repriză la alta (a se vedea și meciul televizat și cîștigat la Tg. Mureș), ni s-a părut schimbată radical. La gazde nimic notabil pînă cînd antrenorul Ion Ionescu l-a scos din teren pe Leac (n-am înțeles de ce!?) și Domide (lipsit de rezistență fizică pentru un meci întreg), astfel că echipa textilistă a rămas ca o articulație frîntă, lipsindu-i mijlocul. Suficient, credem, ca experimentații steliști să speculeze situația și în două rînduri Zahiu să înscrie dezinvolt și să ne pună pe gînduri, ori el este genial, ori Jivan, Schepp și Kukla sînt niște novici, iar U.T.A. să se bucure că peste patru etape se termină campionatul, altfel cine știe ce-ar fi așteptat-o. Foarte bun arbitrajul lui O. Anderco (Satu Mare). **(Ion Predoșanu)**

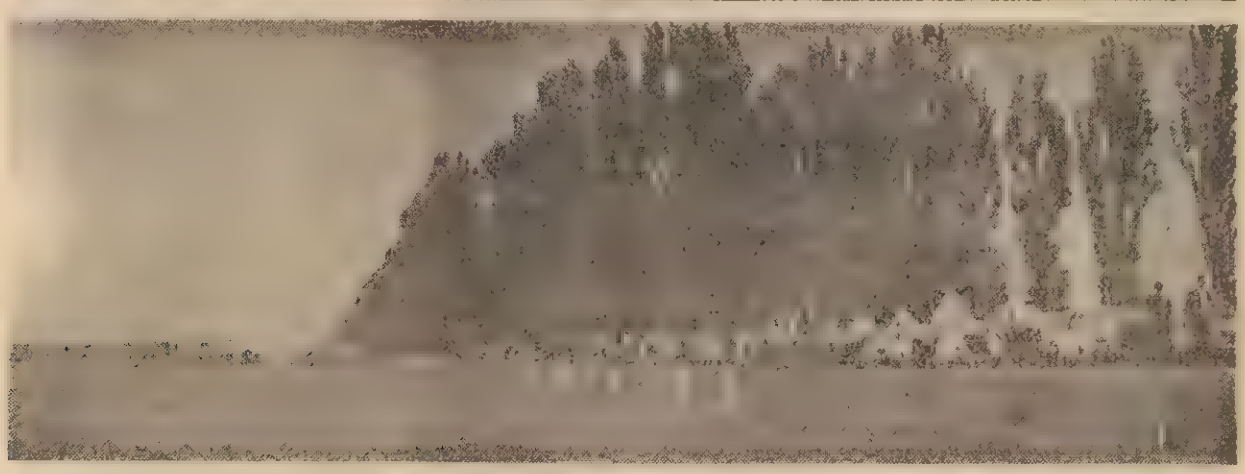

Așezarea acestei fotografii în pagina de sport nu e, cum s-ar putea crede, întîmplătoare. Oprite la o barieră, sutele de mașini care se zărese în imagine aparțin iubitorilor de fotbal din Buzău și au fost surprinse de ochiul aparatului de fotografiat la puține minute după ce liderul seriei I a diviziei B, Gloria Buzău, reușise un meci egal pe stadionul din Brăila, în fața echipei lui Cosmos. Duminică dimineața, cînd Gloria va primi vizita lui F.C.M. Galați, principala sa urmăritoare în lupta pentru un loc sub soarele primei divizii, n-ar fi exclus, gîndim, ca la aceeași barieră să se găsească tot atîtea mașini, numai că rînduite în sens contrar ! Ce mașini vor lua, la toamnă, drumurile diviziei A ? Cele cu numere de înmatriculare de Buzău sau cele înregistrate la Galați ?

Spionaj și electronică

Verificările întreprinse la intervale scurte pot reduce timpul în care se descoperă furturile de informații sau retragerile neautorizate ale unor sume de bani. Există instalații de control care pot înregistra pe bandă, fără știrea programatorului, felul cum a fost folosită mașina în fiecare zi. Ordinatorul poate fi programat să prevină personalul de securitate atunci cînd este solicitat pentru un volum neobișnuit de operații sau dacă anumite compartimente ale memoriei sale sînt solicitate mult peste media obișnuită. El poate fi „instruit" chiar să refuze efectuarea unor operații ieșite din comun sau a unor plăți depășind o anumită sumă.

Specialiștii în probleme de securitate s-au preocupat și de faptul că programarea infracțiunilor rămîne indetectabilă în memoria mașinii, iar probele comiterii ei sînt înlăturate după consumarea faptului chiar de către ordinator. S-a stabilit că există posibilitatea de a „învăța" ordinatorul să facă cîte o copie după fiecare informație livrată și să transmită această copie direct în depozitul proprietarilor informației respective. Dacă verificarea acestor date este de natură să răpească prea mult timp oamenilor, un al doilea ordinator va fi însărcinat să o facă în locul lor. În acest fel, victima va ști cel puțin că a fost jefuită și că secretele încredințate ordinatorului nu mai sînt proprietatea ei exclusivă.

Spionii au găsit și ei posibilități de a anihila unele din aceste măsuri de securitate. Astfel, plasînd pe circuitele ordinatorului un aparat de înregistrare (un senzor pentru măsurat intensitatea cîmpurilor electrice), ei pot capta semnalele electronice din interiorul mașinii. Aceasta le dă posibilitatea să citească banda de memorie a ordinatorului fără a determina mașina să le comunice conținutul ei și fără a o sustrage sau copia cu ajutorul unui complice din interior. Dar inventivitatea spionilor nu i-a descurajat pe specialiștii în probleme de securitate. Pentru a zădărnici acțiunile de genul celei descrise mai sus, lor le rămîne posibilitatea emiterii periodice a unor programe dezinformative care să-i încurce complet pe infractori, făcîndu-i să se rătăcească într-un ocean de semnale contradictorii.

O altă problemă importantă pusă în fața specialiștilor a fost aceea a înlăturării posibilităților de ștergere sau adăugare incidentală sau voită a unor date importante în memoria ordinatoarelor, precum și de preîntîmpinare a urmăririlor unor catastrofe naturale care ar putea avea drept efect distrugerea benzilor de memorie. Una din măsurile preconizate a fost aceea de a lua abonaților posibilitatea de a folosi liniile terminale pentru a ordona ștergerea sau includerea de date în memoria ordinatoarelor. Aceste linii terminale pot fi folosite numai pentru solicitarea de informații și efectuarea unor operațiuni deja incluse în programul de lucru al mașinii de calculat. Măsura este cu atît mai necesară, cu cît ordinatorul nu poate deosebi noile date sau elemente de program de cele vechi. Se creează astfel pericolul ca elemente rău intenționate să includă în programul mașinii datele unui viitor act de sabotaj, mergînd chiar pînă la distrugerea ei. Împotriva eventualității eludării barierelor de securitate și sabotării mașinilor prin procedeul descris mai sus s-a luat măsura de a înregistra benzi cu memorie de rezervă. Uneori aceste benzi au fost păstrate în aceeași clădire cu originalele, astfel încît o catastrofă (incendiu, inundație etc.) a distrus ambele seturi. Așa s-a întîmplat la 30 decembrie 1969 la serviciul de informatică al societății „Monoprix" din Paris. Ca urmare a unui incendiu, kilometri de bandă magnetică și mii de fișe perforate au devenit inutilizabile. Faptul a fost pe punctul de a provoca falimentul uneia dintre cele mai prospere organizații comerciale franceze.

Trăgînd învățăminte din mai multe întîmplări de acest gen, societățile capitaliste păstrează benzile cu memorie de rezervă în adevărate fortărețe situate departe de ordinatoare, în locuri cu cîmp magnetic cît mai scăzut, cu instalații moderne de aer condiționat și la un nivel constant de umiditate. Căile de acces sînt blocate de uși din oțel, încuietori cu combinații complicate, o mare varietate de sisteme electronice de alarmare, precum și de numeroși paznici. Organizatorii acestor fortărețe au aranjamente speciale cu poliția locală și cu personalul hotelurilor și motelurilor din regiune astfel încît străinii care pătrund în zonă sînt reperați imediat. Într-o astfel de fortăreață electronică, situată în preajma localității Neston de lîngă orașul Bath, în Marea Britanie, sînt păstrate, în dulapuri de oțel special concepute, benzile de memorie ale ordinatoarelor unor mari firme capitaliste, precum și microfișe ale planurilor și materialelor de „know-how" ale unora dintre instalațiile industriale cele mai moderne și complexe. Fiecare dulap conține în medie 43 000 asemenea materiale.

Implicațiile apariției ordinatorului asupra activității informative și contrainformative nu sînt încă definitiv stabilite. Apariția noilor generații ale mașinilor de calculat, combinarea posibilităților oferite de ele cu cele ale altor mijloace moderne de spionaj amplifică și modifică permanent datele problemei. În consecință, specialiștii în contrainformații sînt de asemenea departe de a-și fi spus ultimul cuvînt în materie.

(Va urma)

I. MOCANU

Moartea boxerului

Telefonul plui ca o pasăre de noapte și se retrase în cuibul ei. Covaliu nu-l închise imediat ca să audă acel bizuit străniu și pe urmă sări din pat, în timp ce se gîndea să-i anunțe sau să nu-i anunțe pe cei de la municipiu. Hotări mai întîi să verifice informația și apoi să studieze la fața locului posibilitatea încercuirii „obiectivului" ca să nu dispară vreunul. Se îmbrăcă într-o clipă zburînd pe ușă și opri un taxi din mers, care-l depuse aproape de Rond. Covaliu se orientă cu precizie. Noaptea nu era întunecoasă, ci parcă rețeaua luminilor din port ridica o ceață incandescentă în văzduh, difuzînd o lumină pavăză pentru urmăritor. Se furișă în sfîrșit pe strada Belvedere, privi de pe partea opusă casa, apreciei direcția unde răspundea curtea aceea lungă și, stabilindu-și pe un reper, porni să dea ocol grupului de locuințe poposind în strada paralelă. Grăbiți și neatenți, făptașii uitaseră întredeschisă intrarea mascată de scîndură. Bătrînul vameș nu se înșelase. În depărtatele lui tinerețe urmărise, desigur, răscolind împreună cu poliția de pe atunci, cuiburi de contrabandiști și nu i-a fost prea greu să se orienteze chiar după atîtea decenii.

Covaliu se costumase civil, părea un tînăr oarecare cu cămașa răsfrîntă peste gulerul hainei, venind de la o plimbare nocturnă. Păși atent peste o stinghie transversală. Călcă pe vîrfuri. Își alese un loc de observare chiar în curtea aceea părăsită, pitindu-se pe după trunchiul unui nuc gros. Acum, după ce ochii i se mai obișnuiseră cu întunericul, văzu că pavilionul acela singuratic, dărăpănat, era luminat în interior și se mai zăreau niște dungi în partea superioară a oblonului. Nu deslușise încă nici o siluetă care să dovedească luarea unor măsuri de pază, iar acest lucru îi ușură înaintarea pe o cărare cu puțină iarbă pe deasupra el. Bălăriile mai înalte, crescute în dreapta și în stînga, îi amortizau pașii. Călca totuși încet, ca pe pîslă, și se opri în colțul clădirii fără etaj, ocupînd o arie destul de întinsă. Tencuielile remizei erau căzute de mult, scuturate de ploi și de intemperii. Nu se putea ști: nimeni că cineva s-ar fi putut adăposti în această casă plină parcă de stafii. Reuși în cele din urmă să ajungă în spatele construcției, fără să fie auzit. Dădu ocol cu aceeași mare precauție și, în sfîrșit, datorită ierbii sălbatice se putu prevala de avantajul rămînerii sub o aripă de umbră în dreptul unor baiamale ruginite prin care una din ușile remizei se deschidea în afară. Din acest loc Covaliu putu nestingherit să scruteze interiorul remizei, care, spre deosebire de aspectul exterior, arăta destul de bine. Fusese amenajat cu oarecare grijă. Înăuntru, cît a putut să numere dintr-o primă ochire, se aflau patru băieți cu fețele lungi, trei fete îmbrăcate după ultima modă, dintre care nu lipsea Panaitească (așa probabil înțelegea dumneaei să-și ia rămas bun de la prietenii dragi, dacă așa înțelegea ea, n-ai ce-i face!). Era de față însuși Pora care, de fapt, trona mica și vajnica adunare nu prea gălăgioasă în acele momente. Pe masa întinsă, băuturi berechet, scrumierele pline de mucuri de țigări, un fum ce plutea în valuri sub tavan, în mijloc o grămadă de bani și pe fiecare latură a mesei jucătorul cu cărțile de joc în mînă. În spate, cei liberi chibițau și se rînduiau după o anume regulă cînd se ivea un loc liber la masă. Potul se bănuia mare. Rămăseseră în dispută Fredi Pora și unul cam de aceeași vîrstă cu el, care avea o față necunoscută lui Covaliu.

— Ce ar fi să deschidem ușa, zise un chibiț, dar Pora, cu țigara arzînd în colțul gurii și mutra schimonosită de încordare, mîrîi.

— Să nu deschizi, dezgeptule, că te distrug, crăpi aici și nu deschizi. Dacă te-ai încins sau te-ai plictisit întinde-o și așa n-ai bani suficienți.

„Altă față, altă alură, își zise în sinea lui, Covaliu, privindu-l pe Fredi Pora. Aici e căpetenie în toată regula, cu el nu te joci. Cum or fi stînd totuși cu sistemul de apărare sau de retragere? se întrebă oțițerul de miliție. După cîte îmi dau seama, pînă acum, destul de slab. Și, cu toate acestea, își mai spuse, nu intru, e foarte riscant să mă vîr singur. Chiar dacă aș face să sară ușa din țîțîni, încurcătura ar putea veni de la lumină. În caz că se stinge, o vor șterge ca potîrnichile și atunci adio, martori, adio probe, acțiunea e ratată!" Se gîndi imediat la minifonul ascuns în locul de piele. Îl scoase de sub haină. Se adăposti ceva mai departe și, în baza sistemului lor, exolică echipajului de serviciu unde anume se află, cum se poate ajunge cît mai repede, descrise specificul locului. După care așteptă.

Întocmai unui bolid, mașina cu gaze locuri porni valvîrtej, parcă alerga în vis. În clipa în care au poposit oamenii au și înconjurat locul. Blocară ieșirea din Belvedere și cea din spatele remizei, iar patru dintre ei se alăturară lui Covaliu și se postară în colțuri, nelăsînd nici o șansă celor dinăuntru să dispară. După ce se deschisese ușa larg urmă somarea :

— Nu mișcă nimeni. Mîinile la ceafă, strigă din răsputeri Covaliu. Răspunsul din clipa următoare fu vîjîirea unui șiș a cărui lamă se înfipse în tocul ușii vechi.

— Vlase, te-am văzut, fața la perete, strigă de astă dată căpitanul Ion Popică, zis Măruntu, cu chipul lui care și cînd era încruntat părea surizător. Căpitanul Ghiniță, cel înalt și solid ca un aruncător de suliță, clipi repede și se îndreptă să-l imobilizeze pe Cosma, barbugiu înrăit și periculos, trecut de cinci ori prin puscării. Plăcerea însă de a se apropia de Pora și a-i pune prima întrebare i se rezervă sectoristului.

— Ei, ce mai ai de zis, domnule „olé" ? Cum ne fuse vorba acum cîteva ceasuri ? Te-a lovit amnezia așa de curînd ?

— Păi, nu mi-ați spus dv., zise Pora insolent, să-mi onorez creditorii în cel mai scurt timp ? Aici am o mare ocazie.

— Nu aici te-am trimis eu, Fredi. La așa ceva știam că te pricepi !

Fredi Pora tăcu mușcîndu-și întruna buza, stînjenit de faptul că ținea mîinile la ceafă și nu putea recurge la nici o stratagemă, ca să se salveze de acolo viu și nevătămat, dar mai ales fără probele implacabile din fața lui. Un morman de bani, cam în jur de 10 000 lei numai bancnote de 100 și de 50 lei, cîteva sute de dolari, franci elvețieni, drahme și lire italiene, ca să nu mai punem la socoteală pachetele de bani din dreptul fiecărui jucător. Toate îi acuzau direct pe organizatori și pe complici. Cu alte cuvinte, probele la vedere nu mai puteau fi tăgăduite, chibiții vor fi implicați ca martori și prin confruntări chiar ca părtași. Aparatele foto ale serviciului tehnic prindeau instantanee. Cel mai activ, locotenent major Nacu, umbla ca un fotoreporter îndrăznet, fascinat de subiectul gras pe care îl avea înaintea obiectivului. Și el și ceilalți nădușiseră alergînd dintr-un punct în altul în șandramaua acuzatoare. Cuibul de șobolani nu mai era o metaforă răsuflată ci o realitate palpabilă surprinsă în planuri generale și gros-planuri. Imortalizarea figurilor „alese" mai continuă un timp. În tăcerea așternută sub grinzile vechi remize, declicul aparatelor foto se auzea supărător de clar. Bîlbîul scotocea ungherele, lumina indiscret locuri tainice — podeaua de ciment cu crăpături și găuri de guzgani, astupate ca vai de lume, ghipsul se uscase și crăpase. Scaunele pe care ședeau erau improvizate din vechi edecuri de bucătărie care-și pierduseră demult înfățișarea și acum erau cîrpite. Numai masa arăta mai onorabil, lustrul nu pierise, ceea ce usura jocul și, fiind întinsă, la un colț purta deasupra sticle, pahare, farfurii. Predominau vodca și lichiorul de ananas. Se distingeau o sticlă de rom Bacardi și o băutură verde cu etichetă nemțească, o licoare provenită din mentă. Scrumierele erau pline de mucuri și între ele pachete de țigări străine și lungi. Într-un colț, spre care obiectivul aparatului lui Nacu se îndreptă, se găsea un dulap cu rafturi improvizat într-un fel de bar, împrejmuit ca de o imensă coadă de păun cu ilustrate din reviste, majoritatea scene erotice, scabroase, femei aproape goale. Priveau și ele din pozițiile obscene șopronul de trăsuri al fostului nabab Lich ardopol, care acum fusese transformat în sală de jocuri de noroc și bistro clandestin. Afumătura plafonului era veche, pereții de scîndură și cărămizi înnegrite. Se vedeau micile nișe unde altădată birjarii își păstrau căpestrele zăbalele, hamurile și uneltele cu care le dregeau, clești, sfoară, cuțite cu unsoare, capete de ham. Acum exalau un miros greu de praf stratificat care se macera cînd sub dogoare, cînd sub frig. Mirosul fostelor landouri, birji și docare se amesteca cu cel al fumului de țigară, al băuturilor tari și al sudorii omenești.

De frica unui ochi străin, totul fusese închis cu grijă, de aceea în aerul de aici te sufoca. Jucătorii erau năduși. Cum avea să afle mai tîrziu Covaliu, era total interzis prin consemn să se deschidă o fereastră, să se întredeschidă o ușă. Geamurile jegoase de praful deceniilor pe dinăuntru și pe dinafară păreau camuflate de această draperie de norod uscat.

„Va trebui scotocit bine șopronul, gîndi Covaliu, se impune de îndată o percheziție amănunțită, căci nu sînt imposibile surprizele".

(Va urma)

EUGEN TEODORU

Reușite manifestări românești la Roma și Terni

Au avut loc, nu demult, în Italia, în cadrul unei acțiuni mai ample de promovare peste hotare a turismului nostru, cîteva manifestări gastronomice și folclorice românești, a căror organizare a fost încredințată Complexului de hoteluri și restaurante „Athénée Palace" din București, în fruntea căruia se află, de 15 ani, cu rezultate remarcabile, directorul Iulian Vintilă. Mai întîi la Roma, la restaurantul „Trilussa" din vecinătatea Pieței Veneția, apoi la Terni, la restaurantul „La Somaru", maistrul culinar Constantin Tutilă și elevul său, șeful bucătar Viorel Paraschiv, au oferit consumatorilor italieni o gamă bogată și variată de mîncăruri și băuturi specific românești, atrăgîndu-și simpatia și laudele vizitatorilor. Numite de presa locală „meravigliose serate della cucina romena", manifestările s-au bucurat de prezența unor personalități italiene de marcă, senatori, deputați, organizatori de turism, profesori, ziariști și așa mai departe, ale căror impresii favorabile, pe alocuri măgulitoare chiar, au fost înscrise în Cartea de onoare a expozițiilor. Parcurgînd-o, am avut ocazia să găsim acolo mulțumirile deputatului Mario Andrea Bartolini, ale senatorului Giorgio Di Pietro („excelenta prestație a grupului folcloric și gastronomic românesc"), ale președintelui Uniunii de comerț și turism din provincia Milano, Giuseppe Orlando, ale secretarului general al Asociației directorilor de hoteluri din Italia, Pasquale Buci, ale senatorilor Giuseppe Pella și Aldo Pauselli, ale altor oficialități din peninsulă.

Presa italiană a făcut dese și elogioase referiri la manifestările organizate de C.H.R. „Athénée Palace", „l'Unità", „Il Tempo", „Cronaca di Roma" și alte ziare numind întîlnirile cu bucătăria și muzica populară românească „adevărate sărbători gastronomice și folclorice" („Cronaca di Terni", 26 aprilie). Grupul folcloric care a însoțit expozițiile, țimbalista Virginia Ciuciu, naistul Dan Sebastian și cîntăreața Despina Apostol, aflat sub conducerea maistrului Tudor Pană, a stîrnit deopotrivă interesul publicului ascultător și al specialiștilor, orchestra bucureșteană fiind invitată, de mai multe ori, să susțină programe consistente la televiziunea italiană.

De asemenea, în seara de 30 aprilie, oaspeților români le-a revenit cinstea de a desfășura un amplu concert la Terni, în cadrul manifestărilor prilejuite de sărbătorirea zilei de 1 Mai, la care au luat parte peste 50 000 de localnici, precum și

tineri și tinere veniți din întreaga provincie Umbria. La Terni, ca și la Roma, dealtfel, soliii ospitalității, gastronomiei și folclorului românesc au fost înconjurați cu simpatie și respect. Li s-au decernat diplome și medalii. Iulian Vintilă fiind ales membru de onoare al Asociației de enogastronomie și turism al provinciilor Roma și Lazio. Cu insistență, ei au fost invitați să revină, o manifestare similară urmînd să se desfășoare, luna viitoare la Bologna.

EMIL NEGOIȚĂ

Adrian Păunescu

ACASĂ

Martirii suferinţei româneşti

Să ne-nălţăm în dragostea pioasă
Ce ne păstrează cerul la fereşti
Şi să ne bucurăm că sînt acasă
Martirii suferinţei româneşti.

Că nu i-a şters din ţară zăngănitul
De fiare vechi al hidrei duşmăneşti,
C-au inventat, prin moarte, acest titlu
Martirii suferinţei româneşti.

Cînd, fără milă, rupţi au fost pe roată,
Imperiile confiscau nădejdi,
Să cadă în robie disperată
Martirii suferinţei româneşti.

Istorie, te-au tot strîmbat mai marii,
Dar tu un adevăr de rană eşti,
Te-au scris cu sînge, nu în cancelarii,
Martirii suferinţei româneşti.

Să nu fii tu proprietatea slută
A purtătorilor de cnut şi cleşti
Ci să păstrezi ce-ţi dau, că te ajută,
Martirii suferinţei româneşti.

Cu sînge şi ţărînă te amesteci,
Dar şi cu zbor de aripi vultureşti,
Că-s neam de vulturi, nu cocoşi domestici,
Martirii suferinţei româneşti.

Că n-au putut nedreptele imperii
Să ne dreseze ţara cu poveşti,
Că nu sînt indivizi ci sînt puzderii
Martirii suferinţei româneşti.

Pe unde calci, pe-aici, miroase-a sînge
Şi-o ţară a durerii regăseşti,
O patrie de mame care-şi plînge
Martirii suferinţei româneşti.

Dar şi un neam zidit ca o oştire
Lîngă prezentul mîinii vitejeşti
Ce apără-n dreptate şi iubire
Martirii suferinţei româneşti.

Nu într-un vălmăşag monden promiscuu,
Ci pe un plai curat trăieşti, trudeşti,
Tu, neam al meu, cinstind în obeliscuri
Martirii suferinţei româneşti.

Veniţi, români, să dăm din datoria
Faţă de vremea falei strămoşeşti
Şi dragostea pioasă şi mîndria
Şi truda pentru Daco-Romania,
Gata şi noi să fim, cît veşnicia
Martirii suferinţei româneşti.

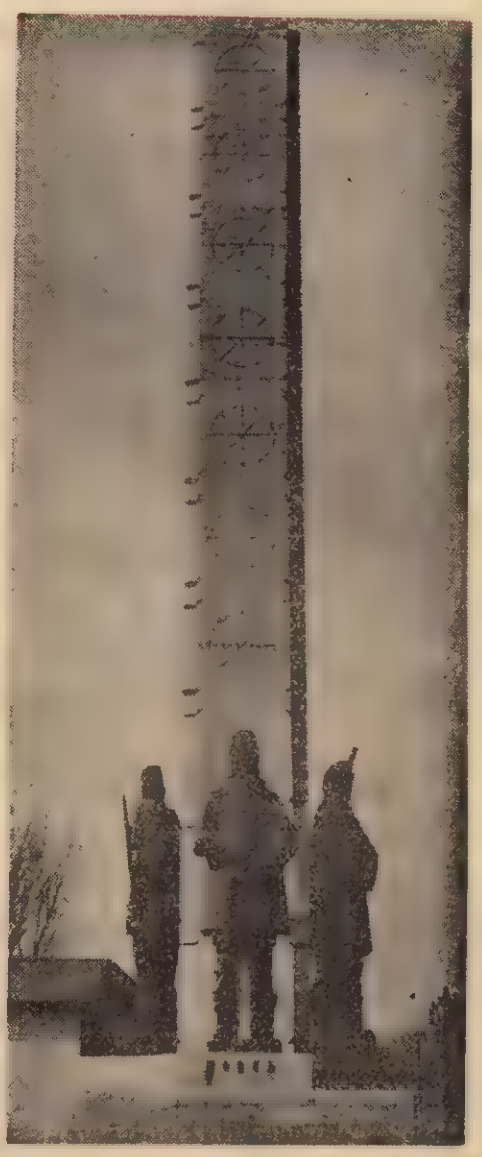

ION VLASIU : Horea, Cloşca şi Crişan

Mihai Viteazul în Ardeal

Din casă-n casă şi din pom în pom
Din şa de munte pîn-în şa de cal,
Din frunză-n frunză şi din om în om
Este Mihai Viteazul prin Ardeal.

E spiritul a toate ştiutor
Tăind istoria de-a curmezişş,
Românii poartă sub pieptarul lor
Icoana lui, pe un întreg podiş.

Din feţele ţăranilor bătrîni,
Din tot ce e femeie şi bărbat,
Din tot ce sînt copiii de români
Oricînd el poate fi reîntrupat.

Mihai Viteazul răspîndit a fost
În dulcele Ardeal, de trunchi unit,
Şi-n orice om e pus la adăpost
Ca semn că dreaptă-i pohta ce-au pohtit.

Cum se ridică soarele din mări,
Cum din lumina mamei se nasc prunci,
Mihai Viteazul, cu ai lui călări,
Veniţi dintr-ale patriei porunci.

Ce sumbră soartă a tăiat de viu
Din arborele ţării, ram de ram,
Să fie sfîşiat pînă tîrziu
Acest cuminte, mîndru, trudnic neam ?

Cu lacrimi şi cu sînge pe obraz,
Ardealul, pentru totdeauna sfînt,
Ascunde-n el, păstrează pe Viteaz,
În oameni, în lumină şi-n pămînt.

Pe cîmp cînd pare că suflare nu-i,
Dacă măcar e-un mugur sau un vrej,
Spicele grîului, spionii lui,
Măsoară inimile în viteji.

Ardealul armoniilor de azi
Cu patria firească-n veci unit,
Păstrează neatins, întreg şi treaz,
Temeiul cald al pohtei ce-au pohtit.

Se-aude iarba, firul ei ales,
Cum creşte fraged pe-un picior de plai,
Păşunile în primăvară ies
Ademenindu-i calul lui Mihai.

Atîta doar de-ar fi, destul ar fi,
Mihai Viteazul nu e în trecut,
Mihai Viteazul din a morţii zi
În fiecare zi s-a tot născut.

Sămănător de fapte şi de legi,
Întruchipînd un vis şi-un ideal
Drept voievod al patriei întregi
Mihai Viteazul este în Ardeal.

Şi toate clopotele au bătut
Din veac în veac în ropot pînă azi
Să aibă ţara loc şi steag şi scut
Să aibă-n frunte veşnic un viteaz.

Binecuvîntă, Iancule

Din vatră de Vidra, cea dulce şi sfîntă,
Unde bine-ai visat, într-o vreme de rău,
Binecuvîntă, Iancule, binecuvîntă,
Drumul de astăzi al neamului tău

Dangăt de clopote, treacă şi valea şi dealul
Aprindă-se iarăşi, în amintire, opaiţe de său,
Binecuvîntă, Iancule, binecuvîntă Ardealul
Şi Unirea de astăzi a neamului tău

Munţii recheme-şi puterea şi Craiul
Ţebea, cu lacrimi, să crească gorunul lui Avrămuţ,
Binecuvîntă-ne, Iancule, binecuvîntă-ne graiul,
Limba română cea veşnică a celor trudtori şi tăcuţi

Mulţi sînt acei ce-l urmează, Iancu e unic:
Un cîntec hipnotic şi-un zangăn de arme rămîn
Şi, astfel cum neamul tău mare te binecuvîntă din tulnic,
Binecuvîntă şi tu, Avram Iancu, poporul român

Tot grea ne e lupta şi azi, după un veac de văpaie,
Dar încrederea noastră în noi şi-n dreptate ni-l
singurul nost' Dumnezău
Binecuvîntă, Iancule, mintea, inima şi braţul lui Nicolae
În misia de-a apăra şi a face ferice poporul tău şi al său.

Iubirea de Patrie, ca iubirea de mamă, cea fără condiţii,
E singura lacrimă care se plînge viteaz
Binecuvîntă, Iancule, Apusenii cu toţi răstigniţii
Aflaţi la temeiul de sînge al dreptului nostru de azi.

De lîngă leagănul naşterii tale,
Din liniştea sfîntă,
De unde-ai visat zile bune, peste vremea de rău,
Binecuvîntă, Iancule, înviază, încuviinţează şi binecuvîntă
Drumul de azi şi de mîine al neamului tău.

BARBU ISCOVESCU : Avram Iancu

FLACĂRA. Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Niţescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; cultură, ştiinţă, învăţămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetăţeneşti (M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87); fotoreportaj (1595) ; documentare (16 23); cenaclu, administraţie (17 78 82 şi interior 17 83); secretariat de redacţie (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacţie (Nicolae Arsenie — 17 63 16 şi interior 17 86) ; redactor şef — 18 22 96 şi interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box 136—137 telex : 1 12 26 Bucureşti str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI 3 LEI

41 05

ROMÂNIA — CEAUȘESCU!

Două nume intrate în conștiința popoarelor, în dicționarele păcii, prieteniei și luptei pentru o lume mai dreaptă și mai bună

„În ce privește vizita pe care am întreprins-o în cinci țări din Asia, ea a fost din toate punctele de vedere pozitivă(...) Vă pot spune că vizita în toate aceste țări s-a desfășurat cu rezultate bune nu numai pentru relațiile dintre România și statele respective, ci și pentru cauza păcii și colaborării internaționale."

NICOLAE CEAUȘESCU

Ultimele două etape ale noii vizite istorice în țări din Asia

REPUBLICA DEMOCRATĂ POPULARĂ LAOS

KAMPUCHIA DEMOCRATĂ

flacăra

ÎN DRUM SPRE PATRIE
TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU ȘI TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU AU FĂCUT O SCURTĂ VIZITĂ LA DELHI ÎN REPUBLICA INDIA

Relatare în pagina 6

Noi dimensiuni prieteniei și

Desfășurată într-o ambianță sărbătorească, de caldă stimă și înțelegere reciprocă, cu rezultate rodnice pentru adîncirea continuă a relațiilor

„Doresc să-mi exprim satisfacția că, în cadrul convorbirilor pe care le-am purtat cu tovarășul Le Duan și cu alți tovarăși din conducerea partidului și statului dumneavoastră, am convenit să dăm un curs nou, tot mai viguros, relațiilor româno-vietnameze, să intensificăm schimburile și colaborarea economică și în alte domenii, precum și schimbul de experiență în construcția socialismului".

NICOLAE CEAUȘESCU

Marele miting al prieteniei româno-vietnameze, organizat la 25 mai la Hanoi, a reprezentat un cadru deosebit de expresiv pentru relevarea relațiilor de prietenie dintre partidele, țările și popoarele noastre

Prezența înalților soli ai poporului român pe pămîntul Vietnamului a fost salutată peste tot cu manifestări de căldură și prietenie de mii de locuitori vietnamezi

La Fabrica de textile „8 Martie" din Hanoi — una dintre cele mai importante unități industriale vietnameze — tinere filatoare și țesătoare îi întîmpină cu emoție pe distinșii oaspeți români, le strîng mîinile cu căldură

Trainicele legături de solidaritate ce leagă Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Vietnam, Republica Socialistă România și Republica Socialistă Vietnam, poporul român și poporul vietnamez își găsesc o strălucită reafirmare, o redimensionare cahtativă prin vizita pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a întreprins-o între 23 și 26 mai, în fruntea unei delegații de partid și de stat a țării noastre, pe pămîntul Vietnamului eroic.

După vizita în Vietnam din iunie 1971 a secretarului general al partidului nostru și după vizita în România a tovarășului Le Duan din toamna anului 1975, această a treia întîlnire la nivel înalt româno-vietnameză în mai puțin de un deceniu a mobilizat interesul și atenția unor cercuri largi ale opiniei publice din țară și de peste hotare, etapele sale fiind vis urmărite de numeroși oameni ai muncii din țara noastră, prieteni sinceri și apropiați ai încercatului popor vietnamez. Asemenea sentimente sînt cu atît mai mult de înțeles dacă reamintim faptul că prima călătorie a tovarășului Nicolae Ceaușescu la Hanoi se desfășura în condițiile în care milenarul pămînt al Vietnamului era sfîrtecat de bombe, iar întreaga națiune vietnameză era angajată într-un război crîncen. Acum, în condiții de pace, poporul vietnamez, strîns unit în jurul Partidului Comunist din Vietnam, acționează pe un alt front eroic, cel al reconstrucției, al refacerii economiei țării, al dezvoltării întregii țări pe calea socialismului, pentru ridicarea bunăstării tuturor celor ce muncesc. Evocarea acestor elemente capătă o importanță aparte în momentul în care se face o trecere în revistă a dezvoltării relațiilor româno-vietnameze, deoarece, în anii războiului împotriva intervenției străine, România s-a aflat — după cum se știe — neclintit alături de poporul vietnamez, și-a manifestat întreaga sa solidaritate cu lupta sa dreaptă, i-a acordat întregul său sprijin material, economic, politic și diplomatic.

Noua vizită oficială de prietenie în Republica Socialistă Vietnam a delegației de partid și de stat a țării noastre, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, a înscris în desfășurarea ei momente deosebite : întîlniri cordiale cu conducătorii de partid și de stat din această țară, depunerea unei coroane de flori și vizitarea Mausoleului și Casei memoriale a președintelui Ho Și Min, vizite la obiective economice, social-culturale și științifice din orașul Hanoi, întîlniri cu reprezentanți ai oamenilor muncii. Relațiile de strînsă prietenie, colaborare multilaterală și solidaritate militantă dintre partidele, țările și popoarele noastre și au aflat o vibrantă expresie în marele miting organizat la 25 mai la Hanoi, în sala din istorica Piață Ba Dinh, unde la 2 septembrie 1945, marele fiu al poporului vietnamez, Ho Și Min, proclama Republica Democrată Vietnam. La această festivă manifestare organizată în cinstea delegației de partid și de stat române, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Le Duan au rostit cuvîntări în care s-au referit pe larg la evoluția relațiilor româno-vietnameze, la baza lor trainică și la perspectivele tot mai favorabile create de noua întîlnire. Toate aceste manifestări au fost însoțite de calde expresii ale prieteniei, înalților oaspeți români făcîndu-li-se pretutindeni o primire aleasă, atmosfera caldă, prietenească, de stimă și încredere reciprocă fiind consemnată ca o constantă pe întreg cursul vizitei.

Analizînd toate aceste elemente, consemnînd ca pe un moment deosebit, culminant, semnarea **Declarației privind întărirea continuă a prieteniei și solidarității, dezvoltarea colaborării dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Vietnam, dintre Republica Socialistă România și Republica Socialistă Vietnam,** se poate afirma cu deplin temei că prin întreaga ei desfășurare, prin rezultatele ei rodnice, vizita s-a înscris ca un moment de cea mai mare însemnătate în istoria relațiilor dintre cele două partide, țări și popoare.

În mod firesc, fiind angajate cu toată ființa în edificarea unei societăți ce-și propune ca scop suprem omul, fericirea și bunăstarea lui, cele două părți s-au informat reciproc în legătură cu realizările obținute în construcția socialismului în cele două țări — România și Vietnam. Rezultatele remarcabile obținute de poporul român, sub conducerea Partidului Comunist Român, în frunte cu tovarășul

colaborării româno-vietnameze

vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în Republica Socialistă Vietnam s-a încheiat dintre partidele și popoarele celor două țări

Un aspect din timpul convorbirilor oficiale

La Palatul prezidențial din Hanoi, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Le Duan au semnat, la 25 mai, Declarația privind întărirea continuă a prieteniei și solidarității, dezvoltarea colaborării dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Vietnam, dintre Republica Socialistă România și Republica Socialistă Vietnam

„Ambele părți și-au exprimat deplina satisfacție față de rezultatele vizitei oficiale de prietenie a delegației de partid și de stat a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, în Republica Socialistă Vietnam. Au apreciat unanim că vizita efectuată și semnarea Declarației privind întărirea prieteniei și solidarității, dezvoltarea colaborării dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Vietnam, dintre Republica Socialistă România și Republica Socialistă Vietnam, a convențiilor privind realizarea prin cooperare a unor obiective în domeniile industriei și construcțiilor constituie o nouă și puternică contribuție la întărirea continuă a raporturilor bilaterale româno-vietnameze în toate domeniile de activitate, în interesul popoarelor român și vietnamez, al cauzei socialismului și păcii în lume".

(Din Declarația semnată la Hanoi de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Le Duan)

Nicolae Ceaușescu, în dezvoltarea economiei, științei și culturii, în asigurarea progresului neîntrerupt, multilateral al țării se bucură de o înaltă apreciere din partea poporului vietnamez, după cum partidul și statul nostru, poporul român apreciază cu profundă satisfacție succesele obținute într-un timp scurt de Vietnam în vindecarea rănilor războiului, lichidarea rămășițelor neocolonialismului, în refacerea și dezvoltarea economiei, culturii, în realizarea celui de-al doilea plan cincinal, 1976—1980.

În dezvoltarea continuă a relațiilor de prietenie, solidaritate și colaborare multilaterală în toate domeniile dintre cele două partide și țări un rol determinant l-au avut întîlnirile și convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și Le Duan, înțelegerile și acțiunile concrete convenite cu prilejul acestor convorbiri. Subliniind cu satisfacție acest lucru, Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Vietnam reafirmă, prin reprezentanții lor cei mai autorizați, hotărîrea de a face, în continuare, totul pentru întărirea prieteniei dintre cele două partide și țări, pe baza principiilor marxist-leniniste ale egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, întrajutorării tovărășești și solidarității internaționale.

Pornind de la constatarea că relațiile economice reciproc avantajoase se dezvoltă în ritm sporit, declarația reafirmă hotărîrea de a intensifica schimburile comerciale, colaborarea economică și tehnico-științifică, de a găsi noi căi și modalități de cooperare în sfera producției materiale, de a valorifica toate posibilitățile de dezvoltare și extindere a conlucrării bilaterale.

Schimbul de vederi cu privire la problemele actuale ale vieții internaționale a evidențiat faptul că evoluția situației mondiale confirmă aprecierile conținute în Declarația comună româno-vietnameză din noiembrie 1975. Relevînd schimbările profunde, revoluționare din lumea contemporană, dar și persistența unor forțe și elemente de forță care amenință pacea și securitatea internațională, Republica Socialistă România și Republica Socialistă Vietnam își exprimă hotărîrea de a se împotrivi tuturor uneltirilor și acțiunilor imperialismului de a încălca independența, suveranitatea, unitatea și integritatea teritorială a statelor, se pronunță pentru renunțarea la folosirea forței sau amenințarea cu forța împotriva oricăror state, sub orice formă, în nici o împrejurare, sub nici un pretext. Cele două părți sprijină dreptul sacru la autoapărare al popoarelor împotriva agresiunii imperialiste și dreptul lor de a-și soluționa singure problemele interne, fără nici un amestec din afară. În acest context, este subliniat faptul că problemele privind relațiile dintre Vietnam și Kampuchia trebuie să fie rezolvate pe cale pașnică, prin negocieri, pe baza respectării reciproce a independenței, suveranității, integrității teritoriale, neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi și respectului reciproc.

Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Vietnam, hotărîte să contribuie la întărirea unității dintre partidele comuniste și muncitorești declară că toate partidele comuniste și muncitorești sînt independente, egale în drepturi, își elaborează politica pornind de la condițiile concrete din țările lor, călăuzindu-se după principiile marxism-leninismului, își acordă sprijin reciproc.

Enunțarea tuturor acestor aspecte care au avut o pondere însemnată în desfășurarea dialogului la nivel înalt româno-vietnamez subliniază marea densitate a problemelor abordate în timpul acestui dialog, complexitatea lor, convergența opiniilor în marile probleme ce confruntă omenirea, spiritul de responsabilitate față de destinul păcii, față de destinele popoarelor.

Cu satisfacția deplină față de rezultatele vizitei oficiale de prietenie a delegației de partid și de stat a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Republica Socialistă Vietnam, opinia publică din țara noastră vede în această nouă acțiune politică a țării noastre o nouă și importantă contribuție la pacea și progresul lumii, o nouă treaptă la edificiul relațiilor dintre două țări socialiste, dintre două partide comuniste, unite prin idealuri și interese comune.

DOINA IOVĂNEL

Imagine din timpul recepției oferite în onoarea tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu

VIZITA OFICIALĂ DE PRIETENIE A TOVARĂŞULUI

Puternic impuls relaţiilor de strînsă conlucrare româno-laoţiene

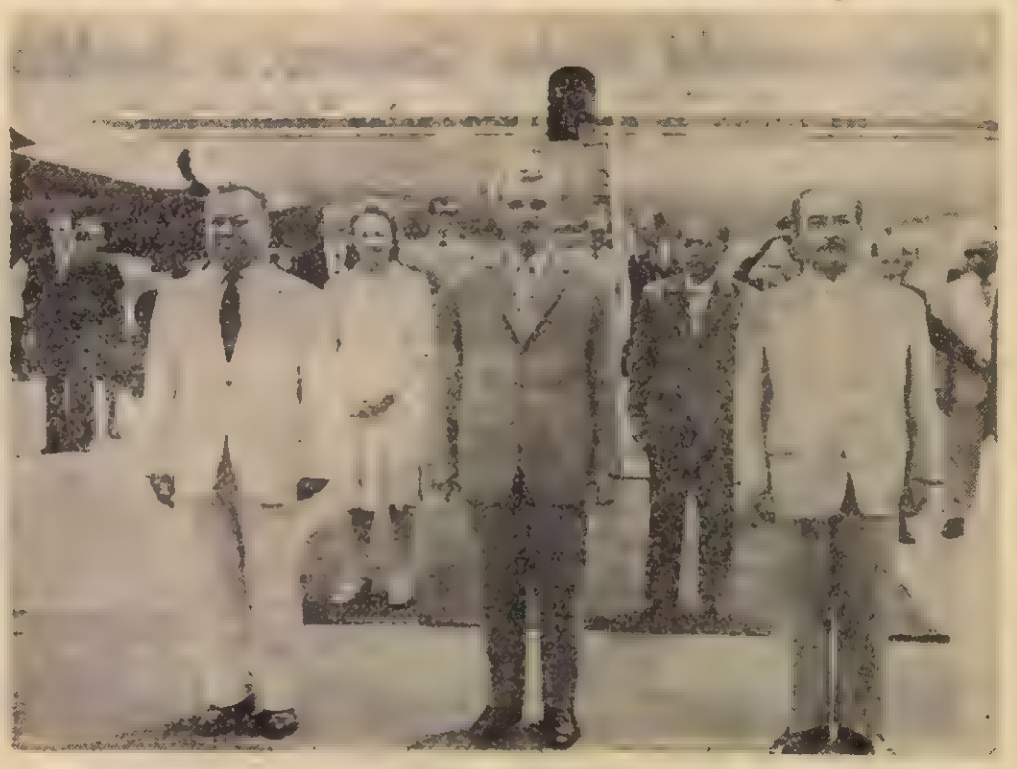

Pe aeroportul din Vientiane

Imagine din timpul convorbirilor oficiale

În onoarea înalţilor oaspeţi români a fost oferit un frumos spectacol artistic

Vizita oficială de prietenie pe care tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, a întreprins-o, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, în Republica Democrată Populară Laos în fruntea unei delegaţii de partid şi de stat, la invitaţia Comitetului Central al Partidului Popular Revoluţionar Laoţian şi a Guvernului Republicii Democrate Populare Laos, s-a constituit din primele momente şi pînă la încheierea sa ca o acţiune politică cu profunde şi binefăcătoare implicaţii asupra adîncirii şi dezvoltării relaţiilor de prietenie, solidaritate şi colaborare dintre cele două partide, ţări şi popoare.

Fiind prima vizită a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, precum şi prima vizită a unui şef de stat străin în Republica Democrată Populară Laos, solia de prietenie şi colaborare a României socialiste într-o ţară situată la mari distanţe geografice îmbracă, în acest cadru, o semnificaţie remarcabilă. Acum, cînd s-a încheiat şi este posibil un bilanţ de ansamblu, se poate afirma cu deplină certitudine că această vizită, eveniment de seamă în analele ţărilor noastre, a marcat un moment calitativ deosebit de important pentru evoluţia raporturilor româno-laoţiene, deschizînd o nouă perspectivă relaţiilor dintre România şi Laos, impulsionînd conlucrarea româno-laoţiană în interesul celor două popoare, al cauzei generale a socialismului şi păcii.

Este deosebit de semnificativ faptul că, după constituirea Republicii Democrate Populare Laos, relaţiile româno-laoţiene, puternic consolidate de lupta comună împotriva imperialismului, de sprijinul pe care România l-a acordat cauzei salvgardării, independenţei şi suveranităţii, a dreptului poporului laoţian de a fi stăpîn pe destinele sale, de a trăi în libertate, au cunoscut o evoluţie ascendentă. Un moment de seamă în dezvoltarea pe plan superior a acestor relaţii l-a constituit vizita în România, în toamna anului 1976, a tovarăşului Kaysone Phomvihane, convorbirile la nivel înalt purtate cu acest prilej. Declaraţia comună şi acordurile semnate la încheierea vizitei.

Momentele principale ale noii întîlniri româno-laoţiene la nivel înalt, căldurosele manifestări de simpatie cu care înalţii oaspeţi români au fost salutaţi la primire de mii de oameni ai muncii la sosirea în oraşul Vientiane, capitala ţării, ceremonia depunerii unei coroane de flori la Monumentul soldatului necunoscut, întîlnirea tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi a tovarăşei Elena Ceauşescu cu tovarăşii Kaysone Phomvihane şi Sufanuvong, dineul oferit în onoarea înalţilor oaspeţi români şi toasturile rostite cu acest prilej de conducătorii partidelor din cele două ţări, dialogul cu muncitorii şi specialiştii de la Fabrica de placaje din

(Continuare în pagina 6)

NICOLAE CEAUȘESCU ÎN ȚĂRI DIN ASIA

La 30 mai s-a încheiat vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în Kampuchia Democrată

Baze trainice, perspectivă largă colaborării dintre popoarele român și kampuchian

Cea de-a cincea etapă în suita de vizite pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, conducătorul partidului și statului nostru, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, le-a întreprins în țări socialiste din Asia, în fruntea unei delegații de partid și de stat a Republicii Socialiste România — prezența în Kampuchia Democrată — a fost caracterizată chiar din primele clipe ale desfășurării sale ca o „etapă istorică". Înscriindu-se ca un moment deosebit de important pentru dezvoltarea viitoare a relațiilor româno-kampuchiene, vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu la Pnom Penh a demonstrat, totodată, adevărul de atîtea ori confirmat de alte acțiuni internaționale de prestigiu ale țării noastre că state situate la mii de kilometri unul de altul pot construi între ele punți trainice de comunicare atunci cînd sînt animate de sentimente de prietenie sinceră, de interese comune. Popoarele român și kampuchian sînt angajate cu toate energiile pe frontul edificării orînduirii socialiste, al progresului economic și social. După cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în toastul rostit cu prilejul banchetului oficial oferit în onoarea delegației române, **„în măreața operă de edificare a noii orînduiri, de ridicare a bunăstării poporului, partidele și statele noastre sînt interesate să conlucreze îndeaproape, să facă schimb de experiență și să colaboreze pe toate planurile".**

Desigur, în aprecierea semnificației unui element atît de însemnat cum este sensul evoluției relațiilor dintre două țări, în primul rînd interesează conținutul, substanța faptelor din care se poate desprinde acest sens. Dialogul la nivel înalt româno-kampuchian a prilejuit un larg schimb de informații în legătură cu desfășurarea activității celor două popoare și partide, cu munca de construcție a socialismului în ambele țări. A avut loc, în această succesiune de relatări, o informare reciprocă în legătură cu succesele obținute în dezvoltarea economico-socială, cu privire la obiectivele majore ale celor două partide și state în etapa actuală și s-au făcut referiri la activitatea desfășurată pentru transpunerea lor în viață, țelul acestei activități fiind asigurarea fericirii popoarelor român și kampuchian, independența și suveranitatea națională a celor două țări.

În cursul convorbirilor a fost exprimată satisfacția reciprocă pentru relațiile de prietenie statornicite între cele două partide și state, în spiritul respectului reciproc, al egalității, neamestecului în treburile interne, al solidarității militante împotriva imperialismului. Pe această bază, a fost exprimată dorința comună de a se acționa pentru intensificarea prieteniei și solidarității, pentru dezvoltarea schimburilor și cooperării economice, tehnico-științifice, culturale, a schimbului de experiență, a conlucrării pe toate planurile. Colaborarea între partidele, țările și popoarele noastre — au relevat convorbirile oficiale — servește mersul înainte pe calea socialismului, este în folosul cauzei generale a socialismului, a independenței națiunilor, a păcii și colaborării între toate popoarele.

În cadrul convorbirilor dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Pol Pot, în aceeași atmosferă de caldă prietenie, de stimă și înțelegere reciprocă au fost examinate unele preocupări actuale pe plan mondial. Au fost discutate apoi modalitățile și căile de soluționare a marilor probleme ce confruntă omenirea și; în acest context, a fost reafirmată voința celor două partide, a celor două țări de a acționa ferm, în continuare, pentru așezarea relațiilor dintre state pe principiile independenței și suveranității, egalității în drepturi, respectului reciproc, neamestecului în treburile interne, pentru lichidarea subdezvoltării, pentru respectarea dreptului popoarelor de a dispune în mod su-

(Continuare în pagina 6)

Este semnat, într-un cadru solemn, Tratatul de prietenie și colaborare între Republica Socialistă România și Kampuchia Democrată

Aspect din timpul convorbirilor oficiale româno-kampuchiene

Cu prilejul scurtei vizite la Delhi, calde manifestări de simpatie pentru şeful statului român

Preşedintele Nicolae Ceauşescu şi primul ministru indian Morarji Desai au purtat convorbiri privind dezvoltarea bunelor relaţii dintre cele două ţări

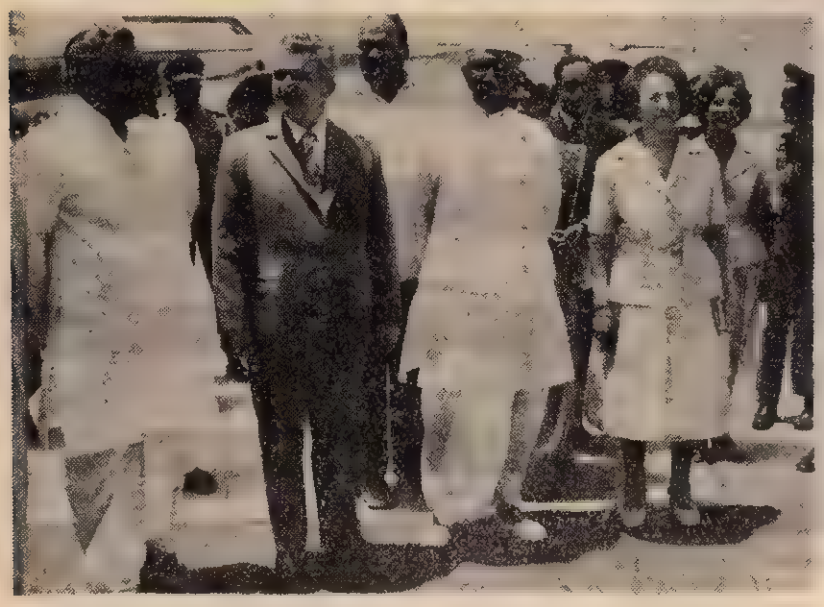

Primirea călduroasă a înalţilor oaspeţi români pe aeroportul din Delhi

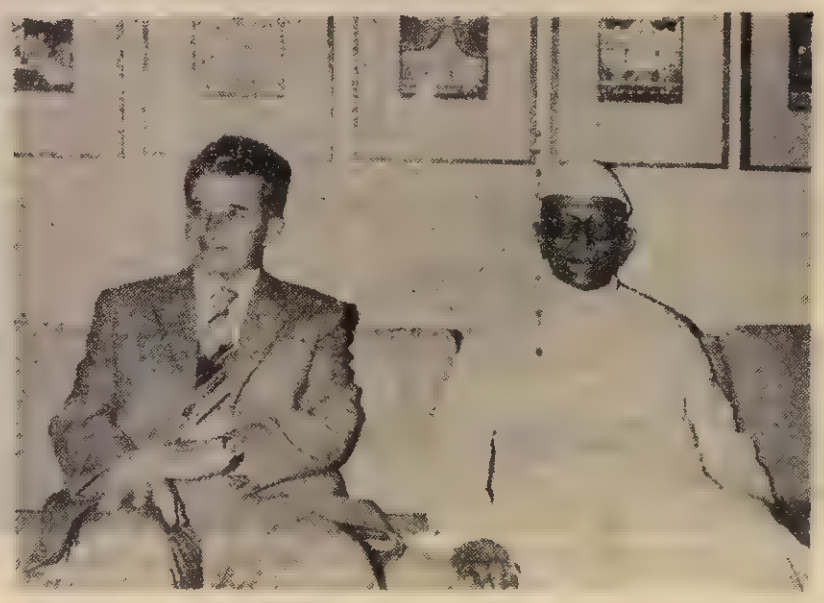

In timpul convorbirilor între preşedintele Nicolae Ceauşescu şi primul ministru al Republicii India, Morarji Desai

În drum spre patrie, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, preşedintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu au făcut o vizită la Delhi, unde s-au întîlnit cu primul ministru Morarji Desai, răspunzînd invitaţiei premierului Indiei de a face, cu acest prilej, o scurtă vizită.

La aeroportul Palam, preşedintele Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu au fost salutaţi cu deosebită cordialitate de primul ministru Morarji Desai, care, după tradiţia ospitalităţii indiene, a pus pe umerii înalţilor oaspeţi români ghirlande din santal.

Expresie a interesului deosebit pentru prezenţa şefului statului român pe pămîntul Indiei, un mare număr de reprezentanţi ai presei, zeci de fotoreporteri şi cameramani au ţinut să consemneze evenimentul la faţa locului.

Preşedintele Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu au fost salutaţi cu calde manifestări de simpatie de către M. N. Seth, secretarul general al Asociaţiei de prietenie India-Romania, de un mare număr de membri ai asociaţiei, care au alcătuit un impresionant cor ce interpretează un cîntec omagial, compus special, intitulat „Urare de bun sosit preşedintelui Ceauşescu".

Răspunzînd cu plăcere invitaţiei, preşedintele Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu au fost oaspeţii primului ministru Morarji Desai, la locuinţa sa.

Aici, şeful statului român şi premierul indian au purtat convorbiri, dialogul la nivel înalt desfăşurîndu-se, de asemenea, în cadrul unui dejun de lucru.

În cadrul convorbirilor desfăşurate într-o atmosferă de cordialitate prietenească şi înţelegere reciprocă, şeful statului român şi primul ministru indian au apreciat cu deosebit de bune relaţiile statornicite între cele două ţări şi au relevat că există largi posibilităţi pentru dezvoltarea în continuare a acestora, exprimînd dorinţa de a promova atît raporturile politice, colaborarea economică şi tehnico-ştiinţifică, cît şi conlucrarea ambelor state în viaţa internaţională.

În timpul convorbirilor s-a procedat la un schimb de păreri în legătură cu problemele internaţionale actuale, relevîndu-se necesitatea de a se acţiona pentru o politică de afirmare a independenţei şi suveranităţii naţionale a tuturor ţărilor, pentru realizarea aspiraţiilor popoarelor de progres, bunăstare şi fericire, condiţie a salvgardării păcii şi securităţii internaţionale.

★

Preşedintele Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu au revenit apoi la aeroport însoţiţi de primul ministru Morarji Desai şi de celelalte personalităţi indiene care au participat la convorbiri.

Răspunzînd rugăminţii ziariştilor indieni şi străini, pe scurtele Nicolae Ceauşescu a acordat o declaraţie presei.

Ceremonia plecării s-a desfăşurat sub semnul aceloraşi sentimente prieteneşti cu care au fost întîmpinaţi pe pămîntul indian preşedintele Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu.

Puternic impuls relaţiilor de strînsă conlucrare româno-laoţiene

(Urmare din pagina 4)

Vientiane, vizitarea vechiului monument al artei laoţiene, Templul Wat Phat Keo, spectacolul artistic organizat în onoarea înalţilor oaspeţi din România au constituit tot atîtea prilejuri pentru delegaţia română de a cunoaşte aspecte legate de viaţa şi munca poporului laoţian, istoria şi prezentul acestei ţări, de a împărtăşi reciproc gînduri şi impresii, de a se înfăţişa proiectele şi idealurile celor două popoare.

Căldura şi ospitalitatea deosebite care au însoţit constant toate manifestările legate de prezenţa înalţilor oaspeţi români în Republica Democrată Populară Laos, atmosfera de prietenie tovărăşească, de înţelegere şi respect reciproc au caracterizat şi convorbirile oficiale pe care tovarăşul Nicolae Ceauşescu le-a avut cu tovarăşul Kaysone Phomvihane. Dialogul dintre secretarul general al Partidului Comunist Român, preşedintele României, şi secretarul general al Comitetului Central al Partidului Popular Revoluţionar Laoţian, prim-ministru al guvernului laoţian, a evidenţiat satisfacţia pentru dezvoltarea continuă a raporturilor dintre ţările, partidele şi popoarele noastre, reafirmînd hotărîrea comună de a ridica pe o treaptă superioară conlucrarea româno-laoţiană, de a pune baze trainice unei largi şi fructuoase cooperări economice şi în alte sectoare de activitate. O asemenea evoluţie serveşte dezvoltării economico-sociale şi construcţiei socialismului în cele două ţări, reprezintă o importantă contribuţie la pacea lumii, la înţelegerea internaţională.

Examinarea unor aspecte esenţiale ale actualităţii internaţionale în cadrul convorbirilor oficiale româno-laoţiene a pus în evidenţă faptul că în lume se produc profunde transformări revoluţionare, sociale şi naţionale, că popoarele îşi afirmă cu tot mai multă hotărîre voinţa de a fi stăpîne pe soarta lor, de a trăi liber şi suveran în condiţii de pace. În acest cadru general, tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Kaysone Phomvihane au reînnoit hotărîrea partidelor, ţărilor şi popoarelor noastre de a conlucra tot mai strîns în domeniul vieţii internaţionale, de a-şi aduce întreaga contribuţie la abolirea definitivă a politicii imperialiste, colonialiste şi neocolonialiste, de asuprire şi dominaţie, de a milita şi acţiona pentru instaurarea unor raporturi cu adevărat echitabile între state, pentru lichidarea subdezvoltării şi statornicirea unei noi ordini economice şi politice mondiale, pentru asigurarea unui climat stabil de pace, justiţie şi securitate, pentru soluţionarea constructivă a problemelor ce confruntă omenirea, pentru o lume mai dreaptă şi mai bună în care fiecare naţiune să se poată dezvolta nestingherit pe calea progresului economic şi social.

Sînt toate aceste direcţii importante de dezvoltare în continuare a relaţiilor româno-laoţiene puse în lumină de vizita tovarăşului Nicolae Ceauşescu în Republica Democrată Populară Laos tot atîtea argumente şi temeiuri pentru o evoluţie superioară a raporturilor dintre cele două ţări, în interesul popoarelor noastre, în interesul păcii şi progresului lumii întregi.

A. SILIŞTE

Baze trainice, perspectivă largă colaborării dintre popoarele român şi kampuchian

(Urmare din pagina 5)

veran de bogăţiile lor naţionale, pentru edificarea unei noi ordini economice internaţionale. A fost relevată ideea de acută actualitate că, astăzi, afirmarea liberă a popoarelor, respectarea strictă a independenţei şi suveranităţii fiecărui stat reprezintă o problemă de care depinde pacea, securitatea şi colaborarea internaţională.

Evidenţiindu-se hotărîrea comună de a contribui activ la întărirea unităţii forţelor revoluţionare, democratice şi progresiste, antiimperialiste de pretutindeni, a fost subliniată necesitatea soluţionării conflictelor şi diferendelor între state pe cale politică, prin tratative între părţile implicate, pe baza egalităţii depline, a respectului independenţei şi suveranităţii fiecărei naţiuni.

În planul concret, al încheierii de documente, un moment remarcabil l-a constituit semnarea de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Pol Pot a **Tratatului de prietenie şi colaborare între Republica Socialistă România şi Kampuchia Democrată.** Conducătorii de partid şi de stat ai celor două ţări au adoptat, totodată, un comunicat comun.

Au fost semnate, de asemenea, în cadrul aceleiaşi ceremonii, **Acordul de cooperare economică şi tehnică pe termen lung, Acordul comercial de lungă durată, Acordul privind cooperarea în domeniul pescuitului marin între Republica Socialistă România şi Kampuchia Democrată.**

Tabloul acestei vizite este însă departe de a fi complet dacă nu-i asociem şi celelalte momente care au însoţit-o, dacă nu relevăm manifestările pline de dragoste ale miilor de kampuchieni salutînd călduros prezenţa înalţilor soli ai poporului nostru pe pămîntul kampuchian, dacă nu facem cel puţin o trecere în revistă a impresiilor deosebite prilejuite de vizitarea Zonei de nord, o regiune în care străvechile tradiţii istorice s-au împletit strîns cu lupta pentru libertate, suveranitate şi independenţă naţională şi unde, în prezent, populaţia este angajată, la fel ca întregul popor kampuchian, în marea operă revoluţionară de construcţie socialistă în Kampuchia. Este vorba de prilejurile directe care s-au oferit delegaţiei de partid şi de stat a României socialiste de a cunoaşte poporul unei ţări prietene, istoria şi faptele sale prezente, spiritul care însufleţeşte aceste fapte.

Desfăşurarea vizitei secretarului general al partidului nostru, a preşedintelui României în această îndepărtată ţară din sud-estul Asiei a fost urmărită de poporul român cu deosebit interes, cu satisfacţie deplină. Remarcabilul bilanţ cu care s-a încheiat noua solie de pace şi prietenie românească, perspectivele certe pe care le deschide aceasta istoriei prezente a popoarelor român şi kampuchian se constituie ca repere fundamentale de apreciere a politicii externe a ţării noastre, o politică mobilă şi activă, care pornind de la interesele României socialiste, face în acelaşi timp totul pentru împlinirea unor idealuri supreme ale umanităţii — pacea şi înţelegerea între toate statele, progresul tuturor popoarelor.

DOINA FRUNTELATĂ

Oameni de suprafață, oameni de adîncime

Soarele răsare la ora 4,39 și apune la ora 19,46. Cotele apelor Dunării în ziua de... Ritmuri ale naturii care au devenit însăși ritmurile noastre, ale celor obișnuiți să-și poarte corăbiile după poziția astrilor. În ceasurile de calm ale mărilor, linia orizontului, tremurătoare, te fascinează. O privești cu mîinile în buzunare, vîntul îți flutură haina, îți biciuie fața. Și totul pare a-ți da sentimentul unei mari împliniri.

Numai că în același moment, sub pămînt ori sub ape, sub linia orizontului, trudesc cu o inepuizabilă forță și vocație a curajului, echipați uneori cu masca de gaze ori cu tubul de oxigen, mineri și scafandri, toți acei cărora noi le spunem simplu oameni ai muncii. Ce i-a determinat pe unii să-și aleagă tocmai aceste meserii, care sînt bucuriile și greutățile lor ? Unde îi putem întîlni ? Firește, la locul de muncă.

DUPĂ CUM MERGE MINA, MERGE VALEA

După ce am străbătut prin 42 de tuneluri drumul eroic al unui cîntec, iată-ne la Lupeni, în luna mai, pe Valea Jiului.

Pomi încă înfloriți, verde crud. Dealuri și munți pe coastele cărora e firesc să vezi turme de oi. Sub pămînt oameni a căror muncă ni se traduce la o primă vedere prin cifre de plan raportate. O veche tradiție a impus o zicală — cărbune și oameni de Lupeni. Mina Lupeni e considerată ca primă producătoare de cărbune cocsificabil din Valea Jiului.

— Tovarășe Titus Costache, sînteți director electromecanic al acestei întreprinderi miniere. Ce v-a determinat pe dumneavoastră să veniți aici ?

— Sînt de prin părțile Pitești ului. Am ales Institutul de mine pentru că acolo se dădeau haine. Dar mi-am dat repede seama că aici mă voi putea realiza ca meseriaș și am să pot vedea pe viu rezultatele străduințelor mele intelectuale. Mulți care lucrează în galeriile Lupenilor și care îndată trebuie să iasă la pensie, au plecat din mijlocul cîmpului pe care îl arau și îl semănau. Și chiar foștii ciobani. Își zic cu mîndrie urmă de daci, vedeți-le portul, au cîte o căsuță pe deal, mai grijesc de pămînt. Dar aici, dedesubt, ei răstoarnă întunericul în mari brazde de lumină. Poate că ei au simțit cel mai mult ce înseamnă să rupi beznele cu tîrnăcopul. Ei știu ce înseamnă trecerea de la munca tenace, individuală, cu un procent de nocivitate crescut, la condițiile unei tehnologii noi. Înainte se impunea o măsură : minerul să fie voinic, rezistent. Astăzi, din ce în ce mai mult i se cere o pregătire specială. Gîndind, își ușurează munca. Dotarea tehnică a dus la policalificarea minerului. Firește, celui care lucrează în mină i se spune miner. Dar el este fie lăcătuș, fie hidraulician, fie electrician sau electronist la panourile cu sisteme integrate. Un aschiuță de miner, Costică Burghiu, se joacă astăzi cu energia a 290 kW cu ajutorul cărora o mașină dizlocă tot ce întîlnește în cale. Totuși, operațiile de transport al materialelor către locurile de muncă, departe, prin galerii, presupun forță fizică și sudoare. Dar și către acele locuri vrem să introducem monoraiul. Am trecut la mecanizarea intensivă pentru a fi eficienți economic, pentru a corela productivitatea muncii cu reducerea efortului fizic. Imaginea vechii mine : lungi galerii susținute de bîrne a căror rezistență era probată de ochi îngrijorați. La Lupeni au intrat în funcțiune acum patru susțineri cu pompe hidraulice. Vom găsi și modalitatea de a le muta, pe măsura înaintării, mecanizat. Este un succes că aproape 90 la sută din producția minei se extrage prin abataje frontale.

Inginerul Titus Costache ne explică simplu realizarea unei performanțe la nivel mondial : tăierea cu combina a stratului III, pînă acum exploatabil numai prin pușcare și cu destule neajunsuri. Combinele diferitelor firme își rupeau cuțitul în stratul de steril intercalat, cu o rezistență de patru ori mai mare decît a cărbunelui. Impactul cu stratul sfărîma combina. Ce a făcut inginerul Titus Costache ? A realizat un antidot — a redus viteza periferică de tăiere pentru a amortiza impactul cu sterilul dezordonat, realizînd astfel o „rupere" a frontului cărbunelui, dar și printr-un cuțit corespunzător. Acest lucru se cotează la productivități de peste 30 la sută față de cele realizate. Tăierea cu combina și susținerea tip scut a abatajului exprimă gradul superior de mecanizare a minei. „În afară de policalificare, noi urmărim specializarea muncitorilor, ne spune inginerul Titus Costache. S-a observat că dacă nu e pătruns secretul utilajului, el nu este agreat de muncitor. Brigada lui Ion Girea din sectorul doi cunoaște atît de bine combina de pregătiri încît nu știu dacă aceasta nu a început să fie cumva o ființă. Noi trebuie să ne ridicăm la nivelul dotării, nu să coborîm dotarea la nivelul nostru. Pămîntul este generos. Se va lucra mult și bine în stratul trei din sectorul patru. Trebuie să știți că după cum merge sectorul patru, merge mina, și după cum merge mina, merge Valea.

ACASĂ LA IOAN SĂLĂGEAN UN MINER CARE NU VORBEȘTE MULT, DAR FACE MULT

Șefului de brigadă de la abatajul frontal, complexul doi, de mare capacitate de producție, de la sectorul patru al minei Lupeni i-am tulburat somnul din plină zi. Somnul binemeritat și adînc al unui miner care abia a ieșit din șut. Ne anunțasem vizita pe Aleea Trandafirilor, unde locuiește el într-un bloc, pentru a nu apare nepoftiți. De la fereastră ni s-au făcut semne prietenești. O casă aranjată de mînă de gospodar. Ioan Sălăgean are 39 de ani și este vicepreședinte al Consiliului Național al Oamenilor Muncii și membru în C.O.M. al întreprinderii. A fost ales pentru că muncește exemplar, pentru că părerea lui rostită rar și apăsat contează. Munca minerilor nu trebuie comparată cu alte meserii. E muncă la mină. „Cu ce ocazie ați venit aici, Ioan Sălăgean ?" „Cu ocazia de a munci. Am venit în 1958, de pe Someș, de la Bistrița Năsăud. Am lucrat la moară, la Sîn Mihaiul de Cîmpie. Am lucrat la dăracul de lînă și la presa de ulei. Mai înainte făcusem școala de mecanici agricoli. N-aveam bani prea mulți. Dar aveam 19 ani. A venit un băiat de la mină și mi-a povestit că e bine. M-am cerut la abataj. Nu eram hotărît să stau pe aici. Mi se părea greu și urît. Și dacă stai un an, doi, stai trei, între timp, timpul trece. Mi-am luat soție de pe la noi. (Aflu că la primul an după sosire s-a căsătorit). Am o fată de 15 ani și o alta de 19 ani. Din 1972 sînt șef de brigadă. Dar am fost și eu mai întîi vagonetar, ajutor de miner, miner. Inițiativa „noului angajat" îmi aparține. Este vorba de stabilizarea la locul de muncă a cel puțin șapte noi angajați". „Ce probleme are Ioan Sălăgean în C.O.M. ?" „Uneori stratul de cărbune nu se poate exploata ușor. Nu-l exploatăm, luăm bani puțini. O stropire a tavanului nu este eficientă. Trebuie să încercăm o înnămolire a lui. „Dar cînd ați luat cuvîntul la lucrările plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii cum a fost ?" „Am simțit că se uită țara la mine. Greu la început, dar m-am obișnuit". Lui Ioan Sălăgean totul i se pare firesc. „Normal", „firește", „desigur" fac parte din fondul său principal de cuvinte.

Destinul său este să aducă din adîncuri lumină. Să-și pună cămașă albă și să ia parte la sfatul țării. Noroc bun !

CEA MAI MARE CALITATE A MINERILOR ESTE PERSEVERENȚA, V-O SPUNE UN OM DE LA CÎMPIE

Grigore Grăjdan, inginerul șef al producției de la Întreprinderea minieră Dîlja, este un personaj. Scund, îndesat, stenic. Aflu cu satisfacție că a fost sportiv la lupte. „Nu scrieți asta. Pe cine mai interesează ?" Mai aflu că a venit la Dîlja abia din septembrie, de la mina Petrila unde a lucrat 22 de ani. Îmi vorbește despre ea ca despre un templu. „Ce vînt v-a mînat spre Valea Jiului, Grigore Grăjdan ?" „Aveam vreo 15 ani și pisam sare într-o fabricuță din București. Nu puteam să pisez așa, toată viața, și am ajuns maistru oțelar la uzinele „23 August". Am vrut să mă însor, bătrînul nu m-a lăsat, o poveste întreagă. Drept care am ajuns la Petrila. Mai întîi ca vagonetar, să știți. Aici am făcut și institutul. Soția mea este profesoară de limba română". „Cum răsfoiește un miner o carte ?" „Cum, necum, la mine în casă sînt de răsfoit vreo 15 mii de volume. Dar pentru că vorbeați de oamenii care lucrează sub linia orizontului... Mă gîndesc la versurile lui Arghezi : „...Unii-nvîrtesc securea, ceilalți desfoaie arini / Cu sufletele-n umbră și degetele-n soare". Acolo se învață totul, exact așa cum te învață viața. În mină intri cu tot ce ai și greutatea pămîntului trebuie să apese în mod egal, pe umerii tuturor".

O UNIVERSITATE SUBPĂMÎNTEANĂ — PETRILA

Deschidem ușa de fier forjat a blocului administrativ al Întreprinderii miniere Petrila. Toate se arată a fi așa cum le-a descris inginerul Grigore Grăjdan. Doi stîlpi cu mozaic, o gazetă de perete, la etajul I o lucrare în mozaic pe tema „ștafetei înălțimilor". Citesc și aflu : „1 000 tone peste plan! Brigada condusă de comunistul Eugen Voicu, sectorul IV, aplicînd propria inițiativă „Brigada înaltei productivități" a extras 1 000 tone cărbune peste plan în această lună. La baza sporului de producție a stat productivitatea superioară celei planificate cu 2 000 kg pe post".

Fac cunoștință cu secretarul de partid al minei, Marcu Androne, cu Benone Costinaș, inginerul șef topograf al minei. În curînd voi intra în subteran. Cum arată mina ? Cota față de nivelul mării — 650 metri la suprafață. Actualmente se efectuează lucrări la 15 metri sub nivelul mării ! „Tovarășe Benone Costinaș, cine vine la mină ?" „La mină nu vin minerii. Vin oameni și oameni, dar **rămîn** mineri. Unii vin pentru că tatăl și tatăl și tatăl, tot mineri au fost. Aceștia sînt osatura. De pildă, eu am venit din Apuseni. Tata a lucrat la minele de aur de la Abrud. În familia mea, din moși strămoși, au fost aurari. La vîrsta de zece ani am hotărît să mă fac miner. Dar aici sînt oameni buni, sosiți tocmai din Moldova de prin '45—'46. Secui au venit o mulțime de la cîmp și s-au băgat pe sub pămînt. E muncă". „Ce faceți ca inginer topograf ?" „Bine, eu sînt miner. Dar eu coordonez activitatea de topografie în subteran. Nu avem posibilitatea unei măsurători între două puncte vizibile ca pe sol. E dificil, trebuie mare precizie Coordonăm activitatea tehnică, depunem eforturi să mecanizăm mina. Avem cinci combine în funcție și peste două, trei săptămîni vom avea și mai multe. „Ce înseamnă a face parte dintr-o formație de salvatori ?" „În mină, formațiile de salvatori sînt alcătuite din cei mai iscusiți mineri. Aceștia intervin în cazuri de avarii deosebite. Avem necazuri cu focul în subteran. Focul emană oxidul de carbon care este foarte toxic. În atari momente se lucrează cu aparate de respirație autonomă (oxigen sub presiune). Acești mineri lucrează precum scafandrii, în condiții deosebite. Toți ei sînt instruiți și pentru cazurile de prim ajutor dat celor în dificultate. Aveți niște aparate de respirație artificială mai bune decît în unele spitale. Un salvator de nădejde este Alexandru Lupașcu. Păcat că mai rămîne în echipă doar încă un an ! Lucrăm numai cu salvatori între 25—45 de ani. Și despre mai tînărul Nicu Vasilache se poate spune că este unul dintre salvatorii de nădejde. Ca peste tot acum, am trecut la policalificarea minerilor. Cu aceasta vom rezolva, într-adevăr, o mare problemă. Avem foști elevi ai școlii profesionale care ne sînt foarte necesari pentru că ei preiau repede problemele de electromecanică. Să știți că Petrila este o universitate la care se formează oameni. Oameni conștienți de valoarea muncii lor".

Fac cunoștință cu viitorul meu însoțitor în lumea subpămînteană, Gheorghe Mavrichie, un bărbat de 36 de ani, maistru miner la sectorul V. A venit aici din '62 și e din Bîrlad. Sigur, a început și el ca vagonetar. Apoi școala de maiștri, apoi căsătoria, apoi doi copii. Sectorul V, unde lucrează, își realizează zilnic sarcinile de plan și îl depășește zilnic cu 25—30 vagoane. Toate acestea se datoresc unei mai bune organizări a sectorului, hărniciei și conștiinței tuturor. Ne echipăm. Îmbrac costumul de miner cu sentimentul pe care îl ai atingînd o haină trecută prin mari bătălii. Masca de gaze la șold, plus bateria cea grea care alimentează lanterna. Mergem în sectorul V să cunosc mina, să cunosc oameni. Fac parte dintr-un lung șir de mineri care intră în șut. Colivia ne trimite prin puțul central ca un bolid la sute de metri adîncime, pînă la orizontul 14. Mai mergem puțin și ne îmbarcăm în colivia ce ne coboară prin puțul orb numărul 12. I se spune așa pentru că nu are ieșire la suprafață. Sună strident soneriile și străbatem adîncurile pînă la orizontul 14 A. Dacă nu-ți faci bine meseria de semnalist poți provoca accidente, mari pagube. Mergem prin galerii însoțiți de mineri care se despart la răscruci de drumuri subterane. „Noroc bun", „Noroc bun" — fiecare spre munca sa. Am rămas singuri și înaintăm cu precauție pe traverse lunecoase de vagonet, pe lîngă mari guri de aerisire care vîjîie cumplit. E tot mai cald și mai dificil. Încerc sentimentul că nu vom ajunge niciodată. Sînt sfătuit să beau apă dintr-un furtun întîlnit în cale. Altul nu vom mai întîlni. Nu mi-e sete, dar beau. Beau de parcă atunci aș descoperi apa. Maistrul Mavrichie cercetează aerul cu un aparat de detectare a gazului metan ce se poate infiltra și produce explozii. Din loc în loc, tăblițe pe care el notează cu creta concentrația gazului. Deschidem și închidem în urma noastră mari obloane de lemn care par a ne despărți de restul lumii. Mergem și nădușim, mergem pentru a întîlni o lume. Îmi dau seama că drumul spre locul de muncă e o muncă. Galeria se înfundă și sînt povățuit de blîndul Mavrichie să mă strecor în jos printr-o spărtură pentru a pătrunde în abatajul figuri. Privesc în jos și ametesc. O fîntînă adîncă de 57 metri în pereții căreia minerii extrag minereul. Coborîșul, pe bîrne. În stratul 6 lucrează brigada lui Viorel Corchiș, cel tăcut și cu mîini de aur. Aici lucrează Gheorghe Rusu, miner foarte conștiincios, venit din Vaslui de vreo 12 ani. Tot în sectorul V lucrează și Grigore Buțurcă, și Iosif Chisec, șefi de schimb. Ne strîngem mîinile. Ce să-l întrebi ? La ce lucrează ? De ce lucrează ? Pînă cînd vor lucra ? Ne-am înțeles din priviri. Valoarea muncii lor face cuvintele ușoare și de prisos. Refac drumul înapoi condus de același maistru Mavrichie.

Ne despărțim. Gheorghe Mavrichie se întoarce pe același drum al uimirilor mele, spre adîncurile pămîntului. Merg singur, merg pînă cînd o lumină rotundă, cît un ban strălucind de sudoare, tremură în capătul galeriei.

ADI CUSIN

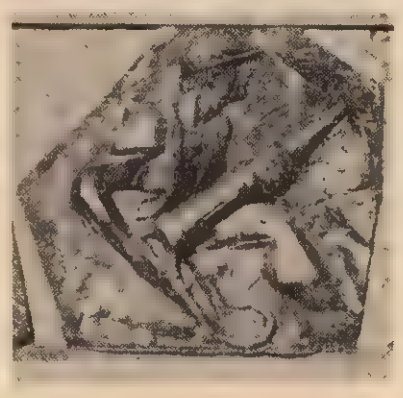

Scriu cu acest cărbune

Aburul cald al muncii de aici
Atît de necesar în piinea țării
Pe care-o smulg pămîntului minerii
Te-ndeamnă astăzi cîntul să-l ridici.

Gustul sărat de viață-nverșunată
Ca fluxul mării vești le să revină
Cînd luna iese peste Jiu mușcată
Ca piinea într-un schimb de noapte-a mină.

Scriu cu acest cărbune aspru dor
Acum adus de ei la suprafață
Poem înseninat ca ochii lor
Ce-o să înalțe vămile din ceață.

Scriu cu acest cărbune un poem
În care-am ars grăbit să-i dau lumină,
Și risipit în cîntec nu mă tem —
Rămîne mai presus lumina piinii.

EUGEN EVU

Craiova, eveniment arhitectonic

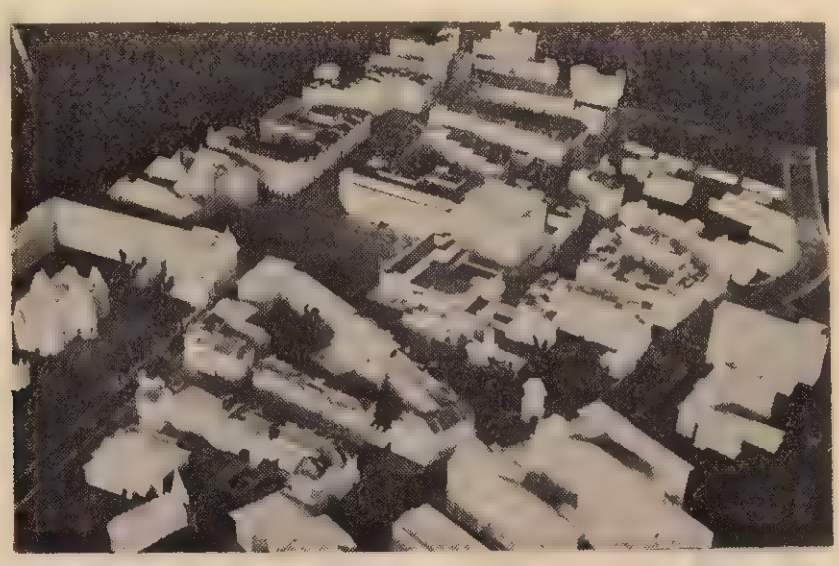

Craiova se desenează în inima mea ca o virtuală așezare de șeaun. De fapt, cîndva, chiar așa a și fost, nu era oare ea a doua capitală a Valahiei, capitala acelei Valahii-Mici, a Olteniei Banilor, a „Țării Banilor"? „Această țară a Mehedinților — scria Miron Costin, numind Oltenia — este ca o provincie deosebită. Capii săi se cheamă Bani. Ea are steag și muzică ostășească și pecete deosebită"... De fiecare dată cînd revin în acest oraș de pe malul Jiului, trăiesc sentimentul că răsfoiesc o carte, o carte cu file de piatră, o carte cu slove tainice de argint și fier, cu începuturi de rînd marcate de monumente, acele majuscule arhitectonice care se află aici cu zecile și care te încîntă prin noblețea și maiestuozitatea lor : sediul politico-administrativ al județului, operă a arhitectului P. Antonescu, sediul politico-administrativ al orașului, operă a lui Ion Mincu, Muzeul de artă, unul dintre cele mai frumoase palate în stil Renaissance ale țării. Universitatea, Liceul „Nicolae Bălcescu", complexul hotelier „Minerva", ca și multe altele, unele vechi de secole, monumente sau ansambluri monumentale de mari proporții, ca și edificii micuțe, gingașe, case-chivoturi, case-ghiocuri, case-podoabe de artă, intrate și ele — de mult — în manualul de artă.

Un oraș vechi, cum e Craiova, e o ediție princeps de istorie și de spirit, cu secrete care scapă ochiului turistic, cu revelări de frumusețe ce se destăinuie în chip osebit, arhitecților și artiștilor, cum celor mistuiți de patima vechimii scrise în piatră. Nu poți avea în bibliotecă, observa un cercetător-poet, nici Florența, nici Toledo, nici Colonia, nici Delftul, dar ispita de a trata un oraș ca pe o carte, consacrîndu-i nu niște însemnări de călătorie ci o recenzie, e cu atît mai seducătoare cu cît nouă, prin vitregie istorică, ne-au rămas puține orașe-monument, orașe-istorie, orașe-muzeu. Printre acestea, multeputine cîte sînt, e și Craiova.

Și totuși...

Și totuși, Craiova nu e, n-a fost niciodată ceea ce am putea numi, cu toată gura, un oraș frumos, adică un oraș în care frumosul să derive din tot, din panoramele largi ca și din detaliu, adică dintr-un întreg cristalin, șlefuit, ritmat. Frumusețea Craiovei, a „albei Craiove", cum o numea un scriitor, este o exagerare de scriitori. O exagerare sau o iluzie ce s-a acreditat și în care, pînă la urmă, au crezut și localnicii. Cu excepția clădirilor-monumente din centrul orașului și a caselor-unicate de artă risipite ici-colo, adesea prin locuri ferite, ce scapă privirii vizitatorului, filele cărții orașului n-au fost de piatră, ci de pămînt. Pămîntul e frumos doar cînd dă flori sau grîie, nu cînd se face zid. Majoritatea materialului de construcție a „albei Craiove" a fost, de veacuri și pînă nu prea demult, doar lutul, dar nu lutul prelucrat în Caldeea sau la Sumer, ci lutul muiat cu apă, amestecat cu pleavă și lipit pe nuiele. Anul trecut, la cutremur, sute și sute de clădiri din lut sau din piatră veche, putregăită, redevenită friabilă, redevenită lut, s-au sfărîmat ca niște coji de ouă. S-a dovedit deci că „alba Craiovă" nu numai că nu e frumoasă, dar e și putredă. Clădirile-monumente, oricît de mărețe, nu pot compune un oraș, în înțelesul modern al cuvîntului (în înțelesul Le Corbusier sau Niemeyer, să zicem), ele pot doar organiza un centru artistic, un vast parc urban în care edificiul străvechi să pună, ici-colo, prețioase accente de artă. Dar în rest ?

Restul — adică o nouă Craiovă, oraș modern, oraș al epocii noastre — se construiește abia acum. Craiova, „alba Craiovă", devine frumoasă abia acum, recenzia ei abia acum merită a fi scrisă, cu fața nu spre trecut, ci spre viitor.

PRIVIND SPRE ANUL 2000, DAR ȘI SPRE EVII CE NE-AU PREMERS

Cu fața spre viitor, dar și spre trecut. Craiova, la ceasul de față, e angajată într-un efort constructiv de o amploare și o intensitate unice. Datele acestui efort, suprapuse pe o întreagă istorie a orașului, fac ca ea, întreagă această istorie, să pară, față de ceea ce se întîmplă azi, în acest an 1978, doar o prefață, doar un studiu introductiv, nu prea întins, la o mare carte.

Să notăm deci cîteva date. Anul acesta în Craiova se vor ridica aproape 7 500 de apartamente. Este cel mai bogat palmares dintr-o întreagă istorie, este cel mai mare volum anual de construcții de locuințe din întreaga epocă a edificării socialiste. La anul se va construi și mai mult : circa 8 500 de apartamente. Continuă, printr-o largă deschidere de orizonturi, edificarea industrială, orașul lui „Electroputere" și al Combinatului chimic anexîndu-și, în acest cincinal, noi uzine și fabrici, puncte incandescente de referință pentru profilul de azi al cetății, pentru istoria devenirii ei : Întreprinderea de utilaj greu, Întreprinderea de autoturisme de mic litraj „Oltcit", turnătoria de fontă a Întreprinderii de tractoare și mașini agricole etc. Și, ca un corolar — rescriind în beton și piatră vechea privelițe a orașului de pămînt, îmbrăcîndu-l de fapt într-o nouă armură — sistematizarea Craiovei, începînd cu chiar centrul ei, cu inima sau emblema ei, cu majuscula arhitectonică a cărții ei, al cărei tipar devine altul.

Aprobată prin înalt decret prezidențial, semnat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, această sistematizare e concepută în strînsă, firească, inextricabilă legătură cu amplul program de dezvoltare economico-socială a municipiului, deci făcută cu fața spre viitor, spre Craiova anului 2000, spre orașul ce va număra peste 400 000 de locuitori (la ceasul de față : 240 000, în epoca interbelică : 50 000), dar făcută cu fața și spre trecut, spre acel trecut de care se reazemă ființa noastră, ascultîndu-se și regăsindu-se pe sine. Ființa Craiovei se reazemă în clădirile-monumente, cărora opera sistematizării li se subordonează, ele fiind integrate organic, ca elementele-cheie, în viziunea arhitectonică a orașului viitorului. Un oraș în care totul va trebui să servească omului, ridicînd poema celui mai frumos elogiu al său : străzi largi, edificii de cea mai contemporană ținută arhitectonică, dar cu marca locului, nu strîcînd, ci înnobilînd portretul clasic, nu schematizînd trăsăturile constituite în timp, ci așezîndu-le altfel, adică strigînd hazardul și impunînd metoda, adică organizînd zona centrală, inima urbei, ca pe un vast, luminos cadran solar, bătînd orele noii epoci.

Ca să-și pună în perspectivă de Versailles palatul (actualul Muzeu de artă), vechiul stăpîn, moșierul Jean Mihail, intenționa să dărîme jumătate din centrul orașului. Cumpărase și mai vrea să cumpere străzi întregi. Străzi pe care să le dărîme, neoferind în schimb nimic. Puterea muncitorească, dărîmînd case vechi, lărgind străzi, punînd în nobilă perspectivă de artă clădirile-monumente (inclusiv Muzeul de artă), zidește, de fapt, pentru cei ce muncesc cu conștiința împlinirii, în primul rînd, a unui înalt deziderat umanist. În zona centrală vor apărea, în anii ce vin, peste 1 500 de apartamente. Se vor crea spații comerciale de circa 27 000 metri pătrați. Piața Unirii, piața centrală a Craiovei, se va lărgi, sediul politico-administrativ al județului, cel mai frumos dintre edificiile vechii Craiove, primind, peste drum, replica unui nou palat, a unei case de cultură de 800 de locuri, iar în latura stîngă a unui bloc cu șase etaje, cu parterul și primul etaj ocupate de galerii de artă. Strada Unirii, „Corso"-ul Craiovei, se va schimba structural, se va lărgi, păstrînd doar cîteva edificii vechi (Complexul hotelier „Minerva", Filarmonica etc.), împodobindu-se cu clădiri-monumente, cu partere comerciale, protejate de portice și de arcade, avînd deasupra lucarne, acoperișuri cu streașină și șarpantă. Va dispărea o întreagă verbină de vechi construcții, și măcinate de vreme, și lipsite de grație, vor dispărea acele case de negustori, de îmbogățiți, de parveniți, unele fade, impersonale, reci și seci, altele țipătoare, înzorzonate ca niște mahalagioaice pătrunse prin fraudă la un bal mascat de „lume bună". Piața și strada Unirii, piațeta „Minervei", Piața Valea Vlăicii, Piața A.I. Cuza, Piața Revoluției (care se va crea în fața palatului Universității), întreaga centură de nouă arhitectură, de nouă civilizație, ce va îmbrățișa edificiile-monumente ale zonei centrale, vor fi tot atîtea catedre sociale la care frumosul, simțul estetic înalt, mîndria patriotică, demnitatea vieții socialiste, vor fi învățate cotidian, de toți localnicii. Este vorba despre o acțiune care înnobilează arhitectonic nu numai centrul, ci orașul întreg, conceput ca un ansamblu de transformări în care noile cartiere, noile străzi și artere, noua centură de circulație a orașului, dar și Jiul, frumosul Parc al Poporului, amfiteatrele de dealuri din jur, feeria cromatică a luncii și a zăvoaielor, sînt supuse unui nou echilibru, adecvat exigențelor epocii noastre. Se naște, practic, o nouă Craiovă, extrăgînd din vechiul oraș doar niște esențe, păstrîndu-i deci spiritul, dar refăcîndu-i întregul trup.

CTITORUL NOII CRAIOVE ESTE PRIMUL BĂRBAT AL ȚĂRII

Ctitorul noii Craiove este omul din fruntea țării. Este secretarul general al

---

Oameni minunați, excavatoriștii din Siriu

S-au întîmplat multe lucruri de cînd n-am mai fost pe la Siriu, pe șantierul a ceea ce va deveni, peste o oarecare vreme, una din cele mai mari hidrocentrale ale țării. Bunăoară, s-a întîmplat ca năbădăioasa apă a Buzăului să fie silită de mîna omului să se abată din albia ei seculară, devenind, pe o lungime de șapte sute de metri, un rîu subteran de ocazie. Galeria de deviere, care numără atîția metri cîți am zis, a necesitat excavarea a peste douăzeci de mii de metri cubi de pămînt, cifră pe care lucrătorii șantierului o socotesc, veți vedea imediat de ce, derizorie, căci excavațiile de pînă acum pentru corpul barajului au depășit patru sute de mii, chit că lucrarea mai are trei sferturi pînă a fi terminată.

S-a mai întîmplat ca inginerul Corneliu Andrei, șeful șantierului, să albească pe la tîmple și să nu vrea să recunoască asta, să dea vina pe lumina care bate pieziș și care poate înșela privirea, aparîndu-se cu buletinul de identitate din care-i mai lipsesc destui ani pînă la patruzeci. După care, cu casca de protecție prinsă sub braț, să recurgă la judecata unei oglinzi, făcînd haz de necaz și predîndu-se, nu fără a căuta explicațiile de rigoare. Nu oamenii m-au albit, zice, ci ploile. Umplem miezul barajului cu argilă, vreo sută de mii de metri cubi am și strîns, planul la zi cu ușoare depășiri, dar ploile ne dau mari bătăi de cap. Jumătate de oră de ploaie încurcă pentru două zile, argila nu se mai compactează, nu se poate circula pe ea.

S-ar putea să fie așa. N-avem nici un motiv să ne îndoim de spusele inginerului Andrei, dar acum, cînd peste Siriu toarnă cu găleata o ploaie care udă pînă la piele în cîteva clipe și care dă apei Buzăului o ciudată nuanță verzuie, ritmul muncii se arată neschimbat. Sub o pelerină, se aduc probele pentru cercetarea de laborator a granulometriei culese de la cariera Pasculul. Ni se spune că, ora prînzului nefiind departe, nu-s primele probe ale zilei. Roca e păcătoasă, zice careva, intercalațiile ei de șisturi o împiedică să fie tot timpul bună pentru umpluturi, în contact cu apa, șisturile se umflă, de aceea munca noastră trece, de cîteva ori pe zi, prin laborator. Pe spinarea unui deal, se depărtează de noi, ca într-o procesiune halucinantă, două buldozere care taie pîrtie unui excavator. Oamenii care le mînuiesc nu se văd, abia se văd utilajele, ca niște insecte. Unuia neantrenat i-ar fi frică, gîndim, să urce pînă acolo cu pasul, dar mașinăriile nu par să se sinchisească nici de pantă și nici de alunecușul ei. Cu călcătură domoală, dar sigură, ele își văd de treabă, arătînd din depărtări că niște medalii ale muncii prinse la reverul muntelui. Jos, stația de betoane funcționează în mod normal. Camioane de mare tonaj, care pline, care goale, străbat șantierul în toate direcțiile, împroșcînd noroi și stîrnind văzduhul cu claxoanele lor. Se aud explozii. Nu-i nimic, ne liniștește inginerul Andrei, se pușcă la cariera Pasculul.

Tot în ploaie ne e dat să-l cunoaștem pe comunistul Constantin Munteanu, toemai coborît din cabina unui excavator pe care-l recomandă „de patru și jumătate", ceea ce vrea să însemne că exact atîția metri cubi de pămînt pot încăpea în cupa lui. Excavatorul e unul dintre cele mai mari de pe șantier, iar stăpînul lui e unul dintre meseriașii cei mai renumiți de la Siriu. Cunoștința lor datează de multă vreme, cei doi, om și mașină, petrecînd împreună o bună parte din viață. Constantin Munteanu a lucrat pe ei și la Lotru, și la Porțile de Fier, și pe Someș, numai că biografia sa de excavatorist a început și mai devreme, în 1959, cînd s-a trezit că are de împlinit douăzeci și șase de ani și de făcut o canalizare la Vaduri. A făcut-o. Munca și partidul l-au trimis apoi la Bicaz, iar de la Bicaz a ajuns la Bacău, după nouă ani de excavat pămîntul, fără să fi folosit trenul sau mașina, ci numai utilajul său, trecînd pe la toate hidrocentralele de pe salba Bistriței. Cînd zice „măi tovarășe, noi am mers de la Bicaz la Bacău săpînd pentru lumină", se simte că e mîndru, dar se mai simte că are și de ce.

La fața locului se află din 1975, sosit nu doar cu marea lui experiență în materie de dislocat pămîntul, ci și cu familia. Fata cea mare muncește tot pe șantier, la laborator, locuiește la baracă și n-au de ce să se plîngă. La oglinda din hol e atîrnată o fotografie înfățișînd casa familiei Munteanu din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, mai bine-zis blocul în care excavatoristul a cumpărat, nu demult, un apartament, nu pentru că ar nutri speranța de a sta în el înainte de pensie, ci „pentru că e bine să știe omul că are unde trage în mod stabil în caz de concediu". Dar și ăsta e, vom lămuri chestiunea pe dată, un fel de-a vorbi întrucît, fiind Constantin Munteanu posesor de Dacie 1 300, nu prea are timp de casă nici în concediu, plăcîndu-i să bată țara în lung și-n lat, pe la prieteni. Prieteni, zice, am pretutindeni, șantieriști de-ai noștri, oameni care au pe masă ce-au și-n cămară, cu care eu am făcut o grămadă de hidrocentrale. Treaba ne-a răspîndit pe care încotro, noi am nimerit la Siriu unde, pentru că albia Buzăului e grea, de nu prea prinde cupa din cauza bolovanilor, sînt și satisfacțiile mai mari, alții s-au fixat pe la Lotru sau la Porțile de Fier, unii muncesc la canalul dintre Dunăre și Marea Neagră, dar aici ne aflăm cîțiva, Vieru, Turican, Mănăilă, Adrobotoaie, generația Bicazului. Știu ce-am făcut pînă acum și sînt mulțumit, căci munca noastră se vede. Știu ce fac în prezent, sap pămîntul după grafic și nu permit nimănui să treacă pe sub cupa excavatorului deoarece e interzis de regulament, dar ce voi face după ce de la Siriu va porni lumina nu știu. Voi pleca pe alt șantier, unde va fi nevoie de mintea și de brațele mele, de experiența lui Costică Munteanu căruia eu cred că nu i s-a dat degeaba Ordinul Muncii, clasa a treia.

De unde e, de fel, Gheorghe Adrobotoaie, coleg de generație și de meserie cu Munteanu, nu-i greu de ghicit. Din Moldova, mai exact din Coșula Botoșanilor, de unde a pornit-o devreme la drum, cu gînd să se facă aviator. Într-o vreme, după ce lucrase ca brigadier pe șantierul tineretului de la Combinatul siderurgic Hunedoara, i s-a propus chiar să urmeze o școală de aviație. Numai că omul își schimbase gîndurile, îndrăgostindu-se de excavatoare și, ca să respectăm adevărul integral, de viitoarea soție, pe numele dînsei Maria. Și-atunci, rîde șugubăț, ne-am căsătorit în trei, eu, Maria și excavatorul, ajungînd la Siriu după șederi, mai lungi sau mai scurte, la Bicaz, pe Valea Bistriței, pe Argeș, pe Someș și la Bucucea. Povestea cu căsătoria în trei nu-i deloc o figură de stil. Comunistul Gheorghe Adrobotoaie a vrut să demonstreze că meseria de excavatorist nu e numai palpitantă și bănoasă, plătită după eficiența ei, ci și o meserie de familie. Drept pentru care l-a atras către ea pe fratele său mai mic, Nicu, în prezent pe Valea Oltului, pe șantierul de la Râureni, apoi pe soția

partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Toți interlocutorii reporterului (tovarășii Vasile Bulucea, prim-vicepreședinte al Consiliului popular județean, Ion Dutulescu, vicepreședinte, Ștefan Negreț, prim secretar al Comitetului municipal de partid, primarul Craiovei, Ion Neagu, directorul Institutului județean de proiectări, arhitecții Viorel Voia, Teodor Cocheci, Gheorghiță Figler, Georgi Florin, Lizica Demetrescu, autori, împreună cu alți specialiști, ai soluțiilor arhitectonice ale noii Craiove) și-au amintit, cu emoție, cu dragoste, cu recunoștință, preocuparea directă, atentă, indicațiile de un inestimabil preț, date în fața planșelor și a machetelor, întreaga grijă manifestată de omul din fruntea țării față de soarta Craiovei de azi, de mîine și de poimîine. Prezent, anul trecut, în dimineața de 8 martie, la doar două zile după cutremur, în mijlocul craiovenilor, recomandînd măsurile de urgență ce se impuneau în acele momente grele, secretarul general al partidului, cu acea forță vizionară, de largă pătrundere în viitor, dublată de forța deciziei prompte, care-i sînt proprii, a indicat ca echipe de specialiști să cerceteze în profunzime starea orașului, stradă cu stradă, casă cu casă, stabilind, în urma unor investigații atente și responsabile, ce trebuie demolat și ce trebuie ridicat în loc. Această operă de reconstrucție a Craiovei s-a conceput, conform indicațiilor secretarului general, în strînsă legătură cu problemele sistematizării orașului, deci cu fața la viitorul său, dar și cu grija — subliniată în chip special de tovarășul Nicolae Ceaușescu — de a nu împieta o tradiție, ci, dimpotrivă, de a-i spori strălucirile. Orientările date de tovarășul Nicolae Ceaușescu au stat la baza unui vast program de măsuri adoptat de biroul Comitetului județean de partid. Proiectanții și arhitecții Craiovei, în colaborare cu specialiști ai Institutului de arhitectură „Ion Mincu", s-au străduit ca în truda lor, adică în documentele prezentate spre aprobare conducerii de partid și de stat, să pună tot ce știu, tot ce gîndesc, tot ce iubesc, tot ce visează, îmbinînd elementul tradițional cu elemente de arhitectură modernă, ordonînd toate aceste elemente — noi și vechi — într-o alcătuire nouă, de sinteză.

Inima Craiovei, azi, bate în ritmul febril al regenerării. Se sapă fundațiile primului bloc prevăzut în schița de sistematizare a zonei centrale. Se construiește, lîngă el, un mare magazin, în prelungirea magazinului „Mercur", și el construcție nouă, podoabă arhitectonică a Craiovei. Se conturează, în îndrăznețа formulă imaginată de arhitecți (adică flancat de blocuri cu 10 etaje), ansamblul urbanistic Valea Vlaicii. Constructorii sînt în febră, arhitecții la fel, bătălia e încă la început, încă se mai cristalizează idei, s mai finisează detalii, se mai caută. Fiecare idee, fiecare detaliu au fost — și sînt încă — gîndite și regîndite de zeci ori, de o sută de ori, înainte de a deveni beton, piatră, var, lemn, cărămidă. O operă de o asemenea anvergură — o operă care înseamnă o nouă Craiovă — se face o dată la niște secole, chiar la mai multe. Ea trebuie făcută cu conștiința duratei, deci cu fața spre niște secole. Și — îndeplinindu-se indicațiile secretarului general al partidului — chiar așa se și face.

ILIE PURCARU ■

---

sa. Maria, îl auzim, a zis că vrea să mă ajute cîteva zile, dar cele cîteva zile au devenit ani, iar ea se simte pe excavator, asta poate ar fi bine să n-o treceți în carnet, mai bine decît în bucătărie. Noroc că fiica noastră cea mai mare, Adriana, se pricepe la gătit, de-o mai ajută și pe maică-sa, întrucît nu e ușor să hrănești, zilnic, șase guri.

Familia Adrobotoaie, tată, mamă, două fete și doi băieți, locuiește tot la baracă. Casa zidită la Botoșani a fost ridicată cam în același scop al odihnei de după pensie, numai că pînă atunci va mai curge, pentru excavatoriștii Munteanu și Adrobotoaie, ca și pentru întreaga lor generație de bravi șantieriști, multă apă pe Buzău și, cu siguranță, pe alte rîuri. Deocamdată, ei sînt angajați aici, la Siriu, într-o superbă încleștare cu natura, într-o permanentă întrecere cu cifrele de plan, depășite în mod regulat. Amîndoi au, firește, bucurii și necazuri omenești, dar necazul lor cel mai mare e, după spusele celui mai tînăr dintre ei, „cînd duci cupa la camion și ea nu e plină". Atunci, adică foarte rar, ei se tem ca vorbele înscrise cu var pe exteriorul galeriei de deviere să nu rămînă numai vorbe, spre rușinea lor și a meseriei de excavatorist.

Acolo scrie „Angajament muncitoresc : vom termina prima etapă a barajului cu trei luni mai devreme", iar cel mai tînăr dintre cei doi rămîne Gheorghe Adrobotoaie, mai mic cu o lună decît tovarășul său de muncă. Amîndoi au cîte patruzeci și cinci de ani și fac parte din rîndul acestor oameni minunați numiți, simplu, excavatoriștii din Siriu.

Peste albia Buzăului a coborît înserarea.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

La Calafat, pe un șantier unde plouă cu bani, comandamentul umblă prin vale iar șoferii stau sus, după barăci

Cuprins în curbura Dunării, în locul unde fluviul se-ntoarce puțin către sud, cu fruntea în soare, ca un călător ostenit care încearcă astfel să socotească durata drumului ce-i mai rămîne de străbătut, Calafatul era pînă mai de curînd un oraș care aștepta. În așteptare, singurul lucru pe care-l putea face prin propriile-i mijloace era să se îngrijească pentru a arăta frumos și curat. Ceea ce, la drept vorbind, i-a izbutit, fiindcă potrivit spuselor localnicilor la vremea cuvenită a anului Calafatul devine un încîntător oraș al rozelor.

Faima de buchet de trandafiri culcat pe brațul Dunării nu putea fi, însă, decît un răspuns ocolit întrebării „Ce mai e nou la Calafat". Căci trandafirii nu puteau fi, evident, o noutate, nici măcar dacă erau mai mulți la număr și fuseseră puși cu cap de horticultor și cu inimă de artist.

Pînă după cum ne spunea vicepreședintele Consiliului popular orășenesc, Mihai Ilioiu, „i-a venit și Calafatului vremea". Vremea aceasta s-a potrivit să fie chiar cincinalul în care ne aflăm :

— În cursul cincinalului trecut, orașul nostru i-au fost alocate 250 de milioane. Dar în cincinalul acesta investițiile se vor urca la vreo patru miliarde și jumătate. O sumă imensă.

Dar cea mai mare parte a investiției înseamnă construirea unei platforme industriale în adevăratul înțeles al cuvîntului, unde va funcționa întreprinderea „Biosinteza", unica în țară pentru producerea biostimulatorilor, necesari mai ales agriculturii, sectorului zootehnic, și pentru combaterea dăunătorilor. Alături de ea se va mai înălța o mare fabrică de zahăr. Va fi o platformă integrată, cele două fabrici urmînd a avea unele dotări în comun. Și lîngă ele se va mai ridica o centrală electrică de termoficare, atît pentru trebuințele zonei industriale cît și ale orașului care, am uitat să vă spun, în 1985 va avea vreo 25 000 de locuitori.

Bucuroși să aflăm toate acestea, ar trebui să mai spunem acum că mersesem la Calafat să scriem un reportaj tocmai despre șantierele sale de investiții. Altfel decît am fi crezut, s-a nimerit să scriem o anchetă...

Pe locul viitoarei platforme, cîteva pîlcuri de constructori ici și colo, în întinderea largă a pămîntului mătăsos, nisipos, pe care vîntul îl ridică într-o pulbere mărunță și cenușie. Fără să-l cunoaștem decît după nume, întrebăm pe primul om cu care ne întîlnim în drum de locul unde se află biroul inginerului Ion Diaconescu, șeful șantierului, și aflăm că, întîmplător, chiar dumnealui este omul pe care-l căutam. Dar se grăbește spre oraș, fiindcă astăzi e marți și întotdeauna marțea pe la ora aceasta, din două în două săptămîni, se ține ședința comandamentului pentru investiții. Cum totuși șantierul există chiar și în absența șefului său, inginerul Ion Diaconescu hotărăște să aflăm pînă unde-alta cum stau lucrurile de la Jean Pădurețu, normator-șef, om de ispravă și cu vechime, de-al trustului, bun cunoscător al problemelor șantierului. Acesta, un bărbat încărunțit, la vreo 50 de ani, se supune respectuos sarcinii primite din partea superiorului său, pe care n-o comentează decît cînd rămînem singuri, după aceea, silabisind ceva confuz între geamăt și oftat : „Eu sînt mic, investiția e mare !"

Așa fiind, dar rămînerile în urmă ale Șantierului 5 fiind și ele destul de mari, încercînd să găsim o explicație ni se spune că șantierul trebuia să aibă, începînd cu anul acesta, trei loturi, deci și trei șefi de loturi, și în ciuda anunțurilor date la vreme în ziarul județean, nimeni nu s-a hotărît încă să vină la Calafat să se înhame la o asemenea muncă. În ordinea în care necazurile îi vin interlocutorului nostru. În minte, mai notăm că șantierul a avut pînă acum fier beton de dimensiuni nepotrivite, deși în cantități însemnate, care s-au ridicat la zeci de tone. Apoi, pentru că Șantierul 5 n-a avut la început decît două depozite. În timp ce TCIF Dolj, instalat mai demult prin aceste locuri, avea mai multe, constructorii — ni se mai spune — s-au gîndit să depoziteze o parte din ciment la vecinii lor, fără să le treacă prin cap că vecinii se vor folosi, pentru propriile lucrări, de cimentul acela. În sfîrșit, pentru că tot omul știe că un șantier nici, nu poate exista dacă n-are o balastieră la îndemînă, ni se mai spune că Șantierul 5 nu poate conta pe balastiera aflată chiar în apropiere, pe malul Dunării, ci trebuie să aducă balast, de exemplu, tocmai de la Vrața, de la vreo 50 de kilometri. Îl transportă cu șlepurile pe Dunăre în jos pînă în dreptul Calafatului, îl descarcă din ele și-l încarcă în mașini și-abia apoi, bineînțeles, îl aduc aici, la stația de betoane pe care Șantierul 5 și-a construit-o — trăgînd nădejde că nu fără folos — la vreo trei sute de metri de balastiera locală. Așa se face că una din cele două macarale ale șantierului a rămas în port iar dacă s-ar fi lucrat cu amîndouă în plin pînă acum, ni se spune, puteau fi deja montați stîlpii la turnul de răcire al „Biosintezei". Acestei observații venite din partea normatorului șef îi mai adăugăm una, la care subscrie și interlocutorul nostru, pentru că e martor, și anume că macaralele acestea, pesemne, sînt frați siamezi, fiindcă neputînd lucra amîndouă odată nu mai lucrează nici una ! Mai exact, cea din șantier lucrează doar din cînd în cînd. Cît ne-am învîrtit noi pe șantier, e limpede, n-a lucrat. Acum însă a început să dea semne de viață. Este ora 11 și departe se vede venind **comandamentul.**

Urcăm către niște barăci cocoțate sus, la capătul unui povîrniș de unde platforma se vede ca-n palmă. În două locuri s-au ridicat niște stîlpi de hale. În stînga, cum privim, este atelierul electric și mecanic de care se vor folosi atît „Biosinteza" cît și fabrica de zahăr. Către dreapta, unde se văd iarăși cîteva zeci de stîlpi de beton, ni se spune că va fi un depozit. Acolo unde stîlpii au rămas culcați la pămînt, este turnul de răcire la care s-ar fi putut începe lucrul, ne spune șeful normator. În sfîrșit, drept în fața noastră au început săpăturile pentru fundații la hala de lizină a „Biosintezei". Cam asta e totul, deocamdată. Cei cincisprezecedouăzeci de specialiști din comandament trec înspre stînga, către cantina aflată în construcție și către dormitoarele care deja s-au ridicat — nouă din zece — solide, din beton. În spatele barăcilor lîngă care ne-am oprit constatăm însă cu surprindere că oameni sînt aproape tot la fel de mulți cît și pe șantier, la lucru, acolo jos, în vale. Vreo cîteva zeci de șoferi — aparținînd de SUGT Craiova, cu care Șantierul 5 colaborează — robotesc pe la mașinile lor și prin ateliere, iar mașini sînt atît de multe încît aproape ne pare dificil să le mai numărăm. Normatorul șef al șantierului cade însă de acord că din ochi, cum se spune, numărul mașinilor care stau aici, după barăci, nu e mai mic decît al celor ieșite în cursă. Șoferii Gigel Mîndreci, de exemplu, și Ion Fulgă se chinuie amîndoi lîngă mașina acestuia din urmă — un camion greu — să-i îndrepte tabla cabinei, zbîrcită rău de tot, și ușa din dreapta, cam scoasă din încheieturi. De vină, ne spune șoferul, nu este ei ci electromotorul care i-a lipsit pentru a-și porni mașina. Neavînd electromotor, l-a rugat pe un coleg să-l remorcheze pînă se trezește la viață și namila aceasta de mașină a lui. Numai că autocamionului acestuia nu-i funcționează frînele cît are motorul stins, așa că Ion Fulgă a venit peste celălalt, care-l remorcase, și-a izbit puțin mașina. Lipsesc așadar electromotoare, lipsesc și piese de schimb — mai zic șoferii — urmarea fiind că ei nu ies întotdeauna la lucru și, lucrînd mai puțin, veniturile sînt și ele pe măsură. Din cîte am înțeles, destul de mulți dintre ei nu-și realizează retribuțiile lunare la care speraseră, venind pe șantier, și nimeni n-a stat să-și bată capul cu problema aceasta, nici măcar normatorul lor, al SUGT-ului, al cărui birou se află la Drobeta-Turnu Severin și al cărui nume, după cum zicea mecanicul Petre Stoiculescu, nici nu e cunoscut de către muncitori. Este ora 12 și comandamentul, care a trecut la nici o sută de metri de șoferii SUGT-ului, se află la această oră în ședință la Casa de cultură a orașului. În schimb, acum putem vorbi cu inginerul șef al șantierului, Aurelian Grigorescu, care nu participă la ședință.

„Șantierul — ne spunea inginerul șef — este bătrîn ca vîrstă dar se poate zice că în privința lucrului se află abia la început. Nici acum n-avem proiecte clare ! Eu nu știu, de exemplu, unde să duc oțelul beton de pe rampă, ca să nu fiu nevoit pe urmă să-l mut de colo-colo. Nu știu unde să fac gropile de var ! Pe astea le-am făcut de cîteva ori și am fost nevoit să le schimb mereu locul. Nu știu unde să fac stația de sortare și mereu mă ia cîte cineva la telefon că de ce nu am făcut-o, deși știe că nu știu unde s-o fac ! Și nu știu pentru că, la un an după ce șantierul s-a înființat, nu avem încă, așa cum se cuvine, proiectele de organizare a șantierului. În partea economică, la devize, la decontări, eu cel puțin nici nu m-am mai amestecat, fiindcă acolo e varză totul. E varză, dom'ne, ce mai încolo-ncoace, și sînt inginer-șef !"

A doua zi, la Craiova, inginerul Gabriel Ciupagea, directorul general al Trustului de construcții industriale, ne vorbea la fel de neted :

„Ceea ce nu vrea lumea să înțeleagă este că investiția n-a fost bine pregătită. În ce ne privește, lucrăm la comanda clientului. Vrei fabrică, îți fac fabrică, dar să-mi spui cum să ți-o fac. Și cum ai putea ști, dacă n-ai proiecte ? Fiindcă asta e buba, oricît am vrea noi să discutăm pe această temă : nu există proiecte ! Pentru fabrica de zahăr, într-adevăr, le-am primit. De-acum e clar, problema a intrat pe mîna noastră, a constructorilor, și nu ne mai facem griji. Pentru „Biosinteza" însă n-avem proiecte decît pentru un atelier mecanic și pentru un depozit. Probabil că proiectanții din institutul de resort au bîjbîit în partea de tehnologie. Omenește judecînd lucrurile, întîrzierea aceasta ne apare de înțeles, fiindcă „Biosinteza" va fi o întreprindere unică în țară. Dacă ar fi fost o întreprindere „de serie", sigur că am fi avut mai repede proiectele la îndemînă. Avem, ce-i drept, asigurări că anul acesta va fi rezolvată problema, dar, vedeți, ne-au ținut agățați, n-au spus de la început, ca să știm și noi pe ce lume trăim, să nu ne mai îmbătăm cu apă de roze. „Biosinteza" reprezintă o investiție de aproape două miliarde. Pînă acum ni s-au predat proiecte pentru lucrări de 90 milioane. Eu nu discut altfel, nu sînt specialist în domeniul proiectării în chimie, dar întîrzierea predării proiectelor cu pricina a avut o sumedenie de consecințe. Una este că nu ne-am făcut planul, și oamenii nu au luat banii pe cît se așteptau, și asta nu e mobilizator !"

Ni s-a părut drept ca, la București, să trecem și pe la Institutul de inginerie tehnologică și proiectare pentru industria chimică, pentru a vorbi cu directorul Gheorghe Manolescu. Cum venisem să aflăm, de fapt, un răspuns întrebării dacă proiectanții i-au întîrziat pe constructori, ni s-a spus că documentațiile pornite pînă la 1 mai a.c. către Șantierul 5 din Calafat erau în valoare de 119 milioane, în timp ce planul pe acest an al constructorului este de numai 80 de milioane, din care au realizat ceva mai puțin de jumătate ! Trei cifre care ne-au lămurit deplin asupra situației în zi a lucrărilor acestei mari investiții care se numește „Biosinteza". Deși, după cum ni s-a spus cu sinceritate, și proiectanții au întîrziat la un moment dat predarea unor documentații, pentru că la rîndul lor așteptau soluția dată de Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini privind utilajele viitoarei fabrici. Aceste întîrzieri nu erau de natură să creeze însă dificultăți constructorilor.

Ce-ar mai fi de adăugat, mai ales cînd, după cum aflam, în ședința de comandament din aceeași zi cînd am văzut și noi șantierul din Calafat, s-a hotărît recuperarea, chiar în acest an, a restanțelor ?

Gîndind la orașul acesta care a așteptat, cum spunea vicepreședintele Mihai Ilioiu, „să-i vină vremea", trebuie să ne reamintim că o investiție imensă, cum este cea de la Calafat, nu poate însemna la urma urmei doar faptul — mai simplu ori mai complicat — de a ridica o fabrică sau două, ci redistribuirea și modificarea perspectivelor unui întreg tablou social. Modificarea aceasta, de fapt, deja a început. Oameni de prin comunele din sudul Doljului vin să lucreze pe șantier. Cînd platforma industrială va fi încheiată, unii dintre ei, calificîndu-se, vor rămîne probabil să lucreze mai departe aici. Calafatul va avea locuitori mai mulți, cu tot felul de meserii. Acum însă orașul nu poate pune la dispoziția șantierului oameni cu calificările cerute în construcții și în numărul cuvenit. Fiindcă, așa cum spuneam, cei mai mulți vin aici să învețe o meserie. Dar mulți vin și mulți pleacă, pentru că șantierul, cum spuneam, încă n-a început să-și trăiască „viața", aceasta însemnînd printre altele o muncă nu prea bine organizată și retribuții mai slabe.

DUMITRU ELIADE ■

Leagănul de copii nr. 1 din Bucureşti se află pe strada Mînăstirea Casin, între Arcul de Triumf şi Mînăstirea Caşin. Ca număr de copii, leagănul se situează pe unul din primele locuri din Europa. Concepţia de organizare îi conferă valoare de unicat. Leagănul este condus de conferenţiarul universitardr. Lucia Vătăşescu Butucea. În realitate este vorba de un centru complex de cercetare şi educaţie ; în incinta lui funcţionează, de asemenea, secţia pentru fiziologia copilului sănătos a Institutului pentru ocrotirea mamei şi copilului şi clinica de puericultură. Copiii de aici aparţin părinţilor cu boli contagioase, familiilor dezmembrate, unor părinţi decedaţi etc. Legea nescrisă a orfelinatului este mila. Legea nescrisă a leagănului nr. 1 este educaţia responsabilă, multilaterală, lucidă şi tandră, educaţia ştiinţifică. Sînt aici copii între şase zile şi trei ani. De ziua lor, alăturăm gîndului de dragoste ce li se cuvine omagiul muncii oamenilor ce-o fac întru fericirea lor prezentă şi viitoare.

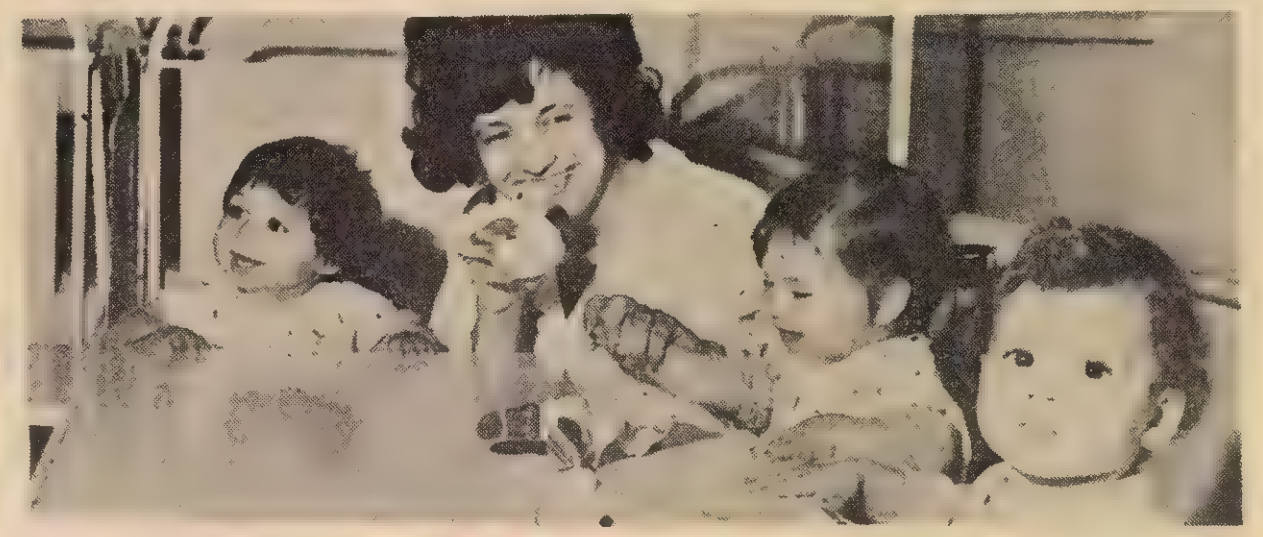

PENTRU EI TOATĂ LUMEA

ESTE MAMA

Pînă la pavilionul central străbatem aleea străjuită de pini, trecem prin faţa băncilor aşezate pe margine, ocolim oamenii care stropesc răsadurile cu flori şi asfaltul încins de soarele acestei dimineţi de mijloc de mai. Pe bănci se odihnesc fete tinere şi băieţi şi presupunem că prezenţa lor acolo este în legătură cu firma de la intrare — FACULTATEA DE PEDIATRIE, CLINICA DE PUERICULTURĂ — şi nu ne înşelăm. Sînt studenţii conf. univ. dr. Lucia Vătăşescu Butucea, directoarea leagănului de copii. Dimineaţa devreme au consultat copiii, au stabilit diagnostice, au prescris reţete şi regimuri alimentare şi acum aşteaptă la umbra pinilor începerea examenului oral. În cabinetul directoarei, dr. Vera Mănescu, şefa secţiei de fiziologia copilului sănătos, confirmă ceea ce bănuiam : încredinţarea funcţiei de director de leagăn de copii unui conferenţiar universitar este un fapt fără precedent la noi în ţară şi semnificaţiile lui vorbesc singure despre ce se doreşte a fi azi un leagăn de copii.

Aflăm că principiile ce guvernau activitatea vechilor orfelinate au fost abandonate : mila, concepţia conform căreia compasiunea singură poate suplini vocaţia, şi competenţa, şi rigoarea ştiinţifică au fost eradicate din viaţa leagănului şi pentru asta au trebuit ani, simţ pedagogic şi muncă, foarte multă muncă. Se spunea şi se mai spune, acum însă în necunoştinţă de cauză, că în leagăne copiii cresc handicapaţi. Practic, aceşti copii nu-şi văd părinţii ani de-a rîndul şi nu cunosc alte relaţii de viaţă decît cele din leagăn, aceleaşi obiecte, aceiaşi oameni, aceiaşi copii, aceiaşi pereţi şi aceeaşi curte. Acelaşi fel de îngrijire, oarecum aceleaşi cuvinte şi mai ales un singur fel de dragoste. Dacă dragostea este o formă de energie, de cîtă energie afectivă are nevoie o educatoare ca s-o împartă egal în cantitate şi aceeaşi calitate acestor copii ? Din teritoriul speculaţiilor aceste observaţii au trecut definitiv în perimetrul cercetării ştiinţifice. Munca integrată a leagănului, a secţiei de fiziologia copilului sănătos şi a clinicii de puericultură are o singură finalitate, finalitatea fascinantă, după părerea dr. Vera Mănescu, cînd vom găsi tehnologia exactă şi cea mai eficientă de creşterea şi dezvoltarea copilului sănătos, normal fizic şi psihic şi fireşte afectiv. Laboratorul aici se numeşte viaţă ; instrumentul de laborator — observaţia.

Pînă acum un timp copiii purtau ghetuţe maro şi negre ; şi în maldărul de ghetuţe maro şi negre s-a nimerit să fie o dată şi o pereche de ghetuţe roşii. Grupa la care le adusesem s-a năpustit asupra ei, asupra perechii de ghetuţe roşii. Dar era o singură pereche. Copiii s-au descălţat şi s-au culcat ; educatoarele au dus ghetuţele afară şi după amiază schimbul a constatat că lipseşte o pereche de ghetuţe. Lipsea perechea de ghetuţe roşii. Unde sînt ghetuţele roşii ? Le-am căutat

NICOLAE CRISTACHE ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

(Continuare în pag. a 14-a)

Răzvan (din grupa mare) acordă primul interviu

— Cine eşti tu ?

— Sînt Răzvan.

— Eşti cel mai mare ?

— Da. Şi nu plec de aici pînă nu mă însor.

— Dar cine-i mai mare peste voi toţi ?

— Păi, tovarăşa.

— Mă duci la dumneaei ?

— Daţi-mi mîna să mergem.

Pornim. Copii la dreapta, copii la stînga, copii sus (la etaj), copii jos (la parter). E gălăgie. Gălăgia lor pare mai curînd preludiul unui concert, cînd fiecare artist îşi încearcă instrumentul. Ne-am acomodat repede, şi urcăm scările sub conducerea lui Răzvan. Parafrazîndu-l pe poet, gîndim : cine n-are copii pe pămînt, n-are nici viitor. Viaţa fără de ei pare searbădă, cu toate că acela ce are copii pe pămînt ştie că a creşte şi a educa un om nu e un lucru prea uşor, chiar dacă pruncul este membru de bază la creşa nr. 21 din Bucureşti (asta tot de la Răzvan o ştiu).

— Aşadar, tovarăşă directoare Marcela Rădulescu, vă rog să acceptaţi ideea că la prima întrebare a răspuns „veteranul" creşei, Răzvan. Ştim pe ce teren ne aflăm, cunoaştem cartea dumneavoastră de vizită. Trebuie să mai adăugăm că vă aflaţi cu sediul pe strada Grigore Manolescu nr. 22.

— Exact.

— Probabil că sînteţi medic pediatru.

— Da, de 25 de ani.

— Nu vă întreb cîţi copii aţi îngrijit în acest sfert de veac, dar vă rog să spuneţi cîţi viitori oameni numără azi creşa pe care o conduceţi ?

— 262, socotind împreună creşa de zi şi cea săptămînală.

— Ce este o creşă ?

— Unii spun că este o a doua familie. După mine e greşit. Copilul are o familie şi eu socot că e suficient. Creşa, cred eu, este o instituţie în care nu trebuie să se întîmple nimic, dar unde trebuie să se întîmple totul. Creşa este un loc unde se îngrijesc şi se educă copiii sănătoşi. Noi nu dăm copiilor mame ori taţi şi de aceea nu sîntem o familie. Statul, care construieşte asemenea instituţii, precum sînt creşele, este un stat puternic, generos, interesat şi implicat direct în procesul de creştere şi de formare a generaţiilor viitoare.

— Punctul dumneavoastră de vedere ni se pare nu numai interesant, dar şi nou ca manieră de a gîndi. Mergînd pe linia judecăţii dumneavoastră, permiteţi-mi o mică speculaţie, pentru a vă întreba dacă, prin absurd, aţi vizita un oraş fără nici o creşă, ce aţi gîndi despre el ?

— Un oraş fără nici o creşă este un oraş fără viitor.

— Tovarăşă directoare Rădulescu, este o realitate obiectivă faptul că nu toţi copiii merg la creşă. Şi asta din două motive. Deocamdată nu sînt suficiente locuri, pe de o parte, iar pe de altă parte, foarte mulţi părinţi sînt de părere că adevărata educaţie se dă acasă, sub ochiul „avizat" şi cald al familiei. Dacă v-aş aduce 2 copii egali ca vîrstă, dar educaţi diferit, dumneavoastră i-aţi repera greu ?

— Foarte uşor. Şi asta nu pentru că sînt de 25 de ani medic pediatru, ci pentru că educaţia pe care o capătă un copil la creşă e evidentă chiar şi pentru un neofit.

— Ce-i deosebeşte ?

— Copilul educat la creşă nu este timid. Ştie cum să se comporte în faţa celor mari, e manierat, spontan, curajos şi cu personalitate. Ceea ce învaţă la noi învaţă temeinic, nu lăutăreşte. Să vă dau un exemplu. Zilele trecute unii copii au învăţat o poezie despre albină. Cu acest prilej ei au căpătat toate noţiunile legate de ea. De unde culege polenul, cum face mierea, de ce mierea e dulce şi nu amară, cum este organizat un stup. Noi ne desfăşurăm planul de învăţămînt organizat, pe baza unor programe analitice speciale.

— La creşă există catalog ?

— Nu, dosar.

— De pe acum ?

— La noi dosarele înseamnă nişte fişe medicale, în care este urmărită evoluţia sănătăţii copilului. Datele sînt completate lunar ori trimestrial, în funcţie de vîrstă.

— Pentru că sîntem în mediul în care verbul a se juca este suveran, daţi-mi voie să vă întreb, în joacă, dacă aţi fi numită mai-marele în ale grădiniţelor, ce măsuri aţi lua ?

— Aş cere constructorilor un alt tip de clădire. Acestea nu sînt funcţionale. Au camere prea mari, depozite prea puţine, mică mecanizare insuficientă. Aş cere neapărat un paznic şi un dietetician.

— Hrana e îndestulătoare, nu aveţi nimic de obiectat ?

— Absolut nimic. Primim cantităţi de alimente satisfăcătoare şi beneficiem de un reţetar ştiinţific şi variat. Pentru că, totuşi, ne-am format propriul dietetician.

— Care-i grija dumneavoastră care vă apasă cel mai mult ?!

— Sănătatea copiilor. Vedeţi dumneavoastră, copiii care merg zilnic acasă sînt o mare problemă, deoarece ştiut este că ei contractează foarte uşor o boală şi pentru noi sînt aprioric potenţial purtători de microbi. E suficient ca unul singur să vină de acasă cu un microb, şi epidemia e gata. De aceea trebuie urmăriţi cu atenţie şi responsabilitate.

— Aici vin copii din toate categoriile sociale, care, sînt convins, că în clipa în care păşesc pe poarta creşei îşi pierd prerogativele numelui de familie şi sînt încadraţi în marea armată a micilor cetăţeni. Dar vin la dumneavoastră şi copii aparţinînd unor familii dezbinate, traumatizaţi sufleteşte, care cred că nu sînt tentaţi să meargă simbăta acasă. Ce-mi puteţi spune despre această situaţie ?

— E o problemă spinoasă, din păcate. Sînt mame care vin şi ne spun ca nu cumva să dăm copilul tatălui, sînt taţi care ne spun ca nu cumva să dăm copilul mamei. Şi uite aşa, sîntem nevoiţi să ţinem cont de anumite susceptibilităţi de care noi nu sîntem vinovaţi, iar rezultatele unor asemenea situaţii se întorc ca bumerangul împotriva noastră.

— Adică ?

— Adică noi îi învăţăm să-şi iubească în egală măsură părinţii. Ei învaţă să-şi urască mama sau tatăl, de la caz la caz. Asta, într-o anumită ipostază. Există altă ipostază cînd familia e aparent unită, dar copilul asistă la nişte scandaluri urmate, de multe ori, de bătăi, cînd el, micul şi nevinovatul prunc, cade victima meschinelor lor neînţelegeri. Ce putem face noi ? Duminica creşa este închisă, iar copilul aparţine familiei.

— Cine vă ajută în această nobilă şi splendidă meserie ?

— 72 de oameni minunaţi.

— Daţi-mi cîteva nume.

— Toţi.

— Nu se poate, alegeţi.

— O fac cu inima îndoită : Georgeta Ghiţă, Ileana Itu şi Cornelia Diaconu. E vorba de un colectiv fruntaş, bineînţeles, care lucrează cu sîrguinţă cu cea mai fragedă vîrstă a creşei noastre.

— Tovarăşă directoare, de mult nu am mai păşit într-o creşă. La început, zgomotul m-a deranjat. Începe să îmi placă această simfonie a vieţii. Răspundeţi-mi, vă rog, la o ultimă întrebare. Cît cheltuieşte un părinte pe lună pentru întreţinerea unui copil la creşă ?

— Întrebarea aţi pus-o greşit. Corect ar fi fost, cît alocă statul pentru întreţinerea unui copil ? Şi pentru că nu sînt iubitoare de cifre, vă spun principalul : cam de 4 ori mai mult decît dă fiecare părinte. Asta înseamnă, concret, grija pentru generaţia de mîine.

DAN BIRLADEANU ■

Omul cu 40 de invenții

profesor dr. ing. Vitalie Belousov

Oricine ia contact cu viața universitară a Iașului nu se poate să nu rețină, ca pe un element de prim ordin al structurii intelectuale de azi a marelui oraș românesc, existența Școlii de inventică, inițiativă locală devenită foarte cunoscută și populară în toate centrele de învățămînt superior ale țării și, odată cu aceasta, și numele **profesorului doctor inginer Vitalie Belousov.** Fișa sa biografică poate fi și încărcată și simplă, de aceea voi alege doar cîteva elemente : **120 de lucrări publicate și 40 de brevete de invenții,** pînă la data consemnării acestei convorbiri (alte lucrări și invenții fiind în curs de elaborare sau brevetare) ; **în 1965,** încă mai înainte de a-și fi trecut teza de doctorat, a fost distins cu **Premiul special al Senatului** Politehnicii din Iași; **în 1966,** subiectul tezei amintite: **„Studiu și elaborarea procedeului de ascuțire cilindro-eliptică a burghielor elicoidale",** cu importante implicații industriale. **„O teză de doctorat, ca oricîte altă cercetare, nu trebuie să se sfîrșească odată cu susținerea sa, ci să continue în planul valoric, pînă la totala epuizare a posibilităților pe care le include,** spune profesorul Belousov. **Așa am obținut Medalia de aur și Diploma specială pentru nivel științific, la Tîrgul internațional de primăvară de la Viena, din 1970, împreună cu un colectiv de la I.M. Nicolina și de la Întreprinderea de scule Rișnov, unde am aplicat în practică ideile și cercetarea cuprinse în teza de doctorat. Dar și după Viena am dus mai departe, pe același principiu, cercetarea, punînd la punct un alt procedeu, aplicat la Întreprinderea mecanică Suceava : ELBITOR, adică eliptic-dublu-toroidal".**

— Știu că activitatea dv. cuprinde o arie foarte întinsă de probleme, cum ar fi realizarea sculelor productive, pentru frezarea suprafețelor plane, frezele cu ascuțire continuă, celebrele freze **„Romascon",** realizare ce a provocat, la un moment dat, o animată dispută între produsele de notorietate mondială **Walter** și cele autohtone, cu un clar succes al celor românești și așa mai departe. De aceea, dorința mea este de a transmite, în locul unei liste care ar deveni foarte lungă, cîteva idei, ideile care v-au călăuzit în munca de fiecare zi, atît în ceea ce privește preocupările personale cît și în munca dusă alături de studenți și pentru acestia.

— Rog să-mi îngăduiți o precizare fundamentală : pentru Școala de inventică de la Iași, condusă de prof. dr. inginer Gheorghe Cașier, reprezentativ mi se pare faptul că, la ora actuală, stăpînim toată gama activităților tehnice, de la cercetare-concepție-prototip-producție pilot și de serie. Acesta a fost și punctul de vedere al conducerii județene de partid Iași, adoptat de noi și care explică, pe deplin, cu adăugirea cuantumului de gîndire proprie, rezultatele. Țineți seama de faptul că, la această oră, peste 40 de întreprinderi din țară folosesc frezele produse în atelierele Politehnicii ieșene. Nu aș greși spunînd, fără falsă modestie, că unicitatea sistemului nostru rezidă în producerea de mijloace de producție, ceea ce, pentru o instituție de învățămînt este, sînt convins, foarte mult. Desigur, există și un reflex material al acțiunilor noastre cifrat la zeci de milioane.

— Cum ați schița portretul omului de știință modern ?

— Mă voi referi, exclusiv, la domeniul tehnicii și nu voi aminti despre calități native, ci doar despre acumulări. Principala trăsătură trebuie să-i fie, după credința mea, o foarte înaltă pregătire fundamentală. Un mare volum de informații și capacitatea de a sintetiza, rapid, ceea ce este într-adevăr important. Am întîlnit, în cariera mea, oameni care afirmau că noi nu putem face cercetare la nivelul altora, deoarece nu avem aparatura lor. De aceea am înclinat spre creație, unde sîntem egali cu oricine în lume, toți avînd la dispoziție același material spre consultare. Biblioteca O.S.I.M. are, cred, milioane de lucrări, dar sînt încă foarte mulți ingineri și cercetători care nu știu nici măcar adresa acestui izvor de informare. O altă trăsătură esențială : puterea de a nu lăsa un lucru rezolvat doar pe hîrtie. Prin 1958—1959, cînd urmăream să aplic prima mea invenție la Rișnov, știam că va fi tratată cu un refuz, politicos, dar bine fundamentat, teoretic. De aceea m-am dus cu o valiză încăpătoare în brațe, în care aveam proba concretă, convingătoare a noutății la care munciserm. În Gara Bartolomeu am și fost controlat serios deoarece eram suspectat că transport o... bombă. Și chiar că aveam la mine o bombă, dar de un alt gen. Am ascultat tot ce mi s-a spus ; pe scurt : invenția este foarte bună, dar nu ne interesează ! I-am cerut directorului de pe atunci, tovarășul Gurgui, acum Erou al Muncii Socialiste, să-mi dea cîțiva muncitori și să-mi permită să fac o demonstrație cu mașina din valiză. Pe loc, ca urmare, s-a întocmit un proces verbal, s-au luat hotăriri, invenția a intrat în producție. Cei mai buni colaboratori aveau să-mi devină cei care se opuseseră cei mai aprig....

— Să nu vă surprindă întrebările mele, care pot părea să aibă un răspuns dinainte știut. Credeți în egoismul omului de știință ?

— Nu sînt de acord, fără rezerve, că nu se poate munci decît în colectiv. Unele lucrări impun mobilizarea totală a unui singur creier. Nu din megalomanie, ci pentru a nu intra în ograda altora voi da un exemplu personal: în prezent, lucrez la sinteza sculelor așchietoare, carte nouă pe plan mondial și la care nici nu văd și nici nu sînt nevoia unui colaborator. În cercetare, de obicei, mai mulți reușesc mai bine. În proiectare disting două direcții : proiectarea de rutină și cea creativă. În primul caz, studiez ce se petrece în lume (în mod critic), constat ce este mai bun și reproiectez de fapt. În acest fel se reduce decalajul tehnic și nu mă văd nevoit să cumpăr licențe pe valută, dar nici nu colaborez la dezvoltarea fondului național de creație tehnică. Proiectarea creativă este diferențiată, documentarea (care și aici trebuie să fie foarte detaliată) nu urmărește depistarea celei mai bune soluții ci aflarea lipsurilor esențiale ale stadiului actual al tehnicii, pentru formularea unei teme de proiectare. Din acest moment încep să folosesc diversele metode specifice.

— Încercați să nu deveniți ermetic... numiți cîteva dintre ele.

— „Asaltul creierelor" sau metoda Breinstorming, „Empatia" sau substituirea creatorului cu obiectul creației, „Sinectică", adică metoda listelor interogative Osborne etc.

— În ce măsură aceste metode noi sînt familiare ori străine studenților dv. ?

— Vreți să fiu foarte sincer ? Da ? Bine, atunci aflați că noi, profesorii, le foloseam încă mai înainte de apariția lor, fără să știm..., cum se cheamă, sau că există. Priviți acest ziar din 6 martie 1974. Este „Viața studențească". În fotografie apar trei studenți : Grigore Berzunțeanu, Pavel Vasile și Teodor Molcuț pe care reporterul ni-i prezenta ca pe niște posibili inventatori. Între timp au și devenit ! Alt exemplu : Țipu Vichentie și Ștefan Enache au avut, ca studenți, trei invenții. La cea dintîi, eu am fost vioara întîia, la cea de-a doua raportul a fost invers, iar la cea de-a treia au lucrat absolut singuri. Iată un mod corect de a-i sprijini. Consider că dacă din 200 de elevi ai unui profesor universitar 2 devin inventatori, procentul este foarte bun. Gîndiți-vă că astfel de oameni mai „scot" și alte facultăți din țară. Noi, cei de la mecanica din Iași, producem acum 1% din toate invențiile românești. Politehnica locală a produs 3 inventatori iar orașul, în totalitatea sa — 6. În 1977 numărul invențiilor realizate în cadrul politehnicii noastre a fost de 80, dintre care aproape 30 la facultatea de mecanică.

— Apreciați drept perfect ori corespunzător actualul sistem de avizare a invențiilor ? Ce s-ar mai putea face ?

— Îmi exprim doar o parte a răspunsului posibil: sînt convins că politehnica noastră — și desigur și altele — pot aviza, la fel de competent, orice invenție tehnică. Desprindeți dv. restul... Filiera obținerii documentelor (omologare — brevete și certificate) este încă întortocheată.

— Ce v-a dat teribila și recunoscuta putere de muncă ?

— Cînd am dat drumul la lucrările „din vale", cum le zicem noi construcțiilor în care muncim, unii ne-au prezis falimentul. „O să faceți producție, dar nu știință", ziceau ei. A durat, într-adevăr, 2 ani pînă ne-am pus pe picioare. Prin ceea ce s-a realizat la noi ne-am străduit să răsplătim cinstea ce ne-a fost făcută de președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a deschis chiar acolo primele cursuri. Deci : eficiența.

MANOLE CĂRȚAN

Așa cum „Flacăra" a anticipat acum 3 ani:

Viu interes peste hotare pentru o valoroasă metodă românească de combatere a parodontopatiei

La Viena a avut loc o manifestare științifică românească în cadrul căreia prof. dr. Grigore Osipov Sinești, conducătorul Centrului de parodontologie al Spitalului „Bucur" din Capitală, a prezentat o nouă metodă curativă și operatorie pentru combaterea uneia dintre cele mai complicate maladii dentare, parodontoza. Conferința a fost urmărită cu deosebit interes de specialiști austrieci, precum și de participanți din alte țări la Simpozionul internațional de parodontologie desfășurat la Viena.

Știrea de mai sus, sosită pe teleimprimatoarele Agerpresului, este reluată de toate ziarele noastre de marți, informînd despre noutățile aduse de medicul român Grigore Osipov Sinești în tratamentul afecțiunilor parodontale, numite de specialiști în modul cel mai divers, pyorhée în Franța, periodontal disease în America, boală ciudată, în cursul căreia dinții sănătoși se dezgolesc de gingie și cad fără nici o explicație plauzibilă, asemenea boabelor de porumb dezghiocate de pe un știulete.

Începînd din 1975, mai exact din numărul său din 22 noiembrie al anului respectiv, revista noastră a scris despre asta și — la intervale regulate — a reluat tema cercetărilor doctorului Osipov Sinești, insistînd asupra noutății și originalității lor științifice, punînd în evidență meritele de deschizător de drumuri ale medicului român, socotit de cunoscutul specialist italian Franco Noveri, de la Institutul Odontoiatric din Torino, drept „primul care a scos parodontologia din mîinile simplului dentist, făcînd-o să se ridice la rangul de știință medico-chirurgicală". Înainte de a explica, pe larg, în ce constă metoda doctorului bucureștean, înfățișată pentru prima oară lumii științifice internaționale în 1971, sub forma unei monografii, „La Paradontopathie Essentielle", publicată la Paris, trebuie să spunem că, în răstimpul care s-a scurs după 1975, demersurile noastre n-au fost totdeauna primite cum s-ar fi cuvenit în unele cercuri medicale și că nu puține au fost piedicile puse în calea activității lui Grigore Osipov Sinești, a încercărilor sale de a tipări lucrarea amintită în limba română, fapt care s-a petrecut abia în 1977, a dorințelor sale de a fi sprijinit pentru închegarea unui nucleu de specialiști capabili să ducă mai departe și să dezvolte datele metodei sale. Pînă la urmă însă s-a întîmplat ceea ce era firesc să se întîmple într-o țară ca a noastră, în care adevărul, de orice natură ar fi el, inclusiv științific, nu poate să nu triumfe, iar munca doctorului Osipov Sinești a fost repusă în drepturile ei legitime, justificate de noutatea soluțiilor medicale propuse și, mai ales, de vindecarea a mii și mii de bolnavi. Desființat pentru o vreme, din cauza opacității uneia din fostele conduceri ale ministerului de resort, Centrul de parodontologie afiliat Spitalului „Bucur" din București și-a redeschis porțile, spre bucuria numerosilor pacienți, dar și spre bucuria inventatorului, la dispoziția căruia au fost puse nu numai condițiile de lucru dintre cele mai prielnice, local, aparatură și așa mai departe, ci și acel prim grup de tineri îndelung solicitat, apți să alcătuiască, sub îndrumarea maestrului, școala românească de parodontologie, aflată astăzi în plină afirmare.

Ce anume a revoluționat Grigore Osipov Sinești în domeniul maladiilor parodontologice ? Înainte de toate, el a fundamentat un termen nou, parodontopatia esențială, ca formă a parodontopatiilor, în ansamblul căreia s-a adresat unei anume forme clinice. Pe aceasta a operat-o și a vindecat-o — după cum o operează și o vindecă — pe baza principiilor biologice ale unei metode proprii, prin utilizarea unor biostimulatori „Os Minerale" (brevet de invenție 66 764/1974), urmați de un tratament neuroendocrin și de o igienă bucală aparte, asigurată de apa de gură medicinală „Paradenta" (brevet de invenție 55 853/1974). Operația lui Osipov Sinești durează, de regulă, nu mai mult de o oră, sustrăgîndu-se oricărui risc chirurgical și oricărei dureri, totul desfășurîndu-se sub anestezie. După ce se îndepărtează procesul inflamator din focarul parodontopatic, în septul interalveolar se introduc biostimulatorii, un fel de „pene" de os uman deproteinizat, pe care organismul le rezoarbe, depunîndu-le în osul din jurul dintelui operat. Metoda, care a primit în literatura de specialitate de pretutindeni numele medicului român, urmărește — și realizează — recondensarea osului alveolar și reactivarea vitalității gingiei bolnave, despre marile ei calități chirurgicale și terapeutice vorbind, fără putință de contrazicere, numărul foarte mare de vindecări. Pe măsură ce, prin intermediul centrului de la Spitalul „Bucur", mai mulți tineri stomatologi au luat cunoștință de mijloacele de exprimare ale metodei Osipov Sinești, aceasta s-a extins în teritoriu, revista noastră scriind, nu demult, despre înființarea unui cabinet cu profil la Focșani.

Subliniind succesul de care s-a bucurat, la Viena, prezentarea metodei românești de combatere a parodontozei, în prezența unor șefi de clinici universitare, de spitale și de institute de cercetări din Austria, precum și a participanților unei selecte reuniuni de specialiști în problemele maladiilor parodontului din mai multe țări, să reamintim că de orașul respectiv se leagă o altă recunoaștere a activității și meritelor lui Osipov Sinești care, în 1971, primea aici Medalia de argint a Salonului internațional de invenții pentru biostimulatorii „Os Minerale". Noua confirmare științifică vine să întărească un prestigiu medical dobîndit cu multă muncă și cu multă pasiune, recomandîndu-se totodată drept un semnificativ omagiu adus școlii românești de medicină, tot mai respectată și stimată în lume.

EMIL NEGOIȚĂ

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Astăzi s-a încheiat prima etapă a majorării retribuțiilor din acest cincinal

EVENIMENT ÎN CRONICA BUNĂSTĂRII

Ținînd seama de rezultatele obținute de oamenii muncii, de toate resursele existente pentru creșterea producției, a productivității muncii și a venitului național, din inițiativa și sub conducerea nemijlocită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, s-a elaborat Programul de creștere a nivelului de trai în anii 1976—1980, **care asigură o suplimentare a prevederilor de plan și a hotărîrilor Congresului al XI-lea privind nivelul de trai.**

Începînd de azi — odată cu mărirea retribuției a încă 1 500 000 de oameni ai muncii din industria cooperatistă, gospodăria comunală, comerț, învățămînt, cultură și artă, presă, edituri, radio, cinematografie, cultură fizică, uniuni, asociații și celelalte activități care nu sînt nominalizate — majorarea retribuției din prima etapă, prevăzută în program, cuprinde toate categoriile de oameni ai muncii din țara noastră. Hotărîri de Conferința Națională a partidului din decembrie trecut, acest nivel al bunăstării poporului român este atins, iată, mai devreme decît se prevăzuse, de fapt, inițial. Lucrul confirmă încă o dată raportul înțelept asigurat de conducerea partidului între acumulare și consum. Cu atît mai mult cu cît devansarea unei astfel de prevederi s-a realizat în pofida greutăților pe care economia unei țări în curs de desvoltare nu le poate ignora, în pofida chiar a vitregiilor naturii, care ne-au pus la încercare nu numai rezistența morală, dar și capacitatea de efort, de organizare, de sacrificiu. Unirea, iată marea noastră forță, unirea întregului popor în jurul partidului, unitatea de neclintit a poporului român capitvat de uriașa sa lucrare care este România de azi și România de mîine.

Acest nou moment de devans al dezvoltării creează condiții bune realizării, în continuare, a celei de-a doua etape a programului amintit. Program ce cuprinde, în întregimea sa, pe lîngă majorarea retribuțiilor, și alte pîrghii esențiale. Pensiile de asigurări sociale de stat cresc cu 23 la sută. ca să nu mai vorbim de faptul că la pensiile mici sporul prevăzut este de 40 la sută. Creșterea veniturilor lucrătorilor din agricultura de stat, ale țărănimii cooperatiste — inclusiv a pensionilor — ale țăranilor din zonele de deal și de munte cu gospodării particulare — pentru care anul 1978 marchează și introducerea unui sistem de pensionare al cărui beneficiari vor fi — creșterea alocațiilor de stat pentru copii în medie cu 30 la sută, majorarea ajutoarelor pentru mamele cu mai mulți copii ; toate acestea exprimă nu doar grija partidului pentru ridicarea continuă a bunăstării poporului, dar și capacitatea economică a statului nostru socialist de a îndeplini sistematic un asemenea țel fundamental.

Cheltuielile social-culturale, în ansamblu, vor fi în perioada la care ne referim cu circa 46 la sută mai mari decît în anii 1971—1975, ajungînd în 1980 la 10 000 de lei pe familie. Expresiv, de asemenea, în ce privește creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii este numărul de locuințe care va fi realizat în acest cincinal : un milion !

Vitalitatea sistemului nostru economic și umanismul orînduirii noastre sînt confirmate incontestabil de momentele, de treptele dezvoltării societății românești. Unul din cele mai fireși, mai sigure, mai tonifiante amănunte ale acestei dezvoltări se numește Programul de creștere a nivelului de trai în anii 1976—1980. **Pentru creșterea retribuției reale cu peste 32 la sută s-a prevăzut sporirea retribuției nominale nete cu mai bine de 40 la sută, iar la stabilirea retribuției reale s-a luat în seamă indicele evoluției prețurilor și tarifelor care — lucru semnificativ ! — nu va depăși în acest cincinal șase procente. Faptul că asigurăm stabilitatea prețurilor — în condițiile cînd, în multe țări ale lumii, începînd cu statele capitaliste dezvoltate, creșterea prețurilor și inflația se ridică la 10—30 la sută anual, ori chiar mai mult, fără a fi însoțite de majorări corespunzătoare ale salariilor, iar șomajul continuă să fie unul din cele mai amare adevăruri sociale — ilustrează, de asemenea, vitalitatea și umanismul sistemului economic al orînduirii noastre.**

Focalizarea energiilor, a inteligenței tehnice, convertirea creatoare a acumulărilor cantitative într-o nouă calitate sînt favorizate de creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii și favorizează la rîndul lor o următoare treaptă în acest urcuș, pe drumul bunăstării și al progresului continuu.

ION GROZEȘTEANU

La Ministerul Muncii:

O privire la nivelul țării

— Tovarășe NICULAE MITROFAN, sînteți inginer I, în cadrul Direcției generale a retribuirii din Ministerul Muncii ; vă propun să începem acest dialog prin evidențierea celei mai deosebite caracteristici a creșterilor retribuției oamenilor muncii, în această perioadă a cincinalului 1976—1980.

— Rețineți încă de la început că este una dintre cele mai mari creșteri realizate în toate cincinalele de pînă acum. Dacă o luăm numai din 1960 încoace, veți vedea că în perioada 1960—1965 retribuția reală medie a crescut cu 22 la sută, în următoarele două cincinale a crescut cu un procent de 20 la sută, în timp ce în planul cincinal actual se va realiza o creștere de 32,3 la sută. Cifra, pentru că vrînd-nevrînd trebuie să ne folosim de acest limbaj al cifrelor, este mult superioară față de cea prevăzută în Directivele Congresului al XI-lea, de 18—20 la sută, și chiar față de 20—22 la sută, cît este prevăzut în planul cincinal.

— Lămuriți cititorii revistei noastre cum se realizează această creștere, prin ce căi ?

— Se realizează, în principal, pe seama creșterii retribuției nominale nete, în medie cu peste 40 la sută. Mă refer la retribuția nominală netă, întrucît, se știe, de la 1 iulie anul trecut, retribuția individuală nu mai este supusă impozitului.

Creșterea de peste 40 la sută a retribuției nominale nete se realizează în primul rînd prin majorarea cu circa 32 la sută a retribuției tarifare și, în al doilea rînd, prin măsura de trecere a personalului muncitor în trepte, categorii, gradații, funcții superioare, și chiar prin creșterea sporului de vechime.

— Folosiți-vă, vă rog, de un exemplu.

— Este știut că retribuția tarifară netă a unui strungar de categoria a treia, treapta unu, a fost pînă la 1 august 1977 de 1 531 lei. În situația în care acest muncitor avea (și de cele mai multe ori avea) și o depășire de normă de 10 la sută, și un spor de vechime de 5 la sută, realiza o retribuție netă lunară de 1 760 lei. Dacă același muncitor, în cursul cincinalului actual, promovează în categoria a patra la nivel de bază, cu aceeași depășire de normă, dar cu un spor de vechime de 7 la sută (trecînd într-o treaptă de vechime superioară), va realiza în anul 1980 o retribuție lunară netă de 2 613 lei. Ceea ce înseamnă o creștere de aproape 48,5 la sută.

Aș dori să mai adaug faptul că majorarea retribuției tarifare se face, cum dealtfel se cunoaște, în două etape : prima a avut loc în perioada 1977—1978, cînd retribuțiile tarifare au fost majorate în medie pe economie cu 17 la sută, iar a doua etapă urmează să aibă loc în cursul anilor 1979—1980.

— Ce ne puteți spune despre diferențierea dintre ramuri ?

— În economie există totdeauna o diferențiere a retribuției pe ramuri industriale, în funcție de importanța socială a acestora, precum și de condițiile specifice în care se desfășoară activitatea în aceste ramuri industriale. Ceea ce trebuie neapărat să reținem este faptul că aceste diferențieri corespund unei anume etape de dezvoltare a economiei naționale, ele, diferențierile, suferind modificări de la o etapă de dezvoltare la alta. În funcție de schimbările care intervin la cei doi factori — importanța socială a ramurii economice și condițiile de activitate în ramura respectivă — care stau la baza ei. Din acest motiv, într-o etapă sau alta, o ramură sau alta beneficiază de o majorare mai accentuată a retribuțiilor. Dealtfel, acest aspect a fost lămurit magistral de către tovarășul Nicolae Ceaușescu în Cuvîntarea rostită la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii, din anul acesta, în care se spune printre altele : „Trebuie să se înțeleagă bine că ierarhizările pe care le-am făcut au ținut seama de locul, de importanța, de efortul pe care-l fac oamenii muncii din diferite domenii de activitate, în condițiile actuale. Desigur, peste 5 ani este posibil ca ierarhizarea între ramuri să se schimbe, așa cum s-a întîmplat și de data aceasta. Nu am făcut o ierarhizare veșnică ; ea corespunde nivelului actual de dezvoltare a economiei. De aceea, aș mira să se țină seama că această ierarhizare nu poate fi modificată fără a produce dereglări între diferite ramuri de activitate în raport cu locul, importanța și efortul pe care-l solicită sectorul respectiv".

— Am înțeles că aplicarea majorării retribuțiilor tarifare nete se face cu un oarecare devans față de prevederi. Lămuriți, vă rugăm, și acest aspect.

— Prima etapă de majorare a retribuțiilor nete a fost prevăzută să se aplice în perioada 1 iulie 1977 — 1 septembrie 1978. Se știe însă că, din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la sfîrșitul anului trecut s-a aprobat, prin Decretul 447, scurtarea acestei perioade ; astfel încît, prima etapă de majorare a retribuțiilor tarifare nete s-a încheiat la 1 iunie 1978.

— Care sînt avantajele obținute de oamenii muncii în urma aplicării în devans a acestor măsuri de majorare a retribuțiilor ?

— Urmare a acestei scurtări, personalul din industria petrolieră și de extracție a gazului metan, cei din domeniul lucrărilor geologice și de foraj au beneficiat de majorarea retribuțiilor cu șase luni mai devreme. Muncitorii din industria sticlei, porțelanului și faianței, cei din industria exploatării și prelucrării lemnului, precum și cei din telecomunicații — cu patru luni mai devreme. Pentru devansarea acțiunii de majorare a retribuțiilor din acest an, s-au alocat suplimentar **2 miliarde de lei** peste fondurile alocate inițial pentru majorarea retribuțiilor în anul 1978.

— Știm și noi, tovarășe inginer NICULAE MITROFAN, că la baza ridicării veniturilor oamenilor muncii, a venitului național, stă dezvoltarea în principal a economiei naționale. În ultimii doi ani, poporul nostru s-a confruntat cu destule greutăți, unele de dimensiuni nemaiîntîlnite. Mă gîndesc, ați înțeles, la cutremurul din 4 martie 1977, la inundațiile de mai înainte, la seceta de mai înainte. Cu toate acestea, eroicul nostru popor, sub conducerea clarvăzătoare și înțeleaptă a partidului comunist și a secretarului său general, a găsit de fiecare dată destule resurse în forțele sale vitale să învingă aceste greutăți. Ce credeți că a stat la baza majorării retribuțiilor, a devansării etapei de majorare a lor, în acești doi ani ai actualului plan cincinal ?

— Succesele despre care vorbim au fost posibile datorită capacității de organizare și de mobilizare a tuturor oamenilor muncii, datorită creșterii, cum remarcați, a venitului național, creștere care s-a obținut pe seama sporirii productivității, a ridicării productivității muncii, prin reducerea cheltuielilor materiale și a celorlalte cheltuieli de producție, prin ridicarea gradului de folosire a utilajelor, a timpului de lucru și a spațiilor de producție. Este bine să ne amintim că în primii doi ani ai actualului cincinal, producția industrială realizată peste prevederi a fost de peste 38 miliarde lei. Tot în acești doi ani, venitul național a crescut cu 21,6 la sută. În anul 1976, vă amintiți, s-a desfășurat o amplă acțiune în economie pentru descoperirea și punerea în valoare a tuturor rezervelor de reducere a costului investițiilor, iar în anul 1977 a avut loc o acțiune similară pentru creșterea suplimentară a productivității muncii. La Conferința Națională a partidului s-a hotărît, de asemenea, ca printr-o mai bună organizare a producției și a muncii, prin alte măsuri, să se realizeze, peste prevederile cincinalului, o producție suplimentară de 100—130 miliarde lei. Așadar, prin disponibilitățile create pe această bază, a fost posibilă suplimentarea fondurilor prevăzute inițial pentru majorarea retribuțiilor tarifare nete pe cincinalul în curs, **cu 40 miliarde lei.** După cum înțelegem cu toții, majorarea retribuțiilor este o urmare a efortului eroic pe care îl face poporul nostru, este o urmare a vredniciei sale.

Totodată, așa cum ați remarcat și dumneavoastră, această majorare dovedește încă o dată preocuparea permanentă a conducerii partidului și statului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, pentru creșterea nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii, pentru asigurarea unei vieți tot mai îndestulate poporului nostru.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Inscrisuri în cartea de muncă

Valeriu Lăbuneț a fost, bineînțeles, elev al Școlii profesionale din Hunedoara. „Cînd am terminat, prin 1946, cele 7 clase elementare, nu-mi aduc aminte să fi știut că există pe lumea asta o meserie de oțelar. Vreau să spun că nu m-am gîndit niciodată să devin oțelar. Ce să facem de-acum încolo, ne-am întrebat noi, brigadierii ce participaserăm la lucrările Șantierului național al tineretului Bumbești—Livezeni Eu eram foarte tînăr, aveam doar 16 ani. Mie și altora, la fel de tineri, ni s-a propus să venim la Hunedoara, să ne calificăm prin școala profesională într-una din meseriile de care avea nevoie combinatul siderurgic. Asta era prin vara anului 1948, la cîteva zile după marele act al naționalizării. Hunedoara, ni s-a spus, va fi un oraș grandios, un oraș minunat, care va crește odată cu uzina. Veți fi copiii și apoi părinții acestui oraș. Așa ni s-a spus. Cuvintele m-au emoționat. Ele continuă să mă emoționeze și astăzi, cînd sărbătorim cei 30 de ani de la istoricul eveniment al naționalizării. Mă emoționează mai ales pentru că toate acele cuvinte de-atunci s-au adeverit întru totul. Orașelul de-atunci de la numai 7 000 de suflete a ajuns la peste 100 000 de locuitori. Cît despre combinatul siderurgic, ce să mai spun ?! Sub ochii mei s-au ridicat cocseria, oțelăria numărul 2, aglomeratorul, furnalele mari, bloomingul, termocentrala, ca să dau doar cîteva exemple mai cunoscute. Iar noi, copiii de-atunci, iată, ne apropiem de pragul pensionării, după ce ne-am dăruit, cu trup și suflet, o spun cu toată sinceritatea, acestor flăcări care ard din însăși ființa noastră, amănunt care nu este trecut, zic eu, în cartea mea de muncă".

Lipsește din cartea de muncă a oțelarului Valeriu Lăbuneț și amănuntul că în luna septembrie a anului 1951, deci la numai două luni de muncă, își cumpăra primul său costum de haine. „L-am cumpărat, avea să-și amintească interlocutorul meu, cu banii puși deoparte din prima retribuție, pe atunci i se spunea salariu, din luna august și cu ajutorul cartelei. Așa era pe atunci, cu cartele. Dacă aș fi vrut să-l iau la liber, adică fără cartele, ar fi trebuit să dau salariul meu de pe o lună și jumătate. Astăzi, venit direct de pe băncile școlii profesionale, un tînăr cîștigă, potrivit aplicării primei etape de majorare a retribuției, în jur de 2 600 de lei, cu exact 1 000 lei mai mult decît cîștigam eu prin 1963, după 15 ani de muncă".

În cartea de muncă a oțelarului Valeriu Lăbuneț nu sînt trecute nici excursiile făcute în U.R.S.S., Polonia, R.D.G., Bulgaria, Grecia și Turcia, după cum nici faptul că pe strada Cărpenișului, la numărul 12, într-o casă împrejurul căreia rodesc și cresc merii, prunii și cireșii, florile de toate culorile și, bineînțeles, obișnuitele legume ale unei grădini în toată regula, în acea casă, deci, locuiește, ca proprietar, oțelarul Lăbuneț și soția sa, macaragist Evdochia Lăbuneț, de curînd pensionată.

Față în față cu propria sa carte de muncă, în care este trecut doar un singur loc de muncă, cel de la cuptorul 4, plus toate schimbările de funcție și, respectiv, de retribuție, oțelarul Valeriu Lăbuneț avea să frăgă el însuși o concluzie pe care, firesc, am reprodus-o. „Din cartea mea de muncă nu se desprind decît două lucruri mai importante. Că am muncit o viață întreagă, fără întrerupere, așa cum au făcut și alții, și că munca mea a fost din ce în ce mai bine răsplătită, de unde și bunăstarea pe care am încercat cît de cît să o prezint în linii mari, deși ar mai fi încă foarte multe altele de spus. Potrivit recentelor majorări de retribuție din actualul cincinal, majorări care, în prima lor etapă, cu toate greutățile prin care a trecut economia noastră, mai ales anul trecut, cînd am înregistrat, dar am și recuperat însemnate pagube datorate seismului, se aplică, începînd cu data de 1 iunie la toate categoriile de oameni ai muncii, potrivit, deci, acestor majorări care la noi, în siderurgie, s-au aplicat încă de anul trecut, din luna septembrie, eu personal, cu o categorie maximă de încadrare, a șasea cu treapta a treia, am cîștigat, în primele luni ale acestui an următoarele sume : ianuarie — 4 105 lei ; februarie — 3 135 lei ; martie — 4 160 lei ; aprilie — 3 338 lei. Pe luna mai încă nu s-au încheiat calculele, dar, după cîte știm, vom ieși bine, nu ca în februarie sau aprilie cînd nu ne-am înscris în parametrii de progresivitate. Așa cum, la noi, în siderurgie, majorările din prima etapă au determinat creșteri substanțiale în ceea ce privește eficiența și productivitatea muncii, sînt convins că și în celelalte sectoare de activitate oamenii vor face totul pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan, singura cale de a spori bunăstarea întregului popor și a fiecăruia dintre noi, în parte."

VICTOR NIȚĂ

— Cine sînt eu ? Sînt maistru de lucrări, am pe mînă milioane de lei. Sînt fiu de țăran. Cînd am venit în București nu aveam decît 7 clase elementare, acum am liceul și școala de maiștri. Veți spune, poate, că mulți au. Foarte bine, mulți, dar mulți încă n-au. Aici, în construcții, se cîștigă bine, simbăta cînd se primesc banii unii se înfundă în circiumi, în început, pentru o bere două, dar dacă rămîn acolo pînă cînd ultă de ei, iuni vin aproape bolnavi la lucru, nu le mai arde de nimic. Fă-mi muncă fără nici un chef, iar de propria persoană, ce să mai vorbim, uită. Uită că mai trebuie să și învețe, să se pună la punct cu noile tehnologii... încet, încet, uită disciplina.

— Puneți nerealizarea personală doar pe seama băuturii ?

— Bineînțeles că nu. Sînt și unii oameni care n-au pic de ambiție, care sînt leneși, care nu-și iubesc meseria. Și dacă n-o iubești, mai bine n-o mai faci. Venind în București, eu am intrat la o profesională. Prima care s-a nimerit. Am început să lucrez la absolvire într-o uzină. Muncă frumoasă, nu zic nu. Dar pe mine, crescut la țară, în aer proaspăt, cu ochii încîntați de lungul cîmpiei — sînt din Cucuruzul de lîngă Oltov — mă străgea parcă altceva. Am găsit șantierul și am înțeles că aici e de mine. Am luat-o de la început simțind că acum nu-mi mai este îngăduită ezitarea sau tînguirea. M-am angajat ca fierar-betonist în 1960, scrie în cartea de muncă, tot m-ați întrebat de ea. După trei ani am început liceul la seral pe care l-am absolvit cu bine, scrie și asta în cartea de muncă, apoi am primit un post de șef de echipă și m-am apucat din nou de învățătură: seralul la școala de maiștri. Este într-adevăr un efort mare să stai pe șantier toată ziua și seara să te apleci pe buchia cărții. De asta vorbeam la început de voință. Statul are grijă de tine, îți creează condiții, dar dacă tu nu știi să le folosești ești primul vinovat. Zic primul fiindcă pe tineri trebuie să-i mai îndrume cîte cineva. Eu am lucrat în echipa lui Andrei Dumitru și cînd l-am aflat de la el. Mă lua în cîte o după amiază cu el și îmi povestea fel de fel de lucruri dar totul avea un tîlc. Cînd l-am văzut desfăcînd o plasă de sîrmă gata fasonată, numai pentru că un element era o idee mai gros ca celelalte, am înțeles ce înseamnă concret o adevărată răspundere în muncă.

— Și după ce ați absolvit școala de maiștri, ce a fost mai departe ?

— Ce să fie, a urmat o nouă însemnare în cartea de muncă, iar eu am primit o lucrare de care să răspund personal : finisarea unei scări la blocul C13. Următoarea lucrare : o creșă și grădiniță cu 300 de locuri, aici, în Berceni. Apoi am lucrat în Șuluea, la Parcul tineretului, pe Drumul Găzarului ; după cutremur am făcut consolidări la blocul Romarta. În 1973 m-am căsătorit cu Olga, o fată pe care o cunoșteam de 10 ani. Evenimentul nu este înscris în cartea de muncă, glumesc, nici n-ar putea fi dar el se leagă cu toate celelalte. Am un copil de un an și două luni, soția a trebuit să întrerupă munca pînă l-a făcut mare pentru a-l da la creșă. A fost în casă un singur om care aducea bani, eu, dar tocmai la timp retribuția muncitorilor din construcții, ca dealtfel a tuturor oamenilor muncii, s-a majorat ; am primit și o alocație mai bună așa încît banii ne-au ajuns. În cîteva săptămîni, cel mic pleacă la creșă și totul reintră în ritmul de dinainte. Am uitat să vă spun : am primit și casă de la întreprindere, așa că acum sînt bucureștean.

...Mai era ceva. Doream să știu cu cît a crescut exact retribuția maistrului Tănase Roșu de la șantierul 2 al grupului de șantiere 5. Am discutat la conducerea întreprinderii cu unul dintre directori, inginerul Nicolae Mila.

— Retribuția tuturor lucrătorilor calificați sau necalificați, muncitori sau cadre tehnice a crescut ultima oară, adică conform ultimei hotărîri de partid în domeniul ridicării bunăstării materiale a celor ce muncesc, între 16,6 și 20 la sută. În ceea ce îl privește pe Roșu el primește acum mai mult cu 527 de lei. Și face totul ca să-i merite. Este unul dintre acei oameni care înțeleg că pentru toți înseamnă și pentru tine.

VICTOR CONSTANTINESCU

Omul are astăzi vîrsta uzinei în care muncește. Desigur, o pură întîmplare, deoarece se pare că bătrînii Caraman, nu-și propuseseră să-i dea viață lui Ion Caraman tocmai în anul în care la Brașov lua ființă I.A.R.-ul. Legăturile devin însă reale și ceva mai strînse în perioada războiului, cînd Ion Caraman ajunge elev la școala de profesională de ucenici industriali de pe lîngă cunoscuta firmă brașoveană. Era un început, care ține de biografia omului, o chestiune sentimentală neînregistrată în Cartea de muncă nr. P.R.-322 920, act ce marchează începutul unei biografii comune. Mai exact, la 1 august 1945, Ion Caraman intră în plin, cu meseria de strungar certificată de diploma școlii amintite. Este prima data trecută în documentul de muncă. „Salariul cu care mă angajasem era de 41 820 lei, bani fără nici o valoare, deoarece ne găseam înainte de prima stabilizare. În 1947 cîștigam cîteva zeci de milioane cu norma, dar un pui costa cinci milioane de lei. Ne jucam cu milioanele și eram săraci lipiți." Rămîneau însă bucuriile unui început. În 1946, la 24 ianuarie, Ion Caraman intră în rîndul membrilor de partid ; după cîteva luni se logodește, iar economatul întreprinderii îi face un cadou : cinci pîini duble, ca să aibă ce da mesenilor ; în 26 decembrie primul tractor românesc I.A.R.-22 învinge scepticismul unora și confirmă vocația și dăruirea celor mulți.

Răsfoim mai departe cartea de muncă a lui Ion Caraman. În 1947 pleacă să-și satisfacă stagiul militar. „Am făcut-o la Sinaia, fiind în garda regală. Mîncam în fiecare zi mazăre și am văzut de aproape cum s-a constituit Republica". Se reîntoarce la uzină, după doi ani. În 1951, tot strungar fiind, salariul i se mărește la 418 lei. Era un început. Trebuia refăcută țara, trebuia întemeiată o industrie.

În 1955 salariul unui strungar, deci și al lui Ion Caraman, era tot de 418 lei. „Un kilogram de pîine era doi lei, preț care a rămas la fel dar veniturile mele au crescut de cinci ori și mai bine. E un fapt". Producția de tractoare se diversifica : plugul tractat era înlocuit cu plugul purtat, mecanisme similare cu cel hidraulic permițînd introducerea acționării cu ajutorul tractorului a mașinilor agricole pentru cultivare și recoltare. Începe construirea primelor blocuri de locuințe, fapt care schimbă fața periferiei acestui oraș turistic. În 1957 — prima etapă de majorare generală a salariilor. Ion Caraman primește acum 847 de lei. „Creșteam și noi odată cu uzina. Filele cărții de muncă ne informează prompt : strungarul Ion Caraman devine reglor. „Am primit în subordine o formație de lucru. După cum vedeți în act, peste un an am luat categoria a 8-a. În 1965 îmi crește retribuția : 1 499 de lei. Construiam pe atunci hala S-1 300, noua scularie și se mărea cartierul cu alte blocuri. După trei ani mi-am cumpărat televizor. Are zece ani și nu l-am reparat niciodată. Tractoare românești, televizoare românești, o întreagă industrie constructoare de mașini ce purta emblema „România".

— Că să nu ne mai întoarcem mereu la cartea dumneavoastră de muncă, spuneți-mi, tovarășe Ion Caraman, cum anume se poate vorbi, cum se poate demonstra mai elocvent creșterea aceasta paralelă de care îmi vorbiți mereu ?

— Păi, destul de simplu, deși nouă ne-au trebuit peste treizeci de ani să ajungem aici. Cine cunoaște Brașovul din anii '40 observă foarte bine și singur diferențele. Și pentru că vorbim de creștere paralelă, ajungem la viața noastră. Așa cum ați văzut, pînă în 1974 au fost șapte majorări generale de salariu. Aveam atunci, cartea de muncă este martoră, 2 355 de lei. Anul trecut a fost a opta și cea mai spectaculoasă. Eu primesc acum o retribuție **netă** de 2 417 lei, dar lucrez în acord global și venitul meu lunar este aproximativ 4 000 de lei. Muncesc la „Tractorul" de 38 de ani. Am plecat, după stabilizare pentru că pînă atunci ne lucam cu hîrtiile nu cu banii, de la 400 de lei, și am ajuns azi la retribuția amintită. Tot acest complex, industrie dezvoltată, oraș nou, retribuții din ce în ce mai mari, totul seamănă cu un om sănătos și puternic. Nu știu cîte tări din lume și-au permis ca, plecînd cu industria aproape de la zero, și în ceea ce privește tractorul românesc putem afirma că acel zero este absolut, să construiască, să dureze pe temelii puternice o viață a oamenilor săi pe măsură realizărilor economice.

RAZVAN BARBULESCU

Anghel Dumbrăveanu

Aprindere de nervi

Intotdeauna singur.

Pe neașteptate,
Îți taie calea o fată
Luminind
Scara interioară
A unei iluzii.

Te întrebi
Ce poate-nsemna acest mesaj
Aproape indescifrabil —
Un suris neînțeles de pur
Incit te intrigă
Gîndul c-ar putea să vină la tine.

Aproape o aprindere de nervi.

Cum Oltul

Saturate de gloria ce le-a fost refuzată,
Împăcate cu sine în cruda lor neîmpăcare,
Poemele mele
Pot fi-ntîlnite în stoluri de vrăbii,
Pe drumuri circulate de care cu grîu,
Ori sub streșini,
În larma copiilor, în lumina
Zăpezii.

Ale acestui spațiu,
Cum Oltul, de-a pururi.

Fereastra corăbierului

Cineva intră-n cetate și-ntreabă de tine.
Copaci patrulează pe străzi,
Lovindu-se de clopote.
Se aude că furnizorii de dalii
Adăpostesc seducătorul cetii. Din dragostea lui
Cu o lebădă s-au născut fluturii galbeni
Ce stăpîniră burgul o vară. Acum,
Copiii călăresc cercuri și sălcii, femeile
Își trădează bustul, bărbații cei tineri
Sărută flori senzuale prin parcuri. Și încă
N-ar fi nimic, de n-ar dansa cu iolele serii
Sub fereastra corăbierului, lucru despre care se scrie,
În legea orașului, că e cu desăvîrșire oprit,
Iar cei vinovați
Vor fi lăsați pradă flămîndelor vise de noapte.

Drumul ce te apropie

Un țipăt enorm sfîșie lumea.
Mă trezesc din somn : pămîntul
Respiră ușor, abia se clatină frunza
Arțarului sub care tînăr visam.

Ce spaime te chinuie ? Și ce blestem
Ai de-mplinit ? Unde se duse
Lumina-mpăcată în care lucram ?

Un vînt aiță mereu moartea și creșterea.

Sînt o lume de nervi.
Vor veni și vor bea din această fîntînă.
Abia se clatină frunza arțarului
Sub care ascult drumul ce te apropie.

Și cine trage pe roată un gînd ?

Un cal galopînd

Sînt atîtea lucruri pe care nu le-am făcut :
n-am iubit pe nimeni în luna lui mai,
numai pasărea ce vine în taină
să moară cîteva ceasuri cu mine,
n-am lăsat floarea să mă sărute pe gură
cînd mă cerea într-un vis
și n-am încheiat pactul cu diavolul,
lăsîndu-l să-mi țesele caii
și să care stele cu sacul.

Acum crește iarba
pe mîinile mele
care știură cu mînglieri
să-mbolnăvească femeia.

S-aude un cal galopînd
prin ziua de ieri.
Unde-o fi pasărea care murea
în fiecare noapte cu mine ?

Pentru ei toată lumea este mama

(Urmare din pagina 10)

peste tot ; ne-am făcut și de rîs : am dat dispoziție să fie căutată toată lumea la poartă. Pînă la urmă am găsit perechea lipsă sub salteaua proprietarului. De la această întîmplare am luat întreaga serie de măsuri care se impunea și care a decurs din investigația psihologică a tuturor fenomenelor asemănătoare.

Altădată a fost nevoie să stabilim un mod unic de adresare. Psihologul pe care l-am consultat era de părere că în leagăn n-ar fi indicat să folosim cuvîntul mamă. Mama este una singură : aceea care va prelua copilul. Cum să privezi copilul de acest cuvînt fundamental ? Mama este mai mult decît o persoană : mama este un sentiment, un fond întreg afectiv, care necesită a fi format și dezvoltat. Pentru ei toată lumea este mamă, cînd toată lumea care se învîrte în jurul lor merită acest titlu. Munca noastră merge de la simplu la complex și lucrurile simple nu se termină niciodată și mereu o luăm de la început și lucrurile începute nu le abandonăm. Ioana, numele nu-l dăm fiindcă acum nu se mai află la noi, Ioana la un an cunoștea, înregistrate pe bandă de magnetofon, 600 de cuvinte și la trei ani recita pe dinafară Scrisoarea III, avem și copii cu o dezvoltare psiho-motorie întîrziată ; stabilim grupele pe baza vîrstei biologice.

Avem bani cît ne trebuie, afirmă dr. Lucia Vătășescu Butucea, avem bani și avem înțelegere și chiar dacă n-a fost ușor să avem și una și alta și uneori a trebuit să reclam, da, da am pirît în stînga și în dreapta, fabrica de marmură, depozitele de îmbrăcăminte, și am fost și severă, trebuie să recunosc că am fost foarte severă, iată ne apropiem de sfîrșitul celui de-al doilea deceniu și la consiliul popular al sectorului și la municipiu sînt oameni care ne-au înfiat pur și simplu și disciplina e una liber consimțită și devotamentul e regula noastră de viață și muncă, și sîntem mîndre să spunem azi că meseria noastră se cheamă a fi mamă cu diplome de mamă, doctori în meseria de mame și viața noastră de-acuma nu mai are decît un singur sens, unul curat și limpede : nu să îngrijim copii temporar fără mame și tați, ci să creștem cetățeni destoinici, sănătoși din toate punctele de vedere, oameni adevărați.

★

Mă numesc Elisabeta Rogojeanu. Colegele îmi spun Beti. Lucrez aici de 20 de ani. La șase fără zece sînt la leagăn. Copiii dorm. Ca să ajung la șase fără zece, eu mă trezesc la patru și jumătate. Am un fiu în clasa a cincea și cînd eu plec el rămîne cu bunica, adică cu mama mea. La șase fix încep cu termometrele ; fiecare copil își are termometrul lui. Îngrijesc paisprezece copii. Cînd ajung la ultimul, primul e gata ; notez temperaturile într-un caiet special, aduc lenjerie nouă, duc la oliță, pe rînd, paisprezece copii, ei stau pe oliță și eu le schimb paturile, aranjez lenjeria nouă, apoi îi spăl, mai înainte însă notez în caiet, vă rog să mă scuzați, ce fel de caca a făcut fiecare, pentru medic, îi spăl deci, la fel, pe rînd, pe fiecare dintre cei paisprezece, și-i îmbrac, nu plîng, sînt liniștiți și foarte cuminți, atît timp cît îi spăl și-i îmbrac, pe urmă însă, cînd îi așez în paturile lor, simt că se apropie ora mesei și încep să țipe, dacă nu știu a vorbi țipă, țipă pînă ce aduc mîncarea, biberoanele ; biberoanele sînt individualizate, fiecare copil are hrana lui proprie, după prescripția medicului și prescripția medicului ține cont de ceea ce notăm în caietul nostru ; încep cu cel ce țipă cel mai tare, fiecare țipă altfel după cît de foame îi este și e normal să încep cu cel care țipă cel mai tare, îl iau în brațe și acesta se liniștește, ceilalți nu, ceilalți țipă mai departe pînă le vine și lor rîndul ; după ce-au mîncat toți și s-au liniștit în pătuțurile lor, pe cei mai mărișori îi duc în locurile de joacă, cu ceilalți procedăm cu fiecare altfel : celor mai mici le captăm atenția cu diferite obiecte, ei învață să le deosebească la început, apoi să și le dorească și în cele din urmă ajung să și le însușească, acestea sînt exercițiile de dezvoltare psiho-motorie ; la fel procedăm și cu cei mai mărișori ; pe aceștia îi învățăm să treacă de la trasul obiectelor la împinsul lor, în acest stadiu copiii dobîndesc personalitate și aceste exerciții sînt foarte importante ; apoi s-a făcut ora 10 și începem pregătirea pentru gustarea de dinainte de masă, îi schimb pe cei ce trebuie schimbați, îi spălăm pe toți și de la bucătărie aducem gustările care de asemenea sînt diferențiate pe copii ; conform foii medicale, celor ce mănîncă bine la prînz le dăm o gustare mai consistentă, nu lipsesc în nici un caz sucurile de portocale, de fructe, mierea de albine, legumele proaspete ; mîncarea pentru cei mai puțin poftioși este mai ușoară ca să poată asimila în întregime caloriile prevăzute

la masa de prînz, de asemenea individualizată. După gustare, unii se culcă, cei mai mulți, alții se joacă, iar noi ne așezăm pentru a completa foile de evidență individuală, pentru fiecare copil, cît a mîncat, ce a mîncat, cît a rămas, starea generală, observațiile noastre, pentru ca medicul să poată întocmi fișa pentru a doua zi, apoi merg să iau lenjeria, o sortez, o număr, o împart, fac curat în salon, geamurile sînt deschise, copiii încep să se trezească, îi duc la oliță, îi las pe oliță și fug la bucătărie, pregătesc mesele, îi spăl pe toți paisprezece, îi schimb, îi îmbrac, aduc mîncarea, unii mănîncă acum la măsuțe, pe alții îi țin în brațe, cel de la măsuțe, cu babețicile la git, dau desigur jumătate pe jos, alții protestează, mai vor, le mai aduc, papa, papa, deschide gura mare, ține cana, fiecare vrea primul, îi spăl, cine trebuie schimbat îl schimb, îi culc, fac iarăși curat, mă pregătesc să dau în primire schimbului care urmează și trebuie să dăm în primire în așa fel încît cele trei schimburi să acționeze ca o singură mamă. Cînd ajung acasă, băiatul meu doarme sau își face lecțiile ; spăl ce-i de spălat, apoi m-apuc să gătesc...

Atît fetele cît și băieții poartă ghete albastre cu alb. Fetele poartă rochițe de diferite culori ; băieții — pantaloniași scurți și bluză de asemenea de culori diferite. Acum stau rînduiți lîngă perete ; peretele este înalt, de aproape trei metri ; camera este luminoasă : trei dintre pereți sînt din sticlă ; pe mocheta verde sînt desenate cerculețe de cretă albă. Cornelia Ioniță împarte steguțe și copiii intră în cerculețe privind către oamenii mari care s-au adunat să-i vadă ; capetele rămîn întoarse pînă ce educatoarea începe să cînte și copiii atunci încep și ei să cînte și să ridice steagurile, după cum le poruncește Cornelia Ioniță și Cornelia Ioniță le poruncește cîntînd, în sus spre lumină, în dreapta spre scăunele, în stînga spre fereastră și ei, copiii în jur de doi ani, în ghetuțe albastre cu alb se îndreaptă acum spre scăunelele așezate în semicerc, își ocupă locurile știute și femeia din picioare dezvăluie un tablou și întreabă : cine ghicește ce animal am eu aici ? Iepurele, iepurele. Bine, și aici ? Ce-are iepurele aici ? Picioarele. Nu aici, aici... Colțul, Marius : colțul. Uite coada, și colțul. Ochii. Urechile. Mustățile. Picioarele și copiii se duc să pipăie cu minuțele și după ce pipăie cu minuțele, unii peste alții, fiecare primește cîte un iepuraș jucărie. Ce mănîncă iepurele ? Salată. Morcovi. Și mai ce ? Salată și morcovi și ei primesc acum cîte un morcov de-adevăratelea pentru un iepure de-adevăratelea și morcovii și salata și copiii se îmbulzesc peste iepurele de-adevăratelea și oamenii din jur împrejurul camerei rîd, fiindcă acești oameni sînt specialiștii pentru copiii, pentru copiii sănătoși și frumoși și normali, cum sînt acești copii, temporar fără părinți, și care au uitat de oamenii mari, așa cum uită toți copiii de doi ani de părinți și de oamenii mari cînd au în față un iepure viu, iar ei le dau morcovi de-adevăratelea și salată de-adevăratelea și ei înșiși se transformă acum în iepurași, după ce s-au spălat și s-au schimbat, s-au preschimbat în iepurași dansînd în jurul educatoarei care cîntă în mijlocul lor și ei țopăie și se împleticesc și se trag de urechile lor de iepurași...

N-am rămas să ascult concluziile specialiștilor, fiindcă, repet, acești medici și acești specialiști nu sînt medici și specialiști pentru copii bolnavi, ci pentru copii sănătoși pentru ca aceștia să fie cît mai sănătoși și cît mai normali, cei mai sănătoși și cei mai normali copii și fiindcă impresionant e faptul în sine, faptul că toți acești specialiști și acești medici și acești cercetători n-au decît o singură preocupare: cum să procedeze cu maximum de eficiență pentru a repune în drepturile lor naturale acești copii ce nu știu și unii nu vor ști niciodată că s-au născut handicapați de un destin potrivnic.

„În numele Guvernului"

Cea mai veche partitură de fanfară datorată unui compozitor român — Pascu Purcărea — și creată în focul evenimentelor din vara anului 1848, a fost descoperită recent în Arhivele Statului

Fiecare mișcare populară și-a avut cîntecele ei, fiecare epocă și-a lansat melodiile proprii idealurilor de luptă, fiecare popor și-a exprimat în chip original crezul artistic, făurit la flacăra țelurilor celor mulți. Participarea muzicienilor la acțiunile politice din timpul Revoluției de la 1848 apare — în lumina noilor documente descoperite în arhivele românești — ca un fapt de majoră importanță, aproape toate acțiunile de masă fiind susținute de formații muzicale. „Astăzi — îi relata în 1848 A. Nenovici lui Dimitrie Golescu, administratorul Brăilei — o adunare numeroasă de popor de la Palat s-a dus cu muzica, a luat originalul **Regulamentului** (Organic — n.n.) și **Archondologiul** (Cartea rangurilor boierești — n.n.), le-a pus pe pat de morți și le-a dus la Mitropolie, pronunțîndu-se în sunetul clopotelor și marșului de moarte. După aceea, pe cînd ardea **Regulamentul** și **Archondologiul**, a cîntat muzica **Marseilleza**". Revoluționarul cîntec francez a răsunat — după mărturiile ziaristului francez H. Désprez — și în jurul Clujului, unde oaspetele a văzut sălașele mizere ale țiganilor lăutari și unde a ascultat cu stupefacție melodia lui Rouget de l'Isle. Tot în aceeași epocă (1846), compozitorul transilvănean Johann Lukas Hedwig (1802—1849) scrisese un imn aniversar pentru inaugurarea casei **Hirscher** din Brașov, cîntec ce avea să devină — prin noile versuri ale lui Leopold Maximilian Moltke — binecunoscutul marș revoluționar al sașilor din Țara Bîrsei, **Siebenbürgenlied.**

Pe lîngă numele compozitorilor Alexandru Flechtenmacher, Anton Pann, Gheorghe Ucenescu, Dimitrie Florescu, Constantin Parascoveanu, Iraclie Porumbescu — ale căror creații au răsunat în timpul Revoluției din 1848 — se mai adaugă acum încă unul, provenit din rîndurile armatei, aproape necunoscut în istoria muzicii românești : Pascu Purcărea. El este autorul lucrării **În numele Guvernului,** marș compus în focul evenimentelor din vara anului 1848 și al cărui manuscris a fost recent descoperit de dr. Maria Dogaru în dosarele departamentului ostășesc de la Arhivele Statului din București.

Tînărul compozitor Pascu Purcărea făcea parte din **Muzica Ștabului Oștirii** și participase la toate acțiunile maselor populare. Este aproape imposibil de citat numărul mare de documente revelatoare (presă, declarații publice, anchete ș.a.) asupra prezenței fanfarei reprezentative a armatei la aceste evenimente. Iată totuși un document semnificativ, privind înmormîntarea celor uciși la 19 iunie 1848 pe străzile Capitalei :

„Dreptate, Frăție !
Domnule Ministru războiului !
Prin decretul guvernului provizoriu nr. 42, hotărîndu-se ca astăzi să să înmormînteze cu țîrmonie pompoasă acei ce a murit eri pentru apărarea sfintelor drepturi dobîndite la 11 iunie, și ca morții să să petreacă pînă la locul îngropării și cu muzica țeaabului, subiscălitul poftește pă dv. a binevoi se faceți punere la cale ca muzica să să afle la palatul guvernului la 4½ ceasuri după amiazi pentru că la 5 este hotărît a se porni convoiul de acolo negreșit.
Salutare și frăție !
Ministrul din lăuntru,
N. Golescu"

La cinci zile după înmormîntarea eroilor Revoluției atît Pascu Purcărea, cît și „toată trupa Ștabului" au înaintat generalului Christian Tell o **Jalbă** de ajutor material față de greua situație familială (muzicanții aveau majoritatea cîte 3—5 copii), simțind cu toții că „a sosit o rază de lumină" pentru dobîndirea „drepturilor fiecăruia român". Chiar marșul **În numele Guvernului** era trimis de Pascu Purcărea aceluiași comandant al armatei revoluționare, cu o cerere similară :

„Sînt în slujba oștirii de la leatu 1835 ; am slujit la desființata banta a trubacilor staroste, unde m-am înălțat în unter-ofițer după bunele purtări și silința ce am arătat la acest meșteșug, și la desființarea ei m-a recomanduit la muzica ștabului, la care mă aflu și azi. M-am deprins la artă încît pînă astăzi am dat de la sine-mi mai multe marșuri noi afară, care se și cîntă de bănțile polcului Nr. 1 și Nr. 3. Dar pentru toată această osteneală și îndelungata slujbă n-am dobîndit nici o răsplătire. Acum răsărind și pentru mine o rază de lumină, alerg la D-voastră și vă depui însoțitul marș ce l-am alcătuit **În numele Guvernului,** și vă rog ca să vă milostiviți asupra grelei familii de care sînt împresurat a nu mă lăsa nerăsplătit, după cum buna voința D-voastră va fi.
Al D-voastră
supus și plecat
unter-ofițer Pascu Purcărea".

Așadar, de 13 ani „unter-ofițerul" **Muzicii Ștabului Oștirii** făcea parte din armată. Faptul că ajunsese „starostele bantei trubacilor", adică șeful gorniștilor la polcul nr. 2, ne îndreptățește să-l socotim un talent muzical deosebit („acest unter-ofițer Pascu Purcărea pă cît s'atinge de a sa aplecare la învățătura muzicii este un bărbat de talent" — îl caracterizează capelmaistrul fanfarei reprezentative, Johann Engel).

Nu se cunosc date biografice prea multe despre compozitor. L-am aflat citat pe armată de Christian Tell (1848), de Barbu Știrbei (1850) și de domnitorul Alexandru Ioan Cuza (1862) pentru valoroasele sale marsuri. A ajuns dirijor-șef de muzică în timpul UNIRII PRINCIPATELOR, numărîndu-se printre premianții concursului național la Imnul de Stat. Deși se pare că a rămas un autodidact al artei sunetelor, totuși printre dascălii săi pot fi numărați cu certitudine cei doi capelmaiștri din cadrul armatei : Johann Engel și Ludwig Anton Wiest. Data și locul morții nu se cunosc deocamdată.

Departe de a fi o lucrare ocazională, marșul **În numele Guvernului** de Pascu Purcărea se dovedește o piesă de reală valoare artistică, demnă să-și ocupe de azi înainte locul în patrimoniul creației noastre de fanfară. Originalitatea muzicii unter-ofițerului bucureștean constă în actul de îndrăzneală (pentru vremea lui) de a apela la intonațiile folclorului românesc. Primele două secțiuni ale marșului sînt clădite pe o melodie de horă, semnificativă prin simbolul ei de unitate spirituală a poporului.

Documentul de la Arhivele Statului din București are o deosebită valoare profesională, fiind cea mai veche partitură generală de fanfară, ieșită din pana unui compozitor român din prima jumătate a secolului XIX. Pascu Purcărea se dovedește un remarcabil orchestrator, cu un deosebit simț al timbrelor instrumentale (partea mediană a marșului se întemeiază pe semnale de gorniști, excelent valorificate prin strălucitoarele trompete-scurte de odinioară).

Încă o dată, cîntecul revoluționar răsuna „În numele guvernului", înflăcărînd poporul la lupta sa pentru „dreptate și frăție".

VIOREL COSMA

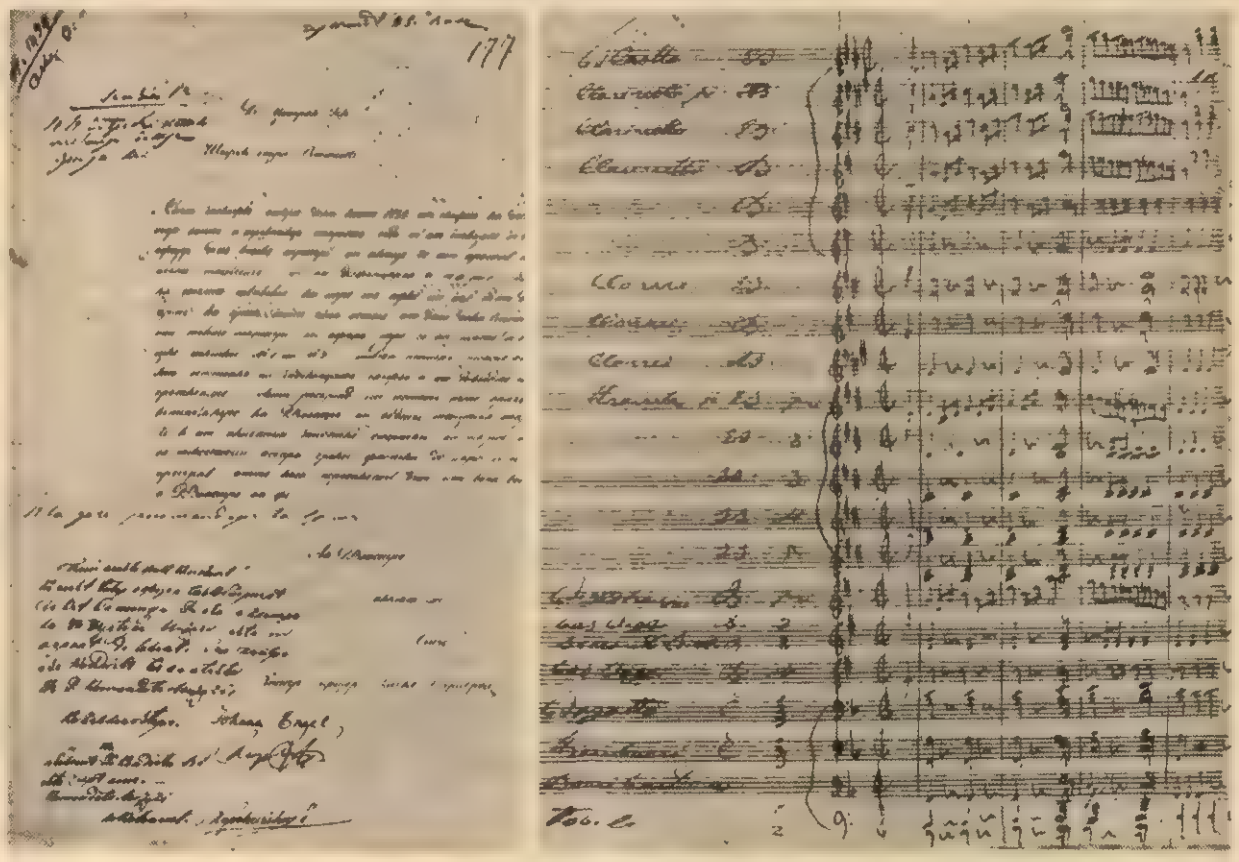

Cererea unter-ofițerului Pascu Purcărea pentru acceptarea marșului revoluționar „În numele Guvernului". În stînga sus, apostila generalului Christian Tell de sprijinire a compozitorului. În stînga jos, caracterizarea artistică a compozitorului român încheiată și semnată de șeful muzicii militare Johann Engel
Partitura generală pentru fanfară (dreapta)

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

● O noapte de vară cu tineretul bucureștean — 3 iunie 1978

● Un miez de zi cu tineretul timișorean — 11 iunie 1978

Sîmbătă, 3 iunie 1978, orele 20, la Palatul sporturilor și culturii — Sala Polivalentă — Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista **Flacăra,** cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, se va întîlni din nou cu tineretul bucureștean.

Încununat cu premiul I la Festivalul național „Cîntarea României", Cenaclul Flacăra se va înfățișa publicului într-o formulă inedită, cu noi membri și cu un repertoriu îmbogățit substanțial, reflectînd modalități interpretative și componistice diverse, continuînd să oglindească fidel multitudinea de nuante pe care le prezintă poezia și muzica tînără din România.

În seara zilei de 3 iunie, alături de membrii de bază ai cenaclului, cunoscuți și din emisiunile de radio și televiziune : Mircea Vintilă, Valeriu Sterian, Evandro Rossetti, Nicu Alifantis, Victor Socaciu, Adrian Ivanițchi, Dan Andrei Aldea, Valeriu Penișoară, Sorin Minghiat, Marcela Saftiuc, actorii Florian Pittiș și Mihail Stan, grupul Song, se vor afla noii lor colegi: actorul Virgil Ogășanu, cîntăreții folk Monica Chifor din Brașov, grupul Cetatea din Satu Mare, Maria Naghi și Arpad Domokos din Miercurea Ciuc, Vasile Seicaru din Galați, Adrian Duțu și Nicolae Moranciu din Oradea, Laurențiu Mărgineanu din Rîmnicu Vîlcea. Aceste toate nume și-au anunțat participarea pentru noaptea de 3 iunie 1978. Să sperăm că nimic nu le va opri să-și țină promisiunea.

Biletele s-au pus în vînzare la casele Teatrului Național din București. La telefonul redacției : 17 78 82 — se răspunde la solicitările de bilete din orice punct geografic al țării.

Rețineți : prin participarea dumneavoastră la Cenaclul Flacăra, seara de 3 iunie poate deveni o sărbătoare a muzicii tinere românești, o sărbătoare a spiritului tînăr.

IMPORTANT !

La închiderea ediției anunțăm că pentru a răspunde numeroaselor solicitări ale iubitorilor muzicii tinere din Timișoara, conducerea cenaclului a hotărît să organizeze în data de 11 iunie UN MIEZ DE ZI CU TINERETUL TIMIȘOREAN la care Cenaclul Flacăra va fi prezent ca și în Capitală, într-o componență prestigioasă.

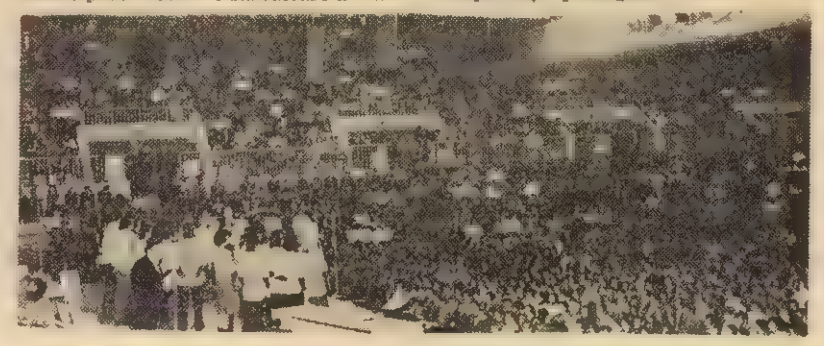

„Caminante"

Jurnal mexican (12)

Fascinația arheologiei

IV.

Soarele scaldă piramida și în același timp misterul ei sporește. E, poate, o lege a tuturor enigmelor asta. Cu cît vorbim mai mult de surisul Giocondei, cu atît el devine mai inexplicabil. Cu cît luminăm mai intens cu proiectoare fața Sfinxului cu atît buzele lui se încleștează parcă într-o mutenie de nepătruns. Să credem că a pune fără încetare întrebări poate deveni mijlocul cel mai sigur de a nu avea nici un răspuns ? E greu să spunem „da", după ce l-am ascultat pe Hamlet. Însă, uneori, ne trebuie probabil răbdarea de care vorbea continuu Rilke, pentru a lăsa tăcerea să rodească, departe de zgomot și de agitațiile derizorii. Piramida Soarelui nu strivește decît pe cei care nu-și suportă tăcerea și simt nevoia să vorbească orice, numai să nu aibă vreme să tragă vreo concluzie pentru ei... Deși, pînă la urmă soarele sau singurătatea piramidei descoperă totuși uneori călcîiul vulnerabil și cura de modestie începe să-și facă efectul. Dacă străzile lumii ar fi străjuite de piramide, probabil multe lucruri ar arăta altfel... Dar putem continua să fim aroganți. Nu e nici un pericol. Piramidele sînt puține și le putem ocoli. Peste cîteva ceasuri și noi vom fi departe de ele...

Nu, important nu e ca piramida să fie mai puțin impenetrabilă. Cum nici Sfinxul nu există pentru a ne da interviuri. Sau Gioconda. Misiunea lor e să tacă și să rămînă enigme. În tăcerea lor va fi astfel destul loc pentru toate întrebările noastre... Unele care ne privesc personal, altele care îi frămîntă pe arheologi... Cînd Cortés a debarcat în Mexic, aceste piramide de la Teotihuacan erau îngropate în pămînt. Trecuseră opt secole de cînd orașul, capitala unei culturi ce durase un mileniu, între secolele III i.e.n și VIII e.n., fusese abandonat de locuitorii săi. Aztecii credeau că aici se afla un cimitir de regi care, murind, se transformau în zei. De fapt, nu greșeau decît amestecîndu-i pe zei în această tăcere... Ce l-a determinat însă pe cel ce populaseră cîndva Teotihuacanul să-l părăsească ? O catastrofă? Incendiul care ar fi ars întregul centru ceremonial? Seceta sugerată de obsesia zeului Ploii în basoreliefurile din templul lui Quetzalcóatl ? Arheologii n-au descoperit în ruine nici un semn de decadență. Dimpotrivă, frescele și ceramica par să confirme că orașul a fost părăsit în plină dezvoltare. Atunci ? Și de ce locuitorii săi au acoperit cu pămînt piramidele, ca păsările care își îngroapă ouăle ? Ce sperau ? Să se întoarcă ? Să-și apere astfel monumentele ? Să nu fie profanate ? Dacă au plecat, au plecat oare în grabă sau treptat ? Și ce-i mai interesa ce se va întîmpla cu o piramidă la care oricum nu vor mai reveni ?

Întrebări cărora nu le răspund decît vîntul și soarele. Dar, îmi spun din nou, piramidele există probabil pe lume nu pentru a aștepta răspunsuri de la ele, ci pentru a ne pune întrebări. După cum cerurile lui Bruegel au parcă rostul să ne atragă atenția asupra a ceea ce se întîmplă jos, pe pămînt. În fața lor nu mai putem repeta versurile lui Browning „Domnul este în cerurile sale. Pe pămînt totul e bine". Nu, cerul e gol, iar pe pămînt sînt destule lucruri încurcate...

În fond, de ce-am dori ca Gioconda să deschidă buzele și să-i auzim glasul ? Cînd ea trebuie să aibă glasul tuturor femeilor care au murit sau care se vor naște de-acum înainte ? De ce ne-ar interesa ce cuvînt ar rosti buzele ei ? Cînd în tăcerea pictată de Leonardo freamătă toate cuvintele lumii și putem să-i atribuim oricare dintre ele ? O singură vorbă pe buzele Giocondei le-ar înlătura pe toate celelalte posibile. Misterul ei i-a permis lui Oscar Wilde să spună că Gioconda e mai vîrstnică decît stîncile printre care șade. Și, într-adevăr, am putea să ne imaginăm că ea a văzut primele dimineți ale lumii, că e văzut cum se ridica Parthenonul și i-a zărit pe vizigoții lui Alaric intrînd în Roma, l-a văzut pe Dante plecînd în exil, o privit rugurile lui Savonarola și l-a văzut apoi pe dominican spînzurat la Palazzo Vecchio. Tocmai tăcerea ei ne îngăduie să-i atribuim toate cuvintele și tocmai taina ei ne îngăduie să-l atribuim toate tainele. Sînt tentat, urmînd aceeași logică a inimii, au a cronologiilor, să cred că Piramida Soarelui este mai veche decît vulcanii din jur. Ea a apărut în prima dimineață a lumii sau în prima ei noapte cînd oamenii au simțit dorul soarelui și s-au apropiat de cei mînați de acest dor. Și dacă este așa, înseamnă că Piramida Soarelui n-a văzut numai ce s-a întîmplat sub acest cer sprijinit pe conurile vulcanilor. A văzut nu numai sacrificiile umane făcute aici în vîrful piramidei, ci și sîngele vărsat pe lespezile de marmură ale Greciei, pe pietrele Romei, pe rugurile și sub ghilotinele Europei. A văzut nu numai Tenochtitlanul arzînd, ci și Roma și biblioteca din Alexandria devorate de flăcări. A văzut nu numai manuscrisele aruncate în foc de conchistadori, ci și operele de artă aruncate pe rug în plină Renaștere la Florența. A ascultat nu numai suspinele celor sacrificați pe piramidă, ci și cîntecele și rugăciunile Inchiziției lîngă flăcările care îl ardeau pe Giordano Bruno. De ce-am vorbi numai de cruzimea tolteciior și aztecilor ? De ce-am uita cîte pietre de sacrificii au fost mînjite de sînge în lume ? Cel puțin toltecii și aztecii trăiau o iluzie tragică, încredințați că ajutau stelele să-și îndeplinească misiunea. Dar Nero ? Dar toți cei care l-au luat drept exemplu ? Cine are dreptul să vorbească despre barbarie ? Această Piramidă a Soarelui a văzut barbaria dărîmînd zidurile Romei, îndreptînd tunul spre Parthenon și punînd pistolul în ceafa oamenilor, a văzut lumea amenințată de profeții cinismului și ai sîrmei ghimpate, a văzut toate acestea, așa cum și Sfinxul le-a văzut cu fața lui de Socrate al deșertului. Și dacă tace, este numai ca să ne lase să ne punem singuri întrebări. Și dacă soarele scaldă piatra și nici o umbră de sînge nu se vede, este pentru că deasupra tuturor ruinelor și tristeților trebuie să înflorească speranța. Altfel ar fi cu neputință să suportăm adevărul. Ne-ar ucide. Avem arta pentru ca adevărul să nu ne ucidă, zicea Nietzsche. Poate, ar trebui să spunem că în același scop avem speranța...

În timp ce urc treptele piramidei le număr, deși cifra se găsește cu siguranță în oricare dintre broșurile ce se vînd la intrarea în incinta arheologică.

OCTAVIAN PALER ■

„Un teatru fără ambiția competiției naționale nu poate exista"

● Interviu cu regizorul Eugen Vancea, director al Teatrului de stat din Reșița

— Stimate tovarășe Eugen Vancea, înainte de a fi — de un an de zile — director al Teatrului de stat din Reșița, ați fost, peste 20 de ani, regizor al acestei instituții. Ce v-a adus și mai ales ce v-a reținut la Reșița ?

— Am devenit regizor în 1956 (cu o promoție care avea să dea mai tîrziu nume strălucite), într-o perioadă cînd vieții noastre îi erau foarte necesare aceste „personaje", cadrele de specialitate. Veniserm la Reșița — pe care n-o știam decît din cărți — cu tentația pionieratului, a realizării profesionale într-un centru muncitoresc de notorietate și noblețe. Reșița — un permanent șantier, inclusiv în plan uman — m-a angrenat. Au contribuit poate și condițiile oferite, și sprijinul organelor locale de partid și de stat, și recunoașterea participării mele printr-un Ordin al Muncii, ori chiar faptul că m-am căsătorit cu o reșițeancă... De la acele începuturi romantice, am realizat peste 70 de spectacole și, bineînțeles, multe alte activități tangente : d. la programe ocazionale, la îndrumarea formațiilor de amatori etc.

— Au cumva teatrul, regizorul de provincie o condiție aparte ? Mai ales că la Reșița teatrul este singura instituție profesionistă...

— Noțiunile acestea sînt anacronice, întrucît teatrul românesc e unul. Autentice evenimente culturale s-au întîmplat și în provincie, cum tot aici sînt lansate personalități ale scenei.

— Totuși : simpla existență la periferia geografică are anumite consecințe.

— Aș putea, eventual, constata că un regizor dintr-un teatru aflat undeva la periferia geografică a țării se simte parcă mai responsabil, prin însuși faptul că e obligat să gîndească profund, precis, să știe de vorbă mai mult cu sine pentru a găsi ceea ce alții uneori împrumută. Eforturile și satisfacțiile se topesc într-o puternică dorință de afirmare a teatrului în competiția națională.

— Teatrul dv. e angajat în această competiție ?

— Am bucuria — pe care mi-o descifrez în modestia instituției noastre — că teatrului reșițean a început să i se recunoască valoarea spre care a tins. În ultimii ani s-au realizat reprezentații apreciate de public și de presa de specialitate.

— În ultimii ani, unii dintre tinerii sosiți aici au și plecat...

— Probabil — sau sigur — nici în viitor nu vor rămîne toți. M-ar bucura dacă un actor ar fi promovat pe o scenă mai importantă, mai bine cotată ierarhic, dacă am lansa de aici personalități autentice. Dar m-ar întrista mult dacă un actor valoros al teatrului nostru ar pleca la un teatru unde încă nu trepidează, nu sună aceste apeluri, nu există această atmosferă de teatru despre care vorbeam mai înainte și pe care o creăm la Reșița.

— Să revenim, totuși, la posibilitățile afirmării și la barierele din calea lor...

— Am vorbit generos despre teatru pentru că-l iubesc. Cu pasiune. Și, cînd ești îndrăgostit, vezi mai puțin lipsurile iubitei. Sînt înarmat însă cu tot cocs ce este **greutate** în dezvoltarea unui teatru din ce în ce mai bun la Reșița, indiferent care ar fi el. Foarte multe inițiative sînt împiedicate de lipsa sălilor permanente de repetiții și spectacole. Exercitarea datoriei de factori educativi a mai multor instituții pe o singură scenă devine de la zi la zi tot mai anevoioasă. Trepidația vieții culturale resimțene din ultimii ani a dus la conștientizarea necesității de a se construi un nou lăcaș de teatru. Dacă era luată mai devreme, această inițiativă putea sprijini azi împlinirile colectivului, repertoriului, publicului...

— Prezența instituției dv. trebuie să fie — și a fost, desigur — vie nu doar pe scena de la sediu, în unele zile, ci permanent, în viața oamenilor muncii.

Moment din piesa lui Horia Lovinescu, „Autobiografie"

— Mă bucur că la Reșița teatrul a devenit o necesitate a cărei recunoaștere se manifestă inclusiv în indicii de spectatori și cifrele de plan. Avem o stagiune permanentă în județ (o mai bună dotare a sălilor ar sprijini și mai mult eforturile noastre) și organizăm turnee în țară. Sîntem, de asemenea, prezenți în colectivele de oameni ai muncii în numeroase ocazii.

— Ați avut, acum cîțiva ani, un studio experimental și l-ați abandonat. Vă cunoaș foarte multe inițiative — și mai îndepărtate —, inițiative încă nerealizate... Revin deci la observația anterioară.

— Sîntem și noi conștienți că nu facem destul pentru acest oraș foarte interesant, fără liniște, mereu altul, modelator de conștiințe omenești, de valori materiale dar și spirituale, au facem destul pentru oamenii acestui oraș, deci, cu cele 5 sau 6 premiere dintr-o stagiune și cu toată implicarea în alte evenimente artistice. Trebuie să dăm mai mult și mai substanțial, să participăm mai decis în această neliniște a orașului, în acest șantier de suflete. Pentru că m-ați întrebat de studio, de acest laborator de creație pentru actori și loc generator de idei dramatice, pot spune că ne gîndim la o serie de spectacole cu adresă directă la public, prin conținut și expresie scenică. Teatrul în mijlocul uzinei nu-i un lucru nou. Dar unde s-ar putea face el mai bine decît în Reșița ? Spectacolele politic, document, estival sînt posibilități pe care le-am vrea fructificate. Ne tulbură, de asemenea, gîndul să inițiem — în prelungirea atîtor festivaluri care aduc servicii teatrului românesc (Oradea, Galați, Brașov, Bacău etc.) — un festival cu profil apropiat specificului orașului nostru, așadar, mediului industrial.

— Mai exact...

— Nu știu acum ce denumire ar putea avea, dar e limpede că ei ar promova o dramaturgie autentică inspirată din acest mediu, ar sprijini deci și repertoriul încă neconvingător în această sferă și niște modalități teatrale mai aparte : teatrul în uzină, teatrul epic, poemul ori teatrul-document și alte formule dinamice, agitatorice, care să-i atragă pe spectator, să-l implice în magma fierbinte a vieții de azi.

GHEORGHE JURMA ■

CRONICA FILMULUI

Panoramic

Ce au oferit cinematografele bucureștene spectatorilor, în ultimul timp, mai exact în săptămîna care s-a scurs ?

Pe cele aproximativ 45 de ecrane ale Capitalei — 35 de săli propriu-zise și în jur de 10 grădini-cinematograf — informațiile din presă indică proiecția unui număr de 31 de filme artistice de lung metraj (incluzînd, printre acestea, patru pelicule de arhivă prezentate în cadrul Cinematecii și excluzînd un însemnat număr de scurt-metraje documentare, sportive sau de desen animat). Trebuie să recunoaștem că, cifric, numărul este impresionant; valoric însă, chestiunea rămîne discutabilă. Să o luăm însă pe rînd.

Este îmbucurător că dintre cele 35 de filme de lung metraj, 10 sînt producții ale cinematografiei naționale ; proporția vorbește de la sine. Criteriul programării totuși este cam ciudat, întrucît dintre aceste 10 filme, numai cîteva, cred, își merită, pe ecranele bucureștene, o proiecție atît de îndelungată : **DOCTORUL POENARU** (intrat dealtfel recent în premieră), **RĂTĂCIRE** și, pentru o anumită categorie a micuților spectatori, **MAMA** Elisabetei Bostan. În schimb **EDIȚIE SPECIALĂ, PROFETUL, AURUL ȘI ARDELENII** sau **SEPTEMBRIE**, filme valoroase și care, sînt convins, nu și-au epuizat numărul cuvenit de spectatori, au fost retrase... ! ? Poate pentru a fi reprogramate în sezonul estival, atunci cînd, din motive lesne de înțeles, nu vom beneficia, cel puțin cîteva luni de zile, de nici o premieră românească ? !

Și, totuși, în afară de acest aspect, care sînt evenimentele cinematografice ale ultimului timp ? Nedoios, extrem de puține. Privind panorama titlurilor ultimei săptămîni, reții, cu stringere de inimă, cîteva : **UN OM CU IDEI** (mai ales, dacă nu chiar **numai** pentru extraordinara interpretare a lui Yves Montand !) ; **ALT BĂRBAT, ALTĂ FEMEIE** (de fapt **ALT BĂRBAT, ALTĂ ȘANSĂ**) al lui Lelouche (care se menține — și foarte bine că e reprogramat cu insistență — tocmai pentru că este un foarte interesant film despre America, realizat cu ochii unui european) ; **DRAGOSTE ȘI STATISTICĂ**, și, într-o oarecare măsură, **TRANSAMERICA EXPRESS** (mai ales pentru valoarea dialogului și a cîtorva situații comice luate separat de restul filmului). **Cam puțin... !**

Rămîne să mai semnalăm prezența **„Zilelor filmului italian"**, programate la sala „Studio" — de fapt o retrospectivă selectivă a unor filme realizate de **Mauro Bolognini** în anii 1960... și totodată un recital **Claudia Cardinale**, alături de alți cîțiva interpreți de seamă ai cinematografului : Marcello Mastroiani, Jean-Paul Belmondo, Pierre Brasseur, Lucia Bosè, Gina Lollobrigida, Pietro Germi, Philippe Leroy ș.a. (unul dintre aceste filme a și fost programat la cîteva cinematografe din Capitală : **MATELLO** ; inițiativa este lăudabilă).

În încheierea acestor rînduri, o constatare : cinematograful „Doina" din centrul Capitalei, a cărui direcție a fost preluată nu demult de către poetul Ion Iuga, dovedește — așa cum altădată dovedea „Viitorul", sub aceeași conducere — că atunci cînd un om informat și mai ales pasionat declarat al celei de-a 7-a arte îă în mîini repertoriul unei săli, chiar și dacă pînă atunci destul de obscure, el reușește să facă din această sală un veritabil lăcaș de cultură. Iată, în acest caz, cum în săptămîna la care ne-am referit, la „Doina" s-au putut viziona programe pentru copii formate dintr-o **selecție a unor desene animate clasice semnate de Walt Dysney**, de dimineață și pînă către prînz, după-amiaza fiind destinată maturilor prin acel extraordinar film sovietic numit **CHEAMĂ-MĂ ÎN DEPĂRTAREA LUMINOASĂ**. Asta fără a mai vorbi de acțiunile cu tineretul, sau de expozițiile de grafică pe care le organizează conducerea acestui cinematograf în incintă.

HORIA PĂTRAȘCU ■

RUBRICA MEA

România te iubesc!

Genul imnic, ilustrat în vechime de Pindar și în momentul preromantismului de Hölderlin, implică o deosebită facultate de entuziasm și manevrarea precaută a hiperbolei, cu alte cuvinte o sinteză între încărcătura afectivă și simțul măsurii. Sînt calitățile pe care le întrunește culegerea de versuri ale poetului progresist grec Iannis Manikas, **România te iubesc,** în traducerea Antiței Augustopoulos-Jucan (Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1978). Este o selecție din trei volume, primul cu același titlu, al doilea, **Din călătorie,** și al treilea, **Pacifice.**

Elogiul României se deschide cu poemul titular și continuă cu o închinare **Eroilor luptători de la 1848,** alta **Poetului român Tudor Arghezi,** apoi **Către muncitorul român, La aniversarea lui Dimitrie Cantemir, Lui Constantin Brâncuși, Bucureștii. Cunosc o fată din Cluj, Feroviarilor români, Mătușa Mărioara, Dunărea, Mihai Eminescu, Cîntece pentru antifasciștii români, Partizanului român, Valea Prahovei, Moldova, Acest pod al lui Traian, În Delta Dunării.**

Varietatea subiectelor și a locurilor atestă o cunoaștere adîncită a țării, a culturii și a mișcărilor sociale de la noi, simpatia pentru culmile spiritualității noastre, dar și pentru aspectele familiale și intime, surprinse de pasionatul peregrin.

Iată cum este cîntată Capitala noastră :

„Spuneți-mi, prieteni bucureșteni, / putem făuri visuri / asemeni puilor de rîndunică / în clipele cînd își încearcă aripile ? // Nu, există prejudecăți. / Voi zbura peste frontieră / fără pașaport. / Cîtă bucurie, / cînd voi ajunge lîngă voi ! // Națiunile noastre sînt înrudite, / sîntem rude noi grecii cu voi românii. // Soarele mă ajută, / nu lasă înserarea să vină, / pentru că mi-am încercat aripile / cu drag, fără prejudecăți. // Fermecător București, / oraș fericit, / mereu visez la tine. / O, București, / cel înzestrat cu înțelepciune și armonie !"

La lumina iubirii de oameni și de locuri, totul e văzut de entuziastul poet în culorile cele mai luminoase și mai vii. O notă intimă de înțelegere a durerilor celor umili străbate în micul poem **Mătușa Mărioara :**

„Mică e lumea și nemărginită gîndirea / și agale-agale pășește / pe cărarea care duce spre sat / mătușa Mărioara din Humulești. // Ca o zeitate sfărîmată, / cu părul alb revărsat / pe umerii brodați / ai ei / înaintează pe cărare. // Din depărtare se aude un cîntec / care risipește tăcerea solemnă. // De ani de zile, străbate ea ăst drum ; / vine să se roage la mormîntul fiului ei".

Poezia păcii, din ultima culegere, nu este declarativă, ci alătură oamenilor muncii **(Minerul, Modestei surori de caritate, Pescarul cel sărman),** luptătorilor **(Deținutul, Antifascistul),** peisajelor și splendorilor vegetale, un încîntător moment folcloric, cu specificul peloponesiac :

„Fetele din Karnesi / dansează pe dealul Cucului / lîngă bisericuța lui Ai-Iannis / și pletele lor blonde / fluturã în vînt. // Au dansat sirtos, / balos și kalamatianos / și o fată frumoasă / cu rochie în dungi / conducea dansul. // Un cioban / dulce cînta din fluier, / iar fete și flăcăi / dansau strîns îmbrățișați. / Aprinde șingele / vinul cel alb de Karnesi. // Cînd zorile trandafirii se-arată / se duc cu toții pe cîmp / să strîngă grîul blond. / Și apoi iar petrec cei din Karnesi / cu dansuri, cîntece și vin."

Culegerea se încheie optimist și energic, cu un răspicat **Nu, violenței** și cu un cîntec însorit : **Mîine soarele va răsări pentru toți cei din Balcani.**

ȘERBAN CIOCULESCU ■

P.S. Parcă era mai corect : **Românie, te iubesc !**

Domokos Géza la 50 de ani

Am uneori senzația că anumite cifre nu pot sta credibil lîngă anumite nume. Și într-adevăr, cine, afară de răceala detașată a calendarului, ar fi putut așeza cifra 50 lîngă numele lui Domokos Géza ? Nici unul dintre cei care-l cunosc. Oricăruia i s-ar fi părut că ar comite o greșeală. Ținută falnică, bine închegată, ca a unui efeb, debordînd de tinerețe, de energie și vivacitate, fire veselă, comunicativă, dinamică și întreprinzătoare, atentă cu cei din jur și prietenoasă, Domokos Géza este acum, cînd aflu că are 50 de ani, ca și cu trei decenii în urmă, cînd generația noastră era tînără și zveltă, putînd parcă să alerge pe spicele grîului nesecerat ca Linos, fiul Uraniei, fără să le aplece. Copilăria generației noastre cunoscuse anii grei ai războiului care ne pîngărise țara, ne secerase pe cei dragi, ne împovărase pretimpuriu de griji și privațiuni. Apoi seceta, evocată magistral de Labiș pentru noi toți. Adolescența activă și visătoare s-a contopit organic cu anii romantici ai reconstrucției, cu anii unui „ev aprins", căruia i-am dat „a însuflețirii noastre vamă", făcînd „să răsune valea de la Bumbești la Livezeni". Au venit anii de studii și ai începuturilor literare. Scrisul militant devenise un mod de existență. Domokos Géza se afirmă ca unul dintre cei mai străluciți publiciști de limbă maghiară din România. Înzestrat cu un remarcabil simț al realității și cu un pertinent spirit de observație va fi reporter special la Elöre, unde va ajunge redactor șef adjunct, va fi redactor șef la revistele Pionír și Ifjumúnkás și apoi directorul prestigioasei edituri Kriterion. A scris volume de publicistică, **A patra amintire,** note de călătorie : **Cel mai prețios salut,** a tradus excelent din limba română în cea maghiară, a creat un tulburător scenariu de film, a semnat numeroase eseuri și studii despre literatura în limba maghiară din România, a fost prezent în presa scrisă și vorbită impunîndu-se ca o personalitate distinctă. Împrejurările vieții au făcut să-l cunosc mai îndeaproape ca editor pasionat, plin de fantezie, întreprinzător, grijuliu cu tot ce se petrece cu cartea de la scrierea ei pînă la difuzare și citire chiar. Mulți confrați întru editură se pot, cu folos, inspira din zelul, priceperea, pasiunea acestui arhitect de carte frumoasă, care în contextul atît de generos creat de politica națională justă a partidului și statului nostru socialist, se răspîndește în sute de mii de exemplare pînă în cele mai îndepărtate colțuri de țară, contribuind la continua întărire a frăției dintre toți fiii plaiurilor românești. O activitate utilă și frumoasă care întinde cu îndreptățire o floare în buchetul pe care vrem să îl oferim prietenului și colegului Domokos Géza, acum cînd, după evocarea atîtor realizări, credem și noi că a împlinit 50 de ani, dintre care mulți de muncă și împliniri.

ION DODU BĂLAN ■

OPINII

Opacitatea în literatură

Nu despre vandalisme pornite din minți întunecate vreau să vorbesc. Manifestări extreme, acestea ne contrazic în primul rînd sentimentul de firesc și de normalitate, obligîndu-ne la o dezaprobare totală. Spiritul nostru este violentat cînd aflăm că un ins pătruns într-un muzeu a sfîșiat o pînză celebră : va fi fost cu siguranță, ne spunem, un alienat. Un dement ; ceva ieșit din comun, în orice caz. Formele aberante ale anticulturii sînt de obicei acte spectaculos brutale, **evenimente ;** influența lor este limitată, dincolo de șocul emoțional pe care îl provoacă nu se află nimic. În schimb, trecem cu îngăduință sau cu nepăsare pe lîngă infinit mai numeroasele forme inofensive ale spiritului anticultural, provenite din insinuarea acestuia în gesturi mărunte, în atitudini banale, în reacțiuni obișnuite, atît de obișnuite încît au ajuns să pară normale sau măcar acceptabile. Dar cu adevărat „eficiente" — o eficiență în sens negativ, desigur — acestea sînt. Prin ele se creează o mentalitate, se determină o opinie supraindividuală, o stare de spirit. Cu atît mai ușor cu cît cel mai adesea este încurajată înclinația spre comoditate, spre o pasivitate încîntată de sine. Înnobilată : o lene cu fumuri, „superior" motivată.

Unul din cazuri îl reprezintă ignorarea de către unii a valorilor contemporane, dacă nu chiar disprețuirea lor, sub pretextul unei admirații nețărmurite pentru cultura „clasică". Se afectează o exigență orgolioasă și cu aspect închizitorial, de la înălțimea căreia sînt respinse cu un simplu gest cărțile, spectacolele, revistele, expozițiile, concertele de astăzi, considerate inferioare în raport cu acelea de „altădată". Poezia contemporană ? Ar fi ceva, dar nu se compară cu Eminescu, Arghezi, Blaga... Muzica ? De la Enescu încoace, nimic... Sculptura ? Nici vorbă, după Brâncuși e gol... Și așa mai departe, cursiv, degajat, cu naturalețe și — de ce nu — credibilitate, se anulează totul. De ce să ne intereseze poetul X dacă tot nu se compară cu... (și urmează un nume mare), de ce să citim proza lui Y, dacă nu este ca... și urmează alt nume mare). O conștiință sigură de sine a mizeriei contemporanilor, a incapacității lor, alimentează aceste atitudini-tip, foarte răspîndite și care, în fond, trădează o tristă atrofie a spiritului. Cine preface pe Eminescu, Arghezi ori Blaga în inaccesibili termeni de comparație își justifică de fapt, și încă într-un fel nobil, suficiența, lenea, spiritul anticultural. Obtuzitatea ia un aer solemn, se exprimă prin verdicte irevocabile, numele mari sînt invocate în chip de ghilotină. Cei care procedează astăzi așa sînt însă succesorii celor care altădată au respins, cu aceeași dîrză opacitate, poezia lui Eminescu și apoi lirica lui Arghezi, pentru că nu semănau cu...

Obișnuința de a invoca pe clasici pentru a nega pe contemporani nu este nouă, dar forța de înrîurire i-a rămas considerabilă. Nu mai spun că aducerea clasicilor în actualitate sub această formă autoritară și inhibitivă, dogmatizarea lor duc la transformarea tradițiilor în restricții și a impulsului creator în sterilă virtuozitate ; mai important mi se pare efectul psihologic la nivel social, implicat în îndemnul la apatie spirituală, pe care îl determină invocarea clasicilor în chip de piscuri intangibile.

De cele mai multe ori declarata convietuire cu clasicii ascunde însă o meschină, penibilă ignoranță, o necunoaștere flagrantă a realităților culturale și artistice contemporane. Cînd cineva respinge cu vehemență poezia de azi invocînd un clasic trebuie să înțelegem de fapt că n-a mai deschis de multă vreme o carte de versuri — nici măcar a invocatului clasic.

MIRCEA IORGULESCU ■

CRONICA LITERARĂ

Valeriu Armeanu: „Lanul cu vedenii"

Ultimul volum al lui Valeriu Armeanu evidențiază preocuparea pentru decorul halucinant mitic al satului, proiectat în copilărie. Ipoteză pur lirică, satul devine astfel un refugiu sentimental. Poetul n-are amintiri obișnuite, ci „vedenii" — adică închipuiri provocate de introspecție. Numai aparent el revine trup și suflet în trecut, de fapt se reîntoarce în sine însuși. Imaginile corespund acestei răsfrîngeri interioare, încît tabloul e compus mai mult din metafore decît din detalii concrete. Uneori se revendică de la un fel de suprarealism magic, de figurație vag folclorică. Rezultă nu atît un univers inedit cît o viziune insolită, autentică totuși — din moment ce nu elimină prin idealizare contrastele. Cele două registre fundamentale sînt nostalgia și spaima. Primele versuri anunță exact ce se va întîmpla în întregul volum : „Sînt încă umede / aceste icoane de fum / în care bat herghelii... / O secetă / despre care ne vorbea cîteodată mama / cu ascunse fetișuri / ce se iveau / la lumina lămpii. / Racle au curs pe rîu / cu oseminte cu tot. / Dar oamenii aceia, costelivi, / cu tălpile goale, / scuturînd sudoarea prin grîu ? / Parcă ieri s-a petrecut totul, / într-o umbrită spaimă / cu gura strepezită de griji."

Lumea aceasta pare un eden vrăjit, cutreierat de fantasme și duhuri. Totul vibrează ca o procesiune de lumină. Se conturează un tărîm autohtonizant : „Se aude lumina / cum își sparge stupii-n pămînt... / la răspîntii / fumegă buturuga cu miere."

Lucrurile s-au despuiat de orice materialitate. În locul lor poetul pune parcă amintirea unor cuvinte cîndva pierdute, „stihuri, în fond, calcinate de vreme". Frapant acest amănunt. Poetul nu disprețuiește cuvintele. Încearcă doar să le revitalizeze metaforic, invocîndu-le deodată cu basmul copilăriei. Ceva anume îi îndeamnă pe poet să exclame : „Cuvintele, / o, ce animale de pradă...". De fapt, aproape totul e paradoxal în poemele lui Valeriu Armeanu. Fabulosul bunăoară irumpe în plină notație prozaică : „Îl simt pe tata / cum trece cu felinaru' / la cai, / mirosul de ovăz / le umflă nările, / iar Vîrcolacii / stau de vorbă cu mama / în tindă." De magia populară ține oarecum și simbolismul șarpelui sau al Scorpiei. Șarpele e un semn rău, aduce moartea. Poetul valorifică deci numai sensul global, etic. În timp ce „Scorpia" e asociată unui personaj livresc : riga Crypto din cunoscuta baladă a lui Ion Barbu. Umedul însă, crepuscularul reprezintă doar accidente în tărîmul imaginat de poet. Cu mult mai multă insistență acesta aclamă lumina. Aspiră la o mitologie (poetică) solară : „În văzduh cîntă / lujerii de lumină, / alcoave de ger / ai săltat către ziuă / sau poate o plămadă de astri / vorbea despre viața de vie." Totuși, nu în registrul serafic reușește să fie convingător poetul. Mai viguros ni se pare în acest ritual păgîn de purificare : „Femeile se rugau să vină ploile, / ploile o să spele totul, ziceau, / și iarba mirosea ca o burtă de cîine / ce se stropește cu var / și se-ntinde pe gard / să mai gonească din molime". Metaforele sînt la fel de căutate și aici. Nu și obscure.

Memoria justițiară nu-l lasă pe poet să-i uite pe cei care s-au ridicat „împotriva foamei și stăpînilor". Iată un poem demn de luat în considerație : „I-am văzut la margini de rîu / crucificați și goi, / miroseau a mere și-a fîn, / în pieptul lor cînta o citeră / ca un vînt. / Iarna îi bătea cu piroane de cîlți / peste moarte, în cămăși / le cădea cîte-o grindă de plîns. / Stîlparele ce cu verdeața lor / ne prejmuie, ce cu negura lor / se scutură pe pămînt. / Era trupul lor tînăr / și bun de uns dragostea unei nopți... / N-am să uit / atît de repede plugul / care-a scos tigvele pe mirişti." Poetul înalță strămoșilor eroi un imn de pomenire veșnică. Ei n-au murit. Ființa lor s-a risipit toată în roadele și miresmele pămîntului. Imaginile de astă dată sînt mult mai spontane.

Veghea poetului se împlinește însă în cuvînt și inspirație. Aici, în caligrafia versului, se consumă toate elanurile conștiinței sale. În ciuda arhitectonicii uneori contorsionate, poemele par scrise curat și mai ales frumos (pînă la calofilie). Aerul ușor ermetic provine din insolitul asociațiilor. Este aici și mult rafinament, notă ce parcă se accentuează de la un poem la altul. Explicația trebuie căutată în asemănarea izbitoare (de registru liric) a metaforelor. Ceea ce la început e de-a dreptul șocant după un timp se banalizează și devine apoi curată stereotipie (metaforism previzibil). Dar a scrie în maniera propriei tale maniere este un lucru permis întrucîtva în poezie. Rămîne ca opera viitoare să confirme maniera însăși. Deocamdată «vedeniile» lui Valeriu Armeanu ne captivează mai puțin prin „frumusețea" lor și mai mult prin substratul existențial sufletesc, ce ne înfioară cu adevărat : nostalgie, mister, spaimă.

CORNEL MORARU ■

Soarta unei tinereţi, în hăţişul meschin al unor ambiţii

Într-o scrisoare adresată redacţiei, tînăra muncitoare Elena Baghiu, de la Întreprinderea de stat AVICOLA Piatra Neamţ, se plînge că persoane cu munci de răspundere din unitate au faţă de ea atitudini necorespunzătoare, iar conducerea întreprinderii — sesizată — în loc să intervină ferm pentru normalizarea atmosferei a luat măsuri neîntemeiate şi nedrepte tot împotriva celei care reclama.

De curînd, am fost la Piatra Neamţ şi am încercat să limpezim mai multe împrejurări legate direct de acest caz. Directorul Nicolae Dobrin şi inspectorul de personal Vasile Sava ne-au pus la dispoziţie un dosar încărcat şi nu mai puţin încurcat. Încărcat deşi ; încurcat mai ales **pentru că** — aşa cum spuneau interlocutorii — mai multe documente au fost luate (?!?) cu ocazia unor anterioare verificări ale situaţiei Elenei Baghiu, verificări însoţite de răscolirea aprigă a hîrtiilor. De la 1 noiembrie 1973 pînă la 20 aprilie 1976 E.B. a desfăşurat activitate de laborant în cadrul centralei termice. O adeverinţă cu nr. 1 315 din 26 octombrie 1977 precizează : „sus-numita a urmat un curs de muncitori laboranţi, timp de 8 luni, în anul 1974—1975, pentru care nu i s-a putut elibera certificat din cauză că acest curs nu trebuia făcut la nivelul întreprinderii noastre". Cam aşa şi cam de pe atunci se pare că au început nemulţumirile Elenei Baghiu, care, dacă se împleteau cu vreo absurditate, se înţelege limpede că aceasta nu venea de la ea. Ni s-a spus că, întrucît acel curs n-a fost aprobat — **după ce se desfăşurase timp de opt luni !!!** —, cei care i-au urmat au fost asimilaţi altui curs, pentru meseria de **operatori în abatoare de păsări** şi au primit această calificare. În ce o priveşte pe E.B., ni s-a prezentat procesul-verbal al comisiei de încadrare şi promovare a personalului care îi acorda amintita calificare, la **6 septembrie 1977.** De neînţeles, schimbarea situaţiei figurează în carnetul de muncă **începînd cu 1 iulie 1977.** Ce să ne mire mai întîi ?

În anul 1975, din iunie pînă în octombrie, E.B. a urmat şi absolvit, la Centrul teritorial de calcul electronic Piatra Neamţ, un curs de perfecţionare, fără scoatere de la locul de muncă, în specialitatea : controlor de date. De aici au pornit însă alte nemulţumiri ale ei. De ce ? Pentru că, la Avicola, i s-a pretins să-şi plătească şcolarizarea. A depus la casierie vreo 2 000 de lei, ne spun funcţionarii unităţii, pentru că aşa s-ar fi înţeles cu ei. Directorul Nicolae Dobrin ne spune că numai în aceste condiţii a acceptat s-o „ajute" să urmeze acel curs. Cît despre vreo adresă oficială prin care întreprinderea să fi cerut înscrierea ei şi să-şi fi asumat vreo răspundere, precizează apăsat N.D., nici pomeneală. Nu i s-a eliberat decît o simplă adeverinţă că lucrează aici. Şi totuşi, la C.T.C.E., surpriză. Am găsit atît adresa nr. 1 297 din 19 martie 1975, cît şi **comanda pentru şcolarizare** din 1 iunie acelaşi an, amîndouă privind-o pe E.B., amîndouă semnate nu numai de contabilul-şef dar şi de însuşi directorul Nicolae Dobrin, amîndouă conţinînd precizarea clară că întreprinderea se obligă să suporte cheltuielile.

În aprilie 1976 conducerea desfiinţează, printre altele, şi postul Elenei Baghiu, care este redistribuită într-o muncă necalificată. „Ea cerea mereu să lucreze în laborator, ne relata directorul. Acolo, însă, nu avem decît trei posturi, ocupate de un biolog cu studii superioare, un subinginer chimist şi de Nela Harja, absolventă de liceu ca şi Baghiu. Întîmplător Nela Harja este cumnata mea, dar era deja atestată în meserie cînd i s-a desfiinţat postul Elenei Baghiu". Am stat de vorbă cu cumnata directorului, pe numele ei întreg Petronela Harja. S-a încadrat la Avicola în vara lui 1974. Aici a devenit laborantă, ne spune, în urma unui examen susţinut în **octombrie 1977.** Iată, deci, nu numai că întîmplător este cumnata directorului, dar că „întîmplător" acesta ne spusese alt neadevăr şi că, de loc întîmplător, E.B. avea motive să fie nemulţumită. Într-o atmosferă din ce în ce mai tensionată, aceasta a îndeplinit mai multe activităţi. Pe de o parte ea reclama că e tratată incorect, pe de alta conducerea se străduia să arate că sesizările ei n-au temei, că e o reclamagioacă şi, însfîrşit — pentru că nu înţelegea să tacă o dată — că e pur şi simplu nebună. Nu ştim cine a spus întîi un asemenea lucru, dar, în discuţiile purtate recent, inspectorul de personal Vasile Sava l-a repetat cu o stăruinţă obsedantă, subliniind că va susţine asta în faţa oricui, pe motiv că Elena Baghiu vorbeşte ireverenţios şi cu colegii şi cu şefii, că nu se mai poate înţelege nimeni cu ea, că într-o perioadă ameninţa cu comiterea unor acte disperate care i-ar fi pus în pericol viaţa. Se înţelege cam în ce termeni se purta dialogul ei cu conducerea, cu cei care se străduiau să arate că nimic din ce spune nu este îndreptăţit, fiind vorba de o sărmană fiinţă care nu ştie ce vrea. „Noi am avut grijă de ea, ne spunea Vasile Sava. La început ne-am speriat, ne temeam să nu facă ceva necugetat. Mereu o supraveghea cineva. Dacă se sula într-un tren, cineva urca după ea. Vă spun, aveam grijă de ea, Dar ea îşi bătea joc de noi, zisese aşa doar să ne sperie, nici nu se gîndea să facă vreo trăznaie. Ne ţineam după ea degeaba". Aflăm că pînă la urmă s-au considerat jigniţi şi s-au supărat şi mai tare tot cei care spuseseră că e nebună. În ciuda grijii nemaipomenite care i se purta — după spusele lui Vasile Sava — ea a fost mereu admonestată, a fost sancţionată administrativ şi s-a ajuns la desfacerea contractului de muncă, decizie pe care justiţia a desfiinţat-o ca netemeinică şi nelegală. Directorul ne-a mărturisit că s-a bucurat de această soluţie, pentru că astfel E.B. ar fi putut să vadă bine că ei n-are nimic împotriva ei. Mărturisim că n-am descifrat o asemenea logică. Fapt este că încercările de loc loiale — ale unor persoane din conducere, care aţi văzut, **îi purtau de grijă** — insistenţa de a o discredita continuă. Elena Baghiu posedă o declaraţie, datată 1 martie 1978, a medicului Eulalia Negoiţă de la dispensarul „Zorile noi", care atestă „pe propria răspundere şi nesilită de nimeni că, pe la jumătatea lunii ianuarie 1978, a venit tovarăşa Gheorghe Elena, muncitoare la Avicola, la dispensar şi mi-a cerut să-i dau un bilet de trimitere precum că tovarăşa Baghiu Elena este nebună. A spus că a fost trimisă de cineva din personalul de conducere al unităţii. Menţionez că de faţă erau şi alţi martori printre care tov. soră Iancu Maria". De la Elena Gheorghe am aflat că cel care dorise biletul de trimitere era Vasile Sava. În toamna anului trecut, insinuările despre Elena Baghiu, bine prezentate, au alarmat chiar organele judeţene ale Ministerului de Interne. Iată ce ne-a relatat maiorul Petre Anton, care s-a ocupat de caz : „Noi am stat de vorbă cu ea şi numai nebună nu putea să pară. Era pusă la muncă necalificate, chiar la măturat. L-am chemat şi pe director, sperînd că o discuţie calmă cu amîndoi ar putea îmbunătăţi atmosfera. A sărit ca ars, că de ce să fie chemat el, director, pentru o... iertaţi-mă că nu repet cuvîntul extrem de jignitor. Refuza orice dialog cu ea. Apoi, după desfacerea contractului de muncă, stătea pe sală, la uşa directorului zile întregi nemîncată, ca vai de lume, pentru că nu stăteau de vorbă cu ea. I-am propus să mergem împreună la spital, ca oameni de specialitate să-şi spună părerea, iar dacă nu este bolnavă, s-o scăpăm şi de insinuările de care se plîngea. A fost o discuţie rezonabilă, ca între orice oameni normali. A acceptat bucuroasă, sperînd lămurirea lucrurilor. Am fost la spital. Nici vorbă de boală. Ea a continuat să fie liniştită în societate. Cei de la întreprindere spun că e rea. Eu vă spun însă că, într-o măsură şi nu în mică măsură, ei înşişi au făcut-o rea". Am consemnat această părere — la care faptele ne determină să subscriem — pentru că este opinia unui om ponderat, cu o bogată experienţă în meseria lui care înseamnă în primul rînd omenie, un om care cunoaşte bine cazul discutat. Cît priveşte internarea Elenei Baghiu, trebuie să spunem însă că a durat una sau două zile, — nu se ştie precis — întrucît a plecat din spital fără ştirea medicului. Ea declară că cineva, care i-a înţeles situaţia, i-a dat hainele şi a îndemnat-o să-şi vadă de treabă. N-a mai revenit niciodată şi din cele de mai sus se înţelege de ce nici n-a mai adus-o nimeni. Ancheta socială preconizată de medic n-a mai fost întreprinsă. Ca să completăm, fie şi parţial, această lacună de cunoaştere, am ajuns în satul Săvineşti, în care locuieşte reclamanta cu părinţii. Cu atît mai mult cu cît E.B. a mai avut şi alt necaz. Buletinul de identitate, care i se reţinuse cu ocazia internării, a fost trimis postului de miliţie din Săvineşti ca să-i fie înmînat, dar l-a primit peste circa o lună de zile. A fost nevoită să facă mai multe memorii pentru asta. Două răspunsuri primite ulterior precizează fiecare cîte o altă zi în care l-ar fi primit, iar într-unul din dosarele pe care le-am văzut în cursul documentării am găsit un document care indică — culmea ! — o a treia dată, decî o a treia variantă. Este limpede că cineva n-a procedat corect pe această filieră.

Primarul din Săvineşti, Ion Căciuleanu, şi colaboratorii săi, ca şi învăţătorul pensionar Nicolae Pîrloagă ne-au spus că este vorba de o familie foarte liniştită, de oameni aşezaţi şi harnici cu care nimeni n-a avut vreodată de furcă. Părinţii au crescut în omenie, opt copii, dintre care unul este profesor, altul student, toţi sînt foarte la locul lor, iar Elena e ascultătoare, îi ajută pe ai săi, în fiecare an îşi face concediul muncind alături de ei. Primarul ne-a condus la familia Baghiu. Aceşti părinţi tărani ne-au spus cu tristeţe cum fiica lor era căutată şi chemată la postul de miliţie. „Ziceau că vor să-i dea buletinul, dar cei care veneau la noi oare nu-l puteau aduce ei şi, mai ales, în liniştc ? Într-o viaţă de om era pentru prima dată cînd, în văzul vecinilor, ne băteau în poartă oameni în felul ăsta. Nu e greu să înţelegeţi ce era în inima noastră. E şi ea fată, urmează să-şi facă un rost. Şi doar ne-am crescut toţi copiii şi drept şi cinstit, oricît de greu ne-o fi fost, numai să-i vedem oameni de omenie la casele lor".

Nu de mult, Elena Baghiu s-a înscris bucuroasă la un test în vederea selectării lucrătorilor unui oficiu de calcul al Consiliului popular judeţean, care tocmai se înfiinţează. A fost declarată reuşită. Cu toate acestea i s-a spus că nu i se poate cere transferul. Pentru că de această problemă se ocupa tovarăşul Constantin Marcu de la Oficiul de personal şi învăţămînt al Consiliului popular judeţean, i-am cerut sprijinul ca să înţelegem tîlcul acestei neaşteptate întorsături. Cu extremă solicitudine, ne-a explicat că el trebuie să ţină seama, aşa cum spun prevederile legale, nu numai de calităţile profesionale ale omului, ci şi de recomandările colectivului în care a mai lucrat. Ne-a arătat un dosar în care a centralizat documentele necesare.

— Ce spun recomandările de la Avicola ?

— Nu le avem în dosar. S-au obţinut verbal.

— Cu cine s-a vorbit ?

— Nu ştiu.

— Cine a discutat cu cei de la întreprindere ?

— Nu ştiu. Ceea ce ştiu este că, după cele pe care le-am aflat despre ea, nu-i putem cere transferul.

Inutil să comentăm cele de mai sus. Zilele trecute, la Centrala pentru producţia avicolă din cadrul Departamentului agriculturii de stat al Ministerului Agriculturii şi Industriei Alimentare, am discutat întreaga poveste cu tovarăşul director general Stan Ţîrlea. Iată ce ne-a spus în concluzie : „Nu s-a procedat bine. E clar că directorul a vrut să scape de ea. Ceva s-a sesizat şi la noi. Această dorinţă şi intenţie au existat. Este incorect că i s-au luat bani pentru calificarea la care a fost trimisă. Noi avem o părere foarte bună despre director, tar unitatea de acolo este una din cele mai bune. Nu trebuie să atingem neapărat prestigiul acesteia. Unde s-a greşit vom interveni să îndreptăm, cu grijă şi cu omenie. Directorul greşeşte cînd crede că „a terminat cu ea", că a făcut „tot ce putea face", cum mi-a spus şi adineaori, la telefon, în prezenţa dumneavoastră. Nu este adevărat. Sigur că ea nu mai poate fi calmă. Nu trebuie să i se tolereze abateri de la disciplina muncii, dar cum înţeleg că va rămîne tot la noi, la Avicola, vă asigur că mă voi ocupa personal de acest caz. Voi merge acolo, voi sta de vorbă liniştit cu ea, voi vorbi cu tot colectivul său de muncă, să înceteze toată zizania în jurul acestei fete tinere care trebuie să-şi facă un rost în viaţă. Ne vom îngriji să aibă în jurul ei o atmosferă de calm, de echitate, s-o integrăm cu căldură în colectiv".

Pentru cel care a cercetat un caz ca acesta, asemenea cuvinte şi o astfel de intenţie aduc evident bucurie. Singurul lucru important însă rămîne materializarea acestei intenţii în viaţa muncitoarei Elena Baghiu, şi a colectivului întreprinderii, pentru că ambiţiile care generează inechităţi nu pot avea decît efecte nedorite şi în cadrul acestuia. Aşteptăm încrezători că se va proceda cu tact şi cu liniste. În ceea ce o priveşte pe tînără. Dar faţă de cei care-şi permit, încălcînd legile, să amărască viaţa unui om tot în linişte să aşteptăm ?!

DORIN GHERGHINESCU ■

COSTEL BADEA : „Bobul de mazăre" (ceramică glazurată) Fotografie de A. MIHAILOPOL ■

ÎMI PUN SUFLETUL

îmi pun astăzi
sufletul pe masă
priviți-l bine
e negru
negru ca smoala
recunosc
dar al vostru
n-are petece
e curat
ca roua
știți
dacă s-ar putea
spăla sufletul
numai odată pe săptămînă
cum te speli pe gît
și urechi
atunci n-ar fi
în lumea aceasta
atît noroi
și putregai
război
și vai

NIKOLAUS BERWANGER ■

În românește de
ANTON PALFI ■

Suflet locuibil

Mă interesează ce fac
cu ferestrele, ferestrele
sufletului meu locuibil !
Cînd le deschid către copilărie
zmeiele năvălesc multicolor
și asupra mea se repede
insulara fericire a dimineților ;
și dacă, printre altele,
este toamnă
le deschid larg
— parcă păcătuind —
spre un măcel al culorilor ;
pe muchia lor ruginită
se sprijină marea grea de
plăceri...
— Este posibilitate de ploaie-n
cetate !
Și îndrăznesc nebunia
ferestrelor deschise de tot
ca o revoltă.

ANA FENOGHEN ■

Un festival de două ori omagial

FESTIVALUL „MARIA TĂNASE"

S-a retunjit un deceniu de cînd Craiova revendică, la întretăierea primăverii cu vara titlul de capitală a cîntecului folcloric. A cincea ediție a Concursului și festivalului interpreților cîntecului popular românesc „Maria Tănase" se află în plină desfășurare și, dincolo de deceniul care se împlinește de la instituționalizarea acestei prestigioase manifestări artistice, este bine să ne reamintim că, peste puțin timp, se vor împlini de asemenea cincisprezece ani de la trecerea în neființă a celei ce a fost chiar Maria Tănase. Iată de ce, de două ori omagială fiind, această ediție a concursului și festivalului de la Craiova, organizată de Consiliul popular al județului Dolj, în colaborare cu Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Uniunea compozitorilor și Radioteleviziunea română, în cadrul Festivalului național Cîntarea României, revendică atenția noastră cu precădere.

Ea se impune în primul rînd — ne-a spus tov. Ion Cetățeanu — vicepreședinte al Consiliului popular județean, printr-o amploare fără precedent : participă la concurs și festival soliști vocali și instrumentiști din toate județele țării, folcloriști reputați, creatori populari, artiști profesioniști, orchestre reputate de muzică populară. Astfel, nu facem decît să subliniem ceea ce se cere cu adevărat subliniat : generozitatea cadrului organizatoric. Pe parcursul unei săptămîni frenetice ne vom întîlni aici, la Craiova, cu Florica Bradu, frații Petreuș și Dumitru Fărcașu, cu Benone Sinulescu și Ileana Sărăroiu, cu Maria Ciobanu și Gheorghe Roșoga, cu Maria Cornescu și Tudor Gheorghe, cu Angela Stoican, cu numeroși alți interpreți a căror viață se mistuie sub semnul perpetuării unei nobile tradiții și, înainte de toate, ne vom întîlni cu schimbul de mîine al acestor momente de culme ale artei interpretative folclorice românești contemporane. Un juriu format din personalități de prestigiu, sub președinția de onoare a prof. dr. Petre Brâncuș, președintele Uniunii compozitorilor, rector al Conservatorului „Ciprian Porumbescu", curînd va decide. Înainte de decizia acestui juriu, Craiova ne întîmpină, între 28 mai și 3 iunie a.c., ca o veritabilă capitală a cîntecului popular românesc. După decizia acestui juriu sîntem convinși de acest lucru, cîntecul popular românesc, perspectiva lui mai bine spus, își va adăuga un nou orizont.

I. OLTEANU ■

P. S. La Craiova, Concursul și festivalul interpreților cîntecului popular românesc „Maria Tănase" se află în plină desfășurare. În avanpremieră, duminică, în Bănie s-a deschis tradiționalul tîrg al creatorilor populari. În numărul viitor revista noastră va reveni cu amănunte.

FĂRĂ PREJUDECĂȚI... ■

Ciobanii mari din Novaci și viața lor scrisă pe un carnet de 1 leu

Între multele lucruri pe care le duce cu el ciobanul se află și un carnet ieftin, de un leu, pe care-și notează toate cheltuielile, încă de la plecare, începînd cu lista alimentelor luate de-acasă (lista pe și mai nota Gheorghe Popescu, ciobanu cu 125 de oi din Novacii Gorjului, în iarna trecută :

15 lei pîine Hațeg.
20 lei baterii.
80 lei rachiu.
33 lei baterii (semnalizări).
55 lei pîine din Arad.
10 lei bere.
30 lei telefon Mariei.
78 lei sare (Tohanu Mare).
2070 lei porumb.

Intră, cum se vede, și telefonul printre cheltuielile iernatului. Răsfoind cîteva carnete, ne-am oprit mai cu seamă la capitolul „telefoane", a fost nu numai pentru a dovedi în felul acesta „modernizarea" transhumanței ori grija pe care ciobanii o poartă celor de-acasă — lucruri firești, cum zicem — ci pentru a da de înțeles faptul că viața oierilor nu mai e atît de simplă ca altădată și că idila păstoritului care ne încredința, din cărți și din amintirile celor mai bătrîni, că turmele ar fi putut coborî la iernat pe oriunde ar fi pofțit stăpînii lor, s-a încheiat definitiv. Și un cioban care nu cunoaște legea, riscă să-și piardă chiar turma. Novăcenii, care din septembrie pînă la începutul lunii mai, bat drumurile Timișului, Aradului, Caraș-Severinului și Doljului, au, pe-acolo pe unde trec, și unele necazuri, și cu toate că sînt prudenți și chiar temători — după cum ne spunea Ioan Grecoiu, secretar adjunct al comitetului orășenesc de partid — trebuie să credem că pe unele și le mai provoacă și singuri. Obiective sau subiective, aceste neplăceri se abat peste turma ciobanului și iau cel mai adesea forma amenzii. În zilele acelea, în carnetul lui numărul telefoanelor se înmulțește vizibil. Aron Pienaru, unul dintre ciobanii „mari" ai Novacilor, avînd înscrise la primărie 265 de oi, a avut în iarna trecută supărări pe la Comloșul Mic, în Timiș. Primul lucru pe care l-a făcut a fost să dea telefon nevestei sale, Viorica. Aceasta a dat fuga la Consiliul popular, să se plîngă și să ceară ajutor, iar primarul Victor Digulescu, om de inimă, a telefonat la rîndul său directorului general al Direcției agricole județene Gorj, Valeriu Olaru. Acesta, din cîte ni se spune la Novaci, ar fi luat legătura cu omologul său de la Timiș, pentru soluționarea dreaptă și fără patimă a problemei. Tot Consiliul popular Novaci, ni se mai spune, a înaintat adrese către Direcția agricolă județeană Timiș și către C.A.P.-ul și primăria din Comloș. Ce mai aflăm, în legătură cu cazul acesta, de la Pantelimon Todea, inspector șef al serviciului financiar al primăriei Novacilor, el însuși oier, în tinerețe, pînă să-și completeze studiile la seral și să-și schimbe meseria : „S-a zis că Pienaru le-ar fi stricat niște grîu și niște iarbă, și că paguba ar fi destul de însemnată, deși Aron zice că e mult mai mică, și chiar a cerut o expertiză. Dar, oricît s-ar dovedi că e paguba asta, părerea noastră este că el trebuie să plătească în bani iar oile să-i fie puse în libertate, fiindcă, dacă vor fi ținute în sechestru, mai mult fără mîncare și fără apă, se alege și Pienaru fără turmă iar C.A.P.-ul fără despăgubire". Alți doi oieri din Novaci, Gheorghe I. Călugăru și Gheorghe Pienaru, care au iernat prin sudul județului Dolj la Cioroiași, lîngă Băilești, au avut necazuri pentru că — după cum ne spunea același interlocutor, fără a-și ascunde mirarea — „au distrus niște coceni în mijlocul iernii". De fapt, în cazul lor, povestea e mai complicată. O relatăm așa cum am auzit-o. Pe 6 ianuarie a.c. primul a plătit, cu chitanță, către C.A.P.-ul Cioroiași 5 040 lei, iar al doilea 3 360 lei, pentru învoirea localnicilor de a li se permite accesul — ca să zicem așa — cu turmele, pe pămîntul pe care probabil degerau cocenii aceia. Mai tîrziu, însă, pe 5 februarie, comisia de judecată a C.A.P.-ului care-și lăsase cocenii pe cîmp — raportase „eliberarea terenului ?" — „reține că pîriții Călugăru Gheorghe și Pienaru Gheorghe din Novaci, județul Gorj, cu cele 700 bucăți oi personale au distrus 100 hectare coceni, deși nu sînt membri cooperatori și deși li s-a atras atenția să părăsească terenul C.A.P.-ului". Am citat din hotărîrea comisiei care stabilea ca fiecare cioban să mai bage mîna în pungă și să dea încă 4 000 lei. Ar fi să mai adăugăm că hotărîrea trimisă primăriei Novacilor a fost primită cu nedumerire — „cum adică au distrus deși nu sînt membri cooperatori ? dacă ar fi fost, ar fi avut dreptul ? — iar răspunsul către C.A.P. Cioroiași a fost cel cuvenit : „Nu putem confirma debitele solicitate întrucît nu sînteți în posesia unui titlu executoriu rămas definitiv, așa cum prevede art. 1 din Decretul 221/1960". Semnat și ștampilat...

Înțelegem acum de ce își notează în carnetele lor „telefoanele", „cărțile poștale" ori „vederile", și cîtă dreptate avea Maria, soția lui Gheorghe Popescu — din al cărui carnet notam la început — cînd ne spunea că ei, bărbații plecați cu turmele, „stau cam fugiți". E vorba despre „ciobanii mari", cum li se spune, care la Novaci sînt vreo 150 și au, cu totul, cam 17 000 de oi.

— Nu era ușoară viața oierului !, ne spune, cu un gest din care puteam înțelege multe, Pantelimon Todea, inspectorul financiar. Dar acum, odată cu înființarea Asociației crescătorilor de oi, aceste necazuri or să dispară...

— Într-un fel, a adăugat Gheorghe Arcanu, secretar al Consiliului popular, ei erau și pînă acum asociați. De ani de zile s-au învățat să meargă unii cu alții, în grupuri. Filimon Chiriac, Gheorghe Taban, Nicolae Vădeanu și Mihai Băiescu merg întotdeauna vara în munții Setea Mică și iarna în părțile Nădlacului, pe lîngă Arad. Dumitru și Gheorghe Ciortea, Ilie Ionescu și Ion Vărzaru pleacă după 21 de mai și se întorc după 20 de august, și cîteva zile mai tîrziu, după ce îmbăiază oile, iau calea Felnacului, tot prin partea Aradului. Sînt mai multe grupuri din astea. Mai notați și pe cei ai lui Ion Păpurică, Ion Burghiu și Caragel Siiu, care stau vara în Pravețul Mic, lîngă obîrșia Lotrului, și iernează pe la Bîrca Doljului. Ei au fost primii care s-au înscris în asociație. Fiindcă acum e cu totul altceva. Despre avantajele pe care le au ca membri ai acestei asociații a cărei înființare s-a hotărît la congresul țărănimii n-a fost nevoie să le vorbim de două ori. Au înțeles de prima dată. Bineînțeles că le-a plăcut că nu vor mai duce ei, pe poteci, cu măgarii, îngrășămintele chimice pînă pe munte, ci fertilizarea pășunilor se va face cu avionul. Și le-a plăcut și că vor beneficia de pensii, potrivit celor hotărîte de lege. Dar, înainte de toate, ei s-au declarat foarte mulțumiți de un alt punct al statutului asociației, acela care vorbește de „organizarea, cu sprijinul organelor agricole județene, a transhumanței".

DUMITRU ELIADE ■

Mă numesc **Marcel Căltun** și sînt student la Facultatea de construcții hidrotehnice din cadrul Institutului politehnic Iași. În unul din numerele revistei dumneavoastră din luna decembrie, la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră", a apărut o scrisoare a tatălui meu prin care vi se aducea la cunoștință situația neacordării unei burse la care aveam dreptul. Situația s-a rezolvat favorabil pentru mine, acordîndu-mi-se o bursă excepțională atît pe primul cît și pe al doilea trimestru. Țin să mulțumesc pe această cale conducerii facultății și Institutului politehnic Iași pentru modul în care mi-a rezolvat această problemă.

Mă numesc **Maria Dumitru**, locuiesc în București, strada Drumul Taberei 25, și doresc să vă prezint un caz interesant : unul din frații mei, în vîrstă de 40 ani și tată a doi copii, s-a îmbolnăvit de icter mecanic și la data de 2.09.77 a fost operat găsindu-se „pancreatită cronică cefalică". După operație icterul se reduce, evoluția generală este foarte bună. La data de 4.11.77 se reinternează pentru control și se observă o stare generală bună, revine pofta de mîncare, la în greutate. Din 15 decembrie 1977 au început niște dureri lombare puternice care la început au fost considerate ca simple răceli sau reumatism. La data de 5 ianuarie a.c. duc o probă de sînge la inginerul chimist Nicolae Ionescu-Dîmbovița care îmi spune : este **un cancer în faza 1 spre 2** de natură traumatică. Desigur, m-am întristat, mai ales că era al treilea caz în familie și am hotărît să păstrez pentru mine rezultatul acestei analize. De asemenea, mi-am amintit că la vîrsta de 22 ani, fratele meu a suferit un accident grav — a fost prins de un strung, în partea din față între zona splinei și cea a ficatului. Întrebînd pe inginerul chimist Ionescu-Dîmbovița dacă în această fază se mai poate face ceva, mi-a răspuns : sper că da, dar trebuie să vă grăbiți, cancerul nu așteaptă, evoluează foarte repede, să nu așteptați să treacă de faza a doua ! La 18 ianuarie a.c. fratele se internează din nou, se fac iarăși analize multe și se spune că ar fi „lombagie pe front de discopatie lombară". Se primește tratamentul corespunzător, durerile cedează pentru 3—4 zile, însă revin cu mare intensitate. Îl transportăm la spital în București pe data de 6 februarie a.c. — din nou analize peste analize și se presupune : „litiază renală, lombagie, pancreatită hipertrofică, spondiloză". Eu întrebam mereu, nu cumva are un cancer, de nu se poate stabili un diagnostic clar ? De fiecare dată primeam același răspuns : deocamdată nimic nu ne spune că ar fi vorba de cancer, să mai facem analize, deoarece rezultatul analizelor efectuate este între limitele normale. Neajungîndu-se însă la nici un rezultat precis, se hotărăște o nouă redeschidere care se efectuează la sfîrșitul lunii aprilie. După operație se spune că este : **neoplasm pancreatic** și numai o minune îl mai poate salva pe fratele meu. Se încearcă tratament cu citostatice, care nu dau nici un rezultat, se simțea tot mai rău, avea dureri tot mai mari, chinuri groaznice care ne afectau și ne afectează pe toți cei din jurul lui. Deci, a fost necesar să treacă 6—7 luni de zile pentru a afla că este vorba de cancer în ultimă fază, pentru a afla exact ceea ce inginerul chimist Ionescu-Dîmbovița determinase la data de 5 ianuarie a.c. ; mă chinuie mereu gîndul că acest foarte tînăr om ar fi putut trăi, dacă la acea dată metoda lui Ionescu-Dîmbovița ar fi fost luată în atenție intrucît, așa cum scria într-un articol, „în stadii incipiente, o mare parte din cancere se pot vindeca prin metodele cunoscute". Am scris toate acestea pentru a confirma, pentru a mă alătura tuturor părerilor pozitive asupra valoroasei, inegalabilei descoperiri a inginerului chimist român, convinsă fiind că trebuie să aplicăm cu cea mai mare încredere și mai ales cît mai repede metoda sa pentru salvarea atîtor vieți omenești !

Din partea Academiei „ȘTEFAN GHEORGHIU" :

„Referitor la scrisoarea trimisă revistei FLACĂRA de către **Ion Zamfirescu**, în legătură cu faptul că tovarășa **Elena Zamfirescu** nu-l recunoaște ca tată, din cercetările efectuate rezultă : de la vîrsta de 3 luni, Elena Zamfirescu a fost crescută de bunicii ei, iar după pronunțarea hotărîrii de divorț a fost dată în îngrijirea mamei sale. Din anul

Cu ocazia Zilei Copilului, vă trimit acest instantaneu realizat în Piața Unirii din Iași : primăvara vieții, soarele copilăriei, bucuria de a trăi. Și, totodată, dragostea, grija față de natură și de viețuitoarele apropiate omului prin frumusețe și gingășie. **(Nicolae Tokacek,** București)

1952 mama tovarășei E.Z. s-a recăsătorit cu Ladislau Niculescu care i-a devenit din acel moment tată, avînd o contribuție hotărîtoare atît la întreținerea cît și la educația sa. Ion Zamfirescu, care revendică în prezent cu multă insistență calitatea de tată, a fost nevoit să-și aducă aminte de fiica sa în 1959 cînd, în urma unei hotăriri judecătorești, a început să achite lunar suma de 100 lei, sumă plătită neîntrerupt în perioada iulie 1959 — iulie 1972. În afara acestei obligații bănești, Ion Zamfirescu a mai expediat nesistematic și întîmplător anumite sume de bani și mici cadouri al căror total se cifrează în jurul a 1 500 lei. Singura perioadă în care a avut întrevederi sporadice și întîmplătoare cu Ion Zamfirescu — la care mama ei nu s-a opus — a fost între 1961 și 1967. Tot ceea ce E.Z. a realizat pînă în prezent, pe linie profesională și a vieții de familie, este urmarea exclusivă a efortului ei și al părinților ei — Florica și Ladislau Niculescu. În aceste condiții par de neînțeles insistențele de dată recentă, prin care Ion Zamfirescu cere recunoașterea unei paternități care nu l-a preocupat mai bine de 21 de ani și care nu se justifică prin aproape nimic. În ce o privește pe E.Z., ea nu nutrește nici un fel de sentimente filiale față de această persoană, fără a avea însă nici un fel de resentimente. Tovarășa Elena Zamfirescu se simte legată și moral și afectiv numai de mama și tatăl ei — Florica, respectiv Ladislau Niculescu. Nu se poate atașa de un om pe care îl simte străin și care încearcă să o oblige la afecțiune prin metode care nu i se par a fi deloc părintești. Consideră, de asemenea, inadmisibile injuriile și calomniile pe care le proferează fără încetare la adresa mamei ei".

Din partea I.G.M. :

„Referitor la scrisoarea numitului **Tudora Petrișor** din municipiul Pitești, care a sesizat comportarea abuzivă a plutonierului major **STANCIU ION** și a fiului acestuia, vă comunăm că subofițerul a fost trecut în rezervă și trimis în judecată, cazul fiind pe rol la Tribunalul militar București.

Mă numesc **Alexandru I. Horga,** sînt învățător educator la Școala generală ajutătoare din Arad avînd o vechime de 30 de ani în învățămînt. Sînt membru de partid, activez pe linie sindicală, fiind deci bine cunoscut printre tovarășii mei, cadre didactice din Arad. Zguduit sufletește am citit articolul **„Oameni duri în Casa sufletelor cu-rate"**, apărut în FLACĂRA nr. 18/1978, articol care prezintă o stare inadmisibilă întîmplată la Casa de copii școlari nr. 2 din Arad. Un fapt însă mi-a atras atenția : la această casă de copii lucrase în calitate de educator tovarășul Vasile Horga ; vă rog să se rețină : **VASILE**, și nu **Alexandru**, așa cum apare în articol — fapt care mi-a atras anumite suspiciuni din partea colegilor din alte instituții școlare. Nu mă îndoiesc nici măcar o clipă de buna-credință a autorului articolului, fiind convins că este vorba de o simplă eroare. Tocmai fiind convins de aceasta, vă rog să publicați rîndurile de mai sus, îndepărtînd astfel orice confuzie ce s-ar putea face în legătură cu propria mea persoană. Vă mulțumesc.

Mă numesc **Ion Voinea** și locuiesc în comuna Berceni, județul Ilfov. Am 70 de ani și sînt invalid de război, iar soția mea, de 65 ani, este suferindă de inimă. În anul 1972 am primit autorizație de la C.A.P. să-mi construiesc casă, prin demolarea celei vechi. Acum mă aflu cu casa în incinta cimitirului, care a fost extins de preot. Am primit avizul Sanepidului județean Ilfov, că nu este legal de a se face cimitir în curtea mea. Aceeași soartă o au, pe acest teren, și alte 5 locuințe. Am făcut mai multe plîngeri, dar pînă acum nu s-a luat nici o măsură. Pe locul acesta am avut viță de vie, fiind singurul meu cîștig, pe lîngă pensia de la C.A.P. Nu am înțeles de ce mi s-a dat autorizație, dacă se știa de extinderea cimitirului. Vă rog a mă ajuta în rezolvarea acestui necaz al meu.

Sînt un cititor pasionat al revistei FLACĂRA, astfel, în numărul din 20 aprilie a.c. am citit un articol în care este prezentată ideea inginerului Naghel M. din Timișoara. Considerînd că am realizat exact ideile de bază ale acestui „parc distractiv de matematică", mă întreb și eu cum de nu se găsește un executant pentru un astfel de parc care, pe lîngă faptul că este distractiv, ar fi extrem de instructiv pentru cei mici ; aceștia, încă de la o vîrstă destul de fragedă, ar face cunoștință cu echivalențele fizice ale u or noțiuni aritmetice, de fizică etc. În clasele primare deja se predau noțiuni de analiză — pe vremea cînd am făcut eu liceul, se predau abia din clasa a XI-a !... Ce frumos ar fi dacă s-ar realiza un astfel de parc chiar în Timișoara — ca model — iar după aceea în mai multe localități din țară ! Am convingerea că această idee își va găsi ecoul cuvenit în rîndurile celor în drept a lua o astfel de frumoasă inițiativă. **(Ing. Gh. Vigdorovici,** Timișoara)

Din partea Ministerului Comerțului Interior :

„Urmare articolului **„La Pitești I.C.V.A. nu bate la ușă, dar stă sub fereastră"**, apărut în FLACĂRA nr. 13/1978, din care rezultă aspectul critic în care gestionara **Ioana Masală** de la Centrul de achiziții nr. 3 Pitești își desfășoară activitatea, vă aducem la cunoștință următoarele : pentru abaterile constatate cu ocazia controlului din 23.03. a.c., cît și ale altora, achizitoarea Ioana Masală, prin decizia nr. 41/10.04.78 a fost sancționată conform Codului Muncii cu retrogradarea din funcție pe 3 luni, iar ulterior, persistînd printr-o activitate necorespunzătoare, a fost scoasă din funcția de lucrător gestionar pentru achiziții".

Din partea Consiliului popular al județului Satu Mare :

„Urmare notei critice publicate în revista FLACĂRA nr. 18/1978 privind starea drumului de interes comunal Viile Satu Mare — Medișa și suspendarea circulației autobuzelor pe această rută, vă facem cunoscut că în urma unor sesizări cu conținut similar adresate de către locuitorii satului Medișa organelor județene de partid și de stat, în ziua de 14.04, la nivelul Consiliului popular al județului, s-a constituit un colectiv de examinare la fața locului a aspectelor sesizate conduse de tovarășul vicepreședinte al Comitetului executiv, tovarășul Carol Fülöp... În prezența autorilor sesizărilor, a deputaților comunali, s-au luat măsuri corespunzătoare de organizare a lucrărilor de reparații și întreținere, aprovizionare cu piatră spartă și balast, asigurare de mijloace de transport și asistență tehnică, precum și mobilizarea cetățenilor la efectuarea lucrărilor necalificate prin muncă patriotică. Ca urmare a acțiunilor organizate, porțiunea de drum a fost reparată, executîndu-se concomitent și lucrări de întreținere pe întreaga lungime de 7 kilometri de drum, fapt care a făcut posibil ca circulația autobuzelor să se reia începînd cu data de 4 mai a.c., conform graficului".

Din fragedă copilărie știam că la capătul străzii Avrigului, la numărul 1, existau un mare cinematograf cu capacitate de 3 000 de locuri plus o terasă cu o panoramă aproape unică în municipiul nostru. Această sală — în care ne-am petrecut o bună parte din timpul copilăriei, vizionînd filme cu Tarzan, Stan și Bran, Charlot ș.a. — sală în care i-am văzut, la începuturi, pe actori ca Stroe și Vasilache, Giugaru, Titi Mihăilescu, Puiu Călinescu ș.a., a fost desființată și transformată într-un atelier al Teatrului Nottara. Cum se va fi ajuns la o atare situație este o altă treabă, fapt este însă că oricine face o sumară socoteală a numărului de locuri, a numărului de spectacole și a anilor scurși, realizează ce pierdere înseamnă aceasta. Conducerea de partid și de stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu personal a atras atenția în mod deosebit asupra folosirii fiecărui spațiu, fiecărui metru pătrat, în mod productiv. Este pur și simplu de necrezut cum aici, în plin centrul Capitalei, o sală de cultură, o sală de cinema, plus o altă sală-grădină etajată, plus încă una de sport sau baluri de sîmbătă pentru tineret, să fie pur și simplu desființată, devenind neproductivă. Sînt convins că aceste rînduri vor trezi interesul celor în drept, Consiliului popular al sectorului 3, luîndu-se măsurile ce se impun. **(George Ghinescu,** strada Elev Ștefănescu Ștefan 24, sector 3, București)

Din partea Direcției județene P. Tc. Brașov :

„Urmare scrisorii numitei **Aneta Obreja** din Brașov, strada Aleea Magnoliei nr. 10, scara B., apartamentul 17, referitor la instalarea unui post telefonic la domiciliu, vă facem cunoscut că cererea a fost aprobată, luîndu-se în considerare adeverința medicală prezentată, și cu adresa nr. 41/100 din 5 mai a.c. solicitanta a fost încunoștințată pentru plata taxelor".

Din partea Comitetului municipal Bacău al P.C.R. :

„Urmare scrisorii adresate revistei FLACĂRA în care se sesizează unele abuzuri și încălcări ale normelor de etică și echitate socialistă la Întreprinderea de industrializare a cărnii Bacău și trimisă nouă spre rezolvare : cele sesizate în scrisoare au fost cercetate în totalitatea lor de către un colectiv al Comitetului județean și municipal de partid, iar în data de 18.02.1978 materialul, în urma controlului și a cercetărilor făcute, a fost prezentat și analizat de Secretariatul Comitetului județean de partid. Pe baza acestor materiale, Secretariatul Comitetului județean de partid a hotărît sancționarea cu vot de blam cu avertisment a directorului tehnic Mihai Dragomir, iar în data de 24 aprilie adunarea generală a organizației de bază de la sectorul de transporturi a hotărît sancționarea cu mustrare a directorului comercial Ludovic Ambăruș... În prezent, pe baza măsurilor luate, se poate spune că s-a îmbunătățit mult activitatea în această întreprindere..."

Din partea Direcției sanitare a județului Galați :

„La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Ionica Dobre**, domiciliată în Isaccea, județul Tulcea **(care solicita transfer în scopul apropierii de soț, acesta lucrînd în Tecuci — N.R.)**, vă comunicăm că sus-numita a fost încadrată la Stația de salvare a Spitalului municipal Tecuci, în postul de asistentă medicală, prin transfer din județul Tulcea, cu data de 1.04.1978".

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 ior luni, marți și miercuri între orele 10—17.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Poșta redacției

■ **Mircea Ivan** — comuna Pecineaga (Constanța). Cei care s-au calificat prin învățămîntul superior, fără frecvență, pot solicita titularizarea în învățămînt în perioada legală de numiri pe posturile didactice publicate vacante. Pentru anul școlar 1978—1979 sesiunea de numiri se va organiza în perioada iulie-august a.c., iar posturile didactice vacante vor fi publicate în revista „Tribuna școlii".

■ **Gheorghe Dobrică** — comuna Șuteești (Vîlcea). Ați fost încadrat pe post de contabil la C.A.P. Tina din comuna Livezi.

■ **Vasile Bușilă** — Galați. Vi s-a aprobat schimbul de locuință solicitat. Urmează să vă adresați I.J.G.C.L. pentru întocmirea formelor legale.

■ **Valentina Grădinaru** — comuna Coarnele Caprei (Iași). Inspectoratul școlar al județului Teleorman v-a dat aviz favorabil pentru transferarea dv. la Școala generală Negreni, pe o catedră de matematică.

■ **Leonida Constantinescu** — Constanța. Adresa este aceeași. Așteptăm să ne scrieți.

■ **Mihaela Turturică** — Ploiești. Doctorului Ioan Pușcaș îi puteți scrie la Spitalul orășenesc Simleu Silvaniei, secția boli interne. E bine să îi trimiteți și o radiografie recentă.

■ **Tiberiu Burulană** — Reșița. Sînteți trecut pe lista de priorități. Ca urmare, cererea dv. pentru locuință va fi rezolvată de către Consiliul popular municipal în prima urgență.

MARGA NEDELEA ■

MONUMENTE LONDONEZE

Downing Street nr. 10, reședința oficială a primului ministru

Uneori soarele reușește să învingă pîcla de ceață care învesmîntează în cea mai mare parte a anului Londra, capitala Marii Britanii. Atunci se înfățișează în toată splendoarea lor renumitele monumente ale acestui străvechi oraș. Respirînd parcă din aerul istoriei, Turnul Londrei se înalță pe malul sting al Tamisei dincolo de Podul Londrei. Interesul deosebit pe care-l prezintă acest monument se datorește atît strînsei sale legături cu bogatele evenimente din istoria Angliei, cît și impunătoarelor fortificații medievale conservate aproape în întregime. Podul Turnului atrage, în primul rînd, atenția, prin cele două turnuri gotice masive, ce intră în componența sa, a căror temelii sînt amplasate direct în Tamisa. Podul permite, prin ridicarea celor două elemente mobile din centrul său, pătrunderea vaselor de mare tonaj.

Nici un alt monument nu este atît de strîns legat de istoria Angliei ca Westminster Abbey, fondată în secolul XI de Eduard Confesorul. Aici s-au încoronat toți regii Angliei, de la William Cuceritorul la Elisabeta a II-a, în anul 1953. Tot aici și-au găsit ultimul lăcaș cei mai de seamă suverani englezi.

Scurgerea ireversibilă a timpului peste acest oraș, care numără în prezent 1 935 de ani (se presupune că Londra a fost întemeiată în anul 43 e.n. cu prilejul campaniei militare a împăratului roman Claudius), este marcată cu o deosebită exactitate de orologiul Big Ben, al cărui clopot cîntărește 13 tone și jumătate. Big Ben este adăpostit de Clock Tower, parte componentă a clădirii parlamentului. Această clădire impresionează prin vastitatea sa. Astfel, ea se întinde pe o suprafață de peste 3 hectare, are 11 curți interioare, 100 de scări, peste 1 000 de încăperi și coridoare însumînd o lungime de 3,2 km. Pe Downing Street, la numărul 10, se află, din 1735, reședința oficială a primului ministru.

O deosebită rezonanță istorică o are așa-zisul City, situat aproape în același loc în care se afla Londra în perioada cuceririi normande. În decursul timpului, City-ul și-a cucerit renumele de a fi unul din cele mai de seamă centre comerciale din lume. Aici își au sediul bine cunoscute bănci, între care și celebra Bank of England, companii de asigurare și case de comerț. În această zonă, uimește prin frumusețea ei catedrala Sf. Paul, capodoperă a renumitului arhitect Christopher Wren (1632—1723). Construcția, terminată în 1710, este concepută în stilul Renașterii. În mod deosebit impresionează cupola sa imensă, a doua din lume ca mărime după aceea a bisericii Sf. Petru din Roma.

Un alt moment de seamă din istoria Angliei, acela al biruinței din 1805 a amiralului Nelson, este comemorat de Trafalgar Square. Piața este dominată de Columna lui Nelson înaltă de peste 50 de metri, pe care este fixată statuia amiralului, ce măsoară, la rîndul el, circa 5 metri.

Mărturii de mare preț despre trecutul civilizației se găsesc în incinta lui British Museum, care include muzeul național de arheologie și etnografie, precum și biblioteca națională. Muzeul posedă o bogată colecție de exponate preistorice, de antichități grecești, romane, orientale, obiecte de artă din evul mediu, o multitudine de piese etnografice, precum și gravuri, desene, ceramică, numismatică etc. Biblioteca, cu cele peste 7 milioane de volume, cu greu își poate găsi concurență în lume.

Ochiul obosit de cercetarea numeroaselor mărturii de mare rezonanță în istoria Angliei se odihnește, la încheierea acestui periplu, la vederea mării de verdeață din Hyde Park. Privirea, după ce trece ca o mîngîiere peste renumitul gazon englezesc, descoperă, pe neașteptate, în imensitatea verde, o alee de nisip, lungă de 1 600 metri, destinată amatorilor de echitație, apoi se oprește cu admirație asupra statuilor lui Epstein : Rima și grupul Pan, pentru ca, în cele din urmă, să se oglindească în apele lacului artificial cunoscut sub numele de Serpentine.

TUDOR PRELIPCEANU

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Pentru copiii mari

De ziua copiilor mici, copiilor mari le-aș povesti — dacă mai știu să citească — o poveste adusă ieri de la școală de o fetiță în vîrstă de 9 ani, spusă mamei ei care a știut să rîdă : un șoricel stătea ascuns, de zile și nopți, înfricoșat de pisica din camera de alături ; într-o bună dimineață, el aude un ham-ham puternic, de dincolo, apoi se lasă o liniște grea. „Bravo ! Ciinele a mîncat pisica"... Își zice șoricelul și iese fericit din ascunzișul său. Pisica-l așteptă, și-l înhață. După ce-l mănîncă, lingîndu-se pe mustață, pisica meditează : „Ce bine-i să știi o limbă străină !"

Copiilor mari — celor care mai știu să citească — le-aș povesti ce-a întrebat o fetiță de 9 ani, după ce-a citit „Mama lui Ștefan cel Mare" de Dimitrie Bolintineanu : „Dar de ce nu l-a primit în casă ? De ce nu l-a pansat ? Îi era mamă vitregă ?"

Copiilor mari — celor care mai știu, desigur, să citească — le-aș povesti despre elefantul care s-a dus să cumpere roșii de la Aprozar. „Avem roșii — l-a spus vînzătorul — dar să știți că sînt cam verzi." „Nu-i nimic, — a răspuns elefantul — eu sînt cu bicicleta".

Copiilor mari — celor care mai știu să asculte — le-aș povesti că o fetiță de 8 ani și-a scos un dinte în ora de franceză și profesoara a certat-o rău : „Am încercat și-n alte ore — i-a răspuns cuminte fetița — dar numai acum am reușit". „Bine, dar nu-ți dai seama că ai răspuns foarte obraznic ?" a întrebat-o mămica ei, care a știut să surîdă. „N-am răspuns obraznic. Așa era".

Copiilor mari — celor care mai știu să audă — le-aș spune cum a definit un școlar de 8 ani calul, într-o compoziție a sa : „Calul e un animal cu care să fac westernuri".

Copiilor mari — celor care mai știu să priceapă ceva — le-aș spune că le spun asemenea povești nu ca să rămînă cu degetul în gură, uimiți de cît de deștepți sînt copiii mici în ziua de azi, îi asigur de convingerea mea că și ei, cîndva, au fost tot atît de deștepți, după cum copiii mici pot fi tot atît de proști pe cît pot fi copiii mari — și nici ca să țițiie foarte intrigați de ideea că obrăznicia se definește prin a spune minciuni, iar străvechiul joc „de-a v-ați ascunselea" se cheamă azi „față" pentru că e mai simplu și se consumă mai puțină energie verbală. Eu îmi permit să le spun copiilor mari doar să fie atenți, foarte atenți, la semenii lor, copiii mai mici, pentru a observa că lumea — de la roșii la cal, de la cuvinte la dentiști — se reflectă întru totul în mintea lor, de unde și dreptul fiecăruia de a spune ca tot înțeleptul cu barbă mare și albă (pe care uite-așa și-o mîngîia, uite-așa și-o pieptăna) : nimic din ce e omenesc nu ne e străin. *)

Copiilor mari — celor care mai știu să asculte și altceva decît anecdote și știri — le-aș mai spune ce-a spus cel mai inteligent copil din cîți au trăit pe lume în ultimul timp, Feodor Mihailovici Dostoievski : „Toate cărțile lumii nu cîntăresc cît lacrimile unui copil". Și vorbele unui alt om, care și-a dedicat toată viața copiilor mici, mergînd la moarte, spre o groapă comună, în fruntea o 200 de orfani, la Treblinka, cîntînd, doctorul pediatru Ianus Korczak, un polonez : „Am văzut trei războaie, răniți fără brațe și fără picioare, am văzut răni cumplite între ochi și la cap, soldați nenorociți... dar vreau să vă spun că nu există nimic mai oribil ca un bețiv bătînd un copil nevinovat !"

Așa și altfel stînd lucrurile, copiilor mari — celor încă opți să gîndească atunci cînd aduc o bomboană copiilor lor mai mici — le doresc să vadă în ziua de 1 Iunie înfruptîndu-se din mandarine miraculoase al căror miez să le dea gustul unic al bunătății speriate de propria ei inteligență. Eu am simțit așa ceva, demult, pe un șantier, cînd un copil mi-a dat, de ziua lui, o „mentosană".

RADU COSAȘU

*) În acest sens, îi-aș mai informa pe copiii mari — să mă rog, doar pe acela care nu știu chiar totul — că la un post de radio mediteranean, s-a prezentat zilele trecute un băiat de 10 ani. Roni, care a anunțat că el a fondat și s-a autoinstituit președinte al unei ligi pentru apărarea drepturilor copiilor, avînd în vedere că prin atîtea fapte de-ale lor, copiii prea mari îi jignesc pe cei mai scurși, cum ar fi de pildă în băcănii, cînd copiii, doar fiindcă se numesc copii, deși au venit înaintea oltora, mai înalți și mai voinici care-și spun oameni, sînt dați deoparte, fără milă și fără proteste. Tot așa cum, aceiași oameni, fără a fi întrebați sau solicitați, bat la cap, plictisesc și boscorodesc copiii — fenomen care cînd are loc între ei, oamenii, îi enervează cumplit și poate duce uneori, rar, dar poate duce, și la războaie în care mor și copii mari și copii mici.

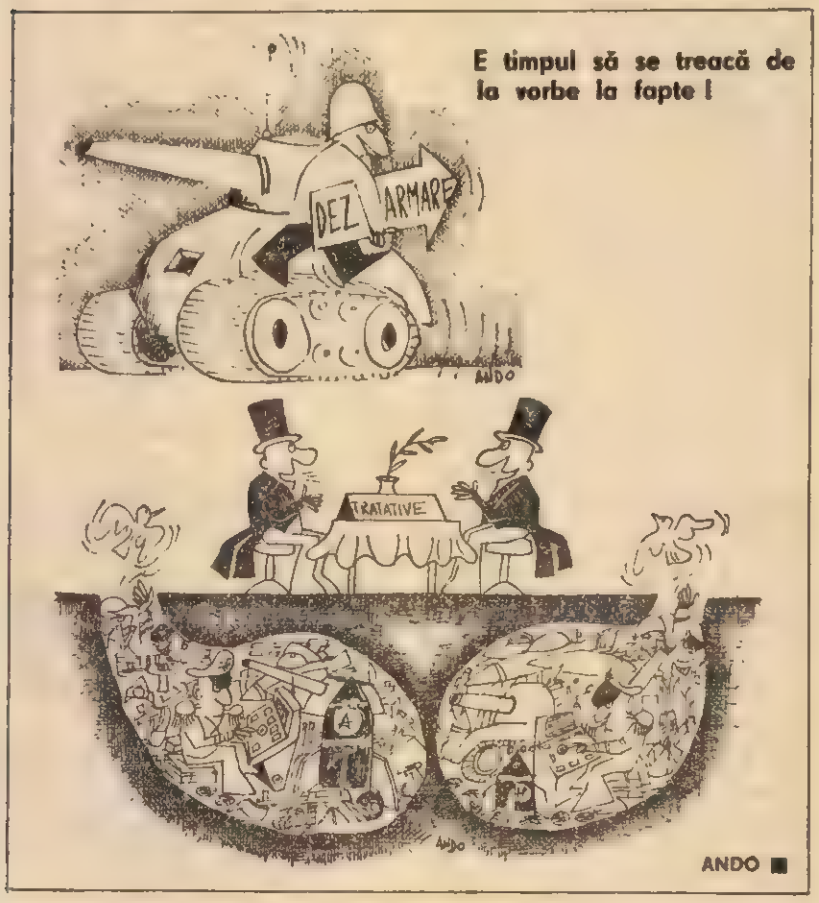

DIN PRESA STRĂINĂ

Un alt triunghi al misterelor:

BOUCHES-DU-RHONE

Făcînd bilanțul accidentelor rutiere pe anii 1975, 1976, specialiștii francezi au fost frapați de o anomalie, cu atît mai ciudată cu cît pînă acum nu a fost semnalată de nimeni : departamentul Bouches-du-Rhone se distinge printr-o cifră extrem de ridicată de accidente : 10 565 în 1975, 10 040 în 1976. O comparație se impune : departamentul are 300 locuitori pe kilometru patrat, față de 22 000 locuitori pe kilometru patrat cît există la Paris, și totuși... se distinge printr-o cifră a accidentelor de șapte ori mai ridicată decît cifra dată pentru orașul Paris (unde numărul accidentelor este deja foarte ridicat). Transpunînd în procente : la Paris avem 1,5 accidente pe locuitor, în Bouches-du-Rhone, 36 accidente pe locuitor ! Înseși accidentele au un caracter neobișnuit : astfel în luna iulie 1975, în plină zi, are loc un carambolaj în care sînt accidentate nu mai puțin de 34 de vehicule. Cîteva zile mai tîrziu, un accident inedit, am putea spune : o rulotă intră în plină viteză într-un autoturism ; din lovitură se detașează de mașină și pleacă singură, avînd la bord ca pasager un ciine ce scapă astfel cu viață! În septembrie 1975 și în martie și iulie 1976 o nouă serie de accidente la fel de ciudate care se soldează cu răniți și morți ; o statistică pe ultimii 10 ani duce la concluzia că drumurile acestui departament sînt marcate de o fatalitate datorată unui fenomen unic, pus în evidență de observații ca : dintre toate departamentele franceze, Bouches-du-Rhone n-a înregistrat, în 30 de ani, decît două apariții de obiecte neidentificate (O.V.N.I.) și acelea contestabile ; departamentul este cel mai sărac în megaliți : o singură menhir și șase dolmene (spre comparație departamentul Ardèche are 500 dolmene și 8 menhire !). Și totuși atît de multe accidente ! Care poate fi legătura dintre aceste fapte ?

Arheologia ne spune că în trecut megaliții aveau o valoare mai mare decît se crede în general. Ei nu erau numai borne rutiere dar și indicatoare magnetice, indicînd zonele de securitate unde se putea — și se poate încă — circula fără a suporta tulburările datorate instabilității cîmpului magnetic terestru. În afara itinerarelor indicate de menhire și dolmene o plimbare era aventuroasă. Busolele se dereglau, lucru care a fost reverificat în 1976, atunci cînd se găseau în afara itinerarelor balizate de inteligiunea ancestrală a primilor inițiați.

Explicația propusă „lumii științifice" ar fi următoarea : în momentul în care se aventurează pe itinerare magnetice instabile automobiliștii suferă tulburări ale sensului de orientare, nemaiputînd să conducă în linie dreaptă. Ei întorc volanul la stînga sau la dreapta, întrucît au impresia că nu se află pe drumul bun. Și așa apar accidentele !

O experiență deosebit de interesantă a fost realizată la Marsilia : șase porumbei călători lansați în 1977 deasupra regiunii Canebière nu au fost niciodată regăsiți. Cum se știe că păsările își specializează orientează bazîndu-se pe cîmpul magnetic terestru, demonstrația este elocventă : nu există cîmp magnetic în Canebière și deci nici în întreg departamentul Bouches-du-Rhone, sau acest cîmp are variații atît de mari încît devine inutilizabil.

Există deci un mister al triunghiului de la Bouches-du-Rhone, în ciuda negațiilor din ce în ce mai puțin convinse ale oficialităților.

(După „Science et vie")

Din mișcare

Presat de călătorii obligatorii, mă aflu în situația unui om care vorbește despre lucruri pe care abia le știe. Între tren și avion am avut răgazul să văd un singur meci la televiziune : cel dintre **Universitatea Craiova** și **Dinamo**, disputat la Sibiu. Un meci aspru, care a plăcut deopotrivă și celor din tribune, și celor din fotolii. După cum se știe, au lipsit jucători importanți din ambele echipe, cum ar fi Cheran și Dinu de la **Dinamo**, și Ștefănescu și Balaci de la **U Craiova**. Nu știu cu cît ar fi fost mai interesant meciul dacă ei ar fi participat la acest derby, dar ni se spune că unele absențe s-ar datora unor comisii special inventate și anume o comisie cu sediul la Federația de fotbal. Ca proaspăt membru al Comitetului federal, ales în absență, nu pot să-mi spun cuvîntul decît în scris și cam tîrziu asupra acestei chestiuni. Adică de ce o comisie de la București să hotărască în locul medicului de la Craiova, știindu-se bine că fiecare echipă are un doctor care poate decide dacă un jucător este valid sau nu (dealtfel la Craiova există și o **Facultate de medicină**, după cum știu eu, așa încît un certificat mai serios decît cel de la Craiova nu se putea da în cazurile lui Ștefănescu și Balaci). S-ar putea ca jucătorii în cauză să fie cu toții în stare de invaliditate și atunci bănuielile mele ar cădea. Mă opun însă în principiu ca această comisie să decidă în locul doctorilor de pe lîngă cluburi. Dacă, de pildă, în cazul remunerării de către federație a antrenorilor mi se pare că s-a luat o decizie excelentă, pentru a-i feri pe aceștia de presiunile exercitate de către conducerile grăbite și aventuriste de la cluburi : dacă jubilez la gîndul că o veche idee a noastră, și anume aceea a **mini-terenurilor** este pe cale de a fi înfăptuită în toată țara, că s-a stabilit și un procent obligatoriu de fotbaliști la mia de locuitori : că s-au înființat 2 centre pentru juniori, lucrurile sînt splendide. În ce privește chestiunea medicală, îmi am rezervele mele.

Dar să ne întoarcem la meciul de la Sibiu. Ce a arătat această partidă ? 1. Că echipele noastre joacă o singură repriză, întrucît pregătirea fizică la cluburi este deficitară, cum știe toată lumea. 2. Că jucători ca Sătmăreanu II sau Cîrțu, cînd se mobilizează, pot să arate că știu fotbal, totuși. 3. Că echipa „U" **Craiova** ambiționează să devină un colecționar de **Cupe ale României**, dacă nu cumva în semifinale vom fi dezmințiți. În rest, salut revenirea lui Crișan care, ca și în meciul cu U.R.S.S., a arătat că, bine pregătit, poate fi un mare jucător. Mai cred că portarul Lung va fi viitorul portar al naționalei. Eu aș juca cu el la Sofia, și nu cu Răducanu, întrucît acolo nu avem ce pierde. Îl mai semnalez antrenorilor pe Tilihoi care, dezvățat de jocul brutal, va putea fi adevărata pereche a lui Ștefănescu în viitoarele meciuri ale **naționalei**. De la **Dinamo**, cred că Dobrău a făcut o partidă foarte bună și că vindecat de „căderile" de care suferă, va redeveni ceea ce a fost. Atît despre **Cupă**...

În campionat, situația este destul de încurcată și absentînd atîta, nu pot să mă pronunț. Există suspiciuni asupra unor partide terminate cu rezultate dubioase asupra cărora nu ne putem pronunța lipsindu-ne dovezile. Aici intră multe lucruri : de pildă, detașarea cu care echipa din Reșița, pierzînd totul, joacă de cîteva etape. Mai sînt, poate, vechi polite care sînt plătite în circuit, dar ar trebui o poliție a **Federației de fotbal** care să ne ducă pe urmele făptașilor. Dealtfel, și asta e o propunere, presa ar trebui — mai ales în ultimele etape — să publice rapoartele observatorilor federali, mai ales la meciurile ce stau sub semnul întrebării. În felul acesta opinia publică ar avea garanția că un „**ochi rece**" veghează la soarta unor partide de care atîrnă foarte multe...

Subsemnatul, plecînd spre Argentina, vă promite o relatare zilnică și săptămînală a celor ce va vedea acolo, ca cronicar al ziarului **România liberă** și al revistei „**Flacăra**". Să sperăm că va fi un **Campionat mondial** interesant, dinamic, cu fotbal modern, fără vînzări de frate (citește continentale), fără trucaje de arbitraj și alte chestiuni de culise. Ca participant la o a treia competiție de o asemenea anvergură, susțin că lucrurile enumerate mai sus sînt posibile, deși, ca să zicem așa, le va vedea toată lumea, dar fiind mai aproape de ele ca dv. îmi rămîne rolul de detectiv. Din păcate, la acest **Campionat mondial** lipsește echipa care m-ar fi interesat cel mai mult : echipa României ! Componenții ei vor privi de acasă iarba pe care ar fi trebuit să joace...

Păcat !

EUGEN BARBU ■

Interviul nostru cu Vasile Selejan, maestru al sportului

„CURSA PĂCII N-A FOST DECÎT PRIMUL PAS"

— La numai 29 de ani și la prima apariție ca antrenor al echipei naționale, s-ar putea zice, Vasile Selejan, că ai călcat cu dreptul în meserie. După mai mulți ani de anonimat, rutierii noștri s-au aflat printre protagoniștii Cursei Păcii, iar Mircea Romașcanu s-a clasat al treilea în clasamentul general individual, readucînd, ca să zic așa, ciclismul nostru în atenția specialiștilor. N-am să te întreb cum a fost, pentru că știu răspunsul. A fost, fireste, greu. De aceea, ca fost de 6 ori participant în Cursa Păcii, am să te rog să ne spui cum s-a prezentat ediția din acest an în comparație cu cele în care, în urmă cu cîteva sezoane, ai alergat tu însuți ?

— A fost, fără îndoială, cea mai dificilă cursă la care am participat. Nu-i nimic de mirare în treaba asta și nici nu e vreo exagerare, ca să ne atragem niște laude speciale. În primul rînd, traseul s-a schimbat, în sensul că 8 din cele 12 etape pe ruta Berlin-Praga-Varșovia s-au alergat pe munte, solicitînd la maximum forța și iscusința sportivilor. Apoi, 3 sferturi din timp a plouat și a fost frig, drept pentru care s-au înregistrat destule abandonuri. S-au înscris la start echipe din 15 țări, dar garniturile Angliei și Olandei au renunțat pe parcurs. În etapa Halle-Erfurt, de pildă, au abandonat 18 cicliști, între care și românul Bondrea.

— Cu toate astea, văzută de departe, Cursa Păcii din acest an parcă n-a avut tăria altor ediții. Schur, Kapitonov, Szurkowski, marile personalități de altădată ale șoselei, au dispărut, fără ca alergători de valoare egală să le fi luat locul. E așa sau mă înșel ?

— Nu-i deloc așa. Din cei 90 de rutieri care au încălecat pe biciclete la Berlin mulți dețin o valoare foarte ridicată. Sovieticul Pikuus, de exemplu, care are în palmares o Cursa Păcii cîștigată, a fugit nu demult alături de profesioniști și nu s-a făcut de rușine ! L-a bătut pe Poulidor la contratimp și asta spune ceva ! Apoi, anul acesta au luat startul, între alții, Hartnick, cîștigătorul de acum două ediții al cursei, Szozda, de asemenea creditat cu o victorie pe traseul Berlin-Praga-Varșovia, alți alergători cu renume.

— Cum se face că nici unul din cei enumerați n-a cîștigat acum ?

— Szozda a căzut de mai multe ori, ultima oară fiind nevoit să abandoneze. Toată lumea a fost cu ochii pe Pikuus, dar acesta a făcut o excelentă cursă pentru echipă, permițîndu-le foarte tinerilor săi coechipieri Averin și Zaharov să se distanțeze și să termine, în final, în ordine pe primele locuri. Nici lui Averin și nici lui Zaharov nu le dădea nimeni, înainte de start, vreo șansă, dar cînd cursa le-a oferit-o n-au stat nici o clipă pe gînduri și s-au folosit de ea cu o maturitate surprinzătoare. Averin venise la Berlin ca rezervă a echipei sovietice ! Hartnick s-a clasat al patrulea, după Romașcanu, el și Schmeitzer contribuind la obținerea locului secund pentru reprezentativa R.D.G., în vreme ce polonezii, lipsiți de liderul Szozda, au fost nevoiți să se mulțumească abia cu poziția a patra în clasamentul general pe echipe.

— În care cicliștii români au încheiat pe locul al șaselea. Cum îți se pare această clasare ?

— Îndrăznesc să zic că multumitoare. Echipa Bulgariei ne-a depășit în penultima etapă, cînd Vasile Teodor a spart și, în ciuda eforturilor supraomenești, n-a

„La 24 de ani, Mircea Romașcanu nu și-a spus încă ultimul cuvînt pe șosea"

Fotografie de AUREL NEAGU ■

mai reușit să prindă plutonul pierzînd minute prețioase. Dealtfel, l-aș considera pe Vasile Teodor marele ghinionist al cursei, deși poziția pe care a încheiat el competiția, locul 12, este cea mai bună din istoria participării lui la întrecere. El a venit pe locul secund într-o etapă și de 9 ori în primii 10, ceea ce mi se pare o isprăvă în condițiile în care materialele pe care le-au folosit sportivii noștri n-au fost la nivelul celor utilizate de adversari.

— Adică ?

— La contratimp, de pildă, reprezentativa R.D.G. a alergat pe biciclete din titaniu. Ca urmare, Hartnick și ceilalți au cîștigat contratimpul.

— Ce vrea să însemne o bicicletă din titaniu ?

— Vrea două kilograme și ceva mai puțin față de o bicicletă clasică. Altfel vorbind, două kilograme și ceva mai puțin de cărat pe zeci și sute de kilometri.

— Îți propun să revenim. Vorbeai de Vasile Teodor.

— Dacă nu cădea și nu pierdea 4 minute la Suhl, Vasile concura, după opinia mea, la un loc pe podium. Cu excepția lui Romașcanu, care a confirmat clasa sa internațională, ceilalți rutieri români care au terminat cursa au alergat mai modest, dar meritoriu și cu multă tragere de inimă. Savu a încheiat pe locul 35, Cîrje pe 37, iar Ilie Valentin pe 51. Ultimul dintre ei a căzut în aceeași busculadă cu Szozda și a continuat competiția cu eforturi deosebite, după ce doctorul delegației noastre, Mircea Răzuș, i-a aplicat două cusături pe abdomen. La început, am crezut cu toții că va abandona, dar medicul s-a descurcat minunat, ca în toate celelalte cazuri, dealtfel, iar Ilie a dat dovadă de o voință extraordinară, terminînd cursa în șa. Ajuns aici, aș vrea să subliniez meritele antrenorului emerit Nicolae Voicu, care s-a ocupat de pregătirea sportivilor enumerați în cadrul clubului Dinamo, precum și ajutorul pe care eu, în calitate de antrenor, l-am primit tot timpul de la secretarul federal Traian Dinut și, în cu totul altă direcție, de la mecanicul Dumitru Lascu, mereu neobosit și săritor.

— Hai să discutăm despre Mircea Romașcanu. A surprins clasarea lui lumea ciclismului internațional ?

— De ce să fi surprins ?!

— Știu și eu ? Întreb că doar asta e meseria mea.

— N-a surprins. Romașcanu e un nume respectat în ciclismul de șosea din Europa, recomandat de succese mai vechi și mai noi. Serios, muncitor, el și-a apărat cu înversunare șansa, în care, poate că și acesta e un merit, a crezut de la bun început. Nu cred să fi avut vreun moment de cumpănă, a asudat extraordinar în fiecare etapă, atent la toate atacurile adversarilor, ambițios, făcînd multă risipă de energie. La 24 de ani, Mircea Romașcanu nu și-a spus încă ultimul cuvînt pe șosea.

— Vasile Selejan, poate că e bine ca cititorii să cunoască și amănuntul că pentru a obține acest scurt interviu de la antrenorul echipei naționale pentru Cursa Păcii l-am deranjat pe studentul Vasile Selejan, din anul al doilea al I.E.F.S.-ului, de la pregătirea unui examen. Dar dacă tot am făcut-o, mai rezistă la o întrebare. La ce competiții mai importante va fi prezent, în viitorul apropiat, ciclismul nostru ?

— În prima jumătate a lui iulie, la Balcaniadă. Apoi, în luna august, la campionatele mondiale de șosea din R.F.G. Abia după aceea vom putea vorbi. În cunoștință de cauză, despre reintoarcerea sportului nostru cu pedale în circuitul marilor performante. Cursa Păcii n-a fost decît primul pas, dar nu văd ce motive am avea să nu fim optimiști.

— Să fim, Vasile Selejan, de ce să nu fim !

OVIDIU IONIȚOAIA ■

FOTBAL — Divizia A

HUNEDOARA : F.C. Corvinul — F.C. Bihor 7—1 (3—1). Scor surpriză, prin proporțiile sale, chiar dacă hunedorenii nu au pierdut nici un meci în ultimele șapte etape, amănunt care vine să ilustreze ascensiunea lor în clasament. ● N-ar fi exclus, credem noi, căutînd să explicăm proporțiile scorului, ca bihorenii să fi jucat cu gîndul la cele două dificile meciuri pe care le mai au de susținut, pe teren propriu, cu F.C. Constanța și cu Argeșul. Altfel spus, oaspeții au jucat mult sub valoarea lor obișnuită, mai ales în apărare, unde s-au comis nu doar 7 greșeli, așa cum arată scorul final, ci încă alte 10 gafe, care se puteau solda cu tot atîtea goluri. ● Dincolo de această simplă presupunere, să recunoaștem și meritul echipei gazdă, care, condusă magistral din primul și pînă în ultimul minut de neobositul Lucescu, a atacat continuu, creîndu-și, cu deosebire în prima repriză, o suită de ocazii irosite de Văetuș, Gălan, Merlă, Petcu sau Dumitriu IV. Cu un joc în viteză, pe extreme, la care au participat ambii fundași laterali remarcîndu-l în acest sens pe Bucur, mereu prezent în spatele lui Lucescu, hunedorenii și-au sufocat literalmente adversarii, care au cedat chiar din min. 18, cînd Lucescu a deschis seria celor 7 goluri. ● O remarcă deosebită pentru Văetuș, un adevărat titirez, care, printr-o mișcare permanentă, își creează numeroase poziții de gol, dar, pripindu-se, le ratează cu seninătate, așa cum a făcut-o în prima repriză. Sfătuit la pauză de Lucescu, Văetuș avea să fie necruțător în repriza a doua, cînd a înscris două goluri spectaculoase. ● Corect arbitrajul brigăzii bucureștene conduse de C. Bărbulescu. **(Victor Niță)**

FOTBAL — Divizia B

BUZĂU : Gloria — F.C. Galați 1—0 (0—0). O revanșă așteptată de microbiștii buzoleni de... patru ani de zile, de cînd Galațiul smulgea un 0—0 Buzăului și promova (pentru scurtă vreme, dealtfel) în prima divizie a țării. ● În aceste condiții, derbyul seriei I a diviziei secunde s-a disputat într-o atmosferă de excepție, cu peste 15 000 de oameni întesînd stadionul încă de la ora 8 și alte cîteva mii ascultînd, la ora meciului (grație unei organizări perfecte), vocea crainicului Ion Ghiță la cele 9 difuzoare instalate în oraș, numai pentru a trăi și ei cît mai aproape evenimentul sportiv desfășurat pe stadionul din Cring. Astfel, spre prinz, întregul Buzău a sărbătorit victoria echipei favorite, jubilînd pentru apropiata promovare în prima divizie a Gloriei, o premieră în fotbalul buzoian. ● Meciul propriu-zis a prilejuit o luptă foarte aprigă, disputată pe un teren îmbibat cu apă și sub o ploaie care n-a contenit decît în timpul pauzei ! Gălățenii au crezut în șansa lor, apărîndu-se grupat și încercînd să contraatace prin extremele Radu Dan și Orac, dar acestea n-au izbutit decît arareori să aducă mingea în poziție favorabilă șutului lui Oblemenco, cel de la care se aștepta golul care să întoarcă soarta promovării. Ex-craioveanul n-a fost periculos decît în două rînduri, ambele petrecute în prima repriză, dar șuturile sale n-au avut tăria cunoscută, fiind parate de apărarea buzoiană. ● După pauză însă, echipa antrenorului Ion Ionescu se repede pur și simplu spre poarta lui Oană (excelent în majoritatea intervențiilor) și gălățenii pierd tot mai vizibil pasul. Golul plutind cum se spune în aer, iată că vine minutul 59, cînd buzoianul Stan preia o minge în careul de 16 m, paralel cu linia porții, o preia prea lung și probabil mingea ar fi pierdut-o, toți ochii se îndreaptă spre locul unde balonul se rostogolește, dar iată că Stan cade, împiedicat din spate de liberoul gălățean Constantinescu ! Foarte aproape de față, arbitrul N. Georgescu dictează lovitură de la 11 m, pe care o va transforma Negoescu, aducînd unicul gol al partidei. ● Oaspeții au protestat mult la această decizie, ba chiar după meci au rămas la părerea că înfrîngerea lor a fost nemeritată. După părerea noastră, să precizăm mai întîi că victoria Gloriei este cu totul logică, obținută ca urmare a unui joc mult mai bun din punct de vedere atît fizic cît și tactic, a ambiției pentru cucerirea victoriei. În ce privește acoperirea regulamentară a golului amintit, să citîm aici și opiniile observatorului federal Ion Alexandrescu, ale antrenorului federal Cornel Simionescu și tușierului Constantin Dinulescu, oameni cunoscuți pentru probitatea lor profesională, care au susținut toți, la unison, justețea deciziei arbitrului Georgescu. Acceptînd, poate nu doar din complezență, acest punct de vedere, antrenorul gălățenilor, Gh. Constantin, nu mai avea de adăugat, după meci, decît următoarele cuvinte : „Fault poate că a fost, dar nu știu dacă era cazul să se dicteze penalty !" Ceea ce, ca să nu o luăm iarăși de la început, este totuși o altă nuanță ! **(Dumitru Graur)**

Negoescu transformă lovitura de la 11 metri acordată (just) Gloriei Buzău, drept pentru care liderul primei serii a diviziei B ia o serioasă opțiune în lupta pentru promovarea în A, devansînd cu 4 puncte pe F.C.M. Galați. Nu se văd în fotografie portarul Oană, care a apărat excelent timp de 90 de minute, salvîndu-și echipa de mai multe goluri gata făcute, lentat cu abilitate de atacantul buzoian.

Moartea boxerului

— Cui aparține ideea folosirii ca tripou a grajdului, întrebă în mijlocul tăcerii Ghimță, tușind de două ori la rînd ca să-și dreagă glasul.

Răspunsul fu o tăcere deplină. În mijlocul ei, jucătorii se priveau unii pe alții, uluiți, fioroși, acuzatori. Păreau că nu-și mai recunosc chipurile și că nici nu-și vor veni în fire așa curînd după această lovitură. În încăperea de acolo se simțeau ca într-un coșmar căci apariția prin surprindere a miliției aducea cu o lovitură aplicată în plex.

„Cine i-a turnat?" se întrebau înnebuniți în sinea lor mușteriii tripoului clandestin, strîngînd din fălci și scrîșnind din dinți. De aceea, cu fiecare clipă înfățișarea lor se degrada, devenea mai cruntă, privirile lor mai pline de ură, încărcîndu-și fulgerarea ochilor cu venin. Este de fapt știut că asemenea coalizări nu se bizuie decît pe viciul comun și pe santajul deschis. Se aveau unul pe altul la mînă cu cîte o potlogărie și în căutăturile lor mieunse ghiceai cum se acuză și se suspectează unul pe altul. Ba se și amenințau.

...Grupul de infractori arăta jalnic. Băieții erau fierți, plouați, furioși, încercînd zadarnic să se dezlege de una și aceeași soartă blestemată, care i-a unit în atîtea împrejurări, ca și în noaptea asta în hruba unde și-au căutat refugiul, ca să înșele nu numai legea, ci să se înșele și pe ei înșiși.

În cele din urmă s-au contabilizat pe loc banii aflați în dreptul fiecărui jucător. Flagrantul delict nu mai putea fi contestat sub nici o formă. Percheziționările corporale executate cu iuțeală au scos la suprafață și alte sume ascunse prin buzunare, prin sîn și, în sfîrșit, s-a format monomul de declasați care, la lumina lanternelor puternice, s-a îndreptat spre mașinile parcate în strada Belvedere. Ușa garajului a rămas deschisă, asupra ierbii grase din curte stărui un imens dreptunghi de lumină, în mijlocul căruia veghea un milițian lăsat de pază la fata locului. Între timp, larma a trezit cartierul, s-au deschis cîteva geamuri și cînd oamenii s-au dumirit, după ce se sculaseră din somn vocile lor se încrucișau prin aerul serii calme, exprimînd satisfacția că, măcar pentru o vreme, mahalaua va fi scăpat de puștanale.

★

...Era ușor de presupus că ancheta va dura destul de mult, că acești clienți versați ai judiciarului își vor arunca vina unul altuia ca pe o găină moartă și pînă se va descîlci ghemul, oamenii în albastru vor avea de furcă.

Ca din întîmplare, Covaliu pică în ultima mașină, așezîndu-se chiar lîngă Pora, care-l privea pe ofiter cu ochii holbați. În afara lor, în turismul de serviciu se afla doar șoferul de la volan. Fredi nu-și revenise, încă se simțea năuc și-l scruta cu o nedisimulată dușmănie pe sectorist. Luminile vagi ale străzilor adormite decupau pe geamurile laterale profilul puștanelei aflate la strîntoare, care, întocmai ai altor împrejurări anterioare, nu prea știa ce-l așteaptă. Forța minților acestor oameni ai legii o simțea în chip acut, aproape fizic și-l speria. Nu izbutise încă să-și adune gîndurile. Presimțea în schimb, ca orice recidivist înrăit și trecut prin birourile de cercetări, că în noaptea respectivă vor fi hărțuiți ca să denunțe întreaga rețea de jucători clandestini din port sau din oraș și nu vor fi lăsați să închidă un ochi. În primul rînd va fi vizat el, ca unul ce îi este specific acest gen de infracțiuni, de mult aflat în evidența cartotecii. Dar va tăgădui pe rupte; se pricepe la asta. Se pricepe să înfrunte răbdarea oamenilor în albastru. Deocamdată îi veni în minte să încerce a atinge coarda sentimentală a lui Covaliu, cunoscînd intrucîtva firea de cavaler a boxerului.

— Domnule sublocotenent, mi-ați făcut-o. V-ați ținut de capul meu și pînă nu m-ați văzut aici nu v-ați lăsat. Ce Dumnezeu aveți cu mine? Tocmai cu mine v-ați găsit, care vă apreciez și vă admir de atîția ani și care v-am aplaudat cînd ați fost mare campion al Brăilei și al țării. Un meci n-am scăpat cel puțin aici în orașul nostru. Europenele și Olimpiada le-am urmărit la televizor.

— Nu mă încinta, Fredi, treci la subiect, ajungem la sediu și n-ai timp să-ți descarci sufletul față de omul față de care singur te-ai angajat să-ți vezi de treabă. Lucrul ăsta nu l-ai înțeles?

— Ba da, răspunse perfid Pora, cel mai mare bine ce mi l-ați putea face ar fi ca în noaptea asta să rămîn liber, mai cu seamă că mă aflam absolut întîmplător pe acolo. Am trecut doar să mă conving dacă e adevărat ce auzisem de la unii, că prietenii mei s-au apucat de timpenii. Eu venisem doar să le sparg gașca. Pe onoarea mea! Dacă aș fi ajuns cu cinci minute mai devreme la fosta curte a lui Lichiardopol nu mă găseați. Dracu' m-a pus?!

— Minți, Pora, minți, ești încolțit și nu știi cum să scapi. Asta-i.

Tăcură. Un timp nu se auzi decît motorul mașinii. Șoferul tușea repetat, simulînd indiferența. Chipurile, nu asculta discuția dintre ofiter și infractor și-și vedea de drum.

— Băiețaș poznaș, nu se angajează nimeni să te învoiască noaptea asta să rătăcești pe nicăieri. Nu permit regulamentele, băiețaș... Te sfătuiesc să-ți încordezi inteligența, ca să relatezi ce știi despre jocurile de noroc din port de pe unele vapoare și despre grupurile nomade de barbugii și pocherișți. Bagă de seamă că nu ne jucăm și oricît ți s-ar părea de curios, dacă nu ne duci pe pista cea bună, cea reală, și nu divulgi toți complicii la traficul de valută și la contrabanda despre care avem cunoștință (tu ești unul dintre inițiați) cu noi ai încurcat-o! Băiețaș, nu mai merge să faci pe mironosița fiindcă treaba s-a îngroșat. Sînt autorizat la ora asta să-ți spun deschis. Azi dimineață mai aveam niște rețineri. Sîntem informați, pe de altă parte, că una din pramatiile din Galați, prins la același convoi cu cei de aici, dă tare din zbaturi pe la Galați. De Mița Garoi, țiganca, ai auzit?

— Nu, n-am auzit, domnule sublocotenent. Nu mă luați așa repede, că nu știu ce spun.

— Ai să-ți amintești tu, nici o grijă. Ai mers prea departe. O descoperim noi și pe licheaua aia, poate ne ajuți chiar tu.

Derutat de avalanșa datelor desfășurate de Covaliu aproape fără a se opri, Pora dădu semne de neliniște și de groază. Își fixă bărbia în piept înclestîndu-și pumnii pe genunchi, definitiv lămurit că a picat în mîna judiciariștilor cu probe zdrobitoare.

Cînd ajunseră în dreptul miliției municipale, turismele, unul după altul, se goliră de prietenii lui. Ei coborîră unul cîte unul, flancați de agenți, spre adăpostul sigur de la subsol. Cînd Covaliu îi încredință și pe Fredi Pora șefului de arest, iar acesta îl introduse într-o celulă, contrabandistul avu senzația că rămîne întocmai unei frunze pe apă să tremure și să-și verifice în cap, una cîte una, fărădelegile pe care le comisese. Peste cîteva minute începeau cercetările.

EUGEN TEODORU

(Va urma)

Spionaj și electronică

Evenimente destul de recente au confirmat faptul că tehnica modernă este în curs să revoluționeze încă un domeniu al activității de informații, și anume acela al recunoașterilor în zona de operații tactice. Întreprinsă pînă la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial cu ajutorul cercetașilor voluntari strecurați dincolo de liniile inamice, această activitate se duce în prezent din ce în ce mai mult cu mijloace electronice, automate. Aceste mijloace sînt chemate să descopere tot ceea ce încearcă să disimuleze adversarul, fie că este vorba de mișcări de trupe, de aprovizionări cu materiale, de amplasarea bazelor pentru trupele de rezervă, a depozitelor de muniții și multe altele. Detectoarele de diverse tipuri destinate înlocuirii patrulelor de cercetare au primit din partea constructorilor lor numele generic de senzori. Cu toate că majoritatea ustensilelor de această natură sînt clasificate drept secrete, capturarea unora din senzori a permis ca embargoul ce proteja acest secret să fie în parte ridicat iar revistele de specialitate să poată să descrie principiile pe care se bazează construcția senzorilor. La bază stă ideea acțiunilor tradiționale de recunoaștere, și anume aceea de a vedea fără a fi văzut și de a raporta apoi rezultatele observațiilor făcute. E drept că nu s-a ajuns încă la un sistem care să răspundă complet acestor cerințe, respectiv la construcția unei camere de luat vederi care să permită transmiterea de imagini rămînînd abil disimulată în teritoriul controlat de inamic. Absența unei asemenea camere este suplinită, ca și în trecut, de aviația de recunoaștere. Pentru mișcările de trupe și transporturile de materiale care au loc în timpul nopții sarcinile aviației de recunoaștere sînt preluate de senzori. Există o mare varietate de asemenea senzori, fiecare tip răspunzînd unei anumite necesități. În majoritatea lor senzorii pot fi împărțiți în două mari grupe: senzori care detectează mișcările inamicului pe baza perturbațiilor provocate de aceste mișcări mediului înconjurător sonor și cei care detectează perturbațiile aduse mediului înconjurător electromagnetic. În ce privește prima grupă, s-a pornit de la constatarea că trupa cea mai disciplinată și mai bine instruită nu se poate deplasa niciodată fără zgomot, mai ales dacă această deplasare se face cu mijloace motomecanizate. Senzorii urmăresc atît unda sonoră transmisă prin aer cît și captarea undei sonore transmise prin sol. Senzorii captori de zgomote sînt deci fie un fel de microfoane ultrasensibile, fie niște seismografe miniaturizate, nu mai puțin perfecționate, care reacționează la cea mai mică mișcare de pe sol. Pornind de la faptul că această mișcare va fi maximă chiar în locul unde soldatul va pune piciorul, specialiștii au conceput detectoare ce reacționează doar la mișcarea directă adică la atingerea sau deplasarea lor de către încălțămintea infanteriștilor sau de șenilele tancurilor. Aceasta permite localizarea precisă a mișcării înregistrate.

A doua grupă de senzori are drept obiectiv detectarea modificărilor aduse mediului înconjurător electromagnetic și vizează în mod deosebit autovehiculele. Se cunoaște faptul că orice motor de autocamion sau de tanc emite unde radio fie prin sistemul de aprindere, fie prin sistemul de pornire, fie prin dinam. Acest gen de perturbații este cunoscut de toată lumea, deoarece trecerea prin apropiere a unui mijloc de transport auto produce perturbații pe ecranele televizoarelor sau în difuzorul aparatului postru de radio de acasă. Odată ce acest gen de perturbații este semnalat chiar de către instalații protejate împotriva lor cum sînt difuzoarele și tuburile televizoarelor, cu atît mai mult pot fi reperate de către sisteme concepute special să le capteze.

Pe lîngă cele două categorii de senzori, mai există și alte dispozitive, mai puțin comode de utilizat și mai ales mai puțin selective, printre care detectoarele de raze infraroșii care reperează orice obiect cald, precum țevile de eșapament ale motoarelor, motoarele înseși și chiar oamenii și animalele cu sînge cald.

Raza de acțiune a senzorilor rămîne încă destul de limitată: un infanterist poate fi detectat doar de la o distanță de 10 metri, iar un vehicul sau un tanc, de la o distanță de 100 metri. Un echipament cu o rază mai mare de acțiune ar fi mai greu de plasat, iar detectarea lui de către adversar ar fi mult mai simplă.

Toți senzorii sînt dotați cu un emițător radio însărcinat să transmită informația fie sub forma cea mai simplă de „da" sau „nu" exprimată prin starea de zgomot sau tăcere, fie sub o formă mai complexă de tipul „zgomot de intensitatea x ce se deplasează pe direcția y". Întrucît se urmărește ca senzorii să fie cît mai mici cu putință, emițătorul radio instalat în interiorul lor este, de asemenea, mic și deci cu o putere de transmisie limitată. De aceea, emisiunea lor trebuie preluată și retransmisă printr-un sistem de releu, iar această sarcină este îndeplinită, de regulă, de către un avion ce survolează regiunea în care este plasat senzorul.

Un grad sporit de eficacitate poate fi obținut prin interconectarea senzorilor: de-a lungul unui itinerar este instalat un grup numeros de senzori ale căror informații nu sînt transmise numai avionului-releu, ci și unui alt grup de senzori instalat mai departe de același itinerar. Acestia din urmă sînt în așa fel construiți încît să nu intre în funcțiune decît în momentul cînd sînt alarmați de senzorii din primul grup.

Negustorii de „plosnițe" electronice urmăresc în prezent cu multă aviditate tot ce se publică în legătură cu senzorii întrebuințați în războiul din Vietnam. Ei socotesc, nu fără temei, că viitorul aparaturii destinate spionajului industrial se află în mîinile strategilor și oamenilor de știință ce coordonează cercetările cu aplicație militară, care au la dispoziție un buget anual important pentru a-și pune în practică descoperirile. Ca în toate cazurile, cercetările științifice cu caracter militar vor avea și în acest domeniu al senzorilor unele aplicații nemilitare. Senzorii camuflați sub aspectul unor pietre inofensive, sub forma unor gunoaie, sau sub orice altă formă corespunzătoare terenului de spionaj, pot înregistra și transmite variațiile de căldură, miros, sunet sau imagine. Emisiunile lor pot fi captate la bordul unor avioane și elicoptere zburînd la joasă altitudine sau în automobile staționate în apropiere. Și cei însărcinați cu apărarea secretelor industriale își pun la rîndul lor multe speranțe în senzori. Ei se gîndesc mai ales la:

— „Senzorii termici", care pot semnala prezența unui intrus în zonele interzise accesului;

— „Senzorii care adulmecă", semnalînd prezența unor substanțe chimice străine de mediul obișnuit;

— „Senzorii santinelă", ce pot deveni înlocuitori mai eficace ai vizoarelor cu raze infraroșii sau amplificatorilor electronici de lumină.

În ce-i privește pe spionii industriali au și aceștia, după cum am arătat, speranțele lor, bineînțeles diametral opuse celor chemați să-i depisteze. Ei au luat act cu mult interes de faptul că audio-senzorii folosiți în Vietnam au fost suficient de sensibili pentru a detecta sunetele greu perceptibile urechilor omenești. Un alt punct de interes l-a constituit faptul că senzorii în chestiune au putut fi lansați din avioane și elicoptere cu ajutorul unor parașute fabricate dintr-un material furnizat de firma „Playtex Corporation". Materialul furnizat de acești faimoși fabricanți de lenjerie de damă are calitatea de a se autodistruge imediat ce parașuta depune în siguranță la sol senzorul lansat, îngreunînd astfel descoperirea acestuia.

Folosind diferite metode de implantare a senzorilor, spionii industriali speră să ajungă într-o zi să „satureze" cu mijloace electronice o întreagă uzină. Ei își propun să plaseze, prin persoane corupte special pentru această treabă, audio-senzori în toate atelierele și să-i lanseze din aer pe terenurile și pistele de încercare ale uzinelor de automobile sau de avioane.

Din toate cele de mai sus rezultă că senzorii nu și-au spus încă ultimul cuvînt în materie de spionaj.

I. MOCANU

(Va urma)

CRONICA ȘOSELEI

Din nou, viteza!

Performanțele autovehiculelor grele realizate de uzinele noastre sînt tot mai înalte. Șoferii primesc mașini rezistente, cu un grad ridicat de manevrabilitate, mai rapide și cu consumuri mai reduse în comparație cu vechile tipuri.

Efortul și priceperea constructorilor de autovehicule se cer a fi continuate și în același timp prețuite în garaje și autobaze prin perfecta întreținere și exploatare a acestor adevărate microuzine pe roți. Putem spune cu satisfacție că acest lucru se și realizează în covîrșitoarea majoritate a unităților.

Mai sînt însă destule cazuri cînd moderne autobasculante, autobuze, autospeciale sînt pur și simplu maltratate, descoperi sub ochii șefilor respectivi, de cei care le pilotează. Și culmea! După ce produc accidente din pricina ignorării celor mai elementare reguli de circulație, piloții respectivi aruncă vina pe autovehiculele respective, așa cum a făcut și D.T., șofer la secția din Zalău a stației de utilaj pentru transport greu din Cluj-Napoca.

Conducător auto profesionist din 1965, lucrează timp de 10 ani la Direcția județeană de poștă și telecomunicații pe un autovehicul de intervenții — timp suficient pentru a acumula destulă experiență și a se convinge cum trebuie și cum nu trebuie condusă o mașină pe drum.

Din 1975 și pînă în 1978, luna martie, renunță să profeseze meseria de șofer și lucrează ca mecanic de întreținere la aceeași unitate — trei ani în care are prilejul să-și perfecționeze serios cunoștințele tehnice despre autovehicul.

Se transferă apoi la unitatea sus amintită unde la în primire o modernă autobasculantă de 16 tone, primind sarcina să transporte balast de la Jibou la Zalău.

În timpul unei asemenea curse, pe un drum cu patru benzi de circulație (artera de penetrație în Zalău), D.T. pierde controlul mașinii din cauza vitezei mari cu care o conducea, aceasta „zboară" literalmente peste șcuarul median (lat de 2 m) ce desparte cele două sensuri de circulație și intră în plin într-un autoturism pe care îl aduce în starea ce se vede din fotografie.

Șoferul autoturismului decedează pe loc din cauza puternicelor deformări ale autovehiculului care s-au produs ca urmare a impactului violent în dreptul postului de pilotaj.

Soția șoferului, care ocupa locul din dreapta acestuia, scapă doar cu echimoze pe mîini și pe față.

Astfel, un om absolut nevinovat, care

circula normal, regulamentar pe banda din dreapta a sensului său de mers, își pierde viața din cauza încălcării grosolane a celei mai elementare, dar în același timp a uneia din cele mai importante reguli de circulație, anume respectarea normelor de viteză stabilite prin lege. În cursul primelor cercetări, șoferul încearcă să dea vina pe mecanismul de direcție, dar verificările făcute îl găsesc în perfectă stare de funcționare.

Spectacolul degradant al unor autovehicule grele care se deplasează cu viteze mult mai mari, nu numai în raport cu cele prevăzute în Regulamentul de circulație, dar îndeosebi ridicate față de condițiile concrete de trafic, de starea timpului, a drumurilor, de gradul de aglomerare a șoselelor etc., etc. a devenit din păcate din ce în ce mai frecvent întîlnit în unele localități și pe drumurile din afara lor, stîrnind în mod justificat indignarea participanților la trafic rutier.

Se organizează cu regularitate ședințe cu șoferii profesioniști (unde li se arată printre altele sfîrșitul trist al unor asemenea curse irresponsabile), unii conducători auto sînt amendați pentru exces de viteză, alții care persistă în asemenea abateri sînt depistați de psihologi ca avînd deficiențe grave de caracter și temperament și, în consecință, sînt scoși din circulație.

Factorul de bază care trebuie însă să contribuie la diminuarea și apoi la eradicarea unor încălcări de acest gen, deosebit de periculoase în general pentru trafic și în special în cazul unor asemenea mastodonți care pot provoca catastrofe, este însă opinia majorității șoferilor contra acestor manifestări de indisciplină și de fapt de inconștiență.

Nu mai puțin important este rolul factorilor de răspundere din transporturile auto, ingineri, tehnicieni, care au obligația să controleze conduita șoferilor din subordine pe arterele rutiere și să le explice cu argumente de ordin tehnic, economic, social, daunele grave ale abuzului de viteză.

Colonel VICTOR BEDA

„La noi nu contează nimic altceva decît omul, valoarea lui"

Pálfalvi Attila, n. 1930, la Cluj-Napoca. Profesor universitar, rector al Institutului Politehnic Cluj-Napoca, absolvent al Facultății de mecanică Cluj-Napoca (1952). Doctor în științe tehnice (1963), cu teza „O nouă metodă de fabricare a pulberilor de fier prin reducere cu gaz metan", sub conducerea profesorului emerit Alexandru Domșa, alături de care, împreună cu alți specialiști, a pus bazele școlii românești de metalurgia pulberilor. A elaborat 45 de lucrări științifice cu directă aplicabilitate în producție, a brevetat 14 invenții și inovații. Pentru meritele sale a fost decorat cu ordine și medalii ale Republicii Socialiste România. E membru în Biroul Comitetului municipal de partid Cluj-Napoca și în Consiliul național pentru știință și tehnologie.

— A fost grea ziua de azi ?

— Poate mai încărcată ca de obicei, dar n-aș putea zice că grea. După-amiază am avut patru ore cu studenții, iar dimineața 3 ședințe...

— Trei ?

— Vi se par multe ? Să știți că eu nu iubesc ședințele și mai ales pe cei ce își caută „vad" pentru valorificarea debitului verbal. Sînt însă situații cînd sînt necesare...

— Și azi, de ce au fost necesare ?

— Pentru că institutul trăiește cea mai dinamică dezvoltare din cei 30 de ani de existență. Și totul trebule făcut din mers. Construim, pregătim cadre, cercetăm, mutăm amfiteatrele în uzine și aducem uzinele în amfiteatre, ne perfecționăm propria noastră activitate. Și toate acestea le gîndim și le realizăm în comun.

— Cum va arăta la toamnă Politehnica ?

— Va avea peste 7 000 de studenți, aproape 400 de cadre didactice și un spațiu de învățămînt de 50 000 mp. În 1948 cifrele acestea erau de 341, 56, respectiv 1 852 mp. Numărul laboratoarelor a ajuns la 100, avem 3 ateliere de prototipuri și microproducție, precum și 10 unități de cercetare, proiectare și microproducție. Începe curînd și construirea celei mai tinere dintre facultățile institutului nostru — cea de electrotehnică, integrată în noua platformă electronică ce se construiește la Cluj-Napoca.

— ...deci foarte aproape de pulsul uzinei !

— Așa este. Dealtfel, Facultatea de mecanică, construită în inima platformei industriale Someș Nord, este un exemplu elocvent de felul cum am înțeles noi integrarea. La rezolvarea marilor probleme ale Combinatului de utilaj greu, aflat în plină construcție, vor participa direct și cadrele noastre, iar cei mai mulți dintre studenții aflați azi pe băncile facultății vor fi repartizați în acest mare obiectiv al cincinalului...

— Cîte contracte are Politehnica cu producția ?

— În acest an avem încheiate 140, iar cadrele didactice împreună cu studenții desfășoară activitate de cercetare, proiectare și microproducție și în cadrul unor filiale ale institutelor de cercetare. Proiecte sau produse ale activității comune a studenților și cadrelor noastre didactice au fost deja și exportate în diferite țări ale lumii...

— Am auzit că la 12 ani ați construit un strung. E adevărat ?

— Așa este. Cu el mi-am făcut cele mai frumoase și mai ingenioase jucării.

— Și cum ați ajuns la... sinterizarea pulberilor ?

— Terminasem facultatea cu diploma roșie, adică cu nota 10 și în momentul cînd eminentul om de știință, prof. Al. Domșa, primul rector al Politehnicii, a primit drept de a conduce doctoranzi, m-am înscris la aspirantură. Și marea sa preocupare era aceasta : metalurgia pulberilor.

— Prof. Al. Domșa a fost primul rector al Politehnicii. D-voastră al treilea. Se poate vorbi chiar de un schimb de ștafete...

— Timp de un sfert de veac am învățat și m-am dezvoltat pe toate planurile alături de profesorul emerit Alexandru Domșa. Și azi, cînd se află demult la pensie, continuă să vină la catedră și să ajute în continuare dezvoltarea școlii românești de metalurgia pulberilor...

— Cum e privită școala românească de metalurgia pulberilor în lume ?

— E recunoscută pe plan internațional, bine apreciată și se află în avangardă atît pe planul cercetărilor cît și pe cel al realizărilor practice. De la experimentele făcute cu decenii în urmă în micul laborator al Politehnicii, la extinderea experimentelor pe plan industrial la Cîmpia Turzii, grație regretatului director general Ion Stanatiev, om cu o largă viziune asupra perspectivei, pînă la trecerea la aplicații industriale de anvergură, la Întreprinderea „Sinterom" din Cluj-Napoca, s-a parcurs un drum în care s-a muncit fără odihnă și cu mare folos.

— Aceasta e una din școli. Mai sînt și altele la Politehnică ?

— Politehnica clujeană s-a impus, de asemenea, în ultimul deceniu și în construcții și electrotehnică. La Facultatea de construcții, în jurul profesorului Mircea Mihăilescu s-a constituit o foarte puternică școală de betoane, iar la Facultatea de electrotehnică, în jurul profesorului Arpad Kelemen, o bună școală de motoare electrice pas cu pas, ale căror realizări au un mare răsunet pe plan mondial.

— Văd pe biroul d-voastră, cu dată foarte proaspătă, brevetul de inventator cu nr. 64 586...

— E ultima invenție brevetată împreună cu dr. ing. Zeno Spârchez. Pentru mine e a 14-a invenție. Este vorba de un cuptor tunel cu 2 vetre păsitoare și cu atmosferă controlată, realizat pe un principiu nou. Se rezolvă în acest mod reducerea pulberii în atmosferă de amoniac disociat, în condiții economice deosebit de avantajoase...

— Avem o puternică școală românească de metalurgia pulberilor, dar totuși... importăm pulberi !

— Importăm, într-adevăr, pulberi din Suedia. De ce ? Aici poate vor fi în măsură să răspundă alții. Convingerea mea este că a existat prea puțin interes din partea industriei să dezvolte acest domeniu, deosebit de important. Noi putem în cel mai scurt timp, pe baza tehnologiilor proprii, nu numai să eliminăm importurile dar și să exportăm pulberi metalice. Și resurse, pentru asta, avem suficiente. Mai trebuie inițiativă din partea factorilor de decizie...

— Pe alurea, unii își fac mari „griji" de soarta maghiarilor din România...

— Eu am trăit întotdeauna cu sentimentul că în patria noastră românii, maghiarii, germanii și toți cei ce conviețuiesc împreună cu noi sînt oameni cu concepții și interese identice, slujitori devotați ai unui scop comun : construirea unei societăți noi, mai drepte, mai dezvoltate, mai bogate care să asigure mai bine împlinirea dorințelor firești ale tuturor oamenilor din țara noastră. Cînd exprim aceste gînduri mă gîndesc în primul rînd la institutul în care lucrez de aproape un sfert de veac și pe care azi îl conduc în calitate de rector. Ne aflăm adesea în situația să apreciem activitatea sau promovarea oamenilor. Vă mărturisesc cu toată sinceritatea că niciodată n-a contat altceva decît omul, valoarea lui. Și asta nu de ieri, nici de alaltăieri. E statuată ferm în constituția țării și în același timp, riguros respectată.

— Ce exemple ați putea oferi în sprijinul acestei afirmații ?

— E fără sens să vă aduc exemple. Dar dacă totuși îmi cereți, rețineți că rectorul Politehnicii, decanul Facultății de electrotehnică, șeful catedrei de științe sociale, prodecanul Facultății de mecanică, unul din secretarii adjuncți ai Comitetului de partid pe institut sînt maghiari. Tot la Cluj-Napoca, de plidă, rectorul Institutului de arte plastice, decanul Facultății de matematică informatică, unul din secretarii adjuncți ai Comitetului de partid pe Centrul universitar sînt tot maghiari. Mai rețineți că directorul celui mai mare Institut de cercetări și proiectări din Cluj-Napoca, care este și deputat în Marea Adunare Națională, e tot maghiar. Am luat cîteva exemple, la întîmplare. Dar nu există nici un cadru organizatoric în care populația maghiară sau germană să nu-și aibă reprezentanții ei...

— Se bate mult și moneda... drepturilor !

— Drepturi ? Eu ce să vă spun ? Nu m-am simțit niciodată în România un om cu drepturi mai puține decît colegii români. Toți colegii cu care am lucrat au fost apreciați și promovați pe baza meritelor și a pregătirii lor profesionale indiferent dacă au fost români, maghiari, germani sau de altă naționalitate. La drept vorbind toate aceste discuții îmi par lipsite de sens. Cum altfel din populația de 1 700 000 de cetățeni de naționalitate maghiară ar fi posibil ca aproape 7 500 de tineri să fie studenți ? Cum altfel ar putea să existe 687 cadre didactice universitare de naționalitate maghiară, din rîndul cărora aproape 100 sînt profesori universitari ?

Iată, sînt gînduri peste care orice om de bună-credință nu poate să treacă cu vederea. Pentru că sînt fapte evidente, care reflectă un mare adevăr : unitatea poporului român, în care se includ cu drepturi de deplin egale și maghiarii și germanii și celelalte naționalități care conviețuiesc pe meleagurile românești. Eu cred că ar trebui să se înțeleagă că avem în fruntea țării un forum puternic, clarvăzător, care a știut și știe să rezolve în cele mai bune condiții toate problemele care apar inerent în drumul nostru spre construirea noii orînduiri în patria noastră.

— Ce e patria, tovarășe Pálfalvi ?

— N-am să dau o definiție, dar am să vă spun că pentru mine e acest pămînt pe care m-am născut, trăiesc și muncesc alături de toți oamenii muncii de bună-credință. Nu demult am făcut parte dintr-o delegație care a vizitat S.U.A. Am avut șansa să vizitez cîteva universități americane iar în întîlnirile avute acolo cu cadre didactice, oameni de știință și alți cetățeni, am putut să aduc și eu o modestă contribuție la cunoașterea realităților românești. Realități așa cum sînt ele, văzute și trăite aici, acasă, în patria noastră comună, în care fiecare avem posibilitatea să ne desăvîrșim propria noastră personalitate. Aici, unde ne-am născut, unde au trăit părinții și strămoșii noștri, unde prin muncă și luptă unită edificăm o orînduire nouă.

— Și cum vă explicați toate aceste „idei" ce se debitează pe alurea ?

— Într-un singur fel. Sînt unii, străini de realitățile românești, care încearcă să se amestece în treburile noastre interne, străduindu-se să aducă, prin diferite mijloace, prejudicii unității oamenilor muncii din România în lupta pentru făurirea socialismului și comunismului. Că sînt în România probleme de rezolvat ? Da, sînt. Dar sînt probleme ale tuturor, nu numai ale naționalităților. Și e firesc să fie. Important e să știm să le soluționăm. Și am dovedit că știm. Asta s-a discutat deschis și la Congres și la Conferința Națională. Că sînt șovăielnici ? Da, sînt și din aceștia și probabil vor mai fi. Dar noi mergem înainte și vom învinge toate greutățile. Sîntem încă țară în curs de dezvoltare, dar prin efortul nostru comun vom depăși și acest stadiu. Important e să punem toți umărul, indiferent de naționalitate. E un efort la care contribuie cu perseverență și întregul nostru colectiv. Sarcinile ce le avem pentru pregătirea cadrelor tehnice superioare au sporit mult în ultimii ani, tocmai pentru acest efort pe care-l face patria noastră. În România se construiește mult. E știut că țara noastră are unul din cele mai înalte ritmuri de dezvoltare a economiei din lume.

— Ce pasiuni aveți ?

— Iubesc muzica. Cînd timpul îmi permite sînt nelipsit de la concertele de muzică simfonică și de la spectacolele de operă.

— Vine curînd „admiterea". Cîți „boboci" vor fi la toamnă în Politehnică ?

— 1 805. Dintre ei, 1 250 la cursurile de ingineri la zi, iar 555 la cursurile de subingineri.

— Cele mai proaspete bucurii ?

— Aleg din foarte multe. Încep cu cea trăită cu cîteva zile în urmă : întoarcerea de la șantierul Dunărea — Marea Neagră a brigăzii nr. 3 a institutului, prezentă acolo 3 luni de zile. Este vorba de cea a studenților din anul II subingineri T.C.M. Am aflat cu bucurie că și-au făcut și ei, ca și cei din celelalte brigăzi ale Facultății de construcții, care au fost pe acest mare șantier în cursul anului trecut, în mod exemplar, datoria. Mi-a adus apoi o mare satisfacție preocuparea doctoranzilor mei, inginerii Eugen Tătaru de la Institutul pentru tehnologia izotopică și moleculară, Ioan Kuszalik de la „Sinterom", și Carol Sallai din Satu Mare, de a aduce contribuții originale în cadrul temelor pe care le abordează în domeniul Tehnologiei metalelor.

— Am auzit că peste cîteva zile veți pleca din nou în străinătate...

— La o zi după apariția revistei „Flacăra", deci vineri, plec pentru 5 zile în Suedia, la Stockholm, pentru a participa la un congres european de metalurgie a pulberilor, unde voi avea ocazia să aflu cele mai recente noutăți în acest domeniu care mă preocupă de un sfert de veac și în care Cluj-Napoca deține cea mai mare pondere din țara noastră.

— Cum ați dori să încheiem acest dialog ?

— Anticipînd marele eveniment pe care institutul nostru îl sărbătorește în toamna acestui an...

— Adică ?

— Se împlinesc în această toamnă 30 de ani de la înființarea institutului. Și pe această cale invit pe toți cei aproape 9 000 de absolvenți, aflați la datorie în toate colțurile țării, să participe la sesiunea științifică organizată cu acest prilej la Cluj-Napoca.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ

FLACARA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (1595) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă. PO Box 136—137 telex : 1 12 26 București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 305

flacăra

ANUL XVII-NR. 23 (862) 8 IUNIE 1978

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE COMITETUL JUDEȚEAN SUCEAVA

„Adunați-vă cu toții sub steagurile patriei. Cele trei culori naționale vă sînt curcubeul speranțelor...“

(Din Proclamația de la Islaz)

„Niciodată viața spirituală a germanilor din vestul României nu a fost atît de bogată și diversificată“

Într-un interviu recent am afirmat printre altele, că niciodată viața spirituală a germanilor din vestul României, cunoscuți ca șvabi din Banat, nu a fost atît de bogată și diversificată ca în ultimul sfert de veac. Făcînd această afirmație, am avut în vedere și perioada dintre cele două războaie mondiale, atît de elogiată în mod nejustificat de unele cercuri din Occident, care reproșează că, astăzi, în România s-ar duce o politică de asimilare.

Argumentele mele: numărul intelectualilor de naționalitate germană din Banatul de azi, care au absolvit licee de cultură generală sau tehnice în limba lor maternă, nici măcar nu poate fi comparat cu cel de atunci. Într-un singur an din facultățile noastre de cel mai diverse profil, și nu doar din Timișoara, aproape mai mulți intelectuali cît tau în toată acea perioadă „prosperă“. Institutul politehnic Traian Vuia din Timișoara, prorectorul, prof. dr. ing. Helmut Theil, mi-a relatat recent că în facultățile acestui prestigios institut al învățămîntului tehnic românesc activează peste 100 cadre didactice de naționalitate germană. La aceasta se mai adaugă o catedră de limbă și literatură germană la Universitatea din Timișoara, unde există de mai mulți ani și preocupări intense privind cercetarea graiurilor vorbite de populația germană din [illegible] pentru literatura germană contemporană din România și mai ales pentru cercetarea moștenirii culturale și literare.

Astfel a apărut la Editura Kriterion din București o monografie [illegible] și opera fostului primar al Timișoarei, Johann Nepomuk Preyer, scriitor militant care s-a alăturat în anul 1848 revoluției. Autoarea cărții este Radegunde Tauber, lector la catedra de limbă și literatură germană a Universității din Timișoara. Alte cărți monografice au fost dedicate lui Nikolaus Schmidt, primul poet-muncitor al populației germane de pe aceste meleaguri, și lui Adam Müller-Guttenbrunn, cel mai de seamă scriitor al șvabilor bănățeni. Să ne oprim o clipă asupra lui Adam Müller-Guttenbrunn născut la Zăbrani, lîngă Arad, care și-a găsit somnul de veci în galeria marilor personalități ale Austriei din cimitirul central din Viena. Anul trecut [illegible] zia împlinirii a 125 ani [illegible] sa, în unele cercuri din [illegible] s-a făcut multă vîlvă în jurul acestui ilustru [illegible] luminat om de cultur[illegible] litant, afirmîndu-se [illegible] [illegible] um în măs[illegible] [illegible] melo[illegible] tendențioase, pre[illegible] din România. am f[illegible] forțate, cum [illegible] unui vehic[illegible] „umanității“ [illegible] menit nu ne roman[illegible] domnilor [illegible] pați-vă de treburile v[illegible]stre și dați-ne pace, fiindcă vrem [illegible] aducem contri[illegible] la edificarea unei soci[illegible] noi, socialiste, la noi ac[illegible]să în România. Și în ceea ce privește pe Adam Müller-Guttenbrunn vă transmit pe această cale: nu domniile voastre l-au editat pentru prima dată la el ac[illegible] [illegible]nat, ci noi. Bineînțeles, [illegible] vmunistă. Este vorba d[illegible] [illegible] apărută la Editura [illegible] Și în urma urmei, cin[illegible] — sau singurul! — film documentar despre viața și opera lui Adam Müller-Guttenbrunn? Televiziunea româ[illegible] [illegible] prima carte monografică [illegible] a apărut și dacă, într-adevăr, vă [illegible] ză, la Timișoara se află sub tipar o ediție cu selecțiuni din opere în limba română, amplu studiu introductiv punctează prietenia lui Müller-Guttenbrunn cu românii. Prima ediție românească e îngrijită tot de Editura Facla. Romanul autobiografic „Meșterul Iacob și copiii săi“, cu un amplu studiu introductiv pri-

(Continuare în pagina 24)

NIKOLAUS BERWANGER ■

C. D. ROSENTHAL: „România rupîndu-și cătușele pe Cîmpia Libertății“

● ACTUALITATEA ●

● Un bloc cu 20 de apartamente, construit în numai 6 zile! Performanța se datorează metodei unui colectiv de specialiști brașoveni de la Întreprinderea de construcții industriale. ● Luni, 5 iunie, la Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra“, regizorul Liviu Ciulei a primit „Premiul național al criticii australiene“ pe anul 1977 pentru spectacolul cu piesa „Azilul de noapte“ montat pe scena Teatrului „Old Tote“ din Sidney. ● S-a încheiat electrificarea liniei ferate București-Constanța. ● Pe drumul care leagă temeinic comuna Mălini de restul județului Botoșani, Mihai Potoarcă, în ultimul hal de beție, a intrat cu „Mobra“ într-un pur sînge băștinaș aflat cu treabă prin partea locului. Spre deosebire de Potoarcă, calul n-a pățit nimic.

Un început, un drum, o izbîndă

Lucrăm de doi ani în [illegible] ca submaistru la trasaj și tîmplărie, cînd am fost chemat la județeană, unde [illegible]se un tovarăș din conducerea [illegible] de partid. Mai erau cîțiva tineri ca și mine, ori poate chiar mai tineri, că eu împlinisem 20 de ani și aveam carnet roșu din '46 și ne-a spus să luăm cărți de la bibliotecă [illegible] citim, să ne ridicăm nivelul politic [illegible]m economie... Așa am și făcut. [illegible] pe acasă n-am mai dat. Cînd, într-o noapte, în miez de noapte, că era cam ora două, iar am fost [illegible]ți la partid și ni s-a anunțat [illegible]. în aceeași zi, să vă împliniți actul [illegible] nurile materiale, mijloacele [illegible] vor trece în mîna poporului [illegible] noi, cei de f[illegible] vom fi directorii noilor întreprinderi [illegible].

Eroul Muncii Socialiste, inginerul Ion V. Cristea, directorul Șantierului naval din Oltenița, om acum la 58 de ani, cel mai vechi conducător de întreprindere din ța[illegible] în momentul de [illegible], își amintește în amănunt tot ce a ce s-a întîmplat din acea noapte istorică și pînă azi, fiind în fapt o istorie vivantă a unei întregi perioade de frămîntări revoluționare, de luptă și de greutăți inerente, de realizări nebănuite poate, la acea vreme. Nebănuite pentru că, așa cum afirmă chiar el, punctul de plecare, din acea punte de noapte spre o altă lumină, marcată de o filă de calendar a lunii iunie 1948, intrată în istoria țării, era un punct, într-adevăr, neînsemnat și necuprins, totodată, în imaterialitatea sa, un început de drum pîndit de neîncredere, de lipsa de experiență a unor oameni simpli, ca și submaistrul Ion V. Cristea, cărora partidul le încredința o misiune dificilă investindu-i cu nelimitata sa încredere, obligîndu-i să facă tot ceea ce omenește era posibil pentru a izbîndi.

— Vezi, dumneata, tovarășe, eu cresc[illegible]sem într-o familie de oameni [illegible] docher în port, mama slugărind pe la boieri, învățasem meserie și aveam capul plin de speranțe dar care se opreau nu prea departe de ceea ce credeam că pot și trebuie să fac. Adică eram atras de tot

(Continuare în pagina 4)

GHEORGHE DECEMBRIU ■

„Manifestare de cea mai mare însemnătate a politicii externe a României, de pace și colaborare cu toate popoarele lumii"

În ședința sa din 6 iunie, Comitetul Politic Executiv al Comitetului Central al partidului și-a exprimat printr-o Hotărîre profunda satisfacție și a aprobat pe deplin rezultatele deosebit de rodnice ale vizitelor oficiale de prietenie ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, în fruntea unei delegații de partid și de stat, în unele țări din Asia

Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., întrunit în ziua de 6 iunie a.c., își exprimă profunda satisfacție pentru rezultatele deosebit de rodnice ale vizitelor oficiale de prietenie pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, le-a făcut, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în fruntea unei delegații de partid și de stat, între 15—30 mai 1978, în Republica Populară Chineză, Republica Populară Democrată Coreeană, Republica Socialistă Vietnam, Republica Democrată Populară Laos și Kampuchia Democrată.

Comitetul Politic Executiv aprobă pe deplin activitatea desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în timpul acestei noi solii de pace și dă o înaltă apreciere contribuției sale inestimabile la fundamentarea și transpunerea în viață a politicii externe a partidului și statului nostru, pusă în slujba idealurilor înaintate ale poporului, a cauzei socialismului, progresului, păcii și colaborării între toate națiunile.

Comitetul Politic Executiv apreciază rolul remarcabil pe care îl îndeplinește secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele țării, în dezvoltarea relațiilor de prietenie, solidaritate și colaborare cu toate țările socialiste, pentru depășirea divergențelor dintre acestea, întărirea unității și coeziunii lor, pentru sporirea forțelor socialismului pe plan mondial.

Comitetul Politic Executiv subliniază, de asemenea, activitatea neobosită desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru făurirea relațiilor de tip nou între țările socialiste, bazate pe egalitatea deplină în drepturi, stimă și respect reciproc, pe neamestecul în treburile interne și întrajutorarea tovarășească, relații menite să constituie un model pentru întregul ansamblu al raporturilor internaționale în epoca contemporană.

A fost relevată, totodată, activitatea intensă desfășurată de președintele României în slujba cauzei întăririi unității și solidarității militante a tuturor forțelor revoluționare, democratice, progresiste și antiimperialiste din întreaga lume pentru abolirea vechii politici de forță și dictat, de asuprire a altor popoare, pentru asigurarea unor relații noi, de respect al dreptului fiecărui popor de a-și hotărî soarta conform intereselor și aspirațiilor proprii.

Comitetul Politic Executiv a reafirmat înalta prețuire pentru eforturile prodigioase pe care le desfășoară tovarășul Nicolae Ceaușescu pe plan mondial în vederea promovării unei politici noi, de deplină egalitate între toate națiunile, de înțelegere și colaborare pașnică între toate popoarele, politică ce a adus țării noastre nenumărați prieteni pe toate meridianele, a sporit în mod considerabil prestigiul României pe arena mondială.

Comitetul Politic Executiv evidențiază importanța deosebită a vizitelor tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru amplificarea și aprofundarea în continuare a raporturilor prietenești, de solidaritate militantă și strînsă conlucrare cu R. P. Chineză, R. P. D. Coreeană, Vietnam, Laos, Kampuchia Democrată în folosul și spre binele popoarelor noastre, al prosperității lor continue, al edificării victorioase a noii orînduiri, al creșterii forței și influenței socialismului în lume.

Recentele vizite ale tovarășului Nicolae Ceaușescu constituie un eveniment de cea mai mare însemnătate în politica externă a țării noastre, ca și în viața internațională, ele o expresie a aplicării consecvente în viață a hotărîrilor Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale, a Programului Partidului Comunist Român.

Comitetul Politic Executiv relevă cu profundă satisfacție că vizitele tovarășului Nicolae Ceaușescu s-au bucurat de adeziunea entuziastă și aprobarea deplină a întregului nostru popor, care le apreciază unanim ca pe o strălucită solie de colaborare și pace, o expresie a politicii internaționaliste a României socialiste care corespunde pe deplin intereselor fundamentale ale națiunii noastre, ca și cauzei dezvoltării libere și independente a tuturor națiunilor, unei largi cooperări internaționale, cauzei socialismului, progresului economic și social și bunăstării popoarelor.

Comitetul Politic Executiv apreciază în mod deosebit și exprimă cele mai vii mulțumiri pentru primirea cordială, prietenească, calda ospitalitate tovărășească cu care popoarele chinez, coreean, vietnamez, laoțian și kampuchian au înconjurat tot timpul pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe tovarășa Elena Ceaușescu, pe ceilalți membri ai delegației de partid și de stat, văzînd în aceasta o expresie a sentimentelor de stimă, prețuire și solidaritate ce leagă popoarele țărilor noastre.

Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. își exprimă satisfacția deplină pentru succesele istorice obținute de popoarele țărilor vizitate în înfăptuirea idealurilor și aspirațiilor lor de libertate și independență națională, în dezvoltarea economico-socială, în construcția socialismului, în făurirea unui viitor liber și prosper și le adresează cele mai calde felicitări, precum și urări de noi și tot mai mari realizări pe calea progresului și bunăstării.

Comitetul Politic Executiv evidențiază largul ecou internațional și înalta apreciere mondială de care s-au bucurat vizitele în aceste țări, convorbirile purtate de tovarășul Nicolae Ceaușescu și documentele semnate, considerate ca o contribuție importantă la cauza înțelegerii și cooperării între popoare, a unității forțelor înaintate din întreaga lume, ca un nou și important succes al politicii externe românești.

Comitetul Politic Executiv dă o înaltă prețuire rezultatelor vizitei în **Republica Populară Chineză**. Actualul dialog româno-chinez la nivel înalt a pus pregnant în evidență bunele relații dintre partidele, țările și popoarele noastre, puternic impulsionate de vizita efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în anul 1971, în R.P. Chineză, de înțelegerile stabilite cu acel prilej cu președintele Mao Tzedun și premierul Ciu En-lai.

Comitetul Politic Executiv consideră că recenta vizită a tovarășului Nicolae Ceaușescu în Republica Populară Chineză, convorbirile avute cu tovarășul Hua Kuo-fen și ceilalți conducători de partid și de stat chinezi se înscriu ca un nou moment de importanță istorică în cronica relațiilor româno-chineze, menit să dea un puternic imbold extinderii și aprofundării prieteniei și colaborării între partidele, popoarele și țările noastre.

S-a apreciat cu deplină satisfacție faptul că, în cursul vizitei, al convorbirilor purtate, s-a ajuns la înțelegeri comune cu privire la dezvoltarea cooperării româno-chineze în diverse domenii. A fost evidențiată, în acest sens, importanța semnării de către tovarășul Nicolae Ceaușescu și Hua Kuo-fen a Acordului privind colaborarea economică și tehnică pe termen lung între Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză, document care deschide o largă perspectivă conlucrării româno-chineze în interesul dezvoltării, mai accelerate a celor două țări, al progresului tot mai rapid al operei de construcție socialistă în România și R.P. Chineză.

Comitetul Politic Executiv apreciază în mod deosebit vizita delegației de partid și de stat conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu în **Republica Populară Democrată Coreeană**, desfășurată sub semnul strînselor relații de prietenie, colaborare frățească și solidaritate revoluționară care leagă partidele, țările și popoarele noastre — apreciind rolul hotărîtor pe care l-au avut în extinderea și aprofundarea lor întîlnirile de la Phenian și București dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Kim Ir Sen, din anii 1971 și 1975.

Comitetul Politic Executiv își manifestă convingerea că dialogul româno-coreean la nivel înalt, documentele convenite cu acest prilej înscriu o nouă și strălucită pagină în cronica bogată și cu adînci tradiții a prieteniei, solidarității și conlucrării multilaterale dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Coreea, dintre România și R.P.D. Coreeană, dintre popoarele român și coreean.

Salutînd rezultatele deosebit de fructuoase ale convorbirilor dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Kim Ir Sen, Comitetul Politic Executiv își manifestă deplina aprobare față de Declarația comună consemnată de cei doi conducători de partid și de stat privind întărirea prieteniei, solidarității și dezvoltarea colaborării frățești dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Coreea, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Democrată Coreeană, document care consfințește voința comună de a ridica pe noi trepte legăturile reciproce în toate domeniile vieții politice, economice, tehnico-științifice și culturale.

Comitetul Politic Executiv apreciază că vizita în **Republica Socialistă Vietnam** se înscrie ca un nou și important eveniment în cronica relațiilor româno-vietnameze. Vizita a pus puternic în evidență legăturile trainice, cu bogate tradiții, de solidaritate și colaborare dintre partidele, țările și popoarele noastre, consolidate și mai mult ca urmare a sprijinului multilateral acordat de poporul român luptei eroice a națiunii vietnameze împotriva intervenției străine, pentru apărarea independenței și suveranității naționale și unificarea patriei. Comitetul Politic Executiv a dat o înaltă apreciere Declarației, semnată de tovarășii Nicolae Ceaușescu și Le Duan, privind întărirea continuă a prieteniei și solidarității, dezvoltarea colaborării dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Vietnam, dintre Republica Socialistă România și Republica Socialistă Vietnam.

Comitetul Politic Executiv a luat act cu satisfacție de rezultatele vizitei pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut-o, în fruntea delegației de partid și de stat a Republicii Socialiste România, în **Republica Democrată Populară Laos** și apreciază că această vizită, convorbirile purtate cu conducătorii laoțieni vor determina întărirea relațiilor de prietenie și colaborare dintre partidele, țările și popoarele noastre, care au bogate tradiții manifestate prin solidaritatea și sprijinul activ al poporului român față de lupta dreaptă a poporului laoțian împotriva dominației imperialiste, pentru cucerirea libertății și independenței naționale, pentru dreptul sacru de a fi stăpîn pe propriile destine.

Comitetul Politic Executiv subliniază cu satisfacție că vizita delegației de partid și de stat a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în **Kampuchia Democrată**, convorbirile avute cu tovarășul Pol Pot, secretarul Comitetului Central al Partidului Comunist din Kampuchia, prim-ministru al Guvernului Kampuchiei Democrate, și tovarășul Khieu Samphan, președintele Prezidiului de Stat al Kampuchiei Democrate, se înscriu ca un moment istoric în dezvoltarea relațiilor dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Kampuchia, dintre România și Kampuchia, dintre cele două popoare.

Comitetul Politic Executiv dă o înaltă apreciere rezultatelor convorbirilor dintre președintele Nicolae Ceaușescu și șahinșahul Iranului, Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr, care, înscrîindu-se în cadrul bunelor raporturi dintre cele două țări ale noastre, exprimă dorința popoarelor român și iranian de a da un conținut tot mai bogat colaborării și conlucrării reciproce pe diverse planuri.

Comitetul Politic Executiv apreciază că întîlnirea și convorbirile pe care președintele Nicolae Ceaușescu le-a avut cu primul ministru al Republicii India, Morarji Desai, au pus în evidență relațiile bune existente între cele două țări, cît și dorința comună de a extinde și mai mult colaborarea și cooperarea pe plan economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii de interes reciproc.

Comitetul Politic Executiv apreciază noile vizite ale tovarășului Nicolae Ceaușescu în țări ale Asiei ca un eveniment de o deosebită importanță, ca o manifestare de cea mai mare însemnătate a politicii externe a României, de pace și colaborare cu toate popoarele lumii. Aceste vizite se înscriu în activitatea generală a Partidului Comunist Român, a României socialiste, a tovarășului Nicolae Ceaușescu de lărgire pe multiple planuri a relațiilor de prietenie cu toate țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. Noua solie de pace a secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a dat expresie hotărîrii nestrămutate a țării noastre de a participa activ la viața internațională, la eforturile generale ale popoarelor pentru edificarea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Aprobînd în unanimitate, cu deplină satisfacție, rezultatele vizitelor Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri care să asigure aplicarea fermă, consecventă în viață a prevederilor documentelor și înțelegerilor convenite, apreciind că aceasta corespunde intereselor fundamentale ale poporului român, ale celorlalte popoare, cauzei generale a păcii și socialismului în lume.

(Textul integral al Hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a fost publicat în ziarele apărute miercuri.)

Un nou și important moment în evoluția ascendentă a prieteniei și colaborării româno-nigeriene

În spiritul politicii consecvente a partidului și statului nostru de dezvoltare a solidarității și colaborării cu popoarele Africii, săptămîna aceasta a marcat un moment important în cronica relațiilor româno-nigeriene. Răspunzînd invitației președintelui Nicolae Ceaușescu, generalul-locotenent Olusegun Obasanjo, șeful Guvernului militar federal, comandant suprem al Forțelor armate ale Republicii Federale Nigeria a efectuat o vizită oficială în țara noastră.

În decurs de un an pe temeiul celor convenite cu prilejul istoricei vizite a președintelui Nicolae Ceaușescu în Nigeria, schimburile comerciale dintre țările noastre au crescut de aproape cinci ori, a sporit numărul societăților mixte de cooperare româno-nigeriene, s-au intensificat relațiile în domeniile științei și tehnicii, învățămîntului, sănătății, culturii și artei.

Noul dialog la nivel înalt româno-nigerian de la București, convorbirile ce au avut loc reprezintă o dovadă grăitoare a intențiilor celor două popoare și guverne de a statornici între ele raporturi tot mai strînse, de a promova mereu mai rodnic cooperarea în cele mai diferite domenii ale activității oamenilor, evidențiindu-se cu acest prilej noi căi și mijloace de extindere și adîncire a acesteia. S-a relevat de asemenea voința celor două țări și popoare de a-și aduce o contribuție activă la rezolvarea marilor probleme care confruntă astăzi omenirea, la lupta popoarelor pentru democratizarea relațiilor internaționale, pentru instaurarea unei noi ordini politice și economice mondiale.

„În ciuda faptului că ne-am descoperit unul pe celălalt destul de recent și în ciuda marilor distanțe fizice care ne separă, afirma generalul-locotenent Olusegun Obasanjo la dineul oferit de președintele Nicolae Ceaușescu, în onoarea șefului statului nigerian, am constatat că există caracteristici comune care unesc pe nigerieni cu frații lor români. Și unii, și alții sîntem pătrunși de același nepieritor spirit național și de aceeași dorință de acțiune independentă".

Președintele Nicolae Ceaușescu și generalul-locotenent Olusegun Obasanjo au subliniat cu satisfacție importanța înțelegerilor stabilite cu prilejul dialogului avut, în martie 1977, la Lagos, pentru impulsionarea și dezvoltarea relațiilor româno-nigeriene. Pe linia progreselor înregistrate în domeniul colaborării bilaterale, s-a convenit explorarea de noi căi de natură să contribuie la amplificarea în continuare a conlucrării prietenești dintre România și Nigeria, valorificarea condițiilor favorabile pe care le oferă economiile celor două țări pentru ridicarea pe o treaptă superioară a colaborării dintre ele, pentru extinderea ariei și diversificarea formelor de cooperare în domenii de interes reciproc.

„Desigur, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, ținînd seama de marile posibilități de cooperare între țările noastre putem considera aceste realizări doar ca un început bun. Îmi exprim convingerea că vizita pe care o faceți în România, continuarea dialogului nostru la București vor pune în evidență noi căi și mijloace concrete de intensificarea schimburilor și colaborării româno-nigeriene, în interesul progresului și bunăstării popoarelor noastre, precum și al cauzei păcii și colaborării internaționale".

În acest spirit, semnificațiile majore ale noului dialog la nivel înalt româno-nigerian din Capitala României constau tocmai în împrejurarea concretă ce a favorizat ambelor părți aprofundarea raporturilor de prietenie și colaborare pe multiple planuri, intensificarea relațiilor în domeniile științei și tehnicii, învățămîntului, sănătății, culturii, precum și manifestarea voinței de a conlucra în contextul general al evenimentelor internaționale în favoarea păcii și unității forțelor progresiste de pretutindeni.

Convorbirile oficiale dintre președintele Nicolae Ceaușescu și șeful Guvernului militar federal nigerian, generalul locotenent Olusegun Obasanjo, purtate într-o atmosferă de prietenie și cordialitate, de înțelegere și stimă ca și documentele care au fost semnate miercuri, în încheierea vizitei — Declarația Solemnă și Comunicatul Comun — dezvoltînd ideile și continuînd calea deschisă anul trecut de vizita președintelui României socialiste în Nigeria, au scos în evidență multitudinea de forme pe care le poate cuprinde cooperarea dintre Republica Socialistă România și Republica Federală Nigeria și au numit concret formele de amplificare a colaborării în domeniile tehnicii, al învățămîntului și în alte domenii de activitate. Totodată s-au reliefat mutațiile profunde care au loc pe plan mondial în favoarea forțelor progresiste, antiimperialiste și anticolonialiste, subliniindu-se că România și Nigeria sprijină activ întărirea unității acestor forțe, inclusiv întărirea unității și solidarității dintre țările africane în lupta lor pentru consolidarea independenței naționale în deplină conformitate cu năzuințele lor legitime.

ION CRISTIAN

La un an de la istorica vizită a președintelui Nicolae Ceaușescu în Nigeria, pe aeroportul Otopeni, președintele României și șeful Guvernului militar federal nigerian își string mîinile cu cordialitate

Semnarea documentelor oficiale

În timpul convorbirilor oficiale

Un început, un drum, o izbîndă

(Urmare din pagina 1)

ce însemna noutate, însă numai în sectorul pentru care mă pregătisem. Începusem chiar cu unele mici inventii, un sistem de găurire în „V", de pildă, un altul de transport al materialelor printr-un funicular, asta pentru că știam ce înseamnă să cari cu spinarea, cum făcea tatăl meu, și alții ca el, în port, dar de aici și pînă a deveni conducător, a răspunde de viața altor oameni, a minui banii poporului și așa mai departe era cale lungă.

Sună telefonul. Inginerul Ion V. Cristea își scoate șapca de care nu se desparte niciodată, fie soare, fie vînt, își șterge fruntea cu batista (aducerile aminte o presăraseră cu broboane de sudoare), ridică receptorul și răspunde. Îmi dau seama că cineva de la județ îi solicită situația la zi a producției.

— Secretara o să vă transmită imediat indicatorii. Sigur, îi avem pregătiți. Stăm bine. Și cu exportul. Vezi însă tovarășe ce fac cei de la filatură. Să nu rămînă județul de căruță. Da, noi la globală, aveți cifra exactă, 63 de milioane. Nu sînt și nu vor fi probleme. Iancu ce face, că mi-a zis centrala că planul la marfă nu-i tocmai în regulă...

Discuția continuă iar eu mă gîndesc că Ion V. Cristea este, de la ultimul Congres al partidului, membru al Comitetului Central și că, în mod firesc, trebuie să fie preocupat nu numai de ceea ce se întîmplă în șantierul naval ci în întreg județul. Mă mai gîndesc la tînărul Ion V. Cristea de acum 30 de ani, care, după ce a aflat că va fi director, s-a dus acasă și a stat la sfat cu ai lui, cu tatăl, cu mama și soția sa ascultîndu-le sfaturile, îngrijorările, îndemnurile. Îl revăd admirînd chitara construită de un văr de-al său din bețe de chibrituri, care i se părea o minune, mi-l imaginez ucenic la atelierul de tîmplărie din Bariera Vergului, str. C., nr. 7, împingînd cărucioru cu marfă tocmai de acolo pînă în Buzești, la un client, îl văd citind broșuri și cărți abia scoase de sub interdicția de decenii a cenzurii, într-o sală de bibliotecă improvizată, și-l ascult acum exprimîndu-se cu siguranță și competență în probleme economice de nivel republican, realizez modul în care se simte implicat în fenomenul industrial al unui întreg județ și chiar dincolo de limitele geografice ale acestuia, și refac, de fapt, un drum istoric cu mari etape binecunoscute astăzi tuturor dar care și-au tras puterea de viață și din acel eveniment al începutului de vară din 1948, pe care unii, foarte puțini, printre care și omul din fața mea, l-au știut cu cîteva ore înaintea celor mulți, ai celor pe care aveau să-i conducă, ai celor pe care aveau să se bizuie în îndeplinirea înaltei misiuni.

Convorbirea telefonică s-a sfîrșit. Directorul Ion V. Cristea își mai șterge o dată fruntea îmbrobonată, își pune din nou șapca pe cap, mă privește și întreabă : „Unde am rămas ?" Firul amintirilor se leagă din nou și iarăși sînt evocate acele zile a căror virstă a împlinit trei decenii, și un întreg tîrg renaște din cuvinte, un tîrg pe care Al. Vlahuță îl evoca prin 1901 astfel : „Aici, în unghiul acesta de ape, pe ruinele Constanțiolei, veche cetate zidită de Constantin cel Mare, e tîrgușorul Oltenița — schela de grîne a județului Ilfov. Malurile se tesesc. De-o parte și de alta pămîntul se așterne pustiu și neted ca o apă". Renaște pentru că viața întregii așezări s-a împletit cu cea a șantierului naval, singura întreprindere cu iz de industrie acum 30 de ani dar care avea să devină, în acest răstimp, o unitate importantă nu numai pentru oraș ci pentru întregul sector al construcției de nave. Primul director comunist al atelierelor de pe Dunărea Olteniței prelua niște magazii, 72 de muncitori și o casă de bani goală, pentru că foștii patroni își păstrau averile ascunse în acțiuni și lingouri prin marile bănci bucureștene ori prin cele străine. Dealtfel, „șantierul" naționalizat în iunie 1948, nici nu era la Dunăre ci în orășel, vizavi de spital, iar oamenii așteptau apa de băut cărată cu sacaua și măgarul... Dar, așa cum era, devenise proprietatea tuturor, iar sirenele care răsunau în aceeași zi, la aceeași oră în toată țara, au căpătat putere de simbol, strigătul lor rupînd nu numai tăcerea liniștii ci destrămînd parcă, în același timp, vechi obișnuințe, prejudecăți, nedreptăți, inegalități...

Reamintind despre „tîrgușorul" descris de Vlahuță, despre barăcile peste care Ion V. Cristea devenea director cu 30 de ani în urmă și alăturînd acele fapte realităților de astăzi — vase construite aici străbat apele lacurilor Ladoga și Onega, plutesc pe valuri de ocean, sparg ghețurile zonelor polare, transportă zeci de mii de turiști pe Dunărea europeană, draghează fundul de mare la peste 20 de metri adîncime, pregătind nașterea noilor porturi, duc mărfurile țării și le aduc pe cele ale străinătății de la mari depărtări — saltul cantitativ și calitativ apare în dimensiunile sale reale, în acele dimensiuni despre care am spus că nici nu puteau fi bănuite.

Iar oamenii șantierului se numără acum cu mîile, faptele lor se etalonează după alte criterii, mereu în schimbare, după cum în schimbare le-a fost și calificarea și munca și sentimentul proprietății, al răspunderii personale, pentru că de la bărci și mici vase de lemn, șantierul a trecut la nave adevărate, la nituire, la sudură semiautomată și automată, de la trasajul clasic, făcut pe brinci în magazii, la cel optic, de la apa din saca la cea curentă, de la robinet, la restaurantul cantină, aprovizionat de gospodăria întreprinderii, de la comenzi minore la livrări pentru firme norvegiene, pentru flotele comerciale ale unor țări mari și puternice, U.R.S.S., China, de la un profil incert la producția specializată de vase tehnice, de la învățarea meseriei „pe furate" la școlarizare profesională (în prezent 1 800 de copii urmează cursurile). Oltenița și-a lepădat trista notorietate de oraș al circiumilor și cafenelelor (64 la număr cîndva !) „celebritate" strict locală, cîștigînd o alta, de prestigiu, în rîndul acelor așezări în care oamenii încredințează drumurilor de ape mijloace trainice de transport, neobosiți cărăuși de zi și de noapte. Oamenii de aici s-au impus atenției unei țări întregi, cucerind de 14 ori steagul vredniciei, uneori clasîndu-se pe primul loc al întrecerii socialiste pe republică, iar la vremuri de grele încercări, cum au fost inundațiile din ultimii ani, n-au precupețit nici un efort pentru a salva bunul lor comun, mașinile și uneltele lor de lucru, drepturile cucerite cu 30 de ani în urmă, în acea neuitată zi de iunie, în care o idee nobilă și îndrăzneață îi chema pe părinții lor ori chiar pe ei, cei de astăzi, să se ocupe de treburile țării, să minuiască bogățiile ei, să le păzească și să le înmulțească. În curînd șantierul va înregistra cea de a 1 000-a navă produsă în cei 30 de ani care au trecut de la 11 iunie 1948, iar cei mai virstinici vor povesti celor mai tineri cum au fost începuturile și nu vor uita, desigur, să-l amintească și pe „taica", cum îi spun și concetățenii săi, Eroului Muncii Socialiste, inginer Ion V. Cristea, cel dintîi director comunist al unicei așezări cu iz industrial din Oltenița în 1948, actualul Șantier naval care a întrerupt monotonia peisajului „neted ca apa", punctînd viguros prezența industriei, reflectînd vrednicia oamenilor, puterea poporului, viziunea comunismului.

Marmură de Mahmudia

Munții sînt acum verzi, dar totul te duce în eroare pentru că plouă teribil de enervant și nimic nu dovedește că sîntem în plină vară. O mică fabrică, gata să fie abandonată doar cu un an în urmă, orbecăind în galeria marilor combinate și întreprinderi, primind încă ghionturi prietenești, merge înainte cu fruntea sus. Dacă ne-am oprit un moment asupra unui ferăstrău care taie marmură la Tulcea, o facem pentru că noi, reporterii, știm să ne bucurăm în fața unui început bun. Privind aceste triste și uriașe calupuri de piatră, fără nici o personalitate, din hala mare a fabricii „Marmura", nu putem găsi încă acea însușire tainică a bolovanului de Mahmudia care se trezește din somnul său fără virstă. Piatra albă de Ruschița, granitul pigmentat de Măcin, cel maroniu de Bălcescu, de Babadag și, acum, această piatră neagră, descoperită în ultima vreme la Mahmudia, cu undurile sale colorate dintre cele mai diverse. Toate stau în rastelele de mostre cu strălucirea și însușirea lor particulară pentru folosul oamenilor. Amurgul sare-ncet în deltă, dar meseria de tăietor șlefuitor în piatră e crudă pe meleagurile tulcene. Abia în ultima vreme, cu tenacitate și sacrificii, lovind piatra cu sete sau alintînd-o în catifelate mîngîieri, bolovanii încep să capete o înfățișare civilizată în mîna oamenilor de aici, devenind din cum n-a fost în ce este, și meșterii încep să înțeleagă ce spune piatra.

Acum există și contracte. Hotelul grandios, nr. 5, de la Mamaia va fi placat cu piatră de Mahmudia. Felii strălucitoare de marmură au fost deja așternute în marea sală a sporturilor din Tulcea, ca și în cel de al doilea hotel turistic de pe Dunăre. Există chiar și contracte, sau pe cale de a fi perfectate, mult mai îndrăznețe : Olanda, Ungaria, Liban, S.U.A., Franța, R.S. Cehoslovacă. Inginerul Rotaru Eugen nu este prea vorbăreț. De șase luni de cînd este director aici, soția sa continuă să-i aducă mîncare la serviciu. De fapt, acest amănunt ne-a oprit ascultînd acest poem de baricadă : Poate că azi va mînca tot ce i-am adus. Inginerul stătea în fața mea nemișcat privindu-mă cu o cerință mică.

— Și n-ați fost niciodată la Carrara ?

— Niciodată.

— Atunci de unde ați învățat să tăiați piatra ?

— Nu-mi aduc aminte.

— Din cărți de specialitate ?

— !!! La început mi-a fost frică și am respectat-o.

— Acum n-o mai respectați ?

— Ba da, dar acum respectul este reciproc.

— Totuși, cineva, undeva, sau aptitudini native ?

— Între aptitudini și tăierea granitului e un drum lung care trebuie umplut cu muncă.

— Mai departe ?

— Mai departe ?! După înlăturarea pămîntului de la suprafață vrem să ne facem o mină proprie, la Mahmudia, prin tăiere, cursuri de calificare, aici, să îndrumăm prafuri de granit pe tuburi către niște filtre de apă și să rugăm ca să ne lase nouă granitul de Măcin care este mai aproape de noi decît Bucureștiul și să preia dinții Ruschița.

— Să rugați ?!

Amurgul sare încet în Deltă trezind somnul fără virstă al pietrei care vorbește avînd o însușire a sa, particulară, tainică și durabilă.

A. MIHAILOPOL ■

Din partea Comitetului orășenesc Cimpina al P.C.R. :

„Urmare scrisorii cititorului **Radului Ion,** care se declară nemulțumit că nu s-a respectat hotărirea judecătorească privind desfacerea contractului de muncă, vă comunicăm următoarele : conform sentinței civile a Tribunalului județean Prahova, pe care a prezentat-o după trimiterea sesizării la dumneavoastră, vă comunicăm că lui R.I. i s-a făcut rectificarea solicitată în cartea de muncă, acesta declarindu-se mulțumit de modul în care i s-a rezolvat problema. Menționăm că R.I. în prezent lucrează la Intreprinderea de conserve, legume și fructe din orașul Vălenii de Munte. La răspunsul scrisorii anexăm și adresa Întreprinderii de piese turnate, serviciul personal, care a făcut modificările în cartea de muncă în baza legilor în vigoare".

Nu vreau să fac acum istoricul și nici apologia importanței viermelui de mătase ; vreau să amintesc numai faptul că în anul care a trecut, Școlii generale Frinceşti, Vilcea, i-a fost repartizată de către Consiliul popular din localitate cantitatea de 30 grame sămință din specia miraculosului vierme. Prin străduința inimoșilor pionieri și elevi, valorificarea gogoșilor s-a ridicat la suma de 3 000 lei. În primăvara aceasta, școlii i s-au repartizat din nou 35 grame. Nimic împotrivă, dar edilii comunei nu s-au gîndit, cred, nici la asigurarea spațiului necesar pentru o astfel de treabă și nici la posibilitățile de procurare a frunzei necesare pentru hrănirea viermilor. Duzii aflați pe zona drumului au fost ciuntiți, sau chiar tăiați, rămînind doar cîțiva mai înalți, dar care pun în pericol securitatea copiilor nevoiți să se cațere pînă în vîrf. Mi se pare anacronic faptul că de cîțiva ani, în fiecare primăvară, consiliul ne trimite la școală spre plantare salcîm, plop și alte specii, pomi care ar putea fi plantați pe marginea drumurilor, dar nu ne trimite duzi pitici, de pildă, ce ar putea fi plantați în jurul școlii, în locuri supuse eroziunii, înlocuind astfel cele cîteva cioturi de plute existente, dar inutile. (Prof. **Gheorghe Mihai,** Frinceşti, Vilcea)

Vă informăm că la stația C.F.R. Tecuci au fost trimise de către organele municipale 175 bilete pentru a fi date lucrătorilor din stație în vederea meciului de fotbal din data de 21.05 a.c., meci susținut de echipa locală și echipa Steagul Roșu Brașov. Menționăm că stația are 210 retribuiți ! Nu știu în ce măsură poate fi acceptabilă o astfel de manieră de a se plasa biletele pentru meciurile de fotbal, dar dacă aceasta este într-adevăr singura soluție, ne întrebăm, pe bună dreptate : de ce nu s-au trimis cu 35 de bilete mai mult, măcar așa, să ajungă pentru tot omul ? ! Vorba ala : „Închidem gara. Sintem la meci !" **(Magaziner Nicolae Rusu)**

Printre participanții la comemorarea, în 1977, a 60 de ani de la importantele bătălii date de armata română la Oituz, Mărăști și Mărășești a luat parte și fostul cercetaș Marin Benghiuș din Crețești (Vaslui). Pensionat din învățămînt și având astăzi vîrsta de 75 ani, fostul elev al Liceului Cuza Vodă din Huși și soția Eugenia pensionată din învățămînt au donat școlii din satul natal clădirea cu 13 încăperi în care funcționează, diferite cărți și lucrări originale sau traduse, o pianină etc. Tot ei au ridicat în Crețești un monument al eroilor căzuți pentru patrie.

Vă trimit două fotografii realizate recent în Maramureș, cu ocazia unei serbări populare. Pe lîngă tradiționala pîine cu sare, cu care locuitorii acestor meleaguri își întîmpină oaspeții, iată și un element ceva mai... inedit : pe lîngă „ceteri" a apărut și chitara, semn că tradiția nu rămîne de fel străină de... ritmurile moderne. **(Alexandru Andron,** Bistrița)

În articolul privind cel de al II-lea Simpozion de informatică medicală de la Oradea, apărut în revista FLACĂRA la 25 mai a.c., se menționează că „un sistem informatic de diagnosticare și tratament aplicat în medicină ar aparține unui grup de specialiști din Arad". Doresc să precizez că lucrarea a fost întocmită de un grup de specialiști **din București și Cîmpina. (Vasile Botoacă,** matematician I.P.A. București)

Vă scrie aceeași familie **Bebe Ionică** din Craiova, care vă mulțumește mult pentru primul mic articol de mulțumire publicat în revista FLACĂRA în anul 1977 adresat salvatorului vieții copilului meu, **prof. dr. docent Pop D. Popa Ioan.** Revenim acum în același sens, cu ocazia împlinirii unui an — 1 iunie 1978 — de la efectuarea dificilei operații „pe cord deschis" fiului nostru **Ionică Ioan Cașel,** în salvarea căruia nimeni nu-și mai pusese vreo speranță, operație pe care prof. dr. docent Pop D. Popa Ioan, cu mîna sa de aur, a realizat-o cu cel mai deplin succes. Pentru aceasta vă rugăm să-i transmiteți pe această cale căldele noastre mulțumiri împreună cu urările de sănătate și succes în continuare în realizarea cu succes a tuturor operațiilor pe cord ce le efectuează în mod curent. Băiețelul meu are acum 12 ani și jumătate. În acest an de după operație s-a dezvoltat incredibil, se simte foarte bine, merge la școală, învață bine și, în sfîrșit, inima fiului meu și-a reluat cursul normal ca la orice copil sănătos. De aceea copilul meu îl sărută cu drag pe bunul părinte, profesorul Pop D. Popa Ioan, care l-a redat societății și a cărui faptă pornită nu numai din mînă, ci din suflet, din omenie, nu se poate răsplăti niciodată.

Mă numesc **Gheorghe Aldea,** din comuna Brețcu, județul Covasna și locuiesc la blocul II, etajul 1, apartamentul 3. Vă scriu în speranța că poate se face lumină și în cazul următor : sînt responsabilul blocului sus-amintit și în numele tuturor locatarilor de aici rog forurile tutelare ale EGCL Tîrgu Secuiesc, de care noi aparținem direct, să se intereseze de modul în care acestea au lăsat alimentarea blocului cu apă. De peste 4 luni nu avem apă în bloc, grupul sanitar nu poate fi folosit, cele două pompe pentru apă sînt bune doar ca piese de muzeu. Ne-am adresat în nenumărate rînduri conducerii EGCL Tg. Secuiesc, chiar și redacției ziarului „Cuvîntul nou", dar cei ce răspund de sectorul apă-canal au venit, s-au uitat, au plecat iar noi tot fără apă am rămas. În acest bloc locuiesc peste 25 de copii, sîntem nevoiți să cărăm apă de la pîrîu pînă la etajul III, pentru a putea folosi instalațiile sanitare. Sîntem 12 familii care așteaptă cu nerăbdare rezolvarea acestei probleme.

Din partea D.T.M. București :

„Urmare scrisorii abonatei **Velica Huidiță,** posesoarea postului telefonic 80.14.14. prin care contestă facturarea în contul său a unor sume pentru convorbiri adiționale, vă facem cunoscut următoarele : prin adresa D.T.M.B. nr. 73/141663 din 30. III. 1978, s-a comunicat abonatei în cauză rezultatul verificărilor, sesizarea sus-numitei rezolvîndu-se în mod pozitiv".

Mă numesc **Paul Daniel,** locuiesc în București, strada Apostol Mărgărit nr. 18, sectorul 4. Vă mulțumesc din inimă pentru sprijinul prețios pe care ați binevoit să mi-l acordați pînă în prezent și vă cer scuze pentru că îndrăznesc să abuzez pentru a treia oară de spațiul revistei : la sfîrșitul anului trecut v-am adresat o sesizare prin care vă expuneam neajunsurile ce am de suferit din cauza zgomotelor și trepidațiilor puternice produse de mașinile unității cooperativei „Tehnometalica" cu sediul în strada Apostol Mărgărit nr. 20, care amenință deteriorarea imobilului în care locuiesc împreună cu alte familii. În numărul 10 al revistei FLACĂRA din anul curent ați publicat răspunsul Consiliului popular al sectorului 4, prin care se face cunoscut că sus-numita cooperativă **a fost somată** să execute fundații independente la utilajele ce produc aceste zgomote, conform normativelor în vigoare, nerespectarea acestora atrăgînd după sine **retragerea autorizației de funcționare** a unității. Deoarece cooperativa nu a respectat somația, m-am adresat din nou revistei FLACĂRA — nr. 15/1978 — în speranța unui răspuns favorabil. Vă aduc astăzi la cunoștință nu numai că nu s-a luat în seamă nici pînă astăzi dispoziția Consiliului popular al sectorului 4, dar poluarea sonoră și vibrațiile continuă cu mai multă intensitate iar recent a fost instalat încă un motor deosebit de puternic care a funcționat într-o noapte pînă la orele 4 dimineața. Ținînd seama de cele expuse mai sus, precum și de faptul că sînt suferind grav de inimă — recent am fost internat în spital, medicii recomandîndu-mi printre altele multă odihnă și liniște — vă rog să publicați aceste rînduri în speranța că, în cele din urmă, va fi respectată o dispoziție categorică dată nu de o persoană oarecare, ci de Consiliul popular al sectorului 4.

Din partea Comitetului municipal București al P.C.R. :

„În legătură cu scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Stanca Eufrosina,** vă informăm : cererea acesteia de a i se rezolva problema situației locative, deoarece a fost evacuată din strada Știrbei Vodă nr. 76 prin Decizia Tribunalului Suprem, a fost rezolvată favorabil. I s-a atribuit o garsonieră în strada Timonierului, blocul 42. S. 14, sectorul 4".

Din partea Consiliului popular al municipiului Sibiu :

„La scrisoarea adresată de **Silvia Vălimăreanu** din Sibiu, revistei FLACĂRA, vă comunicăm : cazul sus-numitei a fost soluționat de Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Sibiu, care i-a atribuit o locuință compusă din cameră de 21 mp și acces dependințe, situată în Sibiu, bulevardul Victoriei nr. 33, pe care a ocupat-o. Totodată vă mai facem cunoscut, că i s-au preluat la stat proprietarului Ioachim Oprișor din Sibiu, strada Șerpuită nr. 10, apartamentele avute în plus, conform articolului 5 din Legea nr. 4/1973, care precizează : „Cetățenii au dreptul să aibă în proprietate personală o singură locuință".

Sîntem un grup de locuitori ai satului Iorcani, comuna Tătărași, județul Iași. Prin această scrisoare dorim să vă informăm că satul Iorcani se găsește la o distanță de 28 kilometri de orașul Pașcani, cel mai apropiat oraș și singurul cu care avem legături I.T.A. Deși distanța nu este prea mare, locuitorii acestui sat nu pot face naveta în Pașcani și nici în centrul de comună în cele mai bune condiții, datorită faptului că între comuna Tătărași și satul Iorcani există o porțiune de 7 kilometri de drum stricat, pe care se găsesc gropi mari, nu sînt șanțuri de scurgere, nu a fost întreținută cu pietriș. Datorită acestui fapt curse le autobuzelor sînt sistate tocmai atunci cînd avem mai multă nevoie de ele, mai precis cînd timpul este nefavorabil. În aceste zile sîntem așadar nevoiți să parcurgem întreaga distanță pe jos. Situația persistă de circa 5—6 ani, credem că cei în drept ar trebui să găsească o soluție și pentru noi, cei care facem navetă și care nu sîntem puțini la număr — aceste rînduri fiind semnate de numai o parte dintre acestia. **(Scrisoarea este semnată de prof. Ioan Stana, împreună cu un număr de 15 cetățeni)**

Din partea inspectoratului județean Maramureș al Ministerului de Interne :

„La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de **Varvara Krumin** din U.R.S.S., care se interesează dacă mai are vreo rudă în Sighetu Marmației, vă comunicăm : din verificarea organelor noastre rezultă că sora Varvarei Krumin, pe nume SEDAN EUGENIA, fiica lui MITCHEVICI IOAN și ADELINA, născută la 8 octombrie 1891, a domiciliat în Sighetu Marmației, strada Silvestru Vodă nr. 1, județul Maramureș. Aceasta a decedat în anul 1977, decesul fiind înregistrat la Consiliul popular al municipiului Sighetu Marmației sub nr. 483/1977. Și cumnatul numitei Varvara Krumin, respectiv soțul surorii sale mai sus-menționate, a decedat înainte cu 3 ani, așadar în Sighetu Marmației, în prezent, nu mai are nici un fel de rude".

Mă numesc **Valeria Dumitrescu,** domiciliez în București, strada Lt. col. Paul Ionescu nr. 10 A, sectorul 8. Opinia publică cunoaște și apreciază în mod călduros preocuparea revistei FLACĂRA în orice domeniu unde omenia și progresul trebuie să ocupe primul loc. Din acest motiv, îmi permit să vă relatez un caz deosebit, cu rugămintea ca să se bucure de publicitatea ce i se cuvine : este vorba de doctorul **CONSTANTIN BĂCANU,** din strada Biserica Amzei nr. 2—4. Acest medic a administrat cu succes **autovaccinul anticoli** — preparatul său — mamei mele în vîrstă de 85 de ani, care de 20 de ani a suferit de o colibaciloză renală rebelă (pentru informare anexez copii de pe corespondența anexată doctorului Băcanu prin care l-am ținut la curent cu eficacitatea medicamentului său). Continuarea cercetărilor sale trebuie să se desfășoare în condiții corespunzătoare. Este vorba de un român modest care poate în viitor, prin descoperirea sa, va fi folositor întregii omeniri. Pentru salvarea și însănătoșirea mamei mele, transmit pe această cale doctorului Băcanu asigurarea deosebitei mele stime și recunoștințe, cu urarea ca strădaniile dînsului, în cercetările pe care le întreprinde, să fie încununate de succesul pe care îl merită cu prisosință. La rîndul ei, mama mea îi dorește din inima care mai bate numai datorită dînsului, să aibă satisfacția ca efortul depus pentru alinarea suferinței să fie considerat un prețios aport în profesia cărcia i s-a dăruit.

Mă numesc **Haralambie Banu** și locuiesc în Brașov, strada Neptun, blocul 21, scara A, apartamentul 18. În calitate de responsabil al blocului, și în numele celor aproximativ 50 de locatari principali de aici, vă scriu, cu mîhnire, următoarele: în cei 14 ani de cînd locuim în acest bloc am reușit să ne formăm în fața sa un miniparc de o frumusețe invidiată de mulți vecini. Iată însă că în după-amiaza zilei de 29 aprilie, un grup de cetățeni au pătruns ca niște vandali în acest parc, cu tîrnăcoape și cazmale, distrugînd în cîteva ore și călcînd în picioare munca noastră de 14 ani, pentru meschinele lor dorințe de a-și face loc de parcare a autoturismelor proprietate particulară. Acești oameni nu au contribuit cu mai nimic la amenajarea parcului, la munca de întreținere a sa. În plus, ca membru al comitetului, știu că acest comitet nu a dat nici o aprobare în acest sens, aprobare fără de care ei nu aveau voie să violeze terenul muncit cu atîta dragoste. Poate că prin publicarea acestor rînduri, organele locale de stat vor proceda la restabilirea stării de fapt.

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Poșta redacției

■ **Maria Roșu** — Arad. Cei ce doresc să-și continue activitatea după împlinirea vîrstei de pensionare (62 ani bărbații, 57 ani femeile) pot solicita, cu 3 luni înainte de împlinirea vîrstei respective, ca unitatea să-i mențină în funcție. Dacă cererea nu este aprobată, cel interesat se poate adresa organului ierarhic superior, care poate decide menținerea în muncă în aceeași unitate ori în alta, subordonată, sau înscrierea la pensie. Cererea dv. fiind respinsă, ați fost înscrisă la pensie pentru munca depusă și limită de vîrstă.

■ **Gheorghe Pițigă** — comuna Padina Mare (Mehedinți). Extinderea rețelei electrice va fi inclusă în plan în vederea executării lucrărilor în anul 1979.

■ **Nicolae Ionescu** — București. S-a stabilit de către cei în drept ca pînă la 20 iunie a.c. să se execute lucrările necesare la blocul în care locuiți.

■ **Elena Andrușcă** — comuna Fina (Dîmbovița). Ați fost încadrată conform repartizării obținute pe post de brigadier.

■ **Ana Caian** — Drobeta-Tr. Severin. Conducerea șantierului a hotărît ca din prima repartiție ce o va primi să vă atribuie o locuință.

■ **Ștefan Drugă** — comuna Breaza (Buzău). Răspunsul e negativ, pentru că ați fost înscris la pensie de invaliditate C.A.P., pentru o vechime în muncă de 1—4 ani, or, potrivit normelor în vigoare, au dreptul să beneficieze de transformarea pensiei de invaliditate în pensie pentru munca depusă și limită de vîrstă, numai membrii C.A.P. care beneficiază de pensie de invaliditate acordată pentru cel puțin 10 ani vechime în muncă în unitatea agricolă cooperatistă.

MARGA NEDELEA ■

„Mîndria noastră, să ducem cu bine, la destinație, mărfurile românești"

Ștefan Mândoiu — comandant de nave comerciale românești. S-a născut la 6 ianuarie 1932 în Lugoj, județul Timiș. În perioada 1951—1953 absolvă școala de marină cu gradul de locotenent de marină. Pînă în anul 1960 activează în cadrul marinei militare. În același an se angajează în marina comercială ca marinar. Rînd pe rînd este apoi ofițer III, ofițer II, ofițer I. Din anul 1970 este comandant de navă.

Membru P.C.R. din anul 1971.

— Astăzi este 27 mai și mîine, conform așteptărilor, 28 mai, adică o zi cu profunde consecințe feroviare și nu numai feroviare : se aplică noul Mers al trenurilor. Văd și pe aici, la vapoare, serioase pregătiri. Încotro ?

— Ne pregătim pentru un voiaj în Karaci, Colombo, Khittagong și cap de linie Singapore — este noua linie deschisă pentru noi spre sudul lumii. Ea, această nouă poartă spre sudul lumii, s-a deschis ca o consecință a vizitei secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în unele țări afro-asiatice.

— Stimate tovarășe comandant Ștefan Mândoiu mi-aș permite să vă pun o întrebare pe care puteți s-o taxați și drept romantică : cum se mai prezintă sudul lumii ?

— Păstrînd tonul întrebării dumneavoastră vă voi spune că în continuare sudul lumii reprezintă o convenție între toate popoarele lumii. Cui i-ar mai trece astăzi prin cap să schimbe punctele cardinale ale globului ? Și, mai ales, de ce ?

— Aveți dreptate. Cînd ajungeți ?

— Să presupunem că plec peste 10 zile. La Karaci în 22 iunie, stau 10 zile, și la 1 iulie plec spre Colombo, unde ajung cam pe 5 iulie ; pe 8 plec și ajung pe 12 la Kittagong ; pe 20 sper să plec din acel port și în jur de 25 iulie să fiu la Singapore. În jurul lui 1 august nava va fi goală și va putea fi încărcată din nou.

— Acolo sînt desigur posibilități de încărcare.

— Sînt și acolo și în Filipine, Taillanda, Japonia sau China.

— Fiind nava dumneavoastră o întreprindere aparținînd economiei socialiste românești aveți un grafic de lucru. Cam de ce factori depinde respectarea lui ?

— Să-ncep cu vremea. Dumneavoastră știți cum bate acum musonul în Oceanul Indian...

— Cum de nu ? În această perioadă a anului, vîntul numit muson bate foarte puternic. El poate provoca furtuni în cadrul cărora vîntul atinge chiar și 100 kilometri pe oră.

— Așa ! În Marea Arabiei pot avea și ciclon. Ești nevoit să reduci viteza și să ocolești preț de 2—3 zile.

— Al doilea factor.

— Congestionarea porturilor. Se poate aștepta și peste 50 de zile.

— Alți factori importanți nemaifiind să precizăm totuși unde ne aflăm în timp ce discutăm.

— Pe nava comercială românească „Filiași". Are un an și jumătate de existență și este la al patrulea voiaj.

— Tovarășe Mândoiu, cu ce viteză se deplasează nava „Filiași" ?

— 16 noduri pe oră.

— Pe pămînt cam cît ar însemna asta ?

— 29,6 kilometri.

— Care este media de viteză a lumii ? A lumii aflată pe apă, desigur.

— 14 noduri.

— Românii stau deci excelent. Ce drepturi aveți dumneavoastră asupra celor 35 de membri ai echipajului în timpul călătoriei ?

— Nelimitate. Îi pot și aresta. Dacă aș fi comandantul unei nave de pasageri aș fi și ofițer al stării civile.

— Ce principii de conducere guvernează pe o navă ?

— Conducerea este unică și nemijlocită.

— Știu însă din consultarea presei că și pe nave s-au constituit și iau hotăriri comitetele de oameni ai muncii, „ecomeurile" cum le mai spun ziariștii de uscat. Cum acționează acestea la atîtea mile marine de casă, pe întinsul mărilor și oceanelor ?

— La noi funcționează normal, în limita lor de competență. Eu, fiind comandant am, ca să spun așa, drept de veto atunci cînd se iau hotăriri în legătură cu nava, cu viața unui om sau a mai multora. Vă gîndiți ce înseamnă să ordoni părăsirea navei cu mărfuri cu tot ? Asta poate însemna și un miliard de lei.

— Da. Aș vrea să vă întreb ce credeți că se știe despre marinarii anului 1978, dar o iau pe ocolite. Cum vi se pare serialul „Linia maritimă Onedin" ?

— Un serial excepțional. Caractere puternice, conflicte mari. Păcat că n-are nimic comun cu viața marinarilor. Știți ce vreau să vă rog să consemnați aici ?

— Nu, nu știu.

— Televiziunea română este, după părerea mea, cea mai bună din lume.

— Da ?

— Conținutul celor prezentate la televiziunea noastră este divers, serios. Scriitorii însă nu ne-au făcut nici un serviciu. În acest sens menționez ca negativă scrierea despre marinari a tovarășului Radu Tudoran.

— Cît de aspră este viața de marinar ?

— Avem două plăceri : fumatul și cafeaua. În cazuri extraordinare, revelion, sărbători naționale, se bea puțin, dar dirijat. Dar, cinstit fiind după atîta muncă, suportînd trepidațiile, zgomotele, dorința plăcerii îmbelșugate aproape că dispare.

— Ce face, ce muncește un marinar ?

— După ce plecăm, vasul se spală cu apă și sodă și apoi se clătește.

— Sper că apoi vasul nu este stors.

— Nu, dar pentru asemenea remarcă tare mi-ar plăcea să vă am pe vas 50—60 de zile. Glumesc.

— Regret. Continuați, vă rog.

— Apoi, se vopsește nava. Igiena este una nemaipomenită

— Bine, dar omul nu se și plictisește mereu pe apă ?

— Se pescuiește foarte mult și peștii sînt aruncați înapoi în apă.

— Acum, chiar acum, la ce vă gîndiți tovarășe comandant Mândoiu ?

— Eram ofițer II pe nava „Iași". Am avut un voiaj extraordinar. Fusesem pe Amazoni la Las Palmas, pe Orinoco, la Vera Cruz în Mexic. Total 120 zile. Și cu eforturi extraordinare ajungem în portul Constanța, acasă deci, în 31 decembrie la orele 22. Cu toate astea, doar la 1 noaptea un agent de igienă ne dă voie să părăsim nava și să plecăm acasă.

— Este și grea viața de marinar. Pe copiii marinarilor cine-i învață geografia ?

— Mamele.

— Frumos, dar cum ?

— Cu poșta. Primim și expediem scrisori. Chiar și telegrame. Eu n-am îndrăznit multă vreme să predau telegramele care anunțau moartea unei persoane dragi din țară.

— Totuși.

— Avem noi un marinar. Îl cheamă Costică. Cînd am plecat, Costică era tare îngrijorat căci mama sa era bolnavă. Prin Indii vine o telegramă de la soția sa „Dragă Costică, mama este foarte bine". Fericit mă duc și i-o dau. Costică începe să plîngă amarnic. Cunoscîndu-mi firea sentimentală el a stabilit un cod cu soția sa.

— Din faptul că pe navă nu sînt femei ce avantaje decurg ?

— Nici unul.

— Altceva voiam să se înțeleagă : sînteți numai bărbați, cum este viața ?

— Dură, cinstită, loială.

— Ce face un vas românesc cînd pe întinsul oceanului se întîlnește cu alt vas românesc ?

— Următoarele : cum largul este foarte larg, ne apropiem. Se deschide aerul de la sirenă și ne salutăm cu trei semnale lungi. Salută întîi cel mai tînăr. Apoi vorbim prin radiotelefon.

— Dar cînd o navă românească întîlnește un vas străin ce se întîmplă ?

— Ne facem loc. Uneori se cer informații meteorologice. Cîte un căpitan mai slab te întreabă în ce poziție este nava pe care o conduce. Desigur, se acordă ajutor necondiționat în cazuri grave. Incendiu, de pildă.

— Sînteți marinari ai flotei române. Cum faceți politica partidului și statului român pe nave fiind ?

— Pregătirea teoretică, învățămîntul politic, îl fac eu cu întregul echipaj. În fiecare port fac, de asemenea, o lecție de economie politică, cu referiri politice și sociale. Avem plan de întreținere și de exploatare. Muncim.

— Cum stați cu planul, tovarășe comandant Mândoiu ?

— Bine. De fiecare dată mărfurile noastre au ajuns la destinație intacte și în termenii contractului. Cel mai scump vis al nostru este să transportăm mărfurile românești în bună stare și la timp.

— La întoarcere încărcați, nu veniți cu nava goală. Cîtă inițiativă poate avea în acest sens un comandant ?

— Comunic imediat prin radio cu Navrom Constanța ce oferte mi s-au făcut. Apoi execut. În larg fiind nu am de unde să știu prețurile pe piața mondială.

— Ce este determinant în încheierea acestor tranzacții ?

— Interesul economiei naționale. Am mers ultima dată, de pildă, într-o viteză nebună de la Liverpool la Konakry pentru a aduce materie primă Combinatului de aluminiu din Tulcea.

— Sîntem o țară în curs de dezvoltare. Cum se reflectă această realitate în activitatea navei ce conduceți ?

— Mărirea explozivă a numărului navelor. Aproape că avem mai multe nave decît marinari. Pînă în 1965—1970 exportam grîu, pertol, cherestea. Acum, utilaje, mașini, mobilă, produse finite alimentare, fabrici de ciment, utilaj petrolier. Dar cel mai mult exportăm produse ale industriei chimice. Judecînd după cît transportă nava „Fieni" pot afirma că industria chimică românească are o dezvoltare extraordinară.

— Cum se reflectă faptul că sîntem o țară în curs de dezvoltare prin prisma exportului ?

— Tot pînă în perioada amintită aducem, dau un exemplu, țevi de plastic de la Manchester, port din Anglia. Odată ne-am rupt și catargul ca să încăpem sub un pod din Manchester. Facem mult comerț cu țările socialiste, cu Africa. Spre Africa sînt deschise acum trei linii de navigație, spre Asia, două. Grație politicii Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, am ajuns să aducem în țară mai multe materii prime necesare economiei românești.

— Cum este privită flota română de către celelalte ?

— Flotă tînără, cu nave bune și noi. Sîntem considerați parteneri serioși.

— Cît de cunoscut este pavilionul românesc ?

— În țările unde mergem el a ajuns să fie cunoscut și de către copii. Copiii porturilor, copiii lumii într-un sens, cunosc și iubesc România.

— Aveți prilejul să ajungeți mai repede decît alții în țări pe care le-a vizitat secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ce ecouri simțiți, cum sînteți primiți ?

— Ni se spun cuvinte elogioase despre tovarășul Nicolae Ceaușescu, o personalitate politică de primă mărime pe arena mondială. Oamenii pe care-i întîlnim ne spun că se bucură că i-a vizitat un prieten.

— Ce înseamnă a fi marinar român pe mările și oceanele lumii, în porturile lumii ?

— Sîntem fericiți că sîntem români. Simțim creșterea prestigiului țării noastre în lume. În Portugalia, doar noi și marinarii din Republica Federală Germania umblăm prin orașe fără nici un fel de restricții. Asta ca să fiu concret.

— Tovarășe comandant Ștefan Mândoiu, din caseta care sumar vă va înfățișa viața și munca rezultă că sînteți un om obișnuit, că v-ați realizat în România beneficiind de condițiile cetățenilor români. Ce anume totuși ați realizat ? Vă întrebăm aceasta deoarece ne-ați spus că literatura n-a făcut totul pentru a zugrăvi adevărata viață a marinarilor români.

— Sînt în primul rînd de spulberat niște iluzii.

— Vă rog !

— Unii ne cred de pildă foarte bogați. Veniturile noastre, fără a fi mici, nu se abat de la etica și echitatea socialiste. Vedeți ce țigară fumez ?

— Văd. „D.S" de 6 lei pachetul. Țigări obișnuite.

— Beau whisky la ocazii, n-am un Ford Capri la scară. Mașină n-am chiar deloc. Din țările pe care le vizităm aducem amintiri și dăm o grămadă de bani pe fotografii. Îmbătrînim prin albume. Stăm foarte puțin prin țară. Lucrul ne doare. Dumneavoastră știți că un marinar n-are dreptul să-și bată copilul ?

— Chiar ?

— Vii după șase luni și nevasta îți spune că băiatul n-a învățat algebră sau că nu salută pe stradă oamenii ? Dacă-i dai o palmă simți că l-ai îndepărtat.

— Și ?

— Mamele, nu vă spuneam ? Trebuie să-i bată cineva în lipsa noastră.

— Totuși, ați văzut ceva din lumea asta.

— Argentina, Australia, Noua Zeelandă, Chile și Arhipelagul Hawaii — nu le-am văzut.

— Sper că veți lua măsuri. Vorbiți limbi străine ? Cît de bine ?

— Engleza. Puțin franceza și italiana. Acest interviu puteam să-i dau în limba engleză.

— Tovarășe comandant Ștefan Mândoiu m-ați convins că sînteți un om obișnuit, dintre aceia de care țara are nevoie. Nu mă sfiesc să vă întreb ceva. Ce au vă place odată ajuns pe uscat ? În țară adică ?

— Că marinarii n-au un cîntec al lor. Nu-mi place prea mult să trec ecuatorul și să cîntăm în particular „Hora lui Dobrică".

— Nu cumva sarcina de a compune cîntece marinărești este o sarcină a marinarilor înșiși ?

— Bine că am ajuns să ne cunoaștem niței. Vă răspund : este ca și cînd ați spune așa — cauza înecaților este cauza lor înșiși.

— Da. Ce nu vă mai place ?

— Că nu găsesc cameră la hotel, că nu mi se acordă nici un fel de considerație la recepțiile hotelurilor. Dar în București situația aceasta are și un avantaj — o văd mai repede pe mama, mă duc direct la dînsa. Slavă domnului că în limbajul marinarului meu Costică se simte foarte rău. Adică foarte bine.

— Voiam să vă întreb ceva de la om la om. Permiteți, tovarășe comandant !

— Raportați !

— În cazul unei nenorociri pe navă cel care o părăsește ultimul continuă să fie comandantul sau s-a inventat altceva sau a fost desemnată cu această răspundere altă persoană ?

— Vă dați seama ce înseamnă să părăsești o navă ? Comandantul părăsește nava după ce s-au salvat documentele și ultimul membru al echipajului. Dacă apucă să ajungă la această situație.

— Cum adică „după ultimul membru al echipajului" ? Cine este ultimul ?

— Oricine. Comandantul este primul.

EUGEN SECELEANU ■

„E bine să pretindem de la noi înainte de a aştepta de la alţii"

— Tovarăşe Mircea Oprişiu, vă rugăm să vă prezentaţi, pe scurt, cititorilor noştri.

— Aş vrea să începem această discuţie prin a vă impune o condiţie.

— Nu e prea amabil din partea dumneavoastră, în calitate de gazdă, să puneţi condiţii, dar vă ascultăm.

— Doresc să discutăm cît mai puţin despre mine şi cît mai mult despre întreprindere şi despre oamenii ei. Despre Sibiu, despre trecutul şi prezentul lui. De acord ?

— Firește. Bunăoară, vă propunem să stăm de vorbă despre Întreprinderea poligrafică Sibiu începînd cu directorul ei. Ştim cine anume e, dar nu ştim de unde vine, cum a ajuns ce-a ajuns şi aşa mai departe. Aveţi cuvîntul.

— Mă predau, dar vă avertizez că n-am să spun decît cîteva cuvinte despre mine. Mă aflu în tipografie din 1952. Am intrat ca muncitor la ofset şi m-am calificat la locul de muncă. Am absolvit apoi liceul la seral şi o şcoală de maiştri. Sînt sibian get-beget, mă trag dintr-o familie veche de măiereni, fiind primul din neam care mă ocup de litere şi de cărţi. Tata a fost zidar. De 15 ani funcţionez ca director. Asta-i tot. Ajunge ?

— N-ajunge ! Aţi scris mai multe cărţi, aţi publicat o sumedenie de articole, sînteţi o personalitate cunoscută în viaţa culturală a Sibiului. Cum aţi reuşit toate astea, tovarăşe Oprişiu, fără să fi terminat o facultate ?

— Muncind. Citind. Bătînd bibliotecile şi muzeele. Înainte citeam mai mult. Mai nou, nu prea mai am timp, de aceea mă ocup în prezent mai degrabă de cercetare, pe la arhive, pe la Brukenthal. Adun date ca să scriu o monografie despre tiparul sibian. Am început-o, dar va mai curge destulă apă pe Cibin pînă s-o termin. S-ar putea, gîndesc, să fie o ciudăţenie, dar nu-mi pare rău că n-am făcut o facultate. Cred că am lăsat cîte ceva în urma mea, la locul de muncă, în scris, şi-apoi, dacă stau bine şi reflectez, sînt încă tînăr, n-am ajuns încă la ora bilanţului.

— Spuneaţi că aveţi de gînd să atacaţi o istorie a tiparului sibian, ba chiar că lucraţi la ea. Cu ce începe această istorie, tovarăşe Oprişiu ?

— Sărbătorim chiar în aceste zile 450 de ani de la înfiinţarea primei tiparniţe la Sibiu, realizată aici, la 1528, de Teobaldus Gryffus. Am început, desigur, cu asta. La tiparniţa lui Gryffus au învăţat meserie, între alţii, Luca Trapoldner şi Filip Moldoveanu, de sub mîna căruia a ieşit, în 1544, prima carte cu slove româneşti, „Catehismul românesc", în litere chirilice, firește, tipăritură căreia, din păcate, specialiştii nu i-au dat multă vreme importanţa cuvenită, deşi ea apare în unele izvoare de prestigiu, la Nicolae Iorga sau Sextil Puşcariu, de pildă. Tiparniţa sibiană s-a manifestat dintru început în spirit progresist, tipărind în 1528 nişte pasquile antipapale. Tot la ea, în 1530, an în care ciuma a bîntuit în cetatea Sibiului, răpunînd, între alţii, pe Stana, fiica lui Neagoe Basarab şi a Milităi Despina, soţia lui Ştefăniţă Vodă, stabilită la Sibiu după otrăvirea soţului ei, doctorul Sebastian Pauschner a scos un tratat de lecuirea ciumei. Figura cea mai luminoasă din acea epocă a fost, fără îndoială, Filip Moldoveanu, translator la cancelaria cetăţii şi diplomat, cel care a făcut, prin intermediul diplomaţiei şi al scrierilor sale, legătura cu Moldova şi Ţara Românească. Foarte iscusit, Philiphus Mahler sau Philiphus Pictorus, cum apare trecut în documente, a realizat primele xilogravuri cu figuri. Xilogravurile călugărului Macarie, de la Tîrgovişte, sînt anterioare, dar ele nu sculptează figuri, ci înfăţişează numai ornamente. Cercetările mai noi, între care cele efectuate la Leningrad, la Biblioteca „Saltikov-Scedrin", de Ludovic Demeny de la Institutul de istorie „Nicolae Iorga" din Bucureşti, l-au repus întrucîtva în drepturi pe sibianul Filip Moldoveanu, autorul, repet, al primei cărţi cu slove româneşti. La vremea la care el tipărea, Coresi era abia ucenic la Tîrgovişte, „Octoihul" lui datînd, după cum bine se ştie, din 1561.

— E clar că tiparul sibian e vechi şi merituos. Judecînd după premiile şi aprecierile pe care tipografii oraşului le-au obţinut în timpuri mai recente, s-ar putea zice că meseria aceasta a continuat aici în chip fericit, ducînd mai departe o artă şi o tradiţie. Tipografia pe care o conduceţi se laudă, rezumînd, cu medalii de aur, argint şi bronz la felurite tîrguri şi expoziţii internaţionale de carte. Am dori să vă întrebăm, tovarăşe director, ce s-a mai întîmplat între timp, în secolele care au urmat ?

— Tot la Sibiu s-au realizat, în 1575, primele calendare, iar în 1778, cele dintîi ziare teatrale din Ţările Române, mai exact „Teatral Wochenblatt" scos de Martin Hochmeister. Acelaşi a înfiinţat un teatru şi a deschis o mare librărie. Tot pe aceste meleaguri s-au pus bazele primelor ziare în limba română de către doctorul Ioan Piuariu Molnar. Numărul inaugural al „Vestirilor filozoficeşti şi moraliceşti" a fost, din cauza conţinutului său progresist, interzis. Piuariu Molnar era unul din prietenii de inimă ai lui Enăchiţă Văcărescu, care l-a vizitat nu o dată la Sibiu. În sfîrşit, între anii 1896 şi 1898, sub egida Astrei, Asociaţiunea pentru literatura şi cultura poporului român, a fost editată la Sibiu prima enciclopedie românească, în 3 volume. Acestea ar fi, în două vorbe, evenimentele de seamă din istoria tiparului sibian, date care demonstrează, fără putinţă de tăgadă, vechimea şi valoarea lui, importanţa lui deosebită pe plan local şi naţional, ca factor de evoluţie. S-au servit de acest tipar de-a lungul vremurilor Nicolae Olahus care, în lucrarea lui „Hungarica", face primele notaţii despre unitatea de origine, limbă şi neam a tuturor românilor, transilvăneni, munteni şi moldoveni, Alexandru Papiu Ilarian, George Barijiu, Simion Bărnuţiu, Onisifor Ghibu, August Treboniu Laurian, Ion Lupaş, Andrei Oţetea şi alţii, personalităţi de marcă ale culturii noastre, oameni care s-au născut, au creat sau au murit la Sibiu.

— Înţelegem că sînteţi mîndru de oraşul în care aţi văzut lumina zilei, de tradiţiile lui. Ne înşelăm ?

— E aşa cum spuneţi. Sibiul mai înseamnă primul spital din Ţările Române, ridicat la 1292, aşezămînt în care, pe strada Azilului, numărul 4, s-au prescris şi executat cele dintîi reţete farmaceutice. Tot aici, pe malurile Cibinului, în 1529, Konrad Haas, conducătorul arsenalului cetăţii, a făcut, primul din lume, experienţe cu rachete în trepte. Şi-ar mai fi, vă rog să mă credeţi, multe de spus despre trecutul oraşului.

— Dar despre prezentul lui ?

— Şi mai mult. Ca unul care am încheiat cîteva cărţi despre el, aş putea vorbi despre Sibiu nu un ceas, ci o săptămînă. Eu cred că Sibiul a fost, este şi va fi un centru cultural redutabil, în aria căruia s-a format şi cristalizat una dintre cele mai curate limbi româneşti. Coşbuc a scris „Nunta Zamfirei" la Gura Riului, nu departe de oraş. Eminescu şi Slavici au tipărit aici, ca şi Anton Pann sau Eliade Rădulescu. Vechi oraş universitar, centru teologic de tradiţie şi gazdă a Academiei de drept, pe unde au trecut Bariţiu, Bărnuţiu, Alexandru Marţian, Ştefan Micle, Ştefan Ludwig Roth şi alţii, Sibiul şi-a extins în anii socialismului aria de învăţămînt superior, avînd în prezent facultăţi de filologie-istorie, de mecanică şi drept administrativ. Revista „Transilvania", întemeiată de Bariţiu la Braşov şi adusă de el la Sibiu, pe timpul şederii sale în oraş, reapare aici în serie nouă, din 1972. Astăzi funcţionează la Sibiu 4 teatre permanente, în limbile română şi germană. Apar 12 publicaţii, între care „Die Woche" şi „Forschungen zur Wolk-und Laudeskunde" pentru cititorii de limbă germană. Muzeul Brukenthal e cunoscut în toată Europa. Oraşul şi oamenii lui, români, maghiari, germani, de alte naţionalităţi, se află temeinic angajaţi în viaţa culturală a ţării. Din punctul nostru de vedere, cei care, tot mai puţini, e adevărat, bat monedă pe ideea provincialismului cultural al sibienilor sînt alături de drum şi alături de adevăr

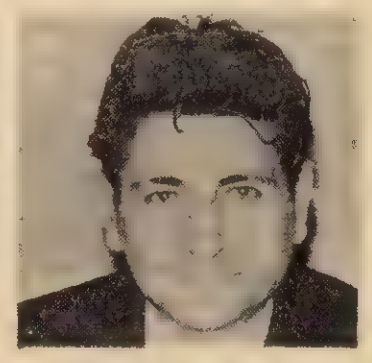

Mircea Oprişiu s-a născut la 5 mai 1936 la Sibiu ; este director al Întreprinderii poligrafice din Sibiu, membru în Consiliul Oamenilor Muncii din Centrala industriei poligrafice, membru în Comitetul judeţean de partid şi în Consiliul judeţean de cultură şi educaţie socialistă ; face parte din Colegiul de redacţie al revistei „Transilvania" ; este preşedinte de onoare al Clubului de orientare turistică din localitate ; a publicat o serie de comunicări ştiinţifice pe teme de istorie, precum şi cîteva cărţi, între care „Ghidul municipiului Sibiu", „Ghidul judeţului Sibiu" (împreună cu Victor Voicu Vedea şi Nicolae Deneş), „Ghidul economic al judeţului Sibiu" (cu Nicolae Izdrăilă).

— Tovarăşe Oprişiu, ne-aţi convins ! Ce-ar fi să schimbăm direcţia discuţiei noastre şi să vorbim despre...

— Tipografi şi tipografie !

— Exact. Spuneaţi mai devreme că vă aflaţi în unitate din 1952. Cîţi dintre oamenii de atunci mai muncesc şi astăzi în Întreprinderea poligrafică din Sibiu ?

— Generaţia anilor '50 reprezintă în prezent nucleul întreprinderii. Ei sînt, români, germani şi maghiari, oamenii de bază ai colectivului. Vladimir Niţescu, de pildă, care se trage dintr-o veche familie de tipografi, e maestru. Ca şi Cazimir Olexic, maistru la maşini. Ca şi Richard Wagner. Erwin Schuster, Egon Gunesch şi Alfred Almen sînt specialişti cu înaltă calificare. Vasile Dragotă lucrează ca maistru principal la legătorie. Ion Simtion, a cărui familie se află, toată, în întreprindere, e de asemenea tehnician, în vreme ce Ioan Bucşe, aparţinînd generaţiei noastre, lucrează la zeţărie.

— Care sînt raporturile dintre ei şi fostul lor coleg, devenit director ? Uşa biroului lui Mircea Oprişiu le e mereu deschisă ?

— Chestiunea cu uşa e, iertată fie-mi expresia, un fel gazetăresc de-a pune problema. Parcă Mircea Oprişiu are timp să stea în birou ? ! Locul lui, ca al oricărui director, dealtfel, e printre oameni şi printre maşini, în producţie. Cei pe care i-am amintit sînt tovarăşii mei de muncă, dar şi prietenii mei. Şi eu, şi ei gîndim la fel : un om nu trebuie judecat după funcţie, ci după calitatea lui. Să nu cumva să credeţi că în toţi aceşti ani n-am fost, de mai multe ori, criticat de tipografii din generaţia mea. Am fost, ba încă zdravăn ! Totdeauna însă am pus interesele muncii mai presus de mărunţişuri, eu şi ei deopotrivă.

— Se moşteneşte, la Sibiu, meseria de tipograf ?

— De sute de ani.

— De sute de ani ? !

— Aşa şi nu altfel. Wagnerii, de exemplu, sînt în munca asta de la 1763, după documente. Un Simtion apare încă la 1868, ca maistru tipograf şi vicepreşedinte al Uniunii sodalilor români, un fel de breaslă a meseriaşilor. Azi e greu de calculat cîţi Simtioni există în întreprindere.

— Ce-ar fi să calculăm ?

— Fie. Notaţi. Nicolae Simtion e tehnician la legătorie şi preşedinte al Comitetului sindicatului pe întreprindere. Fata lui, Mariana, lucrează la zeţărie, corectoare. Verişoarele lui, Maria şi Eugenia, sînt la legătorie. Soţul ultimei, Francisc Arany, e şeful secţiei de zincografie. Arany are un văr, Gheorghe Bădălac, care a lucrat la tipar înalt. Apoi, pe partea cealaltă a neamului, Petru Simtion, frate cu Nicolae, munceşte tot aici, ca maşinist. Un văr de-al lui, Ion, e tehnician. Soţia lui Ion, în prezent în concediu medical, face retuş la ofset. Fratele el, Alexandru Ghiţiu, e tot la ofset. Soţia lui, Brigitte, născută Kraus, aparţine aceleiaşi secţii. Fraţii ei, Ernst şi Martin, sînt maşinişti, în acelaşi loc din care a ieşit la pensie, nu demult, tatăl lor, Matei. Un alt văr de-al lui Petru, Ion Boantă, e muncitor la zinco, iar nevasta lui, Maria, lucrează la retuş. Tatăl ei, Petru Mureşan, e găsibil tot aici, la monoturnat. Fratele lui...

— Cîţi sînt cu toţii, tovarăşe director ?

— Depăşesc 25. Dar mai e familia lui Vladimir Niţescu, cea a lui Cibireac, altele. Parcurgînd numele, nu-i greu de dedus că tipografii, români, germani, maghiari, de alte naţionalităţi, alcătuiesc o mare familie. Cei care bat cîmpii pe marginea aşa-zisei lipsei de drepturi a naţionalităţilor conlocuitoare din ţara noastră n-au decît să-şi aminte la cele de mai sus. Dealtfel, 20 la sută din ceea ce tipărim noi în prezent reprezintă titluri în limbile naţionalităţilor conlocuitoare. La Sibiu se fac toate manualele şcolare în limba germană. Dealtfel, pe plan naţional, în perioada 1976—1977, au apărut în limbile naţionalităţilor conlocuitoare 1 063 de titluri în peste 8,3 milioane de exemplare, în limba maghiară 660 de titluri, în germană 272, restul în limbile sîrbo-croată, idiş, bulgară, greacă, polonă şi slovacă. Nemaipunînd la socoteală că, în acelaşi răstimp, s-au importat peste 1 400 de titluri în germană şi 700 în maghiară.

— Vorbiţi-ne despre tipăriturile Sibiului de astăzi.

— În general executăm lucrări de mare complexitate. Predomină cartea. Cea mai exigentă, cartea de artă, de matematică, dicţionarele, lexicoanele. Între izbînzile noastre profesionale aş include Lexiconul tehnic român, ediţiile bilingve din Shakespeare, solicitate la export de Anglia, S.U.A. şi aşa mai departe, cărţile de artă dedicate pictorilor Luchian, Tonitza, Grigorescu, altora. Cea mai mare mîndrie a colectivului nostru se leagă, dincolo de cele amintite, de faptul că ni s-a încredinţat misiunea de onoare de a tipări una din operele de căpătîi ale secretarului general al partidului, „România pe drumul construirii socialismului". Am editat-o în limbile engleză şi franceză, s-a difuzat volumul 13. Am lucrat la ea cu un deosebit respect, exprimîndu-ne în acest mod, prin exactitatea şi dăruirea muncii de fiecare zi, recunoştinţa noastră faţă de gîndirea şi acţiunea primului bărbat al neamului românesc, strălucită personalitate a lumii contemporane.

— Ce reprezintă întreprinderea de azi în raport cu ce a fost ea, să zicem, în anul în care aţi intrat dumneavoastră pe porţile ei ? Ce perspective are ?

— În 1948, la naţionalizare, unitatea s-a format din unificarea celor 20 de ateliere existente în oraş. De atunci, ea s-a dezvoltat de peste 30 de ori, iar productivitatea a crescut de 50 de ori. Firește, ne confruntăm uneori cu probleme dificile, ba hîrtia nu ne soseşte la timp, ba cerneala nu e de cea mai bună calitate, dar n-am rămas niciodată în urma planurilor sau a angajamentelor. Condiţiile de muncă sînt excelente, fără precedent în istoria meseriei noastre şi, ca urmare firească, îmbolnăvirile au scăzut pînă la cote neglijabile. Înainte, pînă şi pereţii erau îmbibaţi cu praf de plumb. Azi, tipografii nu mai lucrează în spaţii înguste, ca pe vremea uceniciei mele, ci au la dispoziţie hale înalte, cu lumină corespunzătoare, cu mobilier modern, cu aer condiţionat. Priviţi spre curtea întreprinderii şi veţi deduce cum trăieşte un tipograf român în anul 1978. Toate maşinile pe care le vedeţi, nu-s încă 200, dar numărul lor a trecut bine de 150, sînt ale oamenilor din unitate. Mai toţi lucrătorii noştri au primit sau şi-au construit case. În viitor, pe măsură ce se va trece la autogestiune, o altă idee preţioasă a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, vom ridica mai multe blocuri în regie proprie şi ne vom dota cu un cămin pentru tineret, cu o cantină-restaurant, poate chiar cu o modestă casă de odihnă.

— Vă place să visaţi, tovarăşe director ?

— Poftim ?

— V-am întrebat dacă vă place să visaţi ? Dacă da, v-am ruga să ne spuneţi care din visele din noaptea care urmează aţi dori să devină mîine realitate ?

— Poate că mîine e prea pretenţios spus. E bine să fim realişti şi să aşteptăm de la noi înainte de a aştepta de la alţii, de la societate chiar. Lucrul la care mă gîndesc este ca oamenii întreprinderii să aibă aici, pe platformă, o cantină arătoasă, cu mîncare caldă şi consistentă. În zonă funcţionează o sumedenie de unităţi industriale, o fabrică de mobilă, una de ciorapi, una de lapte, una de panificaţie, una de bomboane şi altele. Vom pune mîna de la mînă şi, împreună, o vom construi poate chiar pînă la sfîrşitul acestui an.

OVIDIU IOANIŢOAIA

Sesizări și propuneri privind condica de sesizări și propuneri

Fără a face teoria chibritului în această privință, putem spune că obișnuita condică de propuneri și sesizări este un mijloc de legătură între cetățean — client, solicitant al unei mărfi sau al unui serviciu — și unitatea care-și oferă marfa sau serviciile respective. Un mod firesc, normal de a dialoga spre binele ambelor părți, un dialog purtat într-un cadru al responsabilității, deferenței și respectului. Reportajul de față, realizat în București și Brașov, își propune să arate cum se manifestă în practică această legătură. Ce sesizează, ce propune cetățeanul și ce răspunde conducerea unității respective. Și, în ultimă instanță, ce schimbă, acolo unde este ceva de schimbat, semnalările din condica de sugestii și propuneri.

București. La sugestia unui locuitor al cartierului Militari, intrăm în centrul care desface pîine și lactate din Bd. Păcii, unitatea 239. Răsfoim condica împreună cu responsabila Emilia Călin. Un cetățean care locuiește în Aleea Cetățuia nr. 10 scrie în data de 15-03-1978: „...am solicitat un lapte bătut la sticle de jumătate și tovarășa responsabilă mi-a spus că n-are, deși în depozit se mai aflau două-trei navete". Citim la „măsuri luate": „Întrucît era un stoc mai mare din sticlele de 1/4 care avea cîteva zile, am sistat vînzarea celui de 1/2 ca să se vîndă celălalt". Semnat: Emilia Călin. Sau. Un cetățean din Bd. Păcii nr. 23, ap. 348 scrie următoarele: „Am cumpărat pîine de la tovarășul vînzător Călin și nu mi s-a dat restul în mod corect. Nu este pentru prima dată cînd se întîmplă acest lucru. În plus, vînzătorul respectiv are și țupeu". Măsuri luate: „Se vor lua măsuri să nu se mai repete". Urmează tot semnătura responsabilei. Sîntem chiar curioși: ce măsuri o fi luat tovarășa responsabilă împotriva șotului subaltern? „Ei, na! reacționează dînsa copleșită de indignare. Faceți anchetă acum? Să știi că nu-mi place!" Sinceri să fim, o credem, dar insistăm. „Ei bine, am propus să facem rost de monedă măruntă". S-ar fi putut crede că lestrea tovarășei responsabile se datorează unei indispoziții de moment (avea treabă și l-a mai venit și „Flacăra" pe cap), dar sesizarea nr. 46 ne lămurește pe deplin. „M-am prezentat în ziua de 12 mai la ora 5,45 pentru a cumpăra pîine. Responsabila tipa cît o ținea gura și repezea clienții care nu erau serviți pe motiv că primește marfă. În același timp, vînzătorul Marin Călin debita expresii indecente și provocatoare la adresa celor prezenți". (Sanda Marin, expert instructor principal la CEPECOM, str. Conductei, bl. 57, sc. 2, ap. 6). Măsuri luate: „Într-adevăr, mai există și nemulțumiri dar în privința vocii mele, așa este ea, tare". E limpede, măsurile anterioare luate în familie nu l-au vindecat de „țupeu" pe șotul responsabilei, iar cetățenii sînt în continuare la cheremul nervilor familiei Călin. Ceea ce nedumerește, este faptul că nu există nici o semnătură de luare la cunoștință din partea organelor care tutelează unitatea. „Responsabilul de unitate, ne informează Mihail Constantin, economist la I.C.L. Alimentara 7, pe care l-am întîlnit întîmplător la o unitate alăturată, este obligat să prezinte condica la control ori de cîte ori există vreo sesizare, iar organele tutelare trebuie să semneze și să ia măsuri". Și, după cum vedem, nici condica nu merge la control, dar nici controlul nu ajunge la condică, astfel că sesizările curg fără ca treaba asta să schimbe cu ceva situațiile reclamate.

În perimetrul Calea Griviței-Buzești am răsfoit condicile de sugestii și sesizări aparținînd unei unități de croitorie (nr. 42), a uneia de reparat ceasuri (nr. 14) și a unității „Instalatorul". Am întîlnit condici „albe", ultimele sesizări fiind de fapt mulțumiri la adresa respectivelor colective, lucru care confirmă mențiunea: „Aici lucrează brigada de bună servire condusă de...". Magazinul „Electrocasnica", unitatea nr. 9. Condica este un fel de record în ceea ce privește numărul sesizărilor pe anul în curs. Notăm cîteva: „Totală lipsă de interes pentru datorie și pentru cumpărătorii care intră în acest magazin" (sesizarea nr. 52), (Măsurile luate sînt destul de ciudate: „Sînt în evidență mărfurile care lipsesc". — ?! — Era vorba de cu totul altceva, n.n.) „Vreau să aduc la cunoștința unității atitudinea necorespunzătoare a unei vînzătoare care, în plus, nici nu știe ce are în raft" (sesizarea nr. 65). „Tovarășa vînzătoare Eleonora Mihailov este cu totul lipsită de solicitudine. Nu pricep de ce îi vine greu să vorbească?" Aici am întîlnit două aspecte. În primul rînd, lipsa unor piese de schimb provoacă nenumărate necazuri personalului unității, care le solicită cu destulă rivnă I.C.R.M.-ului și acesta mai departe furnizorilor și, în al doilea rînd, indiferența și lipsa de solicitudine a unor vînzătoare care-i nemulțumesc și îi fac pe cumpărători să umple condica sperînd să se schimbe ceva. Am întrebat-o pe vînzătoarea Eleonora Mihailov, cea mai des vizată de condică și despre care responsabila unității, Viorica Boghici, ne spunea că este un caz ceva mai dificil, am întrebat-o, deci, cîte penalizări a primit pînă acum. Singurul răspuns de care am avut parte: „Nu știu, pentru că nu le țin evidența". Aceeași insolență pe care o arată și din spatele tejghelei și care ne face să ne punem întrebarea dacă tovarășa cu pricina este pregătită să-și desfășoare munca în comerț, unde ai nevoie de bunăvoință, tact, răbdare.

Unitatea de reparații radio nr. 42 din str. Smîrdan 30. O condică ca vai de capul ei. Reclamații cu nemiluita, taloane nerupte, rubrica de măsuri lipsită de răspunsuri din decembrie 1977 și părăsită cu totul de grija conducerii Uniunii cooperativelor meșteșugărești. Chiar în ziua în care ne aflam acolo un client își arăta nemulțumirea față de slaba calitate a reparației făcute (venea a patra oară cu un aparat de radio portabil), îndoindu-se de buna pregătire a specialiștilor unității. O sesizare din multele existente este semnificativă în acest sens: „Am adus la reparat un casetofon MK-25, care nu avea redarea normală. L-am luat de trei ori, l-am readus de trei ori și am plătit tot de atîtea ori. În total 343 lei. La a patra am renunțat". Cum am mai arătat, și aici rubrica de „măsuri luate" este goală. O indiferență și o lipsă de respect pentru client, și pe care, la rîndul ei, conducerea U.C.M.-ului o tratează în același mod.

Brașov. Într-unul din blocurile ce străjuiesc bulevardul din fața gării se află modernul magazin „Dacia". Un magazin mamut, cu un plan foarte mare care, anul trecut, a înregistrat o depășire de trei miloane lei. „Clientul nostru, stăpînul nostru, ne informează responsabilul Gheorghe Frățilă. Interesul nostru, adică, este să chemăm clienții, nu să-i gonim". După atîtea pilde, concentrate în pilule de tovarășul responsabil ne uităm și în condică. Taloanele nu sînt decupate și nici nu beneficiază de prea multe răspunsuri privind măsurile luate. „Noi le rezolvăm pe loc, ne explică prompt responsabilul. N-are rost să facem birocrație". „Cum ați rezolvat-o pe aceasta?", îi întreb, arătîndu-i sesizarea prin care o cumpărătoare se arăta nemulțumită de faptul că o vînzătoare i-a spus să vină să-i croiască materialul cînd o să mai slăbească (sesizarea nr. 15). „I-am atras atenția lucrătoarei noastre să nu se mai repete și nu s-a mai repetat". Nu contestăm bunele rezultate ale magazinului „Dacia", interesul pentru buna sa aprovizionare și, totodată, pentru rezolvarea problemelor „din mers", dar privind condica de sugestii și propuneri lipsită de răspunsurile și măsurile firești, dialogul de care vorbeam la început ni se pare imposibil de realizat. Mergem, pînă una alta, pe mîna responsabilului care este președintele C.O.M.-ului de la Întreprinderea comercială de stat textile și încălțăminte Brașov, care a promis că în curînd va avea o condică model. Adică o va pune retroactiv la punct, că-i mai bine mai tîrziu, decît... O fi, dar ni se pare firesc să fie la timp, ca să evităm ceea ce nu-i place responsabilului: birocrația și formalismul. Unitatea de legume și fructe nr. 22, Responsabilul e plecat după sorturi „pentru fete", ne spune vînzătoarea Lucia Aelenei. Condica nu este „la vedere" cum ar fi normal, ci într-o cameră alăturată, sub o măsuță. Într-o sesizare, cetățeanul Ion Lica, care locuiește în Bd. Gării nr. 22, reproșează conducerii unității tocmai faptul că pomenita condică nu prea e la îndemîna cumpărătorilor și că vînzătoarele n-au ecusoane. Măsuri luate: „Consider că tovarășul nu a gîndit mai mult sau mai concis la ce vrea să se refere"... Semnat, Gheorghe Bădulescu, șef unitate. Nu înțelegem nimic. Unitatea „Gospodina", unitatea nr. 7, te întîmpină cu numeroase lăzi pline de sticle goale; aruncate cu grijă pe jumătate din spațiul și așa mic al magazinului. Nu s-a mai măturat din alte vremuri, mătura, parcă-se, fiind un obiect prohibit. O întrebăm pe responsabila Florica Soci de cînd n-au mai fost prin aceste locuri organele inspecției sanitar-veterinare. Dînsa ne răspunde că au venit. Ne liniștim. Oricum întrebarea era cu totul alta, dar neglijența tonului responsabilei era în ton cu aspectul general al unității. Cu condica lucrurile stăteau cam la fel: sesizări fără răspuns, nebăgate în seamă (cu excepția ultimei perioade, dar fără folos), taloanele sesizărilor din 1977 fiind în majoritate nerupte. Și la restaurantul cu autoservire „Bîrsa", curățenia era tot o chestiune care tinea de deziderat. Înghesuială, fum să-l tai cu cuțitul, se bea bere la mese, în picioare și la ușă. Prima sesizare pe acest an umple de laude și firește de fericire colectivul unității: „...mulțumiri pentru felul în care am fost serviți mai ales de tovarășa Georgeta Bivol care se remarcă prin promptitudine". Măsuri luate: „Se va evidentia în ședința de grupă sindicală". Sîntem informați că a fost. Important e cum începi anul. A doua sesizare, la fel. Cu a treia, ne apropiem de adevăr, un grup de tovarăși de la „Hidromecanica" propunînd, nici mai mult, nici mai puțin, decît să se facă curat în unitate, să se debaraseze mesele și, dacă se poate, varza să fie mai proaspătă. Măsuri luate: „S-a luat măsura ca varza să fie de bună calitate". Parcă numai de varză era vorba! Și tot așa, oamenii sesizează, responsabilii răspund cu conștiinciozitate, dar nu se schimbă nimic. N-au fost singurele unități vizitate în Brașov. Am întîlnit și în orașul de la poalele Tîmpei unități în care respectul pentru client, pentru cumpărător este un fapt care ține de domeniul evidentei și pe care condica îl reflectă prompt și vom aminti în acest sens, din lipsă de spațiu, doar unitatea nr. 5 a cooperativei „Prestarea" condusă de Olga Lörincz.

Desigur, nu am vizitat toate unitățile din cele două orașe. Nu ne-a interesat o statistică, ci o mentalitate. Și rezultatele ni se par elocvente. Mai sînt încă destule unități de diferite profile pentru care condica este, formulare consacrată, o adevărată cenușăreasă. Un act formal, o metodă care îndispune (vezi practica condicii „ascunse"), o grijă în plus și mai puțin o datorie pentru respectivele conduceri.

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

Un telefon util pitești enilor: 13970

Inspecția comercială județeană Argeș desfășoară o serie întreagă de activități, cu reguli și obiective stabilite de către cei doi coordonatori ai săi, ministerul de resort și organul local al puterii de stat. Și în bună măsură le desfășoară în contextul unei însemnate eficiențe. Recent, de pildă, sub directa îndrumare a Comitetului județean Argeș al P.C.R. s-a desfășurat o acțiune de analiză a modului în care unitățile prestatoare de servicii pentru populație își îndeplinesc prerogativele asumate, acțiune în care Inspecția comercială a reprezentat un principal factor activ. Constatînd la capitolul întreținerea bunurilor aflate în termen de garanție (frigidere, mașini de spălat, biciclete, televizoare etc.) numeroase deficiențe, Inspecția comercială a adîncit investigațiile sale căutînd, dacă se poate spune așa, cauza cauzei. De fapt acestea sînt două: pe de o parte lipsa de interes, conștiința profesională scăzută a unor lucrători (de pildă, la RTV „Progresul" reparații care au durat și 30 de zile, iar la secția de ceasuri din Cîmpulung obiecte depuse pentru remedieri fără să fie, conform unui vechi obicei al casei, trecute în vreo evidență), iar pe de altă parte lipsa pieselor de schimb. Astfel întreprinderea „Electro-Mureș" este datoare cu piese de schimb pentru radiatoare, ICS-Bijuteria, cu piese pentru ceasuri, iar Întreprinderea „8 Martie" cu piese pentru biciclete. Întreprinderea bucureșteană „Electronica" este restanțieră la piesele de schimb pentru noile tipuri de televizoare. Inginerul Valentin Prundeanu, dispecer al Uniunii județene a cooperației meșteșugărești, ne declara cu privire la lipsa pieselor de schimb: „Pentru modulul sincro-procesor, de pildă, am primit, ca piese de schimb... două bucăți pe întreg trimestrul unu".

O altă acțiune, la care participarea Inspecției comerciale a fost foarte eficientă, a avut ca obiectiv controlul cantinelor și al cantinelor-restaurant de la întreprinderi, școli cu internate, creșe pentru copii etc. S-a ajuns la concluzia că pentru mai buna organizare a aprovizionării (aici fiind necesare contracte ferme care să asigure din timp fondul de produse solicitate) sînt trebuitoare și unele acțiuni privind pregătirea cadrelor. În asemenea cantine lucrează mulți oameni nepregătiți pentru profesie. Este, de pildă, cazul cantinei de la creșa din Smeureni unde la bucătărie lucrează o persoană calificată bijutier și care, pe deasupra, mai face și naveta la Oarja. Firește că la finalizarea acestei acțiuni Inspecția comercială a făcut de asemenea diferite propuneri valoroase.

Toate bune pînă aici. Implicarea inspecției în asemenea acțiune este, cum spuneam, eficientă. Ca organ specializat de control ea are însă și alte sarcini pe care trebuie să le trateze cu același interes dacă nu și mai mare. Să exemplificăm:

Am coborît în gara Pitești la o oră matinală a zilei și împreună cu alți călători ne-am îndreptat spre primul local de alimentație publică salubru. (Adjectivul este necesar, dat fiindcă în gară există un restaurant aflat într-o jalnică ipostază sanitară și în legătură cu care ne întrebăm dacă și cînd Sanepidul și Inspecția comercială vor lua măsurile necesare.) L-am găsit în imediata apropiere: restaurantul cu autoservire „Gară". Curat dar foarte slab aprovizionat. Într-un galantar erau cîteva ouă ce fuseseră prăjite cu o zi, două, în urmă, iar în altul niște chiftele care nu mai inspirau de mult încredere. Pe responsabilă n-am aflat-o la serviciu decît după amiaza cînd am și purtat următoarea discuție: „Dimineața serviți cumva gustări calde, mămăliguță cu smîntînă, ceai, lapte?". „Ceai și lapte?" „Da". „Nu". „De ce?" „Stau lîngă ușă, în galantar, și se răcesc cînd aceasta se deschide". „V-a atras cineva atenția asupra sortimentului obligatoriu, Inspecția comercială, de pildă?" „Inspecția comercială?" „Da". „Nu".

În aceeași dimineață vizităm și ospătăria „Rapid" din apropiere. Închisă deși ora deschiderii trecuse de mult. Am insistat la ușă fiindcă dincolo de geam se observa mișcare. „E închis. Ce, nu se vede?" „Tocmai că văd. Văd că ora deschiderii e depășită cu 40 de minute". „Ei și, dacă vrei să știi, responsabilul e plecat după marfă". „Vreți să-mi spuneți și mie numărul de telefon de la Inspecția comercială de stat? Trebuie să-l aveți afișat în unitate". „Dacă-ți arde de telefoane, mergi la poștă".

Am sunat de la un telefon public Inspecția comercială. Nimeni. Am urcat, pe străduța din apropierea gării, pînă în piața Smîrdan. Primul magazin ce te întîmpină, unitatea Gostat nr. 11, închis: „primim marfă". (În după-amiaza aceleiași zile, aceeași unitate primea din nou marfă!) La alimentara cu autoservire nr. 40, din Calea Craiovei, dealtfel din belșug aprovizionată, exista în rafturi, printre mărfuri de bună calitate, și altele, care nu mai întrunesc această condiție: este vorba de unele conserve care după aspectul exterior — umflate, scurse — trebuie scoase imediat din circuit. Un nou telefon la Inspecția comercială. Tot nimeni. Cît privește magazinul cu pricina, aveam să aflu mai tîrziu că aici fuseseră aplicate amenzi pentru menținerea în raft a unor mărfuri cu termene depășite.

Am căutat telefonul cel mut în biroul în care trebuia să fi fost așezat. Am găsit aici chiar și o persoană care mi-a dat relații:

— La Inspecția comercială de obicei rămîne cineva cu lucrări de birou așa încît la solicitările cetățenilor se poate da un răspuns — spune tovarășul Dumitru Anton, inspector șef. Astăzi sînt eu de serviciu dar m-am ocupat cu alte probleme și n-am fost în birou. Se pare însă că nu prea apar solicitări fiindcă, de cînd sîntem noi aici, n-a sunat nimeni. Dacă ar fi avut cineva nevoie ar fi putut să o facă, telefonul nostru, numărul adică, este afișat peste tot. Am dreptate, nu?

În ceea ce mă privește, știam dinainte că lucrurile, cel puțin în parte, stau altfel. L-am invitat deci pe tovarășul Anton într-o zonă comercială. A ales singur complexul din cartierul Trivale. În primul magazin, nr. 15 al ICSMC-ului, găsim un raion închis pentru „primim marfă". Mai reținem faptul că în magazin nu este afișat numărul de telefon al Inspecției comerciale. Dealtfel, din cele 7 unități cu profil diferit vizitate, doar una singură, și anume cea de legume și fructe, și-a îndeplinit obligația de a afișa mare și la loc vizibil, numărul de telefon cu pricina. Iar nereguli mai mici sau mai mari constatăm în toate unitățile. În alimentara cu autoservire foarte multe mărfuri expuse în mod necorespunzător: cutii de conserve murdare, pachete cu biscuiți și napolitane pline de praf etc. Responsabilul pe tură, Haralambie Stoicovici, nu oferă nici o explicație, iar atunci cînd inspectorul îl întreabă ce face un cetățean care vrea să informeze Inspecția comercială despre, să zicem, neorînduielile magazinului, răspunde cu seninătate: „Să întrebe la 03 și află numărul de telefon". La bufetul Căprioara, în fața noastră chiar, vînzătoarea Maria Ungureanu încasează suprapreț la mititei. Inspectorul ia măsuri pe loc. Despre discuția noastră de la sediu tovarășul Anton nu mai pomenește însă nimic. Nici eu, părîndu-mi-se totul limpede.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Inginerul Gonțea se opune unui proiect și salvează 40 de milioane lei

Răsfoiesc documentele pe care inginerul Nicolae Gonțea ni le așază pe masă din fața noastră și reții din ele următoarele : Combinatul de fibre și fire poliesterice, care se înalță acum la marginea orașului Cimpulung Muscel, trebuie să fie dotat, printre altele, și cu o cale ferată. Cîtiva specialiști de la Institutul de proiectări căi ferate, institut de specialitate, au primit temă de cercetare de la Ministerul Industriei Chimice, au studiat problema sub toate aspectele, inclusiv acela de amplasare, de traseu, a căii ferate respective și au întocmit un studiu tehnico-economic, au întocmit și proiectul pe care l-au predat beneficiarului cu toate vizele posibile din partea Regionalei de căi ferate Craiova și a Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor. Am în față și aceste aprobări. Acesta se întîmpla prin luna aprilie 1975 și la ședința respectivă, de discutare a proiectului cu forurile locale din Cimpulung Muscel, s-a aflat și inginerul Nicolae Gonțea, pe care îl întreb acum :

— Dumneavoastră în ce calitate ați luat parte la această discuție ?

— În calitate de proiectant de plan general, din partea Întreprinderii mecanice Muscel, al cărui perimetru urma să fie afectat de această cale ferată. Colegii de la Institutul de căi ferate s-au prezentat la discuția asta cu o variantă studiată la nivel de proiect de execuție în care racordul liniei ferate de acces la combinat se făcea dintr-un capăt al statiei, noi i-am spus capătul X, urma să coboare vreun kilometru și ceva printr-un viaduct ce trebuia săpat, intra în cornișa dealului printr-un tunel care și acesta ar fi costat foarte mult și ajungea la combinat. Toată treaba asta se ridica la vreo 73 de milioane, impunea dezafectarea în bună parte a fabricii de la Voinești și, eu personal n-am fost de acord cu această variantă. Mi s-a părut nu numai că e scumpă, dar mi s-a părut că nu reprezintă o soluție. Autorii proiectului respectiv au mai prezentat o variantă, cu ocolirea întreprinderii mecanice Muscel, dar și aceasta se ridica la aceeași sumă. N-am fost de acord nici cu această variantă din aceleași motive și am afirmat că eu pot să duc această linie ferată în combinat cu numai jumătate din preț, fără tunel și fără viaduct. Propunerea mea a fost acceptată de forurile locale, de Institutul de inginerie tehnologică pentru industria chimică și atunci am întocmit eu un studiu tehnico-economic, bazat pe ridicări topo și calcule economice care prevăd o soluție mai ieftină cu 38 milioane lei și care prezintă totodată condiții mai bune de exploatare.

Studiul tehnico-economic al inginerului Nicolae Gonțea a fost întocmit în vreo două luni de zile. În timpul său liber, a fost prezentat unui specialist din cadrul Consiliului popular al județului Arges, la 5 noiembrie 1976, iar la data de 30 noiembrie 1976, el a fost depus, cu numărul 28 347, la Institutul de inginerie tehnologică pentru industria chimică din București. Aici a fost studiat, analizat, a fost găsit valoros și a fost înaintat Institutului de proiectare căi ferate.

Ne aflăm la Institutul de proiectare căi ferate și stăm de vorbă cu o parte dintre autorii amintitului proiect. Nu-i recunosc nici un merit inginerului Gonțea. Ba unii dintre autorii acestui proiect se simt de-a dreptul lezați că într-un fel acest inginer nu-și vede de ale lui, că i-au mai pus pe drumuri și altă dată cu niște propuneri asemănătoare. Recunosc însă că soluția de cale ferată, propusă de inginerul Gonțea, reduce costul investiției la mai mult de jumătate, dar ea, această propunere, are avantaje și dezavantaje, și în plus coincide acum cu o nouă variantă pe care au găsit-o dînșii, variantă care reduce costul investiției tot cu 38 de milioane.

— Credeți că inginerul Nicolae Gonțea nu a avut nici o contribuție la reducerea prețului de cost al acestei investiții ? întreb.

— Noi am propus inițial soluția cu viaduct și tunel, dar organele locale n-au fost de acord, au cerut o soluție mai ieftină, au optat adică pentru soluția propusă de Gonțea. Pe noi ne-a mirat aceasta, dar n-am avut ce face și a trebuit să căutăm să examinăm o a doua variantă a noastră, dar pe care nu o studiasem în amănunt. Aici, într-adevăr, soluția propusă de inginerul Nicolae Gonțea a putut să aibă o influență asupra organelor locale. Știm că inginerul Gonțea a cheltuit cu aceste calcule, măsurători, niște bani, pe care acum nu-i poate recupera. Noi ne-am gîndit să-i plătim într-un fel, dar n-am găsit o cale legală.

— Cît costa calea ferată conform proiectului avizat ? îl întreb pe tovarășul inginer Constantin Olănescu, actualul șef de proiect.

— 73 de milioane lei.

— Cît costă acum, după intervenția inginerului Nicolae Gonțea ?

— Cu avizul băncii, costă 40 de milioane.

Pentru noi faptele sînt limpezi. Datorită intervenției inginerului Nicolae Gonțea, chiar dacă aceasta în viziunea specialiștilor nu constituie o inovație, prețul investiției a fost redus la jumătate. Fapta lui, așa cum ne apare ea, este străbătută de un puternic sentiment patriotic. Reducerea costului investițiilor, prin propuneri de soluții noi, ieftine, ușor de realizat, este o îndatorire nu numai de serviciu, dar și cetățenească a fiecăruia dintre noi. Inginerul Nicolae Gonțea a făcut însă mai mult. El a dovedit practic, prin întocmirea unor studii, prin calcule, că prețul căii ferate de la Combinatul de fibre și fire poliesterice de la Cîmpulung Muscel poate fi redus la jumătate. Pentru aceasta a cheltuit chiar niște bani, pe care într-un fel cineva trebuie să-i restituie. S-a împiedicat astfel aplicarea unui proiect gata întocmit, cu toate avizele, dar foarte costisitor.

La Institutul de inginerie tehnologică pentru industria chimică am căutat să ascultăm cîteva păreri autorizate, ale proiectantului general.

— Eram șef de proiect general la Cîmpulung Muscel. Am dat temă de cercetare și proiectare la Institutul de proiectare căi ferate pentru calea ferată necesară combinatului. S-au propus două variante, dintre care una puțin studiată. Nici una dintre ele nu ne-a convenit : prima era foarte scumpă, a doua aducea mari inconveniente, nici una nu servea dezvoltării ulterioare a Întreprinderii mecanice Muscel. La o analiză făcută prin aprilie 1976, la județ, inginerul Gonțea a venit cu o propunere care reducea costul căii ferate la jumătate. Institutul nostru a avizat favorabil această propunere, pentru că era valoroasă, și a înaintat acest dosar către Institutul de proiectare pentru căi ferate București. După ce l-au studiat în amănunt, autorii proiectului inițial nu au acceptat varianta lui Gonțea, motivînd că și dînșii s-au gîndit că există soluții mai ieftine. Așa o fi, dar dînșii ne-au propus niște soluții foarte scumpe și pe deasupra și avizate.

— Nu ne-am însușit nici una dintre variantele propuse de colegii de la I.P.C.F. București, pentru că amîndouă erau prea scumpe și dificile de executat. Între timp, inginerul Gonțea, care avea lucrări în zonă și cunoștea bine toate caracteristicile terenului și ale căilor ferate din zonă, a întocmit din inițiativă proprie un studiu tehnico-economic și ni l-a prezentat. Personal l-am analizat și am constatat că reduce costul investiției cu 53 la sută. Am întocmit un referat favorabil, pe merit și l-am înaintat colegilor de la Institutul de căi ferate, pentru a-l aplica și a reduce prețul investiției. La ora actuală, după o serie de modificări, adoptări de soluții, lucrările seamănă foarte mult cu cele propuse în studiul tehnico-economic întocmit de Gonțea.

În finalul acestei anchete, în loc de orice comentariu o întrebare : n-ar putea numitul colectiv de proiectanți găsi și din punct de vedere moral o altă variantă ? Una pe potriva eticii noastre.

N. GRIGORE MARAȘANU

Spiritul legii este chiar litera legii!

Înainte de a relata în paginile revistei cazul unui om nedreptățit, am dorit să consultăm răspunsul unui om al legii la următoarea întrebare. Pentru o abatere de la litera și spiritul legii sancțiunea se aplică diferențiat după funcția și calitățile morale ale păgubitului ? Iată ce ne-a răspuns tovarășul Dumitru Popescu, procurorul șef al municipiului București :

— În nici un caz !

★

Păgubitul se numește Gheorghe Botea. Pînă la 6 decembrie 1974, Gheorghe Botea a fost electrician la Întreprinderea intercooperatistă din Răcăciuni, județul Bacău. După această dată, la care i s-a desfăcut contractul de muncă, Gheorghe Botea nu mai e decît reclamant, timp de trei ani și jumătate, cu consecințele materiale și mai ales morale care decurg din această stare. Articolul din Codul Muncii în baza căruia s-a procedat la desfacerea contractului de muncă are numărul 130 și litera a, adică restrîngerea activității întreprinderii. Gheorghe Botea contestă decizia și intentează proces la judecătoria din Bacău. Ce afirmă reclamantul ? Afirmă că în realitate întreprinderea nu și-a redus activitatea, că în continuare întreprinderea lucrează tot cu doi electricieni, în locul lui fiind încadrat un alt electrician. La 27 martie 1975, la trei luni după desfacerea contractului de muncă, judecătoria din Bacău respinge contestația reclamantului. Acest moment ni se pare extrem de important. O judecată exactă și profundă ar fi scutit întreprinderea de complicațiile ulterioare, ar fi evitat imprejurarea prin care Gheorghe Botea va dobîndi calitățile morale ce i se vor reproșa mai tîrziu, ar fi scutit procurorul general al republicii și Tribunalul Suprem și activiștii de partid și reporterii de complicații inutile. În esență, judecătorul n-avea de făcut decît să verifice dacă în dosarul reclamatei există decizia de restrîngere a activității de muncă. N-a făcut-o și mai tîrziu n-o va face nici tribunalul județean, care respinge recursul. Împotriva acestor hotărîri se promovează recurs extraordinar de către procurorul general al republicii iar Tribunalul Suprem, prin decizia nr. 267 din 12 februarie 1976, admite recursul, casează ambele hotărîri și dispune trimiterea cauzei spre rejudecare aceleiași instanțe. Trimiterea cauzei spre rejudecare aceleiași instanțe este motivată desigur de însăși simplitatea cazului. Prin decizia de casare, Tribunalul Suprem a indicat să se verifice dacă a avut loc o reducere efectivă a activității în întreprinderea din Răcăciuni, dacă pe postul pe care a lucrat contestatorul a fost încadrat un alt electrician și dacă este posibil ca un singur electrician să asigure funcționarea agregatelor. Concis, exact, concret și cîtuși de puțin complicat. A trecut pînă acum mai bine de un an.

Dar nici acum judecătoria din Bacău nu renunță la premisele sale pe care nu vrem să le cunoaștem. Respectarea indicațiilor Tribunalului Suprem ar fi lămurit cazul fără alte demersuri. Judecătoria însă își menține prima hotărîre ; la fel și tribunalul, și Gheorghe Botea se adresează iarăși procurorului general al republicii și iarăși procurorul general promovează recurs extraordinar și iarăși Tribunalul Suprem casează ambele hotărîri, și dispune trimiterea cauzei spre rejudecare ; de data asta însă nu aceleiași instanțe, ci judecătoriei din Piatra Neamț. Au mai trecut un an și patru luni. În total doi ani și patru luni. Notăm consecvența în decizii a instanței supreme.

Procedînd conform indicațiilor Tribunalului Suprem, judecătoria din Piatra Neamț constată următoarele .

În anul 1974 și începutul anului 1975, cînd unitatea pretinde că și-a restrîns activitatea, efectivul de animale a rămas același.

Din ansamblul actelor depuse la dosar nu rezultă că în cadrul unității ar fi existat o restrîngere efectivă a activității. Situația prezentată drept o restrîngere a activității era o situație temporară care avea loc în fiecare sfîrșit de sezon. La dosarul cauzei nu există nici un act emis de Direcția agricolă Bacău sau U.J.C.A.P. privind restrîngerea activității pentru a fi justificate mențiunile privind desfacerea contractului de muncă. Se menționează de unitate că încadrarea lui Gheorghe Botea s-a făcut din eroare. Unitatea nu poate invoca propria culpă în apărare. Situația aceasta fiind doar un aspect. În realitate unitatea a dispus încadrarea contestatorului ca urmare a transformării unui post, schemă pe care nu are interes să o prezinte. În nota de constatare încheiată la data de 26 august 1975 de reprezentantul procuraturii Bacău se menționează că în vara anului 1974 a fost primit în unitate un număr mai mare de animale, iar la moară, locul de muncă al contestatorului, se lucra cu doi electricieni și doi tractoriști. Din probele administrate în cauză rezultă că și în prezent la stația pentru prepararea furajelor se lucrează în două schimburi și cu același număr de animale. Pentru aceste motive, în numele legii HOTĂRĂȘTE : Admite contestația formulată de Botea Gheorghe în contradicție cu Asociația intercooperatistă de îngrășare a tineretului ovin Răcăciuni, prin reprezentanți legali și în consecință anulează ca neîntemeiată decizia nr. 3 019 din 19 noiembrie 1974 a A.I.I.T.D. Răcăciuni. Dispune reîncadrarea contestatorului în locul de muncă avut și obligă unitatea să-i plătească o despăgubire calculată pe baza retribuției sale medii realizate în ultimele trei luni anterioare desfacerii contractului de muncă PE TIMP CÎT A FOST LIPSIT DE RETRIBUȚIE (sublinierea noastră).

Această sentință clară fiind definitivă și investită cu formulă executorie nu poate fi modificată decît de procurorul general. Și totuși tribunalul din Bacău intervine în acest sens. Înainte de a interveni se mai întîmplă ceva și tocmai acest ceva este și unul din motivele pentru care procedăm la această relatare. Pe 29 martie 1978, după trei ani și patru luni de la desfacerea contractului de muncă, tribunalul din Bacău recunoaște netemeinicia acestei decizii, după două recursuri la Tribunalul Suprem și după ce el însuși a judecat de două ori acest caz. Clarificarea drumului spre adevăr n-a fost, nu este și nu va fi nici în viitorul apropiat un lucru la îndemîna oricui și importantă este, desigur, finalitatea demersului spre adevăr și dreptate, deși uneori semnificativă poate fi și calitatea demersului însuși. Față de simplitatea acestui caz, simplitate ce rezultă din claritatea și promptitudinea indicațiilor date de Tribunalul Suprem ca și din probele culese de judecătoria din Piatra Neamț, față de simplitatea acestui caz deci, trei ani și patru luni ca să se ajungă acolo unde s-ar fi putut ajunge numai după trei luni ni se pare a fi totuși exagerat.

Spuneam că sentința civilă a judecătoriei din Piatra Neamț deși nu poate fi modificată decît de procurorul general a fost totuși interpretată într-un fel propriu de tribunalul din Bacău. Fiind în imprejurarea de a judeca recursul ambelor părți, tribunalul din Bacău hotărăște ca lui Gheorghe Botea să i se plătească despăgubiri nu PE TIMP CÎT A FOST LIPSIT DE REMUNERAȚIE, ci numai pentru perioada de la 6 decembrie 1974, cînd i s-a desfăcut contractul de muncă, la 29 mai 1975 cînd (din eroare — n.n.) tribunalul a validat definitivă hotărîrea (greșită — n.n.) a judecătoriei din Bacău și între perioadele după ce i s-a admis recursul.

Printre altele, tribunalul invocă în justificarea acestei hotărîri un principiu de ordin general care nu poate înlătura condițiile legii. Pretențiile formulate de reclamant, se spune în hotărîrea tribunalului, reprezintă drepturi bănești pe patru ani și patru luni, și ele nu-și au justificarea legală reprezentînd un abuz de drept și ar fi contrar principiului eticii și echității socialiste să primească această sumă fără a fi prestat o muncă. Este desigur evident că prevalarea de acest principiu cu autoritate politică este ea însăși un abuz, fiindcă este elementar în teoria dreptului că atîta vreme cît legiuitorul a rezolvat expres prin lege un raport social, etica și echitatea stau la baza acestei reglementări, și judecătorul nu poate invoca propriile sale convingeri despre etică pentru a înlătura condițiile legii.

Legea apără dreptatea fiindcă prin instaurarea ei ea apără sănătatea vieții publice în ansamblul unei societăți. Dar apărînd dreptatea, legea procedează deopotrivă la recompensarea celui păgubit și la pedepsirea celui care îi nesocotește prevederile. Fiindcă într-o societate democratică nu există abatere mai gravă decît abaterea de la lege și nimeni nu poate invoca în apărare calitățile sau defectele celui față de care s-a greșit.

Desigur, Gheorghe Botea iese privilegiat din acest conflict și nu știm dacă viața lui pînă la acest conflict și după aceea justifică acest privilegiu. Gh. B. este acuzat că ar fi putut să se încadreze și n-a făcut-o din rea voință și ca urmare a unor însușiri morale negative. Dar Gh. B. are dovezi că nu s-a putut încadra și că pe unde a fost i s-au pus în față referințele proaste ale întreprinderii cu care se află în conflict. Gh. B. a fost la redacție și știm că este un om dificil, mulți oameni sînt dificili, legea nu este una pentru comozi și alta pentru dificili, totuși, ca să fim siguri, ne-am adresat procurorului șef al municipiului București și cu răspunsul acestei autorități am și început relatarea noastră.

NICOLAE CRISTACHE

Cine lucrează împotriva Covalitinului?

A trecut o bună bucată de timp de cînd, luîndu-ne cu alte treburi, n-am mai scris despre activitatea doctoriței Tina Covaliu și nici despre soarta medicamentului original Covalitin, la impunerea și validarea căruia a contribuit, după puterile sale — în limita atribuțiilor stabilite de partid — și revista noastră. Dorind să aflăm amănunte de ultimă oră, am vizitat-o, în prima zi a acestei săptămîni, pe inventatoare, găsind-o la primul etaj al Spitalului P.T.T. din Capitală, într-un spațiu spitalicesc pus recent la dispoziția sa, printr-o hotărîre a ministerului de resort, ca u...are a indicațiilor conducerii partidului. În ideea extinderii tratamentului litiazei renale prin intermediul Covalitinului, tratament față de care și-au exprimat recunoștința sumedenie de pacienți, români și străini deopotrivă, s-a hotărît ca secția condusă de doctorița Covaliu, aparținînd administrativ de Centrul de hematologie, să primească un număr corespunzător de saloane, amenajate anume în acest scop. Dispoziția a fost dată și secției i-a fost repartizată o jumătate din etajul întîi al Spitalului P.T.T., în care Tina Covaliu și colaboratorii și-au mutat la începutul lunii februarie. De atunci au trecut, după cea mai simplă dintre matematici, exact 4 luni, interval în care — spre surprinderea inventatoarei și spre durerea pacienților ce solicită, în număr mare, internarea aici — Ministerul Sănătății n-a găsit formele și mijloacele de a dota saloanele secției cu mobilierul necesar ! ! Cu alte cuvinte, secția de Covalitin există, dar numai pe hîrtie, întrucît pacienții nu au acces în ea din cauza lipsei paturilor, a noptierelor, a mobilierului, în general, situație care dăinuie, cum spuneam, de destulă vreme, deși Tina Covaliu n-a «obosit să facă toate demersurile necesare.

În toată această perioadă, agenda de lucru a inventatoarei a fost bogată. A primit, după cereri repetate, primele cadre din teritoriu pentru scurte stagii de specializare în ceea ce privește metoda originală de tratament cu Covalitin, 4 urologi și tot atîția chimiști din Iași, Cluj-Napoca, Timișoara și Tîrgu Mureș, urmînd cursuri de 3 săptămîni în secția Tinei Covaliu, dobîndind cunoștințe pe care le vor aplica, practic, la locurile lor de muncă, scutind astfel tratamentul cu Covalitin din perimetrul Capitalei, spre bucuria și folosul bolnavilor din întreaga țară. Chiar dacă pasul acesta a fost făcut cu întîrziere de un an de la luarea hotărîrii de către conducerea de partid și de stat, la insistențele cercetătoarei și ale revistei noastre, e de datoria noastră să-l semnalăm și să-l notăm ca atare, ca un element de progres pe drumul extinderii folosirii medicamentului în discuție.

Referindu-ne la activitatea din ultima vreme a Tinei Covaliu, să amintim că, în anul 1977 a început în Italia, sub conducerea cercetătoarei din București, efectuarea de teste clinice pe sute de bolnavi în vederea omologării Covalitinului, la clinicile de urologie din Ancona, în colaborare cu renumitul urolog F. Bianchi. În toamna aceluiași an, la Congresul mondial de urologie de la Ancona, inventatoarei din România i s-a acordat, pentru merite deosebite, Medalia de argint, cea mai mare distincție oferită la acel eveniment științific internațional. În Iugoslavia, i s-a decernat Medalia de aur a Tîrgului internațional de chimie de la Zagreb, iar la Expoziția de chimie de la Moscova, i s-au adresat felicitări deosebite.

În luna decembrie a aceluiași an, profesorul F. Bianchi ne-a vizitat țara și, impresionat de rezultatele obținute la noi și în Italia, a făcut propuneri ferme pentru valorificarea Covalitinului în țara sa, cu un procent mare de litiazici. În lunile februarie și mai 1978, inventatoarea a întreprins mai multe călătorii științifice, ca invitată a unor clinici urologice de renume din Europa. Astfel, la începutul perioadei pomenite, Tina Covaliu s-a aflat în Anglia, la Londra și Leeds, unde, la cererea unor somități mondiale în materie de litiază renală ca profesori Nordin, Peakook și Rose, a prezentat produsul original care-i poartă numele și a făcut scurte și convingătoare demonstrații ale aplicării tratamentului cu Covalitin. În aceeași situație s-a găsit, cîteva zile mai tîrziu, la Viena, unde renumiții profesori Hasek și Goesler au manifestat un deosebit interes față de medicamentul românesc, solicitîndu-i imediat spre a fi administrat bolnavilor din clinicile lor. În Iugoslavia, la Belgrad și Sarajevo, omul de știință român a avut bucuria să întîlnească numai opinii favorabile la adresa Covalitinului, cu care s-au tratat, la București sau la ei acasă, numeroși pacienți iugoslavi, aprecieri cu atît mai semnificative cu cît ele au venit din partea unor autorități în materie de urologie, ca profesorii Ilici, Petkovici, Prtici și Danilovici. În sfîrșit, spre a încheia acest periplu științific al Tinei Covaliu, trebuie să notăm că, recent, cercetătoarea s-a întors de la Moscova. Folosirea Covalitinului, în cadrul metodei originale de tratament, a stîrnit un mare interes în rîndul urologilor sovietici. S-a stabilit totodată introducerea imediată a Covalitinului în 3 clinici moscovite și s-a hotărît organizarea, în luna octombrie, a unui amplu simpozion pe tema medicamentului românesc. Asemenea simpozioane au mai avut loc, după cum revista noastră a relatat la timpul potrivit, în Italia și Iugoslavia. S-a hotărît desfășurarea unei manifestări similare la Viena, în toamna acestui an. Ajunși aici, considerăm de cuviință să precizăm că, la noi, Ministerul Sănătății n-a organizat nici o reuniune științifică de acest gen, propunerile inventatoarei și ale unor organe centrale lovindu-se mereu de refuzul, cînd ferm, cînd voalat, al conducerii acestui minister.

Cu alte cuvinte, în ciuda unor pași înainte, situația Covalitinului e departe de a fi rezolvată. După statistica doctoriței Covaliu, de la 11 iunie 1971, dată la care s-a pus pentru prima dată problema validării și extinderii medicamentului în discuție, ministerul de resort a discutat chestiunea aprobării valabilității produsului, pentru țară și pentru străinătate, în nici mai mult, nici mai puțin de 247 de ședințe (? ! ? !), încheigînd și desfăcînd colective, confirmînd și infirmînd, dînd dovadă de un imobilism inimaginabil, ca să numim această atitudine de tergiversare cu un eufemism ! ! În acest răstimp, ceea ce trebuia să se întîmple s-a întîmplat. Un transfug, fost colaborator al inventatoarei, a pus la punct și lansat pe piața farmaceutică europeană o contrafacere a Covalitinului, numită Campanyl, pe care Tina Covaliu a avut dureroasa surpriză s-o găsească în clinicile engleze și austriece recent vizitate. Desigur, nefiind produsul de bază și neinsoțindu-se de prescripțiile exacte de administrare, cuprinse numai în ansamblul metodei originale românești, Campanylul nu are nici calitățile terapeutice ale Covalitinului și nici succesul de care acesta se bucură, de o bună bucată de timp, în ochii personalităților de frunte ale urologiei mondiale. Dar el există și, firește, ingrenează pătrunderea și afirmarea Covalitinului pe piața farmaceutică mondială. În condițiile în care, de mai multă vreme, de cel puțin doi ani, firme de prestigiu din întreaga lume au solicitat în repetate rînduri dreptul de a importa medicamentul original românesc, Covalitinul este amenințat să piardă, iată, un prim tren, fiind obligat în prezent, cînd asupra valorii lui există o altă optică realistă și total favorabilă la Ministerul Comerțului Exterior și al Cooperării Internaționale, să lupte pentru recuperarea unui avans la care ar fi avut, datorită priorității sale științifice, drept integral și absolut.

Ne sînt binecunoscute preocupările conducerii partidului pentru susținerea și promovarea consecventă a creației științifice și tehnice originale, în ideea deplinei ei valorificări pe plan intern și extern, preocupări încununate de strălucite realizări mai ales în timpul revoluției tehnico-științifice care a descătușat energii, promovînd noul în toate domeniile. Cu atît mai surprinzătoare și de neînțeles apare atitudinea unor foruri însărcinate, prin însăși rațiunea lor, cu impunerea unui medicament original românesc, care au dat și dau dovadă de indiferență și imobilism, tratînd chestiunea cu o condamnabilă superficialitate, după interese mărunte, după o invidie profesională — ca să nu zicem altfel — cu atît mai gravă cu cît ea a devenit păgubitoare pentru țară, pentru noi toți. Cum se poate explica în alt mod permanenta tăcere instituită în jurul Covalitinului la nivelul conducerii Ministerului Sănătății, atitudine care a căpătat forme aducătoare de importante prejudicii, morale și materiale, atunci cînd persoane cu funcții de răspundere din forul respectiv și-au permis să declare unui ziarist iugoslav de la „Politika Express" că medicamentul doctoriței Covaliu nu e încă testat, asta la o vreme la care numeroși pacienți din țara vecină și prietenă urmau tratament cu produsul românesc iar importante firme din Belgrad solicitau importarea masivă și imediată a Covalitinului ? ! Cum se poate explica în alt mod tăcerea, abuzivă și nejustificată, a „Chimimportexportului", unitate care a refuzat ani în șir să răspundă în vreun fel abundentelor solicitări venite din străinătate pentru importul Covalitinului ?! Ne-a fost dat să vedem, în copie, mai multe adrese ale unor firme farmaceutice de primă mînă din Anglia, S.U.A., Austria și așa mai departe, trimise „Chimimportexportului" în anii 1976 și 1977, adrese la care instituția respectivă n-a dat nici un răspuns, punîndu-i pe eventualii parteneri în situația de a nu mai înțelege nimic deși, e bine să spunem lucrurilor pe nume, ofertele lor nu erau dintre cele de neglijat, urmînd să aducă țării importante beneficii. Nu putem pune toate astea, oricît ne-am strădui, pe seama neglijenței și a superficialității, mai ales că firmele respective au revenit și răsrevenit în cererile lor, subliniind — cităm dintr-una din solicitările amintite — că „am putut constata nu numai un mare interes științific în jurul Covalitinului, ci și entuziasm pentru perspectivele pe care el le deschide, spre folosul lumii suferinde de pretutindeni".

Firește, avem toate motivele să credem, în virtutea opticii schimbate la care ne referearn mai devreme, că medicamentul inventat și administrat bolnavilor de doctorița Covaliu va fi repus imediat în drepturile lui legitime, pe piața internă și externă. Dar pentru această păgubitoare întîrziere de 7 ani nu răspunde, oare, nimeni ? Este, oare, posibil să ajungem în situația ca vestiți urologi sovietici și conducerea Ministerului Sănătății al U.R.S.S. să declare, recent, la Moscova, că ei vor face omologarea Covalitinului de 40 de ori mai repede decît s-a făcut în România, adică în 6 luni, iar forul nostru de specialitate să nu întreprindă nimic ?! Iată întrebări la care nu avem încă răspuns și ele merită răspuns nu numai pentru rezolvarea Covalitinului. Ci și pentru caracterul exemplar — valabil și în atîtea alte cazuri — pe care credem că trebuie să-l la acest răspuns-rezolvare.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Încă din numărul său din 30 martie 1974, „Flacăra" a scris pe larg despre istoria dramatică și complicată a medicamentului ce avea să primească numele de Covalitin, între altele atrăgînd atenția asupra pericolului ca produsul respectiv să fie contrafăcut în străinătate. Spre edificare, iată un fragment din articolul amintit, intitulat „Ciudatul caz al unei invenții medicale românești : un produs național, dar pe care avem șanse să-l procurăm curînd numai din... import" :

«În 1966 la Spitalul „Panduri" își face apariția profesorul doctor A. Timermann — șeful secției de urologie de la Institutul „Max Planck" din Hamburg — interesat de noul produs ; drept urmare, doctorița Covaliu, și împreună cu dînsa și doctor Rugendorff, primesc o bursă din partea Institutului pentru a veni și lucra în R.F.G., urmînd a lucra și a-i mai învăța și pe alții noul procedeu denumit, pe plan local : „Dynamit-Efekt". La demonstrațiile efectuate în această țară asistă și un anume doctor Liebig, prezidentul institutelor „Max Planck" (institute răspîndite în mai toate orașele mari ale R.F.G.). Cu această ocazie, îi se oferă celor doi medici români o sumă substanțială, cu condiția să rămînă în R.F.G. pentru o vreme — sau definitiv...! — spre a-și valorifica din plin descoperirea.

Rugendorff acceptă ultima soluție (mai ales că avea posibilitatea să-și aducă acolo și soția), doctorița Tina Covaliu — nu. Revenită în patrie, se simte datoare să anunțe superiorilor intențiile lui Rugendorff ; spre surprinderea sa, rezultatul este acela că e retrogradată pe funcție de simplă laborantă ; obligată în acest fel să demisioneze, Tina Covaliu rămîne o vreme fără serviciu... În plus, soțul Tinei este pus, de asemenea, pe drumuri... Împreună cu soția, Rugendorff părăsește definitiv țara în 1967, devenind — dintr-un coautor al unei importante invenții naționale, deci deținător al unei părți din secret — un simplu transfug !... (de fapt, nu chiar atît de simplu, și vom vedea imediat cum).

ACEST MOMENT : HENRI COANDĂ

În 1971 apare Henri Coandă... Interesat îndeaproape de orice nou gînd sau realizare a românilor, marele savant o invită pe Tina Covaliu la Otopeni ; află cu stupoare că lucrarea în cauză — nou produs medicamentos — este deocamdată interzis de către Ministerul Sănătății. Tot în 1971, Tina Covaliu obține certificatul de inventator.

H. Coandă o ia pe Tina Covaliu la I.N.C.R.E.S.T., îi creează un post de cercetător și o numește șefă a nou-createi secții, cea de „Lîzi catonică" ; și totodată, cere Consiliului de Stat ca problema mult disputatului nou medicament românesc să fie examinată de Academia de Științe Medicale. Împreună cu marele savant, Tina Covaliu se deplasează la Paris, achiziționînd de aici aparatajul necesar continuării și perfecționării cercetărilor ; toate cumpărăturile se fac din fondurile I.N.C.R.E.S.T. În septembrie 1972. Coandă se îmbolnăvește grav, iar pe 20 noiembrie se stinge. ...Timp îndelungat, utilajul Coandă — încărcat în trei camioane — este purtat pe drumuri : refuzat de către minister, ajunge în cele din urmă a fi depozitat în subsolurile I.N.C.R.E.S.T. În ultimă instanță, ministerul hotărăște totuși să-i repartizeze Tinei Covaliu o... cameră, la spitalul P.T.T. (unde se află și în momentul de față). Apoi i se mai reoartizează o încăpere, unde fuseseră depozitate rufe murdare, iar utilajele rămîn multă vreme înghesuite pe un coridor. ...Nimeni nu știa — din cei datori să știe — că, în acest moment, rezultatele noului tratament deveniseră spectaculoase : printre altele, un anumit număr de piloți suferinzi fuseseră redați zborului, caz unic în lume ! În schimb, s-au preconizat „ședințe de protocol" 74 (șaptezeci și patru, oameni buni, aproape numai într-un singur an !), în care se discută, și se discută... și se discută mai ales CE ?

IATĂ CE :

...în decembrie 1973 se ajunge la concluzia (cine, cum, de ce a ajuns la această concluzie !) că este necesar să se mai facă un an de studiu clinic al tratamentului (deși acest tratament, repet, se practica încă din 1962, mii de pacienți beneficiind astfel de vindecare, de lipsa acelor atît de atroce dureri fizice pe care numai o boală ca asta le poate da !). În acest timp, doctoriței Tina Covaliu i se trimit — „spre probă" — suferinzi în comă, asupra cărora nici o medicamentație din lume nu mai poate avea un efect... În acest timp se uită sistematic numele a sute și sute de oameni vindecați.

Și — mai ales — în acest timp se uită că doctor E. W. Rugendorff, fost cetățean al României (și al cărui nume este acoperit cu scotch, în anumite broșuri ce mai circulă și astăzi), lucrează din plin la producerea medicamentului... în R.F.G. ! Îl vom importa oare, curînd de acolo ?!»

La 20 aprilie 1974, „Flacăra" întreba, lansînd un avertisment : „De ce este evitat cazul transfugului Rugendorff ? Acesta constituie un real pericol pentru noi, prin aceea că ar putea lansa medicamentul înaintea lansării oficiale din România ?"

Întrebarea era adresată, firește, conducerii Ministerului Sănătății. Acesta n-a răspuns în nici un fel, dar cum a acționat se poate lesne deduce din cele de mai sus.

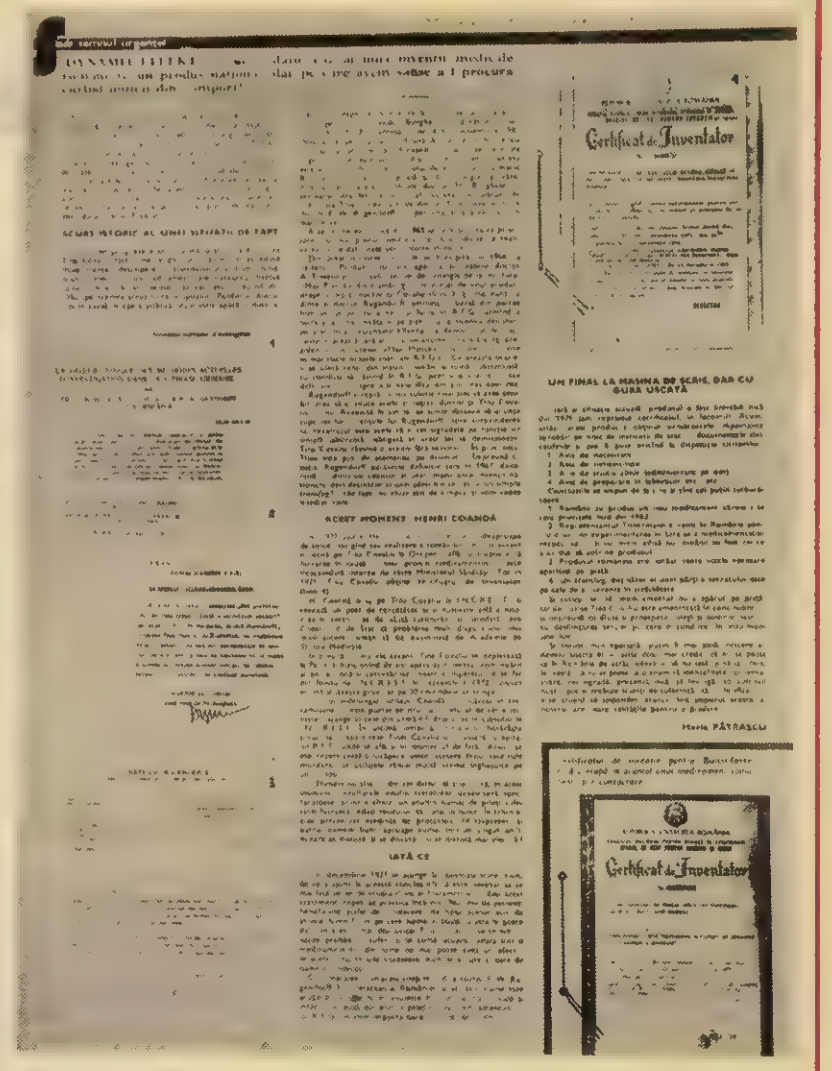

Pavel Kozak la această oră

Încercăm, prin rîndurile de față, să răspundem și să-i informăm pe expeditorii celor cîteva mii de scrisori sosite pe adresa redacției noastre în legătură cu „Situația Pavel Kozak". Expeditorii : oameni suferinzi de boli de piele, după ce ne descriu cu lux de amănunte calvarul internărilor și externărilor lor (de multe ori fără nici o ameliorare) din diferite spitale și clinici dermatologice, ne îndeamnă, cu cuvinte dintre cele mai cutremurătoare, în stare să topească și o inimă de piatră, să nu cumva să abandonăm cauza autodidactului Pavel Kozak, să facem totul pentru a i se asigura acestuia un cadru adecvat pentru aplicarea tratamentelor sale. Iată, cu o bucurie deocamdată reținută, am putea spune chiar umbrită, îi înștiințăm pe toți cei interesați că în urmă cu cîteva zile, într-unul din spitalele clinice din București, autodidactului Pavel Kozak i s-a amenajat — la indicația conducerii partidului — un sector experimental de 20 de paturi. Altfel spus, la această oră cercetările lui Kozak sînt supuse testării chimice.

— Mai întîi țin să-mi exprim profunda recunoștință conducerii partidului pentru statornica sa preocupare de a pune în valoare orice idee bună, orice resursă de inteligență, ne-a declarat P. Kozak. Firește, e o luptă grea în această privință, și nu întotdeauna lucrurile se rezolvă lesne.

— În cazul experimentului dumneavoastră ?

— Și în cazul meu. De aceea am și insistat în mod deosebit pentru întocmirea unui protocol cît mai corect, care să oglindească obiectiv rezultatele testării.

— S-a întocmit un astfel de protocol ?

— S-a întocmit, numai că el nu este, după părerea mea, bine alcătuit. Am solicitat ca întreg experimentul să se desfășoare sub strictă supraveghere a unei comisii formate din reprezentanți ai Ministerului Sănătății, ai C.N.S.T.-ului, din partea căruia am primit întotdeauna un substanțial sprijin moral, și ai Academiei de Științe Medicale.

— Există această comisie ?

— Nu. Doar doi reprezentanți ai ministerului și medicul internist al spitalului vin zilnic și trec în revistă starea de sănătate a pacienților. În legătură cu condițiile asigurate de conducerea spitalului numai cuvinte de mulțumire, mai ales dacă ne gîndim ce privește asigurarea regimului alimentar indicat de mine. Se respectă întocmai, fapt care mă ajută foarte mult.

— Ce fac cei doi reprezentanți ai ministerului ?...

— Unul dintre ei, un amabil inspector, se rezumă la a-mi aduce, de la clinicile dermatologice bucureștene, cazuri. Numai că bolnavii propuși de clinici nu sînt cu diagnosticele stabilite în protocol. Mi s-au adus bolnavi cu lupus eritematos cronic diseminat cu atingeri hepatice sau renale și sub corticoterapie, încălcîndu-se prevederile protocolului, deoarece se stabilise că vor fi luate în tratament diagnostice de lupus eritematos discoid. Mi-au fost aduși bolnavi cu pemfigus vulgaris, seboreic sau cu reticuloză, în stadii foarte avansate, deși nici despre așa ceva nu a fost vorba în protocol. Acestea sînt motivele pentru care nu am primit în tratament decît 6 pacienți. Celălalt reprezentant al ministerului, o tovarășă doctor, medic dermatolog, vine zilnic și își notează ceva într-o agendă de telefon. Ce își notează, nu știu, deoarece între mine și dînșii nu are loc nici un dialog, aceasta fiind indicația ministerului.

— Înțeleg că sînteți nemulțumit de modul în care se desfășoară această testare. Ce s-ar putea face pentru ca testarea să intre pe un drum normal ?

— Am cerut și încă mai cer să fiu asistat de doi specialiști dermatologi în a căror probitate științifică să putem avea cu toții încredere. Datoria acestor specialiști ar fi fost să consemneze obiectiv în foile de observație ale bolnavilor starea clinică înainte de începerea tratamentului, în fiecare zi de la începerea acestuia și concluziile finale, în momentul încheierii tratamentului. Nu aș fi avut nici o obiecție împotriva concluziilor acestor specialiști. Dar ei nu există și nu se consemnează nimic nicăieri. Totodată am solicitat ca toți bolnavii trimiși de comisie, dar comisia nu există, să aibă asupra lor analizele curente efectuate în unitățile specializate unde au fost internați și semnate aceste documente de șeful secției de acolo. Dar nici aceste documente nu există, fapt pentru care nu se va ști de unde anume am început eu să vindec, de la ce nivel am pornit cu bolnavul. Aceste analize urmau să fie comparate și confirmate prin investigații curente efectuate aici, la locul testării, de o echipă de biologi cu experiență în probleme de laborator clinic. Am mai cerut ca fotografiile bolnavilor, executate înainte de începerea tratamentului, cît și cele din final, să fie semnate de toți membrii comisiei. Dar comisia, așa cum spuneam, nu există.

— De ce atîtea precauții ?

— După mii de cazuri vindecate și ameliorate, conducerea Ministerului Sănătății și unii dermatologi continuă să mă acuze de șarlatanie, de empirism, de mituire de persoane, de fotografii [illegible] scrisori de mulțumire cumpărate, [illegible] mele sînt pe deplin justificate.

— Care este, după cîteva zile de tratament Kozak, starea sănătății celor 6 pacienți internați ?

— Eu spun că este mulțumitoare, iar personalul mediu care mă asistă este realmente uimit de evoluția vindecării.

— Cu ce medicamente ați început tratamentele ?

— Cu ce am adus de acasă. Lista substanțelor și a medicamentelor alcătuită de mine cu mult timp în urmă, nu a fost onorată încă, deși protocolul prevede ca medicamentele să fie asigurate de farmacia spitalului.

— Aveți 20 de paturi, dintre care doar 6 sînt ocupate. Ce veți face cu celelalte paturi ?

— Nimic. Intenția mea este aceea de a-i rezolva pe bolnavii pe care i-am preluat. Am față de ei această datorie omenească, deși sînt total nemulțumit de modul în care decurge testarea, ca organizare și urmărire a rezultatelor ei: nu comisie, nu medicamente, nu documente, nu diagnosticele solicitate, nu specialiștii martori obiectivi care să consemneze rezultatele acestei testări ! Așa cum spuneam, nu-i pot abandona pe cei 6 pacienți. Dar după ce-i rezolv — dacă lucrurile organizatorice vor merge astfel — am intenția să mă retrag din această competiție cu dermatologii români și cu Ministerul Sănătății în care, după felul în care a decurs pînă acum, nu am nici o șansă de a demonstra cinstit și corect ceea ce am demonstrat pînă acum, prin miile de cazuri rezolvate. Intenționez să aduc la cunoștința ministerului această hotărîre de a mă retrage din această competiție care nu se desfășoară așa cum a recomandat conducerea partidului, într-un deplin spirit de corectitudine, de cinste, de respect al adevărului. Cu sprijinul deosebit al conducerii partidului, al tuturor medicilor care își iubesc și înțeleg misiunea, sînt sigur că vom găsi o soluție pentru a face să învingă adevărul și să valorificăm în țară și peste hotare aceste descoperiri românești.

Am consemnat cu exactitate răspunsurile interlocutorului nostru, convinși fiind că am notat doar cîteva din nedoritele aspecte ale unui experiment care se încearcă a fi deturnat. La îndemnul celor ce ne-au scris cîteva mii de scrisori și la îndemnul conștiinței noastre, cerem asigurarea unor condiții obiective, riguros științifice pentru desfășurarea experimentului Kozak.

Nu credem că Ministerul Sănătății se poate sustrage datoriei de a respecta adevărul, legea. Trebuie duse la îndeplinire prețioasele indicații ale conducerii partidului, de a se cerceta cu rigoare, temeinicie, obiectivitate și în interesul patrici orice propunere care ar putea folosi oamenilor. Cu atît mai mult se impune un alt mod de a privi și acționa din partea tovarășilor din conducerea Ministerului [illegible] cu cît Pavel Kozak nu mai e demult o simplă părere a noastră, ci o realitate căreia urmează a i se stabili dimensiunile, limitele și importanța.

VICTOR NIȚA

Un punct de vedere despre concursuri

Prezentul României socialiste este caracterizat de efervescența creatoare a revoluției tehnico-științifice, epocă în care — așa cum a subliniat președintele Nicolae Ceaușescu — cercetarea științifică se impune ca o necesitate imperioasă, constituind unul din principalele mijloace în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate. Alături de impresionantele investiții materiale asigurate de către conducerea partidului și statului pentru dezvoltarea științei și tehnicii, cel mai valoros capital rămîne inteligența umană, singura în stare să găsească soluții noi, pe baza unor date mai vechi, singura în stare să impulsioneze continuu o cercetare științifică eficientă. Iată de ce unele reglementări existente la ora actuală în diverse domenii de activitate, care nu corespund unor exigențe privind promovarea valorilor autentice în știința românească ni se par anacronice și considerăm că este timpul ca ele să dispară pentru totdeauna. Este vorba de condiționarea participării la anumite concursuri sau de ocuparea unor posturi în orașele declarate închise nu de nivelul de pregătire al candidaților, ci de buletinul lor de identitate. Astfel de orașe declarate închise sînt toate marile orașe ale țării și îndeosebi centrele universitare, unde există dotări optime pentru munca de cercetare științifică și de unde se așteaptă progresul științei medicale românești. Așa, de exemplu, un tînăr medic care dă în 6 iunie 1978 examenul de secundariat și la nota 10 nu poate să ocupe un post în București, Cluj-Napoca, Tg. Mureș etc. dacă nu are buletin de identitate pentru unul dintre aceste orașe. În același timp, postul poate fi ocupat de un alt candidat care a promovat examenul cu nota 6, dar care a avut șansa de a se naște într-un oraș dintre cele amintite sau posedă prețiosul buletin de identitate. Ba mai mult, la concursurile organizate pentru ocuparea unor posturi de specialiști în orașele închise, principala condiție pentru a fi admis la concurs este buletinul de identitate. În cazul în care candidatul nu are buletin pentru orașul respectiv, dosarul său este respins fără discuție. Se ridică întrebarea dacă aceste concursuri urmăresc într-adevăr promovarea valorilor științifice sau sînt concursuri de buletin. Oare candidații cu note mari, ambițioși, dornici de a cerceta și de a descoperi nu au dreptul de a ajunge în mari centre, dotate cu posibilități de cercetare științifică, pe baza valorii lor personale, ci pe baza unor buletine de identitate ? Aceleași posturi vor fi alese de cei dornici de a rămîne în orașele în care s-au născut sau pentru care au buletin și pe care nu-i interesează munca de cercetare științifică. Ne putem aștepta oare la rezultate bune în activitatea acestor centre atîta timp cît criteriile de soluționare nu promovează valorile cele mai înalte ? Exprim aici o opinie și o întrebare : nu e în interesul dezvoltării noastre să folosim valorile pe care le producem, la adevărata lor dimensiune ?

Dr. IOAN PUȘCAȘ

În concediu, dornic să-i ușureze munca nevestei, Dimitrie Tiron a născocit trei mașini, brevetate ca invenții

Cînd s-a aflat în satul Uihei că Dimitrie Tiron a devenit inventator, nimeni nu s-a mirat, întrucît omul acesta, în vîrstă de 45 de ani, muncitor la Schela de extracție Timișoara, a dovedit tuturor că este un meșter priceput la orice, un „maistor universal". Dealtfel, nu degeaba nea Dimitrie a dobîndit, prin cursuri și pricepere, nu mai puțin de patru calificări : fochist, sudor, lăcătuș și dulgher. Înainte de a vorbi despre invențiile propriu-zise, merită a fi cunoscută „geneza" ideilor sale atît de năstrușnice, idei care dovedesc pe deplin participarea larg deschisă tuturor la revoluția tehnico-științifică. Iată ce zice însuși Dimitrie Tiron : „Sufeream, acum doi ani, de o boală afurisită, dublă discopatie. După ce am zăcut un an într-un spital timișorean, am stat cîteva luni acasă. Pe cînd să mă refac, m-am pus s-o ajut pe nevastă-mea care, în cadrul acordului global la C.A.P., avea și un lot de tutun. Era tocmai timpul înșiratului frunzelor de tutun pe sfoară. Stăteam în curte, pe scaun, și-mi era ciudă atît pe boala care încă mă chinuia, cît mai ales pe faptul că n-aveam nici un spor cu fiecare frunză de tutun pe care trebuia s-o înșir pe ață". „Măi, nevastă — i-am zis înfuriat —, pînă la anul o să pun capăt muncii ăsteia și-ți inventez eu o mașină cum nu s-a mai pomenit".

Zis și, într-adevăr, făcut ! Ca urmare, în iulie 1977, O.S.I.M. socotea drept invenție „Mașina de înșirat frunze de tutun" ; autor principal — Dimitrie Tiron, alături de Octavian Sever Pop, ing. Ștefan Szabo și Ilie Tiron, „fără de care — declară primul — nu puteam să fac mare lucru". Randament pe oră : 1 500 kg tutun verde și 200 kg uscat, ceea ce bate toate recordurile muncii cu mîna, acul și sfoara. După această mașină pe cît de complicată la prima vedere, pe atît de simplă în funcționare, a urmat tot invenție, cum scrie în brevet, „Dispozitiv de semănat tutun în răsadnițe", adică o banală stropitoare cu arc și rotor. Dimitrie Tiron rîde la mirarea noastră nestăpînită : „Nu, tovarășe, nu e nimic complicat". Alte teme, înaintate O.S.I.M.-ului de acest om aproape neobișnuit : „Mașină de recoltat tutun" (iată un șir de corelații între inteligența sclipitoare a bărbatului și specificul muncii nevestei sale !), mașină de prelucrat cetina de brad, mașină de recoltat afine și flori de mușețel. Tot în stadiu de brevetare — o combină universală de scos sfeclă, cartofi și ceapă (verificată, evident, la C.A.P. Uihei !). În miniatură sofisticată, am zărit în modestul atelier al inventatorului, o altă mașină strict legată de producția Întreprinderii de țigarete din Timișoara, cu care Tiron colaborează : combină pentru cultivarea tutunului, executînd pe șase rînduri, concomitent (premieră mondială !), opt lucrări de la plantat, erbicidat, prășit, inclusiv cîrnitul florilor, pînă la... a da de lucru mașinii de înșirat frunzele încă nefumegînde. Este demn de știut și faptul că omul acesta, numit Dimitrie Tiron, deși n-a fost niciodată la mare, și-a propus să realizeze o mașină sau un dispozitiv, sau un aparat, sau o combină, sau cine știe ce pentru transformarea energiei valurilor în energie electrică. Tot așa, din copilăria sa fără mașinuțe teleghidate sau trenulețe electrice, Dimitrie Tiron a visat să fabrice jucării, cu tot felul de... chei, drept pentru care proiectele sale ar putea constitui excelente temeiuri pentru bucuriile „Șoimilor".

Evident, om de omenie și tare cumsecade, blînd la vorbă și la fire, tată a șase copii (doi par a fi virtuali inventatori), Dimitrie Tiron este fericit că ideile sale au stîrnit un mare interes din partea organelor județene de partid și de stat, ca și a organismelor centrale de știință și tehnologie, care, convingîndu-se pe deplin că „maistorul" acesta nu se joacă de-a imaginația, îi acordă în continuare tot sprijinul. Astfel, se studiază chiar acum posibilitatea ca lui Dimitrie Tiron să i se asigure condiții de muncă și cercetare la o mare întreprindere timișoreană, fapt absolut indispensabil pentru reușita descoperirilor cu și pentru verificarea imediată a utilității practice a ceea ce oferă imaginația sa atît de neastîmpărată.

Încă ceva, pentru un final deschis : tot în convalescența sa, Dimitrie Tiron, treaz, a simțit o emanație puternică de gaze produse de soba sa cu cărbuni. „Dacă eram adormit ?!" — s-a speriat omul și, brusc, i-a venit ideea să inventeze un aparat-detector. Pe cînd proiectul respectiv căpăta contururi tot mai precise, Tiron a citit în ziar că un italian i-o luase înainte. Provocat la întrecere, omul și-a spus „trebuie să mă grăbesc". Tocmai de aceea, Dimitrie Tiron are nevoie și în continuare de sprijinul tuturor ca să se poată grăbi cu folos !

TEODOR BULZA

ISTORIA NOASTRĂ, VIAȚA NOASTRĂ

1848 POPORUL SUVERAN 1978

„Poporul român voiește pace, voiește tărie, voiește garanția averilor sale, morale și politice, decretă dar gvardie națională, în care tot românul se naște al ei soldat, tot românul e un gvardian al fericirii publice, un garant al libertăților publice. Aceasta nu păgubește pe nimeni decît pe conspiratorii asupra drepturilor și patriei".

„Vorbele nobil, nobilitate sînt necunoscute între poporul român. Fapta asemenea e și mai necunoscută, căci nimic n-a fost de moștenire în țara aceasta, nici rang, nici titluri, decît proprietatea și numele familiei. Poporul român decretă dar desființarea tuturor rangurilor titulare ce nu au funcții și al căror nume nu aduce aminte decît niște timp de barbarie și servilitate."

„Strămoșii ne-au asigurat cu sîngele lor o patrie".

„Punerile la cale, legiuirile cele noi ale poporului român, vă înalță la treapta de om, desființează vergile de pe spatele vostru, cu care erați socotiți în starea vitelor, vă înalță la treapta de a putea și voi vă face ofițeri, cînd veți merita, și ușurează, dau drepturi părinților și fraților voștri. Cînd veți lăsa pușca din mînă, de azi înainte vă așteaptă o patrie, iar nu claca și biciul dorobanțului. Cei ce vor da porunci a face foc asupra fraților voștri, însemnați-i, aceia nu sînt români, sau de vor fi, sînt vînduți și vă vînd..."

„Adunați-vă cu toții sub steagurile patriei. Cele trei culori naționale vă sînt curcubeul speranțelor..."

„Apoi, poporul român declară astăzi în fața lui Dumnezeu și a oamenilor că, dacă proclamația sa se vede pretutindeni insuflată de spiritul păcii, dacă ei nu vorbesc într-un ton amenințător și se țin pe drumul legilor și al tratatelor, aceasta invederează caracterul lor cel pravilnic și sufletul lor ce deopotrivă adoră libertatea și a lor și a altor nații, ce voind a se întregi în drepturile lor, știu a respecta pe ale altor nații. Aceasta îi face a vorbi astfel, iar nu frica, căci sînt o nație mai mult de opt milioane de suflete și, la orice invazie din afară ce le va amenința libertățile, fiecare va ști a-și apăra vetrele, și străinul în cele din urmă, la orice nenorocire, va putea cotropi numai pământul, iar nu și oamenii. Nici un român nu va mai trăi după moartea independenței patriei sale".

(Din Proclamația de la Islaz)

Nicolae Bălcescu, prefață la Cîntarea României : „Ție, cetățeanule... O ! patria mea, ferfețește-te !" strigă poetul către țara sa. Miile sfinte și glorioasă dată românilor de providență pentru binele omenirii și pe care niciodată ei n-au trădat-o ! De cîte ori o primejdie mare a amenințat civilizația lumii, Romînia, sentinelă gata spre jertfă, a fost la postul său, la datoria sa. Cei dintîi în fața dușmanului, ea fu cea dintîi jertfită. Sub ocrotirea însă a pieptului goale ale românilor, pe care se auzeau naloșele barbariei, Europa apuseană putu în pace cultiva științele și a ajunge la acea dezvoltare minunată a inteligenței și a inimii, ce o fericește... Nația română nu s-a uitat datoria. Ea mai întîi văzu și arătă primejdia ce amenință lumea, și dacă în 1848 ar fi fost ascultată de popoare, libertatea ar domni astăzi în Europa ● Europa — 1848 — de la Rin și Alpi spre răsărit cele mai puternice contradicții sînt cele generate de vestigiile feudalismului, fie că aceste vestigii se manifestă prin menținerea fărîmițării statale în Germania și Italia, fie că ele reclamă simultan inlăturarea iobăgiei și eliberarea națională în răsăritul și sud-estul Europei ● Națiuni întregi — polonezi, cehi, slovani, sîrbi, bulgari, albanezi se află sub stăpînire străină, iar alte națiuni ca și românii, italienii, sîrbii, germanii își au cea mai mare parte a teritoriilor naționale sub ocupația sau dominația unor mari puteri ● Românii se află sub influența dominației a trei mari imperii absolutiste. Imperiul otoman, cel habsburgic și țarist ● Ion Ghica : Pe la finele anului 1846 un vînt de libertate sufla peste toată Europa. În Berlin se vorbea de Constituție, la Viena de Republică, și la Pesta de sanctiunea pragmatică ; Genova devenise focarul de unde se răspîndea ideea de unitate în toată peninsula Apeninâ. Strigătul de libertate și de naționalitate se ridica din toate unghiurile lumii civilizate. În Franța, agitațiunea creștea, ideile democratice și chiar republicane cîștigau din zi în zi aderenți și partizani. La cursurile lui Michelet, Quinet și lui Mickiewicz se îmbulzeau studenți cu miile, unul peste altul, fiecare lecție se termina cu un tunet de aplauze și cu strigătul de „Vive la Republique" ● Nicolae Bălcescu : Revoluția română n-a fost un fenomen neregulat, efemer, fără trecut și fără viitor, fără altă cauză decît voința întîmplătoare a unei minorități sau mișcare generală europeană. Revoluția generală fu ocazia, iar nu cauza revoluției române. Cauza ei se deschide în zilele veacurilor... Să deschidem istoria, cartea de mărturie a veacurilor, și, luminați de filosofia ei, vom vedea că de opt veacuri veacuri nația română n-a vegetat, n-a stat pe loc, ci a mers înainte transformîndu-se și luptîndu-se neîncetat, pentru triumful binelui asupra răului, al spiritului asupra materiei, al dreptului asupra silei... Partida națională voiește a mîntui poporul prin popor, adică este o partidă revoluționară. Ea nu e numeroasă, dar e jună și înfocată și știe că viitorul e cu dînsa și că, cu cît va merge mai departe de o mulțime de prozeliți în ziua cînd îl va înălța. Neîncetatoare de lucrare este ispitește la 1840 a prelua de la o mișcare, dar timpul nu sosise încă și nu ceușește ait, fără numai a înscrî vreo cîteva nume mai mult în sînul marilor libertății române. De atunci își pregătește lucrarea în propaganda tainică și de față a ideilor, în scrieri literare și caută a pregăti revoluția viitoare și a formula sinteza ei. Ideile și interesele poporului se preîncărcă și revoluția națională nu se mai putea mărgini în sinteza din 1821. Acum nu era de ajuns a voi ca statul să se prefacă românește, trebuia încă a deslega problema sărăciei poporului, a da o altă organizație proprietății, baza societății, bogăției și fericirii publice. Zdrobind regulamentul care monopoliza se statul, proprietatea pămîntului și capitalul în mîinile ciocoilor, era neapărat a proclama democratizarea statului prin egalitatea drepturilor, a pămîntului prin împroprietărirea țăranilor și a capitalului prin instituțiile de credit organizate de stat. De-aici nevoia de a opera o revoluție democratică și socială. Astfel fu programul de la 1848 ● Martie 1848, revoluționarii români aflați la Paris se întrunesc și dezbat împreună programul și sincronizarea acțiunilor în principate, cît și posibilitatea colaborării cu revoluționarii polonezi și maghiari. Bălcescu propune ca mișcarea să fie declanșată în Muntenia și apoi să treacă în Moldova și în Ardeal, pentru ca în Moldova și mai departe. Condițiile istorice dictează altfel ● Ion Ghica : la Iași unde lumea fiind și mai iritată și mai impacientă, agitațiunea era mai aparentă, și se lucra mai pe față (Alecsandri răspîndise în oraș cîntecul său revoluționar intitulat Deșteptarea României) ● În sala hotelului Petersburg se adunară la 27 martie ca la o mie de oameni, fiind reprezentanți ai cercurilor burgheze, membri ai boierimii liberale, mesceriași și cîțiva emigranți polonezi. După discuții aprinse, se hotărăște să se formeze un comitet de 16 membri. La 28 martie, comitetul se adună în casele lui Costache Sturza pentru redactarea unei petiții-proclamații. Redactarea petiției i s-a făcut într-o atmosferă de tensiune. Populația orașului urmărea cu atenție încordată desfășurarea evenimentelor. Ținut mereu ținută la curent. Pe scara locuinței logofătului se încrucișau mereu oameni de toate condițiile : curtea era plină de echipaje). De asemenea, salonanele erau pline de lume : într-una din camere, la mai multe mese, erau copiate „dorințele naționale", spre a fi răspîndite în public. Potrivit tacticii adoptate, ridicarea poporului și înlăturarea eventuală a domnitorului urma a se produce în cazul în care acesta nu se declara de acord cu petiția. Cînd refuzul domnitorului fu cunoscut, majoritatea celor adunați acum la casele Mavrocordat au hotărît a merge a doua zi la Mitropolie, a pune-în frunte pe Mitropolitu și, trăgîndu-se clopotele, a merge la palat și a cere dorințele naționale ● Ion Ghica : Dar, Vodă Sturza trimise toată armata sa, înconjură casa și aresteză pe cîți poate pune mîna. Frații Rosetteștî (Răducanu și Mitică), Manolache Iepureanu, Al. Moruzzi, Sandu Miclescu, Ion Cuza, Grigorie Romalo, frații Cazimir, Nicu Catargiu, și cîțiva alții sînt trimiși peste Dunăre, dinți pe mîna turcilor la Tulcea și internați la Brusa, Cîțiva dintre cei arestați, precum Alecu Cuza, Alexandru Moruzzi, Iepureanu și alții, ajungînd la Galați, scapă din mîna soldaților, se ascund la amicul lor Cuningham, consulul Angliterei, care îi îmbarcă mai pe urmă pe un vapor austriac. Acei pe care nu i-a putut prinde și au scăpat, precum Vasile și Iancu Alecsandri, Leon Cantacuzino, Alexandru Cncazu, Alecu Rusu, au alergat la Hangu, la munți, cu speranța să ridice pălcești și să pornească cu satele asupra Iașului. Dar, nereușind în speranțele lor, au trecut în Transilvania, în Bucovina, care încotro a apucat. Alecu Rusu și Iancu Alecsandri, luînd prin Vrancea și pe la Pecsani, au venit deghizați în București, unde i-am ținut ascunși acasă. la mama, mai multe zile, pînă au putut lua drumul spre Brașov ● Brașovul se pregătea să trimită o delegație la Blaj ● Vasile Alecsandri publică în tipărnița lui Barițiu poezia „Deșteptarea României" și Șaguna „Protestație în numele Moldovei și Omenirii și a lui Dumnezeu" ● Nicolae Bălcescu : Una din faptele cele mai minunate ale acestui minunat al XIX-lea veac, fără îndoială că e deșteptarea naționalității române în Ardeal, după un somn greu, într-un șir de o mie de ani o împovărâ. Niciodată o nație mai multă vreme în robie nu zăcu. Niciodată o nație robită mai repede și într-un timp mai scurt nu se deșteptă !.. Deșteptarea națiunilor e semnul e sufletul națiilor și că nepierirea lor e sigur. Ion Ghica : Românii de peste Carpați sperau mult în românii din prasmate. Cuzul era pervazul, fusese dieta din 1837 hotărît de cei în Comitetul revoluționar. Îndată ce se ivise ideea de a se aduna la Blaj, Transilvania se prezenta firește ca refugiul revoluției române în caz că va fi fost învinsă. Hotărîrea era de a lupta la munte și a trece cu armele pe la Brașov ● Pastorul sas Daniel Roth : Noi credem să prin înfrățirea unui imperiu daco român, care să cuprindă, sub sceptrul împăratului din Viena, Transilvania, Moldova și Țara Românească, se pot atinge țelurile noastre. Voința noastră e neîndoielnică, ca și puterea noastră de gîndire, o constituție și instituții care să garanteze dezvoltarea liberă a poporului pe bază națională... ● D. Bratianu și unii dintre intelectualii transilvăneni s-au opus unirii în Țara Românească. August Treboniu Laurian, Axente Sever, Constantin Roman s.a. plecă în Transilvania să se înțeleagă cu revoluționarii de acolo ● Profesorii transilvăneni veniți de la București în pripă, deschiseră Adunarea din Blaj fără a face propaganda pentru unitatea națională a românilor. Despre profesorul C. Roman poliția habsburgică raporta că „a făcut propaganda fățișă pentru remînîntarea Daciei" ● Ion Munteanu din Mălădărașul de Cîmpie, chemat în judecată pentru „trădare", declară că „de acum Ardealul nu mai e Ardeal, ci România ● Lucrări asemănătoare se făceau în Banat, din Almașul Mare și Nadeș ● Într-un raport din Alnaș către contele Bosthyany se susține că o parte din români sînt „fanatici exaltați care visează sau despre o nouă Dacie — ce urmează să cuprindă Țara Românească, Moldova, Bucovina, jumătate din Ardeal sau chiar Ardealul întreg" ● Judele primar al Brașovului raportează că N. Bălcescu, Ion Ghica, Simion și alți refugiați moldoveni ar fi făcut declarații în Transilvania despre reînființarea Daciei ● Publicistul Hipolyte Desprez : Acest popor mutilat alcătuiește încă de-acum un singur corp și întinsul teritoriu care-l cuprinde e unitatea sa pe numeroase rînduri, dacă nu în limba tratatelor cel puțin în aceea a patriotismului ● Blaj, Alecu Russo : Pe un cîmp întins, patruzeci de mii de oameni stau să asculte, sub aripile unui steag în trei culori, cuvîntul înțeleptei Natalene, Moldoveni și munteni, pribegi și sulburărilor din țări, priveau cu bătaie de inimă adunarea, ostită grămadă după grămadă, după satele și ținuturile de unde veniseră oamenii ; un popor întreg de aceleași port și de aceeași limbă ca și a poporului nostru, stă mărcî în lumina soarelui ● Națiunea română răzimată pe principiul libertății, egalității și frăției, se spune în primul articol al petiției naționale de la Blaj, pretinde independența sa națională, în respectul politic, ca să figureze în numele său ca națiune română ; ca națiunea română să-și aibă dregătorii săi în toate ramurile administrative, judecătorești și militare, în acecași proporție ● Aceeași egalitate națională este cerută de bănățeni în adunarea care a avut loc la Lugoj la 3 mai ● Nicolae Bălcescu : Mulți din noi văzură cu ochii lor cînd deputații români din toată țara Ardealului în număr de cincizeci de mii, toți țărani și fii de țărani, se adunară la Blaj, în cîmpul numit de-atunci al Libertății, ca să facem în numele nației această declarație : SINT, DECI INTRU ÎN DREPTURILE MELE ! Și Europa află cu mirare că în Transilvania o nație română, de a cărei existență nici că bănuia, și-a proclamat independența sa, și ea fu silită a-i recunoaște dreptul și a o inscrie de-atunci în rîndul națiilor celor vii ● Gh. Barițiu : Zilele de 3,4,5 mai vor face epocă în istoria românilor, iar numărul celor de față va determina pe împărat să înțeleagă că a sosit momentul ca și această nație să se ridice din pulberea în care o aruncaseră nedreptățile veacurilor. Cît despre celelalte naționalități din Transilvania, Barițiu scrie că așteaptă ca acestea de acum înainte „să privească pe români de frați și patrioți iar nu de niște creaturi apuse pe care ai vrea a le spăria și aduce la sculare cu sulițe de mîi de baionete... ● Timotei Cipariu : Blajul făcă avu ale sale trei zile, zile de bucurie, de sărbătoare, de înfrățire și împăcarea tuturor inimilor. Nu zic Dragoșiu, Bucînuiu, Vidacovici, de plîne de entuziasm pentru națiunea sa, cărora rare pagini ale istoriei se află asemenea așa glorioase măcar că nu ar fi lipsit elementele de împărăchiere dacă sfînta cauză a libertății națiunii română nu ar fi stins toate patimile arzătoare ● La ordinea zilei vine deschiderea dietei de la Cluj, căreia adunarea de la Blaj avea să-i înainteze, printr-o delegație condusă de episcopul Lemeni și din care făcea parte și Barițiu, petiția votată la 4 mai. Prin punctul ultim al acestei petiții, națiunea română cerea ca „conlocuitorii de o mie de ani o împovărâ. Niciodată o nație mai multă vreme în robie nu zăcu. Niciodată o nație robită mai repede și într-un timp mai scurt nu se deșteptă !.. Deșteptarea națiunilor e semnul e sufletul națiilor și că nepierirea lor e sigur. Ion Ghica : Românii de peste Carpați sperau mult în românii din prasmate. Cuzul era pervazul, fusese dieta din 1837 hotărît de cei în Comitetul revoluționar. Îndată ce se ivise ideea de a se aduna la Blaj, Transilvania se prezenta fireste ca refugiul revoluției române în caz că va fi fost învinsă. Hotărîrea era de a lupta la munte și a trece cu armele pe la Brașov ● Pastorul sas Daniel Roth : Noi credem să prin înfrățirea unui imperiu daco român, care să cuprindă, sub sceptrul împăratului din Viena, Transilvania, Moldova și Țara Românească, se pot atinge țelurile noastre. Voința noastră e neîndoielnică, ca și puterea noastră de gîndire, o constituție și instituții care să garanteze dezvoltarea liberă a poporului pe bază națională... ● D. Bratianu și unii dintre intelectualii transilvăneni s-au opus unirii în Țara Românească. August Treboniu Laurian, Axente Sever, Constantin Roman s.a. plecă în Transilvania să se înțeleagă cu revoluționarii de acolo ● Profesorii transilvăneni veniți de la București în pripă, deschiseră Adunarea din Blaj fără a face propaganda pentru unitatea națională a românilor. Despre profesorul C. Roman poliția habsburgică raporta că „a făcut propaganda fățișă pentru remînîntarea Daciei" ● Ion Munteanu din Mălădărașul de Cîmpie, chemat în judecată pentru „trădare", declară că „de acum Ardealul nu mai e Ardeal, ci România ● Lucrări asemănătoare se făceau în Banat, din Almașul Mare și Nadeș ● Într-un raport din Alnaș către contele Bosthyany se susține că o parte din români sînt „fanatici exaltați care visează sau despre o nouă Dacie — ce urmează să cuprindă Țara Românească, Moldova, Bucovina, jumătate din Ardeal sau chiar Ardealul întreg" ● Judele primar al Brașovului raportează că N. Bălcescu, Ion Ghica, Simion și alți refugiați moldoveni ar fi făcut declarații în Transilvania despre reînființarea Daciei ● Publicistul Hipolyte Desprez : Acest popor mutilat alcătuiește încă de-acum un singur corp și întinsul teritoriu care-l cuprinde e unitatea sa pe numeroase rînduri, dacă nu în limba tratatelor cel puțin în aceea a patriotismului ● Blaj, Alecu Russo : Pe un cîmp întins, patruzeci de mii de oameni stau să asculte, sub aripile unui steag în trei culori, cuvîntul înțeleptei Natalene, Moldoveni și munteni, pribegi și sulburărilor din țări, priveau cu bătaie de inimă adunarea, ostită grămadă după grămadă, după satele și ținuturile de unde veniseră oamenii ; un popor întreg de aceleași port și de aceeași limbă ca și a poporului nostru, stă mărcî în lumina soarelui ● Națiunea română răzimată pe principiul libertății, egalității și frăției, se spune în primul articol al petiției naționale de la Blaj, pretinde independența sa națională, în respectul politic, ca să figureze în numele său ca națiune română ; ca națiunea română să-și aibă dregătorii săi în toate ramurile administrative, judecătorești și militare, în acecași proporție ● Aceeași egalitate națională este cerută de bănățeni în adunarea care a avut loc la Lugoj la 3 mai ● Nicolae Bălcescu : fraților din țară, minunați de vitejia lor. În ce tăcere adîncă mă ocoleau și mă ascultau ei, cînd le vorbeam de puterea nației române, de numărul ei, de întinderea pămîntului ce i-e dat și de ursitele cele mărețe ce o așteaptă în viitor. Seara, după ce toată ziua străjuiau poteciile, se hărțuiau și se luptau cu dușmanul, îi vedeai adunați trimbe, trimbe, pe lîngă focuri, care, povestînd întîmplările zilei și acele trecute, care, zicînd din fluiere, bucîume și cimpoaie. Apoi cu toții, juni, bărbați și bătrîni, se puneau de făceau să răsune văile munților de cîntări de vitejie și de naționalitate, mai cu seamă de acea puternică și frumoasă marsellieză a d-lui Mureșeanu „Deșteaptă-te Române", pe care o cîntau chiar în mijlocul focurilor și al urletelor de tunuri, și săliseră și pe unguri a o învăța și a o cînta în bătaie împreună cu dînșii. Generalii acestei oști țărănești erau niște preoți și niște tineri abia ieșiți din școalele de teologie, filosofie și jurisprudență. Ei au pușcărit pînă atunci mîna pe o armă, cînd nevoia îi sili a se face generali și a cîștiga bătălii. Lipsiți de cunoștință și de principe de artă militară, ei le inventară. Am văzut cu mirare cum ei dibuiseră adevărațele principe ale războiului și privilegiile importante ale poziției naturale și folosul ce știură a trage din orice localitate. Femeile nu rămîneseră în urmă nici cu curajul, nici cu simțămintele naturale ; ele luaseră parte la primejdiile soților lor. Din vîrful munților ele aruncau pioale de bolovani, rare rărcau rîndurile vrăjmășești. Cîntecele lor nu crau ca mai înainte cîntece de jale și plăcere, ci cîntări pline de patriotism și de simțămînt național... Astăzi vedem curat că un același despotism ne copleșește pe toți românii dimpreună cu ungurii și cu toate poporele din Europa. Astăzi este învederat pentru tot românul cu minte și cu inimă că libertatea naționalităților nu poate veni de la curțile împărătești și din mila împăraților și a dessupușilor, ci numai dintr-o unire strînsă între toți românii și dintr-o ridicare a tuturor împreună și în solidaritate cu toate popoarele împilate. Aceasta este calea pe care păsește și trebuie să păsească toți românii, de progres și de mișcare. În Ardeal, din Banat, din Ungaria și cei din principate ● La Lugoj, la 15 iunie, Eftimie Murgu înființează în funcția de căpitan suprem al acestei armate, întreburîndu-i dacă admite, precum și de toate hotărîrile și dispozițiunile comitetului executiv ; dar, și de nu ar fi dat de bănățeni, el nu asista nici la adunările, nici la dezbaterile noastre. El era sezător în Giurgiu, din cauza serviciului său militar. Batalionul ce comanda avea paza cordonului Dunării pînă la gura Ialomiței ● Nicolae Bălcescu : Din 1846 acest program a fost prezentat publicului, în strigătul de alarmă și stupefacția boierilor ; revoluția de la 1848 i-a realizat ; articolul 13 al declarației drepturilor conține : „Abolirea cervezilor țărănești, dijmelor, angarialelor și a șăgubirii". Revoluția de la 1848 este în întregime în acest articol 13, celelalte puncte, mai dezvoltate numai, sînt reproducerea programului revoluției din 1821 ● Aaron Florian : Țăranii, fără îndoială, fără nimic, cu merinde numai în traistă, cu munturile noii constituții în mîini, intrară în Capitală sub stindardele lor strigînd Dreptate. Întîlnirea cu populația Bucureștiului a oferit un spectacol sublim. Țăranii cu arăcești, înfrățiți cu orășenii, cu mesteceni, cu gîlmanți dotunătoare, înaintară pe ulițele Capitalei, către palatul printului. Mulțimea era nenumărată. Domnitorul a fost constrîns să subscrie constituția revoluționară, văzînd stăruința poporului. Revoluția era în întregii țări, Spiritele în general erau toate înflăcărate și de la o margine a țării pînă la cealaltă toți simțeau trebuința de o prefacere mare în toate. În toată întinderea țării circulau proclamații tipărite ce cuprindeau năzuințele patriotiștilor ● Țarul „Pruncul Român" : Românii din Principatul Valahiei după mai multe veacuri de amărăciune și robie, la 11 iunie se ridicară la glasul libertății de care erau însănătoșați, sparseră lanțurile și arătară Europei că românii nu sînt încă pămîntul Daciei. Dar ceea ce face mai mare onoare numelui de român este nobila purtare a poporului de la 11 iunie și pînă azi. Nu este exemplu în istoria lumii ca o nație să se scoale, să surpe tirania din rădăcini și să fie atît de pașnică ● 19 iunie 1848 — Colonelu I. Odobescu și I. Solomon arestează pentru cîteva ore guvernul provizoriu în frunte cu Heliade, aflat în ședință de lucru la palat ● G. Golescu-Vartic : Înfrîngînd complotul contrarevoluționar condus de colonelu Odobescu și Solomon poporul a eliberat guvernul provizoriu și a restabilit regimul revoluționar pe a cărui constituție jurase să cheltuiască și cîteva zile în urmă. Bucureștii au cunoscut clipe de puternicii efervescență revoluționară. Pentru înarmat a radicat baricade. În tipografia „Pruncului Român" se topeau literele pentru a se transforma în gloanțe. Ana Ipătescu și Popa Ambroziu au intrat în istoria acelor memorabile clipe ai a revoluției. ca și cele opt victime aparținînd toate populației sărace. Funeraliile naționale au avut loc a doua zi cu participarea unei mulțimi de 30 000 de oameni ● I. Heliade Rădulescu : În două cesaturi, toată lumea se înarmară și umplu piețele și ulițele invecinate cu palatul, cum și pe acelea ce duc la cazarmă ● Ca urmare a unor zvonuri referitoare la intrarea în țară a trupelor intervenționiste potrivit unei tactici stabilite în prealabil, guvernul provizoriu se retrage la Rucăr. În Capitală este restabilit guvernul regulamentar ● G. Golescu-Vartic : Spontan, la 30 iunie, populația Bucureștilor a ridicat impotriva călămăcămiei reacționare. A fost dată alarma și prin satele din jurul Capitalei. Palatul metropolitan a fost înconjurat de o mulțime evaluată la 40 000 de oameni. Toți negustorii din oraș, meseriași, popor, preoți, țărani din împrejurimi. Sub presiunea poporului, mitropolitul Neofit, „aspru mustrat", a fost constrîns să retracteze proclamația sa din ajun, să-și reînnoiască jurămîntul pe constituție. Căimăcămia bolerească fu spulberată cum învolbură vîntul paiele pe drumuri. A doua zi, la 1 iulie, se desfășoară din nou o mare demonstrație care se sfîrșește cu fraternizarea deplină a armatei cu poporul și izolarea comandanților reacționari ● Ion Ghica : Sîntem tari în București, căci poporul e cu noi și mai cu seamă negustorii care au făcut mult în revoluția din 30 iunie. Întoarcerea noastră fu un triumf, în vreme ce retragerea noastră din Capitală fusese o derută, poporul nostru, al Capitalei, să știi, fără fățărnicie, că a întrecut pe toate popoarele Europei, chiar și pe parizieni ● „Revoluția de la 1848 în țările române" : Perioada care a urmat este, în egală măsură, plină de o elevată efervescență revoluționară. Ideea revoluționare nu au opus rezistență armată. ● Nicolae Bălcescu : Într-adevăr în această ochire istorică văzurăm că statul din domnesc sau absolut s-a făcut boieresc sau aristocratic, apoi fanariot sau orășenesc, apoi militar și ostășesc, și acum este pe cale a se face românesc și democratic. Asemenea poporul din rob se preface serf, apoi proletar, apoi posesor și acum azvîrle cea din urmă exploatație și este a se face proprietar. Revoluția de la 1821 a strigat dreptate și a vrut ca românul să fie numai liber și egal. ca statul să se facă românesc. Ea a fost o revoluție democratică. Revoluția de la 1848 a vrut ca românul să fie nu numai liber, dar și proprietar, și cetățean. Iar Tinghir, reprezentantul acestuia la București, frămîntările maselor. intrunirile, cunosc o desfășurare fără precedent. Adunări populare de mare amploare s-au ținut la 15, 22 și 23 iulie. La acestea din urmă, la care potrivit evaluărilor unor corespondenți de presă, ar fi participat aproximativ 40 000 de oameni, se aprobă nouă componență — din șase membri — a locotenenței domnești. Cu acest prilej a fost subscrisă o declarație cuprinzînd „cererile nației române". Adresa înaintată lui Suleiman a fost acoperită cu 24 000 de semnături, la care se adăugau pecețile a 40 de sate. După încheierea adunării, zeci de mii de oameni, cu făclii și muzici, au făcut o puternică demonstrație în favoarea constituției. Adunarea poporului era constituită în putere suverană. Prin intermediul ei, poporul, mascle își impuneau hotărîrea și voința. Convocînd adunarea, guvernul revoluționar își depunea mandatul în mîinile poporului, căruia i se solicita să aleagă noul guvern ce urma să capete denumirea de locotenență. Deputățiile trimise spre Giurgiu erau însoțite continuu de mii de oameni, care formau un coridor viu între Capitală și portul dunărean. În așteptarea răspunsului la cererile naționale, adunările de pe Cîmpia Libertății se țineau zilnic. Întreaga țară cunoștea o desfășurare de forțe fără precedent. Intrarea lui Suleiman în București — după ce o nouă intrunire populară, din 23 iulie, consfințise locotenența de trei — la 8 august a prilejuit o formidabilă desfășurare a forței populare. Pe întreg parcursul de la Giurgiu la București, locuitorii au făcut un veritabil gard viu. Intreaga Capitală era în picioare — mai bine de 40 000 de oameni au ieșit în calea reprezentantului Porții la barierele orașului. În aceste zile, mai de seară, cu sute de stindarde tricolore, manifestau în București pentru constituție. A fost organizată tabăra de la Rîureni, pentru instruirea efectivului și organizarea rezistenței. Lui Gheorghe Magheru, numit căpitan general al trupelor naționale și de dorobanți și panduri, i-a revenit un rol important. Afluxul de voluntari spre tabăra de la Rîureni — în preziua dizolvării, aceasta întrunea 30 000 de oameni — exprimă sădeznea maselor populare în planul de apărare a revoluției. La apropierea turcilor de București, o mare mulțime, apreciată la o sută de mii de oameni, a ocupat punctele de acces. Locuitorii de prin județele — comunică N. Pleșoianu — „de toate clasele, veneau mereu în Capitală, astfel încît mulți zîceau că numărul trecea de 50 000 oameni, ca să meargă împotriva oastei suzerane. Poporul leșise afară și se așezase în tabere, fiecare cu steagul județului său. Mai multe nopți dormiră în cîmp asteptînd armele ● Avînd conștiința că a nu se opune cu armele, multimea de oameni a format un gard viu în fața armatei otomane care si-a făcut loc trecînd peste trupurile celor ce doar din lipsă de inițiativă și nu din a crîncenă dorință de luptă

Ziua Miliției

Răbdarea și o mare sete de dreptate

Aproape toată viața sa locotenent-colonelul Nicolae Grigore a părut să fie urmărit de hîrtii.

— Am intrat în miliție la 7 august 1949, imediat după terminarea stagiului militar. Eram fiu de țăran sărac și am fost trimis tot la țară, în comuna Cioflicenii, Ilfov, ca să-l înlocuiesc pe fostul șef de post, unul, Motpe. Acesta se îmbogățise pe seama țăranilor, avea vaci, oi, porci, stoguri de nutreț, iar cînd a părăsit comuna, în zece care abia, abia de i-a încăput avutul. Mi-a lăsat moștenire o lădiță ferecată, plină cu hîrtii. „Ce-i cu astea ?", a întrebat. „Le, niște hîrtii...", a răspuns în doi peri. Rămas singur, am scos din lădiță, maldăre de dosare, procese-verbale, și amenzi silvice neîncasate. Mi-am dat seama că din 1938 omul, practic, nu mai rezolvase nici o problemă — și erau destule : bătăi, furturi etc. — preocupat fiind doar să se căpătuiască. Ce era să fac ? M-am îngropat în dosare și am început să le soluționez, unul cîte unul cum mă pricepeam și în spiritul vremii noi. Erau sute, poate mii de hîrtii. Au trecut anii și de hîrtii tot n-am scăpat. Devenisem ofițer la serviciul economic al Miliției Capitalei. În toamna anului 1970 am terminat ancheta în afacerea O.R.A.C.A., despre care vă voi povesti mai încolo. Ei bine, a fost nevoie de un automobil GAZ pentru a trimite la Procuratura Capitalei actele : 83 dosare groase, toate purtate și trecute prin mîna mea și a colegilor mei. Unul neinițiat i-ar fi luat cinci ani doar să le citească de la prima la ultima filă. Referatul de terminare a urmăririi penale, redactat de mine și de un căpitan de miliție de la circa a 10-a, număra 2 200 pagini indosate.

Poate și acest aspect, mai puțin senzațional, dar revelator al unei munci tenace, anonime, eficiente, merită evocat cu prilejul apropiatei sărbătoriri a Zilei Miliției.

— Esențial este ca dincolo de hîrtii să vezi omul, și la bine și la rău. Adevărat, activitatea în serviciul economic poartă și acest aspect. Noi nu pornim, bunăoară, de la o locuință jefuită sau de la o mașină făcută zob, precum colegii noștri de la judiciar sau circulație, ci, adeseori, de la o hîrtie : o sesizare din partea unui cetățean, un decont fictiv, un bon fals etc. Și, apoi, ne avîntăm în lupta cu necunoscutul ! De multe ori mă gîndesc că munca noastră se aseamănă cu aceea a speologului : vezi doar unde pui primul pas, dar nu știi, în beznă, unde duce drumul mai departe și trebuie să-l descoperi pe dibuite. Intervin, firește, raționamentul, „meseria". Iar cînd dai de un perete, te întorci la locul de unde ai pornit și încerci din nou, pe alt drum. Uneori, de la un fleac ajungi la... Dar să vă povestesc cîteva cazuri.

Era prin 1959. Ce putea fi mai cuminte decît trei magazine de pe strada Smîrdan cu articole de botez, nunți, înmormîntări ? Rochii de mireasă, fracuri de închiriat de pe vremea bunicii, beteală, flori artificiale, cocarde, lumînări, cununi, pînză cernită, care cum se potrivea, după împrejurări. Negustori cinstiți care își oferau servicii și la veselie și la durere. Aceasta era fațada, însă în spatele ei nu se negocia beteală aurită, ci aur curat și dolari. De multă, foarte multă răbdare au trebuit să dea dovadă Nicolae Grigore și colaboratorii săi pentru a da de firele afacerii. Deși, la un moment dat, urmele păreau să se șteargă, au perseverat, scoțînd adevărul la iveală.

— Și aceasta nu a fost decît începutul — arată locotenent-colonelul Grigore. Apoi am aflat de unde și-au procurat negustorii aurul : din Rîmnicu Sărat. Acolo, în grădina unui morar, fost mare bogătaș, am dezgropat alăuri de pepeni și gulii, sute de „cocoșei" și de monede englezești, „cai", de aur. În casa altui fost negustor, poreclit „Mireasa", am. dibuit aurul ascuns în pivniță, iar la un altul — în ghivece de flori. După două săptămîni, formația noastră s-a întors la București cu 15 kg de aur ! Vorba ceea : nu a fost pentru cine s-a pregătit. Și totul a pornit de la „nunți, botezuri, înmormîntări".

Această lume crepusculară a anilor '50, a foștilor negustori și afaceriști care își dosiseră averile, bijuteriile, „cocoșeii" cu gîndul la o iluzorie revenire a trecutului, se stingea pentru totdeauna. Sarcini noi reveneau serviciilor economice ale miliției. Pretutindeni se ridicau fabrici, combinate, țara întreagă creștea. Ceea ce nu înseamnă că peste noapte au dispărut și vechi mentalități, pe care interlocutorul nostru le rezumă într-o singură propoziție : **„Pîine fără muncă".**

— Este tot ce urăsc mai mult, eu, fiu, nepot și strănepot de țărani din Argeș. Tot neamul meu numai din muncă a trăit, pe ea se sprijină și întreg edificiul societății socialiste, iar cei puțini, care caută să se eschiveze de la muncă, să trăiască pe spinarea altora, din expediente, furturi și escrocherii trebuie demascați și pedepsiți. Ce credeți că am simțit eu cînd, percheziționînd niște recepționeri prinși cu mîța-n sac, am descoperit la fiecare din ei mai multe zeci de mii de lei ? Iar ei s-au justificat : „Sînt bani de buzunar !", parcă sfidînd pe toți oamenii muncii din această țară.

— De unde erau recepționerii ?

— Erau implicați în afacerea O.R.A.C.A., inițiale care desemnau, prin 1965—1970, oficiile regionale pentru achiziționarea și contractarea de animale. Oficiul din fosta regiune București lucra prin suboficiile Titu, Slobozia, Urziceni, Lehliu etc. Ele livrau produsele bazei București, care, la rîndu-i, aproviziona abatorul Capitalei. Au fost implicate atunci în delapidări 72 de persoane : recepționeri și cantaragii, achizitori, directorul bazei, funcționari ai unor agenții C.E.C. și ai unor consilii populare comunale care certificaseră acte fără să le verifice și poate chiar fără să le fi citit. Trei ani de zile a durat ancheta și alți trei judecata. Procesul era atît de vast, încît un complet de la Tribunalul municipiului București s-a ocupat de el în exclusivitate. Motiv pentru care, vara, tot completul, de la judecător la grefier și ceilalți funcționari mai mărunți, pleca în concediu în același timp. S-a stabilit atunci că în numai trei luni inculpații au comis fraude de circa patru milioane de lei. Și ei au acționat nu trei luni, ci trei ani ! Deplina elucidare a necesitat o muncă titanică, dar pînă la urmă culpele au fost pe deplin dovedite și prejudiciul recuperat. Ziua cînd vinovații și-au primit răsplata mi-a adus cea mai mare satisfacție din carieră. Am amintit de această afacere nu fiindcă, într-un fel sau altul, mi-a consumat șase ani din viață, ci pentru că oferă serioase învățăminte. Înainte ca să intre în acțiune miliția, controlul financiar intern vizase, în fiecare an, actele de la O.R.A.C.A. — București, fără să descopere nimic : ei s-au mulțumit doar să verifice adunările, fără să-și dea osteneală să vadă ce se ascunde în cifre. Și nu ar fi fost prea greu, fiindcă oricît de abil ar fi infractorul, tot îi scapă o greșeală. Important este însă ca ea să fie observată de cei în drept și fără intervenția miliției. Lipsa de atenție costă.

Ca dovadă, Nicolae Grigore ne relatează o incredibilă afacere. El ne povestește cum, la un moment dat, printre furnizorii unela din cele mai mari uzine metalurgice din țară, a apărut... o cooperativă agricolă de producție, fără ca nimeni să se sesizeze.

Cum s-au petrecut lucrurile ? Turnătoria de fontă a uzinei bucureștene avea nevoie de mari cantități de suporți de miezuri. Într-o bună zi, cineva a venit cu ideea ca ele să fie contractate cu o cooperativă meșteșugărească din Buftea, ceea ce era perfect legal. Cînd hîrtia a sosit însă la Buftea, vicepreședintele — care, cu puțin timp înainte fusese dat afară de la cooperativă — a avut o idee : să pună pe picioare o afacere pe cont propriu. Drept care a înființat o „secție de miezuri" pe lîngă... C.A.P. Joița — aceasta doar pentru a da un pseudostatut juridic noii unități productive. Și astfel, în scripte, Joița a început să alimenteze cu suporți uzina. Pe statele de plată au figurat șeful „secției anexă" — cel mazilit de la cooperativa din Buftea — soția sa, precum și contabila de la C.A.P., diverse rubedenii, prieteni și prietene și chiar vecini ai „șefului" și ai complicilor săi de la aprovizionare și de la turnătoria de fontă de la „23 August". Cam 400 000 de lei au încasat ei doar în două luni pentru faimoșii suporți, deși la anchetă a ieșit la iveală că majoritatea nici nu văzuseră la viața lor un singur suport. În realitate, „personalul" era format din 4—5 muncitori, care nu lucrau la Joița, ci în București, în cîteva curți de pe strada Cremenița, în Tei și vizavi de spitalul Colentina, unde efectuau — cam în ce condiții tehnice e lesne de închipuit — operațiile de nituire, galvanizare etc. S-au pus la socoteală și operații fictive, s-a falsificat numărul pieselor [illegible]...

— ...și totuși, controlul prevenitiv uzinal nu a sesizat fraudă — observă interlocutorul nostru — a admis ca uzina să facă plăți unei cooperative agricole de producție, [illegible] că a intervenit miliția la timp.

Ar fi să dăm o imagine trunchiată a serviciilor economice ale miliției dacă nu am aminti de sprijinul și ajutorul pe care-l primesc permanent de la cetățeni.

— Sosesc la noi multe scrisori — spune locotenent-colonelul Grigore — fiecare se exprimă cum poate ; uneori, din pagini întregi, dezlînate, nu reținem decît cîteva cuvinte, dacă presupunem că ele constituie un indiciu, cît de vag ar fi. Cei care ne scriu, văzînd că nu se iau imediat măsuri, își închipuie poate că sesizările lor au fost date uitării. Nu este așa. Totul este cîntărit și verificat cu grijă, iar aceasta cere timp. Răbdarea face parte din meseria noastră.

Răbdarea și o mare sete de dreptate.

LIONEL NIȚESCU

Amprente în cenușă

În a cincea zi de la dispariția fiicei sale, Alexandru Neagoe, din comuna Leu, județul Dolj, s-a prezentat cuprins de disperare la postul de miliție.

— Vă rog, vă rog din suflet ! Faceți ceva... Poate că... Deși nu mai cred... Mă tem că s-a întîmplat ceva rău de tot...

Cu răsuflarea sugrumată de un zbucium puternic, bătrînul abia a reușit să explice că fiica sa, Maria, a plecat de acasă în timp ce soțul ei era la serviciu și nu s-a mai întors. Avea 24 de ani, era mamă a 3 copii, se părea că urma să vină pe lume al 4-lea...

— Nu sînt sigur, pentru că nu mi-a spus. Dacă aș fi știut, n-o lăsam eu să facă așa ceva... Cred că a vrut să...

Și subofițerii au înțeles că Maria Barcom ar fi intenționat să întrerupă cursul normal al sarcinii...

Dată fiind gravitatea situației ivite — dispariția femeii respective, ceea ce putea să însemne că i s-a întîmplat ceva — subofițerii postului de miliție au început imediat verificările necesare, raportînd urgent evenimentul și la miliția județeană. Cum un asemenea caz era, într-adevăr, ieșit din comun, cei de la județ au apreciat că la fața locului trebuie să se deplaseze de îndată o echipă de ofițeri cu experiență. Bănuiala bătrînului Neagoe Alexandru era un indiciu că fiica sa plecase de acasă pentru săvîrșirea unei asemenea fapte.

Unde să se fi întîmplat ? Cine oare s-a încumetat să sfideze legea și omenia ?

Cineva își amintește, nu cu suficientă certitudine, că Maria Barcom ar fi fost văzută, cu 5 zile în urmă, intrînd în locuința numitei Gheorghița Turbatu — bănuită în comună ca îndeletnicindu-se cu asemenea ilegalități. Atît ea însă cît și soțul neagă, iar fără dovezi concrete nu i se poate imputa nimănui nimic. Chiar dacă există presupuneri demne de luat în considerație, principiul prezumției de nevinovăție, pînă la stabilirea probelor indubitabile, fiind respectat cu strictețe.

Unul dintre ofițeri află însă că în ziua critică, familia Turbatu a mai fost vizitată și de alte două persoane — fiică și mamă — dintr-o comună vecină, venite pare-se în același scop ca și cel pentru care Maria Barcom plecase de acasă. Deși cu multă dificultate, dată fiind însăși situația lor, femeile sînt determinate, totuși, să contribuie la elucidarea cazului. Ele recunosc că, în timp ce se aflau în locuința familiei Turbatu, au întîlnit-o acolo și pe Maria Barcom. Declarațiile lor, ca și certificatul medical întocmit în urma consultului efectuat la indicația ofițerului de miliție, prin care se confirma că femeia cea tînără fusese supusă recent unei intervenții empirice de întrerupere a cursului normal al sarcinii, constituiau, de acum, argumente puternice pentru ca atenția echipei de cercetare să se concentreze și mai mult asupra soților Turbatu.

— Nu știm nimic. Femeile acestea n-au fost niciodată în casa noastră. Ne bănuiți degeaba. Am putea chiar să ne plîngem — amenințau soții Turbatu, convinși că în locuința lor nu se va găsi nici o urmă care să confirme că Maria Barcom ar fi fost acolo. Între timp, alți lucrători, discutînd cu familia dispărutei, cu rudele și vecinii, stabileau amănunte, aparent nesemnificative, în legătură cu preocupările femeii respective înainte de a pleca de acasă, cu starea ei psihică, cu îmbrăcămintea pe care o purtase în ziua aceea...

Pe de altă parte, ofițerul criminalist căuta eventualele urme, fie apropîndu-se cu lupta de vreo scîndură unde i se păruse mai înainte că văzuse o minsucică pată, fie scormonind cu vreun băț resturi menajere din preajma casei.

Amănunt cu totul bizar poate pentru un neavizat, la un moment dat ofițerul criminalist s-a aplecat, cu atenția și răbdarea care îl caracterizează, asupra unei mici porțiuni de teren presărate cu cenușă, nu prea veche după toate aparențele.

Cu un bețișor a început s-o scormonească, apoi cu o pensetă să recolteze cîteva infime bucățele de sîrmă îndoită, trecute prin foc : de fapt, niște copci folosite mai ales pentru încheierea cojoacelor.

— Ați stabilit cumva dacă femeia a fost îmbrăcată și cu un cojoc ? — s-a adresat criminalistul unui ofițer de la judiciar, făcîndu-l pe acesta deosebit de curios.

— Desigur, soțul a indicat printre obiectele de îmbrăcăminte și un cojoc... Ai găsit ceva care...?

O să analizăm.... Deocamdată... Discuția le-a fost întreruptă de o veste uluitoare : două femei susțineau că într-o fîntînă situată cam la un kilometru de locuința soților Turbatu s-ar afla cadavrul celei dispărute.

— Ați văzut unde era ? Și dumneavoastră o căutați la noi — a ținut să le reproșeze Gheorghița Turbatu. Cine știe de ce s-o fi aruncat...

Dintre obiectele de îmbrăcăminte găsite asupra victimei lipsea tocmai cojocul despre care se interesase criminalistul, iar examinarea cadavrului de către medicul legist a stabilit că femeia suferise o intervenție ginecologică empirică, decesul survenind înainte de a fi aruncată în fîntînă...

Gheorghița Turbatu ar fi continuat poate să nege comiterea faptei, care a dus la curmarea unei vieți omenești, dacă nu i s-ar fi demonstrat legătura dintre copcile arse găsite în cenușa proaspătă din grădina sa și absența cojocului cu care fusese îmbrăcată Maria Barcom, pe care, așa cum avea să recunoască infractoarea, l-a ars după ce a aruncat cadavrul în fîntînă.

Gheorghița Turbatu și-a primit, ce-l drept, pedeapsa meritată — 9 ani închisoare. Dar viața Mariei Barcom, curmată stupid la numai 24 de ani, nu mai poate fi redată.

Va servi oare, acest trist episod, drept un avertisment pentru cei tentați să recurgă la asemenea imprudențe fatale ?

MIHAI GROZAVU

Grandios spectacol al cîntecului popular

Concursul și festivalul cîntecului popular „Maria Tănase", ediția a V-a, desfășurat la Craiova între 28 mai și 3 iunie, a însemnat, pe scurt, următoarele :

● Un festival organizat de Consiliul popular al județului Dolj, prin Comitetul județean de cultură și educație socialistă, în colaborare cu Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Uniunea compozitorilor și Radioteleviziunea română.

● Un juriu alcătuit din : muzicologul Petre Brâncuși, președintele Uniunii Compozitorilor (președintele de onoare al juriului), maestrul emerit al artei Dumitru Botez (președinte), compozitorul Wilhelm Berger, compozitorul Laurențiu Profeta, folcloristul Alexandru Amzulescu, compozitorul Constantin Arvinte, folcloristul Vasile Dinu, folcloristul Ludovic Paceag, ziaristul Tudor Gheorghe, reprezentantul Radioteleviziunii române, Constantin Ungureanu, reprezentantul Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Dolj (membri). Președintele concursului și festivalului : Ion Cetățeanu, vicepreședinte al Consiliului popular al județului Dolj. De remarcat, în componența juriului, aproape întreaga conducere a Uniunii compozitorilor, care, timp de o săptămînă, a stat la Craiova, devenită capitala cîntecului popular al românilor.

● 72 de concurenți, artiști amatori (23 soliști instrumentiști și 49 soliști vocali), reprezentînd toate județele țării.

● Artiști profesioniști, invitați de onoare al festivalului : Maria Ciobanu, menestrelul Tudor Gheorghe, Florica Bradu, Dumitru Fărcaș, frații Petreuș, Benone Sinulescu, Ileana Sărărolu, Gheorghe Roșoga, Angelica Stoican, Luca Novac, Maria Bararu și alții. Prezentatoarea concertelor : Sanda Țăranu.

● Trei orchestre : a Radioteleviziunii (dirijor George Vancu), a ansamblului „Nicolae Bălcescu" din Craiova (dirijor Oprea Paraschiv, de la ansamblul „Rapsodia Română) și a Filarmonicii din Cluj-Napoca (dirijor Gh. Mureșan).

● O sesiune științifică, cu participarea unui larg grup de cercetători din București (între care, 5 reprezentanți ai Institutului de etnologie și dialectologie), Cluj, Iași, Hunedoara, Mehedinți, Vîlcea, Dolj.

● Alte manifestări, complementare concursului și festivalului : un tîrg al meșterilor olari din Oltenia ; o paradă a portului și a jocului popular oltenesc (întrunind peste 800 de artiști amatori) ; o expoziție de obiecte artizanale (cu participarea școlilor populare de artă din 12 județe) ; întîlniri ale oaspeților festivalului cu publicul ; concerte de muzică populară într-o serie de orașe și sate ale județului, cu participarea artiștilor profesioniști ; o expoziție documentară „Maria Tănase", etc.

Ce s-ar mai putea spune în plus, față de cifrele, datele, faptele de mai sus ?

Nu este în intenția noastră să detaliem vreuna sau alta dintre manifestările concursului și festivalului. Nici n-am putea-o face. Reportajul uneia singure dintre acțiunile exprimate în datele de mai sus (să zicem, întîlnirile specialiștilor și ale artiștilor profesioniști cu publicul din uzine, instituții, școli, facultăți etc.) ar ocupa întreg spațiul tipografic de care dispunem. Vom încerca deci ca, în rîndurile care urmează să punctăm doar niște semnificații.

Mai întîi, ceva despre artiștii amatori, cei mai mulți tineri, prezenți la rampa concursului, și despre aportul lor la cunoașterea și îmbogățirea cîntecului popular românesc.

Cîntecul popular ne este tuturora mult prea familiar, ca să mai socotim că în el s-ar mai putea ascunde vreo taină. Ascultînd sîrba doljeană, hăulita gorjeană, țiputitura oșeană, balada someșeană sau doina moldovenească, nu intuim totdeauna cît de strînsă e legată fiecare în parte de privelișt.a interioară distinctă a zonei folclorice din care provine, așa cum nu intuim legătura dintre tipurile cîntecului român sc, atît de variate, dar care, împreună, zugrăvesc sufletul cel mare al țării, oferind cercetătorului unul din cele mai interesante certificate ale unității noastre pe acest pămînt. Ca să cunoască acest documente ale sensibilității și măiestriei noastre, văzute într-o imagine de ansamblu, acoperind întreg spațiul țării, ce ispitit s-o facă nu trebuie să se angajeze în excursii obositoare. El trebuie doar să deschidă ușa unui spectacol — de larg caracter național — cum a fost, cel de la Craiova. Pe scena acestui spectacol, 72 de artiști amatori, reprezentînd toate județele țării, au adus cîteva sute de cîntece, dintr-un repertoriu de cîteva mii. Aceste opere, aparținînd unui uriaș tezaur, au făcut din Concursul și festivalul „Maria Tănase" un grandios spectacol al cîntecului poporului. Aceste cîntece, multe din ele vechi, necunoscute pînă azi, au fost descoperite, scoase de sub praful uitării, salvate de ireparabila goană a timpului/ grație lor, acestor tineri. Ei au angajat pe cont propriu, în sute de sate ale românilor, adevărate expediții de arheologie muzicală, poposind, nu ca profani pelerini, ci ca adînci cunoscători ai tainei melosului, la mii de porți bătrînești, încercînd să regăsească fire necunoscute, noi, genuine, din gigantica țesătură a cîntecului românilor, culeș de pe aceleași file cercetate de folcloriști, de filologi și istorici. Performanța lor a stîrnit furtunoase aplauze în rîndurile spectatorilor. Aplauze pentru efortul descoperirilor, pentru autenticitate și puritate în prezentarea acestor descoperiri, ale căror izvoare se pierd în timp. Ne-am reîntîlnit, deci, cu strămoșii, am devenit mai bogați cu o vîrstă sonoră, pe care am regăsit-o, integrîndu-ne-o definitiv.

Nu este în căderea noastră să judecăm valoarea artistică a interpreților. Poate că din unii dintre ei vor ieși mari cîntăreți. Poate că nu. Dar ascultînd-o pe laureata premiului I al concursului, Vasilica Dinu (elevă la Grupul școlar „Electroputere"-Craiova), n-am putut să nu admirăm puritatea, autenticitatea tonului, reprezentative pentru stilul local, pentru maniera tradițională. Sigur, ea s-a găsit, din acest punct de vedere, printre cei puțini ; majoritatea interpreților, avînd o anume conștiință a valorii artistice a codului și a limbajului folcloric, tind, vizibil, a se exprima înainte de toate, pe ei înșiși, desigur cu mijloacele tradiției. Folclorul tradițional e, în concepția lor, după cum ne destăinuia folcloristul Al. I. Amzulescu, membru al juriului, mai curînd un arsenal și o sursă de mijloace și procedee de expresie, pe care le folosesc într-un mod propriu, spre a se exprima, cum spuneam mai sus, pe ei înșiși. E un lucru firesc, ținînd de un complex de factori sociali și artistici, care poartă pecetea epocii noastre. E și firesc — după opinia specialiștilor — și e și necesar să se întîmple așa, prin aceasta cîntecul popular anexîndu-și valențe noi, sporindu-și viabilitatea, farmecul, ineditul. În ce ne privește — repetăm — am salutat arta Vasilicăi Dinu. Un elogiu îi se cuvine adus, de asemenea, celor ce au descoperit-o și au pregătit-o pentru concurs pe această fată.

Am mai vrea să semnalăm, în același timp, prodigiosul travaliu de orchestrație, acel „maraton al orchestrelor", cum denumea programul de sală efortul celor trei formații amintite. Elogiul, aici, include mai multe lucruri. Mai întîi, ideea de a se aduce, pentru a se întări culoarea zonală a stilului, nu o orchestră, ci trei. Altfel spus, ideea de a se asigura pentru fiecare interpret un acompaniament orchestral specific zonei din care provine. Apoi, ideea ca interpreții să nu fie acoperiți de o pastă sonoră prea grea, lăsîndu-se discursul lor cît mai liber (mulți dintre ei fiind acompaniați, la anume cîntece, doar de o simplă cobză). În sfîrșit, efortul nenumăratelor ore de repetiție, fiecare repetiție însemnînd o nouă melodie, deci abordarea unui nou stil.

Și fiindcă sîntem la capitolul elogii, să nu-i uităm pe artiștii profesioniști, pe acești oameni care, de fapt, au dus, ca interpreți, și nu numai ca interpreți, povara cea mai grea, ei dînd recitaluri și pe scenele craiovene, susținînd concerte și în alte orașe și sate ale județului, participînd și la întîlniri cu publicul, făcînd, cu alte cuvinte, o muncă de dăruire, mărturisind o profundă conștiință artistică.

Un cuvînt despre sesiunea științifică a concursului-festival. Un cuvînt, de asemenea, de elogiu, de elogiu încluzînd, ca și în cazurile de mai sus, mai multe lucruri. Mai întîi, conceperea acestei manifestări nu ca un simplu adaos, ci ca o latură importantă, de extremă însemnătate, a evenimentului artistic de la Craiova. Fapt care s-a vădit prin înscrierea sesiunii pe prima pagină a programului de manifestări, ca un preambul, dovedindu-se astfel preocuparea de a se lămuri, de la început, probleme de fond, de a se ridica, înainte de toate, nivelul teoretic, principial al marii confruntări artistice. Salutăm, de asemenea, tematica extrem de variată a sesiunii, cercul comunicărilor și al discuțiilor restrîngîndu-se exclusiv la problemele cîntecului, fără aderențe la alte aspecte ale creației populare, ceea ce a permis o concentrare a tirului, o examinare de adîncime a problemelor. Ca și la precedentele ediții ale Concursului și festivalului „Maria Tănase", cele spuse în sesiune vor fi adunate între coperțele unui volum. Un volum ce se anunță substanțial prin cota lui teoretică, prin contribuțiile originale, prin revelările — adesea inedite — de fenomene și fapte folclorice.

Dar să ne întoarcem la cîntec. Am regăsit, spuneam, la Craiova, o vîrstă sonoră, o vîrstă străveche, toafără și contînuă, o vîrstă prin care ne întîlnim cu strămoșii. Cum sună glasul strămoșilor noștri din veac ? El nu e imprimat pe nici o placă, el nu e imprimat în cuvînt, deși cuvîntul, se pare, este, pe undeva, o materie care ia uneori amprenta glasului uman, ca și lutul. Dar un drum, cu certitudine, rămîne deschis: supraviețuiește — mai mult, se îmbogățește, adăugîndu-și valențe noi — cîntecul nostru folcloric. Cîntecul nostru popular este și proaspăt și străvechi, spontan dar și canonic pînă la limită, arheologia lui confundîndu-se cu perpetua naștere, pînă la încîntarea și deruta cercetătorului. El se alătură, astfel, nenumăratelor mărturii despre străvechimea și dăinuirea, despre neîntreruperea ființei noastre pe acest pămînt românesc, despre harurile și darurile care ne legitimează marcant — spiritual și artistic — pe harta lumii.

Drept pentru care — peste toate — salutăm însăși ideea marii competiții a cîntecului, organizată de craioveni, care răsună atît de frumos — și de necesar — sub cupola de aur a „Cîntării României".

ILIE PURCARU ■

Ce spun specialiștii

● Vasile Tomescu, secretar al Uniunii compozitorilor :

„Nobila inițiativă de a aduna periodic, în atenția tuturor iubitorilor de muzică și de poezie, valori ale tezaurului folcloric național — sub emblema marii artiste și creatoare care a fost Maria Tănase — legitimează întreaga noastră admirație și recunoștință. Festivalul, concursul și sesiunea de la Craiova și-au cîștigat de mult un prestigiu marcant în viața noastră culturală, dobîndind un răsunet și în mișcarea științifică și artistică de peste hotare. Este aici expresia demnității cu care forurile culturale craiovene, oamenii de muzică și literatură știu să continue frumoasele tradiții ale cîntecului popular și ale activității de culegere și valorificare ale acestuia".

● Dumitru Botez, maestru emerit al artei :

„Ca unul care am participat la acest concurs-festival încă de la prima lui ediție, ca președinte al juriului, pot să apreciez că «Maria Tănase» este cel mai important concurs de muzică populară românească din țara noastră. De aceea sînt mirat că pînă acum, cînd ne aflăm la a V-a ediție, acest festival nu poartă încă denumirea de «național». Sigur că asupra valorii concurenților din actuala ediție nu mă pot pronunța deocamdată, deoarece nu i-am ascultat încă pe toți. (Declarația a fost consemnată în plină desfășurare a concursului-festival — nota red.). Sperăm ca în serile următoare să înregistrăm un număr serios de concurenți de prima calitate".

● Laurențiu Profeta, secretar al Uniunii compozitorilor :

„Pentru prima oară particip la tradiționalul Concurs și festival «Maria Tănase», un adevărat eveniment artistic pe plan național, excelent organizat. Am urmărit un frumos colier de talente din toate județele țării, scena acestui concurs fiind un minunat prilej de trecere în revistă a valorilor autentice, a folclorului care este esența întregii noastre creații artistice, tezaurul nesecat de permanentă revigorare, de întîlnire a muzicii contemporane".

● Alexandru Amzulescu, folclorist :

„Un fenomen esențial în folclorul zilelor noastre este tendința de schimbare a echilibrului genurilor și speciilor folclorice ca atare, ceea ce a dus la schimbarea pe front larg a folclorului tradițional și a imaginii noastre despre el. Într-adevăr, are loc un proces tot mai accentuat de exacerbare spectaculară a cîntecului propriu-zis și a domeniului: dansului și al muzicii instrumentale, o dată cu abolirea și trecerea tot mai vizibilă în rezerva culturală, prin generalizarea conștiinței valorii de monument cultural, a unor genuri vetuste ca doina, balada etc... Rămîne apanajul insului cu adevărat dotat și sîncer de a prelua și duce mai departe valorile tezaurului tradiției spontane și genuine, ale limbajului și stilului firesc și natural al folclorului. Fapt care, pe scenele concursului-festival «Maria Tănase», s-a vădit cu prisosință".

● Ștefan Cărăpănceanu, folclorist:

„Am participat la mai multe dintre edițiile Concursului și festivalului «Maria Tănase» și, bineînțeles, mi-aș putea permite unele aprecieri în legătură cu valoarea acestei manifestări. În primul rînd, vreau să subliniez valoarea deosebită a participanților : de la o ediție la alta, concurenții, cunoscînd exigențele competiției, au încercat să se întreacă pe sine, să vină cu un repertoriu cît mai autentic, pe care să-l reprezinte într-o interpretare cît mai bună. Dintre premianții edițiilor anterioare s-au detașat deja, la această oră, o serie de interpreți valoroși, care nu au dezmințit căutările acestui concurs-festival".

Vasilica Dinu
premiul I

Ionel Pașca
premiul II

Floarea Calotă,
premiul special al Uniunii compozitorilor

Gheorghe Pașca
premiul II

Laureatele festivalului

Fotografii de ELENA GHERA ■

„Caminante"

Jurnal mexican (13)

Fascinația arheologiei

V.

Ce-or înțelege Tatle din toate acestea ? El știe probabil ceea ce știu legendele. Sau poezia.

Cînd exista numai noaptea,
Inainte de a exista ziua,
Inainte de a exista lumina
Zeii s-au întîlnit
Acolo la Teotihuacan

(Codexul de la Madrid)

Lumea exista, adaugă legenda, dar n-avea viață pentru că nu existau soarele și luna. Zeii erau în încurcătură. S-au reunit la Teotihuacan și s-au întrebat : „Cine va lumina lumea ?" Dar tot zeii se fereau să răspundă la această întrebare. Nu vroiau să se sacrifice. Numai Teccuciztecatl, zeul scoicilor marine, și un zeu mic, neînsemnat, Nanahuatzin, au acceptat sacrificiul. După care au început să aducă ofrande. Tot ce oferea Teccuciztecatl era de preț : pene ale păsării quetzal, spini de pietre fine, ace de mărgean roșu, copal. Nanahuatzin oferea numai trandafiri verzi, legați cîte trei, și spini de maguey, pătați de propriul sînge. Au fost ridicate două piramide pentru ca, din vîrful lor, cei doi zei să se azvîrle în flăcări, apoi, puțin înainte de miezul nopții, unul îmbrăcat în veșminte strălucitoare, celălalt îmbrăcat în scoarță de copac, s-au îndreptat spre locul unde focul sacru ardea de patru zile...

În ciuda obrazului său de copil maturizat brusc, Tatle știe însă că nu zeii au ridicat piramidele.

— Vezi pasărea aceea, señor ? Pasărea aceea care zboară ca o săgeată deasupra Piramidei Soarelui ?

— O văd, Tatle. De ce ?

— Ați vorbit adesea despre păsări ca să vorbiți despre zbor, despre fericire, despre cer, despre cîntece.

— Despre ceea ce se opune șerpilor, Tatle.

— Da, señor, despre ceea ce se opune șerpilor. Dar ca să înțelegeți de ce-am ridicat piramide ar trebui să știți că pentru noi păsările însemnau altceva. Privește jos desenele din zidul templului. În spatele zeului ploii sînt multe păsări bogat colorate pe un arbore încărcat de fructe și flori. Vei înțelege că noi am cerut păsărilor altceva. Dacă ne-am împodobit cu penele verzi și strălucitoare ale păsării quetzal, am făcut-o nu pentru a obține frumusețea, ci curajul. Pasărea quetzal nu poate trăi decît în libertate, iar noi nu puteam trăi decît avînd curaj. Cei care au ridicat aceste piramide au privit păsările și s-au gîndit la ele.

— Vorbești despre păsări ca despre zei, Tatle.

— Sau ca despre nemuritorul spic de porumb, señor. Dacă vrei să mă crezi, o pasăre zboară și prin ceea ce va fi după noi. Înălțîndu-se, ea ridică o piramidă în aer. Aripile ei strălucesc în lumină ca și pietrele de pe ultima treaptă a piramidei. Nu mi-am dorit nici în somn să fiu zeu, dar păsările îmi spun tot ceea ce mi-a spus și Quetzalcóatl.

— Zîmbești, Tatle. Nu te-am văzut niciodată zîmbind.

— Pentru că n-am vorbit decît despre sînge, señor, și despre pietrele sacrificiilor. Dar era timpul să-mi aduc aminte că aceste piramide n-au fost ridicate numai pentru ca, în vîrful lor, să fie smulsă inima din piept celor sacrificați și arătată zeilor. Scopul piramidei nu era moartea, señor, ci să ne îngăduie să urcăm printre păsări. Din păcate nici o piramidă nu ne-a ajutat să ne temem mai puțin de moarte.

— Dar toate, Tatle, ne-au ajutat să înțelegem mai bine viața.

Piramidele de la Teotihuacan, ni s-a spus, au fost restaurate. Prefer să cred că această informație se înșeală asupra proporțiilor restaurării, ca să evit un sentiment de decepție. Ce valoare mai poate avea o piramidă refăcută ? Nu de forma exactă a acestor piramide avem nevoie, ci de sensul lor, de **ceea ce a înfruntat timpul.**

Dar dacă piramidele nu sînt întocmai **aceleași,** munții din jur **sînt.** Și soarele care arde. Și cerul atît de înnegrit de lumină încît nu țin minte să fi văzut unul asemănător. Cu ajutorul lor regăsesc vocea lui Tatle.

— Ce rost au piramidele, señor, dacă oamenii mor mai departe ? M-am întrebat de multe ori asta.

— Tu singur ai spus-o mai devreme, Tatle. Ele înseamnă ceea ce rămîne.

— Florile și cîntecele rămîn, zicea un cîntec vechi.

— Nu, Tatle, tu știi foarte bine că rămîne mai mult. Rămîne o dovadă că n-am acceptat moartea chiar dacă murim și că nu trecem prin viață ca păsările care zburînd nu lasă totuși nici o dîră în aer.

— Acatl s-a aruncat de bunăvoie în foc, ca și cei doi zei.

— Fiecare face ce crede cu viața lui, Tatle. Eu nu pot să-ți spun despre alții că au făcut bine sau rău. Abia mă pricep să spun ceva despre mine. Dar uitîndu-mă la Piramida Soarelui, înălțată, poate, cînd te-ai născut tu, mă gîndesc că ea îmi aparține într-un fel și mie. A fost ridicată ca să spună ceva și în numele meu. Ea ne arată că timpul nu e atotputernic sub acest cer gol.

— Te-ai îndepărtat de zei, señor.

— Așa e, Tatle, m-am îndepărtat. Și dacă pentru asta am sui treptele, să ne apropiem de ei, ar fi în zadar. Zeii au murit și trăim într-un secol care se închină, cînd rătăcește, altor idoli. Uneori la fel de cruzi, dar care nu mai omoară în văzul lumii. Se mulțumesc să fie indiferenți sau să ne arate că totul se cumpără, în afara singurătății. Dar tu n-ai de unde să cunoști toate astea.

— Te înșeli, señor. Ca și piramida eu am străbătut toată istoria lumii.

Mă uit în jur. Soarele și conurile vulcanilor. Umbra lui Tatle a dispărut. Nu se mai aude decît șoapta caldă a pietrelor care vorbesc aici de optsprezece secole, chiar cînd nu le aude nimeni. Și care nu ne vor spune decît ceea ce știam singuri. Treptele Piramidei Soarelui au, poate, în primul rînd rostul să ne apropie de un sfat pe care grecii l-au înscris pe templul lui Apolo. Altminteri, a le număra și escalada devine pur și simplu o operație de aritmetică și de mușchi.

OCTAVIAN PALER ■

Nume noi în arta naivă

Meritul actualei ediții (a II-a) a Salonului național de artă naivă de la Arad este, pe lîngă faptul că prezintă mai limpede ca altcori trasele pe care se desfășoară creativitatea domeniului, acela de a promova un mare număr de debutanți. Mulți dintre ei, tineri. Iubitorilor de artă naivă le este familiară desigur creația de proveniență rurală, preferințele lor fiind și de astă dată răsplătite în special de către Ion Nită Nicodin, Petru Mihuț, Rodica Nicodin, Petru Roman (grupul pictorilor din Brusturi-Hălmagiu). Lucrările lor susțin unul din panourile centrale ale expoziției și au datorită prestigiului cucerit anterior, ci pentru surprizele ce le oferă pe linia unei viziuni deja afirmate. „Obicei de iarnă" și „Moară la Nicodinești" de Ion Nită Nicodin, ambele solutionate pe conflictul dintre roșu (cerul) și alb (zăpada pe care se desfășoară scenele ilustrate), cumulează valori optice (și lirice) de cel mai bun nivel în întreaga sa creație. Fiecare din ei a evoluat dealtfel către noi străluciri, demne de cel mai viu interes. Reprezentativ pentru spectacolul vizual cu care ne-a obișnuit, Ion Măric din Mărgineni-Bacău este acompaniat de o suită de talente mai tinere, ca Andronic Salomeia, Catinca Popescu, ce modulează, timid încă, subtilitățile cromatice pe care le propune îndrumătorul lor, profesorul Ilie Boca. Doar Gheorghe Fifirig, tot dintre băcăuani, dezvoltă o picturalitate diferită în peisajele sale. Dar cel mai elocvent punct de vedere nou îl aduce Viorel Cristea din Ghilad-Timiș, cu o pictură solară, ce comentează cu un acut simț al decorativului liric fapte și flori, recolte și oameni al satului bănățean de azi. Tonic, plin de vervă, un fel de Ghiță Mitrăchiță al Banatului, s-a prezentat Gheorghe Munteanu din Mureni-Timiș (Nuntă, Călușari, Interior). O promisiune ce merită toată atenția o face Simut Nicolae din Borod-Bihor (Holdă, Lupul la stînă, La sănius).

Fără a fi o creație spontană rurală, ci inspirată de aici, ivită pe filonul idee de „valorificare", pictura pe sticlă cu care s-au prezentat 6 tineri din Cluj-Napoca (Ghețu Petru, Alexandru Chereches, Mihai Chereches, Corpodean Mircea, Roman Ilie și Vasile Macavei) nu s-a oprit în zona unui artizanat convențional. Este o creație unde inteligența selectivă ce interpretează un stil (Nicula) își asumă și „riscurile" spontaneității și inventivității. Bucuria creației este trăită aici, întreagă, și este cu atît mai mare meritul autorilor cu cît ei explorează curajos sonorităților noi, mai eclatante, ale pigmenților și laconismul grafic transilvan în scenele lor de azi (Rapsozi, Pregătirea cinei, Îndrăgostiți etc.).

Dar contrar unor păreri destul de răspîndite potrivit cărora arta naivă întreține raporturi de vasalitate cu folclorul, manifestarea și-a îmbinat generos simțurile pictorilor din lumea sensibilității urbane. Un mare număr de artiști bucureșteni, între care George Muntean, Haralambie Simionescu, Leibovici Marcel, Vintilă Aurelia, Sanda Nijaukovschi alături de mai cunoscuții Savopol sau Stănică, de clujenii Kovacs Ștefan sau Baglia Valentin, de Biro Pavel sau Căpitan Iosif din Arad, au reliefat valorile peisajului confesiune, evocat prin dragostea pentru detaliul descoperit în concediul de odihnă, în excursie, în orele libere. Asemeni lor și grupul botoșănean Scalco (Mariana și Georgeta alături de părinții lor Octav și Tamara), debutanții Viorel Lungu (Arad) sau Ionel Dumitrescu (Galați) ce încă oscilează între peisaj și scena de gen, dar cu evidente calități în evoluție.

Emil Pavelescu sau Petru Vintilă (poet, scriitor, publicist cunoscut, ce și-a redescoperit vocația de pictor) zugrăvesc un teritoriu al fabulosului, populat cu zeci de personaje, cu har firesc pentru caricare și șarjă. Mai cu seamă Petru Vintilă, dar și tînărul lăcătuș timișorean Gheorghe Babet descoperă reducția unei materialități compuse din colectiile de amintiri ale copilăriei sau lecturilor după reguli deosebit de personale.

Din păcate sculptura n-a susținut propria partitură pe măsura picturii. Vom aminti doi sculptori îndeajuns de pasionați pentru a oferi în viitor lucrări remarcabile (Martin Lingurar din Arad și Tolvay Iosif din Tg. Secuiesc) și vom sublinia calitățile și ineditul lucrărilor în lemn semnate de Nica Nicolae (Argeș), ce însoțesc osul (intarsie) într-o suită de compoziții, sau reliefuri, de asemenea inspirate, semnate de Moscu Nicolae (Gorj), Mihai Racovițean (Sibiu) și Pavel Ungureanu (Iași). Simpozionul teoretic ce a urmat vernisajului a dezbătut cu ardoare temele legate de trăsăturile specifice artei naive românești, profilul ei de vizuroasă originalitate, raportul dintre imageria artizanală și arta naivă, alte puncte de vedere ale expozanților privitoare la creația lor și a celor cu care în ansamblu au obținut un nou și remarcabil succes pe harta astrală a actualității creației plastice din țara noastră. La simpozion au participat istorici de artă, artiști profesioniști, personalități culturale și expozanți din Capitală, Arad, Timișoara, Cluj-Napoca, Iași și Pitești.

VASILE SAVONEA ■

CRONICA PLASTICĂ

Viorel Mărginean

La aproape trei ani după expoziția de la București (august 1975, Sala „Orizont"), Viorel Mărginean își confruntă creația, mai veche și mai recentă, cu exigentul public clujean.

Viorel Mărginean face parte din acea rară categorie de artiști care nu se grăbesc în ceea ce întreprind și, cu atît mai puțin, în pictură, fapt care nu înseamnă că arta sa a trecut neobservată. Astfel ne amintim că, cu prilejul Bienalei tinerilor pictori de la Paris, pictura lui s-a bucurat de aprecierile elogioase ale acelui spirit universal numit André Malraux. Expozițiile personale n-au fost prea numeroase — cea de la Cluj-Napoca fiind a treia — el preferind ritmul unei regularități marcate de prezența sa continuă la toate saloanele oficiale ca și la expozițiile de grup. Remarc această trăsătură, ardelenească dacă vreți (căci Mărginean este originar din Cenade, județul Alba), deși ea poate părea legată exclusiv de caracter, susținut fiind de însăși selecția celor 48 de lucrări, excelent panotate pe simeza clujeană (marea majoritate pictură și cîteva — prea puține — desene) care îngăduie privitorului un contact direct și total cu creația artistului, acesta neurmărind, desigur, să epateze ci cu mult mai mult decît atît : să se recomande așa cum este el în fața șevaletului în orele, zilele și anii în care compune ori recompune sau, mai bine zis, filtrează prin ciurul des al sensibilității sale, al imaginației creatoare și al profesionalismului său bine exersat. Acele ierni, încărcate de o poezie care se unește cu o remarcabilă severitate plastică, acele peisaje-compoziții, parcurse de siluetele unor păsări fantastice dar posibile, născute din sintetizarea nu numai a contururilor lor înnobilate de mișcare ci, mai ales, din sensul plutirii lor spre indefinibile destinații, care fac să pulseze întregul decor, atrăgîndu-ne, irezistibil, în planul cel mai fertil al închipuirii noastre. Succesiunea molcomă a cutatelor dealuri subcarpatice, surprinsă în marșul solemn al anotimpurilor, cu tot ceea ce acestea adaugă naturii geologice : pomi înfloriți frenetic sau discret, pomi secătuiți de seva solului înghețat, dar ocrotind gingaș redeșteptarea din primăvară, prilejuiește pictorului desfășurarea unor raporturi coloristice originale, riguros elaborate, relevante tocmai pentru ceea ce numim, în artă, voință și capacitate de stil.

Viorel Mărginean reușește să inspire, simultan, privitorului pînzelor sale un mănunchi de senzații și idei ce se cer trăite împreună, motiv pentru care unii — neglijîndu-l — s-au grăbit să-l apropie de pictura naivă, de cea sentimental-folclorică, să-l limiteze la granițele, deloc minore, dealtfel, ale peisajului natal, asimilat cîndva, în prima copilărie, ca un balsam etern, devenit apoi un unic (dar incomplet) act de identitate artistică, ori, pe alții, să-l caute, prea simplu, corespondențe în perspectivismul breughelian. Prin tot ceea ce crecază însă (și expoziția sa de la Cluj-Napoca, cred, mă confirmă puternic) acest artist încîntă tocmai pentru că amalgamează, în paleta și felul său specific de a compune și desena, atît peisajul cît și florile ori fastuoșii săi păuni, fluturiți și simplele crengi uscate, uitate în modeste ceramici țărănești, pentru că în tot ce întreprinde pe pînză atinge o libertate plastică fără crispare. Viorel Mărginean îndrăznește, tot timpul, să nu respecte și să nu se supună canoanelor, metaforizînd, cu farmec poetic, cu o mare sinceritate plastică — susținută de gamele viu dominate de culoare, de curajul cu care apelează la alburi, distribuindu-le fastuos pe pînză, cu o aparentă simplitate, unde „naivul" ascunde o știință autoritară a compoziției. Astfel, opera sa poate vorbi, cred, oricărui gust, dovedindu-se modernă fără a provoca inhibare ori suspiciune, așa cum se întîmplă în prezența acelor lucrări care apelează, uneori, la mijloace brutale cu orice preț.

Un aer de candoare imuabilă plutește în spațiul generos al sălii clujene, care găzduiește expoziția pictorului Viorel Mărginean, așezînd-o, chiar din ziua vernisajului, sub semnul unei certe și largi audiențe.

EMANUEL VALERIU ■

Podgorii

RUBRICA MEA

Lirica de gîndire

În *Cuvînt înainte* la al doilea volum de versuri al lui Ioan Șerb, *Legenda umanității (poeme)*, Editura Eminescu, București, 1978), poetul Al. Philippide le caracterizează în acest fel :

„Avem de a face așadar mai mult cu o poezie de cunoaștere și nu de mărturisiri afective. Ar fi ceea ce germanii numesc Gedankenlyrik, o lirică de gîndire, poezie de idei, cu reprezentanți ilustri în istoria literaturii, în frunte cu Schiller, poezie care a fost și este din ce în ce mai puțin cultivată de poeții secolului nostru".

Acest gen de poezie a făcut chiar obiectul tezei de doctorat a lui P. Cerna, *Die Gedankenlyrik*, susținută la Lipsca, în 1913, sub conducerea ilustrului estetician Johannes Volkelt și cu puține zile înaintea sfîrșitului prematur al poetului.

Capcana care pîndește poezia de gîndire este adeseori caracterul ei prin definiție abstract, dar Al. Philippide, preîntîmpinînd obiecția principială, scrie mai departe :

„Autorul acestei *Legende a umanității* evită exprimarea abstractă, care este una din caracteristicile, și totodată unul din defectele poeziei de idei, Ioan Șerb pleacă întotdeauna de la fapte, de la reprezentări concrete, pe care le dezvoltă și nu le pierde din vedere, meditația pe seama lor izvorînd cu necesitate din ele, adică din concret, nu din speculații metafizice inițiale".

Legenda umanității constituie dealtfel al doilea și cel mai întins ciclu al culegerii, precedat fiind de *Imnurile naturii*, ale Naturii sau Firii cu majusculă, ca și Universul, Cuvîntul, Infinitul sau Nesfîrșitul, entități pe care poetul gînditor le ipostaziază, ca și pe altele, ca Norocul, Bunavestire, Ființa și Neființa, Destinul, ba chiar și cîte o făptură preistorică, Arheopterixul. Această scriere solemnizează oarecum conceptele care de fapt se ridică deasupra naturii cosmice, integrînd universul propriu-zis al gîndirii filosofice, atît al celei cosmologice, cît și al celei ontologice. Așa fel înțelege poetul lirica de gîndire, ca dialog permanent între om și universul care-i răspunde și-i corespunde.

Mi-aș exprima însă preferința pentru bucolica *Arcadia*, cel mai proaspăt poem ca inspirație și modalitate de expresie, deși nici din el nu lipsesc sintagme neînțelese de cititorii fără cultură filosofică, de pildă, aceea de „sfinte mume", familiară cunoscătorilor lui *Faust* de Goethe, sau măcar ai poeziei lui Lucian Blaga. Într-o serie cam lungă de distihuri, Ioan Șerb intonează un *Imn frumuseții feminine*. I-aș aduce o nepretențioasă obiecție acestui distih :

„De-aș fi olar să-ți tipăresc dulci forme / Frumsețea ta i-ar da Naturii norme !"

Este un compliment delectabil, dar nefundat... În natură, deoarece obiectul ei ține tocmai de ordinea naturală și începe a fi de aceea a artei numai din momentul în care femeia recurge la arsenalul industriei cosmetice, ca să corecteze natura sau să-i potențeze farmecele.

Legenda umanității e dedicată memoriei „profesorului Tudor Vianu, a cărui personalitate și operă", l-au „inspirat aceste poeme", iar *moto*-ul ce urmează e un vers din *Cîntare omului* de T. Arghezi, poem comentat în tîlcurile lui cosmogonice de cei dintîi. Omul, după Ioan Șerb, are un „destin prometeic". Este „homo sapiens", „paradoxul naturii", „homo significans", „zeul pămîntului", „omul ceresc", „trestie gînditoare", „homo naturalis", omul „luminilor", „scop în sine", „homo faber" etc. cum se vede, într-o foarte largă gamă de atribute, încheiată cu „homo humanus", adică omul de omenie.

În dilema „Orfeu sau Prometeu", adică alegerea între poet și om de știință, soluția ar fi sinteza celor două ipostaze. Filologul încearcă să integreze limbii noastre verbul *a umaniza*, în forma cam forțată :

„Îmi *înomenește* vesnica Natură..."

Trestia gînditoare este, precum se știe, o metaforă pascaliană. Filosoful francez a formulat-o în acest context :

„Omul nu-i decît o trestie, cea mai slabă din natură, dar este o trestie gînditoare. Nu trebuie ca universul întreg să se înarmeze spre a-l strivi : un abur, o picătură de apă, e de ajuns să-l ucidă. Dar chiar dacă universul l-ar strivi, omul ar fi și mai nobil decît ceea ce-l ucide, deoarece știe că moare și avantajul pe care universul îl are asupra lui, pe cînd universul n-o știe nicidecum".

Filosoful jansenist încheia în mod laic și raționalist :

„Toată demnitatea noastră constă deci în gîndire. Să ne rezemăm așadar pe ea și nu pe spațiu și pe durată, pe care nu le-am putea umple. Să ne străduim deci a gîndi bine : iată principiul moralei".

Ioan Șerb postulează în centrul condiției umane libertatea. Fără ea, într-adevăr, n-ar fi conștiința care alege calea binelui, a adevărului și a frumosului. Pe această cale ne duce poetul (după observația lui M. Beniuc, în tradiția lui Ion Heliade Rădulescu, Grigore Alexandrescu, Eminescu, Blaga și Arghezi (în cuvîntul său pe a doua copertă). După cum se vede, Ioan Șerb este în cea mai aleasă tovărășie. Însoțească-l și cititorii pe această alee a grădinilor lui Akademos, *sub rosa*.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

CRONICA LITERARĂ

Mircea Horia Simionescu: „Nesfîrșitele primejdii"

Problema în acest roman e cum se scrie un roman. Interesul cade prea puțin pe materia epică. Dilemele creației precumpănesc, mai ales în partea finală. Ultimul vis al lui George Pelimon exprimă îndeajuns condiția paradoxală a romancierului, obligat să nu-și termine cartea, fiindcă mereu mai rămîne ceva de spus. Acum, cîteva dintre personajele sale, cele mai odioase, îl judecă. Și aceasta tocmai cînd George Pelimon acceptase (tot în vis) un oarecare compromis moral : condiția fusese ca el să nu mai scrie romanul. Momentul e de-a dreptul grotesc, deoarece negociază adevărul și transformă creația într-o afacere ca oricare alta. Mai mult, scriitorul e șantajat : un șantaj la conștiință. George se simte firește vinovat : e convins că a spus numai o parte din adevăr, că mai există și alte date care să retușeze prima imagine. Eroul nostru cedează, avînd în față alternativa morții. Mai cerșește un răgaz, poate va face din Marin Cofetaru, principalul acuzator, un personaj simpatic. Mai cedase și altă dată, într-un vis de răzbunare, în fața celui care îl distrusese pe tatăl său. Înseamnă atunci că romanul este și el un compromis (involuntar) cu viața, cu realitatea ?

Romanul lui George rămîne însă un proiect mereu amînat. Nu din neputință. Dificultatea vine din altă parte. George Pelimon nu poate scrie orice roman, ci numai romanul lui. Seamănă cu un actor pus ca să interpreteze întotdeauna același rol, de fapt propria lui viață. Pentru a elimina orice artificiu, romanul mai întîi trebuie trăit și apoi scris. Și George Pelimon într-adevăr „trăiește". Mereu se află într-o stare de exaltare, de neliniște organică, dureroasă. Mai ales visele acestea de veghe (vise „creatoare") dau expresie epică evenimentelor diurne. Expresie — adică semnificație, adevăr. Ce se petrece în vis pare invenție și într-un fel și este. Autorul are grijă să ne avertizeze însă că „nu există invenție gratuită". Nu o dată, în roman, visele se dovedesc mai autentice decît simpla biografie sau chiar decît istoria. Este exact ce-i permite să realizeze acel moment fantastic de ucronie din dialogul grav-ironic (imaginar) cu Abdulah, un turc desprins de pe fresca Voronețului, dialog despre planul agresiv al unora de a cuceri și îmbeciliza lumea întreagă. Tot visul ne scoate din inerție pentru a ne revela «primejdiile» vitale. Romanul primește astfel o tentă ușor existențială.

De ce totuși «nesfîrșitele primejdii» ? Reproducem un text lămuritor : „Uite, decît să mă lamentez, starea în care sînt împins desigur de oboseală, mai bine ar fi să întocmesc în zilele următoare o listă a primejdiilor vieții, de la amenințarea bubei negre la războiul termonuclear, de la alterarea personalității la înundații, cutremure de pămînt, înșelarea semenilor și scleroza avansată, cea mai completă listă de obstacole pe care omul e dator să le treacă... Măreția omului se desprinde din lupta cu aceste pericole... Omul este cel mai minunat învingător dintre învingători..." Printre „primejdii" așază și dragostea.

Primul capitol (*Ca umbra iederii pe zid...*) anunță sub aspect epic, evenimențial, întregul roman. Se modifică numai registrul povestirii, folosind procedee ale ambiguității. Deocamdată cel mai mult impresionează moartea lui George Pelimon : un alt George Pelimon decît eroul principal. Dar cei doi se aseamănă. Și alte personaje au existență dublă. Helga bunăoară nu e una singură. Ingenios acest procedeu de relativizare a vieților omenești. Sugestia merge chiar mai departe : coincidența de nume atrage după sine un destin comun.

Multiplicarea aceluiași eveniment trebuie pusă și pe seama „sindromului de interpretare" — cum zice autorul. Lumea, umană (alta, decît cea „naturală") înseamnă acțiune și semnificare. De unde interesul epic mai mult pentru trecut, întotdeauna interpretabil. Un capitol se intitulează proustian «pe urmele pașilor pierduți». Va împleti de aci înainte ancheta cu amintirea și visul. Viața lui George Pelimon va fi aproape un coșmar. Ancheta reconstituie faptele (în legătură cu tatăl său, victimă a unei înscenări mai vechi — din anul 1937) și restabilește adevărul. Prea tîrziu însă. Vinovatul nu va mai putea fi pedepsit, între timp murise. Totodată ne poartă pe urmele pașilor pierduți în Italia împreună cu Helga : o călătorie de iubire și moarte. Chiar episodul trăit de ei în timpul insurecției (de un eroism sobru neafectat) este reluat de cîteva ori. De fapt atunci o cunoscuse mai bine pe Helga. Aceasta din urmă pare mai mult o idee : „ideea pură de femeie", Helga moare la Veneția. Alte fapte (amintiri) contrazic acest lucru. În lumea romanului totul e posibil. George Pelimon își retrăiește viața după legile ficțiunii. Romanul nu e descripție plată, nici jurnal. El ne oferă o deschidere către zonele de profunzime ale vieții. Eroii „trăiesc" mai mult în roman decît în viață, banalul face loc uneori extraordinarului. Liniar și „plat" este numai primul capitol.

O tiradă a eroului nostru (am văzut) se încheia optimist cu ideea că omul este cel mai minunat dintre învingători. Este oare George Pelimon un învingător ? El însuși se consideră o ființă tare. Înfruntă de mai multe ori moartea. Totuși finalul e destul de ambiguu. Învingători par mai de grabă cei de teapa lui Predoleanu și Marin Cofetaru. Dar în vanitatea lor aceștia vor să devină și ei personaje de film sau de roman. O tentație primejdioasă. Poate că acesta e adevăratul triumf al lui George și al artei asupra celor care (într-un fel) îl umilesc.

Nesfîrșitele primejdii este un roman imposibil de prins într-o singură formulă. Autorul l-a scris sub imperativul totalității. Este un roman de actualitate, un roman de idei cu referințe de subtil rafinament la regnul artei, îndeosebi la muzică și pictură. Narațiunea avansează lent și concentric, în timp ce retrospecția conferă mobilitate structurilor epice. Rezultă (stilistic) o sinteză de ambiguitate și rigoare, de prudență și paradox. Autorul evită, cu ironie poate, cîteva dintre locurile comune ale epicii de azi. Plasează bunăoară ancheta într-o altă epocă, dar nici nu estompează contrastele morale care mai persistă uneori în orînduirea noastră. Făcînd din personaje niște himere, iar din George Pelimon un virtual romancier, autorul duce oarecum la limită posibilitățile romanului însuși. Dar Mircea Horia Simionescu nu ni se pare un artist excesiv. Romancierul-personaj suferă mai mult decît eroii săi. Iar dacă *visele* acestuia alunecă nu o dată în coșmar și boală, ele sînt transcrise întotdeauna cu luciditate și impecabilă retorică.

CORNEL MORARU ■

Premii literare semnificative

În cercurile cele mai largi de cunoscători ai culturii și limbii române e unanim recunoscut faptul că literatura noastră națională e ilustrată de personalități remarcabile, de prim ordin, care pot sta cu cinste alături de marile spirite creatoare ale lumii.

Din pricini multiple și foarte diverse cunoașterea ei pe alte paralele și meridiane a întîrziat sau s-a făcut îndeajuns de anevoios. N-am putea spune însă că am rămas izolați de celelalte culturi naționale. Dimpotrivă. Am fost permanent deschiși și pentru a da din specificul nostru și pentru a primi de la alții ceea ce era cu adevărat valoros. Firește, pentru o asemenea circulație a valorilor, trebuie mai întîi să ai valori reale, intrinseci și spre fericirea și mîndria noastră, am avut și avem asemenea valori. Politica culturală atît de înțeleaptă și de comprehensivă a partidului și statului nostru a condus firesc și legic la crearea condițiilor propice descoperirii și afirmării talentelor, la instaurarea unui climat prielnic înfloririi culturii și artelor, diversificării stilurilor individuale, propășirii specificului național. Peisajul atît de variat și de bogat al literaturii române contemporane în care strălucesc atîtea personalități distincte din toate generațiile de creatori, conținutul ei divers, bogat și inedit, precum și înalta ei realizare artistică, au impus-o tot mai sensibil în concertul literaturilor naționale actuale care, prin ceea ce au mai valoros și mai specific, alcătuiesc fondul de aur al literaturii universale. Nenumăratele lectorate de română, înființate în renumite universități de pe toate continentele, traduceri, comentarii critice, premii acordate, atestă cu prisosință ieșirea în lume cu prestanță și originalitate a literaturii noastre umanist-socialistă. Iată, numai ultimele săptămîni ne aduc vești îmbucurătoare. **Eugen Barbu** e încununat la Viena cu prestigiosul Premiu Herder, care de-a lungul anilor a mai fost acordat și altor scriitori de seamă de la noi, precum Tudor Arghezi, Alexandru Philippide, Zaharia Stancu, Franyó Zoltan, Eugen Jebeleanu, Nichita Stănescu. În Italia, premiul internațional „La Muse", decernat anual unor personalități străine de primă mărime, a onorat creația atît de insolită a poetului, dramaturgului, eseistului și romancierului **Marin Sorescu**. În Franța, la Avignon, în vechiul și renumitul castel al papilor, urcă pe podiumul laureaților **Teodor Balș** și **Petre Ghelmez**. În cadrul centenarului „Jocurilor latinității", Teodor Balș a fost distins cu Marele premiu al latinității și premiul I pentru poezie în limba română, iar Petre Ghelmez cu al doilea premiu pentru poezie în limba română.

Premiile acestea acordate unor scriitori sînt, în fond, și premii pentru întreaga literatură română de astăzi, în care se oglindește chipul țării și al poporului român, cu întreg universul său de gînduri și simțiri. Ancorată profund în actualitatea vremii noastre, străbătută de un puternic spirit național și popular, valorificînd experiența istorică pe care o traversează astăzi încununat de succese poporul nostru, literatura română contemporană își cîștigă cu fiecare zi un prestigiu bine meritat. Nu se poate intra în eternitatea gloriei literare decît pe poarta timpului tău și nu poți pătrunde în universalitate decît ducînd cu tine trăsăturile specificului tău național. Este ceea ce fac cu prisosință toți recenții laureați ai unor premii internaționale. Sînt voci distincte de aici de la noi, care propun viziuni noi, originale, asupra lumii și vieții, asupra destinului omului în societatea contemporană. Patru personalități distincte și diverse, patru voci rostind în stiluri esențial diferite idealurile, viața unui popor. Patru exemple vii ilustrînd bogata varietate stilistică a literaturii române contemporane, climatul creator, libertatea deplină de creație în care se afirmă talentele de la noi. Tradiție și inovație, clasicitate și modernitate, realism greu de sensurile adînci ale actualității și visare neîngrădită, medii sociale și tipologii umane dintre cele mai diverse, avînturi romantice și lucidități de gheață se împletesc în paginile acestor scriitori pentru a exprima de pe aceeași platformă ideologică în modalități stilistice variate, mesajul umanist al epocii noastre socialiste, mesaj care exprimă o experiență de viață originală, o viziune proprie asupra lumii, legînd, prin umanismul său generos, tot mai strîns popoarele între ele în lupta lor neostoită pentru pace, fericire, colaborare, independență și suveranitate națională. Iată că atunci cînd mărturisim sincer și cu forță artistică o experiență proprie, lumea ne ascultă vocea, ne prețuiește gîndurile și sentimentele. Imitînd pe alții, riscăm să nu interesăm pe nimeni. Creația, pentru a pătrunde în lumea mare, trebuie să poarte pe ea însemnele locului și ale timpului nostru. Și sîntem convinși că, în chipuri felurite, creația recenților laureați : Eugen Barbu, Marin Sorescu, Teodor Balș și Petre Ghelmez poartă în ea asemenea semne distincte.

ION DODU BĂLAN ■

Gheorghe Tomozei

Călăuza

Rămîne-nchis într-un îngheț de vers
fierbintele meu jind de-a te pricepe,
perete cu icoane nepereche
prin care curg din carte-n univers.

Cu mine un norod de trupuri reci
se-ndreaptă către stele, oameni simpli
și eu li-s călăuza pe poteci.

Sînt cel cu care truda lor se-ncepe
și cel ce rănile li le-a premers,
și cu genunchii, lespezile-a șters
de frigul vechi și de rugina veche.

A lor petala și ai mei sînt ghimpii,
toiag de ceară-n veacul douăzeci,
pe dragoste tocmit, plătit cu sicliii...

Soldat rănit

Eu plîng aici, neștiut și ție, mireasă,
ți se sărează de mine părul, acasă...

Părere

Tu minți cu dinții,
vezi cu tîmpla,
tu uiți
cu părul...

Acrobat

Acrobatului dezechilibrat
îi trebuie o secundă să cadă-n arenă.
Ca să ajungă
pe fundul ochiului meu
îi trebuie ani și ani.

Această lunetoare a mea
ține-n viață făpturi
pierite demult
pentru alții.

Numai propria-i prăbușire
din turnul pavilionului de ceai
n-o poate întîrzia poetul.

Nici n-a atins pămîntul
că jurnalele se și grăbesc
să-i tipărească-n chenar
certificatul de naștere...

Siglă

De dor de mare
am pus o scoică la patefon.

Nu mai știu
dacă am aripi de zburare
ori numai aripi de mers
cu bătături și unghii.

De dor de dragoste
mă tîrăsc pe burtă
prin inelul logodnei
și încă mai rămîne loc.

Bătrînețea
e o arhitectură coruptă...

Ulise

Așa cum mă-nvățară mai vechii și mult vechii,
muiericele glasuri cînd îmi doboară grechii
mi-astup cu ceară scoicile, două-ale urechii,
pereche doar cu luna, altfel dușman perechii.

De un catarg, la prova, mă las legat în rafii
și goalele sirene cu picle dulci, de stafii
în carne-mi toarnă unghii, ca în arginți, zarafii
dar sîngele îmi urlă în trup : fii surd, așa fii !

S-ar tăvăli-ntre cipreși și-n coșuri mari cu pești
cu solzi încă-n vibrare sărmanu-mi trunchi și-acești
bărbați albind sub pulpa năvoadelor cerești.

Pot să-i întorc din pofte, cu caste prevestiri,
spre cele ce ne-așteaptă mișcînd lopeți subțiri,
la țărmul de departe al Singurei iubiri...

Cînd vîrsta mea își înverzise ciprii

Cînd vîrsta mea își înverzise ciprii,
poetul m-am simțit, fără de veste,
încovoiat sub lămpi de vis ca scribii
gravîndu-și scrisurile-n palimpseste.

Petrecărețul os l-am pus să zacă
în cala unei nave truditoare,
m-am nevoit cu umbra mea săracă
din miez de pîine să te-nchipui, soare.

Sub muzici necintate și oglinde
mi-am spînzurat de-un fir de rază capul,
să fie al iubirilor, merinde.

și-acum cînd părul meu îl umple albul
piatra o simt cum gîtul mi-l cuprinde
muncindu-l, la crepuscul, pe casapul...

După iubire

Știu că pleci,
frumoasă mai frumoasă
ce un început de înger
și eu rămîn să spăl podelele
templului dezafectat în care ne-am iubit.

Voi curăța
fața de masă a cinelor noastre,
sărutările le voi șterge de pe cupe.
Și voi da la murdărit
cearșaful de lapte
pe care nu te mai culci !

Iubita

Parfum friabil,
miere incinerată —
ce preț mai ai, frumoaso,
la bursa mirodeniilor ?

Mai dulce
ca pulpa nînsorii,
firidă
cu melancolii destupate
și-am scris
un hambar cu scrisori.

Sub chipul tău
am mers de am stat,
ruină a parfumelor,
cimitir de păuni,
moară de frunze.

Aud zgomotul pe care-l produci
deșurubîndu-te din castitate.

Cînd ești departe,
aud cum mă cotrobăiește cenușa,
aud
cum îmbătrînesc...

Fericirea de-acasă

E greu de explicat ce l-o fi apucat pe medicul Marin Vițu, doctor în științe medicale și coordonator pe specialitatea din-sului, bolile dermato-venerice, în cadrul sectorului 4 bucureștean, acolo unde se înalță și moderna Policlinică Vitan, în care a lucrat, deci ce l-a apucat pe doctorul Vițu, după 30 de ani de meserie, să facă o cerere de emigrare, să-și ia nevasta și să plece în lume la 55 de ani, lăsînd totul baltă, post, colegi și prieteni, casă, aprecieri unanime și fructuoase cercetări științifice, toate pentru ce ? — pentru mirajul lumii capitaliste, pentru vaga promisiune a „clasicului" unchi-din-America, posesorul unui număr de telefon la New York. Timp de patru ani, între 1965 și 1969, doctorul Marin Vițu a efectuat cercetări în domeniul cancerului de piele, a imunologiei în speță, ajungînd la ipoteza existenței unui virus, unui antigen al cancerului. Cîțiva ani mai tîrziu lucrarea sa a fost prezentată la cîteva importante congrese medicale internaționale, la Florența, Mexico și Paris, fără ca doctorul Vițu să poată merge însă la fața locului, să-și susțină personal ideile științifice. În vara anului 1975, soții Vițu primesc viza de emigrare. Mărturisesc organelor de stat că totuși plecarea lor este provizorie, că n-au de gînd să renunțe la cetățenia română. În timp de o lună urmează să plece. Își prelungesc însă viza încă o lună, apoi alta, apoi altele, pînă se face aproape anul, fără ca Marin Vițu și soția lui, Elena-Constanța, să izbutească să se hotărască pentru pasul cel mare. Într-o zi, maiorul Zdrenghea de la serviciul pașapoarte o întreabă pe Elena Vițu : „ Ce e doamnă cu aminările astea, hai, spuneți-mi drept ! Nu cumva ați început să simțiți așa, ca un gol în stomac, cînd vă gîndiți la plecare ?!" Elenei Vițu i se umezesc ochii, își aduce aminte de mama, oarbă și cu 87 de ani în spate, pe care o va lăsa singură, plînge în tăcere dar ocolește răspunsul. Apoi, în iulie 1976, soții Vițu zboară pînă la Paris, se plimbă prin Orașul-Lumină dar au și intuiția să cheme încă din Europa numărul de telefon din New York. Unchiul-din-America nu mai este însă de data aceasta nici pe departe atît de ferm în promisiuni, mărturisește că New Yorkul este de-acum întesat cu medici și că, în fapt, dînsul nu l-ar putea ajuta cu nimic, nici casă, nici post, să se descurce singuri dacă tot au plecat din țară. Are loc un schimb de cuvinte mai mult tari decît academice, dar asta nu putea rezolva în nici un fel situația soților Vițu, rămași în aer în mijlocul Europei. Sînt la un pas de întoarcere în țară, după numai 4 zile de la plecare, dar noaptea care urmează va fi, contrar obișnuinței, un sfetnic rău, care-i îndeamnă să-și încerce șansa mai departe, vorba aceea, dacă tot și-au luat lumea în cap, măcar să meargă pînă la capăt. Prin intermediul unui alt medic, parizian, află cum că la Institutul de cancer „M.D. Anderson" din Houston, cel mai mare pe profil din Statele Unite, ar fi nevoie de specialiști în materie. Pe scurt, fată-l pe soții Vițu în Texas, sub un soare torid, bătînd la usa institutului, ca și la toate celelalte uși ale celor 40 de spitale din Houston, pentru un post. Prezintă documente privind atestarea din-sului ca medic specialist, arată (fără a le lăsa însă din mînă !) diverse studii și cercetări pe profil, insistă pentru a fi primit să muncească, oferindu-și întreaga capacitate și dorința de a face ceva, contra unui salariu, fie el cît de mic. Domnule doctor, dumneavoastră sînteți supercalificat, i se spune de obicei, dar nu putem să vă angajăm ! La Institutul „M.D. Anderson", subvenționat de stat, i se răspunde că nu sînt suficiente fonduri pentru angajarea altor specialiști. În alte părți i se reproșează lipsa certificatului american de „liberă practică", deși ca doctor în științe („philosophy doctor") Marin Vițu ar fi avut dreptul să ocupe un post de cercetător științific, chiar fără examen.

„Cînd am făcut cererea de emigrare, la ambasada americană mi s-a spus că va fi nevoie de promovarea unui examen, înțelegeam că era vorba de ceva destul de simplu, pentru primirea licenței de liberă profesiune în meseria de medic. Ajuns în Statele Unite, mi-am dat repede seama că nu era chiar așa. Mai întîi, pentru obținerea unui certificat de cunoștințe de bază, am fost examinat la anatomie, fiziologie, patologie generală, chimie biologică, farmacologie și microbiologie, ca un simplu student, cam de nivelul anilor III—IV. Mai apoi, după cîteva luni, a urmat un nou examen, susținut în fața unei comisii numite Education Council for Foreign Medical Graduates, un examen special pentru medicii străini, extrem de greu, care durează aproape o zi întreagă. Chiar în ziarele americane s-a scris, pot să vă arăt, că examenul respectiv este în așa fel făcut încît numai printr-un miracol îl poți trece ! Durează aproape 11 ore, timp în care ești obligat să treci cam prin toată medicina, răspunzînd la întrebările unui computer programat special, precum un test pentru automobiliști, cu întrebări-fulger la care există răspunsul corect dar și alte cîteva răspunsuri destul de asemănătoare, greșite însă. Întrebări-încuietori și răspunsuri pe care trebuie să le alegi, apăsînd pe un buton, în cîteva zeci de secunde... Există mai multe centre pe teritoriul Statelor Unite, la care se organizează astfel de examene. La un asemenea centru, am aflat mai tîrziu, din 285 de candidați au reușit în cele din urmă doar 6, dar unii dintre aceștia au dat de patru și de cinci ori testul pînă l-au luat ! Și, mai departe : dacă izbutești totuși să iei examenul, tot cam fără serviciu rămîi. O dată pe an se afișează o listă cu posturile libere pe întreg teritoriul S.U.A. Primii care se reped sînt desigur medicii americani. Dacă rămîne pînă la urmă un post undeva, într-un colț al țării, primești dreptul de rezident de spital, care acordă posibilitatea de consultație, sub supravegherea medicilor americani, dar nu acesta e de prescris retete. Să zicem că ajungi într-un asemenea post. Credeți că s-a terminat totul ? Nici vorbă ! După cîțiva ani de „practică" ești obligat să susții un alt examen, de data aceasta în fața lui State Board Examination, un examen care durează cam trei zile și care, abia acela, acordă licența de „liberă practică" în meserie. Cînd ajungi să ai o asemenea licență ? — poate la bătrînețe ! Și apoi erau destui oameni, americani sau emigranți în egală măsură, care aveau examenul luat și nu făceau altceva decît să care lăzi în port, ca unul pe nume Rizov, din colonia noastră, o capacitate altfel, care n-a izbutit să găsească alt serviciu. Ca să nu mai vorbim de faptul că examenul cu pricina, fie el și extrem de pretențios, nu-ți dădea dreptul să te numești decît medic de medicină generală, nicicum medic specialist !"

Marin Vițu se simte totuși suficient de bine pregătit profesional, are lucrări și idei care-l fac să se creadă exact pe măsura cerințelor; cunoaște bine limbile engleză, germană, franceză și ceva italiană, ce să nu mai vorbim desigur de română. Cum între timp s-a lămurit cam cum stau lucrurile cu **drepturile omului** — lămurindu-se deci, dar nu mai puțin în pericol să n-aibă ce mînca, doctorul Vițu încearcă să obțină totuși un serviciu, fie și la jumătate din salariul unui medic. „Pentru un doctor american salariul lunar era de 2 000 pînă la 6 000 de dolari. Mie însă nu-mi ofereau decît 600, și cel mult 800 de dolari, motivînd că nu aveam certificatul de „liberă practică". Era totuși foarte interesant : pentru 600 de dolari eram suficient de bun : pentru 2 000 însă, să zicem, nu aveam certificatul !" Trecînd deci cam șapte luni de continuă zbatere și așteptare, la recomandarea unui medic asiatic, care i-a împrumutat și 100 de dolari, Marin Vițu este angajat la un institut de cercetări aparținînd de Texas Southern University, universitate frecventată mai mult de studenți negri, urmînd a face cercetări în biochimia medicală. Peste doar cîteva luni, din lipsă de fonduri, institutul își încetează activitatea, iar doctorul Vițu ajunge la un centru de dialize deservind bolnavii de insuficiență renală. Locuiește într-o baracă avînd pereți dintr-un fel de carton presat, laolaltă cu indieni, vietnamezi, negri și mexicani, într-un grup social al unei companii imobiliare, două camere modeste și mobilate cu lucruri de împrumut, pentru care plătea 200 de dolari pe lună. Locuiește la aproape 15 mile de spital, într-o zonă în care, din lipsa mijloacelor de transport în comun, absolut toată lumea este obligată să posede mașină. Își cumpără și el una („doar nu era să merg pe jos la serviciu ?"), pentru care plătește 1 700 de dolari, adică aproximativ jumătate din prețul unei mașini cît de cît obișnuită pe piața americană. Mărturisește că rable ca acelea pe care le-a văzut în Texas n-a crezut să existe, mașini de negri și de emigranți săraci lipiți pămîntului, cumpărate uneori și sub 500 de dolari. Principala sarcină pe care o are de îndeplinit la spital este de a căuta prin literatura de specialitate orice lucru apărut în legătură cu cazuri chirurgicale deosebite — precum, să nu-ți vină să crezi, aspiratie dublă de vertebre de veveriță (în Texas veveritele se mănîncă, iar un astfel de gurmand a avut nefericita idee de a aspira cîte o vertebrată în cele două brohii pulmonare !), sau cancer ovarian la fetele (10—15 ani) ale căror mame au fost tratate în timpul sarcinei cu produse bazate pe estrogeron... Doctorul, care înțelege patru limbi de circulație mondială, scotocește sute de tratate de bibliotecă, alcătuind în cele din urmă referate — pe care patronul le semna ca autor. În vreme ce medicul român rămîne coautor. Nu este specialitatea lui Marin Vițu desigur, nici dializa n-a fost, dar omul trebuie să se descurce, învață lucruri noi și se străduiește să fie folositor pentru cei 800 de dolari care-i cîștiga. Într-o bună zi, același patron-medic îi anunță că este liber să se angajeze în altă parte, întrucît postul său va fi ocupat de un student american care nu cerea decît 600 de dolari...

„Ultima încercare am făcut-o la Prairy View. Era acolo o școală de agricultură care avea nevoie de un doctor, fiindcă cel care conducea cabinetul dorea să se pensioneze. L-am așteptat vreo cinci ore pe doctor, dar erau și oameni bolnavi, și copii care așteptau mai de mult, fiindcă era singurul doctor la vreo 9 000 de oameni prin părțile locului. Nu mai puteam rezista. Trebuia să ne întoarcem. Am scris cumnatului meu în România ca să ne ajute să venim înapoi, fiindcă nu aveam nici bani de avion. Cei de la ambasada română din Washington ne-au ajutat, de asemenea, foarte mult. Am obținut scutire de vamă pentru boarfele cu care ne încărcasem acolo, chiar și pentru mașină, fiindcă ne repatriam. Cumnatul meu a plătit transportul la TAROM și la NAVROM, cu banii din țară — o altă companie maritimă ne-ar fi cerut cel puțin 5 000 de dolari pentru transport. Comandantul vasului „Olănești", care încărca piei de la Houston, Nicolae Cristea, ne-a vizitat chiar acasă, în colonie, și cînd ne-a văzut cum stăteam i-am simțit că i se umpleau ochii de lacrimi. Vai de mine, spunea, așa trăiește un doctor în America ? Haideți cu noi acasă, veniți chiar acum pe vas !

În ziua de 5 mai 1978, după un drum care li s-a părut mai lung decît era el în fapt, soții Vițu soseau înapoi acasă, istoviți de cei aproape doi ani de zbateri, de chinuri sufletești și materiale, epuizați de efortul pentru înțelegerea adevăratei semnificații a lui '..don't give up", **nu te lăsa bătut**, legea de bază a societății spre care porniseră fără să-i cunoască decît cel mult luciul reclamei. Între lucrurile pe care medicul Marin Vițu le-a adus cu el din Statele Unite se află și copiile celor 187 de cereri pe care le-a făcut pentru primirea unui serviciu.

DUMITRU GRAUR ■

Corespondență din Argentina

Implicațiile fotbalului

O știre laconică, la un radio aflat la bordul mașinii care mă duce în cartierul Boca, duminică de dimineață, anunță că la Mexico, un tînăr de 31 de ani s-a spînzurat nemaiputînd suporta faptul că echipa națională a țării sale a pierdut în fața Tunisiei. Zguduitoare faptă, plină de semnificații. Într-un fel, moartea suporterului intră în istoria plină de legende a fotbalului. Cineva îmi spunea că la finala de pe Maracana, cînd Brazilia a pierdut la limită, pe teren propriu, marea finală cu Uruguayul, șase persoane s-au aruncat de la înălțimea tribunei în gol. Este, așadar, fotbalul un morb, un excitant periculos, un drog? Cineva îl numea în derîdere literatura proștilor, dar, dacă faci o analiză lucidă, o să constați cu stupoare că în tribune se află și mulți oameni cu un înalt grad de cultură, scriitori, artiști, vedete ale cinematografiei, ba, ceva și mai mult, cu cîțiva ani în urmă, lucrările parlamentelor britanic și italian au fost tulburate de incidente grave stîrnite de fotbal. Incununarea acestei maladii a secolului a fost cunoscutul război al fotbalului care a angajat forțele armate ale Hondurasului și Salvadorului, dacă nu mă înșel. Un război din pricina unui joc, pentru că în cele din urmă fotbalul rămîne un joc frumos, în unsprezece contra unsprezece? De ce nu? Nu e acest sport un război mimat pe o scenă de iarbă? Nu are un atac la poarta adversarului ceva din asaltarea unei cetăți? Ce sînt acele linii de jucători dispuși pe o secretă tablă de șah decît faimoasele divizii dispuse de către comandanți după planuri dinainte stabilite? Nu există o strategie și o tactică în acest joc? Nu e vorba de o violențe bine studiată pe care o învață sau o știu cei mai buni? Nu are fotbalul eroii săi și epopeile lui? Corespondenții de război nu au lăcomia de a ști și de a fotografia cu aceeași aviditate faptele ca cei de pe River Plata de anul acesta? Ce sînt indiscrețiile apărute zi de zi în coloanele ziarelor decît buletine informative de spionaj în taberele ce se pîndesc unele pe altele și unde se construiesc surprizele de pe stadioanele pline de oameni care gustă mai ales nepreväzutul? Ce ar fi fotbalul dacă ar fi previzibil, dacă am ști dinainte ce se va întîmpla cu echipa cutare sau cutare? Un plicticos dialog între privitorul obosit de lipsa accidentalului și resemnarea jucătorilor care ar ști și ei dinainte cine este învingătorul. Un cunoscut al meu calcula că farmecul fotbalului se sprijină nu pe ce realizează el ca frumusețe coregrafică, să zicem, ca balet, ci pe ratări, adică pe partea urită, exasperantă a acestui sport. Fotbalul trăiește din greșeli. Dacă ar fi computerizat și am ști dinainte ce se întîmplă într-o situație dată n-ar mai avea nici un farmec. Mergem la stadion tocmai pentru a asista la ceva neobișnuit. Nici un meci nu e dinainte jucat, nici un pronostic nu e acoperit cu o șansă de sută la sută. Surpriza, revolta celui mai mic în fața celui mai mare, asta iubim în fotbal. Cu cît victima este mai prestigioasă, cu atît satisfacția celui din tribună este mai mare. Cei care merg orbește la stadion, psihanalitic vorbind, se duc acolo sperînd într-o revanșă. Cei care învinge cu mijloace mai puține, cu bani mai puțini, și cu suflet mai mult, cu inteligență, satisface nevoia de reușită a celor care nu reușesc în viața socială. și vai cîți sînt cei care nu reușesc! Străpungerea unei apărări redutabile, ridiculizarea unei vedete este tifla pe care o dă David lui Goliat. O fentă care aruncă la pămînt un adversar este înfrîngerea unui obstacol de netrecut. O echipă de zei pusă la pămînt poate fi asemănată cu convoiul de prizonieri luați mîndrului, trufașului războinic, ce se crede invincibil.

În sfîrșit, frumusețea unui gol este satisfacerea unei nevoi artistice, nemărturisite. Un mare jucător este un mare balerin care ridică statuile în picioare. Adorația cunoaște acele manifestări necontrolate. Scandarea numelor celor îndrăgiți este expresia unei mulțumiri nețărmurite. Fotbalul mi se pare orgoliul maselor în stare de erupție. La stadion se ciștigă războaie latente, dintre cartiere și categorii sociale. Pe vremea `mca, cînd învingea Rapid pe Venus, victoria primilor însemna victoria cartierelor sărace împotriva cartierelor bogate. Ei, cei de la Venus, erau echipa lui Gavrilă Marinescu, care putea cumpăra orice jucător și putea să decidă închiderea adversarului în beciurile prefecturii. Victoria Rapidului de atunci era victoria asupra autorității care nu ține seama de nimic, era palma pe care o primeau potentații acelei vremi de la reprezentanții unui cartier lipsit de orice mijloace. Era o sărbătoare fără egal a sărăcimii. Atunci neajutoratii aveau conștiința forței lor sociale exprimate prin fotbal.

Reintorcîndu-mă aici, pe terenurile argentiniene, trebuie să spunem că disputa cunoaște încă de pe acum aspecte care vor deveni din ce în ce mai interesante. Se fac jurăminte, promisiuni solemne și se anunță recompense fabuloase. Eroii acestui campionat mondial, ca și alții din anii trecuți, vor fi primiți în țara lor cu onoruri fără limită. Nu e vorba numai de victoria fotbalului după cum bănuiți. Cînd cineva învinge, totul devine cel mai bun, și cafeaua braziliană, să zicem, și căile ferate braziliene, și fetele braziliene sînt cele mai frumoase și așa mai departe. Fotbalul înseamnă o marcă depusă, o garanție în aur, iată de ce omul politic nu-și poate permite să-l ignore. Se știe bine, e cunoscut că pretutindeni fotbalul face să crească producția atunci cînd merge bine, e și mai cunoscut efectul demoralizator al acestui sport asupra maselor, cînd nu place. Fotbalul costă, cere investiții, antrenori prieeputi, dăruire, nervi, sacrificii, ambiție. Fotbalul nu suportă nici un fel de demagogie, el trebuie trăit, este o artă pură în care mistificatorii sînt iute depistați și plătesc cu capul. Partea lui subterană, secretă există, nu se poate contesta, un rocambolism în fotbal este de neevitat, dar pretutindeni apar cei integri care nu cruță nimic, cu riscuri destul de mari pentru a curăța grajdurile. În jurul fotbalului circulă mulți bani, multă reclamă, el este folosit ca o femeie frumoasă de oameni lipsiți de scrupule, dar dincolo de toate aceste vicisitudini, rămîne ceea ce s-a numit sportul rege, în sensul că mulțumește pe toată lumea. că place tuturor și, mai ales, oferă celor mulți bucurii mari pe un preț uneori convenabil. Fără fotbal viața pe pămînt ar fi foarte tristă. El nu poate lipsi din existența noastră, cum nu pot lipsi muzica, literatura și dansul. Va fi ultima disciplină la care oamenii vor putea renunța. Din păcate, atunci cînd am trimis în spațiu mostre ale civilizației noastre, cei care au făcut-o au uitat să adauge acelor cîntece și figuri geometrice, o minge.

EUGEN BARBU ■

Pentru adevăr și respectarea valorilor în muzica tînără

Probabil că mulți cititori nu-și explică diferența dintre cele două ediții ale revistei **Săptămîna** nr. 391 : în prima, la TOP-ul din pagina 7 se află un articol semnat Petre Magdin care conține elemente noi față de prolixitățile-i obișnuite și care dispare total în cea de-a doua ediție. Luînd act de conținutul murdar al acestor așazise „Puncte cardinale", apare firesc posibila uest al conducerii revistei de a le suprima chiar în plin proces tipografic, întrucît asemenea inepții dezonorează în primul rînd pe cei care le găzduiesc, și nu de azi — de ieri.. De pildă, primul punct — o relievă de incoerență gen 1950 — demonstrează clar că autorul nu cunoaște diferența între **originar** și **original**, deși i-ar fi drag : „...un nou și originar (nu și **original**) grup pe numele său..." și mai putem cita multe asemenea cazuri incompatibile cu noțiunea de intelectual, nemaivorbind de ziarist. Punctul trei semnalează coincidența de idei dintre M.P. și Fredy (corect — Freddy !) Mercury în ceea ce privește grupul New York Bolis (corect Dolls !). La punctul patru, laudă cu dăruire un grup, în topica sa obișnuită, același grup care a criticat cel mai tare organizarea Galei Muzicii Tinere în plin spectacol — se poate asculta înregistrarea galei galelor la radio spre convingere, dar „prezentatorul" și „organizatorul" Petre Magdin — în loc să stea în apropierea scenei să asculte, a fost ocupat mai mult cu culisele : cît despre tentativa de a mușca de picior formațiile bune prin insinuarea că grupul „a eclipsat multe nume înfumfate", ea rămîne ceea ce este : o mușcătură. Care mușcătură devine de-a dreptul penibilă prin dedesubturile ei mai ales la punctul doi, unde, negînd însăși evidența, dînd dovadă de o rea-voință ieșită din comună (sic), M.P. laudă cu cel mai bun chitarist al țării, un muzician de excepție, mulțumită muncii căruia a avut soția lui M.P. multe piese peste al căror acompaniament (play-back) ar fi cîntat bine și o motoretă Mobra. Lăudîndu-și simțul ei. ca de obicei, proorile și jalniciele, absolut jalniciie emisiuni TV în care, recent exemplu, di-formația „Lotus" din Vîlcea cîntă piese de Magdin Petre, probabil pe versuri de Magdin Dragomir, n-am reținut precis fiindcă n-am avut nici un motiv, impostorul „critic" decide : .....Sorin Tudoran, în momentul de față cel mai în formă chitarist român." În formă de X sau Y, poate. Revenim la citat : „Acest om nu a cîntat nici prin cîrciumile Franței, nici prin cîrciumile Belgiei ca să ajungă ceea ce este astăzi." Asta așa e. Știu cu precizie că a-necreat în cîrciumile Ploieștiului și n-a făcut față, nu e nici o rățuțe și nici o giumă, după cum nu e nici giumă să cînți zilnic șapte ore-ntr-un bar belgian, la concurență cu „toată floarea cea vestită a întregului apus", și pe toți banii să-ți cumperi nu mașină, nu casă, nu mobilă, nu cîrpe ci difuzoare, da-da, difuzoare, pentru a-l crea ascultătorului care vine la concert o senzație plăcută, atît, iar apoi să vină un m.p. ... Ce a ajuns azi Sorin Tudoran ? Nu credem c-a mai ajuns ceva, dar bănuim cu mare precizie că, judecînd după reclama desăntată pe care l-o face m. p., va fi în scurtă vreme chitaristul de acompaniament al Didei Drăgan, soția acestui m. p., care zgîrie mai departe : „Nu intîmplător (hei, ce cuvinte generoase cîndva ! — n.a.) performanța lui este unică. (Cea cu Ploieștiul ? Posibil — n.a.). Îi invităm pe cei care se cred mari, dar nu sînt nici pe departe la nivelul lui S.T. să tragă concluziile". Ei bine, cei care nu sînt nici pe departe la nivelul lui S.T., întrucît ei au mai progresat, au tras concluziile și ne grăbim să le transcriem, cu convingerea că muzicianul de talent trebuie apărat de agresivitatea imbecilă a oricărei nulități, pentru că talentul are nevoie de liniște și uneori nici nu știe să se apere singur. Despre articolul eliminat din ultimul număr al **Săptămînii**, atît deocamdată. În orice caz, ei confirmă încă o dată justețea afirmațiilor muzicologului Viorel Cosma din nr. 280 al aceleiași reviste, care declara : „Mă simt obligat să semnalez redacției că nu cunosc **nici un articol** publicat de tov. Petre Magdin în revista **Săptămîna**, în care să nu existe erori", iar, mai sus, „tov. Petre Magdin se dovedește străin de etica comunistă, permițîndu-și să falsifice realitatea", cînd asemenea afirmații sînt dovedite, și nu doar de către V. Cosma, ne este greu să înțelegem conform căror criterii mai este primit pe ușa redacției un asemenea individ. Limbajul suburban în care a socotit necesar și i s-a permis să răsoundă de fiecare dată cînd cineva (Florian Pittiș, Aurel Gherghel, Nicolae Spirescu etc.) a încercat să-l trezească din starea de autoadmiratie în care pluteste ca un pește, produce dezgust. Nu mai departe de numărul 390, în al doilea „comentariu" referitor la gala **Săptămîna**, principala problemă în jurul căreia-și axează „articolul" este faptul că, în urmă cu 12 ani, un student a îndrăznit să lucreze în vacanță pe litoral ca ajutor de osoțar. Crima este înfierată imediat după o introducere copiată probabil de la Gîgă : „Este pentru prima oară cînd formațiile pop, rock și cîntăreții folk se întîlnesc împreună într-un festival !". Îi informăm gratuit pe m. p. că, în afara Festivalurilor Flacăra, România pitorească etc., chiar revista **Săptămîna** a mai prilejuit asemenea manifestări, dar acelea au fost gale adevărate, la care au participat majoritatea care-ar fi trebuit s-o facă, nu ca la ultima, cînd formații de talia Romanticilor, Mondialului, Savoyului au strălucit prin absență. Mii de spectatori (nu prea multe, dar totuși !) au fost nevoite să înghită o șușă de amploare, cu o selecție aleatorie și o organizare defectuoasă, pelicită cu tot felul de nume, lipsind multe altele al căror loc era pe podium, și nu putem să nu întrebăm : pe ce criterii s-a făcut selecționarea participanților ? Sînt oare suficiente pentru realizarea unei gale reprezentative simpatiile amintiri subiective ale unui „televizionist" cu familie grea ? Dificil de crezut ! Rebotezată „Gala muzicii tinere", deși s-ar fi putut intitula, mai aproape de adevăr, „Gala familiei Magdin", actuala ediție a acestei prestigioase manifestări artistice n-a fost decît o imagine palidă a ceea ce ar fi trebuit să fie, o spunem cu regret. De ce o singură solistă vocală prezentă, cînd, numai despre rock vorbind, Suzana Georgescu n-a murit, Valeria Puși traiește, Ileana Negriloiu s-a făcut mai palidă, Păunița Ionescu este bine mersi ? Sînt întrebări care cer răspunsuri urgente și serioase, în critica muzicală kitsch-ul, amatorismul combinat cu setea de bani și glorie nedreaptă au efecte poluante catastrofale. În același articol, debusolatul trimbițaș m. p. se referă la valorile folk-ului, pe care le-ar fi ridicat revista Flacăra și George Stanca. Vrem să subliniem că meritul principal aparține exclusiv revistei, orientării ei, iar pentru faptul că în angrenajul ei au lucrat diverse roți și rotițe pentru descoperirea și promovarea valorilor, nu trebuie să confundăm locomotiva cu manometrul de presiune și să punem semnul egalității între ele. Cine procedează astfel nu vede pădurea din cauza copacilor, sau nu vrea s-o vadă, și atunci n-avem de ce să-i producem argumente. În orice caz, prin ignorarea nerușinată a unor valori unanim recunoscute, prin inepțiile săptămînale publicate fără scrupule, Magdin s-a autoeliminat din rîndurile celor care au dreptul moral să țină un condei în mînă, iar la conducerea „paginii" TOP se impun schimbări urgente. Urgente și necesare.

COLABORATOR ■

Fotbal

DIVIZIA A

BUCUREȘTI : Dinamo—Steaua 0-1 (0-0). Victorie meritată a Stelei, fog.că după aspectul jocului din repriza secundă, cînd Dumitru și compania au vrut și au realizat mai mult, inclusiv unicul gol al partidei, înscris de neobositul Iordănescu, la o centrare ideală a lui Marcel Răducanu. Cei trei jucători numiți, cărora se cade să-i alăturăm pe Vigu, exact ca un metronom, au însemnat „cărțile cîștigătoare" ale învingătorului, în fața unui adversar din rîndurile căruia am remarcat, surprinzător, pe mai puțin cunoscutul Dragnea care a alergat mult și cu folos. ● Deși aflată la ora reconstrucției, Dinamo a jucat, îndeobște pînă la pauză, la fel de bine dacă nu chiar mai bine decît Steaua, dar o serie de ratări, între care cea a lui Țălnar s-a consumat în raport direct cu portarul Moraru, i-au privat pe campioni de deschiderea scorului, care ar fi dat, cu siguranță, o altă turnură confruntării. Din păcate pentru ei, Dudu Georgescu s-a zbătut ca peștele pe uscat, iar Sătmăreanu, evoluînd minute în șir la mijlocul terenului, n-a putut suplini deficiențele de tehnică prin ambiție și forță, Steaua dominînd această bucată de gazon prin subtilitatea și inteligența tactică ale lui Iordănescu, poate cel mai bun jucător al meciului. Rămîne o curiozitate pentru noi, firește în limitele unor opinii personale, ținerea lui Dinu pe banca de rezerve a unei garnituri care nu se teme să apeleze, etapă de etapă, la serviciile lui Augustin și Custov, care pot atît cît pot și niciodată mai mult. ● Un meci aparte a făcut Dumitru. Acuzînd în continuare dureri datorate unui ulcer, pentru combaterea căruia e bine să spunem că n-a făcut mare lucru, fostul căpitan al reprezentativei n-a participat, în prima repriză, decît la fazele de atac ale grupării sale, rămînînd adesea pe post de vîrf avansat. După care a renunțat la veleitățile ofensive, hotărînd să joace numai mingea venită la picior. Acest lucru l-a realizat de cele mai multe ori magistral, în condițiile unui efort fizic drămuit, Dumitru aflîndu-se la originea marii majorități a fazelor periculoase pentru poarta lui Ștefan. ● Întîlnirea a fost, în general, plăcută, disputată cu nerv. Uneori, nervul s-a transformat în nervi, dar arbitrul Francisc Cologi, căruia-nu i-am mai reproșa decît că s-a lăsat, adesea, păcălit de semnalizările eronate ale tușierilor, a preferat să calmeze spiritele cu vorba și nu cu cartonașul. Autor al unei intrări violente, Sătmăreanu ar fi meritat cu prisosință să-i vadă pe cei galben. ● Arbitraj bun, greșeli de finețe din partea lui C. Mateescu și, mai ales, a lui G. Dragomir, în defect cu cîteva ofsaiduri. **(Ovidiu Ioanițoaia).**

TÎRGOVIȘTE : C. S. — Politehnica Timișoara 3-1 (0-0). Începerii partidei, gurile rele prevesteau o remiză de salon. Primele cinci minute au aparținut timișorenilor, dar, treptat, ei pierd cîrma jocului, devin nervoși, se dedau la duritățI și inițiativa a trecut definitiv de partea gazdelor, care șutează în bară prin Tătaru II, dar greșește mult, judecînd pe sus în fața apărării aglomerate și bine conduse de către excelentul Mehedințu. ● Și în partea a doua a jocului, băieții lui N. Proca au munc.t mult, n-au arătat cine știe ce rafinament tehnic, s-au dăruit însă jocului pînă la ultima picătură de energie, s-au arătat a fi buni cunoscători ai presingului, și-au sufocat pur și simplu adversarul care a contat în atac doar pe Petrescu și, mai ales, pe „bătrînul exemplar" Dembrovschi, prezent pe tot terenul. ● Și dacă la pauză scorul alb dădea încă apă la moara gurilor rele de care am amintit, repriza a doua a fost, am putea spune, a adevărului, și tîrgoviștenii au marcat trei goluri, primele două în urma unor faze fixe și anume lunarul Tătaru II a șutat puternic, întîi în bară, a doua oară în Dathori, iar mingile, revenite în teren, au fost trimise în plasă de Sava și, respectiv, Fl. Grigore. Firavul atac al studenților a reușit și el un gol prin Iuga și o bară prin „Dembo" dar meciul s-a încheiat cu victoria gazdelor. ● Bun arbitrajul bucureșteanului N. Petrișcanu ajutat excelent la tușă de A. Szilaghi (Tg. Mureș) și C. Szilaghi (Baia Mare). **(Ion Predoșanu)**

DIVIZIA B

BUCUREȘTI : Metalul—Progresul Vulcan 3-1 (2-1). Va trebui să remarcăm, înainte de toate, că partida dintre cele două echipe bucureștene s-a disputat cît se poate de corect, în spiritul luptei sportive, tînăra echipă a Metalului neavînd probabil nimic împotriva promovării Progresului în prima divizie, dar cu condiția ca numita grupare să se dovedească mai bună în jocul propriu-zis. Pe teren însă, bucuriile au stat mai curînd invers, echipa antrenorului Paul Ionescu (medie de vîrstă 22 de ani și jumătate !) dominînd meciul aproape de la un capăt la altul și trecînd, în prima jumătate a reprizei a șaptea secunde, de trei ori de lîngă majoratea scorului. ● Metalul a deschis scorul în urma unui penalty acordat la o infracțiune la limita regulamentului, pe care arbitrul N. Georgescu a considerat-o fault (transformat de Șumulanschi), nimic de reprosat în această direcție, cel mult faptul că, doar cîteva minute mai tîrziu, faza s-a repetat identic, fără ca arbitrul să mai le acceași decizie ca la scorul de 0-0... ● Progresul n-a izbutit să-și impună jocul, întrucît în lipsa lui Tevi și Popa (ambii susoendați), doar Marica (autorul unui gol spectaculos, din lovitură liberă) a reușit să se ridice la nivelul pretențiilor așteptate de suporteri. ● Cum Metalul a condus jocul și după golul lui Prodan, ratînd copilărește prin I. Marin sau Șumulanschi, nimeni dintre cei prezenți nu mai aștepta o egalare pe tabela de marcaj. Ea era totuși să se producă, la o penibilă greșeală a „centralului" Georgescu, care în minutul 80 a fost la un pas de a valida golul din ofsaid al lui Dragu, ofsaid limpede și chiar semnalizat de tușierul S. Stăncescu, pe care arbitrul de centru nu l-a băgat inițial în seamă ! La protestele justificate ale metalurgiștilor, arbitrul a consimțit în cele din urmă să revină la regulament, sfătuit și de la tușă, dar impresia de bîlbîială a rămas definitivă. Un alt moment de relevat a fost schimbul grosolan de cuvinte petrecut între tușierul Ivanovici și jucătorul metalurgist Georgescu. **(Dumitru Graur)**

MONDO UMANO ?

„Trésor ? Nu-l cunosc !"

Acum, cînd toate privirile sînt îndreptate spre „El Mundial — Argentina '78", revista „Jeune Afrique" s-a gîndit să consacre un grupaj special jucătorului de culoare Marius Trésor, originar din Guadelupa și căpitan al echipei Franței. Dar nu asta interesează aici. Reporterii de la revista citată au ajuns la Marsilia, oraș în care activează Trésor (la echipa Olympic). Acolo, pe o străduță ce dă în marea arteră Canebière, în fața cafenelelor, ziariștii de la „Jeune Afrique" au văzut tineri, în majoritatea lor, cu un aer gînditor așteptînd în liniște. Erau emigranții Marsiliei — africani și indeosebi maghrebieni. Nu se interesau de fotbal („Avem atîtea probleme, în special referitoare la originea noastră. Ne acceptă foarte greu în acest oraș. Înțelegeți de ce «Olympic» este ultima noastră grijă"). Cele de mai sus le-au declarat douăzeci de intervievați. Și „Jeune Afrique" scrie : „Decepția se citește în ochii lor. Este adevărat că Marsilia, alături de Toulon, este considerat ca orașul francez cel mai xenofob iar numeroși emigranți, foarte mulți algerieni, au fost aici victime ale unor atentate".

Dar cei de la revista amintită insistă și întreabă mai departe : „numele lui Trésor poate face oamenii să vibreze ?" „Deloc", constată ei. Un mauritanian le răspunde : „Este adevărat că e negru dar pe urmă..." Liberoul arhicunoscut și admirat nu interesează nici un concitadin din Guadelupa aflat în căutarea unei modeste slujbe : „Trésor, zice el, duce o frumoasă viață (?!) cîștigînd milioane. Eu sînt șomer. Dar nu sînt invidios. Din contră, îi doresc reușită deplină. Însă nu-mi spuneți să mă identific cu el".

Ancheta continuă. Este abordat un bătrîn senegalez ale cărui răspunsuri sînt de-a dreptul deconcertante : „Îl cunoașteți pe Trésor ?" „Nu, nu ! Nu mă amestec în politică", declară el. I se explică faptul că e vorba de un fotbalist și, firește, interlocutorului nu-i mai e teamă de magnetofon sau de aerul serios al reporterilor și conchide brusc : „În acest caz, veniți la căminul africanilor unde sînt tineri ce se interesează de fotbal. În ce mă privește, sînt prea bătrîn iar visul meu este să merg să mor în țara mea !"

Și totuși ziariștii de la „Jeune Afrique" întîlnesc și unul din atît de numeroșii susținători fanatici ai lui Trésor. El spun că în cursul anchetei pe care au făcut-o pe străduța ce duce în marea arteră Canebière interlocutorul-fan a fost excepție. E vorba de un tînăr din insula Réunion, situată în Oceanul Indian și considerată „Departament de peste mări al Franței". El, acest „reunionez", cum îl consideră „Jeune Afrique", declară : „Merg duminică la stadion să-l văd pe Trésor jucînd. Aceasta îmi reface moralul pentru întreaga săptămînă. O săptămînă tristă, fără perspective, fără căldură, fără bucurii".

După care, autorii scurtei anchete conchid că, la Marsilia, fotbalul are adversarul său — mizeria. Ce-am mai putea adăuga aici ? Poate că, acum, cînd gîndurile și privirile atîtor milioane și milioane de oameni ai Terrei se îndreaptă spre El Mundial — unde Trésor este una din vedete — ei să nu uite că mai există atîtea locuri în care fotbalul are un adversar redutabil : mizeria atîtor milioane de oameni.

PETRE NICOLAE ■

SAHEL — foametea amenință din nou milioane de oameni

„În 1973, regiunea sahelană a Africii, care mărginește sudul Saharei, suferise deja cinci ani de secetă neîntreruptă. Lacul Ciad își micșorase de trei ori suprafața normală, Nigerul și Senegalul își pierduseră recoltele și o mare parte din cele mai bune terenuri agricole ale regiunii au devenit aride. Fîntînile mai puțin adînci au secat. Animale famelice rătăceau pe pămînturile uscate și făceau să dispară puțina vegetație rămasă. Noi zone deșertice au apărut și ele păreau să se extindă progresiv spre nord în direcția Saharei. Pe măsură ce populația tot mai numeroasă părăsea regiunea afectată, lumea începea să-și pună o serie de întrebări rămase fără răspuns".

Citatul, detașat dintr-un material al Conferinței Națiunilor Unite privind lupta împotriva deșerturilor, schițează, în cîteva linii, o catastrofă ale cărei dimensiuni și implicații nu au fost nici pînă astăzi stabilite cu exactitate. Oricum, la vremea respectivă, starea disperată a oamenilor din Sahel a atras atenția opiniei publice mondiale, a unor organizații internaționale, iar O.N.U. și organismul ei specializat F.A.O. au lansat numeroase apeluri pentru ajutorarea urgentă a regiunii calamitate. Și nu se poate spune că ajutoarele nu au sosit, atunci, dar prăpădul apucase deja să facă sute de mii de victime, fără a mai vorbi de incalculabilele pagube materiale produse agriculturii țărilor din regiune.

Iată însă că, din nou, Sahelul cunoaște momente dramatice. 7 milioane de oameni — aprecierea aparține directorului general al F.A.O., Edouard Souma — sînt iarăși amenințați cu moartea prin înfometare, dureroasă și gravă consecință a unui nou val de secetă. Conform primelor estimări, situația apare chiar mai alarmantă decît în urmă cu cinci ani. În prezent, economia senegaleză este puternic afectată de lipsa prelungită de precipitații, producția de arahide (una dintre culturile de bază ale țării) a scăzut cu 50 la sută, iar acțiunea de refacere a șeptelului, începută după 1973, este compromisă. Republica Capului Verde, unde nu a mai plouat de mai multe luni, a înregistrat un deficit de 60 de mii tone de cereale, pentru acoperirea căruia sînt necesare 10 milioane dolari. În Mali, nevoile urgente de ajutoare se ridică la 98 de mii tone de orez, sorg și porumb. 70 la sută din șeptelul existent în Mauritania a pierit din cauza lipsei de furaje și apă, culturile agricole sînt afectate, iar nevoile de alimente ale țării se ridică la 52 de mii de tone. În fine, în Ciad și Volta Superioară, necesarul de urgență se ridică la 126 de mii, respectiv 159 de mii de tone de alimente. Situația este agravată și de faptul că, deși în cadrul Conferinței mondiale pe problemele malnutriției se hotărîse livrarea către aceste țări a unei cantități de 10 milioane tone de cereale pe an, ajutorul internațional nu se ridică în acest an decît la 414 mii tone, ceea ce reprezintă o parte infimă din necesarul de vitală importanță pentru salvarea a mii și chiar sute de mii de vieți.

Aceștia ar fi pe scurt parametrii actualului „dosar Sahel", dosar ale cărui semnificații sînt, pe deasupra limbajului sec al cifrelor, mult mai profunde, mai tragice. Un dosar a cărui soluționare impune, în condițiile actuale, mai mult decît ajutoare în alimente și cereale...

Este o concluzie unanimă a specialiștilor și în același timp un semnal de alarmă faptul că nu numai Sahara, dar și alte deșerturi din lume se află într-o continuă expansiune, că 628 de milioane de cetățeni ai planetei noastre trăiesc în regiuni aride, iar dintre aceștia, circa 78 de milioane sînt afectați în mod direct de degradarea terenurilor agricole prin întinderea implacabilă a pustiului. Este ilustrativ să arătăm, revenind la cazul pe care îl discutăm, că în ultimii 50 de ani, 650 000 de kilometri pătrați de terenuri fertile situate la extremitatea sudică a Saharei au fost transformate în deșert. Iar procesul continuă, și, spun specialiștii, lumea este amenințată ca pînă la sfîrșitul secolului, dacă nu se vor lua măsuri hotărîte, deșerturile să ajungă să ocupe o treime din suprafața totală a terenurilor arabile ale Terrei.

Desigur, în Sahel ar fi necesare importante investiții care să susțină declanșarea unei bătălii eficiente cu deșertul, prin plasarea la extremitatea sudică a Saharei a unor zone verzi, împădurite, prin irigarea unor întinse suprafețe de pămînt arid. Or, nu trebuie să uităm că o bună parte din țările sahelliene puternic afectate de secetă se numără printre cele mai sărace țări ale lumii, că acestea, în pofida eforturilor pe care le depun, nu pot face față valului succesiv de calamități naturale, că ele se află confruntate cu grave și acute probleme generate de trecutul de dominație colonială. Și este evident pentru oricine că, la nivelul actual al ajutoarelor conjuncturale, consacrate îndepărtării sau atenuării unui pericol de moment, situația din Sahel se poate repeta, chiar și mai dramatic, la următoarea perioadă de secetă. Este de asemenea clar că, numai prin lansarea unor programe concrete, de anvergură, atît în lupta împotriva deșertului, cît și pentru ridicarea economică și socială a țărilor din Sahel, oamenii de aici vor fi puși la adăpost de noi amenințări ale foametei, vor fi în măsură să combată efectele unei clime ostile. Iar toate acestea reclamă, cu întreaga forță a unei situații ajunse la limitele sale extreme, declanșarea la scara întregii planete a marii bătălii pentru învingerea subdezvoltării, restructurarea întregului sistem economic mondial, edificarea unei noi ordini economice și politice internaționale. Cu cei 7 milioane de oameni amenințați cu înfometarea, Sahelul revine din nou, dramatic și revoltător, în actualitate, făcînd parcă și mai actuale și mai acute o serie de alte dosare, de alte probleme grave ce frămîntă lumea contemporană. Și poate că e locul să amintim, în încheiere, că, în numai cîteva minute, omenirea consacră pentru înarmări sume uriașe echivalente cu asigurarea alimentelor necesare cîtorva sute de mii de copii timp de un an întreg, sau că a mia parte din suma înghițită în 1977 de aberanta cursă a înarmărilor ar fi suficientă pentru susținerea unor proiecte pentru oprirea înaintării deșerturilor.

AUREL PERVA ■

Arșiță cumplită, un peisaj dezolant care domină nesfîrșite întinderi

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Sprintul final

Eddy Merckx a schimbat viața în lumea ciclismului. El a dat alt chip curselor pe bicicletă. De la Merckx încoace, de 13 ani, ciclismul arată altfel — mult mai crispat, dar înnobilat de o minie incontestabilă din punct de vedere sportiv : furia de a învinge, plăcerea enormă de a cîștiga tot, totul, de la curse clasice în linie, la „tururi" epocale, trecînd prin recordul orei. Merckx era supranumit — din 1969 — Canibalul. Un monstru de orgoliu și curaj : de cinci ori primul în Turul Franței, de cinci ori primul în Turul Italiei, de trei ori — în '70, '72, '74 — învingător în ambele tururi, de trei ori campion mondial, din '72 recordman al orei, ce se mai poate înșira pe lung sau pe scurt ? În locul unui adjectiv întotdeauna insuficient, mai bine o frază exactă : „nu mai am nimic de dovedit". Sau fraza a doi cicliști „meseriași" bătrîni, ale căror riduri fac inutilă literatura : „A răsturnat totul. A zguduit toate regulile și de cînd a venit în ciclism, sportul ăsta nu mai e același". În mintea mea, el a revoluționat ciclismul, anunțînd pe celălalt, pe Juantorena, cel care a răsturnat semi-fondul în atletism. Într-o epocă a violențelor nemăsurate dar perfect calculate, Merckx a impus „o teroare" cu mult mai acceptabilă, dar „o teroare" : aceea a victoriei. Ceea ce n-a putut însă nici el schimba e sosirea acelei zile, a „ultimei", a plînsului final, cînd anunți că nu mai poți și ziarele scriu pe șase coloane: „Adio Eddy !", dîndu-ți groaza și voluptatea unei eternități, a unei morți, tu rămînînd perfect în viață. Mai ales în sport — unde totul se numără în cei mai străniі ani-lumină — identificarea neputinței cu dispariția fizică e mai crudă ca oriunde și nimeni din jur nu poate îmblînzi această cruzime. La 18 mai 1978, la 33 de ani, cel pentru care se suspenda o ședință a Parlamentului belgian, a anunțat într-o conferință de presă, în cea mai dură luptă, aceea cu propriile lacrimi, că „după consultarea medicilor care mă sfătuiesc să nu mai continuu activitatea în competiții de înalt nivel, după ce eu însumi am încercat mari dificultăți în recuperarea forțelor, nu mai am altă soluție. Nu mă mai pot pregăti pentru Turul Franței în care speram să concurez pentru ultima oară, ca o apoteoză. E cea mai grea zi din viața mea". „Mă așteptam de o lună la această decizie..." — a spus Dousset, managerul său. În '78 Merckx alergase doar de patru ori, în patru circuite obscure, clasîndu-se obscur, omul nu mai avea puterea de a se antrena, nici chef, era deprimat, decompensat — Eddy știa că „totul e gata..." La sumbra disperare din acest „e gata" se adaugă lipsa unei apoteoze. Merckx părăsește competiția fără o victorie demnă de orgoliul lui sălbatic. Tocmai orgoliul care-i asigura forța în triumfuri, îi transformă acum retragerea într-o criză morală, într-o depresiune dureroasă cît o mare înfrîngere.

„— Dar nu e cazul — vine și spune Poulidor, întrebat „ce facem cu Eddy, cel căzut atît de brutal ?" — nu e cazul să se omoare. E pur și simplu un moment prost, nimic mai mult, care va trece"... Logica lui Poulidor în judecarea lui Merckx are frumusețea unui sprint final între doi mari campioni, o revanșă — în mintea mea de poulidorist fanatic — a Montrèalului din '74, în Campionatul Mondial, unde Merckx a cîștigat „scurt". Poulidor venind pentru a mia oară al doilea. Poulidor a fost cel mai mare ciclist al lumii de pe locul doi. El a devenit prototipul învinsului glorios — și nu doar din gbinion. El a găsit mereu om mai bun, în 25 de ani de ciclism. Iar în ultimii 12, „Merckx a fost cel mai bun ciclist din lume", zice Poulidor, azi. La „teroarea" victoriei cu orice chip, Poulidor a răspuns cu o „contrateroare", a onoarei de a veni al doilea, niciodată ridicol, totdeauna respectat. Riscînd ironii mortale la adresa lui, nu odată identificat de prosti și bădărani ai sportului cu mediocritatea, Poulidor, „n-a murit" din locul al doilea, a urcat cu fruntea sus pe podiumul celor mai grele curse, trăgînd liniștit pe două roți pînă la 40 de ani; ca un fenomen de împlinire, ca un patriarh de înțelepciune sportivă. El n-a revoluționat ciclismul dar poate că a adus o infimă contribuție la o logică mai umană a ambiției și a vanității în sport : „N-am avut niciodată prilejul să mă supăr la ideea că s-ar putea să nu fiu cel mai bun. Faptul de a mă clasa al doilea, sau al treilea, chiar al patrulea, nu m-a afectat niciodată profund, chiar dacă am fost fericit, uneori, sosind primul. Am iubit competiția ca un divertisment, aproape ca pe un joc"... În această divină seninătate — plătită și ea probabil cu oftaturi grele, așa cum și ideea vieții ca un șir infinit de victorii turbate nu rămîne nepedepsită — în această supremă liniște e baza morală de pe care Poulidor îi poate spune lui Merckx, fără de orgoliu întunecat sau revanșard, în cel mai greu moment al sprintului final : „Curaj Eddy, e un moment greu care va trece." E mica victorie a lui Poulidor, fără de importanță, desigur, în palmares.

RADU COSAȘU ■

Reportaj pe glob

Orele Londrei

În fiecare seară cînd Big Benul marca prelung și imperturbabil trecerea timpului, priveam pe fereastră crenelurile și turnurile din piatră de Caen, adusă aici cu 900 de ani în urmă din Normandia.

Hotelul în care am locuit la Londra se numea, deloc întîmplător, „Tower" și era flancat de Tower Bridge și de Towerul propriu zis adică de Turnul Londrei. Acest punct sud-estic al capitalei britanice este și locul geometric al celei mai masive concentrări turistice, acum cînd se celebrează aniversarea a nouă veacuri de la ridicarea turnului... 3 milioane de insulari, dar mai ales continentali se perindă în „porții" zilnice de aproximativ 20 000 pentru a vedea cu ochii lor ce cunosc pe dinafară din poze. Turnul Londrei, a cărui construcție a început în 1078 după proiectele episcopului Gundulf, celebru pe atunci pentru ingeniozitatea de a organiza fortificații, arată acum ca și atunci : pare nou nouț, zidurile sînt curate iar gazonul din împrejurimi are o frăgezime și o densitate tipic britanică ca și cel din Hyde Park sau din oricare din parcurile și grădinile mai frecvente în Londra decît ai putea crede. În fiecare seară la 21,53 precis, gardianul-șef Leslie Varley, în uniformă de mare gală, se îndreaptă în fruntea escortei către turnul principal (de fapt „Turnul" Londrei este o fortăreață cu numeroase turnuri) și în fața ușii masive de lemn se desfășoară, invariabil, aceeași ceremonie :

— Cine e ?
— Am adus cheile.
— Care chei ?
— Cheile reginei !

Faptul că scena aceasta se repetă zilnic, absolut la aceeași oră și într-o configurație scenografică neschimbată poate oferi o idee asupra incredibilei tării a tradiției insulare. Cu un public mult mai larg se desfășoară un alt gen de ceremonie, la fel de strictă, spectaculoasă și mereu aceeași din punctul de vedere al locului, mișcărilor personajelor și costumației : schimbarea gărzii la Buckingham Palace.

O nostalgie de tip riguros, dar cu aceleași inflexiuni istorice, am întîlnit-o pe coridoarele parlamentului. Am intrat în masiva clădire, adîncă și răcoroasă ca un muzeu, fără aparatura de filmare pentru că luminile puternice sînt interzise aici din motivul simplu că alterează frescele și tapseriile și, în plus, creează o atmosferă de constrîngere tehnică, într-un spațiu în care venerabili cu peruci albe și lungi togi negre alunecă lent pe marmura sălilor...

La lumina zilei, în City spre exemplu, inima financiară a Londrei, ai o senzație asemănătoare. Melonul, haina neagră și umbrela ținută sec sub braț sînt auxiliarele absolut necesare ale unei mase de funcționari care par să fi preluat garderoba bunicilor. Este evident o impresie. Una cu totul contrară o ai în King's Road unde tinerii umblă în blugi, fetele în rochii largi înflorate, se aud zumzete de chitară și melodii de-abia răsărite în ultimul top de folk sau pop...

Londra este exact ca oamenii ei (cînd sapte milioane, cînd opt, dar nu această diferență oferă dimensiunea metropolei...). O mixtură perfect armonioasă de istorie conservată tenace și modernitate de o clară funcționalitate. Un oraș imens cu clădiri celebre în întreaga lume, cu altele minuscule și superbe, mai puțin știute, cu buildinguri ametitoare și catedrale seculare. Un oraș vechi care și-a conservat cu ambiție casele pitice de lemn, cu ferestre în vitralii și scări hodorogite (case care au scăpat de incendiul de la 1666) și, în același timp, un oraș nou cu zone întregi ultra-moderne în gustul arhitecturii ambițioase a Brasîliei.

Printre toate șerpuiește Tamisa mai curată acum ca în urmă cu zece sau cincisprezece ani. Aici s-ar părea că este unul din punctele forte ale satisfacției, și ea calmă, a municipalității : lupta împotriva poluării a început să dea rezultate palpabile. Tamisa a fost curățată, peștii au reapărut în matca lor seculară, fața adevărată a clădirilor răzbate de sub jeturile puternice de detergenți, esapamentele mașinilor sînt vinate cu o acerbă ambiție de poliția rutieră care nu gustă echivocurile cînd automobilele scot cu un centimetru cub de fum mai mult decît minimul necesar.

Printre mașinile de ultimul tip și trăsurile de primul tip, printre coloanele arhitecturii victoriene, goticul îndulcit și sticla mov a clădirilor pe rulmenți, printre marile magazine normale și minusculele magazine, pentru milionari, printre autobuzele roșii, cu etaj, și spațioasele taxiuri negre, londonezul obișnuit își desfășoară viața cu o veselie prudentă, cu un accentuat spirit de economie fiind mai puțin „britanic" decît îl bănuiesc străinii și mai puțin expansiv decît te-ai aștepta după ce îl cunoști.

Pînă la urmă orele Londrei, adică peisajele ei umane sînt, ca și Tamisa cu fluxul și refluxul ei, marcate de cicluri fixe. Dimineața milioanele de locuitori pleacă din anumite locuri pentru a ajunge în cu totul altele. O invazie de o jumătate de oră aglomerează brusc trotuarele. Toți se grăbesc cu o tăcută seriozitate spre întreprinderi. După amiază, același lucru dar în direcție inversă. Între timp străzile sînt ale copiilor și turiștilor... Și nu străzile în primul rînd, ci parcurile, fragede și interminabile, și pietele ca Trafalgar Square unde sute și sute de îndrăgostiți de Londra se lasă năpădiți de stolurile imense de porumbei hrăniți în doze exagerate ca și cei din San Marco cevа mai la sud...

De-a lungul periplului meu londonez și dincolo de granitele capitalei am avut prilejul să stau de vorbă cu oameni în vîrstă și tineri, cu factori politici, cu funcționari obișnuiți, să parcurg, adică, un evantai foarte larg de preocupări. Generațiile și profesiile se confundă pe o porțiune largă : seriozitate, dorință de perfecționare, ambiție dar și permeabilitate la ideile altora. O anume deschidere către experiențe interesante, către optica altora, o dorință foarte vizibilă de a cunoaște mai mult, de a înțelege mai bine.

La Somerset House, primul sediu al Academiei Britanice, vestit centru al unor mari galerii, tocmai se organiza o expoziție de pictură românească. Brâncuși se fixa cu pedanterie pe socluri optime, Grigorescu sau Luchian sau Tuculescu își primeau lumina din unghiuri îndelung căutate. Domnul Tim Scott, organizatorul expoziției, mi-a vorbit aproape o oră despre pictura românească, profund și emoționant, ca și J. Stanley, cel care pregătea în alt punct al Londrei, la „National Library" o altă expoziție — de carte.

Dealtfel în perioada cît m-am aflat la Londra cuvîntul România se repeta des. Era firesc. Capitala se pregătea, încă de la sfîrșitul lunii mai, să primească prestigioși reprezentanți ai României : președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu.

Din suita bogată a declarațiilor unor proeminente personalități ale vieții politice și economice britanice care s-au referit la acest moment crucial în evoluția relațiilor româno-britanice iată cîteva :

Lordul Goronwy Roberts de Caernarvon și Ogwen, ministru de stat la Foreign Office : „Apropiata vizită a președintelui României în Marea Britanie are o importantă fundamentală. Eminentul om de stat român va deschide o etapă nouă în colaborarea noastră tradițională, fertilizînd direcții noi, salutare, pentru ansamblul schimburilor reciproce".

Edmond Dell, ministrul comerțului : „Am fost în martie la București, în fruntea unei delegații comerciale, și am avut onoarea să fiu primit de președintele Nicolae Ceaușescu. În curînd domnia sa va inaugura la Londra un dialog care va avea, fără îndoială, rezultate benefice pentru relațiile bilaterale dintre Marea Britanie și România, amîndouă țări avînd un amplu potențial pentru dinamizarea legăturilor economice".

Peter Vaneck, lordul primar al Londrei : „Capitala britanică așteaptă cu nerăbdare și profund interes vizita președintelui Nicolae Ceaușescu și a doamnei Elena Ceaușescu. Ne-am pregătit să-i primim cum se cuvine pe prestigioșii reprezentanți ai României care vor deschide, cu acest prilej, o nouă etapă în istoria atît de bogată a relațiilor româno-britanice".

Emoția așteptării unui mare eveniment am întîlnit-o în marț instituții politice și economice. Am întîlnit-o și acolo unde se pregătea complicatul mecanism tehnic al transmisiilor pentru milioane de oameni ale imaginilor soliei românești pe pămîntul englez. Companiile de televiziune își definitivau programele, se stabileau — în cele mai mici detalii — amplasamentele camerelor de luat vederi, în sfîrșit se pregăteau cu minutie și interes, cu febrilitate și seriozitate, clipele în care istoria contemporană a relațiilor dintre două popoare urma să fie înregistrată pe magnetoscop.

Într-o seară tîrzie, la fel ca întotdeauna, cînd Big Benul își bătea măsura, un coleg de la televiziunea britanică știind că a doua zi mă reîntorc în patrie, mi-a dat un telefon cerîndu-și scuze că a uitat să-mi dea un amănunt esențial : la expoziția de carte va exista o bandă sonoră permanentă. Se va difuza Enescu.

RADU BUDEANU

Fotografie de ALEXANDRU ȘUTEU

John Wain — Noul soare

Noul soare se înalță în măreția anului,
peste perspectiva acoperișurilor scunde.

Dezvăluie asprimea pielii de iarnă
și aspectul decrepit al îmbrăcămintei de iarnă.

Trage, cu un deget arătător țeapăn,
o linie sub drumurile vechi pe care am mers.

Finis ! vechile drumuri sînt anacronice,
vechea piele, vechile haine.

Același soare, ca o cometă severă,
se înalță peste vechile deznădăjduiri.

Dar cum să accepți faptul ? Asta-i problema.
Cum să induri chinul reînnoirii ?

Această jupuire a vechilor necazuri
ne face să țipăm zbuciumați.

Cînd soarele prezice moartea unui vechi necaz,
inima se simte profetic orfană ;

o biată orfană smîrcăită, iar soarele
e tutorele ei cu inimă de piatră.

Zeilor, ajutați-ne să îndurăm soarele nou !
Inimile noastre ferme să se roage să ajungă orfane !

În românește de AUREL COVACI

ACEEAȘI PLANETĂ, ACEEAȘI ORĂ !

● Liz Taylor pe tractor

Starul cel mai scump al lumii s-a transformat în „țărancă" (ne anunță Paris Match), datorită mariajului recent cu John Warner, fost secretar de stat al marinei și, poate, viitor guvernator al statului Virginia. În așteptarea mai binelui, Cleopatra a devenit Perrette. Și Liz, care niciodată n-a știut să conducă nici chiar propriul Rolls, s-a așezat la volanul tractorului de familie pentru a cultiva mai bine cele 900 ha. Agricultura mondială s-a îmbogățit cu o „stea". Asta deodată cu știrea că

● 460 000 femei șomează

Creșterea numărului femeilor aflate în căutarea unui loc de muncă și diminuarea șanselor absolvenților de a găsi de lucru sînt principalele tendințe care au caracterizat piața forței de muncă din Japonia în luna aprilie. După cum se arată într-un raport dat publicității la Tokio de Biroul primului ministru, numărul femeilor șomere s-a ridicat la 460 000, fiind cu 31,4 la sută superior celui din aprilie anul trecut. Zeci de mii de absolvenți ai diferitelor școli care, de obicei, își începeau în luna aprilie activitatea profesională, anul acesta nu au putut găsi un prim loc de muncă — relevă raportul.

Bine că-i e bine pe tractor prea fermecătoarei Liz.

● Lumea bună se amuză să imite

Un fost teatru parizian transformat în „dancing" a devenit sediul la modă al nopților ultimei perwade. Toată lumea aleargă acolo — zice presa. Dar despre ce lume este vorba ? Lumea bună ce-și etalează extravaganțele vestimentare. Aici se și joacă teatru de patru ori pe săptămînă. Ceea ce deosebește acest teatru de celelalte este faptul că „actorii" nu sînt retribuiți, ci ei trebuie să plătească 50 de franci pentru a se produce. Merge toată lumea la dancing ?! Dar parcă nu chiar toată lumea, devreme ce aflăm că s-au înregistrat

● În martie, 869 falimente

În primele trei luni ale anului în curs, în R.F. Germania au fost înregistrate 2 398 falimente ale unor firme industriale și comerciale. Potrivit datelor publicate la Wiesbaden de Oficiul vest-german de statistică, numai în luna martie a.c. numărul falimentelor a fost de 869. În 1977 s-a înregistrat un adevărat record în acest domeniu, 9 362 de întreprinderi devenind insolvabile — cu 200 mai multe decît în anul precedent. În primele șase luni ale anului trecut, prin închiderea firmelor falimentare, și-au pierdut locurile de muncă 350 000 de angajați. Chiar toată lumea ?

● Dans de noapte

Ei nu se afișează dar nici nu se ascund. Au fost văzuți împreună la Paris, Londra, Monte Carlo. El este Stavros Niarchos, 69 de ani, unul dintre oamenii cei mai bogați ai lumii. Ea este prințesa Feryal a Iordaniei. Feryal își împarte viața între Londra, unde are o casă, Paris, unde a cumpărat un teren, și Amman, unde palatul său este o capodoperă de rafinament. După ce a asistat la inaugurarea cazinoului Trouville, cuplul a dansat la New Timmy, pînă la ora două dimineața. Prințesa Feryal purta smaralde și diamante asortate cu ochii și rochia sa de tafta verde.

Sigur, asta nu scutește cu nimic situația inflației căci

● Familiile de francezi au datorii de 292 miliarde franci

Inflația a dus la creșterea datoriilor tuturor familiilor de francezi, scrie cotidianul „Le Soir". Datoriile acestora, care se ridicau în 1955 la 6 miliarde franci francezi, au atins în 1975 292 miliarde franci, adică o creștere de aproape 50 de ori. O familie franceză din trei, o persoană adultă din șase, șase industriași din zece, cinci agricultori și cadre mijlocii din zece, patru funcționari din zece, trei muncitori din zece au datorii. Nouă francezi din zece consideră că fără credite, confortul și nivelul lor de trai ar fi inferior.

Bine măcar că au dansat pînă tîrziu Niarchos și Feryal.

I. ȚAU

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

Cronica (308, 309)

Pentru membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista **Flacăra**, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, noaptea de 3 spre 4 iunie a fost într-adevăr o „noapte de vară cu tineretul bucureștean" atît prin durata manifestării — peste 9 ore ! — cît și prin comunicarea pe care a realizat-o prin cîntec și poezie cu publicul din Capitală. Această senzațională întîmplare literar-artistică — de fapt, două întîmplări literar-artistice reunite — a fost una din cele mai reușite din istoria cenaclului comparabilă cu cele susținute la Timișoara. Deși programată în timpul transmiterii la televizor a două meciuri din Campionatul mondial de fotbal, 7 000 de entuziaști (sală arhiplină) au ținut să fie prezenți la Palatul sporturilor și culturii — Sala Polivalentă — unde la orele 20 exact, membrii cenaclului și-au făcut apariția în fața propriilor lor suporteri. Este o dovadă a iubirii de care se bucură la noi poezia și muzica tînără, poezia și muzica de bună calitate, capabile să adreseze generației tinere, și nu numai ei, întrebări tulburătoare și nu să ofere răspunsuri gata elaborate, ci s-o invite la meditație, s-o îndemne să găsească soluții originale și îndrăznețe pentru a fi aptă să înțeleagă, prin propriile ei puteri, lumea contemporană într-o continuă transformare. În sala unde în urmă cu exact doi ani s-a desfășurat Congresul Educației Politice și al Culturii Socialiste și unde tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R., în cuvîntarea sa de atunci a lansat inițiativa creării Festivalului național „Cîntarea României", Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, laureat al primei ediții a acestui festival, a susținut, cu emoție firească provocată de prezența sa tocmai acolo, un spectacol de anvergură, expresie a încrederii tineretului de la noi într-o artă angajată, revoluționară. Arta promovată de cenaclu este o concretizare pe măsura puterilor și investiturii pe care o are, a indicațiilor partidului, a secretarului său general.

Ca la fiecare întîmplare literar-artistică, coordonatele de bază, caracteristice ale acestui cenaclu — și numai lui — au fost respectate. Ca întotdeauna s-a creat o ambianță propice pentru ca fiecare interpret, potrivit înzestrării sale și formei în care se afla în acel moment, să se manifeste cît mai reprezentativ pentru sine însuși și pentru ansamblul din care face parte. Și de această dată desfășurarea spectacolului s-a realizat după un program elastic, în funcție de starea de spirit a spectatorilor, chemați insistent să participe la crearea momentelor artistice și contribuind substanțial la acest lucru. Dușmani neîmpăcați ai monotoniei și uniformizării, membrii cenaclului au interpretat rînd pe rînd piese patriotice și de dragoste, politice și de meditație asupra condiției umane, protestatare sau pline de înțelegere față de cursul vieții, au realizat clipe de bună dispoziție sau pline de gravitate, au cîntat, recitat, dansat, au făcut pantomimă sau au parodiat, făurind întîmplările literar-artistice din noaptea de 3 spre 4 iunie o țesătură complexă și strălucitoare prin fantezie și talent. Imposibil de repetat altădată în aceeași structură, ele pot fi totuși admirate oricînd, așa cum s-au închegat în acele ceasuri unice ale tuturor celor din sală, deoarece Televiziunea română a avut inspirația să le înregistreze pe peliculă și să le păstreze astfel pentru posteritate ca un document al stării artistice în care se afla într-o noapte a sfîrșitului de secol XX tinerii din România. Cenaclul Flacăra s-a prezentat în fața unuia din cei mai avizați și mai exigenți public al său într-o componență inedită, în care, alături de veterani ai cenaclului, ca Mircea Vintilă, Sorin Minghiat, Florian Pittiș, Adrian Ivanițchi, Victor Socaciu, s-au aflat noi interpreți care și-au cîștigat repede aderențele celor de față.

Mai întîi membrii cenaclului prezenți pe scenă au interorcat cîte o piesă ca un fel de carte de vizită a lor. Mircea Vintilă a deschis seara cu **Pămîntul deocamdată**. Grupul **Opinia** din Iași (Ionel Hamza — chitară bas, Cornel Ghircănaș — vioară, Dinu Ștefan — chitară, Valentin Nemici — chitară, Marian Uță — percuție) s-a impus imediat cu cîntecul **Ori eu, ori tu, ori el, ori noi**, un cîntec care va face cu siguranță carieră, dacă nu cumva deja a și făcut-o. Mai tîrziu, în altă parte a programului, **Opinia** a confirmat buna impresie interpretînd piesele **Noi nu** (Nicolae Labiș), **Fapt divers, întrebări pentru lumea occidentală**. O piedoare înflăcărată în aprărarea valorilor autentice ale muzicii tinere a susținut conducătorul cenaclului, îndignat pe bună dreptate, ca dealtfel toți iubitorii muzicii tinere de la noi, de tratamentul rușinos aplicat lui Dan Andrei Aldea — „cea mai înzestrată natură muzicală a cîntăreților tineri de la noi" — într-un colț al revistei **Săptămîna** de Petre Magdin. Dan Andrei Aldea a demonstrat înaltele sale calități componistice și interpretative într-unul din succesele sale : **Om bun** pentru ca mai tîrziu să-și dezvăluie harul și în piesele **Luminâ lină, Brad bătrîn, Cîntecul bufonului, Situația în artă, Din nou acasă**. Laurențiu Mărgineanu din Rîmnicu Vîlcea, posesor al unei voci remarcabile, a încîntat publicul cu **Femeia bonbelor de rouă** (Felix Sima). Nicolae Morancîu și Adrian Dutu (Oradea) au cules aplauze cu **Sens, Formația Borozda** din Mu[illegible] Ciuc (Györfi Erszébet, Szabo György, Bodor Imre, Simó József, Pávai István) a însuflețit asistența cu un program de cîntece ritmate și interpretate cu îndrăzneie în limba lor maternă, limba maghiară. E de admirat la acești tineri efortul lor de a redescoperi instrumente tradiționale de pe meleagurile Transilvaniei. Actul lor poate va fi urmat și de alți colegi de altă naționalitate care se vor îndrepta mai mult spre izvoarele geniului popular al colectivității din care fac parte. Grupul **Cetatea** din Satu Mare a repurtat un mare succes cu **Limba noastră** (versuri de Alexe Mateevici), un omagiu adus limbii române. Talentatul folkist care este Victor Socaciu a cîștigat pe cei prezenți cu **Dona, dona**. Maria Naghi, interpreta cu un glas de o asprime fermecătoare, ajutată de Arpad Domokoș la chitară s-a prezentat în fața spectatorilor și a camerelor de televiziune cu **Fericire de împrumut**. Valeriu Penișoară a emoționat cu **Copiii de țărani**, pentru ca mai tîrziu să-și consolideze succesul cu **Da, mai avem** și **Cuvîntul lui Ion Roată către Divan**. Grottendorfer Folker, tînăr german din Alba, elev la Liceul industrial din Cugir, s-a remarcat cu **Cîntecul străinătății**, Monica Chifor, o adevărată speranță a muzicii tinere, cu **Pur și simplu**, iar cuplul Valeriu Sterian și Evandro Rossetti cu **Cîntec de oameni** și **Cozma Răcoare**. În finalul acestei prime părți a programului, Adrian Păunescu și-a recitat propriul său poem, **Lumină ! Luptă ! Libertate !** : „Fii al luminii dinadins / Pentru lumină ne vom bate / Sînt trei idei de neînvins : Lumină ! Luptă ! Libertate !" Din această desfășurare de forțe necesare purtării „bătăliei" care avea să se dea în orele următoare, s-a desprins cu claritate că unii dintre noi veniți în cenaclu au toate șansele să se impună ca personalități ale muzicii tinere de la noi. S-a mai înțeles că statornică gîndului de a împrospăta forțele sale artistice, conducerea cenaclului a descoperit talente autentice pe întreg cuprinsul țării și promite că le va valorifica așa cum se cuvine. Chiar dacă programarea unui membru mai nou [illegible] dintre cei cu stagiu în cenaclu nu a însemnat deja și omogenizarea întregului ansamblu, sînt semne că acest lucru nu va întîrzia să se producă și noi veniți se vor ridica la cotele atinse de interpreții consacrați. Tinerii care au apărut în cenaclu vor servi fără îndoială drept catalizatori pentru cei lalți, vor intriga și îi vor pune pe gînduri, impulsionîndu-i în creația lor.

Ceea ce a urmat în continuarea soc[illegible] acelui a meritat caracterizarea de [illegible] acordată „nopții cu tineretul bucureștean". Toți cei de față n-au regretat că au pierdut vizionarea pe micul ecran a 6 goluri din partidele Braziliia—Suedia și Peru—Scoția. Grupul „Song" — „cel mai închegat grup vocal tînăr de la noi" — condus de Ioan Luchian Mihalea, a fost strălucitor în toate piesele executate : **Florile dalbe, Te iubim din suflet, dulce Românie, Șapte văi și-o valeadîncă, Iac-așa**, ca și în cîntecele populare din Brazilia, Chile, Mexic, S.U.A., U.R.S.S. Nu din condescendență s-au aflat pe scenă Ion Chiriac (16 ani) și Gelu Chiriac (13 ani) din satul Ghermănești-Vaslui. Ei au cîntat admirabil, cu inocența vîrstei lor, desene încercuturile limbii române : **Torna, torna, fratre, Vasile Șeicaru, din Galați**, a fost impresionant în **Cîntecul Dunării, Vara la țară** (versuri G. Toșorceanu). **Condiția cîntărețului revoluționar** : „Nu-ți poate pune nimeni căluș peste timpie / Și chiar de ți le-ar pune ți s-ar preface-n lauri. / Ai fost adus pe lume, să scoți din mîzgă-aur. / Fii [illegible] cît de drama ce stă să ți se-ntîmpine / Nu fi căutătorul căldurii lîngă stîlpi. C[illegible] pe-al tău munci, și-al cinstei, și-al dreptății. / Nu chiriaș cu ora în inima cetății. / Nu bardul mizerabil la mese de elite. / / Ridică-ți poate [illegible] le mai da pace. / Dezbracă-i de [illegible] și-mbracă-i în cuvinte. / Cu interpreții tună-l pe-acela care minte, / Și adu muzicala istorie încoace. // Poet ireversibil al clasei care face, / Teavă de crin în care cîntă spre cer morminte." Actorul de marc înzestrare și popularitate care este Virgil Ogășanu a recitat trei poezii de Marin Sorescu : **Craiova văzută din car, Jucăriile** și **Atavism** : „După ce a văzut totul — ploi, războaie, / Soare, cîrtițe, evenimente, / Repetate mereu aidoma, / Omenirea nu cred că mai dorește serios / Să mai vadă ceva. / Totuși uite-o lipită de ferestre / În ochi cu un gol." Excelentul actor a mărturisit însă mai întîi altuiva pe care l-a provocat-o o asistență atît de numeroasă, incomparabil mai numeroasă decît cea de la primele ședințe ale cenaclului unde participau cam 300 de persoane. Deși mai dificil de recepiat, totuși având cu siguranță ceva de spus, Nicu Vladimir, acompaniat de Marius Nichiteanu la „lăută cu tolceriu", a cîntat **Colind** și **Cîntecul neterminat pentru mîic om gri pe fond rox**. Excepțional a fost recitalul lui Nicu Alifantis (**Lumea e cum sîntem noi, Cîntec de noapte** — Lucian Blaga, **Decembrie** — George Bacovia, **Balada iubirilor trecute** — George Țărnea, **Cîntec cu morală, Țara de unde vin călătorii**). Revenit în cenaclu după o îndelungată absență și întîmpinat aici cu toată căldura, așa cum merită „un cîntăreț în plină maturitate de care trebuie să ne bucurăm că este printre noi", Nicu Alifantis a dezvăluit ce înseamnă excursia spre profunzimi în arta tinără. În cadrul recitalului lor, Maria Naghi și Arpad Domokoș au interpretat cu aplomb și siguranță cîntecul popular **Moțu și moața, Afară trece moartea** — Octavian Goga, **Cîntec de țară** și **Oltenii lui Tudor** și cîntece în limba maghiară, fiind aplaudați cu dragostea pe care o merită interpreții valoroși. Ca de obicei, actorul Mihail Stan s-a distins prin varietatea valențelor sale interpretative. În recitalul său de poezii, bogat și bine întocmit, în care și-au găsit locul pagini semnate de Constant Tonegaru (**Document**), Ioan Alexandru (**Patria**), Ștefan Aug. Doinaș (**Mistrețul cu colți de argint**), Marin Sorescu (**O seamă de textieri**), Eugen Jebeleanu (**Și totuși, arta**), Romulus Vulpescu (**Dispariția micului burghez**), Emil Botta (**Iberia**), Dumitru Popescu (**Pace !**) : „Bătrîn dragon / cu pielea spartă / de dinții timpului tociți, / hrănit cu aburul / nepămîntenilor dorinți / epavă veche-ntr-un fiord / cu coastele spălate / de fluviile vîntului de nord... / De mult nu-l mai împung / cu lancea / hoardele coborînd în chiot / și nechezat de cai, / de mult n-a mai plesnit / cu coada lui solzoasă / armura grea a lui Ghiral. / Sînt morții și călăreții — viespi năpustindu-se în stup — / și toți străjerii / care-azvîrleau în aer, / funia fumului de păr de lup. / Săgețile de foc / dîra și-au stins, / tăceri pe somnul lui / în veac / astrele-au nins. / Lăsați dragonul / să putrezească în tihna grea de piatră / nu-l asmuțiți, / nu vreau să știu cum latră. / Nu-l ridicați / cu coarne boante / să ajungă cerul, / să prindă în ghiare mingia infernului / și s-o izbească în scutul lumii / ca să-i străpungă fierul." Adrian Ivanițchi a dat întreaga măsură a talentului său — o măsură destul de mare dealtfel — interpretînd **Amiaza** și **Arsura** (versuri de Adrian Popescu) : „Trupul meu întreg este o luminare / Dar eu sînt flacără într-un cer străvezu / Ca păsările, morți / Voi cîntări mai greu decît viu // Ochiul arzînd se hrănește din ceară / Și face un strop de rouă fierbinte / Odată am știut să zbor, odată / Dovadă n-am dar îmi aduc aminte. // Trupul meu întreg este lumînare / După ce se va fi scurs toată în țărînă / Și flacăra se va topi în albastru / Veți mai simți o arsură pe mînă." Cu aplauze a fost însoțit recitalul lui Victor Socaciu — Oltul, **Un punct de vedere, Subt scutul amurgului** (Lucian Blaga) : „Umbre-aruncă ochii lumii / peste tine, peste mine, / peste fiecare ceas al tău / și pe drumurile toate. / Să te apere un zeu, / numai el dacă mai poate. / El și eu, el și eu / Vino să te-ascund iubito, / în amurgul meu." După ce a stîrnit hohotele de rîs ale întregii asistențe citind din cărticica **Bisete fără catalog**, Florian Pittiș, într-o vervă nedomolită, cu toate că erau primele ceasuri ale dimineții, a recitat **Ultima scrisoare** (Mihai Beniuc), **Moartea pămîntului** (Nicolae Dan Oprina), **Testament, Cîcă niște cronicari** (Urmuz), **Prometeu** (Goethe), **Sînt tînăr, Doamnă** (Mircea Dinescu) ; ultimul, un imn închinat tinereții veșnic biruitoare : „Sînt tînăr, Doamnă, vinul mă știe pe de rost / și ochiul sclav îmi cară fecioarele prin sînge, / cum aș putea întoarce copilul care-am fost / cînd carnea-mi înfioreste și doar cuitarea plînge. // Sînt tînăr, Doamnă, lucruri am așezat destul / ca să pricep căderea din somn spre echilibru, / dar bulgări de lumină dacă-aș mînca sătul / nu m-aș încăpea încă în pielea mea de tigru. // Sînt tînăr, Doamnă, tînăr cu spatele frumos / și vreau drept hrană lapte din aifcuri de cometă, / să-mi crească ceru-n suflet și stelele în os / și să dezmint zăpada pierdut în piruetă. // Sînt tînăr, Doamnă, încă aripile mă țin / chiar de ating pămîntul pe-aproape cu genunchii, / această putrezire mă-nbată ca un vin / căci sînt curgînd printr-însa bunicile și unchii. // Sînt tînăr, Doamnă, tînăr de-aceea nu te cred. / oricît mi-ai spune, timpul nu își ascute gheara / deși arcașii cetii spre mine își reped / săgețile vestirii, sînt tînăr. Bună seara !" Tot acest minunat actor a făcut trecerea, cu **Lordul John**, spre scîlpitorul, minunatul recital al lui Mircea Vintilă : **Constantin și Veronica, Hanul lui Manuc, Mielul, Foale verde, fard de claun, Proverbe, Făt-Frumos, Bade Ioane**. Recitalul comun al lui Evandro Rossetti și Valeriu Sterian l-a confruntat pe spectatori cu doi artiști de frunte ai cenaclului. **Nopți, Vadu via, Educație prin cîntec, Cumbaya, Cîntec pentru România, Amintire cu haiduci, Cozma Răcoare** au răsunat impecabil în interoretarea lor. Util și discret, pe tot parcursul spectacolului, flautistul Sorin Minghiat.

Întîmplările literar-artistice din noaptea de 3 spre 4 iunie au făcut să crească prestigiul poeziei și muzicii tinere de la noi, demonstrînd că arta tinără este capabilă să emoționeze nu prin articifii exterioare ci prin mesajul pe care îl propune lumii contemporane. Fără a ne declara mulțumiți de modul cum au fost realizate toate secvențele acestui grandios spectacol — e și firesc să fie așa — fără a crede că toți membrii propuși au șanse reale de a se menține în atenția marelui public, credem că e vorba de o nouă virstă a cîntecului tînăr de la noi, care a căpătat tot mai multă gravitate, profesionalism și deci forță de a se impune și mai adînc în conștiința ascultătorilor. Astăzi, cînd muzica tînără e o realitate pe care nimeni nu o poate nega, cu o contribuție însemnată la educarea artistică și patriotică a tinerei generații, se cuvine o și mai mare atenție față de destinul ei, pentru ca să nu se vestejească precum o floare neîngrijită. Și le revine în primul rînd interpreților sarcina de a descoperi în ei înșiși, în realitatea din jur, noi zone pe care să le scruteze și să comunice celorlalți descoperirile prin intermediul artistic. Conștienți că fenomenul artistic pe care îl reprezintă este o consecință firească a cadrului minunat creat de conducerea partidului și statului nostru promotorii talentelor autentice, membrii cenaclului Flacăra, împreună cu cei șapte mii de spectatori prezenți, au intonat **Trăiască România !**, un omagiu adus de inimile lor tinere spiritului liber și cutezător care se manifestă în România de azi, cîrmaciului destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu : „Dacă ne-nfruntă munții, cu munții ne vom bate. / Pentru lumina țării, și pentru libertate, / Aici ne e cuvîntul, cînd îl avem de spus. / Decît slujirea țării mimic nu-i mai presus / Jurăm credință luptei, oricît ar fi de grea, / Jurăm că pentru țară și viața ne-o vom da. / Jurăm să nu ne mintă nici clipa, nici vecia. / Trăiască libertatea ! Trăiască România ! / Trăiască libertatea ! Trăiască România ! / Trăiască-n fericire și liniște poporul ! / Trăiască România ! Trăiască Tricolorul !" Direct, dintr-o nevoie lăuntrică, dintr-un impuls recunoscător, miile de tineri din Sala Polivalentă au izbucnit dimineața, la orele 5 și 15, oră la care s-a încheiat manifestarea cenaclului, într-un cor uriaș, intonînd un cîntec pur ca și zorii ce se revărsau asupra pămîntului românesc :

Trăiască Ceaușescu,
Partidul și Poporul !
Trăiască România !
Trăiască Tricolorul !

GEORGE ARION
Fotografii de AUREL MIHAILOPOL

O certitudine a cenaclului : Vali Sterian

O natură muzicală de excepție Dan Andrei Aldea

Valeriu Penișoară în drumul său spre inimile spectatorilor

Un interpret strălucitor : Mircea Vintilă

Evandro Rossetti cîntă pentru România, „care e și țara lui"

Adrian Ivanițchi mereu la cotele maxime ale talentului său

Din nou în cenaclu Nicu Alifantis, o valoare a muzicii tinere

7 000 de spectatori ai muzicii tinere în Sala Polivalentă

Harul de a spune versuri : Virgil Ogășanu

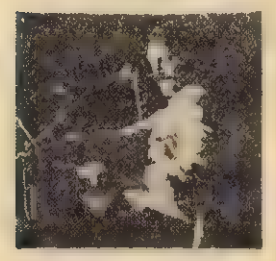

Victor Socaciu sau forța cîntecului tînăr

Un actor de mare virtuozitate : Florian Pittiș

Formația Borozda la rădăcinile dintotdeauna ale cîntecului : geniul popular

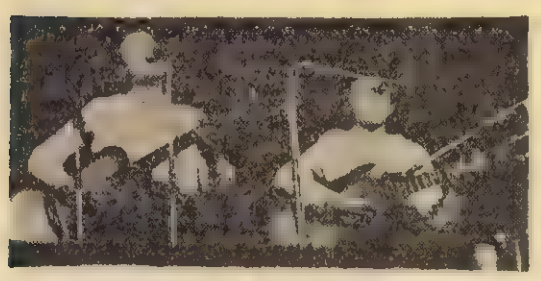

Frații Chiriac din Ghermănești — Vaslui

Spionaj și electronică

Amănuntele deveșite publice, referitoare la spionajul electronic conduc în mod direct la întrebarea : ce ne rezervă viitorul în acest domeniu ? Greu de făcut o prognoză valabilă pe termen lung ! Să ne mulțumim deci numai cu cîteva din datele deja cunoscute în legătură cu eforturile ce se fac de a perfecționa aceste mijloace redutabile. Iată-le :

Încă în urmă cu cîțiva ani, au ajuns în stadiu de experimentare operațională instalații gigantice aidoma observatoarelor astronomice, capabile să detecteze cu antenele lor pînă și cele mai slabe prezențe ale particulelor de materie numite neutrino, existente în concentrări mari în componența materialelor fisionabile. Pentru a fi ferite de distrugere aceste instalații sînt îngropate la o adîncime de 200 metri în pămînt și utilizate de acolo pentru a identifica prin masa planetei noastre depozitele de armament nuclear aflate în antipozi.

Preocupare de căpătîie a marilor servicii de informații din zilele noastre este însă aceea de a pune la punct tehnici și mijloace care să permită guvernelor și armatelor pe care le servesc să se sustragă măcar cîteva ore supravegherii adversarului. Acestui scop îi este dedicată activitatea multor centre de cercetări precum și multe mijloace materiale și bănești. Un interval de cîteva ore nesupravegheate de adversar ar fi suficient luării și mai ales transmiterii către organele de execuție a unor hotărîri capitale pentru dezlănțuirea unui eventual conflict.

Americanii, englezii și alte servicii de informații se preocupă cu stăruință de descoperirea unui sistem de comunicații care să poată fi receptionat într-un singur punct de pe glob. Existența unui asemenea sistem ar face cu putință ca o anumită comandă electronică să poată parvenii la distanță fără a putea fi interceptată de către adversar. Sistemul, care deși nu a fost încă pus la punct i s-a atribuit numele de „Delta", ar constitui o revoluție a mijloacelor de legătură folosite în spionaj. În fața unui asemenea sistem toate mijloacele goniometrice existente în prezent s-ar dovedi neputincioase. Savantul britanic Dirac, laureat al Premiului Nobel pentru fizică pe anul 1953, concepea sistemul „Delta" ca pe o linie telefonică fără fir pămînt pe un fascicol laser, funcționînd pe direcție verticală între un corespondent aflat pe pămînt și un satelit artificial al pămîntului. Mesajul corespondentului de pe pămînt care s-ar comporta ca un radio-far, ar fi indetectabil cu mijloace goniometrice sau radar existente în prezent.

Marile centrale ale spionajului au fost deosebit de impresionate de un articol privitor la fenomenele telepatice, publicat în anul 1957 de către profesorul J.B. Rhin. Aprecînd că parapsihologia și-ar putea găsi aplicație în domeniul muncii informative, mai exact în ce privește mijloacele de legătură, C.I.A. ca și alte servicii, a organizat o adevărată vînătoare pentru identificarea și angajarea unor specialiști în domeniul respectiv. Printr-o experiență a avut loc cu un **medium** (N.N. persoană cu însușiri telepatice naturale) îmbarcat pe submarinul „Nautilus" despre care s-a afirmat că ar fi reușit să intre în legătură cu un alt **medium** rămas la Washington. De atunci, lucrări pe această temă se desfășoară la laboratorul de cercetări psihice din Bedford, în colaborare cu faimosul Institut tehnologic din Massachusetts. Aceste lucrări au culminat recent printr-o nouă experiență care a avut drept scop realizarea legăturii telepatice între un ordinator plasat la bordul unui satelit și un **medium** aflat pe pămînt. Cu toate că această experiență n-a reprezentat, se pare, un succes cercetătorii rămîn optimiști.

Cele arătate mai sus sînt suficiente, credem, pentru a demonstra că spionajul modern reprezintă o treaptă superioară a spionajului total, practicat prin toate mijloacele, indiferent care ar fi acestea. Însănătoșirea climatului moral al planetei noastre, realizabilă pe calea instaurării orînduirii noi, mai dreaptă și eliberată de coșmarul războiului, este singurul remediu în măsură să lichideze stările de fapt care stimulează dezvoltarea spionajului electronic. Căci spionajul nu este o cauză ci un efect al stărilor de încordare existente astăzi în lume.

I. MOCANU

(Va urma)

Moartea boxerului

— I-o coc eu lui domnu' Covaliu ăsta, sînt gelos pe toată viața lui, mînca-i-aș sufletul, îl prind cu undeva la înghesuială și atunci să te ții !... Dacă nu ți-o place, să mi spui cuțu, de mîna mea... mai ales că i-a ridicat și aia, cu care mai lucram și eu. Mai rîupeam colea niște fot. Nu mi-a scăpat ca prin urechile acului în noaptea cînd au dat vira la tripou. Nu-l iert nici de-al dracului...

— Ce ai mă cu omul ?, se arătă deștul de surprinsă Mița Garoi, uitîndu-se cu ochii ei mîncînoși la mutra ponosită a pirpiriului de lîngă ea, ca și cînd ar fi privit un șoarece ieșit de sub bancă și care-și dădea aere grozăvindu-se. Mai bine-ai feri de el, dacă-i mai deștept și mai puțărnic decît tine. Ce ai nevoie să-i iesi în față să-l provoci ? De la un timp te ții să-l bîrfești, îți cauți beleaua cu luminarea.

— Te pomenești că-i șoptești ceva, scumpo, îi spuse Vlad deschizînd ochii fioroși, ducînd un deget amenințător sub gușulița ei nădușită, îngustîndu-și apoi pleoapele. Să nu te ții de prostii, păcătoaso, că ai de-a face cu mine !

— Nu l-am văzut, se dezvinovăți Mița, nu-l cunosc decît după afișe și l-am privit la meciuri cînd venea în turneu la Galați. Pe stradă nu l-aș recunoaște, dacă zici că-i și milițian.

— Și încă ce fel ! Dacă te apuci să torni ce ai auzit aici nu-ți va fi moale, și-l mai izbi un pumn între omoplați, cu să ținî minte.

— Nu mai da, mă, n-ai grijă, mă, că nu te bag eu la apă, rise gutural Mița, sălțindu-și pieptul bogat, aruncînd o ultimă privire către blondul care o mînca din ochi. Ea ridică din umeri a neputință și-și urmă pirpiriul.

— Știi ceva, îi mai șopti Vlad cînd se desprinseră din mulțimea ce părăsea arena, nimeni nu te-ar asculta dacă ai trîncăni pe undeva, fiindcă ești tot așa de deocheată ca și mine, figurezi... figurezi... la raftul lor, nu ține, scumpo de mică, ai cazier !

— Încetează mă, te-am rugat să taci odată din gură că mi-ai făcut capul calendar, mai bine mi-ai da o friptură și o berică, mi s-a uscat sufletul.

Cei doi o luară încet către restaurantul „Marinarilor", unde de mai multă vreme obișnuiau să ia masa ori de cîte ori se aflau la Brăila. Cel puțin o dată pe săptămînă împușcau cîte un mic chefuleț — amîndorura le plăcea traiul fără griji și petrecerea cu lăutari — și-l încheiau cînd se dădea „stingerea", cînd debarasoarele ridicau scaunele pe mese și invitau clienții să părăsească localul.

De fiecare dată, chelnerii se amuzau văzînd cu ochii lor cum pirpiriul era tras pe sfoară de Mița Garoi. Prietena lui abia aștepta să fie invitată la dans, ca atunci cînd se fițuia pe ring să promită amatorilor de aventuri întîlniri pentru orele și zilele cînd Vlad era ocupat...

De la un timp însă îi promite din ce în ce mai stăruitor că o va lua de nevastă și vor fi împreună mereu, că or să se mute undeva, în afara celor două orașe, să-și piardă într-un fel urma, iar acolo el se va apuca de treabă, după ce, bineînțeles, achită niște polite. Pe deasupra a hotărît să-și găsească o cameră cu chirie convenabilă la Constanța, în vara aceea să profite de aglomerația litoralului — o adevărată binefacere pentru tipi de genul lor.

Cum intrară pe ușa restaurantului, taraful aflat într-un colț pe podium atacă un cîntec de lume, dirijorul îi făcu cu ochiul bișnițarului. Îi simțiră muzicanții că e doldora de parale și bun de plată în seara aceea și că e în pasă bună, iar Mița arăta nemaipomenit. Unde mai pui că în componența orchestrei, un lăutar oacheș se legăna de mama focului cu vioara în mînă și nu-și mai lua privirea de la ea. O simțise că e din același neam cu el și că prin venele lor curge același sînge năbădăios. După cîteva cîntece neîntrerupte, violonistul veni în dreptul microfonului și anunță că menuetul de „Boccherini" îl va executa în onoarea „domnișoarei" care le-a onorat localul.

Vlad, să mănînce jar și mai multe nu ; i se adresă partenerei :

— Tu ai avut de-a face cu el ?

— Habar n-am, Vlădușule, se dezvinovăți fata.

— Nu minți, tu îl cunoști, nu-și permitea să te provoace în halul ăsta și să-și bată joc de mine... Pînă una alta, te rog să iei loc pe scaunul celălalt și să-i întorci spatele.

Șeful de orchestră veni după ce violonistul își încheie „recitalul", să potolească spiritele. Se înființă lîngă masă și chelnerul din local încercînd, la rîndu-i, să nu dea extindere conflictului, zicînd :

— Vă rog să faceți comanda și n-aveți nici o grijă, la noi vă veți simți bine. Toată seara Vlad stătu ca pe ghimpi, vorbea monosilabic și strecura printre dinți numai injurii, nu admise nimănui s-o ia la dans pe Mița, dar nici el nu se încumetă să iasă pe ring, întrucît diferența de statură îl dezavantaja și ar fi dat ocazia să producă ilaritatea consumatorilor.

— Ulte, mă fato, cum mi-ai stricat tu toată seara, eu care vreau să te iau de nevastă și să te fac cucoană !

EUGEN TEODORU

(Va urma)

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

O nouă prezență a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, la Timișoara !

În ziua de 11 iunie, cu începere de la orele 11, membrii cenaclului vor petrece în sala Olimpia „Un miez de zi cu tineretul timișorean".

În fața unui public de excepție, bun cunoscător al muzicii tinere, cenaclul va fi prezent într-o prestigioasă componență : Mircea Vintilă, Valeriu Sterian, Florian Pittiș, Evandro Rossetti, Mihail Stan, Eugen Cristea, Adrian Ivanițchi, Victor Socaciu, Nicu Alifantis, Nicu Vladimir. Alături de ei se vor afla reprezentanții unui nou val în muzica tînără : Vasile Șeicaru, Maria Naghi, Adrian Dutu, Nicolae Moranciu, formația Opinia. Ne străduim ca la această întîmplare literar-artistică să participe și alți reprezentanți ai poeziei și muzicii tinere.

Rețineți : în ziua de 11 iunie, cu începere de la orele 11, „Un miez de zi cu tineretul timișorean" !

Dar mai înainte de a se întîlni cu publicul din Timișoara, Cenaclul Flacăra va răspunde invitației organelor de partid și de stat din Făget (județul Timiș) unde va susține un spectacol în ziua de 10 iunie, orele 21.

Iar luni, 12 iunie, la Reșița, cu începere de la orele 19,30, la Teatrul de vară, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar va organiza o nouă întîmplare literar-artistică.

racul

Microfabule

OPȚIUNI

Un cui cugeta :
Decît la coșciug,
Mai bine mata
Mă pune la... jug !

Un altul țîfnos
Cu vîrful pe dos :
Decît cui de jug,
Mai bine-n... coșciug !

IEDUL

O Frunză luată de Vînt
Privea cu dispreț spre pămînt.
Deodat se opri însă Vîntul
Și rise la urmă Pămîntul.

Cînd zboru-mi depinde de... Vînt !

ARICIUL

Voind a fi prietenos,
El pielea și-a întors... pe dos.

Sfîrșind ori de Vulpoi mîncat,
Ori... autoînțepat !

ANDO

ARCADIE CHIRȘBAUM

1848 — 1948 — 1978

Proprietar ireversibil:

NAŢIUNEA ROMÂNĂ

Ceea ce se ştie încă o dată să se mai ştie,
Prea firească logică rămînă prea firească logică :
România nu este şi nu va fi colonie
Nici politică, nici economică, nici ideologică.

România sieşi îşi este stăpînă,
Munceşte o mînă şi duce pîinea la gură aceeaşi mînă,
Aşa este, aşa e moral să rămînă ;
Proprietar ireversibil : Naţiunea română.

A noastră este partea noastră de planetă vie,
Al nostru simţul nostru care iubeşte, care trudeşte şi care critică,
România nu este şi nu va fi colonie
Nici economică, nici ideologică, nici politică.

România sieşi îşi este stăpînă,
Munceşte o mînă şi duce pîinea la gură aceeaşi mînă,
Aşa este, aşa e moral să rămînă,
Proprietar ireversibil : Naţiunea română.

Ca o izbîndă a Păcii şi a voinţei de armonie,
Cu tandreţe energică trecînd prin Era atomică,
România nu este şi nu va fi colonie
Nici politică, nici ideologică, nici economică.

România sieşi îşi este stăpînă,
Munceşte o mînă şi duce pîinea la gură aceeaşi mînă,
Aşa este, aşa e moral să rămînă,
Proprietar ireversibil : Naţiunea română.

Ai noştri sînt munţii Carpaţi şi-a noastră Romîna cîmpie,
A noastră e partea noastră de Cosmos şi partea noastră de melancolie,
Al nostru clopotul Putnei care bate a amintire şi-a întemeiere,
A noastră datoria faţă de Bătrîneţe şi faţă de Copilărie,
Ale noastre : amintirea Bălcescului, fluierul lancului,
sceptrul lui Cuza şi pe veci
Al nostru e grîul, a noastră datoria de-a face şi dreptul de-a care,
Ale noastre fabricile, rădăcina accesului celor mulţi la putere,
Partea noastră de Mare Neagră, cu nepotolita ei frenezie,
Leagănul copilului şi dragostea tinerilor şi toiagul bătrînelor care trec în tăcere,
Împrejurarea că toţi cetăţenii români, de oricare sînge şi seminţie,
Egali sînt în faţa destinului, a problemelor, a muncii, în iubire şi în frăţie,
Conştiinţa că sîntem stăpîni, iar nu toleraţi unor contracte planetare de închiriere,
Substanţa din statuia poetului şi pînza tricolorului care flutură pe Primărie,
Apele ţării, amintirea Daciei felix şi materia cenuşie
Aflată sub fruntile noastre ca semn de virtute şi de avere,
Al nostru e Buerebista, în amintirea de peste milenii, cu duhul împrăştiat pe moşie,
Al nostru e socialismul pe care-l zidim pe pămîntul patriei, gong al noilor ere,
A noastră e Catedrala Reîntregirii din dulcea şi sfînta Alba Iulie,
Dragostea dintre părinţi şi copii, şi dragostea dintre soţ şi soţie,
Problemele noastre, întrebările, necazurile şi dezastrele-nvinse cu bărbăţie,
Cimitirele eroilor, dealurile cu struguri, pădurile cu nuci, poliţele cu gutui şi mireasma de mere,
Visul de-a face din oameni — oameni şi din patrie — patrie în plină şi meritată putere,
Clădirea Parlamentului de pe Dealul de la Mitropolie,
Sudoarea ce curge şi rodul ce iese din exploatările miniere,
Masa la care Preşedintele se aşază, gîndeşte, hotărăşte şi scrie
Şi Cîrma însăşi a Patriei, de-nţelepciune, de îndrăzneala şi de energie,
Cabinetul însuşi de lucru al Omului nostru de omenie,
Canalele de comunicaţie prin care poporul află că are temeiul să spere,
Armata română care-ţi apără Revoluţia, liniştea şi hotarele, România,
Tu însăţi, România, îţi aparţii numai ţie,
Toate de la-nceput şi pîn-la sfîrşit, de sus şi pînă jos, să se ştie,
Sînt proprietate ireversibilă, moştenire, construcţie şi sfîntă avere
A unei ţări care nu e şi nu va fi colonie
Din nici un punct de vedere.

România sieşi îşi este stăpînă,
Munceşte o mînă şi duce pîinea la gură aceeaşi mînă,
Aşa este, aşa e moral să rămînă :
Proprietar ireversibil — Naţiunea română.

ADRIAN PĂUNESCU ■

„Niciodată viaţa spirituală a germanilor din vestul României nu a fost atît de bogată şi diversificată"

(Urmare din pagina 1)

vînd noile cercetări ale lui Hans Kehrer, va apărea la Editura Kriterion din Bucureşti. Acelaşi Hans Kehrer a dramatizat dealtfel acest reuşit roman autobiografic şi teatrul nostru german de stat a jucat piesa „Meşterul Iacob şi copiii săi" deja de 50 de ori şi întotdeauna în faţa unei săli pline. Interpreta principală, Adele Radin, a fost onorată cu un valoros premiu la recentul festival al teatrelor în limbile naţionalităţilor conlocuitoare, desfăşurat la Sf. Gheorghe. Redacţia germană a televiziunii române — pentru noi germanii care trăim şi muncim cot la cot cu fraţii noştri români, maghiari şi sîrbi pe aceste meleaguri, este deja un fapt aproape cotidian că televiziunea română din Bucureşti transmite săptămînal 120 de minute în limba noastră maternă! — a înregistrat piesa lui Hans Kehrer pentru a fi transmisă pentru întreaga ţară. Cum din vîzîunea noastră nu merită să insistăm asupra faptului, că noi l-am sărbătorit pe Adam Müller-Guttenbrunn la el acasă cu o expoziţie memorială permanentă, refăcută, cu o sesiune ştiinţifică a cenaclului literar de limba germană care îi poartă numele şi care activează pe lîngă Asociaţia scriitorilor din Timişoara, cu un reuşit spectacol al teatrului nostru german şi cu o adunare festivă, la care a participat şi preşedintele Consiliului oamenilor muncii de naţionalitate germană din Republica Socialistă România, dr. Eduard Eisenburger. La aceste manifestări au asistat peste 1 000 de persoane din întregul Banat precum şi din Capitală.

Nu am amintit cîte studii privind viaţa şi opera lui Adam Müller-Guttenbrunn au apărut în ziarele şi revistele de limba germană din patria noastră — avem bineînţeles şi aşa ceva! — fiindcă Editura Kriterion din Bucureşti intenţionează să editeze în amplu volum, care va cuprinde cele mai reuşite studii apărute în cursul anului 1977, cînd noi l-am omagiat pe Adam Müller-Guttenbrunn. Dealtfel, nici activitatea editorială în limba germană nu o putem compara cu acele timpuri de aşa-zisă glorie. Între cele două războaie mondiale au apărut la noi în Banat doar cîteva cărţulii de literatură în tiraje aproape particulare, neglijabile. Iar azi, în patria noastră se tipăresc anual în limba germană circa 100 de titluri de cărţi în afara manualelor şcolare. Tirajele cărţilor editate la Kriterion, Facla, Dacia, Albatros şi Ion Creangă sînt foarte frumoase, dacă ţinem cont de numărul populaţiei de naţionalitate germană din România. Tirajele anuale ale Editurii Kriterion, de exemplu, depăşesc 130 000 de exemplare.

Alt argument în favoarea afirmaţiei mele, privind bogăţia vieţii spirituale a germanilor din vestul României: primele culegeri de studii despre folclorul, istoria şi cultura şvabilor din Banat au apărut tot în ultimii ani, deci tot cu ajutorul statului socialist român, care, cică „ne asimilează forţat". Mă refer la cele două culegeri cu studii privind etnografia germană din Banat ale lui dr. Hans Gehl apărute la Editura Facla (volumul trei este în pregătire), cele două volume ale lui Franz Liebhard cu articole şi studii despre istoria culturii noastre şi privind interferenţele culturale germano-române din Banat, cărţile lui dr. Johann Wolf privind dialectele germanice de la noi şi metodica predării limbii germane în şcoli şi, nu în ultimă instanţă, monografia primei reviste culturale importante în limba germană „Von der Heide", apărută după o lungă perioadă de maghiarizare a şvabilor din această parte a ţării noastre, lucrare realizată de lectorul universitar Walter Engel şi care se află sub tipar împreună cu monografia prestigioasei reviste „Romänische Revue" de acelaşi autor.

O altă întrebare firească: cînd au mai avut germanii din Banat un teatru profesionist subvenţionat de stat? Recent acest merituos ansamblu şi-a sărbătorit cu un simpozion omagial şi o săptămînă festivă 25 de ani de existenţă. O săptămînă întreagă în fiecare seară un spectacol pe singura scenă germană de sine stătătoare subvenţionată de stat în afara spaţiului lingvistic german! În total: 180 de premiere şi aproape 2 milioane de spectatori! Cred că acum orice alt comentariu este de prisos. Tot în această ordine de idei trebuie subliniat faptul că dramaturgia germană din Banat se naşte practic abia după înfiinţarea teatrului, deci se dezvoltă în ultimul sfert de veac. Ce s-a scris între cele două războaie mondiale şi imediat după război au fost, dacă facem abstracţii de J. N. Preyer şi N. Schmidt, în general piese de prost gust şi cîteva piese într-un act, mai mult sau mai puţin reuşite. Prima premieră pe scena noastră cu o piesă scrisă de un autor german din România a avut loc în anul 1957. De atunci s-au jucat 16 piese, la care se adaugă mai multe programe de estradă cu texte în limba germană literară şi în dialect şvăbesc, realizate de autori din Timişoara. Piesele autorilor noştri Hans Kehrer, Ludwig Schwarz, Peter Riesz şi Johann Szokler au fost reluate pe scena teatrului de 850 de ori, au atras 260 000 de spectatori.

Scena germană din Timişoara a interpretat în acelaşi timp marile valori ale dramaturgiei universale, cum ar fi piese de Goethe şi Schiller, Shakespeare şi Molière, Brecht şi Hauptmann, O'Neill şi Arbuzov, Weisenborn şi Vampilov, dar şi de Alecsandri şi Caragiale, Sebastian şi Eftimiu, Lovinescu şi Voitin, Baranga şi Everac. Pun din nou întrebarea : cînd un teatru german din România a jucat la Weimar, în oraşul lui Goethe, celebrul Urfaust? Acest prim turneu a apărut multora ca o senzaţie, ca o surpriză, cu un fapt rest din comun.

Subliniez totodată că viaţa noastră spirituală specifică nostru care începe cu chirvaiul şvăbesc şi se termină cu tradiţionala paradă a portului — din primăvară pînă toamna tîrziu au loc circa 100 de asemenea manifestări folclorice tradiţionale — sînt profund integrate în viaţa spirituală a întregii ţări, în promovarea generală a construirii unei societăţi noi din România. Subliniez, însă, mai ales pentru acei care nu vor să înţeleagă acest lucru, că specificul nostru, deci specificul naţional, de limbă, de tradiţii şi obiceiuri, de mod de viaţă, rămîne nealterat. Tot aşa ar fi absurd să se creadă că pe noi germanii din România nu ne interesează viaţa spirituală din ţările cu limba germană ca limbă de stat. Avem multiple posibilităţi oficiale sau particulare să întreţinem asemenea relaţii, să cunoaştem căile de dezvoltare în artă, în literatură, chiar şi în ştiinţă.

Ne apare deci de la sine înţeles că avem un teatru al nostru, este natural că putem învăţa în limba noastră maternă, că putem cînta pe scenele căminelor culturale vechile noastre cîntece populare, că putem cultiva şi îmbogăţi obiceiurile noastre după bunul nostru plac, şi citeodată ni se pare că studiourile de radio din Bucureşti şi Timişoara au emis dintotdeauna în limba germană pentru populaţia germană, că practic în fiecare librărie se găsesc cărţi în limba germană, şi înainte de toate, cărţi ale autorilor germani din România etc. Trebuie menţionat că nu a fost întotdeauna aşa, că faptele concrete amintite de mine sînt argumente palpabile ale unei politici naţionale dreptе în patria noastră socialistă, care, slujind omul şi omenirea, respectă sensibilitatea şi specificul fiecărei naţionalităţi. Cu alte cuvinte: cine doreşte să trăiască în România ca german şi să rămînă german pe plaiurile lui natal, o poate face. Nimeni nu-l deranjează. Dimpotrivă !

FLACĂRA Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nitescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; anchete cetăţeneşti (M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87), fotoreportaj (1595) ; cultură, ştiinţă, învăţămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, documentare (16 23) ; cenaclu, administraţie (17 78 82 şi interior 17 83) ; secretariat de redacţie (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacţie (Nicolae Arsenie — 17 63 16 şi interior 17 86) ; redactor şef — 18 22 96 şi interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box 136—137 telex : 1 12 26 Bucureşti str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI: 2 LEI

41205

Președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu împreună cu regina Elisabeta a II-a și ducele de Edinburgh — un dialog cu profunde semnificații pentru evoluția relațiilor dintre cele două țări, pentru înțelegere, pace și colaborare în lume

„Astăzi, între România și Marea Britanie există largi raporturi economice, tehnico-științifice, cultural-artistice, se amplifică tot mai mult conlucrarea în domeniul vieții internaționale. Contactele politice la diferite niveluri, schimburile de vizite din ce în ce mai frecvente în ultimul timp au contribuit și contribuie la mai buna cunoaștere și apropiere între cele două țări și popoare. Actuala noastră vizită constituie o elocventă expresie a bunelor relații româno-engleze, cît și a dorinței comune de a le imprima un curs continuu ascendent".

NICOLAE CEAUȘESCU

„Personalitatea dumneavoastră, domnule președinte, ca om de stat de renume mondial, cu experiență și influență, este larg recunoscută. Atît România, cît și Marea Britanie doresc să slăbească încordarea și să îmbunătățească relațiile internaționale în Europa și în întreaga lume. Deși societățile noastre și sistemele de guvernămînt sînt foarte deosebite, avem multe interese comune, iar relațiile noastre bilaterale s-au dezvoltat în mod remarcabil în cursul ultimilor zece ani".

REGINA ELISABETA A II-A

flacăra

Acesta fu visul și lucrarea înaintașilor, acesta este și va fi totdeauna gîndul, năzuința și truda noastră :

România liberă, unită, independentă

(reportajul marii adunări populare din Capitală consacrată aniversării revoluției de la 1848 și naționalizării principalelor mijloace de producție — la paginile 12—13)

EVENIMENT MEMORABIL ÎN CRONICA RELAȚIILOR

Imagini din timpul ceremonialului primirii oficiale de la gara Victoria.

■ **Președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu primiți la Londra cu deosebită căldură, cu cele mai înalte onoruri, într-o ambianță caracteristică ceremoniilor deosebite**

■ **Pe marile artere londoneze împodobite sărbătorește, aplauze și ovații însuflețite pentru întărirea prieteniei româno-britanice**

„LONG LIVE THE ANGLO-ROMANIAN FRIENDSHIP"

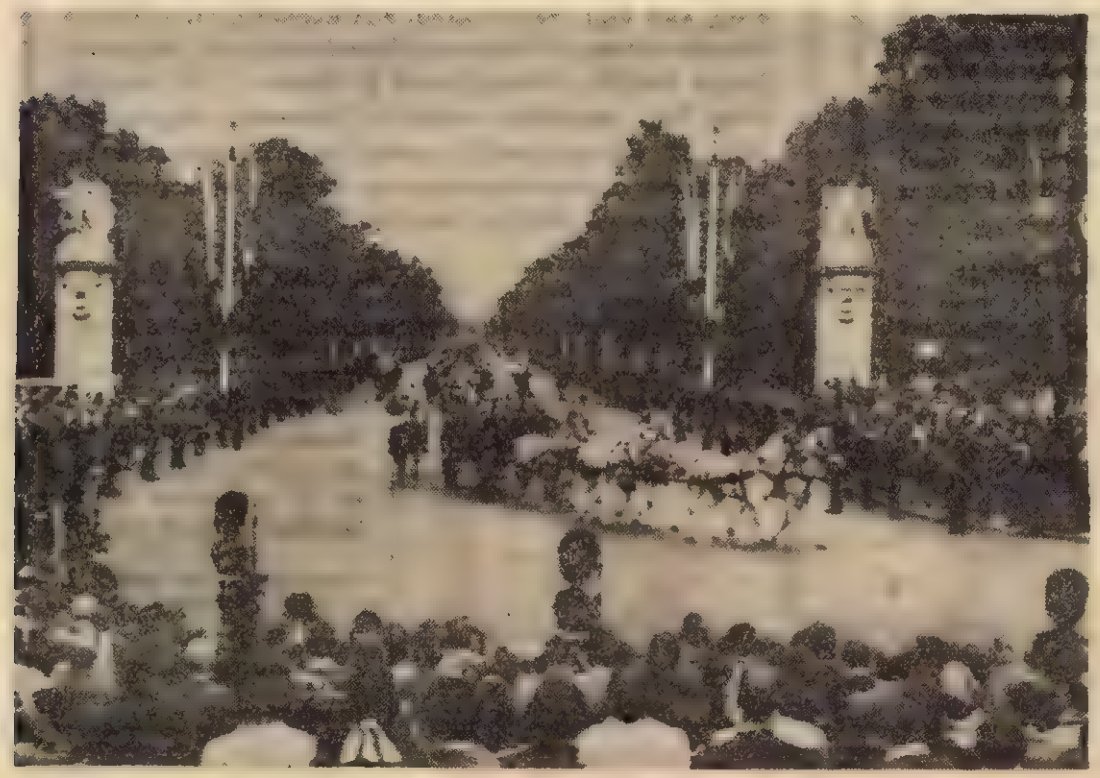

În aceste zile, prin intermediul televiziunii, al radioului și presei, întreaga țară urmărește cu viu interes și sentimente de deplină aprobare și satisfacție vizita pe care președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și tovarășa Elena Ceaușescu o întreprind la invitația reginei Elisabeta a II-a și a ducelui de Edinburgh în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord.

Eveniment cu profunde semnificații politice, prezența în insulele britanice a solilor poporului român marchează un moment remarcabil în evoluția relațiilor de colaborare româno-engleze, constituie o expresie a dorinței comune a celor două țări de a amplifica dialogul și a extinde relațiile bilaterale — a căror concludentă întruchipare o constituie Declarația comună semnată în 1975 cu prilejul vizitei premierului britanic la București — în interesul reciproc, ca și al cauzei generale a cooperării și înțelegerii între națiuni, a destinderii și securității pe continentul nostru și în întreaga lume.

Primirea înalților oaspeți români a fost oficiată cu cele mai înalte onoruri rezervate șefilor de stat, cu deosebit fast și strălucire, și în același timp cu deplinătatea sentimentelor de stimă și considerație față de personalitatea unuia dintre cei mai remarcabili și dinamici oameni de stat ai vremurilor noastre — cum a scris presa britanică în zilele acestea — unanim prețuit pentru excepționala activitate depusă în slujba ideilor păcii și colaborării internaționale, a libertății popoarelor.

Ambianța festivă în care se desfășoară vizita, atmosfera însuflețită, mulțimea care aclamă pe întregul traseu oglindesc, în felul concret al sentimentelor de stimă și prietenie, aprecierea de care se bucură România, rangul ei egal cu toate popoarele lumii, constiințesc totodată faptul că este pe deplin posibil ca state deosebite în ce privește orinduirea socială să colaboreze amical, atunci cînd se pornește de la principiul egalității și respectului reciproc, al dreptului fiecărei națiuni de dezvoltare de sine stătătoare, în conformitate cu interesele și aspirațiile sale.

„Astăzi, a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, în toastul rostit la banchetul oferit în onoarea sa și a tovarășei Elena Ceaușescu de către regina Elisabeta a II-a și ducele de Edinburgh, între România și Marea Britanie există largi raporturi economice, tehnico-științifice, cultural-artistice, se amplifică tot mai mult conlucrarea în domeniul vieții internaționale. Contactele politice la diferite niveluri, schimburile de vizite din ce în ce mai frecvente în ultimul timp au contribuit și contribuie la mai buna cunoaștere și apropiere între cele două țări și popoare. Actuala noastră vizită constituie o elocventă expresie a bunelor relații româno-engleze, cît și a dorinței comune de a le imprima un curs continuu ascendent.

Sîntem convinși că dezvoltarea multilaterală a colaborării dintre România și Marea Britanie, pe baza deplinei egalități în drepturi, a respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc — principii consemnate în Declarația comună româno-britanică din 1975 — corespunde pe deplin intereselor popoarelor noastre, înscriindu-se, totodată, ca o contribuție concretă la cauza securității și cooperării pe continentul european și în întreaga lume. Întemeindu-se și în viitor pe aceste principii, relațiile româno-britanice vor oferi, fără îndoială, în contextul lumii de azi, un viu exemplu de raporturi între două state cu orînduiri sociale diferite, dornice să trăiască în înțelegere și prietenie".

„Noi, cei din Marea Britanie, a spus regina Elisabeta a II-a, sîntem astăzi impresionați de poziția hotărîtă pe care ați adoptat-o pentru a

DE COLABORARE ROMÂNO-BRITANICE

Președintele Nicolae Ceaușescu și regina Elisabeta a II-a iau loc în prima caleașcă regală, splendid decorată, trasă de trei perechi de cai albi

În cea de a doua caleașcă iau loc tovarășa Elena Ceaușescu și ducele de Edinburgh

La Palatul St. James, fostă reședință a suveranilor Angliei pînă la urcarea pe tron a reginei Victoria, președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au primit, marți după-amiază, omagiul reprezentanților cetățenilor Londrei

susține această independență. Ca urmare, România deține o poziție distinctă și joacă un rol semnificativ în afacerile mondiale. Personalitatea dumneavoastră, domnule președinte, ca om de stat de renume mondial, cu experiență și influență, este larg recunoscută. Atît România, cît și Marea Britanie doresc să slăbească încordarea și să îmbunătățească relațiile internaționale în Europa și în întreaga lume. Deși societățile noastre și sistemele de guvernămînt sînt foarte deosebite, avem multe interese comune, iar relațiile noastre bilaterale s-au dezvoltat în mod remarcabil în cursul ultimilor zece ani. Vizita la București a lui Sir Harold Wilson, în calitate de prim-ministru, în 1975, a constituit o piatră de hotar în creșterea înțelegerii reciproce. Declarația comună semnată atunci a fost primul document bilateral de acest fel semnat după Conferința de la Helsinki pentru securitate și cooperare în Europa și a reprezentat un exemplu al modului cum trebuie traduse unele principii și prevederi ale Actului final în acțiuni practice efective. În acest mod am demonstrat de ambele părți angajamentul nostru față de colaborarea pașnică între națiuni".

La ora cînd tipărim aceste rînduri vizita solilor români în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord continuă. Sîntem martorii primirii călduroase făcute de populația Londrei președintelui Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu, omagiului adresat de reprezentanții cetățenilor londonezi și în atmosfera cordială cu care au fost înconjurați, în cuvintele de înaltă stimă care le-au fost adresate, desprindem semnificațiile mai largi ale rolului pe care țara noastră, președintele Nicolae Ceaușescu, — care i-a ridicat prestigiul și autoritatea internațională pe culmi neatinse niciodată în trecut — îl au în lumea contemporană, în procesul vast al democratizării relațiilor internaționale, în opera de făurire a unei noi ordini politice, economice, internaționale.

„Vizita pe care o facem în Marea Britanie la invitația Maiestății Sale regina Elisabeta a II-a și a ducelui de Edinburgh, a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu la primirea pe care a făcut-o reprezentanților cetățenilor londonezi, are drept scop promovarea largă a colaborării româno-britanice atît în ce privește schimburile economice care — așa cum pe drept cuvînt ați menționat — în împrejurările actuale au o deosebită însemnătate pentru fiecare națiune și pentru progresul general, cît și în domeniul tehnico-științific și cultural, al contactelor umane. Tot ceea ce țara mea, România, întreprinde atît în dezvoltarea social-economică internă, în edificarea societății socialiste, cît și în politica sa externă, urmărește să contribuie la cauza progresului și civilizației, la promovarea în viața internațională a principiilor noi ale egalității și respectului reciproc, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, în scopul făuririi unei lumi în care popoarele să se simtă cu adevărat stăpîne pe destinele lor, să beneficieze plenar de marile cuceriri ale științei și tehnicii moderne, ale geniului uman".

În acest spirit se desfășoară în aceste zile vizita președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord, în acest spirit și în dorința de a găsi căile concrete ale colaborării în domenii largi de activitate care să contribuie la mai buna cunoaștere și apropiere între cele două țări și popoare, în interesul reciproc, al triumfului cauzei păcii și colaborării în lume.

ION CRISTIAN ■

„Pe neștiutor îl poți convinge doar cu autoritatea profesională și cu responsabilitatea ta"

Radu Suman — director general al Trustului de construcții chimice Constanța (T.C.C.H.). S-a născut la Iași la 3 mai 1934. A terminat liceul la Roman și facultatea de construcții la Iași. A lucrat pe șantiere din Bacău, Onești, Suceava, Slatina, Brăila. A fost o perioadă inginer șef, iar în 1970 a fost numit director general al Trustului de construcții industriale Constanța care, în 1977, a devenit trust de construcții chimice. În acest răstimp de opt ani, T.C.I.N.D. (apoi T.C.C.H.) a construit printre altele, șantierele navale de la Brăila, Constanța, Mangalia, fabrica de ciment de la Medgidia și fabrica de zahăr de la Țăndărei, iar astăzi ridică Combinatul petrochimic Midia-Năvodari, una din cele mai mari investiții industriale aflate în construcție la ora actuală în țară.

Birou improvizat exact în mijlocul șantierului de la Midia-Năvodari. Pe pereți, tablouri, grafice, fotografii. Îi spun din capul locului, ca să nu uit, că îmi trebuie o fotografie pentru interviu. Dă un telefon acasă și o roagă pe soție să-i facă rost de o poză pe care să poată da autografe. Puternic accent moldovenesc. După cîteva minute îl sună soția : nu găsește nici o poză în care tovarășul director general să arate bine. Renunță și îmi povestește ceva din timpul studenției, ceva despre literatură, rugîndu-mă să nu scriu. Firește că procedez invers.

— Deci, în facultate scriați poezii. Părinții știau ?

— Știau toți. Scriam poezii vesele, în genul lui Topîrceanu. Am vrut să le arunc, dar m-a rugat un coleg să i le dau lui crezînd că mai tîrziu o să le caute editurile cu luminarea. Colegul cu pricina a fost șeful șantierului politehnicii bucureștene și se pare că poeziile nu i-au folosit prea mult.

— În afară de poezie, ce pasiuni mai aveați ?

— Matematica, pentru că aveam un profesor deștept, și anatomia, pentru că vroiam să ajung doctor.

— Poezie, matematică, anatomie. Firesc, ați ales construcțiile. Dar, apropo, cum erau anii de studenție la Iași prin cincizeci și ceva ? Poate aveți vreo întîmplare.

— Uite, îți dau una. Stăteam eu încă trei colegi într-o cameră cu chirie și cu lemne, lîngă Teatrul Național, motiv pentru care se spunea despre noi că sîntem cei mai culți. Unul chiar era. Se numește Nicolae Ungureanu și este conferențiar la Iași. Deci, ne încălzeam cu lemne și lemnele se găseau greu. Ne cîrpeam și noi cum puteam, astfel că milițianul de sector era cam tot timpul cu ochii pe noi. Ca să ne mai slăbească, vorbeam cu colegii despre proiecte în fața lui.

— Nu înțeleg. Ce legătură avea milițianul cu proiectele ?

— Așteaptă puțin. De pildă, efortul din punctele de reazem, în construcții, se numește reacțiune. Noi ne întrebam, pe scurt, cum mai stai cu reacțiunea și cînd auzea omul de așa ceva se îngălbenea și sărea imediat : hai, hai, circulați. Și pleca primul. Pe urmă, era simplu, făceam rost de lemne.

— E clar, cu lemnele stăteați bine. Cu ce mai stăteați la fel ?

— Cu florile. Se întrebau colegii de unde avem atîtea flori pentru toate fetele din facultate.

— Și de unde le aveați ?

— De pe peluza din fața teatrului. Aveam să le dăm chiar și actrițelor.

— După facultate care a fost primul oraș în care ați lucrat ?

— Bacăul, dar n-am stat mult, că am plecat la Onești.

— Cum era Oneștiul în 1959 ?

— Un sat în care se construiau primele locuințe.

— Voi trece restul amănuntelor dumneavoastră biografice în caseta interviului, așa că vă rog să-mi spuneți ce este nou aici, pe șantierul acestei mari investiții a țării, Combinatul petrochimic Midia-Năvodari, unde v-ați instalat și biroul de director general al trustului, deși mai răspundeți și de alte peste treizeci de investiții pe lîngă cea menționată ?

— Nou e totul sau aproape totul. Tot ce este mai modern în construcțiile industriale din punct de vedere al tehnologiilor de execuție.

— De exemplu.

— Observi care este poziția șantierului : lîngă mare. Ei bine, am smuls din mare o suprafață de 100 de hectare de teren prin hidrorambleiere. Un volum fantastic de muncă. Șapte milioane metri cubi de nisip. Apoi, consolidări cu coloane de balast. Pînă la ora actuală am băgat peste 30 000 de asemenea coloane pentru consolidarea terenului. Am fundat rezervoare direct pe nisip. Turnări pe nisip s-au mai făcut doar în puține locuri în lume.

— Ce este dincolo de beton, de fundațiile făcute direct pe nisip ?

— Cum v-am spus, o muncă fantastică. O imensă satisfacție (cuvintele le-am luat tot de prin reportaje, dar să știi că este adevărat) profesională. Un pămînt gol, sterp care prinde viață. Chestie care nu se mai măsoară în tone. Este, de fapt, satisfacția vieții, a muncii de constructor. Gîndiți-vă ce șansă extraordinară am avut eu, moldovean, dar nu prea liniștit, să fac șantiere navale sau mai nou combinate petrochimice. Am avut bucuria în acești ani să vorbesc cu președintele țării, pentru că întreaga renaștere a industriei constănțene, ca și a întregii țări, se leagă de numele acestui mare bărbat. Am avut prilejul să-i explic cum gîndesc o construcție, o soluție. M-a impresionat logica și rațiunea secretarului general al partidului, receptivitatea la tot ceea ce este nou, curajul său, curaj pe care îl vrea al tuturora, puterea sa de a îndrăzni.

— După cei 22 de ani de șantier cîți aveți dumneavoastră, ce credeți că este curajul ?

— Să treci peste îndoielile tuturor, deci și peste ale tale cu argumente științifice. Să nu te strecori. Sînt mulți sfătuitori deștepți care te pot opri din teama de a nu fi ei întrebați în cazul unui eșec.

— Este limpede din ceea ce îmi spuneți că acest curaj nu presupune și hazard.

— Hazard în tehnică ? Haida de ! Cui îi folosește ? Pe bani cui ? Este vorba de curajul întemeiat pe adevăr. Să calculezi totul foarte bine. Să ai intuiție și fantezie, dar în limita calculelor tehnice. Curajul fără responsabilitate nu face doi bani, dimpotrivă, dăunează.

— Lucrați nu numai cu soluții tehnice, ci și cu oameni.

— Mai ales cu oamenii. Soluțiile sînt ale lor. Oamenii m-au ajutat, de la ei am învățat. Uite, de pildă, la Suceava am construit, eram doar inginer, Combinatul de celuloză și hîrtie și Combinatul de industrializare a lemnului. De la primul cui, pînă la predarea integrală. A fost perioada în care am învățat meserie cu adevărat. Revin și îți spun că iubesc oamenii, pe cei de curaj și nu vedetele. Am fugit întotdeauna de vedete care au întotdeauna pretenții mari și fac treabă puțină. Este motivul pentru care îmi și apăr oamenii, muncitori, ingineri, la care țin. În oala mea cu bors, numai eu bag mîna.

— Sînteți un tip comod sau unul care deranjează ?

— Nu sînt deloc comod, ci dificil. Catîr. Țin la ale mele pentru că le cumpănesc bine și am argumente. Am lucrat la Slatina, în '63, în prima etapă de construcție a uzinei de aluminiu. Atunci m-au înjurat mulți, deși am muncit enorm și, zic eu, și bine. Am plecat de acolo, dar timpul a confirmat că am avut dreptate. Neștiutorul nu poate fi convins decît cu autoritatea profesională și cu responsabilitatea.

— Ar reieși din toate acestea că sînteți un tip de luptător.

— Într-adevăr, îmi place să lupt. Cînd toate sînt pe roate, te blazezi. Atunci este loc pentru mai mult, dar unora le place apa călduță. Probleme ai mereu, viața nu este la fel în fiecare zi și adevărul acesta nu l-am descoperit eu, dar îmi place să țin seama de el.

— Vorbeați ceva mai devreme de oamenii de pe acest șantier, aproape 7 000. Cum trăiesc ei ?

— Bine, însă ne batem și muncim pentru asta. Iată că proiectul legii privind îmbunătățirea retribuirii după cantitatea și calitatea muncii are în vedere tocmai acest adevăr că acela care muncește mai mult și mai bine trebuie să cîștige pe măsura muncii lui. Desigur, ei, oamenii de pe acest șantier, pot să trăiască și mai bine. Eu visez să am pentru ei cluburi, locuri de agrement. Pentru ei și nu pentru mine. Unii cred că în postul de director general mănînci mai mult. Nu este adevărat, nu poți mînca decît tot o singură friptură ca și ceilalți.

— Mi-ați spus ce visați. Spuneți-mi acum și ce au oamenii trustului.

— Aproape 5 000 de locuri în cămine, 800 de apartamente și mai construim încă 700, cantină. Ne zbatem să facem și o sală de sport, vrem să facem și un teren de rugby, fiindcă echipă avem, am mai vrea și un bazin de înot, dar iată că iar am ajuns la dorințe.

— Toate acestea costă. Cu ce bani le puteți realiza ?

— Cu economiile rezultate din organizarea de șantier.

— Cum se poate vorbi de creșterea productivității muncii pe șantier ?

— De organizare am vorbit. Mai sînt disciplina, tehnologiile de execuție moderne, dotarea Datorită acestora, față de 1971, am dublat producția. Este adevărat că în privința dotării cu utilaje de mare capacitate se mai pot face multe lucruri bune. Aici se poate vorbi de scurtarea perioadei de omologare a utilajelor respective. De pildă, pompa de beton s-a omologat în cinci ani. E prea mult pentru ritmul rapid în care se dezvoltă industria noastră.

— Cu ce stare de lucruri nu vă puteți obișnui ?

— Cu lipsa de pricepere și de înțelegere a unora. Nu-mi dau seama cum se poate ca unii specialiști, cu care statul a cheltuit bani serioși ca să gîndească și să aplice totul în practică, șovăie cînd e vorba de nou.

— Cîtă vreme stați pe șantier ?

— Nu sînt de principiul muncii așa zis eroice. Erou de operetă. Stau cît e nevoie și cînd simt că îi încurc pe alții, plec. Unii îi mai apreciază pe conducătorii de unități după numărul de ore petrecute în unitate și nu după ce rămîne în urma lor. Stai ore în șir, consumul nervos este enorm și a doua zi trebuie să fii proaspăt. Lucrează fiecare cît trebuie, pentru că fiecare are viața lui. Cui folosește să țin oameni fie peste program, fie duminica, cînd nu fac nici prea multă treabă, iar a doua zi sînt obosiți.

— Revin la acest gigant care este Combinatul petrochimic. Cum va arăta?

— Combinatul încorporează 27 de fabrici. Primele probe vor începe la sfîrșitul acestui an.

— Am aflat de o acțiune inițiată de trustul pe care îl conduceți, acțiune intitulată „Nova". În ce constă ?

— Mai precis, în ce a constat. Mă explic. Era un colocviu, un schimb de idei privind aplicarea de tehnologii de execuție deosebite care conduceau la un spor de productivitate. Se ținea sîmbăta și duminica și veneau toate firmele de construcții din țară. Ei bine, duminica, în încheiere se făcea un fel de masă tovărășească. Au fost unii care n-au văzut decît masa tovărășească și astfel că inițiativa s-a dus pe apa sîmbetei, mai exact pe apa duminicii. Ultima a fost acum doi ani pentru că nimeni n-a văzut cîștigul.

— Îmi mărturisiați la început că, în timpul liceului, visul dumneavoastră a fost să ajungeți medic. Iată însă că unii dintre oamenii de pe șantier spun că uneori sînteți cam aspru...

— Ai vrut să zici dur...

— N-am vrut, dar poate fi și așa. Cum s-ar fi împăcat medicina cu această asprime ?

— Să-ți spună mai întîi unul din acești oameni dacă n-am fost cinstit cu el.

— În numele cinstei față de cineva se și poate greși.

— Se poate, dar încerc să țin mereu cumpăna dreaptă. Cînd spun că sînt cinstit față de un om, nu vreau să-mi ascund cine știe ce vinovății. Viața de șantier este aspră. Oamenii aceștia au venit în majoritatea lor de la țară. Unii mai devreme, alții mai de curînd. Cu toții au devenit muncitori. Și asta presupune în primul rînd disciplină și conștiință de muncitor. Nu eu sînt dur, ci viața noastră este dură. Altfel nu construiești. De multe ori n-ai timp să-i explici fiecăruia de ce trebuie să facă un lucru acum și nu mai tîrziu și dacă el se codește, desigur că mai ridici și glasul. Este vorba în ultimă instanță de o asprime pe care mi-am impus-o mie însumi.

— Cum se manifestă la Trustul de construcții chimice Constanța conducerea colectivă ?

— Așa cum prevede legea. Există un comitet al oamenilor muncii, se fac propuneri, se discută, se votează. Dar nimeni nu se supără dacă propunerile bune se aplică imediat în procesul de producție, pentru că nimeni nu este oprit să gîndească. Vreau să spun că dincolo de mecanismul conducerii colective, mai bine spus direct implicată în acest mecanism se află dorința oamenilor de a munci mai bine, întîi pentru că viața lor, calitatea ei ține de calitatea muncii prestate și pentru că nu le este cîtuși de puțin indiferentă firma. Nu este puțin lucru să spui că pînă acum zece sau cincisprezece ani ai lucrat la ogor, iar apoi ai învățat să construiești șantiere navale sau fabrici. Mîndria mea este și mîndria lor. Și ca să nu mă faci demagog, am să concretizez și să-ți spun că în urmă cu cîtăva vreme am avut unele necazuri pricinuite de lipsa unor proiecte și a unor scule și am rămas în urmă cu planul. Am recuperat mult, foarte mult și ne străduim ca, din punctul nostru de vedere, combinatul să n-aibă de suferit, astfel ca probele să înceapă la sfîrșitul lui 1978. Cauza combinatului a devenit astfel cauza noastră, prin eforturile tuturor muncitorilor. Și asta, cred eu, înseamnă într-adevăr conducere colectivă.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Ei, tractoriștii, acești mineri de la suprafață

Tractoriștii — îmi spune Ilie Albu, președintele Consiliului intercooperatist și directorul S.M.A. Rojiște — sînt ca minerii. Ei sînt minerii de la suprafață, cu șansa soarelui, a văzduhului, a ozonului. Dar munca lor e aproape la fel de aspră, uneori aproape la fel de năprasnică, și unii și alții se bat cu pămîntul cu aceeași neostoneală, fie că sapă galerii spre adînc, fie că sapă spre soare, cantitatea de eroism, uneori, e cam la fel, calitatea eroismului, deseori, atinge — desigur, păstrînd proporțiile — cote identice, sau, mă rog, nu prea departe una de alta, cel puțin ca intensitate a dăruirii. Bine — zic — dar...

O bătaie în ușă. Intră secretara.

— E tot aici — zice.

Ilie Albu se încruntă. Încruntarea lui, ca o filfîire de aripi de umbră, de parcă șprincenele-i negre și-au luat zborul prin aer, umple odaia micuță, biroul cît o cutie de jucării, în care stăm. E o odaie, într-adevăr, foarte mică (voi afla mai tîrziu și povestea ei), directoreasca statură a lui Ilie Albu, bărbat voinic, cu umeri de taur, cu burtă falnică, dar puternică, fermă, abia încape în golul pereților, abia încape la masa de scris. Către mine, scuzîndu-se :

— M-așteaptă cineva.

— Vă rog...

Intră o femeie între două vîrste, în port de țărancă doljeancă, cu un of mare pe chip. Albu îi face semn spre un scaun. Femeia rămîne în picioare, în spatele scaunului, încleștîndu-se cu amîndouă mîinile de spătar.

— Nu i-ați dat transferul lu' bărbatu-meu — zice, cu o voce subțire, dar grea, încărcată, abia stăpînită.

— Nu — zice Albu. Și nici nu i-l dau. Am nevoie de el.

— Și eu am nevoie de el.

— Îl ai destul.

— Cînd, noaptea ?

— Păi cînd ? El, ziua, nu trebuie să muncească ?

— Tovarășe director — începe rar, cu eforturi de stăpînire, femeia — tovarășe director... (S-a așezat pe scaun, dînd a-nțelege că nu va ceda, că aici va rămîne, pînă va cîștiga ce vrea să cîștige.) Tovarășe director, pe ulița noastră sînt paișpe case. Toți ăilalți se duc la fabrică, la Craiova, vin acasă ca oamenii, îi văd pe la patru-cinci, pe lumină, îi văd pe prispe, se spală, se berberesc la oglindă, mai ies prin curte, mai văd de vite, mai dau o palmă copilului, seara se duc la bufet, numai al meu nu-i ca ei. Noaptea, cînd vine, eu dorm. Cînd pleacă, eu dorm; că pleacă pe bezn㠄 cînd dorm și cîinii. Nici cîinii nu-l simt. Mi-l luați și duminica. Eu n-am bărbat. Vă rog eu frumos, tovarășe director, dați-i transferul, să se ducă și el la fabrică, să aibă și copiii, că am patru, tată, să fiu și eu ca femeile ălelalte.

— Ia, zi-mi, face Albu (și parcă vocea lui nu mai e atît de rotundă ca adineaori), ia, zi-mi, Mărio, dumneata de ce nu vrei să înțelegi că nu se poate ? El a înțeles.

— Păi el, zice femeia (și nici vocea ei nu mai e atît de rotundă, ceva s-a spart, niște cioburi rîd, niște cioburi plîng, și peste toate plutește o mare mîrare), păi el, dracu' să-l pieptene, zice că îi convine aici, că-i place, ce Doamne iartă-mă i-o fi plăcînd ?

— Lasă — zice Albu — mai vorbim noi.

— Păi să știi c-o să mai vorbim.

Femeia pleacă, cu un fel de ușurare pe chip și în ființa-i deodată mai sprintenă. Știa, desigur, că n-o să cîștige, dar cel puțin și-a vărsat năduful.

Tractoriștii, zice Ilie Albu, sînt ca minerii. Niște mineri cu șansa soarelui, mai puțin cu cea a nopții. Ei dorm mai puțin. Ei se scoală la 3—4 din noapte, ei se întorc acasă la 10—11 din noapte. Și asta nu o zi, nu un anotimp, ci toate. Dar iarna ?, zic. Stai să vezi, îmi rezează Albu. Va să zică, ei intră-n campanie cînd e încă zăpadă, în prag de februarie. Pătrund în cîmpul virgin, cu albe ierburi de nea în care din toamnă n-a pășit vietate, nici aburii răsuflării de om. Deci ei intră-n campanie cam pe 1 februarie și sfîrșesc prin noiembrie sau decembrie, de obicei prin decembrie, cînd soarele s-a făcut prea mic, cînd el nu mai poate cuprinde nicicum cîmpul zilei, iar cîmpul de lut a încremenit sub zăpezi. Deci ei sînt cuprinși, cu ființa lor și cu truda lor, în întreg spectacolul cosmic al trecerii anotimpurilor, cuprinși, desigur, prin însăși condiția lor de țărani, aceeași de veacuri, aceeași la toți țăranii, dar ei sînt cuprinși în acest spectacol mai mult, mai adînc decît toți țăranii. Fiindcă așa este munca lor. Fiindcă așa, mai ales, e aici, pe nisipuri, aici sîntem în zonă nisipurilor, în hotarul faimoasei „Sahare oltene", cele șase cooperative agricole ale consiliului intercooperatist (Rojiște, Bratovești, Gioroc, Timburești, Mirșani, Dobrești) își înfig vetre mari în nisipuri, iar nisipurile, ca să ne facă griie, cer o astfel de campanie de durată, întinsă pe trei anotimpuri, ba rupînd o felie și din cel alb. Deci ei, din februarie în decembrie, trag tare, trag zi-lumină, dar o „zi-lumină" cu rădăcinile și frunzișul pierdute-n noapte, ei se scoală la 3—4 din noapte, ei se culcă la 10—11, ceasul vieții și-al muncii lor se învîrte nu după ceas, ceasul lor e un ceas astral, una din limbi e Luceafărul, semnalul trezirii, cealaltă e Cloșca cu pui, semnalul somnului iepuresc între două brazde. Fiindcă munca, aici, pe nisipuri, e cea mai grea, nisipul atacă fierul, brăzdarele se tocesc, se fac iuți și lucii, apoi se macină, utilajele se strică des, trebuie mereu să te oprești, să dregi, să schimbi (dacă ai cu ce !), trebuie deci să pierzi niște ceasuri, mai trebuie ca, într-o zi, măcar un ceas să întreții mașina, ca să previi neprevăzutul, apoi, în luptă nu cu nisipul, ci cu timpul, trebuie să tragi din greu, mai tare, ca să recuperezi și ceasul acela, și celelalte. Se muncește greu în nisipuri, trebuie să înhami un tractor la două mașini, unde mai pui că tractoarele, des, se răstoarnă, aderența lor la nisip e slabă, încă se-așteaptă mult promisele utilaje pentru nisipuri, cu pneuri late, ca să adere bine. Deci, alt timp irosit, care trebuie recuperat, smuls din timpul care-a rămas, și asta numai printr-un efort, printr-o încordare mai mare. Se muncește greu în nisipuri, nu-i vorba numai de nisip, ci și de climă, aici e o climă abraşă, imprevizibilă, cu o densitate a oscilațiilor foarte mare, primăvara asta a plouat cîte șaișpe ceasuri pe zi, mii de hectare au fost sub apă, efortul recuperării a fost mai mare ca niciodată, aici perioadele optime sînt foarte scurte, deci foarte aglomerate de muncă, și dacă mai vin și furtunile de nisip, de nisip zburător, despletit de vînt peste pămînturi și peste oameni... Dar stai, tovarășe Albu, zic, te-am întrebat mai adineaori ceva, dar m-ai purtat cu vorba, nu mi-ai răspuns. Te-am întrebat : dar iarna ? Există totuși și iarna, atunci vă odihniți... Ilie Albu mă privește cu ochi mari. Nu știu dacă acceptă ideea, se pare că nu, observ mai curînd efortul de înțelegere. L-am scos, cu întrebarea mea, dintr-ale lui, și acum pare uimit, derutat, ca un navigator debarcat pe un alt tărîm. Cum adică, iarna ?, zice. Cum adică, iarna ?, repetă. Păi, zice, iarna e epoca cea mai grea, iarna, din decembrie în februarie, trebuie reparate și pregătite toate mașinile și utilajele, două sute și ceva de tractoare, 65 de „Glorii", peste 1 000 de mașini agricole de tot felul, adică tot ce trebuie pentru primăvară, vară și toamnă. Ai fost vreodată, mă întreabă, iarna, într-o S.M.A. ? Nu, n-am fost. Ai văzut vreodată cum se lucrează, iarna, la repararea mașinilor, nu, nu în marile S.M.A.-uri, care au vaste și moderne ateliere, ci în cele ce încă n-au, în care adeseori se muncește sub cerul gol, sub zero grade, cînd mîna, de ger, se lipește de fier ? Nu, n-am văzut. Știai că și iarna sînt tractoare pe cîmp, la fertilizări, la împrăștieri de îngrășăminte ? Da, asta mai știam.

Deci, tovarășe Albu, e greu. Nu, zice el, n-am spus că e greu, am spus doar că tractoriștii sînt ca minerii. Bine, zic, dar munca minerilor, care, cred eu, e totuși mai dură, e înscrisă precis între niște ore, după care oamenii se duc acasă, pe cînd bărbatul Măriei... Ce-ar fi, totuși, să-l dai transferul, femeia părea tare amărîtă... Nu pot, zice Albu, mie îmi crapă buza după oameni, cum să-i dau pe cei pe care-i am ? Știi dumneata că la vremea recoltei eu sînt în pom ? 65 de tractoriști urcă pe „Glorii", deci 65 de tractoare, absolut necesare la întreținerea altor culturi, zac fără om. S-a luat o foarte bună măsură, aceea ca toate cadrele S.M.A.-ului, ale C.A.P.-urilor, inclusiv membrii cooperatori, să învețe tractorul. Asta, ca să acoperim toate urgențele în epoca recoltării. Și, deopotrivă, ca să-i asigurăm tractoristului „un schimb", o mînă mai odihnită, cînd mîna lui nu mai poate. Numai că tractoristul, ca orice meseriaș, greu își dă scula pe mîna altuia. O dă doar atunci cînd puterile nu-l mai țin, altfel rămîne cu ea pîn'la miezul nopții, sau o dă doar atunci cînd nu mai are ce face, cînd trece de pe tractor pe „Glorie". E scula lui, e pîinea lui, dacă i-o strică ălălalt, cel ce abia s-a dedat cu ea ? Problema, desigur, este soluționabilă în viitor, cînd învățăceii de astăzi vor deveni maeștri, dar pînă atunci...

Dă-mi, zic, tovarășe Albu, niște nume de tractoriști, de fruntași. Păi, zice, notează : Dan Florea, Ion Dinescu, Petre Stănucă, Constantin Preoteasa, Constantin Rotaru, Vasile Mielă (ăsta-i mecanic de întreținere), Florea Nină (ăsta-i policalificat, e și strungar, și electrician, și sudor, știe să facă de toate), mai notează, te rog, și niște șefi de secție, notează-i pe Dumitru Avram, pe Nicolae Vrăjitoru, pe... Dar stai, să nu uit : scrie, te rog, că oamenii ăștia au dat, în cincinalul trecut, beneficii de 24 milioane de lei. Așa, ca o nostimadă, cum vrei s-o iei, deși chestiunea e cît se poate de importantă, notează că noi, ăștia din Rojiște, am dat, pe țară, oul cu cel mai mic preț de cost. (Avem pe raza consiliului și un mare complex avicol.) În cincinalul ăsta, în primii doi ani, am dat beneficii de 17 milioane de lei. Dar vorbeam despre oameni. Să-ți mai spun nume ?

— Aș putea sta de vorbă cu vreunul din ei ?

— Cu care ?

— Cu oricare

Se duce spre geam, îl deschide, strigă :

— Bre, care ești acolo ?

— Eu !, răspunde o voce, din fundul grădinii. (Toată curtea din spate a S.M.A.-ului e o grădină; fiecare palmă de loc e cultivată, de aceea e sediul mic, ca să fie grădina mare.)

— Vino un pic !

Intră pe ușă un bărbat între două vîrste, în salopetă de tractorist, ne salută cu un deget dus leneș la bascul murdar de ulei, așteaptă.

— Ce făceai acolo, Ioane ?

— Beam apă, răspunde omul. Trecui pe-aici și intrai să beau apă.

— Dragă — zice, rar, Albu — și zici că vrei să-ți dau transferul ?

Omul face ochi mari, pălește, înghite în sec, privește spre Albu, privește spre mine, iar spre Albu :

— De ce, tovarășe director ? De ce să mi-l dai ? Ce făcui ?

— Dînsul e soțul Măriei ?, întreb.

— N-are importanță, zice Albu. Către el : — Dragă, noi lucrăm împreună din '71, de cînd s-a înființat Semeaul, așa-i ?

— Da, atunci ai venit dumneata director De ce să-mi dai transferul ? Pleci și dumneata ? Mie îmi pare rău că pleci...

— Dînsul e soțul Măriei ?, repet.

— N-are importanță, repetă și Albu. Către el : — Tovarășu' vrea să te întrebe ceva.

Tovarășu' nu prea știe ce să întrebe. Tovarășu' totuși se decide :

— Aveți o muncă frumoasă, dar grea.

Omul mă privește cam dintr-o parte. Propoziția asta o știe. A mai auzit-o, a mai citit-o. Altceva ?, par să mă întrebe ochii lui.

— Și chiar — zic — de ce nu-ți iei transferul, să te duci în industrie, să muncești la oraș, să vii mai devreme acasă ?

— Și pîinea cine s-o facă ?

A zis „pîinea" cu un glas care-mi răsună în inimă. A zis „pîinea" ca și cum ar fi zis „țara". Ca și cum ar fi zis „viitorul", ca și cum ar fi zis „pace", „socialism", „bunăstare". A zis „pîinea" punînd în această vorbă nemaipomenit de mult soare, nemaipomenit de multă „țară", nemaipomenit de multe înțelesuri, grele, înalte, cutremurătoare înțelesuri. Cînd a zis „pîine", dincolo de fereastră, în spatele lui, nesfîrșite lanuri au început să capete reflexe de aur.

Ce i-o fi plăcînd în munca asta a lui ?, se miră, undeva, departe, o femeie. Dar, de fapt, nici ea nu se miră.

ILIE PURCARU

FLACĂRA
INTERVIU

„Cînd spui Galați, spui combinat, dar și oameni!"

— Tovarășe prim-secretar, din datele pe care le-am cules pregătindu-ne pentru acest interviu reiese că județul Galați se situează la ora actuală pe locul al treilea în ierarhia județelor României socialiste, luîndu-se în considerație valoarea producției industriale. Cele 35 de miliarde pe care Galațiul le-a realizat în 1977 reprezintă totodată de 63 de ori cifra producției industriale a anului 1938 la Galați, ceea ce atestă o dimensiune greu de întîlnit în alte locuri, chiar în România de azi, a cărei dezvoltare gigantică o cunoaștem cu toții. V-am ruga să ne precizați în primul rînd dacă această creștere cu adevărat spectaculoasă va continua în următorii ani și care vor fi principalele sale direcții.

— Este bine să precizăm mai întîi că, deși județul nostru a ajuns la un nivel de dezvoltare la care creșterile sînt într-adevăr spectaculoase, ritmurile anuale se mențin și în continuare ridicate. În 1975 Galațiul a realizat producția anului 1938 în 8 zile. Anul trecut aceeași producție se putea face numai în 6 zile, dar fără îndoială este mult mai greu să crești de la 35 de miliarde la 52 de miliarde, decît de la cîteva milioane la cîteva miliarde ! Ați amintit de locul al treilea în ierarhia județelor, atestat prin valoarea producției globale industriale, a exportului și a mărimii fondurilor fixe puse în funcțiune, adică a investițiilor. În perspectiva sfîrșitului de cincinal, atunci cînd Galațiul va produce de circa 52 de miliarde lei, va trebui să ne revină locul al doilea între județele țării, exceptînd municipiul București, care ocupă un loc aparte. Trebuie desigur subliniat că ritmul mediu anual de creștere a producției industriale este la Galați de 15 la sută, cu 3,5 la sută mai mare decît cel pe țară, și România, e bine cunoscut faptul, este o țară avînd unul dintre cele mai ridicate ritmuri de dezvoltare ! În aceste condiții, în 1975 Galațiul a participat cu 4,3 la sută la producția globală industrială a țării, dar în 1980 ponderea sa se va ridica la 5,2 la sută. La sfîrșitul cincinalului, după estimările specialiștilor, numai Bucureștiul și Brașovul vor produce mai mult decît Galațiul — și diferențele de dotare și tradiție industrială între aceste centre și județul nostru nu mai trebuie desigur încă o dată relevate, ele au fost și sînt încă evidente.

— V-am ruga să ne trasați, în cîteva linii, specificul industrial al județului dumneavoastră.

— Se fac la Galați 5,7 milioane de tone oțel, adică aproape jumătate din producția țării, 5 milioane tone de fontă și exact 28 la sută din producția de nave a României — cifre la nivelul anului curent. Industria metalurgică reprezintă două treimi din forța industrială a județului, aici incluzînd Șantierul naval, Întreprinderea mecanică navală și, din toamnă, o întreprindere pentru fabricat elice de nave, prima de acest fel în țară. Există apoi întreprinderi din specificul industriei chimice, industriei ușoare și industriei alimentare, fabrici de lapte, pîine, bere, textile, de industrializarea cărnii și un combinat avicol pe sistem industrial care produce circa 20 de milioane găini pe an. Fără îndoială însă, principala forță a județului, specificul său industrial aparte îl constituie Combinatul siderurgic, una dintre cele mai remarca-

(Continuare în pagina 16)

DUMITRU GRAUR

3

Convorbiri ieșene despre calitate

ÎNVĂȚĂMÎNTUL:

Nu muncă mai multă, ci efort de concepție!

Interlocutor: profesor universitar doctor inginer MIHAI GAFIȚEANU, rectorul unității producătoare de calitate umană care este Institutul politehnic.

— Nivelul calității, al responsabilității dumneavoastră mă obligă la o întrebare pe măsură: care vă este concepția despre calitate în învățămînt?

— În țările care au un înalt nivel de dezvoltare, învățămîntul superior produce o elită profesională, o minoritate care va lucra cu o forță de muncă pregătită, atît profesional cît și ca nivel de trai. Noi, trăind și muncind în condițiile unei explozii de dezvoltare, avem nevoie de profesioniști superior pregătiți, dar care, totodată, să fie și mobilizatori sociali. De aceea, n-ar fi destul să preluăm un învățămînt modern de la alții, ci trebuie să ne concepem singuri un învățămînt care să răspundă nu cerințelor altora, ci acelora ale lumii noastre. Comanda socială nefiind dată la Viena, ori la Paris, ci la noi, trebuie să ne gîndim procesul, mersul spre calitate, singuri. Partidul ne dă coordonatele generale; politica locului de muncă, însă, trebuie să ne-o gîndim noi înșine. Fiecare om trebuie să gîndească. Pentru că dacă ți-ai gîndit bine politica, ai rezultate bune, și ai ce raporta. Partidul ne cere să ajungem la un venit de peste două mii de dolari pe cap de locuitor nu prin muncă mai multă, ci printr-un efort de concepție.

— Și la Institutul politehnic din Iași, cum se realizează — concret! — această gîndire, această descoperire a politicii locului de muncă?

— Eficiența înțeleasă prin cantitate se obține mai ușor și se măsoară mai ușor; eficiența înțeleasă prin calitate e mai dificilă din toate punctele de vedere. Totuși trebuie s-o obținem. Au fost puse la dispoziția oamenilor din institut cele mai recente informații, relevate la congresele internaționale și-n literatura de specialitate, și li s-a cerut să imagineze scenarii de desfășurare optimă a propriei lor munci.

— Numiți-mi factorii de eficiență calitativă care acționează încă de acum în învățămîntul practicat la Institutul politehnic din Iași. Desigur, doar cei mai importanți.

— Unul este constituit de accentul pe care-l punem pe formativ. Sigur, și informativul are importanța sa, numai că în epoca noastră noutățile se perimă repede; iar absolvenții noștri de acum vor fi specialiști și în anul 2 000. De aceea ținem seama că unele cunoștințe au o valabilitate generală, iar altele trăiesc mai scurt. Important este ca absolventul nostru să fie — atunci cînd va lucra în producție — harnic, disciplinat și receptiv la nou, curios față de nou. Numai așa îi putem asigura posibilitatea de a se recicla, posibilitatea de a ține pasul cu mersul vremii sale, de a corespunde calitativ cerințelor vremii sale.

— Dar acum, în timpul formării, cum țin studenții institutului pasul cu mersul vremii lor?

— Nu numai studenții, ci și corpul didactic, toată forța de muncă din institut este direcționată către realizarea de lucruri de mare importanță actuală. Dacă am să numesc o parte din ele nu va mai trebui să adaug nici un cuvînt explicativ. Institutul și-a asumat munca de cercetare, proiectare și realizare a 80 de prototipuri de scule pentru regimuri grele de așchiere, pentru Combinatul de utilaj greu; a 25 tipo-dimensiuni de ventilatoare, pentru Întreprinderea de ventilatoare din Vaslui; a motorului cu metanol, pentru automobile, care, dealtfel, este realizat dar căruia i se mai aduc îmbunătățiri; a noi modele de panouri pentru construcția de locuințe, noi modele de castele de apă și a unor mode'e de baraje, de asemenea asigurate împotriva pericolului seismic; a aparaturii electromedicale pentru recuperări funcționale (am și predat 6 prototipuri Spitalului de recuperare); a biostimulatoarelor cardiace; a jocului de fotbal electronic, pentru Ministerul Turismului; a pompelor dozatoare cu membrană (care sînt o invenție a noastră); a unei stații pilot pentru prelucrarea deșeurilor textile nefilabile; a unor vehicule neconvenționale de transport, pentru uzinele Electroputere; a unui sistem național de irigații și îmbunătățiri funciare.

INDUSTRIA:

Răspundem de calitatea a 40 la sută din producția de țevi a țării

Interlocutor: inginerul ONOFREI PARASCAN, directorul marii unități producătoare de țevi și profile care este Întreprinderea metalurgică.

— Nivelul calității, a responsabilității dumneavoastră mă obligă, din nou, la întrebarea aceea esențială: care vă este concepția despre calitate?

— Concepția noastră a fost stabilită prin planul de stat: toată producția să fie de calitate superioară. Nu ne îngăduim să mergem pe două căi: numai produse de calitatea întîia! Răspundem de 40 la sută din producția de țevi a țării și răspundem de calitatea unei game foarte mari de sorto-tipo-dimensiuni. Producem țevi și profile pentru construcții speciale. Livrăm mult la export. N-avem nici un fel de reclamații; însă avem o reputație foarte bună, aș numi-o reputație calitativă; și mai avem cereri atît de multe încît nu le putem face față. Produsele noastre se aliniază la toate normele de circulație internațională.

— Concret, cum ați ajuns la aceste rezultate?

— Anul trecut, la 14 septembrie, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a făcut cea de-a patra vizită în întreprinderea noastră. Au fost toate acestea prilejuri de a ne analiza munca noastră, puterile noastre, dacă vreți calitățile noastre, și, firește, de a ne face un program foarte precis și foarte exigent. Să dau cîteva exemple, foarte concrete, cum mi-ați cerut! Nu asimilăm orice produs, ci numai produse de mare calitate și, implicit, de mare dificultate pentru noi: țevile noastre sînt sudate nu laminate, de aceea au pereții subțiri și, datorită noului, beneficiarii nu mai bagă degeaba metal în pămînt. Ne perfecționăm mereu tehnologiile: acum, de pildă, folosim sudura cu curent de înaltă frecvență. Nu mai folosim calea percepției vizuale pentru testarea calității produselor, ci folosim aparatură de control nedestructiv. Dealtfel, tot sistemul de control al calității a fost reorganizat. Aparatură nouă și exigență sporită! Începînd chiar de la recepția materiei prime. Oamenii cu experiență practică au fost distribuiți la control. În programa analitică a învățămîntului de perfecționare a specialiștilor noștri, atît din control cît și din secții, au fost introduse primele lecții legate numai de calitate. Colaborăm, cu eficiență calitativă, cu Institutul politehnic. Vom optimiza producția folosind programarea pe calculator. Ne-am însușit latura cantitativă. Putem acționa și acționăm liniștiți asupra calității. Pe noi, saltul revoluționar pe care ni-l cere partidul ne-a găsit pregătiți. Asta nu înseamnă că ne este ușor. Dar nu atît de greu ca pentru acei pe care nu i-a găsit pregătiți: pentru că, din păcate, sînt și astfel de unități, de colective în economia noastră.

Într-una din halele Întreprinderii metalurgice era agățată o lozincă: „Tovarășe, muncește cu gîndul la muncă și vei afla, fără să-ți propui, secretul reușitei în viață". Am ținut s-o copiez aici, pentru că nu suna nici învechit, nici exagerat, ci firesc, înțelept, c-un bun-simț contemporan. O lozincă de calitate.

COMERȚUL:

Cea mai mare și mai modernă hală comercială din țară

Interlocutorul, mulțumită căruia am obținut informațiile din rîndurile care urmează: VIRGIL BORDEIANU, șeful Complexului comercial „Hala centrală".

Cea mai mare (9 900 mp) și cea mai modernă — deocamdată — hală din țară. O investiție de amploare, intrată în larg obștească folosință cu vreo nouă luni în urmă: la 22 august 1977. Deci, o premieră comercială. Am spus data și locul, pentru că, exact de atunci, și exact de acolo, leul — unitatea noastră monetară — este mai cuprinzător. Adică, de atunci, acolo, acel care cumpără primește mai mult pentru fiecare leu pe care-l dă. Adică, de atunci, acolo, leul este cu putere mai mare de cumpărare. Și aceasta pentru următoarele motive foarte concrete:

Avînd cămări foarte mari și, unele, cu instalații frigorifice (numai în depozitul de frig pentru carne intră necesarul pe o lună al întregii populații a orașului); avînd furnizori numeroși și serioși (14 întreprinderi, cărora li se adaugă producătorii particulari).; avînd gestionari care fac comenzi bine gîndite (să nu trecem cu vederea că gestiunile lor sînt de ordinul milioanelor) — Hala înseamnă o aprovizionare centralizată și rațional dirijată, înseamnă o asigurare, pe termene lungi, împotriva dezechilibrelor, a absențelor de mărfuri. Cu alte cuvinte, pe leii lor, cumpărătorii primesc, acolo, și o cotă parte de certitudine. Certitudine care, coborîtă la nivelul prozaic dar vital al tarabei, sună așa: „În permanență, de la 6 și 15 dimineața pînă la 20 seara, avem carne: de vită, de pasăre, organe (însă, de un timp, nu, în permanență, și de porc."; „Avem mălai la discreție și sîntem bucuroși că în condițiile halei — bănuim că ajută și preambalarea — mălaiul rezistă mai bine decît în magaziile vechilor prăvălii din Piața Halei"; „Tot la discreție și-n butoaie cu vizor avem brînză „Moldova"; „Lapte, brînză, smîntînă găsiți, de asemenea, în tot cursul zilei"; „Pîinea, chiar și aceea neagră, este atîta că rămîne de pe-o zi pe alta".

Fiind proiectată de un profesionist cu gust și cu picioarele pe pămînt, avînd acoperiș, căldură, aer condiționat, vestiare, dușuri, halate albe chiar și pentru producătorii particulari; avînd fluxul de aprovizionare și acela de cumpărare bine gîndite, asigurînd prezervicii (spălare, cîntărire, ambalare) și asigurînd accesul direct al cumpărătorilor la marfă; avînd un foarte solicitat restaurant cu autoservire (300 de locuri) și avînd vînzători intensiv școliți — Hala înseamnă comerț de calitate. Cu alte cuvinte, pe leii lor, cumpărătorii primesc, acolo, și frumusețe arhitecturală, și ocrotire de vreme rea (cine n-a văzut piețele de după război, iarna, noaptea, pe ger, ori, toamna, pe ploaie, cu țăranii adăpostiți sub mese, sub tarabe, îngrămădiți între saci, acela poate socoti că-i ridicol c-am început cu observația — de prisos, la prima vedere — că Hala înseamnă un acoperiș), și igienă, și grijă pentru timpul lor, și bucuria de a-și alege singuri marfa, și un contact blînd și chiar un sfat bun din partea vînzătorilor. În Hala centrală din Iași se practică un comerț care are de ce să mulțumească pe ambii parteneri ai contractului de vindere-cumpărare.

NELU IONESCU

MELA

sau ceva mai dulce decît zahărul

Pînă la siropul alimentar extras din celuloză și anunțat de viitorologi, cercetătorii timișoreni s-au gîndit să exploateze un subprodus din industria zahărului, siropul rămas în urma cristalizării, numit melasă. Preocupările cercetătorilor în frunte cu inginerul Neguț Gheorghe de la Centrul de igienă și sănătate publică Timișoara s-au îndreptat în direcția valorificării resurselor existente în melasă: zaharoză 51%, săruri minerale 13%, aminoacizi 3% și alți componenți demni de luat în seamă. Studiile s-au fructificat într-un procedeu fizico-chimic de purificare a melasei din care a rezultat un produs superior denumit MELA.

— Tovarășe inginer, vă rog să ne spuneți ce este, de fapt, MELA?

— Acest produs se prezintă sub forma unui lichid siropos cu un conținut de glucide de 48%, elemente minerale 10%, substanțe protidice 8%, acizi organici 6% și alți componenți.

— Ați spus că MELA este un sirop alimentar. Ce calități prezintă din acest punct de vedere?

— Am ajuns la această concluzie numai după testarea produsului pe culturi celulare. S-a demonstrat astfel lipsa totală a oricărei toxicități. Ca aliment pot afirma că MELA este superioară zahărului.

— Prin ce se susține această afirmație?

— Zahărul este numai un aliment energetic, MELA, pe lîngă valoarea energetică de 231,6 calorii/100 grame, mai aduce organismului uman valori biologice reprezentate prin microelemente, aminoacizi și pectide.

— Prin ce se particularizează acest nou produs dacă-l comparăm cu alimentele complexe existente?

— În afara conținutului mare de zaharoză, MELA se recomandă în mod expres cardiacilor prin cantitatea mare de potasiu din compoziția sa și prin acidul glutanic, element vital al metabolismului organic.

— Cred că este timpul să vă întreb: ce gust are acest aliment?

— Fiind un produs bogat în potasiu, are, evident, un gust ușor medicamentos. Poate fi comparat și ca aspect și ca gust cu mierea.

— Una din marile probleme cu care se confruntă orice aliment este conservabilitatea lui. Ce ne puteți spune în această direcție?

— Concentrația mare în substanță uscată (70%) constituie un factor conservant care împiedică dezvoltarea germenilor saprofiți. Din punct de vedere microbiologic conservabilitatea produsului este asigurată timp de 12 luni.

— Ca produs alimentar, MELA poate fi consumată ca atare sau poate fi utilizată și la realizarea diferitelor preparate?

— Comparația cu mierea se pare că mă va ajuta să vă răspund la această întrebare: sigur, MELA se poate consuma ca atare, la fel ca mierea. MELA mai poate intra în compoziția diferitelor preparate alimentare ca: blaturi pentru torturi, creme de lămîie, pișcoturi, prăjituri, înghețată, bomboane, marmeladă și chiar prepararea turtei dulci.

— Ce înseamnă pentru industria zahărului realizarea acestui nou produs?

— Producerea lui pe scară industrială nu reclamă investiții suplimentare. Ba chiar mai mult: acest produs se va realiza în perioada de remont a unei fabrici de zahăr, ceea ce va determina sporirea productivității muncii pe toată industria zahărului. Tot la capitolul eficiență, mai trebuie menționat faptul că, după calculele noastre, obținerea produsului MELA prin purificarea melasei va duce la realizarea unei economii de aproximativ 183,5 milioane lei anual pe industria zahărului.

— Cînd credeți că îl vom găsi pe piață?

— Tehnologia de fabricație nu comportă nici o dificultate, dar ultimul cuvînt îl are Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare care, sperăm, va urgenta producerea pe scară industrială a acestui produs superior, socotim noi, zahărului.

SORIN ENACHE

Mă numesc **Petru Maier** și domiciliez în Timișoara, strada Alcea Gorniștilor nr. 3, apartamentul 18. Vă rog să binevoiți a primi căldurosele mulțumiri ale mele și familiei mele pentru demersurile făcute prin intermediul revistei FLACĂRA în vederea situației mele locative. Vă încunoștințez că, urmare a acestor demersuri, am primit o locuință cu două camere și dependințe, cu încălzire centrală, creîndu-mi-se prin aceasta condiții de locuit civilizate, găsindu-mă astfel astăzi lipsit de griji și având posibilitatea de a mă angaja cu toate forțele și cu tot sufletul în munca pentru realizarea și depășirea planului de stat al întreprinderii în care lucrez — Întreprinderea pentru prelucrarea lemnului din Timișoara. Rog, dacă este posibil, ca mulțumirile mele adresate revistei, organelor locale de partid și de stat cît și conducerii I.P.L. Timișoara să fie publicate în coloanele revistei FLACĂRA.

Din partea Consiliului popular al sectorului 2 :

„Ca răspuns la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către Maria Serbăcău din București, prin care solicită atribuirea unui spațiu corespunzător în urma demolării imobilului din Șoseaua Ștefan cel Mare nr. 146, vă informăm : Comitetul Executiv al Consiliului popular al sectorului 2, în ședința din 4 martie 1978, i-a atribuit spațiul din strada Icoanei nr. 90, format din cameră, hală, bucătărie de 9 mp, cameră de serviciu și vestibul".

Preocuparea pentru cartea veche este și la Tulcea, ca în orice colț al țării, una din condițiile esențiale ce dovedesc activitatea oricărui iubitor avizat de literatură. Din păcate, pînă în momentul de față, în noul și frumosul peisaj arhitectonic al municipiului de la porțile Deltei Dunării, nu și-a găsit locul alături de librăriile existente nici un anticariat. Dacă edilii municipiului ar avea curiozitatea să verifice o dată încărcătura trenurilor sau camioanelor cu așa-zisa maculatură — publicații, cărți, albume etc. — care în drumul fabricilor de hîrtie pentru cetopire, ar observa cu surprindere prezența unui foarte mare număr de cărți cu care orice bibliotecă modernă s-ar putea mîndri. Nu mai adaug că fenomenul cultural al oricărui județ se reflectă printre altele și prin preocuparea organelor de resort pentru cartea veche. Sperăm, în numele miilor de iubitori ai literaturii din Tulcea, să vă putem informa cît mai curînd posibil de împlinirea acestui deziderat al nostru : înființarea acestui atît de necesar anticariat. **(Iulian Filip)**

Primim din partea Întreprinderii de sere „CODLEA", județul Brașov :

„Ca urmare articolului „COMERȚUL CU FLORI", publicat în nr. 21/1978 al revistei, solicităm a se publica o rectificare, în sensul că Întreprinderea de sere „CODLEA" nu mai deține nici un magazin de vînzare florilor în Piața Unirii din București, magazinul de care este vorba în articolul de mai sus fiind predat Întreprinderii de sere „VITAN" încă din mai 1977, aceasta desfăcîndu-și produsele sub firmă proprie, lucru omis a fi observat de către autorul articolului".

Din partea Municipiului București — Consiliul popular al sectorului 5 :

„Referitor la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Ioanicie Trocan**, vă facem cunoscut că problema solicitată de acesta a fost rezolvată în mod favorabil : sus-numitului i s-a atribuit un apartament cu patru camere în strada Compozitorilor, blocul C 1, etajul 5, apartamentul 21, sectorul 7, București".

Sîntem un grup de tineri din comuna Clinceni, județul Ilfov și propunem prin aceste rînduri, forurilor în drept, analiza posibilităților înființării unei asociații sportive în comuna noastră. Această comună are o tradiție fotbalistică, de pildă, care a început de prin anul 1947 și a continuat, permanent, pînă în 1964, moment din care aici, la noi, nu a mai avut loc nici o activitate sportivă. De atunci ni se tot promite că se va face ceva pe această linie, dar totul rămîne numai pe hîrtie. În momentul de față, tinerii acestei comune sînt incluși în echipele de fotbal ale comunelor învecinate, cînd normal ar fi să reprezentăm comuna noastră, lucru pe care, sîntem convinși, l-am face cu pasiune și mai ales cu cinste. Sîntem oameni disciplinați, încadrați în muncă, am dori ca educația noastră să se completeze și prin sport. În cursul anului trecut s-a amenajat un fel de teren de sport pe malul Sabarului, acesta este însă supus permanent degradării datorită inundațiilor. În momentul de față se susțin meciuri — neorganizate — pe terenul Școlii generale nr. 1, unde de cele mai multe ori sîntem dați afară și trimiși să jucăm pe stradă. Ni s-a promis că în primele luni ale anului în curs situația se va rezolva, iată-ne însă în vară și nu se face nimic. Dorim să amintim că din rîndurile noastre s-a ridicat actualul jucător de la F.C. Bihor Constantin Bigan, și sînt mulți dintre noi care am dori să-i urmăm exemplul. **(Scrisoarea este semnată de un număr de 20 de tineri).**

Din partea Comitetului orășenesc Curtea de Argeș al P.C.R. :

„La scrisoarea adresată redacției FLACĂRA de către **Stelică M. Bebeșelea** din comuna Corbeni, județul Argeș, prin care se arată că **dr. Gheorghe Gherghescu**, directorul Spitalului teritorial Curtea de Argeș, a săvîrșit o serie de abuzuri, precizăm următoarele : prin aplicarea decretului nr. 398/1977, la circumscripția medicală Corbi s-a redus un post de asistentă medicală ; din analizele făcute de organele locale a rezultat că tovarășa Silvia Bebeșelea, soția lui S.M.B., are cea mai mică vechime în funcția de asistentă, stabilindu-se să fie transferată la Spitalul teritorial Curtea de Argeș. În această situație, Silvia Bebeșelea a încercat în mai multe situații să rămînă în comună. În ultimă instanță a discutat cu directorul spitalului care i-a promis că o lasă pe post în comună, pretinzînd pentru aceasta un porc de 100 kilograme și suma de 1 500 lei. Ca urmare, asistenta Silvia Bebeșelea a cumpărat un porc, pe care l-a sacrificat și transportat cu autosalvarea dispensarului Corbi la locul stabilit de director, după care s-a deplasat la locuința acestuia dîndu-i și suma de 1 500 lei. Aceste grave abateri ale directorului au fost cercetate de organele județene de miliție și procuratură, care l-au dat 1 000 lei amendă administrativă și l-au obligat să restituie tovarășei S.B. suma de 1 500 lei și contravaloarea porcului primit. De asemenea, organele județene de procuratură l-au făcut dr. Gheorghe Gherghescu o demascare publică la care au participat toți medicii din teritoriul spitalului Curtea de Argeș. Pentru abaterile deosebit de grave săvîrșite, doctorul Gheorghe Gherghescu a fost destituit din funcția de director al spitalului.

Vă prezentăm situația locuitorilor din străzile Bărbătescu Vechi, Sălaj și Calea Rahovei din București, sectoarele 5 și 6, datorată numitului Traian Ciucă din strada Calea Rahovei nr. 223, sectorul 6. Acesta crește anual circa 30-40 de porci în condiții ce contravin oricăror reguli sanitare, punîndu-ne în pericol sănătatea, dezvoltînd un permanent focar de infecții. De asemenea, prin sistemul defectuos de preparare pentru porci, arzînd într-o sobă în aer liber diverse resturi, sîntem învăluiți în fum și funingine, ca să nu mai amintim pericolul de incendiu existent în permanență. Spre exemplificare, vă trimitem aceste două fotografii, reprezentînd, prima — în prim plan — crescătoria, iar în fundal clădirea albă a Creșei de copii de pe strada Bărbătescu Vechi, pînă unde ajunge mirosul ; în cea de-a doua, așa-zisul depozit de alimente al crescătoriei, veritabil focar de infecții. Menționăm că ne-am adresat în mai multe rînduri atît Consiliului popular al sectorului 6, cît și Inspectoratului agro-zootehnic, pompierilor etc. ; pentru exemplificare, vă trimitem în xerox un număr de 6 răspunsuri oficiale ale acestor instituții prin care fie că Traian Ciucă este somat să păstreze curățenia, fie propus pentru evacuare, fie amendat. Cu toate acestea, situația continuă să rămînă aceeași, spre disperarea noastră, a locuitorilor din împrejurimi. (În numele locuitorilor, semnează **Ioan Gheorghiu**).

Mă numesc **Aurel Iliescu**, domiciliez în București, și vin cu aceste cîteva rînduri pentru a vă relata următoarele : am avut soția bolnavă de reumatism cronic și de foarte mulți ani am consultat mulți medici reumatologi, soția a urmat tratamente la toate stațiunile prescrise de aceștia, însă totul a fost în zadar. Pe data de 18 mai a.c. am plecat la Timișoara, la un frate al meu. Știind că în acest oraș își desfășoară activitatea profesională doctorul Vasile Boicu, m-am gîndit să o iau și pe soția mea pentru a fi văzută de dînsul. Într-un cuvînt — **a fost vindecată !** Ceea ce timp de ani de zile a însemnat suferință și chin pentru soția mea, acest om deosebit în numai două ședințe, a făcut să devină un lucru uitat. Cînd vă scriu aceste rînduri soția mea plînge, plînge, da, acesta e adevărul, nici acum nu-i vine să creadă că e în rîndul oamenilor și ținem să transmitem împreună prin intermediul revistei dumneavoastră, cele mai calde mulțumiri acestui om.

Din partea Consiliului popular al municipiului Iași :

„Referitor la sesizarea tovarășei **Maria Leu**, vă facem cunoscut că s-au stabilit următoarele : somarea tovarășului Vlad Dănulescu în sensul de a desființa vollerele, restrîngîndu-și activitatea în spațiul oferit de magazia propriu-zisă ; desființarea anexei improvizate pe latura dinspre nord a imobilului, desființarea cuștilor pentru păsări de curte, în zona respectivă neîfiind permisă creșterea unor astfel de păsări".

De ani de zile se discută în coloanele mai tuturor ziarelor despre calitatea sub orice critică a capsulelor de autosifon. În legătură cu producerea și desfacerea către populație a unor mărfuri, alimentare și nealimentare, de calitate necorespunzătoare, există o Lege destul de recent promulgată, care prevede sancțiuni concret formulate, aplicabile atît unităților producătoare, cît și responsabililor acestora. Ce poziție a înțeles să adopte Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calității Produselor, în legătură cu calitatea necorespunzătoare a acestui produs destinat consumului public ? Din partea forului răspunzător de producerea capsulelor au parvenit în presă, asigurări că a început livrarea la centrele de schimb, a unui nou tip de capsulă care nu se mai autodescarcă. A trecut atîta vreme, dar atît subsemnatul cît și alți consumatori, cît și responsabili ai centrelor de schimb, cu care am discutat, n-am întîlnit pînă acum nici măcar 1 — una ! — capsulă de tip nou ! **(R. Alexandrescu, București).**

În ziua de 29 mai, orele 11,45, aflîndu-mă la Filiași pentru cumpărături, am vrut să intru în Alimentara cu autoservire din cadrul Complexului comercial dar ușa era închisă, doar în magazin mai erau circa 10 persoane. Cerînd explicații lucrătoarei care se afla în spatele ușii, aceasta mi-a arătat cu multă aroganță afișul lipit peste programul de funcționare al unității, pe care scria „Avem ședință". Am rugat-o frumos, civilizat, să mă servească cu o conservă, am încercat să-i explic că stomacul meu cere mîncare și nu ședința în timpul programului, lucrătoarea s-a înfuriat, a început să-mi adreseze cuvinte jignitoare, ajungînd să mă bruscheze. Am cerut condica de reclamații și atunci, un cetățean în haine civile, care s-a dat drept „șef de unitate", mi-a dat conserva solicitată contra cost, refuzînd însă să-mi aducă și condica, pe motiv că „aș fi avantajat, primind conserva în afara programului — ?! — că mi se va da condica numai după reluarea serviciului și că, dacă sînt un derbedeu, să mă duc acolo unde îmi este locul !". Tovarăși, vă rog să mă credeți că și acum, cînd vă scriu, tremur de indignare după ce am văzut și auzit ceea ce am văzut și auzit. Sînt muncitor, mă întreb : de cînd trebuie ca un om al muncii să cerșească la poarta unui magazin asupra căruia este dealtfel proprietar, ca și toți ceilalți, și asta pentru că un tovarăș director s-a hotărît să țină ședință la 11,45 ? **(Gheorghe Dragu, Întreprinderea Transformatoare mici, strada Uzinei nr. 2, Filiași, jud. Dolj).**

Din partea Consiliului popular al județului Vîlcea :

„Privind scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Gheorghe P. Coconu**, din comuna Mateești, sesizînd că organele locale fac greutăți inițiativei unor cetățeni care doresc să introducă apă potabilă la școala și grădinița din comuna Mateești, satul Greci, vă comunicăm : în prezent, 5 gospodării, școala și grădinița sînt alimentate cu apă potabilă... Pînă la 10 iulie a.c. toate gospodăriile de pe drumul comunal vor fi branșate la noua conductă. Pînă la 1 iulie a.c. s-a stabilit ca Centrul județean de proiectare și Secția gospodărie comunală și locativă Govora să definitiveze studiile GEO și proiectul pentru a doua sursă de apă, care va asigura alimentarea a încă 50 gospodării. Nemulțumirile cetățenilor au fost provocate de atitudinea inginerului agronom Marin Ion și profesorului Dumitru Diaconu **(cei doi inițiatori ai acțiunii, dar care ulterior s-au certat între ei — N.R.)**, precum și de faptul că Biroul executiv al Consiliului popular al comunei Mateești nu a preluat organizarea acestei inițiative și realizarea ei, cu asigurarea respectării stricte a normelor legale".

Comitetul județean Galați al U.T.C. :

„La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Aurica Tănase**, elevă la Liceul energetic Galați, vă informăm că cele două probleme pe care le ridică în scrisoare au fost rezolvate în mod favorabil astfel: 1. I s-a pus viza de flotant pe o perioadă de 3 luni de zile — fără să aibă nevoie de contract de subînchiriere, urmînd ca la expirarea acesteia să i se prelungească domiciliul flotant în municipiul Galați pînă la terminarea studiilor (liceu, facultate), sau în continuare ca om al muncii încadrat conform repartiției eliberate de Ministerul Educației și Învățămîntului. 2. Conform normelor în vigoare, în situația în care o persoană este întreținută de unul din membrii familiei sale, cum este cazul tovarășei Aurica Tănase, nu mai este nevoie să se încheie contract de închiriere între gazdă și chiriaș ; ca urmare, Secția financiară a Consiliului popular municipal a anulat taxa de 400 lei care trebuia să o achite sora Auricăi T., pe anul 1978".

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o fac luni în fiecare zi între orele 10–13 iar luni, marți și miercuri între orele 10–17.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Poșta redacției

Florica Petre — Brăila. S-au dat indicații Oficiului de asigurări sociale și pensii să vă achite pensia ce vi se cuvenea pe lunile august, septembrie și octombrie 1977.

Petronela Rădianu — Iași. Ați fost ajutată să vă calificați în meseria de confecționeră la Întreprinderea de confecții Iași. Cursurile de calificare vor începe în a doua jumătate a lunii iunie.

Gheorghe Decu — București. Întreprinderea nu are calitatea legală de a vă gira în vederea obținerii unui credit pentru construirea unui apartament proprietate personală în condițiile Legii nr. 4 din 1973. Vă poate gira numai o persoană fizică, nefiind obligatoriu ca aceasta să vă fie rudă.

Ion Trandafirescu — Constanța. Sînteți inclus pe lista de priorități a unității, urmînd ca din cota ce o va primi în acest an să vi se atribuie și dv. o locuință.

Nicolae Florea — comuna Blejești (Telcorman). Ați fost încadrat pe post de infirmier la spitalul Videle.

Cornelia Proteasa — București. S-au luat măsurile necesare de remediere a defecțiunilor blocului în care locuiți, stabilindu-se termenul de execuție în trimestrul III 1978.

Nicolae Bătușaru — Tohanu Vechi (Brașov). La solicitarea noastră, cazul dv. a fost discutat de către cei în drept. Ținîndu-se seama de starea sănătății dv., vi s-a schimbat locul de muncă, la lotizarea produselor.

Dumitrița Mitrofan — București. Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 2 v-a aprobat extinderea de spațiu.

MARGA NEDELEA

Trei prieteni care au făcut lumină într-o fabrică de becuri

Directorul Alexandru Preduchin, directorul-comercial Gheorghe Andreoiu, inginerul-șef Vasile Toader. Trei prieteni. De fapt patru, cu Gheorghe Șerban, secretarul comitetului de partid

„Era către ora prînzului cînd instalația de asamblat tuburi fluorescente s-a pornit să meargă cum scrie la carte. Instalația asta e tare gingașă. De ce să n-o spunem drept, pînă atunci părea că nu vrea să meargă decît cum o taie pe ea capul, cînd mai bine, cînd mai rău, niciodată cum s-ar fi cuvenit ca să ajungem la producția zilnică normală. Oamenii se chinuiseră destul cu ea, dar zadarnic. Se crease, aș spune, impresia că nu se poate mai mult, că nu se poate mai bine. Îi convinsesem cu greu să mai încercăm, să nu ne lăsăm păgubași. Iar în ziua aceea se dovedise că am avut dreptate, fiindcă pînă pe la ora 14 deja făcuserăm vreo șase mii de tuburi, de două ori mai multe decît reușiserăm în ziua precedentă. Munceau oamenii, transfigurați, și nu le venea să creadă. Și, curios lucru, nu mai vorbea nimeni. Fiecare dintre cei patruzeci de muncitori își făcea meseria atent, fără greșeală, și mi s-a părut că ghicesc în ochii lor teama că dacă se vor opri, mașina va începe iarăși să meargă prost. Cred că mi se năzărise și mie același gînd, fiindcă înainte cu vreo jumătate de oră de a ieși din schimb, cînd a venit tovarășul Gheorghe Șerban, secretarul comitetului nostru de partid, ca să ne anunțe că după program avem o ședință, i-am spus că ar fi bine s-o amînăm, lucru cu care dînsul a fost de acord imediat. Dar ce, credeți că muncitorii au plecat la 15, la ora cînd se termina schimbul ? Am rămas pînă la șapte seara și am făcut în ziua aceea 13 000 de tuburi".

Ceea ce-mi povestește Gheorghe Andreoiu, directorul comercial al întreprinderii „Romlux" din Tîrgoviște, s-a întîmplat la cîteva luni după transferarea sa în interes de serviciu de la „Steaua electrică" Fieni, unde lucra ca șef al serviciului producție. Tot în iunie anul trecut, mai precis în ziua de 17 a acelei luni, au fost transferați și Alexandru Preduchin, directorul comercial de la „Steaua electrică", și Vasile Toader, șeful secției mecano-energetice, unde primului i-a fost încredințată la „Romlux" funcția de director iar al doilea a devenit inginer-șef. Au găsit aici, la „Romlux", o întreprindere care mergea slab, care schimbase vreo șapte directori în cîțiva ani și care simțea, iată, nevoia de a-l avea și pe-al optulea, ba, chiar o echipă întreagă, nouă, de conducere. La un an de la venirea lor aici, toată lumea e de acord că la „Romlux" lucrurile s-au schimbat mult în bine, o cifră cum ar fi aceea că pe primele cinci luni ale acestui an, spre deosebire de aceeași perioadă a anului trecut, s-a obținut un plus de producție în valoare de cincizeci de milioane, nereușind să arate decît în parte ce s-a realizat aici, de-a lungul ultimului an. „Cînd am venit, spune directorul Alexandru Preduchin, plecau 50—60 de oameni pe zi. Acum, au început să se întoarcă, lumea a început să vorbească despre „Romlux" ca despre o fabrică bună..." Cum s-a petrecut o asemenea schimbare în viața fabricii ? Directorul de astăzi și cei doi prieteni ai săi, cu care lucrase la Fieni timp de zece ani, Gheorghe Andreoiu și Vasile Toader, sînt de acord că dintre toate dificultățile întîmpinate cea mai serioasă era starea de inerție și neîncredere în care intrase colectivul fabricii. Planul nu se îndeplinea întotdeauna, calitatea producției lăsa de dorit iar retribuțiile oamenilor erau pe măsură. Unii, după cum am văzut, nemulțumiți de această stare de lucruri, încercau să plece la alte întreprinderi. Alții, care nu vroiau să plece, se mulțumeau cu bani mai puțini dar și, evident, cu muncă mai puțină. „Adevărul, spune Alexandru Preduchin, este că am făcut și pe soacrele, n-aveam încotro — noroc că n-am fost niciodată oameni de birou — așa că nu ne-a fost chiar peste mînă". Ceilalți doi, directorul comercial și inginerul șef, îl aprobă: „Stă, fiecare, cam două schimburi în fabrică". Iar Gheorghe Șerban, secretarul comitetului de partid, adaugă : „Și înainte era un fel de socreală, dar, nu știu cum, dinafară, de la distanță, fără nici o urmă asupra oamenilor. N-aș vrea să-mi mai amintesc, dar au trecut pe-aici directori care pur și simplu se rătăceau prin fabrică, nu știau unde e o secție sau alta. Acum, să nu se supere, dumnealor exagerau în sens invers, la început ședeau toți trei, ziua și noaptea, aici. Pe urmă, de fapt pe măsură ce lucrurile s-au mai îndreptat, i-am convins că trebuie să se mai și odihnească și să facem cu schimbul, pe rînd, astfel încît și acum, la orice oră din zi sau din noapte, este imposibil ca unul dintre noi patru să nu se afle în întreprindere". Simțind alături niște oameni dispuși să-i asculte la orice oră și cu orice problemă — în ,treacăt fie zis, datorită acestui mod de lucru al conducerii fabricii, la audiențe aproape că nu mai vine nimeni — muncitorii au început să aibă idei și să lucreze cu inimă și cu spor. Maistrul Constantin Petrescu, de exemplu, a conceput cu oamenii săi un dispozitiv de inversare automată a focurilor la cuptoare, modern și eficient, nu ca înainte, cînd „unul fluiera iar altul începea să tragă la manivelă". Printre acțiunile de autoutilare ni se mai vorbește și de executarea unei bucle de reglare automată a presiunii oxigenului, care — pentru că s-a crezut că oamenii nu pot s-o facă — a fost prevăzută în planul de import și urma să sosească abia în anul viitor ! Se pot găsi multe exemple de felul acesta, astăzi, la „Romlux", întreprindere care în acest an n-a mai primit nici o reclamație privind calitatea produselor sale, spre deosebire de anii din urmă, cînd reclamațiile priveau valori de multe milioane. Iată opinia unuia dintre reglorii întreprinderii, Constantin Dumitrache : „Lucrez aici din 1973. E adevărat că „Romlux" era o problemă. Chiar la linia de asamblare unde muncesc eu și care a făcut cele mai multe becuri în fabrica asta, oamenii cîștigau între 1 200 și 1 600. Acum se iau cam 2 600-2 700. Așa mai merge. Să fiu cinstit, îmi pusesem și eu în gînd să plec. N-am fost lăsat, că altfel aș fi făcut-o, și mi-ar fi părut rău".

DUMITRU ELIADE

De ce sînt menajați acești paraziți?

Printre cei care ne-au scris în ultima vreme se numără și Ana Savu din București, o bătrînă de 77 de ani, după cum spune, pensionară, domiciliată în Calea Ferentari nr. 72, aleea A, bloc 10, scara B, etajul 1, apartamentul 12, care se plînge că este pur și simplu terorizată de către colocatarii de apartament. Este vorba de o familie, Dincă. Ana Savu deține o cameră, bucătărie și cămară. Manda Dincă, titulara celuilalt contract de închiriere — și ea, la rîndu-i, pensionară — împreună cu fiul, Aurel, cu nora, Angela, și cu doi nepoței ocupă alte două camere, bucătărie și cămară. Baia și holurile sînt în folosință comună. Amănunt banal, desigur, această *folosință comună*. Cu condiția însă ca — oricine ar fi — cei ale căror biografii cuprind un asemenea amănunt să fie, atît, dar numai atît : oameni civilizați. Atribut, din păcate, cu totul străin, în multe împrejurări, celor din familia Dincă — ne asigura scrisoarea amintită, așa cum, dealtfel, și reporterul avea să-i audă susținînd pe aproape toți din cetățenii aparținînd aceleiași asociații de locatari, cu care a stat de vorbă, oameni care au prezentat fapte cunoscute, fapte grave ale celor trei, aflați, de lungă vreme, într-un „război" meschin, inegal și nedrept cu bătrîna de 77 de ani, și nu numai cu ea.

În 1976 Ana Savu i-a chemat în judecată pe cei trei colocatari ai săi, pe motiv că îi fac viața imposibilă. Din sesizarea sa precum și a comitetului asociației de locatari, coroborate cu depozițiile a mai multor martori, instanța a reținut că inculpații Dincă Manda, Dincă Angela și Dincă Aurel *prin comportarea lor au împiedicat pe reclamantă să folosească în condiții normale dependințele comune ale apartamentului ; i-au stricat soneria, au încuiat-o în bucătărie încît a fost nevoită să apeleze la vecini ; au făcut dese scandaluri prin care au tulburat liniștea în apartament și în bloc, s-au bătut și insultat între ei chiar ș.a.* Prin sentința penală nr. 943 din 21 aprilie 1976 a Judecătoriei sectorului 6 cei trei erau condamnați la *cîte trei luni închisoare*. Este adevărat, ei n-aveau să execute pedepsele întrucît — cum se constata în chiar amintita sentință — acestea erau grațiate. Tot în acel an, la aceeași judecătorie, s-a derulat și un proces civil în care Ana Savu — pentru același soi de fapte și pricini — cerea evacuarea cîrcotașilor săi vecini de apartament. Instanța a dispus în adevăr evacuarea, prin sentința civilă nr. 3 356. Hotărîrea a rămas definitivă la 12 noiembrie 1976 cînd Tribunalul municipiului București respingea recursul.

Ceea ce era firesc să se întîmple însă nu s-a întîmplat. Familia Dincă a rămas de atunci pînă acum netulburată și fără să-și schimbe năravurile, în același spațiu locativ.

Joi 8 iunie a.c. am intrat pe tihnita alee din Ferentari. Am stat de vorbă cu mai mulți cetățeni care cunosc lucrurile. Iată ce am aflat. *Ion Jucan*, ap. 11, sc. B, la același etaj, cu Ana Savu și ceilalți de la ap. 12 (pe fiecare palier sînt două apartamente față-n față) : Am crescut aici, avîndu-i vecini pe Relu Dincă și pe mama sa. Cu el am fost coleg de clasă pînă într-a opta, că n-a mai urmat. Am crescut împreună. Îmi pare rău că a ajuns în situația asta. Și eu cred că spațiul e cam vînat. Mai pot să vă spun că împreună cu ei a stat mereu cineva. Discuții au fost și cu locatarii anteriori. E adevărat că or fi tulburat și liniștea publică. Relu are faimă de bișnițar. L-au vizitat și cetățeni străini. A fost reținut de mai multe ori pentru cercetări de către organele de miliție cu care se are nici prea rău, nici prea bine. El iese mereu basma curată. E drept să vă spun, de asemenea, că, la proces, maică-mea a fost mai întîi martor al acuzării, apoi al apărării. *Ana Bălteanu* și *Maria Ursu* (fiică), ap. 10, parter : Toți cei care au stat cu ei, de douăzeci și ceva de ani, au avut necazuri. Mulți au plecat numai să scape de asta. Pe 12 mai iar a fost bătaie. Ana Savu s-a refugiat la noi. Nu se putea ține pe picioare. Avea un cucui în frunte cît o jumătate de măr. Ne e și teamă să vă povestim... sînt capabili de orice. *Ion Pitaru*, ap. 9, parter : Neamurile Anei Savu au încercat un schimb de apartament cu Dincă și au fost refuzați. Aurel Dincă, dacă nu vrea să muncească, e treaba lui. Băiatul n-a deranjat pe nimeni. *Ștefan Geac*, pensionar, fost maistru la Întreprinderea „23 August", fost arbitru internațional de fotbal — cum ține să menționeze — președintele asociației de locatari : Nu știm ce să ne mai facem cu acest om (Aurel Dincă — n.n.) că provoacă numai scandaluri. Nu se poate abține. Se bate și cu nevasta mereu. Pe Ana Savu o insultă, o lovesc... E cunoscut bișnițar. Au relații de afaceri dubioase cu tot felul de persoane. Odată eu am chemat miliția, că intraseră la ei niște străini, și toți din jur știu despre ce e vorba. Totdeauna ei scapă însă și nimeni nu mai înțelege nimic. *Tudor Șerbănescu*, ap. 18, sc. C, pensionar, președintele comitetului de cetățeni din circumscripția electorală 35 a sectorului 6 : Stau aici, ca foarte mulți, de 25 de ani. Manda Dincă și-a crescut fiul singură, muncind din greu. Dar lui, cartea nu i-a plăcut, că doar și eu am fost muncitor o viață-ntreagă și-ai mei sînt ingineri. Cu unul dintre ei a fost coleg. Aurel s-a apucat de prostii. Pe cînd era adolescent venea maică-sa să se plîngă că o bate să-i dea jumătate din pensie... Așa a ajuns ce îi știe toată lumea : bișnițar, unul care fuge de muncă cinstită. Acum o terorizează pe Ana Savu. Au pățit la fel și cei care au stat acolo înaintea ei. Mai mulți. Toți cetățenii cinstiți și pașnici de aci vrem să scăpăm de rușinea pe care ne-o face. Vrem să avem liniște.

În apartamentul 12 am găsit-o pe Ana Savu cu necazurile și spaimele ei. Manda și Angela Dincă mi-au spus că ei toți sînt victimele răutății bătrînei care ar mai fi și destul de voinică — ridicolă și amară însinuare ! — încît le pune în primejdie securitatea. Angela Dincă face un vizibil efort de voință ca să revină la un ton civilizat de la cel spre care o prăvălise uimirea formulată prin : „Cum de ați ajuns dumneavoastră tocmai la noi ?" Și, culmea, la 12 mai a amendat-o miliția tot pe ea. Aflu apoi că un executor judecătoresc a fost cîndva aici. Le-a spus că nu-i dă nimeni afară, dar să se mai potolească și ei. „Ne-a chemat și la judecătorie și tot așa a zis. A fost tare cumsecade". Aurel Dincă e plecat la serviciu, la I.C.A.B. Nu s-a întors nici la ora 18, cînd plec de pe aleea liniștită în aparență. În stația lui 23 mă salută veselă Angela Dincă. E dichisită cu vizibilă grijă. Se duce în oraș să-l întîlnească pe Aurel, care i-a telefonat acasă.

A doua zi, la I.C.A.B., aflu că Aurel D, este *cititor*. Desigur de contoar. Și mai aflu că n-a dat pe la serviciu de la 1 iunie. A lipsit și în alte rînduri de la lucru. A.D. are un carnet de muncă abia început. La 28 de ani n-a muncit nici 20 de luni. Soția... asemenea. Deci tot pensia bietei mame... Dar, desigur și afacerile lui. Nu însă muncă cinstită.

La Judecătoria sectorului 6 beneficiez de amabilitatea și solicitudinea vicepreședintelui Iancu Caramihai.

— În ce condiții se poate obține amînarea executării unei hotărîri de evacuare ?

— Legal, nu se poate obține. Cîte o îngăduință, pe timp scurt, mai acordăm, din spirit de omenie, cînd întreprinderea la care lucrează cetățeanul spune că este pe punctul de a-i oferi alt spațiu. Pentru asta însă convoc ambele părți, eu sau președintele. Acordul lor comun, în fața noastră, e absolut necesar. Demersurile pentru obținerea unui nou spațiu le facem noi.

Despre cazul de mai sus aflu că spațiul locativ n-a răspuns unei adrese oficiale. „După scandalul din 12 mai am văzut-o și eu pe bătrînă vînătă, bătută. De aceea, spune vicepreședintele, la 24 mai ne-am adresat Comitetului executiv al Consiliului popular al sectorului. Așteptăm răspunsul". Executorul Nicolae Ivan, cel care a fost *la fața locului* și a încheiat procesverbal, ne-a precizat : „Sînt foarte recalcitranți. Au țipat că vor da cu toporul..." Tovarășul Iancu Caramihai a mai spus : „Au o sumedenie de reclamații acești oameni certați cu munca cinstită. În caz de opunere la executare, așa cum au făcut ei, trebuia ca executorul să spună asta clar într-un proces-verbal, iar noi să-l trimitem Procuraturii cu cele de rigoare. Așa e normal. De executori eu răspund..."

Iată însă că, din păcate, nu s-a procedat *normal*, adică *legal*. Nu este singurul moment, nici singura împrejurare în care tinerii Aurel Dincă și Angela Dincă au beneficiat de clemența ciudată a cîte cuiva. Și, cum nimeni n-are dreptul să se substituie ad-hoc legilor noastre ferme față de cei certați cu munca cinstită, este limpede că „dezinteresații" și „milosții" care acordă o astfel de clemență fac acest lucru pe cont propriu, sfidînd, la rîndul lor, legalitatea și morala socialistă. Opinia răspicată a vecinilor onești și pașnici cu care am stat de vorbă este una de dezaprobare fermă a parazitismului social cvasicamuflat al celor doi. La fel gîndesc și oamenii din unitatea în care lucrează „cititorul" A.D.

Colectivitatea gîndește limpede și drept. Judecata ei n-are umbre, n-are echivocuri. Cum nici legile noastre n-au. Nefirescul vine de la clemenții „dezinteresați" de care aminteam și care își strecoară „bunătatea" în șoaptă și-n umbră. La lumina zilei, nu știu, n-au auzit.

Iar oamenii de lege — pentru că aici este vorba *explicit* de respectarea legii, ca și de autoritatea lucrului judecat — oamenii de lege sînt cei dintîi datori să n-aibă ezitări și amnezii în nobila lor muncă.

DORIN GHERGHINESCU

La 10 iunie 1978, PETRU CONSTANȚIUS a împlinit 100 de ani

Pe strada Alexandru Depărățeanu, străjuită de tei uriași, la numărul 26, locuiește Petru Constanțius, un om care la 10 iunie a împlinit 100 de ani. O casă cu usile larg deschise, bati si nu-ți răspunde nimeni. Îndrăznim să pătrundem în sufragerie. De acolo, într-o altă odaie, îl zărim pe bătrînul Petru Constanțius așezat în fața unui șevalet, lîngă fereastră, pictînd neștiutorul. O lumină care îi cade pe mîini de o sută de ani. Pictează flori. Cum multe lucruri nu-l mîră, prezența noastră îi este de la bun început familiară.

— M-am născut la Iași, spune dînsul, și am trăit o bucată de vreme pe strada Ghica Vodă. Ca inginer geometru — deși am terminat și bele-artele la Iași — am navat cîteva soccle ce străbat Moldova și chiar Capitala, dar din cauza scumpirii materialului de construcții ele se încheiau exact acolo de unde ar fi putut fi continuate. Vă dați seama cum arată un drum închis ?

— Prea bine.

— Din 1907 am fost angajat la Direcția lucrărilor de alimentare cu apă a orașului Iași, lucrare unică în acea vreme în țară, fiind vorba de realizarea unei conducte de 101 kilometri, executată în întregime din tuburi de beton armat. În 1909 mă aplecam asupra planului orașului Roman în vederea alimentării sale cu apă din conducta Timișești-Iași. Apoi apă și drumuri pentru Vaslui, lucrări la conducta de petrol Băicoi-Constanța, lucrări edilitare și iarăși apă : canalizarea în București. Cum s-ar zice, multă apă curge pe Dunăre, dar nu curge degeaba. Proiectul de execuție al halei din Curtea de Argeș, pe care o vedeți aici în fotografie, îmi aparține. Între 1927 și 1930 am lucrat efectiv la construcția acestei clădiri. Mi-aduc aminte că mai multe parale am dat decît am cîștigat. Toți cereau cu nemiluita cărămizi ca să-și ridice casele lor. Din folosul public. Să vă mai vorbesc despre clădirea Uniunii obștilor din Botoșani, de sala unui vechi cinematograf din Slatina, despre drumuri și case... ? După cum se vede, drumul vieții unora e chiar drum și casa, casă ! Dar visul meu era să lucrez în anul 1920 la construcția unei uzine hidroelectrice pe Olt. Proiectul era aprobat de Consiliul tehnic superior al cărui președinte era inginer inspector general Elie Radu. Proiect care trebuia să-i lumineze pe mulți, dar care din lipsă de fonduri a rămas doar o intenție. Așa că Oltul a mai dus la vale multă noapte. Am o sută de ani și uite că am apucat acum în anii noștri, de fapt și ai mei, să văd o salbă de hidrocentrale pe Olt.

...Cînd pictez privesc lumea fără ochelari, la ce e scris mă uit cu lupa, iar ce e de înțeles, lucrurile noi, le înțeleg dintr-o dată, cum trebuie.

— Ce sfaturi ați putea da la o sută de ani ?

— Aaaa ! Sfaturi nu pot da. Uite ce este ! Să fii cinstit. Dar nu de unul singur.

Pe o stradă din București ce poartă numele unui poet ce s-a săvîrșit atît de tînăr, pe strada unde Nicolae Iorga a poposit într-o vreme, întors după război din Moldova, un om obișnuit, care nu și-a petrecut viața nici pe înălțimile Tibetului, nici la poalele Himalayei, unde se aude că unii oameni ating virste matusalemice, împlinește 100 de ani. În fiecare curte ce se învecinează cu casa lor cresc hortensii. Pe soția sărbătoritului o cheamă Hortansa. Are 96 de ani. Se spune că un om în trecerea sa pe pămînt trebuie să crească măcar un copil și să sădească un pom. Copii au avut. Iar teii ce aduc răcoare și intimitate întregii străzi Depărățeanu și care acum, în luna iunie, înfloresc ametitor sînt sădiți de soții Constantius. La vremea teilor în floare le urăm să le simtă parfumul încă mulți ani fericiți. Cînd ne-am îndepărtat, bătrînul Petru Constanțius picta și cînta.

ADI CUSIN

ÎN AGRICULTURĂ TREBUIE SĂ FACI GRÎU, NU HÎRTII

La Sarinasuf, pe malul lacului Razelm, unde-ți bate peștele cu coada-n geam și iarna suflă vîntul de-ți trebuie ancoră sau pietre-n buzunar ca să n-ajungi expres de Mahmudia, președinte de C.A.P. și inginer șef este un munte de om de 28 de ani pe nume Constantin Buluță, un tînăr cu privire blîndă, mustăți de Taras Bulba și vorbă de Ferentari, un om topit de drag după tractoare și tehnică înaltă, un om care, alături de alți ingineri pe potrivă, a făcut dintr-un C.A.P. mediocru unul foarte bun, cu producții ce au rupt inima județului.

— De unde sînteți, tovarășe inginer șef ?

— Bucureștean, copil al asfaltului, plin pînă în vîrful degetelor de dor de ducă, dar atît de plin, că la terminarea liceului umblam ca nebunul după ceva ce nu exista.

— După ce ?

— După o facultate care să se ocupe cu de toate.

— Și ați găsit-o ?

— Nu, și de asta am ajuns la horticultură.

— Atunci, de unde pînă unde la cultura mare ?

— Păi, destul de simplu. După ce am terminat facultatea, am intrat în spital cu hepatită, potrivită cu grijă, chiar cînd se dădeau repartițiile. S-a dus taică-meu cu un prieten de-al meu la facultate, s-au uitat pe tabele, unde nu mai rămăsese liber decît județul Tulcea, iar prietenul ăsta al meu a zis hai să luăm Sarinasuf, că sună bine. Iar după ce am terminat cu hepatita, am luat și eu, harnic și curios, drumul Murighiolului.

— Cum a fost prima zi ?

— De la Direcția agricolă, pe seară, m-am dus la C.A.P., era în 15 octombrie 1975.

— Dar a doua zi ?

— Inginerul șef era bolnav și lipsea. Fostul președinte, mecanizatorii și cam toți cei care mai erau pe acolo s-au năpustit cu întrebări, să vadă ce am în cap. Cum se face aia ? Dar cealaltă ? Ia dă un ordin de lucru ! Treabă pe care n-o prea făcusem în facultate, dar care, dacă te duce capul, te descurci.

— Cum mergea C.A.P.-ul pe atunci ?

—Așa și așa.

— Și pe urmă ?

— Pe urmă a venit directorul general al direcției agricole, om de mare ispravă, și m-a întrebat dacă aș putea fi inginer șef. Eram stagiar, și am zis da, dînd din cap a nu. Și am rămas.

— Sînteți singurul inginer șef de vîrsta aceasta ?

— Da de unde. Cei din Consiliul intercooperatist Mahmudia au o medie de vîrstă de 27 de ani. Și sînt niște oameni unu și unu.

— Ce rezultate a avut apoi C.A.P.-ul ?

— În 1976 a crescut producția de grîu, iar anul trecut a fost a treia pe județ. Tot în 1977 am făcut și planul la lapte, iar acum construim o fermă de vaci, modernă, ultimul tip, cu stabulație liberă. Adică umblă vacile de colo-colo, și după două-trei generații se asigură o reproducție mult mai bună.

— Ce ați făcut la început, ca să schimbați lucrurile și să se vorbească de bine de C.A.P.-ul din Sarinasuf ?

— Cooperativa are 2 500 de hectare de teren arabil, totul irigat și profilat pe cultură mare, iar eu sînt tînăr și mor după tractoare. Deci, eu am zis că tractoristul este cel mai important, adică totul e mecanizarea. Mașinile pe care le ai în dotare le poți folosi, adaptîndu-le, pe orice teren, fără să te plîngi toată ziua că n-ai una sau alta Așa am obținut la sfecla de zahăr, în primul an de cultură, 50 de tone la hectar, de am speriat fabrica din Țăndărei și n-am livrat decît 60 la sută din producția totală. E drept că și cei de la fabrică au avut greutățile lor.

—Deci, mecanizarea este primul lucru la care ați umblat.

— Exact. Eu îmi încep ziua de lucru cu Vasile Marin, maistru mecanic, doctor în tractoare și alte mașini agricole. Însă toți băieții sînt buni. Și-au lăsat căruța la ei în sat, s-au școlit și, firește, reciclat, iar acum sînt ași în mecanizare.

— Și, totuși, să conteze numai mecanizarea ?

— Are pondere, dar lucrează mînă-n mînă cu organizarea. O organizare șnur. Trebuie să te și orientezi. Campania, propriu-zis, durează puțin, însă pregătirea ei ține o lună. Aici e ingineria : după pregătire, cînd ai pocnit din degete, să meargă totul strună.

— Cît timp stați în cîmp și cît în birou ?

— N-a inventat nimeni agricultura în ghiveci, adică în birou. Un fermier american, singurul agricultor care a primit Premiul Nobel, spunea că în agricultură ai două posibilități : ori dai grîu, ori dai hîrtie. Sau cam așa ceva, ideea contează. Dacă stau în birou și mă omor cu hîrtiile, de unde grîu ? Și ședințele le țin pe cîmp, la fața locului. Seara, după muncă, cui îi mai arde de ședințe, că au toți familii, copii și numai de așa ceva nu le mai arde după o zi de muncă.

— De zootehnie nu mi-ați spus mare lucru.

— E bună. 800 de capete la bovine, 3 700 de oi și 2 500 de porci. V-am spus că vom avea și o fermă de vaci care are încălzire centrală și pe lîngă care putem amenaja și o seră cu răsaduri pentru legume, de unde mai ies ceva beneficii. Pentru că vorbim de beneficii, cred că ar trebui să mai învățăm să și vindem. Liceele agricole pregătesc specialiști în economie, contabilitate, dar nu-i învață tot ce trebuie. Acel tot care pornește de la cîmp. Eu, inginerul, produc, el, specialistul de care pomenesc, trebuie să știe să vîndă.

— Revin cu o întrebare pe care am mai pus-o pe la început : cum s-a împăcat marea cultură cu specializarea dumneavoastră în flori ?

— Ei, simțul estetic mi-a rămas și acum, cine vede tarlalele C.A.P.-ului se convinge. Dar, e drept, la început a fost mai greu, nu făcusem nici o oră de zootehnie la facultatea de horticultură, chestie cam firească aș zice, dar am citit, am întîlnit și oameni cumsecade și, în plus, colegii mei sînt extraordinari, sfințesc locul, nu alta.

MIRCEA RAICIU

Cea mai frumoasă, cea mai bună, cea mai...

Sub deviza „Cea mai frumoasă, cea mai bună și cea mai ospitalieră unitate de alimentație publică", restaurantul „Continental" din Timișoara vrea să confirme că cele trei milioane de lei realizate lunar din mîncăruri gustoase și băuturi diverse se obțin nu prin simpla deschidere a porților. Cei doi șefi de unitate, Cornel Urcan și Iosif Szabo, maestrul în arta culinară Walter Kinca, șeful de sală Ion Bechira și Gustav Breier, ospătarul Spasimir Stankovici, ca și toți cei aproape 150 de lucrători — cu o medie de vîrstă de nici 21 de ani, riscant, oarecum, pentru deviza amintită — știu că afluența de clienți români sau străini impune atît calitatea superioară a serviciilor, cît și a chelnerilor. Iată însă pricina articolului de față, care pricină, absolut prin coincidență, împlinește chiar astăzi un an : „Sara bănățeană". Inițiativă a colectivului de muncă de la Continental, „sara" gastronomico-folclorică din fiecare zi de joi a fiecărei săptămîni „reabilitează" gustul omului grăbit de a poposi, nu neapărat sîmbăta și nu neapărat duminica, la restaurant, cu soția (prilej de repaus în bucătăria familiei), cu rude, prieteni, cu alții neștiuți. Dăm, spre exemplu, un meniu, de unde se va vedea soecificul cît se poate de pitoresc al oalelor de gătit ale satului, substituindu-l pe cel atît de sofisticat uneori al orașului : iată, așadar, întru folosul altor mari restaurante din țară, „Ție vă dăm dă ținâ" (ce vă dăm de cină — se înțelege din frumosul grai bănățean) : cîrnat de casă afumat, brîndză d-a sărată, șonc afumat, plășintă cu carnie, piparcă vierge, suțitură, pui la țăst cu crumpi d-ăi noi, pită, cafa, tăiței, răchie dă piersică, cadarcă dă Recaș... Sigur, nu e nimic complicat, la prima vedere, dacă întreaga seară de joi n-ar avea ambianța folclorică amintită mai sus, începînd cu ținuta vestimentară a ospătarilor, cu piesele de etnografie bănățeană (blide, fețe de masă, șervete) și, nu în ultimul rînd, cu spectacolul de muzică populară ce întregește impresia că se poate merge la restaurant și atunci cînd nu te afli în delegație sau în concediu — cum se întîmplă de cele mai multe ori. Oricum, mare parte din public (așadar, nu numai consumator, ci și spectator !) provine din rîndul turiștilor străini ce trec prin Timișoara, „sara bănățeană" avînd, astfel, rostul de a stîrni un interes complet față de cîntecul popular românesc, față de bucătăria noastră, față de podgoriile de aici. La un an de la debut, cum ne spunea Cornel Urcan, există toate argumentele ca alături de specificul românesc, „sara" să devină cu adevărat reprezentativă pentru Banat, prin includerea în program sau chiar în exclusivitate a mîncărurilor, băuturilor și cîntecelor germane, maghiare, sîrbești, totul la o cotă reprezentativă, deci de înaltă ținută. Astfel, o seară petrecută în restaurant, cum merită toți aceia care își văd de treburile zilei, dă omului bucuria că asistă și la un spectacol de viață, că, stînd comod la un șpriț sau la un cîrnat afumat, este „privilegiat" printr-o atenție aproape nefirească din partea ospătarilor. Ca să nu mai vorbim de „stelele" cîntecului popular bănățean, aduse, nu fără eforturi și bătăi de cap, pe „scena" restaurantului timișorean : Achim Nica, Ana Pacatiuș, Florentin Iosif, Dumitru Chepețean, Elena Jurjescu, Mariana Drăghicescu, Luca Novac, Iosif Cioclodea, Valeria Colojoară și alții.

Întrucît faima serilor bănățene s-a răspîndit și în unitățile de alimentație publică din jur („seară vînătorească și pescărească", „seară tugojeană", „seară de romanțe" — „aschii" ale celei dintîi), ar fi util ca în toate marile noastre orașe și în toate marile lor restaurante să se aplice inițiativa timișorenilor, sigur, sub formele cele mai specifice, oltenești, dobrogene, moldovenești, ardelenești, buzoiene, brașovene și atîtea altele posibile. Așadar din acest colț de pagină, nu o critică în direcția ospătarilor, cît un îndemn la diversitate calitativă în modul în care oferă cetățeanului motivul de a-și cheltui banii și timpul ; numai de aceea am „reclamat" seara bănățeană de la „Continental".

TEODOR BULZA

Cine împiedică producerea autovaccinurilor doctorului Băcanu ?

Revenim astăzi asupra unui subiect pe care revista noastră l-a tratat adesea în ultimii ani, publicînd un prim articol pe această temă în numărul său din 29 noiembrie 1975. Este vorba, lesne de dedus, despre autovaccinurile medicului bucureștean Constantin Băcanu, a căror situație, după cum vom vedea imediat, continuă să fie nerezolvată, producînd importante pagube morale inventatorului și importante pagube materiale economiei țării. După cum „Flacăra" a mai relatat, în 1963, doctorul Constantin Băcanu, avînd în spate o experiență de 19 ani în laboratoarele fostului Institut de seruri și vaccinuri, devenit apoi Institutul de microbiologie, epidemiologie și parazitologie „Dr. I. Cantacuzino", precum și un stagiu de 8 luni în cadrul renumitului Institut Pasteur din Paris, a pus la punct primul autovaccin total celulo-microbian, dezintegrat prin ultrasunete, pe care l-a inoculat intradermic la 3 bolnavi cu uretrită negonococică, obținînd rezultate spectaculoase. Cum a ajuns Constantin Băcanu la ideea autovaccinului s-a mai scris, dar socotim de cuviință să revenim spre a explica, folosind fragmente dintr-un articol mai vechi al colegului Liviu Timbus, mecanismele producerii lui. **„S-a observat pe baza unei casuistici bogate că în foarte multe boli cronice, uneori supurative, agentul patogen nu poate fi incriminat cu certitudine, iar tratamentul cu antibiotice sau cu vaccinuri preparate cu germeni izolați pe mediu de cultură s-a dovedit ineficace. De aici ideea preparării unor vaccinuri totale, care să conțină atît factorul celular cît și agentul de agresiune extern, unic sau multiplu. Cu alte cuvinte o celulă sau un grup de celule traumatizate, deficitare imunitar, permit dezvoltarea unei flore microbiene multiple, mai mult sau mai puțin patogene, dificil de izolat sau identificat prin mijloacele pe care le oferă pînă în prezent tehnica de laborator. În consecință, spre a-i permite organismului să fabrice anticorpi specifici, capabili de a distruge agentul patogen, bănuit sau necunoscut, este nevoie să-i administrăm autovaccinuri totale extrase chiar din tumora sau secreția respectivă, plecînd de la supoziția că, dacă în acestea se găsește agentul etiologic al bolii, iar acesta se supune legilor imunității, atunci fabricarea anticorpilor va trebui să ducă la modificări în evoluția proceselor patologice. Pentru producerea autovaccinului, medicul Băcanu consideră în continuare că substanța organică, odată extrasă din corpul bolnavului, trebuie supusă unei dezintegrări care să o transforme în constituenți penetrabili (macromolecule). Și folosește în acest scop un aparat cu bombardament cu ultrasunete, întrebuințînd o energie moderată care să asigure integritatea activității antigenice. Pentru inactivarea produsului obținut folosește căldura. Autovaccinurile, astfel gîndite și preparate, utilizează deci tocmai elemente celulare recoltate de la bolnavul în cauză (spută, sînge, extras de tumori, secreții purulente, urină etc.), pe care, după fiolare, le reintroduce în organismul suferind".**

Acestea fiind zise, să vedem ce s-a întîmplat mai departe. După ample experimente efectuate pe animale de laborator, la 21 august 1968, cu aproape 10 ani în urmă, medicul înregistrează primul succes răsunător, vindecînd complet, după numai 8 luni de tratament, o paradontoză acută, aparținînd bolnavei L. E. din Brașov. Rezultatele acestui prim caz, la care a ajuns nu doar prin strădanii proprii, ci și prin intermediul unei teme anume de cercetare încredințate în cadrul Institutului „Dr. I. Cantacuzino", în care lucra pe atunci ca șef (cu delegație) al secției de coci patogeni, doctorul Băcanu le va comunica, împreună cu Eugenia Ciobanu, în numărul 5 din 1969 al revistei „Viața medicală" sub titlul „Rezultate obținute după administrarea unui autovaccin total, celulo-microbian, dezintegrat, într-un caz de parodontopatie cronică marginală". Devenind, din cauza neînțelegerii și opacității unor colegi, țintă a ironiilor și răutăților celor din preajmă și găsind din ce în ce mai puțin sprijin la conducerea institutului, doctorul Băcanu își va oferi serviciile și, implicit, autovaccinurile Clinicii de stomatologie infantilă din cadrul Facultății de stomatologie, rezultatele acestei colaborări încheindu-se într-o nouă și prețioasă lucrare științifică, tipărită în iulie 1970 în „Annali di Stomatologia", la Roma, împreună cu P. Firu, V. Milicescu, V. Manolescu și R. Micu-Predoiu, lucrare subliniind progresele obținute prin administrarea autovaccinului total în tratamentul a 50 de cazuri de parodontoză.

Simțind că se află angajat pe un drum drept, la capătul căruia s-ar putea afla sănătatea multor bolnavi suferind de maladii irezolvabile prin terapia clasică, doctorul Băcanu extinde aria folosirii tratamentelor sale. Împreună cu Gh. Popa, comunică la 26 mai 1970, în cadrul unei ședințe a Societății naționale de oncologie, primele rezultate, spectaculoase, în combaterea prin autovaccin a neoplaziilor, iar doi ani mai tîrziu, mai exact la 31 ianuarie 1972, înfățișează Societății naționale de urologie date preliminare privind tratamentul infecțiilor urinare, lucrare în realizarea căreia șeful de secție de la Institutul „Dr. I. Cantacuzino" a colaborat cu personalități de

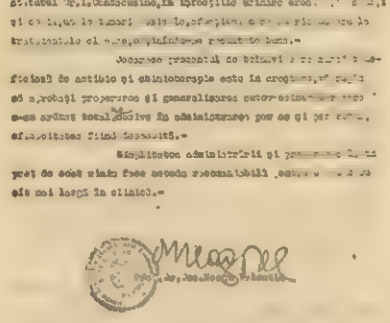

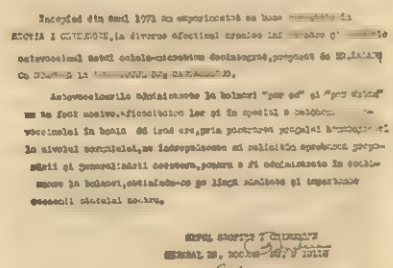

frunte ale domeniului respectiv, profesorii P. Simici, D. Momiceanu, C. Blaja și V. Neagu.

În vara aceluiași an, Constantin Băcanu susține, în plenul secției de microbiologie a U.S.S.M., la București, comunicarea „Autovaccin total celulo-microbian dezintegrat. Prepararea și administrarea autovaccinului în diverse forme și stadii de boală. Rezultate preliminare", explicînd în detaliu mecanismele metodei sale originale. Ca o curiozitate, să notăm că lucrarea citată va fi repudiată și refuzată spre publicare de conducerea Institutului „Dr. I. Cantacuzino", ea văzînd lumina tiparului, în „Viața medicală", abia 5 ani mai tîrziu, în numărul 10/1977 al revistei respective, cu mențiunea că articolul a fost, într-o primă formă, „redat autorului spre a fi îndreptat spre alt periodic"!?! În aceeași măsură în care autovaccinul cîștigă teren și simpatie, fiind apreciat — după cum vom arăta mai jos — de specialiști și solicitat de pacienți, în incinta institutului invidiile și interesele meschine fac front comun împotriva lui Băcanu, care e sfătuit, în vara lui 1973, să-și ceară pensionarea, la care avea dreptul în virtutea celor 31 de ani, începînd din 1942, lucrați în condiții de muncă grea. Ascultînd povața „prietenească", la 16 august 1973, ora 14, Constantin Băcanu înaintează cererea de pensionare. A doua zi, la ora 10, o primește aprobată, cu semnătura directorului profesor Vlad Bilbiie citeață și satisfăcută !

Nu renunță însă la luptă, și la 31 mai 1974 are satisfacția să primească o adresă din partea Inspectoratului sanitar central de stat prin care i se aduce la cunoștință, că în baza avizului numărul 34 din 17 mai, Comisia de seruri și vaccinuri a aprobat continuarea preparării și experimentării autovaccinurilor. Dotat cu simțul umorului, Constantin Băcanu observă că doi dintre cei care semnează legalizarea producerii autovaccinului nu sînt alții decît foștii săi colegi de institut, atît de înverșunați împotriva sa și a tratamentului său cu puțină vreme în urmă, prin vorbe și hîrtii oficiale! Validarea autovaccinului se produce la insistențele cercetătorului și în urma unei acțiuni vaste, inițiate de unele cadre cu responsabilitate socială din Ministerul Sănătății, care solicită unor autorități medicale de prim rang să-și exprime opinia asupra necesității și valorii experimentelor, opinii care sînt, în totalitate, favorabile producerii autovaccinului. Cîteva din aceste puncte de vedere le găzduim alăturat, sub formă de fotocopii. Ne permitem însă să citîm unele fragmente, după cum urmează:

● **„De asemenea, vaccinul a fost utilizat cu bune rezultate în unele tumori vezicale, în sensul că a sterilizat urinile bolnavilor, a spațiat timpul de recidivă, iar unele tumori exofitice nu au mai recidivat. Sîntem de opinie ca vaccinul să fie preparat și generalizat în această categorie de afecțiuni. PRIN EFICACITATEA LUI, VACCINUL VA ADUCE IMPORTANTE ECONOMII STATULUI (subl.n.)".** Semnează profesor doctor docent Gh. Olănescu, șeful secției de urologie de la Spitalul Fundeni :

● **„Apreciind eficacitatea acestui autovaccin mai ales în formele clinice de paradontopatii, în care tratamentul clasic, mult mai scump, nu dă rezultate asemănătoare într-un timp atît de scurt, solicităm aprobarea PREPARĂRII ȘI GENERALIZĂRII (subl. autorului) acestui autovaccin, pentru a fi administrat în continuare bolnavilor cu asemenea afecțiuni, cu certitudinea că se vor aduce și ECONOMII IMPORTANTE STATULUI (subl. n.)"** Semnează profesor doctor docent P. Firu, șeful Clinicii de stomatologie infantilă;

● **„Eficacitatea lor (n.n. — a autovaccinurilor), în special a autohemoenterovaccinului în boala de iradiere, prin păstrarea pragului hematopoezei la nivelul normalului, ne îndreptățește să solicităm aprobarea preparării și generalizării acestora, pentru a fi în continuare administrate la bolnavi, obținîndu-se pe lîngă sănătate și IMPORTANTE ECONOMII STATULUI NOSTRU (idem)".** Semnează general doctor docent Iuliu Suteu, șeful secției chirurgie I de la Spitalul Militar Central;

● **„Simplitatea administrării și prepararea la un preț de cost minim fac metoda (n.n. — autovaccinului) recomandabilă pentru o aplicare cît mai largă în clinică".** Semnează profesor doctor docent Valentin Neagu, șeful secției de urologie de la Spitalul „Panduri";

● **„...Ne-a dat rezultate foarte bune în menținerea la nivelul normalului a elementelor sanguine celulare, la bolnavii iradiați pentru diferite tumori maligne... Considerăm metoda ca utilă și sugerăm să fie obiectul unor cercetări mai ample în această direcție".** Semnează doctor docent Vanghel Koudi de la Centrul de hematologie.

Avînd de partea sa atîtea recomandări științifice de prestigiu — la care am adăuga-o pe cea a profesorului Ștefan Berceanu, șeful secției de hematologie de la Spitalul Fundeni („Principiile de la care pornește Băcanu au o bază științifică verificată, iar unele rezultate de pînă acum, obținute în diverse clinici, sînt cu totul încurajatoare. De asemenea, un experiment efectuat pe animale, și anume purcei de lapte, confirmă valoarea acestei metode de preparare a vaccinului" etc., etc., vezi „Flacăra" din 29 noiembrie 1975, precum și comunicarea „Rezultate preliminarii obținute după administrarea de vaccin total celulo-microbian, dezintegrat parțial, la suinele în gestație, în maternitate și creșă", „Viața medicală", XXIV, nr. 12, 1977, Constantin Băcanu, Iuliu Șuteu și colaboratorii) — era de așteptat să se treacă de urgență la producerea autovaccinului pe scară largă, cu atît mai mult cu cît descoperirea doctorului Băcanu anunța, pe lîngă tratarea eficientă a unor maladii, importante economii pentru statul nostru, ca să reproducem exact cuvintele cîtorva din profesorii citați. Dar nu s-a întîmplat așa și vom vedea de ce, deși, între alte argumente, rezultatele administrării de autovaccin prezentate de inventator, într-o companie redutabilă, alături de profesorii St. Berceanu, V. Neagu, I. Șuteu și C. Blaja, la simpozionul internațional de imunoterapia cancerului, București 29—31 mai 1975, au stîrnit un interes științific dintre cele mai mari.

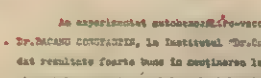

Numit, la intervenția și prin sprijinul Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, for care a dat dovadă, ca și în alte cazuri, de înțelegere și responsabilitate față de interesele domeniului sănătății, medic primar la Centrul de hematologie din București, în vederea colaborării, la cererea acestuia, cu profesorul Ștefan Berceanu, doctorul Constantin Băcanu s-a lovit de refuzul Direcției sanitare a municipiului și de o serie de alte obstacole și capcane, de care n-a fost străină, în ciuda promisiunilor și a zîmbetelor, nici conducerea Ministerului Sănătății. Abia la 20 noiembrie 1976, inventatorul a primit un spațiu de lucru la Spitalul Fundeni, în niște condiții improprii, fără personal și fără minima dotare necesară. Parafrazîndu-l pe cercetător, se cade să spunem că i s-au pus la dispoziție „un bec și o oală de 16 kilograme !" Firește, Constantin Băcanu a făcut toate demersurile necesare spre a obține condiții de muncă, fie ele și modeste, convins că mai vechea promisiune de a se crea, la Fundeni, o stație-pilot pentru autovaccin n-a fost decît o vorbă aruncată în vînt. S-a zbătut în stînga și-n dreapta, scriind și cerînd audiențe, dar toate ușile la care a bătut au rămas închise în fața sa și a cererilor sale îndreptățite. Deși, spre a respecta adevărul, trebuie să spunem că, la începutul lunii aprilie a.c., Ministerul Sănătății a expediat o notă, semnată de dr. Traian Ionescu, director adjunct, pe adresa Spitalului Fundeni, reamintind obligația acestuia de a-i crea cercetătorului condițiile necesare desfășurării activității. Notă care, evident, n-a adus nici o îmbunătățire a situației. Lăsat fără nici un fel de sprijin și nebăgat în seamă, Constantin Băcanu a continuat să prepare autovaccin, într-un cadru mai degrabă artizanal, operînd recoltări sub privirile amuzate sau superioare ale unor confrați, alergînd la Centrul de hematologie pentru fiolare, revenind la Fundeni pentru fierbere, plecînd în alt loc pentru sterilizare și așa mai departe, la o vreme la care solicitările din partea bolnavilor pentru autovaccin au atins cote apreciabile, nu pe baza popularizării oficiale și nici pe calea unor înlesniri asigurate de ministerul de resort, ci numai ca urmare a ameliorărilor și vindecărilor realizate în cele peste o mie de cazuri tratate. În cererea de transfer pe care a înaintat-o la 26 mai, Constantin Băcanu scria, nu fără amărăciune, că s-a văzut silit s-o întocmească „întrucît Spitalul Fundeni n-a înțeles necesitatea și importanța autovaccinului pentru bolnavi, ajungîndu-se în situația ca de la 20 noiembrie 1976 și pînă azi laboratorul pentru prepararea produsului să nu funcționeze, cu toate insistențele și rapoartele adresate, în mod repetat, Ministerului Sănătății" Din cîte sîntem informați, în urma obținerii acordului directorului Spitalului clinic din urgență, dr. Andrei Firică, se pune în prezent problema detașării lui Constantin Băcanu la unitatea respectivă, operație care ar urma să aibă loc, a fost înștiințat inventatorul, în zilele următoare.

Aceasta este, în rezumat, situația Constantin Băcanu. O situație anormală, cu grave implicații morale și materiale, care durează de ani și ani, ignorînd recomandările călduroase ale unor personalități de frunte ale lumii noastre medicale, sfidînd interesele a mii și mii de bolnavi, pe care autovaccinul i-ar putea scoate din suferință, provocînd pagube considerabile economiei naționale. Cine se face vinovat de aceste acte antisociale și din ce rațiuni ? La aceste întrebări așteptăm răspunsul grabnic și limpede al Ministerului Sănătății.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Ei, tractoriștii, acești mineri de la suprafață

Tractoriștii — îmi spune Ilie Albu, președintele Consiliului intercooperatist și directorul S.M.A. Rojiște — sînt ca minerii. Ei sînt minerii de la suprafață, cu șansa soarelui, a văzduhului, a ozonului. Dar munca lor e aproape la fel de aspră, uneori aproape la fel de năprasnică, și unii și alții se bat cu pămîntul cu aceeași neostenească, fie că sapă galerii spre adînc, fie că sapă spre soare, cantitatea de eroism, uneori, e cam la fel, calitatea eroismului, deseori, atinge — desigur, păstrînd proporțiile — cote identice, sau, mă rog, nu prea departe una de alta, cel puțin ca intensitate a dăruirii. Bine — zic — dar...

O bătaie în ușă. Intră secretara.

— E tot aici — zice.

Ilie Albu se încruntă. Încruntarea lui, ca o fulgire de aripi de umbră, de parcă șprincenele-i negre și-au luat zborul prin aer, umple odaia mică, biroul cît o cutie de jucării, în care stăm. E o odaie, într-adevăr, foarte mică (voi afla mai tîrziu și povestea ei), directorească statură a lui Ilie Albu, bărbat voinic, cu umeri de taur, cu burtă falnică, dar puternică, fermă, abia încape în golul pereților, abia încape la masa de scris. Către mine, scuzîndu-se :

— M-așteaptă cineva.

— Vă rog...

Intră o femeie între două vîrste, în port de țărancă doljeancă, cu un of mare pe chip. Albu îi face semn spre un scaun. Femeia rămîne în picioare, în spatele scaunului, încleștîndu-se cu amîndouă mîinile de spătar.

— Nu i-ați dat transferul lu' bărbatu-meu — zice, cu o voce subțire, dar grea, încărcată, abia stăpînită.

— Nu — zice Albu. Și nici nu i-l dau. Am nevoie de el.

— Și eu am nevoie de el.

— Îl ai destul.

— Cînd, noaptea ?

— Păi cînd ? El, ziua, nu trebuie să muncească ?

— Tovarășe director — începe rar, cu eforturi de stăpînire, femeia — tovarășe director... (S-a așezat pe scaun, dînd a-nțelege că nu va ceda, că aici va rămîne, pînă va ciștiga ce vrea să ciștige.) Tovarășe director, pe ulița noastră sînt paișpe case. Toți ăilalți se duc la fabrică, la Craiova, vin acasă ca oamenii, îi văd pe la patru-cinci, pe lumină, îi văd pe prispe, se spală, se berberesc la oglindă, mai ies prin curte, mai văd de vite, mai dau o palmă copilului, seara se duc la bufet, numai al meu nu-i ca ei. Noaptea, cînd vine, eu dorm. Cînd pleacă, eu dorm, că pleacă pe beznă, cînd dorm și cînii. Nici cîinii nu-i simt. Mi-l luați și duminica. Eu n-am bărbat. Vă rog eu frumos, tovarășe director, dați-i transferul, să se ducă și el la fabrică, să aibă și copiii, că am patru, tată, să fiu și eu ca femeile ălelalte.

— Ia, zi-mi, face Albu (și parcă vocea lui nu mai e atît de rotundă, ceva s-a spart, niște cioburi rid, niște cioburi plîng, și peste toate plutește o mare mirare), păi el, dracu' să-i pieptene, zice că îi convine aici, că-i place, ce Doamne iartă-mă i-o fi plăcînd ?

— Lasă — zice Albu — mai vorbim noi.

— Păi să știi c-o să mai vorbim.

Femeia pleacă, cu un fel de ușurare pe chip și în ființa-i deodată mai sprintenă. Știa, desigur, că n-o să ciștige, dar cel puțin și-a vărsat năduful.

Tractoriștii, zice Ilie Albu, sînt ca minerii. Niște mineri cu șansa soarelui, mai puțin cu cea a nopții. Ei dorm mai puțin. El se scoală la 3—4 din noapte, ei se întorc acasă la 10—11 din noapte. Și asta nu o zi, nu un anotimp, ci toate. Dar iarna ?, zic. Stai să vezi, îmi rezează Albu. Va să zică, ei intră-n campanie cînd e încă zăpadă, în prag de februarie. Pătrund în cîmpul virgin, cu albe ierburi de nea, în care din toamnă n-a pășit vietate, nici aburii răsuflării de om. Deci ei intră-n campanie cam pe 1 februarie și sfîrșesc prin noiembrie sau decembrie, de obicei prin decembrie, cînd soarele s-a făcut prea mic, cînd el nu mai poate cuprinde nicicum cîmpul zilei, iar cîmpul de lut a încremenit sub zăpezi. Deci ei sînt cuprinși, cu ființa lor și cu truda lor, în întreg spectacolul cosmic al trecerii anotimpurilor, cuprinși, desigur, prin însăși condiția lor de țărani, aceeași de veacuri, aceeași la toți țăranii, dar ei sînt cuprinși în acest spectacol mai mult, mai adînc decît toți țăranii. Fiindcă așa este munca lor. Fiindcă așa, mai ales, e aici, pe nisipuri, aici sîntem în zonă nisipurilor, în hotarul faimoasei „Sahare oltene", cele șase cooperative agricole ale consiliului intercooperatist (Rojiște, Bratovoiești, Gioroc, Tîmburești, Mîrșani, Dobrești) își înfig vetre mari în nisipuri, iar nisipurile, ca să ne facă grile, cer o astfel de campanie de durată, întinsă pe trei anotimpuri, ba rupînd o felie și din cel alb. Deci ei, din februarie în decembrie, trag tare, trag zi-lumină, dar o „zi-lumină" cu rădăcinile și frunzișul pierdute-n noapte, ei se scoală la 3—4 din noapte, ei se culcă la 10—11, ceasul vieții și-al muncii lor se învîrte nu după ceas, ceasul lor e un ceas astral, una din limbi e Luceafărul, semnalul trezirii, cealaltă e Cloșca cu pui, semnalul somnului iepuresc între două brazde. Fiindcă munca, aici, pe nisipuri, e cea mai grea, nisipul atacă fierul, brăzdarele se tocesc, se fac iuți și lucil, apoi se macină, utilajele se strică des, trebuie mereu să te oprești, să dregi, să schimbi (dacă ai cu ce !), trebuie deci să pierzi niște ceasuri, mai trebuie ca, într-o zi, măcar un ceas să întreții mașina, ca să previi neprevăzutul, apoi, în luptă nu cu nisipul, ci cu timpul, trebuie să tragi din greu, mai tare, ca să recuperezi și ceasul acela, și celelalte. Se muncește greu în nisipuri, trebuie să înhami un tractor la două mașini, unde mai pui că tractoarele, des, se răstoarnă, aderența lor la nisip e slabă, încă se-așteaptă mult promisele utilaje pentru nisipuri, cu pneuri late, ca să adere bine. Deci, alt timp irosit; care trebuie recuperat, smuls din timpul care-a rămas, și asta numai printr-un efort, printr-o încordare mai mare. Se muncește greu în nisipuri, nu-i vorba numai de nisip, ci și de climă, aici e o climă abraşă, imprevizibilă, cu o densitate a oscilațiilor foarte mare, primăvara asta a plouat cîte șaișpe ceasuri pe zi, mii de hectare au fost sub apă, efortul recuperării a fost mai mare ca niciodată, aici perioadele optime sînt foarte scurte, deci foarte aglomerate de muncă, și dacă mai vin și furtunile de nisip, de nisip zburător, despletit de vînt peste pămînturi și peste oameni... Dar stai, tovarășe Albu, zic, te-am întrebat mai adineaori ceva, dar m-ai purtat cu vorba, nu mi-ai răspuns. Te-am întrebat : dar iarna ? Există totuși și iarna, atunci vă odihniți... Ilie Albu mă privește cu ochi mari. Nu știu dacă acceptă ideea, se pare că nu, observ mai curînd efortul de înțelegere. L-am scos, cu întrebarea mea, dintr-ale lui, și acum pare uimit, derutat, ca un navigator debarcat pe un alt tărîm. Cum adică, iarna ?, zice. Cum adică, iarna ?, repetă. Păi, zice, iarna e epoca cea mai grea, iarna, din decembrie în februarie, trebuie reparate și pregătite toate mașinile și utilajele, două sute și ceva de tractoare, 65 de „Glorii", peste 1 000 de mașini agricole de tot felul, adică tot ce trebuie pentru primăvară, vară și toamnă. Ai fost vreodată, mă întreabă, iarna, într-o S.M.A. ? Nu, n-am fost. Ai văzut vreodată cum se lucrează, iarna, la repararea mașinilor, nu, nu în marile S.M.A.-uri, care au vaste și moderne ateliere, ci în cele ce încă n-au, în care adeseori se muncește sub cerul gol, sub zero grade, cînd mîna, de ger, se lipește de fier ? Nu, n-am văzut Știai că și iarna sînt tractoare pe cîmp, la fertilizări, la împrăștieri de îngrășăminte ? Da, asta mai știam.

Deci, tovarășe Albu, e greu. Nu, zice el, n-am spus că e greu, am spus doar că tractoriștii sînt ca minerii. Bine, zic, dar munca minerilor, care, cred eu, e totuși mai dură, e înscrisă precis între niște ore, după care oamenii se duc acasă, pe cînd bărbatul Măriei... Ce-ar fi, totuși, să-i dai transferul, femeia părea tare amărîtă... Nu pot, zice Albu, mie îmi crapă buza după oameni, cum să-i dau pe cei pe care-i am ? Știi dumneata că la vremea recoltei eu sînt în pom ? 65 de tractoriști urcă pe „Glorii", deci 65 de tractoare, absolut necesare la întreținerea altor culturi, zac fără om. S-a luat o foarte bună măsură, aceea ca toate cadrele S.M.A.-ului, ale C.A.P.-urilor, inclusiv membrii cooperatori, să învețe tractorul. Asta, ca să acoperim toate urgențele în epoca recoltării. Și, deopotrivă, ca să-i asigurăm tractoristului „un schimb", o mînă mai odihnită, cînd mîna lui nu mai poate. Numai că tractoristul, ca orice meseriaș, greu își dă scula pe mîna altuia. O dă doar atunci cînd puterile nu-l mai țin, altfel rămîne cu ea pîn'la miezul nopții, sau o dă doar atunci cînd nu mai are ce face, cînd trece de pe tractor pe „Glorie". E scula lui, e plînea lui, dacă i-o strică ălălalt, cel ce abia s-a dedat cu ea ? Problema, desigur, este soluționabilă în viitor, cînd învățăceii de astăzi vor deveni maeștri, dar pînă atunci...

Dă-mi, zic, tovarășe Albu, niște nume de tractoriști, de fruntași. Păi, zice, notează : Dan Florea, Ion Dinescu, Petre Stănucă, Constantin Preoteasa, Constantin Rotaru, Vasile Mieilă (ăsta-i mecanic de întreținere), Florea Nină (ăsta-i policalificat, e și strungar, și electrician, și sudor, știe să facă de toate), mai notează, te rog, și niște șefi de secție, notează-i pe Dumitru Avram, pe Nicolae Vrăjitoru, pe... Dar stai, să nu uit : scrie, te rog, că oamenii ăștia au dat, în cincinalul trecut, beneficii de 24 milioane de lei. Așa, ca o nostimadă, cum vrei s-o iei, deși chestiunea e cît se poate de importantă, notează că noi, ăștia din Rojiște, am dat, pe țară, ou cu cel mai mic preț de cost. (Avem pe raza consiliului și un mare complex avicol.) În cincinalul ăsta, în primii doi ani, am dat beneficii de 17 milioane de lei. Dar vorbeam despre oameni. Să-ți mai spun nume ?

— Aș putea sta de vorbă cu vreunul din ei ?

— Cu care ?

— Cu oricare

Se duce spre geam, îl deschide, strigă :

— Bre, care ești acolo ?

— Eu !, răspunde o voce, din fundul grădinii. (Toată curtea, din spate a S.M.A.-ului e o grădină; fiecare palmă de loc e cultivată, de aceea e sediul mic, ca să fie grădina mare.)

— Vino un pic !

Intră pe ușă un bărbat între două vîrste, în salopetă de tractorist, ne salută cu un deget dus leneș la bascul murdar de ulei, așteaptă.

— Ce făceai acolo, Ioane ?

— Beam apă, răspunde omul. Trecui pe-aici și intrai să beau apă.

— Dragă — zice, rar, Albu — și zici că vrei să-ți dau transferul ?

Omul face ochi mari, pălește, înghite în sec, privește spre Albu, privește spre mine, iar spre Albu :

— De ce, tovarășe director ? De ce să mi-l dai ? Ce făcui ?

— Dinsul e soțul Măriei ?, întreb.

— N-are importanță, zice Albu. Către el : — Dragă, noi lucrăm împreună din '71, de cînd s-a înființat Semeaul, așa-i ?

— Da, atunci ai venit dumneata director De ce să-mi dai transferul ? Pleci și dumneata ? Mie îmi pare rău că pleci...

— Dinsul e soțul Măriei ?, repet.

— N-are importanță, repetă și Albu. Către el : — Tovarășu' vrea să te întrebe ceva.

Tovarășu' totuși se decide :

— Aveți o muncă frumoasă, dar grea.

Omul mă privește cam dintr-o parte. Propoziția asta o știe. A mai auzit-o, a mai citit-o. Altceva ?, par să mă întrebe ochii lui.

— Și chiar — zic — de ce nu-ți iei transferul, să te duci în industrie, să muncești la oraș, să vii mai devreme acasă ?

— Și plînea cine s-o facă ?

A zis „plînea" cu un glas care-mi răsună în inimă. A zis „plînea" ca și cum ar fi zis „țara". Ca și cum ar fi zis „viitorul", ca și cum ar fi zis „pace", „socialism", „bunăstare". A zis „plînea" punînd în această vorbă nemaipomenit de mult soare, nemaipomenit de multă „țară", nemaipomenit de multe înțelesuri, grele, înalte, cutremurătoare înțelesuri. Cînd a zis „plîne", dincolo de fereastră, în spatele lui, nesfîrșite lanuri au început să capete reflexe de aur.

Ce i-o fi plăcînd în munca asta a lui ?, se miră, undeva, departe, o femeie. Dar, de fapt, nici ea nu se miră.

ILIE PURCARU

FLACĂRA INTERVIU

„Cînd spui Galați, spui combinat, dar și oameni!"

— Tovarășe prim-secretar, din datele pe care le-am cules pregătindu-ne pentru acest interviu reiese că județul Galați se situează la ora actuală pe locul al treilea în ierarhia județelor României socialiste, luîndu-se în considerație valoarea producției industriale. Cele 35 de miliarde pe care Galațiul le-a realizat în 1977 reprezintă totodată de 63 de ori cifra producției industriale a anului 1938 la Galați, ceea ce atestă o dimensiune greu de întîlnit în alte locuri, chiar în România de azi, a cărei dezvoltare gigantică o cunoaștem cu toții. V-am ruga să ne precizați în primul rînd dacă această creștere cu adevărat spectaculoasă va continua în următorii ani și care vor fi principalele sale direcții.

— Este bine să precizăm mai întîi că, deși județul nostru a ajuns la un nivel de dezvoltare la care creșterile sînt într-adevăr spectaculoase, ritmurile anuale se mențin și în continuare ridicate. În 1975 Galațiul a realizat producția anului 1938 în 8 zile. Anul trecut aceeași producție se putea face numai în 6 zile, dar fără îndoială este mult mai greu să crești de la 35 de miliarde la 52 de miliarde, decît de la cîteva milioane la cîteva miliarde ! Ați amintit de locul al treilea în ierarhia județelor, atestat prin valoarea producției globale industriale, a exportului și a mărimii fondurilor fixe puse în funcțiune, adică a investițiilor. În perspectiva sfîrșitului de cincinal, atunci cînd Galațiul va produce de circa 52 de miliarde lei, va trebui să ne revină locul al doilea între județele țării, exceptînd municipiul București, care ocupă un loc aparte. Trebuie desigur subliniat că ritmul mediu anual de creștere a producției industriale este la Galați de 15 la sută, cu 3,5 la sută mai mare decît cel pe țară, și România, e bine cunoscut faptul, este o țară avînd unul dintre cele mai ridicate ritmuri de dezvoltare ! În aceste condiții, în 1975 Galațiul a participat cu 4,3 la sută la producția globală industrială a țării, dar în 1980 ponderea sa se va ridica la 5,2 la sută. La sfîrșitul cincinalului, după estimările specialiștilor, numai Bucureștiul și Brașovul vor produce mai mult decît Galațiul — și diferențele de dotare și tradiție industrială între aceste centre și județul nostru nu mai trebuie desigur încă o dată relevate, ele au fost și sînt încă evidente.

— V-am ruga să ne trasați, în cîteva linii, specificul industrial al județului dumneavoastră.

— Se fac la Galați 5,7 milioane de tone oțel, adică aproape jumătate din producția țării, 5 milioane tone de fontă și exact 28 la sută din producția de nave a României — cifre la nivelul anului curent. Industria metalurgică reprezintă două treimi din forța industrială a județului, aici incluzînd Șantierul naval, Întreprinderea mecanică navală și, din toamnă, o întreprindere pentru fabricat elice de nave, prima de acest fel în țară. Există apoi întreprinderi din specificul industriei chimice, industriei ușoare și industriei alimentare, fabrici de lapte, pîine, bere, textile, de industrializarea cărnii și un combinat avicol pe sistem industrial care produce circa 20 de milioane găini pe an. Fără îndoială însă, principala forță a județului, specificul său industrial aparte îl constituie Combinatul siderurgic, una dintre cele mai remarca-

(Continuare în pagina 16)

DUMITRU GRAUR

3 Convorbiri ieșene despre calitate

ÎNVĂȚĂMÎNTUL:

Nu muncă mai multă, ci efort de concepție!

Interlocutor: profesor universitar doctor inginer MIHAI GAFIȚEANU, rectorul unității producătoare de calitate umană care este Institutul politehnic.

— Nivelul calității, al responsabilității dumneavoastră mă obligă la o întrebare pe măsură: care vă este concepția despre calitate în învățămînt?

— În țările care au un înalt nivel de dezvoltare, învățămîntul superior produce o elită profesională, o minoritate care va lucra cu o forță de muncă pregătită, atît profesional cît și ca nivel de trai. Noi, trăind și muncind în condițiile unei explozii de dezvoltare, avem nevoie de profesioniști superior pregătiți, dar care, totodată, să fie și mobilizatori sociali. De aceea, n-ar fi destul să preluăm un învățămînt modern de la alții, ci trebuie să ne concepem singuri un învățămînt care să răspundă nu cerințelor altora, ci acelora ale lumii noastre. Comanda socială neflind dată la Viena, ori la Paris, ci la noi, trebuie să ne gîndim procesul, mersul spre calitate, singuri. Partidul ne dă coordonatele generale; politica locului de muncă, însă, trebuie să ne-o gîndim noi înșine. Fiecare om trebuie să gîndească. Pentru că dacă ți-ai gîndit bine politica, ai rezultate bune, și ai ce raporta. Partidul ne cere să ajungem la un venit de peste două mii de dolari pe cap de locuitor nu prin muncă mai multă, ci printr-un efort de concepție

— Și la Institutul politehnic din Iași, cum se realizează — concret! — această gîndire, această descoperire a politicii locului de muncă?

— Eficiența înțeleasă prin cantitate se obține mai ușor și se măsoară mai ușor; eficiența înțeleasă prin calitate e mai dificilă din toate punctele de vedere. Totuși trebuie s-o obținem. Au fost puse la dispoziția oamenilor din institut cele mai recente informații, relevate la congresele internaționale și-n literatura de specialitate, și li s-a cerut să imagineze scenarii de desfășurare optimă a propriei lor munci.

— Numiți-mi factorii de eficiență calitativă care acționează încă de acum în învățămîntul practicat la Institutul politehnic din Iași. Desigur, doar cei mai importanți.

— Unul este constituit de accentul pe care-l punem pe formativ. Sigur, și informativul are importanța sa, numai că în epoca noastră noutățile se perimă repede; iar absolvenții noștri de acum vor fi specialiști și în anul 2 000. De aceea ținem seama că unele cunoștințe au o valabilitate generală, iar altele trăiesc mai scurt. Important este ca absolventul nostru să fie — atunci cînd va lucra în producție — harnic, disciplinat și receptiv la nou, curios față de nou. Numai așa îi putem asigura posibilitatea de a se recicla, posibilitatea de a ține pasul cu mersul vremii sale, de a corespunde calitativ cerințelor vremii sale.

— Dar acum, în timpul formării, cum țin studenții institutului pasul cu mersul vremii lor?

— Nu numai studenții, ci și corpul didactic, toată forța de muncă din institut este direcționată către realizarea de lucruri de mare importanță actuală. Dacă am să numesc o parte din ele nu va mai trebui să adaug nici un cuvînt explicativ. Institutul și-a asumat munca de cercetare, proiectare și realizare a 80 de prototipuri de scule pentru regimuri grele de așchiere, pentru Combinatul de utilaj greu; a 25 tipo-dimensiuni de ventilatoare, pentru Întreprinderea de ventilatoare din Vaslui; a motorului cu metanol, pentru automobile, care, dealtfel, este realizat dar cărula i se mai aduc îmbunătățiri; a noi modele de panouri pentru construcția de locuințe, noi modele de castele de apă și a unor modele de baraje, de asemenea asigurate împotriva pericolului seismic; a aparaturii electromedicale pentru recuperări funcționale (am și predat 6 prototipuri Spitalului de recuperare); a biostimulatoarelor cardiace; a jocului de fotbal electronic, pentru Ministerul Turismului; a pompelor dozatoare cu membrană (care sînt o invenție a noastră); a unei stații pilot pentru prelucrarea deșeurilor textile nefilabile; a unor vehicule neconvenționale de transport, pentru uzinele Electroputere; a unui sistem național de irigații și îmbunătățiri funciare.

INDUSTRIA:

Răspundem de calitatea a 40 la sută din producția de țevi a țării

Interlocutor: inginerul ONOFREI PARASCAN, directorul marii unități producătoare de țevi și profile care este Întreprinderea metalurgică.

— Nivelul calității, a responsabilității dumneavoastră mă obligă, din nou, la întrebarea aceea esențială: care vă este concepția despre calitate?

— Concepția noastră a fost stabilită prin planul de stat: toată producția să fie de calitate superioară. Nu ne îngăduim să mergem pe două căi: numai produse de calitatea întîia! Răspundem de 40 la sută din producția de țevi a țării și răspundem de calitatea unei game foarte mari de sorto-tipo-dimensiuni. Producem țevi și profile pentru construcții speciale. Livrăm mult la export. N-avem nici un fel de reclamații; însă avem o reputație foarte bună, aș numi-o reputație calitativă; și mai avem cereri atît de multe încît nu le putem face față. Produsele noastre se aliniază la toate normele de circulație internațională.

— Concret, cum ați ajuns la aceste rezultate?

— Anul trecut, la 14 septembrie, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a făcut cea de-a patra vizită în întreprinderea noastră. Au fost toate acestea prilejuri de a ne analiza munca noastră, puterile noastre, dacă vreți calitățile noastre, și, firește, de a ne face un program foarte precis și foarte exigent. Să dau cîteva exemple, foarte concrete, cum mi-ați cerut! Nu asimilăm orice produs, ci numai produse de mare calitate și, implicit, de mare dificultate pentru noi: țevile noastre sînt sudate nu laminate, de aceea au pereții subțiri și, datorită noului, beneficiarii nu mai bagă degeaba metal în pămînt. Ne perfecționăm mereu tehnologiile: acum, de pildă, folosim sudura cu curent de înaltă frecvență. Nu mai folosim calea perceperii vizuale pentru testarea calității produselor, ci folosim aparatură de control nedestructiv. Dealtfel, tot sistemul de control al calității a fost reorganizat. Aparatură nouă și exigență sporită! Începînd chiar de la recepția materiei prime. Oamenii cu experiență practică au fost distribuiți la control. În programa analitică a învățămîntului de perfecționare a specialiștilor noștri, atît din control cît și din secții, au fost introduse primele lecții legate numai de calitate. Colaborăm, cu eficiență calitativă, cu Institutul politehnic. Vom optimiza producția folosind programarea pe calculator. Ne-am însușit latura cantitativă. Putem acționa și acționăm liniștiți asupra calității. Pe noi, saltul revoluționar pe care ni-l cere partidul ne-a găsit pregătiți. Asta nu înseamnă că ne este ușor. Dar nu atît de greu ca pentru acei pe care nu i-a găsit pregătiți: pentru că, din păcate, sînt și astfel de unități, de colective în economia noastră.

Într-una din halele întreprinderii metalurgice era agățată o lozincă: „Tovarășe, muncește cu gîndul la muncă și vei afla, fără să-ți propui, secretul reușitei în viață". Am ținut s-o copiez aici, pentru că nu sună nici învechit, nici exagerat, ci firesc, înțelept, c-un bun-simț contemporan. O lozincă de calitate.

COMERȚUL:

Cea mai mare și mai modernă hală comercială din țară

Interlocutorul, mulțumită căruia am obținut informațiile din rîndurile care urmează: VIRGIL BORDEIANU, șeful Complexului comercial „Hala centrală".

Cea mai mare (9 900 mp) și cea mai modernă — deocamdată — hală din țară. O investiție de amploare, intrată în larg obștească folosință cu vreo nouă luni în urmă: la 22 august 1977. Deci, o premieră comercială. Am spus data și locul, pentru că, exact de atunci, și exact de acolo, leul — unitatea noastră monetară — este mai cuprinzător. Adică, de atunci, acolo, acel care cumpără primește mai mult pentru fiecare leu pe care-l dă. Adică, de atunci, acolo, leul este cu putere mai mare de cumpărare. Și aceasta pentru următoarele motive foarte concrete:

Avînd cămări foarte mari și, unele, cu instalații frigorifice (numai în depozitul de frig pentru carne intră necesarul pe o lună al întregii populații a orașului); avînd furnizori numeroși și serioși (14 întreprinderi, cărora li se adaugă producătorii particulari); avînd gestionari care fac comenzi bine gîndite (să nu trecem cu vederea că gestiunile lor sînt de ordinul milioanelor) — Hala înseamnă o aprovizionare centralizată și rațional dirijată, înseamnă o asigurare, pe termene lungi, împotriva dezechilibrelor, a absențelor de mărfuri. Cu alte cuvinte, pe leii lor, cumpărătorii primesc, acolo, și o cotă parte de certitudine. Certitudine care, coborîtă la nivelul prozaic dar vital al tarabei, sună așa: „În permanență, de la 6 și 15 dimineața pînă la 20 seara, avem carne: de vită, de pasăre, organe (însă, de un timp, nu, în permanență, și de porc."; „Avem mălai la discreție și sîntem bucuroși că în condițiile halei — bănuim că ajută și preambalarea — mălaiul rezistă mai bine decît în magaziile vechilor prăvălii din Piața Halei"; „Tot la discreție și-n butoaie cu vizor avem brînză „Moldova"; „Lapte, brînză, smîntînă găsiți, de asemenea, în tot cursul zilei"; „Pîinea, chiar și aceea neagră, este atîta că rămîne de pe-o zi pe alta".

Fiind prolectată de un profesionist cu gust și cu picioarele pe pămînt, avînd acoperiș, căldură, aer condiționat, vestiare, dușuri, halate albe chiar și pentru producătorii particulari; avînd fluxul de aprovizionare și acela de cumpărare bine gîndite, asigurînd preservicii (spălare, cîntărire, ambalare) și asigurînd accesul direct al cumpărătorilor la marfă; avînd un foarte solicitat restaurant cu autoservire (300 de locuri) și avînd vînzători intensiv școliți — Hala înseamnă comerț de calitate. Cu alte cuvinte, pe leii lor, cumpărătorii primesc, acolo, și frumusețe arhitecturală, și ocrotire de vreme rea (cine n-a văzut piețele de după război, iarna, noaptea, pe ger, ori, toamna, pe ploaie, cu țăranii adăpostiți sub mese, sub tarabe, îngrămădiți între saci, acela poate socoti că-i ridicol c-am început cu observația — de prisos, la prima vedere — că Hala înseamnă un acoperiș), și igienă, și grijă pentru timpul lor, și bucuria de a-și alege singuri marfa, și un contact blînd și chiar un sfat bun din partea vînzătorilor. În Hala centrală din Iași se practică un comerț care are de ce să mulțumească pe ambii parteneri ai contractului de vindere-cumpărare.

NELU IONESCU ■

MELA

sau ceva mai dulce decît zahărul

Pînă la siropul alimentar extras din celuloză și anunțat de viitorologi, cercetătorii timișoreni s-au gîndit să exploateze un subprodus din industria zahărului, siropul rămas în urma cristalizării, numit melasă. Preocupările cercetătorilor în frunte cu inginerul Neguț Gheorghe de la Centrul de igienă și sănătate publică Timișoara s-au îndreptat în direcția valorificării resurselor existente în melasă: zaharoză 51%, săruri minerale 13%, aminoacizi 3% și alți componenți demni de luat în seamă. Studiile s-au fructificat într-un procedeu fizico-chimic de purificare a melasei din care a rezultat un produs superior denumit MELA.

— Tovarășe inginer, vă rog să ne spuneți ce este, de fapt, MELA?

— Acest produs se prezintă sub forma unui lichid siropos cu un conținut de glucide de 48%, elemente minerale 10%, substanțe protidice 8%, acizi organici 6% și alți componenți.

— Ați spus că MELA este un sirop alimentar. Ce calități prezintă din acest punct de vedere?

— Am ajuns la această concluzie numai după testarea produsului pe culturi celulare. S-a demonstrat astfel lipsa totală a oricărei toxicități. Ca aliment pot afirma că MELA este superioară zahărului.

— Prin ce se susține această afirmație?

— Zahărul este numai un aliment energetic, MELA, pe lîngă valoarea energetică de 231,6 calorii/100 grame, mai aduce organismului uman valori biologice reprezentate prin microelemente, aminoacizi și pectide.

— Prin ce se particularizează acest nou produs dacă-l comparăm cu alimentele complexe existente?

— În afara conținutului mare de zaharoză, MELA se recomandă în mod expres cardiacilor prin cantitatea mare de potasiu din compoziția sa și prin acidul glutanic, element vital al metabolismului organic.

— Cred că este timpul să vă întreb: ce gust are acest aliment?

— Fiind un produs bogat în potasiu, are, evident, un gust ușor medicamentos. Poate fi comparat și ca aspect și ca gust cu mierea.

— Una din marile probleme cu care se confruntă orice aliment este conservabilitatea lui. Ce ne puteți spune în această direcție?

— Concentrația mare în substanță uscată (70%) constituie un factor conservant care împiedică dezvoltarea germenilor saprofiți. Din punct de vedere microbiologic conservabilitatea produsului este asigurată timp de 12 luni.

— Ca produs alimentar, MELA poate fi consumată ca atare sau poate fi utilizată și la realizarea diferitelor preparate?

— Comparația cu mierea se pare că mă va ajuta să vă răspund la această întrebare: sigur, MELA se poate consuma ca atare, la fel ca mierea. MELA mai poate intra în compoziția diferitelor preparate alimentare ca: blaturi pentru torturi, creme de lămîie, pișcoturi, prăjituri, înghețată, bomboane, marmeladă și chiar prepararea turtei dulci.

— Ce înseamnă pentru industria zahărului realizarea acestui nou produs?

— Producerea lui pe scară industrială nu reclamă investiții suplimentare. Ba chiar mai mult: acest produs se va realiza în perioada de remont a unei fabrici de zahăr, ceea ce va determina sporirea productivității muncii pe toată industria zahărului. Tot la capitolul eficiență, mai trebuie menționat faptul că, după calculele noastre, obținerea produsului MELA prin purificarea melasei va duce la realizarea unei economii de aproximativ 183,5 milioane lei anual pe industria zahărului.

— Cînd credeți că îl vom găsi pe piață?

— Tehnologia de fabricație nu comportă nici o dificultate, dar ultimul cuvînt îl are Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare care, sperăm, va urgenta producerea pe scară industrială a acestui produs superior, socotim noi, zahărului.

SORIN ENACHE ■

Valiza diplomat a unui inginer clujean — un nou microcalculator românesc!

— Ce e un microcalculator, tovarășe inginer Octavian Căpățînă ?

— Un calculator în toată regula, de dimensiunea unei valize tip diplomat, dar cu viteză de execuție mult redusă, cu un set de instrucțiuni și capacitate de memorie de asemenea reduse. Evident, nu e o definiție...

— De acord, însă de ce-ați „pierdut"... un an cu un sistem neperformant față de calculator ?

— De ce? Pentru că buturuga mică... construiește carul mare ! Altfel spus, necesitățile unui laborator de echipamente periferice cum este al nostru sînt foarte bine satisfăcute de microprocesoare. Pentru noi a fost o premieră și în același timp o școală. O școală cum a fost în anii '60 ucenicia constructorilor clujeni ai calculatoarelor din familia DACIC.

— N-am înțeles aluzia la... carul mare !

— Microcalculatorul realizat în laboratorul nostru are un scop precis : să devină „un instrument de mare utilitate în proiectarea echipamentelor periferice, bazate pe microprocesoare și chiar a noilor calculatoare românești. Ca o curiozitate vă pot spune că a participat și la propria sa elaborare, utilizînd părți deja realizate pentru construirea celorlalte. A fost de fapt prima aplicație concretă la care a participat microcalculatorul conceput de noi...

— Și următoarele ?

— Noi am trecut deja la realizarea unor echipamente periferice apelînd la noua tehnologie a microprocesoarelor. Lucrăm la realizarea dispozitivului semiautomat de cablat WRAPPING, necesar actualelor tehnologii de realizare a plăcilor cu circuite integrate.

— Deci chiar microcalculatorul va fi pus să facă cablare ?

— Să ajute cablarea. De pildă, o placă pe care se pun circuitele integrate poate avea 3 000 de pini sau chiar mai mulți. Între ei urmează să se facă legăturile cu sîrmă specială, cunoscută între specialiști sub numele de WRAPPING. E o muncă migăloasă, care obosește ochii, cerînd o atenție deosebită. Dispozitivul gîndit de noi va scuti omul de această imensă și obositoare căutare, indicîndu-i automat locul de cablare.

— În țară s-au mai realizat astfel de dispozitive ?

— De utilizat astfel de dispozitive se utilizează la Fabrica de calculatoare. Sînt însă importate. Noi construim acest dispozitiv prin autodotare, cutezanța noastră însemnînd o premieră

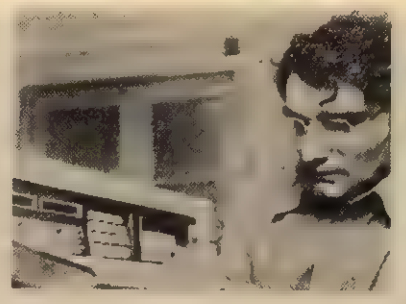

românească, contribuind la diminuarea importurilor.

— Vă gîndiți și la dezvoltarea acestui experiment ?

— Evident. Nu îl considerăm ca pe ceva definitiv, încheiat. Concret, l-am conceput extensibil în ceea ce privește memoria și echipamentele periferice. I s-a încorporat un derulor de bandă magnetică tip casetă, un ceas pentru cronometrarea timpului de execuție a programelor și a răspunsului periferic ; s-a asigurat o interfață de intrare ieșire analogică. A fost elaborat un sistem de programe necesar utilizării unor periferice cum sînt : cititoare de bandă perforată, dispozitive de afișare alfanumerică și grafică și a echipamentelor de teleimprimare. Constructiv, am asigurat posibilități de transfer rapid al unor cantități masive de date, încît microcalculatorul construit de noi poate fi utilizat și în rezolvarea unor probleme de gestiune.

— Întrevedeți în perspectivă și alte utilizări ?

— Da. Ne gîndim între altele la codificarea imaginii de televiziune pentru transmisii la distanță și la memorarea imaginilor. Ar putea fi de folos și în construirea de dispozitive pentru recunoașterea formelor : un fel de mașină de citit.

— Cum ați „botezat" microcalculatorul ?

— SMP-80, adică sistem multiprocesor. Deocamdată, e doar monoprocesor, însă în perspectiva aplicațiilor preconizate el va deveni multiprocesor.

— Și cine a mai colaborat ?

— În primul rînd, ing. Mircea Pușcă, fizician Iuliu Berindeanu, tehnicienii Jan Dima, Iuliana Tripon, ing. Vasile Rus din cadrul laboratorului nostru de echipamente terminale și apoi colegii din cadrul laboratoarelor de soft, programatorul Nicu Socaciu și cercetătorul Ștefan Niczky.

— Preocupările pe care le aveți anticipează intrarea în producție a Întreprinderii de electronică industrială și automatizări ce se va construi în acest cincinal la Cluj-Napoca ?

— Da. Am propus deja includerea în planul de fabricație de serie a sistemelor de trasat curbe plane, în prezent importate pe valută. În ceea ce privește terminalul inteligent și dispozitivul automat de cablaj, sperăm că vor intra în producție în scurt timp la Întreprinderea de echipamente periferice București.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ

Medaliat cu aur, așteaptă de zece ani!

În anul 1968, Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, prin brevetul 51 255, înregistra, ca invenție, lucrarea intitulată „Metodă și schemă de măsurare a puterilor și energiilor într-un regim energetic deformant". Autor : inginer doctor docent Ion S. Antoniu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, profesor în cadrul catedrei de electrotehnică 1 a Institutului politehnic București.

Într-un răstimp de numai un an, în colaborare cu inginerul Mihai Leon și inginera electronistă Rodica Teduce, pornindu-se de la datele lucrării mai sus-menționate, a fost conceput și realizat prototipul aparatului numit PQD-metru cu ajutorul căruia se măsoară puterea activă, reactivă și deformantă într-un regim energetic deformant. În anul 1972, OSIM înregistrează acest prototip și îi acordă brevetul 70 008, după ce, amănunt nu lipsit de importanță, prototipul, prezentat la Tîrgul internațional de la Nürnberg, fusese distins cu Medalia de aur. Un alt amănunt ar mai fi acela că invenția profesorului Ion S. Antoniu și a colaboratorilor săi este brevetată în cîteva țări cum sînt S.U.A., Anglia, Franța, R.F.G., Elveția, Italia și Austria.

Pentru a lămuri, în măsura spațiului tipografic disponibil, cîteva din noțiunile tehnice notate pînă acum, am apelat, așa cum era și firesc, la amabilitatea profesorului Ion S. Antoniu : „În anul 1927, academicianul Constantin Budeanu semnala, pentru prima dată în lume, existența în rețeaua electrică a unui fenomen pe care l-a denumit putere deformantă. A stabilit, cu alte cuvinte, că reprezentarea grafică a curentului alternativ într-o rețea nu este, așa cum se credea, o curbă sinusoidală perfectă, ci una extrem de complicată, cu o sumedenie de alte elemente care deformau curba. Datorită existenței acestui regim deformant, provocat de consumul ridicat de energie electrică în industria metalurgică, industria chimică și tracțiunea electrică, pierderile de energie electrică în rețea se ridică pînă la 7-10 la sută peste cotele admise. Cu ajutorul aparatului nostru se depistează punctul în care apare regimul deformant. Odată depistat, punctul poate fi îngrădit cu ajutorul unor filtre electrice, astfel încît prin rețea să nu treacă decît curbu sinusoidală fundamentală, fără deformarea care duce, cum spuneam, la însemnate pierderi de energie electrică. La ora actuală, pentru a se stabili pierderile de energie în rețea, se face o analiză armonică a acelor numeroase, aproape infinite deformații ale curbei. Chiar și cu ajutorul calculatoarelor, analiza armonică se face încet și cu erori destul de mari, dată fiind infinitatea deformațiilor. Ca să se înțeleagă importanța realizării celui de-al doilea pas, în ceea ce privește combaterea regimului deformant, am să aduc în discuție un fapt cunoscut. În 1904 a fost depistată puterea reactivă a energiei electrice în rețea. Puterea reactivă este acea parte a energiei electrice care se pierde pe rețea în timpul transportului de la sursă la beneficiar, adică este un fel de ambalaj al puterii active, energia folosită de beneficiar. Aproape nimeni nu a dat importanța cuvenită energiei reactive, dar iată că la ora actuală toată lumea se preocupă să reducă din ce în ce mai mult puterea reactivă, adică să economisească ambalajul. S-au obținut în acest sens importante reduceri în pierderea energiei electrice în rețea. Aceeași soartă o va avea și energia deformantă, sau regimul deformant. Sînt convins că peste cel mult 10 ani se vor înregistra succese importante în combaterea acestui fenomen extrem de costisitor, mai ales că industria chimică, metalurgică și tracțiunea electrică se dezvoltă vertiginos în toată lumea. Dar această bătălie nu poate să începă fără aparatul de măsură numit PQD-metru".

Medaliat cu aur în urmă cu aproape 10 ani la Nürnberg, brevetat de OSIM, prototipul acestui unic aparat se află la ora actuală la Institutul politehnic București, este prezentat studenților care iau cunoștință de existența lui și, din păcate, cam atît. Este construit în exclusivitate din piese românești, are mărimea unui aparat cu tranzistori de tip „Mamaia", se leagă foarte simplu la rețea, ca un watmetru, și se citesc cifrele care apar pe un ecran. Fabricația sa, în serie, ar costa, după aprecierea profesorului Ion S. Antoniu, cel mult 50 000 lei. Nu este ieftin, desigur, dar, după cîte am înțeles și după cîte am încercat să dovedim, este extrem de necesar pentru depistarea cu exactitate a punctelor în care se manifestă regimul deformant, a cărui combatere ar duce, așa cum am notat, la importante economii de energie electrică.

„În clipa în care aparatul nostru a fost medaliat cu aur, avea să ne mărturisească profesorul Antoniu, am fost convins că va fi introdus imediat în fabricație. Iată, au trecut aproape 10 ani și sînt înștiințat că ICEMENERG-ul și-a propus să studieze posibilitatea fabricării lui, înscriindu-l în supraplan, de unde eu înțeleg că-l vor face printre picături".

Fără să tragem neapărat o concluzie, dorința noastră fiind doar aceea de a prezenta o importantă realizare a gîndirii tehnice românești, să spunem, totuși lucrurilor pe nume : întîrzierea fabricării PQD-metrului este în totală discordanță cu imperativele zilei în materie de economisire a energiei.

VICTOR NIȚĂ

Sunetul de un farmec deosebit al cristalofonului bruiat de indiferența producătorilor de instrumente muzicale!

Ne-a vizitat la redacție un compozitor uitat, Mircea Ioanovici, autorul unor melodii de muzică ușoară foarte gustate și apreciate în perioada anilor '30. Din dosarul cu amintiri pe care ni l-a deschis pe masă s-a desprins imaginea unui București boem, înțesat de grădini de vară și teatre revuistice, legănat în melodii lăutărești, nocturn și frivol dar — spun cei ce l-au cunoscut — nu lipsit de farmec și originalitate.

Am răsfoit împreună partiturile îngălbenite de vreme, toate purtînd, după moda timpului, portretul compozitorului și reclamele edulcorate ale editorului. În ciuda textelor naive și pe alocuri burlești (dar nu mai prejos decît multe din producțiile textilerilor de azi) melodiile s-au bucurat, se pare, de o bună primire din partea specialiștilor și publicului larg, după cum o dovedesc cronicile ziarelor și aprecierile autografe ale unor celebri compozitori și virtuoși ai timpului. Între aceștia, George Enescu, Alfred Alessandrescu, Umberto Pessione, Mihail Jora, Nona Ottescu, Egizio Massini, George Georgescu, Emil Sauer.

În calitatea sa de compozitor și instrumentist, Mircea Ioanovici a fost și a rămas toată viața un autodidact. A învățat pianul și vioara de unul singur și a publicat la 15 ani prima sa lucrare componistică : „Mazurca Mărășeștilor" (1918). Este absolvent al unei școli de ofițeri, a fost multă vreme contabil, dar pasiunea dominantă a vieții sale a fost întotdeauna muzica. A urmat chiar și doi ani de conservator și asta după vîrsta de 33 de ani — ca urmare a unor recomandări călduroase făcute, cum aminteam, de foarte mulți artiști consacrați.

Intrînd în cel de-al 75-lea an al vieții sale, Mircea Ioanovici s-a adresat revistei noastre, asigurîndu-ne că nu dorește nici publicitate, nici reînvierea gloriei pierdute (cu toate că, împărtășindu-i regretele și amărăciunea, ne întrebăm și noi de ce oare compozițiile sale, atît de cunoscute altădată, nu mai atrag atenția interpreților moderni). La ora actuală, ne-a mărturisit dumnealui, mai are o singură dorință : aceea de a vedea rezolvată problema „cristalofonului".

Cristalofonul este un instrument de percuție, conceput și realizat de compozitorul Mircea Ioanovici. Vom descrie aparatul, folosind aprecierile și recomandările unor experți în materie.

Ionel Perlea : „Am ascultat la început surprins, apoi cucerit, instrumentul dumneavoastră. Este un lucru nou pe care îl văd demn de toată atenția. Părerea mea de ansamblu este cea mai bună. Este desigur un lucru făcut să trăiască".

I. Paschill : ...„am cuvinte de încurajare pentru instrumentul pe care mi l-a prezentat tovarășul Mircea Ioanovici și care constă din tuburi de sticlă așezate orizontal în ordine cromatică ce se bat cu mîinile libere cu niște ciocănele de lemn. Vibrațiile produse de aceste tuburi sînt foarte plăcute auzului și pot da compozițiilor un farmec deosebit. Instrumentul are întinderea violinei..."

Mircea Cristescu : „Consider că instrumentul său poate fi întrebuințat în orchestra simfonică în scopul obținerii unor efecte speciale ce ar îmbogăți culoarea orchestrală".

Gheorghe Dumitrescu : „Ne bucurăm că această nouă culoare este adusă de un român și recomandăm să i se dea concursul pentru a fi pus în valoare prin construirea instrumentului și perfecționarea lui".

Sabin Drăgoi : ...„apreciem că acest instrument poate fi folosit în orice fel de formații orchestrale avînd un timbru asemănător celestei".

Tiberiu Brediceanu : „Instrumentul muzical inventat de Mircea Ioanovici poate fi întrebuințat cu mult succes atît ca instrument solistic cît și în formații orchestrale".

Constantin Bobescu : „Vibratul sunetului e plăcut... Cred că, în orchestră, la anumite efecte va avea darul de a încînta mai mult decît xilofonul... Am convingerea că, realizat în condiții excelente, acest nou instrument realizat în țara noastră va obține succesul binemeritat și în străinătate".

Dimitrie Cuclin : „Efectul său e diferit și superior față de celestă și xilofon. Instrumentul poate fi folosit nu numai solistic, dar și ca acompaniator, ca instrument de muzică de cameră... și chiar ca instrument al orchestrei în momente de sonoritate specială".

Instrumentul lui Mircea Ioanovici, atît de apreciat după cum o dovedesc recomandările de mai sus, s-a bucurat și de o recunoaștere oficială încă din 1957 cînd i s-a acordat de către Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci brevetul de invenție nr. 41597. Din păcate și pentru motive pe care nu le cunoaștem, Întreprinderea de instrumente muzicale „Doina" a refuzat construirea cristalofonului. În 1966 Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă comunică autorului prin adresa nr. 5927 din 27 mai că Întreprinderea „Doina" a hotărît să fabrice instrumentul, dar numai în condițiile în care Mircea Ioanovici ar accepta, în calitate de delegat, să perfecteze cu Întreprinderea de sticlă din Turda fabricarea tuburilor necesare...

Va urma, probabil, o nouă adresă prin care se va cere inventatorului să devină de urgență specialist în fabricarea sticlei, să producă singur și în serie instrumentul și, eventual, să dea concerte în calitate de solist...

— Nu știu cîți ani mai am de trăit — ne spune în încheiere Mircea Ioanovici. Un lucru mă apasă: cristalofonul va muri odată cu mine și pentru totdeauna.

LIVIU TIMBUS

ISTORIA NOASTRĂ, VIAȚA NOASTRĂ

„După cum este bine cunoscut, marele popular a-au ridicat în 1848 pentru realizarea unor profunde transformări, care să deschidă calea progresului economico-social, îmbunătățirii condițiilor lor de viață, să asigure realizarea unității naționale, formarea națiunii și a statului național unitar — ideaiuri revoluționare care oglindeau cerințele obiective ale afirmării poporului român ca un popor liber în rîndul marii familii a popoarelor lumii.

În toate cele trei principate române, revoluționarii, marele popular cereau lichidarea cu desăvîrșire a dominației străine, respectarea dreptului poporului de a-și organiza viața corespunzător voinței sale. Programele mișcărilor revoluționare din cele trei principate române demonstrează unitatea de interese și aspirații a întregului popor, de a trăi într-un stat unitar, liber și independent."

„Iată de ce putem spune acum, la cea de-a 130-a sărbătorire a revoluției din 1848, că însăși desfășurarea revoluției burghezo-democratice, luptele ulterioare de eliberare națională și socială, luptele de clasă care au determinat marile schimbări revoluționare din România sînt rezultatul participării unite a maselor populare, a oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, exprimînd rolul hotărîtor pe care poporul l-a jucat în făurirea propriei sale istorii, confirmînd justețea tezei materialismului dialectic că adevăratul făuritor al istoriei este poporul și numai poporul !"

„Naționalizarea, urmare firească a cuceririi puterii politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea, intelectualitatea și celelalte categorii sociale, a creat baza materială pentru trecerea la obiectivul istoric al făuririi societății fără clase, fără asupritori, a societății socialiste în România."

„În cele trei decenii care au trecut de la naționalizare, forțele de producție au cunoscut o dezvoltare impetuoasă. România s-a transformat dintr-o țară agrară slab dezvoltată, într-un stat industrial-agrar, cu o industrie și o agricultură moderne. Producția industrială este astăzi de 38 de ori mai mare decît în anii din preajma celui de-al doilea război mondial, iar producția agricolă a crescut de aproape 3 ori. Această dezvoltare se reflectă în creșterea bogăției naționale, a venitului național, care este de 12 ori mai mare decît în 1950. Au cunoscut un puternic progres învățămîntul, știința, cultura și arta. S-au produs puternice transformări sociale, a crescut numărul clasei muncitoare, s-a ridicat gradul de civilizație și cunoaștere ale întregului nostru popor."

„Noi am pornit și pornim de la faptul că îndelungata conviețuire în diferite zone ale țării, indeosebi în Ardeal, a românilor, maghiarilor, germanilor, sîrbilor și altor naționalități este un rezultat al dezvoltării istorice, al veciniătății cu diferite popoare și națiuni, că toi ceea ce s-a realizat pe aceste meleaguri este rodul luptei și muncii comune, că numai într-o deplină unitate vom asigura victoria comunismului în România."

„În același timp, dorese să subliniez faptul că problemele naționalității române din Ungaria, Iugoslavia și alte țări nu se rezolvă la București, ci la Budapesta, la Belgrad și în celelalte capitale ale țărilor respective. De asemenea, problemele naționalităților maghiară, germană, sîrbă și altele din România nu se rezolvă la Budapesta, la Berlin sau Bonn, la Belgrad sau în altă parte, ci aici, la București, de către partidul nostru."

„Evocînd revoluția de la 1848 și actul revoluționar al naționalizării mijloacelor de producție din 1948, luptele duse pentru transformarea revoluționară a societății și marile realizări obținute în edificarea socialismului în patria noastră, avem datoria să facem totul pentru a asigura înfăptuirea neabătută a Programului elaborat de Congresul al XI-lea, a planului cincinal."

„Să facem totul pentru afirmarea noului în toate domeniile de activitate, pentru a asigura mersul ferm înainte al patriei noastre și ridicarea țării pe o treaptă tot mai înaltă de civilizație, creșterea bunăstării poporului !"

„În ce o privește, România va întări conlucrarea pe plan internațional cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială, în vederea participării la soluționarea problemelor complexe ale lumii de azi, promovării unei politici noi, democratice, de egalitate între națiuni, prin care să se asigure dreptul fiecărui popor la dezvoltare liberă, corespunzător năzuințelor sale."

„În mod constant punem la baza relațiilor noastre internaționale principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forța — principii care se afirmă cu tot mai multă putere ca singurele pe baza cărora se pot asigura relații noi, democratice, de conlucrare, se poate asigura pacea în întreaga lume."

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din cuvintarea rostită la adunarea populară din 10 iunie 1978)

Acesta fu visul și lucrarea înaintașilor, acesta este și va fi totdeauna gîndul, năzuința și truda noastră:

ROMÂNIA LIBERĂ, UNITĂ, INDEPENDENTĂ

Peste o sută douăzeci de mii de bucureșteni la grandioasa adunare populară din Piața Republicii

FIERBINTE OMAGIU ÎNAINTAȘILOR, TUTUROR REVOLUȚIONARILOR, MASELOR POPULARE, ÎNTREGULUI POPOR, PENTRU SPIRITUL DE ABNEGAȚIE ȘI JERTFĂ DE CARE AU DAT DOVADĂ ÎN FĂURIREA ROMÂNIEI MODERNE, ÎN FORMAREA STATULUI NAȚIONAL UNITAR ȘI CUCERIREA INDEPENDENȚEI ȘI SUVERANITĂȚII NAȚIONALE A PATRIEI.

UN LEGĂMÎNT SACRU AL NAȚIUNII STRÎNS UNITE ÎN JURUL PARTIDULUI, AL SECRETARULUI SĂU GENERAL, DE A RIDICA ROMÂNIA LA ÎNĂLȚIMEA ASPIRAȚIILOR SALE SECULARE, DE A CONSTRUI NEABĂTUT NOUA ISTORIE A ROMÂNIEI, DE A NU PRECUPEȚI NICI UN EFORT PENTRU TRIUMFUL SOCIETĂȚII SOCIALISTE MULTILATERAL DEZVOLTATE ȘI AL COMUNISMULUI ÎN ROMÂNIA.

În fața clădirii Comitetului Central al Partidului Comunist Român s-au adunat în această dimineață de iunie peste 120 000 de oameni ai muncii. Se află printre ei veterani ai luptei de eliberare socială și națională, participanți la evenimentele de-acum mai decenii, la acel istoric 11 iunie 1948, cînd poporul muncitor luînd în stăpînire fabricile și uzinele a dobîndit dubla calitate de producător și proprietar, militanți, activiști care au contribuit la înfăptuirea politicii de industrializare socialistă a țării, tineri, bărbați și femei, oameni ai muncii români, maghiari, germani și de alte naționalități, care au luptat împreună pentru eliberare națională și socială și care tot împreună, într-o indestructibilă unitate, înalță edificiul noii orînduiri. S-au adunat în această piață pentru a omagia două momente epocale, înscrise cu litere de aur în cronica luptelor îndelungate duse de poporul român pentru neatîrnare, pentru afirmarea ființei sale naționale, pentru progresul multilateral al patriei, pentru construcția noii orînduiri sociale, pentru înflorirea și independența României : revoluția de la 1848, care a deschis era dezvoltării moderne a României, și actul revoluționar de la 11 iunie 1948, care a marcat trecerea țării noastre într-o nouă etapă de dezvoltare istorică, a construcției socialiste. S-au adunat în această piață oameni de toate vîrstele și naționalitățile pentru a reinnoi legămîntul de a da prin fapte de muncă noi străluciri momentelor nepieritoare din istoria țării și de a-și afirma hotărîrea nestrămutată ca împreună, sub conducerea partidului, a secretarului său general, să aplice neabătut în viață și în muncă Programul partidului de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate și a comunismului în România.

Se scandează „Ceaușescu—P.C.R.", „Ceaușescu și poporul..." Și din această alăturare se desprinde însuși simbolul sub care stă întreaga construcție a României moderne, independente și socialiste. Se scandează de asemenea „Stima noastră și mîndria—Ceaușescu—România", „Ceaușescu—România — pacea și prietenia". În această atmosferă impresionantă, participanții la grandioasa adunare populară își exprimă simțămintele de fierbinte dragoste și profundă prețuire pe care poporul nostru le nutrește față de cel mai iubit și stimat fiu al națiunii, patriot înflăcărat, internaționalist consecvent, personalitate proeminentă a lumii contemporane, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu de a cărui neobosită activitate sînt indisolubil legate succesele dobîndite de România pe drumul construirii unei economii moderne în creștere rapidă a prestigiului și rolului ei în lume, în recunoașterea ei unanimă ca promotoare a luptei pentru o nouă ordine economică și politică internațională, pentru triumful cauzei păcii și libertății popoarelor.

În cronica luptei poporului român pentru progres social, pentru libertatea patriei, pentru o Românie modernă, unitară și independentă, cuvintarea secretarului general al partidului și aniversarea a 130 de ani de la revoluția din 1848 și 30 de ani de la naționalizarea principalelor mijloace de producție se înscrie ca o pagină de o mare valoare teoretică și practică în vasta operă de construcție a unei lumi noi în România.

„În procesul edificării socialismului, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, am acționat cu hotărîre pentru perfecționarea organizării sociale, a planificării și conducerii societății. Pornind de la rolul de forță politică conducătoare a partidului în societate, de la necesitatea întăririi statului ca organizator și conducător al întregii activități economice și sociale, am acționat și acționăm cu toată fermitatea pentru perfecționarea și lărgirea continuă a democrației socialiste, creînd formele organizatorice necesare participării active a maselor populare la conducerea tuturor sectoarelor de activitate. Pornim de la concepția că adevăratul creator al istoriei este poporul, că edificarea socialismului și comunismului nu se poate realiza cu succes decît în condițiile în care clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, întregul popor participă activ la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a statului, la conducerea societății, la făurirea conștientă a propriului său destin liber, comunist."

Aceste cuvinte ilustrînd un prezent concret, un prezent al fiecărula, un prezent al construcției noastre naționale, vibreaza în marea piață a Capitalei cu puterea pe care o are de obicei realitatea cînd e raportată la evenimente și idealuri din trecut : Războiul din 1877 pentru neatîrnarea țării, Unirea principatelor, crearea statului național unitar românesc, luptele țăranilor din 1907, crearea Partidului Comunist Român, lupta din ilegalitate a comuniștilor, prigoana, grevele din 1920, Grivița, luptele împotriva fascismului, 23 August 1944, naționalizarea, urmarea firească a cuceririi puterii politice de către proletariat în alianță cu țărănimea, intelectualitatea și celelalte categorii sociale, care a creat baza materială pentru trecerea la obiectivul istoric al făuririi societății fără clase, fără asupritori, a societății socialiste în România, ca și un alt moment, tragic, acela al morții marelui revoluționar și patriot român, Nicolae Bălcescu, care murea departe de patrie, ruinat fizioeste și moralicește, visînd pentru poporul român o revoluție mai întîi națională, pentru formarea națiunii române, apoi una de eliberare de sub jugul străin, pentru ca astfel, liber ca natie, poporul român să-și dobîndească drepturile și privilegiile ca cetățeni liberi și demni.

Da, ROMÂNIA este liberă și unită. Glasul ei este ascultat și stimat în lume. Poporul muncitor este liber și suveran în țara sa. Țara are, prin munca neobosită a primului său bărbat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, instituțiile democratice și moderne de care are nevoie. „Nu există în România, arăta presedintele României, oraș, comună sau sat unde să nu se simtă pulsul uriașei opere de construcție economico-socială ce face ca întreaga patrie să fie un vast santier al creației libere a oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, înfrățiți sub conducerea partidului nostru comunist în edificarea cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea țării spre comunism."

Aniversînd cu emoție și justificată mîndrie patriotică, cu satisfacția strălucitelor izbînzi de azi cele două evenimente, înscrise cu litere de aur în istoria patriei, poporul român își îndreaptă privirile încrezătoare și pline de recunoștință spre Partidul Comunist Român, conducătorul încercat al luptelor în care și-au găsit o deplină împlinire idealurile scumpe de libertate și independență, de progres social ale înaintașilor, forța ce îi luminează calea către victoria socialismului și comunismului în România. „Pe baza faptelor, a realizărilor obținute, putem afirma cu deplin temei, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, că politica Partidului Comunist Român de industrializare socialistă, de dezvoltare a agriculturii, științei, culturii, învățămîntului a-a dovedit pe deplin justă. Viața demonstrează că în edificarea noii orînduiri sociale partidul nostru comunist știe să aplice în mod creator adevărurile generale și legitățile revoluționare la condițiile concrete din România, călăuzindu-se neabătut, în întreaga sa activitate, de conceptia materialismului dialectic și istoric, de socialismul științific, asigurînd înălțarea continuă a patriei pe noi culmi de progres și civilizație."

Ampla cuvintare a secretarului general, urmărită cu atenție, vie satisfacție și deplină aprobare de întreaga țară, a fost subliniată în repetate rînduri cu ovații, urale, aplauze. Sfîrșitul cuvintării are loc într-o atmosferă impresionantă, se aclamă minute în șir, se cîntă, se scandează lozinci pentru partid și secretarul său general, pentru patria noastră, clasă muncitoare, pentru poporul român liber și suveran, constructor al socialismului, pentru Republica Socialistă România. Piața răsună de cîntece, momentul este emotionant, piața vibrează, sentimentul patriotic copleșește inimile celor de față, sînt momente dominate de simțămîntul fierbinte, de nemărginită dragoste și recunoștință pentru Partidul Comunist Român și secretarul său general, făuritorii României moderne.

NICOLAE CRISTACHE

„Caminante"

Jurnal mexican (14)

Fascinația arheologiei

VI.

Există oameni care, călătorind, nu se descoperă, de fapt, decît pe ei înșiși și, poate, mă număr printre ei. Dacă este așa, n-am motive să mă rușinez de melancoliile mele. Ele nu sînt decît dovada că am rămas credincios celor din care mă trag și care au trăit fără să ajungă, unii, nici măcar în orașul cel mai apropiat, la Făgăraș. Drumul de cîțiva kilometri dintre munți și sat era destul de lung pentru o viață trăită din plin. Sufletul lor trăiește încă în mine probabil și n-ar trebui să mă mir că n-am aptitudini să devin un bun călător. De fiecare dată cînd plec la drum, ciinele negru al singurătății se trezește din somn și, iată-l, și acum dă tircoale în jurul piramidei, deși sînt abia la începutul călătoriei. Zadarnic am trecut prin atîtea aeroporturi și gări. Ele nu m-au deslegat de ceea ce mă împiedică să gust literatura unui Pierre Loti. Dimpotrivă, au sporit în mine, într-o vreme a tuturor vitezelor, orgoliul de a iubi mereu aceleași lucruri și de a privi lumea din același unghi. Îmi place să repet după Oscar Wilde că dacă nu te poți bucura recitind la nesfîrșit o carte, nu merită să o citești deloc.

Dar e normal ca memoria să-și înceapă dansul în lumină. E normal ca arborii de piper să înflorească printre ruine sub soarele care dogorește deasupra noastră. „Al cincilea soare, señor", ar ține să precizeze Tatle, adăugind că noi și ei facem parte din cea de a cincea istorie a omului ; cea începută odată cu soarele născut la Teotihuacan ; „nahui ollin", cum au numit-o aztecii, ale căror legende mă urmăresc pe treptele unei piramide ce nu le-a aparținut, cu toate că și mie mi se pare naivă povestea „celor cinci sori" și nu pentru adevărul ei științific o notez aici.

În orice casă aztecă ardea continuu un mic foc. Așa cum în orice casă se găsea o iesle pentru porumbul uscat, în fața căreia un coș conținînd cinci spice era impodobit cu silueta zeiței porumbului. La fiecare 52 de ani, care formau un secol aztec, focurile erau stinse și urmau douăsprezece zile de așteptări anxioase. O imensă procesiune pornea noaptea spre piramide. Oare secolul care sfîrșea avea să fie ultimul ? Dacă steaua Yohualtecutli trecea atunci pe firmament, cataclismul cosmic era amînat cu 52 de ani. Dacă nu... dacă nu, spunea legenda, soarele nu va mai răsări a doua zi, așa cum se întîmplase de patru ori înainte. Prima oară, cînd oamenii au fost devorați de tigri. A doua, cînd pămîntul a fost sălbăticit de vînturi teribile, iar oamenii au fost prefăcuți în maimuțe. A treia, cînd o ploaie de foc a distrus totul și oamenii au fost transformați în păsări. A patra cînd pămîntul s-a acoperit de apă și oamenii s-au transformat în pești, supraviețuind doar un bărbat și o femeie. Primul soare ar fi durat 676 de ani (13×52), al doilea 364 (7×52), al treilea 312 (6×52), al patrulea din nou 676 (13×52). Aritmetică după care lumea n-ar fi mai veche de două milenii ! La miezul nopții, preoții scrutau cu înfrigurare cerul. Cînd Yohualtecutli ajungea la zenit, un prizonier era așezat pe piatra sacrificiilor în vîrful piramidei, îi era deschis pieptul și zmulsă inima ; în locul ei era pus un vas de turcoază conținînd o bucată de lemn cu care era aprins noul foc, de la care toți își aprindeau torțele. Cum să numim „regenerator" un asemenea foc ? Și totuși, aztecii îl socoteau astfel. La ivirea zorilor, respirau ușurați. Încă o dată, își imaginau ei, au plătit prin sînge verdictul cerului.

Dacă e stupid, turistul venit din Europa va zîmbi superior, uitînd că în aceeași vreme Lumea Veche era plină de cumpărători de indulgențe. Aici nu e loc decît pentru tristețea unei erori care a costat nenumărate vieți omenești. Și dacă vrem să nu rămînem indiferenți, avem posibilitatea să ne-o dovedim. Ajunge să ne gîndim că singurul soare spre care ne pot duce aceste trepte e cel care arde acum deasupra noastră și să urmăm această logică pînă la capăt. Cei care au spus că nu putem acționa decît în prezent n-au făcut-o pentru a ne frustra, pentru a ne restrînge orizontul, ci pentru că nici o filosofie serioasă nu se poate lipsi de fapte. Nimic nu se mai poate schimba în memoria acestor piramide și totuși nu pentru a ridica din umeri facem drumul la Teotihuacan. Important este ce se întîmplă sub soarele care ne încălzește pe noi. Al cincilea sau primul, asta contează mai puțin sau nu contează deloc. Ceea ce trebuie să știm, gîndul de care avem nevoie e că aici totul sau aproape totul depinde de, ar fi prea mult să spun voința noastră dar voi spune mîndria de a nu fi altfel decît vrem. O piramidă nu mai poate face nimic împotriva nedreptăților și greșelilor săvîrșite, în schimb ne poate aminti datoria de a nu sui zadarnic treptele ei.

Stau pe ultima treaptă a Piramidei Soarelui, într-o singurătate luminoasă. Vîntul biciuie paginile caietului pe care scriu, în timp ce îmi repet că adevărurile cele mai simple le ignorăm uneori tocmai fiindcă sînt mereu la îndemîna noastră. Trebuia să vin într-unul din cele mai fascinante centre ale arheologiei mondiale ca să reflectez la datoriile mele ? Nu căutăm sub pietrele ruinelor decît adevărurile pe care noi înșine le-am ascuns acolo și inutil aș căuta și aici la Teotihuacan alte adevăruri decît cele în care am crezut întotdeauna. Însă e normal să-mi aduc aminte aici de legenda focurilor din casele aztecilor, e normal să mi-i imaginez pe cei ce se strîngeau în jurul piramidei așteptînd să treacă sau nu pe firmament steaua Yohualtecutli, e normal, da, să nu pot privi nepăsător arborii de piper înfloriți jos. Eu însumi mă apropiu de granița celor 52 de ani și trebuie să-mi fac un bilanț, să sting focurile și după ce-am tras linie și am adunat să le reaprind. Rubiconul ? Nu ne aparțin decît riscurile pe care ni le asumăm singuri și nu merităm decît victoriile pe care le obținem în cunoștință de cauză. Iar dansul de umbră al melancoliei continuă în amiaza ce scaldă totul în jur.

Și, firește, mașina cu care am venit claxonează. Nu e vreme de reverii și de derive romantice. Trebuie să ne continuăm drumul, să plecăm de la Teotihuacan, înainte de a crede că am aflat aici tot ce era de aflat. Și înainte ca proviziile de lumină strînse în această amiază să devină incomode într-o călătorie.

OCTAVIAN PALER ■

■ VITRINA ARTELOR

Teatrul german de stat din Timișoara a împlinit 25 de ani de existență

În sala Teatrului german de stat din Timișoara a avut loc luni, 12 iunie, festivitatea consacrată înmînării Ordinului „Meritul cultural" clasa I, conferit instituției prin Decret prezidențial cu ocazia împlinirii a 25 de ani de existență, de rodnică activitate în slujba educației comuniste a oamenilor muncii. La această adunare festivă au participat tovarășii Mihai Telescu, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean Timiș al P.C.R., președintele Comitetului executiv al Consiliului popular județean, Tamara Dobrin, membru al C.C. al P.C.R., al Consiliului de Stat, vicepreședinte al Frontului Unității Socialiste, vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Eduard Eisenburger, membru al C.C. al P.C.R., al Consiliului de Stat, președintele Consiliului oamenilor muncii de naționalitate germană din Republica Socialistă România, redactor-șef al revistei „Karpatenrundschau", reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, ai consiliilor județene ale oamenilor muncii de naționalitate germană, maghiară și sîrbă, oameni ai muncii din întreprinderi și unități agricole, reprezentanți ai unor instituții teatrale din țară, oameni de cultură și artă.

În cuvîntarea sa, directorul singurei scene germane subvenționate de stat în afara spațiului lingvistic german, prof. Hans Linder, a subliniat semnificația evenimentului pe care îl trăiește colectivul, remarcînd sorțiinul continuu de care teatrul s-a bucurat din partea conducerii superioare și locale de partid de la începutul activității sale și pînă în prezent. Teatrul german de stat din Timișoara și-a cîștigat în cei 25 de ani de existență un public numeros și receptiv, numărul spectatorilor ajungînd acum la două milioane. Teatrul a prezentat peste 6 400 de spectacole, din care 4 000 în orașele și satele Banatului și Transilvaniei, în Capitală sau în stațiunile litoralului, precum și în turnee în R.D.G., unde, la Weimar, în orașul lui Goethe și Schiller, a fost interpretat celebrul Urfaust. Din 183 de premiere, 73 au fost piese din dramaturgia românească clasică și contemporană, iar 15 premiere absolute. Remarcăm faptul că scena germană de la poarta de vest a țării a montat piese din autorii cei mai reprezentativi din literatura universală, germană sau română: Teatrul german de stat din Timișoara a impulsionat și creația dramatică autohtonă în limba germană, piesele de Hans Kehrer, Ludwig Schwarz, Peter Riesz și Johann Szekler bucurîndu-se de un succes remarcabil.

În numele organelor județene de partid și de stat a vorbit tovarășul Dumitru Preda, membru al Biroului Comitetului județean Timiș al P.C.R., președintele Comitetului județean Timiș pentru cultură și educație socialistă, care a subliniat contextul în care a fost creat Teatrul german de stat, ca expresie elocventă a politicii naționale a partidului și statului nostru, politică înțeleaptă ce permite tuturor oamenilor muncii largi posibilități de afirmare în toate domeniile de activitate.

În mesajul tovarășului Nicolae Ceaușescu se spune : „Sînt încredințat, dragi tovarăși, că această aniversare a teatrului dumneavoastră va constitui pentru întregul colectiv un îmbold de a-și pune și mai puternic în valoare talentul și capacitatea sa de creație pentru a obține noi și tot mai mari succese în activitatea minunată pe care o desfășurați pe tărîmul artei și culturii socialiste". În numele teatrului german a luat cuvîntul actorul Horst Strasser, mulțumind pentru înalta distincție acordată, pentru Mesajul mobilizator adresat colectivului de către conducătorul iubit al partidului și poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

ANTON PALFI ■

NIKOLAUS BERWARGER

Globurile mele pămîntești

indiferent
alb sau negru
galben sau roșu
indiferent
gras sau slab
tînăr sau vîrstnic
femeie sau bărbat
dacă aș putea
zău c-aș crea
un glob pămîntesc
mare și tare
un glob pămîntesc
fără magmă în centru
și vulcani deasupra
dar presărat
cu munți falnici
și mări liniștite
cu păduri divine
și păsări pestrițe
fără sălbatice jivine
dar și fără compatrioți lași
nu eu nu aș face
globuri pămîntești

deosebite
particulare sau de stat
cooperatiste sau mixte
ori cu sau fără confort
globurile mele
vor fi identice
patru miliarde de globuri
la fel de mari
la fel de rotunde
la fel de groase
la fel de bogate
și
fiecare ar fi cu el însuși
pe globul său pămîntesc
fiecare s-ar bucura
cînd un altul sau o alta
de pe alt glob pămîntesc
ar veni în vizită
atunci nimeni nu s-ar lăuda
că pe globul lui pămîntesc
altfel suflă vîntul
că mările ar văluri
mai semețe

că soarele nu-l arde
fiindcă pielea lui
nu-i o piele obișnuită
că păsările
ar avea la el
mai multă libertate
de-a ciripi
și că la el în păduri
aerul n-ar fi poluat
dar cel mai frumos ar fi
dacă s-ar striga
cu glas tare
globuri pămîntești
de pretutindeni
fiți unite și împăcate
iar patru miliarde
în sfîrșit
ar răspunde
cu un cuvînt
înțelept
pace

În românește de
ANTON PALFI ■

Cronica dialogurilor pentru cauza calității teatrului (1)

CLUJ-NAPOCA:

Premisă a regăsirii de sine, la cota unei alte calități

Pe două temeinice pietre de temelie — cuvîntul președintelui Uniunii scriitorilor, George Macovescu, cuvînt profund responsabil, încărcat de bune intenții, generos ; și cuvîntul dramaturgului Paul Everac, sintează serioasă și profesională în conținut, ironică în formă și, în totul, un exemplu de conștiință antiboemă — la Cluj-Napoca s-a edificat această construcție a gîndirii critice, autocritice, revoluționare care a fost **primul Colocviu național de literatură dramatică.**

Au luat cuvîntul toți cîți au vrut și fiecare a spus tot ce a crezut că trebuie spus. A fost, din partea auditoriului, înțelegere, a fost și răbdare chiar și pentru arguții teoretice, pentru păreri stridente subiective, pentru confesiuni demagogice. Dar — dincolo de acești pigmenți sporadici, care la urma urmei au hazul lor și chiar rostul lor de contrarii care-s necesare evoluției — masiv, esențial, important e faptul că — în condiții de democrație concretă — s-au rostit observații, aprecieri, apeluri care au dovedit realism, luciditate, onestitate, demnitate, loialitate, responsabilitate, într-un cuvînt conștiință matură.

S-a practicat sobrietatea, reverența, chiar detașarea implicată de gîndirea științifică și, consecință, n-au fost dialoguri dramatice, conflicte. În schimb au fost monologuri — patetice, conflictuale, dramatice — denotînd o luptă, o strădanie, o ardere pentru calitatea dramaturgiei, pentru calitatea procedurii de afirmare a dramaturgiei de calitate, pentru împlinirea rosturilor superioare ale literaturii dramatice, pentru tratarea respectuoasă a dramaturgiei ca un autentic, ca un incontestabil gen literar.

Primul Colocviu național de literatură dramatică a fost o foarte binevenită ședință de lucru a dramaturgilor și a tuturor celor de care depinde spectacolul de teatru contemporan : critici, cadre didactice, directori de teatre, regizori, secretari literari, reprezentanți ai forurilor de partid și de stat. Dezbaterile reprezintă o sumă de informații și opinii despre literatura dramatică, sumă din care — în condiții de luciditate științifică, ambiție profesională și onestitate revoluționară — se pot trage concluziile privitoare la căile concrete, practice, eficiente prin care, pe de o parte, literatura dramatică se poate elibera, curăța, descotorosi — în continuare și pînă la capăt — de scheme, de șabloane, de pedagogism, de ilustrativism, de oportunism, de demagogie, de convenabilitate, de superficialitate, de dogmantism, de naivitate, de primitivism, de mode străine și de alte umbre-prejudecăți, care-i slăbesc puterea propagandistică, ba chiar o și îndepărtează de oameni-spectatori ; iar, pe de altă parte (care, de fapt, e cam tot aceeași parte), prin care dramaturgii își pot redobîndi — la altă cotă calitativă — puterea și încrederea de a face față acelor conflicte inerente, firești, ale vieții lor de creatori și se pot regăsi pe ei înșiși, ca producători — tot la altă cotă calitativă — spre binele personalității lor artistice, al oamenilor societății contemporane lor, al literaturii dramatice pe care o lasă urmașilor, al culturii noastre naționale.

O premisă s-a realizat, un pas a fost făcut ; numai că mersul înseamnă, cere mai mulți pași.

NELU IONESCU ■

În durata eternă

Fie că ne duce cu el spre „aceeași ulicioară" unde „bate luna în ferești", fie că ne face să-l urmărim pe unde „nu-i hotar, nici ochi spre a cunoaște. Și mereu încearcă în zadar din golul ce se naște"; Eminescu este mereu aproape de noi, ca un prieten vechi, lîngă care ne bucurăm de tot ce e frumos și bun, doar numai din cînd în cînd cu o ușoară neliniște, ca o așteptare a unei surprize pe care nu ne-o putem închipui decît plăcută fiindcă ea este, știm sigur, de cea mai mare încredere. Pe ulicioara veche și pe drumurile lucrătorului, sîntem împreună cu Eminescu într-un spațiu și într-un timp, amîndouă dezlegate de relativ și de întîmplător, într-o lume în care domnește gîndirea poetică liberă. Sîntem, ca Eminescu, mereu și oriunde, acasă: aici pe pămînt, precum și într-un acolo inaccesibil și totuși apropiat. În incomensurabil chiar, sîntem cu el, acasă. Aceeași impresie, chiar mai mult, aceeași certitudine eu am avut-o și o am plimbîndu-mă prin hexametrii lui Virgiliu. Scriam odată despre acesta că citindu-l te afli într-un timp în care, epoci variii și vechi și noi, sînt date deodată toate". Impresia aceasta, certitudinea aceasta o am și la lectura acelui giganteic și totodată familiar Memento mori al lui Eminescu, la care este bine să ne întoarcem ori de cîte ori simțim, chiar cu conștiința unei splendide, supreme și necesare slujiri, nevoia de a ne statornici în durata eternă.

mai 1978

Alexandru Philippide

RUBRICA MEA

Lirica de gîndire

Redacția: — Cartea lui Eugen Simion, TIMPUL TRĂIRII, TIMPUL MĂRTURISIRII, s-a bucurat de un mare succes atît la public cît și la criticii literari, epuizîndu-se rapid din librării. Cum explicați acest lucru?

— Nu mă surprinde succesul excepțional al cărții lui Eugen Simion, apărută la Cartea Românească într-un tiraj și el excepțional, de 20 870 de exemplare. Cărțile bune nu așteaptă mult în librărie. Li se duce buhul, după vechea vorbă românească, și în cîteva zile dispar ca și cum n-ar fi fost. O astfel de carte este aceea a lui Eugen Simion, critic literar de mare talent, care s-a revelat cu acest prilej și ca un foarte bun scriitor.

Parisul a fost și a rămas pentru noi, românii, orașul occidental cel mai rîvnit, pentru farmecul său, deosebit de acela al celorlalte metropole. În timpul celor trei ani cît a funcționat ca lector de limba și literatura română la Paris, Eugen Simion a trăit acest farmec și a știut să ni-l împărtășească mai bine decît toți compatrioții noștri din trecut.

Nici un alt oraș nu te îndeamnă mai mult la hoinăreală prin vechile lui cartiere, de pe ambele maluri ale Senei. Eugen Simion le-a străbătut pe toate, cu ochii deschiși, cu luciditate. A știut să vadă și să-și exprime o întinsă gamă de emoții afective și intelectuale. Cheiurile cu anticariți, de la catedrala Notre Dame pînă la Institut de France, vechile cabarete din Montmartre, cafenelele din Cartierul Latin, vechile străzi, ca rue Monfletard, ale Parisului istoric, monumentele, muzeele, viața de zi, cu freamătul ei, ca și cea de noapte (imprejurimile, apoi acea incomparabilă banlieu, castelele Loirei, sudul Franței, toate retrăiesc în paginile dense ale cărții lui Eugen Simion, căruia nu i-a scăpat nici unul din aspectele vieții intelectuale și artistice ale marii metropole.

L-a interesat poporul, a cunoscut viața de formație a francezilor, cu specificul ei, a stat de vorbă cu unii din criticii și esteticienii de reputație mondială, a audiat cursurile unor profesori, și-a confruntat la tot pasul propriile impresii și idei cu acelea ale contemporanilor obscuri sau ilustri, a reflectat asupra geniului francez și a artei sale de a trăi.

Eugen Simion a stat de vorbă și cu românii stabiliți sau în trecere prin Paris, iar acestora din urmă le-a iscodit surprinderea sau blazarea afectată, deoarece marea capitală nu lasă pe nimeni indiferent, dar se confruntă adeseori cu „complexele" vizitatorilor ei.

Am reținut o vorbă a lui Eugen Simion:

„Plăcerea estetică are nevoie de comunicare".

Aș extinde sfera noțiunii și aș spune:

„Orice plăcere are nevoie de comunicare."

Dar, este un dar. Nu oricine are darul comunicării, al comunicării vii, sensibile și inteligente. La Eugen Simion acest dar este atît de intens, încît, îndemnat să citez pasaje semnificative din cartea lui, mă simt stingherit de greutatea alegerii, de acel „embarras du choix", de care nu te eliberezi decît recurgînd la locul întîmplării, deschizînd cartea oriunde, cu certitudinea că nu vei fi dezamăgit. Încerc acest procedeu, cel mai comod și cad peste paragraful care începe astfel, la pag. 259:

„Revin la Cartierul Latin, pe care îl străbat zilnic, urcînd de la stația St. Michel spre Pantheon și Grădina Luxemburg, coborînd apoi spre St. Germain des Près. Iau masa într-un mic restaurant de pe strada Monsieur le Prince..."

Nu mai pot continua. Am primit șocul dureros și incitător al amintirii. Pe această stradă am stat aproape un an. Sînt mai bine de 30 de ani de atunci. Întorc colțul la dreapta, pe rue Racine și dau de teatrul Odéon, cu galeriile lui, pline de etalaje de cărți. La doi pași, grădina Luxemburg. Mă copleșește trecutul, cu toată greutatea lui. Cum m-aș putea scutura de povara lui?

Cartea lui Eugen Simion e nu numai un bun prilej de desfătare. Pentru cine a trecut pe aceleași locuri e o nouă revelație: vede ce i-a scăpat sau retrăiește mai intens ce a uitat. Pentru ceilalți cititori, e ghidul unui pionier pe căi mult visate.

ȘERBAN CIOCULESCU

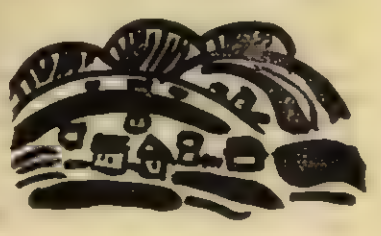

CRONICA LITERARĂ

CORNELIU STURZU:

Vîntul din oglinzi

Volumul debutează sub semnul întoarcerii și amintirii. Îmbrăcînd „cămașa de mire", poetul aspiră la comuniunea nupțială cu pămîntul, cu firea. Un sentiment de neliniște cutremură suav reveriile sale. Lumea pare văzută heraldic, din depărtare. De unde „întoarcerea" în sens panteistic la permanență. Treptat confesiunea patriotică își anexează temele de imn obișnuite. Mai ales poetul caută semnele statorniciei și face în așa fel ca „zeul" însuși să vorbească: „Lină rotire de planete albe / Și sfîntă trecere de anotimpuri / Pe zarea plaiurilor mele unde / Strămoșii îmi ciopliseră altare // Un duh de zeu sînt zămislit din vechea / Împreunare-a humei cu a sorții / Credință-n pacea locului de-a pururi / Și ochi de stea veghind în stîlpul porții". Un «recviem» în mai multe părți dezvoltă aceeași temă a trecerii panteistice în trupul țării, prin sacralizarea jertfei. De astă dată vorbesc cei care au murit pentru patrie. Transcriem concluzia: „Noi ne-am semănat ca jirul, ca ghinda / Să le fie a lor noștri pașnică tinda // Noi ne-am mutat în fîntîni, în arbori, în glie / Pentru o lege și-o Românie". Meritul poetului e că transmite o emoție particulară temelor generale, îndeobște uzate. Ne surprinde chiar cu interpretări inedite. Lumina bunăoară înseamnă uitare, ea cicatrizează rănile trecutului: „Cade lumina peste pămînturi cicatrizate... // Neodihnita mișcare urcînd neînfrîntă / Adunare de cuget peste cumpăra sorților / Noi, îngropînd în lumină / Apele morților, apele morților".

Ne-am referit mai mult la primul ciclu: **Cămașa de mire.** Deja o fantezie subtilă, cu poantă **(Cristofor Columb)** anunța celălalt revers al poeziei lui Corneliu Sturzu: inclinația spre reverie și luciditate. Vom descoperi de aci înainte aproape un alt poet.

Se modifică întrucîtva sensul amintirii. Poetul parcă e blestemat să-și aminteacă numai cuvinte (fie și numai cuvinte frumoase). Aceasta îl face probabil să scrie că a devenit „seducătorul său cabotin" și că lumea întreagă „se-nchide în lacrima dorului / Totul afirșind fără să aibă-nceputuri". Imagine paradoxală; se poate face orice din cuvinte. Nu înseamnă însă că poezia devine „glumă" (cum sună titlul unui poem), ci pur și simplu poetul e conștient de valențele nonfigurative ale limbajului.

Efecte notabile se obțin prin hiperbolizarea unui detaliu corporal sau fiziologic **(Geografia lacrimii).** Aici, a vedea înseamnă de fapt a ști, fără nici un eccu imagistic. În **Corespondență** exprimă teama de cuvinte, atribuindu-le acestora gustul de moarte al cenușii. Poemul are un aer crispat, viziunea se întunecă: „Nu mai deschid scrisorile acele / De-atîtea vești sătul sînt ca de apă / Un înecat, privindu-mă în ele / Ca bivolul în mlaștini cînd se-adapă". În același registru halucinant pare compus și **Pasăre împăiată.** Interiorizarea unui fapt banal pînă la senzația dureroasă, cu regretul sporit de a se goli de orice gînd, aflăm în **Despicîndu-se lemne.** Suferința este cea care ucide emoția.

Poetul extinde legile reveriei la toate regnurile. Am putea spune că nu există decît o singură alternativă, aceea a visării. Din puține și mai ales disparate detalii poemele ultime încheagă viziuni delicate, oarecum ermetice prin fragmentarea notației. Enunțurile (imaginile) rămîn parcă suspendate în gol, cuvintele nu se cheamă unele pe altele, orice ecou se resoarbe în vidul lăuntric. Se neantizează însăși rostirea, nu doar sensul. Poemul devine un «autoportret pe nisip», un desen delicat cu contururi mișcătoare, ce se pot șterge ușor, la prima adiere de vînt. Poate că acesta e «vîntul din oglinzi». Drama poetului e că nu mai are unde să-și contemple chipul. Totuși trecerea nu înspăimîntă, mai degrabă neliniștește: „În seara asta totul se fărîmă / Cheia din ușă se preface nor / Din cărți curg vorbele pe dușumele / De pe ecran alunecă-un actor // Mingii rotundul unui sentiment crescut pe suflet / Și-o pulbere albastră cade lent / Ca din aripa unui fluture desenul / Pe care-l ștergi, fără să vrei, indiferent".

CORNEL MORARU

Doi poeți de limbă sîrbă

IVO MUNCIAN

Născut în comuna Variaș, jud. Timiș. Redactor la ziarul „Banatske novine". Volume publicate : „Visele", „Mărturisiri", „Evantaiul bucuriilor", „Clepsidra", „Poarta dorinței", „O noapte de nesomn" și „Secerătorii de curcubee". În curs de apariție : „Caruselul cu zimbete".

CÎNTEC

De vă vine cîndva prin vene
urletul de sirenă a singurătății,
dați, rogu-vă, buzna-n pupilele
copiilor,
adăpostiți-vă sub streașina
șagalnică
ce-nconjoară-ntrebările lor,
riscați cîteva clipe de uimire
între vrejele zvăpăielii copiilor.

Iscînd miracolul trecerii prin timp
copiii sînt, cred eu,
niște explozii de bucurie,
ori,
mai degrabă,
ferestre spre totulsepoate
spre totcezboarăsemănîncă.

Astfel,
crescuți cu un gînd
devenim, de bună seamă,
cu o felie de tandrețe mai tineri,
cu un zbor
mai aproape de fericire.

SCRISOARE

La o margine de cuvînt
ispitit de pîndă
așteptam ivirea ta
dintre păienjenișul de orizonturi.

Și se făcu tăcere și eu așteptam,
și zarea bătu a neimplinire,
eu te-așteptam,
și timpul frunzări cartea resemnării,
eu te-așteptam.

De vrei să afli dorul prim, iubito,
înnoadă firul frînt
la o margine de cuvînt
cu mine așteptînd.

Traducere de IVAN MUNTEAN ■

I. BOCA ■

CEDOMIR MILENOVICI

Născut în satul Belobreșca, jud. Caraș-Severin. Redactor la ziarul „Banatske novine". Volume publicate : „Culegătorii de înălțimi", „Șoaptele frunzelor", „Snopi verzi", „Stropi de gingășie" (volum distins cu premiul Uniunii scriitorilor pentru anul 1975), „Castelul fără acoperiș" (roman) și „Orizont în iris".

CÎNTEC DESPRE NOI

Ne-am născut la țară
legîndu-ne pantalonii cu sfoară.
Eram desculți,
păstrîndu-ne pantofii pentru zile
de sărbătoare.
Flămînzi pururi,
vinovați întotdeauna.

În timpuri de odinioară.

Am plătit cu viață
dreptul de a ne exprima
gîndurile.
O viață și un cuvînt.
Spuneți, nu-i un tîrg prea scump ?

Azi sîntem nouă înșine stăpîni.
Timpul ținînd în palmă
îl învățăm ritmul pașilor noștri.

PATRIA

Rostind cuvîntul PATRIE
Depunem jurămînt.

PATRIA nu-i un cuvînt obișnuit,
el trebuie scris mereu cu majuscule.

PATRIA e mai mare decît universul.

O voi recunoaște cu ochii închiși
după gustul apei,
după aroma țărinii,
după îmbrățișarea oamenilor.

PATRIA trăiește în noi
pretutindeni prezentă.
Avem voie să ne uităm tinerețea —
PATRIA, nici în gînd.

IZVORUL

La izvor
riul n-are-n circă apă,
n-are-n sin cerul,
nu cunoaște ziua.
El trăiește cu ideea scurgerii.

Izvorul este prima literă
în alfabetul cursului de riu.
Aici fluviul visează primul vis
despre mare.

Între izvor și mare
există doar o diferență minimă,
pe mare fiind, iscăm necuprinsul,
lîngă izvor fiind, căutăm copilăria.

Cel mai dificil lucru este formarea
izvorului.
Restul vine de la sine.

Traducere de IVAN MUNTEAN ■

„Cînd spui Galați, spui combinat, dar și oameni!"

(Urmare din pag. 5)

bile investiții realizate în România în cei 30 de ani care s-au scurs de la naționalizare Astăzi, cînd spui Galați, spui practic Combinatul siderurgic, într-o asemenea măsură s-a legat acesta de întreaga dezvoltare a județului, și mai cu seamă a municipiului.

— Ce înseamnă anul 1978 pentru Combinatul siderurgic Galați ?

— În acest an a intrat în funcțiune Furnalul purtînd numărul 5, de 2 700 metri cubi, cel mai mare din țară la ora actuală. De asemenea, s-a pus în funcțiune Fabrica nr. 2 de aglomerare a minereurilor. În luna aprilie s-au împlinit exact 10 ani de la punerea în funcțiune a primului furnal și elaborarea primei șarje. Între timp, la Galați s-au scurs 25 de milioane de tone de fontă din furnale. Iar luna aceasta se fac 10 ani de la prima șarjă de oțel la C.S. Galați — un deceniu de cînd Galațiul asigură, cum se spune, pîinea industriei ! După anul 1980, conform înaltelor directive de partid, Combinatul siderurgic Galați va produce peste 10 milioane de tone de oțel pe an, adică aproape dublul producției actuale ! Vă închipuiți ce înseamnă o asemenea dezvoltare?

— Probabil că nu...

— Ea înseamnă în primul rînd realizarea unor investiții de mare valoare, precum Furnalul numărul 5, de 3 500 metri cubi, Oțelăria numărul 3, Laminorul de tablă groasă numărul 2 și așa mai departe. Mai înseamnă crearea unui număr important de locuri de muncă, implicînd eforturi pentru atragerea forței de muncă, întrucît combinatul înainte de a reprezenta oțelul, pîinea industriei, reprezintă oameni, un uriaș colectiv de muncă aflat la cea mai înaltă tensiune.

— La sfîrșitul războiului orașul Galați nu avea decît ceva mai mult de 50 000 de locuitori. Astăzi municipiul are în jur de 250 000, din care aproape 40 000 lucrează pe platforma Combinatului siderurgic. Cum a izbutit să facă față municipalitatea unei asemenea creșteri, ca și diverselor probleme care le implică ea ?

— Beneficiind de sprijinul mai mult decît consistent al conducerii de partid și de stat, Galațiul a construit, începînd din anul 1956, 50 000 de apartamente în blocuri situate în mai multe cartiere. Practic, luînd în considerare numărul mediu de 3 membri de familie pentru un apartament, aproape 150 000 de oameni s-au mutat în casă nouă, în numai două decenii și ceva. Un alt oraș ! Anul acesta, în municipiul Galați se construiesc 6 400 de apartamente, adică de două ori mai mult decît prevederile inițiale pe cincinal și cu aproape 77 la sută mai mult decît în 1977. Pe întregul cincinal 1976—1980 cifra construcțiilor de locuințe este de 25 000 de apartamente — deci aproape jumătate din numărul celor construite pînă în 1975 la Galați ! În 1980 municipiul va ajunge probabil la circa 300 000 de locuitori, între care peste 65 000 vor lucra în industrie. Să nu uităm și viitoarele centre urbane ale județului, Liești-Ivești, Pechea și Cudalbi, ca și dezvoltarea corespunzătoare a actualelor orașe, precum Tecuci, Tîrgu Bujor și Berești. Pentru toți locuitorii județului,

O selecție din lucrările realizate la cadrul Simpozionului de ceramică de la Medgidia — itinerantă la Constanța, Tulcea și București — cuprinde lucrări semnate de : Lazăr Florina Alexie, Costel Badea, Gheorghe Fărcășiu, Nicolae Moldoveanu, Dumitru Rădulescu, Gheorghe Rizoiu, Mihai Temșăneanu.

fertilitate. Cu toate acestea, prin terasări, folosirea intensivă a fondului funciar bun, extinderea culturilor duble, irigații intense și așa mai departe, Galațiul va produce 689 000 tone cereale, reprezentînd o creștere de circa 30 la sută față de anul trecut. La viticultură deținem de acum locul al doilea pe țară, după Vrancea, ca suprafață de vie pe rod, o viță-de-vie însă deocamdată foarte tînără, dar specialiștii speră ca în cîțiva ani vinurile de Galați să devină și ele foarte căutate. Pe teritoriul județului există 56 de comune și 180 de sate, ale căror locuitori știu cu toții că de bogăția recoltelor viitoare depinde în cea mai mare măsură sporirea gradului de confort și civilizație ale localităților în care trăiesc azi.

— V-am ruga în încheiere să ne spuneți cîteva cuvinte despre cum se desfășoară în județul dumneavoastră Festivalul național „Cîntarea României".

— Este suficient cred să spun că există un raport semnificativ : unul din 5 oameni ai muncii din județul nostru este artist amator, pentru a ilustra ampla participare la festivalul național al muncii și creației, organizat din inițiativa personală a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. S-au și statornicit în județul nostru cîteva manifestări cultural-educative și artistice tradiționale, cum ar fi „Întîlnirile de la Mînjina", „Tabăra de sculptură în metal", complexul de manifestări politico-educative „Danubius", ca și sărbătorile de tradiție populară ale „Bujorului", „Salcîmului" și „Teiului", care pun la dispoziția zecilor de mii de oameni ai muncii din județ multiple modalități de petrecere a timpului liber în mod plăcut și util. De asemenea, ca urmare a interesului crescînd pentru activitatea de creație și cercetare tehnico-științifică, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României" au participat cu lucrări 27 726 de oameni ai muncii, între care 13 000 de muncitori. Printre rezultatele directe ale acestor preocupări este de remarcat că în anul trecut s-a obținut un spor în producție în valoare de aproape 750 de milioane, s-au redus cheltuielile de producție, au crescut beneficiile, iar importurile s-au diminuat cu 618 milioane lei-valută. Sînt cîteva realizări care atestă din plin munca pasionată pe care oamenii muncii de pe teritoriul județului Galați o duc întru prosperitatea județului și a țării, ca și certitudinea că ei nu vor precupeți nici pe mai departe nici un efort pentru realizarea integrală a măreților sarcini cuprinse în documentele de partid, pentru transpunerea întocmai a prețioaselor indicații ale tovarășului secretar general Nicolae Ceaușescu, pentru creșterea neîntreruptă a gradului de prosperitate materială și de civilizație a întregului popor.

Noi și animalele

În „Scînteia" din 6 ianuarie a.c., la rubrica „Fapt divers", se puteau citi următoarele :

„Comitetul național pentru protecția animalelor ne sesizează un caz de «comportare reprobabilă» din partea lui O.G. de pe șoseaua Mihai Bravu nr. 296 din București. După ce acest O. G. «a colectat, în scopuri materiale» (probabil pentru a le revinde la preț de speculă) vreo 15 pisici, în loc să aibă grijă de ele, a tătărît, la un moment dat, asupra lor și a început să le arunce în stradă, de la etajul zece, creînd spaimă și dezaprobare din partea tuturor trecătorilor aflați la acea oră pe șoseaua Mihai Bravu. Sesizarea califică gestul lui O.G. «huliganic și periculos», drept care cere autorităților sancționarea lui. Cerință la care subscriem și noi".

După apariția acestor rînduri, Direcția zoo-veterinară a municipiului București l-a amendat pe O.G. (pe care-l cheamă Oancea Gheorghe și e tehnician la cinematografie, la Buftea) cu lei 600 (șase sute), în conformitate cu articolul 1. punctul 4, din H.C.M. nr. 2492/1969, care prevede aplicarea de sancțiuni pentru „chinuirea, lovirea sau părăsirea animalelor", precum și pentru „folosirea acestora la o muncă peste puterile lor". Ulterior, Miliția Capitalei a suplimentat amenda cu 300 (trei sute) lei, pentru culpa de atentat la liniștea publică.

O pedeapsă dreaptă ? O pedeapsă mare, mică ? ...

Nu despre asta vrem să vorbim, deși, punînd de o parte pedeapsa și de cealaltă fapta, adică aruncarea, în plină zi, a celor 15 animale (de fapt, spun martorii oculari, erau mai multe) de la etajul zece, cu scopul de a le zdrobi capetele de caldarîm (ceea ce s-a și întîmplat), ni se pare totuși că balanța nu prea stă drept, ea chiar se clatină, ea chiar ne zdruncină niște idei de dreptate, fiindcă fapta, sinistra faptă, ca să-i spunem numai atît, pare a denota o vocație... cum s-o numim ? Paul Anghel, într-o tabletă, relatînd o întîmplare mai puțin singeroasă (un camion care, pe asfaltul pustiu al bulevardului Dacia, strivește sub roți un cățel), nu șovăie la cuvinte : „Ca să ucizi un cățel, pe bulevardul Dacia, în plină zi de liniște, e o performanță: trebuie să ai vocație de criminal". Era vorba de un biet și singur patruped, care, în plus, a avut norocul, ni se spune, să fie izbit mortal, cu capul de rigolă. Nu știu cît de deliberat a fost gestul șoferului de pe Dacia, dar, în cazul lui Oancea Gheorghe, după cîte s-a stabilit de cei în drept, a fost.

N-am fi reluat „faptul divers" descris în „Scînteia" dacă nu ni s-ar impune cu evidență, și din această sordidă faptă, ca și din altele, cel puțin două aspecte, de fapt aversul și reversul unei probleme în aparență minoră, periferică vieții noastre, dar care, precum vom vedea, există, și care, în plus, poate naște, dacă o ignorăm, o involuntară, dar pernicioasă complicitate la apariția unor fapte deosebit de grave. Este vorba, pe de o parte, de întîrzierea cu care acte precum cele comise de O.G. sînt sancționate (indiferent de duritatea sau de blîndețea sancțiunii) și, pe de alta, de proliferarea unor astfel de acte, proliferare, credem, deloc străină de sancționarea tardivă sau, în cele mai multe din cazuri, de nesancționarea lor.

Întîmplarea de pe șoseaua Mihai Bravu s-a petrecut la 18 decembrie anul trecut. Între 18 decembrie și 6 ianuarie, cînd ea, grație paginii de ziar, a devenit un fapt public, O.G. a trăit,

bine mersi, liniștit, nederanjat de nimeni, deși forurile în drept, alertate de cetățeni, ar fi putut, totuși, să-l deranjeze. N-au făcut-o. Circa 9 de miliție, pe teritoriul căreia s-a însingerat caldarîmul de pe șos. Mihai Bravu nr. 296, n-a schițat nici un gest, n-a luat nici o măsură, măsurile luîndu-le (dar după apariția articolului din ziar !) Direcția zoo-veterinară și Miliția Capitalei. Și dacă articolul n-ar fi apărut ?

Dacă un O.G. împroașcă un caldarîm cu sîngele unor patrupede, sau dacă pe Bd. 1 Mai un căruțaș, de ani și ani, înhamă la o cotigă încărcată cu lemne și cu cărbuni, grea ca fierul, un cal șchiop, care-o trage cu eforturi penibile (fapt autentic, semnalat nu o dată, dar în zadar, de către cetățenii din cartier), vom zice în sinea noastră ceva rău despre acești inumani, dar poate ineducabili oameni în toată firea, vom mai zice ceva și despre cei ce tergiversează sau nu aplică pedepsele stipulate prin lege, și, poate, ne vom opri aici. Dar cînd este vorba despre niște adolescenți ?

Duminicile, în Obor, la tîrgul de păsări, pot fi văzuți copii de școală ce se-ațin, strîngînd la subsuoară niște lădițe închise, pe lîngă cumpărători, trăgîndu-i de mînecă : „Nene, nu vreți o pasăre ?" Cînd desfac capacele lădițelor (cu precauție, ca să nu zboare prada), se pot vedea înăuntru, aproape asfixiate, niște păsări, vrăbii și porumbei, vînate cu praștia prin grădini, prin parcuri, prin pădurile din marginea Bucureștiului.

Nu intenționăm să facem un inventar de atrocități, deci ne oprim, deocamdată, aici. Ne oprim aici, la acești copii, fiindcă trebuie, fiindcă avem datoria să ne oprim, fiindcă a trece pe lîngă ei și pe lîngă astfel de fapte înseamnă, după opinia noastră, a merge cu bună-știință, pavînd chiar drumul, spre viitorul în care ne întîlnim cu adolescenți ce incendiază cîini, după ce i-au legat cu sîrmă ghimpată (fapt autentic, petrecut pe strada Ilioara, fapt al cărui autori au rămas „nedescoperiți", dar oare au fost cu adevărat căutați ?) și cu maturi ce aruncă pisici pe fereastră de la etajul zece. Și, precum vom vedea mai jos, și cu alte fapte, cu mult mai grave.

S-a scris mult, există o întreagă literatură despre „cruzimea copiilor", despre dorința, despre voluptatea lor, uneori devorantă, totdeauna inconștientă, de a se simți (spun pedagogii) „puternici", expresie (spun unii dintre pedagogi) a vitalității speciei umane, a ofensivei acestei vitalități, expresie (zic alții) doar a curiozității copilului față de ceea ce înseamnă natura, viața. Oricum, dintr-un impuls sau altul, copilul mic strivește furnici, ciopîrțește broaște, pune la felurite chinuri sau „încercări" păsărele, cîini și pisici, și, lăsat să se „joace" astfel, el devine (tot pedagogii o spun) indiferent la durerea, la suferințele altor ființe, se nasc deci niște germeni ai cruzimii, ai violenței, ce, în împrejurări ce le sînt prielnice, ce pot dezvolta, pot ajunge la forme extreme, primejdioase. Nu este străin, de aceste „împrejurări prielnice", exemplul adulților, care ades le provoacă. Nu ne putem hazarda, în spațiul unui articol, să lămurim o problemă despre care s-au scris tratate, vrem numai să semnalăm că exemplul adulților (mama care înecă puii pisicii în fața copilului, lucrătorii serviciilor de ecarisaj ce prind cu lațul, în văzul copiilor, cîini și pisici) deci exemplul cruzimii nu numai nepedepsite, dar promovată ca act necesar, ca act firesc, se întîlnește, nefericit, cu exemplul școlii. Există, sub oblăduirile unor școli, așa-numite cercuri ale micilor biologi în care se practică vivisecția, în care șoareci, uneori iepurași, sînt tăiați de vii, deși se știe (n-o spunem noi, ci oamenii de știință) că vivisecția e de acceptat, ca un rău necesar, doar în folosul major al științei, al descoperirii științifice, că, în rest (tot oamenii de știință o spun), tot ce e viu poate fi studiat pe viu.

Știm că aceste rînduri vor trezi niște — și nu puține ! — reacții, știm că ni se va reproșa — și, aparent, pe bună dreptate ! — un sentimentalism excesiv, niște anapoda în condițiile vieții urbane, care își are legile ei, aspre, dar necesare. Nu sîntem sentimentali, deși, mărturisim, iubim animalele, sîntem chiar realiști, știm bine că în condițiile marii aglomerații urbane înmulțirea peste măsură a cîinilor și a pisicilor trebuie stăvilită, fie și numai pentru faptul că o suprapopulare cu animale domestice, din lipsă de condiții de întreținere, duce, de regulă, la abandonarea lor, la sfîrșitul lor tragic. Sîntem și noi (ca, dealtfel, chiar Comitetul național pentru protecția animalelor) pentru o rațională limitare a numărului de cîini, de pisici, dar sîntem, în același timp, pentru o limitare înfăptuită cu mijloace științifice, rapide, cruțînd suferința, deci cu mijloace umanitare, supravegheate de forurile în drept, nu prin inițiativă particulară, nu prin arderea cîinilor sau prin aruncarea pisicilor pe fereastră ; nici măcar prin perpetuarea unor „metode" (ce au, din păcate, girul respectivelor foruri) precum cele utilizate de veterinarii care, în plină zi, în plină stradă, nesinchisindu-se de publicul, inclusiv infantil, care-i asistă, „stricninizează" animalele fără stăpîni ; ca să nu mai vorbim de cele ale penibilei, depășitei, inumanei întreprinderi a oamenilor care vînează cîini și pisici cu cîrligele și cu lațul.

Și nu este vorba numai de dragostea noastră, a oamenilor, față de animale, deci față de natura în care ne constituim ca stăpîni, dar și ca parte (fapt ce, în condițiile despre care vorbeam mai sus, cele ale marii aglomerații urbane, se cam uită, se cam ignoră), este vorba și de dragostea noastră, a oamenilor, față de oameni. Violența nepedepsită, nestîrpită din rădăcini, la adresa unor viețuitoare care nu se pot apăra, poate degenera. Poate degenera, afectîndu-ne chiar pe noi.

Cu niște luni în urmă, în „Flacăra", scriam despre „joaca" unor copii care, cu niște arbalete confecționate de ei (sau de părinții lor), avînd ca proiectile niște ace, ace adevărate, ascuțite ca niște ace, se distrau venind, pe o stradă a Bucureștilor, cîini, pisici, păsărele. Joacă în cursul căreia, la un anume moment, un puști, supărat nu se știe de ce pe o fetiță, a țintit-o și pe ea cu arbaleta. „Nu ! — scriam atunci —, n-a apăsat pe trăgaci. Dar dacă ?" ...

Zilele acestea, tovarășa Natalia Leoveanu, secretar general al Comitetului național pentru protecția animalelor, mi-a oferit un nedorit final al articolului în care, fără să vreau, am fost un sumbru profet. Pe o stradă a Bucureștilor, un puști, înarmat cu o arbaletă, avînd ca proiectile ace, s-a tot distrat apăsînd pe trăgaci, făcînd ca acele să țîșnească și să se-nfige în ochii și blana imprudentelor patrupede surprinse în preumblare prin acel loc, pînă cînd, supărat, nu se știe de ce, pe-o fetiță, a țintit-o și pe ea cu arbaleta. Și, de data asta, a tras. Acul s-a înfipt într-un ochi al fetiței. Întîmplarea i-a fost relatată tovarășei Leoveanu de către mama fetiței.

Știm că și aceste rînduri ale noastre vor stîrni obiecții, știm că ni se va spune — și pe bună dreptate ! — că nu toți copiii care chinuiesc animalele vor deveni niște violenți, niște delincvenți, niște criminali, știm că ni se va spune — și primim observația ! — că între comportarea crudă față de animale și comportarea crudă față de oameni nu se poate trage o linie dreaptă, dreaptă ca o săgeată, decretînd-o pe prima drept cauză, iar pe cea de-a doua drept efect. Știm — am citit — că o noțiune biosociologică atît de complexă cum este crima sau violența nu poate fi explicată doar apelînd la datele unui proces liniar, cantitativ și evolutiv : azi uciderea unei păsărele, a unui cîine, mîine uciderea unui om. Știm deci că cei ce vînează cu praștia porumbei, ca să-i vîndă în piață, iar apoi ard cîini, iar mai apoi aruncă pisici pe geam, nepedepsiți pentru toate astea, sau pedepsiți excesiv de blînd, nu vor atenta, obligatoriu, și la noi.

Dar dacă ? ....

I. BOCA ■ ILIE PURCARU ■

RaCul

Relații

Avînd o zi repaus — era o sărbătoare
Stăteau de vorbă pașnic — amici acum — la soare
O Scîndură, Ciocanul, și-alături un Cui
Spunîndu-și fiecare necazul dumnealui
Tușind cam cu sfială, că nu-și vorbeau cu anul
Cu greu începe vorba și zise-așa Ciocanul ;
Să vă lovesc atîta eu n-am nici o plăcere
Însă așa e legea, cum știți așa se cere
Cînd capăt o poruncă de nerăbdare ard
Și bat atunci cu sete, pînă ce fac un... gard !
După ce ascultară cum le vorbi întîiul
Cu vîrfu-n jos, cam țeapăn, luă cuvîntul Cuiul ;
Nici mie zău nu-mi place să fiu bătut în cap
Și mă înfig prin scînduri cu gîndul ca să scap.
E greu să faci pe placul și cheful tuturor
Și-ntre Ciocan și Scînduri să fii... mediator,
Iar Scîndura la urmă le spuse resemnată :
Rațiunea voastră sigur am înțeles pe dată
Mereu însă-nțepată să știți prea bine nu e !
Și-aș suporta Ciocanul, dar sînt prea multe... Cuie ? !
Le voi purta pe toate așa mi-o fi hazardul
Am însă o-ntrebare : Cui folosește... gardul ?

ARCADIE CHIRȘBAUM ■

Fabula „curajului"

— Înfruntă-l, nu fi lașă, sfidează-i pe-acești „grei"
Ce cred că-n fierărie ei doi sînt dumnezei !
Strigase o bucată de-oțel spre alta care
Era supusă de un baros la... prelucrare ;
— Păi... fă-o tu, îi zise a doua ca

MORALA,

Cînd o să-ți vină rîndul să stai pe nicovală.

LICĂ PAVEL ■

CIOSU ■

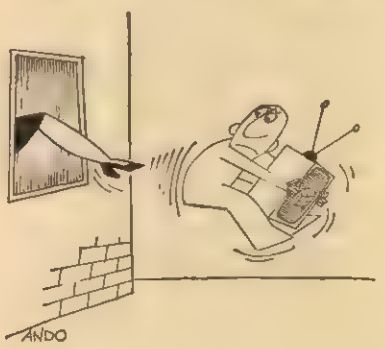

ANDO ■

CIOSU ■

„Televiziunea și violența"

F.I.F.A. a organizat la Buenos Aires în ziua de 12 iunie o conferință de presă, urmată de proiecții în care au fost discutate noile procedee ce ar putea fi adoptate în regulamentul jocului de fotbal. Experimentul a fost făcut de Monaco, cu echipa de juniori. După frumoasa peliculă au urmat discuții cu ziariștii care au fost de față. Scopul era de fapt diminuarea violenței în fotbal. O primă observație, în afara regulii privitoare la executarea unei lovituri libere indirecte în locul autului, celelalte sugestii nu au întrunit multe adeziuni : e vorba de cornerul mic și de expulzarea temporară a jucătorilor brutali. La o privire sumară, măsurile sugerate care ar putea fi luate în considerație în fotbalul viitorului (fotbalul de mâine, cum scria pe generic) nu mai aduc decît parțial cu ceea ce știm noi despre acest sport. De pildă, cornerul mic ar transforma, după părerea noastră, soccerul într-un fel de handbal de sală, într-atît ar înghesui pe jucători de multe ori în fața careului. Cît privește expulzarea temporară, ea are o oarecare justificare și unul ca mine chiar gîndea într-o vreme că s-ar putea aplica un mijloc și mai drastic în unele cazuri de răniri grave și anume : suspendarea agresorului pe termenul cît victima agresiunii nu poate juca. Aici însă s-ar putea ivi, odată statuată decizia, ca simulările accidentelor să crească și să fie scoși din viitoarele partide, prin suspendări, adversari care constituie un pericol potențial, fapt ce nu e în spiritul fotbalului.

Dar iată-ne la problema violenței în fotbal. Că există jucători impulsivi care-l transformă în ceva ce aduce cu violența, asta se poate întîlni oriunde. Un purtător de cuvînt a semnalat în seara conferinței de presă contribuția pe care televiziunea o poate aduce la propagarea violenței cu ajutorul fotbalului. Problema mi se pare falsă și pusă cu un ton patetic (repet) problema mi se pare falsă și pusă pe un ton patetic nu-l servea pe vorbitor. Dimpotrivă, susținem noi, televiziunea poate să se constituie în judecător absolut obiectiv tocmai prin precizia înregistrării, prin detaliul pe care-l oferă imediat spectatorului, reluările sale sînt bine venite și multe injustiții ale arbitrilor și chiar lucruri insesizabile apar pe micul ecran cu o viteză demnă de reținut.

Vorbind în esență despre unele aspecte violente pe care le capătă fotbalul vom constata cu ușurință că regulamentul actual permite cu destulă ușurință sancționarea celor ce o practică. Totul e numai o chestiune de arbitraj, ni se pare nouă. Un arbitraj slab, șovăitor va duce și la tragedii, iată că răspunderea pentru violență în fotbal o poartă mai întîi cei ce se ocupă de trimiterea pe teren a unor indivizi cu un psihic precar. Nu e aici vorba de a ține cu o echipă sau alta pentru că aceasta e altă problemă, ci de acele caractere inhibate, nedecise care încurcă mai mult lucrurile, decît le ajută. În fotbalul modern, la viteza actuală de joc se cere arbitrilor o mare intuiție, o cunoaștere fină a psihologiei celor pe care-i conduc în teren pentru că la ora de față pericolul cel mai mare în fotbal rămîne simularea violenței, nu violența în sine, care poate fi reprimată fără cruțare de către conducătorii de joc. La acest campionat mondial au existat destule acvidebtări (accidentări). S-a jucat de cele mai multe ori cu pasiune, în viteză, au existat și jucători care au mers pînă la sacrificiu, punîndu-și integritatea corporală în primejdie, dar ei, aceștia despre care scriu, erau sinceri. Din păcate, mai ales în fotbalul sud-american există tendința de a se specula, mai ales în fața careului de 16 metri, faultul de joc, pentru asta cele mai tragice scheme sînt permise, doctorii sosesc cu targa și actorul odată intrat în rol o face pe Clitemnestra pe iarbă verde, urlînd și arătînd leziunile imaginare. Tragedieni improvizați se cer eliminați cu toată hotărirea dacă vrem să avem un sport curat, nealterat de șmecheri și de primadone. Din păcate, mijloacele de detectare rămîn încă empirice. Aș putea spune că portarul Franței s-a rănit grav în meciul cu Argentina. Luque, și el cu mîna în ghips, sau Neeskens, care are o gravă fractură, sînt cele mai vii demonstrații că fotbalul poate produce accidentări, dar toate astea sînt, mai degrabă, consecința unei rele supravegheri personale și mai puțin opera scouterii din joc a adversarilor.

În încheiere, cred că noile propuneri făcute de către un grup de antrenori și gazetari F.I.F.A.-ei — pentru îmbunătățirea regulamentului de fotbal — nu au prea multe șanse de a se pune în practică. Ar fi delicat să modifici un joc — pentru că sigur el se va modifica — numai de dragul de a inova, acolo unde inovația așteaptă de la născterea celui mai frumos sport din toate timpurile... să stăm cu toții în banca noastră...

EUGEN BARBU ■

Virginia Ruzici — dublă învingătoare la Roland Garros !

Deși în imaginea de față, realizată de fotoreporterul Emanuel Tănjală, Virginia Ruzici bea un simplu pahar de citronadă, recent, după campionatele internaționale de tenis ale Franței, disputate pe renumitele arene de la Roland Garros, sportiva bucureșteană a băut din cupa victoriei, reușind să cîștige două titluri de campioană, la simplu și dublu fete. Pentru această strălucitoare performanță, cea mai prețioasă din palmaresul tenismului nostru feminin, Virginia Ruzici și antrenorii săi merită toate felicitările.

FOTBAL, DIVIZIA A:

CONSTANȚA : F.C. — Steaua 3—1 (1—0). Două declarații obținute înainte de meci : fundașul Antonescu „Nici nu concepem să nu cîștigăm". Antrenorul Emerich Jenei : „Sperăm să cîștigăm campionatul". Făcînd observația că se cădea ca siguranța din cuvintele constănțeanului să se manifeste ceva mai devreme și nu în penultima etapă cum se întîmplă de vreo doi ani încoace, arătăm din capul locului că în teren ardoarea și hotărirea gazdelor de a scăpa iarăși de retrogradare au învins net și desigur firesc indiferența și lipsa de ambiție a oaspeților. Nu ne trece prin gînd să acuzăm formația bucureșteană că nu și-ar fi apărat corect șansele. Îi reproșăm doar jocul slab, departe, foarte departe de ceea ce ar trebui să joace o probabilă campioană. Am văzut un joc penibil, confuz și plin de gafe în care vioara întîi a fost echipa Steaua, pe alocuri bine secondată la acest capitol de constănțeni ● A învins F.C. Constanța pentru că și-a dorit foarte mult victoria, pentru că jucătorii săi de bază, Antonescu și Turcu, au jucat foarte bine, pentru că la mijlocul terenului Hoffmeister a muncit enorm și pentru că în atac D. Zamfir s-a bătut cîteodată singur cu o apărare, e drept slabă, pînă la epuizare. Au înscris astfel Zamfir, portarul Ștefănescu (din 11 m), Peniu, ultimul meritînd însă cel puțin un cartonaș galben pentru numeroasele căderi simulate din careul advers ● Jucătorii de la Steaua au părut obosiți și blazați. Apărarea a fost penetrabilă mai mult pe partea lui Anghelini și pe „culoarul" Sameș, iar la mijloc Dumitru și Iordănescu nu s-au văzut cam deloc. Singura excepție : Troi, care a și înscris golul echipei sale, este adevărat cu larga participare a portarului Ștefănescu ● În concluzie un joc slab, apreciat de numerosul public constănțean doar pentru rezultatul său ● A condus cu scăpări, fiind departe de faze și semnalizînd descori cu întîrziere, arădeanul Ioan Igna, ajutat, mai mult sau mai puțin, de L. Vascan (Alud) și T. Cruceanu (din Tecuci). **(R. Bărbulescu)**

HUNEDOARA : Corvinul — A.S.A. Tg. Mureș 1—0 (1—0). Dacă meciul din tur, deși fără probe evidente, nu ne prea vine să credem că s-a jucat corect, de astă dată rezultatul este curat ca lacrima, izbînda putînd fi și mai categorică pentru hunedoreni. Ei au obținut o victorie care, chiar dacă a stat multă vreme sub semnul întrebării, s-a arătat absolut meritată, neînsemnînd numai două puncte, ci și dreptul de a mai juca în primul eșalon cel puțin încă un an ● În prima repriză, Corvinul a jucat ordonat, echilibrat, dovedindu-se stăpînă pe joc și pe situație. Dealtfel, în primul sfert de oră, Lucescu, care în acest campionat și-a făcut cu prisosință datoria față de culorile noului său club, a înscris în urma unei acțiuni personale de mare virtuozitate ● Amîndouă echipele s-au arătat insistente, bine pregătite fizic și tactic, cu o remarcă în plus pentru hunedoreni, beneficiarii unei apărări tinere și ferme, cu un portar (Bologan), sigur în intervenții, cu un mijloc elastic în care a excelat Angelescu, cu un atac unde Lucescu și Nunweiller și-au demonstrat talentul și seriozitatea prin situații de gol și pase ideale ● Ca o concluzie și a acestei partide, putem spune că harnica echipă a hunedorenilor a ilustrat în acest campionat vechiul proverb : „Cine nu are bătrîni, să-și cumpere", cu simpla completare că a știut și a reușit să altoiască în jurul acestora tinere talente, precum Gălan, Meriă, Petcu, Văetuș sau Nicșa ● În ultima sa parte, jocul a devenit echilibrat și animat, dar asta numai după ce Petcu și Economu au șutat în bară, în prima repriză, și după ce arbitrul Marcel Buzea le-a refuzat gazdelor un penalty clar, la un fault grosolan comis de tîrgumureșeanul Unchiaș în minutul 60, asupra lui Văetuș ● A.S.A. — campioana de toamnă — rămîne amenințată în zona retrogradării, ținînd seama și de adversarul ei din ultima etapă, dinamoviștii bucureșteni, campionii en titre ● Slab arbitrajul bucureștenilor M. Buzea (la centru) și G. Manta și C. Dumitru (la tușă). **(Ion Predoșanu)**

„Popicele ? O disciplină dintre cele mai dure"

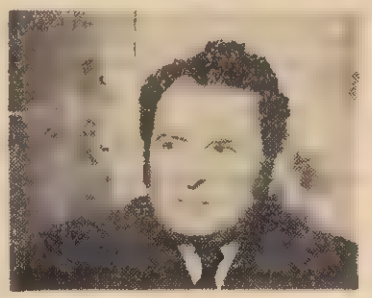

— Tovarășe profesor Ladislau Szőcz, lucrați de 20 de ani ca secretar al Federației Române de Popice. Ce s-a întîmplat în această perioadă în disciplina de care răspundeți ?

— S-a impus tot mai serios pe plan mondial, fără să fie vorba, desigur, de meritele mele.

— Dar de ale cui ?

— De condițiile pe care le-am avut și le avem la dispoziție, de sprijinul permanent al C.N.E.F.S., de lărgirea ariei de practicare a popicelor și, nu în ultimul rînd, de seriozitatea și ambiția jucătorilor incluși în echipele reprezentative.

— Ce înseamnă „s-a impus pe plan mondial" ?

— În ultimii 20 de ani, ca să mă refer la răstimpul pe care îl cunosc în detaliu, popicele noastre au dobîndit 11 titluri de campioni ai lumii, la individual și pe echipe, băieți și fete, precum și numeroase medalii, din toate metalele prețioase, la europene și la celelalte competiții de anvergură. Recent, sportivii români s-au întors de la mondialele din Elveția cu cea mai bogată zestre din istoria popicelor noastre, cucerind două medalii de aur, trei de argint și două de bronz, datorită cărora România s-a clasat pe locul întîi în clasamentul pe națiuni.

— Succese, succese și iar succese ! Care ar fi, tovarășe Szőcz, explicația lor ?

— Pregătirea susținută. Disciplina. Seriozitatea. Munca.

— Să nu mi-o luați în nume de rău, dar a vorbi despre pregătire susținută în materie de popice mi se pare cam mult ! ?

— Ați văzut vreodată un meci de popice ? Ați cunoscut vreodată lumea acestei discipline sportive ?

— Nu.

— Atunci ?

— Atunci ce ?

— De ce vorbiți în necunoștință de cauză ? ! Am să încerc să vă conving, pe dumneavoastră și pe cei ce gîndesc așa, spunînd că 40 la sută din pregătirea lotului național înaintea mondialelor de la Lucerna, de pildă, a fost afectată pregătirii fizice generale și speciale. În ianuarie, în timpul taberei organizate de federație la Tușnad, fiecare component al lotului a trebuit să alerge, zilnic, peste 10 kilometri. Asta fără a pune la socoteală antrenamentul din sală. Credeți că e ușor să ții în palmă o bilă de două kilograme opt sute pe o lungime de șase metri, cît măsoară scîndura de lansare, după care s-o arunci cît mai exact ?

— Bănuiesc că nu-i ușor.

— Pentru asta trebuie să ai, înainte de toate, picioare foarte puternice. Apoi, pentru cele o sută de bile de la sfîrșitul săptămînii, din campionat, să zicem, o sportivă lansează cel puțin o mie în timpul antrenamentelor. Această cifră se dublează în cazul băieților. Ce vreau să spun ? Că popicele nu mai sînt, în prezent, sportul de berărie de altădată, ci ele reprezintă o disciplină dintre cele mai dure, care ajunge la performanță după multă muncă și multă sudoare.

— M-ați convins. În altă ordine de idei, cîte popicării există la noi ? Dar cîți popicari legitimați ?

— Avem peste 30 de mii de sportivi legitimați. Cifra nu e, desigur, foarte mare, în comparație cu ce au alții, dar putem vorbi cu satisfacție despre răspîndirea popicelor în întreaga țară. Centre redutabile, cu contribuții la succesele amintite, se găsesc în București, la Ploiești, la Brașov, la Tg. Mureș, la Galați, la Cluj-Napoca, în alte părți. Deținem ceva mai mult de o mie de popicării omologate, dar numai trei dintre ele au șase piste. Din acest punct de vedere nu stăm prea bine dar există perspectiva, dat fiind faptul că vom organiza ediția viitoare a campionatelor mondiale, în 1980, să construim o arenă cu zece piste, probabil în Parcul Herăstrău.

— Avem, care va să zică, o șuită aproape neîntreruptă de izbînzi pe plan mondial. În 1957, la Viena, Ion Micoroiu a devenit campion al lumii. În '68, la Linz, echipa feminină a reconfirmat titlul cîștigat doi ani mai devreme la București. În '70, la Bolzano, fetele au dobîndit din nou medaliile de aur, ca și Cornelia Petrușcă, dealtfel. În '72, la Split, Elena Trandafir și-a înscris numele printre campioanele lumii și așa mai departe. Cu alte cuvinte, mereu performanțe strălucitoare, niciodată scuze și lamentări. Firește, în aceste ultime două decenii, s-au schimbat generațiile și în popice, dar se vede treaba că s-au schimbat din mers, fără accidente și pășuiri. E așa, e altfel ?

— La Lucerna, de exemplu, România a avut reprezentativele cu cea mai coborîtă medie de vîrstă. Cum am făcut ? Federația noastră a introdus, înaintea altora, obligația ca echipele din divizie și din calificări să aibă în componența lor minimum doi juniori. Astfel, sînt atrași către piste cam o mie de tineri anual, nu rămîn, desigur, toți, dar jumătate tot rămîn. Aceștia asigură o primenire permanentă a generațiilor.

— Tovarășe Ladislau Szőcz, în locul ultimei întrebări v-aș ruga să ne spuneți o întîmplare de la Lucerna, ceva inedit, care n-a mai apărut în presă. Puteți ?

— Încerc. S-a jucat într-o sală cu 3 000 de locuri, în condițiile unei galerii foarte gălăgioase, venită mai ales din R.F.G. Alți concurenți au fost deranjați de incurajările spectatorilor, dar ai noștri au lansat bilele ca și cum ar fi fost singuri în încăpere. Explicația ? Înregistrasem pe benzi de magnetofon o galerie dintr-un stadion de fotbal din R.F.G., pe zgomotul căreia sportivii noștri au efectuat toate antrenamentele pregătitoare.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

La revedere, Petrolul!

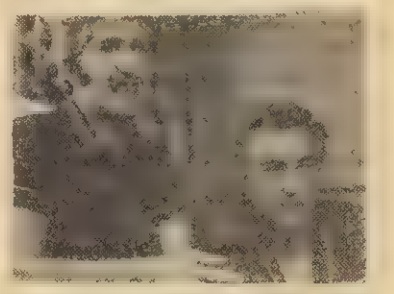

După un an în divizia A, tînăra echipă ploieșteană se reîntoarce în B, dar se reîntoarce cu fruntea sus, după ce își va fi jucat, pe prima scenă a fotbalului nostru, șansa cu loialitate și dîrzenie. Din păcate, mai mult nu s-a putut, după cum se poate vedea și pe chipurile din imaginea de mai sus, în care președintele clubului, Mircea Dridea, și antrenorul Valentin Stănescu suferă din plin. Tristețea de pe fețele celor doi vorbește mai clar decît toate frazele limbii române despre drama înfrîngerii și a retrogradării

FLORICA BRADU: „Românul are nevoie de doină. Doina este o calitate a sufletului"

— Florica Bradu, de unde sînteți și ce cîntați ?

— Sînt [illegible] din Șicula-Bihor. În familie, tatăl și sora mea cîntă foarte frumos. Repertoriul meu cuprinde o arie geografică largă — de la Mureș la Valea Barcăului, trecînd peste cele trei Crișuri.

— De bună seamă, că în toate locurile de baștină ale cîntăreților noștri, tremură niște floricele și pe malurile celor trei Crișuri. Dar pe noi ne interesează zestrea cu care veniți în lumea cîntecului.

— Importante nu sînt numai malurile ci modul în care cînți, vocea fiind o condiție subînțeleasă, și ce cînți ! Repertoriul îți poate recomanda pe artist mai mult decît haina pe care o îmbracă pentru spectacol. Pe lîngă faptul că sînt cîntăreață de muzică populară, poate că și profesia mea...

— Profesoară de muzică, nu ?

— Profesoară de limba română fiind, sînt atentă la adevăratele valori și promovez un reportoriu de bună calitate, sper. În paranteză, fie spus, conduc și cercul de folclor de la Casa pionierilor din Oradea. Urmează să înregistrez cel de-al optulea disc cu cîntece culese, cum s-ar zice, de mîna mea, din toată Țara Crișurilor. Culeg toate variantele unui cîntec și o caut pe cea mai frumoasă, mai vibrantă și care mi se potrivește ca o cămașă pe trup.

— Vedem aici o carte în toată legea, o culegere de folclor „Cîntați fete horiți", chipul dumneavoastră pe copertă, într-o mîndrețe de costum de Șicula — folclor din Țara Crișurilor culeș și interpretat de Florica Bradu. Citind prefața alcătuită din metafora înaltă și generoasă a poetului Al. Andrițoiu aflăm că această culegere este prima dovadă, la acea dată, a unui repertoriu ales cu migală și adunat într-o carte al cărei autor este însăși Florica Bradu.

— Consider firesc și necesar ca un cîntăreț să cunoască îndeaproape zona folclorică pe care o reprezintă (de la cîntecul de leagăn, la bocet, de la balada la cîntecul de viață nouă) și să nu aștepte să-i întindă alții cuminecătura. Repertoriul trebuie întreținut și împrospătat permanent, ciutură să fie, că fîntînă este. Altfel, vom vedea cum se mai văd, profesioniști cu cîte două cîntece.

— Dar textele hibride și melodiile neinspirate prezente în repertoriul unor cîntăreți care au totuși un nume ?

— Nu-ți vine ușor să așezi o doină grea de sufletul unui Ardeal întreg, alături de „Bălălău" sau „Tanța", acestea „șlagăre" ale prostului gust care, din păcate, găsesc audiență la o categorie de public de a cărui educație ar trebui să ne preocupăm mai mult. Unii urmăresc calea cea mai scurtă către un succes ieftin, facil, care nu durează ci numai dăinuie. Există o tendință de lăutărizare a folclorului de care noi, bihorenii, sîntem, cred, departe. Dealtfel, la noi, numărul lăutarilor este redus. Nu implicăm aici genul consacrat și de bună tradiție al muzicii lăutărești. Nu pot fi, hotărît, de acord cu acele cîntece autobiografice în care, cîntăreți cu stea în frunte parcă își povestesc iubiri și pățanii lăturalnice care nu ne privesc. Nu poți da în felul acesta răspuns la vămile care ne așteaptă.

— Care vămi ?

— Cum să vă spun, noi avem în Bihor cîteva cîntece testament, față de care sîntem datori a da un răspuns : „Oi muri, m-oi duce-n lume / Horile cui or rămîne ? / N-a ști nimeni că m-am dus / Numa or vedea că nu-s / Eu atunci n-oi mai cînta / Tot oi sta și-oi asculta"... Acestea sînt vămile care ne așteaptă, vămile cîntecului și care cer un răspuns cinstit.

— Cum explică profesoara de limba română, Florica Bradu, că alături de piese de frumusețea și acuratețea celor din folclor, apar subproducții care se pretind muzică populară ?

— Într-un singur cîntec sînt depozitate inimile și năzuințele multor generații, o singură piesă folclorică însumînd bunul simț și prinosul de frumusețe al atîtor cîntăreți anonimi ! De fapt strădania de a aduce în lumină, lumina cîntecului românesc este o datorie patriotică.

— Ni se pare că în ultimul timp doina cea atît de dragă românului se aude mai rar.

— Nu cred, cel puțin în Bihor sînt minunate doine, poate mai simple ca linie melodică decît cele bănățene, dar de o mare acuratețe, iar textele lor sînt pătrunse de un fior ce au alimentat însuși geniul eminescian : „Nu se teme codrul, doamne / Că se-apropie de toamne / Numai omul săracu / Tot se teme și i-e frică / De cîte ori frunza pică /. La capăt de primăvară / Codru-ntinerește iară. / Codrului frunza-i învie / Omul me' pe cărunție / Omul me' pe drum ne-ntors, / Dac-a mărs odată-i mărs". Nu împărtășesc îngrijorarea că nu se mai cîntă doine. Ele se aud în Ardeal și în Banat toată ziua. Românul are nevoie de doină. Ea e o calitate a sufletului.

— Putem vorbi astăzi despre fenomenul de întrerupere a sursei folclorice ?

— Nu m-aș putea exprima hotărît dacă este un fenomen definitiv sau nu. Procesul trebuie urmărit în timp. Țăranul mutat la oraș vine cu tot, cu cîntecele de acasă, cu tradiția sa la care nu renunță ușor. Marile transformări sociale și economice pe care le trăim pot da impresia unei întreruperi a sursei folclorice. Dar adevăratele noastre cîntece nu se vor pierde pentru că ele exprimă cel mai exact modul nostru de a ne manifesta, harul care ne diferențiază de alții. Iar creația folclorului contemporan, în cele mai fericite exemple ale sale, este o dovadă în acest sens. Păcat însă că tot mai rar auzim la sate de acele șezători în care cîntecul se făcea rotund. Dar unde e „hora satului" din fiecare duminică ? Puteți să-mi spuneți ?

— Nu, deocamdată nu. Cum vedeți dumneavoastră promovarea tinerelor talente ?

— Festivalul național „Cîntarea României" dă un imbold întregii noastre creații și este un fericit prilej că tot mai multe voci se pot afirma într-un climat de frumoasă și nobilă competiție. Mă gîndesc totuși la un fenomen. O fi bun concursul „Floarea din grădină", dar pentru unii cîștigători, trofeul poate deveni un pericol, crezînd că el le consolidează în mod automat și o situație. Dar abia de aici începe munca. Sînt cazuri cînd unii își lasă slujbele, se plafonează, pretind și încasează. Nu este corect.

— Dar de începuturile dumneavoastră vă mai amintiți ?

— Lansarea mea a avut loc în 1966, într-unul din acele „Dialoguri la distanță", care ne antrenaseră pe toți. Imediat am fost invitată de orchestra „Doina Argeșului" pentru ca apoi să urmeze turneele în Olanda, Turcia, Italia, Belgia, Franța, Danemarca, Suedia, Israel, Pakistan, R.F.G. U.R.S.S., Elveția, Luxemburg. Mi-aduc aminte că în Turcia era o secetă cumplită. Cîntam un cîntec turcesc în care omul „așteaptă ploaia peste cortul său". Și în momentul acela a plouat... Cred însă că nu pentru asta am luat premiul !

— Deci, v-ați lansat tot la un concurs gen „Floarea din grădină".

— Da, dar mă găsiți la școală predînd limba română.

ADI CUSIN ■

— Stimată Florica Ungur, eu neflind reporter, ci cercetător științific în istoria filozofiei românești și etnologie, s-ar putea să nu ajung la forma ideală a reportajului. Poate că nu asta e esențialul, ci faptul că o cîntăreață a Bihorului și a țării întregi este stăpînită de sentimentul că există un destin al cîntecului românesc, luminat de o mare filozofie a unui neam, conturată, după cum spunea, drept, un gînditor în spațiul unei etnofilozofii. Alte popoare și-au căutat rosturile în temple de piatră, în concepte absolute sacralizate sau în goana sălbatică a cailor ce-i duceau Domnești / Numai porturi (s.n.) românești". Adică cum ?

— Ai dreptate. Dar există și în domeniul cîntecului acel „oricum" — numai să apar. Uneori se fac și concesii, să nu le zic compromisuri. Oamenii mai sînt și subiectivi. Unii au făcut din cîntecul lor (învățat de la alții), o afacere, care o dată lansați pe marile scene și mici ecrane, puțin le pasă. Dar, tu, de ce cînți Florica Ungur ?

— Cînt pentru că numai așa sînt eu. Cîntecul face parte din mine, din viața mea, cea mai adîncă și mai adevărată. Am crescut cu cîntecul, așa cum am crescut cu graiul meu, cu ulița, cu pădurea, cu casa părintească, cu pomii din ogradă, cu oamenii din sat. În cîntece sînt țesute sufletele veacurilor noastre de bucurii și suferințe. N-avem dreptul să ne jucăm cu sentimentele unui popor. Am fost îndemnată să fac și eu concesii publicului, să mă folosesc, de pildă, de textele hazlii, presărate cu microparticule lacrimogene ori vulgarități. Oameni fără suflet și fără cînt în ființa lor. Cum să accepți astfel de versuri cîntate : „Astăzi nu contează anii / Numai **Dacia** și banii". Cu cine să te lupți ? Să taci ? De ce ? Cum ?

— Și totuși pămîntul se învîrte și pentru acestia. Înfloresc pomii și înverzesc cîmpiile și pentru ei. Dar trebuie să acționeze și opinia celorlalți. Dar de unde să începi ?, mă întreb și eu, de vreme ce un conducător de orchestră din Sălaj îmi zicea că ei nu poate lăsa să cînte un om de la sat, pînă acesta nu știe nota sol. Nu glumea. Și mi-am amintit de „învățatul" din Trișca lui Arghezi care da sentința : „Nu ți-e iertat să fluieri din gură fără școală". E sentința ignorantei. Eu mai acționează, din păcate, și în muzică.

— Există abateri de la etica artistică. Se creează chiar mentalități. Gresite, bineînțeles. O tînără, care într-un spectacol cînta muzică populară, îmi declara : „Am fost la festivalul de muzică ușoară, dar m-am lăsat de muzica ușoară". De ce ?

FLORICA UNGUR: „Satul nostru e un geniu anonim în acțiune"

spre cucerirea de alte pămînturi, dar noi, noi, cum spune Măria Sa Mihai Eminescu, „noi locului ne ținem", aici între cei doi buni părinți — Dunărea și Carpații — învăluiți în bucuria dacică de cîntece și doine. Nu spunea oare uriașul Hașdeu că „Doina a răsturnat pe Rösler", cel care ne contesta continuitatea istorică milenară pe aceste plaiuri ?

— De acord ! Dar poți să fii etichetat de prea mulți „specialiști" în cîntecul popular că amesteci istoria cu filozofia și cu doina. Pe acestia îi sperie adîncurile. Ei văd încă în cîntec o modalitate de relaxare, o evadare din cotidian, nu o afundare în sufletul nostru străvechi. Sînt și eu de părerea că în cîntecul românesc există o filozofie a vieții, o anume armonie din începuturi, însotită de un acut sentiment existențial, vecin cu absolutul, dar și cu lumea de aci : „Asta lume nu-i a mea / Cealaltă nici așa". După cum exprimînd un sentiment de admirație față de cei care ne-au născut și ne-au scăpat de atîtea griji, cîntecul încheie un orizont metafizic : „Vai săraca maica mea / De la multe m-o scăpat / De la două nu mă poate / De la dor și de la moarte". Noi am creat colectiv, nu individual, prin citiva inși inspirați și hărăziți. Sîntem un popor de creatori, de creatori anonimi, desemnați de o singură formulă : tradiția spiritualității românești. Satul românesc e un geniu anonim în acțiune, de aceea n-a pierit, n-a putut să piară. „Cîntarea României", cu fortele artistice de o amploare nemaiîntîlnită, e o mărturie în acest sens.

— Să nu „filosofăm", Florica. Nu crezi că lupta interpretului pentru evoluția sa e mai puternică decît lupta pentru cîntec ? Se crecază azi același cîntec popular, sau se preia ceva creat, iar solistii de muzică populară se mulțumesc doar cu atît ? Te consideri cumva, în afara unei constiinte critice a cîntăretului de muzică populară, în raport cu ce aduce creator ?

— Nicidecum ! Pledez pentru această constiință critică a interpretului, care, preluînd, transformă și retușează ceea ce s-ar numi element arhaic, de dragul succesului minor. Unii regizează cîntecul popular milenar, stîlcind graiul sfînt, simțirea și buna-cuviință măsurată din cîntec, de nu mai știi ce să crezi. Cum pot intra astfel de versuri între creațiile populare? „Sărut badii ochiul drept / Și insigna de pe piept / Cînd îl văd lucrînd în luncă / Dorul badii mă mănîncă / Cînd îl văd lucrînd cu zor / Mă prind lacrimi și sudori". Ce se mai poate spune despre astfel de creații ?

Eu nu sînt o sceptică. Originea mea țărănească, unica mea noblete, nu mă lasă să fiu, dar observ că gustul publicului se alterează, uneori. O valoroasă cîntăreață de muzică populară, interpretă a cîntecelor oltenești, spune : „Între Argeș și Domnești / Numai porturi (s.n.) românești". Adică cum ?

— Ai dreptate. Dar există și în domeniul cîntecului acel „oricum" — numai să apar. Uneori se fac și concesii, să nu le zic compromisuri. Oamenii mai sînt și subiectivi. Unii au făcut din cîntecul lor (învățat de la alții), o afacere, care o dată lansați pe marile scene și mici ecrane, puțin le pasă. Dar, tu, de ce cînți Florica Ungur ?

— Cînt pentru că numai așa sînt eu. Cîntecul face parte din mine, din viața mea, cea mai adîncă și mai adevărată. Am crescut cu cîntecul, așa cum am crescut cu graiul meu, cu ulița, cu pădurea, cu casa părintească, cu pomii din ogradă, cu oamenii din sat. În cîntece sînt țesute sufletele veacurilor noastre de bucurii și suferințe. N-avem dreptul să ne jucăm cu sentimentele unui popor. Am fost îndemnată să fac și eu concesii publicului, să mă folosesc, de pildă, de textele hazlii, presărate cu microparticule lacrimogene ori vulgarități. Oameni fără suflet și fără cînt în ființa lor. Cum să accepți astfel de versuri cîntate : „Astăzi nu contează anii / Numai **Dacia** și banii". Cu cine să te lupți ? Să taci ? De ce ? Cum ?

— Și totuși pămîntul se învîrte și pentru acestia. Înfloresc pomii și înverzesc cîmpiile și pentru ei. Dar trebuie să acționeze și opinia celorlalți. Dar de unde să începi ?, mă întreb și eu, de vreme ce un conducător de orchestră din Sălaj îmi zicea că ei nu poate lăsa să cînte un om de la sat, pînă acesta nu știe nota sol. Nu glumea. Și mi-am amintit de „învățatul" din Trișca lui Arghezi care da sentința : „Nu ți-e iertat să fluieri din gură fără școală". E sentința ignorantei. Eu mai acționează, din păcate, și în muzică.

— Există abateri de la etica artistică. Se creează chiar mentalități. Gresite, bineînțeles. O tînără, care într-un spectacol cînta muzică populară, îmi declara : „Am fost la festivalul de muzică ușoară, dar m-am lăsat de muzica ușoară". De ce ?

— Numai bine. O văd, de pildă, pe Maria Sidea, o autentică interpretă a cîntecului bihorean, cu mari perspective, căci e încă la începutul activității sale. Florica Duma și Viorica Flintașu sînt bihorene și trăiesc în ființa acestui cîntec bihorean. La alte interprete de valoare, ca Florica Bradu, se simte în cîntec undurea melosului bănățean, cu stăpînirea lui nevăzută, dar auzită de mulți. Și totuși, cîntecul bihorean, cîntecul neamului meu are un destin aparte, cucereste și el, tot competitiv, lumea, de aceea sînt eu atît de exigentă cu tot ce se cîntă și cu cei ce cîntă. De aceea vorbesc eu de un destin al cîntecului nostru.

— Vorbind mereu despre cîntece și despre alții, ulti de tine. De unde vii cu doina înfiorată de suflet, Florica Ungur ? Înțeleg că pentru tine cîntecul tine de ceva sacru, de un pămînt și un popor, iar ca și acestea, el are o istorie și un destin, care nu trebuie poluate, ci arătate lumii așa cum au fost, cum sînt. Eu cred în filozofia luminată și gravă a cîntecului românesc, ca un însemn al nostru, printre multe altele, în lume.

— Eu le-am simțit toate acestea în tremurarea cîntecului, de cînd eram în satul meu, Fisca, „sat din margine de codru", cum ar spune Goga, unde am venit pe lume la 8 iunie 1939. Un sat cu oameni atosi și drepti, ca strămunii daci, pentru care adevărul e pîinea cea de toate zilele, de aceea cred în tot ceea ce fac, pentru ei sau pentru alții. Ei mă știu pe mine profesoară de latină la Liceul nr. 4 din Oradea, că de cîntece știu de acasă. Cînd mă aud la radio mă văd la televizor sau ascultă cele sase discuri ale mele, la „Electrecord", se bucură că-s „de-a lor". Am cîntat pe scenele din Belgia, Olanda, Franța, Italia, R.F.G., Ungaria, U.R.S.S. etc., dar cînd cînt la mine în sat, din cele peste 100 de melodii, devin cea mai fericită.

— Înțeleg. E și aici un destin. Și cred că numai cîntecul îl poate exprima, nu pentru alții, ci pentru tine.

VASILE VETIȘANU ■

CUM SE MAI TRĂIEȘTE ÎN LUME

Despre ce se întîmplă în lume, despre cum trăiesc, ce fac, ce gîndesc oamenii care se află la mari distanțe geografice, de noi, uneori pe alte continente chiar, ne vorbesc cel mai adesea, cel mai direct faptele. Faptele de fiecare zi, întîmplările care fac parte din curgerea firească a vieții — muncă, gînduri, preocupări, idealuri, frămîntări, care ne fac să ne simțim universali.

Există însă și studii serios elaborate, statistici întocmite după legile științei, concluzii aparținînd unor voci autoritare care subliniază realități antagonice ale lumii, ne prezintă tablouri contrastante de pe diversele teritorii ale Planetei, atrag atenția asupra unor datorii fundamentale ce revin fiecăruia dintre noi pentru a rămîne oameni, pentru a ne simți oameni. Cîteva dintre aceste „fețe" dureroase, stigmatizatoare ale lumii contemporane sînt dezvăluite de faptele de mai jos.

DECALAJELE, CEA MAI ACUZATOARE EXPRESIE A INECHITĂȚII

Apărut recent la Paris, Anuarul pe 1978 al Organizației pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (O.E.C.D.) relevă, o dată în plus, prin datele statistice pe care le face publice, marile decalaje economice între statele industrializate occidentale și țările în curs de dezvoltare. Referindu-se la produsul național brut pe locuitor, anuarul citat arată că pe primul loc în lume se situează la acest indicator Suedia, cu 9 030 de dolari, urmată de Elveția — 8 870 dolari, Canada — 8 410 dolari, S.U.A. — 7 910 dolari, Norvegia — 7 770 dolari. În ceea ce privește consumul de energie, cel mai ridicat nivel este înregistrat de Luxemburg, unde fiecărui locuitor îi revine o cantitate de energie echivalentă cu 8,51 tone de petrol anual, iar pe locul doi se situează Canada și S.U.A., cu 8,15 și, respectiv, 8,10 tone pe locuitor. La consumul de lapte și carne, primul loc este ocupat de Noua Zeelandă, cu 78 grame de proteine animale pe zi pe locuitor. Australia și S.U.A. dețin locurile următoare, cu 77 și, respectiv, 72 de grame.

Cu toți acești indici de prosperitate, cu tot potențialul economic al țărilor capitaliste dezvoltate din punct de vedere economic care a generat această bogăție, cu tot venitul ridicat pe locuitor, diferențele de nivel de trai între locuitorii acestor țări sînt foarte mari. Nu demult, revista canadiană „Maclean's Magazine", referindu-se la situația oamenilor muncii din S.U.A., Canada, Suedia, Franța, Danemarca și din alte țări occidentale cu „nivel de trai ridicat" arăta că în aceste state mai există încă destulă sărăcie, că nu toți cetățenii care trăiesc aici beneficiază cel puțin de condiții demne de trai, de asistență medicală satisfăcătoare, de dreptul la învățătură. Cîteva date expresive : în Franța, 10 la sută din populație beneficiază de peste jumătate din venitul țării ; disproporția dintre aceștia și alți 10 la sută — cei mai săraci — este înfățișată de raportul 29 la 1 ; în Suedia, un număr de nouă familii foarte bogate, în frunte cu consilierul „Wallenberg", care produce de la chibrituri pînă la avioane supersonice, își adjudecă, de asemenea, jumătate din venitul național ; în R.F.G., un procentaj de 1,7 la sută din populație dispune de 70 la sută din avuția națională, iar în S.U.A. 20 la sută din cei cu venituri foarte mari obțin aproximativ 50 la sută din întregul venit al S.U.A.

Dacă în cadrul aceleiași societăți disproporțiile sînt atît de izbitoare, la scară planetară ele devin de-a dreptul dramatice. În timp ce în lume se cheltuiește zilnic un miliard de dolari pentru fabricarea de arme, aproximativ 460 de milioane de oameni (15 la sută din populația lumii) suferă de subnutriție. Pentru dublarea producției de orez în Asia (300 de milioane de subnutriți în sudul continentului !) ar fi suficiente, pe an, doar 4,5 miliarde dolari. Se investește un milion de dolari pentru un tanc, în timp ce o tonă de grîu costă 200 dolari. Este greu de crezut că venitul pe patru ani al unui om din multe țări sărace se ridică la... costul unei puști și, totuși, acesta este adevărul. După cum la fel de adevărat este faptul că țările în curs de dezvoltare dispun doar de o zecime din parcul mondial de tractoare, iar 50 de state subdezvoltate au, împreună, mai puține tractoare decît o țară ca Da-

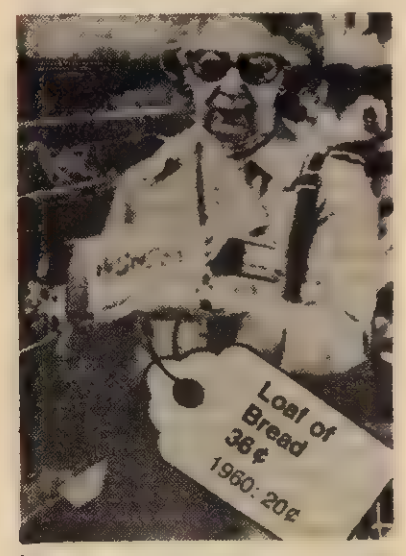

În 1960, costul unei pîini întregi, netăiate, era de 20 de cenți. În prezent, prețul a devenit 36 de cenți, relevă recent revista americană NEWSWEEK

BURSA NEAGRĂ A MUNCII

Despre milioanele de șomeri existenți în țările occidentale industrializate se scrie frecvent în presa din lumea întreagă. Se scrie, de asemenea, mult despre dificultățile obținerii unui loc

O casă cu 3 dormitoare putea fi cumpărată în 1960 contra sumei de 27 200 dolari. Achiziționarea unei case similare costa, la nivelul anului trecut, 119 000 dolari

de muncă. Numeroase publicații tipăresc articole sau relatări despre fenomenele sociale pe care le generează acest flagel al lumii occidentale. Mai puțin sînt însă cunoscute o serie de aspecte, aparent paradoxale, care vorbesc în modul cel mai convingător despre condiția morală, umană, a celor pentru care cîștigul imediat, prin orice formulă, reprezintă unica perspectivă atrăgătoare. Statistici oficiale ale organizațiilor internaționale, informează, de pildă, că în lumea capitalistă cel puțin 43 milioane de copii între 10 și 14 ani sînt obligați să muncească pentru a-și cîștiga existența. În S.U.A. aproape 800 000 de astfel de copii lucrează în ferme și pe plantații ; în economia italiană este făcută publică cifra de 500 000, pentru Spania se citează 200 000 de copii care, ca și în celelalte țări amintite, prestează munci necalificate, fiind foarte prost retribuiți. „Corriere della Sera" informa recent că 61,3 la sută din muncitorii italieni, 56 la sută dintre meseriași și 60 la sută dintre vînzători și-au început activitatea înainte de a împlini vîrsta de 14 ani. Evaziunea fiscală datorată utilizării mascate a muncii minorilor a fost calculată de inspectoratul din Lombardia la 40 miliarde de lire !

În R.F.G., în decurs de numai un an, au fost denunțate 682 de cazuri de violare gravă a legilor care interzic utilizarea în industrie, ca forță de muncă, a copiilor. Unii economiști din aceste țări încearcă să explice această „preferință" a patronilor pentru munca infantilă nu numai din perspectiva unei retribuții mai mici, ci într-un raport foarte strîns cu creșterea continuă a productivității. În unele unități economice acestei cerințe a progresului, numai copiii i-ar mai putea face față și se citează în acest caz filmul lui Chaplin „Timpuri noi". La condițiile în care muncesc însă acești copii, uneori chiar 12 și 14 ore pe zi rareori se fac referiri. Cu cîțiva ani în urmă, la secția de neurologie a Spitalului „San Gennaro" din Napoli au fost internate, într-o singură zi, o sută de tinere muncitoare între 10 și 14 ani, care, lucrînd într-o fabrică de pielărie, în condiții grele, cîte 12 ore pe zi, s-au intoxicat. După spitalizare, nu au mai putut fi reangajate, fiind incapabile să își continue munca

Ce se întîmplă totuși cu cei care ajunși la vîrsta legală a participării la munca societății caută o slujbă, ce se întîmplă totuși cu copiii care au crescut, care au urmat o școală superioară? Și în cazul multora dintre aceștia impactul cu societatea este dramatic. În țările Pieței comune — semnala de curînd un document publicat la Bruxelles de Comisia economică a C.E.E. — șomajul în rîndul tineretului a cres-

Plombarea unui dinte costa 5,35 de dolari în 1960. Aceeași operație se execută în prezent contra a 12,56 dolari

cut în mai puțin de un deceniu (1969 — 1977), de aproape cinci ori. În 1969 erau înregistrați în aceste țări 412 000 șomeri sub 25 de ani. La sfîrșitul lui 1977 numărul tinerilor fără slujbă atinsese cifra de 1 996 000. În fiecare an, evidențiază același studiu, 4 milioane de tineri se adaugă celor care caută de lucru, în timp ce din activitate se retrag numai 2,5 milioane de persoane. Cei 7 milioane de tineri șomeri — cifră record ! — existenți în țările industrializate occidentale, tineri de 25 ani și sub 25 de ani, reprezintă acum aproximativ 40 la sută din masa șomerilor în cele 23 de țări considerate ca făcînd parte dintre cele mai bogate, în timp ce ponderea lor pe ansamblul populației este doar de 22 la sută !

„Pașapoarte pentru nicăieri", astfel caracterizează diplomele universitare din majoritatea țărilor dezvoltate un studiu întocmit și publicat de Organizația Internațională a Muncii (O.I.M.). Excepțînd țările socialiste — subliniază documentul — unde studenților li se asigură la absolvire în mod cert un loc de muncă ce corespunde calificării, în alte state tot mai mulți absolvenți universitari sînt confruntați cu perspectiva șomajului parțial sau total sau sînt constrînși, pentru a-și cîștiga existența, să se angajeze în locuri de muncă inferioare calificării lor. Exemplificînd felul în care se aplică „legea cererii și ofertei" brațelor de muncă cu calificare superioară, același studiu arată că în Statele Unite se anticipează un număr de 950 000 de șomeri cu studii superioare pentru perioada 1978—1985 în Franța se așteaptă ca 16 000 ingineri arhitecți și de alte profesii cu profil științific să nu aibă de lucru pînă în 1981, iar în Japonia, afirmă studiul O.I.M., doar 70,7 la sută din absolvenții anului 1976 au reușit să-și găsească un loc de muncă pînă la sfîrșitul acelui an. La întîlnirea cu viața, în fața viitorului deci, „pașapoarte pentru nicăieri".

PANAYOTIS, GENERAȚIA A DOUA

A sosit împreună cu părinții în R.F. Germania cînd avea 15 ani. Spera că va duce o viață mai bună. Visa să intre într-o școală profesională și să se califice în meseria de siderurgist.

La început, lui Panayotis S. i s-a părut că totul va fi simplu. În ciuda dificultăților de limbă a reușit să se califice în meseria dorită. Dar tocmai acum a intervenit adevărata dificultate : la oficiul de plasare i s-a explicat că nici o întreprindere din R.F.G. nu-l angajează. „De ce ?", a întrebat tînărul, dornic să muncească. În virtutea legislației vest-germane se interzice angajarea tinerilor care au sosit cu părinții lor după 1 decembrie 1974 în această țară. Prietenii l-au sfătuit să se angajeze, la început, nelegal, după care să caute un loc de muncă „sigur". A acceptat. Acum, Panayotis împachetează ziare la o editură din München. „Cînd am sosit la editură — povestește tînărul — nu mi s-au cerut actele. Nimeni nu mi-a cerut nici măcar numele..." Dar în cazul în care patronul îl va concedia, el nu va avea dreptul să protesteze.

Panayotis S. este un reprezentant al așa-numitei „a doua generație" de imigranți.

Potrivit statisticilor, anual ating majoratul în R.F.G. aproximativ 50 000—60 000 de muncitori străini. Sosind în această țară, ei sînt convinși că aici îi așteaptă o viață mai bună decît pe părinții lor. Dacă muncitorii imigranți sînt primii care sînt concediați, copiii lor sînt primii lipsiți de dreptul la muncă. Una din nenumăratele victime ale acestei legislații este și Panayotis S.

PERSPECTIVE DE AMELIORARE INCERTE

Un raport întocmit și dat publicității de Departamentul economic și statistic al secretariatului O.E.C.D. înfățișează ultimele previziuni în legătură cu principalii indicatori economici ai țărilor membre, pentru 1978. Potrivit raportului, creșterea economică de 3,5 la sută estimată pentru 1978 pe ansamblul țărilor din această organizație va duce la o creștere a șomajului. Stăvilirea tendinței de ascensiune a curbei șomajului ar reclama din partea celor 24 de țări o rată medie anuală a dezvoltării economice de cel puțin 4,5 la sută în 1978. În consecință, șomajul va afecta în medie în acest an, apreciază raportul, 5,5 la sută din forța de muncă a acestor state. Cele mai mari rate ale șomajului se vor înregistra în Italia (9 la sută), Canada (8,5 la sută), S.U.A. (6,5 la sută), Franța (6 la sută) și R.F.G. (5 la sută).

Rata inflației va fi de 24,5 la sută în Spania, de 12,75 la sută în Italia și Noua Zeelandă, de 12 procente în Suedia etc. Pe ansamblul Organizației pentru Cooperare Economică și Dezvoltare, rata inflației este estimată la 7 la sută.

Inflația mare a determinat și o creștere, mai mult decît sensibilă, a prețurilor. Comparativ cu ianuarie 1977, la începutul acestui an, prețurile cu amănuntul în cele 24 de țări ale O.E.C.D. au crescut în medie cu 6—8,1 la sută : cu 14 la sută în Suedia, cu 12,6 la sută în Danemarca, cu 10,4 la sută în Finlanda, cu 9,2 la sută în Franța, cu 6,6 la sută în Statele Unite.

Fapte, cifre, situații, care, în ansamblu, oferă o imagine, chiar dacă fragmentară, a felului în care se trăiește astăzi în lume, a unora dintre problemele grave, de viață, cu care este confruntată umanitatea, relevînd necesitatea reașezării raporturilor între oameni pe alte principii, mai echitabile, pentru ca această lume mai dreaptă și mai bună la care se aspiră tot mai energic în zilele noastre să pună la temelia relațiilor egale între țările lumii, relațiile egale între toți cetățenii acesteia.

Grupaj realizat de DOINA IOVĂNEL

O bluză de import din mătase putea fi cumpărată în 1960 cu 32 de dolari. Acum, pentru aceeași bluză, trebuie cheltuită suma de 90 de dolari

Bristol, zile de sărbătoare

Cu două săptămîni înainte de începerea vizitei șefului statului român în Marea Britanie, am avut prilejul să cunosc îndeaproape resorturile unei prestigioase cetăți industriale, să stau de vorbă cu factori de răspundere ai unora din cele mai mari companii engleze și să-mi dau seama, ca o notă dominantă a convingerilor exprimate, că opinia publică din Bristol, ca dealtfel din întreaga Mare Britanie, apreciază că dialogul la nivel înalt dintre țările noastre își va găsi un corespondent concret, de amplă dimensiune, în planul dinamizării relațiilor reciproce, relațiile economice reprezentînd — în context — un element deosebit de important. Aici, atît la „British Aerospace", cît și la „Rolls-Royce", se proiectează și se produc avioane de cele mai moderne tipuri, inclusiv „Concorde", precum și o gamă largă de turbine de gaz utilizate atît în sectorul aeronautic, cît și naval. Performanțele tehnice atinse de foarte variata producție de aici, ca și înalta lor competitivitate pe plan mondial au instalat Bristolul pe un loc prioritar pe harta economică a Marii Britanii. Trebuie relevat că Bristolul reprezintă, în același timp, și un reper al colaborării româno-britanice, tocmai în cadrul acestor tehnici de avangardă. Cuvîntul România are, aici, și sensul unei țări apreciate ca un partener deosebit de activ. Am consemnat în zilele dinaintea începerii vizitei prezidențiale cîteva opinii concludente în acest sens.

Jan Larsen — directorul direcției comerciale a companiei „British Aerospace" : „Sînt aproape zece ani de cînd am inaugurat cooperarea cu industria aeronautică românească, precum și cu compania TAROM. În această perioadă, am extins și am adîncit relațiile noastre de colaborare pînă la un asemenea nivel, încît, în prezent, partenerii români participă activ la procesul de fabricare a tehnologiilor aeronauticii. Colaborăm, de asemenea, în domeniul desfacerii produselor noastre. În Anglia avem un proverb : „Din semințe mici se nasc stejarii mari". Sînt convins că, avînd premisele pe care le-am arătat, colaborarea noastră va deveni — cum spuneam, la figurat — un stejar puternic. Sînt sigur că vizita președintelui Ceaușescu în țara noastră va influența puternic extinderea legăturilor noastre, strîngerea lor".

Donald Pepper — vicepreședintele Companiei „Rolls-Royce" : „Vizita președintelui dumneavoastră în Marea Britanie și, referindu-mă la un punct important din programul său, la Bristol, la uzinele noastre, este un eveniment pe care-l așteptăm cu nerăbdare, pentru că reprezintă un simbol nu numai pentru noi, dar pentru întreaga Anglie : excelenta colaborare pe care o înregistrăm în ultimii zece ani și care credem că va avea perspective îndelungate. Trebuie să vă spun că avem o bogată tradiție în colaborarea cu România. Considerăm că relațiile noastre economice se dezvoltă în avantajul reciproc, întrucît noi am stabilit între întreprinderi românești și Compania „Rolls-Royce" acele programe de acțiune care sînt în folosul real al ambelor părți. Pînă acum aceste programe au fost realizate perfect și nu avem motive să nu le continuăm și în viitor. În prezent, căutăm noi forme de colaborare pentru realizarea unor motoare de avion în România și, în acest sens, tratativele sînt avansate. Sînt sigur că vizita președintelui dumneavoastră va impulsiona, în mod hotărîtor, proiectele și realizările noastre".

Sir Stanley Hoacker — consilierul tehnic al Companiei „Rolls-Royce" : „Noi, cei de aici, așteptăm cu profundă nerăbdare vizita președintelui Nicolae Ceaușescu, ca, de fapt, oricine din Anglia. Acest moment va fi un remarcabil pas înainte în extinderea relațiilor bilaterale nu numai cu Compania „Rolls-Royce", dar cu Marea Britanie în general. Am fost, întotdeauna, adînc impresionat de personalitatea excelenței sale, ori de cîte ori l-am întîlnit cu prilejul vizitelor mele în România. Este, într-adevăr, o mare personalitate. Sînt sigur că va impresiona puternic opinia publică britanică în zilele cînd va fi oaspetele nostru. Sîntem foarte nerăbdători să-l întîmpinăm și sînt sigur că aceasta se va constitui într-o contribuție majoră la strîngerea și adîncirea relațiilor de colaborare între cele două țări".

RADU BUDEANU ■

Din New York, corespondență specială pentru „Flacăra"

„E TIMPUL!"

Mai mult ca oricînd în întreaga istorie a O.N.U., sediul Națiunilor Unite de la New York respiră în aceste zile atmosfera unor intense și multiforme eforturi dedicate dezarmării. În incintele ce înconjoară uriașa alveolă albastră-aurie ce găzduiește plenul sesiunii speciale pot fi surprinse acum detalii semnificative din multitudinea și varietatea demersurilor consacrate dezarmării. Participanții la sesiune și vizitatorii de cîteva ore ai sediului O.N.U. stăruie cu privirea asupra panourilor expoziției intitulate „Pentru viitorul popoarelor, nu pentru cel al armelor", care îndeamnă la meditație gravă și profund responsabilă cu privire la pericolul ce planează asupra omenirii prin escaladarea nesăbuită a înarmărilor. Militanți pentru pace, împotriva „morții atomice" din Japonia — între ei și primarii orașelor Hiroșima și Nagasaki — angajați în discuție cu ziariștii prezenți la sesiune, readuc în conștiințe clipele tragice, de acum 33 de ani, ale utilizării, pentru prima oară în istoria omenirii, a armelor nucleare, clipe care nu trebuie să se mai repete vreodată. Multe din microfoanele reporterilor sînt orientate spre laureatul Premiului Nobel pentru pace, Philip Noel-Baker, neobositul decan de vîrstă al sesiunii, conștiință lucidă a laborioaselor strădanii din ultima jumătate de veac dedicate înfăptuirii dezarmării, iar flashurile aparatelor de fotografiat fixează prezența în rîndul delegaților a actorului Paul Newman ca o ilustrare a angajării celor mai diverse categorii sociale și profesiuni în opera dezarmării. Rumoarea poliglotă ce nu contenește pînă la ore tîrzii în spațiile Adunării Generale, și în care se pot distinge toate limbile vorbite pe suprafața pămîntului, vorbește despre implicarea existențială a tuturor popoarelor lumii în marea dezbatere prilejuită de sesiunea specială a O.N.U. asupra problemei cardinale a omenirii de azi și de mîine care este înfăptuirea dezarmării.

Lîngă incinta în care se rostesc, de la tribuna de marmură a Adunării Generale, discursurile exprimînd pozițiile de principii ale tuturor statelor membre ale organizației mondiale privind marile probleme ale păcii și războiului, delegații continuă discuțiile în vastul foaier străjuit, pe una din laturi, de un imens planiglob, iar pe alta de tapiseria, dar al României, „Cîntare omului", realizată de Ion Nicodim. În centrul tapiseriei, pe o carte deschisă, se pot citi versurile lui Arghezi :

„Urmașul lui Prometeu, el, omul,
A prins și taina mare a tainelor, atomul.
El poate omenirea, în cîteva secunde,
S-o întinerească nouă pe veci ori s-o scufunde.
E timpul, slugă veche și robul celui rău,
Tu, omule și frate, să-ți fii stăpînul tău !"

Cuvinte cu rezonanță de maximă actualitate astăzi, cînd forumul cel mai larg și mai reprezentativ al comunității internaționale se află angajat în înalt responsabila lucrare de găsire a căilor concrete care să ducă la făurirea unei lumi eliberate de arme și de războaie.

iunie, 1978 CORNELIU VLAD ■

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Printre salate și baleniere

Printre vulturi, printre muște, printre țințari,
printre litere, baleniere, blindate și rime,
printre mame, unchi și nepoți, printre begonii,
ferigi și fagi, printre șosele, ibrice și
valsuri, printre portari, interi și halfi, printre
zmeurișuri, pedagogi și ambasadori, printre muzee
și vijelii — în toate interstițiile și celulele
lumii se înmulțește rasa fără de ironii
a paznicilor. Printre fabule, avioane și iepe,
printre borderouri, brichete și telefoane,
printre saci, gindaci și actori, printre cepe,
rujuri și cranii pentru Hamleți — o singură
reducere se face, și așa se răresc, grație
progresului tehnic, paznicii farurilor, paznicii
de far. Doar de paznici de far, lumea are
tot mai rar nevoie, e bine — e rău, tu te
întreabă și socoate. Așa că ieri, iubito,
au pensionat-o frumos, cu medalie și diplomă,
într-o peninsulă, Eiderstadt, a oceanului nordic,
pe Marta Peters, femeie la 77 de ani, cît
secolul la această oră, om care a stat de pază
la far, fără clintire și fără smintire, de
jumate secol, ea nu și-a părăsit satul, satul
i-a murit demult, paznic la far, și-atunci
ea i-a luat locul, cu o măturâ, cu o găleată,
cu o lopată, noapte de noapte, femeia urca în
turn, fără să-i pese de războaie și furtuni,
50 de ani fără o zi de concediu, 22 de
mărci pe trimestru, cînd apa îngheța, iarna, în
cisterne, ea o căra cu gălețile și cînd digul
era măturat de vînturi, doi bărbați o țineau să
ajungă la far, ca vapoarele să nu se lovească
de țărmuri, muzee și pescari. Mecanisme tot
mai evoluate i-au însoțit bătrînețea, găleata,
mătura — farurile nu mai au ce face cu
oamenii, progresul vine odată cu zbîrcirea pielii
și căderea dinților, femeia nu ar fi vrut nici
medalie, nici diplomă, ea ar fi vrut să muncească
mai departe, pînă la moarte, mai încet, tot
mai încet, printre sute de cataarge ce le lasă
malurile, niciodată nu vom înțelege că
fără asemenea oameni banali nu ar exista pomi
fructiferi, răbdare, tăcere, demnitate, olari,
poezie eminesciană și nici alți paznici de
far, de care-ți voi povesti — mîngîindu-ți basmaua
necesară la lucrarea aspiratorului în casă —
mîine, cînd vei fi uitat ce ți-am citit azi,
printre salate și ridichi cît merele,
cum spunea femeia din Piața Moșilor.

RADU COSAȘU ■

ACEEAȘI PLANETĂ, ACEEAȘI ORĂ !

LUPTA PENTRU PÎINE

8 000 de salariați ai uzinei din Cléon, a societății Renault, aflați în grevă de cîteva zile, revendică îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață.

Primarul de Issé, domnul Maurice Tessier, găsește de cuviință să demisioneze din consiliul municipal, în semn de protest împotriva închiderii uzinei din localitate ce asigura locul de muncă a peste 400 de localnici. Se pare că și ceilalți membri ai consiliului municipal îi vor imita. Lupta pentru pîine are loc concomitent cu :

LUPTA PENTRU UMEZIREA BUZELOR

Un tribunal din Nancy a condamnat la 800 franci amendă un conducător auto care a scos limba la un polițist. Verdictul califică acest act ca fiind „infamant". Conducătorul auto pledîndu-și nevinovăția a declarat că el nu a făcut altceva decît să-și umezească buzele uscate.

SPECTACOLE FOLK LA OLYMPIA ȘI LA PALATUL ARTELOR

Muzicianul și cîntărețul Doc Watson care s-a produs pentru prima dată la Paris la Stadium revine, pentru două concerte, la Olympia însoțit de fiul său, Merle Watson. Doc Watson care este un strălucit chitarist și, de asemenea, un bun cîntăreț la banjo și armonică este și un cîntăreț cu voce simplă și caldă, plină de nostalgia Sudului.

Oare și de data aceasta vor fi introduse, clandestin, în sala spectacolului magnetofoane, ca apoi înregistrările să fie vîndute unor melomani colecționari ? Căci se semnalează în plin avînt

PIRAȚII DE PE PIAȚA DISCULUI

Reproducerea clandestină a discurilor și benzilor magnetice a devenit o afacere ce îi face pe cei care o practică milionari. Casete cu benzi conținînd înregistrări din spectacolele lui Charles Aznavour și Paul Mauriat sînt vîndute pe piața „neagră" de 10 ori mai ieftin. Pirateria se organizează cu mijloace moderne industrializate. Se pare că în romanul polițist al pirateriei muzicale nu s-a scris ultimul capitol.

CE ÎNSEAMNĂ CUNOAȘTEREA TRECUTULUI

Ministrul vest-german pentru problemele sănătății și tineretului a subliniat, de curînd, în parlament, pericolul reproducerii discursurilor lui Hitler și pe cel de-a prezenta tineretului publicațiile care glorifică era nazistă.

O măsură concretă în vederea protejării tinerei generații este cererea, adresată autorităților braziliene, pentru extrădarea criminalului de război nazist Gustav Franz Wagner care a contribuit la uciderea a aproape un milion de oameni în lagărul de la Treblinka.

Ororile războiului sînt prezente încă în sufletul multor oameni. Noile generații trebuie să cunoască adevărul trecutului. Cu atît mai mult cu cît se constată că

DELINCVENȚA MINORILOR A DEVENIT, APROAPE, O CURIOZITATE TURISTICĂ

Domnul M. Rousselot, judecător la tribunalul pentru copii din Paris, dl. E. Lefeuvre, șeful brigăzii minorilor de la prefectura de poliție, doamna Apellaniz fac mărturii,. cu sau fără voie, despre prostituția tinerilor, a copiilor sub 14 ani — tineri ce trăiesc în condiții deplorabile, fură, consumă droguri. Se încearcă și explicații : acești copii proveniți din rîndul emigranților ce trăiesc un acut sentiment al inadaptării la care se adaugă o imagine foarte rea despre ei înșiși. Da, tinerii au nevoie să cunoască și trecutul, și prezentul, și viitorul.

DOI POLI

O companie de televiziune niponă, fascinată de piramidele egiptene, a cheltuit un milion de dolari pentru a ridica o minipiramidă la Giseh. Proiectul a fost abandonat la jumătatea drumului. Era poate mai bine dacă se rămînea la faza de proiect și banif ar fi fost destinați îmbunătățirii condițiilor de viață ale oamenilor.

De curînd, căile ferate de stat din Japonia au fost afectate de greve de scurtă durată, acțiuni de protest ale lucrătorilor de la căile ferate împotriva represaliilor administrației căilor ferate.

CREȘTE NUMĂRUL NEFUMĂTORILOR

Statisticile atestă că suedezii s-au lăsat de fumat. Anual numărul bărbaților care fumează s-a redus de la 43 la 39 la sută, iar al femeilor de la 34 la 31 la sută. Scăderea numărului fumătorilor se datorează imprimării, de la 1 ianuarie 1977, pe pachetele de țigări a unor inscripții speciale care avertizează asupra pericolului fumatului. Cum vor reacționa oamenii cînd etichetele de pe sticlele cu vin roșu îi vor îndemna la băutură ?

VINUL ANTIVIRUS

Vinul poate combate anumiți viruși ? Da, răspunde fără ezitare buletinul elvețian „Pharma-information". Viruși ai poliomielitei, ai reumatismului, ai anumitor afecțiuni intestinale și-au pierdut nocivitatea după ce cercetătorii i-au scufundat în vin. Vinul roșu se pare că este mai eficace decît vinul alb.

Vom trăi, oare, momentul cînd vom cumpăra vinul din farmacii și ne vom strîmba după ce vom consuma un „drageu" de vin alb ? Cine știe ? Ce e sigur e că și în cazul vinului va trebui mers la farmacie cu o rețetă parafată în bună regulă. Cariera unui spriț.

I. GRECU ■

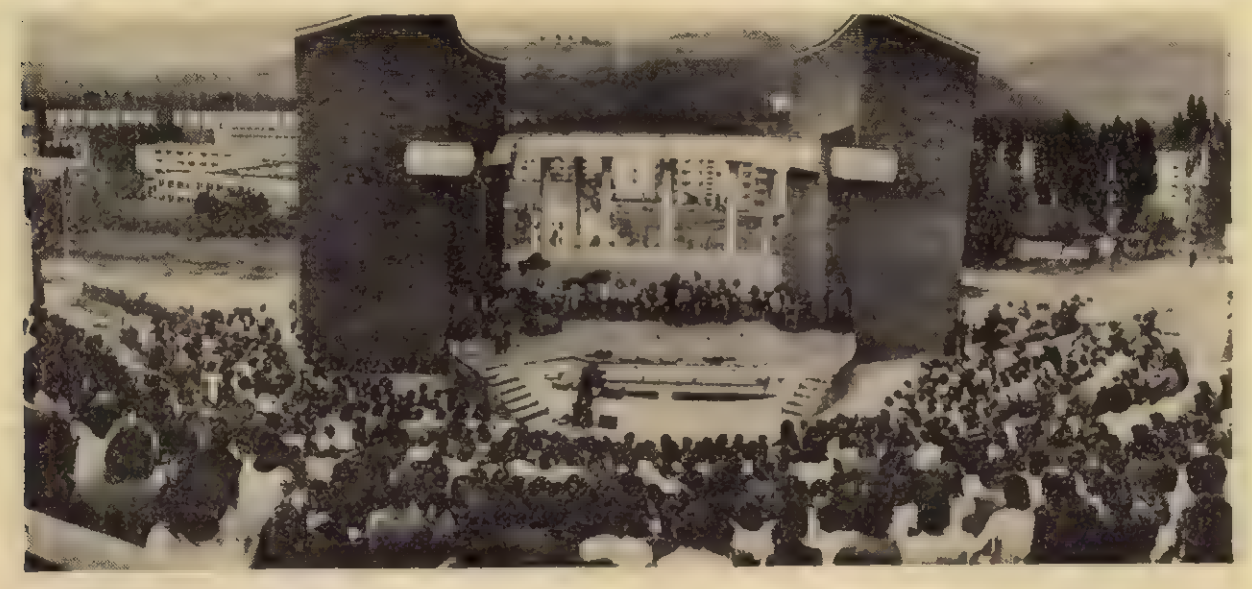

Un amfiteatru al artei tinere la Reșița

Cronica (310, 311, 312)

În drumul său spre Timișoara, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista **Flacăra**, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, a poposit simbătă, 10 iunie, în comuna Făget la invitația autorităților din localitate.

Spectacolul care a avut loc aici cu începere de la orele 21, în prezența a peste 500 de spectatori a demonstrat încă o dată cît de mobilă este structura acestui ansamblu, capabil să se adapteze cu demnitate oricăror împrejurări și să realizeze în condiții diferite actul artistic la nivelul unor exigențe impuse de el însuși și de asistența din sală. Obișnuit să-și desfășoare forțele atît în fața a mii de spectatori Cenaclul Flacăra are posibilitatea să susțină un spectacol de ținută și în săli mai „intime" cu o capacitate de locuri mai restrînsă, fără ca forța lui de impresionare să sufere și fără ca interpreții să facă eforturi vizibile confruntîndu-se cu circumstante diferite celor cu care sînt obișnuiți.

Totodată, fiind adept al unor întîmplări literar-artistice și nu al unui spectacol de la bun început închegat, rigid, care poate să fie dat peste cap de hazard, Cenaclul Flacăra posedă acea știință proprie artei moderne de a reacționa prompt la intervențiile imprevizibilului și de a elabora țesătura spectacolului folosindu-se tocmai de aceste elemente fatale pentru alt tip de reprezentație. Așa s-a petrecut și la Făget unde o năpraznică furtună a lăsat la un moment dat sala într-un întuneric deplin întrerupînd curentul electric din Făget în timp ce Maria Naghi își susținea programul. Clipelor de neliniște firești în astfel de împrejurări le-au urmat imediat altele pline de calm și de încredere. Cenaclul Flacăra nu și-a întrerupt spectacolul ci l-a continuat cu și mai mult aplomb reușind să risipească prin forța artei orice început de panică. La lumina fulgerelor și în bubuitul tunetelor și trăznetelor, încadrați de pînzele de pe scenă umflate din pricina curentului ca velatura unei corăbii, Maria Naghi, Adrian Păunescu (cu **Repetabila povară**) și Doru Stănculescu (**Cîntec între apele țării**) au reușit să abată atenția publicului de la vijelia de afară și de la incidentul produs, spre zonele de liniște și echilibru ale artei. Aceasta a fost una dintre cele mai bune secvențe ale reprezentației care a determinat ca restabilirea legăturilor electrice să facă ea însăși o intrusiune în desfășurarea ei, o tulburare a manifestării artistice, pînă cînd atît interpreții cît și spectatorii s-au reobișnuit cu condițiile normale.

Întîmplarea literar-artistică de la Făget a pus, printre altele, în evidență, caracterul popular al Cenaclului Flacăra. Acesta nu s-a adresat și nu se adresează unei elite blazate de artă ci într-un limbaj simplu și direct încearcă să comunice și de cele mai multe ori reușește cu un public larg, de diferite profesii și vîrste. Este o prejudecată că spectatorii sînt **numai** tineri, o prejudecată care îi ține citeodată departe pe cei mai vîrstnici. Acestia din urmă odată atrași în sală, chiar dacă nu „rușă" toate momentele, în cele din urmă sînt cuceriți în majoritatea împrejurărilor de cauza poeziei și muzicii adevărate, care nu desemnează o muzică și o poezie rezervate tinerilor, ci o artă capabilă să surprindă fenomenele înnoitoare din lumea de azi, înnoindu-se continuu ea însăși. Din acest caracter **popular** decurge și **popularitatea** de care se bucură cenaclul. A fost semnificativă primirea membrilor cenaclului în comuna Făget. Deși nu-i mai întîlniseră niciodată gazdele au ținut să-i întîmpine, ca pe niște oaspeți aleși și în deschiderea spectacolului au organizat un scurt program al lor. Dubașii din Brănești și Povergina au străluci încă o dată, îmbrăcați în port popular și conduși de Ion Fratuțescu, Nicolae Oprescu și Miron Teodorescu, ei au impresionat întreaga asistență cu **Marșul dubelor, Bătaia cu întreruperi** și colinda **Dăliana-i fată dalbă** și au reamintit tuturor celor de față că forța creatoare a poporului nu s-a risipit și continuă să fie purtătoare de valori inestimabile. Corect momentul folk realizat de pionierii din localitate.

La realizarea manifestării din 10 iunie au contribuit Nicolae Moranciu și Adrian Dutu (**Noi ne-am născut pentru a sădi o floare, Balada lăutarului** — I. Minulescu), eleva Silvia Ilieș — debut promițător (**Cine din mine** — Ana Blandiana, **Dorul, dor** — Lucian Blaga), Maria Naghi (**Fericire demprumut, Moțu și moața, cîntece maghiare**), Arpad Domokós (**Cîntec de țară, cîntece maghiare**), Nicu Vladimir (**Cîntecel modernizat pentru mic om gri pe fond roz și Ce de lupi se înconjoară**). Grupul Opinia — format din Cornel Giurcănaș, Ionel Hamza, Vladimir Nenici, Dinu Ștefan, Marian Uță — (**Fapt divers, Războiul atomic a și avut loc** și deosebitul lor succes **Ori eu, ori tu, ori el, ori noi**). A debutat în cenaclu și fabulistul local Arcadie Chirșbaum. De mare valoare a fost recitalul lui Mihail Stan pentru care „...poezia e un al doilea mod de viață, după actorie". Recitînd **Tot mai des visez pămîntul cu nefericirile lui** — Ion Gheorghe, **Patria** — Ioan Alexandru, **Minunea** — Marin Sorescu, Mihail Stan a dezvăluit trei moduri de a gîndi poezia. Vorbind despre acest actor trebuie să amintim și de Teatrul Giulești unde el lucrează, unul din cele mai bune teatre din țară, după cum afirma poetul Adrian Păunescu, teatru care își consolidează de la o stagiune la alta reputația, fiind receptiv la fenomenul artistic inoitor de pretutindeni și care, ca și Teatrul Bulandra în cazul lui Florian Pittiș, a manifestat bunăvoință, ori de cîte ori cenaclul l-a solicitat pe Mihail Stan. Doru Stănculescu a fost una din piesele de bază la realizarea întîmplării literar-artistice de la Făget, Ion Crișmaru — O. Goga, **Tango dar mai ales Cum se naște un mit** au lăsat în interpretarea sa o amintire greu de șters.

În istoria cenaclului, întîmplarea literar-artistică de la Făget reprezintă o verificare în fața unui public mai puțin frecvent al valorilor poeziei și muzicii tinere care însă a izbutit să înțeleagă tot ce i s-a adresat de pe scenă făcînd astfel posibilă comunicarea cu interpreții prin intermediul unei arte moderne, de esență revoluționară, atît în ceea ce privește forma sa cît și în privința conținutului de idei, o expresie a realităților din România de azi, din lumea contemporană.

★

În condiții mai puțin obișnuite s-a desfășurat și întîmplarea literar-artistică de la Timișoara din 11 iunie. Durînd aproape 6 ore (de la 11 și 15 minute pînă la 17) ea a constrîns pe interpreți și pe spectatori, după expresia poetului din fruntea cenaclului „să lupte cu propria lor biologie", care se împotrivea la aceste ore să recepteze așa cum se cuvine un program artistic și îndemna mai mult la prezența la un prînz copios, la siestă în fața televizorului și la somn. Programată special să înceapă la aceste ore pentru a evita suprapunerea cu transmisiile de la campionatul mondial de fotbal, reprezentația a coincis totuși, pe parcursul a aproape două ore cu transmiterea înregistrării meciului dintre Italia și Argentina. La aceasta s-a mai adăugat și necesitatea de a părăsi sala la orele 17 pentru a o lăsa liberă unui alt ansamblu care avea spectacol. Însă publicul timișorean, un public competent — poate de nota 10 — și îndrăgostit de arta cenaclului **Flacăra** a ținut să fie prezent într-un număr mare în sala Olimpia, să reziste celorlalte tentații și să înfrîngă orice adversitate de altă natură. Ei au fost răsplătiți pentru fidelitatea lor față de cenaclu fiind părtași la realizarea unui spectacol de proporții la care au participat interpreți cu un prestigiu bine consolidat în arta tînără de la noi. Acestia au susținut, ajutați de sutele de spectatori din sală, o reprezentație ce a reliefat atenția cu care muzica și poezia de calitate de la noi scrutează lumea contemporană. Alcătuind o echipă tot mai bine sudată, în care noii membri și-au găsit un loc bine precizat — de-abia prezența lor a dezvăluit într-adevăr ce mare nevoie avea cenaclul de el pentru a căpăta o structură mai complexă, mai nuanțată — actorii și cîntăreții din cenaclu au mărturisit încă o dată atașamentul lor față de o artă angajată și angajantă, de esență patriotică și revoluționară, multitudinea de stiluri abordate de

Cîntînd **Lumea de mîine**, Ion Zubașcu se gîndește la lumea de azi

ei nedevenind nici o clipă un scop ci un mijloc de a transmite în felurite modalități aceeași credință în idealurile comuniste.

Primul cîntec interpretat de formația Opinia — **Ori eu, ori tu, ori el, ori noi**, o piesă care avertizează asupra responsabilității revenite fiecăruia dintre noi de a veghea la destinul acestei țări, la soarta întregii planete a fost definitoriu pentru întreg programul susținut la Timișoara, variat și reprezentativ pentru arta promovată de cenaclu. Ion Zubașcu, revenit în cenaclu după o absență de un an, a prezentat pentru prima oară publicului un nou cîntec de-al său purtînd titlul unei cărți de Ion Biberi, **Lumea de mîine**. Așa cum a prevăzut conducătorul cenaclului, piesa a plăcut enorm spectatorilor. Citățm:

Lumea de mîine

Lume, lume și iar lume
Nu știu cine ți-a pus nume
Că numele tău cel bun
A ajuns gură de tun

Refren : Ei, hai ! Tot așa
Să cînte toată lumea !
Ei, hai ! Tot așa
Pînă se poate cînta !
Ei, hai ! Chiar așa
Mai frumoasă-i viața !

Pentru arme și armată
Noi muncim fără de plată
Nu vrem tancuri și rachete
Vrem la tratament bilete
REFREN

Avem casă și mașină
Și doi arii de grădină
Vrem cantine și spitale
Nu vrem arme nucleare !
REFREN

Din armele nucleare
Faceți mai bine chitare
Cînd răsare soarele
Să cînte popoarele.
REFREN

Lumea asta-i aiurită
Stă pe-un tron de dinamită
Nu se naște un copil
Fără-o tonă de trotil
REFREN

Și soarele cînd răsare
Parcă-i bomba nucleară
Și soarele cînd apune
Parcă-i lumea un cărbune
REFREN

Cînd vorbim despre plată
Nu vrem arme ci verdeață
Cînd vorbim despre făină
Nu vrem nitroglicerină
REFREN

De-o fi una, de-o fi alta
Ce e scris și pentru noi,
Bucuroși le-om duce toate
Dar vrem pace, nu război !
REFREN

De-o fi alta, de-o fi una
Noi sîntem dintotdeauna
Noi am fost și noi vom fi
Pîn-la capătul lumii.

Arpad Domokós s-a înscris și el pe orbita marcată de **Opinia** și a cîntat trei cîntece care dezbat probleme sociale și naționale : **Omenia biruitoare, Oltenii lui Tudor, Țara noastră** pentru ca Nicolae Moranciu și Adrian Dutu (cu **Noi am venit pe lume ca să sădim o floare** și **Truda comună**) să continue o aceeași direcție. Adrian Ivanițchi a ilustrat acest aspect al artei din cenaclu cu **Ploaia care va veni, Vinare de vînt, Amiaza**, Mihail Stan cu **Patria** de I. Alexandru, **Globurile mele** de Nikolaus Berwanger, Doru Stănculescu cu **Cum se naște un mit**. Victor Socaciu cu **Oltul**, Nicu Vladimir cu **Cîntecel neterminat...**, Mircea Vintilă cu **Pămîntul deocamdată** și **Țara** de Nichita Stănescu, Dan Andrei Aldea cu **Brad bătrîn**, Evandro Rossetti și Valeriu Sterian cu **Cîntec de oameni, Cozma Răcoare, Amintiri cu haiduci**, Nu au lipsit, ca de obicei, înfățișări ale altor resurse ale artei cenaclului, în diversitatea programului pe care el îl prezintă constituie una din cauzele succeselor repurtate. La „miezul de zi" petrecut în fața timișorenilor, membrii Cenaclului Flacăra au prezentat și cîntece de dragoste : Silvia Ilieș — **Cine din mine, Dorul dor**, Mihail Stan — **Baladă veselă pentru tristețea plecării la oaste** de Mircea Dinescu, Victor Socaciu — **Sub scutul amurgului**, Mircea Vintilă — **Hanul lui Manuc**, Maria Naghi — **Fericire de împrumut**. Nu au lipsit piesele de o atmosferă plină de seninătate, de

O formație în actualitate : Opinia din Iași

Doru Stănculescu și Florian Pittiș

Trei reprezentanți ai artei tinere : Radu Gheorghe, Stela Pintea, Nicu Vladimir.

calm ca **Lumină lină** (versuri : Ioan Alexandru ; muzica : Dan Andrei Aldea) ca și altele antrenante, pline de vioiciune (**Cozma Răcoare** — versuri N. Labiș, muzica Evandro Rossetti) sau **Omul pădurii** (interpretat în două variante : varianta „moale" cu Ion Zubașcu și cea „dură" cu Adrian Ivanițchi sau cîntecul popular **Moțu și moața** avînd-o ca interpretă pe Maria Naghi. Au fost spuse și cîntate melodii de autori contemporani dar și piese de vechime, transmise prin generații, mărturie a geniului popular, cum este acea variantă a **Mioriței** spusă admirabil de Stela Pintea, creatoare prin glasul ei a unei atmosfere enigmatice, de un straniu ce pare a fi al unei alte planete, dar vorbind de fapt tulburător tocmai despre partea noastră de lume și de suflet în ceea ce au ele mai profund și mai durabil. Mult gustate au fost momentele de umor realizate cu un înalt meșteșug de Radu Gheorghe, Eugen Cristea, Florian Pittiș, Mihail Stan. Radu Gheorghe a făcut ca pentru cîteva minute relațiile dintre făpturi și obiecte să capete cele mai neașteptate variante, instaurînd în jurul său o ordine proprie. De o mare spontaneitate, în ciuda faptului că își pregătește minuțios recitalul, tînărul actor al Teatrului Național din București a fost într-o vervă irezistibilă. În **Prietena defunctului și Stau singur** — texte din romanul lui Eugen Secceleanu, **Eternitate locală**, unul din cele mai bune romane satirice din literatura noastră ca și în **Broasca țestoasă** — poezie de ciudatul poet Christian Morgenstern, tălmăcit cu mult rafinament de Nina Cassian — Radu Gheorghe a demonstrat că este unul din cei mai înzestrați actori de comedie pe care îi avem la ora actuală. Mihail Stan a interpretat spre hazul spectatorilor cîteva parodii de Marin Sorescu la textele stupide ale unora din cîntecele de muzică ușoară, iar Florian Pittiș „jucînd" **Lordul John** interpretat de M. Vintilă și cu Scrisoarea a III-a — variantă de interpretare — și spicuirile din **Risete fără catalog**, culegere amuzantă de perle din teze școlare, a contribuit și el la consolidarea adevărului că viața nu se compune numai din lucruri grave. De mare succes s-a bucurat Eugen Cristea. După ce, acompaniindu-se la chitară a cîntat corect în limba engleză **Let it be**, el a recitat cu mimica și gesturile corespunzătoare, o parodie de Mircea Micu după Adrian Păunescu.

Din cuprinzătorul program prezentat de cenaclu au făcut parte și poezii și cîntece care se interesează de probleme ce țin etern de condiția umană, cum ar fi poezia lui Teodor Pâcă, **De noapte** spusă de Mihail Stan, sau cîntecul lui A. Ivanițchi pe versurile lui Adrian Popescu **Arsura, o expresie a regretului trecerii noastre** din această lume, sau Florian Pittiș cu **Sînt tînăr, doamnă** de Mircea Dinescu, o poezie închinată tinereții imposibil de ingenuncheat. Un moment insolit în desfășurarea spectacolului : formația „2 1/2" din Reșița, orașul Oțelu Roșu, compusă din copilul Popa Nino, tatăl său Popa Costel și prietenul lor Petru Stan, care a interpretat cu emoție **Cîntec de leagăn** de Șt. O. Iosif.

Tot ce s-a petrecut în sala **Olimpia** a fost o verificare a faptului că arta adevărată poate și trebuie să scruteze cu luciditate problemele contemporane și nu trebuie să se ferească de a le aborda în maniere cît mai diverse. Accl impresionant elogiu adus artei de Eugen Jebeleanu, **Și totuși, arta**, poezie spusă extraordinar de Mihail Stan, și-a găsit o acoperire deplină în întîmplarea literar-artistică purtînd numărul 311 :

Și, totuși, Arta
Cîrtițoarea, Muta, Surda,
Neimportanta,
Cea-care-nu-grăiește, dar spune
— fără hidre, fără hidrați,
fără azotați, fără urați,
fără urlați, fără iertați,
fără laboratoare,
fără urinoare, fără milioane
și miliarde
și mii de miliarde,
fără batalioane de miraculoși
investigatori,
fără rude,
fără eprubete-liane-ude,
fără electrolize, fără crize,
fără Parthenonuri, de cunoștințe
stupide
fără scînteietoare parbrize,
fără piramide colosale de ridicat
în patru mii de ani,
fără guzgani
fără prăpădiți și fără poze
Arta
în mîna pală cu trei roze...

Pe parcursul spectacolului conducătorul cenaclului a subliniat în mai multe rînduri că nimic din ceea ce se petrece și în această sală n-ar fi fost posibil fără condițiile create de partid și de stat, de cîrmaciul destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru manifestarea liberă, creatoare a talentului din România, sub impresia covîrșitoare a cuvîntării tovarășului Nicolae Ceaușescu din ziua de 19 iunie 1978, cuvîntare din care atîtea adevăruri vor rămîne istorici. S-a arătat că spectacolul susținut de Cenaclul Flacăra a demonstrat în sala **Olimpia** nu numai virtuțile artistice dar și convingerea într-o artă patriotică, profund ancorată în realitatea de azi a României, în politica ei. **Trăiască România !**, cîntecul de încheiere al manifestării, intonat atît de membrii cenaclului, cît și de spectatori, devenind o firească luare de rămas bun rostind cel mai înalt crez al tuturor celor de față.

★

În ziua de 12 iunie, cu începere de la orele 19,30 s-a desfășurat la Reșița, la Teatrul de vară, sub un cer prevestitor de ploaie și sub tirul necontenit al rafalelor de vînt o nouă întîmplare literar-artistică a Cenaclului Flacăra într-un fel poate mai bună decît cea de la Timișoara. În orașul de pe Birzava membrii cenaclului — cărora organele de partid și de stat le-au creat bune condiții pentru spectacol — au întîlnit un public muncitoresc cu o mare disponibilitate pentru artă, generos în aplauze și dornic de a participa direct, deschis, creator, la realizarea faptului artistic, neașteptînd prea multe invitații pentru a cînta și a recita împreună cu cei de pe scenă, înțelegînd că tot ce se petrecea acolo era dictat chiar de nevoia lor de artă. În fața publicului din Reșița au fost prezenți actori și cîntăreți din diferite colțuri ale țării, aceasta fiind o altă calitate a Cenaclului Flacăra, aceea de a aduna forțe artistice de pe tot cuprinsul României, de a le promova, de a le oferi o șansă de exprimare și apoi de a le impune dacă este vorba de naturi artistice înzestrate. Adrian Ivanițchi din Sighișoara, Adrian Dutu și Nicolae Moranciu din Oradea, Maria Naghi și Arpad Domokós din Miercurea Ciuc, Mihail Stan, Silvia Ilieș, Nicu Vladimir, Florian Pittiș, Doru Stănculescu, Valeriu Sterian din București, Ion Zubașcu din Maramureș, Victor Socaciu din Brașov, formația „2 ½" din Oțelu Roșu, formația „Opinia" din Iași, Mircea Baniciu din Timișoara au alcătuit un ansamblu nu numai cu un deosebit har artistic dar și reprezentativ pentru potențialul artistic al țării. Laureat al primului Festival național „Cîntarea României", Cenaclul Flacăra are ca una din coordonatele sale majore tocmai depistarea valorilor de prețuținduri și faptul că în ultima vreme au apărut elemente noi în componența sa a adus o necesară infuzie de prospețime și tinerețe. În acest context s-a aflat alături de poezia și cîntul tînăr de la noi studentul italian, care învață în România — Evandro Rossetti.

Nu dorim să notăm din nou ce piese s-au cîntat la întîmplarea literar-artistică de la Reșița, care a durat numai cinci ore în loc de nouă cîte a solicitat publicul, dornic să asiste la spectacol în ciuda ploii ce a început să cadă spre sfîrșitul reprezentației. Vom consemna doar momentele de referință ale acestei seri. De succes s-a bucurat Ion Zubașcu, poet și cîntăreț de valoare, cu **Florile dalbe, Lumea de mîine, Paltinul veșnic, Omul pădurii. Oltenii lui Tudor** a sunat admirabil cîntat de Arpad Domokós. După cum spunea poetul Adrian Păunescu, „mitologia acestei țări este aceeași pentru toți, și așa cum Gheorghe Doja este un erou național cîntat pe întreg cuprinsul românesc, este la fel de firesc ca Domnul Tudor să fie cîntat și de un tînăr de naționalitate maghiară din Miercurea Ciuc, care găsește cale liberă de exprimare în România de azi, politica ei nefiind una cu intrări separate, ci una și aceeași pentru toți fiii acestei țări." La fel de impresionant a fost Arpad Domokós și în cîntecul interpretat în limba maghiară : **Cuvînt uitat (Egy elfelejtettszò)**. Într-o formă tot mai bună se află Nicu Vladimir, al cărui **Colind** demonstrează că este un veritabil „muncitor al chitarei". Înzestrat cu o voce caldă, învăluitoare, Victor Socaciu a fost aplaudat mai ales pentru **Oltule**. Mircea Vintilă a conlucrat cu spectatorii la interpretarea **Mielului** iar Doru Stănculescu a emoționat cu o piesă din folclorul urban **De trei ani n-am dat pe-acasă**. Un cîntec ce se afirmă tot mai mult : **Ori eu, ori tu, ori el, ori noi** (formația **Opinia**) atît prin conținutul său militant cît și prin simplitatea sa cuceritoare de la prima audiție. Mihail Stan a realizat performanțe artistice mai ales recitînd poezia lui Ion Gheorghe **Tot mai des viscz pămîntul cu nefericirile lui**. Din nou, îndelung aplaudat Florian Pittiș cu **Scrisoarea a III-a**. Succesul din această seară al lui Adrian Ivanițchi a fost **Ploaia care va veni**. Profesionalism a dovedit Mircea Baniciu interpretînd **Către** (versuri de Pușkin), **Andrii Popa, Hanul ciocîrlului nesecat, Cu marea**, mai puțin convingător fiind în piesa **Dacă ai ghici**, la care acest cîntăreț înzestrat a făcut, după expresia conducătorului cenaclului, „un rabat de calitate, apelînd la procedee ieftine ale muzicii ușoare". (Dealtfel, la Reșița, din păcate, au mai fost cîteva momente de nemulțumire produse de interpretările defectuoase ale unora dintre membrii cenaclului, de cîteva acte de indisciplină și de lipsă de respect față de public, cazurile lor urmînd să fie analizate de conducerea cenaclului și luate măsurile corespunzătoare. Este păcat că tocmai într-un oraș ca acesta, în care există un veritabil cult pentru muncă, unii dintre interpreți au abdicat de la principiile nobile care guvernează activitatea cenaclului, uitînd că ei sînt purtători ai unor opinii, ai unor convingeri sacre pentru noi toți, și nu niște simpli cîntăreți care se pot compromite fără a compromite cauza generală.) Piesele de rezistență ale lui Valeriu Sterian și Evandro Rossetti au fost **Cîntec de oameni** și **Vado via**. Corect aportul sunetistului Constantin Tană.

Întîmplarea literar-artistică de la Reșița a fost o nouă confirmare a iubirii manifestate de tînăra generație pentru arta politică, militantă, de autentică vibrație patriotică, pentru care o poezie ca **Raport** este reprezentativă : „Am spus acestea toate despre lume / Din dorul de-a o face mai curată / Ca inima să aibă-n ce să bată / Într-o ființă nu doar într-un nume. / / Cîntecul meu s-a săturat să fie / Doar martor, invitat ca la o nuntă, / El face revoluție cînd cîntă, / Nu povestește cum era să fie. / / Nu lăutari cu viața comandată, / Nu apatrizi cu singele-n schimbare / Ci oameni vii și demni pe care-i doare, / Revoluționari, cu lumea toată. / Erou e cel ce e nu cel ce are, / Se-nvîrte-n vers Pămîntul Deocamdată".

Această manifestare a fost un examen serios al cenaclului confruntat cu judecata severă a spiritului muncitoresc care are nevoie de o artă adevărată și știe s-o recunoască atunci cînd o întîlnește și știe s-o întîmpine așa cum se cuvine, ca o emanație a tot ce are mai bun acest popor.

GEORGE ARION

DIVERSE

Moartea boxerului

Venise toamna. Căpitanul Tomescu de la miliția Galați se echipase pentru vremea urîtă de afară cu balonseidul albastru, mănuși gri și chipiul cu coafă impermeabilă. Ploua torențial. Magazinul devastat de hoții ce-l călcaseră, spre sfîrșitul nopții arăta ca vai de lume. Fusese spartă casa de bani, se furaseră băuturi scumpe, coniacuri cu etichete străine, sticle de Gin și Campari. Aspectul magazinului arăta ca și cum pe acolo ar fi trecut o turmă de mistreți. Căpitanul Tomescu se întrebă în sinea lui cum va trebui să ridice indiciile găsite la locul jafului ? Îndreptă echipa tehnică în primul rînd către casa de bani și aparatul de calculat. Se găsiră urme. Pe jos, din cauza noroiului ce-l avuseseră infractorii pe tălpi, s-au putut ridica cîteva urme de încălțăminte. Din standurile unde fuseseră dislocate sticlele s-au putut releva în condiții optime amprente digitale. Personalul magazinului se afla concentrat într-un birou. Responsabilul îl însoțea pe căpitan, dar rămînea mereu în spate, pentru a le da loc de mișcare specialiștilor.

— Astăzi, fiind 11 septembrie, cred că în două zile vom fi în măsură să vă dăm primele indicii, îi spuse șefului, rugîndu-l în același timp să-și amintească dacă printre cumpărători a zărit în ultimele zile, el sau personalul din subordine, indivizi cu aspect dubios. Aceasta o s-o faceți în deplină liniște după ce puneți în ordine magazinul pentru că ar fi de dorit ca în cel mult o oră să începeți vînzarea ca să se îndepărteze curioșii, nelipsiți în asemenea împrejurări.

— Prea bine, tovarășe căpitan, vom stabili marfa care lipsește. Vă dăm o listă completă și a mărcilor de băuturi care au dispărut și cantitatea.

Într-adevăr, afară, în jurul magazinului, se adunase lumea grămadă, pentru că oriunde apar uniformele milițienilor și se interzice accesul pentru un anume timp, se nasc fel de fel de presupuneri, unele din ele extrem de fanteziste.

Căpitanul Tomescu făcu semn celorlalți să se adune și să pornească către mașina ce-l aștepta în stradă. Figură specifică de bonom, tip grăsuliu, sub patruzeci de ani, încrezător în competența lui de judiciarist, se declara multumit de probele strînse, convins că atît de prost cum au lucrat infractorii, nu va întîrzia mult și va pune mîna pe ei.

Gherasim, care nu lipsea niciodată de la aceste investigații tehnice, îi spuse lui Tomescu :

— Urmele se văd și cu ochiul liber. Așa agramli n-am mai pomenit de multă vreme. Se poate presupune, cu multă usurință, că au dat lovitura aici după o noapte de bețe, cînd fie că aveau nevoie de bani, fie că vroiau să-și facă un mic depozit și să nu mai cheltuiască în zilele următoare

— Este una din ipoteze, căpitane Gherasim, dar mai există și alte piste. Să nu ne grăbim. Modul de operare poate să fie numai aparent grosolan. Poate au fost trimiși să ia castanele din foc, iar cei din umbră să fie beneficiarii unui atare mod de operare nedibaci.

Luară loc în mașină și ploaia reîncepu șiroitoare, monotonă, ploaie mocănească, care întristează străzile, parcurile lăsînd și pe chipul oamenilor urmele unei mihniri inexplicabile, ca pe ziduri, ca pe ferestre.

★

— Alo, sînteți rugat, tovarășe sublocotenent, să vă prezentați la cooperativa meșteșugărească „Zimbrul" din sectorul dv., unde vă așteaptă maiorul Aramă. Știți ce s-a întîmplat acolo ?

— Nu, spuse Covaliu, care abia făcuse ochi în dimineața aceea și nu prea era bine dispus, mai ales că vocea lui Milea nu prevestea lucruri prea bune.

Milea continuă :

— O operațiune întreruptă în momentul în care omul de pază al cooperativei a sesizat că astă-noapte, indivizi necunoscuți au încercat să spargă magazia de obiecte finite a cooperativei, unde se află produse și mărfuri în valoare de cel puțin 5 000 000 lei, de la scurte de piele, la pardesiuri de piele și haine de blană lucrate pentru export. Cînd au forțat ușile, un sistem de alarmă nu prea grozav, dar suficient ca să instiinteze pe portar, s-a declanșat. Du-te, te rog, acolo, poate ai ceva de spus în legătură cu obiectivul. Știu că se află în raza dumitale de competență.

— Prea bine, am înțeles. În mai puțin de o jumătate de oră voi fi acolo.

. . . . . .

Cînd se înfățișă șefului judiciarului, Covaliu bătu călcîiele și salută regulamentar, iar maiorul acela, cu o ținută de obicei căutată, îi zîmbi și-i întinse mîna, zicîndu-i că nu se aștepta să vină așa de devreme.

— Poți să ne dai ceva relații, Covaliule ?

— Da, cum să nu ! Despre sistemul de alarmă care a salvat magazia am luat cunoștință mai de mult și m-am declarat de acord cu conducerea cooperativei ca să-și încingă perimetrul cu astfel de mijloace. Nimic nu e rău cînd vine în ajutorul dictonului : „paza bună trece primejdia rea".

— Modul de operare, zise maiorul, nu este specific vreunui infractor recidivist din zona noastră. Așa este străin de oras și bănuielile noastre se îndreaptă tot către perechea despre care am mai primit sesizări. Deocamdată să stringem date cît mai complete. Te rog să-l însoțești pe căpitanul Ghinită și împreună cu el să stabiliți cam cine și-a făcut apariția în piața mare și în port și să faci cîteva portrete vorbite ale unora dintre ei. Știu că la așa ceva te pricepi. Ghinită și Popică vor fi peste jumătate de oră la agenție. Vor lua urma celor care au plecat în dimineața aceasta cu prima cursă Navrom spre Galați.

Covaliu execută ordinul, plecă în fugă spre agenție, pe drum întîlni un pilot de remorcher pe care îl întîmpină cu următoarele cuvinte :

— Nichi, ce crezi tu despre niște marinari care mi-au adus la cunoștință zilele trecute că o dată pe săptămînă, în restaurantul din port, o pereche compusă dintr-o femeie de moravuri ușoare și un recidivist își cam fac de cap, apărînd și dispărînd ca niște meteori pe alei.

— Am auzit și eu, tovarășe sublocotenent, de existența acestei perechi.

— Tu îi mai vezi pe acolo cîteodată ? întrebă ofițerul. E foarte important să știu, căci te-aș ruga să-mi dai o mînă de ajutor, anunțîndu-mă și pe mine orele și zilele cînd frecventează localul.

— Vă promit că mă interesez, zise Nichi zîmbind pe sub cozorocul care-i acoperea toată fruntea. Covaliu își continuă goana spre agenție și zări de departe ofițerii care îl așteptau. Intrară toți trei la casa de bilete. O funcționară destul de prietenă în fizionomiile oamenilor relată că pe bancă, azi dimineață, cînd a venit ea la serviciu, dormeau, cam rebegiți de frig doi indivizi străini de port. Erau singurii pasageri care așteptau să se deschidă ghișeul. Dealtfel, cînd a ridicat ferestruica i-a găsit printre primii călători care au solicitat bilete, dar nu numai pentru Galați, ci pentru Tulcea.

— Și aveau ceva asupra lor ?

— Da, spuse femeia. Unul din el avea o sacoșă cu o curea lungă pe care era scris un nume străin de club sportiv, n-am putut reține exact, dar culoarea sacoșei era roșie sîngerie. Individul mai înalt avea o cămașă galbenă și un pulover cu ochiuri mari. M-a frapat. Parcă era deștrămat. Celălalt individ, mai mic de statură, avea ochii roșii de nesomn și mă privea cu ei de parcă ar fi vrut să-mi străpungă orbitele.

(Va urma)

EUGEN TEODORU

„Organismul nu permite nici un fel de tocmeală“

— Publicînd în urmă cu cîțiva ani reportajul uneia din operațiile doctorului Stelian Ivașcu, „Flacăra“ scria despre acesta ca despre unul din pionierii și truntașii chirurgiei noastre toracice, autor de tehnici operatorii originale și îndrăznețe, posesor al uneia dintre cele mai vaste experiențe în materie, deținător de contribuții confirmate în tratamentul chirurgical al tuberculozei, al chistului hidatic, al cancerului bronho-pulmonar și așa mai departe. Am greșit cu ceva în decursul acestui rezumat ?

— N-ați greșit cu nimic ! Știu ce urmează, după obiceiul casei.

— Ce urmează ?

— Întrebarea despre maeștrii mei, despre cei care m-au învățat meserie. Am greșit cu ceva ?

— N-ați greșit cu nimic ! Deci, tovarășe doctor, cu ce sentimente v-ați despărțit de sanatoriul de la Balotești, pentru a vă instala aici, în preajma Pieței Unirii, la Direcția sanitară a județului Ilfov ?

— Deși m-ați găsit aici, unde funcționez de cîteva luni, nu m-am despărțit încă definitiv de sanatoriul de la Balotești, în incinta căruia continuu să operez, în cadrul normei de bază. Despărțirea se va produce abia în toamnă, cînd va fi dat în folosință la București, pe Șoseaua Vitan-Bîrzești, impunătorul edificiu al spitalului județean Ilfov, în care, firește, voi lucra, ocupîndu-mă de chirurgia toracelui. Clădirea e în curs de finisare.

— Cîte paturi va avea noul spital ?

— Nouă sute. Prin darea lui în folosință se va umple un gol și se va ridica mult nivelul bazei tehnico-materiale a întregului județ, vorbind din punct de vedere medico-sanitar. De ce un gol ? Pentru că, din cauza apropierii de Capitală, județul Ilfov a rămas printre ultimele în privința dotării cu un spital metodologic, apt să asigure asistența de specialitate și să îndrume, sub raport tehnic, unitățile din teritoriu. De-acum lucrurile sînt lămurite și spitalul e aproape gata să-și primească bolnavii. De ce era neapărată nevoie de construcția lui, în condițiile în care, în general, dotarea sanitară a județului rămîne mai degrabă modestă, voi argumenta cu o cifră. Anul trecut, de pildă, 18 mii de cetățeni din perimetrul județului Ilfov s-au internat în spitalele din București prin intermediul policlinicilor cu plată, adică pe căi ocolitoare și complicate, necesitînd cheltuială de bani, de timp și, uneori, de nervi.

— E clar. Inaugurarea spitalului județean ridică unele probleme speciale în fața directorului Direcției sanitare ?

— Din punct de vedere organizatoric, nu. Organele de partid și de stat ale județului ne-au acordat și ne acordă tot sprijinul și toate îndrumările necesare. Dificultatea constă în recrutarea unui număr corespunzător de cadre de specialitate, dar asta e o problemă generală a vieții noastre medicale.

— În ce sens, tovarășe Ivașcu ?

— Cred că se poate vorbi astăzi, în materie de medicină, despre un hiatus între generații, despre un gol în continuitate. O perioadă îndelungată, datorită unor măsuri organizatorice luate în grabă sau în necunoștință de cauză, accesul cadrelor tinere către specializare a fost îngreunat și întîrziat. Blocat chiar. Pentru forma de secundariat s-au instituit nepermis de puține concursuri, absolvenții facultăților fiind, indiferent de talentul și pregătirea lor profesională, repartizați automat în mediul rural, cu șanse minime de a mai pătrunde în sfera medicinei de performanță. Firește, la țară, ei și-au adus contribuții importante dar, prin trecerea timpului, mulți s-au cantonat în rutină, s-au blazat și plafonat. Treaba asta n-a fost în regulă. Societatea noastră socialistă a acordat semnul ei de încredere tinerilor în toate compartimentele vieții sociale, mai puțin în aria medicinei. Am să recurg, spre edificare, la o comparație Personal, la 24 de ani am intrat în operații dintre cele mai pretențioase, iar la 29 am fost numit director. Astăzi, în Ilfov, marea majoritate a chirurgilor cu personalitate sînt oameni în vîrstă, mulți trecuți de 50 de ani. Unii dintre ei operează la o etate din imediata apropiere a pensionării. Noua lege a sănătății, al cărei proiect, în conformitate cu democratismul care ne guvernează țara, se află la ora de față în dezbaterea publică, readuce lucrurile pe făgaș normal, îndreptînd niște greșeli mai vechi sau mai noi. Numai că un chirurg nu se formează cît ai bate din palme. Pentru treaba asta e nevoie de cîțiva ani așa că, vrînd-nevrînd, se va mai scurge o bucată de timp pînă la normalizarea completă a situației.

— Care e părerea dumneavoastră, în două vorbe, despre proiectul noii legi sanitare ?

— Ea asigură un cadru legal și superior organizării noastre sanitare, limpezind unele probleme și rezolvind, cum spuneam, unele lacune. La sugestia secretarului general al partidului, apărarea sănătății populației a căpătat, în cuprinsul noii legi, un sens mai larg și mai nobil, ieșind din sfera restrînsă a ministerului de resort și intrînd, în paralel în însărcinarea unor forțe diverse, organisme de stat și social-obștești, devenind o chestiune fundamentală pentru societatea noastră socialistă, cu implicații pentru fiecare cetățean. Dînd prețioase îndrumări în această direcție, tovarășul Nicolae Ceaușescu a demonstrat, o dată în plus, cît de profund cunoaște realitatea și ce capacitate extraordinară posedă, spre a extrage din analiza ei cele mai fericite soluții pentru oameni. Desigur, fiind vorba despre o lege cadru, ei îi vor urma decrete și acte normative care vor detalia problemele, lămurindu-le.

— Să trecem la altceva. Cu scuzele de rigoare, îmi permit să vă adresez o întrebare la care bănuiesc că nu vă așteptați. Care au fost, tovarășe doctor, maeștrii dumneavoastră ?

— Am deprins noțiuni de chirurgie generală de la profesorii clujeni Danielco și Pop. Mai tîrziu, la București, m-au apropiat de chirurgia toracică seriozitatea și cunoștințele profesorului Cărpinișanu Sigur, a existat o dorință a mea de a face chirurgie, sigur, au existat și alții care, sub o formă sau alta, au contribuit la formarea mea profesională, dar celor trei le port o recunoștință deosebită. Datorită lor am ajuns, după multă muncă și multă străduință, ceea ce îmi place să cred că sînt.

— Anume ?

— Un medic cinstit, bine pregătit și omenos.

— Se pare că mai sînteți și modest, dar asta vă privește. Altceva, tovarășe Ivașcu. Spuneați că ați început să operați de timpuriu. Dacă-mi aduc bine aminte, la 24 de ani. Cînd ? Unde ? Ce ?

— Meseria propriu-zisă am început-o la Brad, la sanatoriu, în condiții în care tuberculoza era o boală la modă, făcînd sumedenie de victime. Munca mea, ca și a unei întregi generații, a însemnat pe atunci, din multe puncte de vedere, un pionierat. Nu existau spitale corespunzătoare, nici ca număr, nici ca dotare, nu existau suficiente surse de informare și nici o literatură de specialitate, din care să mai afli cîte ceva. Existau, în schimb, numeroși bolnavi, pe care îi tratam cum știam și cum puteam. Am fost între primii ftiziologi, nu mă tem să fac o asemenea afirmație, care au înțeles că nu se pot realiza progrese în lupta contra flagelului tuberculozei numai cu entuziasm și bunăvoință. M-am zbătut pentru echiparea sanatoriului cu aparatură de cea mai înaltă ținută și am obținut-o. Aproape 90 la sută din ceea ce ne-a fost dat, mie și colegilor mei, să operăm în perioada Bradului reprezenta tuberculoză. Ajutați de echipament modern, am introdus chirurgia cu torace deschis și rezecția pulmonară cu intervenții simultane pe ambii plămîni. Cu alte cuvinte, în condiții de bună securitate tehnică, am îndrăznit să atacăm în același timp ambii plămîni ai bolnavului, iar rezultatele s-au dovedit încurajatoare, atît la Brad, cît și la Moroieni, unde lucra pe atunci unul din cei mai distinși chirurgi toracici din medicina noastră, Eugeniu Zitti, astăzi conferențiar la spitalul de pneumoftiziologie din București. N-am renunțat nici la ora de față la rezecția simultană, aplicînd-o la Balotești, în funcție de boală și de bolnav. Prin perfecționări, am scurtat timpul de execuție pînă la trei ceasuri, privind pacientul de o suferință în etape și asigurîndu-i o reluare a funcției respiratorii incomparabil superioară.

— Tovarășe doctor, metoda se folosește în mod curent în lume ?

— Da, acolo unde există o dotare tehnică modernă. Din acest punct de vedere, sanatoriul de la Balotești, de echiparea și extinderea căruia se leagă ultimii 14 ani din viața mea, cred că face față oricăror pretenții. Numai că, scăzînd considerabil incidența tuberculozei, grație progreselor medicinei și, mai ales, grație creșterii nivelului de trai, în prezent operăm la Balotești mai mult cancere pulmonare. Cancerul bronho-pulmonar, unul dintre cele mai frecvente raportînd la localizarea pe organe, e mai puțin accesibil tratamentului radio sau chimio-terapic. De cele mai multe ori, el necesită intervenția bisturiului.

— O clipă ! În calitate de fumător și în numele tovarășilor de vicii și de suferință, v-aș întreba dacă există cu adevărat o legătură strînsă între tutun și cancerul pulmonar. Da sau ba ?

— Nu încape nici o îndoială, între una și alta e o relație directă. După statistica mea, care nu face altceva decît să confirme statisticile generale, cam 90 la sută din cancerele pulmonare provin de la mari fumători.

— Ce înțelegeți prin mari fumători ?

— Persoanele care fumează, zilnic, peste 20 de țigări. Eu însumi am fost, într-o vreme, fumător pasionat, dar am renunțat. De 8 ani. Poate că nu sună tocmai cum trebuie, dar m-am lăsat de tutun din cauza fricii. Pur și simplu, m-am îngrozit.

— Poate că totuși le lăsați și fumătorilor o portiță de scăpare. Ar putea intra în discuție o cotă zilnică de țigări nedăunătoare organismului ?

— Nu poate fi vorba de așa ceva. Chiar și o țigară pe zi înseamnă un risc. Firește, unul mai mic, dar un risc. Sănătatea omului și-a făcut un obicei, vor sau nu vor fumătorii, din a nu accepta nici un compromis. Organismul nu permite nici un fel de tocmeală.

— Ce-ar fi să trecem, tovarășe Ivașcu, la altceva ? Aș dori o lămurire cu să zic așa. Citind memoriul dumneavoastră de activitate profesională și social-obștească, am rămas surprins că medicul care a format o întreagă pleiadă de chirurgi toracici, Stînghe, Cuiboteanu, Sereș, altii, a urmat mai multe specializări în chirurgia cardiovasculară ! Una dintre ele, de 6 luni, la Paris, pe lîngă renumitul profesor Charles Dubost. De ce le-ați făcut ? Cu ce v-ați ales de pe urma lor ?

— Am avut cîndva intenția să mă ocup mai îndeaproape de chirurgia cardiovasculară, dar viața a vrut altfel. În mai multe locuri din lume, chirurgia toracică a preluat o parte din sarcinile chirurgiei cordului și celei a vaselor mari. De pildă, profesorii Cleiland, Mathey, Logan, la Londra, Paris și, respectiv, Edinburgh, chirurgi toracici la origine, practică astăzi în mod curent chirurgia cardiovasculară, cu rezultate remarcabile. În acest scop, am urmat două specializări, între care una la Paris, iar alta la București, sub conducerea profesorului Voinea Marinescu, la Fundeni. Fără îndoială că ele mi-au prins bine, mi-au lărgit orizontul profesional și m-au luminat în unele privințe, dar s-a întîmplat ca, la noi, chirurgiile respective să rămînă strict delimitate. Sincer să fiu, nu-mi pare rău că a fost să fie așa. Am continuat să activez pe teritoriul chirurgiei pulmonare, pe care îmi place să cred că am realizat unele lucruri bune. Dincolo, în chirurgia inimii și a vaselor, școala românească a înregistrat, într-un răstimp relativ scurt, succese de prestigiu, ajungînd în prezent competitivă pe plan mondial, stimată și apreciată pretutindeni. Cei care a demarat chirurgia noastră cardiovasculară în forma ei modernă a fost profesorul Pop D. Popa, nume de referință în lumea medicinei internaționale.

— Nu regretați, pricep, că n-ați trecut la operații pe cord. Dar așa, în general, ce regretați, tovarășe Ivașcu ?

— E obligatoriu să regret ceva ?

— Depinde de dumneavoastră.

— Sigur că am făcut și unele greșeli, ca orice om, dar respectul față de bolnav și față de profesie a fost și a rămas principalul meu mijloc de exprimare. După bisturiu, organizarea sănătății a însemnat a doua mea pasiune, o activitate pe care o exercit cu dăruire. Am avut, ca să zic așa, parte de amîndouă, căci s-a întîmplat să fiu contemporan cu cea mai fertilă și mai frumoasă epocă din istoria țării mele. Așa că, n-am ce regreta. Poate doar că ziua și noaptea, la un loc, nu string decît 24 de ore.

— Apropo de pasiunea doctorului Stelian Ivașcu pentru organizarea activității de sănătate. Care e principala problemă cu care se confruntă directorul Direcției sanitare a județului Ilfov ?

— Problema cadrelor. În rețeaua de bază, cadrele sînt suficiente, dar în specialitate, din motivele discutate mai devreme, ele sînt puține și cu o medie de vîrstă ridicată. Apoi, tocmai datorită întinderii județului în jurul Capitalei, 85 la sută din cadrele medicale fac naveta către locurile de muncă, locuind în București. E vorba, lesne de dedus, de un fenomen de proporții îngrijorătoare. Va trebui să găsim cele mai nimerite mijloace spre a-l limita, apelînd și la dispozițiile incluse în noua lege sanitară. Mai sînt, la nivelul județului, și alte probleme. Datorită migrației populației, în zona limitrofă Capitalei indicele de tuberculoză depășește, în prezent, media pe țară. În acest sens, am declanșat o amplă concentrare a disponibilităților către zonele cu endemie crescută, pentru a întări forțele de la fața locului. În ceea ce privește natalitatea, nu avem greutăți, ci numai ambiții. Media din Ilfov este mai bună decît cea pe țară, dar sperăm să ajungem, cît de curînd, la un indice superior, anume la 21 de născuți vii la o mie de locuitori. Pentru realizarea acestor deziderate, analizăm posibilitățile de dotare a județului cu cîteva unități spitalicești mai mici, cu 250 de paturi fiecare. A început construcția unui asemenea spital la Oltenița. La Giurgiu, Urziceni și Buftea vor apărea spitale asemănătoare, pînă la sfîrșitul cincinalului în curs. Apoi, prin extinderea și modernizarea unor așezăminte existente, avem în proiect construirea, în cincinalul următor, a mai multor unități spitalicești cu capacitate medie în viitoarele centre urbane. La Fierbinți, la Fundulea, la Bolintin, la Budești, la alte locuri. Există, din acest punct de vedere, o tendință pe plan mondial de a înconjura marile orașe, de genul Bucureștiului, cu spitale capabile să prelea, la orice oră din zi și din noapte, cazurile de urgență, în strînsă legătură cu intensificarea extraordinară a traficului rutier. Este exact ceea ce avem și noi în vedere.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Stelian Ivașcu : absolvent al Facultății de medicină din Cluj-Napoca ; medic primar în chirurgie toraco-pulmonară ; fost director al sanatoriilor T.B.C. de la Brad (Hunedoara), Moroieni (Dîmbovița), Balotești (Ilfov) ; de la 1 martie 1978, director al Direcției sanitare a județului Ilfov ; autor a peste 120 de lucrări științifice, comunicate în țară și în străinătate, la Paris, Budapesta, Edinburgh, Bratislava etc. ; membru al Societății internaționale de chirurgie cardiovasculară și al celei de alergologie respiratorie „Interasma“, precum și al Uniunii medicale balcanice ; membru (din 1974) al Biroului Comitetului județean Ilfov al P.C.R. ; distins cu ordine și medalii, între care Meritul Sanitar și Ordinul Muncii, clasa a III-a.

FLACĂRA Redacția București Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341 Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : publicistică social-politică (I. Timbus i Purcoru, t. Nitescu – 16 17) . reportaj (Nicolae Cristache – 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (T Octavian, N Ionescu – 16 19, 16 06) . scrisori, anchete cetățenești (M Nedelea. E Seceleanu – 16 18, 17 87) . fotoreportaj (1595) ; documentare (16 23) . cenaclu administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Dan Brădeanu Cornel Cotană – 17 82. 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie – 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef – 18 22 96 și interior 18 22 Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“ Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export-import oresă PC Box 136–137 telex 1 12 26 București str 13 Decembrie nr 3

Redactor șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41705

Patria, cabinetul de lucru al Președintelui

Omul în strategia dezvoltării României

Două zile de program mai mult decît intens, într-o vizită de lucru desfășurată în patru județe — iată o imagine care vine să întregească permanenta preocupare a secretarului general al partidului, președintele republicii noastre, pentru bunul mers al întregii activități de înfăptuire a hotărîrilor celui de al XI-lea Congres și ale Conferinței Naționale ale partidului.

Două zile de întîlniri și consfătuiri directe cu activiști de partid și de stat, cu oamenii muncii de la orașe și sate pe problemele cele mai importante — economice și sociale — care sînt la ordinea zilei în industrie, agricultură, în știință, învățămînt, în cultură sau comerț, adică în toate atîtea domenii cite îi preocupă în mod fundamental pe cetățean.

Faptul — cu atît mai mult remarcabil și emoționant dacă ne gîndim că succede unor deosebit de rodnice dialoguri ale președintelui României pe plan internațional — ne determină să reținem un amănunt de mare semnificație : pentru unele dintre județele care l-au avut din nou ca oaspete în această săptămînă pe tovarășul Nicolae Ceaușescu vizita coincide cu împlinirea unui deceniu de la reorganizarea administrativ-teritorială a țării. Un deceniu de cînd — Miercurea Ciuc, de exemplu — trăia emoțiile primelor luni de activitate ca „centru de județ", așa cum nu mai fusese niciodată în trecut.

Salutată cu entuziasm la vremea respectivă, poate cu un entuziasm care, în rîndul populației, avea temeiuri mai mult sentimentale, măsura — inițiată de secretarul general al partidului — avea să se dovedească, în timp, unul dintre pilonii „strategiei Ceaușescu", strategie a dezvoltării în ritm susținut, multilateral, a României socialiste. Un pilon fixat cu logica implacabilă a adevărului că fiecare unitate teritorială are specificul ei, posibilitățile și necesitățile ei, de care trebuie să se țină seama și prin prisma cărora trebuie să i se stabilească programele de viitor. La vechea județată — validată de timp — potriviți cărcia toț omul voia să se țină „în județul lui", tovarășul Nicolae Ceaușescu adăuga, încă de atunci, din 1968, noi și superioare comandamente, izvorîte din însăși esența socialismului : viața trebuie să se dezvolte în mod egal pe întreaga suprafață a țării ; nu putem avea regiuni dezvoltate, bogate și regiuni lăsate în urmă. Socialismul cere ca toți cetățenii să se bucure de aceleași condiții — bogățiile fiecărei zone trebuie valorificate, pe cît posibil, în respectivele locuri (ceea ce este și mult mai economic), milioane de oameni găsindu-și astfel noi drumuri concrete de împlinire.

La baza acestei măsuri care, nouă, multora ni se păruse, poate, o simplă revenire la „tradiția județelor", se află, deci, un foarte profund plan strategic de dezvoltare a țării, al cărui autor investise o temeinică muncă de programare a progresului în industrie, agricultură, știință, învățămînt, cultură — tuturor acestora circumscrîndu-li-se vasta problematică a omului : pregătirea sa profesională și cui-

(Continuare în pag. 3)

EUGEN FLORESCU ■

flacăra

Muzica tînără

● În zilele de 22, 23, 24 iunie va avea loc la Costinești Festivalul **„Cîntecele tinereții"** organizat de C.C. al U.T.C. Festivalul va fi un prilej de întîlnire a publicului cu cei mai de seamă reprezentanți ai muzicii tinere de la noi. Cele trei zile ale manifestării vor preciza nivelul pe care l-a atins cîntecul tînăr cu conținut patriotic, politic, revoluționar, larg umanist din România de azi.

Festivalul îi va desemna pe cei mai buni dintre interpreți în ziua de 25 iunie cînd se va desfășura o „Gală a laureaților."

● O incununare a acestei sărbători a muzicii tinere o va constitui prezența pe litoral a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu. În ziua de 25 iunie membrii de frunte ai cenaclului vor petrece alături de cei care le prețuiesc arta „O seară de vară la Costinești".

„A trăi în cinste și a iubi"

Vasile Perța, primarul din Ieud, știe prea bine, la fiecare ceas al zilei, cîte suflete numără comuna lui. Cu niște zile în urmă, într-o dimineață, pe cînd stăteam noi de vorbă, Ieudul avea 4 691 locuitori. Pe la miezul nopții ce avea să vină se năștea încă un copil de român maramureșean, astfel că la Ieud actele Consiliului Popular înregistrau 4 692 locuitori. Precizarea trebuie făcută întrucît aici toate familiile au mulți copii, iar ceasul, chiar dacă nu aduce cît aduce anul, e aproape mereu binecuvîntat cu nașteri de cocon sau cocoană. E greu de spus în ce parte a țării dragostea de prunci e mai mare, dar parcă am avea motive să credem că dragostea aceea simplă, nemărginită și întreagă, pe care o trăim pentru toți copiii, se întîmplă aici mai frumos ca oriunde. Ieudul e comuna cu cei mai mulți copii de familie. Cînd sînt puțini, sînt numai patru-cinci. Cînd e bineișor, sînt șapte-opt. Cînd toate merg cum se cuvine, familia se mîndrește cu zece fii și fiice și chiar mai bine. Familii bogate, cu mai mult de zece copii, sînt vreo sută cincizeci. Iată cîteva : a lui Grigore Chindriș Bocrită, a lui Stoica Vasile și Stoica Gheorghe, a lui Ion Chindriș Brebanu, a lui Gavrilă Bota, a lui Vasile Trifoi, zis Snobă, a lui Ștefan Pleș. Bărbații poartă nume și poreclă. Aceasta vine cu ceva haz, pentru cei care-i știu istoria, însă rostul ei e mai adînc : atîtea nume seamănă ori sînt chiar la fel încît porecla se ivește ca să deosebească omul de om. Un localnic a socotit că în ultima vreme au „emigrat" la Sighetu Marmației 169 de familii de ieudeni, după cum urmează : 23 cu numele Chindriș, 17 cu numele Dunca, 10 cu numele Ivăncuș, 8 cu numele Dăncuș. Vă puteți imagina că de-alde Chindriș, bunăoară, vor mai fi rămas în Ieud destui ca să umple comuna cu numele lor. Copacii bătrîni și puternici cresc drept din trunchiul lor cîteva ramuri vînjoase, ramuri cît niște trunchiuri. Ieudul este un stejar, cu rădăcinile înfipte adînc în secoli, astfel că de-l întrebi pe un Ion Dăncuș, de pildă, dacă e neam cu alt Ion Dăncuș el zice că nu. Sînt atît de mulți dintr-o ramură încît nu-și socotesc decît rudenia de frate și soră, de văr și vară, de cum-

(Continuare în pag. 9)

TUDOR OCTAVIAN ■

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu

Un nou și rodnic dialog cu oamenii muncii despre efortul eroic și unit al țării întregi

Manifestări de dragoste și recunoștință la sosirea în Odorheiu Secuiesc

Dialog de lucru la fabrica de tractoare din Miercurea Ciuc

În mijlocul oamenilor muncii de la Întreprinderea de matrițe din Odorheiul Secuiesc

La moderna filatură din Miercurea Ciuc

Marți și miercuri, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a aflat în mijlocul oamenilor muncii din județele Harghita, Mureș, Sălaj și Satu Mare. Secretarul general al partidului a analizat la fața locului, împreună cu activul de partid și de stat, cu oamenii muncii, felul în care se înfăptuiesc hotărîrile Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale de dezvoltare în ritm înalt a României socialiste, de ridicare continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor.

Pe tot cuprinsul itinerarului de lucru, oamenii muncii de pe aceste meleaguri, români, maghiari și alte naționalități, înfrățiți în muncă și idealuri, au făcut președintelui țării o entuziastă primire, expresie a înaltelor sentimente de prețuire și dragoste de care este animat întregul nostru popor față de fiul cel mai iubit al patriei, făuritorul României moderne, de activitatea și numele căruia sînt legate progresul multilateral al țării, bunăstarea, prosperitatea și prestigiul națiunii socialiste.

Ne identificăm întru totul, arăta unul dintre oamenii muncii de naționalitate maghiară, care au luat cuvîntul, cu poziția fermă exprimată de dumneavoastră tovarășe secretar general, cu soluțiile [illegible] care privesc viața și munca cetățenilor din patria noastră, fără deosebire de naționalitate, privește partidul și statul nostru. În conștiința noastră este pentru totdeauna întipărit profundul adevăr că garanția sigură a cimentării unității și frăției, a înaintării noastre spre un viitor fericit, o constituie politica înțeleaptă a partidului, clarviziunea și omenia secretarului general.

Așa cum ne-a obișnuit în timpul numeroaselor vizite întreprinse de-a lungul și de-a latul țării, și de această dată, neobositul nostru conducător a fost prezent în mijlocul oamenilor muncii din întreprinderi și instituții, a discutat la fața locului, înconjurat de realitatea nemijlocită și de entuziasmul oamenilor, problemele arzătoare ale mersului înainte pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Au fost vizitate obiectivele noi, pretutindeni tot mai numeroase, ale actualului cincinal, dar și întreprinderi cunoscute. În întîmpinarea tovarășului Nicolae Ceaușescu au ieșit bărbați și femei, de toate vîrstele și de naționalități diferite, oameni cu care secretarul general al partidului a purtat numeroase discuții în timpul altor vizite, raportînd succesele realizate, modul cum oamenii muncii au tradus în viață indicațiile prețioase trasate și manifestîndu-și totodată, în numele colegilor lor, al tuturor locuitorilor din județele vizitate hotărîrea de a înfăptui neabătut hotărîrile Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale, de a se uni și mai strîns în jurul partidului și al secretarului său general în grandioasa operă de făurire pe teritoriul României a societății împlinirii aspirațiilor de veacuri ale poporului nostru.

Aceste evenimente au loc după istoricele vizite întreprinse de către tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu într-o serie de țări din Asia și în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord. Într-o emoționantă unanimitate, cei prezenți și-au exprimat deplina adeziune și satisfacția pentru succesele acestor vizite care ridică prestigiul României la cote fără precedent în istoria țării. Muncitori, țărani, studenți, oameni de știință și cultură, activiști, femei, de naționalitate română sau maghiară, în cuvinte calde și hotărîte au legat un vibrant jurămînt de credință și unitate pentru ca împreună, mai presus de deosebirile de limbă, folosind limbajul muncii, al creației și al demnității, români și maghiari, înfrățiți de lupta comună împotriva asupririi în trecut, pentru înflorirea și prosperitatea patriei socialiste, în prezent, să nu precupețească nici un efort, să nu se lase îndoiți de nici o piedică în hotărîrea nestrămutată de a apăra și a traduce în fapte Programul partidului de înaintare a României spre socialismul multilateral dezvoltat, pentru triumful ideilor comunismului.

Indicațiile secretarului general, competente, pătrunse ca totdeauna de acuitatea, forța de sinteză și perspectivă proprii primului bărbat al țării, vizează modul de rezolvare optimă a sarcinilor ce stau în fața țării în acest an decisiv al cincinalului, în această etapă de o covîrșitoare importanță pentru [illegible] economiei noastre, etapa generalizării noului mecanism economic și de conducere. I se raportează secretarului general stadiul pregătirilor, neajunsurile, i se cere sfatul într-o serie de probleme tehnice și de conducere, i se aduc la cunoștință măsurile pe care conducerile întreprinderilor, consiliile oamenilor muncii în noua lor alcătuire, sub conducerea organizației județene de partid, le-au întreprins pentru creșterea eficienței economice, pentru perfecționarea și adîncirea democrației muncitorești în spiritul hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului, pentru întărirea autoconducerii și autogestiunii muncitorești.

Viu și îndelung aplaudate, cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu la adunările populare din Odorheiu Secuiesc, Miercurea Ciuc, Tîrgu Mureș, Sighișoara, din județele Sălaj și Satu Mare, modele de sinteză și clarviziune, mobilizează sentimente alese și manifestările se transformă în adevărate și neuitate momente ale unității indestructibile, care leagă populația de pe aceste plaiuri, în jurul partidului, al secretarului general. Sînt momente unice, momente generatoare de îmboldiri și neclintită hotărîre de a acționa în așa fel în viață și în muncă încît fiecare om al patriei, ostaș neînfricat la hotarele libertății și independenței țării, să se confunde cu țara însăși, cu năzuințele ei, năzuințe unitare ale tuturor celor care s-au născut în aceste locuri ale României.

Programul de tipărire a revistei noastre ne-a îngăduit să vă prezentăm în acest număr doar imagini din județele Harghita și Mureș. Dar televiziunea a informat pe larg despre atmosfera ce a domnit în aceste zile în județele din nordul țării care au avut ca oaspete pe președintele țării. Sînt cunoscute traseele, sînt încă vii în memorie primirile străbătute de cele mai înalte sentimente patriotice pe care le-au făcut locuitorii acestor județe tovarășului Nicolae Ceaușescu, au fost ascultate sau citite discursurile atît de bogate în idei ale secretarului general al partidului. Ce

despre împlinirile vieții și muncii lor, dăruit viitorului ei luminos

Caldă manifestare de bucurie a lucrătoarelor Țesătoriei de bumbac din Sighișoara

„Muncitorul, inginerul, specialistul de înaltă calificare trebuie să vorbească o singură limbă cu mașina, să-i cunoască tainele, s-o întrețină, s-o facă să producă cît mai bine. Mașina nu întreabă pe nimeni în ce limbă vorbește: ea întreabă un singur lucru — dacă cunoști tehnica, dacă ți-ai însușit știința, dacă ești bun meseriaș și, în raport de aceasta, produce mai mult sau mai puțin. Iată de ce, indiferent în ce limbă se învață, trebuie făcut totul pentru însușirea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. De asemenea, trebuie să facem totul pentru însușirea celor mai noi și mai avansate cunoștințe ale materialismului dialectic și istoric, concepția revoluționară, umanistă, despre viață și lume. Atunci vom fi și buni comuniști, buni patrioți, buni muncitori — și fiecare ne vom putea îndeplini datoria la locul său de muncă."

„Într-adevăr, România are astăzi prieteni pe toate meridianele. Am fost nu demult în vizită în mai multe țări atît socialiste, cît și capitaliste. Au venit în țara noastră mulți conducători de state și de guverne, delegații guvernamentale și de partid. Putem spune că din toate acestea am constatat cu multă satisfacție prestigiul de care se bucură România socialistă, poporul nostru, tocmai ca rezultat al felului în care el știe să muncească, să învețe, să-și ridice nivelul de viață, ca rezultat al politicii sale internaționale, al modului cum participă la soluționarea problemelor internaționale pe cale pașnică, prin excluderea forței, prin asigurarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe destinele sale, de a-și făuri viața în mod liber, așa cum o dorește, fără nici un amestec din afară".

NICOLAE CEAUȘESCU

La Întreprinderea Metalotehnica din Tîrgu Mureș

La Întreprindere mătăsii din Sighișoara

nu s-a văzut la televiziune și nu s-a citit nici în presa cotidiană sînt sufletele a sute și sute de mii de oameni după încheierea vizitei, conștiințele iluminate de o ardoare reînnoită, amplificată, de o altă cotă a hotăririi de mai bine, de mai mult, de o conștiință potențată de elanurile izvorîte din perspectiva clarificată a sarcinilor ce stau în fața întregului popor, sarcini purtînd limpezimea gîndirii și claritatea exprimării unuia dintre bărbații cei mai de seamă ai timpurilor noastre. Personalitate marcantă a vieții internaționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu, imediat după răsunătoarele succese diplomatice din această lună a ținut să se afle în mijlocul oamenilor muncii, în mijlocul acelora cărora le închină întreaga sa activitate, întreaga sa viață și cu forța pe care ți-o insuflă acest ideal a vorbit oamenilor și oamenii sub imperiul acestei forțe au primit îndemnul și l-au angajat în efortul lor concret, parte constitutivă din efortul general, pentru a ridica prestigiul României la înălțimea propriului ei vis.

Vizita întreprinsă de tovarășul Nicolae Ceaușescu într-un moment atît de plin de semnificații pentru destinele țării, pentru prestigiul ei în lume, în județe din nordul țării, unde de veacuri muncesc și trăiesc laolaltă într-o indestructibilă frăție, români, maghiari și alte naționalități, reprezintă unul din momentele cardinale ale noii calități spre care se îndreaptă dezvoltarea economică a acestor județe, unitatea naționalităților făuritoare, într-o deplină solidaritate, a istoriei acestui timp socialist.

ION CRISTIAN

În timpul vizitării expoziției organizată la IMATEX — Tîrgu Mureș

Omul în strategia dezvoltării României

(Urmare din pag. 1)

turală, activitatea de formare a conștiinței sale. Omul înțeles ca om.

În strategia dezvoltării, secretarul nostru general a adăugat obiectivul celor „10 miliarde" (cel puțin) care trebuie să însemne producția industrială pînă în 1980 în fiecare județ, iar mai recent pe acela al trecerii la autogestiune, îmbinat cu o rațională planificare la nivel național. Bătălia pentru calitate și volum de producție înseamnă, direct, bătălia pentru nivel de viață, pentru condițiile omului.

Și iată cum, pornind de la ceea ce credeam a fi o simplă și sentimentală „revenire la județe", ni se înfățișează astăzi ca începutul unei mari și profunde strategii a dezvoltării țării, o strategie care are în centrul ei omul — indiferent dacă el, cetățeanul României este român, maghiar, german sau de altă naționalitate. Fiindcă, pe această strategie s-au putut dezvolta în mod admirabil unitatea însăși a poporului român, solidaritatea tuturor fiilor acestui pămînt, acțiunea lor comună pentru binele și înflorirea țării.

Și iată de ce, ca unul care a bătut — chiar și acum, foarte de curînd — o parte din locurile vizitate, ca unul, deci, care a auzit de nenumărate ori în documentările ziaristice : „fabrica aceasta nu era în 1968", „uzina aceasta s-a construit după 1968", „cartierul acesta s-a înălțat în anii din urmă" etc. — n-am putut urmări decît cu multă bucurie cuvintele celor ce, la mitingurile de la Odorheiu Secuiesc, Miercurea Ciuc, Sighișoara, Tîrgu Mureș, Zalău, Carei, Satu Mare își exprimau stima și prețuirea pentru valoroasa strategie a dezvoltării României, și remarcabilele succese obținute pe această cale, succese al căror inițiator este bărbatul din fruntea țării, secretarul general al partidului

Eveniment istoric în cronica

● Întreaga desfășurare a vizitei — o nouă expresie a prestigiului de care se bucură în lume România și conducătorul ei, recunoașterea înaltelor virtuți și calități de om politic, de proeminentă personalitate a lumii contemporane, întruchipate de președintele Nicolae Ceaușescu

Convorbiri între președintele Nicolae Ceaușescu și primul ministru James Callaghan

Un moment solemn : este semnată Declarația comună, important document care consemnează rezultatele deosebit de fructuoase ale vizitei șefului statului român, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Marea Britanie

Ampla deschidere a politicii externe promovate de partidul și statul nostru, dinamismul acestei politici au fost în aceste zile din nou reliefate cu pregnanță de tot ceea ce a însemnat vizita de stat pe care președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a întreprins-o între 13 și 16 iunie în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, la invitația Maiestății Sale Regina Elisabeta a II-a și a ducelui de Edinburgh. Desfășurată la scurt timp după istoricul itinerar al înalților soli ai poporului român în țări din Asia și aproape imediat după încheierea dialogului la nivel înalt româno-nigerian de la București, această nouă pagină în cronica întâlnirilor la nivel înalt dintre România și alte țări subliniază, o dată în plus, principialitatea și consecvența, spiritul constructiv și energia cu care țara noastră, președintele Nicolae Ceaușescu acționează pentru promovarea unor relații noi, democratice cu toate statele globului, pe baza deplinei egalități în drepturi, a respectării reciproce a independenței și suveranității naționale, pentru edificarea unei lumi a cooperării pașnice între popoare. Din această perspectivă, vizita președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Marea Britanie constituie un eveniment de o deosebită importanță atît pentru viitoarea evoluție a relațiilor dintre România și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, cît și o contribuție de prestigiu la cauza conlucrării pașnice și fructuoase între state, indiferent de mărime sau orînduire socială.

Despre însemnătatea deosebită a dialogului la nivel înalt româno-britanic, despre semnificația de eveniment a vizitei președintelui României și a tovarășei Elena Ceaușescu în această țară vest-europeană vorbesc în modul cel mai direct, cel mai convingător cu putință rezultatele vizitei, dar, în aprecierea de ansamblu a acestor rezultate, nu poate fi ignorată nici un moment atmosfera de susținut interes care a premers vizita, primirea pretutindeni sărbătorească și însuflețită de cele mai vii expresii ale stimei și prețuirii față de reprezentanții de seamă ai poporului român, simplele ecouri pe plan național și internațional la încheierea vizitei.

„O premieră istorică" — după cum scria ziarul „The Guardian" — prima vizită de stat a președintelui României în Marea Britanie și, totodată, prima vizită de stat dintr-o țară socialistă la un astfel de nivel în această țară vest-europeană a înscris un eveniment de importanță istorică în dezvoltarea colaborării reciproce, în primul rînd. Caracterul deosebit de rodnic al vizitei, rezultatele convorbirilor oficiale au fost consemnate în „Declarația comună" semnată de președintele Nicolae Ceaușescu și primul ministru James Callaghan la 15 iunie, la „Banqueting House", impozant edificiu guvernamental rezervat desfășurării unor importante evenimente politice. Reafirmînd importanța Declarației comune româno-britanice semnată la 18 septembrie 1975 la București — primul document semnat după Conferința de la Helsinki pentru securitate și cooperare, reprezentînd un exemplu al modului cum trebuie traduse în viață unele principii și prevederi ale Actului final în acțiuni practice efective — noul document româno-britanic consemnează acordul României și Angliei de a acționa pentru intensificarea relațiilor bilaterale, pentru conlucrarea mai activă în viața internațională. În acest sens, exprimîndu-se satisfacția reciprocă față de creșterea cooperării și comerțului dintre cele două țări, actuala Declarație comună înscrie hotărîrea României și Marii Britanii de a acționa pentru creșterea, pînă în 1980, a volumului anual de comerț, în ambele direcții, de două ori și jumătate, comparativ cu nivelul atins în 1974.

Activitatea practică, de lucru, a președintelui Nicolae Ceaușescu, a întregii delegații române, s-a materializat în semnarea unor importante documente, creîndu-se astfel cadrul concret pentru amplificarea conlucrării pe multiple planuri. Este vorba de memorandumurile de înțelegere privind cooperarea în industria aeronautică și cooperarea tehnologică în domeniul explorării și exploatării maritime de petrol și gaze, de acordurile între industria aeronautică română și British Aerospace și Rolls Royce privind cooperarea pe termen lung în construirea de avioane B.A.C.-1-11 și motoare pentru avioane, de Acordul de cooperare în domeniul învățămîntului, științei și culturii, de Protocolul în domeniul agriculturii și industriei alimentare, de înțelegerea privind cooperarea în domeniul transporturilor. A fost semnată, de asemenea, o Convenție de asistență juridică în probleme civile și comerciale, recunoscută ca necesară în contextul creșterii volumului schimburilor comerciale și al altor schimburi între cele două țări. A fost exprimată, de asemenea, dorința de a diversifica schimburile și cooperarea între tineri și organizațiile de tineret, contribuția tinerei generații la dezvoltarea relațiilor de prietenie dintre poporele român și britanic, la promovarea păcii și înțelegerii între popoare.

Prin transpunerea în viață a prevederilor acestor acorduri, sau — cum menționa președintele Nicolae Ceaușescu — chiar prin depășirea acestora, se poate spune că voința reciprocă de ridicare pe noi trepte a colaborării româno-engleze are un cadru general de dezvoltare adecvat. Dezvoltarea nestingherită a înțelegerilor convenite reclamă însă cu energie un cadru internațional propice. Era deci firesc, era necesar schimbul de vederi în legătură cu unele probleme ale vieții internaționale. Cele două părți și-au exprimat preocuparea cu

relațiilor româno-britanice

În timpul banchetului oferit de regina Angliei oaspeți români

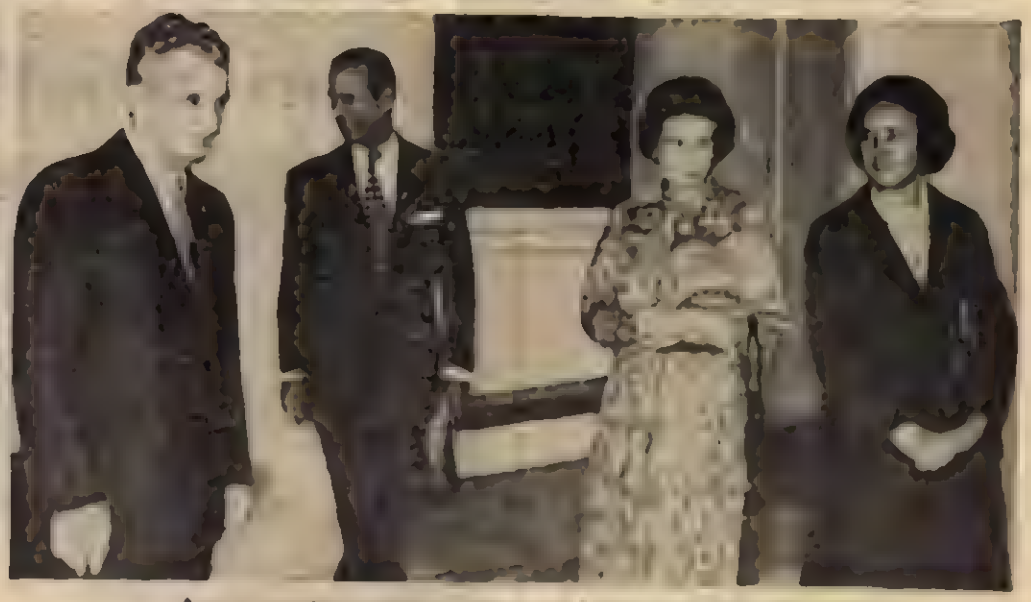

Atmosferă cordială și prietenească înainte de plecarea din Londra

Înalții oaspeți români în vizită la firmele British Aerospace și Rolls Royce

● Semnarea comunicatului comun privind vizita în Marea Britanie [illegible] a avut loc cu prilejul [illegible] a [illegible] a [illegible] a

În semn de profundă prețuire pentru meritele sale deosebite de om de știință

Tovarășei Elena Ceaușescu i-au fost conferite prestigioase titluri științifice britanice

Înalta apreciere și considerație de care se bucură peste hotare activitatea desfășurată de tovarășa Elena Ceaușescu pe tărîmul științei și-au aflat o elocventă ilustrare în ultimii ani într-un mare număr de titluri ce i-au fost conferite de prestigioase foruri științifice din străinătate. Conferirea titlului de „Membru de onoare al Institutului regal de chimie" și cea a titlului de „Profesor Honoris Causa" al Institutului politehnic din Londra centrală — în timpul recentei vizite desfășurate în Marea Britanie — constituie încă o recunoaștere a acestui prestigiu, încă un omagiu pentru amplа sa activitate științifică.

Acordarea la 13 iunie a titlului de „Fellow" al Institutului regal de chimie — cel mai cuprinzător institut profesional de științe din Marea Britanie și, în același timp, unul din cele mai vechi din lume — și a certificatului de chimist autorizat a avut loc în sala de consiliu a acestei prestigioase instituții, împodobită cu drapelele de stat ale României și Marii Britanii. Președintele Institutului regal de chimie, prof. Richard Norman înmînînd tovarășei Elena Ceaușescu înalta distincție a ținut să remarce : **„Cînd acordăm titlurile de licențiat, membru deplin și membru cu înaltă și amplă calificare — „Fellow" — facem aceasta în semn de recunoaștere a integrității și profesionalității, a probității de practicieni chimiști, fie că lucrează în învățămînt, cercetare științifică, producție industrială sau în alte domenii ale chimiei, de care azi depind tot mai multe tehnologii de bază.**

Este o mare onoare pentru noi — a încheiat președintele institutului — **să vă acordăm titlul de „Fellow" al Institutului regal de chimie și să vă prezentăm Diploma de „Fellow" împreună cu Certificatul de chimist autorizat".**

În cuvîntul său, tovarășa Elena Ceaușescu a spus : **„Doresc să vă mulțumesc călduros pentru primirea deosebit de cordială pe care mi-ați rezervat-o, pentru hotărîrea de a-mi conferi titlul de membru al institutului și Diploma de chimist recunoscut, precum și pentru cuvintele dumneavoastră de apreciere. Consider toate acestea ca o cinstire adusă științei românești, ca o expresie a stimei și prețuirii dintre oamenii de știință români și britanici, a bunelor relații de prietenie și colaborare dintre țările și popoarele noastre".**

Conferirea titlului științific de „Profesor Honoris Causa" al Institutului politehnic din Londra centrală, a însemnat, la 13 iunie 1978, în viața Politehnicii Londrei centrale un eveniment deosebit. Pentru prima dată s-a acordat această distincție unei personalități din străinătate. Înalta cinste a revenit unei reprezentante de seamă a științei românești, tovarășa Elena Ceaușescu, nou omagiu ce i se aduce pentru contribuția sa deosebită la dezvoltarea și extinderea activităților științifice.

„În timp ce pentru noi — a spus în cuvîntul său prof. Terence Burlin, prorectorul Politehnicii Londrei centrale, care a prezentat expunerea de motive în baza căreia s-a propus ca tovarășa Elena Ceaușescu să fie declarată „Profesor Honoris Causa" — **este prima dată cînd omagiem un om de știință străin în Politehnica noastră, pentru doamna Ceaușescu aceasta este una dintre numeroasele distincții primite. Membru de onoare al Institutului american al chimiștilor, membru activ al Academiei de științe din New York, membru corespondent al Academiei din Atena, membru de onoare al Societății internaționale de Chimie Industrială, profesor onorific al Universității naționale de inginerie din Peru, titlurile de Doctor Honoris Causa ai universităților din Argentina, Mexic, Filipine, Iran — sînt doar exemple din această listă".**

Într-o alocuțiune viu aplaudată, tovarășa Elena Ceaușescu a mulțumit pentru acordarea înaltului titlu, pentru calda manifestare, pentru cuvintele de apreciere rostite la adresa României și a poporului român : **„Toate acestea le consider, stimați colegi, ca o expresie a prețuirii și cinstirii învățămîntului și științei românești, ca o manifestare a sentimentelor de stimă ce și le nutresc reciproc oamenii de știință și cultură români și britanici."** Arătînd că trăim într-o epocă în care învățămîntul și știința au rol tot mai important în progresul popoarelor, în ridicarea bunăstării lor materiale și spirituale, tovarășa Elena Ceaușescu a subliniat : **„Este, deci, necesar, ca între oamenii de știință să existe o strînsă legătură de colaborare și intensificare a schimbului de informații în scopul îmbogățirii continue a cunoașterii celor mai noi cuceriri ale geniului uman".**

Tovarășei Elena Ceaușescu îi este conferit titlul de „Membru de onoare al Institutului regal de chimie"

Imagine din timpul ceremoniei ce a avut loc cu prilejul conferirii titlului de „Profesor Honoris Causa" al Institutului politehnic din Londra centrală unei reprezentante de seamă a științei românești, tovarășa Elena Ceaușescu

Eveniment istoric în cronica relațiilor româno-britanice

(Urmare din pag. 5)

puse de acord, care să conducă, în cele din urmă, la dezarmarea generală și completă, sub un control internațional strict și eficace a fost pusă în relație cu sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, de la care se așteaptă, se speră progrese reale pe calea dezarmării, în special a dezarmării nucleare. Corolarul acestor exprimări de poziție, de acțiune în probleme vitale ale lumii de azi este reprezentat de voința comună de a acționa pentru rezolvarea durabilă a problemelor multiple și complexe ce confruntă omenirea cu participarea activă la viața internațională a tuturor statelor, mari sau mici. Acordul de acțiune comună a fost exprimat și în ceea ce privește rezolvarea prin mijloace pașnice a tuturor conflictelor între state, excluderea folosirii forței sau amenințării cu forța din viața internațională. O astfel de reglementare impun conflictele din Orientul Mijlociu, din Africa, din alte zone ale planetei. Un rol deosebit în menținerea și consolidarea păcii internaționale, în dezvoltarea cooperării între toate popoarele și în promovarea aplicării normelor dreptului internațional în raporturile dintre state trebuie să revină Organizației Națiunilor Unite. România și Marea Britanie convenind să acționeze solidar și în această direcție.

Rezultatele cu care s-a încheiat vizita întreprinsă de președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu în Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord, rezultate salutate cu deplină satisfacție de întregul nostru popor, în condițiile în care lumea contemporană este confruntată cu o serie de probleme dificile și complexe, pentru a căror soluționare se impune mai mult decît oricînd acțiunea comună, unită a popoarelor, îmbracă în acest cadru o valoare exemplară. Se demonstrează astfel concret, prin faptul de politică externă românească o idee-mobil, o idee-catalizator : există posibilități obiective de dezvoltare a raporturilor de colaborare, prietenie, conlucrare fructuoasă între țări cu orînduiri social-politice diferite, cu potențial și grad de dezvoltare diferite, aceasta fiind unica alternativă viabilă pentru pacea și progresul omenirii. În această lumină apare pe deplin posibilă coexistența pașnică între națiuni, cu condiția să se pornească de la dorința comună de acțiune pe această cale, cu condiția de a întemeia statornic relațiile între state pe principiile respectării independenței și suveranității naționale, ale egalității în drepturi, ale neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. Aderiunea deplină, de suflet și gînd pe care întreaga noastră țară, întregul nostru popor o exprimă în aceste zile față de remarcabilul bilanț al vizitei președintelui său în Marea Britanie reprezintă unitatea poporului nostru în jurul partidului, al tovarășului Nicolae Ceaușescu. Mai mult decît o confirmare a valabilității unei politici, ecoul recentei vizite în Marea Britanie reprezintă o recunoaștere a succesului unei astfel de politici în lumea de azi.

Suflători și pictori decoratori ai Fabricii de sticlă pentru menaj

Oameni și obști în Țara Năsăudului

La răsărit, peste munți, sînt Țara Cîmpulungului moldovenesc și Țara Dornelor. La apus, sub alți munți, sînt țările Maramureșului, a Oașului, mai încolo a Chioarului. La miazănoapte sînt numai munții, la miazăzi e podișul sau Țara Ardealului, despletită, la rîndu-i, în alte „țări", precum cea a Zarandului sau a Hațegului, a Amlașului, a Oltului sau a Bârsei. În acest teritoriu, așezate-n ciorchine, ca într-o pulpă de fructe (sîntem într-o țară a fructelor !) de diferite culori, sînt toate alcătuirile reliefului românesc, sînt munți maiestuoși, uneori solemni, alteori dramatici, cu arhitecturi frămîntate (munții Rodnei, ai Bârgăului, ai Călimanului), sînt dealuri bătrîne (ale Bistriței, ale Suplaiului, ale Șieului, uneori uriașe, vaste ca munții, dar, ca și munții, cotrobăite de oni, sparte cu plugul sau cu tractorul pe toată întinderea, aproape trei pătrimi din agricultura ținutului fiind, spun statisticile, terenuri de dealuri, terenuri în pantă), sînt văi de ape (bazinul Someșului Mare și al afluenților lui, adică peste 300 de kilometri de riuri montane cu unde reci, repezi, bogate în păstrăvi și în lipani), sînt deci și ochiuri de cîmpii sau de luncă, înecate în puiberi de flori, ca niște emulsii fine de acuarelă între îngrămădirile dietritice, ele însele orgiastice împăcății de culori, ale dealurilor și ale munților.

Sîntem în Țara Năsăudului, suprapusă aproape în întregime (minus Bistrița, Becleanul și alte centre din miazăzi și din apus) pe harta județului Bistrița-Năsăud, sîntem într-una din acele străvechi, tainice, fascinante, tulburătoare „țări", entități primordiale ale geografiei fizice și demo-spirituale a românilor, ținuturi cu trăsături specifice, cu culori specifice, expresii ale unității în varietate a pămîntului românesc, a ființei noastre, și, în același timp, mărturii de o inestimabilă bogăție, luminînd temelii ce se pierd în timp, ale întemeierilor noastre în spațiul Carpaților și al Dunării, ale vieții noastre neîntrerupte, în forme de existență și de civilizație care te tulbură ca un memento. Atestarea în documente ca „țări" („terrae"), în înțelesul arhaic al termenului, deci ca ținuturi autonome, a numeroase depresiuni intramontane și văi de ape, în acea „epocă a enigmei", cum o numea un cercetător, premergătoare întemeierii celor dintîi formații statale ale românilor (Țara Năsăudului, de pildă, fiind consemnată ca „țară" încă din veacul al XIII-lea), dovedește că aici, sub acești munți, pe aceste ape, ce adunate dau suma rotundă a țării românilor în întregul ei, au existat, puse pisc peste o străfundă istorie, deci precedate de un amplu proces de maturizare a ființei noastre, a civilizației noastre, acele forme timpurii de organizare politică, acele „Românii locale", cum le numea Nicolae Iorga, cu rol de nuclee sau de pivoturi în coagularea miracolului de străvechime și dăinuire a neamului care sîntem azi.

Un ținut cu trăsături specifice, cu culori specifice, un cuib arhaic și parfumat de viață, o floare rară, aparte, dintr-o ghirlandă care înseamnă țara cea mare, întregul nostru înflorit pămînt, conservînd, între pereții greu permeabili ai munților, ca într-un fel de hermetism ontologic, tradiții anume, cu rădăcini în adîncuri de timp, mărturisind o conștiință de sine, o conștiință de „țară", de lume veche, cum puține locuri pe lume au. „Noroc, țară !", se salutau cîndva, prin munții Heniului, ciobanii cu turmele, urcați din vetrele Șanțului, ale Leșului, ale Rebrei sau Rebrișoarei. „Cutare nu-i țară cu mine", ziceau despre cel venit de prin alte părți, nerefuzîndu-i prietenia, dacă venea ca prieten, căutînd-o chiar, dacă graiul, simțirea și ființa aceluia erau pe potriva lui. O „țară"-cetate, dar nu închisă și nu stingheră, ci deschisă spre toate zările, spre desăvîrșirea sintezei Țării, un ținut cu legături, din veac, nu numai cu Transilvania ci și, peste munți, cu Moldova, Vasile Lupu numindu-i pe bistrițeni, spune cronica, „ai noștri prea buni prieteni", lătratul Moldei, cel din zorii descălecatelor, auzindu-se, scria cineva, mereu și mereu prin timp, amestecat cu fluierul lancului, cu toate fluierile istoriei românești, în acea vastă corală ce convertește armoniile venite de pretutindeni în registrul său grav, conducîndu-le spre aceeași unică rezolvare de simfonie.

Un ținut străvechi, mîndru de străvechimea lui, de istoria lui, un ținut care, la ceasul de față, este mai mîndru ca niciodată de fapta lui, de întemeierile lui, de actele lui de creație și de existență, ce desenează, din nou, un loc ales, o culoare aparte, o floare rară în ghirlanda înfloririlor românești, sub lucrarea acestor din urmă ani, sub irigarea cu seve și energii a socialismului, care-a fertilizat și fertilizează în cuprindere ca și-n adîncime, înălțîndu-l ca demnitate și ca putere — ridicîndu-l pe verticala marilor planuri ale partidului — întreg acest spațiu, cu privelișțea și cu viața lui. Proiectate pe această bătrînă „țară", pe această bătrînă lume, cîndva ocolită de drumurile civilizației, întemeierile acestui ceas istoric par a configura, prin toate datele lor, un spațiu nou sau o nouă „țară", o inedită alcătuire, emancipată de sursa istorică, plutind totuși pe orbita ei, ca și un corp ieșit din gravitația terestră.

Un produs al acestui pămînt, un produs prețios, cu țișnire arteziană : inteligența

La Bistrița, orașul-reședință al județului, am transcris, înainte de a pleca la drum, niște cifre Niște cifre cu totul impresionante prin realitatea pe care o concentrează în sinteza lor. Niște cifre exprimînd o narațiune epică amplă, dinamică, palpitantă — narațiunea devenirii unei bătrîne „țări" în acești ultimi ani, anii congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului — o narațiune în care evenimente, fapte, mișcări de oameni și de priveliști se înlănțuie și se intretaie în creșteri pline de tensiune, în etape majore care modifică, de la an la an, uneori de la un sezon la altul, relațiile din întregul tablou.

Între anii '68 și '77, pe teritoriul județului s-au ridicat nu mai puțin de 75 de obiective economice, mari fabrici și combinate, recreînd peisajul, destinul orașelor, viața lor, calitatea ei. Numai în cincinalul pe care-l străbatem, spun mai departe cifrele, numărul noilor obiective economice, la care se adaugă importante extinderi ale capacităților existente, e de 50. În acești ani, ritmul mediu anual de dezvoltare industrială a locurilor a fost de 22 la sută. În acești ani, mai exact în cei ce s-a scurs, întregul volum al producției industriale a anului '38 s-a realizat în 11 (unsprezece) zile, urmînd ca în 1980 el să fie atins în doar 4 (patru) zile. Nu numai Bistrița, străvechiul burg de meseriași-artizani, denumit cîndva și „Brașovul din miazănoapte", oraș în care omul ciocănește metalul și piatra de multe veacuri, dăruind Transilvaniei, chiar și Moldovei, superbe ziduri de cetăți și case (cetatea Neamțului fiind fortificată, sub domnia lui Petru Rareș, de bistrițenii-meșteri ai pietrei), dăruind metal de unelte, de arme, de podoabe, adeseori și metalul spiritului, deci nu numai Bistrița, azi o mare cetate de șoaun a industriei românești, dar și orașe precum Năsăudul, capitala străbunei „țări", sau Becleanul, excentric acelei „țări", dar centru dinamic al noului pe harta de azi a județului, și nu numai orașe, ci și sate, precum Rodna (sediul unei mari exploatări miniere), Prundul Bârgăului (cu o fabrică mai mult decît bicentenară, azi înnoită din temelii, care prepară hîrtie) sau Ilva (însemnat centru forestier, ca și Năsăudul), fac azi industrie, fac o mare industrie. Bistrița și Țara Năsăudului înseamnă astăzi o mare platformă industrială, concentrînd investiții de miliarde, producînd miliarde, înseamnă fabrici, uzine și combinate precum „Nettex"-ul, marea întreprindere de textile nețesute, Întreprinderea de textile extralate, Topitoria de in și cînepă de la Beclean, Uzinele „Textila"-Năsăud, Combinatul de prelucrare a lemnului de la Bistrița, Întreprinderea de utilaj tehnologic, Fabrica de sticlă, Întreprinderea de utilaje pentru industria materialelor de construcții și refractare, Întreprinderea de industrializare a laptelui, Exploatarea minieră Rodna (ce ea singură, în 1980, va depăși valoarea producției globale industriale a întregului județ din 1968). Bistrița și Țara Năsăudului înseamnă, astăzi, mari premiere tehnice, înseamnă industrii în care ei, acești bistrițeni și năsăudeni, se constituie ades ca pionieri.

Majoritatea fabricilor și uzinelor bistrițene se articulează pe platforma industrială din nord-vestul orașului. Marile mișcări epice, zgomotele, tumultul, exploziile noilor ritmuri de muncă și de creație se aglomerează aici, în rest e liniște. În răsăritul orașului (din care ridicăm, mișcînd-o lent către miazănoapte, perspectiva străvechii „țări") sînt haiele Întreprinderii de industrializare a laptelui, în care, la fel, e liniște, în care oamenii par că oficiază, în care pașii sînt discreți, în care nici respirațiile nu se aud, filtrate fiind prin tifoane albe. Ne oprim, înainte de-a părăsi orașul, aici, la această poartă, lîngă liniștea ei, cu ecouri de țară veche, dar și lîngă simbolul ei, cu tulburătoare deschideri spre viitor. Aici totul e calm și cast, mîna omului, impură și terestră, nu atinge nicicum, niciodată, șuvoiul diafan de lapte ce se prelucrează în retorte, în cazane, în conducte ermetic închise, acoperite toate de straturi izolatoare, ci un intangibil de cale lactee. E grija față de sănătate, față de viață. Și nu întîmplător, ieșind dintr-un oraș-monument cum e Bistrița, înconjurat de o vastă centură de blocuri moderne, dar cu piața centrală dominată și azi de clădirile cu arcade din veacurile XV și XVI, ne oprim aici, unde se pregătește pentru oameni, cu o tandrețe aproape maternă, un aliment de primă necesitate, cel mai curat, primul. Cînd îi vezi pe muncitorii și pe muncitoarele de aici cu cîtă grijă mînuiesc aparatele, cu cîtă atenție supraveghează retortele, cu cîtă nobilă vigilență întrețin puritatea întregului, capeți — și nu întîmplător — sensul adînc, deplin și exact al noțiunii de răspundere față de viață. Nu întîmplător, fiindcă acest uriaș izvor al laptelui a fost printre primele întemeieri ale noii Bistrițe, ale industriei ei. Nu întîmplător, fiindcă aici, în această bătrînă „țară", în această „țară" a monumentelor ce se rînduiesc peste veacuri într-o inextricabilă panoramă, într-un împunător și unic manuscris de cronică, începînd — ca toate cronicele românilor — cu anul zămislirii primului strămoș, nou a început cu copilul, cu primul aliment vital. Nu întîmplător, fiindcă această bătrînă „țară" — așa cum documentele zilei contemporane atestă — e un paradis al copiilor, e unul dintre ținuturile în care se nasc cei mai mulți copii. Maierul, satul copilăriei lui Liviu Rebreanu, așezat la poala Ineului, lîngă Rodna, e, la români, satul cu cel mai mare indice de natalitate, cu cele mai multe mame eroine (cîteva sute !), cu cei mai mulți copii (cîteva mii !). Și ca Maierul, concurîndu-l îndeaproape, adică înconjurîndu-l cu hora rîsmiilor lor de copii, sînt multe altele.

Plecăm, urmînd drumul lui Ion al Glanetașului, spre Năsăud. Ca și Bistrița — poate, mai mult decît Bistrița, cetate totuși faimoasă din străvechime prin breslele ei, prin meșteșugarii ei, prin atelierele de fiert metalul și cioplit piatra, cetate a cărei stemă, tăiată în formă de inimă sau de frunză, putea însemna și o frunză din codrii Carpaților, dar putea însemna și inima unui meșter faur, și una și alta elemente hotărîtoare în procesul vital al locurilor — Năsăudul, sub zodia industrializării socialiste, inaugurată aici pe loc gol, fără nici o tradiție, fără nici un atelier mai de proporții, fără nici un nucleu notabil al meșteșugurilor și bres-

(Continuare în pag. 12-a)

ILIE PURCARU ■

Tinerii unei industrii tinere. Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Viața sub linia orizontului SCAFANDRII

Caraimanul, Moldoveanu, Ceahlăul, munți cu aerul tare al unor înălțimi cucerite. Priveliști. Dar toate înălțimile se măsoară de la nivelul mării. Marea, unitate de măsură a curajului. Viață. Necunoscut. Te apropii de ea noaptea, desculț, pe plajă, o auzi, imensă și primordială furîndu-ți nisipul de sub picioare, virful degetelor pipăie nemărginirea și te retragi printre ai tăi, cu un sentiment de teamă învinsă între lumini și între certitudini.

Vasele intră și pleacă din port. Niște oameni aflați aici în vacanță pot prinde doar partea festivă și nostalgică a lucrurilor. Dar ce se întîmplă cu lumea adîncurilor? Dar ce se vor fi făcînd scafandrii? De multă vreme marea a devenit un teritoriu al muncii. Acolo unde ochiul nostru surprinde doar luciul apei clătinîndu-se între marî cargouri, la adîncimi, se prestează ore muncă așa ca-n abatajele minerilor de la Petrila sau ca pe cîmp. Se ridică construcții ori se fac cercetări.

Ca să dau de scufundători am căutat oameni pe uscat. Nicolae Sotir este tînărul director al Grupului de șantiere construcții hidrotehnice, singura unitate ce lucrează cu scafandri și care execută toate lucrările hidrotehnice de pe litoral — Mangalia, Agigea, Constanța, Midia — construcții de diguri ori lucrări de dragare(adică aducerea fundului mării la nivelul necesar intrării vapoarelor în port).

— Tovarășe director, am observat că meseria de scafandru îi atrage pe toți. Nu cumva mai curînd prin ecranele cinematografelor și ale televizoarelor?

— Într-adevăr, există un aspect publicitar — „lumea tăcerii", rechinii (care în apele noastre nu există), scafandrul autonom care înoată printre epave și descoperă comori... La noi nu e nimic spectaculos. E întuneric. Se lucrează numai prin pipăit. Datorită poluării din apele portuare. În urma scafandrilor, acțiunile de dragare tulbură totul în jur. Noi avem scafandri grei care lucrează efectiv sub apă, program zilnic, ca și minerul care intră în șut. Durata programului de lucru este în funcție de temperatura apei. La plus zece grade se lucrează patru ore. Peste aceste grade, programul de lucru — 6 ore. Sub zero grade munca sub apă devine extrem de dificilă întrucît se formează niște dopuri de gheață care pot obtura cablul ce alimentează cu aer scafandrul.

— Știu că oricît aș vrea să fiu de veridic în relatarea mea despre munca dumneavoastră plină de inedit pentru noi, nu m-aș putea scufunda fără o temeinică pregătire tehnică și fizică. Există o școală de scafandri?

— Nu. Am dat anunțuri în presă că organizăm un curs de scafandri. Și au venit vreo trei categorii de candidați — unii care nu aveau nici o meserie și s-au gîndit că aici, la noi, s-ar putea realiza, alții care erau lăcătuși, sudori și foarte mulți din dorința de aventură, de exotismul pe care îl atribuiau acestei meserii. Tot atunci a venit aici, la scafandri grei, chiar o fată. I-am explicat cam cîți oameni îmbracă și dezbracă un scafandru. E o muncă foarte grea, neaccesibilă oricui. Tocmai de aceea, pentru orele de imersie, scafandrii primesc sporuri substanțiale. Un scafandru se scufundă cu tot ce ne-am străduit să-l învățăm, cu tot ce e legat de cunoașterea vaselor, cu noțiuni de hidrologie și de matematică. Dar peste toate acestea sîntem atenți la capacitatea de adaptare la mediu a unui scafandru înainte chiar de a-l putea numi astfel. Prima probă eliminatorie și foarte severă este vizita medicală. Meseria de scafandru presupune o viață sportivă desăvîrșită. Am avut cazuri cînd nerespectarea unei vieți echilibrate s-a repercutat negativ. Pe stațiile de scafandri sînt cadre medicale care verifică starea scafandrilor înainte de imersie. Uneori aceștia nu pot cobori din cauza dezechilibrului ventricular, sau a altor tulburări specifice celor ce coboară la presiuni mari. Pentru o mai atentă testare, la terminarea cursurilor am impus o perioadă de stagiatură iar după executarea unui număr edificator de ore de imersie cursanții se prezintă la căpitănia portului unde susțin un examen sever pentru obținerea brevetului de scafandru. Și iată-i lucrînd acum în noul port Constanța la executarea paturilor de fundație a cheiurilor și la montajul sub apă al blocurilor de beton de 100 de tone ce formează cheiul propriu-zis. Închipuiți-vă că se realizează astfel sub apă o zidărie înaltă de 14 m. Și tot anul acesta vom realiza montajul unui bloc de beton armat, de formă cilindrică, pentru postul de acostare a navelor de mare tonaj la o adîncime de 19 m, privită pe verticală, cam cît blocul turn din fața gării Constanța. Pe an, realizăm circa 2 km de astfel de cheiuri și din apă nu se vede nimic. „Ce faceți voi acolo, mai? — se pot întreba la suprafață turiștii — dacă nici pești nu scoateți?"

— Mărturisesc că în calitate de turist distrat, prima relație între mine și apă ar fi în legătură cu baia pe care aș putea-o face și peștii pe care i-aș putea mînca. Ivirea unui scafandru ar depăși cu mult imaginea festivă a unui sezon estival.

★

Ne apropiem cu o barcă de echipa de scafandri a inginerului Mihai Croitoru, absolvent al Institutului de construcții hidrotehnice, promoția 1974. Venit aici, urmîndu-și destinul, tocmai din Țara de Sus, de la Suceava. Exact la timp, cît să-l mai prindem costumîndu-se pe Luchi Ștefan, un tînăr bărbat de 33 de ani, cu mustață, încărunțit la tîmple, tipul pentru care ar merita să șclipească flashurile. O vechime în această meserie de zece ani. Fiecare bocanc al lui Luchi cîntărește vreo 12 kg. I se face toaleta. De piept i se prinde un disc enorm de fier (greutăți de lestare) menit a-l trage, firește, la fund. Pe uscat, în costumul său, Luchi cîntărește 180 kg. Vîntul îi mai răvășește o dată părul. Pe dedesubt poartă o flanelă neagră, de lînă, pe gît. I se montează casca enormă, ca de cosmonaut. Trei vizoare prin care scafandrul își rotește privirea. Etanșeizarea! Luchi coboară și întîrzie cîteva minute cu marea la nivelul creștetului, apoi nu se mai vede decît apa fierbînd, întunecată și grea. Acolo, la fund, se începe „patul" la 14 m. Piatră care trebuie nivelată, așezată cu mîna. Transpirația unui scafandru nu l-o poate șterge nimeni. Nici măcar un cuvînt bun transmis prin cablul telefonic de către cei de pe stație. Ochii unui scafandru în apele portului sînt ochii celor de sus. Tubul de aer și „călăuza" (un fir care-l dirijează sau îl poate scoate afară în caz de pericol) sînt elementele care îl leagă de viață. Un bloc de piatră în echilibru nestabil le poate tăia dintr-o dată. Sub apă nu se transmit vești importante, care să emoționeze. Aici, ca în activitatea geniștilor, greșești numai o dată. Încă din timpul cursurilor, care au durat 7 luni, vreo zece băieți s-au lăsat păgubași. Au văzut că e de muncă și nu de privit. Întreb dacă mai există un ceremonial al intrării în adîncuri. Nu, nu mai există. Un vechi scafandru, Ion Sîrbu, care a însumat 17 mii de ore imersie, povestea că botezul era cam așa: echiparea pe uscat cu costum și lest cu tot, astuparea vizoarelor și trimiterea scafandrului să nimerească ușa. Dacă n-o nimerea... Aflu de la inginerul Mihai Croitoru că adîncimea de trei metri e mai greu de suportat decît aceea de zece. Măiestria unui scafandru ar fi să se mențină „între două ape". El însuși a făcut acele cursuri. Trebuia să cunoască în adînc munca celor pe care îi conduce de sus. Dacă te duci brusc la fund, numai 5 metri și ai o carie, simți cum îți explodează măseaua în cap. Tot atît de brusc și se poate înfunda un sinus, lucru extrem de dureros. Masivul Luchi a intrat odată în apă plîngînd, cu sinusul drept înfundat. Masivul Luchi a ieșit odată alb ca varul simțind cum erau să se răstoarne tonele unui bloc de piatră peste el. Dacă n-ar fi intrat imediat înapoi să vadă despre ce este vorba, n-ar mai fi fost scafandru în viața lui. Așa a spus.

Acolo unde nu se întîmplă nimic pentru pescărușii și pentru profani, se face montarea de blocuri în zid de chei la 14 metri, cotă Marea Neagră. A mai spus Luchi că îi vine să injure. O carte și un autor. Carte despre scafandri. „Cică noi stăm în pat, în cabine, în haine de lînă, vin marinarii și ne introduc cu grijă în costumele noastre de lucru și ne poartă binișor, încetișor, să nu ne ciobim și ne lasă la apă. Eu mă îmbrac personal aproape în întregime! Dar uite, vine unul care poate să iasă singur din costum. Subțirel băiatul." Nicolae Dragu are 38 de ani, este scafandru din 1969. A lucrat și în Libia. În Mediterană, ca scafandru autonom vedea și la 80 de metri. „Dar aici, în port, spune el, este treabă. Capul omului vîjîie de motoarele celor de la dragare. Un scafandru stă efectiv sub apă 2 ore (muncește, nu „stă", precizează Croitoru) și cară pietre cu brațele, spre deosebire de lucrul la carierele de piatră, în aer liber. Ce-i mai dificil este că nu se vede nimic. Nu se văd ca-n filme peștișori și meduze."

— Dar într-o bună zi se vor vedea marile vapoare ancorate la cheiul făcut de mîna lor, a celor de aici.

Părăsesc portul într-o șalupă, însoțit de inginerul Mihai Croitoru. Sîltăm ca o coajă de nucă pe lîngă gigantul și noul petrolier românesc „Independența" de 155 de mii tone. Arhimede: „Orice corp scufundat într-un fluid este supus unei forțe ascensionale egală cu greutatea volumului de fluid dezlocuit". Pe lîngă acest uriaș volum de muncă, pe lîngă această greutate a muncii, îți vine să treci în poziție de drepți cu gîndul la tricolorul românesc pe care-l va flutura „Independența" pe mările și oceanele lumii.

★

Despre Constantin Scarlat, cunoscut acvanaut român, ofițer de marină, cercetător subacvatic, instructor al multor alte scafandri, s-a mai scris. Privim marea de deasupra vechiului port Tomis.

— Pentru mine, încă din copilărie, a fost o pasiune înotul sub apă. Iar în ceea ce privește scafandreria autonomă, la noi în țară, am făcut totul s-o impulsionez. Sînt mîi de copii pe care i-am instruit încă din 1964. Luchi Ștefan face parte din prima echipă instruită, din promoția sa numărîndu-i pe Nicolae Radu și Ion Bică și Voica Samoilă, toți băieți cu liceul terminat.

Constantin Scarlat le cerea pur și simplu caiete de lecturi particulare. Apoi scufundarea! Și îmi răspunde la o întrebare plutind în aerul sărat al mării prin cuvintele lui William Beeb: „....cărțile, acvariile, filmele sînt pentru cunoașterea lumii submarine ca orarul unei călătorii față de călătoria însăși". „Prin '50, cînd îmi începusem activitatea, își amintește instructorul, îmi făcusem o mască dintr-un cauciuc de tractor. Acum facem de sub apă comunicații fonice pe principiul ultrasunetelor. Marea Neagră are un pelsaj care uneori îl depășește pe cel al Mediteranei. În zonele stîncoase abundă flora și fauna. Adică bogată în zooplancton și fitoplancton. Deci au pești ce mînca. Deci avem pești! Dar un scafandru autonom trebuie să cunoască la perfecție înotul sub apă. Din 100 de ore de pregătire cu elevii mei, 10 ore fac specializare tehnică și 90 de ore înot subacvatic, antrenament fizic. Să fii înotător încă nu-i de ajuns. Trebuie să cunoști marea. Pericolul nu constă numai în adîncime. Marea poate fi oglindă, iar dedesubt curenți puternici îl pot desprinde pe scafandru de pe locul său de susținere, ducîndu-l departe. Apoi temperaturile care se schimbă brusc! Sfidarea unui amănunt nesemnificativ poate duce la accidente grave. Trebuie să ne gîndim că nu se riscă un alip, ci o avere". Constantin Scarlat are și un studiu științific asupra naturii omului care pătrunde sub apă: „Aplicații bioenergetice și psihosomatice în studiul activității scafandrilor autonomi". A iscălit studii despre animale acvatice și domestice care pot cobori sub apă în ajutorul omului, cum ar fi cîinii din rasa Terra-Nova, niște cîini negri, lățoși, care sînt adevărați salvamari, reușind să înoate pînă la 5 kilometri. Dar mîndria ofițerului de marină Constantin Scarlat este descoperirea apeductului antic de la Callatis despre care a și scris. „Scufundîndu-mă, am descoperit un capăt de apeduct într-o zonă care, acum 2000 de ani, era deasupra nivelului actual al mării! El asigura apa potabilă necesară navelor care intrau în vechiul port Callatis. Apeduct aproape identic ca principiu cu cel numit Aqua Appia, ridicat la Roma de Appius Claudius în anul 312 î.e.n. Dar dacă v-au atras atenția preocupările mele, să știți că acestea sînt preocupările și îndatoririle unui ofițer de marină. Institutul de marină are imense laboratoare și biblioteci. Nu trebuie aplicată toată învățătura de acolo? Dacă primești, trebuie să dai. Dar puțini sînt aceia care să se întoarcă dintr-o lungă călătorie cu o găleată cu apă! Trebuie studiată marea. Chiar și într-un pahar! Marinarii nu se pot transforma în simpli șoferi. Am încercat a urma pilda unor înaintași de mare cinstire, ca Mihail Drăghicescu, comandor în marina română, erou la 1877, autorul „Istoricului principalelor puncte pe Dunăre și pe coastele mării", sau ca Eugeniu Botez, cunoscut mai mult ca Jean Bart, autorul lui „Europolis". Dar el a fost un prețuit locotenent de marină, autor al lucrării științifice „Războiul pe Dunăre". Gîndirea creatoare a românilor a dat lumii importante invenții sau a înlesnit descoperirea altora. Pelton, după cum spunea academicianul Constantin C. Giurescu, s-a inspirat în descoperirea sa epocală — turbina — după moara de apă cu palete din Ardeal. Să mai amintim că pînă și căruciorul pe șine din minele de aur de la Abrud este strămoșul trenului? Față de toate ne trebuie un constant atașament. Dar greul nu-l îndepărtează pe om. Îl atrage. „Așa cum ne atrag pe noi adîncurile, marea!".

Scafandri autonomi, scafandri grei, oameni care, sub nivelul mării, împing mult mai departe linia unui orizont adevărat.

ADI CUSIN ■

TRAIAN BRADEAN: Cintec Iancului '78

De la strungă la strung

Existau, pînă acum zece ani și mai bine, numeroase așezări ale acestei țări în care industria era o chestiune oarecum sentimentală, ce ținea de dorință și de speranță, și, plecînd de aici, de perspectivă. Sînt numeroase exemplele de localități pe care hărțile le înregistrau ca mici orășele băgate în seamă doar de trenurile personale, sortite de o anumită perioadă a istoriei să rămînă la condiția de tîrg, localități care azi, datorită unei politici înțelepte și rîvnei oamenilor de a depăși un prag al condiției și bunăstării lor, au intrat în circuitul industrial al României. Astfel, a apărut noțiunea de spectaculos industrial pe meleaguri ce se distingeau cel mult printr-un bogat trecut istoric. Cu ani în urmă, cînd puneai cîteva întrebări esențiale despre Blaj, ți se răspundea invariabil că Blajul înseamnă istorie, numai istorie. Desigur, faptul ține de mîndria și bucuria fiecăruia dintre noi, orașul transilvan avînd semnificația unei biruințe a conștiinței noastre, dar un blăjean sau un blajin, cum îi numea cineva pe locuitorii Blajului, îți va adăuga imediat că orașul lor înseamnă și industrie și încă industrie complexă ce poartă mențiunea „unicat", fapt ce ține în primul rînd de mîndria și bucuria oamenilor locului.

Întreprinderea de accesorii pentru mașini unelte, pe scurt I.A.M.U.-Blaj, este prima și singura întreprindere din țară profilată pe producția de accesorii.

În 1974, I.A.M.U.-Blaj începe să producă parțial. Nu se știa exact care erau aptitudinile blăjeanului pentru industrie, pe o rază de zeci de kilometri negăsindu-se nici măcar un singur specialist în domeniul construcțiilor de mașini. Industria, deci industria constructoare de mașini, presupunea în primul rînd ca țăranul de pe cele două văi ale Tîrnavelor să fie școlit într-o meserie, să fie specializat. Era vorba de minuirea unor utilaje complexe cu comandă program, cu dispozitive de citire automată optică a cotelor. Și iată-i pe cei din Tău, din Tăuni, pe cei din satele înconjurătoare, veniți să-și plece mințile spre tehnică, calificîndu-se sătenii din Mediaș sau Cugir, proces deloc ușor, dat fiind că proaspetele deprinderi însemnau totodată adaptare, luptă înverșunată cu mentalități și obișnuințe. Și astfel, din 1976 I.A.M.U. a început să lucreze la întreaga capacitate. Accesorii pentru strunguri, pentru mașini de frezat, accesorii de uz general, în total, peste o sută de tipo-dimensiuni. În 1977 au fost asimilate aproximativ 20 de produse noi, iar în primele luni ale acestui an au fost asimilate 5 produse, acestea din urmă aducînd o economie de peste un milion și jumătate lei-valută. Cifrele acestea atestă vocația pentru tehnică a blăjenilor, fapt care înnobilează istoria orașului dintre Tîrnave.

Nicolae Hașa a stat pînă la 16 ani în satul său natal, pe nume Tău, din comuna Roșia de Secaș, timp în care, pe lîngă anii firești de școală, a făcut și agricultură alături de mama sa, la sapă, la recoltat. Și, poate, ca într-o poveste, ar mai fi făcut și azi, dacă nu i-ar fi căzut în mînă un număr din ziarul „Unirea" în care observase, printre alte lucruri interesante, și un anunț: Școala profesională din Cugir... etc..., etc...

— M-am înscris și mi-am ales meseria de rectificator.

— Ce știai despre Blaj ?

— Foarte multe lucruri din cartea de istorie : cele mai vechi școli cu limba de predare în limba română, multe nume mari ale culturii noastre: Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior, Ioan Budai Deleanu, altfel spus Școala ardeleană, momentul 1848 pe Cîmpia Libertății, unde am fost și eu, împlinindu-se 130 de ani de la măreața adunare națională, adică fapte pe care le știam și de la bătrînii mei.

— Despre industria orașului ?

— Nimic, pentru că nu prea exista. Altfel nu se putea să nu știu și eu ceva. Surorile mele au plecat prin alte părți să-și facă o meserie, la Aiud, la Sebeș. Azi lucrez la atelierul de ghidaje cu role și sînt și la liceul seral, în anul III.

La început ne-a fost mai greu, apoi am venit și cu îmbunătățiri și nu numai la subansamble, dar chiar și la mașini.

— Un exemplu ?

— Îl dau, dar îmbunătățirea nu-i a mea, ci a lui nea Ioan Costea, tehnician care, la Festivalul național „Cîntarea României", a fost premiat pe județ. Ce-a făcut nea Ioan? El a luat un dispozitiv bazat pe un sistem bielă-manivelă, l-a adaptat, a mai luat o mașină universală de ascuțit scule și a transformat-o, a meșterit la ele, le-a pus cap la cap și avem acum o mașină de rectificat semiautomată care lucrează cu o precizie de 2 sutimi și după care umblasem pe la alții pînă ni se urîse. Înainte, pe manual, făceam 14 piese pe schimb, iar acum 24, și economia de preț de cost pe bucată e de 32 de lei. Deci, și economii și productivitate mai mare și, dacă mă mai trageți mult de limbă, vă voi spune că de aici vor ieși și beneficii mai mari.

Satul Tăuni, din comuna Valea Lungă, e locul de baștină al lui Ioan Mija.

— La cei peste treizeci de ani ai mei, cochetează cu decență Ioan Mija, nu-ți mai permiți să urmezi școli profesionale, așa că eu am făcut un curs de calificare de 8 luni. De plecat, am plecat cam de la strungă și am ajuns la strung, ca mulți dintre cei de aici. Dacă am venit la oraș mai tîrziu decît alții, aceasta e din cauza bolii tatălui meu, boală lungă și grea și apoi, la Blaj, cel mai apropiat oraș de Tăuni, singura industrie era cea de la Combinatul de prelucrare a lemnului.

— Și acum, la ce lucrezi dumneata ?

— La menghina paralelă, dar produsul de bază este capul de frezat căruia eu îi prelucrez corpul rotativ.

— Complicat ?

— Acum, nu. La început, era. Mai sînt însă și lucrări pretențioase. De pildă, la alezaje am o toleranță de două sutimi la piese foarte mari. Știți, eu vorbesc acum de sutimi, alezaje, vorba aia, le și realizez, dar de ele tot de la televizor am aflat, din reportaje. Acum, parcă aș fi de cînd lumea în fabrică, mi-aduc aminte de agricultură doar cînd o ajut pe nevastă-mea la C.A.P., la acordul global. De fapt glumesc, eu tot țăran îmi zic, mai exact un schimb sînt muncitor, un schimb sînt țăran.

RADU BARBU ■

„A trăi în cinste și a iubi"

(Urmare din pag. 1)

nați. Fiind ramurile copacului groase și pline de sevă, oamenii țin cu strășnicie legile dintotdeauna ale comunei. Iată o lege : în leud nimeni nu divorțează niciodată de nimeni. Familia e sfîntă și e apărată ca o moșie. Familia se împlinește cu prunci mulți, nu din habotnicie religioasă, ci din voința de a ține spița sănătoasă și harnică. Sigur, ca toți maramureșenii, bărbații și multe din femeile Văii Izei merg vara la muncile cîmpului în sudul Ardealului, în Banat, în Bărăgan și, mai departe, pînă în Dobrogea. Parte din bărbați lucrează în minerit, în silvicultură și în industrie, dar tot plecatul e pentru întoarcere. Ce contează la leud e numai întoarcerea și întregirea familiei, după muncile verii. În leud nimeni nu-și amintește de vreun bărbat ori de-o femeie care să-și fi părăsit copii. Viața cu mulți coconi nu e ușoară. Dar, zic localnicii, „om munci mai mult ș-om dovedi". Iubind copiii, ieudenii își iubesc bătrînii. Cuvîntul acestora e ascultat. El sînt legea cea mare. Cît de bună și de întreagă e această lege, ne putem da seama dacă aflăm că aici nu se pomenește de zeci de ani de nici o fărădelege. Nici o crimă, nici un viol, nici o nemernicie. Plutonierul adjutant Vanghele Păcuraru stă să se gîndească mult ca să-și amintească de treburile sale mai deosebite. „A furat unul un lemn, zice plutonierul. Cu lemnul mai avem ceva probleme, e drept. Certurile, cîte sînt, pentru bucata de pămînt de lîngă casă sînt ori pentru aceea de pe deal. Cam zece judecăți pe an, mutate la oraș. Asta fiindcă în sat prea e neam lîngă neam ca să fie judecata limpede pămîntului. Fotografia pe care o punem în capul acestui articol e făcută de un Dăncuș și anume de Mihai Dăncuș, fiu al comunei și specialist etnograf. Deși e realizată abia de curînd, ea amintește surprinzător, în sentiment și port, de celebra imagine fotografică a moților abrudani semnată de Ioniță Andron. Iată-i, deci, pe bătrînii din leud într-o zi de sfat și de sărbătoare. Din ce veac vin ei ? Bătrînii dintotdeauna ai Maramureșului, aceia de pe Columnă.

București

pe o ploaie torențială

Azi, simbătă, 17 iunie, cînd ne-așternem la scrierea acestui reportaj, peste întregul București s-a înstăpînit un cer curat și senin ca o lacrimă de zeu nordic, dacă zeii nordici au cumva lacrimi albastre. Dar, dincolo de metaforă, ieri și alaltăieri, mai exact spus începînd din noaptea de joi spre vineri, și-apoi în prima parte a zilei de vineri, Bucureștiul a fost realmente asaltat de cîteva reprize de ploi torențiale care au atins uneori un debit de 20 de litri de apă pe metru patrat într-o singură oră, debit care, în condiții normale, se înregistrează de-a lungul a 24 de ore.

Așadar, azi, cerul se-arată a fi senin, dar ieri, după ultima ploaie de pe la ora 16,00 ne-am propus un raid prin București, mai ales că la redacție începuseră a sosi vești destul de alarmante. Ne-am deplasat, deci mai întîi și-ntîi, la sediul central al I.C.A.B.-ului, lîngă Cișmigiu, unde primele informații ni le oferă cu promptitudine dispecerul Dan Nucă, economistul Mircea Ranetti, secretarul comitetului de partid, și Petre Tigănuș, contabilul șef al întreprinderii. Oameni și utilaje în luptă cu ploile torențiale : 600 de muncitori, constituiți în echipe de intervenție, 100 de însoțitori de șoferi, 40 de mașini de transport, cu oameni și materiale, 117 mașini autospeciale. În rezervă, gata de intervenție, întreg personalul Grupului de întreprinderi de gospodărie comunală. Alte amănunte : Bucureștiul dispune de o rețea de canalizare a apei folosite în lungime de aproape 1 600 de kilometri, și de alți 1 300 de kilometri pentru aducerea apei la beneficiari; numărul total al gurilor de canalizare se ridică la exact 40 000 ; construită la începutul secolului nostru, rețeaua de canalizare din centrul Bucureștiului se arată a fi mult mai rezistentă decît adăugirile ulterioare la această imensă rețea de conducte care pe alocuri ating un diametru de doi metri.

Însoțiți de Mircea Ranetti, ne deplasăm urgent spre Bulevardul Muncii, unde, de cîteva ore, o echipă se chinuie cu desfundarea unor guri de canal. Șoferii Ion Vlad și Dumitru Abălașei, plus muncitorii Marin Romanescu și Alexandru Cristoloveanu, mînuiesc cu dexteritate un furtun pe care apa curge cu o presiune de 180 de atmosfere, o adevărată rază laser, care taie, pur și simplu, plăcile de beton cu care, nu numai din neglijență, ci chiar dintr-o ciudată lipsă de gîndire, unii constructori au cimentat gurile de scurgere. „Cînd am sosit aici, ni se adresează Ion Vlad, bulevardul era un adevărat lac pe o lungime de 500 de metri. După patru ore, iată, mai avem de desfundat trei guri și apa s-a restrîns încă de pe acum pe o suprafață de doar 10—15 metri, iar adîncimea ei s-a redus la cel mult 10 centimetri. Cînd am venit, apa avea pe puțin 25—30 de centimetri".

În drum spre Arcul de Triumf, la o surpare de canal, Mircea Ranetti ne povestește cum într-o gură de canal a fost descoperit, nici mai mult, nici mai puțin, un porc. „Ce anume ar trebui să se știe despre rețeaua noastră de canalizare ? Că ea este proiectată, ca peste tot, pentru situații normale, iar în cazul unor ploi torențiale, cum au fost cele de astă-noapte (joi, n.n.) și cele de azi, rețeaua intră în subpresiune pînă cînd colectează apa de pe stradă. Dacă diverși cetățeni sau constructori, din neglijență, înfundă gurile de canale, colectarea întîrzie, sau nu se realizează, de unde o sumedenie de alte greutăți, cum ar fi inundarea subsolurilor".

La Arcul de Triumf aveam să-l întîlnim pe inginerul Aurelian Nedelcu, șeful secției canalizare. „Datorită subpresiunii, aici avem o rupere de racord gură de scurgere. Sîntem dotați, în acest punct de lucru, cu un motocompresor, o basculă, 2 vitanje, un atelier mobil și o echipă de 10 muncitori, foarte harnici și pricepuți, toți, fără nici o excepție. I-aș aminti, totuși, pe drenorii canaliști Constantin Maria, Ștefan Nicușor, Ion Nițu, Dumitru Zamfir, șoferii Ionel Petcu și Ion Pandele, sau pe compresoristul Marin Lupu. Muncim de aproape 3 ore și peste o oră vom termina. De cînd sîntem la datorie ? De astă-noapte, de pe la orele 22,00, cînd am sosit ne-

chemați, adică din proprie inițiativă, ca întotdeauna, la sediul din strada Fîntînica. Unde am mai acționat, unde am mai intervenit ? La podul Colentina și în cartierul Colentina, la capătul tramvaiului 17, pe Șoseaua Alexandriei, la capătul tramvaielor 2 și 15. Misiunea a fost îndeplinită, începutul de inundație a fost stopat, astfel încît tramvaiele au circulat și circulă în permanență. Acțiunea s-a desfășurat vineri dimineața, între orele 3—4, cînd alții, bineînțeles, dormeau dulcele somn de dimineață. După cum se vede, am dat prioritate zonelor de intensă circulație, apoi unor instituții, cum sînt grădinițele, școlile, depozitele de alimente, obiectivele industriale, iar după ce terminăm în cele mai importante puncte ale orașului, vom acorda ajutorul cuvenit locuințelor cu apă la subsoluri. Dacă nu mai plouă cu aceeași intensitate, mîine, adică simbătă, urmele ploii nici nu se vor mai cunoaște".

Și într-adevăr, simbătă, cînd am predat tipografiei acest reportaj, peste București strălucea, binevoitor, soarele, dar să ne gîndim, măcar o clipă, și la oamenii acelor mașini albastre, culoarea mașinilor de la I.C.A.B., care vineri au luptat pentru o cît mai rapidă colectare a puhoaielor de apă ce s-au prăvălit peste București.

VICTOR NIȚĂ ■

CUM SE MĂNÎNCĂ LA EXPRES?

Cu plusuri la plan, dar și în sufletul oamenilor

O pură întîmplare a făcut ca, tocmai în seara zilei de 4 martie a anului trecut, la Restaurantul „Primăvara" să se fi pregătit o expoziție culinară de prezentare, care urma să se deschidă a doua zi, înspre a arăta consumatorilor arta culinară a lucrătorilor din cadrul I.A.P.L. „Amzei", sectorul 1. Unii dintre noi ne mai amintim desigur ce a însemnat în fapt seara zilei de 4 martie 1977 — dar acest amănunt nu l-am pus acum pe hîrtie decît pentru a sublinia cum se cuvine corectitudinea tuturor celor care lucrau în acea seară în unitate, cele trei compartimente ale restaurantului (autoservire, braserie) neînregistrînd nici o pagubă de marfă sau la inventarul unității. La numai două săptămîni după seism, „Primăvara" deschidea din nou ușile consumatorilor, complet renovat, gata să-și realizeze din nou planul la zi.

Deși nu posedă o vechime prea mare, sînt doar doi ani și ceva de la inaugurare, „Primăvara" a căpătat deja un anumit renume, restaurantul din perimetrul vecin Pieței Dorobanți prezentîndu-se la ora actuală precum o unitate de cel mai înalt nivel, între cele mai frumoase ale Capitalei. Nici compartimentul numit „Autoservire" nu face excepție, dovadă în acest sens fiind pentru noi bogatul meniu al zilei, prioceperea bucătarilor și amabilitatea vînzătoarelor, curățenia tuturor spațiilor de preparare, conservare sau servire a produselor proprii, ca și, deloc mai puțin important, îndeplinirea regulată a planului de desfacere, cu depășirile de rigoare. Pentru a exemplifica, să amintim aici despre meniul zilei de 16 iunie, care a cuprins trei supe și trei ciorbe, apoi nu mai puțin de 20 feluri de mîncare diferite (rasol, sarmale, chifteluțe marinate, ardei umpluți, limbă cu măsline, văcuță cu conopidă, cu mazăre sau cu vinete, mușchi de vacă, cotlet sau fleică la grătar, tocană din pulpă, mici și așa mai departe), dar și așa-zisele „minunuri", precum cartofi cu unt și smîntînă, macaroane, pilaf, mămăliga cu brînză, budincă de griș, cinci omlete diferite, orez cu lapte, cremă de zahăr ars etc. Un anunț ne indică servirea zilnică a „sărmăluțelor-surpriză" — specialitatea bucătăresei șefe Irina Serse : o foaie mare de varză în care s-au înveliț 5—6 sărmăluțe mici, totul băgat la cuptor și degustat cu mare plăcere. Planul de desfacere a unității de autoservire, plus compartimentul „Gospodina" a fost cu regularitate depășit. Iată plusurile înregistrate în cursul acestui an : 87 700 lei pe ianuarie, 78 000 pe februarie, 170 000 pe martie, 86 000 pe aprilie, 50 000 pe mai. „Cifrele acestea nu reprezintă însă exact realizările noastre, ne spune șeful de unitate Petre Sîrbu. Alte două unități de incintă sînt deservite tot de noi, în felul acesta volumul desfacerilor de marfă ridicîndu-se cu încă 150 000—200 000 de lei. În lunile cele mai bune atingem milionul de lei !" Petre Sîrbu, bucătar de meserie, nu este la autoservirea „Primăvara" decît de două luni. Celălalt responsabil, pe numele său Vasile Constantin, este mai vechi în unitate, de fapt de cînd a luat ea ființă. De la dînsul aveam să aflăm că personalul din bucătărie are o activitate bună spre foarte bună, exprimată între altele la o producție culinară proprie de peste 400 000 de lei pe lună. Cei care frecventează unitatea au în general cuvinte bune despre calitatea mîncării și despre calitatea serviciului, o primă dovadă în acest sens putînd fi condica de sugestii și propuneri, care conține o mulțime de aprecieri și foarte puține nemulțumiri, acestea în majoritate lipsite de semnificație. Ceea ce pe noi nu ne-a mulțumit au fost tacîmurile de proastă calitate, învechite, ca și observația că uneori berea se mai servește și fără mîncare, regulă ce se cere respectată mai atent. Cei cu care am vorbit, consumatori ocazionali sau permanenți ai unității, s-au arătat cu adevărat mulțumiți de mîncare și de igiena localului, de buna servire a personalului. Cum împrejurul Pieței Dorobanți se construiesc în momentul de față o serie de clădiri, autoservirea primește zilnic o mulțime de lucrători în salopete de muncă, așa cum a fost cazul și celor 14 muncitori suceveni, care au dobîndit un abonament la prețul de numai 18 lei pe zi, pentru trei mese. Lui Radu Marin și lui Anton Ion, amîndoi zidari din Bolintin-Deal, mîncarea li se pare bine gătită și la prețuri cu adevărat accesibile pentru orice pungă. Cuvinte la fel de bune aveam să auzim și de la pensionarul Matei Coriolan, domiciliat chiar în Piața Dorobanți, care ne-a mărturisit că mănîncă în fiecare zi la această autoservire. „Poate doar mîncăruri dietetice ar trebui să fie în număr mai mare, ne spune dînsul. Așa se făcea aici într-un timp o fasole bătută fără untură, servită minunat. În rest, întotdeauna m-am simțit bine, nu e aglomerație, personalul e prietenos și serviabil, n-avem de ce ne plînge !" Ca o sugestie din partea unor asemenea consumatori permanenți, poate că ar fi bine dacă unitatea ar reveni la programul de funcționare de șapte zile din șapte, cu alte cuvinte inclusiv duminica, zi în care cei fără menaj propriu oricum trebuie să mănînce undeva. Dincolo de toate aceste constatări, mai mult subiective și mai mult fără mare greutate, activitatea autoservirii „Primăvara" ni s-a părut foarte bună, în deplină conformitate cu exigențele consumatorilor bucureșteni sau de aiurea care o frecventează. Se poate deci și așa...

D. GRECU ■

O modificare ce trebuie schimbată!

Prima scenă : din restaurantul Expres Progresul, situat în apropierea pieței cu același nume, ies, după cum se vede prea bine, cam amețiți de băutură, doi cetățeni. Se uită în jur : hala, pescăria, florăria, unitatea de mobilă etc. Caută un grup social fiindcă restaurantul n-are așa ceva.

A doua scenă ; restaurantul cu pricina cam gol de clienți și cam fără marfă. Două vînzătoare stau plictisite, cred că ar vrea să croșeteze dacă ar fi fost prevăzătoare să-și aducă materialul de acasă, discuția se leagă greu, sigur ar vrea să mă servească cu ceva, dar nu prea au cu ce, și... ehei — zice — dacă ați fi venit cu vreo cîteva zile mai înainte vă puteam servi chiar și bere iar acum de cînd nu mai este bere nu mai este nimic De azi dimineață și pînă acum la prînz am vîndut doar de o sută și treizeci de lei și asta nu în restaurant ci afară la o tarabă, niște cremvurști, Adică nu ne-am scos nici măcar plata întreținerii localului. Dacă doriți să mai stăm de vorbă o cafea vă putem servi.

Doresc. De la vînzătoarea M. Bărbulescu, de la șeful unității Gheorghe Leonte, de la gestionarul Ioniță Gheorghiță precum și de la cîțiva clienți aflu povestea măririi și decăderii restaurantului Expres din piața Progresul a Capitalei. Nu cu multe luni în urmă s-a hotărît deci înființarea unui restaurant expres. A fost mutat un oficiu C.E.C., cîteva sute de metri mai jos, într-un local al unei tutungerii. Tutungeria a fost mutată în locul unei brutării, iar brutăria comasată cu unitatea existentă lîngă piață. Că oamenii au găsit tutun în locul pîinii n-a constituit chiar o mare problemă, au văzut ei și lucruri mai de neînțeles ; au așteptat totuși încrezători deschiderea expresului.

S-a deschis deci noul expres. Lîngă masa lungă de zid acoperită cu marmură, o masă ce traversează localul, necesară operațiunilor C.E.C. dar nefolositoare unui restaurant, un paravan de lemn ce ascunde privirilor, dar nu și mirosului; aragazul pe care se pot pregăti cîrnații sau omleta. Undeva într-o încăpere alăturată un spălător pentru vase, ruginit și spart — după cîteva intervenții a fost ce-i drept înlocuit cu unul mai bun — și cam atît. Pentru depozitarea navetelor cu sticle de Ci-co sau bere nici un fel de magazie.

Cu alte cuvinte o improvizație.

Dîndu-și seama de aceasta, cel de al doilea șef de unitate, înscăunat aici imediat după preluare, adică în luna februarie, sesizează unitatea tutelară — I.A.P.L. Aluniș — că „este necesară construirea unei magazii de mărfuri ambalaje, dotarea cu ladă pentru gheață, pentru gunoi. În momentul de față sîntem forțați ca mărfurile, berea; băuturile răcoritoare și ambalajele să le ținem în sala de consumație unde dă un aspect urît unității".

Apelul rămîne fără ecou.

Cu timpul ies la iveală și alte vicii ale improvizației : lipsa unui grup social. Șeful unității, Gheorghe Leonte, om cu experiență în comerțul alimentar, cere în aceeași lună februarie, propunînd concret unde se poate face și cum, instalarea măcar a unui WC. Totodată propune ca în fața localului (loc există) să se amenajeze o grădină de vară și în consecință solicită mese, scaune, umbrele, frapiere, jardiniere etc.

Și aceste apeluri rămîn fără ecou. Și altele, făcute de responsabil sau chiar de către clienți. De pildă, înzestrarea restaurantului cu o bucătărie proprie care să prepare și să ofere mîncăruri calde de la primul minut al deschiderii localului. (Un timp aici s-a adus mîncare de la restaurantul Giurgiu, uneori feluri care nu se mai vîndeau acolo ; pe drept cuvînt șeful unității a refuzat să mai facă asemenea comenzi). Improvizația, lipsa de înzestrare și amenajare s-au răzbunat. Cînd miliția a interzis, și bine a făcut, desfacerea berei în acest local (despre motivul acestei interdicții am vorbit la început), restaurantul Expres Progresul, a devenit un loc aproape pustiu. Oferind o sticlă de bere, ospătarul obliga clientul să cumpere și o chiftea rece chiar dacă acesta o lăsa apoi neatinsă în farfurie. Acum însă nu prea mai calcă nimeni pe aici, cele 6 sortimente alimentare din cele 21 obligatorii nestimulînd prea mult interesul consumatorului. Vînzarea a înregistrat o scădere bruscă ajungînd de la cîteva mii de lei pe zi la cîteva sute.

Firește, viitorul acestei unități nu stă în recăpătarea autorizației pentru desfacerea berei. Restaurantul trebuie înzestrat cu tot ceea ce n-a avut pînă acum și atunci autorizația cu pricina va reveni de la sine. Viitorul într-un sens modest fiindcă deși aflată lîngă piață ea nu are un formidabil vad. Ideea că „avem în piață mulți țărani care au și ei nevoie de un local" trebuie revizuită : țăranii producători vin într-adevăr la piață în număr mare, dar nu pentru a da buzna în local.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Una e pe listă, alta e pe bandă!

Autoservirea expres „Unirea" din Focșani, funcționînd la parterul hotelului cu același nume din plin centrul orașului, se deschide la 6 dimineața, se închide la 9 seara, ține de O.J.T., e unitate de categoria a II-a și nu permite, sub nici o formă, fumatul în incinta ei. Cele 32 de mese, cît numără azi, 15 iunie, din care numai 8 au scaune, restul fiind de tip expres, reprezintă — după convingerea responsabilului Nicolae Manolache — „un spațiu comercial insuficient", incapabil să satisfacă dorințele consumatorilor, chiar dacă în municipiu mai funcționează alte două unități asemănătoare, una numită „Zimbrul", alta plasată în cartierul sud. Lista de prețuri pe care ne-o înfățișează Nicolae Manolache, „sînt de 6 ani responsabil, iar astăzi am zi liberă", cuprinde 39 de sortimente, clasificate în băuturi calde nealcoolice, minuturi și gustări, ciorbe, borșuri, supe, mîncăruri gătite, preparate dietetice, dulciuri de bucătărie și garnituri, o listă care — la prima vedere — ar putea satisface și pe cel mai exigent client. Numai că una e pe listă și alta e pe bandă ! Profitînd de faptul că unitatea e aproape goală la această oră de dimineață, mai e un sfert de oră pînă la 10, luăm o tavă și trecem de cîteva ori prin fața platourilor și vitrinelor frigorifice, sub privirile indiferente ale unei lucrătoare, ocupată ea însăși, în lipsa ecusonului de recomandare, cu încheierea micului dejun. Terminăm la 11 numărătoarea sortimentelor puse la dispoziția publicului, incluzînd în socoteală o băutură răcoritoare roșcovană și sălcie la gust, niște chiftele marinate, mai multe feluri de pește, conservat la origine, 6 prăjituri, o tocană, cîteva ciorbe și... cam atît ! Rugat să dea explicațiile de rigoare, Nicolae Manolache începe să invoce scuzele de rigoare. Unu : mașina cu Frucola încă n-a venit. Doi : ceaiurile nu apar la bandă pentru că, răcindu-se, s-au dus la bucătărie. Trei : cafea cu lapte n-am făcut azi. E o excepție, de regulă facem. Patru : preparatele dietetice nu-s expuse. Cinci : dulciurile sînt numai pentru prînz. Șase : eu fiind liber, nu prea sînt documentat etc. etc.

În altă ordine de idei, spațiul autoservirii, așa necorespunzător cum e el, se află ținut în ordine și curățenie. Din totalul desfacerilor unei zile, mîncărurile gătite acoperă abia 40 la sută, lucru care n-are cum să surprindă atîta timp cît clientului i se oferă, la 9,45 dimineața, tocană, chiftele marinate și pește congelat ! Omul, zice Nicolae Manolache, nu vine la expres ca să mănînce legume. El vine ca să mănînce carne ! La „Unirea", am completa noi, omul vine ca să mănînce carne pentru că altceva nu prea are ce.

Considerînd — împotriva realității — că toate merg bine în expresul de care răspunde, drept pentru care ne prezintă o condică de sugestii și reclamații lipsită de critici, responsabilul se plînge de greutăți derizorii, acuzînd vehement neprimirea la timp a agentului frigorific, substanță despre care ține să ne informeze că e deficitară la nivelul întregului județ, lucru care poate fi, firește, adevărat, dar care nu pare să aibă nici o legătură cu cealaltele care au dispărut, cu răcoritoarele care n-au sosit, cu abundența de carne tocată și cu toate celelalte. Greutățile ar mai proveni, din aceeași sursă, de la abaterile diverșilor lucrători ai autoservirii, din care casiera Vasilica Costan și bufetiera Mariana Sîrbu au fost, recent, sancționate pentru ținută necorespunzătoare și, respectiv, încălcarea regulilor igienico-sanitare de menținere a produselor. Acestea sînt, nu-i așa, dificultăți de ordin interior. Rezolvarea lor, în condițiile mentalităților de care vorbeam mai devreme, n-ar aduce, din păcate, un reviriment în activitatea unității conduse de Nicolae Manolache, reviriment care trebuie să pornească — ne dăm cu părerea —, de la conducerea întreprinderii care patronează complexul „Unirea", de la Oficiul județean de turism. Opinia acestuia, sîntem convinși, o vom afla în cel mai scurt timp.

EMIL NEGOIȚĂ ■

Un fenomen numit „condens" și un altul ce se cheamă birocrație

Sun și în prag ne apare o mamă cu doi copii : pe cel mic, de un an și jumătate, îl poartă în brațe. Cel mai mare, de vreo opt ani, stă mai retras, puțin supărat. Femeia zîmbește și poftește în casă : „Apartamentul l-am primit, zice, în noiembrie 1976, cînd blocul a fost dat în folosință. Pereții erau umezi de atunci, dar am crezut că pe măsură ce se vor încălzi, umezeala va dispărea. N-a fost așa și de doi ani de zile nu putem scăpa de mucegai. Am căutat noi o soluție, pentru că, știm, întreținerea apartamentului cade mai întîi în sarcina noastră, este în fond o îndatorire cetățenească să ne îngrijim de fondul locativ, dar n-am găsit, defecțiunea stă, cred, în modul de construcție".

— Unde v-ați adresat ?

— La I.C.R.A.L. Giulești mai întîi. Ni s-a spus că blocul se află încă în termenul de garanție și va veni constructorul să execute remedierile. Am așteptat liniștiți, știm că am trecut cu toții prin atîtea greutăți, dar doi ani, în care nimeni să nu ia nici o măsură, în care un bloc să se deterioreze înainte de a se face recepția definitivă, ni se pare că e prea mult și e păgubitor.

Am în față un dosar din care rezultă că la blocul M 5, din Bulevardul Păcii nr. 19, aproape zece familii, pe care în bună parte le-am vizitat, nu-și pot folosi apartamentele, unele total, altele parțial, din cauza fenomenului de condens. Stau cu bagajele grămadă într-o cameră, dorm cîte patru sau cinci persoane în aceeași cameră și duc de doi ani de zile un război al hîrtiilor. Cele mai multe dintre aceste cereri, memorii, adrese, referate, circulă între Asociația de locatari a blocului M 5, din Bulevardul Păcii nr. 19, cartierul Militari, și constructor — Grupul de șantiere construcții montaj 7, din strada Sf. Voievozi nr. 20, sector 8. Iată ce le răspunde de doi ani de zile constructorul, acestor solicitanți :

● „La adresa dv. nr. 8 din 29 aprilie 1977, vă facem cunoscut că s-a dat dispoziție șantierelor 2 și 6 pentru a executa remedierile semnalate..." Adresa este, firește, de anul trecut, remedierile nu s-au executat, iar oamenii au scris din nou și din nou constructorul le răspunde :

● „La adresa dv. nr. 19 din 4 iunie 1977, vă comunicăm că am dispus șantierelor 2 și 6 să termine remedierile pînă la data de 30 iunie 1977". (Adresa nr. 6 534 din 15 iunie 1977)

— După audiența din februarie, ne declară locatara B. Maria, apartamentul 35, bloc M 5, pe la începutul lunii martie a.c., a venit la fața locului o comisie formată din arhitecți, proiectanți, ingineri, delegați ai Consiliului popular al sectorului 7, dar nici de data asta nu s-a întreprins nimic. Din cauza condensului, copiii mei sînt mai mult bolnavi, cum este, vedeți, ăsta mic acum, cum dealtfel se poate vedea și din fișele medicale de la Policlinica „Al. Sahia".

La parterul blocului, unde se află unitatea alimentară nr. 114, responsabila Ana Ivan ne poartă pe la subsolul blocului, ne arată cum apa se scurge din tavan peste mezeluri și peste alte mărfuri, „iar Inspectoratul sanitar de stat ne somează cu suspendarea activității magazinului". Dintr-o hîrtie rezultă că a mai trecut pe aici încă o comisie „care, zice responsabila Ana Ivan, uite ce mi-a scris în carnet : «S-au controlat 8 agregate frigorifice care sînt normal instalate, dar în subsolul magazinului este apă multă și este pericol atît pentru muncitorii dv., cît și pentru mecanicii frigotehniști»". Termen pentru lichidarea apei, 10 zile ! Procesul verbal e întocmit la 25 mai 1978, dar la data documentării noastre trecuseră de mult cele 10 zile și apa încă băltea la subsol, țîntarii, aducătorii de atîtea rele, roiau în subsolul blocului ca în deltă, iar de dincolo, din strada Sf. Voievozi nr. 20, constructorul expediază o a treia adresă :

● „Referitor la scrisoarea dv. adresată organelor de partid, în legătură cu executarea unor remedieri și lucrări la blocul dv., vă comunicăm : s-au dat dispoziții șantierelor 2 și 6 de a executa cele solicitate pînă la 15 aprilie 1978". Adresa are numărul 30, din 3 aprilie 1978 și este semnată de tovarășul inginer Paul Dragomirescu, directorul Grupului de șantiere. Constructorul, după cum se poate observa, nu numai că nu și-a propus să repare defecțiunile de construcție care cad în sarcina sa, dar nu și-a făcut timp nici măcar să mai schimbe conținutul adreselor expediate către Asociația de locatari, adrese care repetă ca o placă de gramofon, evident defectă, aceeași melodie, pe care o bună parte dintre locatarii blocului cu pricina nu mai pot s-o asculte. În toate aceste hîrtii mai sînt și altele de care nu mai uzăm, conducerea Grupului de șantiere construcții montaj 7 spune același lucru : „am dat dispoziții, am dispus șantierelor 2 și 6", dar conducerile acestor șantiere nu au mișcat, cum s-ar spune, un pai, n-au luat în seamă dispozițiile unor superiori, ceea ce în ultimă instanță înseamnă indisciplină.

— De ce această stare de lucruri ?, îi întrebăm pe tovarășul Paul Tănase, inginer șef al Grupului de șantiere construcții montaj nr. 7.

— O parte din aceste defecțiuni trebuie să le executăm noi, este adevărat, iar o altă parte, cele legate de apa din subsol, Întreprinderea de instalații montaj și izolații, tot din cadrul centralei noastre. Cei de la izolații, cărora le-am trimis aceste sesizări, ne-au comunicat că au remediat o parte dintre aceste remedieri.

— Dumneavoastră de ce nu v-ați achitat, de doi ani, de aceste obligații ?

— Pînă acum știam toți să rezolvăm condensul, dar acum, se zice, a apărut o metodă modernă, o soluție nouă pe care și noi am dori să o cunoaștem. O așteptăm de la Institutul Proiect București, adică de la cei care au proiectat și casa.

— Ați solicitat această nouă metodă ?

— Le-am dat dispoziție șefilor de șantiere să ia legătura cu cei de la Proiect București, să le ceară soluția asta nouă de înlăturare a condensului și să treacă imediat la remedieri.

Împreună cu inginerul șef Paul Tănase, dealtfel un om de bună credință, ne-am interesat dacă șefii de șantiere au intrat în posesia noii metode. La data documentării noastre nu erau în posesia ei. Într-un fel nici nu credeau că este obligația lor să ceară noua soluție, ei o solicitau de la conducerea Grupului de șantiere, iar conducerea grupului, am văzut, de la ei, șefii de șantier. Într-o asemenea situație, se înțelege, la blocul M 5 situația rămîne aceeași. Oricît de înțelegători ar fi locatarii, am fi noi toți, această stare de lucruri ne determină să credem că în activitatea Grupului de șantiere construcții montaj 7 există deficiențe nu numai în construcții, ci și în activitatea curentă, în organizare !

— Să știți însă, ne spune inginerul șef, Paul Tănase, condensul nu apare numai din cauza execuției defectuoase a construcției. Sînt și probleme de proiectare, de proastă exploatare, de calitate a prefabricatelor.

— Și ce ar trebui întreprins pentru evitarea acestui fenomen deloc dorit, dar care afectează după cum vedem unele apartamente ?

— Proiectantul trebuie să studieze acest fenomen, să înlăture toate posibilitățile de producere a condensului prin proiect. Adică, unde sînt stîlpi din beton să-i placheze cu cărămidă sau cu beton celular autoclavizat. Furnizorii de prefabricate, la rîndul lor, trebuie să execute panourile de fațadă conform documentației, adică cu izolația termică corespunzătoare. Tot furnizorul, de data aceasta cel de materiale de construcții termoizolatoare, trebuie să producă și să livreze materiale corespunzătoare normativelor. Iar noi, constructorii, să punem în operă aceste materiale de calitate, conform documentației pe care o avem și noi. Și atunci nu vom mai avea cazuri de condens, sau vom avea mult mai puține.

Așadar, mai întîi de toate, cei chemați la înlăturarea unui bloc trebuie să-și facă datoria, să confere o nouă calitate muncii lor din toate punctele de vedere. Pentru că, mai ales în cartierul Militari, sînt încă multe apartamente, multe blocuri care sînt supuse unei deteriorări timpurii din cauza fenomenului numit condens. În blocul 35, tot de pe Bulevardul Păcii nr. 148—152, 17 (șaptesprezece) apartamente „suferă" de aceeași boală. «Avînd în vedere că blocul este proprietate de stat și că trebuie să participăm cu toții la întreținerea lui, ne spune tovarășa Aurelia Dumitrescu, de la apartamentul 72, am făcut tot ce a depins de noi să înlăturăm acest condens. N-am reușit. De cîte ori plouă, apa se infiltrează și curge în șiroi pe pereți. Am încunoștințat conducerea I.C.R.A.L.-ului Giulești, de trei ori au fost montate schele metalice, au stat o săptămînă, două și cei care le-au montat, tot așa le-au demontat fără să pună o cărămidă. Conducerea I.C.R.A.L. Giulești caută să ne liniștească tot la fel, cu tot felul de adrese. În ultima ne spune : „La cererea dv. nr. 22 320 din 17 noiembrie 1977, vă comunicăm că în planul de reparații pentru anul 1978 a fost cuprins și blocul în care locuiți dv." Bine ar fi să fie așa, cum am stat opt ani mai stăm unul, dar nu prea îmi vine să cred, ar fi prea frumos să fie adevărat».

Am revenit în finalul acestei anchete la tovarășul inginer șef Paul Tănase, cu următoarea întrebare :

— Cînd locatarii acestor blocuri se vor putea folosi în întregime de apartamentele lor ?

— Noua metodă de combatere a condensului se aplică din exterior. Cînd vom avea-o, vom monta schelele și vom face toate celelalte remedieri. Oricum, treaba aceasta va fi gata pînă la sfîrșitul lui august 1978.

Scurt, cuprinzător și demn de crezut. Numai că de la data la care a avut loc acest dialog și pînă la data apariției anchetei de față a trecut o lună de zile și, după cum ne confirmă locatarii blocurilor, nu s-a întreprins nimic. Chiar așa ? Să aibă atîta dreptate locatara Aurelia Dumitrescu cînd spunea că pare prea frumos ca să fie adevărat ? Noi, deocamdată, nu înclinăm să-i dăm dreptate.

N. GRIGORE MARAȘANU

Industria alimentară și exigența diversificării

Ciorbă de burtă și fasole bătută la pachet!

Într-o analiză desfășurată în cursul anului trecut, conducerea de partid a atras însă atenția forurilor de resort că programul de diversificare a producției culinare este încă rămas în urmă față de cerințe, lucru care a atras cu sine o puternică impulsionare a activității în sectorul de referință, îndeosebi în cadrul Departamentului industriei alimentare, aparținînd de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. A luat astfel ființă un program special de dezvoltare și diversificare a producției de preparate și semipreparate culinare, un adevărat plan de bătaie pînă în anul 1980, pentru recuperarea... timpului pierdut. Deocamdată însă măsurile pentru punerea în aplicare a programului special trebuie să fie foarte energice, întrucît prevăd o creștere cu adevărat foarte spectaculoasă. Mai exact, de la numai o mie de tone de produse preparate și semipreparate prin congelare urmează să se ajungă la 10 000 de tone pe an, deci o creștere de zece ori ! Vor fi 15 000 de tone la nivelul anului 1980 și nu mai puțin de 50 000 de tone în 1985, în cadrul programului normal de dezvoltare, pe care l-am amintit mai înainte. Fără îndoială că o asemenea creștere implică adoptarea unor măsuri deosebite, în special pentru dezvoltări tehnico-materiale corespunzătoare, atît în sectorul industriei producătoare, cît și în rețeaua comercială, de desfacere. Primele măsuri s-au și luat dealtfel, prin amenajări, reașezări de utilaje în fluxul tehnologic, ca și o serie de completări cu utilaje românești, produse în special de Întreprinderea de utilaj alimentar din Slatina. În acest fel, chiar în spațiile existente astăzi, se va produce cantitatea de preparate și semipreparate culinare prevăzută pentru acest an, adică de zece ori producția anului trecut. Cele 10 000 de tone reprezintă o structură de producție destul de diversificată, care cuprinde circa 80 de sortimente diferite, între care numai 20 la sută au un stadiu de finisare complet, iar restul sînt semipreparate având un grad mai mare sau mai mic de pregătire pentru consum. Pentru a exemplifica, sînt 16 sortimente de supe și ciorbe gata pregătite, ce se cer numai scoase din ambalaj și încălzite într-o cratiță (ciorbă de burtă, borș moldovenesc, supă cu carne și paste făinoase, ciorbă de fasole uscată cu costiță între altele), mai bine de 30 de sortimente de mîncăruri având același stadiu de preparare (de exemplu : cremă de fasole bătută, tocană sîrbească, gulaș, rasol alb cu garnitură, friptură de porc cu legume și așa mai departe) și în fine grupa produselor semipreparate, care cuprinde 30 de sortimente de amestecuri de legume cu carne (pentru ciorbe, supe și mîncăruri) și 5—6 sortimente de tocături (carne pentru mici, pentru sarmale, ardei umpluți, chiftele etc.). O deosebită atenție se acordă încă de acum ambalajelor în care se livrează aceste delicioase produse, tocmai pentru a fi evitată situația creată prin alte țări, acolo unde ambalajul ajunge să reprezinte între 10 și 40 la sută din valoarea efectivă a produsului ! La noi această cifră nu este decît între 3 și 6 la sută (la panificație cel mult 10 la sută), dar să reținem că încă de pe acum se prevede alcătuirea unui program special pentru ambalaje alimentare, care se va pune în aplicare în cincinalul care urmează. Referindu-ne din nou la perspectivă, să amintim că pînă în 1980 trebuie să intre în funcțiune două unități moderne de mare capacitate pentru producerea preparatelor culinare, adevărate „fabrici de mîncare" având o capacitate de 4 000 de tone pe an. Ele vor funcționa la București și la Constanța. Prin urmare, industria producătoare e gata, sau aproape gata. Dar comerțul ? Este aici motivul principal pentru care, nu demult, la Sinaia a fost organizată o amplă acțiune de contractare a produselor culinare preparate și semipreparate conservate prin frig. Iată ce ne spunea în acest sens tovarășa inginer Constanta Balint, secretar de stat la M.A.I.A., respectiv Departamentul industriei alimentare : „Acțiunea la care vă referiți a fost una destul de deosebită față de celelalte contractări pe care le facem, în sensul că ea a reprezentat un mare pas înainte pe drumul satisfacerii la un nivel cît mai înalt a exigențelor consumatorilor noștri. În general, poate că o cifră de numai 10 000 de tone de produse congelate nu pare decît o simplă picătură peste sutele de mii de tone de produse fabricate prin sterilizare, adică obișnuitele conserve. Trebuie însă să rețineți că principiile nutritive ale acestor produse sînt altele, cu totul deosebite. Practic, conservarea prin frig este în momentul de față cea mai bună metodă cunoscută pentru păstrarea calității alimentelor cît mai aproape de cele naturale. Ea afectează deci în cea mai mică măsură conținutul în vitamine, enzime, proteine și alte asemenea elemente componente ale alimentelor, asigurînd o alimentație complexă. În principal, întregul program pe care-l punem în aplicare urmărește două obiective. În primul rînd este vorba despre posibilitatea existenței în comerț pe parcursul întregului an a acestor produse, care să asigure organismului toate principiile alimentare, indiferent de sezon, mai apropiate de cele ale alimentelor naturale. Al doilea obiectiv important este legat de imperativul, anume ca industria să servească într-un grad cît mai mare gospodăria casnică, în sensul de a prelua cît mai multe din operațiunile din gospodărie. Aceste deziderate sînt astăzi pe cale să se împlinească, acțiunea de la Sinaia reprezentînd desigur un început, dar un început dintre cele mai promițătoare". Este cazul să subliniem că la contractări au participat reprezentanții rețelelor comerciale din numai 28 de județe ale țării, mai exact doar cele care posedă la ora actuală un lanț frigorific complet, care să asigure livrarea de la producător la consumator în condiții optime. Va trebui însă să reținem că pînă în semestrul întîi al anului în care ne aflăm produsele conservate prin frig nu se livrau decît în 4—5 județe, ceea ce semnifică o altă creștere însemnată, respectiv cea din dotarea unităților comerciale. O altă cifră statistică importantă este legată de numărul frigiderelor în țară : la 100 de familii există astăzi exact 42 de frigidere, lucru care spune, de asemenea, destul de mult despre creșterea nivelului de trai al poporului. Cum majoritatea dintre aceste aparate casnice posedă și congelator, iată că avem în față un important spațiu de frig, care va da posibilitatea unor stocări de alimente în mai toate gospodăriile, lucru ce permite o aprovizionare ritmică, la cîteva zile, o săptămînă chiar. Sînt aici cîteva evidente care vorbesc de la sine, alături de faptul că în urma contractărilor de la Sinaia întregul plan de producție pentru al doilea semestru al anului în curs și pentru primul semestru al anului care urmează se află de acum repartizat Direcțiilor comerciale județene, argumente care anunță așteptata creștere a calității producției culinare.

DUMITRU GRAUR

La Gheräeşti, secerişul e aşteptat cu pregătiri încheiate şi optimism

Dacă expresia un bărbat cît un munte se poate folosi, atunci ea se potriveşte de minune inginerului Victor Guţu, preşedintele Cooperativei agricole de producţie „23 August" din Gheräeşti, judeţul Buzău. În drum spre sediul unităţii în care lucrează neîntrerupt din 1962, înţelegînd prin asta 365 de zile pe an şi neînţelegînd concedii de odihnă, pentru care zice că nu prea a avut timp, inginerul cu călcătură de uriaş ne înfăţişează, cu multe cifre şi puţine cuvinte, marile schimbări petrecute la Gheräeşti în viaţa cooperativei şi în viaţa oamenilor, neomiţînd să ne anunţe că „despre succesele noastre vorbeşte convingător valoarea unei norme convenţionale de acord global, depăşind 40 de lei pe zi, după cum vorbeşte traiul tot mai îmbelşugat al gheräeştenilor, proprietari de case, de maşini şi de alte acareturi. Ba aş îndrăzni să afirm că despre succese vorbesc, la noi, şi pereţii".

Fireşte, chestiunea cu pereţii n-am prea înţeles-o noi, dar n-a fost nevoie, odată terminat drumul spre sediu, decît să deschidem uşa biroului preşedintelui spre a ne lămuri. Am deschis-o şi pereţii ne-au convins că lucrurile stau exact aşa şi nu altfel, oferindu-ne prilejul să admirăm, înrămate şi aşezate la loc de cinste, distincţiile pe care C.A.P. „23 August" din Gheräeşti le-a primit în ultimii ani pentru producţii mari la diferite culturi, sfeclă-de-zahăr, legume, struguri, porumb şi aşa mai departe. Anume, Ordinul Muncii, clasa I, în două rînduri, Meritul Agricol, clasa I, în două rînduri. Cum însă rostul venirii noastre la Gheräeşti nu se leagă atît de prezentarea — fie ea şi laudativă — a cooperativei, cît de constatarea stadiului în care se află, astăzi, 16 iunie, lucrările de întreţinere a culturilor, nu zăbovim deloc între pereţii încărcaţi cu diplome, multe dintre ele dobîndite de ţăranii unităţii în cadrul Festivalului naţional „Cîntarea României", ci pornim pe cîmp, făcînd un prim popas la locul numit Pădurea Florii, pe o tarla de porumb întinsă cît vezi cu ochii. Victor Guţu, în acelaşi timp preşedinte şi inginer şef al cooperativei, nu prea ştie bine de ce bucata aceasta de pămînt se cheamă cum se cheamă, adică Pădurea Florii, „cînd am venit eu crescu aici 12 stejari, i-am doborît şi am deschis tarlaua la faţă", dar ştie că aici, ca pe toate celelalte hectare cultivate cu porumb, 941 din 4 000 cît posedă C.A.P.-ul, s-a încheiat prăşila a doua, mecanică şi manuală, ceea ce vedem noi fiind, de fapt, prăşila a treia. Echipele conduse de Ilie Ion şi Mihai Balaban, ambele de la Ferma 1, îşi fac datoria cu seriozitate şi repeziciune, după ce, zilele trecute, îşi vor fi încheiat munca pe cele 500 de hectare, socotite împreună, de sfeclă-de-zahăr şi floarea-soarelui. După calculele preşedintelui, încredinţate nouă în urma consultării unui carnet cu scoarţe albastre, prăşila a treia este aproape gata pe toate suprafeţele, mai greu mergînd în sectorul cartofilor, unde ploaia a muiat parcă pămîntul mai serios decît în zonele învecinate. Ceva mai încolo, şeful de echipă Ştefan Dina îi raportează preşedintelui şoptite, ca şi cînd noi n-ar trebui să aflăm lucruri legate de bucătăria cooperativei, „n-avem nici un absent, iar munca e în grafic", după care acceptă, preţ de cît ai aprinde un băţ de chibrit, să ne informeze că ploile care au căzut în ultima vreme la Gheräeşti, mai multe decît în alţi ani, dar nu în cantităţi neliniştitoare, n-au afectat ritmul activităţii. „A plouat, n-a plouat, noi ne-am văzut de treabă", adaugă, după care se apucă să facă exact ceea ce a spus. Adică, îşi vede de treabă.

La Movila Boului, „a fost cîndva aici o ridicătură de anunţat prin foc", la vie, legatul vlăstarelor s-a terminat, iar lucrările de întreţinere, în principal prăşitul, sînt aproape gata. Trece pe lîngă noi un camion acoperit cu prelată, determinîndu-l pe inginerul Guţu să procedeze la un nou inventar, explicîndu-ne că, pînă în prezent, C.A.P. „23 August" a livrat către I.L.F. Buzău 20 tone de spanac, 250 de varză şi 200 de cartofi, în condiţii de bună colaborare cu întreprinderea amintită. „Abia mai tîrziu, continuă, vor apărea dificultăţi, în sensul că noi vom aştepta cu marfa pe cîmp, iar ei nu vor sosi să încarce, dar pînă spre toamnă lucrurile vor merge bine şi fără bătăi de cap". Pentru că tot am ajuns cu vorba la legume, cultivate la Gheräeşti pe 110 hectare, e normal să citäm numele şefelor de echipă Florica Păun şi Ecaterina Mihalcea, femei de ispravă care s-au distins prin hărnicie şi lucrări încheiate în grafic, demonstrînd prin fapte şi nu prin vorbe că nu doar bărbaţii comunei merită să treci prin dreptul lor cu pălăria în mînă, ci şi nevestele lor care, după terminarea activităţii pe cîmp, îşi păstrează obiceiul de a spăla, a găti şi a rîndui prin gospodărie.

La lucernă, pe unele suprafeţe se execută coasa a doua, pe altele s-a trecut la a treia care — dacă timpul va fi prielnic — va fi urmată de-a patra, denumită şi ultima. Referitor la furaje, s-au însilozat pînă acum 2 200 tone, destinate în principal complexului propriu de îngrăşat taurine, de pe urma căruia gheräeştenii speră să devină în curînd nu doar mai bogaţi, ci şi mai vestiţi, în judeţ şi mai departe.

Cum se ştie, secerişul bate la uşă. Victor Guţu apreciază că el va începe, cu recoltatul orzului, în jurul datei de 25 iunie. În acest scop, s-au pregătit utilajele, ceea ce vrea să însemne, între altele, că tractorişti de nădejde ca Ion Anghelache, Dumitru Lăcătuş sau Voinea Dragomir s-au transformat, pe măsura încheierii prăşilei, în mecanici, punînd la punct combinele cooperativei. S-au consolidat şi curăţat staţiile de depozitare, iar mecanizatorii au fost special instruiţi în vederea campaniei. Instruirea s-a desfăşurat mai puţin la tablă, deşi n-a fost ignorată nici partea teoretică a chestiunii, şi mai mult la S.M.A. Maistrul Ştefan Anghelache, şeful secţiei mecanizare, le-a prezentat oamenilor utilajele pe care vor lucra, combina, presa, celelalte, insistînd asupra detaliilor fluxului tehnologic şi, mai ales, asupra obligaţiilor fiecăruia în procesul muncii.

Traversînd un lan de orz, la întoarcerea spre sediu, preşedintele Victor Guţu se apleacă de mai mult ori şi zice: „avem în plan 3 500 de kilograme la hectar, dar mai mult ca sigur că vom depăşi 4 000". Cu alte cuvinte, la Gheräeşti, în judeţul Buzău, secerişul e aşteptat nu numai cu pregătiri încheiate, ci şi cu optimism. Un optimism la care oamenii au dreptul după o muncă serioasă şi responsabilă.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

VLADIMIR ŞETRAN : Aurul Bărăganului (Detaliu)

Oameni şi obşti în Ţara Năsăudului

(Urmare din pagina 7)

lelor, oferă, în panoramele-i largi ca şi în detaliu, noutăţi care-l fac, şi mai ales îl vor face, cu totul altceva decît ce a fost.

Ca şi Bistriţa, ca şi alte oraşe transilvănene, Năsăudul e un popas al spiritului. Secolele şi-au păstrat aici intactă poezia. Străzile strîmte, cu ziduri patinate, firmele de fier forjat, dalajul de granit tocit de paşii generaţiilor, urmele încă vii, nespus de vii în memoria locului, ale trecerii lui Coşbuc şi Rebreanu, toate te conduc spre trecut, spre un trecut în care, ritmat de gongurile melodioase ale ceasurilor din turnuri străvechi, auzi cum sună metalul spiritului. Năsăudul a fost, şi e încă, o cetate a cărţii, a studiului, o incintă de şcoli, biblioteci şi muzee, dintre cele mai vechi, dintre cele mai venerabile, demne să adăpostească rafturi cu infolii şi vitrine cu reliefe. Pe băncile Liceului „George Coşbuc" s-au perindat, pînă azi, 115 generaţii de elevi. Liceul pedagogic, fosta şcoală normală, bătrînă de două veacuri, cu lăcaş construit din fonduri grănicereşti (sîntem aici în faimosul „district al grănicerilor", întemeiat de Maria Tereza în 1773), Liceul silvic, de fapt un mare grup şcolar forestier, Biblioteca oraşului, care cuprinde peste 40 000 de cărţi, multe din ele rarisime, filiala Bibliotecii Academiei, fondurile documentare Coşbuc şi Rebreanu, ca şi multe alte aşezăminte ale studiului, ale ştiinţei, ale artei, trimit, de decenii şi veacuri, peste bătrîna „ţară" scăldată de Someşul Mare, un produs preţios, un produs nepreţuit, un produs cu tişnire arteziană aici, care se cheamă inteligenţă, inteligenţă de înaltă calificare. În rest însă, oraşul, de decenii şi veacuri şi pînă mai ieri, aproape că nu s-a schimbat. Un oraş tăcut, calm, bătrîn, un oraş-monument în care nu numai zidurile, dar parcă şi aerul avea o patină a lui, îmbrăcînd aşezarea într-un fel de armură aeriană, peste solzii de ţiglă roşie ai acoperişurilor, ţesuţi compact pînă la orizont, un oraş în care totul se mişca încet, lent, lin, cu tacturi rare la orele pline, după mecanica de ceasornicărie a turnurilor ce măsura — mereu aceeaşi, egală sieşi — anii, zilele, ceasurile. Mi se părea, cu ani în urmă, că totul, pe-aici, va rămîne astfel, că nicicînd nu se va putea ieşi din metrica şi din ritmul străvechi, din metrica şi din ritmul străzilor — tuneluri de umbră printre ziduri cu străvechimi minerale — şi a prologiilor cu respiraţie gravă, ritmînd lenes veacurile, zilele, ceasurile, fiindcă această metrică şi acest ritm s-au constituit în timp, ca şi arhitectura, ca şi omul care calcă asfaltul cotidian cu un pas istoric. Spun toate acestea lăsînd să mă contrazică însuşi oraşul, această splendidă cetate a nordului transilvan, ce-ţi revelează, la ceasul de faţă, cel puţin cîteva din dimensiunile sub care respiră şi trăieşte timpul nostru socialist. Un oraş care, nu mai departe de acum cîţiva ani, în 1976, avea sub şase mii de locuitori. Un oraş care, în acest cincinal, va avea aproape nouă mii. Deja, se pare, îl are. Noii veniţi": muncitorii. Muncitorii noilor fabrici, răsărite, în ultimii ani, pe platforma industrială a Năsăudului. Fabrici moderne, mari, în plină expansiune (Uzinele textile, de pildă, întreprindere tînără, abia apărută pe harta urbei, îşi vor dubla, în viitorii doi ani, capacitatea), fabrici în plină construcţie (precum o mare întreprindere de prelucrare a maselor plastice), flancate de esplanade de blocuri şi alte construcţii (în acest cincinal : 1 250 de apartamente noi, o policlinică, un spital, clădiri pentru poştă, pentru autogară, complexe comerciale, alimentare etc.). O populaţie tînără şi dinamică, o populaţie de muncitori, de constructori, ia cu asalt bătrîna urbe, dezgheaţă, prin noua febră a muncii, a vieţii, zidurile solemne şi tăcute, le sparge carapacea seculară, le alătură ziduri noi, propunînd burgului o inedită idee de ritm, de creaţie şi de existenţă. Anii din urmă au imprimat vieţii spirituale a cetăţii un avînt cu adevărat arterian. Şi dacă termenul de cetate supără urechea de azi a năsăudeanului, prin abuz istoric, am putea înlocui cuvîntul printr-un altul, mai nou, să spunem uzină, sau uzine, numind deci întregul Năsăud, cu noile-i fabrici, dar şi cu mai vechile-i şcoli, biblioteci şi muzee, o uzină a inteligenţei româneşti. Oraşul cultural şi cel industrial dăruiesc, deopotrivă, bătrînei „ţări" demni purtători ai unei vieţi spirituale efervescente, puse sub semnul nouului.

Ritmuri moderne

Între sălbăticia măreaţă a locurilor şi civilizaţia strînsă, severă, a oamenilor

Ţară de munţi înalţi, de codri măreţi, de dealuri ample, de ape repezi, ţară frumoasă, dar cu un relief torturat, neprielnic zidirii în spaţiu, lucrării în spaţiu, Năsăudul s-a aplecat, în anii din urmă, asupra a tot ceea ce ar putea constitui o valoare, fie şi numai o promisiune de valoare, o sursă de bogăţie sau un potenţial dinamic, totul fiind atent prospectat, evaluat, cîntărit, aşezat grijuliu în zestrea cea nouă, ca într-o mare cămară gospodărească. La Singeorz-băi, apele tămăduitoare ce ţîşnesc din pămînt (zeci de mii de litri pe zi !), concurîndu-le în efecte pe cele de la Karlovy Vary, au în juru-le, edificată în anii din urmă, o staţiune modernă, posesoare a celui mai mare hotel montan al ţării, atrăgînd oaspeţi din toată ţara, atrăgînd oaspeţi şi din alte ţări. Din vechiul sat grăniceresc al Parvei, din galerii subterane în care lucrează mineri-ţărani, pleacă, la fiecare 24 de ore, 50 de tone de caolin, minereu dintre cele mai pure din cîte se află în România, preţioasă materie primă pentru fabricile de porţelan. Văile apelor, codrii, dealurile şi munţii, cu comorile lor, au devenit vaste antrepozite de materiale, pentru industriile noi ale locului. În satul Anieş, aşezat în drumul spre Rodna, un „Centru de fructe de pădure", întemeiat acum cîţiva ani, expediază anual, în ţară şi peste hotare, produse de peste 10 milioane de lei, culese din întunericul codrilor, prelucrate de oameni, devenite valoare. Se livrează, de-aici, sute de tone de fructe de pădure, în stare proaspătă sau conservate, sute de tone de făină de cetină, gigantice recipiente cu uleiuri volatile, mii şi mii de obiecte artizanale din lemn. Oamenii Năsăudului, români, maghiari sau germani, opunînd sălbăticiei măreţe a locurilor o civilizaţie strînsă, severă, de fermă, administrînd cu inteligenţă şi pasiune — ca proprietari şi producători — acest vechi, dar azi înnoit ţinut, în care avuţii inedite se oferă prospecţiei şi fructificării, în care industriile noi răsar la tot pasul ca nişte inedite forme de relief, în care frumuseţea sau calitatea priveliştii, ca şi a vieţii, e în continuă şi efervescentă evoluţie, sînt aceiaşi dintotdeauna, şi totuşi sînt parcă alţii. Ei se îmbracă, duminicile, în vechiul, nobilul port al locurilor, în vesmintele lor albenegre de o demnitate sacerdotală, aceleaşi ca pe vremea strămoşilor, ei ştiu ca nimeni alţii să cînte din fluier sau „trişcă" (trişcaşii din Leşul Ilvei au cucerit, la prima ediţie a „Cîntării României", locul I pe ţară), dar ei, acum, sînt muncitori de înaltă calificare, metalurgişti sau chimişti, mineri, ţesătoare, industriaşi ai construcţiilor. Ei locuiesc în blocuri (peste 10 000 de apartamente, construite într-un singur deceniu), ei îşi fac case noi, case mîndre şi tefere, case de dăinuire, de veşnicie, case mari (peste 2 000 de case cu etaj, construite în sate doar în ultimii trei ani), ca să încapă în ele copiii, ca să încapă viitorul.

Culegi din toată această „ţară" un sentiment : cel de certitudine, de plinătate, de mîndrie, de civilizaţie constituită, de tumult de-acum limpezit, şlefuit, cristalin ritmat, dar nu închis în sine — cum era vechea „ţară" — ci deschis spre ţara cea mare, deschis spre lume şi deschis spre timp. Deci se poate spune că şi aici, în această „ţară", în acest cuib arhaic de viaţă care-şi poartă şi azi, nespus de pure, nespus de frumoase, trăsăturile lui, tradiţiile lui, istoria — marea istorie — se află, de fapt, încă la început.

Cartierul „Decebal" din Bistriţa

Un kilogram de cărbune poate livra o cantitate aproape dublă de energie electrică

M-am simțit obligat ca încă de la bun început să-i atenționez pe interlocutorii mei, doctorii ingineri Iuliu Cserveny, Iulian Dogaru și Laszlo Katona, din cadrul Institutului de cercetări și proiectări de echipamente termoenergetice, mai pe scurt I.C.P.E.T., că nu sînt nici pe departe un specialist într-ale energeticii, cu atît mai puțin într-ale magnetohidrodinamicii. I-am invitat totuși să-mi acorde încrederea și bunăvoința lor pentru a aborda împreună, mai pe înțelesul publicului larg, realizările cercetărilor românești în domeniul magnetohidrodinamicii, pornind de la tulburătorul fapt că, în actuala criză de combustibil declarată pe plan mondial, dintr-un kilogram de cărbune, prin procedeul clasic, se obțin, în cazul unei exploatări exemplare, 38 de procente de energie electrică, iar prin procedeul M.H.D., adică magnetohidrodinamic, din același kilogram se obțin 60 de procente.

Încercînd să definească noțiunea de efect M.H.D., interlocutorii mei mi-au descris principiul de funcționare al unei instalații numite G.M.H.D., adică generatorul de energie magnetohidrodinamică. Într-un cazan sau cameră de ardere, gazele sînt aduse pînă la temperatura de 2 500 de grade. Sînt apoi însămînțate cu o cantitate suficientă de ioni, realizîndu-se ceea ce se numește plasma care, printr-un orificiu îngust, este direcționată spre doi poli magnetici. Trecînd printre cei doi poli, plasma realizează o mișcare în cîmpul magnetic, dînd naștere energiei electrice, așa cum o bobină, executînd o mișcare într-un cîmp magnetic dat, produce energie electrică.

„Într-adevăr, la prima vedere, totul este foarte simplu, avea să-mi declare inginerul Cserveny. Dincolo și de alte însemnate avantaje, primează, fără doar și poate, principiul rentabilității. Nu vă speriați că nu sînteți specialist în domeniul respectiv mai ales că la ora actuală, în întreaga lume, sînt foarte puțini specialiști. În ceea ce ne privește, noi am atacat acest domeniu în anul 1967, cînd profesorul Constantin Mocanu a constituit primul colectiv, destul de restrîns, de magnetohidrodinamiști. Depășind cercetările strict teoretice, acest colectiv, adăugîndu-și și alți membri, începe construcția primului generator M.H.D. pe care avea să-l finalizeze în vara anului 1970. Atunci, la noi în țară, a fost produsă pentru prima oară, energie electrică prin conversiunea directă a energiei calorice, fără a o mai trece prin forma de energie mecanică."

„Totul era să obținem energia electrică din căldura rezultată prin arderea unui combustibil, nu printr-un plasmotron. Aceasta era, avea să continue inginerul Iulian Dogaru, tema generatorului cu numărul 2. Păcat că nici unul dintre noi nu a ținut un fel de jurnal pe timpul executării acestui G.M.H.D—02. Ar fi fost, acum îmi dau seama, un jurnal interesant, chiar captivant. Îmi aduc aminte, de exemplu, cum în vara anului 1972, la prima pornire, căptușeala cu șamotă a camerei de ardere a gazului a căzut din cauza temperaturilor prea ridicate. În luna decembrie a anului 1972, la a doua declanșare, G.M.H.D.—02 s-a comportat admirabil, iar scepticii au dispărut, mulți dintre ei nemairecunoscînd că în urmă cu cîțiva ani ne compătimeau. Cum credeți voi, ni se adresau ei atunci, la începuturi, că veți reuși să treceți peste cîteva probleme pe care țări cu o tehnică înaintată de-abia le-au dus la bun sfîrșit ?! Vă veți face de rușine ! Eram, de ce să nu o spunem, ca trei oameni pe o insulă pustie în mijlocul oceanului. Odată cu începerea lucrărilor la G.M.H.D.—02, colectivul nostru s-a lărgit, adăugîndu-i-se oameni de o deosebită valoare. Doctorul inginer Nicolae Lemneanu a studiat și finalizat cîteva probleme privind arderea combustibilului solid, iar doctorul inginer Ghiocel Simionescu și-a adus o contribuție la proiectarea unei noi variante a canalului de conversiune. O idee originală și de mare folos a avut-o inginerul Dan Manolescu în legătură cu generatorul de ardere, după cum fizicianul Geza Kiss a stabilit cîteva relații noi între proprietățile plasmei și căderile de tensiune la electrozii montați pe canalul de conversiune. I-aș mai putea aminti pe matematicienii Maria Mîrea, Tudor Călin și pe chimista Elisabeta Păsculete. În orice caz, etapa a doua s-a încheiat cu bine, etapa a treia, cea a studierii tuturor posibilităților de care dispunem pentru aplicarea magnetohidrodinamicii la noi în țară se află și ea în f.ză finală. Ne pregătim, concomitent, pentru cea de-a patra etapă, decisivă și deosebit de dificilă, în sensul că a traduce în practică toate rezultatele dobîndite pînă acum înseamnă a porni o acțiune de mari investiții financiare de la pregătirea cadrelor corespunzătoare și pînă la construcția propriu-zisă a unei centrale M.H.D."

Sigur că da, chiar și din expunerea generalizată a acestor cîtorva intenții, se subînțelege că mai sînt o sumedenie de amănunte privind acel timp, mai mult sau mai puțin îndepărtat, cînd vom putea consemna existența unei centrale M.H.D. Nu ne-am propus dezvăluirea tuturor acestor amănunte, ci numai cîteva din elementele care, sub numele de efect magnetohidrodinamic, au constituit viața de cîțiva ani a unor cercetători, adevărați oameni de știință din zilele noastre. Sînt oameni care, iată, la chemările prezentului, trăiesc, s-ar putea spune, în viitor, un viitor care, privit în lumina energiei electrice, aparține, fără doar și poate, magnetohidrodinamicii.

VICTOR NIȚĂ ■

Cînd, pe un ton de glumă, îi spuneam inginerului **Cezar Gaube**, directorul Direcției județene de drumuri și poduri Brăila, că s-ar putea să fie criticat în legătură cu stadiul invenției datorată subalternului său, inginerul **Victor Constantinescu**, nu mă gîndeam evident, că situația chiar îndreptățește asemenea atitudine. Dar să explic puțin despre ce este vorba. **În ianuarie 1976, „Flacăra" înfățișa cititorilor săi**, sub un titlu atractiv : **„Idei la drumul mare" invenția unui tînăr inginer, Victor Constantinescu, care imaginase și construise (experimental) pe o distanță de 2 km, o șosea de un anume fel, denumită de autor „sendviș", o metodă originală prin care costul unor astfel de lucrări, de mare interes pentru țară, scădea simțitor, iar calitatea se menținea, cel puțin.** De atunci și pînă azi nici o veste nouă despre stadiul invenției amintite.

În discuția purtată cu autorul inventiilor (pentru că sînt două), brevetate de O.S.I.M. ca și în Canada și Argentina, în curs de brevetare în țări ca U.R.S.S., S.U.A., Franța, Australia, mi-am dat seama că, într-adevăr, „sendviș"-ul lui Victor Constantinescu făcuse progrese, dar cam birocratice, de vreme ce distanța aceea de 2 km, dintre comunele Latinu și Gemenele, rămăsese, pînă în prezent, singurul martor concret al unei idei considerată valoroasă. Evident, am întrebat din ce cauză ? Ca totdeauna explicații există. Iată cîteva dintre cele mai importante : se cere, de către specialiști, confirmarea, în timp, a noului tip de șosea (fișa deja realizată datează din 1975 și șoferul direcției, **Marin Dosgă**, îmi povestește în ce condiții mizerabile de timp s-a construit, pe ploi puternice, pe frig etc.) ; laboratoarele de profil se ocupă de aceste verificări, iar autorul a făcut un contract de cercetare cu **Institutul politehnic din Iași**, lucrare ce va constitui și tema examenului de doctorat la care s-a înscris inginerul brăilean ; o a doua problemă este cea a execuției, întrucît, fiind vorba despre o structură complet nouă, sînt necesare utilaje care să asigure realizarea mecanizată a lucrărilor. Inginerul Victor Constantinescu s-a gîndit, s-a frămîntat și... s-a apucat singur și de această treabă, cu toate că pregătirea sa nu are nimic comun cu construcția de mașini. A găsit unele soluții ca, de pildă, execuția mixturii asfaltice cu pămînt (care se poate face acum mecanizat și mai bine decît în 1975) ca și realizarea unui utilaj pentru pregătirea fundației și înlocuirea încadrării cu borduri prin așa numita „pană-ranfort" (menționez că bordura se execuța manual și cerea mult timp). Durata de timp, în noul sistem, este redusă, între 30 și 40 la sută, iar prețul unui kilometru de drum, ca cel dintre Latinu și Gemenele, este de circa 150—200 de mii lei. În vreme ce, prin procedeul tradițional, se știe, costurile se învîrtesc la jurul unui milion. Repararea unui kilometru de șosea, pe care se efectuează un trafic mediu, ajunge la 500 mii lei, deci mai mult decît dublul aceleiași distanțe construite prin metoda inginerului V. Constantinescu. Astfel de cifre se pot găsi tipărite, în românește și în limbi străine, în prospectul, elegant și concludent, editat sub firma **„Romconsult"**, din București, str. Armenească nr. 25, destinat

O idee bună, scoasă la vînzare, de care însă noi nu profităm

străinătății și care înfățișează, sugestiv, bine susținut și de material fotografic color, invenția lui Victor Constantinescu privind **„Noi materiale rutiere"** și **„Noua structură a drumului rutier"**. **I.R.C. Romconsult** oferă (citîm din broșura amintită) : **„tehnologia know-how-ul și documentația necesară aplicării noii metode de construcții de drumuri, dreptul de exploatare a brevetului și licența de fabricație și comercializare pentru ambele invenții"**, punîndu-se la dispoziția partenerilor străini cu : **„colaborarea pentru aplicarea acestor invenții și pentru executarea lucrărilor privind studii geotehnice, studii asupra materialelor locale utilizabile, cercetări și determinări specifice de laborator, executarea de sectoare experimentale și execuția propriu-zisă a lucrărilor rutiere conform invențiilor, elaborarea de documentații tehnice, principii de calcul și concepții constructive pentru lucrările rutiere unde se aplică invențiile noastre, asistența tehnică în execuție, în elaborarea proiectelor, în încercări și cercetări rutiere"**.

Poate prospectul ține de... futurologie și nu mi-am dat seama la timp de acest „amănunt" ! Nu mai reproduc și capitolul în care sînt prezentate **„perspectivele de dezvoltare și alte avantaje"** ale celor două invenții. Ar însemna să las impresia unei pledoarii prea angajate pentru tînărul cercetător brăilean. Organele de partid județene au sprijinit lucrările lui Victor Constantinescu. C.N.S.T.-ul le-a inclus în Planul național unic de dezvoltare economico-socială, eșalonîndu-le pînă în 1980 și așa mai departe, dar n-aș putea afirma, cu mîna pe inimă, că toate aceste măsuri se traduc în ceva concret, adică în, de o pildă, constituirea unui colectiv de specialiști care să pună la punct utilajele necesare, extinderea metodei și pe alte tronsoane de drumuri publice (măcar în județul respectiv) și așa mai departe. Dimpotrivă ! Și acum am să revin la începutul reportajului : cei mai apropiați colaboratori ai inginerului Victor Constantinescu sînt eliminați sau se autoelimină, rînd pe rînd, din diferite motive : sudorul care l-a ajutat să realizeze utilajele este retrogradat și determinat să se transfere, omul de la aprovizionare este pensionat de urgență, mecanicului i se aranjează conflicte disciplinare, adică se face o „ordine" riguroasă în jurul inventatorului, care se vede lăsat de unul singur cu truda sa, considerată **„interes personal"** în timp ce alții vor să pară preocupați, exclusiv, de sarcinile de plan, ca și cum generalizarea acestor metode nu ar duce tot la efecte de producție : economii, ritmuri mai ridicate, introducerea noului etc. etc. Nu vreau să intru în probleme de personal (dacă sudorul obișnuia sau nu să bea, cît și cînd, dacă omul de la aprovizionare a făcut un ocol de nu știu cîți kilometri, pentru a găsi cauciucurile de care avea nevoie inventia inginerului Constantinescu etc.) ci vreau numai să menționez că mentalitatea potrivit căreia o noutate, în orice sector (economie, sănătate, tehnică ș.a.m.d.) reprezintă o chestiune de „interes personal" a autorului (mentalitate întîlnită și în alte multe ocazii) este total greșită, ba chiar retrogradă, lezîndu-ne pe fiecare dintre noi, care am putea trage foloase directe și indirecte din valorificarea oricărei idei proaspete, novatoare. Mai curînd, cred că rezistența la nou reprezintă o chestiune personală a celor care se văd deranjați în comodițățile lor, în capacitatea lor, limitată, de a aprecia, în ansamblu, și de a raporta amănuntul la interesul general, profitabil pentru mari categorii umane. Afirm toate acestea pentru că lucrările ce sînt în curs de efectuare pe distanțele Șutu — Constantinești și Gemenele — Morile Miresei (circa 18 km.) se fac printr-o metodă „combinată", între vechi și nou, ceea ce dovedește lipsa de credit acordată unor inventii pe care, recomandîndu-le întemeiat partenerilor străini, nu ne gîndim să le valorificăm, mai întîi, pentru noi. Oare de ce ?

EMANUEL VALERIU ■

Chimiștii clujeni lansează un apel :

„Nu mai aruncați catalizatorii"

Un domeniu de bază este pentru cercetătorii Institutului de chimie din Cluj-Napoca și cel al chimiei anorganice, domeniu, dealtfel, cu tradiție. Este vorba de obținerea unor substanțe, să le zicem de înaltă puritate, precum luminoforii necesari la fabricarea tuburilor fluorescente, a becurilor cu vapori de mercur, a ecranelor de televiziune, a reactivilor foto și fără îndoială că în acest context se elaborează tehnologii noi pentru eliminarea sau prevenirea importurilor. Numai în ultimii 5 ani s-au obținut peste 150 de brevete, rod al strădaniei chimiștilor, al studiului, experimentărilor și nu în ultimă instanță al talentului lor.

O bună parte din personalul de cercetare se ocupă cu recuperarea unor deșeuri sau componente utile din deșeuri și subproduse industriale pe nedrept ignorate. Unele au o valoare economică foarte mare — cum ar fi catalizatorii uzați de la diferite procese tehnologice de fabricație sau oțelurile inox. Fabricile de acid azotic folosesc mari cantități de catalizatori cu platină și rodiu din import, dar ei nu-și mai îndeplinesc rolul după cîteva luni. Multă vreme au fost trimiși înapoi la producătorii externi. Catalizatorii cu pricina sînt ca un fel de site. Beneficiind de un procedeu de recuperare prin care „torc" firul de platină — rodiu, și „țes", plasa din nou, producătorii ne-o revindeau cu preț întreg. Primii care au încercat să schimbe ceva în direcția asta au fost cei de la I.A.M.C. Otopeni, numai că procedeul pus la punct de ei nu dădea o puritate decît de 960—980 la mie față de cît se cerea, adică 999,9 și nici nu asigurau o valorificare totală a deșeurilor. Cercetătoarea Eugenia Perțe, fire cam pătimașă, este cea care, la solicitarea celor din Otopeni, a pus la punct procedeul românesc de recuperarea platinei și rodiului, ne-a mărturisit că deși este în relații bune cu I.A.M.C.-ul s-a lovit de multe greutăți, fiind în postura oaspetelui care vine la om acasă să-i facă ordine. În cazul de față să-i înjoculască tehnologia. Eficiența economică a procedeului Eugeniei Perțe este foarte mare. Un kilogram de platină costă 315 000 lei valută, iar unul de rodiu 206 500. În țară neexistînd minereurile respective se importa totul. I.A.M.C.-ul extrăgea 60 la sută din platina existentă și doar 20 la sută din rodiu, restul forma un deșeu numit negru de rodiu, și din 1969 încoace s-au strîns cîteva sute de kilograme din acest valoros deșeu care îngroapă odată cu ei 80 de milioane lei. Acum, datorită procedeului Eugeniei Perțe, se recuperează toată platina existentă și tot rodiul cu o puritate între 999,2—999,9 la mie, nemairăminînd deșeuri. Tot chimista Eugenia Perțe a propus un procedeu, încă neaplicat, de extragere a platinei de înaltă puritate, în jur de 200 de kilograme anual, din tuburi cinescopice și termocuplurl uzate după un procedeu simplu, fără investiții mari și folosind numai reactivi indigeni.

În cadrul acelorași preocupări, de recuperare a elementelor utile din catalizatori, un colectiv condus de dr. Traian Budiu a pus la punct o tehnologie de recuperare a pentoxidului de wanadiu, catalizator de bază în industria acidului sulfuric. La cererea Combinatului chimic Craiova cercetarea a fost finalizată în mai puțin de un an, iar tehnologia a fost elaborată și apoi experimentată cu succes la beneficiar, în faza pilot. De curînd inginerul craiovean Artenie, șeful fabricii de catalizatori, i-a anunțat și felicitat totodată pe clujeni : „Totul merge perfect, producem din plin. Vă mulțumim !". Credem că exemplul de conlucrare dintre cercetare și producție, dintre clujeni și craioveni, poate fi urmat și de alții. Sînt multe fabrici de acid sulfuric în țară, care aruncă și acum catalizatorii uzați, sînt fabrici care merg de 20—30 de ani și, desigur, nu i-au stocat. Traian Budiu consideră că : „Asta este inadmisibil. Țara cheltuie milioane de lei valută și apoi sînt zvîrlite pe apa sîmbetei materiale recuperabile. Cei mai mulți gîndesc rudimentar : valută ni se dă, de ce să ne complicăm cu cercetarea". Și tot Traian Budiu se întreabă : „Oare ce-or face cu catalizatorii fabricile din Copșa Mică, din Baia Mare și din alte locuri ? Sînt peste 100 de tipuri de catalizatori pe care îi putem recupera, dar nu știe nimeni de rezultatele noastre. Continuă să cumpere cu sute de lei valută bucata, în loc să-i recuperăm noi cu cîteva zeci de lei".

Recuperarea elementelor utile din catalizatorii uzați este doar una dintre cele mai noi și interesante cercetări finalizate de oamenii minunați ai Institutului de chimie din Cluj-Napoca, oameni despre care, fie-ne iertat, am pomenit prea puțin. Așa cum ne mărturisea dr. Traian Budiu meritele sînt : „ale noastre, ale tuturor". Conștienți că nu-i putem nici măcar enumera pe toți și nici toate realizările lor, ne-am rezumat la descrierea acestei frumoase reușite a lor, care vorbește, de fapt, despre binemeritatul prestigiu al institutului, la care ei, cercetătorii și personalul de specialitate, țin foarte mult.

ION PREDOȘANU ■

ULCOSILVANILUL, LA ACEASTĂ ORĂ

● **Am fost informați că, în ultimele 3 luni, în tratamentul cu Ulcosilvanil au apărut unele incidente manifestate prin arsuri la nivelul mucoasei bucale și erupții cutanate, mai ales la nivelul gurii. Faptul devine cu atît mai curios, cu cît doctorul Ioan Pușcaș și colaboratorii săi au tratat în aproape 10 ani peste 22 000 de persoane, fără nici un alt efect din partea medicamentului, decît acel al vindecării. Numărul celor vindecați este, așadar, mai mare decît populația orașului Șimleu Silvaniei.**

În dorința de a informa corect opinia publică interesată, ne-am deplasat la Șimleu Silvaniei, să aflăm adevărul. Am formulat întrebări, am consemnat răspunsuri, pe care le redăm întocmai, convinși fiind că, astfel, slujim momentul revoluției noastre tehnico-științifice care, în misiunea sa de a îndepărta tot ceea ce este vechi și nefolositor, nu parcurge un drum neted și nici ușor. Sub semnul acestei lupte, al acestor nobile idei, iată ce ne-au declarat doctorul Ioan Pușcaș și colaboratorii săi :

— Tov. dr. Ioan Pușcaș, este cunoscut faptul că, încă din anul 1968, ați introdus pentru prima dată în clinica umană, acetazolamida ca metodă de tratament în ulcerele gastrice și duodenale. Ați demonstrat, astfel, pentru prima dată în lume, ținînd seama și de rezultatele multor laboratoare de peste hotare, care lucrează pe animale încă din 1952, că după acest tratament ulcerele umane se vindecă în marea lor majoritate, după două-trei săptămîni. În urma acestei descoperiri, în anul 1971, ați primit titlul de doctor în științe medicale. Revista noastră a urmărit cu viu interes prezența dv. la diferite congrese de gastroenterologie, naționale, internaționale și mondiale. Publicul din țara noastră vă cunoaște atît din revista Flacăra, cît și din emisiunile de la radio și televiziune. Totodată, se știe că ați brevetat, încă din 1974, primul medicament românesc antiulceros, pe care l-ați denumit Ulcosilvanil, urmat de alte brevete, de alte descoperiri. Fiind vorba de un medicament deosebit de eficace, care a fost apreciat de cele mai prestigioase foruri de specialitate din lume, cum se explică faptul că el nu se găsește astăzi în farmacii ?

— Să vă răspund la întrebare, este nevoie să facem puțină istorie : în perioada 1968—1974, am experimentat clinic, pe o casuistică de mii de bolnavi, formula medicamentului, care, în 1974, a fost brevetată sub denumirea de Ulcosilvanil. De la acea dată și pînă în aprilie 1978, am așteptat cu nerăbdare, dealtfel, ca și bună parte din bolnavii de ulcer, apariția lui în farmacii. Am făcut anual zeci de drumuri la București, am dat sute de telefoane la Uzina de medicamente din București, dar toate încercările mele au rămas fără rezultat. Mi-am dat, astfel, seama că apariția medicamentului este aminată fără explicații, dar bănuind că ceva se ascunde sub tăcerea respectivă.

— Ce vă îndreptățește să faceți această afirmație ?

— În luna decembrie 1977, cu ocazia unui nou drum făcut la București, tot în problema Ulcosilvanilului, am vizitat la Centrala de medicamente o Expoziție de medicamente românești. Căutînd cu justificată curiozitate prezența Ulcosilvanilului printre acestea, nu numai că nu l-am aflat, dar am rămas surprins de prezența unui nou produs „original" antiulceros, denumit **Ulcacetamid.** Produsul aparținea profesorului doctor docent Dumitru Dobrescu, decanul Facultății de farmacie din București, președintele Comisiei medicamentului din țara noastră.

— Îmi cer scuze că vă întrerup, dar apariția unui nou medicament românesc este totdeauna un factor îmbucurător pentru noi toți. Fe dv. de ce v-a deranjat apariția Ulcacetamidului ? N-am să cred că sperați ca tratamentul ulcerelor gastro-duodenale să se oprească la Ulcosilvanil. Mai devreme sau mai tîrziu va fi înlocuit și acesta cu un medicament nou, poate mai bun.

— Apariția unui nou medicament, mai eficace decît Ulcosilvanilul, nu numai că nu ne deranjează ci, dimpotrivă, ne bucură și pe noi. Numai că, în acest caz, nu este vorba nici de un medicament nou și nici de unul mai eficace. Este același medicament, cu aceeași substanță activă, cu unele componente neesențiale dar căruia, pentru a nu părea identic cu Ulcosilvannilul, s-a propus în brevet — dar nu și în prospect — scăderea dozei de acetazolamidă, s-au eliminat din formulă unele substanțe absolut necesare, ceea ce este grav, adăugindu-i-se altele, contraindicate, cum este calciul. Este, ca să folosesc un termen mai delicat, un plagiat.

— Afirmația ni se pare oarecum riscantă. Cu ce probe o susțineți ?

— Brevetarea Ulcacetamidului s-a făcut la un an după brevetarea Ulcosilvanilului și este, cum vă spuneam, o copie incorectă și chiar periculoasă. Vă imaginați cît de greu mi-a fost, după ce am publicat peste 40 de lucrări științifice în țară și în alte renumite reviste medicale ale lumii, să mă văd copiat în acest mod. M-am întrebat, mă întreb și acum, cum a fost posibilă acceptarea brevetării Ulcacetamidului ? Pe lîngă faptul că e un plagiat, este periculos pentru sănătatea bolnavilor prin efectele secundare pe care le declanșează. **Vreau să rețineți că plagierea constă în preluarea exactă a substanței active, care, pentru a putea fi brevetată s-a indicat a se folosi în doze mai mici decît ale noastre.** În realitate pe prospectul produsului s-a indicat, practic, aceeași doză de acetazolamidă pe zi, ca și la Ulcosilvanil.

— Ați pomenit de oarecare periculozitate a Ulcacetamidului. În ce constă aceasta ?

— Se știe din literatura medicală de specialitate că administrarea cronică, adică îndelungată, a acetazolamidei, duce la scăderea citratului din urină, favorizînd astfel formarea pietrelor la rinichi. În acest fel devine obligatorie asocierea sărurilor de citrat, la orice tratament de durată cu acetazolamida. Pe acest considerent am introdus în formula Ulcosilvanilului citratul de sodiu, care lipsește din formula Ulcacetamidului.

— Vă propun să nu insistăm prea mult în descrierea științifică a fenomenului. Rămîneți la problemele cu care se confruntă încă Ulcosilvanilul.

— Este important ce vreau să subliniez în continuare, pentru că omiterea adaosului de citrat, așa cum este în formula Ulcacetamidului, constituie un real pericol de producere a litiazei renale la cei care ar fi putut fi tratați cu acest produs medicamentos.

— Considerați că apariția Ulcacetamidului a împiedicat apariția Ulcosilvanilului în farmacii ?

— Sînt convins. Ulcosilvanilul nostru n-ar fi apărut niciodată în farmacii dacă nu ar fi intervenit spiritul legii și al dreptății, conducerea superioară de partid.

— Concret, cum s-a putut împiedica pătrunderea Ulcosilvanului în farmacii ?

— V-am spus, dosarul de brevetare a Ulcacetamidului a fost depus la O.S.I.M. la un an după Ulcosilvanil. Cu toate acestea el a apărut în farmacii înaintea medicamentului nostru ! La insistențele mele, conducerea Centralei de medicamente ne-a răspuns : **cele două produse vor trebui să apară în farmacii simultan, chiar dacă Ulcacetamidul este un plagiat !** ? Dar faptele nici măcar așa n-au evoluat. În ianuarie 1978, Ulcacetamidul apare în farmacii iar Ulcosilvanilul cu care se trataseră mii de oameni pînă atunci este dat uitării. Am făcut apel la C.N.S.T., la organele de partid și de stat, care ne-au recomandat să facem contestație la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci. Am uitat să vă spun că am cerut audiență și la Ministerul Sănătății. După 3 ore de anticameră am fost, în sfîrșit, primit de tovarășul ministru. I-am relatat următoarele : sînt dr. Ioan Pușcaș din Șimleu Silvaniei, am făcut primele cercetări privind terapia ulcerelor gastro-duodenale cu acetazolamidă pe om, am făcut primele comunicări în țară și străinătate și am brevetat primul medicament antiulceros, denumit Ulcosilvanil, avînd la bază această substanță activă, acetazolamida. M-am întrebat și eu, vă întreb și pe dv. tovarășe ministru, am zis, cum a fost posibil ca rezultatul muncii mele de o viață să fie copiat chiar aici, acasă, chiar de către acela a cărui misiune ar trebui să fie promovarea și protejarea medicamentelor originale românești ? Cum de este posibil să se treacă cu vederea o astfel de faptă, cînd întreaga țară cunoaște că la Șimleu Silvaniei, de 10 ani, se tratează ulcerele cu Ulcosilvanil ? Răspunsul, mi s-a părut mie, a fost foarte simplu : „Doctore Pușcaș, trebuie să te consolezi cu faptul că nici chiar cei care au obținut Premiul Nobel nu au fost toți adevărații descoperitori, ci alții, din umbră". Așe mi-o răspuns tovarășul ministru. Înțeles-ai ? Apoi la rugămintea de mă ajuta să restabilim adevărul mi-a spus că e vorba de o comisie care va hotărî asupra acestui fapt, „și-apoi nu uita, doctore Pușcaș, că tovarășul Dumitru Dobrescu este profesor docent, decan, și are o poziție mare". Comisia numită de tovarășul ministru a emis o notă care încearcă să împace, iartă-mi expresia mai puțin diplomatică, „capra cu varza", adică să rămînă ambele medicamente pe piață.

— Au rămas ?

— În urma contestației noastre, a faptului că acest produs nu a adus nimic nou, că este un plagiat și chiar periculos, Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, prin Hotărîrea nr. 1 din 7 martie 1978 ne-a dat cîștig de cauză anulînd brevetul de inventator pentru produsul Ulcacetamid. Și astfel, Ulcacetamidul a fost retras din farmacii, întrerupîndu-se totodată fabricarea lui.

— Doctore Pușcaș, întrucît faptele sînt clare, vă propun să încheiem discuția despre acest plagiat, cum spuneți, și vă rog să ne răspundeți la o altă întrebare : Care sînt cauzele apariției acelor erupții pe pielea bolnavilor ?

— Am tratat, de 10 ani, cu formula de bază a Ulcosilvanilului, peste 22 000 de bolnavi. Numai în anul 1978 am tratat peste 4 000 cu formulă actuală, practic aceeași, ca și cea brevetată în 1974, cu excepția unor componenți neesențiali. Rezultatele sînt cunoscute : vindecări în 99 la sută, în cazurile de ulcer gastric și 96 la sută în ulcerele duodenale. Nu am avut nici un incident medicamentos la nici măcar unul dintre acești bolnavi, pînă în luna februarie a.c., cînd ultimele serii de ederen, substanța de bază, au produs, peste noapte, fenomenele menționate la majoritatea bolnavilor.

Din cele cinci serii de Ulcosilvanil fabricate, prima, făcută la indicațiile conducerii superioare de partid, a fost excelentă. Am vindecat, în timp de o lună, 380 de bolnavi, fără să apară vreun fenomen secundar. Următoarele 3 serii au produs fenomene toxice și am fost obligați să întrerupem tratamentul după primele zile că altfel aceste fenomene ar fi apărut la toți. Ultima serie, destinată expoziției de medicamente, din cadrul celui de-al VI-lea Congres mondial de gastroenterologie de la Madrid, este din nou foarte bună. Cu Ulcosilvanil din această serie tratăm la ora actuală bolnavii. Rețineți, nu este vorba de fenomene toxice grave, ci de leziuni ale mucoaselor, de erupții cutanate care dispar, fără nici o medicație, după 2—3 zile de la întreruperea tratamentului și care sînt mai mult neplăcute decît periculoase dar ele există și trebuie eliminate urgent.

— Cum va trebui fabricat Ulcosilvanilul în continuare ?

— Ca seria de Ulcosilvanil pregătită la indicația conducerii superioare de partid și cea pregătită pentru expoziția de la Madrid. Adică o serie supravegheată, așa cum a fost denumită de tov. ing. M. Gheorghiu, director general al Centralei medicamentului care nu a produs nici o reacție toxică.

Nu este vorba deci de o tehnologie începătoare în fabricarea ulcosilvanilului ci de lipsa fazei de purificare a acetazolamidei în procesul ei tehnologic. Dovada : Fabrica Terapia Cluj-Napoca produce ederen tablete (acetazolamida) de peste 15 ani. El a fost folosit de noi, 10 ani la rînd, pentru tratamentul ulcerelor gastro-duodenale, la zeci de mii de bolnavi, fără a observa, la nici măcar un caz, fenomene toxice sau alergii. Dar începînd din ianuarie 1978 unele șarje de ederen produs la Cluj-Napoca conțin impurități toxice, adică componente organice care produc leziuni pe piele și pe mucoase. Cauza, după noi, constă în lipsa fazei de purificare a acetazolamidei în procesul ei tehnologic. Am sesizat de repetate ori Ministerul Sănătății, Centrala medicamentului și Terapia Cluj-Napoca, că nu se mai fabrică bine ederenul, dar degeaba. Am avertizat apoi aceleași foruri că în curînd se va fabrica Ulcosilvanil care are la bază acetazolamida (ederen) și nu cumva să nu purifice substanța că vom păți ca și cu ederenul. Dar tot degeaba și iată că prima și ultima serie de Ulcosilvanil au conținut ederen purificat iar cele trei serii, același ederen impur cu substanțe toxice intermediare. Din cîte cunosc (și sînt convins că așa este) procesul de purificare a ederenului aduce o pierdere de 20 la sută din volumul substanței. Acoperirea factorilor de răspundere în fabricarea lui cu zicala că „și impur se încadrează în farmacopeea română" nu este o soluție.

— Aveți o dovadă că ederenul este toxic ?

— Avem în depozitul farmaciei din Șimleu un stoc de peste 7 000 cutii care costă 200 000 lei. Ederen impur și toxic care arde, cînd îl pui pe limbă, pe orcine îl încearcă. Cine-va plăti ?

Dacă s-ar fi luat măsuri corecte și la timp atunci cînd prima comisie a venit să constate fenomenele toxice produse de ederen, nu s-ar mai fi ajuns să se producă serii nereușite de Ulcosilvanil. **Nu este vorba deci de o tehnologie greoaie de producere a Ulcosilvanilului, care este foarte simplă, adevărul este limpede : lipsa de interes la unele nivele !**

— La redacția noastră sosesc multe scrisori în care sînt exprimate nemulțumiri pentru că Ulcosilvanilul nu se găsește încă în farmacii. Ce le puteți răspunde acestor oameni suferinzi ?

— La această întrebare să răspundă conducerea Centralei de medicamente care poartă răspunderea fabricării corecte a Ulcosilvanilului și Ministerul Sănătății care dirijează rețeaua farmaceutică.

— Sîntem informați, totuși, că tratamentul cu Ulcosilvanil a fost întrerupt. Cînd se va relua ?

— În loc să ia măsuri pentru fabricarea corectă a ederenului, prin purificarea totală a lui, treabă dealtfel destul de ușoară, ministrul sănătății, personal, a dat indicații să întrerupem tratamentul cu Ulcosilvanil și să revenim la terapia clasică, și aceasta, rețineți, după vindecarea a peste 22 000 de bolnavi !

— La ce concluzii au ajuns membrii comisiilor care au verificat cauzele producerii acestor incidente în tratamentul cu Ulcosilvanil ?

— După trei luni de zile, comisiile respective nu au ajuns la nici o concluzie ; nu au luat nici o măsură pentru rezolvarea situației în sensul fabricării corecte a Ulcosilvanilului.

— Nu ne-ați răspuns, totuși, cînd vor și reluate tratamentele cu Ulcosilvanil.

— După întoarcerea de la Madrid, cu sprijinul organelor locale de partid și al CNST, tratamentele au fost reluate utilizîndu-se Ulcosilvanilul rămas din seria produsă pentru expoziția din Spania. Cu aceasta vom putea trata 400—500 de bolnavi, după care, sperăm, toate seriile de ederen cît și de Ulcosilvanil să fie bune.

— Cu ce alte greutăți v-ați mai confruntat sau vă confruntați ?

— Au fost și sînt numeroase : așa de exemplu, la primul Simpozion al medicamentului original românesc care a avut loc în perioada 19—20 ianuarie 1978 la București, ne-am înscris cu 11 comunicări științifice care au constituit tot atîtea priorități medicale românești pe plan mondial. Am dorit ca ele să fie cunoscute în primul rînd la noi în țară, urmînd ca apoi să fie publicate în revistele străine. Realitatea a fost și de această dată crudă cu noi, și 10 din aceste comunicări au fost excluse inițial din programul simpozionului, apărînd apoi într-o erată, numai ca rezultat al sesizărilor noastre la CNST. Autorii excluderii noastre din program au fost aceiași care au împiedicat și apariția Ulcosilvanilului.

În al doilea rînd, am întîmpinat piedici în brevetarea a doi agenți antiulceroși sintetizați pentru prima dată la noi în țară de către harnicul și talentatul colectiv de la Institutul de cercetări chimico-farmaceutice, filiala Cluj-Napoca și introduși pentru prima dată în clinica umană de către noi. Aș dori să mai amintesc că abia după 4 ani de la brevetarea Ulcosilvanilului, s-a purces la o protecție internațională a medicamentului și aceasta numai la intervenția organelor superioare de partid. În treacăt fie spus, nu am întîlnit nici o competență în rezolvarea protecției internaționale a brevetelor de noi medicamente românești. Sînt doar cîteva din greutățile cu care ne-am confruntat în ultimul timp. După cum vă dați seama ușor, în acest domeniu al medicamentului românesc există o totală discordanță cu cerințele revoluției noastre tehnico-științifice. În ceea ce ne privește, noi sîntem hotărîți să slujim pînă la capăt aceste interese medicale din țara noastră, să luptăm împotriva oricăror tendințe de frînare a progresului în știința medicală românească, în ocrotirea și refacerea sănătății oamenilor.

— Tovarășe doctor Ioan Pușcaș, v-ați întors de curînd de la Madrid, unde ați stat 10 zile. Cu ce ocazie ?

— Am fost invitat împreună cu colaboratorii mei, dr. Petru Contrașiu, dr. Aurel Chiu, dr. Ștefan Blaj, la lucrările celui de al VI-lea Congres mondial de gastroenterologie și la al IV-lea Congres mondial de endoscopie digestivă, unde am prezentat un număr de 14 comunicări științifice, două la Congresul mondial de endoscopie și 12 la Congresul mondial de gastroenterologie.

— Ce ați adus nou pe plan mondial la acest congres ?

— Majoritatea comunicărilor făcute de noi constituie priorități medicale privitoare la fiziologia și fiziopatologia secreției gastrice și noutăți în tratamentul ulcerelor gastro-duodenale cu noi inhibitori enzimatici ai secreției gastrice acide. Concret, am comunicat descoperirile noastre privind mecanismul intim de acțiune al histaminei, al ionilor de calciu și de magneziu în procesul secretor gastric acid la om ; acțiunea nocivă a unor antibiotice și a substanțelor de contrast iodate asupra secreției gastrice și altele. Am prezentat la fel în premieră o nouă metodă de stimulare a secreției gastrice acide la om ca și rezultatele obținute de noi în tratamentul ulcerelor gastro-duodenale cu noi agenți antiulceroși deosebiți de eficace. Contribuția adusă de școala medicală românească de patologie gastro-duodenală a fost subliniată, dealtfel, de ziarul congresului „Diario de Congresos" din 8 iunie 1978, ca și de alte ziare spaniole.

Aș dori să subliniez că, pentru prima dată la acest congres, România a avut o prezență care s-a impus. Amintesc, cu această ocazie, cele 4 comunicări de o deosebită valoare științifică ale prof. dr. Toma Nicolaescu privind patologia hepatică, ale prof. dr. B. Gheorghescu, secretarul general al Societății de gastroenterologie din România și ale prof. dr. L. Buligescu și conf. dr. Carol Stanciu de la Facultatea de medicină din Iași, lucrări care au prezentat un mare interes în rîndurile participanților la acest forum medical, contribuind în acest fel la creșterea prestigiului medical al țării noastre.

— Tovarășe doctor Ioan Pușcaș, răspundeți-ne, vă rugăm, la ultima întrebare a acestui interviu : cum se va dezvolta baza materială a spitalului din Șimleu Silvaniei și cum va evolua tratamentul cu Ulcosilvanil ?

— Este prevăzut să se construiască un spital cu aproximativ 430 de paturi. În acest fel se va rezolva sperăm un vechi deziderat al nostru, acela al internării și al tratării în bune condiții a tuturor suferinzilor de ulcere gastro-duodenale. Pentru că, vedeți și dumneavoastră, numărul suferinzilor este încă destul de mare, ei apelează la serviciile noastre și de multe ori sîntem puși în imposibilitatea de-a le oferi.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Medici români — aplaudați peste hotare

Ce ne spune un martor ocular despre succesul repurtat la Viena de doctorul Osipov-Sinești

Este vorba, firește, despre metoda originală românească, pusă la punct de doctorul Grigore Osipov Sinești, de tratare a parodontopatiilor, metodă înfățișată, recent, Simpozionului internațional de diagnosticare a praxiilor și de terapia parodontopatiilor, desfășurat în Austria, în localitatea Baden de lîngă Viena. Intrucît despre metoda în sine revista noastră a mai scris, insistînd asupra noutății ei științifice și asupra eficacității ei în tratarea uneia dintre cele mai grave maladii dentare, nu vom zăbovi acum asupra detaliilor ei, informîndu-i pe cititori despre cele întîmplate la Baden, informații la care am ajuns discutînd, zilele trecute, la Focșani, cu tînărul medic Dan Alexandru Taban, unul dintre discipolii lui Grigore Osipov Sinești, cel care l-a însoțit pe inventator la simpozionul amintit. Înainte de a găzdui observațiile medicului focșănean, să notăm că el conduce în orașul de pe Milcov un serviciu de parodontologie specializat, înființat în noiembrie 1977, în cadrul Policlinicii stomatologice, responsabilitatea serviciului respectiv fiindu-i încredințată — nu după puține insistențe — în urma încheierii cursului de perfecționare de la Centrul de parodontologie din București, organizat pe serii, sub directa îndrumare a doctorului Osipov Sinești. Sprijinit de organele locale de partid și de Direcția sanitară a județului Vrancea, cabinetul de parodontologie din Focșani deține o dotare dintre cele mai bune, fiind intens solicitat de bolnavi din zonă și din diverse județe ale țării (Neamț, Bacău, Galați, Brăila, Prahova, Iași etc.), pacienți care găsesc aici nu doar avantajele chirurgicale și terapeutice ale unei metode de tratament despre care se zice că a revoluționat stomatologia, ci și seriozitatea și temeinica pregătire profesională a unui cadru tînăr.

Revenind, se cade să spunem că reuniunea de la Baden, desfășurată între 26—28 mai, s-a bucurat de prezența a peste 300 de participanți din Europa și Statele Unite, recrutați din elita stomatologiei mondiale. Medicul român Grigore Osipov Sinești a susținut în prima zi a simpozionului un referat, însoțit de diapozitive, înfățișînd auditoriului noutatea metodei sale originale, comparînd rezultatele acesteia — pe baza unei cazuistici ample și convingătoare — cu cele ale metodelor clasice de tratament în parodontopatii. Prezentat în limba germană, referatul a depășit cu 10 minute timpul maxim admis de organizatori, dar el a ținut treaz interesul confraților din sală, surprinși de originalitatea soluțiilor propuse de doctorul bucureștean și, mai ales, de eficacitatea terapeutică a metodei sale. După încheierea referatului, s-au purtat discuții abundente pe marginea lui, profesori de renume mondial, austrieci și din alte țări, exprimîndu-și dorința de a veni cît mai repede în România, chiar în această vară, spre a studia la fața locului metoda românească. Interesul față de noutatea științifică a metodei — ne-a informat în continuare doctorul Taban — s-a manifestat și în timpul vizitelor pe care specialiștii români le-au întreprins în cîteva clinici vieneze, în cea stomatologică a spitalului municipal, în cea de chirurgie maxilo-facială, în altele, pe parcursul cărora gazdele au solicitat amănunte suplimentare, interesîndu-se totodată de posibilitățile de a studia metoda în detaliu la locul de muncă al inventatorului.

În timpul șederii în capitala Austriei, prin strădania personalului ambasadei noastre, Osipov Sinești a avut posibilitatea să proiecteze, chiar în clădirea ambasadei, filmul său color despre metoda românească de tratare a parodontopatiilor, la proiecția acestuia asistînd un număr mare de oameni de știință și medici vienezi. După vizionare, care a ținut 20 de minute, s-a discutat pe marginea metodei, aceasta atrăgîndu-și aprecieri laudative. Manifestarea, de fapt prima reuniune parodontologică românească organizată peste hotare, a însemnat — după vorbele doctorului Dan Alexandru Taban — o deplină confirmare a valorii metodei originale, gîndită și realizată de Grigore Osipov Sinești, ideile și soluțiile ei terapeutice stîrnind un mare interes și cîștigînd confruntarea științifică, desigur neexprimată în timpul simpozionului, cu metodele clasice de tratament în parodontopatii.

Acestea fiind zise, e de așteptat ca asemenea manifestări, prestigioase deopotrivă pentru inventator și pentru școala românească de stomatologie, în general pentru țară, să se repete, mai ales în condițiile în care Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, despre a cărui activitate susținută în sprijinirea și promovarea noului în toate domeniile revista noastră a amintit adesea, s-a declarat recent dispus să ajute activitatea Centrului de parodontologie de la Spitalul „Bucur". Din cîte am aflat răspunzîndu-se interesului manifestat și în Grecia față de tehnicile Osipov Sinești o acțiune similară urmează să aibă loc în această toamnă la Atena. Pe plan intern, urmează să aibă loc, în septembrie la Focșani, o reuniune națională a tuturor specialiștilor care aplică în prezent, la București și în teritoriu, metoda doctorului Osipov Sinești.

Nutrind o profundă satisfacție că un asemenea succes al școlii medicale din România s-a petrecut chiar la Viena — reper prestigios pe harta medicinii mondiale — ne exprimăm încă o dată regretul că strălucita și originala metodă de tratare a parodontopatiilor a trebuit să înfrunte atîtea piedici pînă a ajunge unde a ajuns și o facem nu din dorința de a scormoni ceea ce a fost, ci din convingerea că acest exemplu poate oferi un îndemn la soluționarea corespunzătoare, fără inutile și întortocheate tergiversări, și a altor situații asemănătoare.

Acest semnificativ triumf al medicinei românești, dobîndit de o realizare a cărei împlinire s-a făcut cu destule dificultăți, cu destule amînări și cu destule refuzuri, venite tocmai din partea forurilor însărcinate anume să amplifice, sub toate aspectele, prestigiul școlii noastre medicale îndeamnă, alături de multe alte argumente, la o reconsiderare de atitudine. În sensul ca forurile respective să-și facă un titlu de onoare din a pune prompt în valoare, în interesul științei și al progresului, bunul de cel mai mare preț pe care partidul ne cere să-l descoperim, să-l apărăm și să-l valorificăm cu maximum de răspundere : inteligența oamenilor acestei țări.

I. OVIDIU ■

Situația Kozak:

Corectitudinea — întîia condiție a unui experiment

După cum am mai anunțat, ca rezultat al indicațiilor conducerii de partid, Ministerul Sănătății a organizat testarea clinică a tratamentelor dermatologice ale lui Pavel Kozak oferindu-i acestuia — în scopul obținerii unor concluzii științifice certe — 20 de paturi în cadrul Spitalului Fundeni, precum și un personal minim, format din trei biologi și o asistentă medicală, a căror activitate este supravegheată de reprezentanți ai ministerului respectiv.

L-am vizitat, zilele trecute, pe Pavel Kozak. Am stat de vorbă cu cîțiva din cei 14 pacienți, internați cu începere de la 2 iunie. Ne-am întreținut cu tînărul biolog Gruia Ionescu, care a avut amabilitatea să ne demonstreze — cu dovezi inatacabile, diapozitive, analize etc — că starea bolnavilor primiți de Pavel Kozak în tratament se găsește în evidentă ameliorare, fapt confirmat în cursul convorbirilor pe care le-am purtat, personal, cu mai mulți suferinzi. Astfel, G.M. din Caracal, 38 de ani, A.G. din Motru, 24, N.P. din Galați, 64, V.B. din Corbii Mari, Dîmbovița, 50, T.B. din Tulcea, 50, G.Z. din București, 67, și alții, ne-au descris stările grave în care s-au aflat la data internării, subliniind — cu glasuri pline de recunoștință — că leziunile lor dermatologice s-au restrîns și curățat, că nu mai au mîncărimi, într-un cuvînt, că se simt bine deși — merită notat acest amănunt — suferă de maladii cronice, pe care au încercat să le îndepărteze, în decursul anilor (21 de ani în cazul lui N.P. !), prin felurite tratamente, în diverse spitale din țară.

Dar nu acest aspect al problemei formează, în principal, obiectul rîndurilor de față, urmînd, firește, ca Ministerul Sănătății să se pronunțe, după o oarecare vreme, asupra valabilității sau lipsei de acoperire a metodei lui Pavel Kozak. Ceea ce interesează acum este altceva. Protocolul în baza căruia se efectuează prezentul test acceptat de Pavel Kozak, și încălcat, în mare măsură, de reprezentanții Ministerului Sănătății cuprinde o serie de afecțiuni dermatologice, cele pe care, de-a lungul a peste 20 de ani de experiență în materie, Kozak le-a tratat, ameliorat și vindecat, ei înșiși recunoscînd că în anumite maladii ale pielii metoda sa nu deține capacități de intervenție demonstrate. Bolnavii pe care Ministerul Sănătății i-a îndreptat și îi îndreaptă spre baza spitalicească pusă la dispoziția lui Kozak, recrutați după o triere efectuată la Spitalul Colentina, ajung la Fundeni nu doar cu afecțiunile incluse în protocol, ci în stări dintre cele mai grave, fără un minimum de analize de laborator sau cu analize de rutină, cu valori în limite normale. În aceste condiții, acceptarea bolnavilor se face după ochi, pentru ca investigațiile ulterioare de laborator să probeze complicații extradermatologice periculoase.

Astfel, testele biochimice, hematologice și imunologice efectuate în vederea aprecierii integrității structurale și funcționale a parenchimului hepatic, a principalilor parametri sanguini, a funcției renale, a imunității umorale, au scos la iveală — la mulți dintre pacienții acceptați — situații interne compromise, mult mai grave decît se putea anticipa după examenul clinic. Iată cîteva exemple convingătoare. Un internat pentru porfirie a fost găsit cu hepatită cronică evolutivă. Altuia, examenele de laborator i-au pus în evidență modificări hepatice alcoolotoxice. Un psoriazis generalizat mai prezintă date certe de hepatită cronică cirogenă, etc.

Cu alte cuvinte, urmărindu-se se pare în mod deliberat compromiterea metodelor lui Pavel Kozak, i s-au trimis și i se trimit acestuia bolnavi suferinzi de maladii grave și complicate, obligîndu-l pe dermatolog să se ocupe nu doar de componenta dermatologică a afecțiunii, ci și de boli netrecute în protocolul amintit, pe care Kozak n-a susținut niciodată că le poate vindeca, cum a susținut — și convins — în eczeme generalizate, psoriazis, pruriigo, ichtioze, lupus eritematos discoid, epidermoliză buloasă, sclerodermie localizată, eritem polimorf. E de datoria noastră să atragem atenția Ministerului Sănătății că testul Kozak — la care s-a procedat după multe ezitări și, în orice caz, dintr-o inițiativă pornită din afara sediului ministerului amintit — este pindit de capcane, riscînd să ducă exact la rezultatele nefavorabile așteptate de dușmanii, fățiși sau voalați, ai unor metode de tratament românești pe care o practică îndelungată și mii de bolnavi vindecați le recomandă cu prisosință. Dealtfel, în urmă cu două săptămîni, revista noastră a semnalat cîteva din neajunsurile ce însoțesc experimentul Kozak, dar intervenția menită să așeze lucrurile pe făgaș normal întîrzie. Motiv pentru care revenim, atrăgînd atenția asupra răspunderii pe care forurile însărcinate cu promovarea noului în medicină o au în valorificarea terapiei propuse de Pavel Kozak.

TRAIAN IORDACHESCU ■

Un plagiat sancționat cu promovare!

În urmă cu 4 ani, mai exact în numerele 13 și 17 din 1974, revista noastră a înfățișat cititorilor un condamnabil act de plagiat comis în perimetrul medicinei, demascînd furtul intelectual la care s-a pretat doctorul Vasile Fica, pe atunci conferențiar universitar și director al Spitalului Brâncovenesc din Capitală, semnînd volumul „Cum tratăm anemiile feriprive" abundent inspirat din alți autori. Sub titlurile „O plastografie medicală și implicațiile ei" și, respectiv, „Hoția, care nu primește pedeapsă, amenință și insinuează", „Flacăra" a demonstrat — fără putință de tăgadă — că Vasile Fica a alcătuit o carte pe seama muncii și strădaniei altora, furînd fără rușine din mai multe surse și, în special, din comunicarea medicilor francezi H. Rochant, B. Dreyfus și C. Sultan, publicată în „Nouvelle Revue Française d'Hématologie", nr. 2, vol. 7, 1967, precum și din teza pentru obținerea titlului de doctor în medicină a Veronicăi Poboran Ieremia intitulată „Contribuții la studiul anemiilor hipocrome, hipo și hipersideremice ale sugarului și copilului mic", redactată la București, în 1970, sub conducerea științifică a profesorului doctor docent Onoriu Coman, teză aflată în dotarea Bibliotecii centrale a Institutului medico-farmaceutic sub numărul de inventar 1553838.

Fragmentele găsduite atunci de revistă, originalele și plagiatul prezentate în paralel, au probat — dincolo de orice șansă de contrazicere — actul incalificabil al conferențiarului Fica, „om de știință" care n-a catadicsit, furînd de la autorii străini, nici măcar să folosească o traducere proprie, ci care a preluat, cuvînt cu cuvînt, traducerea comunicării amintite realizată, sub titlul „Fiziopatologia absorbției fierului", în numărul 58 al Referatelor Generale ale Centrului de documentare medicală !! Dealtfel, însuși autorul plagiatului n-a susținut nevinovăția acțiunii sale ci, pus în fața unor dovezi inatacabile, și-a recunoscut integral culpa, promițînd — într-o atmosferă de regret și mîhnire bine jucate — că va părăsi funcția de director, ca o consecință logică a comportării sale. Numai că vorbele și lamentările de la sediul redacției au fost foarte repede uitate, iar autorii sesizării, au fost supuși unei aspre campanii de represalii din partea șefului șifonat în imaculata sa reputație ! Campanie care, e de datoria noastră s-o spunem înainte de a ne lua cu alte treburi, n-a încetat nici în prezent.

Firește, prins cu mîța în sac, Vasile Fica a fost nevoit să returneze Editurii Medicale o parte din drepturile de autor însușîte în mod fraudulos, numai că — spre mirarea noastră și a întregii lumi medicale — respectiva editură nu s-a sfiit ca, în decursul aceluiași an, să scoată de sub tipar o nouă producție a plagiatorului ! Cartea se numește „Tahicardiile paroxistice" și are, ca să respectăm adevărul, trei autori, în ordine Florin Mătrescu, Liviu Stănescu și Vasile Fica, nume care — dintr-o măsură de prevedere nu greu de explicat — nu apar pe copertă, „Tahicardiile" fiind singura — după știința noastră — apariție editorială a Editurii Medicale care nu conține numele autorilor pe copertă ! Astfel spus, ceea ce se recomanda în Planul editorial drept „V. Fica și colaboratorii" s-a transformat în colaboratorii și V. Fica, simplă schimbare de ordine menită să inducă în eroare cumpărătorul și, evident, să asigure vînzarea. Nu vom insista asupra faptului că singurul capitol — din cele 17 ale volumului — redactat de Vasile Fica, „Metode și mijloace de tratament în tahicardiile paroxistice", nu reprezintă altceva decît includerea între coperțile unei cărți a unui articol publicat cu 3 ani mai devreme în revista „Medicina Internă", nr. 2, 1971, ceea ce vrea să însemne, că la peste o mie de zile nu s-a întîmplat nimic nou în domeniul tahicardiilor paroxiste (!!) După chipul și asemănarea „maestrului", unii din mai tinerii colaboratori — la volum și în activitatea de zi cu zi — ai directorului par să-și însușească, firește într-o măsură mai mică, aceluași obiceiuri (nu se ajunge chiar cu una cu două la plagiat, e nevoie de oarecare experiență !!), capitolul „Patogenia tahicardiilor paroxistice" aparînd în carte sub o singură semnătură (Florin Mătrescu), deși în nr. 5/1973 al revistei „Medicina Internă" îl găsim semnat de V. Fica, Gh. Panaitescu, Fl. Mătrescu, D. Oltcanu și P. Țone !?! Cu alte cuvinte, dintr-o singură trăsătură de condei, trei (dacă nu patru) autori sînt omiși, principiul „dacă așa procedează șeful de ce să nu fac la fel și eu ?" — în totală și flagrantă contradicție cu etica și echitatea socialistă — funcționînd fără cusur ! Iar exemplele de acest gen ar putea continua.

Revenind la activitatea doctorului Vasile Fica, ale cărui metode frauduloase cîștigă, iată, teren, ba încă un teren consolidat și întins, să ne întoarcem la finalul ultimului articol scris pe marginea plastografiei sale. La 29 aprilie 1974, „Flacăra" nota după cum urmează :

„Dacă un țăran sau un chelner plătesc cu amenzi usturătoare sau chiar cu închisoarea sustragerea cîtorva știuleți de porumb de pe cîmp sau încărcarea unei note cu o sticlă de vin nebăută, atunci este inadmisibil, socotim, ca doctorul V. Fica să nu plătească pentru plagiatul său. În această idee, așteptăm de urgență măsurile corespunzătoare ale Ministerului Educației și Învățămîntului, ale Rectoratului I.M.F. și ale Colegiului municipal al medicilor și farmaciștilor, căci ce autoritate morală — ne întrebăm și întrebăm forurile de mai sus — poată să mai aibă dr. V. Fica după comiterea unui act grav, cum este plastografierea „Anemiilor". Legea socialistă românească este una pentru toți. Ea nu este pentru unii mumă și pentru alții ciumă, iar doctor V. Fica trebuie făcut să înțeleagă acest lucru. Și nu numai el, ci și cei care-l protejează !"

Desigur, cititorul e interesat să afle ce a urmat. Nimic n-a urmat. Plagiatorul a rămas în continuare în funcție, continuîndu-și practicile abuzive. Ba mai mult, pentru „meritе deosebite" el a fost, în repetate rînduri, trimis în străinătate în prelungi schimburi de experiență și, spre stupoarea tuturor oamenilor de bună-credință din Spitalul Brâncovenesc și, desigur, nu numai a lor, recent, conferențiarul Vasile Fica a primit numire de profesor universitar, conducînd Clinica medicală I a amintitului spital !!!

— Ce mai face conf. univ. dr. V. Fica ?

— Ce să facă ? A ajuns Profesor !

După cum bine știm, într-o țară ca a noastră, care e a adevărului și a dreptății, legile nu prevăd nici o exonerare, pedepsind pe toată lumea la fel, în funcție de culpă, cu sancțiuni egale pentru infracțiuni egale. Să facă, oare, legea o excepție pentru Vasile Fica ? Să facă, oare, forurile citate mai devreme o excepție pentru Vasile Fica, numind profesor universitar o persoană compromisă de propriile-i fapte ? Cu ce autoritate morală se prezintă, oare, proaspătul profesor universitar în fața studenților, ce exemple pozitive le poate el oferi, căci un „copist", care-și pune semnătura pe munca și efortul altora numai pildă de cinste și corectitudine nu e în măsură să dea !

E de mirare că s-a procedat la o asemenea promovare, dat fiind faptul că în societatea socialistă funcțiile reprezentative, cele didactice, ca și cele de altă natură (între altele Vasile Fica e și deputat în sectorul 6 !), se cîștigă prin muncă și corectitudine, prin respectarea integrală a legilor etici și echității. În condițiile în care societatea socialistă deține și impune criterii ferme și sănătoase de promovare, apare cu atît mai inexplicabilă atitudinea forurilor, îndeosebi a Ministerului Sănătății, care au tolerat și chiar răsplătit plagiatul doctorului Fica, tratînd cu indiferență și condamnabilă superioritate mai vechile noastre sesizări, refuzînd orice răspuns, orice luare de poziție.

Astăzi, cînd situația Fica a căpătat, prin promovarea plagiatorului, date și mai grave, un răspuns limpede și lămuritor se impune. Îl așteptăm.

ANDREI GEORGESCU ■

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Cocoșul de Hurez

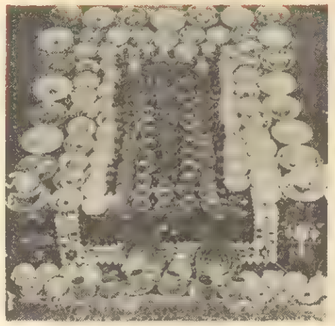

Într-o organizare perfectă — forurile vifene, din nou, au fost la înălțime ! — tradiționalul târg de oale „Cocoșul de Hurez", desfășurat în capitala ceramicii românești, lîngă magnifica ctitorie a Brâncoveanului, a însemnat, la cea de-a VIII-a sa ediție, de la începutul acestui lunie, cel mai mare, cel mai complet spectacol al artei ceramicii la români, din cîte ne-a fost dat să vedem pînă azi. Un spectacol la care au participat 11 județe, 16 centre ceramice (cele mai reprezentative din România), 9 cooperative ceramice (reprezentative și ele, atît cît pot fi reprezentative; prin însuși statutul lor, niște cooperative), 60 de meșteri olari, creatori de înaltă faimă, și, lîngă ei, mulți tineri, chiar și copii, olari-ucenici, autori ei înșiși de expresive opere ale genului. Am parcurs, pe tăpșanul tîrgului, o întreagă hartă a ceramicii românești, dînd ocol tuturor zărilor ei, tuturor stiluriior, tuturor tipurilor, dar călcînd cu pasul doar cîteva ulițe netede, împodobite cu iarbă proaspătă și flori de munte. De la ceramica de Hurez, cu nobilețea formelor, a desenului și a ornamentului, de la fantezia cromatică a Obogăi, de la ofrănia neagră de Marginea la cea albastră de Corund sau la cea cu motive-sculpturi în sgrafito a Oașului, s-a compus, cum spuneam, un mare, complet și rotund spectacol, un spectacol al artei ceramicii la români, o stăruință a cahlaților sale plastice și cromatice, cu valoare de document. Un document al bogăției, al varietății acestei arte, dar și al unității sale stilistice pe întreaga arie de la Carpați și Dunăre. Un document al unității de gîndire și de sensibilitate artistică a românilor, al științei lor de a folosi în chip original, divers, dar unitar, pămîntul din care se fac oale, pămînt ridicat la rang de artă. Ne-am convins, încă o dată, că arta ceramicii, la români, este atît de bogată, de expresivă, de totală, am zice, în semnificațiile ei, încît, dacă folclorul literar ne-ar lipsi, am putea deduce principalele motive ale doinei, basmului sau baladei, principiile ritmice ale versului popular românesc, chiar și numai din contemplarea operelor acestei arte. Ea are, ca și acuarela sau ca și broderia în lemn, poate că mai mult decît ele, capacitatea de a sintetiza universul nostru mitologic și, într-un fel, de a-l abstractiza. Nu este vorba, desigur, despre plasticizarea unor motive literare, arta noastră populară nu cunoaște asemenea transferuri inabile, ci de consubstanțialitatea motivului plastic cu motivul literar, indicînd izvorul în aceleași ritmuri, semne, simboluri, ce prezidează ansamblul creației populare din cea mai adîncă vechime.

Un juriu exigent (cel mai prestigios, s-ar părea, din istoria tîrgului, avîndu-l în frunte pe marele etnograf, profesorul Gheorghe Focșa) s-a găsit în fața unei explozii de culori, linii, forme, semnificații, atestînd, după opinia președintelui, un veritabil progres al ceramicii românești. Meșteșug care, iată, nu s-a pierdut, meșteșug care, restringîndu-și funcția utilitară, prin apariția unor materiale și tehnici ce îngustează în chip vădit folosirea lutului ars, își dezvoltă, în schimb, spre beneficiul artei, străvechiul lui rost decorativ. Selecția juriului a fost dificilă, produsele „kitsch" au fost mai puține ca niciodată, autenticitatea și puritatea au dominat. Au dominat, tocmai ca factor de progres, de acordare a acestei arte la sensibilitatea contemporană, căutările îndrăznețe, elaborările rafinate, desigur în tiparul tradițional. Un tipar pe care meșterul contemporan îl respectă, reproducîndu-l și predindu-l noilor generații, dar în materia căruia — ca artist, ca personalitate artistică — intervine, corectînd efecte, cristalizîndu-le, intervine deci creator, iar prin aceasta nu falsifică, ci lucrează în duh, confirmîndu-și slești matricea stilistică. Este cazul lui Dumitru Șchiopu din Vlădești Vîlcei, autor de splendide figurine și de oale și străchini decorate cu angobă albă, delicat ilustrate, cu motive străvechi, este cazul lui Gr. Ciungulescu sau Ion Răducanu din Oboga Oltului, autori de veritabile simfonii coloristice, somptuoase, bogate, calde, este cazul nepoților faimosului Cîrlibaba din Rădăuți (Neculai, Florin și Marcel), bijutieri al detaliului scump, rînduit pe talgere în altorelief, cu multă vervă decorativă, este cazul lui Ianos Jozsa din Corundul Harghitei, una dintre revelațiile acestui tîrg. Este cazul marilor artiști ai Hurezului care sînt Victor Vicșoreanu, laureat al Premiului I la prima ediție a „Cîntării României", și Stelian Ogrezeanu, personalitățile exponențiale, cu valoare de referință și de model, a ceea ce specialiștii denumesc „stilul Hurez", artiști care, ca mari artiști, cu succesul asigurat **ab initio**, n-au participat la concurs. Au participat, în schimb, soțiile lor, Eufrosina Vicșoreanu și Aurelia Ogrezeanu. Și amîndouă au cucerit Premiul I.

Despre arta de mare rafinament a Aureliei Ogrezeanu (care a mai cucerit niște premii I la edițiile precedente ale tîrgului) s-a mai scris. Despre arta Eufrosinei Vicșoreanu (pentru prima oară, după cîte știm, invitată la tîrgul de la Hurez) s-ar putea scrie, credem, ample studii. Ea încrează în „stilul Vicșorenilor", acel inimitabil stil al Vicșorenilor, notabil prin somptuos, prin frenezia decorativă, prin spiritul orfevru, dar și prin scăpărările fanteziei, ale surprizei care încîntă sau derutează. Ea este, în același timp, o artistă ea însăși, o mare artistă, cu un „ce" personal, vădit mai ales în decorația vaselor. Ea nu decorează, ea face broderie, dantelărie, joc suav de reflexe solare, incredibile în prospețimea lor, de parcă vasele ce îi ies din mîini s-ar decanta din văzduh, nu din lut. Pornind de la motivele prime, cele mai vechi, ale ceramicii de Hurez („păianjenul", „melcul", „steaua", „ciriigul" etc.), Eufrosina își exercită cu voluptate spiritul în tiparul clasic, ivind efecte neașteptate, cu un har și o bogăție de procedee care fac din fiecare piesă un unicat. Incununarea ei cu Premiul I al tîrgului e o tardivă, dar dreaptă recunoaștere a unui mare talent, în plină efervescență creatoare.

Ediția a VIII-a a tîrgului de la Hurez a fost un succes. Un succes pe care l-am dori — la ediția viitoare — și mai mare. Flindcă foamea noastră de artă — de artă bună — nu s-a astîmpărat prin bucuriile ce ne-au fost oferite acum. Dimpotrivă.

ILIE PURCARU ■

P.S. Flindcă vorbim de ceramică, flindcă vorbim de arta Vicșorenilor : multă dintre ctitorii acestor rînduri își amintesc, desigur, de marea expoziție — cuprinzînd peste o mie de piese-unicate de artă — a lui Victor Vicșoreanu, deschisă anul trecut la Muzeul satului. Fusesem înștiințați că această magnifică expoziție a intrat în patrimoniul muzeului. Aflăm acum, de la meșteri, că ea nu mai există, că piesele ei s-ar fi vîndut. Unde, cum și de cine ? Oficial, aceste piese n-au fost puse în vînzare nicăieri. Atunci ? ! Așteptăm răspuns.

Pechea, vedere, început de urbanizare

Sala de operații chirurgicale a spitalului, în așteptarea unui anestezist care trebuie să sosească

Ora de pictură

Se pregătește panoul noilor absolvenți

Oameni gol

În rîndul așezărilor rurale, comuna Pechea (județul Galați) și-a cîștigat un notorietate națională și internațională, reflectată în numeroasele distincții, primite din partea statului nostru, pentru vrednicia gospodarilor ei.

Desigur, toate acestea s-au datorat, în cea mai mare parte, puternicei cooperative agricole de producție, dar, într-o măsură ce se cere consemnată, edililor locali, ca și celor peste 100 de cadre didactice, muncitorilor de la S.M.A., eforturile tuturor acestora unindu-se într-o idee activă, dinamică, aceea a trecerii comunei, chiar în acest cincinal, în rîndul așezărilor urbane. Poate că inventarul actual al Pechei să nu răspundă, decît în parte, necesităților tipice unui oraș, dar oamenii, foarte mîndri de apartenența lor la acest pămînt (așezarea este atestată încă din secolul al XVI-lea, iar prima școală datează din 1884) sînt animați, mai ales, de speranță și mai puțin înclinați spre neîncredere ori îndoială și aceasta pentru că, și pînă acum, tot prin muncă și voință au reușit, în mai toate încercările lor.

Primarul comunei, Eugen Valache, profesor de filosofie, este tînăr, ca întreaga conducere (pînă în 35 de ani), și pentru el, ca om venit aici din apropiere, de peste 16 ani, o serie de fenomene sociale s-au tradus în sentimente fundamentale, pentru că a fost martorul unei istorii presărate cu evenimente de neuitat, conoscute întregii țări, cum a fost, de pildă, lansarea chemării la întrecere socialistă a tuturor comunelor românești, în urmă cu cîțiva ani, ori vizita secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care îl s-a adresat spunînd : „Ceea ce **ați realizat dumneavoastră, cooperatorii din Pechea, este o dovadă a superiorității agriculturii socialiste, a posibilităților pe care le are țărănimea ca, unindu-și pămînturile, folosind mijloacele mecanizate, sămînță superioară și aplicînd îndrumările oamenilor de știință, să poată obține producții agricole bune**", și tot atîtea argumente pentru efectuarea acestui pas hotărîtor și ireversibil în viața fiecărei așezări omenești, trecerea de la rural la urban. Cei peste 12 100 de locuitori reprezintă fondul de aur al eforturilor în care se află angajată comuna, sprijinul statului este o pîrghie sigură, iar **alte** elemente active ca cei 900 de înzestrați în diverse unități și instituții de stat, cei 1 000 de oameni care lucrează deocamdată în industria Galațiului, cei 25 de muncitori de la S M A., nucleu al viitoarei industrii, cele peste 100 de cadre didactice, cele 45 cadre medicale, dintre care 9 medici, cei 300 de mecanizatori de la Autobaza nr. 5 Galați, care-și are sediul în comună (manevrînd un parc de 38 de autobuze, 15o de autocamioane și 16 bascule), cei 2 500 de copii, prinși în diferitele forme de învățămînt din Pechea, cei 6 km de rețea de apă potabilă, prima hidrosferă cu o capacitate de 15 vagoane, cei cîțiva kilometri de canalizare, noile dotări civice : sediul politico-administrativ, dispensarul uman, blocurile de locuințe, casa de cultură, cu 400 de locuri, grădinițele (toate acestea beneficiind de încălzire centrală), magazinul „Modern", secția de covoare inodate, care participă la export (110 femei muncesc aici), reprezintă o pistă de decolare sigură, cu o producție industrială de 47 de milioane lei în prezent, cărora li se adaugă și alte sume importante din agricultură și diverse activități, pentru ca în 1980, cînd Pechea va fi declarat oraș, să intre, în această nouă lume, cu producția de peste 110 milioane lei.

Primarul prezintă cu încredere viitorul comunei devenit iminent (ce înseamnă doi ani în perspectiva istoriei ?), spunîndu-mi : **„Dacă este adevărat că există un miracol românesc (și știm să el există), atunci pot declara, fără nici o teamă, că există și un fenomen numit Pechea, cu au mulți ani mai înainte, cea mai săracă așezare din întreg ținutul Moldovei. Nu uitați că printre primele 5 gospodării agricole din țară, în 1949, s-a numărat și cea din Pechea ! Numai 4 case, din cele 2 450, mai sînt acoperite cu stuf, toate celelalte cu tablă albă. Aici s-a înființat prima societate culturală din județ, cu activități diverse și chiar o universitate cultural-științifică, cu 5 cercuri de studiu, legată direct cu cea din Galați, mă refer la Universitatea politică de conducere. Îmi dau seama că alături de condiția materială, economică, de care dispunem și care se va amplifica, procesul de constituire a oamenilor va atrima greu în balanța aventurii urbane la care asistăm toți cetățenii comunei și la care participăm cu elan și interes."**

Fotoreportaj de A. MIHAILOPOL și GH. DECEMBRIU ■

COMUNA PECHEA ȘI AVENTURA URBANĂ

Eseu despre lingură și minunatul lingurar

În urmă cu vreo doi ani, un designer de seamă nouă, cu sluțba sbre mrtea Rahova-Chiriției, a creat un model de lingură cu o sumedenie de virtuți și un singur cusur : nu mergea deloc la vînzare. Lingura aceasta era, ca să zicem așa, rău condiționată istoric. Deșeul vădea mult etil, lucrul otelului tintea la dorul de desăvîrșire al oricărui cetățean, prețul nu speria pe nimeni. Totuși, cumpărătorului nu prea se-ndemna la cumpărat. Lingura avea căusul cam neîncăpător ! Cu gîndul la linia obiectului ce trebuia pus în fabricație în mai multe zeci de mii de bucăți, designerul uita că românul, deși vrea lucrătură modernă în tot ce la mai nou de pe piață nu-și lasă la ușa magazinului și obiceiurile. Indeobște, fie sătean, fie orășean, omul începe prînzul cu o ciorbă. Iar ciorba asta e de obicei deasă și indestulătoare. Cu timpul, vom avea poate o altă concepție asupra ciorbei, dar pînă una-alta, situația e că lingura trebuie cît mai adîncă pe nevoie.

Lingura în chestiune se afla la vedere într-una din vitrinele expoziției pe care Întreprinderea INOX a organizat-o în folosul tuturor acelora care vin în vizită aici. Vitrinele sînt pline cu felurite servicii de masă, cu fel de fel de linguri, furculițe, lingurițe și cuțite — fiecare din ele arată că ciorba în chestiune e numai un capăt de discuție, nevoile mesei fiind și multe și foarte variate. Cu totul, se fabrică la INOX peste 300 tipodimensiuni de tacîmuri și altele. Adică : patine cu roțile și patine artistice, ascuțitoare cu role pentru cuțite, clește pentru întors genele, foarfeci de toată mîna, de la foarfecele croitorului la acela al culegătorului de vii, apoi sumedenie de bricege, pile pentru unghii, truse de voiaj, ustensile pentru pescarii sportivi, în fine, numai lucruri de care — dacă exceptăm lingura, furculița și cuțitul — omul n-are musai trebuință, dar care vin să-l ajute. O fabrică pentru o mie de mici nimicuri, cum s-ar zice. Ocupați cu atîtea industrii mari, aproape că n-o băgăm în seamă. Dacă ea n-ar lucra bine însă, am face mare caz. De aceea, să nu exagerăm lingura. Să vorbim frumos de lingură și lingurar, flindcă meseria aceștuia e importantă. Cînd o familie trece de la scăriciul de masă din tablă proasă la cel din inox, trecerea marchează mai multe schimbări în viața familiei. În cînsul prestamatei linguri încape o filosofie întreagă. Dealtfel, în urmă cu doi ani, la INOX s-au petrecut cîteva lucruri care ne lămurește ce pagubă poate să facă în intercsul public absența acestei filosofii. Maistrul Dumitru Dinică ține minte exact ziua cînd noul și vechiul s-au înfruntat pentru prima oară deschis la INOX. Asta s-a întîmplat în dimineața de 14 octombrie 1976. Întreprinderea nu-și mai realiza de o bună bucată de vreme planul fizic, magaziile erau pline cu 60 000 duzini de linguri necontractate și din unele pricini care azi pot să ne pară ciudate, producția de cuțite și furculițe era foarte neclară. Orice om cu un minim de bun simț prioepe că lingura merge cu furculița — și viceversa. Cu toate acestea, la INOX sporea stocul de linguri. În dimineața de 14 octombrie, prin urmare, maistrul Dinică ar fi trebuit să semneze, solidar cu direcția, planul preliminar al producției pe luna respectivă. În hîrtii lucrurile stăteau splendid în realitate foarte rău. Fiind om al producției și, mai ales, un comunist de obîrșie, maistrul a botărît să nu semnece planul preliminar. El știa bine că, în fapt, producția nu avea cum să fie realizată în prima jumătate a lunii întreprinderea nu dăduse decît marfă de 700 000 lei. Hîrtiile continuau să spună că trebuiie merg strașnic, și în baza celor contabile directia lua prime. „Așa e chestie de viață și de moarte și-a zis patetic maistrul. Să trecem la adevăr flindcă altfel ne punem toată lumea în cap !" O brigadă de control a sectorului a confirmat ceea ce practic știa fiecare în întreprindere și anume că fără unele schimbări hotărîtoare, INOX-ul rămînea fără muncitori. Atunci a fost schimbată toată echipa de conducere. Întreprinderea Vulcan a trimis, așa, din constituția muncitorească, pe doi din oamenii ei buni ca să facă ordine, astfel că în 1977 noul stil de muncă, întemeiat pe colaborare, abnegație, seriozitate și, mai ales, vorbă omenească a intrat hotărît în drepturi. „Primul lucru pe care l-am avut de rezolvat chiar la sosirea în întreprindere, spune inginerul șef Dumitru Nicolae, a fost să le promit maiștrilor Nicolae Bodeanu și Anghel Dogeanu — aflați pe picior de plecare — că totul se va schimba. Pentru asta însă era nevoie ai de dîrsui. Cu, dar venirea cu cererea de transfer și nu arătau prea mult entuziasm la promisiunile mele. Cîți ingineri buni n-au părăsit întreprinderea... Maistrul Florea Mantu socoteaște că întîmplările lunilor acelora, dinspre sfîrșitul lui '76 și începutul lui '77, ar fi substanța unui roman bun. „Timp de 15 zile, de la jumătatea lui septembrie pînă la 1 octombrie 1976 am muncit cu toții cîte 12 ore. Am făcut mobilizarea tuturor oamenilor, știind că de felul în care aveam să muncim depindea pîinea noastră. Dacă în primele două săptămîni ale lunii nu realizaserăm decît 700 000 lei producție marfă, în celelalte două am dat producție de peste 9,5 milioane. La 1 septembrie a fost schimbat contabilul șef, la 1 noiembrie inginerul șef, la 1 ianuarie directorul și la 15 februarie directorul comercial. Cu noua venuți — director ing. Marius Constantinescu, director comercial Eufrosina Cătrună, inginer șef Dumitru Nicolae, contabil șef Tudor Gheorghe — s-au arătat din prima clipă oameni energici și, fapt extrem de important atunci, plini de înțelegere în relațiile cu muncitorii. Nimeni nu mai vedea cu cereze de transfer. Mi-e și astăzi inima grea cînd îmi amintesc cum stătea maistrul Ion Răducan — un meseriaș excepțional — cu ochii umezi și cu jalba în mînă, ca să plece, după ce fostul director, fată cu tovarășii de muncă, îl vorbise urît. Mulți oameni ca Răducan au plecat, dar mulți au rămas și cu cei care au rămas, cu frații Marin, Florea și Stelian Curelea, cu Mihai Manta, cu alții asemeni lor, ne-am pus pe muncă".

O muncă deloc ușoară, deși industria acestor bunuri de larg consum se cheamă ușoară. Înainte de a fi ținte străluciitor la masa celătăenului lingura, furculița și cuțitul sînt tablă de otel inoxidabil. Tabla suferă o seamă de operațiuni ale căror titulile sînt ca peste tot în industria metalului, nesolite de foc, consum de energie și inteligență tehnică. Ca să iasă tacîmul cu lumini împărătești în oglinzile suprafețelor sale, el trebuie trecut prin per., de mai multe feluri. În secția de finisaj, munca nu e prea confortabilă, perile iau de pe metal un praf negricid, brun. Prețul frumusetii otelului inoxidabil este deasms de mare ca să înțelegem încă o dată că lingura noastră ca de toate zilele toi cu trudă se face. INOX-ul are o seamă de dotări vechi, care se modernizează pe cît e posibil dar construiește și o secție nouă. Pînă în iunie 1979 întregul flux tehnologic va fi reorganizat. Dealtfel, munca de reorganizare se simte peste tot. Lucrul cel mai remarcabil e că acum, spre deosebire de trecutul nu prea îndepărtat se știe în orice clină ,starea producției. În consecință, se știe bine și starea retribuției. Dacă pentru luna mai, de pildă INOX-ul a raportat o producție netă cu mai multe procente peste cea planificată, fantul a fost resimțit cum se cuvine de toată lumea : retribuția medie — primită în acord global — a fost și ea cu niște sute de lei bune mai mare, Dealtfel retribuția medie pe anul 1978 e în jur de 2 300 lei. Încă un fapt : după ce s-a aflat în situația nu prea plăcută de a avea cea mai mare fluctuație a cadrelor din sector, INOX-ul, o întreprindere, la drept vorbind mică, înregistrează azi o fluctuație normală. Cît despre reportajul muncii la fabrica de linguri, el poate fi scris de aici mai departe.

O. TUDOR ■

Mari meșteri, într-o mică întreprindere.

Sistemul de irigații al județului Galați primește, de la Pechea, roțile de susținerea tubulaturii

Artizanatul pe litoral

Cum știe oricine, sezonul estival, de la Mamaia pînă la Mangalia, creatori populari din cele mai reprezentative zone etnografice și folclorice ale României își pot expune spre vînzare creațiile artistice în lemn, ceramică, țesături, cusături etc., roade ale îndemînării și imaginației lor, materializate în spiritul tradiției zonei respective. Să încercăm să răspundem unor întrebări. Cine vinde obiecte de artă populară pe litoral? Cum se fac simțite aici zonele cele mai interesante și reprezentative ale țării? În ce măsură își face loc kitsch-ul? Ce întreprind organele locale pentru ca obiectele de artă populară ce se desfac pe litoral să fie semnificative în ceea ce privește autenticitatea folclorului românesc?

O comisie de omologare condusă de tovarășul Aurel Vincențiu, secretar cu probleme de propagandă la comitetul municipal de partid, comisie care de doi-trei ani încoace luptă împotriva prostului gust și, mai ales, luptă pentru respectarea valorilor autentice și reprezentative ale folclorului nostru. „Cu ani în urmă, ne spune dînsul, veneau creatori cu lucruri valoroase, dar și cu multe făcături, străine de folclorul autentic, iar altele, autentice, dar pentru alții. Majoritatea se așezau pe unde apucau, își prezentau marfa pe ziare și aspectul era detestabil. Am asigurat în primul rînd o bază materială — tonete, mese — pentru o desfacere civilizată, am stat apoi de vorbă cu artizanii, nu pentru a-i învăța ce înseamnă tradiție, ci pentru a-i determina s-o respecte". Un alt membru al comisiei de omologare, criticul de artă Florica Cruceru, directoare a Muzeului de artă din Constanța, ne mărturisea, de asemenea, că eforturile respectivei comisii au fost în bună parte încununate de succes, astfel că, de pildă, anul trecut, cunoscuți creatori cum sînt Maria Spiridon din Avrig, Ion Frunzete din Rășinari sau Ion Bănacu, cojocar din Bărbătești, au expus în fața Muzeului de artă populară din municiplu și s-au bucurat de un succes deosebit. Cum lucrează de fapt această comisie de omologare? Ne explică, în detaliu, Maria Magiru (singurul etnograf din Constanța) care nu face parte din comisie, dar care este consultată de aceasta în fiecare iarnă, cînd se fac avizările. „Vine omul și își expune obiectele, noi alegem dintre ele pe cele care ni se par valoroase, le fotografiem și întocmim o listă, explicîndu-i că numai pe acestea le poate desface. Bineînțeles, îi explicăm, totodată, și care sînt criteriile". Și care sînt criteriile? „Tradiția artei autentice. Obiectele trebuie să păstreze forma inițială, materialul și tehnicile de prelucrare: sculptură, cioplire, crestătură, de pildă, pentru lemn. Mulți dintre ei și-au procurat strunguri de lemn și le finisează industrial. În sfîrșit, trecem peste aceasta, dacă obiectul este frumos. Dar aici mai intervine ceva: aplicarea unui lac și a unor culori stridente care n-au nici o legătură nici cu tradiția, nici cu frumosul și nici cu zona folclorică respectivă. În plus, sînt zone cunoscute în care am observat că apare kitsch-ul. Astfel, cei din Petricani (Tg. Neamț), renumiți pentru lingurile frumoase pe care le meșteșugesc, au început să aplice pe lingă lac și diferite figuri antropomorfe de inspirație grigoresciană, și apoi le colorează. Sau, iată ceramica de Corund (Mureș). Meșterii din această zonă au început să facă ceramică neagră (cea autentică este de culoare crem, avînd ornamentația florală cu albastru) pe care o pictează cu diferite flori de culoare roz. Sau, dacă ne referim la broderii, creatorii din Izvorul Mureșului creează modele fără nimic românesc în ele".

Să mai notăm în activul comisiei de avizare și faptul că se aplică o soluție potrivit căreia artizanii sosiți pe litoral au fost împărțiți în două zone, A și B. Prima zonă, cu obiecte mai aproape de adevăr, de tradiții, expunînd, cum s-ar zice, în față, la tonete sau mese special amenajate pentru așa ceva, în timp ce a doua, fără nici o legătură cu arta populară autentică, expune în piețe, alături de producătorii de fructe și legume.

Ținînd cont de cele aflate privind eforturile comisiei de omologare și avizare, am pornit într-un raid de-a lungul litoralului să vedem cine și ce vinde și cum devine chestiunea cu cele două zone amintite, menită să stăvilească prostul gust și poluarea folclorului.

★

Mangalia. Pînă la această oră, orașul nu are încă un loc special amenajat pentru creatorii populari. Ni se spune că luna viitoare, cînd se va începe sezonul, se vor face. Pînă atunci, dăm o raită prin piață, unde ca să expui n-ai nevoie de avizarea comisiei, ci de un simplu certificat de producător. Peste 40 de tonete îți oferă tot soiul de obiecte, de la o ceramică fără tradiție, și bibelouri sub formă de pisici, și ciini și pînă la măști urît lucrate, scoici lăcuite și vopsite strident, ca să ai o amintire cu specificul local. Din sectorul ceramică se detașează net Emerich Ravaș din Corund, care în locul ceramicii tradiționale de prin părțile sale natale, a confecționat tot felul de servicii și vaze, negre-cafenii cu dunguliță și floricele ca să rupă inima tîrgului. Nu lipsesc din bilci nici aplicele, nici măștile bărboase.

Saturn. Am intrat în incinta în care se desfăcea arta populară exact în momentul în care Maria și Dumitru Apostol din Petricani (Neamț) dădeau cu lac pe niște frumoase linguri sculptate cu măiestria obișnuită prin partea locului. Maria Deaconu, tot din Petricani, a expus pe masă, la un loc, și obiectele omologate și cele neomologate. Forme și crestături splendide însă țipător colorate.

Neptun. Soții Elisabeta și Gheorghe Kovacs din Izvorul Crișului vînd ștergare și fețe de masă pe care le-au făcut cum au prins din bătrîni, iar cinci meșteri din Hodac expun fluiere și naiuri impodobite măiestrit, „cum numai Hodacul știe". Întîlnim și aici ceramică, firește, de Corund, amestecată — autentică și „adaptată" — întîlnim și numeroase mese pline cu obiecte omologate și neomologate.

Eforie Nord. Un chioșc cu artizanat al U.J.C.M.-Constanța vinde ii făcute de cooperative meșteșugărești din Breaza și Timișoara, ceramică făcută la cooperativa de artă aplicată București (care a mai realizat și aplice, turme de elefanți și pui de cioară, să mai treacă uritul copiilor), alesături (fețe de masă și ștergare) de Oltenia. Vînzătoarea ne lămurește că se vînd foarte bine „țărăncile" în portul național al diferitelor zone și protejate de cilindri de plastic, lile și șervețelele, mai puțin puii de cioară. Piața stațiunii oferă pictură de gang, bibelouri făcute „cu matrița" din piatră de la Turda (autorul, un bucureștean din Rahova, Ion Drugă), aplice, ciini, pisoi, scoici vopsite. În spațiul afectat creatorilor „cu omologare", cam aceleași piese de pînă acum: ceramică din Corund (nu de Corund), obiecte din lască, tot din Corund, ii, milieuri, fluiere de Hodac, linguri și lingurare, „modele din moși-strămoși, învățate de la părinții mei, la care am adăugat și eu ceva, din cap, din experiență" (Constantin Cirian — comuna Petricani). Fusesem atenționați de la Constanța că aici, la Eforie Nord, vom întîlni un magazin specializat în ceramică de Horezu. În magazinul cu pricina e și ceramică de Horezu, dar mai la o parte, mai dedesubt, „mai dați puțin bananele la dreapta, să fotografiem ceramica".

Mamaia. Aceeași poveste. Ceramică de la Corund, omologată și nu prea, vaze și donițe din lemn, lăcuite și pictate cu păstori voi și păstorițe împlinite sufletește.

Și acum concluziile. Ne întrebam cine vinde obiecte de artă populară românească pe litoral. Constatările raidului nostru, precum și listele cu artizanii care-și desfac marfa pe malul mării ne lămuresc pe deplin. Din aproape 400 de artizani ale căror obiecte au fost omologate (și mai sînt și cei care n-au omologat nimic și vînd în piață), peste 200 sînt din județul Harghita, aproximativ 60 sînt din Neamț, 30 din Mureș, 20 din București și ciîva din Constanța. Constatăm că, practic, arta populară românească este reprezentată în principal de o singură zonă. Mai exact, singura ceramică existentă este cea de Corund, după cum țesăturile vin doar de la Izvorul Mureșului. Este un dezechilibru evident în ceea ce privește prezența pe litoral a tuturor zonelor reprezentative din acest punct de vedere. Unde sînt renumitele centre cunoscute și căutate pentru tradițiile, pentru adevăratul tezaur de comori populare românești? Unde sînt țăranii din Șugag, Săpînța, Horezu, Hurezu, Oboga, Curtea de Argeș, Avrig și din alte centre cu mari meșteri în broderie, țesături, pictură pe sticlă și olărit? Ni se spune că vor veni după 15 iulie. Poate, dar stațione permanentă fac doar unii și lucrul acesta creează o falsă sau săracă imagine despre arta noastră populară. Nu tot comisia de omologare și avizare ar trebui să asigure și echilibrul zonelor folclorice, astfel încît „prezențele" de pe litoral să fie într-adevăr reprezentative și semnificative pentru arta populară românească?

MIRCEA RAICIU

„Farfuria zburătoare" din Alimpești

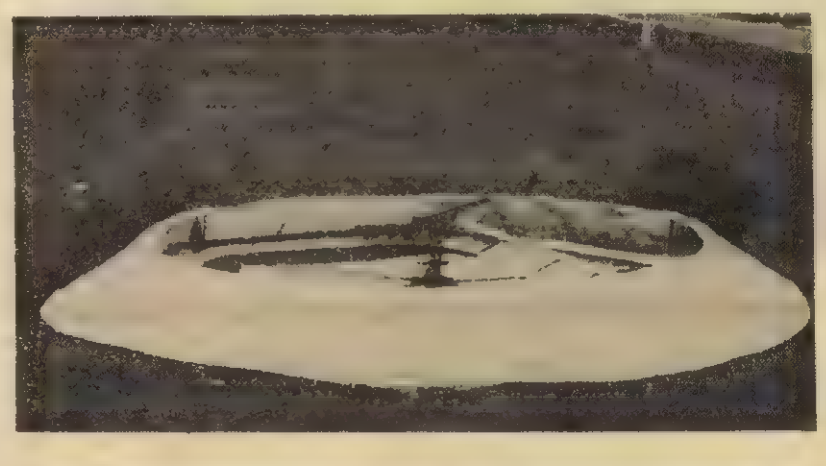

Ce a văzut în vara trecută Alimpeștii Gorjului, sat așezat la marginea județului, ceva mai într-o parte de drumul care duce dinspre Tîrgu Jiu spre Horezu, cu casele răsfirate de-a lungul albiei curate a Oltețului, își aduce aminte și-acum și i se pare de pomină. Pe Alexandru Gorgota, băiatul lui Solomon Gorgota, îl cunoșteau doar toți de cînd era mic și, încet, odată cu scurgerea vremii, pînă ca el să-mplinească cei 43 de ani cîți are azi, s-au lămurit că de felul lui e om neastîmpărat și iscoditor să afle pe lume cît mai multe, dovadă și meseriile, numeroase, pe care le știe. Anul trecut lucra pe platforma Rovinarilor, la Întreprinderea de utilaj minier, ca lăcătuș mecanic. Venea acasă odată cu ceilalți navetiști, fie zilnic, în cîte-o vreme, fie săptămînal, o perioadă după aceea, dar el se deosebea oricum de alții pentru că alături de bunătățile de la oraș, de la Tîrgu Jiu, pe care le cumpăra celor de acasă, se ostenea și cu ceea ce oamenii satului numeau, scurt și cuprinzător, „fierătanii". Azi așa, mîine la fel, pînă ce pe consăteni a început să-i roadă, neîncetat, curiozitatea, încît s-au oprit, ca din trecere, pe la poarta lui Alexandru Gorgota, să-l întrebe ce tot meșterește el și ce are de gînd. Cînd le-a răspuns că vrea să facă o „farfurie zburătoare", și-au lăsat căciulile mai pe frunte, așa, mirați și zicînd bine, atunci, că știm și noi despre ce-i vorba, dar mai încolo, cînd s-au aflat singuri, au rîs în largul lor. Pe la Alimpești lumea nu e chiar atît de îndărătnică la citit încît să nu știe, pînă și copiii, ce sînt acelea OZN-urile, așa că răspunsul lui Alexandru Gorgota s-a părut că vine ca din partea unuia care se ține cam cu nasul pe sus iar surîsul furișat al consătenilor n-aducea, de aceea, a batjocură, mai mult fiind o-ncercare a bieților oameni de-a scăpa astfel de uluiala care-i cuprinsese. Dacă nu cu privire la rezultatul lucrării lui Gorgota, atunci cu privire la sănătatea, poate cam zdruncinată, a acestuia din urmă. Că n-avea rost să-și facă ei temeri în această din urmă privință, s-a dovedit foarte curînd după aceea, cînd inventatorul a cerut primarului Sevastian Dănescu permisiunea să-și monteze aparatul într-un colț al terenului de fotbal aflat chiar lîngă gardul lui. O lună de zile a lucrat acolo ca un apucat, cîteodată sub privirile, din ce în ce mai nedumerite, ale alimpeștenilor și mai întotdeauna sub ochii copiilor satului. Ba, pentru că la vreo cincizeci de metri mai încolo pe șosea, pe un teren viran se ține în fiecare săptămînă tîrg, lunea, se poate zice că „farfuria zburătoare" a prins contur sub privirile mai tuturor satelor din împrejurimi. Alexandru Gorgota își mobilizase, ca să zicem astfel, toată familia. Fratele său, Ion, sudor la un atelier de reparații auto din Tîrgu Jiu, l-a ajutat la „montaj" iar soția, Elena, s-a ocupat de cumpărarea celor 124 metri de pînză de cearșaf și de coaserea acesteia potrivit indicațiilor meșterului. Pregătirile au ținut, cum spuneam, o lună, și pe 21 iulie Alexandru Gorgota a anunțat că „zboară".

Sub ochii dogoritori ai consătenilor săi, motorul de „mobră" cu care și-a echipat invenția a bîzîit două ore, aproape, și nu fără folos. Încet, burduful de pînză s-a umflat și drăcovenia, cum ar zice cineva din Alimpești, a început să semene chiar cu o „farfurie zburătoare", iar Gorgota, alimpeșteanul, cocoțat pe sub elice, învîrtind și mînuind tot felul de manete, s-a ridicat în aer, sub ochii oamenilor, la o palmă-două deasupra pămîntului! („Desprinderea" contează, zic și marii zburători.)

— V-ați mai gîndit la ceva atunci? îl întreb.

— La început nu mi-a fost, dar pe urmă mi s-a făcut frică. Eu am făcut o elice din trei palete. O paletă din asta are trei metri lungime și lățimea de 65 de centimetri. Cînd au început să se-nvîrtă repede și negricioase deasupra mea parcă mi s-a întunecat cerul și mi s-a făcut teamă să nu mă ridic, cine știe, prea sus, cu toate că știam — și începusem să văd bine — că motorul de „mobră" nu mă duce prea departe. Eu, cînd m-am gîndit să pun motor din ăsta, am calculat că toată construcția o să aibă vreo trei sute de kilograme. Dar a ajuns să aibă 520, așa că, m-am gîndit după aceea, trebuia să pun motor de CZ, și chiar am făcut rost, pe urmă, de la Clubul sportiv din Tîrgu Jiu, dar n-am mai apucat să-l montez.

În timp ce mecanicul din Alimpești se gîndea la toate acestea, consătenii lui, adunați roată, își țineau pălăriile cu mîna pentru ca aerul vînturat de elice să nu le zboare de-a lungul terenului de fotbal, iar la sfîrșit s-au risipit fiecare pe la casa lui, mai avînd încă timp să murmure în grupuri: „ce mai, gata, Sandu, băiatul ăsta al lui moș Solomon, a reușit...".

Totuși, cum părerea oamenilor din Alimpești nu este un criteriu în lămurirea importanței unei invenții, ea, această părere a satului neputînd acorda brevet, mai trebuie să arătăm că dosarul „farfuriei zburătoare" a fost depus la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci — și nu de către Alexandru Gorgota ci de către Facultatea de construcții aerospațiale București, căreia el i-a prezentat o machetă — iar ce vor hotărî specialiștii de acolo va fi, desigur, bun și definitiv. Pînă una-alta, mai amintim doar că aparatul de zbor, de formă lenticulară, conceput de Alexandru Gorgota, are, după cum susține acesta, proprietatea de-a nu cădea, principiul de funcționare amintindu-ne nouă, ca nespecialiști, de o combinație între elicopter și balonul dirijabil. De fapt, ce-ar fi nou în toată această problemă, susține Alexandru Gorgota, este că o bună parte din curenții de aer formați prin mișcarea elicei umflă burduful — să-i zicem așa, mai simplu — care-l și dă obiectului înfățișarea de farfurie și-i menține plutirea, manevrele pe orizontală și virajele urmînd a fi executate prin închiderea și deschiderea unor clapete. În privința aceasta, cum am zis, rămîne să se pronunțe specialiștii. Cît ne privește, rîndurile de față n-au vrut să vorbească decît despre un țăran deștept, cu mai multe calificări de muncitor la viața lui, care a avut ambiția ca prin el să lase satului în care s-a născut o istorie...

DUMITRU ELIADE

Capșa, de ce doar în amintire?

● „Cu cine să începem rubrica dacă nu cu acela care este omul cel mai dulce din București? Cînd zici Capșa, îți lasă gura apă și parcă îți vine imediat să o pornești spre maestrul cofetăriei și al bucătăriei moderne. Să facem cunoscut pe Grigore Capșa, ar fi să vorbim de biserica Zlătari sau de Ateneu. El a devenit o instituție bucureșteană, un monument de zaharicale. (...)" (Un ziar bucureștean din 13 iunie 1897).

După necazurile ce se abătuseră vreme îndelungată asupra Capitalei, anul 1852 părea a fi pentru bucureșteni un an de grație. Terorizați de atîtea molime, cutremure, focuri și ocupații străine, oamenii își lăsaseră în arșița verii gospodăriile și, după cum le îngăduiau pungile, se îndreptară fie către băi, fie către viile de la marginea orașului. De-a lungul „Aleii lui Kisseleff", după cum notează cronicarul, „în unele zile se pot vedea pînă la șase sute de echipagii alergînd încoace și încolo, în nori de praf — aceasta pentru a lua aer curat".

Într-una din zilele acestei călduroase veri, o veche firmă, cocoțată pe o casă bucureșteană, pomenită și pe la 1723, făcea loc alteia: „La Doi Frați Anton și Vasile Capșa". Casa de care vorbim era Hanul Damari, situată vizavi de biserica Zlătari, despre care, peste 90 de ani, Gala Galaction nota că este o minune să găsești într-un București „fără memorie" o casă, „și încă o casă comercială care să-și dovedească existența ei, timp de aproape o sută de ani neîntrerupți". În această casă patru frați întreprinzători, frații Capșa, aveau să întemeieze la început o mică cofetărie, dar cu dorința de a „face o mare prăvălie" care să dea românului și celui care vine să viziteze Bucureștiul și alte dulciuri decît baclavale, sarailii, lisă de fructe, compoturi și bigi-bigi. Cu hărnicie și pricepere, cei doi frați mai mari care erau trecuți pe firma hanului Damari, se așează sănătos pe treabă, își administrează cum se cuvine inventarul modest la început, („trei măturoi, luminări cu său, sacaua pentru apă"), operează riguros în scripte, înfruntă anii de secetă și sărăcie, tinzînd nu către o „vremelnică înjghebare", ci către o întreprindere mare, cu marfă multă și bună. Și firma prosperă. Frații mai mici sînt trimiși la Paris, după ce învață meserie în țară de la Vasile și Anton Capșa. Grigore Capșa, unul dintre cei mici, face practică la renumita cofetărie a lui Boissier, dovedindu-se nu doar un meseriaș priceput, dar și un pasionat, un adevărat maestru într-o ramură în care prăvăliile de pe malurile Dîmboviței erau lipsite de rafinament. (Dealtfel, Grigore Capșa a fost singurul străin admis la Academia de studii industriale din Paris, secția cofetărie). Ucenicul își întrece maestrul și renumita casă franceză ar fi fost fericită să-l numere pe tînărul român printre colaboratorii săi. Dar, Grigore Capșa respectă tradiția familiei, își iubește țara și la 27 de ani se asociază cu al treilea frate, Constantin, firma consemnînd evenimentul cu mici rectificări: „La doi Frați C. și Gr. Capșa".

În acest moment industria cofetăriei românești își schimbă specificul oriental, nu numai „printr-o nouă prezentare, dar și prin introducerea unor articole cu totul necunoscute pînă atunci la noi" (din cronica Casei Capșa). Om întreprinzător, Grigore Capșa își dă seama că fără oameni pricepuți, fără meseriași buni, cofetăria românească nu poate prospera doar cu mărfuri de aiurea. Aduce calfe din Franța pe lîngă care cresc ucenici din țară. În decursul anilor, se formează aici renumiți cofetari ca Ioan Nestor, Angelescu, bucătari ca Victor Neagu și alții. Munca și talentul lui Grigore Capșa sînt răsplătite nu numai de laude și mulțumiri, ci, așa cum notează un ziarist al vremii, și de o sumedenie de medalii de aur, argint, „care curg din toate părțile". Marea Expoziție universală din Paris, în 1900, a prilejuit încoronarea activității lui Grigore Capșa cu trei medalii de aur și două „Grand Prix". „L'Encyclopédie Contemporaine" din 15 iunie 1900 publică un articol în care se arată că întreprinderea Capșa este una dintre cele mai însemnate din lume.

De la baclavale și bigi-bigi, la rafinamentul bucatelor de azi — o istorie de 126 de ani de artă culinară românească prezentată de „capșistul" Ștefan Lăzărescu

Un vechi „capșist" este azi și cel care conduce restaurantul care se află în fosta Casă Capșa: Ștefan Lăzărescu.

— Cînd ați devenit „capșist", stimate Ștefan Lăzărescu?

— În 1933, cînd la zece ani și jumătate am fost adus ucenic de două aurori care lucrau la Casa Capșa.

— Cine a fost, în cîteva cuvinte, Grigore Capșa?

— Un român talentat în arta cofetăriei (renumitul Boissier considera că această meserie este de fapt o artă), un om pasionat și muncitor, care, după practica făcută la Paris, fiind foarte apreciat, putea să rămînă acolo, dar care a ținut morțiș să vină în țară să întemeieze o școală.

— Cum își creștea Grigore Capșa ucenicii?

— Își recruta calfele de la țară. În decursul anilor s-au format generații întregi de cofetari și bucătari cu tineri de la Rupea, Veneția (Ardeal), Giogova (Oltenia) și din alte colțuri ale țării.

— Cum se învăța meseria la Capșa?

— Exigențele erau foarte mari. După ce intrai ucenic, trebuia să treci prin toate laboratoarele de fabricație, bombonerie, patiserie, șocolaterie etc., pentru specializare. Treceau ani buni de meserie ca să poți ajunge meșter.

— Dați-mi cîteva nume de elevi, meșteri crescuți de Capșa.

— D. Avramia, șeful laboratorului de la Intercontinental, Iosif Mironescu, șeful laboratorului nostru de cofetărie, frații Tutilă de la Athénée Palace și Lido, Zamfir Zenovie, șef bucătar la noi și alții.

— Este adevărat că unele dintre specialitățile existente în cofetăria noastră au fost create de Grigore Capșa?

— Este adevărat. De pildă, prăjitura „Joffre" care a fost făcută cu ocazia vizitei mareșalului francez Joffre în august 1920.

— Stimate Ștefan Lăzărescu, am în față o scrisoare pe care Grigore Capșa i-a trimis-o lui Jean Nestor, unul dintre meșterii formați de el, și în care am întîlnit cuvintele: „Cătu despre iubita noastră patrie, sperăm a eși cu Independența definitive și scăpați de tributul că pînă acum îu plăteam turcilor... Oștirea noastră acum este vie, mîndră și gata a trece Dunărea și a da pieptu cu tiranulu cari de atîta timpu ne bîntue și credem și speră totu Românulu că rezultatulu va fi un memoriu plin de Victorie nemuritoare!"...

— ...Scrisoarea aceasta probează că Grigore Capșa a fost un bun patriot, un om care și-a iubit țara pe care a slujit-o cum a știut el mai bine, adică ridicîndu-i comerțul, întemeind o școală în care a împletit tradiția cu ceea ce era mai nou în lume. Pentru sîrguința și munca lui, pentru tot ceea ce a făcut în domeniul artei culinare românești, cred că restaurantul nostru ar trebui să-i poarte numele, așa cum de fapt îl cunoaște toată lumea în țară și în străinătate. Ar fi un semn de omagiu pentru întemeietorul artei culinare moderne românești. Dealtfel, există o întreagă literatură în jurul restaurantului Capșa. Au vorbit și au scris despre el mari scriitori români, oameni politici, străinii în trecere prin București; este un nume intrat în legendă, un punct de reper, nu doar al Podului Mogoșoaiei, ci al Capitalei, și în ciuda recunoașterii meritelor acestui român întreprinzător, în ciuda frumoasei istorii a uneia dintre cele mai vechi clădiri din Capitală, deci în ciuda tradiției, toți spunem fostul restaurant Capșa și nu „Restaurantul Capșa". Este, cred eu, un fapt care poate fi reparat, pentru că ar fi un act de echitate față de tradiție. În ceea ce ne privește, ne străduim să continuăm tot ceea ce era foarte bun din tradiția Casei Capșa: seriozitatea, creșterea unor buni meșteri care să ne onoreze firma, respectul față de cei care ne calcă pragul.

RĂZVAN BĂRBULESCU

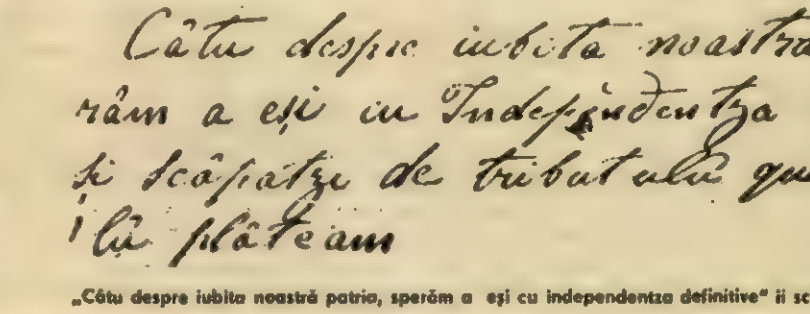

„Cătu despre iubita noastră patrie, sperăm a eși cu independența definitive" îi scria la 1877 Gr. Capșa lui Jean Nestor.

Radiografia unei infracțiuni

„Ei, nici să exagerăm cu *punctualitatea* și cu *neîncrederea*" — obișnuiau să spună fostul director al I.J.L.F. Teleorman, Stan Oancea, și fostul contabil șef, Ionel Stan, cînd li se aduceau la cunoștință cazuri de nerespectare a termenelor de predare la contabilitate a exemplarelor facturilor interne, emise de gestionari odată cu livrarea produselor către beneficiari. „Se mai întîmplă să întîrzie, n-o fi foc!... Apoi, oamenii acestia sînt verificați, cunoscuți. N-o să-i bănuim de cine știe ce, numai pentru că n-au depus la timp actele la contabilitate!"

Iată o optică aparent realistă, deoarece în procesul economic al unei unități comerciale de asemenea proporții, cum este o întreprindere județeană de legume și fructe, se mai întîmplă uneori să apară și greutăți.

Pentru un neavizat, lucrurile apar într-adevăr exagerate: cum, adică? O întîrziere de cîteva ore a predării documentelor contabile de către gestionar poate constitui o „portiță" de fraudă? Și aceasta, chiar dacă gestionarul este verificat și cunoscut ca om corect, cum spunea fostul director Oancea?

Atrage, într-adevăr, atenția un amănunt interesant: nici unul din cei treisprezece învinuiți în dosarul penal care face obiectul rîndurilor de față nu are antecedente penale. Deci, potrivit legii de verificare și încadrare a gestionarilor, acestia erau cunoscuți ca oameni corespunzători bine-mersi! Ce se petrecea în realitate?

— Dat fiind faptul că la I.J.L.F. Teleorman nu s-au respectat prevederile legale cu privire la *circuitul, păstrarea și controlul* imprimatelor cu „regim special", adică a facturilor interne și avizelor de expediere, ca documente primare de intrare și ieșire a produselor — relatează maiorul Mihail Secu, din Serviciul cercetări penale al Miliției județene Teleorman — a fost posibil să apară și să ia proporții aspecte de incorectitudine. Profitînd de lipsa de exigență a factorilor de răspundere, gestionarii la care mă refer au provocat pagube însemnate avutului obștesc, la adăpostul actelor contabile pe care nu le justificau la termenele legale, pentru că nici nu li se pretindea acest lucru.

În aceeași ordine de idei, trebuie subliniat un alt aspect al nerespectării disciplinei financiare, anume lipsa unei evidențe stricte a imprimatelor cu „regim special". Avînd la dispoziție mari cantități de imprimate cu acest regim și necerîndu-le nimeni să respecte ordinea folosirii lor potrivit seriilor și numerelor și, mai ales, să le justifice în termen, le-au completat după bunul plac, distrugînd pe cele întrebuințate în scopuri frauduloase, producînd un adevărat haos în evidența și completarea acestora.

— Bine, dar asemenea aspecte puteau fi depistate cu destulă ușurință, cu ocazia controalelor, a inventarelor!

— Cu condiția ca ele să se fi executat în mod normal — precizează maiorul Secu. Or, atîta timp cît verificarea gestiunilor se făcea după anunțarea celor în cauză, cînd asa-zisele controale se bazau pe ceea ce dictau gestionarii, cum ar fi putut să se cunoască din timp adevărata situație? Ca să nu mai vorbim de controlul preventiv pe care trebuia să-l asigure conducerea întreprinderii.

Un alt aspect deosebit de grav constatat cu ocazia cercetărilor a fost acela al nefuncționării în condițiile legii a comisiei de verificare și stabilire a conservelor degradate pe perioada depozitării (așa-numitele cazuri de bombaj). Practic, în locul acestor comisii, șefii de depozite au încheiat procese-verbale, în care au consemnat cantități mult mai mari de „conserve degradate", decît cele existente. În realitate, creîndu-și astfel mari plusuri în gestiune.

Un calcul simplu ne demonstrează că numai prin această manoperă frauduloasă avutului obștesc ar fi fost prejudiciat cu circa 170 000 lei.

Dar cei 13 gestionari implicați în cauza penală cercetată recent au recurs la numeroase alte procedee infracționiste, înlesnite, dealtfel, de fisurile existente în sistemul de evidență contabilă și control financiar de la I.J.L.F. Teleorman. De exemplu, Ene Anghel, fostul șef al depozitului de produse finite și semiindustrie, intrînd în relații de afaceri cu alți gestionari, a valorificat în interes personal mari cantități de plusuri. Numai în complicitate cu Vasia Bidigan a valorificat plusuri în valoare de 105 053 lei, dintre care 30 000 lei în 1976, iar 75 000 lei în 1977; în complicitate cu Anghel Diaconu, a valorificat plusuri în valoare de peste 63 000 lei; în complicitate cu Nicolae Bondoc, a valorificat plusuri de peste 29 000 lei. Și lista poate continua pînă la cel de-al 13-lea învinuit.

Cum se explică faptul că, deși gestionarii în cauză erau „verificați" cum spunea fostul director și „prezentau încredere", după aceeași opinie, au recurs totuși la asemenea fapte grave, provocînd mari daune avutului obștesc?

„...Tocmai aci a fost greșeala conducerii — explică unul dintre principalii autori, Ene Anghel — că n-am fost controlați (?!). Au fost lăsate toate documentele la dispoziția noastră. Și dacă am văzut că nimeni nu verifică, că toți șefii ne cred pe cuvînt, am încercat o dată, de două ori, apoi lăcomia a crescut și nu ne-am mai oprit..."

Firește, dezinteresul din partea factorilor de răspundere la I.J.L.F. Teleorman nu justifică faptele gestionarilor respectivi. Dar, de cîte ori trebuie să se demonstreze oare că indisciplina, de orice natură ar fi, în cazul respectiv indisciplina financiară, lipsa de control, superficialitatea în exercitarea atribuțiilor legale, constituie cel mai propice teren pentru incorectitudine?

MIHAI GROZAVU

„Caminante"

Jurnal mexican (15)

Un labirint lacustru

Știu că umbra nevăzută a lui Tatle mă va însoți și, totuși, plecînd de la Teotihuacan am o strîngere de inimă. Mă despart parcă de o virstă a lui. Nu voi mai revedea probabil niciodată piramidele acestea roșietice din tuf vulcanic. Ele vor face însă parte cu siguranță de-acum încolo din modul meu de a gîndi, deși înainte de a sosi aici am crezut că, fără sunetul amenințător al nisipului și fără tăcerea ironică a Sfinxului e greu să accepți o măreție zadarnică. Zadarnică ? În măsura în care e reală, zădărnicia unei piramide nu trebuie reproșată constructorilor. Ea depinde de noi. Așa cum nu trepidația vieții moderne e de vină cînd confundăm zgomotul cu adevărul.

Uitînd de zei și de singe, mai întîrziem cîteva clipe în fața micilor magazine cu bijuterii artizanale. Multe medalioane în formă de calendar aztec, multe podoabe de argint. Cumpăr un cap de toltec din obsidian care-mi amintește o carte a lui Malraux despre Picasso. Apoi plecăm. Piramidele rămîn în urma noastră și undeva în apropiere mai aud un casetofon urlînd o melodie la modă. Secolul nostru cu febra lui, cărula îl aparținem chiar cînd ne dezicem de el. Sau, poate, mai ales atunci. Deoarece știu că judecindu-l, judec, de fapt, de fiecare dată, contradicțiile mele.

Mergem cu soarele în față. O clipă am senzația că sînt acasă și mă întorc de la mare într-una din orele de după amiază cînd în Bărăgan lumina fulgeră în parbrizul mașinii. Numai că în stînga, misterios și glacial se înalță celebrul Popocatépetl.

În drum spre Ciudad de Mexico ne oprim la Xochimilco. Gazdele, adevărate principii ale ospitalității, vor să ne ofere, probabil, o relaxare după tensiunea arheologică de la Teotihuacan. Bineînțeles, o plimbare cu „trajinera"... Acesta e farmecul Xochimilco-ului. Dar ce reprezintă o „trajinera" ? Nu mai întreb. Sînt obosit de soare.

Și după cîteva ceasuri descopăr (a cita oară ?) că labirintul nu e o glumă a grecilor. El poate recidiva sub formele cele mai neașteptate. De pildă, sub forma unor canale de apă pe care circulă ambarcațiuni colorate, un păienjeniș acvatic în care pătrundem odată cu seara. La început totul mi se pare un spectacol de operetă, o farsă a Veneției, un fel de Venețiе provincială și ogrestă regizată pentru uzul turiștilor. În locul gondolelor, plute colorate, în locul gondolierului un bărbat cu o prăjină care atinge fundul apei, în locul podului de la Rialto cerul înalt și gol, iar pe maluri, în locul palatelor din Renaștere lanuri de porumb și copaci. Firește cîntece, firește o veselie vag melancolică, firește flori. Apoi înțeleg că Xochimilco nu este o rudă săracă a Veneției. Ne aflăm într-un adevărat labirint lacustru unde locul Minotaurului îl ia seara și impresia ciudată de irealitate. Plutim pe o trajinera și nu mai știu dacă ne întoarcem sau mergem înainte. Desigur, Minotaurul nu mai ucide pe nimeni. El se mulțumește să îngîne ceva în ritmurile mariachis-ilor și nu-ți trebuie alt curaj aici decît acela de a nu complica inutil o seară pe care trebuie să o accepți cu simplitate. Pe maluri sînt arbori somptuoși, dar de ce mă gîndesc la riul Lethei ? Am același sentiment ambiguu de la Veneția, că am părăsit „pămîntul sigur", pătrunzînd într-un univers unde legile obișnuite au încetat să funcționeze, ziua se transformă în seară, iar mersul s-a transformat într-o alunecare moale, vegetală parcă și imprudentă, undeva între vis și realitate. Există aici toate atributele labirintului, îmi zic, minus pedeapsa celor rătăciți în labirint și minus recompensa celor iubiți de Ariadna. Din cauza serii, probabil, apa îmi dă o bețe ușoară, ca o mescalină secretă, într-o doză care nu pune în primejdie luciditatea, dar te poate face o clipă să te crezi propria ta himeră. Cer prăjina cu care e împinsă trajinera, cîteva minute sînt eu „gondolierul", în vreme ce labirintul lacustru se ramifică în alte canale, cu aceeași apă nocturnă ce curge imperceptibil ca riul Lethei undeva dincolo de greșeli și de regrete, în preajma unui orășel de nicăieri. Dar nu, sîntem la Xochimilco într-o seară care pe nesimțite a căpătat ochi de cobră neagră și a trecut de la ironie la această alunecare nesfîrșită care în limbajul meu de om al uscatului e plină de incertitudini. Trajinera înaintează ușor și simplu printre arbori înșiruiți și femei ce vînd flori din luntri mici unde stau ghemuite. Apa, cîntecele, copacii defilînd pe mal ca palatele venețiene și seara străvezie ce cade peste florile ofilite și peste noi fac parte parcă dintr-un mister în care nu m-ar mai surprinde nimic. Nici dacă la un moment dat porumbul și copacii de pe maluri ar dispare, dacă în locul lor s-ar înălța Palatul dogilor și cineva m-ar aștepta pe debarcaderul din Piața San Marco să mă arunce în închisorile de odinioară ale Veneției pentru că mi-am îngăduit să fiu infidel Serenissimei, preferindu-i într-o seară mult mai modestul Xochimilco.

La debarcader e noapte. Nu sună orologiul din San Marco și, în locul porumbeilor, ciinii roiesc printre picioarele noastre. Însă comparațiile nu mă mai interesează.

Mergem acasă la Dolores Olmedo să vedem o colecție de tablouri ale lui Diego Rivera, dar, iată, pătrundem într-un univers de inițiere parcă în lumea lui Lampedusa. Un parc seniorial, pe care mai mult îl ghicim la lumina farurilor, un „palazzo" vechi de patru secole, care-mi evocă Palazzo Gangi din Palermo unde s-a filmat o parte din „Ghepardul". Casa ascunde, de fapt, un muzeu. Descoperim aici o colecție fabuloasă de sculptură precolumbiană, cu multe statuete de cult, dezgropate din morminte, și mai ales un „Ginditor" primitiv pe care n-am să-l uit niciodată și care mi-a plăcut, poate, mai mult decît „Ginditorul" lui Rodin. Capul nu i se vede, ascuns în mîini. Nu mai e un om pe gînduri, ci gîndirea însăși înfiorită în lut, din forme greoaie și rudimentare. Atras de acest „Ginditor" abia mai am timp să fiu politicos, să mă interesez de operele lui Rivera prezente aici, dintre care trei nuduri „Dansatoarea în repaus", „Dansul pămîntului" și „Dansul soarelui" mi se par remarcabile. Dar gazda nu se supără că privirile noastre insistă asupra colecției de sculptură. Discretă și distinsă, ne dă explicații reținute, în care se amestecă umbre și amintiri despre Diego Rivera... Plec urmărit de imaginea „Ginditorului"...

OCTAVIAN PALER ■

„Marea problemă a filmului nostru rămîne scenariul!"

(De vorbă cu EUGEN MANDRIC, directorul Casei de filme nr. 3)

— Este firesc, cred, să începem cu surprizele, cu ceea ce pregătește Casa de filme nr. 3.

— Ne aflăm la sfîrșitul sezonului, astfel că cele cîteva filme terminate vor vedea lumina ecranului — mă refer la marea rețea a cinematografelor din țară — abia în toamnă. Pînă atunci însă vom organiza cîteva premiere pe litoral și, de asemenea, în cîteva orașe ale țării, acestea din urmă avînd drept scop o testare prealabilă cu publicul.

— Care sînt aceste filme și în ce fază se află ?

— Sînt complet gata, adică în copie standard, două : **„CIANURA ȘI PICĂTURA DE PLOAIE"** (scenariul **Manole Marcus** și **Virgil Mogoș** — regia **Manole Marcus**), un film polițist, sau, mai bine zis, numai aparent polițist, fiind vorba de o anchetă a miliției — un film deci nu de pistol ! — anchetă în interiorul căreia se dezvăluie, într-o viziune critică, stări de lucruri și spirit care se cer înfierate. Acțiunea este de strictă actualitate. Printre interpreți : Victor Rebengiuc, Iurie Darie — acesta într-un rol absolut inedit pentru cariera sa — Ștefan Bănică, Aurel Giurumia. Al doilea : **„MAI PRESUS CA ORICE"** (scenariul **Dan Pița, Nicolae Mărgineanu, Iosif Demian** și **Dan Mutașcu** — regia **Dan Pița** și **Nicolae Mărgineanu**), un film de o factură cu totul specială, îmbinînd filmările pe viu cu filmări în care actorii intră în mulțime fără ca aceasta să sesizeze, cu scene întregi care reconstituie lucrurile, așa cum s-au petrecut, trase tot în manieră „cinéverité". Este vorba de un film închinat eforturilor de depășire a urmărilor seismului din 4 martie. Parte dintre filmări au fost realizate în decorurile **reale** — dacă le putem numi astfel !? — produse de catastrofă.

— Este un film, înțeleg, care implică o mare responsabilitate. Cine sînt acei interpreți ?

— Este într-adevăr un film care implică o foarte mare responsabilitate. Nu voi cita interpreții.

— Ați șovăit, înainte de a-mi acorda acest interviu : să fie aceasta oare motivul pentru care...

— Nici vorbă ! Evit presa din cu totul alte motive. S-a întîmplat uneori să fiu răstălmăcit, să mi se interpreteze anumite afirmații într-un mod cel puțin straniu, absolut neloial pentru cel care îmi punea întrebările...

— Vă asigur că de data asta nu veți avea astfel de surprize. Așadar : interpreții... ?

— Repet : nu voi cita interpreții. Ei au fost aleși dintre actorii mai puțin folosiți în film sau TV, astfel încît — pentru marea majoritate a spectatorilor — ei să se confunde cu masa luptătorilor din acele cumplite zile. Eroul filmului este populația Capitalei — populația întregii țări.

— Acestea sînt cele două premiere ferme. În alte faze de lucru ?

— Cu filmările începute, și aflat deja într-o înaintată fază de producție, se află **„ÎNTOARCEREA LUI VODĂ LĂPUȘNEANU"** (scenariul și regia : **Malvina Urșianu**). Nimic din trama nuvelei lui Negruzzi, dimpotrivă, în filmul acesta fiind eliminate erorile istorice ale admirabilei nuvele. În rolurile principale : Gheorghe Motoi, Silvia Popovici și Cornel Coman. Aproape de începerea filmărilor se mai află filmul **„SPERANȚA"** (scenariul **Ion Pavelescu** și frații **Mihai** și **Șerban Creangă** — regia **Șerban Creangă**). Este primul film românesc inspirat din începuturile mișcării socialiste și muncitorești din țara noastră, acțiunea desfășurîndu-se în amurgul secolului 19 și începutul celui în care trăim : o epocă de o imensă efervescență socială și intelectuală. Este una dintre cele mai ambițioase producții ale casei noastre de filme, printre eroi numărîndu-se figuri ca acelea ale lui Ștefan Gheorghiu, I. C. Frimu, Dobrogeanu Gherea și alții.

— În pregătire, ce filme puteți menționa ?

— **„NAVETIȘTII"**, un film de **Mircea Daneliuc** după proza cu același titlu de **Nicolae Țic** ; **„BĂIEȚII CARE ADUC PLOAIE ȘI LUMINĂ"**, realizat de **Mihai Constantinescu** după un scenariu de **Paul Mitran** și **Mihai Constantinescu** — film consacrat șantierului național al tineretului Canalul Dunărea-Marea Neagră ; **„DOSARUL S.M."**, realizat de aceiași autori ca și **„Cianura și picătura de ploaie"**, în sfîrșit, **„CABANA"**, un film regizat de **Cristiana Nicolae**, după un scenariu de **Horia Pătrașcu**.

— În ceea ce privește producția anului trecut, Eugen Mandric, cum o socotiți ? Ați avut satisfacții, ați avut bucurii, necazuri ?

— Am avut și bucurii... ! Nu socotesc totuși anul trecut ca un an reprezentativ pentru producția Casei de filme nr. 3 ; nu am avut filme de actualitate la dinamica problematicii pe care ne-o dorim și pe care o datorăm publicului nostru.

— Motivul ?

— Firește că o parte din vină ne aparține. Pe de altă parte, pot spune că de 20 de ani, de cînd cunosc cinematografia română pe dinăuntru, marea problemă a filmului românesc rămîne **scenariul.** Scriitorii, chiar și cei foarte importanți, cînd scriu scenarii o fac ca o chestiune subsidiară și vreau să folosesc acest prilej pentru a afirma că oricîte declarații de dragoste la adresa cinematografiei fac unii scriitori, și oricîte critici — justificate — adresează alții — ele nu se traduc, nici dragostea și nici critica, în propuneri concrete de scenarii interesante și, mai ales, în scenarii de actualitate !

— Doriți să exemplificați ?

— Nu ! Adică... stai, de ce nu ?! Iată : așteptăm cu cele mai sincere, cu cele mai interesate sentimente de prețuire un scenariu de actualitate scris de Eugen Barbu (deocamdată ne-a oferit numai o ecranizare — foarte pasionantă, dealtfel ! — după „Bietul Ioanide"). După „Puterea și adevărul" așteptam de la foarte bunul meu prieten Titus Popovici un scenariu de o actualitate mai precizată decît „Operațiunea Monstrul"... La Colocviul dramaturgiei ținut la Cluj-Napoca am auzit declarații foarte promițătoare despre dezbaterea actualității, dar din toți vorbitorii critici de la Cluj-Napoca, iată, numai Teodor Mazilu încearcă să dezbată actualitatea într-un scenariu de film. Spun toate acestea sperînd că voi fi înțeles exact : nu sînt un plîngăreț, o fac numai ca o foarte sinceră chemare adresată autorilor cu har, alături de cineaști.

— În convorbirea anterioară celei de acum, avută cu Ion Bucheru, directorul Casei de filme nr. 1, am încercat să definim împreună o anumită caracteristică, un anumit profil al casei de filme pe care o conduce. În ansamblu, cam ce ar fi caracteristic în activitatea Casei de filme nr. 3.

— În ansamblul activității sale de cinci ani, Casa de filme nr. 3 se mîndrește — sau se iluzionează ! — că ar fi făcut cîteva filme de actualitate importante ; și poate că nu atît prin ele însele, cît prin dezvoltarea acestei direcții în contextul de azi al cinematografiei noastre : **„FILIP CEL BUN"** (scenariul **Constantin Stoiciu**, regia **Dan Pița**) și **„ILUSTRATE CU FLORI DE CÎMP"** (realizator **Andrei Blaier**). Totodată, a adus pe ecrane cîteva importante filme de dezbatere politică, pornind de la istoria mai recentă sau mai îndepărtată : **„ZIDUL"** (scenariul **D. Carabăț** și **C. Ciubotaru**, regia **Constantin Vaeni**) și **„PRIN CENUȘA IMPERIULUI"** (realizat de **Andrei Blaier** după **Zaharia Stancu**).

— Iar în perspectivă ?

— Prevăd un an mai bun decît 1977, dar care încă nu ne mulțumește îndeajuns. Un an în care sperăm să punem bazele unui reviriment sensibil în primul rînd în creșterea calității și acuității dezbaterii, cît și în ceea ce privește numărul filmelor pe care le vom produce. Pentru producția anului în curs ne propunem cel puțin 6 filme (cifra se referă strict la titluri, chiar dacă unele filme au două serii), iar pentru 1979—1980 cel puțin 7 și apoi 8 filme anual. Țin să afirm însă că degeaba vom crește numeric filmele produse, cît timp calitatea lor nu va justifica acest efort !

— Cum să interpretez această afirmație ?

— Ca pe un conștient și, mai ales, sever angajament.

HORIA PĂTRAȘCU ■

CRONICA SPECTACOLELOR PENTRU CAUZA CALITĂȚII TEATRULUI (2)

Iași: universul generațiilor tinere e matur

Și teatrul pentru cei mici are probleme mari. De pildă : dramaturgie clasică avem, dar cea contemporană e tare plăpîndă și alcătuită din multe dramatizări și foarte puține piese originale ; teatrul pentru copii — atît piesele cît și spectacolele — e obsedat de rostul său educativ și uită de esența sa artistică, iar paguba — bineînțeles, dar nu de toată lumea ! — e pe ambele planuri ; relațiile teatrelor pentru copii cu școlile le bîntuie uneori de lehamite, nu de încredere, colaborare și întrajutorare. Dar probleme au fost și vor fi, pentru că altfel viața n-ar avea haz și-ar sta și pe loc. Important e că ne batem cu ele ; așa cum, de pildă, s-a petrecut — aprig — la Iași.

Zilele teatrului pentru copii : program nu încărcat, ci foarte încărcat : participă **9** din cele **20** de teatre pentru copii din țară ; 22 de spectacole în 4 zile (firește, începînd cu 1 iunie) și în 7 localități ale județului Iași ; mii de copii-spectatori și numeroși copii implicați într-un simpatic concurs, deci copii-sulți pe scenă ; expoziția „Planeta copilăriei" : artiști, critici, psihologi, educatori animă, cu gînduri și cuvinte, simpozionul cu această temă, pe cît de interesantă și esențială, pe atît de dificilă : **„Teatrul și universul de viață al generațiilor tinere"**. Directoarea Natalia Dănăilă, regizorul Constantin Brehnescu, actorii Ion și Simona Agachi, Cristina Anca Ciubotaru, Camelia Bujdei, Doina Ilie, Nicolae Brehnescu, Liviu Sminținică, Constantin Amuntencei și ceilalți oameni care alcătuiesc colectivul — ultra ambițios — al Teatrului pentru copii și tineret din Iași au imaginat și tipărit programul inițiindu-i pe-o coală de hîrtie cu haz colorată, din care copiii își pot face simplu și repede și ingenios o sfîrleaza nostimă. Pentru cei mari, și deci responsabili, sfîrleaza programului i-a antrenat într-un vîrtej de probleme, de întrebări, la care s-au străduit să dea răspunsuri.

În ceea ce ne privește — după ce am privit spectacolele de pe scenă, dar și pe acela, pur și simplu formidabil, năbădăios, copleșitor, al sălilor arhipline cu spectatorii-copii — ne îngăduim să credem că azi lumea matură a teatrelor de copii trebuie să răspundă, prioritar, la aceste imperative :

● să le dea copiilor spectacole în care ei, asemenea celor maturi, să se regăsească : copii contemporani (așa cum sînt : și buni, și răi, și precoce, și nătîlești, și tehniciști, și sentimentali) ;

● să le dea copiilor spectacole în care ei să-și regăsească — dincolo și mai presus de feți-frumoși vetuști, roboți de viitor, și animale-personaje de fabule și de morale — pe eternii și absoluții lor eroi : mama și tata (însă mame și tați de azi, așa imperfecți și minunați cum sînt ei azi) ;

● să le dea copiilor spectacole care să-i intereseze, să le capteze spontan atenția și sufletul, dar să-i și educe ca viitori spectatori de teatru de dramă, nu numai de estradă, muzical, ori circ (abilitatea de a strecura în piese și spectacole pentru copii elemente de dramă — captivante, tulburătoare, care te învață cu viața și cu meditația — mă tem că mai necesită multe reciclări pentru specialiștii în ale teatrului pentru copii) ;

● să le dea copiilor spectacole prin care să-i învețe să fie — așa, de mici, judecători ai unui conflict, judecători ai părților dintr-un conflict, dar judecători înarmați cu logică nu arbitri care decid, prompt și comod, bazați pe reacții primare ;

● să li se dea copiilor spectacole prin care reacția — de satisfacție, de plăcere, de bucurie — la bastonadă să fie înlocuită cu aceeași reacție însă la tandrețe.

Avem contemporani care-s profunzi spectatori de fotbal și primitivi spectatori de teatru. De noi depinde ca generațiile viitoare să aibă numai spectatori de calitate, indiferent de ce-i mai simplu, mai lesnicios, mai comod în viață.

NELU IONESCU ■

RUBRICA MEA

Din viața culturală a Buzăului

După interesanta lucrare **Tipar și cărturari**, închinată vieții culturale a Buzăului în trecut, Gabriel Cocora ne dă cu **Peneluri și condeie** (București, Editura Litera, 1978) dipticul aceleiași teme, de la Petru Schiopul pînă în pragul zilelor noastre, la poetul V. Voiculescu.

Iubitorii de veche artă românească vor urmări cu interes descrierea dverei (broderiei) de la numitul voievod, una dintre cele mai vechi și mai frumoase din tezaurul nostru artistic medieval. Altă contribuție remarcabilă este privitoare la „O xilogravură a lui Antim Ivireanu", care n-a fost numai un maestru al cuvîntului rostit, ci și al celui tipărit și al înfrumusețării acestuia cu reprezentarea lui în lemn.

Fost „contopist", ridicat pentru calitățile lui birocratice la rangul de pitar, N. Teodorescu ne e prezentat ca „precursor al picturii moderne buzoiene". A fost, pentru vremea lui (1797—1880), un bun portretist academic, care a lăsat, în tabloul **Roata lumii**, „o alegorie din iconografia bizantină, referitoare la viața omului". Roata aceasta este prezentă și în poemul filosofic al lui Miron Costin, **Viața lumii** și îi lipsește din vechime, ca atribut al Fortunei labile, spre deosebire de aceea a lui Mercur, care simbolizează viteza.

Superior lui N. Teodorescu, pictorul Gh. Tattarescu, care-și avea muzeul în Capitala noastră — propria lui locuință, — a fost un „strălucit elev al școlii de zugravi din Buzău". Gabriel Cocora vede în iconar un precursor al lui N. Grigorescu ca zugrăvitor al Agapiei. Originar dintr-un sat dîmbovițean, marele pictor al frumuseților țării a fost și el legat de „meleagurile buzoiene". Un mecenat local, Gogu Iliescu, i-a reținut din expoziția de la Ateneu în anul 1902 nu mai puțin de 40 de tablouri, apoi l-a poftit la conacul lui de la Cîndești, unde Grigorescu a pictat 60 de tablouri, din care i-a oferit gazdei a treia parte. Colecția amatorului de artă buzoian s-ar fi ridicat la 150 de „grigoreștl". Cînd era inspirat, maestrul executa un portret de față, în ulei, într-o jumătate de oră : era un **virtuoso** al penelului. De aci și un anumit „inachevé" al picturii lui, care-i constituie farmecul, acea vaporozitate a luminii și a tonurilor în genere.

Bunicul lui Șt. O. Iosif, Gavril Munteanu, vestit dascăl ardelean, a fost și „un pionier al învățămîntului public" buzoian, timp de opt ani (1836—1844).

Printre mai puțin celebri pe plan național, dar vrednici oameni de cultură locală, se numără Basil Iorgulescu, „membru fondator al Societății istorice române", și învățătorul Nae Ionescu, ctitor al „tradiții muzicale buzoiene".

Un manifest și un marș pașoptist, urmate de ziarul socialist **Munca** (Buzău, 1902—1904), apoi de periodicul **Plugul**, în favoarea răsculaților din 1907 și de publicația buzoiană, **Scînteia** (4 august — 11 decembrie 1911), fixează locul presei progresiste locale.

Literatura e reprezentată prin poetul buzoian Ioan Georgescu, în corespondență cu G. Călinescu, de epigramistul Nigrim și de săptămînalul „Carnet literar" (1931). La revista studenților buzoieni **Albatros** (1933) a colaborat V. Voiculescu, cu un substanțial eseu : **Munca**. Cartea lui Gabriel Cocora oferă modelul unei lucrări exemplare și pentru alte centre județene.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

CRONICA LITERARĂ

Radu Petrescu: Ocheanul întors

Jurnalul lui Radu Petrescu are farmecul autenticității. Autorul nu experimentează o formulă de stil, ci mai degrabă un mod de viață. Nici personajele nu sînt ficțiuni, ca în roman. **Ocheanul întors** e un tipic jurnal de scriitor. Acesta scrie despre tot ce face într-o anumită perioadă a vieții sale, dar mai ales despre faptul că scrie. Undeva afirmă că **opera** e singurul lucru serios, căruia merită să i te dedici cu toată ființa. Paradoxală se dovedește pînă la urmă identificarea lui **a trăi** cu **a scrie**. Într-un fel jurnalul devine și el literatură, înlocuiește o convenție cu o altă formă de rafinament. Autorul nici el nu se înșală asupra acestei alternative. Orizontul existenței sale (profesor într-un sat transilvan sau țintuit pur și simplu la masa de scris) pare monoton, dar în același timp de necuprins. Radu Petrescu e un spirit reflexiv extraordinar. Ca și Camil Petrescu el vede ideile : „...eu și lumea sîntem două lucruri care nu interesează decît în măsura în care trebuie să se adune, ca într-un corn de abundență, toate culorile, miresmele și fructele întîlnirii lor — ideile. Ideile care jur că singure există dintre care pretind că există". Firește, ideile singure n-au identitate (în absența operei). Destul însă pentru a ne da seama de finețea și cutezanța de spirit a scriitorului. **Ocheanul întors** ne apare, în primul rînd, ca un jurnal de idei și lectură. Autorul scrie pentru sine și prieteni, evident pentru a fi citit, dar nu neapărat pentru eternitate. Notațiile, concise și directe, se supun legilor capriciooase ale introspecției. Cineva — în carte — le numește „jurnal oniric"

Cronologic jurnalul aparține anilor '50. Autorul, după ce renunță la facultate, se stabilește într-un sat din Transilvania. Lucrează însă intens. Lecturile și problemele pe care le dezbate sînt ale unui artist de vocație, care nu se înstrăinează de lume. Face pictură, scrie cărți, are o bogată corespondență și mai ales citește. Numai față de istorie trăiește într-o izolare totală. Nimic din epoca atît de agitată pe care o traversează nu răzbate în jurnal, doar cîteva detalii abia schițate. Poate că tocmai această izolare îl protejează, cum notează la un moment dat. Totuși, privește trecutul printr-o lentilă care îndepărtează : acesta e «ocheanul întors». Rezultă un efect de hiperbolizare, dar și de uitare. Înseamnă că la fel este privită de-acum și lumea, în chip reversibil. Odată cu jurnalul se consumă o întreagă virstă de căutări patetice. Ajuns la capătul unui drum, artistul n-are ce să-și reproșeze. După cum n-are nimic de reproșat nici trecutului, istoriei.

Putem citi jurnalul și ca pe romanul unui roman. Deocamdată redactează o **Didactica nova** și face numeroase alte exerciții de proză. Din ele va extrage substanța romanului de mai tîrziu (din care scrisese totuși cîteva capitole) — **Matei Iliescu**. Lă fel, preocuparea pentru descripția de natură (admirabilă) nu va rămîne fără ecou. Se consideră un homerid, totuși scoate principiile epicii mai mult din pictură și muzică. În așteptarea marii inspirații analizează **Iliada**, compune studii și schițe de caracter. Crede în resurecția personajului, fiindcă de fapt crede în om. Avem în față un creator lucid („să știm despre ce vorbim" — spune undeva), un estet cu alte cuvinte. Face observația pătrunzătoare despre condiția paradoxală a romanului : aceea de a fi o lume și de a fi în același timp în lume. E vorba de o lume interiorizată.

Nu de monotonie se teme Radu Petrescu, ci de senzațional. Monotonia e oarecum chiar în firea lucrurilor. Un artist ca el clădește lent, cu răbdare, atent la compoziție, dar și la arhitectura cuvîntului. Imaginează o ritmică de esență muzicală. Iată și motivația : „Orice carte de literatură este un jurnal, în realitate, al duratei noastre inefabile".

Jurnalul acesta mai are și un sens inițiatic. Să urmărim doar exersarea privirii. Transcrie într-un fragment senzații insolite cu prelungiri de culoare, prin aer, ale obiectelor pînă la ochiul nostru. Ce-i drept mai mult descrie un procedeu decît o realitate. Un roman se intitulează semnificativ **Ce se vede**, iar ceva mai încolo indeamnă : „Cu puțin exercițiu poți ajunge să vezi aerul". Sentimentele și ideile sînt și ele corporale, iau forma spațiului înconjurător. Ochiul (omul) nu se poate sustrage propriei sale imagini despre univers. Artistul aspiră deci la senzația integrală a realității, lucru posibil numai prin interiorizarea deplină a mișcării. Ca și alți romancieri, Radu Petrescu e adeptul romanului total : concept pur teoretic, o nouă utopie — fertilă deocamdată în cîmpul prozei.

CORNEL MORARU ■

Voltaire, Rousseau și secolul al XVIII-lea

Catedra de limbă și literatură franceză a Facultății de limbi străine de la Universitatea din București a organizat un colocviu omagial consacrat lui Voltaire și Rousseau de la moartea cărora se împlinesc în 1978 două sute de ani. Comitetul de organizare — format din prof. dr. Angela Ion, lector Irina Bădescu și asistent Radu Toma — a creat un cadru propice acestei manifestări desfășurate în fața unei numeroase asistențe compuse din cadre universitare, studenți și alți invitați. Comunicările ținute cu acest prilej au evidențiat din unghiuri diferite și cu metode de abordare dintre cele mai moderne complexitatea acestor două personalități din secolul luminilor. Enumerăm cîteva dintre titlurile comunicărilor : **Voltaire și Rousseau sau cele două fețe ale secolului luminilor** de prof. dr. Romul Munteanu, **Voltairianism și rousseanism în modernizarea culturală : exemplul român** de cercet. prof. dr. Alexandru Duțu, **Semnificația receptării inițiale a lui Voltaire în România și sud-estul Europei** de prof. dr. doc. I. Chițimia, **Ecouri românești în opera lui Voltaire** de dr. Virgil Cîndea, **Ideea crizei civilizației la Rousseau și semnificația ei în constituirea filosofiei moderne a culturii** de prof. dr. Alexandru Boboc, **Concepția despre istorie a lui Voltaire** de prof. dr. Dumitru Almaș, **Diderot despre el însuși și despre colaboratorii Enciclopediei** de prof. dr. Angela Ion, **Teoria semnului la Rousseau** de prof. dr. Paul Miclău. De remarcat, ca un fapt deosebit de pozitiv, că la acest colocviu au fost prezenți cu remarcabile contribuții nu numai personalități de prestigiu ale culturii noastre dar și studenți.

Prin organizarea sa excelentă și prin valoarea comunicărilor susținute colocviul **Voltaire, Rousseau și secolul al XVIII-lea** se înscrie ca o reușită în activitatea catedrei de limbă și literatură franceză de la Facultatea de limbi străine a Universității din București.

Două cărți despre tineri

Două cărți despre și pentru tineri („Cum învățăm să trăim", Ed. Politică, și „Vorbește-mi de dragoste", Ed. Eminescu) a scos, recent, Vartan Arachelian, ocupîndu-se de niște semne care, deși exterioare, vădesc, pe ici, pe colo, o veștejire a unor suflete tinere, o alunecare a lor spre un abandon vital. Sînt două cărți pasionante, ce se citesc cu real interes, uneori cu emoție. Deliberat moralizatoare, întepînd ce trebuie să întepe, dar cu acul savant camuflat în buchetul de fapte ce umplu paginile (un mare, somptuos, luxuriant buchet de fapte, o grădină de fapte, reprezentînd toate speciile unei vegetații parazitare, cu ambiția de a nu ignora nici una, nici măcar o subspecie, un fir umil, un embrion), cele două cărți, în special cea despre dragoste, au darul, rarul dar de a nu se înscrie genului pisălog, de a nu certa, de a nu clama, de a nu răspica ritos adevăruri mari, ci, printr-o regie subtilă a așezării faptelor, a înmănuncherii lor, de a trezi, în autorii incriminatelor fapte sau în cei ce gîndesc ca ei, o îndoială. O „îndoială eliberatoare", cum ar spune moralistul, confundabilă pe undeva cu bunul simț, mai exact, cu redeșteptarea lui, redeșteptare care, o dată petrecîndu-se, face ca spiritul să iasă deasupra condiției lui precare, accidentale, vremelnice, ca și untdelemnul, limpezindu-se și năzuind spre sine însuși. Sînt cărți de literatură bună, de literatură didactică, desigur, dar în înțelesul cel mai înalt. Modalitatea folosită de autor este cea a eseului, extras dintr-un fapt de viață, dintr-un sîmbure epic, deloc schematic, ci rupt din realitate, din carnea ei, cu întreaga-i încărcătură fierbinte, cu toate încrîngăturile de tendoane și nervi, aparent periferice cazului, dar toate cu rostul lor, chiar și înfim. Poveștile de dragoste (cele mai multe, de falsă dragoste) din „Vorbește-mi de dragoste", compun o astfel de aglomerare de fapte stufoase, în care intră în joc, desigur, un sentiment, dar și niște adiacențe sau excrescențe neașteptate, ținînd de jocuri exterioare de interese, acuzînd acel abandon vital de care vorbeam mai sus. Sînt, practic, o suită de microromane, de un interes uman acut, clădite în sporuri de tensiune, pe verticală, pe etaje, într-un edificiu ce crește, crește pînă cînd... Cu o lovitură de maestru, autorul retează totul, ca pe-un castel de cărți de joc. Sub ruine, cei doi, el și ea, se trezesc ca la început, la acea masă de cafenea sau de bar la care un băiat cu ochi goi, în care s-a adunat parcă tot vidul lumii, stă cu vidul de vizavi, o tînără blondă, sau roșcovană, sau violacee, mută ca și neantul. Ce i-a adunat laolaltă ? A fost, cu adevărat, ceva care să-i adune ? Întrebarea, sugerată de autor, e rostită de el, tot el vor da, vor trebui să dea și răspunsul, indiferent ce răspuns. Important e ca el, acest răspuns, să conțină măcar îndoiala, dacă nu recunoașterea erorii. Uneori însă nu se întîmplă așa, cei doi persistă în eroare sau în confuzie, uneori, mai mult, se justifică, și încă prin niște „principii", colorînd cu ele un vid moral, colorîndu-l pînă într-acolo încît, cei puțin în ochii lor, vopseaua prinde, astfel încît niște adolescenți fără căpătîi, scăpați din mînă de niște factori educativi, se trezesc ctitori de filosofie. Nici acum autorul nu-și pierde răbdarea, ci, cu talent, cu tact pedagogic, nu cu mimarea seriozității, ci perfect serios, fiindcă problema e cît se poate de serioasă, intră în joc, descoase „principiile", descojește vopseaua, face să reapară vidul, ca pe-o oglindă pe care cei doi n-o mai pot refuza. Totul se face cu atenție, cu o mare atenție, dar nedîndu-se unor astfel de cazuri mai multă atenție decît, de fapt, ele merită. Voi, pare că spune autorul celor în cauză, făcîndu-i să roșească, nu sînteți, totuși, niște „cineva", nu sînteți nici atît de răi, ca să vă strivim sub dispreț, nici, desigur, atît de buni, de nevinovați, ca să vă putem ignora.

P. ILIE ■

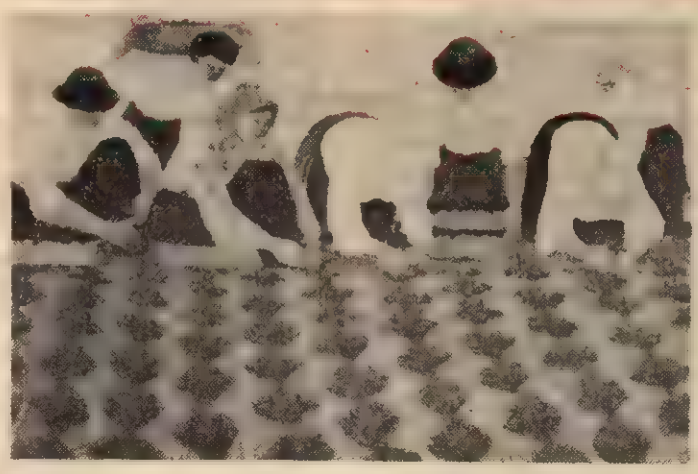

CONSTANTIN DIPȘE : Grădinarii (Detaliu)

MIHAI RUSU : Portretul unei tinere fruntașe

Chemare

Ce zangăt, ce zumzet,
ce zdrong și ce zdrang !
Pe umărul meu cu petale
o umbră mi-a lăsat mult zburînd
una din păsările infernale.
Mă adumbrisem, mă înnegrisem,
devenisem greoi și mai mult decît atît
chiar greu.
Fierăstrău de pietre
gaură în munte
peșteră.
Vino, tu, ia-mă de gît
spînzură-mă tu, de tine.
Nu-mi mai este frumos, —
a început să-mi fie urît.
Vino, tu, cu tine.

NICHITA STĂNESCU

Sonet

Lumina toamnei — febră diafană —
Aduce pe colină dezlegare,
Presară aur vechi peste frunzare
Și-apoi se-nvăpăiază pe-o castană.

Clinchet se naște-n translucide roce,
Triste{ți intime se-mplinesc în trunchiuri,
Iar norii-și plouă razele, mănunchiuri,
Cositele bătaie să-ți evoce.

În toate lucrurile tu ești Semn.
Mă-nalți, ești glas al vieții, și îndemn.
Clopot perfect al toamnei, cer de seară.

Ești vie-n toate — și rigid concept.
Prin tine sînt eu însumi, și aștept
O veșnic înnoită primăvară.

SZEKELY JANOS ■

În românește de Gelu PĂTEANU ■

Epistole

Nu numai frunzele,
nu numai florile,
nu numai dorul —

și fulgii iernilor,
și fulgii anilor,
și fulgii-n viscole

pot fi epistole.

Pot fi epistole
care ne leagă
draga mea dragă
draga mea dragă —

și-atunci cînd relele
și schimbătoarele
altele multele
ne amenință.

Steaua polară,
buna-credință
și fulgii-n viscole —
pot fi epistole.

Ca-n prima dragoste
pot fi epistole.

TIBERIU UTAN

SABIN BĂLAȘA : Alegorie de primăvară

Perpetua schimbare

Mi-e dragă aurora, seninul ei roz-alb,
și purpura, ca o zăpadă, într-un amurg de revelații
— toată suflarea troienind-o ;
mi-e dragă viața-n amorțire
cu violetu-i magic
— ce-i poate că un vis, o scurtă clipă ;
și cringurile-n verde învăscute,
și viorii izvoare-n moicom curs,
și primăverile vestindu-și — în floare — tinerețea lor,
și frăgezimile campestre,
și viața care-și suie seva cu o speranță infinită !
Dragi, secerișurile sfinte, sub cer ca sticla,
'n toiul verii,
și toamna veșted-toșnitoare, departe alungînd lăstunii,
și iarna-n strălucite chiciuri...
Iubesc schimbările acestea,
viața-n firească-i depănare
de la un anotimp
la altul...
Iubesc culoarea, mai cu seamă,
și oamenii — să-i chem pe nume
(o, numele acestea simple
care se cheamă și-și răspund !)
Mi-e dragă pașărea-n zbor falnic
și cîntul inimii, cînd vesel,
cînd întristat...
Iubesc seninul
care te 'nalță-ntru azur,
cu albul norilor hoinari
brăzdat de tunete — și-un ropot
de ploaie repede, piezișă ;
și curcubeul, arc sublim
al infinitului...
Mi-e dragă
schimbarea, ceea ce se 'naltă
și crește, se preschimbă-n floare
și-n dulce rod...
Mi-e drag frumosul ce se naște
din mina harnică, în chipuri și străluciri de piatră rară
— prin care lumea se străvede prin mii de ape...
Și mi-e drag
ce, azi, e-altminteri decît ieri !

VLADIMIR CIOCOV

Un vis

Stai. Privește acele cucoane
Care — prelungi și melomane —
Pluiesc razant pe sub pervaze
Zornăind din diamanticale și turcoaze.
Lasă-te-n jos, mai tare,
Ca să poată să zboare.
Au trecut.
Hai, dă-mi iute un sărut
Și să mergem înainte.
Nu mai suspina, fii cuminte,
Că parcă se deschide
O perspectivă cu cariatide
Ce susțin frontispicii...
Astîmpără-te, nu-i vreme de capricii —
Suntem doar pierduți și streini
Printre turturii sparți, printre lumini
Abia distincte.
N-avem timp de chemări, de instincte,
Ci trebuie să ocolim de zor
Nămeții, să sărim într-un picior
Peste caldarîmul de gheață.
Trece-ți broboada peste față
Că se lasă ger mare.
Nu-ți fie teamă, nu-i o arătare
Mogildeata aceea : e o fetiță
Trimisă să cumpere alviță
De la băcănia de peste drum.
Vine un miros de ars și de fum
Dinspre fereastra deschisă acolo,
Chiar la subsuoara lui Apolo
— Celebra statuie de marmură roză
De la Institutul de tuberculoză
De care ai auzit, desigur —
Renunță la mersul acesta nesigur
Și pășește apăsat lîngă mine
Prin pulberile de ghețuri fine
Care văluresc peste ghețușe...
Hai să batem acolo la ușe
C-a-nceput să mă doară un dinte,
Poate ne vor da o cană cu ceai fierbinte
Și ne vor așeza la masă.
Nu răspunde nimeni. Lasă,
Stai jos pe morman, lîngă mine.
Uite cum ies aburii din noi. E bine.
Și-acum gata ! Plecăm în noapte
Spre lumini, spre palate, spre fapte,
Numai că e negura prea groasă
Și ne e dor de-acasă...
Da, știu, abia ți le stăpînești
Lacrimile muierești,
Ți-e dorința redusă la sfert
Și n-am inimă să te cert,
Dar să știi c-am mers prea departe
amîndoi
Și nu mai putem da înapoi.
Închide ochii și lasă biciul de gheață
Să te sfîșie pe frunte, pe față.
Dă-mi mîna și simte talpa,
Gîndește-te la Hanibal, la Tegucigalpa,
La grădinile podidite de roze,
La îngerii zîmbitori din icoane și poze.
Ține minte că vom vedea
Ulița cu palate și cinema,
Trecerile de sticlă de la o casă la alta,
Fecioarele de Orléans, cavalerii de Malta
Înșiruiți la marile geamuri din înălțime
Cînd bate amurgul peste mulțime
Și-o mînă să cumpere mai iute
Stămburi, cratițe, căpute,
Nasturi, belciuge, vată...
Dar să uităm deocamdată
De toate aceste preocupări deșarte
Și să înaintăm mai departe
Prin ninsoarea proaspăt așternută
Peste întinderea nestrăbătută.
Parc-au început casele să fie
mai acătării —
Dă-te la o parte, că trece
Tramvaiul ce trebuia să sosească
la zece —
Șterge din minte semnul întrebării —
Precum scrie în tabelul de la intrare,
N-are motor, nici șină nu are,
Doar vagoane care trec fără încetare ;
Ba nu, sunt împinse din spate
De o locomotivă fără roate
Împrumutată de la Căile Ferate.
Suie sus. O, ce lumină
Peste roșul scaunelor de anilină !
Zîmbește. Nu ți se pare
Că-i o poleială vișinie
Și verde la ferești, ca-ntr-o jucărie
De carton ?
(Un obiect suprarealist, prevăzut cu pompon,
Din care s-a scos
Sufletul nostru mucilaginos,
Impurificat cu scurte așchii de vise rele
— Nu vi le mai povestesc. Sunt tot acele
De mult existente. —
Alături de alte, mai noi, fragmente,
Ca unghia dragonului străpuns de-un domn,
Fesurile purtate de străbunici în somn,
Țipătul unui tren în fuga mare,
Lătrat de cîini stins în depărtare,
Capitale bîntuite de molimi crude,
Asfalturi moi înnegrite de dude,
Cîntece de cocoși din crepsatin
Și „Bonjour Monsieur Gauguin".)
Acum vom lăsa orice joc
Și vom pune capacul la loc.

LEONID DIMOV ■

Crivățul și trandafirul

Sînt roșule trandafir cum spui :
sufletul pescarilor tăcuți
și puternici,
pe care coasa vîntului se ascute ;
neveste cu șapte diavoli sub braț
îi bruftuluiesc,
nu tac pînă ce nu-s iubite
sub steaua nopții trîndavă.

Grația ta nu mă încumet a o atinge,
cum tu nu-mi poți îngîndi minia
cu care împing turme de stînci la vale ;
aduni zîmbetul seninului cer desfăcut,
dar rareori nu-ți rodește
fără să-i spulber petala în cîmpie !

Asemenea unui popor în răscoale biciul
și cînt
marinarii colțoși și tandri,
gata să ridice femeile portului
la rangul de prințese de bal,
cu paratele agonisite într-un an,
să le cumpere dulci caramele,
să-ntoarcă pe deș porto-franco
pentru o rochie dorită de voal —
să muleze ca ploaia
pe trupul lor tînăr de sirene zglobii !

Sînt roșule trandafir cum spui :
țipătul corăbiilor care gem bortoase,
cînd valul le lovește sec în prore ;
injurătură aspră a șleparilor,
cînd pe canale-i fur în curmeziș,
vaierul mamei care de nouă ori
și-a deschis spre lumină pîntecul.

Sînt Crivățul dur ce biciuie și arde
obrazul supt, sulemenit de fard,
spicul sterp al unghiilor mov
neîncetate în marea de cocă a pîinii ;
brațul flasc ce n-a legănat
la mijloc de noapte copilul în febră !

Soarta însinguratelor pescadoare o însoțesc,
mugind sub cadrii pustii și reci de ceițuri :
atunci, Luna se sinucide
și lumina ei se stinge, pocnind ca un bici.

Spaima timonierilor sporesc, înaltă
cît catargul,
albind printre viclenele Caribde,
cînd ciclonul rupe osia mării în două ;
disperarea femeilor care, în fața oglinzii,
se fardează pentru singurătate !

O, și cîte lumini ale prea-plinelor
țărmuri n-aș putea să mai cînt !
speranța insularilor înfloriță pe tinere
diguri,
mecanici asmuind noaptea de smirnă
a tinguitelor mlaștini,
motopompiști filosofi,
pasărea grîului din șapte cîmpii adăpînd !

Sînt roșule trandafir cum spui :
îndemnul meșterilor ce despică în zori
lemnul pentru zveltele prore,
sfînta răbdare a împletitorilor de sculе
marine,
sînt focul alb ce întreține incendii
dintr-o scînteie-a frunții minerale !

De-aș avea, înmiresmat trandafir,
o navă cu ai meu sînge pulsînd în carenă,
smoliță, căiățătuită pînă în dinți,
să-i înalț aripile de fildeș în larg
și să vezi cum lumina ochiului tre
viscolește prin noapte ;
cum înflorește pielea matrozului,
pălmuit în cărțuri de val,
cum inima îi freamătă în spuze,
asemenea virtejului ce-l ișc
în acest poem bolovănos,
categoric,
ca un cîine puternic !

Să vezi prea-plăpînd trandafir,
prin lustruite, încercănate hublouri,
cum aiurează de durere bolnavul
și rana lui crește cît un aluat.

Da, sînt Crivățul și-n furia stîrnită,
smuig lustruitul acoperiș al minciunii,
clatin inerția corupților metropole
și spulber crezul de staniol
al claselor ce n-au știut mizerii :

Dau de pămînt cu zeii moderni,
convenționali,
burduși{ți,
fără viagă !
căci eu sînt Crivățul stîrnit
de brațele în care sună aprig Revoluția ;
zarea spre care bat e țărmul visat,
Comunismul !

Dați brațelor înaripate de lupte o navă,
să fluiere gorgonele în arcuitele prore,
să-i spele marea plînsul ei de secoli,
că tot mai mult, peste oceanul lumii,
poemul meu de Crivăț înflorește !

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Raportul la Conferința Națională, cu privire la modificarea radicală a legislației țării, ca și documentul elaborat în lumina acestor orientări, intitulat: „Cu privire la perfecționarea conducerii tuturor sectoarelor de activitate, a legislației Republicii Socialiste România, a activității organelor de justiție și ale Ministerului de Interne", exprimă o concepție nouă, revoluționară în dreptul românesc, de un profund umanism, în concordanță cu dezvoltarea societății, menit să adâncească procesul de democratizare a justiției și să contribuie prin aceasta la întărirea statului nostru socialist.

Expresie fidelă a voinței și intereselor societății, justiția socialistă se înfăptuiește în țara noastră potrivit tezelor Conferinței Naționale a partidului cu participarea largă și nemijlocită a oamenilor muncii. În etapa actuală de dezvoltare a societății noastre se înregistrează o creștere a formelor de acțiune a maselor populare și de autoapărare socială, o participare mai intensă a colectivelor de oameni ai muncii la lupta împotriva celor ce atentează la ordinea și liniștea publică, are loc o preluare a unor atribuții privind înfăptuirea actului de justiție și respectarea neabătută a legalității socialiste de către obște și în același timp se realizează o integrare a activității organelor de justiție în activitatea maselor populare în eforturile generale pentru asigurarea și apărarea cuceririlor revoluționare ale poporului nostru și prosperitatea patriei, în condițiile sporirii rolului conducător al partidului. În spiritul acestor documente, principala preocupare ne este de a-i împiedica pe oameni să comită abateri, de a preveni săvîrșirea acestora.

Conferința națională subliniază încă o dată necesitatea respectării neabătute a Constituției și legilor țării, combaterea oricăror încălcări ale legalității socialiste și ordinii de drept, creșterii răspunderii fiecărui cetățean pentru înfăptuirea programului construcției socialiste, pentru respectarea legilor țării și a normelor de conviețuire socială. Nu este vorba de o creștere exclusiv cantitativă a sarcinilor ce revin organelor procuraturii ci, în primul rînd, de un conținut nou, revoluționar, al activității noastre, al îndatoririlor noastre și metodelor noastre de muncă.

În spiritul înaltelor răspunderi ce ne revin astăzi, avem datoria de a interveni în spirit critic, militant pentru înlăturarea radicală a stărilor de lucru negative din orice domeniu de activitate, de a combate cu intransigență orice manifestare cu caracter antisocial și a acționa prompt pentru preîntîmpinarea lor.

În acest scop, ne diversificăm legăturile cu masele de oameni ai muncii, lărgim sprijinul pe care-l acordăm colectivelor pentru educarea prin muncă a celor sancționați, pentru înfăptuirea în viață a principiilor eticii și echității socialiste, aducem astfel contribuția specifică la măreața operă de făurire a socialismului multilateral dezvoltat în patria noastră.

IONEL DOBRILĂ
procuror șef direcție
în Procuratura generală

Pagină realizată cu sprijinul Procuraturii generale

Două cazuri asemănătoare

Am în față două dosare. Între ele nu există nici o legătură. Unul este foarte voluminos, celălalt nu este foarte voluminos. Dosarul cel voluminos aparține unui cetățean din Piatra Neamț. Celălalt unui director din Brăila. Mi-a trebuit destul de mult timp ca să le cercetez și să le înțeleg rosturile. Și după ce le-am înțeles rosturile le-am dat dreptate aminduror petenți: sentimental.

Cetățeanul din Piatra Neamț, S. I., este pensionar, bolnav, imobilizat la pat. Directorul din Brăila beneficiază de documente și de o logică simplă și pentru el dreaptă: de ce să plătesc o amendă pentru un fapt petrecut în lipsa mea și de către altcineva? S. I. din Piatra Neamț și-a dat sora în judecată pentru o chestiune de partaj. Sora se află tocmai la Tulcea, unde a și dat-o în judecată, și unde din pricina bolii nu se poate deplasa, și unde din cauza asta nu i se acordă îngăduința pe care ar merita-o. Șeful brăilean, S. B., constată echivocul termenilor în care este redactat procesul verbal de contravenție și lasă să se înțeleagă abuzul de putere al inspectorului care l-a redactat, arbitrariul acestuia. S. I. din Piatra Neamț n-are bani, n-are deajuns cît ar trebui să plătească pentru deschiderea procesului împotriva surorii din Tulcea care este, după cum rezultă din memoriu, o rea. Directorul din Brăila aduce probe și zice că sub același sistem de iluminat, pentru care dumnealui a fost amendat, se află și alte întreprinderi, nu numai întreprinderea lui...

Toate aceste date alcătuiesc împreună două dosare de cîteva zeci de pagini. Dosarele se află la Procuratura generală și cer recurs extraordinar împotriva hotărîrilor judecătorești care nu iau în considerație justificările lor, după părerea unora, reale. Recitesc de aceea hotărîrile judecătorești și constat că nici instanțele ce le-au emis nu resping logica petenților și nici nu neagă împrejurările pe care aceștia le fac cunoscute în memoriile lor. Atît S. I. din Piatra Neamț, cît și S. B. din Brăila sînt oameni onorabili, viețile lor pot fi pilde pînă la un punct, își iubesc copiii, sînt generoși, harnici, devotați în prietenie, onești în societate, cu un trecut din care nu lipsesc sacrificiile, onorurile ca și nenorocirile sau ghinioanele, au în față un viitor clar, în orice caz asigurat, sînt buni meseriași, aplaudați nu de puține ori, cînd a fost cazul, toate astea sînt adevărate și nimeni nu le poate contesta. În două cazuri n-au dreptate nici S. I., nici S. B.: acolo unde dreptatea este de partea literei legii. În aceste două cazuri, dealtfel mărunte, nimic nu poate înlocui litera legii. Un savant care ar descoperi leacul împotriva cancerului, dar ar traversa strada pe culoarea interzisă, calitatea de savant nu poate face să dispară contravenția.

De ce au ajuns, de fapt, S. I. și S. B. pînă în situația de a cere recurs extraordinar? Primul, prevalîndu-se de împrejurările tragice ale vieții sale, al doilea de considerente de ordin formal, cer în ordine: să nu plătească întreaga taxă de timbru la deschiderea procesului de partaj împotriva dispoziției legii și S. B., să nu plătească 500 lei amendă pentru neaplicarea măsurilor de limitare și restricții prevăzute de decretul 41 din D. 620/73 în domeniul încălzitului și iluminatului.

Mentalitate irresponsabilă

Cînd își ucise concubinul, în ianuarie 1976, V. E. din comuna Șoimari, județul Prahova, gîndea: Oricît ar fi de întinsă deșteptăciunea omului, ea are totuși niște margini. Acestei formulări stilizate de noi, V. E. i-a mai adăugat un gînd plin de speranță: Cum am să fac eu, nu mă prinde nici dracul! Și o lună mai tîrziu, într-o noapte geroasă a lunii februarie, V. E. fugi de-acasă aiurea, blestemînd, „sătulă pînă peste cap de bătăile și scandalurile bețivanului de S.G." Întrebată unde se găsește S.G. în acel moment, femeia răspunse că „nenorocitul și-a luat sculele și-a plecat în meseria lui".

Versiunea femeii era cît se poate de plauzibilă. S. G. era un cunoscut și apreciat meseriaș dulgher pe o rază de mai multe comune și mai departe chiar pînă în Valea Jiului. Totuși, pînă atunci, dulgherul nu mai lipsise atît de mult timp din comună și organele de miliție au hotărît, pentru orice eventualitate, să controleze spusele femeii. S-au deplasat deci la casa unde conviețuiau cei doi și n-au găsit nimic, nici o urmă, nici de-a lui S. G., nici de scandal, nici de altceva care să probeze afirmațiile femeii. Apoi s-a discutat cu rudele lui S. G. și rezultatul a fost că rudele meseriașului nu știau nimic despre S. G. de mai multe luni.

De ce mințise femeia? S-a cerut concursul Serviciului judiciar al miliției județului Prahova, pentru a se efectua cuvenitele cercetări în acest caz de dispariție. S-a dat dispărutul în urmărirea locală și generală, s-a procedat la solicitarea unor relații de la Direcția Generală a Penitenciarelor și de la spitalele de psihiatrie, la verificarea cadavrelor neidentificate etc. Rezultatul acestor verificări a fost negativ.

În acest stadiu s-a pus problema verificării versiunii omorului urmat de ascunderea, dezmembrarea și distrugerea cadavrului. În același scop a fost solicitat să participe la efectuarea urmăririi penale pentru elucidarea acestei ipoteze, procurorul Ștefan Bocănet de la Procuratura județeană Prahova:

„Am pornit verificările privind comportarea, manifestările, relațiile cu locuitorii din comună ale dispărutului, modul său de viață și în principal relațiile ce existau între el și concubină. Am audiat rudele dispărutului și ale bănuitei, persoanele care au luat legătura cu S. G. înaintea dispariției sale etc.

N-am reușit să aflăm decît că între concubini exista o stare de încordare, determinată mai ales de conduita necorespunzătoare a lui S.G. care obișnuia să consume băuturi alcoolice și fiind în stare de ebrietate lovea, amenința concubina și o alunga din casă, ceea ce corespundea cu declarațiile femeii. Am hotărît alcătuirea unui plan amănunțit de percheziție cu repartizarea unor sarcini pe lucrători. Fiecare încăpere a fost examinată în amănunt, fiecare obiect a fost observat cu ajutorul lămpii cu raze ultraviolete. Într-o încăpere ce era folosită de obicei ca atelier de tîmplărie a fost găsit un pat pe a cărui tăblie au fost descoperite două scrijeluri. A fost căutat obiectul cu care se răzuise și l-am găsit: un grader de confecționat butoaie în ai cărui dinți am identificat particule lemnoase provenite de la scîndură. A fost îndepărtat așternutul și am observat niște pete maronii. Fără descoperirea cadavrului însă probele culese nu puteau dovedi nimic. Au fost cercetate împrejurimile, au fost făcute săpături peste tot, a fost repetat apelul către penitenciare și pentru verificarea dosarelor privind identificarea cadavrelor.

Probele folosite le-am folosit în ascultarea bănuitei și am ajuns la următoarea ipoteză de lucru: în jurul datei de 20 ianuarie V. E. a aplicat concubinului o lovitură de topor în cap, a ținut cîteva zile cadavrul în acel atelier în care fusese săvîrșit omorul și într-o dimineață a scos cadavrul în curte, a pus lemne de jur împrejur, le-a stropit cu petrol, și a dat foc. Am mers în comuna Șoimari și am căutat locul unde ar fi putut fi ars cadavrul. Sub o salcie am găsit urme de cenușă și resturi de oase carbonizate. Am recoltat din cenușă cîteva fragmente osoase calcinate în vederea examinării medico-legale și expertizei criminalistice. Printre resturile de oase a fost găsită o sîrmuliță trecută prin orificii, de unde s-a prezumat că titularul fragmentului fusese supus anterior producerii morții unei intervenții chirurgicale. Am cercetat și aflat că în luna decembrie 1965, pe cînd era podar la o schelă de extracție, S. G. a suferit un accident de muncă în urma căruia a fost supus la două intervenții chirurgicale, în regiunea orbitară externă. Cu ajutorul unei expertize la Institutul medico-legal din București s-a făcut o expertiză osteologică care a precizat că majoritatea fragmentelor osoase prezintă particularități unor oase umane, iar fragmentul osos cu sîrmuliță reprezintă o porțiune din osul zigomatic al unui craniu de om adult, cuprinzînd o parte din regiunea orbitară externă. Pe os s-a observat un calus și osteosinteză cu două fire de sîrmă. Aceste modificări denotă o veche fractură orbitară-facială, operată în 1965. Condițiile în care a fost efectuată osteosinteza corespund celor de la Spitalul județean Ploiești. În acest mod s-a stabilit certitudinea că oasele proveneau de la S. G.

Eram, desigur, în fața unui caz ieșit din comun. Oroarea ce m-a cuprins m-a făcut să mă întreb dacă femeia aceea sărmană și demență ar mai fi făcut ce a făcut, dacă ar fi știut de mai înainte grozăvia pe care o poate provoca un gest disperat, poate și o judecată barbară. În fața cruzimii, cruzimea însăși poate da înapoi. Minți reduse și nematurizate gîndesc crima fără a gîndi și urmările pentru cel ce o comite, urmări psihice mult mai năprasnice decît moartea însăși".

Terminîndu-și relatarea despre acest caz, procurorul Ștefan Bocănet n-a spus, desigur, nici un cuvînt despre piedicile pe care le-a întîmpinat, despre momentele de sufocare din timpul anchetei cînd părea că totul revine la început și nu se înaintează deloc, nimic despre înalta calificare de care a dat dovadă, despre voința și ardoarea, cheltuite pentru aflarea adevărului, în ideea, de data aceasta măruntă, de a demonstra că nu există fărădelege care să nu poată fi descoperită, că organele investite cu apărarea legii dispun nu numai de dotarea tehnică corespunzătoare în acest sens, dar și de o conștiință curată și devotată menirii profesiunii pe care și-au ales-o.

ION SALIȘTEANU: Dimineață de primăvară

Superficialitatea versiunii unice

Ce se putea întîmpla într-un I.M.S. în care călătoreau, spre Sinaia, fără nici un scop justificat, un șofer tînăr și o necunoscută, încît aceasta din urmă să sară din mers și să se accidenteze mortal?

Revenindu-i acest caz, organul de cercetare penală a dat următorul răspuns, bazat exclusiv pe declarațiile șoferului: Învinuitul P.I. a circulat fără a avea ușile bine închise și asigurate.

În cadrul acțiunii de control periodic, verificînd printre celelalte lucrări curente repartizate procurorilor și acest caz, procurorul respectiv a observat că pe baza datelor existente la dosar puteau fi elaborate mai multe versiuni și anume: 1) Victima cunoscîndu-l pe învinuit la restaurant, a fost invitată de acesta la locuința unui prieten. Supusă unei tentative de viol, a sărit de la înălțime, s-a accidentat, după care a fost transportată cu autoturismul, simulîndu-se o cădere din imprudență. 2) Învinuitul s-a oferit s-o conducă pe fată la cămin; aici în loc să oprească, a continuat drumul cu viteză mărită. De teama a ceea ce i se poate întîmpla, victima a deschis ușa și a sărit accidentîndu-se mortal. 3) Șoferul P. I. a circulat cu autoturismul fără a avea ușile bine închise și asigurate.

Urmărind aceste trei variante ale procurorului au fost reconstituite următoarele fapte: Victima se afla la Bușteni în interesul serviciului, la un curs de perfecționare. Se împrietenește cu o tînără din oraș și noua prietenă îi propune să meargă împreună la restaurantul „Vadul Cerbului" ca să asculte muzică. Inițialele noii prietene sînt D.F. Aceasta deci are multe cunoștințe în oraș și la restaurant îi prezintă victimei de mai tîrziu cîțiva prieteni, printre care și pe șoferul P. I. Tînărul îi propune fetei să meargă împreună la un hotel și să rămînă acolo peste noapte. Ea refuză și o roagă pe D. F. s-o conducă la cămin. Supărată pe naivitatea prietenei sale, D. F simulează acceptarea și afară, unde șoferul P. I. ieșise „din întîmplare", prietenele se urcă totuși în I.M.S. Victima a acceptat invitația știindu-se în siguranță alături de prietena sa. I.M.S.-ul oprește în dreptul locuinței lui D. F. Tînăra coboară, lăsînd-o pe victimă singură cu șoferul P. I. care se oferă s-o conducă la cămin. Mașina depășește căminul. Fata insistă să oprească P. I. continuă însă drumul spre Sinaia, cu viteză mărită. Victima țipă. Se roagă, imploră. P.I. gonește mai departe. Ușa din față e încuiată. Atunci, victima sare peste scaun și sare din mers prin ușa din spate. Și o viață începută demn și onest este întreruptă în chip bestial.

SPIRITUL DE RĂSPUNDERE al procurorului n-a ajutat numai la lămurirea unui caz judiciar; a salvat poate viața unei alte tinere fete care și-a început viața demn și onest. Și a mai făcut ceva: a tras un semnal de alarmă în chestiunea unei singure variante în cazurile de rutină.

„Fatalitate" cu 8 văduve și 19 copii orfani

Simbătă, 18 iunie 1977, zi scurtă. Drumul județean 244. Vaslui. În cabina autocamionului ce se îndreaptă spre stația C.F.R. — șoferul L. I. și șeful de echipă M. M. În mașină — 7 (șapte) muncitori.

ÎMPREJURĂRI FAVORABILE ACCIDENTULUI. Comportarea ireproșabilă (16 ani serviciu) a șoferului L. I. — controlul tehnic superficial al autorității.

Încrederea exagerată în sine a șoferului L. I. Dialog: M. M. — Conduci cu o viteză prea mare. L. I. — Mașina are tot ce-i trebuie, nici o grijă!

Abuz de putere al instructorului cu protecția muncii: Iei șapte lucrători și-i duci de urgență la stația C.F.R. Eu răspund!

Simbătă, zi scurtă, mentalitatea „Azi și gata!"

LOCUL FAPTEI: Curbă, pantă, vizibilitate redusă. Autocamionul distrus. 8 cadavre, printre care și cel al șoferului L. I.

PROCURORUL respinge concluziile Inspectoratului pentru protecția muncii: culpă exclusivă a șoferului L. I. și indică stabilirea împrejurărilor favorizante și sancționarea vinovaților. Temeiul: accidentul putea și trebuia să fie evitat. Repune, de asemenea, în drepturi, 8 văduve și 19 copii orfani.

NICOLAE CRISTACHE

Din partea Consiliului popular al județului Iași

„Referitor la scrisoarea lui **Costică Barbărasă** și a altor locatari din Iași, strada Păcurari nr. 20, adresată redacției FLACĂRA, vă comunicăm : în scrisoare se arată că liniștea locatarilor este tulburată între orele 5—21, datorită zgomotului ce se produce la complexul alimentar de la adresa sus-menționată. Pentru verificarea faptelor arătate s-a format o comisie care s-a deplasat la fața locului, constatînd că cele sesizate sînt reale. De comun acord s-au stabilit următoarele : lucrătorii comerciali să manipuleze mărfurile și ambalajele în condiții în care să evite pe cît posibil zgomotul, mai ales în timpul orelor de odihnă ; exploatarea agregatelor frigorifice și a dispozitivelor improvizate — tobogan — să se realizeze astfel ca să nu se provoace nemulțumirea locatarilor; din analiza făcută a reieșit că principala poluare fonică se datorează în special agregatului frigorific care echipează camera frigorifică ; soluția de diminuare a zgomotului este înlocuirea acestuia cu unul semicapsulat, operațiune care se va efectua în perioada 1 iunie — 1 iulie anul curent, perioadă în care se va realiza deasemenea renovarea întregului complex comercial alimentar, modificîndu-se întregul flux de aprovizionare-desfacere“.

La 10 iunie, absolvenții liceului „Roman Vodă“ din municipiul Roman, promoția 1948, au sărbătorit aniversarea a treizeci de ani de la terminarea liceului. Clipe emoționante pentru cei 31 de foști elevi care au răspuns prezent la apelul făcut de profesorul emerit Mihai Poenaru. Fiecare din cei strigați la catalog și-a expus în cuvinte pline de semnificații viața și activitatea din cei treizeci de ani care au trecut, din 1948 pînă în prezent. Oameni în toată firea, cu părul albit, au povestit despre realizările lor, despre munca plină de abnegație pe care au depus-o, sau o depun, în slujba patriei noastre socialiste, a poporului român, ai căror fii sînt. N-au lipsit nici evocările din viața grea pe care au dus-o ca elevi ce au trăit anii grei ai războiului, ani în care cărțile, hrana și îmbrăcămintea constituiau mari probleme. Întîlnirea a prilejuit o caldă revedere, a însemnat pentru cei prezenți — dincolo de emoția firească acestor clipe — un bilanț al unor împliniri atît personale cît și pe plan social. În fotografia pe care v-o trimit, absolvenții promoției 1948 a liceului „Roman Vodă“ la revederea după 30 de ani. (**Al. Ginju**)

Primim din partea tovarășului Alexandru Marinescu, medic primar, doctor în științe medicale, șef de lucrări la I.M.F. București

Opinia publică asistă în ultima vreme la o serie de discuții interminabile și deloc academice între unii reprezentanți ai Ministerului Sănătății și Pavel Kozak, care de aproape 20 de ani tratează afecțiuni dermatologice la locuința sa.

Școala dermatologică românească, cu vechi tradiții, cu străluciți reprezentanți, a depus și depune o remarcabilă activitate ce o face să fie considerată astăzi printre primele școli dermatologice din lume. Este limpede pentru oricine că mersul ascendent — în contextul progresului pe plan mondial al specialității — nu poate fi împiedicat de nimeni.

După aprecieri rezonabile — sînt cunoscute aproximativ 250—300 boli de piele. Dintre acestea unele sînt mai răspîndite, altele rare sau chiar foarte rare. Pavel Kozak, tratînd cu metode originale, a obținut într-un număr de 10—15 afecțiuni rezultate excelente (ameliorări remarcabile și vindecări).

Dar Pavel Kozak nu este medic. Și atunci ce facem ?

1. Să-l băgăm în pușcărie ? Este prea tîrziu.

2. Să-l trimitem peste granițe ? Ar zice că pierdem !

3. Să interzicem accesul oricărei persoane la locuința sa ? După cîte știu s-a încercat dar fără rezultate eficiente.

4. Să discutăm mai departe ? (Comisii, paracomisii, polemici „înflăcărate“, teatări, supratestări). Devine obositor și chiar dăunător.

Aș spune, mai degrabă, că ideile, experiența, rezultatele terapeutice ale lui Pavel Kozak să fie utilizate într-un cadru adecvat (nu numai pe str. Uranus !), să fie puse în slujba sănătății poporului nostru și a oamenilor suferinzi. Sînt convins că dermatologia românească nu va avea decît de cîștigat.

Dr. ALEXANDRU MARINESCU ■

Din partea tovarășului Dorel Filipescu, reprezentantul Ministerului Turismului în Spania, am primit miercuri următoarea scrisoare :

Aici la margine de Europă, pe acest mare bulevard madrilen, în modernul Palat al Congreselor, după cinci zile de drum, a sosit, de la noi de acasă, tocmai din Șimleu Silvaniei, expediția medicală condusă de eminentul om de știință dr. Ioan Pușcaș, echipată cu cele mai simple și „zdrobitoare“ argumente, pentru a asista cum, după 10 ani de studii și trudă științifică, și în prezența a peste 2 000 de specialiști din toată lumea, PRIMUL MEDICAMENT ORIGINAL ROMÂNESC DE VINDECAREA ULCERULUI — ULCOSILVANILUL — se impune cu respect și seriozitate.

„Bien venido, sr. Ioan Puscas — îl întîmpina cu multă prietenie dl. dr. Eduardo Arias Vallejo, președintele celui de al VI-lea Congres de gastroenterologie — este o mare onoare pentru noi că descoperitorul Ulcosilvanilului, cel care a trezit senzație în lumea întreagă medicală, este prezent aici, la acest congres mondial din Madrid, confirmînd și de această dată că școala medicală românească este un important punct de referință pe plan mondial“.

„Onoarea este cu atît mai mare, dl. Ioan Pușcaș — completează dl. dr. Felipe Martinez Perez, președintele Societății spaniole de patologie digestivă — pentru că cele 12 noi comunicări pe care le prezentați aici în congres, împreună cu ceilalți colaboratori ai dv. (dr. Petre Contrașiu, dr. Ștefănică Blaj și dr. Aurel Chiu), lucrări ce reprezintă ultimele dv. descoperiri, ridică mult nivelul științific al acestui Congres mondial din Madrid“.

„CONTRIBUCION DE LA ESCUELA RUMANA DE PATOLOGIA GASTRODUODENAL AL VI CONGRESO MUNDIAL DE GASTROENTEROLOGIA“ (Diario de Congresos — Madrid, iunie, 78)

Diario de Congresos, după ce, pe patru pagini în culori face o costisitoare reclamă Tagometului, ale cărui rezultate în vindecarea ulcerului de 78 la sută la ulcerul duodenal și de 79 la sută la cel gastric, medicamentul cel mai apreciat și cunoscut pe plan mondial pînă la descoperirea Ulcosilvanilului, ale cărui rezultate în vindecarea ulcerului sînt de 96,8 la sută, la ulcerele duodenale, și de 99 la sută la cele gastrice, subliniază sub titlul „Contribuția Școlii românești de patologie gastroduodenală la al VI-lea Congres de gastroenterologie“ că „Școala românească de patologie gastroduodenală, condusă de dr. Ioan Pușcaș, este prezentă în acest congres cu noi descoperiri importante în tratamentul ulcerului gastric și duodenal“.

„Felicitări, dl. Ioan Pușcaș, descoperirile dv. privind mecanismul prin care ionii de calciu acționează în secreția acidă și mecanismul intim prin care histamina stimulează secreția gastrică, mi-au reținut în mod deosebit atenția“ îl salută cu stimă, dr. Demling, președintele Societății de gastroenterologie din R.F.G., binecunoscutul specialist, redactor șef al revistei de specialitate ACTA HEPATO-GASTROENTEROLOGICA, și viitorul președinte al celui de-al XI-lea Congres european de gastroenterologie care va avea loc în 1989, „și nu uitați, dl. Ioan Pușcaș, revista mea vă așteaptă mereu și cu mult interes lucrările“.

„Bravo, colega, eram în sală și m-am bucurat văzînd cum ai demonstrat acțiunea magneziului în procesele secretorii gastro-duodenale și cum ți-ai susținut cealaltă descoperire privind interacțiunea histamină-calciu în procesul secretor gastric acid la om, și mai ales în procesele patologice la ulcerele duodenale“ — sînt cuvintele adresate eminentului savant român Ioan Pușcaș de către directorul spitalului „Muntele Sinai“ din New York, prof. dr. Dreilling.

Că noile descoperiri ale celui care se impune cu Ulcosilvanilul, și comunicate în acest Congres mondial de gastroenterologie din Madrid, au trezit un mare interes științific în lumea medicală, constituind, în același timp, o nouă afirmare a medicinei românești pe plan internațional ni se confirmă la fiecare pas, și în fiecare pauză din timpul lucrărilor acestui congres de către majoritatea specialiștilor prezenți aici la Madrid, între care amintim pe dr. prof. Kunio Tagagi — directorul clinicii de cancer din Tokio, pe dr. prof. J. Konturek — binecunoscutul specialist în mecanismul secreției gastrice (Polonia), pe prof. dr. Maeroff — președintele Societății de gastroenterologie din Argentina, și vicepreședinte al Societății interamericane de gastroenterologie, pe prof. Myren — redactor șef la „Scandinavian Journal de Gastroenterologie“ și președinte al Societății respective din Norvegia.

Cum să nu te simți mîndru și fericit asistînd la acest forum mondial de medicină, cum primul medicament original românesc în vindecarea ulcerului — Ulcosilvanilul — este apreciat la cel mai mare salt în gastroenterologia internațională.

DOREL FILIPESCU ■

Din partea Direcției județene P.Te. Dolj :

„Urmare scrisorii cititorului **Marcel Veleanu** din comuna Giurgița, prin care semnalează neprimirea revistei FLACĂRA nr. 8 în luna februarie, numerele 14 și 16 din luna aprilie 1978, vă comunicăm : din cercetările efectuate asupra agentului poștal din comuna Giurgița reiese că pachetul cu cele două abonamente nr. 8 din luna februarie nu a fost primit, iar din numerele 14 și 16 a primit două exemplare în loc de trei. Întrucît exemplarele respective nu au fost reclamate și recuperate de agenția P.T.T.R. Giurgița, sau de Oficiul P.T.T.R. Cerăt, imediat de la apariția numerelor respective, pentru servirea abonatului s-au luat măsuri de sancționare a agentului poștal din comuna Giurgița și a tovarășului diriginte al Oficiului P.T.T.R. Cerăt. Numerele sesizate de către abonat au fost recuperate ulterior și înmînate abonatului. De asemenea s-au luat măsuri ca în viitor să nu se mai repete asemenea nereguli“.

Asociația locatarilor din strada Barbu Văcărescu nr. 44, sector 1, București vă aduce la cunoștință următoarele : la parterul imobilului nostru a funcționat timp de 16 ani o unitate de legume și fructe, bine aprovizionată, satisfăcînd din plin, printre altele, cererile celor 56 de familii din bloc, precum și ale oamenilor muncii din cele 5 întreprinderi și instituții aflate în imediata apropiere. Din luna mai 1977 unitatea a fost preluată de un alt șef, Babei Ion, despre care am auzit că a fost șef de restaurant în provincie. De la venirea acestuia aprovizionarea unității a scăzut considerabil, programul nu se mai respecta — deschidea după orele 8, uneori nu deschidea zile în șir — astfel că unitatea a devenit nerentabilă, fiind închisă cu începere de la 1 martie a.c., localul fiind atribuit I.A.P.L. Amzei, care urmează, după informațiile pe care le deținem, să deschidă un bufet ! De reținut este faptul că persoana care se ocupă cu amenajarea bufetului este chiar Babei Ion, fostul gestionar de la legume și fructe. Despre schimbarea profilului unității am sesizat în scrisorile sectorului, arătînd că atît locatarilor blocului nostru, cît și cetățenilor din cartier le este cu mult mai necesară o unitate de legume și fructe, nefiind alta prin apropiere, pe cînd bufete se află unul la numai 300 de metri, pe bulevardul Lacul Tei și încă 4 pe șoseaua Ștefan cel Mare ! În plus, localul cu pricina nu are nici măcar grupul sanitar absolut necesar unei unități de alimentație publică. Nu am primit însă nici un răspuns, deși scrisorile noastre au acordul deputatei circumscripției nr. 27, al secretarului B.O.B. P.C.R. cartier și al președintelui comitetului de cetățeni.

Din partea Ministerului Muncii :

„La solicitarea dumneavoastră de a da un răspuns la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Aurel Nicodin** din Tg. Ocna, referitor la situația fiului său **Nicodin Sorin Olimpiu**, vă comunicăm : Comisia de contestații constituită conform Decretului nr. 54/1975 în cadrul Ministerului Muncii a reanalizat situația absolventului N.S.O. întrucît au intervenit noi elemente care justifică efectuarea stagiului în producție în cadrul Muzeului județean Suceava, pentru care absolventul a prezentat și acordul Consiliului Culturii și Educației Socialiste. În consecință, comisia a hotărît admiterea contestației, anularea procesului verbal și a penalității civile de 8000 lei, urmînd ca absolventul să se prezinte la Ministerul Educației și Învățămîntului pentru reglementarea efectuării stagiului legal“.

Din partea Consiliului popular al municipiului București :

„În legătură cu cele sesizate de cititoarea **Alexandrina Mihaicea** din București, vă comunicăm că acestea sînt juste. Pentru deficiențele semnalate, tovarășa Ana Stan, gestionara magazinului nr. 3 Chitila, a fost sancționată disciplinar conform articolului 100 din Codul Muncii, prin decizia nr. 3/1978. Situația a fost prelucrată în ședință cu tot personalul muncitor al Complexului de magazine Gostat. Au fost luate măsuri pentru ridicarea ambalajelor din curtea unității. De asemenea, s-a atras atenția gestionarei ca toate mărfurile expuse să aibă prețuri vizibil afișate. Pentru desfășurarea în bune condițiuni a activității magazinului a fost desemnat un lucrător care să urmărească îndeaproape atît modul de aprovizionare, cît și comportarea lucrătorilor“.

În numele cetățenilor străzii Dr. Cantacuzino din Eforie Sud, ținem să vă mulțumim pentru sprijinul acordat și atenția susținută pe care le-ați dovedit față de noi în două probleme, și anume : stratul de asfalt de pe o stradă gata impietruită și care se degradă de la an la an și maidanul de gunoi și moloz existînd de ani de zile pe terenul unui fost camping ; în urma celor trei însemnări ale rîndurilor noastre în paginile revistei FLACĂRA, faptele semnalate s-au rezolvat acum în mod definitiv, organele primăriei trecînd la o acțiune hotărîtă, trecînd cu vederea supărările pricinuite de noi prin desele intervenții. Cele două aspecte sesizate mai sus au fost așadar rezolvate, astfel că noi, cetățenii, putem spune că trăim astfel într-un mod civilizat, într-un cartier curat, respirînd în sfîrșit aerul adevărat al mării. (În numele cetățenilor semnează **Petre Delta**, Eforie Sud)

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.**

● **„FLACĂRA“ nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Poșta redacției

■ **Aurel Adam** — Ploiești. Vi s-a aprobat de către Procuratura Generală recurs extraordinar, care s-a trimis spre rejudecare la Tribunalul Suprem. Pînă la judecarea recursului extraordinar, s-a suspendat executarea hotărîrii în ceea ce vă privește.

■ **Elena Duroaia** — București. Comisia de expertiză medicală, reanalizîndu-vă starea sănătății, a hotărît încadrarea dv. în gradul II de invaliditate.

■ **Rudolf Prüszler** — Arad. Am fost informați că vi s-a atribuit, conform listei de priorități, un apartament pe str. Bușteni nr. 14.

■ **Mihai Socaliuc** — București. Vi s-a aprobat instalarea unui post telefonic, urmează să primiți înștiințarea pentru achitarea taxelor.

■ **Francisc Koloszvari** — Ocna Mureș. În cel mai scurt timp vi se va atribui o locuință. Referitor la situația soției, am aflat că este în evidența Oficiului de repartizare a forței de muncă, pînă se va ivi o posibilitate de încadrare.

■ **Călin Taga** — Birlad și **Adalbert Kiss** — Tg. Mureș. Cererile dv. privind achiziționarea contra cost a unor autoturisme Trabant Hycomat vor fi rezolvate în cursul acestui an.

■ **Vasile Gerea** — Medgidia, **Doru Dicanu** — Craiova, **Gheorghe Molnar** — Făgăraș, **Neculai Savin** — Bacău. Vă așteptăm la redacție.

MARGA NEDELEA ■

Conferința pe țară a artiștilor plastici

Există în România de azi o uriașă nevoie de artă

Omul de artă a fost întotdeauna implicat în epocă

Îmi cereți să-mi definesc crezul artistic... Nu pot avea un altul decît oricare coleg de breaslă, pentru că (și istoria artelor ca și cea a civilizației, în care, oricum, trebuie să se înscrie toate artele demonstrează, fără posibilitate de tăgadă susținerea mea) omul de artă a fost, întotdeauna, implicat direct în epocă și că opera sa, pentru a rămîne a trebuit să reflecte această stare de fapt. Dincolo de formulele estetice, de „limbajul" folosit, de mijloacele la care artistul a apelat, a stat conceptul de viață tipic perioadei istorice respective. Desigur, nu pot nega că materializarea acestui fenomen a îmbrăcat forme originale, că „pigmentul" personalității fiecărui artist nu s-a manifestat pregnant în punerea de acord, în conjugarea, sau cum vreți s-o numiți, a datelor furnizate de societate și produsul artistic realizat. Aci intervin alte numeroase considerente, dintre care este suficient, cred, să amintesc despre sinceritatea omului de artă în abordarea temelor sale de inspirație, în tratarea și alegerea lor, dar asta nu înseamnă că mă pronunț pentru rabat la mijloace și la calitate, mai ales. Vreau să spun că, avînd cel mai profund respect pentru mari înaintași, să zicem pentru Vasile Alecsandri, de pildă, ori Theodor Aman, pentru a nu ocoli aria propriilor noastre preocupări, trebuie să scriem sau să pictăm azi, ca cei doi mari oameni de cultură citați. Cine nu ține seama de cuceririle diverse ale epocii sale, în ansamblul lor și în specificitatea lor (și aici mă refer și la arta națională, cît și la cea internațională) nu va putea răspunde menirii sale. Care este această menire? Fără nici un dubiu aceea de a se adresa unui public foarte larg și nu unor cercuri închise, de a contribui la educarea maselor și nu de a se mărgini la epatarea „inițiaților", aceea de a contribui la definirea noii spiritualități a societății în mijlocul căreia trăiește. Iată de ce mă gîndesc că, în dimensiunile încă necunoscute în trecut, atinse de societatea românească acum, ca și în cele prefigurate, artistul plastic este solicitat cu mult mai multă acuitate, registrul responsabilității sale sociale devenind foarte larg. Din fericire, zestrea noastră de tradiție este atît de bogată și diversă, disponibilitatea pentru frumos și înțelepciune a poporului atît de temeinic verificată și prezentă în istorie ca și în actualitate, manifestă atît în viața de fiecare zi a țăranului cît și în opera unor pictori ca Nicolae Grigorescu, Ștefan Luchian și Ion Andreescu, ori a altora dintre cele două războaie, Pallady, Pătrașcu, Lucian Grigorescu, Camil Ressu încît, alături de condiția socială actuală a artistului, îi conferă acestuia toate șansele de reușită. Festivalul național „Cîntarea României", pentru a lua o singură pildă, demonstrează puternic noile valențe ale societății noastre actuale nu numai pentru faptul că el prilejuiește o evaluare (cu un bilanț spectaculos sub raportul fenomenului de cultură polivalent) dar și reflectarea unui potențial impresionant, la scara unei întregi națiuni, ca și particularitatea, cu totul de excepție, a alăturării profesioniștilor de amatori, a unei reuniri emoționante și fructuoase de autenticitate și inovație sub o singură și generoasă fluturare de stindard cultural, dacă-mi este îngăduită metafora. Alături de corul „Madrigal", încărcat de glorie mondială și națională, evoluează o formație de fluieraș din Gorj, alături de meșteri ai șevaletului, expun medici sau muncitori și așa mai departe. Iată pentru ce, acum, în timpul Conferinței naționale a artiștilor plastici mă gîndesc la înaltele responsabilități care ne revin: aceea de a practica frumosul, de care avem atîta nevoie, de a satisface setea unui întreg popor pentru echilibru și armonie estetică, cerîndu-ne să muncim sincer și neobosit pentru străbaterea magistralelor ce duc spre frumusețe, acțiune care înseamnă sacrificiu de energie și de timp, și care nu trebuie să se rezume la problemele aparent exclusive ale breslei noastre, ci la cele efective, reale, printre care se numără estetica străzilor, promovarea design-ului în industrie și comerț, în construcții și, în cele din urmă, în sălile de expoziții, unde un public pregătit și educat prin multiple mijloace, din care eu am amintit doar cîteva, va învăța să guste și artele plastice, ca atare.

SPIRU CHINTILĂ ■

ION PACEA: Compoziție pe fond albastru

Calitatea relației artă-industrie

Pentru creatorii de artă decorativă calitatea relației cu industria ușoară are o importanță deosebită și, în multe cazuri, hotărîtoare. De aceea consider că în orice discuție publică asupra artei ceramiștilor și — în general — a artiștilor numiți, prin tradiție, decoratori, relația cu industria ușoară primează. Dacă putem vorbi de o școală a sculpturii ceramice românești, bunăoară, este pentru că, ani buni, am reușit să perfectăm un tip de colaborare cu unele întreprinderi specializate în producția ceramică. Și reversul medaliei: dacă ansamblul artelor decorative nu a beneficiat de toate posibilitățile oferite de procesul industrial modern, este pentru că nu am reușit să ne facem înțeleși cum se cuvine ori n-am găsit întotdeauna înțelegerea de care avem nevoie. Conferința pe țară a artiștilor plastici constituie, după părerea noastră, prilejul bun pentru a cerceta critic împlinirile și neîmplinirile ultimilor șase ani în domeniul artei ceramicii, adică perioada care începe cu anul 1972, an de referință (simpozionul de la Sighișoara) și care anunță un tip superior de colaborare. Avem, e adevărat, destule motive să mulțumim întreprinderilor din Sighișoara, Cluj-Napoca, Alba Iulia, Curtea de Argeș pentru interesul arătat — cu ocazia unor simpozioane — prototipurilor create de artiștii plastici în ideea multiplicării industriale. Nu-i mai puțin adevărat că adesea colaborarea se limitează doar la răstimpul acestor simpozioane. E puțin, chiar prea puțin. Noi, creatorii în domeniul atît de democratic al ceramicii, gîndim că simpozioanele nu trebuie să fie decît încununarea unor lungi perioade de fructuoasă colaborare. Referindu-ne la realizarea unor opere reprezentative pentru biografia creației unor dotați ceramiști români, e util să subliniem faptul că lucrări care au obținut prestigioase distincții în concursuri și festivaluri ale artelor decorative în lume — Londra, Perugia, Faenza, Valauris, Erfurt, Calgary (Canada) — au fost create cu ocazia unor simpozioane, beneficiind de dotările industriei de profil și nu în atelierele personale. În multe privințe, relațiile pe care Uniunea artiștilor plastici le are cu Întreprinderea de faianță și sticlă din Sighișoara trebuie luate ca model. În unele privințe, numai, fiindcă și aici am vrea să statornicim un fel mai cordial al dialogului. Și cordialitatea, cum se știe, e urmarea cunoașterii reciproce, a cointeresării părților, în fine, a existenței unui protocol de acțiuni. Nu e prea firesc să începem în fiecare an ceea ce ar putea fi început odată pentru mai mulți ani. Nu de mult, la o masă rotundă la care au participat pe lîngă reprezentanții Uniunii artiștilor plastici și ai Consiliului Culturii și Educației Socialiste și reprezentanți ai Ministerului Industriei Ușoare, am propus înființarea unei comisii aflate sub dublul patronaj al celor două instituții — ministerul și consiliul — comisie care să joace un rol activ în ce privește colaborarea dintre uniunea noastră și industria bunurilor ceramice. Nu e un secret pentru nimeni că pînă acum factorul activ a fost numai Uniunea artiștilor plastici. Conferința pe țară a artiștilor plastici trebuie să dezbată foarte serios chestiunile colaborării cu industria. În același timp, este absolut esențial ca suma celor mai realiste și, îndrăznim să spunem, mai sesizante idei afirmate aici să stea în atenția Ministerului Industriei Ușoare. Noi, ceramiștii, care am dat, totuși, în atîtea rînduri proba marilor virtuți ale artei ce-o practicăm socotim că avem datoria, nu numai dreptul, de a pune industria bunurilor ceramice față cu ambiții mai mari și, desigur, cu realizări mai mari. Lucrînd împreună în baza unui program cu repere certe, în care elementul creație să aibă toată considerația, putem spera să dăm bunurilor ceramice calitatea înaltă pe care o impunem întregii noastre vieți, materiale și spirituale.

COSTEL BADEA ■

Lucrări care să dăinuie peste generații

Există în România de azi o uriașă nevoie de artă. De aceea orice artist trebuie să simtă ca o chemare lăuntrică, strict personală, ca o îndatorire patriotică, să creeze lucrări capabile să dăinuie peste generații vorbind despre timpul nostru. Societatea noastră încurajează orice manifestare de artă autentică. Artistul nu mai este un paria al societății, care trăiește din mila mai marilor zilei. El este azi un cetățean cu un statut demn într-o orînduire care se preocupă să-i pună la dispoziție cele necesare artei lui și se îngrijește să-i fie respectată personalitatea. Talentul, la noi, nu este lăsat la voia întîmplării, să se descurce talentul cum știe, și mai ales, cum poate. Descoperirea și afirmarea sînt părți constitutive ale politicii noastre culturale. Ar fi suficient să ne referim numai la mișcarea de amatori, care a dat rezultate remarcabile ori de cîte ori oameni cu dragoste de artă s-au străduit să încurajeze și să promoveze pe cei mai înzestrați. Întreaga sufletare românească a fost cuprinsă în Festivalul național „Cîntarea României", o amplă acțiune de depistare a valorilor, de punere în evidență a potențialului nostru artistic. Desigur, uneori s-a mai recurs și la formalism. Esențial însă este faptul că marea majoritate a factorilor de răspundere știu că o artă durabilă — și noi asta visăm să facem — cu înalte virtuți patriotice, va contribui la vigoarea prin veacuri a poporului nostru. La Conferința pe țară a artiștilor plastici se vor discuta, cu siguranță, aceste aspecte atît de importante pentru înflorirea artei noastre socialiste. Care este un fenomen complex, într-o continuă mișcare, o oglindire din ce în ce mai profundă și cu mijloace estetice superioare, a realității ce ne înconjură. Avem mari datorii față de națiunea noastră, cum este de pildă cea a realizării de lucrări care să-i reprezinte pe marii eroi ai neamului. Ce s-a făcut este încă puțin. Trebuie, de asemenea, să facem mai mult pentru ca operele noastre să reflecte mai fidel tumultul epocii de azi.

Condiții pentru a ne împlini idealurile estetice și sociale avem. De aceea, judecata urmașilor va fi aspră dacă nu știm să profităm de ele, pentru binele acestui popor, pentru creșterea prestigiului său în lume.

VASILE ACIOBĂNIȚEI ■

Constantin Lucaci:

„Să întoarcem ochiul eternității către noi"

Intrînd în atelierul sculptorului Constantin Lucaci, îți se taie respirația. Machetele sculpturii sale monumentale fulgeră încătușate numai pentru o clipă în oțelul ce găzduiește deopotrivă luciditatea calculului și suplețea metaforei. Simți cum tot ceea ce pare definitiv este pus nu sub semnul existenței precare și perisabile, nici măcar al relativității, ci se află într-o perpetuă devenire. Sculpturile sale sînt nobile abstracțiuni materializate în timp și în spațiu, e adevărat, fără a suferi însă încătușarea materiei, ci exprimînd bucuria împlinirii în forme dinamice degajînd energii. Sculptura lui Constantin Lucaci nu cere ambianța unei muzici celeste, ea singură o creează. Ca o fire vizionară ce este, artistul te face să simți imediat sufletul unui secol viitor, în care rațiunea se împletește cu forța lirismului descătușat, în măsura în care alăturăm muzica sferelor de zborul cosmic. Pentru el, materia pe care o supune, oțelul, „nu e doar un material, e și o multitudine de oglinzi în care sclipește lumina și se frămîntă lumea". Constantin Lucaci a ajuns la esențe după 15 ani de sculptură figurativă cu forță și personalitatea care îl caracterizează, imortalizîndu-l în piatră pe Ștefan cel Mare, pe Eminescu și Luchian, pe Brâncuși răstignit în Coloana infinitului. După ani de trudă, artistul simte „necesitatea de a depăși cazul particular, semnificațiile locale și de a pătrunde pînă în adîncul universului uman". Arta sa, ca orice artă autentică, este risipă de energie dar într-un limbaj bine stăpînit, fără concesii făcute hazardului. Odată cunoscută, sculptura lui Constantin Lucaci ne devine imperios necesară, ea găsindu-și amplasamentul în spații generoase, deschise tuturor, devenind simbolul celor mai noi cuceriri ale tehnicii și spiritului uman, purtătoarea visului nostru de dăinuire. Ce pot fi alteceva sculpturile pline de semnificații din fața Televiziunii române, ori fîntîna arteziană din orașul Constanța? Arta lui Constantin Lucaci se înscrie într-un spațiu vital, nu concurînd, ci adunînd în expresia sa oțelul translucid, apa și aerul. Focul se degajă din însăși arderea artistului într-un cerc voltaic purificator. Am avut fericita ocazie de a-l întîlni pe sculptor acum, în preajma Conferinței naționale a artiștilor plastici cînd fiecare își privește retrospectiv munca și se gîndește la răspunderile ce-i revin. „Între evocarea trecutului și acuta percepție a prezentului — ne spune sculptorul — trebuie să existe un echilibru firesc. Trăim o epocă unică în istoria poporului nostru, în care realizările concrete și aspirația, visarea, se îngemănează atît de fericit! Acum și aici ne făurim istoria, acum, în prezent, ne construim viitorul. Astfel privind lucrurile, eu sînt un om de anticipație. Ne revine o mare responsabilitate pentru că este greu, ca artist, să ai curajul afirmării unei opere noi. A fost și este greu să fii precursor, deschizător de drumuri, este ușor să te plasezi pe un drum bătătorit și deschis de alții. Acestea sînt valabile nu numai în ce privește atitudinea artiștilor față de nou, dar ele trebuie să le dea de gîndit și factorilor de decizie în promovarea artei. În arta mea factorul de decizie sînt eu. Și eu vin în întîmpinarea necesităților țării, ale comenzii sociale, cu viziunea mea. Viața modernă cu implicațiile ei social-economice obligă artistul să aducă arta în cetate, să înfrumusețeze calea omului spre muncă. Rolul educativ al artei își găsește mai repede împlinirea dacă omul se află zilnic în contact cu ea. Arta monumentală nu are un rol decorativ; ea devine mijloc de educare estetică, cu implicații moral-filosofice. Decorativul devine un mijloc pentru a-l capta pe om în lumea ideilor. Vedeți că eu nu resping decorativul. Îl utilizez. Dar ca partizan al expresiei moderne nu pot transmite de-a gata o idee. Militez pentru o artă care să catalizeze sentimentele privitorului, mă adresez nelimitelor lui de înțelegere. Și de aceea consider că așa-zisa problemă a accesibilității, mult discutate încă la noi, trebuie rezolvată printr-un dialog între artist și publicul instruit, arta fiind un act de cultură. Trebuie să constatăm că ne bucurăm de o mare libertate de expresie. Această conferință va analiza critic o etapă rodnică de creație pentru artiștii plastici și va constitui un îndemn către exigență în sensul decantării experiențelor și experimentelor de pînă acum. Trec anii și va trebui să facem mai mult ținînd cont de forțele artistice de care dispunem. Să fim pătrunși și mai mult de autenticul spirit creator, să întoarcem ochiul eternității către noi. Fără a ne schimba principiile, să ne înnoim viziunea".

ADI CUSIN ■

Prin efortul unit al popoarelor, prin acțiunea responsabilă a tuturor statelor, un arzător ideal posibil de înfăptuit:

O LUME FĂRĂ ARME!

Cursa înarmărilor — o dureroasă povară pe umerii umanității

Cînd Albert Einstein a fost întrebat ce armă va fi utilizată în cel de-al treilea război mondial, el a răspuns: „**Nu știu, dar singurul mijloc de a-l purta pe cel de-al patrulea ar fi securea de piatră**". Cuvintele rostite în urmă cu ani de marele fizician, cu toată simplitatea expresiei, includ un serios avertisment adresat conștiinței lumii, tuturor statelor, conțin o reflecție gravă și lucidă asupra sensului spre care îndreaptă omenirea cei care încearcă să facă din forță, din puterea armei principiul suprem de existență. O evoluție care ar ignora învățămintele istoriei, care ar ignora dorința tot mai puternică și mai autentică de pace a popoarelor lumii s-ar opune însuși progresului umanității.

Se vorbește parcă mai mult decît niciodată de război, avem conștiința că umanitatea trăiește în acești ani un moment de răspîntie pentru existența sa. Omenirea este îngrijorată și apăsată de conștiința vitezei cu care adepții înarmărilor militare înmagazinează pe Terra mijloace de distrugere în cantități incomensurabile. În acest moment cînd la O.N.U. are loc sesiunea specială consacrată dezarmării, cînd dezbaterea generală s-a încheiat, urmînd acum faza elaborării documentului final, în fața tuturor cunoștințelor pe care le deținem acum cu privire la amenințarea ce se cheamă război, în fața tuturor argumentelor clare și puternice ce însoțesc pledoaria la scară mondială pentru excluderea acestui fenomen din viața popoarelor de către popoarele însești, un apel la memoria umanității, la avertismentele pe care aceasta le include, pare mai actual ca oricînd. Să rememorăm deci imagini și fapte, trăiri și cuvinte care, definind o trăire personală de multe ori, ne îndeamnă în fapt să ne regăsim ca oameni.

Lecțiile trecutului ar trebui să constituie suficiente mobiluri pentru eliminarea confruntării armate din viața popoarelor. **Istoria consemnează circa 14 000 de războaie care s-au soldat cu aproximativ 4 miliarde de victime omenești. Numai ultimele conflagrații mondiale au curmat 65 milioane de vieți. Între 1945 și 1975 au avut loc 119 războaie cu o durată totală de 35 de ani, purtate pe teritoriile a 69 de țări, cele mai multe aparținînd „lumii a treia"**, nota Development Dialogue (Dialogul dezvoltării) într-un număr special de-

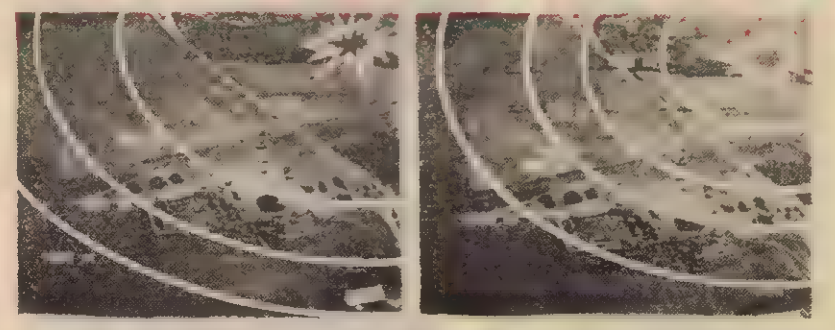

Pe măsura perfecționării armei, crește și puterea sa distructivă. Două imagini sugestive pentru „calitatea armei": în cazul bombei nucleare, efectele mortale se propagă diferențiat, în zona de impact comparativ cu efectele bombei N, bomba cu neutroni.

dicat problematicii interdependenței dintre dezarmare și dezvoltare. Dar, dacă în condițiile unor războaie purtate cu mijloacele clasice de luptă pierderile umane au fost atît de ridicate, ruperile din timpul pașnic atît de însemnate, pauzele în istoria civilizației atît de considerabile, ce s-ar mai putea adăuga în fața datelor pe care le oferă studiile cu privire la potențialul distructiv actual?

La Hiroșima, se admite astăzi, au fost 260 000 de morți, 162 263 răniți și dispăruți. „O singură bombă, un singur avion: apocalipsul la îndemîna oricui" remarcă ziarul francez „Le Figaro". Într-un articol scris de Pierre Gaxotte, membru al Academiei Franceze Să comparăm aceste date cu cele furnizate de dr. Frank Barnaby, directorul Institutului internațional de cercetări asupra păcii de la Stockholm (S.I.P.R.I.). **Conform surselor S.I.P.R.I. din vara anului 1977 existau cel puțin 12 500 focoase nucleare amplasate pe rachete balistice intercontinentale și bombardiere capabile să transporte încărcături strategice.** Acestora li se adaugă zeci de mii de arme nucleare tactice. Un studiu publicat în revista „Recherche" arată că efectele imediate ale bombardamentului nuclear asupra celor **117 orașe ce constituie în Europa centrală și occidentală potențiale obiective ar provoca în rîndul populației civile pierderi de 12,5 milioane de oameni, ceea ce ar reprezenta circa 42 la sută din totalul populației lor.** Ar fi necesari mulți ani pentru restabilirea condițiilor normale de viață din țările implicate în conflict și, în general, în întreaga Europă. Performantele tehnice rapide pe care le ating noile arme depășesc aproape limitele imaginației comune. **Dacă o armă nucleară lansată de la o distanță de 13 000 de kilometri își poate atinge în prezent ținta cu o aproximație de 350 metri; pentru armele viitorului deceniu se prevede o creștere a preciziei pînă la 30 de metri!** Se cunoaște, de pildă, faptul că un singur submarin Trident este echivalent, ca putere, cu toate armele utilizate în timpul celor două războaie mondiale? Fiecare dintre rachetele acestui submarin — 24, cu focoase multiple — va avea o rază de acțiune de 7 500 de kilometri inițial și de 11 000 de kilometri ulterior? Sau că, la sfîrșitul anului 1977 totalul stocului nuclear mondial era echivalent cu un milion de bombe de tipul celei aruncate la Hiroșima? Ori, poate este mai bine cunoscut faptul că lansarea unei bombe nucleare de o megatonă asupra unui oraș de peste un milion de locuitori ar avea, pe o rază de 8—10 kilometri, următoarele efecte: 270 000 de morți prin suflu și foc; 90 000 de pierderi de vieți umane prin căderi radioactive; 90 000 de răniți, 710 000 de invalizi, iar clădirile, rețelele de canalizare și distribuire a electricității ar fi avariate sau distruse în cea mai mare parte?

Toate aceste evoluții ale cursei înarmărilor conturează fizionomia unei realități dureroase care, fără să țină seama de lecțiile istoriei se definește printr-o demențială competiție a distrugerii, relevă înalta răspundere ce revine tuturor statelor, tuturor popoarelor în lupta pentru salvgardarea valorilor materiale și spirituale ale omenirii din fața pericolului unui război distrugător. Cu atît mai mult desprinsă de resorturile profund umane cu cît antrenează în acest loc de-a viața și de-a moartea imense cantități de materii prime prețioase, absoarbe un mare potențial energetic, inclusiv energie nucleară, tocmai în momentul în care omenirea este confruntată cu cea mai puternică criză a materiilor prime și a energiei. Fără a mai vorbi de uriașa risipire a unui tezaur științific de elită, orientat nu spre binele, spre ușurarea vieții omului, ci spre anihilarea ființei umane. S-a calculat astfel că, **pe ansamblul economiei mondiale, fiecare dolar alocat înarmărilor se obține prin reducerea cu 42 de cenți a consumului personal, cu 29 de cenți a investițiilor și cu 13 cenți a cheltuielilor guvernamentale destinate scopurilor sociale. La actualul lor nivel** — aproximativ 400 miliarde dolari anual — **cheltuielile militare mondiale sînt de două ori mai mari decît produsul brut total realizat în țările cu un venit pe locuitor sub 300 dolari** (țări în care locuiește peste 30 la sută din populația globului), **și doar de 1,5 ori mai mici decît produsul brut total realizat în țările cu un venit pe locuitor sub 500 dolari anual,** reprezentînd aproximativ șase zecimi din omenire.

Că armamentele, de orice fel, sînt printre cei mai mari consumatori de combustibili — într-un context internațional în care utilizarea judicioasă a resurselor energetice reprezintă un obiectiv constant pentru economia oricărei țări — o dovedește cît se poate de clar următorul exemplu: **Departamentul apărării al S.U.A. este cel mai mare consumator de energie pe plan național — utilizează anual echivalentul a 237 de milioane de barili de petrol, cantitate suficientă pentru asigurarea aprovizionării întregului parc auto destinat transportului urban din S.U.A. timp de 22 de ani.**

O lume fără arme, deziderat ce se afirmă cu tot mai mare forță în conștiința și voința popoarelor, ar reprezenta, mai întîi, o lume a păcii și bunei înțelegeri între națiuni libere și egale, o lume care ar respira sănătos, eliberată de coșmarul războiului, o lume în care probleme acute astăzi — foamete, boli, neștiință de carte — n-ar mai exista, o lume în care gîndul și fapta s-ar pune fără limite în slujba omului, a fericirii și bunăstării lui. Dezarmarea ar crea condiții mai rapide dezvoltării economico-sociale a tuturor țărilor, fie ele dezvoltate, fie cu un grad mai mic de dezvoltare. Țări socialiste — vocația socialismului fiind în primul rînd pacea, asigurarea condițiilor internaționale prielnice dezvoltării nestingherite a construcției socialiste —, țări în curs de dezvoltare — angajate în susținute eforturi de emancipare economică — țări dezvoltate — care, prin eliberarea unor însemnate fonduri alocate în prezent înarmării ar putea să rezolve o serie de probleme economice și sociale dificile, cu care sînt confruntate periodic — întreaga umanitate ar avea de cîștigat imens prin trecerea imediată la măsuri concrete și eficiente de dezarmare. Este aceasta convingerea vie, nestrămutată a poporului român, este aceasta direcția în care acționează cu neobosită consecvență partidul și guvernul Republicii Socialiste România, este acesta un imperativ vital al prezentului căruia președintele nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, îi consacră cu toată convingerea și pasiunea eforturi susținute.

Pornind de la interesele poporului român, ale păcii și progresului în întreaga lume, Partidul Comunist Român acționează cu fermitate pentru trecerea la înfăptuirea măsurilor de dezarmare, evidențiind etapele posibile ale cursului dezarmării — oprirea cursei înarmărilor, reducerea bugetelor militare, alocarea sumelor rămase disponibile pentru dezvoltarea economico-socială a popoarelor, pentru lichidarea subdezvoltării — România pornește de la convingerea că înfăptuirea dezarmării generale și, în primul rînd, a celei nucleare, constituie îndatoriri vitale ale tuturor popoarelor. De aceea este necesară intensificarea activității politice a tuturor forțelor progresiste, antiimperialiste. De felul în care fiecare popor va participa la lupta pentru înfăptuirea acestui deziderat primordial depinde succesul luptei.

DOINA IOVĂNEL ■

- **Între 1960 și 1967, cheltuielile pentru înarmare au fost de peste 20 de ori mai mari decît ajutorul pentru dezvoltare. Țările care participă la ajutorul de dezvoltare alocă anual în acest scop 5 dolari pe locuitor în timp ce pentru înarmare sînt cheltuiți 95 de dolari.**
- **Cu sumele cheltuite în 1975 pentru înarmări s-ar fi putut construi 50 milioane de locuințe sau 1 000 de orașe de cîte 200 000 de locuitori, ori 35 milioane de paturi de spitale.**
- **Din fondurile mondiale destinate cercetărilor științifice peste 70 la sută sînt îndreptate astăzi spre sectoare militare.**
- **Un miliard de dolari echivalează cu o hidrocentrală; 600 milioane dolari ar putea fi folosite pentru construirea a o sută de spitale; pentru o școală sînt necesari 250 000 de dolari. Să comparăm aceste cifre cu suma de 400 miliarde de dolari, la cît s-au ridicat în 1977 cheltuielile pentru înarmare!**
- **Resursele deturnate din domeniul dezvoltării în cel al distrugerii sînt impresionante: pentru un proiectil de artilerie ghidat prin laser, numai proiectarea și realizarea prototipului necesită aproximativ 2 miliarde de dolari. Prețul unei puști este de 300 de dolari. O mitralieră costă 1 500 dolari; un tanc — 1 100 000 dolari; o rachetă balistică strategică — 2 000 000 dolari; un submarin cu propulsie nucleară purtător de rachete — 232 000 000 dolari.**

Pe frontul dezarmării, o prezență exemplară

prin consecvență, dinamism, inițiativă:

POLITICA EXTERNĂ A ROMÂNIEI

Din ansamblul de măsuri cu aplicabilitate imediată și cu caracter tranzitoriu propuse de România la sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării.

— să se convină de către toate statele participante înghețarea cheltuielilor militare, a efectivelor militare și armamentelor la nivelul anului 1978, odată cu angajamentul ca, ulterior, încă în anul 1979, să se treacă la reducerea treptată a acestora! Într-o primă etapă, pînă în 1985, reducerea ar trebui să fie de cel puțin 10—15 la sută față de nivelurile actuale și să cuprindă toate componentele forțelor armate — terestre, navale, aeriene — atît armamentele convenționale sau clasice, cît și cele nucleare;

— sumele economisite ca urmare a acestor măsuri să fie folosite în scopuri pașnice: o parte a acestor economii să fie alocată de fiecare stat pentru dezvoltarea propriei economii, pentru acțiuni sociale și ridicarea nivelului de trai al poporului său, cealaltă să fie depusă într-un fond al O.N.U. în vederea sprijinirii țărilor cu un venit pe locuitor de pînă la 500—600 dolari;

— stabilirea unor zone de securitate demilitarizate pe o adîncime de 15—20 km de la frontierele naționale, precum și asumarea angajamentului ferm al tuturor statelor privind notificarea mișcărilor de trupe și manevrelor militare de anvergură, renunțarea la manevre militare, în special multinaționale, în apropierea frontierelor altor state;

— reducerea, pînă în 1985, cu 10—15 la sută a trupelor și armamentelor străine aflate pe teritoriile altor state europene;

— trecerea la negocieri pentru desființarea concomitentă a N.A.T.O. și Tratatului de la Varșovia;

— încheierea unui acord prin care statele posesoare de arme nucleare să-și asume angajamentul de a nu folosi astfel de arme împotriva statelor nenucleare — aceasta fiind o cerință esențială a asigurării securității acestora;

— încetarea perfecționării armelor nucleare, oprirea producției de armament nuclear;

— asumarea de către statele participante la această sesiune a angajamentului solemn de a trece la negocierea unui acord de interzicere totală a armelor nucleare;

— elaborarea unui program concret de acțiune sub egida Agenției Internaționale pentru Energia Atomică privind conlucrarea și cooperarea internațională în domeniul folosirii energiei atomice pentru scopuri pașnice;

— crearea unor zone de pace și cooperare internațională, în care să nu se amplaseze armament nuclear. În acest context, guvernul român reiterează propunerea sa privind transformarea Balcanilor într-o zonă de bună vecinătate, pace și largă cooperare, fără arme nucleare;

— aplicarea ansamblului de măsuri vizînd oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare să se facă sub un control internațional corespunzător;

— Comitetul nr. 1 al Adunării Generale a O.N.U. să se ocupe în exclusivitate de problemele dezarmării.

Sînt acestea doar cîteva dintre propunerile concrete avansate de țara noastră pentru înfăptuirea unor pași reali în direcția rezolvării problemei dezarmării, România socialistă angajîndu-se cu toate eforturile pentru imprimarea unui curs viguros mișcării generale spre înfăptuirea dezarmării.

Necesitatea reglementării pe cale paşnică, prin tratative, a conflictelor şi stărilor de încordare

Prevenirea conflictelor armate şi încetăţenirea în practică a folosirii mijloacelor paşnice de reglementare a diferendelor şi neînţelegerilor dintre state constituie în zilele noastre unul din obiectivele prioritare ale omenirii. Înfăptuirea acestui obiectiv dobîndeşte o importanţă deosebită în condiţiile actuale, cînd în lume continuă să existe numeroase probleme complexe nerezolvate, se menţin focare de conflicte, stări de încordare între state, care pot duce oricînd la ciocniri militare cu consecinţe imprevizibile pentru pacea şi securitatea internaţională.

Agravarea stării de nesiguranţă şi instabilitate în relaţiile internaţionale sînt generate în prezent de criza economică mondială prelungită, care a dobîndit noi dimensiuni ca urmare a crizei petrolului, energiei şi a crizei monetar-financiare, ca şi de puternica intensificare a luptei dintre diferite state şi grupuri de state pentru o nouă reîmpărţire a lumii, a zonelor de influenţă, pentru cîştigarea de noi poziţii dominate. În promovarea acestei nefaste politici de forţă şi dictat, nesocotindu-se norme elementare de convieţuire internaţională se recurge la mijloace şi metode de mult repudiate : amestec în treburile interne ale popoarelor, inclusiv intervenţie militară, învrăjbirea unui stat împotriva altuia, stimularea directă sau indirectă a stărilor de tensiune şi chiar a conflictelor armate dintre diferite ţări.

După cum se ştie, în Orientul Mijlociu există de vreme îndelungată o prelungită stare de încordare, care menţine în permanenţă pericolul izbucnirii unui nou conflict militar. În Africa, unde îndelungata dominaţie imperialistă, colonialistă a generat şi lăsat nesoluţionate multe probleme complicate, au apărut în ultima vreme conflicte şi tensiuni între diferite state, s-au intensificat acţiunile militare, agresive ale cercurilor rasiste, reacţionare din Rhodesia şi Africa de Sud împotriva Mozambicului şi a altor ţări vecine. Stări de încordare şi chiar conflicte militare au apărut în ultima vreme şi în alte zone ale lumii.

Toate aceste stări de lucruri arecază grave pericole pentru dezvoltarea economico-socială independentă a popoarelor respective, pentru securitatea şi pacea întregii omeniri ; ele vin să confirme o dată în plus aprecierile partidului nostru, potrivit cărora cursul spre destindere se află încă la început, într-o fază iniţială, că el nu a devenit ireversibil ; rezultatele pozitive obţinute în dezvoltarea acestui curs sînt contracarate, în unele zone ale lumii, de agravarea încordării, de ascuţirea contradicţiilor între state şi apariţia unor conflicte noi. În acest context — aşa cum s-a subliniat la Conferinţa Naţională a P.C.R. — a devenit tot mai acută răspunderea, cu adevărat istorică, a forţelor progresiste, antiimperialiste, a tuturor popoarelor, chemate să acţioneze pentru oprirea evoluţiei primejdioase a evenimentelor, pentru zădărnicirea noii politici de reîmpărţire a lumii, pentru asigurarea libertăţii popoarelor, pentru salvgardarea păcii.

Întreaga evoluţie a relaţiilor internaţionale demonstrează că împlinirea acestor deziderate vitale ale tuturor popoarelor lumii impune abolirea deplină a vechii politici de dominaţie şi asuprire, lichidarea colonialismului şi neocolonialismului, statornicirea unor noi relaţii, democratice, de deplină egalitate în drepturi şi respect reciproc între toate statele, făurirea unei noi ordini economice şi politice mondiale. Un factor de mare însemnătate în această privinţă îl reprezintă, fără îndoială, reglementarea paşnică, pe calea tratativelor, a tuturor conflictelor şi disensiunilor dintre state, a tuturor problemelor contraversate din viaţa internaţională. Numai pe această cale se poate ajunge la eradicarea focarelor de război şi încordare, se poate asigura o perspectivă ascendentă — în interesul tuturor popoarelor, al tuturor naţiunilor — a raporturilor interstatale, a înţelegerii şi conlucrării dintre state.

Dispune în prezent omenirea de mijloace necesare pentru a asigura o asemenea orientare în viaţa internaţională ? Există condiţii obiective pentru utilizarea efectivă a mijloacelor paşnice, politice, de reglementare a conflictelor dintre state ?

Firesc, răspunsul nu poate fi decît afirmativ. Există astăzi în lume un nou raport de forţe, în care factorii ce acţionează pentru înlăturarea războaielor din viaţa societăţii omeneşti, pentru soluţionarea pe calea paşnică, prin negocieri, a tuturor conflictelor dintre state, pentru cooperare şi pace sînt din ce în ce mai puternici, iar înrîurirea lor asupra evoluţiei relaţiilor internaţionale din ce în ce mai mare. „O analiză ştiinţifică materialist-dialectică şi istorică a dezvoltării contemporane mondiale — arată tovarăşul Nicolae Ceauşescu în Raportul prezentat la Conferinţa Naţională a P.C.R. — atestă cu putere că forţele sociale progresiste sînt în ascensiune, că ele obţin noi şi importante poziţii predominante, devenind tot mai puternice şi mai influente. Este cert că ele reprezintă forţa în stare să lichideze cu desăvîrşire politica imperialistă, de reîmpărţire a lumii în zone de influenţă şi dominaţie, să determine oprirea cursei înarmărilor şi soluţionarea unor anomalii economice, sociale şi politice care întreţin şi adîncesc criza, să impună promovarea în lume a unei politici noi, democratice, bazate pe echitate şi dreptate socială, să asigure pacea pe planeta noastră".

Înlăturarea violenţei, a războaielor din viaţa societăţii omeneşti şi consacrarea mijloacelor paşnice de reglementare a diferendelor internaţionale nu constituie un simplu deziderat subiectiv al unor state sau personalităţi politice ori oameni de ştiinţă, ci expresia unei necesităţi obiective, legice pentru asigurarea progresului general al omenirii.

În condiţiile actuale, realizarea unei noi ordini internaţionale, a unei lumi mai bune şi mai drepte impune, ca factor cu valoare intrinsecă, excluderea violenţei din viaţa internaţională. În primul rînd a formei sale celei mai brutale — războiul şi, pe cale de consecinţă consolidarea şi dezvoltarea instrumentelor de menţinerea păcii şi securităţii popoarelor, de însănătoşire a climatului politic general. În rîndul cărora mijloacele paşnice de reglementare a diferendelor internaţionale, tratativele ocupă un loc central.

Experienţa atestă cu putere că niciodată în multimilenara istorie a omenirii violenţa, războaiele n-au constituit — şi nu pot constitui — o soluţie reală a diferendelor dintre state. Istoria secolului XX, dacă ar fi să ne referim numai la ea, furnizează suficiente date care demonstrează că războaiele, conflictele între state sînt în avantajul cercurilor imperialiste, reacţionare, interesate în a învrăjbi şi dezbina popoarele, în a-le abate de la preocupările lor firesti, de la concentrarea energiilor şi potenţialului lor în direcţia sarcinilor constructive.

Războaiele, conflictele armate frînează progresul economic şi social, sustrag din sfera activităţii productive uriaşe capacităţi. Aceste consecinţe sînt cu atît mai grave în cazul ţărilor slab dezvoltate şi în curs de dezvoltare, care au moştenit o serioasă înapoiere din perioada colonialistă.

Dar aceasta este numai un aspect al problemei. Menţinerea conflictelor şi stărilor de încordare alimentează neîncrederea între state şi — lucru deosebit de grav — creează un teren propice pentru amestecul din afară în treburile interne ale ţărilor implicate, pentru promovarea politicii de reîmpărţire a lumii în sfere de influenţă.

Practica internaţională a dovedit nu numai caracterul profund dăunător — pe multiple planuri — al conflictelor armate, dar şi totala lor ineficacitate ; departe de a putea pune capăt unui litigiu sau diferend, ele generează probleme noi, stînjenesc încordarea, sporesc suspiciunile între naţiuni şi, în final, le depărtează de la rezolvarea reală a problemelor ; dimpotrivă, calea paşnică, politică, de reglementare negociată a litigiilor apropie popoarele, duce la soluţionări trainice, întăreşte prietenia şi contribuie la dezvoltarea colaborării multilaterale dintre naţiuni. Soluţionarea paşnică, prin negocieri, prin mijloace politice, se afirmă deci că singura alternativă la încercările de rezolvare a problemelor litigioase prin intermediul forţei, ca unica modalitate eficientă, aptă să asigure o soluţionare efectivă şi durabilă a problemelor în interesul popoarelor respective şi al întregii omeniri.

Făurirea unor relaţii interstatale sănătoase, ferite de convulsii, excluderea forţei şi a ameninţării cu forţa din viaţa internaţională, dezvoltarea economică şi socială a popoarelor pe o cale democratică, paşnică, conferă tratativelor directe semnificaţia unei necesităţi obiective şi o funcţie de primă importanţă. Datorită multiplelor posibilităţi pe care le oferă, precum şi supleţei lor, tratativele directe reprezintă un mijloc adecvat de aplanarea diferendelor, care corespunde în cea mai înaltă măsură exigenţelor fundamentale ale dreptului internaţional şi, îndeosebi, principiilor suveranităţii şi egalităţii în drepturi a statelor.

Importanţa practicii tratativelor directe este sporită de faptul că aceasta pune faţă în faţă părţile aflate în conflict, le oferă posibilitatea de a-şi expune nemijlocit poziţiile, excluzîndu-se intervenţia elementelor străine diferendului ; devin astfel posibile determinarea mai exactă a conţinutului diferendului, înlăturarea mai rapidă a neînţelegerilor, evidenţierea elementelor constructive menite să concure la elaborarea unei rezolvări. Facilitînd explorarea a noi terenuri de înţelegere, găsirea unor soluţii reciproc acceptabile, tratativele directe dintre state conferă, totodată părţilor posibilitatea de a adopta o poziţie mai suplă, mai maleabilă, evitînd rigiditatea în care erau determinate să se menţină de teamă că o eventuală poziţie flexibilă ar putea fi interpretată drept slăbiciune. Renunţarea la intermediari, discuţiile directe între cei interesaţi constituie calea cea mai sigură pentru soluţionarea problemelor, pentru asigurarea conlucrării paşnice, pentru o pace trainică în lume.

În efortul general de instaurare trainică a unui climat de pace şi cooperare internaţională, de înlăturare sau reprimare a oricărui act de forţă sau agresiune, de statutare a mijloacelor paşnice de reglementare a diferendelor dintre state o componentă de esenţă o constituie factorul subiectiv, dorinţa sinceră a părţilor implicate de a înlătura neîncrederea reciprocă, de a ajunge la un compromis rezonabil, solicitudinea faţă de interesele legitime ale părţii adverse, efortul stăruitor pentru crearea şi menţinerea unui climat propice etc. Succesul tratativelor depinde, în mare măsură, de răbdarea, perseverenţa, atmosfera în care sînt purtate, de grija ca posibilităţile de reglementare paşnică a problemelor controversate să nu fie niciodată epuizate. Tratativele pot fi cu adevărat rodnice, şi, mai ales, echitabile dacă se bazează pe deplina egalitate în drepturi a statelor participante, pe respectarea strictă a suveranităţii şi independenţei acestora, pe avantajul reciproc şi neamestecul în treburile lor interne.

Situînd în mod constant la temelia întregii sale activităţi internaţionale principiile respectării suveranităţii şi independenţei naţionale, egalităţii depline în drepturi şi avantajului reciproc, neamestecului în treburile interne, renunţării la forţă şi la ameninţarea cu forţa România militează neobosit pentru întărirea legalităţii internaţionale, înlăturarea surselor de încordare şi a conflictelor dintre state, instaurarea unui climat de pace şi cooperare în lume. **„Ne pronunţăm cu hotărîre — arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu — pentru soluţionarea tuturor problemelor litigioase pe calea tratativelor paşnice, pentru excluderea forţei considerînd că este în interesul tuturor statelor să împiedice izbucnirea unor noi conflicte, să acţioneze pentru a dezvolta relaţii de colaborare, de pace deoarece numai pe această cale îşi pot asigura progresul, bunăstarea, adevărata independenţă şi suveranitate".**

Acţionînd cu consecvenţă pentru încetăţenirea în întreaga viaţă internaţională, printre celelalte norme de justiţie şi morală, şi a principiului reglementării paşnice a diferendelor internaţionale, România a încheiat tratate, acorduri şi alte documente juridico-diplomatice cu un mare număr de state de pe toate continentele, care afirmă dorinţa respectării stricte a acestui principiu. În acest context, o însemnătate deosebită dobîndesc declaraţiile solemne comune încheiate de ţara noastră cu o serie de state, documente care înscriu printre prevederile lor principiul reglementării paşnice a conflictelor dintre state.

După cum este cunoscut, România, pornind de la adevărul, demonstrat de viaţă, că prelungirea stării de încordare în Orientul Mijlociu menţine pericolul agravării continue a situaţiei, al izbucnirii unui conflict, s-a pronunţat în mod consecvent, încă de la început pentru soluţionarea politică, pe cale paşnică, a problemelor litigioase din această zonă geografică.

În acelaşi timp, România militează pentru soluţionarea, pe cale politică, a conflictelor şi a problemelor litigioase dintre state, pentru asigurarea unei evoluţii paşnice în toate celelalte zone ale lumii.

Reglementarea prin tratative a diferendelor dintre state, abordarea cu spirit de răspundere şi luciditate a problemelor complexe ale lumii contemporane constituie singura cale ce corespunde intereselor reale ale omenirii, cauzei înţelegerii, păcii şi prieteniei între popoare.

Dr. IONEL CLOŞCĂ

OCHII ŞI URECHILE LUMII

Capul de locuitor

N-am citit nimic amănunţit — fie şi tras de păr, în cazul de faţă n-ar fi fost chiar o greşeală — despre cel de-al patrulea congres mondial al oamenilor chei. Continui să citesc multe şi mărunte despre cele mai îngrozitoare arme cu care oamenii vor să distrugă oameni — nuanţă !, există arme care vor să facă o mare „curăţenie" numai printre oameni, lăsînd imobilul şi nefiinţa intacte, citeodată inteligenţa produce arme atît de inteligente că orice imbecilitate, ca semn de viaţă, îi este preferabilă — continui să citesc cele mai abracadabrante calcule militare pe cap de locuitor planetar, dar nimeni prin lume nu-şi bate capul să ne spună ce-a fost la Neuchâtel, la cel de-al patrulea confres mondial (şi încă mondial !) al cheilor. Nu spun că mor de curiozitate sau că am insomnii din această lipsă de informaţii, dar dacă am discuta numai despre ceea ce ne dă insomnii, am muri mult mai repede decît din curiozitate. Încît pot spune doar că sînt zile pe glob cînd tînjesc să ştiu ce-a fost la un congres al cheilor, sătul să tot aflu ce bombe se pot face, la tehnica de azi, chiar din tichii de mărgăritar...

Şi ce frumos trebuie să fi fost în localitatea Neuchâtel din ţara Elveţiei ! Ca rezultate stricte — aflu că titlul de „ceo mai frumoasă chelie integrală din lume" a revenit unui contabil francez, din Alsacia, domnul Antoine Hergott. Titlul de „cea mai frumoasă chelie coronată", adică posedînd încă ceva din podoaba capilară iniţială, a fost decernat unui feroviar francez, un pensionar în vîrstă de 63 de ani, domnul Albert Catel. Mai aflaţi — împreună cu mine — că toate craniile candidaţilor au fost măsurate cu un metru şi îndelung examinate de un juriu a cărei competenţă n-a fost pusă niciodată în discuţie. Ce moment lung de mister hazos, de haz misterios, de hazimetrie, trebuie să fi avut loc, în timp ce noi dormeam, bobocule... Cîtă seriozitate trebuie să se fi concentrat în acele calcule ale calviţiilor ! Cînd atîtea calcule — cum nu se poate mai serioase — ţintesc a transforma lumea într-un pustiu curat, să mor dacă nu văd în calculul unui fir de păr pe o chelie de bărbat, o clipă de sublim metafizic... Adăugaţi că tot la acest congres au fost admişi în „marea familie a cheilor" — noi „scumpi fraţi întru calviţie". În cadrul unei scurte ceremonii de confirmare, fiecare nou membru a rostit un jurămînt de solidaritate în faţa unui ou de piatră pus pe o pernă cărămizie. Chiar dacă nu sînt „în problemă", personal avînd încă o bogată podoabă capilară dar ale cărei fire albe, nu puţine, ştiu, fir cu fir, cine mi le-a scos... — ceva obscur, din adîncul sufletului meu, mă face să cred că solidaritatea oamenilor chei nu-i o vorbă goală, chiar dacă la o adică nu se va dovedi esenţială. Dar putem trăi numai „la o adică" ?

Vă mărturisesc că atît de mult îmi place — în actualele condiţii climaterice de pe Terra — acest congres mondial că, de cîte ori voi citi despre calculele care stabilesc cantitatea de trinitrotoluen pe cap de locuitor planetar, eu îmi voi aduce în faţa ochilor, repede, fără să mai împart firul în patru, imaginea oului de piatră simbolizînd ce simbolizează, pentru a îndepărta, cu minim de haz dar mare şi enigmatică speranţă, capabilă să se agaţe de orice, pericolele care stau pe creştile noastre. O, după atîta haz, ce minune serioasă e capul de locuitor al lumii, chiar cu chelia lui, oricît de bogat dezvoltată !

RADU COSAŞU

COEXISTENŢA PAŞNICĂ

o posibilitate reală, o necesitate stringentă

Convorbire cu doctor docent ALEXANDRU BOLINTINEANU

— Recent, s-a încheiat vizita președintelui României socialiste în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord. Rezultatele deosebit de fructuoase ale vizitei ilustrează încă o dată cu deosebită pregnanță valoarea inestimabilă a promovării unor noi raporturi între state, atît pentru dezvoltarea prieteniei și colaborării pe plan bilateral, cît și pentru destinderea și înțelegerea între popoare, demonstrează o dată mai mult că state cu orînduiri, potențial și niveluri de dezvoltare economică deosebite pot să conlucreze pașnic între ele dacă înțeleg să-și configureze relațiile într-un chip nou, în deplină consonanță cu structura și imperativele majore ale lumii contemporane, argumentînd în mod concret efectele pozitive ale coexistenței pașnice, ale colaborării și înțelegerii între toate națiunile lumii. Dealtfel, ca pretutindeni unde tovarășul Nicolae Ceaușescu a purtat solia de pace și prietenie a poporului român, și în Anglia s-a remarcat constanța problematicii abordate, permanența termenilor care pun în valoare viabilitatea principiilor coexistenței pașnice. Care sînt împrejurările internaționale care impun această constanță ?

— Viața, practica relațiilor internaționale pun în evidență nu numai necesitatea vitală, dar și necesitatea reală a promovării coexistenței pașnice. Este un fapt că dacă statele cu orînduiri diferite pornesc de la dorința de colaborare, dacă își desfășoară întreaga politică în spiritul principiilor egalității în drepturi a statelor, respectului independenței și suveranității, neamestecului sub nici o formă în treburile interne ale altora, dacă în vederea aplanării diferendelor recurg la discuții în spiritul înțelegerii reciproce, atunci, în mod cert, ele pot să trăiască în pace și bună înțelegere, să dezvolte între ele relații bune în concordanță cu interesele vitale ale popoarelor cît și ale cauzei păcii în lume.

Făurirea unui nou sistem de relații dintre state constituie, în condițiile lumii de astăzi, o cerință obiectivă. Complexitatea și diversitatea comunității mondiale alcătuite din state socialiste, țări în curs de dezvoltare și state capitaliste dezvoltate, avînd sisteme economice și social-politice, niveluri de dezvoltare economică, tradiții și culturi diferite, contradicțiile existente, reclamă imperios găsirea unui limbaj comun pe planul relațiilor internaționale, în interesul păcii și progresului general. Fără o conlucrare rodnică între toate statele, problemele globale ce confruntă omenirea — cum sînt pericolul unui nou război mondial nimicitor, subdezvoltarea sub toate aspectele ei, instabilitatea economiei mondiale, problemele resurselor energetice și de materii prime, ale protecției mediului înconjurător — nu numai că nu pot fi soluționate ci vor continua să se agraveze. O asemenea conlucrare nu este posibilă în alt cadru decît acela exprimat de soluțiile impuse de imperativul coexistenței pașnice, în cadrul unor raporturi bilaterale și multilaterale noi, democratice, corespunzătoare procesului ireversibil al dezvoltării libere și independente a națiunilor. Rațiunea impune înfăptuirea unor relații noi între state, întemeiate pe respectul personalității și aspirațiilor proprii fiecărui popor, care constituie chezășia făuririi unei lumi a păcii, echității și justiției. În această lume, pluralismul și particularitățile să se îmbine în mod armonios cu urmărirea consecventă a năzuințelor comune tuturor popoarelor de a-și valorifica energiile lor creatoare în vederea progresului, bunăstării, îmbogățirii continue a patrimoniului comun de cultură și civilizație, înțelegerii reciproce și apropierii lor..

— Vă rog să caracterizați conținutul acestor noi relații între state.

— Conținutul noilor relații între state rezidă în stricta lor așezare pe principiile egalității depline în drepturi, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, renunțării la folosirea forței și amenințarea cu forța. Totodată, este o cerință imperios necesară ca dorința de dezvoltare a colaborării în toate domeniile vieții sociale și economice să fie prezentă la tot pasul în viața internațională, dînd contur material hotărîrii de a acționa pe calea înfăptuirii coexistenței pașnice. „Esența acestui complex de principii — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu — este în ultimă instanță respectarea dreptului sacru, inalienabil al fiecărui popor de a dispune liber și nestingherit de propria-i soartă, de a urma calea dezvoltării social-politice care răspunde cel mai bine voinței și intereselor sale vitale, de a promova o politică externă în conformitate cu aspirațiile de pace ale omenirii, de a participa cu drepturi egale la viața comunității popoarelor lumii".

Principiile se constituie într-un tot unitar, inseparabil, ele trebuind să fie aplicate în ansamblul lor, iar nu în mod fragmentar. Orice știrbire a acestei unități conduce la încordări și conflicte, inclusiv conflicte armate. Respectarea și înfăptuirea în relațiile dintre toate statele și față de toate statele ale tuturor acestor reguli de conduită internațională reprezintă elementul definitoriu al noilor raporturi dintre state, care le deosebește în mod fundamental de vechile relații caracterizate prin disprețul față de normele de drept și justiție, prin „dreptul" celui mai puternic.

Experiența istorică demonstrează, în chipul cel mai elocvent posibil că un sistem de relații internaționale axate pe forță, hegemonie, inegalitate și subjugare generează războaie din ce în ce mai distrugătoare, împiedică progresul economic și social al marei majorități a popoarelor. Înlăturarea politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste și a consecințelor ei profund negative pentru întreaga omenire prin crearea unor noi raporturi internaționale nu se realizează de la sine. Impunerea în relațiile internaționale dintre state a principiilor ce izvorăsc din necesitatea coexistenței pașnice presupune ca forțele progresului, antiimperialiste, popoarele, să-și intensifice lupta pentru afirmarea unei politici internaționale noi, pentru înlăturarea vechilor relații, anacronice și perimate într-o lume în care se manifestă tot mai puternic voința de libertate și egalitate a națiunilor, în care cuceririle științei și tehnicii puse în slujba oamenilor deschid perspective fără precedent pentru eradicarea sărăciei, foametei, analfabetismului și asigurarea unor condiții de trai și de muncă demne pentru toți.

— Care ar fi oealaltă alternativă ?

— Practicile din viața internațională rezultînd din politica de forță și dominație, de împărțire a zonelor și sferelor de influență, marchează în ultima vreme o recrudescență a confruntărilor dintre state și grupuri de state, evidențiind cu putere gravele pericole pe care le prezintă perpetuarea vechii politici pentru pacea și dezvoltarea economico-socială a popoarelor, pentru destindere. Se creează astfel noi tensiuni internaționale, litigii teritoriale sînt folosite pentru imixtiuni în treburile altor state, pentru presiuni politice și economice care generează momente dificile, primejdia declanșării unor confruntări militare.

Este, neîndoielnic, că alternativa la stabilirea unor relații noi între state, înscrise consecvent în cadrul principiilor coexistenței pașnice, o constituie împingerea popoarelor spre prăpastia unui război, care, în contextul intensificării cursei înarmărilor și acumulării de mijloace de distrugere în masă, ar avea consecințe incalculabile pentru destinele umanității.

Deosebirile dintre sistemele politice pot și trebuie a fi soluționate în cadrul întrecerii pentru construcția pașnică, care permite popoarelor să-și rezolve pe de o parte propriile lor probleme sociale, economice sau de altă natură și totodată să acționeze unite pentru înlăturarea grabnică a marilor fla-geluri : subdezvoltarea, foametea, poluarea etc.

Agravarea neîncrederii între state și grupuri de state, accentuarea unor tendințe de a înlocui dialogul constructiv și pașnic prin competiții și confruntări, nu servesc decît scopurilor cercurilor ostile destinderii, de a adînci diviziunea lumii în blocuri militare, contradicțiile între state și grupuri de state.

Interesele vitale ale coexistenței pașnice, ale comunității popoarelor cer să se acționeze cu toată fermitatea, prin unirea tuturor forțelor înaintate, ca să se pună capăt, pînă nu este prea tîrziu, fenomenelor negative ce se produc în viața internațională. Platforma eforturilor în această direcție constituie principiile noi de drept și relații internaționale.

— În cel fel reacționează comunitatea internațională față de aceste fenomene negative ?

— Pentru formularea cît mai cuprinzătoare și în forme cît mai angajante a principiilor, care să garanteze stricta respectare a lor de către toate statele este necesar să se întreprindă în continuare multiple acțiuni, să existe dorința de a soluționa problemele pe calea înțelegerii, să se folosească întreaga gamă a mijloacelor existente și a căror eficiență s-a verificat și în practică : stimularea dialogului internațional, la toate nivelurile, a contactelor între personalități politice, parlamentari, oameni de afaceri, savanți și oameni de cultură, între organizații obștești, între guverne, cercuri de afaceri, instituții etc.

Față de fenomenele negative, primejdioase, ce au loc în viața internațională, de maximă însemnătate este dezvoltarea principiilor neintervenției în treburile altor state și nerecurgerii la forță și amenințarea cu forța. În dezbaterea O.N.U. se găsește un tratat universal pentru interzicerea recurgerii la forță și amenințarea cu forța. Accelerarea lucrărilor de elaborare a tratatului cu un conținut cît mai corespunzător și adoptarea lui s-ar înscrie pe linia imprimării unui caracter cît mai concret și imperativ principiului de a nu folosi forța și amenințarea cu forța, presiunilor și constrîngerilor de orice fel în relațiile internaționale, împotriva independenței politice și integrității teritoriale a altor state.

Pe plan european, potrivit propunerilor țării noastre, un rol deosebit în promovarea cursului destinderii l-ar avea încheierea unui tratat european privind renunțarea la folosirea forței și amenințarea cu forța, precum și tratate bilaterale corespunzătoare.

De asemenea, în aceeași ordine de idei, se impune codificarea regulilor privind procedurile de reglementare pașnică a diferendelor internaționale. Propunerile României în această privință făcute în cadrul Organizației Națiunilor Unite și care se bucură de o largă audiență urmăresc acest obiectiv. Pe plan european, atît Conferința pentru securitate și cooperare în Europa, de la Helsinki, cît și reuniunea de la Belgrad au adoptat hotărîri în același domeniu privind continentul european.

Pentru dezvoltarea ansamblului principiilor în noi documente universale, angajante, ar trebui să se elaboreze, după cum a propus țara noastră, în cadrul O.N.U., un Cod care să statueze drepturile și obligațiile fundamentale ale statelor. Un asemenea cod ar înmănunchea, definind cu toată precizia regulile noi care trebuie așezate la baza relațiilor dintre state, fără să se admită nici o abatere de la ele.

Firește, adoptarea de noi documente privind noile principii ale relațiilor dintre state trebuie însoțite de măsuri pentru garantarea înfăptuirii lor, de o puternică activitate diplomatică pe plan bilateral și multilateral în scopul înrădăcinării lor în viața internațională. Pentru salvgardarea păcii, pentru imprimarea unui caracter ireversibil cursului destinderii trebuie să se formeze convingerea nestrămutată asupra necesității absolute de a se renunța definitiv la politica imperialistă și la practicile ei, de a se urmări realizarea neabătută a principiilor în practica de zi de zi a activității internaționale a tuturor statelor.

— În cel fel se întrevede posibilitatea realizării acestui deziderat ?

— Deosebit de concludent pentru realismul și posibilitățile de realizare a unei politici externe menite să generalizeze noile principii în raporturile dintre state este modelul pe care îl oferă activitatea internațională a României socialiste. Acționînd într-un înalt spirit de răspundere față de propriul popor cît și față de destinele umanității, România socialistă oferă un permanent exemplu de acțiune neobosită, consacrată coexistenței pașnice, dezvoltînd relații, pe multiple planuri, cu toate statele, indiferent de orînduirea lor socială. Trăsătura definitorie a tuturor acțiunilor întreprinse pe plan extern de țara noastră și în primul rînd a contactelor la nivel înalt, a documentelor adoptate cu acest prilej — declarații solemne comune, declarații comune și altele — o constituie reafirmarea, precizarea și dezvoltarea principiilor noi ale relațiilor dintre state, un veritabil cod al noilor norme de relații internaționale inspirate din dezideratele coexistenței pașnice, o vastă rețea de angajamente reciproc acceptabile pentru partenerii, consacrate conviețuirii pașnice. Astăzi ele sînt recunoscute ca modalități novatoare promovate de România în organizarea relațiilor interstatale. Numeroase instrumente constituind cadrul colaborării active, pașnice, cu toate statele lumii — tratate de prietenie și cooperare, tratate de cooperare economică și altele — așează la baza acestei colaborări principiile de drept și relații internaționale. România militează constant și în cadrul diplomației multilaterale pentru adoptarea unor documente care să servească la instaurarea unor noi relații și unei noi ordini internaționale. Pozițiile țării noastre, contribuțiile pe care le aduce la reglementarea pașnică a problemelor litigioase exprimă, de asemenea, convingerea, verificată în practică, că numai în cadrul principiilor de drept și justiție se pot găsi soluții viabile și trainice pentru aceste probleme. Prestigioasele rezultate ale politicii externe românești, relațiile sale multiple cu țările socialiste, cu țări în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, constituie o mărturie elocventă a realității implantării în raporturile României cu celelalte state a noilor reguli de conduită, a eficienței deosebite a așezării pe această bază a colaborării internaționale.

Succesele remarcabile ale politicii externe ale României socialiste, contribuțiile sale unanim recunoscute la cauza păcii și colaborării internaționale se datoresc activității concrete, neobosite, participării permanente a tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea și realizarea acestei politici. Pusă în slujba celor mai înalte idealuri ale omenirii, această activitate se bucură de cele mai înalte aprecieri pretutindeni în lume. Personalitatea președintelui României, ca om de stat de renume mondial, autoritatea pe care i-o conferă lupta perseverentă pentru reînnoirea relațiilor internaționale, modelul exemplar al posibilităților de a se făuri raporturi noi între state pe care îl oferă acțiunea sa, au ridicat pe culmi înalte, fără precedente în istoria poporului nostru, prestigiul internațional al României. Activitatea și contribuțiile de neprețuit ale tovarășului Nicolae Ceaușescu la promovarea unor noi raporturi între state întruchipează virtuți cardinale ale poporului nostru — rațiune, măsură, înțelepciune, simț al dreptății. Ele își dovedesc valențele lor general umane, indică drumul pentru apărarea și dezvoltarea cuceririlor și creațiilor celor mai valoroase ale omului, pentru clădirea unei lumi a păcii și conlucrării rodnice între toate popoarele.

NICOLAE CRISTACHE ■

Din presa străină:

Planétran – metroul supersonic

PROIECTUL UNUI TREN MAGNETIC, ALUNECÎND ÎNTR-UN CANAL ÎN VID ATINGÎND O VITEZĂ DE 22 500 km/h, RAPID ȘI NEPOLUANT PENTRU ATMOSFERĂ, DUCÎND LA O ÎNSEMNATĂ ECONOMIE DE ENERGIE ESTE UN PROIECT IMAGINAR? INGINERII DE LA RAND CORPORATION — S.U.A. — AU REALIZAT TOTUȘI PLANÉTRAN-UL CE POATE FACE LEGĂTURA ÎNTRE NEW YORK ȘI LOS ANGELES ÎN 35 DE MINUTE, PREȚUL CĂLĂTORIEI ESTE DE 21 DE DOLARI!

New York, Grand Central Station, punct feroviar principal. Pasagerii din împrejurimile marelui oraș iau ascensorul pentru a ajunge la al treilea subsol unde se găsește stația terminus a metroului supersonic — Planétran — care leagă coasta vestică a Statelor Unite de coasta estică.

Vagonul metalic în formă de obuz rotunjit la ambele capete are două intrări laterale, dar nu are ferestre; pasagerii se instalează într-un compartiment ce, asemenea unei bascule, poate oscila în față și în spate. Ușile se închid automat și sistemul de aer condiționat începe să funcționeze. Un curent electromagnetic este branșat la placa ce înlocuiește roțile și vagonul începe să se ridice la cîțiva centimetri deasupra solului și se angajează ușor într-un prim canal, închis la ambele capete cu uși culisante. Pasagerii nu percep deloc șuieratul aerului inspirat de către o pompă cu vid care reduce presiunea în canal la un sfert din presiunea atmosferică. Vagonul se deplasează spre cel de al doilea canal unde presiunea scade la 1/16 din presiunea atmosferică, apoi în cel de al treilea canal, în cel de al patrulea unde presiunea (divizată prin patru) scade pînă la 1/250 din presiunea atmosferică la nivelul mării. Ușa celui de al patrulea canal glisează și vagonul pornește în călătoria sa între New York și Los Angeles — 3 950 km — printr-un „tub" în care presiunea este în jur de 1/1 000 din presiunea atmosferică la nivelul mării. Acest „vid" relativ corespunde presiunii atmosferice terestre la o altitudine în jur de 50 km.

În momentul acesta, considerat ca punct mort, nu există nici accelerație, nici decelerație și, la viteza amintită mai sus, trei sferturi din gravitația terestră este anulată, ceea ce are ca efect faptul că pasagerii se simt foarte ușori; un om de 70 kg nu cîntărește mai mult de 17,5 kg! Senzația este comparabilă cu aceea resimțită cînd un avion trece printr-un gol de aer sau execută un picaj. Pe măsură ce vehiculul încetinește, forța centrifugă se diminuează și pasagerii recapătă greutatea normală.

Proiectul trenului magnetic — Planétran — ar fi posibil să reprezinte proiectul mijlocului de transport cel mai rapid, economic și mai puțin poluant pentru secolul XXI. El a fost prezentat la Washington în cadrul unei reuniuni a Asociației americane pentru promovarea științei.

Este interesant de remarcat că la realizarea super-metroului nu este necesară nici o noutate tehnică sau științifică. Este vorba doar de investiții pentru studii geologice și pentru deschiderea tunelului intercontinental ce trebuie să aibă un sistem de compensare a tuturor manifestărilor seismice, întrucît la viteza Planétran-ului orice deviație a vagonului de pe traseu ar fi catastrofală. În momentul în care metroul va intra în exploatare, costul pe km/pasager va fi foarte scăzut: 1 dolar minutul, iar la viteza medie de 11 250 km/h, în jur de 0,55 cenți km, adică aproape de 10 ori mai puțin decît costul transportului feroviar actual și de 20 de ori mai puțin decît transportul aerian. O călătorie New York — Los Angeles va costa 21 dolari!

Un studiu asupra necesităților de transport în Statele Unite a permis să se definească rețelele cele mai rentabile pentru un asemenea transport. Astfel traseul New York — Los Angeles se va efectua în 36 minute și 30 secunde, cu o viteză maximă de 13 500 km/h și o viteză mijlocie de 6 750 km/h. Același parcurs, cu oprire la Dallas, se face în 54 minute, 30 secunde și cu o oprire suplimentară la Chicago într-o oră și 10 minute.

Acest sistem poate deveni intercontinental cu ajutorul unor tuneluri plasate pe fundul oceanelor. Instalarea primului sistem Planétran între New York și Los Angeles va costa 250 milioane dolari, dintre care 185 pentru tuneluri, gări prevăzute cu canale și echipament pentru menținerea și realizarea vidului. Desigur că la prima vedere suma este enormă, dar dacă Henry Ford atunci cînd a început să fabrice automobile ar fi știut că rețeaua autorutieră din S.U.A. va costa 400 miliarde dolari... oare care ar fi fost viitorul automobilului?

Este de reținut însă că, după instalare, economia de energie va fi extraordinară și anume: un vid echivalent cu o miime din presiunea atmosferică este ușor de realizat și puțin costisitor; pierderile de energie prin frecare devin neglijabile; sistemul de susținere și propulsie este în întregime electromagnetic. În ceea ce privește consumul de energie, el este de 20 de ori mai eficace decît transportul aerian, deoarece se evită enorma cheltuire de energie necesară pentru ca avionul, de exemplu, să atingă altitudinea de croazieră. Un alt avantaj îl constituie faptul că sistemul Planétran nu are nici un efect asupra mediului ambiant; contrar supersonicelor și hipersonicelor de mîine, aici nu există probleme de poluare atmosferică și nici efecte distrugătoare asupra păturii de ozon.

Cea mai mare dificultate tehnică care există rezidă în definirea traseului subteran conform studiilor geologice de teren, dar beneficiile ce se vor obține depășesc cu mult valoarea acestor dificultăți. Astfel, calculele făcute de Rand Corporation arată că un vagon Planétran de 200 pasageri (sau de transport de mărfuri) — pe minut este foarte rentabil și duce la o amortizare rapidă a investițiilor, întrucît costul energiei nu reprezintă decît aproximativ 1 la sută din venitul total realizat de o asemenea rețea.

Există și o dificultate de ordin politic, întrucît pînă în prezent nu există nici o legislație care să permită să se definească condițiile de exploatare a subsolului pentru transportul pe mari distanțe. Istoria a arătat că proiecte aparent simple, ca tunelul de sub Canalul Minecii, propus pentru prima dată pe timpul lui Napoleon, poate fi întîrziat... la calendele grecești, pentru rațiuni politice.

Și totuși, proiectul metroului supersonic nu este un vis al tehnicienilor. Omenirea nu-și mai poate permite să continue a polua cerul cu produse chimice, zgomote și căldură și nici să mutilieze peisajele și pămînturile arabile pentru construirea de noi autostrăzi. Ea trebuie să facă ceva!

(După „Science et vie")

le wagon atteint
la vitesse de 22 500 km/h.
Dans le compartiment à bascule,
qui est alors penché à 80° environ
de la verticale du fait de l'annulation
partielle de la gravité terrestre par la force
centrifuge, le passager ressent son poids presque
normal. Au microphone, une voix annonce que
nous sommes presqu'à mi-chemin entre New
York et Los Angeles, et l'accélérateur va cesser
continental, qui doit comporter un système de
compensation de toute manifestation sismique,
car aux vitesses prévues toute déviation du
wagon de son trajet (ou plutôt de sa trajectoire)
serait catastrophique. Une fois le système en
place, le coût du kilomètre-passager serait très
bas : 1 dollar la minute soit, à la vitesse moyenne
de 11 250 km/h (ou 7 [illegible] km/mn) environ
0,55 cents (ou 2,5 centimes) le kilomètre, c'est-à-
dire près de dix fois moins que le coût du trans-

ACEEAȘI PLANETĂ, ACEEAȘI ORĂ!

● Bella nu suportă să fie ignorată

Bella, maimuța cimpanzeu, eroina filmului lui Marco Ferreri „Visul maimuței" — film la care a obținut „Premiul special al juriului" la Festivalul de la Cannes — este supărată, se pare, din cauza lipsei de atenție a criticilor și dorește să renunțe la cinema. Nu se cunosc reacțiile maimuțelor dintre care s-a ridicat spre arta filmului Bella. Dar ca și Gina Lollobrigida, Bella, maimuța, dorește să se consacre artei fotografice, artă (oricît) mai statică. Și Bella nu e singura celebritate pretențioasă.

● Cîți săraci sub lumina unui „star"

Jerry Hall, cel mai scump cover-girl din lume, are pretenții de star. Pentru a veni să pozeze în Franța ea cere 10 000 franci pe zi, călătorește doar cu „Concorde" și nu lucrează decît cu cei mai renumiți fotografi. Poate că pretențiile ei vor fi satisfăcute de viitoarea maestră a fotografiei, Bella.

Cîți săraci din lume ar putea trăi dintr-o singură fotografie făcută bine (de Bella) cover-girl-ului Jerry Hall. 10 000 franci pe zi înseamnă ceva!

● Viața cu mașina

Centurile de siguranță au salvat într-un an, în Germania federală, viața a 1 700 de conducători auto, alți 30 000 de conducători auto fiind salvați de la rănire, ne anunță agențiile de presă. Iată deci oameni care fac totul (își pun și centură!) pentru a-și salva viața. Asta deodată cu exercițiile (interesante fără îndoială) de

● Cascadorie cu mașina

Cascadorul William White (ce băiat bun!) s-a arătat gata să ia în mașină un prieten, eventual tot cascador, în timp ce el va sări cu mașina dintr-un avion aflat în plin zbor. Cascadorul a ținut să-și liniștească prietenul precizînd că autoturismul va fi echipat cu parașute. Nu se cunoaște numele prietenului. Unii își pun centuri, ca să se apere, alții riscă de dragul riscului.

● Apartheidul condamnă iubirea la închisoare corecțională

Acum opt ani, doi tineri s-au cunoscut și s-au îndrăgostit unul de celălalt. Se numesc Erhard și Ruth și au cîte 21 de ani. Ei se aseamănă pînă aici multor tineri de pe acest pămînt care s-au iubit și se iubesc. Iubirea lui Erhard și Ruth însă este amenințată deoarece el este alb iar ea este mulatră și trăiesc în Republica Sud-Africană. Instanța i-a condamnat la șase luni închisoare dar a dovedit o clemență foarte lăudabilă (ce să zicem!?) suspendînd pedeapsa. În cazul cînd cei doi tineri nu se vor mai vedea timp de trei ani de zile. Sentința judecătorului împotriva celor doi este un grav atentat la adresa iubirii, a umanității, este adevăratul delict ce trebuie condamnat. Ce instanță din lume poate condamna și înstrăina dreptul a doi tineri de a se iubi?

...Sigur, e o iubire, o iubire de pe pămînt și ea poate părea un fapt lipsit de semnificație, un fapt mic ce se poate pierde printre amănuntele planetei. Dar ce înseamnă buturuga mică, în acest galop al semnificațiilor, ne poate spune întîlnirea din aer dintre ...

● Un uliu și un avion

Pilotul ce conducea un Starfighter, zburînd cu o viteză de 900 km pe oră, a fost lovit puternic la umăr și la față de un uliu, după ce pasărea a spart geamul avionului. Revenindu-și din spaimă, pilotul a reușit să aterizeze cu bine pe cel mai apropiat aeroport.

Și ce e un uliu în raport cu un avion? Ce e o iubire în raport cu o instanță de judecată? Doar pilotul de pe Starfighter poate spune, amintindu-și eventual ceea ce povestea imediat după întîlnirea cu uliul: am avut impresia că trage cineva cu mitraliera în mine.

...Și nu era decît un biet uliu.

I. GRECU

MONDO UMANO?

Computere corupte

Un desen: cu pistolul în mînă, un om, cu o mină mai mult surprinsă decît fermă, somează un computer. Un alt desen: tipul obișnuit de șef al gangsterilor, cu veșnica țigară de foi în gură, cu gulerul ridicat și mîinile tinute ostentativ în buzunare. Numai că fața e reprezentată de un ordinator. Încă un desen: un paznic ultrautilat și cu un deget pe trăgaciul unei puști mitraliere apără benzile de memorizare ale... computerelor. Și încă un desen: portretul unui deținut al cărui număr de pe „echipament" e scris în genul cifrelor ce apar pe ecranele ordinatoarelor. Un alt desen: dintr-un computer ce poartă niște inițiale celebre în branșă se deschide o ușiță, iese o mină care „la" cu dezinvoltură ceva din buzunarul unui cetățean obișnuit. Sînt cîteva dintre ilustrațiile care au însoțit o poveste pe cît de stranie pe atît de adevărată. S-a spus chiar că faptele care stau la baza ei vor deveni obișnuite, banale în anul 2000 și că deci vrem, nu vrem, ea are un caracter vizionar.

★

Val Smith nu este, cum s-ar crede, un pseudonim sau un nume arhetipal gen „Washington D. Smith — bancher în Wall Street" — din cartea cu același titlu a lui Jules Moch. El există în carne și oase. E un bărbat roșcovan și slăbănog, licențiat în științe economice la o celebră universitate americană. În plus, a mai moștenit și o frumoasă proprietate, așa încît s-ar fi putut mulțumi s-o administreze bine și cu foloș. Dar n-a făcut-o fiind tentat de oferta patronului unei mari bănci care, cunoscîndu-i talentul de manager, i-a oferit o slujbă bine plătită. Îndatoritor, plin de idei și inițiative, Smith i-a propus să se creeze o mică societate informațională al cărei principal client urma să fie banca respectivă. (După cum preciza revista franceză „Le Point" acest soi de relații e obișnuit în Statele Unite ca și în Europa occidentală.) Apoi, cum Smith a început să se preocupe serios de afaceri, să le studieze în amănunțime, a constatat că în ele domnea o neobișnuită dezordine. Întîmplător sau nu, în același timp, a început să-și urască patronul și n-a rezistat dorinței (sau tentației) de a se răzbuna. Formula la care a recurs a fost „foarte simplă sau chiar banală", după cum o apreciau gangsterii de teapa lui. Să nu anticipăm prea mult însă!

Așa că lui Smith, inventiv din fire, nu i-a fost ușor să creeze societăți fictive care furnizau patronului său servicii imaginare, deschizînd totodată conturi pe numele lor în mai multe bănci. După care a construit un model ce simula funcționarea întreprinderii sale: știa tot timpul pînă unde mergea, se deda celor mai neobișnuite acrobații financiare grație modelului său pe care-l trecea frecvent prin ordinator și-l compara cu adevăratul model. Afacerea s-a prelungit. Și nu o zi, două luni sau trei trimestre. În cîțiva ani, Val Smith reușise să strîngă un milion de dolari și nimeni nu-și dădea seama de ceva. Nu exista și nu plutea nici cea mai vagă bănuială. Smith a hotărît că îi ajunge ceea ce agonisise pînă atunci. Însă era satisfăcut pe jumătate. După cum considera el trebuia ca patronul să afle — în fine! — răzbunarea așa încît aceasta să fie completă. Smith a consultat un avocat pentru a afla cum să se denunțe el însuși dar să primească o pedeapsă ușoară. „Faceți astfel încît banca dumneavoastră să descopere singură escrocheria" — i-a răspuns omul legii cerîndu-i 50 000 de dolari pentru valoroasa consultație. Așa că Smith a început să comită erori dar abia după a cincea dintre ele directorul său a avut bănuieli și a izbucnit scandalul. Din nefericire pentru Smith avocatul său pregătise prost afacerea astfel încît a primit zece ani închisoare. Între timp, el își investise banii în proprietăți și avioane iar după cinci ani a fost eliberat pe cuvînt.

Este unul dintre primii protagoniști cunoscuți ai unui nou gen de afaceri apărute pe solul american și despre care un specialist în atari demascări scrie într-o carte recent apărută, că reprezintă adevărate „crime prin intermediul computerelor". Un ultim și incitant exemplu: Camera de Comerț a S.U.A. estima că, în 1976, o sumă de 100 de milioane de dolari a fost deturnată sau escrocată cu ajutorul neprecupețit și dezinteresat al ordinatoarelor.

PETRE NICOLAE

Mondialul și comportamentul

Pentru un european contactul cu lumea sud-americană rămîne plin de farmec. Iar am văzut atîția oameni în stare să se bucure deplin pentru atît de puțin. Pentru că e vorba de fotbal am să-mi limitez observațiile la domeniul sportiv.

Rămînînd că odată ajuns acasă să-mi pun ordine în gîndire și să fac o sinteză a impresiilor încercate pe aceste meridiane. Este argentinianul în special, un entuziast necontrolat, repet necontrolat, un tip vesel prin excelență ? Nu cred, trecătorul pe care-l văd lîngă mine e preocupat, nu grăbit dar nici debordînd de bunăvoie. Dacă ținem seama că sînt mulți spanioli aici putem să pricepem de ce pe Corrientes sau pe strada cinematografelor Lavalle, lumea se adună în pîlcuri, pîlcuri și discută despre ce-a fost sau ce va fi (ce va mai fi) cu mundialul.

Am asistat la un spectacol de pantomimă pe la orele 22,00 în plină lumină a străzii. Un bărbat orb, de 50 de ani, imita nebunia retransmiterii unui meci la microfon. Nu avea glasul de stentor al celui care o face pe postul național pe Benlamino Gigli, strigînd goooolii preț de trei minute, cu ochiul desigur pe cronometru pentru că și în materie de spiceriе există recordmeni, ca în orice domeniu nu, era un blînd zicător de lucruri mucalite care spunea și el gol, cu glas dulce, ca și cînd înscrierea unui punct în poarta adversarilor l-ar fi întristat. Impresia era de monotonie, de cantilenă, ca un plînș la mort și lumea se amuza teribil la această caricatură duioasă pe care orbul o făcea cu o plăcere ce nu mai putea scăpa. Prețul unei astfel de reprezentații care a ținut mai bine de o oră erau cei cîțiva pesoși aruncați într-un vas de tinichea.

Pe urmă grupul de spectatori se schimba și artistul, pentru că era un artist, reîncepea să imite pe radioreporterul care plîngea într-o limbă populară pe trufia rănită a celor învinși.

Mi-am amintit de cuvintele lui Borges cu care am discutat în două rînduri la el acasă, în strada Malpu, auzindu-l evocînd pe acei tragici șefi de cartiere care au inventat milonga care ar fi un fel de cîntece țigănești, ca ale lui Lorca, povestind o dragoste tragică, terminată cu o lovitură de cuțit la ficat sau moartea unui astfel de desperados la un colț de stradă în sezonul ploilor. Așadar ce însemna pentru argentinian petrecerea fotbalului ? Modul în care el răscumpără zilele urîte, lipsa de bani sau grijile pe care le avem, cu voia sau fără voia noastră. E și o dorință de a juca teatru. El se simte implicat în soarta echipei naționale, el merge în grup și strigă Argentina, Argentina, deși Argentina nu a jucat grozav duminică, dar speră că miercuri se va bucura și mai tare pentru că Argentina va fi în sfîrșit în formă.

Pentru asta se pregătește acasă. E înarmat cu tinețiri sunătoare și fiind nevoie de cît mai mult zgomot mai cumpără și un fluier sau o goarnă care muge ca vaca. Are cămașă albă-albastră și joben de carton tot în culorile naționale. Femeile își pun cordeluțe subțiri cu aceleași culori în păr. E felul discret de a participa la fiestă. Dacă sînt tinere și frumoase se urcă pe capotele mașinilor ca să arate ca niște miss univers, rătăcite la Rosario sau la Cordoba, unde nu lipsesc sărbătorile pentru că mereu este nevoie de sărbători în aceste locuri. Acum trei sau patru zile a fost fiesta vinurilor și pe străzi au defilat cele mai chipeșe adolescente în uniforme de majorete : dar în seara cînd joacă Argentina cîe sunt șampania acestei bucurii zgomotoase. Se cîntă, se dansează, trebuie să le săruți, pentru că altfel le-ai jignit. Și pe urmă vin zorile cu pioi lungi și cu socoteala tristă a punctelor care nu ajung. Nu-i nimic, mai e și miercuri o zi, poate atunci șansa și o altă sărbătoare și iar o să ieșim pe stradă să ultăm cartierele depărtate și să ocupăm centrul orașului pentru că asta înseamnă în fond sărbătoarea celor ce se folosesc de fotbal sau de sărbătoarea vinului pentru a se simți măcar cîteva ore stăpînii luminii care se revarsă nemilosă din toate vitrinele la care privesc fără invidie, vitrine ocupate de doamne de carton în blănuri adevărate costînd cît nu vor cîștiga ele, aceste fete, în toată viața lor. Dar sentimentul că ai trăit încă o noapte de vis, cum poate să-ți ofere un oraș sub hemoragia neonului care face asfaltul verde sau roșu, argintiu sau auriu, un rîu de lapte și miere, și apoi zgomotul, darabanele care bat, cîntecele și uralele. Strada e a lor, a celor ce se hrănesc cu visuri, de cele mai multe ori. Există ceva trivial în asta ? Nu, o îndulcire mare care mă cuprinde, mă simt prieten cu toți acești necunoscuți tineri și bătrîni care se uită la tine dacă te bucuri cu ei. Asta da, noapte, oar a spune. În cu tine bucuria noastră, prietenia noastră. Să nu ne uiți străine, am fost cîteva ore copii, am uitat totul, am rîs și am glumit, am fost puțin nebuni dar ce frumos a trecut vremea, și acum e iarnă și e friguleț, dar nu are a face, mai poftim pe la noi, știm să te primim, sîntem cu toții oameni. Azi au bătut alții, nu ai noștri, nu face nimic. Sînt italieni, și unghiul Bebo a fost italian și a luat o argentiniană și noi sîntem argentinieni dar nu am uitat de cei lăsați acolo. Haide să rîdem puțin, să cîntăm, să sperăm împreună care atît de împlacabili se lasă peste acest oraș și noi căutăm să desfacem vraja, să dăm strălucire nopții și să facem frumoasă viața... Ce spui, străine ?

EUGEN BARBU ■

Nouă campioană a țării se numește Steaua

„Campionatul n-a fost simplu, iar momentele de cumpănă n-au lipsit"

— Emerich Jenei, mi se mai întîmplă să mă înșel, dar de data asta nu cred. Pare-se că nu ești prea vesel după acest al șaselea titlu național cîștigat cu Steaua, punînd la socoteală cele patru dobîndite ca jucător și, firește, pe cei de acum doi ani !

— Steaua a cîștigat din nou și pe merit, dar n-a izbutit cine știe ce ispravă apropiindu-și titlul în ultima etapă, ba încă la golaveraj. Din păcate, echipa nu s-a ridicat la nivelul condițiilor fără cusur asigurate de conducerea ministerului, de club, de secția de fotbal.

— Din ce cauze ? Să fie de vină antrenorii ?

— Avem și noi, desigur, o parte de vină că formația nu s-a detașat mai ușor, dar faptul că, pînă la urmă, Steaua a învins demonstrează, cred eu, că echipa a fost bine pregătită, cel puțin din punct de vedere fizic și tactic. Această ultimă izbîndă, pe care o iubesc cu atît mai mult cu cît a fost realizată în ultimul minut al ultimei partide, mi se pare un răspuns grăitor dat acelora care, din nebăgare de seamă sau din altceva, au tot bătut monedă pe „carburantul Teașcă", pe „benzina Piticului" și alte chestii asemănătoare. E greu de crezut că Steaua a devenit campioană fiind prost pregătită !

— Mă întorc și zic din ce cauze, Emerich Jenei ?

— Se apreciază că Steaua are cel mai bun lot de jucători. De acord. Numai că Steaua nu are lotul cel mai competitiv și am să explic. În primul rînd, mulți dintre fotbaliștii noștri posedă un gabarit redus, Zamfir, Troi și Dumitru, ca să dau trei nume, măsurînd în jur de un metru șaptezeci. Apoi, ei nu sînt, nu cei enumerați, sau, mai bine zis, nu numai ei, prea bătăioși. S-ar mai adăuga o labilitate psihică și unele defecțiuni legate de coeziunea sufletească a echipei. Să nu se înțeleagă că, la Steaua, sînt numai jucători de duzină care nu fac altceva toată ziua decît să se certe ! Nici vorbă de așa ceva. Dar ar fi fost normal, gîndesc, ca garnitura care-i cuprinde, între alții, pe Dumitru, pe Iordănescu, pe Vigu, pe Zamfir, pe Troi, pe ceilalți, să cîștige campionatul la pas. Nu s-a întîmplat așa din cauzele rînduite mai sus, iar victoria finală aș explica-o tocmai prin tehnicitatea superioară a unora din componenții lotului, ca și prin încrederea și ambiția cu care a fost urmărit scopul final. Campionatul n-a fost simplu, iar momentele de cumpănă n-au lipsit. Cu toate astea, noi am crezut tot timpul în cîștigarea titlului și am acționat ca atare.

— De fapt, pasul hotărîtor a fost făcut la Arad, cînd Steaua a întors rezultatul de la 0—1 la 2—1. Unii zic că...

— Știu unde vrei să bați ! Steaua n-a fost, nu este și, cu siguranță, nu va fi o echipă care să se preteze la aranjamente de culise, o echipă care să apeleze la bunăvoința altor grupări. Dacă parcurgi istoria clubului nostru, de care, între altele fie zis, se leagă întreaga mea biografie, ai să te lămurești că e așa și nu altfel.

— Am s-o parcurg. În altă ordine de idei, ce bătăi de cap a avut, în sezonul încheiat, antrenorul echipei campioane ?

— Jocul în apărare ne-a creat destule dificultăți. Sigur că Sameș, ca și Dumitru, dealtfel, au lipsit multă vreme fiind accidentați, dar apărarea a primit nepermis de multe goluri, patruzeci și nouă ! La o echipă de talia și pretențiile Stelei, acest număr de goluri apare imens. În această direcție va trebui să lucrăm cu mai multă atenție și cu mai multă seriozitate, mai ales că ne așteaptă confruntările din cupa campionilor europeni, care numai ușoare nu vor fi.

— Apropo, cu cine ți-ar plăcea să cadă Steaua la tragerea la sorți ?

— Tragerea va fi, se știe, dirijată, în sensul că Steaua, cotată drept o formație fără palmares internațional strălucitor, va

juca vrînd-nevrînd cu o adversară de prima mînă. Asta e și bine, e și rău.

— Cunoaște expresia. Mai bine să cazi de pe un cal de rasă decît de pe o mîrțoagă ! E exact ?

— Nu e vorba despre asta. Indiferent cu cine vom avea de jucat, vom aborda cupa campionilor nu spre a ne afla în treabă, ci cu gîndul calificării.

— Să zicem că sorții vor scoate în calea campioanei noastre pe Liverpool sau pe Juventus. Poate Steaua, cu capacitatea de la ora de față, să elimine o asemenea echipă ?

— Poate, de ce să nu poată ? Din acest punct de vedere, credem că și federația ar trebui să ne ajute.

— Anume ?

— Federația ar putea să intervină în direcția întăririi lotului. Lotul este, repet, competitiv sub aspect valoric. Dumitru, Iordănescu, alți cîțiva ar putea juca, după mine, în orice garnitură din Europa, dar ei rămîne în defect în privința angajamentului la efort, a dăruirii. Temperamental, unii dintre fotbaliștii noștri sînt mai moi, de aceea echipa arată uneori ca o echipă de salon. Aici ar trebui schimbat ceva, prin includerea în lot a unor jucători mai arțăgoși, mai răi, firește în bunul înțeles al cuvîntului. În plus, federația ar trebui să ne ajute prin organizarea unui turneu de prestigiu, în cursul căruia să ne confruntăm cu garnituri redutabile, nu în Maroc, în Kuweit sau în Liban !

— Dar unde ?

— În R.F.G., bunăoară. În Polonia, în Spania, în U.R.S.S., adică în țări cu fotbal de angajament, cu jucători mai tari pe picioare, mai bătăioși. Steaua, ca întreg fotbalul nostru, dealtfel, acuză lipsa unor asemenea contacte regulate. Numai cu ce se acumulează la nivel de echipă națională e, consider, mai greu de progresat.

— Pentru că tot veni vorba, te-au încurcat destule convocări ale jucătorilor la acțiunile lotului reprezentativ ?

— Da, numai că într-o măsură mai mică decît în alți ani. Din păcate, reveniți de la lotul național, fotbaliștii noștri tratează, cu excepțiile de rigoare, pregătirea de la club ca pe un concediu. Pierde națională, ei vin triști și complexați, trebuind să cauți și să găsești soluții ca să-i refaci rapid, în trei zile, din punct de vedere psihic. Cîștigă națională, ei vin veseli și pușl pe glume, fiind nevoie de o acțiune în sens invers. Asta e, ca să zic așa, viața de antrenor !

— Care sînt, Emerich Jenei, excepțiile de rigoare ?

— Vigu, înaintea tuturor. Serios. Chibzuit. Tenace. Echilibrat. Dacă ar gîndi și acționa în teren ca Vigu, Dumitru ar putea lesne să joace în orice echipă din lume.

— Ce-i cu Dumitru ?

— Ce-i ? !

— E bolnav, nu e bolnav ?

— Cred că da. După cîte știu, afecțiunea stomacală de care suferă, gastrită sau ulcer, urmează să fie tratată de doctorul Ioan Pușcaș, la Simleu Silvaniei. Altfel, el rămîne un fotbalist de clasă, de de al cărui randament, în condițiile date, mă declar mulțumit.

— Există și cazuri contrare ?

— Firește. Troi, Anghelini și Zamfir au jucat adesea sub valoarea lor. A fost nevoie ca mai tinerii Stoica, Agiu, Zahiu și Marcel Răducanu să compenseze lipsa de formă sau de dispoziție a celor de mai sus.

— Oricum, ca să citez un clasic, totul e bine cînd se termină cu bine, așa că nu cred că ai motive să te plîngi ! O victorie e cu atît mai frumoasă cu cît nu ajungi la ea cît ai bate din palme. Acestea fiind zise, înainte de a încheia, e de datoria mea să te felicit, în numele cititorilor, pentru noul titlu și să te întreb, tot în numele lor, dacă e adevărat că ai de gînd să pleci din toamnă la Arad, să antrenezi pe U.T.A. ?

— Zvonuri. Voi pleca de la Steaua în clipa cînd nu va mai fi nevoie de serviciile mele.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Anghel Iordănescu, unul din fotbaliștii de bază ai noii campioane și al echipei reprezentative, a fost de negăsit în zilele următoare cuceririi titlului. Aflat înaintea ultimelor examene ale anului al cincilea al Facultății de economia industriei, construcțiilor și transporturilor de la A.S.E., Iordănescu s-a retras în casă, cu telefonul închis, pregătind sesiunea. Există un motiv în plus să fie căutat, nu doar spre a-i fi adresate felicitări legate de victoria echipei sale, ci spre a i se ura cele de cuviință în noua sa calitate de... tată ! În ziua următoare terminării campionatului, soția sa născu, la Maternitatea „Giulești", un băiețel de aproape patru kilograme ! El va primi, ne-a informat proaspătul tată, numele de Marius. În aceste condiții, n-am izbutit să aflăm de la internaționalul stelist decît că „după meciul cu Dinamo am fost sigur că nu vom scăpa titlul !" Interviul ne-a fost promis după primele victorii ale Stelei în cupa campionilor europeni !

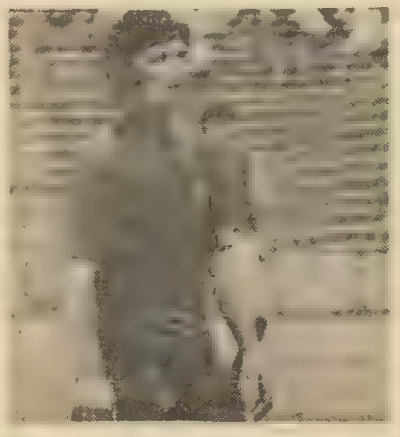

Ce păcat că Dumitru, acest jucător de mare clasă, nu gîndește și nu acționează ca Vigu !

Fotografii de EM. TANJALĂ ■

Marți după amiază, pe un tronson al autostrăzii București—Pitești, în condițiile unei excelente organizări, s-a desfășurat una dintre cele mai spectaculoase concurențe ale campionatului național de ciclism, anume proba de 100 de kilometri contra timp, pe echipe. Au luat startul 8 formații, din București și din provincie, ordinea primelor trei clasate fiind aceeași cu cea din campionatul trecut. A învins, conform așteptărilor, Dinamo (Teodor, Romașcanu, Valentin, Sîrbu), garnitură alcătuită din membrii lotului olimpic aflați în febra pregătirilor pentru Balcaniadă, urmată de Olimpia (Cernea, Drăgan, Totora, Tănase), grupare care cîștigă teren prin ambiție și seriozitate în ciclismul nostru, locul al treilea revenind rutierilor de la Steaua (Nica, Cojocaru, Ionel, Paraschiv). Imaginea de mai sus, realizată de fotoreporterul Elena Ghera, se vrea o pledoarie pentru frumusețea și bărbăția ciclismului, disciplină sportivă ce se îndepărtează tot mai mult, din păcate, de atenția marelui public.

Tineri caricaturişti în expoziţii bucureştene

Recent în Capitală — în cadrul celei de a doua ediţii a Festivalului naţional „Cîntarea României" — s-a deschis expoziţia de caricaturi a tînărului grafician *Nicolae Mirodone*.

Expoziţia deschisă în holul Teatrului satiric „C. Tănase" reuneşte peste 30 de lucrări ale genului, reprezentînd un debut al lui N. Mirodone în Bucureşti şi o continuitate a organizatorilor teatrului satiric care îşi propun ca periodic să aibă loc în holul teatrului asemenea expoziţii.

Revenind la caricaturile lui Mirodone putem spune că preocupat de problemele majore care ne frămîntă, artistul neglijează situaţiile pe care le întîlnim zilnic, considerîndu-le normale. Acest lucru nu scade din calitatea expoziţiei, ci o situează ca o manifestare de toată lauda. Folosind colajul, petele de alb-negru şi folosind o singură idee, aceea a globului pămîntesc. Mirodone găseşte 30 de situaţii, 30 de semnale care preocupă acest veac XX. Acest ciclu compact şi omogen nu te face să fii vesel, nu te face să rizi, iar desenele lui Mirodone te urmăresc şi nu le poţi uita cu uşurinţă. Mai curînd, cum remarcau şi criticul de artă Virgil Mocanu şi caricaturistul Octavian Andronic, caricatura lui Mirodone iese din cîmpul gratuităţii şi al jocului amuzant al temelor ieftine şi neimportante, transformînd întreaga expoziţie într-un manifest. Expoziţia „Semnale XX", deschisă în holul Teatrului satiric „C. Tănase", reprezintă de fapt un act al fiecărui spectacol care are loc zilnic aici.

★

O altă expoziţie deschisă recent a avut loc în holul Liceului „Nicolae Bălcescu" din Capitală. Elevul *Mircea Gheorghe*, care nu demult a debutat în revista „Flacăra", afişează 30 de caricaturi fără cuvinte fiind un debut al autorului şi un debut de acest gen la Liceul „N. Bălcescu". Primită cu interes de cadrele didactice şi de elevi expoziţia lui Mircea Gheorghe s-a bucurat de un mare succes. Tînărul caricaturist şi-a susţinut în faţa tuturor examenul de „bacalaureat" în caricatură.

SORIN POSTOLACHE ■

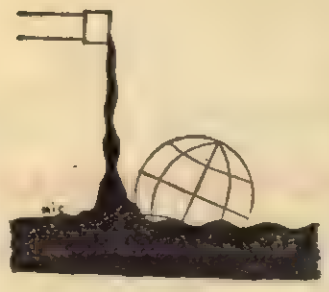

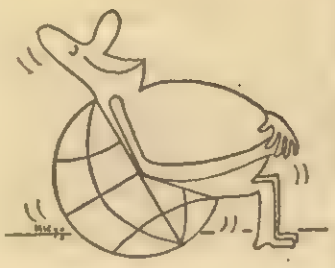

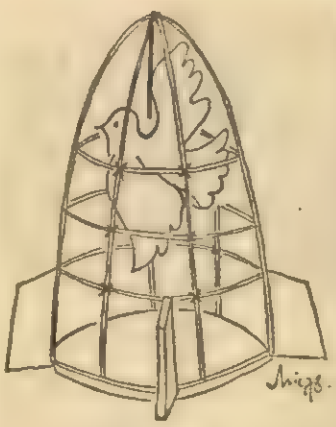

NICOLAE MIRODONE ■

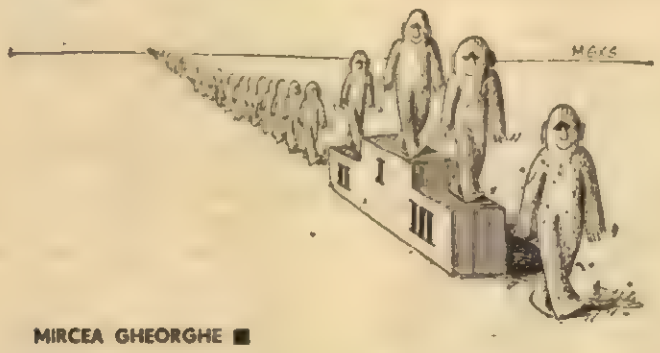

MIRCEA GHEORGHE ■

Grigoraş Dinicu: Memorii

● Transcrise de fiul său, Grigore Dinicu

● Pentru a doua oară, Grigoraş Dinicu şi formaţia sa traversau Polonia. Acum însă rănile celui de-al doilea război mondial începuseră să-i apese pe sensibilii noştri muzicieni. Cu imaginea tristă a lipsurilor materiale, a nesfîrşitelor coloane de refugiaţi şi răniţi, Grigoraş Dinicu s-a îndreptat spre Viena pentru o serie de concerte. Drumul a trecut însă prin Polonia, răvăşită de hitlerism. Ororile armatelor cotropitoare, coloanele de evrei supuşi exterminării l-au impresionat adînc pe Grigoraş Dinicu. Condeiul însemnărilor sale şi ale fiului său poartă amprenta umanismului specific lăutarilor noştri. Sînt pagini încărcate de durere, nu lipsite de unele „explozii" de condamnare vehementă a maşinii de război hitleriste. În ciuda firii sale ponderate, rezervate, Grigoraş Dinicu nu poate accepta înjosirea omului de către om şi cu atît mai mult politica nefastă a războaielor de exterminare.

VIOREL COSMA ■

Sub semnul suferinţelor războiului

Anul 1941 trecuse cu greu. Bucureştiul simţise tot mai apăsătoare ororile războiului.

Preparativele pentru plecarea spre Viena au fost scurte. În afară de alimentele necesare pentru 10 zile, cît avea să dureze drumul *allez-retour* şi sederea noastră la Viena şi Bratislava, în rest nu ne-am luat decît cîte două schimburi.

Dar să las puţin deoparte ceea ce se crease în jurul plecării noastre şi să mărturisesc ceea ce simteam noi la plecarea trenului din Gara de Nord.

Aveam 3 geamantane pe seama mea de care trebuia să îngrijesc, fiindcă ele conţineau alimentele (două) şi schimburile lui Grigoraş Dinicu şi ale mele. Nu mică mi-a fost surpriza cînd, înainte să venim spre vagonul rezervat nouă şi echipei de călusari condusă de domnul căpitan Chinie Sebastian, am văzut pe fiecare dintre colegii noştri din orchestră, cu pachete mari în mînă. Întrebîndu-i ce au în pachete, îmi răspunseră :

— Ce Dumnezeu, nu ştii că peste graniţe nu vom găsi nimic să cumpărăm, dar ne mirăm că tocmai tu nu ştii că acolo cu o bucată de pîine sau alt aliment, poţi procura orişice doreşti.

Eu avusesem cu Grigoraş Dinicu o consfătuire asupra subiectului acesta, însă tata îmi spuse categoric :

— Vom putea procura orişice, mai cu seamă că noi vom fi invitaţii consulatului nostru şi ne vom putea procura orişice dorim, fără bătaie de cap.

Cînd trenul porni spre ţinta noastră, cu un ocol de o zi şi o noapte (din cauză că, în loc să trecem prin Budapesta, trebuia să trecem prin Polonia) începurăm să discutăm ce vom vizita la Viena. Din auzite ştiam că Viena, patria lui Johann Strauss, era, afară de cea mai veselă capitală din Europa, şi unul din centrele lumii cu care arta şi ştiinţa se mîndreau.

Eu aveam ca parteneri de drum şi de discuţii pe Rodica Bujor, care mergea cu noi ca exponentă a muzicii populare, şi pe domnul director Valeriu Măgureanu, care cunoştea Viena şi începuse să ne povestească despre ceea ce credea domnia sa mai interesant să vedem cînd vom ajunge. Însă fără să vrem, discuţia care se formase pe grupe, iată că deveni o discuţie generală. Cînd începu să fie atinsă problema războiului, toţi ne puneam întrebarea : vom fi bombardaţi la Viena sau nu ? Ipoteze şi diferite subiecte ne care nu le cunoşteam decît foarte vag, totuşi ni le puneam. Şi cu ce teamă ne întrebam, ce vom păţi dacă anglo-americanii vor ataca Franţa şi vor bombarda regiunile pe unde noi voiajam acum spre Viena ?

Drumul parcurs pînă la graniţa Poloniei îl făcurăm glumind, discutînd şi evocînd amintiri de pe unde am mai fost fiecare. De exemplu, Grigore, şeful călusarilor, ne povestea, arătîndu-ne bastoanele ce le întrebuinţau la joc, cum purtau pecetiile (tinte) oferite de state şi oraşele ce le vizitase (şi traversase multe ţări şi oraşe). Noi le povesteam despre Paris şi New York, unde sperau şi ei să se producă în curînd.

Dar căderea nopţii şi oboseala drumului parcurs pînă atunci ne-au făcut pe fiecare să ne găsim cîte un locşor unde să ne culcăm. Cînd se lumină de ziuă, trenul se opri în mijlocul cîmpului fără nici un rost pentru noi. Şi expresia *„au apărut ca din pămînt"*, deveni reală fiindcă, vreo 15—20 de copii de diferite înălţimi, cu mîinile întinse spre ferestrele vagoanelor la care noi, călătorii, apărusem, ne implorau : *Mein Herr, bite, geben Sie mir Brot* (Domnul meu, vă rog daţi-ne pîine). Ne este foame, sîntem din colonie. Sîntem evrei.) Rodica Bujor căută la repezeală prin geanta sa şi găsind un pachet de ciocolată, începu să-l împartă copiilor cei mai mici, însă cei mai mari se repeziră luîndu-le ciocolata, scuzîndu-se că ei nu ştiu ce aliment bun şi consistent este ciocolata. Lacomi, fără să o mai guste, o înghiţeau parcă, continuînd să ne ceară de mîncare. Rodica Bujor totuşi dorea să dea unei copiliţe nitică ciocolată şi făcu imprudenta de mai înainte, aruncînd bucăţi de ciocolată spre copila aceea. De aci însă, între copii se produse o învălmăşeală care degeneră în bătaie. Noroc că nu am văzut acest spectacol pînă la sfîrşit, fiindcă trenul porni tot aşa pe neaşteptate precum se oprise.

Plimbîndu-ne prin oraş, ceea ce ne-a impresionat în mod deosebit au fost coloanele evreilor (de purtau o stea a lui Israel pe piept în partea stîngă, definitivîndu-le astfel religia şi rasa), ce erau conduse sau aduse de la munca forţată. Altceva nu am văzut, fiindcă magazinele nu mai aveau nici rafturi, nici mărfuri, iar locuitorii polonezi cum au simţit că sîntem străini, începură să se ţină după noi cerîndu-ne bani şi pîine. Grigoraş Dinicu însă ne spuse :

— Nu daţi deocamdată nimic, fiindcă vom fi după aceea obsiţi de cererile acestor oameni care nu au făcut nici un rău decît că s-au apărat.

Ne-a fost foarte greu să trecem printre rîndurile oamenilor cînd ne-am întors la gară, fiindcă cei doi ce-i lăsasem să ne păzească proviziile noastre, făcuseră imprudenta să dea unui om să guste din mîncarea lor. O mulţime nebănuită ne înconjurase vagonul. Şi acest „dicton" al războiului : *Mein Herr, geben Sie mir Brot* (domnule, daţi-mi pîine) ne răsună multă vreme în minte. Şi acum îmi vine după ani de zile în minte filmul acestui voiaj de trecere prin Polonia, care a fost cotropită de puterea furiei lui Hitler. Seara ne-am continuat drumul spre Viena.

(va urma)

Moartea boxerului

Sună telefonul. Colonelul Constantin Ionescu ceru să se păstreze puţină liniştе.

În receptor se auzi o voce cam îndepărtată, vocea unei femei care nu vru să-şi divulge numele, dar ceruse centralistei să-i dea legătura cu comandantul. Aceasta se conformă şi acum se desfăşura pe fir următoarea convorbire.

— Cine sînteţi ? Mie îmi puteţi spune ? întrebă comandantul.

— Nu, răspunse glasul femeii. Nici dumneavoastră nu vă spun numele pentru că ar însemna să mă expun la răzbunarea omului despre care vă înştiinţez.

— Nu mai sînteţi în raporturi bune cu omul acela ? întrebă colonelul Ionescu.

— Din contră, nu mai pot scăpa de el, mă ţine tot timpul alături, ca să nu mă piardă, dar îi ştiu canalii de orice. Cineva dintre subalternii dv. este foarte serios ameninţat. Cred că omul al cărui nume vi l-am pomenit şi vă rog să-l păstraţi pentru dv., nu va avea linişte pînă nu-şi pune planul în aplicare. Şi eu mă îngrozesc cît de hotărît este.

— Duduie, de unde vorbiţi dv. ? întrebă din nou colonelul.

— Dintr-un oraş străin, de la un telefon cu prefix. Nu vă spun nici lucrul acesta. Cel asupra căruia se va abate lovitura va fi sublocotenentul Covaliu. Cu aceasta am încheiat. Vă rog să mă iertaţi de deranj. Să trăiţi.

În pilnia telefonului se auzi declicul şi pîlpîitul specific al convorbirii interurbane.

Mascînd liniştea, dar profund frămîntat de cele auzite, colonelul Ionescu Constantin dădea totuşi semne de nervozitate şi în glas i se strecură o oarecare tulburare. Sună alături şi secretara virî capul pe uşă.

— Te rog să-mi mai faci o cafea. Dă telefon sublocotenentului Covaliu, caută-l pe unde ştii şi trimite-l la mine.

Apoi se adresă celor din jur :

— Unde am rămas ?

— Acolo unde se vorbea de ajutorul dat de sectorişti muncii noastre, spune un căpitan smead, cu ochii deschişi la culoare şi sprîncene decolorate, unul din cei care fusese detaşat pentru perioada de vară pe litoral.

Cînd se termină şedinţa şi şefii se grăbiră către compartimentele lor de lucru, văzură în anticamera comandantului pe vestitul sportiv surîzător, aşteptînd să intre la raport, unde fusese chemat. Majoritatea tinu să-i strîngă neapărat mîna fostului boxer, pentru cuvintele de apreciere care se spuseseră la adresa lui. Covaliu mai aşteptă puţin, colonelul îşi făcu rîndulală în gînduri şi-l chemă la dînsul în birou, după ce deschise fereastra să se aerisească încăperea, unde se fumase prea mult. Cescutele şi scrumierele fuseseră şi ele trecute în biroul secretarei. În sfîrşit, colonelul îl invită.

— Poftească, tinere ofiţer. Mai adă-ne veşti despre felul cum te descurci.

— Cum pot şi eu, tovarăşe colonel : în orice caz, mă bucur că nu aveţi prea multe necazuri cu mine, spuse Covaliu.

— Cum ai reuşit să-i faci pe toţi să te laude, inclusiv pe mine ?!

— Nu ştiu, zîmbi fostul boxer. Cred că nu e nici un secret, mai ales dacă-ţi place ceea ce faci.

— Se vede că-ţi place. Aţi avut şi ai soluţii originale, dar care se încadrează în regulament şi asta e cu atît mai meritoriu. Spune-mi, tu anul acesta ai avut concediu ?

— Încă nu, dar nu mă grăbesc. Toţi ai mei sînt în oraş, nu trebuie să mă deplasez să-i întîlnesc, în orele libere îi am mereu lîngă mine, aşa că nu prea tînjesc după un concediu.

— Nici astă vară nu te-ai prea plîns, replică comandantul.

— Nici astă vară, pentru că am găsit „Litoralul Dunării" şi are şi el destul farmec.

— Mai ales dacă cineva i-l sporeşte cu farmecul său...

— Ştiu la cine faceţi aluzia şi nu mă mir că-mi aminteşti.

— E foarte drăguţă şi n-aş vedea ce m-ar reţine să-ţi urez într-un ceas bun şi, n-aş vedea ce m-ar reţine, să-ţi cer îngăduinţa ca să particip măcar la cununia civilă pe care sper că o veţi încheia curînd.

— Mama, ca să fiu sincer, este în al nouălea cer.

Se făcu tăcere, după ce-şi aprinse ţigara şi trase cîteva fumuri, colonelul îşi mai potrivi cu ticul său obişnuit ochelarii pe nas şi-i privi cu luare aminte pe subaltern. Acesta îi prinse căutătura îngrijorată şi avu o uşoară strîngere de inimă, după care i se adresă :

— Va să zică nu pentru a şti cam în ce punct mă aflu cu viaţa mea particulară şi cu întemeierea familiei m-aţi chemat, nu-i aşa ?

— Nu, şi pentru asta, dar şi pentru altceva...

— Aştept, zise ofiţerul.

— Uite ce e, dragul meu, am primit o sesizare nu tocmai plăcută. Nu-i vorba de activitatea ta, ci e vorba de viaţa ta. Trebuie să pătrundem pînă acolo încît să ştim cine anume îţi poartă atît de multă pică, încît însăşi concubina lui îngrozită îmi semnalează că vrea să-ţi facă rău. Eu nu exagerez, dar ea s-ar putea să fi mărturisit adevărul. Surprize sînt posibile totdeauna în munca noastră. În cazul nostru se pare că omul care te pizmuieşte, din ce motive încă nu am aflat, este flotant. Stirea este foarte caldă încă, o vom tălmăci cum se cuvine şi vom lua măsuri.

Se lăsă tăcere. În forul lui interior, tînărul ofiţer de miliţie era cît se poate de calm. N-avea motive să intre în panică, el ştiuse că de îndată ce a îmbrăcat haina omului legii, nu va fi exclus, ca din partea unora din cei urmăriţi să se producă şi un pericol iminent. Iată-l că s-a ivit.

(va urma)

EUGEN TEODORU ■

Trăim timpul unei arte profund umane, revoluționare

— Arătați-mi palmele !

— ?!

— Mulțumesc. Sînt exact așa cum trebuie să fie palmele unui sculptor : bătătorite, cu degete noduroase și puternice. N-aveți mîini frumoase, Ovidiu Maitec !

— Ei și ?...

— Ați făurit cu aceste mîini o lume populată cu obiecte dintre care unele, atunci cînd le vezi, îți se pare că le știi dintotdeauna, iar altele te neliniștesc, îți pun întrebări, te invită stăruitor să le ghicești la ele și să le afli identitatea. Unele par create de un meșter popular pe cînd altele de imaginația îndrăzneață a unui artist la curent cu cele mai noi curente artistice. Însuși atelierul dumneavoastră cuprinde embleme ale civilizației vechi — bărzi, un banc de lucru din lemn, ciocane și dălți de diferite mărimi, o nicovală, o menghină alături de unelte indiscutabil născocite de timpul nostru : ferăstrău electric, polizor electric, diverse scule de luat forme... Ce zicești : lumea pe care ne-o propuneți e ușor inteligibilă ? Vă rog să aveți curajul să mi dați un răspuns sincer și nu unul convențional.

— Nu-mi trebuie nici un curaj de a declara răspicat că sînt un artist dificil.

— Și de neînțeles ?

— Nu. Sînt dificil mai ales pentru esteți. Ei vin și mă întreabă cu un ton atoatestiutor : Ce-s astea ? Și-mi reproșează uneori că maltratez lemnul.

— Ce le răspundeți ?

— Că aș putea face din el o mobilă care să le satisfacă gustul mic-burghez. De pildă, o masă cu picioare terminate în labe de leu, cu ghearele bine puse în relief. Dar ar însemna să mă reneg și să reneg timpul în care trăiesc. Ar însemna să uit că am trăit o revoluție și că arta mea este revoluționară în măsura în care ea însăși se preocupă să înnoiască și să se înnoiască.

— Cu cine n-aveți totuși probleme ?

— Cu cei mai mulți. Cu muncitorul pentru că mă surprinde în lumea muncii care-i este proprie. Ce poate fi mai inteligibil pentru el decît un atelier cu scule în care se nasc din lemn tot felul de obiecte ? Mă înțeleg bine și cu copiii. Ei descoperă la mine propria sa lume guvernată de fantezie, de joacă, de surpriză și încîntare. Iar studentul de la politehnică întîlnește în lucrările mele logică, raționalitate, disciplină a gîndirii.

— Ce lemn folosiți ?

— Nuc vechi. Îl selecționez cu aceeași grijă ca și meșterii lutieri. Pot însă să te întreb ceva ?

— Mai firește. Totuși, oricît de multă imaginație ați avea, puteți pretinde că lucrările dumneavoastră nu au nici o legătură cu realitatea ?

— Eu vorbesc fără îndoială despre lumea existentă. Nici nu s-ar putea altfel. Dar n-am vrut și nici n-o să vreau vreodată să-i redau exact în lucrările mele înfățișările pe care ea deja le are. Puteam, de exemplu, ca pe acest cavaler să-l confecționez cu armură, coif și lance, întocmai cum a fost el în realitate. Însă ce aș fi spus eu semenilor mei astfel ? În viziunea mea cavalerul nu are nici una din podoabele exterioare după care să-l recunoști. Am preferat să-l scrutez sufletul decît să-i lucrez cu migală învelișul lipsit, de fapt, de o semnificație majoră. I-am atribuit astfel un sens mai general. Dealtfel, mă enervează arta stafidită, incremenită în tot soiul de canoane, cu iz de mucegai, mincinoasă deoarece e ilustrativistă, leneșă, lipsită de năzuința de a revela esența omului de azi, complăcîndu-se să rămînă la suprafața lucrurilor, neîndrăznind să meargă mai departe din frică sau comoditate. Scrie acolo că eu nu numesc asta artă.

— Nu-mi spuneți, vă rog, ce să scriu. Însă aș vrea să vă știu la fel de înfierbîntat vorbind despre acele lucrări în care fantezia creatoare, dorința de înnoire nu sînt decît impostură.

— Din păcate există și asemenea fenomene.

— Cum recunoașteți dumneavoastră valoarea ?

— Prin informație la zi, prin experiență, bun-simț...

— Există căi de acces care ușurează pătrunderea în universul dumneavoastră artistic ?

— La baza „lumii mele" stau trei elemente : balamaua (articulația) — care semnifică legătura, cumpăna (balanța) — indiciu al unui echilibru și perforările prin care urmăresc să creez o cadență în material, să-i dezvălui structura și să-l eliberez de o parte din povară, să introduc în el lumina.

— Perforările acestea nu reprezintă și o teamă de opera perfectă ?

— Poate. Nu m-am gîndit.

— Dar de obiectele pe care le-ați creat v-a fost vreodată teamă ?

— Pe măsură ce le creez mă împrietenesc cu ele. Teamă nu mi-e decît că ar putea să fie decorative sau ilustrativiste.

— Pînă acum puteți fi fără grijă.

— Fără voia mea lucrările mele s-au grupat pe două direcții : una luminoasă, deschisă, tipică întregii noastre arte, tipică spiritualității românești, structurii sufletești a poporului. Cred uneori că sîntem o oază, un tezaur de spiritualitate păstrat din vechime, în ciuda conjuncturilor istorice. Am avut șansa să călătoresc mult. Am cunoscut mari centre culturale : aztece, elene, indiene, egiptene. Ele mi-au arătat mai exact de unde am apărut și cine sîntem, cît de originală e arta noastră. Am înțeles mai bine seninătatea, echilibrul — nu în înțeles clasic — care și-au pus amprenta asupra lucrărilor mele și ale colegilor mei.

— Dar unele dintre ele sînt mai dramatice.

— Da. Himera, Poarta... Au mai mult mister.

— N-aș crede că numai ce e senin ne aparține. Cred că ne-am cam obișnuit să rostim fraza asta.

— Paciurea, dacă ar fi trăit în nord, ar fi fost ridicat în slăvi de generația sa. Tocmai pentru că avea acest dramatism. Nouă însă ne spune mai mult apolinicul Brâncuși. Cu toate că și la el Cumințenia pămîntului este altceva.

— Îmi permit să observ că Paciurea începe abia acum să-și trăiască momentul său.

— Seninătatea despre care vorbeam a fost poate salvarea noastră într-o istorie care nu ne-a cruțat.

— Și care ne-a silit să optăm pentru lemn ca material pentru marile noastre monumente din trecut.

— Am asistat, în timpul unei vizite în Maramureș împreună cu un prieten englez, la clipa în care acesta, emoționat pînă la lacrimi, a comparat bisericile de acolo cu catedralele gotice din Apus. Cu durerea că imprejurările istorice au limitat aceste splendori la dimensiunile pe care le știm și la acest material. Destul de poporanist și sentimental ruralist ne atribuim uneori cultul pentru lemn, socotindu-ne oameni trăiți în frăție cu codrul. Și noi și străinii mai facem însă confuzii în ceea ce privește arta lemnului. Închipuindu-ne că orice crestătură pe o bucată de lemn înseamnă deja artă. Și uitînd tocmai de reprezentările ei majore și pline de gravitate, structurate în milenii. Aș cita un excepțional muzeu pe care l-am văzut la Sighetu Marmației, unde piesele din arhitectura noastră populară, din lumea obiectelor casnice țărănești, al elementelor decorative se află păstrate sub semnul grandiosului, al lucrului întrat în cultura, tradiția poporului român, greu de demonstrat, dar într-o sinteză mai importantă decît am văzut-o pe multe meleaguri. Iau, de pildă, în mînă barda asta...

— Cu atenție, vă rog !

— Nu sînt perfecte numai elementele decorative care se află pe ea. Ea în totul e perfectă. Or, tocmai întregul nu-l observă citeodată etnografii noștri. Doar o generație n-ar fi fost capabilă să producă asemenea unelte. Marile stiluri — gotic, baroc etc. — nu au apărut ca urmare a eforturilor unei singure generații. De aceea trebuie ca atunci cînd ne cercetăm trecutul să fim atenți să-l privim la dimensiunile lui reale pentru a nu-l sărăci. De asemenea, nu trebuie în nici un caz să devenim exclusiviști. Să ne închipuim că numai noi știm ce înseamnă a lucra lemnul. Multe popoare au acest cult al lemnului : finlandezii, suedezii, rușii... Însă la noi, legătura cu istoria noastră, nu de puține ori vitregă, ne-a dat o originalitate și, de ce nu, o superioritate pe care trebuie să le evidențiem.

— Cum vedeți legătura artei cu istoria ?

— Pînă în pragul epocii contemporane ele se întrepătrundeau atît de mult încît aproape că nu avea sens să le desparți în entități. Lumea de azi este însă mai răvășită, într-o continuă schimbare, transformare. Au loc procese revoluționare — sociale, științifice — într-un ritm de-a dreptul sufocant. Legătura artei cu istoria devine în acest caz mai subtilă. Artiști care în aparență par a fi desprinși de ceea ce este în jurul lor sînt, totuși, identificați cu cele mai adînci straturi ale realității, fiind o expresie a frămîntărilor ei. Viitorul va lămuri mai bine lucrurile.

— Sper.

— Pot să te întreb ceva ?

— Mai e timp. Să vorbim mai bine despre modul în care artiștii acționează asupra ambianței în care trăim.

— Ne-am obișnuit ca prin intermediul artei noastre socialiste, revoluționare, să ne decorăm în mod agreabil parcurile sau interioarele... Nimic rău în asta. Dar pînă cînd artiștii nu-și vor implanta creațiile în ansambluri urbanistice vom face o nedreptate epocii și societății noastre, care merită mai mult decît niște simple agrementări. Imaginează-ți, te rog, un platou pe care se ridică un astfel de ansamblu artistic de anvergură. Cu calitatea de a purta peste veacuri o semnificație a acestui timp și a acestui popor. Am asistat la discuții în care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu ți îndemna pe artiști să cuteze mai mult și să înfăptuiască acele opere majore care să stea mărturie pentru vremea noastră. Nu este un timp al artei de alcov timpul în care trăim. Deși oricînd voi respecta artistul care în lucrările sale va celebra cu talent lucrurile mărunte, dă-mi voie să-l respect și mai mult pe cel care va compune sub semnul grandiosului. Și e o vină a noastră, a artiștilor, dar și a unora dintre funcționarii însărcinați cu probleme culturale, că nu avem încă acele monumente pe care societatea noastră le merită. Atîtea mari momente ale istoriei noastre — Unirea, Independența etc. — ca și ale epocii de azi au fost tratate simplist, schematic, fără vibrație, convențional sau pur și simplu au fost ocolite de artiști, dintr-o teamă poate firească de a nu rata o astfel de temă. Dar poate și din comoditate, din complacerea în plăsmuirea unor universuri artistice pentru care să nu dea socoteală nimănui.

— Ce-mi puteți spune despre condițiile pe care le au artiștii de la noi ?

— Ce să-ți spun ? Totul devine clar dacă îți relatez despre întîlnirile noastre, ale artiștilor plastici, cu șeful statului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a întrebat direct de fiecare dată dacă avem deplină libertate de manifestare, dacă nu ni se pun obstacole în activitatea noastră. Ne-a mai spus că, de pildă, în poezie, dînsul iubește creația lui Alecsandri, Coșbuc, Eminescu dar asta nu înseamnă că dorește să-și impună gusturile și că fiecare este liber să-și aleagă autorii pe care îi simte mai aproape. Pentru noi este o mare satisfacție să știm cu cîtă grijă sîntem înconjurați de președintele țării. Cîți șefi de state își găsesc timp pentru a discuta cu artiștii ? Îți spun eu : nu mulți. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut însă cu noi numeroase discuții și a găsit răgazul să ne asculte și să ne îndrume.

— Socotiți că artiștii noștri și-au făcut pe deplin datoria ?

— Nicidecum.

— O astfel de datorie ?

— Decorarea Teatrului Național.

— Ce credeți că s-a făcut totuși ?

— S-au depus eforturi — pe mai multe planuri — pentru realizarea unor figuri importante din istoria poporului român. La Conferința pe țară a artiștilor plastici se va discuta cu siguranță în modul cel mai apăsat dacă tot ce s-a înfăptuit sînt reușite mari și dacă acei care le-au executat sînt artiști de valoare. Se va mai discuta, cu siguranță, și dacă generația în plină vigoare, în plină forță artistică — vorbesc de cei între 30 și 50 de ani — virfurile unanim recunoscute au un aport deosebit în acest sens. Impresia mea e că nu au. Și trebuie văzut cu toată seriozitatea de ce.

— Altceva ce ați vrea să se mai discute ?

— Despre modul în care se realizează în școală pregătirea pentru dobîndirea unei culturi în domeniul artelor plastice. În școală, dacă nu ai tu curiozitate, dacă nu întîlnești niște profesori cu tragere de inimă; nu afli decît despre Grigorescu, Andreescu și eventual Brâncuși. Este o situație intolerabilă.

— Cred că exagerați. Poate pentru că sînteți prea bătăios din fire ?

— Nu-mi place să folosesc cuvinte mari.

— Folosiți atunci cuvinte mai scurte.

— Nu sînt bătăios. Dar uneori se adună norii și se lasă cu furtună.

— Vă socotiți împlinit ca artist ?

— Mi-am structurat o lume a mea care poate fi recunoscută ca atare.

— Visați ca lucrările dumneavoastră să populeze spațiul prin care trecem ? Cavalerul, Radarul, Colivia, Aripile...

— De ce nu ?

— Ce sculptori români de azi vă plac ?

— Cred — și susțin pînă în pînzele albe — că o cultură are loc pentru orice act artistic autentic. Mișcarea plastică — diversă, respectînd indicațiile partidului care cer o artă lipsită de riscul uniformizării — este bine conturată. George Apostu este unul dintre acei care au răscolit cel mai bine, mai cu forță tradiția noastră, reușind să se exprime autentic. Iliescu Călinești, Tiron Napoleon, Horia Flămîndu, Adrian Popovici, Vasile Gorduz, Paul Vasilescu, Mircea Spătaru, Maria Cocea... Sînt mulți.

— Dar dintre meșteri ?

— Ion Jalea.

— Cum ați descoperit lumea pe care ați creat-o ?

— Din fire nu sînt un teribilist. Însă nici nu-mi place să cînt melodii pe care le cunosc toți. Nu mai știu cum am ajuns să înfățișez această lume. Însă știu că ea mă exprimă. Și oricît de nouă ar fi ea, atunci cînd am fost în străinătate și mi-au văzut lucrările oameni care ne-au vizitat țara, ei au știut de unde vin. Le-au recunoscut ca aparținînd acestui loc.

— E vorba deci despre specific. Ce știți despre el ?

— N-aș putea să-l definesc.

— Sînteți un răsfățat al vieții ?

— Nu.

— Ce sculptori străini vă interesează ?

— Moore, pe care l-aș pune în balanță cu Brâncuși al nostru, Marino Marini, César, Calder.

— N-aveți senzația că uneori vă repetați ?

— N-am niciodată senzația că mă repet.

— Ați colindat multe țări. Ce v-a impresionat cel mai mult ?

— Teribila luptă pentru existență.

— Văd că discuția noastră a început să lîncezească.

— Atunci pot să te întreb în sfîrșit ceva ?

— Nu.

GEORGE ARION ■

● Sculptorul **Ovidiu Maitec** s-a născut în 1925, 13 decembrie, la Arad.

A fost prezent cu lucrări în expoziții organizate la București, Viena, Budapesta, Praga, Berlin, Atena, Ankara, Belgrad, Helsinki, Roma, Varșovia, Moscova, Paris, Londra etc.

Lucrări în colecții publice : Muzeul de artă — București, Swedish art Museum — Norköping, The Power Gallery of Contemporary art in Sidney — Australia, Kettle's Yard Museum Cambridge — Anglia, Bauhunst Gallery Köln — R. F. Germania, The Lannan Foundation Florida — U.S.A.

Lucrări în colecții particulare : România, Franța, Suedia, Anglia, S.U.A. etc.

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus I. Purcaru, L. Nitescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87), fotoreportaj (1595) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Dan Brîlădeanu, Cornel Cotonă — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import oresă PO Box 136—137 telex : 1 12 26 București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41505

flacăra

ANUL XXVII - NR. 26 (1203) - 29 IUNIE 1978

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

ÎNVĂȚĂTORULUI

Mai sînt apostoli pe-acolo pe unde
Își spun ursita țării riul, ramul.
Mai sînt învățători în România,
Prin școli, spre viitor, mai trece neamul,

Mai vin priviri curate să învețe
Întîia luptă din abecedare,
De oboseală și de bătrînețe,
Ca fost învățător, se mai și moare,

Se mai cultivă plante curioase,
În sufletele mici și fără pată,
Și se mai intră luminos prin case,
Să fie țara-țară învățată,

Se mai învață demnitatea-n școală,
Se mai învață bunul simț, salutul,
Nu pete de cerneală se mai spală,
Ci alte pete : răul și uritul.

Cu partea ei de țară românească,
De poftă de-a nu fi a nimănuia,
În fiecare an, ca să renască,
Planeta vine iar în clasa-ntîia.

Dă, școală, mîngîierea ta cea blîndă
Și aspra ta, firească ta rigoare
Copiilor, suflare tremurîndă,
Învață-i mici ce este omul mare,

Învață-i să rămînă, totdeauna,
Copii ai unei școli fără finaluri,
Cu conștiința lor să fie una,
Necompromiși de presiuni și valuri.

Să nu uităm, aflîndu-ne oriunde,
Întîia rază și întîia carte...
Să dăm, pios, omagiul firii noastre
Învățătorului fără de moarte.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Flori pe catedră

Vom celebra mîine, 30 iunie, Ziua învățătorului. O vor celebra copiii noștri, o vom celebra noi înșine, o va celebra copilul din noi, care n-a murit, adresîndu-le lor, reprezentanților celei mai nobile bresle din cîte zidesc edificiul culturii și al civilizației unui neam, omagiul dragostei și al stimei noastre, floarea curată a recunoștinței unui întreg popor.

Erau, cîndva, nu prea mulți, într-o vreme în care apariția școlii, după cum scria Sadoveanu, era mai rară și mai scurtă decît ivirea stelelor cu coadă. Și totuși, după cum observa un alt scriitor cărturar, aceste comete au vestit, pe cerul opac al unor epoci sumbre, acei sori eterni ai culturii noastre, acea lumină a conștiinței civice pe care, cu modestie și cu osîrdie, au semănat-o ei, învățătorii. Au fost puțini, dar opera lor a pus o încandescentă cunună pe fruntea marilor noștri oameni, a tuturor celor ce au învrednicit istoria și cultura noastră, marcîndu-le începuturile, sprijinîndu-le devenirile. Pe fruntea lui Tudor din Vladimiri recunoaștem lumina lui Gheorghe Lazăr, marele lui povățuitor, pe fruntea generației pașoptiste recunoaștem lumina lui Heliade, pe fruntea lui Mihai Eminescu lumina lui Aron Pumnul, pe frunțile noastre, ale părinților noștri, ale străbunilor noștri din veac, ale copiilor și nepoților noștri, tot ei, acești dascăli, acești apostoli ai dăruirii, arzînd cu întreaga lor ființă în sacra operă a dăltuirii de oameni, mistuindu-se deseori, mistuindu-și existențele pînă la cenușă, nemaiștiind de altceva decît de nobila lor lucrare, consacrîndu-se ei cu zile, cu nopți, cu toate puterile, cu toată viața, au pus, pun și vor pune acea lumină care face din copil un om.

(Continuare în pagina 4)

I. OLTEANU ■

Teodora Moisescu Stendl — Ion Stendl — „Mihai Viteazul" (tapiserie)

La mare

Fotografie de A. MIHAILOPOL ■

Din cuprins:

Două mari visuri ale comunei Bogdan Vodă : industria și monumentul voievodului

(pag. 12–13)

ANCHETA FLACĂRA :

Problemele teatrului, problemele teatrelor

(pag. 16–17)

Legea ne apără, s-o cunoaștem, s-o respectăm — Dosarul unui ilicit

(pag. 21)

Artă monumentală pentru prezent și viitor

Conferința națională a Uniunii artiștilor plastici, onorată la deschiderea sa de prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, a tovarășei Elena Ceaușescu, a altor conducători de partid și de stat, și-a ținut lucrările sub semnul unor idei de mare angajament ideologic, al unei voințe de creație în întregime în slujba poporului. Profund marcate de această onoare, lucrările conferinței au arătat, prin cuvîntul participanților, prin crezul de artă și devotament partinic rostit de-a lungul celor două zile, întreaga adeziune a obștii artiștilor plastici față de politica internă și internațională a partidului, dragostea oamenilor de artă pentru cel mai vrednic fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, promotor de ținută internațională al unor mari idealuri de pace și bunăstare, de independență

(Continuare în pagina 3)

O. TUDOR ■

Pîinea

Alege mama grîul de sămînță
înlăturînd neghina ca pe-o schijă,
se-nalță-n scări semințele alese
cu'nțelepciune, patimă și grijă.

Frămîntă mama pîinea și gîndește
la fiii prin orașe presărați
ca niște maci în grînele celeste
— copilării uitate în bărbați —

Așează mama pîinea în cuptor
de parc-ar rostui pruncii la masă,
în fiecare pîine se zidește
de vie o țărancă viguroasă.

MARIN LUPȘANU ■

Climatul inovației

Încurajarea spiritului novator reprezintă astăzi una dintre problemele-cheie ale prezentului și viitorului societății. S-ar putea spune — însușindu-ne punctul de vedere al specialiștilor celor mai lucizi — o problemă vitală, o condiție a supraviețuirii în acest teribil secol al revoluției tehnico-științifice, cînd orice întîrziere în modernizarea mijloacelor de producție echivalează nu numai cu o simplă „rămînere în urmă", dar cu o catastrofică alunecare în ciclonul decalajelor ce se accelerează pe zi ce trece și din care cu greu se mai poate evada. În această privință, calculele sînt făcute și fără echivoc.

Atenția pe care o acordă conducerea partidului și statului nostru acestui domeniu, impulsurile atît de puternice pe care forțele gîndirii creatoare le primesc pentru a se mobiliza cu și mai multă responsabilitate și a participa mai activ la opera revoluționară de progres pe multiple planuri în România se înscriu deci într-o sferă de largă generalitate, constituie o remarcabilă preocupare, fiind parte integrantă, inseparabilă, a unei esențiale preocupări a omenirii contemporane.

Succesele sînt, desigur, multe și acțiunea pe care comisii specializate, existente în mai toate întreprinderile țării, o desfășoară pentru favorizarea introducerii progresului tehnic, organizarea cercetării în laboratoare, dar și la locurile de producție prin colaborarea institutelor și a întreprinderilor, antrenarea în această direcție a forțelor inginerești din uzine și fabrici, etc., constituie dovezi certe ale unui interes salutar, reprezintă importanți pași înainte. Românul este cunoscut ca un spirit inventiv și nenumărați oameni cu minți sclipitoare se afirmă cu idei îndrăznețe, valoroase.

Și totuși, îmi vine să cred că — mai ales privind problema în lumina condițiilor pe care le oferă prin însăși specificul ei societatea noastră — preten-

(Continuare în pagina 11)

EUGEN FLORESCU ■

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în unități industriale, de proiectare și cercetare din Capitală

Puternic impuls promovării noului tehnico-științific

Preocuparea constantă a secretarului general al partidului de a imprima vastei opere desfășurate de poporul român pentru dezvoltarea multilaterală a patriei o mai bună orientare a eforturilor spre aplicarea mai rapidă în viață a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnologiilor, a primit, sîmbătă, 24 iunie, o nouă expresie prin noua întîlnire de lucru cu largi colective de muncă din Capitală, cu cercetători, proiectanți și specialiști în diferite domenii de activitate. Traseul noii vizite de lucru a cuprins platforma industrială din cartierul Militari, acolo unde, la indicațiile secretarului general, au fost concentrate unități de cercetare și producție în domenii de vîrf ale industriei — mecanica fluidelor, construcțiile aerospațiale, construcțiile de motoare, destinate echipării unor largi game de mijloace de transport — platforma industrială Pipera, cel mai puternic centru al industriei electronice din țara noastră și Întreprinderea de mașini electrice.

Survenind la cîteva zile după vizitele de lucru efectuate în județele Harghita, Mureș, Sălaj și Satu Mare, noul dialog cu oamenii muncii din Capitală a avut ca obiectiv examinarea nemijlocită, la fața locului, a modului cum se înfăptuiesc hotărîrile Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului cu privire la dezvoltarea pe trepte superioare a industriei — și în special a unor ramuri de vîrf ale acesteia — căile menite să ducă la o mai bună orientare a eforturilor, a resurselor umane și materiale, pentru crearea unei economii moderne, a unei puternice baze tehnico-materiale a societății, să asigure o nouă calitate — factor hotărîtor al ridicării României pe noi culmi de progres și prosperitate.

Raportînd secretarului general al partidului rezultatele eforturilor depuse pentru dotarea întreprinderilor și instituțiilor lor cu cele mai moderne utilaje și tehnologii, modul cum sînt realizate indicațiile trasate cu prilejul vizitelor anterioare cu privire la asimilarea celor mai noi produse din domeniile respective, elaborarea de tehnologii avansate, ridicarea calității produselor, înnoirea și diversificarea producției, folosirea rațională a capacităților de producție, a materiei prime și materialelor, sporirea rentabilității și eficienței întregii activități, integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția, oamenii muncii au transformat aceste momente în clipe emotionante, de adeziune la politica internă și externă a partidului, exprimînd în limbajul limpede al faptelor hotărîrea lor, a întregului popor de a întări unitatea în jurul partidului, a secretarului său general, de a transpune neabătut în viață Programul partidului și a trece în toate domeniile de activitate la o nouă calitate a muncii și a vieții.

Pretutindeni de-a lungul întregii vizite, la Institutul național de motoare termice, la Întreprinderea „Turbomecanica", Institutul de mecanica fluidelor și construcții aerospațiale, Întreprinderea de mașini electrice, Întreprinderea de reparat materiale aeronautice (I.R.M.A.), Întreprinderea de electronică și aparatură de măsură și control, Fabrica de cinescoape, Întreprinderea de calculatoare electronice, Societatea mixtă româno-americană „Romcontrol Data", tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a aflat nemijlocit în mijlocul oamenilor, al muncitorilor din hale cu care a purtat un rodnic și sincer dialog despre împlinirile vieții și muncii lor, despre condițiile în care trăiesc, despre efortul nemijlocit al activității pe care o desfășoară, s-a interesat de modul concret de rezolvare a unor probleme tehnice și de organizare a muncii în această etapă de o covîrșitoare importanță pentru viitorul industriei românești și al patriei socialiste, de soluțiile găsite în vederea îndeplinirii și depășirii prevederilor planului pe acest an și a angajamentelor asumate în întrecerea socialistă, a dat indicații privind creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor, extinderea tipizării reperelor și subansamblurilor, sporirea mai accentuată a productivității muncii, a examinat modul de dispunere a agregatelor, a urmărit fluxul tehnologic, a făcut observații vizînd folosirea rațională a capacităților de producție, a apreciat și felicitat colectivele de oameni ai muncii pentru frumoasele succese obținute, pentru abnegația și priceperea cu care abordează probleme de vîrf ale științei și tehnologiei mondiale.

Primind cu cel mai viu interes indicațiile secretarului general al partidului, oamenii muncii din unitățile vizitate și-au manifestat hotărîrea de a le transpune în viață, spre a asigura o nouă calitate în întreaga activitate din domeniile producției și cercetării, factor hotărîtor al ridicării patriei pe noi trepte de progres și prosperitate.

Transformîndu-se într-o înflăcărată expresie a coeziunii indestructibile dintre partid și popor și, totodată, într-un fructuos dialog de lucru menit să ajute eficient la rezolvarea unor probleme importante ale industriei purtătoare de progres tehnic, la propulsarea spre noi succese ale industriei românești, vizitele întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Capitală subliniază preocuparea conducerii partidului pentru realizarea în bune condițiuni a actualului cincinal, prilejuind totodată o manifestare profund semnificativă a voinței tuturor lucrătorilor, tehnicienilor, inginerilor, specialiștilor, de a nu-și precupeți energiile creatoare spre a înfăptui neabătut sarcinile ce le revin din hotărîrile Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale partidului.

Întreprinderea de electronică și aparatură de măsură și control : primire caldă, plină de dragoste și stimă

Sînt prezentate realizările Întreprinderii mixte „Romcontrol Data"

La Institutul național de motoare termice

Ședința Comitetului Politic Executiv al C. C. al P. C. R.

În suita evenimentelor politice ale ultimei săptămîni se relevă prin importanța sa deosebită ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. desfășurată, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, vineri, 23 iunie. Cu acest prilej a fost analizat proiectul Planului național unic de dezvoltare economico-socială a României pe anii 1979—1980 și proiectul bugetului de stat pe anul 1979. Proiectele, care vor fi supuse mai întîi aprobării plenarei Comitetului Central al P.C.R. și apoi trimise spre legiferare Marii Adunări Naționale, poartă gîrul aportului direct al secretarului general al partidului. Din termenii comunicatului dat publicității reținem optimismul mobilizator pe care-l degajă analiza făcută de Comitetul Politic Executiv condițiilor realizării sarcinii fundamentale a actualului cincinal : trecerea de la o acumulare cantitativă la o calitate nouă, superioară.

Comitetul Politic Executiv a aprobat pe deplin activitatea desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu în timpul vizitei întreprinse în Anglia la invitația Maiestății Sale regina Elisabeta a II-a și a ducelui de Edinburgh apreciind că vizita se constituie într-un act politic încununat de un strălucit succes, deschide o eră nouă în relațiile dintre cele două state, se înscrie ca un eveniment de o excepțională importanță în viața internațională, în folosul și spre binele ambelor popoare, al cauzei cooperării și securității pe continentul european și în întreaga lume. Comitetul Politic Executiv a reafirmat și cu această ocazie înalta sa prețuire pentru prodigioasa activitate desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în promovarea unor relații noi în lume, activitate care, așa cum a reieșit și din primirea făcută solilor români de către Regină, de primul ministru, de masele populare, îl situează printre cele mai strălucite personalități ale lumii contemporane. Această politică realistă, apreciază Comitetul Politic Executiv, împreună cu marile realizări ale poporului român în mersul său către civilizația socialistă au sporit neîncetat prestigiul României, au adus țării nenumărați prieteni. Calde felicitări au fost adresate, de asemenea, tovarășei Elena Ceaușescu a cărei activitate științifică și-a găsit o nouă și strălucită confirmare prin înaltele titluri acordate de prestigioase foruri științifice britanice.

Au fost subliniate cu satisfacție ampla semnificație a Declarației comune semnate de președintele Nicolae Ceaușescu și primul ministru James Callaghan, numărul mare de acorduri și documente convenite, au fost apreciate în mod deosebit rezultatele obținute în sfera extinderii relațiilor economice în forme de ridicată eficiență în domenii de vîrf ale industriei și tehnicii contemporane, ceea ce demonstrează capacitatea economiei românești de a întreține și amplifica raporturi de cooperare cu țări dezvoltate din punct de vedere industrial, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane.

Comitetul Politic Executiv apreciază că vizita în Anglia dobîndește semnificații ce depășesc cadrul bilateral înscriindu-se ca un eveniment internațional de importanță principială, general valabilă. Întreaga desfășurare a vizitei demonstrează concludent că este pe deplin posibil ca între două țări, diferite ca orînduire socială, ca potențial și grad de dezvoltare, să se statornicească relații firești de prietenie și cooperare cînd se pornește de la principiile coexistenței pașnice, de la dorința comună de a se acționa în acest sens, cînd la baza raporturilor interstatale se așază principiile general valabile ale respectului independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

ION CRISTIAN ■

În mijlocul colectivului Întreprinderii de reparat material aeronautic

La Întreprinderea de motoare electrice

În fața unor produse ale fabricii de cinescoape

În secțiile Întreprinderii de calculatoare electronice

Ca pretutindeni, primire entuziastă la Întreprinderea „Turbomecanica"

Dialog de lucru la Institutul de mecanica fluidelor

Artă monumentală

(Urmare din pagina 1)

națională și conviețuire pașnică între națiuni, de afirmare liberă și bogată a spiritualității naționale. Cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu, urmînd momentul fructuos al inaugurării unei mari și semnificative expoziții de artă plastică românească de azi, a dat încă o dată măsura generosului interes pe care partidul îl acordă mișcării artei românești, dezvoltării gîndului creator în toate mediile sociale, afirmării creației plastice, pe fondul afirmării în lume a întregii creații naționale. Spiritul activ, angajat, dens în idei și inițiative în care s-a desfășurat conferința a însemnat răspunsul imediat prin care reprezentanții obștii artiștilor plastici au cinstit concepția profundă a cuvîntului președintelui României. Dealtfel, toate întîlnirile de pînă acum ale secretarului general al partidului cu masa de creatori, profesioniști și amatori, au demonstrat comuniunea de principii și năzuințe, efect direct și pilduitor al unirii în cuget și simțiri ce există între partid și popor. **„Eu am considerat întotdeauna artiștii plastici, ca și pe ceilalți creatori, dealtfel** — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — **scriitori și artiști, ca foarte apropiați de întreaga activitate a partidului și statului nostru — ca să spun așa, ca detașamente active ale marelui front de formare a omului nou".** Relevînd măsurile susținute ale conducerii de partid și de stat pentru creșterea nivelului de trai, pentru dezvoltarea țării și afirmarea ei în viața internațională, arătînd limpede că tot ce se înfăptuiește în România zilelor noastre, inclusiv în domeniul vast al creației artistice, e rezultatul fericit al perfecționării democrației socialiste, al edificării unui nou tip de conștiință, subliniind aprecierea pe care partidul o acordă muncii de creație în artele plastice — apreciere enunțată și cu ocazia inaugurării expoziției de la Muzeul de artă — cuvîntarea s-a referit pe larg la rosturile muncii ideologice, la sarcinile ce stau în fața Uniunii artiștilor plastici în direcția creației monumentale, îndeosebi, în acești ani, în anii ce vin. **„Realizăm acum** — a precizat tovarășul Nicolae Ceaușescu — **un vast program de construcții sociale — locuințe, case de cultură, alte așezăminte social-culturale. Orașele și satele patriei noastre se transformă rapid, căpătînd o înfățișare nouă, modernă. Am dori ca dumneavoastră, artiștii plastici din toate domeniile și specialitățile, să luați parte mai activă la această intensă activitate. Dorim ca unele din edificiile pe care le vom realiza în anii următori, într-o concepție arhitecturală originală, să înglobeze și lucrări de pictură și sculptură, fresce, alte opere monumentale, care să le îmbogățească artistic, punînd astfel în valoare și capacitatea creatoare, imaginația, spiritul novator al artiștilor noștri. Vom continua, desigur, să realizăm în diferite localități ale țării noi monumente, atît pe teme istorice, cît și pe teme inspirate din munca și viața poporului, din construcția clocotitoare a societății socialiste".**

Faptul că atît în cuprinsul cuvîntării, cît și, ca reflex direct al ideilor ei, în luările de cuvînt ale artiștilor plastici legătura artei cu poporul a fost ades și viguros considerată, că valoarea creației a fost luată în discuție în măsura în care opera de artă vine ca urmare a aspirațiilor poporului este esențial și îndreptățește luminoase convingeri în ce privește mersul general al mișcării artelor în România. **„Poporului** — a spus secretarul general al partidului — **îi datorăm, și în domeniul artei, tot ceea ce am realizat mai de preț de-a lungul timpului, tot ceea ce păstrăm de veacuri! Poporul va asigura continuarea și dezvoltarea artei noastre! Dealtfel, și dumneavoastră sînteți fii ai poporului și împreună cu poporul trebuie să realizați înflorirea culturii socialiste!"**

Eveniment cu mari și adînci implicații în viața artelor plastice, desfășurat sub semnul ideilor și cerințelor formulate de secretarul general al partidului în cuvîntul său de deschidere a lucrărilor, Conferința națională a Uniunii artiștilor plastici s-a angajat cu toată însuflețirea la înfăptuirea Programului Partidului Comunist Român de edificare a noii orînduiri sociale românești, pentru afirmarea uriașelor virtuți creatoare ale poporului nostru în opere de valoare, durabile.

Ziua învățătorului

Flori pe catedră

(Urmare din pagina 1)

Ei, astăzi, sînt mulți, ei reprezintă nu numai o nobilă breaslă, dar și una din cele mai numeroase, prestigiul lor — într-o societate în care școala a fost decretată, de către secretarul general al partidului, drept principal izvor de cultură și factor de civilizație — este mai mare ca niciodată, rolul lor, ca niciodată, e mai ușor, dar și mai greu. E mai ușor, fiindcă poverile cele mari, cele grele, cele materiale ale instrucțiunii au fost preluate de societate, de stat, astfel ca gestul lui, al învățătorului, al luminătorului, să poată fi degajat, să se poată concentra asupra naturii lui stricte, să poată căpăta eficiența și noblețea actului pur pe care trebuie să-l reprezinte învățătura. Dar e mai greu, mai plin de răspundere ca niciodată acest rol, acest act, într-o societate și într-o epocă ce-și zidesc — cu ardoare, cu hotărîre, cu eroism, cu o intensitate unică în istorie a consumului național de energie, de efort, de inteligență, de pasiune — o nouă civilizație, o nouă cultură și, peste toate, un om nou. Școala, deci dascălul, au, în această gigantică operă, un cuvînt prețios de spus, pe care documentele de partid și de stat, hotărîrile Congresului al XI-lea, întregul complex de măsuri pentru dezvoltarea, pentru perfecționarea, pentru modernizarea învățămîntului românesc, pentru legarea lui strînsă de epocă și de viață, de problemele lor, de exigențele lor, îl învederează pregnant, îl subliniază cu prisosință, îl transformă în punct de interes național. Vom înflori ca națiune numai prin școală, prin învățătură, prin știință, prin tehnică, prin cultură, printr-un proces de edificare umană care să ne confere — nouă și celor care ne vor urma — o calitate nouă, inedită, revoluționară, modernă. Sau, așa cum spunea — chiar în aceste zile, premergătoare Zilei învățătorului — secretarul general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu :

„...Este necesar să ne preocupăm permanent de îmbunătățirea învățămîntului, a activității cultural-educative, de ridicarea gradului general de cunoștințe al tuturor oamenilor muncii, astfel încît, odată cu dezvoltarea forțelor de producție, să formăm oameni cu o conștiință nouă, înaintată, hotăriți să-și făurească viața în mod liber, să lupte pentru independența și suveranitatea țării, pentru construcția socialismului și comunismului în România !"

Consemnăm, cu prilejul Zilei învățătorului, aceste emoționante cuvinte ale cîrmaciului destinelor noastre, ca pe un mare, nobil și însuflețitor program de muncă, de viață, pus în fața noastră, a tuturor, pus cu deosebire — ca sacră și patriotică datorie — în fața omului școlii, a celui căruia îi încredințăm copilul, deci viitorul, investindu-l prin asta cu covîrșitoare răspunderi, dar și cu dragostea, cu prețuirea, cu recunoștința noastră.

ȘI INIMA FACE PARTE DIN MESERIE

Anul trecut, o fetiță din clasa a doua l-a spus învățătoarei Doina Craiciu că porcul are corpul acoperit cu pene. Fata nu era slabă la învățătură, ci pur și simplu nu văzuse în viața ei un porc.

— Am rămas atît de stupefiată — arată învățătoarea — încît i-am chemat pe părinți la școală. Tatăl e mecanic de locomotivă, mama lucrează într-o tipografie. Ei mi-au explicat : „Rude la țară nu avem, copilul s-a născut și trăiește la bloc, pe Griviței, amîndoi muncim în producție și nu avem foarte mult timp să ne ocupăm de ea ; în vacanță, acolo unde am fost împreună, nu am întîlnit nici un porc". Am întrebat-o apoi, în disperare de cauză, tot pe fetiță : „Cei puțin la televizor, la Ora satului, de pildă, nu ai văzut niciodată un porc ?" „Ba da, cum să nu — a răspuns — dar pe ecranul cel mic nu am distins clar, mi s-a părut că are pene". Întîmplarea este, desigur, singulară, nu trebuie exagerată, dar nu e lipsită de oarecare semnificație pentru o generație crescută în preajma blocului și a televizorului.

Doina Craiciu este de 20 de ani învățătoare și pe mai toți i-a petrecut în aceeași școală bucureșteană, nr. 175, „Dumitru Petrescu", peste drum de „Griviția Roșie". E dascăl prețuit, metodistă în Comisia metodică a învățătorilor pe municipiul București și, mai presus de toate, cunoaște și iubește copiii. Precizează însă :

— Mă feresc să generalizez, am o experiență totuși limitată : adevărat, 20 de ani la catedră, dar în același cartier bucureștean, dincolo de bătrîna Gară de Nord. În acest context însă pot face unele aprecieri, beneficiind de o oarecare perspectivă în compararea generațiilor. Revin la întîmplarea de la care am pornit. Copiii mei, pe care i-am preluat în clasa întîi în 1975 și pe care-i voi duce pînă în clasa a IV-a, în 1979, au crescut, cum spuneam, în preajma blocului și a televizorului. La mulți, în special la cei fără rude la țară, contactul cu natura e destul de șiab. În schimb, se pot lăuda cu pasiunea pentru tehnică, precum și cu un bagaj de cunoștințe mai bogat decît al seriei 1962. Un alt fapt care m-a frapat : cei din 1978 se axează mai mult pe **verbal** și pe **vizual**, decît pe scris și pe lectură, ei îmi apar, pentru a parafraza pe Mc Luhan, ca o generație a vizualului. Citesc mai puțină literatură — în general, mai puțin — decît predecesorii lor de acum două decenii, abia dacă împrumută, fiecare, 5-6 cărți pe an, în medie, de la biblioteca școlii, între altele și pentru motivul că, pînă foarte recent, programa era mult prea încărcată. Sînt mai nervoși, părinții se ocupă mai puțin de ei, fiind și ei foarte ocupați. Îi văd însă mai deschiși la nou, la tehnică. Un singur exemplu : nu demult a apărut în Editura „Ion Creangă" o culegere de povestiri de Mihail Drumeș, „Cutezătorii", despre Magellan, Scott, Jean Bart, cuceritorii văzduhului — Leonardo da Vinci, Montgolfier, frații Wright, Aurel Vlaicu. Copii de șase, șapte ani m-au bombardat cu atîtea întrebări despre aviație, despre știință, încît pur și simplu a trebuit să-i amîn cu răspunsurile pînă ce voi fi citit și eu cartea, „pentru a mă pune la curent".

— Dar seria de acum două decenii ?

— Mai preocupată de artă. Mi-aduc aminte că odată i-am anunțat că a doua zi le voi vorbi despre Grigorescu ; în clasă, o jumătate din ei au venit cu albume de reproduceri din opera marelui pictor. În ciuda unor diferențe lesne explicabile între cele două generații — și eu nu am făcut decît să le arăt în treacăt — adevărul este că și unii și alții au larg deschise înaintea lor porțile către viitor. Iată un fapt aparent mărunt petrecut în microcosmosul școlii noastre, nr. 175 : absolut toți elevii din clasa la care am predat în 1962-1966 și care mai tîrziu au trecut și la liceu, au intrat în institute de învățămînt superior, majoritatea la politehnică. Aceasta înseamnă, practic, întreaga clasă, fiindcă din 35 doar 4—5 nu au mai urmat la liceu, din motive familiale, de boală etc. Ceilalți 30 sînt azi medici, ingineri, specialiști de înaltă calificare.

— Dar cei 4—5 care „s-au pierdut pe drum" ?

— Nu s-au lăsat nici ei. Un elev avea o situație grea : mama bolnavă de nervi, familia abandonată de tată. Băiatul nu s-a mai putut înscrie la liceu, trebuind să-și întrețină mama, și s-a făcut frizer. L-am întîlnit întîmplător într-o „Igienă" din cartierul Lipscanilor. Anul trecut, într-o seară, iată-l la mine acasă ! Am rămas surprinsă : după atîția ani... „Mi-a fost dor de dumneavoastră. Și... am venit și pentru un sfat". „Ce e, dragă, vrei să te însori ?" (Nu era pentru prima oară cînd foști elevi îmi cereau povața și în asemenea situații.) „Nu, nu despre asta e vorba. Credeți că aș mai putea urma liceul la 23 de ani ? Știți că nu prea mă împăcam cu matematica". L-am încurajat, l-am ajutat și a reușit. Deunăzi, mi-a spus că intenționează, după ce va termina liceul, să intre la facultate. L-am încurajat din nou, neascunzîndu-i însă dificultățile : la urma urmei, ani și ani de frizerie — dealtfel, meserie perfect onorabilă — nu constituie pregătirea ideală pentru un dificil examen de admitere în învățămîntul superior. „De unde această ambiție ?" **„Toți din seria mea au răzbit !"**

Răspuns plin de miez. Și mai apare un aspect. Pe învățătoare a impresionat-o pînă la lacrimi faptul că după 15 ani tocmai de ea, și de nimeni altul, și-a amintit fostul elev pentru a se sfătui într-o problemă vitală. Această prezență în amintire a învățătorului, mult după ce copilul a părăsit băncile școlii, este grăitoare pentru eficiența unei munci didactice duse în adîncuri. Ușor de închipuit ce a simțit Doina Craiciu atunci cînd, după ani și ani, a auzit în plinia telefonului, în noaptea de Anul nou, o voce groasă de bărbat : „Sînt fostul dv. elev Stan Dragoș, azi student la politehnică !" Cu inima se face meseria noastră — spune ea.

Învățătorul trebuie să fie și fin psiholog, să-i dea de gîndit pînă și faptul că scrisul unui copil se alterează, se deformează, să distingă, dincolo de caligrafie, furtuna în inimi.

— Cu ani în urmă, în caietul unui elev de clasa a treia care de regulă scria foarte îngrijit — povestește ea — am observat că începe să apară „laba găștii". Pentru mine acesta a reprezentat un semnal de alarmă. L-am luat la întrebări și am aflat o poveste nu tocmai nouă, nu tocmai originală : „Tata o bate pe mama, mama a fugit de acasă". Am stat de vorbă cu tatăl la școală și un ceas a căutat să mă convingă că **el** avea dreptate. I-am zis : „Dumneata ar trebui să-ți schimbi meseria, să te faci avocat. Vorbești frumos, dar pe mine nu m-ai convins". Și, cum m-am priceput, ca învățătoare a copilului lui, ca femeie, soție și mamă, am căutat să-l sfătuiesc de bine. Lucrurile s-au mai îndreptat, soția s-a întors acasă și... scrisul copilului a revenit la normal. Micile efecte ale marilor cauze. Important este doar de reținut că la noi și inima face parte din meserie.

LIONEL NIȚESCU ■

Nimeni, niciodată, nu-și poate uita întîiul dascăl

În 1951, printre absolvenții Școlii pedagogice din Piatra Neamț, se număra și învățătoarea Maria Lungu. În primii doi ani de dăscălie a funcționat, cum îi place să spună, la Școala generală din comuna Bicazul Ardelean, unde avea să-l întîlnească și pe viitorul ei soț, Constantin Lungu, tot învățător, împreună cu care mai apoi avea să se transfere la școala din comuna Dumbrava Roșie, lîngă Piatra Neamț, mai aproape de comuna Români, adică mai aproape de părinți. I se pare, chiar așa s-a exprimat, că regretă și acum că a plecat din Bicazul Ardelean, din inima unor locuri de o frumusețe sălbatică, dar trebuia să împlinească, măcar pe jumătate, dorința părinților ei, aceea de a veni mai aproape de casă, dacă nu în comuna natală.

— Atunci, în toamna anului 1953, cînd am venit la Dumbrava Roșie, actualmente comună suburbană a municipiului Piatra Neamț, nimerisem într-un sat oarecare, cu șosea națională, dar neasfaltată, și cu un autobuz care făcea sau nu făcea legătura cu Piatra după cum era vremea. Cînd nu ploua și drumul nu era desfundat, cam pe la prînz, venea și autobuzul. Cele două combinate chimice, de la Roznov și Săvinești, abia se ridicau, iar oamenii din Dumbrava și de prin satele dimprejur erau, ca să zic așa, nehotărîți. Să rămînă în continuare la muncile cîmpului sau să devină chimiști, meserie care, bineînțeles, îi cam speria ?! Au ales, pînă la urmă, cea de-a doua variantă, mai ales copiii lor, cei pe care eu, la școală, îi învățam alfabetul, adunarea și scăderea și toate celelalte. Au trecut, iată, aproape 25 de ani, iar prichindeii de-atunci au ajuns operatori chimiști, maiștri, tehnicieni, ingineri. Chiar acum cîteva zile, cu clasa mea, a patra, am făcut o vizită la Combinatul de fire Săvinești. „Ei, tovarășă învățătoare, mi s-a adresat inginerul Ion Oancea, unul dintre foștii mei elevi din Dumbrava, s-au cam schimbat rolurile. Acuma dumneavoastră întrebați și-apoi ascultați, iar eu, cît m-oi pricepe, am să vă explic tot ce știu. Asta nu înseamnă că m-aș putea vreodată revanșa pentru minunatul fapt că mi-ați pus condeiul în mînă". Așa a ținut să-mi vorbească fostul meu elev și nu pot să spun că nu m-am simțit emoționată, ba chiar fericită".

Părtaș, ca să ne exprimăm ca atare, la dialogul nostru, directorul școlii din Dumbrava Roșie, profesorul Neculai Gafton, a ținut să mă avertizeze că despre interlocutoarea mea, învățătoarea Maria Lungu, profesorul universitar Vasile Drăguleț, de la Institutul central de perfecționare a personalului didactic, filiala Iași, s-a exprimat, cu ocazia susținerii examenului pentru gradul întîi, astfel : „Este o învățătoare cum încă nu am întîlnit în școlile din satele moldovenești, o învățătoare care face cinste școlii din Moldova".

Întrebarea cea mai dificilă, așa a considerat-o învățătoarea Maria Lungu, a fost următoarea : la care, dintre sutele de elevi, ați ținut cel mai mult ? „Nu pot răspunde la această întrebare. De ce ? Pentru că, nu știu dacă am să fiu crezută, dar eu i-am iubit pe toți, absolut pe toți. Aveam un elev, de-aceeași vîrstă cu fetița mea, Mariana, acum studentă în anul trei la T.C.M.— Iași. Nu am acceptat, nici eu și nici soțul meu, să-i fim învățători fetiței noastre. Țin minte că elevul acela, Vasile Tătaru, tot student și el, tot la T.C.M., era ceea ce se numește un copil cu dorință de carte, cu chemarea pentru studiu. Era, e-adevărat, și foarte înzestrat cu posibilități intelectuale. Vasilică, așa îl alintam eu, nu avea tată, murise, iar mama sa, toată ziua la muncă. Era, totuși, un elev excepțional, fără ca să fie ajutat acasă de cineva, el fiind cel mai mare între cei cinci frați. Iar fetița voia ca eu să o ajut la lecții. Dar cine crezi tu, îi spuneam, că-l ajută pe Vasilică ? Nimeni. El singur se ajută. Voiam din tot sufletul ca fetița mea să-i semene din toate punctele de vedere. Poate că am reușit. Merg mai departe, și afirm că nu eu i-am făcut pe copii să-mi semene, cum se zice, ci ei m-au făcut să m-asemăn cu tot ceea ce e mai frumos în ei. Aceasta este, cred, marea satisfacție a profesiunii de învățător".

VICTOR NIȚĂ ■

Ce vrea oare acest inginer, Petre Buleci, care nu se astîmpără?

„Inițial am crezut că omul nu este prea avizat, dar tot ceea ce am aflat acum demonstrează că este pus la punct și știe exact despre ce vorbește. O discuție la nivelul uzinei, ori chiar al ministerului nostru ar fi foarte bine venită. Pînă în prezent în construcția de arbori cotiți s-a mers pe experiența mondială cea mai valoroasă, dar asta nu înseamnă că altcineva, un român în cazul de față, nu poate vedea mai departe". (Opinia inginerului **Gerhardt Hanenheim,** de la laboratorul prelucrări mecanice la rece, al Întreprinderii de mașini grele București.)

Cînd cunoști un om interesant, ești întotdeauna tentat să-l revezi atît pentru o plăcere personală, dar și pentru a-i verifica acele calități care ți l-au impus atenției. Iată ce m-a îndemnat să reiau calea Brăilei și să ajung, încă o dată, în incinta Șantierului naval local, în modestul birou, parcă sufocat de pereții subțiri de placaj, între care lucrează inginerul **Petre Buleci,** cel care, cu cîteva luni în urmă, prezenta cititorilor revistei noastre primul compartiment-motor de navă realizat după principiul modulizării, vorbindu-le, în același timp, despre metoda analizării valorii, despre teoria mulțimilor și aplicarea ei într-un șantier naval etc.

O zi de primăvară într-un port ori într-un șantier naval este mai vie, mai colorată și mai atrăgătoare de cît aceeași zi în orice alt loc și te atrage irezistibil.

De data aceasta va fi vorba despre construcția arborelui cotit din elemente separate, cercetare de interes internațional. Cite ceva din experiența altora a ajuns și pe la Brăila, pe malul Dunării, dar — firește — esențialele amănunte nu numai că nu apar nicăieri, dar nici măcar nu transpar... De mai multă vreme, Petre Buleci a studiat domeniul acesta și a realizat astfel de arbori cotiți, dar de dimensiuni mai mici, cu aplicabilitate la electro-compresoare, motopompe, piese cu axe mici, ca pentru o microexperiență. Acum, el a avansat propunerea unui astfel de arbore cotit pentru motoare mari, de cîte 20 mii cai-putere și chiar pentru cele de 30 mii, care se importă din Occident. O adaptare, la prima vedere ; în fapt, cu mult mai mult : o invenție în toată regula, deoarece inginerul-neastîmpărat propune și o tehnologie, de mare eficiență economică și practică, adică legată direct de facilitatea obținerii unui astfel de arbore. Coeficientul de utilizare a materialului crește de la simplu la dublu. Dintr-o dată ! Este ușor de montat și de demontat și nu necesită utilaje sau tehnologii din import. El știe că se duc discuții, pe undeva, pe la ministerele din București, să nu se mai cumpere arbori, ci să fie achiziționată tehnologia, sau utilajele ori ambele, însă îl deranjează soluțiile pentru că, este sigur, metoda sa exclude variantele actualelor studii. Procedeul românesc a fost pus la punct împreună cu inginerul Jean Veber, de la Registrul naval român și-și așteaptă brevetarea, cît mai rapid posibil pentru că, pînă acum doar la Brăila, arbori cotiți aduși din Japonia, **„s-au răsucit",** cum se spune în termeni tehnici și mai simplu **„s-au stricat".**

— Metoda noastră, afirmă Petre Buleci, permite cunoașterea eforturilor de strîngere, în orice moment, riscul de deteriorare devenind aproape imposibil. Fretajul se face altfel decît la cald. Mai multe nu pot să vă spun. După brevetare. Dar, după știința mea, este vorba despre o premieră mondială în materie.

Și iarăși ajungem la cifre, deoarece interlocutorul spune apăsat că **„toată treaba a ținut de calcul"** și s-a făcut fără scule complicate, numai cu materie cenușie românească și că, deși nebrevetată, se aplică în șantier, pentru că a fost foarte bine experimentată. Mă gîndeam că, pentru o astfel de muncă, e uneori necesar un institut, dar am constatat cum un colectiv interdisciplinar a fost suficient pentru a se ajunge chiar la realizarea fizică a unei idei. Singura informație care-i lipsea inginerului Petre Buleci era valoarea reală a uriașei piese, dar **„trebuie să fie foarte scumpă, de sute de mii ori chiar de milioane".** (M-am interesat la ministerul de resort și-l informez pe inginerul Buleci că arborele cotit, pentru motorul cu 9 cilindri, capacitate 29 mii H. P. este de 3 835 080 lei, iar cel mic, pentru un motor de 6 cilindri, costă aproape 2,7 milioane lei. Acesta din urmă se află pe standul de lucru de la I.M.G.B., dar ridică, în fața constructorilor, tot felul de probleme, ori incidente, cum s-a exprimat cel cu care am stat de vorbă, legate, printre altele, de funcționarea presei de 6 000 de matrițe, ca și de comenzile numeroase din cauza cărora are de așteptat arborele cotit.)

Așadar, presupunerile inginerului brăilean se confirmă, în ceea ce privește prețul ridicat al arborelui cotit, realizat în licență, cît și dificultățile unei asemenea construcții. Respectiva piesă se compune din două elemente, prin urmare se înscrie în vederile interlocutorului nostru, însă procedeul de fabricare, deși etalonat la cea mai avansată tehnică industrială este, pe cît am înțeles, încă în urma noii metode aparținînd lui Petre Buleci și lui Jean Veber. De aceea, am discutat și cu doi dintre specialiștii de la I.M.G.B., angrenați direct în acțiunea, hai să-i spunem, „arborele cotit". **Inginerul Alexandru Pantiș,** de la secția prelucrări la cald, ciulește foarte atent urechea aflînd despre noutatea de la Brăila, și-mi spune categoric că **„uzina ar fi foarte interesată să cunoască în amănunțime procedeul"** și-l sfătuiește pe colegul său de la Șantierul naval Brăila să facă, în acest scop, un drum la București cît de urgent posibil. **„Pînă acum aceste piese s-au adus din import. Acum avem în pregătire tehnologiile, dar sîntem încă la început, așa că procesul este de durată".**

Inginerul Gerhardt Hanenheim, de la sectorul prelucrări mecanice la rece, îmi spune că **„pe plan tehnic piesa se află în curs de asimilare"** și că **„într-adevăr, așa cum a afirmat și inginerul brăilean, folosim și un strung special, și forja și cupiorul, toate trei de mari dimensiuni. Inițial am crezut că omul nu este prea avizat, dar tot ceea ce aflu acum demonstrează că este pus la punct și știe exact despre ce vorbește. O discuție la nivelul uzinei ori chiar al ministerului nostru ar fi foarte bine venită. Pînă în prezent s-a mers pe experiența mondială cea mai valoroasă, dar asta nu înseamnă că altcineva, un român, în cazul nostru, nu poate vedea mai departe."**

Doresc să închei acest reportaj acolo unde l-am început, adică la Șantierul naval Brăila, dînd încă o dată cuvîntul inginerului **Petre Buleci,** pentru a concluziona asupra metodelor folosite de el în cercetare.

— Cred că între proiectare și construcție, în majoritatea cazurilor pe care le cunosc eu cel puțin, echilibrul apare deregiat, iar problema care se pune este următoarea : cum se pot ordona aceste „mulțimi" de utilaje și activități, care apoi să fie analizate separat și ameliorate ? Nu voi înșira din nou toate procedeele pe care știința modernă și matematica, în primul rînd, ni le pun la îndemînă ci voi spune doar că o lege a informaticii ne învață că o întreprindere are atîtea informații cîte îi sînt necesare, lege care, îmbinată cu o aparent simplă întrebare și anume : ce este bun într-o propunere nouă ? va duce la descoperirea unei multitudini de aspecte favorabile care pot fi, la rîndul lor, completate și de alții, pe parcurs. La noi în șantier, calculele efectuate după aplicarea ingineriei valorii la realizarea instalației de ridicat în compartimentul mașini, au arătat că greutatea și manopera s-au redus cu circa 80%, ceea ce confirmă statisticile mondiale potrivit cărora produsele, la care nu se folosește ingineria valorii, costă între 25—75% mai mult decît ar fi necesar pentru realizarea funcțiilor dorite. Cunoscînd acțiunile paralele ce se desfășoară în prezent pentru realizarea unor arbori cotiți de mari dimensiuni, ne întrebăm dacă nu se poate găsi o cale mai scurtă pentru valorificarea variantei originale, apărută la Brăila.

MANOLE CARȚAN ■

Maistrul răspundea de un bloc și s-a îngrijit doar de apartamentul propriu!

Construcția de locuințe, la noi, înregistrează o amploare deosebită și prin volum — un milion de noi apartamente în acest cincinal — dar și prin ritmul accelerat al lucrărilor. În ce privește viteza, își spun tot mai mult cuvîntul atît inteligența tehnică precum și îmbunătățirea organizării muncii, a coeficientului de utilizare a timpului de lucru și a indicelui de încărcare a utilajelor. Respectarea sau chiar devansarea termenelor de dare în folosință nu înseamnă, desigur, coborîrea nivelului calitativ al lucrărilor și tocmai aici stă unul din meritele constructorilor. În marea majoritate a cazurilor, ei nu dezmint așteptările celor care intră în casă nouă. Lucrul de calitate face parte din frumoasa carte de vizită a constructorilor noștri, iar cei din București au motive să țină cu deosebire la o asemenea faimă.

În aceste condiții apare cu atît mai stridentă atitudinea celor care, din comoditate și mînați de unele „nevinovate" interese personale, lezează grav prestigiul colectiv al unei unități. Cînd contractează un apartament cu I.C.V.L.-ul, cetățeanul nu se tîrguiește. Iar acesta nu este singurul motiv pentru care noul locatar are temei să se aștepte și are dreptul să pretindă ca apartamentul să-i fie predat în condiții bune. Adică să nu fie obligat ca, pentru a-l putea folosi, să mai cheltuiască în plus cu remedierea unor lucrări prost executate de cei care au fost deja plătiți ca și cînd le-ar fi făcut bine. Din păcate mai apar cazuri în care nici constructorul, nici I.C.V.L.-ul, nici chiar conducerea asociației respective de locatari nu-și fac în întregime datoria. Orice neglijență a acestor factori se transformă în necazuri și cheltuieli suplimentare — de timp, de nervi și de bani — ale locatarului, om al muncii, care plătește corect și căruia nu este corect să i se predea locuința altfel decît strict conformă cu proiectul. **Nu pereți strîmbi! Nu uși care nu se pot închide, sau rămîn blocate! Nu instalații ce nu pot fi utilizate, ori care au fost montate prost! Nu finisaje pur și simplu necxecutate! Nu moloz și cărămizi în camere și în balcoane!** De curînd, am vizitat o seamă de apartamente din blocul nr. 14 de pe bulevardul Lacul Tei din Capitală, unde se pun mai multe asemenea probleme. Pe scara B, dată în folosință de la 1 martie a.c., unul din locatari refuză și acum să-și ia apartamentul în primire pentru că este necorespunzător. Maistrul Marin Simion, care s-a ocupat de lucrări aici, recunoaște că într-una din camere pereții trebuie îndreptați, că în general tîmplăria trebuie revizuită, mai multe bucăți de plintă care deja au căzut trebuie lipite ca lumea, și încă alte lucruri mai sînt de făcut, între care desigur și elementara îndepărtare a urmelor de șantier, pentru că linoleumul de pe jos abia se vede de sub rămășițele întărite de tencuială și de var, iar balconul este un fel de ladă de gunoi a celor care au trecut pe aici.

Pe aceeași scară, la etajul 10, ap. 87, titular de contract: Marilena Iacob. „Ne-am mutat azi (14 iunie, n.n.), că să fiu aici, să pot umbla după cîte un meseriaș care să-mi repare ce e de reparat. Și nu sînt puține. Un cot metalic al unei conducte ce trece prin debara e găurit și înfundat cu lemn. Instalația sanitară a fost montată prost, unele piese doar așezate, dar nefixate la locul lor. Ușile ori nu se-nchid ori rămîn blocate. Am vorbit cu tovarășul Ilie Stanciu de la constructori și mi-a spus: **Eu nu mai răspund, eu am predat.** La I.C.V.L. mi-au spus: **N-avem ce face.** Cu maistrul Marin Simion, care a lucrat aici, nu se poate discuta. El a avut grijă numai să-și facă apartamentul lui ca o floare, pe scara de alături". La această **grijă** a maistrului s-au referit cu tristețe și alți locatari. M. S. are, în adevăr, și el, un apartament pe scara C. Este zugrăvit splendid, lucru pentru care spune că a plătit vreo patru mii de lei. Toate cele șapte uși sînt din stejar, ca și tocurile, foarte frumos lucrate. Fiecare toc de ușă, spune maistrul, i-a costat doar cîte o sută de lei. Desigur, toate instalațiile funcționează ireproșabil și M. S. este în situația în care ar trebui să se afle fiecare locatar, adică de a nu avea ce reclama constructorilor. De ce însă **numai el?** A stăruit asupra faptului că nu este nimic deosebit în apartamentul lui. Tocmai asta e ciudat: că el este singurul locatar care n-are de ce se plînge. Ceilalți însă de ce au atîtea de reclamat? Pe M. S. nu-l interesează.

La scara A, unde locatarii au început să se mute încă din decembrie trecut — așa cum își amintește maistrul Simion — lucrurile stau mult mai rău și în prezent. Constructorii dau vina pe militarii care au lucrat această scară. La sediul Grupului numărul 2 de șantiere din Centrala construcții montaj, am văzut un proces-verbal — nr. 10 din 20 ianuarie a.c. — de predare-primire a acestei scări, act care nici azi nu poartă toate semnăturile de rigoare din partea I.C.V.L. Directorul adjunct al grupului, inginerul Ilie Vasile, pretinde că de la 10 ianuarie, constructorul nu mai are acolo nici o răspundere. I.C.V.L.-ul, prin directorul Mihai Tiorsac și ing. Venera Teulescu, pretinde că răspunderea continuă să-l antreneze încă pe constructorul responsabil de lucrările proaste, de securitatea apartamentelor neocupate ș.a. Contrar zicalei, dar deloc surprinzător, din cearta celor doi mari pierde al treilea, cel mic. Pierde exact cel care plătește, cetățeanul care nu se tîrguiește la preț pentru a avea un apartament făcut cum trebuie. Lucrul nu-i prea privește însă pe cei doi mari.

Scara de care vorbeam este și acum nefinisată în exterior. Deși celelalte trei scări, predate ulterior, sînt gata. Nimeni nu poate spune cînd va fi gata și prima. Gata, fațada. Pentru că starea apartamentelor este cu totul altceva. Am văzut pereți strîmbi, nervuri de zid a căror lățime de sus pînă jos înregistrează o diferență de 5—6 centimetri. Multe alte asemenea lucruri „impodobesc" locuințele. Nenumărate defecte ale tîmplăriei sînt și acum neremediate; instalațiile se prezintă la fel. Pe această scară am întîlnit și o defecțiune generală, la băi: apa de la chiuvetă este refulată prin gura de scurgere și în cadă. Nimeni nu cunoaște explicația; nimeni nu remediază.

Ca mulți alți locatari, Șerban Rădulescu de la ap. 39 ne-a spus: „A trebuit să refacem sau să **facem**, cu cheltuială suplimentară, tot ce înseamnă finisare. Nici o ușă nu se închidea cum trebuie. Nici acum, iată, în camera de zi, nu este colț al tavanului care să se îmbine drept, deși un meseriaș plătit de noi a făcut tot ce a putut. Curent electric primim încă din rețeaua de șantier. Din cauza asta ni s-au defectat frigiderul și televizorul, dar nimeni nu ne ascultă. Liftul nu funcționează, pe scară n-avem lumină. (În schimb pe scara maistrului Simion, luminile ard și ziua, n.n.). Toate butoanele robinetelor lipseau la predare. Le-am cumpărat fiindcă ni s-a spus că formalitățile pentru completarea lor durează o lună. La etajul 10, apartamentul 43 nu-l ia nimeni pentru că a fost pur și simplu devastat. Acum e încuiat cu ceea ce se cheamă **siguranță de șantier: două chei în ușă legate cu un lăcăt**". Dar la același etaj 10, apartamentul 44, tot neocupat, e deschis. Cele patru camere și dependințele oferă o imagine jalnică. Din bucătărie au dispărut chiuveta și prizele. În baie: tavanul spart, faianța a fost smulsă, au dispărut oglinda, robinetele, dușul, aplica de lumină, clanța de la ușă chiar. În toaleta de serviciu lipsesc scaunul, oglinda, robinetele chiuvetei și alte accesorii. Din camere au fost smulse fișii de linoleum, cele rămase sînt pline de moloz. Au dispărut prize, comutatoare, o cercevea, ba chiar și două uși.

Cum locatarii sînt nevoiți să-și plătească din nou meșteri care să le facă apartamentele folosibile — unii chiar de pe șantier! — nu puțini mai fac și mici modificări. De pildă ferestre la baie, în peretele exterior! Nu se știe de ce proiectantul n-a vrut să le prevadă (!) și oamenii corectează proiectul cu de la ei putere. Președintele asociației de locatari, Gheorghe Cucu, — ap 12, et. 2 — n-are autoritatea necesară funcției, și nici nu poate s-o aibă, din moment ce el însuși a aranjat cu constructorii să-i mărească apartamentul, luînd o parte din spațiile comune. Marea lui grijă s-a concentrat la el acasă, într-o ciudată indiferență față de cei pe care se cheamă că îi reprezintă. Și-a pus deja la punct un apartament splendid, cu marmură pe jos în loc de mozaic și alte îmbunătățiri; fără defecțiuni, pe care — dacă au fost — le-a remediat. Maistrul Simion recunoaște că i-a dat în acest scop meseriași de cîte ori a cerut. Oare pentru propriul său apartament Marin Simion nu făcea la fel? Gheorghe Cucu este singurul la care defectul din baie a fost remediat.

— Ceilalți ce vor face? l-am întrebat.

— Să se descurce. E adevărat că totul costă.

Am încercat un dialog cu șeful de lot Ilie Stanciu, pe care locatarii îl știu drept inginer, dar care în realitate este maistru. Ba chiar **maestru** în atitudini ciudate. „Dacă ați vorbit cu locatarii, cu mine nu mai aveți ce să vorbiți". Atît a spus și a întors spatele.

La sediul grupului de șantiere, tovarășul Ilie Vasile ne-a spus în concluzie că n-a știut cum stau lucrurile în blocul amintit.

Directorul I.C.V.L. ne-a spus că n-a cunoscut situația. **Cam mulți necunoscători. Și tocmai cei care răspund de calitatea lucrărilor și de respectarea contractelor.** La 15 iunie am vizitat din nou blocul, împreună cu doi ingineri de la I.C.V.L.: Venera Teulescu și Vintilă Manea. Și aceștia, și constructorii, și instalatorii au căutat explicații. Locatarii însă așteaptă remedierea grabnică a lucrărilor proaste, nu explicații.

Față de cele relatate este drept și este necesar ca aceia care întorc spatele răspunderilor lor să fie întorși cu fața spre oameni. Deocamdată, indiferența nepermisă a I.C.V.L. față de cei pe care îl reprezintă în relația cu constructorul, față de pretențiile justificate ale cetățenilor și-a dat mîna, în cazul de mai sus, doar cu interesele personale ale unora dintre cei datori să le asigure beneficiarilor apartamente conforme cu proiectul. Este normal — este obligatoriu pentru că numai așa este legal! — ca oamenii muncii care își plătesc locuințele, ca toate locuințele dealtfel, să le primească în perfectă stare. Pentru aceasta nici constructorul, nici I.C.V.L.-ul n-au dreptul să se tocmească!

DORIN GHERGHINESCU ■

O femeie naște fără doctor, fiindcă acesta, aflat la doi pași, are ședință!

Venit pe lume pe o undă de șoc birocratică

Faptele:

La 23 mai a.c., la Spitalul orășenesc din Slănic-Prahova se naște un copil. Un băiețel. Este al Constanței și al lui Lucian Mihalache, ea de 19, el de 24 de ani. În aceeași zi, mama și copilul sînt transportați la Spitalul din Vălenii de Munte. Cînd, pe 24 mai, fericitul tată vine să se intereseze de starea sănătății lor, i se spune: copilul a murit... Este sfătuit să se prezinte în ziua următoare pentru a primi rezultatul autopsiei.

. Pe 25 mai, așadar, Lucian Mihalache vine din nou la Vălenii de Munte. Doctorița Areta Isofache îi arată rezultatul autopsiei: „insuficiență cardio-respiratorie și hemoragie meningo-cerebrală prin traumatism obstetrical". I se înmînează hîrtia cu acest rezultat precum și o fișă-tip, din cele de care se întocmesc pentru anchetarea deceselor copiilor sub un an. Pe această fișă scria: „Mihalache Dan (inexact, numele copilului fusese Dumitru!). Vîrsta: 3 ore. Asistență la naștere: medic (tot inexact; copilul se născuse în timp ce medicul se afla într-o ședință!), moașă. Locul decesului: **în Salvare, pe teritoriul orașului Slănic.** Cu cele două documente în mînă, nefericitul tată este îndrumat către Spitalul Slănic pentru a încheia formalitățile necesare eliberării certificatului de deces. Aici întîlnește însă un adevărat zid al ostilității, care începe blînd, înierbat și molcios prin afirmația directorului Alexandru Totolici că nu e „în cunoștință de cauză" și se continuă prin îngînduarea poate sinceră a medicului Gheorghe Catrinescu, căruia rezultatul autopsiei i se pare exagerat. Călare pe acest zid și tronînd peste el, medicul Victor Popescu, temperament mai energic, se enervează de-a binelea mai ales în privința „traumatismului obstetrical" și, la rugămintea lui Lucian Mihalache, scrie pe spatele hîrtiei ce cuprindea rezultatul autopsiei: **„Copilul a decedat în Spitalul Vălenii"**, adăugînd semnătura sa viguroasă. Lucian Mihalache se întoarce din nou la Vălenii cu documentele înnobilate de această precizare. Aici doctorița Areta Isofache încearcă să-i explice că lucrurile stau, cum s-ar zice, invers. Lucian Mihalache ce putea crede? Cei din Spitalul Slănic nu sînt vinovați... Cei de la Vălenii, la fel... Copilul a plecat de la Slănic viu. La Vălenii de Munte a ajuns mort. Cei din Vălenii afirmă că a murit la Slănic. Cei din Slănic, la Vălenii. Cuprins de fapt între două ziduri de ostilitate intrate în rezonanță, Lucian Mihalache ajunge un fel de ecou pe care ele și-l reverberează la nesfîrșit. Medicul obstetrician Dumitru Georgescu, de la Vălenii, încearcă să spargă acest cerc vicios și cere la telefon Slănicul. Are loc un dialog dur, fără menajamente dar și fără vreun rezultat, fiecare menținîndu-se pe poziție în tranșeea lui. În sfîrșit, după îndelungi ezitări se acceptă ca decesul să fie trecut la Vălenii...

Într-o scrisoare adresată redacției, Lucian Mihalache relata aceste întîmplări cu speranța că experiența sa nu va mai fi trăită de nimeni. Cele relatate de el sînt exacte, după cum am văzut mergînd la Vălenii și la Slănic. Spitalul Slănic încearcă să demonstreze celui din Vălenii că în salvare, cînd a ajuns acolo, copilul era viu, iar cel din Vălenii încearcă să demonstreze contrariul. Slănicul are chiar un martor senzațional în persoana Fiței Gătej, bunica copilului, care ne-a spus că după ce salvarea oprise în curtea spitalului din Vălenii, copilul plîngea, deci trăia. Numai că Fița Gătej infirmieră la Complexul balnear Slănic, aparținător de spitalul din localitate, evident că încearcă să-și apere „pîinea" și să nu-și mai amintească exact, chiar cu riscul de a o supăra pe propria sa fiică, pe Constanța Mihalache, mama copilului. La rîndul său, asistenta Aurelia Rătescu, care ținea copilul în brațe, în salvare, ne spunea că pe drum el gemuse încetișor iar cînd s-au apropiat de Vălenii l-a simțit, înfiorată, cum respiră odată adînc și pe urmă nu a mai mișcat. Parcă aceste cuvinte vin mai bine în întîmpinarea celor ale doctoriței Isofache Areta de la Vălenii („eram de gardă; am fost anunțată că salvarea de la Slănic a adus un copil mort; l-am dus la reanimare deși însemnele clinice erau de moarte și, într-adevăr, nu s-a mai putut face nimic...") și ale Constanței Mihalache („cînd a fost desfășat în fața moașei de serviciu de la Vălenii, copilul nu mai dădea nici un semn de viață; a fost luat de urgență și dus pentru a i se da primul ajutor; după o vreme, moașa și tovarășa medic de gardă Isofache au revenit și m-au întrebat dacă am născut copilul viu și dacă a plîns; am răspuns că l-am născut viu dar nu a plîns imediat ci puțin mai tîrziu..."). Evident, precizarea acestor detalii nu mai pot folosi astăzi decît celor două spitale pentru a se învinui în continuare că ba unul, ba celălalt trebuia să elibereze certificatul de deces. Spitalul din Vălenii acuză Spitalul din Slănic că n-a vrut să-și încarce **indicele de mor-**

talitate infantilă. Cel din Slănic adresează celui din Văleni aceeași învinuire. Disputa este penibilă și nu ne-a interesat decît în măsura în care, datorită ei, nefericitul tată a fost nevoit să bată drumurile de colo-colo. **Simplă** birocrație, s-ar fi zis, dacă ea n-ar fi fost mai **complicată**. Iar complicația pornește tocmai de la acel lucru asupra căruia cad de acord — se întîmplă deci și minuni ! — atît Slănicul cît și Vălenii, anume că „firul de pe mosorelul copilului era scurt". Un fel mai gingaș de a spune că el n-a murit din cauza neglijențelor cuiva. Desigur, nu poate nimeni ști cît ar fi fost „firul" de pe „mosorel", dar, oricît de derutați am fi în fața incertitudinii și imprevizibilului curs al naturii fragile a acelui copil, ne putem întreba : **s-a făcut tot ce trebuia și ce se putea face pentru salvarea vieții lui ? Răspunsul este : NU.**

Răsfățul birocratic al celor două spitale care și-au aruncat unul altuia răspunderea de a semna un certificat de deces este simplă floare la ureche, ca și faptul că la Văleni copilului i se spunea cînd Dan cînd Dumitru, că tot acolo se făcea mențiunea, incorectă, a asistenței medicului la naștere ori că, la Slănic, în fișa de observație clinică a mamei nașterea e trecută pe 24 mai iar în cea a copilului pe 23, ca și cum copilul s-ar fi născut singur cu o zi înainte. Înțelegem că acestea pot fi amănunte lipsite de importanță, care nu arată decît, cel mult, indolența, neatenția, formalismul cu care unii lucrează, atît la Văleni cît și la Slănic, la întocmirea formularelor spitalicești. Dar pe fondul acestor inadvertențe și neglijențe s-a întîmplat și greșeala care a fost **fatală**, dovedind că nu s-a făcut nici ce trebuia, nici ce se putea face.

Dr. Dumitru Bădicescu, directorul Spitalului Văleni :

— Spitalul Slănic aparține, metodologic, de noi. Cazurile mai dificile întotdeauna vin aici. Este o obligație a Slănicului de a ni le trimite. Dacă n-aveau ei salvare, puteau să cheme o salvare a noastră.

— Și n-au chemat ?

— Nu.

— Precis ?

— Da.

Amabil, directorul spitalului cere confirmarea asistentei Tecla Iancu de la Stația de Salvare Văleni și ne lămurim că, într-adevăr, pe 23 mai a.c. în registrul de solicitări al stației nu este trecut nici un apel din partea Spitalului Slănic.

Ceva mai tîrziu, ne aflăm la Spitalul Slănic, unde Constanța Mihalache a fost internată pe 23 mai în jurul orei 9. Medicul Gheorghe Catrinescu își aduce aminte că în urma consultației, văzînd că este vorba despre o naștere prematură — un copil la șapte luni — i-a ordonat asistentei Rodica Enescu să telefoneze la Stația de Salvare Văleni și să ceară de acolo o autosanitară, întrucît singura mașină a Spitalului Slănic era plecată la ora aceea prin comunele limitrofe, cu vaccinuri. Mai tîrziu, medicii au intrat într-o ședință. Chiar în acel răstimp, la orele 13, Constanța Mihalache naște un băiețel de 7 luni, într-adevăr, ajutată de mama sa, Fița Gătej, și de asistenta Rodica Enescu. Aceasta din urmă îl scoate pe doctorul Victor Popescu din ședință, să acorde „primul ajutor", deoarece copilul se născuse cu „asfixie albastră", un fel de sufocare, mai puțin gravă însă decît ceea ce medicii numesc „asfixia albă", ireversibilă. Cînd ajunsese la vîrsta teribilă de o jumătate de oră, adică la 13,30, în foaia de observație clinică se scria : „Copilul respiră normal, colorație normală, tipă din cît în cînd, este bine înfășat, avînd în jurul lui sticle cu apă caldă, este sub oxigen". Minutele se scurg, salvarea de la Văleni nu mai vine, și nici cea a Spitalului Slănic, plecată în cursă. Iar cei din jurul copilului nu mai au nici o îndoială că el suferă de o insuficiență cardio-respiratorie. În sfîrșit, în jurul orei 15 se întoarce salvarea Slănicului. La 15,20 ea pornește cu toată puterea motorului său către Văleni, ducînd pe Aurelia Rătescu, care ținea în brațe copilul, și pe Constanța Mihalache, care se afla în grija mamei sale, Gătej Fița. Cum a ajuns copilul acolo, am arătat. Ne întoarcem pentru a da un răspuns, de fapt, întrebării : cum ar fi trebuit să ajungă ?

Deci la Spitalul Slănic toată lumea susține că Stația de salvare Văleni a fost chemată în ajutor. Asistenta Rodica Enescu ne spune :

— Chiar eu am dat telefon. Moașa de serviciu a spus că ne trimite autosanitara. Dacă spunea că nu se poate, chemam Ploiești. De aceea am așteptat.

— Cu cine ați vorbit ?

— Cu tovarășa Romanici...

Asistenta Rodica Enescu nu mai poate să-și aducă aminte cu exactitate ora, dacă era 10 sau 11 dimineața, însă este limpede că nu minte. La poșta din Slănic am consultat fișa telefonică și am văzut că, într-adevăr, pe 23 mai a.c. la orele 11,40 spitalul din localitate a avut o convorbire cu Stația de salvare Văleni, discuția durînd două minute.

Facem și noi calea întoarsă la Văleni, întîmplător exact la o lună după ce evenimentele s-au consumat, adică pe 23 iunie. La Stația de salvare ni se spune că moașa Doina Romanici este în zi „liberă" și că nu poate fi găsită. Mai verificăm o dată și ne convingem că în registrul stației nu e trecută nici o chemare din partea Slănicului. „De ce n-au insistat ?", insistă asistenta Tecla Iancu. „De ce ar fi insistat ?", ne gîndim. Desigur că ar fi fost bine dacă Spitalul Slănic ar fi revenit a doua, a treia, a patra oară cu telefoanele, dar n-ar fi fost și mai bine dacă Doina Romanici **nu uita** ce vorbise cu Rodica Enescu la 11,40 ?

Înștiințat de această întorsătură a lucrurilor și sesizînd eventualele implicații penale ale cazului, primarul Vălenilor, Stelian Manolescu, ne-a rugat să luăm act că începînd chiar de a doua zi Doina Romanici, care executa la locul de muncă o condamnare pentru întrerupere de sarcină, va fi „dată afară". Nu comentăm această hotărîre. În schimb vom arăta că, obținînd de la tehnicianul Vasile Văcărelu, șeful garajului, foile de parcurs ale șoferilor, ne-am convins că Stația de salvare Văleni ar fi avut posibilitatea — ba chiar posibilitățile — de a trimite pînă la Slănic o mașină.

Pe 23 mai, în prima tură, de la orele 7 la 15 au lucrat trei șoferi : Constantin Dumitrescu, Mihai Gerea și Vasile Ionescu. Foile de parcurs arată că ei au muncit, în ziua aceea, grăbindu-se desigur încotro au fost trimiși. Să vedem însă de cîte ori s-au întors la bază, la Stația de salvare a Vălenilor, **după ora 11,40**. Constantin Dumitrescu a fost pe la Bertea și Stefești și s-a întors la Văleni la 13,20 **(prima șansă)**, pentru a pleca apoi în apropiere, la Bughea de Jos. Mihai Gerea s-a dus pe la Drajna de Jos și Ploiești și a revenit la Văleni la 13 **(a doua șansă)**. A umblat prin oraș, a plecat apoi la Mineciu și s-a întors iarăși la Văleni la 14,25 **(a treia șansă)**. La rîndul său, Vasile Ionescu a fost trimis pe la Cerașu și Slon, de unde s-a înapoiat la Văleni la 12,10 **(a patra șansă)**. A mai plecat după aceea într-o cursă la Mineciu dar s-a întors repede, fiindcă la 13,15 **(a cincea șansă)** se afla din nou la Stația de salvare. Pe urmă, cum rezultă din foaia de parcurs, n-a mai fost trimis nicăieri. Exact la 13,20 cînd, probabil, șoferului i se spunea că nu mai are nimic de lucru, că nu mai există nici o solicitare, la Slănic fișa de observație clinică a copilului se completa cu următoarea precizare : „aparat circulator — zgomote cardiace tahicardice ; aparat respirator : face crize de apnee însoțite de cianoză". La Văleni, însă, cu salvările se făcuseră externări — care nu reprezintă o urgență, nefiind nimic grav în faptul că niște oameni se însănătoșesc și părăsesc spitalul — or, șoferii, cum arătam, moțăiau în fața volanelor...

Cinci șanse, așadar. De fapt șase, dacă punem la socoteală și Stația de salvare a Ploieștilor, la care Slănicul n-a apelat tocmai pentru că i se promisese o mașină de la Văleni. Fructificarea uneia din aceste șanse nu însemna, bineînțeles, că el ar fi trăit în mod sigur, ci numai că ar fi ajuns acolo unde lupta pentru salvarea vieții lui ar fi avut, cu siguranță, mai mulți sorți de izbîndă (spitalul din Văleni e mai mare, mai bine dotat, are incubatoare etc. iar competența profesională a medicilor n-o pune nimeni la îndoială).

S-a născut, însă, într-o **„undă de șoc" birocratică**. S-a născut pe 23 mai la ora 13, în timpul unei ședințe. Cu o oră și 20 de minute înainte de a vedea lumina ziei, o moașă, instalată la un birou și la un telefon, s-a făcut că nici nu bagă de seamă venirea lui pe lume. În timpul celor trei ore cît a trăit, n-a putut să lămurească mintea grăbită, neatentă și plictisită a unora că nu-l cheamă Dan ci Dumitru. Dacă l s-ar fi dat măcar o șansă din cele șase risipite, în evantai, în jurul lui, dacă ar fi trăit mai mult, îmbunătățind indicele de natalitate și nu deteriorînd pe cel de mortalitate, poate că ar fi ajuns doctor și ar fi salvat, cîndva, viața nepoților medicilor de la Slănic și Văleni. Cine știe ?...

A. CIUCURENCU — Peisaj

În Olt, un milion de nuci vor da farmec pămîntului, belșug oamenilor și copilărie fericită nepoților lor

Mulți oameni s-au ridicat, de-a lungul anilor, din Brebeni, din această comună aflată la puține kilometri de Slatina, și și-au făcut un rost prin alte părți de țară. Acum, ne spune primărița Maria Nacu, cînd oamenii aceștia se vor întoarce să-și viziteze părinții, frații, prietenii de odinioară, vor sta o clipă locului și se vor întreba : aici să fie satul nostru, ori am greșit drumul ? Fiindcă, într-adevăr, într-o latură a lui, satul a luat o înfățișare de nerecunoscut. Cum venești dinspre Slatina, cînd coborî dealul, ce-ți vedeau ochii ? Valea largă, cu pămînt sterp și albicios, a pîrîului Dîrjov, care în locurile cele mai adînci abia dacă ajungea copiilor la genunchi. Pîrîul înconjura satul pe-o margine, descria un cot și se lăsa mai jos, spre Coteana și Bălănești, acolo unde se varsă în Olt. Vreo cîțiva pești, mici cît degetul, erau tot folosul pe care-l aducea, dînd de lucru mai mult copiilor prin vacanțe, bineînțeles. Acum, de cînd coborî dealul pe drumul dinspre capitala de județ ochii se opresc asupra unei pînze de apă ce se întinde pînă lîngă primele case ale satului și, pe firul apei, pînă departe înspre locurile de unde Dîrjovul izvorăște firav și subțiratic. Maluri de piatră și ciment au lăsat ca oglinda apei să se desfășoare numai acolo unde au dorit și cît au dorit oamenii, iar pe direcția de curgere un baraj, ca un prag de beton, păstrează, bine calculat, echilibrul apelor strînse în coasta dealului.

„Că am făcut aici un lac, se vede, ne spune inginerul Preda Toma, președintele C.A.P.-ului Brebeni. Dar, înțelegeți, gîndul nostru n-a fost să stringem o grămadă de apă ca să spunem doar că avem și noi, la Brebeni, lac de acumulare. Cu apa asta irigăm vreo două sute de hectare. Asta-i una. A doua este că, după iarăși se vede, pe coastele dimprejurul lacului am plantat nuci. Am pus, pînă acum, vreo 80 de hectare. A treia urmare este că vom crește pești în lacul acesta, nu-l vom ține doar de frumusețe. Lacul ăsta, așa cum îl vedeți, va sălta comuna din punct de vedere economic".

„Lucrul acesta, adăuga primărița Maria Nacu, l-au înțeles toți. Pentru că nucul este, după cum se știe, un pom pretențios, l-am dat în grija sătenilor și a copiilor de școală. Fiecare familie are trei rînduri de pomi, și fiecare clasă cîte două rînduri. Și oamenii au grijă de nucii ăștia așa cum au grijă de cei din curtea lor. S-au prins toți. E adevărat că și sînt udați mereu, apa fiind aproape. Dacă vreți să dați nume, putem să amintim pe profesorii Minulescu Romeo și Constantina, foarte înimoși, ei și copiii de care răspund, ori sătenii Ion Dascălu, Maria Neacșu, Nacu Ionică. Puteți să-l scrieți și pe ultimul, nu e rudă cu mine, e o simplă potrivire de nume. Am pus umărul toți și a ieșit un lucru bun. Va fi frumos aici, la noi, peste un număr de ani".

„Să ne închipuim și să descriem cît mai exact ce va fi, tovarășă Nacu".

„Ce va fi, deja a început să fie. Știți că un om din Brebeni s-a grăbit s-o ia înaintea tuturor și și-a cumpărat barcă ? S-a grăbit el, e adevărat, dar cu siguranță n-o s-o țină în pod. Pe latura dinspre sat vom construi, prin forțe proprii, prin muncă voluntară și prin contribuția bănească a localnicilor, un debarcader și un loc de destindere și agrement. Vrem să facem aici un mic Herăstrău. Asta o s-o facem mai repede, într-un an, doi. Dar vă închipuiți cum va arăta locul acesta peste vreo 12—15 ani cînd, pe marginea cealaltă a lacului de acumulare, pe costițele pe care coboară drumul de la Slatina, se vor desfășura, masivi, adevărații codri de nuci. Eu n-am cum să nu mă opresc la latura economică, de rentabilitate, a acestei inițiative, dar în același timp nu pot să nu văd cu ochii minții și să nu afirm că, la Brebeni, copilăria nepotilor noștri va fi mai frumoasă, că oamenii care se vor naște aici, chiar dacă vor pleca și ei cu treburi în țară, vor avea amintiri de neșters de pe cînd au crescut în sat și se vor întoarce oricînd înapoi cu plăcere, fie și în treacăt".

La Brebeni se gîndește, iată, pentru prezent și pentru viitor. Dar drept este să spunem că, în județul Olt, mai sînt și alții care gîndesc astfel. De pildă, ne spunea inginerul Constantin Belu, directorul Inspectoratului silvic județean, fapta demnă de toată lauda a celor din această comună se integrează unei inițiative la nivel de județ, care-și propunea plantarea unui milion de nuci. A unui milion, ați citit bine. Acțiunea aceasta, continuă inginerul Constantin Belu, este deja încheiată, plantații imense au răsărit în zona Balșului, lîngă pădurea Sarului, în sudul județului, în zona nisipurilor, pe la Corabia și, bineînțeles, pe valea pîrîului Dîrjov. S-au sădit, aflăm, mai ales nuci din varietatea Sibișel, vestită pentru productivitatea sa. În plus, pentru că nucii nu încep să producă decît peste un număr bun de ani, oamenii s-au gîndit ca, pînă ce puieții se vor desprinde bine de pămînt, să cultive printre ei măcești, plantă căutată și bănoasă, care aduce de pe un hectar, anual, un venit de aproape douăzeci și cinci de mii de lei. Apoi, mai aflăm de la Valeriu Boteanu, activist al Comitetului județean de partid, isprava celor din Brebeni nu este singulară nici în privința zeiului lor de a strînge patru sute de mii de metri cubi de apă în preajma satului, fiindcă lacuri de acumulare de același fel se vor construi — cu asistența tehnică necesară, bineînțeles — prin toate satele de pe valea Dîrjovului, adică și la Priseaca, și la Valea Mare, și la Coteana. Aici, pe valea acestui pîrîias, pînă mai ieri nebăgat în seamă de nimeni, pe valea aceasta în al cărui pămînt s-au descoperit însă urmele unei milenare culturi de prund, ca un ecou nedeslușit dinspre începuturile vieții și oamenilor pe aceste meleaguri, localnicii, oamenii de azi, se străduiesc și făptuiesc, cum am văzut, pentru ei și pentru cei ce vor veni după ei, adică tot, într-un anume fel, pentru ei înșiși.

DUMITRU ELIADE

ÎN SPIRITUL DEMOCRATIC AL AUTOCONDUCERII MUNCITOREȘTI

Comitetul oamenilor muncii din Întreprinderea de piele și mănuși din Timișoara cuprinde, în momentul de față, 21 de membri, între care 11 muncitori. Este, deci, vizibilă proporția favorabilă lucrătorilor direct productivi, accesul lor nemijlocit la discutarea și hotărîrea problemelor esențiale ale producției, în cadrul democratic al C.O.M. În al doilea rînd, prin creșterea atribuțiilor Comitetului oamenilor muncii, s-a trecut și la folosirea mai eficientă a comisiilor pe probleme : comisia de calitate, comisia de export-import, comisia de organizare a producției și a muncii în întreprindere, comisia de reducere a consumurilor. Întreprinderea timișoreană, s-o spunem de la început, are o eficiență a muncii ridicată, rezultatele bune și foarte bune în producție sînt dovedite între altele de un aport valutar net cifrat la peste 40 la sută în fiecare an. Cei care alcătuiesc Comitetul oamenilor muncii, între care îi vom aminti pe maistrul Marinco Pasici, președintele C.O.M., muncitorul Gheorghe Preda, priceput croitor, muncitoarele Luciana Niculiță, cusătoare, și Aglaia Talpalariu, secretara Comitetului U.T.C., maistrii Verona Mock și Eftimie Jebeleanu, inginerul Constantin Grigoraș, șeful atelierului de haine și încă alții, între care, desigur nu chiar la urmă, directorul Mircea Sturdza — deci toți acești oameni care alcătuiesc forul democratic de conducere s-au arătat încă nemulțumiți, dispunînd efectuarea unor analize și planuri pentru fiecare comisie dintre cele citate, ale căror propuneri urmau să fie supuse aprobării C.O.M.-ului. De exemplu, avîndu-se în vedere numărul relativ mare de muncitori sub normă la un moment dat, Comisia de organizare și Consiliul de control muncitoresc au primit sarcina de a face o analiză amănuntită a situației, desigur pentru remedierea ei. S-au constatat cu această ocazie o serie de deficiențe subiective, dar și unele suficient de obiective (cum ar fi aprovizionarea uneori defectuoasă a locurilor de muncă, neutilizarea, în consecință, a parcului de mașini la capacitatea maximă, supape în timpul efectiv de lucru, lansarea în fabricație, în unele situații, a unor sortimente care nu permiteau utilizarea la capacitate a tuturor sistemelor de cusături ș.a.). Deficiențele subiective au fost mai ușor înlăturate, întrucît era vorba mai ales de oameni tineri care se declarau multumiți să cîștige mai puțin, cu cît mai puțină muncă, sau de unele neglijențe în urmărirea procesului de producție din partea factorilor de conducere din ateliere, maiștri și brigadieri. Pentru celelalte deficiențe s-au luat imediat o serie de măsuri privind aprovizionarea locurilor de muncă, plasarea judicioasă a utilajelor, îmbunătățirea fluxului tehnologic, ca și de creștere a numărului de muncitori cu policalificare, muncitori care pot efectua fiecare cîte 4—5 operații diferite. Rezultatul se exprimă cel mai ușor în cifre : de la un procent de circa 35 la sută muncitori sub norma planificată la data analizei (noiembrie, anul trecut), s-a ajuns acum la numai 10—12 la sută. Cei care mai rămîn încă, să zicem, „corijenți", sînt în general cadre noi angajate, în curs de calificare, și e bine să se știe că meseria de mănușar nu se deprinde decît într-un timp mai îndelungat. Trebuie să reținem că normele medii pe secții și pe întreprindere se realizau și pînă în momentul analizei C.O.M. (întreprinderea timișoreană și-a realizat planul, lună de lună, an de an, de peste un deceniu !), dar prin punerea în viață a măsurilor propuse de Comisia de organizare producția a sporit, decalajele dintre muncitorii fruntași și ceilalți oameni ai muncii au scăzut, remunerațiile au devenit mai echitabile. Cu același prilej s-a creat și una dintre premisele cele mai importante pentru trecerea la săptămîna de lucru redusă.

În Comitetul oamenilor muncii a fost analizat și modul de încadrare în normele de consum, aflat în relație directă cu sporirea producției nete. Din inițiativa inginerului Pavel Popa și a muncitorului Gheorghe Preda s-a dispus redimensionarea motoarelor electrice la unele utilaje din tăbăcărie, montarea unor mașini de stors a pielii, care permit utilizarea mai economică a uscătoarelor, sectorizarea iluminatului și extinderea celui local, pe mașini, curățirea cazanelor și redimensionarea injectoarelor cu combustibil, revizuirea și izolarea tuturor conductelor termice. De asemenea, în cadrul reducerilor de materie primă, s-a trecut la o amplă acțiune în proiectarea producției de mănuși și haine de piele într-o concepție nouă, care să ducă la sporirea ponderii „munchi vii", a manoperei și implicit a valorii producției nete. După numai patru luni de la aplicare, măsurile amintite, atît în organizarea producției cît și în economia de energie și materie primă, întreprinderea timișoreană a putut raporta o depășire a planului la producția fizică cu 18 000 perechi de mănuși, 2 000 haine, 9 500 m.p. piei moi și 2 600 metri pătrați blană, la o valoare a producției marfă de 6,6 milioane lei în plus. Toate acestea aduc întreprinderii un beneficiu suplimentar de peste 200 000 lei, dar trebuie să reținem că fondul de participare al oamenilor muncii la beneficii pentru anul curent este prezumat la două milioane de lei. Din această sumă, pentru premii va fi alocată o sumă de 1,7 milioane lei, ceea ce reprezintă de trei ori valoarea premiilor de anul trecut !

Tot atît de frumoase lucruri se pot spune și despre preocuparea mereu constantă a conducerii pentru asigurarea celor mai bune condiții de viață oamenilor muncii. Întreprinderea a construit în ultimii ani un cămin, o creșă și o grădiniță, i-au fost repartizate 200 locuințe noi — toate aducînd cu sine o logică diminuare a fluctuației forței de muncă, o legare mai accentuată a oamenilor de întreprinderea la care lucrează. Această fluctuație este astăzi minimă, de numai 3—4 la sută pe an ! Nu-i mai puțin adevărat că și ușa directorului Mircea Sturdza este deschisă, așa cum ne-am convins, în fiecare zi, pentru oricare om al muncii care are de ridicat o problemă serioasă, și asta nu de ieri, de azi, ci de ani de zile — așa cum desigur îi șade bine unei întreprinderi în care spiritul democratic și accesul oamenilor muncii la conducerea producției, a destinelor fabricii sînt cuvînt de ordine. Argumente care explică, după părerea noastră, cît se poate de bine rezultatele pe care Întreprinderea de piele și mănuși le înregistrează an de an.

DUMITRU GRAUR

Aglaia Talpalariu

Constantin Grigoraș

Verona Mock

Mircea Sturdza

BUCȘANI: un sat care a urcat dealul

Drept către miazăzi peste șesul Ilfovului, la marginea județului, de pe unde încep satele Teleormanului, se află Bucșanii. Acesta e numele satului, iar omul de care Bucșanii au avut noroc, după cum singuri sătenii spun, este Emil Panait, președintele C.A.P.-ului. „De ce ?", întrebăm. „Fiindcă el a făcut zootehnia aici", ni se răspunde. Cum ? Asta era o întrebare la care avea să ne răspundă, în primul rînd, Emil Panait.

„Întrebarea asta mi-au pus-o odată un grup de tovarăși, erau o delegație, și le-am zis : vedeți dealul ăla unde urcă vitele după iarbă ? Cine urcă, bine. Cine nu, la mai repede decît trebuie calea abatorului. Eu am zis să scap așa, cu o vorbă, să nu mai explic totul, ce și cum facem, dar dacă ar fi să ne oprim la vorba asta, ar trebui să adăugăm că la noi toate vitele urcă, nu se află nici una slăbănoagă și cu mersul împleticit de foame".

„Greu de crezut că ar putea fi altfel, fiindcă ați înființat aici, din cîte știu, o îngrășătorie..."

„Da, avem la Bucșani o îngrășătorie de taurine, tip gospodăresc. Crestem, în fiecare ciclu, cam 2 000 de vite, sporul de greutate obținut zilnic de fiecare fiind de la un kg la un kg și o sută".

„Or, asta e foarte mult...".

„Așa se zice. Problema este cum reușim noi. Iar noi reușim pentru că, deși în zootehnie se vorbește despre rații, avem grijă ca animalele să mănînce la discreție".

„Asadar, furajele".

„Bineînțeles. Avem două mori DI 55, fabricate la Arad. N-a fost o investiție prea mare, una costă vreo două sute patruzeci de mii. Măcinăm lucernă, pale de grîu și orz, păiării de floarea-soarelui, ciocălăi și coceni de porumb și, cum se zice, tot felul de gozuri. Iese un amestec, un furaj înnobilat, la care se adaugă melasa — pe care ne-o aducem de pe la fabricile de zahăr — fiindcă e dulce și dospește, ajută furajul să fermenteze puțin iar animalul mănîncă cu poftă și bea apă. Cele două mori funcționează tot timpul, pe program de zi și de noapte, avem acolo o echipă permanentă, din patru oameni, plus un electrician, Vasile Onete, și un mecanic, Florea Farcaș".

„Și au cele două mori, întotdeauna, ce să macine ?"

„Întotdeauna ! Anul ăsta am pus, de exemplu, 360 hectare de lucernă, și-am mai pus 400 de hectare de lucernă în grîu, fiindcă noi ne producem singuri semințele, nu le cumpărăm. Aproape că numai din finul ăsta, pe care l-am cosit pînă acum, putem ține animalele într-un an".

„O întrebare grea : v-au mai rămas furaje de anul trecut ?"

„Răspunsul e ușor : ne-au rămas, acum, în pragul verii, cam șase sute de tone, cam un sfert din cît ne trebuie nouă într-un an întreg".

„Vă întrebam pentru că, din cîte am aflat, ați împrumutat și altora, și că de mai mulți ani încoace Bucșanii au devenit salvatorul, dacă pot zice așa, al altor C.A.P.-uri din apropiere, mai ales primăvara, cînd acestora li se termină furajele".

„Nu știu care să fie explicația. Poate aceea că la noi nu rămîne nimic pe cîmp, strîngem totul. Nu trebuie să ne rugăm de oameni. Vin ei singuri, fiindcă la C.A.P.-ul nostru norma convențională s-a ridicat la 50 de lei. Apoi, o parte din furajele strînse le revine oamenilor și ei sînt direct interesați. La Bucșani nu există familie care să nu aibă cel puțin două vaci cu lapte. O familie cîștigă cam 1 500 de lei pe lună numai pe laptele pe care-l contractează cu statul".

„Iar C.A.P.-ul ?"

„Noi, ca furnizori de carne am avut plan pe anul acesta 7 milioane. Pînă acum am făcut peste 5 milioane. Cînd spun că pînă la sfîrșitul anului vom face peste 12 milioane, credeți-mă că știu ce spun !"

„Vă cred, fiindcă văd și știu că aveți, aici, la Bucșani, ambiții mari. Ați început să construiți și un complex..."

„Cînd vom începe să îngrășăm aici șase mii de animale pînă la patru sute de kilograme, că mai ușoare nu le vindem, o să vrem să construim un abator și o fabrică de mezeluri. Nouă ni se pare normal să ducem așa, pînă la capăt, ce am început".

„Și mie, recunosc, tot normal mi se pare. Și va fi, vă întreb din curiozitate, tot o îngrășătorie de tip gospodăresc, cum ați spus ? "

„La început, da. Pînă se vor schimba anumite lucruri. De exemplu, relațiile noastre cu F.N.C.-urile, cu fabricile de nutreturi combinate. Mai concret : am avut anul acesta repartițiile de la Direcția agricolă a județului pentru F.N.C. Giurgiu. Am mers acolo cu mașinile dar, ce să mai lungim vorba, nici n-am fost băgați în seamă. Dacă n-aveam îngrășătorie de tip gospodăresc mă întreb și eu ce se întîmpla ? Ne mureau vitele ?..."

„Bine, dar cînd veți avea de îngrășat șase mii de vite va fi mai greu cu sistemul acesta prin care, înțeleg, nu vă puteți bizui decît pe dumneavoastră înșivă..."

„Nu este rău, ascultați-mă pe mine, fiindcă e știut că ce face omul cu mîna lui e bun făcut. E bine și cînd nu depinzi de alții, ba chiar mai bine e așa. Cînd pleci la o treabă, ți-o planifici și n-ai cum să dai greș. Uite, de exemplu, complexul mare de care vorbirăm o să-l dăm în funcțiune în 1980, dar furajele le pregătim încă din anul viitor, din '79. Cu lucernierele noastre, dese de se înecă în ele combinele, o să avem la furaje berechet. Și dacă o să iesim la aceleași prețuri pe kilogram ca pînă acuma o să ne vedem visul cu ochii, o să facem la Bucșani și fabrica..."

DUMITRU ELIADE

IDEI CU GENEZĂ COMUNĂ

La Titu, localitate unde într-adevăr au oprit dintotdeauna toate trenurile dar pe care pînă nu demult nu știai dacă trebuie s-o numești comună sau altcumva, a luat ființă cu puțini ani în urmă o întreprindere de aparataj electric de instalații. Modernă, adică avînd tot ce trebuie pentru o activitate eficientă, aceasta fiind gîndită pentru nevoile industriei și, deopotrivă, pentru ridicarea economică a zonei. Au venit oameni din Titu și din numeroase alte locuri, cei mai mulți fiind foarte tineri; tinerețea constituind evident o calitate dar și un oarecare neajuns decă ne gîndim la lipsa de experiență. Inginerul șef Traian Grad, un om masiv, cu voce puternică, își amintește că se simțea puțin stînjenit printre „puștii veniți de pe băncile facultăților" — unii dintre ei își lăsaseră să le crească bărbile pentru a avea, cică, figuri mai impunătoare. În primul an — zice inginerul — lipsa de experiență a dispărut, ne-am îndeplinit comenzile, ne-am luat retribuțiile. Începusem parcă să gîndim că eram aici de cînd lumea. În al doilea an, a ieșit la iveală marele neajuns, marea problemă a întreprinderii noastre. Noi am preluat, centralizînd, produsele realizate pînă atunci în mai multe întreprinderi. În ansamblu vorbind, produse vechi, depășite ca tehnologie de fabricație, ca gabarite și chiar ca parametri funcționali. Beneficiarii ne-au cumpărat prime cantități, poate gîndind că o fabrică nouă surprinde plăcut ; noi însă am surprins prin anacronism. La un moment dat ne-au fost refuzate mai multe tipuri de produse iar centrala dorea chiar să ne interzică fabricarea acestora. S-a pus clar problema : ori, ori ! Adică ? Adică, ori modernizăm producția, ori ne schimbăm meseria. Așa încît toate produsele pe care le-am preluat a trebuit să le îmbunătățim — fie prin modificări parțiale fie prin reproiectări generale.

Amănunte aflu de la inginerul Grigore Custrin, tehnologul șef, un bărbat tînăr, unul dintre acei veniți aici de pe băncile facultății, cu singurul gînd „să vedem ce-o fi", stabilit în Titu — familie și casă — iar acum ancorat în „asta e necesar mîine". Drumul său de la acel doar „ce facem azi ?" la luminarea perspectivei este parcurs de către toți specialiștii întreprinderii. „Fabricăm un mare număr de siguranțe cu puteri diferite de rupere, de la simpla siguranță aflată pe tabloul electric din vestibulul locuinței la cea de mare putere montată într-o instalație energetică. Am reproiectat multe dintre ele îmbunătățindu-le forma și caracteristicile de lucru. A crescut capacitatea de montaj în bandă au crescut și comenzile. La un moment dat nu ne mai ajungea materia primă pentru corpul fuzibilului, argintul. Să-l schimbăm cu cuprul, au spus cîțiva. Da, dar cum, au apărut multe soluții îndrăznețe, au fost alese, în colectiv, cele mai bune și s-a trecut la acțiune. Dar de la proiect la execuție e cale anevoioasă fiindcă aici la noi proiectul joacă într-adevăr un rol principal dar tot atît de important este și dispozitivul sau scula pe care realizezi produsul. Să vă dau un exemplu concret : am reproiectat la grupele tehnologice o serie de butoane de contact și întrerupătoare. Performanțe mai bune în funcționarea lor ; dar încă erau urîte, grosolane, executate, cum se mai spune, parcă din topor. Și asta din pricina bavurilor care apăreau la presarea materialelor plastice. Directorul nostru, inginerul Andrei Costea, s-a ocupat de problemă și împreună cu alți specialiști a realizat o sculă care în timpul presării execută o autodebavurare : piesa iese netedă și frumoasă, gata de montat". Lucian Ciachir, alt inginer tînăr, își avea aici, firește, fișa sa. „Proiectarea unui buton de contact, pentru completarea gamei existente, cu o reducere de materiale și manoperă în valoare de 180 000 lei. Termen de execuție trimestrul III" — iată ce scria pe prima pagină. „Să știți că am realizat acest proiect. Băieții de la S.D.V.-uri mi-au spus că vor avea spațiu disponibil de lucru așa încît m-am grăbit să le dau și eu partea mea. Acum mă ocup de proiectarea unei carcase pentru butoanele cu regim greu". Tehnicianul care-mi arătase fișele mi-a precizat că nu este primul caz cînd termenele de execuție sînt devansate. Temele înscrise în fișele personale se referă la problemele tehnice — se poate citi : greutățile de ordin tehnic — pe care conducerea întreprinderii le afișează la început de an. Cei care se angajează în rezolvarea acestora supun mai întîi discuției colective propunerile proprii și abia după aceasta ideile au statut oficial. Se poate întîmpla să existe pentru aceeași problemă mai multe soluții de la mai mulți autori. Nu-i nimic ! Cine rezolvă primul este felicitat de cei care a întîrziat. Inginera Georgeta Helmine se ocupă — de pildă — de neutralizarea apei reziduale iar problema este trecută și pe fișa inginerului șef Dacă vor rezulta două soluții în același timp va fi aplicată, desigur, cea mai eficientă. Și fiindcă am vorbit de eficiență este cred locul să precizăm că materializarea ideilor tehnice — ele constituind, deci, un adevărat flux continuu — înseamnă pentru întreprindere un ajutor și stimul esențial.

VICTOR CONSTANTINESCU

Aducem calde mulțumiri colectivului de redacție al revistei FLACĂRA pentru publicarea articolului „Mergi, iubite cetitorule, și vezi muzeele artei și arhitecturii țărănești din Maramureș !" Am simțit nevoia acestei scrisori de mulțumire pentru frumoasele aprecieri făcute muncii noastre, pentru faptul că ați remarcat importanța activității muzeale în contextul activităților de formare și influențare a conștiinței neamului nostru, pentru că ați pus articolul sub semnul rubricii „Sub zodia civilizației socialiste" și pentru că revista FLACĂRA a fost singurul organ de presă care a publicat un articol despre activitatea muzeală cu ocazia „Zilei internaționale a muzeelor". Considerăm gestul dumneavoastră un omagiu adus muzeografiei românești, un omagiu Maramureșului nostru drag, o confirmare că ceea ce facem, facem bine. **(Mihai Dăncuș**, Muzeul Maramureșului, Sighetu-Marmației)

Din partea Comitetului de partid al sectorului 4 :

„La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Maria Stoica** prin care reclamă familia Stavrostitu, care nu respectă hotărirea judecătorească în folosirea normală a locuinței sale, iar organele de justiție și miliție nu iau măsurile ce se impun, vă informăm : imobilul în care locuiește Maria Stoica este proprietatea numitului Stere Stavrostitu ; acesta urmărește scoaterea Mariei Stoica și pentru aceasta îi face greutăți în folosirea normală a dependințelor comune. Pentru acest fapt Maria Stoica l-a acționat în judecată și cu toate că a obținut cîștig de cauză, proprietarul se sustrage hotăririi judecătorești și pentru aceasta este cercetat de circumscripția 7 miliție, urmînd ca dosarul penal în curs de definitivare să fie înaintat Procuraturii locale a sectorului 4, fapt ce a fost adus la cunoștința Mariei Stoica. Deci se confirmă sesizarea numitei Maria Stoica, privind conflictul dintre ea și familia Stavrostitu, fiind însă lipsite de obiectivitate aprecierile negative la adresa organelor de justiție, procuratură și miliție".

Tămăduit fizicește, reconfortat sufletește și înnobilat moralmente, după o spitalizare de cîteva săptămîni în Spitalul Ministerului de Interne, condus cu deosebită competență de tovarășul gen. maior dr. Alexiu Oreste, personalitate proeminentă în lumea medicală internațională, și după ce am efectuat — tot la indicația corpului medical al spitalului — cură sanatorială în localitatea Bușteni, mă simt redresat aproape total sub aspectul sănătății, avînd curajul să încep iarăși serviciul meu în cadrul Ministerului de Interne. Un îndemn spiritual mă face să vă rog să dați publicității și să faceți cunoscută profunda mea recunoștință și viile mele mulțumiri întregului corp medical al Spitalului Ministerului de Interne, cît și corpului medical mediu, pentru competența deosebită de care dau dovadă, pentru grija și atenția ce mi-au acordat și mai ales pentru înaltul umanism de care au dat dovadă pe tot timpul spitalizării și tratamentului pe care mi l-au făcut. Mă simt mîndru că fac parte din colectivul Ministerului de Interne, după cum sînt mîndru că acest minister are o unitate spitalicească ce-și desfășoară activitatea la cei mai înalți parametri științifico-medicali. **(Gheorghe A.C. Popovici**, București)

Din partea Ministerului Educației și Învățămîntului :

„În legătură cu scrisoarea profesoarei **Ioana D. Nicolae** de la Școala generală Pîrșcoveni-Sopîrlița, județul Olt, vă informăm următoarele : Ioana D. Nicolae s-a adresat și M.E.I. solicitînd, pe baza rezultatelor obținute la concursul din 23 aprilie a.c., să i se aprobe transferul în orașul Slatina pe o catedră de limba franceză la liceu, publicată vacantă. Pe baza examinării situației studiilor acesteia s-a constatat că nu are dreptul să predea franceză la liceu, deoarece din actele sale rezultă că e specialistă secundară. Menționăm că, potrivit regulamentelor în vigoare, la licee încadrarea profesorilor se face numai în specialitatea principală. În urma examinării situației posturilor și catedrelor vacante, Inspectoratul școlar al județului Olt ne-a informat că există posibilitatea asigurării încadrării profesoarei respective pe o catedră formată din ore la o școală gimnazială din orașul Slatina. Pe baza acestui fapt și avînd în vedere că profesoara Ioana D. Nicolae a fost declarată admisă la concursul din 23 aprilie a.c., M.E.I. a avizat favorabil transferarea acesteia începînd cu data de 1 septembrie 1978 în orașul Slatina".

Din partea Ministerului de Interne — I.G.M.

„La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Vasile Blidar** din Orașul Dr. Petru Groza, vă comunicăm : în ziua de 5 aprilie, V.B., conducînd autoturismul nr. 1-BH-8586 pe drumul național nr. 1, a fost sancționat de către sergentul major Gheorghe Curt — agent de circulație la Miliția municipiului Cluj-Napoca — pentru încălcarea prevederilor art. 26 din Regulamentul circulației rutiere, întrucît, efectuînd depășirea unui tractor, a trecut linia continuă ce desparte cele două sensuri de mers. La data de 17 aprilie, procesul verbal prin care s-a aplicat sancțiunea amintită a fost anulat, întrucît, datorită faptului că linia continuă era foarte veche, ea nu a putut fi observată de către V.B.".

Din partea Inspectoratului școlar al municipiului București :

„Referitor la scrisoarea tovarășei **Focșa Carmen** adresată redacției FLACĂRA, cu privire la manifestările huliganice ale familiei Neagu, părinții elevelor Neagu Florica din clasa a V-a și Neagu Carmen din clasa a II-a a Școlii generale nr. 128 din sectorul 6, vă informăm : deși tatăl celor două eleve este încadrat la Întreprinderea de Turism, Hoteluri și Restaurante București în funcția de administrator, cu o retribuție de 1436 lei, iar mama pensionată medical cu diagnosticul schizofrenie, cu o pensie de 747 lei, totuși conducerea școlii a manifestat multă înțelegere față de acești copii, internîndu-i în internatul școlii, luînd în considerare starea sănătății mamei, care și acasă are aceleași manifestări dăunătoare educației copiilor. Din cele relatate de conducerea școlii, rezultă că mama celor doi copii vine de nenumărate ori în școală în stare de ebrietate, amenințînd pe toți cei care-i ies în cale și cerîndu-le chiar și bani. Pentru înlăturarea acestor neajunsuri s-a recomandat pedagogei Carmen Focșa să evite discuțiile contradictorii cu familia Neagu, iar conducerea școlii să ia legătura cu întreprinderea unde lucrează tatăl copiilor — I.T.H.R. București — pentru a aduce la cunoștința conducerii acesteia respectiva stare de lucruri, în sensul de a-i pune în vedere să aibă o atitudine corectă față de pedagogă și celelalte cadre didactice ale școlii".

De un an de zile, pe splaiul Galați din Timișoara se circulă extrem de greu datorită unor întinse porțiuni pe care trotuarul este spart. Acum un an și n-i bine aici s-a lucrat la rețelele subterane, dar nimeni nu s-a mai gîndit să refacă trotuarul. Mai ales seara se circulă greu, au fost cazuri cînd s-au produs accidente, entorse. Poate că aceste rînduri vor aminti celor în drept că au anumite obligații și față de cetățenii de pe strada Galați. **(Heinrich Dietrich**, Timișoara)

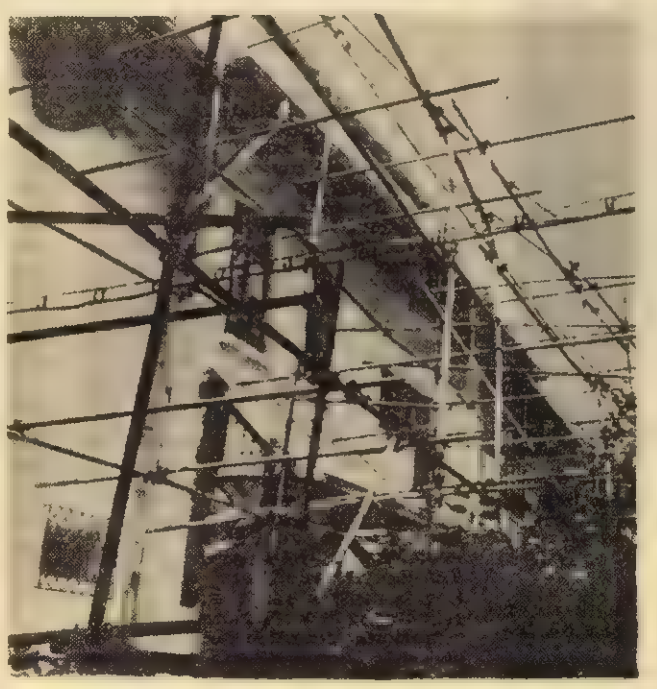

În urma cutremurului din martie trecut, imobilul nostru situat pe strada Dr. Romniceanu nr. 6, sectorul 6 din București, a suferit avarii serioase. Pentru remedierea lor am contractat cu I.R.P.C. Ilfov lucrări de interior și exterior. În fotografia pe care v-o trimit puteți vedea cum arată acest imobil după aproape un an de la începerea lucrărilor, schelăria metalică ruginind, la fel de aproape un an partea de reparații făcută pînă astăzi fiind de o superficialitate rar întîlnită. Plouă prin acoperișul nou făcut, tencuiala cade cam peste tot. În repetate rînduri ne-am dus în audiență la conducerea întreprinderii, respectiv tovarășul director ing. Popescu, care discută cu noi foarte calm, plin de înțelegere, dar ineficace, făcînd chiar glume care ne lasă să înțelegem că lucrarea nu e rentabilă nici pentru întreprindere, nici pentru dînsul personal. Nu putem înțelege cum este posibil ca această întreprindere să ne țină de un an de zile în situații provizoratului, nu putem înțelege cum e posibil să-și bată joc de banii noștri, făcînd o lucrare ce va trebui repetată căci nu o putem recepționa în acest fel, cum e posibil să se irosească mii de kilograme de ciment, de balast, nisip, praf de marmură, cofraje, schele etc. Și nu putem mai ales înțelege cum e posibil ca din, și cu materialele și muncitorii aduși pentru lucrarea noastră să se facă cavouri la Domnești și în prezența noastră și sub ochii noștri să se toarne plăci funerare care probabil sînt mai rentabile și probabil nici nu sînt contabilizate... ? ! Noi nu vom accepta lucrarea în condițiile în care s-a făcut și sperăm ca prin apariția acestor rînduri să evităm un proces cu I.R.P.C. Ilfov, care ne-ar costa și bani și zile pierdute. În ipoteza că nu se poate termina lucrarea în cel mai scurt timp, sîntem hotăriți să evacuăm din curte schelele și materialele și să angajăm o altă întreprindere pentru terminarea reparațiilor. La o sesizare făcută în acest sens Consiliului popular Ilfov în 9 mai, avînd nr. 101/5, nu am primit nici un răspuns ; aflînd însă de această sesizare, I.R.P.C. Ilfov — șoseaua Panduri 24, sectorul 6 — ne-a trimis o replică promptă sub forma unui nou deviz, plin de inexactități și încărcat abuziv, lucrătorii trimiși cu această ocazie comițînd multe grosolănii la adresa noastră. **(Scrisoarea este semnată de locatarii : Ion Marinescu, Teodora Dănăriciu** și **prof. dr. Gh. Anastasiu).**

Sîntem un grup de cetățeni domiciliați pe strada Mioarelor din orașul Cîmpulung Muscel, județul Argeș. Pe această stradă se află o livadă cu pomi fructiferi, proprietatea I.A.S. Cîmpulung. În această livadă, în dreptul numărului 30, s-au depozitat și continuă să se depoziteze îngrășăminte naturale provenite de la creșcătoria de porci. Diferite resturi, precum purcei mici morți, sînt împrăștiate pe strada noastră de diverși ciini vagabonzi, răspîndind un miros insuportabil și adunînd valuri de muște. S-a stat de vorbă cu conducerea fermei pentru înlăturarea acestor neajunsuri, dar nu am obținut nici un rezultat, continuînd să avem în mijlocul nostru un veritabil focar de infecție, această situație repetîndu-se an de an. Vă rugăm să publicați aceste rînduri, pentru a atrage atenția celor în drept să curme neîntîrziat această stare de lucruri. **(În numele cetățenilor, scrisoarea este semnată de Ion Smadea)**

Mă numesc **Alexandru Ujlaki**, domiciliez în comuna Voivodeni nr. 397, județul Mureș. Începînd cu data de 1 noiembrie 1977, conducerea Cooperativei de consum din Voivodeni mi-a aprobat transferul la un alt loc de muncă. Cu această ocazie mi s-a eliberat carnetul de muncă completat la zi, dar de atunci și pînă în prezent, cu toate că am solicitat în repetate rînduri preluarea atelierului de reparat încălțăminte pe care l-am condus pînă la data transferului, nu s-a făcut acest lucru. Am intervenit și la organele noastre tutelare, de unde nu o dată am primit răspuns că s-a dat dispoziție președintelui Cooperativei de consum ca în termenul cel mai scurt să fie preluată gestiunea, dar cu toate acestea nu s-a făcut nimic. Nu mi s-a întocmit nici nota de lichidare, așa cum prevede Codul Muncii, și din această cauză suma de peste 4 500 lei depusă de mine drept garanție nu poate fi ridicată ; carnetul C.E.C., de asemenea, este reținut ilegal la aceeași cooperativă. Poate că citind aceste rînduri, I.J.E.COOP Tîrgu Mureș va lua măsuri pentru preluarea gestiunii și pentru rezolvarea cererii mele. Fiind om în vîrstă și bolnav, nu aș dori să fiu pus pe drumuri, să-mi caut dreptatea la judecătorie.

Mă adresez revistei în numele locuitorilor comunei Gogoșu, județul Mehedinți, comună așezată în apropierea Dunării, nu departe de Hidrocentrala Porțile de Fier. Pe zi ce trece comuna noastră își îmbogățește zestrea edilitară, s-au construit și se construiesc în ritm intens noi locuințe, în cadrul ei funcționează importante unități socialiste de stat și cooperatiste. Rugămintea pe care o avem este aceea de a avea și noi, aici, un centru de legume și fructe. Rugămintea — în sensul căreia vă scriem, pentru a fi analizată de către cei în drept — nu e numai a noastră, a celor din Gogoșu, ci și a tuturor oamenilor din satele aparținătoare, care simt nevoia înființării unui astfel de chioșc I.L.F. **(Nicușor Lobdă)**

De ani de zile avem un zgomot insuportabil și jenant în apartament, produs de cele două pompe de apă rece din centrala termică nr. 6 — CT 6 — Calea București — începînd de la orele 5 și pînă la miezul nopții. Cînd venim acasă, după 8 ore de muncă, nu ne putem odihni, pur și simplu nu poți sta cu capul pe pernă ; cînd plecăm la serviciu, dimineața, sîntem amețiți de nesomn. Deși am făcut diverse sesizări la deținătorii acestor instalații — I.J.C.L. și E.G.O. Craiova — în prezent, prin lucrările executate de Șantierul 5 instalații Craiova și E.G.O. Craiova, în loc ca zgomotul să se diminueze, s-a amplificat și mai mult. **(Iulian D. Ciocîrlan**, strada Calea București, bloc A. 5, scara 1, apartamentul 1, Craiova)

Mă numesc **Eugen Dinulescu**, locuiesc în comuna Cernat, județul Dolj, și doresc să sesizez un aspect legat de circulația noastră, a celor peste 1000 de navetiști care folosim linia Craiova —Calafat. După intrarea în vigoare a noului mers al trenurilor, pentru a se putea călători în condiții mai bune, la trenurile 1132 și 1139 s-a mărit numărul de vagoane. Din păcate însă, în loc să se pună mai multe vagoane de clasa a II-a, s-a mai atașat unul de clasa I, astfel că acum garnitura circulă de la Craiova la Calafat cu trei vagoane de clasa I care sînt, aproape întotdeauna, absolut goale. Propunerea pe care vreau să o fac, cum spuneam, în numele navetiștilor, și mai ales al celor peste 200 de persoane care am avut abonamente de clasa I — pînă la desființarea acestora, cînd am fost obligați să luăm de clasa a II-a — este următoarea : să fie înlocuite vagoanele de clasa I cu vagoane de clasa a II-a, pentru că nu e normal ca la clasa a II-a să circulăm claie peste grămadă, iar la clasa I să nu fie nimeni ; sau să se revină asupra hotăririi cu abonamentele, astfel încît cei ce doresc să poată procura abonamente de clasa I. În oricare din aceste situații, C.F.R.-ul nu ar avea decît de cîștigat, iar noi am putea călători în condiții civilizate.

Poșta redacției

Grup de muncitori și țărani — satul Românești, Timiș. Adresîndu-ne Consiliului popular județean, am aflat că Sofia Cristea din comuna dv. este beneficiară de ajutor pentru mamele cu mai mulți copii acordat conform Decretului 197/1977. Acest ajutor a fost plătit inclusiv pe luna mai a.c. De asemenea, i s-a achitat și indemnizația de naștere pentru cel de-al doisprezecelea copil născut în anul 1977.

Maria Cupcea — comuna Budești, Maramureș. Ați fost repusă în drepturi restituindu-vi-se suma de 3 234 lei.

Marijana Ivanov — București. Sînteți inclusă pe tabelul de locuințe al pensionarilor la poziția 2 bis la un apartament cu două camere.

Gheorghe Gurgu — comuna Buchin, Caraș-Severin. Vi s-a admis de către Procuratura Generală recurs extraordinar care a fost trimis spre judecare la Tribunalul Suprem.

Constantin Boureanu — Iași. Sînteți trecut pe tabelul de locuințe pe locul 2 de prioritate la apartament cu trei camere, urmînd ca din cota ce se va repartiza cooperativei în acest an, să primiți și dumneavoastră locuință.

Viorica Schultz — Timișoara. Sînteți în evidența Ministerului Muncii în vederea obținerii contra cost a unui autoturism „Trabant-Hycomat".

Mircea Leu — București. Vă așteptăm la redacție.

MARGA NEDELEA

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

E în interesul oamenilor ca doctorul Mihai Iubu să fie lăsat să lucreze!

În timp ce doctorul Iubu continuă să spere că situația sa va fi rezolvată, în conformitate cu legile în vigoare, scrisorile sosite de la pacienți, din țară și din străinătate, se adună în cantități industriale! Din păcate, rinita alergică nu se poate trata prin corespondență. Pentru asta e nevoie de un bisturiu, iar Mihai Iubu nu-l are!

La 28 decembrie 1974 revista noastră a publicat primul articol referitor la prestigioasa activitate a doctorului orelist Mihai Iubu din Turda, revenind apoi, la intervale regulate de timp, cu reportaje înfățișînd succesele medicului amintit, autor al unor contribuții de excepție în tratarea și vindecarea rinitei alergice. Boală aproape fără remediu în terapia clasică, rinita alergică a fost — pentru prima dată în lume — răpusă de doctorul Iubu care a reușit, prin intermediul unei originale intervenții chirurgicale, să scoată din necaz și suferință un număr impresionant de bolnavi, devenind un remarcabil deschizător de drumuri și, implicit, un specialist căutat de pacienți români și străini. La 27 martie 1976, „Flacăra" a prezentat opiniei publice cîteva fragmente din sutele de scrisori sosite pe adresa medicului din Turda din țară și de peste hotare, scrisori de mulțumire și de recunoștință venite de la oameni care, după cîteva săptămîni de tratament, s-au vindecat de o afecțiune cronică și rebelă, după ce zadarnic vor fi încercat — pînă să ajungă la Turda — să-și caute sănătatea prin clinici de renume, apelînd fără rezultat la feluritele medicamente prescrise.

Susținînd că a rezolvat, vezi „Flacăra" din 10 februarie 1977, rinita alergică, maladie sicîitoare și traumatizantă de care nu se moare, dar cu care se moare, în proporție de peste 90 la sută, doctorul Iubu s-a bazat — și se bazează — pe o cazuistică dintre cele mai ample și pe o documentație medicală inatacabilă. Astfel, un sondaj efectuat în rîndul foștilor suferinzi de rinită alergică, trecuți prin serviciul de la Turda, a venit să confirme și să întărească adevărul afirmațiilor doctorului Mihai Iubu, din cele 58 de răspunsuri primite — din care, în fotocopii, alăturăm cîteva — 51 notînd o completă vindecare a bolii, care n-a mai revenit, sub nici o formă, după mai multi ani de la efectuarea intervențiilor chirurgicale respective.

Acestea fiind zise, ne apropiem oarecum de prezent.

La sfîrșitul lunii septembrie 1976, la o vreme la care renumele doctorului Iubu se răspîndise în toată țara, ba chiar mai departe, serviciul său de la Turda fiind asaltat de mii și mii de bolnavi, acesta e invitat la Ministerul Sănătății, comunicîndu-i-se că — pe baza rezultatelor obținute pînă la acea dată — s-a hotărît să i se creeze condiții de lucru și mai prielnice, inițind în discuție înființarea unei secții O.R.L. cu 50 de paturi la Turda sau chiar a unui spital cu 100 de paturi la Cluj-Napoca. O măsură binevenită, a gîndit doctorul Iubu, interesat în egală măsură de vindecarea mulțimii de bolnavi care-i asaltau cabinetul, primind programări peste luni și luni, cît și de acțiunea de a transmite mai departe, generațiilor tinere de orelisti, experiența și metodele sale terapeutice. Numai că, după cum vom vedea imediat, una s-a promis la minister și alta s-a întîmplat!

Mai întîi, Direcția sanitară a județului Cluj, în ochii căreia Mihai Iubu a fost totdeauna un pai și un prilej de bătăi de cap, din cauza solicitărilor fără precedent venite din partea bolnavilor, i-a expediat Adresa 653/13 ianuarie 1977 prin care i-a interzis — nici mai mult, nici mai puțin! — să se ocupe de alte maladii în afara rinitei alergice!? Fără precedent, după știința noastră, în perimetrul vieții medicale, respectiva adresă și, dincolo de ea, condamnabila atitudine treceau sub tăcere o activitate medicală de aproape patru decenii cu izbînzi profesionale dobîndite nu doar în cîmpul rinitelor, ci și în alte zone ale disciplinei practicate de Mihai Iubu, cu vindecări de peste 85 la sută în tratarea enurezisului nocturn, contribuții înfățișate, în 1968, unui congres internațional de specialitate ținut la Istanbul, cu studii remarcabile în domeniul cefaleelor rebele, recunoscute în străinătate, tipărite, în 1974, în prestigioasa revistă olandeză „Exceptra Medica".

Peste cîteva zile, mai exact la 1 februarie, i se înmînează doctorului Iubu Decizia de pensionare numărul 57 090, urmare a împlinirii vîrstei de 62 de ani, decizie în urma căreia reputatul orelist, scos din micul său cabinet în care însănătoșise un număr de bolnavi, se vede redus la activitatea de la Policlinica specială Firește, pacienții — a căror cerere atinge în prezent cote în jur de 8 000! — iau drumul policlinicii, Direcția sanitară le sfidează solicitarea și necazul și îi interzice doctorului Iubu să elibereze mai mult de 9 bonuri pe zi, în condițiile în care suferinzii care se adresează serviciului său depășesc de zeci de ori baremul impus! Ca urmare, oameni ai muncii dintr-o țară în care sănătatea cetățenilor e pusă mai presus de orice se îmbulzesc la ușile hotelurilor din Turda, așteptînd cu săptămînile să le vină rîndul! Sîciită și avînd, probabil, și alte motive ținînd — sîntem tentați să credem — de invidie profesională sau de achitarea unor polițe, Direcția sanitară județeană nu se oprește cu răfuielile la jumătatea drumului și, la 8 iulie 1977, hotărăște, prin Adresa numărul 8833, desfacerea contractului de muncă al doctorului Mihai Iubu de la Policlinica specială pe considerentul că locuiește în mod stabil la Cluj-Napoca. Sprijinit de organele de partid și de stat din Turda, orelistul își stabilește reședința în orașul respectiv, pe strada Salinelor, 12, dar Direcția sanitară nu acceptă nici o soluție și, la 23 iulie, prin Decizia 9395 (1), interzice definitiv continuarea activității doctorului Iubu la Turda, recomandîndu-i să se adreseze unității similare din Cluj-Napoca. Ceea ce, firește, se întîmplă, numai că cererea lui Mihai Iubu — repetăm, întocmită la sugestia Direcției sanitare — primește un răspuns nefavorabil, din „lipsă de spațiu"!!

Avînd numai 63 de ani și aflîndu-se într-o dispoziție fizică remarcabilă, lucru firesc la un fost sportiv de performanță, Mihai Iubu înțelege că orice încercare de a găsi un dram de solicitudine la nivelul forurilor medicale din județul Cluj va fi sortită eșecului, drept pentru care își îndreaptă ultimele nădejdi către minister, cerînd permisiunea de a lucra în județul Alba, la Ocna Mureș, pe un post vacant de doi ani. Așteptarea lui și a sutelor de bolnavi, care îi umplu casa de scrisori și care îl determină să scoată, zile în șir, telefonul din priză, durează aproape trei luni, răspunsul — număr de ieșire IVD 90323 din 17 februarie 1978 — îndicîndu-i doctorului Iubu să se adreseze... Direcției sanitare a județului Cluj, „singura în măsură a face propuneri"!!! Cu alte cuvinte, doctorul Iubu se plînge de lup și este trimis la lup să-și rezolve problema!

Convins fiind că într-o țară ca a noastră dreptatea nu poate fi ignorată, nu dreptatea lui, ci cea a pacienților, a miilor de oameni care îi scriu încrezători în șansa lor de vindecare, doctorul Iubu face o nouă întîmpinare către Ministerul Sănătății, arătînd că a realizat pași importanți pe calea rezolvării rinitei alergice și că ar fi păcat, pentru medicina românească în general, ca experiența acumulată să se irosească, solicitînd în consecință un microscop electronic și colaborarea permanentă a unui medic alergolog, spre a termina cele începute. De data aceasta, răspunsul, semnat de directorul Radu Ozun, sosește cu promptitudine, dar el nu reprezintă, din păcate, decît o promisiune vagă, anume interesul de „a clarifica în spiritul legii această necesitate".

Astfel arată, la ora de față, datele situației Iubu. În condițiile în care, printr-o interpretare suplimentară a Legii numărul 3 din 1977 și în spiritul omeniei și respectului față de cetățean ce guvernează viața României socialiste, unii dintre pensionari au primit dreptul de a rămîne la locurile de muncă pînă la vîrsta de 70 de ani, Mihai Iubu, aflat încă în deplină putere la nici 63 de ani, îi va împlini la 7 noiembrie, încearcă fără folos de atîta amar de vreme să se facă folositor oamenilor din jur. Nefiind vorba în toată această acțiune de interesele medicului orelist ci, mai întîi de toate, de interesele a mii și mii de pacienți care sosesc în continuare la Turda, legîndu-și speranțele de profesionalismul și bisturiul lui Mihai Iubu, considerăm de cuviință că e de datoria Ministerului Sănătății să intervină de urgență pentru ca medicul clujean să fie lăsat să lucreze, spre binele colectivității. În acest sens, așteptăm măsuri concrete și fapte.

OVIDIU IOANIȚOAIA

CHESTIONAR

Din dorința de a finaliza o primă etapă a corectărilor sale în legătu cu rinita alergică, boală considerată incurabilă, rog respectuos a răspunde la acest chestionar, pentru stringerea datelor reale, în legătură cu operația făcută de Dvs. la Turda de către dr. Mihai Iubu

Numele și prenumele...
Firma...Profesia...
Unitatea...
Adresa: Localitatea...Cod...
Str...Nr...

Dr. Mihai Iubu
Doctor în științe medicale
Cluj-Napoca, Fălticl 26

Cîți ani ați suferit de această boală?	4 ani
Precizați simptomele (suferințele) Dvs. în legătură cu boala.	- strănutări în cursele permanent, mereu de dimineață - guturaiu - suferințe ale ochilor, lacrimare - dureri de cap - în cursul somnului - în anotimpul apropiat cu cele - de a mai face exerciții - mai ales în dimineață - Noptea dormeam cu gura deschisă - mi se uscase mucoasa cu bătăi de picioare -
Vi s-au făcut analize în legătură cu această boală (da, nu)?	nu
Unde? (Localități și instituții)	
Ce fel de tratamente ați făcut înainte de operație?	La serviciul O.R.L. de la spitalul județean Bolați; nu-mi mai dispensarul unde am fost la Cluj-Napoca -
În ce localități și în ce instituții spitalicești?	Spitalul județean Sibiu Secția O.R.L.
Tratamentele făcute anterior operației de la Turda v-au vindecat?	[illegible]

CHESTIONAR

Din dorința de a finaliza o primă etapă a corectărilor sale în legătu ri cu rinita alergică, boală considerată incurabilă, rog respectuos a răspunde la acest chestionar, pentru stringerea datelor reale, în legătură cu operația făcută de Dvs. la Turda de către dr. Mihai Iubu

Numele și prenumele...Gavril
Firma...Profesia...
Unitatea...
Adresa: Localitatea...Cod...
Str...Nr...

Dr. Mihai Iubu
Doctor în științe medicale
Cluj-Napoca, Fălticl 26

Cîți ani ați suferit de această boală?	De aproape boală am suferit 2 ani.
Precizați simptomele (suferințele) Dvs. în legătură cu boala.	Mă [illegible] dureri de cap. Dr. Iubu [illegible]
Vi s-au făcut analize în legătură cu această boală (da, nu)?	Da.
Unde? (Localități și instituții)	[illegible]
Ce fel de tratamente ați făcut înainte de operație?	Tratamente am făcut cu picături nazale. Mi-a spus că această boală de care (sufăr nu se poate vindeca.
În ce localități și în ce instituții spitalicești?	Mi-am făcut tratamente în Arad și în [illegible] cu fost pulmonar ca și cofetar pe [illegible]
Tratamentele făcute anterior operației de la Turda v-au vindecat?	Nu.

Iată două din chestionarele la care au răspuns, cu amabilitate și recunoștință, 58 din foștii pacienți de la Turda. Primul aparține Catinceai Botezatu din Galați, 52 de ani, funcționară la I.V.C.P.T., cel de al doilea e semnat de Gavril Virtaci din Arad, 38 de ani, de profesie cofetar. La întrebarea „cum vă simțiți după operație?", răspunsurile sună la fel: „bine". În ambele cazuri, operate în urmă cu 24 și, respectiv, 38 de luni, boala n-a mai revenit. Ținem la dispoziția scepticilor alte 56 de răspunsuri.

Interese încă nesincronizate pentru un motor asincron

Reproducem dintr-o scrisoare trimisă redacției noastre de către inginerul David Mureșan din Blaj: „Citind articolul publicat de revista „Flacăra" în legătură cu motorul asincron al profesorului Kelemen Arpad, decanul Facultății de electrotehnică din Cluj-Napoca, m-am gîndit să vă relatez, cu destulă mîhnire în suflet, povestea nu prea veselă a uneia dintre invențiile mele. Invenția, intitulată „Procedeu pentru reglarea turației la motoarele asincrone" și brevetată cu certificatul de inventator nr. 59 443 din luna august 1972, a început să mă preocupe încă din anii de studenție, cînd am întrezărit posibilitatea de a perfecționa motorul asincron al profesorului meu, Kelemen Arpad. După patru ani de muncă am definitivat și realizat practic un motor asincron cu turație continuă și reglabilă, înainte și înapoi, avînd și calitatea de a funcționa în regimul de pas cu pas, ca motorul profesorului Kelemen. Apreciată la susținerea examenului de stat cu nota 10 și apoi brevetată de O.S.I.M. invenția a fost predată pentru valorificare Întreprinderii de accesorii pentru mașini-unelte din Blaj, unde subsemnatul am fost repartizat ca inginer proiectant. Dacă în această întreprindere aș fi găsit sorîzînul și înțelegerea necesare, pe lîngă alte proiecte pe care le-am conceput și executat, aș fi reușit, fără doar și poate, să aplic și invenția mai sus amintită. Dar, fără să intru în prea multe amănunte, deși invenția mea are, cred eu, un larg cîmp de aplicare, nu am ajuns să o adaptez nici măcar la o simplă și banală mașină de încercat pietre abrazive..."

Ajunși la Blaj, ne-am fi așteptat ca interlocutorul nostru, inginerul David Mureșan, la ora actuală profesor al Liceului industrial nr. 1 din localitate, să-și verse, ca să zicem așa, tot focul și amarul, pentru că, desigur, nu e nici ușor și nici prea vesel să fii autorul unei invenții care din 1972 nu-și găsește încă locul cuvenit. Spre surpriza noastră, inginerul David Mureșan ne-a întîmpinat cu o bucurie care i se citea pe față și care, aveam să aflăm în continuare, se datora noutăților de ultimă oră. Dar, pînă să consemnăm cîteva din aceste noutăți, iată, pe scurt și pe înțelesul publicului larg, spusele inginerului Mureșan privind invenția sa: „Motoarele asincrone, larg răspîndite în tehnologia modernă, au o turație constantă la o frecvență constantă de tensiune. Practica, mai ales în ultima vreme, cînd cu aceste motoare se execută o operație dintre cele mai diverse, cere ca prin acționările electrice, avînd la bază acea tensiune cu frecvență constantă, să se realizeze o variație de turație. Actualmente această variație se realizează, relativ primitiv, printr-un sistem de curele de transmisie, sau, mai modern, printr-un sistem de roți dințate, adică prin ceea ce se cunoaște sub numele de cutie de viteze. Procedeul meu înlătură total aceste două modalități care sînt neeconomice și ocupă un spațiu mult prea mare. Un domeniu de aplicare ar fi cel al mașinilor-unelte cu comandă program, unde motorul meu ar primi comenzile prin impulsuri electrice de mică putere preluate direct din blocul de comandă, amănunt extrem de important, întrucît motorului nu i s-ar construi o rețea electrică aparte. Un alt domeniu, la fel de larg, mai ales ca perspectivă, ar fi cel al înlocuitorii cutiilor de viteză la automobilele electrice, idee care, zic eu, l-ar interesa pe inventatorul Justin Capră, autorul primului automobil electric românesc, inventator pe care revista „Flacăra", după cîte știu, l-a popularizat. Chiar dacă față de anul 1972, cînd lucrarea mea a primit titlul de invenție, nu am făcut pași importanți înainte, sînt totuși bucuros, dincolo de toate necazurile, că un om, profesorul doctor docent Nicolae V. Botan de la Institutul politehnic din Iași, consideră că lucrarea mea, a unui inginer care a terminat institutul la Cluj-Napoca, poate fi dezvoltată în cadrul unei teze de doctorat. Din clipa în care am primit această veste, nu știu cum să spun, m-a cuprins din nou, ca pe timpul cînd eram student, acea stare de febrilitate pe care ți-o provoacă munca de creație. Sînt convins că la susținerea tezei de doctorat, reconstruind un nou motor pe care-l voi dota, pentru o mai mare siguranță în funcționare cu circuite integrate, va apărea și un reprezentant al vreunei întreprinderi electrotehnice, acesta fiind, după părerea mea, adică după speranța mea, omul potrivit la locul potrivit".

Un amănunt nu lipsit de importanță ar fi și acela că inginerul David Mureșan s-a adresat unei întreprinderi din Timișoara, de unde i s-a răspuns că respectiva întreprindere produce motoare electrice, dar nu și blocuri de comandă. Iar o altă întreprindere, din București, i-a răspuns exact invers, că produce echipament electric inclusiv blocuri de comandă, dar nu și motoare. Altfel spus, unii se tem să nu intre în domeniul acționărilor electrice, iar ceilalți nu vor să abordeze domeniul mecanic. „Dar, avea să se mire, pe bună dreptate, interlocutorul nostru, una din noutățile dispozitivului, aparatului sau motorului meu este tocmai această îmbinare dintre mecanic și acționare electrică, acesta fiind, fără doar și poate, viitorul motoarelor asincrone, iar noi trebuie să intrăm cel puțin cu o secundă mai devreme în acest viitor".

Invenția inginerului David Mureșan, sîntem la fel de convinși ca și el, se va aplica totuși, dar, în încheiere, să adaugăm la această părere și speranța că acest lucru nu va întîrzia prea mult.

VICTOR NIȚĂ ■

Profesorul Panait Sîrbu în S. U. A., R. D. G. și Italia

În ultima perioadă, agenda de lucru a profesorului doctor docent Panait Sîrbu, directorul Spitalului clinic „Giulești" și președintele Societății române de ginecologie și obstetrică, a fost deosebit de încărcată, conținînd, pe lîngă obișnuitele intervenții chirurgicale sau asistări de nașteri, o serie de participări la reuniuni internaționale de anvergură, ca o nouă dovadă a stimei și respectului de care se bucură medicina românească în lume.

Astfel, între 8 și 27 aprilie, profesorul Sîrbu s-a aflat în S.U.A., ca invitat al Academiei americane de știință, în calitate de visiting professor. Sejurul nord-american al specialistului român a început, la 9 aprilie, prin participarea la Adunarea generală a Comitetului executiv al Federației Internaționale de Obstetrică și Ginecologie (F.I.G.O.), desfășurată în localitatea Anaheim din California. Ținută sub conducerea profesorului Caldeyro Garcia, președintele F.I.G.O., adunarea a dezbătut probleme legate de prezentul și viitorul respectivelor discipline medicale, luînd notă, între altele, și de diversele opinii ale doctorului Panait Sîrbu, opinii exprimate în calitatea sa de membru al Comitetului executiv (ales la Mexico City, în 1976).

În următoarele 4 zile, medicul român a luat parte, la Convention Center din aceeași localitate, la cel de al 26-lea Congres al Colegiului american de ginecologie și obstetrică, după care, ca visiting professor, a vizitat mai multe clinici universitare și spitale din S.U.A., începînd cu Los Angeles și încheind cu New York. A parcurs astfel, vizitînd servicii specializate, asistînd la conferințe, exprimîndu-și punctul de vedere asupra unor chestiuni științifice controversate pe plan mondial, îndeobște în domeniul luptei împotriva sterilității, luînd parte la operații dintre cele mai complicate, unele efectuate sub microscop, renumitele spitale și clinici de la Ross-Loss, U.C.L.A. și Cedar Sinai, la Los Angeles, Einstein Hospital și Mount Sinai, la New York. Luînd cunoștință despre noutățile medicale ale ginecologilor și obstetricienilor americani, specialistul român a împărtășit totodată din bogata sa experiență, informîndu-i pe confrații americani despre succesele înregistrate de ginecologia și obstetrica practicate în România, în condiții de necunoscută — pe plan mondial — rapiditate a actului operator, precum și în cadrul unei tehnicități apreciate unanim.

Venind vorba despre succesele școlii noastre, se cade să amintim că, recent, clinica pe care o conduce profesorul Sîrbu a fost dotată — prima din țară — cu o modernă instalație de televiziune în culori cu videorecording, echipament cu o eficacitate didactică deosebită. Produsă de renumita firmă „Philips", noua instalație — ne-am convins la fața locului — permite specialiștilor de la „Giulești" o superioară transmitere a cunoștințelor către studenți și către cadrele venite la specializări post-universitare, ultimii urmărind în direct, dintr-o sală anume amenajată, diversele etape ale unei intervenții chirurgicale. În plus, prin intermediul videorecordingului, operațiile se pot înregistra pe film și, implicit, tezauriza, putînd fi folosite oricînd în scopuri didactice.

După ce, la jumătatea lunii mai, Panait Sîrbu a luat parte la cel de al 7-lea Congres de ginecologie și obstetrică al R.D.G., distinsul medic român a participat, în Italia, la Palermo, la cel de al 59-lea Congres național de obstetrică și ginecologie, în calitate de delegat al F.I.G.O. și de membru al societății italiene de specialitate.

Profesorul Vancea a fost ales, în Japonia, membru al Societății internaționale de ergoftalmologie

De curînd a revenit la București, după un mai lung periplu științific, profesorul Petre Vancea, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, vicepreședinte al Societății internaționale de oftalmologie, întors din Japonia și Republica Populară Chineză. În zilele de 12 și 13 mai, omul de știință român a luat parte, alături de 118 confrați din 11 țări, la Simpozionul internațional de ergoftalmologie, desfășurat la Nagoya, avînd bucuria ca, în ședința inaugurală a reuniunii, să-i fie înmînată Diploma de membru Honoris Causa al respectivului for, ca o recunoaștere a deosebitelor servicii aduse oftalmologiei mondiale.

De la Nagoya, Petre Vancea a plecat la Kyoto, participînd, între 14 și 20 mai, la cel de-al 23-lea Congres internațional de oftalmologie, în cadrul căruia i s-a încredințat conducerea lucrărilor ședinței din ziua de 15 mai, asistat fiind de renumitul profesor japonez Tsuyoshi Tanaka. În cursul ședinței respective au fost prezentate 8 comunicări asupra imunologiei oculare, la sfîrșitul zilei oaspetelui român decernîndu-i-se Medalia comemorativă a congresului, operă a cunoscutului artist Taro Okamoto. Dincolo de participarea la cele două manifestări științifice de prestigiu, în timpul cărora specialistul bucureștean și-a adus partea sa de contribuție, exprimînd puncte de vedere originale pe marginea rapoartelor prezentate, îndeobște în domeniul afecțiunilor oftalmologice cauzate de poluare și în cel al rănirilor ochiului în accidente rutiere, profesorul Vancea a avut ocazia să viziteze mai multe clinici japoneze de profil, întreținîndu-se cu colegi din țara-gazdă cunoscuți pretutindeni pentru contribuția lor la dezvoltarea oftalmologiei, între care profesorii Mitsuo Shioji, secretarul executiv al Academiei japoneze de științe, Akiri Nakajima, directorul clinicii de specialitate de la Universitatea Juntendo-Hongo, și alții. Luînd cunoștință de stadiul la care au ajuns oftalmologii japonezi în tratarea diverselor afecțiuni ale ochiului, Petre Vancea a împărtășit totodată din vasta și îndelungata sa experiență. În legătură cu problema cataractei, de pildă, a arătat că lucrările clinice și experimentale ale cercetătorilor români asupra patogeniei acestei boli sînt unanim apreciate pe plan internațional, ele figurînd la loc de cinste în marile tratate de specialitate. Cît privește tratamentul medical al cataractei, medicii japonezi s-au arătat foarte interesați de soluțiile școlii românești de oftalmologie, de medicamentul — brevetat de Petre Vancea — E.T.O., capabil să oprească, după cum demonstrează o casuistică dintre cele mai convingătoare, evoluția opacităților cristaliniene și deteriorarea funcțiilor vizuale.

În drum spre patrie, profesorul Vancea a petrecut o săptămînă în Republica Populară Chineză, întreținîndu-se cu confrații chinezi, vizitînd mai multe clinici oftalmologice, luînd cunoștință de progresele înregistrate de specialiștii din Pekin în tratarea afecțiunilor ochiului cu ajutorul străvechii practici a acupuncturii.

EMIL NEGOIȚĂ ■

Climatul inovației

(Urmare din pagina 1)

țiile față de aceste rezultate ar trebui să fie și mai mari. Mi s-a întîmplat de pildă, ca discutînd cu cîțiva specialiști, cercetători, să-i întreb din curiozitate care dintre ideile lor, dintre rezultatele lor au intrat în circuitul general al gîndirii și practicii de specialitate din respectivul domeniu. M-au privit nedumeriți și, spre surprinderea mea, am primit un răspuns sub formă de adîncă mirare: „Cum? Așa puneți dumneavoastră problema?" Așa. Peste tot în lume așa se pune problema, acesta este scopul fundamental pentru care o instituție de cercetare este finanțată de către cineva. Iată de ce interlocutorii mei mi s-au părut alarmant de împăcați cu ideea că sarcina lor, de fapt (?!), ar fi aceea de a contribui la asimilări. Mirarea lor era — cum se vede — produsul unei mentalități, ambițiile, căutările, eforturile, fiind programate numai pe această traiectorie. Desigur, efortul de asimilare reprezintă un lucru bun, se practică în toată lumea, dar el nu poate deveni scopul ultim, nu poate și nu trebuie să constituie împăcarea cercetătorului cu sine însuși. Nu-l poate scuti de întrebarea de bază: „Dumneata — în 10 — 15 — 20 de ani de cercetare — de fapt ce ai produs?"

Fiindcă, la urma urmei, ceea ce trebuie cultivat este nu mentalitatea de „adaptator", ci aceea de descoperitor, de inventator, de om care sporește valorile țării sale și, deci, și ale lumii. Discuțiile cu specialiștii arată că elementul care favorizează în modul cel mai direct apariția unei asemenea mentalități, cu toate roadele ei minunate, este crearea în fiecare colectiv de muncă a unui climat al inovației.

Subliniez „în fiecare colectiv" fiindcă la nivel general el există. O știm, o vedem cu toții.

În unele locuri se uită, pur și simplu, „problema". Cînd o reamintești ți se răspunde cu o sinceră exclamație autocritică: „E drept, tovarăși, n-am dat atenție..." etc. Alteori ești întîmpinat cu un oftat: „Cînd era să ne mai ocupăm și de aceasta?" Oftat care trădează, și el, un nivel de gîndire: acela al specialistului care a fost pregătit ca simplu reproducător în serie al unor obiecte și în viziunea căruia realizarea mai bună a sarcinilor nu este asociată cu procesul de inovare.

„Pe mine nu mă întreabă, tovarăși, nimeni, nu-mi cere niciodată cineva o părere..." — iată o expresie pe care o auzi adesea și care este semnul cel mai dureros al absenței climatului inovației din unele locuri de muncă. În locul lui ființează un alt climat — acela al încrederii că numai anumiți tovarăși au posibilitatea să rezolve lucrurile, un climat al uitării oamenilor care amortizează energii, tocește valori potențiale și este, de regulă, după observațiile mele, rezultatul golurilor existente în gîndirea celor ce sînt responsabilii acelor colective. Fiindcă, dimpotrivă, acolo unde directorul, inginerul șef ș.a. sînt spirite active, oameni care iubesc, deopotrivă cu „obiectul care există" și pe cel „care nu există încă" — acel obiect mai bun, mai ieftin, cu o linie estetică superioară, realizat cu mijloace mai economicoase și dintr-un material mai ușor de găsit — specialiștii aceștia vor fi oricînd ei înșiși nucleele climatului inovației, pistoanele noului la locurile lor de muncă.

Și mai trist — deși absolut explicabil logic — este să vezi că inadaptarea anumitor responsabili față de spiritul novator, indiferența și plictiseala lor generează ceea ce am putea numi obstrucția față de inovație, trecerea la o ofensivă inversă. Se știe, noul întotdeauna s-a născut și se va naște cu greu, dar e ciudat să-i vezi pe unii care nu numai că nu scormonesc după o idee, nu luptă pentru ceea ce în epoca noastră se numește de multă vreme „stoarcerea creierelor", nu-i sprijină pe cei capabili, dar se așază de-a curmezișul drumului lor. Acei tovarăși care, în locul binevoitoarelor și firești întrebări: „Dumneata ce propui?", „Dumneata ce părere ai?", de fiecare dată rostesc încruntați, „preocupați", enervați: „Da' dumneata ce mai vrei !?...", „Faci și dumneata pe dășteptu'... !" etc., etc.

Reacția fermă, deschisă împotriva unor asemenea manifestări este, în aceste cazuri, demnă de toată admirația. Fiindcă împotriva indiferenței de acest fel (cu deosebire de acest fel !) trebuie luptat — în interesul întregii societăți — cu cea mai mare și perseverentă energie.

Nu numai că trebuie lăsate flăcările să ardă, dar trebuie creată — peste tot în jur — atmosfera ca noi și puternice asemenea flăcări să se aprindă.

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Coconi și cocoane din Maramureș la sărbătoarea de sfîrșit de an școlar

Două mari visuri ale comunei Bogdan Vodă: INDUSTRIA ȘI MONUMENTUL VOIEVODULUI

De aici, din locul care odinioară se numea Cuhea, a purces către mijlocul veacului al XIV-lea voievodul Bogdan, românul care descălecînd la Moldova avea să fie primul ei domn de sine stătător. Săpături arheologice din anii 1963—1964 au scos la lumină ruinele unei reședințe fortificate, fapt care, împreună cu altele de aceeași importanță, ne arată că în primele secole ale mileniului nostru Cuhea a fost o așezare ieșită la răscruce de drumuri și de interese istorice și care dădea voievozi. Biserica de lemn din inima comunei, unul din monumentele de arhitectură populară a cărui cutezanță meșteșugărească merge la geniu, biserică pusă ca o emblemă a dorului de înalt al țăranului în cărțile de artă și de călătorii, stă pe piatra de temelie a alteia, arsă de tătari în 1717. Și tot așa, săpînd în timp, găsim la Cuhea pietrele unui trecut adeseori însemnat cu foc și sabie. Trecut e chiar casa de lemn a adjunctului de primar Vasile Deac zis Moșu, nu fiindcă e bătrîn, ci fiindcă femeia dumnealui e moașă, îngrijind cu teribila ei meserie venirea pe lume a mii de prunci. Casa deci are scris din custură, ca timp al ridicării sale, anul 1780. O casă mai bătrînă, de prin 1730 — a lui Vasile Buftea — a fost mutată în Muzeul arhitecturii populare maramureșene din Sighetu Marmației. Lemnul, cum se știe, arde mai bine ca piatra și dacă năvălirile au risipit în cenușă multele pietre voievodale, ce minuni de curți gospodărești trebuie să fi murit și înviat de-a purureu pe moșia lui Bodgan Vodă. Cînd treci pragul casei lui Vasile Deac, zis Moșu, simți cum te răcorește deodată umbrele unei maiestuoase vechimi. Lemnul pereților e gros, grinzile sînt grozave, îmbucătura lor e simplă și solemnă ca tot lucrul făcut să dureze. În camera unde stau cărțile și frumusețile de tot felul ale familiei spînzură de-un butuc al tavanului două blănі negre de slană afumată dintr-un porc care la sorocul lui de porc avea trei sute de kilograme și aproape doi metri de la rît la coadă. Cele două jumătăți și-au copt sucurile la fum timp de șase luni și astfel descîntate îes dintr-o larmă ca să intre în alta. Din uriașul rîmător al strașnicului muncitor Vasile Deac mănîncă prima masă de oaspeți, cu ceapă zemoasă, kare cu bobul mare, pită și îndemn din horincă, toți care vin să-l caute. Și-l caută mulți, pentru că Moșu e un om și jumătate, vorbitor cu limba dulce, politician de sat, ca Moromete, dar mult mai îndirjit la faptă. Nevasta lui moșește copii, și el, împreună cu satul, într-o pildă de înțelegere și ajutor cu primarul Gheorghe Popan, moșește o industrie măricică, cam cît i-ar trebui comunei să ajungă, în cîțiva ani, un fel de oraș rural, pentru nevoile unor oameni care vor să fie jumătate de zi muncitori în fabrică dar care n-ar mai fi ei dacă în cealaltă jumătate n-ar rămîne țărani.

★

Există locuri în țara noastră unde, fără să-l fi citit prea plecat pe Sadoveanu, auzi răsunînd în fine verbul lui arhaic. Există sate unde tradiția lucrează atît de viguros încît — fie că te găsești în Moldova, fie în Banat, în Apuseni ori de tot în nord — ai simțămîntul unor lumi suprapuse. Am făcut cîteva fotografii într-o zi de duminică, la școală, la împărțitul premiilor, la ceasul prînzului, în fața bufetului de lîngă magazinul mixt, nu atît la circiumă, cît la o vorbă, la ora cînd aproape toată suflarea tînără ieșea la plimbare pe asfaltul udat de-o ploaie curată și parfumată, la consiliul popular comunal, la dispensarul comunal, la creșă — în fața unor construcții noi, prin urmare — în fine, am fotografiat niște case cu etaj, case de lemn, case de cărămidă și pe stăpînii lor, mîndri să pozeze în balcon, ca să li se arate, odată cu obrazul, și ambiția. Cine nu a văzut încă aceste case noi de la țară nu poate

Un bărbat e totdeauna un bărbat, iar un cojoc totdeauna un cojoc

Ion și Ioana Șimon cu fiul și casa lor

să înțeleagă boieria lor, orgoliul de a nu mai avea asemănare.

Poștașul numără la Bogdan Vodă 720 de case. Din acestea, mai bine de jumătate sînt în întregime din lemn. Și nu doar cele vechi. Se construiesc și astăzi destule case de lemn, toate cu etaj, acoperite cu șiță, dar și cu tablă sau azbociment. Într-una din ele trăiesc Ioan Șimon, zis Trifoi, și Ioana, nevastă-sa. Ion e vagonetar de categoria I bază și muncește în acord global la Baia Borșa, în mină. Întrebîndu-l cît scoate pe lună, îmi arată notele de plată din primăvara lui '78. Media ar fi de 4 200 lei. Face naveta, are putere de muncă, e foarte ambițios și socotind și ambiția Ioanei lui au pornit, cu patru ani în urmă, să-și trîntească o casă împărătească. Cînd va fi gata, cu bale și tot ce-i de trebuință în vila lor țărănească, casa va fi costat vreo sută cincizeci de mii de lei.

Să nu ne mirăm de atîta bănet. Oamenii sînt tineri și harnici, parte din haine și le cumpără, dar parte și mai mare și le fac singuri. Ioana lui Ion Șimon, zis Trifoi, e una dintre cele mai pricepute cujnerițe ale locului. Cujnerițe sau cojocărițe. Cojoacele, pe care le puteți vedea și în fotografiile reportajului nostru, au o lucrătură aparte. Un cojoc de sărbătoare îa munca migăloasă a unei luni întregi. El are, ca în basme, trei rînduri de piei și o infinitate de elemente ornamentale. Nu e bărbat să nu aibă unul, două sau mai multe cojoace. Femeile, de asemenea. Cel bărbătesc e ținut mai cu seamă în roșu cocosesc, al femeii, mai sobru, arată, pe un fond de catifea neagră, de sus pînă jos, floare lîngă floare. Flori negre sau brune, rareori verzi ori altcumva. Duminică dimineața, străzile principale sînt pline de culoare proaspătă. Culoarea e proaspătă nu de dragul scrisului cu metaforă. Hainele de sărbătoare se poartă puțin. N-apucă să se învechească. În dulap, cojocul e întors cu blana în afară, să nu se frece și să-și toceasică frumusețile. Cojocul femeiesc avea, din loc în loc, cioburi de oglindă. Mai nou, după un obicei barbar dar care, naiba știe de ce, a prins grăbit, mîndra lucrătură e bătută în ținte ca talpa unei cizme soldățești. Țintele, obținute, la drept vorbind, printr-o tehnologie ingenioasă din tabla cositorită a cutiilor de conserve, fac un efect derutant. Simți că stilul stă să se strice dar nu poți să nu admiri belșugul decorativ.

Vorbind încă despre case, trebuie să spunem că interiorul lor e ca al muzeului etnografic. Femeile de pe Valea Izei au aproape fiecare război de țesut pînză, strîns în ladă vara, dar foarte întrebuințat iarna. Cine vede zecile de ștergare înflorind pe pereți, abia de-și poate imagina cîtă muncă mărunță și plină de dragoste încape în fiecare palmă de țesătură. Modelele, cei mai adesea fastuoase, vădind un veritabil spirit competitiv, sînt țesute, bob cu bob, la război. Ce iese e și simplu și complicat, și scump și ieftin. Ieftin fiindcă o astfel de muncă nu e niciodată îndeajuns de plătită. Acum, crescînd turismul, străinii intră uneori prin case și rămîn zăpăciți de plăcere și uimire. Maramureșeanul e vulnerabil la laudă, cum e copilul cînd e alintat pentru note mari. Cîntînd oaspetele, cu inima largă a românului dintotdeauna, femeia îa niște sute de lei acolo pentru o muncă de furnică regină. Desenul decorativ specific maramureșean ar fi geometric, zic specialiștii, iar dezmățul acesta floral e de pripas. Un lucru-i cert: poporul a primit ideea cu mare pasiune și numai un om fără pic de înțelegere pentru alesul drept al timpului nu va înțelege că acum, pe Valea Izei, se naște un fel nou de artă. Ce va da ea e greu de spus, dar e sigur că între sutele de mii de ștergare stropite cu imense flori roșii, verzi și albastre se găsesc piesele muzeului de mîine. Apoi, pe lîngă ștergare, cergile din lînă pufoasă și, mai ales, covoarele de zestre ale fecioarelor, apoi cămășile brodate cu alb pe alb, cămăși împărătești, de asemenea, fără preț, luînd fiecare talentul și răbdarea a treizeci-patruzeci de zile de neodihnă. Deși toate femeile știu să brodeze și să țeasă pînză de bumbac și cînepă, cojocăresele au faimă mare. Ca să vă dați seama de lucrătura unui cojoc al Mariei Șimon, zisă Ghindașu, de pildă, e suficient să spunem că cele trei piei, în care acul a intrat de mii și mii de ori, ajung să cîntărească mai multe kilograme bune și au virtutea unei piatoșe.

★

Am vorbit atîta de rosturile casei întrucît asta e tot ce vede străinul mai întîi. Comuna are 4 250 de locuitori, familiile au patru—cinci copii, lumea crește vite — între care Bruna de Maramureș e vestită — lumea crește oi, lumea muncește la pădure, la construcția de drumuri, lumea pleacă vara la strînsul recoltei în țară și, de cîțiva ani, lumea începe să lucreze în industria comunei. Primarul Gheorghe Popan, tînăr de școală nouă, trecut prin munci politice și ajuns primar după ce a cunoscut viața și interesele locului de jos în sus, are în birou o schiță de sistematizare. Dacă privind în jurul tău, în centrul Cuhei lui Bogdan Vodă, vezi ieșind fum la șantierul de drumuri, vezi blocul cu trei etaje unde stau cei care vin să se stabilească aici, vezi clădirile noi ale școlii generale, ale consiliului popular și dispensarului, în fine, toate clădirile noi ale unei așezări de frunte iar prin apropierea lor atelierele de covoare „persiane", cum zic țăranii, ale Cooperației meșteșugărești „Mara" din Shigetu Marmației și fabrica pentru piese de schimb auto în curs de dotare, privind pe schiță vezi în plus cum s-ar putea uni comunele Bogdan Vodă și Dragomirești, în folosul amîndurora. În terenul care le desparte, arhitectul, luînd de bază atît începutul de industrie, dobîndit cu prețul unor ingenioase stăruințe și, mai cu seamă, tendința economică, a imaginat un nucleu complex de urbanitate. Cum se știe, pămîntul din nord nu e nici întins, ca în Bărăgan, nici prea prielnic agriculturii. Ca să trăiască sau, mai bine-zis, ca să trăiască așa cum s-a învrednicit de cîțiva ani buni majoritatea, lumea de aici face de toate. Mulți bărbați merg în minerit, la 45 km distanță, la Borșa. Învățați dintotdeauna cu drumurile, ca toți muntenii, ei nu fac caz, numai că simțind mișcarea industriei în comună și-ar mai scurta călătoriile. Gheorghe Popan știe exact situația fiecărui om. El nu socotește în procente fiindcă procentul, pînă una alta, e chiar nea cutare care mai dă pe la primărie să întrebe de-o încadrare. Spuneam mai înainte că atît primarul cît și adjunctul lui sînt politicieni pricepuți. Ei au înțeles, înaintea altora, ce-ar însemna un pui de întreprindere mecanică într-un sat și au pornit-o-o facă. Acum, că a început să existe, lucrurile par simple: o sută și ceva de oameni muncesc la Șantierul de drumuri cu sediul la Bogdan Vodă și cu puncte de lucru împrăștiate, pe Valea Viseului, pe a Marei și peste tot, două sute șaizeci și patru în atelierele de covoare și în fabrica de piese de schimb, o sută cincizeci de tineri sînt plecați la meserie și specializare în Capitală, la „Grivița roșie". Mai rămîn totuși destui care fac, în continuare, ce-au mai făcut: silvicultură, agricultură în C.A.P., muncă de sezon în țară, în C.A.P.-uri cu mașii întinse și brațe de lucru puține. De acolo, aduc toamna grîul cu vagonul. Maramureșenii sînt foarte vrednici și de aceea sînt primiți cu toată nădejdea. Nu lasă niciodată o treabă începută, își țin cu sfințenie cuvîntul, nu-și petrec cîștigul într-o noapte, cum mai fac uneori cei tineri de pe aiurea, agonisesc cu atenție și răbdare și agoniseala e tocmai casa cea nouă, bunurile din casă, televizorul, telefonul, drumul la universități al copiilor și hainele lor orășenești, înfățișarea generală a comunei, prosperă dar cu măsură. Simți că oamenii își au cît trebuie, nu la fudulia lui cît mai mult.

Vasile Deac, zis Moșu — adjunctul — și Gheorghe Popan — primarul. În portul bătrînilor, în haine orășenești, același gînd de buni gospodari

★

În anul 1971, primar plin fiind, Vasile Deac, zis Moșu, a luat cuvîntul la Conferința pe țară a președinților de consilii populare și, cu vorba lui deasă de umor și pildă veche, a cerut industrie pe Valea Izei. „La noi e obiceiul, a spus el ca să deschidă interesul ascultătorilor, să dăm copiilor trei rînduri de zestre într-o viață. La Bogdan Vodă, într-o istorie întreagă, n-am avut de zestre nici măcar un atelier. Venim cu rugămintea, scumpilor, să ne dați o fabrică și dacă n-o să vă placă munca noastră, v-o dăm înapoi". După numai trei luni, o comisie a Comitetului Central, pornind de la propunerile din Conferință, a venit la Cuhea și a hotărît alocarea de fonduri. „Vedeți, dragii noștri, a zis Moșu arătînd comisiei locurile, că pe noi nu ne afumă decît fumul de la slană. O fi el bun, dar gîndiți-vă că aveți aici cîteva mii de oameni care în curînd n-or să mai aibă trecere la cules în fața tractoarelor. Nouă nu ne trebuie apartament, nici transport în comun, nici școli profesionale. Nouă ne trebuie numai cîteva strunguri". Cele cîteva strunguri au fost, firește, mai multe, fiindcă Moșu știe să insiste ca și cum n-ar face-o și, odată cu tinerețea și școala noului primar Gheorghe Popan, iată că sînt doi cei care numai de industrie vorbesc. Punîndu-se lucrurile într-o albie, Popan și Moșu au trecut la partea a doua a programului lor de înfăptuitori: să aibă comuna statuia călare a voievodului Bogdan. Povestea cu statuia e mai demult, în județ o știu toți, Vasile Deac nu obosește niciodată să discute despre asta. A făcut zeci de scrisori la felurite foruri și persoane. La început părea să fie doar o trăsneală a lui, dar s-au prins acum mai mulți la idee și, drept urmare, în cele mai recente mari proiecte culturale e și acela al unui concurs pentru statuia ecvestră a lui Bogdan la Cuhea. Tovarășa Tamara Dobrin, vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste, ne declară în legătură cu aceasta: „Îl știm cu toții bine pe adjunctul primarului din Bogdan Vodă. De fapt, el gîndește de vreo cinciprezece ani la statuie. A avut de la început argumente, numai că era mai greu să înalți un monument acolo înainte de a se face șosea asfaltată și a se dezvolta centrul civic al comunei. E foarte frumoasă stăruința lor și semn că e apreciată, iată că statuia e cuprinsă în plan. Cum știți, un astfel de monument nu e chiar un lucru simplu. Pregătind aniversarea a 2050 de ani de la înființarea primului stat dac centralizat al lui Burebista, vom ridica mai multe monumente importante în țară, între care și pe acela din Bogdan Vodă".

Trebuie să mai spunem că sprijinul pe care Comitetul județean Maramureș al P.C.R. l-a dat cauzei industriei la Bogdan Vodă a fost hotărîtor și că, după unele firești temeri de început, lucrurile sînt azi foarte limpezi. Tovarășul ing. Vasile Horvath, director general la Centrala industrială de reparații auto din cadrul Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, pătruns precum mulți alții de marea voință a sătenilor din Cuhea, la curent cu istoria statuii ecvestre a lui Bogdan Vodă, descălecătorul Moldovei, și avînd sufletul deschis la tot ce vine cu nou și bunăstare în Maramureș, ne spune că utilarea cu mașini-unelte a secțiilor industriale din comună va fi grăbită spre trimestrul al III-lea, astfel ca la anul producția de motoare electrice auto să ajungă la suma planificată. Mai mult, o serie de investiții au fost mutate din alte locuri mai încete, aici existînd garanții serioase că industria va merge bine.

Vasile Deac, zis Moșu, ne-a spus în mai multe rînduri să punem, cît putem, cuvîntul și simțirea pentru cele două mari visuri ale comunei: industria și monumentul voievodului.

Iată că punem!

TUDOR OCTAVIAN ■
Fotografiile autorului

Vine atunci un ceas cînd toți oamenii sînt frumoși și tot gîndul prietenos

LA SĂLIȘTE RECVIEM PENTRU UN MONUMENT

Săliștea — marele și înfloritorul centru al Mărginimii Sibiului, de acum un veac, Săliștea — citadelă a tradiției și a culturii populare, Săliștea — leagăn de artiști cu orgoliul obîrșiei, Săliștea — așezarea robustă de mocani și de cărturari, Săliștea — acest faimos și strălucitor satmuzeu, Săliștea — acest Pompei al satului pastoral românesc, Săliștea — astăzi o așezare care nu mai seamănă cu ce a fost, astăzi un sat ca atîtea altele, aflat în plin proces de modernizare, deci o Sălişte care încheie o lume, o lume pe vecie întemeiată în frunta-riile ei spirituale, deschizind perspectiva alteia, adică a lumii urbane de mîine, a orașului care se naște aici în anii viitorului cincinal. Săliștea — acest nume la care vibrează mii, zeci de mii de inimi de sălișteni și de mărgineni risipiți prin toate zările țării. Săliștea cea mîndră, cea frumoasă, cea teafără, cea durabilă, cea schimbată, cea schimbătoare, se pregătește, la ceasul de față, pentru un mare eveniment, notat cu majuscule în cartea de aur a istoriei ei de azi.

În zilele de 5 și 6 august vor avea loc aici o mare întîlnire a fiilor satului, prima de cînd e satul, o întîlnire la care, aflăm, vor veni să-și cinstească obîrșia, să cinstească Săliștea de azi, de ieri, de mîine, de totdeauna, vreo 10 000 de fii ai acestui loc, împreună cu prietenii lor, cu prietenii și cu admiratorii ai locului. Se fac intense pregătiri pentru primirea lor, se pregătește, de fapt, o uriașă serbare, se pregătesc spectacole folclorice, se pregătesc întreceri sportive, se pregătesc expoziții (de economie, de artă, de documente privind cultura Săliștei de-a lungul timpului), se pregătește o sesiune științifică de comunicări, revista sibiană „Transilvania" pregătește un număr omagial dedicat Săliștei, se pregătesc, ne spune Toma Lupaș, primarul comunei, piinea și sarea, se pregătesc toate inimile, se pregătește, pentru impunătorul alai de oaspeți, întreaga obște. (Detaliu din cronica, foarte fierbinte la ora de față, a preparativelor, a organizării : unde vor dormi cei 10 000 ? Unii în noul hotel al O.J.T., ce se va inaugura cu acest prilej, alții în internatul școlii de zece ani, alții la neamuri, la cunoscuți, mulți, foarte mulți, la necunoscuți, dar oare vor ajunge odăile caselor ? Vor putea ei, săliștenii, care-s vreo 2 800 de suflete, să-i găzduiască, în odăile caselor lor, pe cei 10 000 ? Socotelile zic că nu prea, drept pentru care, ne spune primarul Lupaș, s-a luat măsura „aprovizionării cu fin a tuturor podurilor", oferite ca paturi înmiresmate oaspeților.)

Ce va mai oferi Săliștea fiilor ei, musafirilor ei ?

Va oferi — pentru acei dintre ei care n-au mai văzut-o de mult — surpriza noii sale civilizații, a întemeierilor economice, sociale, gospodărești și edilitare, multe din ele de anvergură, îmbogățind și înnobilînd emblema acestui sat-capitală al Mărginimii, vechi și celebru centru al „economilor de oi", fălindu-se și astăzi cu turmele sale, cu păsunile sale, cu produsele lor, dar fălindu-se, în plus, cu multe altele, fălindu-se cu industrie (chiar în aceste zile, premergătoare întîlnirii din august, „s-a bătut pociumbul", adică țărușul unei fabrici de marochinărie în care vor lucra aproape 1 000 de oameni), fălindu-se cu o reînviere la scară mare a tuturor artelor și meșteșugurilor tradiționale (industria covoarelor săliștene, de pildă, duce faima satului în multe țări ale lumii), fălindu-se cu tot ce înseamnă, în accepție românească, un sat modern. Un sat cu trei ferme I.A.S., cu trei C.A.P.-uri, cu peste 40 de unități ale cooperației de consum, cu 10 cămine culturale (noi sau renovate), cu cinematografe, cu librării, cu brutărie, cu bibliotecă publică de ținută orășenească (aproape 20 000 de cărți, acces liber la raft, două săli de lectură), cu baie publică de ținută urbană (cu cabine, cu dușuri, cu cameră pentru aburi, cu șirand interior, cu garderobă), cu o piață agroalimentară invidiabilă chiar de-un oraș (mare, modernă, asfaltată, acoperită), cu principala arteră de circulație asfaltată, cu toate străzile pietruite, cu trei muzee (cel etnografic, din satul Galeș, și cel de icoane pe sticlă, din Sibiel, sate ce țin de vatra Săliștei, atrăgînd anual zeci de mii de vizitatori), cu un parc somptuos, cu alei pavate, cu terenuri sportive (un nou și frumos „complex sportiv", construit în arhitectura tradițională, se va inaugura la 5 august, în prima zi a întîlnirii cu fiii satului), cu un centru de distribuție a energiei electrice care servește peste 40 de localități, cu un cor celebru, ducînd mai departe tradiția vechii „reuniuni de cîntări", fondată în 1883, cu un „teatru folcloric" (alcătuit din femei) distins anul trecut cu premiul al III-lea pe țară, cu multe școli, ducînd mai departe o tradiție a învățămîntului care, aici, numără secole, școala comunei fiind atestată documentar încă din 1616, fiind deci, ca vechime, a doua din Transilvania, după cea din Scheii Brașovului.

Deci fiii satului vor avea, revăzînd Săliștea, surprize mari, surprize revelatoare, care, desigur, o să-i bucure, care, desigur, o să-i emoționeze. Și credem că bucuriile — bucuriile acestor noutăți, aduse de anii socialismului într-o Sălişte-vatră de limbă, de duh, de datină și de port, de gînd și de simțire românească — vor fi destul de mari ca să covîrșească și niște triste ți, niște neîmpăcări, niște legitime — credem noi — nemulțumiri.

Credem că unii dintre fiii satului, poate chiar mulți, poate chiar toți, vor încerca, revăzînd Săliștea, o tristețe, poate chiar o durere, tristețea sau durerea unei mari și ireparabile pierderi. Unde e — se vor întreba și vor întreba — marea, monumentala piață din centrul Săliștei, acel uriaș parc de piatră, pavat cu calupuri de bolovani de rîu, larg de aproape 3 hectare, tocit de pașii generațiilor de zeci de ani ? Nici un sat și nici un oraș românesc n-au avut și nu au o astfel de piață monumentală, nici pe continent n-au mai fost și nu sînt

Mari și frumoase inițiative edilitare, dar și una care, spusă pe scurt, ar putea suna cam așa : de ce să fim interesanți și originali, cînd putem fi banali ?

astfel de opere arhitectonice de amploare, de respirație, se pare că doar în orașul italian Udinese ar mai fi existat (sau ar exista) ceva la fel. Această piață, operă a lui Nicolae Hențiu (notar al Săliștei între anii 1886 și 1907, autor al multor opere rămase în prețul memoriei, al inimii satului, precum parcul din centru, precum regularizarea Riului Negru, care taie în două Săliștea, precum pavarea a vreo 40 de străzi), această mare, magnifică, somptuoasă, unică și impresionantă operă, acoperind cu dalajul de bolovani o piață mai veche, veche de niște secole, în jurul căreia s-au constituit așezarea, priveliștea ei, ființa-i istorică, această piață-monument, această piață-emblemă sau definiție a Săliștei, pînă mai ieri exista, pînă mai ieri era aici. De mai ieri, adică de prin 1976, edilii Săliștei, prost sfătuiți, sau poate nici măcar sfătuiți (oricum, un sfat cu obștea, cu toată obștea, ei n-au făcut !), deci din proprie voință, au hotărît să strice piața și să facă în locu-i altceva. Propunerea lor, adică schița lor de „amenajare a centrului", a pieței centrale, a făcut obiectul unui proiect, alcătuit de Institutul județean de proiectări, vizat de Direcția județeană de sistematizare, transformat apoi în fapt. Adică pietrele pieței au fost scoase, într-o latură s-a construit o șosea de asfalt, în spațiul rămas liber s-au amenajat „zone verzi", s-au pus arbori, s-a pus gazon. S-a reușit, astfel, ca monumentala piață centrală să devină o foarte banală (ca să nu-i zicem meschină) stradă, așa cum vedem în atîtea sate. S-a reușit deci ca Săliștea să nu mai fie Săliștea, ci un sat ca oricare altul.

De ce s-a făcut această faptă ? Din două motive, ne spune primarul Lupaș. Primul este că vechea piață „avea multe pietre stricate, restaurarea ar fi costat cam scump". Personal, nu credem că ar fi costat mai scump ca actuala „amenajare", nu credem că obștea Săliștei ar fi refuzat să contribuie, chiar și scump, la redarea strălucirii inițiale unei piețe-embleme, unei piețe-mîndrii a locului. Un al doilea motiv, zice primarul, este că marea piață pavată cu bolovani „nu mai avea nici un rost în Săliștea de azi", „nu mai era funcțională", adaugă el, adică își trăise, cum s-ar zice, traiul, adică acum (și aceste cuvinte îi aparțin tot primarului Lupaș) „era goală și tristă". Piața asta, cîndva, gemea de lume, în special în zilele de tîrg. Aici, ne povestește primarul, „se întîlneau ciobanii din munți cu țăranii de la cîmpie", schimbînd între ei produse, deci piața asta monumentală avea, pe atunci, un rost, o utilitate, pe care acum, de ani și ani, le-a pierdut. Personal, nu credem că un monument arhitectonic și istoric trebuie să fie, neapărat, „funcțional," ca unică sau supremă condiție a păstrării lui. Nu credem că trebuie să facem „funcțional" Voronețul, adăpostind între zidurile-i pictate un complex de creștere industrială a mieilor. Nu credem, desigur, că este bine să păstrăm vechiul cu orice preț, doar fiindcă-i „vechi", doar fiindcă reprezintă tradiția, dar nu credem că este bine să ne însușim — cu orice preț ! — noul, doar fiindcă-i „nou". Nu credem că „noul" unui asfalt și al unei zone cu iarbă și arbori merită adoptat, cînd printr-un astfel de „nou" Săliștea nu mai este Săliștea, ci un sat ca oricare altul.*) Unicitatea unui sat românesc, și încă a unuia ca Săliștea, unul din satelecununa ale priveliștii românești, ale ființei noastre, este incompensabilă, ca și unicitatea marilor forme de relief. Nu se nasc zilnic munți, nu irumpe pe secundă vulcani, riurile nu se ivesc pe scoarță în chip surprinzător, de la o zi la alta, piețe monumentale, ca aceea pe care a avut-o Săliștea, nu apar pe planetă oricînd, oriunde. Ce avem monumental, trainic, original, „al nostru", trebuie să păstrăm, să ocrotim, altfel nu mai sîntem noi, altfel ne pierdem, ne pierdem din măreție, ne pierdem și din identitate, ne topim în amorf, ne spulberăm în impersonal. Ce au lucrat — bun și frumos — secolele și generațiile ce ne-au premers reprezintă o valută majoră, o comoară, o zestre istorică, pe care n-avem dreptul s-o cheltuim, s-o risipim, pe care trebuie — e datoria noastră sacră — s-o predăm, intactă, urmașilor.

Autorul acestor rînduri nu e un fiu al Săliștei. Autorul acestor rînduri, în august, va fi prezent, ca atîția nesăliș teni, ca atîția români, la Sălişte, ca să asiste la o sărbătoare a satului-capitală al Mărginimii ce se anunță, prin toate datele ei, ca o impresionantă sărbătoare a spiritului. Vom privi și vom auzi Săliștea cîntînd, jucînd, vom admira costume, hore, covoare, priveliști, case și munți, vom admira întemeierile noii civilizații a satului, vom rîde deci cu un ochi, dar cu altul — roti peste golul monumentalei piețe ce nu mai este — vom plînge.

Și asta, în împrejurarea în care, în România de azi, cultul valorilor naționale — de istorie, de arhitectură, de artă, cultul acelor valori pe care se reazemă ființa noastră ascultîndu-se și regăsindu-se pe sine — a căpătat, prin înaltă grijă, un gir aparte, un prestigiu ales, un sprijin material și moral cum niciodată n-au existat. Se cheltuiesc milioane, se consumă eforturi, se consumă inteligențe, pentru restaurarea acestor valori, pentru extragerea lor din țărînă și din uitare, pentru întinerirea și dăinuirea lor. Ca Bucureștiul, ca Iașul sau Cluj-Napoca, ca atîtea orașe ale românilor. Sibiul, capitala județului ce include Săliștea, e sub acest unghi un exemplu dintre cele mai elocvente. La Sibiu, în anii din urmă s-au petrecut întîmplări — magnifice întîmplări ! — opuse celei de la Sălişte. Adică seculare străzi, piețe și edificii, mari ansambluri, monumentale, mîndrii ale locului, ale istoriei lui, au fost deshumate de sub rugina anilor, au fost supuse restaurării. În timp ce la Săliște, la cîțiva pași de Sibiu, s-a petrecut întîmplarea opusă, s-a petrecut, precum am văzut, nu deshumarea, ci îngroparea unui monument al vechimii și ființei locului. Nu știm (asta o știu doar specialiștii) dacă lucrurile se mai pot repara. Credem însă că, peste toate, se poate trage, din această întîmplare și un folos, adică o lecție, o învățătură de minte, o învățătură de inimă și de conștiință, oferită edililor așezărilor noastre.

ILIE PURCARU ■

*) Și iarăși nu credem — asta, ca să coborîm discuția din abstract, pe sol, pe cel mai prozaic sol — că săliștenii care au autoturisme (și au mulți !) s-ar fi supărat dacă șoseaua județeană de asfalt care leagă Sibiul cu Tilișca, trecînd prin Sălişte, s-ar fi oprit în pragul marii piețe, sărind peste ea, adică peste cîteva sute de metri, reluîndu-și apoi mersu-i modern și sprinten. Nu credem că, chiar construindu-se panglica de asfalt ce străbate într-o latură piața, ar fi trebuit sacrificată, pardon, „amenajată" cu zone verzi, întreaga piață.

Trîntori la odihnă (activă)!

Litoralul este, într-adevăr, un irezistibil punct de atracție, atît prin frumusețile sale, cît și prin condițiile terapeutice pe care le oferă, iar edilii, gospodarii, toți oamenii care contribuie la asigurarea unui confort optim, a unui climat civic corespunzător, se străduiesc să-i aducă mereu un plus de strălucire, de perfecțiune spre satisfacția și folosul celor care își petrec aici odihna binemeritată. Dar dacă odihna înseamnă — pe înțelesul tuturor — o anume pauză în activitatea creatoare, necesară refacerii forței fizice și intelectuale ne punem o elementară întrebare : **ce caută trîntorii la odihnă ?** Cînd se știe bine că ei nu muncesc niciodată.

Ca să fiu mai explicit voi reproduce cîteva dialoguri edificatoare, purtate cu ocazia unei acțiuni întreprinse recent de Miliția municipiului Constanța.

— Numele dumneavoastră ?
— Grecu Ioan.
— Domiciliul ?
— Orașul Vulcan.
— Vîrsta ?
— 48 de ani.
— Ocupația ?
— . . . . .
— Numele... ?
— Schiopu Ioan.
— Domiciliul ?
— Orașul Dorohoi, str. Zefirului nr. 10.
— Vîrsta ?
— **19 ani.**
— Ocupația ?
— . . . . . .

Și acestea nu sînt singurele exemple ce pot fi prezentate de la o singură acțiune a miliției, efectuată doar la Constanța.

Să ne oprim însă puțin asupra uneia și aceleiași întrebări de rutină, rămasă fără vreun răspuns : **ocupația.**

Pare de-a dreptul neverosimil ca niște oameni în toată puterea să înalțe din umeri cînd sînt întrebați despre ocupație, despre sursa cîștigării celor necesare existenței. Și totuși, unor asemenea indivizi nu le crapă obrazul de rușine...

Și totuși, aceste specimene de trîntori nu se strecoară chiar întîmplător printre... harnicele albine. După cum o să vedem ei se află aici, de fapt, la... odihnă activă (? !).

Tînărul Schiopu' Ioan, de care aminteam, de pildă, nu mai lucrează, demult, ce-i drept, dar în schimb este autorul unui furt de la o școală ; Radu Fernando de 35 de ani, din Constanța, dealtfel a renunțat și el la muncă, însă a fost prins de miliție cînd încerca să vîndă obiecte furate din autoturisme ; Grădinaru Vasile nu poate justifica în ce mod își cîștigă existența, dar este depistat de organele de ordine în timp ce se afla în stare de ebrietate și provocase scandal — tulburînd astfel liniștea celor aflați la odihnă ; Florea Vasile de 27 ani, din comuna Tomești, județul Iași, pretindea că este muzicant

și ar fi cîntat la un restaurant din Uricani, dar a fost prins de miliție în timp ce vindea țigări străine, care pînă la urmă s-a dovedit că le furase de la un „Shop" din Neptun, de unde, pe lîngă cele 100 pachete de „Kent", luase și cîteva sticle de Whisky ; Toma Ion, Alexandru Ion și Dumitru Constantin, toți trei minori din Ploiești, nu veniseră nici ei doar de dragul mării. Au fost prinși în flagrant în timp ce furau din buzunarele cetățenilor aflați la odihnă.

Iar despre Ștefan P., tînăra de 20 de ani din București, este suficient să se precizeze ceea ce am aflat la Miliția stațiunii Mamaia că a fost condamnată cu cîteva zile în urmă, conform procedurii speciale, la 6 luni închisoare pentru prostituție...

Împotriva unor astfel de elemente, organele de miliție acționează, ce-i drept, cu toată răspunderea și fermitatea, neprecupețind timpul și eforturile, așa cum o atestă multiplele măsuri preventive, cazurile de prindere în flagrant, identificarea operativă a celor care nu-și justifică prezența în localitățile respective.

Dar, pentru a diminua și mai mult posibilitățile specimenelor respective de a-și realiza scopurile dubioase pentru care se strecoară printre oamenii cinstiți veniți la odihnă, este necesară și o atitudine exigentă, combativă, din partea celor aflați în stațiuni.

Așa cum revista „Flacăra" a prezentat și în alte rînduri cazuri, situații din care s-au desprins concluzii utile, inclusiv în privința prevenirii unor fapte de natură infracțională, își face și acum datoria față de cititori, subliniind că oriunde și oricînd, chiar și la odihnă și poate cu atît mai mult acolo, un plus de prudență, de atitudine civică, nu strică nimănui.

MIHAI GROZAVU ■

Legea ne apără, s-o cunoaștem, s-o respectăm

2 FRAȚI,

UNUL MAI BOGAT DECÎT CELĂLALT, SE ÎMPOTMOLESC LA SUMA, DERIZORIE PENTRU EI, DE 70 000 lei

În loc de prolog

„Subsemnatul Ilie G., domiciliat în comuna Strejești, județul Olt, donez nepotului meu Constantin G., domiciliat în Petroșani etc. suma de 50 000 lei. Această sumă am agonisit-o în urma vînzării produselor rezultate de la cele 150 de oi, proprietate personală și din banii agonisiți în urma vînzării produselor date de C.A.P.-Strejești și alte cooperative unde am lucrat în calitate de cioban. Menționez că sînt cioban particular cu oi proprietate personală și lucrez în cadrul cooperativelor agricole pe bază de contract".

Constantin G., beneficiarul donației, este fiul lui Dumitru G. Ilie și Dumitru sînt frați. Spre deosebire de fratele lui, Dumitru nu este cioban, ci șef de restaurant.

Precizăm deci : Ilie, ciobanul, a donat 50 000 lei familiei șefului restaurantului din Petroșani, nu invers.

1

Legea 18

După doi ani de la această întîmplare filantropică, șeful restaurantului, Dumitru, este cercetat, învinuit de venituri ilicite. Pentru perioada de cînd este șef de restaurant, cheltuielile lui Dumitru se ridică la suma de circa 470 000, în timp ce veniturile alcătuite din remunerație, cadouri, vînzări și alte surse de cîștig, au urcat numai pînă la 400 000 lei.

2

Hotărîrea judecătorească

Cercetatul susține că în ciuda probelor de la dosar, la venituri nu a fost inclusă suma de 50 000 lei, donată de fratele lui, Ilie G., în 1975, cu ajutorul căreia, o lună mai tîrziu, a cumpărat imobilul în care locuiește, și care valorează 75 000 lei...

În legătură cu donația de 50 000 lei este esențial a se reține în primul rînd împrejurarea că donatorul se contrazice în legătură cu proveniența banilor, menționînd în actul de donație că suma provine din vînzarea a 150 oi proprietate personală și din banii agonisiți în urma vînzării unor produse primite de la C.A.P., iar în altă declarație dată ulterior în fața comisiei de cercetare și apoi la instanța de judecată a arătat că suma donată provine din vînzarea a 9 porci și 8 000 kg porumb. Pe de altă parte, suma de 50 000 donată nu a fost păstrată la C.E.C., ci acasă la donator. Acest lucru contravine obiceiurilor donatorului care păstra la C.E.C. chiar sume foarte mici. Apoi se pune întrebarea : este verosimil ca un om cu sumțul proprietății să îngrijească 150 oi, 9 porci, să aibă 8 000 kg porumb și la un moment dat să le vîndă pe toate numai pentru a face o donație nepotului pe care abia îl cunoaște ?

Am citat din hotărîrea Tribunalului județean Hunedoara.

3

Înștiințare de plată

Către Dumitru G. etc. vă facem cunoscut că în baza sentinței civile nr. 2931/77 aveți de plată 70 184 lei reprezentînd venit ilicit pînă la data de : imediat.

4

Cerere de recurs extraordinar

...În fine, la capitolul venituri instanța înlătură donația făcută de fratele nostru cu motivarea că este făcută pro causa. În primul rînd actul de donație este datat 1975, iar cercetarea noastră începe în 1977, doi ani mai tîrziu ; deci n-aveam cum ști dinainte că voi fi cercetat. În al doilea rînd la dosar s-a dovedit că donatorul are posibilități materiale, cîștigă peste 200 000 lei anual, este necăsătorit și nu are cheltuieli cu întreținerea...

Personal confidențial

...Am doi copii, soția mea este bolnavă și acum la 50 de ani, dacă o viața de muncă, sînt pus în situația de a pierde totul, de a fi dat afară din casă și de a rămîne pe drumuri, fără nici o calificare. Nu mai rezist și nu mai răspund de mine ; în situația de depresiune nervoasă în care mă aflu n-ar fi de mirare nici dacă mi-aș pune capăt zilelor...

Adnotație pe dosar

„Tovarășe director ! Pentru o competentă și dreaptă soluționare a acestui caz, rog ca petiționarul să fie programat la mine în audiență". Semnează : Procurorul general.

7

După audiență

„Rog să fie extinse cercetările de către organele procuraturii și să-mi fie comunicate concluziile". Semnează : Procurorul general.

8

Adnotație pe dosar a directorului de resort din Procuratura generală

Propun nepromovarea încă a recursului extraordinar. Așa cum rezultă și din hotărîrile pronunțate în cauză a căror motivare este exactă, donația este neverosimilă, mai ales că donatorul n-a avut suma donată depusă la C.E.C. așa cum a făcut cu toți ceilalți bani în sume mult mai mici. Pe de altă parte e greu de presupus că un cioban fără domiciliu stabil să se aventureze cu o sumă atît de mare asupra-i. Menționez că la data donației, cercetații aveau sume de bani depuse la C.E.C. pe care nu le-au folosit pentru a efectua cheltuielile necesitate de cumpărarea unei case. Cercetații mai dispun de o casă în județul

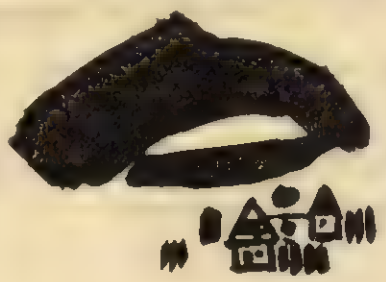

Gorj, care ar fi putut fi vîndută pentru a ieși din strînsoarea materială pe care o acuză cercetații pentru perioada premergătoare cumpărării casei. Nici cealaltă susținere făcută de petiționar nu este reală, deoarece din cercetările efectuate rezultă că cercetații dețin o casă cu o suprafață construibilă de 124 mp, compusă din patru camere la parter și o cameră la etaj, toate luxos mobilate, baie, cămară, 2 holuri, verandă mare : construcția fiind făcută cu temelie de piatră, iar pereții din brad fasonat, gen vilă, avînd o valoare reală apreciată de organele tehnic locale la circa 124 000 lei ; în toate camerele sînt covoare scumpe, pereții sînt încărcați cu tablouri de valoare și carpete, gospodăria este utilată cu frigider Zil, mașină de spălat, mai multe aparate de radio, televizor, picup, două aragazuri cu butelii, un aragaz electric, blănuri etc. Bunuri în valoare de peste 175 000, în timp ce în toată perioada premergătoare numirii sale ca șef de restaurant valoarea bunurilor achiziționate și păstrate se ridică abia la cifra de 13 000 lei.

Către Procuratura locală Slatina

În legătură cu aceasta ne interesează să știm dacă sumele de bani ce i se atribuie a fi cîștigate de Ilie G., fratele cercetatului, sînt reale sau ele sînt făcute parte și cu celelalte ajutoare ale ciobanului.

Vă solicităm, de asemenea, să precizați amănunte în legătură cu împrejurarea prin care Ilie G. se face vinovat de moartea a 343 ovine aparținînd de C.A.P. Sinești și 37 de ovine proprietate personală. Cine a suportat prejudiciile ?

Întrucît avem informații că Ilie G. a înșelat mai multe persoane prin diferite convenții, rugăm să se verifice opisul alfabetic al Judecătoriei Slatina pentru a se vedea dacă a mai fost acționat în judecată, dacă a avut împuțații, acestea fiind elemente din care iarăși se poate trage o concluzie cu privire la posibilitatea de a dona în anul 1975 suma de 50 000 lei.

Se susține că Ilie G. este necăsătorit și nu are copii. Ne interesează și acest aspect.

10

Din alt memoriu depus de Dumitru G.

Oare cum este posibil ca aceste memorii ale mele să fie examinate cu atîta ușurință ? (vezi punctul 6 și 7, n.r.). Ele zac în cine știe ce arhivă. Oare pînă unde se poate merge cu asemenea încălcări ale legilor țării ?...

11

Din răspunsul Procuraturii Slatina

În legătură cu actul de donație privind suma de 50 000 lei pe care ciobanul Ilie G. a donat-o lui Constantin G., fiul cercetatului, considerăm că acest act de donație este într-adevăr fictiv pentru că Ilie G. nu avea posibilități materiale să ofere această sumă unui nepot al său care așa cum rezultă din dosar nu l-a vizitat aproape niciodată.

În acea perioadă, Ilie G. era în proces cu C.A.P. Sinești și A.D.A.S.-ul în urma unui accident în care au murit 343 oi ale cooperativei și 37 oi proprietate personală. Indiferent din vina cui s-au înecat oile, procesul se află în faza de recurs, considerăm că psihologic cel puțin donatorul nu avea motive să facă această donație.

Pe de altă parte, dintr-un alt dosar al Judecătoriei Slatina rezultă că Ilie G. a fost acționat în judecată de către numitul Stancău Ion și prin sentință civilă pîrîtul a fost obligat să plătească reclamantului suma de 9 000 lei reprezentînd contravaloarea a 20 de oi cumpărate de la reclamant în anul 1967 și pe care Ilie G. nu le-a achitat nici pînă azi. Faptul că Ilie G. era urmărit de creditorul său pentru executarea sentinței și plata sumei de 9 000 lei și totuși nu a plătit suma datorată duce la concluzia că acesta nu are posibilități materiale care să-i permită să facă o donație de 50 000 lei unui nepot de care nici nu era legat prin relații intime.

Ilie G. a fost ajutat de încă cinci oameni și prin urmare veniturile pe care le probează cu acte nu sînt numai ale lui, ci ale tuturor.

Numitul nu este căsătorit, dar întreține o concubină.

12

Din ultimul memoriu al lui Dumitru G.

...voi declara greva foamei sau îmi voi pune capăt zilelor fiindcă nu înțeleg ca după o muncă de o viață să fiu azvîrlit în stradă cu soția și doi copii împotriva legii care îmi dă dreptate...

Numai două situații din dosar sînt relevante și evidente pentru un om de omenie, chiar și nejurist. Din dosar rezultă clar că donația fratelui meu s-a făcut cu acte legale cu doi ani înainte de a fi cercetat. În această privință există acte în regulă, martori, probe scrise. De ce nu se iau în considerație ? Apoi casa e pe numele fiului meu, nu a mea. Asta nu contează ? Oare eu ghicesc în viitor ? Cum aveam să știu că voi fi cercetat la controlul averii ? Și faptul că imediat după donație am cumpărat o casă nu e grăitor în ce privește motivul donației ?

13

Intervenția noastră

— Tovarășe director, v-ați ocupat de acest caz. Actul donației este legal. Anularea lui nu trebuie făcută printr-un alt act, la fel de legal ? Acesta este punctul cel mai discutat al dosarului. Anularea lui s-a făcut nu prin alte acte, ci prin considerații logice.

— În dreptul comun, așa se procedează. Legea nr. 18 face o derogare la acest punct, în sensul că un act de donație adus de cel judecat în cadrul ei poate fi admis sau poate să nu fie admis dacă cel ce a oferit donația nu poate dovedi că era în măsură s-o facă. Este tocmai motivul pentru care am lărgit atît de mult cercetările și am amînat luarea unei hotărîri care să nu poarte toate însemnele legalității. Pentru bunul-simț comun, pe care-l reclamă petentul, era clar de la început că e vorba de un act fictiv. Dumitru G. avea o faimă în oraș care nu-i era favorabilă. Voind să-și cumpere casă, suma pe care trebuia s-o plătească întrecea veniturile. În lipsă de probe, noi am abandonat problema prețului casei. E cert însă, conform aprecierilor specialiștilor noștri, că imobilul a fost cumpărat cu o sumă aproape dublă decît cea declarată. Mergem mai departe însă. Ce-a făcut Dumitru G. ? Cu cîteva zile înainte de a încheia contractul de vînzare-cumpărare a recurs la donația în cauză, ca să aibă acoperire. Relațiile dintre frați sînt departe de acele relații duioase, intime, care conduc la astfel de acte filantropice. Noi nu le-am inclus însă în raționamentele noastre. Dimpotrivă, am dat donatorului posibilitatea de a susține prin acte verosimilitatea donației făcute. Poate că donatorul ar fi putut strînge suma respectivă la o adică, dar împrejurările concrete de atunci dovedesc că el n-a făcut-o și n-o putea face nici psihologic, nici material.

14

Nota noastră

Două lucruri se desprind limpezi din relatarea sintetică de pînă acum : 1) Munca laborioasă pînă la scrupulul numit amănunt a organelor de cercetare : 2) Simțul de răsoundere cu care au apreciat împrejurările și faptele organele de procuratură aflate în situația de a lămuri acest caz contestat.

15

Ce spune donatorul ?

Nu mai știu ce-am spus la comisia de cercetare, dar banii pe care i-am cîștigat am înțeles să-i dau nepotului meu ca să-și cumpere mașină mică. Eu numai în acest an am depus la C.E.C. 50 000 lei și zilnic cîștig 1 000 lei din vînzarea brînzei.

16

În loc de epilog

În ziua în care Ilie G. făcea această afirmație orgolioasă, fratele său, Dumitru G., scria cuprins de o adîncă amărăciune și disperare că își va pune capăt zilelor, că nu va putea supraviețui nedreptății și ruinei, iar Ilie G. nici nu se gîndea să-i vină în ajutor, așa cum o făcuse cu doi ani în urmă, cînd dona fratelui ajuns pe culmile prosperității 50 000 lei. Ce să mai credem ? Să credem că Ilie G. se gîndea la casa fratelui său din județul Gorj pe care acesta ar fi putut s-o vîndă ca să-și descarce conturile faptei ilicite, cum deciseseră organele de justiție de jos și pînă sus, că fratele său are destulă avere ca să se descurce și fără el, sau că lăudăroșenia sa este lipsită de un suport real ? Sau pur și simplu nu-i trecea prin cap să-i doneze suma de care avea nevoie.

Cîteva luni mai tîrziu, cînd Ilie G. va fi strîns la C.E.C. peste 100 000 lei, Dumitru scria „...nu mai pot rămîne în București. Trăiesc de pe o zi pe alta : nu mai am nici un ban..." E ciudat cum nici Dumitru nu se gîndea în acele împrejurări dramatice să apeleze la fratele bogat. Și totuși amîndoi pretind altora să creadă ceea ce nici ei înșiși, prin fapte, nu dovedesc : că raporturile dintre ei sînt de natură să conducă la o donație de 50 000 lei.

Este încă o dovadă că lipsa de bărbăție și demnitate, jeluiala, invocatia disperată a dreptății sînt de multe ori haina sub care se ascund aceia care nu știu să piardă ceea ce au cîștigat repede și viclean.

NICOLAE CRISTACHE

I. BOCA

„Caminante“

Jurnal mexican (16)

Charros

I.

Noaptea la hotel îmi rememorez impresiile. Am însă un sentiment bizar. Xochimilco e departe, totul s-a petrecut într-o seară demult, într-un oraș ireal, al cărui locuitor himeric am fost pentru cîteva ceasuri. Casa și colecția de sculptură precolumbiană au rămas și ele într-o altă lume, a fantomelor pe care le va alunga soarele răsărind peste Ciudad de Mexico. Într-o altă noapte, voi reveni, poate, acolo, să revăd „Ginditorul“ și să plec apoi, tot pe întuneric, pentru ca dimineața să nu mă ucidă.

★

A treia zi a „săptămînii aztece“. E duminică, e soare și sîntem amestecați într-un public febril, înghesuit pe băncile unei tribune înguste, în fața unei arene, undeva la marginea capitalei. Va avea loc aici o întrecere de „charros“, ceva, după cîte înțeleg, între coridă, turnir medieval și serbare de cowboy.

Tribuna e în umbră. În schimb, arena acoperită cu un strat de nisip strălucește de soare. Începe, la vreo sută de metri în față, printr-un fel de culoar descoperit, dincolo de care sînt probabil grajdurile și terenul unde se face „încălzirea“, iar în apropierea tribunei se lărgește într-un hemiciclu. Printre călăreții ce-și plimbă caii în așteptarea startului, îmbrăcați toți în costume de charro (pantalon și vestă brodate cu aur și argint și, bineînțeles, un sombrero sompтuos), unii sînt binecunoscuți și răstățați de public. Li se fac semne și ei răspund înclinînd capul. Alții sînt novici. Își fac azi botezul arenei după ce au bovarizat, poate, celebritatea de cel mai bun charro. Pe aceștia nu-i bagă deocamdată nimeni în seamă. Dimineața e caldă și în aer plutește o promisiune de sărbătoare. Se discută cu aprindere și nerăbdarea crește. Și-a făcut apariția, chiar în arenă, și un crainic cu un microfon și cu un sombrero alb. Și, firește, de la orice fiesta nu poate lipsi muzica. Se amestecă cu soarele, cu freamătul publicului, cu așteptarea.

În sfîrșit, s-a dat semnalul întrecerii. Se așterne o liniște încordată în care se aud numai șoaptele vînzătorilor de răcoritoare și voci enervate care-i pun la respect. Pornind din capătul arenei și venind în galop spre tribună, călărețul trebuie să se oprească din viteză într-un punct fix, însemnat cu var, strunind calul brusc și făcînd să scrîșnească nisipul sub picioarele lui. Publicul aplaudă primele încercări reușite. Dar încă mai păstrează rezerve de entuziasm. Știe că vor urma probe mai grele.

Ele urmează într-adevăr. Un taur e gonit în arenă. Călărețul trebuie să-l urmărească și, prinzîndu-i coada și răsucind-o, să-l trîntească din alergare avînd, desigur, grijă să nu fie el răsturnat din șa. Alte probe cer călărețului să prindă cu lasoul picioarele taurului și să-l doboare din viteză.

Iar eu care n-am priceput niciodată pasiunea lui Hemingway pentru coride și pasiunea poeților antici pentru luptele de gladiatori, privesc totul, probabil, la fel cum se vor fi uitat aztecii la călărețiî spanioli. Îmi plac caii și, în adolescență, vara, la țară, cînd aveam prilejul să călăresc nu-l pierdeam. Să pornești în galop fără țintă, să simți vîntul îmbătîndu-te și calul vibrînd sub tine undeva pe un cîmp galben și plin de soare, iată ceva care nu se șterge din memorie. Mă uit însă la acești călărești al căror joc viril cu lasoul și cu riscul îi face cruzi. Soarele, sărbătoarea, strigătele din tribună îi atîță și mai mult. Au uitat de orice altceva, în afară de rivalitățile lor și de gloria de charro. Un taur răsturnat în nisip e pentru ei semnul sărbătoresc al victoriei.

Îmi amintesc că inventarul armelor care au asigurat superioritatea celor șapte sute de oameni ai lui Cortés asupra unor armate de treizeci de mii și cincizeci de mii de luptători azteci nu uită niciodată să adauge celor zece piese de artilerie grea și celor 4 culvrine, 16 cai. 16 cai care au atîrnat greu în istoria Mexicului ! La un moment dat aztecii au capturat un cal, l-au tăiat în bucăți și au trimis aceste bucăți în toate orașele imperiului, dar spaima lor în fața acestor animale necunoscute n-a scăzut... Aici sînt mai mulți cai decît a avut Cortés, iar în vacarmul entuziast din tribună disting destui indieni. Au trecut însă patru secole și jumătate între teama superstițioasă a aztecilor și acest joc duminical care sună foarte spaniol.

Îmi dau seama că n-aș fi niciodată un bun spectator de coridă. Deși știu că pentru a judeca obiectiv o coridă trebuie să ținem seama probabil nu numai de singele care înroșește nisipul. Într-o asemenea arenă nu e loc pentru dueluri cu săbii de mucava. Curajul trebuie să-și asume riscuri reale. Taurul cu ochii injectați, aburiți de furie nu se joacă, iar publicul, frisonînd, înțelege că acolo se poate muri. Și întotdeauna cînd înfruntă moartea, în om există ceva eroic. El, toreadorul, trebuie să facă apel la toată îndemînarea și îndrăzneala sa pentru a nu fi umilit nici de moarte, nici de înfringere. Fiecare greșeală poate costa scump și nimeni dintre cei obișnuiți să trișeze nu l-ar lua locul. Din acest punct de vedere publicul are dreptul să aplaude. El omagiază un curaj care își aduce pe loc dovezile. În văzul tuturor. Fără nici o carte ascunsă în mînecă și fără cărți măsluite. Corida are astfel pedagogia ei. Și totuși... Și totuși dincolo de această pedagogie mi-e imposibil să pricep exaltarea din clipa cînd animalul se prăbușește agonizînd pe nisip. Și nici îndemînarea care are nevoie de dovezi însingerate. E o prejudecată ? Poate. N-am dreptate ? Nu știu. Dar am cel puțin dreptul să spun că nu pricep. Există ceva în mine care mă face inadecvat pentru acest gen de spectacol. Și încă nu s-a inventat o pilulă împotriva „răului de arenă“ pe care s-o rontăi în tribună și după cîteva minute să simți că tu însuți ai fi în stare să iei lasoul, să-l arunci între picioarele unui taur și să-l răstorni pe nisip, așteptînd ovațiile publicului, zîmbind ca un barbar fericit.

Undeva în raționamentul meu s-ar putea să existe o fisură. Prea e veselă toată lumea din jur ca să nu mă simt stînjenit că nu pot intra în atmosfera arenei. În loc să devin un actor al ei, rămîn un martor. Și încă un martor stingherit. Și abia urmează probele cele mai „tari“, care vor solicita nervii spectatorilor.

OCTAVIAN PALER ■

■ **VITRINA ARTELOR**

Problemele teatrului, problemele teatrelor

1 Care credeți că sînt azi problemele esențiale, cu adevărat esențiale, ale teatrului nostru ? Și — ca profesionist, cetățean și conștiință politică — pe ce căi concrete socotiți că aceste probleme pot fi abordate ?

2 Trecînd de la general la special : care a fost, în această stagiune, problema cea mai conflictuală pentru colectivul teatrului dumneavoastră ? Ați învins-o sau v-a învins ?

3 Socotiți că în teatrul dumneavoastră, în timpul acestei stagiuni, s-a făcut primul pas pe drumul spre o nouă calitate a propriei munci, a propriei arte, a propriei producții, a propriului rost ? Dacă s-a făcut, în ce constă — concret — el ? Numiți-l ! Fie că-i spectacol, fie că-i măsură de reorganizare a locului de muncă, fie că-i o modificare a stilului de lucru etc.

4 Care este calitatea publicului teatrului dumneavoastră ? Ce ați făcut și ce vreți să faceți, nu numai ca să-l aduceți în sală, ci și ca să-i îmbunătățiți calitatea, profunzimea de gîndire, exigența ?

5 Față de opțiunile repertoriale ale acestei stagiuni care se încheie, și de calitatea concretă a spectacolelor realizate, în ce proporție socotiți că artiștii de pe schema unității teatrului pe care îl conduceți au sentimentul realizării plenare a personalității lor ?

6 În această stagiune care dintre spectacole a pledat cel mai bine cauza teatrului dv. ?

SÎNTEM OPTIMIȘTI: SPERĂM SĂ APUCĂM ZIUA CÎND VOR DISPĂREA TOTAL BIROCRAȚIA, INDOLENȚA, NEPRICEPEREA

1. Cred că problemele esențiale, cu adevărat esențiale ale teatrului nostru, sînt din păcate cele neesențiale, pentru că la noi există un climat politic propice și stimulator — care solicită creatorilor adevăr și credință — și nu de acest ordin sînt problemele. Existența noastră cotidiană se compune însă dintr-o multitudine de probleme „mici“ care adeseori ne îngreunează drumul spre cele „esențiale“. Pe ce cale pot fi depășite ? Știu eu ? Fiecare are metoda lui. De pildă noi încercăm să ne rezolvăm cît mai mult singuri problemele. Cred că pentru asta sîntem puși acolo. Și sîntem și optimiști. Sperăm să apucăm ziua cînd vor dispărea total birocrația, indolența, nepriceperea. Cît ar fi de minunat dacă fiecare ar avea bucuria „lucrului bine făcut“. Dar ce ne-am face ? N-am mai avea ce satiriza în spectacolele noastre !

2. Cea mai grea problemă a teatrului nostru în această stagiune a fost una „specială“ — care nu face parte din problemele la care vă referiți în prima întrebare. Este vorba de sala „Majestic“, a cărei destinație se vorbește că va fi schimbată. Dacă pînă în prezent această a doua sală însemna un stimulent și o posibilitate a activității noastre, acum — dată fiind perioada de reconstrucție a cartierului Giulești, perioadă în care transportul în comun va fi inerent îngreunat — această sală devine unica posibilitate de a exista a colectivului nostru, primul colectiv teatral înființat de puterea populară și colectiv care a parcurs, în 32 de ani, un drum lung de muncă și dăruire, premiul I la prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României“ însemnînd răsplata dar și confirmarea străduințelor noastre de a transforma cantitatea în calitate.

3. Nu cred că e vorba de „primul pas“. Ar însemna că am stat pe loc. Or, noi vrem (și adeseori și reușim) să fim permanent în mișcare și bineînțeles în evoluție. Reorganizarea activității noastre, pentru a face față la două săli cu același colectiv (50 actori), alcătuirea unui repertoriu care să răspundă exigențelor publicului de astăzi — iată ce ne-a preocupat în special în ultimii ani.

4. E greu de spus în cîteva rînduri cum s-a parcurs drumul de la „Coliba lui Moș Toma“ la „Zamolxe“ sau „Măsură pentru măsură“. O parte dintre noi, care sîntem mai de mult în acest teatru, vedem cu emoție „copii“ de odinioară venind cu copiii lor de mînă la spectacolele noastre. De fapt ne-am „crescut“ reciproc. Pe măsură ce creșteau exigențele publicului, trebuia îmbunătățită și calitatea producției noastre — care la rîndul ei ducea la creșterea mai departe a gustului publicului. Cred că singura cale de a îmbunătăți calitatea publicului rămîne exigența noastră în ceea ce privește calitatea spectacolelor. Din păcate nu ne putem lăuda că am fost întotdeauna consecvenți.

5. Greu de vorbit despre așa ceva în procente. Desigur trebuie menținut permanent un echilibru în folosirea forțelor artistice pentru a nu suprasolicita pe unii în dauna altora. Dar, cum un colectiv teatral bine alcătuit trebuie să aibă ca și o orchestră toate „instrumentele“, se întîmplă ca unele „partituri“ (care se înscriu în criteriile amintite mai sus) să solicite într-o stagiune mai mult „viorile“ și mai puțin „violoncelele“ sau „harfa“. Ne străduim să păstrăm un echilibru astfel încît să asigurăm cît mai multor artiști realizarea personalității lor. Pentru că, spre deosebire de oricare altă profesie, un actor nu vrea în nici un caz să tragă chiulul, să nu lucreze. „Scena“ este rațiunea lui de a exista. În orice caz și la întocmirea viitorului repertoriu s-a ținut seama în primul rînd de forțele artistice pe care le avem. Nu știu dacă ați observat dar folosim puțini colaboratori din afară.

6. „Goana“ de Paul Ioachim în regia lui Alexa Visarion.

ELENA DELEANU ■
directoare a Teatrului Giulești din București

PENTRU A ATRAGE PUBLICUL SPRE TEATRU, NOI NU TREBUIE SĂ FACEM DECÎT UN SINGUR LUCRU: SPECTACOLE DE ÎNALTĂ CALITATE

1. Problema a fost, este și va fi să facem teatru cu onestitate, adică teatru adevărat, adică teatru de care au nevoie și spectatorii și noi, cei de pe scenă.

2. A fost faptul că ne-am desfășurat activitatea împărțind sala cu încă două instituții (Opera Română și Filarmonica „Moldova“) ceea ce a însemnat, practic, înjumătățirea timpului nostru de activitate efectivă pe scenă. Desigur, a fost grav prejudiciată periodicitatea premierelor, activitatea de bază a teatrului. Această problemă, într-adevăr, ne-a învins.

3. Da. Unele spectacole au scos trupa dintr-o stare de rutină, relevîndu-i potențe excepționale (Tango, Acești nebuni fățarnici), altele i-au rafinat profesionalismul (Jocul ielelor, Camera de alături).

4. Publicul ieșean este exigent, sensibil, generos, uneori prea îngăduitor. Pentru a-l atrage spre teatru, noi nu trebuie să facem decît un singur lucru : spectacole de înaltă calitate. Acestea îi vor îmbunătăți firește calitatea, profunzimea, exigența.

5. Nu știu. Ar trebui întreprinsă o delicată și dificilă anchetă. În orice caz, cu aproximație, cred că jumătate din ei.

6. M-aș feri să fac vreo afirmație care ar putea răni, fără voie, vreun coleg. Socot însă că fiecare dintre noi, actorii Naționalului ieșean, cunoaște măsura bucuriei noastre în raport de fiecare spectacol. Fiind în primul rînd actor, sînt obligat să militez înăuntrul instituției pentru creșterea calității spectacolelor, pentru ca fiecare membru al trupei să aibă șansa și posibilitatea de a se autodepăși, ca fiecare să poată lucra cu sine ; deci și eu.

TEOFIL VÎLCU ■
director al Teatrului Național „Vasile Alecsandri“ din Iași

IERARHIA VALORILOR ȘI SELECȚIA LOR TREBUIE SĂ FIE FĂCUTĂ CU MULT MAI MARE RĂSPUNDERE

1. Problema esențială este prezența pe scena teatrelor — cu mult mai mult decît o facem — a adevărului vieții de zi cu zi. Modalitatea prin care putem face mai mult decît am făcut este aceea de a avea atît scriitorii dramatici cît și teatrele la rîndul lor, mult mai mult curaj. Complexitatea vieții omului în societatea noastră, căderile și înălțările lui ne obligă cu prisosință la aceasta. Consider de asemenea că ierarhia valorilor cît și selecția lor în teatrul românesc contemporan trebuie să fie făcute cu mult mai mare răspundere, cuvîntul hotărîtor trebuind să-i fie dat opiniei publice.

2. Problema cea mai grea a fost crearea unui spirit de exigență față de spectacolele prezentate în fața publicului precum și respectarea angajamentului repertorial luat față de el. Am învins-o.

3. Da, s-a făcut. Printr-o răspundere colectivă asupra actului artistic și printr-un autocontrol mult mai responsabil, nu ne-au deranjat supărările unora asupra cărora era uneori îndreptat spiritul nostru critic, exigența noastră. Am socotit cel mai important lucru rezultatul final : spectacolul.

4. Calitatea publicului tîrgmureșean este excelentă. E legată de activitatea de 32 de ani a colectivului secției maghiare, prestigios colectiv artistic, cît și de cei 16 ani ai secției române a teatrului nostru, colectiv talentat și entuziast. Nu înseamnă că nu ne propunem să ridicăm calitatea publicului nostru. Îi oferim texte în spectacole la Sala Studio care să-i ridice probleme de percepere : stăm de vorbă cu el atît în întîlniri organizate de către factorii educaționali din întreprinderi și instituții, cît și de noi, în incinta teatrului : organizăm după multe din spectacolele noastre asemenea dialoguri cu publicul.

5. Am sentimentul că 80 la sută din colectiv se vede realizat în repertoriul pe care l-am prezentat publicului. Totdeauna am căutat pe cît este posibil ca dorința de realizare plenară a personalității actoricești, a valorilor teatrului nostru — și spre bucuria noastră la Tîrgu Mureș avem certe valori atît în colectivul secției române cît și în colectivul secției maghiare. Mă gîndesc, cînd afirm acest lucru, la Constantin Codrescu, care a jucat rolul titular din „Omul care aduce ploaia", Lorant Sohinski în Predicatorul din „Bocet vesel" sau Filip din „Don Carlos", la Ion Pisicuteanu în „Emigranții", la Melania Ursu în „Fedra", Harkas Ybalya în „Domnișoara Nastasia", la Ilevs Kinta în Elisabeta, din „Don Carlos", la Cornel Popescu în Viniciu din „Noaptea cabotinilor", Ferenczy Csonogor în „Jurnalul unui nebun", dar încă mulți alții dovedesc cele afirmate de mine.

6. „Noaptea cabotinilor" de Romulus Guga, „Bocet vesel pentru un fir de praf rătăcitor" de Süto Andras, „Moartea lui Tarelkin" de Suhovo Cobilin, „Emigranții" lui Mrozek, „Piatra la rinichi" de Paul Everac, „Don Carlos" de Schiller, „Domnișoara Nastasia" de George Mihail Zamfirescu.

DAN ALECSANDRESCU
director al Teatrului de stat din Tîrgu Mureș

RĂSPUNDEM COMPLEXITĂȚII DE PROBLEME ALE UNUI TEATRU CARE PREZINTĂ 65 % DIN SPECTACOLE ÎN DEPLASARE

1. Pe lîngă sarcina de educare a populației de naționalitate germană și pe lîngă aceea de răspîndire peste hotare a valorilor culturii materiale și spirituale ale poporului nostru, Teatrul german de stat din Timișoara, traducînd 73 piese din dramaturgia românească în limba germană, și-a asumat și o sarcină specifică în formarea conștiinței înaintate și promovarea tradiției culturale din Banat. Dovada reușitei o constituie cele 6 471 spectacole prezentate de la înființarea teatrului în fața a aproape două milioane spectatori de limbă germană, aflați în peste 150 localități. Ne aparține deci complexitatea de probleme ale unui teatru care prezintă 65% din spectacolele sale în deplasare și turnee. Pentru a satisface necesitățile spirituale ale unui public spectator de toate vîrstele, inclusiv a preșcolarilor și a tuturor oamenilor muncii din numărul acesta mare de localități trebuie acordată o atenție deosebită alcătuirii repertoriului, în vederea includerii unor piese cu un valoros conținut ideologic și estetic. Astfel, repertoriul instituției noastre cuprinde pe lîngă piesa contemporană și pe cea a literaturii clasice, piesa de tineret montîndu-se în mod regulat ca și basmul pentru copii. În vederea aducerii pe scenă a problemelor specifice populației de naționalitate germană, cît și a încurajării autorilor dramatici a fost înființat pe lîngă Teatrul german de stat din Timișoara în anul 1974 un cenaclu al autorilor dramatici de limbă germană ajungîndu-se astfel la prezentarea a 15 premiere absolute. În momentul de față, aceste lucrări sînt continuate în cadrul cenaclului literar Adam Müller-Guttenbrunn bucurîndu-ne de o colaborare fructuoasă cu scriitorii Franz Liebhart, Nikolaus Berwanger, Hanz Kehrer, Ludwig Schwarz și alții și avînd deja asigurate cîte două piese în premieră absolută pentru viitoarele două stagiuni. La preocupările în legătură cu repertoriul teatrului nostru mai trebuie amintit că ne aflăm într-o perfectă colaborare în ce privește echilibrarea repertoriului cu secția germană din Sibiu, evitînd să repetăm montarea unei piese care a fost deja prezentată publicului.

2. Se resimte foarte mult lipsa unui regizor al casei mai ales în legătură cu creșterea cadrelor tinere. O altă problemă este aceea de a fi fost obligați la pensionarea unor artiști cu multă experiență, cu reală putere de muncă, cînd știm că formarea și integrarea tineretului la locul de muncă poate avea loc numai pe lîngă prezența unor personalități artistice de seamă din domeniul artei teatrale. Ne referim la actrițele Irmgard Schatti și Margot Göttlinger. Este o mare descurajare și pentru acei actori care au prestat, în sfertul de veac care a trecut, o muncă de înaltă calitate — Iosef Iohum, Iulius Szabo, Horst Strasser și alții — și care, în momentul de față nu pot fi remunerați după capacitate din lipsă de studii, iar actorii tineri cu studii superioare deși unii din ei sînt mai puțin talentați beneficiază de o încadrare mai bună.

3. Stagiunea '77—'78 s-a născut în baza experienței anilor trecuți marcînd totodată sărbătorirea a 25 de ani de la înființarea Teatrului german de stat din Timișoara. Prin repertoriul acestei stagiuni colectivul nostru pledează, mai mult, pentru o dramaturgie nouă și de experiment, acordă un loc de cinste pieselor literaturii clasice, basmelor pentru copii, cît și dramaturgiei progresiste. Actuala stagiune este un moment de bilanț în drumul ascendent al atingerii lui major propus teatrelor din țara noastră pentru formarea unei conștiințe mai înaintate. Încununarea muncii entuziaste depusă de către întregul nostru colectiv o constituie mesajul adresat Teatrului german de stat din Timișoara de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și conferirea prin Decret prezidențial a ordinului Meritul cultural clasa I.

4. Relația teatru-public s-a dezvoltat și concretizat pe lîngă spectacolele prezentate prin întocmirea unor chestionare și purtarea de discuții cu spectatorii noștri înainte sau după spectacolele prezentate. Am recurs la această formă de comunicare pentru că populația de naționalitate germană este mai puțin compactă în instituții și întreprinderi. Totodată sînt invitați la vizionări de spectacole pînă la 100 de colaboratori din instituții și întreprinderi, luîndu-se în discuție complexitatea problemelor de pregătire a spectacolelor și cîștigarea publicului spectator. Pentru micii noștri spectatori organizăm cu ocazia reprezentațiilor pentru copii, concursuri de desen legate de tema piesei jucate, acordînd premii și certificate de calitate iar lucrările tinerilor desenatori sînt expuse în foaierul teatrului. În cele mai multe cazuri participarea s-a extins și în alte localități ale Banatului. Publicul nostru spectator este deschis pentru un repertoriu universal avînd însă pretenția să-i fie prezentate pe lîngă piese de proză și spectacole muzicale. Spectatorii noștri pot fi deci, cîștigați oricînd printr-un repertoriu complex și spectacole de calitate. Ținînd cont de cerințele oamenilor muncii în primul semestru al anului 1978 au putut fi înregistrate față de aceeași perioadă a anului trecut o creștere substanțială a numărului de spectatori. Încercăm să îmbunătățim pe de altă parte calitatea și exigența spectatorului și prin elaborarea caietului-program „Gong" cu un bogat material informativ necesar pentru a înțelege și a pătrunde în profunzimea spectacolului prezentat.

5. În ce privește sentimentul realizării personalității artiștilor noștri am reușit ca peste 70% din interpreții colectivului să obțină roluri principale, punînd accent deosebit pe promovarea tineretului și descoperirea unor noi talente.

6. Spectacolele repertoriului actual care au pledat mai bine cauza teatrului sînt „Viața particulară" și „Fiul mai mare", care pun în dezbatere anumite aspecte ale vieții contemporane socialiste, și dramatizarea „Meșterul Iacob și fiii săi", care aduce pe scenă unele momente ale vieții și literaturii populației de naționalitate germană din Banat.

HANS LINDER
director al Teatrului german din Timișoara

„Goana" scrisă de Paul Ioachim, în regia lui Alexa Visarion, la Teatrul Giulești: o piesă și un spectacol fără probleme (exceptînd dulcea povară a succesului).

PROVINCIA ÎNSEAMNĂ O RESPONSABILITATE POLITICĂ ÎN PLUS

1. Problemele esențiale ale teatrului nostru sînt, după părerea mea, două : calitatea artistică și actualitatea spectacolelor, înțelegînd prin aceasta din urmă noutatea tematică, necesitatea unui anumit repertoriu în contextul actual al vieții noastre spirituale. Audiența publică n-a lipsit niciodată și nu va lipsi nici pe viitor dacă răspunsul la aceste două probleme va fi exact : calitatea artistică ridicată și actualitatea eficientă.

2. Depășirea complexului de teatru de provincie. Teatrul orădean a realizat totdeauna spectacole interesante, dar nu întotdeauna cunoscute la nivelul mișcării teatrale naționale. Am înțeles însă, în vremea din urmă, că așezarea geografică nu este un handicap, ci o responsabilitate politică în plus. De aceea am forțat, dacă se poate spune așa, nota participărilor la toate acțiunile și confruntările organizate în cadrul festivalurilor din diferite orașe ale țării, demonstrînd astfel puterea colectivului nostru, reușind ca atît la secția română, cît și la secția maghiară, să depășim limitele biologice ale complexului amintit.

3. Noua calitate a propriei munci începe de la disciplina liber înțeleasă, cu realizarea unității de voință a întregului colectiv. Acceptarea, dar mai ales înțelegerea și dăruirea la efortul comun propus la începutul stagiunii, au fost remarcabile, regizorii, actorii, scenografii înțelegînd necesitatea continuă a autodepășirii. Ar fi suficient să amintesc că într-o singură stagiune, la cele două secții, s-au realizat în loc de 12 premiere, cum era planificat, nu mai puțin de 20, ridicîndu-se totodată substanțial nivelul artistic al spectacolelor.

4. Se spune că fiecare teatru are publicul pe care îl merită. Cei ce au participat la „Săptămîna teatrului scurt" au elogiat în repetate rînduri sensibilitatea, numărul și inițierea publicului orădean în ce privește calitatea artistică a spectacolelor. Pentru a aduce cît mai mulți spectatori în sala teatrului, am organizat numeroase dezbateri cu spectacole care, altădată, se spunea că nu sînt „de public". Astfel, cu spectacolul „Emigranții" am organizat șapte dezbateri cu tineretul despre condiția nefericită a transfugului ; cu „Piatră la rinichi" am dezbătut problemele de etică ale vieții noastre contemporane ; iar cu „Occisio Gregorii...", despre nota patriotică a dramaturgiei românești. Intenționăm ca spectacolele noastre înainte de prezentarea în premieră să fie dezbătute de colective de oameni ai muncii din profilul de activitate la care se referă piesa respectivă. De asemenea, pentru a face repertoriul mai accesibil și mai apropiat de dorințele spectatorului, am organizat stagiunea viitoare atît la secția română, cît și la secția maghiară cu repertoriu diferit pentru maturi și pentru copii și tineret.

5. Actorii, regizorii și scenografii noștri sînt, cred, mulțumiți în ce privește calitatea spectacolelor în care s-au manifestat. Opțiunile repertoriale pentru stagiunea viitoare s-au discutat de nenumărate ori cu întregul colectiv tocmai ca să folosim cît mai bine valențele forțelor artistice existente în acest moment în teatru. Dar cea mai mare mulțumire a actorilor noștri nu este faptul că au jucat roluri de mare întindere, ci faptul că au realizat spectacole care au fost distinse cu 11 premii la festivalurile și concursurile naționale din acest an, și că titlurile acestor spectacole sînt „Occisio Gregorii...", „Emigranții", „Matca", „Rehsos", „Balconul" și altele, a căror premieră absolută a avut loc pe scena orădeană. De asemenea, cele cinci spectacole pregătite pentru televiziune și faptul că 10 actori ai teatrului nostru figurează pe genericele filmelor românești sînt tot atîtea dovezi că există o contribuție orădeană deosebită la viața spirituală a patriei noastre.

6. Aș îndrăzni să spun că întregul repertoriu a căutat să pledeze în favoarea acestei cauze. Așezarea noastră în această zonă geografică, cum spuneam înainte, impune alte criterii decît cele ale unui teatru din București, de exemplu. În acest fel, considerăm că nu un spectacol, ci întregul repertoriu trebuie să servească cauza teatrului.

MIRCEA BRADU
director al Teatrului de stat din Oradea

SĂ ADUCEM ÎN SCENĂ ADEVĂRUL ȘI CONFLICTELE AUTENTICE

1. Problema esențială, după opinia mea, se află în nevoia imperioasă, stringentă, a luptei împotriva degradării profesionale și a inerției. Nu putem face abstracție de faptul că sînt destule semne îngrijorătoare, care atestă acest proces de degradare profesională. La aceasta adaug nevoia recîștigării demnității slujitorilor profesiunii de actor. Trebuie să ajungem să putem vorbi **numai cu respect** despre actor. Primul însă trebuie să ne convingă actorul. Vorbind despre repertoriu, sînt obligat să spun că avem nevoie de piesa românească în stare să concureze piesa străină de succes. Avem nevoie de o replică incandescentă care să aducă în scenă adevărul și conflictele autentice pe care spectatorul să le recunoască drept adevărul și conflictele vieții lui de toate zilele. Nu mai putem să-i prezentăm publicului, pe scenă, o altă viață decît aceea pe care o trăiește. Nu putem să-i prezentăm o altă viață, mai dulce, mai comodă, mai diluată, mai neinspirată, mai lipsită de nerv, mai lipsită de necazuri ca și de bucurii, decît aceea pe care o trăiește el în viața lui de toate zilele. Pe scenă, omul din sală trebuie să se recunoască și în bine și în rău. Din nenorocire multe, foarte multe din piesele noastre sînt ca niște eprubete în care cineva pregătește un surogat de viață. În piesele noastre se naște fără dureri, se trăiește fără complicații, nu se moare niciodată, sau dacă se moare se moare numai fericit, pe nimeni nu-l doare burta, nimeni n-a primit o palmă nici la propriu, nici la figurat, și pînă la urmă concluzia este că se trăiește mai insipid decît în rai. Cînd trăim o viață atît de adevărată și de violent implicată ca aceea pe care o trăim nu putem să dăm leul pe un bilet care ne introduce în universul eprubetei. Oricîtă propagandă am face în jurul acestor surogate, spectatorul nu scoate leul. Dacă avem curajul, un popor întreg, să trăim viața pe care o trăim, atunci să avem curajul să o aducem și pe scenă !

2. Problema, într-adevăr conflictuală, a fost determinată de nevoia imperioasă, stringentă, cu caracter de supraviețuire, de șansă de supraviețuire, a fost determinată, zic, de nevoia recîștigării demnității artistice, cetățenești și profesionale a întregului colectiv. Conflictul a fost dur, era nevoie de duritate și de fermitate din partea mea. Am învins.

3. S-a făcut nu un pas, s-a străbătut un drum, al consolidării **ideii de trupă**, în opt premiere. Singurul criteriu, după mine, al succesului în teatru și al unui teatru fiind **trupa**. Trupa înseamnă valori subordonate conștient, devotat, sîngeros devotat, unei cauze. Cred că la Teatrul Mic se poate vorbi **acum de o trupă**. Ea s-a văzut, cred eu, ambițios și convingător, în ultima premieră „NEBUNA DIN CHAILLOT". Ca să ajungem aici a trebuit să obținem o nouă calitate a muncii, să instaurăm un nou stil, să credem din nou în scindura scenei.

4. Publicul există atunci cînd citești la casă anunțul **„Nu mai sînt bilete !"** Publicul vine pentru piesa bună, pentru actorii buni, pentru spectacolul bun.

5. Cei care merită, toți, au fost pe scenă. Dar sîntem abia la începutul drumului — am mai spus. Important nu e să joci numai rolul lui Hamlet, important este să anunți convingător : „— Vine Regele !" și sala întreagă să se simtă obligată să se ridice în picioare. Dar nu trebuie uitat, firește, rolul vedetelor. La Teatrul Mic sînt foarte mari vedete. Și au jucat. Un maestru al științei de a conduce un teatru, de a face o distribuție, de a crea o trupă a fost, la noi în România, **Sică Alexandrescu**. Iată unul din modelele mele.

6. Au fost **spectacole**, nu unul, pentru că nu am fi reușit, cu un singur spectacol, oricît ar fi fost el de bun, să aducem Teatrul Mic în centrul atenției, așa cum se află acum. Pe toate aceste spectacole care ne-au ajutat să fim, azi, TEATRUL MIC le veți regăsi în repertoriul stagiunilor viitoare. Acesta e argumentul convingător. Nu fac nici un spectacol care să nu aibă o cauză, care să nu pledeze pentru o cauză — vreau să spun.

DINU SĂRARU
director al Teatrului Mic din București

Anchetă de NELU IONESCU

■ PAGINĂ DE LECTURĂ

LÉTAY LAJOS

Seară

E seară, s-a lăsat răcoare —
singeră frunza după soare
(ar vrea să-i mai oprească-n loc),
dar e ceva ce o reține
să plîngă — arîșicît o doare,
ceva ce inima îi frînge :
un boț de pasăre ce plînge.

Tinerețe

A sărutat-o brusc, n-a mai răbdat
pînă s-ajungă-acasă, sub portiță ;
lung îi păru azi drumul către casă,
cît pînă-n cerul 'nalt și înstelat.

Mi-am pironit privirea-n depărtare
și-am ascultat cum clanța ruginită
se răsucește-n inimă, pe-o ușă
ce poate mîine fi-va-nțepenită.

Vis și realitate

Legăn în lung de noapte-o poezie
s-o-nchin făpturii celei mai iubite,
dar pînă-n zori rămase-o parodie
cînd glas au dat livezile-nflorite.

Spre casă

Precum în aer acrobatul
pe sîrmă,-n aparența-i calmă,
așa pășesc pe cărăruia
albă, îngustă doar de-o palmă.

În dreapta se întinde valea
cu arăturile-ntomnate,
în stînga de privesc, se-ntinde
orașul meu ca o cetate.

Sub mine-o mare se frămîntă
cu valuri scînteind în soare,
ea mi-a dat viață și mi-e leagăn
cu brațele-i odihnitoare.

Și merg pe cărăruia-ngustă
purtîndu-mi amețeala dulce,
oricum mă prăvălesc spre casă
ori încotro căzînd m-aș duce.

Vai, tot mai subțiat e firul

Pe gard un ram îmbobocit
la pieptul soarelui se-nclină,
cu aripi moi plutește vîntul,
o gîză cade în lumină.
O, univers nestăvilit,
ce să mai spun de tine oare
cînd nalba s-a-nălțat de-o
                    șchioapă
și ciocîrlia cîntă-n soare.

Ușor mă simt și fără straie
și-mi vine-a ride-ncet în barbă,
mă ia de mijloc o văpaie
și m-ar rostogoli în iarbă...
ca-n serile de-odinioară
cînd terminam de învățat
și stam ca să păzesc pe-afară
rufele-ntinse la uscat ;
în mînă c-un coltuc de piine,
pe-obraji cu ochii mamii, stele,
și amîndouă moi și albe
și dragi copilăriei mele.

Iar printre flori de păpădie
strîngeam măcriș în clop și calde
prin palme îmi treceau o mie
de gîze, -n ierburi să se scalde,
colb aurit purtam pe pleoape
și fluieram plin de fantasme —
treceam prin foc și peste ape
ca fiul de-mpărat din basme.

Hei, zile, voi frumoase zile,
de cîte ori v-ați dus de-atunci,
ca fluieratul tău, copile,
pe pînza anilor mei prunci !
Mă tot maturizez — mereu mai
aproape lumea îmi apare,
dar anii-mi sînt tot mai departe
ca-mbobocitul ram sub soare,
zadarnic mîna mi-o întind
că n-am să-i mai ajung vreodată,
doar ca prin ceață-mi mai zîmbește
cu strălucirea lui ciudată.

S-a dus cea mai frumoasă filă
a vieții mele — floarea-i stinsă,
mari bărzăuni îi port polenul
prin lumea asta necuprinsă.
Pe-aripa lor întraurită
soarele zîmți de aur bate —
îi văd în zare cum pe buza
pămîntului coboară toate...

Cît oare le voi mai cuprinde
în ochiu-mi zborul nebunatec,
cînd îi va înghiți lumina
sau ceturile depărtate ?
Abia de-i mai zăresc cum joacă
departe peste viața-ntreagă,
vai, tot mai subțiat e firul
care de anii mici mă leagă !

Traduceri de CONSTANTIN OLARIU ■

■ ACTUALITATEA LITERARĂ

RUBRICA MEA

Caragiale rousseauist?

La două sute de ani de la moartea ilustrului „cetățean al Genevei" și o sută cincizeci de la nașterea magului de la Iasnaia-Poliana, a apărut în Editura Univers temeinica lucrare : **J.—J. Rousseau și L.N. Tolstoi în căutarea vîrstei de aur.** Un amplu capitol tratează despre „ecouri rousseauiste în literatura română", îndeosebi de la „omonimul român" al marelui scriitor francez, Alecu Russo, pînă la Mihail Sadoveanu. Cei dintîi, în **Cîntarea României**, se lasă și el, într-adevăr, sedus de utopica „vîrstă de aur", cînd scrie, de pildă, despre vremea „cînd tot omul trăia fără stăpîn și umbla mîndru, fără să-și plece capul la alt om ; cînd umbra văilor, pămîntul și aerul ceriului era deschisi tuturora ; iar viața se trecea lină ca un vis...". După Karl Marx, fantezia popoarelor situa „epoca nevinovăției, epoca de aur, în **preistorie**", iar autorii, în rezumatul de la sfîrșitul cărții apreciază că Rousseau „adera la modul de viață neolitic", adică la epoca locuințelor lacustre !

Caragiale n-ar fi intrat poate în conspectul rousseauist al literaturii noastre, dacă Mihail Ralea n-ar fi remarcat despre „lumea lui Caragiale" că ar fi fost „o lume absolut paradisiacă". În corpul aceleiași fraze, el își explică astfel epitetul : „fără griji și fără, cum se spune azi, în limbaj mistic, fără cine știe ce problematici interne".

Fără a fi fost neapărat mistici, oamenii acelor zile, de la răscruce de veacuri, și mai ales cei observați de Caragiale, nu cunoșteau sau nu cultivau „angoasa". Pe atunci era la modă, în Occident, nevroza, care a fost preluată la noi de școala macedonskiană, și ca atare luată în deridere de Caragiale și de Toni Bacalbașa, pare-se și cu concursul lui I. Al. Brătescu-Voinești, în **Moftul român** (1893).

Eroii lui Caragiale, după Ralea, „rezumă psihologia momentului de atunci : mentalitate în fond bucolică, caracteristică regimurilor quasi-feudale".

Tot Ralea încheia :

„Dacă ne gîndim bine este ceva rousseauist în Caragiale".

Acel „ceva", după autorii recentei lucrări, ar fi „o observație capitală care, prin trimiterea la mentalitatea quasi-patriarhală a societății, ne oferă cheia problemei în discuție...".

Să fim însă bine lămuriți : eroii lui Caragiale nu-și pun probleme metafizice, nu sînt scuturați de nevroze, dar suferă de morbul politicii, se înțelege, al celei interne, în calitate de clientelă a celor două partide ale rotativei guvernamentale, nu și fără a se deda și la speculații de politică externă, sînt în mare parte prinși de angrenajul birocrației sau de acela al micului comerț, ori al gazetăriei, în forma de stat a monarhiei constituționale, în care însă „pactul fundamental" e zgomotos sprijinit în opoziție și tiptil călcat la putere. Viața publică e agitată de lozinca lansată de liberalul progresist C. A. Rosetti după victoria de la Plevna, și anume că a rămas să fie cucerită Plevna internă, adică citadela Reacțiunii.

Caragiale ridiculizează agitația care a cuprins acea mică burghezie, scoasă în stradă de sus-numitul tribun, și în genere rău mistuitele principii mari democratice, care se fluturau, dar nu se aplicau. Nimic patriarhal în acea agitație, nimic bucolic, nimic care să ne trimită la „vîrsta de aur" a omenirii, văzută ca ferită atît de războaie, cît și de lupte politice intestine.

Antisămănătorist și antipoporanist, Caragiale n-a luat în șfichiul biciului numai poezia „decadentă" a lui Macedonski și a școlii lui literare, dar și literatura bunilor săi prieteni, Vlahuță și Delavrancea, care vedeau în viața de la țară replica pozitivă, moralmente vorbind, a celei de la oraș. „Smărăndița", „Dă dămult, mai dădămult", sînt într-un fel reacțiuni împotriva bucolismului amicilor săi, apologeți ai „raiului" rural și detractori ai „infernului" citadin. Nici mărețele priveliști carpatine, cu bogatele lor turme de oi și cu ecourile lor în folclor nu scapă ironiei lui Caragiale : vezi, în seria de **Poeme în proză**, apărute în **Universul** de la 27 februarie 1909, adică în vremea autosurghiunului berlinez, **Doina**, pastișă în proză ritmată, care la în rîs mitul „paradisiac" al pastoralei naționale.

Studenților ardeleni care-l vizitau la Berlin, le recomanda să se lepede de sentimentalismul lacrimogen :

„Mă, de-acu să nu mai cîntați pe țăran cu pletele lungi și cu fluierul de cioban pe buze. Azi fluieră trenu. Să faceți pe țărani un popor la nivou european (...) Să nu ne mai tînguim ! Scurt ! Să învățăm cîntece d-astea **(Pe-al nostru steag**, n.n.), mă, și să fim oamenii faptelor..." (interviu apărut în **Lupta**, Budapesta, 13 decembrie 1910).

E oarecare distanță față de „vîrsta de aur", nu-i așa ? Și fiindcă sărbătorim totodată bicentenarul morții lui Voltaire, l-aș vedea pe Caragiale mai aproape de „patriarhul de la Ferney !".

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Creație și veleitarism

Am citit de curînd o carte extraordinară : **Ocheanul întors** de Radu Petrescu. Fiind un „jurnal de scriitor", nu este totuși un jurnal al autorului, un volum de însemnări autobiografice, ci o operă literară de sine stătătoare, fără caracter confesiv. Eroul acestei cărți este un scriitor, tînăr profesor într-un sat din Ardeal, cu vreo trei decenii în urmă, a cărui existență este stăpînită de o imensă, orgolioasă și totalitară voință de a scrie. Dar pasiunea scrisului nu-i impune atît sacrificii, cît îi solicită dăruirea, angajarea integrală a existenței. „Scriitorului român — notează tînărul profesor — i s-a întîmplat, i s-a dat ceva inestimabil, aproape neverosimil prin dramatism și noblețe, i s-a dat, anume, soarta de a fi scriitor român". **Ocheanul întors**, carte de idei și de simțire, este de fapt un roman : al transformării veleității în vocație. Un roman ce conține, totodată, o morală a scrisului literar, recomandabil nu numai începătorilor, dar și autorilor oarecum „consacrați" de publicarea unuia sau a mai multor volume.

Pentru că mulți fac încă eroarea de a osîndi cu grele cuvinte veleitatea în literatură. În realitate, voința este hotărîtoare pentru creație ; modificîndu-se însă și luînd forma unui atașament profund. Veleitatea se preface în angajare vitală, în pact, într-o legătură durabilă : este o schimbare de calitate. În orice creator se află, figurat vorbind, un veleitar ucis ; începuturile marilor scriitori, bîjbîitoare, uneori penibile față de creația ulterioară, așa-zișii „ani de ucenicie" sînt expresia acestei metamorfoze. Care nu este obligatorie, nici ireversibilă. Sînt autori ce nu renunță vreodată la exercițiul literar fără a fi totuși vreodată creatori ; există creatori ce redevin veleitari, simpli rentieri ai unei vocații dispărute ca un rîu înghițit de nisipuri.

Creația înglobează veleitatea și o transformă ; îi dă un sens ; veleitarismul permanentizează stadiul intențional, confuz, nebulos, de disponibilitate nelimitată. Într-un caz, veleitatea este justificată ; în celălalt justifică.

Dacă veleitatea nu se opune creației, veleitarismul, în schimb, poate ajunge un adversar al literaturii, cu atît mai redutabil cu cît nu este vorba de o confruntare directă, făță în față, ci de o substituire, adeseori insidioasă. Capacitatea mimetică a veleitarismului este uimitoare ; ca și neputința de a se angaja, de a se fixa trainic. Tenace, statornică pentru un veleitar este numai voința de a face literatură, de a produce ; dar este o tenacitate în sine, sterilă, o năzuință fugitivă și superficială. O voință ce nu se materializează, căreia îi lipsește mereu obiectul ; incapabilă să descopere unul, să-l posede. Veleitarul nu este atașat, ci se atașează ; nu aparține nici trecutului, nici viitorului, timpul său este un prezent continuu, lipsit de istorie. Creația adevărată este în istorie și are o istorie ; veleitarismul, în schimb, este totdeauna o expresie a permanenței în efemer. Nu participă la constituirea unui moment sau a unei epoci literare ; marcîndu-le însă, așa cum pilitura de fier indică foarte exact liniile de forță ale unui magnet. De multe ori instinctul de orientare al veleitarilor este mai puternic decît înțelegerea critică. Direcțiile cele mai fertile, cele mai productive într-un moment sau în altul sînt de multe ori arătate în primul rînd de polarizarea veleitarilor.

Dobîndind, în deceniul trecut, o libertate a formelor ce traducea în mod specific refuzul dogmatismului (dogmatismul instituie **forma** în detrimentul **formelor**) poezia contemporană românească a redescoperit apoi necesitatea opțiunii și necesitatea angajării. Caracterul organic al acestor mișcări, superficial consecutive și de fapt simultane, este evident : la efectuarea lor participă toate generațiile și găsim reflexul lor în evoluția tuturor modalităților poetice. Veleitarismul n-a lipsit însă și nu lipsește : în acest spațiu se observă trecerea de la un haos formal la o angajare formală. Opțiunea în înfățișarea unei preferințe decorative, implicarea se transformă în retorică. Sentimente și noțiuni fundamentale fac obiectul unei declamații mecanice, devenind o simplă recuzită : spre deosebire de poetul autentic, veleitarul mortifică tot ce atinge. El depreciază, părînd să prețuiască ; strică, părînd că înalță ; trivializează, părînd să respecte.

Nu „soarta de a fi scriitor român", cu toate gravele responsabilități ce decurg din această condiție, îl preocupă pe veleitar, ci existența ca autor contemporan. Dorința cea mai arzătoare a veleitarului este să publice, nu să scrie ; o dorință uniformizatoare. Fiindcă veleitarismul este un fenomen, în vreme ce creația devine un eveniment. O radiografie a veleitarismului, un portret-robot al veleitarului sînt oricînd posibile ; creatorul se distinge prin unicitate. Veleitarii se aseamănă între ei ca ființele primare, indistincte ; vocea creatorului răsună inconfundabil.

MIRCEA IORGULESCU ■

1000 de spectatori sub rouă

Primul festival al muzicii tinere

În zilele de 23—25 iunie s-a desfășurat la Costinești primul festival al muzicii tinere, **Cîntecele tineretii**, organizat de C.C. al U.T.C. și Consiliul U.A.S.C.R. În fața unui public care a umplut seară de seară teatrul de vară al complexului studențesc aflat aici au evoluat interpreți și formații care au dezvăluit aria largă de răspîndire a acestui fenomen artistic la noi, diversitatea sa și faptul că în muzica tînără se profilează noi orizonturi. Acest festival a însemnat o reușită trecere în revistă a valorilor din noua generație de cîntăreții folk și, așa după cum afirma tovarășul Nicolae Croitoru, secretar cu probleme de propagandă la C.C. al U.T.C., încununează o întreagă activitate de politică culturală înscrîndu-se în ampiele acțiuni declanșate de Festivalul național „Cîntarea României".

Juriul a fost format din Nicolae Croitoru, N.D Fruntelată, redactor șef la ziarul **Scînteia tineretului**, Cseke Gábor, redactor șef la ziarul **Ifjúmunkás**, Stelian Motiu, redactor șef al revistelor **Viața studențească** și **Amfiteatru**, Dinu Marin, secretar al U.A.S.C.R., Gigi Trif, Nicolae Costin și Sorin Vasilovici, activiști ai C.C. al U.T.C. și poetul Adrian Păunescu, redactor șef al revistei **Flacăra**, președintele juriului.

Ce aduce semnificativ în muzica tînără „noul val" apărut la orizont ? În primul rînd o deplină integrare în acest gen de artă impusă de generația care l-a precedat. De aici abordarea fără complexe a unui repertoriu cu o problematică vastă și generoasă, capabilă să surprindă multe din meandrele sufletului omenesc. Apoi, din ambiția de a-i depăși pe „înaintași", la mulți dintre tinerii interpreți se observă o preocupare insistentă pentru perfecționarea propriilor mijloace artistice, astfel încît comunicarea lor cu publicul să se realizeze într-un mod cît mai emoționant. Asumîndu-și misiunea de a contribui la rîndul lor la educarea patriotică și estetică a publicului, la ei se constată entuziasm și prospețime în interpretare, pe care, din păcate, unii dintre cîntăreții folk mai vîrstnici le-au pierdut. Destinul noilor interpreți care bat la ușile afirmării și chiar și la cele ale consacrării este pe de o parte mai scutit de emoții deoarece ei găsesc deja un teren pregătit pentru evoluția lor de cei dinainte. Dar tocmai din această pricină ei nu se pot aștepta în nici un caz la menajamente, fiind comparați în permanență cu „vîrfurile" muzicii tinere, la înălțimea cărora nu pot ajunge decît printr-o pregătire riguroasă.

Un aer înnoitor a pătruns în muzica tînără și este bine ca să-i întîmpinăm cu toată dragostea pe cei care l-au adus și să le încurajăm evoluția.

Dar iată care sînt cîștigătorii primei ediții a festivalului de muzică tînără :

I. **Mențiuni :** DANIEL DUMITRESCU — **Scrisoare de acasă**, versurile de Virgil Carianopol, muzica și interpretarea de Daniel Dumitrescu ; ALEXANDRU IVANOV — **Balada corbilor**, versurile de George Topîrceanu, muzica și interpretarea de Alexandru Ivanov ; GRUPUL FOLK MORENI : **Marșul împotriva morții**, versurile, muzica și interpretarea de grupul respectiv ; GRUPUL „PROGRESIV FOLK '74" — **Neliniște**, versurile de Dumitru Pricop, muzica de Tony Iankevici.

II. **Laureați :** VIOLETA CIOMÎRTAN — **Ciobănașul**, versuri populare, muzica Violeta Ciomîrtan ; **Verde crud**, versurile de George Bacovia, muzica de Violeta Ciomîrtan ; IOAN și EUGEN EVU : **Cîntecul lui Iancu**, versuri populare, muzica Ioan Evu ; **Argument pentru pace**, versurile de Eugen Evu, muzica de Ioan Evu ; GRUPUL FOLK „T" — **Balada lui Iancu Jianu**, versuri populare, muzica și interpretarea de grupul respectiv ; GRUPUL FOLK „5" : **Fiatalok** (Tinerii), versurile de Verzár Ferenc și Verzár Csongor, muzica de Verzár Ferenc ; GRUPUL FOLK „CETATEA" — **Limba noastră**, versurile de A. Mateevici, muzica și interpretarea de grupul respectiv.

Primul festival al muzicii tinere de la noi a fost o reușită atît prin excelenta sa organizare, cît și prin valoarea unora dintre interpreți și formații, ceea ce ne face să privim cu încredere viitorul acestei arte, în plină expansiune. Timp de trei zile, pe scena teatrului de vară din Costinești s-a perindat o lume diversă și colorată, exuberantă și totuși plină de întrebări, care, dincolo de cîntec și poezie, dincolo de vîrste și profesii, de unghiuri diferite de a vedea arta, a demonstrat largile posibilități create pentru exprimarea liberă a fenomenului artistic de la noi.

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

Cronica (313, 314)

În încheierea primului festival al muzicii tinere de la noi, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista **Flacăra**, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, a susținut două întîmplări literar-artistice la Costinești, pe scena teatrului de vară. Început duminică, 25 iunie, la orele 19, întrerupt pe durata transmiterii la televizor a finalei campionatului mondial de fotbal, reluat la orele 0,30 în fața unui public de peste o mie de persoane — cîte încap în incinta acestui teatru — spectacolul s-a terminat la orele cinci, în dimineața zilei de 26 iunie, cînd revărsatul zorilor a făcut inutilă lumina reflectoarelor. Au fost prezenți membrii reprezentativi ai cenaclului : Dan Andrei Aldea, Mirecea Vintilă, Victor Socaciu (acompaniat de formația pop Grup 74 din Brașov — Sandu Albiter, Lucian Nireșteanu, Daniil Proca, Paul Panait), Ion Zubașcu, Doru Stănculescu, Mihail Stan, Florian Pittiș, Valeriu Sterian, Evandro Rossetti, Nicu Vladimir, precum și mai noii săi membri Maria Naghi, Arpad Domokos, Nicolae Morancîu și Adrian Duțu. Manifestarea aceasta, cu desfășurare insolită chiar și pentru Cenaclul Flacăra, a avut un caracter sărbătoresc, fiind ca un omagiu adus laureaților primului festival al muzicii tinere, o recunoaștere a valorii lor din partea reprezentanților mai vîrstnici ai genului, pionierii lui. Tocmai pentru a arăta că muzica tînără este una singură, indiferent de modalitățile de exprimare, gala laureaților acestui festival a fost organizată în cadrul întîmplărilor artistice ale Cenaclului Flacăra.

O interpretă cu glas răscolitor : Zoia Alecu

Daniel Dumitrescu, Alexandru Ivanov, Grupul folk Moreni, Grupul progresiv folk '74 au impresionat prin acuratețea interpretării. **Limba noastră**, pe versurile lui Alexe Mateevici, a intrat deja în conștiința publicului, așa cum a propus-o grupul folk „Cetatea", format din Molnar Gheorghe, Șerban Mariana și Dorina Pop. Grupul folk „5" s-a distins prin forța interpretării antrenantului cîntec **Fiatalok** (Tinerii) pe versurile lui Verzár Ferenc și Verzár Csongor : „Așa sîntem noi / Tinerii / Liberi să cîntăm / Tinerii / Ne place să cîntăm / Tinerii / Liberi să cîntăm / Tinerii". O formație al cărei nume trebuie reținut este și grupul „T" din județul Dîmbovița, **Balada lui Iancu Jianu**, dar și alte cîntece interpretate i-au dezvăluit posibilitățile artistice variate. Frații Ioan și Eugen Evu au adus „un suflu de adevăr și istorie din Ardeal". Absolut remarcabilă a fost Violeta Ciomîrtan din Roman care, după expresia poetului Adrian Păunescu, atunci cînd cîntă **Verde crud** pe versurile lui Bacovia parcă ar face „o fotografie a melancoliei lumii". Înzestrată cu o voce de un tip special, deosebit de sensibilă, ea are toate șansele să se afirme ca o mare interpretă.

Toți acești tineri artiști și-au găsit un loc firesc printre membrii cenaclului, ca reprezentanți ai uneia și aceleiași arte, profund ancorată în prefacerile revoluționare ale contemporaneității. Simțind că asistă la un moment deosebit în existența lor, membrii cenaclului și-au întîmpinat colegii mai tineri cu un program alcătuit din cele mai semnificative lucrări ale lor. Spiritul de emulație le-a dictat să se prezinte la nivelul cel mai înalt, astfel încît să indice cotele la care se află arta lor. În noaptea de 25 spre 26 iunie, sub lumina a 5 reflectoare și a o jumătate de lună, concurați de greieri și bombardați de bondari, membrii cenaclului au interpretat piese de o mare profunzime din poezia și cîntecul tînăr, astfel încît spectatorii — dintre care unii infofoliți în pături — au rămas țintuiți pe locurile lor pînă în zori. Nu mai înșirăm titlurile lucrărilor interpretate. Consemnăm doar apariția în cenaclu a tinerei Zoia Alecu care a lăsat o impresie extraordinară prin calitățile sale vocale și prin repertoriul ei format din cîntece influențate de folclor la modul cel mai autentic. Zoia Alecu este fără îndoială o speranță a muzicii tinere.

Întîmplările literar-artistice cu numărul 313 și 314 au fost o veritabilă sărbătoare a poeziei și cîntecului tînăr de la noi, a spiritului liber și cutezător din România.

GEORGE ARION

O posibilă mare cîntăreață Violeta Ciomîrtan

Laureații primei ediții a festivalului muzicii tinere

Fotografii de A. MIHAILOPOL

O strategie în dezacord cu aspirația de pace a popoarelor

ECHILIBRUL ARSENALELOR

Încă din cele mai vechi timpuri, a existat preocuparea de găsire a unor concepte și sisteme de organizare a relațiilor politice și militare dintre state astfel încît să se asigure menținerea păcii și securității lor. În condițiile în care istoria a respins soluția hegemoniei unui singur stat sau a unei grupări de state ca metodă de organizare a relațiilor politice dintre popoare, soluțiile preconizate porneau de la ideea coexistenței unei pluralități de state, în condițiile realizării unui anumit echilibru politic și militar între principalele state sau grupări de state. Totuși, în general, de-a lungul istoriei, concepțiile politico-militare și strategice se bazau pe ideea de forță, considerînd că pacea, securitatea și supraviețuirea statelor aflate în luptă și competiție depind de puterea lor militară, demografică și economică, de întinderea teritoriului și de puterea aliaților lor.

Ideea de echilibru militar și politic a apărut în Europa. Astfel, noțiunea de „echilibru european" s-a născut încă în secolul al XVI-lea, în contextul rivalităților dintre Franța și Spania. După revoluția franceză de la 1789, Anglia a fost aceea care a făcut apel la necesitatea păstrării „echilibrului" politic și militar în Europa pentru a forma coaliții militare împotriva lui Napoleon I. Menționăm, de asemenea, că în secolul trecut, ideea de „echilibru politic și militar" în Europa a dus la formarea de alianțe și grupări militare, care s-au înfruntat ulterior în primul război mondial. Apare astfel clar că, în fapt, competiția politică și militară între principalele țări europene era de cele mai multe ori justificată de necesitatea realizării și menținerii unui anumit „echilibru" militar în Europa și că acest „echilibru" era realizat pe spirală prin înarmări, războaie, cuceriri și anexiuni teritoriale, alianțe militare ș.a.

Istoria stă martor că un asemenea „echilibru" căutat pe plan politic și impus pe plan militar nu a fost niciodată perfect și durabil, că a dus la noi „rupturi" cu grave implicații pentru viața și activitatea popoarelor.

În perioada dintre cele două războaie mondiale, dorința Germaniei de a restabili „echilibrul", după o concepție și în maniere proprii, dar profund nocive, a dus la declanșarea cursei înarmărilor încheiată prin dezastrul celui de-al doilea război mondial.

După război, odată cu începerea dezbaterilor din cadrul O.N.U. asupra dezarmării, a apărut și concepția de „echilibru militar" de „reducere echilibrată" a forțelor armate și armamentelor, tează justă în finalitate. Astfel în 1951, au fost prezentate la O.N.U. propuneri pentru „reglementarea, limitarea și reducerea echilibrată a tuturor forțelor armate și armamentelor". În anii următori, o serie de țări — atît socialiste cît și capitaliste — au propus, tot la O.N.U., diferite planuri și măsuri de reducere „echilibrată" a forțelor armate ale celor două blocuri militare — N.A.T.O. și Tratatul de la Varșovia — avansînd, în acest sens, diferite idei privind fixarea unor plafoane maxime pentru forțele armate. În general, cifrele propuse pentru cele cinci mari puteri erau cu mult mai mari decît plafoanele fixate pentru alte state.

Din păcate, în perioada ce a urmat, a existat o trecere pe planul secund a acestor preocupări și chiar o împotmolire a lor datorită faptului că în concepția strategică a cercurilor imperialiste, echilibrul militar în lumea contemporană nu poate fi decît „echilibrul terorii", întemeiat pe deținerea de către marile puteri a armelor nucleare și a altor arme de exterminare în masă. Numai printr-un asfel de echilibru — zic acești „strategii" — s-ar putea menține pacea și securitatea internațională. Adepții teoriei „echilibrului terorii" consideră că perfecționarea și stocarea armelor nucleare, intensificarea cursei înarmărilor ar duce la „descurajarea" eventualului agresor. Oricît ar pare de paradoxal, propagatorii acestui echilibru pe spirală, prin acumulări masive de arme, prin investirea unor eforturi intense în realizarea altora și mai sofisticate, vorbesc — și ei — de pace și pretind că acționează astfel în numele păcii ! Amenințarea cu folosirea armelor nucleare ar fi, după părerea lor, cea mai bună garanție că nu se va recurge la forță și că pacea și stabilitatea între state vor fi menținute. În realitate nu este vorba decît de o variantă modernizată a teoriei antice exprimată prin dictonul „dacă dorești pacea — pregătește-te de război" (SI VIS PACEM — PARA BELLUM). Cu toate acestea, fizicianul atomist R. Oppenheimer, care a utilizat, primul, termenul de „echilibrul terorii", sublinia că o asemenea situație nu are nimic comun cu securitatea reală a popoarelor.

Evoluția lumii contemporane, în care destinderea abia s-a conturat, evidențiază cu pregnanță că „echilibrul militar" nu poate oferi decît o stabilitate fragilă, precară, nesigură care este amenințată în permanență de dezechilibru, de un impact profund asupra societății.

Pornindu-se de la o premisă justă în esență s-a ajuns la a se releva necesitatea căutării, a realizării „echilibrului", pe spirală, perfect pe plan militar, de către cei care contribuie astfel la accelerarea cursei înarmărilor, la punerea la punct a noi tipuri de arme, tot mai distrugătoare, în vederea „recuperării rămînerii în urmă" față de adversarii lor declarați sau potențiali, cu care, în fapt, se află în competiție pentru supremație militară. De asemenea, este evident, concepția „echilibrului terorii" a fost și este invocată de cei care se opun oricăror măsuri ferme de dezarmare, pe considerentul că asemenea măsuri ar putea rupe „echilibrul fragil" existent, sau că ar fi dificil să se găsească un nou echilibru, la un nivel de înarmare mai scăzut, deoarece este imposibil să se stabilească cu certitudine nivelul actual al înarmărilor statelor. Totodată, este la fel de evident că strategia „echilibrului militar" nu vizează realizarea unui adevărat echilibru, a unei egalități pe plan militar, **între toate statele.** Nici pe departe ! În concepția autorilor teoriei, egalitatea trebuie să existe numai între cîțiva aleși, foarte puțini, iar ceilalți ar trebui să se plaseze sub una dintre „umbrelele nucleare", în una sau alta din zonele de influență aferente. În actuala situație de fapt, „echilibrul terorii" face ca numai unii — cîțiva — să terorizeze pe ceilalți, pe marea majoritate, să îngreuieze astfel ascensiunea popoarelor pe noi culmi de progres și civilizație, să mențină starea de subdezvoltare și înapoiere a unor state recent eliberate. Este, deopotrivă, o modalitate de subjugare a altor state prin atragerea lor în comerțul cu arme, depinzînd astfel de țara furnizoare — pe plan militar, economic etc. — prin posibilitatea de a constitui adesea victimele unui șantaj mai mult sau mai puțin direct, mai mult sau mai puțin voalat.

Desigur, în actualele condiții politice și militare din lume, caracterizate prin lipsa unui sistem eficient, verificat, de securitate colectivă, sînt pe deplin justificate preocupările statelor de a-și asigura pacea și securitatea. După părerea țării noastre, atîta timp cît nu se întreprind măsuri concrete de dezarmare, fiecare stat are datoria și obligația față de propriul popor de a-și asigura capacitatea de apărare necesară. Dar aceasta nu reprezintă realizarea unui așa-zis echilibru militar prin competiția înarmărilor, care poartă în sine riscul unui cataclism mondial.

Într-adevăr, este nevoie acută de un echilibru, dar de unul care să asigure condiții egale de securitate tuturor statelor. Or, un asemenea echilibru nu poate fi realizat decît treptat, și nu în sus, ci prin reducerea și coborîrea continuă a plafonului înarmărilor, pînă la realizarea dezarmării generale și complete, întrucît toate statele sînt interesate în dezarmare și toate popoarele pot beneficia de o atare realizare.

Echilibrul perfect, ideal pe plan militar, nu se poate găsi decît prin eliminarea completă a mijloacelor de purtare a războiului, prin adoptarea și aplicarea unor măsuri de încredere și cooperare între state, de înțelegere și respect reciproc între toate popoarele lumii. Însăși sensul originar al cuvîntului echilibru (care vine din cuvintele latine „aequus"—egal și „libra"— balanță) indică o stare de repaos, de inactivitate a unor **forțe care se distrug, se anihilează reciproc.** Or, în cazul forțelor militare, dacă echilibrul înseamnă anihilarea lor reciprocă, de ce oare mai este nevoie de existența forțelor ? De ce să nu se caute menținerea echilibrului pe o spirală descrescîndă sau chiar pe cota zero a nivelului înarmărilor ?

În fapt, atunci cînd se discută despre dezarmare se urmărește eliminarea pericolului de război, care în condițiile existenței armelor nucleare poate însemna autodistrugerea omenirii. Or, cît timp există arme nucleare, arme de distrugere în masă, forțe armate imense, cît timp există mijloace de purtare a războiului, oricît de „echilibrat" ar fi nivelul lor, persistă pericolul de război.

Destinderea viabilă și coexistența pașnică între state pot fi realizate, dar nu prin teroare și descurajare reciprocă. Adevărul este că „echilibrul militar" căutat și promovat pînă acum nu a stăvilit cursa înarmărilor ci, dimpotrivă, a stimulat-o, a justificat-o și a îndreptat-o pe un drum de-a dreptul periculos.

Iată de ce **România** se pronunță și acționează cu perseverență pentru oprirea cursului ascendent al înarmărilor și pentru trecerea la măsuri concrete de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară. Fiind conștientă că dezarmarea nu se poate realiza dintr-o dată, țara noastră a propus o serie de măsuri cu aplicabilitate imediată, de natură să declanșeze și să stimuleze procesul de reducere a cursei înarmărilor, să favorizeze dezangajarea militară și destinderea. În felul acesta s-ar ameliora climatul mondial, ar spori încrederea între state și s-ar putea trece treptat și la alte măsuri de reducere substanțială a înarmărilor, în vederea atingerii obiectivului final — dezarmarea generală, în primul rînd nucleară. În nenumărate prilejuri, **România socialistă s-a pronunțat pentru democratizarea procesului negocierilor în problemele care privesc viața popoarelor — inclusiv în cele ale dezarmării — cît și pentru conjugarea eforturilor statelor, pentru mobilizarea forțelor democratice și progresiste, a tuturor popoarelor în vederea înfăptuirii marilor imperative ale contemporaneității, intre care pe un loc de frunte se află dezarmarea.**

Desigur, pretexte pot fi găsite oricînd pentru a justifica inerția politică și lipsa de acțiune. Însă, cu deosebire în cazul dezarmării, popoarele așteaptă fapte și nu justificări, măsuri concrete și nu declarații de principiu.

Exprimînd cu convingere opțiunea fermă a României în favoarea dezarmării, **tovarășul Nicolae Ceaușescu** declara recent : **„Acționăm cu toată fermitatea pentru a contribui la oprirea cursei înarmărilor, pentru trecerea la dezarmare, și în primul rînd la dezarmarea nucleară... Considerăm că trebuie făcut totul pentru a se trecere la adoptarea de măsuri concrete. Poartă o mare răspundere în fața popoarelor proprii, în fața omenirii, guvernele, șefii de stat care închid ochii și nu vor să treacă la dezarmare".**

DUMITRU CEAUȘU ■

O contribuție românească la definirea unui flagel al lumii contemporane

O realitate a lumii contemporane — sau, s-o numim de la început cu numele ei exact, un flagel, un sinistru flagel al acestei lumi — care trezește o acută neliniște, smulgînd din indiferență chiar și pe cei mai indiferenți dintre indiferenți : înmulțirea actelor de terorism, săvîrșite de indivizi, grupări și organizații, uneori și de state, expresii, de regulă, ale ultrareacționarismului de tip fascist, ale naționalismului exacerbat, ale politicii de agresiune și subjugare, acte de violență menite să înspăimînte și să intimideze, să inculce indivizilor și popoarelor teama de viitor, obsesia unui rău al secolului, a unor catastrofe inevitabile. De la contraofensiva neocolonialistă împotriva luptelor de eliberare, de la represiunile rasiste din Africa de Sud la recrudescența organizațiilor neofasciste, de la pirateria aeriană a deturnării de avioane, de la bombele care explodează în sedii publice la asasinarea unor lideri politici — cazul Aldo Moro venind după atîtea altele, care se numesc Martin Luther King, Ernesto Che Guevara, Patrice Lumumba, Ben Barka, Eduardo Mondane, Amilcar Cabral, John Kennedy, Robert Kennedy, Salvador Allende ș.a. — terorismul a făcut, și face încă, destule ravagii, într-un ritm de proliferare prea alarmant pentru ca omenirea să nu ia act de realitatea lui.

O altă realitate, în aparență minoră, dar care, o dată luînd act de ea, nu poate să nu te pună pe gînduri : „În domeniul dreptului internațional — scrie eminentul jurist prof. dr. doc. Grigore Geamănu — s-au făcut puține progrese cu privire la definirea terorismului și la adoptarea măsurilor de represiune. Este, fără îndoială, și aceasta una din cauzele care favorizează dezvoltarea și propagarea terorismului internațional". Și mai departe, ca o consecință firească : „«Explozia» terorismului a găsit pe tărîm ideologic, social și juridic, o lume dezarmată. Cea mai mare parte a actelor internaționale de drept au rămas fără efect, nefiind ratificate de state sau neavînd forță juridică. Literatura de specialitate este profund deficitară".

Aceste rînduri ale cunoscutului jurist român sînt scrise în prefața unei recent apărute cărți. O carte care, după opinia aceluiași, „este cea mai completă apărută pînă în prezent", umplînd „cu meritul documentării și al prezentării științifice un gol adînc resimțit în literatura juridică universală".

Cartea se numește „Flagelul terorismului internațional" și a apărut, tipărită de Editura Militară, sub semnătura doc-

---

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Uragan-tango

Uraganele, iubito, au nume de numai două
secole. Sute de secole, ele n-au avut nume.
Vuiau și suflau, nebotezate, nici unui om nu
i-a trecut prin cap să numească un uragan. Îi
înțeleg prea bine pe toți acei care-au suportat
uraganele, fără să le dea nume de mamă, de
tată, de soră, de frate, de iapă, de nene. O vacă
păștea pe-un tăpșan și Tudor Vianu l-a întrebat
pe țăran : Bade, ce nume are vaca dumitale ?
N-are nici un nume, noi îi zicem Florica —
a răspuns țăranul și esteticianul s-a mirat
foarte, socotind acest răspuns unul dintre cele
mai adînci în ordinea gîndirii pe tăpșan. Doar
de două secole, oamenii au pornit să boteze
uraganele, nu se știe de ce, poate din cauza,
iubito, dezvoltării inteligenței care nu mai
suportă nenumitul, poate din cauza ta,
dar australienii, de ce australienii iar
nu se știe de ce, au fost primii, în sec. 19,
care au botezat uraganele cu nume de
femei, iubito. Eu unul am protestat dintotdeauna,
în scrisul și prin scrisul meu la această profundă
nedreptate și-am cerut să înceteze această
situație. (1) Mi s-a spus că-s prost și n-am
humor, iubito, că merg prea departe cu ideea
eminescioană ce socotește femeia sfîntă prin durere.
Sînteți cinici — le-am urlat, tu știi prea bine
că mai ușor suport un taifun decît a fi acuzat
de lipsa humorului, pînă cînd cauza mea
justă a triumfat, ieri, din moment ce NOAA (2)
din Statele Unite a acceptat cererea feministelor
ca de la anu', uraganele de pe coasta Pacificului
să fie de ambele sexe, să se numească în ordine
alfabetică, Andres, Blanca, Carlos, Dolores, Enrique,
Fedora. Mexicul însuși a fost de acord. Pentru uraganele
de pe coasta Atlanticului, iubito, mai e de
discutat, căci acolo 21 de țări trebuie să-și dea
acordul la această egalitate în dreptul de a numi
uraganul, și bărbat și femeie, cum stă frumos
și drept în casa omului, precum în cer așa și pe
pămînt. Șterge-ți, deci, ochii, nu mai plînge,
taci, nu mai striga așa, că ne aud
chiparoșii, ei n-au nume, dar au chip, o
vacă foarte frumoasă trece pe uliță, ugeru-i
o minune-n amurg, a fost crudă învinuirea,
dar ce-ar fi dacă tot vrem să îmblînzim
lucrurile, natura și iubitele, să trecem de la
uraganul de ambele sexe la acela numit cu
mari comici ai ecranului ? Uraganul Stan,
uraganul Bran, uraganul Aristofan, ciudat,
nu-ți șade bine cînd rizi !

RADU COSAȘU ■

(1) Am scris negru pe alb : „Să înceteze această situație ! Să piară această imagine deformantă a femeii ! Să imaginăm femei care nu mai au de ce să fie uragane ! Să imaginăm uragane care să nu mai poarte nume de femei !" („Alți doi ani pe un bloc de gheață" — pag. 84).

(2) Administrația Națională a Atmosferei și Oceanelor.

torului în drept internațional Ion Bodunescu.

Problemele dezbătute în cele 275 de pagini ale acestei lucrări, prea scurtă pentru greutatea ei documentară și analitică, sînt, evident, prea complexe pentru a putea fi examinate, fie și numai enumerate în spațiul unei recenzii. Fenomenul terorismului internațional își are cauzele lui multiple, sursele lui multiple, uneori și confuziile, niciodată îndreptățirile, totdeauna excesele. Peste toate, însă, el este un fenomen precis circumscris unei anume lumi, dominate sau măcar infestate, într-o măsură sau alta, de dreptul forței, de politica sau dictatul forței, și, din acest punct de vedere, autorul, cu o argumentație strînsă și clară, sprijinită pe date revelatorii, merge, în „tăietură directă", spre esențe, atrăgînd atenția tocmai asupra unui climat politic, a unor interese politice, uneori foarte mari, care fac ca acest fenomen să la naștere, să dureze, deseori să se intensifice. Fără a se angaja într-o polemică cu juriștii sau cu criminologii care afirmă că „ritmul evoluției societății contemporane este mai rapid ca oricînd și orice transformare (într-un astfel de ritm) implică și violența", Ion Bodunescu, clădind faptele așa cum ele însele se clădesc, în desfășurarea lor intrinsecă, și cercetîndu-le așa cum trebuie cercetate, adică în lumina normelor și principiilor dreptului, ale dreptului internațional, în speță, aduce mărturii revelante asupra faptului că nu evoluția generală a societății, ci o anume involuție, stăpînită deliberat sau scăpată din mînă în anumite puncte incandescente ale planetei, favorizează sau chiar declanșează acest fenomen.

Cartea e divizată în două părți : „Conceptul de terorism" (cu capitolele : „Trăsăturile generale ale terorismului", „Unele aspecte ale terorismului de stat", „Terorismul internațional", „Convenția internațională pentru prevenirea și reprimarea terorismului", „Convenția pentru instituirea unei curți penale internaționale") și „Terorismul în perspectiva comtemporaneității". Parcurgînd numeroasele secțiuni ce compun fiecare din aceste capitole, nu putem să nu remarcăm, ca și prefațatorul cărții, faptul că „autorul nu se mulțumește cu o prezentare «internațională», el face și o incursiune în istoria țării noastre, punctînd momentele de manifestare a terorismului inspirat sau pus la cale din afară". Secțiunea „Secvențe ale terorismului în România", integrată capitolului despre terorismul de stat, încercuiește nu puține momente dramatice, acuzînd violența de tip terorist, din frămîntata istorie a românilor, între care cele mai recente sînt crimele Gărzii de Fier și crimele bandelor horthyste în Transilvania.

Încercuind fenomenul în toată complexitatea lui, reliefînd, în același timp, creșcînda reacție împotriva terorismului internațional, autorul analizează, cu o fastidioasă risipă de erudiție, mijloacele, formele, instrumentele juridice, adoptate, de-a lungul timpului, la nivel național sau internațional, pentru prevenirea și reprimarea flagelului, degajînd necesitatea — acut resimțită de dreptul internațional, resimțită, de fapt, de întreaga opinie publică a planetei — a unor măsuri concertate, a unei largi conlucrări a statelor.

Sînt larg înfățișate, în acest context, eforturile ample și consecvente depuse de România socialistă, în numele unei ordini juridice și umanitare slujind interesele omului.

Vestind „juriștilor și științei juridice românești" — cum scrie prof. dr. Gr. Geamănu — „un talent tînăr ce se anunță viguros, ca o speranță de viitor", cartea lui Ion Bodunescu marchează o contribuție de primă însemnătate într-un domeniu care o aștepta.

P. ILIE

Știința și tehnologia în slujba dezvoltării popoarelor

În aceste zile, Capitala țării noastre a găzduit, sub egida Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa, **reuniunea europeană pregătitoare a Conferinței Națiunilor Unite pentru știință și tehnologie în slujba dezvoltării**, amplă manifestare internațională prevăzută să aibă loc anul viitor, la Viena.

Desemnarea României ca gazdă a acestei importante reuniuni pregătitoare nu a fost deloc întîmplătoare, ea constituind o expresie elocventă a recunoașterii rolului activ pe care țara noastră îl are în eforturile de soluționare a marilor probleme ale lumii de azi și, particularizînd, în stimularea cooperării în domeniul științei și tehnologiei, în lupta pe care țările în curs de dezvoltare o poartă pentru asigurarea accesului neîngrădit al tuturor statelor la cuceririle inteligenței umane, în scopul asigurării pe această cale a progresului economic și social. Dealtfel, fapt demn de subliniat, însăși convocarea pentru anul viitor, la Viena, a unei conferințe speciale a Națiunilor Unite consacrată în exclusivitate acestei probleme deosebit de importante, este rezultatul direct al unei inițiative românești, care a găsit un larg ecou în rîndul țărilor membre ale O.N.U. și pe care Adunarea Generală a hotărît să o materializeze prin organizarea amintitei conferințe.

„Conferința O.N.U. pentru știință și tehnologie în slujba dezvoltării din 1979, care se înscrie în suita de acțiuni internaționale pentru edificarea noii ordini economice internaționale — se spune în mesajul adresat reuniunii de către președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu — **trebuie să constituie un moment de importanță majoră pentru lărgirea cooperării tehnico-științifice internaționale și sprijinirea, pe această cale, a accelerării economice a tuturor țărilor și cu prioritate a țărilor în curs de dezvoltare.**

Reuniunea regională europeană are o importanță deosebită pentru pregătirea conferinței mondiale, țările europene putînd să contribuie individual sau în cooperare, pe măsura bogatelor resurse și experiențe de care dispun, la sprijinirea și dezvoltarea tehnologică a țărilor în curs de dezvoltare din toate regiunile lumii."

Interesul unui impresionant număr de țări ale lumii, în marea majoritate țări în curs de dezvoltare, față de știință și tehnologie este firesc și pe deplin explicabil.

Situația actuală este însă departe de posibilități și cu atît mai mult de cerințele acute de dezvoltare ale țărilor „lumii a treia". Cîteva cifre oferite de statisticile unor organisme și organizații internaționale sînt, în acest sens, pe deplin edificatoare. Astfel, **în țările în curs de dezvoltare, care reprezintă peste trei pătrimi din populația globului, se cheltuiește, pe ansamblu, sume de 100 de ori mai reduse pentru activitatea de cercetare-dezvoltare decît în statele industrializate. Luînd în comparație 7 asemenea țări occidentale cu un grup de 109 țări în curs de dezvoltare, dintr-un total de sută la sută, primul grup deține 92 la sută din numărul acceleratoarelor de protoni, 85 la sută din numărul calculatoarelor electronice, 83 la sută din totalul centralelor electrice nucleare. Din cei circa 500 000 de oameni de știință existenți în lumea întreagă, numai 70 000 se află în țările în curs de dezvoltare**, existînd în plus așa-numitul „invers transfer de tehnologie", mai concret furtul creierelor, exodul unui număr însemnat de specialiști din țările sărace ale planetei spre marile metropole din Occident. Ca un reflex direct al lipsei de specialiști și tehnologie, **raportul la producția industrială pe locuitor, comparativ cu țările dezvoltate, este de 24 la 1, iar în anumite ramuri de înaltă complexitate și tehnicitate chiar de 96 la 1 în defavoarea țărilor în curs de dezvoltare.**

Sînt toate acestea realități ale zilelor noastre, care argumentează o dată în plus necesitatea stringentă de înfăptuire a noii ordini economice mondiale, a creării acelui cadru de justiție și echitate în care toate popoarele să-și poată consacra pe deplin energiile propășirii independente pe calea progresului și civilizației moderne. Pentru atingerea acestui deziderat major, desigur, fiecare țară trebuie să facă eforturi susținute pe plan intern pentru valorificarea tuturor resurselor umane și materiale disponibile. În același timp însă, constituie un adevăr de necontestat că fără aplicarea unor programe eficiente de ajutorare a țărilor sărace, fără renunțarea la practicile protecționiste, la barierele de tot felul (iar în domeniul transferului de brevete și tehnologie aceste bariere sînt adeseori insurmontabile pentru țările în curs de dezvoltare), fără eliminarea inechităților din comerțul mondial, lumea va continua să acuze fenomene de criză, generate în mare parte tocmai de adîncirea prăpastiei între săracii și bogații planetei, de dificultatea crescîndă a unui însemnat număr de țări în curs de dezvoltare de a fi parteneri solvabili, de a contribui la diviziunea internațională a muncii.

Și în acest domeniu, se poate aprecia fără riscul de a greși, **România socialistă, ca însăși țară în curs de dezvoltare, promovează o activitate deosebit de bogată, deține o experiență exemplară. Eforturile susținute depuse pe plan intern, atenția primordială acordată de partidul și statul nostru dezvoltării forțelor de producție, industrializării, cercetării științifice (însuși acest cincinal poartă genericul sugestiv de cincinal al revoluției tehnico-științifice), ritmurile înalte de dezvoltare, preocuparea constantă pentru perfecționarea învățămîntului se îngemănează armonios cu promovarea pe plan extern a unei politici deschise, a unei largi cooperări cu toate statele lumii, cu celelalte țări în curs de dezvoltare, cu contribuția sa de substanță în edificarea unei noi ordini economice și politice internaționale.** Sînt și acestea sensuri majore ale unei politici constructive, principiale, profund umane, căreia recenta reuniune de la București, pe lîngă însemnătatea și semnificațiile sale specifice, îi conferă valențele unanimei recunoașteri și aprecieri.

AUREL PERVA

MONDO UMANO ?

Ready și „piesa W"

Este vorba, de fapt, de cîteva pagini pline de instrucțiuni care au fost descoperite în celula unui oarecare Frank Ready, un bărbat de 31 de ani, condamnat la cincisprezece ani de închisoare întrucît escrocase serviciul american de impozite (I.R.S.) cu zece mii de dolari în cursul anului 1975. Instrucțiunile nu se referă la altceva decît la modul în care poate fi furată în mod sistematic vistieria țării respective fără prea multe riscuri. Or, ea, această „piesă W", arată cît de mult au îndrăznit acești „răufăcători cu guler alb", cum îi se spune mai recent în rubricile de specialitate.

Dealtfel, cînd, acum cîțiva ani, ajunsese „best-seller" un roman ce descria, între altele, o fraudă prin intermediul ordinatorului, multă lume era surprinsă de fantezia debordantă a autorului. Nimic mai neadevărat ! Aproape concomitent s-a aflat că procesul lui Frank Ready se desfășurase cu mult înainte ca autorul să scrie acea carte așa că, iarăși, realitatea a luat-o înaintea fanteziei ! Așa că această piesă, ca și altele, nu face decît să confirme stadiul înalt al îndrăznelii acestor noi pirați. Două sînt felurile de precizări pe care debutantul le găsește în „piesa W". Primul fel este de ordin practic, ca să zicem așa, și se referă la felul cum se pot procura informațiile necesare pentru a completa falsele declarații de impozite. În acest punct li se recomandă piraților două procedee : 1. Să dea un anunț într-un ziar la rubrica „oferte de serviciu". Evident, vor telefona zeci de solicitanți, mai ales dacă așa ceva se întîmplă într-o perioadă de recesiune. În atare situație informaticianul sui-generis le va promite că le va retelefona, nu înainte de a întreba, parcă din întîmplare, dacă nu au un număr de securitate socială și care este acesta. Puțin contează dacă acest număr corespunde sau nu numelui ce va figura pe declarația de impozit. 2. De asemenea, se poate scrie numărul de securitate socială al copiilor care, evident, nu plătesc impozite ! Ingenios, nu ?

A doua serie de instrucțiuni este și mai surprinzătoare : este vorba de un adevărat model de simulare a ansamblului sistemului de rambursare a impozitelor ce au depășit suma fixată și pe care-l utilizează ordinatoarele administrației : ce plafoane nu se pot depăși, rubricile cele mai acceptate etc., etc.

Ceea ce este însă cu totul și cu totul inedit e faptul că formularele completate au fost încercate pe ordinatorul închisorii Leavenworth din statul Kansas și că „piesa W" a reprezentat manualul după care au învățat cu sîrguință și conștiincios exact 150 (!) de deținuți ai „instituției" respective. Așa că, la sfîrșitul pedepsei, aceștia vor ieși cu „diplomă" de informaticieni în buzunar și gata pregătiți pentru noul gen de piraterie al anului 2000. Afirmația e prea hazardată întrucît deja această piraterie a fost luată în serios de pe-acum atît de protagoniști cît și de cei ce suferă de pe urma ei. Mai ales că acești răufăcători cu guler alb au ajuns să repete operația de mai multe ori pe an. Așa că, după cum precizează o revistă franceză, atunci cînd informațiile furnizate de formulare au fost acceptate de ordinator, responsabilii de la I.R.S. nu se vor putea amuza să controleze toate cele 62 de milioane de declarații cu gîndul, mărturisit sau nu, că vor descoperi cele 2 000 sau mai puțin de falsuri care au scăpat vigilenței computerului în programul lui.

Totuși, într-o bună zi, cunoștința noastră, Frank Ready, a pățit-o bine de tot. Unul din funcționarii I.R.S., de la un centru din Texas, a văzut trecînd de două ori într-o zi aceeași adresă și același nume dar cu două instituții și două numere de securitate socială diferite. Surprins, a telefonat patronilor respectivi. Mai mult din rutină pentru că se aștepta să-i audă spunînd că au fiecare cîte un funcționar cu acest nume. Dar nu ! Aceștia avuseseră un funcționar, același, dar în momente diferite. Cît privește celălalt număr, era al fiului lui Ready, în vîrstă de patru ani ! Așa a început cursa contracronometru pentru descoperirea lui Frank. A fost găsit în închisoarea din Leavenworth, unde alcătuise acea „piesă W" și avea 150 de elevi silitori din cale afară.

PETRE NICOLAE

ACEEAȘI PLANETĂ, ACEEAȘI ORĂ !

DINȚII SCAD, DINȚII CRESC

Sprintenul cangur australian, performer ce ar putea trezi invidia atleților datorită săriturilor la înălțime, 2—3 metri, suscită în ultima vreme interesul savanților. Dinții acestui animal se tocesc foarte repede în timp ce-și consumă hrana, dar se refac la fel de repede. Zoologii din Melbourne au alergat cam mult pentru a prinde cîteva exemplare și a verifica această particularitate.

Scad repede, cresc repede dinții cangurului !

BANI ALBI PENTRU ZILE NEGRE

Laurence Olivier, împreună cu cei trei copii, copleșit de impozite, este nevoit să-și vîndă proprietatea de la Brighton, pentru a se stabili la Londra. Povestea amurgului trist se repetă căci nu pentru prima dată un mare actor este obligat să se gîndească la ziua de mîine. Fii deci atent, Elton John, cînd îți cumperi 300 de cămăși a 300 franci bucata ! Lumea vorbește și despre această

LICITAȚIE PENTRU PIANUL MARIEI CALLAS !

La Paris au fost vîndute la licitație lucruri, lucruri strînse de-a lungul unei întregi existențe. Ele au aparținut Mariei Callas. Printre ele, tablouri valoroase, ceramică chinezească și marele pian Steinway la care cîntăreața își acompania ultimele sale cîntece. Pianul — plecînd — vibrează încă de amintirea minunatei voci pe care a însoțit-o.

ȘCOALĂ DESTINATĂ MILIARDARILOR

John Kempe, director de studii la Gordonstoun International Summer School, își caută clientela pe continent, după ce a dat o raită prin cele mai bogate locuri ale Golfului Persic încercînd să lămurească demnitarii să-și trimită fiii la școala sa de vară pentru a învăța „o bună engleză". Argument forte : printre elevii săi s-au numărat băieți ai celor mai nobile familii. În atenția domnului Kempe stă acum Franța. Distinsele familii franceze vor ști să renunțe la 8 000 de franci de copii, timp de patru săptămîni cît durează educația perfectă în școala de la Gordonstoun. Este costisitor să ai mai mulți copii, ba chiar e îngrozitor să nu ai deloc posibilitatea să-i supraveghezi și să-i vezi deodată înglobați în statistici.

SALVAȚI COPILĂRIA !

În „Buletinul de informații" al ministerului de interne francez au apărut următoarele date : 46 514 minori au fost implicați în diferite crime și delicte în anul 1977 față de 41 436 în anul 1976.

Copii lîngă copii ! Unii nu au libertatea copilăriei nici vara, cînd sînt recrutați pentru o „bună engleză" ; ceilalți au chiar și „libertatea" cumplită a delincvenței juvenile.

BON APPÉTIT !

O rețea a televiziunii americane a comandat lui Claude Chabrol 13 filmulețe (aie căror subiecte vor fi scrise de prietenul său Paul Gegouf) fiecare avînd drept cadru un celebru restaurant francez. Încîntat, Chabrol recunoaște că pentru un gastronom de talia lui, filmele sînt întîmplare fericită, un adevărat chilipir. El a început de pe acum „turneul" marilor restaurante pariziene.

RĂZBOIUL KILOGRAMELOR

„Mîncați corect", spune doamna Simone Veil — ministrul francez al sănătății și al familiei — cu ocazia campaniei naționale de informare despre nutriție : „formă, nu forme" ironizează un slogan publicitar.

Problema ar părea amuzantă la prima vedere, doar la prima vedere. Se apropie vacanța și femei, bărbați se privesc în oglindă visînd la o cură care în cîteva săptămîni va înlătura orice urmă de grăsime inestetică. Tablete și creme care slăbesc, acupunctură, diferite injecții, luate fără avizul medicului, pot da greșuri, căderi ale părului, sincope și adesea perturbări severe ale ritmului cardiac. O alimentație rațională, foarte ponderată și mai puțin ponderală !

I. GRECU

Spiritul mundialului

La ieșirea de pe River Plata, după victoria strălucită a Argentinei în fața Olandei și a cîștigării titlului suprem de către echipa gazdă, am văzut o scenă care vorbea mai mult decît orice articol de ziar despre spiritul mundialului: spectatorii, remarcînd un grup de jucători care așteptau autobuzul ce trebuia să-i ducă la locul de cantonament, au aplaudat îndelung. Erau brazilienii, adică cei de care argentinienii se temuseră cel mai mult în acest campionat. Gestul vorbea de la sine, așa încît n-am să-l comentez.

Vreau să spun că disputa a fost, pe alocuri, destul de dură și că n-au lipsit înțepăturile în jurul unor meciuri. hai să zicem, cel dintre Argentina și Peru, dar pe urmă toate ironiile au fost stinse și cu multă eleganță s-a mers mai departe. Mai vreau să precizez că după înfrîngerea echipei gazdă de către italieni, cu o credință demnă de toată stima noastră, publicul a aplaudat și pe învingători și pe învinși. Se pierduse numai o bătălie, nu și războiul, cîștigat în cele din urmă. În felul acesta ajungem la minunatul public de aici. Cînd Olanda a egalat și mai erau doar nouă minute de joc, a existat un singur minut de tăcere și pe urmă, ca și în meciul cu Italia, galeria a început să scandeze cu furie: Argentina, Argentina...

Sînt lucruri care emoționează, lucruri care merg direct la inimă. Pot să uit eu strada după meciul Argentina—Italia, cînd toți microbiștii de aici îi aclamau pe peninsulari, ca și cînd ar fi fost oamenii lor? Pot să uit presiunea dulce a celor ce ne înconjurau pe stradă și ne rugau mutește să dansăm cu ei pentru a marca bucuria pe care o încercau? Dar drapelele pe care fețele de pe trotuare ni le ofereau cu un încîntător surîs pentru a le flutura împreună cu ele? Fierbintele public argentinian, atît de sportiv, atît de obiectiv va rămîne pentru mine o bună amintire. De un astfel de public are nevoie fotbalul de peste tot. Cu un asemenea public poți să ai senzația că te afli într-o mare sărbătoare, cum e de fapt un asemenea campionat mondial.

Un cuvînt despre formațiile angajate în luptă. Argentina a fost echipa care mi-a plăcut cel mai mult. Nu a fost cea mai puternică. Mai puternice erau Olanda și R.F.G.-ul, dar a cîștigat cel mai iute, cel mai plin de fantezie. De fiecare dată cînd a jucat acest unsprezece, am avut senzația că ne întoarcem la frumosul joc de altădată: adică la lupta deschisă, la imaginație, la forță numai cînd era nevoie și mai ales la plăcerea de a marca. Olanda putea foarte bine să cîștige și ea. Nu a cîștigat pentru că a lipsit acel ceva infinitezimal care te duce la victorie sau la catastrofă. Bara lui Rensenbrink din minutul nouăzeci putea să mute totul în favoarea continentului nostru, dar n-a fost să fie. După prima repriză a prelungirilor credeam că totuși Olanda va pleca de aici cu cupa F.I.F.A. cum pronosticase Pele în ziarul de sîmbătă (Clarin). Dar n-a fost așa. Cu o dăruire de toată stima, argentinienii au găsit acele resurse ultime și fără putință de recurs în ce-i privește pe adversari, cu care și-au îngenuncheat partenerii de joc. Despre celelalte echipe nu am mult de spus. Brazilienii nu mi-au plăcut deloc. Au jucat lent, lateral, demodat. Nu au șuteuri dacă exceptăm pe cei din linia de mijloc (Dirceu și fundașul Nilinho), țin mult mingea și mi s-au părut aici plictiștii de atîta fotbal. Italia a plăcut multora pentru subtilitatea în joc a lui Rossi și mai ales a lui Bettega. Din nefericire, rezistența fizică nu a fost suficientă și de fiecare dată, în momentele cheie, această formație a pierdut. Cea mai mare deceptie mi-a produs unsprezecele vest-german, aureolat de mari victorii în trecut, astăzi, o biată corăbioară care mai are doar catargul.

Și, în sfîrșit, concluzia celor văzute aici: s-a teoretizat de către multă lume că vremea vedetelor a apus și că vedeta este echipa la ora de față. Nimic mai eronat. Fără uluitorul Kempes, fără Fillol, fără Passarella, fără Luque și chiar fără Ortiz campionii mondiali nu ar fi însemnat nimic. Ce ar fi fost Olanda fără Neskens, fără Rensenbrink, fără frații Kerkhof, niște hamali care au cărat tot ce se poate căra în terenul adversarilor. Ce ar fi fost, să spunem, echipa Italiei fără Rossi, fără Zoff, fără Bettega? Chiar brazilienii, atît de șterși în acest campionat, au arătat că din urmă vin un Roberto, un Gil, că bătrînul Amaral a fost de departe cel mai strălucit jucător al lor. Vedeta este echipa? Da de unde! În fotbalul modern trebuie mai ales jucători de clasă, oameni care să se descurce în nemaipomenitele aglomerări din fața porții adversarului. Așadar, dacă vrem să avem fotbal, să căutăm personalități, nu să le lăsăm să moară pe la Petroșani sau în divizia B!

Fotbalul rămîne o virtuozitate individuală, și atunci cînd mai multe individualități reușesc să formeze cu adevărat o echipă, e și mai bine.

EUGEN BARBU ■

Marcel Pigulea — Chimia Rimnicu Vilcea:

„Fără îndoială, greul abia acum începe!"

Deloc întîmplător, prezentarea luptei pentru promovare în prima divizie din seria a II-a a Diviziei B a fost de cîteva ori amînată în revista noastră. Gloria Buzău, cap la cap cu F.C.M. Galați sau F C Baia Mare, în luptă directă cu cele două echipe clujene, C.F.R. și „U", au fost deja prezentate cititorilor — dar împotriva cui lupta Chimia Rm. Vilcea? A doua serie a diviziei secunde a avut pînă aproape de final nu mai puțin de cinci contracandidate la promovare, motiv pentru care am preferat să mai așteptăm, sperînd într-o oarecare limpezire a apelor. Cînd situația s-a lămurit, verdictul era dat: echipa vîlceană revine pe scena primii divizii după doi ani de absență, scăpînd în cîștigător abia în penultima etapă. La cîrma Chimiei din municipiul Rimnicu Vilcea, antrenorul Marcel Pigulea, 35 de ani împliniți în mai, fost jucător la F.C. Argeș și F.C.M. Reșița, cel mai tînăr antrenor din țară avînd categoria I. Îi oferim astăzi un spațiu din pagina de sport a revistei, pentru a exprima ce simte cu ocazia primului său mare succes de carieră.

— Poate că în primul rînd ar trebui să vorbim despre ce ai găsit la Rm. Vîlcea în momentul cînd ai fost numit antrenorul Chimiei. Cînd s-a întîmplat asta?

— La 1 august 1976. Am încheiat cariera de jucător la Reșița, plecînd la Motru ca antrenor. Minerul avea o situație foarte proastă și cu toate că am avut un retur bun n-am izbutit să scăpăm de retrogradare. Aș spune că n-a fost chiar în regulă cum am căzut, dar asta e altă poveste, care acum e prea veche. Cînd am venit la Rm. Vîlcea am dat peste o echipă care conținea cinci jucători socotiți de Rapid drept „irecuperabili": Iordan, Savu, Roșca, Stanca și Bartales. Clubul avea nu mai puțin de 270 000 de lei datorii oficiale, la întreprinderea de gospodărire orășenească, la cantină, la O.J.T. și așa mai departe! Am adus cu mine trei jucători la Motru, pe Carabageac, pe Bazno și pe Ivan. Am avut un prim campionat de tranziție. A promovat atunci C.S. Tîrgoviște, poate și pentru că prea mulți credeau pe atunci că tot Chimia are cea mai bună echipă și că promovarea va veni de la sine. Am terminat pe locul trei, la două puncte de locul întîi. Din vara anului trecut ne-am apucat însă mai serios de muncă.

— Gurile rele spun că seria pe care a cîștigat-o Chimia este cea mai slabă din divizia secundă, și poate că se ține seama și de cele numai 42 de puncte pe care le-a făcut Rm. Vîlcea, în vreme ce Buzăul și Baia Mare au terminat cu cîte 51.

— Nu sînt de aceeași părere. În celelalte două serii favoritele s-au urmărit între ele de la începutul campionatului pînă la sfîrșit, ca într-o cursă de ciclism pe pistă, în care cel mai mic accident poate fi fatal. În seria noastră însă am fost nevoiți să ne batem cu Progresul, cu Rapid, cu Dinamo Slatina, cu Ploiești, ba la un moment dat și Autobuzul emitea ceva pretenții. Lupta a fost cu alte cuvinte mai echilibrată, ca într-un pluton ca să rămînem la ciclism, iar noi nu am reușit să ne desprindem decît la sfîrșit. Cred dealtfel că succesul nostru a fost legat mai ales de constanța jocurilor bune pe terenul propriu. Și Progresul și Rapid au adus mai multe puncte de „afară" decît noi, dar au pierdut „acasă". Noi am cîștigat la Mediaș, la Ploiești și la Giurgiu, am făcut egaluri la Tg. Jiu și la Sinaia — iar pe teren propriu n-am pierdut nici măcar un singur punct. E și asta ceva, nu?

— Desigur. Am văzut însă de cîteva ori echipa jucînd în deplasare și îndrăznesc să-ți spun că nu prea m-a impresionat. Greșesc cumva?

— Din păcate, nu! „Acasă" echipa joacă foarte bine, ne repezim cu toți jucătorii în atac și ne înghesuim adversarul pînă îl facem să greșească. Am marcat 74 de goluri dealtfel și cele mai multe dintre ele sînt înscrise la Rm. Vîlcea. Cînd ieșim însă „afară", parcă uităm tot, echipa este derutată, nimeni nu mai își aduce aminte de indicații după 15—20 de minute de joc și rămînem mai tot timpul în apărare, așteptînd să treacă meciul. Am primit însă cam multe goluri, mai exact 38, și știu că în Divizia A cu greu am putea face față fără a pune la punct un joc mai complet. Sîntem încă deficitari la susținerea atacului cu toată echipa.

— Unde ai situa totuși astăzi Chimia, desigur la nivelul fotbalului din eșalonul în care a promovat?

— Vreau să-ți spun în primul rînd că am ajuns să avem o echipă disciplinată. Este marele cîștig pe care l-am realizat în cei doi ani de cînd o conduc. S-au încadrat și „irecuperabilii" de care am amintit mai înainte și avem o echipă unită, aș spune chiar fără probleme pentru antrenor. Ca tot de jucători eu zic că nu stăm mai slab ca C.S. Tîrgoviște. Vreau să reții că a trebuit să jucăm cele mai multe meciuri fără jucătorul nostru numărul 1, este vorba de Carabageac, care a fost accidentat vreo 12 etape, apoi suspendat, tocmai spre final, alte 6. Pentru noul sezon vrem să aducem doi-trei jucători din județ, dacă altă soluție de transferare nu va exista. Oricum, sînt deplin conștient că greul abia acum începe, adică de la toamnă, de la primele meciuri în „A". Ne vom lupta în primul rînd pentru evitarea retrogradării, dar pentru asta va trebui între altele să jucăm mai bine în deplasare. Echipa este însă tehnică, deci cred că va face față jocurilor din prima divizie.

— Lumea fotbalului a auzit ceva de Dobrin...

— Nu te lua după vorbe goale! Dobrin este unul dintre cei mai buni prieteni ai mei, am jucat împreună la Pitești, iar săptămîna trecută, la amicalul cu Sportul studențesc, venind la Rm. Vîlcea și publicul văzîndu-l, a intrat în teren și a jucat la noi. Dar am jucat și eu! Pe scurt, nici nu poate fi vorba de Dobrin la Rm. Vîlcea. Deși nu pot să spun că nu mi-ar face plăcere să **colaborăm!** Dar asta poate numai cînd s-o lăsa de fotbal...

— Cum se pregătește Rimnicu Vîlcea pentru revenirea între orașele cu echipă în Divizia A?

— La Rm. Vîlcea pasiunea spectatorilor pentru fotbal n-a scăzut nici un moment. Am avut în permanență în jur de 8 000 de spectatori plătitori la meciurile de „acasă" — dar, e adevărat, prea puțini în deplasare. Ne bucurăm în continuare de sprijinul consistent al organelor locale. Am început să aducem substanțiale îmbunătățiri stadionului, pe care vrem să-l facem între cele mai frumoase din divizie. Vechea tribună, care între timp rămăsese cea mai modestă, a fost deja demolată, în locul ei urmînd să se construiască pînă în toamnă una nouă, de 4 600 de locuri, avînd dedesubt vestiare și grupuri sociale moderne. Vom avea circa 16 000—17 000 de locuri în tribune, dar stadionul cred că va putea primi în zilele cu meciuri „mari" chiar pînă la 20 000 de spectatori. Rămîne ca și fotbalul pe care îl va practica echipa să-i mulțumească pe suporterii noștri.

— Să sperăm că așa va fi. Pînă una-alta, felicitări pentru promovare!

— Mulțumesc. De acum însă succesul a început să se uite. Greul abia ne așteaptă!

DUMITRU GRAUR ■

Unde învață copiii înotul?

Primul popas pe care l-am făcut a fost la «Rapid», în incinta stadionului Giulești. Era trecut de ora 14, așa că, la bazinul de aici, profesorul Emanoil Vasiliu începuse lecția de înot cu copiii din seria respectivă. Aveam să aflu de la Emanoil Vasiliu că este pensionar de mulți ani. Dacă nu mi-ar fi spus acest lucru nu l-aș fi putut ghici vîrsta. „Eu, v-am spus, sînt pensionar de cîțiva ani, dar fac tot timpul sport. Uitați-vă la cei doi părinți care au venit să-și vadă copiii cum înoată. Se numesc Birlădeanu și stau pe lîngă Podul Grant. Au un băiat de 12 ani și o fetiță de 10 ani. Fetița are o luxație la șold. Cînd a venit, luna trecută, nici nu se putea mișca. Acum cu răbdare, fetița s-a pus pe picioare, iar în apă se descurcă foarte bine. Ce să vă mai spun! Sînt 20—25 de copii înscriși în serii de 12 zile. Se familiarizează cu apa, cu jocurile, cu mișcările în aer liber și în apă. Începem înotul cu ajutorul plutelor, iar pînă la sfîrșitul seriei, cînd dau proba de concurs, știu deja să înoate binișor. Aici zilele acestea a avut loc acțiunea „Delfinul", care a mobilizat elevii din școli și tinerii din întreprinderi. În mod gratuit au învățat să înoate. Aceste concursuri, la sfîrșitul seriilor, au drept scop selecționarea celor talentați pentru echipele de polo ale bazelor sportive".

★

Al doilea bazin, pe care ni-l propunem să-l vizităm este la Școala generală nr. 3 din bulevardul Nicolae Titulescu. Secretara școlii, Ecaterina Bogdan, după ce află scopul vizitei noastre ne spune: „Avem bazine, dar numai pentru elevii școlii".

— Nu-l putem vedea?

— Nu, dacă nu aveți aprobare.

La insistențele noastre, profesoara de serviciu, Sofia Oprescu, decide pe propria sa răspundere să deschidă lăcătul bazinelor. Profesorul Vladimir Agarici ne spune că școala nu are posibilitate să se ocupe de cercuri de inițiere pentru învățarea înotului. De ce? Pentru că nu există filtre și apa nu se poate schimba des.

Părerea noastră însă este că nu există destul interes pentru folosirea la maximum a capacității de folosire a bazinelor. Așa că, în timpul după amiezii, aceste bazine, la care s-a depus un volum mare de muncă pentru a fi dotate și acoperite stau sub lacăt, aglomerînd celelalte baze.

★

Cînd am ajuns la Liceul „Dimitrie Bolintineanu" din Calea Rahovei era trecut de ora 15,00. Doriți să înscrieți copilul la noi să învețe înotul? Achitați o taxă de 50 de lei și de săptămîna viitoare, cu un prosop și costum de baie, poate să vină.

După ce află scopul real al vizitei, profesorul Mihai Nedelcu ne spune că de la 19 iunie la 12 septembrie se organizează cursuri de inițiere la înot pe grupe de 12—15 elevi, în funcție de vîrstă și de pregătire. 7 cadre didactice împărtășesc din secretele acestui sport unui număr de 200 de copii pe serie. Desigur, îmi spune profesorul, sîntem pregătiți să organizăm grupe pînă la 400 de copii. Avem deja înscriși elevi pînă în luna august. În paralel cu inițierea copiilor organizăm și antrenamente pentru elevii școlii noastre, noi avînd 7 clase cu profil de înot și două clase pentru polo. În cursul anului avem serii de învățare a înotului pentru copiii din cartier. Avem două bazine. Apa se schimbă zilnic la bazinul pentru începători iar la cel mare săptămînal. Noaptea pelicula murdară deversează datorită instalațiilor de filtre și instalațiilor de sparge val, apa murdară fiind înlocuită cu apă proaspătă. Avem tot ce ne trebuie, anexe sanitare, uscătorie pentru păr, instalație de absorbție a aburului, ventilație, cabinet medical. Ne lipsește doar un bufet unde copiii ar bea o limonadă sau ar minca o înghețată.

Profesoara Elisabeta Milobenski, prezentă la bazin, îmi spune că a venit să selecționeze copii pentru clasele de handbal. „Aici, după cum îi văd mișcîndu-se în apă îmi selecționez viitorii elevi pentru clasele cu profil de handbal și natație".

★

Pe seară, lîngă gara Obor, la sediul bazei sportive a școlii nr. 2 îl găsim pe profesorul de înot Mihai Constantiniu. În jurul bazinelor iarbă verde, proaspăt tunsă și zeci de prosoape colorate pe care se odihnesc copiii după lecție. Profesorul ne spune că în vacanță, de dimineața pînă seara tîrziu, sînt cursuri de inițiere pentru copii și antrenamente ale elevilor școlii sportive. Totul este foarte curat și ai impresia că te afli într-un laborator. Pentru părinți și rude s-au amenajat, la intrarea în bază, bănci și umbrele unde se pot relaxa petrecînd astfel cîteva ore în aer liber. Sînt prezenți profesorii Valentiu Socaciu și Alexandru Schmaltzer, șeful catedrei de educație fizică a școlii sportive nr. 2. Zilnic, organizați în grupe de 15—20 peste 200 de tineri învață înotul. La acest număr se adaugă și cei 250 de elevi legitimați la școala sportivă, care vin să se antreneze în cele patru bazine ale bazei sportive.

Apa este tot timpul încălzită, bazinele avînd filtre de curățire, operație care se face în timpul nopții. În viitor, ne spune profesorul Mihai Constantiniu, două din cele patru bazine se vor acoperi, astfel încît în tot timpul anului, aici, vor avea loc activități sportive.

A doua zi, în primele ore ale dimineții, ne-am aflat la Strandul Tineretului. La intrare îl zărim pe profesorul Liviu Miron, care își aștepta grupa pentru începerea programului. „Am 20 de copii sub șase ani. Au început să facă progrese. După amiază, am o grupă de vîrstnici, care, asemeni unor elevi silitori, sînt foarte punctuali. Îmi spun că în concediu vor merge cu familiile la mare și că le este rușine să la lecții de înot de la copiii lor. În grupe sînt prezenți, desigur ca începători, și cîțiva copii de patru ani. Ce-mi doresc? Să pot preda lecții de înot și copiilor de doi-trei ani, dar pentru asta trebuie să-i convingem pe părinți că aceste cursuri de înot nu prezintă nici un pericol pentru copii, ba chiar sînt necesare pentru dezvoltarea lor armonioasă".

SORIN POSTOLACHE ■
și ELENA GHERA ■

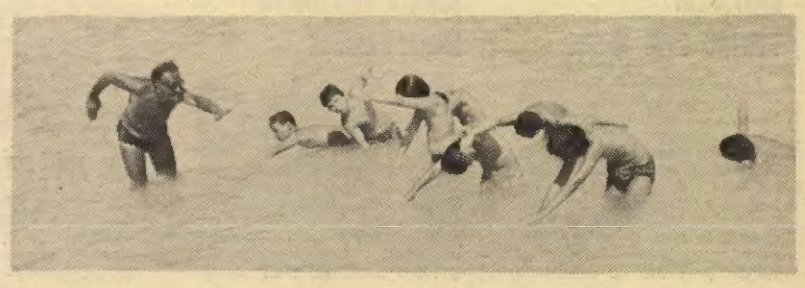

Grigoraş Dinicu: MEMORII

Transcrise de fiul său Grigore Dinicu

Poposiţi în „oraşul valsului", pentru o emisiune la Radio-Viena (1941), cîteva înregistrări pe discuri şi un spectacol extraordinar pentru Crucea Roşie, muzicanţii noştri au cunoscut o altă capitală, o altă lume. La hotel erau pindiţi de oameni şi mai ales de femei cu copii, spre a le cerşi alimente. Specula cu biletele de spectacole era în toi. Totuşi, succesul excepţional al echipei româneşti i-a înveselit pe toţi. Întîlnirea dintre Grigoraş Dinicu şi marele dirijor Felix Weingartner a însemnat un balsam pentru virtuozul nostru. O fotografie cu dedicaţie se mai păstrează şi azi în colecţia subsemnatului, încredinţată de autorul „Memoriilor" înainte de moarte. Muzica populară românească a cucerit din nou aplauzele publicului de peste hotare, Ciocîrlia, Hora staccato şi Sîrba în căruţă făcîndu-i pe vienezi să uite de ororile războiului.

VIOREL COSMA ■

Weingartner şi muzica românească

Am ajuns la Viena pe la 10 dimineaţa şi eram aşteptaţi de domnul consilier al consulatului român, Cazan. După ce ne ură bun sosit şi ne dădu adresele hotelurilor unde aveam reţinute camere, se scuză că trebuie să plece pentru a ne face rost de cartele pentru masă, spunîndu-ne că va veni la ora 13 să ne conducă la restaurantul unde vom mînca în timpul şederii noastre la Viena.

Orchestra lui Grigoraş Dinicu transportată la hotelul care avea mai puţine camere (noi fiind numai 7 inşi), iar călăuşarii şi ceilalţi, adică Rodica Bujor, V. Măgureanu şi domnul căpitan Chinie, au tras cu toţii la un hotel somptuos şi foarte aproape de Opera Mare din centrul Vienei.

A doua zi dimineaţa, ni s-a comunicat că legaţia noastră a aranjat o emisiune la radio pentru ora 2, iar pînă atunci vom înregistra plăci. Şi iată-ne încărcaţi, claie peste grămadă, într-un taxi, îndreptîndu-ne spre postul de radio **Donau**. Elegant, simetric, acustică excelentă, foarte încăpător, ingineri de sunet pricepuţi, studioul din Viena era expresia modernă a tehnicii în materie de radio.

Am imprimat de la orele 9 şi jumătate pînă la 12 şi jumătate, aproape **sans-arrêt** (fără oprire). La ora 1 am făcut o pauză şi am luat o gustare, iar la 2 ne-am început emisiunea pentru radio. A fost o manifestaţie splendidă românească, fiindcă nu s-a cîntat decît muzică pur folcloristică încheiată, bineînţeles, cu **Hora staccato, Doina** şi **Ciocîrlia**.

Eram veniţi pentru propagandă doar deci hai din nou la drum spre Conservatorul de stat în a cărui sală urma să se desfăşoare concursul acela muzical.

În faţa Conservatorului, într-o grădiniţă, era bustul lui Brahms. Ne-am oprit o clipă, îngăduindu-ne un moment de reculegere pentru acel ce în muzică înseamnă Brahms.

Ajunşi la Conservator, am făcut cunoştinţă cu un mare stabiliment. Două săli de concert şi o sală de operă, afară de nenumărate săli de cursuri pentru toate specialităţile muzicale. Sala clasei de cor era o veritabilă sală de concert. Dar ce nu am putut admira acolo? La acest Conservator am admirat de pildă diploma de doctor în muzică a lui Nicolae A. Dinicu, fratele lui Dimitrie Dinicu, care ocupase mulţi ani titlul onorific de profesor specialist pentru examenele de admitere şi de fine de an.

Dar să lăsăm aceste adevăruri cu care familia Dinicu se mîndreşte şi să trecem

Dirijorul Felix Weingartner

la sala mare, unde se desfăşura repetiţia generală.

Prin foaierele alăturate sălii unde se desfăşura acum repetiţia generală, participanţii îşi corectau ultimele nuanţe. Biletele erau mai scumpe ca de obicei.

Cînd şi noi, împreună cu călăuşarii domnului Chinie, ne-am găsit în sfîrşit o sală, lumea care era pe culoare năvăli pur şi simplu înăuntru spre a vedea ce se petrece, fiindcă voioşii noştri călăuşari îşi luară lucrul în serios şi dădeau nişte chiote, de parcă tîrgul moşilor se mutase la Conservatorul din Viena.

Acum cînd scriu aceste rînduri, mă gîndesc la emoţia lui „Malacu", pe numele său adevărat Petrescu Dumitru. Cînd a ajuns între culise şi s-a uitat prin ochiurile lăsate libere la cortină zărind sala plină pînă la refuz, nu-i mai venea să intre pe scenă să cînte. A luat naiul de la brîu şi a cîntat ca un nebun, ridicînd publicul în picioare.

— Maestre — îl întrebă pe Grigoraş Dinicu — chiar am cîntat bine? Sau îşi bate (!) joc de mine fanfoni ăştia? (**„fanfon"**, în dialectica ţigănească, înseamnă neamţ).

Realitatea a fost că la sfîrşitul repetiţiei Malacu trebui să dea autografe amatorilor de celebrităţi muzicale şi artistice.

În discuţia amicală ce urmă la restaurant între Malacu şi Ciuciu, acesta îi spuse tambalagiului:

— Ce mă făceam acum, dacă nu ştiam carte?

Am uitat să vă spun că Austria se prezenta cu o orchestră simfonică condusă de Felix Weingartner, care trebuia să execute un program Beethoven, iar acesta împreună cu muzicanţii ce formau orchestra simfonică erau în locurile lor şi urmăreau programul.

Dar cînd lumea încă ne aplauda, Grigoraş Dinicu ne spuse: **Doina**. Se apropie de marginea scenei şi salută, înclinîndu-se spre Weingartner. Acesta recunoscîndu-l pe Grigoraş Dinicu, îi făcu semn amical cu mîna şi lumea izbucni din nou în aplauze. După ce Mitică Cluciu atacă **Doina**, noi îl urmarăm. Ca prin farmec spectatorii se opriră din explozia de aplauze pentru a ne asculta. Cine a auzit şi, mai cu seamă, a înţeles felul unic cum Grigoraş Dinicu execută **Doina**, îşi poate închipui ce efect a produs asupra celor 70—80 de muzicanţi, sunetul şi stilul său violonistic. Grigoraş Dinicu cînta această piesă ca nimeni altul şi parcă le spunea şi străinilor despre bogăţiile pămîntului, despre murmurul apelor, despre dragostea şi suferinţa poporului românesc, atîtea şi atîtea trăite şi petrecute numai de fiii României de-a lungul vremurilor. Dar cînd terminarăm **Doina** şi atacarăm **Au plecat olteni la coasă**, lumea din sală prinse a se-nveseli, simţind ritmul specific jocului popular românesc al horei. Apoi, Grigoraş Dinicu fără să oprească, numai cu o privire la mine pentru a mă face atent, începu **Ciocîrlia**. După ce o execută o dată, se apropie de Malacu să îi dea curaj şi acesta o mai execută o dată, însă acompaniat de toţi băieţii. Cînd terminarăm, aplauzele nu mai conteneau. Timpanistul orchestrei austriece aplauda bătînd timpanele. Grigoraş Dinicu mulţumi publicului, ridicîndu-ne şi pe noi în picioare, dar lumea striga: **bravo** şi **bis**. Tata mă întrebă din ochi ce să facă, atunci eu îi răspund: **Hora staccato** şi terminăm.

Tăcerea cuprinse pe spectatori, iar muzicanţii din orchestră părăsiră locurile şi se apropiară de scenă pentru a vedea pe cel ce cînta. Cînd Grigoraş Dinicu termină, primul, cred, care porni salva de aplauze, fu chiar Weingartner. Acesta îi întinse mîna pentru a-l felicita. Dar programul nostru încă nu se terminase, fiindcă Rodica Bujor apăru pe scenă. Prezenţa ei stîrni noi descărcări de aplauze şi cîntăreaţa îşi începu programul cu multă dezinvoltură. După fiecare cîntec, publicul aplauda şi striga **bravo**. Domnul V. Măgureanu, în picioare, ne arăta ceasornicul. Trecuseră aproape 20 de minute şi noi aveam numai 10 minute de cîntat. Lăsarăm pe spectatori nesatisfăcuţi, plecînd în culise. Aplauzele totuşi, nu mai conteneau.

La noua noastră apariţie, auzirăm printre ovaţii: România, România! Dinicu, Dinicu! Atacarăm **Of, dor, dor**. Rodica începu, şi noi parcurserăm cu ea un nou repertoriu de cîntece, încheiat cu **Sîrba în căruţă**. Cînd terminarăm, lumea ne aplauda în picioare, strigînd sacadat: Dinicu, Dinicu, România, România, bis, bis! Şi pentru acest bis, Grigoraş Dinicu începu **Hora mărţişorului**, care pe Weingartner nu-l mai ţinu pe scaun şi-l ridică în picioare.

Am stat să se termine spectacolul, fiindcă bănuiam îmbulzeala de la ieşire şi calmi am pornit-o pe jos spre hotelul unde eram găzduiţi. Eram încă la o şuetă de destindere după tensiunea concertului, cînd, pe la 9 şi jumătate, veni domnul Valeriu Măgureanu spre a ne anunţa că a doua zi vom pleca la Bratislava.

(Va urma)

DENEŞ MOLNAR în editura „Kriterion"

Interesantă ni se pare ideea Editurii „Kriterion" de a tipări în bune condiţii grafice o culegere de caricaturi a cunoscutului grafician din Tîrgu Mureş — Deneş Molnar. Acest album de umor reprezintă, de fapt, un dicţionar de caricatură, conţinînd peste o sută de desene-teme. Scopul caricaturistului a fost de a ne iniţia în caricatură, grupînd din creaţia sa cele mai reprezentative lucrări. Deneş Molnar găseşte gluma situaţiilor pe care le întîlnim zi de zi, oferind cu fantezie, soluţii comice fiecărei litere a alfabetului. Un album unde întîlneşti caricaturi pentru toate vîrstele şi pe înţelesul tuturor oamenilor dotaţi cu un dram de umor.

Desenate cu grijă, machetate cu pricepere, caricaturile fără cuvinte ale lui Deneş Molnar trezesc hazul şi interesul pentru gen al celui care răsfoieşte cartea apărută recent în colecţia „Forras". Deşi „fără cuvinte" caricaturile pot fi „citite" şi cu uşurinţă şi cu farmec. Autorul, bun pedagog, reuşeşte să ne ofere astfel un „ghid" al caricaturii, spre folosul celor ce bat la porţile desenului cu umor.

SORIN POSTOLACHE ■

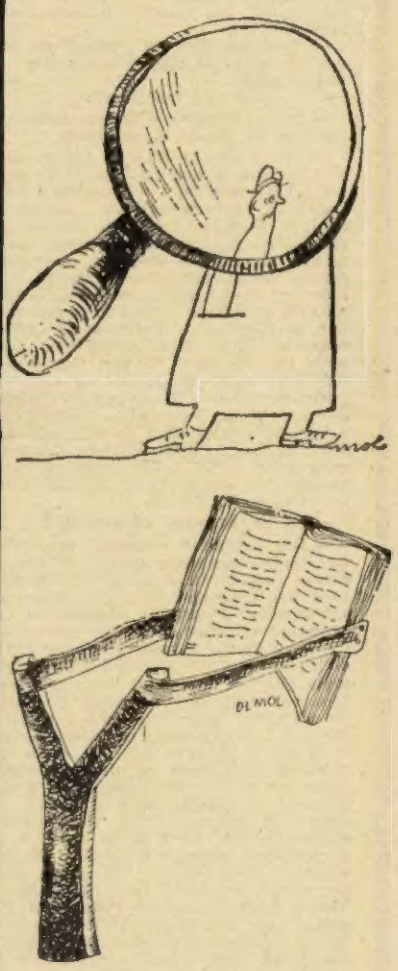

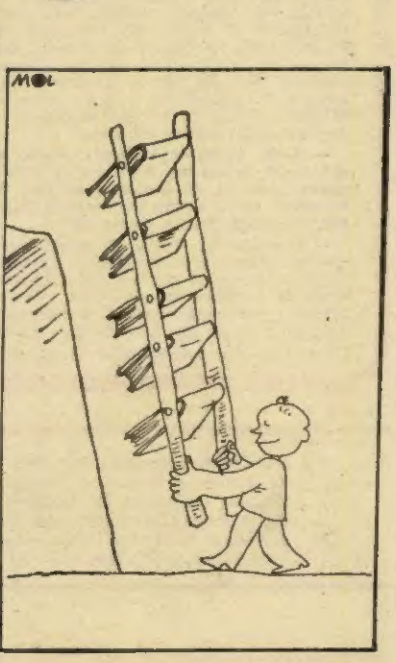

Moartea boxerului

Căpitanul Ghinită şi lt. major Popică, cuplul nedespărţit de investigatori care puneau, mai presus de orice, raţiunea şi ecuaţiile muncii judiciare, în momentul în care apăreau la faţa locului erau perfect edificaţi, mergeau la sigur. Porniseră, în sfîrşit, spre o gazdă de hoţi, despre care venea mereu vorba în ultima vreme. După o uşă jerpelită, într-o căsuţă de mahala, îşi făcu apariţia un tip mărunt de ţigan cu ochi apoşi, mahmur, nebărbierit, zicînd, după ce-şi mută privirea de la unul la altul:

— Să trăiţi la amîndoi, domni ofiţeri...

— Da ştiu că le dormi dus, nene Sipică, înseamnă că ai fost departe de casă aşt-noapte sau ne înşelăm noi? întrebă Popică.

— Am fost, da, dar nu unde credeţi dv.

— Vorbeşte limpede, interveni căpitanul Ghinită, şi-l scrută îndeaproape pe ţigan. Văd că nu ţi-ai găsit încă nici o treabă pe ziua de astăzi. Prin urmare avem timp.

— Da, de unde, să trăiţi dom' căpitan, m-am angajat la cooperativa „Deservirea" cu ziua, fac cărăuşie cu un cărucior propriu, al meu. Zău dacă vă mint.. Uitaţi-vă, adăugă, şi arătă lîngă perete „vehiculul" cu oişte şi miner, care, desigur, era manevrat manual.

— Spune, cine a dormit aşt-noapte în locul tău? Dacă ai uitat, cheamă-ţi nevasta să-ţi amintească ea.

— N-am uitat, că n-aveam ce, dar nici ea nu ştie.

— Crezi? S-o întrebăm, ce ne costă?!

— Ortanso, vino fă, încoace, că ne caută domnii ofiţeri şi vrea să ştie cine a dat pe la tine aşt-noapte.

Dintr-un cotlon ţanghinos, răsări o femeie murdară cu un şorţ decolorat, stropit de grăsime; avea un aer timp, abia i se vedeau ochii sub pleoape. Papucii din picioare, erau ferfeniţă şi toată înfăţişarea arăta otova. Auzi, Ortanso, spune tu la domnii ofiţeri cine s-a repauzat acilea pe întuneric, că pe mine nu mă crede.

Femeia strîmbă din gura ştirbă şi molfăi cuvintele.

— Sipică, uitai să-ţi spui, că veniră fata aia de la Galaţi, nu ştiu cum îl zice, una de tot dă p-acilea...

— Era singură? întrebă Ghinită, luptîndu-se din răsputeri să nu-l pufnească rîsul, căci mutra femeii arăta jalnic.

— Păi să fiu a dracului că nu ştiu cum o cheamă, zise muierea şi înălţă sprîncenele încreţindu-şi fruntea şi aşa îngustă, încît îl obligă pe Sipică să se adreseze ofiţerilor:

— Credeţi-o. Nu-i cea mai tîmpită de pe lumea asta. Zău. Garantez eu pentru dînsa. Cei doi miliţieni izbucniră în rîs şi nu mai putură continua investigaţia pentru că totul se converti în haz. Soţul şi soţia, gazde primitoare altfel, pentru orice venetic, începură să vorbească în limba proprie. Cît putu pricepe din dialogul lor, Popică deduse că în sfîrşit femeia îşi aminti că pe fată o cheamă Claudia, că n-a venit însoţită de nimeni şi că a dormit bustean pînă dimineaţa, lăsîndu-i pentru deranj suma de zece lei.

Ortansa se deşteptă brusc, clipi mărunt din micile gene ale ochilor inexorabil, lămurind:

— Uite ce-i, domni ofiţeri. Claudia asta n-are nimic pe sufletul ei, e din alea păguboasele, cînd să zică hop, gagiu o lasă mască şi p-aci ţi-e drumul.. Tot asa a fost şi aseară, i-a dat cineva întîlnire şi a picat în gol. Omul nu s-a prezentat şi ea a bătut din buze. Pe altcineva n-am mai avut la noi. Asta-mi-i crucea! Pe ce vreţi să mă jur?

Căpitanul Ghinită o lăsă în pace pe muiere şi îl chestionă din nou pe Sipică, iar acesta fu nevoit să recunoască faptul că ajutase la debarasare pe responsabilul restaurantului „Lacul-Sărat", chiar în staţiune. Acum, la vreme de toamnă, vin toţi boşorogii acolo. Acum au şi ei loc.

— Ia spune, Sipică, cu cine ai dat tu ochii acolo, cine-şi făcea veacul pe la mesele de pe terasă? Se mai poate sta la aer?! Ia zi-i!

— Chiar aşa de rece nu-i, că doar e numai septembrie, să ne speriem după acuma, dar cînd o veni vijgăliul?

— Nu te abate de la problemă, Sipică, răspunde exact la ce te-a întrebat tovarăşul căpitan. îi îndemnă cu nonşalanţa-i obişnuită locotenentul major Popică.

— Păi, domn' căpitan m-a întrebat pe cine am văzut acolo şi eu n-am decît să răspund că de aia mi-a dat Dumnezeu gură: era fostul contabil şef la „Zimbru", făcut praf şi negru de supărare. Îl oftica ceva de mama focului, numai tărîi a băut şi nu se cunostea. Îl ştiti dv. p'ăla mare şi mult.

— Şi pe lîngă el, în preajma lui? se interesă Ghinită.

— Erau vreo doi vlăjgani din ăia de le zice acuma paraziţi, care bat ţurca în port şi dau la peşte pe pontoane că plaja s-a închis şi nu mai au ce serviciu face la garderobe...

— Ţi-i aminteşti tu bine cum erau? Ia fă-le poza, Sipică.

— Unu avea o geacă de piele de căprioară, cam veche şi unsuroasă la gît, pantaloni negri şi o cămaşă roşie. Mutră de prostălău. Celălalt. Îl ştiu şi pe el, umblă creanga pe aici prin piaţă, le duce la cocoane sacoşele, borcanele pentru murături cînd se îngreunează prea mult, că-i toamnă şi vin femeile după varză, castraveţi, gogoşari şi mai capătă şi el cîte ceva.

(Va urma)

EUGEN TEODORU ■

„Lucrînd în prezent asupra trecutului, istoricul priveşte spre viitor"

— Tovarăşe Adrian Rădulescu, cineva afirma că în Dobrogea există atîta piatră veche, încît nu-i de mirare că a început să vorbească. Se pare că este ceva adevăr aici.

— Un mare adevăr. Din păcate, n-a fost descoperit decît aproximativ zece la sută din imensul tezaur existent în subsolul singurei provincii româneşti transdanubiene. Este o muncă imensă, de generaţii întregi.

— Şi cum au ajuns „pietrele" Dobrogei să vorbească unui ialomiţean ?

— Pasiunea pentru arheologie şi, concomitent, ideea de a-mi face o profesiune din ea s-au ivit încă de pe timpul cînd eram elev la Liceul „Mihai Viteazul" din Bucureşti, unde aveam un profesor de istorie eminent, Valeriu Papahagi. Mă aprindeam la lecţiile lui, evocări făcute cu dragoste şi talent, erudiţie şi farmec. Om al cîmpiei, spui ? Află că în timpul vacanţelor, descoperind din lecturile mele cîte ceva despre civilizaţia neolitică din insula Boian, care se găsea în mijlocul lacului cu acelaşi nume, culegeam de la suprafaţa terenului, teren aflat la cîmpie deci, cioburi de ceramică şi aşchii de silex. Fiecare colţ din acest pămînt vorbeşte de istoria noastră. Ei bine, toate acestea s-au adăugat lecţiilor pline de patriotism ale profesorului amintit şi iată că am ales istoria drept îndeletnicire de viitor, cu mentiunea că mi-am transferat preocupările de preistorician, aşa cum mă hotărîsem iniţial, în cele privind antichitatea clasică.

— Desigur, toţi aceştia au contribuit şi la această hotărîre. Mă aştept iar la cîteva nume celebre.

— Da. Marii profesori din facultate, academicianul Emil Condurachi, Dionisie Pippidi, Ion Nestor, Dimitrie Tudor şi alţii.

— Tovarăşe director, spuneţi-mi cum s-a născut acest muzeu arheologic pe ţărmul mării.

— E o poveste mai lungă.

— Mai scurtaţi-o dumneavoastră şi redaţi-o în datele ei esenţiale.

— Bun. Iată. În 1879, la un an după ce Dobrogea a fost reintegrată actualelor hotare ale ţării, s-a născut ideea realizării unor colecţii de antichităţi care să ilustreze existenţa noastră din cele mai vechi timpuri, să ateste perenitatea şi unitatea etnică a celor două maluri de la Dunărea inferioară. Şi ideea au avut-o simultan Mihail Kogălniceanu şi Remus Opreanu, primul prefect al Constanţei. Referitor la prima colecţie, cea a lui Kogălniceanu, ştim că a fost realizată tot aici, într-o clădire care pînă nu demult se afla în preajma aşa-numitului far genovez, dar, din păcate, nu cunoaştem exact în ce a constat şi nici dacă se mai află undeva, în vreun muzeu al ţării. Cea de-a doua însă, după multe aventuri, s-a păstrat, s-a îmbogăţit şi reprezintă temelia muzeului de azi.

— La ce aventuri vă referiţi ?

— Din iniţiativa primului prefect al Constanţei, un mare patriot şi om de aleasă cultură, în conacul de la prefectură s-a amenajat primul muzeu de arheologie. Inscripţii, fragmente de sculptură şi arhitectură, amfore şi alte piese au fost orînduite în curtea conacului, devenit un splendid parc arheologic aflat la îndemîna tuturor. Obiectele mai mici, care au putut fi salvate de egoismul unor colecţionari particulari, au fost expuse în cabinetul prefectului sau în diferite săli. De la conacul prefecturii, devenit cu timpul neîncăpător, piesele au fost mutate la şcoala normală de băieţi. Apoi, din nou la prefectură, şi mai tîrziu, după primul război mondial, le regăsim într-o aripă a primăriei inaugurate în 1921. Nu stă nici aici prea mult şi, în ciuda unor intervenţii ale lui Grigore Tocilescu şi Vasile Pârvan, muzeul rămîne la discreţia unor funcţionari străini de interesele noastre istorice şi naţionale care-l instalează într-o anexă a cazinoului. În sfîrşit, s-a plimbat muzeul prin toată Constanţa: şi în hrubele primăriei din Piaţa Ovidiu (în timpul celui de-al doilea război mondial) şi iar la cazinou, pînă în 1957. În 1958 e inaugurat noul muzeu de arheologie într-o clădire de arhitectură clasică reconditionată şi adaptată necesităţilor muzeale.

— Acest lucru se întîmplă, dacă nu mă înşel, la un an după ce la conducerea „arhivei de piatră a istoriei dobrogene" a fost numit un vechi şi pasionat arheolog, Vasile Canarache ?

— Într-adevăr, Vasile Canarache şi-a părăsit postul de cercetător de la Institutul de cercetări al Academiei şi apoi, timp de treisprezece ani, şi-a dedicat întreaga existenţă organizării întregului aparat muzeal din oraşul şi judeţul Constanţa. Au fost inaugurate muzeul

Adrian Rădulescu : născut la 16 august 1932 în comuna Dorobanţu, judeţul Ialomiţa ; absolvent al Facultăţii de istorie din Bucureşti ; autor a trei cărţi şi a peste 70 de articole ştiinţifice referitoare la antichitatea romană şi romano-bizantină, inscripţii, monumente statuare ; în curs de apariţie, un compendiu de istorie a Dobrogei (în colaborare) şi o monografie a oraşului Constanţa ; doctor în istorie cu teza de doctorat „Ceramica în epoca romană" ; în prezent, director al Muzeului de arheologie Constanţa ; distincţii : „Steaua Republicii" cl. a III-a şi „Ordinul Muncii" cl. a III-a.

de ştiinţe ale naturii în fosta berărie a cazinoului, muzeul de artă, cu unicate ale artelor plastice moderne şi contemporane, muzeul de antichităţi „Callatis" din frumoasa vilă „Rustica". Au fost încheiate şi amenajările de la Histria, unde şi-a făcut debutul Vasile Pârvan, ca şi cele de la Monumentul triumfal — Tropaeum Traiani — cu cetatea de la Adamclisi, unde s-a aureolat de glorie ştiinţifică Grigore Tocilescu. Aş mai vrea să adaug că Centenarul Independenţei de stat a României a fost sărbătorit de oraşul de pe malul mării prin constituirea unui adevărat muzeu naţional de arheologie în care firul istoric narativ, suita marilor fapte ale neamului nostru, din adînca antichitate şi pînă azi, să se structureze într-o unitate muzeală la îndemîna românilor şi a milioanelor de turişti care ne vizitează ţara.

— Dintr-o discuţie anterioară am înţeles că Adamclisi este o adevărată atracţie mondială.

— Anul trecut au fost terminate restaurările şi fostul şantier arheologic a devenit un complex istoric arheologic de valoare mondială. De asemenea, sîntem pe cale să îmbogăţim circuitul muzeal istoric naţional cu un nou şi cochet muzeu de arheologie la Mangalia şi cu încă unul lîngă cetatea Histria, punînd, astfel, în valoare completă toate vestigiile descoperite în cetăţile respective şi în mediile înconjurătoare, unde a pulsat puternic viaţa geto-dacoromană în decursul secolelor.

— Tovarăşe director, mi-aţi ţinut pînă acum un adevărat curs de istorie... a muzeului de arheologie. Mi-am notat constiincios, dar mi se pare că discuţia noastră este lipsită de nerv.

— Să încercăm atunci cu altceva. Uite, în 1958, mă trimite Canarache la Ostrov, unde se descoperise un cavou de familie în necropola oraşului Durostorum. Eram în februarie şi gerul ne schimbase culoarea. S-a apropiat un lucrător de mine, probabil că i s-a făcut milă, şi m-a invitat într-un loc unde să-mi revin. Unde putea să mă invite, dacă nu la o cramă ? La crama I.A.S. Ostrov, la o mică degustare. Am tot degustat aşa, din cîteva butoaie şi cînd am ajuns la ultimul mi s-a părut că aici era vinul cel mai bun. În toiul discuţiilor, mi-arunc privirea sub butoiul cu pricina şi ce crezi că observ ?

— Eu ştiu ? Mai multe !

— Chiar aşa. Mai multe vase de ceramică şi nişte tinichele asemănătoare unor căşti militare. Întreb, ce-i asta. Păi, ce să fie ? Căşti soldăţeşti de pe la 1916. Imposibil. Alături de ceramică romană să găseşti căşti din primul război.

— Şi ce erau ?

— Le-am cercetat şi am descoperit că erau căşti şi măşti de paradă din secolul II aparţinînd, desigur, unor ofiţeri ai Legiunii a XI-a Claudia, cu sediul, multe secole, în oraşul Durostorum. Erau veritabile monumente de artă romană, cu o valoare inestimabilă. Turnate în bronz, cu o patină atrăgătoare şi cu o ornamentică în care abundă elemente antropomorfe şi zoomorfe, aceste piese, capodopere ale antichităţii, ocupă azi un loc important în muzeu.

— Să-i mai crezi pe cei care spun că vinul nu duce la nimic bun. Care a fost cea mai spectaculoasă descoperire a dumneavoastră ?

— Depinde şi unde-l bei ! Descoperire spectaculoasă, spui ? Uite una importantă. Se ştia pînă în 1960 că Tomisul a fost un mare centru religios. Se cunostea seria episcopilor, aveam inscripţii şi monumente creştine, dar nu găsisem nici o bazilică paleocreştină, datorită faptului că oraşul modern se suprapunea peste cel antic. După dezafectarea vechii gări, săpăturile de fundaţie pentru niste blocuri noi au înlesnit două mari descoperiri. Una — în 1960, cînd am înteles din frînturile de ziduri, găsite în şanţurile de fundaţie, că ne aflăm tocmai în faţa unei astfel de bazilici. Am insistat pe lîngă Canarache să organizăm un mare şantier şi timp de un an de zile, în condiţiile vitrege ale iernii, am scos la lumină una dintre cele mai mari bazilici din Dobrogea, cu o criptă-martirium imensă, înscrisă absidei, bazilica avînd în totalitate o lungime de 43 de metri fără atrium. Alături, o a doua bazilică, de dimensiuni mai reduse, dar cu o splendidă criptă purtînd urme de pictură. Tot în acest complex am identificat şi 10 cuptoare de ars ceramică şi cărămizi, din acelaşi tip cu cele găsite în structura bazilicilor.

— Ce reprezentau aceste bazilici ?

— Exact ceea ce nu găsisem pînă atunci : marele sediu episcopal al Tomisului, care a funcţionat între secolele 4—7 era noastră în colţul de sud-vest al cetăţii.

— Deci, numai întîmplarea a dus la această descoperire ?

— Nu numai întîmplarea.

— Mi se pare că şi istoria cunoscutului mozaic din Constanţa este întrucîtva asemănătoare.

— Oarecum. De o parte şi de alta a muzeului actual, în vara anului 1959 se făceau săpături pentru un bloc. Şanţuri peste şanţuri tăiau ziduri vechi. În cea mai puternică spărtură dintr-un zid, la temelie, am găsit tesele unui mozaic. L-am anunţat pe Canarache şi am umblat în continuare cu grijă. După lucrări care au durat opt ani s-a ajuns la mozaicul pe care îl cunoaşte toată lumea.

— Îmi spuneţi mereu, muncitorii au descoperit la fundaţia unui bloc, mi-aţi povestit, de asemenea, că ţăranii v-au chemat adesea cînd au simţit ceva interesant pentru arheolog. Cum colaboraţi împreună ?

— Aţi spus bine **de cîte ori simt.** Ţăranii şi muncitorii din construcţii sînt cei mai apropiaţi colaboratori ai noştri, ai arheologilor. Cu mîna pe inimă îţi spun că cel mai vibrant omagiu pe care îl primeşte muzeul este cel adus de ţăranul care descoperă întîmplător un obiect valoros şi de constructorul care sapă cu grijă în solul Dobrogei. Depozitele de unelte din bronz din comuna „Mihail Kogălniceanu", de la Techirghiol, Constanţa etc. au fost aduse cu grijă de mîinile bătătorite de muncă ale oamenilor care le simţeau valoarea.

— Ar fi un semn de preţuire şi mulţumire dacă aţi da şi cîteva nume, pe care, de obicei, cronicile le trec la anonimi.

— În vara trecută, la Cernavoda, doi tractorişti, Emil Băleanu şi Ion Necula, au descoperit 2 300 de piaştri turceşti. Sau, în toamna aceluiaşi an, la Ostrov, tot un tractorist, Manole Pisică, descoperă bolta unui mormînt vechi, care ulterior s-a dovedit a fi un mormînt de familie din epoca romană, secolul III era noastră. Mormîntul adăpostea osemintele a cinci membri din respectiva familie, chipurile lor regăsindu-se pe o frescă foarte bine păstrată şi care constituie singura apariţie din ţara noastră.

— Putem spune că trăim un timp al istoriei ?

— Istoria ne-o datorăm, firesc, nouă înşine. Dar trăim un timp al ei şi lucrul acesta îl datorăm unei politici drepte şi înţelepte, bărbatului care, asemenea marilor bărbaţi pe care i-a dat ţara aceasta, socoteşte istoria pămîntului său un act de suflet, de conştiinţă, o piatră la temelia vieţii noastre. Spunea acest bărbat, preşedintele României : „Oare cum s-ar simţi un popor care nu şi-ar cunoaşte istoria şi nu ar cinsti această istorie ? Nu ar fi ca un copil care nu-şi cunoaşte părinţii şi se simte străin în lume ?" Trăim un timp al istoriei, al renaşterii istorice, al revenirii la sentimentul adevăratei istorii bazate pe izvoare, pe interpretarea lor obiectivă şi pusă în slujba poporului. A fost o vreme cînd nici nu ştiam cîte argumente avem la dispoziţie ca să dovedim permanenta noastră pe aceste locuri, întinderea teritorială, unitatea etnică, contributia noastră imensă la patrimoniul universal.

— Apropo de aceste dovezi. Care sînt primele semne ale existenţei noastre în această parte a ţării, relevate de muzeu?

— Există dovezi de convieţuire geto-romană în veacurile I—IV — ceramică, monede — dovezi de viaţă spirituală proprii acestei populaţii deja plămădite în veacurile IV—VII — bazilici paleocreştine, cruci, inscripţii, semne iconografice. (Dealtfel, creştinismul constituie un argument hotărîtor şi exemplele lingvistice sînt numeroase : cruce, dumnezeu, duminică, bazilică). Avem monede ale unor regi geto-daci din Dobrogea-Moscon, secolul IV î.e.n. — şi ale „regilor sciţi", secolul III î.e.n., colecţii monetare bătute în atelierele de la Histria, Tomis, Callatis, ceramică greacă arhaică, ceramică geto-dacică în necropole de incineratie, tezaurul de statui romane de la Tomis, unde se remarcă Fortuna şi Pontos, un unicat, sarpele Glikon, centaurul Machia, colecţia de statui de tip Tanagra, de care am mai pomenit, şi multe, multe alte piese care vorbesc de existenta noastră din cele mai vechi timpuri pe pămîntul Dobrogei, de continuitatea noastră peste secole.

— În acest context, tovarăşe director, ce este un muzeu ?

— Îţi spun mai întîi ce nu e. Nu este un depozit. Conditia esenţială a funcţionalităţii lui este aderenţa la public, dialogul cu omul, oglinda trecutului şi perspectiva viitorului.

— Care sînt cercetările de ultimă oră ale colaboratorilor dumneavoastră ?

— Cercetăm intens capitole pînă nu demult obscure : oraşele greco-romane de pe litoral sau cetăţile de pe limesul dunărean. Am înteles astfel procesul de urbanizare ca o componentă majoră a romanizării. În mediul rural facem intense săpături în aşezarea geto-greacă callatiană şi preconizăm săpături în mai multe sate din Dobrogea epocii romane. Sigur, nu neglijăm deloc centrele traditionale de la Constanta, Mangalia, Capidava etc.

— Bălcescu spunea că desluşind şi cunoscînd istoria... „...am dobîndi adevăratele principe care trebuie să povăţuiască în viaţa noastră socială, ca să ne putem mîntui". Poate istoricul să descopere elementele viitorului în trecut sau în prezent, să vadă ceea ce scapă tuturor la istorie, cei care fac istoria în fiecare zi ?

— În acest sens, un tradiţor este şi istoricul, iar viitorul depinde de noi, de fiecare dintre noi în parte. El, istoricul, trebuie să fie un vizionar. Nu este nici un paradox. Lucrînd în prezent asupra trecutului, el trebuie să vadă în viitor. Şi aşa cum înaintaşii noştri ne-au transmis mesajul lor, istoricul este conditia mesajului către viitor. Este un om politic, un om al societăţii sale şi un interpret al ei. Fără aceste virtuţi, un istoric îşi pierde menirea.

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

FLACĂRA Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcoru, L. Nitescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; cultură, ştiinţă, învăţămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetăţeneşti (M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (1595) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administraţie (17 78 82 şi interior 17 83) ; secretariat de redacţie (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cătană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacţie (Nicolae Arsenie — 17 63 16 şi interior 17 86) ; redactor şef — 18 22 96 şi interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import presă, PO Box 136—137, telex : 1 12 26 Bucureşti, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor şef : ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI : 2 LEI

41505